N.A. / A 1007

89GA05075
Nasjonalbiblioteket

Bibal

daihe

Basse čala,

mi sistes doalla

boares ja ođđa testamenta kanonalaš girjid.

Kristianiast.

Prenteduvvum Grøndahl & Søn lutte.

1895.

Sistdoalatus.

Boares Testamenta girjek.

I. Dak vitta Moses girje.

Vuostas Moses girje . . . . 3.
Nubbe Moses girje . . . . 81.
Goalmad Moses girje . . . . 147.
Njæljad Moses girje . . . . 195.
Viđad Moses girje . . . . 261.

II. Boares Testamenta historialaš girjek.

Josva girje . . . . 1.
Duobmari girje . . . . 38.
Rut girje . . . . 75.
Oudeb Samuel girje . . . . 80.
Maŋeb Samuel girje . . . . 130.
Oudeb gonagasai girje . . . . 171.
Maŋeb gonagasai girje . . . . 220.
Oudeb muittalusai girje . . . . 266.
Maŋeb muittalusai girje . . . . 308.
Esras girje . . . . 359.
Nehemias girje . . . . 374.
Ester girje . . . . 395.

III. Job girje, Salmai girje, Salomo sanelaskok, Sardnedægje girje ja Salomo allalavla.

Job girje . . . . 1.
Salmai girje . . . . 48.
Salomo sanelaskok . . . . 162.
Sardnedægje girje . . . . 200.
Salomo allalavla . . . . 213.

IV. Boares Testamenta profetalaš girjek.

Esaias . . . . 1.
Jeremias . . . . 87.
Vaiddalusai girje . . . . 176.
Esekiel . . . . 184.
Daniel . . . . 265.
Hoseas . . . . 290.
Joel . . . . 303.
Amos . . . . 308.
Obadias . . . . 318.
Jonas . . . . 319.
Mika . . . . 322.
Nahum . . . . 330.
Habakuk . . . . 333.
Sefanias . . . . 337.
Haggai . . . . 340.
Sakarias . . . . 343.
Malakias . . . . 358.

Ođđa Testamenta girjek.

Matteus evangelium . . . . 1.
Markus evangelium . . . . 55.
Lukas evangelium . . . . 87.
Johannes evangelium . . . . 145.
Apostali dagok . . . . 188.
Paulus girje Romalaƶaidi . . . . 242.
Paulus oudeb girje Korintalaƶaidi . . . . 266.
Paulus maŋeb girje Korintalaƶaidi . . . . 289.
Paulus girje Galatalaƶaidi . . . . 305.
Paulus girje Efesialaƶaidi . . . . 313.
Paulus girje Filippensalaƶaidi . . . . 322.
Paulus girje Kolossensalaƶaidi . . . . 328.
Paulus oudeb girje Tessalonikalaƶaidi . . . . 333.
Paulus maŋeb girje Tessalonikalaƶaidi . . . . 339.
Paulus oudeb girje Timoteusi . . . . 342.
Paulus maŋeb girje Timoteusi . . . . 348.
Paulus girje Titusi . . . . 353.
Paulus girje Filemoni . . . . 356.
Girje Ebrealaƶaidi . . . . 358.
Jakob oktasaš girje . . . . 375.
Pietar oudeb oktasaš girje . . . . 382.
Pietar maŋeb oktasaš girje . . . . 389.
Johannes vuostas oktasaš girje . . . . 393.
Johannes nubbe girje . . . . 400.
Johannes goalmad girje . . . . 401.
Judas oktasaš girje . . . . 402.
Johannes almostus . . . . 404.

Dak vitta Moses girje.

Samas jorggaluvvum Ibmeli gudnen ja Samidi bajasrakadussan.

Kristianiast.

Prænteduvvum Grøndahl & Søn lutte.

1891.

Vuostas Moses Girje.

1. Kapittal.

Ibmel sivdned algost alme ja ædnama, ja dam vuostas bæive sivdned son čuovggasa, 1—5; nubbe bæive sivdned son alme gomovuođa, 6—8; goalmad bæive ærot son čace goikke-ædnamest ja adda ædnama šaddadet rasid, urttasid ja muoraid, 9—13; njæljad bæive sivdned son bæivača, mano ja nastid, 14—19; viđad bæive sivdned son čacce-ellid ja loddid, 20—23; guđad bæive sivdned son daid æra spirid, ja maŋemusta sivdned son olbmu su govas mielde, 24—27; son adda olbmuidi isedvuođa obba ædnam bagjel ja mærred sin ja spiri biemo 28—31.

1. Algost sivdnedi Ibmel alme
ja ædnama.
Salm. 33, 6; 102, 26. Jer. 32, 17.
Joh. 1, 1. 3. Kol. 1, 16. Ebr. 11, 3.
2. Ja ænam læi avdem ja guo-
ros, ja sævdnjadvuotta læi čiegŋa-
lasa bagjel, ja Ibmel vuoigŋa læi
saddatallamen čaci bagjel.
5 Mos. 32, 11.
3. Ja Ibmel celki: Šaddus čuov-
gas! Ja čuovgas šaddai.
Salm. 33, 9. 2 Kor. 4, 6.
4. Ja Ibmel oini, atte čuovgas
læi buorre, ja Ibmel æroti čuovg-
gasa sævdnjadasast erit.
5. Ja Ibmel gočoi čuovggasa
bæivven, ja sævdnjadasa gočoi son
igjan. Ja šaddai æked, ja šaddai
iđed, vuostas bæive.
6. Ja Ibmel celki: Šaddus
gomovuotta gasko čaci, ja dat
ærotekus čacid čacin.
7. Ja Ibmel dagai gomovuođa
ja æroti dam čace, mi læ gomo-
vuođa vuolde, dam čacest, mi læ
gomovuođa bagjelist. Ja dat šaddai
nuft. Salm. 104. 3; 148, 4.
8. Ja Ibmel gočoi gomovuođa
albmen. Ja šaddai æked, ja šad-
dai iđed, nubbe bæive.
9. Ja Ibmel celki: Čoagganekus
čacce alme vuolde ovta sagjai, ja
ittus goikke-ænam. Ja dat šaddai
nuft. Salm. 33, 7; 104, 6—9.
10. Ja Ibmel gočoi dam goik-
kasa ænamen, ja čaci čoagganæme
gočoi son appen. Ja Ibmel oini,
atte dat læi buorre.
11. Ja Ibmel celki: Šaddadekus
ænam rasid, urttasid, mak šadda-
dek gilvvagid, šaddomuoraid, mak
šaddadek šaddoid, ješ guttege šlajas
mielde, main dai gilvvagak læk, æd-
nam alde. Ja dat šaddai nuft.
12. Ja ænam šaddadi rasid,
urttasid, mak šaddadek gilvvagid,
ješ guttege šlajas mielde, ja muo-
raid, mak šaddadek šaddoid, main
dai gilvvagak læk, ješ guttege
šlajas mielde. Ja Ibmel oini, atte
dat læi buorre.
13. Ja šaddai æked, ja šaddai
iđed, goalmad bæive.
14. Ja Ibmel celki: Šaddusek
čuovggasak alme gomovuođa ala
ærotam diti bæive ijast; ja dak
galggek læt mærkkan ja mærre-
duvvum aiggen ja bæivven ja jak-
ken. Salm. 104, 19. Sir. 43, 2. 9.
15. Ja dak galggek læt čuov-
gasen alme gomovuođa alde čuovg-

gam diti ædnam bagjel. Ja dat šaddai nuft.

16. Ja Ibmel dagai dam guokte stuora čuovggasa, dam stuoreb čuovggasa rađđim diti bæive bagjel ja dam ucceb čuovggasa rađđim diti ija bagjel, ja nastid. Salm. 136, 7—9.

17. Ja Ibmel bijai daid alme gomovuođa ala čuovggam diti ædnam bagjel,

18. ja rađđim diti bæive bagjel ja ija bagjel, ja ærotam diti čuovggasa sævdnjadasast. Ja Ibmel oini, atte dat læi buorre.

19. Ja šaddai æked, ja šaddai iđed, njæljad bæive.

20. Ja Ibmel celki: Giđđodekusek čacek ælle hægalaǯai ædnagvuođast, ja girddusek loddek ædnam bagjel alme gomovuođa vuolde.

21. Ja Ibmel sivdnedi daid stuora čacce-ellid ja buok daid ælle hægalaǯaid, mak likkadek, main čacce giđđoda, sin šlajasek mielde, ja buok soajag loddid sin šlajasek mielde. Ja Ibmel oini, atte dat læi buorre.

22. Ja Ibmel buristsivdnedi daid ja celki: Leket šaddolaǯak ja ædnaneket, ja devddet abe čace, ja loddek ædnanekusek ædnam alde!

23. Ja šaddai æked, ja šaddai iđed, viđad bæive.

24. Ja Ibmel celki: Šaddadekus ænam ælle hægalaǯaid sin šlajasek mielde, omid ja njoammoid ja mæce spirid sin šlajasek mielde. Ja dat šaddai nuft.

25. Ja Ibmel dagai mæce spirid sin šlajasek mielde ja omid sin šlajasek mielde ja buok ædnam njoammoid sin šlajasek mielde. Ja Ibmel oini, atte dat læi buorre.

26. Ja Ibmel celki: Dakkop mi olbmuid min govvamek mielde, min lakasaǯǯan; ja si galggek rađđit abe guli bagjel ja alme loddi bagjel ja omi bagjel ja buok ædnam bagjel ja buok njoammoi bagjel, mak likkadek ædnam alde. Salm. 8, 7—9.

27. Ja Ibmel sivdnedi olbmu su govas mielde, Ibmel gova mielde sivdnedi son dam; olmajen ja nissonen sivdnedi son sodno.
2, 7. 21. 22. Matt. 19, 4. 1 Kor. 11, 7. Efes. 4, 24. Visesv. 2, 23. Sir. 17, 3.

28. Ja Ibmel buristsivdnedi sodno, ja Ibmel celki sodnoidi: Lække šaddolaǯak ja ædnanække ja dævdde ædnama ja dakke dam aldsesæde vuolebuǯǯan, ja rađđijække abe guli bagjel ja alme loddi bagjel ja juokke hægalaǯa bagjel, mi ædnam alde likkad!

29. Ja Ibmel celki: Gæča, mon addam dodnoidi buok urttasid, mak šaddadek gilvvagid, mak læk obba ædnam mietta, ja buok muoraid, main læk muorrašaddok, mak šaddadek gilvvagid; dak galggek læt dodnoidi biebmon. 9, 3.

30. Ja buok ædnam spiridi ja buok alme loddidi ja buok dasa, mi likkad ædnam alde, mast læ ælle siello, addam mon buok ruonas urttasid borrat. Ja dat šaddai nuft.

31. Ja Ibmel gæčai buok dam, maid son læi dakkam, ja gæča, dat læi hui buorre. Ja šaddai æked, ja šaddai iđed, guđad bæive.
Sir. 39, 21. 41. Visesv. 1, 14. Mark. 7, 47.

2. Kapittal.

Ibmel vuoiŋad čiččid bæive ja basot dam, 1—3. De muittaluvvu visubut, moft Ibmel laktadi ædnama, sivdnedi olbmu muoldast ja bosadi dam sisa ællem vuoiŋanasa, 4—7, bijai olbmu Eden gilvagarddai ja suovai su borrat buok muorain ærrebgo dieđo muorast, 8—17, doalvoi spirid Adama lusa, gutte addi daidi namaid, ja moft son, go Adam i gavdnam ovtage vækkeguoime dai gaskast, sivdnedi nissona su ertegdavtest ja asati naitusdile, 18—25.

1. De šaddai albme ja ænam ja buok dai vækka ollašuttujuvvut.

2. Ja Ibmel ollašutti dam čiččid bæive su dagos, maid son læi dakkam, ja son vuoiŋadi dam čiččid bæive buok su dagostes, maid son læi dakkam. 2 Mos. 31. 17. Ebr. 4, 4.

3. Ja Ibmel buristsivdnedi dam c̄ic̄c̄id bæive ja basoti dam; dastgo dam bæive vuoiŋadi son buok su dagostes, maid Ibmel læi sivdnedam ja dakkam. 2 Mos. 20, 11.

4. Dat læ alme ja ædnama historia, go dak sivdneduvvuiga, dam aige, go Ibmel Hærra dagai ædnama ja alme:

5. Ja i læm vela mikkege mæce miestagid ædnam alde, ige læm vela mikkege mæce urttasid ouddanboccidam; dastgo Ibmel Hærra i læm addam arvvet ædnam ala, ja i læm oktage olmus̄ ædnama barggat.

6. Ja de bagjani mierkka ædnamest, ja dat laktadi obba ædnama bajeldasa.

7. Ja Ibmel Hærra rakadi olbmu ædnama muoldast ja bosadi ællem vuoiŋanasa su njune sisa; ja olmus̄ s̄addai ælle siellon.
1, 27. Visesv. 15, 11. 1 Kor. 15, 45. 47.

8. Ja Ibmel Hærra gilvi gilvagarde Edeni nuorttan ja bijai olbmu dasa, gæn son læi rakadam.

9. Ja Ibmel Hærra addi bajass̄addat ædnamest buoklagas̄ muoraid, mak legje havskek oaidnet, ja main læi buorre borrat, ja ællem muora gasko gilvagarde ja dieđo muora buore ja baha harrai.
Alm. 2, 7; 22, 2.

10. Ja Edenest golgidi dædno laktadet gilvagarde, ja dobbe juokkasi dat ja s̄addai njælljen suorggen.

11. Dam vuostemuʒ̄a namma læ Pison; dat læ dat, mi golgga obba Havila ædnama birra, gost golle læ.

12. Ja dam ædnama golle læ buorre; dobbe læ bdellium* ja onyksgæđge.

* muttomlagas̄ njalggahajag gummi.

13. Ja nubbe dæno namma læ Gihon; dat læ dat, mi golgga obba Kus ædnama birra.

14. Ja goalmad dæno namma læ Hiddekel; dat læ dat, mi golgga nuortabæle Assura. Ja njæljad dædno læ Frat.

15. Ja Ibmel Hærra valdi olbmu ja bijai dam Eden gilvagarddai dam barggat ja dam gattit.

16. Ja Ibmel Hærra ravvi olbmu ja celki: Don oaʒ̄ok roakka borrat buok gilvagarde muorain;

17. mutto dieđo muorast buore ja baha harrai, dast ik don galga borrat; dastgo dam bæive, go don dast borak, de galgak don vissasi jabmet. Rom. 5, 12; 6, 23.

18. Ja Ibmel Hærra celki: I læk buorre, atte olmus̄ læ okto; mon datom dakkat sudnji vækkeguoime, gutte læ su lakasas̄.
Sard. 4, 8. 9.

19. Ja Ibmel Hærra læi rakadam ædnamest buok mæce spirid ja buok alme loddid, ja son laiddi daid olbmu lusa oaidnem diti, manen son aigoi jes̄ guđege dain goc̄c̄ot; ja buok, manen olmus̄ aigoi goc̄c̄ot jes̄ guđege ælle hægalaʒ̄a, dat galgai s̄addat dam namman.

20. De addi olmus̄ buok omidi ja alme loddidi ja buok mæce spiridi namaid; mutto olbmui i son gavdnam ovtage vækkeguoime, gutte læi su lakasas̄.

21. Ja Ibmel Hærra divti lossis nakkarid boattet olbmu ala, ja son ođi; ja son valdi ovta su ertegdavtin ja govc̄ai dam saje oʒ̄in.

22. Ja Ibmel Hærra rakadi dam ertegdavtest, maid son læi valddam olbmust, nissona ja laiddi su olbmu lusa. 1 Kor. 11, 8. 1 Tim. 2, 13.

23. De celki olmus̄: Dat læ æska dakte mu davtin ja oaʒ̄ʒ̄e mu oaʒ̄est; dat galgga goc̄c̄ujuvvut olbmahædnen; dastgo dat læ valddujuvvum olbmast.

24. Damditi galgga boadnja guođđet su ac̄es ja su ædnes ja orrot bissovaʒ̄ʒ̄an su akas lutte, ja soai galggaba læt okta oaʒ̄ʒ̄e.
Matt. 19, 5. Efes. 5, 31.

25. Ja soai læiga goabbas̄agak

alas, Adam ja su akka, ja æba soai hæppanaddam. 3, 7.

3. Kapittal.

Gærmaš (bærgalak) fille nissona borrat dam gilddujuvvum muora šaddost; nisson adda su boadnjasis dast, ja son borra; soai oaidneba sodno alasvuođasga ja čiekkadæba, 1—8. Ibmel gulata gærbmaši, nissoni ja olbmai ješ guttige su rangaštusa, mutto adda maidai dam loppadusa, atte nisson siebman galgga cuvkkit gærbmaša oaive, 9—19. Adam navdda su akas Evan; Ibmel dakka sodnoidi gavtid, 20. 21. Son agja sodno olgus Paradisast, 20—24.

1. Ja gærmaš læi gavvelæbbo go buok mæce spirik, maid Ibmel Hærra læi dakkam; ja dat celki nissoni: Lægo Ibmel duođai cælkkam: Æppe doai galga borrat buok gilvagarde muorain?

2. De celki nisson gærbmaši: Moai oǥǥu galle borrat gilvagarde muorai šaddost;

3. mutto dam muora šaddo harrai, mi læ gasko gilvagarde, læ Ibmel cælkkam: Æppe doai galga dast borrat æppege dam duottat, amade doai jabmet. 2, 16. 17.

4. De celki gærmaš nissoni: Æppe doai duođai galga jabmet; Joh. 8, 44. 2 Kor. 11, 3.

5. dastgo Ibmel dietta, atte dam bæive, go doai dast borrabætte, de dodno čalmek rappasek, ja doai šaddabætte nuftgo Ibmel dovddam dafhost buore ja baha.

6. Ja nisson oini, atte muorra læi buorre dast borrat, ja atte dat læi havskodak čalmidi, ja atte muorra læi savatatte oaǥǥot dast jierme, ja son valdi dam šaddost ja borai; ja son addi dast maidai su boadnjasis ja son borai.
Sir. 25, 26. 1 Tim. 2, 14. 1 Joh. 2, 16.

7. De rappasegje goabbašagai čalmek, ja soai arvvedeiga, atte soai læiga alas; ja soai darveteiga fikunlastaid okti ja dagaiga aldsesæsga gavtid. 2, 25.

8. Ja soai gulaiga Ibmel Hærra jiena, gutte læi vagjolæmen gilvagardest, go bæivve læi galodam; ja Adam ja su akka čiekkadeiga Ibmel Hærra muođoi oudast gilvagarde muorai gaski.

9. Ja Ibmel Hærra ravkai Adama ja celki sudnji: Gost don læk?

10. Ja son celki: Mon gullim du jiena gilvagardest; de mon ballagottim, dainago mon legjim alas, ja mon čiekkadim.

11. Ja son celki: Gi dudnji dam dieđeti, atte don legjik alas? Lækgo don borram dam muorast, mast mon du gilddim, atte ik don galggam dast borrat?

12. Ja Adam celki: Nisson, gæn don addik munji mu lutte orrot, son addi munji dam muorast, ja mon borrim.

13. De celki Ibmel Hærra nissoni: Mi dat læ, maid don læk dakkam! Ja nisson celki: Gærmaš filli muo, ja mon borrim.
2 Kor. 11, 3. 1 Tim. 2, 14.

14. De celki Ibmel Hærra gærbmaši: Go don dam dakkik, de læge don garroduvvum buok omi ja buok mæce spiri gaskast; du čoavjad alde galgak don njoammot, ja muolda galgak don borrat buok du ællem beividad mietta.

15. Ja mon datom bigjat vašalašvuođa du ja nisson gaski, ja du siebman ja su siebman gaski; dat galgga cuvkkit du oaive, mutto don galgak cuvkkit dam šušme.
Ebr. 2, 14. 15. 1 Joh. 3, 8. Rom. 16, 20.

16. Nissoni celki son: Mon aigom dakkat ædnaggærddasaǥǥan du vaive ja du æppevægjevuođa; bakčasin galgak don manaid riegadattet, ja du boadnjasad galgga du hallo læt, ja son galgga rađđit du bagjel. 1 Kor. 14, 34. Efes. 5, 22. j. n. v. 1 Tim. 2, 11. 12. 1 Pet. 3, 1.

17. Ja Adami celki son: Dainago don jægadik du akad jiena ja borrik dam muorast, man harrai mon ravvijim du ja celkkim: Ik

don galga dast borrat, de lekus
ænam garroduvvum du diti; vaivin
galgak don borrat dast buok du
ællem beividad mietta.
18. Bastelis lanjaid ja gaskala-
said galgga dat dudnji šaddadet,
ja don galgak borrat mæce urttasid.
19. Du gallod bivastagain gal-
gak don borrat du laibad, gidda
dassači go don šaddak fastain æna-
men; dastgo dast don læk valddu-
juvvum; dastgo don læk muoldda,
ja muolddan galgak don fastain
šaddat. 2 Tes. 3, 10. 1 Mos. 18, 27.
Sard. 12, 7. Salm. 90, 3. Sir. 14, 17.
20. Ja Adam gočoi su akas
nama Evan, dainago son læ buok
ælle olbmui ædne.
21. Ja Ibmel Hærra dagai
Adami ja su akkai garvoid nakest
ja garvoti sodno.
22. Ja Ibmel Hærra celki:
Gæča, olmuš læ šaddam nuftgo
okta mist dovddam dafhost buore
ja baha; ja dal, amas son geiggit
su gieđas ja valddet maidai ællem
muorastge ja borrat ja ællet aga-
lažat, —
23. de aji Ibmel Hærra su
Eden gilvagardest erit ædnama
barggat, mast son læi valddujuvvum.
24. Ja son aji olbmu olgus;
ja son bijai kerubid nuorttali Eden
gilvagarde, ja dam læđgodægje
mieke, mi jorgatalai duokko deiki
faktim diti gæino ællem muora lusa.

4. Kapittal.

Adam sakkanatta Kaina ja Abela; soai oaffarušsaba goabbašagak; Kain oaffar i dokke Ibmeli, mutto Abela oaffar dokke; Kain moaratuvva damditi su vieljas ala; Ibmel cuigod su, 1—7. Kain godda Abela; Ibmel gulat sudnji ranga-štusa, mutto i suova dadde ovtage su goddet, 8—16. Kain sakkanatta Hanok ja hukse gavpuga; su sogast læi dat čævllas Lamek, 17—24. Adam sakka-natta Set, ja dat sakkanatta Enos, 25. 26.

1. Ja Adam dovdai su akas
Eva, ja son šaddai manai vuostai
ja riegadatti Kaina ja celki: Mon
læm ožžom olbma Hærra bokte.
2. Ja son riegadatti vela ain
su vielja Abela; ja Abel šaddai
savccagæččen, ja Kain šaddai bæld-
dobarggen.
3. Ja de dapatuvai muttom aige
gæčest, atte Kain buvti Hærrai
oaffara ædnam šaddost.
4. Ja Abel buvti maidai oaffara
su ælos vuostasriegadegjin ja dai
buoidest; ja Hærra gæčai Abel
ja su oaffar bællai.
2 Mos. 34, 19. Ebr. 11, 4.
5. Mutto Kain ja su oaffar
bællai i son gæččam; de moaratuvai
Kain saggarakkan, ja su amadagjo
šaddai arvoktæbmen.
6. Ja Hærra celki Kaini: Manne
læk don moarest, ja manne læ du
amadagjo arvoktæbme?
7. Igo dat læk nuft, atte jos
don læk burid jurdašæmen, de oažok
don bajas bajedet čalmidad; mutto
jos don ik læk burid jurdašæmen,
de læ suddo njakkamen uvsa guorast,
ja dat læ halidæmen dudnji, mutto
don galgak rađđit dam bagjel.
Job. 11, 14. 15. Sir. 18, 34. Rom. 6, 12. 16.
8. Ja Kain sarnoi Abelin, su
vieljaines. Ja de dapatuvai, go soai
læiga mæcest, atte Kain čuožželi
su vieljas, Abel, vuostai ja goddi
su. 1 Joh. 3, 12.
9. Ja Hærra celki Kaini: Gost
læ Abel, du vielljat? Ja son celki:
Im mon dieđe; læmgo mon mu
vielljam gæčče?
10. Mutto son celki: Maid læk
don dakkam? Du vieljad vara jiedna
čuorvvo munji ædnamest.
Ebr. 12, 24.
11. Ja dal, garroduvvum læge
don ædnamest erit, mi rabasti su
njalmes valddem diti du vieljad
varaid du gieđast.
12. Go don bargak ædnama,
de i dat šatan æmbo galga addet
dudnji su famos; golgolažžan ja
birravagjolægjen galgak don læt
ædnam alde.

13. De celki Kain Hærrai: Mu værredakko læ stuoreb, go atte mon matam dam guoddet.

14. Gæča, don læk odna bæive agjam muo erit ædnam bajeldasa alde, ja mon ferttim čiekkadet du muođoi oudast erit; ja mon šaddam golgolaǯǯan ja birravagjolægjen ædnam alde, ja dat šadda dapatuvvat, atte juokkehaš, gutte muo gavdna, son godda muo.
Job. 15, 20. j. n. v.

15. Mutto Hærra celki sudnji: Damditi galgga dat, gutte Kaina godda, gillat čiečagærddasaš mavso. Ja Hærra bijai Kaini mærka, amas guttege, gutte su gavnaš, goddet su.

16. Ja Kain vulgi erit Hærra muođoi oudast ja asai Nod* ædnamest Eden nuorttalist. * d. l. batarus.

17. Ja Kain dovdai su akas, ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti Hanoka; ja son huksi gavpuga ja gočoi gavpuga nama su barnes nama mielde Hanoken.

18. Ja Hanoki riegadi Irad, ja Irad sakkanatti Mehujaela, ja Mehujael sakkanatti Metusaela, ja Metusael sakkanatti Lameka.

19. Ja Lamek valdi aldsesis guokte aka; nubbe namma læi Ada, ja nubbe namma læi Silla.

20. Ja Ada riegadatti Jabala; son læi sin acče, guđek gođin orruk ja æloi lutte.

21. Ja su vielja namma læi Jubal; son læi sin buokai acče, guđek čuojatek sitarid ja fløitaid.

22. Silla maidai riegadatti Tubalkain, gutte ravddijušai buoklagaš bastelis væikke- ja ruovddenævoid; ja Tubalkaina oabba læi Naama.

23. Ja Lamek celki su akaidasas: Ada ja Silla, gulle mu jiena, Lamek akak, vuttivaldde mu sardnoma! Olbma goddam mon, jos sarje oažom, ja bardneluntača, jos have oažom;

24. dastgo jos Kain mavsatuvvu čieča gærddai, de mavsatuvvu Lamek čiečaloge ja čieča gærddai.
4, 15.

25. Ja Adam dovdai fastain su akas, ja son riegadatti barne ja gočoi su nama Seten*; dastgo (celki son) Ibmel læ bigjam munji æra siebmana Abela sagjai, dainago Kain goddi su. * d. l. ærrasa sagjai bigjujuvvum, makso.

26. Maidai Seti riegadi bardne, ja son gočoi su nama Enosen; dalle algge olbmuk čuorvvot Hærra nama. 12, 8.

5. Kapittal.

Adam, gutte læi sivdneduvvum Ibmel lakasaǯǯan, sakkanatta manaid ječas lakasaǯǯan, gæi gaskast læi Set, ja de jabma 930 jage boaresen, 1—5; Set sakkanatta Enosa, 6—8, dat Kenana, 9—11, dat Mahalalela, 12—14, dat Jareda, 15—17, dat Enoka, 18—20; Enok sakkanatta Metusalah, vagjol Ibmelin, gutte valdda su lusas, 21—24; Metusalah sakkanatta Lameka, 25—27; dat sakkanatta Noah, gæst son vuordda ješđitusadam gillajægje olmuš-sokkagoddai; Noah sakkanatta Sem, Kam ja Jafet, 25—32.

1. Dat læ girje Adam sokkagodde birra: Dam bæive, go Ibmel sivdnedi olbmu, de dagai son dam Ibmel lakasaǯǯan. 1, 27.

2. Olmajen ja nissonen sivdnedi son sodno; ja son buristsivdnedi sodno ja gočoi sodno nama olmučen dam bæive, go soai sivdneduvvuiga.

3. Ja Adam eli čuođe ja golbma loge jage, ja son sakkanatti barne ječas lakasaǯǯan, su govas mielde; ja son gočoi su nama Seten.
4, 25. Luk. 3, 38. 1 Muit. 1, 1. j. n. v.

4. Ja Adama bæivek šadde, maŋŋelgo son læi sakkanattam Set, gavce čuođe jage; ja son sakkanatti barnid ja nieidaid.

5. Ja buok Adama bæivek, maid son eli, legje ovce čuođe ja golbma loge jage; ja son jami.

6. Ja Set eli čuođe ja vitta jage; ja son sakkanatti Enosa.

7. Ja Set eli, maŋŋelgo son læi sakkanattam Enosa, gavce čuođe ja čieča jage; ja son sakkanatti barnid ja nieidaid.

8. Ja buok Set bæivek legje

ovce čuođe ja guokte nubbe lokkai
jage; ja son jami.
9. Ja Enos eli ovce loge jage;
ja son sakkanatti Kenana.
10. Ja Enos eli, maŋŋelgo son
læi sakkanattam Kenana, gavce
čuođe ja vitta nubbe lokkai jage;
ja son sakkanatti barnid ja nieidaid.
11. Ja buok Enosa bæivek legje
ovce čuođe ja vitta jage; ja son jami.
12. Ja Kenan eli čieča loge
jage, ja son sakkanatti Mahalalela.
13. Ja Kenan eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Mahalalela,
gavce čuođe ja njællje loge jage;
ja son sakkanatti barnid ja nieidaid.
14. Ja buok Kenana bæivek
legje ovce čuođe ja loge jage; ja
son jami.
15. Ja Mahalalel eli vitta čič-
čid lokkai jage; ja son sakkanatti
Jareda.
16. Ja Mahalalel eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Jareda, gavce
čuođe ja golbma loge jage; ja son
sakkanatti barnid ja nieidaid.
17. Ja buok Mahalalela bæivek
legje gavce čuođe ja vitta logad
lokkai jage; ja son jami.
18. Ja Jared eli čuođe ja
guokte čiččid lokkai jage; ja son
sakkanatti Enoka.
19. Ja Jared eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Enoka, gavce
čuođe jage; ja son sakkanatti
barnid ja nieidaid.
20. Ja buok Jareda bæivek
legje ovce čuođe ja guokte čiččid
lokkai jage; ja son jami.
21. Ja Enok eli vitta čiččid
lokkai jage; ja son sakkanatti
Metusalah.
22. Ja Enok vagjoli Ibmelin,
maŋŋelgo son læi sakkanattam Me-
tusalah, golbma čuođe jage; ja son
sakkanatti barnid ja nieidaid.
23. Ja buok Enoka bæivek
legje golbma čuođe ja vitta čiččid
lokkai jage.
24. Ja Enok vagjoli Ibmelin;
ige son læm šatan æmbo, dastgo
Ibmel læi valddam su lusas. 6, 9.
2. Gonag. 2, 11. Es. 57, 1. 2. Visesv. 4, 10.
Sir. 44, 18; 49, 19. Ebr. 11, 5.
25. Ja Metusalah eli čuođe ja
čieča ovcad lokkai jage; ja son
sakkanatti Lameka.
26. Ja Metusalah eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Lameka, čieča
čuođe ja guokte ovcad lokkai jage;
ja son sakkanatti barnid ja niei-
daid.
27. Ja buok Metusalah bæivek
legje ovce čuođe ja ovce čiččid
lokkai jage; ja son jami.
28. Ja Lamek eli čuođe ja
guokte ovcad lokkai jage; ja son
sakkanatti barne.
29. Ja son gočoi su nama Noa-
han ja celki: Dat galgga jeđđit
min min bargoin ja min gieđai
vaivin, mi boatta ædnamest, maid
Hærra læ garrodam.
3, 17. Luk. 2, 25.
30. Ja Lamek eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Noah, vitta
čuođe ja vitta logad lokkai jage;
ja son sakkanatti barnid ja niei-
daid.
31. Ja buok Lameka bæivek
legje čieča čuođe ja čieča gavcad
lokkai jage; ja son jami.
32. Ja Noah læi vitta čuođe
jage boares; ja Noah sakkanatti
Sema, Kama ja Jafeta.

6. Kapittal.

Olbmui billašubme lassana, Ibmel aiggo duššadet sin, Noah gavdna armo Hærra oudast, 1—8. Noah læ vanhurskes, mutto buok oašše læ billestam su gæinos ædnam alde, 9—12. Ibmel dieđeta Noahi su datos olbmui hævatume birra, goččo su arka dakkat, man siste son galgga gagjot ječas ja joavkos ja muttom oase spirin ædnam alde, 13—22.

1. Ja de dapatuvai, go olbmuk
lassanišgotte ædnam ala, ja go
nieidak sigjidi riegadegje,
2. de oidne Ibmel barnek, atte
olbmui nieidak legje čabbak; ja si
valdde aldsesæsek akaid, gæidiikke-
nessi si halidegje.

3. De celki Hærra: Mu vuoigŋa i galga dubmit olbmui gaskast agalaʒat; su čagjadusas diti læ dat* oaʒʒe, ja dam bæivek galggek læt čuođe ja guokte loge jage.

* olmuš.

4. Stuora gievrak legje ædnam alde dain beivin, ja maidai dasto maŋŋelge, dallego Ibmel barnek manne sisa olbmui nieidai lusa, ja dak riegadatte sigjidi manaid; dak læk dak vægalaʒak, dok doluš aigest, dak bæggalmas olbmak.

5. Ja Hærra oini, atte olbmu bahavuotta læi stuores ædnam alde, ja atte buok dam vaimo jurddagi hutkek legje duššе bahak gæčos bæive. 8, 21. Salm. 51, 7. Matt. 15, 19. Rom. 3, 23; 8, 7. Efes. 2, 3.

6. De gađai Hærra, go son læi sivdnedam olbmu ædnam ala, ja son morašti dam diti su vaimostes.

7. Ja Hærra celki: Mon aigom duššadet olbmuid, gæid mon læm sivdnedam, ædnam bajeldasa alde, sikke olbmuid ja omid ja njoammoid ja alme loddid; dastgo mon gađam, go mon læm daid sivdnedam.

8. Mutto Noah gavnai armo Hærra čalmi oudast.

9. Dat læ Noah sokkagodde historia: Noah læi vanhurskes ja laittemættom olmai su ovta-aiggasaʒaides gaskast; Noah vagjoli Ibmelin. 5, 24. Sir. 44, 19. Ebr. 11, 7. 1 Pet. 2, 5.

10. Ja Noah sakkanatti golbma barne, Sema, Kama ja Jafeta. 5, 32.

11. Mutto ænam billašuvai Ibmel muođoi oudast, ja ænam dievai vækkavaldalašvuođast.

12. Ja Ibmel gæčai ædnama, ja gæča, dat læi billašuvvam; dastgo buok oaʒʒe læi billašuttam su gæinos ædnam alde.

13. De celki Ibmel Noahi: Buok oaʒe loappa læ boattam mu muođoi ouddi; dastgo ænam læ devddujuvvum vækkavaldalašvuođain sist; ja gæča, mon aigom duššadet sin oktanaga ædnamin.

14. Daga aldsesad arka gofermuorast, daga lanjaid arkki, ja bikkad dam bikkain siskeld ja olgold.

15. Ja dam lakai galgak don dam dakkat: Golbma čuođe allan galgga læt arka gukkodak, vitta loge allan dam govddodak, ja golbma loge allan dam allodak.

16. Ikkun galgak don dakkat arkki ja diktet dam ollet bajas gidda ovta allan ragjai bagjeravdast; ja arka uvsa galgak don bigjat dam gilggi; vuolemuš, gaskalæmus ja bajemuš lanjain galgak don dam dakkat.

17. Ja mon, gæča, mon aigom addet čaccedulve boattet ædnam bagjeli duššadam diti buok oaʒe alme vuolde, mast læ ællemvuoiŋanas; buok dat, mi læ ædnam alde, galgga hævvanet.

18. Mutto mon dagam mu littom duina, ja don galgak mannat arka sisa, don ja du barnek ja du akka ja du barni akak oktan duina.

19. Ja buok hægalaʒain, buok oaʒʒešlajast, ovta bara buok dain, galgak don doalvvot arka sisa bisotam diti daid hægast oktan ječainad; vares ja njiŋŋelas galggaba dak læt. 7, 2. 3.

20. Loddin sin šlajasek mielde ja omin sin šlajasek mielde, buok ædnam njoammoin sin šlajasek mielde, okta barra buok šlajain galgga boattet sisa du lusa hægas bisotam diti.

21. Ja valde aldsesad buoklagaš biemo, mi borrujuvvu, ja čokke dam lusad, vai dat lifči dudnji ja daidi biebmon.

22. Ja Noah dagai dam; aito nuftgo Ibmel læi goččom su, nuft son dagai. Ebr. 11, 7.

7. Kapittal.

Noah manna arka sisa obba su joavkoines ja nuft ædnagiguim spirin, go Ibmel læi sudnji goččom, 1—9. Sud-

dodulvve boatta, ja buok hægalažak ædnam alde havkkek; duššše Noah ja dak, mak legje suina arka siste, gagjujuvvujek, 10—24.

1. Ja Hærra celki Noahi: Mana
sisa, don ja obba du joavkko, arka
sisa, dastgo du læm mon oaidnam
vanhurskesen mu muođoidam oudast
dam sokkagodde siste.
Ebr. 11, 7. 2 Pet. 2, 5.
2. Buok buttes omin galgak
don valddet aldsesad čieča ja čieča,
varrasa ja njiŋŋelasa, mutto dain
omin, mak æi læk buttasak, ovta
bara, varrasa ja njiŋŋelasa;
3. alme loddin maidai čieča
ja čieča, varrasa ja njiŋŋelasa,
bisotam diti siebmana hægast obba
ædnam alde.
4. Dastgo čieča bæive gæčest
aigom mon diktet arvvet ædnam
ala njællje loge bæive ja njællje
loge ija; ja mon aigom duššadet
buok daid hægalažaid, maid mon
læm sivdnedam, ædnam bajeldasa
alde erit.
5. Ja Noah dagai, aito nuftgo
Hærra læi goččom su.
6. Ja Noah læi gutta čuođe
jage boares, go čaccedulvve bođi
ædnam bagjeli.
7. Ja Noah ja su barnek ja su
akka ja su barni akak oktan suina
manne arka sisa čaccedulve čaci
oudast. 1 Pet. 3, 20.
8. Dain buttes omin ja dain
omin, mak æi læk buttasak, ja
loddin ja buok dain, mak njommuk
ædnam alde,
9. manne sisa barai barai Noah
lusa arkki, vares ja njiŋŋelas, nuftgo
Ibmel læi goččom Noah.
10. Ja de dapatuvai dam čieča
bæive gæčest, de botte dulve čacek
ædnam bagjeli.
11. Dam jage, go Noah læi
gutta čuođe jage boares, nubbe
manost, čieča nubbe logad bæive
manost, dam bæive beđđujegje
buok dam stuora čiegŋalasa agjagak,
ja alme dappaldagak rappasegje.
12. Ja raššo-arvve bođi ædnam
bagjeli njællje loge bæive ja njællje
loge ija.
13. Damanaga bæive manai
Noah ja Sem ja Kam ja Jafet,
Noah barnek, ja Noah akka ja su
barni golbma aka singuim arka sisa,
14. si ja buok mæce spirik sin
šlajasek mielde, ja buok oamek sin
šlajasek mielde, ja buok njoammok,
mak likkadek ædnam alde, sin šlajasek
mielde, ja buok loddek sin
šlajasek mielde, buok girddek, buok
soajagak.
15. Ja dak manne sisa Noah
lusa arkki, barai barai buok oažest,
mast læi ællemvuoiŋanas.
16. Ja dak, mak manne sisa,
manne sisa vares ja njiŋŋelas buok
oažest, nuftgo Ibmel læi goččom
su. Ja Hærra dapai su maŋest.
17. De bođi čaccedulvve njællje
loge bæive ædnam bagjeli; ja čacce
dulvai ja bajedi arka, ja dat loktani
ædnam bagjeli.
18. Ja čacce vægjai ja dulvai
sagga ædnam bagjel; ja arkka govdoi
dokko čace gierraga mielde.
19. Ja čacce dulvai hui sagga
ædnam ala, ja buok dak alla varek,
mak legje obba alme vuolde, čikkujuvvujegje.
20. Vitta nubbe lokkai allana
dulvai čacce bagjel (vari), ja varek
čikkujuvvujegje.
21. De hævvani dalle buok oažže,
mi likkadi ædnam alde, sikke loddek
ja oamek ja mæce spirik ja
buok dat ædnagvuotta, mi giđđodi
ædnam alde, ja buok olbmuk.
Matt. 24, 38. 39. 2 Pet. 3, 6.
22. Buok, mast læi ællem vuoiŋanasa
vuoiŋatak su njunestes, buok
dast, mi læi goikke ædnam alde,
jami.
23. Ja son* duššadi buok hægalažaid,
mak legje ædnam bajeldasa
alde, sikke olbmuid ja omid
ja njoammoid ja alme loddid, ja
dak duššaduvvujegje ædnamest; ja

* Ibmel.

duššе Noah baci vela, ja dat, mi suina læi arka siste.

Visesv. 14, 6. 2 Pet. 2, 5. 9.

24. Ja čacce vægjai ædnam bagjel čuođe ja vitta loge bæive.

8. Kapittal.

Ibmel adda fastain čace coakkot, 1—5. Noah luoitta garanasa olgus ja dasto golma gærde duva olgus diđoštam diti, læigo ænam goikkam, 6—12. Ænam šadda aibas goikesen; Noah manna arkast olgus, 13—19, hukse altara ja oaffarušša; Ibmel i aigo šatan nuft hævatet ædnama, 20—22.

1. Ja Ibmel muittai Noah ja buok daid mæce spirid ja buok daid omid, mak legje suina arka siste; ja Ibmel addi biega bieggat ædnam bagjel, ja čacce coagoi.

2. Ja ciegŋalasa agjagak ja alme dappaldagak dappujuvvujegje, ja raššo-arvve almest bissetuvvui.

3. Ja čacce coagoi maŋestaga ædnamest; ja čacce uccani čuođe ja vitta loge bæive gæčest.

4. Ja arka bissani čiččid manost, čieča nubbe logad bæive manost, Ararat vari ala.

5. Ja čacce uccani maŋestaga gidda logad mano ragjai; logad manost, vuostas bæive manost, ittegotte varrečokak.

6. Ja de dapatuvai njællje loge bæive gæčest, atte Noah rabasti ikkuna arkast, maid son læi dakkam.

7. Ja son luiti garanasa olgus; mutto dat girdi duokko deiki, gidda dassači go čacce læi goikkam ædnam alde erit.

8. Ja son luiti duva olgus luttes oaidnem diti, juogo čacce læi cokkum ædnam bajeldasast erit.

9. Mutto duvva i gavdnam maidege vuoiŋastam-sajid su juolggasis, ja dat bođi ruoktot su lusa arkki; dastgo čacce læi obba ædnam bajeldasa mietta; ja son geiggi su gieđas olgus ja valdi dam ja buvti dam lusas arka sisa.

10. De vurdi son vela ain čieča bæive, ja de luiti son fastain duva olgus arkast.

11. Ja duvva bođi su lusa ækkedes væige, ja gæča, varas oljomuoralasta læi dam njunest; de arvvedi Noah, atte čacce læi cokkum ædnamest erit.

12. Mutto son vurdi vela ain čieča bæive, ja de luiti duva olgus, ja dat i boattam šatan ruoktot su lusa.

13. Ja de dapatuvai guđad čuođe ja vuostas jagest, vuostas manost, vuostas bæive manost, atte čacce læi goikkam ædnam alde erit. De valdi Noah arka dake erit; ja son gæčai, ja gæča, ædnam bajeldas læi goikes.

14. Ja čieča goalmad logad bæive nubbe manost, de læi ænam aibas goikes.

15. De sarnoi Ibmel Noahi ja celki:

16. Mana olgus arkast, don ja du akka ja du barnek ja du barni akak oktan duina!

17. Buok daid spirid, mak læk du lutte, buok oažžešlajast, sikke loddid ja omid ja buok njoammoid, mak likkadek ædnam alde, doalvo don olgus mieldad; ja dak galggek giđđodet ædnam alde ja læt šaddolažak ja ædnaggærddasažak ædnam alde. 1, 22.

18. De manai Noah olgus, ja su barnek ja su akka ja su barni akak oktan suina.

19. Buok spirik, buok njoammok ja buok loddek, buok, mi likkad ædnam alde, manne sin sogaidæsek mielde arkast olgus.

20. Ja Noah huksi Hærrai altara; ja son valdi buok dain buttes omin ja buok dain buttes loddin ja oaffarušai boalddem-oaffarid altar ala.

21. Ja Hærra havsi dam buore haja, ja Hærra celki vaimostes: Im mon aigo šatan dastmaŋŋel garrodet ædnama olbmui diti; dastgo olbmu vaimo jurda læ baha su

nuorravuođa rajest; imge mon aigo šat dastmaŋŋel hævatet buok hægalažaid, nuftgo mon læm dakkam.
6, 5; 9, 11.

22. Dastmaŋŋel nuft gukka go ænam čuoʒʒo, de i galga gilvvem ja lagjim, ja buolaš ja bakka, ja gæsse ja dalvve, ja bæivve ja igja nokkat.

9. Kapittal.

Ibmel buristsivdned Noah ja su barnid, suovva sin borrat biergo, gieldda sin vara navdašæmest ja mærreda jabmemrangaštusa sorbmimi, 1—7. Son dakka litto olbmuiguim ja buok hægalažaiguim, mak læk ædnam alde, ja bigja arvvedavge dam litto mærkkan, 8—17. Noah barnek bajaslokkujek, 18. 19. Noah gilvva vidnegarde, šadda garremidi vinest, bilkkeduvvu Kamest, gudnijattujuvvu Semest ja Jafetest, garrod duom barne Kanaan, buristsivdned dam guovto ja jabma, 20—29.

1. Ja Ibmel buristsivdnedi Noah ja su barnid ja celki sigjidi: Leket šaddolažak ja ædnaneket ja devddet ædnama! 1, 28.

2. Ja ballo din diti ja suorganæbme din diti galgga læt buok ædnam spiri bagjelist ja buok alme loddi bagjelist; sikke buok, mi likkad ædnam alde, ja buok abe guolek læk addujuvvum din gitti.

3. Buok, mi likkad ja ælla, galgga læt digjidi biebmon; nuftgo daid ruonas urttasid læm mon addam digjidi buok. 1, 29.

4. Duššefal biergo dam sieloin, dat læ dam varain, epet di galga borrat. 3 Mos. 17, 10—14. 5 Mos. 12, 23. Ap. dag. 15, 20. 29.

5. Ja dušše din vara mon datom gaibedet varjalam diti din hæga; juokke spirist datom mon dam gaibedet, ja olbmu gieđast, juokke vielja gieđast, datom mon gaibedet olbmu hæga.

6. Gutte golgat olbmu varaid, olbmu bokte galggek su varak golgatuvvut; dastgo Ibmel gova mielde sivdnedi son* olbmu.

* Ibmel. 2 Mos. 21, 12. Matt. 26, 52. 1 Mos. 1, 27.

7. Ja leket di šaddolažak ja ædnaneket, giđđodeket ædnam alde ja ædnaneket dam alde!

8. Ja Ibmel celki Noahi ja su barnidi oktan suina:

9. Ja mon, gæča, mon dagam mu littom dinguim ja din nalin din maŋŋel,

10. ja buok hægalažaiguim, mak læk din lutte, sikke loddiguim ja omiguim ja buok mæce spiriguim din lutte, buok dain šlajain, mak manne arkast olgus, buok spiriguim ædnam alde.

11. Ja mon dagam mu littom dinguim, atte dastmaŋŋel i galga buok oaʒʒe duššaduvvut dulve čaci bokte, ja atte dastmaŋŋel i galga boattet čaccedulvve hævatet ædnama. 8, 21. Es. 54, 9.

12. Ja Ibmel celki: Dat læ mærkkan dam littoi, maid mon dagam mu ječčam ja din ja buok hægalažai gaski, mak læk din lutte, agalaš aigidi:

13. Mu davggam bijam mon balvvi, ja dat galgga læt littomærkkan mu ja ædnam gaskast.

14. Ja galgga dapatuvvat, go mon doalvom balvaid ædnam bagjel, ja go davgge oidnujuvvu balvast,

15. de aigom mon muittat mu littom, mi læ mu ja din ja buok hægalažai gaskast buok oažest; ja dastmaŋŋel æi galga čacek šaddat čaccedulvven hævatet buok oaže. Sir. 44, 21.

16. Ja davgge galgga læt balvast; ja mon aigom dam gæččat muittam diti dam agalaš litto Ibmel ja buok hægalažai gaskast buok oažest, mi læ ædnam alde.

17. Ja Ibmel celki Noahi: Dat læ mærkkan dam littoi, maid mon læm dakkam mu ječčam ja buok oaže gaski, mi læ ædnam alde.

18. Ja Noah barnek, gudek manne arkast olgus, legje Sem ja

Kam ja Jafet; ja Kam læi Kanaan ačče.
19. Dak golmas legje Noah barnek; ja sist viddanegje olbmuk obba ædnam mietta.
20. Ja Noah algi læt bælddobarggen, ja son gilvi vidnegarde.
21. Ja son jugai vinest ja šaddai garremidi, ja son alasmatti ječas gasko su goađes.
22. Ja Kam, Kanaana ačče, oini su ačes hæppadid, ja son muittali dam su vieljasgugtui olggobælde.
23. De valdiga Sem ja Jafet gavte ja bijaiga dam olgidæsga ala, ja manaiga sælgalassi ja govčaiga sodno ačesga hæppadid; ja sodno muođok legje nubbos guvllui, ja æba soai oaidnam sodno ačesga hæppadid.
24. Ja Noa goccai su garrimvuođastes ja oažoi diettet, maid su nuoramus bardne læi dakkam su vuostai.
25. De celki son: Garroduvvum lekus Kanaan! Balvvalegji balvvalægje galgga son læt su vieljaidasas.
26. Ja son celki: Maidnujuvvum lekus Hærra, Sem Ibmel, ja Kanaan lekus sin balvvalægje!
27. Ibmel videdifči Jafet ouddi, ja son orrus Sem gođin, ja Kanaan lekus sodno balvvalægje!
28. Ja Noah eli čaccedulve maŋŋel golbma čuođe ja vitta loge jage.
29. Ja buok Noah bæivek legje ovce čuođe ja vitta loge jage; ja son jami.

10. Kapittal.

Noah barni sokkagoddek ja sin orromsajek bajaslokkujek, namalassi Jafeta, 1—5, Kama, 6—20, ja Sema, 21—32.

1. Ja dak læk Noa barni, Sem, Kam ja Jafet, sokkagoddek: Siggjidi riegadegje barnek čaccedulve maŋŋel.
2. Jafet barnek legje Gomer ja Magog ja Madai ja Javan ja Tubal ja Mesek ja Tiras.
1 Muit. 1, 5. j. n. v.
3. Ja Gomer barnek legje Askenas ja Rifat ja Togarma.
4. Ja Javan barnek legje Elisa ja Tarsis, Kittim ja Dodanim.
5. Dain šadde olbmuk bakeni gaddidi sin ædnamidasæsek, ješ gutteg su gielas mielde, sin sokkagoddidæsek mielde, sin albmuginesek.
6. Ja Kam barnek legje Kus ja Misraim ja Put ja Kanaan.
7. Ja Kus barnek legje Seba ja Havila ja Sabta ja Raema ja Sabteka; ja Raema barnek læiga Skeba ja Dedan.
8. Ja Kus sakkanatti Nimrod; son šaddagođi vægalažžan ædnam alde.
9. Son læi vægalaš bivdar Hærra muođoi oudast; damditi celkkujuvvu: Nuftgo Nimrod vægalaš bivdar Hærra muođoi oudast.
10. Ja su valddegodde alggo læi Babel ja Erek ja Akkad ja Kalne, Sinear ædnamest.
11. Dam ædnamest vulgi son Assuri; ja son huksi Ninive ja Rehobot-Ir ja Kalah
12. ja Resen Ninive ja Kalah gaski; dat læ dat stuora gavpug.
13. Ja Misraim sakkanatti Ludalažaid ja Anamalažaid ja Lehabalažaid ja Naftuhalažaid
14. ja Patrusalažaid ja Kasluhalažaid, gæin Filistalažak surgidegje, ja Kaftoralažaid.
15. Ja Kanaan sakkanatti Sidon, su vuostas-riegadægjes, ja Heta
16. ja Jebusitalažaid ja Amoritalažaid ja Girgasitalažaid
17. ja Hevitalažaid ja Arkitalažaid ja Sinitalažaid
18. ja Arvaditalažaid ja Semaritalažaid ja Hamatitalažaid; ja dastmaŋŋel viddanegje Kananitalažai sogak.

19. Ja Kananitalaz̄ai ragje læi Sidon rajest Gerar guvllui gidda Gasa ragjai, ja Sodoma ja Gomorra ja Adma ja Seboim guvllui gidda Lesa ragjai.

20. Dak legje Kam manak sin sogaidæsek mielde, sin gielaidæsek mielde, sin ædnaminesek, sin albmugidesek siste.

21. Semi maidai riegadegje manak; son læi buok Eber manai maddarac̄c̄e ja Jafeta boarrasæb viellja.

22. Sem barnek legje Elam ja Assur ja Arpaksad ja Lud ja Aram.

23. Ja Arama barnek legje Us ja Hul ja Geter ja Mas.

24. Ja Arpaksad sakkanatti Salah, ja Salah sakkanatti Eber. 11, 12. j. n. v.

25. Ja Eberi riegadeiga guokte barne: nubbe namma læi Peleg, dastgo su beivin biđgijuvvujegje olbmuk ædnam mietta, ja su vielja namma læi Joktan. 11, 8.

26. Ja Joktan sakkanatti Almodad ja Salef ja Hasarmavet ja Jarah

27. ja Hadoram ja Usal ja Dikla

28. ja Obal ja Abimael ja Skeba

29. ja Ofir ja Havila ja Jobab; buok dak legje Joktan barnek.

30. Ja sin assamsagje læi Mesa rajest Sefara guvllui, dam vare guvllui, mi læ nuortas.

31. Dak legje Sem manak sin sokkagoddidæsek mielde, sin gielaidæsek mielde, sin ædnaminesek, sin albmugidesek mielde.

32. Dak legje Noa barni sokkagoddek sin maddagidesek mielde, sin albmuginesek; ja sist viddanegje albmugak ædnam ala c̄accedulve maŋŋel. Ap. dag. 17. 26.

11. Kapittal.

Olbmuk arvvalek huksit toarna, man gæc̄c̄e galgas̄i ollet bajas albmai; Ibmel dus̄s̄ad dam bargo, moivvas̄uttededines sin giela ja biđgidedines sin; dat baikke goc̄c̄ujuvvu Babelen. 1—9. Sem sokkagodde lokkujuvvu bajas gidda Abram ragjai, 10—26. Dat vuolgga su ac̄ines, Tarahin, ja su akaines Sarain ja su vieljas barnin Lotin Urast Karani. 27—32.

1 Ja obba ædnamest læi okta giella ja ovtalagas̄ sardnomlake.

2. Ja de dapatüvai, go si manne nuortas guvllui, de gavdne si vuome Sinear ædnamest ja assojegje dasa.

3. Ja si celkke, guoim guoibmasis: Noa die, dakkop mi dilageđgid ja bolddop daid burist; ja dilaid adne si gæđge sagjai, ja ædnambikka adne si galka sagjai.

4. Ja si celkke: Noa die, huksijekop mi aldsesæmek gavpuga ja toarna, man gæc̄c̄e olla albmai, ja dakkop mi aldsesæmek nama, amamek mi bieđganet obba ædnam bajeldasa mietta!

5. De niejai Hærra vuolas gæc̄c̄am diti gavpuga ja toarna, maid olbmu manak legje huksegoattam.

6. Ja Hærra celki: Gæc̄a, dak læk ovtalagas̄ almug, ja sist læ buokain ovtalagas̄ giella; dat læ dat vuostas, maid si ribmek dakkat, ja dal si æi læk æstadæmest mastege, maid si mielastuvvek dakkat.

7. Noa die, nigjop mi vuolas ja moivvas̄uttop sin giela, nuft atte nubbe i gula nubbe giela!

8. Ja Hærra biđgi sin dast erit obba ædnam bajeldasa mietta, ja si heitte gavpuga huksimest.

9. Damditi goc̄c̄ujuvvui dam namma Babelen; dastgo dast moivvas̄utti Hærra obba ædnam giela, ja dast biđgi Hærra sin obba ædnam bajeldasa mietta.

10. Dat læ Sem sokkagodde: Sem læi c̄uođe jage boares ja sakkanatti Arpaksad, guokte jage c̄accedulve maŋŋel.
1 Muit. 1, 17. j. n. v. Luk. 3, 36.

11. Ja Sem eli, maŋŋelgo son læi sakkanattam Arpaksad, vitta c̄uođe jage; ja son sakkanatti barnid ja nieidaid.

12. Ja Arpaksad eli vitta njæl-

jad lokkai jage; ja son sakkanatti
Salaha. 10, 24.
13. Ja Arpaksad eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Salaha, njællje
čuođe ja golbma jage; ja son
sakkanatti barnid ja nieidaid.
14. Ja Salah eli golbma loge
jage; ja son sakkanatti Ebera.
15. Ja Salah eli, maŋŋelgo son
læi sakkanattam Ebera, njællje
čuođe ja golbma jage; ja son sakka-
natti barnid ja nieidaid.
16. Ja Eber eli njællje njæljad
lokkai jage; ja son sakkanatti Pe-
lega.
17. Ja Eber eli, maŋŋelgo son
læi sakkanattam Pelega, njællje
čuođe ja golbma loge jage; ja son
sakkanatti barnid ja nieidaid.
18. Ja Peleg eli golbma loge
jage; ja son sakkanatti Reu.
19. Ja Peleg eli, maŋŋelgo son
læi sakkanattam Reu, guokte čuođe
ja ovce jage; ja son sakkanatti
barnid ja nieidaid.
20. Ja Reu eli guokte njæljad
lokkai jage; ja son sakkanatti
Serug.
21. Ja Reu eli, maŋŋelgo son
læi sakkanattam Seruga, guokte
čuođe ja čieča jage; ja son sakka-
natti barnid ja nieidaid.
22. Ja Serug eli golbma loge
jage; ja son sakkanatti Nakora.
23. Ja Serug eli, maŋŋelgo son
læi sakkanattam Nakora, guokte
čuođe jage; ja son sakkanatti bar-
nid ja nieidaid.
24. Ja Nakor eli ovce goalmad
lokkai jage; ja son sakkanatti
Taraha.
25. Ja Nakor eli, maŋŋelgo
son læi sakkanattam Taraha, čuođe
ja ovce nubbe lokkai jage; ja son
sakkanatti barnid ja nieidaid.
26. Ja Tarah eli čieča loge
jage; ja son sakkanatti Abram,
Nakor ja Haran.
27. Ja dat læ Tarah sokka-
godde historia: Tarah sakkanatti
Abram, Nakor ja Haran; ja Haran
sakkanatti Lot.
28. Ja Haran jami su ačes
Tarah muođoi oudast su vanhe-
mides ædnamest, Kaldealašai Urast.
29. Ja Abram ja Nakor val-
diga aldsesæsga akaid: Abram aka
namma læi Saraj, ja Nakor aka
namma læi Milka, Haran, Milka
ja Jiska ače, nieidda.
30. Ja Saraj læi šaddotæbme,
sust i læm oktage manna.
31. Ja Tarah valdi Abram, su
barnes, ja Lot, Harana barne, su
agjobes, ja Saraj, su maŋes, Abram,
su barnes, aka; ja si vulgge sin-
guim olgus Kaldealašai Urast man-
nam diti Kanaan ædnami, ja si
botte Karani ja asse dobbe.
15, 7. Neh. 9, 7.
32. Ja Tarah bæivek legje
guokte čuođe ja vitta jage; ja
Tarah jami Karani.

12. Kapittal.

Ibmel goččo Abrama luoppat su æd-
namestes ja su sokkagoddestes ja adda
sudnji stuora loppadusaid, 1—3. Abram
jægad Ibmel goččoma ja boatta Kanaani,
gost son jođaša, 4—8. Nælggehæđe diti
vuolgga son Egypteni, gost su akka vald-
dujuvvu sust erit, mutto addujuvvu fastain
sudnji billedkættajen ruoktot, 9—20.

1. Ja Hærra celki Abrami:
Vuolge olgus du ædnamestad ja
du sokkagoddestad ja du ačad
viesost dam ædnami, maid mon
dudnji čajetam! Josv. 24, 3.
Ap. dag. 7, 3. Ebr. 11, 8. Matt. 19, 29.
2. Ja mon aigom dakkat du
stuora almugen, ja mon aigom
du buristsivdnedet ja dakkat du
nama stuoresen; ja læge burist-
sivdnadussan!
3. Ja mon aigom daid burist-
sivdnedet, guđek du buristsivdne-
dek, ja dam mon aigom garrodet,
gutte du garrod; ja du siste galg-
gek buok ædnam sokkagoddek bu-
ristsivdneduvvut. 18, 18; 22, 18; 26, 4;
27, 29; 28, 14. 4 Mos. 24, 9. Sir. 44, 25.
Ap. dag. 3, 25. Gal. 3, 8.

4. Ja Abram vulgi, nuftgo Hærra læi sudnji sardnom, ja Lot vulgi suina; ja Abram læi vitta gavcad lokkai jage boares, dallego son vulgi olgus Karanest.

5. Ja Abram valdi Saraj, su akas, ja Lot, su vieljas barne, ja buok sin obmudagasek, maid si legje fidnim aldsesæsek, ja daid olbmuid, gæid si legje aldsesæsek rabedam Karanest; ja si vulgge olgus matkuštam diti Kanaan ædnami, ja si botte Kanaan ædnami.

6. Ja Abram vagjoli ædnam čađa dam baikkai Sikemi, More terebinta*-vuovdači; ja Kananitalaʒak legje dalle ædnamest.

* muttomlagaš muorrašlagja.

7. Ja Hærra almostatti ječas Abrami ja celki: Du ŋallai aigom mon addet dam ædnama; ja son huksi dasa altara Hærrai, gutte læi almostattam ječas sudnji.
13, 15; 15, 18, j. n. v.; 17, 8; 24, 7; 26, 3. 4; 28, 13. 5 Mos. 34, 4. Josv. 21, 43. Neh. 9, 8.

8. Ja son sirddai dast varreguvllui nuorttali Betela ja bajasdagai su goađes, nuft atte Betel læi oarjabælde ja Ai læi nuortabælde; ja son huksi dasa Hærrai altara ja čuorvoi Hærra nama. 28, 19.

9. Ja Abram jođi maŋestaga gukkebuidi lulle-ædnami*.

* d. l. Kanaan lulle-oasse.

10. Ja nælgge šaddai ædnami; ja Abram manai vuolas Egypteni orrom diti dobbe; dastgo nælgge læi garas ædnamest. 26, 1; 41, 57.

11. Ja de dapatuvai, go son lakkanišgođi Egypteni, de celki son Sarai, su akkasis: Gæča, rakkasaʒʒam, mon diedam, atte don læk nisson čabes oaidnet.

12. Ja šadda dapatuvvat, go Egyptalaʒak oidnek du, de si celkkek: Dat læ su akka, ja si goddek muo ja diktek du ællet.

13. Cælke, rakkasaʒʒam, atte don læk mu oabba, vai munji gævva burist, ja vai mu hægga varjaluvvu du diti. 20, 2. 12; 26, 7.

14. Ja de dapatuvai, go Abram bođi Egypteni, de oidne Egyptalaʒak, atte nisson læi sagga čabbes.

15. Ja Farao oaivamuʒak oidne su ja ramedegje su Faraoi; ja nisson viʒʒujuvvui Farao vissui.

16. Ja son dagai Abrami burid su diti; ja son oaʒoi smavva omid ja stuora omid ja asenid ja balvvalegjid ja bigaid ja njiŋŋelas asenid ja kamelid.

17. Mutto Hærra časki Farao ja su vieso stuora givsiguim Saraj, Abram aka, diti. Salm. 105, 14.

18. De ravkai Farao Abram lusas ja celki: Mi dat læ, maid don læk dakkam mu vuostai? Manne don ik diedetam munji, atte son læ du akka?

19. Manne don celkkik: Son læ mu oabba, nuft atte mon valddim su mu akkanam? Ja dal, gæča, da læ du akkat, valde su ja vuolge!

20. Ja Farao addi muttom olbmaidi ravvaga su harrai; ja si mieđoštegje su ja su aka ja buok dam, mi sust læi.

13. Kapittal.

Abram ja Lot boatteba fastain ruoktot Beteli, 1—4. Bælko diti, mi šaddai sodno oabmegečči gaski, soai ærranaddaba, ja Lot manna Sodomai, 5—13. Ibmel nanosmatta su loppadusaides Abrami, gutte manna Hebroni, 14—18.

1. Ja Abram manai bajas Egyptenest lulle-ædnami son ja su akka ja buok dat, mi sust læi, ja Lot oktan suina. 12, 9.

2. Ja Abram læi sagga rigges omidi, silbaidi ja gollidi. 24, 25.

3. Ja son matkušti bæivvasi mielde lulle-ædnamest gidda Betela ragjai, gidda dam baike ragjai, gost su goatte læi læmaš algost, Betela ja Aj gaski,

4. dam baikkai, gost dat altar læi, maid son læi dasa algost huksim; ja Abram čuorvoi dobbe Hærra nama. 12, 7. 8.

5. Mutto maidai Lotest, gutte manai Abramin, legje smavva oamek ja stuora oamek ja goađek.
6. Ja ænam i gæssam sodno ovtast orrot; dastgo sodno obmudak læi stuores, nuft atte æba soai mattam ovtast orrot.
7. Ja bælkko šaddai Abram oabmegeč̄či ja Lot oabmegeč̄či gaski; ja Kananitalaʒak ja Feresitalaʒak legje dalle assamen ædnamest.
8. Ja Abram celki Loti: Rakkasaʒʒam, allus leku bælkko mu ja du gaskast, ja mu oabmegeč̄či ja du oabmegeč̄či gaskast. Alma moai ledne vieljačak.
9. Igo obba ænam læk rabas du oudast? Ærot ječad, rakkasaʒʒam, must erit; jos don manak gurot gieđa bællai, de mon manam olgiš gieđa bællai, ja jos don manak olgiš gieđa bællai, de mon manam gurot gieđa bællai.
10. De bajasbajedi Lot su čalmides ja oini, atte obba Jordan jalggadas mietta buok læi čaccai (ouddalgo Hærra hævati Sodoma ja Gomorra) nuftgo Hærra gilvagardde, nuftgo Egypten ænam, gidda Soar ragjai.
11. Ja Lot vallji aldsesis obba Jordan jalggadasa, ja Lot manai nuortas guvllui. De ærraneiga soai goabbag guoimestesga.
12. Abram asai Kanaan ædnamest, ja Lot asai gavpugin, mak legje jalggadasast, ja bajasdagai su goađes gidda Sodoma ragjai.
13. Ja Sodoma olbmak legje bahak ja stuora suddolaʒak Hærra vuostai. 18, 20. 21; 19, 4. j. n. v. Esek. 16, 49. 50.
14. Ja Hærra celki Abrami, maŋŋelgo Lot læi ærranam sust erit: Rakkasaʒʒam, bajas bajed du čalmidad ja gæča dam baikest, gost don læk, davas guvllui ja lulas guvllui ja nuortas guvllui ja oarjas guvllui!
15. Dastgo obba dam ædnama, maid don oainak, aigom mon addet dudnji ja du nallai agalaʒat. 12, 7.
16. Ja mon aigom dakkat du nale nuftgo ædnam muolda, nuft atte, jos guttege matta lokkat ædnam muolda, de matta maidai du nalle lokkujuvvut.
15, 5; 22, 17. 1 Gon. 4, 2. Sir. 44, 26.
17. Čuoʒʒel, vagjol ædnam mietta dam gukkodaga mielde ja dam govddodaga mielde! Dastgo dudnji aigom mon dam addet.
18. Ja Abram bajasdagai su goađes ja bođi ja asai Mamre terebinta-vuovdačest, mi læ Hebronest; ja son huksi dasa altara Hærrai. 18, 1.

14. Kapittal.

Kedorlaomer ja golbma æra gonagasa dollek soađe Sodoma gonagasa ja njælje su bæle doalle gonagasa vuostai, vuittek sin bagjel, stajedek Sodoma ja Gomorra ja eritdolvvuk Lot, 1—12. Abram gagjo Lot, buristsivdneduvvu Melkisedekest, i dato vuostaivalddet maidege addaldagaid Sodoma gonagasast. 13—24.

1. Ja de dapatuvai dain beivin, go Amrafel læi Sinear gonagassan, Arjok Ellasar gonagassan, Kedorlaomer Elam gonagassan, ja Tideal gonagassan Gojim bagjel,
2. atte si sotte Berain, Sodoma gonagasain, ja Birsain, Gomorra gonagasain, ja Sineabin, Adma gonagasain, ja Semeberin, Seboim gonagasain, ja Bela, dat læ Soar, gonagasain.
3. Buok dak særvvadegje ja manne Siddim vuobmai, dat læ saltte-appe.
4. Guokte nubbe lokkai jage legje si balvvalam Kedorlaomer, mutto golbma nubbe logad jagest legje si sust eritjorralam.
5. Ja njællje nubbe logad jagest bođi Kedorlaomer ja dak gonagasak, guđek legje su mielde, ja časke Refaitalaʒaid Asterot-Karnaimest ja Susitalaʒaid Hamast ja Emitalaʒaid Šave-Kirjataimest

6. ja Horitalažaid sin vare Seir alde, gidda El-Paran ragjai, mi læ mæcest.
7. Dastmaŋŋel jorgetegje si ja botte En-Mispati, dat læ Kades, ja časke obba Amalekitalažai ædnama ja maidai Amoritalažaid, guđek legje assamen Haseson-Tamarest.
8. De vulgi Sodoma gonagas olgus ja Gomorra gonagas ja Adma gonagas ja Seboim gonagas ja Bela, dat læ Soar, gonagas ja divvu ječaidæsek soattam-lagje sin vuostai Siddim vuomest,
9. Kedorlaomer, Elam gonagasa vuostai, ja Tideal, Gojim gonagasa vuostai, ja Amrafel, Sinear gonagasa vuostai, ja Arjok, Ellasar gonagasa vuostai, njællje gonagasa viđa gonagasa vuostai.
10. Ja Siddim vuobme læi dievva ædnambikka-roggin, ja Sodoma ja Gomorra gonagasak batareiga, ja soai gačaiga dai sisa; ja dak, guđek bacce, bataregje varreguvllui.
11. Ja si valdde buok Sodoma ja Gomorra obmudagaid ja buok sin hægga-ælatusaid ja vulgge erit.
12. Ja si valdde Abram vielja barne, Lot, ja su obmudaga ja vulgge erit; dastgo son læi assamen Sodomast.
13. De botte muttomak, guđek legje batarussi bæssam, ja muittalegje Ebrealažži Abrami dam; son læi assamen dam terebinta-vuovdačest, mi gulai Amoritalažži Mamri, Eskol ja Aner villji, ja dak legje Abramin litto dakkam.
14. Go Abram gulai, atte su fuolkke læi eritdolvvujuvvum fanggan, de gočoi son su værjoidi harjanam olbmuides, guđek legje riegadam su dalost, golbma čuođe ja gavce nubbe lokkai logo mielde, vuolgget olgus ja doarredi sin gidda Dan ragjai.
15. Ja son ja su rængak juokkasadde ja fallitegje sin ikko ja časke sin; ja son doarredi sin gidda Hoba ragjai, mi læ Damaskusa davvelist.
16. Ja son doalvoi buok obmudaga ruoktot; maidai Lot, su fuolkes, ja su obmudaga doalvoi son ruoktot, nuftgo maidai nissonidge ja albmugage.
17. Ja Sodoma gonagas manai su oudald, go son macai ruoktot, maŋŋelgo son læi časkam Kedorlaomer ja daid gonagasaid, guđek legje suina, Save vuobmai, dat læ gonagasvuobme.
18. Ja Melkisedek, Salem gonagas, buvti laibe ja vine olgus; ja son læi dam alemus Ibmel pappa.
Salm. 110, 4. Ebr. 7, 1. j. n. v.
19. Ja son buristsivdnedi su ja celki: Buristsivdneduvvum lekus Abram dam alemus Ibmelest, gæn oabme læ albme ja ænam!
Ebr. 7, 6.
20. Ja maidnujuvvum lekus dat alemus Ibmel, gutte addi du vašalažaid du gitti! Ja Abram addi sudnji logadasa buok omin.
Ebr. 7, 2. 4. 6.
21. Ja Sodoma gonagas celki Abrami: Adde munji olbmuid ja valde don obmudaga!
22. Mutto Abram celki Sodoma gonagassi: Mon bajasbajedam mu giettam Hærra, dam alemus Ibmela, lusa, gæn oabme læ albme ja ænam,
Alm. 10, 5. 6. 5 Mos. 10, 14.
23. atte im mon aigo valddet vela ovtage suona daihe gamavuoddaga buok dast, mi læ du, amad don cælkket: Mon læm dakkam Abram riggesen.
24. Im mon dato maidege aldsesam; dušše dam, maid dak nuorra olbmak læk borram, ja dai olbmai oase, guđek legje mu mielde, — Aner, Eskol ja Mamre, adde sin valddet sin oasesek!

15. Kapittal.

Ibmel lopped Abrami, atte son aiggo addet sudnji barne ja hui stuora nale; Abram osko, ja Ibmel lokka sudnji dam

vanhurskesvuottan, 1—6. Dagadedin litto suina nanne Ibmel su loppadusas addet su nallai Kanaan ædnama, 7—21.

1. Dai dapatusai maŋŋel dapatuvai Hærra sadne Abrami oainatusa siste naft: Ale bala Abram! Mon læm du galbba, du balkka galgga læt sagga stuores.
Es. 41, 10. Visesv. 5, 16.

2. Ja Abram celki: Hærra, Hærra, maid aigok don munji addet? Alma mon vagjolam dokko manatæbmen; ja dat, gutte galgga oaʒʒot mu dalo oabmenes, dat læ Elieser Damaskusest.

3. Ja Abram celki vela ain: Gæča, munji don ik læk addam maidege nalid, ja gæča, dat balvvalægje, gutte læ riegadam mu dalost, galgga muo arbbit.

4. Ja gæča, Hærra sadne dapatuvai sudnji naft: Dat i galga arbbit du; mutto dat, gutte vuolgga du hægast, son galgga du arbbit.

5. Ja son doalvoi su olggobællai ja celki: Gæča, rakkasaʒʒam, bajas albmai ja loga nastid, jos don matak daid lokkat; ja son celki sudnji: Daggaren galgga du nalle šaddat. 13, 16; 22, 17.
2 Mos. 32, 13. 5 Mos. 10, 22.

6. Ja son oskoi Hærrai, ja son logai sudnji dam vanhurskesvuottan. Rom. 4, 3. 18. Gal. 3, 6.

7. Ja son celki sudnji: Mon læm Hærra, gutte dolvvum du olgus Kaldealaʒai Urast addem diti dudnji dam ædnama oabmenad.

8. De celki son: Hærra, Hærra, mast galgam mon dovddat, atte mon galgam dam oaʒʒot oabmenam?

9. Ja son celki sudnji: Valde munji golmajakkasaš guigo ja golmajakkasaš gaica ja golmajakkasaš vierca ja turtelduva ja duva čivga.

10. Ja son valdi buok daid ja čuopai daid gaskat ja bijai nubbe bitta juokke spirist nubbe bitta buotta; mutto loddid i son čuoppam gaskat.

11. De botte gaʒʒaloddek vuolas dai jabmam gorodi ala, mutto Abram aji daid erit.

12. Ja go bæivaš læi gosi luoittadæmen, ja lossis nakkarak legje boattam Abram bagjeli, gæča, de bođi suorgganæbme, stuora sævdnjadas su bagjeli.

13. De celki son Abrami: Don galgak diettet, atte du nalle galgga assat nuftgo amas muttom ædnamest, mi i læk sin ænam, ja si galggek balvvalet daid*, ja dak* galggek vaivvedet sin njællje čuođe jage. * d. l. dam amas ænam assek.
2 Mos. 12, 40. Ap. dag. 7, 6.

14. Mutto mon datom maidai dubmit dam albmuga, maid si galggek balvvalet; ja dastmaŋŋel galggek si vuolgget olgus ollo obmudagain. 2 Mos. 3, 21. 22; 11, 2; 12, 35. 36.

15. Ja don galgak sisa mannaŧ du vanhemidad lusa rafhin, don galgak havddaduvvut buore boaresvuođa siste. 25, 8.

16. Ja njæljad buolvast galggek si fastain boattet deiki; dastgo Amoritalaʒai bahavuotta i læk vela ollašuvvum. 5 Mos. 9, 4.

17. Ja go bæivaš læi luoittadam, ja sukkis sævdnjadas læi, gæča, de læi suovastægje omman ja dollaspaidar, mi manai dokko dai bittai gaskal. 2 Mos. 19, 18. Jer. 34, 18.

18. Dam bæive dagai Hærra litto Abramin ja celki: Du nallai addam mon dam ædnama Egypten dæno rajest gidda dam stuora dæno Frat ragjai: 12, 7. 2 Mos. 23, 31.
1 Gong. 4, 21. Salm. 80, 12.

19. Kenitalaʒaid ja Kenisitalaʒaid ja Kadmonitalaʒaid

20. ja Hetitalaʒaid ja Ferisitalaʒaid ja Refaitalaʒaid

21. ja Amoritalaʒaid ja Kanaanitalaʒaid ja Girgasitalaʒaid ja Jebusitalaʒaid. Josv. 24, 11.

16. Kapittal.

Saraj, gutte læ šaddotæbme, adda Abrami Hagar ligge-akkan; dat šadda manai vuostai, bagjelgæčča Saraj, baga-

duvvu, batara, 1—6. Hærra engel goččo su ruoktot maccat ja muittal sudnji Ismael riegadæme ja dile. Son macca ruoktot ja riegadatta Ismael, 7—16.

1. Ja Saraj, Abram akka, i riegadattam sudnji manaid; mutto sust læi Egyptalaš balvvalægje nisson, gæn namma læi Hagar.

2. Ja Sarai celki Abrami: Gæča, rakkasaǯǯam, Hærra læ buđđom muo, nuft atte im mon riegadatte; rakkasaǯǯam, mana sisa mu balvvalægje nisson lusa, daidašim mon oaǯǯot nale su bokte. Ja Abram jægadi Saraj jiena. 30, 3. 9.

3. De valdi Saraj, Abram akka, Egyptalaš nissona Hagar, su balvvalægje nissones, maŋŋelgo Abram læi assam loge jage Kanaan ædnamest, ja addi Abrami, su boadnjasis, su akkan.

4. Ja son manai sisa Hagar lusa, ja son šaddai manai vuostai; mutto go son oini, atte son læi šaddam manai vuostai, de su æmed bagjelgeččujuvvui sust.

5. De celki Saraj Abrami: Dat værrevuotta, maid mon gillam, læ du sivva; mon addim mu balvvalægje nissonam du fatmai, ja dal, go son oaidna, atte son læ manai vuostai, de bagjelgeččujuvvum mon sust; Hærra galgga dubmit muo ja du gaskast. 1 Sam. 24, 16.

6. De celki Abram Sarai: Gæča, du balvvalægje nisson læ du gieđast, daga suina, nuftgo dudnji orro buorren. Ja Saraj vuollanatti su, nuft atte son batari su muođoi oudast erit.

7. Mutto Hærra engel gavnai su čacce-aja-gaddest mæcest, aja-gaddest, mi læ gæino alde Suri.

8. Ja son celki: Hagar, Sarai balvvalægje nisson, gost don boađak, ja gosa don vulggik? Ja son celki: Mon bataram mu æmedam, Saraj, muođoi oudast.

9. De celki Hærra engel sudnji: Mana ruoktot du æmedad lusa ja vuoled ječad su gieđa vuollai!

10. Ja Hærra engel celki sudnji: Mon aigom dakkat du nale sagga ædnaggærddasaǯǯan, nuft atte dat i galga læt lokkamest ædnagvuođa diti.

11. Ja Hærra engel celki vela sudnji: Gæča, don læk manai vuostai ja galgak riegadattet barne, ja don galgak goččot su nama Ismaelen*; dastgo Hærra læ gullam du hæđe. * Ibmel gulla.

12. Ja son galgga šaddat olmučen, mæce asen lakasaǯǯan; su gietta galgga læt buokai vuostai, ja buokai gietta su vuostai; ja son galgga assat nuorttalist buok su vieljaides.

13. Ja son gočoi Hærra nama, gutte suina sarnoi: Don læk Ibmel, gutte oainak; dastgo son celki: Mon læm vela dast oǯǯom su oaidnetge, gutte muo oini!

14. Damditi goččujuvvu dat gaivvo Lakai Roi gaivvon*; gæča, dat læ Kadesa ja Bered gaskast.
* d. l. dam ælle gaivvo, gutte muo oini.

15. Ja Hagar riegadatti Abrami barne; ja Abram gočoi su barnes nama, gæn Hagar riegadatti, Ismaelen.

16. Ja Abram læi gutta ovcad lokkai jage boares, dallego Hagar riegadatti Abrami Ismaela.

17. Kapittal.

Ibmel goččo Abram vagjolet laittemættosen su muođoi oudast, dakka litto suina, lopped dakkat su ædnag albmugi aččen, manditi su namma galgga goččujuvvut Abrahamen, ja lopped sudnji Kanaan ædnama, 1—8; goččo, atte son ja buok dievddobælle su lutte galgga birračuppujuvvut, ja asat birračuopatusa littomærkkan, 9—14; Saraj galgga goččujuvvut Saran ja riegadattet barne; suina aiggo Ibmel dakkat su littos, mutto aiggo dadde buristsivdnedet Ismaelage, 15—22. Abraham birračuoppa ječas ja buok dievddobæle su dalostes, 23—27.

1. Ja Abram læi ovce logad lokkai jage boares; de almostatti Hærra ječas Abrami ja celki sud-

nji: Mon læm Ibmel, dat buok-
vægalaš, vagjol mu muođoi oudast
ja læge laittemættom!
2. Ja mon aigom dakkat mu
littom ječčam ja du gaski, ja mon
aigom ædnanattet du hui sagga.
Sir. 44, 23. 1 Mos. 13, 16; 15, 5.
3. De luoittadi Abram su muo-
đoides ala, ja Ibmel sarnoi suina
ja celki:
4. Mon, gæča, mon dagam lit-
tom duina, ja don galgak šaddat
ædnag albmugi aččen.
5. Ja du namma i galga šat
gukkeb goččujuvvut Abramen; mutto
du namma galgga læt Abraham,
dastgo mon dagam du ædnag albmugi
aččen. Neh, 9, 7. Es. 51, 2. Rom. 4, 17.
6. Ja mon aigom dakkat du
sagga šaddolaǯǯan ja dakkat du
almugen; ja gonagasak galggek
dust olgus boattet.
7. Ja mon aigom dakkat mu
littom ječčam ja du ja du nale
gaski du maŋŋel sin sokkagoddi-
næsek agalaš litton, nuft atte mon
aigom læt du Ibmel ja du nale
Ibmel du maŋŋel.
8. Ja mon aigom addet dudnji
ja du nallai du maŋŋel dam æd-
nama, gost don asak nuftgo amas,
obba Kanaan ædnama, agalaš oab-
men; ja mon aigom læt sin Ibmel.
12, 7; 15, 7.
9. Ja Ibmel celki vela ain Ab-
rahami: Ja don galgak doallat mu
litto, don ja du nalle du maŋŋel
sin sokkagoddinæsek.
10. Dat læ mu litto, maid di
galggabetet doallat, muo ja din ja
du nale gaskast du maŋŋel: Buok
dievddobælle galgga birračuppu-
juvvut din lutte.
3 Mos. 12, 3. Ap. dag. 7, 8. Rom. 4, 11.
11. Ja di galggabetet birračuop-
pat din ouddalikadek oaǯe, ja dat
galgga læt littomærkkan mu ja din
gaskast.
12. Ja gavce bæive boaresen
galgga juokke okta dievddobælest
birračuppujuvvut din gaskast din
sokkagoddinædek; sikke dat sidast
riegadam ja dat vieres guđeikke-
nessi albmugest, gutte læ ostujuv-
vum ruđai oudast, gutte i læk du
nalest.
13. Birračuppujuvvut galgga
dat, gutte læ riegadam du dalost,
ja dat, gutte læ ostujuvvum du
ruđai oudast; ja mu litto galgga
læt din oaǯest agalaš litton.
14. Ja birračuopakættes dievd-
dobælle-olmuš, gæn ouddalike oaǯe
i birračuppujuvvu, dat siello galgga
erit hævatuvvut su albmugestes;
mu litto læ son doagjam.
15. Ja Ibmel celki Abrahami:
Saraj, du akka — su nama ik don
galga goččot Sarajen, mutto su
namma galgga læt Sara.
16. Ja mon aigom su burist-
sivdnedet, ja mon aigom maidai ad-
det dudnji ovta barne sust; ja mon
aigom su buristsivdnedet, ja son
galgga šaddat almugen, albmugi
gonagasak galggek sust olgus boat-
tet.
17. De luoittadi Abraham su
muođoides ala ja boagosti, ja son
celki su vaimostes: Galgašigo gut-
tege, gutte læ čuođe jage boares,
oaǯǯot manaid? Ja galgašigo Sara,
gutte læ ovce loge jage boares,
riegadattet? 18, 12. Luk. 1, 18.
18. Ja Abraham celki Ibmeli:
Vare Ismael ælaši du muođoi
oudast!
19. Ja Ibmel celki: Duođai,
Sara, du akka, galgga riegadattet
dudnji barne, ja don galgak goččot
su nama Isaken; ja mon aigom
dakkat mu littom suina agalaš lit-
ton su nallai su maŋŋel.
18, 10; 21, 3.
20. Ja Ismael dafhost læm mon
gullam du: Gæča, mon aigom su
buristsivdnedet ja dakkat su šad-
dolaǯǯan ja sagga ædnaggærdda-
saǯǯan; guokte nubbe lokkai oaiva-
muǯa galgga son sakkanattet, ja
mon aigom dakkat su stuora al-
mugen; 25, 13—16.

21. mutto mu littom aigom mon dakkat Isakin, gæn Sara galgga dudnji riegadattet boatte jage dam aige muddost. 18, 10. 14. Rom. 9, 9.

22. Ja son heiti suina sardnomest; ja de manai Ibmel bajas Abraham lutte erit.

23. Ja Abraham valdi Ismaela, su barnes, ja buokaid, guđek legje riegadam su dalost, ja buokaid, guđek legje ostujuvvum su ruđai oudast, buok dievddobælle-olbmui gaskast Abraham dalost, ja son birračuopai sin ouddalike oaǯe damanaga bæive, nuftgo Ibmel læi sudnji sardnom.

24. Ja Abraham læi ovce logad lokkai jakkasaš, dallego su ouddalike oaǯǯe birračuppujuvvui.

25. Ja Ismael, su bardne, læi golbma nubbe lokkai jakkasaš, dallego su ouddalike oaǯǯe birračuppujuvvui.

26. Damanaga bæive birračuppujuvvuiga Abraham ja Ismael, su bardne.

27. Ja buok olbmak su dalost, dak sidast riegadam ja dak vierrasak, guđek legje ostujuvvum ruđai oudast, birračuppujuvvujegje oktan suina.

18. Kapittal.

Hærra ja guokte engela bottek Abraham lusa, son rakad sigjidi mallasa, 1—8. Hærra lopped fastain Sarai barne, Sara æpped, son nanne su sanes, 9—15. Dak guokte engela mannaba Sodomai; Hærra muittala Abrahami, atte son aiggo duššadet Sodoma, Abraham rokkadalla guđa gærde dam oudast, 16—33.

1. Ja Hærra almostatti ječas sudnji Mamre terebinta-vuovdačest, go son læi čokkamen goatte-uvsastes bakkasæmus aige bæivest.

2. Ja son bajasbajedi su čalmides ja oini, ja gæča, golbma olbma čuǯǯu su lutte; ja go son oini sin, de viegai son sin oudald goatteuvsast ja gobmerdi ječas ædnami.

3. Ja son celki: Hærra! jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, de ale mana almaken du balvvalægjad mæddel. Ebr. 13, 2.

4. Rakkasidam, bagjet viǯǯujuvvut vehaš čace, ja bassaleket din julgidædek ja vuoiŋasteket muora vuolde.

5. Ja bagjet muo vieǯǯat laibbebitta, ja apasmattet din vaimoidædek, dasto oaǯǯobetet di mannat gukkebuidi, go di dal juo lepet boattam din balvvalægjadek bokte. Ja si celkke: Daga, nuftgo don læk cælkkam.

6. De gačai Abraham goađe lusa, Sara lusa, ja celki: Valde hoapost golbma mitto fina jafoid, duppest dam ja dakkal gakoid.

7. Ja Abraham viegai omi lusa ja vieǯai čabba ja buore galbe; ja son addi dam rænggasis, ja dat doamai dam rakadet garvesen.

8. Ja son valdi lavca ja čielgga mielke ja dam galbe, maid son læi rakadattam, ja bijai sin ouddi; ja son čuoǯoi sin lutte muora vuolde, ja si borre.

9. Ja si celkke sudnji: Gost læ Sara, du akkat? Ja son celki: Gæča, son læ goađest.

10. Ja son* celki: Mon aigom boattet fastain du lusa boatte jage dam aige muddost, ja gæča, de galgga Sarast, du akast, læt bardne. Ja Sara gulai dam goatte-uvsast, dastgo dat læi su* duokken.

* Hærra, 13 v. 17, 21; 21, 1. Rom. 9, 9.

11. Mutto Abraham ja Sara læiga boarrasak ja vuorasmuvvam; hæittam læi gævvamest Sarai nissoni lakai.

12. Ja Sara boagosti okto aldsesis ja celki: Galgašigo must, maŋŋelgo mon læm šaddam boaresen, læt halidus, ja mu ised læ boares! 17, 17. 1 Petr. 3, 6.

13. De celki Hærra Abrahami: Manne Sara boagosta ja cælkka: Galgamgo mon duođai riegadattet dal, go mon læm boares?

14. Galgašigo mikkege læt ila

imašlaš Hærrai? Dam mærreduv-
vum aiggai aigom mon fastain
boattet du lusa, boatte jage dam
aige muddost, ja de galgga Sarast
læt bardne.
Jer. 32, 17. 27. Luk. 1, 37.
15. Ja Sara šiti ja celki: Im
mon boagostam; dastgo son balai.
Mutto son celki: Boagostik don
galle.
16. Ja olbmak čuoǯǯelegje dast
ja gečče dokko Sodoma guvllui;
ja Abraham vulgi singuim mieđo-
štam diti sin.
17. De celki Hærra: Galga-
šimgo mon čiekkat Abraham oudast,
maid mon aigom dakkat?
18. Alma Abraham galgga šad-
dat stuora ja ædnag almugen, ja
buok ædnam olbmuk galggek bu-
ristsivdneduvvut su siste; 12, 3
19. dastgo mon dovdam* su, vai
son galgga goččot su manaides ja
su dalos ječas maŋŋel, atte si
galggek aimoin bisotet Hærra gæino,
nuft atte si dakkek vanhurskes-
vuođa ja vuoiggadvuođa, vai Hærra
matašii dam addet boattet Abra-
ham bagjeli, maid son læ loppe-
dam sudnji.
* d. l. abotam su. 5 Mos. 6, 7.
20. Ja Hærra celki: Čuorvas
Sodoma ja Gomorra bagjel, dat læ
stuores, ja sin suddo, dat læ sagga
lossad. 13, 13. Esek. 16, 48—50.
21. Mon aigom niegjat vuolas
ja gæččat, lækgo si dakkam aibas
dam čuorvvas mielde sin bagjel,
mi læ boattam mu ouddi, daihe
jos æi, de mon siđam dam diettet.
22. Ja olbmak jorgeteiga dobbe
ja manaiga Sodomai, mutto Abra-
ham čuoǯoi ain Hærra muođoi
oudast.
23. Ja Abraham lakkani ja
celki: Aigokgo don maidai hævatet
vanhurskasa oktan ibmelmættomin?
24. Daidaše gavpugest læt vitta
loge vanhurskasa; aigokgo don
maidai hævatet ikge sæstet dam
baike dam vitta loge vanhurskasa
diti, guđek daidaše læt dam siste?
25. Lekus gukken dust erit
dakkat daggarid, atte goddet van-
hurskasa oktan ibmelmættomin,
nuft atte galgaši gævvat vanhur-
skasi nuftgo ibmelmættomi! Lekus
dat gukken dust erit! Dat, gutte
dubme obba ædnama, igo son gal-
gaše dakkat vuoiggadvuođa?
Salm. 9, 9. Rom. 3, 6. Joh. 5, 27.
Ap. dag. 17, 31.
26. De celki Hærra: Jos mon
gavnam Sodomast vitta loge van-
hurskasa gavpug siste, de mon
aigom sæstet obba dam baike sin
diti.
27. Ja Abraham vastedi ja
celki: Gæča, mon læm arvvam
sardnogoattet Hærrain, vaiko mon
læm muoldda ja gudna: Sir. 17, 32.
28. Daidaše vaillot vitta dam
viđa loge vanhurskasest, aigokgo
don dalle hævatet obba gavpuga
dam vittasa diti? Ja son celki:
Im mon aigo dam hævatet, jos mon
gavnam dobbe vitta viđad lokkai.
29. Ja son bisoi ain sudnji
sardnomest ja celki: Daidaše dobbe
gavdnut njællje loge. Ja son celki:
Im mon aigo dam dakkat, dam
njællje lokkasa diti.
30. Ja son celki: Allus Hærra
goitge suttu, go mon sarnom: Dai-
daše dobbe gavdnut golbma loge.
Ja son vastedi: Im mon aigo dam
dakkat, jos mon gavnam dobbe
golbma loge.
31. De celki son: Gæča, mon
læm arvvam sardnogoattet Hær-
rain: Daidaše dobbe gavdnut guokte
loge. Ja son vastedi: Im mon
aigo dam hævatet, dam guokte
lokkasa diti.
32. Ja son celki: Allus Hærra
goitge suttu, go mon sarnom duššе-
fal dam gærde: Daidaše dobbe gavd-
nut loge. Ja son celki: Im mon
aigo dam hævatet, dam lokkasa diti.
33. Ja Hærra manai erit, go
son læi gærggam sardnomest Ab-

rahamin; ja Abraham macai ruoktot su baikkasis.

19. Kapittal.

Dak guokte engela boatteba Lot lusa, gutte vuostaivaldda sodno usteblaǯat, 1—3; Sodomitalaǯak aigguk mænnodet bahast sodnoin, mutto si časkujuvvujek čuovgatesvuođain. 4—11; engelguovtos doalvvoba Lot su akaines ja su nieidasguovtoin gavpugest olgus; Hærra arveta dola ja riša Sodoma ja Gomorra bagjeli; Lot akka gæčasta ruoktot guvllui ja rangaštuvvu; Abraham diti gagjujuvvu Lot, 12—29. Lot oađđa garrimvuođastes nieidas-guovto lutte, guđek riegadatteba Moab ja Ben-Ammi, 30—38.

1. Ja dak engelguovtos bođiga ækkedest Sodomai, go Lot læi čokkamen Sodoma portast; ja go Lot aicai sodno, de čuoǯǯeli son ja manai sodno oudald ja gobmerdi muođoines ædnami. 18, 2.

2. Ja son celki: Gæčče, mu hærraidam, manne daddeke sisa dodno balvvalægjade vissui ja orro dast dam ija ja bassalække dodno julgidæde, de doai oaǯǯobætte likkat arrad bajas ja mannat gæidnosæde; mutto soai celkiga: Æm, moai aiggu orrot balgga alde dam ija. Ebr. 13, 2.

3. De naggi son sodno sagga, ja soai manaiga sisa su lusa ja bođiga su vissui; ja son rakadi mallasid sodnoidi ja laiboi suvrokættes laibid, ja soai boraiga.

4. Ouddalgo si vela legje vællanam, de birastatte gavpuga olbmak, Sodoma olbmak, vieso, sikke nuorak ja boarrasak, obba almug juokke guovlost.

5. Ja si čurvvu Lot ja celkke sudnji: Gost læba dak olbmak, guđek bođiga du lusa dam ija? Buvte sodno olgus min lusa, vai mi dovdašeimek sodno.
Duob. 19, 22. Es. 3, 9. Rom. 1, 27.

6. De manai Lot olgus sin lusa uvsa ouddabællai ja dapai uvsa maŋestes.

7. Ja son celki: Vieljaidam, allet goit daga, mi baha læ.

8. Geččet, must læba guokte nieida, guđek æba læk dovddam ovtage olbma, diktet muo goit buktet sodno olgus din lusa, ja dakket sodnoin, nuftgo digjidi orro buorren; duššefal allet daga maidegen dam olbmaguktui, dainago soai læba boattam sisa mu dake suoivvan vuollai!

9. Ja si celkke: Mana erit gæino alde! Ja si celkke vela: Dat okta læ boattam assam diti dast nuftgo amas ja datto alelassi dubmit! De mi dal aiggop dakkat dudnji æmbo baha go sodnoidi. De bakkijegje si garraset olbma ala, Lot ala, ja loaidastegje lakka cuvkkim diti uvsa. 2 Pet. 2, 8.

10. De geiggiga olbmak gieđaidæsga olgus ja valdiga Lot sisa lusasga vissui ja dapaiga uvsa.

11. Ja daid olbmuid, guđek legje vieso uksaraige oudast, časkiga soai čuovgatesvuođain, sikke smavvaid ja stuorraid; ja si duššas bargge uvsa gavdnat.
Visesv. 19, 16. 2 Gong. 6, 18.

12. De celkiga olbmak Loti: Jos dust vela læǯǯa dast juogo vivva daihe barnek daihe nieidak daihe guttege, gutte gulla dudnji gavpugest, de doalvo sin olgus dam baikest.

13. Dastgo moai galgge hævatet dam baike, dainago čuorvas sin bagjel læ šaddam stuoresen Hærra muođoi oudast, ja Hærra læ vuolgatam monno hævatet dam. 18, 20. 21.

14. Ja Lot manai olgus ja sarnoi su vivvasasasguktui, gæk galgaiga valddet su nieidaid, ja celki: Čuoǯǯelække, vuolgge olgus dam baikest; dastgo Hærra aiggo hævatet dam gavpuga. Mutto son oroi su vivvasasaides mielast læmen nuftgo leikušægje.

15. Ja go iđđedesguovso bagjani, de hoapoteiga engelguovtos Lot ja celkiga: Čuoǯǯel, valde du akad ja du nieidadguovto, guđek læba

dast, amad don šaddat eritrotti-
juvvut gavpuga værredago diti.
Visesv. 10, 6. 2 Petr. 2, 7.
16. Ja go son agjani, de val-
diga olbmaguovtos su ja su aka
ja su nieidaguovto gitti, dainago
Hærra aigoi su sæstet; ja soai
doalvoiga su olgus ja luitiga su
gavpug olggobællai.
17. Ja go soai dal læiga dolv-
vom sin olggobællai, de celki nubbe:
Batar du hægad diti, ale gæčast
maŋŋasad ja ale bissan obba jalg-
gadassige; batar varidi amad don
eritrottijuvvut.
18. De celki Lot sodnoidi: Ale
nuft, rakis hærra!
19. Gæča, du balvvalægjat læ
gavdnam armo du čalmi oudast,
nuft atte don læk dakkam du arb-
mogasvuođad stuoresen, maid don
læk munji čajetam gajodedin mu
hæga; mutto im mon sate bataret
varidi, oasetesvuotta matași dalle
muo joksat, nuft atte mon jamašim.
20. Gæča, dat gavpug læ lakka
dasa bataret, ja dat læ ucce; suova
goit muo dokko bataret, (igo
dat læk ucce?) vai mu hægga
varjaluvvuši.
21. De celki son sudnji: Gæča,
mon læm gullam du maidai dam
dafhost, nuft atte im mon aigo
hævatet dam gavpuga, man birra
don sardnuk.
22. Hoapot ječad, batar dokko!
dastgo im mon bæsa maidege dak-
kat, ouddalgo don boađak dokko.
Damditi goččujuvvu dam gavpuga
namma Soaren*.
* d. l. uccakaš. 20 v.; 14, 2.
23. Bæivaš læi bagjanam æd-
nam bagjeli, go Lot bođi Soari.
24. Ja Hærra arveti Sodoma
ja Gomorra bagjeli riša ja dola
Hærrast, almest.
5 Mos. 29, 23. Salm. 11, 6. Es. 13, 19.
Jer. 50, 40. Esek. 16, 50. Am. 4, 11.
Luk. 17, 29. 2 Petr. 2, 6. Jud. 7. v.
25. Ja son hævati daid gav-
pugid ja obba dam jalggadasa ja
buok assid dain gavpugin ja æd-
nam šaddoid.
26. Mutto su* akka gæčasti
maŋas su maŋest, ja son šaddai
salttebaʒʒen.
* Lota. Visesv. 10, 7. Luk. 17, 32.
27. Ja Abraham manai arrad
iđđedest dam baikkai, gost son læi
čuʒʒom Hærra muođoi oudast.
28. Ja son gæčai dokko Sodoma
ja Gomorra bagjel ja obba dam
jalggadasa ædnam bagjel; ja son
oini, ja gæča, suovva bagjani æd-
namest bajas nuftgo suovva, mi
bagjan ommanest.
29. Ja de dapatuvai, go Ibmel
hævati gavpugid dam jalggadasast,
de muittai Ibmel Abraham, ja son
laiddi Lot gasko hævatume olgus,
go son hævati daid gavpugid,
main Lot læi assam.
Visesv. 10, 6. 2 Petr. 2, 7.
30. Ja Lot manai bajas Soarest
ja asai varreguovlost, ja su nieida-
guovtos suina, dastgo son balai
assamest Soarest; ja son oroi
muttom biejost, son ja su nieida-
guovtos.
31. De celki dat vuostasriega-
dægje dam nuorabui: Monno ačče
læ boares, ja i læk oktage olmai
ædnamest mannat sisa monno lusa
buok ædnam viero mielde.
32. Boađe, addo moai monno
aččasæme vine jukkat ja vellededno
su balddi, vai ællatifčime nale
monno ačestæme. 3 Mos. 18, 7.
33. De addiga soai sodno ačča-
sæsga vine jukkat damanaga ija;
ja dat vuostasriegadægje manai
sisa ja velledi su ačes balddi, ja i
son fuomašam, go son velledi, ige
go son likkai bajas.
34. Ja nubbe bæive celki dat
vuostasriegadægje dam nuorabui:
Gæča, mannam ija ođđim mon mu
aččam baldast; addo moai maidai
damge ija sudnji vine jukkat, ja
de mana sisa ja velled su balddi,
vai moai ællatifčime nale monno
ačestæme.

35. De addiga soai maidai damge ija sodno aččasæsga vine jukkat; ja dat nuorab čuoǯǯeli ja velledi su balddi, ja i son fuomašam, go son velledi, ige go son likkai bajas.

36. Ja Lot nieidaguovtos šaddaiga manai vuostai sodno ačestæsga.

37. Ja dat vuostasriegadægje riegadatti barne, ja son gočoi su nama Moaben; son læ Moabitalaǯai ačče gidda dam bæive ragjai.

38. Dat nuorab maidai riegadatti barne, ja son gočoi su nama Ben-Ammin; son læ Ammonitalaǯai ačče gidda dam bæive ragjai.

20. Kapittal.

Abraham boatta Gerari, man oaivamuš, Abimelek, valdda sust Sara erit, mutto adda su Ibmel goččom mielde fastain ruoktot ædnag addaldagaiguim; Abraham rokkadalla su oudast ja su dalo oudast, 1—18.

1. Ja Abraham manai dast erit lulle-ædnami, ja son asai Kades ja Sur gaskast, ja asai nuftgo amas Gerarest. 25, 18.

2. Ja Abraham celki Sara, su akas, birra: Son læ mu oabba. De vuolgati Abimelek, Gerar gonagas, dokko ja valdi Sara. 12, 13; 26, 7.

3. Mutto Ibmel bođi Abimelek lusa niegost ikko ja celki sudnji: Gæča, don galgak jabmet dam nisson diti, gæn don læk valddam; dastgo son læ muttom olbma naitusakka. 31, 24.

4. Mutto Abimelek i læm lakkanam sudnji, ja son celki: Hærra, aigokgo don goddet maidai vanhurskes olbmuidge?

5. Igo son læk ješ cælkkam munji: Son læ mu oabba? ja son læ maidai ješ cælkkam: Son læ mu viellja. Mu vaibmom vigetesvuođast ja buttes gieđaiguim læm mon dam dakkam.

6. Ja Ibmel celki sudnji dam niego siste: Mon maidai dieđam, atte don læk dam dakkam du vaimod vigetesvuođast, ja mon læm maidai hettim du suddodæmest mu vuostai; damditi im mon læk bagjam du sudnji guoskatet.

7. Ja dal, divte olbma oaǯǯot akas fastain ruoktot; dastgo son læ profeta, ja son galgga rokkadallat du oudast, ja don galgak ællet; mutto jos don ik adde su ruoktot, de dieđe, atte don galgak vissasi jabmet, don ja juokke okta, gutte dudnji gulla.
Salm. 105, 15. Job. 42, 8.

8. De likkai Abimelek arrad iđđedest bajas ja ravkai buok su balvvalegjides ja muittali buok dam sin belji ouddi; ja olbmak ballagotte saggarakkan.

9. Ja Abimelek ravkai Abraham ja celki sudnji: Maid don læk dakkam min vuostai, ja maid mon læm suddodam du vuostai, go don læk buktam mu bagjeli ja mu rika bagjeli stuora suddo? Don læk dakkam daggar dagoid mu vuostai, mak æi galgaše dakkujuvvut.

10. Ja Abimelek celki vela Abrahami: Maid don læk adnam mielastad, go don dam dakkik?

11. De celki Abraham: Dainago mon jurdašim: I læk duođai mikkege ibmelbaloid dam baikest, ja si daiddek goddet muo mu aka diti. 12, 12.

12. Son læ duođastge mu oabba, mu ače nieidda, duššefal i mu ædne nieidda; ja son šaddai mu akkan.

13. Ja go Ibmel gočoi muo jottet birra ærotuvvum mu aččam viesost, de celkkim mon sudnji: Dat læ du rakisvuotta, maid don galgak munji čajetet: Juokke baikest, gosa moai botte, galgak don cælkket mu birra: Son læ mu viellja.

14. De valdi Abimelek smavva omid ja stuora omid ja balvvalegjid ja bigaid ja addi Abrahami, ja

divti su oaǯǯot Sara, su akas, fastain ruoktot. 12, 19.

15. Ja Abimelek celki: Gæča, mu ænam læ rabas dudnji; oro, gost don ješ datok.

16. Ja Sarai celki son: Gæča, mon addam du villji duhat sekel silba; gæča, lekus dat dudnji čalbmegovčasen buokai oudast, guđek læk du lutte*, ja buokai oudast læk don dal oǯǯom du vuoiggadvuođad.

* d. l. soabatus-addaldak, man bokte mu mæddadus du vuostai dego gokčujuvvu du čalmi oudast, ja maid buok du olbmuk ferttijek duttadægjen lokkat.

17. Ja Abraham rokkadalai Ibmeli; ja Ibmel buoredi Abimeleka ja su aka ja su balvvalægje nissonid, ja si riegadatte.

18. Dastgo Hærra læi aibas buđđom juokke ædnehæga Abimelek viesost Sara, Abraham aka diti.

21. Kapittal.

Sara riegadatta Isaka, 1—8. Ismael bilkked su ja olgus agjujuvvu Ibmel goččom mielde oktan su ednines, 9—13. Soai čagjadaddaba mæccai, barnaš šadda stuora hættai, mutto gagjujuvvu ja orro Paran mæcest, 14—21. Abraham ja Abimelek dakkaba litto goabbag guiminæsga Beersebast,22—34.

1. Ja Hærra oappaladai Sara, nuftgo son læi cælkkam, ja Hærra dagai Sarain, nuftgo son læi sardnom. 17, 19; 18, 10.

2. Ja Sara šaddai manai vuostai ja riegadatti Abrahami barne su boaresvuođast dam mærreduvvum aige, man birra Ibmel læi sudnji sardnom. Ebr. 11, 11.

3. Ja Abraham gočoi su barnes nama, gi læi sudnji riegadam, gæn Sara læi sudnji riegadattam, Isaken. 17, 19.

4. Ja Abraham birračuopai Isaka, su barnes, go son læi gavce bæive boares, nuftgo Ibmel læi goččom su. 17, 10—12.

5. Ja Abraham læi čuođe jage boares, dallego su bardne Isak sudnji riegadi.

6. De celki Sara: Ibmel læ rakadam munji bokkusid; juokkehaš, gutte dam gulla, boagosta muo. 17, 17; 18, 12.

7. Ja son celki: Gi lifči mattam cælkket Abrahami: Sara njamat manaid? Dastgo mon læm riegadattam barne su boaresvuođast.

8. Ja barnaš šaddai bajas ja botketuvvui; ja Abraham dagai stuora hæjaid dam bæive, go Isak botketuvvui.

9. Ja Sara oini, atte Egyptalaš nisson Hagar bardne, gæn son læi riegadattam Abrahami, bilkkedi. Gal. 4, 29.

10. Ja son celki Abrahami: Aje dam balvvalægje nisson ja su barne olgus; dastgo dam balvvalægje nisson bardne i galga arbbit mu barnin, Isakin. Gal. 4, 30.

11. Ja dat sadne bavčagatti Abraham hui sagga su barnes diti.

12. Mutto Ibmel celki Abrahami: Ale divte dam bavčagattet du barnača diti ja du balvvalægje nissonad diti; buok dam dafhost, maid Sara dudnji cælkka, gulddal su jiena; dastgo du nalle Isak bokte galgga goččujuvvut du nallen. 17, 21. Rom. 9, 7. Ebr. 11, 18.

13. Mutto balvvalægje nisson barne aigom mon maidai dakkat almugen, dainago son læ du nalle. 16, 10; 17, 20; 25, 16.

14. De likkai Abraham arrad iđđedest bajas ja valdi laibe ja čaccelæila ja addi Hagari ja bijai dam su oalge ala, nuft addi son sudnji barnačage ja bijai su mannat; ja son manai ja čagjedi Beerseba mæccai. 31 v.

15. Go dal čacce læi nokkam læilast, de suppi son barnača muttom miestaga vuollai.

16. Ja son manai dokko ja čokkani buotta, davgge-bačadaga

duokkai; dastgo son celki: Im mon dato oaidnet barnača jabmema. De čokkai son buotta ja bajedi su jienas ja čieroi.

17. De gulai Ibmel barnača jiena, ja Ibmel engel čuorvoi Hagari almest ja celki sudnji: Mi dust vaillo, Hagar? Ale bala; dastgo Ibmel læ gullam barnača jiena dast, gost son læ.

18. Čuoǯǯel, bajed barnača bajas ja doala su du giedainad; dastgo mon aigom dakkat su stuora almugen. 13 v.

19. Ja Ibmel rabasti su čalmid, nuft atte son oini čaccegaivo; de manai son dokko ja devdi læila čacin ja addi barnači jukkat.

20. Ja Ibmel læi barnača mielde, ja son šaddai bajas; ja son oroi mæcest ja šaddai, go son stuoroi, davggebačen.

21. Ja son oroi Paran mæcest; ja su ædne valdi sudnji aka Egypten ædnamest.

22. Ja de dapatuvai dam aige, de celki Abimelek ja Pikol, su soattehærra, Abrahami: Ibmel læ duina buok dam siste, maid don dagak. 26, 26. j. n. v.

23. De vuorno munji dal dam baikest Ibmel bokte, atte don ik aigo dakkat bætolašvuođa mu ja mu manai ja mu maŋestbotti vuostai! Dam rakisvuođa mielde, maid mon læm dudnji čajetam, galgak don dakkat mu vuostai ja dam ædnam vuostai, gost don asak nuftgo amas.

24. De celki Abraham: Mon aigom vuordnot.

25. Ja Abraham sivatalai Abimeleka dam čaccegaivo diti, maid Abimeleka balvvalægjek legje valddam vækkavaldalašvuođain.

26. De celki Abimelek: Im mon diede, gi dam læ dakkam; ik don læk munji dam diedetam, imge mon læk dam gullam ouddalgo odne.

27. De valdi Abraham smavva omid ja stuora omid ja addi Abimeleki; ja soai dagaiga goabbašagak gaskanæsga litto.

28. Ja Abraham divoi čieča savca dain smavva omin sierra.

29. De celki Abimelek Abrahami: Manen galggek dak čieča savca dast, maid don læk divvom sierra?

30. Ja son celki: Dam čieča savca galgak don valddet mu giedast, duođaštussan munji dam bagjeli, atte mon læm roggam dam gaivo.

31. Damditi goččujuvvu dat baikke Beerseban*; dastgo dobbe vuornoiga soai goabbašagak.

* vale gaivvo.

32. De dagaiga soai dalle gaskanæsga litto Beersebast; ja Abimelek ja Pikol, su soattehærra, čuoǯǯeleiga ja macaiga ruoktot Filistalaǯai ædnami.

33. Ja son* gilvi tamariskavuovdača Beersebai; ja son čuorvoi dobbe Hærra, dam agalaš Ibmela nama.

* Abraham.

34. Ja Abraham asai nuftgo amas Filistalaǯai ædnamest gukkes aige.

22. Kapittal.

Ibmel goččo Abraham oaffaruššat Isaka Moria vare alde, Abraham læ garves jægadet, 1—10. Hærra engel æstad su dam dagost, ramed su gulolašvuođa ja gærdota daid sudnji addum loppadusaid; Abraham assa Beersebast, 11—19. Nakor nalle bajaslokkujuvvu, 20—24.

1. Ja de dapatuvai dai dapatusai maŋŋel, atte Ibmel gæččali Abraham; ja son celki sudnji: Abraham! Ja son celki: Gæča, dast mon læm.

Judit. 8, 23. 1 Makk. 2, 52.

2. Ja son celki: Valde du barnad, du aidno, gæn don rakistak, Isaka, ja mana Moria ædnami ja oaffaruša su dobbe boalddem-

oaffaren muttom vare alde, maid
mon dudnji cælkam.
3. De likkai Abraham arrad
iđđedest bajas ja noađoti su asenes
ja valdi guoktas su rængaines miel-
des ja Isaka, su barnes; ja son
luoddoi muoraid boalddem-oaffar
varas ja garvesti ječas ja manai
dam baikkai, maid Ibmel læi sudnji
cælkkam.
4. Goalmad bæive bajedi Ab-
raham su čalmides ja oini dam
baike gukken.
5. De celki Abraham su ræn-
gasguktui: Orro doai dast asenin!
Ja moai barninæme, moai manne
dokko, ja moai aiggu rokkadallat
ja boattet fastain dodno lusa.
6. Ja Abraham valdi boalddem-
oaffar-muoraid ja bijai Isak, su
barnes, ala, ja son valdi ješ dola
ja nibe giettasis; ja soai manaiga
goabbašagak ovtast.
7. De sardnogođi Isak Abra-
hami, su aččasis, ja celki: Mu
ačačam! Ja son celki: Gæča, dast
mon læm, mu barnačam! Ja son
celki: Gæča, dast læ dolla ja muo-
rak, mutto gost læ labbes boald-
dem-oaffaren?
8. Ja Abraham celki: Ibmel
aiggo ješ gæččat aldsesis labba
boalddem-oaffaren, mu barnačam!
De manaiga soai goabbašagak
ovtast.
9. Ja go soai bođiga dam baik-
kai, maid Ibmel læi sudnji cælk-
kam, de huksi Abraham dasa
altara ja bijai muoraid garvesen;
ja son čanai Isaka, su barnes, ja
bijai su altar ala muorai bagjeli.
10. Ja Abraham geiggi su gie-
đas olgus ja valdi nibe njuovvam
diti su barnes. Ebr. 11, 17. Jak. 2, 21.
11. De čuorvoi Hærra engel
sudnji almest ja celki: Abraham,
Abraham! Ja son celki: Gæča,
dast mon læm.
12. Ja son celki: Ale bija du
gieđad barnača ala, ja ale daga
sudnji maidege; dastgo dal mon
dieđam, atte don balak Ibmelest
ja ik læk sæstam du barnad, du
aidno, mu diti. Rom. 8, 32.
13. De bajedi Abraham su
čalmides ja oini, ja gæča, viercca
læi su duokken, sorrum čorvidesguim
miestagidi gidda; ja Abraham manai
dokko ja valdi dam vierca ja oaffa-
rušai dam boalddem-oaffaren su
barnes sagjai.
14. De gočoi Abraham dam
baike nama: Hærra oaidna; nuft
atte celkkujuvvu vela odnaš bæi-
vege: Hærra vare alde galgga son
addet ječas oidnujuvvut.
15. Ja Hærra engel čuorvoi
Abrahami nubbe gærde almest
16. ja celki: Ječčam bokte
vuornom mon, cælkka Hærra, atte
dainago don læk dakkam dam ikge
læk sæstam du barnad, du aidno,
Sir. 44, 25. Luk. 1, 73. Ebr. 6, 13.
17. de aigom mon stuorrat du
buristsivdnedet ja dakkat du nale
sagga ædnaggærddasaǯǯan nuftgo
nastid almest ja nuftgo saddoid,
mak læk abe gaddest; ja du nalle
galgga valddet su vašalaǯaides
portaid oabmenes; 12, 2;
13, 16; 15, 5; 26, 4; 28, 14; 32, 12; 24, 60.
18. ja du nale siste galggek
buok ædnam albmugak buristsivd-
neduvvut, dainago don jægadik
mu jiena. 12, 3.
19. De manai Abraham fastain
ruoktot su rængaides lusa ja si
rakkanegje ja manne ovtast Beer-
sebai; ja Abraham asai Beersebast.
20. Ja de dapatuvai dastmaŋ-
ŋel, atte muittaluvvui Abrahami:
Gæča, Milka maidai læ riegadat-
tam Nakori, du villji, barnid:
11, 29.
21. Us, su vuostasriegadægje,
ja Bus, su vielja, ja Kemuel, Aram
ače,
22. ja Kesed ja Haso ja Pil-
das ja Jidlaf ja Betuel;
23. mutto Betuel sakkanatti
Rebekka. Dam gakcasa riegadatti
Milka Nakori, Abraham villji.
24, 15. 24

24. Su ligge-akka maidai, gæn namma læi Reuma, riegadatti Tebah ja Gaham ja Tahas ja Maaka.

23. Kapittal.

Sara jabma ja Abraham morašta su diti; son oasta Makpela biejo Hetitalažast Efronest ja havddad su dasa, 1-20.

1. Ja Sara eli čuođe ja čieča goalmad lokkai jage; dak legje Sara ællem jagek.
2. Ja Sara jami Kirjat-Arbai, dat læ Hebron, Kanaan ædnamest; ja Abraham bođi moraštet Sara diti ja čierrot su. 1 Mos. 50, 10.
3. Dastmaŋŋel čuožželi Abraham ja vulgi su jabmes lutte ja sarnoi Het manaidi ja celki:
4. Mon læm amas ja olggo-ædnam olmuš din lutte; addet munji ædnama havddebaikken luttadek, vai mon ožžom havddadet mu jabmam ja doalvvot su erit mu muođoidam oudast.
1 Muit. 29, 15. Ebr. 11, 9. 13.
5. De vastedegje Het manak Abrahami ja celkke sudnji:
6. Gula min, mu hærram! Don læk okta Ibmel oaivamuš min gaskast; havddad du jabmad buoremus havddai min havdin! I oktage mist galga biettalet dust su havdes, nuft atte don ik ožuše havddadet du jabmad dasa.
7. De čuožželi Abraham ja gobmerdi ječas ædnam albmug oudast, Het manai oudast.
8. Ja son sarnoi singuim ja celki: Jos dat læ din dato mielde, atte mon ožžom havddadet mu jabmam ja doalvvot su erit mu muođoidam oudast, de gullet muo ja rokkadallet mu oudast Efron, Soar barne,
9. vai son addaši munji Makpela biejo, mi gulla sudnji, ja mi læ su giedderavdast; addus son munji dam olles mavso oudast din gaskast nuftgo oabmahaš havddesagjen.
10. Mutto Efron læi čokkamen gasko Het manai gaskast; ja Efron, dat Hetitalaš, vastedi Abrahami Het manai gullot, sin buokai gullot, guđek manne sisa su gavpug porttaraige ja celki:
11. Im, mu hærram, gula muo: Ædnama addam mon dudnji, ja biejo, mi læ dam alde, dam addam mon dudnji; mu olbmuidam manai čalmi oudast addam mon dudnji dam, havddad du jabmad!
12. De gobmerdi Abraham ječas ædnam olbmui muođoi oudast;
13. ja son sarnoi Efroni ædnam olbmui gullot ja celki: Vare don dadde dušše datušik muo gullat! Mon mavsam ædnama arvo, valde dam must, ja mon havddadam mu jabmam dasa.
14. De vastedi Efron Abrahami ja celki sudnji:
15. Mu hærram, gula muo! Ænambitta, mi læ njællje čuođe sekel silba væra, mibe dat læ mu ja du gaskast? Havddad don du jabmad!
16. Ja Abraham arvvedi Efron, ja Abraham vikki Efroni dam silba, man birra son læi sardnom Het manai gullot, njællje čuođe sekel silba, mi læi jođetægje gavpest.
17. Ja Efron giedde, mi læ Makpelast, mi læ aito Mamre buotta, giedde ja biegjo, mi læ dam alde, ja buok muorak, mak legje gieddest, obba dam raje siste birra buok, dak šadde nannijuvvut
18. Abrahami obmudakkan Het manai čalmi oudast, sin buokai oudast, guđek manne sisa su gavpug porttaraige. 49, 30; 50, 13. Ap. dag. 7, 16.
19. Ja dastmaŋŋel havddadi Abraham Sara, su akas, bigjui, mi læ Makpela giedde alde Mamre buotta, dat læ Hebron, Kanaan ædnamest. 25, 9. 10.
20. De šaddai giedde ja biegjo dam alde nannijuvvut Abrahami

oabmahaš havddesagjen Het manain.

24. Kapittal.

Abraham vuolgat su balvvalægjes vieǯǯat Isaki aka su ječas sogast, 1-9. Balvvalægje boatta Karani, gost Abraham vielja bardne Betuel læ assamen, galgga su mokkes Ibmel lagadusa ja buristsivdnadusa bokte ja bukta Rebekka, Betuel nieida, mieldes ruoktot. Isak valdda su akkanes, 10-67.

1. Ja Abraham læi boares ja vuorasmuvvam, ja Hærra læi buristsivdnedam Abraham juokke dafhost.

2. Ja Abraham celki su balvvalægjasis, dam boarrasebmusi su dalostes, gutte radđi bagjel buok, mi sust læi: Rakkasam, bija du gieđad mu alem vuollai, 15, 2; 47, 29.

3. ja mon aigom vuornotet du Hærra, alme Ibmel ja ædnam Ibmel, bokte, atte ik don galga valddet mu bardnai aka Kananitalaǯai nieidain, gæi gaskast mon asam, 28, 1. j. n v.

4. mutto don galgak mannat mu ædnami ja mu soga lusa ja valddet dobbe aka mu bardnai, Isaki.

5. Ja balvvalægje celki sudnji: I daide nisson dattot čuovvot mu mielde dam ædnami; galgamgo mon dalle doalvvot du barne ruoktot dam ædnami, gost don læk boattam?

6. Ja Abraham celki sudnji: Varot ječad doalvvomest mu barne dokko ruoktot.

7. Hærra, alme Ibmel, gutte valdi muo mu aččam dalost ja mu vanhemidam ædnamest, ja gutte sarnoi munji, ja gutte vuornoi munji ja celki: Du nallai aigom mon addet dam ædnama, son galgga vuolgatet su engeles du muođoi ouddi, nuft atte don oaǯok valddet mu bardnai dobbe aka. 12, 7. 2 Mos. 23, 20.

8. Mutto jos nisson i dato čuovvot du mielde, de galgak don læt luovos dam valest munji; dušše mu barne ik don fal galga doalvvot dokko ruoktot.

9. De bijai balvvalægje su gieđas Abraham, su isedes, alem vuollai ja vuornoi sudnji dam aše harrai.

10. Ja balvvalægje valdi loge kamela su isedes kamelin, ja son vulgi, ja son doalvoi færramaid su isedes divras galvoin mieldes; ja son čuoǯǯeli ja manai Mesopotamiai, Nakor gavpugi.

11. Ja son luiti kamelid livvot gavpug olggobællai čaccegalddo gurri ækkedbællai, lakka dam aige, go dak nissonak, guđek goivvuk čace, mannek olgus.

12. Ja son celki: Hærra, mu isedam, Abraham, Ibmel! Rakkasam, adde munji odne dapatuvvat likkolaš dapatusa, ja daga arbmogasvuođa mu ised, Abraham vuostai!

13. Gæča, mon čuoǯom dam čacce-aja-gaddest, dam bodda go gavpug olbmui nieidak mannek olgus goaivvot čace.

14. Divte dal dapatuvvat, atte dat nieidda, gæsa mon cælkam: Rakkasaǯǯam, hallist du littad, vai mon oaǯom jukkat, ja gutte cælkka: Juga, ja mon addam maidai du kamelidi jukkat, — atte dat læ son, gæn don læk mærredam du balvvalægjasad, Isaki, ja dast mon dovdam, atte don læk dakkam arbmogasvuođa mu ised vuostai.

15. Ja de dapatuvai, ouddalgo son læi hæittamge sardnomest, gæča, de bođi Rebekka olgus; son læi Betuel nieidda, gi læi Milka bardne, gi læi Nakor, Abraham vielja, akka; ja sust læi litte oalges alde. Es. 65, 24. 1 Mos. 22, 23.

16. Ja nieidda læi sagga čabbahabmasaš, buttes nieidda, ja i oktage olmai læm dovddam su; ja son niejai vuolas agjagi ja devdi su littes ja goarŋoi fastain bajas.

17. De viegai balvvalægje su oudald ja celki: Rakkasa‌ʒʒam, divte muo jugestet vehaš čace du littestad.

18. Ja son celki: Juga, mu hærram! Ja son gačai ja valdi su littes vuolas su giettasis ja addi sudnji jukkat.

19. Ja go son gærgai addemest sudnji jukkat, de celki son: Mon aigom goaivvot maidai du kamelidi čace, dassači go dak læk gallasi jukkam.

20. Ja son gačai ja gurri su littes čaccelastai ja viegai fastain galddoi goaivvot; ja son goaivoi buok su kamelidi.

21. Ja olmai gæčai su imaštallamin, mutto oroi javotaga oaʒʒom diti diettet, læigo Hærra addam su matke likkostuvvat, daihe i.

22. Ja go kamelak legje gallasi jukkam, de valdi olmai golleriegga, mi deddi sekel bæle, ja guokte giettariegga, mak deddiga loge sekel golle, su gieđaidi.

23. Ja son celki: Gæn nieidda don læk? Cælke munji, rakkasaʒʒam, lægo du ače viesost sagje migjidi igjasagjen?

24. Ja son celki sudnji: Mon læm Betuel, Milka barne, nieidda, gæn son riegadatti Nakori.
22, 20. 23.

25. Ja son celki vela sudnji: Mist læk sikke oalgak ja oabmebiebmo valjetrakkan, ja sagje maidai læ igjasagjen.

26. De gobmerdi olmai ja rokkadalai Hærra.

27. Ja son celki: Maidnujuvvum lekus Hærra, mu ised, Abraham, Ibmel, gutte i læk hæittam su arbmogasvuođas ja su oskaldasvuođas mu ised vuostai! Hærra læ muo dolvvom balgga mielde, gidda mu isedam fulki vieso ragjai.

28. Ja nieidda viegai ja muittali buok dam su ædnes vieso siste.

29. Ja Rebekkast læi viellja, gæn namma læi Laban; ja Laban viegai olbma lusa olgus aja-gaddai.

30. Dastgo go son oini riegga ja giettarieggaid su oabas gieđain ja gulai Rebekka, su oabas, sanid, atte son celki: Nuft sarnoi olmai munji, de bođi son olbma lusa, ja gæča, son læi čuoʒʒomen kameli lutte aja-gaddest.

31. Ja son celki: Boađe sisa, don Hærra buristsivdneduvvum! Manne čuoʒok don dabe olggon? Alma mon læm rakadam vieso, ja kamelidi læ sagje.

32. De manai olmai vieso sisa ja luiti nođid kamelin erit; ja son* addi kamelidi oalgaid ja biemo ja buvti čace bassam diti su julgid ja dai olbmai julgid, guđek legje su mielde.
* Laban.

33. Ja borramuš bigjujuvvui su ouddi, mutto son celki: Im mon bora, ouddalgo mon læm muittalam mu æranam; ja son celki: Sarno!
Tob. 7, 11.

34. De celki son: Mon læm Abraham balvvalægje;

35. ja Hærra læ sagga buristsivdnedam mu isedam, nuft atte son šaddai famolaʒʒan, ja son læ addam sudnji smavva omid ja stuora omid ja silbaid ja gollid ja balvvalegjid ja balvvalægje nissonid ja kamelid ja asenid.
13, 2.

36. Ja Sara, mu isedam akka, riegadatti mu isedasam barne, maŋŋelgo son læi šaddam boaresen; ja son addi sudnji buok, mi sust læi.
21, 2.

37. Ja mu ised vuornoti muo ja celki: Ik don galga valddet mu bardnai aka Kananitalaʒai nieidain, gæi ædnamest mon asam.

38. Mutto don galgak mannat mu aččam dalloi ja mu sokkam lusa ja valddet mu bardnai aka.

39. Ja mon celkkim mu isedasam: I daide nisson dattot čuovvot mu mielde.

40. Mutto son celki munji: Hærra, gæn muođoi oudast mon læm

vagjolam, galgga vuolgatet su engeles du mielde ja addet du matke likkostuvvat, nuft atte don oaǯok valddet mu bardnai aka mu sogast ja mu aččam dalost. 17, 1.
41. De galgak don læt luovos dam valest munji, go don boađak mu soga lusa; ja jos æi si dato addet dudnji nieida, de læk don luovos dam valest munji.
42. Ja mon bottim odne agjag lusa ja celkkim: Hærra, mu isedam, Abraham, Ibmel! Vare don addašik mu matke likkostuvvat, man mielde mon vagjolam!
43. Gæča, mon čuoǯom dam čacce-aja-gaddest; divte dal dapatuvvat, atte dat nieidda, gutte boatta olgus čace goaivvot, ja gæsa mon cælkam: Adde munji, vehaš čace jugestet du littestad,
44. ja gutte munji cælkka: Juga ješ, ja mon goaivom maidai du kamelidi, — atte son læ dat nisson, gæn Hærra læ mærredam mu isedam bardnai.
45. Ouddalgo mon legjim hæittamge sardnomest mu vaimostam, gæča, de bođi Rebekka olgus su littines oalges alde, ja son manai vuolas agjagi ja goaivoi čace; de mon celkkim sudnji: Adde munji jugestet!
46. Ja son hoapoti jecaš ja valdi su littes vuolas ja celki: Juga, ja mon addam maidai du kamelidige jukkat. Ja mon jukkim, ja son addi maidai kamelidi jukkat.
47. Ja mon jerrim sust ja celkkim: Gæn nieidda don læk? ja son celki: Mon læm Betuel, Nakor barne nieidda, gæn Milka riegadatti sudnji. De mon biggjim riegga su njudnai ja giettarieggaid su gieđaidi.
48. Ja mon gobmerdim ja rokkadallim Hærra, ja mon maidnum Hærra, mu isedam, Abraham, Ibmela, gutte læi laiddim muo dam rievtes balgga mielde valddem diti mu isedam vielja nieida su bardnai.
49. Ja dal, jos di aiggobetet čajetet rakisvuođa ja oskaldasvuođa mu ised vuostai, de celkket munji dam, ja jos epet, de celkket munji dam, vai mon bæsam jorgetet olgiš daihe gurot gieđa bællai.
50. De vastedeiga Laban ja Betuel ja celkiga: Dat ašše læ boattam Hærrast; æm moai mate dudnji sardnot æm baha æmge buore.
51. Gæča, Rebekka læ du muođoi oudast, valde su ja mana, ja lekus son du ised barne akka, nuftgo Hærra læ sardnom!
52. Ja go Abraham balvvalægje gulai sodno sanid, de gobmerdi son ječas ædnami Hærra ouddi.
53. Ja balvvalægje ouddanvaldi silbbalittid ja gollelittid ja biktasid ja addi Rebekkai; ja su villji ja su ædnai addi son divras galvoid.
54. De si borre ja jukke, son ja dak olbmak, guđek legje su mielde, ja orru dast ija. Ja go si likke bajas iđđedest, de celki son: Luittet muo vuolgget mu isedam lusa.
55. De celkiga su* viellja ja su ædne: Divte nieida orrot min lutte muttom aige daihe uccemus lagest loge bæive; de dasto oaǯok don vuolgget.
56. Mutto son celki sigjidi: Allet ajet muo, go Hærra læ addam mu matke likkostuvvat; luittet muo vuolgget, vai mon bæsam mannat mu isedam lusa.
57. De celkke si: Ravkkop mi nieida ja jerrop, maid son cælkka.
58. De ravkke si Rebekka ja celkke sudnji: Aigokgo don vuolgget dam olbma mielde? Ja son celki: Aigom mon galle vuolgget.
59. De luitte si Rebekka, sin oabasek, ja su njamatægje ja Abraham balvvalægje ja su olbmaid vuolgget.
60. Ja si buristsivdnedegje Rebekka ja celkke sudnji: Min oab-

* Rebekka.

bamek, de šaddašik don duhat gærde loge duhaten, ja du nalle valddus su vašalaʒaides porta oabmenes! 22, 17.

61. Ja Rebekka ja su bigak gærggadegje ječaidæsek, ja si čokkanegje kameli ala ja čuvvu olbma. De valdi dalle balvvalægje Rebekka ja vulgi erit.

62. Ja Isak læi boattam vagjolæmestes dam gaivo Lakai Roi lusa; dastgo son læi assamen lulle-ædnamest. 16, 14; 25, 11.

63. Ja Isak manai olgus ækked bællai jurdašaddam varas mæcest; ja son bajedi su čalmides ja oini, ja gæča, de botte kamelak.

64. Ja Rebekka bajedi su čalmides ja oini Isaka, ja son hoapoti ječas ja luoittadi vuolas kamela alde.

65. Ja son celki balvvalægjai: Gi olbmaid dat læ, gutte boatta min oudald mæcest? Ja balvvalægje celki: Dat læ mu ised. De valdi son bæitaline ja govčai ječas.

66. Ja balvvalægje muittali Isaki buok dam, maid son læi dakkam.

67. Ja Isak doalvoi su sisa su ædnes, Sara, goattai, ja son valdi Rebekka, ja son šaddai su akkan, ja son* rakisti su. De ješđijuvvui Isak su ædnes maŋŋel. 25, 20.

* d. l. Isak.

25. Kapittal.

Abraham sakkanatta gutta barne Keturain, adda Isaki buok su obmudagas, jabma ja havddaduvvu. Isak buristsivdneduvvu Ibmelest, 1—11. Ismael oaʒʒo guokte nubbe lokkai barne ja jabma, 12—18. Rebekka riegadatta guokte loge jage gæčest Esau ja Jakoba, gæin dat boarrasæbbo Hærra sani mielde galgai balvvalet dam nuorab, 19—26. Esau vuovdda su vuostasriegadæme vuoiggadvuođas Jakobi borramuša oudast, 27—34.

1. Ja Abraham valdi fastain aka, ja su namma læi Ketura.

2. Ja son riegadatti sudnji Simran ja Joksan ja Medan ja Midjan ja Jisbak ja Suah. 1 Muit. 1, 32.

3. Ja Joksan sakkanatti Skeba ja Dedan; ja Dedan manak legje Assuralaʒak ja Letusalaʒak ja Leummalaʒak.

4. Ja Midjan manak legje Efa ja Efer ja Hanok ja Abida ja Eldaa; buok dak legje Ketura manak.

5. Ja Abraham addi Isaki buok, mi sust læi.

6. Mutto dai ligge-akai manaidi, gæk Abrahamest legje, addi Abraham addaldagaid ja bijai sin, dallego son læi ain ællemen, mannat erit Isak, su barnes, lutte, nuortas nuortta-ædnami.

7. Ja dak læk Abraham ællemjagi bæivek, maid son eli: čuođe ja vitta gavcad lokkai jage.

8. Ja Abraham addi vuoiŋas ja jami šiega vuorasvuođast, boaresen ja gallanam beivin, ja čoggujuvvui su olbmuides lusa. 15, 15.

9. Ja Isak ja Ismael, su barnek, havddadeiga su Makpela biggjui, Hetitalaʒa Efron, Soar barne, giedde ala, mi læ nuorttabælde Mamre,

10. dam giedde ala, maid Abraham osti Het manain; dasa havddaduvvuiga Abraham ja Sara, su akka. 23, 16—20; 35, 29; 49, 31.

11. Ja de dapatuvai Abraham jabmem maŋŋel, atte Ibmel buristsivdnedi Isaka, su barne, ja Isak asai dam gaivo Lakai Roi lutte. 16, 14; 24, 62.

12. Ja dak læk Ismael, Abraham barne, sokkagoddek, gæn Egyptalaš nisson, Hagar, Sara balvvalægje nisson, riegadatti Abrahami. 1 Muit. 1, 29 j. n. v.

13. Dak læk Ismael barni namak sin namaidæsekguim sin sokkagoddidæsek mielde: Ismael vuostasriegadægje Nebajot ja Kedar ja Adbeel ja Mibsam

14. ja Misma ja Duma ja Massa,

15. Hadar ja Tema, Jetur, Nafis ja Kedma.

16. Dak læk Ismael barnek, ja dak læk sin namak sin gavpugi-

nesek ja sin sidainæsek, guokte nubbe lokkai oaivamuǯa sin albmugidasæsek. 17, 20.

17. Ja dak læk Ismael ællemjagek: čuođe ja čieča njæljad lokkai jage; ja son addi vuoiŋas ja jami ja čoggujuvvui su olbmuides lusa.

18. Ja si asse Havila rajest Sur ragjai, mi læ nuorttabælde Egypten, ja Assyria guvllui; nuorttali buok su vieljaides assoi son. 16, 12.

19. Ja dat læ Isaka, Abraham barne, sokkagodde historia: Abraham sakkanatti Isaka. 21, 2 j. n. v.

20. Ja Isak læi njællje loge jage boares, go son valdi Rebekka, Aramealaǯa Betuel nieida Mesopotamiast, Aramealaǯa Laban oaba, akkanes. 24, 10. 67.

21. Ja Isak rokkadalai Hærrai su akas oudast, dastgo son læi šaddotæbme; ja Hærra gulai su, ja Rebekka, su akka, šaddai manai vuostai.

22. Ja manak nordasteiga goabbag guoimesga vuostai su goato siste, ja son celki: Go dat nuft læ, de manne mon dalle vela læmge? Ja son manai Hærrast jærrat.

23. Ja Hærra celki sudnji: Guokte albmuga læba du goato siste, ja guokte olmuš-čærda galggaba surgidet du askest; ja dat nubbe almug galgga læt gievrab go dat nubbe almug, ja dat boarrasæbbo galgga balvvalet dam nuorab. 27, 29. Mal. 1, 2. Rom. 9, 12.

24. Go dal su aigge dievai, go son galgai riegadattet, gæča, de legje jumičak su goato siste.

25. Ja dat vuostaš bođi ouddan, ruoksad ja mietta buok guolggai nuftgo guolggabivtas; ja si gočču su nama Esauen*.

* d. l. dat guolggai.

26. Ja dastmaŋŋel bođi su viellja ouddan, ja su gietta læi doallamen Esau šušmest, ja su namma goččujuvvui Jakoben*; mutto Isak læi gutta loge jage boares, dallego soai riegadeiga.

* d. l. son doalla šušmest. 27, 36. Hos. 12, 4.

27. Go dal barnačak šaddaiga stuoresen, de šaddai Esau čæpes bivdaren, olmajen, gutte elušti mæcest; mutto Jakob læi jaskislundog olmai, gutte asai gođi siste.

28. Ja Isak ani Esau rakisen, dastgo son likoi mæccespiri birggui; mutto Rebekka ani Jakoba rakisen.

29. Ja Jakob malesti borramuša, ja Esau bođi mæcest, ja son læi vaibbam.

30. Ja Esau celki Jakobi: Rakkasaǯǯam, adde munji njiellalet vehaš dom ruoksadest, de dom ruoksadest, dastgo mon læm vaibbam; damditi goččujuvvui su namma Edomen*.

* d. l. dat ruoksad.

31. Ja Jakob celki: Vuovde munji dal dastanaga du vuostasriegadæme vuoiggadvuođad!

32. Ja Esau celki: Gæča, mon manam jabmema oudald; maid dagam mon dalle vuostasriegadæme vuoiggadvuođain?

33. Ja Jakob celki: Vuorno munji dal dastanaga! Ja son vuornoi sudnji, ja de vuvdi son su vuostasriegadæme vuoiggadvuođas Jakobi. Ebr. 12, 16.

34. Ja Jakob addi Esaui laibe ja dam ruksis hærsko, ja son borai ja jugai ja čuoǯǯeli ja manai. Nuft bagjelgæčai Esau vuostasriegadæme vuoiggadvuođa.

26. Kapittal.

Isak orro Gerarest; Ibmel gærddo sudnji daid loppadusaid, maid son læi addam Abrahami, 1—6. Isak cælkka Rebekka oabbanes, son gavnatalla almaken læmen su akkan, Abimelek gielddájuokkehaǯa dakkamest sodnoidi maidege bahaid, 7—11. Son attanušša riggesvutti Ibmel buristsivdnadusa vuolde, gađaštuvvu ja vuorrastuttujuvvu Filistalaǯain, 12—22, manna Beersebai, gost Ibmel jeđđe su, 23—25, ja Abimelek

dakka suina litto. 26—33. Esau valdda aldsesis guokte Kananitalaš aka, 34. 35.

1. Ja nælgge læi ædnamest ærreb dam oudeb nælge, mi læi læmaš Abraham beivin; ja Isak manai Abimelek, Filistalaǯai gonagasa lusa Gerari.
12, 10 j. n. v. 20, 1 j. n. v.

2. De almostatti Hærra ječas sudnji ja celki: Ale mana vuolas Egypteni. Oro dam ædnamest, maid mon dudnji cælkam!

3. Oro nuftgo amas dam ædnamest, ja mon aigom læt du mielde ja buristsivdnedet du; dastgo dudnji ja du nallai aigom mon addet buok daid ædnamid ja doallat dam vale, maid mon læm vurdnom Abrahami, du aččai.
12, 7 j. n. v.

4. Ja mon aigom dakkat du nale ædnaggærddasaǯǯan nuftgo nastid almest, ja mon aigom addet du nallai buok daid ædnamid, ja du nale siste galggek buok ædnam albmugak buristsivdneduvvut;
15, 5; 22, 17. 18; 12, 3.

5. dainago Abraham gulai mu jiena ja vuttivaldi, maid mon dattum vuttivaldduvvut: mu bakkomid, mu ravvagid ja mu lagaid.

6. De asai Isak dalle Gerarest.

7. Ja dam baike olbmak jerre su aka birra, ja son celki: Son læ mu oabba. Dastgo son balai cælkkemest: Son læ mu akka; (jurdašedin:) amasek dam baike olbmak muo goddet Rebekka diti; dastgo son læ čabbes oadnet.
12, 11 j. n. v. 20, 1 j. n. v.

8. Ja de dapatuvai, go son læi orrom dast muttom aige, de gæčai Abimelek, Filistalaǯai gonagas, olgus glase čađa; ja son oini ja gæča, Isak læikastalai Rebekkain, akaines.

9. De ravkai Abimelek Isaka ja celki: Gæča, alma son læ du akka, ja moft læk don dalle cælkkam: Son læ mu oabba? Ja Isak celki sudnji: Dainago mon jurdašim: Daidam mon hævvanet su diti.

10. De celki Abimelek: Mi dat læ, maid don læk dakkam min vuostai? Farga lifči muttom albmugest velledam du aka balddi, ja de don lifčik buktam rikkosa min bagjeli.

11. De gildi Abimelek buok albmuga ja celki: Gutte duotta dam olbma daihe su aka, galgga vissasi jabmet. Salm. 105, 15.

12. Ja Isak gilvi dam ædnami ja oaǯoi dam sæmma jage čuođegærddasaǯat, ja Hærra buristsivdnedi su.

13. Ja olmai šaddai famolaǯǯan; ja son šaddai ain famolaǯabun, gidda dassači go son šaddai hui famolaǯǯan.

14. Ja sust legje smavva oamek ja stuora oamek ja ollo balvvalægjek, nuft atte Filistalaǯak adne gađašvuođa su vuostai.

15. Ja buok daid gaivoid, maid su ače balvvalægjek legje roggam Abraham, su ače, beivin, daid buđđu Filistalaǯak ja devdde daid ædnamin. 21, 25.

16. Ja Abimelek celki Isaki: Vuolge erit min lutte; dastgo don læk šaddam sagga famolaǯabun go mi.

17. De vulgi Isak dast erit ja bajasdagai su sidas Gerar vuobmai ja asai dobbe.

18. Ja Isak roggati fastain daid čaccegaivoid rabasen, mak legje roggujuvvum Abraham, su ače, beivin, ja maid Filistalaǯak legje buđđom Abraham jabmem maŋŋel; ja son namati daid dai namai mielde, maiguim su ačče læi namatam daid.

19. Ja Isaka balvvalægjek rogge vuobmai ja gavdne dobbe muttom galdo, mast læi golgge čacce.

20. Mutto Gerar baimanak riddalegje Isaka baimaniguim ja celkke: Čacce gulla migjidi; ja son gočoi dam gaivo nama Eseken*; dainago si belkke suina. * bælkko.

21. De rogge si nubbe æra gaivo ja si riddalegje maidai dam alde; ja son gočoi dam nama Sitnan*. * vašalašvuotta.

22. De sirddai son dast erit ja roggai muttom æra gaivo, ja æi si riddalam dam alde; ja son gočoi dam nama Rehobotan* ja celki: Dal læ Hærra dakkam vides saje migjidi, nuft atte mi sattep šaddat šaddolaǯǯan ædnamest. * vides sagje.

23. Ja son manai bajas dobbe Beersebai.

24. Ja Hærra almostatti ječas sudnji damanaga ija ja celki: Mon læm Abraham, du ačad, Ibmel; ale bala, dastgo mon læm du mielde, ja mon aigom buristsivdnedet du ja dakkat du nale ædnaggærddasaǯǯan Abraham, mu balvvalægjam diti. 15, 1.

25. De huksi son dasa altara ja čuorvoi Hærra nama ja bajasdagai dasa su goađes; ja Isaka balvvalægjek rogge dasa gaivo.

26. Ja Abimelek manai su lusa Gerarest, ja Akusat, su usteb, ja Pikol, su soattehærra. 21, 22.

27. De celki Isak sigjidi: Manne boattebetet di mu lusa, go di goitge lepet muo vašotam ja agjam muo erit luttadek?

28. Ja si celkke: Mi læp čielggaset oaidnam, atte Hærra læ læmaš du mielde, damditi celkkep mi: Lekus ainas valle-litto min gaskast, min ja du gaskast, ja dakkop mi litto duina,

29. amad don dakkat bahaid min vuostai, nuftgo æp mige læk du duottam, ja nuftgo mi æp læk dakkam dudnji æra go burid, ja mi luitimek du mannat rafhest. Don læk dal Hærra buristsivdneduvvum.

30. De dagai son guossemallasa sigjidi, ja si borre ja jukke.

31. Ja si likke arrad iđđedest bajas ja vurdnu gutteg guoibmasæsek vale; ja Isak luiti sin vuolgget, ja si manne su lutte rafhin.

32. Ja de dapatuvai damanaga bæive, atte Isaka balvvalægjek botte ja muittalegje sudnji dam gaivo birra, maid si legje roggam, ja si celkke sudnji: Mi læp gavdnam čace.

33. Ja son gočoi dam Siban*; damditi læ gavpuga namma Beerseba** gidda dam bæive ragjai.
* valle. ** 21, 31.

34. Ja go Esau læi njællje loge jage boares, de valdi son Judit, Hetitalaǯa Beeri nieida, akkanes, ja Basmat, Hetitalaǯa Elon nieida. 36, 2.

35. Ja dak læiga vaimo morašen Isaki ja Rebekkai.

27. Kapittal.

Isak aiggo buristsivdnedet Esau vuostasriegadæme buristsivdnadusain, mutto gavvelvuođa bokte oaǯǯo Jakob dam, ja Esau nistet dam, 1—29. Daddeke songe oaǯǯo buristsivdnadusa, 30-40. Son vašot ja vainot su vieljas, gæn Rebekka nævvo bataret Laban lusa, 41—46.

1. Ja de dapatuvai, go Isak læi šaddam boaresen, ja su čalmek legje hægjonam, nuft atte son i mattam oaidnet, de ravkai son Esau, su boarrasæb barnes, ja celki sudnji: Mu barnačam! Ja son celki sudnji: Gæča, dast mon læm.

2. Ja son celki: Gæča, rakkasaǯǯam, mon læm boarasmuvvam, im mon dieđe mu jabmem bæivvam.

3. Valde dal du bierggasidad, du njuollaskuppod ja du davgad, ja mana mæccai ja godde munji juogašlai mæccespiri,

4. ja rakad munji njalgga hærsko, daggara, masa mon likom, ja buvte munji dam, vai mon bæsam borrat, vai mu siello buristsivdnedifči du, ouddalgo mon jamam.

5. Ja Rebekka gulai, go Isak sarnoi Esauin, su barnines. Ja Esau manai mæccai goddet juogašlai mæccespiri ja buktet dam sidi.

6. Ja Rebekka celki Jakobi,
su bardnasis: Gæča, mon gullim
du ačad sardnomen Esaui, du villji,
ja cælkkemen:
7. Buvte munji juogašlai mæccespiri ja rakad munji njalgga hærsko, nuft atte mon bæsam borrat; ja mon aigom buristsivdnedet du Hærra muođoi oudast, ouddalgo mon jamam.
8. Ja dal, mu barnačam, gulddal mu jiena dam dafhost, maid mon dudnji gočom:
9. Mana smavva omi lusa ja vieǯa munji dobbe guokte buore gice; ja mon rakadam daid njalgga hærskon du aččasad, daggaren, masa son liko.
10. Ja don galgak doalvvot dam du aččasad, ja son oaǯǯo borrat, vai son buristsivdnedifči du, ouddalgo son jabma.
11. De celki Jakob Rebekkai, su ædnasis: Gæča, Esau, mu vielljam, læ guolggas olmai, ja mon læm guolgates olmai. 25, 25.
12. Daidda mu aččam gulddalet muo, ja mon lifčim dalle su čalmi oudast nuftgo bilkkedægje, ja de mon buvtašim bagjelasam garrodusa ja im buristsivdnadusa.
13. De celki su ædne sudnji: Bottus du garrodus mu bagjeli, mu barnačam! Gulddal fal mu jiena ja mana ja vieǯa munji daid!
14. De manai son ja vieǯai daid ja buvti daid su ædnasis; ja su ædne rakadi njalgga hærsko, daggara, masa su ačče likoi.
15. Ja Rebekka valdi Esau, su boarrasæb barnes, hægjabiktasid, mak legje su lutte viesost, ja son garvoti Jakobi, su nuorab bardnasis, daid.
16. Mutto đaid gicenakid giesai son su gieđai birra ja su guolgates čæbet birra.
17. Ja son addi dam njalgga hærsko ja laibe, maid son læi rakadam, Jakoba, su barnes, gitti.
18. Ja son manai sisa su ačes lusa ja celki: Mu ačačam! Ja son celki: Gæča, dast mon læm; gi don læk, mu barnačam?
19. Ja Jakob celki su aččasis: Mon læm Esau, du vuostasriegadægje; mon læm dakkam, nuftgo don munji celkkik. Čuoǯǯel dal, čokkan ja bora mu bivdost, vai du siello buristsivdnedifči muo!
20. De celki Isak su bardnasis: Moft don læk dalle nuft farga gavdnam dam, mu barnačam? Ja son celki: Dainago Hærra, du Ibmel, vuolgati dam mu oudald.
21. Ja Isak celki Jakobi: Boađe lagabuidi, vai mon bæsam du gulddalet, mu barnačam, lækgo don mu bardne Esau, daihe ik.
22. Ja Jakob manai lagabuidi Isak, su ačes lusa; ja son gulddali su ja celki: Jiedna læ Jakoba jiedna, mutto gieđak læk Esau gieđak.
23. Ja i son dovddam su, dastgo su gieđak legje guolggajak nuftgo Esau, su vielja, gieđak; ja son buristsivdnedi su. 16 v.
24. Ja son celki: Lækgo don mu bardne Esau? Ja son celki: Læm.
25. De celki son: Buvte dam munji deiki, vai mon bæsam borrat mu bardnam bivdost, vai mu siello buristsivdnedifči du. De buvti son sudnji dam, ja son borai, ja son buvti sudnji vine, ja son jugai.
26. Ja Isak, su ačče, celki sudnji: Boađe goit lagabuidi ja cummest muo, mu barnačam!
27. Ja son manai lagabuidi ja cummesti su; ja son havsi haja su biktasin ja buristsivdnedi su. Ja son celki: Gæča, mu barne hagja læ nuftgo ædnam hagja, maid Hærra læ buristsivdnedam.
Ebr. 11, 20.
28. Ja Ibmel addaši dudnji alme suolnest ja ædnama buoiddevuođast ja valljogasat gornid ja vine!
29. Albmugak galggek du balv-

valet ja olmuš-čærdak galggek du julgi oudast gobmardallat; læge hærran du vieljaidad bagjel, ja du ædnad barnek galggek du julgi oudast gobmardallat; gutte du garrod, lekus garroduvvum, ja gutte du buristsivdned, lekus buristsivdneduvvum! 25, 23; 12, 3. 4 Mos. 24, 9.

30. Ja de dapatuvai, go Isak læi gærggam Jakoba buristsivdnedæmest, ja go Jakob aito læi mannam olgus Isak, su áčes, muođoi oudast, de bođi Esau, su viellja, su bivddem-mokkestes.

31. Ja son maidai rakadi njalgga hærsko ja buvti dam su aččasis; ja son celki su aččasis: Mu aččam čuoǯǯelekus ja borrus su barnes bivdost, vai du siello buristsivdnedifči muo!

32. Ja Isak, su ačče, celki sudnji: Gi don læk? Ja son celki: Mon læm du bardne, du vuostasriegadægje, Esau. 25, 25.

33. De suorggani Isak hui sagga, ja son celki: Gi læi dalle son, gutte goddi mæccespiri ja buvti munji, nuft atte mon borrim buok borramušain, ouddalgo don bottik, ja mon buristsivdnedim su? Son galgga maidai læt buristsivdneduvvum.

34. Go Esau gulai su ačes sanid, de čuorvvogođi son sagga stuora ja bačča čuorvvomin, ja son celki su aččasis: Buristsivdned muo, maidai muo, mu ačačam!

35. Mutto son celki: Du vielljat bođi gavvelvuođain ja valdi du buristsivdnadusa. Ebr. 12, 17.

36. De celki son: Lægo dat damditi, go su namma læ goččujuvvum Jakoben*, go son dal juo guovte gærde læ muo bættam? Mu vuostasriegadæme vuoiggadvuođa læ son valddam, ja gæča, dal læ son valddam mu buristsivdnadusa. Ja son celki: Ikgo don læk guođđam munji buristsivdnadusa?

* d. l. dat gavvel. 25, 26. 33.

37. Ja Isak vastedi ja celki Esaui: Gæča, mon læm bigjam su hærran du bagjel, ja buok su vieljaid læm mon addam sudnji balvvalægjen, ja gornid ja vine læm mon sudnji moraštam; maid galgam mon dalle dakkat dudnji, mu barnačam?

38. Ja Esau celki su aččasis: Lægo dust dalle dušše okta buristsivdnadus, mu ačačam? Buristsivdned maidai muo, mu ačačam! Ja Esau bajedi su jienas ja čieroi.

39. De vastedi Isak, su ačče, ja celki sudnji: Gæča, ædnam buoiddevuođataga galgga du dallo læt ja alma alme suolnetaga bagjen.

40. Ja du miekad bokte galgak don ællet, ja du vieljad galgak don balvvalet; mutto dat galgga dapatuvvat, go don šaddak iccavæidagen, de don cuovkas cuvkkik su gæssa du čæbetestad.

41. Ja Esau vašoti Jakoba dam buristsivdnadusa diti, maina su ačče læi buristsivdnedam su, ja Esau celki su vaimostes: Dat aigge læ lakka, go mu ače bagjel moraštuvvu, de mon goddam Jakoba, mu vielljam.

42. Ja Rebekkai dieđetuvvujegje Esau, su boarrasæb barne, sanek; ja son bijai sane ja ravkai Jakoba, su nuorab barnes, ja son celki sudnji: Gæča, Esau, du vielljat, aiggo dudnji mavsatet goddededin du.

43. Ja dal, mu barnačam, gulddal mu jiena ja čuoǯǯel, batar Labana, mu vielja, lusa, Karani!

44. Ja don galgak orrot su lutte muttom gaska, dassači go du vieljad moarre vassa,

45. dassači go du vieljad moarre jorgid dust erit, ja son vajaldatta, maid don læk dakkam sudnji; de mon bijam dudnji sane ja vieǯam du dobbe erit. Manne galgašim mon masset dodno goabbašagaid ovtag bæive!

46. Ja Rebekka celki Isaki: Mon læm laitastuvvam mu ællemestam Het nieidai diti; jos Jakob valdda aka Het nieidain, daggara go dak læba, dam ædnam nieidain, de man diti galgašim mon dalle ællet? 26, 34. 35.

28. Kapittal.

Jakob buristsivdneduvvu su ačestes ja manna Mesopotamiai, 1—5. Esau valdda vela ovta aka Ismael nieidain, 6—9. Hærra almostatta ječas Jakobi Betelest, gærddo daid ouddal addujuvvum loppadusaid ja lopped sudnji suogjalusas, 10—17. Jakob cegge muittogæđge ja dakka loppadusa, 18—22.

1. Ja Isak ravkai Jakoba ja buristsivdnedi su; ja son gildi su ja celki sudnji: Ik don galga valddet aka Kanaan nieidain. 24, 3.
2. Gærggad ječad, mana Mesopotamiai, Betuel, du ædnad ače, dalloi, ja valde dobbe aldsesad aka, Labana, du ædnad vielja, nieidain! 25, 20.
3. Ja Ibmel dat buokvægalaš, buristsivdnedifči du ja dagaši du šaddolaǯǯan ja ædnanattaši du, nuft atte don šaddak almugjoavkkon.
4. Ja son addaši dudnji Abraham buristsivdnadusa, dudnji ja du nallai oktan duina, nuft atte don valdak dam ædnama oabmenad, gost don læk amasen, maid Ibmel addi Abrahami! 12, 7.
5. De vuolgati Isak Jakoba erit; ja son manai Mesopotamiai, Aramealaǯa Laban, Betuel barne lusa, gutte læi Rebekka, Jakob ja Esau ædne, viellja. Hos. 12, 13.
6. Ja go Esau oini, atte Isak læi buristsivdnedam Jakoba ja vuolgatam su Mesopotamiai dobbe valddet aldsesis aka, go son buristsivdnedi su ja gildi su ja celki: Ik don galga valddet aldsesad aka Kanaan nieidain,
7. ja atte Jakob læi su aččasis ja su ædnasis gulolaš ja manai Mesopotamiai,
8. ja go Esau oini, atte Isak, su ačče, i likom Kanaan nieidaidi,
9. de manai Esau Ismael lusa ja valdi Mahalat, Ismael, Abraham barne, nieida, Nebajot oaba, akkanes ærreb su æra akaides. 36, 3; 26, 34.
10. Ja Jakob vulgi olgus Beersebast ja manai Karani. 26, 33.
11. Ja son dæivai muttom baikkai ja oroi dast ikko, dainago bæivaš læi luoittadam; ja son valdi ovta dain geđgin dam baikest ja bijai su oaives vuollai, ja son velledi oađđet damanaga baikkai.
12. Ja son niegadi, ja gæča, raiddaras læi bigjujuvvum vuolas ædnam ala, ja dam gæčče oli albmai; ja gæča, Ibmel engelak gorgŋu bajas ja nigje vuolas dam mielde. Joh. 1, 52.
13. Ja gæča, Hærra čuoǯoi dam baja gæčest ja celki: Mon læm Hærra, Abraham, du ačad, Ibmel; dam ædnama, man alde don vællak, dam aigom mon addet dudnji ja du nallai. 12, 7. 2 Mos. 6, 4.
14. Ja du nalle galgga šaddat nuftgo muoldda ædnam alde, ja don galgak viddanet oarjas guvllui ja nuortas guvllui ja davas guvllui ja lulas guvllui, ja du siste ja du nale siste galggek buok ædnam sokkagoddek buristsivdneduvvut. 12, 3; 22, 17. 18; 26, 4.
15. Ja gæča, mon læm du mielde ja aigom varjalet du juokke baikest, gost don vagjolak, ja mon aigom doalvvot du ruoktot dam ædnami; dastgo im mon aigo du guođđet, ouddalgo mon læm dakkam dam, maid mon læm dudnji sardnom. Es. 43, 2.
16. Ja Jakob goccai su oađđemestes ja celki: Duođai, Hærra læ dam baikest, ja im mon diettam dam.
17. Ja son ballagođi ja celki: Man hirmos læ dat baikke! Dast

læ vissasi Ibmel viesso, dast læ alme portta. 2 Mos. 3, 5.

18. Ja Jakob likkai arrad iđ-đedest bajas ja valdi dam gæđge, maid son læi bigjam su oaives vuollai, ja ceggi dam muittogæđgen ja son golgati oljo dam bajagæče bagjeli.

19. Ja son gočoi dam baike nama Betelen*; mutto ouddal læi dam gavpug namma Lus.

* Ibmel viesso. 35, 6. 15.

20. Ja Jakob dagai loppadusa ja celki: Jos Ibmel aiggo læt mu mielde ja varjalet muo dam gæino alde, man mielde mon manam, ja addet munji laibe borrat ja biktasid ječčam garvotet,

21. ja mon boađam rafhin ruoktot mu aččam dalloi, de galgga Hærra læt mu Ibmel,

22. ja dat gæđge, maid mon læm ceggim muittogæđgen, galgga læt Ibmel viesso; ja buok dast, maid don munji addak, addam mon dudnji logadasa. 3 Mos. 27, 30. 32.

29. Kapittal.

Jakob boatta Karani, gavdna Rakela, Laban nieida, olggon mæcest ja dovdat ječas sudnji, 1—12; Laban valdda su balvvalægjen, son balvvala Rakel oudast, mutto oaǥǥo Lea, dasto maŋŋel oaǥǥo son goitge Rakelage akkanes, 13—30. Lea riegadatta sudnji njællje barne, 31—35.

1. Ja Jakob bajas bajedi su julgides ja manai nuortamanai ædnami.

2. Ja son oini ja gæča, gaivvo læi mæcest, ja gæča, dast livvadegje golbma smavva oabme-ælo dam guorast, dastgo dam gaivost jugatuvvujegje ælok; ja gæđge gaivvoraige bagjelist læi stuores.

3. Ja dokko čoagganegje buok ælok, ja gæđge fieratuvvui erit gaivvoraige alde, ja dak smavva oamek jugatuvvujegje; ja gæđge bigjuvvui fastain gaivvoraige bagjeli sagjasis.

4. Ja Jakob celki sigjidi: Mu vieljačidam, gude baike olbmuk di lepet? Ja si celkke: Mi læp Karana olbmuk.

5. Ja son celki sigjidi: Dovddabetetgo di Labana, Nakor barne? Ja si celkke: Dovddap mi galle. 24, 29.

6. Ja son celki sigjidi: Gævvago sudnji burist? Ja si celkke: Gævva galle burist, ja gæča, do boatta Rakel, su nieidda, smavva omiguim.

7. Ja son celki: Gæča, arrad ain læ bæivve, i vel læk omid čokkim aigge; jugateket smavva omid ja mannet ja guođoteket daid!

8. Mutto si celkke: Æp mi sate dam, ouddalgo buok ælok čoagganek, ja gæđge fieratuvvu erit gaivvoraige alde; de mi jugatep smavva omid.

9. Go son læi ain singuim sardnomen, de bođi Rakel smavva omiguim, mak gulle su aččai; dastgo oabmevaǥǥe son læi.

10. Ja go Jakob oini Rakela, Labana, su ædnes vielja, nieida, ja Labana, su ædnes vielja, smavva omid, de manai Jakob lagabuidi ja fierati gæđge erit gaivvoraige alde ja jugati Labana, su ædnes vielja, smavva omid. 2 Mos. 2, 17.

11. Ja Jakob cummesti Rakela ja bajas bajedi su jienas ja čieroi.

12. Ja Jakob addi Rakeli diettevassi, atte son læi su ače fuolkke, ja atte son læi Rebekka bardne; ja son* viegai ja muittali su aččasis dam. * Rakel.

13. Go dal Laban gulai sagaid Jakob, su oabas barne birra, de viegai son su oudald ja fatmasti su ja cummesti su ja doalvoi su sisa su vissusis; ja son muittali Labani buok daid dapatusaid.

14. De celki Laban sudnji: Duođai, don læk mu dakte ja

mu oaǯǯe. Ja son oroi su lutte
ovta mano arvo.
15. Ja Laban celki Jakobi:
Galgašikgo don, dainago don læk
mu fuolkke, balvvalet muo nuvta?
Cælke munji, mi du balkka galg-
ga læt!
16. Ja Labanest læiga guokte
nieida, dam boarrasæbbo namma
læi Lea, ja dam nuorabu namma
Rakel.
17. Ja Lea čalmek legje daigek,
mutto Rakel læi čabbes šaddost
ja čabbahabmasaš.
18. Ja Jakob rakisti Rakela ja
celki: Mon aigom balvvalet du
čieča jage Rakela, du nuorab niei-
dad oudast.
19. Ja Laban celki: Dat læ
buoreb, go mon addam su dudnji,
go atte mon addam su æra olb-
mai; oro mu lutte!
20. De balvvali Jakob čieča
jage Rakela oudast; ja dak legje
su mielast nuftgo soames bæivek,
dainago son rakisti su. Hos. 12, 13.
21. Ja Jakob celki Labani:
Adde munji mu akkam, dastgo
mu aigge læ dievvam; ja mon ai-
gom mannat sisa su lusa.
22. De čokki Laban buok dam
baike olbmaid ja dagai guosse-
mallasid.
23. Ja ækkedest valdi son Lea,
su nieidas, ja doalvoi su* sisa su lusa,
ja son manai sisa su* lusa. * Lea.
24. Ja Laban addi Leai, su
nieiddasis, Silpa, su balvvalægje
nissones, balvvalægje nissonen.
25. Ja iđđedest, gæča, de dat
læi Lea. De celki son Labani:
Mi dat læ, maid don læk dakkam
mu vuostai? Imgo mon læk balv-
valam du lutte Rakel oudast?
Manne don læk muo bættam?
26. Mutto Laban celki: I min
baikest nuft dapatuva, atte nuorab
addujuvvu vuostasriegadægje oud-
dal.
27. Divte dam vakko* gollat,
de addep mi dudnji duomge dam
balvvalusa oudast, maid don gal-
gak mu lutte balvvalet vela nubbe
čieča jage.

* Lea vakko, d. l. Lea hægjavakko.
Duob. 14, 12. 17. Tob. 11, 23.

28. Ja Jakob dagai nuft, ja
son divti su vakko gollat. De
addi son sudnji Rakela, su niei-
das, akkan.
29. Ja Laban addi Rakeli, su
nieiddasis, Bilha, su balvvalægje
nissones, balvvalægje nissonen.
30. De manai son maidai sisa
Rakel lusa, ja son rakisti Rakela
æmbo go Lea; ja son balvvali
su lutte vela nubbe čieča jage.
31. Go Hærra oini, atte Lea
læi vašotuvvum, de rabai son su
ædnehæga; mutto Rakel læi šad-
dotæbme.
32. Ja Lea šaddai manai vuo-
stai ja riegadatti barne, ja son
gočoi su nama Rubenen*, dastgo
son celki: Hærra læ gæččam mu
varnotesvuođa bællai; dastgo de dal
aiggo mu boadnjam rakistet muo.

* Geččet, bardne.

33. Ja son šaddai fastain manai
vuostai ja riegadatti barne ja cel-
ki: Hærra læ gullam, atte mon
legjim vašotuvvum, ja læ damditi
addam munji maidai dam; de go-
čoi son su nama Simeonen*.

* Gullujubme.

34. Ja son šaddai fastain ma-
nai vuostai ja riegadatti barne ja
celki: Dal dam have galgga mu
boadnja gessut munji; dastgo mon
læm riegadattam sudnji golbma
barne; damditi goččujuvvui su nam-
ma Levin*.

* Gessujubme.

35. Ja son šaddai fastain ma-
nai vuostai ja riegadatti barne,
ja son celki: Dal aigom mon ra-
medet Hærra; damditi gočoi son
su nama Judan*. De heiti son
riegadattemest. Matt. 1, 2. Luk. 3, 33.

* dat rameduvvum.

30. Kapittal.

Jakob valdda su akaides dato mielde

sodno bigaguovto, Bilha ja Silpa, akkan, gudek riegadatteba sudnji guokte barne goabbage, 1—13. Lea riegadatta vela guokte barne ja ovta nieida; maŋemuʒ-ʒi riegadatta maidai Rakel ovta barne, 14—24. Jakob gaibed æro Labanest, mutto adda ječas sarnotuvvut vela su balvvalet mærreduvvum balka oudast; Jakob riggo, 25—43.

1. Go Rakel oini, atte i son riegadattam Jakobi manaid, de ani son gađašvuođa su oabas vuostai ja celki Jakobi: Rabed munji manaid! Jos ik, de mon jamam.

2. Ja Jakoba moarre cakkidi Rakela vuostai, ja son celki: Læmgo mon Ibmel sagjasaš, gutte læ gielddam dust hæggašaddo?

3. De celki son: Gæča, da læ mu balvvalægje biga Bilha, mana sisa su lusa, vai son riegadattaši mu čibbi ala *, nuft atte maidai mon oʒušim nale su bokte.

* d. l. riegadattaši manaid, gæid mon bæsam valddet ječčam mannan. 16, 2.

4. De addi son sudnji Bilha, su balvvalægje bigas, akkan, ja Jakob manai sisa su lusa.

5. Ja Bilha šaddai manai vuostai ja riegadatti Jakobi barne.

6. De celki Rakel: Ibmel læ dubmim mu aše ja gullam maidai mu jiena ja addam munji barne; damditi gočoi son su nama Danen*.

* duobmar.

7. Ja Bilha, Rakel balvvalægje biga, šaddai fastain manai vuostai ja riegadatti Jakobi nubbe barne.

8. De celki Rakel: Ibmela faggid læm mon faggadallam mu oabainam ja læm maidai bittam; ja son gočoi su nama Naftalin*.

* d. l. faggin vuittum.

9. Go Lea oini, atte son læi hæittam riegadattemest, de valdi son Silpa, su balvvalægje bigas, ja addi su Jakobi akkan.

10. Ja Silpa, Lea balvvalægje biga, riegadatti Jakobi barne.

11. De celki Lea: Šaddus likkon! Ja son gočoi su nama Gaden *.

* likko.

12. Ja Silpa, Lea balvvalægje biga, riegadatti Jakobi nubbe barne.

13. De celki Lea: Oasalaš mon! dastgo nieidak ramedek muo oasalaʒʒan. Ja son gočoi su nama Aseren *.

* oasalaš. Luk. 1, 48.

14. Ja Ruben manai nisulajoi aige ja gavnai alrunaid * mæcest ja buvti daid Leai, su ædnasis; de celki Rakel Leai: Rakkasam, adde munji du barnad alrunain.

* muttomlagaš šaddok.

15. Ja son celki sudnji: Uccango dat læ, go don læk valddam mu boadnja, go don dal aigok valddet maidai mu bardnam alrunaid? Ja Rakel celki: De vællajus son dalle odnaš ija du lutte du barnad alrunai oudast!

16. Go Jakob bođi mæcest ækkedest, de manai Lea su oudald ja celki: Mu lusa galgak don mannat sisa, dastgo mon læm laigotam du mu bardnam alrunai oudast. Ja son vællai su lutte dam ija.

17. Ja Ibmel gulai Lea, ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti Jakobi viđad barne. 29, 32—35.

18. De celki Lea: Ibmel læ addam munji mu balka, dainago mon addim mu boadnjasam mu balvvalægje bigam; ja son gočoi su nama Isaskaren *.

* son bukta balka.

19. Ja Lea šaddai fastain manai vuostai ja riegadatti Jakobi guđad barne.

20. Ja Lea celki: Ibmel læ addam munji buore addaldaga; dal galgga mu boadnjam orrot mu lutte, dastgo mon læm riegadattam sudnji gutta barne; ja son gočoi su nama Sebulonen*. * asse.

21. Ja maŋŋel riegadatti son nieida ja gočoi su nama Dinan.

22. Ja Ibmel muittai Rakela, ja Ibmel gulai su ja rabai su ædnehæga. 1 Sam. 1, 19.

23. Ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti barne ja celki: Ibmel læ eritvalddam mu bagjelgeččujume.

24. Ja son gočoi su nama Josefen* ja celki: Hærra addaši munji vela nubbe barne!

* son erit valdda, ja son laseta.

25. Ja de dapatuvai, go Rakel læi riegadattam Josefa, de celki Jakob Labani: Luoite muo vuolgget, vai mon bæsam mannat mu baikkasam ja mu ædnamasam!

26. Adde munji mu akaid ja mu manaid, gæi oudast mon læm du balvvalam, ja mon aigom erit vuolgget; dastgo don diedak, moft mon læm balvvalam du. 31, 38—41.

27. De celki Laban sudnji: Vare mon dadde lifčim gavdnam armo du čalmi oudast! Munji læ diedetuvvum, atte Hærra læ buristsivdnedam muo du diti. 39,5.

28. Ja son celki: Mærred du balkad must, ja mon aigom dudnji dam addet.

29. Ja son celki sudnji: Don diedak ješ, moft mon læm du balvvalam, ja manen du oabmeællo læ šaddam mu lutte.

30. Dastgo dat, mi dust læi, ouddalgo mon bottim, læi uccan, mutto dal dat læ viddanam ædnagvuottan, ja Hærra læ buristsivdnedam du, gosa mon bigjim mu juolggam; ja dal, goas galgam maidai mon dakkat maidege mu ječčam dalloi?

31. Ja son celki: Maid galgam mon addet dudnji? ja Jakob celki: Ik don galga addet munji maidege; jos don aigok dakkat munji, maid mon dal cælkam, de mon aigom ain dalge divšodet du omid ja gæččat daid:

32. Mon aigom odne mannat obba du ælo čađa ja ratket dast erit juokke dielkkos ja girjag oame ja juokke čappis oame savcai gaskast ja dam girjaga ja mast læk dielkok gaicai gaskast; ja dat galgga læt mu balkka.

33. Ja mu vanhurskesvuotta galgga duođaštet mu bæle boatte aige, go don boađak ja gæčak mu balka. Buok, mi i læk dielkkoi ja girjag gaicai gaskast ja čappad savcai gaskast, dat galgga adnujuvvut suola-oabmen mu duokken.

34. De celki Laban: Nojo, vare dat lifči, nuftgo don læk cælkkam!

35. Ja son eritratki sæmma bæive daid stappas ja girjag bokkaid ja buok dielkkos ja girjag gaicaid, buok daid, main læi vehašge vielggad bagjelist, ja buok čappadid savcai gaskast; ja son addi daid su barnides gieđaidi.

36. Ja son dagai golma bæive matkegaska ječas ja Jakoba gaski; ja Jakob gæčai Labana æra smavva omid.

37. De valdi Jakob aldsesis varas sobid poppel, hassel ja lönnemuorast ja lanjati vilggis stabid daidi, nuft atte dat vielggad sobin šaddai rabasen.

38. Ja son bijai daid sobid, maid son læi lanjatallam, rennidi, čaccelastidi, gosa smavva oamek botte jukkat, aito smavva omi ouddi; ja dak dolle ragada, go dak botte jukkat.

39. Ja smavva oamek dolle ragada sobi lutte; ja smavva oamek gudde stabagid, dielkkojid ja girjagid.

40. Ja Jakob ratki savcaid erit ja divoi smavva omi njunid dai stabagi guvllui ja buok dai čappadi guvllui Labana smavva omi gaskast; ja son dagai aldsesis sierra æloid ige bigjam daid okti Labana smavva omiguim.

41. Ja juokke gærde, go dak gievras smavva oamek dolle ragada, de bijai Jakob daid sobid dai smavva omi čalmi ouddi rennidi, vai dak doalaše ragada sobi lutte;

42. mutto go smavva oamek

legje hæjok, de i son bigjam daid; nuft gulle dak hæjok Labani ja dak gievrak Jakobi.

43. Daggo bokte šaddai olmai sagga riggesen, nuft atte sust legje ollo smavva oamek ja balvvalægje bigak ja balvvalægjek ja kamelak ja asenak.

31. Kapittal.

Laban ja su barnek gađaštek Jakoba; Ibmel goččo su vuolgget Kanaani fastain; su akak mieđetæba dam matke, 1—16; son vuolgga suollemasat erit buok daina, mi sust læ, 17—21. Laban vuolgga su maŋŋai, mutto varrijuvvu Ibmelest dakkamest Jakobi maidege bahaid; soai dakkaba litto gaskanæsga; Laban manna ruoktot, 22—55.

1. Ja son gulai Laban barni sanid, atte si celkke: Jakob læ valddam buok, mi min ačest læi, ja dast, mi min ačest læi, læ son rabedam aldsesis buok dam hærvasvuođa.

2. Ja Jakob oini Labana amadajo, ja gæča, dat i læm su vuostai nuftgo ouddal.

3. De celki Hærra Jakobi: Maca ruoktot du vanhemidad ædnami ja du sokkagoddad lusa, ja mon aigom læt du mielde.

4. Ja Jakob bijai sane ja ravkati Rakela ja Lea olgus mæccai su omides lusa.

5. Ja son celki sodnoidi: Mon oainam, atte dodno ače amadagjo i læk mu vuostai nuftgo ouddal; mutto mu aččam Ibmel læ læmaš muina.

6. Ja doai diettebætte ječa, atte mon buok famostam læm balvvalam dodnoačade.

7. Mutto dodno ačče læ muo bættam ja nubbastuttam mu balka loge gærde; mutto Ibmel i læk suovvam su dakkat maidege bahaid mu vuostai. Salm. 105, 14.

8. Go son celki nuft: Dak dielkkojak galggek læt du balkka, de gudde buok smavva oamek dielkkojid; ja go son celki nuft: Dak stabagak galggek læt du balkka, de gudde buok smavva oamek stabagid. 30, 32 j. n. v.

9. Ja Ibmel valdi dodno ače omid sust erit ja addi munji daid.

10. Ja de dapatuvai dam aige, go smavva oamek dolle ragada, de mon bajas bajedim mu čalmidam ja oidnim niego siste, ja gæča, varrasak, mak dolle ragada smavva omiguim, legje stabagak, dielkkojak ja girjagak.

11. Ja Ibmel engel celki munji niego siste: Jakob! Ja mon celkkim: Gæča, dast mon læm.

12. Ja son celki: Bajed dal du čalmidad bajas ja gæča, buok varrasak, mak dollek ragada smavva omiguim, læk stabagak, dielkkojak ja girjagak; dastgo mon læm oaidnam buok, maid Laban dakka dudnji.

13. Mon læm dot Ibmel Betelest, gost don vuiddik muittogæđge, ja gost don dakkik munji loppadusa; gærggad dalječad, vuolge olgus dam ædnamest ja maca ruoktot du sokkagoddad ædnami. 28, 13—18.

14. De vastedeiga Rakel ja Lea ja celkiga sudnji: Velago monnost læǯǯage oasse ja arbbe monno aččame dalost?

15. Æmgo moai læk adnujuvvum sust nuftgo abmasak? Dastgo son læ vuovddam monno, ja son læ maidai niktim, maid son oaǯoi monno oudast.

16. Duođai, buok dat riggesvuotta, maid Ibmel læ valddam monno ačestæme erit, dat gulla monnoidi ja monno manaidi; ja dal, daga buok, maid Ibmel læ dudnji cælkkam.

17. De Jakob gærggadi ječas ja bijai su manaides ja su akaides kameli ala.

18. Ja son doalvoi erit buok su omides ja buok su obmudagas, maid son læi fidnim aldsesis, daid

omid, mak sust legje, maid son læi fidnim aldsesis Mesopotamiast, mannam diti Isaka, su ačes, lusa Kanaan ædnami.

19. Mutto Laban læi mannam su savcaides bæskedet, ja Rakel suoladi su ačes viesso-ibmelid.
34 v.; 35, 2. Duob. 17, 5; 18, 14. 1 Sam. 19, 13.

20. Ja Jakob suoladi Aramealažža Labana vaimo*, go son i diedetam sudnji, atte son batari.
*d. l. beti Laban.

21. Ja son batari buok daina, mi sust læi, ja son gærggadi ječas ja manai dæno* rasta; ja son jorggali su muođoides Gilead vari guvllui. *Eufrat. 47. v.

22. Ja goalmad bæive diedetuvvui Labani, atte Jakob læi mannam batarussi.

23. De valdi son su fulkides mieldes ja doarredi su čieča bæive matke; ja son jovsai su Gilead vari alde.

24. De Ibmel bođi Aramealažža Laban lusa niego siste ikko ja celki sudnji: Varot ječad sardnomest Jakobin buore daihe baha!
20, 3.

25. Ja Laban jovsai Jakoba; ja Jakob læi bajasdakkam su goađes vare ala, ja Laban su fulkidesguim bajasdagai su goađes Gilead vare ala.

26. De celki Laban Jakobi: Maid læk don dakkam, go don suoladik mu vaimo ja erit dolvvuk mu nieidaid, dego soai lifčiga fanggijuvvum mieke bokte?

27. Manne don batarik suollemasat ja suoladik mu vaimo ikge diedetam munji dam, vai mon lifčim bæssam vuolgatet du erit iloin ja lavllomin, paukain ja sitarin?

28. Ja ik don diktam muo cummestet mu barnidam ja mu nieidaidam; dago bokte læk don boastot mænnodam.

29. Must lifči fabmo dakkat bahast din vuostai; mutto din ače Ibmel celki munji mannam ija: Varot ječad sardnomest Jakobin buore daihe baha! 24. 42. v.

30. Ja dal, don læk vuolggam erit, dainago don halidik sagga du ačad dalloi; mutto manne læk don suoladam mu ibmelid? 19. v.

31. De vastedi Jakob ja celki Labani: Mon ballim, dastgo mon jurdašim, atte don daidašik vægald valddet du nieidaidad must erit.

32. Mutto dat, gæn lutte don gavnak du ibmelidad, i galga ællet. Gæča bærrai min fulkidæmek oaidnot, dovdakgo don oabmenad, mi læ mu lutte, ja valde dam! Mutto Jakob i diettam, atte Rakel læi daid suoladam.

33. De manai Laban Jakoba goađe sisa ja Lea goađe sisa ja goabbašagai balvvalægje nissoni goađe sisa, mutto i gavdnam maidege; ja son manai olgus Lea goađest ja manai Rakela goađe sisa.

34. Mutto Rakel læi valddam daid viesso-ibmelid ja bigjam daid kamel-sadeli, ja son læi čokkanam dai ala; ja Laban ocai mietta goađe, mutto i gavdnam maidege.

35. Ja son celki su aččasis: Allus mu hærra moaratuva, go mon im bæsa čuožželet du muođoi oudast, dastgo munji gævva nissoni lakai. De ocai son ige gavdnam viesso-ibmelides.

36. De moaratuvai Jakob ja diggogođi Labanin; ja Jakob vastedi ja celki Labani: Mi læ mu rikkom, mi læ mu suddo, go don nu garraset doarredak muo?

37. Dastgo don læk čađa occam buok mu galvoid; maid don læk gavdnam buok du dalod galvoin? Bija dam dast ouddan mu fulki ouddi ja du fulkidad ouddi, vai dak dubmijek monno gaskast!

38. Guokte loge jage læm mon dal læmaš du lutte, du savcak ja du gaicak æi læk ouddal aige guod-

dam, imge mon læk borram viercaid du smavva omin.

39. Dam mi læi gaikkujuvvum, im mon buktam dudnji, mon maksim ješ dam, mu gieđast gaibedik don dam, juogo dat læǥai suoladuvvum bæivveg, daihe dat læǥai suoladuvvum ikko.

40. Daggar læi mu dille: Bæivveg vaivvedi muo bakka, ja ikko fast čoaskem, ja nager batari mu čalmin.

41. Guokte loge jage læm mon dal læmaš du dalost, mon læm balvvalam du njællje nubbe lokkai jage du nieidaguovto oudast ja gutta jage du smavva omi oudast; ja don nubbastuttik mu balka loge gærde. 29, 18. 30; 31, 7.

42. Jos i mu aččam Ibmel, Abraham Ibmel ja dat, gæst Isak balla, livče læmaš mu mielde, duođai, don lifčik dal diktam muo vuolgget guoros gieđai. Ibmel læ oaidnam mu varnotesvuođa ja mu gieđai vaive, ja son læ dubmim odnaš ija. 24. 29. v.

43. De vastedi Laban ja celki Jakobi: Nieidak læba mu nieidak, ja manak læk mu manak, ja oamek læk mu oamek, ja buok dat, maid don oainak, læ mu; mutto mu nieidaidam vuostai, — maid galgašim mon dakkat sodno vuostai odne daihe sodno manai vuostai, gæid soai læba riegadattam?

44. De boađe dal! Dakko moai litto, mon ja don, ja dat galgga læt duođaštægjen mu ja du gaskast.

45. De valdi Jakob gæđge ja ceggi dam muittogæđgen.

46. Ja Jakob celki su fulkidasas: Čogget geđgid, ja si valdde geđgid ja dakke čoma; ja si borre dast gæđgečoma alde.

47. Ja Laban gočoi dam Jegar-Sahadutan*, mutto Jakob gočoi dam Gal-eden.

* duođaštusa čobma.

48. De celki Laban: Dat čobma galgga læt duođaštægjen mu ja du gaskast odna bæive; damditi goččujuvvui dam namma Gal-eden, Josv. 22, 27; 24, 27.

49. ja Mispan*, dainago son celki: Geččus Hærra mu ja du gaski, go moai botte javkkusi goabbag guoimestæme.

* d. l. vardos baikke.

50. Jos don mænnodak bahast mu nieidaiguim, ja jos don valdak akaid ærreb mu nieidai, de i læk galle oktage olmuš monno lutte, mutto gæča, Ibmel læ duođaštægjen mu ja du gaskast.

51. Ja Laban celki vela ain Jakobi: Gæča, dat čobma, ja gæča, dat muittogæđge, maid mon læm ceggim mu ja du gaski, —

52. duođaštægjen galgga dat čobma læt, ja duođaštægjen galgga dat muittogæđge læt, atte im mon galga mannat du lusa dam čoma mæddel, ikge donge galga mannat mu lusa dam čoma ja dam muittogæđge mæddel baha varas.

53. Abraham Ibmel ja Nakor Ibmel, sodno ače Ibmel, galgga dubmit monno gaskast. Ja Jakob vuornoi su bokte, gæst su ačče Isak balai. 42. v.

54. Ja Jakob oaffarušai njuovvam-oaffara vare alde, ja son bovddi su fulkides borrat; ja si borre ja orru ija bagjel vare alde.

55. Mutto Laban likkai bajas arrad iđđedest, ja son cummesti su barnides ja su nieidaides ja buristsivdnedi sin; de manai Laban ruoktot su baikkasis.

32. Kapittal.

Jakob manna ain gukkebuidi, boatta engelvæga oudald, bigja sane su vielljasis Esaui ja oaǥǥo dieđo dam birra, atte dat boatta su oudald 400 olbmain, 1—6. Son suorggan sagga damditi, rokkadalla Ibmelest væke ja sadde su vielljasis stuora addaldagaid, 7—21. Son manna joavkoines Jabbok rasta, faggadalla Ibmelin, buristsivdneduvvu sust ja oaǥǥo dam nama Israel, 22—32.

1. Ja Jakob manai su gæidnosis, ja Ibmel engelak botte su oudald. Salm. 34, 8.

2. Ja Jakob celki, go son oini sin: Dat læ Ibmel soattevækka; ja son gočoi dam baike nama Mahanaimen *.

* d. l. guovtegærdan vækka.

3. Ja Jakob bijai airrasid ječas ouddalist Esau su vieljas lusa, Seir ædnami, Edom mæccai.

4. Ja son gočoi sin ja celki: Nuft galggabetet di cælkket mu hærrai, Esaui: Nuft cælkka du balvvalægje Jakob: Mon læm orrom Laban lutte ja agjanam dobbe gidda dassači,

5. ja mon oǯǯum vuovsaid ja asenid, smavva omid ja balvvalegjid ja balvvalægje nissonid; ja mon dattum bigjat sane addem diti dam diettevassi mu hærrasam, gavdnam varas armo du čalmi oudast. 30, 43.

6. Ja airrasak botte ruoktot Jakob lusa ja celkke: Mi bođimek du vielja lusa, Esau lusa, ja son boatta maidai du oudald, ja njællje čuođe olbma su mielde.

7. De ballagođi Jakob sagga ja šaddai suorgganæbmai; ja son juogadi dam joavko, mi læi su lutte, ja daid smavva omid ja daid stuora omid ja kamelid guovte jovkkui.

8. Dastgo son celki: Jos Esau boatta nubbe joavko lusa ja časka dam, de matta dat joavkko gagjujuvvut, mi bacca.

9. Ja Jakob celki: Mu aččam, Abraham, Ibmel ja mu aččam, Isak, Ibmel, Hærra, don, gutte celkkik munji: Mana ruoktot du ædnamasad ja du sokkagoddad lusa, ja mon aigom dakkat burid du vuostai! 31, 3. 13.

10. Mon læm ucceb go buok dat arbmogasvuotta ja buok dat oskaldasvuotta, maid don læk čajetam du balvvalægjasad; dastgo mu sobinam mannim mon dam Jordan rasta, ja dal læm mon šaddam guokten joavkkon. 2 Sam. 7, 18. Matt. 8, 8.

11. Rakkasam, bæste muo mu vielljam gieđast, Esau gieđast; dastgo mon balam sust, atte son daidda boattet ja goddet muo, ædne oktan manaiguim.

12. Ja don læk cælkkam: Mon aigom dakkat hui burist du vuostai, ja mon aigom dakkat du nale nuftgo abe saddoid, mak æi mate lokkujuvvut ædnagvuođa diti. 28, 14.

13. Ja son oroi dast dam ija, ja son valdi dast, maid son læi fidnim, addaldaga Esaui, su vielljasis,

14. guokte čuođe gaica ja guokte loge bokka, guokte čuođe savca ja guokte loge vierca,

15. golbma loge njamatægje kamela oktan dai čivgaiguim, njællje loge gusa ja loge vuovsa, guokte loge niŋŋelas asena login čivgain.

16. Ja son addi daid su balvvalegjides gitti, juokke ælo sierra, ja son celki su balvvalegjidasas: Mannet ouddan mu ouddalist ja dakket gaska juokke ælo gaski!

17. Ja son gočoi dam vuostača ja celki: Go Esau, mu viellja, boatta du njæigga ja jærra dust ja cælkka: Gæsa don gulak, ja gosa don manak, ja gæsa dak gullek, maid don vuojetak ječad oudast?

18. de galgak don cælkket: Du balvvalægjai Jakobi; dat læ addaldak, mi saddijuvvu mu hærrai, Esaui, ja gæča, son boatta maidai ješ min maŋest.

19. Ja son gočoi maidai dam nubbe ja dam goalmada ja sin buokaid, guđek manne æloi maŋest, ja celki: Nuft galggabetet di sardnot Esaui, go di boattebetet su njæigga,

20. ja di galggabetet cælkket: Gæča, maidai du balvvalægje Jakob boatta min maŋest. Dastgo

son jurdaši: Mon aigom su soabatet dam addaldaga bokte, mi manna mu ouddalist, ja de dasto aigom mon oaidnet su amadajo; daidda son arbmogasat muo vuostaivalddet.

21. De manai addaldak ouddan su ouddalist; mutto son ješ oroi dam ija joavkos lutte.

22. Ja son čuoǯǯeli damanaga ija ja valdi su akasguovto ja su balvvalægje nissonesguovto ja su okta nubbe lokkai barnes ja manai rasta Jabbok galabaike.

23. Ja son valdi sin ja doalvoi sin joga rasta ja doalvoi rasta, mi sust læi.

24. Mutto Jakob baci okto; ja okta olmai faggadalai suina, dassači go iđđedes guovso bagjani.

25. Ja go dat oini, atte i son bittam sust, de duotai son su alemlađđas; ja Jakoba alemlađas æškali, go son læi suina faggadæmen.

26. Ja son celki: Luoite muo, dastgo iđđedes guovso læ bagjanam. Mutto son celki: Im mon dato du luoittet, muđoigo don buristsivdnedak muo.

27. Ja son celki sudnji: Mi læ du namma? Ja son celki: Jakob.

28. Ja son celki: Du namma i galga dastmaŋas goččujuvvut Jakoben, mutto Israelen*; dastgo don læk faggadallam Ibmelin ja olbmuiguim, ja don læk bittam.

* d. l. olmai, gutte Ibmelin faggadalla. 35, 10. Hos. 12, 4. 5.

29. De jærai Jakob ja celki: Rakkasam, dieđet munji du namad! Ja son celki: Manne don jærak mu nama harrai? Ja son buristsivdnedi su dast.

Duob. 13, 17 j. n. v. 2 Mos. 3, 13.

30. Ja Jakob gočoi dam baike nama Pnielen*; dastgo, celki son, mon læm oaidnam Ibmela muođost muttui, ja mu hægga læ gagjujuvvum.

*Pniel daihe Pnuel arvvedatta Ibmel muođoid.

31. Ja bæivaš bagjani sudnji, go son bođi Pnuel mæddel, ja son skiermoi su alemestes.

32. Damditi æi bora Israel manak vela odnaš bæive ragjaige gieldagasa, mi læ alemlađđas alde, dainago son duotai Jakoba alemlađđas gieldagasa.

33. Kapittal.

Jakob manna vuollegašvuođain su vieljas oudald, dat vuostaivaldda su rakisvuođain ja vuostaivaldda æska go sarnotuvvu, su addaldaga, 1—11. Jakob i mieđet Esau ječas mieđoštet; Jakob boatta Sikemi, 12—20.

1. Ja Jakob bajas bajedi su čalmides ja oini, ja gæča, Esau boatta, ja njællje čuođe olbma suina; ja son juogadi manaid Leai ja Rakeli ja goabbašagaidi balvvalægje nissonidi. 32, 6.

2. Ja son bijai balvvalægje nisson guovto sodno manaidæsgaguim oudemussi, ja Lea su manaidesguim dastmaŋŋeli, ja Rakela Josefin maŋemussi.

3. Ja ješ manai son ouddan sin oudast ja gobmerdi čieča gærde ædnami, dassači go son bođi lakka su vieljas.

4. Mutto Esau viekkali su oudald ja fatmasti su ja doppi su čæbet birra ja cummesti su, ja soai čieroiga.

5. Ja son bajas bajedi su čalmides ja oini nissonid ja manaid ja celki: Gæk dak læk, gæk dust læk dast? Ja son celki: Dak læk dak manak, gæid Ibmel læ addam du balvvalægjai. 48, 9.

6. De manne balvvalægje nissonak ouddan, soai ja sodno manak, ja gobmerdegje.

7. Ja Lea manai maidai ouddan su manaidesguim, ja si gobmerdegje, ja dastmaŋŋel bođiga Josef ja Rakel ouddan ja gobmerdeiga.

8. Ja son celki: Maid don datok buok daina joavkoin, man njæigga mon bottim? Ja son celki: Gavd-

nat armo mu hærram čalmi oudast.

9. Ja Esau celki: Must læ galle; mu vieljačam, ane don, mi du læ.

10. Ja Jakob celki: Ale nuft! Jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, de vuostaivalde mu addaldaga mu gieđast! Dastgo alma mon læm oaidnam du amadajo, nuftgo olmuš oaidna Ibmel amadajo, ja don læk læmaš munji arbmogas.

11. Rakkasam, vuostaivalde mu addaldaga, mi læ buktujuvvum dudnji, dainago Ibmel læ læmaš munji arbmogas, ja daina go must læ buok; ja son naggi su, ja son valdi dam.

12. Ja son* celki: De vuolggalædno ja manno gukkebuidi, ja divte muo jottet ječainad balddalagai!

*Esau.

13. Mutto son celki sudnji: Mu hærram dietta, atte manak læk hæjok, ja dak smavva oamek ja dak stuora oamek læk mu lutte æska guoddam, ja jos dak vuojetuvvujek garraset ovtage bæive, de jabmek buok smavva oamek.

14. Mannus dadde mu hærra ouddan su balvvalægjes oudast, ja mon aigom mannat hiljet, dađemielde go oamek, mak læk mu ouddalist, ja manak mattek ouddan goastat, gidda dassači go mon boađam mu hærram lusa, Seiri.

15. Ja Esau celki: De aigom mon dadde guođđet soabmasid dain olbmuin, gæk læk mu mielde, du lusa. Mutto son celki: Man varas dam? Adde muo dušše gavdnat armo mu hærram čalmi oudast!

16. De manai Esau damanaga bæive su gæinos mielde ruoktot Seiri.

17. Ja Jakob manai Sukkoti ja huksi aldsesis vieso ja dagai luoggoid su omidasas; damditi goččujuvvui dam baike namma Sukkoten*.

*luoggok.

18. Ja Jakob bođi oasalaǯat Sikem gavpugi, mi læ Kanaan ædnamest, go son bođi Mesopotamiast; ja son luoittali gavpug olggobællai.

19. Ja son osti dam ænambitta, man ala son læi bajasdakkam su goađes, Hemor, Sikem ače, barnin čuođe kesita* oudast.

* muttom silbba- daihe golle-viekkag. Josv. 24, 32.

20. Ja son bajasdagai dasa altara ja gočoi dam El Elohe Israelen*.

* Israel Ibmel læ Ibmel.

34. Kapittal.

Dina, Jakob nieidda, hæppašuttujuvvu Sikemest, Hemor barnest, gi anot su naittusi; dat loppeduvu sudnji dam littodæme ala, atte son galgga birračuopatet ječas ja albmuges, 1—17. Son sarnot Sikemitalaǯaid dam dakkat, mutto ouddalgo si læk dærvasmuvvam, goddeba Simon ja Levi sin, 18—31.

1. Ja Dina, Lea nieidda, gæn son læi riegadattam Jakobi, manai olgus gæččam diti dam ædnam nieidaid. 30, 21.

2. Ja Sikem, ædnam oaivamuǯa, Hevitalaǯa Hemor bardne, oini su; ja son valdi su ja vællai su lutte ja hæppašutti su.

3. Ja su vaibmo darvvani Dinai, Jakoba niiddi, ja son rakisti nieida ja sarnoi rakkaset niiddi.

4. Ja Sikem celki Hemori, su aččasis: Valde munji dam nieida akkan!

5. Ja Jakob gulai, atte son læi hæppašuttam Dina, su nieida; ja su barnek legje su omiguim mæcest, ja Jakob oroi javotaga, dassači go si botte.

6. Ja Hemor, Sikem ačče, manai olgus Jakob lusa sardnom diti suina.

7. Ja Jakob barnek botte mæcest, go si dam gulle; ja olbmak moraštegje ja moaratuvve saggarakkan; dastgo son* læi dakkam fastevuođa Israel vuostai vællade-

din Jakob nieida lutte, ja nuft i berrim dakkujuvvut.
* Sikem. 5 Mos. 22, 21.

8. De sarnoi Hemor singuim ja celki: Sikema, mu barne. vaibmo læ darvvanam gidda din niiddi; rakkasidam, addet su sudnji akkan,

9. ja dakket ječaidædek minguim magačen; addet migjidi din nieidaidædek ja valddet aldsesædek min nieidaid!

10. ja di galggabetet orrot min lutte, ja ænam galgga læt rabas digjidi; asset ja jođašeket birra dast ja rabedeket dast aldsesædek baikid obmudakkan!

11. Ja Sikem celki su* aččai ja su vieljaidi: Addet muo gavdnat armo din čalmidædek oudast, ja maid di cælkkebetet munji, dam mon addam.
* Dina.

12. Goččot fal muo addet hui stuora gilhe ja skænka, ja mon addam dam, nuftgo di cælkkebetet munji, mutto addet munji dam nieida akkan!

13. De vastedegje Jakob barnek Sikemi ja Hemori, su aččai, bettusin ja adne baha juonaid sodno vuostai, dainago son læi hæppašuttam Dina, sin oaba.

14. Ja si celkke sodnoidi: Æp mi mate dam dakkat, atte mi addep min oabbamek daggar olbmai, gæst læ ouddalikke; dastgo dat læ migjidi hæpaden.

15. Dušše dam littodæme ala aiggop mi læt digjidi mieđamanasak go di šaddabetet nuftgo mi, daggo bokte atte buok dievddobælle din gaskast birračuopata ječas.

16. De aiggop mi addet digjidi min nieidaidæmek ja valddet aldsesæmek din nieidaid ja assat din lutte, ja mi aiggop šaddat oktan almugen.

17. Mutto jos di epet aigo min gullat ja birračuopatet ječaidædek, de mi valddep min nieiddamek ja vuolggep erit.

18. Ja sin sanidi likoiga Hemor ja Sikem, Hemor bardne.

19. Ja dat nuorra olmai i ajetallam dam dakkamest, dastgo son likoi Jakoba niiddi; ja son læi gudnijattujuvvum bagjel buokai, guđek legje su ače dalost.

20 De bođiga Hemor ja Sikem, su bardne, sodno gavpugæsga portti, ja soai sarnoiga sodno gavpugæsga olbmaidi ja celkiga:

21. Dak olbmak læk rafhalagak min vuostai ja aigguk assat min ædnamest ja jođašet birra dast, ja gæča, ænam læ vides galle sigjidi; mi aiggop valddet aldsesæmek sin nieidaid akkan ja addet sigjidi min nieidaidæmek.

22. Daddeke dušše dam littodæme ala aigguk olbmak læt migjidi mieđamanasak assat min lutte ja šaddat oktan almugen minguim, atte buok dievddobælle min gaskast birračuopata ječas, nuftgo si læk birračuppujuvvum.

23. Sin oamek ja sin obmudak ja buok sin barggošibetak, æigo dak šadda min, go mi duššefal læp sigjidi mieđamanasak, nuft atte si assek min lutte.

24. Ja si gulddalegje Hemor ja Sikem, su barne, buokak dak, guđek manne olgus su gavpug portast; ja buok dievddobælle, buokak, guđek manne olgus su gavpug portast, birračuppujuvvujegje.

25. Ja de dapatuvai goalmad bæive, go sist legje bakčasak, de valdiga Jakoba barneguovtos, Simeon ja Levi, Dina vieljak, goabbage sodno miekesga, ja bođiga dam oagjebas gavpug bagjeli ja goddiga buok dievddobæle.
49, 5. 6.

26. Ja soai goddiga Hemora ja Sikema, su barne, mieke avjoin ja valdiga Dina Sikema viesost ja manaiga olgus.

27. Jakoba barnek botte dai goddujuvvumi bagjeli ja stajedegje gavpuga, dainago sin oabba læi hæppašuttujuvvum.

28. Sin smavva omid ja sin

stuora omid ja sin asenid, sikke dam, mi læi gavpug siste, ja dam, mi læi mæcest, valdde si.

29. Ja buok sin obmudaga ja buok sin manaid ja sin nissonid eritdolvvu ja rievedegje si, ja maidai buok dam, mi læi viesoin.

30. De celki Jakob Simeoni ja Levi: Doai læppe sattam munji morraša, dainago doai læppe dakkam muo baččidægjen ædnam assidi, Kananitalažaidi ja Ferisitalažaidi; ja alma mon læm dušše ucca jovkuš, ja si vegjek čoagganet mu vuostai ja goddet muo, ja mon šaddam duššaduvvut, mon ja mu dallo.

31. Mutto soai celkiga: Galgaigo mænnoduvvut monno oabain nuftgo fuorain?

35. Kapittal.

Jakob hukse altara Beteli, gost Ibmel fastain almostattaječas sudnji, 1—15. Rakel riegadatta Benjamin ja jabma, 16—21. Ruben vælla Bilha, su āces ligge-aka, lutte. Jakoba guokte nubbe lokkai barne bajaslokkujek; son boatta su āces lusa Hebroni; Isak jabma, 22—29.

1. Ja Ibmel celki Jakobi: Gærggad ječad, mana bajas Beteli ja oro dobbe, ja hukse dobbe altara dam Ibmeli, gutte almostatti ječas dudnji, dallego don batarik Esau, du vieljad, muođoi oudast! 28, 13.

2. De celki Jakob su dallosis ja buokaidi, guđek legje su farost: Javkkadeket erit daid amas ibmelid, mak læk din gaskast, ja buttesteket ječaidædek ja molssot din biktasidadek, Josv. 24, 23. 1 Sam. 7, 3.

3. ja gærggadekop mi ječaidæmek ja vulggop bajas Beteli, ja mon aigom dobbe huksit altara dam Ibmeli, gutte gulai muo mu hættebæive ja læi mu mielde dam gæino alde, man mielde mon vagjolim. 28, 20.

4. De adde si Jakobi buok daid amas ibmelid, mak sist legje sin gieđainæsek, ja rieggaid, mak legje sin beljin; ja Jakob čiegai daid dam terebinta vuollai, mi læi Sikem baldast. 31, 19.

5. Ja si likkasegje matkai, ja ballo læi Ibmelest boattam buok dai gavpugi bagjeli, mak legje sin birrasin, nuft atte æi si doarredam Jakoba barnid. 2 Muit. 14, 14; 17, 10.

6. Ja Jakob bođi Lusi, mi læ Kanaan ædnamest, dat læ Betel, son ja buok dat joavkko, mi læi su farost. 28, 19.

7. Ja son huksi dobbe altara ja gočoi dam baike El-Betelen*; dastgo dast læi Ibmel almostattam ječas sudnji, dallego son batari su vieljas oudast.

* d. l. Betel Ibmel. 31, 13.

8. Ja Debora, Rebekka njamatægje, jami, ja son havddaduvvui Betel vuolleli aika vuollai; ja son gočoi dam nama čierrom aikkan. 24, 59.

9. Ja Ibmel almostatti ječas fastain Jakobi, go son bođi Mosopotamiast, ja son buristsivdnedi su. 28, 12 j. n. v.

10. Ja Ibmel celki sudnji: Du namma læ Jakob; du namma i galga dastmaŋas goččujuvvut Jakoben, mutto du namma galgga læt Israel, ja son gočoi su nama Israelen. 32, 28. 1 Gong. 18, 31.

11. Ja Ibmel celki sudnji: Mon læm Ibmel, dat buokvægalaš; læge šaddolaš ja laset ječad! almug, almugjoavkko galgga dust boattet, ja gonagasak galggek olgusmannat du alemin. 48, 4.

12. Ja dam ædnama, maid mon læm addam Abrahami ja Isaki, dam aigom mon addet dudnji, ja du nallai du maŋŋel aigom mon addet dam ædnama.

13. Ja Ibmel manai bajas su lutte dam baikest, gost son læi suina sardnom.

14. De bijai Jakob muittobaže dam baikkai, gost son læi suina sardnom, muittobaže gæđgest; ja

son læikoi jukkamoaffara dam ala ja golgati oljo dam bagjeli. 28, 18.

15. Ja Jakob gočoi dam baike nama, gost Ibmel læi suina sardnom, Betelen. 28, 19.

16. Ja si likkasegje matkai Betelest, ja go ain læi mihha matke Efrati, de riegadatti Rakel, ja sust læi garra riegadattem.

17. Ja su garra riegadattem vuolde celki sælgge-ædne sudnji: Ale bala; dastgo maidai da læ dust bardne.

18. Mutto go su siello læi olgus vuolggemen, dastgo son jami, de gočoi son su nama Benonin*; mutto su aččе gočoi su Benjaminen**.

* mu varnotesvuođa bardne. ** likko bardne.

19. De jami Rakel ja havddaduvvui dam balgga gurri, mi manna Efrati, dat læ Betlehem. 48, 7.

20. Ja Jakob bijai muittogæđge su havde ala; dat læ dat muittogæđge, mi læ Rakel havde alde gidda odnaš bæive ragjai.

21. Ja Israel likkasi matkai ja bajasdagai su goađes dobbeli Migdal-Edera*. * ælo toardna.

22. Ja dapatuvai dam gaska, go Israel asai dam ædnamest, de manai Ruben dokko ja ođi Bilha, su ačes ligge-aka, lutte; ja Israel gulai dam. Ja Jakobest legje guokte nubbe lokkai barne.
49, 4. 1 Muit. 5, 1. 3 Mos. 18, 8.

23. Lea barnek legje Jakoba vuostasriegadægje Ruben ja Simeon ja Levi ja Juda ja Isaskar ja Sebulon. 29, 32 j. n. v. 30, 18 j. n. v.

24. Rakel barnek læiga: Josef ja Benjamin. 30, 23. 24. 35, 16 j. n. v.

25. Ja Bilha, Rakela balvvalægje nisson, barnek læiga: Dan ja Naftali. 30, 5 j. n. v.

26. Ja Silpa, Lea balvvalægje nisson, barnek læiga: Gad ja Aser. Dak legje Jakob barnek, guđek sudnji riegadegje Mesopotamiast. 30, 9 j. n. v.

27. Ja Jakob bođi Isaka, su ačes, lusa Mamri Kirjat-Arba lakka, dat læ Hebron, gost Abraham ja Isak asaiga nuftgo abmasak. 14, 13.

28. Ja Isaka bæivek šadde čuođe ja njællje loge jage.

29. Ja Isak addi vuoiŋas ja jami ja čoggujuvvui su olbmuides lusa, boaresen ja gallanam beivin; ja Esau ja Jakob, su barnek, havddadeiga su.

36. Kapittal.

Esau vuolgga akaides ja manaidesguim ja buok obmudagaines Seir varrai, 1—8. Esau nalle ja Edomitalažai sokkogodde-oaivamužak bajaslokkujek, 9—19, nuftgis maidai Horitalaža Seir nalle, gutte ouddal asai dam ædnamest, 20—30. Edom gonagasak gidda Mosesa aige ragjai ja sokkagodde-oaivamužak orromsajides mielde bajaslokkujek, 31—43. Jakob assa Kanaanest (K. 37,1).

1. Dat læ Esau, dat læ Edom, sokkagodde: 25, 30.

2. Esau valdi aldsesis akaid Kanaan nieidain: Ada, Hevitalaža Elon nieida, ja Oholibama, Ana nieida, Hevitalaža Sibeon barne nieida,

3. ja Basmat, Ismael nieida, Nebajot oaba.

4. Ja Ada riegadatti Esaui Elifasa, ja Basmat riegadatti Reuela.

5. Ja Oholibama riegadatti Jeusa ja Jaelama ja Korah; dak legje Esau barnek, mak riegadegje sudnji Kanaan ædnamest.

6. Ja Esau valdi su akaides ja su barnides ja su nieidaides ja buok su dallo-olbmuides ja su omides ja buok su barggošibetides ja buok su obmudagas, maid son læi fidnim Kanaan ædnamest, ja manai æra ædnami Jakoba, su vieljas, diti.

7. Dastgo sodno obmudak læi ila stuores dasa, atte soai matiga

assat ovtast, ja dat ænam, gost soai læiga orromen nuftgo abmasak, i mattam gæsset sodno sodno omi diti. 13, 6.

8. De asai Esau Seir vare alde; Esau, dat læ Edom. Josv. 24, 4.

9. Ja dat læ Esau, Edomitala-ʒai ace, sokkagodde Seir vare alde. 1 Muit. 1, 35 j. n. v.

10. Dak læk Esau barni namak: Elifas, Ada, Esau aka, bardne, Reuel, Basmat, Esau aka, bardne.

11. Ja Elifasa barnek legje: Teman, Omar, Sefo ja Gatam ja Kenas.

12. Ja Timna læi Elifasa, Esau barne, ligge-akka, ja son riegadatti Elifasi Amaleka. Dak legje Ada, Esau aka, barnek.

13. Ja dak legje Reuel barnek: Nahat ja Serah, Samma ja Missa; dak legje Basmat, Esau aka, barnek.

14. Ja dak legje Oholibama, Ana nieida, Sibeon barne nieida, Esau aka, barnek, ja son riegadatti Esaui Jeusa ja Jalama ja Korah. 2. v.

15. Dak legje Esau barni sokkagoddi oaivamuʒak: Elifasa, Esau vuostasriegadægje, barnek legje: Sokkagodde-oaivamuš Teman, sokkagodde-oaivamuš Omar, sokkagodde-oaivamuš Sefo, sokkagodde-oaivamuš Kenas,

16. sokkagodde-oaivamuš Korah, sokkagodde-oaivamuš Gatam, sokkagodde-oaivamuš Amalek; dak legje dak sokkagodde-oaivamuʒak, gæk surgidegje Elifasest Edom ædnamest; dak legje Ada barnek.

17. Ja dak legje Reuel, Esau barne, barnek: sokkagodde-oaivamuš Nahat, sokkagodde-oaivamuš Serah, sokkagodde-oaivamuš Samma, sokkagodde-oaivamuš Missa; dak legje dak sokkagodde-oaivamuʒak, gæk surgidegje Reuelest Edom ædnamest; dak legje Basmat, Esau aka, barnek.

18. Ja dak legje Oholibama, Esau aka, barnek: Sokkagodde-oaivamuš Jeus, sokkagodde-oaivamuš Jalam, sokkagodde-oaivamuš Korah; dak legje dak sokkagodde-oaivamuʒak, gæk surgidegje Oholibamast, Ana nieidast, Esau akast.

19. Dak legje Esau barnek, ja dak sin sokkagodde-oaivamuʒak. Dat læ Edom.

20. Dak legje Horitalaʒa Seir barnek, guđek legje dam ædnamest assamen: Lotan ja Sobal ja Sibeon ja Ana 1 Muit. 1, 38 j. n. v.

21. ja Dison ja Eser ja Disan; dak legje Horitalaʒai sokkagodde-oaivamuʒak, Seir barnek Edom ædnamest.

22. Ja Lotan barnek læiga Hori ja Hemam, ja Lotan oabba læi Timna.

23. Ja dak legje Sobal barnek: Alvan ja Manahat ja Ebal, Sefo ja Onam.

24. Ja dak læiga Sibeon barnek: Aja ja Ana; dat læi dat Ana, gutte gavnai daid liegga agjagid mæcest, go son læi gæččamen Sibeon, su aces, asenid.

25. Ja dak læiga Ana manak: Dison ja Oholibama, Ana nieidda.

26. Ja dak legje Dison barnek: Hemdan ja Esban ja Jitran ja Keran.

27. Dak legje Eser barnek: Bilhan ja Saavan ja Akan.

28. Dak læiga Disan barnek: Us ja Aran.

29. Dak legje Horitalaʒai sokkagodde-oaivamuʒak: Sokkagodde-oaivamuš Lotan, sokkagodde-oaivamuš Sobal, sokkagodde-oaivamuš Sibeon, sokkagodde-oaivamuš Ana,

30. sokkagodde-oaivamuš Dison, sokkagodde-oaivamuš Eser, sokkagodde-oaivamuš Disan; dak legje Horitalaʒai sokkagodde-oaivamuʒak, namalassi sin sokkagodde-oaivamuʒak Seir ædnamest.

31. Ja dak legje dak gonagasak, guđek rađđijegje Edom ædnamest, ouddalgo guttege gonagas rađđi Israel manai bagjel:
1 Muit. 1, 43 j. n. v.

32. Bela, Beor bardne, læi gonagas Edomest; ja su gavpuga namma læi Dinhaba.

33. Ja Bela jami, ja Jobab, Serah bardne, Bosrast šaddai gonagassan su sagjai.

34. Ja Jobab jami, ja Husam Temanitalažai ædnamest šaddai gonagassan su sagjai.

35. Ja Husam jami, ja Hadad, Bedad bardne, šaddai gonagassan su sagjai, son, gutte časki Midianitalažaid Moab mæcest; ja su gavpug namma læi Avit.

36. Ja Hadad jami, ja Samla Masrekast šaddai gonagassan su sagjai.

37. Ja Samla jami, ja Saul Rehobotast, mi læ dædnogaddest, šaddai gonagassan su sagjai.

38. Ja Saul jami, ja Baal-Hanan, Akbor bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

39. Ja Baal-Hanan, Akbon bardne, jami, ja Hadar šaddai gonagassan su sagjai, ja su gavpuga namma læi Pau, ja su aka namma læi Mehetabel, Matreda nieidda, gutte læi Mesahab nieidda.

40. Ja dak læk Esau sokkagodde-oaivamužai namak sin sokkagoddidæsek mielde, sin orromsajidæsek mielde, sin namaidæsekguim: sokkagodde-oaivamuš Timna, sokkagodde-oaivamuš Alva, sokkagodde-oaivamuš Jetet,

41. sokkagodde-oaivamuš Oholibama, sokkagodde-oaivamuš Ela, sokkagodde-oaivamuš Pinon,

42. sokkagodde-oaivamuš Kenas, sokkagodde-oaivamuš Teman, sokkagodde-oaivamuš Mibsar,

43. sokkagodde-oaivamuš Magdiel, sokkagodde-oaivamuš Iram; dak legje Edom sokkagodde-oaivamužak sin orromsajidæsek mielde sin ječasek ædnamest. Dat læ Esau, Edomitalažai ačče.

Kap. 37, 1. Mutto Jakob asai dam ædnamest, gost su ačče læi assam amasen, Kanaan ædnamest.
35, 27. Ebr. 11, 9.

37. Kapittal.

Josef rakistuvvu su ačestes, vašotuvvu su vieljaines, niegad su boatte hærvasvuođas birra, 2—11. Son vuolgatuvvu su ačestes su vieljaides lusa; si aigguk su goddet, mutto go muttom Ismaelitalažak bottek mæddel, de vuvddek si su daidi, 12—28; Jakob morašta su diti ja gadda, atte son læ gaikoduvvum jamas muttom mæccespirist. Son vuvddujuvvu Potifari Egyptenest, 29—36.

2. Dat læ Jakoba sokkagodde historia. Josef læi čieča nubbe lokkai jage boaresen ja gæčai omid su vieljaidesguim, dallego son læi nuorra, Bilha ja Silpa, su ačes akai, barniguim; ja Josef buvti baha sagaid sin birra sin ače bælljai.

3. Ja Israel rakisti Josefa baggjel buok su barnides, dastgo son læi su boaresvuođa bardne; ja son læi dakkam sudnji gukkes gavte.

4. Go su vieljak oidne, atte sin ačče rakisti su æmbo go buok su vieljaid, de si vašotegje su æige mattam sudnji usteblažat sardnot.
Ap. dag. 7, 9.

5. Ja Josef niegadi niego ja muittali su vieljaidasas dam; de si vašotišgotte su vela æmbo.

6. Son celki sigjidi: Gullet dadde dam niego, maid mon læm niegadam:

7. Gæča, mi læimek gordnegipoid čanadæmen gasko bældo, ja gæča, mu gordnegippo čuožželi ja bisoi maidai čuožžot; ja gæča, din gordnegipok čužžu birra ja gobmardalle mu gordnegipo oudast.

8. De celkke su vieljak sudnji:

Galgašikgo don rađđit min bagjel, ja galgašikgo don valdastallat min bagjel? Ja si vašotišgotte su vel æmbo su niegoi diti ja su sani diti.

9. Ja son niegadi vela nubbe niego ja muittali dam su vieljaidasas; ja son celkij: Gæča, mon niegadim vela nubbe niego, ja gæča, bæivaš ja manno ja okta nubbe lokkai naste gobmardalle mu oudast.

10. Ja go son muittali dam su aččasis ja su vieljaidasas, de cuigodi su ačče su ja celki sudnji: Mi niegoid dat læ, maid don læk niegadam? Galggapgo dalle mon ja du ædne ja du vieljak boattet ja gobmardallat du ouddi ædnami?

11. Ja su vieljak adne gađašvuođa sudnji; mutto su ačče vurkki dam aše muittosis. Luk. 2, 19. 51.

12. Ja su vieljak manne dokko gæččat sin ačesek omid Sikemest.

13. Ja Israel celki Josefi: Æigo du vieljak læk gæččamen omid Sikemest? Boađe, mon aigom vuolgatet du sin lusa; ja son celki sudnji: Gæča, dast mon læm.

14. Ja son celki sudnji: Mana ja gæča, bottekgo du vieljak burist aiggai, ja bottekgo oamek burist aiggai, ja buvte munji vastadusa ruoktot! De vuolgati son su Hebron lægest, ja son bođi Sikemi.

15. Ja muttom olmai bođi su njæigga, go son læi vagjolæmen mæcest, ja olmai jærai sust ja celki: Maid don ocak?

16. Ja son celki: Mu vieljaidam mon ocam; muittal munji, gost si læk omid gæččamen!

17. Ja olmai celki: Si læk vuolggam dast erit; dastgo mon gullim sin cælkkemen: Vulggop mi Dotani! De manai Josef su vieljaides maŋŋai ja gavnai sin Dotanest.

18. Ja si oidne su gukken; ja ouddalgo son bođi sin lakka, de rađđadalle si su vuostai su goddet. Matt. 26, 4.

19. Ja si celkke, nubbe nubbai: Gæča, duo boatta dat niekkočæppe!

20. Ja dal, bottet ja goddop mi su ja balkestekop su muttom čacceroggai, ja de mi cælkkep: Mæccespiri læ su borram; de mi oaidnep, manen su niegok šaddek. Matt. 21, 38.

21. Go Ruben dam gulai, de gajoi son su sin gieđain, go son celki: Allop mi godde su! 42, 22.

22. Ja Ruben celki sigjidi: Allet varaid golgat, balkesteket su dam čacceroggai, mi læ mæcest, mutto allet bija gieđa su ala, — vai mataši bæstet su sin gieđast ja doalvvot su ruoktot su ačes lusa.

23. Go Josef dal bođi su vieljaides lusa, de eritnulle si Josefest su gavte, dam gukkes gavte, mi sust læi bagjelist.

24. Ja si valdde su ja balkestegje su dam čacceroggai; mutto čacceroggе læi guoros, i læm mikkege čacid dam siste. Jer. 38, 6. Sak. 9, 11.

25. De čokkanegje si borrat, ja si bajedegje sin čalmidæsek ja oidne, ja gæča, Ismaelitalaš matkoš bođi Gileadest su kamelidesguim, mak gudde ruddaid ja balsom ja ladanum*, ja si manne doalvvom diti daid Egypteni.

* muttomlagaš njalggahajag gummi.

26. De celki Juda su vieljaidasas: Mi avkid dast læ, atte mi goddep min vielljamek ja čiekkap su varaid?

27. Bottet ja vuvddop mi su Ismaelitalaʒaidi, mutto allop bija min giettamek su ala, dastgo son læ min vielljamek, min oaʒʒe. Ja su vieljak jægadegje su.

28. Ja go dak Midianitalaš gavppe-olbmak botte mæddel, de gesse si Josefa bajas čacceroggest, ja si vuvdde Josefa Ismaelitalaʒaidi guok-

te loge sekel silba oudast; ja dak dolvvu Josefa Egypteni.

39, 1. Salm. 105, 17. Visesv. 10, 13. Ap. dag. 7, 9.

29. Ja Ruben bođi fastain čaccerogge lusa, ja gæča, Josef i læm čaccerogge siste; de gaikodi son su biktasides. 44, 13.

Josv. 7, 6. 1 Gong. 21, 27. Job 1, 20. Es. 37, 1.

30. Ja son manai ruoktot su vieljaides lusa ja celki: Barnaš i læk dast, ja mon, gosa galgam mon šaddat?

31. Ja si valdde Josefa gavte ja njuvve bokka ja buonjodegje gavte varaidi.

32. Ja si saddijegje dam gukkes gavte ja doalvotegje dam sin aččasæsek ja celkke: Dam læp mi gavdnam; dovda, lægo dat du barne gakte, daihe i!

33. Ja son dovdai dam ja celki: Dat læ mu bardnam gakte, mæccespiri læ su borram; vissasi læ Josef jamas gaikoduvvum!

34. Ja Jakob gaikodi su biktasides ja giesai sæka su alemides birra ja morašti su barnes diti ædnag beivid.

35. Ja buok su barnek ja buok su nieidak čuožželegje su jeđđit; mutto i son dattom diktet ječas jeđđijuvvut, mutto celki: Mon aigom niegjat vuolas mu bardnam lusa morrašin jabmi aibmoi. Ja su ačče čieroi su.

36. Mutto Midianitalažak vuvdde su Egypteni, Potifari, Farao balvvalægjai, hæggafavtai oaivamužži.

38. Kapittal.

Juda valdda aldsesis aka, gutte riegadatta sudnji golbma barne; dat boarrasæmus oažžo aka, gæn namma læ Tamar; Hærra godda su, dainago son læ baha. Dat nubbe naittal Tamarin, dakka, mi baha læ Hærra oudast, ja jabma damanaga lakai, 1—10. Juda lopped Tamari su nuoramus barnes, mutto i doala su sanes, oađđa su lutte, dieđekættai, atte son læ su maŋŋe, sakkanatta suina Peresa ja Serah, 11—30.

1. Ja de dapatuvai dam aige, atte Juda manai vuolas su vieljaides lutte, ja son manai sisa muttom Adullamitalaš olbma lusa, gæn namma læi Hira.

2. Ja dast oini Juda muttom Kananitalaš olbma nieida, ja su namma læi Sua; ja son valdi su ja manai sisa su lusa.

3. Ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti barne; ja son gočoi su nama Eren. 46, 12.

4. Ja son šaddai fastain manai vuostai ja riegadatti barne; ja son gočoi su nama Onanen.

5. Ja son riegadatti vela ain barne, ja son gočoi su nama Selan; ja son* læi Kesibest, dallego son riegadatti su. * Juda.

6. Ja Juda valdi Eri, su vuostasriegadægjasis, aka, ja su namma læi Tamar.

7. Mutto Er, Juda vuostasriegadægje læi baha Hærra čalmi oudast, ja Hærra goddi su.

8. De celki Juda Onani: Mana sisa du vieljad aka lusa ja valde su naittusi du vieljad sajest ja čuožžaldatte du vielljasad nale!

5 Mos. 25, 5. 6.

9. Mutto Onan diđi, atte i dat nalle galggam gullat sudnji; go son damditi manai sisa su vieljas aka lusa, de hævati son siebmanes ædnami amas addet su vielljasis nale.

10. Ja dat læi baha Hærra čalmi oudast, maid son dagai, ja son goddi suge.

11. De celki Juda Tamari, su maŋŋasis: Oro læskan du ačad viesost, dassači go Sela, mu bardne, šadda stuoresen; dastgo son jurdaši: Muđoi jabma datge nuftgo su vieljak. De manai Tamar dokko ja oroi su ačes viesost.

12. Go dal mihha gukkes aigge læi gollam, de jami Sua nieidda, Juda akka, ja maŋŋelgo Juda læi jeđ-

điјuvvum, de manai son bajas Timnai sin lusa, gưđek bæskedegje su savcaid, son ja su usteb, Adullamitalaš Hira.

13. Ja dat dieđetuvvui Tamari ja celkkujuvvui: Gæča, du vuoppa manna bajas Timnai bæskedet su savcaides.

14. De nuolai son su læskabiktasides aldes erit ja govčai ječas bæitalinin ja giesai dam biras ja čokkani Enaim porta ouddi, mi læ dam balgesguorast, mi manna Timnai; dastgo son oini, atte Sela læi šaddam stuoresen, ja i son læm addujuvvum sudnji akkan.

15. Go Juda oini su, de jurdaši son, atte dat læi fuorra, dastgo son læi gokčam su amadajos.
Sanel. 7, 12.

16. Ja son mokkasti su lusa gæino alde ja celki: Boađe, divte muo boattet sisa lusad; dastgo i son diettam, atte son læi su maŋŋe; ja son celki: Maid aigok don addet munji bæssam diti sisa mu lusa? 3 Mos. 18, 15; 20, 12.

17. Ja son celki: Mon aigom saddit gice smavva omin; ja son celki: No jo, jos don addak munji panta, dassači go don saddik dam munji.

18. Ja son celki: Maid pantaid mon galgam dudnji addet? Ja son celki: Du signetad ja du baddad ja du soabad, mi dust læ gieđast. De addi son sudnji daid ja manai sisa su lusa, ja son šaddai manai vuostai su bokte.

19. De čuoǯǯeli son ja manai, ja son bijai su bæitalines aldes erit ja garvvodi su læskabiktasidasis.

20. Ja Juda saddi gice su ustebes, Adullamitalaǯa, bokte, oaǯǯom varas panta fast nissona gieđast; mutto i son gavdnam su.

21. Ja son jærai olbmuin su baikest ja celki: Gost læ fuorra, Enaimest, balgesguorast? Mutto si celkke: I dast læk læmaš oktage fuorra.

22. Ja son bođi ruoktot Juda lusa ja celki: Im mon gavdnam su, ja dasa vela celkke olbmuk dam baikest: I dast læk læmaš oktage fuorra.

23. De celki Juda: Adnus son daid, amame moai hæppašuvvut; gæča, mon læm saddim dam gice, ja ik don læk su gavdnam.

24. Mutto de dapatuvai golma mano arvo dastmaŋŋel, de muittaluvvui Judai: Tamar, du maŋŋe læ furrušam, ja gæča, son læ maidai šaddam manai vuostai furrudaga bokte. Ja Juda celki: Dolvvot su olgus, vai son bolddujuvvu!

25. Mutto olgus dolvvujuvvudedines, de bijai son sane su vuoppasis ja cælketi: Dam olbma bokte, gæsa dak dingak gullek, læm mon šaddam manai vuostai; ja son celki: Rakkasam, dovda, gæsa dat signeta ja dak baddek ja dat soabbe gullek!

26. Ja Juda dovdai daid ja celki: Son læ vanhurskasæbbo go mon, dastgo im mon alma lækge addam su mu bardnasam Selai. Ja ige son maŋŋel šat ællam suina ovtast.

27. Ja dam aige, go son galgai riegadattet, gæča, de legje jumičak su hægast. 1 Muit. 2, 4. Matt. 1, 3.

28. Ja go son læi riegadattemen, de geiggi nubbe gieđa ouddan; de valdi sælgge-ædne dam ja čanai ruksis laige su gieđa birra ja celki: Dat bođi vuostačedin olgus.

29. Mutto de dapatuvai, go son gesi su gieđas fastain ruoktot, gæča, de bođi su viellja olgus; ja son celki: Moft don læk gaikkom ječad olgus! Ja su namma goččujuvvui Peresen*. * gaikkom.

30. Ja dasto bođi su viellja olgus, gæst læi dat ruksis laigge su gieđas birra, ja su namma goččujuvvui Serahen *.
* bagjanæbme.

39. Kapittal.

Josef balvvala Potifar lutte; Hærra læ su mielde, nuft atte Potifar bigja su obba su dalos bagjel, 1—6. Su akka gæččala Josefa furrudakki, mutto i sate fillit su ja guoddala damditi værrot su ala su boadnjasis, 7—18. Dat suppe su giddagassi, mutto Hærra læ maidai dobbe su mielde, 19—23.

1. Ja Josef dolvvujuvvui vuolas Egypteni; ja Potifar, Farao balvvalægje, hæggafavtai oaivamuš, muttom Egyptalaš olmai, osti su Ismaelitalažain, guđek legje buktam su dokko. 37, 28. Salm. 105, 17.

2. Ja Hærra læi Josefa mielde, nuft atte son šaddai daggar olmajen, gæsa buok likkostuvai; ja son læi su isedes, Egyptalaža, viesost. Ap. dag. 7, 9.

3. Go su ised oini, atte Hærra læi su mielde, ja atte Hærra divti buok, maid son dagai, likkostuvvat su gieđast, 21, 22.

4. de gavnai Josef armo su čalmi oudast ja šaddai su balvvalægjen; ja son bijai su su dalos bagjel, ja buok, mi sust læi, addi son su gitti.

5. Ja de dapatuvai dam rajest, go son læi bigjam su su dalos bagjel ja buok dam bagjel, mi sust læi, de buristsivdnedi Hærra Egyptalaža dalo Josef diti; ja Hærra buristsivdnadus læi buok dam bagjel, mi sust læi, dalost ja bældost. 30, 27.

6. Ja son addi buok, mi sust læi, Josefa gitti, ja i son gæččam su bærrai mange dafhost, ærrebgo dam borramuša dafhost, maid son ješ borai. Ja Josef læi čabbes šaddost ja čabbahabmasaš.

7. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte su ised akka gæčasti Josefa ala ja celki: Oađe mu lutte!

8. Mutto son biettali ja celki su isedes akkai: Gæča, mu ised i gæča mu bærrai mange dafhost, mi læ dalost, ja buok, mi sust læ, læ son addam mu gitti;

9. i son læk stuoreb dam dalost go mon, ige son læk must maidege gielddam ærrebgo du, dainago don læk su akka; moft galgašim mon dalle dakkat dam stuora bahavuođa ja suddodet Ibmel vuostai? Sus. 23 v.

10. Ja go son dal bæivest bæivvai sarnoi Josefi, ja go son i mieđetam su oađđet su lutte ja orrot suina ovtast,

11. ja go de dapatuvai muttom bæive, atte Josef manai vieso sisa dakkam diti su bargos, dalle go i læm oktage dalo olbmuin dast vieso siste,

12. de doppi son su gidda su biktasi ja celki: Oađe mu lutte! Mutto son guđi su biktasis su gitti ja batari olggobællai.

13. Ja go son oini, atte son læi guođđam su biktasis su gitti ja læi bataram olggobællai,

14. de čuorvoi son su dalos olbmuid ja celki sigjidi: Gæča, son læ buktam muttom Ebrealaš olbma min lusa dakkat migjidi hæppada; son bođi sisa mu lusa oađđem diti mu lutte, mutto mon čurvvum alla jienain;

15. ja go son gulai, atte mon bajedim mu jiednam ja čurvvum, de guđi son su biktasis mu lusa ja batari olggobællai.

16. Ja son divti su biktas orrot luttes, dassači go su ised bođi sidi.

17. De sarnoi son sudnji daid sæmma sanid ja celki: Dat Ebrealaš balvvalægje, gæn don læk buktam min lusa, bođi sisa mu lusa dakkat munji hæppada;

18. mutto go mon bajedim mu jiednam ja čurvvum, de guđi son su biktasis mu lusa ja batari olggobællai.

19. Ja de dapatuvai, go su ised gulai su akas sanid, maid son sarnoi sudnji, cælkededin: Nuft

læ du balvvalægje dakkam mu vuostai, de cakkidi su moarre.

20. Ja Josefa ised valdi su ja bijai su fanggavissui, dam baikkai, gost gonagasa fangak adnujegje giddagasast; ja son læi dobbe fanggaviesost. Salm. 105, 18.

21. Mutto Hærra læi Josef mielde ja jorati sudnji arkalmastemvuođa ja divti su gavdnat mielastume fanggavieso oudastčuoǯǯo lutte. Visesv. 10, 13. 14. Ap. dag. 7, 9. 10.

22. Ja fanggavieso oudastčuoǯǯo addi buok fangaid, guđek legje fanggaviesost, Josefa gitti; ja buok dam, mi galgai dobbe dakkujuvvut, dam dagai son.

23. Fanggavieso oudastčuoǯǯo i gæččam i mange bærrai, mi læi su gieđai gaskast, dainago Hærra læi su mielde; ja maid son dagai, dasa addi Hærra likko. Salm. 1, 3.

40. Kapittal.

Farao jukkamušadde ja laibbedakke suppijuvvuba giddagassi, Josef balvvala sodno, 1—5. Soai niegadæba goabbag niegosga, Josef čilgge sodno niegoid ja rokkadalla jukkamušadde muittet ječas, go son fastain šadda su ammatasas, 6—19. Sodno niegok ollašuvvek; jukkamušadde vajaldatta Josefa, 20—23.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte Egypten gonagasa jukkamušadde ja su laibbedakke suddodeiga sodno hærrasga, Egypten gonagasa, vuostai.

2. Ja Farao moaratuvai goabbašagai su dalos balvvalegji ala, dam oaivamuš jukkamušadde ala ja dam oaivamuš laibbedakke ala.

3. Ja son bijai sodno giddagassi hæggafavtai oaivamuǯa vissui, fanggavissui, dam baikkai, gost Josef læi fanggan. 39, 20.

4. Ja hæggafavtai oaivamuš bijai Josefa orrot sodno lutte, ja son balvvali sodno; ja soai læiga muttom aige giddagasast.

5. Ja soai niegadeiga goabbašagak niego, goabbage su niegos ovtag ija, goabbage niego čilggitusaines, Egypten gonagasa jukkamušadde ja laibbedakke, gæk læiga fanggan fanggaviesost.

6. Ja Josef bođi sodno lusa iđđedest, ja son oini sodno, ja gæča, soai læiga morašlaǯak.

7. Ja son jærai Farao balvvalægje guovtost, guđek læiga suina giddagasast su ised viesost, ja celki: Manne læ dodnost nuft morašlaš habme odne?

8. Ja soai celkiga sudnji: Moai ledne niegadam niego, ja i læk oktage, gi matta dam čilggit. De celki Josef sodnoidi: Æigo čilggitusak gula Ibmeli? Muittalække munji niegoid! 41, 16.

9. De muittali dat oaivamuš jukkamušadde Josefi su niegos ja celki sudnji: Gæča, mu niegost čuoǯoi vidnemuorra mu oudast;

10. ja vidnemuorast legje golbma oavse, ja dat urbbogođi, ja dam lieđek boccidegje, ja dam šaddok ladde muorjen.

11. Ja Farao jukkamlitte læi mu gieđast, ja mon valddim murjid ja boččim daid Farao jukkamlittai, ja mon addim jukkamlitte Farao gitti.

12. De celki Josef sudnji: Dat læ dam čilggitus: Dat golbma oavse læk golbma bæive.

13. Golma bæive gæčest galgga Farao bajas bajedet du oaive ja bigjat du fastain du sagjasad, ja don galgak addet Farao jukkamlitte su gitti sæmma lakai go ouddal, dallego don legjik su jukkamušadde.

14. Mutto muitta muo, go duđnji burist gævva, ja daga arbmogasvuođa mu vuostai, nuft atte don sarnok mu birra Farao lutte ja rabedak muo olgus dam viesost!

15. Dastgo mon læm suoladuvvum Ebrealaǯai ædnamest, imge mon læk dabege dakkam maidege, man diti si læk bigjam muo giddagassi. 37, 28.

16. Go dat oaivamuš laibbe-

dakke oini, atte son læi addam buore čilggitusa, de celki son Josefi: Mon maidai oidnim mu nikkom siste, ja gæča, golbma væddelitte vilggis laibiguim legje mu oaive alde.
17. Ja dam bajemuš væddelitte siste legje buoklagaš borramušak Faraoi, namalassi laibek, ja loddek borre daid væddelittest mu oaive alde.
18. De vastedi Josef ja celki: Dat læ dam čilggitus: Dat golbma væddelitte læk golbma bæive.
19. Golma bæive gæčest galgga Farao valddet du oaive dust erit ja harcastet du murri, ja loddek galggek borrat du oaže dust.
20. Ja de dapatuvai goalmad bæive, Farao riegadambæive, de dagai son guossemallasid buok su balvvalegjidasas; ja son bajas bajedi dam oaivamuš jukkamušadde oaive ja dam oaivamuš laibbedakke oaive su balvvalegjides gaskast.
21. Ja son bijai dam oaivamuš jukkamušadde su jukkamušaddem ammatasas fastain; ja son addi jukkamlitte Farao gitti.
22. Mutto dam oaivamuš laibbedakke gočoi son harcastuvvut, nuftgo Josef læi čilggim sodnoidi.
23. Mutto dat oaivamuš jukkamušadde i muittam Josefa, mutto vajaldatti su.

41. Kapittal.

Guokte jage dastmaŋŋel niegad Farao guokte niego, ige oktage mate čilggit daid, 1—8. Jukkamušadde muitta Josefa, gi viȝȝujuvvu Farao lusa, čilgge su niegoid čieča valljes ja čieča šaddotes jage birra ja adda sudnji rađe dam birra, maid son galgga dakkat, 9—36. Farao bigja Josefa hærran Egypten bagjel; Josef čokke gornid dain valljes jagin; son oaȝȝo aka ja sakkanatta guokte barne, 37—52. Nælgge boatta Egypten ja buok dai biras ædnami bagjeli; si occek væke Josef lutte, 53—57.

1. Ja de dapatuvai, go guokte jage legje vassam, de niegadi Farao, ja gæča, son læi čuoȝȝomen dædno*gaddest. *Niledædno.
2. Ja gæča, dænost bajasgorgŋu čieča gusa, mak legje čabbak hamestæsek ja buoidek birggui, ja dak guttu dædnogadde rasi siste.
3. Ja gæča, čieča æra gusa bajasgorgŋu dai maŋest dænost, mak legje fastek hamestæsek ja silek birggui; ja dak čuȝȝu dai æra gusai lutte dædnogaddest.
4. Ja dak gusak, mak legje fastek hamestæsek ja silek birggui, borre dam čieča gusa, mak legje čabbak hamestæsek ja buoidek. De goccai Farao.
5. Ja son nokkai fastain ja niegadi nubbe gærde, ja gæča, čieča gordne-oaive, mak legje dokkasak ja buorek, bajasšadde ovtag oalgast.
6. Ja gæča, čieča gordne-oaive, mak legje gurrusak ja guorbbaduvvum nuorttabiegast, bajas boccidegje dai maŋest.
7. Ja dak guoros gordne-oaivek njille dam čieča dokkas ja dievas gordne-oaive. De goccai Farao, ja gæča, dat læi niekko.
8. Ja iđđedest læi su miella rafhetæbme, ja son bijai sane, ja ravkati buok mærkkačilggijegjid Egyptenest ja buok dam visaid; ja Farao muittali daidi su niegoides, mutto i læm oktage, gutte mati daid čilggit Faraoi.
9. De sarnoi dat oaivamuš jukkamušadde Faraoi ja celki: Mu suddoidam muittatam mon odne.
40, 1 j. n. v.
10. Farao moaratuvai su balvvalegjides ala ja bijai muo giddagassi hæggafavtai oaivamuža vissui, muo ja dam oaivamuš laibbedakke.
11. De niegadeime moai niego ovtag ija, mon ja son; moai niegadeime goabbag nikkome su čilggitusaines.

12. Ja monno lutte læi muttom Ebrealaš nuorra olmai, balvvalægje hæggafavtai oaivamuǯa lutte, ja moai muittaleime sudnji monno niegoidæme, ja son čilggi monnoidi daid; ješgoabbage niego mielde čilggi son daid.
13. Ja nuftgo son čilggi monnoidi, nuft dat šaddai: Mon bigjujuvvim fastain mu sagjasam, ja son harcastuvvui.
14. De bijai Farao sane ja ravkati Josefa, ja si dolvvu su hoapost olgus fanggaviesost; ja son rakiti ječas ja molsoi su biktasides ja bođi sisa Farao lusa. Salm. 105, 20.
15. De celki Farao Josefi: Mon læm niegadam niego, ja i læk oktage, gutte matta dam čilggit; mutto mon læm gullam du birra celkkujuvvumen, atte daggaviđi, go don gulak niego, de matak don dam čilggit.
16. Ja Josef vastedi Faraoi ja celki: I dat læk mu valdest; Ibmel aiggo vastedet Faraoi buorren. 40, 8. Dan. 2, 30.
17. De sarnoi Farao Josefi: Mu nikkom siste, gæča, de mon legjim čuoǯǯomen dædnogaddest.
18. Ja gæča, dænost bajasgorgŋu čieča gusa, buoidek birggui ja čabbak hamestæsek, ja dak guttu dædnogadde rasi siste.
19. Ja gæča, čieča æra gusa bajasgorgŋu dai maŋest, ruoidnasak ja sagga fastek hamestæsek ja silek birggui; im mon læk oaidnam nuft fastid go daid obba Egypten ædnamest.
20. Ja dak siles ja fastes gusak borre dam čieča oudeb buoides gusa.
21. Ja go dak legje boattam dai čoavgjai, de i dat almaken dovddum, atte dak legje boattam dai čoavgjai, ja dai habme læi faste nuftgo ouddalge. De mon goccajim.
22. Ja mon oidnim mu nikkom siste, ja gæča: Čieča gordne-oaive mak legje dievvasak ja buorek, bajasšadde ovtag oalgast.
23. Ja gæča, čieča gordne-oaive, mak legje goikkam, gurrusak ja nuorttabiegast guorbbaduvvum, bajas boccidegje dai maŋest.
24. Ja dak guoros gordne-oaivek njille dam čieča buore gordne-oaive. Ja mon celkkim dam mærkkačilggijegjidi, mutto i oktage mattam čilggit munji.
25. De celki Josef Faraoi: Farao niekko læ oktag; maid Ibmel aiggo dakkat, læ son diedetam Faraoi.
26. Dak čieča buore gusa, dak læk čieča jage, ja dak čieča buore gordne-oaive, dak læk čieča jage; dat læ oktag niekko.
27. Ja dak čieča siles ja fastes gusa, mak bajasgorgŋu dai maŋest, dak læk čieča jage, ja dak čieča guoros gordne-oaive, guorbbaduvvum nuorttabiegast, maksek, atte čieča nælggejage galggek boattet.
28. Dat læ dat, maid mon celkkim Faraoi: Maid Ibmel aiggo dakkat, læ son addam Farao oaidnet.
29. Gæča, čieča jage bottek stuora valljogasvuođain obba Egypten ædnami.
30. Ja čieča nælggejage dai maŋest læk boattemen, nuft atte buok dat valljogasvuotta galgga vajaldattujuvvut Egypten ædnamest, ja nælgge galgga golatet ædnama.
31. Ja dot valljogasvuotta i galga dittujuvvut ædnamest dam nælge diti dam maŋŋel; dastgo dat galgga šaddat hui garasen.
32. Mutto atte niekko gerddujuvvui Faraoi guovte gærddai, dat maksa, atte dat ašše læ nannoset mærreduvvum Ibmelest, ja atte Ibmel aiggo farga dam dakkat.
33. Ja dal gæčadekus Farao aldsesis ovta jiermalaš ja vises olbma ja bigjus su Egypten ædnam bagjel!

34. Dam dakkus Farao ja biggjus bærraigeččid ædnam bagjel ja valddus viđad oase Egypten ædnam šaddost dam čieča valljogasvuođa jagest.

35. Ja si galggek čokkit buok biemo dain boatte burin jagin ja guppit gornid Farao gieđa vuollai biebmon gavpugin ja vurkkit daid.

36. Ja biebmo galgga læt vuorkkan ædnami dam čieča nælggejakkai, mak galggek šaddat Egypten ædnami, amas ænam duššaduvvut nælgest.

37. Ja dam sarne buorren ani Farao ja buok su balvvalægjek.

38. Ja Farao celki su balvvalegjidasas: Gavdnugoson oktage daggar go dat, okta olmai, gæst læ Ibmel vuoigŋa?

39. Ja Farao celki Josefi: Dađemielde go Ibmel læ addam du buok dam diettet, de i læk oktage nuft jiermalaš ja vises go don.

40. Don galgak læt mu dalo bagjel, ja du sane mielde galggek buok mu olbmuk gævatet ječaidæsek; duššefal truvno dafhost aigom mon læt stuoreb go don.
45, 8. Salm. 105, 21. 1 Makk. 2, 53. Ap. dag. 7, 10.

41. Ja Farao celki vela ain Josefi: Gæča, mon bijam du obba Egypten ædnam bagjel.
Salm. 37, 37. Visesv. 10, 14.

42. Ja Farao valdi su signetasuorbmases su gieđastes ja bijai dam Josefa gitti ja garvotatti su fina lidnebiktasidi ja hængasti golleviđje su čæbet birra.

43. Ja son addi su vuogjet su nubbin buoremus vavnoines, ja si čurvvu su muođoi oudast: Abrek*! ja son bijai su obba Egypten ædnam bagjel. 45, 9.
* sojaldattet čibbidædek!

44. Ja Farao celki vela ain Josefi: Mon læm Farao, ja alma du datotaga i galga oktage olmai bajedet su gieđas daihe su juolges obba Egypten ædnamest.

45. Ja Farao gočoi Josefa nama Sofnat Paneahen* ja addi sudnji Asnat, On papa, Potifera nieida, akkan. Ja Josef manai Egypten ædnam mietta. * mailme bæste.

46. Ja Josef læi golbma loge jage boares, dallego son čuožoi Farao, Egypten gonagasa, muođoi oudast. Ja Josef manai olgus Farao muođoi oudast ja matkušti obba Egypten ædnam čađa.

47. Ja ænam šaddadi dam čieča valljogasvuođa jagest čomai čomai.

48. Ja son čokki buok biemo dam čieča jagest, mak legje Egypten ædnamest, ja bijai biemo gavpugidi; dam biemo, mi læi gavpuga ædnamest, mi læi dam birra, bijai son dam sisa.

49. De čokki Josef gornid nuftgo abe saddoid, oalle ollo, gidda dassači go si heitte lokkamest; dastgo i dast læm lokkoge.

50. Ja ouddalgo nælggejagek botte, de riegadeiga Josefi guokte barne, gæid Asnat, On papa, Potifera nieidda, riegadatti sudnji.
45. v.

51. Ja Josef gočoi dam vuostasriegadægje nama Manassen*; dastgo (celki son) Ibmel læ addam muo vajaldattet buok mu vaivvam ja obba mu aččam dalo.
* dat, gutte adda vajaldattema.

52. Ja dam nubbe nama gočoi son Efraimen*; dastgo (celki son) Ibmel læ dakkam muo šaddolažžan mu varnotesvuottam ædnamest.
* guovtegærddasaš šaddo.

53. Ja dak čieča valljogasvuođa jage Egypten ædnamest nokke,

54. ja dak čieča nælggejage algge boattet, nuftgo Josef læi cælkkam; ja nælgge læi buok ædnamin, mutto obba Egypten ædnamest læi laibbe. Salm. 105, 16.

55. Ja go obba Egypten ænam gillai nælge, de čuorvoi almug Faraoi laibe diti; ja Farao celki

buok Egyptalaʒaidi: Mannet Josefa lusa! Maid son cælkka digjidi, dam galggabetet di dakkat.

56. Ja go nælgge læi obba ædnam mietta, de rabasti Josef buok daid baikid, gost gornek legje, ja vuvdi Egyptalaʒaidi; dastgo nælgge læi garas Egypten ædnamest.

57. Ja buok ædnamin botte olbmuk Egypteni, Josef lusa, oastet gornid; dastgo nælgge læi garas buok ædnamin.

42. Kapittal.

Josefa loge vielja bottek su lusa oastet gornid, mutto æi dovda su, vaiko son dovdda sin, 1—8. Son soaibma sin iskadægjen, suppe sin giddagassi, mutto luoitta sin dasto maŋŋel vuolgget ruoktot dam littodæme ala, atte Simeon galgga baccet, ja atte si galggek buktet sin nuoramus vieljasek mieldesek Egypteni; son bijata daid ruđaid, maid si legje addam gorni oudast, sin sækaidi, 9—28. Si bottek Jakob lusa ja muittalek sudnji, mi læi dapatuvvam; Jakob vaidda dam, go son læ massam Josefa ja Simeona ja biettal vuolgatæmest Benjamina singuim, 29—38. Nælgge læ garas ædnamest, 39.

1. Go Jakob oini, atte Egyptenest legje gornek, de celki son su barnidasas: Manne di gæččabetet gutteg guoimadek ala?

2. Ja son celki: Gæča, mon læm gullam, atte Egyptenest læk gornek; mannet dokko vuolas ja ostet dobbe migjidi, vai mi ælašeimek æpge jamaše! Ap. dag. 7, 12.

3. De manne Josef loge vielja vuolas oastem diti gornid Egyptenest.

4. Mutto Benjamina, Josefa vielja, i vuolgatam Jakob su vieljaiguim; dastgo son celki: Sudnji mataši dapatuvvat likkotesvuotta.

5. De botte Israel barnek oastet dai ærrasi særvest, guđek botte; dastgo nælgge læi Kanaan ædnamest.

6. Ja Josef ani famo ædnam bagjel, son læi dat, gutte vuvdi gornid buok olbmuidi ædnamest; ja Josefa vieljak botte ja gobmerdegje ječaidæsek su ouddi muođoi ala ædnami. 41, 40.

7. Go Josef oini su vieljaides, de dovddai son sin, mutto son dagai ječas amasen sin vuostai ja sarnoi garraset sigjidi ja celki sigjidi; Gost di boattebetet? Ja si celkke: Kanaan ædnamest oastem diti biemo.

8. Ja Josef dovddai su vieljaides, mutto si æi dovddam su.

9. Ja Josef muittai daid niegoid, maid son læi niegadam sin birra, ja celki sigjidi: Di lepet iskadægjek, di lepet boattam gæččat, goggo ænam læ rabas. 37, 7. 9.

10. Ja si celkke sudnji: Æp, hærračam, mutto du balvvalægjek læk boattam oastet biemo.

11. Mi læp buokak ovtag olbma barnek, mi læp vuoiggadlaʒak, æi du balvvalægjek læk iskadægjek.

12. Mutto son celki sigjidi: Juo, di lepet boattam gæččat, goggo ænam læ rabas.

13. Mutto si celkke: Mi, du balvvalægjek, læp guokte nubbe lokkai vieljača, ovtag olbma barnek Kanaan ædnamest, ja gæča, dat nuoramus læ dal min aččamek lutte, mutto okta i læk šatan æmbo. 37, 33.

14. Ja Josef celki sigjidi: Nuft dat læ, nuftgo mon sardnum digjidi, go mon celkkim: Di lepet iskadægjek.

15. Daggo bokte galggabetet di gæččaluvvut: Nuft vissasi go Farao ælla, epet di galga dabe erit bæssat, muđoigo din nuoramus viellja boatta deiki.

16. Vuolgateket ovta gaskastædek erit, vai son vieʒʒa din vielja, mutto di galggabetet dollujuvut fanggan, ja din sanek galggek gæččaluvvut, sardnobetetgo di duottavuođa; dastgo jos epet, de di lepet,

nuft vissasi go Farao ælla, iska-
dægjek.
17. Ja son bijai sin buokaid
giddagassi golma bæivvai.
18. Mutto Josef celki sigjidi
goalmad bæive: Dakket dam, de
di oaʒʒobetet ællet! Mon balam
Ibmelest.
19. Jos di lepet vuoiggadlaʒak,
de baccus din okta viellja fanggan
din fanggavissusædek; mutto man-
net di dokko ja dolvvot gornid
vækken nælge vuostai din daloi-
nædek,
20. ja buktet din nuoramus
vieljadek mu lusa! De šaddek din
sanek nannijuvvut, ja epet di gal-
ga jabmet. Ja si dakke nuft.
21. Ja si celkke, nubbe nub-
bai: Duođai, min bagjelist læ
sivva min vielljamek diti, gæn
sielo balo mi oinimek, dallego son
rokkadalai min, ja æp mi dattom
gullat; damditi læ dat hætte boat-
tam min bagjeli.
22. Ja Ruben vastedi sigjidi
ja celki: Imgo mon cælkkam
digjidi: Allet suddod barnača vuo-
stai? Mutto epet di gullam; ja
gæča, dal gaibeduvvu maidai su
varra. 37, 21. 22.
23. Mutto æi si diettam, atte
Josef dam arvvedi; dastgo dulkka
læi sin gaskast.
24. Ja son jorgeti nubbos guvl-
lui ja čieroi, ja son jorgeti fastain
sin guvllui ja sarnoi sigjidi, ja
son valdi Simeona sin lutte erit
ja čanati su sin čalmi oudast.
25. Ja Josef gočoi, atte sin
sækak galgge devddujuvvut gorni-
guim ja sin ruđak bigjujuvvut
fastain ješguđege sekki ja nieste
addujuvvut sigjidi matkai. Ja nuft
sigjidi dakkujuvvui.
26. Ja si bigje sin gornidæsek
sin asenidesek ala ja vulgge dast
erit.
27. Mutto go muttom sist ra-
basti su sækas addem diti su
asenasas biemo igjasajest, de aicai
son su ruđaides, ja gæča, dak
legje bajemusast su sækast.
28. Ja son celki su vieljaida-
sas: Mu ruđak læk boattam fast-
ain, ja gæča, dak læk dast mu
sæka siste. De si hugjusegje ja si
jorgetegje suorgganemin, nubbe
nubbes guvllui, ja celkke: Mi dat
læ, maid Ibmel læ dakkam min
vuostai?
29. Ja si botte Jakoba, sin
ačesek, lusa, Kanaan ædnami; ja
si muittalegje sudnji buok dam,
mi læi sigjidi dapatuvvam, ja
celkke:
30. Olmai, ædnam hærra, sar-
noi garraset migjidi ja ani min
ædnam iskadægjen. 7. 9 v.
31. Ja mi celkimek sudnji: Mi
læp vuoiggadlaʒak, æp mi læk
iskadægjek. 10. v. j. n. v.
32. Mi læp guokte nubbe lok-
kai vieljača, min aččamek barnek,
okta i læk šatan æmbo, ja dat
nuoramus læ dal min aččamek
lutte Kanaan ædnamest.
33. De celki olmai, ædnam
hærra, migjidi: Dast aigom mon
dovddat, atte di lepet vuoiggadla-
ʒak: Guđđet din ovta vieljadek
mu lusa ja valddet, maid di dar-
bašepet nælge vuostai din daloi-
nædek, ja vulgget
34. ja buktet din nuoramus viel-
jadek mu lusa, vai mon dovdam,
atte epet di læk iskadægjek, mutto
atte di lepet vuoiggadlaʒak! De mon
addam digjidi fastain din vieljadek,
ja di oaʒʒobetet vagjolet birra
ædnamest.
35. Ja go si gurrijegje sin sæ-
kaidæsek, gæča, de læi ješguđege
ruttaburssa su sækast; ja go si
oidne sin ruttabursaidæsek, si ja
sin ačče, de si ballagotte.
36. De celki Jakob, sin ačče,
sigjidi: Di dakkabetet muo mana-
tæbmen; Josef i læk šatan æmbo,
ja Simeon i læk šatan æmbo, ja
Benjamina aiggobetet di valddet

must erit; mu bagjeli boatta dat buokrakkan.

37. Ja Ruben celki su aĉĉasis: Don oaǯok hægatuttet goabbašagaid mu barnid, jos mon im buvte su ruoktot du lusa; adde su mu gitti, ja mon aigom buktet su ruoktot du lusa.

38. Mutto son celki: I mu bardne galga vuolgget vuolas dinguim; dastgo su viellja læ jabmam, ja son læ baccam okto, ja jos mikkege likkotesvuođaid dæivva su dam gæino alde, man mielde di mannabetet dokko, de di sattebetet mu ĉurggis vuovtaid morrašin vuolas jabmi aibmoi.

44, 22. 29 j. n. v.

43. Kapittal.

Jakob fertte maŋemusta miеđetet Benjamina mannat vuolas Egypteni su vieljaidesguim, son adda sigjidi guokte dam mađe ruđaid mielde ja addaldagaid Josefi, 1—14. Josef vuostaivaldda sin usteblaǯat ja adda sin borrat luttes, 15—33.

Kap. 42, 39. Ja nælgge læi garas ædnamest.

1. Ja de dapatuvai, go si legje loaktam daid gornid, maid si legje vieǯǯam Egyptenest, de celki sin aĉĉe sigjidi: Vulgget fastain dokko ja ostet migjidi vehaš biemo!

2. Mutto Juda celki sudnji nuft: Olmai nannodi migjidi duođalaǯat ja celki: Epet di oaǯo oaidnet mu muođoid, muđoigo din vielljadek læ dinguim. 42, 20.

3. Jos don bijak min vielljamek min mielde, de mi vuolggep vuolas ja oastep dudnji biemo;

4. mutto jos don ik aigo su bigjat, de æp mi vuolge vuolas; dastgo olmai celki migjidi: Epet di oaǯo oaidnet mu muođoid, muđoigo din vielljadek læ dinguim.

5. De celki Israel: Manne lepet di boastot dakkam mu vuostai, muittaledin olbmai, atte dist læ vela okta viellja?

6. Mutto si vastedegje: Olmai jærati visut min birra ja min soga birra ja celki: Velago din aĉĉe ælla? Lægo dist viellja? Ja mi muittaleimek sudnji, dađemielde go son jærai; æp alma mi mattam diettet, atte son aigoi cælkket: Buktet din vieljadek deiki vuolas?

42, 7 j. n. v.

7. Ja Juda celki Israeli, su aĉĉasis: Bija barnaĉa mu mielde, de aiggop mi gærggadet jeĉaidæmek ja vuolgget dokko, vai mi ælašeimek æpge jamaše, sikke mi ja don ja min ucca manaĉak.

8. Mon manam dakkadussi su oudast, mu gieđast oaǯok don su gaibedet; jos mon im buvte su ruoktot du lusa ja divo su du muođoi ouddi, de aigom mon guoddet siva du oudast buok mu beividam;

9. dastgo jos mi æp livĉe agjanam, de mi lifĉimek læmaš dal juo guovte gærde fastain dabe.

10. Ja Israel, sin aĉĉe, celki sigjidi: Go dat dal nuft galgga læt, de dakket dam: Valddet ædnam buoremus šaddoin din sækaidasadek ja dolvvot olbmai dam addaldakkan: vehaš balsom ja vehaš honnig, ruddaid ja ladanum, pistasi-šaddoid ja mandelid;

11. ja valddet æra ruđaid mieldadek, ja buktet daid ruđaid, mak legje ruoktot boattam bajemusast din sækaidædek siste, ruoktot mieldadek; daidda dat læt mæddadus;

12. ja valddet din vieljadek ja gærggadeket jeĉaidædek ja vulgget fastain olbma lusa!

13. Ja Ibmel, dat buokvægalaš, addaši digjidi vaibmolađesvuođa olbma muođoi oudast, vai son addaši din nubbe vielja ja Benjamina vuolgget dinguim; ja mon, — jos mon galgam læt manatæbme, de lekom mon manatæbme!

14. De valdde olbmak dam addaldaga ja valdde guovte gærddai ruđaid mieldesek, ja Benja-

mina; ja si gærggadegje ječaidæsek ja manne vuolas Egypteni ja loaidastegje Josefa muođoi ouddi.
15. Go Josef oini Benjamina sin mielde, de celki son sudnji, gutte læi su vieso bagjel: Doalvo olbmaid vieso sisa ja njuova njuovvam-oame ja rakad dam; dastgo olbmak galggek borrat muina gaskabæive.
16. Ja olmai dagai, nuftgo Josef celki, ja olmai doalvoi olbmaid Josefa vieso sisa.
17. Mutto olbmak balle, dainago si dolvvujuvvujegje Josefa vieso sisa, ja si celkke: Dai ruđai diti, mak oudeb have botte ruoktot min sækai siste, dolvvujuvvup mi sisa, vai son bæssa gævvat min bagjeli ja fallitet min ja valddet min balvvalægjen oktanaga min asenidamekguim.
18. Si manne damditi dokko dam olbma lusa, gutte læi Josefa vieso bagjel, ja sardnu sudnji vieso uvsa oudast.
19. Ja si celkke: Gula muo, mu hærram, mi bođimek oudeb have vuolas oastem diti biemo,
20. ja de dapatuvai, go mi bođimek igjasagjai ja rabasteimek min sækaidæmek, gæča, de legje ješguđege ruđak bajemusast su sæka siste, min ruđak sin viekkagæsek mielde, ja mi læp dal buktam daid fastain mieldamek,
21. ja mi læp buktam æra ruđaid vuolas mieldamek oastem diti biemo dai oudast; æp mi dieđe, gi min ruđaid bijai min sækai sisa.
22. De celki son: Di oažžobetet læt rafhest, allet bala! Din Ibmel ja din ačadek Ibmel læ addam digjidi davvera din sækaidasadek, din ruđak læk boattam mu lusa. Ja son buvti Simeona olgus sin lusa. 42, 24.
23. Ja olmai doalvoi olbmaid Josefa vieso sisa ja addi sigjidi čace, ja si basse sin julgidæsek, ja son addi sigjidi biemo sin asenidi.
24. Ja si rakadegje addaldaga garvesen, dassači go Josef bođi gaskabæive aige; dastgo si legje gullam, atte si galgge dast borrat.
25. Ja go Josef bođi vieso sisa, de bukte si sudnji addaldaga, maid si legje buktam mieldesek, vieso sisa ja luoittadegje ædnami vuolas su ouddi.
26. Mutto son jærai sist, gævaigo sigjidi burist, ja celki: Gævvago din aččai burist, dam vuorrasi, gæn birra di sarnoidek? Velago son ælla?
27. Si vastedegje: Burist gævva du balvvalægjai, min aččai, son ælla vela; ja si gobmerdegje ja luoittadegje su ouddi vuolas.
28. Ja go son bajas bajedi su čalmides ja oini Benjamina, su vieljas, su ædnes barne, de celki son: Lægo dat din nuoramus viellja, gæn birra di munji sarnoidek? Ja son celki: Ibmel lifči dudnji arbmogas, mu barnačam!
29. Ja Josef hoapoti ječas erit, dastgo su vaibmo buli su vieljas vuostai, ja son ocai saje, gost son bæsaši čierrot; ja son manai gammares sisa ja čieroi dobbe.
30. Ja dasto basai son su muođoides ja manai olgus, ja son dagai ječas nanosen ja celki: Bigjet borramuša ouddan!
31. Ja si bigje ouddan sudnji sierra ja sigjidi sierra ja Egyptalažaidi, guđek borre suina, sierra; dainago Egyptalažak æi mate borrat Ebrealažaiguim, dastgo dat læ fastevuotta Egyptalažaidi.
46, 34. 2 Mos. 8, 26.
32. Ja si čokkajegje su muođoi oudast, dat vuostas riegadægje su vuostas riegadæmes mielde ja dat nuoramus su nuorravuođas mielde, ja olbmak gečče ovdušemin, guim guoimes ala.
33. Ja borramuš buktujuvvui su

lutte sigjidi, ja Benjamini buktujuvvui vitta dam maďe borramuš go guttige dain ærain; ja si jukke ja jukke ječaidæsek ilolaǯǯan su lutte.

44. Kapittal.

Josef bijata su silbba-jukkamlittes Benjamina sekki, ja go dat gavdnu dobbe, de dakkaludda son, dego son aigusi dollit su aldsesis balvvalægjen, 1—13. Juda rokkadalla Josefa luoittet Benjamina luovos, ja atte son ješ oǯuši šaddat balvvalægjen Benjamina sagjai, 14—34.

1. Ja son gočoi dam, gutte læi su vieso bagjel, ja celki: Dævde olbmai sækaid biemoin, nuft ollo go si mattek fievrredet, ja bija ješguďege ruďaid bajemussi su sekki!
2. Mutto mu jukkamlitte, silbbalitte, galgak don bigjat bajemussi dam nuoramusa sekki oktanaga ruďaiguim su gorni oudast; ja son dagai Josef sani mielde, maid son læi sardnom.
3. Iďďedest, go čuvgudi, de luitte si olbmaid sin aseniguim vuolgget.
4. Go si legje mannam gavpugest olgus æige læm vela gukkas ollim, de celki Josef sudnji, gutte læi su dalo bagjel: Rakkan, doarred olbmaid, ja go don jovsak sin, de galgak don cælkket sigjidi: Manne lepet di mavsatam burid bahain?
5. Igo dat læk dat jukkamlitte, mast mu hærra jukka, ja maina son einosta? Di lepet dakkam boastot daggo bokte, maid di lepet dakkam.
6. Ja son jovsai sin ja sarnoi daid sanid sigjidi.
7. De celkke si sudnji: Manne sardno min hærra daggar sanid? Lekus dat gukken erit du balvvalegjinad dakkat daggar dago.
8. Gæča, daid ruďaid, maid mi gavnaimek bajemusast min sækainæmek, læp mi buktam dudnji fastain Kanaan ædnamest, moft galgašeimek mi dalle suoladet du hærra viesost silba daihe golle?
9. Dat du balvvalegjinad, gæn lutte dat gavdnujuvvuča, son galgga jabmet, ja dasa vela aiggop mi maidai læt mu hærram balvvalægjek.
10. Ja son celki: Noa juo, lekus, nuftgo di lepet cælkkam! Son, gæn lutte dat gavdnujuvvuča, galgga læt mu balvvalægje, mutto di galggabetet læt luovos.
11. De si hoapotegje ječaidæsek ja valdde ješ gutteg su sækas vuolas ædnam ala ja rabastegje ješ gutteg su sækas.
12. Ja son burgi, ja son algi dam boarrasebmusest ja loapati dam nuoramussi; ja jukkamlitte gavdnui Benjamina sæka siste.
13. De gaikodegje si sin biktasidesek ja noaďotegje, ješ gutteg su asenes, ja macce ruoktot gavpugi.
14. Ja Juda ja su vieljak botte Josefa vissui, go son ain læi dast, ja si luoittadegje ædnami su muoďoi ouddi.
15. De celki Josef sigjidi: Mi dat læ dagoid, maid di lepet dakkam? Epetgo di diettam, atte daggar olmai go mon matta einostet?
16. Ja Juda celki: Maid galggap mi cælkket mu hærrasam? Maid galggap mi sardnot, ja maina galggap mi ašetuttet ječaidæmek? Ibmel læ gavdnam du balvvalegjidad værredago; gæča, mi læp mu hærram balvvalægjek, sikke mi ja son, gæn lutte jukkamlitte læ gavdnum.
17. Mutto son celki: Lekus dat gukken must erit dam dakkat! Dat olmai, gæn lutte jukkamlitte læ gavdnum, son galgga læt mu balvvalægje, mutto mannet di rafhin bajas din ačadek lusa!
18. De loaidasti Juda ouddan su lusa ja celki: Gula muo, mu hærram! Rakkasam, divte du balvvalægjad sardnot ovta sane mu hærram beljidi, ja ale divte du

moarad cakkidet du balvvalægjad vuostai; dastgo don læk nuftgo Farao.

19. Mu hærram jærai su balvvalegjines ja celki: Lægo dist acce daihe viellja?

20. De celkimek mi mu hærrasam: Mist læ boares acce, ja sust læ nuorra bardne, gutte læ riegadam su boaresvuođast; ja dam viellja læ jabmam, ja son læ okto baccam su ædnes maŋŋeli, ja su acce rakista su.

21. Ja don celkkik du balvvalegjidasad: Buktet su vuolas mu lusa, vai mon oažom su oaidnet jeccam calmiguim.

22. De celkimek mi mu hærrasam: Barnaš i mate guođđet su aces; dastgo jos son guođaši su aces, de dat jamaši.

23. Mutto don celkkik du balvvalegjidasad: Jos i din nuoramus vielljadek boađe vuolas din mielde, de epet di šatan oažo oaidnet mu muođoid.

24. Ja de dapatuvai, go mi læimek boattam bajas du balvvalægjad, mu accam, lusa, de muittaleimek mi sudnji mu hærram sanid.

25. Ja min accamek celki: Vulgget fastain ja ostet vehaš biemo!

26. De mi celkimek: Æp mi mate vuolgget vuolas; mutto jos min nuoramus vielljamek læ min mielde, de aiggop mi vuolgget vuolas; dastgo æp mi ožžo olbma muođoid oaidnet, go min nuoramus vielljamek i læk min mielde.

27. Mutto du balvvalægje, mu accam, celki migjidi: Di diettebetet, atte mu akka riegadatti munji guokte barne;

28. ja nubbe manai erit mu lutte, ja mon celkkim: Vissasi, son læ jamas gaikoduvvum; imge mon læk oaidnam su dassaci.

29. Jos di dal valddebetet maidai dam mu muođoi oudast erit, ja mikkege likkotesvuođaid dæivva su, de di sattebetet mu curggis vuovtaid morrašin vuolas jabmi aibmoi.

30. Ja dal, go mon boađam du balvvalægjad, mu accam, lusa, ja barnaš i læk min mielde, — su siello læ namalassi cadnujuvvum gidda dam sillui, —

31. de dat dapatuvva, go son oaidna, atte barnaš i læk mielde, atte son jabma; du balvvalægjek sattek du balvvalægjad, min accamek, curggis vuovtaid morrašin vuolas jabmi aibmoi.

32. Dastgo du balvvalægjat dakkedi barnaca harrai mu accam oudast ja celki: Jos mon im buvte su ruoktot du lusa, de aigom mon guoddet siva mu accam oudast buok mu beividam.

33. Ja dal, rakkasam, divte du balvvalægjad baccet barnaca saggjai balvvalægjen mu hærram lusa, mutto divte barnaca mannat bajas su vieljaidesguim!

34. Dastgo moft galgašim mon mannat bajas mu accam lusa, muđoi go barnaš læ mu mielde? Im mon mataše oaidnet dam varnotesvuođa, mi dæivvedifci mu accam.

45. Kapittal.

Josef dovdat jecas su vieljaidasas, sardno usteblažat sigjidi, cajet sigjidi Ibmel oudastoaidnema dam dapatusa siste, 1—8. Son bigja sane sin mielde sin accasæsek ja gocco su boattet vuolas lusas obba su bærrašines ja buok su obmudagaines, sadde addaldagaid ja vavnaid sin mielde, 9—24. Si mannek ruoktot ja muittalek Jakobi dam ilolaš saga, 25—28.

1. Ja Josef i mattam šatan æmbo doalatallat sin buokai oudast, guđek cužžu su lutte, ja son cuorvoi: Mannus juokke olmai olgus mu lutte! Ja i oktage olmai cužžom su lutte, go Josef dovdati jecas su vieljaidasas.

2. Ja son čierrogođi jidnusi; ja Egyptalažak ja Farao dallo gulle dam.
3. Ja Josef celki su vieljaidasas: Mon læm Josef, velago mu aččam ælla? Ja su vieljak æi mattam sudnji vastedet; dastgo si legje suorgganam sust.
4. De celki Josef su vieljaidasas: Rakkasidam, bottet mu lusa, ja si manne su lusa; ja son celki: Mon læm Josef, din vielljadek, gæn di vuvdidek Egypteni.
5. Mutto allet dal læge morrašest ja allet ædnaduda damditi, go di vuvdidek muo deiki! Dastgo din hægast bisotam diti, læ Ibmel vuolgatam muo deiki din ouddalist; 50, 20.
6. dastgo dal læ nælgge læmaš guokte jage ædnamest, ja vela læk vitta jage, mai siste i galga læt bælddojorggom ige lagjim.
7. Mutto Ibmel læ vuolgatam muo din ouddalist aimoin bisotam diti digjidi bacatasa ædnam ala ja bisotam diti din hægast — stuora gagjujubmen.
8. Ja dal, epet di læk vuolgatam muo deiki, mutto Ibmel; ja son læ bigjam muo Farao aččen ja hærran obba su dalo bagjel ja rađđijægjen obba Egypten ædnamest.
9. Gaččet ja mannet bajas mu aččam lusa ja celkket sudnji: Nuft cælkka du bardnat Josef: Ibmel læ bigjam muo hærran obba Egypten bagjel; boađe vuolas mu lusa, ale ajetala!
10. Ja don galgak assat Gosen ædnamest ja læt lakka mu lutte, don ja du manak ja du manai manak ja du smavva oamek ja du stuora oamek ja buok dat, mi dust læ.
11. Ja mon aigom morraš adnet du oudast dobbe, dastgo vitta jage vela læ nælgge, — amad don roappanet, don ja du dallo ja dak buokak, guđek dudnji gullek.
12. Ja gæča, din čalmek ja mu vielljam Benjamin čalmek oidnek, atte mon mu ječčam njalmin sarnom dinguim.
13. Ja di galggabetet muittalet mu aččasam buok mu hærvasvuođa Egyptenest ja buok, maid di lepet oaidnam; ja gaččet buktet mu aččam deiki vuolas.
14. De doppi son Benjamin, su vieljas, čæbet birra ja čieroi, ja Benjamin čieroi su čæbetest.
15. Ja son cummesti buok su vieljaides, ja son čieroi sogjot sin bagjel; ja dastmaŋŋel sarnodegje su vieljak suina.
16. Ja go dat gulostuvai Farao vissui ja celkkujuvvui: Josefa vieljak læk boattam, de likojegje Farao ja su balvvalægjek dasa.
17. Ja Farao celki Josefi: Cælke du vieljaidasad: Dakket dam: Noađoteket din spiridædek ja vulgget ja mannet Kanaan ædnami,
18. ja valddet din ačadek ja din dallo-olbmuidædek ja bottet mu lusa, ja mon aigom addet digjidi dam buoremusa Egypten ædnamest, ja di galggabetet borrat ædnama buoiddevuođast.
19. Ja dust læ mu goččom: Dakket dam: Valddet aldsesædek Egypten ædnamest vavnaid din manaidasadek ja din akaidasadek ja dolvvot din ačadek daiguim ja bottet,
20. ja allusek din čalmek gečču morrašin din galvoidi; dastgo dat buoremus obba Egypten ædnamest læ din.
21. Ja Israel barnek dakke nuft; ja Josef addi sigjidi vavnaid Farao goččom mielde ja addi sigjidi nieste matkai.
22. Ja son addi sigjidi buokaidi gæsage garvoid molsastakkan, mutto Benjamini addi son golbma čuođe sekel silba ja viđaid garvoid molsastakkan.
23. Ja su aččasis vuolgati son damanaga lakai loge asena, mak

gudde dain buoremus šaddoin Egyptenest, ja loge njiŋŋelas asena, mak gudde gornid ja laibe ja biebmošlajaid su aččai matke alde.

24. Ja son luiti su vieljaides vuolgget, ja si vulgge; ja son celki sigjidi: Allet bælke matke alde!

25. De manne si bajas Egyptenest ja botte Kanaan ædnami, Jakoba, sin ačesek, lusa.

26. Ja si muittalegje sudnji ja celkke: Josef læ ain ællemen, ja son læ rađđijægjen obba Egypten ædnam bagjel; mutto su vaibmo bisoi galmasen, dastgo i son oskom sigjidi.

27. Mutto go si celkke sudnji buok Josefa sanid, maid son læi sigjidi sardnom, ja go son oini vavnaid, maid Josef læi saddim gæsetam diti su dai alde, de arvosmuvai Jakoba, sin ače, vuoigŋa.

28. Ja Israel celki: Dast læ galle, Josef, mu bardnam, læ ain ællemen; mon aigom vuolgget ja oaidnet su, ouddalgo mon jamam. 46, 30.

46. Kapittal.

Jakob vuolgga Egypteni obba su daloines, Hærra almostatta ječas sudnji Beersebast ja nanne su gærdodedin daid ouddal addujuvvum loppadusaid, 1—7. Obba Jakob sokkagodde bajas lokku, 8—27. Josef boatta su aččes oudald ja sardno su vieljaidesguim sin boatte assamsaje birra Gosenest, 28—34.

1. Ja Israel sirddai buok daina, mi sust læi, ja bođi Beersebai; ja son oaffarušai njuovvam-oaffarid su ačes, Isak, Ibmeli. Salm. 105, 23.

2. Ja Ibmel celki Israeli oainatusa siste ikko: Jakob, Jakob! Ja son celki: Gæča, dast mon læm.

3. Ja son celki: Mon læm Ibmel, du ačad Ibmel; ale bala mannamest vuolas Egypteni, dastgo mon aigom dakkat du dobbe stuora almugen. 35, 11.

4. Mon aigom mannat vuolas duina Egypteni, ja mon aigom vissasi maidai doalvvot du fastain bajas; ja Josef galgga dappat du čalmid. 50, 1.

5. Ja Jakob sirddai Beersebast; ja Israel barnek dolvvu Jakoba, sin ačesek, ja sin manaidæsek ja sin akaidæsek dai vavnai alde, maid Farao læi saddim su dai alde gæsetam varas.

6. Ja si valdde sin omidæsek ja sin obmudagaidæsek, maid si legje fidnim aldsesæsek Kanaan ædnamest; ja si botte Egypteni, Jakob ja buok su nalle suina;

7. su barnides ja su barni barnides, su nieidaides ja su barni nieidaides ja buok su nales doalvoi son mieldes Egypteni.

8. Ja dak læk Israel manai namak, gudek botte Egypteni: Jakob ja su barnek: Jakoba vuostasriegadægje Ruben,
2 Mos. 6, 14 j. n. v. 4 Mos. 26, 5 j. n. v. 1 Muit. 2—8.

9. ja Ruben barnek: Hanok ja Pallu ja Hesron ja Karmi,

10. ja Simeon barnek: Jemuel ja Jamin ja Ohad ja Jakin ja Sohar ja Saul, Kananitalaš nisson bardne,

11. ja Levi barnek: Gerson, Kahat ja Merari,

12. ja Juda barnek: Er ja Onan ja Sela ja Peres ja Serah, — mutto Er ja Onan læiga jabmam Kanaan ædnami, — ja Peresa barnek læiga Hesron ja Hamul;

13. ja Isaskar barnek: Tola ja Puva ja Job ja Simron,

14. ja Sebulon barnek: Sered ja Elon ja Jahleel;

15. dak legje Lea manak, gæid son riegadatti Jakobi Mesopotamiast, oktanaga Dinain, su nieidain, okti buok barnek ja nieidak golbma njæljad lokkai sielo;

16. ja Gad barnek: Sifjon ja Haggi, Suni ja Esbon, Eri ja Arodi ja Areli,

17. ja Aser barnek: Jimna ja Jisva ja Jisvi ja Bria ja Serah, sin oabba; ja Bria barnek læiga Heber ja Malkiel;
18. dak legje Silpa manak, gæn Laban addi Leai, su nieiddasis, ja son riegadatti Jakobi daid, gutta nubbe lokkai sielo;
19. Rakel, Jakoba aka, barnek: Josef ja Benjamin;
20. ja Josef oaʒoi manaid Egypten ædnamest, gæid Asnat, Potifera, On papa, nieidda, riegadatti sudnji: Manasse ja Efraim; 41, 50 j. n. v.
21. ja Benjamina barnek: Bela ja Beker ja Asbel, Gera ja Naaman, Ehi ja Ros, Muppim ja Huppim ja Ard;
22. dak legje Rakel manak, mak riegadegje Jakobi, okti buok njællje nubbe lokkai sielo;
23. ja Dan barnek: Husim;
24. ja Naftali barnek: Jaseel ja Guni ja Jeser ja Sillem;
25. dak legje Bilha barnek, gæn Laban addi Rakeli, su nieiddasis, ja son riegadatti Jakobi daid, okti buok čieča sielo.
26. Buok dak sielok, gæk botte Jakobin Egypteni, gæk legje vuolggam su alemin, ærreb Jakob barni akai, legje okti buok gutta čiččid lokkai sielo.
27. Ja Josef barnek, guđek læiga sudnji riegadam Egyptenest, læiga guokte sielo; buok sielok Jakoba dalost, mak botte Egypteni, legje čieča loge. 2 Mos. 1, 5.
28. Ja son vuolgati Juda ječas ouddalist Josef lusa, vai dat oapestifči su Goseni; ja si botte Gosen ædnami.
29. Ja Josef gæsastatti su vavnas ja manai bajas Goseni boattem diti Israel, su ačes, oudald; ja go son bođi su čalmi ouddi, de doppi son su čæbet birra ja čieroi su čæbetest gukka.
30. De celki Israel Josefi: Dal mon galle mielastam jamam, maŋelgo mon læm oaidnam du muođoid, atte don ain ælak.
31. Ja Josef celki su vieljaidasas ja su ačes dalloi: Mon aigom mannat bajas ja muittalet Faraoi ja cælkket sudnji: Mu vieljak ja mu aččam dallo, guđek legje Kanaan ædnamest, læk boattam mu lusa.
32. Ja olbmak læk oabmegæčček, dastgo si læk daggar olbmuk, guđek alelassi læk barggamen oabmesakketemin; ja smavva omidæsek ja stuora omidæsek ja buok, mi sist læ, læk si buktam deiki.
33. Ja go Farao ravkata din ja cælkka: Mi læ din fidno?
34. de galggabetet di cælkket: Du balvvalægjek læk barggam oabmesakketemin min nuorravuottamek rajest ja gidda dassači, sikke mi ja min vanhemak, — vai di oʒuseidek assat Gosen ædnamest; dastgo buok oabmegæčček læk fastevuottan Egyptalaʒaidi.

47. Kapittal.

Viđas Josef vieljain divvujuvvujek Farao ouddi, son suovva Jakoba su bærrašines assat Gosenest. Jakob divvujuvvu Farao ouddi ja buristsivdneda su, 1—10. Josef bajasdoalla su ačes dalo ja Egyptalaʒaid laibin, 11—26. Jakob valdda Josefest vale dam ala, atte son galgga havddadet su Kanaani, 27—31.

1. Ja Josef bođi ja muittali Faraoi ja celki: Mu aččam ja mu vieljaidam sin smavva omidæsekguim ja sin stuora omidæsekguim ja buok daina, mi sist læ, læk boattam Kanaan ædnamest; ja gæča, si læk Gosen ædnamest.
2. Ja buok su vieljaines valdi son vitta olbma ja divoi sin Farao muođoi ouddi.
3. De celki Farao su vieljaidi: Mi læ din fidno? Ja si celkke Faraoi: Du balvvalægjek læk oabmegæčček, sikke mi ja min vanhemak. 46, 33. 34.

4. Ja si celkke vela Faraoi: Mi læp boattam assam varas amasen dam ædnamest; dastgo i læk mikkege guottomušaid daidi omidi, mak du balvvalegjin læk, dainago nælgge læ garas Kanaan ædnamest; ja dal, suova goit du balvvalegjidad assat Gosen ædnamest!

5. Ja Farao celki Josefi: Du aččat ja du vieljaidad læk boattam du lusa;

6. Egypten ænam læ du oudast: Divte du ačad ja du vieljaidad assat ædnam buoremus oasest, divte sin assat Gosen ædnamest! Ja jos don dieđak, atte sin gaskast læk šiega olbmak, de bija sin bajeldgæččen dai omi bagjel, mak must læk!

7. Ja Josef doalvoi Jakoba, su ačes, sisa ja divoi su Farao muođoi ouddi; ja Jakob buristsivdnedi Farao.

8. Ja Farao celki Jakobi: Ollogo læk du ællemjagi bæivek?

9. Ja Jakob celki Faraoi: Mu vieresvuođa jagi bæivek læk čuođe ja golbma loge jage; harvvak ja bahak læk mu ællemjagi bæivek læmaš, æige dak læk joksam mu vanhemidam ællemjagi beivid, sin vieresvuođa beivinæsek.

1 Muit. 29, 15. Salm. 39, 13; 119, 19. Ebr. 11, 13.

10. Ja Jakob buristsivdnedi Farao; ja son manai olgus Farao muođoi oudast.

11. Ja Josef addi su ačes ja su vieljaides assagoattet ja addi sigjidi baikid Egypten ædnamest, ædnam buoremus oasest, Raamses ædnamest, nuftgo Farao læi goččom.

12. Ja Josef fuolai su aččasis ja su vieljadasas ja obba su ačes dalloi laibe manai logo mielde.

13. Ja i læm laibbe obba ædnamest; dastgo nælgge læi hui garas, nuft atte Egypten ædnam ja Kanaan ædnam apek legje mannam nælge diti.

14. Ja Josef čoggi buok daid rudaid, mak gavdnujegje Egypten ædnamest ja Kanaan ædnamest, dai gorni oudast, maid si oste; ja Josef buvti ruđaid Farao vissui.

15. Mutto go ruđak legje nokkam Egypten ædnamest ja Kanaan ædnamest, de botte buok Egyptalažak Josef lusa ja celkke: Adde migjidi laibe, dastgo manne galggap mi jabmet du čalmi oudast? Dastgo mist æi læk šat æmbo ruđak.

16. Ja Josef celki: Buktet deiki din omidædek, de addam mon digjidi laibe din omi oudast, jos dist æi læk šat æmbo ruđak.

17. De bukte si sin omidæsek Josef lusa, ja Josef addi sigjidi laibe hæstai oudast ja smavva omi oudast ja stuora omi oudast, mak sist legje, ja aseni oudast; ja son bajasdoalai sin laibin buok sin omi oudast dam jage.

18. Ja go dat jakke læi nokkam, de botte si su lusa dam nubbe jage ja celkke sudnji: Æp mi aigo dam čiekkat mu hærram oudast, atte dal læk ruđak nokkam, ja oamek, mak mist legje, læk boattam mu hærram lusa; i læk mikkege baccam mu hærrasam ærrebgo min rubmašak ja min ænam.

19. Manne galggap mi roappanet du čalmi oudast, sikke mi ja min ænam? Oaste min ja min ædnama laibe oudast, ja mi oktan min ædnaminamek aiggop læt Farao balvvalægjek; ja adde migjidi gilvvagid, vai mi ælašeimek æpge jamaše, ja amas ænam šaddat avdemen.

20. De osti Josef buok ædnama Egyptenest Faraoi; dastgo Egyptalažak vuvdde ješ gutteg su ædnames, dainago nælgge læi garas sin bagjel; ja ænam šaddai Farao ænamen.

21. Mutto albmuga sirdašutti

son birra gavpugidi, nubbe gæčest nubbe gæččai Egypten ædnamest.

22. Aivestassi papai ædnama i son oastam; dastgo mærreduvvum oasse læi Faraost addujuvvum papaidi, ja si elle sin mærreduvvum oasestæsek, maid Farao læi addam sigjidi; damditi æi si vuovddam sin ædnamæsek.

23. Ja Josef celki albmugi: Gæča, mon læm dal oastam din ja din ædnamædek Faraoi; geččet, da læk digjidi gilvvagak, gilvvet dal ædnama!

24. Ja go šaddo boatta, de galggabetet di addet viđad oase Faraoi, ja dam njællje oase galggabetet di adnet gilvan din bældoidasadek ja biebmon aldsesædek ja sigjidi, guđek læk din daloin, ja biebmon din manaidasadek.

25. Ja si celkke: Don læk bisotam min hægast; divte min gavdnat armo mu hærram čalmi oudast, ja mi aiggop læt Farao balvvalægjek.

26. De bijai Josef dam gædnegasvuottan gidda odnaš bæive raggjai Egypten ædnam ala, atte Farao galgai oažžot viđad oase; duššefal papai ænam i šaddam Farao ænamen.

27. Ja Israel asai Egypten ædnamest, Gosen ædnamest, ja si rabedegje aldsesæsek baikid dobbe obmudakkan ja legje šaddolažžak ja ædnanegje sagga.

Salm. 105, 24. Ap. dag. 7, 17.

28. Ja Jakob eli Egypten ædnamest čieča nubbe lokkai jage; ja Jakoba bæivek, su ællemjagek, šadde čuođe ja čieča viđad lokkai jage.

29. Ja go Israela bæivek lakkanišgotte jabmemi, de ravkai son su barnes Josefa ja celki sudnji: Rakkasažžam, jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, de bija du gieđad mu alem vuollai ja čajet munji dam arkalmastemvuođa ja oskaldasvuođa, atte don ik havddad muo Egypteni; 24, 2.

30. mutto mon datom vuoiŋadet mu vanhemidam lutte, ja don galgak doalvvot muo erit Egyptenest ja havddadet muo sin havddai. Ja son celki: Mon galgam dakkat du sane mielde.

31. Mutto son celki: Vuorno munji dam; ja son vuornoi sudnji dam. Ja Israel rokkadalai gobmot sænga oaivvevuluča bagjel.

1 Gong. 1, 47. Ebr. 11, 21.

48. Kapittal.

Jakob buocca; Josef boatta su lusa su barnesguovtoin, gæid Jakob valdda su barnides lokkoi, 1—7. Son buristsivdned sodno ja adda dam nuorabui buorebvuođa dam boarrasæbbo ouddali ja adda Josefi ovta ænambitta ouddali su vieljai, 8—22.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, de celkkujuvvui Josefi: Gæča, du aččat læ buoccamen; ja son valdi goabbašagaid barnides mieldes, Manasse ja Efraim.

2. Ja dat dieđetuvvui Jakobi ja celkkujuvvui: Gæča, du bardnat Josef læ boattam du lusa. De nanosmatti Israel ječas ja čokkedi sænga ala.

3. Ja Jakob celki Josefi: Dat buokvægalaš Ibmel almostatti ječas munji Lusast Kanaan ædnames ja buristsivdnedi muo.

35, 6. 9—13.

4. Ja son celki munji: Gæča, mon aigom dakkat du šaddolažžan ja ædnanattet du ja dakkat du almug-joavkkon, ja mon aigom addet du nallai du maŋŋel dam ædnama agalaš oabmen.

5. Ja dal, du barne guovtos, guđek læba dudnji riegadam Egypten ædnamest, ouddalgo mon bottim du lusa Egypteni, dak galggaba læt mu; Efraim ja Manasse galggaba læt munji nuftgo Ruben ja Simeon. 46, 20.

6. Mutto du nalle, maid don

læk sodno maŋŋel sakketam, galgga
læt du; sin vieljaidæsek nama mielde
galggek si goččujuvvut sin arbbe-
oasestæsek.
7. Ja go mon bottim Mesopo-
tamiast, de jami Rakel must Ka-
naan ædnami matke alde, go ain
læi mihha matke Efrati; ja mon
havddadim su dokko dam balgga
gurri, mi manna Efrati, dat læ
Betlehem. 35, 16. 19.
8. Ja Israel oini Josef barnid
ja celki: Gæk dak læba?
9. Ja Josef celki su aččasis:
Dak læba mu barnek, gæid Ibmel
læ addam munji dabe. Ja son
celki: Buvte sodno deiki mu lusa,
ja mon aigom sodno buristsivd-
nedet.
10. Ja Israela čalmek legje
sevnjudam boaresvuođast, i son
mattam oaidnet; ja son doalvoi
sodno su lakka, ja son cummesti
sodno ja valdi sodno sallasis.
11. Ja Israel celki Josefi: Im
mon livče jurdašam oažžot oaid-
net du amadajo, ja gæča, Ibmel
læ addam muo oaidnet vela du
nalege.
12. Ja Josef doalvoi sodno erit
su čibbi oudast ja gobmerdi ječas
su muođoi oudast ædnami.
13. Ja Josef valdi sodno goab-
bašagaid, Efraim su olgiš gietta-
sis Israela gurot gieđa vuostai ja
Manasse su gurot giettasis Israela
olgiš gieđa vuostai, ja doalvoi
sodno dokko su lusa.
14. Ja Israel geiggi su olgiš
gieđas ja bijai dam Efraim oaive
ala, vaiko son læi dat nuorab, ja
su gurot gieđas Manasse oaive
ala; æktodatoines bijai son su
gieđaiđes nuft, dastgo Manasse
læi dat vuostasriegadægje. 19. v.
15. Ja son buristsivdnedi Jo-
sefa ja celki: Dat Ibmel, gæn
muođoi oudast mu vanhemak, Abra-
ham ja Isak, vagjoleiga, dat Ib-
mel, gutte læi mu baiman, dam
rajest go mon šaddim, gidda od-
naš bæive ragjai, Salm. 23, 1.
16. dat engel, gutte besti muo
buok bahast, buristsivdnedekus
barnača-guovto, vai soai goččujuv-
vušeiga mu nama mielde ja mu
vanhemidam, Abraham ja Isaka,
nama mielde, ja vai soai ædna-
nifčiga sagga gasko ædnama.
17. Go Josef oini, atte su ačče
bijai su olgiš gieđas Efraim oaive
ala, de dat læi su miela vuostai,
ja son doppi su ačes gieđa divvom
varas dam Efraim oaive alde Ma-
nasse oaive ala.
18. Ja Josef celki su aččasis:
Ale nuft, mu áčačam! dastgo dat
læ dat vuostasriegadægje, bija du
olgiš gieđad su oaive ala!
19. Mutto su ačče biettali ja
celki: Mon dieđam dam, mu bar-
načam, mon dieđam dam, son
maidai galgga šaddat almugen,
ja son maidai galgga šaddat stuo-
resen; mutto almaken galgga su
nuorab viellja šaddat stuorebun
go son, ja su nalle galgga šaddat
almugjoavkkon.
20. De buristsivdnedi son sod-
no dam bæive ja celki: Du bokte
galgga Israel buristsivdnedet ja
cælkket: Ibmel dagaši du nuftgo
Efraim ja nuftgo Manasse! Ja
son bijai Efraim Manasse oud-
dali.
21. Ja Israel celki Josefi: Gæ-
ča, mon jamam, ja Ibmel galg-
ga læt dinguim ja doalvvot din
fastain ruoktot vanhemidadek æd-
nami.
22. Ja mon addam dudnji oud-
dali du vieljaidad ovta ænam-
bitta, maid mon valdam Amori-
talažai gieđast mu mikinam ja
mu davginam. Joh. 4, 5.

49. Kapittal.

Jakob čokke su guokte nubbe lok-
kai barnes ja muittal sigjidi, mi sigji-

di galgga dapatuvvat ja sin sokkagoddai dain boatte aigin, ja dagga manost, atte Messias galgga ouddan boattet Judast, 1—28; goččo sin ječas havddadet su vanhemides lusa ja jabma, 147 jage boaresen, 29—33.

1. Ja Jakob ravkai su barnides lusas ja celki: Čoagganeket, ja mon aigom muittalet digjidi, mi digjidi galgga dapatuvvat dain maŋemuš beivin*.

* d. l. dam aige, go einostusak devddujuvvujek. 5 Mos. 33, 1 j. n. v.

2. Bottet čoakkai ja gullet, di Jakoba barnek, gulddaleket Israela, din ačadek!

3. Ruben, don læk mu vuostas riegadægje, mu fabmo ja mu gievrravuođa vuostas šaddo, buorebvuođain gudnalašvuođa dafhost, buorebvuođain famo dafhost. 29, 32.

4. Don abbok nuftgo čacce, ik don galga adnet buorebvuođa, dastgo don mannik du ačad oađđemsagjai; dalle æppebasotik don dam, — mu senggi manai son! 35, 22. 1 Muit. 5, 1.

5. Simeon ja Levi læba vieljačak, vækkavaldalaš værjok læk sodno miekek.

6. Sodno ciegos rađđadallami allus bottu mu siello! sodno čoagganæbmai allus servvu mu gudne*! Dastgo sodno moarestæsga goddiga soai olbmaid, ja sodno ješrađalašvuođastæsga labmiga soai vuovsaid. * siello. 34, 25 j. n. v.

7. Garroduvvum lekus sodno moarre, dastgo dat læi goavve, ja sodno sutto, dastgo dat læi garas! mon aigom juogadet sodno Jakobi ja biđgit sodno Israeli. Josv. 19, 1; 21, 2 j. n. v.

8. Juda, — du galggek du vieljak ramedet, du gietta galgga læt du vašalaǯai nieke alde; du ouddi galggek du ačad barnek luoittadet ædnami. 1 Muit. 5, 2.

9. Nuorra legjon læ Juda, stajadusast læk don likkam bajas, mu barnačam! Son vællan ædnami, son vuoiŋad nuftgo legjon, nuftgo njiŋŋelas legjon; gi duosta boktet su bajas? 5 Mos. 33, 7.

10. I galga gonagassepter gaiddat Judast, ige rađđimsoabbe su julgi guorast, gidda dassači go rafhe rakadægje boatta, ja albmugak šaddek sudnji gulolaǯǯan. Es. 9, 6. 7. Efes. 2, 14.

11. Son čadna vidnemurri su nuorra asenes ja dam šiega vidnemurri su njiŋŋelas asenes čivga; son bassa vinest su biktasides ja vidnemurji varast su gavtes.

12. Su čalmek læk sævdnjadak vinest, ja su banek vielggadak mielkest.

13. Sebulon, — appegaddest galgga son assat, ja son galgga jorrat skipai gaddest, ja su gilgga galgga orrot Sidon lakka. Josv. 19, 10. 11. 5 Mos. 33, 18. 19.

14. Isaskar læ nanadaktajes asen, mi livvad oabmegardi gaskast. 5 Mos. 33, 18.

15. Ja son oini, atte livva læi buorre, ja atte ænam læi lieggos; ja son sojaldatti su oalges guoddet noađe ja šaddai barggogædnegas balvvalægjen.

16. Dan galgga dubmit su albmuges, nuftgo okta Israel sokkagoddin. Duob. 16, 31.

17. Dan galgga læt gærmaš gæino alde, čoarvvegærmaš balgga alde, mi gaskesta hæsta šušmidi, nuft atte dam ridijægje gačča maŋales.

18. Du bestujume maŋŋai vuordam mon, Hærra! Salm. 119, 166.

19. Gad, — vækka galgga bakkit su bagjeli, mutto son galgga bakkit dam maŋŋoša bagjeli.

20. Aserest boatta dat, mi læ buoidde, su laibbe, ja son adda gonagaslaš hærskoid. 5 Mos. 33, 24.

21. Naftali læ luovos ruotte njiŋŋelas sarva, son ouddan bukta čabba sanid. Duob. 4, 6; 5, 1.

22. Šaddolaš muora suorgge læ Josef, šaddolaš muora suorgge aja-

gaddest; oavsek gæiggajek olgus muvra bagjel.

23. Ja si harddek su ja bačalek su ala, ja si doarradallek su, — dak njuollabaček.

24. Mutto su davgge bisso nanosen, ja su gieđai čækkerak læk nannosak, — Jakoba vægalaǯa gieđai bokte, dobbe, dam baimana, Israela bavte lutte,

25. du ačad Ibmela lutte, — ja son væketifči du! dam buokvægalaǯa lutte, — ja son buristsivdnedifči du alme buristsivdnadusaiguim dago bagjen, buristsivdnadusaiguim čiegŋalasast, mi læ dabe vuollen, čiǯǯi ja ædnehæga buristsivdnadusaiguim!

26. Du ačad buristsivdnadusak bagjanekusek sagga bagjel mu maddavanhemidam buristsivdnadusai, gidda agalaš dievai rajidi; dak galggek boattet Josefa oaive bagjeli ja su oaivvečoka bagjeli, gutte læ oaivamuš su vieljaides gaskast.

27. Benjamin læ gumpe, mi gaikod; iđđedest borra son stajadusaid, ja ækkedest juogad son sallaša.

Duob. 20, 25. 1 Sam. 9, 1. 2; 14, 47.

28. Dak buokak læk Israel sokkagoddek, guokte nubbe lokkai logo mielde, ja dat læ, maid sin ačče sarnoi sigjidi; nuft buristsivdnedi son sin; ješ guđege buristsivdnedi son daina buristsivdnadusain, mi sudnji bođi. Sir. 44, 31.

29. Ja son gočoi sin ja celki sigjidi: Mon čoggujuvvum dal mu olbmuidam lusa, havddadeket muo mu vanhemidam lusa, dam bigjui, mi læ Hetitalaǯa Efron gieddest,

30. dam bigjui, mi læ Makpela gieddest, mi læ Mamre nuortabælde Kanaan ædnamest, dam gieddest, maid Abraham osti Hetitalaǯast Efronest havddadam sagjen, obmudakkan. 23, 16. 19. 20; 50, 13.

31. Dasa læk si havddadam Abraham ja Sara, su aka, dasa læk si havddadam Isaka ja Rebekka, su aka, ja dasa læm mon havddadam Lea,

25, 9; 23, 19; 35, 29.

32. dam gieddai ja dam bigjui, mi læ dast, mak læba ostum Het manain.

33. Go Jakob læi gærggam addemest su barnidasas ravvagid, de gesi son su julgides bajas senggi; ja son addi su vuoiŋas ja čoggujuvvui su olbmuides lusa.

50. Kapittal.

Josef čierro su ačes, adda su balsamerijuvvut, bivdda Faraost lobe mannat dokko ja havddadet su Kanaani, 1—6. Son manna dokko, adna stuora morašvaiddaga su bagjel, havddad su ja boatta ruoktot, 7—14. Su vieljak ballek sust, mutto son jeđđe sin; son ouddal cælkka su sokkagoddes bestujume Egyptenest ja jabma, 15—26.

1. Ja Josef gobmoli su ačes muođoi ala ja čieroi su bagjel ja cummesti su. 46, 4.

2. Ja Josef gočoi su balvvalegjides, dalkastegjid, balsamerit su ačes; ja dalkastægjek balsamerijegje Israela.

3. Ja njællje loge bæive golle dam barggoi, dastgo nuft ædnag bæivek gollek balsamerimi; ja Egyptalaǯak čirru su čieča loge bæive. 5 Mos. 34, 8.

4. Ja go moraštambæivek su bagjel legje vassam, de sarnoi Josef Farao dalloi ja celki: Jos mon læm gavdnam armo din čalmi oudast, de sardnot goit Farao beljidi ja celkket:

5. Mu aččam valdi must vuordnasa ja celki: Gæča, mon jamam; mu havddasam, maid mon roggatim aldsesam Kanaan ædnamest, dasa galgak don muo havddadet; ja dal, divte goit muo mannat bajas ja havddadet mu aččam, ja dasto maccat ruoktot! 47, 29 j. n. v.

6. Ja Farao celki: Mana bajas ja havddad du ačad, nuftgo son valdi dust vuordnasa.

7. De manai Josef bajas havddadet su ače; ja buok Farao balvvalægjek, dak vuorrasebmusak su dalost, ja buok dak vuorrasebmusak Egypten ædnamest manne bajas su mielde,

8. ja obba Josefa dallo ja su vieljak ja suače dallo; duššе sin smavva manaidæsek ja sin smavva omidæsek ja sin stuora omidæsek dikte si baccet Gosen ædnami.

9. Ja sikke vavnak ja ridijægjek manne bajas suina, nuft atte vækka læi sagga stuores.

10. Ja go si botte Goren-Atadi, mi læ dom bælde Jordan, de adne si dast stuora ja sagga lossis morašvaiddaga; ja son divti moraštuvvut su ačes diti čieča bæive.

11. Ja dam ædnam assek, Kanitalaʒak, oidne dam morraša Goren-Atadest, ja si celkke: Dat læ lossis moraš Egyptalaʒaidi; damditi goččujuvvui dam baike namma Abel Misraimen*, mi læ dom bælde Jordana.

* Egyptalaʒai moraštam-ænam.

12. Ja su barnek dakke suina, nuftgo son læi sin goččom:

13. Su barnek dolvvu su Kanaan ædnami ja havddadegje su dam bigjui Makpela gieddest, maid giddid Abraham læi oastam havddadam-sagjen, obmudakkan, Hetitalaʒast Efronest, nuortabælde Mamre. 23, 16 j. n. v.

14. Ja Josef macai Egypteni, maŋŋelgo son læi havddadam su ačes, son ja su vieljak ja dak buokak, guđek legje mannam suina bajas havddadam diti su ače.

15. Go Josefa vieljak oidne, atte sin ačče læi jabmam, de celkke si: Noago Josef dal aiguši min vašotet ja mavsatet migjidi buok dam baha, maid mi læp dakkam su vuostai!

16. Ja si bigje sane Josefi ja cælketegje sudnji: Du aččat gočoi su jabmemes ouddal ja celki:

17. Nuft galggabetet di cælkket Josefi: Rakkasaʒʒam, adde goit andagassi du vieljaidad værredago ja sin suddo; dastgo bahaid si læk dakkam du vuostai! De andagassi adde dal, du ačad Ibmel balvvalegjidi sin værredago! Ja Josef čieroi, go si sardnu sudnji.

18. Ja su vieljak manne maidai ječa dokko ja luoittadegje su muođoi ouddi ja celkke: Gæča, mi læp du balvvalægjek.

19. Ja Josef celki sigjidi: Allet bala; dastgo læmgo mon Ibmel sagjasaš?

20. Di jurdašeidek bahaid mu vuostai, mutto Ibmel jurdaši dam buorebussi, dakkam diti, mi dapatuvva odnaš bæive, bisotam diti ollo olbmuid hægast.
45, 5. Sir. 49, 20.

21. Ja dal, allet bala, mon aigom morraš adnet dist ja din manain; de ječči son sin ja sarnoi usteblaʒat sigjidi.

22. Ja Josef asai Egyptenest, son ja su ače dallo; ja Josef šaddai čuođe ja loge jage boaresen.

23. Ja Josef oini Efraim manaid goalmad bulvvi; maidai Makir, Manasse barne, manak riegadegje Josef čibbi ala*.

* d. l. riegadegje, go son læi vel ællemen, nuft atte son oaʒoi valddet sin čibbides ala.

24. Ja Josef celki su vieljaidasas: Mon jamam, ja Ibmel galgga vissasi oappaladdat din ja doalvvot din bajas dam ædnamest dam ædnami, maid son læ vurdnom Abrahami, Isaki ja Jakobi.
Ebr. 11, 22.

25. Ja Josef valdi vuordnasa Israel barnin ja celki: Ibmel galgga vissasi oappaladdat din, ja di galggabetet dalle doalvvot

mu davtid dabe bajas. 2 Mos. 13, 19. Josv. 24, 32. Sir. 49, 20.

26. Ja Josef jami čuođe ja loge jage boaresen; ja son balsamerijuvvui, ja son bigjujuvvui gistoi Egyptenest.

Nubbe Moses Girje.

1. Kapittal.

Israel manak ædnanek sagga Egyptenest, 1—7. Muttom gonagas, gutte i dovda Josefa, givseda albmuga garraset, 8—14. Son goččo sælgge-ednid goddet buok æska riegadam bardnemanaid Israelitalaǯai gaskast, ja go si æi jægad su, de balkestatta son daid manaid Niledædnoi, 15—22.

1. Ja dak læk Israel barni namak, guđek botte Egypteni; Jakob mielde botte si, jeŝgutteg su viesoines: 1 Mos. 46, 8 j. n. v.

2. Ruben, Simeon, Levi ja Juda,

3. Isaskar, Sebulon ja Benjamin,

4. Dan ja Naftali, Gad ja Aser.

5. Ja buok sielok, guđek legje olgusvuolggam Jakoba alemin, legje čieča loge; mutto Josef læi Egyptenest. 1 Mos. 46,27. 5 Mos. 10, 22.

6. Ja Josef jami ja buok su vieljak ja obba dat sokkagodde.

7. Ja Israel manak legje ŝaddolaǯak ja giđđodegje ja ædnanegje ja ŝadde sagga ædnagen, ja ænam dievai sist. Salm. 105, 24. Ap. dag. 7, 17.

8. Ja ođđa gonagas bođi Egypten bagjeli, gutte i diettam Josef birra.

9. Ja son celki su albmugasas: Gæča, Israel manai almug læ ædnaggærddasaǯab ja lokkujabbo go mi.

10. Noa die, mi aiggop mænnodet jiermalaǯat dam vuostai, amas dat ŝatan ædnanet, ja amas maidai dat, go soatte ŝadda, særvvat min vaŝalaǯaiguim ja doallat soađe min vuostai ja mannat ædnamest olgus.

11. De bigje si dam bagjeli barggosundid, vai dak givsedifče dam sin nođidæsekguim; ja dat huksi duksagavpugid Faraoi: Pitoma ja Raamsesa. Visesv. 19, 13.

12. Mutto mađe æmbo si givsedegje dam, dađe æmbo ædnani ja viddani dat; ja si balle Israel manain.

13. Ja Egyptalaǯak baggijegje garasvuođain Israel manaid balvvalet. 1 Mos. 15, 13. 4 Mos. 20, 15. Judit 5, 12.

14. Ja si baččagatte sin ællema garra balvvalus-bargoin lairest ja dilain ja buoklagaŝ balvvalus-bargoin bældost, buok sin balvvalus-bargoinæsek, maid si garasvuođain bigje sin ala.

15. Ja Egypten gonagas celki daidi Ebrealaŝ sælgge-ednidi, gæin nubbe namma læi Sifra ja nubbe namma Pua,

16. son celki: Go doai væketæppe daid Ebrealaŝ nissonid riegadattet, de galggabætte doai gæččat sælgge-ædnestuolo ala: jos dat dalle læ bardne, de godde su, mutto jos dat læ nieidda, de oaǯǯo son ællet. Visesv. 18, 5.

17. Mutto sælgge-ædnek balaiga Ibmelest ja æba dakkam, nuftgo Egypten gonagas læi sodnoidi sard-

nom, mutto soai divtiga bardnemanaid ællet. Ap. dag. 5, 29.

18. De ravkai Egypten gonagas sælgge-ednid ja celki sodnoidi: Manne dagaide doai dam dago ja divtide bardnemanaid ællet?

19. Ja sælgge-ædnek celkiga Faraoi: Ebrealaš nissonak æi læk nuftgo Egyptalaš nissonak, mutto læk nannosak; ouddalgo sælgge-ædne boatta sin lusa, læk si riegadattam.

20. De dagai Ibmel burist sælgge-edni vuostai; ja almug ædnani, ja si šadde sagga ædnagen.

21. Ja dainago sælgge-ædnek balaiga Ibmelest, de huksi son sodnoidi viesoid*.

* d. l. addi sodnoidi nale.

22. Ja Farao gočoi buok su albmuges ja celki: Juokke barne, gutte riegad, su galggabetet di balkestet dædnoi, mutto juokke nieida galggabetet di diktet ællet. Ap. dag. 7, 19.

2. Kapittal.

Moses riegad ja bigjujuvvu ædnestes hoaššebumba siste Nile-dædnogaddai, 1—4. Farao nieidda gavdna dam mana ja valdda dam bardnenes, 5—10. Moses oaidna su albmuges varnotesvuođa, godda muttom Egyptalaǯa, fertte bataret, boatta Midiani Reuel lusa, oaǯǯo su nieida Sippora akkan, ja sakkanatta barne, 11—22. Ibmel gæčča Israel manai varnotesvuođa bællai, 23—25.

1. Ja muttom olmai Levi viesost manai dokko ja valdi muttom Levi nieida naittusi. 6, 20. 4 Mos. 26, 59.

2. Ja nisson šaddai manai vuostai ja riegadatti barne; ja go son oini, atte son læi čabbes, de čiegai son su golbma mano. Ap. dag. 7, 20. Ebr. 11, 23.

3. Mutto go son i gukkeb mattam čiekkat su, de valdi son sudnji hoaššebumba ja bagjelsikkoi dam ædnambikain ja bikain, ja son bijai barnača dam sisa ja bijai dam hoši gaski dædnogaddai.

4. Mutto su oabba divoi ječas mælggadaǯǯi oaǯǯom varas diettet, moft sudnji gævva. 15, 20.

5. Ja Farao nieidda manai vuolas dædnogaddai ječas lavggot, ja su jomfruvak vaǯašegje dædnogaddest; ja go son oini bumba gasko hoši gaskast, de vuolgati son su bigas dokko ja vieǯati dam.

6. Ja go son rabasti dam, de oini son mana, ja gæča, dat læi čierro barnaš; de son arkalmasti su bagjeli ja celki: Dat læ muttom Ebrealaǯai bardnemanain.

7. De celki su oabba Farao niiddi: Galgamgo mon mannat ja ravkkat dudnji njamatægje Ebrealaš nissoni gaskast, vai son njamatifči mana dudnji?

8. Ja Farao nieidda celki sudnji: Mana! Ja nieidda manai ja ravkai barnača ædne.

9. De celki Farao nieidda sudnji: Valde dam barnača ja njamat su munji, ja mon addam dudnji du balka. Ja nisson valdi barnača ja njamati su.

10. Ja barnaš šaddai stuoresen, ja son buvti su Farao nieida lusa, ja son šaddai nuftgo bardnen sudnji, ja son gočoi su nama Mosesen*, cælkededines: Čacest læm mon gæssam su bajas.

* dat, gi læ čacest bajasgessum. Ap. dag. 7, 21.

11. Ja de dapatuvai doin beivin, go Moses læi šaddam stuoresen, atte son manai olgus su vieljaides lusa ja oini sin nođid, ja son oini muttom Egyptalaš olbma, gutte cabmi muttom Ebrealaš olbma su vieljain. Ap. dag. 7, 23 j. n. v. Ebr. 11, 24. 25.

12. Ja son jorgeti duokko deiki ja oini, atte i dast læm oktage; de goddi son Egyptalaǯa ja čiegai su saddoi sisa.

13. Ja son manai olgus nubbe bæive, ja gæča, guokte Ebrealaš olbma læiga doarromen; de celki

son sudnji, gutte læi værest: Manne cabmak don du lagamuǯad?

14. Ja son celki: Gi læ bigjam du oaivamuǯǯan ja duobmaren min bagjeli? Jurdašakgo don muo goddet, nuftgo don goddik Egyptalaǯa? De ballagođi Moses ja celki: Duođai, ašše læ šaddam dittujubmai.

15. Ja go Farao gulai dam aše birra, de bivdi son goddet Mosesa; mutto Moses batari Farao muođoi oudast, ja son orrogođi Midian ædnamest ja asai muttom galddoguorast. Ebr. 11, 27.

16. Ja Midian papast legje čieča nieida; ja si botte ja goivvu čace ja devdde čaccerennid jugatam varas sin ačesek smavva omid.

17. Ja baimanak botte ja agje sin erit; mutto Moses čuoǯǯeli ja væketi sin ja jugati sin smavva omid. 1 Mos. 29, 10.

18. Ja si botte Reuel, sin ačesek, lusa, ja son celki: Manne boattebetet di nuft farga odne? 4 Mos. 10, 29.

19. Ja si celkke: Muttom Egyptalaš olmai besti min baimani gieđast, ja son goaivoi maidai čace migjidi ja jugati smavva omid.

20. Ja son celki su nieidaidasas: Gost son læ? Manne divtidek di olbma baccet? Ravkket su, vai son bæssa borrat min lutte.

21. Ja Moses mieđeti orrot olbma lutte; ja son addi Mosesi su nieidas Sippora. 18, 2 j. n. v.

22. Ja son riegadatti barne, ja son gočoi su nama Gersomen*; dastgo son celki: Vieresen læm mon šaddam amas ædnami.

* vieres dast.

23. Ja de dapatuvai dam gukkes aige siste, de jami Egypten gonagas, ja Israel manak šukke sin garra balvvalusasek diti ja čurvvu; ja sin čuorvvom sin garra balvvalusasek diti bagjani bajas Ibmel lusa. 4 Mos. 20, 16.

24. Ja Ibmel gulai sin šuokatusaid, ja Ibmel muittai su littos Abrahamin, Isakin ja Jakobin.

25. Ja Ibmel gæčai Israel manai bællai, ja Ibmel dovdai sin.

3. Kapittal.

Hærra almostatta ječas Mosesi buolle bastelis lanjai miestag siste ja cælkka sudnji, atte son læ vanhemi ibmel, 1—6, lopped bæstet su albmuges, goččo Mosesa doalvvot dam olgus, ja go Moses balla dam bagjelasas valddemest, de loppeda son læt suina, 7—12. Son dieđet sudnji su namas ja mattata sudnji visubut dam birra, maid son galgga cælkket ja dakkat, 13—22.

1. Ja Moses gæčai smavva omid Jetro, su vuopas, Midian papa, lutte, ja son vuojeti smavva omid mæce duokkai, ja son bođi Ibmel vare lusa, Horebi*.

* Horeb læi dat varre, mast Sinai læi muttom oasse.
5 Mos. 4, 10. 15. Mal. 4, 4.

2. Ja Hærra engel almostatti ječas sudnji dollanjuokčam siste gasko bastelis lanjai miestagest; ja son oini, ja gæča, bastelis lanjai miesta buli dola siste, mutto bastelis lanjai miesta i loktujuvvum. Ap. dag. 7, 30.

3. Ja Moses celki: Mon aigom mannat dokko ja gæččat dam stuora oainatusa, manne bastelis lanjai miesta i eritbuole.

4. Go Hærra oini, atte son manai dokko gæččam varas, de čuorvoi Ibmel sudnji gasko bastelis lanjai miestagest ja celki: Moses, Moses! Ja son celki: Gæča, dast mon læm.

5. Ja son celki: Ale boađe lakka deiki, nuola du gabmagidad erit du julginad; dastgo dat baikke, man alde don čuoǯok, læ basse ænam. Ap. dag. 7, 33.

6. Ja son celki vela ain: Mon læm du ačad Ibmel, Abraham Ibmel, Isak Ibmel ja Jakob Ibmel. Ja Moses govčai su muođoides, dastgo son balai gæččamest Ibmel

ala. Matt. 22, 32. Mark. 12, 26. Luk. 20, 37. Ap. dag. 7, 32. 1 Gon. 19, 13.

7. Ja Hærra celki: Mon læm oaidnam mu albmugam varnotesvuođa Egyptenest, ja mon læm gullam sin barggoma sin diti, guđek sin atestek; mon dovdam dam bakčasid. Ap. dag. 7, 34.

8. Ja mon læm vuolas niegjam bæstem diti dam Egyptalaǯai gieđast ja doalvvom diti dam bajas dam ædnamest buore ja viddes ædnami, daggar ædnami, mast mielkke ja honnig golgga, Kananitalaǯai ja Hetitalaǯai ja Amoritalaǯai ja Ferisitalaǯai ja Hevitalaǯai ja Jebusitalaǯai baikkai. 13, 5. 1 Mos. 15, 18-21.

9. Ja dal, gæča, Israel manai barggom læ boattam mu ouddi, ja mon læm maidai oaidnam dam atestusa, maina Egyptalaǯak atestek sin.

10. De vuolge dal, ja mon aigom vuolgatet du Farao lusa, ja doalvo mu albmugam, Israel manaid, olgus Egyptenest! Salm. 105, 26.

11. Mutto Moses celki Ibmeli: Gi mon læm, atte mon galgašim mannat Farao lusa, ja atte galgašim doalvvot Israel manaid olgus Egyptenest?

12. Ja son celki: Duođai, mon aigom læt du mielde, ja dat galgga læt dudnji mærkkan dam ala, atte mon læm vuolgatam du: Go don læk dolvvom albmuga olgus Egyptenest, de galggabetet di balvvalet Ibmela dam vare alde.

13. Mutto Moses celki Ibmeli: Gæča, go mon boađam Israel manai lusa ja cælkam sigjidi: Din vanhemidadek Ibmel læ vuolgatam muo din lusa, ja si celkkek munji: Mi læ su namma? — maid galgam mon dalle sigjidi cælkket?

14. De celki Ibmel Mosesi: Mon læm dat, gi mon læm; ja son celki: Nuft galgak don cælkket Israel manaidi: Mon læm læ vuolgatam muo din lusa. Alm. 1, 4. 8.

15. Ja Ibmel celki vela ain Mosesi: Nuft galgak don cælkket Israel manaidi: Hærra*, din vanhemidadek Ibmel, Abraham Ibmel, Isak Ibmel ja Jakob Ibmel, læ vuolgatam muo din lusa; dat læ mu namma agalaǯat, ja dat læ mu muitto sogast sokki.

* Jehova d. l. son læ, 14. v. Es. 42, 8. Salm. 135, 13.

16. Vuolge, ja don galgak čokkit Israel vuorrasid ja cælkket sigjidi: Hærra, din vanhemidadek Ibmel, læ almostattam ječas munji, Abraham, Isak ja Jakob Ibmel, ja cælkkam: Mon læm oappaladdam din ja oaidnam dam, mi dakkujuvvu din vuostai Egyptenest. 1 Mos. 50, 24.

17. Ja mon læm cælkkam: Mon aigom doalvvot din bajas Egyptena varnotesvuođast Kananitalaǯai ja Hetitalaǯai ja Amoritalaǯai ja Ferisitalaǯai ja Hevitalaǯai ja Jebusitalaǯai ædnami, daggar ædnami, mast mielkke ja honnig golgga.

18. Ja si galggek gullat du jiena, ja don galgak mannat sisa, don ja Israel vuorrasak, Egypten gonagasa lusa, ja di galggabetet cælkket sudnji: Hærra, Ebrealaǯai Ibmel, læ boattam min oudald, ja dal luoite min mannat golma bæive matke dokko mæccai ja oaffaruššat Hærrai, min Ibmelasamek. 5, 3.

19. Mutto mon dieđam, atte i Egypten gonagas aigo suovvat din vuolgget, i vela gievras gieđa boktege.

20. Damditi aigom mon olgusgeiggit mu giettam ja časket Egyptena buok mu ibmašidamguim, maid mon aigom dakkat dam gasko; ja dasto galgga son luoittet din vuolgget.

21. Ja mon aigom addet dam albmugi armo Egyptalaǯai čalmi oudast, ja de galgga dapatuvvat, go di vuolggebetet, de epet di galga vuolgget guoros gieđai; 1 Mos. 15, 14.

22. mutto juokke nisson galgga gaibedet su ranna-nissonestes ja dast, gutte assa su viesost, silbba-littid ja golle-littid ja biktasid, ja di galggabetet bigjat daid din barnidædek ala ja din nieidaidædek ala ja valddet sallaša Egyptalaʒain.
11, 2; 12, 35. 36. Salm. 105, 37.

4. Kapittal.

Moses balla, atte almug i aigo oskot sudnji, Hærra adda sudnji famo dakkat mærkaid sigjidi, 1—9. Moses bæsadalla ječas, dainago sudnji læ lossad sardnot; Hærra lopped sudnji, atte son aiggo læt suina, ja atte su viellja Aron galgga sardnot su oudast, 10—17. Moses manna Egypteni; Hærra mattata su vela ain, 18—23. Hærra aiggo goddet su, dainago son læi vajaldattam birračuoppamest su barnes, 24—26. Aron boatta su oudald, soai mannaba Israel vuorrasi lusa; almug osko, 27—31.

1. Ja Moses vastedi ja celki: Mutto gæča, æi si aigo munji oskot ja æi gullat mu jiena, dastgo si celkkek: Hærra i læk almostattam ječas dudnji.
2. De celki Hærra sudnji: Mi dat læ, mi dust læ gieđast? Ja son celki: Soabbe.
3. Ja son celki: Balkest dam ædnami! Ja son balkesti dam ædnami, ja dat šaddai gærmašen; ja Moses batari dam oudast. 7, 10.
4. Ja Hærra celki Mosesi: Geigge du gieđad ja doppe dam sæibbai. De geiggi son su gieđas ja valdi dam gidda, ja dat šaddai soabben su gieđast.
5. —* Vai si oskuše, atte Hærra, sin vanhemi Ibmel, Abraham Ibmel, Isak Ibmel ja Jakob Ibmel, læ almostattam ječas dudnji.
* namalassi: Dam galgak don dakkat Israel oudast. 3, 6.
6. Ja Hærra celki vela ain sudnji: Nakket du gieđad occasad! Ja son nakketi su gieđas occasis; ja son rotti dam olgus, ja gæča, su gietta læi spittalaš, muottaglagaš.
7. Ja son celki: Nakket fastain du gieđad occasad! Ja son nakketi fastain su gieđas occasis; ja son rotti dam olgus su ocastes, ja gæča, dat læi fastain šaddam nuftgo su æra oaʒʒe.
8. Ja de galgga dapatuvvat, jos si æi aigo dudnji oskot daihe gullat dam vuostas mærka jiena, de galggek si oskot dam nubbe mærka jidni.
9. Ja de galgga dapatuvvat, jos si æi vela aigo oskot dam guovte merkki ja æi gullat du jiena, de galgak don valdet dæno čacest ja goaivvot goikke ædnam ala, ja dat čacce, maid don valdak dænost, dat galgga dalle šaddat varran goikke ædnam alde. 7, 17.
10. Mutto Moses celki Hærrai: Gula muo, Hærra! Im mon læk læmaš sanalaš olmai, im ouddal, imge maŋŋelgo don sardnuk du balvvalægjasad; mutto must læ lossis giella ja lossis sardnom.
6, 12.
11. Mutto Hærra celki sudnji: Gi læ addam olbmui njalme, daihe gi dakka gielatæbmen daihe bæljetæbmen, daihe oaidnen daihe čuovgatæbmen? Imgo mon, Hærra?
12. De vuolge dal, ja mon aigom læt du njalmin ja oapatet dudnji, maid don galgak sardnot.
Matt. 10, 19.
13. Mutto son celki: Gula muo, Hærra! Bija goit sane, gæina ærrasin don fal datok bigjat.
14. De cakkidi Hærra moarre Moses vuostai, ja son celki: Igo dust læk du vielljat Aron, Levitalaš? Mon dieđam, atte son matta sardnot; ja gæča, son manna maidai du oudald, ja go son oaidna du, de son illoda su vaimostes. 27. v.
15. Ja don galgak sardnot sudnji ja bigjat sanid su njalbmai, ja mon galgam læt du njalmin ja su njalmin ja oapatet dodnoidi, maid doai galggabætte dakkat.
16. Ja son galgga sardnot du

oudast albmugi; ja de galgga dapatuvvat, atte son galgga læt dudnji njalbmen, ja don galgak læt sudnji Ibmelen. 7, 1. 2.

17. Ja don galgak valddet dam soabbe du giettasad; dastgo daina galgak don dakkat mærkaid.

18. De vulgi Moses ja bođi ruoktot Jetro, su vuopas, lusa ja celki sudnji: Luoite muo vuolgget ja mannat ruoktot mu vieljaidam lusa, guđek læk Egyptenest, ja mon aigom gæččat, velago si ellek. Ja Jetro celki Mosesi: Vuolge rafhin.

19. Ja Hærra celki Mosesi Midianest: Vuolge, maca ruoktot Egypteni; dastgo buok dak olbmak læk jabmam, gæk bivdde du hæga. Matt. 2, 20.

20. De valdi Moses su akas ja su barnides ja doalvoi daid asen alde ja macai ruoktot Egypten ædnami; ja Moses valdi Ibmela soabbe su giettasis. 17. v.

21. Ja Hærra celki Mosesi: Go don manak ruoktot Egypteni, de gæča dam bærrai, atte don dagak buok daid ibmašid, maid mon læm bigjam du gitti, Farao muođoi oudast; mutto mon aigom buoššodet su vaimo, ja i son galga luoittet albmuga vuolgget.

22. Ja don galgak cælkket Faraoi: Nuft cælkka Hærra: Mu bardne, mu vuostasriegadægje, læ Israel,

23. ja mon celkkim dudnji: Luoite mu barne vuolgget, vai son bæssa balvvalet muo, mutto don biettalik luoittemest su vuolgget; gæča, mon goddam du barne, du vuostasriegadægje. 11, 5; 12, 29.

24. Ja de dapatuvai matke alde igjasajest, de bođi Hærra su vuostai ja viggai su goddet.

25. De valdi Sippora bastelis gæđge ja gaskat čuopai su barnes ouddalike ja suppi dam dokko su julgi ouddi ja celki: Duođai, varra-irggen læk don munji. 1 Mos. 17, 14.

26. De eritheiti son sust; de celki son: Varra-irgge birračuopatusa diti.

27. Ja Hærra celki Aroni: Mana Mosesa oudald mæccai! Ja son manai ja gavnai su Ibmel vare guorast, ja son cummesti su. 3, 1.

28. Ja Moses muittali Aroni buok, maid Hærra, gutte vuolgati su, læi sardnom, ja buok daid mærkaid, maid son læi goččom su dakkat.

29. De manaiga Moses ja Aron, ja soai čokkiga buok Israel manai vuorrasid.

30. Ja Aron sarnoi buok daid sanid, maid Hærra læi sardnom Mosesi, ja son dagai mærkaid albmuga čalmi oudast.

31. Ja almug oskoi; ja go si gulle, atte Hærra læi oappaladdam Israel manaid, ja atte son læi oaidnam sin varnotesvuođa, de si gobmerdegje ječaidæsek ja rokkadalle. 3, 16.

5. Kapittal.

Farao bagjelgæčča Ibmel goččoma ja i dato luoittet albmuga vuolgget, mutto bigja sin bagjeli loseb nođid, 1—14. I son dato gullat sin vaiddalusaid; si bikkuk Mosesa ja Arona oudast; Moses vaiddala Hærra oudast, 15—23.

1. Ja dastmaŋŋel manaiga Moses ja Aron sisa ja celkiga Faraoi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek doallat munji basid mæcest! 3, 18.

2. Mutto Farao celki: Gi læ Hærra, gæn jiena mon galgam gullat luoittem diti Israela vuolgget? Im mon dovda Hærra, ja imge mon dato luoittet Israela vuolgget. Dan. 3, 15.

3. Ja soai celkiga: Ebrealažai Ibmel læ boattam min oudald; luoite min mannat golma bæive matke dokko mæccai ja oaffaruššat Hærrai, min Ibmelasamek,

amas son časket min rottodavdain daihe mikin.

4. De celki Egypten gonagas sodnoidi: Manne aiggobætte doai, Moses ja Aron, gæsset albmuga erit su bargostes? Manne dokko dodno nođidæde lusa! 1, 11.

5. Ja Farao celki vela ain: Gæča, almug læ dal ædnagen šaddam ædnamest, ja doai aiggobætte sin eritgæsset sin nođin! 1, 7. 12.

6. Ja Farao gočoi damanaga bæive albmuga barggosundid ja bagjeligeččid ja celki:

7. Epet di galga šatan addet albmugi oalgaid dilabarggoi nuftgo ouddal, si galggek ječa mannat ja čoagget aldsesæsek oalgaid.

8. Mutto dam sæmma logo geđgid, maid si ouddal læk dakkam, galggabetet di bigjat sin bagjeli, epet di galga vaillodet dast maidege. Dastgo si læk laikek; damditi čurvvuk si ja celkkek: Mannop mi dokko ja oaffaruššop min Ibmelasamek!

9. Orrus garra balvvalus-barggo lossadet olbmai alde, vai sigjidi lifči daina dakkamuš ja amasek vuttivalddet gielesvuođa sanid.

10. De manne albmuga barggosundek ja bagjeligæčček olgus ja celkke albmugi: Nuft cælkka Farao: Im mon adde digjidi šatan oalgaid.

11. Mannet ječa dokko ja valddet aldsesædek oalgaid, gost di mattebetet daid gavdnat; mutto i galga vailloduvvut mikkege din garra balvvalus-bargost.

12. De bieđgani almug obba Egypten ædnam mietta čoaggem diti oalggajalgŋaid adnet oalgai sagjai.

13. Mutto barggosundek gevve sin bagjeli ja celkke: Ollašuttet din bargoidædek, juokke bæive dago su bæivvasis, nuftgo dalle go dist legje oalgak.

14. Ja Israel manai bagjeligæčček, gæid Farao barggosundek legje bigjam sin bagjeli, cabmujuvvujegje, celkkujuvvudedin: Manne epet di læk ollašuttam din mærreduvvum dilabargodek nuftgo ouddal, epet ikte epetge odne?

15. De manne Israel manai bagjeligæčček sisa ja čurvvu Faraoi ja celkke: Manne mænnodak don nuft du balvvalegjidadguim?

16. Oalgak æi addujuvvu du balvvalegjidi, ja almake celkkek si migjidi: Dakket dilaid! Ja gæča, du balvvalægjek cabmujuvvujek, ja nuft suddoda du almug. 9, 27.

17. Mutto son celki: Laikek lepet di, laikek! Damditi cælkkebetet di: Mi aiggop mannat dokko ja oaffaruššat Hærrai.

18. Ja dal, mannet dokko ja bargget, ja oalgak æi galga digjidi addujuvvut; mutto dam mærreduvvum logo dilaid galggabetet di rabedet.

19. De oidne Israel manai bagjeligæčček, atte si legje baha bartest, go celkkujuvvui: Epet di galga vaillodet maidege dain dilain, maid di galggabetet rabedet, dast, mi læ mærreduvvum juokke bæivvai.

20. Ja si gavdne Mosesa ja Arona, guđek čuoʒoiga sin gavdnam diti, go si manne olgus Farao lutte.

21. Ja si celkke sodnoidi: Hærra geččus dodno ala ja dubmijekus dodno, dainago doai læppe buktam baha saga min bagjeli Farao ouddi ja su balvvalegji ouddi, nuft atte doai læppe addam mieke sin gitti min goddet.

22. Ja Moses jorgeti fastain Hærra lusa ja celki: Hærra, manne læk don mænnodam bahast daina albmugin? Manne læk don vuolgatam muo?

23. Dastgo dam aige rajest, go mon mannim sisa Farao lusa sardnom diti du nammi, de læ son mænnodam bahast daina albmu-

gin, ja ik don læk eisege bæstam albmugad.

6. Kapittal.

Hærra lopped doallat su littos vanhemiguim ja doalvvot Israel manaid Kanaan ædnam sisa; almug i gula dam garra balvvalusa diti, 1—9. Ibmel adda fastain Mosesi goččoma doalvvot albmuga olgus, 10—13. Ruben, Simeon ja Levi sogai oaivek bajaslokkujek; dam maŋemuš sokki gullaba Moses ja Aron, 14—30.

1. Ja Hærra celki Mosesi: Dal galgak don oaidnet, maid mon aigom dakkat Faraoi; dastgo gievras gieđa diti galgga son luoittet sin vuolgget, ja gievras gieđa diti galgga son olgus agjet sin su ædnamestes. 11, 1; 12, 33.
2. Ja Ibmel sarnoi Mosesi ja celki sudnji: Mon læm Hærra;
3. ja mon almostattim ječčam Abrahami, Isaki ja Jakobi buokvægalaš Ibmelen; mutto mu nammam Hærra* bokte im mon læm dovddujuvvum sist.
1 Mos. 17, 1; 35, 11. * gæča 3, 15.
4. Ja mon dakkim maidai mu littom singuim, atte mon aiggum addet sigjidi Kanaan ædnama, sin vieresvuođa ædnama, mast si asse nuftgo abmasak.
1 Mos. 17, 8; 26, 3; 35, 12.
5. Ja mon læm maidai gullam Israel manai šuokatusaid dam diti, go Egyptalažak dakkek sin balvvalægjen, ja mon læm muittam mu littom. 2, 24.
6. Damditi, cælke Israel manaidi: Mon læm Hærra, ja mon aigom doalvvot din olgus Egyptalažai lossis nođi vuolde erit ja bæstet din garra balvvalus-bargost sin vuolde, ja mon aigom lonestet din geiggijuvvum gieđain ja stuora rangaštusai bokte.
7. Ja mon aigom valddet din ječčam almugen, ja mon aigom læt din Ibmel, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, din Ibmel, dat, gutte olgus doalvvom din Egyptalažai lossis nođi vuolde erit.
8. Ja mon aigom doalvvot din dam ædnami, man harrai mon læm bajas bajedam mu giettam ja vurdnom aiggot addet dam Abrahami, Isaki ja Jakobi, ja mon aigom addet dam digjidi obmudakkan; mon læm Hærra. Esek. 20, 5. 6.
9. Ja Moses sarnoi nuft Israel manaidi; mutto æi si gullam Mosesa balo diti ja dam garra balvvalus-bargo diti.
10. De sarnoi Hærra Mosesi ja celki:
11. Mana sisa ja sarno Faraoi, Egypten gonagassi, atte son galgga luoittet Israel manaid vuolgget su ædnamestes.
12. Ja Moses sarnoi Hærra muođoi oudast ja celki: Gæča, Israel manak æi gulddal muo, moft galgaši dalle Farao gullat muo, go mon dasa vela læm birračuopakættai boksamin? 4, 10.
13. Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja addi sodnoidi goččoma Israel manaidi ja Faraoi, Egypten gonagassi, doalvvom harrai Israel manaid olgus Egypten ædnamest.
14. Dak legje sin vanhemviesoi oaivek: Rubena, Israel vuostasriegadægje, barnek legje: Hanok ja Pallu, Hesron ja Karmi; dak læk Rubena sokkagoddek.
1 Mos. 46, 9 j. n. v. 4 Mos. 26, 5 j. n. v. 1 Muit. 5, 3.
15. Ja Simeon barnek legje; Jemuel ja Jamin ja Ohad ja Jakin ja Sohar ja Saul, Kananitalaš nisson bardne; dak læk Simeon sokkagoddek. 1 Muit. 4, 24.
16. Ja dak læk Levi barni namak sin sokkagoddidæsek mielde: Gerson ja Kahat ja Merari; ja Levi ællemjagek legje čuođe ja čieča njæljad lokkai jage.
4 Mos. 3, 17 j. n. v. 1 Muit. 6, 1 j. n. v.
17. Gerson barnek læiga Libni

ja Simei sodno sokkagoddidæsga mielde. 1 Muit. 6, 17.

18. Ja Kahat barnek legje Amram ja Jishar ja Hebron ja Ussiel; ja Kahat ællemjagek legje čuođe ja golbma njæljad lokkai jage.

19. Ja Merari barnek læiga Mahli ja Musi. Dak læk Levi sokkagoddek sin nalidæsek mielde. 4 Mos. 26, 58. 1 Muit. 6, 19.

20. Ja Amram valdi Jokebed, su ačes oaba, akkan, ja son riegadatti sudnji Arona ja Mosesa; ja Amram ællemjagek legje čuođe ja čieča njæljad lokkai jage.

21. Ja Jishar barnek legje Korah ja Nefeg ja Sikri. 4 Mos. 16, 1.

22. Ja Ussiel barnek legje Misael ja Elsafan ja Sitri. 3 Mos. 10, 4.

23. Ja Aron valdi Eliseba, Amminadab nieida, Nahson oaba, akkan, ja son riegadatti sudnji Nadaba ja Abihu, Eleasara ja Itamara. 4 Mos. 3, 1 j. n. v.

24. Ja Korah barnek legje Assir ja Elkana ja Abiasaf; dak læk Korahitalağai sokkagoddek. 1 Muit. 6, 22 j. n. v.

25. Ja Eleasar, Aron bardne, valdi aldsesis muttoma Putiel nieidain akkan, ja son riegadatti sudnji Pinehasa. Dak læk Levitalağai vanhemviesoi oaivek sin sokkagoddidæsek mielde. 4 Mos. 25, 7.

26. Dat læ dat Aron ja Moses, gæidi Hærra celki: Doalvvo Israel manaid olgus Egypten ædnamest sin vægaidæsek mielde!

27. Dak dat læiga, gæk sarnoiga Faraoi, Egypten gonagassi, doalvvom birra Israel manaid Egyptenest olgus, dat Moses ja Aron.

28. Ja de dapatuvai dam aige, go Hærra sarnoi Mosesi Egypten ædnamest,

29. de celki Hærra Mosesi: Mon læm Hærra; sarno Faraoi, Egypten gonagassi, buok, maid mon sarnom dudnji.

30. Mutto Moses celki Hærra muođoi oudast: Gæča, mon læm birračuopakættai boksamin; moft galgaši dalle Farao gullat muo? 12. v.

7. Kapittal.

Ibmel gærddo su goččomides Mosesi ja Aroni, mai mielde soai dakkaba, 1—7. Mosesa soabbe šadda gærmašen Farao oainededin, dak Egyptalaš noaidek dakkek dam sæmma; Farao buoššod ječas, 8—13. Moses nubbastutta čace varran, maid maidai si dakkek; Farao bisso ječas buoššodæmest, 14—25.

1. Ja Hærra celki Mosesi: Gæča, mon læm bigjam du Ibmelen Faraoi, ja Aron, du vielljat, galgga læt du profeta. 4, 15 j. n. v.

2. Don galgak sardnot buok, maid mon gočom dudnji; mutto Aron, du vielljat, galgga sardnot Faraoi, ja son galgga luoittet Israel manaid vuolgget su ædnamestes.

3. Mutto mon aigom buoššodet Farao vaimo, ja mon aigom ædnaggærddasağğan dakkat mu mærkaidam ja mu ibmašidam Egypten ædnamest. 14, 4.

4. Ja Farao i galga gullat dodno, ja mon aigom bigjat mu giettam Egyptena bagjeli, ja mon aigom doalvvot mu vægaidam, mu albmugam, Israel manaid, olgus Egypten ædnamest stuora rangaštusai bokte. 8, 15. 19.

5. Ja Egyptalağak galggek dovddat, atte mon læm Hærra, go mon olgusgeiggim mu giettam Egyptena bagjel ja doalvom Israel manaid olgus gasko sin gaskast. 14, 4. 18.

6. Ja Moses ja Aron dagaiga dam; nuftgo Hærra læi goččom sodno, nuft dagaiga soai.

7. Ja Moses læi gavce loge jage boares ja Aron golbma ovcad lokkai jage boares, go soai sarnoiga Faraoi.

8. Ja Hærra celki Mosesi ja Aroni:

9. Go Farao sardno dodnoidi ja cælkka: Dakke ovta ibmaša, de galgak don cælkket Aroni: Valde du soabbad ja balkest dam Farao muođoi ouddi! Dat galgga šaddat gærmašen.

10. De manaiga Moses ja Aron sisa Farao lusa ja dagaiga nuft, moft Hærra læi goččom; ja Aron balkesti su soabbes Farao muođoi ouddi ja su balvvalegji muođoi ouddi, ja dat šaddai gærmašen. 4, 3.

11. De ravkai maidai Farao daid visaid ja noidid, ja maidai si, Egyptena mærkkačilggijægjek, dakke damanaga lakai sin čiegos goanstaidæsek bokte; 1 Mos. 41, 8. 2 Tim. 3, 8.

12. ja si balkestegje ješ gutteg su soabbes, ja dak šadde gærmašen; mutto Arona soabbe njielai sin sobbid.

13. Mutto Farao vaibmo buoššoduvvui, ja i son gullam sodno, nuftgo Hærra læi sardnom. 3, 19.

14. Ja Hærra celki Mosesi: Farao vaibmo læ garas; son biettala luoittemest albmuga vuolgget.

15. Mana Farao lusa arrad, go son manna olgus čace lusa, ja divo ječad su ouddi dædnogaddai, ja soabbe, mi nubbastuvai gærmašen, galgak don valddet du giettasad.

16. Ja don galgak cælkket sudnji: Hærra, Ebrealažai Ibmel, læ vuolgatam muo du lusa ja cælkka: Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek muo balvvalet mæcest! Mutto gæča, ik don læk doattalam dam ragjai. 5, 1 j. n. v.

17. Nuft cælkka Hærra: Dast don galgak dovddat, atte mon læm Hærra: Gæča, mon časkam daina sobbin, mi must læ mu gieđastam, čace ala, mi læ dænost, ja dat galgga nubbastuvvat varran, 4, 9.

18. ja guolek, mak læk dænost, galggek jabmet, ja dædno galgga havsidet, nuft atte Egyptalažak galggek fastašet jukkat čace dænost.

19. Ja Hærra celki Mosesi: Cælke Aroni: Valde du soabbad ja geigge du gieđad olgus Egyptalažai čaci bagjel, sin dænoi bagjel, sin jogai bagjel ja sin javri bagjel ja buok sin čacceroggi bagjel, ja dak galggek šaddat varran, ja varra galgga læt obba Egypten ædnamest sikke muorra- ja gæđgelitti siste.

20. Ja Moses ja Aron dagaiga nuft, moft Hærra læi goččom, ja son bajas bajedi soabbe ja časki čace ala, mi læi dænost, Farao čalmi oudast ja su balvvalegji čalmi oudast; de nubbastuvai buok čacce, mi læi dænost, varran, Salm. 78, 44; 105, 29.

21. ja guolek, mak legje dænost, jabme, ja dædno havsidi, nuft atte Egyptalažak æi sattam jukkat čace dænost, ja varra læi obba Egypten ædnamest.

22. Mutto Egyptena mærkkačilggijægjek dakke damanaga lakai sin čiegos goanstaidæsek bokte, ja Farao vaibmo buoššoduvvui, ja i son gullam sodno, nuftgo Hærra læi sardnom.

23. Ja Farao jorgeti ja bođi su vissusis ja i bigjam damge su vaibmosis.

24. Ja buok Egyptalažak rogge dæno birra čace maŋŋai jukkam diti; dastgo æi si sattam jukkat dæno čacest.

8. Kapittal.

Moses adda Ibmel goččom mielde cubbuid dævddet Egyptena, noaidek dakkek damanaga lakai; Moses rokkadalla Farao oudast, dat buoššod fastain su vaimos, 1—15. Moses adda čuoikaid ouddan boattet, noaidek æi sate dam dakkat, 16—19. Moses adda boattet čurukid obba ædnam bagjel, i daddeke Goseni; Farao lopped luoittet Israela vuolgget erit, mutto buoššod fastain su vaimos, 20—32.

Kap. 7, 25. Ja čieča bæive golle, maŋŋelgo Hærra læi časkam dæno.

1. De Hærra celki Mosesi: Mana sisa Farao lusa ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra: Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek muo balvvalet!

2. Ja jos don biettalak luoittemest sin vuolgget, gæča, de mon aigom givsedet obba du ædnama cubbuiguim.

3. Ja dædno galgga giđđodet cubbuin, ja dak galggek boattet bajas ja mannat sisa du vissui ja du oađđemgammari ja bajas du senggi ja du balvvalegji vissui ja du albmuga ala ja du laibbomuvnai sisa ja du daiggegari sisa.

4. Ja du ala ja du albmug ala ja buok du balvvalegji ala galggek cubbuk boattet bajas.

5. Ja Hærra celki Mosesi: Cælke Aroni: Geigge du gieđad olgus du sobbinad dænoi bagjel, jogai bagjel ja javri bagjel, ja divte cubbuid boattet bajas Egypten ædnama bagjeli!

6. Ja Aron geiggi su gieđas olgus Egyptalaǯai čaci bagjel, ja cubbuk botte bajas ja gokče Egypten ædnama.

Salm. 78, 45; 105, 30.

7. Mutto mærkkačilggijægjek dakke damanaga lakai sin čiegos goanstaidæsek bokte, ja si dikte cubbuid boattet bajas Egypten ædnam bagjeli. 7, 11. 22.

8. De ravkai Farao Mosesa ja Arona ja celki: Rokkadalle Hærra, vai son datuši valddet cubbuid erit mu lutte ja mu albmug lutte! De mon aigom luoittet albmuga vuolgget, vai si bessek oaffaruššat Hærrai. 10, 16 j. n. v. 12, 31.

9. Ja Moses celki Faraoi: Ane don gudne mu ouddali ja cælke, goas mon galgam rokkadallat du oudast ja du balvvalegji oudast ja du albmuga oudast, vai cubbuk erit vuojetuvvuše du lutte ja du viesoin; dušše dednui galggek dak baccet.

10. Ja son celki: Itten. Ja son celki: Šaddus du sane mielde, vai don galgak dovddat, atte i læk guttege nuftgo Hærra, min Ibmel.

9, 14; 15, 11.

11. Ja cubbuk galggek gaiddat du lutte erit ja du viesoin erit ja du balvvalegji lutte erit ja du albmug lutte erit; dušše dædnoi galggek dak baccet.

12. De manaiga Moses ja Aron olgus Farao lutte, ja Moses čuorvoi Hærrai cubbui diti, maid son læi buktam Farao bagjeli.

13. Ja Hærra dagai Mosesa sane mielde, ja cubbuk jabme erit viesoin, daloin ja ædnamin;

14. ja dak čoakkai guppijuvvujegje guppan, ja ænam havsidi.

15. Mutto go Farao oini, atte son læi oǯǯom vuoiŋastaga, de garradi son su vaimos ja i gullam sodno, nuftgo Hærra læi sardnom. 7, 13.

16. De celki Hærra Mosesi: Cælke Aroni: Geigge du soabbad olgus ja časke ædnam muolda, ja dat galgga šaddat čuoikkan obba Egypten ædnamest.

17. Ja soai dagaiga nuft, ja Aron geiggi su gieđas olgus su sobbines ja časki muolda ædnam alde, ja čuoikak botte olbmui ala ja omi ala; buok ædnam muoldda šaddai čuoikkan obba Egypten ædnamest.

18. Ja mærkkačilggijægjek dakke damanaga lakai sin čiegos goanstaidæsek bokte buktem varas čuoikaid ouddan, mutto æi si sattam; ja čuoikak legje olbmui alde ja omi alde.

19. De celkke mærkkačilggijægjek Faraoi: Dat læ Ibmel suorbma. Mutto Farao vaibmo buoššoduvvui, ja i son gullam sodno, nuftgo Hærra læi sardnom.

Salm. 64, 10. 2 Mos. 7, 13.

20. Ja Hærra celki Mosesi:

Likka arrad bajas iđđedest, ja divo ječad Farao muođoi ouddi, go son manna olgus čace lusa, ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra: Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek muo balvvalet!

21. Dastgo jos don ik luoite mu albmuga vuolgget, gæča, de mon vuolgatam čurukmođid du vuostai ja du balvvalegji vuostai ja du albmuga vuostai ja du viesoi vuostai, ja Egyptalašai viesok galggek dievvat čurukmođin, ja vela ænamge, man alde dak læk.

22. Mutto mon aigom damanaga bæive eritvælttadet Gosen ædnama, mast mu almug assa, nuft atte æi dobbe galga læt čurukmoađek, vai don dovdak, atte mon læm Hærra ædnama gasko.

23. Ja mon aigom bigjat bestujume ærotet mu albmuga ja du albmuga gaskast; itten galgga dat mærkka šaddat.

24. Ja Hærra dagai nuft, ja de botte harbmad čurukmoađek Farao vissui ja su balvvalegji vissui, ja obba Egypten ædnamest šaddai ænam illastuvvut čurukmođin. Visesv. 16, 9.

25. De ravkai Farao Mosesa ja Arona ja celki: Mannet dokko, oaffarušset din Ibmelasadek dabe ædnamest! 8. v.

26. Mutto Moses celki: I læk riekta dakkat nuft; dastgo mi Egyptalašaidi læ fastevuottan, oaffaruššap mi Hærrai, min Ibmelasamek; gæča, jos mi dal oaffarušašeimek, mi Egyptalašaidi læ fastevuottan, sin čalmi oudast, æigo si dalle gæđgadivče min? 1 Mos. 43, 31; 46, 34.

27. Golma bæive matke aiggop mi mannat mæccai ja oaffaruššat Hærrai, min Ibmelasamek, nuftgo son cælkka migjidi. 3, 18.

28. De celki Farao: Mon aigom luoittet din vuolgget, vai di bæssabetet oaffaruššat Hærrai, din Ibmelasadek, mæcest; dušše gukkas erit epet di galga mannat. Rokkadallet mu oudast!

29. Ja Moses celki: Gæča, mon manam olgus erit du lutte ja galgam rokkadallat Hærrai, ja čurukmoađek galggek gaiddat Farao lutte erit, su balvvalegji lutte erit ja su albmug lutte erit itten; duššefal allus Farao adnu bætolašvuođa šatan æmbo, nuft atte son i luoite albmuga vuolgget oaffaruššam diti Hærrai.

30. Ja Moses manai olgus Farao lutte erit ja rokkadalai Hærrai.

31. Ja Hærra dagai Mosesa sane mielde ja divti čurukmođid gaiddat Farao lutte erit, su balvvalegji lutte erit ja su albmug lutte erit; i baccam i oktage.

32. Mutto Farao buoššodi su vaimos maidai dam have, ja i son luoittam albmuga vuolgget.

9. Kapittal.

Hærra givseda Egyptalašaid rottodavdain sin omi ala, 1—7, bukkuiguim ja dovlhiguim, 8—12, lossis čuorbmasiguim; Farao bisso almaken buok dain vaivin fuolakættai buoššodæmest su vaimos, 13—35.

1. Ja Hærra celki Mosesi: Mana sisa Farao lusa ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra, Ebrealašai Ibmel: Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek muo balvvalet!

2. Dastgo jos don biettalak luoittemest sin vuolgget, ja don vela ain doaladak sin,

3. gæča, de galgga Hærra gietta boattet du omi bagjeli, mak læk mæcest, hæstai bagjeli, aseni bagjeli, kameli bagjeli, stuora omi bagjeli ja smavva omi bagjeli, sagga lossis rottodavdain.

4. Ja Hærra galgga ærotet Israel omi ja Egyptalašai omi gaskast, ja i galga jabmet mikkege

buok dast, mi Israel manaidi gulla.

5. Ja Hærra bijai mærre-aige ja celki: Itten galgga Hærra dakkat dam ædnamest.

6. Ja Hærra dagai dam dam nubbe bæive, ja buok Egyptalaʒai oamek jabme, mutto Israel manai omin i jabmam oktage.

7. Ja Farao bijai sane, ja gæča, i oktage læm jabmam Israel omin; mutto Farao vaibmo garai, ja i son luoittam albmuga vuolgget.

8. De celki Hærra Mosesi ja Aroni: Valdde dodno čormaidæde dievva gunaid uvnast, ja Moses galgga savdnjelet daid olgus alme guvllui Farao čalmi oudast,

9. ja dak galggek šaddat muolddan obba Egypten ædnam baggjel, ja dat galgga šaddat buogon, mak ittek dovlhiguim, olbmui ala ja omi ala obba Egypten ædnamest.

10. De valdiga soai gunaid uvnast ja čuoʒoiga Farao muođoi oudast, ja Moses savdnjeli daid olgus alme guvllui; ja de šadde bukkuk, mak itte dovlhiguim, olbmui ala ja omi ala.

11. Ja mærkkačilggijægjek æi mattam čuoʒʒot Mosesa muođoi oudast bukkui diti; dastgo bukkuk legje mærkkačilggijegji alde ja buok Egyptalaʒai alde.

12. Mutto Hærra buoššodi Farao vaimo, ja i son gullam sodno, nuftgo Hærra læi sardnom Mosesi. 4, 21.

13. De celki Hærra Mosesi: Likka arrad bajas iđđedest ja divo ječad Farao muođoi ouddi ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra, Ebrealaʒai Ibmel: Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek muo balvvalet!

14. Dastgo dam have aigom mon vuolgatet buok mu vaividam du vaimo ala ja du balvvalegji ala ja du albmuga ala, vai don galgak dovddat, atte i oktage læk nuftgo mon obba ædnam alde. 8, 10.

15. Dastgo dal lifčim mon juo mattam olgus geiggit mu giettam ja časket du ja du albmuga rottodavdain, nuft atte don lifčik eritsikkujuvvum ædnamest;

16. mutto damditi læm mon diktam du čuoʒʒot, addem varas du oaidnet mu fabmom, ja vai mu namma šadda sardneduvvut obba ædnam mietta. Rom. 9, 17.

17. Vela ain divok don ječad mu albmuga ouddi, nuft atte don ik luoite sin vuolgget.

18. Gæča, mon aigom dam aige itten arvetet sagga lossis čuorbmasid, mai lagaš i goassege læk læmaš Egyptenest gidda dam bæive rajest, go dat vuođđoduvvui, ja gidda dam ragjai.

19. Ja dal, bija sane ja doalvo du omidad buore suogjai ja buok dam, mi dust læ mæcest. Buok dak olbmuk ja buok dak oamek, mak gavdnujek mæcest ja æi læk čokkijuvvum viesoidi, dai ala galggek čuorbmasak gaččat, ja dak galggek jabmet.

20. Gutte balai Hærra sanest Farao balvvalegjin, gajoi dalle su balvvalegjides ja su omides viesoidi;

21. mutto gutte i bigjam Hærra sane vaibmosis, divti su balvvalegjides ja su omides orrot mæcest.

22. De celki Hærra Mosesi: Geigge du gieđad bajas alme guvllui, de galggek šaddat čuorbmasak obba Egypten ædnami, olbmui bagjel ja omi bagjel ja buok ædnam urttasi bagjel Egypten ædnamest.

23. Ja Moses geiggi su soabbes bajas alme guvllui, ja Hærra divti boattet bajana ja čuorbmasid, ja dolla bođi vuolas ædnam ala, ja Hærra arveti čuorbmasid Egypten ædnam bagjeli.
Salm. 105, 32 j. n. v. 78, 47 j. n. v. Visesv. 16, 16. Josv. 10, 11.

24. Ja de šadde čuorbmasak ja dolla, mi lædgoi čuorbmasi gasko, sagga lossad, man lágaš i goassege læm læmaš obba Egypten ædnamest dam aige rajest, go dast assagotte olbmuk.

25. Ja čuorbmasak vuolas njeidde obba Egypten ædnamest buok dam, mi læi mæcest, sikke olbmuid ja omid; ja buok mæce urttasid vuolas njeidde čuorbmasak, ja buok mæce muoraid dogje dak.

26. Aivestassi Gosen ædnamest, gost Israel manak asse, æi læm čuorbmasak.

27. De bijai Farao sane ja ravkai Mosesa ja Arona ja celki sodnoidi: Mon læm suddodam dam have; Hærra læ dat vanhurskes, ja mon ja mu almug læp dak ibmelmættomak. 10, 16. Dan. 9, 7.

28. Rokkadalle Hærra, vai Ibmel bajan ja čuorbmasak nogaše! De aigom mon luoittet din vuolgget, ja epet di galga šatan gukkeb vuorddet. 8, 8.

29. Ja Moses celki sudnji: Go mon boađam gavpugest olgus, de aigom mon lebbit mu gieđaidam Hærra guvllui; bajan galgga hæittet, ja čuorbmasak æi galga šatan æmbo læt, vai don galgak dovddat, atte ænam gulla Hærrai.

30. Mutto du birra ja du balvvalegji birra dieđam mon, atte epet di vela dalge bala Ibmel Hærra muođoin.

31. Bællevasak ja bivgek legje vuolas njeiddujuvvum; dastgo bivgin legje gordne-oaivek ja bællevasain diepek;

32. mutto nisok ja speltak æi læm vuolas njeiddujuvvum; dastgo dak laddek maŋŋedebbut.

33. Ja Moses manai Farao lutte gavpugest olgus ja lebbi su gieđaides Hærra guvllui; de heiti bajan ja čuorbmasak, ja arvve i golgatuvvum šatan æmbo ædnam ala.

34. Mutto go Farao oini, atte arvve ja čuorbmasak ja bajan legje hæittam, de bisoi son suddodæmest, ja son buoššodi su vaimos, son ja su balvvalægjek.

35. Ja Farao vaibmo buoššoduvvui, ja i son luoittam Israel manaid vuolgget, nuftgo Hærra læi sardnom Moses bokte.

10. Kapittal.

Hærra givseda Egyptalažaid rasselokkoiguim; Farao dovdasta galle su suddos, mutto i jorggal ječas, 1—20. Hærra dikta boattet sukkis sævdnjadasa golma bæivvai; Farao gieldda Mosesa ja Arona boattemest šatan æmbo su čalmides ouddi, 21—29.

1. Ja Hærra celki Mosesi: Mana sisa Farao lusa! Dastgo mon læm buoššodam su vaimo ja su balvvalegji vaimo dakkam diti daid mu mærkaidam gasko sin gaskast,

2. ja vai don galgak muittalet du barnad ja du barnad barne beljidi, maid mon læm dakkam Egyptalažai vuostai, ja mu mærkaid, maid mon læm dakkam sin gaskast, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

3. De manaiga Moses ja Aron sisa Farao lusa ja celkiga sudnji: Nuft cælkka Hærra, Ebrealažai Ibmel: Man gukka biettalak don vuoledæmest ječad mu muođoi ouddi? Luoite mu albmuga vuolgget, vai si bessek muo balvvalet!

4. Dastgo jos don biettalak luoittemest mu albmuga vuolgget, gæča, de mon itten divtam rasselokkoid boattet du raji sisa.

5. Ja dak galggek gokčat ædnama, nuft atte ænam i galga mattet oidnujuvvut, ja dak galggek eritborrat dam bacatasa, mi læ sestujuvvum ja vela baccam diggjidi čuorbmasi barast, ja dak galggek eritborrat juokke muora, mi šadda diggjidi ædnam alde.

6. Ja dak galggek dævddet du viesoid ja buok du balvvalegji

viesoid ja buok Egyptalaȝai viesoid, maid æi du vanhemak æige du vanhemidad vanhemak læk oaidnam dam aige rajest, go si ȝadde ædnam ala, gidda dam bæive ragjai. Ja son jorgeti ja manai olgus Farao lutte erit.

7. De celkke Farao balvvalæggjek sudnji: Man gukka galgga dat læt migjidi giellan? Luoite olbmaid vuolgget, vai si bessek balvvalet Hærra, sin Ibmelæsek! Ikgo don vela diede, atte Egypten læ duȝȝaduvvum?

8. Ja Moses ja Aron viȝȝujuvvuiga ruoktot Farao lusa, ja son celki sodnoidi: Mannet dokko, balvvaleket Hærra, din Ibmelædek! Gæk dak læk, gudek galggek erit vuolgget?

9. Ja Moses vastedi: Sikke min nuoraidæmekguim ja min boarrasidamekguim aiggop mi vuolgget, sikke min barnidæmekguim ja min nieidaidæmekguim, sikke min smavva omidæmekguim ja min stuora omidæmekguim aiggop mi vuolgget; dastgo mi galggap doallat basid Hærrai.

10. Mutto son celki sodnoidi: Hærra lekus nuft duodai dinguim, go mon luoitam din ja din ucca manačid vuolgget! Geččet dast, atte dist læ mielastædek baha aiggomuȝ!

11. Allet nuft! Mannet dokko, di olbmak, ja balvvaleket Hærra! Dastgo dat dat alma læ, maid di gaibedepet. Ja soai agjujuvvuiga olgus Farao muodoi oudast.

12. De celki Hærra Mosesi: Geigge du giedad olgus Egypten ædnam bagjel rasselokkoi diti, ja dak galggek boattet bajas Egypten ædnam bagjeli ja borrat buok urttasid erit ædnamest, buok, maid čuorbmasak læk bacatam.

13. De geiggi Moses su soabbes olgus Egypten ædnam bagjel, ja Hærra addi nuortta-biega boattet ædnama bagjeli gæčos dam bæive ja gæčos ija; go ided ȝaddai, de buvti nuortta-biegga rasselokkoid. Salm. 78, 46; 105, 34. Visesv. 16, 9.

14. Ja rasselokkok botte bajas obba Egypten ædnam bagjel ja seivvu buok Egyptena raji sisa harbmad ædnagvuodain; dai ouddal i læm læmaȝ daggar rasselokkomoatte go dat, ja ige dai maŋŋelge galga ȝaddat daggaraȝ.

15. Ja dak gokče obba ædnama, ja ænam sevnjudattujuvvui, ja dak eritborre buok urttasid ædnamest ja buok ȝaddoid muorai alde, maid čuorbmasak legje bacatam, ja i baccam mikkege ruodnasid muorai ala daihe mæce urttasi ala obba Egypten ædnamest.

16. De gačai Farao ravkkat Mosesa ja Arona ja celki: Mon læm suddodam Hærra, dodno Ibmelæde, vuostai, ja dodno vuostai. 9, 27 j. n. v.

17. Ja dal, adde goit munji andagassi mu suddo duȝȝefal dam have, ja rokkadalle Hærra, dodno Ibmelæde, vai son duȝȝe eritjorggalifči dam jabmema must! 8, 8.

18. Ja son manai olgus Farao lutte ja rokkadalai Hærrai.

19. Ja Hærra jorggali biega hui garra orjiȝbieggan, ja dat doalvoi rasselokkoid erit ja suppi daid vuolas ruksis merri; i baccam oktage rasselokko buok Egyptena raji sisa.

20. Mutto Hærra buoȝȝodi Farao vaimo, ja i son luoittam Israel manaid vuolgget.

21. Ja Hærra celki Mosesi: Geigge du giedad bajas alme guvllui, ja de galgga ȝaddat sævdnjadas Egypten ædnam bagjel, nuft atte olmuȝ galgga duottat sævdnjadasa.

22. Ja Moses geiggi su giedas bajas alme guvllui; ja de ȝaddai sukkis sævdnjadas obba Egypten ædnami golma bæivvai. Salm. 105, 28. Visesv. 17, 2. 21.

23. Æi si oaidnam, nubbe nub-

bes, ja i oktage likkam bajas su baikestes golma bæivvai; mutto buok Israel manaidi læi čuovggad sin orromsajinæsek. Visesv. 18, 1.

24. De ravkai Farao Mosesa ja celki: Mannet dokko, balvvaleket Hærra! Duššе din smavva oamek ja din stuora oamek galggek baccet; maidai din ucca manačak oǯǯuk mannat dinguim. 10, 10.

25. Mutto Moses celki: Don galgak maidai addet migjidi njuovvam-oaffarid ja boalddem-oaffarid mielde, vai mi bæssap oaffaruššat Hærrai, min Ibmelasamek;

26. min oamek galggek maidai mannat min mielde, i galga baccet i gaǯǯage; dastgo dast galggap mi valddet balvvalam varas Hærra, min Ibmelæmek, daina; dastgo æp mi dieđe, maina mi galggap balvvalet Hærra, ouddalgo mi boattep dokko.

27. Mutto Hærra buoššodi Farao vaimo, ja i son dattom luoittet sin vuolgget.

28. Ja Farao celki sudnji: Mana erit mu lutte, varot ječad, ale boađe šatan æmbo mu muođoi ouddi! Dastgo dam bæive, go don boađak mu muođoi ouddi, de galgak don jabmet!

29. Ja Moses celki: Rievtoi læk don sardnom; im mon galga dastmaŋŋel šatan æmbo boattet du muođoi ouddi.

11. Kapittal.

Israelitalaǯak galggek Ibmel goččom mielde gaibedet gollelittid ja silbbalittid Egyptalaǯain, 1—3. Moses dieđeta dam maŋemuš vaive, mi galgga boattet Egyptalaǯai bagjeli; Farao buoššoduvvu, 4—10.

1. Hærra læi cælkkam Mosesi: Vela ain ovta vaive divtam mon boattet Farao bagjeli ja Egypten bagjeli, dastmaŋŋel galgga son luoittet din vuolgget dast erit; go son luoitta din vuolgget, de galgga son vela agjet din dast erit buok daina, mi dist læ. 12, 31-33. 39.

2. Cælke dal albmuga guladedin, atte si galggek gaibedet, juokke olmai su lagamuǯastes ja juokke nisson su lagamuǯastes, silbbalittid ja gollelittid. 3, 21 j. n. v.; 12, 35 j. n. v.

3. Dastgo Hærra læi addam albmugi armo Egyptalaǯai čalmi oudast; olmai Moses læi maidai sagga stuores Egypten ædnamest sikke Farao balvvalegji čalmi oudast ja albmuga čalmi oudast. Sir. 45, 1 j. n. v.

4. Ja Moses celki: Nuft cælkka Hærra: Gaska-ija aige aigom mon mannat gasko Egyptena čađa,

5. ja buok vuostasriegadægjek Egypten ædnamest galggek jabmet, Farao vuostasriegadægje rajest, gutte čokka truonos alde, gidda balvvalægje nissona vuostasriegadægje ragjai, gutte čuoǯǯo giettamillo duokken, ja buok vuostasriegadægjek omin. 4, 23; 12, 29.

6. Ja de galgga šaddat stuora barggom obba Egypten ædnamest, man lagaš i læk læmaš, ja man lagaš i galga šatan æmbo šaddat.

7. Mutto i guđege vuostai Israel manain galga bæna likkastattet su njuokčames, i olbmui vuostai ige omi vuostai, vai di dovdašeidek, atte Hærra ærota Egyptalaǯai ja Israel gaskast.

8. De galggek buok dak du balvvalægjek boattet vuolas mu lusa ja gobmerdet ječaidæsek mu ouddi ja cælkket: Vuolge olgus, don ja buok almug, mi čuovvo du! Ja dastmaŋŋel aigom mon vuolgget olgus. Ja son manai olgus Farao lutte buolle moare siste.

9. Nuftgo Hærra læi cælkkam Mosesi ja Aroni: Farao i galga

gullat dodno, vai mu ibmašak šaddaše ædnagen Egypten ædnamest, 3, 19. 20.

10. nuft dagaiga Moses ja Aron buok daid ibmašid Farao oudast; ja Hærra buoššodi Farao vaimo, ja i son luoittam Israel manaid vuolgget su ædnamestes.

12. Kapittal.

Hærra adda goččoma bæssašlabba birra, 1—13, suvrokættes laibi basi birra, 14—20; Moses mattata Israelitalažaid dam birra, si jægadek su sanid, 21—28. Hærra godda buok Egyptalažai vuostasriegadegjid; Israelitalažak vulggek olgus ædnamest, 29—42. Moses mattata sin ain æmbo bæssašlabba birra, 43—51.

1. Ja Hærra celki Mosesi ja Aroni Egypten ædnamest:

2. Dat manno* galgga læt diggjidi manoi alggo, dat galgga læt digjidi dat vuostas jage manoi gaskast.

*Abib daihe Nisan manno, 13, 4. Neh. 2, 1. gosi sæmma go April manno.

3. Sardno obba Israel særvvegoddai ja cælkke: Logad bæive dam manost galggek si valddet aldsesæsek, juokke ised ovta labba, ovta labba juokke vieso vuollai.

4. Mutto jos viesso læ bære ucce ovta labbai, de galgga son ja su sidaguoibme, gutte læ lagamusast su vieso, valddet ovta særvvai olbmui logo mielde; dađemielde go juokkehaš borra, galggabetet di rekinastet labba vuollai.

5. Dat galgga læt labbes alma vigitaga, vares, ovtajakkasaš; savcain daihe gaicain galggabetet di dam valddet.

6. Ja di galggabetet adnet dam vuorkast njællje nubbe logad bæivvai dam manost; dalle galgga obba Israel særvvegodde čoagganæbme njuovvat dam dam guovte ækkedboddo gaskast*.

* bæivaš illušæme ja ija gaskast.
5 Mos. 16, 6.

7. Ja si galggek valddet varast ja sikkot goabbašagai uksastoalpoi ala ja dam bajeb lasa ala dain viesoin, mai siste si borrek dam.

8. Ja si galggek borrat biergo damanaga ija; dolast bassujuvvum ja suvrokættes laibiguim ja riččaurttasiguim galggek si borrat dam.
1 Kor. 5, 8.

9. Epet di oažo borrat maidege dast njuoskasen daihe vuššujuvvum čacest, mutto bassujuvvum dolast, dam oaive dam juolggedavtiguim ja dam siskelušaiguim.

10. Ja epet di galga bacatet maidege dast iđđedassi, mutto dam, mi bacca dast iđđedassi, galggabetet di boalddet dolain.
4 Mos. 9, 12.

11. Ja naft galggabetet di borrat dam: Din alemak galggek læt boakkanastujuvvum, din gabmagak din julginædek ja din soabbe din gieđastædek, ja di galggabetet borrat dam hoapost; dak læk bæssačak* Hærrai.

*dat sadne maksa Ebrealaš gilli mæddelmannam, 13. 23. v.

12. Dastgo mon aigom mannat Egypten ædnama čađa damanaga ija ja goddet buok vuostasriegadegjid Egypten ædnamest sikke olbmuin ja omin, ja buok Egyptena ibmeli bagjel aigom mon doallat duomo; mon læm Hærra.
4 Mos. 33, 4.

13. Ja varra galgga læt digjidi mærkkan* dai viesoi alde, mai siste di lepet, ja mon aigom oaidnet vara ja mannat din mæddel; ja i galga mikkege časkastagaid dæivvat din sorbmašubmen, go mon časkam Egypten ædnama.

* namalassi mu varas.

14. Ja dat bæivve galgga læt digjidi muitton, ja di galggabetet bassen adnet dam nuftgo basse aige Hærra oudast; din sogaidædek čađa galggabetet di bassen adnet dam nuftgo agalaš ravvaga.
1 Kor. 11, 24. 25.

15. Čieča bæive galggabetet di

borrat suvrokættes laibid. Daggaviđi dam vuostas bæive galggabetet di javkkadet suvrrodaige erit din viesoinædek; dastgo juokkehaš, gutte borra suvrroduvvum laibe dam vuostas bæive rajest gidda dam čiččid bæive ragjai, dat siello galgga erit hævatuvvut Israelest. 34, 18. 3 Mos. 23, 5 j. n. v. 4 Mos. 28, 17 j. n. v.

16. Ja dam vuostas bæive galggabetet di doallat basse čoagganæme, ja dam čiččid bæive basse čoagganæme. I mikkege bargoid galga dakkujuvvut dain; dušše dat, mi borrujuvvu ješgæstge, dat aivestassi oažžo rakaduvvut dist.

17. Ja di galggabetet doallat dai suvrokættes laibi basid, dastgo aito damanaga bæive dolvvum mon din vægaid Egypten ædnamest olgus; damditi galggabetet di doallat dam bæive din sogaidædek čađa nuftgo agalaš ravvaga.

18. Dam vuostas manost, dam njællje nubbe logad bæive manost, ækkedest, galggabetet di borrat suvrokættes laibid gidda dam okta goalmad logad bæive ækked raggjai dam manost.

19. Čieča bæive sisa i galga gavdnut suvrrodaigge din viesoin; dastgo juokke okta, gutte borra suvrroduvvum laibe, dat siello galgga erit hævatuvvut Israel særvvegoddest, juogo son læžža amas daihe ædnamest riegadam olmuš.

20. Epet maidege suvrrasid galga di borrat, buok din viesoinædek galggabetet di borrat suvrokættes laibid.

21. De ravkai Moses buok Israel vuorrasid lusas ja celki siggjidi: Vižžet ouddan ja valddet aldsesædek smavva omid din bærrašidadek oudast ja njuvvet bæssašlabba!

22. Ja di galggabetet valddet isopgipo ja buonjostet varast, mi læ litte siste, ja sikkot dam bajeb lasa ala ja goabbašagai uksastoalpoi ala varast, mi læ litte siste, ja i oktage dist galga mannat olgus su viesos uvsast ouddalgo iđđedest.

23. Dastgo Hærra galgga mannat ædnam čađa caskem diti Egyptalažaid, ja son galgga oaidnet vara dam bajeb lasa alde ja goabbašagai uksastoalpoi alde, ja Hærra galgga mannat uvsa mæddel ja i suovvat hævatægje boattet din viesoi sisa ja časket din. Ebr. 11, 28.

24. Ja di galggabetet doallat dam nuftgo ravvaga digjidi ja din manaidi agalažat.

25. Ja de galgga dapatuvvat, go di boattebetet sisa dam ædnami, maid Hærra galgga addet digjidi, nuftgo son læ sardnom, de galggabetet di doallat dam balvvalusa.

26. Ja go din manak celkkek digjidi: Mi balvvalusaid dat læ, maid di doallabetet? —

27. de galggabetet di cælkket: Dat læ bæssašoaffar Hærrai, gutte manai Israel manai viesoi mæddel Egyptenest, go son časki Egyptalažaid ja besti min viesoid. Ja almug gobmerdi ječas ja rokkadalai.

28. Ja Israel manak manne dokko ja dakke dam; nuftgo Hærra læi goččom Mosesa ja Arona, nuft dakke si.

29. Ja de dapatuvai gaska-ija aige, de goddi Hærra buok vuostasriegadegjid Egypten ædnamest, Farao vuostasriegadægje rajest, gutte čokkai su truonos alde, gidda fanga vuostasriegadægje raggjai, gutte læi giddagasast, ja buok vuostasriegadegjid omin. 4, 23. Salm. 78, 51; 105, 36. Visesv. 18, 10 j. n. v.

30. De likkai Farao bajas ikko, son ja buok su balvvalægjek ja buok Egyptalažak, ja de šaddai

stuora barggom Egypteni; dastgo
i læm oktage viesso, man siste i
læm jabme.
31. Ja son ravkai Mosesa ja
Arona ikko ja celki: Gærggadeket
ječaidædek, mannet olgus mu alb-
mug gaskast, sikke doai ja Israel
manak, ja mannet dokko, balvva-
leket Hærra, nuftgo doai læppe
cælkkam. 11, 1.
32. Valddet mieldadek sikke
din smávva omidædek ja din stuo-
ra omidædek, nuftgo doai læppe
cælkkam, ja manne, ja burist-
sivdnedække maidai muo!
33. Ja Egyptalaǯak bakkijegje
garraset albmuga ala sattem varas
sin hoapost olgus ædnamest; dast-
go si celkke: Mi læp buokak jab-
mem manak!
34. De valdi almug su daiges,
ouddalgo dat læi suvrrom, daigge-
garides, gissujuvvum sin biktasi
sisa, bajas sin olgidæsek ala.
35. Ja Israel manak dakke
Mosesa sane mielde ja gaibedegje
silbbalittid ja gollelittid ja biktasid
Egyptalaǯain. 11, 2.
36. Ja Hærra addi albmugi
armo Egyptalaǯai čalmi oudast,
nuft atte si mielastæsek adde sig-
jidi; ja nuft si valdde sallaša Egyp-
talaǯain. 3, 21. 22.
37. De sirddajegje dalle Israel
manak Raamsesest Sukkoti, gutta
čuođe duhat olbma arvo juolg-
gasi ærreb smavva manaid.
4 Mos. 33, 5; 1, 46.
38. Ja de manne maidai bajas
singuim stuora joavkko buoklagaš
olbmuin ja smavva oamek ja stuora
oamek, sagga stuora ællo.
39. Ja si laibbu dam daigest,
maid si legje dolvvom olgus Egyp-
tenest, suvrokættes gakoid; dast-
go i dat læm suvrroduvvum, dai-
nago si legje olgus agjujuvvum
Egyptenest ja æi sattam agjanet,
ja æi vela niestege læm si raka-
dam aldsesæsek.
40. Ja dat aigge, maid Israel
manak legje assam Egyptenest,
læi njællje čuođe ja golbma loge
jage. 1 Mos. 15, 13. Gal. 3, 17.
41. Ja de dapatuvai, go njællje
čuođe ja golbma loge jage legje
nokkam, aito damanaga bæive, de
manne buok Hærra vægak Egyp-
ten ædnamest olgus.
42. Dat igja valddujuvvui vutti
Hærrast doalvvom varas sin olgus
Egypten ædnamest; dat sæmma
igja galgga vuttivalddujuvvut Hærra
oudast buok Israel manain sin
sogaidæsek čađa.
43. Ja Hærra celki Mosesi ja
Aroni: Dat læ rava bæssašlabba
birra: I oktage amas olmuš galga
dast borrat.
44. Mutto juokke balvvalægje
olbma lutte, daggar, gutte læ
ostujuvvum silba oudast, su gal-
gak don birračuoppat; de oaǯǯo
son dast borrat.
45. I oktage vieres olmuš daihe
bæivvebalkolaš galga dast borrat.
46. Ovtag vieso siste galgga
dat borrujuvvut, ik don galga doalv-
vot maidege dam biergost vieso
olggobællai, ja epet di galga doag-
jet maidege davtid dast.
4 Mos. 9, 12. Joh. 19, 36.
47. Obba Israel særvvegodde
galgga dakkat nuft.
48. Ja go amas olmuš orro du
lutte ja aiggo doallat bæssačid
Hærra oudast, de galgga buok
dievddobælle su lutte birračuppu-
juvvut, ja de galgga son bæssat
daid doallat, ja son galgga læt
nuftgo ædnamest riegadam olmuš;
mutto i oktage birračuopakættes
olmuš galga dast borrat.
49. Oktag laka galgga læt dam
ædnamest riegadam olbmui ja dam
amas olbmui, gutte orro gasko
din gaskast.
50. Ja buok Israel manak dakke
nuft; nuftgo Hærra læi goččom
Mosesa ja Arona, nuft dakke si.
51. Ja de dapatuvai aito dama-
naga bæive, atte Hærra doalvoi

Israel manaid olgus Egypten ædnamest sin vægai mielde.

13. Kapittal.

Hærra goččo, atte buok vuostasriegadægjek Israelest sikke olbmuin ja omin galggek læt basotuvvum sudnji, 1—16. Son doalvvo albmuga mæce čađa ruksis mæra guvllui; si valddek Josefa davtid mieldesek; Hærra manna sin ouddalist dolla- ja balvva-baʒe siste, 17—22.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi
ja celki:
2. Basot munji buok vuostas-
riegadegjid, dam, mi rabasta juokke
ædnehæga Israel manai gaskast
sikke olbmuin ja omin! Munji dat
gulla. 22, 29; 34, 19 j. n. v.
3 Mos. 27, 26 j. n. v. 4 Mos. 3, 13.
Luk. 2, 23.
3. Ja Moses celki albmugi: Muit-
tet dam bæive, go di lepet olgus
mannam Egyptenest, garra balvva-
valus-viesost, dastgo gievras gie-
đain doalvoi Hærra din dast ol-
gus: Epet di galga borrat suvr-
roduvvum laibe.
4. Dam bæive vuolggebetet di
olgus Abib manost; 12, 2.
5. ja de galgga dapatuvvat, go
Hærra doalvvo du sisa Kananita-
laʒai ja Hetitalaʒai ja Amoritala-
ʒai ja Hevitalaʒai ja Jebusitala-
ʒai ædnami, maid son vuornoi du
vanhemidi dudnji addet, ædnama,
mast mielkke ja honnig golgga, de
galgak don doallat dam balvva-
lusa dam manost.
1 Mos. 17, 8. 2 Mos. 3, 8.
6. Čieča bæive galgak don bor-
rat suvrokættes laibid, ja čiččid
bæive galgga læt Hærrai basse.
12, 15.
7. Suvrokættes laibid galgak
don borrat dam čieča bæive, ja i
galga oidnujuvvut suvrroduvvum
laibbe du lutte, ja i oidnujuvvut
suvrrodaigge du lutte buok du
raji siskelist.
8. Ja don galgak gulatet du
bardnasad dam sæmma bæive ja
cælkket: Dat dapatuvva dam dago
diti, maid Hærra dagai munji,
go mon vulggim olgus Egyptenest.
16. v. 12, 26 j. n. v.
9. Ja dat galgga læt dudnji
mærkkan du gieđad alde ja muit-
ton du čalmi gaskast, vai Hærra
laka galgga læt du njalmest; dastgo
gievras gieđain doalvoi Hærra du
olgus Egyptenest.
16. v. 5 Mos. 6, 8; 11, 18.
10. Ja don galgak vuttivalddet
dam laga dam mærreduvvum aig-
gasis jagest jakkai.
11. Ja galgga dapatuvvat, go
Hærra doalvvo du Kananitalaʒai
ædnami, nuftgo son vuornoi dudnji
ja du vanhemidi, ja adda dudnji dam,
12. de galgak don addet buok
dam, mi rabasta ædnehæga, Hær-
rai, ja buok, mi rabasta ædne-
hæga, mi boatta dain omin, mak
dust læk, mi læ vares bælest,
gulla Hærrai. 2. v.
13. Ja buok, mi rabasta ædne-
hæga asenin, galgak don lonestet
ovtain gappalagain smavva omin,
mutto jos don ik lonest dam, de
galgak don doagjet dam niske;
ja buok vuostasriegadegjid olb-
muin du barnidad gaskast galgak
don lonestet.
14. Ja go du bardne dastmaŋŋel
jærra dust ja cælkka: Mi dat læ?
de galgak don cælkket sudnji:
Gievras gieđain doalvoi Hærra
min olgus Egyptenest, garra balv-
valus-viesost.
15. Dastgo dat dapatuvai, go
Farao bijai ječas garraset dam
vuostai, atte luoittet min vuolgget,
de goddi Hærra buok vuostasrie-
gadegjid Egypten ædnamest, sikke
olbmui vuostasriegadegjid ja omi
vuostasriegadegjid; damditi oaffa-
rušam mon Hærrai buok, mi ra-
basta ædnehæga, mi læ vares
bælest, ja buok vuostasriegadegjid
mu barnidam gaskast lonestam
mon. 12, 29.

16. Ja dat galgga læt mærkkan du gieđa alde ja jurdašambadden du čalmi gaskast; dastgo gievras gieđain doalvoi Hærra min olgus Egyptenest. 9. v.

17. Ja de dapatuvai, go Farao luiti albmuga vuolgget, de i Ibmel dolvvom sin gæino mielde Filistalažai ædnami, vaiko dat læi dat lagamuš; dastgo Ibmel celki: Daidaši almug dam gattat, go si oidnek soađe oudastæsek, ja maccat ruoktot Egypteni.

18. Mutto Ibmel doalvoi albmuga birra gæino mielde mæce čađa ruksis mæra guvllui. Ja Israel manak manne ollasi værjoduvvum bajas Egypten ædnamest.

19. Ja Moses valdi Josefa davtid mieldes; dastgo son læi valddam vuordnasa Israel manain ja cælkkam: Ibmel galgga vissasi oappaladdat din, ja de galggabetet di doalvvot mu davtid bajas mieldadek dabe erit.
1 Mos. 50, 25. Josv. 24, 32.

20. Ja si sirddajegje Sukkotest ja luoittalegje Etami mæce ravddi.

21. Ja Hærra manai sin ouddalist, bæivveg balvvabaže siste laiddim varas sin gæino mielde, ja ikko dollabaže siste čuovggam varas sin oudast, vai si besse vagjolet ija bæive. 4 Mos. 14, 14. Neh. 9, 12. Salm. 78, 14; 105, 39. Visesv. 18, 3. 1 Kor. 10, 1.

22. Balvvabažže i gaiddam bæivveg, ige dollabažže ikko albmug lutte erit.

14. Kapittal.

Israel luoittala Ibmel goččom mielde ruksis mæra gaddai; Farao vuolgga sin maŋŋai obba su soattevægaines, 1—9. Israel suorggana, nimmura Moses vuostai; son jeđđe sin, 10—14. Hærra goččo Mosesa geiggit su soabbes abe bagjel ja divvo ječas balvva- ja dollabaže siste Israela ja Egyptalažai gaski, 15—20. Moses jægad; appe juokkasa guvtidi, ja Israel manna dam čađa, obba Farao soattevækka havkka dasa; Israel osko, 21—31.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi, atte si galggek jorgidet ja luoittalet Pi-Hakirot ouddi Migdol ja abe gaski; Baal Sefon ouddi, dam buotta galggabetet di luoittalet appegaddai. 4 Mos. 33, 7.

3. Ja Farao šadda cælkket Israel manai birra: Si čagjedek ædnamest, mæcce læ dappam sigjidi.

4. Ja mon aigom buoššodet Farao vaimo, ja son galgga sin doarredet, ja mon aigom hærvasmattet ječčam Farao ala ja obba su soattevæga ala, ja Egyptalažak galggek dovddat, atte mon læm Hærra. Ja si dakke nuft.
Visesv. 19, 2. 3. 2 Mos. 7, 5.

5. Ja go dat muittaluvvui Egypten gonagassi, atte almug læi bataram, de nubbastuvai Farao ja su balvvalegji vaibmo albmuga vuostai, ja si celkke: Manne dagaimek mi dam ja luitimek Israela vuolgget erit min balvvalusastæmek!

6. De gæsastatti son su vavnas ja valdi su albmuges mieldes.

7. Ja son valdi gutta čuođe valljo-vavna ja buok daid æra vavnaid Egyptenest ja vavdnasoaldatid juokke okti dain.

8. Dastgo Hærra buoššodi Farao, Egypten gonagasa, vaimo, nuft atte son doarredi Israel manaid; mutto Israel manak manne olgus bajeduvvum gieđain.

9. De doarredegje Egyptalažak sin ja jokse sin, go si legje luoittalam appegaddai, buok Farao vavdnahæstak ja su ridijægjek ja obba su soattevækka, Pi-Hakirot guorast Baal-Sefon oudast.

10. Ja Farao lakkani, ja Israel manak bajas bajedegje sin čalmidæsek, ja gæča, Egyptalažak vulgge sin maŋŋai; de balle si sagga, ja Israel manak čurvvu Hærrai.

11. Ja si celkke Mosesi: Æigo ollinge læm havdek Egyptenest, go don læk dolvvom min erit mæccai jabmet? Mi dat læ, maid don læk dakkam min vuostai, go don læk dolvvom min olgus Egyptenest? Salm. 106. 7.

12. Igo dat læm dat, maid mi sarnoimek dudnji Egyptenest, go mi celkimek: Divte min orrot, ja mi aiggop balvvalet Egyptalaʒaid; dastgo migjidi buoreb læ balvvalet Egyptalaʒaid, go jabmet mæccai?

13. De celki Moses albmugi: Allet bala, divvot ječaidædek ouddan ja geččet Hærra bæstem, maid son aiggo rakadet digjidi odna bæive! Dastgo nuftgo di oaidnebetet Egyptalaʒaid odna bæive, de epet di galga sin šatan æmbo oaidnet agalašvutti. 2 Muit. 20, 17.

14. Hærra galgga soattat din oudast, ja di galggabetet orrot jaska. 5 Mos. 1,30. Es. 30, 15.

15. Ja Hærra celki Mosesi: Manne čuorvok don munji? Sarno Israel manaidi, vai si sirddajek.

16. Ja don, bajasbajed du soabbad ja geigge du gieđad olgus abe bagjel ja ærot dam guvtidi, ja Israel manak galggek mannat gasko abe čađa goikkas mielde.

17. Ja mon, gæča, mon aigom buoššodet Egyptalaʒai vaimo, ja si galggek boattet din maŋŋai; ja mon aigom hærvasmattet ječčam Farao ala ja obba su soattevæga ala, su vavnai ala ja su ridijegji ala. 4. v.

18. Ja Egyptalaʒak galggek dovddat, atte mon læm Hærra, go mon hærvasmattam ječčam Farao ala, su vavnai ala ja su ridijegji ala. 4. v.

19. De murdi Ibmel engel, gutte manai Israel væga ouddalist, ja manai sin duokkai, ja balvvabaʒʒe murdi sin muođoi oudast erit ja divoi ječas sin duokkai; 33, 20. 23.

20. ja dat bođi Egyptalaʒai væga ja Israel væga gaski, ja dat læi doidi balvvan ja sævdnjadassan, ja daidi čuvggi dat ija; ja nubbe vække i lakkanam nubbai gæčos ijast.

21. Ja Moses geiggi su gieđas olgus abe bagjel, ja Hærra addi abe mannat erit garra nuorttabiega bokte gæčos ija, ja son dagai abe goikke ænamen, ja čacek juokkasegje guvtidi.
Salm. 66, 6; 114, 3. Es. 63, 12. 13. Josv. 3, 16.

22. Ja Israel manak manne gasko abe sisa goikkas mielde, ja čacce læi sigjidi sæidnen sin olgiš ja sin gurot bælde. Josv. 4, 23. Salm. 78, 13; 106, 9. 1 Makk. 4, 9. 1 Kor. 10, 1. Ebr. 11, 29.

23 Ja Egyptalaʒak doarredegje ja botte sin maŋŋai, buok Farao hæstak, su vavnak ja su ridijægjek, gasko abe ragjai.

24. Ja de dapatuvai iđđedes goccemvuorost, de gæčai Hærra dolla- ja balvva-baʒe siste Egyptalaʒai væga guvllui, ja son moivvašutti Egyptalaʒai væga,

25. ja son nordasti sin vavdnajuvlaid gaskat ja divti sin mannat vaddaset ouddan. De celkke Egyptalaʒak: Batarekop mi Israel muođoi oudast; dastgo Hærra soatta sin oudast Egyptalaʒai vuostai.

26. De celki Hærra Mosesi: Geigge du gieđad olgus abe bagjel, ja čacek galggek maccat ruoktot Egyptalaʒai bagjeli, sin vavnai bagjeli ja sin ridijegji bagjeli.

27. De geiggi Moses su gieđas olgus abe bagjel, ja appe macai iđđed bællai ruoktot su dabalaš sagjasis, ja Egyptalaʒak bataregje aito dam vuostai; ja Hærra nordasti Egyptalaʒaid gasko abe sisa.

28. Ja čacek macce ruoktot ja gokče vavnaid ja ridijegjid obba Farao soattevægast, gæk legje boattam sin maŋŋai abe sisa; i baccam i oktage sist heggi. Visesv. 18, 5.

29. Mutto Israel manak manne

goikkas mielde gasko abe čađa, ja čacce læi sigjidi sæidnen sin olgiš ja sin gurot bælde.

30. De besti Hærra dam sæmma bæive Israela Egyptalažai gieđast, ja Israel oini Egyptalažaid vællamen jabmen appegaddest. Visesv. 10, 18 j. n. v.

31. Ja Israel oini dam stuora dago, maid Hærra læi dakkam Egyptalažai ala, ja almug balai Hærrast; ja si osku Hærra ala ja Mosesa, su balvvalægje, ala.

15. Kapittal.

Moses ja Israel manak lavlluk Hærrai gitoslavllaga; su oabba Mirjam vasteda koarast Israel nissoniguim, 1—21. Israel boatta Suri, Marai, gost si nimmurek Hærra vuostai čaccevaile diti ja væketuvvujek sust, ja Elimi, 22—27.

1. De Moses ja Israel manak lavllu dam lavllaga Hærrai ja celkke: Mon aigom maidnot Hærra, dastgo son læ allaget aleduvvum; hæsta ja ridijægje suppi son appai.

2. Hærra læ mu gievrravuotta ja gitoslavla, ja son šaddai munji bestujubmen; son læ mu Ibmel, ja mon aigom ramedet su, mu aččam Ibmel, ja mon aigom aledet su. Salm. 118, 14. Es. 12, 2.

3. Hærra læ soatte-olmai, Hærra læ su namma. 3, 15. Hos. 12, 6.

4. Farao vavnaid ja su soattevæga suppi son appai, ja su valljo vavdnasoaldatak vuogjoduvvujegje vuolas ruksis merri.

5. Čiegŋalasak gokče sin, si vugju čiegŋalis čaci sisa nuftgo gæđge.

6. Du olgiš gietta, o Hærra, læ hærvasmattujuvvum famo siste, du olgiš gietta, o Hærra, cuvkke vašalažaid. Salm. 118, 15.

7. Ja du allagvuođad dievasvuođa bokte vuolasnordastak don du vuostaičuožžoidad; don olgus vuolgatak du moarad, dat loapata sin nuftgo oalgaid.

8. Ja du njune bosanasa bokte čoakkai čobmijuvvujegje čacek, ravnjek čuožžu nuftgo čobma, čiegŋalis čacek loppijegje abe vaimost.

9. Vašalaš celki: Mon aigom doarredet, mon aigom joksat, mon aigom juogadet sallaša, mu siello galgga galletuvvut singuim; mon aigom rottit mu miekkam, mu gietta galgga erit hævatet sin.

10. Don bosadik du vuoiŋanasainad, appe govčai sin; si vugju nuftgo lagjo vægalaš čaci sisa.

11. Gi læ nuftgo don ibmeli gaskast, o Hærra? Gi læ nuftgo don hærvasmattujuvvum bassevuođa siste, hirbmadlaš maidnujuvut, ovdulaš dagoi siste? 9, 14; 18, 11. 1 Muit. 16, 25. Salm. 96, 4.

12. Don olgus geiggijik du olgiš gieđad, ænam njielasti sin.

13. Don doalvok du arkalmastemvuođad bokte dam albmuga, maid don lonestik; don laiddik sin du famod bokte du basse orromsagjasad.

14. Albmugak gullek dam, si doargestek; ballo valdda Filistea assid. Josv. 2, 10. 11.

15. De suorgganek Edoma sokkagoddi oaivamužak, ballo valdda Moaba vægalažaid, buok Kanaan assek roappanek balo diti.

16. Ballo ja suorgganæbme gačča sin bagjeli, du gieđad stuoresvuođa bokte javotuvvek si nuftgo gæđge, dam bodda go du almug manna ouddan, o Hærra, dam bodda go dat almug manna ouddan, maid don læk aldsesad fidnim. 5 Mos. 32, 6.

17. Don galgak doalvvot sin sisa ja gilvvet sin du arbad vare ala, dam baikkai, maid don læk rakadam du orromsagjenad, o Hærra, dam basse baikkai, o Hærra, maid du gieđak læk vuođđodam. Salm. 132, 13 j. n. v 78, 54

18. Hærra galgga læt gonagassan agalaǯat ja alelassi.
Salm. 22, 29; 93, 1.
19. (Nuft si lavllu) dastgo Farao hæstak botte su vavnaiguim ja su ridijegjiguim abe sisa, ja Hæra divti abe čacid maccat ruoktot sin bagjeli, dam bodda go Israel manak manne goikkas mielde gasko abe čađa. 14, 23 j. n. v.
20. Ja Mirjam, profetnisson, Arona oabba, valdi pauka su giettasis, ja buok nissonak manne su maŋest paukaiguim ja dansomin.
Salm. 68, 26.
21. Ja Mirjam vastedi sigjidi*: Maidnot Hærra, dastgo son læ allaget aleduvvum; hæsta ja ridijægje suppi son appai.
* olbmaidi, 1. v.
22. Ja Moses divti Israela sirddat ruksis mæra gaddest, ja si manne olgus Sur mæccai; ja si vagjolegje golbma bæive mæcest, ja æi si gavdnam čace.
4 Mos. 33, 8.
23. De si botte Marai, ja æi si sattam jukkat čace Marast, dainago dat læi ričča; damditi goččujuvvui dam baike namma Maran*.
* riččavuottan.
24. De nimmuri almug Moses vuostai ja celki: Maid galggap mi jukkat?
25. Ja son čuorvoi Hærrai, ja Hærra čajeti sudnji ovta muora, ja son balkesti dam čaccai, ja čacce šaddai njalgesen. Dobbe bijai son sigjidi laga ja rievte, ja dobbe gæččali son sin; Sir. 38, 5.
26. ja son celki: Jos don gulak Hærra, du Ibmelad, jiena, ja dagak dam, mi vuoiggad læ su čalmi oudast, ja jorggalak beljidad su bakkomi bællai ja doalak buok su ravvagid, de im mon aigo bigjat guđege dain buocalvasain du ala, maid mon bigjim Egyptalaǯai ala; dastgo mon læm Hærra, du dalkastægje. 23, 25.
27. Ja si botte Elimi, ja dast legje guokte nubbe lokkai čacceagjaga ja čieča loge palbmemuora; ja si luoittalegje dasa čacce-gaddai. 4 Mos. 33, 9.

16. Kapittal.

Israelitalaǯak bottek Sin mæccai, si nimmurek, dainago sist i læk bierggo ja laibbe borrat, Moses cuigoda sin; Hærra adda vagtel-loddid gokčat šiljo ja adda sigjidi manna, mast si vitta bæive vakkost čoggek ovta omera juokke olbmu vuollai, mutto guđad bæive guokte omera juokkehaǯǯi; dastgo sabbaten æi si galga čoagget, mutto adnet dam bassen, !—30. Aron goččujuvvu vurkkit ovta omer dievva manna maŋestbottidi muitton, 31—36.

1. Ja si sirddajegje Elimest, ja obba Israel manai særvvegodde bođi Sin mæccai, mi læ Elima ja Sinai gaskast, vitta nubbe logad bæive nubbe manost, maŋŋelgo si legje mannam Egypten ædnamest olgus.
2. Ja obba Israel manai særvvegodde nimmuri Moses vuostai ja Arona vuostai mæcest.
3. Ja Israel manak celkke sodnoidi: Vare mi lifčimek jabmam Hærra gieđa bokte Egypten ædnami, dallego mi čokkaimek bierggobatte-guorast, ja dallego mi boraimek laibe, dassači go mi gallaneimek; dastgo doai læppe dolvvom min olgus dam mæccai diktem varas obba dam čoagganæme jabmet nælggai. 14, 11.
4. De celki Hærra Mosesi: Gæča, mon aigom addet laibe arvvet digjidi almest, ja almug galgga mannat olgus ja čoagget juokke bæive, mi darbašuvvu, vai mon bæsam dam gæččalet, aiggogo dat vagjolet mu laga siste daihe i.
5. Ja de galgga dapatuvvat dam guđad bæive, de galggek si rakadet dam, maid si læk ruoktot buktam, ja dat galgga læt guokte

dam mađe go dat, maid si juokke bæive čoggek.

6. Ja Moses ja Aron celkiga buok Israel manaidi: Odnaš ækkedest galggabetet di dovddat, atte dat læ Hærra, gutte læ dolvvom din olgus Egypten ædnamest,

7. ja itten galggabetet di oaidnet Hærra hærvasvuođa, dainago son læ gullam din nimmuræme Hærra vuostai; dastgo mak ledne moai, go di nimmurepet monno vuostai? 4 Mos. 16, 11.

8. Ja Moses celki: (Dat galgga šaddat), go Hærra odnaš ækkedest adda digjidi biergo borrat ja itten laibe, nuft atte di gallanepet, dainago Hærra læ gullam din nimmuræme, maina di nimmurepet su vuostai; dastgo moai, mak ledne moai? I monno vuostai læk din nimmuræbme, mutto Hærra vuostai.

9. Ja Moses celki Aroni: Cælke obba Israel manai særvvegoddai: Bottet ouddan Hærra muođoi ouddi; dastgo son læ gullam din nimmuræme.

10. Ja de dapatuvai, go Aron sarnoi obba Israel manai særvvegoddai, de si jorgetegje mæce guvllui, ja gæča, Hærra hærvasvuotta oidnui balva siste.

4 Mos. 12, 5; 14, 10; 16, 19.

11. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

12. Mon læm gullam Israel manai nimmuræme; sarno sigjidi ja cælke: Dam guovte ækkedboddo gaskast* galggabetet di borrat biergo, ja itten galggabetet di galletuvvut laibin, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, din Ibmel. * gæča 12, 6.

13. Ja de dapatuvai ækkedest, de botte vagtel-loddek ja gokče šiljo, ja iđđedest læi suoldnegærdde obba šiljo birra.

Salm. 78, 26 j. n. v. 105, 40.

14. Ja go suoldnegærdde bagjani bajas, gæča, de læi orromen mæce mietta juoga mi fidnasid, dego faskotagak, fines nuftgo bicce ædnam alde. Neh. 9, 15.

Salm. 78, 24 j. n. v. Visesv. 16, 20.

15. Ja go Israel manak oidne dam, de celkke si, gutteg guoibmasæsek: Mi dat læ? Dastgo æi si diettam, mi dat læi. De celki Moses sigjidi: Dat læ dat laibbe, maid Hærra læ addam digjidi borrat. Joh. 6, 31. 1 Kor. 10, 3.

16. Dat læ dat, maid Hærra læ goččom: Čogget dast, dađemielde go ješ gutteg satta borrat, ovta omera ješ guđege oaive vuollai, din olbmuidædek logo mielde; ješ gutteg galgga valddet dai oudast, guđek læk su goađest.

17. Ja Israel manak dakke nuft, ja si čogge, nubbe ollo, nubbe uccan.

18. Ja go si mittedegje dam omerin, de i læm sust, gutte læi čoaggam ollo, ligas, ja sust, gutte læi čoaggam uccan, i vaillom; ješ gutteg læi čoaggam, dađemielde go son sati borrat. 2 Kor. 8, 15.

19. Ja Moses celki sigjidi: I oktage galga bacatet maidege dast iđđedassi.

20. Mutto æi si jægadam Mosesa, mutto muttomak bacategje dast iđđedassi; de šadde dasa suovsak, ja dat havsidi. Ja Moses moaratuvai sin ala.

21. Ja si čogge dam juokke iđđedest, dađemielde go ješ gutteg sati borrat; mutto go bæivaš gordi bakkaset, de dat suddai.

Visesv. 16, 27.

22. Ja de dapatuvai dam guđad bæive, de čogge si guokte dam mađe laibe, guokte omera ješ guđege vuollai; ja buok særvvegodde oaivamužak botte ja adde Mosesi dam diettevassi. 5. v.

23. De celki son sigjidi: Dat læ, maid Hærra læ sardnom. Itten læ sabbat, basse sabbat Hærra oudast; maid di aiggobetet laibbot, dam laibbot, ja maid di aig-

gobetet vuoššat, dam vuššet, mutto diktet buok dam, mi bacca ligas, aimoin orrot luttadek ittači!

24. Ja si dikte dam orrot iđđedassi, nuftgo Moses læi goččom; ja i dat havsidam, æige dast læm suovsak.

25. De celki Moses: Borret dam odne! Dastgo odne læ sabbat Hærra oudast, odne epet di galga dam gavdnat ædnam alde.

26. Gutta bæive galggabetet di dam čoagget; mutto čiččid bæive læ sabbat, dalle i galga dat læt gavdnamest.

27. Ja de dapatuvai dam čiččid bæive, de manne soabmasak albmugest olgus čoaggem varas; mutto æi si gavdnam maidege.

28. De celki Hærra Mosesi: Man gukka biettalepet di doallamest mu bakkomid ja mu lagaid?

29. Geččet, Hærra læ addam digjidi sabbata; damditi adda son digjidi dam guđad bæive laibe guovte bæivvai; orrot juokkehaš su baikestes, allus oktage mannu olgus su baikestes dam čiččid bæive!

30. De vuoiŋadi almug dam čiččid bæive.

31. Ja Israel viesso gočoi dam nama mannan*; ja dat læi nuftgo koriandergilvvagak, vielggad, ja dam smakka læi nuftgo honniggakko.

* Ebrealaš gilli: man, d. l. mi dat læ? 15. v. 4 Mos. 11, 7.

32. Ja Moses celki: Dat læ dat, maid Hærra læ goččom: Dævde ovta omera dast aimoin adnujuvvut din maŋestbottidædek diti, vai si bæsaše oaidnet dam laibe, maina mon boratim din mæcest, dallego mon dolvvum din olgus Egypten ædnamest.

33. Ja Moses celki Aroni: Valde litte ja bija dam sisa ovta olles omera manna, ja bija dam dokko Hærra muođoi ouddi aimoin adnujuvvut din maŋestbottidædek diti!

34. Nuftgo Hærra læi goččom Mosesa, nuft bijai Aron dam dokko duođaštusa* ouddi aimoin adnujuvvut.

* laga tavvali, 25, 16. 21. Ebr. 9, 4.

35. Ja Israel manak borre manna njællje loge jage, dassači go si botte ædnami, gost olbmuk asse; si borre manna, dassači go si botte Kanaan ædnam rajidi. Josv. 5, 12.

36. Mutto okta omer læ logadas oasse ovta efast.

17. Kapittal.

Israel manak bottek Refidimi, sist vaillo čacce, si riddalek Mosesin ja gæččalek Hærra, si oǥǥuk čace bavtest, 1—7; si fallitallek Amalekitalaǥaidi, guđek vuoitatallek Mosesa rokkadusa bokte; Hærra gulata, atte son aiggo sin erithævatet, 8—16.

1. Ja obba Israel manai særvvegodde manai erit Sin mæcest bæivvasi mielde Hærra goččom mielde; ja si luoittalegje Refidimi, ja albmugest i læm čacce jukkat. 4 Mos. 33, 14.

2. De riddali almug Mosesin, ja si celkke: Addet migjidi čace, vai mi bæssap jukkat! Ja Moses celki sigjidi: Manne riddalepet di muina? Manne gæččalepet di Hærra? 5 Mos. 6, 16. Matt. 4, 7.

3. Ja almug goikkaluvai dast čaccai, ja almug nimmuri Moses vuostai, ja dat celki: Manne læk don dolvvom min bajas Egyptenest diktem varas min ja min manaid ja min omid jabmet goikkoi?

4. De čuorvoi Moses Hærrai ja celki: Maid galgam mon dakkat daina albmugin? Dušše uccanaš dast vaillo, atte si gæđgadek muo! 4 Mos. 14, 10.

5. Ja Hærra celki Mosesi: Vaǥe ouddan albmuga ouddi ja valde mieldad soabmasid Israel

vuorrasin, ja valde du soabbad, maińa dan časkik dæno, du giettasad ja vuolge! 7, 20.

6. Gæča. mon aigom čuoǯǯot dobbe du muođoi oudast bavte alde Horebest, ja don galgak časket bavte ala, ja dast galgga golggat čacce olgus, atte almug bæssa jukkat. Ja Moses dagai nuft Israel vuorrasi čalmi oudast. 4 Mos. 20, 11. 5 Mos. 8, 15. Salm. 78, 15. 16; 105, 41. Es. 48, 21. Visesv. 11, 4. 1 Kor. 10, 4.

7. Ja son gočoi dam baike nama Massan* ja Meriban** Israel manai riddalæme diti, ja dainago si gæččalegje Hærra ja celkke: Juogoson Hærra læ min gaskast daihe i? Salm. 95, 8. 9.

* gæččalæbme. ** riddalæbme.

8- Ja Amalek bođi ja soađai Israelin Refidimest.

9. De celki Moses Josvai: Vallje migjidi olbmaid ja vuolge olgus, soađa Amalek vuostai! Itten aigom mon čuoǯǯot dievvačoka alde Ibmel sobbin mu gieđastam.

10. Ja Josva dagai, nuftgo Moses læi cælkkam sudnji, ja soađai Amalek vuostai; ja Moses, Aron ja Hur gorgŋu bajas dievvačoka ala.

11. Ja de dapatuvai, go Moses bajas bajedi su gieđas, de bittegođi Israel; mutto go son luiti su gieđas gaččat, de bittegođi Amalek.

12. Mutto go Mosesa gieđak lossogotte, de valdde si gæđge ja bigje su vuollai, ja son čokkani dam ala; ja Aron ja Hur doalaiga su gieđaid, nubbe nubbe bælde ja nubbe nubbe bælde; de vegje su gieđak, dassači go bæivaš luoittadi.

13. Ja Josva časki Amalek ja su olbmuid vuolas mieke avjoin.

14. Ja Hærra celki Mosesi: Čale dam muitton girjai, ja cieggad dam Josva beljidi! Dastgo mon aigom aibas duššadet Amalek muito alme vuolde. 4 Mos. 24, 20. 5 Mos. 25, 19. 1 Sam. 15, 2. 3. 20.

15. Ja Moses huksi altara, ja son gočoi dam nama: Hærra læ mu soattelævgga.

16. Ja son celki: Gietta læ olgus geiggijuvvum Hærra truono alde: Hærra galgga soattat Amalek vuostai sogast sokki. 5 Mos. 32, 40.

18. Kapittal.

Mosesa vuoppa Jetro boatta su lusa su akain ja su manaiguim; Moses muittala sudnji Hærra dagoid, Jetro rameda Ibmela ja oaffarušša, 1—12. Son nævvo Mosesa valljit dokkalaš olbmaid Israel vuorrasi gaskast, gæk mattek væketet su dubmit albmuga uceb mavsolaš ašin, ja macca dasto ruoktot su ædnamasas, 13—27.

1. Ja Jetro, Midian pappa, Mosesa vuoppa, gulai buok, maid Ibmel læi dakkam Mosesa vuostai ja su albmuges, Israel, vuostai, go Hærra læi dolvvom Israela Egyptenest olgus.

2. De valdi Jetro, Mosesa vuoppa, Sippora, Mosesa aka, maŋŋelgo son læi bigjam su ruoktot, 2, 21. 22; 4, 20.

3. ja su guokte barne, gæin nubbe namma læi Gersom, dastgo son* læi cælkkam: Vieresen læm mon šaddam amas ædnami, * Moses. 2, 22. 1 Muit. 23, 15.

4. ja nubbe namma læi Elieser*, dastgo son læi cælkkam: Mu aččam Ibmel læi mu vække ja læ bæstam muo erit Farao miekest.

* Ibmel læ vække.

5. Ja Jetro, Mosesa vuoppa, bođi su* barniguim ja su akain Mosesa lusa mæccai, dasa, gosa son læi luoittalam, Ibmel vare gurri. * Moses. 3, 1.

6. Ja son cælketi Mosesi: Mon, du vuoppa Jetro, boađam du lusa, ja du akka ja su guokte barne su mielde.

7. De manai Moses su vuopas oudald ja gobmerdi ja cummesti

su, ja soai jæraiga goabbag guoimesga buore dile birra; ja dasto manaiga soai goađe sisa.

8. Ja Moses muittali su vuoppasis buok dam, maid Hærra læi dakkam Farao vuostai ja Egyptalaʒai vuostai Israel diti, ja buok dam vaive, mi sigjidi læi dapatuvvam matke alde, ja moft Hærra læi bæstam sin.

9. De Šaddai Jetro illoi buok dam buore diti, maid Hærra læi dakkam Israel vuostai, go son læi bæstam sin Egyptalaʒai gieđast.

10. Ja Jetro celki: Maidnujuvvum lekus Hærra, gutte besti din Egyptalaʒai gieđast ja Farao gieđast, gutte besti albmuga Egyptalaʒai gieđast.

11. Dal mon dieđam, atte Hærra læ stuoreb go buok ibmelak; dastgo dam dinga* bokte, maina si mænnodegje čævllajet sin vuostai, læ son čajetam ječas daggaren.

15, 11. Salm. 86, 8. * d. l. čace bokte. 2 Mos. 1, 22. Neh. 9, 10. Visesv. 11, 17.

12. Ja Jetro, Mosesa vuoppa, valdi boalddemoaffara ja njuovvamoaffarid Ibmeli; ja Aron ja buok Israel vuorrasak botte doallat-mallasid Mosesa vuopain Ibmel muođoi oudast.

13. Ja nubbe bæive čokkai Moses dubmit albmuga, ja almug čuoʒoi Mosesa lutte iđđed rajest ækked ragjai.

14. Go Moses vuoppa oini buok su bargo albmugin, de celki son: Mi bargoid dat læ, mi dust læ albmugin? Manne čokkak don okto, ja obba almug čuoʒʒo du lutte iđđed rajest ækked ragjai?

15. Ja Moses celki su vuoppasis: Almug boatta mu lusa jærram diti Ibmelest;

16. go sist læ ašše, de si bottek mu lusa, ja mon dubmim sin gaskast, ja mon oapatam sigjidi Ibmel bakkomid ja su lagaid.

17. De celki Mosesa vuoppa sudnji: I læk buorre, maid don dast dagak.

18. Alma don šaddak vuoimetuvvat, sikke don ja dat almug, mi læ duina; dastgo dat dakko læ dudnji bære lossad, ik don væje doaimatet dam okto.

19. Mutto gulddal dal mu jiena! Mon aigom addet dudnji rađe, ja Ibmel lekus duina! Loaidast don albmuga bælest ouddan Ibmel ouddi, ja ouddandivo don ašid Ibmel ouddi,

20. ja čilgge sigjidi bakkomid ja lagaid, ja oapat sigjidi dam gæino, man mielde si galggek vagjolet, ja dam dago, maid si galggek dakkat.

21. Ja gæča aldsesad obba albmugest dokkalaš olbmaid, gæk ballek Ibmelest, duođalaš olbmaid, gæk vašotek bahas vuoito, ja bija daid sin bagjeli oaivamuʒʒan duhat bagjel, oaivamuʒʒan čuođe bagjel, oaivamuʒʒan vitta loge bagjel ja oaivamuʒʒan loge bagjel.

22. Ja si galggek dubmit albmuga juokke aige, ja juokke mavsolaš aše galggek si buktet du ouddi, mutto juokke ucca ašača galggek si ječa dubmit; ja gæped nuft noađe aldad, ja divte sin guoddet dam ječainad.

23. Jos don dagak dam, ja Ibmel goččo du dam dakkat, de don væjak cævccet, de šadda maidai obba dat almug boattet su baikkasis aimoin.

24. Ja Moses gulddali su vuopas jiena ja dagai buok dam, maid son celki.

25. Ja Moses vallji dokkalaš olbmaid obba Israelest ja bijai sin bajemuš oaivven albmuga bagjel, oaivamuʒʒan duhat bagjel, oaivamuʒʒan čuođe bagjel, oaivamuʒʒan vitta loge bagjel ja oaivamuʒʒan loge bagjel.

26. Ja si dubmijegje albmuga juokke aige; juokke vaddes aše bukte si Mosesa ouddi, mutto

juokke ucca ašača dubmijegje si ječa.

27. Ja Moses luiti su vuopas vuolgget erit, ja son manai su ædnamasas.

19. Kapittal.

Israel boatta Sinai mæccai; Hærra lopped valddet Israela su almugenes, jos si aigguk su jægadet, maid si loppedek, 1—8. Son gulata Mosesi, atte son goalmad bæive aiggo vuolas niegjat sukkis balva siste Sinai vare ala ja sardnot suina; son goččo albmuga basotet ječas ja gieldda dam lakkanæmest varrai, 9—13. Almug basota ječas; Hærra niegja vuolas vare ala bajančærggom ja aldagasai vuolde ja sardno Mosesi, 14—25.

1. Goalmad manost, maŋŋelgo Israel manak legje olgus vuolggam Egypten ædnamest, dam bæive* botte si Sinai mæccai.

* d. l. vuostas bæive manost.

2. Dastgo si sirddajegje Refidimest ja botte Sinai mæccai ja luoittalegje mæccai, ja Israel luoittali dasa aito vare buotta. 4 Mos. 33, 15.

3. Ja Moses goarŋoi bajas Ibmel lusa, ja Hærra čuorvoi sudnji vare alde ja celki: Nuft galgak don cælkket Jakoba vissui ja diedetet Israel manaidi: Ap. dag. 7, 38.

4. Di lepet oaidnam, maid mon læm dakkam Egyptalažaiguim, ja moft mon læm guoddam din goaskemsoajai alde ja dolvvom din lusam. 5 Mos. 29, 2; 32, 11. 12.

5. Ja dal, jos di jægadepet mu jiena ja doallabetet mu litto, de galggabetet di læt munji obmudakkan ouddali buok albmugi; dastgo munji gulla buok ænam. Salm. 24, 1; 50, 12. 1 Kor. 10, 26.

6. Ja di galggabetet læt munji gonagasrikan papain ja basse almug. Dak læk dak sanek, maid don galgak sardnot Israel manaidi. 5 Mos. 7, 6; 14, 2. 1 Petr. 2, 9. Alm. 1, 6; 5, 10.

7. Ja Moses bođi ja ravkai albmuga vuorrasid lusas, ja son ouddanbijai sigjidi buok daid sanid, maid Hærra læi goččom sudnji.

8. De vastedi buok almug okti ja celki: Buok dam, maid Hærra læ sardnom, aiggop mi dakkat. Ja Moses doalvoi fastain albmuga sanid Hærra ouddi. 24, 3. 5 Mos. 5, 27.

9. De celki Hærra Mosesi: Gæča, mon boađam du lusa sukkis balva siste, vai almug matta gullat, go mon sarnom duina, ja oskot du ala agalažat. Ja Moses diedeti Hærrai albmuga sanid.

10. Ja Hærra celki Mosesi: Mana albmuga lusa ja basot sin odne ja itten, ja si galggek bassat sin biktasidesek,

11. ja si galggek læt garvvasak dam goalmad bæivvai; dastgo dam goalmad bæive galgga Hærra vuolas niegjat buok albmuga čalmi oudast Sinai vare ala.

12. Ja don galgak bigjat albmugi aide birra buok ja cælkket: Varoteket ječaidædek goargŋomest bajas vare ala ja guoskamest dam olgomuš ragjai! Juokke okta, gutte guoska varrai, galgga vissasi jametuvvut;

13. i oktage gietta galga guoskat sudnji, mutto son galgga gæđgaduvvut daihe bačujuvvut; juogo dat læžža spiri daihe olmuš, de i dat galga ællet. Go gukkes čuogjam gullu basunest, de galggek si* goargŋot bajas vare ala. Ebr. 12, 20. * gæča 24, 1.

14. Ja Moses manai varest vuolas albmuga lusa, ja son basoti albmuga, ja si basse sin biktasidesek.

15. Ja son celki albmugi: Leket garvvasak dam goalmad bæivvai, allet ane ječaidædek nissonidi!

16. Ja de dapatuvai dam goalmad bæive, go iđed šaddai, de læi bajan ja aldagasak ja lossis balvva vare alde ja hui garra ba-

sun-čuogjam; de doargesti obba almug, mi læi sidast.
Ebr. 12, 18. 19.

17. Ja Moses doalvoi albmuga olgus sidast Ibmel oudald, ja si divvu ječaidæsek vare vuolleli.
5 Mos. 4, 11.

18. Ja obba Sinai varre borgesti, dainago Hærra læi niegjam vuolas dam ala dola siste, ja suovva dast bagjani bajas nuftgo uvna suovva, ja obba varre doargesti sagga.

19. Ja basuna čuogjam lassani ja šaddai sagga jidnijen; Moses sarnoi, ja Ibmel vastedi sudnji jidnusi.

20. Ja Hærra niejai vuolas Sinai vare ala varrečoka ala; ja Hærra ravkai Mosesa bajas varrečoka ala, ja Moses goarŋoi bajas.

21. Ja Hærra celki Mosesi: Nieja vuolas ja nævo albmuga, amasek si bakkit ouddan Hærra lusa oaidnem varas, nuft atte ædnagak sist šaddaše gaččat.
12. 13. v.; 33, 20.

22. Maidai papakge, gæk lakkanek Hærrai, galggek basotet ječaidæsek, amas Hærra bakkit sisa sin gaski.

23. Ja Moses celki Hærrai: I almug mate goargŋot bajas Sinai vare ala; dastgo don læk nævvom min ja cælkkam: Bija aide vare birra ja basot dam! 12. v.

24. Ja Hærra celki sudnji: Vuolge, nieja vuolas, ja don galgak fastain goargŋot bajas, don ja Aron duina; mutto papak ja almug æi oažo bakkit ouddan goargŋom varas bajas Hærra lusa, amas son bakkit sisa sin gaski.

25. De niejai Moses vuolas albmuga lusa ja celki dam sigjidi.

20. Kapittal.

Hærra adda dam loge bakkoma albmuga guladedin, 1—17. Almug suorggana ja anota Mosesa gaska-olmajen ječas ja Ibmela gaski; Moses manna lagabuidi Hærra lusa, 18—21. Hærra gieldda fastain buok æppe-ibmelbalvvalusa ja cælkka, moft dak altarak galggek læt, maid si galggek huksit sudnji, 22—26.

1. Ja Ibmel sarnoi buok daid sanid ja celki:

2. Mon læm Hærra, du Ibmel, gutte dolvvum du olgus Egypten ædnamest, garra balvvalus-viesost.
5 Mos. 5, 6—21. 3 Mos. 11, 45.
Salm. 81, 11. Mik. 6, 4.

3. Æi dust galga læt æra ibmelak go mon. Salm. 81, 10.

4. Ik don galga dakkat aldsesad maidege čuppujuvvum govaid daihe maidegeikkenessi govaid dast, mi læ alme alde daggo bagjen, daihe dast, mi læ ædnam alde daggo vuollen, daihe dast, mi læ čace siste ædnam vuollelist.
3 Mos. 26, 1. 5 Mos. 4, 15—19; 27, 15.

5. Ik don galga daid rokkadallat ja ik daid balvvalet; dastgo mon, Hærra du Ibmel, læm angeris Ibmel, gutte ocatalam vanhemi værredago manai ala gidda goalmad ja njæljad buolva ragjai, sin ala, guđek muo vašotek,
34, 7. 14. 4 Mos. 14, 18. Nah. 1, 2.

6. ja gutte dagam arkalmastemvuođa duhat buolva vuostai, sin vuostai, guđek muo rakistek ja dollek mu bakkomid.
Neh. 1, 5. Jer. 32, 18. Dan. 9, 4.

7. Ik don galga adnet Hærra, du Ibmelad, nama duššalaǯǯan; dastgo Hærra i loga su ašetæbmen, gutte adna su nama duššalaǯǯan. 3 Mos. 19, 12; 24, 16.
Matt. 5, 34—37.

8. Ane muitost vuoiŋadambæive, atte don dam bassen anak!
23, 12; 31, 13 j. n. v.; 35, 2 j. n. v.
Jer. 17, 21 j. n. v. Esek. 20, 12.

9. Gutta bæive galgak don barggat ja dakkat buok du bargod.

10. Mutto čiččid bæivve læ sabbat Hærrai, du Ibmeli; dalle ik don galga maidege bargoid dak-

kat, ik don ige du bardne ige du nieidda, du balvvalægje daihe du biga daihe du oamek daihe du vierrasak, gæk læk du portai siskelist.

11. Dastgo guđa bæivest dagai Hærra alme ja ædnama, abe ja buok dam, mi læ dai siste, ja son vuoiŋadi dam čiččid bæive; damditi buristsivdnedi Hærra sabbatbæive ja basoti dam.
1 Mos. 2, 2. 3.

12. Gudnijatte du ačad ja du ædnad, vai du bæivek šaddek ædnagen dam ædnamest, maid Hærra du Ibmel dudnji adda.
Sanel. 4, 10. Tob. 4, 3. Sir. 3, 7. Matt. 15, 4. Efes. 6, 2. 3.

13. Ik don galga goddet.
Matt. 5, 21 j. n. v. 19, 18. 1 Joh. 3, 15.

14. Ik don galga furrušet.
3 Mos. 20, 10 j. n. v. Matt. 5, 27. 28. Ebr. 13, 4.

15. Ik don galga suoladet.
3 Mos. 19, 35; 25, 36. Ef. 4, 28. 1 Tess. 4, 6.

16. Ik don galga cælkket værreduođaštusa du lagamuǯad vuostai.
23, 1. Sanel. 19, 5.

17. Ik don galga anestuvvat du lagamuǯad vieso.

Ik don galga anestuvvat du lagamuǯad aka daihe su balvvalægje daihe su biga daihe su vuovsa daihe su asena daihe maidege, mi gulla du lagamuǯǯi.
Rom. 7, 7.

18. Ja buok almug fuomaši bajana ja dollanjuokčamid ja basun čuogjam ja vare borgestæmen; ja go almug fuomaši dam, de doargestegje si ja čuǯǯu gukken erit.

19. Ja si celkke Mosesi: Sarno don minguim, ja mi aiggop gullat; mutto allus Ibmel sardnu minguim, amamek mi jabmet.

20. Mutto Moses celki albmugi: Allet bala! Dastgo Ibmel læ boattam din gæččalet, ja vai ballo su oudast galgga læt din bagjel, amadek di suddodet.
Sanel. 14, 27. Salm. 119, 11.

21. De almug čuoǯoi gukken erit, ja Moses manai lakka sævdnjadasa, gost Ibmel læi.
1 Gon. 8, 12. Ebr. 12, 18.

22. Ja Hærra celki Mosesi: Nuft galgak don cælkket Israel manaidi: Di lepet oaidnam, atte mon almest læm dinguim sardnom.

23. Epet di galga dakkat maidege, maid di bigjabetet mu balddi; silbba-ibmelid daihe golle-ibmelid epet di galga aldsesædek dakkat.
4. v.

24. Altara ædnamest galgak don munji dakkat, ja dam ala galgak don oaffaruššat du boalddem-oaffaridad ja du gitos-oaffaridad, du smavva omidad ja du stuora omidad; juokke baikest, gost mon divtam mu nammam muittujuvvut, aigom mon boattet du lusa ja buristsivdnedet du.
5 Mos. 12, 5. 11.

25. Ja jos don aigok dakkat munji altara gæđgest, de ik don galga huksit dam čuppujuvvum gæđgest; dastgo jos don likšalak du čuoppam-ruovdad dam bagjel, de don æppebasotak dam.
5 Mos. 27, 5. Josv. 8, 31.

26. Ja ik don galga vaǯǯet raiddalasai mielde mu altara lusa, amasek du hæppadak rappaset dam bagjel.

21. Kapittal.

Ibmel adda lagaid balvvalegji birra, 1—11, olmušgoddi birra ja sin birra, gæk suddodek vanhemidesek vuostai, suoladek olbmu daihe dakkek olbmui vahaga su rubmaši, 12—27, vuovsa birra, mi doarro olbmu, ja dam birra, gutte rogga rogge alma govčakættai dam, 28—36.

1. Dak læk dak lagak, maid don galgak ouddanbigjat sigjidi.

2. Go don oastak ovta Ebrealaš balvvalægje, de galgga son balvvalet gutta jage; mutto dam čiččid jage galgga son olgus mannat bessujussi nuvta.
5 Mos. 15, 12. Jer. 34, 14.

3. Jos son boatta oktonessi, de galgga son olgus mannat oktonessi; jos son læ naittalam olmai, de galgga su akka olgus mannat suina.

4. Jos su ised adda sudnji aka, ja son riegadatta sudnji barnid daihe nieidaid, de galgga akka ja su manak gullat su isedi, ja son galgga olgus mannat oktonessi.

5. Mutto jos balvvalægje cælkka: Mon rakistam mu isedam, mu akkam ja mu manaidam, im mon aigo olgus mannat bessujussi,

6. de galgga su ised doalvvot su ouddan Ibmela ouddi* ja doalvvot su dokko uvsa lusa daihe uvsastoalpo lusa, ja su ised galgga čađačuggit su bælje sivloin, ja son galgga balvvalet su buok su ællemaiges.

* d. l. Ibmelest asatuvvum duobmari ouddi, 18, 15. 16. 5 Mos. 1, 17. Salm. 82, 6. Joh, 10, 34.

7. Ja go guttege vuovdda su nieidas læt balvvalægje-nissonen, de i son galga olgus mannat, nuftgo balvvalægjek olgusmannek.

8. Jos son i dokke su isedasas, gutte læi mærredam su aldsesis, de galgga son diktet su lonestuvvut; i sust galga læt fabmo vuovddet su vierro-albmugi, dainago son læ mænnodam oskaldasmættoset su vuostai.

9. Mutto jos son mærred su su bardnasis, de galgga son mænnodet suina nieidai rievte mielde.

10. Jos son valdda sudnji* nubbe æra, de i son galga vaillodet maidege su biemost, su biktasin daihe naitusvuođa gædnegasvuođast su vuostai. * bardnasis.

11. Mutto jos son i divte su oaʒʒot dam golbma dinga, de galgga son olgus mannat nuvta, alma mavsotaga.

12. Gutte cabma olbmu, nuft atte dat jabma, son galgga vissasi jametuvvut.

1 Mos. 9, 6. 3 Mos. 24, 17. 4 Mos. 35, 16 j. n. v. Matt. 26, 52.

13. Mutto jos son i læk bivddam su hæga, mutto Ibmel læ diktam su boattet su gieđa ouddi, de aigom mon bigjat dudnji ovta baike, gosa don oaʒʒo bataret.

4 Mos. 35, 6. 5 Mos. 4, 41 j. n. v.

14. Mutto go guttege mænnoda bahajuonalaʒat su lagamuʒas vuostai, nuft atte son godda su bettusin, de galgak don valddet su vela mu altarge lutte jabmet.

1 Gon. 2, 29 j. n. v.

15. Ja gutte časka su aČes daihe su ædnes, galgga vissasi jametuvvut.

16. Ja gutte suolada olbmu ja vuovdda dam, daihe dat gavdnujuvvu su haldost, son galgga vissasi jametuvvut. 5 Mos. 24, 7.

17. Ja gutte garrod su aČes daihe su ædnes, galgga vissasi jametuvvut. 3 Mos. 20, 9. 5 Mos. 27, 16. Sanel. 20, 20; 30, 17. Matt. 15, 4.

18. Ja go olbmak šaddek belkkui, ja nubbe cabma nubbe geđgin daihe čorbma su, ja son i jame, mutto šadda sænggalamesen,

19. jos son dalle fastain bæssa julgi ala ja vaʒʒa olggon su soabbes vekin, de galgga dat, gutte cabmi, læt bessujussi rangaštusast; duššе makset galgga son sudnji, maid son læ agjanam, ja diktet su ollasi buoreduvvut.

20. Ja go guttege cabma su balvvalægjes daihe balvvalægje nissones sobbin, nuft atte si jabmek su gieđa vuollai, de dat galgga vissasi mavsatuvvut.

21. Duššе, jos si bissuk hægast ovta daihe guokte bæive, de i dat galga mavsatuvvut; dastgo dak læk su ruđak.

22. Ja go olbmak læk doarromen ja nordastek æppevægje nisson njæigga, nuft atte su okke riegad, mutto i muđoi mikkege likkotesvuođaid dapatuva, de galgga son makset, dađemielde go nissona boadnja bigja su ala, ja

son galgga addet duobmari arvvadusa mielde.
23. Mutto jos dapatuvva likkotesvuotta, de galgak don addet hæga hæga oudast,
24. čalme čalme oudast, bane bane oudast, gieđa gieđa oudast, juolge juolge oudast,
25. buollama buollama oudast, have have oudast, guvhle guvhle oudast. 3 Mos. 24, 19. 20. 5 Mos. 19, 21. Matt. 5, 38 j. n. v.
26. Ja go guttege časka su balvvalægjes čalbmai daihe su balvvalægje nissones čalbmai, ja billašutta dam, de galgga son luoittet sin bessujussi olgus mannat makson sin čalmesek oudast.
27. Ja jos son časka su balvvalægjes daihe su balvvalægje nissones bane erit, de galgga son luoittet sin bessujussi olgus mannat makson sin banesek oudast.
28. Ja jos vuoksa doarro olbma daihe nissona, nuft atte dak jabmek, de galgga vuoksa gæđgaduvvut, ja dam bierggo i galga borrujuvvut; mutto vuovsa æigad galgga læt bessujussi rangaštusast.
29. Mutto jos dat læ daggar vuoksa, mi ouddal læi harjanam doarrot, ja dam æigad læ varrijuvvum, ja i son ane dam varast, ja dat godda olbma daihe nissona, de galgga vuoksa gæđgaduvvut, ja maidai dam æigad galgga jametuvvut.
30. Mutto jos soabatus-ruđak bigjujuvvujek su ala, de galgga son addet lonastus-ruđaid su hægas oudast, nuft ollo, go su ala bigjujuvvu.
31. Daihe dat doarro barne, daihe dat doarro nieida, de suina galgga mænnoduvvut dam laga mielde.
32. Jos vuoksa doarro balvvalægje daihe balvvalægje nissona, de galgga son makset dai isedi golbma loge sekel silba; ja vuoksa galgga gæđgaduvvut.
33. Ja go guttege rappa gaivo, daihe guttege rogga gaivo ja i govča dam, ja dasa gačča vuoksa daihe asen,
34. de galgga gaivo æigad makset dam; son galgga addet dai æigadi ruđaid dam oudast, mutto dam jabma šiveta galgga son adnet.
35. Ja go muttom olbma vuoksa doarro nubbe olbma vuovsa, nuft atte dat jabma, de galggaba soai vuovddet dam ælle vuovsa ja juokket ruđaid dam oudast, ja dam jabma vuovsa galggaba soai maidai juokket.
36. Mutto jos dat læ diettelas, atte dat læ daggar vuoksa, mi ouddal læi harjanam doarrot, ja dam æigad i ane dam varast, de galgga son makset vuovsa vuovsain ja ješ adnet dam jabma vuovsa.

22. Kapittal.

Hærra adda lagaid suolavuođai vuostai ja æra olbmui obmudaga billestæme vuostai, oskelduvvum, luikkujuvvum ja laigotuvvum omi harrai, 1—15, nuoskes ællem, noaiddevuođa, æppe-ibmelbalvvalusa ja armotesvuođa vuostai, 16—27; gieldda garrodæmest eisevalde, goččo addet Ibmeli alggošaddo ja dam, mi oudemusta riegada, gieldda borramest dam, mi læ gaikoduvvum mæccespirin, 28—31.

1. Go guttege suolada ovta stuora daihe smavva oame ja njuovva daihe vuovdda dam, de galgga son viđain stuora omin makset dam stuora oame, ja njeljin smavva omin makset dam smavva oame. 2 Sam. 12, 6. Luk. 19, 8.
2. Jos suola doppitalla sisagaikodedines ja cabmatalla, nuft atte son jabma, de i læk mikkege varravigid su diti.
3. Mutto jos bæivaš læ bagjanam su bagjel, de læ varravikke su diti. Son galgga dam makset; jos sust i læk mikkege, de galgga

son vuvddujuvvut makson dam
suoladuvvum oame oudast.
4. Jos dat suoladuvvum oabme,
jogo dat læǯǯa okta stuora oabme
daihe okta asen daihe okta smavva
oabme, gavdnu ællenaga su haldost,
de galgga son makset dam
guovte gærddai.
5. Go guttege dikta bældo daihe
vidnegarde borrujuvvut luoitededin
su omides væidalassi, ja dak eritborrek
maidege nubbe olbmu bældost,
de galgga son dam makset
daina buoremusain su bældostes
ja daina buoremusain su vidnegardestes.
6. Go dolla bæssa luovos, ja
dat fatte bastelis lanjaid, ja gordnegipok
daihe cæggo gornek daihe
bælddo loapatuvvu, de galgga dat,
gutte cakketi dola, makset dam.
7. Go guttege adda su lagamuǯǯasis
silba daihe galvo vurkkit,
ja dat suoladuvvu erit olbma
viesost, de galgga suola, jos son
gavdnu, makset dam guovte gærddai.
8. Mutto jos suola i gavdnu,
de galgga vieso ised dolvvut ouddan
Ibmel ouddi*, vai dat matta
čilggijuvvut, igo son læk bigjam
su gieđas su lagamuǯas obmudaga
ala.

* gæča 21, 6.

9. Juokke obmudaga bætolaš
adnema harrai, jogo dat læǯǯa
stuora oabme daihe asen daihe
smavva oabme daibe biktasak daihe
miikkenessi, mi læ massujuvvum,
man birra gige cælkka, atte dat
læ dat*, de galgga goabbašagai
ašše boattet Ibmela ouddi**; dat,
gæn Ibmel dubme ašalaǯǯan, son
galgga makset su lagamuǯǯasis
guovte gærddai.

* namal. dat vaille galvvo. ** gæča 8. v.

10. Go guttege adda su lagamuǯǯasis
ovta asena daihe ovta
stuora daihe smavva oame daihe
maidikkenessi viessošivetid dam
aitardet, ja dat jabma daihe labmašuvva
daihe eritdolvvujuvvu, alma
gænge oainekættai,
11. de galgga valle Hærra bokte
dakkujuvvut sodno goabbašagai
gaski ja čilggit, igo son læk bigjam
su gieđas su lagamuǯas obmudaga
ala, ja dam æigad galgga
dam dokkitet, ja nubbe i galga
dam makset.
12. Mutto jos dat suoladuvvu
sust erit, de galgga son makset
dam dam æigadi.
13. Jos dat gaikoduvvu, de
galgga son buktet dam ouddan
duođaštussan; dam gaikoduvvum
šiveta i son galga makset.
14. Go guttege luoikat dam su
lagamuǯastes, ja dat labmašuvva
daihe jabma, ige dam æigad læk
dast lutte, de galgga son dam
makset.
15. Mutto jos dam æigad læ
dast lutte, de i son galga addet
mavso; jos dat læ laigotuvvum,
de galgga son buktet sudnji su
laigo.
16. Go guttege fille nieida,
gutte i læk loppadaddam, ja oađđa
su lutte, de galgga son gilhe
bokte oastet su aldsesis akkan.

5 Mos. 22, 28. 29.

17. Jos su ačče biettala addemest
su sudnji, de galgga son vikkit
sudnji nuft ollo silba, go gilhen
addujuvvu nieidai oudast.
18. Ovta noaides nissona ik don
galga diktet ællet.

3 Mos. 19, 31; 20, 27.

19. Juokke okta, gutte dakka
nuoskevuođaid omiguim, galgga
vissasi jametuvvut.

3 Mos. 18, 23. 5 Mos. 27, 21.

20. Gutte oaffarušša æppe-ibmelidi
ja i aivefal Hærrai, galgga
læt garroduvvum.
21. Amas olbmu ik don galga
givsedet ja ik vaivašuttet su;
dastgo di lepet ječa læmaš abmasak
Egypten ædnamest.

23, 9. 3 Mos. 19, 33. 34.
5 Mos. 10, 18. 19; 24, 17. 19 j. n. v.

22. Epet di galga ovtage læska daihe ačetæme givsedet;
Es. 1, 17. Sak. 7, 10.
23. jos don givsedak sin, de galgam mon, go si čurvvuk munji, vissasi gullat sin čuorvvoma,
Sir. 35, 15. 17.
24. ja mu moarre galgga cakkidet, ja mon galgam goddet din mikin, ja din akak galggek šaddat læskan, ja din manak ačetæbmen.
25. Jos don lonik mu albmugi ruđaid, namalassi dam vaivaši luttad, de ik don galga læt su vuostai nuftgo vuoito valdde; epet di galga bigjat su ala ræntoid.
3 Mos. 25, 35 j. n. v.
5 Mos. 23, 19. 20. Salm. 15, 5.
26. Jos don valdak du lagamuʒad biktasa panttan, de galgak don addet dam fastain ruoktot sudnji, ouddalgo bæivaš luoittada;
5 Mos. 24, 12, 13.
27. dastgo dat læ su aidno govčas, dat læ su bivtas su rubmaši; man alde galgga son muđoi vællat? Ja de galgga dapatuvvat, go son čuorvvo munji, de mon aigom gullat; dastgo mon læm vaibmolađes.
28. Ibmela* ik don galga garrodet, ja oaivamuʒa du albmugad gaskast ik don galga garrodet.
* gæča 21, 6.
Sardn. 10, 20. Ap. dag. 23, 5.
29. Mi dævdda du lađo, ja mi golgga du boččemgarest, ik don galga ajetallat munji addemest. Dam vuostasriegadægje du barninad galgak don munji addet.
13, 2.
30. Nuft galgak don maidai dakkat du stuora omidadguim ja du smavva omidadguim; čieča bæive galgga dat læt su ædnes lutte, gavcad bæive galgak don dam munji addet. 3 Mos. 22, 27.
31. Ja di galggabetet læt munji basse olbmuk; epet di galga borrat biergo, mi læ gaikoduvvum mæcest, di galggabetet dam balkestet bædnagidi.

23. Kapittal.

Hærra goččo, atte si galggek čajetet vanhurskesvuođa ja rakisvuođa maidai vašalaʒai ja abmasi vuostai, 1—9, atte si galggek bassen adnet juokke čiččid jage, juokke čiččid bæive ja dam golbma stuora jakkasaš base, 10—19; gieldda sin moaratuttemest su engeles, gutte galgga mannat sin mielde, ja goččo sin varotet ječaidæsek æppe-ibmelbalvvalusast; de aiggo son buristsivdnedet sin ja erit agjet Kananitalaʒaid, gæiguim si æi oaʒo dakkat litto, 20—33.

1. Ik don galga duottan valddet værresaga; ik don galga særvvat ibmelmættom olbmuin dasa atte læt vanhurskesmættom duođaštægje; 20, 16. 3 Mos. 19, 16.
2. ik don galga čuovvot daid ædnagid bahab guvllui, ja ik don galga duođaštet digge-ašest nuft, atte don mieđetak ječad dai ædnagi mielde ja bonjak vuoiggadvuođa;
3. ja ik don galga gæččat hæjos olbmu hame bællai su diggeašest. 3 Mos. 19, 15.
4. Go don gavnak du vašalaʒad vuovsa daihe su asena, mi čagjadadda, de galgak don doalvvot daid ruoktot su lusa.
5 Mos. 22, 1 j. n. v. Sanel. 25, 21.
5. Go don oainak du vašalaʒad asena vællamen su noađes vuolde, de varot ječad hæittemest dam sudnji; don galgak čoavddet noađe erit oktanaga suina.
6. Ik don galga bodnjat vuoiggadvuođa gæfhes olbmui luttad su ašest. 5 Mos. 24, 17; 27, 19.
7. Don galgak adnet ječad gukkas erit værre-ašest, ja vigetes ja vanhurskes olbmu ik don galga jametet; dastgo im mon dubme ašalaʒa læt ašetæbmen.
Susan. (Dan. 13) 53. v.
8. Ik don galga addaldaga vuostaivalddet; dastgo addaldak čuovgatutta oidnid ja bodnja vanhurskasi ašid.
5 Mos. 16, 19; 27, 25. Sir. 20, 29.
9. Amas olbmu ik don galga vaivašuttet; dastgo di diettebetet

ječa, maggar miella amas olbmust læ, dađemielde go di læidek abmasak Egypten ædnamest. 22, 21.

10. Gutta jage galgak don gilvvet du ædnamad ja sisačoagget dam šaddoid; 3 Mos. 25, 3 j. n. v.

11. mutto čiččid jage ik don galga dam barggat, mutto diktet dam orrot, vai dak vaivašak du albmug gaskast oǯǯuk dast borrat, ja maid si guđđek, oǯǯuk mæccespirik borrat. Nuft galgak don dakkat du vidnegardinad ja du olljomuoraidadguim.

12. Gutta bæive galgak don dakkat du dagod; mutto čiččid bæive galgak don vuoiŋadet, vai du vuoksa ja du asen oǯǯuk mašo, ja vai du balvvalægje nisson bardne ja vieres olmuš oǯǯuk vuoiŋadet. 20, 8 j. n. v.

13. Buok dam dafhost, maid mon læm digjidi cælkkam, galggabetet di varotet ječaidædek. Ja æra ibmeli nama epet di galga namatet; i dat galga gullut du njalmest. 20, 3. Josv. 23, 7.

14. Golma gærda jagest galgak don doallat basid munji. 3 Mos. 23, 4 j. n. v.

15. Dai suvrokættes laibi basid galgak don doallat; čieča bæive galgak don borrat suvrokættes laibid, nuftgo mon læm dudnji goččom, dam mærreduvvum aige Abib manost, dastgo dam manost vulggik don olgus Egyptenest; ja i oktage galga diktet ječas oidnujuvvut mu muođoi oudast guoros gieđai. 12, 15; 34, 20. 5 Mos. 16, 16.

16. Nuft maidai lajoi basid, go alggošaddo boatta du bargost, dast, maid don gilvak ædnam ala, ja sisačokkim basid jage loapast, go don sisačokkik du bargod ædnamest. 3 Mos. 23, 15 j. n. v. 34. v. j. n. v.

17. Golma gærde jagest galgga buok du dievddobælle diktet ječas oidnujuvvut dam Hærra Hærra muođoi oudast. 5 Mos. 16, 16.

18. Ik don galga oaffaruššat mu njuovvamoaffara vara, nuft gukka go suvrroduvvum laibbe læ du lutte, ja dat, mi buoidde læ mu basidam oaffarest, i galga orrot ija bagjel iđđed ragjai. 12, 15; 34, 25.

19. Daid vuostas šaddoid du ædnamad alggošaddoin galgak don buktet Hærra, du Ibmelad, vissui. Ik don galga vuoššat gice dam ædne mielke siste. 34, 26. 5 Mos. 26, 1 j. n. v. 14, 21.

20. Gæča, mon vuolgatam engela du muođoi oudast varjalet du matke alde ja doalvvot du dam baikkai, maid mon læm rakadam. 3, 2. Ap. dag. 7, 30.

21. Varot ječad sust, ja gula su jiena, ale læge gaǯǯar su vuostai; dastgo i son galga gierddat din bagjelduolbmamid, dainago mu namma læ su siste. Josv. 24, 19. Es. 63. 9. Kol. 2, 9. Ebr. 1, 3.

22. Dastgo jos don jægadak su jiena ja dagak buok dam, maid mon cælkam, de aigom mon læt du vašalaǯai vašalaš ja du vuostaičuoǯǯoi vuostaičuoǯǯo. Salm. 81, 14. 15.

23. Dastgo mu engel galgga mannat du muođoi oudast ja doalvvot du Amoritalaǯai ja Hetitalaǯai ja Ferisitalaǯai ja Kananitalaǯai ja Hevitalaǯai ja Jebusitalaǯai lusa, ja mon aigom duššadet sin.

24. Ik don galga rokkadallat sin ibmelid ja ik daid balvvalet, ja ik don galga dakkat, nuftgo si dakkek; mutto don galgak vuolas gaikkot daid* ja doagjet sin govvabaǯid. 20, 5. *34, 13. 5 Mos. 7, 5.

25. Di galggabetet balvvalet Hærra, din Ibmelædek, ja son galgga buristsivdnedet du laibe ja du čace. Ja mon aigom eritjorggalet dust buocalvasa; Matt. 6, 33. 2 Mos. 15, 26. 5 Mos. 7, 15.

26. i galga oktage læt, gutte riegadatta ouddal aige daihe læ šaddotæbme du ædnamest; du

beividad logo aigom mon dakkat
ollesen. 5 Mos. 7, 14; 30, 20.
27. Suorgganæme oudastam ai-
gom mon bigjat du muođoi oudast
ja moivvaššuttet buok daid albmu-
gid, mai gaski don boađak, ja
mon aigom diktet buok du vaša-
lažaid jorggalet sælge du oudast.
5 Mos. 11, 25.
28. Ja mon aigom vuolgatet
vieksaid du muođoi oudast, ja dak
galggek olgus agjet Hevitalažaid,
Kananitalažaid ja Hetitalažaid du
muođoi oudast. 5 Mos. 7, 20.
Josv. 24, 12. Visesv. 12, 8.
29. Im mon aigo sin olgus ag-
jet du muođoi oudast ovta jagest,
amas ænam šaddat avdemen, ja
amasek mæccespirik lassanet du
vuostai;
30. maŋestaga maŋestaga aigom
mon olgus agjet sin du muođoi
oudast, dassači go don lassanak
ja valdak ædnama oabmenad.
31. Ja mon aigom bigjat du
ædnamraje ruksis mæra rajest gidda
Filistalažai abe* ragjai ja mæce
rajest gidda dæno** ragjai; dastgo
mon aigom addet ædnama assid
din gitti, ja don galgak sin olgus
agjet du muođoidad oudast.
* gaska-appe. ** Eufrat. 1 Mos. 15, 18.
5 Mos. 11, 24. 1 Gon. 4, 21.
32. Ik don galga dakkat litto
singuim daihe sin ibmeliguim.
34, 12. 5 Mos. 7, 2. Duob. 2, 2.
33. Æi si galga assat du æd-
namest, amasek si sattet du sud-
dodet mu vuostai; dastgo de don
šaddašik dalle balvvalet sin ibme-
lid, ja dat šaddaši dudnji giellan.
Duob. 2, 3; 8, 27.

24. Kapittal.

Hærra gočča Mosesa goargŋot bajas
vare ala oktanaga Aronin, Nadabin,
Abihuin ja čieča lokkasin Israel vuor-
rasin; Moses bajas čalla Hærra sanid
ja dakka litto Ibmela ja albmuga gaski
varain; son ja su mieđoštægjek gorg-
ŋuk bajas ja oidnek Israel Ibmela ja
dollek littomallasid su muođoi oudast,
1—11. Moses goargŋo fastain bajas
vare ala vuostaivalddem diti dam guokte
laga tavvala Hærrast ja orro dobbe 40
bæive ja 40 ija, 12—18.

1. Ja Mosesi celki son: Goarŋo
bajas Hærra lusa, don ja Aron,
Nadab ja Abihu ja čieča loges
Israel vuorrasin, ja di galggabetet
rokkadallat gukken erit. 19, 13.
2. Mutto Moses galgga okto
boattet lakka Hærra lusa, ja dak
ærrasak æi galga mannat lakka,
ja almug i galga goargŋot bajas
su mielde.
3. Ja Moses bođi ja muittali
albmugi buok Hærra sanid ja buok
lagaid; ja buok almug vastedegje
ovta jidni ja celkke: Buok daid
sanid, maid Hærra læ sardnom,
aiggop mi dakkat.
19, 8. 5 Mos. 5, 27.
4. Ja Moses bajas čali buok
Hærra sanid, ja son likkai arrad
iđđedest bajas ja huksi altara vare
vuollai ja guokte nubbe lokkai
baže Israel guokte nubbe lokkai
sokkagodde mielde.
5. Ja son vuolgati nuorra olb-
maid Israel manain dokko, ja
si bukte boalddem-oaffarid ja oaffa-
rušše njuovvam-oaffarid, gitos-oaffa-
rid Hærrai, vuovsain.
6. Ja Moses valdi bælle-oase
varast ja golgati dam litti sisa,
ja bælle-oase varast riškoti son
altar ala.
7. Ja son valdi litto girje ja
bajas logai dam albmuga gullot;
ja si celkke: Buok dam, maid
Hærra læ cælkkam, aiggop mi
dakkat ja jægadet.
8. De valdi Moses vara ja
riškoti albmuga ala; ja son celki:
Gæča, dat læ dam litto varra,
maid Hærra dakka dinguim buok
dai sani ala. Ebr. 9, 19. 20.
9. De gorgŋu Moses ja Aron,
Nadab ja Abihu ja čieča loges
Israel vuorrasin bajas.
10. Ja si oidne Israel Ibmela;
ja su julgi vuolde læi nuftgo duogje

čađa-oinulaš safirgæđgest ja nuftgo albme ješ čuovggadvuođast.
Es. 6, 1. Esek. 1, 26.

11. Ja i son geiggim su gieđas olgus Israel manai bajemuǯai vuostai; mutto si oidne Ibmela ja borre ja jukke.
19, 21; 20, 19. Duob. 6, 22. 23. Luk. 14, 16 j. n. v. Alm. 19, 7-9.

12. Ja Hærra celki Mosesi: Goarŋo bajas mu lusa vare ala ja oro dobbe! De aigom mon addet dudnji gæđgetavvalid ja laga ja bakkoma, maid mon læm bajas čallam mattatam varas sin.

13. De čuoǯǯeli Moses ja su balvvalægje Josva; ja Moses manai bajas Ibmel vare ala.

14. Ja son celki daidi vuorrasidi: Orrot dast, dassačigo moai botte ruoktot din lusa, ja gæča, Aron ja Hur læba din lutte; gæst læk digge-ašek, son mannus sodno lusa!

15. Ja Moses goarŋoi bajas vare ala, ja balvva govčai vare.

16. Ja Hærra hærvasvuotta oroi Sinai vare alde, ja balvva govčai dam gutta bæive, ja son ravkai Mosesa dam čiččid bæive gasko balva siste.

17. Ja Hærra hærvasvuođa habme læi nuftgo loapatægje dolla varrečoka alde Israel manai čalmi oudast.
5 Mos. 4, 24; 9, 3. Ebr. 12, 29.

18. Moses manai gasko balva sisa ja goarŋoi bajas vare ala; ja Moses læi vare alde njællje loge bæive ja njællje loge ija.
34, 28. 5 Mos. 9, 9.

25. Kapittal.

Moses galgga anotet addaldaga albmugest, 1—9; dast galgga son dakkat litto arka, 10—16, ja arbmostuolo, 17—22, geččujume laibi bævde, 23—30, gintaljuolge, 31—39; buok galgga dakkujuvvut dam gova mielde, maid Ibmel adda sudnji oaidnet, 40.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Cælke Israel manaidi, atte si galggek valddet munji addaldaga; juokke olbmust, gæn vaibmo viggata su dasa, galggabetet di valddet addaldaga munji.
35, 5 j. n. v.

3. Ja dat læ dat addaldak, maid di galggabetet valddet sist: Golle ja silbba ja væikke

4. ja alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullo ja fines bællevas ja gaiccaguolgak.

5. ja ruksis-ivdnasaš vierccanakek ja takas-nakek* ja akasiamuorra,

* takas læ muttom amas spiri.

6. olljo čuovgasen, ruddak vuoiddamolljoi ja dam njalggahajag suovvasi,

7. onyksgæđgek ja æra gæđgek sisabigjujuvvum varas, oalggebiktasi ja raddegokčasi.
28, 17 j. n. v.

8. Ja si galggek dakkat munji basse baike, ja mon aigom assat gasko sin gaskast.
Ebr. 9, 2 j. n. v.

9. Juokke dafhost nuft, moft mon aigom čajetet dudnji tabernakela gova ja buok dam bierggasi gova, galggabetet di dam dakkat.
40. v.

10. Ja si galggek dakkat arka akasiamuorast, bælgoalmad allan gukko ja bælnub allan govdo ja bælnub allan alo.
37, 1 j. n. v.

11. Ja don galgak skoađastet dam čielgga gollin, siskabæle ja olggobæle galgak don dam skoađastet; ja don galgak dakkat gollegierdo dam ala birra buok.

12. Ja don galgak leikkit njællje golleriegga dasa ja bigjat daid dam njælje juolggai, guokte riegga dam nubbe bællai ja guokte riegga dam nubbe bællai.

13. Ja don galgak dakkat staggoid akasiamuorast ja skoađastet daid gollin.

14. Ja don galgak nakketet staggoid rieggaidi arka guovte bællai guoddem varas arka daiguim.

15. Staggok galggek orrot arka rieggain, æi dak galga dast erit valddujuvvut.

16. Ja don galgak bigjat arka sisa duođaštusa, maid mon aigom dudnji addet. 16, 34; 34, 29; 40, 20. Ebr. 9, 4.

17. Ja don galgak dakkat arbmostuolo* čielgga gollest, bælgoalmad allan gukko ja bælnub allan govdo.

* lokke arka bagjel, man bagjelist Hærra truvnedi, ja mi dam stuora soabatusbassen riškotuvvui soabatus-oaffar varain soabatussan albmuga suddoi oudast. 3 Mos. 16, 14-16.

18. Ja don galgak dakkat guokte keruba gollest; hervvijuvvum dujin galgak don dakkat daid, giddalagai arbmostuolo goabbašagai gečiguim.

19. Don galgak dakkat ovta keruba giddalagai nubbin gečin ja nubbe keruba giddalagai nubbin gečin; giddalagai arbmostuoloin galggabetet di dakkat kerubid, goabbašagaidi dam gečidi.

20. Ja kerubak galggaba lebbit soajaidæsga bajabællai, nuft atte dak gokčaba arbmostuolo sodno soajaidæsgaguim, ja sodno muođok galggek læt, nubbe nubbesga guvllui; arbmostuolo guvllui galggek kerubi muođok læt. Ebr. 9, 5.

21. Ja don galgak bigjat arbmostuolo arka bagjeli, ja arka sisa galgak don bigjat duođaštusa, maid mon aigom dudnji addet. 1 Gon. 8, 9.

22. Ja mon aigom boattet duina dast okti ja sardnot duina bagjen arbmostuolost goabbašagai kerubi gaskast, mak læba duođaštusa arka alde, buok dam, maid mon aigom dudnji goččot Israel manaidi. 4 Mos. 7, 89.

23. Ja don galgak dakkat bævde akasiamuorast, guokte allan gukko ja ovta allan govdo ja bælnub allan alo.

24. Ja don galgak skoađastet dam čielgga gollin ja dakkat gollegierdo dam ala birra buok.

25. Ja don galgak dakkat ovta gieđa govddosaš listo dam ala birra buok, ja don galgak dakkat gollegierdo dam listo birra.

26. Ja don galgak dakkat njællje golleriegga dasa ja bigjat rieggaid dam njælje čikki, mak læk dam njælje juolge guorast.

27. Aito listo guorast galggek rieggak læt nakketam varas staggoid daidi guoddem diti bævde.

28. Ja don galgak dakkat staggoid akasiamuorast ja skoađastet daid gollin, ja bævdde galgga guddujuvvut daiguim.

29. Ja don galgak dakkat dam fataid ja dam littid ja dam gadnoid ja dam jukkamlittid, maiguim galgga oaffaruššujuvvut jukkamoaffar; čielgga gollest galgak don daid dakkat.

30. Ja don galgak alelassi bigjat geččujume laibid mu muođoi ouddi bævde ala. 3 Mos. 24, 5 j. n. v.

31. Ja don galgak dakkat gintaljuolge čielgga gollest; hervvijuvvum dujin galgga gintaljuolgge dakkujuvvut; dam vuođđo ja dam bocce, dam littek, dam urbek ja dam lieđek galggek læt giddalagai daina.

32. Ja gutta suorge galggek surgidet dam gilgain, golbma gintaljuolgge-suorge dam nubbe gilgast, ja golbma gintaljuolggesuorge dam nubbe gilgast.

33. Golbma mandel-habmasaš litte galggek læt dam vuostas suorgest oktan urbin ja liđin, ja golbma mandel-habmasaš litte dam nubbe suorgest oktan urbin ja liđin; nuft galggek dak læt dam guđa suorgest, mak surgidek gintaljuolgest.

34. Ja gintaljuolgest aldes galggek læt njællje mandel-habmasaš litte dam urbi ja dam liđiguim,

35. namalassi okta urbbe dam guovte vuostas suorge vuolde giddalagai daina, ja okta urbbe dam nubbe guovte suorge vuolde giddalagai daina, ja okta urbbe dam

guovte bajemuš suorge vuoldè giddalagai daina, namalassi dam guđa suorge vuolde, mak surgidek gintaljuolgest.

36. Dai urbek ja dai boccek galggek læt giddalagai daina; obbanaga dat galgga læt okta hervvijuvvum duogje čielgga gollest.

37. Ja don galgak dakkat čieča lampa dasa; ja dam lampak galggek bigjujuvvut bajas ja čuovgas diktujuvvut baittet njuolgga dam ouddi. 4 Mos. 8, 2.

38. Ja dam gintalskarrek ja dam soaggelittek galggek læt čielgga gollest.

39. Ovta talentast* čielgga gollest galgga dat dakkujuvvut buok dai bierggasiguim.

* 3000 sekel. 38, 25. 26.

40. Ja gæča bærrai, atte don dagak buok dam gova mielde dast, mi læ čajetuvvum dudnji vare alde! Ap. dag. 7, 44. Ebr. 8, 5.

26. Kapittal.

Moses oažžo Ibmelest goččoma huksit tabernakela; dam lagadus valddaladdujuvvu. 1—37.

1. Ja tabernakela galgak don dakkat loge loavddagest, fines, gerddujuvvum bællevasain ja alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost; don galgak dakkat kerubid čæpet rakaduvvum bargoin dai ala. 36, 8 j. n. v.

2. Juokke loavda galgga læt gavce goalmad lokkai allana gukko, ja juokke loavda galgga læt njællje allana govdo; buok loavddagin galgga læt oktag mitto.

3. Vitta loavddaga galggek bigjujuvvut okti, nubbe nubbai, ja dak nubbe vitta loavddaga galggek bigjujuvvut okti, nubbe nubbai.

4. Ja don galgak dakkat farfoid alek ullost dam nubbe loavddaga ravddi, olgomussi daggo, goggo oktibigjujubme galgga læt, ja damanaga lakai galgak don dakkat dam olgomuš loavddaga ravddi dam nubbe sagjai, goggo oktibigjujubme galgga læt.

5. Vitta loge farfo galgak don dakkat dam nubbe loavddagi, ja vitta loge farfo galgak don dakkat dam loavddagi, mi læ daggo, goggo dat nubbe oktibigjujubme galgga læt; farfok galggek læt buottalagai, nubbe nubbe buotta.

6. Ja don galgak dakkat vitta loge golleroake ja roakotet loavddagid, nubbe nubbai, rokiguim gidda, nuft atte tabernakel šadda oktan.

7. Ja don galgak maidai dakkat loavddagid gaiccaguolgain govčasen tabernakela bagjel; okta nubbe lokkai daggar loavddaga galgak don dakkat.

8. Juokke loavda galgga læt golbma loge allan gukko, ja juokke loavda galgga læt njællje allan govdo: dam okta nubbe lokkai loavddagest galgga læt oktag mitto.

9. Ja don galgak bigjat dam vitta loavddaga okti sierra, ja dam gutta loavddaga okti sierra, ja don galgak bigjat dam guđad loavddaga guovte gærddai goađe ouddabællai.

10. Ja don galgak dakkat vitta loge farfo dam nubbe loavddaga ravddi, olgomussi daggo, goggo oktibigjujubme galgga læt, ja vitta loge farfo dam loavddaga ravddi, mi læ dam nubbe sajest, goggo oktibigjujubme galgga læt.

11. Ja don galgak dakkat vitta loge væikkeroake ja roakotet rokid farfoi sisa, ja don galgak bigjat goađe okti, nuft atte dat šadda oktan.

12. Mutto dat ladnjalassi manne, mi læ ligas goađe loavddagin, dat loavdabælle, mi læ ligas, galgga hænggat vuolas tabernakela duoga bælde.

13. Ja dat allan ovta bælde ja dat allan nubbe bælde, mi manna

goatteloavddagi gukkodaga bagjel, galgga hænggat vuolas tabernakela goabbašagain belin dam gokčam varas.

14. Ja don galgak dakkat gokčasa goattai ruksis-ivdnasaš vierccanakin ja ovta gokčasa takasnakin dam olgold.

15. Ja don galgak dakkat fieloid tabernakeli akasiamuorast, cæggot orrom lakai.

16. Loge allan gukko galgga juokke fiello læt, ja bælnub allana govdo galgga juokke fiello læt.

17. Guokte nabba galggaba læt juokke fielost, okti heivvituvvum goabbag guoibmasæsga; nuft galgak don dakkat buok tabernakela fieloidi.

18. Ja don galgak dakkat fieloid tabernakeli, guokte loge fielo lulabællai lulas guvllui;

19. ja njællje loge vuođđobitta silbast galgak don dakkat dam guokte loge fielo vuollai, guokte vuođđobitta juokke fielo vuollai dam guovte nabba varas.

20. Nuft maidai tabernakela nubbe bællai davas guvllui guokte loge fielo,

21. ja dai njællje loge vuođđobitta silbast, guokte vuođđobitta juokke fielo vuollai.

22. Ja tabernakela duogabællai oarjas guvllui galgak don dakkat gutta fielo.

23. Ja guokte fielo galgak don dakkat tabernakela čiegaidi duogabællai.

24. Ja dak galggaba læt guovte gærddai vuoleld, ja goabbašagak galggaba dak læt guovte gærddai bajas dam baja gæččai gidda dam vuostas riegga ragjai; nuft galggaba dak goabbašagak læt, goabbašagain čiegain galggaba dak læt.

25. Nuft galggek læt gavce fielo sin vuođđobittaidæsekguim silbast, gutta nubbe lokkai vuođđobitta, guokte vuođđobitta juokke fielo vuolde.

26. Ja don galgak dakkat doares staggoid akasiamuorast, vitta fieloidi nubbe bælde tabernakela,

27. ja vitta doares staggo fieloidi nubbe bælde tabernakela, ja vitta doares staggo fieloidi tabernakela duogabælde oarjas guvllui.

28. Ja dat gaskamus doares staggo galgga læt fieloi gasko, dat galgga mannat vuoigga rasta nubbe gæčest nubbe gæččai.

29. Ja fieloid galgak don skoađastet gollin, ja dai rieggaid galgak don dakkat gollest, maidi doares staggok nakketuvvujek; ja don galgak skoađastet doares staggoid gollin.

30. Ja don galgak bajas ceggit tabernakela dam dasa mærreduvvum lage mielde, mi læ dudnji čajetuvvum vare alde. 25, 9. 40.

31. Ja don galgak dakkat ouddaloavddaga alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerddujuvvum bællevasain; čæpet rakaduvvum bargoin galgga dat dakkujuvvut, kerubiguim dam alde.

32. Ja don galgak hængastet dam njælje baǥe ala akasiamuorast, skoađastuvvum gollin, ja dai roakek galggek læt gollest; njælje vuođđobitta alde silbast galggek dak čuoǥǥot.

33. Ja don galgak hængastet ouddaloavddaga roki vuollai* ja doalvvot duođaštusa arka dokko, ouddaloavddaga siskabællai; ja ouddaloavda galgga ærotet digjidi dam basse baike ja dam buok bassamus baike gaskast. * 6. v.

34. Ja don galgak bigjat armostuolo duođaštusa arka bagjeli dam buok bassamus baikkai. 25, 21.

35. Ja don galgak bigjat bævde ouddaloavddaga olggobællai, ja gintaljuolge bævde buotta lulabællai tabernakela; bævde galgak don bigjat davabællai.

36. Ja don galgak dakkat gokčasa goađe uksaraige ouddi alek

ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerddujuvvum bællevasain lenggijuvvum dujin.

37. Ja don galgak dakkat gokčasi vitta baʒe akasiamuorast, ja don galgak skoađastet daid gollin, dai roakek galggek læt gollest; ja don galgak leikkit daidi vitta vuođđobitta væikest.

27. Kapittal.

Ibmel goččo Mosesa dakkat boalddemoaffar altara, 1—8, ouddašiljo tabernakela birra, 9—19, ja goččo rakadattet oljo lampaidi, 20—21.

1. Ja don galgak dakkat altara akasiamuorast vitta allan gukko ja vitta allan govdo; altar galgga læt njælječiekkasaš ja golbma allan alo. 35, 16; 38, 1 j. n. v.

2. Ja don galgak dakkat dam čorvid dam njælje čiega ala, giddalagai daina galggek dam čoarvek læt; ja don galgak skoađastet dam veikin.

3. Ja don galgak dakkat dam faskarid erit valddem diti dam gunaid ja dam goaivoid ja dam littid, maiguim riškotet, ja dam bierggogaffalid ja dam dollalittid; buok dam bierggasid galgak don dakkat væikest.

4. Ja don galgak dakkat dasa čærgalasa, rakaduvvum nuftgo fierbme, væikest, ja don galgak dakkat fierbmai njællje væikkeriegga dam njælje čikki.

5. Ja don galgak bigjat dam altarjuolge vuolleli vuolabællai; ja fierbme galgga ollet gidda gaska ragjai altara.

6. Ja don galgak dakkat staggoid altari, staggoid akasiamuorast, ja don galgak skoađastet daid veikin.

7. Ja dam staggok galggek nakketuvvut rieggaidi, ja staggok galggek læt goabbašagain belin altara, go dat guddujuvvu.

8. Don galgak dakkat dam skobodassan, fieloin; nuftgo dat læ čajetuvvum dudnji vare alde, nuft galgga dat dakkujuvvut.

9. Ja don galgak dakkat tabernakela ouddašiljo. Lulabælde lulas guvllui galggek ouddašiljost læt loavddagak fines, gerddujuvvum bællevasain, čuođe allan gukko nubbe bællai,

10. ja daidi galggek læt guokte loge baʒe ja daidi guokte loge vuođđobitta væikest; baʒi roakek ja dai staggok galggek læt silbast.

11. Damanaga lakai galggek davabælde læt gukkodaga mielde loavddagak, čuođe allan gukko, ja guokte loge baʒe daidi ja guokte loge vuođđobitta daidi væikest; baʒi roakek ja dai staggok galggek læt silbast.

12. Ja ouddašiljo govddodakki oarjabæle guvllui galggek læt loavddagak, vitta loge allan gukko, loge baʒe daidi ja loge vuođđobitta daidi.

13. Ja ouddašiljo govddodak nuortabælde bæivaš bagjanæme guvllui galgga læt vitta loge allana.

14. Nuft galggek læt vitta nubbe lokkai allan loavddagak nubbe bælde, golbma baʒe daidi ja golbma vuođđobitta daidi,

15. ja nubbe bælde vitta nubbe lokkai allan loavddagak, golbma baʒe daidi ja golbma vuođđobitta daidi.

16. Mutto ouddašiljo portti galgga læt govčas, guokte loge allan gukko, alek ja purpurruksis ullost ja fines, gerddujuvvum bællevasain lenggijuvvum dujin, njællje baʒe dasa ja njællje vuođđobitta daidi.

17. Buok ouddašiljo baʒek birra buok galggek læt okti darvetuvvum silbbastaggoiguim; dai roakek galggek læt silbast, ja dai vuođđobittak væikest.

18. Ouddašiljo gukkodak galgga læt čuođe allana, ja dam govddodak mietta buok vitta loge allana, ja dam allodak vitta allana, fines,

gerddujuvvum bællevasain, ja vuođđobittak daidi væikest.

19. Buok tabernakela bierggasak buok barggoi dam lutte ja buok dam čuoldak ja buok ouddašiljo čuoldak galggek læt væikest.

20. Ja don galgak goččot Israel manaid, atte si galggek rabedet dudnji buttes oljo njuvddujuvvum olivain čuovgasen, vai satta lampaid bajas bigjat juokke aiggai.

3 Mos. 24, 2 j. n. v.

21. Oktiboattem goađest* ouddaloavddag olggobælde, mi læ duođaštusa oudast, galgga Aron ja su barnek adnet daid rajost ækked rajest iđđed ragjai Hærra muođoi oudast; dat galgga læt agalaš lagast mærreduvvum addamuš Israel manain sin sokkagoddidæsek čađa. * 25, 22.

28. Kapittal.

Moses galgga rakadattet basse biktasid Aroni, 1—4, ovta oalggebiktasa, 5—14, ovta raddegokčasa, 15—30, ovta olgoldas biktasa, 31—35, ovta golleplata, mi galgga bigjujuvvut dam stuora gapperi gidda, ja ovta girjag biktasa, 36—39, biktasid Aron barnidi, ja lidnevuolašbiktasid Aroni ja sigjidi, 40—43.

1. Ja don galgak diktet Arona, du vieljad, ja su barnid suina loaidastet dokko ječad lusa gasko Israel manai gaskast muo balvvalam varas nuftgo pappan, Arona ja Arona barnid, Nadaba ja Abihu, Eleasara ja Itamara.

6, 23. 1 Muit. 6, 3.

2. Ja don galgak dakkat basse biktasid Aroni, du vielljasad, gudnen ja čigŋan. Sir. 45, 12 j. n. v.

3. Ja don galgak sardnot buokaidi, guđek læk duogječæpek, gæid mon læm dævddam jierme vuoiŋain; ja si galggek dakkat Arona biktasid, vai son matta basotuvvut muo balvvalam varas nuftgo pappan. 31, 2 j. n. v.

4. Ja dak læk dak biktasak, maid si galggek dakkat: okta raddegovčas ja okta oalggebivtas ja okta olgoldas bivtas ja okta girjag vuoleldas bivtas, okta gapper ja okta boagan; si galggek dakkat Aroni, du villji, ja su barnidi basse biktasid, vai son matta balvvalet muo nuftgo pappa.

39, 1 j. n. v.

5. Ja si galggek valddet golle ja dam alek ja dam purpurruksis ja dam karmesinruksis ullo ja dam fines bællevasa, 25, 3 j. n. v.

6. ja si galggek dakkat oalggebiktasa gollest, alek, purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerddujuvvum bællevasain čæpet rakaduvvum bargoin.

7. Guokte oalggebitta, dam oktiroakotam varas, galggaba dast læt goabbašagain su gečines, ja dat galgga oktiroakotuvvut.

8. Ja dam birramanne boagan, mi galgga læt dam bagjel, galgga læt sæmma duojest go dat, giddalagai daina, gollest, alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerddujuvvum bællevasain.

9. Ja don galgak valddet guokte onyksgæđge ja čuoppat dai ala Israel manai namaid:

10. gutta sin namain nubbe gæđge ala ja dam æra gutta nama dam nubbe gæđge ala, sin riegadam-vuoro mielde.

11. Gæđgečuoppam dujin, nuftgo olmuš čuoppa signeta, galgak don diktet Israel manai namaid čuppujuvvut goabbašagai geđgi ala; don galgak birrastattet daid gollebirraiguim.

12. Ja don galgak bigjat goabbašagaid geđgid oalggebiktasa oalggebittai ala muittogæđgen Israel manaidi; ja Aron galgga guoddet sin namaid Hærra muođoi oudast goabbašagai olgides alde muitton.

13. Ja don galgak dakkat gollebirraid

14. ja guokte viđje čielgga gollest, ruvddijuvvum galgak don dak-

kat daid bargeduvvum dujin; ja don galgak darvetet daid bargeduvvum viđjid daidi birraidi.

15. Ja don galgak dakkat ovta raddegokčasa duomo* varas čæpet rakaduvvum dujin, sæmma dujin go oalggebiktasa galgak don dakkat dam; gollest, alek, purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerddujuvvum bællevasain galgak don dakkat dam. * gæča 30. v.

16. Dat galgga læt njæljećiekkasaš, guovtegærddasaš, ovta vuovse gukko ja ovta vuovse govdo.

17. Ja don galgak dævddet dam gæđge-bordaldagain, njeljin gæđgeraidoin, okta raiddo: okta karneol, okta topas ja okta smaragd, dat vuostas raiddo, Alm. 21, 19 j. n. v.

18. ja nubbe raiddo: okta karfunkel, okta safir ja okta diamanta,

19. ja goalmad raiddo: okta hyakint, okta agat ja okta ametyst,

20. ja njæljad raiddo: okta krysolit ja okta onyks ja okta jaspis. Dak galggek læt bigjujuvvum golle sisa sin birraidasasek.

21. Ja gæđgek galggek læt Israel barni namai mielde, guokte nubbe lokkai, sin namai mielde; nuftgo signeta čuppujuvvu, galggek dak læt čuppujuvvum ješ gutteg su namaines dam guokte nubbe lokkai sokkagodde mielde.

22. Ja don galgak dakkat raddegokčasi ruvddijuvvum viđjid bargeduvvum dujin, čielgga gollest.

23. Ja don galgak dakkat raddegokčasi guokte golleriegga ja bigjat dam guokte riegga raddegokčasa guovte gæččai.

24. Ja don galgak bigjat dam guokte bargeduvvum golleviđje dam guovte rieggai raddegokčasa gečidi gidda.

25. Ja dam guovte bargeduvvum viđje guokte gæče galgak don giddit dam guovte birrai* ja giddit daid oalggebiktasa oalggebittaidi dam olggobællai. * 11. 13. 14. v.

26. Ja don galgak dakkat guokte golleriegga ja bigjat daid raddegokčasa nubbe guovte gæččai dam ravddi dast, mi læ oalggebiktasa guvllui, siskabællai.

27. Ja don galgak dakkat guokte golleriegga ja bigjat daid oalggebiktasa guovte oalggebittai gidda vuolleravddi, dam olggobællai, aito daggo, goggo dat roakotuvvu okti, oalggebiktasa boakkana bajabællai.

28. Ja raddegovčas galgga čadnujuvvut dam rieggai bokte oalggebiktasa rieggaidi alek ullobaddin, nuft atte dat orro oalggebiktasa boakkan bajabælde; ja raddegovčas i galga ærotuvvut oalggebiktasest erit.

29. Ja Aron galgga guoddet Israel manai namaid duomo raddegokčas siste su vaimos alde, go son manna sisa basse baikkai, muitton Hærra muođoi oudast alelassi.

30. Ja don galgak bigjat duomo raddegokčasa sisa urima ja tummima*, ja dak galggek læt Arona vaimo alde, go son manna sisa Hærra muođoi ouddi; ja Aron galgga guoddet Israel manai duomo su vaimos alde Hærra muođoi oudast alelassi.

* urima ja tummima bokte (mi màksa čuovggasa ja ollesvuođa) dieđeti Hærra bajemuš pappi ja su bokte albmugi su datos ja addi bajasčuvggitusa sevdnjis ja vaddes aši harrai. 3 Mos. 8, 8. 4 Mos. 27, 21. 1 Sam. 28, 6. Esr. 2, 63. Neh. 7, 65.

31. Ja don galgak dakkat olgoldasbiktasa*, mi gulla oalggebiktasi, čađa buok alek ullost.

* gaskamuš bivtas, mi galgga læt vuoleldas biktasa ja oalggebiktasa gaskast.

32. Ja dam raigge oaivvai galgga læt dam gasko, ja dam raige birra galgga læt dienostak gođđujuvvum duojest; dast galgga læt nuftgo ruovddegarvo čæbetraigge, i dat galga gaikoduvvut.

33. Ja dam hælbmai vuollegæččai galgak don dakkat granatæbelid alek, purpurruksis, karmesinruksis ullost, dam hælbmai vuollegæččai birra buok, ja gollebieloid dai gaski birra buok,

34. ovta gollebielo ja ovta granatæbel ja fastain ovta gollebielo ja ovta granatæbel olgoldas biktasa hælbmai vuollegæččai birra buok.

35. Ja Aron galgga valddet dam alas, go son doaimata balvvalusas, vai čuogjam dast gullujuvvu, go son manna sisa basse baikkai Hærra muođoi ouddi, ja go son manna olgus, amas son jabmet. 43. v.

36. Ja don galgak dakkat plata čielgga gollest ja čuoppat dam ala, nuftgo signeta čuppujuvvu: Basotuvvum Hærrai.

37. Ja don galgak čadnat dam alek ullobaddai, ja dat galgga læt gapperest gidda; aito gappera ouddabælde galgga dat læt.

38. Ja dat galgga læt Arona gallo bajeld, ja Aron galgga guoddet dam suddo, mi darvvana daidi basse dingaidi, maid Israel manak basotek, maidikkenessi basse addaldagaid si addiček; ja dat galgga alelassi læt su gallo bajeld, vai si gavnaše buoredokkalašvuođa Hærra muođoi oudast.

39. Ja don galgak rakadet vuoleldas biktasa girjagen fines bællevasain, ja dakkat gappera fines bællevasain, ja don galgak dakkat boakkana lenggijuvvum dujin.

40. Ja Arona barnidi galgak don dakkat vuoleldas biktasid, ja don galgak dakkat sigjidi boakkanid, ja don galgak dakkat sigjidi alla gapperid gudnen ja čigŋan.

41. Ja don galgak garvotet Aroni, du vielljasad, daid, ja su barnidi suina, ja don galgak vuoiddat sin ja dævddet sin gieđaid* ja basotet sin, vai si balvvalifče muo nuftgo papak. 3 Mos. 8, 12.

* d. l. vihatet sin addem bokte muttom oaffarbittaid sin gitti, gæča 29, 22 j. n. v.

42. Ja don galgak dakkat sigjidi lidne-alembiktasid gokčam varas sin hæppadid; alemi rajest čoarbeli ragjai galggek dak mannat.

43. Ja daid galggek Aron ja su barnek adnet bagjelistesek, go si mannek oktiboattem goađe sisa, daihe go si lakkanek altari doaimatam varas balvvalusa basse baikest, amasek si gæsset siva bagjelasasek ja jabmet. Dat galgga læt agalaš laka sudnji ja su nallai su maŋŋel.

29. Kapittal.

Papak galggek vihatuvvut, bassujuvvut, garvotuvvut basse biktasidi; Aron galgga vuiddujuvvut, 1—9. Moaddelagaš oaffaruššamak galggek dakkujuvvut, 10—37. Laka dam bæivalaš oaffara harrai. Hærra aiggo assat Israela gaskast, 38—46.

1. Ja dat læ, maid don galgak dakkat singuim basotam varas sin balvvalet muo nuftgo pappan: Valde nuorra vuovsa ja guokte vierca, mak læk alma vigetaga,
3 Mos. 8, 2 j. n. v.

2. ja suvrokættes laibid ja suvrokættes gakoid, sægotuvvum oljoin, ja suvrokættes asetes gakoid, bagjelgolgatuvvum oljoin; fines nisojafoin galgak don daid rakadet.

3. Ja don galgak bigjat daid væddelitte sisa ja buktet daid ouddan væddelitte siste, ja maidai vuovsa ja dam guokte vierca.

4. Ja don galgak doalvvot Arona ja su barnid ouddan oktiboattem goađe uksaraige lusa, ja don galgak bassat sin čacin.
40, 12 j. n. v.

5. Ja don galgak valddet biktasid ja garvotet Aroni vuoleldas biktasa ja olgoldas biktasa, mi gulla oalggebiktasi, ja oalggebiktasa ja raddegokčasa, ja don galgak čadnat oalggebiktasa boakkana su birra.

6. Ja don galgak bigjat gappera su oaivvai, ja don galgak čadnat dam basse oaivvečiŋa* gappera ala. * 28, 36 j. n. v.

7. Ja don galgak valddet vuoiddamoljo ja golgatet su oaive ala ja vuoiddat su.

8. Ja don galgak doalvvot su barnid ouddan ja garvotet sigjidi vuoleldas biktasid.

9. Ja don galgak boakkanastet sin boakkaniguim, Arona ja su barnid, ja čadnat alla gapperid sigjidi, ja si galggek adnet pappavuođa agalaš vuoiggadvuottan; ja don galgak dævddet Arona gieđa ja su barni gieđa. 28, 41.

10. Ja don galgak doalvvot vuovsa ouddan oktiboattem goađe ouddi, ja Aron ja su barnek galggek bigjat sin gieđaidæsek vuovsa oaive ala.

11. Ja don galgak njuovvat vuovsa Hærra muođoi oudast oktiboattem goađe uksaraige guorast.

12. Ja don galgak valddet vuovsa varast ja sikkot altar čorvi ala du suormainad, ja buok dam æra vara galgak don golgatet altarjuolge gurri.

13. Ja don galgak valddet buok dam buoide, mi gokča siskelušaid, ja dam stuoreb vuoivasgæče ja goabbašagaid manemčalmid buidinæsga, mi læ dain, ja don galgak boalddet dam altar alde.

14. Mutto vuovsa biergo ja dam nake ja dam gubmuid galgak don boalddet dolain sida olggobælde; dat læ suddo-oaffar. Ebr. 13, 11.

15. Ja don galgak valddet dam nubbe vierca, ja Aron ja su barnek galggek bigjat sin gieđaidæsek vierca oaive ala.

16. Ja don galgak njuovvat vierca ja valddet dam vara ja riškotet altara ala birra buok.

17. Mutto vierca galgak don ruvjit dam ruvji mielde; ja don galgak bassat dam siskelušaid ja dam juolggedavtid ja bigjat daid dam ruvji ala ja dam oaive ala.

18. Ja don galgak boalddet obba vierca altar alde, dat læ boalddemoaffar Hærrai, buoredokkalaš hagja; dat læ dolla-oaffar Hærrai.

19. Ja don galgak valddet dam nubbe vierca, ja Aron ja su barnek galggek bigjat sin gieđaidæsek vierca oaive ala.

20. Ja don galgak njuovvat vierca ja valddet dam varast ja sikkot Arona olgiš bæle bælljelasti ja su barni olgiš bæle bælljelasti ja sin olgiš bæle bælggai ja sin olgiš bæle juolggebælggai, ja don galgak riškotet dam æra vara altar ala birra buok.

21. Ja don galgak valddet varast, mi læ altar alde, ja vuoiddamoljost ja riškotet Arona ala ja su biktasi ala ja su barni ala ja su barni biktasi ala suina, de šadda son bassen, ja su biktasak ja su barnek ja su barni biktasak suina.

22. Ja don galgak valddet vierca buoide, sikke bieččama ja buoide, mi gokča siskelušaid, ja dam stuoreb vuoivasgæče ja goabbašagaid manemčalmid ja dai buoide ja dam olgiš bæle čoamotasa (dastgo dat læ devddujume* viercca)

* d. l. vihatume; 28, 41.

23. ja ovta jorbba laibe ja ovta olljogako ja ovta asetes gako væddelittest, mast læk dak suvrokættes laibek, mi læ Hærra muođoi oudast.

24. Ja don galgak bigjat dam buokrakkan Arona gieđai ala ja su barni gieđai ala, ja don galgak sugatallat dam sukkosin Hærra muođoi oudast.

25. Ja don galgak valddet dam sin gieđast ja boalddet dam altara alde oktanaga boalddemoaffarin buoredokkalaš hagjan Hærra muođoi oudast; dat læ dolla-oaffar Hærrai.

26. Ja don galgak valddet mielga Arona devddujume viercast ja sugatallat dam sukkosin Hærra muođoi oudast, ja dat galgga læt du oasse.

27. Ja don galgak basotet sugosmielga ja bajedam-čoamotasa, mi læ sugatallujuvvum, ja mi læ bajeduvvum devddujume viercast, dast, mi læ Arona varas ja su barni varas.

28. Ja dat galgga læt Aroni ja su barnidi agalaš divagen Israel manain; dastgo dat læ addaldak, ja dat galgga læt addaldak Israel manain sin gitosoaffarin, sin addaldak Hærrai.
3 Mos. 7, 32 j. n. v.

29. Ja daid basse biktasid, mak Aronest læk, galggek su barnek oažžot su maŋŋel, nuft atte si galggek vuidduvvut dai siste ja sin gieđak devddujuvvut dai siste.

30. Čieča bæive galgga dat su barnin, gutte šadda pappan su sagjai, garvotet ječas daidi, dat, gutte galgga mannat sisa oktiboattem goattai balvvalam varas basse baikest.

31. Ja don galgak valddet devddujume vierca ja vuoššat dam biergo basse baikest.

32. Ja Aron ja su barnek galggek borrat vierca biergo ja laibe, mi læ væddelitte siste, oktiboattem goađe uksaraige guorast.

33. Ja si galggek borrat daid dingaid, mai bokte soabatus læ šaddam dævddem diti sin gieđaid, basotam diti sin; mutto vihatmættom i galga dain borrat, dainago dak læk basse dingak.

34. Mutto jos mikkege bacca devddujume biergost daihe laibest iđđed ragjai, de galgak don boalddet dolain dam, mi læ baccam; i dat galga borrujuvvut, dastgo dat læ basse.

35. Ja don galgak dakkat nuft Aronin ja su barniguim, aito nuftgo mon læm du goččom. Čieča bæive galgak don dævddet sin gieđaid.

36. Ja don galgak oaffaruššat juokke bæive ovta vuovsa suddooaffaren soabatussan, ja don galgak buttestet altara suddost, dagadedinad soabatusa dam oudast; ja don galgak vuoiddat dam basotam diti dam.

37. Čieča bæive galgak don dakkat soabatusa altara oudast ja basotet dam; ja altar galgga læt allabasse; juokkehaš, gutte guoska altari, galgga læt basse.

38. Ja dat læ, maid don galgak oaffaruššat altar ala, guokte ovtajakkasaš labba juokke bæive, alelassi.
4 Mos. 28, 3 j. n. v.

39. Dam nubbe labba galgak don oaffaruššat iđđedest, ja dam nubbe labba galgak don oaffaruššat dam guovte ækedboddo gaskast,

40. ja ovta logadasa efast* fines jafoin, sægotuvvum ovtain njæljadasain olljo-hinnast njuvddum olivain, ja jukkamušoaffaren ovta njæljadasa vidne-hinnast dam vuostas labbai.

* okta efa læi goikke galvoi mitto, ja hinna læi golgge galvoi mitto.

41. Ja dam nubbe labba galgak don oaffaruššat dam guovte ækedboddo gaskast; daina sæmma borramušoaffarin go iđđedest ja daina sæmma jukkamušoaffarin galgak don oaffaruššat dam, buoredokkalaš hagjan, dolla-oaffara Hærrai.

42. Dat galgga læt okta bissovaš boalddemoaffar din maŋestbotti lutte oktiboattem goađe uksaraige guorast Hærra muođoi oudast, dast, gost mon aigom boattet dinguim okti sardnom varas dast digjidi.
25, 22.

43. Ja mon aigom boattet okti dast Israel manaiguim, ja dat galgga basotuvvut mu hærvasvuođa bokte.
40, 34.

44. Ja mon aigom basotet okti-

boattem goađe ja altara; ja Arona ja su barnid aigom mon basotet balvvalam varas muo nuftgo pappan.

45. Ja mon aigom assat gasko Israel manai gaskast, ja mon aigom læt sin Ibmel.

3 Mos. 26, 11 j. n. v. 2 Kor. 6, 16.

46. Ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra, sin Ibmel, gutte dolvvum sin olgus Egypten ædnamest assam varas gasko sin gaskast. Mon læm Hærra, sin Ibmel.

20, 2. 3 Mos. 11, 45.

30. Kapittal.

Moses galgga dakkat suovasaltara, 1—10. Israel manak galggek addet soabatusruđaid sin hægasek oudast, go si gæčaduvvujek, 11—16. Væikkelitte galgga dakkujuvvut, man siste matta basadet, 17—21; basse vuoiddam-olljo ja basse suovas galgga rakaduvvut, 22—38.

1. Ja don galgak dakkat altara boalddem varas suovvasa dam alde; akasiamuorast galgak don dam dakkat.

37, 25 j. n. v.

2. Dat galgga læt ovta allan gukko ja ovta allan govdo, njælječiekkasaš, ja guokte allan alo; dam čoarvek galggek læt ovtast daina.

3. Ja don galgak skoađastet dam čielgga gollin, dam bajabæle ja dam gilgaid birra buok ja dam čorvid; ja don galgak dakkat gollegierdo dam ala birra buok.

4. Ja don galgak dakkat guokte golleriegga dasa dam gierdo vuolleli goabbašagaidi dam gilggafieloidi; don galgak dakkat daid goabbašagaidi dam gilgaidi, ja dak galggek læt nakketam varas staggoid daidi guoddem varas dam daiguim.

5. Ja don galgak dakkat staggoid akasiamuorast ja skoađastet daid gollin.

6. Ja don galgak bigjat dam ouddaloavddaga ouddabællai, mi læ duođaštusa arka oudast, arbmostuolo ouddi, mi læ duođaštusa bajabælde, gost mon aigom boattet okti duina.

25, 22.

7. Ja Arona galgga boalddet dam alde suovvasa njalggahajag galvoin; juokke iđđedest, go son rakada lampaid garvesen, galgga son boalddet dam.

Alm. 5, 8.

8. Ja go Aron bigja lampaid bajas dam guovte ækedboddo gaskast, de galgga son boalddet dam, bissovaš suovvasa Hærra muođoi oudast din maŋestbotti lutte.

9. Epet di galga maidege vierro suovvasid buktet dam ala, epetge boalddemoaffara daihe borramušoaffara; ja epet di galga leikkit jukkamušoaffara dam ala.

3 Mos. 10, 1.

10. Ja Aron galgga dakkat soabatusa dam čorvi oudast ovta gærde jagest: soabatusa suddooaffar varain galgga son ovta gærde jagest dakkat soabatusa dam oudast din maŋestbotti lutte; dat læ allabasse Hærra oudast.

3 Mos. 16, 18 j. n. v. 29. 33.

11. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

12. Go don okti logak Israel manaid, namalassi daid, guđek gæčaduvvujek, de galgga juokkehaš addet Hærrai soabatusruđaid su hægas oudast, go si gæčaduvvujek, amas mikkege givsid boattet sin gaski, go si gæčaduvvujek.

13. Dam galgga juokkehaš addet, gutte bajas valddujuvvu dai gæčaduvvum olbmui lokkoi: ovta sekelbæle basse baike sekel mielde; sekel læ guokte loge gera. Dat sekelbælle læ addaldak Hærrai.

14. Juokkehaš, gutte bajas valddujuvvu dai gæčaduvvum olbmui lokkoi, guokte loge jakkasažai rajest ja dast boarrasæbbuk, galgga addet dam addaldaga Hærrai.

15. Rigges olmuš i galga addet æmbo, ja gæfhes olmuš i ucceb go sekelbæle, go di addebetet addaldaga Hærrai dakkam varas soabatusa din hægadek oudast.

16. Ja don galgak valddet soabatusruđaid Israel manain ja addnet daid oktiboattem goađe barggoi*; ja dat galgga læt Israel manaidi muitton Hærra muođoi oudast, dakkam varas soabatusa din hægadek oudast. * 38, 25-28.

17. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

18. Ja don galgak dakkat litte væikest, ja dam juolge væikest, man siste matta basadet; ja don galgak bigjat dam oktiboattem goađe ja altara gaski, ja don galgak bigjat čace dam sisa. 38, 8; 40, 30 j. n. v.

19. Ja Aron ja su barnek galggek bassat sin gieđaidæsek ja sin julgidæsek dam siste.

20. Go si mannek sisa oktiboattem goattai, de galggek si bassat ječaidæsek čacin, amasek si jabmet, daihe go si lakkanek altari doaimatam diti balvvalusa, boalddem diti dolla-oaffara Hærrai.

21. Si galggek bassat sin gieđaidæsek ja sin julgidæsek, amasek si jabmet; ja dat galgga læt siggjidi agalaš lakan, sudnji ja su nallai sin sogaidæsek čađa.

22. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

23. Valde aldsesad ruddaid buoremus šlajast: dam buoremus myrrast vitta čuođe sekel ja rudda-kanelest bæle dam mađe, guokte čuođe ja vitta loge sekel, ja rudda-kalmusest guokte čuođe ja vitta loge sekela,

24. ja kasiast vitta čuođe sekel basse baike sekel mielde ja ovta hinna olivenoljo.

25. Ja don galgak rakadet dam basse vuoiddamolljon, ruddavuoidasen, rakaduvvum vuoidasrakadegji lakai; basse vuoiddamolljo galgga dat læt. 37, 29.

26. Ja don galgak vuoiddat daina oktiboattem goađe ja duođaštusa arka 40, 9 j. n. v.

27. ja bævde buok dam bierggasiguim ja gintaljuolge dam bierggasiguim ja suovasaltara

28. ja boalddemoaffar altara buok dam bierggasiguim ja litte dam julgin.

29. Ja don galgak basotet daid, vai dak šaddek allabassen; juokke okta, gutte guoska daidi, galgga læt basse.

30. Ja don galgak vuoiddat Arona ja su barnid; ja don galgak basotet sin balvvalam varas muo nuftgo papak.

31. Ja don galgak sardnot Israel manaidi ja cælkket: Dat galgga læt munji basse vuoiddamolljo din maŋestbotti lutte.

32. Æra olbmu rubmaš ala i dat galga golgatuvvut, ja sæmma lakai viekkagest epet di galga rakadet maidege nuftgo dam; basse læ dat, basse galgga dat læt digjidi.

33. Gutte rakada maidege ruddavuoiddasid nuftgo dam, daihe gutte dikta boattet dast vihatkættes olbmu ala, son galgga erit hævatuvvut su albmugestes.

34. Ja Hærra celki Mosesi: Valde aldsesad njalggahajag galvoid, stakte ja sönegl ja galban, daid njalggahajag galvoid, ja buttes viraka; ovta mađe galgga læt juokke šlajast.

35. Ja don galgak rakadet dam suovasen, ruddasegotassan vuoidasrakadegji lakai, salttijuvvum, buttesen, bassen.

36. Ja don galgak njuvddet vehaš dast smavesen ja bigjat dam duođaštusa ouddi oktiboattem goattai, gost mon aigom boattet duina okti; allabasse galgga dat læt digjidi. 25, 22.

37. Ja daina lagin viekkagest, go dam suovvasest, maid don galgak rakadet, læ, epet di galga

rakadet aldsesædek maidege æraid; dat galgga læt dudnji basse Hærrai. 32. v.

38. Gutte rakad dam lakasaǯa daina suovastam varas, son galgga erit hævatuvvut su albmugestes.

31. Kapittal.

Hærra muittala Mosesi, atte son læ dævddam Besalel, Oholiaba ja ærrasid visesvuođa vuoiŋain rakadet tabernakela ja buok, mi gulla balvvalussi dam siste, 1—11. Sabbat galgga visut vuttivalddujuvvut, 12—17. Moses oaǯǯo laga guokte tavvala, 18.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Gæča, mon læm ravkkam Besalel, Uri barne, Hur barne, Juda sokkagoddest,
35, 30 j. n. v. 36, 1 j. n. v. 17, 10. 1 Muit. 2, 20.

3. ja mon læm dævddam su Ibmel Vuoiŋain, visesvuođain ja jirmin ja diedoin ja čæppevuođain buoklagaš barggoi, 1 Gon. 7, 14.

4. hutkat čæpes dujid, barggat gollest ja silbast ja væikest,

5. ja barggat geđgid sisabiggjujuvvum varas ja barggat muorast, rakadet buoklagaš duoje.

6. Ja gæča, mon læm addam sudnji Oholiaba, Ahisamak barne, Dan sokkagoddest, væketægjen, ja buok duogječepi vaibmoi læm mon addam jierme; ja si galggek dakkat buok dam, maid mon læm dudnji goččom,

7. oktiboattem goađe ja duođaštusa arka ja arbmostuolo, mi galgga læt dam bagjel, ja buok goađe bierggasid 35, 11 j. n. v.

8. ja bævde oktan dam bierggasiguim ja gintaljuolge čielgga gollest oktan buok dam bierggasiguim ja suovasaltara

9. ja boalddemoaffar altara oktan buok dam bierggasiguim ja litte dam julgin

10. ja virggebiktasid ja Arona, papa, basse biktasid ja su barni biktasid pappa-balvvalussi 35, 19.

11. ja vuoiddamoljo ja suovvasa njalggahajag galvoin basse baikkai. Aibas nuftgo mon læm dudnji goččom, galggek si dakkat.

12. Ja Hærra celki Mosesi:

13. Sarno Israel manaidi ja cælke: Mu sabbatid galggabetet di doallat; dastgo dat læ mærkka mu ja din gaskast din maŋestbotti lutte, vai di dieđašeidek, atte mon læm Hærra, gutte basotam din. 20, 8 j. n. v.

14. Damditi galggabetet di doallat sabbata, dastgo dat galgga læt digjidi basse; gutte æppebasota dam, galgga vissasi jametuvvut, dastgo juokke okta, gutte doaimata maidege bargoid sabbaten, dat siello galgga erit hævatuvvut su albmuges gaskast.
4 Mos. 15, 32 j. n. v.

15. Guđa bæivest galgga barggujuvvut; mutto dam čiččid bæive galgga læt allabasse sabbat, basse Hærrai; juokke okta, gutte dakka maidege bargoid sabbatbæive, galgga vissasi jametuvvut.

16. Ja Israel manak galggek vuttivalddet sabbata, nuft atte si dollek sabbata sin sogaidæsek čađa, agalaš litton.

17. Dat læ agalaš mærkka mu ja Israel manai gaskast; dastgo guđa bæivest dagai Hærra alme ja ædnama, ja dam čiččid bæive vuoiŋadi son ja vuoiŋastatti ječas.
1 Mos. 2, 2. 3.

18. Ja go son læi gærggam sardnomest Mosesin Sinai vare alde, de addi son sudnji duođaštusa guokte tavvala, gæđgetavvalid, čallujuvvum Ibmel suormain.
5 Mos. 4, 13; 9, 10. 2 Mos. 32, 16.

32. Kapittal.

Almug fille Arona leikkit aldsesis gollegalbe, 1—6. Hærra aiggo rangaštussan albmuga hævatet. Moses rokka-

dalla dam oudast, 7—14; son niegja vuolas varest, cuvkke laga tavvalid, molle gollegalbe gavjan, cuigoda Arona, goččo sin, gæk gullek Hærrai, goddet æppe-ibmelbalvvalegjid; Levitalaʒak jægadek dam su goččoma, 15—29. Moses goargŋo fastain bajas vare ala ja rokkadalla fastain albmuga oudast; Hærra aiggo ocatallat sin suddo su aiggasis, 30—35.

1. Mutto go almug oini, atte Moses agjani boattemest vuolas varest, de čoaggani almug Arona birra, ja si celkke sudnji: Boađe, daga migjidi ibmela, gutte matta mannat min muođoi oudast! Dastgo dat Moses, dat olmai, gutte læ dolvvom min bajas Egypten ædnamest, æp mi dieđe, mi sudnji læ dapatuvvam. Ap. dag. 7, 40.

2. Ja Aron celki sigjidi: Eritgaikkot daid gollerieggaid, mak læk din akai, din barni ja din nieidai beljin, ja buktet daid munji!

3. De gaikku buok almug daid gollerieggaid aldesek erit, mak legje sin beljin, ja dolvvu daid Aroni;

4. ja son valdi dam sin gieđast ja rakadi dam luokčamin ja dagai dam leikkijuvvum galbben. De celkke si: Dat læ du ibmel, Israel, gutte læ dolvvom du bajas Egypten ædnamest. Salm. 106, 19 j. n. v.

5. Go Aron oini dam, de huksi son altara dasa, ja Aron čuorvoti ja cælketi: Itten læ basse aigge Hærra oudast!

6. Ja si likke arrad bajas dam nubbe bæive ja oaffarusše boalddemoaffarid ja ouddandolvvu gitosoaffarid; ja almug čokkani vuolas borrat ja jukkat ja čuoʒʒeli dukkuraddat. 1 Kor. 10, 7.

7. De celki Hærra Mosesi: Vuolge, nieja vuolas! Dastgo du almug, maid don læk dolvvom bajas Egypten ædnamest, læ billašuttam su gæinos. 5 Mos. 9, 12 j. n. v.

8. Si læk hoapost eritgaiddam dam gæinost, maid mon goččum sigjidi; si læk dakkam aldsesæsek leikkijuvvum galbe, si læk rokkadallam dam ja oaffaruššam dasa ja cælkkam: Dat læ du ibmel, Israel, gutte læ dolvvom du bajas Egypten ædnamest.

9. Ja Hærra celki Mosesi: Mon læm oaidnam dam albmuga, ja gæča, dat læ gaʒʒares almug. Ap. dag. 7, 51.

10. Ja divte dal muo orrot, vai mu moarre bæssa cakkidet sin vuostai, ja mon oaʒom sin hævatet; de mon aigom dakkat du stuora almugen. 4 Mos. 14, 12 j. n. v.

11. Mutto Moses rokkadalai Hærra, su Ibmeles, ja celki: Hærra! Manne galgga du moarre cakkidet du albmugad vuostai, maid don læk olgus dolvvom Egypten ædnamest stuora famoin ja gievras gieđain? 13, 3. 14. Jer. 32, 21. 5 Mos. 9, 26 j. n. v.

12. Manne galggek Egyptalaʒak cælkket: Oasetesvutti læ son olgus dolvvom sin goddem varas sin vari alde ja erit hævatam varas sin ædnam bajeldasa alde? Jorget ruoktot du buolle moarestad ja gađa dam baha du albmugad vuostai!

13. Muite du balvvalegjidad Abraham, Isak ja Israela, gæidi don læk vurdnom ješječad bokte, ja gæidi don læk cælkkam: Mon aigom dakkat din nale ædnaggærddasaʒʒan nuftgo alme nastid, ja obba dam ædnama, man birra mon læm sardnom, aigom mon addet din nallai, ja si galggek adnet dam oabmenæsek agalaʒat. 1 Mos. 12, 2. 7; 22, 16 j. n. v.

14. De gađai Hærra dam baha, man birra son læi sardnom aiggot dakkat su albmuges vuostai. 10. v. Salm. 106, 23.

15. Ja Moses jorgeti ja manai vuolas varest duođaštusa guvtin tavvalin su gieđastes. Čallujuvvum læi goabbašida belidi; sikke dam ovta ja dam nubbe bællai læi čallujuvvum.

16. Ja tavvalak læiga Ibmel duogje, ja čala læi Ibmel čala, sisačuppujuvvum tavvali ala.
31, 18.

17. Ja go Josva gulai albmuga jiena, go si čurvvu, de celki son Mosesi: Soattečuorvvom læ sidast.
24, 13.

18. Mutto son celki: I dat læk vuoittočuorvvomjiedna ja i čuorvvomjiedna vuoitatallama diti; dat læ lavllomjiedna, maid mon gulam.

19. Ja go Moses bođi sida lakka, de oini son galbe ja dansoma; de cakkidi su moarre, ja son balkesti tavvalid su gieđastes ja cuvkki daid varre-guorast.

20. Ja son valdi dam galbe, maid si legje dakkam, ja boldi dam dolain ja cuvkki dam, dassačigo dat šaddai gavjan, ja son botkoti dam čace ala ja addi Israel manaidi dam jukkat.

21. Ja Moses celki Aroni: Maid læ dat almug dudnji dakkam, go don læk buktam nuft stuora suddo dam bagjeli?

22. Ja Aron celki: Allus mu hærram moarre cakkideku! Don dovdak albmuga, atte dat orro baha siste;

23. ja si celkke munji: Daga migjidi ibmela, gutte matta mannat min muođoi oudast! Dastgo dat Moses, dat olmai, gutte læ dolvvom min bajas Egypten ædnamest, æp mi dieđe, mi sudnji læ dapatuvvam.

24. De mon celkkim sigjidi: Gæst læ golle, gaikkus dam aldes erit! Ja si adde munji dam, ja mon suppijim dam dolli, ja nuft ouddan bođi dat galbbe.

25. Ja Moses oini, atte almug læi hilbbad, dainago Aron læi luoittam dam luovos bilkkadussan sin vuostaičuoǥǥoi gaski.

26. De divoi Moses ječas sida portti ja celki: Gutte gulla Hærrai, son bottus mu lusa! De čoagganegje buok Levi manak su lusa.

27. Ja son celki sigjidi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Juokkehaš čadnus su miekes su alemides ala! De mannet ruoktot ouddan portast portti sidast ja goddet, juokkehaš su vieljas ja juokkehaš su ustebes ja juokkehaš su lagamuǯas!
5 Mos. 33, 9.

28. Ja Levi manak dakke Mosesa sane mielde; ja de gaččče albmugest dam sæmma bæive golbma duhat olbma arvo.

29. Ja Moses celki: Devddet din gieđadek odne Hærra oudast, juokkehaš vela su barnines ja su vieljainesge, vai matta addujuvvut buristsivdnadus din bagjeli odna bæive.

30. Ja nubbe bæive celki Moses albmugi: Di lepet dakkam stuora suddo. Ja dal aigom mon goargŋot bajas Hærra lusa; daidašim mon mattet soabatusa dakkat din suddo oudast.

31. Ja Moses macai ruoktot Hærra lusa ja celki: Vuoi, dat almug læ dakkam stuora suddo; si læk dakkam aldsesæsek ibmela gollest.

32. Ja dal, vuoi jos don datušik andagassi addet sigjidi sin suddo! Mutto jos ik, de eritsikko muo du girjestad, maid don læk čallam!
Salm. 69, 29. Rom. 9, 3.

33. Ja Hærra celki Mosesi: Juokke ovta, gutte læ suddodam mu vuostai, su aigom mon eritsikkot mu girjestam.

34. Ja vuolge dal ja doalvo albmuga dokko, gosa mon læm dudnji cælkkam! Gæča, mu engel galgga mannat du muođoi oudast, mutto mu ocatallam-bæivvam, de aigom mon ocatallat sin sin suddo diti.

35. Nuft časki Hærra albmuga, dainago si legje dakkam dam galbe, maid Aron læi rakadam.

33. Kapittal.

Hærra goččo albmuga mannat ain

gukkebuidi, i aigo mannat singuim; almug morašta ja eritbigja su čiŋaides, 1—6. Moses sirdda goađe sida olggobællai; Hærra sardno suina dobbe balvvabaʒe siste, 7—11. Moses rokkadalla, vai Hærra datuši mannat mielde, almostattet sudnji, moft son aiggo mænnodet Israelin, ja diktet su oaidnet su hærvasvuođas; Hærra lopped Mosesi dam, 12—23.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi: Vuolge, mana bajas dast erit, don ja almug, maid don læk dolvvom bajas Egypten ædnamest, dam ædnami, maid mon læm vurdnom Abrahami, Isaki ja Jakobi, ja cælkkam: Du nallai aigom mon addet dam; 1 Mos. 12, 7.

2. ja mon aigom vuolgatet du muođoi ouddi engela ja olgusagjet Kananitalaʒaid, Amoritalaʒaid ja Hetitalaʒaid ja Ferisitalaʒaid ja Hevitalaʒaid ja Jebusitalaʒaid.

3. Vuolge bajas ædnami, mast mielke ja honnig golgga; dastgo im mon aigo mannat bajas du gaskast, damditi go don læk gaʒʒares almug, amam mon hævatet du matke alde. 3, 8.

4. Go almug gulai dam bahas sarne, de si moraštegje, ja i oktage bigjam su čiŋaides bagjelasas.

5. Dastgo Hærra celki Mosesi: Cælke Israel manaidi: Di lepet gaʒʒares almug; jos mon manašim ovta čalmeravkkalam boddoge bajas du gaskast, de mon ferttišim du hævatet; mutto bija dal du čiŋaidad aldad erit, vai mon dieđam, maid mon galgam duina dakkat.

6. De valdde Israel manak sin čiŋaidæsek aldesek erit Horeb vare rajest.

7. Mutto Moses valdi goađe ja bajasdagai dam aldsesis sida olggobællai, gukkas dast erit, ja gočoi dam oktiboattem goatten; ja juokke okta, gutte ocai Hærra, manai olgus oktiboattem goattai, mi læi sida olggobælde. 18, 15.

8. Ja de dapatuvai, go Moses manai olgus goađe lusa, de čuoʒeli obba almug, ja si čuʒʒu, juokkehaš su goađes uksaraigest, ja si gečče Mosesa maŋŋai, dassači go son læi boattam goađe sisa.

9. Ja de dapatuvai, go Moses læi boattam goađe sisa, de niejai balvvabaʒʒe vuolas ja čuoʒoi goađe uksaraigest, ja son* sarnoi Mosesin.

* Hærra, 34, 5.

10. Ja buok almug oini balvvabaʒe čuoʒʒomen goađe uksaraigest, ja buok almug čuoʒʒelegje ja gobmerdegje, juokkehaš su goađes uksaraigest.

11. Ja Hærra sarnoi Mosesi muođost muttui, nuftgo olmai sardno su lagamuʒaines. Ja son macai ruoktot sidi, mutto su balvvalægje Josva, Nun bardne, muttom nuorra olmai, i gaiddam goađest erit. 4 Mos 12, 8.

12. Ja Moses celki Hærrai: Gæča, don cælkak munji: Doalvo dam albmuga bajas! Mutto ik don læk addam muo diettet, gæn don aigok vuolgatet mu mielde, ja don læk dadde cælkkam: Mon dovdam du nama mielde, ja don læk maidai gavdnam armo mu čalmi oudast. Es. 43, 1.

13. Ja dal, jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, de dieđet dadde munji du gæinod, vai mon matam dovddat du, vai mon gavnašim armo du čalmi oudast, ja gæča dam bællai, atte dat almug læ du almug!

Salm. 103, 7. 2 Mos. 19, 6.

14. De celki son: Mu amadagjo* galgga mannat mielde, ja mon aigom addet du vuoiŋadussi boattet. * d. l. mon ješ. Es. 63, 9.

15. Mutto son celki sudnji: Jos du amadagjo i mana mielde, de ale divte min dast bajas vuolgget!

16. Dastgo mast galgga dat almaken dovddut, atte mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, mon ja du almug? Igo dast, atte don manak min mielde? Ja nuft galggap mi, mon ja du al-

mug, šaddat erinoamačæbbun go juokke æra almug, mi læ ædnam alde.

17. De celki Hærra Mosesi: Maidai dam sane, maid don læk sardnom, aigom mon dakkat; dastgo don læk gavdnam armo mu čalmi oudast, ja mon dovdam du nama mielde.

18. Mutto son celki: Divte muo dalle oaidnet du hærvasvuođad! Joh. 1, 14.

19. Ja son celki: Mon aigom diktet buok mu buorrevuottam mannat du muođoi mæddel, ja mon aigom čuorvvot Hærra nama du muođoi oudast; dastgo mon aigom læt dasa arbmogas, gæsa mon læm arbmogas, ja armetet su bagjeli, gæn bagjeli mon armetam. 34, 5 j. n. v. Rom. 9, 15.

20. Ja son celki vela ain: Ik don mate oaidnet mu muođoid; dastgo olmuš i mate oaidnet muo ja ællet. Duob. 13, 22.

21. Ja Hærra celki: Gæča, dast læ okta baikke mu lutte, ja don galgak čuoǯǯot bavte alde,

22. ja dapatuvvat galgga, go mu hærvasvuotta manna mæddel, de aigom mon diktet du čuoǯǯot bakte-skurčost, ja mon aigom gokčat mu gieđainam du bagjel, dassači go mon læm mannam mæddel;

23. ja de aigom mon eritvalddet mu giettam, ja don galgak oaidnet muo sælgebælde, mutto mu muođok æi mate oidnujuvvut.

34. Kapittal.

Moses dakka Hærra goččom mielde guokte ođđa gæđgetavvala ja goargŋo daiguim bajas Hærra lusa, gutte dikta su oaidnet su hærvasvuođas, 1—7. Moses rokkadalla fastain albmuga oudast; Hærra aiggo ođasmattet su littos singuim; son aiggo dakkat stuora ibmašid sin oudast, ja si galggek adnet ječaidæsek æppe-ibmel-balvvalusasst erit, æi galga dakkat litto Kananitalaǯaiguim, si galggek doallat Hærra basid ja lagaid, 8—26. Dak loge bakkoma čallujuvvujek tavvali ala, Moses niegja varest vuolas daiguim; su amadagjo baitta Hærra hærvasvuođast, 27—35.

1. Ja Hærra celki Mosesi: Čuopa aldsesad guokte gæđgetavvala nuftgo daid oudebuid! De mon aigom čallet tavvali ala daid sanid, mak legje dai oudeb tavvali alde, maid don cuovkas časkik. 5 Mos. 10, 1 j. n. v. 2 Mos. 32, 19.

2. Ja læge garves ittači ja goarŋo arrad bajas Sinai vare ala, ja divo ječad dobbe mu ouddi varrečoka alde!

3. Ja i galga oktage bajas mannat duina, ja ige oaǯo oktage diktet ječas oidnujuvvut obba dam vare aldege, ige oaǯo mikkege smavva daihe stuora omid guottot dokko dam vare guvllui. 19, 12 j. n. v.

4. Ja Moses čuopai guokte gæđgetavvala nuftgo daid oudebuid, ja Moses likkai arrad iđđedest bajas ja goarŋoi bajas Sinai vare ala, nuftgo Hærra læi goččom sudnji, ja son valdi dam guokte gæđgetavvala su giettasis.

5. Ja Hærra niejai vuolas balva siste ja divoi ječas dasa su lusa ja čuorvoi Hærra nama. 33, 19.

6. Ja Hærra manai mæddel su muođoi ja čuorvoi: Hærra, Hærra læ vaibmolađes ja arbmogas Ibmel, gukkagierddavaš ja rigges arkalmastemvutti ja duottavutti; 4 Mos. 14, 18. Neh. 9, 17 j. n. v. Salm. 86, 5. 15; 103, 8 j. n. v. Joel 2, 13. Jon. 4, 2.

7. son aimoin bisota arkalmastemvuođa duhat buolva vuostai, son andagassi adda værredago ja bagjelduolbmama ja suddo; mutto i son divte dam ašalaǯa rangaštkættai, son ocatalla vanhemi værredago manai ala ja manai manai ala, gidda goalmad ja njæljad buolva ragjai. 20, 5. 6. 5 Mos. 5, 9 j. n. v. 7, 9 j. n. v. Jer. 32, 18. Mik. 7, 18 j. n. v. Nah. 1, 3.

8. Ja Moses hoapoti ječas ja

gobmerdi ječas ædnami ja rokkadalai.

9. Ja son celki: Jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, Hærra, de mana dadde Hærra gasko min gaskast! Dastgo galle dat læ gaʒʒares almug, mutto don aigok almaken andagassi addet migjidi min værredago ja min suddo ja valddet min du obmudakkanad. 33, 3.

10. Ja son celki: Gæča, mon dagam litto: Obba du albmuga oudast aigom mon dakkat ovdulaš dagoid, mak æi læk sivdneduvvum obba ædnam alde daihe guđege albmuga lutte; ja obba dat almug, man gaskast don læk, galgga oaidnet Hærra dago, atte dat læ hirbmadlaš, dat, maid mon aigom dakkat duina.

11. Doala don dam, maid mon gočom dudnji odna bæive! Gæča, mon aigom olgus agjet du muođoi oudast Amoritalaʒaid ja Kananitalaʒaid ja Hetitalaʒaid ja Ferisitalaʒaid ja Hevitalaʒaid ja Jebusitalaʒaid.

12. Varot ječad, amad don dakkat litto dam ædnama assiguim, masa don boađak, amasek si šaddat dudnji giellan gasko du gaskast. 23, 32 j. n. v.

13. Mutto di galggabetet njæiddet sin altarid, ja di galggabetet cuvkkit sin govvabaʒid, ja di galggabetet moallon čuopadet sin Astarte-govaid*. 23, 24.

* muttomlagaš æppe-ibmelgovak.

14. Dastgo ik don galga rokkadallat amas ibmela; dastgo Hærra namma læ Anger, angeres Ibmel læ son. 20, 3 j. n. v. 5 Mos. 4, 24. Nah. 1, 2.

15. Varot ječad, amad don dakkat litto ædnama assiguim! Dastgo si šaddek furrušet sin ibmelidesekguim ja oaffaruššat sin ibmelidasæsek, ja don šaddak bovddijuvvut, ja don šaddak borrat sin oaffarin. 4 Mos. 25, 1 j. n. v.

16. Ja don šaddak valddet sin nieidain du barnidasad, ja sin nieidak šaddek furrušet sin ibmelidesekguim ja sattet du barnid furrušet sin ibmeliguim. Duob. 3, 6. 1 Gon. 11, 2.

17. Leikkijuvvum ibmelid ik don galga dakkat aldsesad. 20, 23. 3 Mos. 19, 4.

18. Suvrokættes laibi basid galgak don doallat; čieča bæive galgak don borrat suvrokættes laibid, nuftgo mon læm du goččom, dam mærreduvvum aige Abib manost; dastgo Abib manost vulggik don olgus Egyptenest. 12, 15; 13, 3 j. n. v. 5 Mos. 16, 1.

19. Buok dat, mi rabasta ædnehæga, gulla munji, buok du oamek vares bælest, mak rabastek ædnehæga, lekusek dak stuorrak daihe smavvak. 13, 2. 12 j. n. v.

20. Ja mi rabasta ædnehæga asenin, dam galgak don lonestet ovtain smavva omin, ja jos don ik dato dam lonestet, de galgak don doagjet dam nieske. Juokke vuostasriegadægje du barnidad gaskast galgak don lonestet, ja i oktage galga ittet mu čalmi ouddi guoros gieđai. 23, 15 j. n. v.

21. Gutta bæive galgak don barggat, ja čiččid bæive galgak don vuoiŋadet; maidai ædnamjorggom aige ja lagjim aige galgak don vuoiŋadet. 20, 8 j. n. v.

22. Ja vakkoi basid* galgak don doallat nisučuoppam alggošaddoi diti, ja sisačokkim basid**, go jakke læ nokkam.

* d. l. helludagak, 7 vakko bæssači maŋŋel. 3 Mos. 23, 15. 5 Mos. 16, 9.

** d. l. lastagođi basek, 3 Mos. 23, 34 j. n. v.

23. Golma gærde jagest galgga buok du dievddobælle diktet ječas oidnujuvvut dam Hærra Hærra, Israel Ibmela, muođoi oudast. 23, 17.

24. Dastgo mon datom olgus agjet bakenid du muođoi oudast ja

olgus viddedet du ædnamrajid, ja i oktage galga anestuvvat du ædnama, dam bodda go don manak bajas diktet ječad oidnujuvvut Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast golma gærde jagest.

25. Ik don galga oaffaruššat mu njuovvamoaffara vara, nuft gukka go suvroduvvum laibbe læ du lutte; ja bæssašbasi njuovvamoaffar i galga orrot ija bagjel iđđed ragjai. 23, 18.

26. Du ædnamad alggošaddoi vuostas šaddoid galgak don buktet Hærra, du Ibmelad, vissui. Ik don galga vuoššat gice dam ædne mielke siste. 23, 19. 5 Mos. 26, 1 j: n. v.

27. Ja Hærra celki Mosesi: Bajas čale aldsesad daid sanid! Dastgo dai sani mielde læm mon dakkam litto duina ja Israelin. 10. v.

28. Ja son læi dobbe Hærra lutte njællje loge bæive ja njællje loge ija alma borakættai laibe ja alma jugakættai čace; ja son* čali tavvali ala litto sanid, dam loge sane. 24, 18. * Hærra; 34, 1. 5 Mos. 4, 13.

29. Ja go Moses manai vuolas Sinai varest (ja duođaštusa guokte tavvala læiga Mosesa gieđast, go son manai varest vuolas), de i diettam Moses, atte su muođoi likke baiti damditi, go son* læi sardnom suina. * Hærra.

30. Ja Aron ja buok Israel manak oidne Mosesa, ja gæča, su muođoi likke baiti; ja si balle boattemest lakka su lusa.

31. De ravkai Moses sin, ja Aron ja buok særvvegodde oaivamuǯak jorgidegje su lusa, ja Moses sarnoi sigjidi.

32. Ja dastmaŋŋel manne buok Israel manak dokko lakka, ja son gočoi sigjidi buok dam, maid Hærra læi sardnom suina Sinai vare alde.

33. Ja go Moses heiti sigjidi sardnomest, de bijai son gokčasa su muođoides bagjeli. 2 Kor. 3, 7. 13.

34. Mutto go Moses manai sisa Hærra muođoi ouddi suina sardnot, de valdi son gokčasa erit, dassačigo son manai olgus; ja son manai olgus ja sarnoi Israel manaidi, mi sudnji goččujuvvui.

35. Ja Israel manak oidne Mosesa muođoid, atte Mosesa muođoi likke baiti; ja Moses bijai fastain gokčasa su muođoides bagjeli, dassačigo son manai sisa suina sardnot.

35. Kapittal.

Moses goččo Israel manaid doallat sabbata, 1—3, buktet addaldagaid Hærrai ja rakadet tabernakela buok dam bierggasiguim, 4—19. Si buktek addaldagaid, 20—29. Besalel ja Oholiab læba valljijuvvum dakkat dam bargo, 30—35.

1. Ja Moses čokki obba Israel manai særvvegodde ja celki sigjidi: Dat læ, maid Hærra læ goččom, atte di galggabetet dakkat.

2. Guđa bæivest galgga barggo dakkujuvvut, mutto čiččid bæive galgga læt digjidi basse vuoiŋadus, allabasse sabbat Hærrai; juokkehaš, gutte dakka maidege bargoid dam bæive, galgga jametuvvut. 20, 8 j. n. v. 31, 15.

3. Epet di galga cakketet dola guđege vieso sisa din viesoinædek sabbatbæive.

4. Ja Moses celki obba Israel manai særvvegoddai: Dat læ, maid Hærra læ goččom ja cælkkam:

5. Valddet dast, mi dist læ, addaldaga Hærrai! Juokkehaš, gutte læ mieđes su vaimostes, galgga buktet addaldaga Hærrai, golle ja silba ja væike 25, 2 j. n. v.

6. ja alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloid ja fines bællevasaid ja gaiccaguolgaid

7. ja ruksisivnag vierccanakid ja takasnakid ja akasiamuoraid

8. ja oljo čuovgasen ja ruddaid vuoiddamolljoi ja dam njalggahajag suovvasi

9. ja onyksgeđgid ja geđgid sisabigjujuvvum varas, oalggebiktasi ja raddegokčasi.

10. Ja juokke okta dist, gutte læ duogječæppe, galgga boattet ja rakadet buok dam, maid Hærra læ goččom,

11. tabernakela*, dam goađe** ja dam gokčasa***, dam rokid ja dam fieloid, dam doares staggoid, dam baʒid ja dam vuođđobittaid,

* d. l. dak siskemuš loavddagak; 26, 1—6. ** dak olgob loavddagak gaiccaguolgain; 26, 7-13. *** dak olgomuš loavddagak vierca- ja takasnakin; 26, 14.

12. arka ja dam staggoid, arbmostuolo ja dam gokče ouddaloavddaga, 25, 10-22; 26, 31-34.

13. bævde ja dam staggoid ja buok dam bierggasid ja geččujume laibid 25, 23-30.

14. ja gintaljuolge čuovgasen ja dam bierggasid ja dam lampaid ja oljo čuovgasen 25, 31-39.

15. ja suovasaltara ja dam staggoid ja vuoiddamoljo ja dam njalggahajag suovvasa ja gokčasa uksaraiggai, tabernakela uksaraiggai, 30, 1-10. 23-38; 26, 36.

16. boalddemoaffara altara ja dam væikkečærgalasa, dam staggoid ja buok dam bierggasid, litte ja dam juolge, 27, 1-8; 30, 17-21.

17. ouddašiljo loavddaga, dam baʒid ja vuođđobittaid dasa ja ouddašiljo porta gokčasa, 27, 9-19.

18. tabernakela čuoldaid ja ouddašiljo čuoldaid ja baddid dasa, 27, 19.

19. virggebiktasid balvvalusa varas basse baike siste, daid basse biktasid Aroni, pappi, ja biktasid su barnidi pappabalvvalusa varas. 31, 10; 28, 1—43.

20. Ja obba Israel manai særvvegodde manai olgus Mosesa muođoi oudast.

21. Ja si botte, juokkehaš, gæn vaibmo gesi su dasa; ja juokkehaš, gæn vuoigŋa viggati su, buvti addaldaga Hærrai oktiboattem goađe rakadume varas ja buok barggoi daina ja daidi basse biktasidi.

22. Ja si botte, sikke olbmak ja nissonak; juokkehaš, gutte læi mieđes vaimostes, buvti njudnerieggaid ja bællj erieggaid ja signetsuorbmasid ja jorbbadasaid, buoklagaš galvoid gollest; ja juokkehaš bođi, gutte sugatalai addaldaga gollest Hærrai.

23. Ja juokkehaš, gæn duokken gavdnujuvve alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullok ja fines bællevasak ja gaiccaguolgak ja ruksisivnag vierccanakek ja takasnakek, buvti dam ouddan.

24. Juokkehaš, gutte addi addaldaga silbast ja væikest, buvti dam nuftgo addaldaga Hærrai; ja juokkehaš, gæn duokken gavdnui akasiamuorra mangeikkenessi duogjai, mi galgai dakkujuvvut, buvti dam.

25. Ja juokke nisson, gutte læi duogječæppe, bani su gieđaidesguim, ja si bukte dam, mi læi badnum dam alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja dam fines bællevasast.

26. Ja buok dak nissonak, gæi vaibmo visesvuođain gesi sin dasa, badne gaiccaguolgaid.

27. Ja dak oaivamuʒak ouddangudde onyksgeđgid ja geđgid sisabigjujuvvum varas, oalggebiktasi ja raddegokčasi,

28. ja ruddaid ja oljo čuovgasen ja vuoiddamoljo varas ja dam njalggahajag suovvasa varas.

29. Juokke olmai ja nisson Israel manain, gæi vaibmo viggati sin buktet maidege obba dam rakadussi, maid Hærra Moses bokte læi goččom rakadet, si bukte æktodatolaš addaldaga Hærrai.

30. Ja Moses celki Israel manaidi: Geččet, Hærra læ goččom

Besalel, Uri barne, Hur barne, Juda sokkagoddest. 31, 2 j. n. v.

31. Ja son læ dævddam su Ibmela Vuoiŋain, visesvuođain, jirmin ja dieđoin ja čæppevuođain buoklagaš barggoi

32. ja hutkat čæpes dujid, barggat gollest ja silbast ja væikest,

33. ja barggat geđgid sisabigjujuvvum varas ja barggat muorast, ollašuttet buoklagaš čæpes dujid.

34. Ja jierme mattatet læ son addam sudnji vaibmoi, sudnji ja Oholiabi, Ahisamak bardnai, Dan sokkagoddest.

35. Son læ dævddam sodno visesvuođain rakadet buoklagaš caccambargo ja čæpes gođđembargo ja lenggijuvvum bargo alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines bællevasain ja gođđembargo, rakadet buoklagaš bargo ja hutkat čæpes dujid.

36. Kapittal.

Besalel ja Oholiab ja dak æra duogječæpek vuostaivalddek dam basse addaldaga Mosesest, 1—7. Si rakadek dast loavddagid ja gokčasid, 8—19, fieloid dai vuođđobittai ja doares staggoiguim, 20—34, ouddaloavddaga ja gokčasa uksaraiggai, 35—38.

1. Ja Besalel ja Oholiab ja juokke olmai, gutte læi duogječæppe, gæsa Hærra læi addam jierme ja fieđo arvvedet rakadet obba basse baike bargo, mi galgai barggujuvvut, garvesen, dagai aito, nuftgo Hærra læi goččom. 31, 2. 6; 35, 30 j. n. v.

2. Dastgo Moses ravkai Besalel ja Oholiaba ja juokke olbma, gutte læi duogječæppe, gæn vaibmoi Hærra læi addam jierme, juokkehaga, gæn vaibmo gesi su dasa, riebmat dam barggoi dam rakadam diti.

3. Ja si gudde erit Moses lutte obba dam addaldaga, maid Israel manak legje buktam dam basse baike bargo varas, mi galgai barggujuvvut, dam rakadam diti. Mutto dak bukte vela ain æktodatolaš addaldagaid ouddan sudnji juokke iđđedest.

4. De botte buok dak duogječæpek, gæk bargge obba basse baike bargo ala, juokkehaš su bargostes, maid si legje dakkamen,

5. ja si celkke Mosesi: Almug bukta ollo, æmbo, go darbašuvvu barggoi dam rakadussi, maid Hærra læ goččom rakadet.

6. De gočoi Moses, atte čurvvujuvvut galgai obba sida mietta ja celkkujuvvut: Allus olmai daihe nisson rabedeku šatan æmbo maidege addaldakkan basse baikkai! Ja nuft almug heiti erit buktemest æmbo.

7. Ja dat, mi læi rabeduvvum, læi galle sigjidi obba dam rakadussi, dam rakadet; ja dast læi vela ligasge.

8. De dakke dalle buokak dak, guđek legje duogječæpek sin gaskast, guđek garvesen rakadegje dam bargo, tabernakela loge loavddagest; fines, gerddujuvvum bællevasain ja alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin kerubiguim ja čæpetdakkujuvvum bargoin dakkujuvvujegje dak. 26, 1 j. n. v.

9. Juokke loavda læi gavce goalmad lokkai allan gukko, ja juokke loavda læi njællje allan govdo; buok loavddagin læi oktag mitto.

10. Ja dak vitta loavddaga bigjujuvvujegje okti, nubbe nubbai, ja dak nubbe vitta loavddaga bigjujuvvujegje okti, nubbe nubbai.

11. Ja farfok dakkujuvvujegje alek ullost dam ovta loavddaga ravddi, olgomussi daggo, goggo oktibigjujubme galgai læt; damanaga lakai dakkujuvvui dam olgomuš loavddaga ravddi dam nubbe

sagjai, goggo oktibigjujubme galgai læt.

12. Vitta loge farfo dakkujuvvujegje dam nubbe loavddagi, ja vitta loge farfo dakkujuvvujegje olgomussi dam loavddagi, mi læi daggo, goggo nubbe oktibigjujubme galgai læt; farfok legje buottalagai, nubbe nubbe buotta.

13. Ja vitta loge golleroake dakkujuvvujegje, ja loavddagak roakotuvvujegje, nubbe nubbai, rokiguim gidda, nuft atte tabernakel šaddai oktan.

14. Ja loavddagak dakkujuvvujegje gaiccaguolgain govčasen tabernakela bagjeli; okta nubbe lokkai daggar loavddaga dakkujuvvujegje.

15. Juokke loavda læi golbma loge allan gukko, ja juokke loavda læi njællje allan govdo; dam okta nubbe lokkai loavddagest læi oktag mitto.

16. Ja vitta loavddaga bigjujuvvujegje okti sierra ja gutta loavddaga sierra.

17. Ja vitta loge farfo dakkujuvvujegje dam nubbe loavddaga ravddi, olgomussi daggo, goggo oktibigjujubme galgai læt, ja vitta loge farfo dakkujuvvujegje dam loavddaga ravddi, mi læi dam nubbe sajest, goggo oktibigjujubme galgai læt.

18. Ja vitta loge væikkeroake dakkujuvvujegje roakotam varas goađe okti, nuft atte dat šaddai oktan.

19. Ja goattai dakkujuvvui govčas ruksisivnag vierccanakin ja govčas takasnakin dam olgold.

20. Ja fielok dakkujuvvujegje tabernakeli akasiamuorast, cæggot orrom lakai.

21. Juokke fiello læi loge allan gukko, ja juokke fiello læi bælnub allan govdo.

22. Juokke fielost legje guokte nabba, goabbag guoibmasæsga okti heivvituvvum; nuft dakkujuvvui buok tabernakela fieloidi.

23. Ja tabernakeli dakkujuvvujegje fielok, guokte loge fielo lulabællai lulas guvllui,

24. ja njællje loge vuođđobitta silbast dakkujuvvujegje dam guokte loge fielo vuollai, guokte vuođđobitta juokke fielo vuollai dam guovte nabba varas.

25. Ja tabernakela nubbe bællai davas guvllui dakkujuvvujegje guokte loge fielo

26. ja dai njællje loge vuođđobitta silbast, guokte vuođđobitta juokke fielo vuollai.

27. Ja tabernakela duogabællai oarjas guvllui dakkujuvvujegje gutta fielo.

28. Ja guokte fielo dakkujuvvuiga tabernakela čiegaidi duogabællai,

29. ja dak læiga guovtegærddai vuoleld, ja goabbašagak læiga dak guovtegærddai bajas dam baja gæččai gidda dam vuostas riegga ragjai; nuft dakkujuvvui dai goabbašagaiguim goabbašagain čiegain.

30. Nuft legje gavce fielo dai vuođđobittaiguim silbast, gutta nubbe lokkai vuođđobitta, guokte vuođđobitta juokke fielo vuolde.

31. Ja doares staggok dakkujuvvujegje akasiamuorast, vitta fieloidi nubbe bælde tabernakela

32. ja vitta doaresstaggo fieloidi nubbe bælde tabernakela ja vitta doaresstaggo fieloidi duogabælde tabernakela oarjas guvllui.

33. Ja dat gaskamuš doaresstaggo dakkujuvvui mannat vuoigga rasta fieloi gasko nubbe gæčest nubbe gæččai.

34. Ja fielok skoađastuvvujegje gollin, ja dai rieggak dakkujuvvujegje gollest nakketam varas doaresstaggoid daidi; ja doaresstaggok skoađastuvvujegje gollin.

35. Ja ouddaloavda dakkujuvvui alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin ja fines, gerddujuvvum bællevasain; čæpet dakkum bargoin dakkujuvvui dat, kerubiguim dam alde.

36. Ja dasa dakkujuvvujegje

njællje baʒe akasiamuorast, ja dak skoađastuvvujegje gollin, dai roakek legje gollest; ja daidi leikkijuvvujegje njællje vuođđobitta silbast.

37. Ja govčas dakkujuvvui goađe uksaraige ouddi alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin ja fines, gerddujuvvum bællevasain lenggijuvvum dujin,

38. ja vitta baʒe dasa dai rokiguim, ja dai oaivek ja dai staggok skoađastuvvujegje gollin; ja dai vitta vuođđobitta dakkujuvvujegje væikest.

37. Kapittal.

Besalel dakka arka, 1—5, ja arbmostuolo, 6—9, geččujume laibi bævde, 10—16, gintaljuolge, 17—24, suovasaltara, 25—29.

1. Ja Besalel dagai arka akasiamuorast, bælgoalmad allan gukko ja bælnub allan govdo ja bælnub allan alo. 25, 10 j. n. v.

2. Ja son skoađasti dam čielgga gollin siskabæle ja olggobæle, ja son dagai dam ala gollegierdo birra buok.

3. Ja son leikki njællje golleriegga dasa dam njælje juolggai, guokte riegga dam nubbe bællai ja guokte riegga dam nubbe bællai.

4. Ja son dagai staggoid akasiamuorast ja skoađasti daid gollin,

5. ja son nakketi staggoid rieggaidi arka guovte bællai guoddem varas arka daiguim.

6. Ja son dagai arbmostuolo čielgga gollest, bælgoalmad allan gukko ja bælnub allan govdo. 25, 17 j. n. v.

7. Ja son dagai guokte keruba gollest; hervvijuvvum bargoin dagai son daid, arbmostuolo goabbašagai gečiguim giddalagai,

8. ovta keruba giddalagai nubbin gečin ja nubbe keruba giddalagai nubbin gečin; arbmostuoloin giddalagai dagai son kerubid, giddalagai dam goabbašagai gečiguim.

9. Ja kerubak lebbiga soajaidæsga bajabællai, nuft atte dak govčaiga arbmostuolo sodno soajaidæsgaguim, ja sodno muođok legje nubbe nubbesga guvllui; arbmostuolo guvllui legje kerubi muođok.

10. Ja son dagai bævde akasiamuorast, guokte allan gukko ja ovta allan govdo ja bælnub allan alo. 25, 23 j. n. v.

11. Ja son skoađasti dam čielgga gollin ja dagai gollegierdo dam ala birra buok.

12. Ja son dagai ovta gieđa govddosaš listo dam ala birra buok, ja son dagai gollegierdo dam listo birra.

13. Ja son leikki njællje golleriegga dasa ja bijai rieggaid dam njælje čikki, mak legje dam njælje juolge guorast.

14. Aito listo guorast legje rieggak, nakketam varas staggoid daidi guoddem diti bævde.

15. Ja son dagai staggoid akasiamuorast guoddem varas bævde daiguim, ja son skoađastai daid gollin.

16. Ja son dagai bierggasid, mak galgge orrot bævde alde, dam fataid ja dam littid ja dam jukkamlittid ja dam gadnoid, maiguim galgai oaffarušsujuvvut jukkamušoaffar, čielgga gollest.

17. Ja son dagai gintaljuolge čielgga gollest; hervvijuvvum dujin dagai son gintaljuolge; dam vuođđo ja dam bocce, dam littek, dam urbek ja dam lieđek legje giddalagai daina. 25, 31 j. n. v.

18. Ja gutta suorge surgidegje dam gilgain, golbma gintaljuolggesuorge dam nubbe gilgast, ja golbma gintaljuolgge-suorge dam nubbe gilgast.

19. Golbma mandelhabmašas litte legje dam vuostas suorgest urbin ja liđin, ja golbma mandelhabmasaš litte legje dam nubbe suorgest urbin ja liđin; nuft dat læi dam guđa

suorgest, mak surgidegje gintaljuolgest.

20. Ja gintaljuolgest aldes legje njællje mandelhabmasaš litte dam urbi ja dam liđiguim,

21. namalassi okta urbbe dam guovte vuostas suorge vuolde giddalagai daina, ja okta urbbe dam nubbe guovte suorge vuolde giddalagai daina, ja okta urbbe dam guovte bajemuš suorge vuolde giddalagai daina, namalassi dam guđa suorge vuolde, mak surgidegje gintaljuolgest.

22. Dai urbek ja dai boccek legje giddalagai daina; obbanaga dat læi okta hervvijuvvum duogje čielgga gollest.

23. Ja son dagai čieča lampa dasa ja gintalskarrid ja soaggelittid dasa čielgga gollest.

24. Ovta talentast čielgga gollest dagai son dam ja buok dam bierggasid.

25. Ja son dagai suovasaltara akasiamuorast, ovta allan gukko ja ovta allan govdo, njælječiekkasaššan, ja guokte allan alo; dam čoarvek legje ovtast daina.

30, 1 j. n. v.

26. Ja son skoađasti dam čielgga gollin, sikke dam bajabæle ja dam gilgaid birra buok ja dam čorvid; ja son dagai gollegierdo dam ala birra buok.

27. Ja son dagai guokte gollerieggа dasa dam gierdo vuolleli goabbašagaidi dam gilggafieloidi, goabbašagaidi dam gilgaidi, nakketam varas staggoid dasa guoddem diti dam daiguim.

28. Ja son dagai staggoid akasiamuorast ja skoađasti daid gollin.

29. Ja son rakadi dam basse vuoiddamoljo ja dam buttes suovvasa njalggahajag galvoin vuoidasrakadegji lakai. 30, 23 j. n. v. 34 j. n. v.

38. Kapittal.

Besalel dakka boalddemoaffar altara, 1—7, litte, 8, ouddašiljo dam birasloavddagin, baʒi ja æra bierggasiguim, 9—20. Buok dat golle, silbba ja væikke, mi adnujuvvui dam barggoi, rekinastujuvvu, 21—31.

1. Ja son dagai boalddemoaffar altara akasiamuorast, vitta allan gukko ja vitta allan govdo, njælječiekkasaššan, ja golbma allan alo.

27, 1 j. n. v.

2. Ja son dagai dam čorvid dam njælje čiega ala, dam čoarvek legje giddalagai daina; ja son skoađasti dam veikin.

3. Ja son dagai buok altara bierggasid, faskarid ja goaivoid ja littid maiguim riškotet, bierggogaffalid ja dollalittid; buok dam bierggasid dagai son væikest.

4. Ja son dagai čærgalasa altari, rakaduvvum nuftgo fierbme, væikest, dam juolge vuollai vuolleli, gidda dam gaska ragjai.

5. Ja son leikki njællje riegga væikkečærgalasa njælje čikki, maidi staggoid nakketet.

6. Ja son dagai staggoid akasiamuorast ja skoađasti daid veikin.

7. Ja son nakketi staggoid rieggaidi altara gilgaidi guoddem varas daiguim dam; son dagai dam skobodassan, fieloin.

8. Ja son dagai litte væikest ja dam juolge væikest, dai balvvalægje nissoni spægjalin*, gæk doaimategje balvvalusa oktiboattem goađe uksaraige oudast.

30, 18 j. n. v.

* væikkespægjalin.

9. Ja son dagai ouddašiljo: Lulabællai lulas guvllui birasloavddagid ouddašilljoi fines, gerddujuvvum bællevasain, čuođe allana,

27, 9 j. n. v.

10. dam guokte loge baʒe dasa ja dam guokte loge vuođđobitta daidi væikest ja baʒi rokid ja dai staggoid silbbast,

11. ja davabællai čuođe allana, dam guokte loge baʒe dasa ja dam

guokte loge vuođđobitta daidi væi-
kest ja baʒi rokid ja dai staggoid
silbast,
12. ja oarjabællai birasloavdda-
gid, vitta loge allana, dam loge baʒe
dasa ja dam loge vuođđobitta daidi,
baʒi rokid ja dai staggoid silbast,
13. ja ouddabællai nuortas guvl-
lui vitta loge allana,
14. birasloavddagid, vitta nubbe
lokkai allana, nubbe bællai, dam
golbma baʒe dasa ja dam golbma
vuođđobitta daidi,
15. ja nubbe bællai, goab-
bašagaidi belidi ouddašiljo porta,
birasloavddagid, vitta nubbe lokkai
allan, dam golbma baʒe dasa ja
dam golbma vuođđobitta daidi,
16. buok ouddašiljo birasloavd-
dagid birra buok fines, gerddujuv-
vum bællevasain
17. ja baʒi vuođđobittaid væikest,
baʒi rokid ja dai staggoid silbast ja
dai oivid skoađastuvvum silbain; ja
buok dak baʒek ouddašiljost legje
oktigiddijuvvum silbbastaggoiguim,
18. ja gokčasa ouddašiljo portti
lenggijuvvum bargoin alek ja pur-
purruksis ja karmesinruksis ulloin
ja fines, gerddujuvvum bællevasain,
guokte loge allana gukkodakki,
ja allodakki govddodaga mielde
vitta allana, ovtalagašvutti oud-
dašiljo birasloavddagin,
19. ja dam njællje baʒe dasa ja
dam njællje vuođđobitta daidi væi-
kest, dai rokid silbast ja dai oivid
skoađastuvvum silbain ja dai stag-
goid silbast,
20. ja buok čuoldaid taberna-
keli ja ouddašilljoi birra buok
væikest.
21. Dat læ, mi rekinastujuvvui
golatussan tabernakeli, duođaštusa
tabernakeli, man bagjel Mosesa
goččoma mielde dakkujuvvui lokko,
dat læi Levitalaʒai barggo Ita-
mara, Arona, papa, barne, bajel-
dasgæčo vuolde
22. (Besalel, Uri bardne, Hur
barne bardne, Juda sokkagoddest,
læi dakkam buok dam, maid Hærra
læi goččom Mosesi, 31, 2.
23. ja suina Oholiab, Ahisamak
bardne, Dan sokkagodest, čæppe
caccam-barggoi ja čæpes gođđem-
barggoi ja lenggimbarggoi alek ja
purpurruksis ja karmesinruksis
ulloin ja fines bællevasain): 31, 6.
24. Buok golle, mi adnujuvvui
barggoi obba dam basse baike
duogjai, dat sugatallum golle*,
læi ovce goalmad lokkai talenta
ja cieča čuođe ja golbma loge
sekel basse baike sekel mielde.
* 35, 22.
25. Ja silbba, mi addujuvvui
dain gæčaduvvum olbmuin særvve-
goddest, læi čuođe talenta ja
duhat cieča čuođe ja vitta gavcad
lokkai sekel basse baike sekel
mielde,
26. okta beka juokke oaive
vuollai, okta sekelbælle basse baike
sekel mielde, juokkehaʒast, gutte
bajas valddujuvvui dai gæčaduv-
vum olbmui lokkoi, guokte loge
jakkasaʒai rajest ja dast boar-
rasæbbuin, gutta čuođe ja golbma
duhatest, vitta čuođest ja vitta
logest. 30, 12 j. n. v.
4 Mos. 1, 46.
27. Ja dak čuođe talenta silbba
adnujuvvujegje dast leikkit vuođ-
đobittaid basse baikkai ja vuođ-
đobittaid ouddaloavddagi, čuođe
vuođđobitta dam čuođe talentast,
okta talenta juokke vuođđobittai.
28. Ja dak duhat, cieča čuođe
ja vitta gavcad lokkai sekel adnu-
juvvujegje rokidi baʒin, skoađa-
stet dai oivid ja oktigiddit daid
staggoiguim.
29. Ja dat sugatallum væikke
læi cieča loge talenta ja guokte
duhat ja njællje čuođe sekela.
30. Ja dast dakkujuvvujegje
vuođđobittak oktiboattem goađe
uksaraige gurri ja væikke-altar ja
væikkečærgalas, mi læi dam alde,
ja buok altara bierggasak,
31. ja vuođđobittak ouddašilljoi

birra buok ja vuođđobittak oudda-šiljo porta gurri ja buok čuoldak tabernakeli ja buok čuoldak oudda-šilljoi birra buok.

39. Kapittal.

Basse biktasak rakaduvvujek papaidi, 1—31. Dat šadda buokrakkan garvesen ja dolvvujuvvu Mosesa lusa, gutte burist-sivdneda albmuga, 32—43.

1. Ja dam alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost dakkujuvvujegje virggebiktasak balvvalussi basse baike siste; ja dak basse biktasak dakkujuvvujegje, maid Aron galgai adnet, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

31, 10; 35, 19; 28, 4 j. n. v.

2. Ja oalggebivtas dakkujuvvui gollest, alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerd-dujuvvum bællevasain.

3. Ja golleplatak derppujuvvujegje, ja dain čuppujuvvujegje suonak sisabigjum varas dam alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloi ja dam fines bællevassi čæpet dakkujuvvum bargoin.

4. Oalggebittak dakkujuvvujegje dam okti roakotam varas (goab-bašagain dam gečin okti roakotuvvui dat)

5. ja dam birramanne boagan, mi galgai læt dam bagjel, giddalagai daina, sæmma duojest go dat, gollest, alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ullost ja fines, gerd-dujuvvum bællevasain, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

6. Ja onyksgæđgek dakkujuvvujegje, birrastattujuvvum gollebirrin, ja čuppujuvvum, nuftgo signeta čuppujuvvu, Israel manai namai-guim.

7. Ja dak bigjujuvvujegje oalggebiktasa oalggebittai ala muittogæđgen Israel manaidi, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

8. Ja raddegovčas dakkujuvvui čæpet dakkujuvvum bargoin, sæmma bargoin go oalggebivtas, gollest, alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin ja fines, gerd-dujuvvum bællevasain.

9. Dat læi njælječiekkasaš, guovtegærddasaǯǯan dakkujuvvui raddegovčas; dat læi ovta giettavuovse gukko ja ovta giettavuovse govdo, guovtegærddasaš.

10. Ja dat devddujuvvui njeljin raidoin geđgiguim, okta raiddo: okta karneol, okta topas ja okta smaragd, dat vuostas raiddo,

11. ja nubbe raiddo: okta karfunkel, okta safir ja okta diamanta,

12. ja goalmad raiddo: okta hyakint, okta agat ja okta ametyst,

13. ja njæljad raiddo: okta krysolit, okta onyks ja okta jaspis; dak birrastattujuvvujegje sin sajidasasek gollebirrain.

14. Ja gæđgek legje Israel barni namai mielde, guokte nubbe lokkai sin namai mielde; nuftgo signeta čuppujuvvu, nuft dak čuppujuvvujegje juokke ovta namain dam guokte nubbe lokkai sokkagodde mielde.

15. Ja raddegokčasi dakkujuvvujegje njammum viđjek bargeduvvum bargoin čielgga gollest.

16. Ja guokte gollebirra dakkujuvvuiga ja guokte golleriegga, ja dak guokte riegga bigjujuvvuiga raddegokčasa guovte gæččai,

17. ja dak guokte bargeduvvum golleviđje bigjujuvvuiga dam guovte rieggai raddegokčasa geči gurri.

18. Ja dam guovte bargeduvvum viđje guokte gæče giddijuvvuiga dam guovte birrai, ja dak giddijuvvuiga oalggebiktasa oalggebittaidi dam olggobællai.

19. Ja guokte golleriegga dakkujuvvuiga, ja dak bigjujuvvuiga raddegokčasa nubbe guovte gæččai, dam ravddi dast, mi læ oalggebiktasa guvllui, siskabællai.

20. Ja guokte golleriegga dak-

kujuvvuiga ja bigjujuvvuiga oalggebiktasa guovte oalggebittai vuolaravddi, dam olggobællai, aito daggo, goggo dat roakotuvvu okti, oalggebiktasa boakkana bajabællai.
21. Ja raddegovčas čadnujuvvui dam rieggai bokte oalggebiktasa rieggaidi alek ullobaddin, nuft atte dat oroi oalggebiktasa boakkana bajabælde, ja raddegovčas i ærotuvvum oalggebiktasest erit, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
22. Ja olgoldasbivtas dakkujuvvui, mi gulla oalggebiktasi, gođđujuvvum bargost, čađa buok alek ulloin.
23. Ja olgoldasbiktasa čæbetraigge læi gasko dam, nuftgo harnaska čæbetraigge; dam raige birra læi čæbet, i dat galggam gaikkujuvvut.
24. Ja olgoldasbiktasa ravddi vuollegæččai dakkujuvvujegje granat-æbelak alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin, gerddujuvvum bargost.
25. Ja bielok dakkujuvvujegje čielgga gollest, ja bielok bigjujuvvujegje granat-æbeli gaski olgoldasbiktasa ravddi vuollegæččai birra buok, granat-æbeli gaski,
26. okta biello ja okta granatæbel ja fastain okta biello ja okta granat-æbel olgoldasbiktasa ravddi vuollegæččai birra buok, adnujuvvum varas balvvalussi, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
27. Ja vuoleldasbiktasak dakkujuvvujegje fines bællevasain, gođđujuvvum bargost, Aroni ja su barnidi,
28. ja gapper fines bællevasain ja dak alla gapperak čigŋan fines bællevasain, ja lidne-alembiktasak fines, gerddujuvvum bællevasain,
29. ja boagan fines, gerddujuvvum bællevasain ja alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin lenggijuvvum bargoin, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
30. Ja platta, dat basse oaivvečigŋa, dakkujuvvui čielgga gollest, ja dam ala čallujuvvui čallagin nuft, moft signet čuppujuvvu: Basotuvvum Hærrai.
31. Ja dam ala bigjujuvvui alek ullobadde čadnam varas dam gapperi gidda bajabællai, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
32. Nuft šaddai obba dat barggo oktiboattem goađe tabernakel lutte ollašuttujuvvut. Ja Israel manak dakke dam; aito nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft dakke si.
33. Ja si bukte tabernakela Moses lusa: goađe buok dam bierggasiguim, dam roki, dam fieloi, dam doaresstaggoi ja dam baʒi ja dam vuođđobittaiguim,
34. ja gokčasa ruksisivnag vierccanakin ja gokčasa takasnakin ja ja dam gokče ouddaloavddaga,
35. duođaštusa arka dam staggoiguim ja arbmostuolo,
36. bævde buok dam bierggasiguim ja geččujume laibid,
37. gintaljuolge čielgga gollest, dam lampaid, lampaid, mak galgge divvujuvvut sagjasæsek, ja buok dam bierggasid ja oljo čuovgasen,
38. ja dam gollajis altara ja vuoiddamoljo ja suovvasa njalggahajag galvoin ja gokčasa goađe uksaraiggai,
39. væikke-altara ja væikkečærgalasa dasa, dam staggoid ja buok dam bierggasid, litte ja dam juolge,
40. ouddašiljo birasloavddagid, dam baʒid ja dam vuođđobittaid ja gokčasa ouddašiljo portti, dam baddid ja dam čuoldaid ja buok bierggasid barggoi tabernakela lutte, oktiboattem goađe guorast,
41. virggebiktasid balvvalussi basse baike siste, daid basse biktasid Aroni, pappi, ja su barni biktasid pappabalvvalussi. 31, 10.
42. Aito nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft dakke Israel manak obba dam bargo.

43. Ja Moses oini obba dam rakadusa, ja gæča, si legje dakkam dam; nuftgo Hærra læi goččom, nuft legje si dakkam dam. Ja Moses buristsivdnedi sin.

40. Kapittal.

Hærra goččo Mosesa bajasceggit tabernakela ja bigjat juokke dinga dam sagjai, 1—8, vuoiddat ja vihatet buok dam ja Arona ja su barnid, 9—15. Moses dakka Hærra goččom mielde, 16—33. Hærra hærvasvuotta dævdda tabernakela, balvvabaᴣᴣe orro dam bagjelist ja læ Israel manai oapestægje, 34—38.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:
2. Dam vuostas mano, vuostas bæive manost, galgak don bajasceggit oktiboattem goađe vieso.
3. Ja don galgak bigjat dasa duođaštusa arka ja gokčat arka ouddaloavddagin. 26, 33 j. n. v. 30, 6.
4. Ja don galgak doalvvot bævde sisa ja divvot sagjasis, mi galgga bajas divvujuvvut dam ala, ja doalvvot gintaljuolge sisa ja bigjat dam lampaid bajas.
5. Ja don galgak bigjat dam gollajis suovasaltara duođaštusa arka ouddi ja bajashængastet tabernakela ala uksaraige gokčasa.
6. Ja don galgak bigjat boalddemoaffar altara oktiboattem goađe vieso uksaraige ouddi.
7. Ja don galgak bigjat litte oktiboattem goađe ja altara gaski, ja don galgak bigjat čace dam sisa.
8. Ja don galgak bajas dakkat ouddašiljo birra buok ja bajashængastet gokčasa ouddašiljo porta ouddi.
9. Ja don galgak valddet vuoiddamoljo ja vuoiddat tabernakela ja buok dam, mi læ dam siste, ja don galgak basotet dam ja buok dam bierggasid, nuft atte dat šadda bassen. 30, 23 j. n. v.
10. Ja don galgak vuoiddat boalddemoaffar altara ja buok dam bierggasid, ja don galgak basotet altara, ja altar galgga læt allabasse.
11. Ja don galgak vuoiddat litte ja dam juolge ja basotet dam.
12. Ja don galgak doalvvot Arona ja su barnid ouddan oktiboattem goađe uksaraige ouddi ja bassat sin čacin. 29, 4 j. n. v.
13. Ja don galgak garvotet Aroni daid basse biktasid; ja don galgak vuoiddat su ja basotet su; de galgga son balvvalet muo nuftgo pappa.
14. Ja don galggak doalvvot su barnid ouddan ja garvotet sigjidi vuoleldas biktasid. 28, 40.
15. Ja don galgak vuoiddat sin, nuftgo don vuiddik sin ače, ja si galggek balvvalet muo nuftgo papak; ja dat galgga dakkujuvvut, vai sin vuoiddamolljo galgga šaddat sigjidi agalaš pappavuottan sin sokkagoddidæsek čađa.
16. Ja Moses dagai nuft; aito nuftgo Hærra gočoi sudnji, nuft dagai son.
17. Ja de dapatuvai dam vuostas mano dam nubbe jage, vuostas bæive manost, atte tabernakel bajasceggijuvvui.
18. Ja Moses bajasceggi tabernakela, ja son bijai dam vuođđobittaid ja bajas bijai dam fieloid ja bijai dam doares staggoid sisa ja bajasceggi dam baᴣid.
19. Ja son lebbi goađe tabernakela bagjel ja bijai goattegokčasa dam bagjeli, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
20. Ja son valdi ja bijai duođaštusa arka sisa ja bijai staggoid arkki ja bijai arbmostuolo arka ala, bajabællai. 25, 16. 21.
21. Ja son buvti arka tabernakela sisa ja bajashængasti dam gokče ouddaloavddaga ja govčai duođaštusa arka, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
22. Ja son bijai bævde oktiboat-

tem goattai tabernakela gurri davas guvllui ouddaloavddaga olggobællai.

23. Ja son bijai dam ala laibberaidoid sagjasæsek Hærra muođoi ouddi, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. 25, 30.

24. Ja son bijai gintaljuolge oktiboattem goattai bævde buotta tabernakela gurri lulas guvllui.

25. Ja son bijai lampaid bajas Hærra muođoi ouddi, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. 25, 37.

26. Ja son bijai dam gollajis altara oktiboattem goattai ouddaloavddaga ouddabællai.

27. Ja son boldi dam alde njalggahajag suovvasa, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. 30, 7.

28. Ja son hængasti tabernakela ala gokčasa uksaraige ouddi.

29. Ja boalddemoaffar altara bijai son oktiboattem goađe vieso uksaraige gurri; ja son oaffarušai dam ala boalddemoaffara ja borramušoaffara, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. 27, 1 j. n. v.

30. Ja son bijai litte oktiboattem goađe ja altara gaski ja bijai čace dam sisa basadam varas. 30, 18 j. n. v.

31. Ja Moses ja Aron ja su barnek basse sin gieđaidæsek ja sin julgidæsek dast.

32. Go si manne sisa oktiboattem goattai, ja go si loaidastegje altara lakka, de si basse ječaidæsek, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

33. Ja son bajasceggi ouddašiljo tabernakela ja altara birra ja bajas hængasti gokčasa ouddašiljo porta ouddi. Nuft ollašutti Moses dam rakadusa.

34. De govčai balvva oktiboattem goađe, ja Hærra hærvasvuotta devdi tabernakela.
4 Mos. 9, 15. 1 Gon. 8, 10 j. n. v.

35. Ja Moses i mattam mannat sisa oktiboattem goattai, dainago balvva oroi dam alde, ja Hærra hærvasvuotta devdi tabernakela.

36. Ja go balvva bagjani bajas tabernakelest erit, de likkasegje Israel manak matkai; nuft dakke si buok sin matkidæsek alde.
13, 21 j. n. v. 4 Mos. 9, 17.

37. Mutto go balvva i bagjanam bajas, de æi si likkasam gidda dam bæive ragjai, go dat bagjani bajas.

38. Dastgo Hærra balvva læi tabernakela bagjelist bæiveg, ja dolla læi dam alde ikko, obba Israel vieso čalmi oudast buok sin matki alde.
4 Mos. 9, 15 j. n. v. 5 Mos. 1, 33.

Goalmad Moses Girje.

1. Kapittal.

Hærra adda lagaid boalddemoaffari birra stuora omin, 1—9, smavva omin, 10—13, loddin, 14—17.

1. Ja Hærra ravkai Mosesa, ja son sarnoi sudnji oktiboattem goađest ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go guttege dist aiggo buktet Hærrai oaffara, de galggabetet di buktet din oaffaridadek omin, stuora omin ja smavva omin.

3. Jos su oaffar læ boalddemoaffar stuora omin, de galgga son oaffaruššat varrasa alma vigetaga; son galgga buktet dam oktiboattem goađe uksaraige ouddi, vai son matta læt buoredokkalaš Hærra muođoi oudast.

6, 2 j. n. v.

4. Ja son galgga bigjat su gieđas boalddemoaffara oaive ala, de šadda dat sudnji buoredokkalaǯǯan dakkat soabatusa su oudast.

5. Ja son galgga njuovvat dam nuorra vuovsa Hærra muođoi oudast; ja Arona barnek, papak, galggek guoddet vara ouddan ja riškotet vara birra, dam altara ala, mi læ oktiboattem goađe uksaraige guorast.

6. Ja son galgga njuovvat boalddemoaffara ja čuopadet dam dam ruvji mielde.

7. Ja Arona, papa, barnek galggek dakkat dola altar ala, ja si galggek bigjat muoraid buollem lakai dola ala.

8. Ja Arona barnek, papak, galggek bigjat ruvjid, oaive ja buoide, buollem lakai muorai ala, mak læk dolast altar alde.

9. Ja dam siskelušaid ja dam juolggedavtid galgga son bassat čacin; ja pappa galgga boalddet dam buokrakkan altar alde; dat læ boalddemoaffar, dolla-oaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

10. Mutto jos su oaffar læ boalddemoaffar smavva omin, savcain daihe gaicain, de galgga son oaffaruššat varrasa alma vigetaga.

11. Ja son galgga njuovvat dam altar baldast davas guvllui Hærra muođoi oudast; ja Arona barnek, papak, galggek riškotet dam vara altar ala birra buok.

12. Ja son galgga čuopadet dam dam ruvji mielde ja erit ærotet dam oaive ja dam buoide; ja pappa galgga bigjat daid buollem lakai muorai ala, mak læk dolast altar alde.

13. Ja siskelušaid ja juolggedavtid galgga son bassat čacin; ja pappa galgga guoddet dam buokrakkan ouddan ja boalddet dam altar alde; dat læ boalddemoaffar, dolla-oaffar buoredakkalaš hagjan Hærrai.

14. Mutto jos su oaffar Hærrai læ boalddemoaffar loddin, de galgga son oaffaruššat su oaffares turtelduvain daihe duvvačivgain.

5, 7 j. n. v.

15. Ja pappa galgga buktet dam* ouddan altara lusa ja gaskatbotkit dam oaive ja boalddet dam altar alde; ja dam varra galgga olgus vuočotuvvut altara sæine ala.

* lodde.

16. Ja son galgga eritvalddet dam buoŋa dam buttesmættomvuođain ja balkestet dam altar gurri nuortas guvllui, dokko guna sagjai.

17. Ja son galgga luddit dam dam soagja-maddagest, alma ærotkættai

dam guovte sagjai; ja pappa galgga boalddet dam altar alde muorai alde, mak læk dolast; dat læ boalddemoaffar, dolla-oaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

2. Kapittal.

Hærra adda lagaid borramuš-oaffari harrai jafoin, dast, mi læ laibbujuvvum uvnast daihe rakaduvvum banno daihe gievne siste, 1—10. I mikkege borramušoaffarid oažo rakaduvvut mainage, mi læ suvres, mutto juokke oaffar galgga salttijuvvut, 11—13. Hærra adda laga borramušoaffara harrai alggošaddoin, 14—16.

1. Ja go guttege aiggo oaffaruššat Hærrai borramušoffara, de galgga su oaffar læt fines jafok; ja son galgga golgatet oljo dam ala ja bigjat viraka dam ala. 6, 7.

2. Ja son galgga buktet dam Arona barni, papai, lusa, ja pappa galgga valddet dast čorbmadievva, dam fines jafoin ja dam oljost oktanaga buok dam virakin, ja son galgga boalddet dam muittooaffaren altar alde; dat læ dollaoaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

3. Ja dat, mi bacca borramušoaffarest, galgga gullat Aroni ja su barnidi; dat læ allabasse Hærra dolla-oaffarin. 6, 9 j. n. v.

4. Ja go don aigok oaffaruššat borramušoaffara mastege, mi læ laibbujuvvum uvnast, de dat galgga læt rakaduvvum fines jafoin, suvrokættes gakok, sægotuvvum oljoin, ja suvrokættes asetes gakok, bagjelsikkujuvvum oljoin.

5. Ja jos du oaffar læ borramušoaffar, rakaduvvum banno siste, de dat galgga læt rakaduvvum fines jafoin, sægotuvvum oljoin, suvrokættai.

6. Don galgak doagjalet dam moallon ja golgatet oljo dam ala; dat læ borramušoaffar.

7. Ja jos du oaffar læ borramušoaffar, rakaduvvum gievne siste, de galgga dat rakaduvvut fines jafoin oktan oljoin.

8. Ja don galgak buktet dam borramušoaffara, mi rakaduvvu muttoma mielde dain lagin, Hærra lusa; dat galgga ouddanbuktujuvvut papa lusa, ja son galgga buktet dam dokko altar lusa.

9. Ja pappa galgga eritvalddet borramušoaffarest dam muitto-oaffara ja boalddet dam altar alde; dat læ dolla-oaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

10. Ja dat, mi bacca borramušoaffarest, galgga gullat Aroni ja su barnidi; dat læ allabasse Hærra dolla-oaffarin.

11. I mikkege borramušoaffarid, maid di aiggobetet oaffaruššat Hærrai, galga rakaduvvut suvrrasin; dastgo epet mangeikkenessi suvrrodaigest ja epet mangeikkenessi honnigest galga di boalddet dolla-oaffara Hærrai. 6, 10.

12. Nuftgo alggošaddo oaffar-addaldaga galggabetet di buktet Hærrai daggarid, mutto altar alà æi dak galga boattet buoredokkalaš hagjan.

13. Ja buok du borramušoaffarad galgak don salttit saltiguim, ja ik don galga diktet du Ibmelad litto saltid vaillot du borramušoaffarestad; buok du oaffarad ala galgak don buktet saltid. Esek. 43, 24. Mark. 9, 49.

14. Ja jos don aigok oaffaruššat Hærrai alggošaddo borramušoaffara, de galgak don oaffaruššat gordne-oivid, bassujuvvum dolast, cuvkkijuvvum varas gornid, nuftgo du alggošaddod borramušoaffara. 23, 10 j. n. v. 5 Mos. 26, 1 j. n. v.

15. Ja don galgak bigjat oljo dam ala ja bigjat viraka dam ala; dat læ borramušoaffar.

16. Ja pappa galgga muittooaffaren boalddet dam cuvkkijuvvum gornin ja dam oljost oktanaga buok dam virakin; dat læ dollaoaffar Hærrai.

3. Kapittal.

Hærra adda lagaid gitosoaffari birra stuora omin, 1—5, smavva omin, savcain ja gaicain, 6—16, gieldda Israel manaid borramest buoide ja vara, 17.

1. Ja jos gænge oaffar læ gitosoaffar, ja son bukta dam stuora omin, juogo varrasa daihe njiŋŋelasa, de galgga son buktet dam alma vigetaga Hærra muođoi ouddi. 7, 11 j. n. v.

2. Ja son galgga bigjat su gieđas su oaffares oaive ala ja njuovvat dam oktiboattem goađe uksaraige guorast; ja Arona barnek, papak, galggek riškotet vara altar ala birra buok. 1, 5.

3. Ja son galgga oaffaruššat gitosoaffarest dolla-oaffara Hærrai, namalassi buoide, mi gokča siskelušaid, ja buok dam buoide, mi læ siskelušai alde,

4. ja goabbašagaid manemčalmid ja buoide, mi læ dai alde, mi læ njarčai guorast, ja dam stuoreb vuoivasgæče; oktanaga manemčalmiguim galgga son dam erit valddet. 4, 9; 7, 4; 8, 16.

5. Ja Aron barnek galggek boalddet dam altar alde oktanaga boalddemoaffarin, mi læ muorai alde dolast; dat læ dolla-oaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

6. Ja jos su oaffar læ smavva omin gitosoaffaren Hærrai, de galgga son oaffaruššat ovta varrasa daihe njiŋŋelasa alma vigetaga.

7. Jos son oaffaruššа ovta savca nuftgo su oaffares, de galgga son buktet dam ouddan Hærra muođoi ouddi,

8. ja son galgga bigjat su gieđas su oaffares oaive ala ja njuovvat dam oktiboattem goađe oudast; ja Arona barnek galggek riškotet dam vara altar ala birra buok.

9. Ja son galgga buktet gitosoaffarest dolla-oaffara Hærrai, namalassi dam buoide: obba bieččam (aito čielggedavte raje galgga son dam erit valddet) ja buoide, mi gokča siskelušaid, ja buok dam buoide, mi læ siskelušai alde,

10. ja goabbašagaid manemčalmid ja buoide, mi læ dai alde, mi læ njarčai guorast, ja dam stuoreb vuoivasgæče; oktanaga manemčalmiguim galgga son dam erit valddet.

11. Ja pappa galgga boalddet dam altar alde; dat læ dolla-oaffar-borramuš Hærrai.

12. Ja jos su oaffar læ okta gaicca, de galgga son buktet dam ouddan Hærra muođoi ouddi.

13. Ja son galgga bigjat su gieđas dam oaive ala ja njuovvat dam oktiboattem goađe oudast; ja Arona barnek galggek riškotet dam vara altar ala birra buok.

14. Ja son galgga dast buktet su oaffares nuftgo dolla-oaffara Hærrai, namalassi buoide, mi gokča siskelušaid, ja buok dam buoide, mi læ siskelušai alde,

15. ja goabbašagaid manemčalmid ja buoide, mi læ dai alde, mi læ njarčai guorast, ja dam stuoreb vuoivasgæče; oktanaga manemčalmiguim galgga son dam erit valddet.

16. Ja pappa galgga boalddet dam altar alde; dat læ dolla-oaffar-borramuš buoredokkalaš hagjan; buok buoidde gulla Hærrai.

17. Dat galgga læt agalaš laka din sogaidædek čađa buok din orromsajinædek: Epet maidege buidid ja epet maidege varaid galga di borrat. 7, 23 j. n. v. 17, 10 j. n. v. 19, 26. 5 Mos. 12, 16. 1 Mos. 9, 4. Ap. dag. 15, 20. 29; 21, 25.

4. Kapittal.

Hærra adda lagaid suddo-oaffar birra bajemuš papa oudast, 1—12, obba Israel særvvegodde oudast, 13—21, oaivamuʒa oudast, 22—26, ovta olbmu oudast albmugest, 27—35.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke: Go guttege suddod aicakættaivuođast mangeikkenessi vuostai Hærra bakkomin dam birra, mi i galga dakkujuvvut, ja dakka ovta vuostai dain,

3. jos dat vuiddujuvvum pappa suddod aššen albmugi, de galgga son su suddos diti, maina son læ suddodam, oaffaruššat Hærrai ovta nuorra vuovsa alma vigetaga suddo-oaffaren.

4. Ja son galgga doalvvot vuovsa oktiboattem goađe uksaraige ouddi Hærra muođoi ouddi, ja son galgga bigjat su gieđas vuovsa oaive ala ja njuovvat vuovsa Hærra muođoi oudast.

5. Ja dat vuiddujuvvum pappa galgga valddet vuovsa varast ja guoddet dam sisa oktiboattem goađe sisa. Ebr. 13, 11.

6. Ja pappa galgga buonjostet su suormas varast, ja son galgga riškotet varast čieča gærde Hærra muođoi ouddi aito basse baike ouddaloavddaga ouddabællai. 8, 11; 14, 7; 16, 14.

7. Ja pappa galgga sikkot vehaš varast njalggahajag suovvasa altar čorvi ala, mi læ Hærra muođoi oudast oktiboattem goađest; ja buok dam æra vara vuovsast galgga son golgatet boalddem-oaffar altara juolge gurri, mi læ oktiboattem goađe uksaraige guorast. 2 Mos. 29, 12; 40, 6.

8. Ja buok buoide suddo-oaffara vuovsast galgga son olgusvalddet dast, buoide, mi gokča siskelušaid, ja buok dam buoide, mi læ siskelušai alde,

9. ja goabbašagaid manemčalmid ja buoide, mi læ dai alde, mi læ njarčai guorast, ja dam stuoreb vuoivasgæče; oktanaga manemčalmiguim galgga son dam erit valddet,

10. nuftgo dat olgus valddujuvvu gitosoaffara vuovsast; ja pappa galgga boalddet dam boalddemoaffar altar alde. 3, 3 j. n. v.

11. Mutto vuovsa nake ja buok dam biergo dam oivin ja dam juolggedavtiguim ja dam siskelušaid ja dam gubmuid,

12. obba vuovsa galgga son doalvvot olgus sida olggobællai buttes baikkai, dokko, gosa gunak olgus leikkijuvvujek, ja son galgga boalddet dam muorai alde dolain; dast, gosa gunak olgusleikkijuvvujek, galgga dat bolddujuvvut. 6, 23. 4 Mos. 19, 5. Ebr. 13, 11.

13. Ja jos obba Israel særvvegodde suddoda aicakættaivuođast, ja dat læ čikkujuvvum čoagganæme čalmi oudast erit, ja si dakkek mangeikkenessi vuostai Hærra bakkomin dam birra, mi i galga dakkujuvvut, ja si šaddek ašalaǯǯan, 4 Mos. 15, 24 j. n. v.

14. ja suddo, maina si læk suddodam, šadda dasto dieđosen, de galgga čoagganæbme oaffaruššat ovta nuorra vuovsa suddo-oaffaren. Ja si galggek doalvvot dam ouddan oktiboattem goađe ouddi,

15. ja særvvegodde vuorrasak galggek bigjat sin gieđaidæsek vuovsa oaive ala Hærra muođoi oudast, ja vuoksa galgga njuvvujuvvut Hærra muođoi oudast.

16. Ja dat vuiddujuvvum pappa galgga guoddet vehaš vuovsa varast oktiboattem goađe sisa.

17. Ja pappa galgga buonjostet su suormas varast ja riškotet čieča gærde Hærra muođoi ouddi aito ouddaloavddaga ouddabællai. 6. v. j. n. v.

18. Ja son galgga sikkot vehaš varast dam altar čorvidi, mi læ Hærra muođoi oudast oktiboattem goađest; ja buok dam æra vara galgga son golgatet boalddemoaffar altara juolge gurri, mi læ oktiboattem goađe uksaraige guorast.

19. Ja buok dam buoide galgga

son dast olgus valddet ja boalddet altar alde.

20. Ja daina vuovsain galgga dakkujuvvut, nuftgo suddo-oaffara vuovsain dakkujuvvui; nuft galgga daina dakkujuvvut. Ja pappa galgga dakkat soabatusa sin oudast, ja si oǯǯuk andagassi addujume.
3. v. j. n. v.

21. Ja vuoksa galgga dolvvujuvvut olgus sida olggobællai ja bolddujuvvut, nuftgo oudeb vuoksa bolddujuvvui; dat læ særvvegodde suddo-oaffar. 12. v.

22. Go oaivamuš suddoda ja dakka aicakættaivuođast mangeikkenessi vuostai Hærra, su Ibmeles, bakkomin dam birra, mi i galga dakkujuvvut, ja son šadda ašalaǯǯan,

23. ja go sudnji dasto addujuvvu diettevassi su suddo, maina son læ suddodam, de galgga son buktet nuftgo su oaffares ovta bokka, ovta varrasa alma vigetaga.

24. Ja son galgga bigjat su gieđas bokka oaive ala ja njuovvat dam dam baikest, gost boalddemoaffar njuvvujuvvu Hærra muođoi oudast; dat læ suddo-oaffar.

25. Ja pappa galgga valddet suddo-oaffara varast su suormas ala ja sikkot boalddemoaffar altar čorvi ala; ja dam æra vara galgga son golgatet boalddemoaffar altara juolge gurri.

26. Ja buok dam buoide galgga son boalddet altar alde nuftgo gitosoaffara buoide. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast ja čoavddet su su suddost, ja son oaǯǯo andagassi addujume.
3, 3 j. n. v.

27. Ja jos muttom albmugest suddod aicakættaivuođast dagadedines ovta vuostai Hærra bakkomin dam birra, mi i galga dakkujuvvut, ja son šadda ašalaǯǯan, 4 Mos. 15, 27.

28. ja go sudnji dasto addujuvvu diettevassi su suddo, maina son læ suddodam, de galgga son buktet nuftgo su oaffares ovta gaica alma vigetaga, ovta njiŋŋelasa, su suddos oudast, maina son læ suddodam.

29. Ja son galgga bigjat su gieđas suddo-oaffara oaive ala ja njuovvat suddo-oaffara boalddemoaffara sajest.

30. Ja pappa galgga valddet dam varast su suormas ala ja sikkot boalddemoaffar altar čorvi ala; ja buok dam æra vara galgga son golgatet altar juolge gurri.

31. Ja buok dam buoide galgga son erit valddet, nuftgo buoidde erit valddujuvvui gitosoffarest, ja pappa galgga boalddet dam altar alde buoredokkalaš hagjan Hærrai. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast, ja son oaǯǯo andagassi addujume. 3, 9 j. n. v.

32. Ja jos son bukta savca nuftgo su oaffares suddo-oaffaren, de galgga son buktet ovta njiŋŋelasa alma vigetaga.

33. Ja son galgga bigjat su gieđas suddo-oaffara oaive ala ja njuovvat dam suddo-oaffaren dam baikest, gost boalddemoaffar njuvvujuvvu.

34. Ja pappa galgga valddet suddo-oaffara varast su suormas ala ja sikkot boalddemoaffar altar čorvi ala; ja buok dam æra vara galgga son golgatet altar juolge gurri.

35. Ja buok dam buoide galgga son erit valddet, nuftgo savca buoidde erit valddujuvvu gitosoaffarest, ja pappa galgga boalddet dam altar alde oktanaga Hærra dolla-oaffariguim. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast dam suddo diti, maina son læ suddodam, ja son oaǯǯo andagassi addujume. 31. v.

5. Kapittal.

Hærra adda vela ain lagaid suddo-

oaffar birra mangalagaš diettemættom ja diđolaš bagjelduolbmami oudast, 1—13. Son adda maidai lagaid vælgge-oaffar harrai daggar bagjelduolbmami oudast, 14—26.

1. Ja go guttege suddoda guladedin čuogjelis hastema vale dakkat, ja son matta duođaštet, juogo son læǯǯa oaidnam maidege daihe læǯǯa šaddam diettet dam birra, mutto almake i adde dam diettevassi ja nuft guodda su værredagos,

2. daihe go guttege guoska mangeikkenessi buttesmættom oabmai, juogo buttesmættom mæccespiri rabbai daihe buttesmættom gæččospiri rabbai daihe buttesmættom njoammo spiri rabbai, ja dat læi sudnji diettemættom, ja son dam lakai læ šaddam buttesmættosen ja ašalaǯǯan,

11, 24. 36. 39.

3. daihe go son guoska ovta olbmu buttesmættomvutti, miikkenessi buttesmættomvuođaid dat læǯǯa, man bokte dat læ buttesmættom, ja dat læi sudnji diettemættom, mutto son læ šaddam diettet dam birra ja læ šaddam ašalaǯǯan,

4. daihe go guttege vuordno jurdaškættai su boksamidesguim, atte son aiggo dakkat maidege bahaid daihe dakkat maidege burid, manikkenessi ala olmuš jurdaškættai vurnuš, ja dat læi sudnji diettemættom, mutto son læ šaddam diettet dam birra ja læ šaddam ašalaǯǯan muttomi dain ašin,

5. go guttege nabbo dalle šadda ašalaǯǯan muttomi dain ašin ja dovdasta dam, man bokte son læ suddodam,

6. de galgga son vælges oudast, maid son læ bagjelasas buktam dam suddo bokte, maid son læ dakkam, buktet Hærrai ovta njiŋŋelasa smavva omin, ovta savca daihe ovta gaica, suddo-oaffaren. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast ja čoavddet su su suddost.

7. Mutto jos sust i læk varre ovta smavva oame rabedet, de galgga son su vælges oudast, maid son læ bagjelasas buktam su suddos bokte, buktet Hærrai guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga, ovta suddo-oaffaren ja ovta boalddemoaffaren.

8. Ja son galgga buktet daid papa lusa, ja dat galgga oaffaruššat dam, mi læ suddo-oaffaren, vuost; son galgga botkit dam oaive gaskat aito dam niskemaddagest, alma ærotkættai dam guovte sagjai,

9. ja son galgga riškotet suddo-oaffara varast altar sæine ala, ja dat, mi læ ligas varast, galgga vuočotuvvut altar juolge gurri; dat læ suddo-oaffar.

10. Ja dam nubbe galgga son oaffaruššat nuftgo boalddemoaffara, nuftgo asatuvvum læ. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast ja čoavddet su su suddost, maina son læ suddodam, ja son oaǯǯo andagassi addujume.

1, 14 j. n. v.

11. Mutto jos sust i læk varre rabedet guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga, de galgga son buktet nuftgo su oaffares, masa son su suddos bokte læ šaddam gædnegassan, logadasa ovta efast fines jafoin suddo-oaffaren; i son galga adnet oljo dam ala ja i bigjat viraka dam ala, dastgo dat læ suddo-oaffar.

12. Ja son galgga buktet dam papa lusa, ja pappa galgga valddet dast čorbmadievva nuftgo dam muitto-oaffara ja boalddet dam altar alde oktanaga Hærra dollaoaffariguim; dat læ suddo-oaffar.

13. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast su suddo diti, maina son læ suddodam muttom dafhost doin ašin*, ja son oaǯǯo andagassi addujume. Ja dat** galgga gullat pappi, nuftgo borramuš-oaffar.

* 1-4. v. ** d. l. dam bacatas. 2, 3. 10.

14. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

15. Go guttege dakka oskaldasmættomvuođa ja suddoda aicakættaivuođast guđege dafhost Hærra basse dingain, de galgga son su vælges diti buktet Hærrai ovta vierca alma vigetaga smavva omin du arvvadusa mielde silbast, sekelin, basse baike sekel mielde, vælggeoaffaren. 4 Mos. 5, 5 j. n. v.

16. Ja man ala son læ suddodam dast, mi basse læ, galgga son makset, ja viđad oase dast galgga son lasetet dasa ja addet dam pappi. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast vælggeoaffara viercain, ja son oaǯǯo andagassi addujume.

17. Ja go guttege suddoda dakkam bokte mangeikkenessi vuostai Hærra bakkomin dam birra, mi i galga dakkujuvvut, ja dat læi sudnji diettemættom, ja son læ šaddam ašalaǯǯan ja guodda su værredagos,

18. de galgga son buktet ovta vierca alma vigetaga smavva omin du arvvadusa mielde nuftgo vælggeoaffara papa lusa; ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast su rikkoma diti, maina son diettemættoset læ rikkom, ja son oaǯǯo andagassi addujume.

19. Dat læ vælgge-oaffar; son læ šaddam ašalaǯǯan Hærra oudast.

20. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

21. Go guttege suddoda ja dakka oskaldasmættomvuođa Hærra vuostai, go son gielastalla su lagamuǯas vuostai mange oame dafhost, mi sudnji læ oskelduvvum daihe su gitti addujuvvum, daihe mange oame dafhost, maid son læ rievedam, daihe go son vækkavaldalašvuođain læ valddam maidege su lagamuǯastes erit,

22. daihe go son læ gavdnam maidege, mi læi lappum, ja gielastalla dam birra, ja son vuordno giellasi ala mange birra buok dain dingain, maiguim olmuš suddoda,

23. de galgga son, go son suddoda ja šadda ašalaǯǯan, addet ruoktot dam rieveduvvum oame, maid son læ rievedam, daihe dam vækkavaldalaǯat valddujuvvum oame, maid son vækkavaldalaǯat læ valddam, daihe dam oskelduvvum oame, mi læi sudnji oskelduvvum, daihe dam lappum oame, maid son læ gavdnam,

24. daihe maidikkenessi, man birra son læ vurdnom giellasin, ja son galgga makset dam dam olles haddin, ja viđad oase dast galgga son dasa lasetet; dasa, gæsa dat gulla, galgga son addet dam su vælgge-oaffares bæive.

25. Ja su vælges diti galgga son buktet Hærrai ovta vierca alma vigetaga smavva omin du arvvadusa mielde nuftgo vælggeoaffara papa lusa.

26. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast Hærra muođoi oudast, ja son oaǯǯo andagassi addujuvvut, maidikkenessi son dagaš, man bokte son šadda ašalaǯǯan.

6. Kapittal.

Hærra adda visub mærredemid boalddemoaffari birra, 1—6, borramušoaffari birra, 7—16, suddo-oaffari birra, 17—23.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Gočo Arona ja su barnid ja cælke: Dat læ laka boalddemoaffara birra: Boalddemoaffar galgga læt su dolastes altar alde gæčos ija gidda iđđed ragjai, go altara dolla buolla dam alde. 1, 3 j. n. v.

3. Ja pappa galgga garvvodet su lidnebiktasis ja garvvodet lidne-alembiktasid su rubmašes bagjeli, ja son galgga eritvalddet gunaid, manen dolla loapata boald-

demoaffara altar alde, ja bigjat daid altar gurri.

4. De galgga son nuollat su biktasides erit ja garvvodet æra biktasid ja doalvvot gunaid olgus sida olggobællai buttes baikkai. 4, 12.

5. Ja dolla altar alde galgga buollet dam alde, i dat galga jaddat, ja pappa galgga buollatet muoraid dam ala juokke iđđedest; ja son galgga bigjat boalddemoaffara buollem lakai dam bagjeli ja boalddet gitosoaffara buoiddegappalagaid dam alde.

6. Bissovaš dolla galgga bisotuvvut buollemen altar alde; i dat galga jaddat.

7. Ja dat læ laka borramušoaffara birra: Arona barnek galggek guoddet dam ouddan Hærra muođoi ouddi altar buotta. 2, 1 j. n. v.

8. Ja son* galgga eritvalddet dast ovta čorbmadievva borramušoaffara fines jafoin ja dam oljost ja buok viraka, mi læ borramušoaffara alde; ja son galgga boalddet dam altar alde buoredokkalaš hagjan, nuftgo dam muitto-oaffara Hærrai. * pappa.

9. Ja dam, mi bacca dast, galggek Aron ja su barnek borrat; suvrokættajen dat galgga borrujuvvut basse baikest; oktiboattem goađe ouddašiljost galggek si dam borrat. § 2, 3. 10.

10. I dat galga laibbujuvvut suvrrasin; mon læm addam sigjidi dam nuftgo sin oase mu dolla-oaffarinam, dat læ allabasse nuftgo suddo-oaffar ja vælgge-oaffar. 2, 11.

11. Buok dievddobælle Arona manai gaskast oažžo borrat dam, dat galgga agalažat din sokkagoddidædek čađa læt asatuvvum oasse Hærra dolla-oaffarin; juokkehaš, gutte daidi guoska, galgga læt basse.

12. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

13. Dat læ Arona ja su barni oaffar, maid si galggek oaffaruššat Hærrai dam bæive, go okta sist vuiddujuvvu: Logad oasse efast fines jafoin nuftgo oktelas borramušoaffar, bælle-oasse dast iđđedest ja bælle-oasse dast ækkedest.

14. Dat galgga rakaduvvut oljoin banno siste, don galgak guoddet dam ouddan duppijuvvum; laibbujuvvum nuftgo borramušoaffar don galgak oaffaruššat dam smavva gappalagai mielde buoredokkalaš hagjan Hærrai. 2, 6.

15. Ja dat pappa su barnin, gutte vuiddujuvvu su sagjai, galgga rakadet dam; dast læ agalaš laka: dat galgga bolddujuvvut obbanaga Hærrai.

16. Ja juokke borramušoaffar, maid pappa bukta, galgga læt olles oaffar; i dat galga borrujuvvut.

17. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

18. Sarno Aroni ja su barnidi ja cælke: Dat læ laka suddo-oaffar birra: Dam baikest, gost boalddemoaffar galgga njuvvujuvvut, galgga suddo-oaffar njuvvujuvvut Hærra muođoi oudast; dat læ allabasse. 4, 2 j. n. v. 1, 3. 5.

19. Dat pappa, gutte oaffarušša dam suddo-oaffaren*, oažžo borrat dam; dat galgga borrujuvvut basse baikest oktiboattem goađe ouddašiljost.

* d. l. dak suddo-oaffarak, mai birra muittaluvvu 4, 22-5, 13.

20. Juokkehaš, gutte guoska dam birggui, galgga læt basse; ja go dam varast riškotuvvu biktasa ala, de galgak don dam bassat, man ala dat riškotuvvu, basse baikest.

21. Ja dat lairrelitte, man siste dat vuššujuvvu, galgga cuvkkijuvvut; ja jos dat læ vuššujuvvum væikkelitte siste, de galgga dat bassujuvvut ja doiddujuvvut čacin.

22. Buok dievddobælle papai

gaskast oaǯǯo borrat dam; dat læ allabasse.

23. Mutto juokke suddo-oaffar, man varast guddujuvvu oktiboattem goađe sisa dakkam varas soabatusa basse baikest*, i galga borrujuvvut; dat galgga bolddujuvvut dolain.

* d. l. dak suddo-oaffarak, mai birra muittaluvvu 4, 3-21. 16, 27. Ebr. 13, 11.

7. Kapittal.

Hærra adda vela ain lagaid vælggeoaffar birra ja papa oase birra mangalagaš oaffarin, 1—10, mangalagaš gitosoaffari birra, 11—21, gieldda borramest buoide ja vara, 22—27, adda fastain lagaid gitosoaffar birra ja papai oase birra dast, 28—36. Loappa dain lagain, 37. 38.

1. Ja dat læ laka vælgge-oaffara birra (dat læ allabasse):

2. Dam baikest, gost boalddemoaffar njuvvujuvvu, galgga vælgge-oaffar njuvvujuvvut, ja dam varra galgga riškotuvvut altar ala birra buok. 1, 3. 5; 6, 18.

3. Ja buok dam buoidde galgga oaffaruššujuvvut, bieča ja buoidde, mi gokča siskelušaid,

4. ja goabbašagak manemčalmek ja buoidde, mi læ dai alde, mi læ njarčai guorast, ja dat stuoreb vuoivasgæčče; oktanaga manemčalmiguim galgga dat erit valddujuvvut. 3, 4. 10. 15.

5. Ja pappa galgga boalddet dam altar alde nuftgo dolla-oaffara Hærrai; dat læ vælgge-oaffar.

6. Buok dievddobælle papai gaskast oaǯǯo dam borrat; basse baikest galgga dat borrujuvvut, dat læ allabasse. 6, 22.

7. Nuftgo suddo-oaffar dafhost, galgga læt vælgge-oaffar dafhost; læ okta laka daidi; dam pappi, gutte dakka soabatusa daina, sudnji galgga dat gullat. 6, 18 j. n. v.

8. Ja dam pappi, gutte oaffaruššа muttoma boalddemoaffara, dam pappi galgga dam boalddemoaffar nakke, maid son læ oaffaruššam, gullat.

9. Ja juokke borramušoaffar, mi laibbujuvvu uvnast, ja juokke okta, mi rakaduvvu gievne daihe banno siste, galgga gullat dam pappi, gutte dam oaffarušša. 2, 4 j. n. v.

10. Ja juokke borramušoaffar, mi læ sægotuvvum oljoin, daihe mi læ goikes, galgga gullat buok Aron barnidi, nubbai nuftgo nubbaige. 2, 1 j. n. v. 14 v. j. n. v.

11, Ja dat læ laka gitosoaffara birra, mi oaffaruššujuvvu Hærrai: 3, 1 j. n. v.

12. Jos guttege oaffarušša dam ramadussan, de galgga son ærreb njuovvamoaffara ramadussan oaffaruššat suvrokættes gakoid, sægotuvvum oljoin, ja suvrokættes asetes gakoid, bagjelsikkujuvvum oljoin, ja fines jafoid, duppijuvvum gakkon, sægotuvvum oljoin.

13. Oktanaga suvrroduvvum gakoiguim galgga son buktet su oaffar-addaldagas ærreb njuovvamoaffara, mi gulla su gitosoaffari ramadussan.

14. Ja son galgga buktet dast ovta gako juokke oaffar-addaldagast* addaldakkan Hærrai; dam pappi, gutte riškota gitosoaffara varaid, sudnji galgga dat gullat.

* d. l. ješ gufestge dain osin, mak oaffar-addaldakki gullek, gæča 12. v.

15. Ja bierggo muttoma gitosoaffarest ramadussan galgga borrujuvvut dam bæive, go son oaffarušša su oaffares; i dast galga mikkege diktujuvvut orrot iđđed ragjai.

16. Ja jos su oaffara njuovvamoaffar læ loppeduvvum daihe miella-ævtolaš oaffar, de galgga dat borrujuvvut dam bæive, go son oaffarušša su njuovvamoaffares; ja dam nubbe bæive oaǯǯo dat, mi guđđujuvvu dast, borrujuvvut. 19, 5 j. n. v.

17. Mutto mi vela ain guđđujuvvu njuovvamoaffara biergost,

galgga dam goalmad bæive bolddujuvvut dolain.

18. Ja jos gænge gitosoaffara biergost borrujuvvu dam goalmad bæive, de i dat šadda buoredokkalaǯǯan; i dat galga lokkujuvvut dasa, gutte oaffarušai dam, buorren, dat galgga læt fastevuotta; ja dat, gutte borra dast, galgga guoddet su værredagos.

19. Ja dat bierggo*, mi šadda guoskat manikkenessi buttesmættosi, i galga borrujuvvut, dat galgga bolddujuvvut dolain; mutto dam æra biergo dafhost, de oaǯǯo juokke buttes borrat biergo.

* namalassi gitosoaffarest.

20. Mutto dat, gutte borra gitosoaffara biergo, mi gulla Hærrai, dam bodda go su buttesmættomvuotta læ su alde, dat sæmma galgga erithævatuvvut su albmugestes.

21. Ja go guttege guoska manikkenessi buttesmættosi, olbmu buttesmættomvutti daihe buttesmættom spiri daihe manikkenessi buttesmættom fastevutti, ja borra gitosoaffara biergost, mi gulla Hærrai, de galgga dat sæmma erithævatuvvut su albmugestes. 11, 4 j. n. v.

22. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

23. Sarno Israel manaidi ja cælke: Epet maidege buidid vuovsast daihe savcast daihe gaicast galga di borrat. 3, 17.

24. Mutto buoidde hævvanam spirist ja buoidde gaikoduvvum spirist oaǯǯo adnujuvvut buoklagaš barggoi. Mutto borrat dam epet di oaǯo; 22, 8.

25. dastgo gutteikkenessi, gutte borra dam oame buoide, mast dolla-oaffar oaffaruššujuvvu Hærrai, dat, gutte dam borra, son galgga erithævatuvvut su albmugestes.

26. Ja epet maidege varaid galga di borrat mange siste din viesoinædek, epet loddin epetge omin. 3, 17.

27. Juokkehaš, gutte borra maidikkenessi varaid, dat sæmma galgga erithævatuvvut su albmugestes.

28. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

29. Sarno Israel manaidi ja cælke: Dat, gutte oaffaruššа su gitosoaffares njuovvamoaffara Hærrai, galgga buktet su oaffares Hærrai su gitosoaffares njuovvamoaffarest.

30. Son galgga su ječas gieđaiguim buktet Hærra dolla-oaffarid; buoide oktanaga mielgain galgga son buktet, mielga sugatallam diti sukkosin Hærra muođoi oudast.

31. Ja pappa galgga boalddet buoide altar alde, ja mielgga galgga gullat Aroni ja su barnidi.

32. Ja dam olgiš bæle čoamotasa galggabetet di addet addaldakkan pappi din gitosoaffarinadek.

33. Dat Arona barnin, gutte oaffaruššа gitosoaffara vara ja buoide, son galgga adnet dam olgiš bæle čoamotasa oassenes;

34. dastgo sugosmielga ja bajedam-čoamotasa læm mon valddam Israel manain erit sin gitosoaffari njuovvamoaffarin, ja mon læm addam daid Aroni, pappi, ja su barnidi nuftgo agalaš divvaga Israel manain.

35. Dat læ Arona vuoiddamoasse ja su barni vuoiddam-oasse Hærra dolla-oaffarin, mi addujuvvu sigjidi dam bæive, go si dolvvujuvvujek ouddan balvvalet Hærra nuftgo pappan, 2 Mos. 29, 27. 28. 3 Mos. 10, 14. 15.

36. maid Hærra gočoi addujuvvut sigjidi dam bæive, go si vuiddujuvvujek, Israel manain, agalaš lakan sin sokkagoddidæsek čađa.

37. Dat læ laka boalddemoaffar birra, borramušoaffar birra ja vælgge-oaffar birra ja devddujume oaffar

birra ja gitosoaffar birra, 1, 3 j. n. v. 6, 2 j. n. v. 2, 1 j. n. v. 6, 7 j. n. v. 4, 2 j. n. v. 6, 18 j. n. v. 5, 14 j. n. v. 8, 28. 33.

38. maid Hærra goĉoi Mosesi vare alde dam bæive, go son goĉoi Israel manaid oaffaruššat Hærrai sin oaffaridesek Sinai mæcest.

8. Kapittal.

Moses vihata Ibmel goĉĉom mielde Israel særvvegodde lutte orodedin Arona ja su barnid pappa-ammati ja tabernakela buok dam bierggasiguim, 1—30, adda lagaid papaid vihatæme harrai, 31—36.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Valde Arona ja su barnid suina ja biktasid ja vuoiddamoljo ja suddo-oaffar-vuovsa ja dam guokte vierca ja væddelitte dai suvrokættes laibiguim, 2 Mos. 29, 1 j. n. v.

3. ja ĉokke obba særvvegodde oktiboattem goađe uksaraige gurri!

4. Ja Moses dagai nuft, moft Hærra goĉoi su; ja særvvegodde ĉoaggani oktiboattem goađe uksaraige gurri.

5. Ja Moses celki særvvegoddai: Dat læ, maid Hærra læ goĉĉom dakkat.

6. Ja Moses doalvoi Arona ja su barnid ouddan, ja son basai sin ĉacin. 2 Mos. 29, 4 j. n. v.

7. Ja son addi sudnji vuoleldas biktasa ala, ja son boakkanasti su boakkanin, ja son garvoti sudnji olgoldas biktasa, ja son addi sudnji oalggebiktasa ala, ja son boakkanasti su oalggebiktasa boakkanin ja birraĉanai su daina.

8. Ja son bijai raddegokĉasa su ala, ja son bijai raddegokĉasa sisa urima ja tummima. 2 Mos. 28, 30.

9. Ja son bijai gappera su oaivvai, ja son bijai gappera ala, aito dam ouddabællai, golleplata, dam basse oaivveĉiŋa, nuftgo Hærra læi goĉĉom Mosesi. 2 Mos. 28, 36 j. n. v.

10. Ja Moses valdi vuoiddamoljo ja vuoidai tabernakela ja buok, mi læi dam siste, ja basoti dam. 2 Mos. 30, 25 j. n. v.

11. Ja son riškoti dast altar ala ĉieĉa gærde ja vuoidai altara ja buok dam bierggasid ja litte ja dam juolge basotam diti daid.

12. Ja son golgati vuoiddamoljost Arona oaive ala ja vuoidadi su basotam diti su. 2 Mos. 29, 7. Sir. 45, 26.

13. Ja Moses doalvoi Arona barnid ouddan, ja son garvoti siggjidi vuoleldas biktasid ja boakkanasti sin boakkaniguim ja ĉanai alla gapperid sin ala, nuftgo Hærra læi goĉĉom Mosesi.

14. Ja son buvti suddo-oaffarvuovsa ouddan, ja Aron ja su barnek bigje sin gieđaidæsek suddo-oaffar-vuovsa oaive ala. 2 Mos. 29, 10 j. n. v.

15. Ja dat njuvvujuvvui, ja Moses valdi vara ja sikkoi altar ĉorvi ala birra buok su suormaines ja buttesti altara suddost; ja dam æra vara golgati son altar juolge gurri, ja son basoti dam, go son dagai soabatusa dam oudast. 2 Mos. 29, 12. 36 j. n. v.

16. Ja son valdi buok buoide, mi læi siskelušai alde, ja dam stuoreb vuoivasgæĉe ja goabbašagaid manemĉalmid ja dai buoide, ja Moses boldi dam altar alde.

17. Mutto vuovsa dam nakin ja dam biergoin ja dam gubmuiguim boldi son dolain sida olggobælde, nuftgo Hærra læi goĉĉom Mosesi. 2 Mos. 29, 14.

18. Ja son doalvoi boalddemoaffara vierca ouddan, ja Aron ja su barnek bigje sin gieđaidæsek vierca oaive ala. 2 Mos. 29, 15 j. n. v.

19. Ja dat njuvvujuvvui, ja Moses riškoti vara altar ala birra buok.

20. Ja viercca čuopaduvvui su ruvjides mielde; ja Moses boldi oaive ja ruvjid ja buoide.

21. Ja siskelušak ja juolggedavtek bassujuvvujegje čacin, ja Moses boldi obba vierca altar alde; dat læi boalddemoaffar buoredokkalaš hagjan, dat læi dolla-oaffar Hærrai, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

22. Ja son doalvoi dam nubbe vierca, devddujume vierca, ouddan, ja Aron ja su barnek bigje sin giedaidæsek vierca oaive ala.
2 Mos. 29, 19 j. n. v.

23. Ja dat njuvvujuvvui, ja Moses valdi dam varast ja sikkoi Arona olgiš bæle bælljelasti ja su olgiš bæle bælggai ja su olgiš bæle juolggebælggai.

24. Ja Arona barnek dolvvujuvvujegje ouddan, ja Moses sikkoi vehaš varast sin olgiš bæle bælljelasti ja sin olgiš bæle bælggai ja sin olgiš bæle juolggebælggai; ja Moses riškoti dam æra vara altar ala birra buok.

25. Ja son valdi buoide, sikke bieččama ja buok buoide, mi læi siskelušai alde, ja dam stuoreb vuoivasgæče ja goabbašagaid manemčalmid ja dai buoide ja dam olgiš bæle čoamotasa;

26. ja væddelittest dai suvrokættes laibiguim, mi læi Hærra muođoi oudast, valdi son ovta suvrokættes gako ja ovta olljogako ja ovta asetes gako, ja son bijai daid buoiddegappalagai ala ja dam olgiš bæle čoamotasa ala.

27. Ja son bijai dam buokrakkan Arona giedai ala ja su barni giedai ala; ja son sugatalai dam sukkosin Hærra muođoi oudast.

28. Ja Moses valdi dam sin giedast ja boldi dam altar alde oktanaga boalddemoaffarin; dat læi devddujume oaffar buoredokkalaš hagjan, dat læi dolla-oaffar Hærrai.

29. Ja Moses valdi mielga ja sugatalai dam sukkosin Hærra muođoi oudast; devddujume viercast šaddai dat Mosesi oassen, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

30. Ja Moses valdi vuoiddamoljost ja varast, mi læi altar alde, ja riškoti Arona ala, su biktasi ala ja su barni ala ja su barni biktasi ala maidai; ja son basoti Arona, su biktasid, ja su barnid ja su barni biktasid maidai.
2 Mos. 29, 21.

31. Ja Moses celki Aroni ja su barnidi: Vuššet biergo oktiboattem goađe uksaraige guorast ja borret dam dast oktanaga laibin, mi læ devddujume oaffar væddelitte siste, nuftgo mon læm goččom ja cælkkam: Aron ja su barnek galggek dam borrat. 2 Mos. 29, 32.

32. Mutto mi bacatuvvu biergost ja laibest, dam galggabetet di boalddet dolain.

33. Ja epet di galga olgus mannat oktiboattem goađe uksaraigest čieča bæivest gidda dam bæive ragjai, go din devddujume bæivek læk loapatuvvum; dastgo čieča bæive galgga din gietta devddujuvvut. 2 Mos. 29, 35.

34. Nuftgo dam bæive læ dakkujuvvum, læ Hærra goččom dakkat dakkam diti soabatusa din oudast.

35. Ja di galggabetet orrot oktiboattem goađe uksaraige guorast ija bæive čieča bæive ja vuttivalddet dam, maid Hærra datto vuttivalddujuvvut, de epet di galga jabmet; dastgo nuft læ munji goččujuvvum.

36. Ja Aron ja su barnek dakke buok dam, maid Hærra læi goččom Moses bokte.

9. Kapittal.

Aron oaffaruššа su vuostas oaffarides, vuostačedin ješječas oudast ja dasto albmuga oudast, ja buristsivdneda dam.

Dolla vuolgga Hærrast ja loapata oaffara, 1—24.

1. Ja de dapatuvai dam gavcad bæive, de ravkai Moses Arona ja su barnid ja Israel vuorrasid lusas.
2. Ja son celki Aroni: Valde aldsesad ovta vuoksagalbe suddo-oaffaren ja ovta vierca boalddemoaffaren, goabbašagaid alma vigetaga, ja doalvo daid ouddan Hærra muođoi ouddi!
3. Ja don galgak sardnot Israel manaidi ja cælkket: Valddet ovta bokka suddo-oaffaren ja ovta galbe ja ovta labba, ovta-jakkasažaid, alma vigetaga, boalddemoaffaren,
4. ja ovta vuovsa ja ovta vierca gitosoaffaren, oaffaruššat Hærra muođoi oudast, ja borramušoaffara, sægotuvvum oljoin! Dastgo odne galgga Hærra almostattet ječas digjidi.
5. Ja si valdde, maid Moses læi goččom, ja bukte dam oktiboattem goađe ouddi; ja obba særvvegodde loaidasti ouddan ja čuožoi Hærra muođoi oudast.
6. De celki Moses: Dam, maid Hærra læ goččom, galggabetet di dakkat; de galgga Hærra hærvasvuotta almostattet ječas digjidi.
7. Ja Moses celki Aroni: Loaidast ouddan altar lusa ja oaffaruša du suddo-oaffarad ja du boalddemoaffarad ja daga soabatusa ječad oudast ja albmuga oudast, ja de oaffaruša albmuga oaffara ja daga soabatusa sin oudast, nuftgo Hærra læ goččom!
8. Ja Aron loaidasti ouddan altar lusa ja njuovai dam suddo-oaffar-galbe, mi læi su ječas oudast.
9. Ja Arona barnek gudde vara dokko su lusa, ja son buonjosti su suormas varast ja sikkoi altar čorvi ala, ja dam æra vara golgati son altar juolge gurri.
10. Mutto buoide ja manemčalmid ja dam stuoreb vuoivasgæče suddo-oaffarest boldi son altar alde, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.
11. Ja biergo ja nake boldi son dolain sida olggobælde.
12. Ja son njuovai boalddemoaffara; ja Arona barnek bukte sudnji vara, ja son riškoti dam altar ala birra buok.
13. Ja si bukte sudnji boalddemoaffara dam ruvji mielde ja dam oaive, ja son boldi dam altar alde.
14. Ja son basai siskelušaid ja juolggedavtid ja boldi daid oktanaga boalddemoaffarin altar alde.
15. Ja son doalvoi albmuga oaffara ouddan; ja son valdi suddo-oaffar-bokka, mi læi albmuga oudast, ja njuovai dam ja oaffarušai dam suddo-oaffaren, nuftgo dam oudeb.
16. Ja son doalvoi boalddemoaffara ouddan ja oaffarušai dam, nuftgo læi asatuvvum.
17. Ja son buvti borramušoaffara ouddan ja valdi dast ovta čorbmadievva ja boldi dam altar alde, ærreb iđđedes boalddemoaffara. 2 Mos. 29, 39. 40.
18. Ja son njuovai vuovsa ja vierca danen gitosoaffaren, mi læi albmuga oudast; ja Arona barnek bukte sudnji vara, ja son riškoti dam altar ala birra buok.
19. Mutto vuovsa buoiddegappalagaid ja vierca bieččama ja dam, mi gokča siskelušaid, ja manemčalmid ja dam stuoreb vuoivasgæče,
20. daid buoiddegappalagaid bigje si mielgai ala; ja son boldi buoiddegappalagaid altar alde,
21. mutto mielgaid ja dam olgiš bæle čoamotasa sugatalai Aron sukkosin Hærra muođoi oudast, nuftgo Moses læi goččom.
22. Ja Aron bajedi su gieđaides albmuga guvllui ja buristsivdnedi sin; ja son niejai vuolas, maŋŋelgo son læi oaffaruššam sud-

do-oaffara ja boalddemoaffara ja gitosoaffara. 4 Mos. 6, 23 j. n. v.

23. Ja Moses ja Aron manaiga sisa oktiboattem goattai, ja soai manaiga olgus ja buristsivdnedeiga albmuga; de almostatti Hærra hærvasvuotta ječas obba albmugi, 6. v.

24. ja dolla vulgi Hærra muođoi oudast ja loapati boalddemoaffara ja buoiddegappalagaid altar alde; ja obba almug oini dam, ja si bajedegje avvočuorvvoma ja gačče vuolas sin muođoidæsek ala. 1 Gon. 18, 38. 39. 2 Muit. 7, 1. 2 Makk. 2, 10.

10. Kapittal.

Nadab ja Abihu guoddeba vierro dola dam basse baike sisa, Hærra dolla godda sodno, 1—5. Obba Israel galgga čierrot dam; mutto Aron ja su barnek æi oažo gaikodet sin biktasidesek daihe rakit sin oividæsek, 6. 7. Si æi oažo jukkat vine daihe æra garra jukkamuša, go si mannek dam basse baike sisa, 8—11. Moses cælkka sigjidi, maid si galggek borrat oaffarin, rangašta sin, dainago si æi læk borram suddo-oaffarest; Aron bælošta dam, 12—20.

1. Ja Arona barnek, Nadab ja Abihu, valdiga goabbag dollalittesga ja bijaiga dola dai sisa ja bijaiga suovvasa dam ala; ja soai buvtiga vierro dola Hærra muođoi ouddi, maid son i læm goččom sodnoidi.

2. De vulgi dolla Hærra muođoi oudast ja loapati sodno, ja soai jamiga Hærra muođoi ouddi. 4 Mos. 3, 4; 26, 61.

3. De celki Moses Aroni: Dat læ, maid Hærra læ cælkkam, go son celki: Sin ala, guđek čuǯǯuk mu lakka, aigom mon čajetet ječčam bassen, ja buok albmuga muođoi oudast aigom mon ječčam hærvasmattet. Ja Aron oroi javotaga. 4 Mos. 20, 13. Am. 3, 2.

4. Ja Moses ravkai Misaela ja Elsafana, Ussiel, Arona čæce, barnid; ja son celki sodnoidi: Loaidastække ouddan, guodde dodno vieljaidæde olgus basse baikest sida olggobællai! 2 Mos. 6, 22.

5. Ja soai loaidasteiga ouddan ja guddiga sodno sodno gavtidæsga siste sida olggobællai, nuftgo Moses læi cælkkam.

6. Ja Moses celki Aroni ja Eleasari ja Itamari, su barnidi: Epet di galga rakit din oividædek, ja epet di galga gaikodet din biktasidadek, amadek di jabmet, ja amas son* moaratuvvat obba særvegodde ala; mutto din vieljak, obba Israel viesso, galggek čierrot dam buollema, maid Hærra læ cakketam. 21, 1 j. n. v.

* Hærra.

7. Ja epet di galga mannat olgus oktiboattem goađe uksaraige siste, amadek di jabmet, dastgo Hærra vuoiddamolljo læ din alde. Ja si dakke Mosesa sane mielde.

8. Ja Hærra sarnoi Aroni ja celki:

9. Vine daihe garra jukkamuša ik galga don ja du barnek duina jukkat, go di mannabetet oktiboattem goađe sisa, amadek di jabmet (agalaš lakan din sogaidædek čađa), Esek. 44, 21. 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7.

10. vai di mattebetet dakkat ærotusa dam base ja dam æppebase gaski ja dam buttesmættoma ja dam buttasa gaski, Sanel. 31, 4. 5. Esek. 44, 23.

11. ja vai di mattebetet oapatet Israel manaidi buok daid lagaid, maid Hærra læ sigjidi gulatam Moses bokte.

12. Ja Moses sarnoi Aroni ja Eleasari ja Itamari, su barnidi, gæk læiga baccam: Valddet dam borramušoaffara, mi læ baccam Hærra dolla-oaffarin, ja borret dam suvrokættajen altara guorast; dastgo dat læ allabasse.

13. Ja di galggabetet borrat dam basse baikest, dastgo dat læ du asatuvvum oasse ja du barni

asatuvvum oasse Hærra dolla-oaffarin; dastgo nuft læ munji goččujuvvum. 2, 3. 10; 6, 9.

14. Ja sugosmielga ja bajedamčoamotasa galggabetet di borrat buttes baikest, don ja du barnek ja du nieidak oktanaga duina; dastgo dak læk addujuvvum du ja du manai asatuvvum oassen Israel manai gitosoaffarin. 7, 34 j. n. v. 4 Mos. 18, 11.

15. Bajedamčoamotasa ja sugosmielga oktanaga buoiddegappalagaiguim dolla-oaffaridi galggek si buktet ouddan sugatallam varas daid sukkosin Hærra muođoi oudast; ja dat galgga læt dudnji ja du manaidi duina asatuvvum oassen agalaǯat, nuftgo Hærra læ goččom.

16. Ja Moses ocai suddo-oaffarbokka, ja gæča, dat læi bolddujuvvum; de moaratuvai son Eleasara ja Itamara, Aron barni, ala, gudek læiga baccam, ja celki: 9, 3, 15.

17. Manne æppe doai læk borram suddo-oaffara dam basse baikest? Alma dat læ allabasse, ja son læ addam dodnoidi dam, vai doai galggabætte eritvalddet særvvegodde værredago, vai doai galggabætte dakkat soabatusa sin oudast Hærra muođoi oudast. 6, 19. 22.

18. Gæča, dam varra i læk buktujuvvum basse baike sisa; alma doai lifčide galggam borrat dam dam basse baikest, nuftgo mon læm goččom. 6, 19. 23.

19. Mutto Aron sarnoi Mosesi naft: Gæča, odne læba soai oaffarušsam sodno suddo-oaffaræsga ja sodno boalddemoaffaræsga Hærra muođoi oudast, ja de læk daggaraǯak* munji dapatuvvam, ja jos mon lifčim borram suddo-oaffara odne, jogo dat lifči læmaš buorre Hærra čalmi oudast? *1-5. v.

20. Ja Moses gulai dam, ja dat læi buorre su čalmi oudast.

11. Kapittal.

Hærra adda lagaid buttes ja buttesmættom spiri birra, 1—47.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki sodnoidi:

2. Sardno Israel manaidi ja cælkke: Dak læk dak spirik, maid di oaǯǯobetet borrat buok njæljejuolgag spiri gaskast, mak læk ædnam alde: 5 Mos. 14, 4 j. n. v.

3. Buok dam, mast læk guopperak ja læk gaǯak, suoreld mietta čađa, ja mi smirica dai njæljejuolgag spiri gaskast, dam oaǯǯobetet di borrat.

4. Dušše daid epet di galga borrat dai gaskast, mak smiricek, ja dai gaskast, main læk guopperak: kamela, dastgo dat galle smirica, mutto dast æi læk guopperak, dat galgga læt digjidi buttesmættom,

5. ja njuikkom-njoammel, dastgo dat galle smirica, mutto dast æi læk guopperak, dat galgga læt digjidi buttesmættom,

6. ja njoammel, dastgo dat galle smirica, mutto dast æi læk guopperak, dat galgga læt digjidi buttesmættom,

7. ja spine, dastgo dast læk galle guopperak ja læk gaǯak suoreld mietta čađa, mutto i dat smiric, dat galgga læt digjidi buttesmættom.

8. Dai biergost epet di galga borrat; ja dai jabma gorodidi epet di galga guoskat; dak galggek læt digjidi buttesmættomak.

9. Daid oaǯǯobetet di borrat buok dain, mak læk čacest: Buok dam, mast læk viddagak ja čuobmasak, čace siste, abi siste ja jogai siste, dam oaǯǯobetet di borrat.

10. Mutto buok dat, mast æi læk viddagak ja čuobmasak, abi siste ja jogai siste buok čace giđđodægje ædnagvuođast ja buok ælle hægalaǯain, mak læk čace

siste, dat galgga læt digjidi fastevuottan.

11. Duođai, fastevuottan galggek dak læt digjidi; dai biergost epet di galga borrat, ja dai jabma gorodid galggabetet di adnet fastevuottan.

12. Buok dat, mast æi læk viddagak ja čuobmasak čace siste, dat galgga læt digjidi fastevuottan.

13. Ja daid galggabetet di adnet fastevuottan loddi gaskast, æi dak galga borrujuvvut, dak læk fastevuotta: Ænamgoaskem ja mærragoaskem ja čiekča,

14. ja glentta-lodde ja falle su šlajaidesguim,

15. buok garanasak sin šlajaidæsekguim,

16. ja struʒʒa-lodde ja skuolffe ja skavlle ja hapig su šlajaidesguim,

17. ja igjalodde ja skarffa ja lidno

18. ja njukča ja pelikan ja gribba

19. ja stoarkka ja haikara su šlajaidesguim ja varrevuonces ja girdde-sapan.

20. Buok dat girdde ædnagvuotta, mi vaʒʒa njælje juolge alde, galgga læt digjidi fastevuottan.

21. Dušše daid oaǯǯobetet di borrat buok dam girdde ædnagvuođast, mi vaʒʒa njælje juolge alde: Daid, main læk njuikkomjuolgek sin julgidæsek bagjelist, maiguim njuikkot ædnam alde.

22. Daid oaǯǯobetet di dain borrat: Arbe su šlajaidesguim ja solam su šlajaidesguim ja hargol su šlajaidesguim ja hagab su šlajaidesguim*.

*d. l. moaddelagaš rasselokkok.

23. Mutto buok dat æra girdde ædnagvuotta, main læk njællje juolge, galgga læt digjidi fastevuottan.

24. Ja dai bokte šaddabetet di buttesmættosen; juokkehaš, gutte guoska dai jabma gorodidi, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai, 5, 2.

25. ja juokkehaš, gutte guodda guđege dai jabma gorodin, galgga bassat su biktasides ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

26. Juokke njæljejuolgag spiri, mast læk galle gaʒak, mutto æi læk gaʒak suoreld mietta čađa, ja mi i smiric, galgga læt digjidi buttesmættom; juokkehaš, gutte daidi guoska, šadda buttesmættosen.

27. Ja buok dat, mi vaʒʒa su juolggelabides alde, buok dai spiri gaskast, mak vaʒʒek njælje juolge alde, galgga læt digjidi buttesmættom; juokkehaš, gutte guoska dai jabma gorodidi, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai,

28. ja gutte guodda dai jabma gorodid, galgga bassat su biktasides ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai; dak galggek læt digjidi buttesmættosak.

29. Ja dak galggek læt digjidi buttesmættosak njoammospiri gaskast, mak njommuk ædnam alde: Muoldak ja sapan ja dæčalages su šlajaidesguim

30. ja anaka ja koah ja letaa* ja ripu ja kamæleon.

*gaddo mielde moaddelagaš dæčalaggak.

31. Dak galggek læt digjidi buttesmættosak buok njoammospiri gaskast; juokkehaš, gutte daidi guoska, go dak læk jabmam, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

32. Ja buok dat, man ala mikkege dain gačča, go dak læk jabmam, šadda buttesmættosen, juogo dat læǯǯa miikkenessi muorralittid daihe nakid daihe sækaid, miikkenessi nævoid, maina mikkege bargoid doaimatuvvu; dat galgga bigjujuvvut čaccai ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai, ja de dat læ buttes.

33. Ja jos mikkege dain gačča lairrelitte sisa, de šadda buok dat,

mi læ dam siste, buttesmættosen, ja dam ječas galggabetet di cuvkkit.

34. Buoklagaš borramuš, mi borrujuvvu, man ala boatta čacce, šadda buttesmættosen, ja buoklagaš jukkamuš, mi jukkujuvvu, šadda buttesmættosen*, man litte siste dat vela læǯǯa.

* namalassi go mikkege dain njoammospirin gačča dam sisa.

35. Ja buok dat, man ala okta dai jabma gorodin gačča, šadda buttesmættosen; juogo dat læǯǯa uvdna daihe batte, de galgga dat cuvkkijuvvut, dak læk buttesmættosak ja galggek læt digjidi buttesmættosen.

36. Dušše aja ja galddo, gosa čacce čoaggana, bisso buttesen; mutto gutte guoska dai jabma gorodidi, šadda buttesmættosen.

37. Ja jos okta dai jabma gorodin gačča maiikkenessi gilvagorni ala, mak galggek gilvvujuvvut, de læk dak almake buttasak;

38. mutto jos čacce golgatuvvu gilvvagi ala, ja okta dain jabma gorodin gačča dai ala, de galggek dak læt digjidi buttesmættosak.

39. Ja go jabma guttege dain njæljejuolgag spirin, mak læk digjidi borramuššan, de galgga dat, gutte guoska dam jabma gorodi, læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

40. Ja gi borra dam jabma gorodest, galgga bassat su biktasides ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai, ja gi guodda dam jabma goroda, galgga bassat su biktasides ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai. 17, 15.

41. Ja buok dak njoammok, mak njommuk ædnam alde, galggek læt fastevuottan; æi dak galga borrujuvvut.

42. Buok dam, mi njoammo čoavjes alde, ja buok dam, mi guoggarda njælje juolge alde, ja buok dam, mast læk æmbo juolgek buok dai njoammoi gaskast, mak njommuk ædnam alde, daid epet di galga borrat; dastgo dak galggek læt fastevuottan.

43. Allet daga din sieloidædek fasten mange bokte dain njoammoin, mak njommuk, ja allet duolvvad ječaidædek dai bokte, nuft atte di šaddabetet buttesmættosen dai bokte!

44. Dastgo mon læm Hærra, din Ibmelædek, ja di galggabetet basotet ječaidædek, ja di galggabetet læt basek, dastgo mon læm basse; ja epet di galga duolvvadet din sieloidædek mange bokte dain njoammoin, mak likkadek ædnam alde. 19, 2 j. n. v. 20, 7 j. n. v. 1 Petr. 1, 16.

45. Dastgo mon læm Hærra, gutte dolvvum din bajas Egypten ædnamest, vai mon lifčim din Ibmel, ja di galggabetet læt basek, dastgo mon læm basse. 19, 36; 22, 32 j. n. v.

46. Dat læ laka dai njæljejuolgag spiri birra ja loddi ja buok dai ælle hægalaǯai birra, mak likkadek čace siste, ja buok dai hægalaǯai birra, mak njommuk ædnam alde,

47. vai ærotus dakkujuvvu dam buttesmættoma ja buttasa gaski, ja dam spiri, mi oaǯǯo borrujuvvut, ja dam spiri gaski, mi i galga borrujuvvut.

12. Kapittal.

Hærra adda lagaid manna-oaǯǯo nissoni buttesmættomvuođa birra ja sin buttestume birra, 1—8.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke: Go nisson oaǯǯo mana ja riegadatta barne, de galgga son læt buttesmættom čieča bæive; nuftgo dain beivin, go son læ buttesmættom su mannodavdaides hæg-

jovuođast, galgga son læt buttesmættom. 15, 19.

3. Ja dam gavcad bæive galgga su ouddalike oaǯǯe birračuppujuvvut. 1 Mos. 17, 12.

4. Ja golbma njæljad lokkai bæive galgga son orrot jaska su varaides buttastusa siste; i mange basse oabmai galgga son guoskat ige basse baikkai boattet, ouddalgo su buttastus-bæivek læk loappam.

5. Mutto jos son riegadatta nieida, de galgga son guokte vakko læt buttesmættom damanaga lakai go su mannodavdaides buttesmættomvuođast, ja gutta čiččid lokkai bæive galgga son orrot jaska su varaides buttastusa siste.

6. Ja go su buttastus-bæivek læk loappam barne maŋŋel daihe nieida maŋŋel, de galgga son buktet ovtajakkasaš labba boalddemoaffaren ja ovta duvvačivga daihe ovta turtelduva suddo-oaffaren dokko oktiboattem goađe uksaraige lusa, pappi.

7. Ja son galgga oaffaruššat dam Hærra muođoi oudast ja dakkat soabatusa su oudast, de šadda son buttesen su varragurrijumestes. Dat læ laka dasa, gutte riegadatta, juogo son riegadattiš barne daihe nieida.

8. Mutto jos sust i læk varre ovta labba oaffaruššat, de galgga son valddet guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga, ovta boalddemoaffaren ja ovta suddo-oaffaren. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast, de šadda son buttesen.

7, 5. Luk. 2, 24.

13. Kapittal.

Hærra adda lagaid olbmui spittalvuođa birra, 1—44, ja spittalaǯa čulddujume birra særvvegoddest erit, 45. 46, dasa vela spittalvuođa birra bikasi alde, 47—59.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

2. Go olbmu rubmaša likest læ bottanæbme daihe saŋaš daihe šelggis girje, nuft atte su rubmaša likest læ mikkege, mi orro šaddamen spittalvuođa giksen, de galgga son dolvvujuvvut Arona, papa, lusa, daihe muttoma lusa su barnin, papain. 5 Mos. 24, 8.

3. Ja go pappa gæčada givse rubmaša likest, ja guolgak giksesajest læk šaddam vielggaden, ja giksesagje oidnu vuollegæbbun go su rubmaša æra likke, de dat læ spittalvuođa gikse; go pappa læ gæčadam dam, de galgga son gulatet su buttesmættosen.

4. Mutto jos læ vilggis, šelggis girje su rubmaša likest, ja dat i oidnu vuollegæbbun go dat æra likke, ja guolgak dam alde æi læk šaddam vielggaden, de galgga pappa dappat dam, gæst læ gikse, sisa čieča bæivvai.

5. Ja go pappa dam čiččid bæive gæčad su ja gavdna, atte gikse læ nubbastuvakættai su čalmi oudast, ja atte gikse i læk viddanam like ala, de galgga pappa fastain dappat su sisa čieča bæivvai.

6. Ja go pappa fastain gæčad su dam čiččid bæive ja gavdna, atte gikse læ guvgudam, ja atte gikse i læk viddanam like ala, de galgga pappa gulatet su buttesen; dat læ dalle saŋaš, ja son galgga bassat su biktasides, de læ son buttes.

7. Mutto jos saŋaš viddana like ala, maŋŋelgo son læ diktam ječaš gæčaduvvut papast galatuvvum varas buttesen, de galgga son fastain diktet ječas gæčaduvvut papast.

8. Go pappa dalle gæčad su ja gavdna, atte saŋaš læ viddanam like ala, de galgga pappa gulatet su buttesmættosen; dat læ spittalvuotta.

9. Go olbmust læ spittalvuođa gikse, de galgga son dolvvujuvvut papa lusa.

10. Go pappa dalle gæčad su ja gavdna, atte vilggis bottanæbme læ likest, ja atte guolgak dam alde læk šaddam vielggaden, ja atte čabo oaže mærkka læ bottanæmest,

11. de dat læ boares spittalvuotta su rubmaša likest, ja pappa galgga gulatet su buttesmættosen; i son galga dappat su sisa, dastgo son læ buttesmættom.

12. Mutto go spittalvuotta itta like ala, nuft atte spittalvuotta gokča obba dam givseduvvum olbmu like su oaive rajest su julgi raggjai mietta buok, goggo papa čalmek oidnek,

13. ja pappa dalle gæčad dam ja gavdna, atte spittalvuotta gokča obba su rubmaša, de galgga son gulatet dam, gæst læ gikse, buttesen; son læ šaddam vielggaden mietta buok, son læ buttes.

14. Mutto dam bæive, go čabo oažže itta su ala, de šadda son buttesmættosen.

15. Ja go pappa gæčad dam čabo oaže, galgga son gulatet su buttesmættosen; dat čabo oažže læ buttesmættom, dat læ spittalvuotta.

16. Mutto jos dat čabo oažže fastain nubbastutta ječas ja šadda vielggaden, de galgga son mannat papa lusa,

17. ja go pappa gæčad su ja gavdna, atte gikse læ šaddam vielggaden, de galgga pappa gulatet dam, gæst læ gikse, buttesen; son læ buttes.

18. Ja go muttoma rubmaš likest læ buogo, ja dat buorrana,

19. ja go dam baikkai, goggo buogo læ, šadda vilggis bottanæbme daihe ruksislagaš vilggis, šelggis girje, de galgga son addet ječas gæčaduvvut papast.

20. Ja go pappa gæčad su ja gavdna, atte dat oidnu vuollegæbbun go dat æra likke, ja atte guolgak dam alde læk šaddam vielggaden, de galgga pappa gulatet su buttesmættosen; dat læ spittalvuođa gikse, mi læ ittaluvvam bukkust.

21. Mutto go pappa gæčad dam ja gavdna, atte æi læk vilggis guolgak dam alde, ja atte i dat læk vuollegæbbo go dat æra likke, ja atte dat læ guovggad, de galgga pappa dappat su sisa čieča bæivvai.

22. Jos dat dalle viddana like ala, de galgga pappa gulatet su buttesmættosen; dat læ spittalvuođa gikse.

23. Mutto jos dat šelggis girje læ nubbastuvakættai su sajestes ja i læk viddanam, de dat læ bukku ittalubme, ja pappa galgga gulatet su buttesen.

24. Daihe go gænge rubmaša likest læ okta sagje, mi læ dolast bolddum, ja go dam buollamest mærkašuvvum sagjai šadda ruksislagaš vilggis daihe aibas vilggis girje,

25. ja go pappa dalle gæčad dam ja gavdna, atte guolgak dam šelggis girje alde læk šaddam vielggaden, ja atte dat oidnu vuollegæbbun go dat æra likke, de dat læ spittalvuotta, mi læ ittaluvvam dam buollam baikest, ja pappa galgga gulatet su buttesmættosen; dat læ spittalvuođa gikse.

26. Mutto go pappa gæčad dam ja gavdna, atte æi læk vilggis guolgak dam šelggis girje alde, ja atte i dat læk vuollegæbbo go dat æra likke, ja atte dat læ guovggad, de galgga pappa dappat su sisa čieča bæivvai.

27. Ja dam čiččid bæive galgga pappa gæčadet su; jos dat dalle læ viddanam like ala, de galgga pappa gulatet su buttesmættosen; dat læ spittalvuođa gikse.

28. Mutto jos dat šelggis girje læ nubbastuvakættai su sajestes ja i læk viddanam like ala ja læ guovggad, de dat læ bottanæbme dam buollam baikest, ja pappa

galgga gulatet su buttesen; dastgo dat læ ittalubme dam buollam baikest.

29. Ja go muttom olbmast daihe nissonest læ gikse oaivest daihe skavčai siste,

30. ja pappa gæčad givse ja gavdna, atte dat oidnu vuollegæbbun go dat æra likke, ja atte læk fiskis, njarbbis guolgak dam alde, de galgga pappa gulatet su buttesmættosen; dat læ rubiš, dat læ spittalvuotta oaivest daihe skavčai siste.

31. Mutto go pappa gæčad rubiča givse ja gavdna, atte i dat oidnu vuollegæbbun go dat æra likke, ja atte æi dast læk čappis guolgak, de galgga pappa dappat dam, gæst læ rubiča gikse, sisa čieča bæivvai.

32. Ja go pappa gæčad givse dam čiččid bæive ja gavdna, atte rubiš i læk viddanam, ja atte æi læk fiskis guolgak dast, ja atte i rubiš oidnu vuollegæbbun go dat æra likke,

33. de galgga son ječas rakit, daddeke alma rubiča erit rakikættai; ja pappa galgga fastain dappat dam, gæst læ rubiš, sisa čieča bæivvai.

34. Ja go pappa gæčad rubiča dam čiččid bæive ja gavdna, atte i rubiš læk viddanam likest, ja atte i dat oidnu vuollegæbbun go dat æra likke, de galgga pappa gulatet su buttesen, ja son galgga bassat su biktasides, de læ son buttes.

35. Mutto jos rubiš viddana likest, maŋŋelgo son læ gulatuvvum buttesen,

36. ja pappa gæčad su ja gavdna, atte rubiš læ viddanam likest, de i galga pappa occat daid fiskis guolgaid; son læ buttesmættom.

37. Mutto jos rubiš læ nubbastuvakættai su čalmi oudast, ja jos læk šaddam čappis guolgak dasa, de læ rubiš buorranam; son læ buttes, ja pappa galgga gulatet su buttesen.

38. Ja go olbmast daihe nissonest læk šelggis girjek su rubmašes likest, vilggis, šelggis girjek,

39. ja go pappa dalle gæčad daid ja gavdna sin rubmaši likest šelggis girjid, guvggis, vilggis ivnest, de dat læ bohak*, mi læ ittaluvvam likest; daggar læ buttes.

* muttomlagaš ittalubme.

40. Ja go olmai massa vuovtaid su oaivestes, de son læ baljes; son læ buttes.

41. Ja go ouddabælde massa su vuovtaides, de læ son bællebaljes; son læ buttes.

42. Mutto go su baljes niekkebælest daihe su baljes gallobælest læ ruksislagaš vilggis gikse, de dat læ ittaluvve spittalvuotta su baljes niekkebælest daihe su baljes gallobælest.

43. Ja go pappa gæčad su ja gavdna, atte givse bottanæbme læ ruksislagaš vielggad su baljes niekkebælest daihe su baljes gallobælest, ovtahabmasaš spittalvuođain rubmaša likest,

44. de læ son spittalaš olmai, son læ buttesmættom; pappa galgga gulatet su buttesmættosen, su gikse læ su oaivest.

45. Ja dat spittalaš, gæst læ gikse, su biktasak galggek læt gaikoduvvum, ja su oaivve galgga læt rabas, ja son galgga gokčat skavčaides, ja son galgga čuorvvot: Buttesmættom, buttesmættom!

Esek. 24, 17. 22. Mik. 3, 7.

46. Buok daid beivid, go dat gikse læ su alde, galgga son læt buttesmættom; buttesmættom læ son, oktonessi galgga son assat, su orromsagje galgga læt sida olggobælde.

4 Mos. 5, 2 j. n. v. 12, 14.

47. Ja go biktasa alde læ spittalvuođa gikse, ullobiktas alde daihe lidnebiktas alde,

48. daihe čuoǯǯami alde daihe

gođđagi alde bællevasain daihe ulloin daihe nake alde daihe manikkenessi alde, mi læ rakaduvvum nakest,

49. ja gikse læ rudnislagaš daihe ruksislagaš biktasa alde daihe nake alde daihe čuoǥǥami alde daihe gođđagi alde daihe manikkessi nakkegavne alde, de dat læ spittalvuođa gikse, ja dat galgga gæčaduvvut papast.

50. Ja go pappa læ gæčadam givse, de galgga son sisadappat dam, man alde læ gikse, čieča bæivvai.

51. Ja go son dam čiččid bæive oaidna, atte gikse læ viddanam biktasa ala daihe čuoǥǥami ala daihe gođđagi ala daihe nake ala, manikkenessi ala, mi nakest rakaduvvuča, de læ gikse bahašlajag spittalvuotta; dat læ buttesmættom.

52. Ja olmuš galgga boalddet dam biktasa daihe daid čuoǥǥamid daihe gođđagid ulloin daihe bællevasain daihe maidikkenessi nakkegavnid, man alde dat gikse læ; dastgo dat læ bahašlajag spittalvuotta, dat galgga bolddujuvvut dolain.

53. Mutto go pappa gæčad dam ja gavdna, atte i gikse læk viddanam biktas ala daihe čuoǥǥami ala daihe gođđagi ala daihe manikkenessi nakkegavne ala,

54. de galgga pappa goččot, atte dat, man alde gikse læ, galgga bassujuvvut, ja son galgga fastain sisadappat dam čieča bæivvai.

55. Ja go pappa dam gæčad, maŋŋelgo dat giksai doppitallam baikke læ bassujuvvum, ja son gavdna, atte i gikse læk nubbastuttam su hames, mutto atte i gikse læk viddanamge, de dat læ buttesmættom, don galgak boalddet dam dolain; dat læ dam šlajast, mi borra ječas sisa jorgobællai daihe rievtes bællai.

56. Mutto go pappa gæčad dam ja gavdna, atte dat giksai doppitallam baikke læ guvgudam, maŋŋelgo dat læ bassujuvvum, de galgga son gaikkot dam erit biktasest daihe nakest daihe čuoǥǥamin daihe gođđagin.

57. Mutto jos dat ain oidnujuvvu biktas alde daihe čuoǥǥami alde daihe gođđagi alde daihe manikkenessi nakkegavne alde, de dat læ ittaluvve spittalvuotta: don galgak boalddet dolain dam, man alde gikse læ.

58. Mutto dat bivtas daihe dak čuoǥǥamak daihe dak gođđagak daihe miikkenessi nakkegavnid, mast gikse manna erit, go dat bassujuvvu, dat galgga fastain bassujuvvut, de dat læ buttes.

59. Dat læ laka spittalvuođa givse birra biktasa alde ulloin daihe bællevasain daihe čuoǥǥami alde daihe gođđagi alde daihe manikkenessi nakkegavne alde, dam birra, goas dat galgga gulatuvvut buttesen, ja goas buttesmættosen.

14. Kapittal.

Hærra mattata Mosesa spittalaǥai buttastusa birra ja oaffara birra sin oudast, 1—32, spittalvuođa birra viesoi alde ja dai buttastusa birra, 33—57.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja ja celki:

2. Dat galgga læt laka spittalaš olbmu birra su buttastusa bæive: Son galgga dolvvujuvvut papa lusa; Matt. 8, 4.

3. ja pappa galgga mannat sida olggobællai, ja go dalle pappa gæčad su ja gavdna, atte spittalvuođa gikse læ buorranam dam spittalaš olbmust,

4. de galgga pappa goččot, atte su oudast, gutte adda ječas buttestuvvut, galggek valddujuvvut guokte ælle buttes lodde ja sedermuorra ja karmesinruksis ullo ja isopa.

5. Ja pappa galgga goččot, atte dat nubbe lodde galgga njuvvu-

juvvut lairrelitte bagjelist, golgge čace bagjelist.

6. Ja son galgga valddet dam ælle lodde ja sedermuora ja dam karmesinruksis ullo ja isopa; ja son galgga buonjostet daid oktanaga daina elle loddin dam lodde varast, mi njuvvujuvvui dam golgge čace bagjelist.

7. Ja son galgga riškotet dam ala, gutte adda ječas buttestuvvut spittalvuođast, čieča gærde ja nuft buttestet su, ja son galgga luoittet dam ælle lodde girddet olgus mæce bagjel.

8. Ja dat, gutte adda ječas buttestuvvut, galgga bassat su biktasides ja erit rakit buok su vuovtaides ja lavggot ječas čacest, de læ son buttes, ja dastmaŋŋel oaʒʒo son mannat sisa sidi; daddeke galgga son orrot su goađes olggobælde čieča bæive,

9. ja dam čiččid bæive galgga son erit rakit buok su vuovtaides, su oaives ja su skavčaides ja su gulbmeguolgaides, ja buok su guolgaides galgga son erit rakit, ja son galgga bassat su biktasides ja lavggot su rubmašes čacest, de læ son buttes.

10. Ja dam gavcad bæive galgga son valddet guokte vierccalabba alma vigetaga ja ovta ovtajakkasaš njiŋŋelas labba alma vigetaga, ja golbma logadasa ovta efast fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren ja ovta loga* oljo.

* d. l. muttom golgge galvoi mitto.

11. Ja pappa, gutte buttesta, galgga ouddandivvot dam olbma, gutte adda ječas buttestuvvut, ja daid omid Hærra muođoi ouddi oktiboattem goađe uksaraige gurri.

12. Ja pappa galgga valddet dam nubbe vierccalabba ja buktet dam ouddan vælgge-oaffaren oktanaga doina olljo-logain, ja son galgga sugatallat daid sukkosin Hærra muođoi oudast.

13. Ja vierccalabbes galgga njuvvujuvvut dam baikest, gost suddo-oaffar ja boalddemoaffar njuvvujuvvu, dam basse baikest; dastgo nuftgo suddo-oaffar, nuft gulla vælgge-oaffar pappi, dat læ allabasse. 7, 6 j. n. v.

14. Ja pappa galgga valddet vælgge-oaffara varast, ja pappa galgga sikkot dam dam olgiš bæle bælljelasti, gutte adda ječas buttestuvvut, ja su olgiš bæle bælggai ja su olgiš bæle juolggebælggai.

15. Ja pappa galgga valddet dom olljologast ja golgatet su gurot giettasis.

16. Ja pappa galgga buonjostet su olgiš čučokes oljost, mi læ su gurot gieđast, ja son galgga riškotet oljost su suormaines čieča gærde Hærra muođoi ouddi.

17. Ja olljobacatasast, mi læ su gieđast, galgga pappa sikkot dam olbmu olgiš bæle bælljelasti, gutte adda ječas buttestuvvut, ja su olgiš bæle bælggai ja su olgiš juolggebælggai vælgge-oaffara vara bagjeli.

18. Ja dam, mi vela bacca dam oljost, mi læ papa gieđast, galgga son golgatet dam oaive ala, gutte adda ječas buttestuvvut. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast Hærra muođoi oudast.

19. Ja pappa galgga oaffaruššat suddo-oaffara ja dakkat soabatusa dam oudast, gutte adda ječas buttestuvvut su buttesmættomvuođastes; ja dastmaŋŋel galgga son njuovvat boalddemoaffara.

20. Ja pappa galgga oaffaruššat boalddemoaffara ja borramušoaffara altar ala, ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast, de læ son buttes.

21. Mutto jos son læ gæfhe, nuft atte sust i læk varre dasa, de galgga son valddet ovta vierccalabba vælgge-oaffaren sugatuvvum varas dakkam diti soabatusa su oudast ja ovta logadasa ovta efast

fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren ja ovta loga oljo
22. ja guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga, dađemielde go sust læ varre; ja nubbe galgga læt suddo-oaffaren, ja nubbe boalddemoaffaren. 5, 7; 12, 8.
23. Ja son galgga buktet daid ouddan su buttastusas gavcad bæive papa lusa, oktiboattem goađe uksaraige gurri Hærra muođoi ouddi.
24. Ja pappa galgga valddet vælgge-oaffara vierccalabba ja dom loga oljo, ja pappa galgga sugatallat daid sukkosin Hærra muođoi oudast.
25. Ja vælgge-oaffara vierccalabbes galgga njuvvujuvvut, ja pappa galgga valddet vælgge-oaffara varast ja sikkot dam olbmu olgiš bæle bælljelasti, gutte adda ječas buttestuvvut, ja su olgiš bæle bælggai ja su olgiš bæle juolggebælggai.
26. Ja pappa galgga golgatet oljost su gurot giettasis.
27. Ja pappa galgga riškotet su olgiš čučokines dam oljost, mi læ su gurot gieđast, čieča gærde Hærra muođoi ouddi.
28. Ja pappa galgga sikkot dam oljost, mi læ su gieđast, dam olbmu olgiš bæle bælljelasti, gutte adda ječas buttestuvvut, ja su olgiš bæle bælggai ja su olgiš bæle juolggebælggai dam baike bagjeli, goggo vælgge-oaffara varra læ.
29. Ja dam, mi vela bacca dam oljost, mi læ papa gieđast, galgga son golgatet dam olbmu oaive ala, gutte adda ječas buttestuvvut, dakkam diti soabatusa su oudast Hærra muođoi oudast.
30. Ja son galgga oaffaruššat nubbe turtelduvain daihe duvvačivgain, dain, maid sust læ varre oaffaruššat,
31. son galgga oaffaruššat daid, maid sust læ varre oaffaruššat, dam nubbe suddo-oaffaren ja dam nubbe boalddemoaffaren oktanaga borramušoaffarin; ja pappa galgga dakkat soabatusa dam oudast, gutte adda ječas buttestuvvut, Hærra muođoi oudast.
32. Dat læ laka dam birra, gæst læ spittalvuođa gikse, gæn varre i læk gallas su buttastussi.
33 Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:
34. Go di boattebetet Kanaan ædnam sisa, maid mon addam digjidi obmudakkan, ja mon divtam boattet spittalvuođa givse guđege vieso ala din oabmahaš ædnamest,
35. de galgga dat, gæsa viesso gulla, mannat dokko ja addet pappi dam diettevassi ja cælkket: Mu mielast orro læmen gikse vieso alde.
36. Ja pappa galgga goččot, atte viesso galgga gurrijuvvut, ouddalgo pappa boatta gæčadet givse, amas buok, mi læ vieso siste, šaddat buttesmættosen; ja dastmaŋŋel galgga pappa boattet gæčadam diti vieso.
37. Ja go son dalle gæčad givse ja gavdna, atte gikse læ vieso seinin, namalassi rudnislagaš daihe ruksislagaš gobek, ja dak oidnujek vuollegæbbun go sæidne,
38. de galgga pappa mannat viesost olgus vieso uksaraige gurri; ja son galgga gidda dappat vieso čieča bæivvai.
39. Ja pappa galgga boattet fastain dam čiččid bæive; ja go son dalle gæčad dam ja gavdna, atte gikse læ viddanam vieso seini ala,
40. de galgga pappa goččot, atte dak gæđgek, mai alde gikse læ, galggek erit gaikkujuvvut, ja balkestuvvut gavpuga olggobællai buttesmættom sagjai.
41. Ja viesso galgga faskujuvvut siskabæle birra buok, ja dat mođđe,

mi læ eritfaskujuvvum, galgga balkestuvvut gavpuga olggobællai buttesmættom sagjai.

42. Ja æra gæđgek galggek valddujuvvut ja bigjujuvvut sisa dai oudeb geđgi sagjai, ja æra lairre galgga valddujuvvut ja sikkujuvvut vieso bagjel.

43. Mutto jos gikse fastain boatta ja ittaluvva vieso alde, maŋŋelgo gæđgek læk olgus gaikkujuvvum, ja maŋŋelgo viesso læ faskujuvvum, ja maŋŋelgo dat læ bagjelsikkujuvvum,

44. de galgga pappa boattet, ja go son gæčad dam ja gavdna, atte gikse læ viddanam vieso ala, de læ bahašlajag spittalvuotta vieso alde; dat læ buttesmættom.

45. Ja de galgga viesso vuolasgaikkujuvvut, dam gæđgek ja dam muorrarakkanasak ja buok vieso lairre, ja dat galgga dolvvujuvvut gavpuga olggobællai buttesmættom sagjai.

46. Ja gutte manna vieso sisa buok dam aigest, go dat adnujuvvu dappagasast, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai,

47. ja gutte vælla dam vieso siste, galgga bassat su biktasides, ja gutte borra dam vieso siste, galgga bassat su biktasides.

48. Mutto go pappa boatta ja gæčad dam ja gavdna, atte i gikse læk viddanam vieso ala, maŋŋelgo viesso bagjelsikkujuvvui, de galgga pappa gulatet dam vieso buttesen; dastgo gikse læ buorranam.

49. Ja son galgga valddet, buttestam diti vieso, guokte lodde ja sedermuora ja karmesinruksis ullo ja isopa.

50. Ja son galgga njuovvat nubbe lodde lairrelitte bagjelist, golgge čace bagjelist.

51. Ja son galgga valddet sedermuora ja isopa ja dam karmesinruksis ullo ja dam ælle lodde ja buonjostet daid dam njuvvujuvvum lodde varast ja dam golgge čacest ja riškotet vieso ala čieča gærde.

52. Ja son galgga buttestet vieso lodde varain ja daina golgge čacin ja daina ælle loddin ja sedermuorain ja isopin ja daina karmesinruksis ulloin. 4. v.

53. De gálgga son luoittet dam ælle lodde girddet gavpuga olggobællai mæce mielde; ja son galgga dakkat soabatusa vieso óudast, de dat læ buttes.

54. Dat læ laka buoklagaš spittalvuođa givse birra ja rubiča birra

55. ja spittalvuođa birra biktasi alde ja viesoi alde

56. ja bottanemi birra ja sagŋaša birra ja šelggis girji birra,

57. addem diti mattatusa dam birra, goas mikkege læ buttesmættom, ja goas mikkege læ buttes. Dat læ laka spittalvuođa birra.

15. Kapittal.

Hærra adda lagaid daggar olbmai birra, gæin læ oaǯe golggam, 1—15, sin birra, gæi siebman manna sist erit, 16—18, nissoni birra, gæin læ mannosaš buttesmættomvuotta varragolggama diti, ja sin buttestume birra, 19—33.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

2. Sardno Israel manaidi ja cælkke sigjidi: Go guđeikkenessi rubmašest olgusmanna oaǯe golggam, de son læ buttesmættom su oaǯes golggama diti.

3. Ja dat læ su buttesmættomvuotta su oaǯe golggama aige: Juogo su rumaš olgusgolgatæǯǯa su oaǯe golggama, daihe su rumaš doalača su oaǯe golggama ruoktot, de dat læ su buttesmættomvuotta.

4. Juokke oađđemsagje, man alde dat vælla, gæst læ oaǯe golggam, galgga læt buttesmættom, ja buok dat, man alde son čokka, galgga læt buttesmættom.

5. Ja gutte guoska su oađđemsagjai, galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

6. Ja gutte čokkana mange ala, man alde dat čokka, gæst læ oaǯe golggam, son galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

7. Ja gutte guoska dam rubmaši, gæst læ oaǯe golggam, galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

8. Ja go dat, gæst læ oaǯe golggam, čolggada gænge ala, gutte læ buttes, de galgga dat bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

9. Ja juokke sadel, man alde dat ride, gæst læ oaǯe golggam, galgga læt buttesmættom.

10. Ja juokkehaš, gutte guoska masage dast, maid son adna vuoldes, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai, ja gutte dam guodda, galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

11. Ja juokkehaš, gæsa dat guoska, gæst læ oaǯe golggam, alma doidekættai su gieđaides čacest, galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

12. Ja lairrelitte, masa dat, gæst læ oaǯe golggam, guoska, galgga cuvkkijuvvut, ja juokke muorralitte galgga doiddujuvvut čacest.

13. Ja go dat, gæst læ oaǯe golggam, buttasmuvva su golggamestes, de galgga son lokkat aldsesis čieča bæive su buttastussasis ja bassat su biktasides ja lavggot su rubmašes golgge čacest; de læ son buttes.

14. Ja dam gavcad bæive galgga son valddet aldsesis guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga ja boattet Hærra muođoi ouddi oktiboattem goađe uksaraige gurri ja addet daid pappi. 12, 8.

15. Ja pappa galgga daid oaffarušsat, nubbe suddo-oaffaren ja nubbe boalddemoaffaren; ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast Hærra muođoi oudast ja buttestet su su oaǯe golggamest.

16. Ja go siebman olgusmanna gudege olbmast, de galgga son lavggot obba su rubmašes čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

17. Ja juokke bivtas ja juokke nakke, man ala siebman boatta, galgga bassujuvvut čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

18. Ja go olmai vælla nissona lutte, ja go siebman manna sust olgus, de galggaba soai lavggot ječaidæsga čacest ja læt buttesmættosak gidda ækked ragjai.

19. Ja go nissonest læ golggam, go su rubmaš ala golgga varra, de galgga son læt čieča bæive su mannosaš buttesmættomvuođas siste, ja juokkehaš, gutte guoska sudnji, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

20. Ja buok dat, man alde son vælla su mannosaš buttesmættomvuođas aige, galgga læt buttesmættom, ja buok dat, man alde son čokka, galgga læt buttesmættom.

21. Ja juokkehaš, gutte guoska su oađđemsagjai, galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

22. Ja juokkehaš, gutte guoska masage, man alde son čokka, galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

23. Ja jos guttege guoska masage, mi læ oađđemsaje alde daihe dam alde, man alde son čokka, de galgga son læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

24. Ja jos olmai vælla su lutte, ja su mannosaš buttesmættomvuotta boatta su ala, de galgga son læt buttesmættom čieča bæive, ja juokke oađđemsagje, man alde son vælla, galgga læt buttesmættom.

25. Ja go nissona varragolggam golgga ædnag beivid, ærrebgo dat læ su mannosaš buttesmættomvuođa aigge, daihe go sust læ golggam su mannosaš buttesmættomvuođas aige bagjel, de galgga son buok daid beivid, go su buttesmættomvuođa golggam bista, læt nuftgo su mannosaš buttesmættomvuođas beivid; son læ buttesmættom.

26. Juokke oađđemsagje, man alde son vælla buok daid beivid, go su golggam bista, galgga læt sudnji nuftgo su oađđemsagje su mannosaš buttesmættomvuođa siste, ja buok, man alde son čokka, galgga læt buttesmættom nuftgo su mannosaš buttesmættomvuođa aige. 20. v.

27. Ja juokkehaš, gutte dasa guoska, galgga læt buttesmættom, ja son galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

28. Mutto go son šadda buttesen su golggamestes, de galgga son lokkat aldsesis čieča bæive, ja datsmaŋŋel galgga son læt buttes.

29. Ja dam gavcad bæive galgga son valddet aldsesis guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga ja doalvvot daid papa lusa oktiboattem goađe uksararaige gurri. 14. v.

30. Ja pappa galgga oaffaruššat nubbe suddo-oaffaren ja nubbe boalddemoaffaren; ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast Hærra muođoi oudast ja buttestet su su buttesmættomvuođa golggamest.

31. Ja di galggabetet ærotet Israel manaid sin buttesmættomvuođast, amasek si jabmet sin buttesmættomvuođasek sisa, go si dakkek mu tabernakela buttesmættosen, mi læ gasko sin gaskast.

32. Dat læ laka dam birra, gæst læ oaže golggam, ja dam birra, gæst siebman olgusmanna, nuft atte son šadda buttesmættosen daggo bokte,

33. ja dam nissona birra, gutte læ su mannosaš buttesmættomvuođas siste, ja dam birra, gæst læ golggam, juogo son læžža olmai daihe nisson, ja daggar olbma birra, gutte vælla buttesmættom nissona lutte.

16. Kapittal.

Ibmel goččo, atte bajemuš pappa ovta gærde jagest galgga mannat sisa dam buok bassamus baikkai ja dakkat soabatusa ječas oudast ja albmuga oudast, 1—28; almug galgga dam bæive erinoamačet vuoledet ječas Ibmela ouddi ja vuoiŋadet buok bargost; dastgo dam bæive dakkujuvvu soabatus sin suddoi oudast, 29—34.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi, maŋŋelgo Arona barneguovtos læiga jabmam, go soai loaidasteiga ouddan Hærra muođoi ouddi ja jamiga. 10, 1 j. n. v.

2. Ja Hærra celki Mosesi: Sarno Aroni, du vielljasad, atte i son oažo juokke aige mannat sisa basse baikkai ouddalovddaga siskabællai arbmostuolo buotta, mi læ arka bagjelist, amas son jabmet; dastgo mon aigom almostattet ječčam balva siste arbmostuolo bagjelist. Ebr. 9, 7.

3. Daina galgga Aron mannat sisa basse baikkai, ovtain nuorra vuovsain suddo-oaffaren ja ovtain viercain boalddemoaffaren.

4. Son galgga garvvodet ovta basse lidne-vuoleldasgavte ja adnet lidne-alembiktasid su rubmašes alde ja boakkanastet ječas lidneboakkanin ja čadnat lidne-gappera

alas; dak læk basse biktasak, ja son galgga lavggot su rubmašes čacest ja garvvodet daid.

5. Ja Israel manai særvvegoddest galgga son valddet guokte bokka suddo-oaffaren ja ovta vierca boalddemoaffaren.

6. Ja Aron galgga ouddandoalvvot dam suddo-oaffarvuovsa, mi læ su oudast, ja son galgga dakkat soabatusa ječas oudast ja su viesos oudast. Ebr. 7, 27.

7. Ja son galgga valddet dam guokte bokka ja ouddandivvot daid Hærra muođoi ouddi oktiboattem goađe uksaraige guorast.

8. Ja Aron galgga suppit vuorbe dam guovte bokka birra, nubbe vuorbe Hærra diti ja nubbe vuorbe Asasel* diti.

* dat baha vuoigŋa.

9. Ja Aron galgga doalvvot dam bokka ouddan, man ala Hærra vuorbbe læ gaččam, ja oaffaruššat dam suddo-oaffaren.

10. Mutto dat bokka, man ala Asasel vuorbbe læ gaččam, galgga divvujuvvut ællenaga ouddan Hærra muođoi ouddi, vai dam bokte dakkujuvvu soabatus, ja vai dat dasto vuolgatuvvu Asaseli, dokko mæccai.

11. Ja Aron galgga ouddandivvot dam suddo-oaffarvuovsa, mi læ su oudast, ja dakkat soabatusa ječas oudast ja su viesos oudast; ja son galgga njuovvat dam suddo-oaffar vuovsa, mi læ su oudast.

12. Ja son galgga valddet dollalitte hilain dievva altarest Hærra muođoi oudast ja su gieđaides dievva njuvddujuvvum suovvasest njalggahajag galvoin, ja son galgga guoddet dam ouddaloavddaga siskabællai. 2 Mos. 30, 34. 35.

13. Ja son galgga bigjat suovvasa dola ala Hærra muođoi ouddi, nuft atte suovvasa balvva čiekka arbmostuolo, mi læ duođaštusa bagjelist, amas son jabmet. Alm. 5, 8.

14. Ja son galgga valddet vuovsa varast ja riškotet su suormaines arbmostuolo ouddabællai; ja son galgga riškotet čieča gærde arbmostuolo ouddi varast su suormaines. Ebr. 9, 13; 10, 4.

15. Ja son galgga njuovvat dam suddo-oaffarbokka, mi læ albmuga oudast, ja guoddet dam vara ouddaloavddaga siskabællai; ja son galgga dakkat dam varain, nuftgo son dagai vuovsa varain, ja riškotet dam arbmostuolo ala ja arbmostuolo ouddi.

16. Ja son galgga dakkat soabatusa basse baike oudast ja buttestet dam Israel manai duolvvadusain ja sin bagjelduolbmamin buok sin suddoi siste; ja nuft galgga son maidai dakkat oktiboattem gođin, mi orro sin lutte gasko sin duolvvadusai.

17. Ja i oktage olmuš galga læt oktiboattem goađe siste, go son manna sisa dakkam diti soabatusa basse baikest, ja gidda dassači go son manna olgus; ja son galgga dakkat soabatusa ječas oudast ja su viesos oudast ja obba Israel særvvegodde oudast. Ebr. 9, 7.

18. Ja son galgga mannat olgus altara lusa, mi læ Hærra muođoi oudast, ja dakkat soabatusa dam oudast; ja son galgga valddet vuovsa varast ja bokka varast ja sikkot altar čorvi ala birra buok.

19. Ja son galgga riškotet dam ala varast su suormaines čieča gærde, ja son galgga buttestet dam ja basotet dam Israel manai duolvvadusain.

20. Ja go son læ gærggam dakkamest soabatusa basse baike oudast ja oktiboattem goađe oudast ja altara oudast, de son galgga doalvvot dam ælle bokka ouddan.

21. Ja Aron galgga bigjat goabbašagaid su gieđaides dam ælle bokka oaive ala ja dovdastet dam bagjeli buok Israel manai værredagoid ja buok sin bagjelduolb-

mamid buok sin suddoi siste; ja son galgga bigjat daid bokka oaive ala ja vuolgatet dam olbma bokte, gutte čuoǯǯo garvesen, olgus mæccai.

22. Ja bokka galgga guoddet buok sin værredagoid bagjelistes dokko muttom avddem ædnami; ja son galgga luoittet bokka mæccai olgus.

23. De galgga Aron mannat oktiboattem goađe sisa ja eritnuollat aldes daid lidnebiktasid, maid son garvvodi bagjelasas, dallego son manai sisa basse baikkai, ja son galgga guođđet daid dasa.

24. Ja son galgga lavggot su rubmašes čacest basse baikest ja garvvodet su æra biktasides, ja son galgga mannat olgus ja oaffarušsat su boalddemoaffares ja albmuga boalddemoffara ja dakkat soabatusa ječas oudast ja albmuga oudast.

25. Ja son galgga boalddet suddo-oaffara buoide altar alde.

26. Ja dat, gutte luoitta dam bokka, mi læ Asasel varas, galgga bassat su biktasides ja lavggot su rubmašes čacest; ja dastmaŋŋel oaǯǯo son mannat sida sisa.

27. Ja suddo-oaffarvuoksa ja suddo-oaffarbokka, mai varra læ sisa guddujuvvum dakkam varas soabatusa basse baikest, galggaba dolvvujuvvut sida olggobællai, ja dai nakke ja dai bierggo ja dai gubmuk galggek dolain boldduJuvvut. 4, 11 j. n. v. 6, 23; 8, 17. Esek. 43, 21. Ebr. 13, 11 j. n. v.

28. Ja dat, gutte daid boaldda, galgga bassat su biktasides ja lavggot su rubmašes čacest; ja dastmaŋŋel oaǯǯo son mannat sida sisa.

29. Ja dat galgga læt digjidi agalaš lakan: Dam čiččid manost, dam logad bæive manost, galggabetet di vuoledet din sieloidædek* ja epet maidege bargoid dakkat. i ædnamest riegadam ige vieres, gutte orro gasko din gaskast.

23, 27. 4 Mos. 29, 7.

* borakættaivuođa ja æra mæralašvuođa bokte; Salm. 35, 13. Es. 58, 3. 5.

30. Dastgo dam bæive galgga dakkujuvvut soabatus din oudast din buttestam varas; buok din suddoinædek galggabetet di Hærra oudast šaddat buttesen.

31. Dat galgga læt digjidi allabasse sabbat, ja di galggabetet vuoledet din sieloidædek, — agalaš laka. 23, 32.

32. Ja pappa, gutte vuiddujuvvu, ja gæn gietta devddujuvvu doaimatet pappabalvvalusa su ačes sajest, galgga dakkat soabatusa; ja son galgga garvvodet daid lidnebiktasid, daid basse biktasid.

33. Ja son galgga dakkat soabatusa dam buok bassamus baike oudast ja dakkat soabatusa oktiboattem goađe oudast ja altara oudast ja dakkat soabatusa papai oudast ja obba dam čoagganam albmuga oudast.

34. Ja dat galgga læt digjidi agalaš lakan, atte soabatus dakkujuvvu Israel manai oudast buttastussan buok sin suddoin ovta gærde jagest. Ja son dagai, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

17. Kapittal.

Hærra goččo, atte Israel manak galggek mæcest vagjoledinæsek njuovvat buok sin spiridæsek tabernakel guorast ja buktet gitosoaffar dain Hærrai, 1—7, nuft maidai, atte buok boalddemoaffarak ja njuovvamoaffarak galggek buktujuvvut tabernakel lusa ja oaffarušsujuvvut dobbe, 8. 9, son gieldda borramest vara ja ješ jabmam daihe gaikoduvvum spiri bierggoid, 10—16.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Aroni ja su barnidi ja buok Israel manaidi ja cælke sigjidi: Dat læ, maid Hærra læ goččom ja cælkkam:

3. Juokke olbmai Israel viesost, gutte njuovva vuovsa daihe savca daihe gaica sidast, daihe gutte njuovva daid sida olggobælde

4. ja i doalvo daid ouddan oktiboattem goađe uksaraige lusa buktem varas Hærrai oaffara Hærra tabernakela ouddabælde, dam olbmai galgga varravikke lokkujuvvut, son læ golgatam varaid, ja dat olmai galgga erithævatuvvut su albmuges gaskast,

5. vai Israel manak dolvuše sin njuovvamspiridæsek ouddan, maid si lavvijek njuovvat sieivva mæcest, vai si dolvuše daid ouddan Hærra lusa oktiboattem goađe uksaraige lusa, papa lusa; ja si galggek buktet gitosoaffarid dain Hærrai.

6. Ja pappa galgga riškotet vara Hærra altara ala oktiboattem goađe uksaraige guorast, ja son galgga boalddet buoide buoredokkalaš haggjan Hærrai.

7. Ja æi si galga šatan æmbo oaffaruššat sin njuovvamoaffaridesek daidi baha vuoiŋaidi, maiguim si furrušek. Dat galgga læt sigjidi agalaš lakan sin sokkagoddidæsek čađa.

2 Mos. 34, 15. 3 Mos. 20, 5. 6.

8. Ja don galgak cælkket sigjidi: Juokke olmai Israel viesost daihe dain vierrasin, gæk orruk gasko sin gaskast, gutte oaffaruššа boalddemoaffara daihe njuovvámoaffara

9. ja i doalvo dam ouddan oktiboattem goađe uksaraige lusa oaffaruššat dam Hærrai, dat olmai galgga erithævatuvvut su albmugestes.

5 Mos. 12, 5 j. n. v. 13 j. n. v.

10. Ja go guttegeikkenessi Israel viesost daihe dain vierrasin, gæk orruk gasko sin gaskast, borra maidege varaid, de aigom mon bigjat mu muođoidam dam vuostai, gutte borra varaid, ja mon aigom erithævatet su buok su albmuges gaskast;

3, 17.

11. dastgo biergo siello læ vara siste, ja mon læm addam dam diggjidi altar ala dakkat soabatusa din sieloi oudast; dastgo varra dat læ, mi dakka soabatusa daggo bokte, atte dat læ siello.

1 Mos. 9, 4. 5 Mos. 12, 23. Ebr. 9, 22.

12. Damditi læm mon cælkkam Israel manaidi: I oktage dist galga borrat vara, ja dat vieres, gutte orro gasko din gaskast, i galga borrat vara.

13. Ja go gutteikkenessi Israel manain daihe dain vierrasin, gæk orruk gasko sin gaskast, godda bivdost mæccespiri daihe lodde, mi oaǯǯo borrujuvvut, de galgga son olgus golgatet dam vara ja gokčat dam ædnamin;

14. dastgo varra læ buok biergo siello daggo bokte, atte siello læ dam siste; damditi celkkim mon Israel manaidi: Epet di galga borrat guđeikkenessi biergo vara, dastgo varra læ buok biergo seillo; juokkehaš, gutte dam borra, galgga erithævatuvvut.

1 Mos. 9, 4. 3 Mos. 3, 17; 7, 27.

15. Ja juokkehaš, gutte borra guđege ješjabmam daihe gaikoduvvum spiri, juogo son læǯǯa ædnamest riegadam daihe vieres, son galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai; de son læ buttes.

11, 40.

16. Jos son i basa su biktasides ja i lavgo su rubmašes, de galgga son guoddet su værredagos.

18. Kapittal.

Ibmel gieldda Israela vagjolæmest bakeni lakai, mutto goččo sin vagjolet su bakkomides mielde, 1—5, gieldda sist rumašlaš ovtastællema sin lagamuš fulkidæsekguim, 6—17, gieldda sin valddemest guokte oabača naittusi, vælla-

mest buttesmættom nissona lutte daihe sin lagamuǯasek aka lutte; gieldda sin oaffaruššamest Moloki, dakkamest lundolašmættom nuoskevuođaid, 18—23, nævvo sin bataret buok daggar fastevuođain erit, 24—30.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celkki:
2. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Mon læm Hærra, din Ibmel.
3. Epet di galga dakkat dam mielde, mi dakkujuvvu Egypten ædnamest, gost di asaidek, ja epet di galga dakkat dam mielde, mi dakkujuvvu Kanaan ædnamest, gosa mon aigom din doalvvot, ja epet di galga vagjolet sin vieroi mielde.
4. Di galggabetet dakkat mu bakkomi mielde, ja di galggabetet doallat mu lagaid, nuft atte di vagjolepet dai siste; mon læm Hærra, din Ibmel.
5. Ja di galggabetet doallat mu lagaid ja mu bakkomid, mai mielde olmuš galgga dakkat ja ællet dai bokte; mon læm Hærra.
Neh. 9, 29. Esek. 20, 11. Rom. 10, 5.
6. I gutteikkenessi galga lakkanet guttige su lagas fulkines rappam varas dam hæppadid; mon læm Hærra.
7. Du ačad hæppadid, namalassi du ædnad hæppadid, ik don galga rappat: son læ du ædne, ik don galga rappat su hæppadid.
1 Mos. 19, 33. Esek. 22, 10.
8. Du ačad aka hæppadid ik don galga rappat; dak læk du ačad hæppadak. 20, 11. 1 Mos. 35, 22. 5 Mos. 22, 30; 27, 20. 2 Sam. 16, 22. 1 Kor. 5, 1.
9. Du oabad hæppadid, juogo son læǯǯa du ačad nieidda daihe du ædnad nieidda, juogo son læǯǯa riegadam sidast daihe riegadam olggon, su hæppadid ik don galga rappat.
20, 17. 2 Sam. 13, 14. Esek. 22, 11.
10. Du barnad nieida daihe du nieidad nieida hæppadid, sin hæppadid ik don galga rappat; dastgo dak læk du hæppadak.
11. Du ædnebælad nieida hæppadid, gutte læ sakkanattum du ačest, son læ du oabba, ik don galga rappat su hæppadid.
12. Du ačad oaba hæppadid ik don galga rappat; son læ du ačad lagas fuolkke.
13. Du ædnad oaba hæppadid ik don galga rappat; dastgo son læ du ædnad lagas fuolkke.
14. Du ačad vielja hæppadid ik don galga rappat, su akkai ik don galga lakkanet; son læ du ačad vielja akka. 20, 20.
15. Du maŋad hæppadid ik don galga rappat; son læ du maŋŋe, ik don galga rappat su hæppadid. 1 Mos. 38, 18. Esek. 22, 11.
16. Du vieljad aka hæppadid ik don galga rappat; dak læk du vieljad hæppadak.
20, 21. Mark. 6, 18.
17. Ovta nissona ja su niéida hæppadid ik don galga rappat; su barne nieida daihe su nieida nieida ik don galga valddet, nuft atte don rabak su hæppadid; si læk lagas fulkičak, dat læ fastevuotta.
20, 14.
18. Ja nissona oktanaga su oabain ik don galga valddet akkan, nuft atte don dagak dam lolišen, go don rabak dom hæppadid oktanaga dam hæppadiguim, go son læ ain ællemen.
19. Ja nissoni, gutte læ buttesmættom su mannosaš rašševuođastes, ik don galga lakkanet, nuft atte don rabak su hæppadid.
20, 18.
20. Ja du lagamuǯad aka lutte ik don galga vællat, nuft atte don šaddak buttesmættosen su bokte.
20, 10. 2 Sam. 11, 4; 12, 9.
21. Ja du nalest ik don galga addet guđege dokko diktem diti su mannat dola čađa Moloka* diti, ja ik don galga æppebasotet du Ibmelad nama; mon læm Hærra.

*Ammonitalaǯai æppe-ibmel, gæn gudnen manak bolddujuvvujegje; 20, 2. 5 Mos. 18, 10. 2 Gon. 23, 10. Jer. 7, 31; 32, 35.

22. Ja dievddobæle lutte ik don galga vællat, nuftgo olmai vælla nissona lutte; dat læ fastevuotta.
2, 13. Rom. 1, 17. 1 Kor. 6, 9.

23. Ja ik don galga sækkanaddat guđinge omin, nuft atte don duolvvaduvvuk dam bokte; ja nisson-olmuš i galga adnet maidege dakkamušaid guđinge omin sækkanaddam varas; dat læ fastevuotta.
20, 15 j. n. v.
2 Mos. 22, 19. 5 Mos. 27, 21.

24. Allet duolvvad ječaidædek mange bokte dain ašin! Dastgo buok daggarvuođai bokte læk dak bakenak, gæid mon olgus ajam din muođoi oudast, duolvvadam ječaidæsek,

25. ja ænam duolvvaduvvui, ja mon ocatalam dam værredago dam ala, ja ænam olgus čolle su assides.

26. Ja di galggabetet doallat mu lagaid ja mu bakkomid ja epet dakkat guđege buok dain fastevuođain, i dat ædnamest riegadam ige dat vieres, gutte orro gasko din gaskast

27. (dastgo buok daid fastevuođaid læk ædnama assek, gæk læk din ouddal, dakkam, ja ænam læ duolvvaduvvum),

28. amas ænam din olgus čollit, go di dam duolvvadepet, nuftgo dat olgus čolle dam albmuga, mi læ din ouddal.

29. Dastgo juokkehaš, gutte dakka guđege buok dain fastevuođain, dak, gæk dakkek daggarvuođaid, galggek erithævatuvvut sin albmugæsek gaskast.

30. De galggabetet di dalle vuttivalddet, maid mon datom vuttivalddujuvvut, nuft atte epet di daga guđege mielde dain fastes vieroin, mak læk adnujuvvum din ouddal, ja epet duolvvad ječaidædek dai bokte; mon læm Hærra, din Ibmel.
19, 37; 20, 8. 22.

19. Kapittal.

Hærra goččo Israel manaid læt bassen, gudnijattet vanhemidesek, doallat sabbatid, bataret æppe-ibmelbalvvalusast, 1—4, mænnodet riekta gitosoaffariguim, 5—8, muittet vaivaš olbmuid bældo čuopadedin, 9. 10, gieldda suoladæmest daihe guđege lakai mænnodæmest betolaǯat, vanhurskesmættoset daihe rakismættoset, mutto goččo rakistet lagamuǯas nuftgo ješ ječas, 11—18, gieldda okti sægotæmest sierrašlajag dingaid, 19, vællamest æra olbmu balvvalægjenissona lutte, 20—22, gieldda borramest muorai šaddoid ouddal viđad jage, 23—25, gieldda borramest vara, goččo bataret einostæmest, noaiddevuođast ja æra bakenlaš vieroin, 26—31, goččo gudnijattet daid vuorrasid, 32, rakistet vierroolbmu ja dakkat vuoigga gavpest ja mænnodæmest, 33—37.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno obba Israel manai særvvegoddai ja cælke sigjidi: Di galggabetet læt basek; dastgo mon, Hærra, din Ibmel, læm basse.
11, 44. 45.

3. Di galggabetet ballat, ješ gutteg su ædnestes ja su ačestes, ja di galggabetet doallat mu sabbatid; mon læm Hærra, din Ibmel.
2 Mos. 20, 12. Sir. 3, 7.
2 Mos. 20, 8 j. n. v. 31, 13.

4. Epet di galga jorggalet ječaidædek æppe-ibmeli bællai ja epet dakkat aldsesædek leikkijuvvum ibmelid; mon læm Hærra, din Ibmel.
2 Mos. 20, 3-5. 23.

5. Ja go di aiggobetet oaffaruššat gitosoaffara Hærrai, de di galggabetet oaffaruššat dam, nuft atte di šaddabetet buoredokkalaǯǯan.
7, 11 j. n. v.

6. Dam bæive, go di oaffaruššabetet dam, galgga dat borrujuvvut, ja dam nubbe bæive; mutto mi guđđujuvvu dam goalmad bæivvai, dat galgga bolddujuvvut dolain.

7. Jos dat borrujuvvu dam goalmad bæive, de dat læ fastevuotta; i dat šadda buoredokkalaǯǯan.

8. Ja gutte dam borra, galgga

guoddet su værredagos, dastgo mi Hærrai læ basotuvvum, dam læ son æppebasotam; ja dat olmuš galgga erithævatuvvut su albmugestes.

9. Ja go di čokkebetet din ædnamædek šaddoid, de ik don galga aibas visut čokkit du bældod šaddoid, ja ik don galga adnet maŋŋelčoaggema du šaddoinad,
23, 22. 5 Mos. 24, 19 j. n. v. Rut. 2, 2 j. n. v.

10. ja ik don galga adnet maŋŋelčoaggema du vidnegardestad ja ik bajasčoagget daid murjid, mak læk vuolasgaččam du vidnegardest; don galgak diktet daid baccet vaivašš olbmui ja vierro olbmui; mon læm Hærra, din Ibmel.

11. Epet di galga suoladet, ja epet di galga gielestet, ja i oktage dist galga mænnodet betolašat su lagamušas vuostai.
2 Mos. 20, 15. 16. Ef. 4, 25. 28. Kol. 3, 9. 1 Tess. 4, 6.

12. Ja epet di galga verid vuordnot mu nama bokte, nuft atte don æppebasotak du Ibmelad nama; mon læm Hærra.
2 Mos. 20, 7.

13. Ik don galga vækkavaldin eritvalddet du lagamušastad maidege ja ik rievedet; ik don galga diktet bæivve-balkolaša barggobalka orrot ija bagjel luttad gidda iđđed ragjai.
5 Mos. 24, 14 j. n. v. Jer. 22, 13. Sir. 34, 23. Tob. 4, 19. Jak. 5, 4.

14. Ik don galga garrodet bæljetæme, ja ik don galga bigjat joraldaga čuovgatæme ouddi, mutto don galgak ballat du Ibmelestad; mon læm Hærra. 5 Mos. 27, 18.

15. Epet di galga verid dakkat duomost; ik don galga gæččat hæjos olbmu hame bællai ja ik dakkat gudne vægalaš olbmu personi; don galgak dubmit du lagamušad vanhurskesvuođain.
2 Mos. 23, 3. 5 Mos. 1, 17; 16, 19. Sanel. 24, 13 j. n. v.

16. Ik don galga birra vaššet sælgebælde sardnon du albmugad gaskast, ik don galga bivddet du lagamušad hæga; mon læm Hærra.
Salm. 15, 3; 50, 20. Jer. 9, 8. Esek. 22, 9.

17. Ik don galga vašotet du vieljad vaimostad, mutto don galgak cuigodet du lagamušad, amad don guoddet suddo su diti.
1 Joh. 2, 11; 3, 15. Matt. 18, 15. Luk. 17, 3.

18. Ik don galga ječad mavsatet ja ik adnet moare du albmugad manai vuostai, mutto don galgak rakistet du lagamušad nuftgo ješječad; mon læm Hærra.
Matt. 5, 43 j. n. v. 22, 39. Rom. 12, 19; 13, 9. Gal. 5, 14.

19. Di galggabetet doallat mu lagaid: Du omidad gaskast ik don galga diktet guokte šlaja okti sækkanaddat; du bældod ik don galga gilvvet guovtelagaš siebmaniguim, ja biktasak, mak læk gođđujuvvum guovte šlajast, æi galga boattet du ala. 5 Mos. 22, 9. 11.

20. Ja go muttom olmai vælla muttom nissona lutte ja sækkanadda suina, ja son læ balvvalægje nisson, gutte læ gilhaduvvum muttom olbmast, mutto i son læk luovos ostujuvvum daihe oššom su frigjavuođas, de galgga bagadus dakkujuvvut, mutto æba soai galga jametuvvut, dainago i son læm luovos luittujuvvum.

21. Mutto son galgga ouddanbuktet su vælgge-oaffares Hærra ouddi oktiboattem goađe uksaraige gurri, ovta vierca vælgge-oaffaren.

22. Ja pappa galgga dakkat soabatusa su oudast vælgge-oaffar viercain Hærra muođoi oudast, su suddo diti, maina son læ suddodam; de son oaššo andagassi addujume su suddos oudast, maina son læ suddodam.

23. Ja go di boattebetet ædnama sisa ja gilvvebetet buoklagaš šaddomuoraid, de di galggabetet adnet dai šaddoid nuftgo ouddalikken; golbma jage galggek dak ad-

nujuvvut dist nuftgo birračuopakættajen, æi dak galga borrujuvvüt,

24. ja njæljad jagest galggek buok dai šaddok læt basotuvvum illobasidi Hærrai,

25. ja viđad jagest oaǯǯobetet di borrat dai šaddoid, — vai dak, maid dak šaddadek, mataše lassanet digjidi; mon læm Hærra, din Ibmel.

26. Epet di galga borrat maidege oktan varain. Epet di galga mænnodet mærkka-čilggidemin daihe einostemin balvain.

3, 17. 5 Mos. 18, 10 j. n. v. 2 Gon. 21, 6 j. n. v.

27. Epet di galga birrajevddit din vuovtaidædek ravdaid; ikge don galga billestet du skavčaidad ravdaid.

28. Epet di galga dakkat havvesarje din oaǯǯasædek jabmam olbmu diti, ja epet di galga bigjat boaldetuvvum čalamærkaid aladek; mon læm Hærra. 5 Mos. 14, 1.

29. Ik don galga æppebasotet du nieidad diktem bokte su dakkat fuorravuođaid, amas ænam dakkat fuorravuođaid, ja ænam šaddat dievva hæpadlašvuođain.

30. Mu sabbatid galggabetet di doallat, ja mu basse baikest galggabetet di ballat; mon læm Hærra, 3. v.

31. Epet di galga jorggalet ječaidædek jabmi manidegji bællai, ja epet di galga mannat dokko diettes olbmai lusa, nuft atte di duolvvadepet ječaidædek sin bokte; mon læm Hærra, din Ibmel.

20, 6. 27. 1 Sam. 28, 7 j. n. v. Es. 8, 19.

32. Čurggis vuovtai oudast galgak don čuoǯǯelet, ja don galgak gudnijattet vuorrasa, ja don galgak ballat du Ibmelestad; mon læm Hærra. Sir. 8, 7. 1 Tim. 5, 1 j. n. v.

33. Ja go vierro olmuš orro du lutte din ædnamest, de epet di galga su givsedet;

2 Mos. 22, 21; 23, 9.

34. nuftgo ædnamest riegadam olmuš din gaskast galgga dat vierro olmuš, gutte orro din lutte, læt digjidi, ja don galgak rakistet su nuftgo ješ ječad, dastgo di lepet ječa læmaš vierrasak Egypten ædnamest; mon læm Hærra, din Ibmel.

35. Epet di galga dakkat verid duomost, gukkodaga mittost, viekkagest daihe litte-mittost.

36. Rievtes vævtaid, rievtes væktageđgid, rievtes efa ja rievtes hinna galggabetet di adnet; mon læm Hærra, din Ibmel, gutte dolvvum din olgus Egypten ædnamest.

5 Mos. 25, 13 j. n. v. Sanel. 11, 1; 16, 11; 20, 10. Mik. 6, 10. 11.

37. Ja di galggabetet vuttivalddet buok mu lagaid ja buok mu bakkomid ja doallat daid; mon læm Hærra. 18, 30.

20. Kapittal.

Hærra dieđeta daid rangaštusaid, mak galggek sigjidi dapatuvvat, gæk dakkek æppe-ibmelbalvvalusa Molokin daihe jorggalek ječaidæsek jabmi manidegji ja ditti bællai, 1—7, garrodek vanhemidesek daihe dakkek mangelagaš nuoskevuođa, 8—21; son nævvo gulolašvutti ja bataret bakeni vieroin, dakkat erotusa buttes ja nuoskes spiri gaski, ja goččo gæđgadet jabmi manidegjid ja dittid, 22—27.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Ja don galgak cælkket Israel manaidi: Gutteikkenessi Israel manain daihe dain vierrasin, guđek orruk Israel siste, gutte dokko adda guđege su nalestes Moloki, galgga jametuvvut; ædnama almug galgga gæđgadet su. 18, 21.

3. Mon aigom bigjat mu muođoidam dam olbma vuostai, ja mon aigom su erithævatet su albmuges gaskast, dainago son dokko addi su nalestes Moloki duolvvadam diti mu basse baike ja æppe-basotam diti mu basse nama.

4. Ja jos ædnama almug dappa su čalmides dam olbma harrai, go son dokko adda su nalestes Moloki, nuft atte æi si rangašt su jabmemin,

5. de mon aigom bigjat mu muođoidam dam olbma vuostai ja su soga vuostai, ja su ja sin buokaid, guđek su čuvvuk furrušedin Molokin, aigom mon erithævatet sin albmuga gaskast.

6. Ja go guttege jorggala ječas jabmi manidegji ja diettes olbmai bællai, nuft atte son furruša singuim særvalagai, de mon aigom bigjat mu muođoidam dam olbma vuostai, ja mon aigom erithævatet su su albmugestes. 19, 31. 5 Mos. 18, 10 j. n. v.

7. Di galggabetet basotet ječaidædek ja læt basek; dastgo mon læm Hærra, din Ibmel. 11, 44. 45; 19, 2.

8. Ja di galggabetet vuttivalddet mu lagaid ja doallat daid; mon læm Hærra, gutte basotam din. 19,37.

9. Dastgo juokkehaš, gutte garrod su ačes daihe su ædnes, galgga jametuvvut; su ačes ja su ædnes læ son garrodam, su varra lekus su bagjelist! 2 Mos. 21, 17. 5 Mos. 27, 16. Sanel. 20,20; 30, 17.

10. Ja go muttom olmai furruša nubbe olbma akain, go son furruša su lagamuǯas akain, de galgga sikke fuorra-olmai ja fuorranisson jametuvvut. 18, 20. 2 Mos. 20, 14. 5 Mos. 22, 22. Matt. 5, 27. Joh. 8, 5.

11. Ja go muttom olmai vælla su ačes aka lutte, de læ son rappam su ačes hæppadid; soai galggaba goabbašagak jametuvvut, sodno varra lekus sodno bagjelist! 18, 8.

12. Ja go muttom olmai vælla su maŋes lutte, de galggaba soai goabbašagak jametuvvut; soai læba dakkam fastevuođa, sodno varra lekus sodno bagjelist! 18, 15.

13. Ja go muttom olmai vælla dievddobæle lutte, nuftgo olmai vælla nisson lutte, de læba soai goabbašagak dakkam fastevuođa; soai galggaba jametuvvut, sodno varra lekus sodno bagjelist! 18, 22.

14. Ja go muttom olmai valdda muttom nissona oktanaga su ednin, de dat læ hæpadlašvuotta; sikke son ja soai galggaba bolddujuvvut dolain, ja i galga mikkege hæpadlašvuođaid læt din gaskast. 18, 17.

15. Ja olmai, gutte sækkanadda omin, galgga jametuvvut, ja dam oame galggabetet di goddet. 18, 23.

16. Ja go muttom nisson boatta lakka guđege oabmai daina sækkanaddam diti, de galgak don goddet sikke nissona ja oame; soai galggaba jametuvvut, sodno varra lekus sodno bagjelist!

17. Ja go muttom olmai valdda su oabas, su ačes nieida daihe su ædnes nieida, ja oaidna su hæppadid, ja son* oaidna su hæppadid, de dat læ hæpadlašvuotta, ja soai galggaba erithævatuvvut sodno albmugæsga manai čalmi oudast; son læ rappam su oabas hæppadid, son galgga guoddet su værredagos. * nisson. 18, 9. 5 Mos. 27, 22.

18. Ja go muttom olmai vælla muttom nissona lutte, gæst læ su mannosaš buttesmættomvuotta, ja rappa su hæppadid, de son læ rappam su agjaga, ja son* læ rappam su varas agjaga; ja soai galggaba goabbašagak erithævatuvvut sodno albmugestesga. * nisson. 18, 19.

19. Ja du ædnad oaba daihe du ačad oaba hæppadid ik don galga rappat; dastgo daggar olmuš rappa su lagas sogalaǯas, soai galggaba guoddet sodno værredagosga. 18, 12. 13.

20. Ja go muttom olmai vælla su ačes vielja aka lutte, de læ son rappam su ačes vielja hæppadid; soai galggaba guoddet sodno

suddosga, soai galggaba jabmet manatæbmen. 18, 14.

21. Ja go muttom olmai valdda su vieljas aka, de dat læ fastevuotta; son læ rappam su vieljas hæppadid, soai galggaba læt manatæbmen. 18, 16.

22. Di galggabetet vuttivalddet buok mu lagaid ja buok mu bakkomid ja doallat daid, amas dat ænam olgus čollit din, man sisa mon aigom doalvvot din, vai di orrobetet dam siste, 19, 37; 18, 28.

23. ja epet di galga vagjolet dam albmuga vieroi mielde, maid mon olgus ajam din muođoi oudast; dastgo buok dam læk si dakkam, ja mon fastašim sin,

24. ja mon celkkim digjidi: Di galggabetet valddet sin ædnama oabmenædek, ja mon aigom addet digjidi dam obmudakkan, daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga; mon læm Hærra, din Ibmel, gutte læm ærotam din albmugin. 2 Mos. 3, 8. 1 Gon. 8, 53.

25. Ja di galggabetet dakkat ērotusa dai buttes ja dai buttesmættom spiri gaski ja dai buttes ja dai buttesmættom loddi gaski; ja epet di galga dakkat din sieloidædek fasten dai njæljejuolgag spiri bokte daihe dai loddi bokte daihe dai njoammoi bokte ædnam alde, maid mon læm eritærotam digjidi, vai di galggabetet adnet daid buttesmættosen. 11, 2 j. n. v.

26. Ja di galggabetet læt munji basek, dastgo mon, Hærra, læm basse, ja mon læm ærotam din albmugin, vai di gulašeidek munji. 11, 44 j. n. v. 2 Mos. 19, 5.

27. Ja go olbma daihe nisson siste læ jabmi manidægje vuoigŋa daihe noaidesdiette vuoigŋa, de galggek si jametuvvut; si galggek gæđgaduvvut, sin varra lekus sin bagjelist! 6. v.

21. Kapittal.

Hærra adda lagaid papai gævatæme birra jabmi harrai, sin naitusdile birra ja sin nieidai birra, go si furrušek, 1—15. I oktage, gæst læ mikkege vigid su rubmašestes, oaǯo doaimatet oaffarušsama daihe æra balvvalusa basse baikest, mutto oaǯǯo almake niktit su oases oaffarin, 16—24.

1. Ja Hærra celki Mosesi: Sarno papaidi, Arona barnidi, ja cælke sigjidi: Pappa i galga dakkat ječas buttesmættosen su albmuges gaskast lika bokte, Esek. 44, 25.

2. ærrebgo su lagamuš sogas bokte, su ædnes bokte ja su ačes bokte ja su barnes bokte ja su nieidas bokte ja su vieljas bokte

3. ja su naittalkættes oabas bokte, gutte læ su lagas fuolkke ja i læk læmaš guđege olbma akka; su bokte oaǯǯo son dakkat ječas buttesmættosen.

4. I son galga dakkat ječas buttesmættosen nuftgo boadnja su albmuges siste, nuft atte son æppebasota ječas.

5. Æi si galga dakkat guđege baike sin oaivestæsek baljesen, ja æi eritčuoppat sin skavčaidæsek ravdaid ja æi dakkat havvesarje sin oaǯǯasæsek. 19, 27 j. n. v. Esek. 44, 20.

6. Si galggek læt sin Ibmelasasek basek, ja æi si galga æppebasotet sin Ibmelæsek nama; dastgo si ouddanguddek Hærra dollaoaffarid, sin Ibmelæsek borramuša, damditi galggek si læt basek.

7. Ovta fuorranissona daihe ovta, gutte læ hæppašuttujuvvum, æi si galga valddet, ja ovta nissona, gutte læ hilggujuvvum su boadnjastes, æi si galga valddet; dastgo pappa læ basse su Ibmeles oudast. Esek. 44, 22.

8. Ja don galgak adnet su bassen; dastgo son ouddanguodda du Ibmela borramuša; son galgga læt dudnji basse, dastgo mon, Hærra, gutte basotam din, læm basse. 19, 2.

9. Ja go guđege papa nieidda æppebasota ječas dakkam bokte fuorravuođa, de son æppebasota

su aces; son galgga bolddujuvvut dolain.

10. Ja dat, gutte læ bajemuš pappa su vieljaides gaskast, gæn oaive ala vuoiddamolljo læ golgatuvvum, ja gæn gietta læ devddujuvvum garvvodam varas biktasid, son i galga rakit su oaives ja i gaikodet su biktasides.
2 Mos. 28, 41. 3 Mos. 8, 12; 10, 6.

11. Ja i son galga boattet gudegeikkenessi lika lusa; i su aces bokte ige su ædnes bokte galga son dakkat jecas buttesmættosen.

12. Ja basse baikest i son galga mannat olgus ja i æppebasotet su Ibmeles basse baike; dastgo vihatus su Ibmel vuoiddamoljo bokte læ su alde; mon læm Hærra.
10, 7.

13. Ja son galgga valddet buttes nieida akkan;

14. ovta læska daihe ovta hilggujuvvum daihe ovta hæppašuttujuvvum daihe ovta fuorranissona, daid i son galga valddet, mutto ovta buttes nieida su albmugestes galgga son valddet akkan. 7. v.

15. I son galga æppebasotet su nales su albmuges gaskast; dastgo mon læm Hærra, gutte basotam su.

16. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

17. Sarno Aroni ja cælke: Olmai du nalest dam sogain, gæst læ vikke, i galga loaidastet ouddan ouddanguoddem varas su Ibmeles borramuša; 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 6. 7.

18. dastgo i oktage olmai, gæst læ vikke, galga loaidastet ouddan, i daggar olmai, gutte læ cuovgatæbme daihe skierbma, daihe gæn muodoin læ vikke, daihe muttom, gæst læ okta latto ila stuores,

19. daihe daggar olmai, gæst læ vikke juolgest daihe vikke giedast,

20. daihe guvrrecielgag daihe urbmogaš daihe daggar, gæst læ vilggis dieiggam su calmestes, daihe gæst læ saŋaš daihe idatak, daihe gæn guolak læk cuvkkijuvvum.

21. I oktage olmai, gæst læ vikke, Arona, papa, nalest galga loaidastet ouddan ouddanguoddem varas Hærra dolla-oaffarid; sust læ vikke, i son galga loaidastet ouddan ouddanguoddem varas su Ibmeles borramuša.

22. Almake son oažžo borrat su Ibmeles borramuša, sikke dain allabasse omin ja dain basse omin.

23. Dušše i son galga boattet ouddaloavddaga lusa ige loaidastet ouddan altar lusa, dainago sust læ vikke; ja i son galga æppebasotet mu basse baikid, dastgo mon læm Hærra, gutte basotam daid.

24. Ja Moses sarnoi dam Aroni ja su barnidi ja buok Israel manaidi.

22. Kapittal.

Hærra gieldda papaid borramest oaffarin, nuft gukka go si læk buttesmættomak, 1—9, oapata, gæk æraid ožžuk borrat dain, ja gæk æi, 10—16, gieldda oaffaruššamest dam, mast læ mikkege vigid, 17—25, adda dasa vela muttom æra mærredemid oaffari harrai, 26—30, ja ravve su bakkomides doallat, 31—33.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Aroni ja su barnidi ja cælke, atte si galggek adnet jecaidæsek Israel manai basse addaldagain erit, maid si basotek munji, ja æi æppebasotet mu basse nama; mon læm Hærra.

3. Cælke sigjidi: Juokkehaš din sogaidædek cada buok din nalestædek, gutte boatta lakka daidi basse addaldagaidi, maid Israel manak basotek Hærrai, dallego su buttesmættomvuotta læ su alde, dat siello galgga erit hævatuvvut mu muodoi oudast; mon læm Hærra.

4. Juokkehaš Arona nalest, gutte læ spittalaš, daihe gæst læ

golggam, i galga borrat dain basse addaldagin, dassačigo son šadda buttesen, ige datge, gutte guoska gæsage, gutte læ šaddam buttesmættosen lika bokte, daihe dat, gæst siebman olgus manna,

5. daihe dat, gutte guoska mange njommui, man bokte olmuš šadda buttesmættosen, daihe olbmui, gæn bokte olmuš šadda buttesmættosen, miikkenessi su buttesmættomvuotta læʒʒa.

6. Dat, gutte guoska masage daggari, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai, ja i son galga borrat dain basse omin, ærrebgo son læ lavggom su rubmašes čacest.

7. Ja go bæivaš læ luoittadam, de læ son buttes, ja dastmaŋŋel oaʒʒo son borrat dain basse addaldagain; dastgo dat læ su borramuš.

8. Mi læ ješjabmam daihe gaikoduvvum, i son galga borrat, nuft atte son šadda buttesmættosen dam bokte; mon læm Hærra. Esek. 44, 31.

9. Ja si galggek vuttivalddet, maid mon datom vuttivalddujuvvut, amasek si guoddet suddo mange daggara diti ja jabmet daggo bokte, damditi go si æppebasotek dam; mon læm Hærra, gutte basotam sin.

10. Ja i oktage vieres olmuš* galga borrat dam, mi læ basse; daggar, gutte adna su orromsajes papa lutte, daihe bæivvebalkolaš i galga borrat dam, mi læ basse.

* d. l. gutte i gula papa bærraši.

11. Mutto go pappa oasta guđege su ruđaides oudast, de oaʒʒo dat borrat dast, nuftgis maidai dat, gutte læ riegadam su viesost; si oʒʒuk borrat su borramušast.

12. Go papa nieidda šadda vieres olbma akkan, de i son galga borrat dain basse oaffar-addaldagain.

13. Mutto go papa nieidda šadda læskan daihe hilggujuvvu, ja sust i læk nalle, ja son macca ruoktot su ačes vissui, ja læ nuftgo su nuorravuođastes, de oaʒʒo son borrat su ačes borramušast; mutto i oktage vieres olmuš oaʒo borrat dast.

14. Mutto go guttege borra diettemættoset maidege, mi læ basse, de galgga son bigjat dasa viđadas oase ja buttit pappi dam, mi læ basse. 5, 16.

15. Israel manai basse oaffar-addaldagak Hærrai æi galga æppebasotuvvut;

16. ja si galggek diktujuvvut guoddet dam værredago ja siva, maid si buktek bagjelasasek borram bokte daid basse addaldagaid; dastgo mon læm Hærra, gutte basotam daid.

17. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

18. Sarno Aroni ja su barnidi ja buok Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go gutteikkenessi Israel viesost daihe dain vierrasin Israel siste datto oaffaruššat su oaffares, jogo dak leʒʒek sin loppeduvvum daihe sin æktodatolaš oaffarak, maid si oaffarušsek Hærrai boalddemoaffaren,

19. de dat galgga, doaimatam diti digjidi buoredokkalašvuođa, læt okta vares alma vigetaga stuora omin, savcain daihe gaicain.

20. Epet maidege dast, mast læ vikke, galga di oaffarušsat; dastgo epet di šadda buoredokkalaʒʒan dam bokte.

5 Mos. 15, 21; 17, 1. Mal. 1, 8 j. n. v. 13 j. n. v.

21. Ja go guttege aiggo oaffarušsat Hærrai gitosoaffara dævddem varas loppadusa daihe nuftgo æktodatolaš oaffara stuora omin daihe smavva omin, de dat galgga læt alma vigetaga, vai lifči buoredokkalašvuottan; i mikkege vigid galga læt dast.

22. Spiri, mi læ čuovgatæbme, daihe mast læ juolgge dogjum,

daihe mi læ rambašuvvam, daihe
mast læ vuoǯestægje sarje daihe
saŋaš daihe iđatak, daggara epet
di galga oaffaruššat Hærrai, ja
dolla-oaffara dain epet di galga
oaffaruššat altar ala Hærrai.
23. Daggar stuora oame daihe
ucca oamača, mast læ okta latto
ila stuores daihe ila ucce, oaǯok
don oaffaruššat nuftgo æktodatolaš
oaffara; mutto loppeduvvum oaf-
faren i dat læk buoredokkalaš.
24. Daggar spiri, mi læ gald-
dijuvvum čarvvom daihe cuvkkim
daihe gaikkom daihe čuoppam bokte,
epet di galga buktet Hærrai;
epet di galga dakkat daggarvuo-
đaid* din ædnamestadek.

* d. l. galddit maidege spirid.

25. Epetge vierro olbmu gieđast
galga di vuostaivalddet ja oaffa-
ruššat din Ibmelasadek borramuša
mastege daggarest; dastgo dai
vikke læ dai alde, dain læ vikke,
æi dak šadda din oudast buore-
dokkalašvuottan.
26. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja
celki:
27. Go okta stuora oabme daihe
okta labbes daihe okta gicce rie-
gada, de galgga dat læt čieča
bæive su ædnes lutte; mutto
dam gavcad bæive rajest ja dast-
maŋŋel læ dat buoredokkalaš dol-
la-oaffaren Hærrai. 2 Mos. 22, 30.
28. Ja epet di galga njuovvat
ovta stuora oame daihe smavva
oame oktan dam čivgain ovtag
bæive.
29. Ja go di oaffaruššabetet
Hærrai ramadus-oaffara, de galg-
gabetet di oaffaruššat dam, nuft atte
di šaddabetet buoredokkalaǯǯan.
30. Dam sæmma bæive galgga
dat borrujuvvut, epet di galga
guođđet dast maidege iđđed rag-
jai; mon læm Hærra. 7, 15; 19, 6.
31. Ja di galggabetet vuttivald-
det mu goččomid ja doallat daid;
mon læm Hærra.
32. Ja epet di galga æppeba-
sotet mu basse nama, vai mon
basotuvvušim gasko Israel manai
gaskast; mon læm Hærra, gutte
basotam din,
33. ja gutte dolvvum din olgus
Egypten ædnamest, vai mon lifčim
din Ibmel; mon læm Hærra.

23. Kapittal.

Hærra adda lagaid dai stuoremus basi harrai: dam čiččid bæive harrai, 1—3, bæssašbasi harrai, 4—14, helludakbasi harrai, 15—22, basuni basi harrai, 23—25, soabatusa basi harrai, 26—33, lastagođi basi harrai, 33—44.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja
celki:
2. Sarno Israel manaidi ja
cælke sigjidi: Hærra basek, maid
di galggabetet gulatet basse čoag-
ganæbmen, mu basek læk dak:
3. Gutta bæive galgga barggo
dakkujuvvut; mutto dam čiččid
bæive læ allabasse sabbat, basse
čoagganæbme, epet di galga dak-
kat maidege bargoid; dat læ sab-
bat Hærrai buok din orromsaji-
dædek siste. 2 Mos. 20, 8 j. n. v.
4. Dak læk Hærra basek, basse
čoagganæmek, maid di galggabetet
gulatet dai mærreduvvum aigidi:
5. Dam vuostas manost, njællje
nubbe logad bæive manost, dam
guovte ækkedboddo gaskast, de læk
bæssačak Hærrai. 2 Mos. 12, 6. 18.
4 Mos. 9, 2 j. n. v. 28, 16 j. n. v.
5 Mos. 16, 1 j. n. v.
6. Ja dam vitta nubbe logad
bæive dam sæmma manost læk
suvrokættes laibi basek Hærrai;
čieča bæive galggabetet di borrat
suvrokættes laibid.
2 Mos. 12, 15; 13, 6; 23, 15.
7. Dam vuostas bæive galgga-
betet di doallat basse čoagganæme,
epet di galga dakkat maidege
barggam-dagoid.
8. Ja di galggabetet oaffaruššat
dolla-oaffara Hærrai čieča bæive;
dam čiččid bæive galgga læt basse

čoagganæbme, epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid.

9. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

10. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go di boattebetet dam ædnama sisa, maid mon addam digjidi, ja go di čokkebetet dam šaddoid, de di galggabetet buktet dam gordnegipo, mi læ dat vuostas din čokkimest, pappi.

11. Ja son galgga sugatallat gordnegipo sukkosin Hærra muođoi oudast, vai di šaddašeidek buoredokkalaǯǯan; bæive sabbat maŋŋel galgga pappa dam sugatallat.

12. Ja dam sæmma bæive, go di sugatallabetet dam gordnegipo, galggabetet di oaffaruššat ovtajakkasaš labba alma vigetaga boalddemoaffaren Hærrai

13. ja dasa vela borramušoaffara, guokte logadas oase efast fines jafoin, sægotuvvum oljoin, dolla-oaffaren Hærrai, buoredokkalaš hagjan, ja dasa vela jukkamušoaffara, ovta njæljad oase vidne-hinnast.

14. Ja epet di galga borrat laibe daihe bassujuvvum daihe varas gornid gidda dam sæmma bæive ragjai, ouddalgo di lepet buktam din Ibmelædek oaffara; dat galgga læt agalaš laka din sokkagoddidædek čađa buok din orromsajidædek siste.

15. Ja di galggabetet lokkat bæive rajest dam sabbat maŋŋel, dam bæive rajest, go di buktebetet sugatam-gordnegipo, — čieča olles sabbata galggek dak læt;

2 Mos. 23, 16.
5 Mos. 16, 9 j. n. v.

16. bæive ragjai dam čiččid sabbat maŋŋel galggabetet di lokkat vitta loge bæive, de galggabetet di buktet ođđa addaldaga ouddan Hærrai: 2 Mos. 34, 22.

17. Din orromsajinædek galggabetet di buktet sugatam-laibid, guokte laibe; guovte logadas oasest efast fines jafoin galggek dak læt; dak galggek laibbujuvvut suvrroduvvum; dak læk alggošaddo Hærrai.

18. Ja di galggabetet buktet ouddan oktanaga laibin čieča ovtajakkasaš labba alma vigetaga ja ovta vuoksagalbe ja guokte vierca (dak galggek læt boalddemoaffaren Hærrai) ja dasa vela borramušoaffara ja jukkamušoaffarid; dat læ dolla-oaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

19. Ja di galggabetet oaffaruššat ovta bokka suddo-oaffaren ja guokte ovtajakkasaš labba gitosoaffaren.

20. Ja pappa galgga sugatallat daid oktanaga alggošaddo laibiguim ja guvtin labbain sukkosin Hærra muođoi oudast; dak galggek læt Hærrai basotuvvum ja gullat pappi.

21. Ja di galggabetet gulatusa čuorvvot dam sæmma bæive; basse čoagganæme galggabetet di doallat, epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid; dat galgga læt agalaš laka buok din orromsajidædek siste din sokkagoddidædek čađa.

22. Ja go di čokkebetet din ædnamædek šaddoid, de ik don galga du sisačokkidedinad aibas visut čokkit du bældod šaddoid, ja ik don galga adnet maŋŋelčoaggema du šaddoinad; don galgak diktet dam baccet vaivaš olbmui ja vierro olbmui; mon læm Hærra, din Ibmel. 19, 9 j. n. v.

23. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

24. Sarno Israel manaidi ja cælke: Dam čiččid manost, vuostas bæive manost, de galggabetet di vuoiŋadambæive doallat, basunčuogjam muitton, basse čoagganæme.

4 Mos. 29, 1 j. n. v.

25. Epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid, ja di galggabetet oaffaruššat dolla-oaffara Hærrai.

26. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

27. Mutto logad bæive dam čiččid manost læ soabatusa bæivve; di galggabetet doallat basse čoagganæme, ja di galggabetet vuoledet din sieloidædek, ja di galggabetet oaffarušsat dolla-oaffara Hærrai. 16, 29 j. n. v. 4 Mos. 29, 7 j. n. v.

28. Ja epet di galga dakkat maidege bargoid dam sæmma bæive; dastgo dat læ soabatusa bæive dakkam varas soabatusa din oudast Hærra, din Ibmelædek, muođoi oudast.

29. Dastgo juokkehaš, gutte i vuoled ječas dam bæive, galgga erit hævatuvvut su albmugestes.

30. Ja juokkehaža, gutte dakka maidegeikkenessi bargoid dam bæive, su aigom mon erit hævatet gasko su albmuges gaskast.

31. Epet di galga dakkat maidege bargoid; dat galgga læt agalaš laka din sokkagoddidædek čađa buok din orromsajidædek siste.

32. Allabasse sabbat galgga dat læt digjidi, ja di galggabetet vuoledet din sieloidædek; ovcad bæive manost ækkedest galggabetet di ækked rajest ækked ragjai doallat din sabbatvuoiŋadusadek.

33. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

34. Sarno Israel manaidi ja cælke: Dam vitta nubbe logad bæive dam čiččid manost læk lastagođi basek čieča bæive Hærrai. 40.-43. v. 2 Mos. 23, 16. 4 Mos. 29, 12 j. n. v. 5 Mos. 16, 13 j. n. v. Neh. 8, 14 j. n. v.

35. Dam vuostas bæive galgga læt basse čoagganæbme; epet di galga dakkat maidege barggamdagoid.

36. Čieča bæive galggabetet di oaffarušsat Hærrai dolla-oaffara; dam gavcad bæive galggabetet di doallat basse čoagganæme, ja di galggabetet oaffarušsat Hærrai dolla-oaffara; dat læ hægja-čoagganæbme; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid. 2 Muit. 7, 8 j. n. v. Joh. 7, 37.

37. Dak læk Hærra basek, maid di galggabetet gulatet basse čoagganæbmen, oaffarušsat Hærrai dolla-oaffara, boalddemoaffara ja borramušoaffara, njuovvamoaffara ja jukkamušoaffarid, juokke bæive dam, mi gulla bæivvai,

38. ærreb Hærra sabbati ja ærreb din addaldagai ja ærreb buok din loppeduvvum oaffari ja ærreb buok din æktodatolaš oaffari, maid di galggabetet addet Hærrai.

39. Mutto dam vitta nubbe logad bæive dam čiččid manost, go di sisačokkebetet ædnama šaddoid, de galggabetet di doallat Hærra basid čieča bæive; dam vuostas bæive galgga læt vuoiŋadambæivve, ja dam gavcad bæive galgga læt vuoiŋadambæivve. 33. v. j. n. v.

40. Ja di galggabetet dam vuostas bæive valddet aldsesædek šaddoid hærvas muorain, palbme-ovsid ja lastajis muorai ovsid ja sieđgaid jogaš-gaddest; ja di galggabetet læt ilost Hærra, din Ibmelædek, muođoi oudast čieča bæive. Neh. 8, 14 j. n. v.

41. Ja di galggabetet doallat daid nuftgo basid Hærrai čieča bæive jagest; dat galgga læt agalaš laka din sokkagoddidædek čađa; dam čiččid manost galggabetet di daid doallat.

42. Di galggabetet orrot lastagođi siste čieča bæive, juokke ædnamest riegadam olmuš Israelest galgga orrot lastagođi siste,

43. vai din maŋestboattek diđaše, atte mon addim Israel manaid orrot lastagođi siste, dallego mon dolvvum sin olgus Egypten ædnamest; mon læm Hærra, din Ibmel.

44. Ja Moses gulati Hærra basid Israel manaidi.

24. Kapittal.

Hærra adda lagaid oljo birra lampaidi, 1—4, geččujume laibi birra, 5—9. Muttom Israelitalaš nissona bardne bilkkeda Hærra nama, 10—12; Hærra goččo gæđgadet su ja sin buokaid, guđek bilkkedek Hærra nama, 13—16, oapata, maggar rangaštus sigjidi galgga dapatuvvat, guđek goddek daihe labmijek guđege, 17—22. Dat, gutte læi bilkkedam Hærra, gæđgaduvvu, 23.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Gočo Israel manaid, atte si galggek rabedet dudnji buttes oljo njuvddujuvvum olivain čuovgasen, vai lampak bajas bigjujuvvuše juokke aiggai. 2 Mos. 27, 20 j. n. v.

3. Duođaštusa ouddaloavddaga olggobælde oktiboattem goađest galgga Aron alelassi adnet daid rajost ækked rajest iđđed ragjai Hærra muođoi oudast; dat galgga læt agalaš laka din sokkagoddidædek čađa.

4. Gintaljuolge alde čielgga gollest galgga son alelassi adnet lampaid rajost Hærra muođoi oudast.

5. Ja don galgak valddet fines jafoid ja laibbot dain guokte nubbe lokkai gako; juokke gakko galgga læt guokte logadas oase ovta efast. 2 Mos. 25, 30.

6. Ja don galgak bigjat daid guovte gurgadassi, gutta goabbage gurgadassi, bævde ala čielgga gollest Hærra muođoi ouddi.

7. Ja don galgak bigjat buttes viraka goabbašagai gurgadasai ala, ja dat galgga læt laibbai muitto-oaffaren, dolla-oaffaren Hærrai.

8. Juokke sabbatbæive galgga dat alo bigjujuvvut ragjoi Hærra muođoi ouddi; dat galgga addujuvvut Israel manain, agalaš litton.

9. Ja dat galgga gullat Aroni ja su barnidi, ja si galggek borrat dam basse baikest; dastgo dat læ su allabasse oasse Hærra dollaoaffarin, agalaš divag.

10. Ja de manai muttom Israelitalaš nisson bardne (son læi muttom Egyptalaš olbma bardne) olgus Israel manai gaski; ja Israelitalaš nisson bardne ja muttom Israelitalaš olmai riddališgođiga gaskanæsga sidast.

11. Ja Israelitalaš nisson bardne bilkkedi nama* ja garrodi, ja si dolvvu su Moses lusa. Mutto su ædne namma læi Selomit, Dibri nieidda, Dan sokkagoddest. *16. v.

12. Ja si bigje su gattijume vuollai, vai si oǯuše čilggitusa Hærra sane bokte. 4 Mos. 15, 34.

13. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

14. Doalvo dam, gutte læ garrodam, sida olggobællai, ja si buokak, guđek dam gulle, galggek bigjat sin gieđaidæsek su oaive ala, ja obba særvvegodde galgga gæđgadet su.

15. Ja don galgak sardnot Israel manaidi ja cælkket: Go gutteikkenessi garroda su Ibmeles, de galgga son guoddet su suddos.

16. Ja gutte bilkkeda Hærra nama, galgga jametuvvut, obba særvvegodde galgga su gæđgadet; sikke vierro olmuš ja ædnamest riegadam olmuš galgga gæđgaduvvut, go son bilkkeda nama. 2 Mos. 20, 7.

17. Ja go guttege godda olbmu, de galgga son jametuvvut.
2 Mos. 20, 13; 21, 12. 4 Mos. 35, 16 j. n. v.

18. Mutto gutte godda ovta oame, galgga dam makset, oame oame oudast.

19. Ja go guttege bukta su guoimes ala maine, de galgga suina dakkujuvvut, nuftgo son læ dakkam:

20. Doagjem doagjemest, čalbme čalmest, badne banest; dat sæmma maidne, maid son dakka olbmui, galgga sudnji dakkujuvvut.
2 Mos. 21, 23 j. n. v. Matt. 5, 38 j. n. v.

21. Ja gutte godda ovta oame,

galgga dam makset; mutto gutte godda olbmu, galgga jametuvvut.
1 Mos. 9, 6.

22. Oktag riekte galgga gustot digjidi, dat galgga gustot vierro olbmui nuftgo ædnamest riegadam olbmui; dastgo mon læm Hærra, din Ibmel. 2 Mos. 12, 49.

23. Ja Moses sarnoi Israel manaidi, ja si dolvvu dam, gutte læi garrodam, sida olggobællai ja gæđgadegje su; ja Israel manak dakke, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

25. Kapittal.

Hærra adda lagaid sabbatjage birra ja avvojage birra, 1—22, obmudak-ædnami lonestume birra, 23—34, goččo vaibmolađesvuođa vaivaši vuostai, linesvuođa gefhom Israelitalažai vuostai, guđek vuvddek ječaidæsek læt balvvalægjen, ja asata muttom lagid, moft dak mattek lonestuvvut, 35—55.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi Sinai vare alde ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go di boattebetet dam ædnam sisa, maid mon addam digjidi, de galgga ædnamest læt sabbat-vuoiŋadus Hærra oudast.

3. Gutta jage galgak don gilvvet du bældod, ja gutta jage galgak don čuoppat du vidnegardad sisačokkit dam* šaddoid.
2 Mos. 23, 10 j. n. v. * ædnama.

4. Mutto dam čiččid jage galgga læt allabasse sabbat ædnami, sabbat Hærra oudast; ik don galga gilvvet du bældod ja ik čuoppat du vidnegardad.

5. Mi šadda ješaldes du čokkim maŋŋel, dam ik don galga sisačokkit, ja murjid du čuopakættes vidnemuorastad ik don galga eritčokkit; dat galgga læt sabbatjakke ædnami.

6. Ja mi šadda ædnama sabbaten, dat galgga læt biebmon digjidi, dudnji ja du balvvalægjai ja du balvvalægje bigai ja du bæivvebalkolažži ja dasa, gutte orro du lutte, daidi vierrasidi du lutte;

7. ja du omidi ja daidi mæccespiridi, mak læk du ædnamest, galggek buok dam šaddok læt biebmon.

8. Ja don galgak lokkat aldsesad čieča sabbatjage, čieča jage čieča gærddai, nuft atte dak čieča sabbatjage bæivek šaddek ovce viđad lokkai jage.

9. Ja don galgak diktet basunčuogjam čuogjat ædnama mietta dam čiččid manost logad bæive manost; soabatusa bæive galggabetet di diktet basuna čuogjat obba din ædnamædek mietta.
23, 24. 27.

10. Ja di galggabetet adnet dam vitta logad jage bassen, ja di galggabetet čuorvvot frigjavuođa ædnamest sigjidi buokaidi, guđek dam siste assek; avvojakke galgga dat læt digjidi, ja di galggabetet ruoktot boattet, juokkehaš su obmudakkasis, ja ruoktot boattet, juokkehaš su sokkagoddasis. 27, 24.

11. Avvojakke galgga dat vitta logad jakke læt digjidi; epet di galga gilvvet, ja epet di galga lagjit dam, mi šadda ješaldes dam siste, ja epet di galga eritčokkit dai čuopakættes vidnemuorai murjid dam siste.

12. Dastgo dat læ avvojakke, basse galgga dat læt digjidi; ædnamest galggabetet di borrat dam šaddoid.

13. Dam avvojage siste galggabetet di boattet ruoktot, juokkehaš su obmudakkasis.

14. Ja go don vuovdak du lagamužžasad maidege, daihe go don oastak maidege du lagamužastad, de epet di galga værrot dakkat, nubbe guoibmasis.

15. Jagi logo mielde avvojage maŋŋel galgak don oastet du lagamužastad; dai jagi logo mielde, main šaddok sisačokkijuvvujek, galgga son vuovddet dudnji.

16. Jagi stuoreb logo mielde galgak don dakkat oastemhadde sudnji stuoresen, ja jagi ucceb logo mielde galgak don dakkat oastemhadde sudnji uccen; dastgo muttom lokko ædnamšaddok* dak læk, maid son dudnji vuovdda.

* d. l. i ænam ješ, mutto dam šaddok gidda avvojage ragjai. 50—52. v.

17. Ja i oktage dist galga værrot dakkat su lagamuǯǯasis, mutto don galgak ballat du Ibmelestad; dastgo mon læm Hærra, din Ibmel. 1 Tess. 4, 6.

18. Ja di galggabetet doallat mu lagaid ja vuttivalddet mu bakkomid ja doallat daid; de galggabetet di assat ædnamest oagjebassan. 1 Gon. 4, 25.

19. Ja ænam galgga addet su šaddoides, ja di galggabetet borrat gallanæbmai, ja di galggabetet assat dam siste oagjebassan. 26, 5. Es. 1, 19.

20. Ja go di aiggobetet cælkket: Maid galggap mi borrat dam čiččid jage, go mi æp gilve ja æp čokke min šaddoidæmek? —

21. de mon aigom goččot mu buristsivdnadussam din bagjeli dam gudad jagest, ja dat galgga šaddadet šaddoid golma jakkai.

22. Ja di galggabetet gilvvet dam gavcad jagest ja borrat dain boares šaddoin; gidda dam ovcad jage ragjai, dassači go dam šaddok bottek sisa, galggabetet di borrat dain boares šaddoin.

23. Ja ænam i galga vuvddujuvvut age bæivvai; dastgo munji gulla ænam, di lepet abmasak ja guosek mu lutte.
1 Mos. 23, 4. 1 Muit. 29, 15. Salm. 39, 13.

24. Ja obba din oabmahaš ædnamestadek galggabetet di suovvat lonastusa ædnam oudast.

25. Go du vielljat gæfho, ja son vuovdda oase su oabmahaš ædnamestes, de galgga su lonestægje, su lagamuš sogalaš, boattet ja lonestet, maid su viellja læ vuovddam. Rut. 4, 1 j. n. v.

26. Ja go gæstge i læk guttege lonestægje, mutto su ječas varre olla dasa, ja son oaǯǯo, mi læ sudnji galle, man oudast dam lonestet,

27. de galgga son lokkat jagid, dam rajest go son vuvdi, ja makset dam, mi læ dam bagjel, dam olbmai, gæsa son vuvdi; de galgga son fastain boattet su oabmahaš ædnames ala.

28. Mutto jos son i oaǯo galle, maina sudnji makset, de galgga dat, maid son læ vuovddam, orrot dam haldost, gutte dam osti, gidda avvojage ragjai; mutto dat galgga addujuvvut frigjan avvojagest, ja son galgga fastain boattet su oabmahaš ædnames ala.

29. Ja go guttege vuovdda orromvieso gavpug siste, mast læ muvrra, de galgga su lonestamvuoiggadvuotta bistet, dassači go olles jakke læ gollam, maŋŋelgo son læ vuovddam; ovta jage galgga su lonestamvuoiggadvuotta bistet.

30. Mutto jos dat i lonestuvvu, ouddalgo olles jakke læ nokkam, de galgga dat viesso, mi læ dam gavpug siste, mast læ muvrra, olles obmudakkan nannijuvvut sudnji, gutte dam osti, ja su maŋestbottidi; i dat galga addujuvvut frigjan avvojagest.

31. Mutto viesok dain gavpugaǯain, mai birra i læk muvrra, galggek lokkujuvvut ædnama giddiguim ovtalagačen; dai oudast galgga læt lonestæbme, ja avvojagest galggek dak addujuvvut frigjan.

32. Mutto Levitalaǯai gavpugi harrai, namalassi viesoi harrai sin oabmahaš gavpugin, de galgga Levitalaǯain læt lonestamvuoiggadvuotta age bæivvai. 4 Mos. 35, 4.

33. Go muttom lonesta maidege Levitalaǯain, de galgga vuvddujuvvum viesso su oabmahaš gavpugest addujuvvut frigjan avvojagest; dastgo viesok Levitalaǯai gavpugin

læk sin vuođđo-obmudak gasko Israel manai gaskast.

34. Mutto dat ænam, mi læ sin gavpugi ædnamak, i galga vuvddujuvvut; dastgo dat læ sin obmudak age bæivvai.
4 Mos. 35, 4 j. n. v.

35. Ja go du viellja gæfho, ja su obmudak gæppan du lutte, de galgak don doarjalet su; nuftgo vieres ja amas olmuš galgga son ællet du lutte. 5 Mos. 15, 7 j. n. v.

36. Ik don oažo valddet rænto daihe ligge-vuoito sust, mutto don galgak ballat du Ibmelestad, vai du vielljat oažžo ællet oktan duina. 2 Mos. 22. 25. 5 Mos. 23, 19 j. n. v. Salm. 15, 5. Sanel. 28, 8.

37. Ik don galga addet sudnji du ruđaidad rænto vuostai ja ik addet sudnji du borramušad ligge-vuoito vuostai.

38. Mon læm Hærra, din Ibmel. gutte dolvvum din olgus Egypten ædnamest addem varas digjidi Kanaan ædnama, vai mon lifčim din Ibmel.

39. Ja go du vielljat gæfho du lutte ja vuovdda ječas dudnji, de ik don galga diktet su balvvalet luttad, nuftgo oabmahaš balvvalægje balvvala. 2 Mos. 21, 2 j. n. v. 5 Mos. 15, 12 j. n. v.

40. Nuftgo bæivvebalkolaš, nuftgo vierro olmuš galgga son læt du lutte; gidda avvojage ragjai galgga son balvvalet du lutte.

41. De galgga son olgus mannat du lutte, son ja su manak suina, ja son galgga boattet fastain su sokkagoddes lusa ja boattet fastain su vanhemides obmudaga ala.

42. Dastgo si læk mu balvvalægjek, gæid mon læm olgus dolvvom Egypten ædnamest; æi si galga vuvddujuvvut, nuftgo balvvalægje vuvddujuvvu. 55. v.

43. Ik don galga ređđit su bagjel garasvuođain, mutto don galgak ballat du Ibmelestad. Efes. 6, 9.

44. Ja du oabmahaš balvvalægjad ja du balvvalægje nissonad harrai, gæn don siđak, de di oažžobetet oastet oabmahaš balvvalegjid ja balvvalægje nissonid dain bakenlaš albmugin, mak læk din birra,

45. ja maidai dai vierrasi manain, guđek orruk din lutte nuftgo vierrasak, sist oažžobetet di oastet ja sin sogast, mi læ din lutte, maid si læk sakkanattam din ædnamest, ja si ožžuk læt din obmudak,

46. ja di oažžobetet guođđet sin arbben din manaidasadek mannasædek, vai si adnek sin obmudakkan; di oažžobetet age bæivvai adnet sin oabmahaš balvvalægjen. Mutto din vieljaidædek, Israel manai, bagjel ik don galga ređđit, nubbe viellja nubbe vieljas bagjel. garasvuođain.

47. Ja go amas olmuš daihe vierro olmuš du lutte bæssa obmudakki, ja du vielljat gæfho su lutte, nuft atte son vuovdda ječas muttom vierrasi, gutte læ orromen du lutte, daihe muttomi, gutte surgid muttom vierrasa sogast,

48. de galgga sust, mannelgo son læ vuovddam ječas, læt lonestam-vuoiggadvuotta. Muttom su vieljain galgga lonestet su;

49. jogo su ače viellja daihe su ače vielja bardne galgga su lonestet, daihe muttom su lagamuš sogast, su fuolkkegoddest, galgga lonestet su, daihe, jos su varre olla dasa, de oažžo son lonestet ješ ječas.

50. Ja son galgga rekinastet daina, gutte osti su, dam jage rajest, go son vuvdi ječas sudnji, gidda avvojage ragjai, ja ruđak, mai oudast son vuvdi ječas, galggek rekinastujuvvut jagi logo mielde; nuftgo bæivvebalkolaža bæivek galgga dat aigge adnujuvvut, maid son læi su lutte. 53. v.

51. Jos vela ain ædnagak jagin baccek, de galgga son dai mielde

makset dain ruđain, mai oudast son ostujuvvui, lonastusruttan oudastes.

52. Mutto jos harvvak jagin baccek avvojage ragjai, de galgga son rekinastet suina dam mielde; su jagides mielde galgga son makset lonastusruđa oudastes.

53. Nuftgo bæivvebalkolaš, gutte balvvala jagest jakkai, galgga son læt su lutte; i son galga rađđit su bagjel garasvuođain du čalmi oudast.

54. Mutto jos son i lonestuvvu guđege lakai dain lagin, de galgga son olgus mannat avvojagest, son ja su manak oktan suina.

55. Dastgo Israel manak læk mu balvvalægjek, si læk mu balvvalægjek, gæid mon læm olgus dolvvom Egypten ædnamest; mon læm Hærra, din Ibmel.

26. Kapittal.

Hærra gieldda æppe-ibmelbalvvalusa, 1. 2; jos Israel manak dattuk doallat su bakkomid, de aiggo son juokke dafhost buristsivdnedet sin, 3—13; mutto jos si aigguk læt æppegulolaǯak, de aiggo son garraset rangaštet sin, 14—39; go si jorggalek ječaidæsek, de aiggo son čajetet sigjidi armo, 40—46.

1. Epet di galga dakkat aldsesædek æppe-ibmelid ja epet bajasceggit aldsesædek čuppujuvvum govaid daihe baǯid ja epet bigjat geđgid, main læk govak, din ædnamasadek rokkadallam varas dai guorast; dastgo mon læm Hærra, din Ibmel.

2 Mos. 20, 3 j. n. v. Salm. 81, 10.

2. Mu sabbatid galggabetet di doallat, ja mu basse baikest galggabetet di ballat; mon læm Hærra.

2 Mos. 20, 8. 3 Mos. 19, 30.

3. Jos di vagjolepet mu lagai siste, ja vuttivalddebetet mu bakkomid ja doallabetet daid,

5 Mos. 11, 13 j. n. v. 28, 1 j. n. v.

4. de mon addam digjidi arve su aiggasis, ja ænam galgga addet su šaddoides, ja ædnam muorak galggek addet sin šaddoidæsek.

Jer. 5, 24.

5. Ja gordneraidnim aigge galgga ollet digjidi vidnemuorječokkim aige ragjai, ja vidnemuorječokkim aigge galgga ollet gordnegilvvem aige ragjai, ja di galggabetet borrat din laibadek gallanæbmai, ja di galggabetet orrot oagjebassan din ædnamestadek.

25, 18. 19.

6. Ja mon aigom addet rafhe ædnami, ja di galggabetet vuoiŋadet mašo siste, ja i oktage galga suorgatet din; ja mon aigom erit hævatet mæccespirid ædnamest, ja miekke i galga mannat din ædnam čađa.

Job 11, 19. Salm. 4, 9.

7. Ja di galggabetet doarredet din vašalaǯaidædek, ja si galggek gaččat din muođoi oudast mieke bokte.

8. Ja viđas dist galggek doarredet čuođe, ja čuotte dist galggek doarredet loge duhata, ja din vašalaǯak galggek gaččat din muođoi oudast mieke bokte.

5 Mos. 32, 30. 2 Muit. 14, 9. 12.

9. Ja mon aigom jorggalet ječčam din bællai, ja mon aigom dakkat din šaddolaǯǯan ja dakkat din ædnaggærddasaǯǯan, ja mon aigom doallat mu littom dinguim.

10. Ja dist galgga læt boares borramuš, ja di galggabetet doalvvot dam boarrasa olgus dam ođđasa diti.

11. Ja mon aigom bigjat mu orromsagjam gasko din gaski, ja i mu siello galga fastašet din.

12. Ja mon aigom vagjolet gasko din gaskast, ja mon aigom læt din Ibmel, ja di galggabetet læt mu almug.

2 Kor. 6, 16.

13. Mon læm Hærra, din Ibmel, gutte dolvvum din olgus Egypten ædnamest orromest sin oabmahaš balvvalægjen, ja mon dogjim din gæssa staggoid ja diktim din vaǯǯet cæggot.

Esek. 34, 27.

14. Mutto jos di epet jægad muo ja epet doala buok daid bakkomid,

5 Mos. 28, 15 j. n. v. 30, 17 j. n. v.

15. ja jos di bagjelgæččabetet mu ravvagid, ja jos din siello fastaša mu lagaid, nuft atte epet di doala buok mu bakkomid, mutto doagjebetet mu litto,

16. de aigom maidai monge dakkat dam din vuostai: Mon aigom ocatallat din suorgganemin, ravččadavdain ja garra suottain, mak sattek čalmid eritsodnat ja sielo vuoimetuvvat, ja di galggabetet dušše diti gilvvet din gilvvagidadek, ja din vašalaǯak galggek erit borrat daid.

17. Ja mon aigom bigjat mu muođoidam din vuostai, ja di galggabetet časkujuvvut din vašalaǯaidædek muođoi oudast, ja si, guđek din vašotek, galggek rađđit din bagjel, ja di galggabetet bataret, vaiko i oktage din doarred.

18. Ja jos di epet vela jægad muo, de mon aigom bagadet din čieča gærddai æmbo din suddoi diti.

19. Ja mon aigom doagjet din gievrravuođa čævllaivuođa, ja mon aigom dakkat din alme nuftgo ruovde ja din ædnama nuftgo væike. 5 Mos. 11, 17.

20. Ja din fabmo galgga loapatuvvut dušše diti, ja din ænam i galga addet su šaddoides, ja ædnama muorak æi galga addet sin šaddoidæsek.

21. Ja jos di ain vuostalastebetet muo ja epet dato muo jægadet, de mon aigom časket din čieča gærddai æmbo din suddoi mielde.

22. Ja mon aigom vuolgatet mæccespirid din vuostai, ja dak galggek dakkat din manatæbmen ja duššadet din omid ja uccedet din logo, ja din gæinok galggek šaddat avddemen. Esek. 14, 15.

23. Ja jos di epet vela divte ječaidædek bagaduvvut must, mutto vuostalastebetet muo,

24. de aigom maidai monge vuostalastet din, ja de aigom maidai monge časket din čieča gærddai æmbo din suddoi diti.

25. Ja mon aigom buktet din bagjeli mieke, mi mavsata litto, ja di galggabetet čoagganuššat din gavpugidadek sisa, ja mon aigom vuolgatet rottodavda din gaski, ja di galggabetet addujuvvut vašalaǯa gitti. Es. 1, 20.

26. Go mon doajam digjidi laibe soabbe, de galggek loge nissona laibbot din laibe ovta uvnast ja addet din laibe fastain viekkaga mielde, ja di galggabetet borrat ja epet gallanet.
Esek. 4, 16; 14, 13. Hos. 4, 10.

27. Ja jos di epet vela jægad muo, mutto vuostalastebetet muo,

28. de aigom maidai monge vuostalastet din moarest ja bagadet din čieča gærddai æmbo din suddoi diti.

29. Ja di galggabetet borrat din barnidædek biergo ja borrat din nieidaidædek biergo.
5 Mos. 28 53. Jer. 19, 9.

30. Ja mon aigom duššadet din oaffaruššam-dievaid ja erit hævatet din bæivašbaǯid ja balkestet din jabmam gorodid din fastes æppe-ibmeli jabmam gorodi bagjeli, ja mu siello galgga fastašet din. Esek. 6, 4 j. n. v.

31. Ja mon aigom dakkat din gavpugid mæccen ja dakkat din basse baikid avddemen, ja im mon aigo hakset din oaffari njalgga haja.

32. Ja mon aigom dakkat din ædnama avddemen, nuft atte din vašalaǯak, guđek dast orruk, galggek hirmastuvvat dam diti.
Jer. 25, 9.

33. Mutto din mon aigom biđgit bakeni gaski ja olgus gæsset mieke din maŋŋai; ja din ænam galgga šaddat avddemen, ja din gavpugak galggek šaddat mæccen.
5 Mos. 28, 64 j. n. v. Jer. 9, 16.

34. De galgga ænam dakkat su sabbatjagides ollašubmai buok daid

beivid, go dat orro avddemen, dam bodda go di lepet din vašalažaidædek ædnamest; de galgga ænam vuoiŋadet ja dakkat su sabbatjagides ollašubmai. 25, 4.

35. Buok daid beivid, go dat orro avddemen, galgga dat adnet vuoiŋadusa, dam vuoiŋadusa, maid dat i oǯǯom din sabbatjagin, go di oroidek dam siste.
2 Muit. 36, 21.

36. Ja dak, guđek baccek dist, sin vaibmoi aigom mon bigjat hærdotume sin vašalažai ædnamin, ja biegast bossujuvvum lasta skoabanas galgga sin vuojetet, ja si galggek bataret, nuftgo olmuš batara mieke oudast, ja gaččat, vaiko i oktage sin doarred.

37. Ja si galggek gaččat, nubbe guoimes bagjeli, nuftgo mieke oudast, vaiko i oktage sin doarred; ja epet di galga bittet bæladek din vašalažaidædek muođoi oudast.
5 Mos. 32, 30. Es. 30, 17.

38. Ja di galggabetet hævvanet bakeni gaskast, ja din vašalažai ænam galgga din loapatet.

39. Ja dak, guđek baccek dist, galggek erit javkkat sin værredagosek diti din vašalažai ædnamin, ja maidai sin vanhemidesek værredagoi diti, mak orruk sin bagjelist, galggek si erit javkkat.

40. De galggek si dovdastet sin værredagosek ja sin vanhemidesek værredago, maid si dakke mænnodedinæsek oskaldasmættoset mu vuostai, ja dasa vela, atte si vuostalaste muo,
5 Mos. 4, 30; 30, 2 j. n. v. Dan. 9, 4 j. n. v.

41. (damditi vuostalastim maidai monge sin ja dolvvum sin sin vašalažai ædnami), duođai, de galgga sin birračuopakættes vaibmo vuoledet ječas, ja de galggek si makset sin værredagosek diti.

42. Ja de mon aigom muittat mu littom Jakobin, ja mu littom Isakin ja mu littom Abrahamin aigom mon muittat, ja dam ædnama aigom mon muittat.
2 Mos. 2, 24. 2 Gon. 13, 23. Luk. 1, 55. 72.

43. Ja ænam galgga sist guđđujuvvut ja dakkat su sabbatjagides ollašubmai, dam bodda go dat orro avddemen ja guđđujuvvum sist, ja si galggek makset sin værredagosek oudast, dainago si bagjelgečče mu lagaid, ja sin siello fastaši mu bakkomid.

44. Mutto vela dallege, go si læk sin vašalažaidæsek ædnamest, de im mon læk sin hilggom, ja im mon fastaš sin, nuft atte mon dagašim sin duššen ja doajašim mu littom singuim; dastgo mon læm Hærra, sin Ibmel.

45. Ja mon aigom muittat sigjidi buorren litto vanhemiguim, gæid mon olgus dolvvum Egypten ædnamest bakeni čalmi oudast, vai mon lifčim sin Ibmel; mon læm Hærra.

46. Dak læk dak ravvagak ja dak bakkomak ja dak lagak, maid Hærra asati ječas ja Israel manai gaski Sinai vare alde Mosesa bokte.

27. Kapittal.

Hærra adda lagaid dai olbmui lonestume birra, gæk loppadusa bokte basotek ječaidæsek Hærrai, 1—8, omi ja æra spiri birra, viesoi ja bældoi birra, mak addujuvvujek Hærrai, ja dai lonestume birra, 9—25, dam birra, mi oaǯǯo basotuvvut Hærrai ja lonestuvvut, 26—29, logadasai lonestume birra, 30—33. Dam girje loappa, 34.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go guttege dakka basse loppadusa du arvvadusa mielde persovnain Hærra oudast,

3. de don galgak arvvedet dievdo, guokte loge jage rajest gutta loge jage boaresvuođa ragjai, vitta loge sekela silba oudast basse baike sekela mielde.

4. Mutto jos dat læ nisson, de

don galgak arvvedet su golbma loge sekela oudast.

5. Ja jos dat læ muttom, gutte læ viđa jagest guokte loge jage ragjai boares, de don galgak arvvedet dievdo guokte loge sekela oudast, mutto nissona loge sekela oudast.

6. Ja jos dat læ muttom, gutte læ ovta manost viđa jage ragjai boares, de don galgak arvvedet barnača vitta sekel silba oudast, ja nieidača galgak don arvvedet golma sekel silba oudast.

7. Ja jos dat læ muttom, gutte læ gutta loge jage boares ja dam bagjel, de galgak don, jos dat læ dievddo, arvvedet su vitta nubbe lokkai sekela oudast, ja nissona loge sekela oudast.

8. Mutto jos guttege læ ila gæfhe makset du arvvadusa mielde, de galgga son ouddan divvujuvvut papa ouddi, ja pappa galgga arvvedet su; dađemielde go dast læ varre, gutte læ dakkam loppadusa, galgga pappa arvvedet su.

9. Mutto jos dat læ oabme, mast olmuš oaffarušša oaffara Hærrai, de galgga buok dat, maid olmuš daggaražast adda Hærrai, læt basse.

10. I olmuš galga dam lonotallat ja i dam lonotet, buore hæjoin daihe hæjo burin; ja jos guttege lonota ovta oame nubbin omin, de galgga sikke dat ja dat, maina dat lonotuvvu, læt basse.

11. Mutto jos dat læ mikkegeikkenessi buttesmættom spirid, mast i oaffaruššujuvvu oaffar Hærrai, de galgga dat spiri ouddan divvujuvvut papa ouddi,

12. ja pappa galgga dam arvvedet, lægo dat buorre daihe hægjo; nuftgo don, pappa, dam arvvedak, nuft galgga dat læt.

13. Mutto jos guttege datto dam lonestet, de galgga son lasetet viđad oase dast dasa, man oudast don læk dam arvvedam. 27. v.

14. Ja go guttege basota su viesos læt bassen Hærrai, de galgga pappa dam arvvedet, lægo dat buorre daihe hægjo; nuftgo pappa dam arvveda, nuft galgga dat bissot famostes.

15. Mutto jos dat, gutte læ viesos basotam, datto lonestet dam, de galgga son lasetet viđad oase du arvvadus-mavsost dasa, de dat šadda su.

16. Ja jos guttege basota Hærrai maidege su oabmahaš ædnamestes, de galgak don dam arvvedet gilvvagi mielde dam alde, ovta homer bivggegilvvagid vitta loge sekel silba oudast.

17. Jos son avvojage rajest basota su ædnames, de dat galgga famostes bissot du arvvadusa mielde.

18. Mutto jos son avvojage maŋŋel basota su ædnames, de galgga pappa lokkat sudnji ruđaid dai jagi mielde, mak vela baccek avvojage ragjai; ja de galgga dakkujuvvut eritoanedæbme du arvvadusast.

19. Ja jos dat, gutte læ basotam ædnames, datto dam lonestet, de galgga son lasetet viđad oase du arvvadusmavsost dasa, de galgga dat nannijuvvut sudnji nuftgo su oabme.

20. Mutto jos son i lonest ædnames, daihe son vuovdda ædnames nubbe olbmai, de i dat galga šatan lonestuvvut.

21. Mutto ænam galgga, go dat addujuvvu frigjan avvojagest, læt Hærrai basotuvvum, nuftgo ænam, mi læ garrodusa vuollai bigjujuvvum; dat galgga gullat pappi nuftgo su obmudak.

28. 29. v.; 25, 24 j. n. v.

22. Mutto jos guttege basota Hærrai ædnama, maid son læ oastam, mi i læk su oabmahaš ænam*,

23. de galgga pappa lokkat sudnji arvvadusmavso aige mielde

* d. l. maid son i læk arbbim.

gidda avvojage ragjai, ja son galgga damanaga bæivve addet, man oudast don dam arvvedak; dat galgga læt Hærrai basotuvvum.

24. Avvojagest galgga dat ænam boattet fastain dasa, gæst son dam osti, gæn oabmahaš ænam ædnamest dat læ. 25, 10.

25. Ja buok du arvvedæbme galgga šaddat basse baike sekela mielde; sekel galgga læt guokte loge gera.

26. Mutto dam vuostasriegadam omin, mi vuostasriegadæmes diti gulla Hærrai, dam i galga guttege basotet; jogo dat læǯǯa stuora oabme daihe smavva oabme, de dat gulla Hærrai. 2 Mos. 13, 2 j. n. v.

27. Mutto jos dat læ dain buttesmættom spirin, de dat galgga lonestuvvut du arvvadusa mielde ja viđad oasse lasetuvvut dasa; ja jos dat i lonestuvvu, de dat galgga vuvddujuvvut du arvvadusa mielde.

28. Mutto i galga mikkege garroduvvum omid, maid guttege bigja garrodusa vuollai Hærra diti, buok dast, mi su læ, olbmuin daihe omin daihe su oabmahaš ædnamest, vuvddujuvvut daihe lonestuvvut; buok, mi læ garroduvvum, læ allabasse Hærrai. 5 Mos. 3, 6; 7, 2. Josv. 6, 18. Mik. 4, 13.

29. I oktage olmuš, gutte bigjujuvvu garrodusa vuollai, galga lonestuvvut; son galgga jametuvvut. 1 Sam. 15, 3. 9 j. n. v.

30. Ja buok ædnama logadas ædnama gilvvagin ja muorai šaddoin gulla Hærrai; dat læ Hærrai basotuvvum. 4 Mos. 18, 21. 5 Mos. 14, 22.

31. Mutto jos guttege datto lonestet maidege su logadasastes, de galgga son lasetet dasa viđad oase.

32. Ja buok logadas stuora omin ja smavva omin, buok dast, mi manna soabbe vuollel, juokke logad oabme, galgga læt Hærrai basotuvvum.

33. I olmuš galga diđuštet, lægo dat buorre daihe hægjo, ja i lonotet dam; ja jos olmuš dam lonota, de galgga sikke dat ja dat, maina dat lonotuvvu, læt basse; i dat galga lonestuvvut.

34. Dak læk dak bakkomak, maid Hærra addi Mosesi Israel manai varas Sinai vare alde.

Njæljad Moses Girje.

1. Kapittal.

Hærra goččo Mosesa, Arona ja sokkagoddi oaivamuǯaid oktilokkat albmuga logo, 1—16; si gæčadek ja lokkek buok værjodokkalaǯaid, juokke sokkagodde sierra, 17—46. Levitalaǯak æi gæčaduvvu; si galggek balvvalet tabernakel lutte ja luoittalet dam birra, ja dak æra sokkagoddek fastain sin birra, 47—54.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi Sinai mæcest oktiboattem goađest vuostas bæive dam nubbe manost dam nubbe jagest, maŋŋelgo si legje olgus mannam Egypten ædnamest, ja celki:

2. Oktilokket obba Israel manai særvvegodde sin sokkagoddi mielde, sin vanhemviesoi mielde, namai logo mielde, buok olbmabælest, oaivest oaivvai. 26, 2.

3. guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuid; sin buokaid Israelest, guđek mattek olgus mannat soattai, sin galggabætte doai gæčadet vægast vekki, don ja Aron.

4. Ja dodnoin galgga læt okta olmai juokke sokkagoddest, okta olmai, gutte læ su vanhemviesos oaivamuš.

5. Ja dak læk dai olbmai namak, guđek galggek čuoǯǯot dodno lutte: Ruben oudast: Elisur, Sedeur bardne,

6. Simeon oudast: Selumiel, Surisaddai bardne,

7. Juda oudast: Nahson, Amminadab bardne,

Rut 4, 19. 20. Matt. 1, 4.

8. Isaskar oudast: Netanel, Suar bardne,

9. Sebulon oudast: Eliab, Helon bardne,

10. Josef barni oudast, Efraim oudast: Elisama, Ammihud bardne, Manasse oudast: Gamliel, Pedasur bardne,

11. Benjamin oudast: Abidan, Gideoni bardne,

12. Dan oudast: Ahieser, Ammisaddai bardne,

13. Aser oudast: Pagiel, Okran bardne,

14. Gad oudast: Eljasaf, Deuel bardne,

15. Naftali oudast: Ahira, Enan bardne.

16. Dak legje særvvegodde valljijuvvumak, sin vanhem-sokkagoddi oaivamuǯak, Israel duhati oaivamuǯak.

17. Ja Moses ja Aron valdiga daid olbmaid, guđek legje namatuvvum nama mielde.

18. Ja soai čokkiga obba særvvegodde vuostas bæive dam nubbe manost; ja si adde ječaidæsek sisačallujuvvut sokkagoddi čallagi sin sogaidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, oaivest oaivvai,

19. nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. Ja son gæčadi sin Sinai mæcest.

20. Ja Rubena, Israel vuostasriegadægje, manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, oaivest oaivvai, buok olbmabælle guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, gæk matte olgus mannat soattai,

21. dak gæčaduvvumak Ruben sokkagoddest legje gutta viđad lokkai duhata ja vitta čuođe.

22. Simeon manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, dak gæčaduvvumak sist namai logo mielde, oaivest oaivvai, buok olbmabælle, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

23. dak gæčaduvvumak Simeon sokkagoddest legje ovce guđad lokkai duhata ja golbma čuođe.

24. Gad manai nalle, sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

25. dak gæčaduvvumak Gad sokkagoddest legje vitta viđad lokkai duhata, gutta čuođe ja vitta loge.

26. Juda manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

27. dak gæčaduvvumak Juda sokkagoddest legje njællje gavcad lokkai duhata ja gutta čuođe.

28. Isaskar manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin van-

hemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

29. dak gæčaduvvumak Isaskar sokkagoddest legje njællje guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

30. Sebulon manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

31. dak gæčaduvvumak Sebulon sokkagoddest legje čieča guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

32. Josef manak: Efraim manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

33. dak gæčaduvvumak Efraim sokkagoddest legje njællje loge duhata ja vitta čuođe;

34. Manasse manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

35. dak gæčaduvvumak Manasse sokkagoddest legje guokte njæljad lokkai duhata ja guokte čuođe.

36. Benjamin manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

37. dak gæčaduvvumak Benjamin sokkagoddest legje vitta njæljad lokkai duhata ja njællje čuođe.

38. Dan manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte soattai olgus mannat,

39. dak gæčaduvvumak Dan sokkagoddest legje guokte čiččid lokkai duhata ja čieča čuođe.

40. Aser manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

41. dak gæčaduvvumak Aser sokkagoddest legje okta viđad lokkai duhata ja vitta čuođe.

42. Naftali manai nalle sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, namai logo mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, buok dak, guđek matte olgus mannat soattai,

43. dak gæčaduvvumak Naftali sokkagoddest legje golbma guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

44. Dak legje dak gæčaduvvumak, guđek gæčaduvvujegje Mosesest ja Aronest ja Israel oaivamuǯain, dam guokte nubbe lokkai olbmast; juǯ gutteg olmai læi su vanhemviesos oudast.

45. Ja buok dak gæčaduvvumak Israel manain sin vanhemviesoidæsek mielde, guokte loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk, si buokak Israelest, guđek matte olgus mannat soattai,

46. buok dak gæčaduvvumak legje gutta čuođe ja golbma duhata, vitta čuođe ja vitta loge.
2 Mos. 12, 37; 38, 26. 4 Mos. 2, 32 j. n. v.

47. Mutto Levitalaǯak sin vanhem-sokkagoddesek mielde æi gæčaduvvum sin gaski.

48. Dastgo Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

49. Duǯǯefal Levi sokkagodde ik don galga gæčadet, ja sin

oaivvelogo ik don galga oktilokkat Israel manai særvvai.

50. Mutto don galgak bigjat Levitalaǯaid duođaštusa tabernakela bagjeli ja buok dam bierggasi bagjeli ja buok dam bagjeli, mi dasa gulla; si galggek guoddet tabernakela ja buok dam bierggasid, ja si galggek balvvalet dam lutte, ja tabernakela birra galggek si luoittalet.

51. Ja go tabernakel galgga erit gaikoduvvut, de galggek Levitalaǯak dam vuolas valddet, ja go tabernakel galgga luoittalet, de galggek Levitalaǯak dam bajas dakkat; ja vierro-olmuš*, gutte boatta lakka, galgga jametuvvut.

* d. l. dat, gutte i læk Levitalaš.

3, 10. 38; 18, 7.

52. Ja Israel manak galggek luoittalet, ješ gutteg su sidasis ja ješ gutteg su lævgas gurri, vægast vekki. 2, 2 j. n. v.

53. Mutto Levitalaǯak galggek luoittalet duođaštusa tabernakela birra, amas moarre boattet Israel manai særvvegodde bagjeli; ja Levitalaǯak galggek vuttivaldet, mi læ vuttivalddemest duođaštusa tabernakel lutte.

54. Ja Israel manak dakke dam; aito nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft si dakke.

2. Kapittal.

Hærra asata, moft Israel manak galggek luoittalet basse baike birra sin sokkagoddidæsek mielde. 1—34.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

2. Israel manak galggek luoittalet, ješ gutteg su lævgas gurri, su vanhem-viesos mærka gurri; oktiboattem goađe buotta galggek si luoittalet birra buok.

3. Ja dak, guđek galggek luoittalet nuortas guvllui, bæivaš bagjanæme guvllui, læk Juda sida lævgga, vægast vekki; ja Juda manai oaivamuš læ Nahson, Amminadab bardne,

4. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk njællje gavcad lokkai duhata ja gutta čuođe.

5. Ja dak, guđek galggek luoittalet su balddi, læk Isaskar sokkagodde; ja Isaskar manai oaivamuš læ Netanel, Suar bardne,

6. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk njællje guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

7. Nuft maidai Sebulon sokkagodde; ja Sebulon manai oaivamuš læ Eliab, Helon bardne,

8. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk čieča guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

9. Buok dak gæčaduvvumak Juda sidast læk čuođe ja gutta ovcad lokkai duhata ja njællje čuođe, vægast vekki; si galggek mannat ouddan vuostas joavkkon.

10. Ruben sida lævgga galgga læt lulas guvllui, vægast vekki; ja Ruben manai oaivamuš læ Elisur, Sedeur bardne,

11. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk gutta viđad lokkai duhata ja vitta čuođe.

12. Ja dak, guđek galggek luoittalet su balddi, læk Simeon sokkagodde; ja Simeon manai oaivamuš læ Selumiel, Surisaddai bardne;

13. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk ovce guđad lokkai duhata ja golbma čuođe.

14. Nuft maidai Gad sokkagodde; ja Gad manai oaivamuš læ Eljasaf, Reuel bardne,

15. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk vitta viđad lokkai duhata, gutta čuođe ja vitta loge.

16. Buok dak gæčaduvvumak Ruben sidast læk čuođe ja okta guđad lokkai duhata, njællje čuođe ja vitta loge, vægast vekki; ja si galggek mannat ouddan nubbe joavkkon.

17. De galgga oktiboattem goatte mannat ouddan, Levitalaǯai sida gasko sidai; dađemielde go si luoittalek, nuft galggek si mannat ouddan, ješ gutteg su sajestes sin lævgaidæsek mielde.

18. Efraim sida lævgga galgga læt oarjas guvllui, vægast vekki; ja Efraim manai oaivamuš læ Elisama, Ammihud bardne,

19. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk njællje loge duhata ja vitta čuođe.

20. Ja su baldast Manasse sokkagodde; ja Manasse manai oaivamuš læ Gamliel, Pedasur bardne,

21. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk guokte njæljad lokkai duhata ja guokte čuođe.

22. Nuft maidai Benjamin sokkagodde; ja Benjamin manai oaivamuš læ Abidan, Gideoni bardne,

23. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk vitta njæljad lokkai duhata ja njællje čuođe.

24. Buok dak gæčaduvvumak Efraim sidast læk čuotte ja gavce duhata ja okta čuotte, vægast vekki; ja si galggek mannat ouddan goalmad joavkkon.

25. Dan sida lævgga galgga læt davas guvllui, vægast vekki; ja Dan manai oaivamuš læ Ahieser, Ammisaddai bardne,

26. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk guokte ciččid lokkai duhata ja čieča čuođe.

27. Ja dak, guđek galggek luoittalet su balddi, læk Aser sokkagodde; ja Aser manai oaivamuš læ Pagiel, Okran bardne,

28. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk okta viđad lokkai duhata, ja vitta čuođe.

29. Nuft maidai Naftali sokkagodde; ja Naftali manai oaivamuš læ Ahira, Enan bardne,

30. ja su vækka, dak gæčaduvvumak sist, læk golbma guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

31. Buok dak gæčaduvvumak Dan sidast læk čuotte ja čieča guđad lokkai duhat ja gutta čuođe; dak galggek mannat ouddan maŋemuš joavkkon sin lævgaidæsek mielde.

32. Dak legje dak gæčaduvvumak Israel manain sin vanhemviesoidæsek mielde; buok dak gæčaduvvumak sidain, vægast vekki, legje gutta čuođe ja golbma duhata, vitta čuođe ja vitta loge.
1, 46 j. n. v.

33. Mutto Levitalaǯak æi gæčaduvvum Israel manai gaski, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

34. Ja Israel manak dakke dam; aito nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft luoittalegje si sin lævgaidæsek mielde, ja nuft manne si ouddan, ješ gutteg sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde.

3. Kapittal.

Arona nalle, 1—4. Levitalaǯak addujuvvujek Aroni balvvalet tabernakela lutte, 5—10; si galggek gullat Hærrai dai vuostasriegadegji sajest, 11—13. Moses gæčada ja lokka sin Hærra goččom mielde, 14—16. Sin fuolkkegoddek ja dai moaddelagaš ammatak tabernakela lutte ja sin lokko muittaluvvu, 17—39. Dak vuostasriegadægjek Israel manai gaskast gæčaduvvujek, ja si, guđek læk ænebuk go Levitalaǯak, lonestuvvujek, 40—51.

1. Ja dat læi Arona ja Mosesa sokkagodde dam aige, go Hærra sarnoi Mosesin Sinai vare alde.

2. Ja dak legje Aron barni namak: Dat vuostasriegadægje Nadab, de Abihu, Eleasar ja Itamar. 2 Mos. 6, 23.

3. Dak legje Aron barni namak, vuiddujuvvum papak, gæi gieđak legje devddujuvvum doaimatet pappafidno. 2 Mos. 28, 41. 3 Mos. 8, 6 j. n. v.

4. Mutto Nadab ja Abihu jamiga Hærra muođoi ouddi, go soai buvtiga vierro dola ouddan Hærra muođoi ouddi Sinai mæcest, ja

æi sodnost læm barnek; mutto Eleasar ja Itamar doaimateiga pappafidno Arona, sodno ačesga, muođoi oudast. 3 Mos. 10, 1. 2.

5. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

6. Divte Levi sokkagodde boattet ouddan ja divo dam ouddan Arona, papa, muođoi ouddi, vai si oǯǯuk balvvalet su.

7. Ja si galggek vuttivalddet, maid son galgaši vuttivalddet, ja maid obba særvvegodde galgaši vuttivalddet oktiboattem goađe oudast dagadedin balvvalusa tabernakela lutte. 1, 53; 16, 9.

8. Ja si galggek vuttivalddet obba oktiboattem goađe bierggasid ja dam, maid Israel manak galgaše vuttivaldet dagadedin balvvalusa tabernakela lutte.

9. Ja don galgak addet Levitalaǯaid Aroni ja su barnidi; si læk aibas addujuvvum su halddoi Israel manai gaskast. 8, 16; 18, 6.

10. Mutto Arona ja su barnid galgak don asatet vuttivalddet sin pappafidnosek; mutto dat vierroolmuš, gutte boatta lakka, galgga jametuvvut. 1, 51.

11. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

12. Gæča, mon læm valddam Levitalaǯaid Israel manai gaskast buok vuostasriegadegji sagjai, dai sagjai, guđek rabastek ædnehæga Israel manai gaskast; ja munji galggek Levitalaǯak gullat.

13. Dastgo munji gullek buok vuostasriegadægjek; dam bæive, go mon časkim buok vuostasriegadegjid Egypten ædnamest, basotim mon aldsesam buok vuostasriegadegjid Israelest, sikke olbmuid ja omid; dak galggek gullat munji, Hærrai.

2 Mos. 13, 2; 22, 29; 34, 19.

14. Ja Hærra sarnoi Mosesi Sinai mæcest ja celki:

15. Gæčad Levi manaid sin vanhemviesoi mielde, sin sokkagoddi mielde! Buok olbmabæle, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuid, galgak don gæčadet.

16. Ja Moses gæčadi sin Hærra sane mielde, nuftgo sudnji læi goččujuvvum.

17. Ja dak legje Levi manak sin namaidæsek mielde: Gerson ja Kahat ja Merari.

2 Mos. 6, 16 j. n. v. 4 Mos. 26, 57 j. n. v.

18. Ja dak legje Gerson manai namak sin sokkagoddidæsek mielde: Libni ja Simei.

19. Ja Kahat manak sin sokkagoddidæsek mielde legje Amram ja Jishar, Hebron ja Ussiel.

20. Ja Merari manak sin sokkagoddidæsek mielde legje Mahli ja Musi. Dak legje Levi sokkagoddek sin vanhemviesoidæsek mielde.

21. Gersoni gulai Libnitalaǯai sokkagodde ja Simeitalaǯai sokkagodde; dak legje Gersonitalaǯai sokkagoddek.

22. Dak gæčaduvvumak sist buok olbmabæle logo mielde, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk, dak gæčaduvvumak sist legje čieča duhata ja vitta čuođe.

23. Gersonitalaǯai sogai sida læi tabernakela duokken oarjas guvllui.

24. Ja Gersonitalaǯai vanhemvieso oaivamuš læi Eljasaf, Lael bardne.

25. Ja dat, mi Gerson manain læi vuttivalddamuššan oktiboattem goađe lutte, læi tabernakel ja goatte, dam govčas ja oktiboattem goađe uksaraige govčas

2 Mos. 35, 13. 4 Mos. 4, 25.

26. ja ouddašiljo birras loavddagak ja ouddašiljo uksaraige govčas, mi læ tabernakela birra ja altara birra, ja dam baddek ja buok barggo dam lutte.

27. Ja Kahati gulai Amramitalaǯai sokkagodde ja Jisharitalaǯai sokkagodde ja Hebronitalaǯai sokkagodde ja Ussielitalaǯai sokka-

godde; dak legje Kahatitalaʒai sokkagoddek.

28. Buok olbmabæle logo mielde, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk, legje si gavce duhata ja gutta čuođe, guđek galgge vuttivalddet, mi læi vuttivalddamuššan basse baikest.

29. Kahat manai sokkagoddi sida læi tabernakela guorast lulas guvllui.

30. Ja Kahatitalaʒai sokkagoddi vanhemvieso oaivamuš læi Elisafan, Ussiel bardne.

2 Mos. 6, 22. 3 Mos. 10, 4.

31. Ja dat, mi sist læi vuttivalddamuššan, læi arkka ja bævdde ja gintaljuolgge ja altarak ja basse baike bierggasak, maiguim balvvalus doaimatuvvu, ja ouddaloavda* ja buok barggo dam lutte.

* dam buok bassamus baike oudast.

4, 4 j. n. v.

32. Mutto Levitalaʒai oaivamuʒai oaivamuš læi Eleasar, Arona, papa, bardne; son læi bigjujuvvum sin bagjeli, guđek galgge vuttivalddet, mi læi vuttivalddamuššan basse baikest. 4, 16.

33. Merari gulai Mahlitalaʒai sokkagodde ja Musitalaʒai sokkagodde; dak legje Meraritalaʒai sokkagoddek.

34. Ja dak gæčaduvvumak sist, buok olbmabæle logo mielde, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk, legje gutta duhata ja guokte čuođe.

35. Ja Merari sokkagoddi vanhemvieso oaivamuš læi Suriel, Abihail bardne; sin sida læi tabernakel guorast davas guvllui.

36. Ja dat, maid Merari manak legje bigjujuvvum vuttivalddet, legje tabernakela fielok ja dam doares staggok ja dam baʒek ja dam vuođđobittak ja buok dam bierggasak ja buok barggo dam lutte

37. ja ouddašiljo baʒek birra buok ja dai vuođđobittak ja dai čuoldak ja dai baddek.

38. Mutto si, gæi sida læi tabernakela oudast nuortas guvllui, oktiboattem goađe oudast, bæivaš bagjanæme guvllui, legje Moses ja Aron ja su barnek, guđek vuttivaldde, mi læi vuttivalddamuššan basse baikest, dam, maid Israel manak galgaše vuttivalddet; mutto dat vierro-olmuš, gutte bođi lakka, galgai jametuvvut.

39. Buok dak gæčaduvvumak Levitalaʒain, gæid Moses ja Aron gæčadeiga Hærra sane mielde, sin sokkagoddi mielde, buok olbmabælle, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk, legje guokte goalmad lokkai duhata.

40. Ja Hærra celki Mosesi: Gæčad buok vuostasriegadegjid olbmabælest Israel manai gaskast, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuid, ja oktiloga sin namai logoid!

41. Ja don galgak valddet Levitalaʒaid mu, Hærra, varas, buok vuostasriegadegji sagjai Israel manai gaskast, ja Levitalaʒai omid buok vuostasriegadegji sagjai Israel manai omi gaskast.

42. Ja Moses gæčadi, nuftgo Hærra læi goččom sudnji, buok vuostasriegadegjid Israel manai gaskast.

43. Ja buok vuostasriegadægjek olbmabælest namai logo mielde, ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk, legje sin gæčaduvvudedinæsek guokte goalmad lokkai duhata, guokte čuođe ja golbma gavcad lokkai.

44. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

45. Don galgak valddet Levitalaʒaid buok vuostasriegadegji sagjai Israel manai gaskast ja Levitalaʒai omid sin omi sagjai; ja Levitalaʒak galggek gullat munji, Hærrai.

46. Mutto lonastusruttan dam guovte čuođe ja golbma gavcad

lokkai oudast, guđek læk ænebuk go Levitalaʒai lokko, Israel manai vuostasriegadegjin,

47. galgak don valddet vitta sekela juokke oaive oudast; basse baike sekela mielde galgak don valddet daid; sekel læ guokte loge gera.

48. Ja don galgak addet Aroni ja su barnidi daid ruđaid lonastusruttan dai liggelogogi oudast sin gaskast.

49. De valdi Moses lonastusruđaid sist, gæk legje ænebuk go dai lokko, guđek lonestuvvujegje Levitalaʒai bokte;

50. Israel manai vuostasriegadegjin valdi son ruđaid, ovta duhata, golbma čuođe ja vitta čiččid lokkai sekela basse baike sekela mielde.

51. Ja Moses addi Aroni ja su barnidi lonastusruđaid Hærra sane mielde, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

4. Kapittal.

Hærra goččo Mosesa ja Arona gæčadet ja lokkat Kahatitalaʒaid golbma loge jakkasaʒai rajest vitta loge jakkasaʒai ragjai ja mærred sin balvvalusa, 1—20, goččo dam sæmma Gersonitalaʒai dafhost, 21—28, ja Meraritalaʒai dafhost, 29—33. Dat goččujuvvum gæčadæbme doaimatuvvu, ja dai lokkujuvvumi lokko muittaluvvu, 34—49.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

2. Oktilokke Kahat manaid Levi manai gaskast sin sokkagoddi mielde, sin vanhemviesoi mielde,

3. golbma loge jakkasaʒai rajest ja dast boarrasæbbuid gidda vitta loge jakkasaʒai ragjai, dain buokain, guđek bottek balvvalussi doaimatam diti bargo oktiboattem goađe lutte! 8, 24. 25.

4. Dat læ dat, maina Kahat manak galggek adnet dakkamuša oktiboattem goađe lutte: dat allabasse.

5. Aron ja su barnek galggek mannat sisa, go sida sirddagoatta, ja si galggek valddet dam gokče ouddaloavddaga vuolas ja gokčat daina duođaštusa arka.

6. Ja si galggek bigjat takasnakke-gokčasa dam bagjeli ja lebbit gokčasa, čađa buok alek ulloin, dam bagjeli ja bigjat dam staggoid garvesen.

7. Ja geččujubme laibi bævde bagjeli galggek si lebbit alek ullogokčasa ja bigjat dam ala fataid ja littid ja jukkamlittid ja gadnoid jukkamoaffari, ja dat bissovaš laibbe galgga læt dam alde.

8. Ja si galggek lebbit dai bagjeli karmesinruksis ullo-gokčasa ja gokčat dam takasnakke-gokčasin ja bigjat dam staggoid garvesen.

9. Ja si galggek valddet alek ullo-gokčasa ja gokčat daina gintaljuolge ja dam lampaid ja dam gintalskarrid ja dam soaggelittid ja buok dam olljolittid, maiguim dat birggituvvu.

10. Ja si galggek bigjat dam ja buok dam bierggasid takasnakkegokčasa sisa ja bigjat dam guoddemmuorai ala.

11. Ja dam gollajis altar bagjeli galggek si lebbit alek ullogokčasa ja gokčat dam takasnakkegokčasin, ja si galggek bigjat dam staggoid garvesen.

12. Ja si galggek valddet buok balvvalusa bierggasid, maiguim balvvalus doaimatuvvu basse baikest, ja bigjat daid alek ullo-gokčasa sisa ja gokčat daid takasnakkegokčasin ja bigjat daid guoddemmuorai ala.

13. Ja si galggek buttestet altara* gunain ja lebbit purpurruksis ullo-gokčasa dam bagjeli.

* boalddemoaffar altara.

14. Ja si galggek bigjat dam ala buok dam bierggasid, maiguim balv-

valus doaimatuvvu dam alde, namalassi dollalittid, bierggogaffalid ja goaivoid ja littid, maiguim riškotet, buok altara bierggasid; ja si galggek lebbit takasnakke-gokčasa dam bagjeli ja bigjat dam staggoid garvesen.

15. Ja go Aron ja su barnek sida sirddadedin læk gærggam gokčamest basse baike ja buok basse baike bierggasid, de galggek dastmaŋŋel Kahat manak boattet guoddem diti; mutto æi si galga guoskat basse baikkai, amasek si jabmet. Dat læ, mi Kahat manain læ guoddamuššan oktiboattem goađe lutte.

7, 9. 1 Muit. 15, 15.

16. Ja Eleasar, Arona, papa, bardne, galgga adnet bajeldgæččama oljoin čuovggasa varas ja suovvasin dain njalggahajag galvoin ja daina bissovaš borramušoaffarin ja vuoidasoljoin, bajeldgæččama obba tabernakelin ja buokain, mi dam siste læ, sikke basse baikin ja dam bierggasiguim.

17. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

18. Alle divte Kahatitalažai sokkagoddi soga erit hævatuvvut Levitalažai gaskast;

19. mutto dakke dam daiguim, vai si ælaše ja æi jamaše, go si mannek lakka dam allabasse baikkai: Aron ja su barnek galggek boattet ja bigjat ješ guđege sist su balvvalussasis ja su noađđasis;

20. mutto æi si galga mannat sisa gæččam varas basse baike, æi čalmeravkkalamboddage, amasek si jabmet.

1 Sam. 6, 19.

21. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

22. Oktiloga maidai Gerson manaid sin vanhemviesoi mielde, sin sokkagoddi mielde!

23. Golbma loge jakkasažai rajest ja dast boarrasæbbuid gidda vitta loge jakkasažai ragjai galgak don gæčadet sin, daid buokaid, guđek šaddek dakkat balvvalusa doaimatam diti bargo oktiboattem goađe lutte.

3. v.

24. Dat galgga læt Gersonitalažai sokkagoddi doaimatus balvvalæme ja guoddema harrai:

3, 25 j. n. v.

25. Si galggek guoddet tabernakela loavddagid ja oktiboattem goađe, namalassi dam gokčasa, ja takasnakke-gokčasa, mi læ dam bagjelist, ja oktiboattem goađe uksaraige gokčasa

26. ja ouddašiljo birras loavddagid ja ouddašiljo porttaraige gokčasa, mi læ tabernakela birra ja altara birra, ja dam baddid ja buok bierggasid, mak soppek barggoi dam lutte; ja si galggek doaimatet buok dam, mi daina læ dakkamuššan.

27. Arona ja su barni sani mielde galgga buok Gerson manai balvvalus šaddat, buok, maid si galggek guoddet, ja obba sin balvvalus; ja di galggabetet addet sin halddoi buok, mi sist læ guoddamuššan.

28. Dat galgga læt Gerson manai sokkagoddi balvvalus oktiboattem goađe lutte; ja mi sist læ vuttivalddamuššan, galgga læt Itamara, Arona, papa, barne bajeldgæččam vuolde.

29. Merari manaid galgak don gæčadet sin sokkagoddi mielde, sin vanhemviesoi mielde.

30. Golbma loge jakkasažai rajest ja dast boarrasæbbuid gidda vitta loge jakkasažai ragjai galgak don gæčadet sin, daid buokaid, guđek bottek balvvalussi doaimatam diti bargo oktiboattem goađe lutte.

31. Ja dat læ, maid si galggek vuttivalddet guoddet, buok dat, maina sist galgga læt dakkamuš oktiboattem goađe lutte: tabernakela fielok ja dam doares-staggok ja dam bažek ja dam vuođđobittak

32. ja ouddašiljo bažek birra

buok ja dai vuođđobittak ja dai navlek ja dai baddek, buok dai bierggasak ja buok, mi soappa barggoi daina; ja di galggabetet nama mielde addet sin halddoi daid dingaid, maid si galggek vuttivalddet guoddet.

33. Dat galgga læt Merari manai sokkagoddi balvvalus, buok dat, maina sist galgga læt dakkamuš oktiboattem goađe lutte Itamara, Arona, papa, barne, bajeldgæččama vuolde.

34. Ja Moses ja Aron ja særvvegodde oaivamuǯak gæčadegje Kahatitalaǯai manaid sin sokkagoddi mielde ja sin vanhemviesoi mielde,

35. golbma loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuid gidda vitta loge jakkasaǯai ragjai, daid buokaid, guđek botte balvvalussi doaimatam diti bargo oktiboattem goađe lutte.

36. Ja dak gæčaduvvumak sist sin sokkagoddidæsek mielde legje guokte duhata, čieča čuođe ja vitta loge.

37. Dak legje dak gæčaduvvumak Kahatitalaǯai sokkagoddin, si buokak, guđek balvvalegje oktiboattem goađe lutte, gæid Moses ja Aron gæčadeiga Hærra sane mielde Mosesa bokte.

38. Ja dak gæčaduvvumak Gerson manain sin sokkagoddidæsek mielde ja sin vanhemviesoidæsek mielde,

39. golbma loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk gidda vitta loge jakkasaǯai ragjai, dak buokak, guđek botte balvvalussi doaimatam diti bargo oktiboattem goađe lutte,

40. dak gæčaduvvumak sist sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, legje guokte duhata, gutta čuođe ja golbma loge.

41. Dak legje dak gæčaduvvumak Gerson manai sokkagoddin, si buokak, guđek balvvalegje oktiboattem goađe lutte, gæid Moses ja Aron gæčadeiga Hærra sane mielde.

42. Ja dak gæčaduvvumak Merari manai sokkagoddin, sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde,

43. golbma loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk gidda vitta loge jakkasaǯai ragjai, dak buokak, guđek botte balvvalussi doaimatam diti bargo oktiboattem goađe lutte,

44. dak gæčaduvvumak sist sin sokkagoddidæsek mielde legje golbma duhata ja guokte čuođe.

45. Dak legje dak gæčaduvvumak Merari manai sokkagoddin, gæid Moses ja Aron gæčadeiga Hærra sane mielde Mosesa bokte.

46. Buok dak gæčaduvvumak, gæid Moses ja Aron ja Israel oaivamuǯak gæčadegje, namalassi Levitalaǯak sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde,

47. golbma loge jakkasaǯai rajest ja dast boarrasæbbuk gidda vitta loge jakkasaǯai ragjai, si buokak, guđek botte doaimatam diti bargo, balvvaledin ja guoddededin okitboattem goađe lutte,

48. dak gæčaduvvumak legje gavce duhata, vitta čuođe ja gavce loge.

49. Hærra sane mielde gæčaduvvujegje si Mosesa bajeldgæččam vuolde, juokkehaš su balvvalussasis ja dasa, maid son galgai guoddet; ja dak sust gæčaduvvumak legje si, gæid Hærra læi goččom Mosesi.

5. Kapittal.

Hærra goččo, atte Israel manak galggek erit vuolgatet sidastæsek buok spittalaǯaid ja buttesmættomid, 1—4, adda lagaid dam birra, moft olmuš galgga dam makset, maid son læ valddam ærrasin erit, 5—8, dam birra, mi galgga gullat pappi, 9. 10, dam birra, moft galgga mænnoduvvut daggar nissonin,

gutte balatuvvu su boadnjastes oskaldasmættomvuođa diti, 11—31.

1. Ja Hærrai sarnoi Mosesi ja celki:
2. Goĉo Israel manaid, atte si galggek sidastæsek olgus bigjat juokke spittalaʒa ja juokkehaʒa, gæst læ oaʒe golggam, ja juokkehaʒa, gutte læ buttesmættom lika bokte! 3 Mos. 13, 46.
3. Sikke olbmaid ja nissonid galggabetet di olgus bigjat; sida olggobællai galggabetet di bigjat sin, amasek si dakkat sin sidaid, gæi gaskast mon asam, buttesmættosen. 35, 34.
4. Ja Israel manak dakke nuft ja bigje sin sida olggobællai; nuftgo Hærra læi sardnom Mosesi, nuft dakke Israel manak.
5. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:
6. Sarno Israel manaidi: Go olmai daihe nisson dakka maidege dain suddoin, maid olmuš matta dakkat, go si dakkek oskaldasmættomvuođa Hærra vuostai, ja datanaga siello šadda ašalaʒʒan,
7. de galggek si dovdastet sin suddosek, maid si læk dakkam, ja makset dam, maid si læk gædnegasak makset, dam olles mavsoin ja lasetet dasa viđad oase; ja si galggek addet dam dasa, gæn vuostai si læk suddodam.
3 Mos. 5, 15 j. n. v. 21 j. n. v. Salm. 32, 5. Sanel. 28, 13.
8. Mutto jos olmai (læ jabmam ja) sust i læk guttege lagas fuolkke, gæsa si mattek makset vælge, de galgga dat vælgge, mi maksujuvvu, gullat Hærrai ja boattet pappi ærreb soabatusa vierca, maina soabatus dakkujuvvu sin oudast.
9. Ja juokke addaldak, buok dat, maid Israel manak basotek, maid si buktek ouddan pappi, galgga gullat sudnji,
10. ja maid guttege basota, galgga gullat sudnji; maid guttege adda pappi, galgga gullat sudnji.
11. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:
12. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go guđege boadnja akka erit gaidda ja læ oskaldasmættom su vuostai,
13. ja muttom olmai vælla su lutte, mutto dat læ čikkum su boadnja čalmi oudast, go son čikkusist læ duolvvaduvvum, ja i oktage duođaštægje læk su vuostai, ja i son læk doppitallam dago dagadedin,
14. ja angervuođa vuoigŋa boatta su bagjeli, nuft atte son šadda angeren su akas diti, ja son duođast læ šaddam duolvvaduvvut, daihe go boatta angervuođa vuoigŋa su bagjeli, nuft atte son šadda angeren su akas diti, vaiko son i læk šaddam duolvvaduvvut,
15. de galgga boadnja buktet su akas papa lusa ja buktet oaffaren su oudast logad oase ovta efast bivggejafoin; mutto i son galga golgatet oljo dam ala ige bigjat viraka dam ala; dastgo dat læ angervuođa borramušoaffar, muittem-borramušoaffar, mi dakka, atte værredakko muittujuvvu.
3 Mos. 5, 11.
16. Ja pappa galgga doalvvot su ouddan ja divvot su Hærra muođoi ouddi.
17. Ja pappa galgga valddet basse čace lairrelitte sisa, ja pappa galgga valddet dam mođest, mi læ tabernakela latte alde, ja suppit čaccai.
18. Ja pappa galgga divvot nissona Hærra muođoi ouddi ja rappat nissona oaive ja bigjat muittem-borramušoaffara su gieđai ala, dat læ angervuođa borramušoaffar; ja pappa galgga adnet baččavuođa čace, mi bukta garrodusa, su gieđastes.
19. Ja pappa galgga vuornotet su ja cælkket nissoni: Jos i guttege olmai læk vællam du lutte, ja jos don ik, dalle go don legjik du

boadnjad vuluš, læk eritgaiddam buttesmættomvutti, de don galgak læt vahagkættai dam baččavuođa čacest, mi bukta garrodusa.

20. Mutto jos don, dalle go don legjik du boadnjad vuluš, læk gaiddam erit, ja jos don læk šaddam duolvvaduvvut, ja guttege olmai læ vællam du lutte ærreb go du boadnjat,

21. — dal galgga pappa vuornotet nissona garrodusa vale bokte, ja pappa galgga cælkket nissoni: — de dakkus Hærra du garrodussan ja vallen gasko du albmugad gaski, go Hærra adda du alemid sodnat ja du čoavje bottanet;

Jer. 24, 9; 42, 18.

22. ja dat čacce, mi bukta garrodusa, galgga boattet du siskelušai sisa ja dakkat, atte du čoavje bottana ja du alemak sodnek. Ja nisson galgga cælkket: Amen! Amen!

23. Ja pappa galgga čallet daid garrodusaid girjai ja eritsikkot daid baččavuođa čacin.

24. Ja son galgga addet nissoni jukkat baččavuođa čace, mi bukta garrodusa, ja dat čacce, mi bukta garrodusa, galgga boattet su sisa baččavuottan.

25. Ja pappa galgga valddet angervuođa borramušoaffara nissona gieđast; ja son galgga sugatallat borramušoaffara sukkosin Hærra muođoi oudast ja buktet dam ouddan altara lusa.

26. Ja pappa galgga valddet čorbmadievva borramušoaffarest dam muittemoaffaren ja boalddet dam altar alde; ja dastmaŋŋel galgga son addet nissoni čace jukkat.

27. Ja go son læ addam sudnji čace jukkat, de galgga dapatuvvat, jos son læ duolvvaduvvum ja læ læmaš su boadnjasis oskaldasmættom, atte dat čacce, mi bukta garrodusa, galgga boattet su sisa baččavuottan, nuft atte su čoavje galgga bottanet ja su alemak sodnat; ja dat nisson galgga læt garrodussan gasko su albmuges gaskast.

28. Mutto jos nisson i læk šaddam duolvvaduvvut, mutto læ buttes, de galgga son orrot vahagkættajen, ja son galgga sakkanattet.

29. Dat læ angervuođa laka: Go nisson, dam bodda go son læ su boadnjas vuluš, gaidda erit ja šadda duolvvaduvvut,

30. daihe go angervuođa vuoigŋa boatta muttom boadnja bagjeli, nuft atte son šadda angeren su akas diti, de galgga son divvot nissona Hærra muođoi ouddi, ja pappa galgga mænnodet suina aibas dam laga mielde.

31. Ja boadnja galgga læt ašetæbme; mutto nisson galgga guoddet su værredagos.

6. Kapittal.

Hærra adda lagaid Nasirealažai birra, sin loppadusa, buttastusa ja oaffara birra, 1—21, ja dam birra, moft papak galggek buristsivdnedet albmuga, 22—27.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go muttom olmai daihe nisson dakka basse loppadusa, atte son aiggo læt Nasirealaš, eritčulddujume bokte vihatet ječas Hærrai,

3. de galgga son ječas erit addnet vinest ja garra jukkamušast; suvreslagan jukkamuša vinest daihe suvreslagan garra jukkamuša i son galga jukkat, ja i maidegeikkenessi mailhid vidnemurjin galga son jukkat, i varas ige goikke vidnemurjid galga son borrat.

4. Buok su eritčulddujumes beivid i son galga borrat maidegedast, mi rakaduvvu vidnemuorast, siskuča rajest gidda olguča ragjai.

5. Buok daid beivid, go su eritčulddujume loppadus bista, i galga rakimnibbe mannat su oaive bagjel; dassači go dak bæivek læk loappam, main son eritčuoldda ječas Hærra diti, galgga son læt basse, son galgga diktet su vuovtaides væidales šaddat.

Duob. 13, 5.

6. Buok daid beivid, go son eritčuoldda ječas Hærra diti, i son galga boattet guđege lika lusa.

7. I son galga dakkat ječas buttesmættosen su āčes bokte daihe su ædnes bokte, su vieljas bokte daihe su oabas bokte, go si jabmek; dastgo vihatume mærkka su Ibmeli læ su oaive alde. 18. v.

8. Buok su eritčulddujumes beivid læ son Hærrai basse.

9. Ja go guttege jabma su lutte sagga fakkistaga ja dakka su vihatuvvum oaive buttesmættosen, de galgga son rakit su oaives su buttastusas bæive; dam čiččid bæive galgga son dam rakit.

10. Ja dam gavcad bæive galgga son buktet guokte turtelduva daihe guokte duvvačivga ouddan papa lusa oktiboattem goađe uksaraige lusa.

11. Ja pappa galgga oaffaruššat nubbe suddo-oaffaren ja nubbe boalddemoaffaren ja dakkat soabatusa su oudast ja buttestet su dast, maid son læ suddodam lika bokte; ja son galgga basotet su oaives damanaga bæive.

12. Ja son galgga fastain eritčuolddet ječas Hærra diti su eritčulddujumes beivid*, ja de galgga son buktet ovtajakkasaš labba vælgge-oaffaren; ja dak vuostas bæivek galggek gaččat erit, dainago su vihatubme duolvvaduvvui.

*d. l. nuft ollo beivid, go son algost læi loppedam ječas eritčuolddet.

13. Ja dat læ laka Nasirealažža harrai: Dam bæive, go su eritčulddujume bæivek læk loappam, de galgga son buktujuvvut ouddan oktiboattem goađe uksaraige lusa.

14. Ja son galgga buktet Hærrai su oaffares: ovtajakkasaš vierccalabba alma vigetaga boalddemoaffaren ja ovtajakkasaš njiŋŋelas labba alma vigetaga suddo-oaffaren ja ovta vierca alma vigetaga gitosoaffaren

15. ja ovta væddelitte suvrokættes gakoiguim fines jafoin, gakoid, sægotuvvum oljoin, ja suvrokættes asetes gakoid, bagjelsikkujuvvum oljoin, ja borramušoaffara daidi ja jukkamušoaffarid daidi.

16. Ja pappa galgga buktet dam ouddan Hærra muođoi ouddi ja oaffaruššat su suddo-oaffara ja su boalddemoaffara.

17. Ja vierca galgga son oaffaruššat gitosoaffaren Hærrai oktanaga væddelittin, man siste læk suvrokættes gakok, ja pappa galgga oaffaruššat su borramušoaffara ja su jukkamušoaffara.

18. Ja Nasirealaš galgga rakit su vihatuvvum oaives oktiboattem goađe uksaraige guorast, ja son galgga valddet su vihatuvvum oaives vuovtaid ja bigjat daid dolli, mi læ gitosoaffar vuolde.

Ap. dag. 18, 18; 21, 24.

19. Ja pappa galgga valddet dam vuššum čoamotasa viercast ja ovta suvrokættes gako væddelittest ja ovta suvrokættes asetes gako, ja son galgga bigjat daid Nasirealažža gieđai ala, maŋŋelgo son læ eritrakim aldes su vihatumes mærka.

20. Ja pappa galgga sugatallat daid sukkosin Hærra muođoi oudast, dat læ basotuvvum pappi oktanaga sugosmielgain ja čoamotasain; ja dastmaŋŋel oažžo Nasirealaš jukkat vine.

2 Mos. 29, 27. 28. 3 Mos. 7, 34.

21. Dat læ laka Nasirealažža birra, gutte dakka loppadusa, dat læ su oaffar Hærrai su eritčulddujume diti, ærreb dam, maid sust muđoi læ

varre oaffarušsat; su loppadusas
mielde, maid son lopped, galgga son
dakkat, ærreb dam, maid laka su
eritčulddujume birra gaibed.
22. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja
celki:
23. Sarno Aroni ja su barnidi
ja cælke: Nuft galggabetet di bu-
ristsivdnedet Israel manaid: Di
galggabetet cælkket sigjidi:
Sir. 50, 26 j. n. v.
24. Hærra buristsivdnedifči du
ja varjalifči du!
25. Hærra addaši su muođoides
čuovggat du bagjeli ja lifči dudnji
arbmogas! Salm. 67, 2.
26. Hærra bajedifči su čalmides
du ala ja addaši dudnji rafhe!
27. Ja nuft galggek si bigjat
mu nama Israel manai ala; ja
mon aigom sin buristsivdnedet.

7. Kapittal.

Dak guokte nubbe lokkai Israel sokkagodde-oaivamuža addek addaldagaid tabernakeli; dak addaldagak bajas lokkujuvvujek, 1—88. Ibmel sardno Mosesin arbmostuolo alde, 89.

1. Ja de dapatuvai dam bæive,
go Moses læi gærggam bajasceg-
gimest tabernakela, ja go son læi
vuoiddam dam ja basotam dam
buok dam bierggasiguim ja altara
buok dam bierggasiguim, go son
læi vuoiddam daid ja basotam daid,
2 Mos. 40, 17 j. n. v.
2. de bukte Israel oaivamužak,
sin vanhemviesoi oaivamužak, sok-
kagodde-oaivamužak, si, guđek čuž-
žu dai gæčaduvvumi bagjel, ad-
daldagaid. 1, 4-16.
3. Si bukte sin addaldagasek oud-
dan Hærra muođoi ouddi, gutta
vavna, mai bagjel læi govčas, ja
guokte nubbe lokkai vuovsa, ovta
vavna guovte oaivamuža oudast
ja ovta vuovsa ješ guđege oudast;
ja si bukte daid ouddan taberna-
kela ouddi.
4. Ja Hærra celki Mosesi:
5. Vuostaivalde dam sist, vai
dat matta læt oktiboattem goađe
balvvalussi, ja don galgak addet
dam Levitalažaidi, ješ guttige su
balvvalusas lagašvuođa mielde.
6. De valdi Moses vavnaid ja
vuovsaid ja addi daid Levitala-
žaidi.
7. Guokte vavnain ja njællje
vuovsain addi son Gerson manaidi
sin balvvalusa lagašvuođa mielde.
4, 24 j. n. v.
8. Ja njællje vavnain ja gavce
vuovsain addi son Merari manaidi
sin balvvalusa lagašvuođa mielde,
mi læi Itamara, Arona, papa,
barne, bajeldgæččam vuolde.
4, 31 j. n. v.
9. Mutto Kahat manaidi i son
addam ovtage, dađemielde go dai
basse dingai balvvalæbme oroi sin
alde; olgi alde galgge si daid
guoddet. 4, 4 j. n. v.
10. Ja oaivamužak bukte ad-
daldagaid altara vihatubmai dam
aige, go dat vuiddujuvvui; ja oai-
vamužak bukte sin addaldagasek
ouddan altara ouddi.
11. Ja Hærra celki Mosesi:
Divte oaivamužaid ješ guđege
bæives buktet sin addaldagasek
altara vihatubmai!
12. Ja dat, gutte buvti su ad-
daldagas dam vuostas bæive, læi
Nahson, Amminadab bardne, Juda
sokkagodde oaivamuš.
13. Ja su addaldak læi okta
silbbafatta, mi deddi čuođe ja
golbma loge sekel, okta silbba-
litte, mi deddi čieca loge sekela
basse baike sekela mielde, goab-
bašagak dievva fines jafoin, sægo-
tuvvum oljoin, borramušoaffaren,
14. okta litte, mi deddi loge
sekel golle, dievva suovvasest,
15. okta nuorra vuovsa, okta
viercca, okta ovtajakkasaš labbes
boalddemoaffaren,
16. okta bokka suddo-oaffaren
17. ja gitosoaffaren guokte
vuovsa, vitta vierca, vitta bokka,

vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Nahsona, Amminadaba barne, addaldak.

18. Nubbe bæive buvti Netanel, Suar bardne, Isaskar oaivamuš, addaldagaid.

19. Son buvti su addaldakkanes ovta silbbafata, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, ovta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagaid dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

20. ovta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

21. ovta nuorra vuovsa, ovta vierca, ovta ovtajakkasaš labba boalddemoaffaren,

22. ovta bokka suddo-oaffaren

23. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Netanel, Suar barne, addaldak.

24. Dam goalmad bæive Sebulon manai oaivamuš, Eliab, Helon bardne.

25. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

26. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

27. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

28. okta bokka suddo-oaffaren

29. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Eliaba, Helon barne, addaldak.

30. Dam njæljad bæive Ruben manai oaivamuš, Elisur, Sedeur bardne.

31. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

32. okta litte, mi deddi loge sekela golle, dievva suovvasest,

33. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

34. okta bokka suddo-oaffaren;

35. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Elisur, Sedeur barne, addaldak.

36. Dam viđad bæive Simeon manai oaivamuš, Selumiel, Surisaddai bardne.

37. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

38. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

39. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

40. okta bokka suddo-oaffaren

41. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Selumiel, Surisaddai barne, addaldak.

42. Dam guđad bæive Gad manai oaivamuš, Eljasaf, Deuel bardne.

43. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

44. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

45. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

46. okta bokka suddo-oaffaren

47. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta

ovtajakkasaš labba. Dat læi Eljasafa, Deuel barne, addaldak.

48. Dam čiččid bæive Efraim manai oaivamuš, Elisama, Ammihud bardne.

49. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

50. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

51. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

52. okta bokka suddo-oaffaren

53. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Elisama, Ammihud barne, addaldak.

54. Dam gavcad bæive Manasse manai oaivamuš, Gamliel, Pedasur bardne.

55. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

56. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

57. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

58. okta bokka suddo-oaffaren

59. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Gamliel, Pedasur barne, addaldak.

60. Dam ovcad bæive Benjamin manai oaivamuš, Abidan, Gideoni bardne.

61. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

62. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

63. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

64. okta bokka suddo-oaffaren

65. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Abidan, Gideoni barne, addaldak.

66. Dam logad bæive Dan manai oaivamuš, Ahieser, Ammisaddai bardne.

67. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

68. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

69. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

70. okta bokka suddo-oaffaren

71. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Ahiesera, Ammisaddai barne, addaldak.

72. Dam okta nubbe logad bæive Aser manai oaivamuš, Pagiel, Okran bardne.

73. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,

74. okta litte, mi deddi loge sekel golle, dievva suovvasest,

75. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,

76. okta bokka suddo-oaffaren

77. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka,

vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Pagiel, Okran barne, addaldak.
78. Dam guokte nubbe logad bæive Naftali manai oaivamuš, Ahira, Enan bardne.
79. Su addaldak læi okta silbbafatta, mi deddi čuođe ja golbma loge sekel, okta silbbalitte, mi deddi čieča loge sekel basse baike sekel mielde, goabbašagak dievva fines jafoin, sægotuvvum oljoin, borramušoaffaren,
80. okta litte, mi deddi loge sekel, dievva suovvasest,
81. okta nuorra vuoksa, okta viercca, okta ovtajakkasaš labbes boalddemoaffaren,
82. okta bokka suddo-oaffaren
83. ja gitosoaffaren guokte vuovsa, vitta vierca, vitta bokka, vitta ovtajakkasaš labba. Dat læi Ahira, Enan barne, addaldak.
84. Dak legje Israel oaivamužai addaldagak altara vihatubmai dam aige, go dat vuiddujuvvui, guokte nubbe lokkai silbbafata, guokte nubbe lokkai silbbalitte, guokte nubbe lokkai gollelitte,
85. juokke fatta deddi čuođe ja golbma loge sekel silba ja juokke litte čieča loge sekel — buok silbba dain littin læi guokte duhata ja njællje čuođe sekel basse baike sekel mielde, —
86. guokte nubbe lokkai gollelitte, dievva suovvasest, juokke litte deddi loge sekel basse baike sekel mielde; buok golle dain littin læi čuođe ja guokte loge sekel.
87. Buok dak stuora oamek boalddemoaffaren legje guokte nubbe lokkai vuovsa, dasa vela guokte nubbe lokkai vierca, guokte nubbe lokkai ovtajakkasaš labba oktan borramušoaffarin, mi dasa gulai, ja guokte nubbe lokkai bokka suddo-oaffaren.
88. Ja buok dak stuora oamek gitosoaffaren legje njællje goalmad lokkai vuovsa, dasa vela gutta loge vierca, gutta loge bokka, gutta loge ovtajakkasaš labba. Dak legje addaldagak altara vihatubmai, maŋŋelgo dat læi vuiddujuvvum.
89. Ja go Moses manai sisa oktiboattem goattai sardnom varas suina*, de son gulai jiena sardnomen aldsesis bagjen arbmostuolo alde, mi læi duođaštusa arka bagjelist dam guovte keruba gaskast; nuft sarnoi son* sudnji.

* Hærra. 2 Mos. 25, 20-22. 1 Sam. 4, 4. Salm. 80, 2.

8. Kapittal.

Ibmel adda lagaid lampai birra gollegintaljuolge alde, 1—4, Levitalažai buttastusa ja balvvalusa birra, 5—26.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:
2. Sarno Aroni ja cælke sudnji: Go don bijak lampaid bajas, de galggek dak čieča lampa diktet sin čuovgasek baittet njuolgga gintaljuolge ouddi. 2 Mos. 25, 37.
3. Ja Aron dagai nuft; son bijai dam lampaid bajas, nuft atte dak dikte sin čuovgasek baittet njuolgga gintaljuolge ouddi, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. 2 Mos. 27, 20 j. n. v.
4. Ja gintaljuolgge læi dakkujuvvum hervvijuvvum dujin gollest, gidda dam vuođo ja dam liđi ragjai læi hervvijuvvum duogje; dam gova mielde, maid Hærra læi čajetam Mosesi, nuft læi son gintaljuolge dakkam. 2 Mos. 25, 31. 40.
5. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:
6. Valde Levitalažaid erit Israel manai gaskast ja buttest sin!
7. Ja nuft galgak don dakkat singuim sin buttestam diti: Don galgak riškotet buttastusčace sin ala, ja si galggek diktet rakimnibe mannat obba sin rubmašæsek mietta ja bassat sin biktasidesek ja nuft buttestet ječaidæsek. 19, 9. Ebr. 9, 13. 14.
8. Ja si galggek valddet ovta nuorra vuovsa ja borramušoaffara,

mi dasa gulla, fines jafoid, sægotuvvum oljoin; ja nubbe æra nuorra vuovsa galgak don valddet suddo-oaffaren.

9. Ja don galgak diktet Levitalaʒaid boattet ouddan oktiboattem goađe ouddi, ja don galgak čokkit obba Israel manai særvvegodde.

10. Ja don galgak diktet Levitalaʒaid loaidastet ouddan Hærra muođoi ouddi, ja Israel manak galggek bigjat sin gieđaidæsek Levitalaʒai ala.

11. Ja Aron galgga sugatet Levitalaʒaid sukkosin Hærra muođoi oudast sugosoaffaren Israel manai bælest, ja si galggek læt dakkam diti Hærra balvvalusa.

12. Ja Levitalaʒak galggek bigjat sin gieđaidæsek vuovsai oivi ala, ja de galgak don oaffaruššat dam nubbe suddo-oaffaren ja dam nubbe boalddemoaffaren Hærrai dakkam diti soabatusa Levitalaʒai oudast.

13. Ja don galgak divvot Levitalaʒaid Arona muođoi ouddi ja su barni muođoi ouddi, ja don galgak sugatet sin Hærra oudast.

14. Ja don galgak eritčuolddet Levitalaʒaid Israel manai gaskast, ja Levitalaʒak galggek gullat munji. 3, 45.

15. Ja dastmaŋŋel galggek Levitalaʒak boattet balvvalam varas oktiboattem goađe lutte, go don læk buttestam sin ja sugatam sin sukkosin.

16. Dastgo si læk aibas mu halddoi addujuvvum Israel manai gaskast; dam sagjai, mi rabasta juokke ædnehæga, buok vuostasriegadegji sagjai Israel manai gaskast læm mon valddam sin aldsesam. 3, 9. 12. 13.

17. Dastgo munji gullek buok vuostasriegadægjek Israel manai gaskast, sikke olbmuin ja omin; dam bæive, go mon časkim buok vuostasriegadegjid Egpyten ædnamest, basotim mon sin aldsesam. 3, 13.

18. Ja mon valddim Levitalaʒaid buok vuostasriegadegji sagjai Israel manai gaskast.

19. Ja mon addim Levitalaʒaid addaldakkan Aroni ja su barnidi Israel manai gaskast dakkam varas Israel manai balvvalusa oktiboattem goađe lutte ja soabatussan Israel manai oudast, amas gikse boattet Israel manai bagjeli daggo bokte, atte Israel manak lakkanek basse baikkai. 1, 53; 3, 9; 18, 22. 23.

20. Ja Moses ja Aron ja Israel manai obba særvvegodde dagai nuft Levitalaʒaiguim; aibas nuftgo Hærra læi goččom Mosesi Levitalaʒai harrai, nuft dakke Israel manak singuim.

21. Ja Levitalaʒak buttestegje ječaidæsek ja basse sin biktasidesek, ja Aron sugati sin sukkosin Hærra muođoi oudast, ja Aron dagai soabatusa sin oudast sin buttestam varas.

22. Ja dastmaŋŋel botte Levitalaʒak dakkam varas sin balvvalusasek oktiboattem goađe lutte Arona muođoi oudast ja su barni muođoi oudast; nuftgo Hærra læi goččom Mosesi Levitalaʒai harrai, nuft dakkujuvvui singuim.

23. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

24. Dat læ, mi guoska Levitalaʒaidi: Dam rajest, go son læ vitta goalmad lokkai jage boares ja dast boarrasæbbo, galgga son boattet dakkam varas balvvalusa bargoin oktiboattem goađe lutte. 4, 3. 23.

25. Mutto dam rajest, go son læ vitta loge jage boares, galgga son ruoktot loaidastet balvvalusastes bargoin, ja i son galga šatan æmbo barggat.

26. Daddeke galgga son balvvalet su vieljaides oktiboattem goađe lutte vuttivaldededin, mi læ

vuttivalddamuššan; mutto bargo i son galga doaimatet. Nuft galgak don dakkat Levitalažaiguim dam dathost, mi sist læ vuttivalddamuššan.

9. Kapittal.

Israel doalla Hærra goččom mielde bæssačid mæcest, 1—5; dak buttesmættomak ja dak, guđek læk mange gukkes matkest, galggek doallat bæssačid nubbe manost, 6—14. Ibmel almostatta ječas Israeli mæcest; si sirddajek ja luoittalek, nuftgo son goččo sin, 15—23.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi Sinai mæcest nubbe jage, maŋŋelgo si legje olgus vuolggam Egypten ædnamest, dam vuostas manost, ja son celki: 2 Mos. 13, 4 j. n. v. 3 Mos. 23, 5 j. n. v.

2. Israel manak galggek doallat bæssačid dam mærreduvvum aiggai.

3. Dam njællje nubbe logad bæive dam manost, dam guovte ækedboddo gaskast, galggabetet di doallat daid dam mærreduvvum aiggai. Buok lagai ja buok mærredemi mielde dai birra galggabetet di daid doallat.

4. Ja Moses celki Israel manaidi, atte si galgge doallat bæssačid.

5. Ja si dolle bæssačid dam vuostas manost dam njællje nubbe logad bæive manost, dam guovte ækedboddo gaskast, Sinai mæcest; aibas, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft dakke Israel manak. 2 Mos. 12, 3 j. n. v.

6. Ja de legje muttom olbmak, guđek legje buttesmættomak olbmu lika bokte, nuft atte æi si mattam doallat bæssačid dam sæmma bæive; ja si loaidastegje ouddan Mosesa muođoi ouddi ja Arona muođoi ouddi dam sæmma bæive. 3 Mos. 21, 1. 11.

7. Ja dak olbmak celkke sudnji: Mi læp šaddam buttesmættosen olbmu lika bokte; manne galggap mi eritčulddujuvvut buktemest Hærra oaffara dam mærreduvvum aiggai gasko Israel manai gaskast?

8. Ja Moses celki sigjidi: Vurddet, de mon aigom gullat, maid Hærra aiggo goččot din harrai. 3 Mos. 24, 12.

9. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

10. Sarno Israel manaidi ja cælke: Go guttege læ šaddam buttesmættosen lika bokte daihe læ gukkes matkest din lutte daihe din maŋestbotti lutte, de galgga son almake doallat bæssačid Hærra oudast;

11. dam nubbe manost dam njællje nubbe logad bæive, dam guovte ækedboddo gaskast, galggek daggarak doallat daid; suvrokættes laibi ja rička urttasiguim galggek si borrat bæssašlabba. 2 Mos. 12, 8. 2 Muit. 30, 2 j. n. v.

12. Æi si galga guođđet maidege dast iđđed ragjai æige doagjet maidege davtid dast; obba laga mielde bæssači harrai galggek si daid doallat. 2 Mos. 12, 10. 46. Joh. 19, 36.

13. Mutto dat olmai, gutte læ buttes ja i læk matkest ja i doala bæssačid, dat siello galgga erit hævatuvvut su albmugestes, dainago son i buktam Hærra oaffara dam mærreduvvum aiggai; dat olmai galgga guoddet su suddos.

14. Ja go muttom vierro-olmuš orro din lutte ja doalla bæssačid Hærra oudast, de galgga son doallat daid laga mielde bæssači harrai ja mærredæme mielde dai harrai; okta laka galgga læt digjidi, sikke dam vierro-olbmui ja dam ædnam siste riegadam olbmui. 2 Mos. 12, 49.

15. Ja dam bæive, go tabernakel bajasceggijuvvui, de govčai balvva tabernakela, duođaštusa goađe; ja ækkedest læi tabernakela bagjelist nuftgo dolla oaidnet gidda iđđed ragjai. 2 Mos. 40, 38.

16. Nuft dat læi alelassi: Balvva govčai dam*, ja ikko læi nuftgo dolla oaidnet. * bæivveg; 10, 34.

17. Ja dađemielde go balvva bagjani bajas goađe bagjelist erit, de sirddajegje Israel manak ain dastmaŋŋel; ja dam baikkai, gosa balvva luoittadi vuolas, dasa luoittalegje Israel manak.
2 Mos. 40, 36 j. n. v.

18. Hærra goččom mielde sirddajegje Israel manak, ja Hærra goččom mielde luoittalegje si; buok daid beivid, go balvva oroi tabernakel bagjelist, orru si sidast.

19. Ja go balvva bisoi tabernakel bagjelist ædnag beivid, de vuttivaldde Israel manak, maid Hærra datoi vuttivaldдujuvvut, ja æi sirddam.

20. Ja muttomin dapatuvai, atte balvva læi harve beivid tabernakela bagjelist; Hærra goččom mielde orru si dalle sidast, ja Hærra goččom mielde sirddajegje si.

21. Ja muttomin dapatuvai, atte balvva læi dast ækked rajest iđđed ragjai; go dalle balvva bagjani iđđedest, de si sirddajegje. Daihe dat læi dast bæivveg ja ikko; go dalle balvva bagjani, de si sirddajegje.

22. Daihe dat læi dast guokte bæive daihe ovta mano daihe gukkes aige; go balvva oroi gukka tabernakela bagjelist, de orru Israel manak sidast ja æi sirddam, mutto go dat bagjani, de si sirddajegje.

23. Hærra goččom mielde luoittalegje si, ja Hærra goččom mielde sirddajegje si; maid Hærra datoi vuttivaldдujuvvut, dam vuttivaldde si Hærra goččom mielde Moses bokte.

10. Kapittal.

Moses galgga dagatet guokte silbbatrompeta adnem varas, go særvvegodde galgga čoagganet mæcest vagjoledin, soađest ja bassen, 1—10. Israel manak mannek dam mærreduvvum lakai Sinai mæcest erit Parana mæccai, 11—28. Moses gaibed, atte su makka galgga mannat sin mielde, 29—32. Arkka manna ouddalist, 33. 34. Mosesa rokkadus arka sirddadedin ja jaska orodedin, 35. 36.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Daga aldsesad guokte trompeta silbast; hervvijuvvum dujin galgak don daid dakkat. Ja don galgak adnet daid særvvegodde čoakkaigoččom diti ja sidaidad sirddadedin.

3. Ja go dai goabbašagaiguim čuojatuvvu, de galgga obba særvvegodde čoagganet du lusa oktiboattem goađe uksaraige ouddi.

4. Ja go nubbin čuojatuvvu, de galggek oaivamuǯak čoagganet du lusa, oaivamuǯak Israel duhati bagjel.

5. Mutto go di čuojatepet šlama daiguim, de galggek dak sidak sirddat, mak læk luoittalam nuortas guvllui.

6. Ja go di nubbe gærde čuojatepet šlama daiguim, de galggek dak sidak sirddat, mak læk luoittalam lulas guvllui. Šlabma galgga čuojatuvvut, go dak galggek sirddat.

7. Mutto go særvvegodde galgga čoakkai goččujuvvut, de di galggabetet daiguim čuojatet, mutto epet čuojatet šlama.

8. Ja Arona barnek, papak, galggek læt dak, guđek čuojatek trompetaid, ja dat galgga læt diggjidi agalaš lakan din sokkagoddidædek čađa.

9. Ja go di vuolggebetet soattai din ædnamestadek vašalaǯa vuostai, gutte soatta din vuostai, de di galggabetet čuojatet šlama trompetaiguim; ja di galggabetet muittujuvvut Hærra, din Ibmelædek, muođoi oudast ja bestujuvvut din

vaŝalaǯainædek erit. 31, 6.
2 Muit. 13, 12. 14.

10. Ja din illobeividædek ja din alla basidædek aige ja din manoidædek vuostas beivid galggabetet di čuojatet trompetaiguim din boalddemoaffaridadek buvtededin ja din gitosoaffaridadek buvtededin, ja dak galggek ŝaddat digjidi muitton din Ibmelædek muođoi oudast, mon læm Hærra, din Ibmel. 2 Muit. 7, 6.

11. Ja de dapatuvai dam nubbe jagest dam nubbe manost, guokte logad bæive manost, de bagjani balvva bajas duođaŝtusa tabernakela bagjelist erit,

12. ja Israel manak sirddajegje bæivvasi mielde Sinai mæcest; ja balvva luoittadi vulus Parana mæccai. 12, 16.

13. Ja si sirddajegje vuostas gærde Hærra sane mielde Mosesa bokte.

14. Ja Juda manai sida soattelævgga sirddai vuostemuǯǯan, vækka væga maŋest, ja su væga bagjel læi Nahson, Amminadab bardne.

15. Ja Isaskar manai sokkagodde væga bagjel læi Netanel, Suar bardne.

16. Ja Sebulon manai sokkagodde væga bagjel læi Eliab, Helon bardne.

17. De vuolasvalddujuvvui tabernakel, ja Gerson manak ja Merari manak, guđek dolvvu tabernakela, sirddajegje. 4, 24 j. n. v.
29 j. n. v. 7, 6 j. n. v.

18. De sirddai Ruben sida soattelævgga, vækka væga maŋest, ja su væga bagjel læi Elisur, Sedeur bardne.

19. Ja Simeon manai sokkagodde væga bagjel læi Selumiel, Surisaddai bardne.

20. Ja Gad manai sokkagodde væga bagjel læi Eljasaf, Deuel bardne.

21. De sirddajegje Kahatitalaǯak, guđek gudde basse bierggasid; ja tabernakel bajasceggijuvvui*, dassači go si botte. 4, 4 j. n. v. * 17. v.

22. De sirddai Efraim manai sida soattelævgga, vækka væga maŋest, ja su væga bagjel læi Elisama, Ammihud bardne.

23. Ja Manasse manai sokkagodde væga bagjel læi Gamliel, Pedasur bardne.

24. Ja Benjamin manai sokkagodde væga bagjel læi Abidan, Gideoni bardne.

25. De sirddai Dan manai sida soattelævgga, mi læi buok sidai loappa, vækka væga maŋest, ja su væga bagjel læi Ahieser, Ammisaddai bardne.

26. Ja Aser manai sokkagodde væga bagjel læi Pagiel, Okran bardne.

27. Ja Naftali manai sokkagodde væga bagjel læi Ahira, Enan bardne.

28. Dat læi Israel manai matkuŝtam-lake, vægast vekki; ja nuft si sirddajegje.

29. Ja Moses celki Hobabi, Midianitalaǯǯi, Reuel bardnai, Mosesa makki: Mi sirddap dam baikkai, man birra Hærra celki: Mon aigom addet digjidi dam. Mana minguim! De mi aiggop dakkat burist du vuostai; dastgo Hærra læ sardnom burid Israel bagjel.
2 Mos. 2, 18; 3, 1; 18, 1 j. n. v.

30. Mutto dat celki sudnji: Im mon aigo mannat dinguim, mutto mon aigom mannat mu ædnamasam ja mu sokkam lusa.

31. Ja son celki: Ale goit guođe min. Dastgo alma don dieđak, gosa mi bæssap mæcest luoittalet, ja don galgak læt min čalbme;

32. ja de galgga dapatuvvat, go don manak minguim, de aiggop mi dakkat dam sæmma buore du vuostai, maid Hærra aiggo dakkat min vuostai.

33. De manne si dalle Hærra varest erit golma bæive matke; ja Hærra litto arkka manai sin

ouddalist golma bæive matke oc-
cam varas vuoiŋastambaike sigjidi.
34. Ja Hærra balvva læi sin
bagjelist bæivveg, go si sirdda-
jegje sidast erit.
35. Ja go arkka sirddai, de
celki Moses: Čuoǯǯel, o Hærra,
vai du vaŝalaǯak bieđganek, ja
dak, guđek du vaŝotek, batarek
du muođoi oudast erit!
Salm. 68, 2.
36. Ja go dat oroi jaska, de
celki son: Boađe ruoktot, o Hærra,
Israel loge duhat duhata lusa!

11. Kapittal.

Hærra rangaŝta dam nimmurægje albmuga, mutto Mosesa oudastrokkadusa mielde hæitta son rangaŝtæmest, 1—3. Si halidiŝgottek birggui ja laitastuvvek mannast, 4—9. Moses vaiddala Hærra oudast, 10—15. Hærra goččo su valddet 70 vuorrasa lusas ja čokkit albmuga, de son aiggo addet sigjidi biergo; Moses læ raŝŝe oskost, mutto almake gulolaŝ, 16—24. Hærra golgata su Vuoiŋas dam 70 vuorrasa bagjeli; si profetastallek, 25—29. Hærra adda albmugi vagtel-loddid ja rangaŝta dam; si mannek ain gukkebuidi, 30—35.

1. Ja almug nimmuri, nuft atte
dat læi baha Hærra belji oudast;
Hærra gulai dam, ja su moarre
cakkidi, ja Hærra dolla buollati
sin ja loapati muttomid ravdamu-
sast sidast. 3 Mos. 10, 2. 2 Gon. 1, 10.
2. De čuorvoi almug Mosesi, ja
Moses rokkadalai Hærrai, ja dolla
jadai. Am. 7, 5.
3. Ja son gočoi dam baike
nama Taberan*, dastgo Hærra
dolla læi buollatam sin.
* buollatæbme.
4. Ja dat čoakkai viekkam
doakke, mi læi sin gaskast, doppi-
talai anestubmai, nuft atte mai-
dai Israel manak fastain čirru ja
celkke: Vuoi, vare mist lifči bierggo
borrat. 2 Mos. 12, 38; 16, 3.
Salm. 106, 14. 1 Kor. 10, 6.
5. Mi muittep daid gulid, maid
mi boraimek Egyptenest nuvta,
njalgga ŝaddoid ja melonaid ja pur-
relavkid ja ruksis lavkid ja vilggis
lavkid.
6. Mutto dal vuoimetuvva min
siello, go dast i mikkege læk;
min čalmek æi oaine maidege ær-
reb manna.
7. Mutto manna læi nuftgo ko-
riandergilvvagak, ja dam habme
læi dego bdelliuma habme.
2 Mos. 16, 31. 1 Mos. 2, 12.
8. Almug viegai duokko deiki
ja čoggi ja mali dam giettamil-
loiguim daihe nordai dam litti
siste ja vuoŝai dam bađi siste
daihe dagai dast gakoid; ja dam
smakka læi dego olljogako smakka.
9. Ja go suoldne gačai sida
bagjeli ikko, de gačai manna vuo-
las daina. 2 Mos. 16, 13. 14.
10. Ja Moses gulai albmuga
čierromen, buok dam sokkagoddid,
jeŝ guđege su goađes uvsast; ja
Hærra moarre cakkidi sagga, ja
Mosesa čalmi oudast læi dat baha.
11. Ja Moses celki Hærrai:
Manne læk don mænnodam bahast
du balvvalegjinad, ja manne im
mon læk gavdnam armo du čalmi
oudast, go don læk bigjam obba
dam albmuga noađe mu ala?
12. Juogo mon læm sakkanat-
tam obba dam albmuga, juogo
mon læm dam riegadattam, go
don cælkak munji: Guodde dam
du salastad, nuftgo mannagæčče
guodda njamme mana, dokko dam
ædnami, maid don læk vurdnom
dam vanhemidi? 5 Mos. 1, 31.
13. Gost galgam mon valddet
biergo addem varas obba dam
albmugi? Dastgo si čirruk mu
oudast ja celkkek: Adde migjidi
biergo, vai mi bæssap borrat!
Matt. 15, 33.
14. Im mon væje okto guoddet
obba dam albmuga; dastgo dat
læ munji bære lossad.
15. Ja jos don aigok nuft dak-
kat mu vuostai, de godde muo

baica ouddal, jos mon læm gavddam armo du čalmi oudast, ja ale divte muo oaidnet mu oasetesvuottam!

16. De celki Hærra Mosesi: Čokke munji čieča loge olbma Israel vuorrasin, daid, gæid don dieđak læmen albmuga vuorasen ja bagjeligæččen, ja don galgak doalvvot sin dokko oktiboattem goađe lusa, ja si galggek ouddandivvot ječaidæsek dast duina.

17. Ja mon aigom boattet vuolas ja sardnot duina dast, ja mon aigom valddet dam vuoiŋast, mi læ du alde, ja bigjat sin ala, vai si guoddaše albmuga noađe duina, ja amad don guoddet dam okto.

18. Ja albmugi galgak don cælkket: Basoteket ječaidædek ittači, de di galggabetet oažžot biergo borrat, dađemielde go di lepet čirrom Hærra belji oudast ja cælkkam: Vuoi, vare mist lifči bierggo borrat, dastgo mist læi buorre dille Egyptenest. De aiggo dal Hærra addet digjidi biergo, vai di bæssabetet borrat.
2 Mos. 19, 10.

19. Epet ovta bæive galga di borrat dam, ja epet guokte bæive ja epet vitta bæive ja epet loge bæive ja epet guokte loge bæive,

20. mutto ovta olles mano, dassači go dat manna olgus din njunestædek ja šadda digjidi fastevuottan, dainago di lepet bagjelgæččam Hærra, gutte læ gasko din gaskast, ja lepet čirrom su muođoi oudast ja cælkkam: Manne læp mi almake olgus vuolggam Egyptenest? 21, 5.

21. Ja Moses celki: Gutta čuođe duhat olbma juolggasi læk dat almug, gæi gaskast mon læm, ja don cælkak: Mon aigom addet sigjidi biergo, nuft atte si bessek borrat ovta olles mano!

22. Galggekgo dalle smavva oamek ja stuora oamek njuvvujuvvut sigjidi, vai dat matta ollet sigjidi? Daihe galggekgo buok guolek abest čokkijuvvut sigjidi, vai dat matta ollet sigjidi?

23. Ja Hærra celki Mosesi: Lægo Hærra gietta oaneduvvum? Dal galgak don oaidnet, šaddago dat, maid mon cælkam, dapatuvvat dudnji daihe i. Es. 50, 2; 59, 1.

24. Ja Moses manai olgus ja sarnoi Hærra sanid albmugi, ja son čokki čieča loge olbma albmuga vuorrasin ja divoi daid goađe birra.

25. De bođi Hærra vuolas balva siste ja sarnoi sudnji, ja son valdi dam vuoiŋast, mi læi su alde, ja bijai dam čieča loge vuorrasa ala, ja de dapatuvai, go Vuoigŋa oroi sin alde, de si profetastalle*, mutto dastmaŋŋel æi si dakkam dam šatan æmbo. 12, 5; 14, 10.

* d. l. si sardnu Vuoiŋa viggatæme mielde Hærra ja su stuora dagoi birra. 1 Sam. 10, 5. 6. Joel 3, 1. Ap. dag. 2, 11. 17.

26. Mutto guokte olbma læiga baccam sidi, nubbe namma læi Eldad, ja nubbe namma Medad, ja Vuoigŋa oroi sodno alde, dastgo soai læiga dai bajasčallum olbmai gaskast, mutto æba soai læm olgus mannam goattai; ja soai profetastalaiga sidast.

27. De viegai muttom barnaš dokko ja addi Mosesi dam diettevassi ja celki: Eldad ja Medad profetastallaba sidast.
Mark. 9, 38 j. n. v.

28. Ja Josva, Nun bardne, gutte balvvali Mosesa su nuorravuođas rajest, sardnogođi ja celki: Mu hærram, Moses, gielde dam sodnost! 2 Mos. 24, 13.

29. Mutto Moses celki sudnji: Lækgo don anger mu oudast? Vare buok Hærra almug lifče profetak, vare Hærra bijaši su Vuoiŋas sin ala!

30. Ja Moses vulgi ruoktot sidi, son ja Israel vuorrasak.

31. Ja garra biegga olgus manai Hærrast ja doalvoi vagtel-lod-

did rasta abest ja biđgi daid sida mietta, ovta bæivvasa arvo nubbe guvllui ja ovta bæivvasa arvo nubbe guvllui sida birra ja guokte allan arvo ædnam bajeldasa bagjel.
2 Mos. 16, 13.

32. De čuoǯǯeli almug bajas gæčos dam bæive ja gæčos ija ja gæčos dam nubbe bæive ja čogge vagtel-loddid; dat, gutte læi uccemusa čoaggam, læi čoaggam loge homera. Ja si lebbu daid sida birra.

33. Mutto go bierggo ain læi sin bani gaskast, ouddalgo dat læi aibas loapatuvvum, de cakkidi Hærra moarre albmuga vuostai, ja Hærra časki albmuga hui stuora sorbmimin. Salm. 78, 30. 31.

34. Ja dam sæmma baike namma goččujuvvui Kibrot-Hattaavan*, dainago dasa havddaduvvui almug, mi læi læmaš anestuvvalas.

* d. l. anestume havdek.

35. Kibrot-Hattaavast sirddai almug Haseroti, ja si orru Haserotast. 33, 16 j. n. v.

12. Kapittal.

Mirjam ja Aron nimmuræba Mosesa vuostai, 1—3. Hærra cuigod sodno damditi; Mirjam šadda spittalaǯǯan, 4—10. Aron oudastrokkus mielde rokkadalla Moses Hærrai su oudast; Hærra dærvasmatta su, 11—15. Almug boatta Parani, 16.

1. Ja Mirjam ja Aron sarnoiga Moses vuostai dam Etiopialaš aka diti, gæn son læi valddam; dastgo son læi valdam Etiopialaš aka.

2. Ja soai celkiga: Lægo Hærra duššе sardnom Mosesin oktonessi, igo son læk maidai monnoin sardnom? Ja Hærra gulai dam.
2 Mos. 15, 20. Mik. 6, 4.

3. Mutto olmai Moses læi sagga logje, lojeb go buok olbmuk ædnam alde. Sir. 45, 6.

4. Ja Hærra celki fakkistaga Mosesi ja Aroni ja Mirjami: Mannet olgus, di golmas, oktiboattem goattai! Ja si manne buok golmas olgus.

5. De bođi Hærra vuolas balvvabaʒe siste ja čuoǯoi goađe uksaraigest, ja son ravkai Arona ja Mirjama, ja soai manaiga goabbašagak olgus. 11, 25.

6. Ja son celki: Gulle dadde mu sanid: Jos dat læ profeta nuftgo doai, de addam mon, Hærra, ječčam diettevassi sudnji oainatusai siste, sarnom suina niegoi siste.

7. I nuft læk mu balvvalægje Moses; son læ oskaldas obba mu viesost. Ebr. 3, 2.

8. Njalmest njalbmai sarnom mon suina, ja nuft, atte son oaidna muo, ja im arvvadusai siste, ja Hærra hame oaidna son. Manne æppe doai dalle ballam sardnomest mu balvvalægjam vuostai, Mosesa vuostai? 2 Mos. 33, 11. 5 Mos. 34, 10.

9. Ja Hærra moarre cakkidi sodno vuostai, ja son manai erit.

10. Ja go balvva gaidai erit goađest, gæča, de læi Mirjam spittalaš, muottaglagaš; ja Aron jorgeti Mirjam guvllui, ja gæča, son læi spittalaš. 5 Mos. 24, 9.

11. De celki Aron Mosesi: Gula muo, mu hærram! Ale bija monno ala suddon, go moai ledne mænnodam jallat ja suddodattam ječaidæme.

12. Ale goit divte su læt nuftgo jabme, gæn oaǯǯe læ belutakki gollam, go son boatta su ædnes hægast olgus.

13. De čuorvoi Moses Hærrai ja celki: Vuoi Ibmelam, dærvasmatte dadde su!

14. Ja Hærra celki Mosesi: Jos su ačče lifči čolgadam su muođoi njæigga, de igo son dalle galgaše hæppanaddat čieča bæive? Divte su sisadappujuvvut čieča bæivvai sida olggobællai, ja dastmaŋŋel oaǯǯo son fastain bajas valddujuvvut. 3 Mos. 13, 46.

15. Ja Mirjam sisadappujuvvui sida olggobællai čieča bæivvai; ja

almug i sirddam, ouddalgo Mirjam fastain læi bajas valddujuvvum.

16. Dastmaŋŋel sirddai almug Haserotast erit ja luoittali Parana mæccai. 10, 12.

13. Kapittal.

Moses vuolgata Hærra goččom mielde guokte nubbe lokkai iskadægje Kanaan ædnami, ovta ješ guđege sokkagodde oudast, 1—20. Si iskadek ædnama ja buktek ruoktot mieldesek dam buoremus šaddoin, mutto hærdotuttek albmuga, go si celkkek, atte ænam læ valddemættom; Kaleb bargga duššе diti duttadet albmuga, 21—33.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Vuolgat olbmaid iskadet Kanaan ædnama, maid mon dal aigom addet Israel manaidi! Ovta olbma ješ guđege vanhemsokkagodde oudast galggabetet di vuolgatet; juokkehaš galgga læt okta oaivamuš sin gaskast. 5 Mos. 1, 22.

3. De vuolgati Moses sin Paran mæcest Hærra sane mielde; buokak legje si Israel manai oaivamužak.

4. Ja dak legje sin namak: Ruben sokkagodde oudast Sammua, Sakkur bardne,

5. Simeon sokkagodde oudast Safat, Hori bardne,

6. Juda sokkagodde oudast Kaleb, Jefunne bardne, Josv. 14, 6. 7.

7. Isaskar sokkagodde oudast Jigeal, Josef bardne,

8. Efraim sokkagodde oudast Hosea, Nun bardne, 16. v.

9. Benjamin sokkagodde oudast Palti, Rafu bardne,

10. Sebulon sokkagodde oudast Gaddiel, Sodi bardne,

11. Josef sokkagodde oudast, Manasse sokkagodde oudast Gaddi, Susi bardne,

12. Dan sokkagodde oudast Ammiel, Gemalli bardne,

13. Aser sokkagodde oudast Setur, Mikael bardne,

14. Naftali sokkagodde oudast Nahbi, Vofsi bardne,

15. Gad sokkagodde oudast Geuel, Maki bardne.

16. Dak legje dai olbmai namak, gæid Moses vuolgati iskadet ædnama; mutto Moses gočoi Hosea, Nun barne, Josvan.

17. Ja Moses vuolgati sin iskadet Kanaan ædnama, ja son celki sigjidi: Mannet dago bajas lulle-ædnami ja gorgŋot bajas vareguovloidi.

18. Ja gæčadeket ædnama, maggar dat læ, ja dam albmuga, mi assa dast, lægo dat gievrra daihe rašše, lægo dat ucce daihe stuores,

19. ja maggar dat ænam læ, mast dat assa, lægo dat buorre daihe hægjo, ja maggarak dak gavpugak læk, main dat assa, assago dat sidain daihe nannijuvvum gavpugin,

20. ja maggar ænam læ, lægo dat buoidde daihe lašše, lækgo dam siste muorak daihe æi, ja leket roakkadak ja valddet ædnama šaddoin! Mutto dat læi dam aige, go dak vuostas muorjek ladde.

21. De manne si dalle bajas ja iskadegje ædnama Sin mæce rajest gidda Rehob ragjai, Hamat guvllui.

22. Ja si manne bajas lulle-ædnami ja botte Hebroni, ja dast legje Ahiman, Sesai ja Talmai, Anak manak; mutto Hebron læi huksijuvvum čieča jage ouddal go Soan Egyptenest.
5 Mos. 1, 28; 9, 2. 1 Mos. 13, 18.

23. Ja si botte gidda Eskol vuome ragjai, ja si erit čuppe dast ovta vidnemuorra-oavse ja ovta vidnemuorje-gipo, ja si gudde dam guoddemmuora alde, guoktasi guoktasi; sæmma lakai valdde si granat-æbelid ja fikunid.

24. Dat sæmma baikke goččujuvvui Eskol vuobmen* dam vidnemuorje-gipo diti, maid Israel manak dast eritčuppe.

*d. l. vidnemuorjegipo vuobme.

25. Ja si botte ruoktot iskadæmest ædnama, go njællje loge bæive legje nokkam.

26. Ja si manne dokko ja botte Mosesa lusa ja Arona lusa ja obba Israel manai særvvegodde lusa Parana mæcest, Kadesi; ja si bukte sigjidi ja obba særvvegoddai dieđo ruoktot ja čajetegje sigjidi ædnama šaddo.

27. Ja si muittalegje sudnji ja celkke: Mi bođimek ædnami, gosa don min vuolgatik, ja dast golgga maidai mielkke ja honnig, ja dat læ dam šaddo. 2 Mos. 3, 8. 17.

28. Mutto dat almug, mi assa ædnamest, læ gievrra, ja gavpugak læk sagga nannijuvvum ja stuorrak; maidai Anaka manaid oinimek mi dobbe.

29. Amalekitalažak assek lulleædnamest, ja Hetitalažak ja Jebusitalažak ja Amoritalažak assek varreguovloin, ja Kananitalažak assek appegaddest ja Jordan gaddest.

30. Mutto Kaleb bargai lotkudattet albmuga nimmuræme Mosesa vuostai, ja son celki: Mi aiggop mannat bajas ja valddet dam oabmenæmek; dastgo mi galggap vissasi oažžot famo dam bagjel. 14, 6 j. n. v.

31. Mutto dak olbmak, guđek legje mannam bajas suina, celkke: Æp mi væje mannat bajas dam albmuga vuostai; dastgo dat læ gievrab go mi.

32. Ja si bukte baha sagaid olgus Israel manai gaski dam ædnama birra, maid si legje iskadam, ja celkke: Dat ænam, man čađa mi manaimek dam iskadam varas, læ daggar ænam, mi loapata* su assides, ja buok dak olbmuk, gæid mi dobbe oinimek, læk allašaddog olbmak;

* dai sođi diti, mak dast dollujuvvujek. 14, 3.

33. dobbe mi oinimek gievraid, Anak manaid gievrai sogast, ja mi læimek min ječaidæmek čalmi oudast nuftgo rasselokkok, ja nuftgis maidai læimek mi sin čalmi oudast. 5 Mos. 9, 2.

14. Kapittal.

Almug nimmura Mosesa vuostai ja Arona vuostai; go Josva ja Kaleb viggaba sarnotet albmuga oskoi ja dorvastæbmai Ibmeli, de si aigguk gæđgadet sodno, 1—10. Hærra aiggo hævatet Israela ja dakkat Mosesa stuoreb almugen; Moses rokkadalla sin oudast, 11—19. Hærra gulla su, mutto i aigo almake diktet guđege dain nimmuregjin, gutte læ bagjel 20 jakkasaš, boattet Kanaan ædnam sisa; dušše Josva ja Kaleb galggaba boattet dam sisa; almug galgga 40 jage orrot mæcest; dak loge iskadægje jabmek, 20—38. Almug šadda morraši ja aiggo dal mannat dokko; Moses mieddaštalla sin dast erit; si mannek almake dokko ja vuoitatallek, 39—45.

1. De bajedi obba særvvegodde su jienas, ja almug čieroi damanaga ija. 21, 5. 5 Mos. 1, 27. Salm. 106, 25.

2. Ja buok Israel manak nimmuregje Mosesa vuostai ja Arona vuostai, ja obba særvvegodde celki sodnoidi: Vare mi lifčimek jabmam Egypten ædnami daihe dam mæccai! 2 Mos. 16, 3.

3. Manne doalvvo Hærra min dam ædnami gaččat mieke oudast? Min akak ja min manak šaddek salašen. Igo dat livče migjidi buoreb maccat ruoktot Egypteni?

4. Ja si celkke, nubbe guoibmasis: Bigjop mi aldsesæmek oaivve-olbma ja maccop ruoktot Egypteni!

5. De gačaiga Moses ja Aron vuolas sodno muođoidæsga ala

obba Israel manai særvvegodde čoagganæme ouddi.

6. Ja Josva, Nun bardne, ja Kaleb, Jefunne bardne, guđek læiga sin gaskast, gæk legje iskadam ædnama, gaikodeiga sodno biktasidesga, 13, 30. Sir. 46, 12. 1 Makk. 2, 55. 56.

7. ja soai celkiga obba Israel manai særvvegoddai: Dat ænam, man čađa mi manaimek dam iskadam diti, læ sagga, sagga buorre ænam.

8. Jos Hærra adna buoremielalašvuođa migjidi, de doalvvo son min dam ædnam sisa ja adda migjidi dam, daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga. 13, 27.

9. Dušše epet di oaʒo læt vuostehagolaʒak Hærra vuostai ja epet ballat dam ædnam albmugest, dastgo si læk min laibbe*; sin suogjalæbme læ gaiddam sist erit, ja Hærra læ minguim, allet bala sist!

* d. l. mi galggap duššadet sin, nuftgo laibbe borrujuvvu. 5 Mos. 20, 3 j. n. v. Salm. 56, 5.

10. De celki obba særvvegodde, atte si aiggu gæđgadet sin; mutto Hærra hærvasvuotta almostuvai oktiboattem goađe siste buok Israel manaidi. 2 Mos. 17, 4. 1 Sam. 30, 6. 4 Mos. 12, 5.

11. Ja Herra celki Mosesi: Gukkago dat almug galgga bagjelgæččat muo, ja gukkago si æi aigo oskot mu ala, fuolakættai buok dain mærkain, maid mon læm dakkam sin gaskast?

12. Mon aigom časket sin rottodavdain ja hævatet sin erit, ja mon aigom dakkat du stuoreb ja gievrab almugen, go dat læ. 2 Mos. 32, 10 j. n. v.

13. De celki Moses Hærrai: Egyptalaʒak læk gullam, atte don du famoinad læk dolvvom dam albmuga bajas sin gaskast,

14. ja si læk cælkkam dam dam ædnam assidi; si læk gullam, atte don, Hærra, læk gasko dam albmuga gaskast, atte don, Hærra, læk dat, gutte čalmest čalbmai læk almostattam ječad, ja atte du balvva čuoʒʒo sin bagjel, ja atte don manak sin muođoi ouddalist balvvabaʒe siste bæivveg ja dollabaʒe siste ikko. Josv. 9, 9. 2 Mos. 13, 21; 40, 38.

15. Mutto jos don dal goddak dam albmuga dego ovta olbma, de šaddek bakenak, guđek læk gullam sagaid du birra, cælkket:

16. Dainago Hærra i vægjam doalvvot dam albmuga dam ædnam sisa, maid son læi vurdnom sigjidi, damditi læ son njuovvam sin mæccai. 5 Mos. 9, 28. Esek. 20, 14.

17. Ja dal, divte dadde Hærra famo čajetet ječas stuoresen, nuftgo don læk sardnom ja cælkkam:

18. Hærra læ gukkagierddavaš ja rigges arbmogasvuođast, son andagassi adda værredago ja bagjelduolbmama; mutto i son divte ašalaʒa rangaštkættai, son ocatalla vanhemi værredago manai ala gidda goalmad ja njæljad buolva ragjai. 2 Mos. 20, 5; 34, 6. 7. Salm. 86, 5. 15.

19. Adde goit andagassi dam albmuga værredago du stuora arbmogasvuođad mielde, nuftgo don læk andagassi addam dam albmugi Egypten rajest ja gidda dam ragjai! 5 Mos. 9, 26.

20. De celki Hærra: Mon læm andagassi addam dasa du sane mielde.

21. Mutto nuft duođai go mon ælam ja obba ænam læ dievva Hærra hærvasvuođast, Es. 6, 3.

22. de galggek buok dak olbmak, guđek læk oaidnam mu hærvasvuođa ja mu mærkaid, maid mon læm dakkam Egyptenest ja mæcest, ja guđek dal læk gæččalam muo loge gærde ja æi læk gullam mu jiena,

23. duođai, æi si galga oaidnet dam ædnama, maid mon læm

vurdnom sin vanhemidi; i oktage, gutte muo bagjelgæčča, galgga dam oaidnet. 26, 65. 5 Mos. 1, 35. Salm. 95, 11.

24. Mutto mu balvvalægjam Kaleb, — dainago su siste læi nubbe æra vuoigŋa, ja son oskaldasat čuovoi mu maŋest, de aigom mon doalvvot su dam ædnama sisa, masa son bođi, ja su nalle galgga dam oabmenes adnet. Josv. 14, 6-14.

25. Mutto Amalekitalažak ja Kananitalažak orruk vuomest; jorgideket damditi itten ja mannet dokko mæccai gæino mielde ruksis mæra guvllui!

26. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

27. Gukkago galgga dam bahas særvvegoddest læt loppe nimmuret mu vuostai? Mon læm gullam Israel manai nimmuræme, maina si nimmurek mu vuostai. Salm. 106, 25 j. n. v.

28. Cælke sigjidi: Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra: Nuftgo di lepet sardnom mu belji oudast*, nuft aigom mon dakkat dinguim: * 2. v.

29. Dam mæccai galggek din jabmam gorodak gaččat, buok dak gæčaduvvumak din gaskast, obba din logodek mielde, guokte loge jakkasažai rajest ja dast boarrasæbbuk, di, guđek lepet nimmuram mu vuostai; 1, 45. 46; 32, 11. 12.

30. duođai, epet di galga boattet dam ædnam sisa, man harrai mon læm bajas bajedam mu giettam ja vurdnom aiggot addet din assat dam siste, ærrebgo Kaleb, Jefunne bardne, ja Josva, Nun bardne. 26, 65.

31. Ja din manaid, gæi birra di celkidek: Si šaddek salašen, sin aigom mon doalvvot dam sisa, ja si galggek oappat dovddat dam ædnama, maid di lepet bagjelgæččam. 3. v. 5 Mos. 1, 39.

32. Mutto din jabmam gorodak galggek gaččat dam mæccai.

33. Ja din manak galggek vagjolet birra nuftgo baimanak mæcest njællje loge jage ja gillat din oskaldasmættomvuođa diti Hærra vuostai, dassačigo di buokak lepet šaddam likan dam mæcest. Salm. 95, 10. 11. 1 Kor. 10, 5. Ebr. 3, 17. Jud. 5. v.

34. Dai beivi logo mielde, main di lepet iskadam ædnama, njællje loge bæive, ovta jage juokke bæive oudast, galggabetet di guoddet din værredagoidædek njællje loge jage, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm jorggalam ječčam din lutte erit. 13, 25.

35. Mon, Hærra, læm cælkkam: Vissasi aigom mon dakkat dam obba daina bahas særvvegoddin, mi læ littodam mu vuostai; dam mæcest galggek si loktujuvvut, ja dasa galggek si jabmet.

36. Ja dak olbmak, gæid Moses læi vuolgatam iskadet ædnama, ja guđek legje ruoktot boattam ja legje sattam obba særvvegodde nimmuret su vuostai, go si bukte baha sagaid ædnama birra,

37. dak olbmak, guđek legje buktam baha sagaid ædnama birra, jabme, go časkujuvvujegje Hærra muođoi oudast. 13, 32.

38. Mutto Josva, Nun bardne, ja Kaleb, Jefunne bardne, bisoiga hægast dain olbmain, guđek legje mannam iskadet ædnama. 30. v. Sir. 46, 14.

39. Ja Moses sarnoi daid sanid buok Israel manaidi; de morašti almug saggarakkan.

40. Ja si likke bajas arrad iđđedest ja manne bajas varrealača ala, cælkededinæsek: Gæča, dast mi læp, ja mi aiggop mannat bajas dam baikkai, man birra Hærra læ sardnom; dastgo mi læp suddodam. 5 Mos. 1, 41 j. n. v.

41. Mutto Moses celki: Manne

bagjelduolbmabetet di dadde Hærra bakkom? I dat šadda likkostuvvat.

42. Allet mana bajas, dastgo Hærra i læk din gaskast, amadek di časkujuvvut din vašalažaidædek muođoi oudast.

43. Dastgo Amalekitalažak ja Kananitalažak læk dobbe din muođoi oudast, ja di šaddabetet gaččat mieke bokte, damditi go di lepet jorggalam ječaidædek erit Hærra lutte, ja Hærra i aigo læt dinguim.

44. Mutto si julgadegje mannat varre-alača ala; mutto Hærra litto arkka ja Moses æi gaiddam sidast olgus. 5 Mos. 1, 43 j. n. v.

45. De botte Amalekitalažak ja Kananitalažak, guđek asse dam sæmma vare alde, vuolas ja časke sin ja cuvkkijegje sin gidda Horma ragjai. 21, 3.

15. Kapittal.

Hærra adda lagaid dam borramušoaffara ja jukkamušoaffara birra, mi galgga oaffaruššujuvvut juokke oaffarin, mi læ omin, 1—16, oaffara birra alggošaddost, 17—21, soabatusoaffara birra diettemættom suddoi diti, 22—31. Sabbat-bagjelduolbme gæđgaduvvu, 32—36. Israel manak galggek dakkat aldsesæsek dipid sin biktasidesek čiegaidi, daggo bokte muittem varas Hærra bakkomid, 37—41.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go di boattebetet dam ædnama sisa, mast di galggabetet assat, maid mon addam digjidi,

3. ja di oaffaruššabetet Hærrai dolla-oaffara, daihe boalddemoaffara daihe njuovvamoaffara, dævddem varas loppadusa daihe nuftgo miela-ævtolaš, oaffara daihe din basinædek, rakadam varas Hærrai buoredokkalaš haja, dain stuora omin daihe dain smavva omin,

4. de galgga dat, gutte oaffaruššа Hærrai su oaffares, oaffaruššat borramušoaffaren ovta logadasa ovta efast fines jafoin, sægotuvvum ovtain njæljadasain ovta olljo-hinnast,

5. ja vidnen jukkamušoaffari galgak don oaffaruššat ovta njæljadasa ovta hinnast oktanaga boalddemoaffarin daihe njuovvamoaffarin, juokke labbai. 2 Mos. 29, 40 j. n. v.

6. Daihe jos dat læ vircci, de don galgak oaffaruššat borramušoaffaren guokte logadasa ovta efast fines jafoin, sægotuvvum ovtain goalmadasain ovta olljohinnast,

7. ja vidnen jukkamušoaffari ovta goalmadasa ovta hinnast; don galgak oaffaruššat dam buoredokkalaš hagjan Hærrai.

8. Ja go don oaffarušak ovta nuorra vuovsa boalddemoaffaren daihe njuovvamoaffaren dævddem varas loppadusa daihe gitosoaffaren Hærrai,

9. da galgga olmuš oaffaruššat oktanaga daina nuorra vuovsain borramušoaffaren golbma logadasa ovta efast fines jafoin, sægotuvvum ovtain olljohinnabelin,

10. ja vidnen jukkamušoaffari galgak don oaffaruššat ovta hinnabæle; dat læ dolla-oaffar buoredokkalaš hagjan Hærrai.

11. Nuft galgga dakkujuvvut juokke vuovsa harrai ja juokke vierca harrai ja juokke gappalaga harrai labbain ja gaicain.

12. Dam logo mielde, maid di oaffaruššabetet, galggabetet di nuft dakkat juokke spiri harrai dai logo mielde.

13. Juokke ædnamest riegadam olmuš galgga dakkat nuft, go son oaffaruššа dolla-oaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai.

14. Ja go din lutte orro muttom vierro-olmuš daihe muttom, gutte læ gasko din gaskast din boattevaš sokkagoddidædek čađa,

ja son oaffaruššа dolla-oaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai, de galgga son dakkat, nuftgo di galggabetet dakkat.

15. Don særvvegodde! Okta laka galgga læt digjidi ja dam vierro-olbmui, gutte orro din lutte, okta agalaš laka din sokkagoddidædek čađa; nuftgo di, nuft galgga dat vierro-olmuš læt Hærra muođoi oudast. 2 Mos. 12, 49. 3 Mos. 24, 22. 4 Mos. 9, 14.

16. Okta laka ja okta riekte galgga læt digjidi ja dam vierro-olbmui, gutte orro din lutte.

17. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

18. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go di boattebetet dam ædnama sisa, gosa mon doalvom din,

19. de galggabetet di, go di borrabetet ædnama laibest, addet oaffaraddaldaga Hærrai.

20. Dam vuostačest din daigestædek galggabetet di addet ovta gako addaldakkan; nuftgo addaldaga gordneraidnim-baikest, nuft galggabetet di addet dam. 3 Mos. 23, 10. 11.

21. Dam vuostačest din daigestædek galggabetet di addet Hærrai addaldaga din sokkagoddidædek čađa.

22. Ja go di rikkobetet ja epet doala buok daid bakkomid, maid Hærra læ gulatam Mosesi,

23. buok dam, maid Hærra læ goččom digjidi Mosesa bokte dam bæive rajest, go Hærra dam gočoi, ja dastmaŋŋel din sokkagoddidædek čađa,

24. de galgga, jos dat læ šaddam nuft, atte dat læ čikkusist særvvegodde čalmi oudast ja dakkujuvvum aicakættaivuođast, obba særvvegodde oaffaruššat ovta nuorra vuovsa boalddemoaffaren buoredokkalaš hagjan Hærrai ja borramušoaffara dasa ja jukkamušoaffara dasa, dađemielde go asatuvvum læ, ja ovta bokka suddooaffaren. 3 Mos. 4, 13 j. n. v.

25. Ja pappa galgga dakkat soabatusa obba Israel manai særvvegodde oudast, de si oǯǯuk andagassi addujume; dastgo dat šaddai aicakættaivuođast, ja si læk buktam sin oaffaræsek, dolla-oaffara Hærrai, ja sin suddo-oaffaræsek Hærra muođoi oudast sin aicakættaivuođa suddosek diti.

26. Ja obba Israel manai særvvegodde ja dat vierro-olmuš, gutte orro sin gaskast, oaǯǯo andagassi addujume, dađemielde go dat læi dapatuvvam obba albmugi aicakættaivuođast.

27. Mutto go okta sierra olmai suddoda aicakættaivuođast, de galgga son oaffaruššat ovta ovtajakkasaš gaica suddo-oaffaren. 3 Mos. 4, 27 j. n. v.

28. Ja pappa galgga dakkat soabatusa Hærra muođoi oudast dam oudast, gutte læ rikkom ja suddodam aicakættaivuođast, soabatussan su oudast, de oaǯǯo son andagassi addujume.

29. Dam ædnamest riegadam olbmui Israel manai gaskast ja dam vierro-olbmui, gutte orro sin gaskast, galgga læt okta laka din lutte su harrai, gutte dakka maidege aicakættaivuođast. 16. v.

30. Mutto dat, gutte dakka maidege bajas bajeduvvum gieđain*, lekus son ædnamest riegadam olmuš daihe vieres, son higjed Hærra, ja dat sæmma siello galgga erit hævatuvvut su albmuges gaskast;

* d. l. miela-ævtost ja julgald.

31. dastgo son læ bagjelgæččam Hærra sane ja rikkom su goččoma. Dat siello galgga erit hævatuvvut, su værredakko læ su alde.

32. Dallego Israel manak legje mæcest, de gavdne si muttom olbma, gutte čoggi muoraid sabbatbæive. 2 Mos. 20, 8.

33. Ja dak, guđek gavdne su

čoaggemen muoraid, dolvvu su ouddan Mosesa ouddi ja Arona ouddi ja obba særvvegodde ouddi.

34. Ja si bigje su giddagassi; dastgo i læm diedetuvvum sigjidi, mi suina galgai dakkujuvvut.

3 Mos. 24, 12. 4 Mos. 9, 8.

35. Ja Hærra celki Mosesi: Dat olmai galgga jametuvvut, obba særvvegodde galgga gædgadet su sida olggobælde.

36. De doalvoi obba særvvegodde su sida olggobællai, ja si gædgadegje su, nuft atte son jami, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

37. Ja Hærra celki Mosesi:

38. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi, atte si galggek dakkat aldsesæsek dipid sin biktasidesek čiegaidi sin sokkagoddidæsek čađa, ja si galggek bigjat alek badde ješ guđege čiega dipidi.

5 Mos. 22, 12. Matt. 23, 5.

39. Ja dam galggabetet di adnet dieppen, ja di galggabetet oaidnet daid ja muittet buok Hærra bakkomid ja doallat daid, ja epet di galga birra vagjolet din vaimodædek mielde ja din čalmidædek mielde, mai mielde di furrušepet,

40. — vai di muitašeidek ja doalašeidek buok mu bakkomid ja lifčidek basek din Ibmelædek oudast.

41. Mon læm Hærra, din Ibmel, gutte læm dolvvom din olgus Egypten ædnamest, vai mon lifčim din Ibmel; mon læm Hærra, din Ibmel. 2 Mos. 20, 2.

16. Kapittal.

Korah, Datan ja Abiram ja 250 dain bajemušain albmuga gaskast bigjek ječaidæsek Mosesa vuostai, 1—19. Hærra aiggo duššadet obba særvvegodde, mutto go Moses ja Aron rokkadallaba albmuga oudast, de adda son dušše Koraha ja su joavko ællenaga njielastuvvut ædnamest ja daid 250 olbma loapatuvvut dolast, 20—35. Altar, man ala si aiggu oaffaruššat, skoađastuvvu sin suovaslitiguim, 36—40. Almug nimmura fastain, 14700 hævvanek; Aron bisseta dam givse, 41—50.

1. Ja Korah, Jishar bardne, Kahat bardne, Levi bardne, ja Datan ja Abiram, Eliab barnek, ja On, Pelet bardne, Ruben manak, valdde joavko mieldesek.

Sir. 45, 34 j. n. v.

2. Ja si loaidastegje ouddan Mosesa ouddi oktanaga guokte čuođe ja vitta loge olbmain Israel manain, guđek legje særvvegodde oaivamušak, valljijuvvum særvvegodde čoaggamidi, arvost adnujuvvum olbmak. 1, 16; 26, 9.

3. Ja si čoagganušše Mosesa vuostai ja Arona vuostai ja celkke sodnoidi: Galle dal juo læ; dastgo obba særvvegodde læk buokakrakkan basek, ja Hærra læ gasko sin gaskast; manne aledæppe doai ječaidæde Hærra čoaggalmasa bagjel?

4. Go Moses dam gulai, de gačai son su muođoides ala.

5. Ja son sarnoi Korahi ja obba su jovkkui ja celki: Itten, de galgga Hærra addet diettevassi, gutte læ su, ja gutte læ dat basse, ja gæn son adda boattet ječas lakka; ja dam, gæn son vallje, dam aiggo son diktet boattet ječas lakka. 17, 5.

6. Dakket dam: Valddet aldsesædek dollalittid, Korah ja obba su joavkko,

7. ja bigjet dola dai sisa ja bigjet suovvasa dai ala Hærra muođoi oudast itten, ja dat olmai, gæn Hærra vallje, son galgga læt dat basse. Galle dal juo læ, di Levi manak!

8. Ja Moses celki Korahi: Gullet dadde, Levi manak!

9. Lægo dat digjidi bære uccan, atte Israel Ibmel læ erit ærotam din Israel særvvegoddest diktem diti din boattet ječas lakka, dakkat balvvalusa Hærra tabernakela

lutte ja čuoǯǯot særvvegodde muođoi oudast sin balvvalam diti?

3, 6 j. n. v.

10. Son læ diktam du boattet lakka ja buok du vieljaid, Levi manaid, duina; ja dal vainotepet di maidai pappavuođa!

11. Damditi læk don ja obba du joavkko vuostehagolaǯak Hærra vuostai; dastgo Aron, mi son læ, go di nimmurepet su vuostai?

2 Mos. 16, 7.

12. Ja Moses bijai sane ravkatam varas Datana ja Abirama, Eliab barnid; mutto soai celkiga: Æm moai boađe.

13. Lægo dat bære uccan, go don læk dolvvom min bajas daggar ædnamest, mast mielkke ja honnig golgga, diktem varas min jabmet mæccai, go don vela datok dakkat ječad rađđijægjen min bagjel?

14. Ikge don læk dolvvom min daggar ædnama sisa, mast mielkke ja honnig golgga, ikge addam migjidi bældoid ja vidnegardid oabmen; aigokgo don eritčuoggot čalmid dain olbmain? Æm moai boađe.

13, 27.

15. De moaratuvai Moses hui sagga ja celki Hærrai: Ale jorggal ječad sin oaffar bællai! Im mon læk sist valddam ovtage asena, ja im mon læk dakkam oktige sin gaskast maidege bahaid.

1 Sam. 12, 3.

16. Ja Moses celki Korahi: Don ja obba du joavkko! Divvot ječaidædek ouddan Hærra muođoi ouddi itten, don ja si ja Aron!

17. Ja valddet ješ gutteg su dollalittes ja bigjet suovvasa dai ala, ja guddet ješ gutteg su dollalittes ouddan Hærra muođoi ouddi, guokte čuođe ja vitta loge dollalitte, ja don ja Aron valdde goabbag su dollalittes!

18. Ja si valdde ješ gutteg su dollalittes ja bigje dola dai sisa ja bigje suovvasa dai ala; ja si divvu ječaidæsek oktiboattem goađe uksaraige ouddi, nuftgis maidai Moses ja Aron.

19. Ja Korah čokki obba særvvegodde sodno vuostai oktiboattem goađe uksaraige ouddi; de almostuvai Hærra hærvasvuotta obba særvvegoddai.

20. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

21. Ærotække ječaidæde erit dam særvvegoddest, de mon aigom loapatet sin ovta čalmeravkkalæme boddost.

22. Mutto soai gačaiga vuolas sodno muođoidæsga ala ja celkiga: Ibmel, buok oaǯe vuoiŋai Ibmel! Okta olmai suddoda, ja don moaratuvak obba særvvegodde ala!

27, 16. 2 Sam. 24, 17. Job 12, 10.

23. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

24. Sarno særvvegoddai ja cælke: Vulgget erit birra buok Koraha, Datana ja Abirama vieso lutte!

25. Ja Moses čuoǯǯeli ja manai Datana ja Abirama lusa, ja Israel vuorrasak manne su maŋest.

26. Ja son sarnoi særvvegoddai ja celki: Gaiddet erit dai ibmelmættom olbmai 'gođi lutte, ja allet guoskat masage buok dast, mi gulla sigjidi, amadek di erittottijuvvut buok sin suddoi bokte.

2 Kor. 6, 17. Alm. 18, 4.

27. Ja si manne erit Koraha, Datana ja Abirama vieso lutte birra buok; mutto Datan ja Abiram læiga mannam olgus ja čuoǯoiga sodno goatte-uvsaidæsga oudast oktanaga sodno akaidæsgaguim ja sodno barnidæsgaguim ja sodno smavva manaidæsgaguim.

28. Ja Moses celki: Dast di galggabetet dovddat, atte Hærra læ vuolgatam muo dakkat buok daid dagoid, ja atte i dat læk mu ječčam vaimost boattam:

29. Jos dak jabmek, nuftgo buok olbmuk jabmek, daihe jos si

ocatallujuvvujek, nuftgo buok olbmuk ocatallujuvvujek, de Hærra i læk muo vuolgatam;

30. mutto jos Hærra sivdneda maidege ođđasid, ja jos ænam rabasta su njalmes ja njiellala sin ja buok sin joavko, nuft atte si mannek ællenaga vuolas jabmi aibmoi, de di galggabetet dovddat, atte dak olbmak læk bagjelgæččam Hærra.

31. Ja de dapatuvai, go son læi loapatam sardnomest buok daid sanid, de luoddani ænam, mi læi sin vuolde.

32. Ja ænam rabasti su njalmes ja njiellali sin ja sin viesoid ja buok daid olbmuid, guđek gulle Korahi, ja buok obmudaga,

33. ja si manne ællenaga vuolas jabmi aibmoi buok sin olbmuidæsekguim; ja ænam govčai sin, ja si hævvanegje ja valddujuvvujegje særvvegoddest erit,
26, 10. 5 Mos. 11, 6. Salm. 106, 17. Sir. 45, 35 j. n. v. Jud. 11. v. Salm. 63, 10.

34. Ja obba Israel, mi læi sin birra, batari sin barggom diti; dastgo si celkke: Ænam daidaši min njiellalet.

35. Ja dolla olgus manai Hærrast ja loapati dam guokte čuođe ja vitta loge olbma, guđek legje ouddanguoddam suovvasa.
3 Mos. 10, 1. 2. 4 Mos. 11, 1.

36. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

37. Cælke Eleasari, Arona bardnai, pappi, atte son galgga valddet dollalittid dolast erit, mutto biđge dola* gukkas erit! Dastgo dak læk basek,
* 7. 18. v.

38. dai olbmai dollalittek, gæk sin suddosek bokte læk rikkom sin hægasek ala, ja dain galggek dakkujuvvut asetes platak altara daiguim skoađastam diti, dastgo si gudde daid ouddan Hærra muođoi ouddi, nuft atte dak šadde bassen; ja dak galggek læt mærkkan Israel manaidi.

39. De valdi Eleasar, pappa, daid dollalittid væikest, maid dak bolddujuvvum olbmak legje guoddam ouddan; ja dak derppujuvvujegje platan skoađastam varas daiguim altara,

40. Israel manaidi muitton, amas oktage vierro-olmai, gutte i læm Arona nalest, boattet lakka boalddem diti suovvasa Hærra muođoi oudast, ja amas sudnji gævvat, nuftgo gævai Korahi ja su jovkkui, dađemielde go Hærra læi sardnom sudnji Mosesa bokte.
1, 51; 3, 10.

41. Mutto bæive dastmaŋŋel nimmuri obba Israel manai særvvegodde Mosesa vuostai ja Arona vuostai ja celki: Doai læppe goddam Hærra albmuga!

42. Ja de dapatuvai, go særvvegodde čoaggani Mosesa vuostai ja Arona vuostai, de jorgeteiga dak oktiboattem goađe guvllui, ja gæča, balvva govčai dam, ja Hærra hærvasvuotta almostuvai.

43. ja Moses ja Aron bođiga dokko oktiboattem goađe ouddi,

44. ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

45. Manne olgus dam šærvvegoddest erit, de mon aigom sin loapatet ovta čalmeravkkalæme boddost. De soai gačaiga vuolas sodno muođoidæsga ala,

46. ja Moses celki Aroni: Valde dollalitte, ja bija dola dam sisa altarest ja bija suovvasa dam ala ja doalvo dam hoapost dokko særvvegodde lusa ja daga soabatusa sin oudast. Dastgo moarre læ olgus vuolggam Hærra muođoi oudast, gikse læ alggam.

47. Ja Aron valdi dam, nuftgo Moses læi cælkkam, ja viegai dokko gasko čoaggalmasa, ja gæča, gikse læi alggam albmuga gaski. Ja son bijai suovvasa ala ja dagai soabatusa albmuga oudast. Visesv. 18, 21.

48. ja son čuoǯoi elli ja jabmi gaskast; de bissani gikse.
Salm. 106,30.

49. Mutto dak, gudek jabme dam giksai, legje njællje nubbe lokkai duhata ja čieča čuođe ærreb dai, guđek jabme Koraha diti.

50. Ja Aron bođi ruoktot Mosesa lusa oktiboattem goađe uksaraige ouddi; ja gikse læi bissanam.

17. Kapittal.

Hærra nanosmatta Arona goččujume pappa-ammati oavddodago bokte mandelsobbin, mi urbida, oaǯǯo liđid ja šaddada mandelid; dat vurkkijuvvu muitton, 1—11. Israel manak suorgganek dai Hærra duomoi ja mærkai diti, 12. 13.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Sarno Israel manaidi, ja valde sist ovta soabbe ješ guđege vanhemvieso vuollai, buok sin oaivamuǯain sin vanhemviesoi vuollai, guokte nubbe lokkai soabbe; don galgak čallet ješ guđege nama su soabbe ala.

3. Ja Arona nama galgak don čallet Levi soabbe ala; dastgo okta soabbe galgga læt juokke oaivamuǯa oudast sin vanhemviesoi bagjel.

4. Ja don galgak bigjat daid oktiboattem goattai duođaštusa ouddi, dasa, gost mon boađam dinguim okti. 2 Mos. 16, 34; 25, 22.

5. Ja de galgga dapatuvvat, atte dat olmai, gæn mon valljim, su soabbe galgga urbidet; ja mon aigom doaimatet aldsesam mašo Israel manai nimmuræmest, maina si nimmurek dodno vuostai. 16, 5.

6. Ja Moses sarnoi Israel manaidi, ja buok sin oaivamuǯak adde sudnji ovta soabbe ješ guđege oaivamuǯa oudast sin vanhemviesoi bagjel, guokte nubbe lokkai soabbe; ja Arona soabbe læi gasko sin sobbi gaskast.

7. Ja Moses bijai sobbid Hærra muođoi ouddi duođaštusa goađe sisa.

8. Ja de dapatuvai bæive dastmaŋŋel, go Moses bođi duođaštusa goađe sisa, gæča, de læi Arona soabbe Levi vieso oudast urbidam; dat læi sikke urbidam ja dakkam liđid ja šaddadam laddam mandelid.

9. Ja Moses buvti buok sobbid olgus Hærra muođoi oudast buok Israel manai lusa; ja si oidne daid ja valdde ješ gutteg su soabbes.

10. Ja Hærra celki Mosesi: Doalvo Arona soabbe fastain sisa duođaštusa ouddi aimoin adnujuvvum varas mærkkan vuostehagolašvuođa manaidi; ja don galgak loapatet sin nimmuræme ja čoavddet muo dast erit, amasek si jabmet. Ebr. 9, 4.

11. Ja Moses dagai nuft; nuftgo Hærra læi goččom Mosesa, nuft son dagai.

12. Ja Israel manak celkke Mosesi: Gæča, mi hævvanep, mi læp lappum, mi læp buokak lappum!

13. Juokkehaš, gutte boatta lakka, gutte boatta Hærra tabernakela lakka, son fertte jabmet. Juogoson mi dalle buokak galggap hævvanet?

18. Kapittal.

Hærra sardno Aroni su ja su barni pappa-ammata birra ja Levitalaǯai balvvalusa birra tabernakela lutte, 1—7, asata, maid papak galggek navdašet bajasdoalatussan, 8—20, ja atte Levitalaǯak galggek oaǯǯot logadasa Israelest, 21—24, mast si galggek logadasa papaidi addet, 25—32.

1. De celki Hærra Aroni: Don ja du barnek ja du ačad viesso duina, di galggabetet guoddet siva bagjelduolbmami diti basse baike

vuostai, ja don ja du barnek duina,
di galggabetet guoddet siva bag-
jelduolbmami diti din pappa-am-
matædek vuostai. 23. v. 8, 19.
2. Ja divte maidai du vieljaidad,
Levi sokkagodde, du acad sokka-
godde, boattet lakka oktanaga
jecainad, ja si galggek særvvat
dudnji ja balvvalet du; mutto don
ja du barnek duina, di galggabetet
læt duođaštusa goađe oudast.
3, 6 j. n. v.
3. Ja si galggek vuttivalddet,
maid don galgašik vuttivalddet,
ja mi læ vuttivalddamuššan obba
goađe lutte; dušše basse baike
bierggasi* ja altara lakka æi si
oažžo boattet, amasek si jabmet,
sikke si ja di. *4, 5 j. n. v.
4. Ja si galggek særvvat dudnji
ja vuttivalddet, mi læ vuttivald-
damuššan oktiboattem goađe lutte
buok bargo dafhost goađe lutte;
mutto vierro-olmuš i galga boattet
din lakka.
5. Ja di galggabetet vuttivald-
det, mi læ vuttivalddamuššan basse
baike lutte, ja mi læ vuttivald-
damuššan altara lutte, amas moarre
šatan æmbo boattet Israel manai
bagjeli. 1, 53.
6. Ja gæča, mon læm valddam
din vieljaid, Levitalažaid, Israel
manai gaskast, digjidi addaldak-
kan, addujuvvum Hærra halddoi
dakkam diti balvvalusa oktiboat-
tem goađe lutte. 3, 9. 12.
7. Mutto don ja du barnek
duina, di galggabetet vuttivalddet
din pappabalvvalusadek juokke daf-
host, mi guoska altari ja barg-
goi ouddaloavddaga siskabælde, ja
di galggabetet doaimatet balvva-
lusa; mon addam digjidi din pap-
pabalvvalusa nuftgo addujuvvum
balvvalusa, ja dat vierro-olmuš,
gutte boatta lakka, galgga jame-
tuvvut. 1, 51; 3, 10. 38.
8. Ja Hærra sarnoi Aroni: Ja
gæča, mon læm addam dudnji
gattit addaldagaid munji; buok
daid omid, maid Israel manak
basotek, læm mon addam dudnji
du vuiddujumad oassen ja du bar-
nidasad agalaš divagen.
9. Dat galgga gullat dudnji
dam allabasse oamest ja vælttat
dolast: Buok sin oaffarak, sikke
buok sin borramušoaffarak ja buok
sin suddo-oaffarak ja buok sin
vælgge-oaffarak, maid si addek
munji makson; nuftgo allabasse
oamek galggek dak gullat dudnji
ja du barnidi.
10. Dam allabasse baikest gal-
gak don dam borrat; buok olb-
mabælle oažžo dast borrat, dat
galgga læt dudnji basse.
3 Mos. 6, 11. 22; 7, 6.
11. Ja dat galgga gullat dudnji
nuftgo dak addaldagak, maid si
galggek addet: Buok Israel manai
sugos-addaldagaid, daid læm mon
addam dudnji ja du barnidi ja du
nieidaidi duina agalaš divagen;
juokkehaš, gutte læ buttes du
viesost, oažžo dast borrat.
3 Mos. 22, 11.
12. Buok dam buoremusa oljost
ja buok dam buoremusa vinest ja
gornest, alggošaddo dast, maid si
galggek addet Hærrai, læm mon
addam dudnji.
13. Alggošaddo buok dast, mi
læ sin ædnamest, maid si galggek
buktet Hærrai, galgga gullat dudnji;
juokkehaš, gutte læ buttes du vie-
sost, oažžo dast borrat.
14. Buok, mi læ garroduvvum
Israelest, galgga gullat dudnji.
3 Mos. 27, 28.
15. Buok, dat, mi rabasta ædne-
hæga buok oažest, maid si galg-
gek ouddan buktet Hærrai, sikke
olbmuin ja omin, dat galgga gul-
lat dudnji. Dušše galgak don addet
lonestuvvut dam vuostasriegadægje
olbmuin, ja nuftgis maidai galgak
don addet lonestuvvut dam vuo-
stasriegadægje buttesmættom omin.
2 Mos. 13, 12. 13; 34, 19.
16. Ja lonastusruđai dafhost,

de galgak don addet dam lonestuvvut, dam rajest go dat læ ovta mano boares, du arvvadusad mielde viđa sekel silba oudast basse baike sekela mielde; dat læ guokte loge gera.

17. Mutto dam vuostasriegadægje stuora omin daihe dam vuostasriegadægje savcain daihe dam vuostasriegadægje gaicain ik don galga addet lonestuvvut, dak læk basek; dai varaid galgak don riškotet altar ala, ja dai buoide galgak don boalddet dolla-oaffaren buoredokkalaš hagjan Hærrai.

18. Ja dai bierggo galgga gullat dudnji; nuftgo sugosmielgga ja nuftgo olgišbæle čoamotas galgga dat gullat dudnji.

19. Buok addaldagaid basse omin, maid Israel manak galggek addet Hærrai, læm mon addam dudnji ja du barnidi ja du nieidaidi duina agalaš divagen; dat læ agalaš salttelitto* Hærra muođoi oudast dudnji ja du nallai duina.

* d. l. nokkamættom litto.

3 Mos. 2, 13. 2 Muit. 13, 5.

20. Ja Hærra celki Aroni: I dust galga læt arbbe sin ædnamest ige oasse gasko sin gaskast; mon læm du oasse ja du arbbe gasko Israel manai gaskast.

5 Mos. 10, 9; 12, 12. Josv. 13, 14. 33. Esek. 44, 28.

21. Ja gæča, mon læm addam Levi manaidi buok logadasa Israelest arbben, balkkan sin balvvalusa oudast, maid si dakkek, balvvalusa oudast oktiboattem goađe lutte. 3 Mos. 27, 30.

22. Ja Israel manak æi galga šatan æmbo boattet lakka oktiboattem goattai, nuft atte si bagjelasasek buktek suddo ja jabmek. 17, 13.

23. Mutto Levitalažak, si galggek dakkat balvvalusa oktiboattem goađe lutte, ja si galggek guoddet siva doi bagjelduolbmami diti; dat galgga læt agalaš laka din sokkagoddi čađa. Mutto gasko Israel manai gaskast i sist galga læt mikkege arbbe-osid.

24. Dastgo Israel manai logadasa, maid si galggek addet Hærrai addaldakkan, læm mon addam Levitalažaidi arbben; damditi læm mon cælkkam sigjidi, atte i sist galga læt arbbe Israel manai gaskast. Neh. 10, 37 j. n. v.

25. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

26. Levitalažaidi galgak don sardnot ja cælkket sigjidi: Go di vuostaivalddebetet Israel manain dam logadasa, maid mon læm addam digjidi sist din arbben, de di galggabetet addet dast addaldaga Hærrai, logad oase logadasast.

27. Dastgo dat addaldak, maid di vuostaivalddebetet, galgga lokkujuvvut digjidi nuftgo gornek gordneraidnim-baikest ja nuftgo bođđemgare dievasvuotta.

2 Mos. 22, 29.

28. Nuft galggabetet maidai di addet addaldaga Hærrai buok din logadasastædek, maid di vuostaivalddebetet Israel manain, ja di galggabetet addet dast Aroni, pappi, addaldaga Hærrai.

29. Buok din addaldagainædek galggabetet di addet obba dam addaldaga, mi boatta Hærrai, dam buoremusa juokke ovtast dai gaskast, dam basse oase dast.

30. Ja don galgak cælkket sigjidi: Go di lepet addam dast dam buoremus oase, de galgga dat lokkujuvvut Levitalažaidi nuftgo dat, mi boatta sisa gordneraidnim-baikest, ja dat, mi boatta sisa bođđemgarest. 27. v.

31. Ja di oažžobetet borrat dam juokke baikest, di ja din viesso; dastgo dat læ din balkka din balvvalusa oudast oktiboattem goađe lutte. Matt. 10, 10. 1 Kor. 9, 13.

32. De epet di galga guoddet suddo damditi, go di addebetet

dam buoremusa dast; ja epet di dalle æppebasot Israel manai basse omid, ja epet di galga jabmet.

19. Kapittal.

Hærra goččo, atte ruksis guiggo galgga njuvvujuvvut ja bolddujuvvut, ja atte dam gunain galgga rakaduvvut buttastus-čacce, ja asata, moft dat čacce galgga adnujuvvut, 1—22.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja Aroni ja celki:

2. Dat læ laga rava, maid Hærra læ goččom ja cælkkam: Cælke Israel manaidi, atte si galggek valddet dudnji ruksis guigo alma vigetaga, mast i mikkege mainid læk, ja man ala gæses i læk boattam. Ebr. 9, 13.

3. Ja di galggabetet addet dam Eleasari, pappi, ja son galgga doalvvot dam sida olggobællai, ja dat galgga njuvvujuvvut su muođoi oudast.

4. Ja Eleasar, pappa, galgga valddet dam varast su suormas ala, ja son galgga riškotet dam varast čieča gærde oktiboattem goađe ouddabæle guvllui. 3 Mos. 4, 6. 17.

5. Ja dat guiggo galgga bolddujuvvut su čalmi oudast; dam nakke ja dam bierggo ja dam varra oktanaga dam gubmuiguim galgga bolddujuvvut. 2 Mos. 29, 14.

6. Ja pappa galgga valddet sedermuora ja isopa ja karmesinruksis ullo ja balkestet dam gasko dola, maina guiggo bolddujuvvu. 3 Mos. 14, 4. 6. 51.

7. Ja pappa galgga bassat su biktasides ja lavggot su rubmašes čacest, ja dasto oažžo son boattet sida sisa; ja pappa galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

8. Ja dat, gutte dam boaldda, galgga bassat su biktasides čacest ja lavggot su rubmašes čacest; ja son galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

9. Ja muttom buttes olmai galgga čoagget dam guigo gunaid ja bigjat daid sida olggobællai buttes baikkai, ja dak galggek aimoin adnujuvvut Israel manai særvegoddai buttastus-čaccen; dat læ suddo-oaffar.

10. Ja dat, gutte čoagga dam guigo gunaid, galgga bassat su biktasides ja læt buttesmættom gidda ækked ragjai. Ja dat galgga læt agalaš lakan Israel manaidi ja dam vierrasi, gutte orro gasko sin gaskast.

11. Gutte guoska jabmai, olbmu liki, son galgga læt buttesmættom čieča bæive. 31, 19.

12. Son galgga daina buttestet ječas dam goalmad ja dam čiččid bæive, de son šadda buttesen; mutto jos son i buttest ječas dam goalmad bæive ja dam čiččid bæive, de i son šadda buttesen.

13. Juokkehaš, gutte guoska jabmai, olbmu liki, gutte læ jabmam, ja i buttest ječas, son dakka Hærra tabernakela buttesmættosen, ja dat siello galgga erit hævatuvvut Israelest; dainago buttastus-čacce i læk riškotuvvum su ala, de læ son buttesmættom, su buttesmættomvuotta læ vela ain su alde.

14. Dat læ laka: Go muttom olmuš jabma goađe sisa, de galgga juokkehaš, gutte boatta goađe sisa, ja buok dat, mi læ goađe siste, læt buttesmættom čieča bæive.

15. Ja juokke rabas litte, man bagjeli i læk čadnujuvvum govčas, læ buttesmættom.

16. Ja juokkehaš, gutte ædnam alde guoska muttomi, gutte læ goddujuvvum mikin, daihe muttom jabmai daihe olbmu davtidi daihe muttom havddai, galgga læt buttesmættom čieča bæive.

17. Ja dam buttesmættom olbmu oudast galgga valddujuvvut dam bolddujuvvum suddo-oaffara gunain, ja dai ala galgga leikkijuvvut ælle čacce litte sisa.

18. Ja muttom buttes olmai galgga valddet isopa ja buonjostet dam čacest ja riškotet goađe ala ja buok dai galvvoi ala ja dai olbmui ala, gæk legje dast, ja dam ala, gutte læ guoskam daidi davtidi daihe dam goddum olbmui daihe dam jabmam olbmui daihe dam havddai.

19. Ja dat buttes galgga riškotet dam buttesmættoma ala dam goalmad bæive ja dam čiččid bæive; ja son galgga buttestet su dam čiččid bæive, ja son galgga bassat su biktasides ja lavggot ječas čacest, de šadda son buttesen ækkedest.

20. Mutto dat, gutte šadda buttesmættosen ige buttest ječas, dat siello galgga erit hævatuvvut čoaggalmasast; dastgo son læ dakkam Hærra basse baike buttesmættosen, buttastus-čacce i læk riškotuvvum su ala, son læ buttesmættom.

21. Ja dat galgga læt sigjidi agalaš lakan. Ja dat, gutte riškota buttastus-čace, galgga bassat su biktasides, ja dat, gutte guoska buttastus-čaccai, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

22. Ja buok dat, masa dat buttesmættom guoska, galgga læt buttesmættom, ja dat, gutte guoska sudnji, galgga læt buttesmættom gidda ækked ragjai.

20. Kapittal.

Israel manak bottek Sin mæccai, gosa Mirjam jabma. Almug nimmur, dainago sist vaillo čacce, 1—6. Hærra goččo Mosesa goččot bavte addet sigjidi čace, mutto son æppeda ja časka dam guovte gærde su sobbines, 7—11. Hærra gulat, atte son ja Aron dam sodno æppe-oskosga diti æba galga boattet ædnama sisa, 12. 13. Israel manak bivddek Edomitalažain lobe mannat sin ædnama čađa; dat i suvvujuvvu sigjidi, 14—21. Aron jabma Hor vare ala, 22—29.

1. Ja Israel manak, obba særvvegodde, botte Sin mæce sisa dam vuostas manost*, ja almug oroi Kadesest; ja dasa jami Mirjam ja havddaduvvui dasa.

* dam njællje logad jagest; 33, 38.

2. Ja særvvegoddest i læm čacce; de si čoagganegje Mosesa vuostai ja Arona vuostai.

2 Mos. 17, 1 j. n. v. 14, 11 j. n. v. 16, 3.

3. Ja almug belki Mosesin ja celki: Vare mi lifčimek hævvanam, dallego min vieljak hævvanegje Hærra muođoi oudast!

4. Manne læppe doai dolvvom Hærra čoaggalmasa dam mæce sisa, vai mi dasa jamašeimek, mi ja min oamek?

5. Ja manne læppe doai dolvvom min bajas Egyptenest buktam varas min deiki dam bahas baikkai, daggar baikkai, gost i læk gilva ige fikunmuorra ige vidnemuorra ige granatæbelmuorra, ja gost i læk čacce jukkat?

6. Ja Moses ja Aron manaiga erit čoaggalmasast oktiboattem goađe uksaraiggai ja gačaiga vuolas sodno muođoidæsga ala; de almostatti Hærra hærvasvuotta ječas sigjidi. 12, 5.

7. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

8. Valde soabbad ja gočo særvvegodde čoakkai, don ja Aron, du vielljat, ja doai galggabætte sardnot baktai sin čalmi oudast, de galgga dat addet čace aldes; ja don galgak rabedet sigjidi čace bavtest ja addet særvvegoddai ja dam omidi jukkat.

Visesv. 11, 4. 1 Kor. 10, 4.

9. De valdi Moses soabbe Hærra muođoi oudast, nuftgo son læi goččom su.

10. Ja Moses ja Aron gočoiga čoaggalmasa čoakkai bavte ouddi, ja son celki sigjidi: Gullet dadde, di vuostehagolažak! Juogoson mi mattep rabedet digjidi čace dam bavtest? Salm. 106, 33.

11. Ja Moses bajas bajedi su

gieđas ja časki bavte su sobbines guovte gærde; de bođi ollo čacce olgus, nuft atte særvvegodde ja dam oamek oǯǯu jukkat.
2 Mos. 17, 6 j. n. v. Es. 48, 21. Salm. 78, 15 j. n. v. 105, 41.

12. De celki Hærra Mosesi ja Aroni: Dainago doai æppe oskom mu ala, nuft atte doai basoteide muo Israel manai čalmi oudast, damditi æppe doai galga doalvvot dam čoaggalmasa dam ædnama sisa, maid mon læm sigjidi addam.
27, 13 j. n. v. 5 Mos. 1, 37; 3, 26; 4, 21; 32, 49 j. n. v. 34, 4. Salm. 106, 32.

13. Dat læ Meriba čacce, gost Israel manak belkke Hærrain, ja son basoti ječas sin ala.
2 Mos. 17, 7.

14. Ja Moses vuolgati airrasid Kadesest Edom gonagasa lusa ja cælketi: Nuft cælkka du vielljat Israel: Don dieđak buok dam vaive, mi migjidi læ dapatuvvam.
Duob. 11, 17. 1 Mos. 25, 25. 26.

15. Min vanhemak manne vuolas Egypteni, ja mi oroimek Egyptenest gukkes aige, ja Egyptalaǯak mænnodegje bahast minguim ja min vanhemiguim.
2 Mos. 1, 13 j. n. v.

16. Ja mi čuorvoimek Hærrai, ja son gulai min jiena ja vuolgati engela ja doalvoi min Egyptenest olgus. Ja gæča, dal mi læp Kadesest, gavpugest, mi læ du ædnam olgomuš ravda guorast.
2 Mos. 14, 19; 23, 20. 23.

17. Luoite min dadde mannat du ædnamad čađa! Æp mi aigo mannat æp bældoi æpge vidnegardi čađa, æpge jukkat čace gueđege galdost; madija mielde aiggop mi mannat, æp mi aigo ærranet æp olgiš æpge gurot bællai, ouddalgo mi læp mannam du ædnama čađa.

18. Mutto Edom celki sudnji: Ik don oaǯo mannat mu ædnam čađa, amam mon mannat olgus du vuostai mikin.

19. Ja Israel manak celkke sudnji: Madija mielde aiggop mi mannat bajas, ja jos mi jukkap du čacest, mon daihe mu oamek, de mon aigom addet, man væra dat læ. I læk stuores, maid mon bivdam; mon aigom duššefal mannat čađa juolggasi.

20. Mutto son celki: Ik don oaǯo mannat čađa. Ja Edom vulgi olgus su vuostai hui ollo vægain ja gievras gieđain.

21. Nuft biettali Edom suovvamest Israela mannat su ædnames čađa; ja Israel jorgeti erit su guovlost.
Duob. 11, 18.

22. Ja si sirddajegje Kadesest erit, ja Israel manak, obba særvvegodde, botte Hor varrai. 33, 37.

23. Ja Hærra celki Mosesi ja Aroni Hor varreguorast Edom ædnam raje alde:

24. Aron galgga čoggujuvvut su olbmuides lusa; dastgo i son galga boattet dam ædnama sisa, maid mon læm addam Israel manaidi, dainago doai læide vuostehagolaǯak mu sane vuostai Meriba čaccegaddest.
12. 13. v.

25. Valde Arona ja Eleasara, su barne, ja doalvo sodno bajas Hor vare ala,

26. ja erit nuola Aronest su biktasid ja garvot Eleasari, su bardnai, daid; ja Aron galgga čoggujuvvut su olbmuides lusa ja jabmet dasa.
2 Mos. 28, 2 j. n. v. 29, 5 j. n. v.

27. Ja Moses dagai nuft, moft Hærra læi goččom. Si manne bajas Hor vare ala obba særvvegodde čalmi oudast,

28. ja Moses erit nuolai Aronest su biktasid ja garvoti Eleasari, su bardnai, daid, ja Aron jami dasa varrečokki; mutto Moses ja Eleasar niejaiga varest vuolas.
33, 38. 5 Mos. 10, 6.

29. Ja go obba særvvegodde oini, atte Aron læi jabmam, de čieroi obba Israel viesso Arona golbma loge bæive.
5 Mos. 34, 8.

21. Kapittal.

Arad gonagas fallita Israel manaid ja erit doalvvo soabmasid sist fanggan; si rokkadallek Ibmeli ja vuittek su, 1—3. Si nimmurek fastain ja gaskatallek mirkolaš gærbmašidi; Moses adda Ibmel goččom mielde væikkegærbmaša rakaduvvut; dak, gudek gečček dokko dam ala, buoreduvvujek, 4—9. Israel manak bissuk vagjolæmest, 10—20. Guokte gonagasa, Sihon ja Og, vuittujuvvuba, 21—35.

1. Ja Kananitalaš, Arad gonagas, gutte oroi Julle-ædnamest, gulai, atte Israel bođi gæino mielde Atarimi; ja son soađai Israel vuostai ja erit doalvoi soabmasid sist fangan. 33, 40.

2. De dagai Israel loppadusa Hærrai ja celki: Jos don addak dam albmuga mu gitti, de mon aigom bigjat sin gavpugid garrodusa vuollai. 3 Mos. 27, 28. 29.

3. Ja Hærra gulai Israel jiena ja addi Kananitalažaid sin gitti, ja si bigje sin ja sin gavpugid garrodusa vuollai; ja si gočču dam baike nama Horman*.

* garrodussan.

Duob. 1, 17.

4. Ja si sirddajegje Hor varest gæino mielde ruksis mæra guvllui mannam varas Edom ædnama birra; ja almug šaddai gierddamættosen matke alde. 20, 21.

5. Ja almug sarnoi Ibmela vuostai ja Mosesa vuostai: Manne læppe doai dolvvom min bajas Egyptenest, vai mi jamašeimek mæccai? Dastgo i dast læk i laibbe ige čacce, ja min siello dolkastuvva dam hæjos borramušast.

2 Mos. 16, 3. 4 Mos. 14, 2 j. n. v.

6. De vuolgati Hærra serafgærbmašid* albmuga gaski, ja dak gaske albmuga; ja de jabme ollo olbmuk Israelest.

* buolle gærbmašak, mak gočoduvvujegje nuft sin mirkolaš gaskastagaides diti.

Visesv. 16, 5. 1 Kor. 10, 9.

7. Ja almug bođi Mosesa lusa ja celki: Mi læp suddodam, dastgo mi læp sardnom Hærra vuostai ja du vuostai; rokkadala Hærra, vai son valdaši gærbmašid mist erit! Ja Moses rokkadalai albmuga oudast.

8. De celki Hærra Mosesi: Daga aldsesad serafgærbmaša ja bija dam staggogæče ala; ja juokkehaš, gutte læ gaskatallam ja gæčča dam ala, son galgga ællet.

9. De dagai Moses væikkegærbmaša ja bijai dam staggo gæče ala; ja go gærmaš læi gaskestam gudege, ja son gæčai dokko væikkegærbmaši, de bisoi son hægast.

2 Gon. 18, 4. Joh. 3, 14.

10. Ja Israel manak sirddajegje ja luoittalegje Oboti.

33, 43 j. n. v.

11. Ja si sirddajegje Obotest erit ja luoittalegje Ije-Haabarim gurri mæccai, mi læ aito Moab buotta bæivaš bagjanæme guovlost.

12. Dast sirddajegje si ja luoittalegje Sered vuobmai.

5 Mos. 2, 13.

13. Dast sirddajegje si ja luoittalegje dom bællai Arnon, mi læ mæcest ja vuolgga Amoritalažai ædnamest; dastgo Arnon læ Moaba ragje Moaba ja Amoritalažai gaskast. Duob. 11, 18.

14. Damditi celkkujuvvu girje siste Hærra sođi birra: Vaheb valddujuvvui garsastemin ja jogak, Arnon jogak,

15. ja jogai rabma, mi sogja dokko Ar viste guvllui ja guoska Moaba ragjai.

16. Ja dast sirddajegje si Beeri; dat læ dat galddo, man birra Hærra celki Mosesi: Čokke albmuga, ja mon aigom addet sigjidi čace.

17. De lavloi Israel dam lavllaga: Golgid bajas, don galddo! Dærvateket dam lavllomin!

18. Don galddo, maid oaivamužak rogge, maid albmuga bajemužak bajas rogge rađđimsobbin,

sin septeridesekguim! Ja mæcest sirddajegje si Matanai,
19. ja Matanast Nahalieli ja Nahalielest Bamoti,
20. ja Bamotest dam vuobmai, mi læ Moaba mæcest, Pisga čokast, ja mi govdida mæce bagjel.
5 Mos. 34, 1.
21. Ja Israel vuolgati airrasid Sihona, Amoritalašai gonagasa, lusa ja cælketi:
5 Mos. 2, 26 j. n. v. Duob. 11, 19 j. n. v.
22. Luoite muo mannat du ædnamad čađa! Æp mi aigo ærranet æp bælddoi æpge vidnegarddai, æpge jukkat čace guđege galdost; madija mielde mi aiggop mannat, dassači go mi læp mannam du ædnama čađa. 20, 17 j. n. v.
23. Mutto Sihon i suovvam Israela mannat su ædnames čađa, ja Sihon čokki buok su albmuges ja manai olgus Israela vuostai, mæccai, ja son bođi Jahasi ja soađai Israela vuostai.
5 Mos. 2, 32 j. n. v.
24. Mutto Israel časki su mieke avjoin ja valdi su ædnama Arnon rajest Jabok ragjai, gidda Ammon manai ragjai; dastgo Ammon manai ragje læi nanos.
5 Mos. 29, 7 j. n. v. Salm. 135, 11 j. n. v. Am. 2, 9.
25. De valdi Israel buok daid gavpugid; ja Israel oroi buok Amoritalašai gavpugin, Hesbonest ja buok dasa gullevaš gavpugin.
26. Dastgo Hesbon læi Sihona, Amoritalašai gonagasa, gavpug; dastgo son læi soattam Moaba oudeb gonagasa vuostai ja valddam buok su ædnama sust erit gidda Arnon ragjai.
27. Damditi celkkek værssačallek: Bottet Hesboni! Bajas huksijuvvut ja vuođđoduvvut galgga Sihon gavpug;
28. dastgo dolla læ olgusvuolggam Hesbonest, dollanjuovča Sihon gavpugest; dat læ loapatam Ar Moabest, rađđijegjid Arnon dievai bagjel.
29. Vuoi dudnji, Moab! Lappum læk don, Kamosa almug! Son* læ dokko addam su barnides nuftgo bađđarid ja su nieidaides nuftgo fangaid Amoritalašai gonagassi Sihoni.
*namalassi Kamos, Moabitalašai oaivamuš æppe-ibmel.
1 Gon. 11, 7. Jer. 48, 45. 46.
30. Ja mi bačimek sin ædnami; duššaduvvum læ Hesbon gidda Dibon ragjai; ja mi spæjaimek gidda Nofah ragjai, mi olla Medbai.
31. De oroi dalle Israel Amoritalašai ædnamest.
32. Ja Moses vuolgati olbmuid iskadet Jasera, ja si* valdde daid dasa gullevaš gavpugid; ja son valdi Amoritalašain, guđek legje dobbe, sin ædnama.
* Israelitalašak.
33. Ja si jorgidegje ja manne bajas gæino mielde Basani; de manai Og, Basan gonagas, olgus sin vuostai, son ja buok su almug, soattai, Edreiai.
5 Mos. 3, 1 j. n. v. 29, 7 j. n. v.
34. Ja Hærra celki Mosesi: Ale bala sust! Dastgo mon læm addam su ja buok su albmuga ja su ædnama du gitti; ja don galgak dakkat suina, nuftgo don dakkik Sihonin, Amoritalašai gonagasain, gutte oroi Hesbonest.
Salm. 136, 19. 20.
35. Ja si časke su ja su barnid ja buok su albmuga, nuft atte i sudnji baccam guttege, gutte bæsai batarussi; ja si valdde su ædnama oabmenæsek.

22. Kapittal.

Balak, Moaba gonagas, vuolgata airrasid Bileam lusa, atte son galgga boattet ja garrodet Israela; Bileam biettala Hærra goččom mielde boattemest, 1—14. Balak vuolgata fastain airrasid Bileam lusa; Hærra mieđet su mannat sin mielde, mutto goččo su gulatet duššefal dam, maid son aiggo sudnji sard-

not, 15—20. Hærra engel divvo ječas su ouddi; su asen oaidna engela, gaidda balgesbællai, cabmujuvvu sust, luovdda vuolas, sardno ja hæppaša su; engel gærddo dam goččoma, atte son galgga gulatet duššefal dam, maid Hærra aiggo sardnot sudnji, 21—35. Bileam boatta Balaka lusa, 36—41.

1. Ja Israel manak sirddajegje ja luoittalegje Moaba avddem mecidi dom bællai Jordana Jeriko buotta.

2. Ja Balak, Sippor bardne, oini buok dam, maid Israel læi dakkam Amoritalažai vuostai.

3. Ja Moab balai sagga dam albmugest, dainago dat læi ædnag, ja Moab hirmastuvai Israel manain.

4. Ja Moab celki Midian vuorrasidi: Dal aiggo dat joavkko eritborrat buok dam, mi dast læ min birra, nuftgo vuoksa eritborra ædnam rudnis urttasid. Mutto Balak, Sippor bardne, læi Moaba gonagas dam aige.

5. Ja son vuolgati airrasid Bileam, Beor barne, lusa, Petori, mi læ dædnogaddest, dam ædnami, gost su albmuga manak asse, ravkkam varas su ja cælkkem varas: Gæča, almug læ olgus vuolggam Egyptenest; gæča, dat gokča ædnama, ja dat orro mu buotta.
Jos. 24, 9. Mik. 6, 5.

6. De boađe dal ja garrod munji dam albmuga, dastgo dat læ munji bære famolaš! Noago mon de væjašim dam časket ja agjet dam ædnamest olgus; dastgo mon dieđam, atte dat, gæn don buristsivdnedak, læ buristsivdneduvvum, ja dat, gæn don garrodak, læ garroduvvum.

7. Ja Moaba vuorrasak manne dokko Midian vuorrasiguim, ja einostam-balkka læi sin gieđast; ja si botte Bileam lusa ja sardnu Balaka sanid sudnji. 2 Petr. 2, 15.

8. Ja son celki sigjidi: Orrot dast dam ija, de mon aigom diggjidi addet vastadusa, dađemielde go Hærra aiggo munji sardnot. Ja Moaba oaivamužak orru Bileam lutte.

9. Ja Ibmel bođi Bileam lusa ja celki: Gæk læk dak olbmak, gæk læk du lutte?

10. Ja Bileam celki Ibmeli: Balak, Sippor bardne, Moaba gonagas, læ bigjam dam sane munji:

11. Gæča, dast læ dat almug, mi læ olgus vuolggam Egyptenest ja gokča ædnama; boađe dal, garrod munji dam! Noago mon de væjašim soattat dam vuostai ja agjet dam olgus.

12. De celki Ibmel Bileami: Ik don galga mannat singuim; ik don galga garrodet dam albmuga, dastgo dat læ buristsivdneduvvum.

13. Ja Bileam likkai bajas iđđedest ja celki Balaka oaivamužaidi: Mannet din ædnamasadek! Dastgo Hærra biettala suovvamest muo mannat dinguim.

14. De čuožželegje Moaba oaivamužak ja botte Balaka lusa; ja si celkke: Bileam biettala mannamest minguim.

15. De vuolgati Balak fastain oaivamužaid, ænebuid ja gudnalažabuid go doid.

16. Ja si botte Bileam lusa ja celkke sudnji: Nuft cælkka Balak, Sippor bardne: Ale divte dadde ječad hettijuvvut boattemest mu lusa!

17. Mon aigom du gudnijattet sagga allaget, ja buok, maid don cælkak munji, aigom mon dakkat; de boađe juo ja garrod munji dam albmuga!

18. De vastedi Bileam ja celki Balaka balvvalegjidi: Vaiko vela Balak addaši munji su viesos dievva silbain ja gollin, de im mon mataše almake bagjelduolbmat Hærra, mu Ibmelam, sanid dakkam varas uccanaš daihe ædnag.

19. Mutto orrot dal maidai di dast dam ija, vai mon oažom

dovddat, maid Hærra vela æmbo aiggo munji sardnot.

20. Ja Ibmel bođi Bileam lusa ikko ja celki sudnji: Jos dak olbmak læk boattam du ravkkat, de čuoǯǯel ja mana singuim! Mutto dušše fal maid mon aigom dudnji sardnot, galgak don dakkat.

21. De likkai Bileam iđđedest bajas ja čanai ridimspaga su njiŋŋelas asenes ala ja manai Moaba oaivamuǯaiguim.

22. Mutto Ibmel moarre cakkidi, dainago son vulgi, ja Hærra engel divoi ječas balgga ala čuoǯǯom varas su vuostai; ja son ridi su asenes alde, ja su rængaguovtos læiga su mielde.

23. Ja asen oini Hærra engela čuoǯǯomen balgga alde rottijuvvum mikin su gieđastes, ja asen gaidai balggast erit ja manai mæccai; mutto Bileam cabmi asena oaǯǯom varas dam fastain balgga ala.

24. Ja Hærra engel divoi ječas balgesroččai vidnegardi gaskast, gost læi aidde goabbašagain belin.

25. Ja go asen oini Hærra engela, de garri dat muvra njeigga ja bakkašutti Bileama juolge muvra vuostai, ja son bisoi dam cabmemest.

26. Mutto Hærra engel manai gukkebui ouddali ja divoi ječas baskes baikkai, gost i læm mikkege gæinoid erit gaiddat olgiš daihe gurot bællai.

27. Ja asen oini Hærra engela ja luvdi vuolas Bileam vuollai; de cakkidi Bileama moarre, ja son cabmi asena sobbin.

28. Ja Hærra rabasti asena njalme, ja dat celki Bileami: Maid mon læm dudnji dakkam, go don dal golma gærde læk muo cabmam. 2 Petr. 2, 16.

29. Ja Bileam celki aseni: Dainago don læk muo narredam. Jos must fal lifči miekke mu gieđastam, de mon dal du goddašim.

30. De celki asen Bileami: Imgo mon læk du njiŋŋelas asen, man alde don læk ridim buok du aigad gidda dam bæive raggjai? Lavijimgo mon goassege nuft dakkat du vuostai? Ja son celki: Ik.

31. Ja Hærra rabasti Bileama čalmid, nuft atte son oini Hærra engela čuoǯǯomen balgga alde rottijuvvum mikin su gieđastes; de son gobmerdi ječas ja luoittadi vuolas su muođoides ala.

32. Ja Hærra engel celki sudnji: Manne læk don dal golma gærde cabmam du asenad? Gæča, mon læm vuolggam čuoǯǯot du vuostai; dastgo mon oainam, atte dat gæidno doalvvo hævvanæbmai. 22. v.

33. Ja asen oini muo ja gaidai dal golma gærde balggast erit mu muođoi oudast; jos dat i livče gaiddam erit balggast mu muođoi oudast, de lifčim mon dal goddam du ja diktam dam ællet.

34. De celki Bileam Hærra engeli: Mon læm suddodam, dainago im mon diettam, atte don čuǯǯuk mu vuostai balgga alde; ja dal, jos dat læ baha du čalmi oudast, de mon aigom maccat ruoktot.

35. Ja Hærra engel celki Bileami: Mana olbmaiguim! Mutto dušše maid mon aigom dudnji sardnot, galgak don sardnot. De manai Bileam Balaka oaivamuǯaiguim.

36. Go Balak gulai, atte Bileam bođi, de manai son olgus su oudald Moaba gavpugi, mi læ raje alde Arnon lakka, mi læ dam olgomuš raje guorast.

37. Ja Balak celki Bileami: Imgo mon bigjam dudnji sane du ravkatam varas? Manne don ik boattam mu lusa? Imgo mon

duođast galgašege mattet du gudnijattet?

38. Ja Bileam celki Balaki: Gæča, mon læm boattam du lusa; mutto væjamgobe mon dal sardnot maidege? Dam sane, maid Ibmel aiggo bigjat mu njalbmai, dam aigom mon sardnot. 23, 12. 26.

39. De manai Bileam Balaka mielde, ja soai bođiga Kirjat-Husoti.

40. Ja Balak oaffarušai stuora omid ja smavva omid ja vuolgati dain Bileami ja daidi oaivamuǯaidi, gudek legje su mielde.

41. Ja iđđedest valdi Balak Bileama ja doalvoi su bajas Bamot Baal ala; ja son oini dast dam olgomusa albmugest.

23. Kapittal.

Balak ja Bileam oaffaruššaba guovte baikest; Bileam fertte goabbašagai gerdi Ibmel dato mielde buristsivdnedet Israela; Balak cuigoda su damditi ja valdda su mieldes vela goalmad baikkai, gost soai oaffaruššaba, 1—30.

1. Ja Bileam celki Balaki: Hukse munji dasa čieča altara, ja rabed munji deiki čieča vuovsa ja čieča vierca.

2. Ja Balak dagai nuft, moft Bileam celki; ja Balak ja Bileam oaffarušaiga ovta vuovsa ja ovta vierca ješ guđege altar ala.

3. Ja Bileam celki Balaki: Bace čuoǯǯot du boalddemoaffarad gurri, de mon aigom dokko mannat; daidda Hærra boattet mu oudald, ja maidikkenessi son adda muo oaidnet, dam aigom mon addet dudnji diettevassi. Ja son manai bajas muttom baljes dieva ala.

4. Ja Ibmel bođi Bileam oudald, ja dat celki sudnji: Čieča altara læm mon rakadam, ja mon læm oaffaruššam ovta vuovsa ja ovta vierca ješ guđege altar ala.

5. De bijai Hærra sane Bileama njalbmai ja celki: Maca ruoktot Balaka lusa, ja naft galgak don sardnot.

6. Ja son macai ruoktot su lusa, ja gæča, son čuoǯoi su boalddemoaffares guorast, son ja buok Moaba oaivamuǯak.

7. Ja son algati su lavllages ja celki: Aramest vieǯǯa muo Balak, nuortta-varin Moaba gonagas: Boađe ja garrod munji Jakoba! Boađe ja sarno bahaid Israela bagjel! 5 Mos. 23, 4.

8. Moft galgam mon dam garrodet, gæn Ibmel i garrod? Moft galgam mon sardnot bahaid dam bagjel, gæn bagjel Hærra i sarno bahaid?

9. Dastgo bavti harjest oainam mon su, ja dievain oainam mon su: Gæča, dat læ almug, mi orro sierranessi, ja bakenlaš albmugi særvvai i dat loga ječas. 3. v. 5 Mos. 4, 34.

10. Gi læ lokkam Jakoba muolda ja Israela njæljad oase logo? Mu siello jabmus dai vuoiggadlaǯai jabmema, ja mu loappa šaddus nuftgo sin loappa! 1 Mos. 13, 16; 28, 14. Salm. 37, 37.

11. De celki Balak Bileami: Maid don læk dakkam mu vuostai? Mon viǯǯim du garrodet mu vašalaǯaidam, ja gæča, don læk buristsivdnedam!

12. Mutto son vastedi ja celki: Imgo mon galga vuttivalddet dam sardnot, maid Hærra bigja mu njalbmai? 22, 38.

13. Ja Balak celki sudnji: Boađe dadde mu mielde nubbe æra baikkai, gost don matak dam oaidnet, (daddeke, dušše dam olgomusa dast galgak don oaidnet, mutto dam ollasa ik don galga oaidnet), ja garrod dam munji dobbe!

14. Ja son valdi su mieldes gocetegji ædnami, Pisga čokki; ja son huksi čieča altara ja oaffarušai ovta vuovsa ja ovta vierca ješ guđege altar ala. 21, 20.

15. Ja son celki Balaki: Bace čuoǯǯot dasa du boalddemoaffarad gurri, dam bodda go must læ gavnadæbme dobbe.

16. Ja Hærra bođi Bileam oudald ja bijai sane su njalbmai ja celki: Maca ruoktot Balaka lusa, ja naft galgak don sardnot.

17. Ja son bođi su lusa, ja gæča, son čuoǯoi su boalddemoaffares guorast, ja Moaba oaivamuǯak suina; ja Balak celki sudnji: Maid læ Hærra sardnom?

18. Ja son algati su lavllages ja celki: Čuoǯǯel, Balak, ja gula, jorggal bæljad mu bællai, don Sippor bardne!

19. Ibmel i læk olmuš, atte son gielastalaši, ige olbmu manna, atte son gađaši; galgašigo son cælkket maidege ja i dam dakkat, ja galgašigo son sardnot ja i dam doallat? 1 Sam. 15, 29. Salm. 33, 4. Es. 45, 23. Tit. 1, 2.

20. Gæča, buristsivdnedet læm mon goččujuvvum; son læ buristsivdnedam, ja im mon mate dam nubbastuttet.

21. I son oaine værrevuođa Jakobest, i son aica varnotesvuođa Israelest; Hærra, su Ibmel, læ suina, ja gonagas-avvo læ su lutte.

22. Ibmel læ dat, gutte doalvoi sin olgus Egyptenest; sist læ gievrravuotta nuftgo mæccevuovsast. 24, 8 j. n. v.

23. Dastgo mærkai čilggijubme i læk Jakobest, ja einostæbme i læk Israelest; vuogas aiggai celkkujuvvu dat Jakobi ja Israeli, maid Ibmel đakka. 5 Mos. 18, 14 j. n. v.

24. Gæča, dat læ almug, mi likka bajas nuftgo njiŋŋelas legjon ja bagjana nuftgo legjon; i dat vællan, ouddalgo dat borra stajadusa ja jukka goddujuvvumi vara. 1 Mos. 49, 9.

25. De celki Balak Bileami: Ik don galga dam garrodet ikge dam buristsivdnedetge.

26. Ja Bileam vastedi ja celki Balaki: Imgo mon læk dudnji sardnom ja cælkkam: Buok dam, maid Hærra sardno, dam mon aigom dakkat? 22, 38.

27. Ja Balak celki Bileami: Boađe dadde, mon aigom valddet du mieldam æra baikkai; daidaši dat læt riekta Ibmela čalmi oudast, atte don garrodak dam munji dobbe.

28. Ja Balak valdi Bileama mieldes Peor čoka ala, mi govdida mæce bagjel.

29. Ja Bileam celki Balaki: Hukse munji dasa čieča altara, ja rabed munji deiki čieča vuovsa ja čieča vierca.

30. Ja Balak dagai nuft, moft Bileam celki; ja son oaffarušai ovta vuovsa ja ovta vierca ješ guđege altara ala.

24. Kapittal.

Bileam buristsivdned Israela goalmad gærde ja einosta dam boatte dile birra; Balak šadda sagga moarrai; Bileam bælošta ječas vela ain daina, atte son matta dušše dam sardnot, maid Hærra goččo, 1—14. Son gulat, atte Israelest galgga boattet famolaš gonagas-sokkagodde, mi Messias siste galgga oaǯǯot su alemus famos ja vuoittet buok Ibmel albmuga vaǯalaǯaid; son macca dasto ruoktot su ædnamasas, 15—25.

1. Go Bileam oini, atte dat læi buorre Hærra čalmi oudast, atte son galgai buristsivdnedet Israela, de i son mannam dokko, nuftgo daid oudeb gerdid, bivddet mærkaid, mutto son jorggali su muođoides dokko mæce guvllui. 23, 3. 15.

2. Ja Bileam bajas bajedi su čalmides ja oini Israela luoittalam su sokkagoddides mielde, ja Ibmel Vuoigŋa bođi su bagjeli.

3. Ja son algati su lavllages ja celki: Nuft cælkka Bileam,

Beor bardne, nuft cælkka olmai,
gæn čalbme læ dappum*,
* namalassi dam olgoldas mailbmai.

4. nuft cælkka son, gutte gulla Ibmela sanid, gutte oaidna dam buokvægalaǯa oainatusa, go son læ vuolas luoittadam, ja rabastuvvum čalmin:

5. Man čabbak læk du goađek, Jakob, du orromsajek, Israel!

6. Nuftgo vuomek, mak læbbajek, nuftgo bældok dædnogaddest, nuftgo aloe-muorak, maid Hærra læ gilvvam, nuftgo seder-muorak čaccegaddest.

7. Čacce golgga su æbbarin, ja su nalle orro stuora čaccegaddin; ja alebun go Agag* šaddus su gonagas, ja aleduvvut galgga su gonagasrika. Es. 58, 11.
* dat orro læmen Amalekitalaš gonagasai særvvenamma; 1 Sam. 15, 8.

8. Ibmel læ dat, gutte doalvoi su Egyptenest olgus, gievrravuotta læ sust nuftgo mæccevuovsast; son galgga loapatet bakenlaš albmugid, su vuostaičuoǯǯoides, ja soppat sin davtid ja cuvkkit sin su njuolaidesguim. 23, 22. 5 Mos. 33, 17.

9. Son sojaldatta ječas, vællan ædnami nuftgo legjon, nuftgo njiŋŋelas legjon; gi duosta sattet su bajas likkat? Gutte du buristsivdned, lekus buristsivdneduvvum, ja gutte du garrod, lekus garroduvvum! 23, 24.
1 Mos. 49, 9; 12, 3; 27, 29.

10. De cakkidi Balaka moarre Bileama vuostai, ja son speǯǯi su gieđaides okti; ja Balak celki Bileami: Mon ravkkim du garrodet mu vašalaǯaid, ja gæča, don læk dal buristsivdnedam golma gærde.

11. Batar dal du baikkasad! Mon jurdašim, atte mon aigušim du gudnijattet, mutto gæča, Hærra læ dust gudne biettalam.

12. Ja Bileam celki Balaki: Imgo mon læk juo sardnom du airrasidi, gæid don vuolgatik mu lusa, ja cælkkam:

13. Jos vela Balak addaši munji su viesos dievva silbain ja gollin, de im mon mataše almake bagjelduolbmat Hærra sanid ja dakkat buore daihe baha mu ječčam vaimo mielde; maid Hærra aiggo sardnot, dam aigom mon sardnot.
22, 18. 38.

14. Ja dal, gæča, mon manam mu albmugam lusa; boađe, adde muo varrit du dam birra, maid dat almug galgga dakkat du albmugin dain maŋemuš beivin*.
* 1 Mos. 49, 1.

15. Ja son algati su lavllages ja celki: Nuft cælkka Bileam, Beor bardne, nuft cælkka olmai, gæn čalbme læ dappum*, * 3. v.

16. nuft cælkka son, gutte gulla Ibmela sanid ja dovdda dam alemusa dieđo, son, gutte oaidna dam buokvægalaǯa oainatusa, go son læ vuolas luoittadam, ja rabastuvvum čalmin:

17. Mon oainam su, im dadde dal, mon aicam su, im dadde lakkasin; naste loaidasta ouddan Jakobest, ja soabbe bagjan Israelest, ja dat cuvkke Moaba goabbašid belid ja erit hævata buok šlama manaid. Matt. 2, 2 j. n. v.
2 Sam. 8, 2. Salm. 110, 5. 6.

18. Ja Edom šadda su obmudakkan, ja Seir, su vašalaš, šadda su obmudakkan; ja Israel rakada aldsesis valde. 2 Sam. 8, 14.
Am. 9, 11. 12. Obad. 18 j. n. v.

19. Ja rađđijægje olgus vuolgga Jakobest, ja son hævata gavpugin daid, guđek ain baccek.
17. v. Salm. 72, 8. Mik. 5, 1.

20. Ja son oini Amalekitalaǯaid, ja son algati su lavllages ja celki: Vuostemuš bakenlaš albmugi gaskast læ Amalek; mutto maŋemusta galgga son hævvanet. 2 Mos. 17, 14.
5 Mos. 25, 19. 1 Sam. 15, 7.

21. Ja son oini Kenitalaǯaid, ja son algati su lavllages ja celki: Nanos læ du orromsagje, ja huksijuvvum bavte ala du bæsse;

22. mutto almake galgga Kain*
hævatuvvut, dassači go Assur erit
doalvvo du** fanggavutti.

* Kenitalažai maddaračče læ albmug sajest. ** Israel.

23. Ja son algati su lavllages
ja celki: Vuoi! Gi galgga bissot
hægast, go Ibmel asata dam?
24. Skipak bottek Kittim gad-
dest, ja dak vaivvedek Assura ja
vaivvedek Ebera; mutto maidai
son* hævvana.

* son, gutte boatta Kittim gaddest d. l. Makedonialažak ja Romalažak.

25. Ja Bileam čuožželi bajas,
ja son manai ja macai ruoktot su
baikkasis; ja Balak manai maidai
su gæidnosis.

25. Kapittal.

Israel manak fillitallek nuoskevutti ja æppe-ibmelbalvvalussi; Hærra časka albmuga rottodavdain ja goččo, atte æppe-ibmel-balvvalægjek galggek goddujuvvut; Pinehas jaskodatta Ibmel moare su angervuođas bokte, 1—9. Damditi lopped Hærra sudnji ja su maŋestbottidi pappa-ammata, 10—15. Ibmel goččo Mosesa dakkat soađe Midianitalažai vuostai, dainago si læk fillim Israela, 16—18.

1. Ja Israel oroi Sittimest; ja
almug algi furrušet Moaba niei-
daiguim.
2. Si bovddijegje albmuga sin
ibmelidesek oaffaridi, ja almug
borai ja rokkadalai sin ibmelid,
31, 16.
3. ja Israel čanai ječas Baal-
Peori. De cakkidi Hærra moarre
Israel vuostai, 5 Mos. 4, 3.
Jos. 22, 17. Salm. 106, 28. Hos. 9, 10.
4. ja Hærra celki Mosesi: Valde
buok albmuga oaivamužaid ja adde
doid harcastuvvut Hærra ouddi
bæivača čuovggasest! De galgga
Hærra buolle moarre eritjorgga-
luvvut Israelest. 5 Mos. 21, 22. 23.
5. Ja Moses celki Israel duob-
maridi: Juokkehaš goddus su olb-
muides, gæk læk čadnam ječaidæ-
sek Baal-Peori!
6. Ja gæča, muttom olmai Is-
rael manain bođi ja doalvoi mut-
tom Midianitalaš nissona dokko
su vieljaides lusa Mosesa čalmi
oudast ja obba Israel manai særv-
vegodde čalmi oudast, dam bodda
go si čirru oktiboattem goađe
uksaraige guorast.
7. Ja Pinehas, Eleasara, Arona,
papa, barne, bardne, oini dam;
ja son čuožželi bajas særvvegodde
gaskast ja valdi saite su giettasis,
Salm. 106, 30. Sir. 45, 41 j. n. v.
8. ja son manai dam Israelita-
laš olbma maŋŋai gammar sisa ja
čuggi sodno goabbašagai čađa,
dam Israelitalaš olbma ja nissona
su čoavje čađa; de bissani gikse
ja eritheiti Israel manain.
9. Ja dak, guđek jabme dam
giksai, legje njællje goalmad lokkai
duhata. 1 Kor. 10, 8.
10. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja
celki:
11. Pinehas, Eleasara, Arona,
papa, barne, bardne, læ eritjorgga-
lam mu moare Israel manain, go
son buli mu angervuođast gasko
sin gaskast, nuft atte mon im
loapatam Israel manaid mu anger-
vuođastam.
12. Cælke damditi: Gæča, mon
addam sudnji mu rafhelittom;
Sir. 45, 44.
13. son ja su nalle su maŋ-
ŋel galgga adnet litto agalaš pap-
pavuođa harrai, damditi go son
læi anger su Ibmeles diti ja dagai
soabatusa Israel manai oudast.
Salm. 106, 31. 1 Makk. 2, 54.
14. Mutto dam goddum Israe-
litalaš olbma namma, gutte god-
dujuvvui oktanaga daina Midiani-
talaš nissonin, læi Simri, Salu
bardne, muttom vanhemvieso oai-
vamuš Simeonitalažai gaskast;
15. ja dam goddum Midianita-
laš nissona namma læi Kosbi, Sur
nieidda; son læi muttom vanhem-
vieso fuolkkegoddi oaivamuš Mi-
dianitalažai gaskast. 31, 8.

16. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

17. Atesteket Midianitalaʒaid ja časket sin! 31, 2.

18. Dastgo si atestegje din gavvelis juonaidæsekguim, maid si adne din vuostai ašest Peorin ja ašest sin oabainæsek Kosbin, dam Midianitalaš oaivamuʒa nieidain, gutte goddujuvvui givse bæive ašest Peorin.

26. Kapittal.

Ibmel goččom mielde lokkaba Moses ja Eleasar fastain Israel manaid, 1—51. Kanaan galgga jukkujuvvut sin gaski vuorbe bokte, 52—56. Levitalaʒak lokkujuvvujek sierra oktonessi, 57—62. Dušše Josva ja Kaleb læba vela hægast dain oudeb gærde gæčaduvvum olbmuin, 63—65.

1. Ja de dapatuvai givse maŋŋel, de celki Hærra Mosesi ja Eleasari, Arona, papa, bardnai:

2. Oktilokke obba Israel manai særvvegodde logo, guokte loge jakkasaʒai rajest ja dast boarrasæbbuid, sin vanhemviesoi mielde, buokaid sin Israelest, guđek mattek olgus mannat soattai.

3. Ja Moses ja Eleasar, pappa, sarnoiga singuim Moaba avddem mecin Jordan gaddest Jeriko buotta ja celkiga:

4. Guokte loge jakkasaʒai rajest ja dast boarrasæbbuk galggek si lokkujuvvut, nuftgo Hærra gočoi Mosesa ja Israel manaid, guđek legje olgus mannam Egypten ædnamest. 1, 2.

5. Ruben læi Israela vuostasriegadægje; Ruben manak legje: Hanokest Hanokitalaʒai sokkagodde, Pallust Palluitalaʒai sokkagodde, 2 Mos. 6, 14. 1 Muit. 5, 3.

6. Hesronest Hesronitalaʒai sokkagodde, Karmist Karmitalaʒai sokkagodde.

7. Dak legje Rubenitalaʒai sokkagoddek, ja dak gæčaduvvumak sist legje golbma viđad lokkai duhata, čieča čuođe ja golbma loge.

8. Mutto Pallu bardne læi Eliab,

9. ja Eliab manak legje Nemuel ja Datan ja Abiram. Dak læiga dat Datan ja Abiram, særvvegodde valljijuvvumak, gæk soađaiga Mosesa vuostai ja Arona vuostai Koraha joavkost, go si sotte Hærra vuostai, 16, 1 j. n. v. Salm. 106, 16 j. n. v.

10. ja ænam rabasti su njalmes ja njiellali sin ja Koraha, go joavkko hævvani, dallego dolla loapati dam guokte čuođe ja vitta loge olbma, ja si šadde mærkkan. 16, 31 j. n. v. 5 Mos. 11, 6.

11. Mutto Koraha manak æi hævvanam.

12. Simeon manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Nemuelest Nemuelitalaʒai sokkagodde, Jaminest Jaminitalaʒai sokkagodde, Jakinest Jakinitalaʒai sokkagodde, 1 Mos. 46, 10.

13. Serahest Serahitalaʒai sokkagodde, Saulest Saulitalaʒai sokkagodde.

14. Dak legje Simeonitalaʒai sokkagoddek, guokte goalmad lokkai duhata ja guokte čuođe.

15. Gad manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Sefonest Sefonitalaʒai sokkagodde, Haggist Haggitalaʒai sokkagodde, Sunist Sunitalaʒai sokkagodde,

16. Osnist Osnitalaʒai sokkagodde, Erist Eritalaʒai sokkagodde,

17. Arodest Aroditalaʒai sokkagodde, Arelist Arelitalaʒai sokkagodde.

18. Dak legje Gad manai sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde, njællje loge duhata ja vitta čuođe.

19. Juda manak læiga Er ja Onan; mutto Er ja Onan jamiga Kanaan ædnami. 1 Mos. 38, 3 j. n. v.

20. Ja Juda manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Selast

Selanitalaʒai sokkagodde, Peresest Peresitalaʒai sokkagodde, Serahest Serahitalaʒai sokkagodde.

21. Ja Peresa manak legje: Hesronest Hesronitalaʒai sokkagodde, Hamulest Hamulitalaʒai sokkagodde. Rut 4, 18. 1 Muit. 2, 5.

22. Dak legje Juda sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde, gutta gavcad lokkai duhata ja vitta čuođe.

23. Isaskar manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Tolast Tolaitalaʒai sokkagodde, Puvast Punitalaʒai sokkagodde,

24. Jasubest Jasubitalaʒai sokkagodde, Simronest Simronitalaʒai sokkagodde.

25. Dak legje Isaskar sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde, njællje čiččid lokkai duhata ja golbma čuođe.

26. Sebulon manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Seredest Sarditalaʒai sokkagodde, Elonest Elonitalaʒai sokkagodde, Jahleelest Jahleelitalaʒai sokkagodde.

27. Dak legje Sebulonitalaʒai sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde, gutta loge duhata ja vitta čuođe.

28. Josef manak sin sokkagoddidæsek mielde læiga Manasse ja Efraim.

29. Manasse manak legje: Makirest Makiritalaʒai sokkagodde, ja Makir sakkanatti Gilead, Gileadest Gileaditalaʒai sokkagodde.

30. Dak legje Gilead manak: Jeserest Jesritalaʒai sokkagodde, Helekest Helkitalaʒai sokkagodde Josv. 17, 2.

31. ja Asrielest Asrielitalaʒai sokkagodde, ja Sekemest Sikmitalaʒai sokkagodde

32. ja Semidast Semidaitalaʒai sokkagodde ja Heferest Hefritalaʒai sokkagodde.

33. Mutto Selofhadest, Hefer barnest, æi læm makkege barnid, mutto nieidak, ja Selofhad nieidai namak legje: Mahla ja Noa, Hogla, Milka ja Tirsa. 27, 1; 36, 11.

34. Dak legje Manasse sokkagoddek, ja sin gæčaduvvumak legje guokte guđad lokkai duhata ja čieča čuođe.

35. Dak legje Efraim manak sin sokkagoddidæsek mielde: Sutelahest Sutelahitalaʒai sokkagodde, Bekerest Bakritalaʒai sokkagodde, Tahanest Tahanitalaʒai sokkagodde.

36. Dak legje Sutelaha manak: Eranest Eranitalaʒai sokkagodde.

37. Dak legje Efraim manai sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde, guokte njæljad lokkai duhata ja vitta čuođe. Dak legje Josef manak sin sokkagoddidæsek mielde.

38. Benjamin manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Belast Balitalaʒai sokkagodde, Asbelest Asbelitalaʒai sokkagodde, Ahiramest Ahiramitalaʒai sokkagodde,

39. Sefufamest Sufamitalaʒai sokkagodde, Hufamest Hufamitalaʒai sokkagodde.

40. Ja Bela manak læiga Ard ja Naaman, Ardest Arditalaʒai sokkagodde, Naamanest Naamitalaʒai sokkagodde.

41. Dak læiga Benjamin manak sin sokkagoddidæsek mielde, ja sin gæčaduvvumak legje vitta viđad lokkai duhata ja gutta čuođe.

42. Dan manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Suhamest Suhamitalaʒai sokkagodde. Dak legje Dan sokkagoddek sin sokkagoddidæsek mielde.

43. Buok Suhamitalaʒai sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde legje njællje čiččid lokkai duhata ja njællje čuođe.

44. Asẹr manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Jimnast Jimnaitalaʒai sokkagodde, Jisvist Jisvitalaʒai sokkagodde, Beriast Beriitalaʒai sokkagodde,

45. Beria manain: Heberest

Heberitalaʒai sokkagodde, Malkielest Malkielitalaʒai sokkagodde.

46. Ja Asera nieida namma læi Serah.

47. Dak legje Aser manai sokkagoddek sin gæčaduvvum olbmaidæsek mielde, golbma guđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

48. Naftali manak sin sokkagoddidæsek mielde legje: Jahseelest Jahseelitalaʒai sokkagodde, Gunist Gunitalaʒai sokkagodde,
1 Muit. 7, 13.

49. Jeserest Jisritalaʒai sokkagodde, Sillemest Sillemitalaʒai sokkagodde.

50. Dak legje Naftali sokkagoddek sin sokkagoddidæsek mielde; ja sin gæčaduvvumak legje vitta viđad lokkai duhata ja njællje čuođe.

51. Dak legje dak gæčaduvvumak Israel manain, gutta čuođe ja okta duhat čieča čuođe ja golbma loge. 2 Mos. 12, 37.

52. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

53. Dai gaski galgga ænam jukkujuvvut arbben namai logo mielde.

54. Dam sokkagoddai, mi læ stuores, galgak don addet stuora arbe, ja dasa, mi læ ucce, galgak don addet ucca arbača; juokkehaš galgga oaʒʒot su arbes su gæčaduvvum olbmaides mielde. 33, 54.

55. Daddeke galgga ænam jukkujuvvut vuorbe bokte; sin vanhem-sokkagoddidæsek namai mielde galggek si valddet arbe.

56. Dađemielde go vuorbbe gačča, galgga juokke sokkagodde oaʒʒot su arbes, juogo dat læʒʒa stuores daihe ucce.

57. Ja dak legje dak gæčaduvvumak Levitalaʒain sin sokkagoddidæsek mielde: Gersonest Gersonitalaʒai sokkagodde, Kahatest Kahatitalaʒai sokkagodde, Merarist Meraritalaʒai sokkagodde.
2 Mos. 6, 16 j. n. v. 4 Mos. 3, 17 j. n. v.

58. Dak legje Levitalaʒai sokkagoddek: Libnitalaʒai sokkagodde, Hebronitalaʒai sokkagodde, Mahlitalaʒai sokkagodde, Musitalaʒai sokkagodde, Korahitalaʒai sokkagodde; ja Kahat sakkanatti Amram,

59. ja Amram aka namma læi Jokebed, Levi nieidda, gæn su ædne riegadatti Levi Egyptenest; ja son riegadatti Amrami Arona ja Mosesa ja Mirjama, sodno oaba.
2 Mos. 2. 1 j. n. v. 6, 20 j. n. v.
1 Muit. 6, 2. 3.

60. Mutto Aroni riegadegje Nadab ja Abihu, Eleasar ja Itamar.

61. Ja Nadab ja Abihu jamiga, go soai guddiga vierro dola Hærra muođoi ouddi. 3 Mos. 10, 1. 2.

62. Ja dak gæčaduvvumak sist legje golbma goalmad lokkai duhata, buok olbmabælle ovta mano boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk; dastgo æi si gæčaduvvum Israel manai gaski, dastgo i addujuvvum sigjidi arbbe Israel manai gaskast.

63. Dak legje dak, guđek gæčaduvvujegje Mosesest ja Eleasarest, papast, dalle go soai gæčadeiga Israel manaid Moaba avddem mecin Jordan gaddest Jeriko buotta.

64. Ja dai gaskast i læm oktage olmai sist, gæk gæčaduvvujegje Mosesest ja Aronest, papast, dalle go soai gæčadeiga Israel manaid Sinai mæcest. 1, 2 j. n. v.

65. Dastgo Hærra læi cælkkam sin barrai: Si galggek jabmet mæccai. Ja i læm oktage sist baccam ærrebgo Kaleb, Jefunne bardne, ja Josva, Nun bardne.
14, 22-24. 29-33; 32, 11. 12. 1 Kor. 10, 5.

27. Kapittal.

Selofhad nieidak anotek arbe sin ačesek vieljai særvest, 1—5. Hærra lopped sigjidi dam ja adda lagaid dam birra, gutte galgga arbbit gænge, 6—11.

Son goččo Mosesa gæčadet dam loppeduvvum ædnama Abarim varest; dastgo i son galga boattet dam sisa, 12—14. Moses rokkadalla Ibmela valljit ovta olbma, gutte matta doalvvot albmuga dam ædnama sisa; Josva namatuvvu ja asatuvvu dasa, 15—23.

1. Ja Selofhad, Hefer barne, Gilead barne, nieidak, gutte læi Makir, Manasse barne, bardne, Manasse, Josef barne, sokkagoddest, manne ouddan; ja dak legje su nieidai namak: Mahla, Noa ja Hogla ja Milka ja Tirsa.

26, 33. Josv. 17, 3 j. n. v.

2. Ja si loaidastegje ouddan Mosesa ouddi ja Eleasara, papa, ouddi ja oaivamuʒai ja obba særvvegodde ouddi oktiboattem goađe uksaraige gurri ja celkke:

3. Min ačče læ jabmam mæccai, ja i son læm dam joavkost, mi čoaggani Hærra vuostai, Korah joavkost, mutto son jami su suddos* diti, ja æi sust læm makkege barnid. 16, 1 j. n. v. * 14, 29.

4. Manne galgga min ače namma erit nokkat su sogast, damditi go sust i læm oktage bardne? Adde migjidi obmudaga min aččamek vieljai gaskast!

5. Ja Moses bijai sin aše Hærra muođoi ouddi. 3 Mos. 24, 12.

6. Ja Hærra celki Mosesi naft:

7. Selofhad nieidak sardnuk riekta; don galgak addet sigjidi arbbitatte obmudaga sin ače vieljai gaskast, ja don galgak diktet sin ače arbe sirddašuvvat sigjidi.

8. Ja Israel manaidi galgak don sardnot ja cælkket: Go muttom olmai jabma, ja sust i læk oktage bardne, de di galggabetet diktet su arbe sirddašuvvat su niddi.

9. Ja jos sust i læk oktage nieidda, de di galggabetet addet su vieljaidi su arbe.

10. Ja jos sust æi læk makkege vieljaid, de di galggabetet addet su ače vieljaidi su arbe.

11. Mutto jos su ačest æi læk makkege vieljaid, de di galggabetet addet su arbe su lagamuš sogalaʒʒi su fuolkkegoddest, ja dat galgga dam arbbit; dat galgga læt asatus Israel manaidi, nuftgo Hærra læ goččom Mosesi.

12. Ja Hærra celki Mosesi: Mana bajas dam Abarim vare ala ja gæčad dam ædnama, maid mon læm addam Israel manaidi.

5 Mos. 32, 48. 49.

13. Ja go don læk dam gæčadam, de galgak maidai don čoggujuvvut du olbmuidad lusa, nuftgo Aron, du vielljat, čoggujuvvui.

20, 28.

14. damditi go doai læide vuostehagolaʒak mu sane vuostai Sin mæcest særvvegodde bælko siste, dallego doai lifčide galggam muo basotet čace bokte sin čalmi oudast. Dat læ Meriba čacce Kades guorast Sin mæcest. 20, 12. 24.

15. Ja Moses sarnoi Hærrai ja celki:

16. Hærra, buok oaʒe vuoiŋai Ibmel, asatekus ovta olbma særvvegodde bagjeli, 16, 22.

17. gutte matta mannat olgus sin muođoi oudast ja mannat sisa sin muođoi oudast, ja gutte matta doalvvot sin olgus ja doalvvot sin sisa, amas Hærra særvvegodde læt nuftgo savcak, main i læk gæčče.

18. Ja Hærra celki Mosesi: Valde aldsesad Josva, Nun barne, daggar olbma, gæn siste læ vuoigŋa, ja bija du gieđad su ala,

1 Mos. 41, 38. 5 Mos. 3, 21; 34, 9.

19. ja divo su Eleasara, papa, ouddi ja obba særvvegodde ouddi ja adde sudnji goččoma sin čalmi oudast,

20. ja bija du gælbolašvuođastad su ala, vai obba Israel manai særvvegodde galgga gullat su!

21. Ja son galgga loaidastet ouddan Eleasara, papa, ouddi,

ja dat galgga jærrat su oudast urima duomo Hærra muođoi oudast; su sane mielde galggek si mannat olgus, ja su sane mielde galggek si mannat sisa, son ja buok Israel manak suina ja obba særvvegodde. 2 Mos. 28, 30. 3 Mos. 8, 8.

22. De dagai Moses, nuftgo Hærra læi su goččom; ja son valdi Josva ja divoi su Eleasara, papa, ouddi ja obba særvvegodde ouddi,

23. ja son bijai su gieđaides su ala ja addi sudnji goččoma, nuftgo Hærra læi sardnom Moses bokte. 8, 10. Ap. dag. 13, 3.

28. Kapittal.

Hærra adda lagaid bæivalaš oaffar birra, 1—8, oaffari birra sabbatbeivin, 9. 10, oaffari birra ođđa mano beivin, 11—15, oaffari birra bæssašbasi aige, 16—25, oaffari birra helludakbasi aige, 26—31.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Gočo Israel manaid ja cælke sigjidi: Mu oaffara, mu borramuša, mu dolla-oaffarid buoredokkalaš hagjan munji, galggabetet di vuttivalddet oaffaruššat munji dai mærreduvvum aiggai.

3. Ja don galgak cælkket sigjidi: Dat læ dat dolla-oaffar, maid di galggabetet oaffaruššat Hærrai, guokte ovtajakkasaš labba alma vigetaga juokke bæive bissovaš boalddemoaffaren. 2 Mos. 29, 38 j. n. v.

4. Dam nubbe labba galgak don oaffaruššat iđđedest, ja dam nubbe labba galgak don oaffaruššat dam guovte ækedboddo gaskast,

5. ja ovta logadasa efast fines jafoin borramušoaffaren, sægotuvvum ovtain njæljadasain ovta olljohinnast njuvddujuvvum olivain,

6. bissovaš boalddemoaffara, dam, mi oaffaruššujuvvui Sinai vare guorast buoredokkalaš hagjan, dolla-oaffara Hærrai,

7. ja jukkamušoaffara vela dasa, njæljadas oase ovta hinnast, dam nubbe labbai; dam basse baikest galgak don oaffaruššat jukkamušoaffara garra jukkamušast Hærrai.

8. Ja dam nubbe labba galgak don oaffaruššat dam guovte ækedboddo gaskast; daina sæmma borramušoaffarin go iđđedest ja daina sæmma jukkamušoaffarin galgak don oaffaruššat dam, dolla-oaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai.

9. Ja sabbatbæive galgak don oaffaruššat guokte ovtajakkasaš labba alma vigetaga ja guokte logadas oase ovta efast fines jafoin borramušoaffaren, sægotuvvum oljoin, ja jukkamušoaffara vela dasa.

10. Dat læ sabbat-boalddemoaffar juokke sabbata, ærreb dam bissovaš boalddemoaffar ja jukkamušoaffara vela dasa.

11. Ja 'dam vuostas bæive din manoinædek galggabetet di oaffaruššat Hærrai boalddemoaffara, guokte nuorra vuovsa ja ovta vierca, čieča ovtajakkasaš labba alma vigetaga,

12. ja golbma logadas oase ovta efast fines jafoin borramušoaffaren, sægotuvvum oljoin, juokke vuoksai, ja guokte logadas oase fines jafoid borramušoaffaren, sægotuvvum oljoin, dam ovta virčci,

13. ja ovta logadas oase fines jafoid borramušoaffaren, sægotuvvum oljoin, juokke labbai, boalddemoaffara buoredokkalaš hagjan, dolla-oaffara Hærrai,

14. ja jukkamušoaffarid vela dasa: okta hinnabælle vidne galgga læt juokke vuoksai ja okta goalmadas oase ovta hinnast virčci ja okta njæljadas oasse ovta hinnast juokke labbai. Dat læ man-

noboalddemoaffar juokke mannoi jage manoin.

15. Ja okta bokka galgga oaffarušsujuvvut suddo-oaffaren Hærrai; ærreb dam bissovaš boalddemoaffara ja jukkamušoaffara vela dasa galgga dat oaffaruššujuvvut.

16. Ja dam vuostas manost, dam njællje nubbe logad bæive manost, læk bæssačak Hærrai.

2 Mos. 12, 18. 3 Mos. 23, 5 j. n. v. 5 Mos. 16, 1 j. n. v.

17. Ja vitta nubbe logad bæive damanaga manost læ bassebæivve; čieča bæive galgga olmuš borrat suvrokættes laibe.

18. Dam vuostas bæive galgga læt basse čoagganæbme; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid.

19. Ja di galggabetet oaffaruššat dolla-oaffara, boalddemoaffara Hærrai, guokte nuorra vuovsa ja ovta vierca ja čieča ovtajakkasaš labba (alma vigetaga galggek dak læt digjidi),

20. ja borramušoaffara vela dasa, fines jafoid, sægotuvvum oljoin; golbma logadas oase ovta efast juokke vuoksai ja guokte logadas oase vircci galggabetet di oaffaruššat,

21. ja ovta logadas oase galgak don oaffaruššat juokke labbai, ješ guttige dam čieča labbast,

22. ja ovta bokka suddo-oaffaren dakkam diti soabatusa oudastædek.

23. Ærreb iđđedes boalddemoaffara, mi gulla dam bissovaš boalddemoaffari*, galggabetet di oaffaruššat daid oaffarid. * 3-8. v.

24. Daggar oaffarid galggabetet di oaffaruššat juokke bæive čieča bæivest dolla-oaffarborramuša buoredokkalaš hagjan Hærrai; ærreb dam bissovaš boalddemoaffara ja jukkamušoaffara vela dasa galgga dat oaffaruššujuvvut.

25. Ja dam čiččid bæive galggabetet di doallat basse čoagganæme; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid.

26. Ja alggošaddo bæive, go di buktebetet Hærrai ođđa addaldaga, din vakkoidædek basi aige, galggabetet di doallat basse čoagganæme; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid.

3 Mos. 23, 15 j. n. v.

27. Ja di galggabetet oaffaruššat boalddemoaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai, guokte nuorra vuovsa, ovta vierca, čieča ovtajakkasaš labba,

28. ja borramušoaffara vela dasa, fines jafoid, sægotuvvum oljoin, golbma logadas oase ovta efast juokke vuoksai, guokte logadas oase dam ovta vircci,

29. ovta logadas oase juokke labbai, ješ guttige dam čieča labbast,

30. ja ovta bokka dakkam diti soabatusa oudastædek.

31. Ærreb dam bissovaš boalddemoaffara ja borramušoaffara vela dasa galggabetet di oaffaruššat daid oaffarid (alma vigetaga galggek dak læt digjidi) oktanaga jukkamušoaffariguim vela dasa.

23. v.

29. Kapittal.

Hærra adda vela ain lagaid oaffari harrai basuni basi aige, 1—6, soabatusa basi aige, 7—11, lastagođi basi aige, 12—39. Moses gulat daid albmugi, kap. 30, 1.

1. Ja dam čiččid manost, vuostas bæive manost, galggabetet di doallat basse čoagganæme; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid, dat galgga læt digjidi basunčuogjam bæivve.

3 Mos. 23, 24. 25.

2. Ja di galggabetet oaffaruššat boalddemoaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai, ovta nuorra vuovsa, ovta vierca, čieča ovtajakkasaš labba alma vigetaga,

3. ja borramusoaffara vela dasa, fines jafoid, sægotuvvum oljoin, golbma logadas oase ovta efast vuoksai, guokte logadas oase vircci
4. ja ovta logadas oase juokke labbai, ješ guttige dam čieča labbast,
5. ja ovta bokka suddo-oaffaren dakkam diti soabatusa oudastædek,
6. ærreb mannoboalddemoaffara oktan borramušoaffarin vela dasa ja dam bissovaš boalddemoaffara oktan borramušoaffarin vela dasa ja jukkamušoaffariguim vela dasa, asatusa mielde dai harrai, buoredokkalaš hagjan, dolla-oaffaren Hærrai. 28, 3-8. 11-15.
7. Ja logad bæive dam sæmma čiččid manost galggabetet di doallat basse čoagganæme, ja di galggabetet vuoledet din sieloidædek; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid. 3 Mos. 16, 29 j. n. v. 23, 27. 28.
8. Ja di galggabetet oaffaruššat Hærrai boalddemoaffara buoredokkalaš hagjan, ovta nuorra vuovsa, ovta vierca, čieča ovtajakkasaš labba (alma vigetaga galggek dak læt digjidi),
9. ja borramušoaffara vela dasa, fines jafoid, sægotuvvum oljoin, golbma logadas oase ovta efast vuoksai, guokte logadas oase dam ovta vircci,
10. ovta logadas oase juokke labbai, ješ guttige dam čieča labbast,
11. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb soabatusa suddo-oaffara ja dam bissovaš boalddemoaffara borramušoaffarin vela dasa ja jukkamušoaffariguim vela dasa.
12. Ja vitta nubbe logad bæive dam čiččid manost galggabetet di doallat basse čoagganæme; epet di galga dakkat maidege barggamdagoid; di galggabetet adnet basid Hærrai čieča bæive. 3 Mos. 23, 34 j. n. v.
13. Ja di galggabetet oaffaruššat boalddemoaffara, dolla-oaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai, golbma nubbe lokkai nuorra vuovsa, guokte vierca, njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba (alma vigetaga galggek dak læt),
14. ja borramušoaffara vela dasa, fines jafoid, sægotuvvum oljoin, golbma logadas oase ovta efast juokke vuoksai, ješ guttige dam golbma nubbe lokkai vuovsast, guokte logadas oase juokke virci, ješ goabbaige dam guovte viercast,
15. ja ovta logadas oase juokke labbai, ješ guttige dam njællje nubbe lokkai labbast,
16. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara, borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffara vela dasa.
17. Ja dam nubbe bæive guokte nubbe lokkai nuorra vuovsa, guokte vierca, njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
18. ja borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuovsaidi, viercaidi ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
19. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara borramušoaffarin vela dasa ja jukkamušoaffariguim vela dasa.
20. Ja dam goalmad bæive okta nubbe lokkai vuovsa, guokte vierca, njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
21. ja borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuovsaidi, viercaidi ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
22. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara borramušoaffarin vela dasa ja jukkamušoaffarin vela dasa.
23. Ja dam njæljad bæive loge vuovsa, guokte vierca, njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
24. borramušoaffara vela dasa

ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuovsaidi, viercaidi ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
25. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara, borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffara vela dasa.
26. Ja dam viđad bæive ovce vuovsa, guokte vierca, njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
27. ja borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuovsaidi, viercaidi ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
28. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara borramušoaffarin vela dasa ja jukkamušoaffarin vela dasa.
29. Ja dam guđad bæive gavce vuovsa, guokte vierca, njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
30. ja borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuovsaidi, viercaidi ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
31. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara, borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffari vela dasa.
32. Ja dam čiččid bæive čieča vuovsa, guokte vierca ja njællje nubbe lokkai ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
33. ja borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuovsaidi, viercaidi ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
34. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara, borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffara vela dasa.
35. Dam gavcad bæive galggabetet di doallat basse čoagganæme; epet di galga dakkat maidege barggam-dagoid. 3 Mos. 23, 36. Joh. 7, 37.
36. Ja di galggabetet oaffarušsat boalddemoaffara, dolla-oaffara buoredokkalaš hagjan Hærrai, ovta vuovsa, ovta vierca, čieča ovtajakkasaš labba alma vigetaga,
37. borramušoaffara vela dasa ja jukkamušoaffarid vela dasa, vuoksai, vircci ja labbaidi dai logo mielde, nuftgo asatuvvum læ,
38. ja ovta bokka suddo-oaffaren, ærreb dam bissovaš boalddemoaffara borramušoaffarin vela dasa ja jukkamušoaffarin vela dasa.
39. Daid oaffarid galggabetet di oaffarušsat Hærrai din basidædek aigid, ærreb din loppeduvvum ja din miella-ævtolaš oaffaridadek, juogo dak leʒʒek din boalddemoaffarak daihe din borramušoaffarak daihe din jukkamušoaffarak daihe din gitosoaffarak.
Kap. 30, 1. Ja Moses celki Israel manaidi dam, aito nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

30. Kapittal.

Hærra adda goččoma loppadusai harrai ja mærred, goas loppadusak, mak læk dakkujuvvum naittalkættes nieidast daihe akast, galggek bissot famostæsek, ja goas æi, 2—17.

2. Ja Moses sarnoi Israel manai sokkagoddi oaivamuʒaidi ja celki: Dat læ, maid Hærra læ goččom:
3. Go muttom olmai dakka Hærrai loppadusa daihe vuordno vuordnasa, man bokte son čadna su sielos ala eritadnem-gædnegasvuođa, de i son galga doagjet su sanes; buok dam mielde, mi su njalmest olgus manna, galgga son dakkat. 5 Mos. 23, 21. Sard. 5, 3. 4.
4. Ja go muttom nisson su ačes viesost, su nuorravuođastes, dakka Hærrai loppadusa daihe čadna ječas ala eritadnem-gædnegasvuođa,
5. ja su ačče gulla su loppadusa birra daihe su eritadnem-gædnegasvuođa birra, maid son læ čadnam su sielos ala, ja su ačče orro dasa javotaga, de galggek buok

su loppadusak bissot famostæsek, ja de galgga juokke eritadnem-gædnegasvuotta, maid son læ čadnam su sielos ala, bissot famostes.

6. Mutto jos su aččе dakka vuoste-arvvalusa dam vuostai dam bæive, go son gulla dam birra, de i galga mikkege su loppadusain daihe su eritadnem-gædnegasvuođain, maid son læ čadnam su sielos ala, bissot famostes, ja Hærra galgga andagassi addet sudnji, damditi go su aččе læ dakkam vuoste-arvvalusa dam vuostai.

7. Mutto jos son šadda ovta boadnja akkan, ja su alde læk loppadusak daihe okta avvirmættom sadne, mi læ boattam su baksami čađa, ja maid son læ čadnam su sielos ala,

8. ja go su boadnja gulla dam birra, guđe bæive son vela gulača dam birra, ja son orro dasa javotaga, de galggek su loppadusak bissot famostæsek, ja de galggek su eritadnem-gædnegasvuođak, maid son læ čadnam su sielos ala, bissot famostæsek.

9. Mutto jos su boadnja dam bæive, go son gulla dam birra, dakka vuoste-arvvalusa dam vuostai, de son dakka duššen su loppadusa, mi su alde læ, ja dam avvirmættom sane, mi læ boattam su baksami čađa, ja maid son læ čadnam su sielos ala, ja Hærra galgga andagassi addet sudnji.

10. Mutto læskanissona daihe hilggujuvvum nissona loppadus, buok, maid son čadna su sielos ala, galgga bissot famostes su harrai.

11. Ja jos son su boadnjas viesost læ loppedam maidege daihe læ čadnam su sielos ala valin eritadnem-gædnegasvuođa,

12. ja su boadnja gulai dam birra ja oroi dasa javotaga ja i dakkam vuoste-arvvalusa dam vuostai, de galggek buok su loppadusak bissot famostæsek, ja de galgga juokke eritadnem-gædnegasvuotta, maid son læ čadnam su sielos ala, bissot famostes.

13. Mutto jos su boadnja læ dakkam daid duššen dam bæive, go son gulai dam birra, de i galga mikkege bissot famostes dast, mi læ boattam su baksami čađa, lekusek dak su loppadusak daihe su sielo eritadnem-gædnegasvuotta; su boadnja læ dakkam daid duššen, ja Hærra galgga sudnji andagassi addet.

14. Juokke loppadus ja juokke vurdnujuvvum eritadnem-gædnegasvuotta, vuoledam diti sielo, matta nannijuvvut su boadnjast ja matta dakkujuvvut duššen su boadnjast.

15. Ja jos su boadnja orro dasa javotaga bæivest bæivvai, de son læ nannim buok su loppadusaid daihe buok su eritadnem-gædnegasvuođaid, mak læk su alde; son læ nannim daid, dainago son oroi javotaga dasa dam bæive, go son gulai dam birra.

16. Mutto jos son dakka daid duššen muttom aige, maŋŋelgo son læ daid gullam, de son galgga guoddet su værredago.

17. Dak læk dak asatusak, maid Hærra gočoi Mosesi, boadnja ja su aka gaskast, ače ja su nieida gaskast su nuorravuođast, dam bodda go son læ su ačes viesost.

31. Kapittal.

Israel manak oššuk goččoma soattat Midianitalažai vuostai, 1—6. Si vuittek sin bagjel ja dolvvuk fangaid ja sallaša sidasæsek, 7—12. Moses cuigod sin, damditi go si læk diktam buok nissonid ællet, ja goččo sin goddet buok daid, guđek læk adnam særvve-ællema olbmabelin, ja goččo sin buttestattet ječaidæsek ja buok, maid si læk mieldesek buktam, olggobælde sida, 13—24. Salaš

juogaduvvu Hærra goččom mielde, 25—47. Oaivve-olbmak addek addaldaga sin sallašestesek tabernakeli, 48—54.

1. Ja Hærrai sarnoi Mosesi ja celki:

2. Mavsat Israel manaid Midianitalažai ala! Dastmaŋŋel galgak don čoggujuvvut du olbmuidad lusa. 25, 17 j. n. v. 27, 12 j. n. v.

3. De sarnoi Moses albmugi ja celki: Diktet muttomid gaskastædek rakadet ječaidæsek soattai, ja si galggek soattat Midian vuostai sattem diti Hærra mavso Midian bagjeli;

4. ovta duhata juokke sokkagoddest, buok Israel sokkagoddin, galggabetet di vuolgatet soattai olgus.

5. Ja de olgus valddujuvvujegje Israel duhatin okta duhat juokke sokkagoddest, guokte nubbe lokkai duhata, rakaduvvum soattai.

6. Ja Moses vuolgati sin, ovta duhata guđege sokkagoddest, soattai, sin ja Pinehasa, Eleasara, papa, barne, soattai; ja basse baike bierggasak ja šlabmam-trompetak legje su mielde. 10, 9.

7. Ja si sotte Midian vuostai, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, ja si godde buok olbmabæle.

8. Ja ærreb dai æra goddujuvvum olbmui godde si maidai Midian gonagasaid, namalassi Evi ja Rekem ja Sur ja Hur ja Reba, Midian vitta gonagasa; maidai Bileam, Beor barne, godde si mikin. Josv. 13, 21 j. n. v. 4 Mos. 22, 5 j. n. v.

9. Ja Israel manak dolvvu Midian nissonid ja sin manaid erit fanggan, ja buok sin noađđespirid ja buok sin æloid ja buok sin olbmudagaid dakke si salašen. 5 Mos. 20, 14.

10. Ja buok sin gavpugid dobbe, gost si asse, ja buok sin sidaid boldde si dolain.

11. Ja si valdde buok sallaša ja buok stajadusa, sikke olbmuid ja spirid;

12. ja si dolvvu fangaid ja stajadusa ja sallaša Mosesa lusa ja Eleasara, papa, lusa, ja Israel manai særvvegodde lusa, dokko sidi, Moaba avddem mecidi Jordan gaddai Jeriko buotta.

13. Ja Moses ja Eleasar, pappa, ja buok særvvegodde oaivamužak manne sin oudald sida olggobællai.

14. Ja Moses moaratuvai sin ala, guđek legje bigjujuvvum soattevæga bagjeli, oaivamužai ala duhata bagjel ja oaivamužai ala čuođe bagjel, sin ala, gæk botte soattevæga lutte.

15. Ja Moses celki sigjidi: Lepetgo di diktam buok nissonid ællet?

16. Gæča, dak legje dak, guđek Bileam rađe mielde fillijegje Israel manaid oskaldasmættomvutti Hærrai vuostai aše siste Peorin, nuft atte gikse bođi Hærra særvvegodde gaski. 25, 1 j. n. v.

17. De goddet dal buok olbmabæle manaid, ja goddet juokke nissona, gutte læ dovddam olbma ja vællam olbmabæle lutte.

18. Mutto buok nissonbæle manaid guđek æi læk vællam olbmabæle lutte, galggabetet di diktet aldsesædek ællet.

19. Ja luoittaleket di sida olggobællai čieča bæivvai! Juokkehaš dist, gutte læ goddam gænge, ja juokkehaš, gutte læ guoskam goddujuvvum olbmui, di galggabetet buttestet ječaidædek goalmad bæive ja čiččid bæive, di ja din fangak. 19, 11. 16.

20. Ja juokke biktasa ja buok nakkegalvoid ja buok, mi læ dakkujuvvum gaiccaguolgain, ja juokke muorralitte galggabetet di buttestet.

21. Ja Eleasar, pappa, celki soatte-olbmaidi, guđek legje mannam soattai: Dat læ laga mærredæbme, maid Hærra læ goččom Mosesi:

22. Duššefal golle ja silba, væike, ruovde, dane ja lajo,
23. buok dam, mi gierdda dola, galggabetet di diktet mannat dola čađa, de dat šadda buttesen; almake galgga dat buttestuvvut buttastus-čacin. Mutto buok dam, mi i gierda dola, galggabetet di diktet mannat čace čađa. 19, 9.
24. Ja di galggabetet bassat din biktasidadek dam čiččid bæive, de di šaddabetet buttesen; ja dastmaŋŋel oažžobetet di boattet sida sisa.
25. Ja Hærra celki Mosesi:
26. Oktiloga dam eritdolvvujuvvum sallaša, sikke olbmuid ja spirid, don ja Eleasar, pappa, ja særvvegodde fuolkkegoddi oaivamužak.
27. Ja don galgak juogadet sallaša guovte sagjai sin gaski, gudek servve soattai, gudek manne olgus soattai, ja obba særvvegodde gaski.
28. Ja don galgak valddet været Hærrai soatte-olbmain, gudek manne olgus soattai, ovta juokke vitta čuottasest sikke olbmuin ja stuora omin ja asenin ja smavva omin.
29. Dam oassebælest, mi sigjidi boatta, galggabetet di valddet dam; ja don galgak addet Eleasari, pappi, dam addaldakkan Hærrai.
30. Ja dam oassebælest, mi boatta Israel manaidi, galgak don erit valddet ovta juokke vitta lokkasest, olbmuin, stuora omin, asenin ja smavva omin, buok omin; ja don galgak addet daid Levitalažaidi, gudek vuttivalddek, mi læ vuttivalddamuššan Hærra tabernakela lutte.
31. Ja Moses ja Eleasar, pappa, dagaiga nuft, moft Hærra læi goččom Mosesi.
32. Ja salaš, dat, mi baci dam stajadusast, maid soatte-olbmak legje rievedam, læi smavva omin gutta čuođe ja vitta gavcad lokkai duhata
33. ja stuora omin guokte gavcad lokkai duhata
34. ja asenin okta čiččid lokkai duhata.
35. Ja olbmuin, dain nissonin, gudek æi læm vællam olbmabæle lutte, legje okti buok guokte njæljad lokkai duhat sielo.
36. Ja oassebælle, namalassi sin oasse, gudek legje mannam olgus soattai, læi dain smavva omin logo mielde golbma čuođe ja čieča njæljad lokkai duhata ja vitta čuođe,
37. ja værro Hærrai dain smavva omin læi gutta čuođe ja vitta gavcad lokkai.
38. Ja dain stuora omin læi sin oasse gutta njæljad lokkai duhata, ja værro dast Hærrai læi guokte gavcad lokkai,
39. ja asenin golbma loge duhata ja vitta čuođe, ja værro dast Hærrai læi okta čiččid lokkai,
40. ja olbmuin gutta loge duhata, ja værro dast Hærrai læi guokte njæljad lokkai.
41. Ja Moses addi Eleasari, pappi, værro addaldakkan Hærrai, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi. 28. 29. v.
42. Ja dam oassebælest, mi bođi Israel manaidi, dam oassebælest, maid Moses læi valddam dain olbmain erit, gudek legje olgus mannam soattai
43. (mutto særvvegodde oassebælle læi smavva omin golbma čuođe ja čieča njæljad lokkai duhata ja vitta čuođe
44. ja stuora omin gutta njæljad lokkai duhata
45. ja asenin golbma loge duhata ja vitta čuođe
46. ja olbmuin gutta loge duhata),
47. dam oassebælest, mi bođi Israel manaidi, erit valdi Moses

ovta juokke vitta lokkasest, sikke olbmuin ja spirin, ja addi daid Levitalaȝaidi, guđek vuttivaldde, mi læ vuttivalddamuȝȝan Hærra tabernakela lutte, nuftgo Hærra læi goččom Mosesi.

48. Ja dak guđek legje bigjujuvvum soattevæga duhati bagjeli, oaivamuȝak duhata bagjel ja oaivamuȝak čuođe bagjel, loaidastegje ouddan Mosesa ouddi.

49. Ja si celkke Mosesi: Du balvvalægjek læk oktilokkam soatte-olbmaid, guđek legje min goččom vulučak, ja i vaillom oktage olmai mist.

50. Damditi buktep mi addaldaga Hærrai, jeȝ gutteg, maid son læ gavdnam gollegalvoin, giettaviđjid ja giettabaddid, signetsuorbmasid, bælljerieggaid ja boaloid, dakkam diti soabatusa min sieloidæmek oudast Hærra muođoi oudast.

51. Ja Moses ja Eleasar, pappa, vuostaivaldiga golle sist, buoklagaȝ barggujuvvum galvoid.

52. Ja obba golle-addaldak, maid si adde Hærrai, læi gutta loge duhata, čieča čuođe ja vitta loge sekela, dat læi addaldak, addujuvvum oaivamuȝain duhata bagjel ja oaivamuȝain čuođe bagjel.

53. Mutto soatte-olbmak legje valddam sallaȝa, jeȝgutteg aldsesis.

54. Ja Moses ja Eleasar, pappa, vuostaivaldiga golle oaivamuȝain duhata bagjel ja čuođe bagjel ja doalvoiga dam oktiboattem goađe sisa Israel manai muitton Hærra muođoi oudast.

32. Kapittal.

Rubena ja Gad manak anotek Mosesest oaȝȝot ædnama Jordan nuortabælde obmudakkanæsek, 1—5. Moses cuigod sin algost garasvuođain damditi, 6—15; mutto go si loppedek, atte si aigguk væketet sin vieljaidæsek valddet Kanaan ædnama, de son adda dam sokkagoddeguktui ja Manasse sokkagodde-bællai dam anotuvvum ædnama, 16—33. Si huksijek ollo gavpugid dasa, 34—42.

1. Ja Rubena manain ja Gad manain legje ollo, sagga ædnag oamek; ja si oidne Jaser ædnama ja Gilead ædnama, ja gæča, dat guovllo læi vuogas baikke omidi.

2. Ja Gad manak ja Ruben manak botte ja celkke Mosesi ja Eleasari, pappi, ja særvvegodde oaivamuȝaidi:

3. Atarot ja Dibon ja Jaser ja Nimra ja Hesbon ja Elale ja Sebam ja Nebo ja Beon, 21, 32.

4. dat ænam, maid Hærra læ časkam Israel særvvegodde muođoi oudast, læ vuogas ænam omidi, ja du balvvalegjin læk oamek.

5. Ja si celkke: Jos mi læp gavdnam armo du čalmi oudast, de divte dam ædnama addujuvvut du balvvalegjidasad obmudakkan, ale divte min mannat Jordan rasta!

6. De celki Moses Gad manaidi ja Ruben manaidi: Galggekgo din vieljak mannat soattai, ja di orrot dast?

7. Ja manne aiggobetet di jorggalet Israel manai vaimo erit mannamest rasta dam ædnami, maid Hærra læ sigjidi addam?

8. Nuft dakke din vanhemak, dalle go mon vuolgatim sin Kades-Barneast gæčadet ædnama;

9. dastgo si manne bajas Eskol vuobmai ja gæčadegje ædnama, ja si jorggalegje Israel manai vaimo erit mannamest dam ædnama sisa, maid Hærra læi sigjidi addam.
13, 3 j. n. v. 5 Mos. 9, 23.

10. Ja Hærra moarre cakkidi dam sæmma bæive, ja son vuornoi ja celki:

11. Æi galga dak olbmak, guđek manne bajas Egyptenest, guokte loge jakkasaȝai rajest ja dast boarrasæbbuk, oaidnet dam ædnama, maid mon læm vurdnom Abrahami, Isaki ja Jakobi, dastgo æi si læk oskaldasat čuvvom mu

maŋest, 14, 28 j. n. v. 26, 65. Josv. 14, 6.
12. ærrebgo Kaleb, Jefunne bardne, Kenisitalaš, ja Josva, Nun bardne, dastgo dak læba oskaldasat čuvvom Hærra maŋest.
13. De cakkidi Hærra moarre Israela vuostai, ja son divti sin vagjolet duokko deiki mæcest njællje loge jage, dassači go obba dat sokkagodde læi jabmam, mi læi dakkam, mi baha læi Hærra čalmi oudast.
14. Ja gæča, di čuoǯǯelepet din vanhemidadek sagjai, suddolaš olbmai sakkagak, vela ain æmbo lasetam diti Hærra buolle moare Israela vuostai;
15. dastgo jos di jorggalepet ječaidædek erit čuovvomest su, de galgga son diktet dam* orrot ain gukkeb mæcest, ja di sattebetet hævvanæme obba dam albmuga bagjeli. * Israela.
16. De si manne ouddan su lusa ja celkke: Mi aiggop duššе huksit oabme-aidid dasa min omidasamek ja gavpugid min manaidasamek,
17. mutto ječa aiggop mi hoapost værjodet ječaidæmek ja mannat Israel manai njunnošest, dassači go mi læp dolvvom sin sin baikkai; mutto min manak galggek baccet daidi nana gavpugidi ædnama assi diti. Josv. 4, 12. 13.
18. Æp mi aigo maccat ruoktot min viesoidasamek, ouddalgo Israel manak læk valddam ješ gutteg su arbes;
19. dastgo æp mi aigo valddet arbe singuim dom bælde Jordana ja dobbelist, go min arbbe læ šaddam migjidi oassen dam bælde Jordana nuortas guvllui.
20. De celki Moses sigjidi: Jos di dakkabetet dam, jos di værjodepet ječaidædek Hærra muođoi oudast soattai, Josv. 1, 13 j. n. v.
21. ja buok din værjoduvvum olbmak mannek Jordan rasta Hærra muođoi oudast, dassači go son læ eritagjam su vašalaǯaides su muođoides oudast,
22. ja ænam vuittujuvu Hærra muođoi oudast, ja di dastmaŋŋel maccabetet ruoktot, de di galggabetet læt alma ašetaga Hærra oudast ja Israel oudast, ja di galggabetet adnet dam ædnama obmudakkanædek Hærra muođoi oudast;
23. mutto jos di epet daga nuft, gæča, de di suddodepet Hærra vuostai, ja di galggabetet diettet, atte din suddo galgga din gavdnat.
24. Huksijeket dalle aldsesædek gavpugid din manaidasadek ja aidid din smavva omidasadek, ja dakket dam, mi læ olgus mannam din njalmest. 16. 17. v.
25. Ja Gad manak ja Ruben manak celkke Mosesi: Du balvvalægjek galggek dakkat nuft, moft mu hærram læ goččom;
26. min manak, min akak, min oamek ja buok min noađđespirik galggek orrot dast Gilead gavpugin;
27. mutto du balvvalægjek, buok dak, guđek læk værjoduvvum soattai, aigguk mannat rasta Hærra muođoi oudast soattai, nuftgo mu hærram cælkka.
28. Ja Moses addi goččoma sin birra Eleasari, pappi, ja Josvai, Nun bardnai, ja vanhemviesoi oaivamuǯaidi Israel manai sokkagoddin.
29. Ja Moses celki sigjidi: Jos Gad manak ja Ruben manak, buok værjoduvvumak, mannek dinguim Jordan rasta soattai Hærra muođoi oudast, ja ænam vuittujuvvu din muođoi oudast, de di galggabetet addet sigjidi Gilead ædnama obmudakkan;
30. mutto jos si æi mana værjoduvvum rasta dinguim, de si galggek oaǯǯot obmudaga gasko din gaskast Kanaan ædnamest.
31. Ja Gad manak ja Ruben

manak vastedegje ja celkke: Maid Hærra læ sardnom du balvvalegjidi, dam aiggop mi dakkat;

32. mi aiggop mannat værjoduvvum rasta Hærra muođoi oudast Kanaan ædnami ja adnet min arbbe-obmudakkamek dam bælde Jordana.

33. De addi Moses sigjidi, namalassi Gad manaidi ja Ruben manaidi ja Manasse, Josef barne, sokkagodde-bællai, Sihona, Amoritalaʒai gonagasa, rika ja Oga, Basan gonagasa, rika, ædnama dam gavpugiguim ja dai ædnamiguim, ædnama gavpugid birra buok.
5 Mos. 3, 12 j. n. v. Josv. 13, 7. 8.

34. Ja Gad manak bajashuksijegje Dibona ja Atarota ja Aroera

35. ja Atrot-Sofana ja Jasera ja Jogbeha

36. ja Bet-Nimra ja Bet-Harana, nana gavpugid ja oabme-aidid.

37. Ja Ruben manak bajashuksijegje Hesbona ja Elale ja Kirjataima

38. ja Nebo ja Baal-Meona, mai namak nubbastuttujuvve, ja Sibma; ja si adde daidi gavpugidi, maid si bajashuksijegje, dai namaid.

39. Ja Makira, Manasse barne, manak manne Gileadi ja valdde dam ja eritagje Amoritalaʒaid, guđek dast asse. 1 Mos. 50, 23.

40. Ja Moses addi Makiri*, Manasse bardnai, Gileada, ja son oroi dast.
* namalassi su maŋestbottidi, 39. v.

41. Ja Jair, Manasse bardne, manai dokko ja valdi sin* gavpugaʒaid; ja son gočoi daid Jair gavpugen.
* Amoritalaʒai.
Duob. 10, 4. 1 Muit. 2, 21. 22.

42. Ja Nobah manai dokko ja valdi Kenata ja daid dasa gullevaš gavpugid; ja son gočoi dam Nobahen su namas mielde.

33. Kapittal.

Moses muittala Israel manai matke, dam rajest go si manne Egyptenest olgus, dassači go si botte Kanaan rajidi, 1—49. Hærra goččo sin fastain olgusagjet buok ædnama assid ja juogadet ædnama vuorbbadallam bokte, 50—56.

1. Dak læk Israel manai matkek, dalle go si manne Egypten ædnamest olgus, vægast vekki, Mosesa ja Arona ouddandoalvvoma vuolde.

2. Ja Moses bajasčali daid baikid, main si vulgge olgus sin matkidasasek Hærra sani mielde; ja dak læk sin matkek dai baiki mielde, main si vulgge olgus:

3. Si vulgge Raamsesest dam vuostas manost, vitta nubbe logad bæive dam vuostas manost; bæive maŋŋel bæssači manne Israel manak olgus bajeduvvum gieđain buok Egyptalaʒai čalmi oudast,
2 Mos. 12, 37; 14, 8.

4. dam bodda go Egyptalaʒak havddadegje sin, gæid Hærra læi goddam sin gaskast, buok vuostasriegadegjid; maidai sin ibmeli baggjel læi Hærra doallam duomo.
2 Mos. 12, 12.

5. De vulgge dalle Israel manak Raamsesest ja luoittalegje Sukkoti. 2 Mos. 12, 37.

6. Ja si vulgge Sukkotest ja luoittalegje Etami, mi læ mæce ravdast. 2 Mos. 13, 20.

7. Ja si vulgge Etamest ja jorgidegje Pi-Hakiroti, mi læ aito Baal-Sefon buotta, ja si luoittalegje Migdol ouddi. 2 Mos. 14, 2.

8. Ja si vulgge Hakirotast ja manne gasko abe čađa rasta mæccai; ja si manne golma bæive matke Etam mæcest ja luoittalegje Marai. 2 Mos. 14, 22. 29; 15, 23.

9. Ja si vulgge Marast ja botte Elimi; mutto Elimest legje guokte nubbe lokkai čacce-agjaga ja čieča loge palbmemuora, ja si luoittalegje dasa. 2 Mos. 15, 27.

10. Ja si vulgge Elimest ja luoittalegje ruksis appegaddai.

11. Ja si vulgge ruksis appegaddest ja luoittalegje Sin mæccai. 2 Mos. 16, 1.

12. Ja si vulgge Sin mæcest ja luoittalegje Dofkai.

13. Ja si vulgge Dofkast ja luoittalegje Alusi.

14. Ja si vulgge Alusest ja luoittalegje Refidimi, ja dast i læm albmugi čacce jukkat. 2 Mos. 17, 1.

15. Ja si vulgge Refidimest ja luoittalegje Sinai mæccai. 2 Mos. 19, 1.

16. Ja si vulgge Sinai mæcest ja luoittalegje Kibrot-Hattaavai. 11, 34. 35.

17. Ja si vulgge Kibrot-Hattaavast ja luoittalegje Haseroti.

18. Ja si vulgge Haserotast ja luoittalegje Ritmai. 12, 16.

19. Ja si vulgge Ritmast ja luoittalegje Rimmon-Peresi.

20. Ja si vulgge Rimmon-Peresest ja luoittalegje Libnai.

21. Ja si vulgge Libnast ja luoittalegje Rissai.

22. Ja si vulgge Rissast ja luoittalegje Kehelatai.

23. Ja si vulgge Kehelatast ja luoittalegje Sefer varre-gurri.

24. Ja si vulgge Sefer varest erit ja luoittalegje Haradai.

25. Ja si vulgge Haradast ja luoittalegje Makheloti.

26. Ja si vulgge Makhelotast ja luoittalegje Tahati.

27. Ja si vulgge Tahatest ja luoittalegje Tarahi.

28. Ja si vulgge Tarahest ja luoittalegje Mitkai.

29. Ja si vulgge Mitkast ja luoittalegje Hasmonai.

30. Ja si vulgge Hasmonast ja luoittalegje Moseroti.

31. Ja si vulgge Moserotast ja luoittalegje Bne-Jaakani. 5 Mos. 10, 6 j. n. v.

32. Ja si vulgge Bne-Jaakanest ja luoittalegje Hor-Hagidgadi.

33. Ja si vulgge Hor-Hagidgadest ja luoittalegje Jotbatai.

34. Ja si vulgge Jotbatast ja luoittalegje Abronai.

35. Ja si vulgge Abronast ja luoittalegje Esjon-Geberi.

36. Ja si vulgge Esjon-Geberest ja luoittalegje Sin mæccai, dat læ Kades. 20, 1.

37. Ja si vulgge Kadesest ja luoittalegje Hor varre-gurri Edom ædnam ragje-gurri. 20, 22.

38. De manai Aron, pappa, bajas Hor vare ala Hærra sane mielde ja jami dasa njællje logad jagest, maŋŋelgo Israel manak legje olgus mannam Egypten ædnamest, viđad manost, vuostas bæive manost. 20, 25 j. n. v. 5 Mos. 10, 6; 32, 50.

39. Ja Aron læi čuođe ja golbma goalmad lokkai jage boares, dalle go son jami Hor vare ala.

40. Ja Kananitalaš, Arada gonagas, gutte asai Kanaan ædnama lulle-oasest, gulai Israel manai boattema birra. 21, 1.

41. Ja si vulgge Hor varest ja luoittalegje Salmonai.

42. Ja si vulgge Salmonast ja luoittalegje Punoni.

43. Ja si vulgge Punonest ja luoittalegje Oboti. 21, 10.

44. Ja si vulgge Obotest ja luoittalegje Ije-Haabarimi Moaba ragje-gurri. 21, 11.

45. Ja si vulgge Ijimest ja luoittalegje Dibon-Gadi.

46. Ja si vulgge Dibon-Gadest ja luoittalegje Almon-Diblataimai.

47. Ja si vulgge Almon-Diblataimast ja luoittalegje Abarim vari gurri Nebo ouddi.

48. Ja si vulgge Abarim varin ja luoittalegje Moaba avddem mecidi Jordan gaddai Jeriko buotta.

49. Ja si luoittalegje Jordan gaddai Bet-Hajesimot rajest gidda

Abel-Hassittim ragjai Moaba avddem mecidi.

50. Ja Hærra sarnoi Mosesi Moaba avddem mecin Jordan gaddest Jeriko buotta ja celki:

51. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go di lepet mannam Jordan rasta Kanaan ædnam sisa,

52. de di galggabetet eritagjet buok ædnama assid din muođoidædek oudast ja dušsen dakkat buok sin geđgid, main læk govak, ja di galggabetet dušsen dakkat buok sin leikkijuvvum govaid ja dušsadet buok sin dievaid.

2 Mos. 23, 32. 33; 34, 12 j. n. v. 5 Mos. 7, 2 j. n. v.

53. Ja di galggabetet valddet ædnama oabmenædek ja orrot dam siste; dastgo digjidi mon læm addam ædnama oabmen.

54. Ja di galggabetet valddet aldsesædek ædnama arbben vuorbbadallama bokte din sokkagoddidædek mielde; dam stuorrai galggabetet di addet stuora arbe, ja dam uccai galgak don addet ucca arbača; dat, man ala vuorbbe gaččа gæsage, galgga gullat sudnji; din vanhem-sokkagoddidædek mielde galggabetet di valddet dam aldsesædek arbben. 26, 54. 55.

Josv. 14, 1 j. n. v.

55. Mutto jos di epet eritaje ædnama assid din muođoidædek oudast, de galggek si, gæid di diktebetet baccet sist, šaddat bastelis ladnjan din čalmidi ja sæčagassan din erttegidi; ja si galggek atestet din dam ædnamest, man siste di orrobetet.

2 Mos. 34, 12. 15. 16. Josv. 23, 13. Duob. 2, 3.

56. Ja de galgga dapatuvvat, atte nuftgo mon legjim jurdašam singuim dakkat, aigom mon dinguim dakkat.

34. Kapittal.

Hærra mærred rajid Kanaan ædnami, 1—15, ja namata guokte nubbe lokkai olbma, gæk galggek juogadet dam Israel manai gaski, 16—29.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

2. Gočo Israel manaid ja cælke sigjidi: Go di boattebetet Kanaan ædnam sisa, de dat læ dat ænam, mi galgga šaddat digjidi arbben, Kanaan ænam dam raji mielde:

2 Mos. 23, 31. 5 Mos. 11, 24. Josv. 1, 4.

3. Din lullečiekka galgga læt Sin mæce rajest Edoma guorast, ja din lulleragje galgga læt salttеabe gæče rajest nuorttan.

Josv. 15, 1 j. n. v.

4. Ja din ragje galgga sogjat Akrabbim goargŋaga lulleli ja mannat Sin ragjai, ja dam loappa galgga læt Kades-Barnea lullelist, ja dat galgga mannat Hasar-Adar ragjai ja mannat rasta Asmoni.

5. Ja de galgga ragje sogjat Asmonast Egypten jogača ragjai, ja dat galgga mannat gidda abe ragjai.

6. Ja orjiš raje dafhost, de di galggabetet danen adnet dam stuora abe ja dam guovlo, mi læ dam guorast; dam galggabetet di adnet orjiš ragjen.

7. Ja dam galggabetet di adnet davveragjen: Dam stuora abe rajest galggabetet di merkkit aldsesædek raje Hor vare ragjai.

8. Hor vare rajest galggabetet di merkkit aldsesædek raje Hamat guvllui, ja raje loappa galgga læt Sedada ragjai. 13, 21.

9. Ja ragje galgga mannat Sifron ragjai, ja dam loappa galgga læt Hasar-Enana guorast. Dat galgga læt din davveragje.

10. Ja di galggabetet merkkit aldsesædek ragjen nuortas guvllui cacastaga Hasar-Enanest Sefami.

11. Ja ragje galgga mannat vuolas Sefamest Riblai Ajin nuorttali, ja ragje galgga mannat ain vuolas ja mannat Kinneret*

javrregadde mielde nuortas guvllui.
* d. l. Gennesaret javrre.

12. Ja ragje galgga mannat ain vuolas Jordani, ja dam loappa galgga læt saltte-abe gaddest. Dat galgga læt din ænam dam raji mielde birra buok.

13. Ja Moses gočoi Israel manaid ja celki: Dat læ dat ænam, maid di galggabetet valddet aldsesædek arbben vuorbbadallam bokte, maid Hærra læ goččom addet dam ovce sokkagoddai ja dam sokkagodde-bællai.

14. Dastgo Ruben manai sokkagodde sin vanhem-viesoidæsek mielde ja Gad manai sokkagodde sin vanhem-viesoidæsek mielde ja Manasse sokkagodde-bælle læk vuostaivalddam sin arbesek;
32, 33.

15. dak guokte sokkagodde ja dat sokkagodde-bælle, dak læk vuostaivalddam sin arbesek dam bælde Jordana Jeriko buotta nuortas guvllui, bæivaš bagjanæme guvllui.

16. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

17. Dak læk dai olbmai namak, gæk galggek juogadet ædnama arbben din gaski: Eleasar, pappa, ja Josva, Nun bardne.

18. Ja ovta oaivamuš juokke sokkagoddest galggabetet di valddet juogadet ædnama arbben,

19. ja dak læk dai olbmai namak: Juda sokkagodde oudast Kaleb, Jefunne bardne,

20. ja Simeon manai sokkagodde oudast Semuel, Ammihud bardne,

21. Benjamin sokkagodde oudast Elidad, Kislon bardne,

22. ja Dan manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Bukki, Jogli bardne,

23. Josef manai oudast, Manasse manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Hanniel, Efod bardne,

24. ja Efraim manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Kemuel, Siftan bardne,

25. ja Sebulon manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Elisafan, Parnak bardne,

26. ja Isaskar manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Paltiel, Assan bardne,

27. ja Aser manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Akihud, Selomi bardne,

28. ja Naftali manai sokkagodde oudast muttom oaivamuš, Pedael, Ammihud bardne.

29. Dak legje dak, gæid Hærra gočoi juogadet arbe Israel manai gaski Kanaan ædnamest.

35. Kapittal.

Hærra goččo, atte Israel manak galggek addet Levitalaǯaidi gavce viđad lokkai gavpuga sin arbestæsek, ja atte gutta dain gavpugin galggek læt bataram-gavpugak olmušgoddi varas, 1—15. Hærra adda lagaid olmušgoddi birra, 16—34.

1. Ja Hærra sarnoi Mosesi Moaba avddem mecin Jordan gaddest Jeriko buotta ja celki:

2. Gočo Israel manaidi, atte si galggek addet Levitalaǯaidi sin arbbe-obmudagastæsek gavpugid assamsagjen; dasa vela galggabetet di addet Levitalaǯaidi ædnamid gavpugidi dai birra.

3. Ja si galggek oaǯǯot gavpugid assamsagjen, ja dai ædnamak galggek læt sin barggošibeti ja sin omi ja buok sin spiri varas.

4. Ja dai gavpugi ædnamak, maid di galggabetet addet Levitalaǯaidi, galggek ollet gavpuga muvrast olgus guvllui duhat allana birra buok.

5. Ja di galggabetet mittedet gavpuga olggobælde dam nuortabæle guokte duhat allana ja dam lulabæle guokte duhat allana ja dam oarjabæle guokte duhat al-

lana ja dam davabæle guokte duhat allana, ja gavpug galgga læt gasko; dat galgga læt sin gavpugi ædnamak.

6. Ja dak gavpugak, maid di galggabetet addet Levitalaʒaidi, galggek læt dat gutta bataram-gavpuga, maid di galggabetet addet, vai olmušgodde bæssa bataret dokko, ja ærreb daid galggabetet di addet guokte viđad lokkai gavpuga. 2 Mos. 21, 13. 5 Mos. 4, 41 j. n. v. 19, 2 j. n. v. Josv. 20, 2 j. n. v.

7. Buok dak gavpugak, maid di galggabetet addet Levitalaʒaidi, galggek læt gavce viđad lokkai gavpuga; daid ja dai ædnamid galggabetet di addet.

8. Ja dain gavpugin, maid di galggabetet addet Israel manai obmudagast, galggabetet di valddet ænebuid dam stuoreb sokkagoddest ja harvvabuid dam uccebust; juokke okta galgga su arbes mielde, maid si arbbijek, addet su gavpugines Levitalaʒaidi. Josv. 21, 3-42.

9. Ja Hærra sarnoi Mosesi ja celki:

10. Sarno Israel manaidi ja cælke sigjidi: Go di lepet mannam rasta Jordana Kanaan ædnam sisa, 5 Mos. 19, 1-13.

11. de di galggabetet valljit aldsesædek gavpugid, mak galggek læt digjidi bataram-gavpugen, vai olmušgodde, gutte aicakættaivuođast godda gænge, bæssa bataret dokko.

12. Ja daid gavpugid galggabetet di adnet bataramsagjen varramavsatægje oudast, amas olmušgodde jabmet, ouddalgo son læ divvujuvvum duomo ouddi særvvegodde muođoi ouddi.

13. Ja dak gavpugak, maid di galggabetet addet, galggek læt gutta bataram-gavpuga digjidi.

14. Golbma gavpuga galggabettet di addet dom bælde* Jordana, ja golbma gavpuga galggabetet di addet Kanaan ædnamest; dak galggek læt bataramgavpugak.

* nuortabælde.

15. Israel manaidi ja vierroolbmui ja dasa, gutte læ sisasirddam sin gaski, galggek dak gutta gavpuga læt bataramsagjen, vai juokkehaš, gutte aicakættaivuođast godda gænge, bæssa bataret dokko.

16. Ja jos guttege časka gænge ruovddenævoin, nuft atte son jabma, de son læ olmušgodde; olmušgodde galgga vissasi jametuvvut. 2 Mos. 21, 12. 3 Mos. 24, 17.

17. Ja jos guttege časka gænge geđgin gieđastes, maina olmuš matta goddujuvvut, nuft atte son jabma, de son læ olmušgodde; olmušgodde galgga vissasi jametuvvut.

18. Daihe jos guttege časka gænge muorranævoin gieđastes, maina olmuš matta goddujuvvut, nuft atte son jabma, de son læ olmušgodde; olmušgodde galgga vissasi jametuvvut.

19. Varramavsatægje oaʒʒo goddet olmušgodde; go son fatte su, de son oaʒʒo goddet su.

20. Ja jos guttege nordasta guđege vašest daihe balkesta maidege su ala miella-ævtost, nuft atte son jabma,

21. daihe jos son čorbmad su vašševuođast su gieđaines, nuft atte son jabma, de galgga dat, gutte čorbmadi, vissasi jametuvvut, son læ olmušgodde; varramavsatægje oaʒʒo goddet olmušgodde, go son fatte su.

22. Mutto jos guttege nordasta gænge aicakættaivuođast, alma vašševuođataga, daihe balkesta juogamaid dingaid su ala alma miella-ævtolašvuođataga,

23. daihe jos son dæivva su geđgin, maina olmuš matta goddujuvvut, alma su oainekættai, luoitededines dam gaččat su ala, nuft atte son jabma, mutto son i læk su vašalaš ja i bivde su likkotesvuođa,

24. de galgga særvvegodde dubmit dam sorbmijægje ja varramavsatægje gaskast dai lagai mielde.

25. Ja særvvegodde galgga gagjot olmuŝgodde varramavsatægje gieđast, ja særvvegodde galgga diktet su maccat ruoktot su bataram-gavpugasas, masa son læi bataram; ja son galgga orrot dobbe, dassači go bajemuŝ pappa, gutte læ vuiddujuvvum daina basse oljoin, læ jabmam.

26. Mutto jos olmuŝgodde manna olgus su bataram-gavpuges raje olggobællai, masa son læ bataram,

27. ja varramavsatægje fatte su su bataram-gavpuga raje olggobælde, ja varramavsatægje godda olmuŝgodde, de i sust læk mikkege varravigid.

28. Dastgo son galgga orrot su bataramgavpugestes, dassači go bajemuŝ pappa læ jabmam; mutto bajemuŝ pappa jabmem maŋŋel oaŝŝo olmuŝgodde maccat ruoktot dam baikkai, gost sust læ su obmudak.

29. Ja dat galgga læt digjidi asatus din maŋestbottidasadek buok din orromsajinædek.

30. Juokkehaŝ, gutte godda gænge, duođastegji cælkkem mielde galgga dat olmuŝgodde goddujuvvut; mutto okta duođaŝtægje i mate duođaŝtet gænge vuostai jabmem aŝŝai. 5 Mos. 17, 6; 19, 15. 2 Kor. 13, 1. Ebr. 10, 28.

31. Ja epet di galgga vuostaivalddet soabatusruđaid olmuŝgodde hæga oudast, go son læ aŝalaŝ jabmemi; dastgo son galgga vissasi jametuvvut.

32. Ja epet di galgga vuostaivalddet soabatusruđaid, vai muttom, gutte læ bataram su bataramgavpugasas, bæssa maccat ruoktot ja orrot ædnamest, ouddalgo pappa jabma.

33. Ja epet di galgga æppebasotet dam ædnama, man siste di assabetet; dastgo varra, dat æppebasota ædnama, ja ædnama oudast i mate dakkujuvvut soabatus dam vara oudast, mi dasa golgatuvvu, ærrebgo dam olbma vara bokte, gutte dam golgata. 1 Mos. 9, 6.

34. Ja ik don galga duolvvadet dam ædnama, man siste di assabetet, man gasko mon asam; dastgo mon læm Hærra, gutte asam gasko Israel manai gaskast. 2 Mos. 29, 45. 3 Mos. 26, 11.

36. Kapittal.

Manasse sokkagodde oaivamuŝak bikkuk damditi, go jos Selofhad nieidak naittalek nubbe sokkagodde sisa, de ŝadda sin sokkagodde arbbe-oasse daggo bokte vailloduvvut, 1—4. Hærra goččo damditi, atte i oktage nieidda, gutte oaŝŝo arbe, oaŝo naittalet su ječas sokkagodde olggobælde. Selofhad nieidak dakkek dam Hærra goččoma mielde, 5—12. Dam girje loappa, 13.

1. Ja vanhemviesoi oaivamuŝak dam sogast, mi surgidi Gileadest, Makir, Manasse barne, barnest, Josefa manai sokkagoddin, manne ouddan ja sardnu Mosesa muođoi oudast ja oaivamuŝai muođoi oudast, Israel manai vanhemviesoi oaivamuŝai oudast, 26, 29.

2. ja si celkke: Hærra læ goččom mu hærram addet Israel manaidi ædnama arbben vuorbbadallam bokte, ja mu hærram læ goččujuvvum Hærrast addet min vielja Selofhad arbe su nieidaidi; 26, 55. 56; 27, 6. 7. Josv. 17, 3 j. n. v.

3. Mutto jos si naittalek guđinge Israel manai æra sokkagoddin, de manna sin arbbe erit min vanhemi arbest ja lasetuvvu dam sokkagodde arbbai, masa si ŝaddek gullat, ja dat manna min arbbeoasest erit.

4. Ja go avvojakke boatta Israel manaidi, de ŝadda sin arbbe lasetuvvut dam sokkagodde arbbai, masa si ŝaddek gullat, ja sin arbbe manna min vanhemidamek sokkagodde arbest erit. 3 Mos. 25, 10 j. n. v.

5. Ja Moses gočoi Israel manaid Hærra sani mielde ja celki: Josefa manai sokkagodde sardno riekta.

6. Dat læ, maid Hærra goččo Selofhad nieidai harrai: Daina, gæsa si likojek, oʒʒuk si naittalet; dušše galggek si naittalet sin vanhemidesek sokkagodde sogain,

7. amas arbbe sirddašuvvat Israel manai lutte nubbe sokkagoddest nubbe sokkagoddai, mutto vai Israel manak galggek bissot gidda, juokkehaš su vanhemides sokkagodde arbe lutte.

8. Ja juokke nieidda Israel manai sokkagoddin, gutte oaʒʒo arbe, galgga naittalet muttomina su vanhemides sokkagodde sogast, vai Israel manak matašе arbbit, juokkehaš su vanhemides arbe,

9. ja amas arbbe sirddašuvvat nubbe sokkagoddest nubbe sokkagoddai, mutto vai Israel manai sokkagoddek galggek bissot gidda, juokkehaš su arbes lutte.

10. Nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft dakke Selofhad nieidak.

11. Ja Mahla, Tirsa ja Hogla ja Milka ja Noa, Selofhad nieidak, naittalegje sin ačesek vieljai barniguim;

12. Manasse, Josef barne, manai sokkagoddi sisa naittalegje si, ja sin arbbe oroi sin vanhemidesek soga sokkagodde lutte.

13. Dak læk dak bakkomak ja dak lagak, maid Hærra goċoi Israel manaidi Moses bokte Moaba avddem mecin Jordan gaddest Jeriko buotta.

Viđad Moses Girje.

1. Kapittal.

Mæcest vagjolæme njællje logad jage guokte nubbe logad manost sardno Moses Moaba mecin albmugi ja muitot dasa dam birra, mi dapatuvai dasa dam aige rajest, go si vulgge Sinai varest, ja gidda dassači go si botte Kadesi, ja Ibmel rangaštus dæivvedi sin, gudek Ibmel goččom vuostai manne soattai Kanaan ædnam assi vuostai, 1—46.

1. Dak læk dak sanek, maid Moses sarnoi obba Israeli dom bælde* Jordana, mæcest, dam avddem mæcest, Sufe buotta, Parana ja Tofela ja Labana ja Haserota ja Di-Sahaba gaskast,

* nuortabælde.

2. okta nubbe lokkai bæive matke gæčest Horebest erit Seir varrai Kades-Barnea ragjai.

3. De dapatuvai njællje logad jagest, okta nubbe logad manost, vuostas bæive manost, de sarnoi Moses Israel manaidi, aito nuftgo Hærra læi goččom su sigjidi sardnot,

4. maŋŋelgo son læi časkam Sihona, Amoritalaʒai gonagasa, gutte asai Hesbonest, ja Edrei guorast Oga, Basan gonagasa, gutte asai Astarotast.

4 Mos. 21, 23. 24. 33. 35.

5. Dom bælde Jordana Moab ædnamest riemai Moses čilggigoattet dam laga ja celki:

6. Hærra, min Ibmelæmek, sarnoi migjidi Horeb guorast ja celki: Šiega gukka juo lepet di orrom dam varre-guorast.

2 Mos. 19, 1. 4 Mos. 10, 11. 12.

7. Jorgideket ja sirddet ja

mannet Amoritalaʒ̄ai varreguvllui ja buok sin rannai lusa avddem mæcest, varre-ædnamest ja vuollegis ædnamest ja lulle-ædnamest ja appegaddest, Kananitalaʒ̄ai ædnami ja Libanoni, gidda dam stuora dæno, Frat dæno, ragjai. 1 Mos. 15, 18.

8. Gæc̄a, mon læm addam ædnama din halddoi; mannet dokko ja valddet dam ædnama, maid Hærra læ vurdnom din vanhemidi, Abrahami, Isaki ja Jakobi, aiggot addet sigjidi ja sin nallai sin maŋŋel! 1 Mos. 12, 7.

9. Ja mon celkkim digjidi dam sæmma aige: Im mon væje okto din guoddet. 2 Mos. 18, 18 j. n. v.

10. Hærra, din Ibmelædek, læ dakkam din ædnaggærddasaʒ̄ʒ̄an, ja gæc̄a, di lepet odna bæive nuftgo nastek almest ædnagvuođast. 10, 22. 1 Mos. 15, 5; 22, 17.

11. (Hærra, din vanhemi Ibmel, dagas̄i din duhat gærddai ænebun, go di lepet, ja buristsivdnedifc̄i din, nuftgo son læ digjidi loppedam!)

12. Moft matam mon okto guoddet din vaive ja din noađe ja din bælko?

13. Rabedeket vises ja jiermalas̄ ja gæc̄c̄aluvvum olbmaid din sokkagoddidædek mielde! De mon aigom bigjat sin oaivamuʒ̄ʒ̄an din bagjeli.

14. Ja di vastedeidek munji ja celkidek: Dat, maid don cælkak, læ buorre dakkat.

15. Ja mon valddim din sokkagoddi oaivamuʒ̄aid, vises ja gæc̄c̄aluvvum olbmaid, ja bigjim sin oaivamuʒ̄ʒ̄an din bagjeli, oaivamuʒ̄ʒ̄an duhata bagjeli ja oaivamuʒ̄ʒ̄an c̄uođe bagjeli ja oaivamuʒ̄ʒ̄an vitta loge bagjeli ja oaivamuʒ̄ʒ̄an loge bagjeli ja bagjeligæc̄c̄en din sokkagoddi bagjeli.

16. Ja mon goc̄c̄um din duobmarid dam sæmma aige ja celkkim: Gullet, mi læ din vieljaidædek gaskast, ja dubmijeket van- hurskesvuođain olbma ja su vielja gaskast ja vierro olbmu gaskast su lutte! 16, 18. 19.

17. Epet di galga gæc̄c̄at olbmui hame bællai duomo dafhost; uccemusa nuftgo stuoremusa galggabetet di gullat. Epet di galga ballat guđestge, dastgo duobmo, dat gulla Ibmeli. Mutto dam as̄e, mi læ digjidi bære vaddes, galggabetet di buktet mu ouddi; de mon aigom dam gullat.
Sanel. 24, 23. 2 Muit. 19, 6. Joh. 7, 24.

18. Ja mon goc̄c̄um digjidi dam sæmma aige buok, maid di galggabetet dakkat.

19. De mi sirdimek Horebest ja manaimek obba dom stuora ja hirbmadlas̄ mæce c̄ađa, maid di oinidek, gæino alde Amoritalaʒ̄ai varreguvllui, nuftgo Hærra, min Ibmel, goc̄oi min; ja mi bođimek Kades-Barneai.

20. De mon celkkim digjidi: Di lepet boattam Amoritalaʒ̄ai varreguvllui, maid Hærra, min Ibmel, adda migjidi.

21. Gæc̄a, Hærra, du Ibmel, læ addam ædnama du halddoi; mana bajas, valde dam, nuftgo Hærra, du vanhemidad Ibmel, læ dudnji loppedam! Ale bala ja ale suorggan!

22. De di bođidek buokak mu lusa ouddan ja celkidek: Vuolgatekop mi olbmaid oudastæmek, gæk mattek iskadet ædnama miggjidi ja buktet migjidi sagaid ruoktot dam gæino birra, man mielde mi galggap mannat bajas, ja dai gavpugi birra, maidi mi galggap boattet! 4 Mos. 13, 1 j. n. v.

23. Ja dat as̄s̄e oroi mu mielast buorren, ja mon valddim dist guokte nubbe lokkai olbma, ovta olbma juokke sokkagodde oudast.

24. Ja si jorgidegje ja manne bajas varreguvllui ja botte Eskol vuobmai; ja si iskadegje ædnama. 4 Mos. 13, 21 j. n. v.

25. Ja si valdde sin giettasæsek

ædnama šaddoin ja bukte vuolas migjidi, ja si bukte migjidi ruoktot sagaid ja celkke: Dat ænam, maid Hærra, min Ibmel, adda migjidi, læ buorre.

26. Mutto epet di dattom mannat bajas, ja di læidek vuosteha-golaʒak Hærra, din Ibmelædek, sani vuostai. 4 Mos. 14, 1 j. n. v.

27. Ja di nimmureidek din godinædek ja celkidek: Dainago Hærra min vašest adna, læ son dolvvom min olgus Egypten ædnamest addem varas min Amoritalaʒai gitti, min hævatam varas.

28. Gosa galggap mi bajas mannat? Min vieljak læk hærdotuttam min vaimoid, go si celkke: Dat læ almug, stuoreb ja aleb go mi, gavpugak, stuorrak ja nannijuvvum gidda alme ragjai; maidai Anakitalaʒai manaid oinimek mi dobbe. 9, 1. 2.

29. De mon celkkim digjidi: Epet di galga suorgganet, ja epet di galga sist ballat;

30. Hærra, din Ibmel, gutte manna din muodoi oudast, son galgga soattat din oudast, aibas nuftgo son dagai dinguim Egyptenest din čalmi oudast, 2 Mos. 14, 14. 25. Josv. 10, 14. 42.

31. ja mæcest, maid don læk oaidnam, gost Hærra, du Ibmel, læ guoddam du, nuftgo olmai guodda su barnes, obba dam gæino mielde, man mielde di lepet vagjolam, gidda dassači go di lepet boattam dam baikkai. 8, 2 j. n. v. 32, 10 j. n. v.

32. Mutto buok dast fuolakættai epet di oskom Hærra, din Ibmelædek, ala,

33. son, gutte manai din muodoi oudast gæino mielde occam varas digjidi luoittalam-baike, dola siste ikko addem varas din oaidnet dam gæino alde, man mielde di galgaidek mannat, ja balva siste bæivveg. 2 Mos. 13, 21. 4 Mos. 10, 33 j. n. v.

34. Go Hærra gulai din sani jiena, de son moaratuvai ja vuornoi ja celki:

35. Duodai, i oktage dain olbmain, dam bahas sokkagoddest, galga oaidnet dam buore ædnama, maid mon læm vurdnom aiggot addet din vanhemidi,

36. ærreb Kaleb, Jefunne barne; son galgga oaʒʒot dam oaidnet, sudnji ja su manaidi aigom mon addet dam ædnama, maid son duolmasti, dainago son oskaldasat čuovoi Hærra maŋest. 4 Mos. 14, 21 j. n. v. 26, 64 j. n. v.; 32, 11 j. n. v.

37. Maidai mu ala moaratuvai Hærra din diti ja celki: Ik donge galga boattet dam sisa. 4 Mos. 20, 12; 27, 13. 14.

38. Josva, Nun bardne, gutte čuoʒʒo du muodoi oudast, son galgga boattet dam sisa; nanosmatte su, dastgo son galgga dam juogadet arbben Israel gaski.

39. Ja din manak, gæi birra di celkidek: Si šaddek salašen, ja din barnek, gudek odne æi vela dovda buore daihe baha, si galggek boattet dam sisa, siggjidi aigom mon addet dam, ja si galggek valddet dam oabmenæsek. 4 Mos. 14, 31.

40. Mutto di, jorgideket ja sirddet mæce guvllui gæino mielde ruksis mæra guvllui.

41. De di vastedeidek ja celkidek munji: Mi læp suddodam Hærra vuostai, mi aiggop mannat bajas ja soattat, aibas nuftgo Hærra, min Ibmelæmek, læ goččom min. Ja di boakkanastidek ječaidædek, ješ gutteg su soatteværjoidesguim, ja di anidek dam geppis aššen mannat bajas varreguvllui. 4 Mos. 14, 40 j. n. v.

42. De celki Hærra munji: Cælke sigjidi: Epet di galga mannat bajas, ja epet di galga soattat (dastgo im mon læk gasko din gaskast), amadek di časkujuv-

vut din vaŝalaẑaidædek muođoi
oudast.
43. Ja mon sardnum digjidi,
mutto epet di gullam; ja di læi-
dek vuostehagolaẑak Hærra sane
vuostai ja julgadeidek mannat
bajas varreguvllui.
44. De manne Amoritalaẑak,
guđek legje assamen dam sæmma
varreguovlost, olgus din vuostai,
ja si doarredegje din, nuftgo mie-
điŝ-ædnek dakkek, ja si cuvkki-
jegje din Seirest gidda Horma
ragjai.
45. Ja di macaidek ruoktot ja
čieroidek Hærra muođoi oudast;
mutto Hærra i gullam din jiena
ja i jorggalam bæljes din bællai.
46. Ja di oroidek Kadesest
gukkes aige, buok dam aige, go
di oroidek dobbe.

2. Kapittal.

Moses muitot vela ain dam birra, mi
dapatuvai Israeli, maŋŋelgo si legje
vuolggam Kades-Barneast, ja gidda das-
sači go si vuitte Sihona, Hesbon gona-
gasa, bagjel, 1—37.

1. Ja mi jorgideimek ja manai-
mek mæccai gæino mielde ruksis
mæra guvllui, nuftgo Hærra læi
sardnom munji; ja mi manaimek
Seir vare birra gukkes aige.
1, 40. 4 Mos. 14, 25; 21, 4. Duob. 11, 18.
2. Ja Hærra celki munji:
3. Šiega gukka juo lepet di
vagjolam dam vare birra; jorgi-
deket davas guvllui! 14. v.
4. Ja gočo albmuga ja cælke:
Di mannabetet dal ouddan din
vieljaidædek, Esau manai, ædnama
čađa, guđek assek Seirest; ja si
galggek dist ballat, mutto di galg-
gabetet ječaidædek burist varotet.
5. Epet di galga riebmat sin-
guim soattat; dastgo im mon aigo
addet digjidi im juolge-govddo-
dagage sin ædnamest, dastgo
mon læm addam Esaui Seir vare
obmudakkan. 22. v.
6. Borramuŝa galggabetet di
oastet sist ruđai oudast ja borrat,
maidai čace galggabetet di oastet
sist ruđai oudast ja jukkat;
7. dastgo Hærra, du Ibmelad,
læ du buristsivdnedam buok du
gieđai dagoi siste, son læ dovd-
dam du vagjolæme dam stuora
mæce čađa; njællje loge jage læ
Hærra, du Ibmelad, dal læmaŝ
duina, i dust læk vaillom mikkege.
1, 31.
8. Ja mi manaimek min viel-
jaidæmek, Esau manai, lutte erit,
guđek assek Seirest balgga rajest
dam avddem mæce čađa, Elata
ja Esjon-Geber rajest; ja mi jor-
gideimek ja manaimek ouddan
gæino mielde Moaba mæccai.
9. De celki Hærra munji: Ik
don galga atestet Moaba ikge
riebmat singuim soattat; dastgo
im mon aigo addet dudnji mai-
dege sin ædnamest obmudakkan,
dastgo mon læm addam Lot ma-
naidi Ar obmudakkan.
1 Mos. 19, 37.
10. Emitalaẑak asse doule dast,
stuora ja ollo almug ja allagak
ŝaddoi, nuftgo Anakitalaẑak.
1, 28.
11. Maidai si adnujuvvujek stuo-
ra gievrran nuftgo Anakitalaẑak,
ja Moabitalaẑak gočodek sin Emi-
talaẑẑan.
12. Ja Seirest asse doule Hori-
talaẑak; mutto Esau manak agje
sin erit ja erithævategje sin sin
muođoidæsek oudast ja asse sin
sajest, nuftgo Israel dal læ dak-
kam su oabmahaŝ ædnamines,
maid Hærra læ addam sigjidi.
3, 12 j. n. v.
13. Ja dal, gærggadeket ječai-
dædek ja mannet Sered jogača
rasta! Ja mi manaimek Sered
jogača rasta. 4 Mos. 21, 12.
14. Mutto dat aigge, go mi
vagjoleimek Kades-Barneast, gidda
dassači go mi manaimek Sered
jogača rasta, læi gavce njæljad

lokkai jage, gidda dassači go obba sokkagodde, namalassi soatte-olbmak, legje aibas jabmam erit sidast, nuftgo Hærra læi sigjidi vurdnom. 1, 35.
15. Ja Hærra gietta læi maidai sin vuostai, nuft atte son eritrotti sin sidast, dassači go si nokke.
16. Ja de dapatuvai, go buok soatte-olbmak legje aibas eritjabmam albmuga gaskast,
17. de sarnoi Hærra munji ja celki:
18. Don manak dal Moaba ædnamraje mæddel, Ar mæddel,
19. ja don boađak Ammon manai lakka; ik don galga sin atestet ikge riebmat singuim soattat; dastgo im mon aigo addet dudnji maidege Ammon manai ædnamest obmudakkan, dastgo mon læm addam Lot manaidi dam obmudakkan. 1 Mos. 19, 38.
20. Dat maidai adnujuvvu stuora gievrai ænamen; stuora gievrak asse dast doule, ja Ammonitalaǯak gočodek sin Samsummitalaǯǯan.
21. Si legje stuora ja ollo almug ja allagak šaddoi, nuftgo Anakitalaǯak; mutto Hærra hævati sin sin muođoi oudast, ja si agje sin erit ja asse sin sajest,
22. nuftgo son dagai Esau manaidi, guđek assek Seirest, gæi muođoi oudast son hævati Horitalaǯaid, ja si agje sin erit ja asse sin sajest gidda dam bæive ragjai.
23. Ja Avitalaǯaid, gæk asse gavpugaǯain gidda Gasa ragjai, sin hævategje Kaftoralaǯak, gæk vulgge Kaftorest, ja si asse sin sajest.
24. Gærggadeket ječaidædek, sirddet ja mannet Arnon jogača rasta! Gæča, mon læm addam Sihona, Hesbon gonagasa, Amoritalaǯa, ja su ædnama du gitti; alge dam valddet ja riema suina soattat!
25. Dam bæive algam mon diktet suorgganæme du diti ja balo du diti boattet albmugi bagjeli obba alme vuolde; dak, guđek gullek sagaid du birra, galggek doargestet ja rabaidet du muođoi oudast.
26. De mon vuolgatim airrasid Kedemot mæcest Sihona, Hesbon gonagasa, lusa rafhalaš saniguim ja cælketim: 4 Mos. 21, 21 j. n. v.
27. Luoite muo mannat du ædnamad čađa! Mon aigom ječčam adnet balgga alde, im mon aigo ærranet im olgiš imge gurot bællai.
28. Borramuša oaǯok don vuovddet munji ruđai oudast, vai mon bæsam borrat, ja čace oaǯok don addet munji ruđai oudast, vai mon bæsam jukkat. Luoite muo dušše mannat juolggasi čađa,
29. nuftgo Esau manak, guđek assek Seirest, ja Moabitalaǯak, guđek assek Arest, dakke mu vuostai, dassači go mon manam Jordan rasta dam ædnami, maid Hærra, min Ibmelæmek, migjidi adda.
30. Mutto Sihon, Hesbon gonagas, i dattom luoittet min mannat luttes ædnames čađa; dastgo Hærra, du Ibmelad, læi buoššodam su vuoiŋa ja garradam su vaimo addem varas su du gitti, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.
31. Ja Hærra celki munji: Gæča, mon algatam daina, atte mon addam Sihona ja su ædnama du halddoi; alge dam valddet, nuft atte don oaǯok su ædnama oabmenad.
32. Ja Sihon manai olgus min vuostai soattai, son ja obba su almug, Jahasi. 29, 7 j. n. v.
33. Ja Hærra, min Ibmelæmek, addi su min halddoi, ja mi goddimek su ja su barnid ja buok su olbmuid.
34. Ja mi valdimek buok su gavpugid damanaga aige, ja mi bijaimek juokke gavpuga, olbmaid ja nissonid ja manaid, garrodusa

vuollai; æp mi guođđam ovtage,
gutte bæsai batarussi.
35. Dušše omid rievedeimek mi
aldsesæmek oktanaga gavpugi sallašin, maid mi valdimek.
36. Aroer rajest, mi orro Arnon jogaš gaddest, ja dam gavpug rajest, mi orro vuome siste, ja gidda Gilead ragjai i læm oktage gavpug, mi læi migjidi bære allag; Hærra, min Ibmelæmek, addi buok daid min halddoi.
37. Dušše Ammon manai ædnami ik don lakkanam ikge obba Jabok jogaš gaddaige ikge varreguovlo gavpugidi ikge masage dast, maid Hærra, min Ibmelæmek, læi mist gielddam.

3. Kapittal.

Moses muitot vela ain dam birra, atte Israel manak vuitte Oga, Basan gonagasa, bagjel, 1—11, atte sikke Sihona ja Oga ænam addujuvvui Rubena ja Gad sokkagoddidi ja Manasse sokkagoddebællai, 12—20, ja atte son bijai Josva su sagjasis, 21—29.

1. Ja mi jorgideimek ja manaimek bajas gæino mielde Basani; de manai Og, Basan gonagas, olgus min vuostai soattai, son ja obba su almug, Edreai.
4 Mos. 21, 33 j. n. v. 5 Mos. 29, 7 j. n. v.
2. Ja Hærra celki munji: Ale bala sust! Dastgo mon læm addam su ja obba su albmuga ja su ædnama du gitti, ja don galgak dakkat suina, nuftgo don læk dakkam Sihonin, Amoritalašai gonagasain, gutte asai Hesbonest.
3. De addi Hærra, min Ibmelæmek, maidai Oga, Basan gonagasa, ja obba su albmuga min gitti; ja mi časkimek su, nuft atte æp mi guođđam sudnji ovtage, gutte bæsai batarussi.
4. Ja mi valdimek buok su gavpugid damanaga aige; i læm oktage gavpug, ærrebgo mi valdimek dam sist erit, gutta loge gavpuga, obba Argob ædnam, Oga rika Basanest.
5. Buok dak legje nana gavpugak alla ladneseiniguim, guovtegærdan portai ja smartiguim, ærreb gavpugašaid stuora ædnagvuođast.
6. Ja mi bijaimek sin garrodusa vuollai, nuftgo mi læimek dakkam Sihonin, Hesbon gonagasain; mi bijaimek juokke gavpuga, olbmaid, nissonid ja manaid, garrodusa vuollai.
2, 34. 35.
7. Mutto buok omid ja gavpugi sallaša rievedeimek mi aldsesæmek.
8. De mi valdimek dam sæmma aige ædnama Amoritalašai gonagasaguovtost erit, guđek læiga dam bælde* Jordana, Arnon jogaš rajest gidda Hermon vare ragjai,
* nuortabælde.
9. (Sidonialašak gočodek Hermona Sirjonen, mutto Amoritalašak gočodek dam Seniren),
10. buok gavpugid jalggadasast ja obba Gileada ja obba Basana gidda Salka ja Edrei ragjai, gavpugid Oga rikast Basanest;
11. dastgo dušše Og, Basan gonagas, læi vela baccam dain baccam Refaitalašain; gæča, su sængga, ruovddesængga, læ alma Ammon manai Rabbast; ovce allana læ dam gukkodak ja njællje allana dam govddodak, ovta olbma gardnjelgukkodaga mielde.
Josv. 13, 12. 1 Mos. 14, 5.
12. Dam ædnama valdimek mi dam aige. Aroer rajest, mi orro Arnon jogaš gaddest, ja Gilead varre-ædnama bælle-oase dam gavpugiguim addim mon Rubenitalašaidi ja Gaditalašaidi;
4 Mos. 32, 33 j. n. v.
13. ja Gileada bacatasa ja obba Basana, Oga rika, addim mon Manasse sokkagoddebællai, obba Argob ædnam, obba Basana; dat goččujuvvu Refaitalašai ænamen.

14. Jair, Manasse bardne, valdi obba Argob ædnama gidda Gesuritalaǯai ja Maakatitalaǯai ædnamraje ragjai; ja son gočoi dam, namalassi Basana, su namas mielde Jair gavpugen gidda dam bæive ragjai. 4 Mos. 32, 41.

15. Ja Makiri addim mon Gileada. 4 Mos. 32, 40.

16. Ja Rubenitalaǯaidi ja Gaditalaǯaidi mon addim Gilead rajest ja gidda Arnon jogaš ragjai, jogašgaska ragjai, ja gadde dam guora, ja gidda Jabok jogaš ragjai, mi læ Ammon manai ragje,

17. ja dam avddem mæce ja Jordana ja gadde dam guora, Kinneret javre rajest ja gidda dam avddem mæce abe, saltte-abe, ragjai, Pisga ramai vuolde bæivaš bagjanæme guvllui. 4 Mos. 34, 11. Josv. 12, 2 j. n. v.

18. Ja mon goččum din damanaga aige ja celkkim: Hærra, din Ibmelædek, læ addam digjidi dam ædnama oabmenædek; værjoduvvum galggabetet di, buok soattai dokkalaš olbmak, mannat ouddan din vieljaidædek, Israel manai, njunnošest. 4 Mos. 32, 17.

19. Dušše din akak ja din manak ja din oamek (mon diedam, atte dist læk ollo oamek) oǯǯuk baccet din gavpugidi, maid mon læm digjidi addam,

20. dassači go Hærra adda din vieljaidi vuoiŋadusa nuftgo digjidi, ja go maidai si læk valddam dam ædnama oabmenæsek, maid Hærra, din Ibmelædek, adda sigjidi dom bælde Jordana; de galggabetet di ruoktot maccat, juokkehaš su obmudagas lusa, maid mon læm digjidi addam. Josv. 22, 4.

21. Ja Josva goččum mon damanaga aige ja celkkim: Don læk oaidnam du ječad čalmiguim buok dam, maid Hærra, din Ibmelædek, læ dakkam daina gonagasaguovtoin; nuft galgga Hærra dakkat buok dai rikaiguim, maidi don rasta manak.

22. Epet di galga sist ballat; dastgo Hærra, din Ibmelædek, læ dat, gutte soatta din oudast. 1, 29 j. n. v. Josv. 10, 14. 42.

23. Dastgo mon rokkadallim Hærrai damanaga aige ja celkkim:

24. Hærra, Hærra! Don læk diktegoattam du balvvalægjad oaidnet du stuoresvuođad ja du gievras gieđad; dastgo gi læ Ibmel almest ja ædnam alde, gutte galgaši dakkat daggar ja nuft vægalaš dagoid, go du dagoid? Salm. 86, 8; 89, 7.

25. Divte muo goit mannat rasta ja oaidnet dam buore ædnama, mi læ dom bælde Jordana, dam buore varre-ædnama ja Libanona!

26. Mutto Hærra læi moarest mu ala din diti, ja i son gullam muo; mutto Hærra celki munji: Gal dast juo læ galle; ale sarno munji šatan dam birra! 1, 37. 4 Mos. 20, 12; 27, 13 j. n. v.

27. Mana bajas Pisga čoka ala ja bajasbajed du čalmidad oarjas guvllui ja davas guvllui ja lulas guvllui ja nuortas guvllui, ja gæča du čalmidadguim! Dastgo ik don galga mannat dam Jordan rasta. 34, 1. 4.

28. Ja adde Josvai goččoma ja daga su roakkaden ja nanosmatte su. Dastgo son galgga mannat rasta dam albmuga njunnošest, ja son galgga juogadet sigjidi arbben dam ædnama, maid don galgak gæččat. 31, 7. Josv. 1, 6.

29. De mi oroimek dalle vuomest Bet-Peor buotta.

4. Kapittal.

Moses nævvo albmuga gulolašvutti Ibmela vuostai, 1—8, muitota sigjidi dam birra, mi læi dapatuvvam Sinai vare guorast, cuigod erinoamačet æppe-ib-

melbalvvalusa vuostai, dieđeta sigjidi Ibmela rangaštusaid, jos si vajaldattek su litto. mutto lopped maidai sigjidi nannoset Ibmel armo, go si dain maŋemuš beivin jorggalek ječaidæsek su guvllui, 9—31, muitot sigjidi Ibmela ædnag ja stuora buoredagoi birra, mak galggek viggatet sin gulolašvutti, 32—40. Son vallje golbma gavpuga nuortabælde Jordana bataram-gavpugen, 41—43. Rakkanæbme nubbe sardnai, 44—49.

1. Ja dal, Israel, gulddal daid lagaid ja daid bakkomid, maid mon oapatam din doallat, vai di oaǯǯobetet ællet ja boattet sisa ja valddet dam ædnama oabmenædek, maid Hærra, din vanhemidadek Ibmel, adda digjidi.

2. Epet di galga maidege lasetet dam sadnai, maid mon digjidi gočom, ja epet di galga maidege dast erit valddet, nuft atte di doallabetet Hærra, din Ibmelædek, bakkomid, maid mon digjidi addam.
12, 32. Sanel. 30, 6.

3. Di lepet din ječaidædek čalmiguim oaidnam, maid Hærra læ dakkam dam aše siste Baal-Peorin; dastgo juokke olbma, gutte manai Baal-Peor maŋŋai, læ Hærra, du Ibmelad, hævatam du gaskast, 4 Mos. 25, 3 j. n. v.

4. mutto di, guđek doalaidek gidda Hærrast, din Ibmelestadek, di ællebetet buokak dam bæive.

5. Gæča, mon læm oapatam digjidi lagaid ja bakkomid, nuftgo Hærra, mu Ibmelam, munji gočoi, vai di dagašeidek dam mielde dam ædnam gasko, man sisa di mannabetet valddem varas dam oabmenædek.

6. De di galggabetet dalle daid vuttivalddet ja daid doallat; dastgo dat læ din visesvuotta ja din jiermalašvuotta albmugi čalmi oudast, mak galggek gullat buok dai lagai birra ja cælkket: Duođai, vises ja jiermalaš almug læ dat stuora almug.

7. Datsgo gutte almug, vaiko stuoresge, læ daggar, mast læk ibmelak, mak læk dam lakka. nuftgo Hærra, min Ibmelæmek, læ min lakka, nuft davja go mi su ravkkap? 2 Sam. 7, 23.
Salm. 145, 18.

8. Ja gutte almug, vaiko stuoresge, læ daggar, mast læk lagak ja bakkomak, nuft vanhurskasak go obba dat laka, maid mon ouddanbijam digjidi odna bæive?
Salm. 147, 19, 20.

9. Dušše varot ječad ja varjal du sielod hui burist, amad don vajaldattet daid dapatusaid, maid du čalmek læk oaidnam, ja amasek dak eritgaiddat du vaimost buok du ællembeividad, mutto don galgak dieđetet daid du manaidasad ja du manaidad manaidi,

10. daid dapatusaid, maid don oidnik dam bæive, go don čuǯǯuk Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast Horeba guorast, dallego Hærra munji celki: Čokke munji albmuga, vai mon bæsam diktet sin gullat mu sanidam, maid si galggek oappat must ballam diti buok daid beivid, maid si ellek ædnam alde, ja maid si galggek oapatet sin manaidasasek. 2 Mos. 19, 17 j. n. v.
5 Mos. 6, 7; 11, 19.

11. Ja di bođidek lakka ja čuoǯoidek vare vuollelist, dam bodda go varre buli njuovčadollan gidda alme ragjai, ja sævdnjadas læi, balvak ja mierkka.

12. Ja Hærra sarnoi digjidi gasko dola siste; di gulaidek sani jiena, mutto epet di aiccam maidege hamid, dušše jiena di gulaidek.

13. Ja son gulati digjidi su littos, maid son gočoi din doallat, dam loge sane; ja son čali daid guovte gæđgetavval ala.
2 Mos. 31, 18; 34, 28. 5 Mos. 9, 10.

14. Ja muo gočoi Hærra damanaga aige oapatet digjidi lagaid ja bakkomid, vai di doalašeidek daid dam ædnamest, masa di rasta mannabetet valddem varas dam oabmenædek.

15. De varoteket ječaidædek
hui burist din sieloidædek diti
(dastgo epet di oaidnam maidege
hamid dam bæive, go Hærra
sarnoi digjidi Horeba alde gasko
dola siste),
16. amadek di billašuttet din
gæinodek ja dakkat aldsesædek
čuppujuvvum gova guđege æppe-
ibmelgova habmasaǥǥan, olbma
daihe nisson habmasaǥǥan,
2 Mos. 20, 4 j. n. v.
17. guđege njæljejuolgag spiri
habmasaǥǥan, mi læ ædnam alde,
guđege soajag lodde habmasaǥǥan,
mi girdda alme vuolde,
Rom. 1, 23.
18. guđege spiri habmasaǥǥan,
mi njoammo ædnam alde, guđege
guole habmasaǥǥan, mi læ čace
siste ædnam vuollelist,
19. ja amad don bajasbajedet
du čalmidad alme guvllui ja gæč-
čat bæivača ja mano ja nastid,
obba alme væga, ja diktet ječad
fillijuvvut ja rokkadallat daid ja
balvvalet daid, maid Hærra, du
Ibmelad, læ juogadam buok alb-
mugidi obba alme vuolde.
17, 3. 2 Gon. 21, 5. Jer. 8, 2.
20. Mutto din læ Hærra vald-
dam ja dolvvom din olgus ruovd-
de-ommanest, Egyptenest, vai di
lifčidek sudnji oabmahaš almug,
nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.
2 Mos. 19, 5. 1 Gon. 8, 51. Salm. 135, 4.
21. Ja Hærra moaratuvai mu
ala din diti ja vuornoi, atte im
mon galggam mannat Jordan rasta,
ja atte im mon galggam boattet
dam buore ædnama sisa, maid
Hærra, du Ibmelad, adda dudnji
arbben. 3, 26.
22. Dastgo mon jamam dam
ædnami, im mon mana Jordan
rasta; mutto di galggabetet man-
nat dam rasta ja valddet dam
buore ædnama oabmenædek.
34, 4. 5.
23. De dalle varoteket ječaidæ-
dek, amadek di vajaldattet Hærra,
din Ibmelædek, litto, maid son
læ dinguim dakkam, nuft atte di
dakkabetet aldsesædek čuppujuv-
vum gova mangeikkenessi habma-
saǥǥan, maid Hærra, du Ibmelad,
læ dust gielddam!
24. Dastgo Hærra, du Ibmelad,
læ hævatægje dolla, angeres Ibmel.
9, 3. Ebr. 12, 29. 2 Mos. 20, 5; 34, 14.
25. Go don sakkanattak manaid
ja manai manaid, ja go di boa-
rasmuvvabetet ædnamest, ja go di
billašuttebetet din gæinodek ja dak-
kabetet čuppujuvvum gova mange-
ikkenessi habmasaǥǥan, ja di dakka-
betet, mi baha læ Hærra, din Ibme-
lædek, čalmi oudast, nuft atte di
hattebetet su, 16. v. j. n. v.
26. de mon valdam odne alme
ja ædnama duođaštægjen din vuo-
stai, atte di vissasi farga galgga-
betet hævvanet dam ædnamest
erit, masa di dal mannabetet Jor-
dan rasta valdden diti dam oab-
menædek; epet di galga ællet æd-
nag beivid dast, mutto di galgga-
betet aibasrakkan duššaduvvut.
30, 19; 31, 28; 8, 19; 11, 16 j. n. v.
27. Ja Hærra galgga biđggit
din albmugi gaski, nuft atte di
galggabetet baccet dušše ucca
jovkučen dai bakenlaš albmugi ga-
ski, mai lusa Hærra aiggo din doalv-
vot. 28, 62. 64.
28. Ja di galggabetet dobbe
balvvalet ibmelid, olbmu gieđai
duoje, muoraid ja geđgid, mak æi
oaine ja æi gula ja æi bora ja æi
havse. 28, 36. 64.
Salm. 115, 4 j. n. v.
29. Ja di galggabetet dobbe
occat Hærra, du Ibmelad, ja don
galgak su gavdnat, go don ocak
su obba du vaimostad ja obba du
sielostad. Es. 55, 6.
30. Go don læk atestusa siste,
ja go buok dak dapatusak du dæiv-
vedek, dain maŋemuš beivin, de
don galgak ječad jorggalet Hærra,
du Ibmelad, guvllui, ja gullat su

jiena. 3 Mos. 26, 40 j. n. v. 5 Mos. 30, 1 j. n. v. Hos. 3, 5.

31. Dastgo Hærra, du Ibmelad, læ vaibmolađes Ibmel, i son galga du luoittet ige du hævatet, ja i son galga vajaldattet dam litto du vanhemidadguim, maid son vuornoi sigjidi. Josv. 1, 5. Ebr. 13, 5.

32. Dastgo jæra dadde dai vuostas beivi birra, mak læk læmaš du ouddal, gidda dam bæive rajest, go Ibmel sivdnedi olbmuid ædnam ala, ja alme nubbe ravda rajest gidda alme nubbe ravda ragjai, lægo dapatuvvam mikkege dam stuora dago lagaš, daihe lægo mikkege gullujuvvum dam lagaš,

33. lægo guttege almug gullam Ibmel jiena sardnomen gasko dola siste, nuftgo don læk gullam, ja læ bissom hægast; 2 Mos. 19, 18 j. n. v.

34. daihe lægo Ibmel gæččalam boattet valddem diti aldsesis albmuga æra albmuga gaskast gæččalemi bokte, mærkai bokte ja ibmaši bokte ja soađe bokte ja gievras gieđa bokte ja geiggijuvvum gieđa bokte ja stuora, hirbmadlaš dagoi bokte, nuftgo buok dat, maid Hærra, din Ibmelædek, læ dakkam din vuostai Egyptenest du čalmi oudast. 7, 19; 29, 3.

35. Dudnji læ dat čajetuvvum, vai don galgak diettet, atte Hærra, son læ Ibmel, ja i oktage ærrebgo son okto. 32, 39. Es. 45, 5.

36. Almest læ son diktam du gullat su jienas du mattatam varas, ja ædnam alde læ son diktam du oaidnet su stuora dolas, ja su sanid læk don gullam gasko dola siste. 33. v.

37. Ja dainago son rakisti du vanhemid ja vallji sin nale sin maŋŋel, de doalvoi son du su muođoides bokte su stuora famoines Egyptenest olgus, 2 Mos. 33, 14.

38. olgus agjem varas du muođoi oudast stuoreb ja gievrab albmugid, go don læk, doalvvom diti du sisa ja addem diti dudnji sin ædnama arbben, nuftgo oidnujuvvu dam bæive.

39. De don galgak odne diettet ja valddet dam vaibmosad, atte Hærra, son læ Ibmel almest daggo bagjen ja ædnam alde daggo vuollen, ja i æra oktage. Josv. 2, 11.

40. Ja don galgak vuttivalddet su lagaid ja su bakkomid, maid mon gočom dudnji odne, vai burist dudnji gævva ja du manaidi du maŋŋel, ja vai don oaǯok ællet ædnag beivid dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji buok beivid. 5, 33; 6, 2.

41. De eritčuldi Moses golbma gavpuga dom bælde Jordana bæivaš bagjanæme guovlost, 4 Mos. 35, 6 j. n. v. 14. Josv. 20, 2 j. n. v. 8.

42. vai olmušgodde, gutte goddaš su lagamuǯas aicakættai, ja alma su ouddal vašotkættai, oǯuši bataret dokko, vai son bæsaši bataret muttomi dain gavpugin ja bisuši hægast,

43. namalassi Besera mæcest jalggadasast, mi gulai Rubenitalaǯaidi, ja Ramota Gileadest, mi gulai Gaditalaǯaidi, ja Golana Basanest, mi gulai Manassitalaǯaidi. —

44. Ja dat læ laka, maid Moses ouddanbijai Israel manaidi,

45. dak læk duođaštusak ja ravvagak ja bakkomak, maid Moses gulati Israel manaidi, dallego si legje mannam Egyptenest olgus,

46. dom bælde* Jordana vuomest Bet-Peor buotta Sihona, Amoritalaǯai gonagasa, ædnamest, gutte asai Hesbonest, gæn Moses ja Israel manak časke, dallego si legje Egyptenest olgus mannam,

* nuortabælde. 1, 4.

47. ja si valdde su ædnama ja Oga, Basan gonagasa, ædnama, Amoritalaǯa gonagasaguovto ædna-

ma, gudek læiga dom bælde Jordana bæivaš bagjanæme guovlost,
4 Mos. 21, 33 j. n. v.

48. Aroer rajest, mi orro Arnon jogaš gaddest, ja gidda Sion vare ragjai, dat læ Hermon, 3, 8 j. n. v.

49. ja obba dam avddem mæce dom bælde Jordana bæivaš bagjanæme guovlost ja gidda dam avddem mæce abe ragjai Pisga ramai vuolde. 3, 17.

5. Kapittal.

Moses sardno Ibmel litto birra Israelin ja gærddo fastain dam loge bakkoma, 1—21, muittala, moft son albmuga gaibadusa mielde sarnoi sane Ibmela ja sin gaskast, 22—31, nævvo sin gulolašvutti, 22—33.

1. Ja Moses ravkai obba Israel lusas ja celki sigjidi: Gula, Israel, daid lagaid ja daid bakkomid, maid mon sarnom din beljidi odna bæive, ja oppet daid ja vuttivalddet daid, nuft atte di doallabetet daid!

2. Hærra, min Ibmelæmek, dagai minguim litto Horeb alde.
2 Mos. 19, 5 j. n. v. 5 Mos. 29, 1.

3. I min vanhemiguim dakkam Hærra dam litto, mutto minguim, minguim, gudek dast læp, nuft ædnagiguim, gudek læp odne hægast.

4. Muodost muttui sarnoi Hærra dinguim vare alde gasko dola siste;
2 Mos. 19, 19; 20, 1.

5. mon čuǯǯum Hærra ja din gaskast damanaga aige diedetam varas digjidi Hærra sane, dastgo di balaidek dolast ja epet mannam bajas vare ala. Ja son celki:
2 Mos. 19, 16; 20, 19 j. n. v.

6. Mon læm Hærra, du Ibmel, gutte dolvvum du olgus Egypten ædnamest, garra balvvalus-viesost.
2 Mos. 20, 2-17.

7. Æi dust galga læt æra ibmelak go mon. 6, 14.

8. Ik don galga dakkat aldsesad maidege čuppujuvvum govaid, maidegeikkenessi govaid dast, mi læ alme alde daggo bagjen, daihe dast, mi læ ædnam alde daggo vuollen, daihe dast, mi læ čace siste ædnam vuollelist. 4, 16 j. n. v.

9. Ik don galga daid rokkadallat ja ik daid balvvalet; dastgo mon, Hærra, du Ibmel, læm angeris Ibmel, gutte ocatalam vanhemi værredago manai ala gidda goalmad ja njæljad buolva raggjai, sin ala, gudek muo vašotek,

10. ja gutte dagam arkalmastemvuoda duhat buolva vuostai, sin vuostai, gudek muo rakistek ja dollek mu bakkomid. 7, 9.

11. Ik don galga adnet Hærra, du Ibmelad, nama duššalaǯǯan; dastgo Hærra i loga su ašetæbmen, gutte adna su nama duššalaǯǯan.

12. Vuttivalde vuoiŋadambæive, atte don dam bassen anak, nuftgo Hærra, du Ibmel, læ du goččom!

13. Gutta bæive galgak don barggat ja dakkat buok du bargod.

14. Mutto čiččid bæivve læ sabbat Hærrai, du Ibmeli; dalle ik don galga maidege bargoid dakkat, ik don ige du bardne ige du nieidda ige du balvvalægje ige du biga ige du vuoksa ige du asen ige guttege du spirin æige du vierrasak, gæk læk du portai siskelist, vai du balvvalægjat ja du bigat oaǯǯo vuoiŋadet nuftgo donge.

15. Dastgo don galgak muittet, atte don legjik balvvalægjen Egypten ædnamest, ja atte Hærra, du Ibmel, doalvoi du dobbe olgus gievras giedain ja geiggijuvvum giedain; damditi læ Hærra, du Ibmel, goččom du doallat sabbatbæive.

16. Gudnijatte du ačad ja du ædnad, nuftgo Hærra, du Ibmel, læ du goččom, vai du bæivek šaddek ædnagen, ja vai burist dudnji gævva dam ædnamest,

maid Hærra, du Ibmel, dudnji adda.

17. Ik don galga goddet.

18. Ja ik don galga furrušet.

19. Ja ik don galga suoladet.

20. Ja ik don galga cælkket værreduođaštusa du lagamužad vuostai.

21. Ja ik don galga anestuvvat du lagamužad aka. Ja ik don galga anestuvvat du lagamužad vieso, su ædnama daihe su balvvalægje daihe su biga, su vuovsa daihe su asena daihe maidege, mi gulla du lagamužži.

22. Daid sanid sarnoi Hærra obba din čoaggalmassi vare alde gasko dola siste, balva ja mierka siste alla jienain ige lasetam maidege dasa; ja son čali daid guovte gæđgetavval ala ja addi daid munji. 2 Mos. 31, 18.

23. Ja de dapatuvai, go di gulaidek jiena gasko sævdnjadasa siste, dam bodda go varre buli njuovčadollan, de di bođidek mu lusa, buok din sokkagoddidædek oaivamužak ja din vuorrasak, 2 Mos. 20, 18 j. n. v.

24. ja di celkidek: Gæča, Hærra, min Ibmelæmek, læ diktam min oaidnet su hærvasvuođas ja su stuoresvuođas, ja mi læp gullam su jiena gasko dola siste; dam bæive mi læp oaidnam, atte Ibmel sardno olbmuin, ja dat bisso hægast. 4, 33.

25. Ja dal, manne galggap mi jabmet? Dastgo dat stuora dolla aiggo min hævatet; jos mi vela ain æmbo gullap Hærra, min Ibmelæmek, jiena, de mi ferttip jabmet. 2 Mos. 20, 19.

26. Dastgo gutte læ buok oažest, gutte læ gullam dam ælle Ibmela jiena sardnomen gasko dola siste, nuftgo mi, ja læ bissom hægast?

27. Mana don lakka ja gula buok dam, maid Hærra, min Ibmelæmek, cælkka, ja don galgak migjidi buok dam sardnot, maid Hærra, min Ibmelæmek, sardno dudnji, ja mi aiggop dam gullat ja dakkat. 2 Mos. 24, 3. 7.

28. Ja Hærra gulai din sani jiena, go di sarnoidek munji, ja Hærra celki munji: Mon læm gullam dam albmuga sanid, maid si læk dudnji sardnom; si læk sardnom burist juokke dafhost, maid si læk sardnom.

29. Vare sist dadde lifči buok beivid dat vaibmo must ballat ja vuttivalddet buok mu bakkomid, vai burist gævaši sigjidi ja sin manaidi agalaš aiggai! Salm. 81, 14.

30. Mana, cælke sigjidi: Maccet ruoktot din gođidasadek!

31. Mutto čuožo don dast mu lutte, de mon aigom dudnji sardnot buok daid bakkomid ja lagaid ja asatusaid, maid don galgak sigjidi oapatet, vai si daid doalaše dam ædnamest, maid mon addam sigjidi oabmen.

32. De vuttivalddet dal dakkat, nuftgo Hærra, din Ibmelædek, læ digjidi goččom! Epet di galga gaiddat epet olgiš epetge gurot bællai. 28, 14. Josv. 1, 7.

33. Obba dam gæino mielde, maid Hærra, din Ibmelædek, læ digjidi goččom, galggabetet di vaggjolet, vai di oažžobetet ællet, ja vai burist digjidi gævva, ja vai din bæivek šaddek ædnagen dam ædnamest, maid di galggabetet valddet oabmenædek. 4, 40; 11, 9.

6. Kapittal.

Moses goččo Israela doallat Ibmel bakkomid, rakistet ja gudnijattet aivestassi su, 1—5, oapatet sin manaidasasek Ibmel bakkomid, 6—9, gieldda sin goassege vajaldattemest Ibmel burid dagoid, 10—12, nævvo sin ballat Ibmelest ja bataret æppe-ibmelbalvvalusasat, gieldda sin gæččalæmest Ibmela ja goččo sin læt sudnji gulolažžan, 13—19, ja oapata sigjidi, moft si galggek oapatet sin manaidasasek Ibmel bakkomid ja burid dagoid, 20—25.

1. Ja dak læk dak bakkomak, dak lagak ja dak asatusak, maid

Hærra, din Ibmelædek, læ goččom oapatet digjidi, vai di doalašeidek daid dam ædnamest, masa di rasta mannabetet valddem diti dam oabmenædek,

2. vai don balašik Hærrast, du Ibmelestad, nuft atte don vuttivaldak buok su lagaid ja su bakkomid, maid mon dudnji gočom, don ja du bardne ja du barne bardne, buok du ællembeividad, ja vai du bæivek šaddaše ædnagen. 5, 33.

3. De gula, Israel, ja vuttivalde daid doallat, vai burist dudnji gævva, ja vai di šaddabetet sagga ædnaggærddasaǯǯan, nuftgo Hærra, du vanhemidad Ibmel, læ dudnji loppedam, daggar ædnamest, mast mielkke ja honnig golgga. 2 Mos. 3, 8.

4. Gula, Israel! Hærra, min Ibmel, Hærra læ okta. 4, 35. Mark. 12, 29. 1 Kor. 8, 4. 6. Gal. 3, 20.

5. Ja don galgak rakistet Hærra, du Ibmelad, obba du vaimostad ja obba du sielostad ja obba du famostad. 10, 12. Matt. 22, 37. Mark. 12, 30.

6. Ja dak sanek, maid mon gočom dudnji odna bæive, galggek læt du vaimo alde.

7. Ja don galgak cieggadet du manaidasad daid, ja don galgak sardnot dai birra, go don čokkak du viesod siste, ja go don vaǯak balgga mielde, ja go don vællanak, ja go don likkak bajas. 1 Mos. 18, 19. 5 Mos. 4, 10.

8. Ja don galgak čadnat daid mærkkan du gieđad ala, ja dak galggek læt jurdašambadden du čalmi gaskast. 11, 18. 2 Mos. 13, 16.

9. Ja don galgak čallet daid du viesod uksastoalpoi ala ja du portaidasad. 11, 20.

10. Ja go Hærra, du Ibmelad, doalvvo du dam ædnam sisa, maid son læ vurdnom du vanhemidi, Abrahami, Isaki ja Jakobi, aiggot dudnji addet, stuora ja burid gavpugid, maid don ik læk huksim,

11. ja viesoid, dievva buokšlai burin, maid don ik læk dævddam, ja čuppujuvvum gaivoid, maid don ik læk čuoppam, vidnegardid ja olljomuoraid, maid don ik læk gilvvam, ja don borak ja gallanak, 8, 10.

12. de varot ječad, amad don vajaldattet Hærra, gutte doalvoi du olgus Egypten ædnamest, garra balvvalus-viesost. 4, 9.

13. Hærrast, du Ibmelestad, galgak don ballat, ja su galgak don balvvalet, ja su nama bokte galgak don vuordnot. 10, 12. 20. 1 Sam. 7, 3. Matt. 4, 10. Jer. 4, 2.

14. Epet di galga čuovvot æra ibmelid dai albmugi ibmeli gaskast, mak læk din birra; 2 Mos. 23, 13; 34, 12 j. n. v.

15. (dastgo angeres Ibmel læ Hærra, du Ibmelad, du gasko) amas Hærra, du Ibmelad, moarre cakkidet du vuostai, ja amas son duššadet du ædnam bajeldasa alde erit. 2 Mos. 20, 5; 34, 14.

16. Epet di galga gæččalet Hærra, din Ibmelædek, nuftgo di gæččaleidek su Massast. Matt. 4, 7. 2 Mos. 17, 2. 7.

17. Di galggabetet vuttivalddet Hærra, din Ibmelædek, bakkomid ja su duođaštusaid ja su ravvagid, maid son læ dudnji goččom.

18. Ja don galgak dakkat dam, mi læ riekta ja buorre Hærra čalmi oudast, vai burist dudnji gævva, ja vai don bæsak boattet sisa ja valddet dam buore ædnama oabmenad, maid Hærra læ vurdnom du vanhemidi,

19. vai son olgus nordasta buok du vašalaǯaid du muođoi oudast, nuftgo Hærra læ sardnom. 2 Mos. 23, 27 j. n. v.

20. Go du bardne boatte aige jærra dust ja cælkka: Maid maksek dak duođaštusak ja dak ravvagak ja dak bakkomak, maid

Hærra, min Ibmelæmek, læ diggjidi goččom? —

21. de don galgak cælkket du bardnasad: Mi læimek balvvalæggjek Farao lutte Egyptenest; de doalvoi Hærra min Egyptenest olgus gievras gieđain.
2 Mos. 1, 11 j. n. v.

22. Ja Hærra dagai stuora ja hævatægje mærkaid ja ibmašid Egyptalažai ala, Farao ala ja obba su vieso ala min čalmi oudast.

23. Ja son doalvoi min dobbe olgus doalvvom varas min sisa ja addem varas migjidi dam ædnama, maid son læi vurdnom min vanhemidi.

24. Ja Hærra gočoi min doallat buok daid lagaid, ballat Hærrast, min Ibmelestamek, vai miggjidi gævaši burist buok beivid, bisotam varas min hægast, nuftgo oidnujuvvu dam bæive.

25. Ja dat galgga læt migjidi vanhurskesvuottan, go mi vuttivalddep doallat buok daid bakkomid Hærra, min Ibmelæmek, muođoi oudast, nuftgo son min gočoi.
3 Mos. 18, 5.

7. Kapittal.

Moses mattata albmuga dam birra, moft si galggek gævatet ječaidæsek dai bakenlaš assi vuostai Kanaan ædnamest, 1—5, muitot sigjidi dam birra, moft Hærra armostes læ valljim sin su almugenes, 6—8, lopped sigjidi Ibmela arvas buristsivdnadusa, jos si aigguk læt gulolažak, 9—16, jeđđe sin sin vašalažai stuora ædnagvuođa ja famo harrai, 17—24, gieldda sin duokkasæsek valddemest silbaid daihe gollid sin æppe-ibmelgovain, 25. 26.

1. Go Hærra, du Ibmelad, doalvvo du dam ædnam sisa, man sisa don boađak valddem diti dam oabmenad, ja go son eritagja ædnag albmugid du muođoi oudast, Hetitalažaid ja Girgasitalažaid ja Amoritalažaid ja Kananitalažaid ja Ferisitalažaid ja Hevitalažaid ja Jebusitalažaid, čieča albmuga, ædnaggærddasažabuid ja gievrabuid go don,
2 Mos. 23, 23 j. n. v.

2. ja go Hærra, du Ibmelad, adda sin du halddoi, ja don časkak sin, de don galgak bigjat sin garrodusa vuollai; ik don galga dakkat singuim litto ja ik čajetet sigjidi armo.

3. Ja ik don galga dakkat ječad singuim magačen; ik don galga addet du nieidaidad su barnidi ja ik valddet su nieidaid du barnidasad;
Duob. 3, 6. Esr. 9, 1 j. n. v.

4. dastgo si šaddek sattet du barnid must erit gaiddat, nuft atte si balvvalek æra ibmelid, ja de cakkida Hærra moarre din vuostai, ja de son hoapost du duššen dakka.
1 Gon. 11, 2.

5. Mutto nuft di galggabetet singuim dakkat: Sin altarid galggabetet di njæiddet, ja sin govvabažid galggabetet di cuvkkit ja sin Astarte-govaid galggabetet di moallon čuopadet, ja sin čuppujuvvum govaid galggabetet di boalddet dolain.
12, 2 j. n. v.
2 Mos. 23, 24 j. n. v. 34, 12 j. n. v.

6. Dastgo don læk basse almug Hærra, du Ibmelad, oudast; Hærra, du Ibmelad, læ du valljim læt aldsesis oabmahaš almugen, buok dain albmugin, mak læk ædnam alde.
2 Mos. 19, 6.
5. Mos. 4, 20. 37; 26, 18. 1 Petr. 2, 9.

7. I damditi go di læidek ænebuk go buok albmugak, likom Hærra digjidi, nuft atte son vallji din, dastgo di lepet uccemus buok albmugi gaskast;

8. mutto damditi go Hærra din rakisti, ja damditi go son doalai dam vuordnasa, maid son læi vurdnom din vanhemidi, doalvoi Hærra din olgus gievras gieđain ja lonesti du garra balvvalus-viesost Farao, Egypten gonagasa, gieđast erit.
10, 15.

9. De dieđe 'dalle, atte Hærra, du Ibmelad, son læ Ibmel, dat

oskaldas Ibmel, gutte aimoin adna litto ja arkalmastemvuođa duhat buolva vuostai, sin vuostai, guđek su rakistek ja dollek su bakkomid,

32, 4. 1 Kor. 10, 13. 2 Mos. 34, 7.

10. mutto gutte sigjidi maksa, guđek su vašotek, aito sin čalmi oudast diktem bokte sin hævvanet. I son maŋed dam suina, gutte su vašota; aito su čalmi oudast maksa son sudnji. Nah. 1, 2.

11. De vuttivalde dalle dam bakkoma ja daid lagaid ja daid asatusaid, maid mon odne gočom du doallat.

12. Ja de galgga dapatuvvat, go di gullabetet daid bakkomid ja vuttivalddebetet daid ja doallabetet daid, de galgga Hærra, du Ibmelad, doallat dudnji dam litto ja dam arbmogasvuođa, maid son læ vurdnom du vanhemidi.

2 Mos. 23, 22 j. n. v. 3 Mos. 26, 3 j. n. v. 5 Mos. 28, 1 j. n. v.

13. Ja son galgga du rakistet ja du buristsivdnedet ja dakkat du ædnaggærddasaǯǯan, ja son galgga buristsivdnedet du hæga šaddo ja du ædnama šaddo, du gornid ja du vine ja du oljo, dam, mi boatta du stuora omin, ja mi riegad du smavva omin, dam ædnamest, maid son læ vurdnom du vanhemidi aiggot dudnji addet.

14. Buristsivdneduvvum galgak don læt ouddali buok albmugi; i galga læt oktage šaddotæbme varrasa daihe njiŋŋelasa bælest du gaskast daihe du omi gaskast.

15. Ja Hærra galgga dust erit caggat buok buocanvuođa, ja i ovtage Egypten bahas davdain, maid don dovdak, galga son bigjat du ala, mutto son galgga bigjat daid sin buokai ala, guđek du vašotek.

2 Mos. 15, 26.

16. Ja don galgak loapatet buok daid albmugid, maid Hærra, du Ibmelad, adda du halddoi; ik don galga armoštallat daid. Ja ik don galga balvvalet sin ibmelid, dastgo dat læ dudnji giellan.

4 Mos. 14, 9. 2 Mos. 23, 33. 5 Mos. 11, 16; 12, 30 j. n. v.

17. Go don cælkak du vaimostad: Dak albmugak læk ænebuk go mon, moft mon væjam daid eritagjet? —

18. de ik don galga dain ballat; don galgak muittat, maid Hærra, du Ibmelad, dagai Faraoin ja buok Egyptalaǯaiguim,

19. daid stuora gæččalemid, maid du čalmek oidne, ja daid mærkaid ja daid ibmašid ja dam gievras gieđa ja dam geiggijuvvum gieđa, maina Hærra, du Ibmelad, doalvoi du olgus; nuft galgga Hærra, du Ibmelad, dakkat buok dai albmugiguim, mai muođoin don balak.

20. Maidai vieksaid galgga Hærra, du Ibmelad, vuolgatet sin vuostai, dassači go si hævvanek, guđek læk baccam, ja guđek læk ječaidæsek čiekkam du muođoi oudast. 2 Mos. 23, 28.

21. Ik don galga suorgganet sin muođoin; dastgo Hærra, du Ibmelad, læ du gasko, stuora ja hirbmadlaš Ibmel.

22. Ja Hærra, du Ibmelad, aiggo maŋestaga maŋestaga eritagjet daid albmugid du muođoi oudast; ik don galga vægjet hoapost sin loapatet, amasek mæccespirik ædnanet du vuostai.

2 Mos. 23, 29.

23. Ja Hærra, du Ibmelad, galgga addet daid du halddoi ja sattet daid stuora moivvašubmai, dassači go dak læk hævatuvvum.

24. Ja son galgga addet sin gonagasaid du gitti, ja don galgak duššen dakkat sin nama alme vuolde; i galga oktage bissot du muođoi oudast, dassači go don læk sin duššen dakkam.

Josv. 10, 23 j. n. v. 11, 12; 12, 7 j. n. v.

25. Sin ibmeli čuppujuvvum govaid galggabetet di boalddet

dolain; ik don galga anestuvvat silbaid daihe gollid, mak læk dai alde, daihe valddet daid duokkasad, amad don daidi sorrut; dastgo dak læk fastevuottan Hærrai, du Ibmelasad. 5. v. Josv. 7, 20 j. n. v. 2 Makk. 12, 40.

26. Ja ik don galga diktet maidege fastevuođaid boattet du viesod sisa, nuft atte don bigjujuvvuk garrodusa vuollai, nuftgo dat læ; don galgak dam fastašet ja adnet dam fastevuottan, dastgo dat læ bigjujuvvum garrodusa vuollai. 13, 17. Josv. 7, 11 j. n. v.

8. Kapittal.

Moses nævvo albmuga gulolašvutti ja rokkadalla sin muittet Ibmela arbmogas gæinoid. singuim dam ragjai, 1—6; nævvo sin, atte si, go bottek Kanaan hærvas ædnama sisa, æi galga vajaldattet Ibmela burid dagoid ja gaddet, atte si sin ječaidæsek famo bokte læk dam buore dillai šaddam, 7—18; gulat Ibmel rangaštusa dai æppegulolažai baggjel, 19. 20.

1. Buok daid bakkomid, maid mon gočom dudnji odne, galggabetet di vuttivalddet doallat, vai di ælašeidek ja ædnanifčidek ja bæsašeidek boattet sisa ja valddet dam ædnama oabmenædek, maid Hærra læ vurdnom din vanhemidi.

2. Ja don galgak muittat buok dam gæino, man mielde Hærra, du Ibmelad, læ du dolvvom dam njællje loge jage mæcest du vuoledam diti, du gæččalam diti, dovddam diti, mi læi du vaimo siste, aiggukgo don vuttivalddet su bakkomid daihe ik.

3. Ja son vuoledi du ja divti du nælggot, ja son addi dudnji manna borrat, maid don ik dovddam æige du vanhemak dovddam, addem diti du diettet, atte olmuš i æle duššefal laibe bokte, mutto atte olmuš ælla buok dam bokte, mi Hærra njalmest olgus boatta. 2 Mos. 16, 14 j. n. v. 35. Matt. 4, 4. Visesv. 16, 26.

4. Æi du biktasak nokkam dust, ige du juolgge bottanam dam njællje loge jage sisa. 29, 5. Neh. 9, 21.

5. De dovda dalle du vaimostad, atte nuftgo olmai bagad su barnes, nuft bagadi Hærra, du Ibmelad, du, 1, 31.

6. ja doala Hærra, du Ibmelad, bakkomid, nuft atte don vagjolak su gæino mielde ja balak sust!

7. Go Hærra, du Ibmelad, doalvvo du buore ædnama sisa, ædnami, gost læk čaccejogačak, agjagak ja čiegŋalis čacek, mak golgidek vumin ja vari alde,

8. ædnami, gost læk nisok ja bivgek ja vidnemuorak ja fikunmuorak ja granatæbel-muorak, ædnami, gost læk olljomuorak ja honnig,

9. ædnami, gost don ik galga gæfhevuođa siste borrat laibad, gost dust i mikkege galga vaillot, ædnami, man gæđgek læk ruovdde, ja man varin don galgak væike olgusčuoppat,

10. ja go don dalle borak ja gallanak ja mainok Hærra, du Ibmelad, dam buore ædnama oudast, maid son læ dudnji addam,

11. de varot ječad, amad don vajaldattet Hærra, du Ibmelad, nuft atte ik don vuttivalde su bakkomid ja su asatusaid ja su lagaid, maid mon gočom dudnji odne,

12. ja go don borak ja gallanak ja huksik burid viesoid ja asak dai siste,

13. ja go du stuora oamek ja du smavva oamek ædnanek, ja silbba ja golle ædnana dudnji, ja buok, mi dust læ, ædnana,

14. amas du vaibmo dalle aledet ječas, ja amad don vajaldattet Hærra, du Ibmelad, gutte doalvoi du olgus Egypten ædnamest, garra balvvalus-viesost, 6, 12.

15. su, gutte doalvoi du dam stuora ja hirmos mæce čađa se-

rafgærbmaŝi ja skorpionai gaskast ja goikke baikin, gost i læm čacce, su, gutte divti čace dudnji olgusgolggat garra bavtest,
4 Mos. 21, 6; 20, 11. 2 Mos. 17, 6.

16. su, gutte mæcest addi dudnji manna borrat, maid du vanhemak æi dovddam, du vuoledam diti ja du gæččalam diti, dakkam diti burist du vuostai maŋemusta,
3. v. j. n. v.

17. ja amad don cælkket du vaimostad: Mu fabmo ja mu gieđa gievrravuotta læ rakadam munji dam buore dile. Am. 6, 13.

18. Mutto muite Hærra, du Ibmelad! Dastgo son læ dat, gutte adda dudnji famo rakadet aldsesad buore dile, doallam diti su littos, maid son vuornoi du vanhemidi, nuftgo oidnujuvvu dam bæive. 4 Mos. 23, 19. 5 Mos. 4, 31.

19. Ja de galgga dapatuvvat, gö don vajaldattak Hærra, du Ibmelad, ja vagjolak æra ibmeli maŋest ja balvvalak daid ja rokkadalak daid, de mon duođaŝtam odne din vuostai, atte di galggabetet vissasi hævvanet.
28, 15 j. n. v. 30, 17 j. n. v. Josv. 23, 16.

20. Nuftgo dak bakenak, gæid Hærra dikta hævvanet din muođoi oudast, nuft galggabetet di hævvanet, dainago di epet gula Hærra, din Ibmelædek, jiena.

9. Kapittal.

Moses nævvo albmuga, atte æi si galga gaddet, atte sin ječaidæsek vanhurskesvuotta, mutto Kananitalaǯai ibmelmættomvuotta ja Ibmel oskaldasvuotta læ dasa aŝŝen, atte si oǯǯuk ædnama oabmenæsek, 1—6; si galggek muitost adnet, man davja si læk moaratuttam Hærra ja ansaŝam aibas hævatuvvut, ja moft son rokkadalai sin oudast Horeb vare alde, 7—29.

1. Gula, Israel! Don manak dal Jordan rasta sisa bæssam varas ja vuoittem varas albmugid, stuorebuid ja gievrabuid go don, gavpugid, stuorraid ja nannijuvvum gidda alme ragjai, 1, 28.

2. stuora ja allaŝaddog albmuga, Anakitalaǯai manaid, gæid don jeŝ dovdak, ja gæi birra don jeŝ læk gullam: Gutte matta bissot Anak manai muođoi oudast?
4 Mos. 13, 33.

3. De don galgak dalle odne diettet, atte Hærra, du Ibmelad, son, gutte manna ouddan du muođoi oudast hævatægje dollan, son galgga hævatet sin, ja son galgga vuoledet sin du muođoi oudast, nuft atte don galgak hoapost eritagjet ja duŝŝen dakkat sin, nuftgo Hærra læ dudnji sardnom. 4, 24.

4. Ik don oaǯo cælkket du vaimostad, go Hærra, du Ibmelad, olgus nordasta sin du muođoi oudast: Mu vanhurskesvuođa diti læ Hærra muo sisadolvvom valddet dam ædnama oabmenam. Dastgo dai bakeni ibmelmættomvuođa diti eritagja Hærra sin du muođoi oudast. 1 Mos. 15, 16.
3 Mos. 18, 24 j. n. v.

5. Ik du vanhurskesvuođad diti ja du vaimod vuoiggadlaŝvuođa diti bæsa don sisa valddem varas sin ædnama oabmenad; mutto dai bakeni ibmelmættomvuođa diti eritagja Hærra, du Ibmelad, sin du muođoi oudast ja doallam diti dam sane, maid Hærra læ vurdnom du vanhemidi, Abrahami, Isaki ja Jakobi.
1 Mos. 22, 16 j. n. v.; 26, 3 j. n. v.

6. De don galgak dalle diettet, atte Hærra, du Ibmelad, i adde du vanhurskesvuođa diti dudnji dam buore ædnama oabmen; dastgo don læk gaǯǯares almug.
31, 27. 2 Mos. 32, 9.

7. Muite, ale vajaldatte, moft don moaratuttik Hærra, du Ibmelad, mæcest! Gidda dam bæive rajest, go don mannik olgus Egypten ædnamest, dassači go di bođidek dam baikkai, lepet di læmaŝ vuostehagolaǯak Hærra vuo-

stai. 2 Mos. 14, 11; 15, 24; 16, 2; 17, 2. 4 Mos. 11, 4 j. n. v. 25, 1 j. n. v. Salm. 95, 10.

8. Ja Horeba guorast moaratuttidek di Hærra, ja Hærra moaratuvai din ala, nuft atte son lifči din hævatam. 2 Mos. 32, 1 j. n. v.

9. Dallego mon mannim bajas vare ala vuostaivalddet gæđgetavvalid, dam litto tavvalid, maid Hærra læi dakkam dinguim, orrum mon vare alde njællje loge bæive ja njællje loge ija, alma borakættai laibe ja alma jugakættai čace. 2 Mos. 24, 18.

10. Ja Hærra addi munji dam guokte gæđgetavvala, čallujuvvum Ibmel suormain, ja dai alde buok daid sanid, maid Hærra læi sardnom dinguim vare alde gasko dola siste čoagganæme bæive.

11. Ja de dapatuvai, go njællje loge bæive ja njællje loge ija legje nokkam, atte Hærra addi munji dam guokte gæđgetavvala, litto tavvalid.

12. Ja Hærra celki munji: Gærggad ječad, mana hoapost dabe vuolas! Dastgo du almug, maid don dolvvuk Egyptenest olgus, læ billašuttam su gæinos; si læk hoapost gaiddam dam gæinost erit, maid mon goččum sigjidi, si læk dakkam aldsesæsek leikkijuvvum gova. 2 Mos. 32, 7 j. n. v.

13. Ja Hærra celki munji: Mon læm oaidnam dam albmuga, ja gæča, dat læ gaǯǯares almug.

14. Divte muo orrot, vai mon oaǯom sin hævatet ja eritsikkot sin nama alme vuolde, ja mon aigom du dakkat æneb ja stuoreb almugen go dat.

15. Ja mon jorgidim ja mannim varest vuolas, dam bodda go varre buli njuovčadollan, ja must læiga litto tavvalguovtos goabbašagain gieđainam.

16. Ja mon oidnim, ja gæča, di læidek suddodam Hærra, din Ibmelædek, vuostai, di læidek dakkam aldsesædek leikkijuvvum galbe; di læidek hoapost gaiddam dam gæinost erit, maid Hærra læi digjidi goččom.

17. De mon doppijim goabbašagaid tavvalid ja balkestim daid erit goabbašagain gieđainam ja cuvkkijim daid din čalmi oudast.

18. Ja mon luoittadim vuolas Hærra muođoi ouddi, nuftgo oudeb gærde, njællje loge bæive ja njællje loge ija, alma borakættai laibe ja alma jugakættai čace, buok din suddoi diti, maiguim di læidek suddodam dakkam bokte, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuft atte di hardidek su moarrai; 2 Mos. 34, 28.

19. dastgo mon ballim dam suttost ja dam moarest, maina Hærra moaratuvai din ala, nuft atte son aigoi din hævatet. Ja Hærra gulai muo maidai dam gærde.

20. Maidai Arona ala læi Hærra sagga moarest, nuft atte son aigoi su hævatet; mutto mon rokkadallim maidai Arona oudast damanaga aige.

21. Mutto din suddolaš duoje, maid di læidek dakkam, galbe, valddim mon ja bolddim dam dolain ja cuvkkijim ja jaffijim dam burist, dassači go dat šaddai fines gavjan; ja mon suppijim dam gavja jogači, mi golgga varest vuolas. 2 Mos. 32, 20.

22. Ja Taberast ja Massast ja Kibrot-Hattaavast moaratuttidek di Hærra. 2 Mos. 17, 7. 4 Mos. 11, 3. 34.

23. Ja go Hærra vuolgati din Kades-Barneast ja celki: Mannet bajas ja valddet ædnama, maid mon læm digjidi addam, de di læidek vuostehagolaǯak Hærra, din Ibmelædek, sani vuostai ja epet oskom su ala ja epet gullam su jiena. 4 Mos. 13, 3; 14, 1 j. n. v.

24. Vuostehagolaǯak lepet di læmaš Hærra vuostai, nuft gukka go mon læm din dovddam. 7. v.

25. De mon luoittadim dalle

vuolas Hærra muođoi ouddi dam njællje loge bæive ja dam njællje loge ija, main mon vuolasluoittadim, dainago Hærra læi cælkkam, atte son aigoi din hævatet. 18. v.

26. Ja mon rokkadallim Hærrai ja celkkim: Hærra, Hærra, ale hævat du albmugad ja du arbad, maid don lonestik du stuora famoinad, ja maid don dolvvuk Egyptenest olgus gievras gieđain!

27. Muite du balvvalegjidad, Abrahama, Isaka ja Jakoba! Ale gæča dam albmuga garasvuođa bællai ja dam ibmelmættomvuođa bællai ja dam suddo bællai,

28. amasek dak, guđek assek dam ædnamest, mast don læk min olgus dolvvom, cælkket: Dainago Hærra i vægjam doalvvot sin dam ædnam sisa, maid son læi sigjidi loppedam, ja dainago son vašoti sin, de son doalvoi sin olgus diktem varas sin hævvanet mæccai.
4 Mos. 14, 16.

29. Alma si læk almake du almug ja du arbbe, maid don læk olgus dolvvom du stuora famoinad ja du geiggijuvvum gieđainad.

10. Kapittal.

Moses muittala vela ain, moft Hærra su oudastrokkus mielde fastain valdi Israela arbmoi, ja son muittala ollo duođaštusaid dam ala, 1—11. Son nævvo sin dasto ibmelballoi, gulolašvutti ja rakisvutti, erinoamačet vierrasi vuostai, 12—22.

1. **D**amanaga aige celki Hærra munji: Čuopa aldsesad guokte gæđgetavvala nuftgo daid oudebuid, ja goarŋo bajas mu lusa vare ala, ja don galgak dakkat aldsesad arka muorast;
2 Mos. 34, 1 j. n. v. 25, 10 j. n. v.

2. de mon aigom čallet tavvali ala daid sanid, mak legje dai oudeb tavvali alde, maid don cuovkas časkik, ja don galgak bigjat daid arka sisa.
2 Mos. 25, 16. 21.

3. Ja mon dakkim arka akasiamuorast ja čuppim guokte gæđgetavvala nuftgo daid oudebuid, ja mon mannim bajas vare ala daina guvtin tavvalin mu gieđastam.
2 Mos. 34, 4.

4. Ja son čali tavvali ala dam sæmma, mi ouddal læi čallum, dam loge sane, maid Hærra læi sardnom digjidi vare alde gasko dola siste čoagganæme bæive; ja Hærra addi munji daid.

5. De mon jorgidim ja mannim varest vuolas ja bigjim tavvalid dam arka sisa, maid mon legjim dakkam; ja dak orru dobbe, nuftgo Hærra læi munji goččom.
2 Mos. 40, 20. Ebr. 9, 4.

6. Ja Israel manak sirddajegje Bne-Jaakan galdoi guorast Moserai; dasa jami Aron ja havddaduvvui dasa, ja su bardne Eleasar balvvali nuftgo pappa su sajest.
4 Mos. 33, 31 j. n. v.; 20, 28.

7. Dast sirddajegje si Gudgodai, ja Gudgodast Jotbatai, ædnami, gost læk čaccejogačak.

8. Damanaga aige čuldi Hærra Levi sokkagodde guoddet Hærra litto-arka, čuožžot Hærra muođoi oudast, su balvvalam diti ja buristsivdnedam diti su nammi gidda dam bæive ragjai.
4 Mos. 3, 6 j. n. v. 4, 15. 6, 22 j. n. v.

9. Damditi i ožžom Levi maidege osid daihe arbid su vieljaidesguim; Hærra læ su arbbe, nuftgo Hærra, du Ibmelad, læ sardnom sudnji. 4 Mos. 18, 20 j. n. v.

10. De mon orrum dalle vare alde, nuftgo dam oudeb gærde, njællje loge bæive ja njællje loge ija; ja Hærra gulai muo maidai dam gærde, Hærra i aiggom du hævatet. 9, 18 j. n. v.
2 Mos. 32, 11. 14.

11. Ja Hærra celki munji: Čuožžel, mana dokko ja mana ouddan albmuga muođoi oudast, vai si bæsaše sisa ja valdaše dam ædnama oabmenæsek, maid mon læm

vurdnom sin vanhemidi aiggot sigjidi addet.

12. Ja dal, Israel, maid gaibed Hærra, du Ibmelad, dust, ærrebgo atte don balak Hærrast, du Ibmelestad, atte don vagjolak buok su gæinoi mielde, ja atte don rakistak su, ja atte don balvvalak Hærra, du Ibmelad, obba du vaimostad ja obba du sielostad,
6, 5. Mik. 6, 8.

13. nuft atte don vuttivaldak Hærra bakkomid ja su lagaid, maid mon gočom dudnji odne, vai dudnji gævva burist?

14. Gæča, Hærrai, du Ibmeli, gullek almek ja almi almek, ænam ja buok dat, mi læ dam alde.
1 Mos. 14, 19. 22.

15. Dušše du vanhemidi likoi Hærra, nuft atte son rakisti sin; ja son vallji sin nale sin maŋŋel, namalassi din, ouddali buok albmugi, nuftgo oidnujuvvu dam bæive.
7, 6. 8.

16. De birračuppet dalle din vaimodek ouddalike, ja allet šatan æmbo buoššod din niskadek!
30, 6. Jer. 4, 4.

17. Dastgo Hærra, din Ibmel, son læ ibmeli Ibmel ja hærrai Hærra, dat stuores, dat vægalaš ja dat hirbmadlaš Ibmel, gutte i gæča olbmui hame bællai ja i vuostaivalde addaldaga,
Salm. 89, 7. 9. 1 Tim. 6, 15. 5 Mos. 7, 21. 2 Muit. 19, 7. Job 34, 19. Ap. dag. 10, 34.

18. gutte doaimata oarbbasi ja leski vuoiggadvuođa, ja gutte rakista vieres olbmu, nuft atte son adda sudnji biemo ja biktasid.
Salm. 68, 6.

19. Di galggabetet damditi rakistet dam vierrasa; dastgo di lepet ječa læmaš vierrasak Egypten ædnamest. 2 Mos. 22, 21; 23, 9.

20. Hærrast, du Ibmelestad, galgak don ballat, su galgak don balvvalet, ja sust galgak don gidda doallat, su nama bokte galgak don vuordnot.
6, 13.

21. Son læ du rabme, ja son læ du Ibmel, gutte læ dakkam du vuostai daid stuora ja hirbmadlaš dagoid, maid du čalmek læk oaidnam.

22. Čieča loge sielo logo mielde legje du vanhemak, go si manne vuolas Egypteni; mutto dal læ Hærra, du Ibmelad, dakkam du ædnaggærddasaǯǯan nuftgo alme nastid. 1 Mos. 46, 27; 15, 5; 22, 17.

11. Kapittal.

Moses nævvo vela ain albmuga gulolašvutti Ibmela vuostai, gutte nuft albmoset læ almostattam ječas sigjidi, vai si oǯǯuk ællet gukka dam ædnamest, maid Hærra aiggo sigjidi addet. 1—9. Dam ædnam šaddolašvuotta i læk daggar go Egyptena šaddolašvuotta, mutto orro Hærra buristsivdnadusast, 10—12, ja dam galggek si oaǯǯot, jos si læk sudnji gulolaǯak, mutto jos si læk æppegulolaǯak, de dat galgga valddujuvvut sist erit, 13—25. Maŋemuǯǯi son bigja Hærra buristsivdnadusa ja garrodusa sin ouddi ja namata daid baikid Kanaanest, gost buristsivdnadus ja garrodus galgga gulatuvvut sin bagjel, 26—32.

1. Ja don galgak rakistet Hærra, du Ibmelad, ja vuttivalddet, maid son datto vuttivalddujuvvut, sikke su ravvagid ja su asatusaid ja su bakkomid, buok beivid.

2. Ja di galggabetet odne dovddat (dastgo im mon sarno din manaiguim, guđek æi dovda æige læk oaidnam dam) Hærra, din Ibmelædek, bagadusa, su stuoresvuođa, su gievras gieđa ja su geiggijuvvum gieđa

3. ja su mærkaid ja su dagoid, maid son dagai Egypten gasko Faraoin, Egypten gonagasain, ja obba su ædnamin,

4. ja maid son dagai Egyptalaǯai soattevægain, sin hæstaiguim ja sin vavnaiguim, dallego son divti dam ruksis abe čacid golggat sin bagjel, go si doarredegje din, ja Hærra divti sin hævvanet gidda dam bæive ragjai,
2 Mos. 14, 25. 27.

5. ja maid son dagai dinguim mæcest, dassači go di bođidek dam baikkai,

6. ja maid son dagai Datanin ja Abiramin, Eliaba, Ruben barne, barniguim, dallego ænam rabasti su njalmes ja njiellali sin ja sin viesoid ja sin gođid ja juokke hægalaǯa, mi læi sin farost, obba Israel gasko; 4 Mos. 16, 31 j. n. v.

7. dastgo din čalmek dak læk, mak læk oaidnam buok Hærra stuora dagoid, maid son læ dakkam. 29, 2.

8. Vuttivalddet dalle buok daid bakkomid, maid mon gočom dudnji odne, vai di lifčidek gievrak ja bæsašeidek sisa ja anašeidek oabmenædek dam ædnama, masa di mannabetet rasta valddem varas dam oabmenædek,

9. ja vai di ælašeidek ædnag beivid dam ædnamest, maid Hærra vuornoi din vanhemidi aiggot addet sigjidi ja sin nallai, daggar ædnama, mast mielke ja honnig golgga. 2 Mos. 3, 17.

10. Dastgo dat ænam, man sisa don boađak valddem varas dam oabmenad, i læk nuftgo Egypten ænam, mast di lepet olgus vuolggam, maid don gilvvik du gilvvaginad ja laktadik du juolgad væke bokte nuftgo urtasgarde.

11. Mutto dat ænam, masa di mannabetet rasta valddem varas dam oabmenædek, læ ænam variguim ja vumiguim, alme arvest jukka dat čace,

12. daggar ænam, man oudast Hærra, du Ibmelad, morraša adna; alelassi læk Hærra, du Ibmelad, čalmek dam bagjel jage algost ja gidda jage loapa ragjai.

13. Ja de galgga dapatuvvat, jos di lepet gulolaǯak mu bakkomi vuostai, maid mon gočom digjidi odne, nuft atte di rakistepet Hærra, din Ibmelædek, ja balvvalepet su obba din vaimostædek ja obba din sielostædek, 28, 1 j. n. v.
3 Mos. 26, 3 j. n. v.

14. de mon addam din ædnami arve su aiggasis, arra arve ja maŋŋe-arve, ja don galgak sisačokkit du gornidad ja du vinad ja du oljod, Jer. 5, 24. Joel 2, 23.

15. ja mon addam du omidi urttasid du ædnamad alde, ja don galgak borrat ja gallanet.

16. Varoteket ječaidædek, amasek din vaimok fillitallat, nuft atte di erit gaiddabetet ja balvvalepet æra ibmelid ja rokkadallabetet daid,

17. ja amas Hærra moarre čakkidet din vuostai, ja amas son dappat alme gidda, nuft atte arvve i boađe, ja ænam i adde su šaddoides, ja de di hoapost hævvanepet dam buore ædnamest erit, maid Hærra digjidi adda.
3 Mos. 26, 19. 5 Mos. 28, 20. 23; 30, 18.
1 Gon. 17, 1 j. n. v.

18. De bigjet dalle daid mu sanid din vaimodek ala ja din sielodek ala, ja čadnet daid mærkkan din gieđadek ala ja diktet daid læt jurdašambadden din čalmidædek gaskast, 6, 6 j. n. v.
Sanel. 6, 21 j. n. v.

19. ja oapateket din manaidasadek daid sardnom bokte dai birra, go don čokkak du viesostad, ja go don vaǯak balgga mielde, ja go don vællanak, ja go don likkak bajas,

20. ja čale daid du viesod uksastoalpoi ala ja du portaidasad,

21. vai din bæivek ja din manai bæivek šaddaše ædnagen dam ædnamest, maid Hærra vuornoi din vanhemidi aiggot sigjidi addet, nuft ædnagen, go alme bæivek læk ædnam bagjel.

22. Dastgo jos di vuttivalddebetet buok daid bakkomid, maid mon gočom din doallat, nuft atte di rakistepet Hærra, din Ibmelædek,

vagjolepet buok su gæinoi mielde ja doallabetet sust gidda,

23. de galgga Hærra olgusagjet buok daid albmugid din muođoi oudast, ja di galggabetet eritagjet stuoreb ja æneb albmugid, go di ječa lepet. 7, 1.

24. Juokke baikke, gosa din juolggevuođok duolmastek, galgga gullat digjidi; mæce ja Libanon rajest, dæno, Frat dæno, rajest, ja gidda dam orjiš abe ragjai galgga din ænam læt.

Josv. 1, 3 j. n. v. 4 Mos. 34, 2 j. n. v.

25. I galga oktage bittet din muođoi oudast; suorgganæme dist ja balo dist galgga Hærra, din Ibmel, diktet boattet obba dam ædnama bagjel, gosa di galggabetet duolmastet, nuftgo son læ digjidi sardnom.

2 Mos. 23, 27. Josv. 2, 11.

26. Gæča, mon bijam odne din ouddi buristsivdnadusa ja garrodusa, 30, 1. 15. 19.

27. buristsivdnadusa, go di jægadepet Hærra, din Ibmelædek, bakkomid, maid mon gočom digjidi odne, 28, 2 j. n. v.

28. ja garrodusa, jos di epet jægad Hærra, din Ibmelædek, bakkomid, mutto gaiddabetet dam gæinost erit, maid mon gočom digjidi odne, nuft atte di vagjolepet æra ibmeli maŋest, maid di epet dovda. 27, 15 j. n. v. 30, 15 j. n. v.

29. Ja de galgga dapatuvvat, go Hærra, du Ibmelad, doalvvo du sisa dam ædnami, man sisa don boađak valddem varas dam oabmenad, de don galgak gulatet buristsivdnadusa Gerisim vare alde ja garrodusa Ebal vare alde.

27, 12 j. n. v. Josv. 8, 33 j. n. v.

30. Dak læba dom bælde Jordana balgga duokken bæivaš luoittadæme guvllui dai Kananitalažai ædnamest, gæk assek dam avddem mæcest Gilgal buotta More terebinta-vuovdača guorast.

1 Mos. 12, 6.

31. Dastgo di mannabetet Jordan rasta bæssam varas sisa ja valddem varas dam ædnama oabmenædek, maid Hærra, din Ibmelædek, adda digjidi, ja di galggabetet valddet dam oabmenædek ja assat dast.

32. Vuttivalddet dalle doallat buok daid bakkomid ja daid lagaid, maid mon bijam din ouddi dam bæive!

12. Kapittal.

Moses goččo albmuga erithævatet buok æppe-ibmelbalvvalusa Kanaan ædnamest, 1—3, goččo doaimatet ibmelbalvvalusa Ibmel dato mielde dam baikest, maid Hærra aiggo dasa valljit, dast borrat sin logadasaidæsek ja sin oaffaridesek biergo, mutto gieldda vara borramest, 4—27; son nævvo sin ječaidæsek varotet Kananitalažai æppe-ibmelbalvvalusast, 28—32.

1. Dak læk dak lagak ja dak bakkomak, maid di galggabetet vuttivalddet doallat dam ædnamest, maid Hærra, du vanhemi Ibmel, læ addam dudnji oabmen, buok daid beivid, maid di ællebetet ædnam alde:

2. Di galggabetet duššadet daid baikid, gost bakenak, gæid di galggabetet eritagjet, læk balvvalam sin ibmelidesek, dai alla vari alde ja dievai alde ja juokke rudnis muora vuolde.

3. Ja di galggabetet njæiddet sin altarid ja cuvkkit sin govvabažid, ja sin Astarte-govaid galggabetet di boalddet dolain, ja sin ibmeli čuppujuvvum govaid galggabetet di moallon čuopadet, ja di galggabetet eritsikkot sin nama damanaga baikest. 7, 5.

4. Epet di galga dakkat, nuftgo si, Hærra, din Ibmelædek, oudast,

5. mutto dam baikkai, maid Hærra, din Ibmelædek, vallje buok din sokkagoddin bigjam varas dasa su namas. galggabetet di mannat, ja don galgak dokko

boattet. 1 Gon. 8, 29 j. n. v. 9, 3.
2 Gon. 21, 4. 2 Muit. 7, 12. 16.

6. Ja dokko galggabetet di doalvvot din boalddemoaffaridadek ja din njuovvamoaffaridadek ja din logadasaidædek ja din gieđaidædek addaldagaid ja din loppeduvvum oaffaridadek ja din miellaævtolaš oaffaridadek ja daid vuostasriegadegjid din stuora ominædek ja din smavva ominædek,

7. ja dast galggabetet di borrat Hærra, din Ibmelædek, muođoi oudast, ja læt ilost, di ja din viesok, juokke dafhost, maid di riebmabetet dakkat, dam dafhost, maina Hærra, du Ibmelad, læ du buristsivdnedam.

8. Epet di galga nuft dakkat, moft mi dakkap dast odne, juokkehaš, mi læ riekta su čalmi oudast;

9. dastgo epet di læk vela boattam sisa dam vuoiŋadussi ja dam arbbai, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda.

10. Mutto go di lepet mannam Jordan rasta ja assabetet dam ædnamest, maid Hærra, din Ibmelædek, adda digjidi arbben, ja go son adda digjidi mašo buok din vašalaʒain birra buok, ja go di assabetet oagjebassan,

11. de galgga dat baikke, maid Hærra, din Ibmelædek, vallje diktem varas dast su namas assat, læt dat, gosa di galggabetet buktet buok dam, maid mon digjidi gočom, din boalddemoaffaridadek ja din njuovvamoaffaridadek, din logadasaidædek ja din gieđaidædek addaldagaid ja buok din valljo loppeduvvum oaffaridadek, maid di loppedepet Hærrai.

12. Ja di galggabetet læt ilost Hærra, din Ibmelædek, muođoi oudast, di ja din barnek ja din nieidak ja din balvvalægjek ja din bigak ja Levitalaš, gutte læ din portai siskelist; dastgo i sust læk mikkege osid daihe arbid dinguim. 4 Mos. 18, 20. 24.
5 Mos. 10, 9; 14, 27.

13. Varot ječad, amad don oaffaruššat du boalddemoaffaridad juokke baikest, maid don ješ gæčadak!

14. Mutto dam baikest, maid Hærra vallje muttomest du sokkagoddinad, dast galgak don oaffaruššat du boalddemoaffaridad, ja dast galgak don dakkat buok dam, maid mon dudnji gočom.

15. Daddeke oaʒok don buok du sielod halo mielde njuovvat ja borrat biergo buok du portaidad siskelist, Hærra, du Ibmelad, buristsivdnadusa mielde, maid son dudnji adda; sikke dat buttesmættom ja dat buttes oaʒʒo dast borrat, dego dat lifči godde daihe sarva.
22. v. 15, 22 j. n. v.

16. Duššefal vara epet di galga borrat; di galggabetet dam golgatet ædnam ala nuftgo čace.
3 Mos. 3, 17; 7, 26.

17. Ik don oaʒo borrat du portaidad siskelist logadasa du gorninad daihe du vinestad daihe du oljostad, ikge daid vuostasriegadeggjid du stuora ominad daihe du smavva ominad, ikge maidege du loppeduvvum oaffarinad, maid don loppedak, daihe du miella-ævtolaš oaffarinad daihe du gieđad addaldagain.

18. Mutto Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast galgak don dam borrat dam baikest, maid Hærra, du Ibmelad, vallje, don ja du bardne ja du nieidda ja du balvvalægje ja du biga ja Levitalaš, gutte læ du portai siskelist; ja don galgak læt ilost Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast juokke dafhost, maid don riemak dakkat.
14, 23.

19. Varot ječad, amad don vajaldattet Levitalaʒa, nuft gukka go don ælak du ædnamestad!
14, 27.

20. Go Hærra, du Ibmelad, viddeda du ædnamrajid, nuftgo

son læ dudnji cælkkam, ja go don cælkak: Mon datušim mielastam borrat biergo, dainago du sielost læ hallo borrat biergo, de don oažok borrat biergo buok du sielod halo mielde.

21. Go dat baikke læ gukken dust erit, maid Hærra, du Ibmelad, vallje bigjam varas dasa su namas, de don oažok njuovvat du stuora ominad ja du smavva ominad, maid Hærra læ addam dudnji, nuftgo mon læm dudnji goččom, jad on oažok dam borrat du portaidad siskelist buok du sielod halo mielde.

22. Daddeke galgak don dam borrat, nuftgo godde daihe sarva borrujuvvu; sikke dat buttesmættom ja dat buttes oažžo dam borrat.

23. Duššefal doala nannoset, atte don ik bora vara! Dastgo varra læ siello, ja ik don galga borrat sielo oktanaga biergoin.
3 Mos. 17, 10 j. n. v.

24. Ik don galga dam borrat; don galgak golgatet dam ædnam ala nuftgo čace.

25. Ik don galga dam borrat, vai burist dudnji gævva ja du manaidi du maŋŋel, go don dagak dam, mi riekta læ Hærra čalmi oudast.

26. Mutto du basse omidad, mak dust læk, ja du loppeduvvum addaldagaidad galgak don valddet ja mannat daiguim dokko dam baikkai, maid Hærra vallje. 17. v.

27. Ja don galgak oaffaruššat du boalddemoaffaridad, sikke biergo ja vara, Hærra, du Ibmelad, altar ala; ja du njuovvamoaffari* varra galgga golgatuvvut Hærra, du Ibmelad, altar ala, ja biergo oažok don borrat.

* d. l. gitosoaffarak.

28. Vuttivalde ja gula buok daid sanid, maid mon dudnji goččom, vai burist dudnji gævva ja du manaidi du maŋŋel agalažat, go don dagak dam, mi læ buorre ja riekta Hærra, du Ibmelad, čalmi oudast.

29. Go Hærra, du Ibmelad, læ erithævatam albmugid du muođoi oudast dobbe, gosa don boađak sin eritagjem varas, ja go don læk sin eritagjam ja asak sin ædnamest,

30. de varotječad, amad don sorrut gilli ja amad čuovvot sin, maŋŋelgo si læk hævatuvvum du muođoi oudast, ja amad don occat sin ibmelid ja cælkket: Moft balvvalegje dak olbmuk sin ibmelidesek? Nuft aigom maidai monge dakkat. 18, 9 j. n. v. 7, 16.
Josv. 23, 7. Duob. 2, 3.

31. Ik don galga nuft dakkat, go si, Hærra, du Ibmelad, oudast; dastgo si dakkek sin ibmelidesek diti buok dam fastevuođa Hærra oudast, maid son vašota; dastgo vela sin barnidæsekge ja sin nieidaidæsekge bolddek si dolast sin ibmelidesek diti. 3 Mos. 18, 21.

32. Buok dam, maid mon diggjidi gočom, dam galggabetet di vuttivalddet dakkat; ik don galga maidege dasa lasetet ja ik maidege dast eritvalddet. 4, 2.

13. Kapittal.

Moses oapata, moft si galggek gævvatet ječaidæsek værreprofeta vuostai, gutte datto fillit sin jorralet dam duotta Ibmelest erit, 1—5, ja ærrasi vuostai, guđek dattuk dakkat dam sæmma, vaiko si vela lifče sin lagamuš fuolkekge, 6—11, ja daggar gavpuga vuostai, mi Hærrast erit jorrala ja balvvala æppe-ibmelid, 12—18.

1. Go du gaskast čuožžela muttom profeta daihe muttom, gæst læk niegok, ja go son sardned dudnji ovta mærka daihe ovta ibmaša,

2. ja dat mærkka daihe dat imaš šadda, man birra son dudnji sarnoi, go son maidai celki: Mannop mi æra ibmeli maŋest (daggari,

gæid don ik dovda) ja balvvalekop mi daid,

3. de ik don galga gullat dam profeta sanid daihe dam, gæst læi niekko; dastgo Hærra, din Ibmelædek, gæččala din dovddam varas, rakistepetgo di Hærra, din Ibmelædek, obba din vaimostædek ja obba din sielostædek.

4. Hærra, din Ibmelædek, maŋest galggabetet di vagjolet, ja sust galggabetet di ballat, ja su bakkomid galggabetet di vuttivalddet, ja su jiena galggabetet di gullat, ja su galggabetet di balvvalet, ja sust galggabetet di gidda doallat. 10, 20.

5. Mutto dot profeta daihe dot, gæst læi niekko, galgga jametuvvut, dainago son læ sardnedam eritjorralæme Hærrast, din Ibmelest, gutte doalvoi din olgus Egypten ædnamest ja lonesti du garra balvvalus-viesost erit, doalvvom varas du erit dam gæinost, man mielde Hærra, du Ibmelad, læ goččom du vagjolet; nuft don galgak erithævatet dam baha gaskastad. 18, 20.

6. Go du viellja, du ædne bardne, daihe du bardne daihe du nieidda daihe du akka du fatmestad daihe du usteb, gutte læ nuftgo du ječad siello, viggat du suollemasat ja cælkka: Vuolggo moai dokko ja balvvalædno æra ibmelid (daggarid, gæid don ja du vanhemak epet dovddam,

7. dai albmugi ibmelin, mak læk din birra, juogo leǥǥek du lakka daihe gukken dust erit, ædnam nubbe ravdast ædnam nubbe ravddi),

8. de ik don galga sudnji mieđetet ja ik gulddalet su ja ik armoštallat su ja ik armetet ja ik čiekkat su,

9. mutto don galgak goddet su; du gietta galgga læt dat vuostaš su vuostai su goddet, ja dastmaŋŋel obba albmuga gietta. 17, 2 j. n. v.

10. Ja don galgak su gæđgadet, nuft atte son jabma, dainago son viggai du erit doalvvot Hærrast, du Ibmelest, gutte doalvoi du olgus Egypten ædnamest, garra balvvalus-viesost,

11. vai obba Israel gulaši dam ja balaši, ja amas dat šatan æmbo dakkat daggar baha dago du gaskast.

12. Go don gulak mange birra du gavpuginad, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji dam siste assam diti, atte celkkujuvvu:

13. Ibmelmættom olbmuk læk olgus vuolggam du gaskast, ja si læk fillim sin gavpugæsek assid, go si læk cælkkam: Vulggop mi dokko ja balvvalekop æra ibmelid, (daggarid, gæid di epet dovda),

14. de don galgak diđuštet ja dutkat ja visut jæratet; ja gæča, jos dat læ duottavuotta, jos ašše læ visses, jos dat fastevuotta læ dakkujuvvum du gaskast,

15. de don galgak goddet dam gavpuga assid mieke avjoin, biggjat garrodusa vuollai dam ja buok dam, mi læ dam siste, ja časket dam omid mieke avjoin.

16. Ja buok dam sallaša galgak don čokkit dam balgga gasko, ja don galgak boalddet dolain dam gavpuga ja buok dam sallaša, buokrakkan Hærra, du Ibmelad, oudast, ja dat galgga læt čievrračobman agalaǥat; i dat galga šatan æmbo bajashuksijuvvut.

17. Ja i uccemusge dam garroduvvum oamest galga darvvanet du gitti, vai Hærra erithæitaši su buolle moarestes ja addaši dudnji vaibmolađesvuođa ja armetifči du bagjeli ja dagaši du ædnaggærddasaǥǥan, nuftgo son læ vurdnom du vanhemidi, 7, 25. 26.

18. go don gulak Hærra, du Ibmelad, jiena, nuft atte don vut-

tivaldak buok su bakkomid, maid mon gočom dudnji odne, ja dagak, mi riekta læ Hærra, du Ibmelad, čalmi oudast.

14. Kapittal.

Moses gieldda albmuga čuovvomest bakeni vieroid sin morraša dafhost jabmi bagjel, 1. 2, gærdot laga buttes ja buttesmættom spiri birra, 3—31, mærreda, gost logadas galgga borrujuvvut, 22—29.

1. Di lepet Hærra, din Ibmelædek, manak; epet di galga dakkat havvesarje din oaǯǯasædek, ja epet di galga rakit ječaidædek din čalmidædek gaska jabmam olbmu diti; 3 Mos. 19, 27. 28.

2. dastgo basse almug don læk Hærra, du Ibmelad, oudast, ja Hærra læ du valljim læt aldsesis oabmahaš almugen, buok dain albmugin, mak læk ædnam alde. 4, 20; 7, 6 j. n. v.

3. Ik don galga borrat maidege, mi læ fastašatte.

4. Dak læk dak njæljejuolgag spirik, maid di oaǯǯobetet borrat: Vuoksa, savcca ja gaicca, 3 Mos. 11, 2 j. n. v.

5. sarva ja gasella ja godde ja gæđgebokka ja varregaicca ja ur-vuoksa ja giraffa.

6. Juokke spiri, mast læk gaǯak, mak læk guovtesuoreld mietta čađa, ja mi smirica, dai njæljejuolgag spiri gaskast, dam oaǯǯobetet di borrat.

7. Duššefal daid epet di oaǯo borrat dai gaskast, mak smiricek, ja dai gaskast, main læk gaǯak suoreld mietta čađa: Kamel ja njoammel ja njuikkom-njoammel, dastgo dak smiricek galle, mutto dain æi læk guopperak, dak galggek læt digjidi buttesmættomak,

8. ja spine, dastgo dast læk galle guopperak, mutto i smiric, dat galgga læt digjidi buttesmættom. Dai biergost epet di galga borrat, ja dai jabma gorodidi epet di galga guoskat.

9. Daid oaǯǯobetet di borrat buok dain, mak læk čacest: Buok dam, mast læk viddagak ja čuobmasak, oaǯǯobetet di borrat;

10. mutto buok dam, mast æi læk viddagak ja čuobmasak, epet di galga borrat, dat galgga læt digjidi buttesmættom.

11. Juokke buttes lodde oaǯǯobetet di borrat;

12. mutto dak læk dak dai gaskast, maid epet di galga borrat: Ænamgoaskem ja mærragoaskem ja čiekča

13. ja garja ja falle ja glenttalodde su šlajaidesguim

14. ja buok garanasak sin šlajaidæsekguim

15. ja struǯa-lodde ja skuolffe ja skavlle ja hapig su šlajaidesguim,

16. igjalodde ja lidno ja njukča

17. ja pelikan ja gribba ja skarffa

18. ja stoarkka ja haikara su šlajaidesguim ja varrevuonces ja girdde-sapan.

19. Ja buok girdde ædnagvuotta galgga læt digjidi buttesmættom, i dat galga borrujuvvut.

20. Buok girdde, mi læ buttes, oaǯǯobetet di borrat. 3 Mos. 11, 21 j. n. v.

21. Epet di galga borrat maidege ješjabmam spirid; dam vierrasi, gutte læ du portai siskelist, oaǯok don dam addet, vai son bæssa dam borrat, daihe don oaǯok dam vuovddet olggo-ædnam olbmui; dastgo don læk basse almug Hærra, du Ibmelad, oudast. Ik don galga vuoššat gice dam ædne mielke siste. 2 Mos. 23, 19.

22. Don galgak addet logadasa buok du gilvvagidad šaddost, mi šadda ædnamest jagest jakkai. 3 Mos. 27, 30. 5 Mos. 26, 12.

23. Ja don galgak borrat Hærra,

du Ibmelad, muođoi oudast dam baikest, maid son vallje diktem varas dast su namas assat, logadasa du gorninad, du vinestad ja du oljostad ja daid vuostasriegadegjid du stuora ominad ja du smavva ominad, vai don oapašik ballat Hærrast, du Ibmelestad, buok beivid. 12, 17 j. n. v.

24. Mutto go gæidno læ dudnji bære gukke, go don ik væje dam dokko guoddet, dainago dat baikke læ bære gukken dust erit, maid Hærra, du Ibmelad, vallje bigjam varas dasa su namas, go Hærra, du Ibmelad, dalle buristsivdneda du,

25. de don oažok vuovddet dam ruđai oudast, ja don galgak čadnat daid ruđaid čoakkai ja valddet daid du giettasad ja mannat dam baikkai, maid Hærra, du Ibmelad, vallje,

26. ja don galgak oastet dai ruđai oudast buok dam, masa du siello halida, stuora omid ja smavva omid ja vine ja garra jukkamuša ja buok dam, maid du siello anestuvva, ja don galgak dam borrat dast Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast ja læt ilost, don ja du viesso.

27. Ja Levitalaža, gutte læ du portai siskelist, su ik don galga vajaldattet; dastgo i sust læk mikkege osid daihe arbid duina. 12, 12. 19.

28. Juokke goalmad jage galgak don olgusvalddet buok logadasa du šaddoinad damanaga jagest, ja don galgak diktet dam orrot du portaidad siskelist, 3 Mos. 27, 30.

29. ja de galgga Levitalaš boattet, dainago sust i læk mikkege osid daihe arbid duina, ja dat vieres ja dat oarbes ja læska, gæk læk du portai siskelist, ja si galggek borrat ja gallanet, vai Hærra, du Ibmelad, du buristsivdnedifči buok du gieđai dagoi siste, maid don dagak. Sanel. 10, 22.

15. Kapittal.

Moses mærreda, atte juokke čiččid jakke galgga læt maŋedam-jakke Israelitalaš vælggogasaidi, 1—6, goččo, atte olmuš galgga læt gærggad vaivaš villji lonit, 7—11, gærddo fastain laga balvvalegji luovosluoittem harrai juokke čiččid jage, 12—18, ja vuostasriegadegji birra omin, 19—23.

1. Juokke čiččid jage galgak don diktet maŋedæme dapatuvvat. 2 Mos. 23, 11 j. n. v. 3 Mos. 25, 3 j. n. v.

2. Ja nuft galgga mænnoduvvut maŋedæme harrai: Maŋedæme galgga juokkehaš addet, gæst læ loadna buorren, maid son læ lonim su lagamuššasis; i son galga gaibedet su lagamužastes ja su vieljastes, dađemielde go maŋedæbme læ gulatuvvum Hærra oudast.

3. Olggo-ædnam olbmust oažok don gaibedet, mutto mi dust læ du vieljad duokken, dam harrai galgak don maŋedæme addet.

4. I dadde galga oktage vaivaš læt du lutte; dastgo Hærra, du Ibmelad, galgga du buristsivdnedet dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji nuftgo arbe oabmenad,

5. mutto dušše dalle, go don læk gulolaš Hærra, du Ibmelad, jiena vuostai, nuft atte don vuttivaldak doallat buok daid bakkomid, maid mon gočom dudnji odne;

6. dastgo Hærra, du Ibmelad, aiggo dalle vissasi du buristsivdnedet, nuftgo son læ dudnji cælkkam, ja don galgak lonit ollo albmugidi, mutto ješ ik don galga loanas valddet, ja don galgak rađđit ollo albmugi bagjel, mutto du bagjel æi si galga rađđit. 11, 13 j. n. v. 28, 12.

7. Go du lutte læ vaivaš olmuš, muttom du vieljainad muttomest du gavpuginad dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji, de ik don galga garradet du vaimod ikge dappat du gieđad du vaivaš vielljasad; 3 Mos. 25, 35 j. n. v. 1 Joh. 3, 17.

8. mutto don galgak rabastet sudnji du gieđad ja lonit sudnji, mi olla su darbbaši, dam, mi sust vaillo.
Matt. 5, 42. Luk. 6, 34 j. n. v.

9. Varot ječad, amas navcates jurda læt du vaimost, nuft atte don cælkak: Dat čiččid jakke, maŋedam-jakke, læ lakka, ja nuft atte du čalbme læ baha du vaivaš vieljad vuostai, ja ik don adde sudnji! De son galgga čuorvvot du bagjel Hærrai, ja don šaddak oaǯǯot suddo bagjelasad.

10. Don galgak mielastad sudnji addet, ja i dat galga bavčagattet du vaimo, go don addak sudnji; dastgo dam aše diti galgga Hærra, du Ibmelad, buristsivdnedet du buok du dagoi siste ja juokke dafhost, maid don riemak dakkat.
2 Kor. 9, 7 j. n. v.

11. Dastgo æi vaivašak galga nokkat læmest ædnamest; damditi gočom mon du ja cælkam: Don galgak rabastet du gieđad du vielljasad, dam darbašægjai luttad ja dam vaivaš olbmui luttad du ædnamestad.
Matt. 26, 11.

12. Go du viellja, muttom Ebrealaš olmai daihe muttom Ebrealaš nisson, vuvddujuvvu* dudnji, de son galgga balvvalet du gutta jage; mutto dam čiččid jage galgak don luoittet su luovos mannat luttad erit.
2 Mos. 21, 2 j. n. v. * vuovdda ješ ječas daihe vuvddujuvvu ærrasin.

13. Ja go don luoitak su mannat luovos luttad erit, de ik don galga luoittet su mannat guoros gieđai erit.

14. Don galgak nistit su burist du smavva ominad ja du gordneraidnimbaikestad ja du boččemgarestad; dast, maina Hærra, du Ibmelad, læ du buristsivdnedam, galgak don sudnji addet.

15. Ja don galgak muittet, atte don legjik balvvalægjen Egypten ædnamest, ja atte Hærra, du Ibmelad, lonesti du; damditi gočom mon dam dudnji odne.

16. Mutto jos son dudnji cælkka: Im mon aigo du lutte olgus mannat, dainago son rakista du ja du vieso, dainago sust læ buorre dille du lutte,

17. de don galgak valddet sivlo ja čuggit dam su bælje čađa ja uksi, de son galgga læt du balvvalægje alelassi; maidai du bigainad galgak don nuft dakkat.

18. I dat galga orrot dudnji lossaden, go don luoitak su mannat luovos luttad erit; dastgo gutta jage læ son balvvalam du guovte gærddai bæivvebalkolaǯa balka mielde, ja Hærra, du Ibmelad, galgga du buristsivdnedet juokke dafhost, maid don dagak.

19. Buok daid vuostasriegadegjid, mak riegadek du stuora omi gaskast ja du smavva omi gaskast, varras bælest, galgak don basotet Hærrai, du Ibmelasad; ik don galga barggat dai vuostasriegadegjiguim du stuora ominad, ja ik don galga bæskedet daid vuostasriegadegjid du smavva ominad.
2 Mos. 13, 2; 22, 29 j. n. v. 34, 19.

20. Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast galgak don dam borrat juokke jage dam baikest, maid Hærra vallje, don ja du viesso.
12, 11. 12.

21. Mutto jos dast læ mikkege vigid, jos dat læ skierbma daihe čuovgatæbme, miikkenessi baha vigid dast læǯǯa, de ik don galga oaffarušsat dam Hærrai, du Ibmelasad.
17, 1. 3 Mos. 22, 20 j. n. v. Mal. 1, 8. 13.

22. Du portaidad siskelist galgak don dam borrat, sikke dat buttesmættom ja dat buttes, dego dat lifči godde daihe sarva.
12, 15 j. n. v. 22 j. n. v.

23. Duššefal dam vara ik don galga borrat; don galgak golgatet dam ædnam ala nuftgo čace.

16. Kapittal.

Moses gærdot lagaid bæssašbasi birra, 1—8, helludakbasi birra, 9—12, lastagođi basi birra, 13—15, dam birra, atte buok dievddobælle galgga ouddandivvot ječas Hærra muođoi ouddi golma gærde jagest, 16. 17, duobmari ammata ja gædnegasvuođa birra, 18—20. Gieldos æppe-ibmelbalvvalusa vuostai, 21. 22.

1. Valde vutti Abib mano, nuft atte don doalak bæssačid Hærra, du Ibmelad, oudast! Dastgo Abib manost doalvoi Hærra, du Ibmelad, du olgus Egyptenest ikko.
2 Mos. 12, 2 j. n. v. 3 Mos. 23, 5 j. n. v.

2. Ja don galgak njuovvat bæssašoaffara Hærra, du Ibmelad, oudast, smavva omid ja stuora omid, dam baikest, maid Hærra vallje diktem varas su namas dast assat.

3. Ik don galga borrat maidege suvrrasid oktan daina; čieča bæive galgak don borrat suvrokættes laibid oktan daina, varnotesvuođa laibe, dastgo hoapost vulggik don olgus Egypten ædnamest, — vai don galgak muittet dam bæive, go don mannik olgus Egypten ædnamest, buok du ællembeividad.
2 Mos. 12, 15. 39.

4. Ja i galga oidnut suvrrodaigge du lutte obba du ædnamestad čieča bæivvai, ja i galga orrot mikkege dam biergost, maid don njuovak dam vuostas bæive ækkedest, ija bagjel iđđed ragjai.
2 Mos. 12, 10.

5. Ik don oažo njuovvat bæssašoaffara mange siste du gavpuginad, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda;

6. mutto dam baikest, maid Hærra, du Ibmelad, vallje diktem varas su namas dast assat, dast galgak don njuovvat bæssašoaffara ækkedest bæivaš luoittadedin, aito dam aige, go don mannik olgus Egyptenest.

7. Ja don galgak basset ja borrat dam dam baikest, maid Hærra, du Ibmelad, vallje; ja de don galgak iđđedest ruoktot maccat ja mannat du gođidasad.

8. Gutta bæive galgak don borrat suvrokættes laibid; mutto dam čiččid bæive læ basse čoagganæbme Hærra, du Ibmelad, oudast; dalle ik don galga maidege bargoid dakkat. 2 Mos. 13, 6. 7.

9. Čieča vakko galgak don aldsesad lokkat; dam aige rajest, go olmuš algga čuoppamruvdin dam cæggo gordnai, galgak don lokkagoattet čieča vakko. 2 Mos. 23, 16.
3 Mos. 23, 15 j. n. v. 4 Mos. 28, 26.

10. Ja de don galgak doallat vakkoi basid Hærra, du Ibmelad, oudast, dam miella-ævtolaš addaldaga mielde du gieđastad, maid don addak, dađemielde go Hærra, du Ibmelad, buristsivdneda du.
17. v.

11. Ja don galgak læt ilost Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast, don ja du bardne ja du nieidda ja du balvvalægje ja du biga ja Levitalaš, gutte læ du portai siskelist, ja dat vieres ja dat oarbes ja læska, gutte læ du gaskast, dam baikest, maid Hærra, du Ibmelad, vallje diktem varas su namas dast assat.

12. Ja don galgak muittet, atte don legjik balvvalægjen Egyptenest, ja don galgak vuttivalddet ja doallat daid ravvagid.

13. Lastagođi basid galgak don doallat čieča bæive, go don læk čokkim du gordneraidnimbaikestad ja du boččemgarestad.
2 Mos. 23, 16. 3 Mos. 23, 34 j. n. v.
4 Mos. 29, 12 j. n. v.

14. Ja don galgak læt ilost du bassenad, don ja du bardne ja du nieidda ja du balvvalægje ja du biga ja Levitalaš ja dat vieres ja dat oarbes ja læska, gutte læ du portai siskelist. 12, 12. 18.

15. Čieča bæive galgak don doallat basid Hærra, du Ibmelad, oudast dam baikest, maid Hærra vallje; dastgo Hærra, du Ibmelad,

galgga du buristsivdnedet buok du šaddoin ja buok du gieđai dagoin, nuft atte don galgak læt aive illo.

16. Golma gærde jagest galgga buok du dievddobælle diktet ječas oidnujuvvut Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast dam baikest, maid son vallje, dai suvrokættes laibi basin ja vakkoi basin ja lastagođi basin; ja i galga oktage diktet ječas oidnujuvvut guoros gieđai Hærra muođoi oudast, 2 Mos. 23, 17.

17. mutto juokkehaš daina addaldagain, maid sust læ varre addet Hærra, du Ibmelad, buristsivdnadusa mielde, maid son læ dudnji addam.

18. Duobmarid ja bajeldgeččid galgak don aldsesad bigjat buok du gavpuginad, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji, du sokkagoddidad mielde; ja si galggek dubmit albmuga vanhurskes duomoin.

19. Ik don galga bodnjat vuoiggadvuođa, ik gæččat olbmui hame bællai, ja ik don galga addaldaga vuostaivalddet; dastgo addaldak čuovgatutta visasi čalmid ja bodnja vanhurskasi ašid. 2 Mos. 23, 6 j. n. v. 3 Mos. 19, 15. 5 Mos. 1, 16 j. n. v. Sanel. 15, 27.

20. Vanhurskesvuođa, vanhurskesvuođa galgak don vainotet, vai don oažok ællet ja adnet dam ædnama oabmenad, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda.

21. Ik don galga bigjat aldsesad Astarte-gova mangelagaš muorast Hærra, du Ibmelad, altara gurri, maid don galgak aldsesad dakkat,

22. ja ik don galga bajasceggit aldsesad maidege govvabažid, maid Hærra, du Ibmelad, vašota. 3 Mos. 26, 1.

17. Kapittal.

Moses gieldda oaffaruššamest Hærrai spiri, mast læ vikke, 1, ja goččo, atte dak, guđek balvvalek æppe-ibmelid, galggek hægatuvvut, 2—7, atte duobmarak Israelitalaš gavpugin galggek vaddes ašin rađđadallat papai ja duobmariguim dam baikest, gost Hærra assa, 8—13; son adda lagaid gonagasa valljijume ja gædnegasvuođai birra, 14—20.

1. Ik don galga oaffaruššat Hærrai, du Ibmelasad, daggar stuora daihe smavva oame, mast læ vikke, mikkege mainid; dastgo dat læ Hærrai, du Ibmeli, fastevuottan. 15, 21. 3 Mos. 22, 20 j. n. v.

2. Go du gasko, muttomest du gavpugin, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji, gavdnu muttom olmai daihe nisson, gutte dakka dam, mi læ baha Hærra, du Ibmelad, čalmi oudast, nuft atte son bagjelduolbma su litto, 13, 6 j. n. v.

3. ja go son manna dokko ja balvvala æra ibmelid ja rokkadalla daid, juogo bæivača daihe mano daihe maidege buok alme vægain, maid mon im læk goččom, 4, 19.

4. ja dat dieđetuvvu dudnji, ja don gulak dam, de don galgak dam visut diđuštet; ja gæča, jos dat læ duottavuotta, jos ašše læ visses, jos dat fastevuotta læ dakkujuvvum Israelest,

5. de don galgak doalvvot dam olbma daihe dam nissona, gutte læ dakkam dam bahas dago, olgus du portaidad lusa, olbma daihe nissona, ja don galgak sin gæđgadet, nuft atte si jabmek, 2 Mos. 22, 20.

6. Guovte duođaštægje daihe golma duođaštægje cælkkem mielde galgga dat hægatuttujuvvut, gutte galgga jabmet; i son galga hægatuttujuvvut ovta duođaštægje cælkkem mielde. 19, 15. 4 Mos. 35, 30.

7. Duođaštægjek galggek algost bigjat gieđa su ala su hægatuttem varas, ja dasto obba almug; ja don galgak erithævatet dam baha gaskastad.

8. Go muttom ašše læ dudnji bære vaddes dubmit vara ja vara* gaskast, naggo ja naggo gaskast ja vahaga ja vahaga gaskast, go

læk ašek, mai birra naggatallujuvvu du gavpugin, de don galgak gærggadet ječad ja mannat bajas dam baikkai, maid Hærra, du Ibmelad, vallje.
* d. l. lægo goddem miella-ævtolaš daihe i.

9. Ja don galgak mannat dai Levitalaš papai lusa ja dam duobmara lusa, gutte læ dain beivin, ja don galgak sist jærrat, ja si galggek diedetet dudnji, mi riekte læ.

10. Ja don galgak dakkat dam sane mielde, maid si diedetek dudnji dam baikest, maid Hærra vallje; ja don galgak vuttivalddet dakkat, aibas nuftgo si du oapatek.

11. Dam laga mielde, maid si dudnji oapatek, ja dam duomo mielde, maid si dudnji celkkek, galgak don dakkat; ik don galga gaiddat dam sanest erit, maid si diedetek dudnji, ik olgiš ikge gurot bællai.

12. Mutto dat olmai, gutte mænnod julgalažat, nuft atte i son gula papa, gutte čuožžo dast balvvalam diti Hærra, du Ibmelad, daihe duobmara, dat olmai galgga jabmet; nuft don galgak erithævatet dam baha Israelest,

13. vai buok almug dam gulaši ja balaši, ja amas dat šatan æmbo mænnodet julgalažat.

14. Go don boadak dam ædnama sisa, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji, ja go don anak dam oabmenad ja orok dam siste, ja go don cælkak: Mon aigom bigjat gonagasa ječčam bagjeli, nuftgo buok dak albmugak, mak læk mu birra,
1 Sam. 8, 5 j. n. v.

15. de don galgak bigjat dam gonagassan ječad bagjeli, gæn Hærra, du Ibmelad, vallje. Muttoma du vieljaidad gaskast galgak don bigjat gonagassan ječad bagjeli; ik don galga bigjat ječad bagjeli muttom vierro olbma, gutte i læk du viellja.

16. Mutto i son galga adnet ollo hæstaid ige sattet albmuga mannat ruoktot Egypteni viežžam varas ollo hæstaid; dastgo Hærra læ digjidi cælkkam: Epet di galga šatan æmbo dastmaŋŋel ruoktot maccat dam gæino mielde.
1 Gon. 10, 28. Es. 31, 1. 3. 5 Mos. 28, 68.

17. Ige son galga valddet aldsesis ollo akaid, amas su vaibmo eritgaiddat, ige son galga čoagget aldsesis ollo silbaid ja gollid.
1 Gon. 11, 1. 10, 21. 27.

18. Ja go son čokka su gonagasvuodas truvno alde, de son galgga čallet aldesesis sierračallaga dam lagast ovta girjai dam mielde, mi læ Levitalaš papai lutte.
31, 24 j. n. v.

19. Ja dam galgga son adnet luttes ja lokkat dast buok su ællembeivides, vai son oapaši ballat Hærrast, su Ibmelestes, nuft atte son vuttivaldda buok dam laga sanid ja daid ravvagid ja doalla daid,

20. amas su vaibmo aledet ječas su vieljaides bagjel, ja amas son bakkomest erit gaiddat olgiš daihe gurot bællai, vai son ožuši gukka ællet su gonagasvuodastes, son ja su barnek Israel gasko.

18. Kapittal.

Moses sardno papai ja Levitalažai sisaboadoi birra, 1—8, gieldda albmuga adnemest bakenlaš einostusgoanstaid, 9—14, lopped sigjidi, atte Ibmel aiggo čuožaldattet profeta sin gaski, gæn si galggek gullat, 15—19, ja oapata sigjidi, moft værreprofeta galgga dovddujuvvut ja rangaštuvvut, 20—22.

1. Levitalaš papak, obba Levi sokkagodde, i galga oažžot oase daihe arbe Israelin; Hærra dollaoaffarin ja su arbest galggek si ællet, 1 Kor. 9, 13.

2. mutto arbe æi si galga oažžot sin vieljaidæsek gaskast; Hærra, son læ sin arbbe, nuftgo son læ sigjidi sardnom. 12, 12.

3. Ja dat galgga læt papai
divag albmugest, sist, gudek oaf-
farussek njuovvamoaffarid, juogo
ovta stuora oame daihe ovta
smavva oame: Pappi galgga addu-
juvvut coamotas ja ollulak ja dogge.
4. Alggosaddoid du gorninad,
du vinestad ja du oljostad ja
dam vuostača, mi bæskeduvvu du
savcain, galgak don addet sudnji.
5. Dastgo su læ Hærra, du
Ibmelad, valljim buok du sokka-
goddinad, vai son galgga čuoǥǥot
ja balvvalet Hærra nammi, son ja
su barnek, buok beivid.
6. Ja go Levitalaš boatta mut-
tomest du gavpugin obba Israe-
lest, gost son læ orromen, ja go
son boatta obba su sielos halo
mielde dam baikkai, maid Hærra
vallje,
7. ja go son balvvala Hærra,
su Ibmeles, nammi, nuftgo buok
su vieljak, Levitalaǥak, gudek čuǥ-
ǥuk dast Hærra muođoi oudast,
8. de si galggak niktit ovta
mađe oase, ærreb dam, mi sust
læ su vanhemides obmudaga vuovd-
dem bokte.
9. Go don boađak dam ædnami,
maid Hærra, du Ibmelad, adda
dudnji, de ik don galga oappat
dakkat dai albmugi fastevuođai
mielde. 12, 30 j. n. v. 1 Gon. 14, 24.
2 Gon. 16, 3.
10. I du lutte galga gavdnut
guttege, gutte dikta su barnes
daihe su nieidas mannat dola
čađa, guttege, gutte mænnod eino-
stusaiguim, guttege, gutte einosta
balvain daihe læ mærkkačilggijægje
daihe guvlar 3 Mos. 18, 21; 19, 26.
11. daihe juovsatægje, daihe
guttege, gutte jærra jabmi mani-
dægjest daihe læ diettes olmai daihe
jærata jabmam olbmuin.
3 Mos. 19, 31; 20, 6. 27.
1 Sam. 28, 7 j. n. v.
12. Dastgo juokkehaš, gutte
dakka daggaraǥaid, læ fastevuottan
Hærrai, ja dai fastevuođai diti
erit agja Hærra, du Ibmelad, sin
du muođoi oudast.
13. Laittemættom galgak don
læt Hærra, du Ibmelad, vuostai.
Salm. 15, 2; 119, 1.
14. Dastgo dak albmugak, maid
don galgak erit agjet, si guldda-
lek sin, gudek einostek balvain,
ja gulddalek einostegjid; mutto
dudnji i læk Hærra, du Ibmelad,
addam lobe daggaraǥaidi.
15. Profeta du gaskastad, du
vieljainad, nuftgo muo, galgga
Hærra, du Ibmelad, čuoǥaldattet
dudnji; su galggabetet di guld-
dalet; Joh. 1, 46; 6, 14.
Ap. dag. 3, 22 j. n. v. 7, 37. Matt. 17, 5.
16. Aibas nuftgo don ravkkik
Hærrast, du Ibmelestad, Horeba
guorast čoagganæme bæive, go don
celkkik: Im mon mate šatan guk-
keb gullat Hærra, mu Ibmelam,
jiena, ja dam stuora dola im mon
mate šatan gukkeb oaidnet, amam
mon jabmet. 5, 23-28. 2 Mos. 20, 19.
17. De celki Hærra munji: Si
læk burist sardnom dam dafhost,
maid si læk cælkkam.
18. Profeta aigom mon čuoǥal-
dattet sigjidi sin vieljai gaskast,
nuftgo du, ja mon aigom bigjat
mu sanidam su njalbmai, ja son
galgga sardnot sigjidi buok dam,
maid mon aigom sudnji goččot.
19. Ja dam olbmast, gutte i
gulddal mu sanid, maid son galgga
mu nammi sardnot, sust aigom
mon dam gaibedet.
20. Mutto dat profeta, gutte
julgad sardnot ovta sane mu nam-
mi, maid mon im læk goččom su
sardnot, daihe gutte sardno æra
ibmeli nammi, dat sæmma profeta
galgga jabmet. 13, 5. Jer. 14, 15.
21. Ja go don cælkak du vai-
mostad: Moft galggap mi dovddat
dam sane, maid Hærra i læk
sardnom? —
22. (de dieđe:) Go dat sadne,
maid profeta sardno Hærra nam-
mi, i šadda ige dapatuva, de dat

læ daggar sadne, maid Hærra i læk sardnom; julgademin læ profeta dam sardnom, ik don galga sust ballat. Jer. 28, 9.

19. Kapittal.

Moses adda mærredemid bataram-gavpugi birra dam ædnamest, mi læ Jordan oarjelist, 1—10, ja miella-ævtolaš olmušgoddi rangaštusa birra, 11—13, gieldda sirddemest lagamuǯa ragjemærkaid, 14, ja mærred duođaštegji logo ja værreduođaštegji rangaštusa, 15—21.

1. Go Hærra, du Ibmelad, erit hævata daid albmugid, mai ædnama Hærra, du Ibmelad, dudnji adda, ja go don erit ajak sin ja asak sin gavpugin ja sin viesoi siste,

2. de don galgak čuolddet aldsesad golbma gavpuga du ædnamad gasko, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji oabmenad.
4 Mos. 35, 10 j. n. v. Josv. 20, 2 j. n. v.

3. Don galgak divvot balgga daidi ja juokket golbma oassai du ædnamad guovloid, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben; ja dat galgga læt danen, vai juokke olmušgodde bæssa dokko bataret.

4. Ja daggar galgga læt dam olmušgodde ašše, gutte galgga oaǯǯot dokko bataret ja bissot hægast: Go guttege godda su lagamuǯas aicakættaivuođast ja alma vašotkættai su ouddal, 2 Mos. 21, 13 j. n. v.

5. nuftgo go muttom manna su lagamuǯaines vuovddai čuoppat muoraid, ja su gietta čuolasta akšoin čuoppam diti muora gaskat, ja ruovdde ravgga nađast erit ja fatte su lagamuǯa, nuft atte dat jabma, de son oaǯǯo bataret muttomi dain gavpugin ja bissot hægast, —

6. amas varramavsatægje doarredet dam olmušgodde, dallego su vaibmo læ suttam, ja joksat su, dainago gæidno læ gukke, ja goddet su, vaiko son i læk ašalaš jabmemi, dainago sust i læm sudnji vašše ouddal.

7. Damditi gočom mon du ja cælkam: Don galgak čuolddet aldsesad golbma gavpuga.

8. Ja jos Hærra, du Ibmelad, viddeda du ædnamrajid, nuftgo son læ vurdnom du vanhemidi, ja son adda dudnji buok dam ædnama, maid son læ cælkkam aiggot addet du vanhemidi,

9. go don vuttivaldak doallat buok daid bakkomid, maid mon addam dudnji odne, nuft atte don rakistak Hærra, du Ibmelad, ja vagjolak su gæinoi mielde buok beivid, de don galgak vela lasetet golbma gavpuga dam golbmasi,

10. amas vigetes varra golgatuvvut du ædnama gasko, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben, nuft atte varravikke boatta du bagjeli.

11. Mutto go olmai vašota su lagamuǯas ja vuođgŋa su ja čuoǯǯela su vuostai ja časka su, nuft atte son jabma, ja go son batara muttomi dain gavpugin,
4 Mos. 35, 20 j. n. v.

12. de galggek su gavpug vuorrasak vuolgatet airrasa ja vieǯǯat su dobbe erit ja addet su varramavsatægje gieđa halddoi, ja son galgga jabmet. 1 Mos. 9, 6. 2 Mos. 21, 12. 14,

13. Ik don galga armoštallat su, mutto don galgak eritjavkkadet dam vigetes varra Israelest, vai burist dudnji gævva.

14. Ik don galga sirddet du lagamuǯad ragjemærkaid, maid maddarvanhemak læk bigjam, du arbbasad, maid don galgak arbbit dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji oabmenad.
27, 17. Sanel. 22, 28; 23, 10.

15. I galga ouddančuoǯǯelet dušše okta duođaštægje guđege vuostai guđegeikkenessi værredago dafhost daihe guđegeikkenessi suddo daf-

host, mi suddoid dat vela læʒʒa, maid guttege dakka; guovte duođaŝtægje cælkkem mielde daihe golma duođaŝtægje cælkkem mielde galgga aŝŝe nannijuvvut.
4 Mos. 35, 30. Joh. 8, 17.

16. Go vanhurskesmættom duođaŝtægje čuoʒʒela ouddan gænge vuostai duođaŝtet su vuostai bagjelduolbmama birra,

17. de galggaba goabbaŝagak dak olbmak, gæi gaskast bælkko læ, ouddandivvot ječasga Hærra muođoi ouddi, papai ja duobmari ouddi, guđek læk dain beivin, 17, 9.

18. ja duobmarak galggek visut dutkat; ja gæča, jos duođaŝtægje læ værreduođaŝtægje, jos son læ duođaŝtam værrot su vieljas vuostai,

19. de di galggabetet dakkat su vuostai, nuftgo son læi jurdaŝam dakkat su vieljas vuostai; nuft don galgak erithævatet dam baha gaskastad, Sanel. 19, 5.
Sus. (Dan. 13. v.) 62. v.

20. vai dak ærrasak gulaŝe dam ja balaŝe ja æi bisuŝe ŝatan æmbo dakkamest daggar baha dago du gaskast.

21. Ja ik don galga armoŝtallat: hægga hægast, čalbme čalmest, badne banest, gietta gieđast, juolge juolggest.
2 Mos. 21, 23 j. n. v. 3 Mos. 24, 20.

20. Kapittal.

Moses goččo albmuga, atte si dorvoin Hærrai galggek mannat soattai olgus, 1—4; dak, guđek æska læk fidnim obmudaga, dak æska naittalam olbmak ja dak argek oʒʒuk ruoktot maccat soattevæga lutte, 5—9; son mærred, moft galgga mænnoduvvut gavpugi birrastattujuvvudedin ja valddujuvvudedin, 10—20.

1. Go don manak olgus soattai du vaŝalaʒad vuostai, ja go don oainak hæstaid ja vavnaid oktan albmugin, mi læ stuoreb go don, de ik don galga ballat sist; dastgo Hærra, du Ibmelad, læ duina, son, gutte doalvoi du bajas Egypten ædnamest.

2. Ja go di lepet juo vuolggegoattemen soattai, de galgga pappa loaidastet ouddan ja sardnot albmugi.

3. Ja son galgga cælkket siggjidi: Gula, Israel! Di lepet odne vuolggegoattemen soattai din vaŝalaʒaidædek vuostai. Allus din vaibmo hærdotuva; allet bala, allet suorggan ja allet hirmastuva sin muođoi oudast! 4 Mos. 14, 9.

4. Dastgo Hærra, din Ibmelædek, læ dat, gutte manna dinguim soattat din oudast din vaŝalaʒaidædek vuostai, din bæstem diti.
2 Mos. 14, 13.

5. Ja bajeldasgæčček galggek sardnot albmugi ja cælkket: Jos dast læ guttege olmai, gutte læ huksim ođđa vieso ige læk dam vihatam, son vulggus ja maccus ruoktot su vissusis, amas son jabmet soattai, ja amas æra olmai dam vihatet. 1 Makk. 3, 56.

6. Ja jos dast læ guttege olmai, gutte læ gilvvam vidnegarde ige læk vela valddam dam adnoi, son vulggus ja maccus ruoktot su vissusis, amas son jabmet soattai, ja amas æra olmai valddet dam adnoi.

7. Ja jos dast læ guttege olmai, gutte læ loppadaddam ječas nissonin, mutto i læk vela valddam su naittusi, son vulggus ja maccus ruoktot su vissusis, amas son jabmet soattai, ja amas æra olmai su valddet. 24, 5.

8. Ja bajeldasgæčček galggek vela ain sardnot albmugi ja cælkket: Jos dast læ guttege olmai, gutte læ argge ja hærdotuvvam vaimostes, son vulggus ja maccus ruoktot su vissusis, amas su vieljai vaibmo ŝaddat dorvotæbmen, nuftgo su vaibmo læ. Duob. 7, 3.

9. Ja go de bajeldgæčček læk loapatam sin sarnesek albmugi, de

si galggek asatet ouddandoalvvoid albmuga njunošen.

10. Go don lakkanak muttom gavpugi soattam varas dam vuostai, de don galgak fallat dasa rafhe.

11. Ja jos dat vasteda dudnji rafhalažat ja rappa dudnji, de galgga buok dat almug, mi gavdnu dam siste, læt dudnji barggogædnegas ja balvvalet du.

12. Mutto jos dat i dato dakkat duina rafhe, mutto datto doallat soađe du vuostai, de don galgak dam birrastattet,

13. ja Hærra, du Ibmelad, galgga addet dam du gitti; ja don galgak goddet buok olbmabæle dam siste mieke avjoin;

14. mutto nissonid ja omid ja buok dam, mi læ gavpuga siste, buok sallaša dam siste, oažok don rievedet aldsesad, ja don oažok borrat du vašalažaidad sallaša, maid Hærra, du Ibmelad, læ addam dudnji.

15. Nuft galgak don dakkat buok dai gavpugiguim, mak læk sagga gukken dust erit, mak æi læk dai albmugi gavpugi gaskast.

16. Mutto dai albmugi gavpugin, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben, ik don galga diktet maidege ællet, mi vuoigŋa; Josv. 10, 40; 11, 11. 14.

17. mutto don galgak bigjat sin garrodusa vuollai, Hetitalažaid ja Amoritalažaid ja Kananitalažaid ja Ferisitalažaid ja Hevitalažaid ja Jebusitalažaid, nuftgo Hærra, du Ibmelad, læ dudnji goččom, 7, 1 j. n. v.

18. amasek si oapatet din dakkat buok sin fastevuođaidæsek mielde, maid si læk dakkam sin ibmelidesek oudast, nuft atte di suddodepet Hærra, din Ibmelædek, vuostai.

19. Go don birrastattak ovta gavpuga gukkes aige ja læk soattamen dam vuostai dam valddem varas, de ik don galga hævatet dam muoraid čuoppam bokte daid akšoin, dastgo don galgak dain borrat, ja ik don galga daid erit čuoppat; dastgo lækgo ædnam muorak olbmuk, go dak galgaše dust birrastattujuvvut?

20. Duššefal daggar muoraid, maid don dieđak muorran, main i læk borramuš, daid oažok don duššadet ja eritčuoppat ja huksit dain birrastattem-rakkanasaid gavpuga vuostai, mi doalla soađe du vuostai, dassačigo dat gačča.

21. Kapittal.

Moses oapata, maid olmuš galgga dakkat, go son gavdna goddujuvvum olbmu ige dieđe, gi læ dam goddam, 1—9, oapata, moft dat galgga mænnodet, gutte datto naittalet bakenlaš nieidain, gutte læ soađest giddavalddum, 10—14, oapata, atte ačče i ožžo valddet vuostasriegadæme vuoiggadvuođa barnest erit, gutte læ sudnji riegadam akast, gæsa son i liko, ja addet dam nubbe bardnai, gutte læ sudnji riegadam akast, gæn son rakist, 15—17, oapata, atte æppegulolaš bardne galgga gæđgaduvvut, 18—21, oapata, moft galgga mænnoduvvut hægatuttujuvvum olbmuin, gæn rumaš læ harcastuvvum murri, 22. 23.

1. Go dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji oabmenad, gavdnu muttom goddum olmuš vællamen ædnam alde, ja go i læk diettelas, gi su læ časkam jamas,

2. de galggek du vuorrasak ja du duobmarak mannat olgus ja mittedet gukkodaga daidi gavpugidi, mak læk dam goddujuvvum olbmu birra.

3. Ja dam gavpuga, mi læ dam goddum olbmu lagamusast, dam gavpuga vuorrasak galggek valddet ovta guigo, maina i læk barggujuvvum, ja man ala gæses i læk boattam;

4. ja damanaga gavpuga vuorrasak galggek doalvvot dam guigo

vuolas alogolgge jogaš gaddai daggar vuobmai, mi i barggujuvvu ige gilvvujuvvu, ja dast jogašgaddest galggek si doagjet dam guigo niske.

5. Ja papak, Levi barnek, galggek ouddan loaidastet; dastgo sin læ Hærra, du Ibmelad, valljim ječas balvvalet ja buristsivdnedet Hærra nammi, ja sin sani mielde galgga juokke naggo ja juokke vahagattem čilggijuvvut.
17, 8 j. n. v.

6. Ja buok damanaga gavpuga vuorrasak, dak, guđek assek dam goddum olbmu lagamusast, galggek bassat sin gieđaidæsek dam guigo bagjeli, man niske læ doggjum jogašgaddest.

7. Ja si galggek sardnogoattet ja cælkket: Min gieđak æi læk golgatam dam vara, ja min čalmek æi læk dam oaidnam.

8. Divte soabatusa dakkujuvvut du albmugad Israel oudast, maid don læk lonestam, o Hærra, ja ale bija vigetes varaid du albmugad Israel ala! De dakkujuvvu soabatus sin oudast dam vara diti.

9. Ja nuft don šaddak eritjavkkadet dam vigetes vara gaskastad; dastgo don galgak dam dakkat, mi riekta læ Hærra čalmi oudast.

10. Go don manak olgus soattai du vašalačaidad vuostai, ja go Hærra, du Ibmelad, adda sin du gitti, ja go don doalvok sist fangaid erit,

11. ja go don oainak dai fanggitallam olbmui gaskast muttom nissona, mi læ čabbahabmasaš, ja don likok sudnji ja valdak su du akkanad,

12. de don galgak doalvvot su du viesod sisa; ja son galgga vajoldet su oaives ja čuoppat su gačaides,

13. ja son galgga eritbigjat daid biktasid, mai siste son valddujuvvui fanggan, ja orrot du viesost ja čierrot su ačes ja su ædnes ovta mano aige; ja dastmaŋŋel oačok don mannat sisa su lusa ja naittalet suina, ja son oaččo šaddat du akkan.

14. Mutto jos don ik šatan æmbo liko sudnji, de don galgak su diktet mannat su sielos halo mielde, mutto ik don galga vuovddet su ruđai oudast; ik don galga dakkat su balvvalægje nissonen, dainago don læk hæppašuttam su.

15. Go muttom olbmast læk guokte aka, nubbe, gæn son rakista, ja nubbe, gæn son vašota, ja soai læba riegadattam sudnji barnid, sikke dat rakistuvvum ja dat vašotuvvum, ja dat vuostasriegadam bardne læ dam vašotuvvum nissona, 1 Mos. 29, 30 j. n. v.

16. de i son galga, go son juogad dam, mi sust læ, arbben su barnides gaski sattet dakkat dam rakistuvvum akas barne dam vuostasriegadægjen, ouddali dam vašotuvvum akas barne, gutte læ dat vuostasriegadægje.

17. Mutto son galgga dovddat dam vuostasriegadægje, dam vašotuvvum akas barne, nuft atte son adda sudnji guovtegærddasaš oase buok dast, mi gavdnu su duokken; dastgo son læ su famo vuostas šaddo, sudnji gulla vuostasriegadæme vuoiggadvuotta.

18. Go muttom olbmast læ vuostehagolaš ja gaččaris bardne, gutte i jægad su ačes jiena ige su ædnes jiena, ja go soai bagadæba su, ja go son i jægad sodno,

19. de galggaba su ačče ja su ædne valddet su ja doalvvot su olgus su gavpuga vuorrasi lusa ja su gavpuga porta lusa.

20. Ja soai galggaba cælkket su gavpuga vuorrasidi: Dat monno bardne læ vuostehagolaš ja gaččar, i son jægad monno jiena, son læ borišis olmuš ja jukke.

21. Ja buok su gavpuga olbmak galggek su gæđgadet, nuft atte

son jabma; nuft don galgak erithævatet dam baha gaskastad, ja obba Israel galgga dam gullat ja ballat.

22. Ja go muttom olbmast læ daggar suddo bagjelistes, mi ansaša jabmema, ja go son hægatuttujuvvu, ja go don harcastak su murri,

23. de i su jabmam gorod galga orrot ija bagjel muora alde, mutto don galgak su havddadet damanaga bæive; dastgo Ibmel garrodus daggar læ, gutte harcastuvvu; ja ik don galga duolvvadet du ædnamad, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben.
Gal. 3, 13.

22. Kapittal.

Moses goččo čajetet vækkaivuođa lagamuǯa vuostai. 1—4, gieldda adnemest nubbe bæle biktasid, 5, gieldda valddemest sikke lodde ja dam čivgaid bæsest erit. 6. 7, goččo dakkat čærgalasaid viessodaki ala, 8, gieldda oktisægotæmest moaddelagaš šlajaid, 9—11, goččo baddid dakkat bivtasčiegaidi, 12; mærreda, maid rangaštusaid dat galgga oaǯǯot, gutte værrot vaiddal su akas furrudaga diti, ja moft nisson galgga rangaštuvvut, jos son gavdnu ašalaǯǯan, 13—21; adda moaddelagaš lagaid nuskušæme birra, 22—30.

1. Ik don galga oaidnet du vieljad vuovsa daihe labba čagjadaddamen ja bæsadallat ječad dain erit; don galgak doalvvot daid ruoktot du vieljad lusa. 2 Mos. 23, 4.

2. Mutto jos du vielljat i asa du lakka, ja don ik dovda su, de don galgak valddet daid du viesod sisa, ja dak galggek orrot du lutte, dassači go du vielljat occa daid, de don galgak addet daid sudnji ruoktot.

3. Ja nuft galgak don dakkat su asenin, ja nuft galgak don dakkat su biktasiguim, ja nuft galgak don dakkat buok daina, maid du vielljat læ lappam, mi læ sust erit šaddam, ja maid don gavnak; i dust læk loppe bæsadallat ječad erit.

4. Ik don galga oaidnet du vieljad asena daihe vuovsa gaččam balgga ala ja bæsadallat ječad dain erit; don galgak væketet su čuoǯaldattet daid bajas.
2 Mos. 23, 5. Matt. 12, 11.

5. Nisson i galga adnet dievdo garvoid bagjelistes, ja dievddo i galga garvvodet nissonbiktasid; dastgo juokkehaš, gutte dam dakka, læ fastevuottan Hærrai, du Ibmeli.

6. Go don gavnak gæino alde loddebæse muorast daihe ædnam alde, čivgaiguim daihe moniguim, ja go ædne læ lallemen čivgaides daihe monides, de ik don galga valddet ædne oktanaga čivgaiguim;

7. don galgak diktet ædne mannat, mutto čivgaid oaǯok don valddet, — vai burist dudnji gævva, ja vai don oaǯok ællet ædnag beivid. 3 Mos. 22, 28.

8. Go don huksik ođđa vieso, de don galgak dakkat čærgalasa du dakad birra, amad don sattet varravige du viesod bagjeli, jos guttege dast vuolas gačča.

9. Ik don galga gilvvet du vidnegardad guovtelagaš gilvvagiguim, amas buok dai gilvvagi šaddok, maid don gilvak, ja vidnegarde šaddo šaddat basse baike halddoi. 3 Mos. 19, 19.

10. Ik don galga ædnama jorggot vuovsain ja asenin oktanaga.

11. Ik don galga bagjelasad garvvodet biktasid moaddelagaš avdnasest, ulloin ja bællevasain oktanaga. 3 Mos. 19, 19.

12. Don galgak dakkat aldsesad baddid du garvod njælje čikki, maina don ječad govčak.
4 Mos. 15, 38 j. n. v.

13. Go muttom olmai valdda aka ja manna sisa su lusa, mutto oaǯǯo sudnji vaše

14. ja lokka sudnji hæppadlaš ašid ja satta baha sagaid matkai

su birra, go son cælkka: Dam nissona mon valddim ja adnim ječčam sudnji lakka, mutto im gavdnam nieiddavuođa su duokken,

15. de galggaba nieida ačče ja su ædne valddet ja doalvvot nieida nieiddavuođa mærka olgus gavpuga vuorrasi lusa portti.

16. Ja nieida ačče galgga cælkket daidi vuorrasidi: Mon addim dam olbmai mu nieiddam akkan, ja son læ oǯǯom sudnji vaše,

17. ja gæča, son lokka sudnji hæppadlaš ašid, go son cælkka: Im mon gavdnam nieiddavuođa du nieida duokken; mutto da læ mu nieida nieiddavuođa mærkka. Ja si galggek lebbit line dam gavpuga vuorrasi ouddi.

18. Ja damanaga gavpuga vuorrasak galggek valddet dam olbma ja bagadet su,

19. ja si galggek mavsetet su čuotte sekel silba ja addet daid nieida aččai, dainago son matkai sati baha sagaid ovta nieida birra Israelest, ja son galgga læt su akka; i son oaǯo sust ærranet buok su beivides.

20. Mutto jos ašše læi duotta, jos i gavdnum nieiddavuotta nieida duokken,

21. de si galggek doalvvot nieida olgus su ačes vieso uksaraige ouddi, ja su gavpuga olbmak galggek su gæđgadet, nuft atte son jabma, dainago son dagai fastevuođa Israelest, go son dagai fuorravuođa su ačes vieso siste; nuft don galgak erithævatet dam baha gaskastad.

22. Go muttom olmai fattijuvvu vællamen muttom nissona lutte, gutte læ muttom boadnja naitusakka, de galggaba soai goabbašagak jabmet, sikke olmai, gutte vællai nissona lutte, ja nisson; nuft don galgak erithævatet dam baha Israelest. 3 Mos. 20, 10.

23. Go muttom nieidda, gutte læ buttes nieidda, læ loppadaddam muttom olbmain, ja muttom olmai fatte su gavpuga siste ja vælla su lutte,

24. de di galggabetet doalvvot sodno goabbašagaid olgus damanaga gavpug portti ja gæđgadet sodno, nuft atte soai jabmeba, nieida, dainago son i čurvvum væke gavpugest, ja olbma, dainago son hæppašutti su lagamuǯas aka; ja don galgak erithævatet dam baha gaskastad.

25. Mutto jos olmai fatte dam loppadaddam nieida mæcest, ja olmai doalla su gidda ja vælla su lutte, de galgga duššefal olmai, gutte vællai su lutte, jabmet.

26. Mutto niiddi ik don galga dakkat maidege, nieidast i læk mikkege jabmem-ašid; dastgo nuftgo dalle go muttom čuoǯǯela su lagamuǯas vuostai ja časka su jamas, nuft læ dat aššege.

27. Dastgo son fatti su mæcest, dat loppadaddam nieidda čuorvoi væke, mutto i læm oktage, gutte besti su.

28. Go muttom olmai fatte muttom nieida, gutte læ buttes nieidda ja i læk loppadaddam, ja valdda su gidda ja vælla su lutte, ja soai fattitallaba,

29. de galgga dat olmai, gutte vællai su lutte, addet nieida aččai vitta loge sekel silba, ja son galgga læt su akka, dainago son hæppašutti su; i son oaǯo sust ærranet buok su beivides. 2 Mos. 22, 16.

30. Olmai i galga valddet su ačes aka ige rappat su ačes gokčasa. 3 Mos. 18, 8. 5 Mos. 27, 20.

23. Kapittal.

Moses goččo, atte æi galddokak æige manak, guđek læk riegadam fuorravuođa siste, æige Ammonitalaǯak ja Moabitalaǯak oaǯo bajas valddujuvvut Hærra særvvegoddai, mutto Edomitalaǯak ja Egyptalaǯak goalmad buolvast oǯǯuk dasa bajasvalddujuvvut, 1—8; son goččo,

atte soattesida galgga adnujuvvut buttesen, damditigo Hærra læ dam gasko, 9—14, atte balvvalægje, gutte læ bataram, i galga addujuvvut su isedes halddoi, 15. 16; gieldda buok Israel manaid addemest ječaidæsek dokko nuoskes æppe-ibmelbalvvalussi, 17. 18; gieldda ræntoid valddemest gæfhes vieljast, 19. 20; goččo, atte olmuš galgga loppadusaides Hærrai makset, 21—23; son suovva čoagget nubbe olbma vidnegardest daihe bældost nuft ollo, go olmuš matta dam baikest borrat, 24. 25.

1. I oktage, gutte læ galddijuvvum juogo čarvvujume bokte daihe čuppujume bokte, galga boattet Hærra særvvegoddai.

2. I oktage, gutte læ fuorramanna, galga boattet Hærra særvvegoddai; i vela su sokkage logad buolvast galga boattet Hærra særvvegoddai.

3. I oktage Ammonitalaš daihe Moabitalaš galga boattet Hærra særvvegoddai; i vela sin sokkage logad buolvast galga boattet Hærra særvvegoddai agalažat,

1 Gon. 11, 1. Neh. 13, 1. 23 j. n. v.

4. dainago si æi boattam din oudald laibin ja čacin matke alde, dallego di manaidek Egyptenest olgus, ja dainago son* balkati Bileama, Beor barne, Petorest Mesopotamiast du vuostai, du garrodet. * Moabitalaš.

4 Mos. 22, 5 j. n. v. Josv. 24, 9 j. n. v.

5. Mutto Hærra, du Ibmelad, i dattom gullat Bileama, ja Hærra, du Ibmelad, jorggali dudnji garrodusa buristsivdnadussan; dastgo Hærra, du Ibmelad, ani du rakisen.

6. Ik don galga bivddet sin likko daihe sin buore dile buok du beividad agalažat.

7. Ik don galga fastašet Edomitalaža, dastgo son læ du viellja; ik don galga fastašet Egyptalaža, dastgo don legjik vieresen su ædnamest. 1 Mos. 25, 25. 26.

8. Manak, guđek riegadek siggjidi goalmad buolvast, ožžuk boattet Hærra særvvegoddai.

9. Go don manak olgus soattamlagje du vašalažaidad vuostai, de don galgak ječad varotet juokke bahas ašest.

10. Go du lutte læ muttom olmai, gutte læ buttesmættom mange diti, mi matta dapatuvvat ikko, de son galgga mannat soattesida olggobællai, i son galga boattet soattesida sisa.

3 Mos. 15, 16.

11. Ja ækked bællai galgga son lavggot ječas čacest, ja go bæivaš luoittada, de son oažžo boattet soattesida sisa.

12. Ja dust galgga læt okta baikke soattesida olggobælde, ja dokko galgak don olgus mannat.

13. Ja dust galgga læt okta goaivvo ærreb du æra bierggasidad; ja go don čokkanak dobbe olggon, de don galgak daina roggat ja fastain gokčat dam, mi læ dust erit mannam;

14. dastgo Hærra, du Ibmelad, vagjola gasko du soattesida du gagjom diti ja addem diti du vašalažaid du halddoi, ja du soattesida galgga læt basse, amas son oaidnet maidege nuskid du duokken ja jorggalet ječas erit du lutte.

15. Ik don galga addet balvvalægje su iseda halddoi, go son batara du lusa su isedes lutte.

16. Son galgga orrot du lutte du gasko dam baikest, maid son vallje aldsesis muttoma siste du gavpugin, gost sudnji orro buoremussan; ik don galga su givsedet.

17. I galga læt oktage fuorra* Israel nieidai gaskast, ja i galga læt oktage furrušægje Israel barni gaskast.

* dast arvvedattujuvvujek daggarak, guđek ribme nuskušet æppe-ibmelidi gudnen.

18. Ik don galga buktet fuorrabalka daihe bædnagruđaid Hærra, du Ibmelad, vieso sisa guđegeikkenessi loppadusa diti; dastgo goabbašagak læba fastevuottan Hærrai, du Ibmelasad.

Rom. 1, 27. Alm. 22, 15.

19. Ik don galga valddet rænto du vieljastad*, rænto ruđain, rænto borramušain, rænto mangeikkenessi dingast, mast rænto valddujuvvu. * vaivašest; 2 Mos. 22, 25. 3 Mos. 25, 35. 36. Salm. 15, 5.

20. Vieres olbmust oažok don valddet rænto; mutto du vieljastad ik don oažo valddet rænto, vai Hærra, du Ibmelad, du buristsivdnedifči buok dam siste, maid don riemak dakkat dam ædnamest, man sisa don boađak valddem varas dam oabmenad.

21. Go don dagak Hærrai, du Ibmelasad, ovta loppadusa, de ik don galga ajetallat dam maksemest; dastgo Hærra, du Ibmelad, aiggo dam dust gaibedet, ja don oažok suddo bagjelasad. 4 Mos. 30, 3. Sardn. 5, 3.

22. Mutto jos don ik daga loppadusa, de ik don oažo suddo bagjelasad.

23. Dam, mi olgus manna du baksamin, galgak don doallat ja dakkat, dainago don miella-ævtost læk loppedam Hærrai, du Ibmelasad, maid don læk sardnom du njalminad.

24. Go don boađak sisa du lagamužad vidnegarddai, de don oažok murjid borrat du sielod halo mielde, dassačigo don læk gallanam; mutto du littasad ik don galga maidege bigjat.

25. Go don boađak du lagamužad gordnebældo sisa, de don oažok gasket gordne-oivid du gieđainad; mutto čuoppam-ruovde ik don oažo likkatet du lagamužad gordnebældo bagjel. Matt. 12, 1 j. n. v.

24. Kapittal.

Moses gieldda boadnja valddemest su hilggujuvvam akas fastain naittusi, go son dam gaskast læ naittalam æra olbmain, 1—4, goččo, atte daggar olmuš, gutte læ valddam aldsesis aka, galgga vuostaš jage bæssat soattai mannamest ja æra nođin, 5, gieldda valddemest millo panttan, 6, goččo, atte dat, gutte suolad olbmu, galgga rangaštuvvut jabmemin, 7, goččo laga vuttivalddujuvvut spittalvuođa birra, 8. 9, gieldda garasvuođa čajetæmest sin vuostai, gæin pantta valddujuvvu, 10—13, gieldda bæivvebalkolaža balka duokkenes doallat, 14. 15, goččo, atte juokkehaš galgga gillat rangaštusa dušše su ječas suddo diti, 16, atte olmuš galgga dakkat vanhurskesvuođa ja rakisvuođa læskai, oarbbasi ja vierrasi vuostai, 17—22.

1. Go olmai valdda aka ja naittala suina, ja nisson i gavna armo su čalmi oudast, dainago son læ gavdnam juogamaid nuoskevuođaid su duokken, ja go son dalle čalla sudnji ærrogirje ja adda dam su gitti ja dikta su vuolgget su viesostes erit, Matt. 5, 31; 19, 7.

2. ja go son manna olgus su viesost ja manna dokko ja šadda æra olbma akkan,

3. ja go dat nubbe olmai oažžo vaše sudnji ja čalla sudnji ærrogirje ja adda dam su gitti ja dikta su vuolgget su viesostes erit, daihe jos dat nubbe olmai, gutte læ valddam su akkan, jabma,

4. de i oažo su oudeb boadnja, gutte divti su mannat, fastain valddet su su akkanes, maŋŋelgo son læ šaddam buttesmættosen; dastgo dat læ fastevuotta Hærra muođoi oudast, ja ik don galga buktet suddo dam ædnam bagjeli, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben. Jer. 3, 1.

5. Go olmai æska læ valddam aldsesis aka, de i son galga mannat olgus soattai, ja i galga bigjujuvvut su ala mikkege; son galgga læt luovos ovta jage su vissusis avkken ja læt su akkasis, gæn son læ valddam, illon. 20, 7.

6. Olmuš i galga valddet giettamillo daihe millogæđge panttan; dastgo olmuš valdda dalle hæga panttan.

7. Go guttege fattijuvvu, gutte suolad olbmu su vieljaides gaskast

Israel manain ja dakka su balvvalægjen daihe vuovdda su, de galgga dat suola jabmet; nuft don galgak erithævatet dam baha gaskastad. 2 Mos. 21, 16. 1 Tim. 1, 10.

8. Varot ječad spittalvuođa givse vuostai, nuft atte don visut vuttivaldak ja dagak buok dam mielde, maid Levitalaš papak oapatek diggjidi! Nuftgo mon læm sigjidi goččom, galggabetet di vuttivalddet dakkat. 3 Mos. 13, 1 j. n. v. 14, 1 j. n. v.

9. Muite, maid Hærra, du Ibmelad, dagai Mirjamin matke alde, dallego di manaidek Egyptenest olgus! 4 Mos. 12, 10.

10. Go don lonik du lagamuǯǯasad maidegeikkenessi, de ik don galga mannat su vieso sisa valddem diti sust panta.

11. Don galgak čuoǯǯot olggobælde, ja dat olmai, gæsa don lonik maidege, galgga buktet panta olgus dudnji.

12. Ja jos dat læ hæđalaš olmai, de ik don galga vællanet su pantain;

13. don galgak doalvvot sudnji panta ruoktot, go bæivaš luoittada, vai son bæssa vællanet su biktases sisa ja buristsivdnedet du; ja dat galgga læt dudnji vanhurskesvuottan Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast. 2 Mos. 22, 26. 5 Mos. 6, 25.

14. Ik don galga givsedet hæđalaš ja vaivaš bæivvebalkolaǯa, juogo son læǯǯa du vieljainad daihe du vierrasinad, guđek læk du ædnamest du portai siskelist; 3 Mos. 19, 13. Mal. 3, 5. Jak. 5, 4.

15. su bæivvai galgak don addet sudnji su balka, ja bæivaš i galga luoittadet vuolas dam bagjel, dastgo son læ hæđalaš, ja su siello haliduvva dam maŋŋai, — amas son čuorvvot du bagjel Hærrai, ja amad don oaǯǯot suddo bagjelasad.

16. Æi vanhemak galga jametuvvut sin manaidæsek diti, ja æi manak galga jametuvvut sin vanhemidesek diti; juokkehaš galgga jametuvvut su ječas suddo diti. 2 Gon. 14, 6. Jer. 31, 30. Esek. 18, 18-20.

17. Ik don galga bodnjat rievte vierrasi daihe oarbbasi; ja ik don galga valddet læska biktasid panttan. 2 Mos. 22, 21. 22; 23, 9. 5 Mos. 27, 19. Es. 1, 17. Jer. 5, 28. Esek. 22, 29. Job 24, 3.

18. Ja don galgak muittet, atte don legjik balvvalægje Egyptenest, ja atte Hærra, du Ibmelad, lonesti du dobbe erit; damditi gočom mon du dam dakkat. 15, 15; 16, 12.

19. Go don čokkik du šaddoidad du bældostad, ja go don vajaldattak ovta gordnegipo bælddosad, de ik don galga ruoktot maccat dam veiǯǯam diti; dam vierrasi, dam oarbbasi ja leski galgga dat gullat, — vai Hærra, du Ibmelad, galgga du buristsivdnedet buok du gieđai dago siste. 3 Mos. 19, 9 j. n. v. 23, 22.

20. Go don časkak du olljomuorad šaddoid ædnami, de ik don galga dasto maŋŋel čađa occat ovsid; dam vierrasi, dam oarbbasi ja leski galgga dat gullat.

21. Go don eritčuopak du vidnegardad, de ik don galga adnet maŋŋelčoaggema; dam vierrasi, dam oarbbasi ja leski galgga dat gullat.

22. Ja don galgak muittet, atte don legjik balvvalægje Egypten ædnamest; damditi gočom mon du dam dakkat. 18. v.

25. Kapittal.

Moses goččo, atte duobmarak galggek dubmit vanhurskaset æige galga gæsage addet æmbo go njællje loge časkastaga, 1—3, gieldda čadnamest njalme vuovsast, mi læ gornid raidnimen, 4, goččo, atte viellja galgga naittalet su jabmam vieljas akain, jos dat jabme i læk guođđam manaid, 5—10, goččo, atte hæbotes nisson galgga rangaštuvvut, 11. 12, atte rievtes mitto ja viekkag galgga adnujuvvut, 13—16, atte

Amalekitalaǯak galggek erithævatuvvut, 17—19.

1. Go bælkko læ olbmai gaskast, ja go si loaidastek ouddan rievte ouddi, ja go sin gaskast dubmijuvvu, de galgga sudnji riekte dubmijuvvut, gæst riekte læ, ja sudnji værrevuotta, gæst værrevuotta læ. 16, 18 j. n. v. Sanel. 17, 15.

2. Ja jos dalle dat aššalaš galgga rangaštuvvut cabmujumin, de galgga duobmar vællanattetet su ædnami ja ječas oaidnot diktet su cabmujuvvut logo mielde časkastagaiguim su ašes lage mielde.

3. Njællje loge časkastaga oaǯǯo son diktet sudnji addujuvvut, mutto i æmbo, amasek sudnji addujuvvut sagga æmbo časkastagak go dak, nuft atte du viellja šadda bagjelgæčatatten du čalmi ouddi. 2 Kor. 11, 24.

4. Ik don galga njalme čadnat vuovsast, go dat læ gornid raidnimen. 1 Kor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18.

5. Go vieljačak assaba ovtast, ja nubbe sodnost jabma alma barnetaga, de i galgga dam jabmam olbma akka šaddat vierro olbma akkan sogast erit; su boadnja viellja galgga mannat sisa su lusa ja valddet su su akkanes ja naittalet suina su vieljas sagjai. Rut 4, 4 j. n. v. Matt. 22, 24.

6. Ja dat vuostasriegadægje, gæn son riegadatta, galgga sisaloaidastet su jabmam vielja nammi, amas su namma eritsikkujuvvut Israelest.

7. Mutto jos olbmast i læk hallo valddet su vieljas aka, de galgga su vielja akka mannat bajas porta lusa, vuorrasi lusa ja cælkket: Mu boadnjam viellja biettada čuoǯaldattemest su vielljasis nama Israelest; i son dato muina naittalet su vieljas sagjai.

8. Ja su gavpuga vuorrasak galggek ravkkat su ouddan ja sardnot sudnji; jos son dalle bisso dast nanosen ja cælkka: I must læk hallo su valddet,

9. de galgga su vielja akka loaidastet dokko su lusa vuorrasi čalmi oudast ja gæsset su gabmaga erit su juolgest ja čolgadet su muođoi njæigga; ja nisson galgga sardnogoattet ja cælkket: Nuft galgga dakkujuvvut daina olbmain, gutte i dato bajasrakadet su vieljas vieso!

10. Ja su namma galgga goččujuvvut Israelest dam alasjuolgaga viesson.

11. Go olbmak læk riddalæmen gutteg guiminæsek, ja nubbe akka boatta dokko bæstem varas su boadnjas dam gieđast, gutte su cabma, ja go son geigge su gieđas ja doppe dam hæppadidi gidda,

12. de don galgak gaskat čuoppat su gieđa, ik don galga armoštallat.

13. Ik don galga adnet guovtelagaš viekkaggeđgid du bursastad, ovta stuorra ja ovta ucce; 3 Mos. 19, 35 j. n. v. Esek. 45, 10.

14. ik don galga adnet guovtelagaš efa du viesod siste, ovta stuorra ja ovta ucce;

15. olles ja vuoiggadis viekkaggæđge galgak don adnet, olles ja vuoiggadis efa galgak don adnet, vai don oaǯok ællet ædnag beivid dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda.

16. Dastgo juokkehaš, gutte dakka daggaraǯaid, juokkehaš, gutte dakka værrevuođa, læ fastevuottan Hærrai, du Ibmeli. Sanel. 11, 1.

17. Muite, maid Amalek dagai du vuostai matke alde, dallego di manaidek Egyptenest olgus, 2 Mos. 17, 8 j. n. v.

18. moft son bođi du vuostai matke alde ja časki du maŋŋoša, buok daid vuoimetuvvum olbmuid, guđek botte du maŋeld, dallego don legjik vaibbam ja viessam, ja i son ballam Ibmelest.

19. Ja go Hærra, du Ibmelad, adda dudnji mašo buok du vaša-

lašai oudast birra buok dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben oabmenad, de don galgak duššadet Amaleka muito alme vuolde; ik don galga dam vajaldattet.
2 Mos. 17, 16. 1 Sam. 15, 2 j. n. v. 1 Muit. 4, 43.

26. Kapittal.

Moses oapata, moft Israel manak galggek buktet Hærrai sin vuostas šaddoidæsek ja sin logadasasek gittalusain ja rokkadusain. 1—15. Hærra goččo maŋemusta doallat su littos, muitotedines dam litto birra, mi læ su ja albmug gaskast, 16—19.

1. Ja go don boađak dam ædnama sisa, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji arbben, ja go don valdak dam oabmenad ja asak dast,

2. de don galgak valddet alggošaddoid buok ædnam šaddoin, maid don sisačokkik du ædnamestad, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda, ja bigjat dam væddelitte sisa ja mannat dam baikkai, maid Hærra, du Ibmelad, vallje diktem varas su namas dast assat. 2 Mos. 23, 19; 34, 26. 3 Mos. 23, 10 j. n. v.

3. Ja don galgak mannat dam papa lusa, gutte læ dain beivin, ja cælkket sudnji: Mon dovdastam odne Hærrai, du Ibmeli, atte mon læm boattam dam ædnama sisa, maid Hærra læ vurdnom min vanhemidi aiggot migjidi addet.

4. Ja pappa galgga valddet væddelitte du gieđast ja bigjat dam vuolas Hærra, du Ibmelad, altara ouddi.

5. De don galgak sardnogoattet ja cælkket Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast: Mu ačče læi birrajotte Arameălaš, ja son manai vuolas Egypteni ja asai dobbe nuftgo vieres ucca jovkučin; ja son šaddai dobbe stuora, gievras ja ædnag almugen. 1 Mos. 11, 31; 45, 7; 46, 5 j. n. v. 2 Mos. 1, 7.

6. Mutto Egyptalašak mænnodegje bahast minguim ja givsedegje min ja bigje garra balvvalusbargo min ala.
2 Mos. 1, 13. 14; 5, 6-14.

7. De mi čuorvoimek Hærrai, min vanhemidamek Ibmeli; ja Hærra gulai min jiena ja oini min hæđe ja min vaive ja min atestusa. 2 Mos. 2, 23. 24.

8. Ja Hærra doalvoi min Egyptenest olgus gievras gieđain ja geiggijuvvum gieđain ja stuora, hirbmadlaš dagoiguim ja mærkaiguim ja ibmašiguim.

9. Ja son doalvoi min dam baikkai ja addi migjidi dam ædnama, daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga.
2 Mos, 3, 8.

10. Ja dal, gæča, mon læm buktam dam ædnama šaddoi alggošaddoid, maid don, Hærra, læk munji addam. Ja don galgak diktet dam orrot Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast ja rokkadallat Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast.

11. Ja don galgak læt ilost buok dam buore diti, maid Hærra, du Ibmelad, læ addam dudnji ja du vissusad, don ja Levitalaš ja dat vieres, gutte læ du gaskast.
16, 11. 14.

12. Go don læk gærggam maksemest obba logadasa du šaddoinad dam goalmad jage, logadasjage, ja go don læk addam Levitalašši, dam vierrasi, dam oarbbasi ja leski, nuft atte dak borrek du portai siskelist ja gallanek,
14, 28 j. n. v.

13. de don galgak cælkket Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast: Mon læm javkkadam dam basse oame erit viesostam, ja mon læm maidai dam addam Levitalašši ja dam vierrasi, dam oarbbasi ja leski, aibas du bakkoma mielde, maid don læk munji addam; im mon læk bagjelduolbmam maidege

du bakkomin imge vajaldattam maidege.

14. Im mon læk maidege borram dast mu morrašestam imge maidege dast erit javkkadam buttesmættomvuođastam, imge mon læk dast maidege adnam jabme oudast; mon læm læmaš Hærra, mu Ibmelam, jidni gulolaš, mon læm dakkam aibas, nuftgo don læk munji goččom.

15. Gæča vuolas du basse orromsajestad, almest, ja buristsivdned du albmugad, Israela, ja dam ædnama, maid don læk migjidi addam, nuftgo don læk vurdnom min vanhemidi, daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga.

16. Dam bæive goččo Hærra, du Ibmelad, du doallat daid lagaid ja bakkomid; ja don galgak vuttivalddet daid ja doallat daid obba du vaimostad ja obba du sielostad.

17. Don læk addam Hærrai odne du sanad, atte son galgga læt du Ibmel, ja atte don aigok vagjolet su gæinoi mielde ja vuttivalddet su lagaid ja su bakkomid ja su asatusaid ja gulddalet su jiena.

18. Ja Hærra læ odne addam dudnji su sanes, atte don galgak læt sudnji oabmahaš almug, nuftgo son læ dudnji sardnom, ja atte don galgak doallat buok su bakkomid, 7, 6; 14, 2.

19. ja atte son aiggo bigjat du alemussi buok dai albmugi bagjel, maid son læ sivdnedam, ramadussan ja bæggalmasvuottan ja čigŋan, ja atte don galgak læt Hærrai, du Ibmelasad, basse almug, nuftgo son læ sardnom.

28, 1. Sef. 3, 20.

27. Kapittal.

Moses goččo Israel manaid, atte si, go si bottek Jordan rasta, galggek bajasceggit stuora geđgid, huksit altara ja bajasčallet laga dai geđgi ala, 1—8, nævvo sin gulolašvutti, dainago si læk Ibmela almug, 9. 10, mærreda, guđek sokkagoddek galggek cælkket buristsivdnadusa Israela bagjel, ja guđek garrodusa, ja moft garrodus galgga čuoggjat, 11—26.

1. Ja Moses ja Israel vuorrasak goččU albmuga ja celkke: Vuttivalddet buok daid bakkomid, maid mon gočom digjidi odne!

2. Ja go di boattebetet Jordan rasta dam ædnami, maid Hærra, du Ibmelad, adda dudnji, de don galgak bajasceggit aldsesad stuora geđgid ja bagjelsikkot daid galkain. Josv. 8, 30 j. n. v.

3. Ja don galgak čallet dai ala buok dam laga sanid, go don boađak rasta, vai don oažok boattet dam ædnama sisa, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda, daggar ædnami, mast mielkke ja honnig golgga, nuftgo Hærra, du vanhemi Ibmel, læ dudnji loppedam.

4. Ja go di boattebetet Jordan rasta, de di galggabetet bajasceggit daid geđgid, mai birra mon gočom digjidi odna bæive, Ebal vare alde; ja don galgak bagjelsikkot daid galkain.

5. Ja don galgak dasa huksit Hærrai, du Ibmelasad, altara, altara geđgin; ik don galga likšalet ruovde dai bagjel.

2 Mos. 20, 25.

6. Olles geđgin galgak don huksit Hærra, du Ibmelad, altara ja oaffaruššat Hærrai, du Ibmelasad, boalddemoaffarid dam ala.

7. Ja don galgak oaffaruššat gitosoaffarid ja borrat daid dast ja læt ilost Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast.

8. Ja don galgak čallet dai geđgi ala buok dam laga sanid aibas čielggaset.

9. Ja Moses oktan dai Levitalaš papaiguim sarnoi obba Israeli ja celki: Vuttivalde ja gula, Israel! Dam bæive læk don šaddam Hærra, du Ibmelad, almugen.

26, 16 j. n. v. 29, 10 j. n. v.

10. De gulddal dalle Hærra, du Ibmelad, jiena ja doala su bakkomid ja su lagaid, maid mon gočom dudnji odna bæive!

11. Ja Moses gočoi albmuga damanaga bæive ja celki:

12. Dak galggek čuoǯǯot buristsivdnedam diti albmuga Gerisim vare alde, go di boattebetet Jordan rasta: Simeon ja Levi ja Juda ja Isaskar ja Josef ja Benjamin. 11, 29.

13. Ja dak galggek čuoǯǯot garrodam diti Ebal vare alde: Ruben, Gad ja Aser ja Sebulon, Dan ja Naftali.

14. Ja Levitalaǯak galggek sardnogoattet ja cælkket juokke olbmai Israelest alla jienain:

15. Garroduvvum lekus dat olmai, gutte dakka čuppujuvvum daihe leikkijuvvum gova, fastevuođa Hærrai, čæpe gieđai duoje, ja bajascegge dam čikkusist! Ja buok almug galgga vastedet ja cælkket: Amen. 2 Mos. 20, 4. Visesv. 14, 8.

16. Garroduvvum lekus dat, gutte bagjelgæčča su ačes daihe su ædnes! Ja buok almug galgga cælkket: Amen.
2 Mos. 21, 17. 3 Mos. 20, 9.

17. Garroduvvum lekus dat, gutte sirdda su lagamuǯas ragjemærkaid! Ja buok almug galgga cælkket: Amen. 19, 14. Sanel. 23, 10.

18. Garroduvvum lekus dat, gutte satta čuovgatæme čagjadaddat gæino alde! Ja buok almug galgga cælkket: Amen.
3 Mos. 19, 14.

19. Garroduvvum lekus dat, gutte bodnja vuoiggadvuođa vierrasi, oarbbasi ja leski! Ja buok almug galgga cælkket: Amen.
2 Mos. 22, 21. 3 Mos. 19, 33. Jer. 7, 6.

20. Garroduvvum lekus dat, gutte vælla su ačes aka lutte, dastgo son læ rappam su ačes gokčasa! Ja buok almug galgga cælkket: Amen.
22, 30. 3 Mos. 18, 8; 20, 11.

21. Garroduvvum lekus dat, gutte sækkanadda gudinge omin! Ja buok almug galgga cælkket: Amen. 3 Mos. 18, 23 j. n. v.

22. Garroduvvum lekus dat, gutte vælla su oabas lutte, su ačes nieida daihe su ædnes nieida lutte! Ja buok almug galgga cælkket: Amen. 3 Mos. 18, 9.

23. Garroduvvum lekus dat, gutte vælla su vuodnames lutte! Ja buok almug galgga cælkket: Amen.

24. Garroduvvum lekus dat, gutte godda su lagamuǯas suollemasat! Ja buok almug galgga cælkket: Amen. 19. 11 j. n. v.
4 Mos. 35, 20 j. n. v.

25. Garroduvvum lekus dat, gutte vuostaivaldda addaldagaid goddem diti gænge ja golgat vigetes varaid! Ja buok almug galgga cælkket: Amen.
2 Mos. 23, 7. 8. Salm. 26, 10.

26. Garroduvvum lekus dat, gutte i doala dam laga sanid, nuft atte son dakka dai mielde! Ja buok almug galgga cælkket: Amen. Jer. 11, 3. Gal. 3, 10.

28. Kapittal.

Moses bajaslokka albmugi buok daid buristsivdnadusaid, mak galggek boattet sin bagjeli, jos si læk Hærrai, sin Ibmelasasek, gulolaǯak, 1—14, ja buok daid garrodusaid, mak galggek sin dæivvedet, jos si læk sudnji æppegulolaǯak, 15—68.

1. Ja de galgga dapatuvvat, jos don gulak Hærra, du Ibmelad, jiena, nuft atte don vuttivaldak doallat buok su bakkomid, maid mon gočom dudnji odna bæive, de galgga Hærra, du Ibmelad, bigjat du alemussi buok albmugi bagjel ædnam alde. 26, 19.
3 Mos. 26, 3 j. n. v.

2. Ja buok dak buristsivdnadusak galggek boattet du bagjeli

ja dapatuvvat dudnji, go don gulak Hærra, du Ibmelad, jiena:
3. Buristsivdneduvvum galgak don læt gavpugest, ja buristsivdneduvvum galgak don læt ædnam alde.
4. Buristsivdneduvvum galgga du hæga šaddo læt ja du ædnam šaddo ja du omi šaddo, dat, mi boatta du stuora omin, ja dat, mi riegad du smavva omin.
5. Buristsivdneduvvum galgga du væddelitte læt ja du daiggelaste.
6. Buristsivdneduvvum galgak don læt du sisamanadedinad, ja buristsivdneduvvum galgak don læt du olgusmanadedinad.
Salm. 121, 8.
7. Hærra galgga diktet du vašalažaid, guđek čuožželek du vuostai, časkujuvvut du muođoi oudast; ovta gæino mielde galggek si vuolgget olgus du vuostai, ja čieča gæino mielde galggek si bataret du muođoi oudast erit.
3 Mos. 26, 7. 8.
8. Hærra galgga goččot buristsivdnadusa orrot du lutte du lađoi siste ja buok dam siste, maid don riemak dakkat, ja son galgga du buristsivdnedet dam ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda.
9. Hærra galgga bigjat du læt aldsesis basse almugen, nuftgo son læ dudnji vurdnom, go don vuttivaldak Hærra, du Ibmelad, bakkomid ja vagjolak su gæinoi mielde.
2 Mos. 19, 6. 5 Mos. 7, 6; 26, 19.
10. Ja buok albmugak ædnam alde galggek oaidnet, atte don læk goččujuvvum Hærra namain, ja si galggek ballat dust.
11. Ja Hærra galgga addet dudnji valljogasvuođa du hæga šaddoin ja du omi šaddoin ja du ædnama šaddoin, dudnji buorren, dam ædnamest, maid Hærra vuornoi du vanhemidi aiggot dudnji addet. 30, 9.
12. Hærra galgga rabastet dudnji su buore vuorkkagammares, alme, addem varas du ædnami arve su aiggasis ja buristsivdnedam varas buok du gieđai dago; ja don galgak lonit ollo albmugidi, mutto ješ ik don galga loanas valddet. 11, 14; 15, 6.
13. Ja Hærra galgga dakkat du oaivven ja i sæibben, ja don galgak alo læt bajabælde, ja ik don galga læt vuolabælde, go don gulak Hærra, du Ibmelad, bakkomid, maid mon gočom dudnji odne vuttivalddet ja doallat,
14. ja go don ik eritgaida guđestge dain sanin, maid mon gočom digjidi odne, ik olgiš ikge gurot bællai, nuft atte don manak æra ibmeli maŋŋai daid balvvalam diti. 5, 32.
15. Mutto de galgga dapatuvvat, jos don ik gula Hærra, du Ibmelad, jiena, nuft atte don vuttivaldak doallat buok su bakkomid ja su lagaid, maid mon gočom dudnji odne, de galggek buok dak garrodusak boattet du bagjeli ja dapatuvvat dudnji:
30, 17 j. n. v. 3 Mos. 26, 14 j. n. v. Dan. 9, 11. Mal. 2, 2. Baruk 2, 27 j. n. v.
16. Garroduvvum galgak don læt gavpugest, ja garroduvvum galgak don læt ædnam alde.
3. v. j. n. v.
17. Garroduvvum galgga du væddelitte læt ja du daiggelaste.
18. Garroduvvum galgga du hæga šaddo læt ja du ædnam šaddo, dat, mi boatta du stuora omin, ja dat, mi riegad du smavva omin.
19. Garroduvvum galgak don læt du sisamanadedinad, ja garroduvvum galgak don læt du olgusmanadedinad.
20. Hærra galgga vuolgatet du vuostai garrodusa, moivvašume ja bagadusa juokke dafhost, masa don geiggik du gieđad, maid don riemak dakkat, dassači go don hæva-

tuvvuk, ja dassači go don hoapost hævvanak du baha dagoidad diti, dainago don heittik muo.

21. Hærra galgga diktet rottodavda darvvanet dudnji, dassači go son læ du erithævatam dam ædnamest, man sisa don boađak valddem varas dam oabmenad.

22. Hærra galgga časket du ravččadavdain ja garra buocalvasain ja buolle suottain ja gæpesvigin ja goikkadagain ja gorni guorbbamin ja astamin, ja dak galggek doarredet du, dassači go don hævvanak. Am. 4, 9. Hagg. 2, 17.

23. Ja du albme, mi læ du oaive bagjel, galgga læt nuftgo væikke, ja ænam, mi læ du vuolde, galgga læt nuftgo ruovdde. 11, 17.

24. Hærra galgga diktet mođe ja saddo læt du ædnama arvven; dat galgga almest vuolas boattet du bagjeli, dassači go don hævatuvvuk.

25. Hærra galgga diktet du časkujuvvut du vašalaǯaidad muođoi oudast; ovta gæino mielde galgak don mannat olgus su vuostai, ja čieča gæino mielde galgak don bataret su muođoi oudast erit; ja don galgak illastuvvut buok rikain ædnam alde.

26. Ja du jabmam gorodak galggek šaddat biebmon buok alme loddidi ja ædnam spiridi, ja i guttege galga agjet daid erit.

27. Hærra galgga časket du Egyptena bukkuiguim ja bottanemiguim ja sagŋašin ja iđatagain, nuft atte ik don galga mattet buoreduvvut. 2 Mos. 9, 9.

28. Hærra galgga časket du mielatesvuođain ja čuovgatesvuođain ja vaimo moivvašumin.

29. Ja don galgak birrad ravjot gaskabæive, nuftgo čuovgatæbme birras ravjo sævdnjadasa siste, ja ik don galga adnet maidege likkoid du gæinoidad alde, ja don galgak gillat aive givsedume ja spegjujume buok beivid, ja i oktage galga du bæstet.

30. Don galgak ječad loppadaddat nissonin, ja æra olmai galgga vællat su lutte; don galgak hukšit vieso, ja ik don galga dam siste assat; don galgak gilvvet vidnegarde, ja ik don galga valddet dam adnoi.

31. Du vuoksa galgga njuvvujuvvut du čalmi oudast, ja ik don galga dast borrat; du asen galgga eritrieveduvvut du muođoi oudast ige boattet ruoktot du lusa; du smavva oamek galggek addujuvvut du vašalaǯaidi, ja i oktage galga du væketet.

32. Du barnek ja du nieidak galggek addujuvvut dokko vierroalbmugi, ja du čalmek galggek dam gæččat ja vuoimetuvvat aibašæme diti sin maŋŋai gæčos bæive, ja du gieđast i galga læt mikkege famoid.

33. Du ædnama šaddoid ja buok du fidnimušaid galgga muttom almug loapatet, maid don ik dovda; ja don galgak gillat aive vækkavaldalašvuođa ja givsedume buok beivid. Duob. 6, 3 j. n. v.

34. Ja don galgak šaddat mielatæbmen dam oainatusa diti, maid du čalmek galggek oaidnet.

35. Hærra galgga du časket baha bukkuiguim du čibbi ala ja du julgi ala, nuft atte ik don galga mattet buoreduvvut, du juolggevuođo rajest ja gidda du oaivvečoka ragjai.

36. Hærra galgga doalvvot du ja du gonagasa, gæn don bijak ječad bagjeli, erit daggar albmuga lusa, maid ik don æige du vanhemak læk dovddam, ja dobbe galgak don balvvalet æra ibmelid, muoraid ja geđgid. 4, 27. 28.

37. Ja don galgak šaddat suorgatussan, sadnevajasen ja bilkkadussan buok dai albmugi gaski, mai lusa Hærra galgga du doalvvot. 1 Gon. 9, 7. Jer. 24, 9.

38. Ollo gilvvagid galgak don olgus doalvvot ædnam ala, ja uccan galgak don sisa čokkit; dastgo rasselokkok galggek dam eritborrat. Mik. 6, 15. Hagg. 1, 6.
39. Vidnegardid galgak don gilvvet ja barggat, mutto vine ik don galga jukkat, ikge sisačokkit; dastgo mađok galggek dam eritborrat.
40. Olljomuorak galggek dust læt obba du ædnamestad, mutto oljoin ik don galga ječad vuoiddat; dastgo du olljomuorra galgga eritlappet su šaddoides.
41. Barnid ja nieidaid galgak don sakkanattet; mutto ik don galga daid rađđit; dastgo dak galggek mannat fanggavutti.
42. Buok du muoraid ja du ædnama šaddoid galggek rasselokkok valddet oabmenæsek.
43. Dat vieres, gutte læ du gaskast, galgga goargŋot alebuidi ja alebuidi du bagjeli; mutto don galgak niegjat čiegŋalebbui ja čiegŋalebbui vuolas.
44. Son galgga dudnji lonit, ja don ik galga sudnji lonit; son galgga læt oaivve, ja don galgak læt sæibbe. 12. 13. v.
45. Ja buok dak garrodusak galggek boattet du bagjeli ja doarredet du ja dæivvedet du, dassačigo don hævatuvvuk, dainago don ik gullam Hærra, du Ibmelad, jiena, nuft atte don vuttivalddik su bakkomid ja su lagaid, maid son dudnji gočoi,
46. ja dak galggek læt mærkkan ja imašen du ala, ja du nale ala agalažat.
47. Dainago don ik balvvalam Hærra, du Ibmelad, iloin ja vaimo haloin, vaiko dust læi valljogasvuotta juokke dafhost,
48. de don galgak balvvalet du vašalažaidad, gæid Hærra galgga vuolgatet du vuostai, nælge siste ja goiko siste ja alasvuođa siste ja vagjegvuođa siste juokke dafhost; ja son galgga bigjat ruovddegæssa du čæbet ala, dassači go son læ du hævatam.
49. Hærra galgga buktet ovta albmuga du bagjeli gukken erit, ædnam ravdast, daggar albmuga, mi girdda nuftgo goaskem, daggar albmuga, man giela don ik gula, Jer. 5, 15 j. n. v. 6, 22 j. n. v.
50. albmuga hæbotes amadajoin, mi i arvost ane dam vuorrasa ige arkalmaste nuorra olbmu bagjeli. Vaidd. 4, 16; 5, 12. 13.
51. Ja dat galgga loapatet du omi šaddoid ja du ædnama šaddoid, dassači go don hævatuvvuk, damditi go dat i guođe dudnji gornid, vine daihe oljo, dam, mi boatta du stuora omin, daihe dam, mi riegad du smavva omin, dassači go dat læ du duššen dakkam.
52. Ja dat galgga bakkit du buok du portai siste, dassači go du ladnesæinek gačček vuolas, dak alla ja nana sæinek, mai ala don dorvastak, obba du ædnamest; ja dat galgga bakkit du buok du portai siste obba du ædnamest, maid Hærra, du Ibmelad, læ dudnji addam.
53. Ja don galgak borrat du hægad šaddo, du barnidad ja du nieidaidad biergo, gæid Hærra, du Ibmelad, dudnji adda, atestusa ja balo vuolde, maina du vašalaš galgga du suorgatet. 3 Mos. 26, 29. 2 Gon. 6, 28. 29. Vaidd. 2, 20; 4, 10.
54. Dat njuoras ja sagga hærkes olmai du lutte i galga udnot su vielljasis daihe su akkasis su salastes daihe su manaides bacatassi, gæk sust læk vela baccam,
55. addet guttige sist maidege su manaides biergost, maid son borra, dainago i guđđujuvvum mikkege sudnji ligas, atestusa ja balo vuolde, maina du vašalaš galgga du suorgatet buok du portai siste.
56. Dat njuoras ja hærkes nisson du lutte, gutte i goassege gæččalam bigjat su juolggevuođos

ædnam ala hærkkevuođa ja njuorasvuođa diti, i galga udnot boadnjasis su salastes daihe su bardnasis daihe su nieiddasis

57. su maŋebuides, mak bottek olgus su julgi gaskast, daihe su manaides, gæid son riegadatta; dastgo son galgga loaktet daid suollemasat vagjegvuođa diti juokke dałhost, atestusa ja balo vuolde, maina du vašalaš galgga du suorgatet du portai siste.

58. Jos don ik vuttivalde doallat buok dam laga sanid, mak læk čallujuvvum dam girjai, nuft atte don balak dam hærvas ja hirbmadlaš namast, Hærrast, du Ibmelestad,

59. de galgga Hærra vuolgatet ovdulaš givsid du bagjeli ja ovdulaš givsid du nale bagjeli, stuora ja bistevaš givsid ja bahas ja bistevaš buocalvasaid.

60. Son galgga diktet buok Egypten buocalvasaid, main don balak, boattet du bagjeli, ja dak galggek darvvanet dudnji.
2 Mos. 9, 9. 5 Mos. 7, 15.

61. Maidai juokke buocalvasa ja juokke givse, mi i læk bajas čallujuvvum dam laga girjai, galgga Hærra diktet boattet du bagjeli, dassači go don læk hævatuvvum.

62. Duššе ucca jovkuš galgga baccet dist, dam sagjai go di læidek nuftgo alme nastek ædnagvuođast, dainago don ik gullam Hærra, du Ibmelad, jiena.
4, 27; 10, 22.

63. Ja de galgga dapatuvvat, atte nuftgo Hærra illodi dagadedin burist din vuostai ja lasetedin din, nuft galgga Hærra illodet din hævatedin ja din duššadedin; ja di galggabetet rottijuvvut bajas dam ædnamest, man sisa don boađak valddem diti dam oabmenad. Sanel. 1, 26.

64. Ja Hærra galgga du biđgit buok albmugi gaski ædnama nubbe ravdast ædnama nubbe ravddi, ja dobbe galgak don balvvalet æra ibmelid, gæid ik don æige du vanhemak læk dovddam, muoraid ja geđgid.

65. Ja dai albmugi gaskast ik don galga adnet maidege mašoid, ja i galga mikkege vuoiŋadusaid læt du juolggevuđđui; ja Hærra galgga dobbe addet dudnji doargestægje vaimo ja ruoidnam čalmid ja vuoimetuvve sielo.

66. Ja du hægga galgga hænggat gaccagasast, ja don galgak ballat ija bæive ikge læt oagjebas du hægad harrai. Visesv. 17, 11.

67. Iđđedest galgak don cælkket: Vare lifči æked! ja ækkedest galgak don cælkket: Vare lifči iđed! — du vaimod balo diti, maina don balak, ja dam oainatusa diti, maid don oainak du čalmidadguim.

68. Ja Hærra galgga doalvvot du ruoktot Egypteni skipai alde, dam gæino mielde, man birra mon dudnji celkkim: Ik don galga šatan æmbo dastmaŋŋel oažžot dam oaidnet. Ja dobbe galggabetet di fallujuvvut du vašalažaidasad balvvalægjen ja balvvalægje nissonen, mutto i galga oktage oastet. 17, 16.

29. Kapittal.

Hærra ođasmatta Moab ædnamest dam litto, maid son læ dakkam Israelin Horeb guorast, ja Moses bajaslokka damditi Ibmela stuora burid dagoid su albmuges vuostai, 1—9, nævvo sin doallat Ibmela litto, 10—15, varre sin æppe-ibmelbalvvalusa vuostai ja Ibmela aittagi bagjelgæččama vuostai ja gulat sigjidi, guđek daid bagjelgečček, Ibmela lossis duomoid, 16—29.

1. Dak læk dam litto sanek, maid Hærra gočoi Mosesa dakkat Israel manaiguim Moab ædnamest, ærreb dam litto, maid son læi singuim dakkam Horeba alde.
5, 2. 3.

2. Ja Moses ravkai obba Israela

lusas ja celki sigjidi: Di lepet oaidnam buok dam, maid Hærra dagai din čalmi oudast Egypten ædnamest Faraoin ja buok su balvvalegjiguim ja obba su ædnamin,
4, 34. 2 Mos. 19, 4.
3. daid stuora gæččalusaid, maid du čalmek læk oaidnam, daid stuora mærkaid ja ibmašid; 7, 19.
4. mutto Hærra i læk addam digjidi vaimo, maina arvvedet, daihe čalmid, maiguim oaidnet, daihe beljid, maiguim gullat, gidda dam bæive ragjai. Es. 6, 10.
5. Ja mon diktim din vagjolet njællje loge jage mæcest; æi nokkam din biktasak dist, ja du gama i nokkam du juolgest. 8, 2 j. n. v.
6. Epet di borram laibe, ja epet di jukkam vine daihe garra jukkamuša, vai di dovdašeidek, atte mon, Hærra, læm din Ibmel.
7. Ja go di bođidek dam baikkai, de manaiga Sihon, Hesbon gonagas, ja Og, Basan gonagas, olgus min vuostai soattai, ja mi časkimek sodno,
4 Mos. 21, 21 j. n. v. 33 j. n. v.
8. ja mi valdimek sodno ædnama ja addimek Rubenitalagaidi ja Gaditalagaidi ja Manasse sokkagoddebællai dam arbben. 4 Mos. 32, 33.
9. De vuttivalddet dalle dam litto sanid ja dollet daid, vai di mænnodifčidek visaset juokke dafhost, maid di dakkabetet.
10. Di čuoggobetet odna bæive buokak Hærra, din Ibmelædek, muođoi oudast, din oaivamugak, din sokkagoddek, din vuorrasak ja din bajeldgæčček, juokke olmai Israelest,
11. din manak, din akak, ja du vieres, gutte læ du sida gasko, sikke du muorračuoppe ja du čaccegæsse,
12. vai don galgak sisamannat littoi Hærrain, du Ibmelinad, ja valle-særvvevutti suina, maid Hærra, du Ibmelad, dakka duina odna bæive,
13. vai son oaggo bigjat du odne su almugenes, ja vai son oaggo læt du Ibmel, nnftgo son læ dudnji loppedam, ja nuftgo son læ vurdnom du vanhemidi, Abrahami, Isaki ja Jakobi. 28, 9.
14. Ja im duššefal dinguim daga mon dam litto ja dam valle-særvvevuođa,
15. mutto sikke daina, gutte dast čuoggo minguim odna bæive Hærra, min Ibmelæmek, muođoi oudast, ja daina, gutte i læk dast minguim odne.
16. Dastgo di diettebetet ječa, man lakai mi asaimek Egypten ædnamest, ja man lakai mi manaimek gasko dai albmugi čađa, mai čađa di manaidek,
17. ja di oinidek sin fastes ja gafhadis æppe-ibmelid, muoraid ja geđgid, silbaid ja gollid, mak legje sin lutte.
18. Allus leku din lutte olmai daihe nisson daihe sokkagodde, gæn vaibmo jorggala ječas odne erit Hærrast, min Ibmelestamek, nuft atte son manna dokko ja balvvala doi albmugi ibmelid! Allus leku din lutte daggar ruotas, mi šaddada mirkkošaddo ja malurta, Ebr. 12, 15.
19. guttege, gutte, go son gulla dam valle-særvvevuođa sanid, buristsivdneda ječas su vaimostes ja cælkka: Munji galgga burist gævvat, go mon vagjolam mu vaibmom buošševuođa siste, — vai dat, mi læ laktaduvvum, galgga eritrottijuvvut oktanaga daina, mast læ goikko*! Jer. 44, 17.

* d. l. buokakrakkan, sikke dat, gæst læ valljogasvuotta, ja dat, gæst læ vagjegvuotta.

20. I dato Hærra andagassi addet sudnji; mutto Hærra moarre ja su angervuotta galgga dalle borgestet dam sæmma olbma vuostai, ja buok dat garrodus, mi læ bajasčallujuvvum dam girjai, galgga orrot su alde, ja Hærra

galgga eritsikkot su nama alme vuolde. 28, 15 j. n. v.

21. Ja Hærra galgga eritærotet su dušsadæbmai, buok Israel sokkagoddin buok dam litto garrodusai mielde, mi læ čallujuvvum dam laga girjai.

22. Ja maŋeb sokka, din manak, guđek galggek bajasčuoʒʒelet din maŋŋel, ja dat vieres, gutte galgga boattet gukkalmas ædnamest, galggek cælkket, go si oidnek dam ædnama givsid ja daid buocalvasaid, maiguim Hærra læ ocatallam dam,

23. — rišša ja saltte, obba dam ænam læ buollam, i dat gilvvujuvvu ige adde šaddoid, ja i mikkege urttasid bajasšadda dast, daggar dušsadubme go Sodoma ja Gomorra, Adma ja Seboima, maid Hærra dušsadi su moarestes ja su suttostes, —

1 Mos. 19, 24 j. n. v. Hos. 11, 8.

24. duođai, buok albmugak galggek cælkket: Manne læ Hærra dakkam nuft dam ædnama vuostai? Maid maksa dat stuora, buolle moarre?

1 Gon. 9, 8 j. n. v. Jer. 22, 8.

25. Ja celkkujuvvut galgga: Damditi go si heitte Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, litto, maid son dagai singuim, dallego son doalvoi sin olgus Egypten ædnamest,

26. ja si manne dokko ja balvvalegje æra ibmelid ja rokkadalle daid, ibmelid, maid si æi dovddam, ja maid son i læm sigjidi addam, 4, 19.

27. damditi cakkidi Hærra moarre dam ædnama vuostai, nuft atte son buvti dam bagjeli buok dam garrodusa, mi læ čallujuvvum dam girjai,

28. ja Hærra eritrotti sin sin ædnamest moarest ja suttost ja stuora vašasgæmest, ja son balkesti sin dokko vierro ædnami, nuftgo oidnu dam bæive.

29. Dak čikkum ašek gullek Hærrai, min Ibmeli, mutto dak almostuvvum ašek gullek migjidi ja min manaidi agalaʒat, vai mi doalašeimek buok dam laga sanid.

Salm. 147, 19. 20.

30. Kapittal.

Moses lopped Israeli, atte Hærra aiggo armetet sin bagjeli ja buristsivdnedet sin, go si sin golgolašvuođastæsek jorggalek ječaidæsek su guvllui, 1—10, muitot sigjidi dam birra, atte Ibmela almostattujuvvum sadne i læk gukken sist erit, mutto sin sagga lakka, 11—14, ouddanbigja sigjidi ællema ja jabmema ja vuornota sin valljit ællema, 15—20.

1. Ja de galgga dapatuvvat, go buok dak dapatusak bottek du bagjeli, buristsivdnadus ja garrodus, maid mon læm du ouddi bigjam, ja go don valdak dam fastain vaibmosad buok dai albmugi gaskast, mai lusa Hærra, du Ibmelad, læ du erit agjam,

28, 2 j. n. v. 15 j. n. v.

2. ja go don jorggalak ječad Hærra, du Ibmelad, guvllui ja gulak su jiena, aibas nuft, moft mon gočom dudnji odne, don ja du manak, obba du vaimostad ja obba du sielostad,

4, 30. 3 Mos. 26, 40.

3. de galgga Hærra, du Ibmelad, loapatet du fanggavuođa ja armetet du bagjeli, ja son galgga fastain čokkit du buok dai albmugi lutte, mai lusa Hærra, du Ibmelad, læi biđgim du.

Jer. 29, 14; 31, 23; 32, 37.
Salm. 106, 45 j. n. v.

4. Vaiko vela du erit agjujuvvum olbmuk lifče alme ravdast, de galgga Hærra, du Ibmelad, čokkit du dobbe erit ja vieʒʒat du dobbe erit. Neh. 1, 9.

5. Ja Hærra, du Ibmelad, galgga doalvvot du dam ædnami, maid du vanhemak adne oabmenæsek, ja don galgak adnet dam oabmenad; ja son galgga dakkat

burist du vuostai ja lasetet du
æmbo go du vanhemid.
2 Makk. 2, 18.

6. Ja Hærra, du Ibmelad,
galgga birračuoppat du vaimo ja
du nale vaimo, nuft atte don
galgak rakistet Hærra, du Ibme-
lad, obba du vaimostad ja obba
du sielostad, vai don oaǯok ællet.
10, 16. Jer. 4, 4; 32, 39. Esek. 11, 19.
Rom. 2, 29. Fil. 3, 3. Kol. 2, 11.

7. Ja Hærra, du Ibmelad,
galgga bigjat buok daid garrodu-
said du vašalaǯai ala ja du vašo-
tegji ala, guđek læk du doarra-
dallam.

8. Mutto don galgak fastain
gullat Hærra jiena ja doallat buok
su bakkomid, maid mon gočom
dudnji odne.

9. Ja Hærra, du Ibmelad,
galgga addet dudnji valljogasvuođa
buok du gieđai dagoi siste, du
hæga šaddoin ja du omi šaddoin
ja du ædnama šaddoin, dudnji
buorren; dastgo Hærra galgga
fastain illodet du diti, dudnji
buorren, nuftgo son illodi du van-
hemi diti, 28, 11. Jer. 32, 41.

10. go don gulak Hærra, du
Ibmelad, jiena, nuft atte don vut-
tivaldak su bakkomid ja su lagaid,
dam, mi læ čallujuvvum dam laga
girjai, go don jorggalak ječad
Hærra, du Ibmelad, guvllui obba
du vaimostad ja obba du sielo-
stad.

11. Dastgo dat bakkom, maid
mon gočom dudnji odne, i læk
dudnji bære allag, ja i dat læk
gukken erit. Es. 45, 19; 48, 16.

12. I dat læk almest, nuft atte
don ferttišik cælkket: Gi datto
mannat bajas min oudast albmai
ja vieǯǯat dam migjidi ja gulatet
migjidi dam, nuft atte mi mattep
dakkat dam mielde?
Rom. 10, 6 j. n. v.

13. Ige dat læk dom bælde
abege, nuft atte don ferttišik
cælkket: Gi datto mannat rasta
min oudast dom bællai abe ja
vieǯǯat migjidi dam ja gulatet
migjidi dam, nuft atte mi mat-
tep dakkat dam mielde?

14. Mutto sadne læ du hui
lakka, du njalmest ja du vaimost,
vai don galgak dakkat dam mielde.

15. Gæča, mon læm odne big-
jam du ouddi ællema ja buore ja
jabmema ja baha,
11, 26 j. n. v. 28, 2 j. n. v. 15 j. n. v.

16. go mon gočom du odne
rakistet Hærra, du Ibmelad, vag-
jolet su gæinoi mielde ja vutti-
valddet su bakkomid ja su lagaid
ja su asatusaid, vai don oaǯok
ællet ja ædnanet, ja vai Hærra,
du Ibmelad, oaǯǯo du buristsivd-
nedet dam ædnamest, man sisa
don boađak valddem varas dam
oabmenad.

17. Mutto jos du vaibmo jorg-
gala ječas erit, ja ik don jægad,
mutto divtakječad fillijuvvut ja
rokkadalak æra ibmelid ja balv-
valak daid,

18. de mon gulatam digjidi
odne, atte di galggabetet aibas
hævvanet; epet di galga ællet æd-
nag beivid dam ædnamest, masa
don manak Jordan rasta boattem
varas dam sisa ja valddem varas
dam oabmenad. Josv. 23, 16.

19. Mon valdam odne alme ja
ædnama duođaštægjen din vuostai:
Ællema ja jabmema læm mon
bigjam du ouddi, buristsivdnadusa
ja garrodusa; de vallje dalle ælle-
ma, vai don oaǯok ællet, don ja
du nalle, 4, 26.

20. nuft atte don rakistak Hærra,
du Ibmelad, gulak su jiena ja doalak
sust gidda! Dastgo dat læ du æl-
lem ja du beivi gukkodak, nuft
atte don oaǯok orrot dam ædna-
mest, maid Hærra vuornoi du
vanhemidi, Abrahami, Isaki ja
Jakobi, aiggot sigjidi addet.
4, 40; 5, 33.
1 Mos. 50, 24.

31. Kapittal.

Moses gulata albmugi, atte i son galga, mutto atte Josva galgga doalvvot sin Kanaan ædnama sisa, ja nanosmatta Josva dasa, 1—8; son adda lakagirje papai halddoi ja goččo, atte dat juokke čiččid jage galgga bajaslokkujuvvut obba Israel ouddi, 9—13. Hærra almostatta ječas sudnji ja Josvai ja goččo sodno bajasčallet Mosesa ærrolavllaga duođaštægjen albmuga vuostai, go dat jorrala erit, ja dasto nanosmatta son Josva, 14—23. Maŋŋelgo Moses læi gærggam čallemest lakagirje, de adda son dam Levitalaƺaidi, vai si bisotifče dam aimoin duođaštægjen albmuga vuostai, ja goččo sin čokkit albmuga gullat su ærrolavllaga, 24—30.

1. Ja Moses manai dokko ja sarnoi daid sanid obba Israeli,

2. ja son celki sigjidi: Mon læm odne čuođe ja guokte loge jage boares, im mon væje šatan vaƺƺet olgus ja vaƺƺet sisa, ja Hærra læ cælkkam munji: Ik don galga mannat dam Jordan rasta.
34, 7. 4 Mos. 20, 12. 5 Mos. 1, 37 j. n. v. 3, 27.

3. Hærra, du Ibmelad, son galgga mannat ouddan du muođoi oudast, son galgga hævatet daid albmugid du muođoi oudast, vai don galgak valddet sin ædnama oabmenad; Josva, son galgga mannat ouddan du muođoi oudast, nuftgo Hærra læ sardnom.
4 Mos. 27 18 j. n. v.

4. Ja Hærra galgga dakkat singuim, nuftgo son dagai Sihonin ja Ogain, Amoritalaƺai gonagasaguovtoin, ja sodno ædnamin, gæid son hævati. 4 Mos. 21, 24. 35.

5. Ja Hærra galgga addet sin din halddoi; ja di galggebetet dakkat singuim aibas dam goččoma mielde, maid mon læm digjidi addam. 7, 2 j. n. v.

6. Leket roakkadak ja gievrak, allet bala ja allet suorggan sin muođoi oudast! Dastgo Hærra, du Ibmelad, son læ dat, gutte duina vagjola, son i galga du luoittet ige du guođđet.
7, 21. Josv. 1, 5. Ebr. 13, 5.

7. Ja Moses ravkai Josva ja celki sudnji obba Israel čalmi oudast: Læge roakkad ja gievrra! Dastgo don galgak sisamannat daina albmugin dam ædnami, maid Hærra vuornoi sin vanhemidi aiggot sigjidi addet, ja don galgak juogadet dam arbben sin gaski.
3, 28. Josv. 1, 6

8. Ja Hærra, son, gutte manna du muođoi oudast, son galgga læt. duina, son i galga du luoittet ige du guođđet; ik don galga ballat ikge suorgganet.

9. Ja Moses čali dam laga ja addi dam papai, Levi barni, halddoi, guđek gudde Hærra litto arka, ja buok Israel vuorrasidi.

10. Ja Moses gočoi sin ja celki: Juokke čiččid jage, maŋedamjakkai mærreduvvum aige, lastagođi basi aige, 15, 1 j. n. v.

11. go obba Israel boatta diktem varas ječas oidnujuvvut Hærra, du Ibmelad, muođoi oudast dam baikest, maid son vallje, de don galgak bajaslokkat dam laga obba Israel ouddi sin guladedin.
16, 16. Neh. 8, 18.

12. Ravka albmuga čoakkai, olbmaid ja nissonid ja manaid ja du vierrasidad, guđek læk du portai siskelist, vai si oƺƺuk gullat, ja vai si oppek ja ballek Hærrast, din Ibmelest, ja vuttivalddek doallat buok dam laga sanid,

13. ja vai sin manak, guđek æi dovda dam, galggek gullat ja oappat ballat Hærrast, din Ibmelest, buok daid beivid, maid di ællebetet dam ædnamest, masa di mannabetet Jordan rasta valddem diti dam oabmenædek.

14. Ja Hærra celki Mosesi: Gæča, du bæivek lakkanek jabmemi; ravka Josva, ja ouddandivvo ječaidæde oktiboattem goađe ouddi, vai mon oaƺom addet sudnji goččoma. Ja Moses ja Josva manaiga dokko ja ouddandi-

voiga ječaidæsga oktiboattem goađe ouddi.

15. Ja Hærra almostatti ječas goađe lutte balvvabaǯe siste, ja balvvabaǯǯe čuoǯoi goađe uksaraige oudast.

16. Ja Hærra celki Mosesi: Gæča, go don vuoiŋadak du vanhemidad lutte, de riebma dat almug furrušišgoattet dai vierrasi ibmeliguim dam ædnamest, man sisa dat boatta, ja dat hæitta muo ja doagja mu litto, maid mon læm daina dakkam.

17. Ja mu moarre galgga cakkidet dam vuostai damanaga bæive, ja mon aigom sin hæittet ja čiekkat mu muođoidam sin oudast erit, nuft atte si loapatuvvujek, ja ædnag oasetesvuođak ja atestusak dæivvedek sin. Ja si galggek cælkket damanaga bæive: Igo dat læk, dainago mu Ibmel i læk mu gaskast, atte dak oasetesvuođak læk muo dæivvedam?

18. Ja mon aigom damanaga bæive čiekkat mu muođoidam buok dam baha diti, maid dat læ dakkam, dainago dat læ jorggalam ječas æra ibmeli bællai.

19. Ja dal, bajasčalle aldsesæde dam lavllaga* ja oapat Israel manaidi dam, bija dam sin njalbmai, vai dat lavla matta læt munji duođaštægjen Israel manai vuostai. * 32, 1 j. n. v.

20. Dastgo mon aigom doalvvot dam dam ædnam sisa, maid mon læm vurdnom dam vanhemidi, mast mielkke ja honnig golgga, ja dat galgga borrat ja gallanet ja buoiddot, ja dat šadda jorggalet ječas æra ibmeli bællai ja balvvalet daid ja bagjelgæččat muo ja doagjet mu litto. 30, 20.

21. Ja go dalle ædnaggærdan oasetesvuođak ja atestusak dæivvedek dam, de galgga dat lavla čuogjat dam ouddi nuftgo duođaštægje, dastgo i dat galga vajaldattujuvvut dam nale njalmest. Dastgo mon dovdam dam jurddagid, maid dat dam bæive adna, ouddalgo mon doalvom dam dam ædnam sisa, maid mon læm dasa vurdnom.

22. De bajasčali Moses damanaga bæive dam lavllaga ja oapati dam Israel manaidi.

23. Ja son* gočoi Josva, Nun barne, ja celki: Læge roakkad ja gievrra! Dastgo don galgak doalvvot Israel manaid dam ædnam sisa, maid mon læm sigjidi vurdnom, ja mon aigom læt duina. * Hærra. 7. v.

24. Ja de dapatuvai, go Moses læi gærggam čallemest dam laga sanid girjai gidda loapa ragjai,

25. de gočoi Moses Levitalaǯaid, guđek gudde Hærra litto arka, ja celki: 9. v.

26. Valddet dam lakagirje ja bigjet dam Hærra, din Ibmelædek, litto arka balddi, ja dat galgga læt dast duođaštægjen du vuostai.

27. Dastgo mon dovdam du gaǯǯarvuođa ja du garra nieke; gæča, go mon vela ain læm odne ællemen din lutte, de di lepet læmaš gaǯǯarak Hærra vuostai, ja man sagga æmbo dalle mu jabmem maŋŋel!

28. Čokkijeket mu lusa buok din sokkagoddidædek vuorrasid ja din bajeldgeččidædek, de mon aigom sardnot sin belji ouddi daid sanid ja valddet alme ja ædnama duođaštægjen sin vuostai. 30, 19; 32, 1 j. n. v.

29. Dastgo mon diedam, atte mu jabmem maŋŋel, de di šaddabetet billašuttet din gæinodek ja eritgaiddat dam gæinost, maid mon læm digjidi goččom, ja dat baha galgga din dæivvedet dain maŋemuš beivin, go di dakkabetet, mi baha læ Hærra čalmi oudast, nuft atte di moarrai hattebetet su din gieđaidædek dagoiguim. 4, 30.

30. De sarnoi Moses dam lavllaga sanid obba Israel čoaggalmasa belji ouddi gidda loapa ragjai.

32. Kapittal.

Mosesa ærrolavla. Son goččo alme ja ædnam gullat su sanides, mai siste son aiggo gulatet Hærra maidnoma, 1—3. Ibmel, gutte læ oskaldas, i læk daidi oasetesvuođaidi aššen, mak šaddek boattet Israel bagjeli, mutto Israel ješ, gutte læ læmaš oskaldasmættom, læ dasa aššen. Ibmel læ doluš aige rajest čajetam Israeli stuora buoredagoid, mutto Israel læ læmaš gittemættom ja læ jorralam Ibmelest erit, 4—18. Damditi læ Ibmel ferttim sin ocatallat rangaštusaiguim, 19—25; son lifči sin vela hævatamge, jos i son livče ballam, atte vašalažak gaddaše, atte sin ječaidæsek fabmo læ sin hævvanæbmai aššen, 26—33. Ibmel i aigo almake alelassi addet su albmuges sin vašalažai halddoi, mutto maŋemusta aiggo son rangaštet sin ja bæstet su albmuges, 34—42. Son goččo maŋemužži bakenid ramedet Israel, dainago dast læ daggar Ibmel, 43. Maŋŋelgo Moses læ loapatam su lavllages, de nævvo son fastain albmuga vuttivalddet Ibmela sanid aldsesæsek buristsivdnadussan, 44—47. Son oažžo sæmma bæive goččoma mannat bajas Nebo vare ala dokko jabmem diti, maŋŋelgo son læ gæččam Kanaan ædnam, 48—52.

1. Gulddaleket, di almek, ja mon aigom sardnot, ja ænam gullus mu njalme sanid!
31, 28. Es. 1, 2.

2. Mu oappom goikkus nuftgo arvve, mu sardnam golggus nuftgo suoldne, nuftgo arvve-oakte rasi ala ja nuftgo arvvešoaratak urttasi ala!

3. Dastgo Hærra nama mon aigom gulatet; addet min Ibmeli gudne! Salm. 34, 4. Alm. 14, 7.

4. Bakte! — olles læ su dakko, dastgo buok su gæinok læk vuoiggadvuotta; oskaldas Ibmel ja alma bettustaga, vanhurskes ja vuoiggadlaš læ son. 7, 9.
Salm. 25, 8; 92, 16.

5. Galgašigo son læt mænnodam roappanattem lakai dam vuostai*? I, su barnek — sin hæpad dat læ, bahajuonalaš ja jorgo sokkagodde. * Israel.
Es. 1, 3 j. n. v.

6. Maksebetetgo di Hærrai nuft, don jallas ja daiddemættom almug? Igo son læk du ačče, gutte du fidni? Son sivdnedi du ja rakadi du. Mal. 1, 6.

7. Muite dolušaiggasaš beivid, vuttivalde jagid sogast sokki! Jæra du ačestad, ja son dieđet dudnji dam, du vuorrasinad, ja si celkkek dudnji dam.

8. Dallego dat alemus addi albmugidi arbe, dallego son æroti olbmui manaid, de son bijai albmugi ædnamrajid, gæčadedin Israel manai logo bællai.

9. Dastgo Hærra oasse læ su almug, Jakob læ su arbbe-oasse.

10. Son gavnai su avddem ædnamest ja avddem baikest mæce holvvasa gaskast; son suogjali su, son vuttivaldi su, son varjali su nuftgo su čalbmegakas. Sak. 2, 12.

11. Nuftgo goaskem, mi bokta su bæses, saddatalla su čivgaides bagjel, lebbi son su soajaides, valdi son su, guddi su su soagjadolgides alde. 2 Mos. 19, 4.
5 Mos. 1, 31. Es. 63, 9.

12. Aivefal Hærra doalvoi su, ja i oktage vierro ibmel læm suina.

13. Son divti su mannat dokko ædnam dievai bagjel, ja son borai ædnama šaddoid, ja son divti su njammat honniga bavtest ja oljo garra gæđgest,

14. gusai lavca ja savcai mielke ja labbai ja Basan viercai ja bokkai buoide ja nisoi buoidemus ađđama; ja vidnemurji vara jukkik don nuftgo vine.

15. De šaddai Ješurun* buoidden ja čievčasti bađas bajas, — don šaddik buoidden, gassagen ja laššesen; ja son heiti Ibmela,

gutte læi su sivdnedam, ja bagjelgæčai su bestujumes bavte.

* Israel goččujuvvu Ješurunen d. l. danen duođalaš, vuoiggadlaš almugen, damditigo dat galgai balvvalet Hærra duođalašvuođa siste. 31, 20. Neh. 9, 25. 26.

16. Si bokte su angervuođa vierro ibmeli bokte; fastes æppeibmeli bokte bajasbokte si su sutto.

17. Si oaffarušše famoidi*, mak æi læk Ibmel, ibmelidi, gæid si æi dovddam, ođđasidi, mak æska legje bajas boattam, main din vanhemak æi suorgganam.

* d. l. æppe-ibmelidi; Salm. 106, 37. 1 Kor. 10, 20.

18. Dam bavtest, mi du sakkanatti, ik don fuollam, ja don vajaldattik Ibmela, gutte du riegadatti.

19. De oini Hærra dam ja hilgoi, sin suttost su barnides ja su nieidaides diti.

20. Ja son celki: Mon aigom čiekkat mu muođoidam sin oudast, ja mon aigom gæččat, maggaren sin loappa šadda; dastgo jorgo sokkagodde si læk, manak, gæi siste i læk mikkege oskaldasvuođaid. 31, 17 j. n. v.

21. Si bokte mu angervuođa dam bokte, mi i læk Ibmel, si bokte mu sutto sin duššalaš æppe-ibmelidesek bokte. Maidai mon aigom boktet sin angervuođa dam bokte, mi i læk almug; jallas albmuga bokte aigom mon boktet sin sutto. Rom. 10, 19.

22. Dastgo dolla læ cakkidam mu moarestam ja buolla gidda čiegŋalæmus jabmem-aibmoi, ja dat loapata ædnama ja dam šaddoid ja buollata vari vuođđodusaid.

23. Mon aigom čokkit oasetesvuođaid sin bagjeli; buok mu njuolaidam aigom mon adnet sin vuostai. Esek. 14, 21.

24. Si galggek ruoidnaduvvut nælgest ja loapatuvvut garra buocalvasast ja mirkolaš suottast; ja mæccespiri banid aigom mon bigjat sin vuostai muolda njoammoi boalddevaš mirkoin. 28, 22.

25. Olggobælde galgga miekke, čiegos gammarin suorgganæbme eritrottit sikke nuorra olbmaid ja nieidaid, dam njamme mana daina čurggisvuovtag olbmain.

26. Mon legjim cælkket: Mon aigom biđgit sin gukkas, mon aigom duššen dakkat sin muito olbmui gaskast,

27. jos mon im livče ballam, atte vašalažak bilkkedifče muo, atte sin atestægjek boastot dovdaše dam, atte si cælkaše: Min gietta læ allag, ja i dat læk Hærra, gutte læ buok dam dakkam.

4 Mos. 14, 13-16. Esek. 20, 14.

28. Dastgo dak læk ređetes almug, ja i læk jierbme sin duokken.

29. Jos si lifče visasak, de si dovdaše dam, de si arvvedifče, maggaren sin loappa šadda.

30. Moft mataši okta doarredet duhata, ja guovtes vuojetet loge duhata batarussi, ærrebgo sin bakte lifči vuovddam sin, ja Hærra lifči eritaddam sin? Es. 30, 17.

31. Dastgo i sin bakte læk nuftgo min bakte, — min vašalažak læk ječa duobmarak.

32. Dastgo sin vidnemuorra læ Sodoma vidnemuorast ja Gomorra ædnamin boattam; sin vidnemuorjek læk mirkolaš muorjek, dain læk bačča muorjegipok.

33. Sin vidne læ gærbmaši buolle mirkko ja stæččalaggai hirbmad sappe.

34. Igo dat læk aimoin bisotuvvum mu duokken, seillijume vuolde mu vuorkkagammari siste?

35. Munji gulla makso ja mavsatæbme dam aige, go sin juolgge juorbbo; dastgo sin hævvanæme bæivve læ lakka, ja hoapost boatta, mi læ sigjidi rakaduvvum.

Rom. 12, 19. Ebr. 10, 30.

36. Dastgo Hærra galgga dubmit

su albmuges, ja su balvvalegjides diti galgga son gattat, go son oaidna, atte fabmo læ nokkam, ja atte sikke stuorrak ja uccakaǯak læk nokkam. 2 Makk. 7, 6.

37. Ja son galgga cælkket: Gost læk sin ibmelak, dat bakte, man ala si dorvastegje,

38. dak, guđek borre sin njuovvamoaffari buoide ja jukke sin jukkamušoaffari vine? Dak čuoǯǯelekusek ja væketekusek din! Lekusek dak govčasen din bagjel! Duob. 10, 14. 1 Sam. 12, 21. Jer. 2, 28.

39. Geččet dal, atte mon dat læm, ja atte i læk oktage Ibmel mu baldast. Mon jametam ja dagam ællen, mon havvaduttam, ja mon dalkastam, ja i læk oktage, gutte gagjo mu gieđast. 4, 35. Es. 45, 5. 14. 1 Sam. 2, 6. Hos. 6, 1. 2.

40. Dastgo mon bajas bajedam mu giettam albmai ja cælkam: Nuft duođai go mon ælam agalaǯat:

41. Go mon sajam mu aldagaste miekkam, ja mu gietta doppe dubmui, de mon aigom mavsatet mu vašalaǯaidam mavsoin, ja makset sigjidi, guđek muo vašotek;

42. mon aigom dakkat mu njuolaidam garremidi varast, ja mu miekke galgga borrat biergo, — čađačuggijuvvumi ja fanggijuvvumi varast, vašalaǯai oaivamuǯai oivin.

43. Ramedeket, di bakenak, su albmug! Dastgo son mavsata su balvvalegjides varaid ja mavsata su vašalaǯaides mavsoin ja soabata su ædnames, su albmuges. Rom. 15, 10. Salm. 9, 13. Alm. 19, 2.

44. Ja Moses bođi ja sarnoi buok dam lavllaga sanid albmuga belji ouddi, son ja Hosea, Nun bardne. 4 Mos. 13, 16.

45. Ja go Moses læi gærggam sardnomest buok daid sanid obba Israeli,

46. de celki son sigjidi: Vuttivalddet buok daid sanid, maid mon odne dagam duođaštægjen din vuostai, maid di galggabetet goččot din manaidædek vuttivalddet, nuft atte si dollek buok dam laga sanid. 31, 26.

47. Dastgo i dat læk guoros sadne digjidi, mutto dat læ din ællem, ja dam sane bokte galggabetet di ællet ædnag beivid dam ædnamest, masa di mannabetet Jordan rasta valddem varas dam oabmenædek. Joh. 6, 63.

48. Ja Hærra sarnoi Mosesi damanaga bæive ja celki:

49. Mana bajas dam Abarim vare ala, Nebo vare ala, mi læ Moaba ædnamest Jeriko buotta, ja gæčad Kanaan ædnama, maid mon addam Israel manaidi obmudakkan, 4 Mos. 27, 12 j. n. v.

50. ja don galgak jabmet vare ala, man ala don manak, ja čoggujuvvut du olbmuidad lusa, nuftgo Aron, du viellja, jami Hor vare ala ja čoggujuvvui su olbmuides lusa, 4 Mos. 20, 25 j. n. v.

51. dainago doai suddodeide mu vuostai Israel manai gaskast Meriba čace lutte Kadesest Sin mæcest, dainago doai æppe basotam muo Israel manai gaskast. 4 Mos. 20, 13.

52. Dastgo don galgak gæččat dam ædnama, mi læ du buotta, mutto ik don galga boattet dam ædnama sisa, maid mon addam Israel manaidi. 34, 4.

33. Kapittal.

Mosesa buristsivdnadus Israela bagjel. Son sardno vuost dam birra, moft Ibmel addi Israeli laga ja šaddai dam gonagassan, 1—5, gulat dasto ješguđege sokkagoddai dam buristsivdnadusa, mi dasa galgga dapatuvvat, 6—25, ja rameda maŋemusta Israela audogassan, damditi go dast læ daggar Ibmel go Hærra, 26—29.

1. Ja dat læ dat buristsivdnadus, maina Moses, Ibmel olmai,

buristsivdnedi Israel manaid su
jabmemes ouddal.

2. Son celki: Hærra bođi Si-
naist, ja son bagjani Seirest sin
ouddi; son suonjardi ouddan Paran
varest ja bođi basse loge duhati
lutte; su olgiš gieđa bælde læi
laga dolla* sin oudast.

* dat dolla, mi mieđošti laga addujume.
2 Mos. 19, 20. Hab. 3, 3. Dan. 7, 10.

3. Duođai, son adna su albmu-
ges rakisen, buok du basse olb-
muk, dak læk du* gieđast, ja si
vællajek du julgi oudast, si vuo-
staivalddek du sanid. * Ibmela.

4. Laga gočoi Moses migjidi,
obmudaga Jakoba særvvegoddai.
Salm. 147, 19.

5. Ja son* šaddai gonagassan
Ješuruni**, go albmuga oaivamu-
ǯak čoagganušše, Israel sokkagod-
dek buokakrak. * Ibmel. ** 32, 15.

6. Ruben ellus ja allus jabmu,
mutto su olbmak šaddusek ucca
jovkučen!

7. Ja dam celki son Juda birra:
Gula, o Hærra, Juda jiena, ja
doalvo su su albmug lusa! Su
gieđaidesguim son soatta dam
oudast, ja don galgak læt vække
su vašalaǯai vuostai.

8. Ja Levi birra celki son: Du
tummim ja du urim gullek du ibmel-
balolaš olbmai, sudnji, gæn don
gæččalik Massa lutte, gæina don
belkkik Meriba čace lutte.
2 Mos. 28, 30; 17, 2-7. 4 Mos. 20, 2-13.

9. Son, gutte celki su áčes
birra ja su ædnes birra: Im mon
oaine sodno, ja gutte i dovddam su
vieljaides ige diettam maidege su
barnines, dainago son vuttivalddi
du sane ja aimoin bisoti du litto,
2 Mos. 32, 26-29. Matt. 10, 37; 19, 29.
Luk. 14, 26.

10. son galgga oapatet Jakobi du
bakkomid ja Israeli du laga, son
galgga bigjat suovvasa du njune
ouddi ja olles oaffara du altar ala.
17, 9 j. n. v. Mal. 2, 6. 7.

11. Buristsivdned, o Hærra, su
famo, ja divte su gieđai dago
dudnji dokkit! Cuvkke su vuo-
staičuoǯǯoi ja su vašotegji alemid,
nuft atte si æi čuoǯǯel!

12. Benjamin birra celki son:
Hærra rakistuvvum orro oagjebas-
san su lutte; son gokča su bagjel
gæčos bæive, ja su olgi gaskast
assa son.

13. Ja Josefa birra celki son:
Buristsivdneduvvum Hærrast lekus
su ænam daina bajemuš addal-
dagain almest, sulnin ja čieg-
ŋalis čaciguim, mak ørruk daggo
vuollen, 1 Mos. 49, 25. 26.

14. ja daina bajemuš šaddoin
dast, maid bæivaš ouddanbukta,
ja daina bajemuš šaddoin dast,
maid manok ouddanbuktek,

15. ja daina hærvvasæmus šad-
doin dain dolušaiggasaš varin, ja
daina bajemuš šaddoin dain aga-
laš dievain,

16. ja daina bajemuš šaddoin
ædnamest ja dam dievasvuođast,
ja su armoin, gutte asai baste-
lis lanjai miestaga siste; dat bot-
tus Josefa oaive bagjeli ja su
oaivvečoka bagjeli, gutte læ oai-
vamuš su vieljaides gaskast!
2 Mos. 3, 2 j. n. v.

17. Su vuovsa vuostasriega-
dægje* læ hærvas, ja nuftgo mæc-
cevuovsa čoarvek læk su čoarvek,
daiguim doarro son albmugid buo-
kaidrakkan, ædnam ravdaid; dak
læk Efraim loge duhatak, dak
læk Manasse duhatak.

* d. l. sokkagodde famolaǯamus soatte-
olbmak. 1 Mos. 48, 19 j. n. v.

18. Ja Sebulon birra celki son:
Illod, Sebulon, du olgusmannamad
diti, ja don, Isaskar, du gođidad
diti! 1 Mos. 49, 13. 14.

19. Albmugid goččuk si vare
lusa, dobbe oaffaruššek si van-
hurskesvuođa oaffarid; dastgo abe
valljogasvuođa ja saddoi čikku-
juvvum davverid si njammek.

20. Ja Gad birra celki son: Maidnujuvvum lekus son, gutte viddeda Gad! Nuftgo njiŋŋelas legjon vælla son, ja son gaikoda sikke gieđa ja oaivvečoka.

21. Ja son gæčadi aldsesis dam vuostas oase, dastgo dasa læ dat oasse vurkkijuvvum, maid lakaadde læ mærredam sudnji, ja de son manai ouddan albmuga njunnošest; mi vuoiggadvuotta læi Hærra oudast, dam son dagai, ja maid son læi mærredam, oktan Israelin.
4 Mos. 32, 1 j. n. v. 16, j. n. v. 29. Josv. 4, 12.

22. Ja Dan birra celki son: Dan læ legjončivgga, mi ruotasta ouddan Basanest. 1 Mos. 49, 17. Duob. 13, 2 j. n. v.

23. Ja Naftali birra celki son: Naftali, galletuvvum buoredokkalašvuođast ja devddujuvvum Hærra buristsivdnadusain, — orjiš guovlo ja lulle guovlo valddus son oabmenes!

24. Ja Aser birra celki son: Buristsivdneduvvum barni ouddali lekus Aser! Son lekus dat eccujuvvum olmai su vieljaides gaskast ja buonjostekus oljo siste su juolges! 1 Mos. 49, 20.

25. Ruovdest ja væikest lekus du smartte, ja nuft gukke go du bæivek lekus du vuoiŋadus!

26. I oktage læk daggar go Ibmel, o Ješurun*! Son manna alme bagjel vekin dudnji ja su allagvuođas siste balvai alde.
* 32, 15.

27. Orromviste læ dat dolušaiggasaš Ibmel, ja dabe vuollen læk agalaš gieđak; son olgusagja vašalaǯa du muođoi oudast ja cælkka: Hævat!
Salm. 90, 1. 5 Mos. 31, 3.

28. Ja Israel assa oagjebassan ješ sierra, Jakoba čalbme læ jorgidam ædnama guvllui, mast læk gornek ja vidne, vela su albme goaikko suolnest. 4 Mos. 23, 9.

29. Audogas læk don, Israel! Gi læ nuftgo don, daggar almug, man bestujubme læ Hærra siste, gutte læ du væketægje galbba ja du alla miekke! Du vašalaǯak dokkistuvvek dudnji, ja sin dievai alde duolmak don.

34. Kapittal.

Moses manna bajas Nebo vare ala, ja maŋŋelgo son læ gæččam Kanaan ædnama, de son jabma dasa ja havddaduvvu, 1—7. Israel manak moraštek su bagjel ja jægadek su jabmem maŋŋel Josva, 8. 9. Moses rameduvvu stuoremus profetan Israelest, 10—12.

1. Ja Moses manai bajas Moaba avddem mecin Nebo vare ala, Pisga čoka ala, mi læ Jeriko buotta; ja Hærra divti su gæččat obba ædnama, Gileada gidda Dan ragjai, 3, 27.

2. ja obba Naftali ja Efraim ja Manasse ædnama, ja obba Juda ædnama gidda orjiš abe ragjai

3. ja lulle-ædnama ja Jordan jalggadasa, Jeriko vuome, palbmegavpuga, gidda Soar ragjai.
Duob. 1, 16. 2 Muit. 28, 15.

4. Ja Hærra celki sudnji: Dat læ dat ænam, maid mon læm vurdnom Abrahami, Isaki ja Jakobi ja cælkkam: Du nallai aigom mon dam addet. Mon læm diktam du gæččat dam du čalmidadguim, mutto ik don galga dokko rasta boattet.
1 Mos. 12, 7. 5 Mos. 32, 52.

5. De jami Moses, Hærra balvvalægje, dasa Moab ædnami Hærra sane mielde.

6. Ja son havddadi su vuobmai Moab ædnami Bet-Peor buotta, ja i oktage dieđe su havde birra gidda dam bæive ragjai. Jud. 9. v.

7. Ja Moses læi čuođe ja guokte loge jage boares, go son jami; su čalbme i læm sevnjudam, ja su fabmo i læm eritgaiddam.
31, 2.

8. Ja Israel manak čirru Mo-

sesa Moab avddem mecin golbma loge bæive; ja de nokke čierrom bæivek, moraš Mosesa bagjel.
4 Mos. 20, 29.

9. Ja Josva, Nun bardne, læi devddum visesvuođa vuoiŋain, dastgo Moses læi bigjam su gieđaides su ala; ja Israel manak jægadegje su ja dakke nuft, moft Hærra læi goččom Mosesa. 4 Mos. 27, 18 j. n. v.

10. Mutto i čuoǥǥelam šatan æmbo daggar profeta Israelest go Moses, gæn Hærra dovdai muođost muttui. 2 Mos. 33, 11. 4 Mos. 12, 8.

11. buok dai mærkai ja ibmaši dafhost, maid Hærra læi vuolgatam su dakkat Egypten ædnamest ja Farao ala ja buok su balvvalegji ala ja obba su ædnam ala,

12. ja obba dam gievras gieđa dafhost ja buok dai stuora, hirbmadlaš dagoi dafhost, maid Moses læi dakkam obba Israel čalmi oudast.

Boares Testamenta

historialaŝ girjek.

Samas jorggaluvvum Ibmeli gudnen ja Samidi bajasrakadussan.

Kristianiast.

Prenteduvvum Grøndahl & Søn lutte.

1893.

Josva Girje.

1. Kapittal.

Hærra goččo Josva doalvvot albmuga Kanaan ædnam sisa, adda sudnji hærvas loppadusaid ja goččo su læt roakkaden ja viššalet guoratallat ja doallat ječas sanid 1—9. Josva goččo albmuga rakadet ječas garvesen mannat Jordan rasta ja nævvo Ruben, Gad ja Manasse sokkagodde-bæle doallat dam, maid si læk loppedam; si loppedek sudnji gulolašvuođa juokke dafhost, 10—18.

1. Ja de dapatuvai Moses, Hærra balvvalægje, jabmem maŋŋel, de celki Hærra Josvai, Nun bardnai, Moses balvvalægjai: 4 Mos. 11, 28. 5 Mos. 1, 38.

2. Moses, mu balvvalægjam, læ jabmam; de gærggad dal ječad, mana dam Jordan rasta, don ja obba dat almug, dam ædnami, maid mon addam sigjidi, Israel manaidi!

3. Juokke baike, gosa din juolggevuođok duolmastek, addam mon digjidi, nuftgo mon celkkim Mosesi: 5 Mos. 11, 24 j. n. v.

4. Mæce ja dam Libanon rajest ja gidda dam stuora dæno, Frat dæno, ragjai, obba Hetitalažai ænam, ja gidda dam stuora abe ragjai bæivaš luoittadæme guovlost galgga din ænam læt.

5. I oktage galga bittet du muođoi oudast buok du ællembeividad siste; nuftgo mon legjim Mosesin, nuft aigom mon læt duina; im mon aigo du luoittet imge du guođđet. 5 Mos. 31, 8. Ebr. 13, 5.

6. Læge roakkad ja gievrra! Dastgo don galgak juogadet dam albmuga gaski dam ædnama arbben, maid mon vurdnum sin vanhemidi aiggot sigjidi addet.
5 Mos. 31 7 j. n. v. 1, 38. Jos. 19, 51.

7. Læge fal sagga roakkad ja gievrra, nuft atte don vuttivaldak dakkat obba dam laga mielde, maid Moses, mu balvvalægjam, gočoi dudnji! Ale gaida dast olgiš daihe gurot bællai, vai don mænnodifčik visaset buok dam siste, maid don riemak dakkat.
5 Mos. 5, 32. Sanel. 4, 27. 1 Gon. 2, 3 j. n. v.

8. Dat laga girje i galga gaiddat du njalmest erit, mutto don galgak dam guoratallat ija bæive, vai don vuttivaldašik buok dam mielde dakkat, mi čallujuvvum læ dam siste; dastgo dalle galgga dust læt likko du gæinodagaidad alde, ja dalle galgak don mænnodet visaset. Salm. 1, 2. 3.

9. Imgo mon læk goččom du: Læge roakkad ja gievrra, ale bala ja ale suorggan? Dastgo Hærra, du Ibmel, læ duina buok dam siste, maid don riemak dakkat?

10. De gočoi Josva albmuga bagjeligeččid ja celki:

11. Mannet sida čađa ja goččot albmuga ja celkket: Rakadeket aldsesædek nieste! Dastgo golma bæive gæčest galggabetet di mannat dam Jordan rasta boattem varas ja valddem varas dam æd-

nama, maid Hærra, din Ibmel, adda digjidi oabmenædek.
12. Ja Rubenitalaʒaidi ja Gaditalaʒaidi ja Manasse sokkagoddebællai celki Josva:
13. Muittet dam sane, maid Moses, Hærra balvvalægje, gočoi digjidi, go son celki: Hærra, din Ibmel, adda digjidi mašo ja adda digjidi dam ædnama.
4 Mos. 32, 20 j. n. v.
14. Din akak, din manak ja din oamek galggek baccet dam ædnami, maid Moses læ addam digjidi dom bælde* Jordana; mutto di galggabetet, nuft ædnagak, gu-đek læk famolaš soatte-olbmak, mannat ollasi værjoduvvum din vieljaidædek njunnošest ja væketet sin,
* nuortabælde.
15. dassači go Hærra adda din vieljaidi mašo, nuftgo digjidi, ja go maidai si læk valddam dam ædnama oabmenæsek, maid Hærra, din Ibmel, adda sigjidi; de dasto galggabetet di maccat ruoktot din oabmahaš ædnamasadek ja adnet dam oabmenædek, maid Moses, Hærra balvvalægje, addi digjidi dom bælde Jordana, bæivaš bagjanæme guovlost.
16. Ja si vastedegje Josvai ja celkke: Buok, maid don læk miggjidi goččom, aiggop mi dakkat, ja buok dasa, masa don min vuolgatak, aiggop mi mannat.
17. Aito nuftgo mi jægadeimek Mosesa, aiggop mi du jægadet; duššefal atte Hærra, du Ibmel, lifči duina, nuftgo son læi Mosesin.
18. Juokkehaš, gutte læ vuostehagolaš du goččom vuostai ja i gulddal du sanid juokke dafhost, maid don sudnji gočok, son galgga jabmet. Læge fal roakkad ja gievrra!

2. Kapittal.

Josva vuolgata guokte iskadægje Jerikoi; soai čikkujuvvuba Rahabest, gutte muittala sodnoidi, atte Kananitalaʒak ballek Israelitalaʒain, ja rokkadalla, vai soai divtašeiga su ja su soga bissot hægast, 1—13. Soai loppedæba sudnji dam visses littodæme ala ja maccaba sagaiguim Josva lusa, 14—24.

1. Ja Josva, Nun bardne, vuolgati suollemasat Sittimest guokte iskadægje ja celki: Manne dokko, gæčadække ædnama ja Jeriko! Ja soai manaiga dokko ja bođiga sisa muttom fuora vissui, gæn namma læi Rahab, ja soai velledeiga dasa.
Ebr. 11, 31. Jak. 2, 25.
2. Ja Jeriko gonagassi celkkujuvvui: Gæča, muttom olbmak Israel manain læk boattam deiki odna ija iskadam varas ædnama.
3. De bijai Jeriko gonagas sane Rahabi ja cælketi: Doalvo daid olbmaid olgus, guđek bođiga du lusa, guđek bođiga du vissui! Dastgo soai læba boattam obba ædnama iskadam varas.
4. Ja nisson valdi dam guokte olbma ja čiegai sodno, ja son celki: Nuft dat læ, atte olbmak bođiga mu lusa, mutto im mon diettam, gost soai læiga boattam;
5. ja go portta galgai dappujuvvut sevnjudedin, de manaiga olbmak olgus; im mon dieđe, gosa olbmak manaiga. Vulgget hoapost sodno maŋŋai, de di joksabetet sodno.
6. Mutto son læi goarŋotam sodno bajas dake ala ja čiekkam sodno bællemas-oalgai vuollai, mak sust legje orromen læbbot dake alde.
7. Ja olbmak vulgge sodno maŋŋai balgga mielde Jordan guvllui, mi manna gallamidi; ja portta dappujuvvui, maŋŋelgo si legje olgus mannam, guđek vulgge sodno maŋŋai.
8. Ja ouddalgo soai læiga nokkam, de manai son bajas sodno lusa dake ala.
9. Ja son celki olbmaidi: Mon dieđam, atte Hærra læ addam

digjidi ædnama, ja atte suorgganæbme din diti læ gaččam min bagjeli, ja atte buok ædnam assek roappanek balo diti din muođoi oudast.

2 Mos. 15, 15. 16; 23, 27. 5 Mos. 11, 25.

10. Dastgo mi læp gullam, atte Hærra eritgoikkadi dam ruksi sabe čace din muođoi oudast, dallego di manaidek Egyptenest olgus, ja maid di dagaidek Amoritalažai gonagasaguovtoin, guđek læiga dom bælde* Jordana, Sihonin ja Ogain, gæid di bijaidek garrodusa vuollai.

* nuortabælde.

2 Mos. 14, 21 j. n. v. 4 Mos. 21, 23 j. n. v. 33 j. n. v.

11. Ja go mi gulaimek dam, de hærdotuvai min vaibmo, ja i mikkege roakkadvuođaid biso šatan æmbo guđege lutte din muođoi oudast; dastgo Hærra, din Ibmel, son læ Ibmel almest bagjen ja ædnam alde vuollen. 5, 1. 5 Mos. 4, 39.

12. De vuordno munji dal Hærra bokte, dađemielde go mon læm čajetam vaibmolađesvuođa dodno vuostai, atte maidai doai aiggobætte čajetet vaibmolađesvuođa mu aččam vieso vuostai, ja adde munji nuft ovta mærka dodno duođalašvuođade ala,

13. ja dikte mu ače ja mu ædne ja mu vieljaid ja mu oabaid ja buokaid, guđek gullek sigjidi, ællet, ja gagjo min hæga jabmemest!

14. Ja olbmak celkiga sudnji: Duođai, moai galgge læt gædnegasak jabmet din sagjai! Jos di epet dieđet dam monno aše, de moai galgge, go Hærra adda migjidi ædnama, čajetet vaibmolađesvuođa ja oskaldasvuođa du vuostai. 6, 23. 25.

15. De luiti son sodno vuolas baddin ikkun-raige; dastgo su viesso læi gavpuga muvra guorast, ja son asai muvra guorast.

16. Ja son celki sodnoidi: Manne dokko varidi, amasek doarredægjek fattit dodno, ja čiekke ječaidæde dokko golma bæive sisa, dassači go doarredægjek bottek ruoktot; ja dasto oažžobætte doai vagjolet dodno gæidnosæde.

17. Ja olbmak celkiga sudnji: Moai galgge læt čovddujuvvum dam valest dudnji, maid don vuornotik monno*.

*jos dak čuovvovaš mærredæmek æi devddujuvvu, gæča 20. v.

18. Gæča, go mi boattep ædnama sisa, de galgak don čadnat dam badde skarlag-ivdnasaš laigest dam ikkun ouddi, man raige don læk luoittam monno vuolas, ja don galgak čokkit du ačad ja du ædnad ja du vieljaidad ja obba du ačad dalo lusad vieso sisa.

19. Ja juokkehaš, gutte manna olgus du vieso uvsast balgga ala, su varra bottus su oaive ala, ja moai ledne vigetæmek; mutto juokkehaš, gutte læ du lutte vieso siste, su varra bottus monno oaive ala, jos su ala bigjujuvvu gietta.

20. Ja jos don dieđetak dam monno aše, de læp mi čovddujuvvum dam valest dudnji, maid don vuornotik monno.

21. Ja son celki: Lekus dat dodno sani mielde! Ja son luiti sodno mannat, ja soai manaiga; ja son čanai dam skarlag-ivdnasaš badde ikkun ouddi.

22. Soai manaiga dalle ja bođiga varidi ja oroiga dobbe golbma bæive, dassači go doarredægjek legje ruoktot maccam; ja doarredægjek occe obba gæino mietta, mutto æi gavdnam sodno.

23. Dasto macaiga dak guokte olbma ja manaiga varin vuolas ja manaiga rasta ja bođiga Josva, Nun barne, lusa, ja muittaleiga sudnji buok dam, mi læi sodnoidi dapatuvvam.

24. Ja soai celkiga Josvai: Hærra læ addam obba ædnama min gitti, ja buok ædnam assek roappanek maidai balo diti min muođoi oudast.

3. Kapittal.

Josva boatta albmugin Jordan gaddai, adda goččoma dam birra, moft si galggek mannat dæno rasta, ja lopped siggjidi, atte dam čacek galggek juokkaset guvtidi, 1—15. Dat dapatuvva, ja almug manna rasta, 14—17.

1. Ja Josva likkai arrad iđđedest bajas, ja si sirddajegje Sittimest ja botte Jordan gaddai, son ja buok Israel manak; ja si orru dast muttom aige, ouddalgo si manne rasta. 2, 1.

2. Ja go golbma bæive legje vassam, de manne bagjeligæčček sida čađa, 1, 11.

3. ja si gočču albmuga ja celkke: Go di oaidnebetet Hærra, din Ibmelædek, litto arka ja Levitalaš papaid dam guoddemen, de galggabetet di sirddat din baikestædek ja mannat dam maŋest

4. (daddeke galgga læt muttom gaska din ja dam gaskast, guokte duhat allan arvo gukko, epet di galga boattet dasa lakka), vai di dieđašeidek dam gæino, man mielde di galggabetet mannat; dastgo epet di læk mannam dam gæino mielde ouddal.

5. Ja Josva celki albmugi: Basoteket ječaidædek! Dastgo itten galgga Hærra dakkat ovdulaš dagoid din gaskast.

6. Ja Josva celki papaidi: Valddet litto arka ja mannet ouddan albmuga oudast! Ja si valdde litto arka ja manne ouddan albmuga oudast.

7. Ja Hærra celki Josvai: Dam bæive aigom mon algget dakkat du stuoresen obba Israel čalmi oudast, vai si dieđaše, atte nuftgo mon legjim Mosesin, nuft aigom mon læt maidai duina. 4, 14; 1, 5.

8. Ja don galgak goččot papaid, guđek guddek litto arka, ja cælkket: Go di boattebetet Jordan čaci ravddi, de galggabetet di čuǯǯot jaska Jordanest.

9. Ja Josva celki Israel manaidi: Bottet deiki ja gullet Hærra, din Ibmelædek, sanid!

10. Ja Josva celki: Dast galggabetet di dovddat, atte dat ælle Ibmel læ gasko din gaskast ja vissasi galgga eritagjet Kananitalaǯaid ja Hetitalaǯaid ja Hevitalaǯaid ja Ferisitalaǯaid ja Girgasitalaǯaid ja Amoritalaǯaid ja Jebusitalaǯaid din muođoi oudast:

11. Gæča, buok ædnam Hærra litto arkka manna ouddan din oudast Jordan sisa.

12. De valddet dal aldsesædek guokte nubbe lokkai olbma Israel sokkagoddin, ovta olbma guđege sokkagoddest! 4, 2 j. n. v.

13. Ja de galgga dapatuvvat, go dai papai juolggevuođok, guđek guddek Hærra, buok ædnam Hærra, arka, čuǯǯuk jaska Jordan čaci siste, de galggek Jordan čacek boatkalduvvut, dat čacce namalassi, mi boatta bajeld, ja dat galgga orostet oktan čobman. 2 Mos. 15, 8.

14. Ja de dapatuvai, go almug sirddai su gođines mannam varas Jordan rasta, ja papak legje guoddemen litto arka albmuga oudast,

15. ja go si, guđek legje arka guoddemen, botte Jordani, ja go dai papai juolgek, guđek gudde arka, gastaduvvujegje čacceravddi (mutto Jordan læi dievva bagjel buok su gaddides čađa obba lagjimaige),

16. de bissani dat čacce, mi bođi bajeld; dat oroi oktan čobman sagga gukken erit, Adam gavpug guorast, mi læ Sartan baldast, ja dat, mi golgai vuolas dam avddem mæce appai, saltte-appai, boatkalduvvui aibasrakkan, ja almug manai rasta Jeriko buotta. 2 Mos. 14, 21 j. n. v. Salm. 114, 3.

17. Ja papak, guđek gudde Hærra litto arka, čuǯǯu goikkas alde Jordan siste alma likkadkættai; ja obba Israel manai rasta

goikkas mielde, dassači go obba almug læi gærggam mannamest Jordan rasta.

4. Kapittal.

Guokte nubbe lokkai valljijuvvum olbma albmugest bajas valddek Ibmel goččom mielde guokte nubbe lokkai gæđge Jordanest, 1—8. Josva bajascegge guokte nubbe lokkai æra gæđge Jordani dasa, gost papak čuǥǥuk litto arkain. Maŋŋelgo obba almug læ boattam rasta, goarŋastek maidai si Ibmel goččom mielde bajas Jordanest, ja de bæssa čacce fastain su dabalaš golggamasas, 9—19. Josva bajascegge daid oudeb namatuvvum guokte nubbe lokkai gæđge Gilgali ja mattata albmugi dai mavso birra, 20—24.

1. Ja de dapatuvai, go obba almug læi gærggam mannamest Jordan rasta, de celki Hærra Josvai:

2. Valddet aldsesædek guokte nubbe lokkai olbma albmugest, ovta olbma guđege sokkagoddest, 3, 12.

3. ja goččot sin ja celkket: Valddet aldsesædek dast bajas Jordanest guokte nubbe lokkai gæđge, dam baikest, gost papai juolgek čuǥǥuk, ja adnet daid garvesen, ja guddet daid rasta mieldadek, ja bigjet daid dokko dam baikkai, gost di orrobetet dam ija bagjel!

4. De divti Josva dam guokte nubbe lokkai olbma ravkkujuvvut, gæid son læi asatam Israel manain, ovta olbma guđege sokkagoddest.

5. Ja Josva celki sigjidi: Mannet ouddan Hærra, din Ibmelædek, arka ouddalist Jordani ja bajas valddet ješ gutteg ovta gæđge su oalges ala Israel manai sokkagoddi logo mielde,

6. vai dat lifči mærkkan din gaskast; go din manak dastmaŋŋel jerrek ja celkkek: Maid dak gæđgek maksek? —

7. de galggabetet di cælkket sigjidi: Jordan čacek boatkalduvve Hærra litto arka oudast; go dat manai Jordani, de boatkalduvve Jordan čacek, ja dak gæđgek galggek læt muitton Israel manaidi agalaǥat. 3, 16.

8. Ja Israel manak dakke nuft, moft Josva gočoi, ja si bajas valdde guokte nubbe lokkai gæđge Jordanest, nuftgo Hærra læi sardnom Josvai, Israel manai sokkagoddi logo mielde, ja si gudde daid mieldesek rasta dam baikkai, gost si orru ija bagjel, ja si bigje daid dasa.

9. Ja guokte nubbe lokkai gæđge bajasceggi Josva Jordani dam baikkai, gost papai juolgek čuǥǥu, guđek gudde litto arka; ja dak læk orrom dast gidda odnaš bæive ragjai.

10. Dastgo papak, guđek gudde litto arka, čuǥǥu Jordanest, dassači go juokke sadne læi ollašuvvum, maid Hærra læi goččom Josva sardnot albmugi, aibas nuftgo Moses læi goččom Josvai. Ja almug gačai ja manai rasta. 3, 17.

11. Jo go obba almug læi gærggam rasta mannamest, de manai Hærra arkka ja papak ouddan albmuga oudast.

12. Ja Ruben manak ja Gad manak ja Manasse sokkagoddebælle manne ollasi værjoduvvum ouddan Israel manai oudast, nuftgo Moses læi sigjidi sardnom. 4 Mos. 32, 21. 29.

13. Njællje loge duhat arvo soattai værjoduvvum olbma manne si ouddan Hærra muođoi oudast soattai Jeriko avddem mecidi.

14. Dam bæive dagai Hærra Josva stuoresen obba Israel čalmi oudast, ja si balle sust, nuftgo si legje ballam Mosesest, buok su ællem beivid. 3, 7.

15. Ja Hærra celki Josvai:

16. Gočo papaid, guđek guddek

duođaŝtusa arka, goargŋot bajas Jordanest!

17. Ja Josva goĉoi papaid ja celki: Gorgŋot bajas Jordanest!

18. Ja de dapatuvai, go papak, guđek gudde Hærra litto arka, goarŋastegje Jordanest bajas, go papak rottijegje sin juolggevuođoidæsek bajas goikke ædnami, de macce Jordan ĉacek fastain sin baikkasæsek ja manne nuftgo ouddal buok sin gaddidæsek bagjel. 3, 15 j. n. v.

19. Ja almug goarŋoi Jordanest bajas logad bæive vuostas manost, ja si luoittalegje Gilgal gurri olgomussi Jeriko nuortabællai. 5, 9.

20. Ja dom guokte nubbe lokkai gæđge, maid si legje valddam Jordanest, bajasceggi Josva Gilgali. 8. v.

21. Ja son celki Israel manaidi: Go din manak dastmaŋŋel jerrek sin vanheminesek ja celkkek: Maid dak gæđgek maksek? —

22. de galggabetet di dieđetet din manaidasadek ja cælkket: Israel manai goikkas mielde dam Jordana rasta,

23. damditi go Hærra, din Ibmelædek, eritgoikkadi Jordan ĉacid din muođoi oudast, dassaĉi go di bæsaidek rasta, nuftgo Hærra, din Ibmelædek, dagai daina ruksis abin, maid son eritgoikkadi min muođoi oudast, dassaĉi go mi bæsaimek rasta, 2 Mos. 14, 21 j. n. v.

24. vai buok albmugak ædnam alde dovdaŝe Hærra gieđa, atte dat læ gievrra, vai di balaŝeidek Hærrast, din Ibmelestadek, buok beivid.

5. Kapittal.

Buok Kananitalaẑak suorgganek Israelest, 1. Almug birraĉuppujuvvu Gilgal guorast Ibmel goĉĉom mielde, 2—9, doalla bæssaĉid, i oaẑo ŝatan æmbo manna borrat, 10—12. Hærra engel almostatta jeĉas Josvai, 13—15.

1. Ja de dapatuvai, go buok Amoritalaẑai gonagasak, guđek asse dom bælde Jordana orjiŝ guovlost, ja buok Kananitalaẑai gonagasak, guđek asse appegaddest, gulle, atte Hærra læi eritgoikkadam Jordan ĉacid Israel manai muođoi oudast, dassaĉi go mi bæsaimek rasta, de hærdotuvai sin vaibmo, ja i læm ŝatan æmbo roakkadvuotta sin lutte Israel manai muođoi oudast. 3, 16.

2. Dam aige celki Hærra Josvai: Daga aldsesad gæđgenibid ja birraĉuopa fastain Israel manaid nubbe gærde*! * 4-7. v.

3. De dagai Josva aldsesis gæđgenibid ja birraĉuopai Israel manaid Haaralot* dievvaguorast.

* ouddaliki dievva.

4. Ja dat læi aŝŝe, manne Josva birraĉuopai sin: Obba dat almug, mi vulgi olgus Egyptenest, namalassi si, guđek legje olbmabælest, buok soatte-olbmak, legje jabmam mæccai matke alde, dallego si vulgge Egyptenest olgus.

5. Obba dat almug, mi vulgi olgus, læi birraĉuppujuvvum; mutto obba dat almug, mi læi riegadam mæcest matke alde, dallego si vulgge Egyptenest olgus, i læm birraĉuppujuvvum.

6. Dastgo njællje loge jage vagjolegje Israel manak mæcest, dassaĉi go obba dat almug læi jabmam, namalassi soatte-olbmak, guđek vulgge Egyptenest olgus, guđek æi gullam Hærra jiena, gæidi Hærra vuornoi, atte i son aiggom diktet sin oaidnet dam ædnama, maid Hærra læi vurdnom sin vanhemidi aiggot addet migjidi, daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga. 4 Mos. 14, 23. 30.

7. Mutto sin manaid bajasĉuoẑaldatti son sin sagjai; sin birraĉuopai Josva, dastgo sist læi ouddalikke, dađemielde go si æi læm birraĉuppujuvvum matke alde. 4 Mos. 14, 31.

8. Ja go obba albmuga birra-

čuppujubme læi ollašuttujuvvum, de orru si sin baikestæsek sidast, dassači go si dærvasmuvve.

9. Ja Hærra celki Josvai: Odna bæive læm mon eritfieraldattam Egyptena higjadusa dist. Ja dam baike namma goččujuvvui Gilgalen* gidda odnaš bæive ragjai.
2 Mos. 32, 12. 4 Mos. 14, 13 j. n. v. 5 Mos. 9, 28. * eritfieraldattem.

10. Ja Israel manak orru sidain Gilgal guorast; ja si dolle bæssačid dam njællje nubbe logad bæive manost ækkedest Jeriko avddem mecin. 2 Mos. 12, 6. 4 Mos. 9, 5.

11. Ja si borre ædnam šaddoin bæive maŋŋel bæssači, suvrokættes laibid ja dolast bassum gornid dam sæmma bæive.

12. Ja manna nogai bæive dastmaŋŋel*, go si borre ædnam šaddoin, ja Israel manak æi oʒʒom šatan æmbo manna, mutto si borre Kanaan ædnam šaddoin damanaga jage.
* namalassi bæive bæssači maŋŋel. 2 Mos. 16, 35.

13. Ja de dapatuvai, go Josva læi Jeriko baldast, atte son bajas bajedi su čalmides ja oini, ja gæča, muttom olmai čuoʒoi su oudast rottijuvvum mikin su gieđastes; ja Josva manai su lusa ja celki sudnji: Gulakgo don migjidi daihe min vašalaʒaidi?
2 Mos. 23, 23.

14. Ja son celki: Im, mutto mon læm oaivamuš Hærra væga bagjel; dal læm mon boattam. De luoittadi Josva vuolas su muođoides ala ædnami ja rokkadalai ja celki sudnji: Mi læ mu Hærrast sardnomuššan su balvvalægjasis? Salm. 148, 2.

15. Ja oaivamuš Hærra væga bagjel celki Josvai: Nuola gabmagad erit du juolgestad! Dastgo dat baikke, man alde don čuoʒok, læ basse. Ja Josva dagai nuft.
2 Mos. 3, 5.

6. Kapittal.

Jeriko adna su portaides dappagasast balo diti Israelest; Hærra goččom mielde adda Josva čieča papa čuojatet basunid ja mannat oktanaga arkain ja buok soattevægain gavpuga birra čieča bæive, 1—14. Dam čiččid bæive mannek si čieča gærde birra; de gačček muvrak vuolas, gavpug valddujuvvu, ja buok hægalaʒak dast goddujuvvujek ærreb Rahaba ja su sokkagodde, 15—23. Gavpug bolddujuvvu, Josva gulata garrodusa su bagjeli, gutte fastain aiggo dam bajasdakkat, 24—27.

1. Ja Jeriko ani su portaides dappagasast ja læi nannoset gidda dappujuvvum Israel manai diti; i oktage mannam olgus, ja i oktage mannam sisa.

2. Ja Hærra celki Josvai: Gæča, mon læm addam du gitti Jeriko ja dam gonagasa, daid famolaš soatte-olbmaid.

3. Ja di galggabetet mannat gavpuga birra, buok soatte-olbmak, birra obba gavpuga ovta gærde; nuft galgak don dakkat gutta bæive.

4. Ja čieča papa galggek guoddet čieča šlabma-basuna arka oudast, ja dam čiččid bæive galggabetet di mannat gavpuga birra čieča gærde, ja papak galggek čuojatet basunid.

5. Ja de galgga dapatuvvat, go gukkes čuogjam gullu šlabma-njurganasast, go di gullabetet basun jiena, de galgga obba almug bajas bajedet stuora čuorvvoma, ja de galgga gavpuga muvrra gaččat vuolas dast, gost dat cægga, ja almug galgga goargŋot bajas, juokkehaš njuolgga ouddasis.

6. Ja Josva, Nun bardne, ravkai papaid ja celki sigjidi: Guddet litto arka, ja čieča papa galggek guoddet čieča šlabma-basuna Hærra arka oudast.

7. Ja albmugi celkkujuvvui: Vulgget ouddan ja mannet gavpuga birra, ja dak værjoduvvum olbmak galggek mannat ouddan Hærra arka oudast.

8. Ja de dapatuvai, go Josva celki dam albmugi, de manne dak čieča papa ouddan, guđek gudde dam čieča šlabma-basuna Hærra muođoi oudast ja čuojategje basunid, ja Hærra litto arka čuovoi sin maŋest.

9. Ja dak værjoduvvum olbmak manne papai oudast, guđek čuojategje basunid, ja maŋŋoš manai arka maŋest, dam gaska go hæitekættai basunak čuojatuvvujegje.

10. Ja Josva gočoi albmuga ja celki: Epet di galga čuorvvot ja epet diktet din jienadek gullut, ja allus din njalmest olgus vulggu oktage sadne gidda dam bæive ragjai, go mon cælkam digjidi: Čurvvot! De di galggabetet čuorvvot.

11. De manai Hærra arkka gavpuga birra, birra buok, ovta gærde; ja si manne sidasek sisa ja orru sidast ija bagjel.

12. Ja Josva likkai arrad iđđedest bajas, ja papak gudde Hærra arka.

13. Ja dak čieča papa, guđek gudde dam čieča šlabma-basuna Hærra arka oudast, manne ja čuojategje hæitekættai basunid, ja dak værjoduvvum olbmak manne sin oudast, ja maŋŋoš manai Hærra arka maŋest, dam gaska go hæitekættai basunak čuojatuvvujegje.

14. Ja si manne gavpuga birra nubbe bæive ovta gærde, ja de macce si fastain ruoktot sidi; nuft dakke si gutta bæive.

15. Ja dam ciččid bæive likke si arrad bajas, go iđđedes guovso bagjani, ja si manne gavpuga birra čieča gærde damanaga lakai, dušše atte si dam bæive manne čieča gærde gavpuga birra.

16. Ja de dapatuvai dam ciččid gærde, go papak čuojategje basunid, de celki Josva albmugi: Čurvvot! Dastgo Hærra læ addam digjidi gavpuga.

17. Ja gavpug galgga læt bigjum garrodusa vuollai Hærra diti, dat ja buok, mi læ dam siste; duššefal fuorra Rahab galgga ællet, son ja buok dak, guđek læk suina vieso siste, dainago son čiegai airrasid, gæid mi læimek olgus vuolgatam. 2, 12 j. n. v.

18. Ja varoteket duššefal ječaidædek dam garroduvvum oamest, amadek di bigjat garrodusa vuollai ja dadde valddet dam garroduvvum oamest, nuft atte di sattebetet Israel sida garrodusa vuollai ja doalvvobetet dam likkotesvutti.

19. Mutto buok silbba ja golle ja buok væikke- ja ruovdde-littek galggek læt Hærrai basotuvvum; dak galggek boattet Hærra davveri sisa.

20. De čuorvoi almug, ja basunak čuojatuvvujegje; ja de dapatuvai, go almug gulai basuna jiena, ja go almug bajas bajedi stuora čuorvvoma, de gačai muvrra vuolas dast, gost dat cæggai, ja almug goarŋoi gavpuga sisa, juokkehaš njuolgga ouddasis, ja si valdde gavpuga.
Ebr. 11, 30. 2 Makk. 12, 15.

21. Ja si bigje garrodusa vuollai buok dam, mi læi gavpugest, sikke olbmaid ja nissonid, sikke nuoraid ja boarrasid, ja stuora omid ja smavva omid ja asenid, mieke avjoin.

22. Mutto dam guovte olbmai, guđek læiga iskadam ædnama, celki Josva: Manne sisa fuora vissui ja doalvvo dobbe olgus nissona ja sin buokaid, guđek gullek sudnji, nuft, moft doai læppe sudnji vurdnom. 2, 12 j. n. v.

23. Ja dak nuorra olbmak, iskadægjek, manaiga sisa ja doalvoiga Rahaba olgus ja su ače ja su ædne ja su vieljaid ja sin buokaid, guđek gulle sudnji; buok su fulkid doalvoiga soai olgus ja divtiga sin orrot Israel sida olggobælde.
Ebr. 11, 31.

24. Mutto gavpuga boldde si dolain ja buok dam, mi læi dam siste; dušše silba ja golle ja væikke- ja ruovdde-littid adde si Hærra vieso davveridi.

25. Mutto fuora Rahaba ja su ače vieso ja sin buokaid, gudek gulle sudnji, divti Josva ællet; ja son asai Israel gaskast gidda odnaš bæive ragjai, dainago son čiegai airrasid, gæid Josva læi olgus vuolgatam Jeriko iskadet.
Duob. 1, 25.

26. Ja damanaga aige vuornoti Josva albmuga ja celki: Garroduvvum lekus dat olmai Hærra muođoi oudast, gutte riebma bajashuksit dam gavpuga, Jeriko! Su vuostasriegadægjes massemin galgga son bigjat dam vuođđodusa, ja su nuoramus barnes massemin galgga son bajasceggit dam portaid.
1 Gon. 16, 34.

27. Ja Hærra læi Josvain, ja su sakka bođi mietta obba dam ædnama.

7. Kapittal.

Akan valdda dam garroduvvum obmudagast Jerikost, man diti Israel manak vuoitatallek, go si aigguk valddet Ai, 1—5. Josva ja vuorrasak vuoledek ječaidæsek Hærra ouddi; son almostatta sigjidi aše, man diti son læ moarest, nævvo sigjidi, moft si galggek dovddat, gutte læ dat ašalaš, ja son goččo sin su rangaštet, ja dat dakkujuvvu, 6—26.

1. Mutto Israel manak mænnodegje oskaldasmættoset daina garroduvvum obmudagain; Akan, Karmi bardne, Sabdi bardne, Serah bardne, Juda sokkagoddest, valdi dam garroduvvum obmudagast, ja Hærra moarre cakkidi Israel manai vuostai. 22, 20.
1 Muit. 2, 7. 5 Mos. 13, 17.

2. Ja Josva vuolgati olbmaid Jerikost Aiai, mi læ Bet-Aven baldast, Betela nuorttalist, ja son celki sigjidi: Mannet bajas ja iskadeket ædnama! Ja olbmak manne bajas ja iskadegje Ai.

3. Ja si botte ruoktot Josva lusa ja celkke sudnji: Ale divte buok albmuga mannat bajas, divte dušše guokte daihe golbma duhat olbma arvo mannat bajas ja časket Ai; ale vaivved buok albmuga dokko, dastgo si læk harvvak.

4. De manne golbma duhat olbma arvo albmugest dokko; mutto si bataregje Ai olbmai oudast.

5. Ja Aí olbmak godde gutta njæljad lokkai olbma arvo sin gaskast ja doarredegje sin porta olggobælde gidda gæđgeluoddom baike ragjai, ja si časke sin ramastagast; de suorggani albmuga vaibmo ja šaddai čaccen.

6. Ja Josva gaikodi su biktasides ja luoittadi vuolas su muođoides ala ædnami Hærra arka ouddi gidda ækked ragjai, son ja Israel vuorrasak, ja si botkotegje muolda sin oaivesek ala.
1 Mos. 37, 34. 4 Mos. 14, 6.

7. Ja Josva celki: Vuoi Hærra, Hærra! Manne læk don dadde dolvvom dam albmuga Jordan rasta addem varas min Amoritalažai gitti migjidi hævvanæbmen? Vare mi dadde lifčimek duttam juo orrot dom bælde Jordana!

8. Gula muo, Hærra! Maid galgam mon cælkket, maŋŋelgo Israel læ jorggalam sælges su vašalažaides guvllui?

9. Ja Kananitalažak ja buok ædnam assek ožžuk dam gullat, ja si aigguk min birrastattet ja eritsikkot min nama ædnamest; ja maid aigok don dalle dakkat du stuora namainad?
2 Mos. 32, 12. 4 Mos. 14, 13 j. n. v.

10. De celki Hærra Josvai: Čuožžel! Manne luoittadak don nuft vuolas du muođoidad ala?

11. Israel læ suddodam ja bagjelduolbmam mu litto, maid mon

sigjidi goc̄c̄um; si læk valddam
dam garroduvvum obmudagast, ja
si læk suoladam, ja si læk c̄iek-
kam, ja si læk bigjam dam sin
galvosek gaski.
12. Ja Israel manak æi galga
mattet bittet sin vas̄alaʒaidæsek
muođoi oudast, si galggek jorgga-
let sælgesek sin vas̄alaʒaidæsek
guvllui, dastgo si læk s̄addam
garrodusa vuollai; im mon aigo
s̄atan æmbo læt din mielde, jos
di epet erithævat dam garroduv-
vum oame gaskastædek.
13. C̄uoʒʒel, basot albmuga ja
cælke: Basoteket jec̄aidædek ittac̄i!
Dastgo nuft cælkka Hærra, Israel
Ibmel: Garroduvvum olbmudak
læ du gaskast, Israel! Ik don
galga mattet bittet du vas̄alaʒai-
dad muođoi oudast, ouddalgo di
erit javkkadepet dam garroduvvum
oame gaskastædek.
14. Ja di galggabetet itten ar-
rad buktujuvvut ouddan din sok-
kagoddidædek mielde, ja dat sok-
kagodde, gæn Hærra dæivva, galgga
loaidastet ouddan, sokka soga ma-
ŋest, ja dat sokka, gæn Hærra
dæivva, galgga loaidastet ouddan,
viesso vieso maŋest, ja dat viesso,
maid Hærra dæivva, galgga loaida-
stet ouddan, olmai olbma maŋest.
15. Ja dat, gutte dæivatalla daina
garroduvvum omin, son galgga
bolddujuvvut dolain, son ja buok,
mi sust læ, dainago son læ bag-
jelduolbmam Hærra litto, ja daina-
go son læ dakkam fastevuođa Is-
raelest. 5 Mos. 13, 16. 17.
16. Ja Josva likkai arrad iđđe-
dest bajas ja divti Israela loai-
dastet ouddan, sokkagodde sok-
kagodde maŋest, ja Juda sokkagodde
dæivatalai. 1 Sam. 14, 41 j. n. v.
17. Ja son divti Juda sogaid
loaidastet ouddan, ja Serahitalaʒai
sokka dæivatalai, ja son divti Sera-
hitalaʒai soga loaidastet ouddan,
olbma olbma maŋest, ja Sabdi dæi-
vatalai, 4 Mos. 26, 20.
18. ja son divti su vieso loai-
dastet ouddan, olbma olbma maŋest,
ja Akan, Karmi bardne, Sabdi
bardne, Serah bardne, Juda sok-
kagoddest, dæivatalai.
19. De celki Josva Akani: Mu
bardnam! Adde Hærrai, Israel
Ibmeli, gudne ja adde sudnji rama-
dusa, ja dieđet munji, maid don
læk dakkam, ale c̄iega dam must!
20. Ja Akan vastedi Josvai ja
celki: Duođai, mon læm suddo-
dam Hærra, Israel Ibmela, vuo-
stai, ja nuft ja nuft mon læm dak-
kam:
21. Mon oidnim sallas̄a gaskast
ovta mavsolas̄ Babylonalas̄ gavte
ja guokte c̄uođe sekel silba ja
ovta gollenjuokc̄ama, mi deddi
vitta loge sekela, ja mon oʒʒum
halo daidi ja valddim daid; ja
gæc̄a, dak læk c̄ikkujuvvum ædnami
mu goađest, ja silbba vuolemuʒʒi.
22. De vuolgati Josva airrasid,
ja si vikke goađe lusa; ja gæc̄a,
dat læi c̄ikkujuvvum su goattai,
ja silbba vuolemuʒʒi.
23. Ja si valdde dam goađest
olgus ja bukte dam Josva lusa ja
buok Israel manai lusa ja bigje
dam ouddan Hærra muođoi ouddi.
24. De valdi Josva ja obba
Israel suina Akana, Serah barne,
ja silba ja gavte ja gollenjuok-
c̄ama ja su barnid ja su nieidaid
ja su stuora omid ja su asenid ja
su smavva omid ja su goađe ja
buok, mi sust læi; ja si dolvvu
daid bajas Akor* lækkai. * 26. v.
25. Ja Josva celki: Maggar
likkotesvuođa læk don buktam min
bagjeli! Hærra buktus likkotes-
vuođa du bagjeli dam bæive! Ja
obba Israel gæđgadi su ja boldi
sin dolain ja suppi geđgid sin
bagjeli.
26. Ja si bajasceggijegje su
bagjeli stuora gæđgec̄oma, mi læ
dast gidda odnas̄ bæive ragjai, ja
Hærra jorgeti ruoktot su buolle
moarestes. Damditi goc̄c̄ujuvvu

dam baike namma Akor lækken*
gidda odnaš bæive ragjai.

* d. l. likkotesvuođa lække.

8. Kapittal.

Josva fallit Hærra goččom mieldc fastain Ai, valdda ja hævata dam buok dam assiguim, 1—29. Son hukse altara Ebal vare ala, oaffaruššа, čalla laga geđgi ala ja dikta laga sanid, dam buristsivdnadusa ja garrodusa, gulatuvvut dam čoagganam albmugi, 30—35.

1. Ja Hærra celki Josvai: Ale
bala ja ale suorggan, valde mieldad
buok soattevæga ja gærggad ječad,
mana bajas Aiai! Gæča, mon læm
addam du gitti Ai gonagasa ja
su gavpuga ja su ædnama.

5 Mos. 7, 18; 20, 3 j. n. v. 31, 6 j. n. v.

2. Ja don galgak dakkat Aiain
ja dam gonagasain, nuftgo don
dakkik Jerikoin ja dam gonagasain;
duššefal sallaša ja omid
dam siste galggabetet di rievedet
aldsesædek. Bija dal olbmuid
bæittosi gavpuga vuostai dam duokkai!
6, 21.
3. De gærggadi Josva ja buok
soattevækka ječas mannat bajas
Aiai, ja Josva vallji golbma loge
duhat olbma, famolaš soatte-olbmaid,
ja vuolgati sin ikko.
4. Ja son gočoi sin ja celki:
Geččet, di galggabetet orrot bæittosist
gavpuga vuostai gavpuga
duokken; allet mana sagga gukkas
gavpugest erit, ja leket buokakrakkan
gærggosak!
5. Mutto mon ja buok dat almug,
mi læ mu mielde, mi aiggop
mannat dokko gavpuga lakka, ja
go si dalle vulggek olgus min
vuostai nuftgo oudeb gærde, de
mi aiggop batarussi mannat sin
oudast. 7, 5.
6. Ja de si vulggek olgus min
maŋŋai, dassači go mi oaǯǯop sin
gæsset gavpugest erit, dastgo si
jurdašek: Si batarek min oudast
nuftgo oudeb gærdege. Ja mi
aiggop bataret sin oudast.
7. Mutto de galggabetet di čuoǯ-
ǯelet bæittosist erit ja valddet
gavpuga, ja Hærra, din Ibmel,
galgga addet dam din gitti.
8. Ja go di lepet valddam gavpuga,
de galggabetet di buollatet
dam; Hærra sane mielde galggabetet
di dakkat. Geččet, mon
læm dal addam digjidi goččoma.
9. De vuolgati Josva sin, ja si
manne dokko bæittosi ja bigje
ječaidæsek Betela ja Ai gaski,
oarjabællai Ai; mutto Josva oroi
dam ija albmuga gaskast.
10. Ja Josva likkai arrad bajas
iđđedest ja gæčadi albmuga; ja son
ja Israel vuorrasak manne bajas
albmuga njunnošest Aiai.
11. Ja buok soattevækka, mi
læi su lutte, manne bajas ja bakkijegje
ouddan ja botte gavpuga
buotta; ja si dakke soattesida Ai
davabællai, ja lække læi sin ja
Ai gaskast.
12. Ja son valdi vitta duhat
arvo olbma ja bijai daid bæittosi
Betela ja Ai gaski, gavpuga oarjabællai.
13. Ja almug bajasdivoi obba
soattesida, mi læi gavpuga davvelist,
ja bijai olbmuid bæittosi gavpuga
oarjabællai, ja Josva manai
dam sæmma ija vuolas læge gasko.
14. Ja go Ai gonagas oini dam,
de gačče gavpuga olbmak ja likke
arrad bajas ja vulgge olgus Israel
vuostai soattai, son ja obba su
almug, dam mærreduvvum baikkai
dam avddem mæce ouddi; mutto
i son diettam, atte olbmak orru
bæittosist su vuostai gavpuga duokken.
15. Ja Josva ja obba Israel
divti ječas vuoitatallat sigjidi, ja
si bataregje balgga mielde mæccai.
16. De čurvvujuvvui buok almug,
mi læi gavpugest, čoakkai
sin doarredet, ja si doarredegje
Josva ja gessujuvvujegje gavpugest
erit.
17. Ja i baccam oktage olmai

Aiai ja Beteli, gutte i læm vuolg-
gam olgus Israel maŋŋai; ja si
guđđe gavpuga rabasen maŋŋa-
sæsek ja doarredegje Israela.
18. De celki Hærra Josvai:
Geigge dam saite, mi læ du gie-
đast, Ai guvllui! Dastgo mon
aigom addet dam du gitti. Ja Josva
geiggi saite, mi læi su gieđast,
gavpuga guvllui.
19. Ja dak olbmak, guđek legje
bæittosist, čuoǯǯelegje hoapost sin
sajestæsek ja vikke, go son geiggi
su gieđas; ja si botte gavpuga
sisa ja valdde dam, ja si dobme
ja buollategje gavpuga.
20. Ja Ai olbmak jorgidegje
ruoktot ja oidne, ja gæča, suovva
gavpugest bagjani bajas alme guvl-
lui, ja æi si vægjam bataret æi
duokko æige deiki. Dastgo dat
almug, mi batari mæccai, jorgeti
doarredegji vuostai;
21. dastgo go Josva ja obba
Israel oini, atte dak olbmak, gu-
đek legje bæittosist, legje valddam
gavpuga, ja atte suovva bajas bag-
jani gavpugest, de jorgetegje si
ruoktot ja časke Ai olbmaid.
22. Ja dok manne gavpugest
olgus sin vuostai, nuft atte si
legje gasko Israelitalaǯai gaskast,
go muttomak sist legje nubbe
bælde, ja muttomak nubbe bælde.
De časke si* sin, dassači go si
æi guođđam sigjidi ovtage, gutte
batarussi bæsai daihe eritbæsai.

* Israelitalaǯak.

23. Ja Ai gonagasa doppijegje
si ællenaga ja dolvvu su dokko
Josva lusa.
24. Ja go Israel læi goddam
buok Ai assid ædnam alde mæ-
cest, gosa si legje sin doarredam,
ja go si buokakrakkan legje gač-
čam mieke avjo oudast gidda
maŋemuš olbma ragjai, de macai
obba Israel ruoktot Aiai ja časki
dam mieke avjoin.
25. Ja si buokak, guđek gačče
dam sæmma bæive, sikke olbmak
ja nissonak, legje guokte nubbe
lokkai duhata, buok Ai assek.
26. Ja Josva i valddam su gie-
đas ruoktot, maid son læi geig-
gim saitin, ouddalgo son læi big-
jam buok Ai assid garrodusa vuol-
lai. 2 Mos. 17, 11 j. n. v.
27. Dušše fal omid ja sallaša
dam gavpugest rievedi Israel ald-
sesis Hærra sane mielde, maid
son læi goččom Josvai. 2. v.
28. Ja Josva boldi Ai, ja son
dagai dam agalaš čievrračobman,
avddem baikken, gidda odnaš bæive
ragjai.
29. Ja Ai gonagasa addi son
harcastuvvut murri gidda ækkedes
aige ragjai; ja go bæivaš luoit-
tadi, de gočoi Josva, ja su jab-
mam rumaš valddujuvvui muorast
vuolas ja suppijuvvui gavpug porta
uksaraige ouddi, ja stuora gæđge-
čobma bajasceggijuvvui su bagjeli,
mi læ dast gidda odnaš bæive ragjai.
5 Mos. 21, 22 j. n. v. Josv. 10, 27.
30. Dam aige huksi Josva al-
tara Hærrai, Israel Ibmeli, Ebal
vare ala,
31. nuftgo Moses, Hærra balv-
valægje, læi goččom Israel manaid,
dam mielde, mi čallujuvvum læ
Mosesa lakagirjest, altara olles
geđgin, mai bagjel i læm likša-
luvvum mikkege ruvdid; ja si oaf-
farušše dam ala boalddemoaffarid
Hærrai ja njuvve gitosoaffarid.
2 Mos. 20, 25. 5 Mos. 27, 5.
32. Ja son čali dast geđgi ala
dam čallaga Moses lagast, maid
dat læi čallam Israel manai muo-
đoi oudast. 5 Mos. 27, 2-8; 31, 9.
33. Ja obba Israel su vuorra-
sidesguim ja bagjeligeččidesguim
ja su duobmaridesguim čuoǯoi
guovte bælde arka Levitalaš pa-
pai buotta, guđek gudde Hærra
litto arka, sikke dak vierrasak ja
dak sidast riegadam olbmuk, nubbe
bælle sist Gerisim vare buotta,
ja nubbe bælle sist Ebal vare
buotta, nuft moft Moses, Hærra

balvvalægje, ouddal læi goččom buristsivdnedet Israel albmuga.

5 Mos. 11, 29; 27, 12 j. n. v.

34. Ja dastmaŋŋel bajaslogai son buok laga sanid, buristsivdnadusa ja garrodusa, aibas nuft, moft čallujuvvum læ laga girjest.

5 Mos. 28, 1 j. n. v. 15 j. n. v.

35. I læm oktage sadne buok dast, maid Moses læi goččom, maid Josva i bajaslokkam obba Israel čoaggalmasa ouddi ja nissoni ja manai ja dai vierrasi ouddi, guđek vagjolegje sin gaskast.

9. Kapittal.

Dak Kananitalaš gonagasak særvvadek Josva vuostai, 1. 2. Gibeonitalaǯak sattek gavvelvuođa bokte Israel oaivamuǯaid dakkat litto ječaidæsekguim, 3—15. Go almug oaidna, atte si læk bætatallam, de si moaratuvvek, mutto šaddek daggo bokte buore milli, go Gibeonitalaǯai ala bigjujuvvu garra balvvalus-barggo særvvegodde oudast, 16—27.

1. Ja de dapatuvai, go buok gonagasak, guđek legje dom* bælde Jordana, varre-ædnamest ja vuollegis ædnamest ja obba dam stuora appegaddest Libanon buotta, gulle dam, namalassi Hetitalaǯak ja Amoritalaǯak, Kananitalaǯak, Ferisitalaǯak, Hevitalaǯak ja Jebusitalaǯak,

* oarjabælde.

2. de čoagganegje si buokakrakkan ovtamielalaǯat soattam varas Josva vuostai ja Israel vuostai.

3. Ja go Gibeon assek gulle, maid Josva læi dakkam Jerikoin ja Aiain,

6, 21 j. n. v. 8, 26 j. n. v.

4. de mænnodegje sigis gavvelvuođain ja manne dokko ja dakkaludde ječaidæsek airasen; ja si valdde oabme sækaid sin asenidesek ala ja oabme, gaikkanam ja duogŋaduvvum vidnelaskoid

5. ja oabme ja duogŋaduvvum gabmagid sin julgidasasek ja oabme biktasid bagjelasasek, ja buok dat laibbe, mi sist læi niesten, læi goikes ja mollanam.

6. Ja si vulgge Josva lusa sidi Gilgal guorast, ja si celkke sudnji ja Israel olbmaidi: Mi læp boattam gukkalmas ædnamest; dakket dal litto minguim!

7. De celkke Israel olbmak Hevitalaǯǯi: Daidak don assat min gaskast; moft mattep mi dalle dakkat duina litto?

11, 19. 5 Mos. 7, 2.
2 Mos. 23, 32 j. n. v.

8. Ja si celkke Josvai: Mi læp du balvvalægjek. Ja Josva celki sigjidi: Gæk di lepet, ja gost di boattebetet?

9. Ja si celkke sudnji: Du balvvalægjek læk boattam sagga gukkalmas ædnamest Hærra, du Ibmelad, nama diti; dastgo mi læp gullam saga su birra ja buok dam, maid son læ dakkam Egyptenest,

10. ja buok dam, maid son læ dakkam Amoritalaǯai gonagasa guovtoin, guđek læiga dom bælde* Jordana, Sihonin, Hesbon gonagasain, ja Ogain, Basan gonagasain, gutte læi Astarotast.

4 Mos. 21, 24. 35. * nuortabælde.

11. Ja min vuorrasak ja buok min ædnam assek celkke migjidi: Valddet nieste mieldadek matkai ja mannet sin oudald ja celkket sigjidi: Mi læp din balvvalægjek; dakket dal litto minguim!

12. Dat min laibbe læi lieggas, go mi valdimek dam mieldamek min viesoinæmek niesten dam bæive, go mi vulgimek olgus mannam varas din lusa, ja gæča, dal læ dat goikes ja mollanam;

13. ja dak vidnelaskok, maid mi ođasnaga devdimek, gæča, dak læk gaikkanam, ja dak min biktasak ja min gabmagak læk oamasmuvvam dam sagga gukkes matke diti.

14. De valdde olbmak sin niestest; mutto Hærra njalmest æi

si jærram. 4 Mos. 27, 21.
15. Ja Josva addi sigjidi rafhe ja dagai litto singuim, atte son aiggo diktet sin ællet; ja særvvegodde oaivamuǯak vurdnu sigjidi dam. 2 Sam. 21, 2.
16. Mutto go golbma bæive legje vassam, maŋŋelgo si legje litto singuim dakkam, de gulle si, atte si legje lakka sin lutte, ja atte si asse sin gaskast.
17. Dastgo Israel manak sirddajegje ja botte goalmad bæive sin gavpugidi; ja sin gavpugak legje Gibeon ja Hakkefira ja Beerot ja Kirjat-Jearim.
18. Ja Israel manak æi goddam sin, dainago særvvegodde oaivamuǯak legje vurdnom sigjidi Hærra, Israel Ibmel, bokte; mutto obba særvvegodde nimmuri oaivamuǯai vuostai.
19. De celkke buok oaivamuǯak obba særvvegoddai: Mi læp vurdnom sigjidi Hærra, Israel Ibmela, bokte; damditi æp mi mate dal sin duotadet. Salm. 15, 4.
20. Dam aiggop mi dakkat singuim ja diktet sin ællet, amas min bagjeli boattet moarre dam vuordnas diti, maid mi læp sigjidi vurdnom.
21. Ja oaivamuǯak celkke nabbo dalle sigjidi: Si galggek ællet. De si šadde muorračuoppen ja čaccegæssen obba særvvegoddai, nuftgo oaivamuǯak legje sigjidi sardnom.
22. Ja Josva ravkai sin lusas ja sarnoi sigjidi ja celki: Manne betidek di min ja celkidek: Mi assap sagga gukken dist erit, go di dadde assabetet min gaskast?
23. Damditi galggabetet di dal læt garroduvvum, nuft atte i oktage dist galga bæssat læmest balvvalægje ja muorračuoppe ja čaccegæsse mu Ibmel vissui.
24. Ja si vastedegje Josvai ja celkke: Du balvvalegjidi dieđetuvvui, maid Hærra, du Ibmelad, læi cælkkam Mosesi, su balvvalægjasis, atte son aigoi addet diggjidi obba ædnama ja hævatet buok ædnama assid din muođoi oudast, ja mi balaimek saggarakkan, atte di valddebetet min hæga; de dagaimek mi dam dago.
5 Mos. 7, 1 j. n. v.
25. Ja dal, gæča, mi læp du gieđast; mi læ buorre ja vuoiggad du čalmi oudast minguim dakkat, dam daga!
26. Ja son dagai nuft* singuim; son gajoi sin Israel manai gieđast, ja æi si goddam sin. * 21. v.
27. De dagai Josva sin damanaga bæive muorračuoppen ja čaccegæssen særvvegoddai ja Hærra altari gidda odnaš bæive ragjai dam baikest, maid son aigoi valljit.
5 Mos. 29, 11.

10. Kapittal.

Vitta gonagasa Kanaan lula-oasest særvvadek soattam varas Gibeonitalaǯai vuostai; dak bivddek væke Josvast, gutte fallit ja časka doid aibasrakkan, go bæivaš ja manno su rokkus mielde orroba jaska, ja go Hærra soatta Israel oudast, 1—15. Dak vitta gonagasa čiekkadek muttom biejo sisa, mutto dolvvujuvvujek olgus ja goddujuvvujek, 16—27. Josva gærgga valddemest Kanaan lulle-oase ja boatta ruoktot Gilgali, 28—43.

1. Ja de dapatuvai, go Adoni-Sedek, Jerusalem gonagas, gulai, atte Josva læi valddam Ai ja biggjam dam garrodusa vuollai ja dakkam sæmma lakai Aiain ja dam gonagasain, go son læi dakkam Jerikoin ja dam gonagasain, ja atte Gibeon assek legje dakkam rafhe Israelin ja legje gasko sin gaskast,
8, 26 j. n. v. 9, 15.
2. de balle si sagga; dastgo Gibeon læi stuora gavpug, nuftgo muttom gonagasgavpugin, ja dat læi stuoreb go Ai, ja buok dam olbmak legje jalos soatte-olbmak.
3. Ja Adoni-Sedek, Jerusalem gonagas, vuolgati sane Hohami,

Hebron gonagassi, ja Pireami, Jarmut gonagassi, ja Jafiai, Lakis gonagassi, ja Debiri, Eglon gonagassi, ja cælketi:

4. Bottet bajas mu lusa ja væketeket muo, vai mi matašeimek časket Gibeon! Dastgo dat læ dakkam rafhe Josvain ja Israel manaiguim.

5. Ja dak vitta Amoritalaš gonagasa čoagganegje ja manne bajas, Jerusalem gonagas, Hebron gonagas, Jarmut gonagas, Lakis gonagas, Eglon gonagas, si ja buok sin soattesidak; ja si dakke soattesida Gibeon vuostai ja sotte dam vuostai.

6. De vuolgategje Gibeon assek Josvai sane sidi Gilgal guorast ja cælketegje: Ale gæse du gieđad du balvvalegjidad bælest erit, boađe hoapost bajas min lusa ja bæste min ja væket min! Dastgo buok dak Amoritalaš gonagasak, guđek assek varre-ædnamest, læk čoagganam min vuostai.

7. Ja Josva manai bajas Gilgalest, son ja buok soattevækka suina, ja buok dak famolaš soatte-olbmak.

8. Ja Hærra celki Josvai: Ale bala sist! Dastgo mon læm addam sin du gieđaidi; i galga oktage olmai sist bittet du muođoi oudast.

5 Mos. 3, 2. Josv. 6, 2; 8, 1.

9. Ja Josva bođi aicakættai sin bagjeli; gæčos ija manai son bajas Gilgalest.

10. Ja Hærra moivvašutti sin Israel muođoi oudast, ja son* časki sin stuora vuoittemin Gibeon lutte, ja son doarredi sin balgga mielde bajas Bet-Horoni ja časki sin gidda Aseka ragjai ja gidda Makkeda ragjai.

2 Mos. 14, 24; 23, 27. *Josva.

11. Ja de dapatuvai, go si bataregje Israel muođoi oudast, go si legje matke alde vuolas Bet-Horonest, de suppi Hærra stuora geđgid almest vuolas sin ala gidda Aseka ragjai, nuft atte si jabme; ænebuk hævvanegje čuormasgeđgi bokte, go dak, gæid Israel manak godde mikin.

2 Mos. 9, 18. 23. 24. Visesv. 5, 23.

12. De sarnoi Josva Hærrai dam bæive, go Hærra addi Amoritalaǯaid Israel manai halddoi, ja son celki Israel čalmi oudast: Bæivaš, oro jaska Gibeonest, ja manno, Ajalon vuomest!

13. Ja bæivaš oroi jaska, ja manno bissani, gidda dassači go almug læi mavsatam ječas su vašalaǯaides ala. (Igo dat læk čallujuvvum dam vuoiggadlaǯa girjai?*) Bæivaš bissani gasko alme ja i hopotallam vuolas luoittadet ovta olles bæive arvost.

Es. 28, 21; 38, 8. Sir. 46, 6.
*) 2 Sam. 1, 18.

14. Ja i læk læmaš oktage bæivve nuftgo dat, i ouddal dam ige maŋŋel dam, go Hærra gulddali ovta olbma jiena; dastgo Hærra soađai Israel oudast.

15. Ja Josva ja obba Israel suina macai ruoktot sidi Gilgal guorast.

16. Mutto dok vitta gonagasa bataregje ja čikke ječaidæsek biejo sisa Makkeda guorast.

17. Ja dat dieđetuvvui Josvai: Dak vitta gonagasa læk gavdnum čikkujuvvum biejo sisa Makkeda guorast.

18. Ja Josva celki: Fierateket stuora geđgid biegjo-uksaraige ouddi ja bigjet olbmuid dam gurri sin faktit!

19. Mutto di, allet bissan, doarredeket din vašalaǯaidædek ja časket sin maŋŋoš væga, allet divte sin bæssat sin gavpugidesek sisa! Dastgo Hærra, din Ibmelædek, læ addam sin din gitti.

20. Ja go Josva ja Israel manak legje časkam sin sagga stuora vuoittemin, dassači go si legje aibas nokkam (muttomak sist

besse almake batarussi ja botte dai nana gavpugi sisa),
21. de macai obba almug rafhest ruoktot Josva lusa sidi Makkeda guorast; i oktage likkastattam su njuokčames guđege vuostai Israel manain. 2 Mos. 11, 7.
22. Ja Josva celki: Rabasteket biegjo-uksaraige ja buktet dam vitta gonagasa biejost olgus mu lusa!
23. Ja si dakke nuft ja bukte dam vitta gonagasa biejost olgus su lusa, Jerusalem gonagasa, Hebron gonagasa, Jarmut gonagasa, Lakis gonagasa, Eglon gonagasa.
24. Ja go si legje buktam daid gonagasaid olgus Josva lusa, de ravkai Josva buok Israel olbmaid lusas ja celki dai soatte-olbmai oaivamuʒaidi, guđek legje mannam suina: Loaidasteket deiki, bigjet din julgidædek dai gonagasai niski ala! Ja si loaidastegje ouddan ja bigje sin julgidæsek sin niski ala.
25. Ja Josva celki sigjidi: Allet bala ja allet suorggan, leket roakkadak ja leket gievrak! Dastgo nuft galgga Hærra dakkat buok din vašalaʒaiguim, gæi vuostai di soattabetet.
26. Dasto časki Josva sin ja goddi sin ja harcasti sin viđa muora ala; ja si harccajegje muorai alde gidda ækked ragjai. 8, 29.
27. Mutto dam aige, go bæivaš læi luoittadæmen, de gočoi Josva, ja si valddujuvvujegje muorain vuolas ja balkestuvvujegje dam bigjui, man sisa si legje ječaidæsek čiekkam; ja stuora gæđgek bigjujuvvujegje biegjo-uksaraige ouddi, mak læk dast gidda odnaš bæive ragjai.
28. Ja Josva valdi Makkeda dam sæmma bæive ja časki dam mieke avjoin, ja dam gonagasa bijai son garrodusa vuollai ja juokke sielo, mi læi dast; i son diktam ovtage baccet, gutte batari; son dagai Makkeda gonagasain, nuftgo son læi dakkam Jeriko gonagasain. 6, 21.
29. Ja Josva ja obba Israel suina manai Makkedast Libnai; ja son soađai Libna vuostai.
30. Ja Hærra addi maidai dam Israel gitti oktanaga dam gonagasain, ja son časki dam mieke avjoin, ja juokke sielo, mi læi dast; i son diktam ovtage baccet dokko, gutte batari; son dagai dam gonagasain, nuftgo son læi dakkam Jeriko gonagasain.
31. Ja Josva ja obba Israel suina manai Libnast Lakisi; ja son dagai soattesida dam vuostai ja soađai dam vuostai.
32. Ja Hærra addi Lakisa Israel gitti, ja son valdi dam dam nubbe bæive, ja son časki dam mieke avjoin, ja juokke sielo, mi læi dast, aibas nuft moft son læi dakkam Libnain.
33. De manai Horam, Geser gonagas, bajas væketam varas Lakisa; mutto Josva časki su ja su albmuga, dassači go son i guođđam sudnji guđege, gutte batari.
34. Ja Josva ja obba Israel suina manai Lakisast Egloni; ja si dakke soattesida dam vuostai ja sotte dam vuostai.
35. Ja si valdde dam dam sæmma bæive ja časke dam mieke avjoin, ja juokke sielo, mi læi dam siste, bijai son garrodusa vuollai dam sæmma bæive, aibas nuft moft son læi dakkam Lakisain.
36. Ja Josva ja obba Israel suina manai bajas Eglonest Heproni; ja si sotte dam vuostai.
37. Ja si valdde dam ja časke dam mieke avjoin, ja dam gonagasa ja buok dam gavpugid ja juokke sielo, mi læi dast; i son diktam ovtage baccet, gutte batari, aibas nuft moft son læi dakkam Eglonin; ja son bijai dam ja juokke sielo, mi læi dast, garrodusa vuollai.

38. Ja Josva ja obba Israel suina jorgidi Debiri ja soađai dam vuostai.

39. Ja son valdi dam ja dam gonagasa ja buok dam gavpugid, ja si časke daid mieke avjoin, ja si bigje garrodusa vuollai juokke sielo, mi læi dast; i son diktam ovtage baccet, gutte batari; nuftgo son læi dakkam Hebronin, nuft dagai son Debirin ja dam gonagasain, ja nuftgo son læi dakkam Libnain ja dam gonagasain.

40. De časki Josva obba dam ædnama, varre-ædnama ja lulle-ædnama ja vuollegis ædnama ja ramaid, ja buok dai gonagasaid; i son diktam ovtage baccet, gutte batari, ja juokkehaǯa, gutte vuoiŋai, bijai son garrodusa vuollai, nuftgo Hærra, Israel Ibmel, læi goččom. 11, 11. 14. 5 Mos. 20, 16.

41. Ja Josva časki sin Kades-Barnea rajest gidda Gasa ragjai, ja obba Gosen ædnama* gidda Gibeon ragjai. * 15, 51.

42. Ja buok daid gonagasaid ja sin ædnama valdi Josva oktanaga; dastgo Hærra, Israel Ibmel, soađai Israel oudast.

43. Ja Josva ja obba Israel suina macai ruoktot sidi Gilgal gurri.

11. Kapittal.

Muttom gonagasak Kanaan davveoasest særvvadek Josva vuostai; son časka sin ja valdda sin ædnama, 1—15. Nuft valdda Josva obba Kanaan ædnama, ja i oktage daga rafhe suina ærrebgo Gibeonitalaǯak; son erithævat Anakitalaǯaid gidda soabmasi muddoi, 16—23.

1. Ja de dapatuvai, go Jabin, Hasor gonagas, gulai dam, de vuolgati son sane Jobabi, Madon gonagassi, ja Simron gonagassi ja Aksaf gonagassi

2. ja daidi gonagasaidi, gułek legje davve-guovlost, varre-ædnamest ja dam avddem mæcest Kinneret lullelist ja vuollegis ædnamest ja Dor alla ædnamest abe guovlost,

3. Kananitalaǯaidi nuorttan ja oarjen ja Amoritalaǯaidi ja Hetitalaǯaidi ja Ferisitalaǯaidi ja Jebusitalaǯaidi varre-ædnamest ja Hevitalaǯaidi Hermon vare maddaga guorast Mispa ædnamest.

4. Ja si vulgge olgus, si ja buok sin soattesidak singuim, ollo almug nuftgo saddok, mak læk appegaddest, ædnagvuođast, ja hæstak ja vavnak hui ollorak.

5. Ja buok dak gonagasak arvvaladde gutteg guimidæsekguim; ja si botte ja dakke soattesida okti Merom javrregaddai soattam varas Israel vuostai.

6. De celki Hærra Josvai: Ale bala sist! Dastgo itten dam aige muddost bijam mon sin buokaidrakkan goddujuvvum Israel muođoi ouddi; sin hæstain galgak don čuoppat čævččesuonaid gaskat, ja sin vavnaid galgak don boalddet dolain. 10, 8.

7. Ja Josva ja buok scattevækka suina bođi fakkistaga sin bagjeli Merom javrregaddest, ja si fallitegje sin.

8. Ja Hærra addi sin Israel gitti, ja si časke sin ja doarredegje sin gidda dam stuora Sidon ragjai ja gidda Misrefot-Maim ragjai ja gidda Mispe vuome ragjai nuortas guvllui; ja si časke sin, dassači go si æi guođđam sigjidi ovtage, gutte batari.

9. Ja Josva dagai singuim, nuft moft Hærra læi sudnji cælkkam: sin hæstain čuopai son čævččesuonaid gaskat, ja sin vavnaid boldi son dolain.

10. Ja Josva macai ruoktot dam sæmma aige ja valdi Hasora, ja dam gonagasa goddi son mikin; dastgo Hasor læi doule buok dai gonagasrikai oaivvegavpug.

11. Ja si godde juokke sielo, mi læi dast, mieke avjoin, bijadedin dam garrodusa vuollai; i baccam oktage. gutte vuoiŋai, ja Hasora boldi son dolain. 10,40.

12. Ja buok doi gonagasai gavpugid ja buok dai gonagasaid valdi Josva, ja son časki sin mieke avjoin, bijadedin sin garrodusa vuollai, nuft moft Moses, Hærra balvvalægje, læi goččom.
4 Mos. 33, 51 j. n. v. 5 Mos, 7, 2.

13. Mutto i ovtage dain gavpugin, mak læk sin dievaidæsek alde, boalddam Israel; dušŝefal Hasora okto boldi Josva.

14. Ja buok sallaŝa dain gavpugin ja omid rievedegje Israel manak aldsesæsek; mutto buok olbmuid godde si mieke avjoin, dassači go si legje sin erit hævatam; æi si diktam ovtage baccet, gutte vuoiŋai.

15. Nuftgo Hærra læi goččom Mosesa, su balvvalægjes, nuft læi Moses goččom Josva, ja nuft dagai Josva; i son guođđam dagakættai maidege buok dast, maid Hærra læi goččom Mosesi.
2 Mos. 23, 31 j. n. v. 34, 12 j. n. v. 5 Mos. 20, 16 j. n. v.

16. De valdi Josva obba dam ædnama, varre-ædnama ja obba lulle-ædnama ja obba Gosen ædnama* ja vuollegis ædnama ja dam avddem mæce ja Israel varre-ædnama ja dam vuollegis ædnama * 10, 41.

17. dam baljes varest, mi olla bajas Seir guvllui, ja gidda Baal-Gad ragjai Libanon vuomest Hermon vare maddaga guorast; ja buok sin gonagasaid valdi son ja časki sin ja goddi sin.

18. Gukka aige soađai Josva buok dai gonagasaiguim.
14, 7. 10. 2 Mos. 23, 29 j. n. v. 5 Mos. 7, 22.

19. I læm oktage gavpug, mi rafhalaŝat addi ječas Israel manai halddoi, ærreb dai Hevitalaŝai, guđek asse Gibeonest; buokrakkan valdde si sođin; 9,15.

20. dastgo Hærrast dat dapatuvai, atte si buošŝodegje sin vaimosek soattam varas Israelin, vai si bigjujuvvuŝe garrodusa vuollai, amas arbmo sigjidi čajetuvvut, mutto vai si hævatuvvuŝe, nuft moft Hærra læi goččom Mosesi.
5 Mos. 2, 30.

21. Ja Josva bođi dam sæmma aige ja erit hævati Anakitalaŝaid varre-ædnamest, Hebronest, Debirest, Anabest ja obba Juda varre-ædnamest ja obba Israel varre-ædnamest; Josva bijai sin oktanaga sin gavpugiguim garrodusa vuollai.
4 Mos. 13, 22. 5 Mos. 1, 28.

22. I baccam oktage Anakitalaŝain heggi Israel manai ædnami; dušŝefal Gasai, Gati ja Asdodi bacce si heggi.

23. Ja Josva valdi obba ædnama, aibas nuft moft Hærra læi sardnom Mosesi, ja Josva addi Israeli dam arbben sin juogoi mielde, sin sokkagoddi mielde. Ja ænam vuoiŋasti soađest erit.

12. Kapittal.

Dak gonagasak bajaslokkujuvvujek, gæid Israel læi vuoittam, ja gæi rikaid si legje valddam, vuostačedin Moses aige, 1—6, dastmaŋŋel Josva aige, okti buok okta njæljad lokkai, 7—24.

1. Ja dak legje dak gonagasak ædnamest, gæid Israel manak časke, ja gæi ædnama si valdde oabmenæsek dom bælde Jordana bæivaŝ bagjanæme guovlost, Arnon joga rajest Hermon vare ragjai ja obba dam avddem mæce nuortas guvllui: 4 Mos. 21, 13.

2. Sihon, Amoritalaŝai gonagas, gutte asai Hesbonest ja rađđi Aroer rajest, mi orro Arnon jokkagaddest, ja joga gaska rajest ja bælle-oase bagjel Gileadest ja gidda Jabok joga ragjai, mi læ Ammon manai ragje, 4 Mos. 21, 23 j. n. v. 5 Mos. 3, 16.

3. ja dam avddem mæce bagjel

gidda Kinneret javre ragjai nuorttan ja gidda dam avddem mæce abe, saltte-abe, ragjai, nuorttan balgga alde Bet-Hajesimoti ja luleld Pisga ramai vuollelist*,

* d. l. Jordanvuome nuorta-oase bagjel.

4. ja dam ædnama, mi gulai Basan gonagassi Ogi, gutte læi dai baccam gievrai gaskast ja asai Astarotast ja Edreiast,

5 Mos. 1, 4.

5. ja gutte rađđi Hermon vare bagjel ja Salka bagjel ja obba Basan bagjel gidda Gesuritalaʒai ja Maakatitalaʒai ædnam ragjai ja bælle-oase bagjel Gileadest gidda Sihon, Hesbon gonagasa, ædnam ragjai.

6. Moses, Hærra balvvalægje, ja Israel manak časke sin, ja Moses, Hærra balvvalægje, addi Rubenitalaʒaidi ja Gaditalaʒaidi ja Manasse sokkagodde-bællai dam oabmen. 4 Mos. 32, 33. 5 Mos. 3, 12.

7. Ja dak legje dak gonagasak ædnamest, gæid Josva ja Israel manak časke dom bælde Jordana orjiš guovlost, Baal-Gad rajest Libanon vuomest ja gidda dam baljes vare ragjai, mi olla bajas Seir guvllui (Josva addi Israel sokkagoddidi dam oabmen sin juogoi mielde),

8. varre-ædnamest ja vuollegis ædnamest ja dam avddem mæcest ja ramain ja mæcest ja lulle-ædnamest, Hetitalaʒak, Amoritalaʒak ja Kananitalaʒak, Ferisitalaʒak, Hevitalaʒak ja Jebusitalaʒak:

9. Jeriko gonagas, okta, Ai gonagas, mi læ Betela baldast, okta,

10. Jerusalem gonagas, okta, Hebron gonagas, okta,

11. Jarmut gonagas, okta, Lakis gonagas, okta,

12. Eglon gonagas, okta, Geser gonagas, okta,

13. Debir gonagas, okta, Geder gonagas, okta,

14. Horma gonagas, okta, Arad gonagas, okta,

15. Libna gonagas, okta, Adullam gonagas, okta,

16. Makkeda gonagas, okta, Betel gonagas, okta,

17. Tappuah gonagas, okta, Hefer gonagas, okta

18. Afek gonagas, okta, Lassaron gonagas, okta,

19. Madon gonagas, okta, Hasor gonagas, okta,

20. Simron-Meron gonagas, okta, Aksaf gonagas, okta,

21. Taanak gonagas, okta, Megiddo gonagas, okta

22. Kedes gonagas, okta, Jokneam gonagas Karmel guorast, okta,

23. Dor gonagas Dor alla ædnam guorast, okta, gonagas Gojim bagjel Gilgal guorast, okta,

24. Tirsa gonagas, okta; okti buok okta njæljad lokkai gonagasa.

13. Kapittal.

Hærra goččo Josva, vaiko stuora oasse Kanaan ædnamest i læk vela valddujuvvum, juogadet ædnama dai Israel sokkagoddi gaski, guđek æi læm vela oʒʒom arbe, nuftgo Ruben ja Gad sokkagoddeguovtos ja Manasse sokkagoddebælle, 1—7. Dai sokkagoddi ænam čilggijuvvu su rajides mielde ja su juogadumes mielde sokkagoddi gaski; Levitalaʒak æi galga oaʒʒot maidege osid ædnamest arbben, 8—33.

1. Ja Josva læi boares ja vuorasmuvvam, ja Hærra celki sudnji: Don læk boares ja vuorasmuvvam, ja bacca ain sagga ollo ænam, mi læ valddemest.

2. Dat læ dat ænam, mi bacca: Buok Filistalaʒai ædnamak ja buok Gesuritalaʒak;

1 Sam. 27, 8.

3. dastgo Sihor rajest, mi læ Egypten nuorttalist, ja gidda Ekron ædnamraje ragjai davas guvllui galggek lokkujuvvut Kananitalaʒaidi: Filistalaʒai vitta oaivamuʒa,

Gasaitalaʒai ja Asdoditalaʒai, Askalonitalaʒai, Gatitalaʒai ja Ekronitalaʒai oaivamuʒak, ja Avitalaʒak.

4. Vela luleld obba Kananitalaʒai ænam, ja Meara, mi gulla Sidonialaʒaidi, gidda Afek ragjai, gidda Amoritalaʒai ædnamraje ragjai,

5. ja Giblitalaʒai ænam ja obba Libanon bæivaš bagjanæme guovlost Baal-Gad rajest Hermon vare maddaga guorast, dassači go boatta Hamati,

6. si buokak, gud̄ek assek varre-ædnamest Libanon rajest gidda Misrefot-Maim ragjai, buok Sidonialaʒak. Mon aigom erit agjet sin Israel manai muod̄oi oudast; juogad dam duššefal arbben vuorbbadallam bokte Israel gaski, nuft moft mon læm' dudnji goččom!
1, 6.

7. De juogad dal dam ædnama arbben dam ovce sokkagodde ja Manasse sokkagodde-bæle gaski!

8. Daina* legje Rubenitalaʒak ja Gaditalaʒak vuostaivalddam sin arbesek, maid Moses addi sigjidi dom bælde Jordana nuortas guvllui, nuft moft Moses, Hærra balvvalægje, addi dam sigjidi:

* Manasse sokkagodde nubbin belin.

4 Mos. 32, 33 j. n. v. 5 Mos. 3, 12 j. n. v.

9. Aroer rajest, mi orro Arnon jokkagaddest, ja dam gavpuga rajest, mi orro vuome gasko, ja obba jalggadasa Medba guorast gidda Dibon ragjai, 5 Mos. 2, 36; 3, 10.

10. ja buok daid gavpugid, mak gulle Sihoni, Amoritalaʒai gonagassi, gutte rad̄d̄i Hesbonest, gidda Ammon manai ædnamraje ragjai,

11. ja Gilead ja Gesuritalaʒai ja Maakatitalaʒai ædnama ja obba Hermon vare ja obba Basan gidda Salka ragjai,

12. obba dam rika, mi gulai Ogi Basanest, gutte rad̄d̄i Astarotast ja Edreiast; son læi vela baccam dain baccam Refaitalaʒain, ja Moses časki sin ja aji su erit.
5 Mos. 3, 11.

13. Mutto Israel manak æi eritagjam Gesuritalaʒaid ja Maakatitalaʒaid, ja Gesur ja Maakat bisoiga assamest Israel gaskast gidda dam bæive ragjai.

14. Duššefal Levi sokkagoddai i son addam arbe; Hærra, Israel Ibmela, dolla-oaffarak læk su arbbe, nuft moft son læi sudnji sardnom.
4 Mos. 18, 20. 5 Mos. 10, 9; 18, 1 j. n. v.

15. Ja Moses addi Ruben manai sokkagoddai arbe sin sogai mielde.

16. Ja sin ænam læi Aroer rajest, mi orro Arnon jokkagaddest, ja dam gavpuga rajest, mi orro vuome gasko, ja obba jalggadasa Medba guorast,

17. Hesbon ja buok dam gavpugak, mak læk jalggadasast: Dibon ja Bamot-Baal ja Bet-Baal-Meon

18. ja Jahsa ja Kedemot ja Mefaat

19. ja Kirjataim ja Sibma ja Seret-Hassahar vare alde vuomest

20. ja Bet-Peor ja Pisga ramak ja Bet-Hajesimot

21. ja buok gavpugak dam jalggadasast ja obba dat rika, mi gulai Sihoni, Amoritalaʒai gonagassi, gutte rad̄d̄i Hesbonest, gæn Moses časki oktanaga Midian oaivamuʒaiguim, Evin ja Rekemin ja Surin ja Hurin ja Rebain, Sihon oaivamuʒaiguim, gud̄ek legje ædnamest assamen. 4 Mos. 31, 8.

22. Ja Bileam, Beor barne, einostægje, godde Israel manak mikin oktanaga dai æra goddujuvvum olbmuiguim.

23. Ja Ruben manai ragje læi Jordan ja dam birrasak. Dat læ Ruben manai arbbe sin sogai mielde, gavpugak ja sin ædnamsidak.

24. Ja Moses addi Gad sokkagoddai, Gad manaidi, arbe sin sogai mielde.

25. Ja sin ænam læi Jaser ja buok gavpugak Gileadest ja bælleoasse Ammon manai ædnamest gidda Aroer ragjai, mi læ Rabba buotta,

26. ja Hesbon rajest gidda Ramat-Hammispe ja Betonim ragjai, ja Mahanaim rajest gidda Debir ædnamraje ragjai,

27. ja vuomest: Bet-Haram ja Bet-Nimra ja Sukkot ja Safon, Sihon, Hesbon gonagasa, rika bacatas, Jordan ja dam birrasak gidda Kinneret javre gæče ragjai, dom bælde Jordana nuortas guvllui. 12, 3.

28. Dat læ Gad manai arbbe sin sogai mielde, gavpugak ja sin ædnamsidak.

29. Ja Moses addi Manasse sokkagodde-bællai arbe; ja Manasse manai sokkagodde-bælle oaʒoi arbe sin sogaidæsek mielde.

30. Ja sin ænam læi Mahanaim rajest, obba Basan, obba Og, Basan gonagasa, rika, sikke buok Jair gavpugak, mak læk Basanest, gutta loge gavpuga,
5 Mos. 3, 4. 14.

31. ja bælle Gileadest ja Astarot ja Edrei, dam rika gavpugak, mi gulai Ogi Basanest; dam oʒʒu Makir, Manasse barne, manak, bælle Makir manain, sin sogaidæsek mielde. 17, 1. 2.

32. Dat læ dat, maid Moses juogadi arbben Moaba avddem mecin dom bælde Jordana Jeriko guorast nuortas guvllui.

33. Mutto Levi sokkagoddai i addam Moses arbe; Hærra, Israel Ibmel, læ sin arbbe, nuft moft son læi sigjidi sardnom. 14. v.

14. Kapittal.

Ænam Jordan oarjabælde galgga dal juogaduvvut Israel bællogad sokkagoddai, 1—5. Kaleb adno ja oaʒʒo Hebron arbben, dam loppadusa mielde, maid Hærra læi sudnji addam Moses bokte, 6—15.

1. Ja dat læ dat, maid Israel manak oʒʒu arbben Kanaan ædnamest, maid Eleasar, pappa, ja Josva, Nun bardne, ja Israel manai sokkagoddi vanhemviesoi oaivamuʒak juogadegje sin gaski
4 Mos. 34, 17 j. n. v.

2. vuorbbadallam bokte, man bokte si oʒʒu sin arbesek, nuft moft Hærra læi goččom Moses bokte, namalassi dam ovce sokkagodde ja dam sokkagodde-bæle gaski; 4 Mos. 33, 54; 34, 13.

3. dastgo Moses læi addam dam guovte sokkagoddai ja dam sokkagodde-bællai arbe dom bælde* Jordana, ja Levitalaʒaidi i son læm addam arbe sin gaskast,
5 Mos. 3, 12 j. n. v. 10, 9. * nuortabælde.

4. ja Josef manak læiga guokte sokkagodde, Manasse ja Efraim; ja Levitalaʒaidi i addujuvvum oasse ædnamest, mutto dušše gavpugak assamsagjen, dai dasa gullevaš ædnamiguim sin omidi ja sin obmudagaidi. 1 Mos. 48, 5.
4 Mos. 35, 2-5. Jos. 21, 2 j. n. v.

5. Nuftgo Hærra læi goččom Mosesi, nuft dakke Israel manak, ja si juogadegje ædnama.

6. Ja Juda manak loaidastegje Josva ouddi Gilgalest, ja Kaleb, Jefunne bardne, Kenisitalaš, celki: Don dieđak dam sane, maid Hærra sarnoi Mosesi, dam Ibmel olbmai, mu harrai ja du harrai Kades-Barneast. 4 Mos. 14, 24. 30.

7. Mon legjim njællje loge jage boares, dalle go Moses, Hærra balvvalægje, vuolgati muo olgus Kades-Barneast iskadam varas ædnama; ja mon buktim sudnji vastadusa ruoktot mu vaibmom oaivvela mielde. 4 Mos. 13, 30; 14, 6 j. n. v.

8. Ja mu vieljak, guđek legje muina bajas mannam, satte albmuga vaimo hærdotuvvat; mutto mon čuvvum oskaldasat Hærra, mu Ibmelam, maŋest. 4 Mos. 13, 31 j. n. v.

9. De vuornoi Moses damanaga bæive ja celki: Duođai, dat ænam,

gosa du juolgge duolmasti, galgga læt dudnji ja du manaidi arbben agalaǯat, dainago don oskaldasat čuvvuk Hærra, mu Ibmela, maŋest.

10. Ja dal, gæča, Hærra læ addam muo ællet, nuftgo son sarnoi, dam vitta viđad lokkai jage dam aige rajest, go Hærra sarnoi dam sane Mosesi, dalle go Israel vagjoli mæcest; ja dal, gæča, mon læm odne vitta ovcad lokkai jage boares.

11. Mon læm ain odna bæive nuft gievrra go dam bæive, go Moses vuolgati muo; daggar go mu fabmo læi dalle, daggar læ mu fabmo ain dalge soattat ja mannat olgus ja mannat sisa.
Sir. 46, 16.

12. De adde munji dal dam varre-guovlo, man birra Hærra dam sæmma bæive sarnoi; dastgo don gullik damanaga bæive, atte Anakitalaǯak læk dast ja stuora, nana gavpugak; daidda Hærra læt muina, nuft atte mon erit ajam sin, nuftgo Hærra læ sardnom.

13. Ja Josva buristsivdnedi su, ja nuft son addi Kalebi, Jefunne bardnai, Hebron arbben.
15, 13. 1 Makk. 2, 56.

14. Damditi oaǯoi Kaleb, Jefunne bardne, Kenisitalaš, Hebrona arbben gidda dam bæive ragjai, dainago son oskaldasat čuovoi Hærra, Israel Ibmela, maŋest.

15. Mutto Hebron namma læi doule Kirjat-Arba*; son** læi dat stuoremus olmuš Anakitalaǯai gaskast. Ja ænam vuoiŋasti soađest erit. * Arba gavpug. ** Arba.

15. Kapittal.

Juda sokkagodde rajek muittaluvvujek, 1—12. Kaleb valdda Hebron ja adda Otnieli su nieidas akkan, 13—19. Dak gavpugak bajaslokkujuvvujek, mak šadde Juda sokkagodde vuollai, 20—62. Juda sokkagodde i eritaje Jebusitalaǯaid Jerusalemest, 63.

1. Ja Juda manai sokkagodde vuorbbe sin sogai mielde gačai dokko Edom ædnamrajidi, Sin mæccai lulas guvllui dam olgomuš lulle-ædnami. 4 Mos. 34, 3.

2. Ja sin ragje lulas guvllui læi saltte-abe gæče rajest, dam luovta rajest, mi læ lulas guvllui,

3. ja dat algi lullelist Akrabbim goargŋaga ja manai dokko Sini ja manai bajas lullelist Kades-Barnea ja manai dokko Hesroni ja manai bajas Adari ja sojai Karka guvllui

4. ja manai dokko Asmoni ja manai Egypten jokkagadde, nuft atte dat manai gidda abe ragjai. Dat galgga læt din ragje lulas guvllui.

5. Ja ragje nuortas guvllui læi saltte-appe gidda Jordan-njalmadaga ragjai, ja davabæle ragje læi dam abe luovta rajest, gosa Jordan golgga.

6. Ja ragje manai bajas Bet-Hoglai ja manai Bet-Haaraba davvel, ja ragje manai bajas Bohan, Ruhen barne, gæđge ragjai.
18, 17.

7. Ja ragje manai bajas Debiri Akor vuomest ja jorgeti davas guvllui Gilgali, mi læ Adummim goargŋaga buotta, mi læ jogača lullelist, ja ragje manai dokko En-Semes čace ragjai, ja dam loappa læi En-Rogel ragjai.

8. Ja ragje manai bajas Hinnom barne vuome ragjai lulabællai Jebusa, dat læ Jerusalem; ja de manai ragje bajas dam varrečokki, mi læ Hinnom vuome buotta oarjen ja Refaim vuome gæčest davas guvllui.

9. Ja ragje oli varrečokast Neftoah čacce-agjaga ragjai ja manai olgus gavpugidi Efron varre-guovlost; ja ragje oli Baalai, dat læ Kirjat-Jearim.

10. De sojai ragje Baalast oarjas Seir vare ragjai ja manai dokko davabællai Jearim vare, dat læ Kesalon, ja manai vuolas

Bet-Semesi ja manai dokko Timnai.

11. Ja ragje manai davabællai Ekrona, ja ragje oli Sikroni ja manai dokko Baala varrai ja manai Jabneel guora, nuft atte dat manai gidda abe ragjai.

12. Ja orjiš ragje manai dam stuora appai ja dam gaddai. Dat læ Juda manai ragje birra buok sin sogai mielde.

13. Ja Kalebi, Jefunne bardnai, addujuvvui oasse gasko Juda manai gaskast Hærra sane mielde Josvai, namalassi Arba, Anaka ače, gavpug, dat læ Hebron. 14, 13.

14. Ja Kaleb aji dobbe erit dam golbma Anak barne, Sesai ja Ahiman ja Talmai, Anak manaid. Duob. 1, 10 j. n. v.

15. Ja son manai dobbe bajas Debira assi lusa; mutto Debira namma læi doule Kirjat-Sefer.

16. Ja Kaleb celki: Dasa, gutte časka Kirjat Sefera ja valdda dam, sudnji aigom mon addet mu nieiddam Aksa akkan.

17. Ja Otniel, Kenisitalaš, Kaleb viellja, valdi dam; ja son addi sudnji su nieidas Aksa akkan.

18. Ja go son bođi [su boadnjas vissui], de hasti son su bivddet ovta ædnama su ačestes; ja son* luoittadi hoapost asen alde vuolas, ja Kaleb celki sudnji: Maid don siđak?

* Aksa.

19. Ja son celki: Adde munji buristsivdnadus-addaldaga, dainago don læk bigjam muo lulle-ædnami *, adde munji dal čacce-agjagid! De addi son sudnji daid bajeb ja daid vuoleb agjagid.

* dat læi goikke ænam; Salm. 126, 4.

20. Dat læ Juda manai sokkagodde arbbe sin sogai mielde.

21. Ja gavpugak Juda manai sokkagodde olgomuš raje guorast Edom ædnamraje guvllui, lulleædnamest, legje: Kabseel ja Eder ja Jagur

22. ja Kina ja Dimona ja Adada

23. ja Kedes ja Hasor ja Jitnan,

24. Sif ja Telem ja Bealot

25. ja Hasor-Hadatta ja Kerijot, Hesron, dat læ Hasor,

26. Amam ja Sema ja Molada

27. ja Hasar-Gadda ja Hesmon ja Bet-Pelet

28. ja Hasar-Sual ja Beerseba ja Bisjotja,

29. Baala ja Ijim ja Esem

30. ja Eltolad ja Kesil ja Horma

31. ja Siklag ja Madmanna ja Sansanna

32. ja Lebaot ja Silhim ja Ajin ja Rimmon, okti buok ovce goalmad lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim.

33. Vuollegis ædnamest: Estaol ja Sora ja Asna

34. ja Sanoah ja En-Gannim, Tappuah ja Haenam,

35. Jarmut ja Adullam, Soko ja Aseka

36. ja Saaraim ja Aditaim ja Haggedera ja Gederotaim, njællje nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,

37. Senan ja Hadasa ja Migdal-Gad

38. ja Dilan ja Mispe ja Jokteel,

39. Lakis ja Boskat ja Eglon

40. ja Kabbon ja Lahmas ja Kitlis

41. ja Gederot, Bet-Dagon ja Naama ja Makkeda, gutta nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,

42. Libna ja Eter ja Asan

43. ja Jiftah ja Asna ja Nesib

44. ja Keila ja Aksib ja Maresa, ovce gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,

45. Ekron dai dasa gullevaš gavpugiguim ja su ædnamsidaidesguim,

46. Ekron rajest ja oarjas guvllui buok dak, mak legje Asdod baldast, sin ædnamsidaidæsekguim,

47. Asdod, dak dasa gullevaš gavpugak ja dam ædnamsidak, Gasa, dak dasa gullevaš gavpugak ja dam ædnamsidak, gidda Egypten jogača ja dam stuora abe ja dam gadde ragjai. 4 Mos. 34, 6.
48. Ja varre-ædnamest: Samir ja Jattir ja Soko
49. ja Danna ja Kirjat-Sanna, dat læ Debir,
50. ja Anab ja Estemo ja Anim
51. ja Gosen ja Holon ja Gilo, okta nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,
52. Arab ja Duma ja Esan
53. ja Janim ja Bet-Tappuah ja Afeka
54. ja Humta ja Kirjat-Arba, dat læ Hebron, ja Sior, ovce gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,
55. Maon, Karmel ja Sif ja Juta
56. ja Jisreel ja Jokdeam ja Sanoah,
57. Hakkain, Gibea ja Timna, loge gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,
58. Halhul, Bet-Sur ja Gedor
59. ja Maarat ja Bet-Anot ja Eltekon, gutta gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,
60. Kirjat-Baal, dat læ Kirjat-Jearim, ja Harabba, guokte gavpuga sodno ædnamsidaidæsgaguim.
61. Mæcest: Bet-Haaraba, Middin ja Sekaka
62. ja Hannibsan ja Ir-Hammelah ja En-Gedi, gutta gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim.
63. Mutto Jebusitalažaid, guđek asse Jerusalemest, æi mattam Juda manak erit agjet; ja Jebusitalažak bissu assamest oktanaga Juda manaiguim Jerusalemest gidda dam bæive ragjai. Duob. 1, 21. 2 Sam. 5, 6 j. n. v.

16. Kapittal.

Josefa manai arbbe muittaluvvu oktasažat, 1—4, Efraim arbbe erinoamačet, 5—9. Efraimitalažak æi erit aje buok Kananitalažaid, 10.

1. Ja vuorbbe bođi Josef manaidi: Jordan rajest Jeriko lakka, Jeriko čaci lakka nuortas guvllui, mæcce, mi manna Jeriko rajest bajas Betel varre-guovlo bagjel;
2. ja ragje manai Betelest Lusi ja manai dokko Arkitalažai ædnami, Ataroti,
3. ja manai vuolas oarjas guvllui Jafletitalažai ædnami, vuoleb Bet-Horon ragjai ja gidda Geser ragjai, nuft atte dat manai gidda abe ragjai.
4. Nuft oažoiga Josef manak, Manasse ja Efraim, arbe.
5. Ja dat læi Efraim manai ænam sin sogai mielde, ja sin arbe ragje nuortas guvllui læi: Atrot-Addar gidda bajeb Bet-Horon ragjai.
6. Ja ragje manai oarjas guvllui, ja Mikmetat læi davabæle, ja ragje sojai nuortas guvllui Taanat-Siloi ja manai dam mæddel nuortas Janoahi.
7. Ja dat manai vuolas Janoahest Ataroti ja Naarai ja bođi Jeriko guovdo ja manai Jordani vuolas.
8. Tappuahest manai ragje oarjas Kana jogača ragjai, ja dam loappa læi dokko abe ragjai. Dat læ Efraim manai sokkagodde arbbe sin sogai mielde,
9. dasa vela dak gavpugak, mak valddujuvvujegje Efraim manaidi Manasse manai arbe gasko, buok dak gavpugak sin ædnamsidaidæsekguim. 17, 8-10.
10. Mutto æi si erit agjam daid Kananitalažaid, guđek asse Geserest; mutto Kananitalažak bissu assamest Efraim gaskast gidda dam bæive ragjai ja šadde barggogædnegas balvvalægjen. 13, 13; 17, 13. Duob. 1, 29. 1 Gon. 9, 16. 21.

17. Kapittal.

Dat nubbe bælle Manasse sokkagoddest oa3̌3̌o arbe, mast maidai Selofhad nieidak o3̌3̌uk oase, 1—6; dam rajek ja gavpugak muittaluvvujek, 7—11. Æi sige erit aje buok Kananitala3̌aid, 12. 13. Josef manak bikkuk, atte sin arbbe læ ila ucce; Josva hasta sin dam viddedet daggo bokte, atte si eritvalddek dain dast orro Kananitala3̌ain sin ædnama, 14—18.

1. Ja vuorbbe gačai Manasse sokkagoddai, dastgo son læi Josefa vuostasriegadægje: Makir, Manasse vuostasriegadægje, Gileaditala3̌ai maddaračče, oa3̌oi, dainago son læi soatte-olmai, Gilead ja Basana. 4 Mos. 32, 39 j. n. v. 5 Mos. 3, 13. Josv. 13, 29 j. n. v.

2. Ja Manasse æra* manak o3̌3̌u arbe sin sogaidæsek mielde, Abieser manak ja Helek manak ja Asriel manak ja Sekem manak ja Hefer manak ja Semida manak; dak legje Manasse, Josef barne, dievddobæle manak sin sogaidæsek mielde.

* 4 Mos. 26, 29 j. n. v.

3. Mutto Selofhadest, Hefer barnest, Gilead barnest, Makir barnest, Manasse barnest, æi læm barnek, mutto nieidak; ja dak legje su nieidai namak: Mahla ja Noa, Hogla, Milka ja Tirsa. 4 Mos. 26, 33; 27, 1 j. n. v. 36, 2. 10 j. n. v.

4. Ja si manne ouddan Eleasara, papa, ouddi, ja Josva, Nun barne, ouddi ja oaivamu3̌ai ouddi ja celkke: Hærra gočoi Mosesi, atte son galgai addet migjidi arbe min vieljai gasko. Ja sigjidi addujuvvui Hærra sane mielde arbbe sin ače vieljai gasko.

5. Ja loge oase gačče Manasse ala, ærreb Gilead ædnama ja Basana, mi læ dom bælde* Jordana.

* nuortabælde.

6. Dastgo Manasse nieidak o3̌3̌u arbe gasko su barni gaskast, ja Gilead ædnama legje Manasse æra* manak o3̌3̌om. * 13, 29 j. n. v. 17, 1.

7. Ja Manasse ragje læi Aser rajest Mikmetat ragjai, mi læ Sikem buotta; ja ragje manai olgiš bællai En-Tappuah assi lusa.

8. Manasse oa3̌oi Tappuah ædnama; mutto Tappuah Manasse raje guorast o3̌3̌u Efraim manak.

9. Ja ragje manai vuolas Kana jogača ragjai, lulabællai joga. Daid gavpugid oa3̌oi Efraim Manasse gavpugi gasko; mutto Manasse ænam læi jogača davvelist, ja dam loappa læi dokko abe ragjai. 16, 9.

10. Mi læi lulabælde, dam oa3̌oi Efraim, ja mi læi davabælde, dam oa3̌oi Manasse, ja appe šaddai su ragjen; ja si olle Aser ragjai daveld ja Isaskar ragjai nuortald.

11. Ja Manasse oa3̌oi Isaskar ædnamest ja Aser ædnamest: Bet-Seana dai dasa gullevaš gavpugiguim ja Jibleama dai dasa gullevaš gavpugiguim ja Dor assid ja daid dasa gullevaš gavpugid ja En-Dor assid ja daid dasa gullevaš gavpugid ja Taanaka assid ja daid dasa gullevaš gavpugid ja Megiddo assid ja daid dasa gullevaš gavpugid, dam golbma alača.

12. Mutto Manasse manak æi nagadam valddet daid gavpugid, ja Kananitala3̌ak adne buorren bissot assamest dam ædnamest. Duob. 1, 27 j. n. v.

13. Mutto go Israel manak šadde gievrran, de dakke si Kananitala3̌aid barggogædnegassan, mutto æi si eritagjam sin.

14. Ja Josef manak sardnu Josvai ja celkke: Manne don læk addam munji duššе ovta vuorbe ja ovta oase arbben, vaiko mon dadde læm stuora almug, nuft duođai go Hærra dassači læ buristsivdnedam muo?

15. De celki Josva sigjidi: Jos don læk stuora almug, de mana bajas vuovddai ja čuopa aldsesad dobbe muttom ædnambitta Ferisitalala3̌ai ja Refaitala3̌ai ædnamest,

dađemielde go Efraim varre-guovllo
læ dudnji ila garǯǯe.
16. Mutto Josef manak celkke:
Varre-guovllo i ole migjidi, ja ruovd-
devavnak læk buok Kananitala-
ǯai gaskast, guđek assek vuobme-
ædnamest, sist, guđek assek Bet-
Seanest ja dain dasa gullevaš gav-
pugin, ja sist, guđek assek Jis-
reel vuomest.
17. De celki Josva Josef vissui,
Efraimi ja Manassi: Don læk
stuora almug, ja dust læ stuora
gievrravuotta; i dust galga læt dušše
okta vuorbbe,
18. mutto varre-guovllo galgga
dust læt, ja dađemielde go dat læ
vuovdde, de galgak don dam vuo-
las čuoppat, de galggek dam rav-
dak šaddat du oabmen; dastgo
don galgak erit agjet Kananitala-
ǯaid, vaiko sist læk ruovddevavnak,
ja vaiko si læk gievrak. 15. v.

18. Kapittal.

Tabernakel bajasceggijuvvu Siloi; Josva vuolgat olbmaid, guđek galggek juogadet dam æra ædnama čieča oassai daidi æra čieča sokkagoddai; Josva vuorbbadalla daidi, 1—10. Benjamin sokkagodde oaǯǯo su arbes, 11—28.

1. Ja obba Israel manai særv-
vegodde čoaggani Siloi ja bajas-
ceggi dasa oktiboattem goađe; ja
ænam læi vuollainaggijuvvum sin
muođoi oudast.
2. Mutto de legje vela ain
čieča sokkagodde Israel manai
gaski baccam, guđek æi læm juo-
gadam sin arbesek.
3. Ja Josva celki Israel manaidi:
Man gukka aiggobetet di čajetet
ječaidædek fuollamættomen dokko
mannamest ja valddemest dam
ædnama, maid Hærra, din vanhe-
midadek Ibmel, læ digjidi addam?
4. Valddet aldsesædek golbma
olbma juokke sokkagoddai! De ai-
gom mon sin vuolgatet, ja si galggek
gærggadet ječaidæsek ja mannat
ædnama čađa ja bajasčallet dam
juogadæme dafhost sin gaski, ja
de galggek si boattet mu lusa.
5. Juogadeket dam gaskanædek
čieča oassai! Juda galgga orrot
su ædnamestes lulas guvllui, ja
Josefa viesso galgga orrot su æd-
namestes davas guvllui.
6. Ja di galggabetet čallet æd-
nama čieča oassai ja buktet čal-
laga deiki mu lusa; de aigom mon
dast vuorbbadallat digjidi Hærra,
min Ibmelæmek, muođoi oudast.
7. Dastgo Levitalaǯain i læk
mikkege osid din gaskast, mutto
Hærra pappavuotta læ sin arbbe;
ja Gad ja Ruben ja Manasse sok-
kagodde-bælle læk oǯǯom sin ar-
besek dom bælde Jordana nuortas
guvllui, maid Moses, Hærra balv-
valegje, addi sigjidi. 13, 14 j. n. v.
8. Ja olbmak gærggadegje ječai-
dæsek ja vulgge; ja Josva gočoi
sin, go si vulgge čallet ædnama, ja
celki: Vulgget ja vagjoleket æd-
nama čađa ja čallet dam ja bottet
ruoktot mu lusa! De aigom mon
dast vuorbbadallat digjidi Hærra
muođoi oudast Silost.
9. De vulgge olbmak ja manne
ædnama čađa ja čalle dam gav-
pugi mielde čieča oassai ovta girje
sisa; ja dasto botte si Josva lusa,
sidi Silost.
10. Ja Josva vuorbbadalai sig-
jidi Silost Hærra muođoi oudast;
ja Josva juogadi dast ædnama
Israel manai gaski sin juogoi
mielde.
11. Ja Benjamin manai sokka-
godde vuorbbe bođi sin sogai
mielde; ja sin vuorbe ragje manai
Juda manai ja Josef manai gaska.
12. Ja sin ragje davabælde læi
Jordan rajest, ja ragje manai
bajas davabællai Jeriko ja manai
bajas vare bagjel oarjas guvllui,
ja dam loappa læi dokko Bet-Aven
mæce ragjai.
13. Ja ragje manai dobbe Lusi,
lulabællai Lusa, dat læ Betel, ja

de manai ragje vuolas Atrot-Addari dam vare bagjel, mi læ vuoleb Bet-Horon lullelist.
1 Mos. 28, 19.

14. Dasto oli ragje ain gukkebuidi ja sojai oarjabælde lulas guvllui dam vare rajest, mi læ Bet-Horon buotta lullen, ja dam loappa læi dokko Kirjat-Baal ragjai, dat læ Kirjat-Jearim, Juda manai gavpug. Dat læ oarjabælle.

15. Ja lulabælle læi Kirjat-Jearim gæče rajest, ja ragje manai oarjas guvllui, ja dat manai Neftoah čacce-agjagi.

16. Ja de manai ragje vuolas dam varregæččai, mi læ Hinnom barne vuome buotta, mi læ Refaim vuomest davas guvllui, ja dat manai vuolas Hinnom vuobmai Jebusa lulabællai ja de manai vuolas En-Rogeli.
15, 6 j. n. v.

17. Dasto oli dat davas guvllui ja manai En-Semesi, manai dasto Geliloti, mi læ Adummim goargŋaga buotta, ja manai vuolas Bohan, Ruben barne, gæđge ragjai.

18. De manai dat dokko dam ædnam balddi, mi læ Haaraba buotta davas guvllui, ja manai dasto vuolas Haarabai.

19. Ja de manai ragje dokko Bet-Hogla davabællai, ja raje loappa læi dokko dam davemus luovta ragjai saltte-abest, Jordana luleb gæče ragjai. Dat læ lulle ragje.

20. Ja Jordan læ dam* ragje nuortabæle. Dat læ Benjamin manai arbe dam raji mielde birra buok, sin sogai mielde.

* sokkagodde.

21. Ja Benjamin manai sokkagodde gavpugak sin sogai mielde legje: Jeriko ja Bet-Hogla ja Emek-Kesis

22. ja Bet-Haaraba ja Semaraim ja Betel

23. ja Haavvim ja Happara ja Ofra

24. ja Kefar-Haammoni ja Haofni ja Geba, guokte nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,

25. Gibeon ja Rama ja Beerot

26. ja Mispe ja Hakkefira ja Hammosa

27. ja Rekem ja Jirpeel ja Tarala

28. ja Sela, Haelef ja Jebus, dat læ Jerusalem, Gibat, Kirjat, njællje nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim. Dat læ Benjamin manai arbbe sin sogai mielde.

19. Kapittal.

Simeon sokkagodde oažžo arbe, 1—9, sæmma lakai Sebulon sokkagodde, 10—16, Isaskar sokkagodde, 17—23, Aser sokkagodde, 24—31, Naftali sokkagodde, 32—39, ja Dan sokkagodde, 40—48. Josva oažžo Timnat-Seraha arbben, 49—51.

1. Ja nubbe vuorbbe bođi Simeoni, Simeon manai sokkagoddai sin sogai mielde; ja sin arbbe læi Juda manai arbe gasko.
1 Mos. 49, 7.

2. Ja si oažžu sin arbbenæsek: Beerseba ja Seba ja Molada

3. ja Hasar-Sual ja Bala ja Esema

4. ja Eltolad ja Betul ja Horma

5. ja Siklag ja Bet-Hammarkabot ja Hasar-Susa

6. ja Bet-Lebaot ja Saruhen, golbma nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,

7. Ain, Rimmon ja Eter ja Asan, njællje gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim,

8. ja buok ædnamsidaid, mak legje dai gavpugi birra gidda Baalat-Beer, luleb Rama, ragjai. Dat læ Simeon manai sokkagodde arbbe sin sogai mielde.

9. Juda manai oasest oažžu Simeon manak arbe; dastgo Juda manai oasse læi ila stuores sig-

jidi, damditi oǯǯu Simeon manak
arbe sin arbe gasko.
10. Ja goalmad vuorbbe bođi
Sebulon manaidi sin sogai mielde;
ja sin arbe ragje manai Sarid
ragjai.
11. Ja sin ragje manai bajas
oarjas guvllui, namalassi Maralai,
ja bođi Dabbeset guovdo ja bođi
dam jogača guovdo, mi læ Jok-
neama buotta.
12. Ja dat jorgidi Saridest nuor-
tas guvllui, bæivaš bagjanæme
guvllui, dokko Kislot-Tabor ædna-
mi ragjai; ja dat manai Had-
daberat ragjai ja manai bajas
Jafiai.
13. Ja dobbe manai dat dokko
nuortas guvllui, bæivaš bagjanæme
guvllui, Gat-Heferi, Et-Kasini, ja
manai Rimmon ragjai, mi olla Han-
nea ragjai.
14. Ja ragje sojai dam birra
davas Hannatoni; ja dam loappa
læi Jiftah-El vuome siste.
15. Ja dasa vela oǯǯu si Kat-
tata ja Nahalala ja Simrona ja
Jidala ja Betlehema, guokte nubbe
lokkai gavpuga sin ædnamsidai-
dæsekguim.
16. Dat læ Sebulon manai arbbe
sin sogai mielde, dak gavpugak
sin ædnamsidaidæsekguim.
17. Isaskari bođi njæljad vuorb-
be, Isaskar manaidi sin sogai
mielde.
18. Ja sin ænam læi: Jisreela
ja Hakkesullot ja Sunem
19. ja Hafaraim ja Sion ja
Anaharat
20. ja Harabbit ja Kisjon ja
Ebes
21. ja Remet ja En-Gannim ja
En-Hadda ja Bet-Passes;
22. ja ragje bođi Tabor ja Saha-
suma ja Bet-Semes guovdo, ja sin
raje loappa læi Jordan ragjai,
gutta nubbe lokkai gavpuga sin
ædnamsidaidæsekguim.
23. Dat læ Isaskar manai sok-
kagodde arbbe sin sogai mielde,
gavpugak sin ædnamsidaidæsek-
guim.
24. Ja viđad vuorbbe bođi
Aser manai sokkagoddai sin sogai
mielde.
25. Ja sin ænam læi: Helkat
ja Hali ja Beten ja Aksaf
26. ja Allammelek ja Amad ja
Misal, ja dat* bođi Karmel guovdo
oarjas guvllui ja Sihor-Libnat
guovdo.

* ragje.

27. Ja dat jorgidi bæivaš bag-
janæme guvllui Bet-Dagoni ja
bođi Sebulon ja Jiftah-El vuome
guovdo, davveli Bet-Haemek ja
Neiel, ja dat manai Kabuli gurot
bælde.
28. Ja dasa vela oǯǯu si Ebron
ja Rehoba ja Hammona ja Kana
gidda dam stuora Sidona ragjai.
29. Ja ragje jorgidi Haramai
gidda dam nana gavpuga Tyrus
ragjai, ja de jorgidi ragje Hosai,
ja dam loappa læi gidda abe rag-
jai dam guovlo baldast, mi læ
Aksiba guvllui.
30. Ja dasa vela oǯǯu si Umma
ja Afeka ja Rehoba, guokte goal-
mad lokkai gavpuga sin ædnam-
sidaidæsekguim.
31. Dat læ Aser manai sokka-
godde arbbe sin sogai mielde,
dak gavpugak sin ædnamsidaidæ-
sekguim.
32. Naftali manaidi bođi guđad
vuorbbe, Naftali manaidi sin sogai
mielde.
33. Ja sin ragje læi Helef ra-
jest, aika rajest Saanannim guorast;
ja dasa vela oǯǯu si Adami-Hanne-
keb ja Jabneela gidda Lakkuma
ragjai, ja dam loappa læi Jor-
dana ragjai.
34. Ja ragje jorgidi oarjas guvl-
lui Asnot-Tabori ja manai dobbe
Hukkoki ja bođi Sebulon guovdo
luleld ja bođi Aser guovdo oar-
jeld ja Juda guovdo Jordan gad-
dest bæivaš bagjanæme guvllui.
35. Ja dak nana gavpugak legje:

Hassiddim, Ser ja Hammat, Rakkat ja Kinneret
36. ja Adama ja Harama ja Hasor
37. ja Kedes ja Edreï ja En-Hasor
38. ja Jiron ja Migdal-El, Horem ja Bet-Anat ja Bet-Semes, ovce nubbe lokkai gavpuga sin ædnamsidaidæsekguim.
39. Dat læ Naftali manai sokkagodde arbbe sin sogai mielde, gavpugak sin ædnamsidaidæsekguim.
40. Dan manai sokkagoddai sin sogai mielde bođi čiččid vuorbbe.
41. Ja sin arbe ænam læi: Sora ja Estaol ja Ir-Semes
42. ja Saalabbin ja Ajalon ja Jitla
43. ja Elon ja Timnata ja Ekron
44. ja Elteke ja Gibbeton ja ja Baalat
45. ja Jehud ja Bne-Berak ja Gat-Rimmon
46. ja Me-Hajarkon ja Harakkon daina lagas ædnamin Joppe buotta.
47. Mutto Dan manai ænam šaddai sigjidi ila garʒʒen, ja Dan manak manne bajas ja sotte Lesem vuostai ja valdde dam ja časke dam mieke avjoin ja valdde dam oabmenæsek ja asse dast ja gočču Lesema Danen sin ačesek, Dan, nama mielde. Duob. 1, 34. 18, 27 j. n. v.
48. Dat læ Dan manâi sokkagodde arbbe sin sogai mielde, dak gavpugak sin ædnamsidaidæsekguim.
49. De legje si gærggam ædnama juogadæmest dam raji mielde. Ja Israel manak adde Josvai, Nun bardnai, arbe ječaidæsek gasko;
50. Hærra goččom mielde adde si sudnji dam gavpuga, maid son anoti, Timnat-Seraha Efraim vare alde, ja son huksi gavpuga ja asai dam siste.
51. Dak læk dak arbbe-oasek, maid Eleasar, pappa, ja Josva, Nun bardne, ja Israel manai sokkagoddi vanhemviesoi oaivamuʒak juogadegje vuorbbadallam bokte Silost Hærra muođoi oudast oktiboattem goađe uksaraige oudast. Ja si legje gærggam ædnama juogadæmest. 18, 1.

20. Kapittal.

Hærra gærddo laga dam guđa bataram-gavpuga birra olmušgoddi varas, 1—6. Dak bataram-gavpugak bajaslokkujek, 7—9.

1. Ja Hærra sarnoi Josvai ja celki:
2. Sarno Israel manaidi ja cælke: Addet daid bataram-gavpugid, mai birra mon sardnum digjidi Moses bokte,
3. vai olmušgodde, gutte aicakættaivuođast, diettemættoset godda guđege, oaʒʒo bataret dokko; ja dak galggek læt digjidi bataramsagjen varramavsatægje oudast. 4 Mos. 35, 6 j. n. v.
4. Ja son galgga bataret muttomi dain gavpugin ja čuoʒʒot gavpuga porta uksaraige oudast ja sardnot su sanides dam gavpug vuorrasi guladedin; de galggek si valddet su gavpuga sisa lusasek ja addet sudnji ovta baike, ja son galgga sin lutte orrot.
5. Ja go varramavsatægje doarred su, de æi si galga addet dam olmušgodde su gitti, dainago son aicakættaivuođast goddi su lagamuʒas ja alma su ouddal vašotkættai.
6. Ja son galgga orrot dam sæmma gavpugest, dassači go son læ divvujuvum duomo ouddi særvvegodde muođoi ouddi, dassači go dat bajemuš pappa, gutte læ dain beivin, læ jabmam; de oaʒʒo dat olmušgodde maccat ruoktot ja boat-

tet su gavpugasas ja su vissusis dam gavpugi, mast son erit batari.
4 Mos. 35, 12. 24. 25.

7. De basotegje si Kedesa Galileast Naftali vare alde ja Sikema Efraim vare alde ja Kirjat-Arba, dat læ Hebron, Juda vare alde.

8. Ja dom bælde Jordana Jeriko guorast nuortas guvllui adde si Besera mæcest jalggadasast Ruben sokkagoddest ja Ramot Gileadest Gad sokkagoddest ja Galon Basanest Manasse sokkagoddest.
5 Mos. 4, 41-43.

9. Dak legje dak gavpugak, mak mærreduvvujegje buok Israel manaidi ja dam vierrasi, gutte orro sin gaskast, vai juokkehaš, gutte aicakættaivuođast godda guđege, oažžo bataret dokko ja amas jabmet varramavsatægje gieđa vuollai, ouddalgo son læ divvujuvvum særvvegodde muođoi ouddi.

21. Kapittal.

Israel manak addek Levitalažaidi vuorbbadallam mielde gavce viđad lokkasa sin gavpuginesek oktan dai ædnamiguim, 1—8. Papai gavpugak bajaslokkujuvvujek, 9—19, dai æra Kahatitalažai gavpugak, 20—26, Gersonitalažai gavpugak, 27—33, Meraritalažai gavpugak, 34—42. Israel manak læk dal ožžom obba dam ædnama oabmenæsek, maid Hærra læi vurdnom aiggot addet sin vanhemidi, 43—45.

1. Ja Levitalažai fuolkkegoddi oaivamužak loaidastegje Eleasara, papa, lusa ja Josva, Nun barne, lusa ja Israel manai sokkagoddi vanhemviesoi oaivamužai lusa.

2. Ja si sardnu sigjidi Silost Kanaan ædnamest ja celkke: Hærra gočoi Moses bokte, atte migjidi galgge addujuvvut gavpugak assamsagjen ja dai ædnamak min omidi. 4 Mos. 35, 2 j. n. v.

3. De adde Israel manak Levitalažaidi sin arbestæsek Hærra goččom mielde daid gavpugid dai ædnamiguim:

4. Vuorbbe bođi Kahatitalažai sogaidi, ja Aron, papa, manak Levitalažai gaskast ožžu Juda sokkagoddest ja Simeonitalažai sokkagoddest ja Benjamin sokkagoddest vuorbbadallam bokte golbma nubbe lokkai gavpuga,

5. ja dak æra Kahat manak ožžu Efraim sokkagodde sogain ja Dan sokkagoddest ja Manasse sokkagodde-bælest vuorbbadallam bokte loge gavpuga.

6. Ja Gerson manak ožžu Isaskar sokkagodde sogain ja Aser sokkagoddest ja Naftali sokkagoddest ja Manasse sokkagodde-bælest Basanest vuorbbadallam bokte golbma nubbe lokkai gavpuga.

7. Merari manak sin sogaidæsek mielde ožžu Ruben sokkagoddest ja Gad sokkagoddest ja Sebulon sokkagoddest guokte nubbe lokkai gavpuga.

8. De adde Israel manak Levitalažaidi vuorbbadallam bokte daid gavpugid dai ædnamiguim, nuft moft Hærra læi goččom Moses bokte.

9. Ja si adde Juda manai sokkagoddest ja Simeon manai sokkagoddest daid gavpugid, mak galggek namatuvvut:

10. Aron manaidi Kahatitalažai sogain, Levi manain, (sigjidi bođi vuorbbe vuostačedin),
1 Muit. 6, 54 j. n. v.

11. sigjidi addujuvvui Arba, Anakitalažai maddarače gavpug, dat læ Hebron, Juda vare alde, dam biras ædnamiguim;

12. mutto gavpuga ædnam ja dam ædnamsidaid adde si Kalebi, Jefunne bardnai, sudnji obmudakkan. 14, 14; 15, 13.

13. De addujuvvui Arona, papa, barnidi bataramgavpug olmušgoddi varas, Hebron dam ædnamiguim ja Libna dam ædnamiguim

14. ja Jattir dam ædnamiguim ja Estemoa dam ædnamiguim

15. ja Holon dam ædnamiguim ja Debir dam ædnamiguim

16. ja Ain dam ædnamiguim ja Jutta dam ædnamiguim, Bet-Semes dam ædnamiguim, ovce gavpuga dam guovte sokkagoddest,
17. ja Benjamin sokkagoddest: Gibeon dam ædnamiguim, Geba dam ædnamiguim,
18. Anatot dam ædnamiguim ja Almon dam ædnamiguim, njællje gavpuga.
19. Buok Aron manai, papai, gavpugak legje golbma nubbe lokkai gavpuga sin ædnamidesekguim.
20. Ja Kahat manai, Levitalaʒai, sogai dafhost, dai æra dafhost Kahat manain, de legje dak gavpugak, mak legje sin oasse, Efraim sokkagoddest;
21. sigjidi addujuvvui bataramgavpug olmuʒgoddi varas Sikem dam ædnamiguim ja Geser dam ædnamiguim
22. ja Kibsaim dam ædnamiguim ja Bet-Horon dam ædnamiguim, njællje gavpuga.
23. Ja Dan sokkagoddest: Elteke dam ædnamiguim, Gibbeton dam ædnamiguim,
24. Ajalon dam ædnamiguim, Gat-Rimmon dam ædnamiguim, njællje gavpuga.
25. Ja Manasse sokkagodde-bælest: Taanak dam ædnamiguim ja Gat-Rimmon dam ædnamiguim, guokte gavpuga.
26. Okti buok loge gavpuga dai ædnamiguim dai æra Kahat manai sogaidi.
27. Ja Gerson manaidi Levitalaʒai sogain addujuvvui Manasse sokkagodde-bælest: Bataramgavpug olmuʒgoddi varas Galon Basanest dam ædnamiguim ja Beestera dam ædnamiguim, guokte gavpuga,
28. ja Isaskar sokkagoddest: Kisjon dam ædnamiguim, Daberat dam ædnamiguim,
29. Jarmut dam ædnamiguim, En-Gannim dam ædnamiguim, njællje gavpuga,
30. ja Aser sokkagoddest: Misal dam ædnamiguim, Abdon dam ædnamiguim,
31. Helkat dam ædnamiguim ja Rehob dam ædnamiguim, njællje gavpuga,
32. ja Naftali sokkagodest: Bataramgavpug olmuʒgoddi varas Kedes Galileast dam ædnamiguim ja Hammot-Dor dam ædnamiguim ja Kartan dam ædnamiguim, golbma gavpuga.
33. Gersonitalaʒai gavpugak sin sogai mielde legje okti buok golbma nubbe lokkai gavpuga dai ædnamiguim.
34. Ja Merari manai sogaidi, daidi ærrasidi Levitalaʒain, addujuvvui Sebulon sokkagoddest: Jokneam dam ædnamiguim, Karta dam ædnamiguim,
35. Dimna dam ædnamiguim, Nahalal dam ædnamiguim, njællje gavpuga,
36. ja Ruben sokkagoddest: Beser dam ædnamiguim ja Jahsa dam ædnamiguim,
37. Kedemot dam ædnamiguim ja Mefaat dam ædnamiguim, njællje gavpuga,
38. ja Gad sokkagoddest: Bataramgavpug olmuʒgoddi varas Ramot Gileadest dam ædnamiguim ja Mahanaim dam ædnamiguim,
39. Hesbon dam ædnamiguim, Jaser dam ædnamiguim, okti buok njællje gavpuga.
40. Buok dak gavpugak, maid Merari manak, dak ærrasak Levitalaʒai sogain, oʒʒu sin sogaidæsek mielde, — sin oasse legje loge gavpuga.
41. Levitalaʒai gavpugak Israel manai obmudagai gasko legje okti buok gavce viđad lokkai gavpuga dai ædnamiguim. 4 Mos. 35, 7.
42. Dain gavpugin legje, jeʒgudestge, dai ædnamak dain birrasin; nuft læi buok dai gavpugi dafhost.
43. De addi Hærra Israeli obba dam ædnama, maid son læi

vurdnom aiggot addet sin vanhemidi; ja si valdde dam ja asse dast. 1, 3. 4.

1 Mos. 12, 7; 13, 17; 15, 18 j. n. v.

44. Ja Hærra addi sigjidi rafhalaŝvuođa birra buok, aibas nuft moft son læi vurdnom sin vanhemidi; ja i oktage buok sin vaŝalaǯain bittam sin muođoi oudast, buok sin vaŝalaǯaid addi Hærra sin gitti. 5 Mos. 11, 25.

45. I ŝaddam oktage sadne duŝŝen buok dain burin sanin, maid Hærra læi sardnom Israel vissui; dat ollaŝuvvui buokrakkàn.

23, 14. 1 Gon. 8, 56.

22. Kapittal.

Josva adda Ruben, Gad ja Manasse sokkagodde-bællai lobe maccat ruoktot sin ædnamasasek, nævvo ja buristsivdned sin, 1—8. Ruoktot manadedinæsek huksijek si altara Jordan gaddai, 9. 10. Dak æra sokkagoddek gaddek, atte si læk dakkam dam buktam varas oaffarid dam ala, ja bigjek sigjidi sane dam birra, 11—20; si vastedek, atte si læk huksim altara duođaŝtussan dam birra, atte si gullek Israeli, 21—29, ja dat vastadus duttad daid æra sokkagoddid, 30—34.

1. De ravkai Josva Rubenitalaǯaid ja Gaditalaǯaid ja Manasse sokkagodde-bæle lusas,

2. ja son celki sigjidi: Di lepet doallam buok dam, maid Moses, Hærra balvvalægje, goĉoi digjidi, ja di lepet gullam mu jiena buok dam dafhost, maid mon læm digjidi goĉĉom:

4 Mos. 32, 20 j. n. v. 5 Mos. 3, 18 j. n. v. Josv. 1, 12 j. n. v.

3. Epet di læk guođđam din vieljaidædek dam gukkes aigest gidda dam bæive ragjai, mutto di lepet vuttivalddam dam, maid di galgaidek vuttivalddet Hærra, din Ibmelædek, bakkoma dafhost.

4. Ja dal læ Hærra din Ibmel, addam din vieljaidi maŝo, nuftgo son læi sigjidi cælkkam; de maccet dal ruoktot ja mànnet din gođidasadek, din oabmahaŝ ædnamasadek, maid Moses, Hærra balvvalægje, addi digjidi dom bælde Jordan. 5 Mos. 13, 12 j. n. v.

5. Mutto vuttivalddet visut, atte di doallabetet dam bakkoma ja dam laga, maid Moses, Hærra balvvalægje, goĉoi digjidi, rakistet Hærra, din Ibmelædek, ja vagjolet buok su gæinoi mielde ja doallat su bakkomid ja doallat sust gidda ja balvvalet su obba din vaimostædek. 5 Mos. 10, 12; 13, 4.

6. De buristsivdnedi Josva sin ja luiti sin vuolgget; ja si manne sin gođidasasek.

7. Manasse sokkagodde nubbe bællai læi Moses addam arbe Basanest, ja dam nubbe bællai læi Josva addam arbe oktanaga sin vieljaiguim dam bælde Jordana oarjas guvllui. Go Josva dal luiti sin vuolgget sin gođidasasek, de buristsivdnedi son maidai sin,

17. 1 j. n. v.

8. ja son celki sigjidi: Maccet ruoktot din gođidasadek ollo obmudagai ja sagga ollo omiguim, silbain ja gollin ja veikin ja ruvdin ja sagga ollo biktasiguim! Juogadeket din vaŝalaǯaidædek sallaŝa din vieljaidædekguim!

9. De macce Ruben manak ja Gad manak ja Manasse sokkagodde-bælle ruoktot ja vulgge Israel manai lutte erit, Silost, mi læ Kanaan ædnamest, mànnam varas Gilead ædnami, sin oabmahaŝ ædnamasasek, gost si legje oǯǯom obmudaga Hærra goĉĉom mielde Moses bokte.

10. Ja go si botte Jordan guovloidi, mak læk Kanaan ædnamest, de huksijegje Ruben manak ja Gad manak ja Manasse sokkagodde-bælle altara dasa Jordan gaddai, ovta stuora altara oaidnet.

11. Ja Israel manak gulle cælkkemen: Gæĉa, Ruben manak ja Gad manak ja Manasse sokka-

godde-bælle læk huksim altara Kanaan ædnam ouddabællai, Jordan guovloidi, Israel manai buotta.

12. Ja go Israel manak gulle dam, de čoaggani obba Israel manai særvvegodde Siloi mannam varas bajas sin vuostai soattai.

13. Ja Israel manak vuolgategje Ruben manai lusa ja Gad manai lusa ja Manasse sokkagoddebæle lusa, Gilead ædnami, Pinehasa, Eleasara, papa, barne,

14. ja loge oaivamuǯa suina, ovta fuolkkegodde-oaivamuǯa ješ guđege Israel sokkagoddest, ja ješ gutteg sist læi su vanhemviesos, Israel duhati, oaivamuš.

15. Ja go si botte Ruben manai lusa ja Gad manai lusa ja Manasse sokkagodde-bæle lusa, Gilead ædnami, de sardnu si siggjidi ja celkke:

16. Nuft cælkka obba Hærra særvvegodde: Mi oskaldasmættomvuođaid dat læ, maid di lepet dakkam Israel Ibmela vuostai, go di odna bæive lepet jorggalam ječaidædek erit Hærra lutte huksim bokte aldsesædek altara, nuft atte di odne lepet bigjam ječaidædek Hærra vuostai?

17. Læigo dat dalle ila uccan migjidi, værredakko Peorin, mast mi æp læk buttestam ječaidæmek gidda odnaš dam bæive ragjai, ja man diti gikse builbođi Hærra særvvegodde bagjeli. 4 Mos. 25, 3 j. n. v.

18. Ja di jorggalepet ječaidædek odne erit Hærra lutte! Ja dat šadda dapatuvvat: Di bigjabetet odne ječaidædek Hærra vuostai, ja itten aiggo son moaratuvvat obba Israel særvegodde ala.

19. Ja jos din oabmahaš ænam læ buttesmættom, de bottet fal rasta Hærra oabmahaš ædnami, gost Hærra goatte orro, ja valddet obmudaga min gaskast, mutto allet bija ječaidædek Hærra vuostai ja allet bija ječaidædek min vuostai huksim bokte aldsesædek altara ærreb Hærra, min Ibmelæmek, altara!

20. Igo Akan, Serah bardne, mænnodam oskaldasmættoset daina garroduvvum obmudagain? Ja moarre bođi obba Israel særvvegodde bagjeli, ja i son læm dat aidno, gutte hævvani su værredago diti.
7, 1 j. n. v. 24, 25.

21. De vastedegje Ruben manak ja Gad manak ja Manasse sokkagodde-bælle ja sardnu Israel duhati oaivamuǯaidi:

22. Ibmel, Ibmel Hærra, Ibmel, Ibmel Hærra, son dietta dam, ja Israel, dat galgga diettet dam: Duođai, i dat læm vuostehagolašvuođast ja i oskaldasmættomvuođast Hærra vuostai (de ale don bæste min dam bæive!),

23. atte mi huksimek aldsesæmek altara, nuft atte mi jorggaleimek ječaidæmek erit Hærra lutte; ja duođai, æp dam ala oaffarušsam varas boalddemoaffarid ja borramušoaffarid, ja duođai, æp dam ala buktem varas gitosoaffarid (de ocatallus Hærra ješ min!),

24. mutto duođai, balo diti, darbbaš diti dagaimek mi dam, go mi jurdašeimek: Dastmaŋŋel šaddek din manak cælkket min manaidi: Mi dist læ dakkamuššan Hærrain, Israel Ibmelin?

25. Alma Hærra læ bigjam Jordana ragjen min ja din, Ruben manai ja Gad manai, gaski; i dist læk mikkege osid Hærrast. De šaddek din manak sattet min manaid hæittet ballamest Hærrast.

26. Damditi celkimek mi: Ribmop mi huksit altara, allop boalddemoaffar varas ja allop njuovvamoaffar varas,

27. mutto duođaštægje galgga dat læt min ja din gaskast ja min maŋestbotti gaskast min maŋŋel dam birra, atte mi oaǯǯop balvvalet Hærra su muođoi oudast min boalddemoaffaridamekguim ja min njuovvamoaffaridamekguim ja

min gitosoaffaridamekguim, ja amasek din manak dastmaŋŋel cælkket min manaidi: I dist læk mikkege osid Hærrast.

28. Ja mi celkimek: Go si dastmaŋŋel aigguk cælkket daggaraʒaid migjidi ja min maŋestbottidi, de aiggop mi cælkket: Geččet dam Hærra altara hame, maid min vanhemak dakke, æi boalddemoaffar varas ja æi njuovvamoaffar varas, mutto duođaštægjen min ja din gaskast!

29. Lekus gukken mist erit bigjat ječaidæmek Hærra vuostai ja jorggalet ječaidæmek odne erit Hærra lutte huksim bokte altara boalddemoaffar varas, borramušoaffar varas ja njuovvamoaffar varas ærreb Hærra, min Ibmelæmek, altara, mi læ su goađe ouddabælde.

30. Go Pinehas, pappa, ja særvvegodde oaivamuʒak ja Israel duhati oaivamuʒak, guđek legje suina, gulle daid sanid, maid Ruben manak ja Gad manak ja Manasse manak sardnu, de dat læi buorre sin čalmi oudast.

31. Ja Pinehas, Eleasara, papa, bardne, celki Ruben manaidi ja Gad manaidi ja Manasse manaidi: Odna bæive dovddap mi, atte Hærra læ gasko min gaskast, dađemielde go di epet læk dakkam dam oskaldasmættomvuođa Hærra vuostai; dast lepet di gagjom Israel manaid Hærra gieđast.

32. De macai Pinehas, Eleasara, papa, bardne, ja oaivamuʒak ruoktot Ruben manai ja Gad manai lutte, Gilead ædnamest, Kanaan ædnami, Israel manai lusa, ja bukte sigjidi vastadusa ruoktot.

33. Ja ašše læi buorre Israel manai čalmi oudast, ja Israel manak maidnu Ibmela ja æi jurdašam šatan æmbo mannat bajas sin vuostai soattai duššadam varas dam ædnama, mast Ruben manak ja Gad manak asse.

34. Ja Ruben manak ja Gad manak adde altari dam nama: Duođaštægje læ dat min gaskast, atte Hærra læ Ibmel.

23. Kapittal.

Josva čokke buok Israel vuorrasid, oaivamuʒaid, duobmarid ja bagjeligeččid ja sardno sigjidi, moft Hærra læ soattam ja aiggo soattat sin oudast, 1—5, nævvo sin gulolašvutti Ibmel vuostai, 6—11, ja gulat sigjidi Ibmel rangaštusa, jos si læk æppegulolaʒak, 12—16.

1. Ja de dapatuvai gukkes aige gæčest, maŋŋelgo Hærra læi addam Israeli rafhalašvuođa buok dam vašalaʒain birra buok, ja go Josva læi boarasmuvvam ja vuorasmuvvam, 21, 44; 13, 1.

2. de ravkai Josva obba Israela, dam vuorrasid ja dam oaivamuʒaid ja dam duobmarid ja dam bagjeligeččid lusas ja celki sigjidi: Mon læm boares ja vuorasmuvvam,

3. ja di lepet oaidnam buok, maid Hærra, din Ibmel, læ dakkam buok dai albmugiguim, go son erit aji sin din muođoi oudast; dastgo Hærra, din Ibmel, læ dat, gutte læ soattam din oudast. 5 Mos. 1, 30; 3, 22.

4. Geččet, mon læm juogadam digjidi vuorbbadallam bokte daid baccam albmugid arbben din sokkagoddi mielde ja buok daid albmugid, maid mon læm erit hævatam, gidda Jordan rajest ja dam stuora abe ragjai bæivaš luoittadæme guvllui.

5. Ja Hærra, din Ibmel, son galgga olgus nordastet sin din muođoi oudast ja erit agjet sin din muođoi oudast, ja di galggabetet valddet sin ædnama oabmenædek, nuft moft Hærra, din Ibmel, læ sardnom digjidi. 2 Mos. 23, 30. 5 Mos. 6, 19.

6. De leket dalle sagga gievrak

doallat ja dakkat buok dam, mi
læ čallujuvvum Mosesa lakagirjai,
nuft atte epet di gaida dast erit
olgiš bællai daihe gurot bællai,
1, 7. 5 Mos. 5, 32.

7. nuft atte epet di boađe dai
albmugi særvvai, dai særvai, mak læk
baccam din lusa. Sin ibmeli nama
epet di galga namatet ja epet
diktet gænge vuordnot dam bokte
ja epet balvvalet daid ja epet rok-
kadallat daid,
2 Mos. 23, 13. 24. 5 Mos. 12, 3.

8. mutto Hærrast, din Ibmele-
stadek, galggabetet di doallat gidda,
nuftgo di lepet dakkam gidda dam
bæive ragjai.

9. Ja Hærra læ erit agjam
stuora ja gievras albmugid din
muođoi oudast, ja i oktage læk
bissom din muođoi oudast gidda
dam bæive ragjai.
5 Mos. 4, 38; 7, 24. Josv. 1, 5.
Am. 2, 9.

10. Okta olmai dist doarredi
duhata, dastgo Hærra, din Ibmel,
læi dat, gutte soađai din oudast,
nuftgo son læ sardnom digjidi.
3 Mos. 26, 8. 5 Mos. 1, 30;
28, 7; 32, 30.

11. De varoteket dalle visut
ječaidædek din sieloidædek diti,
vai di rakistepet Hærra, din Ib-
melædek!

12. Dastgo jos di jorggalepet
ječaidædek erit ja adnebetet ječai-
dædek dam albmuga bacatasa lusa,
dai lusa, mak læk vela baccam din
lusa, ja jos di dakkabetet ječaidædek
singuim magačen, ja di šaddabetet
sin gaski, ja si din gaski,

13. de galggabetet di vissasi
diettet, atte Hærra, din Ibmelæ-
dek, i aigo šatan æmbo erit agjet
daid albmugid din muođoi oudast,
mutto dak galggek šaddat digjidi
giellan ja harccabadden ja spiččan
din erttegidi ja bastelis ladnjan
din čalmidi, dassači go di lepet
erit hævatuvum dam buore æd-
namest, maid Hærra, din Ibme-
lædek, læ addam digjidi.
2 Mos. 23, 33; 34, 15 j. v. 4 Mos. 33, 55.
5 Mos. 7, 3 j. n. v. Duob. 2, 3.
5 Mos. 11, 17.

14. Ja gæča, mon manam dal
buok ædnama gæino mielde; de
galggabetet di dalle dovddat obba
din vaimostædek ja obba din sie-
lostædek, atte i oktage sadne læk
šaddam duššen buok dain burin
sanin, maid Hærra, din Ibmelæ-
dek, læ sardnom din bagjel; dak
læk buokakrakkan ollašuvvum dig-
jidi, i oktage sadne dain læk šad-
dam duššen. 21, 45.

15. Ja de galgga dapatuvvat,
atte nuftgo buok dak buorek sanek,
maid Hærra, din Ibmel, læ sard-
nom digjidi, læk ollašuvvum din
bagjeli, nuft galgga Hærra diktet
buok daid baha sanid ollašuvvut
din bagjeli, dassači go son læ erit
hævatam din dam buore ædna-
mest, maid Hærra, din Ibmelædek,
læ addam digjidi. 3 Mos. 26, 14 j. n. v.
5 Mos. 28, 15 j. n. v.

16. Go di bagjelduolbmabetet
Hærra, din Ibmelædek, litto, maid
son gočoi digjidi, ja go di manna-
betet dokko ja balvvalepet æra
ibmelid ja rokkadallabetet daid,
de galgga Hærra moarre cakkidet
din vuostai, ja di galggabetet farga
erit hævatuvvut dam buore ædna-
mest, maid son læ addam digjidi.
5 Mos. 4, 25 j. n. v. 8, 19 j. n. v.
1 Gon. 9, 6 j. n. v.

24. Kapittal.

Josva čokke obba Israela Sikemi, muitota sigjidi buok Hærra buoredagoid gidda Abrahama valljijume rajest ja gidda ædnam vuittujume ragjai, 1—13, nævvo sin balvvalet dam duotta Ibmela, maid si æmbo gerdid loppedek aiggot dakkat, 14—24. Josva ođasmatta Hærra litto Israelin, 25—28, jabma ja havd-daduvvu, 29—31. Josef davtek havd-daduvvujek, 32. Eleasar jabma ja havd-daduvvu, 33.

1. Ja Josva čokki buok Israel

sokkagoddid Sikemi; ja son ravkai Israel vuorrasid ja dam oaivamuʒaid ja dam duobmarid ja dam bagjeligeččid, ja si ouddan divvu ječaidæsek Ibmela muođoi ouddi.

2. Ja Josva celki obba albmugi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Dom bælde dæno orru doule din vanhemak, Tarah, Abraham ačče ja Nakor ačče, ja si balvvalegje amas ibmelid.

1 Mos. 11, 26. 31.

3. Ja mon valddim din ače Abraham dom bælde dæno ja diktim su vagjolet birra obba Kanaan ædnama; ja mon dakkim su nale ædnaggærddasaʒʒan ja addim sudnji Isaka.

1 Mos. 12, 1 j. n. v. 21, 2.

4. Ja Isaki addim mon Jakoba ja Esau, ja mon addim Esaui Seir vare oabmen, ja Jakob ja su manak manne vuolas Egypteni.

1 Mos. 25, 24 j. n. v. 36, 8. 5 Mos. 2, 5. 1 Mos. 46, 6 j. n. v.

5. Ja mon vuolgatim Mosesa ja Arona, ja mon časkim Egyptena, nuft moft mon dakkim dam gasko; ja dastmaŋŋel dolvvum mon din olgus. 2 Mos. 7-10. 1 Sam. 12, 8.

6. Ja mon dolvvum din vanhemid Egyptenest olgus, ja di bođidek abe duokkai; ja Egyptalaʒak doarredegje din vanhemid vavnaiguim ja ridijegjiguim ruksis abe duokkai.

2 Mos. 12, 37. 47. 51; 14, 5 j. n. v.

7. De si čurvvu Hærrai, ja son bijai sævdnjadasa din ja Egyptalaʒai gaski ja divti abe boattet sin bagjeli, nuft atte dat govčai sin, ja din čalmek oidne, maid mon dakkim Egyptenest; ja di oroidek mæcest gukkes aige.

2 Mos. 14, 10 j. n. v. 4 Mos. 14, 33.

8. Ja mon dolvvum din sisa dai Amoritalaʒai ædnami, guđek asse dom bælde Jordana, ja si sotte din vuostai; ja mon addim sin din gitti, nuft atte di valdidek sin ædnama oabmenædek, ja mon dušsadim sin din muođoi oudast.

4 Mos. 21, 24. 31.

9. Dalle čuoʒʒeli Balak, Sippor bardne, Moab gonagas, ja soađai Israel vuostai; ja son vuolgati sane ja ravkai Bileam, Beor barne, din garrodet.

4 Mos. 22-24. 5 Mos. 23, 4 j. n. v.

10. Mutto im mon dattom gullat Bileam, ja son buristsivdnedi din, ja mon gagjum din su gieđast.

11. Ja di manaidek Jordan rasta ja bođidek Jeriko lusa, ja Jeriko assek, Amoritalaʒak ja Ferisitalaʒak ja Kananitalaʒak ja Hetitalaʒak ja Girgasitalaʒak, Hevitalaʒak ja Jebusitalaʒak sotte din vuostai, ja mon addim sin din gitti. 3, 14 j. n. v. 6, 20; 10, 1 j. n. v. 11, 1 j. n. v.

12. Ja mon vuolgatim vieksaid din ouddalist, ja dak erit agje sin din muođoi oudast nuftgo maidai Amoritalaʒai gonagasa guovto; i du mikin ja i du davgin dakkujuvvum dat. 2 Mos. 23, 28. 5 Mos. 7, 20. Salm. 44, 4.

13. Ja mon addim digjidi ædnama, man diti don ik læk ječad vaivvedam, ja gavpugid, maid di epet læk huksim, ja di orrogođidek dain; vidnegardin ja olljomuorain, maid di epet læk gilvvam, borrabetet di. 5 Mos. 6, 10-12.

14. De ballet dal Hærrast ja balvvaleket su duođalašvuođa siste ja oskaldasvuođa siste, ja javkkadeket daid ibmelid, maid din vanhemak balvvalegje dom bælde dæno ja Egyptenest, ja balvvaleket Hærra!

Sarn. 12, 13. 2 Mos. 20, 3.

15. Mutto jos dat i læk din miela mielde balvvalet Hærra, de valljijeket aldsesædek odna bæive, gæn di aiggobetet balvvalet, jogo daid ibmelid, maid din vanhemak dom bælde dæno balvvalegje, daihe Amoritalaʒai ibmelid, gæi ædnamest di assabetet! Mutto mon

ja mu viesso, mi aiggop balvvalet Hærra.

16. De vastedi almug ja celki: Lekus gukken mist erit hæittet Hærra balvvalam varas amas ibmelid!

17. Dastgo Hærra, min Ibmelæmek, son læ dat, gutte doalvoi min ja min vanhemid bajas Egypten ædnamest, garra balvvalusviesost, ja gutte min čalmi oudast dagai daid stuora mærkaid ja varjali min obba dam gæino alde, man mielde mi manaimek, ja buok dai albmugi gaskast, mai čađa mi manaimek,

18. ja Hærra erit aji buok albmugid ja daid Amoritalaǯaid, guđek asse dam ædnamest, min muođoi oudast. Mi maidai aiggop balvvalet Hærra, dastgo son læ min Ibmel.

19. Ja Josva celki albmugi: Epet di væje balvvalet Hærra, dastgo son læ basse Ibmel. Angeris Ibmel læ son; i son aigo gierddat din bagjelduolbmamid ja din suddoid. 2 Mos. 23, 21.

20. Go di hæittebetet Hærra ja balvvalepet amas ibmelid, de aiggo son jorgidet ja dakkat digjidi bahaid ja erithævatet din, maŋŋelgo son læ dakkam digjidi burid. 23, 15. 16.

21. Ja almug celki Josvai: Æp eisege, mutto Hærra aiggop mi balvvalet.

22. De celki Josva albmugi: Di lepet ječa duođaštægjek ječaidædek vuostai, atte di lepet valljim aldsesædek Hærra su balvvalam varas. (Ja si celkke: Mi læp duođaštægjek!)

23. De javkkadeket dal daid amas ibmelid, mak læk din gaskast, ja sojateket din vaimodek Hærra, Israel Ibmela, guvllui. 1 Sam. 7, 3.

24. Ja almug celki Josvai: Hærra, min Ibmelæmek, aiggop mi balvvalet, ja su jiena aiggop mi gullat.

25. De dagai Josva litto albmugin dam sæmma bæive, ja son bijai dasa laga ja vuoiggadvuođa Sikemi. 2 Mos. 15, 25.

26. Ja Josva bajasčali daid sanid Ibmela lakagirjai; ja son valdi stuora gæđge ja ceggi dam aika vuollai, mi læi Hærra basse baikest. 1 Mos. 12, 6 j. n. v. 35, 4.

27. Ja Josva celki obba albmugi: Gæča, dat gæđge galgga læt duođaštægje min vuostai, dastgo dat læ gullam buok Hærra sanid, maid son læ minguim sardnom; ja dat galgga læt duođaštægje din vuostai, amadek di biettalet din Ibmelædek.

28. De luiti Josva albmuga vuolgget, juokkehaǯa su arbbebaikkasis. Duob. 2. 6 j. n. v.

29. Ja de dapatuvai dai dapatusai maŋŋel, de jami Josva, Nun bardne, Hærra balvvalægje, čuođe ja loge jage boaresen.

30. Ja si havddadegje su su arbe sierraraji sisa, Timnat-Serahi, mi læ Efraim vare alde, Gaas vare davvelist. 19, 50.

31. Ja Israel balvvali Hærra buok Josva beivid ja buok dai vuorrasi beivid, guđek elle gukka Josva maŋŋel, ja guđek dovdde buok Hærra dago, maid son læi dakkam Israel oudast.

32. Ja Josef davtid, maid Israel manak legje buktam bajas Egyptenest, havddadegje si Sikemi, dam ænambitta ala, maid Jakob læi oastam Hemora, Sikem ače, barnin čuođe kesita oudast; ja Josef manak oǯǯu daid arbben.
1 Mos. 50, 25. 2 Mos. 13, 19. Ap. dag. 7, 16. 1 Mos. 33, 19.

33. Ja Eleasar, Aron bardne, jami, ja si havddadegje su su barne, Pinehas, dievvai, mi læi sudnji addujuvvum Efraim vare alde.

Duobmari Girje.

1. Kapittal.

Juda sokkagodde algga Hærra goččom mielde soattat dai baccam Kananitalaǯai vuostai, erithævata vækkalagai Simeon sokkagoddin stuora logo sist ja valdda ædnagid sin gavpugin; Hebron ja Debir valddujuvvuba, ja Kaleb oaǯǯo Hebrona, 1—20. Kananitalaǯak æi goitge aibas erithævatuvvu, mutto bissuk assamest Israel manai gaskast, 21—36.

1. Ja de dapatuvai Josva jabmem maŋŋel, de jerre Israel manak Hærrast ja celkke: Gi galgga oudemusta mannat bajas min oudast Kananitalaǯai vuostai soattam varas sin vuostai?
4 Mos. 27, 21. Duob. 20, 18.

2. Ja Hærra celki: Juda galgga mannat bajas; gæča, mon læm addam ædnama su gitti.

3. De celki Juda Simeoni, su vielljasis: Mana bajas muina mu ædnam-oassai, ja soatto moai Kananitalaǯai vuostai! De galgam mon maidai mannat duina du ædnam-oassai. Ja Simeon manai suina.

4. Ja Juda manai bajas, ja Hærra addi Kananitalaǯaid ja Ferisitalaǯaid sodno gitti; ja soai časkiga sin Besekest, loge duhat olbma.

5. Soai bođiga Besekest Adoni-Besek njæigga ja soađaiga su vuostai; ja soai časkiga Kananitalaǯaid ja Ferisitalaǯaid;

6. mutto Adoni-Besek batari, ja soai doarredeiga su, ja soai doppiga su ja eritčuopaiga su belgid ja su juolggebelgid.

7. De celki Adoni-Besek: Čieča loge gonagasa eritčuppujuvvum belgi ja juolggebelgiguim læk čoaggam moaloid mu bævde vuolde; nuft moft mon læm dakkam, læ Ibmel mavsatam munji. Ja si dolvvu su Jerusalemi, ja son jami dasa. 2 Mos. 21, 24. Visesv. 11, 17. Luk. 6, 38.

8. Ja Juda manak sotte Jerusalem vuostai ja valdde dam ja časke dam mieke avjoin, ja si buollategje gavpuga.

9. Ja dastmaŋŋel manne Juda manak vuolas soattam varas dai Kananitalaǯai vuostai, gudek legje assamen varre-ædnamest ja lulle-ædnamest ja vuollegis ædnamest.

10. Ja Juda manai dai Kananitalaǯai vuostai, gudek legje assamen Hebronest, mutto Hebron namma læi doule Kirjat-Arba, ja si časke Sesai ja Ahiman ja Talmai.
Josv. 10, 36 j. n. v. 15, 13 j. n. v.

11. Ja son manai dast erit Debira assi vuostai, mutto Debira namma læi doule Kirjat-Sefer.
Josv. 15, 15—19.

12. Ja Kaleb celki: Dasa, gutte časka Kirjat-Sefera ja valdda dam, sudnji aigom mon addet mu nieiddam Aksa akkan.

13. Ja Otniel, Kenisitalaš, Kaleba nuorab viellja, valdi dam; ja son addi sudnji su nieidas Aksa akkan.

14. Ja go son bođi [su boadnjas vissui], de hasti son su bivddet ovta ædnama su ačestes; ja son* luoittadi hoapost asen alde vuolas, ja Kaleb celki sudnji: Maid don siđak?
* Aksa.

15. Ja son celki sudnji: Adde munji buristsivdnadus-addaldaga, dainago don læk bigjam muo lulleædnami, adde munji dal čacce-agjagid! De addi Kaleb sudnji daid bajeb ja daid vuoleb agjagid.

16. Ja Kenitalaʒa, Mosesa maga, manak manne bajas palbmegavpugest* Juda manaiguim Juda mæccai, mi læ Arad lullelist; ja si manne dokko ja orru albmuga lutte. 4, 11. 4 Mos. 10, 29. * 5 Mos. 34, 3.

17. Ja Juda manai su vieljaines Simeonin, ja soai časkiga daid Kananitalaʒid, guđek asse Sefatest; ja soai bijaiga gavpuga garrodusa vuollai, ja dam namma goččujuvvui Horman. 4 Mos. 21, 3.

18. Ja Juda valdi Gasa dam rajiguim ja Askalon dam rajiguim ja Ekrona dam rajiguim.

19. Ja Hærra læi Judain, ja son valdi varre-ædnama oabmenes; dastgo i son vægjam erit agjet vuome assid, dainago sist legje ruovddevavnak. Josv. 17, 16.

20. Ja si adde Kalebi Hebron, nuft moft Moses læi sardnom; ja son erit aji dast dam golbma Anak barne. Josv. 14, 13; 15, 13. 4 Mos. 14, 24.

21. Mutto Jebusitalaʒaid, guđek asse Jerusalemest, æi erit agjam Benjamin manak; mutto Jebusitalaʒak bissu assamest Benjamin manaiguim Jerusalemest gidda dam bæive ragjai. Josv. 15, 63.

22. Josef viesso maidai manai bajas Betela vuostai, ja Hærra læi singuim.

23. Ja Josefa viesso vuolgati iskadegjid Betel lusa; mutto dam gavpuga namma læi doule Lus. 1 Mos. 28, 19.

24. Ja si, guđek faktijegje, oidne muttom olbma, gutte manai gavpugest olgus, ja si celkke sudnji: Čajet migjidi, goggo olmuš matta gavpuga sisa bæssat! De mi aiggop čajetet vaibmolađesvuođa du vuostai.

25. Ja son čajeti sigjidi, goggo si matte bæssat gavpuga sisa, ja si časke gavpuga mieke avjoin; mutto olbma ja obba su soga luitte si mannat. Josv. 6, 25.

26. Ja olmai manai Hetitalaʒai ædnami, ja son huksi gavpuga ja gočoi dam nama Lusan; dat læ dam namma gidda dam bæive ragjai.

27. Mutto Manasse i erit agjam Bet-Sean ja dai dasa gullevaš gavpugi assid ige Taanak ja dai dasa gullevaš gavpugi assid ige Dor ja dai dasa gullevaš gavpugi assid ige Jibleam ja dai dasa gullevaš gavpugi assid ige Megiddo ja dai dasa gullevaš gavpugi assid; ja Kananitalaʒak adne buorren bissot assamest dam ædnamest. Josv. 17, 11 j. n. v.

28. Ja go Israel šaddai gievrran, de dagai dat Kananitalaʒaid barggogædnegassan, mutto i dat erit agjam sin.

29. Ja Efraim i erit agjam daid Kananitalaʒaid, guđek legje Geserest assamen, mutto Kananitalaʒak bissu assamest sin gaskast Geserest. Josv. 16, 10.

30. Sebulon i erit agjam Kitron assid ja Nahalol assid, mutto Kananitalaʒak bissu assamest sin gaskast ja šadde barggogædnegassan.

31. Aser i erit agjam Akko assid ige Sidon ja Ahlab ja Aksib ja Helba ja Afik ja Rehob assid,

32. mutto Aseritalaʒak asse Kananitalaʒai, ædnam assi, gaskast; dastgo æi si erit agjam sin.

33. Naftali i erit agjam Bet-Semesa assid ige Bet-Anat assid, mutto asai Kananitalaʒai, ædnam assi, gaskast, ja Bet-Semes ja Bet-Anat assek šadde sigjidi barggogædnegassan.

34. Ja Amoritalaʒak bakkijegje Dan manaid dokko varre-ædnami; dastgo æi si suovvam sin boattet vuolas vuobmai.

35. Ja Amoritalaʒak adne buorren assat Har-Heresest, Ajalonast ja Saalbimast; mutto Josef vieso gietta oroi lossadet sin bagjelist, ja si šadde barggogædnegassan.

36. Ja Amoritalaʒai ragje ma-

nai Akrabbim goargŋaga rajest,
Hasselast ja bajas guvllui.

2. Kapittal.

Hærra engel cuigod Israela, dainago si æi læk erit agjam Kananitalaǯaid, 1—5. Josva ja vuorrasi jabmem maŋŋel læ Israel hæittam Hærra, manditi son adda sin sin vašalaǯai halddoi; go hætte læ stuoremus, čuoǯaldatta son duobmarid sin gaski ja bæsta sin sin vašalaǯai gieđast; daddeke æi si hæite sin ibmelmættomvuođastæsek erit, 6—19. Hærra dikta su moarestes bakenid bissot ædnamest orromest, 20—23.

1. Ja Hærra engel manai ba-
jas Gilgalest Bokimi, ja son celki:
Mon dolvvum din bajas Egyptenest,
ja mon dolvvum din dam ædnami,
maid mon vurdnum aiggot addet
din vanhemidi, ja mon celkkim:
Im mon aigo doagjet mu littom
dinguim agalašvutti; 1 Mos. 17, 7. 8.
2. mutto epet di galga dakkat
litto dam ædnam assiguim; sin
altarid galggabetet di vuolasgaik-
kot. Mutto epet di læk gullam
mu jiena; mi dat læ, maid di
lepet dakkam?
2 Mos. 23, 32; 34, 12 j. n. v.
4 Mos. 33, 52. 5 Mos. 7, 5.
3. Mon celkkim maidai: Im
mon aigo erit agjet sin din muo-
đoi oudast, mutto si galggek šad-
dat digjidi sæčagassan din erttegidi,
ja sin ibmelak galggek šaddat dig-
jidi gieŀlan. 4 Mos. 33, 55.
Josv. 23, 13.
4. Ja go Hærra engel sarnoi
daid sanid buok Israel manaidi,
de bajasbajedi almug su jienas ja
čieroi.
5. Ja si gočču dam baike nama
Bokimen*, ja si oaffaruššе dast
Hærrai. * čierrok.
6. Go Josva læi luoittam alb-
muga mannat, ja Israel manak
legje mannam ješ gutteg su arb-
basis, valddem varas ædnama oab-
menæsek, Josv. 24, 28 j. n. v.
7. de balvvali almug Hærra
buok Josva beivid ja buok dai
vuorrasi beivid, guđek elle gukka
Josva maŋŋel ja legje oaidnam
buok dam Hærra stuora dago,
maid son læi dakkam Israel ou-
dast.
8. Mutto go Josva, Nun bardne,
Hærra balvvalægje, læi jabmam
čuođe ja loge jage boaresen,
9. ja go si legje havddadam su
su arbe sierraraji sisa Timnat-
Heresi Efraim vare ala, Gaas vare
davveli,
10. ja go maidai obba dat sok-
ka læi čoggujuvvum su vanhemides
lusa, ja go nubbe sokka læi bag-
janam sin maŋŋel, mi i dovddam
Hærra, ige dam dago, maid son
læi dakkam Israel oudast,
1 Mos. 31, 16.
11. de dakke Israel manak, mi
baha læi Hærra čalmi oudast, ja
si balvvalegje Baalid*.
* bakeni æppe-ibmelid; 4 Mos. 25, 3.
Duob. 8, 33. 2 Gon. 1, 6.
12. Ja si heitte Hærra, sin
vanhemidesek Ibmela, gutte læi
dolvvom sin olgus Egypten æd-
namest, ja si vagjolegje æra ibmeli
maŋest dai albmugi ibmelin, mak
legje sin birra, ja si rokkadalle
sin ja moaratutte Hærra.
13. Si heitte Hærra ja balvva-
legje Baal ja Astarte-govaid.
10. 6. 1 Gon. 11, 5. 33.
14. De cakkidi Hærra moarre
Israela vuostai, ja son addi sin
rievvari gitti, guđek stajedegje
sin; ja son vuvdi sin sin vašalaǯai
gitti birra buok, ja æi si mattam
šatan æmbo bittet sin vašalaǯai-
dæsek muođoi oudast.
3, 8; 4, 2; 10, 7.
15. Mietta buok, gosa si manne
olgus, læi Hærra gietta sin vuostai
bahabussi, nuftgo Hærra læi sard-
nom, ja nuftgo Hærra læi vurd-
nom sigjidi, ja sin atestus læi
stuores. 3 Mos. 26, 17. 5 Mos. 28, 25.
16. Ja Hærra čuoǯaldatti duob-
marid, ja si beste sin sin rievvari
gieđast. 3. 9. 15.

17. Mutto æi sin duobmaridasæsekge læm si gulolaʒak, dastgo si furrušegje æra ibmeliguim ja rokkadalle daid; si gaidde farga erit dam gæinost, man mielde sin vanhemak legje vagjolam jægadedinæsek Hærra bakkomid; æi si dakkam nuft.

18. Ja go Hærra čuoʒaldatti sigjidi duobmarid, de læi Hærra duobmara mielde ja besti sin sin vašalaʒai gieđast buok duobmara beivin; dastgo Hærra arkalmasti sin bagjeli sin šuokatusai diti sin bagjel, guđek atestegje sin ja givsedegje sin. 10, 16.

19. Mutto go duobmar jami, de si macce fastain ruoktot ja mænnodegje bahabut go sin vanhemak vagjoledin æra ibmeli maŋest, balvvaledin daid ja rokkadaladedin daid; æi si hæittam maidege sin dagoinæsek daihe sin gaʒʒares vagjolusasek.

20. De Hærra moarre cakkidi Israela vuostai, ja son celki: Dađemielde go dat almug læ bagjelduolbmam mu litto, maid mon goččum sin vanhemidi, ja i læk gullam mu jiena,

21. de im monge aigo šatan æmbo erit agjet sin muođoi oudast guđege dain albmugin, maid Josva vela guđi, go son jami, —

22. vai Israel dai bokte gæččaluvvuši, aiggukgo si vuttivalddet Hærra gæino dam mielde vagjoledin, nuft moft sin vanhemak dam vuttivaldde, daihe æi. 3, 1. 4. 5 Mos. 8, 2.

23. De divti Hærra daid albmugid orrot ige doabmam erit agjet daid, ja i son addam daid Josva gitti.

3. Kapittal.

Dak bakenlaš albmugak bajaslokkujuvvujek, mak legje vela Kanaanest, 1—6. Israel jorrala Hærrast erit, ja son adda sin Kusan-Risataim valde vuollai; Otniel bæsta sin, 7—11. Israel jorrala fastain Hærrast erit, ja son adda sin Eglon gitti; Ehud bæsta sin, 12—30. Samgar maidai bæsta Israel Filistalaʒai gieđast, 31.

1. Ja dak legje dak albmugak, maid Hærra divti baccet dai bokte gæččalam diti sin buokaid Israelest, guđek æi dovddam buok sođid Kanaanin,

2. aivestassi vai Israel manai boatte sogak dovdaše soađe, oapatam varas sigjidi soađe, aivestassi sigjidi, guđek ouddal æi dovddam dam:

3. Filistalaʒai vitta oaivamuʒa ja buok Kananitalaʒak ja Sidonialaʒak ja Hevitalaʒak, guđek asse Libanon vare alde, Baal-Hermon vare rajest, dassači go Hamati boatta. Josv. 13, 2-6.

4. Ja si legje baccam, vai Israel sin bokte gæččaluvvuši, vai fuomašuvvuši, aiggukgo si jægadet Hærra bakkomid, maid son læi addam sin vanhemidi Moses bokte. 2, 22.

5. Mutto go Israel manak dal asse Kananitalaʒai, Hetitalaʒai ja Amoritalaʒai ja Ferisitalaʒai ja Hevitalaʒai ja Jebusitalaʒai gaskast,

6. de si valdde aldsesæsek sin nieidaid akkan ja adde sin nieidaidæsek sin barnidi ja balvvalegje sin ibmelid. 2 Mos. 34, 16. 5 Mos. 7, 3.

7. Israel manak dakke, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja vajaldatte Hærra, sin Ibmelæsek, ja balvvalegje Baalid ja Astartegovaid. 2, 11. 13.

8. De cakkidi Hærra moarre Israela vuostai, ja son vuvdi sin Kusan-Risataim, Mesopotamia gonagasa, gitti; ja Israel manak balvvalegje Kusan-Risataim gavce jage. 2, 14. 20.

9. De čurvvu Israel manak Hærrai, ja Hærra čuoʒaldatti Israel manaidi bæste, ja son besti sin,

namalassi Otniel, Kenisitalaš, Kaleba nuorab viellja. 1, 13.

10. Ja Hærra Vuoigŋa læi su bagjel, ja son dubmi Israela ja manai olgus soattai, ja Hærra addi Kusan-Risataima, Mesopotamia gonagasa, su gitti; ja su gietta læi gievrra Kusan-Risataim bagjel.

11. Ja ædnamest læi rafhe njællje loge jage; de jami Otniel, Kenasa bardne.

12. Mutto Israel manak dakke fastain, mi baha læi Hærra čalmi oudast; ja Hærra addi Egloni, Moab gonagassi, famo Israel bagjel, dainago si dakke, mi baha læi Hærra čalmi oudast. 4, 1; 6, 1.

13. Ja son čokki lusas Ammon manaid ja Amalek, ja son manai dokko ja časki Israela, ja si valdde palbmegavpuga. 1, 16.

14. Ja Israel manak balvvalegje Eglona, Moab gonagasa, gavce nubbe lokkai jage.

15. De čurvvu Israel manak Hærrai, ja Hærra čuoǯaldatti siggjidi bæste, Benjaminitalaǯa Ehud, Gera barne, muttom gurotgieđag olbma. Israel manak saddijegje su bokte addaldaga Egloni, Moab gonagassi.

16. De Ehud dagai aldsesis mieke, mi læi guovte-avjosaš, ovta allan gukko, ja son čanai dam biras su biktasides vuollai su olgiš bæle alemes ala.

17. Ja son buvti addaldaga ouddan Egloni, Moab gonagassi; mutto Eglon læi sagga buoides olmai.

18. Ja go son læi gærggam ouddan buktemest addaldaga, de luiti son daid olbmaid vuolgget, guđek legje guoddam addaldaga.

19. Mutto ješ macai son ruoktot gæđgeluoddom baikest, mai læi Gilgal guorast, ja son cælketi: Okta čiegos sadne læ must dudnji, o gonagas! De dat celki: Jaska! Ja de manne si buokak olgus su lutte erit, guđek čuǯǯu su lutte.

20. Ja Ehud bođi sisa su lusa, go son læi čokkamen okto dam galos bajemuš lanjast, mi sust læi, ja Ehud celki: Okta sadne Ibmelest læ must dudnji. De son čuoǯǯeli stuolostes bajas.

21. Mutto Ehud geiggi su gurot gieđas olgus ja valdi mieke su olgiš bæle alemestes ja čuggi dam su čoavjai;

22. ja nađđa manai maidai sisa lađe maŋest, ja buoidde dapai gidda lađe birra, dastgo i son gæssam mieke olgus su čoavjest; ja dat manai olgus sælgebæle.

23. Ja Ehud manai olgus baǯǯefæskari, ja son dapai bajemuš lanja uvsa su oudast ja lassi gidda.

24. Ja go son læi mannam olgus, de botte dom balvvalægjek sisa ja oidne, ja gæča, bajemuš lanja uksa læi gidda lassijuvvum; de si celkke: Son gokča vissasi su julgides dam galos gammar siste. 1 Sam. 24, 4.

25. Ja si vurdde sagga gukka, ja gæča, i son rappam bajemuš lanja uvsa; de valdde si čoavddaga ja rappe uvsa, ja gæča, sin hærra læi gaččam jabmen ædnami.

26. Mutto Ehud læi eritbæssam, dam bodda go si agjanegje, ja son læi ollim gæđgeluoddom baike mæddel ja bæsai Seirai.

27. Ja go son bođi dokko, de bosadi son basunin Efraim vare alde; ja Israel manak manne suina vuolas varest, ja son manai sin njunnošest. 4 Mos. 10, 9.

28. Ja son celki sigjidi: Gaččet mu maŋest! Dastgo Hærra læ addam din vašalaǯaid, Moabitalaǯaid, din gitti. Ja si manne vuolas su maŋest, ja si oamastegje gallamid Jordan rasta Moabi ja æi luoittam ovtage mannat rasta.

29. Ja si godde dam aige loge

duhat olbma arvo Moabest, buok famolaš ja buok soattai dokkalaš olbmaid; ja i erit bæssam oktage olmai.

30. De šaddai Moab dalle dam bæive vuoleduvvut Israel gieđa vuollai, ja ædnamest læi rafhe gavce loge jage.

31. Ja su maŋŋel čuoʒʒeli Samgar, Anata bardne, ja son goddi gutta čuođe olbma Filistalaʒain vuoksa-vuojetægje sobbin; de son maidai besti Israela.

4. Kapittal.

Israel jorral fastain Hærrast erit, ja son dikta Jabina ja su soattehærra Sisera vaivvedet Israela guokte loge jage, 1—3. Debora, muttom profetnisson, goččo Baraka doallat soađe Sisera vuostai, 4—14. Dat vuoitatalla ja goddatalla Jaeli; Jabin maidai erithævatuvvu, 15—24.

1. Ja Israel manak dakke fastain, mi baha læi Hærra čalmi oudast, go Ehud læi jabmam.
3, 12; 8, 33.

2. Ja Hærra vuvdi sin Jabin, Kanaan gonagasa, gitti, gutte læi rađđimen Hasorest; ja su soattehærra læi Sisera, ja son asai Haroset-Haggojimest.
3, 8. 1 Sam. 12, 9.

3. Ja Israel manak čurvvu Hærrai; dastgo sust legje ovce čuođe ruovddevavna, ja son vaivvedi Israel manaid vækkavaldin guokte loge jage.

4. Ja Debora, muttom profetnisson, Lappidot akka, dubmi Israela dam aige;

5. son čokkai Debora palbmemuora vuolde Rama ja Betela gaskast Efraim vare alde, ja Israel manak manne bajas su lusa duomo varas.

6. Son bijai dalle sane ja ravkai Baraka, Abinoam barne, Kedesest Naftalist lusas; ja son celki sudnji: Gæča, Hærra, Israel Ibmel, læ goččom: Vuolge ja mana dokko Tabor vare ala ja valde mieldad loge duhat olbma Naftali manain ja Sebulon manain!
Ebr. 11, 32.

7. Ja mon aigom gæsset Sisera, Jabin soattehærra, ja su joavko dokko du lusa, Kison jogača lusa, ja mon aigom addet su du gitti.

8. Ja Barak celki sudnji: Jos don aigok vuolgget mu mielde, de aigom mon vuolgget; mutto jos don ik aigo vuolgget mu mielde, de im mon aigo vuolgget.

9. Ja son celki: Vuolgget du mielde galgam mon galle; mutto gudne ik don galga dadde oaʒʒot dam gæino alde, man mielde don manak, dastgo nissona gitti galgga Hærra vuovddet Sisera. Ja Debora gærggadi ječas ja manai Barakin Kedesi.
22. v.

10. Ja Barak gočoi Sebulon ja Naftali boattet Kedesi, ja loge duhat olbma manne bajas su maŋest; ja Debora manai bajas suina.

11. Mutto Kenitalaš Heber læi ærranam Kenitalaʒain, Hobaba, Moses maga, manain; ja son bajas dagai su goađes gidda aika ragjai Saanaim guorast, mi læ Kedes guorast.
17. v.; 1, 16. 4 Mos. 10, 29.

12. Ja Siserai dieđetuvvui, atte Barak, Abinoam bardne, læi mannam bajas Tabor vare ala.

13. De gočoi Sisera buok su vavnaides, ovce čuođe ruovddevavna, ja buok dam albmuga, mi læi suina, boattet Haroset-Haggojimest Kison jogača lusa.

14. Mutto Debora celki Baraki: Čuoʒʒel! Dastgo dat læ dat bæivve, goas Hærra læ addam Sisera du gitti; igo Hærra læk olgusmannam du ouddalist? De manai Barak vuolas Tabor varest, ja loge duhat olbma su maŋest.

15. De moivvašutti Hærra Sisera ja buok vavnaid ja obba soattevæga mieke avjo bokte

Baraka muođoi oudast; ja Sisera niejai vavnast vuolas ja batari juolgalassi. 5, 20. Josv. 10, 10. Salm. 83, 10.

16. Ja Barak doarredi vavnaid ja soattevæga gidda Haroset-Haggojim ragjai, ja obba Sisera soattevækka gačai mieke avjo oudast; i baccam i oktage heggi.

17. Mutto Sisera batari juolgalassi Jaela, Kenitalaš Hebera aka, goattai; dastgo rafhe læi Jabina, Hasor gonagasa, ja Kenitalaš Hebera vieso gaskast. 11. v.

18. Ja Jael manai olgus Sisera oudald ja celki sudnji: Mana sisa, mu hærram, mana sisa mu lusa, ale bala! Ja son manai sisa su lusa goattai, ja son govčai su ranoin.

19. Ja son celki sudnji: Addest munji vehaš čace jukkat! Dastgo mon læm goikost. De rabai son mielkkelasko ja addi sudnji jukkat ja govčai su. 5, 25.

20. Ja son celki sudnji: Čuoǯo goatte-uksaraige oudast, ja jos guttege boatta ja jærra dust ja cælkka: Lægo dast guttege? de cælke: I læk.

21. Mutto Jael, Hebera akka, valdi goattečuolda ja valdi vææčera su giettasis ja manai suolggai sisa su lusa ja časki čuolda su gæđaši, nuft atte dat manai vuolas ædnami; dastgo son ođi lossadet, dastgo son læi vaibbam. Ja nuft son jami.

22. Ja gæča, go Barak doarredi Sisera, de manai Jael olgus su oudald ja celki sudnji: Boađe, de mon čajetam dudnji dam olbma, gæn don ocak. Ja son manai sisa su lusa, ja gæča, Sisera vællai dast jabmen, ja čuolda læi su gæđašest.

23. Nuft vuoledi Ibmel dam bæive Jabina, Kanaan gonagasa, Israel manai muođoi oudast.

24. Ja Israel manai gietta šaddai lossadæbbun ja lossadæbbun Jabina, Kanaan gonagasa, bagjel, dassači go si legje erithævatam Jabina, Kanaan gonagasa.

5. Kapittal.

Debora ja Barak lavlloba Hærrai gitoslavllaga, man siste soai avčotæba buokaid ramedet su, dainago son hærvvaset læ almostattam ječas su albmugasas ja bæstam dam dam stuora hæđest, 1—11; soai maidnoba sin, guđek Debora avčotæme mielde ouddandivvu ječaidæsek soattai, mutto laitteba sin, guđek æi dattom dasa særvvat, 12—18; soai muittalæba soađe, vašalaǯai vuoitatallama ja batarusa birra ja čilggeba erinoamačet Sisera jabmem Jaela gieđa oudast, 19—30; soai loapatæba vimag savadedin hævvanæme buok Ibmel vašalaǯai bagjeli ja buristsivdnadusa sin bagjeli, guđek su rakistek, 31.

1. De lavloiga Debora ja Barak, Abinoam bardne, damanaga bæive ja celkiga:

2. Maidnot Hærra, dainago Israel oaivamuǯak loaidastegje njunnoši, dainago almug ouddandivoi ječas mielastes!

3. Gullet, di gonagasak! Gulddaleket, di oaivamuǯak! Mon, Hærra birra aigom mon lavllot; mon aigom maidnoma lavllot Hærrai, Israel Ibmeli.

4. Hærra, go don olgusmannik Seirest, go don ouddanmannik Edom mæcest, de doargesti ænam, almek maidai goikku, balvak maidai goikku čacest.
5 Mos. 33, 2. Salm. 68, 8. 9; 97, 5.

5. Varek doargestegje Hærra muođoi oudast, Sinai dobbe Hærra, Israel Ibmela, muođoi oudast.

6. Samgar, Anat barne, beivin, Jael beivin legje balggak avddem, ja matkalaǯak manne mokkas balggai mielde.

7. Joavddelassan legje ouddandoalvvok Israelest, joavddelassan, dassači go mon, Debora, loaidastim ouddan, loaidastim ouddan, ædne Israel siste.

8. Si valljijegje ođđa ibmelid,

dalle læi soatte portai oudast; galbba i oidnum, ige saitte njællje loge duhata duokken Israel siste.
5 Mos. 32, 17.

9. Mu vaibmo ravgga Israel oaivamuʒaidi, gudek mielastæsek divvu ječaidæsek ouddan albmuga gaski. Ramedeket Hærra!

10. Di, gudek ridebetet vilggis njiŋŋelas aseni alde, di, gudek čokkabetet ranoi alde, ja di, gudek vagjolepet balgga mielde, lavllot!

11. Davggebači jiedna gullu čaccerenni gaskast; dobbe ramedek si Hærra vanhurskes dagoid, su doalvvoma vanhurskes dagoid Israel siste. Dalle nigje si vuolas portai lusa, dat Hærra almug.

12. Gocca, gocca, Debora, gocca, gocca, lavllogoade! Čuoʒʒel, Barak, ja doalvo du fangaidad fanggavutti, don Abinoam bardne!

13. Dalle čuojai naft: Nieja vuolas, don bacatas, nieja dai hærvvasi lusa, don almug! Hærra, nieja vuolas mu oudast gievrai gaski!

14. Efraimest nigje si vuolas, gæi ruotas læ Amalek alde*, du maŋest Benjamin du albmugi gaskast; Makirest nigje oaivamuʒak vuolas, ja Sebulonest si, gudek mannek ouddan soattevæga doalvvomsobbin,

* muttom varre Efraim sokkagoddest.
12, 15.

15. ja oaivamuʒak Isaskarest Deborain, ja nuftgo Isaskar, nuft Barak; vuobmai lallijek si su farost. Ruben jogai gaddest dollujuvvujegje stuora raddadallamak.

16. Manne bissuk don čokkamest oabmegardi gaskast gullam varas oabmegæččefløitaid? Ruben jogai gaddest dollujuvvujegje stuora raddadallamak.

17. Gilead, — dom bælde Jordana bisoi son rafhest, ja Dan, — manne agjani son skipai lutte? Aser bisoi čokkamest appegaddest, ja su luovtaides gaddest bisoi son rafhest.

18. Sebulon læ daggar almug, mi bagjelgæčai su hægas gidda jabmem ragjai, nuftgis maidai Naftali ædnam dievai alde.

19. Gonagasak botte, si sotte, de sotte Kanaan gonagasak Taanak guorast, Megiddo čaci guorast; silbbasallašid æi si oʒʒom.

20. Almest sotte dak, nastek sin gæinoidæsek alde, dak sotte Sisera vuostai.
4, 15. 2 Mos. 14, 25. Josv. 10, 14.

21. Kison jogaš doalvoi sin erit, dat doluš-aiggahaš jogaš, Kison jogaš. Lavkke ouddan, mu siello, famoin! 4, 13.

22. De dulbme hæstai gaʒak sin gievrai vuojetægje, vuojetægje jodo diti.

23. Garrodeket Merosa, celki Hærra engel, garrodeket, garrodeket dam assid, dainago si æi boattam Hærrai vækken, Hærrai vækken gievrai gaski.

24. Rameduvvum ouddali nissoni lekus Jael, Kenitalaʒa Hebera akka! Ouddali nissoni godi siste lekus son rameduvvum!
4, 17 j. n. v.

25. Čace anoti son, mielke addi son; hærvas litte siste ouddan guddi son lavca.

26. Su giedas geigge son čuolda maŋŋai ja su olgiš giedas barggi væččera maŋŋai; ja son dærppa Sisera ala, cuovkas cabma su oaive ja cuvkke ja čadaraiggeda su gædaša.

27. Su julgi ouddi vanai son, gačai son, vællai son; su julgi ouddi vanai son, gačai son; gosa son vanai, dasa gačai son duššen dakkujuvvum.

28. Ikkunraige gæčča son ja čuorvvo, Sisera ædne čærgalasa čada: Manne ågjana su vavdna boattemest? Manne agjanek su vavnai lavkek?

29. Dak visasebmusak su oaiva-

muš nissonin vastedek sudnji, son maidai ješ adda aldsesis vastadusa su sanides ala:

30. Æigo si galgaše gavdnat, æige juogadet sallaša? Ovta nissona, guokte nissona juokke olbma vuollai, baidnujuvvum bivtas-sallaša Sisera oudast, baidnujuvvum bivtas-sallaša, hervvijuvvum bivtas-sallaša, ovta baidnujuvvum garvo, guokte hervvijuvvum garvo sallaša čæbetidi!

31. Nuft hævvanekusek buok du vašalaʒak, o Hærra, ja si, guđek rakistek su, lekusek, dego go bæivaš manna ouddan su famostes! — Ja ædnamest læi rafhe njællje loge jage.

6. Kapittal.

Israel dakka fastain, mi baha læ Hærra čalmi oudast, addujuvvu damditi Midianitalaʒai gitti ja rangaštuvvu muttom profetast, 1—10. Hærra engel goččo Gideona bæstet Israela; dat vuostaivaldda goččoma, maŋŋelgo son oavddodago bokte læ oʒʒom visses dieđo dam birra, atte dat læ Hærra engel, gutte læ goččom su, 11—24. Son vuolas gaikko Hærra goččom mielde Baal altara ja oaʒʒo damditi Jerubbaal namman, 25—32. Son rakadaječas soattai Israel vašalaʒai vuostai ja nanosmattujuvvu fastain guovtegærddasaš mærka bokte Hærrast, 33—40.

1. Ja Israel manak dakke, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja Hærra addi sin Midianitalaʒai gitti čieča jakkai. 3, 12; 4, 1.

2. Ja Midianitalaʒai gietta læi gievrra Israel bagjel; Midianitalaʒai diti rakadegje Israel manak aldsesæsek daid raigid, mak læk varin, ja biejoid ja ladnid.

3. Ja go Israel læi gilvvemen, de botte Midianitalaʒak ja Amalekitalaʒak ja nuortta-ædnam manak ja manne bajas sin vuostai, 5 Mos. 28, 33.

4. ja si dakke soattesida sin vuostai ja duššadegje ædnama šaddoid gidda Gasa ragjai, ja æi si diktam maidege hæga bajasdoalatussan baccet Israeli, æi smavva omidge daihe stuora omid daihe asenid.

5. Dastgo si manne bajas sin æloidæsekguim ja sin gođidæsekguim; si botte nuftgo rasselokkok ædnagvuođast, nuft atte i læm lokko sist ja sin kamelin, ja si botte ædnami dam duššadam varas. 7, 12.

6. Ja Israel gæfhoduvai sagga Midianitalaʒai bokte; de čurvvu Israel manak Hærrai.

7. Ja de dapatuvai, go Israel manak čurvvu Hærrai Midianitalaʒai diti,

8. de vuolgati Hærra muttom profeta Israel manai lusa, ja son celki sigjidi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Mon dolvvum din bajas Egyptenest ja olgusdolvvum din garra balvvalus-viesost,

9. ja mon bestim din Egyptalaʒai gieđast ja sin buokai gieđast, guđek din givsedegje, ja mon olgusagjim sin din muođoi oudast ja addim digjidi sin ædnama.

10. Ja mon celkkim digjidi: Mon læm Hærra, din Ibmel; epet di galga ballat Amoritalaʒai ibmelin, gæi ædnamest di assabetet. Mutto epet di læk gullam mu jiena. 2 Gon. 17, 35. 38.

11. Ja Hærra engel bođi ja čokkani dom terebinta vuollai, mi læ Ofrast, mi gulai Joasi Abieser sogast, go su bardne Gideon læi raidnimen nisoid vidneboččemgare siste sattem varas daid visses vuorkkai Midianitalaʒai oudast.

12. Ja Hærra engel almostattiječas sudnji ja celki sudnji: Hærra læ duina, don gievras arjalaš!

13. Mutto Gideon celki sudnji: Gula muo, mu hærram! Jos Hærra læ minguim, de manne læ dalle buok dat min dæivvedam, ja gost læk buok su oavddodagok, maid min vanhemak læk muittalam migjidi, go si celkke: Igo Hærra

dolvvom min bajas Egyptenest? Mutto dal læ Hærra min guođđam ja addam min Midianitalaʒai gitti. 2 Mos. 13, 14.

14. De jorgeti Hærra su bællai ja celki: Vuolge dam du famod siste, ja don galgak bæstet Israela Midianitalaʒai gieđast; imgo mon læk du vuolgatam?

15. Mutto son celki sudnji: Gula muo, Hærra! Maina galgam mon bæstet Israela? Gæča, mu sokka læ hæjomus Manasse siste, ja mon læm dat nuoramus mu aččam viesost.

16. De celki Hærra sudnji: Mon aigom læt duina, ja don galgak časket Midianitalaʒaid dego ovta olbma. 2 Mos. 3, 12.

17. De celki son sudnji: Jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, de adde munji mærka dam ala, atte don dat læk, gutte muina sarnok!

18. Ale gaida dast erit, ouddalgo mon boađam du lusa ja buvtam mu addaldakkam olgus ja bijam dam du muođoi ouddi! Ja son celki: Mon galgam orrot, dassači go don boađak ruoktot.

19. De manai Gideon sisa ja rakadi ovta gice ja ovta efa jafoid suvrokættes gakkon; biergo bijai son ovta væddelitte sisa, ja juvca bijai son ovta litte sisa, ja son buvti dam olgus su lusa terebinta vuollai ja bijai dam ouddan.

20. De celki Ibmel engel sudnji: Valde biergo ja daid suvrokættes gakoid ja bija daid dam bavte ala, ja leikke juvca olgus! Ja son dagai nuft.

21. Ja Hærra engel geiggi dam soabbe gæče, mi sust læi gieđast, ja guoskati birggui ja daidi suvrokættes gakoidi; de bagjani dolla bavtest bajas ja loapati biergo ja daid suvrokættes gakoid, dam bodda go Hærra engel manai erit su čalmi oudast. 3 Mos. 9, 24.

22. De oini Gideon, atte dat læi Hærra engel; ja Gideon celki: Vuoi, Hærra, Hærra*! — dastgo mon læm oaidnam Hærra engel muođost muttui.

* nuft ferttim mon čuorvvot.

2 Mos. 33, 20. Duob. 13, 22.

23. Mutto Hærra celki suduji: Rafhe lekus duina! Ale bala! Ik don galga jabmet.

24. De huksi Gideon dasa altara Hærrai ja gočoi dam: Hærra læ rafhe. Gidda dam bæive ragjai læ dat ain Abiesera soga Ofrast.

25. Ja de dapatuvai dam sæmma ija, de celki Hærra sudnji: Valde dam nuorra vuovsa, mi du ačest læ, dam nubbe, čiečajakkasaš vuovsa, ja don galgak vuolas gaikkot dam Baal-altara, mi du ačest læ, ja vuolas čuoppat dam Astarte-gova, mi dam lutte cægga, 5 Mos. 7, 5.

2 Gon. 11, 18; 23, 12. 15. 2 Muit. 14, 3.

26. ja don galgak huksit altara Hærrai, du Ibmelasad, bajemussi dam nana dieva ala ja bigjat buok garvesen, ja don galgak valddet dam nubbe vuovsa ja oaffaruššat dam boalddemoaffaren Astartegova muoraiguim, maid don galgak vuolas čuoppat.

27. De valdi Gideon loge olbma su balvvalegjines ja dagai nuft, moft Hærra læi sardnom sudnji; ja go son balo diti su ačes viesost ja gavpuga olbmain i duostam dam bæivveg dakkat, de dagai son dam ikko.

28. Ja gavpuga olbmak likke arrad iđđedest bajas, ja gæča, Baal altar læi vuolas gaikkujuvvum, ja Astarte-govva, mi cæggai dam lutte, læi vuolas čuppujuvvum, ja dat nubbe vuoksa læi oaffaruššujuvvum dam altar ala, mi læi huksijuvvum.

29. De celki nubbe nubbai: Gi dam læ dakkam? Ja si jerre, ja si dutke, ja si celkke: Gideon, Joas bardne, læ dam dakkam.

30. Ja gavpuga olbmak celkke

Joasi: Doalvo du barnad olgus, son galgga jabmet! Dastgo son læ vuolas gaikkom Baal altara, ja son læ vuolas čuoppam Astartegova, mi cæggai dam lutte.

31. Mutto Joas celki sigjidi buokaidi, guđek čuʒʒu su lutte: Aiggobetetgo di soattat Baal oudast, daihe aiggobetetgo di væketet su? Gutte su oudast soatta, galgga hægas masset ouddal ittaš. Jos son læ Ibmel, de sottus son ješječas oudast, dainago su altar læ vuolas gaikkujuvvum.
1 Gon. 18, 21. 27.

32. Ja son* goččujuvvui dam sæmma bæive Jerubbaalen**, go celkkujuvvui: Sottus Baal su vuostai, dainago son læ vuolas gaikkom su altara.
* Gideon; 7, 1. ** d. l. sottus Baal!

33. Ja buok Midianitalaʒak ja Amalekitalaʒak ja nuortta-ædnam manak čoagganegje čoakkai; ja si manne rasta ja luoittalegje Jisreel vuobmai.

34. Ja Gideon garvotuvvui Hærra Vuoiŋain; ja son čuojaldatti basunin, ja Abiesera sokka čoaggani ja čuovoi su.
1 Muit. 12, 18. 2 Muit. 24, 20. Luk. 24, 49.

35. Ja son vuolgati airrasid obba Manasse lusa, ja si čoagganegje maidai ja čuovoiga su; ja son vuolgati airrasid Aser lusa ja Sebulon lusa ja Naftali lusa, ja si manne sin oudald.

36. De celki Gideon Ibmeli: Jos don aigok bæstet Israela mu gieđa bokte, nuftgo don læk sardnom,

37. gæča, de mon bijam eritbæskeduvvum ullo gordneraidnimbaikkai; jos suoldne boatta aivestassi ullo ala, ja obba ænam læ goikes, de mon dieđam, atte don aigok bæstet Israela mu gieđa bokte, nuftgo don læk sardnom.

38. Ja de šaddai nuft; go son dam maŋeb iđđeda likkai arrad bajas ja boči ullo, de olgusboči son suolne dast, ovta litte dievva čace.

39. Ja Gideon celki Ibmeli: Allus du moarre cakkideku mu vuostai! Divte muo dušše sardnot vela ovta have! Divte muo dušše gæččalet vela ovta have ulloin! Divte aivestassi ullo læt goikesen, ja divte suolne læt obba ædnam bagjel!
1 Mos. 18, 30.

40. Ja Ibmel dagai nuft dam sæmma ija; ullo aivestassi læi goikes, mutto obba ædnam bagjel læi suoldne.

7. Kapittal.

Gideon manna olgus su soattevægaines, mast son Ibmel goččom mielde luttes adna dušše golbma čuođe olbma, 1—8. Nanosmattujuvvum niego bokte, maid son gulla muttom Midianitalaʒa muittalæmen muttom ærai, de fallit son su ucca jovkučines vašalaʒaid ja agja sin muttom soattegavvelvuođa batarussi, 9—22. Ænebuk dain æra Israelitalaʒain servvek suina ja doarredek vašalaʒaid, guokte Midianitalaš oaivamuʒa valddujuvvuba gidda ja goddujuvvuba, 23—25.

1. Ja Jerubbaal, dat læ Gideon, likkai arrad bajas, ja buok almug, mi læi suina, ja si luoittalegje Harod agjaga gaddai; ja Midianitalaʒai soattesida læi su davvelist, duogabælde More dieva, vuome siste.
6, 32.

2. De celki Hærra Gideoni: Dak olbmak, guđek læk duina læk bære ollo, atte mon galgašim addet Midianitalaʒaid sin gitti, amas Israel ramedet ječas mu vuostai ja cælkket: Mu gietta læ bæstam muo.

3. De čuorvo dal albmuga beljidi ja cælke: Gutte læ argge ja suorgganam, son mannus ruoktot ja jorgidekus ruoktot Gilead varest! De manne guokte goalmad lokkai duhata albmugest ruoktot, ja loge duhata bacce vela.

4. Mutto Hærra celki Gideoni: Bære ollo læk ain olbmak; doalvo sin vuolas čaccegaddai, de aigom mon sin dobbe gæččalet du oudast, ja dat, gæn birra mon dudnji cælkam: Dat galgga duina mannat, son galgga duina mannat; mutto juokkehaš, gæn birra mon dudnji cælkam: Dat i galga duina mannat, son i galga mannat.

5. De doalvoi son albmuga vuolas čaccegaddai, ja Hærra celki Gideoni: Juokkehaža, gutte čuokka su njuokčamines čace, nuftgo bæna čuokka, su galgak don divvot sierranessi, ja nuftgis maidai juokkehaža, gutte luoittad su čibbides ala jukkam varas.

6. Ja sin lokko, guđek čukke sin gieđainæsek sin njalbmasæsek, læi golbma čuođe olbma; mutto obba bacatas albmugest luoittadi su čibbides ala jukkam varas čace.

7. De celki Hærra Gideoni: Daina golmain čuđin olbmain, guđek čukke, aigom mon bæstet din, ja mon aigom addet Midianitalažaid du gitti; mutto buok dat æra almug oažžo mannat, ješ gutteg su baikkasis. 1 Sam. 14, 6. 2 Muit. 14, 11.

8. Ja dok valdde albmuga ællamušaid mieldesek ja dam basunid, ja buok daid æra Israel olbmaid luiti son mannat, ješ guđege su goattasis, mutto dam golbma čuođe olbma ani son luttes. Ja Midianitalažai soattesida læi su vuollelist vuome siste.

9. Ja de dapatuvai dam sæmma ija, atte Hærra celki sudnji: Čuožžel ja mana vuolas dam soattesida vuostai! Dastgo mon læm addam dam du gitti.

10. Mutto jos don balak mannamest vuolas, de mana du rænggainad Purain vuolas soattesidi

11. ja gulddal, maid si sardnuk, ja dastmaŋŋel galggek du gieđak šaddat gievrran, ja don galgak mannat vuolas soattesida vuostai. Ja son ja su rængga Pura manaiga vuolas dai soatte-olbmai lusa, guđek legje gocetæmen soattesida olgomuš ravdast.

12. Ja Midianitalažak ja Amalekitalažak ja buok nuortta-ædnam manak legje vuome siste nuftgo rasselokkok ædnagvuođast, ja sin kamelin i læm lokko; dak legje nuftgo saddok appe-gaddest ædnagvuođast. 6, 5.

13. Ja Gideon bođi, ja gæča, de muittali muttom olmai nubbe ærai ovta niego ja celki: Gæča, mon niegadim niego, ja gæča, okta bivggelaibbe fierai Midianitalažai soattesida vuostai, ja dat bođi dokko goađe njæigga ja njeidi dam vællot, nuft atte dat gačai, ja dat balkesti dam vællot, ja goatte gačai.

14. De vastedi dat nubbe ja celki: Dat i læk æra go Gideon, Joas barne, dam Israelitalaš olbma, miekke; Ibmel læ addam Midianitalažaid ja obba dam soattesida su gitti.

15. Ja go Gideon gulai dam niego muittalæme ja čilggime, de rokkadalai son; ja son jorgidi ruoktot Israela soattesidi ja celki: Čuožželeket! Dastgo Hærra læ addam Midianitalažai soattesida din gitti.

16. Ja son juogadi dam golbma čuođe olbma golma jovkkui, ja son addi sigjidi buokaidi basunid gieđaidi ja guoros littid ja spaiddarid litti sisa.

17. Ja son celki sigjidi: Di galggabetet gæččat munji ja dakkat nuftgo mon; ja gæča, go mon boađam soattesida olgomuš ravddi, de galggabetet di dakkat, nuftgo mon dagam.

18. Go mon čuojatam basuna, mon ja si buokak, guđek læk mu mielde, de galggabetet maidai di čuojatet basunid obba dam soattesida birra ja cælkket: Hærra oudast ja Gideon oudast!

19. De bođi Gideon ja čuođe

olbma, guđek legje su mielde, soattesida olgomuš ravddi dam gaskamus igjagoccem vuoro algost; si legje aito bigjam favtaid. Ja si čuojategje basunid ja cuvkkijegje littid, mak legje sin gieđain.

20. Ja dak golbma joavko čuojategje basunid ja cuvkkijegje littid, ja si doppijegje spaiddarid sin gurot gieđainæsek ja sin olgiš gieđainæsek basunid čuojatam varas daiguim, ja si čurvvu: Miekke Hærra oudast ja Gideona oudast!

21. Ja si čuǯǯu, juokkehaš su sajestes, birra soattesida; de viegadišgođi obba dat soattesida ja čuorvoi ja batari.

22. Ja si čuojategje dam golbma čuođe basuna, ja Hærra jorggali nubbe mieke nubbe vuostai, ja dam dagai son obba dam soattesida mietta; ja soattesida batari Bet-Hasittai Serera guvllui, gidda dædnogaddai Abel-Mehola gurri Tabbat mæddel.

23. Ja Israel olbmak Naftalist ja Aserest ja obba Manassest ravkkujuvvujegje, ja si doarredegje Midianitalaǯaid.

24. Ja Gideon vuolgati sadnedoalvvoid obba Efraim vare mietta ja cælketi: Mannet vuolas Midianitalaǯai vuostai ja oamasteket aldsesædek, sin ouddi čiđđem varas, čacid gidda Bet-Bara ja Jordana ragjai! De ravkkujuvvui juokke olmai Efraimest, ja si oamastegje aldsesæsek čacid gidda Bet-Bara ja Jordana ragjai.

25. Ja si doppijegje guoktasa Midianitalaǯai oaivamuǯain, Oreba ja Seeba, ja godde Oreba Oreb bavte alde, ja Seeba godde si Seeba vidneboččemgarest, ja si doarredegje Midianitalaǯaid; ja Oreba ja Seeba oivid bukte si Gideoni nubbe bællai Jordana.

Salm. 83, 12. Es. 9, 4; 10, 26.

8. Kapittal.

Efraimitalaǯak nimmurek Gideon vuostai, mutto duttaduvvujek sust, 1—3. Sukkot ja Pnuel assek æi dato addet Gideon olbmaidi laibe, 4—9. Son valdda guokte Midianitalaš gonagasa gidda ja časka sodno soattevæga, 10—12, rangašta Sukkot ja Pnuel assid, 13—17, godda dam guokte Midianitalaš gonagasa, 18—21, i dato læt gonagas Israel bagjel, mutto adno sist addaldaga, rakadatta oalggebiktasa ja bigja dam bajas Ofrai; Israel dakka daina æppe-ibmelbalvvalusa, 22—29. Gideon manak ja su jabmem; Israel suddo Hærra vuostai ja Gideon fuolkkegodde vuostai, 30—35.

1. Ja Efraim olbmak celkke sudnji: Mi dat læ, maid don læk dakkam min vuostai, go don ik ravkkam min, go don mannik soattam varas Midianitalaǯai vuostai? Ja si riddalegje garraset suina. 12, 1.

2. Mutto son celki sigjidi: Maid læm mon dal dakkam, mi matta værddeduvvut daina, maid di lepet dakkam? Igo Efraim maŋŋelčoaggem læk buoreb go Abiesera vidnelagjo? 6, 11. 34.

3. Din gitti læ Ibmel addam Midianitalaǯai oaivamuǯaid, Oreba ja Seeba, ja maid læm mon vægjam dakkat, mi matta værddeduvvut daina, maid di lepet dakkam? De lođkudi sin moarre su vuostai, go son sarnoi dam sane.

4. Ja Gideon bođi Jordan duokkai ja manai rasta, son ja dat golbma čuođe olbma, guđek legje suina, vaibasen ja doarredam barast.

5. De celki son Sukkot olbmaidi: Addet goit daidi olbmaidi, guđek muo čuvvuk, soames laibid! Dastgo si læk vaibbasak, ja mon doarredam Sebah ja Salmunna, Midianitalaǯai gonagasaid.

6. Mutto Sukkot oaivamuǯak celkke: Lækgo dalle Sebah ja Salmunna čormak juo du gieđast, go mi galgašeimek addet du vekki laibe?

7. De celki Gideon: Damditi, go Hærra adda Sebah ja Salmunna

mu gitti, de aigom mon cabmet din oaǯe mæce bastelis lanjaiguim ja gaskalasaiguim.

8. Ja son manai dast erit Pnueli bajas ja sarnoi sigjidi sæmma lakai; mutto Pnuel olbmak vastedegje sudnji, nuftgo Sukkot olbmak legje vastedam.

9. De celki son maidai Pnuel olbmaidi: Go mon macam ruoktot rafhin, de aigom mon vuolasgaikkot dam toarna.

10. Mutto Sebah ja Salmunna læiga Karkorest, ja sodno soattevægak sodnoin, vitta nubbe lokkai duhat olbma arvo, buok dak, gudđek legje baccam nuortta-ædnam manai obba soattevægast; mutto dak gaččam olbmuk legje čuotte ja guokte loge duhat olbma, gudđek matte mieke rottit.

11. Ja Gideon manai goatteassi gæino mielde bajas Nobah ja Jogbea nuorttalist; ja son časki soattevæga, dallego dat læi oagjebas. 4 Mos. 32, 35. 42.

12. Ja Sebah ja Salmunna batareiga, ja son doarredi sodno; ja son doppi Midianitalaǯai gonagasaguovto, Sebah ja Salmunna, maŋŋelgo son læi suorgatam obba dam soattesida.

13. Ja Gideon, Joas bardne, macai ruoktot soađest, Heresa goargŋagest.

14. Ja son doppi muttom barnača Sukkot assin ja jærati sust; ja dat čali sudnji bajas Sukkot oaivamuǯaid ja dam vuorrasid, čieča gavcad lokkai olbma.

15. Ja son bođi Sukkot olbmai lusa ja celki: Gæča, dast læba Sebah ja Salmunna, gæi diti di higjedeidek muo ja celkidek: Lækgo dalle Sebah ja Salmunna čormak juo du gieđast, go mi galgašeimek addet du vaibbam olbmaidi laibe?

16. Ja son valdi gavpuga vuorrasid ja mæce bastelis lanjaid ja gaskalasaid ja sati daiguim Sukkot olbmaid jierme ala.

17. Ja Pnuela toarna vuolasgaikoi son ja goddi gavpuga olbmaid.

18. Ja son celki Sebahi ja Salmunnai: Maggarak legje dak olbmak, gæid di goddidek Tabor alde? Ja soai celkiga: Si legje nuftgo don, juokkehaš sist gonagasbarne habmasaš.

19. De celki son: Si legje mu vieljak, mu ædne barnek; nuft duođai go Hærra ælla, jos di lifčidek diktam sin ællet, de im mon livče dodno goddam.

20. Ja son celki Jeteri, su vuostasriegadægjasis: Čuoǯǯel, godde sodno! Mutto barnaš i rottim su miekes; dastgo son læi balost, dainago son læi ain bardneluntaš.

21. De celkiga Sebah ja Salmunna: Čuoǯǯel don ješ ja godde monno! Dastgo daggar go olmai læ, daggar læ su gievrravuotta. Ja Gideon čuoǯǯeli ja goddi Sebah ja Salmunna, ja son valdi daid mannobelid, mak legje sodno kameli čæbeti birra. Salm. 83, 12.

22. De celkke Israel olbmak Gideoni: Rađđe min bagjel, sikke don ja du bardne ja du barne bardne! Dastgo don læk bæstam min Midianitalaǯai gieđast.

23. Mutto Gideon celki sigjidi: Im mon dato rađđit din bagjel, ja mu bardne i galga rađđit din bagjel; Hærra galgga rađđit din bagjel.

24. Ja Gideon celki sigjidi: Mon aigom adnot juoida dist: Addet munji, juokkehaš dist, daid rieggaid, maid son læ valddam salašen! Dastgo doin legje gollerieggak, dainago si legje Ismaelitalaǯak.

25. Ja si celkke: Mi aiggop mielastæmek addet daid. Ja si lebbijegje line, ja dam ala balkesti juokkehaš sist daid rieggaid, maid son læi valddam salašen.

26. Ja dai gollerieggai dæddo, maid son læi anotam, læi okta duhat ja čieča čuođe sekel golle ærreb dai mannobeli ja bællječiŋai ja purpurbiktasi, maid Midianitalaʒai gonagasak adne bagjelistesek, ja ærreb dai viđji, mak legje sodno kameli čæbeti birra.

27. Ja Gideon rakadi dam oalggebivtasen ja divoi dam bajas su gavpugasis, Ofrai; ja obba Israel dagai æppe-ibmelbalvvalusa dast daina, ja dat šaddai Gideoni ja su vissui giellan. 17, 5. 2 Mos. 28, 4. 6. 28.

28. De vuoleduvvujegje Midianitalaʒak Israel manai muođoi oudast, ja æi si bajasbajedam šatan æmbo sin oaivesek; mutto ædnamest læi ratħe njællje loge jage, Gideon beivin.

29. Ja Jerubbaal, Joas bardne, manai dokko ja asai su viesostes.

30. Ja Gideonest legje čieča loge barne, guđek legje vuolggam su alemin; dastgo sust legje ollo akak.

31. Ja su ligge-akka, gutte læi Sikemest, riegadatti maidai sudnji barne, ja son addi sudnji namman Abimelek.

32. Ja Gideon, Joas bardne, jami šiega boaresvuođast, ja son havddaduvvui su ačes, Joasa, havddai Ofrai, mi gulai Abiesera sokki.

33. Mutto de dapatuvai, go Gideon læi jabmam, de macce Israel manak fastain ruoktot ja furrušegje Baaliguim, ja si valdde aldsesæsek Baal-Berit ibmelen. 2, 11; 9, 4.

34. Ja Israel manak æi muittam Hærra, sin Ibmelæsek, gutte læi bæstam sin buok sin vašalaʒai gieđast birra buok,

35. ja æi si dakkam rakisvuođa Jerubbaal, Gideon, vieso vuostai buok dam buore mielde, maid son læi dakkam Israel vuostai. 9, 5 j. n. v.

9. Kapittal.

Abimelek, Gideon bardne, godda su čieča loge vieljas Sikemitalaʒai væke bokte ja valljijuvvu sist gonagassan, 1—6. Jotam, dat aidno su vieljain, gutte erit bæsai, cuigod su ja Sikemitalaʒaid sin suddo diti, einosta sin hævvanæme ja batara, 7—21. Vašalašvuotta šadda Abimeleka ja Sikemitalaʒai gaski; son duššad Sikema ja goddatalla ješ muttom nissoni, go son læ soattamen Tebesa vuostai, 22—57.

1. Ja Abimelek, Jerubbaal bardne, manai Sikemi, su ædnes vieljai lusa; ja son sarnoi sigjidi ja obba su ædnes ače vieso sokkagoddai ja celki: 8, 31.

2. Sardnot goit buok Sikem olbmai belji ouddi ja celkket: Goabba læ buoreb digjidi, atte čieča loge olbma, buok Jerubbaal barnek, rađđijek din bagjel, daihe atte okta olmai rađđe din bagjel? Muittet, atte mon læm din dakte ja din oaʒʒe!

3. De sardnu su ædne vieljak buok daid sanid su birra buok Sikem olbmai belji ouddi; ja sin vaibmo sojai Abimeleka bællai, dastgo si celkke: Son læ min viellja.

4. Ja si adde sudnji čieča loge sekel silba Baal-Berit viesost; ja dai oudast balkati Abimelek luovos ja hæbotes olbmaid, ja si čuvvu su.

5. Ja son bođi su ačes vissui Ofrai ja goddi su vieljaides, Jerubbaal barnid, čieča loge olbma, ovtag gæđge alde; mutto Jotam, Jerubbaal nuoramus bardne, baci heggi, dastgo son læi čiekkam ječas. 2 Gon. 10, 7; 11, 1 j. n. v.

6. De čoagganegje buok Sikem olbmak ja si buokak, guđek asse Millost*, ja si manne dokko ja dakke Abimeleka gonagassan muittomærka aika guorast, mi læ Sikemest**. *d. l. Sikem ladne, 46. v. ** Josv. 24, 25. 26.

7. Ja dat dieđetuvvui Jotami, ja son manai dokko ja čuoʒoi Gerisim

varrečokast ja bajasbajedi su jienas ja čuorvoi; ja son celki sigjidi: Gullet muo, di Sikem olbmak! De galgga Ibmel gullat din.

8. Muorak manne muttomin dokko vuoidadam varas gonagasa ječaidæsek bagjel, ja si celkke olljomurri: Læge don gonagas min bagjel!

9. Mutto olljomuorra celki sigjidi: Galgašimgo mon luoittet mannat mu buoiddevuottam, maid Ibmel ja olbmuk gudnijattek mu duokken, ja mannat dokko čoarram varas muorai bagjel?

10. De celkke muorak fikunmurri: Boađe don ja læge gonagas min bagjel!

11. Mutto fikunmuorra celki sigjidi: Galgašimgo mon luoittet mannat mu mailham ja mu buore šaddom, ja mannat dokko čoarram varas muorai bagjel?

12. De celkke muorak vidnemurri: Boađe don ja læge gonagas min bagjel!

13. Mutto vidnemuorra celki sigjidi: Galgašimgo mon luoittet mannat mu lavtadassam, mi illodatta Ibmela ja olbmuid, ja mannat dokko čoarram varas muorai bagjel?

14. De celkke buok muorak bastelis lanjai miestagi: Boađe don ja læge gonagas min bagjel!

15. Ja bastelis lanjai miesta celki muoraidi: Jos di duođalašvuođain aiggobetet vuoidadet muo gonagassan ječaidædek bagjel, de bottet ja occet suoje mu suoivvan vuolde! Mutto jos epet, de galgga dolla olgus vuolgget bastelis lanjai miestagest ja loapatet Libanon sederid.

16. Ja dal, jos di lepet mænnodam duođalašvuođain ja vuoiggadlašvuođain, go di lepet dakkam Abimeleka gonagassan, ja jos di lepet dakkam, mi buorre læ, Jerubbaal ja su vieso vuostai, ja jos di lepet mænnodam su vuostai su gieđai dago mielde,

17. go mu ačče soađai din oudast ja suppi su hægas dokko* ja besti din Midianitalaǯai gieđast,

*d. l. halbben ani su hægas.

18. (mutto di lepet odna bæive čuoǯǯelam mu aččam vieso vuostai ja goddam su barnid, čieča loge olbma, ovtag gæđge alde, ja dakkam Abimeleka, su balvvalægje nisson barne, gonagassan Sikem olbmai bagjel, dainago son læ din viellja)

19. jos di lepet mænnodam duođalašvuođain ja vuoiggadlašvuođain Jerubbaal vuostai ja su vieso vuostai dam bæive, de illodeket Abimelek diti, ja de illodekus maidai son din diti!

20. Mutto jos epet, de galgga dolla olgus vuolgget Abimelekest ja loapatet Sikema olbmaid ja sin, guđek assek Millost, ja Sikema olbmain galgga dolla olgus vuolgget ja sist, guđek assek Millost, ja loapatet Abimeleka. 6. v.

21. Ja Jotam manai batarussi, ja son batari ja manai Beeri; ja son oroi dobbe su vieljas, Abimeleka, diti.

22. Ja Abimelek rađđi Israel bagjel golbma jage.

23. De vuolgati Ibmel muttom baha vuoiŋa Abimeleka ja Sikem olbmai gaski, ja Sikem olbmak šadde oskaldasmættosen Abimeleka vuostai,

24. vai vækkavaldalaš dakko Jerubbaal čieča loge barne vuostai boađaši Abimeleka bagjeli, ja vai sin varra bigjujuvvuši su, sin vielja, ala, gutte læi goddam sin, ja Sikem olbmai ala, guđek legje nannim su gieđaid goddet su vieljaides.

25. Ja Sikem olbmak bigje olbmuid njakkagassi su vuostai varrečokaidi, ja si rievedegje juokkehaǯa, gutte manai sin mæddel

gæino mielde; ja dat dieđetuvvui
Abimeleki.
26. Mutto Gaal, Ebed bardne,
ja su vieljak botte ja manne Si-
kema sisa; ja Sikem olbmak bigje
dorvosek sudnji.
27. Ja si manne olgus mæccai
ja čorggijegje sin vidnegardidæsek
ja bočče vidnemurjid ja adne illo-
hæjaid; ja si manne sin ibmelæsek
vieso sisa ja borre ja jukke ja
garrodegje Abimeleka.
28. Ja Gaal, Ebed bardne, cel-
ki: Gi læ Abimelek, ja gi læ
Sikem, go mi galgašeimek balv-
valet su? Igo son læk Jerubbaal
bardne, ja Sebul su oaivve-olmai?
Balvvaleket di Hemora*, Sikem
ače, olbmaid! Mutto mi, manne
galgašeimek mi balvvalet su?

*1 Mos. 34, 2.

29. Vare dat almug lifči mu
gieđast, de mon erit javkkadifčim
Abimeleka. Ja son celki Abime-
leka birra: Laset du soattevægad
ja vuolge olgus!
30. Ja Sebul, gavpuga oaiva-
muš, gulai Gaal, Ebed barne, sa-
nid, ja su moarre cakkidi;
31. ja son vuolgati suollemasat
sadnedoalvvoid Abimeleka lusa ja
cælketi: Gæča, Gaal, Ebed bardne,
ja su vieljak læk boattam Sikemi,
ja gæča, si hattijek gavpuga du
vuostai.
32. De garvest dal ječad ikko,
don ja dat almug, mi læ du lutte,
ja bija ječad njakkagassi mæccai,
33. ja iđđedest, go bæivaš bag-
jana, de likka arrad bajas ja gæva
gavpuga ala! Ja gæča, son ja dat
almug, mi læ su lutte, šadda
vuolgget olgus du vuostai, ja don
galgak dakkat suina, maid don
buorren gavnak.
34. Ja Abimelek garvesti ječas
ikko, ja buok dat almug, mi læi
su lutte, ja si bigje ječaidæsek
njakkagassi Sikem vuostai njælje
jovkkui.
35. Ja Gaal, Ebed bardne,
manai olgus ja divoi ječas gav-
puga porta uksaraige ouddi; mutto
Abimelek ja dat almug, mi læi
su lutte, likkai njakkagasast bajas.
36. Ja go Gaal oini albmuga,
de celki son Sebuli: Gæča, do
boatta almug vuolas varrečokain.
Mutto Sebul celki sudnji: Dat læ
vari suoivan, maid don gaddak
almugen.
37. Mutto Gaal bisoi ain sard-
nomest ja celki: Gæča, do boatta
almug vuolas ædnam alačin, ja
okta joavkko boatta balgga mielde
noaidde-olbmai aika lusa.
38. De celki Sebul sudnji: Gost
læ dal du njalbme, maina don
celkkik: Gi læ Abimelek, go mi
galgašeimek balvvalet su? Igo dat
læk dat almug, maid don bagjel-
geččik? Mana dal olgus ja soađa
dam vuostai!
39. Ja Gaal manai olgus Sikem
olbmai muođoi oudast ja soađai
Abimelek vuostai.
40. Mutto Abimelek doarredi
su, ja son batari su muođoi ou-
dast; ja ædnag goddujuvvum olb-
muk gačče gidda porta uksaraige
ragjai.
41. Ja Abimelek oroi Arumast;
mutto Sebul olgus aji Gaal ja su
vieljaid, nuft atte æi si bissom
Sikemest.
42. Ja de dapatuvai dam nubbe
bæive, de manai almug olgus mæc-
cai; ja dat dieđetuvvui Abimeleki.
43. De valdi son su olbmaides
ja juogadi sin golma jovkkui ja
bijai ječas njakkagassi mæccai; ja
son oini, ja gæča, almug manai
gavpugest olgus, ja son čuoǯǯeli
bajas sin vuostai ja časki sin.
44. Ja Abimelek ja dak joav-
kok, mak legje su lutte, gevve
gavpuga bagjeli ja divvu ječaidæ-
sek dam porta uksaraige ouddi,
ja dak guokte joavko gevve sin
buokai bagjeli, guđek legje mæ-
cest, ja časke sin.
45. Ja Abimelek soađai gav-

puga vuostai gæčos dam bæive ja valdi gavpuga, ja dam albmuga, mi læi dam siste, goddi son; ja son vuolasgaikoi gavpuga ja botkoti dam saltiguim.

46. Go buok olbmak Sikem ladnest gulle dam, de manne si Berit-ibmela vieso toarna sisa.

47. Ja dat dieđetuvvui Abimeleki, atte buok olbmak Sikem ladnest legje čoagganam.

48. De manai Abimelek bajas Salmon vare ala, son ja buok dat almug, mi læi suina, ja Abimelek valdi akšo su giettasis ja čuopai ovta oavse muorain ja valdi dam bajas ja bijai dam su oalges ala; ja son celki dam albmugi, mi læi suina: Maid di oaidnebetet muo dakkamen, dam gaččet maidai di dakkat, nuftgo mon!

49. De čuppe maidai buok almug, ješ gutteg su oavses gaskat, ja si manne Abimelek maŋest ja bigje daid bajas toarna lusa ja cakketegje daiguim toarna; de hævvanegje maidai buok Sikem ladne assek, duhat olbma ja nissona arvo.

50. Ja Abimelek manai Tebes lusa, ja son divoi ječas Tebesa vuostai ja valdi dam.

51. Mutto nana toardna læi gavpuga gasko; dokko bataregje buok olbmak ja nissonak ja buok gavpug isedak ja dappe gidda maŋestæsek; ja si gorgŋu bajas ladne dake ala.

52. De bođi Abimelek toarna lusa ja soađai dam vuostai; ja son manai toarna uksaraige lakka boalddem varas dam dolain.

53. Mutto muttom nisson balkesti ovta millogæđge Abimeleka oaive ala ja cuvkki su gallodavte.

54. De čuorvoi son hoapost dam balvvalægje, gutte guddi su værjoid, ja celki sudnji: Rotte du miekad ja godde muo, amasek si cælkket mu birra: Nisson goddi su! Ja su balvvalægje čađačuggi su, ja son jami. 1 Sam. 31, 4.

55. Go Israel olbmak oidne, atte Abimelek læi jabmam, de manne si, ješ gutteg su baikkasis.

56. Nuft mavsati Ibmel Abimeleki dam bahavuođa, maid son læi dakkam su ačes vuostai, go son goddi su čieča loge vieljas. 1, 7.

57. Ja buok Sikem olbmai bahavuođa addi Ibmel ruoktot boattet sin oaive bagjeli, ja Jotam, Jerubbaal barne, garrodus dæivai sin. 20. v.

10. Kapittal.

Tola ja Jair læba duobmaren Israelest, 1—5. Israel dakka æppe-ibmelbalvvalusa, atestuvvu, čuorvvo Hærrai, 6—10. Hærra cuigod sin sin æppegulolašvuođa diti, si vuoledek ječaidæsek, Hærra arkalmasta sin bagjeli, 11—16. Ammonitalažak rakkanek sin vuostai, 17. 18.

1. Ja Abimelek maŋŋel čuožželi Tola, Pua, Dodo barne, bardne, muttom olmai Isaskarest Israeli bestujubmen; ja son asai Samirest Efraim vare alde.

2. Ja son dubmi Israela golbma goalmad lokkai jage, ja son jami ja havddaduvvui Samiri.

3. Ja su maŋŋel čuožželi Jair, Gileaditalaš, ja son dubmi Israela guokte goalmad lokkai jage.

4. Ja sust legje golbma loge barne, guđek ridijegje golbma loge nuorra asen alde, ja sist legje golbma loge gavpuga; dak goččujuvvujek Jair gavpugen gidda dam bæive ragjai; dak læk Gilead ædnamest. 4 Mos. 32, 41. 1 Muit. 2, 22.

5. Ja Jair jami ja havddaduvvui Kamoni.

6. Ja Israel manak dakke fastain, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja balvvalegje Baalid ja Astarte-govaid ja Aram ibmelid ja Sidon ibmelid ja Moab ibmelid ja Ammon manai ibmelid ja Filistalažai ibmelid, ja si heitte Hærra ja æi balvvalam su. 2, 11 j. n. v.

7. De cakkidi Hærra moarre Israela vuostai, ja son vuvdi sin Filistalaʒai gitti ja Ammon manai gitti.

8. Ja si atestegje ja bakkijegje Israel manaid dam jage; gavce nubbe lokkai jage atestegje si buok Israel manaid, guđek legje dom bælde Jordana Amoritalaʒai ædnamest, Gileadest. 5 Mos. 28, 33.

9. Ja Ammon manak manne Jordan rasta soattam varas maidai Juda vuostai ja Benjamin vuostai ja Efraim vieso vuostai; ja Israel læi stuora atestusa siste.

10. De čurvvu Israel manak Hærrai ja celkke: Mi læp suddodam du vuostai, dastgo mi læp hæittam min Ibmelæmek ja balvvalam Baalid. 3, 9. 15; 4, 3.

11. Ja Hærra celki Israel manaidi: Imgo mon læk bæstam din Egyptalaʒain ja Amoritalaʒain ja Ammon manain ja Filistalaʒain?

12. Ja Sidonialaʒak ja Amalek ja Maon givsedegje din, ja di čuorvoidek munji, ja mon bestim din sin gieđast.

13. Mutto di heitidek muo ja balvvaleidek æra ibmelid; damditi im mon aigo šatan æmbo din bæstet. 5 Mos. 32, 16. 20. 21. Jer. 2, 13.

14. Mannet dokko ja čurvvot daidi ibmelidi, gæid di lepet valljim aldsesædek! Bestusek si din din atestusa aige. 5 Mos. 32, 38. Jer. 2, 28.

15. De celkke Israel manak Hærai: Mi læp suddodam; daga don minguim, aibas nuftgo buorre læ du čalmi oudast; duššefal bæste min dam bæive! 1 Sam. 7, 6; 12, 10.

16. Ja si erit javkkadegje daid amas ibmelid gaskastæsek ja balvvalegje Hærra; de i son mattam gierddat Israel hæđe. 1 Sam. 7, 4.

17. Ja Ammon manak ravkkujuvvujegje ja luoittalegje Gileadi; ja Israel manak čoagganegje ja luoittalegje Mispai.

18. De celki almug, Gilead oaivamuʒak, nubbe nubbai: Gi læ dat olmai, gutte oudemusta aiggo soattat Ammon manai vuostai? Son galgga šaddat oaivamuʒʒan sin buokai bagjel, guđek assek Gileadest. 11, 6 j. n. v.

11. Kapittal.

Jeftah valljijuvvu Gileaditalaʒain ouddandoalvvon soađe siste Ammonitalaʒai vuostai, 1—11. Son bigja sane Ammonitalaʒai gonagassi ja gaibed, atte son galgga diktet Israela orrot rafhest, mutto dat i dato gulddalet su, 12—28. Hærra Vuoigŋa boatta Jeftah bagjeli; son lopped addet Hærrai dam, gutte oudemusta boatta su oudald su viesost, jos son oaʒʒo Ammonitalaʒai bagjel vuoittet; son vuoitta sin bagjel, 29—33. Su aidno nieidda manna su oudald; son šadda morraši, mutto adda su almake Hærrai, 34—40.

1. Ja Jeftah, Gileaditalaš, læi vægalaš soatte-olmai. Mutto son læi fuora bardne; Gilead læi sakkanattam Jeftah. Ebr. 11, 32.

2. Ja Gilead akka riegadatti sudnji barnid; ja go aka barnek šadde stuoresen, de olgus agje si Jeftah ja celkke sudnji: Ik don galga arbbit min ače viesost, dastgo don læk muttom æra nisson bardne.

3. De batari Jeftah su vieljaides muođoi oudast ja assagođi Tob ædnamest; ja luovos olbmak čoagganegje Jeftah lusa, ja si vulgge olgus suina.

4. Ja de dapatuvai muttom aige dastmaŋŋel, de sotte Ammon manak Israel vuostai. 10, 8 j. n. v.

5. Ja go Ammon manak sotte Israel vuostai, de manne Gilead vuorrasak dokko vieʒʒam varas Jeftah Tob ædnamest.

6. Ja si celkke Jeftahi: Boađe ja šadda ouddandoalvvon migjidi, vai mi bæssap soattat Ammon manai vuostai!

7. Mutto Jeftah celki Gilead vuorrasidi: Epetgo di læk muo

vašotam ja agjam muo erit mu aččam viesost? Manne boattebetet di mu lusa dal, go di lepet atestusa siste?

8. Ja Gilead vuorrasak celkke Jeftahi: Damditi læp mi dal fastain boattam du lusa; ja don galgak mannat minguim ja soattat Ammon manai vuostai, de galgak don šaddat oaivamuǯǯan min bagjel, sin buokai bagjel, guđek assek Gileadest. 10, 18.

9. De celki Jeftah Gilead vuorrasidi: Jos di doalvvobetet muo ruoktot soattam varas Ammon manai vuostai, ja Hærra adda sin mu halddoi, de mon læm dat, gutte galgam læt din oaivamuš.

10. Ja Gilead vuorrasak celkke Jeftahi: Hærra galgga læt duođaštægjen min gaskast. Son rangaštekus min, jos mi æp daga du sane mielde!

11. De manai Jeftah Gilead vuorrasi mielde, ja almug bijai su ječas bagjeli oaivamuǯǯan ja ouddandoalvvon. Ja Jeftah gærdoi buok su sanides Hærra muođoi oudast Mispast.

12. Ja Jeftah vuolgati sadnedoalvvoid Ammon manai gonagasa lusa ja cælketi: Mi must læ duina dakkamuššan, go don boađak mu lusa soattam varas mu ædnam vuostai?

13. De celki Ammon manai gonagas Jeftah sadnedoalvvoidi: Dainago Israel, dalle go son manai bajas Egyptenest, valdi mu ædnama Arnon rajest ja gidda Jabok ragjai ja gidda Jordan ragjai; adde dam dal rafhin ruoktot. 4 Mos. 21, 24.

14. Mutto Jeftah vuolgati fastain sadnedoalvvoid Ammon manai gonagasa lusa

15. ja cælketi sudnji: Nuft cælkka Jeftah: Israel i læk valddam Moab ædnama daihe Ammon manai ædnama. 5 Mos. 2, 9. 18 j. n. v.

16. Dastgo dalle go si manne bajas Egyptenest, de vagjoli Israel mæcest gidda ruksis mæra ragjai, ja si botte Kadesi.

17. Ja Israel vuolgati sadnedoalvvoid Edom gonagasa lusa ja cælketi: Luoite muo mannat du ædnamad čađa! Mutto Edom gonagas i gullam. Moab gonagassi maidai vuolgategje si sane; mutto i son dattom. De oroi Israel Kadesest. 4 Mos. 20, 14 j. n. v.

18. Ja si vagjolegje mæcest ja manne birra Edom ædnama ja Moab ædnama ja botte dam guovlost, mi læ Moab ædnam nuorttalist, ja luoittalegje dom bællai Arnon; mutto æi si boattam Moab ædnam sisa, dastgo Arnon læ Moaba ragje. 4 Mos. 21, 13.

19. Ja Israel vuolgati sadnedoalvvoid Sihona, Amoritalaǯai gonagasa, Hesbon gonagasa, lusa, ja Israel cælketi sudnji: Luoite min mannat du ædnamad čađa min baikkasæmek! 4 Mos. 21, 21 j. n. v.

20. Mutto Sihon i oskeldam Israeli dam mađe, atte son luiti sin mannat su ædnames čađa, ja de čokki Sihon buok su albmuges, ja si luoittalegje Jahsai, ja son soađai Israel vuostai.

21. Ja Hærra, Israel Ibmel, addi Sihona ja buok su albmuga Israel gitti, ja si časke sin; ja Israel valdi obba dam ædnama, mi gulai Amoritalaǯaidi, dam ædnam assidi;

22. si valdde obba Amoritalaǯai ædnama Arnon rajest ja gidda Jabok ragjai ja mæce rajest ja gidda Jordan ragjai.

23. De læ dal Hærra, Israel Ibmel, erit agjam Amoritalaǯaid su albmuges, Israel, muođoi oudast; ja don aigok valddet dam ædnama oabmenad?

24. Igo dat læk nuft, atte maid du ibmel, Kamos, adda dudnji oabmen, dam valdak don oabmenad, ja buok, maid Hærra, min Ibmel, dakka æigadkættajen min

muođoi oudast, dam valddep mi oabmenæmek.

25. Ja dal, lækgo don dalle buoreb go Balak, Sippor bardne, Moab gonagas? Belkigo son Israelin, daihe doalaigo son soađe sin vuostai? 4 Mos. 22, 2.

26. Go Israel læ assam Hesbonest ja dain dasa gullevaš gavpugin ja Aroerest ja dain dasa gullevaš gavpugin ja buok dain gavpugin, mak læk Arnon gaddin, golbma čuođe jage, manne epet di læk daid bæstam dam aige sisa?

27. Im mon læk suddodam du vuostai, mutto don læk dakkagoattemen bahaid mu vuostai soattam bokte mu vuostai; Hærra, gutte læ duobmar, galgga dubmit odne Israel manai ja Ammon manai gaskast.

28. Mutto Ammon manai gonagas i gullam Jeftah sanid, maid son vuolgati sudnji.

29. De bođi Hærra Vuoigŋa Jeftah bagjeli, ja son manai Gilead ja Manasse čađa, ja son manai ouddan Mispai Gileadest; ja Mispest Gileadest manai son ouddan Ammon manai lusa. 3, 10; 6, 34.

30. Ja Jeftah dagai Hærrai loppadusa ja celki: Jos don addak Ammon manaid mu gitti,

31. de galgga dat, gutte vuolgga olgus, gutte vuolgga mu oudald olgus mu vieso uvsast, go mon boađam ruoktot rafhin Ammon manai lutte, dat galgga gullat Hærrai, ja mon galgam oaffaruššat su boalddemoaffaren.

32. De manai Jeftah dokko Ammon manai lusa soattam varas sin vuostai, ja Hærra addi sin su gitti;

33. son časki sin Aroer rajest ja gidda Minnit ragjai, guokte loge gavpuga, ja gidda Abel-Keramim ragjai, sagga stuora sođin, ja Ammon manak vuoleduvvujegje Israel manai muođoi oudast.

34. Ja Jeftah bođi Mispai su vissusis, ja gæča, su nieidda manai olgus su oudald paukaiguim ja dansomin; ja son læi su aidno manna, ærreb su i læm sust i bardne ige nieidda. 1 Sam. 18, 6.

35. Ja de dapatuvai, go son oini su, de gaikodi son su biktasides ja celki: Vuoi, mu nieidačam, don læk hærdotuttam muo sagga, ja don læk dakkam munji ollo morraša; dastgo mon læm rabastam mu njalbmam Hærrai, ja im mon mate dam ruoktot valddet. 4 Mos. 30, 3. 5 Mos. 23, 21.

36. Ja son celki sudnji: Mu ačačam! Jos don læk rabastam du njalmad Hærrai, de daga muina nuft, moft dat læ olgus mannam du njalmest, dađemielde go Hærra læ doaimatam dudnji mavso du vašalažai, Ammon manai, bagjel.

37. Ja son celki vela ain su aččasis: Divte dam dapatuvvat munji: Adde munji guovte mano manŋedæme, vai mon oažom mannat dokko ja niegjat vuolas vari ala ja čierrot mu nieiddavuođa dillam bagjel, mon ja mu ustebak.

38. Ja son celki: Mana dokko! Ja son luiti su mannat guovte mannoi; ja son manai dokko su ustebidesguim ja čieroi su nieiddavuođa diles bagjel vari alde.

39. Ja go guokte mano legje gollam, de bođi son ruoktot su ačes lusa, ja son dagai suina su loppadusas mielde, maid son læi loppedam; ja i son diettam olbmast. De dat šaddai vierron Israeli:

40. Jagest jakkai mannek Israel nieidak ramedet Jeftah, Gileaditalaža, nieida njællje bæive jagest.

12. Kapittal.

Efraimitalažak fallitek Jeftah, dainago son i læm valddam sin mieldes soat-

tai Ammon manai vuostai; 'si vuoitatallek Jeftahi; son jabma, 1—7. Ibsan, Elon ja Abdon dubmijek Israela, 8—15.

1. Ja Efraim olbmak ravkkujuvvujegje ja manne davas guvllui; ja si celkke Jeftahi: Manne mannik don dokko soattat Ammon manai vuostai ja ik goččom min mannat mieldad? Mi aiggop boalddet du vieso du bagjeli dolain. 8, 1.

2. De celki Jeftah sigjidi: Mon ja mu almug læimek lossis soađest Ammon manaiguim, ja mon ravkkim din, mutto epet di bæstam muo sin gieđast.

3. Go mon dal oidnim, atte ik don aiggom bæstet, de bigjim mon mu hæggam mu giettasam* ja mannim dokko Ammon manai vuostai, ja Hærra addi sin mu gitti; manne lepet di dalle mannam bajas mu vuostai dam bæive soattam varas mu vuostai?

* d. l. bigjim hæggam hættai.

4. Ja Jeftah čokki buok Gilead olbmaid ja soađai Efraim vuostai, ja Gilead olbmak časke Efraim; dastgo si* legje cælkkam: Efraim bataræjgjek di lepet, Gileaditalaʒak, Efraim gasko ja Manasse gasko.

* Efraimitalaʒak.

5. Ja Gileaditalaʒak oamastegje galabaikid Jordan rasta Efraimi; ja de dapatuvai, go guttege Efraim bataregjin celki: Adde muo bæssat rasta, de celkke Gilead olbmak sudnji: Lækgo don Efraimitalaš? Ja son celki: Im.

6. Ja si celkke sudnji: Cælke: Šibbolet! Mutto son celki: Sibbolet, ja i son cælkkam dam rievtoi. De doppijegje si su ja godde su Jordan galabaikin; ja de gačče dam aige Efraimest guokte viđad lokkai duhata.

7. Ja Jeftah dubmi Israela gutta jage; ja Jeftah, Gileaditalaš, jami ja havddaduvvui muttomi Gilead gavpugin.

8. Ja su maŋŋel dubmi Ibsan, gutte læi Betleheimest erit, Israela.

9. Ja sust legje golbma loge barne, ja golbma loge nieida vuolgati son olgus, ja golbma loge nieida buvti son sisa su barnidasas olggon; ja son dubmi Israela čieča jage.

10. Ja Ibsan jami ja havddaduvvui Betleheibmi.

11. Ja su maŋŋel dubmi Elon, Sebulonitalaš, Israela; ja son dubmi Israela loge jage.

12. Ja Elon, Sebulonitalaš, jami ja havddaduvvui Ajaloni Sebulon ædnamest.

13. Ja su maŋŋel dubmi Abdon, Hillel bardne, Piratonitalaš, Israela.

14. Ja sust legje njællje loge barne ja golbma loge barne barne, guđek ridijegje čieča loge nuorra asena alde; ja son dubmi Israela gavce jage.

15. Ja Abdon, Hillel bardne, Piratonitalaš, jami ja havddaduvvui Piratoni Efraim ædnamest Amalekitalaʒai vare alde.

13. Kapittal.

Israel suddod fastain Hærra vuostai ja addujuvvu Filistalaʒai gitti; Danitalaš Manoaha šaddotes akka oaʒʒo Hærra engel bokte dam loppadusa, atte son galgga riegadattet barne, gutte galgga bæstet Israela, 1—5. Hærra engel almostattaječas maidai Manoahi ja gærddo su loppadusas, 6—14. Manoah aiggo oaffaruššat engeli, mutto dat gieldda sust dam; son oaffarušša Hærrai, engel javkka, Samson riegad, 15—25.

1. Ja Israel manak dakke fastain, mi baha læi Hærra čalmi oudast; ja Hærra addi sin Filistalaʒai gitti njællje loge jage sisa. 3, 12.

2. Ja de læi muttom olmai Sorast Danitalaʒai sogast, ja su namma læi Manoah; ja su akka læi šaddotæbme ja i riegadattam.

3. Ja Hærra engel almostatti

ječas nissoni ja celki sudnji: Gæča, don læk šaddotæbme ja ik læk riegadattam; mutto don galgak šaddat manai vuostai ja riegadattet barne.

4. De varot dal ječad, ja ale juga vine ige garra jukkamuša, ja ale bora maidege buttesmættosid! 4 Mos. 6, 2 j. n. v. Luk. 1, 15.

5. Dastgo gæča, don galgak šaddat manai vuostai ja riegadattet barne, ja rakimnibbe i galga boattet su oaive ala, dastgo manna galgga læt Ibmel Nasirealaš gidda ædne hæga rajest; ja son galgga algget bæstet Israela Filistalažai giedast. 1 Sam. 1, 11.

6. Ja nisson bođi ja celki su boadnjasis: Muttom Ibmel olmai bođi mu lusa, ja su habme læi nuftgo Ibmel engela habme, sagga suorggadlaš, ja im mon jærram sust, gost son læi erit, ja i son diedetam munji su namas.

7. Mutto son celki munji: Gæča, don galgak šaddat manai vuostai ja riegadattet barne; ja dal, ale juga vine ige garra jukkamuša, ja ale bora maidege buttesmættosid! Dastgo manna galgga læt Ibmel Nasirealaš ædne hæga rajest gidda su jabmembæives ragjai.

8. De rokkadalai Manoah Hærrai ja celki: Gula muo, Hærra! Divte goit dam Ibmel olbma, gæn don vuolgatik, fastain boattet monno lusa ja oapatet monnoidi, maid moai galgge dakkat daina manain, gi galgga riegadet!

9. Ja Ibmel gulai Manoah jiena; ja Ibmel engel bođi fastain nisson lusa, go son læi čokkamen mæcest, ja Manoah, su boadnja, i læm su lutte.

10. De gačai nisson ja viekkali dokko ja muittali su boadnjasis dam ja celki sudnji: Gæča, dat olmai, gutte dom bæive bođi mu lusa, læ almostattam ječas munji.

11. Ja Manoah čuožželi ja manai su akas maŋest; ja son bođi olbma lusa ja celki sudnji: Lækgo don dat olmai, gutte sardnuk nissoni? Ja son celki: Læm.

12. Ja Manoah celki: Go dal du sanek ollašuvvek, moft galgge moai dasto gævatet manain, ja maid galgge moai dakkat suina?

13. Ja Hærra engel celki Manoahi: Buok dast, maid mon læm cælkkam nissoni, galgga son ječas varotet.

14. I son oažo borrat maidegeikkenessi dast, mi boatta vidnemuorast, ja i son oažo jukkat vine ige garra jukkamuša, ja i borrat maidege buttesmættosid; buok dam, maid mon læm sudnji goččom, galgga son vuttivalddet.

15. De celki Manoah Hærra engeli: Divte monno goit ajetestet ječad ja rakadet dudnji gice.

16. Mutto Hærra engel celki Manoahi: Jos don ajetakge muo, de im mon bora goitge du borramušast; mutto jos don aigok rakadet boalddemoaffara, de don galgak oaffarušsat dam Hærrai. Dastgo Manoah i diettam, atte dat læi Hærra engel.

17. Ja Manoah celki Hærra engeli: Mi læ du namma? Dastgo go du sanek ollašuvvek, de aiggu moai du gudnijattet. 1 Mos. 32, 29.

18. Mutto Hærra engel celki sudnji: Manne jærak don mu nama? Dastgo dat læ ovdulaš? Es. 9, 6.

19. De valdi Manoah gice ja borramušoaffara ja oaffarušai bavte ala Hærrai. Ja son divti ibmaša šaddat, dam bodda go Manoah ja su akka dasa gæčaiga;

20. go dollanjuovča bagjani bajas altarest alme guvllui, de bajas manai Hærra engel altar dollanjuokčama siste, dam bodda go Manoah ja su akka gæčaiga dasa, ja soai gačaiga sodno muođoidæsga ala ædnami.

21. Mutto Hærra engel i šatan

æmbo almostattam ječas Manoahi ja su akkai; de arvvedi Manoah, atte dat læi Hærra engel.

22. Ja Manoah celki su akkasis: Moai ferttijedne vissasi jabmet; dastgo moai ledne Ibmela oaidnam. 6, 22.

23. Mutto su akka celki sudnji: Jos Hærrast lifči hallo monno goddet, de i son livče vuostaivalddam boalddemoaffara ja borramušoaffara monno gieđast ja i livče diktam monno buok dam oaidnet ja i livče dal diktam monno gullat daggaraǯaid.

24. Ja nisson riegadatti barne, ja son gočoi su nama Samsonen; ja barnaš šaddai stuoresen, ja Hærra buristsivdnedi su.

25. Ja Hærra Vuoigŋa viggatišgođi su Dan soattesidast Sora ja Estaol gaskast. 18, 11. 12.

14. Kapittal.

Samson anota muttoma Filistalaǯai nieidain naittusi ja godda ovta legjona, 1—7. Son oappaladda su moarses, gavdna honniga legjon rabbest, doalla hæjaid, ouddanbigja Filistalaǯaidi arvvedebmuša, maid si æi mate čilggit, ja vætta singuim dam alde, 8—14. Si oǯǯuk dam čilggitusa diettet su akast; son godda golbma loge Filistalaǯa ja adda sin biktasid sigjidi, guđek legje čilggim arvvedebmuša; su akka addujuvvu ærrasi, 15—20.

1. Ja Samson manai vuolas Timnatai ja oini muttom nissona Timnatast Filistalaǯai nieidain.

2. Ja son manai bajas ja muittali su aččasis ja su ædnasis dam ja celki: Mon læm oaidnam muttom nissona Timnatast Filistalaǯai nieidain, ja dal, valdde su munji akkan!

3. De celkiga su ačče ja su ædne sudnji: Igo lækge du vieljai nieidai gaskast ja obba mu albmugest muttom nisson, go don manak dokko valddem varas aka dai birračuopakættes Filistalaǯai gaskast? Mutto Samson celki su aččasis: Valde su munji, dastgo son læ dat rievtes mu čalmi oudast. 2 Mos. 34, 16. 5 Mos. 7, 3.

4. Mutto su ačče ja su ædne æba diettam, atte Hærrast dat bođi; dastgo son bivdi riddalamaše Filistalaǯaiguim. Ja dam aige rađđijegje Filistalaǯak Israel bagjel. 13, 1.

5. De manai Samson ja su ačče ja su ædne vuolas Timnatai, ja go si botte Timnata vidnegardidi, gæča, de bođi muttom nuorra legjon giljodedin su vuostai.

6. De bođi Hærra Vuoigŋa su bagjeli, ja son gaikodi dam, nuftgo olmuš gaikod gice, ja i sust læm mikkege gieđastes; ja i son addam su aččasis ige su ædnasis diettevassi, maid son læi dakkam.

7. Ja son manai vuolas ja sarnodi nissonin, ja son læi dat rievtes Samsona čalmi oudast.

8. Ja go son muttom aige dastmaŋŋel bođi ruoktot su valddem varas, de ærrani son balggast gæččam varas legjona rabbe, ja gæča, honnigloddašmoatte ja honnig læi legjona gorodest.

9. Ja son valdi dam su gieđaidasas ja vaǯi ja borai, go son læi vaǯǯemen, ja son manai su ačes ja su ædnes lusa ja addi sodnoidi, ja soai boraiga; mutto i son addam sodnoidi diettevassi, atte dat læi legjona gorod, mast son læi valddam honniga.

10. De manai su ačče vuolas nissona lusa; ja Samson dagai dobbe guossemallasid, dastgo nuft lavvijegje dak nuorra olbmak dakkat.

11. Ja, go si oidne su, de viǯǯe si golbma loge hægja-olbma, ja si orru su lutte.

12. Ja Samson celki sigjidi: Diktet muo ouddanbigjat digjidi ovta arvvedebmuša! Jos di čilggebetet munji dam dam čieča hægjabæivest ja arvvedepet dam,

de aigom mon addet digjidi golbma loge baide ja golbma loge garvoid molsastakkan;

13. mutto jos di epet mate munji dam čilggit, de galggabetet di addet munji golbma loge baide ja golbma loge garvoid molsastakkan. Ja si celkke sudnji: Ouddanbija du arvvedebmušad, vai mi oažžop dam gullat!

14. Ja son celki sigjidi: Borrest olgus bođi borramuš, ja gievrast olgus bođi njalgak. Ja æi si mattam čilggit arvvedebmuša golma bæivest.

15. Ja de dapatuvai čiččid bæive, de celkke si Samson akkai: Fille du boadnjad čilggit migjidi arvvedebmuša, amamek mi boalddet du ja du ače vieso dolain! Lægo dat min spægjam varas, atte di lepet bovddim min? Igo nuft læk?

16. Ja Samson akka vuorjai su čierromin ja celki: Don dušše vašotak muo, ja ik don rakist muo; don læk ouddanbigjam arvvedebmuša mu albmugam manaidi, ja munji ik don læk dam čilggim. Mutto son celki sudnji: Gæča, im mon læk dam čilggim mu aččasam ja mu ædnasam; galgašimgo mon dalle čilggit dam dudnji?

17. Ja 'go son læi vuorjam su čierromin dam čieča bæive, go sist legje guossemallasak, de čilggi son dam sudnji dam čiččid bæive, dainago son læi vuorjam su; ja son čilggi arvvedebmuša su albmuges manaidi.

18. De celkke gavpuga olbmak sudnji dam čiččid bæive, ouddalgo bæivaš luoittadi: Mi læ njalggab go honnig, ja mi læ gievrab go legjon? Mutto son celki sigjidi: Jos di epet livče jorggom mu galbin, de epet di læm arvvedet mu arvvedebmuša.

19. Ja Hærra Vuoigŋa bođi su bagjeli, ja son manai vuolas Askaloni ja goddi golbma loge olbma sist ja valdi sin biktasid ja addi sigjidi, guđek legje čilggim arvvedebmuša, garvoid molsastakkan; ja su moarre cakkidi, ja son manai bajas su aƈes vissui. 13, 25.

20. Mutto Samson 'akka addujuvvui su hægja-olbmai, gæn son læi aldsesis valljim.

15. Kapittal.

Samson*mavsat ječas Filistalažai ala su akas diti; si goddek su aka ja su aka ače; son časka sin, 1—8. Si mannek bajas Juda vuostai; Samson dikta ječas Juda olbmain čadnujuvvut ja addujuvvut sin gitti, mutto botkod baddid ja godda ovta duhata sist asen oaloldavtin, 9—16; son læ gosi vuoimetuvvamen goikost, Hærra adda sudnji čace, 17—19. Son dubme Israela guokte loge jage, 20.

1. Ja de dapatuvai muttom aige dastmaŋŋel nisočuoppam beivin, atte Samson oappaladai su akas ja doalvoi gice mieldes, ja son celki: Diktet muo mannat sisa mu akkam lusa gammari! Mutto su ačče i suovvam su mannat sisa.

2. Ja su ačče celki: Mon jurdašim, atte don vašotik su, ja mon addim su du hægja-olbmai; igo su nuorab oabba læk čabbab go son? Valde dam su sagjai! 14, 20.

3. De celki Samson sigjidi: Dam have læm mon alma sivataga Filistalažai diti, go mon dal dagam bahast sin vuostai.

4. Ja Samson manai dokko ja gidda valdi golbma čuođe riebana, ja son valdi spaiddarid ja jorggali sæibe sæibe vuostai ja bijai ovta spaiddara dam guovte sæibe gaskı.

5. Ja son cakketi spaiddarid ja luiti daid* Filistalažai cæggo gorni sisa, ja son boldi sikke gordnegipoid ja cæggo gornid ja olljobældoid.

* riebanid.

6. De celkke Filistalažak: Gi

dam læ dakkam? Ja de celkkujuvvui: Samson, Timnitalaʒa vivva, dainago dat valdi su aka ja addi su su hægja-olbmai. De manne Filistalaʒak bajas ja boldde su* ja su ače dolain.

*Samson aka. 14, 15.

7. Ja Samson celki sigjidi: Go di dakkabetet daggarid, de im mon aigo hæittet, ouddal go mon oaʒom ječčam mavsatet din ala.

8. Ja son časki sin sikke julgidi ja čoarbelidi* garra časkemin; de manai son vuolas ja oroi Etam bakteskoarost.

* moallon ja dušsen.

9. De manne Filistalaʒak bajas ja luoittalegje Judai, ja si viddedegje ječaidæsek Leki.

10. Ja Juda olbmak celkke: Manne lepet di mannam bajas min vuostai? Ja si celkke: Mi læp mannam bajas čadnam diti Samsona dakkam varas su vuostai, nuftgo son læ dakkam min vuostai.

11. De manne golbma duhat olbma Judast vuolas Etam bakteskorrui, ja si celkke Samsoni: Ikgo don diede, atte Filistalaʒak raddijek min bagjel? Manne læk don dalle dam dakkam min vuostai? Mutto son celki sigjidi: Nuftgo si læk dakkam mu vuostai, nuft læm mon dakkam sin vuostai.

12. Ja si celkke sudnji: Mi læp mannam vuolas du čadnam varas, addem varas du Filistalaʒai gitti. Ja Samson celki sigjidi: Vurdnot munji, atte epet di aigo muo goddet!

13. De celkke si sudnji: Æp! Mutto mi aiggop du čadnat ja de addet du sin gitti, mutto æp mi aigo du goddet. Ja si čadne su guvtin odda baddin ja dolvvu su bavtest bajas.

14. Go son bodi Leki, de čurvvu Filistalaʒak su oudald ilo diti; mutto Hærra Vuoignja bodi su bagjeli, ja dak baddek, mak legje su giedai birra, šadde nuftgo bællevas-arppon, mak læk dolast buollam, ja su baddek gačče moallon su giedain erit. 14, 6.

15. Ja son gavnai varas asen oaloldavte, ja son geiggi su giedas ja valdi dam ja časki daina duhat olbma.

16. De celki Samson: Ovtain asen oaloldavtin ovta joavko, guokte joavko, ovtain asen oaloldavtin časkim mon duhat olbma.

17. Ja go son læi gærggam sardnomest, de balkesti son oaloldavte erit su giedastes; ja dat baikke goččujuvvui Ramat-Lekin*.

* oaloldavte dievva.

18. Mutto son goikai saggarakkan; de čuorvoi son Hærrai ja celki: Don læk addam dam stuora bestujume du balvvalægjad gieda bokte, ja dal galgam mon jabmet goikkoi ja gaččat dai birračuopakættes olbmui giedaidi!

19. De luddi Ibmel gobe, mi læ Lekist, ja dast olgus bodi čacce, ja son jugai, ja su ællemvuoinjanas bodi ruoktot, ja son arvosmuvai; damditi goččujuvvui dam namma En-Hakkoren*, ja dat læ Lekist gidda dam bæive ragjai.

* dam čuorvvo olbmu aja.

20. De son dubmi Israela Filistalaʒai beivin guokte loge jage. 2, 16. 18.

16. Kapittal.

Samson manna Gasai; go Filistalaʒak aigguk valddet su gidda, de valdda son gavpuga portaid ja guodda daid erit, 1—3. Son oaʒʒo rakisvuoda Dalilai, gutte manjemuʒʒi sarnot su cælkket, man bokte su gievrravuotta læ nuft stuores, ja adda su vuovtaid erit rakijuvvut, 4—20. Filistalaʒak valddek su gidda, čugguk su čalmid erit ja bigjek su doaimatet garra balvvalusbargo; muttom illodambæive vuolasnjæidda son vieso, man sisa Filistalaʒak læk čoagganam, ja jabma oktanaga stuora logoin sist, 21—31.

1. Ja Samson manai Gasai, ja

son oini dobbe muttom fuora ja
manai sisa su lusa.
2. Ja Gasa assidi celkkujuvvui:
Samson læ deiki boattam. Ja si
birrastatte su ja njagadegje su
gæčos ija gavpug porta lutte; ja
si orru jaska gæčos ija ja celkke:
Go iđed čuvgoda, de aiggop mi
su goddet. Josv. 15, 47.
3. Ja Samson ođi gidda gaska-
ija ragjai, ja son likkai bajas
gaska-ija aige ja doppi gidda
gavpugporta uvsaidi ja goabbaša-
gaidi porttastoalpoidi ja gaiketi
daid bajas oktanaga smartin ja
bijai daid su olgides ala; ja son
guddi daid bajas dam varrečoka
ala, mi læ Hebron buotta.
4. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel,
atte son oaʒoi rakisvuođa muttom
nissoni Sorek vuomest, ja su nam-
ma læi Dalila.
5. De manne Filistalaʒai oaiva-
muʒak bajas su lusa ja celkke
sudnji: Fille su ja gæča, man
siste su stuora gievrravuotta orro,
ja man bokte mi mataščimek sui-
na nagadet ja su čadnat su vuol-
lanattem varas! De mi aiggop
addet dudnji ješ gutteg okta nubbe
lokkai čuođe* sekel silba.
14, 15. *d. l. bagjel duhat.
6. Ja Dalila celki Samsoni:
Adde munji goit diettet, man siste
du stuora gievrravuotta orro, ja
maina don matak čadnujuvvut, vai
don matak vuollanattujuvvut!
7. Ja Samson celki sudnji: Jos
mon čadnujuvvum čiečain ođđa
suonain, mak æi læk goikkam, de
mon šaddam nuollen ja nuftgo
ærage olmuš.
8. De bukte Filistalaʒai oaiva-
muʒak sudnji čieča ođđa suona,
mak æi læm goikkam, ja son ča-
nai su daiguim.
9. Ja sust legje šokček čokka-
men gammarest, ja son celki sud-
nji: Filistalaʒak læk du bagjelist,
Samson! Mutto son gaikodi suo-
naid, nuftgo nuovve-arppo gaiko-
duvvu, go dat haksa dola; ja i su
gievrravuotta boattam albma.
10. De celki Dalila Samsoni:
Gæča, don læk muo bættam ja
sardnom munji giellasid; rakka-
sam, adde munji dal diettet, mai-
na don matak čadnujuvvut!
11. Ja son celki sudnji: Jos
mon čadnujuvvum ođđa baddi-
guim, maiguim i læk mikkege bar-
goid dakkujuvvum, de mon šad-
dam nuollen ja nuftgo ærage
olmuš.
12. De valdi Dalila ođđa bad-
did ja čanai su daiguim ja celki
sudnji: Filistalaʒak læk du bagje-
list, Samson! Ja šokček legje gam-
marest čokkamen. Mutto son gai-
keti daid su gieđaines erit dego
arpo.
13. Ja Dalila celki Samsoni:
Dassači læk don muo bættam ja
sardnom giellasid munji; adde
munji dal diettet, maina don ma-
tak čadnujuvvut. Ja son celki
sudnji: Go don gođak mu oaive
čieča bargaldaga okti čuoʒʒami-
guim.
14. Ja son časki daid gidda
nisamuorain ja celki sudnji: Fili-
stalaʒak læk du bagjelist, Sam-
son! Ja son goccai su nakkarines
ja gaiketi nisamuora ja čuoʒʒa-
mid olgus.
15. De celki son sudnji: Moft
matak don cælkket: Mon rakistam
du, go du vaibmo i dadde læk
muina? Dal læk don golma gærde
muo bættam ja ik addam munji
diettet, man siste du stuora gievr-
ravuotta orro.
16. Ja de dapatuvai, go son
vuorjai su su sanidesguim juokke
bæive ja bakki garraset su ala,
de šaddai su siello gierddamætto-
sen gidda jabmem ragjai. 14, 17.
17. Ja son rabasti obba su
vaimos sudnji ja celki sudnji: Ra-
kimnibbe i læk boattam mu oaive
ala, dastgo mon læm Ibmela Na-
sirealaš gidda mu ædnam hæga

rajest; jos mon šaddam rakijuvvut, de gaidda mu gievrravuotta must erit, ja mon šaddam nuollen ja šaddam nuftgo buok æra olbmukge. 13, 5.

18. Ja go Dalila oini, atte son læi rabastam obba su vaimos sudnji, de vuolgati son sane ja ravkati Filistalaʒai oaivamuʒaid ja cælketi: Bottet dal bajas, dastgo son læ rabastam obba su vaimos munji. De botte Filistalaʒai oaivamuʒak bajas su lusa, ja si bukte silba sin gieđastæsek.

19. Ja son divti su nokkat su čibbides ala ja ravkai olbma ja divti su oaive čieča bargaldaga erit rakijuvvut; ja son riemai su vuollanattet, ja su gievrravuotta gaidai sust erit.

20. Ja son celki: Filistalaʒak læk du bagjelist, Samson! Ja son goccai bajas su nakkarines ja celki: Mon aigom mannat olgus dam have, nuftgo ouddalge, ja gaiketet ječčam luovos. Mutto i son diettam, atte Hærra læi gaiddam sust erit.

21. De valdde Filistalaʒak su gidda ja erit čuggu su čalmid; ja si dolvvu su vuolas Gasai ja čadne su guvtin væikkelakkin, ja son mali gornid fanggaviesost.
2 Gon. 25, 7. 2 Mos. 11, 5.

22. Mutto su vuovtak šaddagotte, dallanaga maŋŋelgo son læi rakijuvvum.

23. Ja Filistalaʒai oaivamuʒak čoagganegje oaffarušsat stuora njuovvamoaffara sin ibmelasasek Dagoni ja illodet; dastgo si celkke: Min ibmel læ addam Samsona, min vašalaʒa, min gitti.

24. Ja go almug oini su, de maidnu si sin ibmelæsek; dastgo si celkke: Min ibmel læ addam min vašalaʒa min gitti, su, gutte hævati min ædnama, ja gutte goddi ædnagid min olbmuin.

25. Ja de dapatuvai, go si legje sagga buore mielast, de si celkke: Ravkket Samsona deiki, vai son oaʒʒo stullat min oudast! De ravkke si Samsona olgus fanggaviesost, ja son stulai sin muođoi oudast, ja si divvu su baʒi gaski.

26. De celki Samson dam barnači, gutte doalai su gieđast: Luoite muo ja divte muo doppit daid baʒid, mai alde viesso orro, vai mon bæsam mieiggat dai vuostai.

27. Mutto viesso læi dievva olbmain ja nissonin, ja buok Filistalaʒai oaivamuʒak legje dast, ja dake alde legje golbma duhat arvo olbma ja nissona, guđek gečče dasa, go Samson stuladi.

28. De čuorvoi Samson Hærrai ja celki: Hærra, Hærra! Muite muo ja nanne muo duššе dam have, o Ibmelam, vai mon matam mavsatet ječčam Filistalaʒai ala nubbe oudast mu guovte čalmestam. Judit 13, 7. 9. Ebr. 11, 32.

29. Ja Samson doppi dam guovte gaskamuš baʒe birra, mai alde viesso oroi, ja mieigai dai vuostai; nubbe birra doppi son su olgiš gieđaines, ja nubbe birra su gurot gieđaines.

30. Ja Samson celki: Jabmus mu siello Filistalaʒaiguim! Ja son sojati [baʒid] famoin; de gačai viesso oaivamuʒai bagjeli ja buok albmuga bagjeli, mi læi dam siste, ja dak jabmek, gæid son goddi su jamededines, legje ænebuk go dak, gæid son læi goddam su ælededines.

31. Ja su vieljak ja obba su ače viesso manne vuolas ja valdde su ja manne bajas ja havddadegje su Sora ja Estaol gaski Manoah, su aČes, havddai. Dalle son læi dubmim Israela guokte loge jage.
13, 25.

17. Kapittal.

Muttom Efraimitalaš nisson rakadatta æppe-ibmelgova, 1—4. Su bardne Mika

rakad æppe-ibmelbalvvalusa su vissusis ja dakka muttom Levitalaǯa aldsesis pappan, 5—13.

1. De læi muttom olmai Efraim varest, ja su namma læi Mika.

2. Ja son celki su ædnasis: Dak okta nubbe lokkai čuođe* sekel silba, mak læk dust erit valddujuvvum, ja mai bagjel don læk cælkkam garrodusa, maidai mu belji gullotge, gæča, dat silbba læ mu duokken, mon læm dam valddam. De celki su ædne: Buristsivdneduvvum lekus mu bardne, Hærrast! * 16, 5.

3. Ja son addi su ædnasis dam okta nubbe lokkai čuođe sekel silba ruoktot; mutto su ædne celki: Mon basotam Hærrai silba mu gieđastam mu bardnasam, vai son rakad dast čuppujuvvum gova ja leikkijuvvum vuođđobitta, ja dal addam mon dam dudnji ruoktot.

4. Son addi dalle su ædnasis silba ruoktot; ja su ædne valdi guokte čuođe sekel silba ja addi dam gollečæppai, ja son dagai dam čuppujuvvum govvan ja leikkijuvvum vuođđobittan, ja dat læi Mika vieso siste. Es. 40, 19. Visesv. 15, 8.

5. Ja dam olbmast Mikast læi okta ibmel-viesso, ja son læi dakkam ovta oalggebiktasa ja viessoibmelid ja læi dævddam muttoma gieđa su barnines, nuft atte son læi šaddam su pappan. 8, 27. 1 Mos. 31, 19. 2 Mos. 28, 41.

6. Dain beivin i læm oktage gonagas Israelest; juokke olmai dagai, mi vuoiggad læi su čalmi oudast. 18, 1; 19, 1; 21, 25.

7. Ja muttom nuorra olmai læi Betleheimest Judast, Juda sokkagoddest, ja son læi Levitalaš ja oroi dast nuftgo vierro-olmuš.

8. Ja dat olmai vulgi gavpugest, Betleheimest Judast, assam varas, gost son gavnaš baike; ja son bođi su vagjoledines Efraim varrai, Mika vissui.

9. De celki Mika sudnji: Gost don boađak? Ja son celki sudnji: Mon læm Levitalaš Betleheimest Judast, ja mon manam assam varas, gost mon gavnam baike.

10. Mutto Mika celki sudnji: Oro mu lutte ja læge mu aččе ja pappa! De mon aigom dudnji addet loge sekel silba jagest ja ovtaid garvoid ja du biemo. De manai Levitalaš sisa su lusa.

11. Ja Levitalaš mieđeti orrot olbma lutte, ja dat nuorra olmai læi sudnji nuftgo muttom su barnin.

12. Ja Mika devdi Levitalaǯa gieđa, ja dat nuorra olmai šaddai su pappan; ja son læi Mika viesost. 5. v.

13. Ja Mika celki: Dal mon dieđam, atte Hærra aiggo dakkat burist mu vuostai, dađemielde go mon dal læm oǯǯom Levitalaǯa pappan.

18. Kapittal.

Muttom oasse Dan sokkagoddest manna Laisi valddem varas dam, 1—12. Matke alde dokko bottek si Mika vissui ja valddek su æppe-ibmelgovaid ja su papa mieldesek, 13—26. Si valddek Lais, orrogottek dast, dakkek æppe-ibmelbalvvalusa, 27—31.

1. Dain beivin i læm oktage gonagas Israelest; ja dain sæmma beivin ocai Danitalaǯai sokkagodde aldsesis arbbe-oase, dam siste assam varas, dastgo gidda dam bæive ragjai i læm boattam sigjidi mikkege arbben Israel sokkagoddi gaskast*. 17, 6.

* d. l. dat sigjidi jukkum arbbe i læm vela šaddam sin halddoi, Josv. 19, 40 j. n. v. Duob. 1, 34.

2. Ja Dan manak vuolgategje obba sin sogastæsek vitta olbma, arjalaš olbmaid, Sorast ja Estaolest, iskadam varas ædnama ja dam diđuštam varas, ja si celkke sigjidi: Mannet dokko, diđušteket ædnama! Ja si botte Efraim var-

rai, Mika vissui, ja orru dast ikko. 17, 1 j. n. v.

3. Go si legje Mika vieso guorast ja dovdde dam nuorra olbma, Levitalaʒa, jiena, de si ærranegje dokko ja celkke sudnji: Gi du læ dolvvom deiki, ja maid don dagak dabe, ja moft don ælak dast? 17, 7 j. n. v.

4. Ja son celki sigjidi: Nuft ja nuft læ Mika dakkam mu vuostai; son læ balkatam muo, ja mon læm s̄addam su pappan.

5. De celkke si sudnji: Jæra goit Ibmelest, vai mi oʒus̄eimek diettet, galggago min gæidno, man mielde mi vagjolep, s̄addat oasalaʒʒan!

6. Ja pappa celki sudnji: Mannet rafhin! Din gæidno, man mielde di vagjolepet, læ Hærra muođoi oudast.

7. De manne dak vitta olbma, ja si botte Laisi ja oidne, atte dat almug, mi læi dobbe, asai oagjebasvuođa siste, Sidonialaʒai viero mielde, rafhalaʒat ja oagjebasat, ja i læm oktage valdastalle ædnamest, gutte dagai sigjidi boastot guđege dafhost; ja si legje gukken erit Sidonialaʒain, ja i sist læm mikkege dakkamus̄s̄an guđinge olbmuin̄.

8. Ja si botte sin vieljaidæsek lusa Sorai ja Estaoli; ja sin vieljak celkke sigjidi: Moft læ gævvam digjidi?

9. Ja si celkke: Bajas, mannop mi bajas sin vuostai! Dastgo mi læp oaidnam ædnama, ja gæc̄a, dat læ sagga buorre. Ja di orrobetet javotaga? Allet læge hilljanak vuolgget matkai boattem varas dokko ja valddem varas ædnama oabmenædek!

10. Go di boattebetet dokko, de di boattebetet oagjebas albmuga lusa, ja ænam læ viddes ja govddag; dastgo Ibmel læ addam dam din gitti, daggar baike, gost i læk vagjegvuotta mange mailme oame dafhost.

11. De likkasegje matkai dast erit, Sorast ja Estaolest, gutta c̄uođe olbma Danitalaʒai sogast, boakkanastujuvvum soatteværjoiguim.

12. Ja si manne matkai ja luoittalegje Kirjat-Jearimi Judast; damditi goc̄c̄ujuvvu dat baikke Dan soattesidan gidda dam bæive raggjai; gæc̄a, dat læ Kirjat-Jearim oarjabælde. Josv. 15, 9. 60.

13. Ja dast erit manne si Efraim varrai ja botte gidda Mika vieso ragjai.

14. De sardnogotte dak vitta olbma, guđek legje mannam dokko iskadam varas Lais ædnama, ja celkke sin vieljaidasasek: Diettebetetgo di, atte dai viesoi siste læ oalggebivtas ja viesso-ibmelak ja c̄uppujuvvum govva ja leikkijuvvum vuođđobitta? De arvvedeket dal, maid di galggabetet dakkat! 17, 4. 5.

15. Ja si ærranegje dokko ja botte dam nuorra olbma, Levitalaʒa, vissui, Mika vissui; ja si jerre sust, gævaigo sudnji burist.

16. Mutto dak gutta c̄uođe olbma Dan manain c̄uʒʒu porta uksaraige oudast, boakkanastujuvvum sin soatteværjoidæsekguim.

17. Ja dak vitta olbma, guđek legje mannam dokko iskadam diti ædnama, goarŋastegje bajas, manne sisa ja valdde dam c̄uppujuvvum gova ja oalggebiktasa ja viessoibmelid ja dam leikkijuvvum vuođđobitta, dam bodda go pappa c̄uoʒoi porta uksaraige oudast oktanaga dai gutta c̄uođe olbmaiguim, guđek legje boakkanastujuvvum soatteværjoiguim.

18. Ja go dok dal legje mannam sisa Mika vissui ja legje valddam dam c̄uppujuvvum gova oktan oalggebiktasin ja viesso-ibmelid ja dam leikkijuvvum vuođ-

đobitta, de celki pappa sigjidi: Maid di dakkabetet?

19. Ja si celkke sudnji: Oro javotaga, bija du gieđad du njalmad ala ja vuolge min mielde ja læge min aččе ja pappa! Goabba læ buoreb dudnji, læt pappan ovta olbma vissui daihe læt pappan ovta sokkagoddai ja ovta sokki Israelest?

20. De šaddai pappa buore milli, ja son valdi oalggebiktasa ja viesso-ibmelid ja dam čuppujuvvum gova ja manai sisa olbmui gaski.

21. Ja si jorgetegje ja manne erit, ja si dikte manaid ja omid ja divras galvoid mannat ječaidæsek ouddalist.

22. Go si legje boattam gukkas erit Mika viesost, de dak olbmak, guđek legje viesoi siste Mika vieso guorast, čoakkai goččujuvvujegje, ja si jokse Dan manaid.

23. Ja si čurvvu Dan manaidi, ja dak jorggalegje ječaidæsek maŋas ja celkke Mikai: Mi dust vaillo, go don læk čoakkai goččom du olbmuidad?

24. Ja son celki: Di lepet valddam mu ibmelid, maid mon læm dakkam, oktan papain ja lepet vuolggam erit; mi munji dalle bacca? Moft di mattebetet dalle cælkket munji: Mi dust vaillo?

25. De celkke Dan manak sudnji: Ale divte du jienad gullujuvvut min lutte, amasek olbmak moaratuvvam mielain boattet din bagjeli, nuft atte don massedak du ječad ja du viesod hæga.

26. De manne Dan manak gæidnosæsek, ja go Mika oini, atte si legje gievrabuk go son, de jorgidi son ja manai ruoktot su vissusis.

27. Mutto si valdde, maid Mika læi addam dakkat, ja papa, gutte sust læi; ja si botte Lais bagjeli, rafhalaš ja oagjebas albmuga bagjeli, ja si časke sin mieke avjoin, ja gavpuga boldde si dolain.

28. Ja i læm oktage, gutte bođi sigjidi vækken; dastgo gavpug læi gukken erit Sidonest, ja i sist læm mikkege dakkamuššan guđinge olbmuin, ja dat læi dam vuome siste, mi læ Bet-Rekob guorast. Ja si huksijegje gavpuga ja asse dast. 2 Sam. 10, 6.

29. Ja si gočču gavpuga nama Danen Dan, sin ačesek, nama mielde, gutte læi riegadam Israeli; mutto gavpuga namma læi ouddal Lais. Josv. 19, 47.

30. Ja Dan manak bajasceggijegje aldsesæsek dam čuppujuvvum gova; ja Jonatan, Gerson, Moses barne*, bardne, son ja su barnek legje pappan Danitalažai sokkagoddai, dassači go ædnam assek erit dolvvujuvvujegje.

* 2 Mos. 2, 22; 18, 3.

31. Ja sist læi Mika čuppujuvvum govva, maid son læi dakkam, bajasdivvujuvvum sin lusa buok daid beivid, go Ibmel viesso læi Silost. Josv. 18, 1.

19. Kapittal.

Muttom Levitalaš, gæn ligge-akka læ sudnji oskaldasmættom ja hæitta su, vuolgga su maŋŋai viežžam varas su ruoktot, 1—8. Ruoktot matkuštedines manna son suina sisa Gibeai; olbmak dast hæppašuttek su aka, nuft atte son jabma; son doalvvo su lika ruoktot, juogad dam guokte nubbe lokkai bittai ja vuolgat daid obba Israel birra oažžom varas mavsatæme Gibea olbmai bagjel, 9—30.

1. Ja de dapatuvai dain sæmma beivin, dallego i læm oktage gonagas Israelest, atte læi muttom olmai Levi sokkagodest, gutte oroi nuftgo vierro-olmuš Efraim vare siskeb baikin, ja son valdi aldsesis ligge-aka Betleheimest Judast. 17, 6.

2. Mutto su ligge-akka furruši su lutte ja manai erit su lutte

su aĉes vissui Betleheibmi Judast, ja son oroi dobbe njællje mano arvo.

3. De gærggadi su boadnja jeĉas ja manai su maŋŋai sardnom varas rakkaset sudnji ja buktem varas su ruoktot, ja son valdi su rængas ja guokte asena mieldes; ja son doalvoi su sisa su aĉes vissui, ja go dam nuorra nissona aĉĉe oini su, de manai son iloin su oudald.

4. Ja su vuoppa, dam nuorra nissona aĉĉe, doalai su, nuft atte son oroi su lutte golbma bæive; ja si borre ja jukke ja orru dast ija bagjel.

5. Ja dam njæljad bæive likke si arrad iđđedest bajas, ja son gærggadi jeĉas vuolgget; de celki dam nuorra nissona aĉĉe su vivvasis: Arvosmatte jeĉad laibbebittaĉin, ja dastmaŋŋel oaʒʒobetet di vuolgget erit.

6. Ja soai ĉokkaneiga ja boraiga, goabbašagak ovtast, ja jugaiga; de celki dam nuorra nissona aĉĉe olbmai: Mieđet goit orrot ija bagjel ja læge buore mielast!

7. Ja go olmai gærggadi jeĉas vuolgget, de naggi su vuoppa su, nuft atte son macai ruoktot ja oroi dast ija bagjel.

8. Ja son likkai arrad iđđedest bajas dam viđad bæive erit vuolggem varas; de celki dam nuorra nissona aĉĉe: Arvosmatte dadde du vaimod ja vurddet, dassaĉi go bæivve væiggan! Ja soai boraiga goabbašagak.

9. De gærggadi dalle olmai jeĉas vuolgget, son ja su liggeakka ja su rængga; mutto su vuoppa, dam nuorra nissona aĉĉe, celki sudnji: Gæĉa, ækked bællai juo læ; orrot dadde dast ija bagjel! Gæĉa, bæivve nokkagoatta, oro dast ija bagjel, ja læge buore mielast! De oaʒʒobetet di arrad iđđedest vuolgget din gæidnosædek, ja don oaʒok mannat du goattasad.

10. Mutto olmai i dattom orrot ija bagjel, mutto gærggadi jeĉas ja vulgi erit ja bođi Jebus buotta, dat læ Jerusalem; ja sust legje guokte asena ridimspagaiguim ja su ligge-akka mieldes.

11. Go si legje Jebus guorast, de væigganišgođi bæivve sagga; de celki rængga su isedasas: Boađe, ærranekop mi dast Jebusitalaʒai gavpugi ja orrop dast odna ija!

12. Mutto su ised celki sudnji: Æp mi aigo ærranet vierrasi gavpugi, gost i læk oktage Israel manain, mutto mi aiggop mannat gidda Gibeai.

13. Ja son celki su rænggasis: Mana dal, vai mi bæssap muttom baikkai ja orrop ija bagjel Gibeast daihe Ramast!

14. De vulgge si ain ja manne, ja bæivaš luoittadi sin oudast, go si legje Gibea lakka, mi gulla Benjamini.

15. Ja si ærranegje dast mannam varas sisa ja orrom varas ija bagjel Gibeast; ja go son bođi sisa, de orrogođi son gavpuga balgga alde, dastgo i læm oktage, gutte valdi sin sisa su vissusis, vai si igjadifĉe dast.

16. Ja gæĉa, de bođi boares olmai ækkedest su dagostes, mæcest, ja olmai læi Efraim varest erit, ja son oroi nuftgo vierroolmuš Gibeast; mutto dam baike olbmak legje Benjaminitalaʒak.

17. Ja son bajas bajedi su ĉalmides ja oini dam matkalaš olbma gavpuga balgga alde; de celki dat boares olmai: Gosa don vulggik, ja gost don boađak?

18. Ja son celki sudnji: Mi læp matke alde Betleheimest Judast Efraim vare siskeb baikidi; dobbe mon læm erit, ja dobbe mon mannim Betleheibmi Judast; ja mon manam dal Hærra vissui*, ja i læk

almake oktage, gutte valdda muo sisa su vissusis. * 18, 31.

19. Ja must læk sikke oalgak ja biebmo min asenidasæmek ja maidai laibbe ja vidne munji ja du balvvalægje nissoni ja renggi, gutte læ du balvvalegjidadguim; i mist læk vagjegvuotta mange dafhost.

20. De celki dat boares olmai: Rafhe lekus duina! Divte fal buok, maid don darbašak, læt mu aššen; mutto balgga alde ik don oažo læt ija bagjel.

21. Ja son doalvoi su sisa su vissusis ja sægoti biemo asenidi; ja si bassalegje sin julgidæsek ja borre ja jukke. 1 Mos. 18, 4; 19, 2.

22. Go si dal legje ječaidæsek biebmamen, gæča, de birrastatte gavpug olbmak, ibmelmættom olbmuk, vieso ja goalkotegje garraset uvsa; ja si celkke dam boares olbmai, vieso isedi: Buvte dam olbma olgus, gutte læ boattam du vissui, vai mi oažžop su dovddat. 1 Mos. 19, 4 j. n. v.

23. Mutto olmai, vieso ised, manai olgus sin lusa ja celki sigjidi: Allet nuft, mu vieljačidam! Allet dadde daga, mi baha læ! Go juo dat olmai læ boattam mu vissui, de allet daga dam fastevuođa!

24. Gæča, mu nieidda, gutte læ buttes nieidda, ja su ligge-akka, — diktet muo buktet sodno olgus, ja di oažžobetet hæppašuttet sodno ja dakkat sodnoin, maid di ječa dattobetet; mutto dam olbma vuostai epet di galga dakkat dam fastes dago.

25. Mutto olbmak æi dattom gullat su; de valdi olmai su ligge-akas ja doalvoi su olgus sin lusa olggobællai. Ja si dovdde su ja illastegje su gæčos ija gidda iđđed ragjai; mutto go iđđedes guovso bagjani, de luitte si su vuolgget.

26. Ja nisson bođi lakka iđđeda ja gačai vuolas dam olbma vieso uksaraige ouddi, gost su ised læi, ja vællai dast, dassači go čuovggad šaddai.

27. Ja go su ised likkai iđđedest bajas ja rabasti vieso uvsa ja manai olgus vagjolam varas su gæinos mielde, gæča, de læi nisson, su ligge-akka, vællamen vieso uksaraige oudast su gieđaidesguim uksalasa alde.

28. Ja son celki sudnji: Čuožžel ja vuolggo moai! Mutto i oktage vastedam. De valdi son su bajas asen ala, ja olmai gærggadi ječas ja manai su baikkasis.

29. Ja go son bođi su vissusis, de valdi son nibe ja valdi su ligge-akas ja čuopadi su su davtides mielde guokte nubbe lokkai bittai, ja son vuolgati su birra obba Israel ædnamraji sisa.

30. Ja juokkehaš, gutte dam oini, celki: I daggar læk dapatuvvam ige oidnujuvvum gidda dam bæive rajest, go Israel manak manne bajas Egypten ædnamest, gidda dam bæive ragjai; bigjet dam vaibmosædek, addet rađe ja celkket ouddan!

20. Kapittal.

Obba Israel čoagganušša Mispai ja arvvala rangaštet dam ibmelmættomvuođa, mi læi dakkujuvvum Gibeast, 1—7. Si gaibedek vuost Benjamin sokkagodde addet Gibea ibmelmættom assid sin gitti; go si biettalek dam, de mannek si sin vuostai, mutto vuoitatallek guovte gærde, 8—25. Si vuoledek ječaidæsek Hærra ouddi, ja son lopped sigjidi vuoito, 26—28. Si časkek Benjaminitalažaid ja erit hævatek obba dam sokkagodde gidda guđa čuođe olbma muddoi, mi vuost muittaluvvu oanekæbbut, 29—35, dasto ollasæbbut, 36—48.

1. De vulgge buok Israel manak olgus, ja særvvegodde čoagganušai dego okta olmai, gidda Dan rajest ja gidda Beerseba ragjai ja Gilead ædnamest, Hærra ouddi, Mispai.

2. Ja obba albmuga, buok Israel sokkagoddi, oaivamuǯak divvu ječaidæsek ouddan Ibmel albmuga čoaggalmassan, njællje čuođe duhat olbma juolggasi, guđek matte mieke rottit.

3. Ja Benjamin manak gulle, atte Israel manak legje mannam bajas Mispai. Ja Israel manak celkke: Celkket, moft dat baha dakko læ šaddam!

4. De vastedi Levitalaš, dam goddujuvvum nisson boadnja, ja celki: Moai ligge-akainæme bođime Gibeai, mi gulla Benjamini, orrom varas ija bagjel. 19, 15 j. n. v.

5. Ja Gibea olbmak čuoǯǯelegje mu vuostai ja birrastatte vieso mu diti ikko; muo jurdašegje si goddet, ja mu ligge-aka illastegje si, nuft atte son jami.

6. De mon valddim mu liggeakkam ja čuopadim su ja vuolgatim su birra obba Israel arbe ædnama; dastgo si legje dakkam baha dago ja fastevuođa Israelest.

7. Gæča, dast lepet di buokak, di Israel manak; celkket dal ouddan ja addet dast rađe! 19, 30.

8. De čuoǯǯelegje buok almug dego okta olmai ja celkke: I oktage mist aigo mannat su goattasis, ja i oktage mist aigo vuolggat erit su vissusis.

9. Ja dal, dat læ dat, maid mi dattop dakkat Gibea vuostai: Dam bagjeli vurbin*!

* d. l. mi aiggop valddet ja juogadet dam vuorbbademin.

10. Ja mi aiggop valddet loge olbma čuođest buok Israel sokkagoddin ja čuođe duhatest ja duhata loge duhatest vieǯǯat ællamušaid albmugi, vai si, go si bottek Gibeai Benjaminest, matašе dakkat dam vuostai buok dam fastevuođa mielde, maid dat læ dakkam Israelest.

11. De čoagganušše dalle buok Israel olbmak ja vulgge dokko gavpugi, littodam dego okta olmai.

12. Ja Israel sokkagoddek vuolgategje olbmaid buok Benjamin sogai lusa ja cælketegje: Mi dat læ baha dagoid, mi læ dapatuvvam din gaskast?

13. Addet dal min gitti daid ibmelmættom olbmaid, guđek læk Gibeast, vai mi bæssap sin goddet ja erit hævatet dam baha Israelest! Mutto Benjamin i dattom gullat su vieljaides, Israel manai, jiena. Hos. 9, 9; 10, 9.

14. Ja Benjamin manak botte čoakkai gavpugin Gibeai mannam varas soattai Israel manai vuostai.

15. Ja Benjamin manak gavpugin gæčaduvvujegje dam sæmma bæive, gutta goalmad lokkai duhat olbma, guđek matte mieke rottit; ærreb Gibea assi, čieča čuođe valljijuvvum olbma, si gæčaduvvujegje.

16. Buok dam albmuga gaskast legje čieča čuođe valljijuvvum olbma, guđek legje gurotgieđagak; juokke okta dain šlenggi geđgin ovta vuoktačalme njæigga ja i mæddam.

17. Ja Israel olbmak gæčaduvvujegje ærreb Benjamina, njællje čuođe duhat olbma, guđek matte mieke rottit; juokke okta dain læi soatte-olmai.

18. Ja si gærggadegje ječaidæsek ja manne bajas Beteli ja jerre Ibmelest; ja Israel manak celkke: Gi galgga oudemusta mannat bajas min oudast soattai Benjamin manaiguim? Ja Hærra celki: Juda oudemusta. 26. 27. v. 1, 1. 2.

19. De gærggadegje Israel manak ječaidæsek iđđedest ja dakke soattesida Gibea vuostai.

20. Ja Israel olbmak vulgge olgus soattai Benjamina vuostai, ja Israel olbmak divvu ječaidæsek

soattam-lagje sin vuostai Gibea guvllui.

21. De manne Benjamin manak Gibeast olgus ja njeidde dam sæmma bæive guokte goalmad lokkai duhata olbma Israelest ædnami.

22. Mutto almug, Israel olbmak, valdde roakkadvuođa aldsesæsek, ja si divvu fastain ječaidæsek soattam-lagje dam sæmma baikkai, gosa si legje divvom ječaidæsek dam oudeb bæive.

23. Israel manak manne bajas ja čirru Hærra muođoi oudast gidda ækked ragjai, ja si jerre Hærrast ja celkke: Galgamgo mon fastain bakkit ouddan soattai Benjamina, mu vielljam, manai vuostai? Ja Hærra celki: Mannet bajas su vuostai!

24. De bakkijegje Israel manak Benjamin manai vuostai dam nubbe bæive.

25. Ja Benjamin manai olgus sin vuostai Gibeast dam nubbe bæive, ja si njeidde vela gavce nubbe lokkai duhat olbma Israel manain ædnami; buokak dak matte mieke rottit.

26. De manne buok Israel manak, obba almug, bajas ja botte Beteli ja čirru ja orru dast Hærra muođoi oudast ja adne borakættaivuođaid dam sæmma bæive gidda ækked ragjai; ja si oaffaruŝŝe boalddemoaffarid ja gitosoaffarid Hærra muođoi oudast.

27. Ja Israel manak jerre Hærrast; dastgo Ibmel litto arkka læi dobbe dain sæmma beivin,

28. ja Pinehas, Eleasara, Aron barne, bardne, čuoʒoi su muođoi oudast dain sæmma beivin. Ja si celkke: Galgamgo mon ŝatan æmbo bissot mannamest olgus soattai Benjamina, mu vielljam, manai vuostai, daihe galgamgo mon dast hæittet? Ja Hærra celki: Mannet bajas! Dastgo itten aigom mon addet su du gitti.

29. Ja Israel bijai duogabæle favtaid Gibea vuostai birra buok.

30. De manne Israel manak bajas Benjamin manai vuostai dam goalmad bæive, ja si divvu ječaidæsek Gibea guvllui, nuftgo daid oudeb gerdid.

31. De manne Benjamin manak olgus albmuga vuostai ja gessujuvvujegje gavpug lutte erit; ja si algge goddet soabmaŝid albmugest, nuftgo daid oudeb gerdid, madijai alde, main muttom manna bajas Beteli ja muttom Gibeai mæccai, golbma loge olbma arvo Israelest. 32. 36. v.

32. Ja Benjamin manak celkke: Si læk časkujuvvum min muođoi oudast, nuftgo ouddalge. Mutto Israel manak celkke: Batarekop mi ja gessop sin gavpug lutte erit dokko madijai ala!

33. Ja buok Israel olbmak čuoʒʒelegje sin baikestæsek ja divvu ječaidæsek Baal-Tamari, dam bodda go Israela duogabæle favtak botte ouddan sin sajestæsek, Geba jalggadasast. 37. v.

34. Ja loge duhat valljijuvvum olbma obba Israelest botte Gibea buotta, ja soatte ŝaddai garasen; mutto dok æi diettam, atte oasetesvuotta læi sin joksamen.

35. Ja Hærra časki Benjamina Israel muođoi oudast, ja Israel manak godde dam sæmma bæive vitta goalmad lokkai duhata ja ovta čuođe olbma Benjaminest; dak buokak matte rottit mieke.

36. Benjamin manak oidne, atte Israel olbmak časkujuvvujegje; dastgo Israel olbmak adde Benjamini saje, dainago si lutte dai duogabæle favtai ala, gæid si legje bigjam Gibea vuostai. 32. v.

37. Ja duogabæle favtak gaččє ja fallitegje Gibea, ja duogabæle favtak manne ouddan ja časke obba dam gavpuga mieke avjoin.

38. Ja dat arvvalus læi Israel olbmai ja duogabæle favtai ga-

skast, atte dak galgge diktet sukkis suova bajas bagjanet gavpugest.

39. De jorgetegje dalle Israel olbmak soađest. Dastgo Benjamin læi alggam goddet Israel olbmai gaskast, golbma loge olbma arvo; dastgo si celkke: Vissasi si læk časkujuvvum min muođoi oudast, nuftgo dam oudeb soađestge. 32. 36. v.

40. Ja dat bajas bagjanægje suovva læi alggam bagjanet gavpugest nuftgo suovvabazze. De Benjamin jorgeti, ja gæča, obba gavpug manai bajas suovvan alme guvllui.

41. Go dal Israel olbmak jorgetegje, de suorgganegje Benjamin olbmak, dastgo si oidne, atte oasetesvuotta læi sin joksamen.

42. Ja si jorgetegje Israel olbmai muođoi oudast dokko gæino mielde mæccai; mutto soatte čuovoi sin šušmi duokken, ja sin, guđek legje gavpugi olbmuk*, sin godde si** gasko sin gaskast.

* 14. 15. v. ** Israel olbmak.

43. Si birrastatte Benjamina, doarredegje su ja dulbme su vuolas, gost son læi vuoiŋastæmen, gidda Gibea buotta, nuortas guvllui.

44. Ja de gačče Benjaminest gavce nubbe lokkai duhat olbma, buokakrakkan arjalaš olbmak.

45. Ja si jorgetegje ja bataregje dokko mæce guvllui Rimmon baktai, ja madijai mielde dolle si* maŋŋelajoid sin gaskast vitta duhat olbma arvo bagjel, ja si doarredegje sin Gideom ragjai ja časke guokte duhat olbma sist. * Israel olbmak.

46. Ja si buokak, guđek gačče Benjaminest dam sæmma bæive, legje vitta goalmad lokkai duhat olbma, guđek matte rottit mieke, buokakrakkan arjalaš olbmak. 35. v.

47. Mutto gutta čuođe olbma jorgetegje ja bataregje dokko mæce guvllui Rimmon baktai, ja si orru Rimmon bavte alde njællje mano.

48. Ja Israel olbmak jorgidegje ruoktot Benjamin manai lusa ja časke sin mieke avjoin, sikke obba gavpuga ja omid ja buok, mi dast gavdnujuvvui; maidai buok gavpugid, mak gavdnujuvvujegje, buollategje si.

21. Kapittal.

Israel olbmak gattek, go si læk hævatam Benjamin sokkagodde, ja arvvalek dam birra, moft si galggek rabedet daidi baccam olbmaidi akaid alma doajekættai sin vuordnasæsek dam aše dafhost, 1—7. Si addek dalle buok Jabesa assid goddujuvvut gidda njællje čuođe nieida ragjai; sin addek si Benjaminitalazaidi ja dakkek singuim rafhe, 8—14. Dasa vela ravvijek si sigjidi, atte si galggek rievedet aldsesæsek akaid Silost, mi maidai dapatuvva, 15—25.

1. Ja Israel olbmak legje vurdnom Mispast ja cælkkam: I oktage mist galga addet Benjamini su nieidas akkan. 20, 1.

2. Ja almug bođi Beteli, ja si orru dast gidda ækked ragjai Ibmel muođoi oudast, ja si bajas bajedegje sin jienasek ja čirru sagga. 20, 26.

3. Ja si celkke: Manne, Hærra, Israel Ibmel, læ dat dapatuvvam Israelest, atte odne vaillo okta sokkagodde Israelest?

4. Ja dam maŋeb bæive likkai almug arrad bajas, ja si huksijegje dasa altara ja oaffaruššegje boalddemoaffarid ja gitosoaffarid.

5. Ja Israel manak celkke: Gi dat læ buok Israel sokkagoddin, gutte i læk boattam bajas čoagganæbmai, Hærra lusa? Dastgo stuora valle læi vurdnujuvvum dam vuostai, gutte i boađe bajas Hærra lusa, Mispai, naft: Son galgga vissasi jametuvvut.

6. Ja dat bavčagatti Israel manaid Benjamin, sin vieljasek, diti, ja si celkke: Odna bæive læ okta sokkagodde eritčuppujuvvum Israelest.

7. Maid galggap mi dakkat sigjidi, guđek læk vela baccam, vai

si mataše oaǯǯot akaid, go mi læp vurdnom Hærra bokte, atte æp mi aigo addet sigjidi min nieidaidæmek akkan?

8. Ja si celkke: Gi læ dat okta Israel sogain, gutte i læk boattam Hærra lusa, Mispai? Ja gæča, i læm oktage olmai boattam soattesidi Jabesest Gileadest, čoaggalmassi;

9. dastgo almug gæčaduvvui, ja gæča, i dast læm oktage Jabesa assin Gileadest.

10. De vuolgati særvvegodde dokko guokte nubbe lokkai duhat olbma soatte-olbmain, ja si gočču sin ja celkke: Mannet dokko ja časket Jabesa assid Gileadest mieke avjoin ja nissonid ja manaid.

11. Ja dat læ, maid di galggabetet dakkat: Buok olbmabæle ja juokke nissona, gutte læ adnam særvvevuođa olbmabelin, galggabetet di bigjat garrodusa vuollai.

12. Ja si gavdne Jabesa assi gaskast Gileadest njællje čuođe nieida, buttes nieidaid, guđek æi læm dovddam guđege olbma særvvadallam bokte olbmabelin; ja si bukte sin soattesidi Siloi, mi læ Kanaan ædnamest.

13. De vuolgati obba særvvegodde sane ja sarnoi Benjamin manaidi, guđek legje Rimmon bavte alde, ja gulategje sigjidi rafhe. 20, 47.

14. De macai Benjamin dalle ruoktot dam sæmma aige, ja si adde sigjidi daid nissonid, gæid si legje diktam ællet nissoni gaskast Jabesest Gileadest; mutto i dast læm sigjidi galle.

15. Ja dat bavčagatti albmuga Benjamin diti; dastgo Hærra læi dakkam gura Israel sokkagoddidi.

16. Ja særvvegodde vuorrasak celkke: Maid galggap mi dakkat sin diti, guđek vela læk ligas, vai si mataše oaǯǯot akaid, dainago nissonak læk erit hævatuvvum Benjaminest. 20, 48.

17. Ja si celkke: Benjamin arbbe-oasse galgga gullat daidi batarussi bæssam olbmaidi, amas okta sokkagodde erit sikkujuvvut Israelest.

18. Mutto æp mi mate addet sigjidi akaid min nieidainæmek; dastgo Israel manak læk vurdnom ja cælkkam: Garroduvvum lekus dat, gutte adda Benjamini aka! 1. 7. v.

19. De celkke si: Gæča, Hærra basek læk jagest jakkai Silost, mi læ Betela davvelist dam madija nuorttalist, mi manna Betelest bajas Sikemi, ja Lebona lullelist.

20. Ja si gočču Benjamin manaid ja celkke: Mannet dokko ja mannet njakkagassi vidnegardidi,

21. ja di galggabetet faktit, ja gæča, go Silo nieidak mannek olgus dansimi, de galggabetet di mannat ouddan vidnegardin ja doppit aldsesædek ješgutteg su akas Silo nieidain, ja de galggabetet di mannat Benjamin ædnami.

22. Ja go sin áček daihe sin vieljak bottek mannat minguim rievte ouddi, de cælkkep mi sigjidi: Addet sin migjidi! Dastgo æp mi læk oǯǯom ješgutteg min akkamek soađest*, ja alma epet di læk ječa addam sigjidi daid; dę di dal lifčidek ašalaǯak**.

*Jabes vuostai (10—14. v.); vuorrasak sardnuk daid vuostas sanid Benjaminitalaǯai oudast. ** 1-7. v.

23. Ja Benjamin manak dakke nuft ja valdde akaid sin logosek mielde dain dansijægje nissonin, gæid si rievedegje; ja si manne dokko ja macce ruoktot sin arbbe-ædnamasasek ja bajashuksijegje gavpugid ja asse dain.

24. Ja Israel manak manne dam sæmma aige dast erit, ješgutteg su sokkagoddes ja su sogas lusa, ja si manne olgus dast erit, ješgutteg su arbbe-ædnamasas.

25. Dain sæmma beivin i læm oktage gonagas Israelest; juokke olmai dagai, mi vuoiggad læi su čalmi oudast. 17, 6; 18, 1; 19, 1.

Rut Girje.

1. Kapittal.

Nælggehæđe diti manna Elimelek akaines ja guvtin barnines Betleheimest Moabitalaʒai ædnami; dobbe jabma Elimelek; su barneguovtos naittalæba, ja maidai soai jabmeba, 1—5. Su akka Noomi arvvala vuolgget ruoktot Betleheibmi; su nubbe maŋŋe orro Moabest, mutto nubbe, Rut, i dato mange lakai guođđet vuodnames, 6—18. Noomi ja Rut boatteba Betleheibmi bivggelajoi aige, 9—22.

1. Ja de dapatuvai dain beivin, go duobmarak legje dubmimen, de šaddai nælgge ædnami, ja muttom olmai vulgi erit Betleheimest Judast ællem varas nuftgo vierro-olmuš Moab ædnamest, son ja su akka ja su guokte barne.

2. Ja olbma namma læi Elimelek, ja su aka namma Noomi, ja su guovte barne namma Mahlon ja Kiljon, Efratitalaʒak*, Betleheimest erit Judast; ja si botte Moab ædnami ja orru dast.

* Efratast, d. l. Betleheimest erit. 1 Mos. 35, 19.

3. Ja Elimelek, Noomi boadnja, jami, ja son baci, son ja su guokte barne.

4. Ja soai valdiga aldsesæsga Moabitalaš akaid, nubbe namma læi Orpa ja nubbe namma fast Rut; ja si orru dobbe loge jage arvo.

5. De jamiga maidai soai goabbašagak, Mahlon ja Kiljon; ja nisson baci okto su guovte barnes maŋŋeli ja su boadnjas maŋŋeli.

6. De gærggadi son ječas, son ja su maŋeguovtos, ja macai ruoktot Moab ædnamest; dastgo son læi gullam Moab ædnamest, atte Hærra læi oappaladdam su albmuges ja addam sigjidi laibe.

7. Ja son vulgi olgus dam baikest, gost son læi læmaš, ja su maŋeguovtos suina. Ja si manne balgga mielde maccam diti ruoktot Juda ædnami.

8. De celki Noomi su maŋesguktui: Vuolgge, macce ruoktot, ješgoabbag su ædnes vissui! Hærra dakkus arkalmastemvuođa dodno vuostai, nuftgo doai læppe dakkam dai jabmi vuostai ja mu vuostai! 2 Sam. 2, 6.

9. Hærra addaši dodnoidi, atte doai gavnašeide vuoiŋadambaike, ješgoabbage su boadnjas viesost! Ja son cummesti sodno, ja soai bajas bajedeiga sodno jienasga ja čieroiga. 3, 1.

10. Ja soai celkiga sudnji: Æm, moai aiggu maccat duina ruoktot du albmugad lusa.

11. De celki Noomi: Macce ruoktot, mu nieidačidam! Manne aiggobætte doai mannat mu mielde? Velago mu hæga siste læk barnek, guđek mattek šaddat dodnoidi boadnjan?

12. Macce ruoktot, mu nieidačidam, vuolgge erit! Dastgo mon læm bære boares šaddat guđege olbma akkan. Jos mon vela cælkašim: Must læ doaivvo, — jos must vela odna ija lifči boadnja, jos mon vela riegadattašim barnid,

13. galgašeidego doai damditi

vuorddet, dassači go dak šaddaše stuoresen? Galgašeidego doai damditi sisa dappat ječaidæde ja æppe šaddat boadnjai akkan? Alle nuft, mu nieidačidam! Dastgo sagga baččagæbbo læ munji go dodnoidi, dainago Hærra gietta læ vuolggam mu vuostai. Job 19, 21.

14. De bajas bajedeiga soai sodno jienasga ja čieroiga fastain. Ja Orpa cummesti su vuodnames; mutto Rut darvvani sudnji.

15. De celki son: Gæča, du gallojædne læ maccam ruoktot su albmuges lusa ja su ibmeles lusa; maca don ruoktot du gallojænad maŋest!

16. Mutto Rut celki: Ale bakke mu ala, atte mon galgam guođđet du ja maccat du lutte ruoktot! Dastgo gosa don manak, dokko mon manam, ja gost don orok, dobbe mon orom; du almug læ mu almug, ja du ibmel læ mu ibmel; 2 Sam. 15, 21.

17. gosa don jamak, dasa aigom mon jabmet, ja dasa aigom mon havddaduvvut. Nuft dakkus Hærra mu vuostai, ja nuft bissus son dakkamest, jos mikkege æraid go jabmem galgga dakkat æro muo ja du gaski.

18. Ja go son oini, atte son læi nannoset arvvalam mannat su mielde, de heiti son sardnomest sudnji dam birra.

19. Soai manaiga dalle goabbašagak, dassači go soai bođiga Betleheibmi. Ja de dapatuvai, go soai bođiga Betleheibmi, de likkatuvvui obba gavpug sodno diti, ja nissonak celkke: Lægo dat Noomi?

20. Ja son celki sigjidi: Allet gočo muo Noomin*, goččot muo Maran**! Dastgo dat buokvægalaš læ dakkam mu dile sagga baččan;

* lieggosvuotta. ** baččavuotta.

21. dievva gieđaiguim vulggim mon erit, mutto guoros gieđaiguim læ Hærra diktam muo ruoktot maccat. Manne goččobetet di muo Noomin, go Hærra læ dadde duođaštam mu vuostai, ja dat buokvægalaš læ diktam munji bahast gævvat.

22. De bođi dalle Noomi ruoktot, ja Rut, Moabitalaš nisson, su maŋŋe, suina, son, gutte læi maccam ruoktot Moab ædnamest; ja soai bođiga Betleheibmi bivggelajoi aige algost.

2. Kapittal.

Noomi boadnjast læi muttom fuolkke, gæn namma læi Boas; Rut boatta su bældo ala čoaggem varas gordne-oivid; Boas sarnotalla su rakislažat ja goččo su olbmuides diktet su čoagget ige suova sin sudnji boastot dakkat, 1—17. Su ruoktot boađededines muittala Rut Noomi, moft sudnji læi gævvam; son bisso ain čoaggemest gordne-oivid Boasa bældost, 18—23.

1. Ja Noomist læi muttom olmuš, gutte læi læmaš su boadnjai oapes, muttom famolaš olmai Elimelek sogast, ja su namma læi Boas.

2. Ja Rut, Moabitalaš nisson, celki Noomi: Luoite muo goit mannat dokko belddui ja čoagget gordne-oivid su maŋest, gæn čalmi oudast mon gavnam armo! Ja son celki sudnji: Mana, mu nieidačam! 3 Mos. 19, 9 j. n. v. 23, 22.

3. Ja son manai dokko ja bođi ja čoggi bældost lagjo-olbmui maŋest; ja de soiti nuft sudnji, atte dat ædnambitta gulai Boasi, gutte læi Elimelek sogast.

4. Ja gæča, Boas bođi Betleheimest, ja son celki lagjo-olbmuidi: Hærra lekus dinguim! Ja si celkke sudnji: Hærra buristsivdnedifči du!

5. Ja Boas celki su nuorra olbmasis, gutte læi bigjujuvvum lagjo-olbmui bagjel: Gæsa gulla dat nuorra nieidda?

6. Ja dat nuorra olmai, gutte læi bigjujuvvum lagjo-olbmui bagjel, vastedi ja celki: Dat læ dat

nuorra Moabitalaš nisson, gutte
læ boattam Noomin ruoktot Moab
ædnamest,
7. ja son celki: Divte muo
čoagget bajas ja čokkit gordne-
gipoi gaskast lagjo-olbmui maŋest!
Ja son bođi ja læ čuǯǯom dast
iđđed rajest gidda dassači; son
læ čokkam duššе oanekaš bodduš
vieso siste.
8. De celki Boas Ruti: Gula,
mu nieidačam! Ale mana dokko
čoaggem varas æra bældost, ja
ikge don galga dast erit mannat,
mutto dast galgak don adnet ječad
mu bigai lutte.
9. Gæča dam bældo, gost lag-
jujuvvu, ja mana sin maŋest!
Mon læm gielddam daid nuorra
olbmaid du duotadæmest; ja jos
don goikkagoađak, de mana dokko
litti lusa ja juga dast, maid dak
nuorra olbmak goivvuk.
10. De luoittadi son su muo-
đoides ala ja gobmerdi ječas æd-
nami ja celki sudnji: Manne læm
mon gavdnam armo du čalmi ou-
dast, go don fuola anak must,
vaiko mon læm amas olmuš?
11. Ja Boas vastedi ja celki
sudnji: Dat læ munji buokrakkan
muittaluvvum, maid don læk dak-
kam du vuodnamad vuostai du
boadnjad jabmem maŋŋel, atte
don guđđik du ačad ja du ædnad
ja du riegadam-ædnamad ja man-
nik daggar albmuga lusa, maid
don ouddal ik dovddam.
12. Hærra mavsaši du dago,
ja du balkka šaddus ollesen Hær-
rast, Israel Ibmelest, gæn lusa
don læk boattam occam varas
suoje su soajai vuolde!
Salm. 36, 8; 91, 4.
13. Ja son celki: Adde muo
gavdnat armo du čalmi oudast,
mu hærram, go don læk muo jeđ-
đim ja sardnom usteblaǯat du
balvvalægje bigasad, vaiko im mon
læk nuftgo muttom du balvvalægje
bigain.
14. Ja Boas celki sudnji bor-
ramaige: Boađe deiki ja bora lai-
best, ja buonjost du bittad eddikest!
Ja son čokkani lagjo-olbmui balddi,
ja son addi sudnji bassujuvvum
gornid, ja son borai ja gallani ja
oaǯoi ligas.
15. Dasto čuoǯǯeli son čoaggem
varas; ja Boas ravvi su nuorra
olbmaides ja celki: Maidai gord-
negipoi gaskast oaǯǯo son čoag-
get, ja epet di galga su vuorjat;
16. di galggabetet vela rottit
gordne-oivid gordnegipoin sudnji
ja diktet daid baccet, vai son
oaǯǯo daid čoagget, ja epet di
galga su bælkket.
17. Son čoggi dalle bældost
gidda ækked ragjai, ja son raidni,
maid son læi čoaggam, ja dast
legje ovta efa arvo bivgek.
18. Ja son valdi dam bajas ja
bođi gavpugi, ja su vuone oini
dam, maid son læi čoaggam; ja
son valdi ouddan ja addi sudnji
dam, mi sust læi ligas, maŋŋelgo
son læi gallanam.
19. De celki su vuone sudnji:
Gost don læk čoaggam odne, ja
gost don læk barggam? Burist-
sivdneduvvum lekus son, gutte
fuola ani dust! Ja son muittali
su vuodnamasas, gæn lutte son
læi barggam, ja celki: Dam olbma
namma, gæn lutte mon læm odne
barggam, læ Boas.
20. Ja Noomi celki su maŋŋa-
sis: Buristsivdneduvvum lekus son
Hærrast, gutte i læk hæittam
arkalmastemvuođas dai elli vuo-
stai ja dai jabmi vuostai! Ja
Noomi celki sudnji: Dat olmai læ
okta monno lagas fulkin; son læ
muttom monno lonestegjin*.
* 3 Mos. 25, 25.
21. Ja Rut, Moabitalaš nisson,
celki: Son celki maidai munji:
Don galgak adnet ječad mu olb-
mui lutte, dassači go si læk gærg-
gam obba mu lajoin.
22. Ja Noomi celki Ruti, su

maŋŋasis: Dat læ buorre, mu nieidačam, atte don manak olgus su bigaiguim, amasek olbmuk mænnodet duina bahast æra bældost.

23. De ani son ječas Boasa bigai lutte čoaggem varas, dassači go bivggelajok ja nisolajok legje nokkam. Ja son oroi su vuodnames lutte.

3. Kapittal.

Noomi nævvom mielde manna Rut raidnimbaikkai ja velled Boas julgi gurri oaǯǯom varas diettet, aiggogo son valddet su naittusi su jabmam boadnja sajest, 1—7. Boas ramed su gævatusa ja lopped diđoštet, aiggogo lagab lonestægje naittalet suina, jos i, de aiggo son, 8—13. Son adda sudnji gutta mitto bivgid ja dikta su mannat ruoktot, 14—18.

1. Ja Noomi, su vuome, celki sudnji: Mu nieidačam! Imgo mon galgaše occat dudnji vuoiŋadambaike, vai dudnji burist gævva? 1, 9.

2. Ja dal, igo Boas læk min oapes, son, gæn bigai lutte don læk læmaš? Gæča, son suoppo odna ija su bivgides raidnimbaikkai.

3. Dal don galgak ječad bassat ja ječad vuoidadet ja valddet du biktasidad bagjelasad ja mannat vuolas raidnimbaikkai; ale dovdat ječad olbmai, ouddalgo son læ gærggam borramest ja jukkamest!

4. Go son dalle velleda, de galgak don vuttivalddet baike, gosa son velleda, ja don galgak mannat dokko ja lækastet gokčasa su julgi guora ja velledet; de adda son dudnji diettevassi, maid don galgak dakkat.

5. Ja son celki sudnji: Buok, maid don cælkak, galgam mon dakkat.

6. Ja son manai vuolas raidnimbaikkai ja dagai aito, nuftgo su vuone læi goččom sudnji.

7. Ja Boas borai ja jugai, ja son læi buore mielast, ja son manai dokko velledam varas gordneguba gæččai; de bođi son* suolggai dokko ja lækasti gokčasa su julgi guora ja velledi. * Rut.

8. Ja de dapatuvai gaska-ija aige, de suorggani olmai, ja son njakkali oudas guvllui, ja gæča, muttom nisson læi vællamen su julgi guorast.

9. Ja son celki: Gi don læk? Ja son celki: Mon læm Rut, du balvvalægje nisson, ja don aigok lebbit du gokčasad du balvvalægje nissonad bagjeli; dastgo don læk lonestægje*. Esek. 16, 8. * Rut 2, 20.

10. Ja son celki: Buristsivdneduvvum læge don Hærrast, mu nieidačam! Don læk dal čajetam stuoreb rakisvuođa go ouddal, go ik don læk mannam dai nuorra olbmai maŋŋai, ik gefhi ikge riggasi maŋŋai.

11. Ja dal, mu nieidačam, ale bala! Buok, maid don cælkak, aigom mon dakkat du vuostai; dastgo obba almug mu gavpugest dietta, atte don læk šiega nisson.

12. Ja dal, duođai, mon læm vissasi lonestægje; daddeke læ vela okta lagab lonestægje go mon.

13. Oro dal ija bagjel, ja itten arrad, — jos son aiggo du lonestet, buorre, de lonestus son du! Mutto jos sust i læk hallo du lonestet, de mon lonestam du, nuft duođai go Hærra ælla! Oađe iđđedboddo ragjai.

14. Son ođi dalle su julgi guorast gidda iđđed ragjai; de likkai son bajas, ouddalgo nubbe mati dovddat nubbe. Ja son* celki: I dat galga šaddat dittujubmai, atte nisson læ boattam raidnimbaikkai. * Boas.

15. Ja son celki: Adde deiki dam biktasa, mi dust læ bagjelist, ja doala dam! Ja son doalai dam, ja son mittedi gutta mitto bivgid ja bijai daid su ala; dasto manai

son* gavpuga sisa. * Rut.
16. Ja son bođi su vuodnames
lusa, ja son celki: Moft læ dudnji
gævvam, mu nieidačam? Ja son
muittali sudnji buok, maid olmai
læi dakkam su vuostai.
17. Ja son celki: Dam gutta
mitto bivgid addi son munji; dastgo
son celki: Ik don galga boattet
guoros gieđai du vuodnamad lusa.
18. Ja son celki: Oro dal mašo
siste, mu nieidačam, dassači go
don oažok diettet, moft ašše aiggo
gævvat! Dastgo i dat olmai vuoiŋad,
ouddalgo son odna bæive doai-
mata aše loapa ragjai.

4. Kapittal.

Boas jærra gavpug vuorrasi gullot dam lagab lonestægjest, aiggogo son lonestet Noomi bældo ja naittalet Rutin; go son i aigo, de lopped Boas naittalet suina; sudnji savvujuvvu dat likkon, 1—12. Boas naittala Rutin, gutte riegadatta barne, gutte bajasbibmujuvvu Noomist; su maŋestboattek bajaslokkujuvvujek gidda gonagas David ragjai, 13—22.

1. Ja Boas manai bajas porta
lusa ja čokkani dasa, ja gæča, dat
lonestægje manai mæddel, gæn birra
Boas læi sardnom, ja son celki:
Boađe deiki, čokkan dasa, mu
ustebam! Ja son bođi dokko ja
čokkani.
2. Ja son valdi loge olbma
gavpuga vuorrasin ja celki: Čok-
kaneket dasa! Ja si čokkanegje.
3. Dasto celki son lonestægjai:
Dam ædnambitta, mi gulai monno
vielljasæme Elimeleki, læ Noomi
vuovddam, son, gutte læ ruoktot
boattam Moab ædnamest.
4. Ja mon læm jurdašam: Mon
aigom dieđetet du bælljai ja cælk-
ket: Oaste dam gavpug assi ja
mu albmug vuorrasi oudast! Jos
don aigok dam lonestet, de lonest
dam, mutto jos ik, de dieđet
munji dam, vai mon matam dam
diettet! Dastgo i læk oktage ær-
reb du dam lonestet, ja mon læm du
maŋest. Ja son celki: Mon aigom
dam lonestet.
5. Ja Boas celki: Dam bæive,
go don oastak ædnama Noomi
gieđast, de oastak don dam mai-
dai Moabitalaš nissonest, Rutest,
dam jabmam olbma akast, čuo-
žaldattem varas dam jabmam olb-
ma nama su arbbe-oase ala.
5 Mos. 25, 5. 6.
6. De celki lonestægje: Im mon
mate dam aldsesam lonestet, amam
mon duššadet mu ječčam arbbe-
oase; lonest don aldsesad mu
lonestebmuša, dastgo im mon mate
dam lonestet.
7. Ja dat læi doule vierro Is-
raelest lonestedin ja lonotedin
nanostussan juokke aššai, atte nubbe
nuolai su gabmages ja addi dam
nubbai, ja dat læi duođaštus Is-
raelest.
8. Lonestægje celki dalle Boasi:
Oaste don dam! Ja son nuolai
su gabmages.
9. De celki Boas vuorrasidi ja
buok albmugi: Di lepet odne
duođaštægjek dam ala, atte mon
læm oastam buok, mi gulai Eli-
meleki, ja buok, mi gulai Kiljoni
ja Mahloni, Noomi gieđast.
10. Maidai Rut, Moabitalaš nis-
sona, Mahlon aka, læm mon fid-
nim aldsesam akkan čuožaldattem
varas dam jabmam olbma nama
su arbbe-oase ala, amas dam jab-
mam olbma namma erit hævatuv-
vut su vieljaides gaskast ja su
baikes portast; dam ala lepet di
duođaštægjek odna bæive.
11. Ja buok almug, mi læi por-
tast, ja dak vuorrasak celkke: Duo-
đai, mi læp duođaštægjek. Hærra
dakkus dam nissona, gutte boatta
du vissui, nuftgo Rakela ja nuftgo
Lea, guđek goabbašagak bajas-
rakadeiga Israel vieso, ja vare
don šaddašik famolažžan Efratast
ja ožušik bæggalmas barne Betle-
heimest!

12. Ja du viesso šaddus nuftgo Peresa viesso, gæn Tamar riegadatti Judai, dam nale bokte, maid Hærra aiggo dudnji addet dam nuorra nissonest! 1 Mos. 38, 29.

13. De valdi Boas Rut, ja son šaddai su akkan, ja son manai sisa su lusa; ja Hærra addi su šaddat manai vuostai, ja son riegadatti barne. Salm. 127, 3.

14. De celkke nissonak Noomi: Maidnujuvvum lekus Hærra, gutte i diktam vaillot dust lonestægje odna bæive, ja son šaddus bæggalmassan* Israelest!

* namalassi barni bokte.

15. Ja son galgga šaddat du sielo arvosmatten ja du boaresvuođa oudastmorastægjen; dastgo du maŋŋe, gutte du rakist, læ su riegadattam, son, gutte læ dudnji buoreb go čieča barne.

16. Ja Noomi valdi mana ja bijai su su askasis, ja son šaddai su biebmo-ædnen.

17. Ja ranna-nissonak adde sudnji nama ja celkke: Bardne læ riegadam Noomi. Ja si gočču su nama Obeden; son læi Isai, David ače, ačče.

18. Ja dak læk Peresa sogak: Peres sakkanatti Hesron,

1 Mos. 46, 12. 1 Muit. 2, 5. Matt. 1, 3 j. n. v.

19. ja Hesron sakkanatti Ram, ja Ram sakkanatti Amminadaba,

1 Muit. 2, 9 j. n. v.

20. ja Amminadab sakkanatti Nahsona, ja Nahson sakkanatti Salma,

21. ja Salmon sakkanatti Boasa, ja Boas sakkanatti Obeda,

22. ja Obed sakkanatti Isai, ja Isai sakkanatti David.

Oudeb Samuel Girje.

1. Kapittal.

Elkanast, muttom Levitalašast, læk guokte aka, gæin Hanna læ manatæbme; Hanna bagjelgeččujuvvu Peninnast ja læ morrašest, 1—8. Hanna rokkadalla Silost Hærrast ovta barne, lopped su Hærrai, cuigoduvvu Elist, mutto jeđđijuvvu fastain sust, 9—18. Son vuolgga ruoktot, riegadatta barne, gæn son goččo Samuelen, son botkit su ja doalvvo su Siloi, vai son balvval dobbe Hærra, 19—28.

1. Ja muttom olmai læi Ramataim-Sofimest, Efraim varest erit, ja su namma læi Elkana, Jeroham bardne, Elihu bardne, Tohu bardne, Suf bardne, muttom Efraimitalaš*.

1 Muit. 6, 27. 33 j. n. v.

* muttom Levitalaš, gi oroi Efraimest.

2. Ja sust legje guokte aka, nubbe namma læi Hanna ja nubbe namma Peninna; ja Peninnast legje manak, mutto Hannast i læm oktage manna.

3. Ja dat olmai manai bajas su gavpugestes jagest jakkai rokkadallat ja oaffarušsat Hærrai, alme vægai ibmeli, Silost; ja dobbe legje Eli guokte barne, Hofni ja Pinehas, pappan Hærra oudast.

2 Mos. 23, 15. Josv. 18, 1. Neh. 9, 6.

4. Ja go bæivve bođi ja Elkana oaffarušai, de addi son Peninnai, su akkasis, ja buok su barnidi ja su nieidaidi gappalagaid oaffarest.

3 Mos. 7, 15. 5 Mos. 27, 7.

5. Mutto Hannai addi son guovtegærddasaš oase; dastgo son rakisti Hanna, ja Hærra læi buđđom su ædnehæga, 1 Mos. 20, 18.

6. ja su vuostaičuoʒʒo ani su maidai bilko sajest hattim diti su moarrai, dainago Hærra læi buđđom su ædnehæga.

7. Ja nuft dagai son* jagest jakkai, nuft davja go son** manai bajas Hærra vissui, ja nuft skuččі son su, ja son čieroi ja i borram.

* Elkana. ** Hanna.

8. De celki Elkana, su boadnja, sudnji: Hanna, manne don čierok, ja manne don ik bora, ja manne læ du vaibmo morrašest? Imgo mon læk dudnji buoreb go loge barne?

9. De čuoʒʒeli Hanna, maŋŋelgo si legje borram Silost, ja maŋŋelgo si legje jukkam; ja Eli, pappa, læi čokkamen su stuolos alde uksastoalpo guorast Hærra tempel siste.

10. Ja son læi baččaget morrašest sielost, ja son rokkadalai Hærrai ja čieroi sagga.

11. Ja son dagai loppadusa ja celki: Hærra, alme vægai Ibmel! Jos don gæčak du balvvalægje nissonad varnotesvuođa bællai ja muitak muo ja ik vajaldatte du balvvalægje nissonad ja addak du balvvalægje nissonasad olbmabæle nale, de aigom mon addet su Hærrai buok su ællembeivid, ja rakimnibbe i galga boattet su oaive ala. Duob. 13, 5.

12. Ja de dapatuvai, go son gukka læi rokkadallamen Hærra muođoi oudast, ja Eli vuttivaldi su njalme,

13. (ja Hanna sarnoi su vaimostes; dušše su boksamak likkadegje, mutto su jiedna i gullum), de gaddi Eli su garremin.

14. Ja Eli celki sudnji: Man gukka aigok don gævatet ječad garrim olbmu lakai? Rabed aldad erit garrimvuođad!

15. De vastedi Hanna ja celki: I, mu hærram! Mon læm muttom vuoiŋast čiegŋalet moraštægje nisson, ja vine ja garra jukkamuša im mon læk jukkam, mutto mon golgatim mu sillum Hærra muođoi ouddi. Salm. 42, 5; 62, 9; 102, 1.

16. Ale ane du balvvalægje nissonad navcates nissonen! Dastgo mu ollo morrašestam ja vaimobakčasestam læm mon dassači sardnom.

17. De vastedi Eli ja celki: Vuolge rafhai, ja Israel Ibmel galgga addet dudnji, maid don læk sust anotam.

18. Ja son celki: Du balvvalægje nisson gavdnus armo du čalmi oudast! Ja nisson manai su gæidnosis, ja son borai, ja i sust læm šatan æmbo su oudeb amadagjo.

19. Ja si likke arrad iđđedest bajas ja rokkadalle Hærra muođoi oudast; dasto macce si ruoktot ja botte sin vissusæsek Ramai. Ja Elkana dovdai Hanna, su akas, ja Hærra muiti su;

20. ja de dapatuvai dam jage sisa, atte Hanna šaddai manai vuostai ja riegadatti barne, ja son gočoi su nama Samuelen*; dastgo [son celki] Hærrast læm mon su anotam. 1 Mos. 21, 1. 2; 25, 21.

* son læ anotuvvum, ja mon læm gullujuvvum Ibmelest.

21. Ja olmai Elkana obba su viesoines manai bajas oaffaruššam varas Hærrai jakkasaš oaffara ja [dævddet] su loppadusas.

22. Mutto Hanna i mannam bajas; dastgo son celki su boadnjasis: Æska go barnaš botketuvvu, aigom mon doalvvot su dokko; de galgga son ouddandivvujuvvut Hærra muođoi ouddi ja orrot dast oktelassi.

23. Ja Elkana, su boadnja, celki sudnji: Daga, mi buorre læ du čalmi oudast; oro sidast, dassači go don læk su botketam; dušše dollus Hærra su sanes! De oroi nisson sidast, ja son addi su bardnasis njammat, dassači go son læi su botketam.

24. Ja son doalvoi su bajas mieldes, nuft farga go son læi su botketam, golmain vuovsain ja ovtain jaffo-efain ja ovtain nakkelaskoin, man siste læi vidne, ja son buvti su Hærra vissui Siloi; ja barnaš læi aibas ucce.

25. Ja si njuvve vuovsa ja dolvvu barnača sisa Eli lusa.

26. Ja son celki: Gula muo, mu hærram! Nuft duođai go du siello ælla, mu hærram, de mon læm dat nisson, gutte čuǯǯum dast du lutte rokkadallam varas Hærrai.

27. Dam barnača harrai mon rokkadallim, ja Hærra addi munji, maid mon sust anotim. 17. v.

28. Mon maidai addam su Hærrai buok daid beivid, maid son ælla; son læ anotuvvum Hærra varas. Ja si rokkadalle Hærra dast. 11. v.

2. Kapittal.

Hanna lavllo Hærrai hærvas gitoslavllaga, 1—10. Eli barnek læba sagga ibmelmættomak, 11—17. Samuel balvvala Hærra; Hanna riegadatta æmbo manaid, 18—21. Eli rangašta su barnides bære dibmaset, 22—26. Muttom Ibmel olmai gulat lossis duomoid Eli vieso bagjeli, 27—36.

1. Ja Hanna rokkadalai ja celki: Mu vaibmo avvod Hærra siste, allag læ mu čoarvve Hærra siste, viddaset rabastuvvum læ mu njalbme mu vašalaǯaidam vuostai; dastgo mon læm ilost du bestujume diti. Luk. 1, 47.

2. I oktage læk basse nuftgo Hærra; dastgo i læk oktage ærreb du, ja i læk oktage bakte nuftgo min Ibmel. Salm. 86, 8. Es. 44, 8.

3. Allet sarno nuft ollo alla sanid, allet divte čævllas sanid olgus boattet din njalmestædek! Dastgo diedo Ibmel læ Hærra, ja sust vikkijuvvujek dagok.

4. Vægalaǯai davgge dogjujuvvu, ja guossalægjek boakkanastek ječaidæsek famoin.

5. Gallanam olbmuk addek ječaidæsek balkatuvvut laibe oudast, ja nælggok heittek nælggomest; vela šaddotæbmege riegadatta cieča, ja dat, gutte læ rigges barnidi, asta. Luk. 1, 53.

6. Hærra jamet ja dakka ællen; son doalvvo vuolas jabmi aibmoi ja doalvvo dobbe bajas. 5 Mos. 32, 39. Visesv. 16, 13. Salm. 71, 20.

7. Hærra dakka vaivašen ja dakka riggesen; son vuoled ja aled maidai;

8. son čuoǯaldatta dam hæjo muoldast, aled dam vaivaša ribakest bigjam varas su oaivamuǯai lusa ja diktem varas su arbbit gudne truono; dastgo Hærrai gullek ædnam caggek, ja dai ala bijai son ædnamrika. Salm. 113, 7. 8. Luk. 1, 52.

9. Son varjala su ibmelbalolaǯaides julgid, mutto ibmelmættomak hævvanek sævdnjadassi; dastgo i ječas famo bokte læk olmai gievrra. Salm. 91, 11.

10. Suorgganet galgga juokke okta, gutte soatta Hærra vuostai; su bagjel dikta son bajana čærggot almest. Hærra dubme ædnam ravdaid, ja son aiggo addet su gonagassasis gievrravuođa ja aledet su vuiddujuvvumes čoarve. 7, 10. Salm. 89, 25; 132, 17.

11. De Elkana manai fastain ruoktot Ramai, mutto barnaš balvvali Hærra Eli, papa, muođoi oudast. 3, 1.

12. Ja Eli barnek læiga navcatæmek; æba soai dovddam Hærra. 1, 3.

13. Ja papai mænno albmug vuostai læi dat: Nuft davja go guttege olmai oaffarušai oaffara, de bođi papa rængga, go bierggo læi vuššujuvvumen, ja doalai golmasuorag gaffala su gieđastes, 2 Mos. 27, 3.

14. ja son čuggi dam gievdnai daihe battai daihe bannoi daihe littai; buok, maid dalle gaffal gesi bajas, dam valdi pappa daina. Nuft dakke si obba Israel vuostai, mi bođi dasa Siloi.

15. Vela ouddalge go si boldde buoide, bođi papa ræengga ja celki dam olbmai, gutte oaffarušai: Adde biergo deiki basset pappi! I son vuostaivalde dust vuššum biergo, mutto njuoska biergo. 3 Mos. 3, 3 j. n. v.

16. Olmai celki dalle sudnji: Buoidde galgga dal aito bolddujuvvut; valde dasto aldsesad, dađemielde go du siello halid! Mutto son celki sudnji: Im, dal don galgak dam addet; jos ik, de mon valdam dam vægald.

17. Ja dai nuorra olbmai suddo læi sagga stuores Hærra muođoi oudast; dastgo olbmak bagjelgæčaiga Hærra oaffara.

18. Mutto Samuel balvvali Hærra muođoi oudast nuftgo nuorra barnaš, boakkanastujuvvum lidneoalggebiktasin.

19. Ja su ædne rakadi sudnji ucca olgoldas gavtača ja buvti sudnji dam bajas jagest jakkai, go son manai bajas su boadnjaines oaffaruššam varas jakkasaš oaffara.

20. Ja Eli buristsivnedi dalle Elkana ja su aka ja celki: Hærra addus dudnji nale dam nissonest dam sagjai, mi anotuvvui Hærra varas! De manne si su baikkai.

21. Go dal Hærra oappaladai Hanna, de šaddai son manai vuostai ja riegadatti golbma barne ja guokte nieida; ja barnaš Samuel šaddai stuoresen Hærra lutte. Luk. 1, 80.

22. Ja Eli læi sagga boares, ja son gulai buok dam, maid su barnek dagaiga obba Israel vuostai, ja atte soai vællaiga dai nissoni lutte, guđek doaimategje balvvalusa oktiboattem goađe uksaraige oudast. 2 Mos. 38, 8.

23. Ja son celki sodnoidi: Manne dakkabætte doai nuft? Dastgo mon gulam obba dam albmugest, atte dodno mænno læ baha.

24. Alle nuft, mu barnačidam! Dastgo dat sakka, maid mon gulam, i læk buorre; doai fillebætte Hærra albmuga.

25. Go olmai suddod nubbe olbma vuostai, de galgga Ibmel* dubmit su; mutto go olmai suddod Hærra vuostai, gi galgga dalle rokkadallat su oudast? Mutto æba soai gullam sodno ačesga jiena; dastgo Hærra datto læi diktet sodno jabmet.

* eisevaldde, 2 Mos. 21, 6.

26. Mutto barnaš Samuel ouddani akkai ja dokkalašvutti sikke Hærra oudast ja olbmui oudast. Luk. 2, 40. 52.

27. Ja de bođi muttom Ibmel olmai Eli lusa ja celki sudnji: Nuft cælkka Hærra: Imgo mon læk almostattam ječčam du ačad vissui, dallego si Egyptenest balvvalegje Farao vieso?

28. Ja mon valljijim su buok Israel sokkagoddi gaskast aldsesam pappan, oaffaruššat mu altaram ala, boalddet suovvasid, adnet oalggebiktasa mu muođoi oudast, ja mon addim du ačad vissui buok Israel manai dolla-oaffarid. 3 Mos. 10, 12 j. n. v.

29. Manne duolbmabetet di julgidædek vuollai mu nujovvamoaffara ja mu borramušoaffara, maid mon goččum oaffaruššat mu vissum siste? Ja don gudnijattak du barnidad æmbo go muo, go di buoiddobetet ječaidædek daina buoremusain buok mu albmugam, Israel, borramušoaffarin.

30. Damditi cælkka Hærra, Israel Ibmel: Mon læm cælkkam: Du viesso ja du ačad viesso galgga vagjolet mu muođoi oudast agalažat. Mutto dal cælkka Hærra:

Lekus dat gukken must erit! Dastgo sin, guđek muo gudnijattek, aigom mon gudnijattet, ja si, guđek muo bagjelgečček, galggek bagjelgeččujuvvut. 2 Mos. 28, 1. Joh. 12, 26. Mal. 2, 9.

31. Gæča, bæivek bottek, go mon eritčuopam du gieđad ja du ačad vieso gieđad, nuft atte i oktage boares bace du vissui. 1 Gon. 2, 27.

32. Ja don galgak oaidnet atestusa vissui* buok dam buore vuolde, maid son aiggo dakkat Israel vuostai, ja boares olmuš i galga læt goassege du viesost. *Ibmel vissui.

33. Daddeke im mon aigo erit hævatet juokke olbma du gaskast mu altaram lutte, nuft atte mon divtam du čalmid golatuvvut ja du sielo vuoimetuvvat; mutto buok du vieso lassanæbme galgga jabmet nuftgo raves olbmak.

34. Ja dat galgga læt dudnji mærkkan, mi galgga boattet goabbašagai du barni bagjeli, Hofni ja Pinehas bagjeli: Ovta bæive galggaba soai goabbašagak jabmet. 4, 11.

35. Ja mon aigom čuoǯaldattet aldsesam ovta oskaldas papa; dam mielde, mi læ mu vaimost ja mu sielost, galgga son dakkat, ja mon aigom huksit sudnji bissovaš vieso, ja son galgga vagjolet mu vuiddujuvvuma muođoi oudast buok beivid. 1 Gon. 2, 27. 35. 1 Muit. 29, 22.

36. Ja de galgga dapatuvvat: Juokkehaš, gutte bacca ligas du viesost, galgga boattet ja gobmerdet ječas su ouddi ovta silbbaruđa ja ovta laibe oudast ja cælkket: Bija muo dadde pappa-ammati, vai mon oaǯom laibbebittača borrat.

3. Kapittal.

Hærra almostatta ječas Samueli, gutte algost i dieđe, atte dat læ Hærra, 1—9. Eli cælkka sudnji, atte dat læ Hærra, ja Samuel gulla dalle Ibmel stuora moare ja duomoid Eli vieso bagjel, 10—14. Son dieđet Eli, maid Hærra læ sardnom, 15—18. Hærra almostatta ječas vela ain Samueli ja dakka su nuft profetanes, 19—21.

1. Ja barnaš Samuel balvvali Hærra Eli muođoi oudast, ja Hærra sadne læi divras dain beivin; oainatusak legje uccan. Am. 8, 11.

2. Ja de dapatuvai muttom bæive, go Eli læi vællamen su sajestes, ja su čalmek ribme šliedadet, ige son mattam oaidnet, 4, 15. 1 Mos. 27, 1.

3. ja Ibmel lampa i læm vela časkaduvvum, ja Samuel læi vællamen Hærra tempel siste, gost Ibmel arkka læi,

4. de ravkai Hærra Samuela, ja son celki: Gæča, dast mon læm.

5. Ja son viegai Eli lusa ja celki: Gæča, dast mon læm; alma don ravkkik muo. Mutto son celki: Im mon ravkkam; mana ruoktot ja vællan! Ja son manai dokko ja vællani.

6. Ja Hærra ravkai vela ovta gærde: Samuel! Ja Samuel likkai bajas ja manai Eli lusa ja celki: Gæča, dast mon læm; alma don ravkkik muo. Mutto son celki: Im mon ravkkam, mu barnačam; mana ruoktot ja vællan!

7. Mutto Samuel i vela dovddam Hærra, dastgo Hærra sadne i læm vela almostuvvam sudnji.

8. Ja Hærra ravkai vela goalmad gærde: Samuel! Ja son likkai bajas ja manai Eli lusa ja celki: Gæča, dast mon læm; alma don ravkkik muo. De arvvedi Eli, atte dat læi Hærra, gutte ravkai barnača.

9. Ja Eli celki Samueli: Mana dokko, vællan, ja jos don ravkkujuvvuk, de galgak don cælkket: Sarno, Hærra, dastgo du balvvalægje gulla. Ja Samuel manai dokko ja vællani su sagjasis.

10. De bođi Hærra ja divoi ječas dokko ja ravkai dalge, nuftgo ouddal: Samuel! Samuel! Ja Samuel celki: Sarno, dastgo du balvvalægje gulla!

11. De celki Hærra Samueli: Gæča, mon aigom dal dakkat ovta dago Israelest; juokkehaǯast, gutte dam gulla, sust galggaba goabbašagak su bæljek čuogjat.

2 Gon. 21, 12.

12. Dam bæive aigom mon ollašuttet Eli bagjeli buok, maid mon læm sardnom su vieso vuostai, algost loppi. 2, 30 j. n. v.

13. Dastgo mon læm diedetam sudnji, atte mon aigom dubmit su vieso agalaǯat dam værredago diti, atte son diđi, atte su barnek buvtiga garrodusa bagjelasasga, mutto i doallam sodno huvda vuolde.

14. Ja damditi læm mon vurdnom Eli vissui: I galga Eli vieso værredakko soabatuvvut njuovvamoaffarin ja borramušoaffarin agalaǯat.

15. Ja Samuel vællai gidda iđđed ragjai; de rabasti son Hærra vieso uvsa, ja Samuel balai muittalæmest oainatusas Eli.

16. De ravkai Eli Samuela ja celki: Samuel, mu barnačam! Ja son celki: Gæča, dast mon læm.

17. Ja son celki: Mi dat læi, maid son sarnoi dudnji? Ale fal čiega dam must! Nuft dakkus Ibmel du vuostai, ja bissus son nuft dakkamest, jos don čiegak must maidege buok dast, maid son sarnoi dudnji!

18. De muittali Samuel sudnji dam buokrakkan ja i čiekkam maidege sust. Ja son celki: Son læ Hærra; son dakkus, mi læ buorre su čalmi oudast!

Ap. dag. 21, 14.

19. Ja Samuel šaddai stuoresen, ja Hærra læi suina, ja i son diktam maidege buok su sanines gaččat ædnami. Josv. 21, 45; 23, 14.

20. De dovdai obba Israel Dan rajest gidda Beerseba ragjai, atte Samuel læi oskelduvvum læt profetan Hærra oudast.

21. Ja Hærra bisoi diktemest ječas oidnujuvvut Silost; dastgo Hærra læi almostattam ječas Samueli Silost Hærra sane bokte.

4. Kapittal.

Israel vuolgga olgus soattai Filistalaǯai vuostai, vuoitatalla sigjidi ja dikta Hærra arka viǯǯujuvvut, 1—5. Filistalaǯak suorgganek dam diti, mutto roakasmuvvek fastain, vuittek Israela ja valddek arka, 6—11. Saga diti dam birra gačča Eli suorgganemin vuolas su stuolostes ja doagja čæbetes; su barne Pinehas akka riegadatta barne, gæn son goččo Ikabodan, ja jabma, 12—22.

1. Ja Samuel sadne dapatuvai obba Israeli, ja Israel manai olgus Filistalaǯai vuostai soattai ja luoittali Eben-Esera gurri, ja Filistalaǯak luoittalegje Afeki.

2. Ja Filistalaǯak divvu ječaidæsek soattamlagje Israel vuostai, ja soatte viddani, ja Israel časkujuvvui Filistalaǯai muođoi oudast; ja si časke soattevægast mæćest njællje duhat olbma arvo.

3. Ja go almug bođi soattesidi, de celkke Israel vuorrasak: Manne læ Hærra odne časkam min Filistalaǯai muođoi oudast? Viǯǯop mi Hærra litto arka Silost lusamek, ja go dat boatta min gaski, de galgga dat bæstet min min vašalaǯai gieđast. 14, 18.

4. De vuolgati almug sane Siloi, ja si valdde dobbe Hærra, alme vægai Ibmela, litto arka, su arka, gutte čokka kerubi alde; ja goabbašagak Eli barnek, Hofni ja Pinehas, læiga dast Ibmel litto arka mielde.

2 Sam. 6, 2. Salm. 80, 2.

5. Ja de dapatuvai, go Hærra litto arkka bođi soattesidi, de bajedi obba Israel stuora avvočuorvvoma, nuft atte ænam doargesti.

6. Ja go Filistalaʒak gulle dam avvočuorvvom jiena, de celkke si: Maid maksa dat stuora avvočuorvvom Ebrealaʒai soattesidast? Ja si oʒʒu diettet, atte Hærra arkka læi boattam soattesidi.

7. De Filistalaʒak ballagotte; dastgo si celkke: Ibmel læ boattam soattesidi. Ja si celkke: Vuoi migjidi! Dastgo daggaraš i læk ouddal dapatuvvam.

8. Vuoi migjidi! Gi galgga bæstet min dai vægalaš ibmeli gieđast? Dak læk dak ibmelak, guđek časke Egyptena buoklagaš givsiguim mæcest.
2 Mos. 13, 20; 14, 1 j. n. v.

9. Valddet roakkadvuođa aldsesædek ja šaddet olmajen, di Filistalaʒak, amadek di šaddat balvvalet Ebrealaʒaid, nuftgo si læk balvvalam din! Šaddet olmajen ja sottet! Duob. 13, 1; 15, 11.

10. De sotte Filistalaʒak, ja Israel časkujuvvui, ja si bataregje, ješ gutteg su goattasis, ja hævvo šaddai sagga stuoresen, ja Israelest gačče golbma loge duhat vaʒʒeolbma albmugest.

11. Ja Ibmel arkka valddujuvvui, ja Eli barneguovtos jamiga, Hofni ja Pinehas. Salm. 78, 61.

12. De viekkali okta olmai Benjaminest soattevægast erit ja bođi Siloi dam sæmma bæive; ja su biktasak legje gaikoduvvum, ja muoldda læi su oaive alde.
Josv. 7, 6. 2 Sam. 1, 2. Esr. 9, 3.

13. Ja go son bođi, gæča, de læi Eli čokkamen stuolos alde balgesguorast ja gæčai olgus, dastgo su vaibmo doargesti Ibmel arka diti; ja go olmai bođi dai sagaiguim gavpugi, de bajedi obba gavpug barggomjiena.

14. Ja go Eli gulai barggomjiena, de celki son: Maid maksa dat šlabma? Ja olmai gačai ja bođi ja muittali dam Eli.

15. Ja Eli læi gavce logad lokkai jage boares, ja su čalmek legje gušmosak, ja i son mattam oaidnet. 3, 2. 1 Mos. 14, 4.

16. Ja olmai celki Eli: Mon læm dat, gutte læm boattam soattevægast, ja mon batarim soattevægast erit odne. Ja son celki: Moft læ gævvam, mu barnačam?

17. De vastedi son, gutte buvti sagaid, ja celki: Israel læ bataram Filistalaʒai oudast; stuora hævvo læ maidai dapatuvvam albmuga gaski, ja du barneguovtos, Hofni ja Pinehas, læba maidai jabmam, ja Ibmel arkka læ valddujuvvum.

18. Ja de dapatuvai, go son muittali Ibmel arka birra, de gačai son sælgalassi vuolas stuolost porta gurri, ja su niekkedakte dogjui, ja son jami; dastgo olmai læi boares ja lossad. Ja son læi dubmim Israela njællje loge jage.

19. Ja su maŋŋe, Pinehas akka, læi manai vuostai ja lakka riegadattem aige, ja go son gulai sagaid dam birra, atte Ibmel arkka læi valddujuvvum, ja atte su vuoppa ja su boadnja læiga jabmam, de gačai son vuolas ja riegadatti; dastgo avtak botte su bagjeli.

20. Ja su jabmemboddost sardnu dak nissonak, guđek čuʒʒu su lutte: Ale bala, dastgo don læk riegadattam barne. Mutto i son vastedam ja i vuttivalddam dam.
1 Mos. 35, 17.

21. Mutto son gočoi barnača Ikabodan*, cælkededin: Eritgaiddam læ hærvasvuotta Israelest, — dainago Ibmel arkka læi valddujuvvum, ja su vuopas ja su boadnjas diti.

* d. l. i mikkege hærvasvuođaid; Salm. 78, 61.

22. Ja son celki: Eritgaiddam læ hærvasvuotta Israelest; dastgo Ibmel arkka læ valddujuvvum.

5. Kapittal.

Filistalaʒak bigjek Hærra arka Dagon

tempeli Asdodest; æppe-ibmelgovva dusšsaduvvu, ja almug givseduvvu Hærrast, 1—6. Asdodest vuolgatuvvu arkka Gati, Gatest Ekroni; goabbašagak gavpugak dæivatallaba Hærra gitti, 7—12.

1. Ja Filistalaʒak valdde Ibmel arka ja dolvvu dam Eben-Eserest Asdodi.

2. Ja Filistalaʒak valdde Ibmel arka ja dolvvu dam sisa Dagon vissui ja bajasdivvu dam Dagona balddi.

3. Ja Asdoditalaʒak likke arrad bajas dam nubbe bæive, ja gæča, Dagon vællai vuolasgaččam muođoides alde ædnam alde Hærra arka oudast; ja si valdde Dagona ja bigje su fastain su sagjai.

4. Ja si likke arrad iđđedest bajas dam nubbe bæive, ja gæča, Dagon vællai vuolasgaččam muođoides alde ædnam alde Hærra arka oudast, ja Dagona oaivve ja goabbašagak su gieđak orru eritdogjujuvvum uksalasa alde; dušsefal Dagona gorod læi vela baccam sust.

5. Damditi æi loaidast Dagona papak ja si buokak, guđek mannek sisa Dagona vissui, Dagona uksalasa ala Asdodest gidda odnaš bæive ragjai.

6. Ja Hærra gietta oroi lossadet Asdoditalaʒai bagjelist, ja son hævati sin, ja son časki sin bukkuiguim, Asdoda ječas ja dam rajid.

7. Go Asdoda olbmak oidne, atte nuft gævai, de celkke si: Israel Ibmela arkka i galga orrot min gaskast; dastgo su gietta læ garas min bagjel ja Dagona, min ibmel, bagjel.

8. Ja si bigje sane ja čokkijegje buok Filistalaʒai oaivamuʒaid lusasek ja celkke: Maid galggap mi dakkat Israel Ibmela arkain? Ja si celkke: Diktet Israel Ibmela arka sirddujuvvut Gati! De si sirdde Israel Ibmela arka dokko.
6, 2.

9. Ja de dapatuvai, maŋŋelgo si legje sirddam dam dokko, de læi Hærra gietta gavpuga vuostai sagga stuora suorgganæbmen, ja son časki gavpuga olbmuid, sikke smavvaid ja stuorraid, ja bukkuk šadde sin bagjeli.

10. De vuolgategje si Ibmel arka Ekroni. Ja de dapatuvai, go Ibmel arkka bođi Ekroni, de čurvvu Ekronitalaʒak ja celkke: Si læk sirddam Israela arka deiki mu lusa goddem varas muo ja mu albmuga.

11. Ja si vuolgategje sane ja čokkijegje buok Filistalaʒai oaivamuʒaid ja celkke: Vuolgateket Israel Ibmela arka erit, ja diktet dam boattet ruoktot su sagjasis, amas dat goddet muo ja mu albmug! Dastgo jabmem suorgganæbme læi obba gavpugest; Hærra gietta læi sagga lossad dast.

12. Ja dak olbmak, guđek æi jabmam, časkujuvvujegje bukkuiguim, ja gavpuga barggom baggjani bajas albmai.

6. Kapittal.

Papaidæsek rađe mielde vuolgatek Filistalaʒak maŋemusta arka ruoktot addaldagaiguim soabatussan; dat dolvvujuvvu Betsemesi, 1—12. Betsemesitalaʒak vuostaivalddek dam iloin, mutto Hærra časka ædnagid sist, dainago si gæčadek arka; æi si dato dalle šat gukkeb adnet arka luttesek, 13—21.

1. Ja Hærra arkka læi Filistalaʒai ædnamest čieča mano.

2. De ravkke Filistalaʒak papaid ja einostegjid ja celkke: Maid galggap mi dakkat Hærra arkain? Addet migjidi diettet, maina mi galggap vuolgatet dam dam sagjai.
5, 8.

3. Ja si celkke: Jos di vuolgatepet Israel Ibmel arka erit, de epet di galga vuolgatet dam alma addaldagataga, mutto di galggabetet makset sudnji vælgge-oaffara; de galggabetet di dalkastuvvut, ja

dat galgga šaddat digjidi dieđosen, manne su gietta i gaida dist erit.

4. De si celkke: Mi læ dat vælgge-oaffar, maid mi galggap sudnji makset? Ja si celkke: Filistalaʒai oaivamuʒai logo mielde vitta gollebukku ja vitta gollesapana; dastgo okta gikse læ siggjidi buokaidi ja din oaivamuʒaidi.

5. Ja di galggabetet dakkat din bukkuidædek govaid ja din sapanidadek govaid, mak hævatek ædnama, ja addet Israel Ibmeli gudne; noago son de valdda su lossis gieđas dist erit ja din ibmelest erit ja din ædnamest erit.

6. Manne aiggobetet di buošsodet din vaimodek, nuftgo Egyptalaʒak ja Farao buoššodegje sin vaimosek? Æigo si, go son læi dakkam su famos sin bagjeli, luoittam sin mannat, nuft atte si manne erit? 2 Mos. 8, 15; 12, 31.

7. Ja dal, valddet ja dakket ovta ođđa vavna, ja valddet guokte æskaguoddam gusa, mai ala i læk boattam gæses, ja gæsasteket gusaid vavna ouddi, ja dolvvot dai galbid naveti sin lutte erit!

8. De galggabetet di valddet Hærra arka ja bigjat dam vavna ala, ja daid gollegalvoid, maid di maksebetet sudnji vælgge-oaffaren, galggabetet di bigjat skapo sisa dam balddi ja de diktet dam vuolgget, vai dat manna gæidnosis.

9. Ja di galggabetet gæččat: Jos dat manna gæino mielde su ædnamasis Betsemes guvllui, de dat læ son, gutte læ dakkam miggjidi dam stuora likkotesvuođa; mutto jos i, de mi diettep, atte dat i læk su gietta, mi læ guoskam migjidi; de dat læ dapatus, mi læ dapatuvvam migjidi.

10. Ja olbmak dakke nuft, ja si valdde guokte æskaguoddam gusa ja gæsastegje daid vavna ouddi, ja dai galbid dappe si navet sisa sidast.

11. Ja si bigje Hærra arka dokko vavna ala, nuftgo maidai skapo ja gollesapanid ja sin bukkuidæsek govaid.

12. Ja gusak manne njuolgga ouddan gæino mielde, balgga mielde Betsemesi; ovtag guvllui manne dak mugodedin alelassi ja æi ærranam æi olgiš æige gurot bællai, ja Filistalaʒai oaivamuʒak manne dai maŋest gidda Betsemes ædnamraje ragjai.

13. Ja Betsemes assek legje čuoppamen nisobældoid lægest; ja si bajas bajedegje sin čalmidæsek ja oidne arka, ja si šadde illoi dam oainededin.

14. Ja vavdna bođi sisa Betsemitalaʒa Josva ædnami ja bisani dasa, ja dast læi okta stuora gæđge; ja si luddijegje vavna muoraid ja oaffarušše gusaid boalddemoaffaren Hærrai.

15. Ja Levitalaʒak vuolasvaldde Hærra arka ja skapo, mi læi dam baldast, ja man siste gollegalvok legje, ja si bigje daid dokko dam stuora gæđge ala; ja Betsemes olbmak oaffarušše boalddemoaffarid ja njuvve njuovvam-oaffarid dam sæmma bæive Hærrai.

16. Ja Filistalaʒai vitta oaivamuʒa oidne dam, ja si macce ruoktot Ekroni dam sæmma bæive.

17. Ja dak læk dak gollebukkuk, maid Filistalaʒak makse vælggeoaffaren Hærrai: Asdod oudast ovta, Gasa oudast ovta, Askalon oudast ovta, Gat oudast ovta, Ekron oudast ovta.

18. Ja gollesapanak legje buok Filistalaʒai gavpugi logo mielde, mak gulle dam viđa oaivamuʒʒi, sikke dai nana gavpugi ja ædnamsidai logo mielde. Duođaštægjen dam birra læ gidda dam bæive raggjai dat stuora gæđge Abel*, man ala si bigje Hærra arka Betsemitalaʒa Josva ædnam alde.

*moraš, 19. 20. v.

19. Ja son časki Betsemes olbmai gaskast, dainago si legje gæča-

dam Hærra arka, ja son časki albmuga gaskast čieča loge olbma; ja almug morašti, dainago Hærra læi dakkam stuora hævo albmuga gaski. 4 Mos. 4, 20.

20. Ja Betsemes olbmak celkke: Gi matta bissot Hærra, dam basse Ibmela, muođoi oudast, ja gæn lusa galgga son bajas mannat min lutte erit?

21. Ja si vuolgategje sadnedoalvvoid Kirjat-Jearim assi lusa ja cælketegje: Filistalažak læk buktam Hærra arka ruoktot; bottet vuolas ja vižžet dam bajas lusadek!

7. Kapittal.

Arkka vižžujuvvu Kirjat-Jearimi, gost dat orro guokte loge jage, 1. 2. Samuel nævvo jorggalussi; almug vuoled ječas Hærra ouddi, 2—6. Filistalažak čoagganek Israel vuostai; Samuel rokkadalla albmuga oudast ja oaffarušša; Filistalažak vuoitatallek, 7—14. Samuel matkušta jakkasažat birra ja dubme Israela ædnag gavpugin, 15—17.

1. Ja Kirjat-Jearim olbmak botte ja vižže Hærra arka bajas, ja si dolvvu dam Abinadaba vieso sisa dieva ala, ja Eleasara, su barne, basotegje si fuola adnet Hærra arkast. 2 Sam. 6, 3. 4.

2. Ja dam bæive rajest, go arkka bigjujuvvui Kirjat-Jearimi, golai gukkes aigge, nuft atte gartai guokte loge jage; de manai obba Israel viesso šuokkemin Hærra maŋŋai*.

*ocai Hærra šuokkemin su hæđes diti.

3. Ja Samuel celki obba Israel vissui: Jos di obba din vaimostædek jorgidepet Hærra guvllui, de javkkadeket dai amas olbmui ibmelid ja Astarte-govaid erit gaskastædek, ja jorggaleket din vaimoidædek Hærra guvllui ja balvvaleket aivestassi su! De galgga son bæstet din Filistalažai gieđast. 1 Mos. 35, 2. Josv. 24, 23.

4. Ja Israel manak javkkadegje Baalid ja Astarte-govaid erit, ja si balvvalegje aivestassi Hærra. Duob. 10, 16.

5. Ja Samuel celki: Čokkijeket obba Israela Mispai! De aigom mon rokkadallat din oudast Hærrai. 10, 17. Duob. 20, 1.

6. Ja si čoagganegje Mispai, ja si goivvu čace ja golgategje dam Hærra muođoi ouddi*, ja si adne borakættaivuođaid dam sæmma bæive ja celkke dast: Mi læp suddodam Hærra vuostai. Ja Samuel dubmi Israel manaid Mispast. 12, 10. Neh. 9, 33. Salm. 106, 6. Dan. 9, 15.

* mærkkan dam ala, atte si morrašest sin suddoidæsek diti golgategje sin vaimosek Hærra ouddi, Vaid. 2, 19.

7. Ja Filistalažak gulle, atte Israel manak legje čoagganam Mispai, ja Filistalažai oaivamužak manne bajas Israel vuostai. Go Israel manak gulle dam, de ballagotte si Filistalažain.

8. Ja Israel manak celkke Samueli: Ale oro javotaga, mutto čuorvo min oudast Hærrai, min Ibmeli, vai son bæstaši min Filistalažai gieđast!

9. De valdi Samuel ovta njamme labba ja oaffarušai dam ollesnaga boalddemoaffaren Hærrai, ja Samuel čuorvoi Hærrai Israel oudast, ja Hærra vastedi sudnji.

10. Ja de dapatuvai, go Samuel læi oaffaruššameŋ boalddemoaffara, ja Filistalažak manne ouddan soattai Israel vuostai, de divti Hærra bajana čærggot stuora jamain damanaga bæive Filistalažai bagjel ja suorgganatti sin, ja si časkujuvvujegje Israel muođoi oudast. 2, 10. 2 Sam. 22, 14. 15.

11. De manne Israel olbmak Mispast olgus ja doarredegje Filistalažaid ja časke sin gidda Bet-Kar vuolabæle ragjai.

12. Ja Samuel valdi ovta gæđge ja bijai dam Mispa ja Sen gaski, ja son gočoi dam nama Eben-Eseren* ja celki: Dassači læ Hærra min

væketam. 4, 1. * vækkegædge.

13. Ja Filistalaǯak vuoleduvvujegje ja æi boattam šatan æmbo Israel ædnam sisa; ja Hærra gietta læi Filistalaǯai vuostai buok Samuela beivid.

14. Ja dak gavpugak, maid Filistalaǯak legje valddam Israelest erit, šadde fastain Israel halddoi, Ekron rajest gidda Gat raggjai, ja dai rajid gajoi Israel Filistalaǯai gieđast erit, ja rafhe læi Israela ja Amoritalaǯai gaskast.

15. Ja Samuel dubmi Israela buok su ællembeivides mietta.

16. Ja son manai jakke jagest birra Beteli ja Gilgali ja Mispai ja dubmi Israela buok dain baikin.

17. Ja go son macai ruoktot, de manai son ain Ramai, dastgo dobbe læi su viesso, ja dobbe dubmi son Israela; ja son huksi dasa ovta altara Hærrai. 1, 19.

8. Kapittal.

Samuel bigja su boaresvuođastes su barnesguovto duobmaren; soai bodnjaba vuoiggadvuođa ruđai oudast; almug vaiddala damditi Samueli ja anota gonagasa, 1—5. Samuel šadda morraši damditi; Hærra goččo su dakkat sin anotæme mielde, maŋŋelgo son læ sigjidi sardnom, moft gonagas aiggo gævatet ječas sin vuostai, 6—9. Samuel sardno albmugi dam, mutto i dat jaigo erithæittet su anotæmestes, 10—22.

1. Ja de dapatuvai, go Samuel læi šaddam boaresen, de bijai son su barnides duobmaren Israel bagjel.

2. Ja su vuostasriegadam barne namma læi Joel, ja su nubbe barne namma Abia; soai dubmiga Beersebast.

3. Mutto æba su barŋek vaggjolam su luodai mielde, mutto ærraneiga vuoito maŋŋai ja vuostaivaldiga addaldagaid ja bonjaiga vuoiggadvuođa. 2 Mos. 23, 8. 5 Mos. 16, 19; 24, 17. Salm. 15, 5.

4. De čoagganegje buok Israel vuorrasak ja botte Samuel lusa Ramai. 7, 17.

5. Ja si celkke sudnji: Gæča, don læk šaddam boaresen, ja du barnek æba vagjol du luodai mielde; de bija dal migjidi gonagasa min dubmit, nuftgo buok albmugin læ! 5 Mos. 17, 14. Hos. 13, 10. Ap. dag. 13, 21.

6. Mutto dat sadne læi baha Samuela čalmi oudast, go si celkke: Adde migjidi gonagasa min dubmit. Ja Samuel rokkadalai Hærrai.

7. Ja Hærra celki Samueli: Gulddal albmuga jiena juokke dafhost, maid si celkkek dudnji! Dastgo æi si læk du hilggom, mutto si læk muo hilggom, amam mon rađđit sin bagjel. 10, 19.

8. Nuftgo buok dak dagok læk læmaš, maid si læk dakkam dam bæive rajest, go mon dolvvum sin bajas Egyptenest, gidda dam bæive ragjai, go si heitte muo ja balvvalegje æra ibmelid, nuft dakkek si dal maidai du vuostai.

9. Mutto gulddal dal sin jiena! Duššefal galgak don duođalaǯat duođaštet sigjidi ja dieđetet sigjidi gonagasa mæno, gutte galgga rađđit sin bagjel. 12, 1.

10. Ja Samuel celki buok Hærra sanid albmugi, mi anoti gonagasa sust.

11. Ja son celki: Daggaren šadda gonagasa mænno, gutte galgga rađđit din bagjel: Din barnid valdda son ja bigja sin su vavnas gurri ja su hæstaides balddi, ja si galggek viekkat su vavna ouddalist, 5 Mos. 17, 16.

12. ja son bigja sin oaivamuǯǯan duhati bagjel ja oaivamuǯǯan vitta loge bagjel ja jorggot su jorggomædnama ja lagjit su lajoid ja dakkat su soattegaska-omid ja su vuogjembierggasid.

13. Ja din nieidaid valdda son vuoidasrakadægjen ja malestægjen ja laibbedakken.

14. Ja din buoremus bældoid ja vidnegardid ja olljogardid valdda son ja adda su balvvalegjidasas. 22, 7.
15. Ja din gilvvagin ja din vidnegardin valdda son logadasa ja adda su alemus balvvalegjidasas ja su æra balvvalegjidasas.
16. Ja din balvvalegjid ja din bigaid ja din buoremus nuorra olbmaid ja din asenid valdda son ja adna su barggosis.
17. Din smavva omin valdda son logadasa, ja di ječa galggabetet læt su balvvalægjek.
18. Ja di galggabetet čuorvvot dam sæmma bæive din gonagasadek bagjel, gæn di lepet valljim aldsesædek; mutto Hærra i vasted digjidi dam sæmma bæive.
19. Mutto almug biettalegje gullamest Samuela jiena, ja si celkke: Æp eisege; mutto gonagas galgga læt min bagjel.
20. Mi maidai aiggop læt nuftgo buok albmugak, ja min gonagas galgga min dubmit, ja son galgga mannat olgus min njunnošest ja doallat min sođid. 4 Mos. 27, 17.
21. Ja Samuel gulai buok albmuga sanid, ja son sarnoi daid Hærra belji ouddi.
22. Ja Hærra celki Samueli: Gulddal sin jiena ja bija sigjidi gonagasa! Ja Samuel celki Israel olbmaidi: Mannet, ješgutteg su gavpugasas! 10, 25.

9. Kapittal.

Benjaminitalaš Kis vuolgata su barnes Saul occat su lappum njiŋŋelas asenides; Saul boatta dam su vagjolusastes Samuela lusa, 1—14. Hærra cælkka Samueli, atte Saul galgga šaddat gonagassan Israel bagjel, 15—17. Samuel muittala sudnji, atte asenak læk gavdnujuvvum, valdda su ja su balvvalegjid bævddai ječaines ja manna nubbe bæive olgus suina okto vuoidadam varas su gonagassan, 18—27.

1. Ja muttom olmai læi Benjaminest, gæn namma læi Kis, Abiel bardne, Seror bardne, Bekorat bardne, Afiah bardne, muttom Benjaminitalaǯa bardne, vægalaš olmai.
2. Ja sust læi bardne, gæn namma læi Saul, nuorra ja čabba olmai; i læm oktage olmai Israel manai gaskast čabbab go son; olgi rajest ja bajas guvllui læi son aleb go buok almug. 10, 23.
3. Ja Kis, Saul ače, njiŋŋelas asenak lappujegje erit; ja Kis celki su bardnasis Sauli: Valde muttoma rængain mieldad ja gærggad ječad, mana dokko ja oca asenid!
4. Ja son manai Efraim vare bagjel ja manai Salisa ædnam čađa, mutto æba soai gavdnam daid; ja soai manaiga Saalim ædnam čađa, mutto æi dak læm dobbe; ja son manai Benjamin ædnam čađa, mutto æba soai gavdnam daid.
5. Go soai læiga boattam Suf ædnam sisa, de celki Saul su rænggasis, gutte læi su mielde: Boađe, macco moai ruoktot, amas mu aččam hæittet jurdašæmest aseni bællai ja šaddat morraši monno diti! 10, 2.
6. Mutto son celki sudnji: Gæča, muttom Ibmel olmai læ dam gavpugest, ja olmai læ arvost adnujuvvum; buok, maid son cælkka, dat dapatuvva. Manno moai dal dokko! Daidda son diеđetet monnoidi juoida dam gæino birra, man mielde moai manne.
7. Ja Saul celki su rænggasis: Gæča, jos moai manne, maid galgge dalle moai buktet olbmai? Dastgo laibbe læ nokkam monno sækain, ja i monnost læk mikkege addaldagaid buktet dam Ibmel olbmai; mi læ monno duokken? 1 Gon. 14, 3.
8. Ja rængga vastedi fastain Sauli ja celki: Gæča, mu duokken gavdnu njæljadas sekel silbba, ja

mon aigom addet dam dam Ibmel olbmai; de son dieđet monnoidi monno gæino.

9. Doule Israelest celkke olbmuk nuft, go si manne jærrat Ibmelest: Bottet, mannop mi oaidne lusa! Dastgo dat, gutte dal goččujuvvu profetan, goččujuvvui doule oaidnen. 4 Mos. 24, 4.

10. Ja Saul celki su rænggasis: Du sadne læ buorre; boađe, vuolggo moai! Ja soai manaiga gavpugi, gost dat Ibmel olmai læi.

11. Go soai manaiga gavpuga goargŋaga mielde bajas, de gavnaiga soai muttom nieidaid, guđek manne olgus goaivvot čace, ja soai celkiga sigjidi: Lægo oaidne dast?

12. Ja si vastedegje sodnoidi ja celkke: Læ, gæča, son læ dam baikest. Gača dal! Dastgo odne læ son boattam gavpugi, dainago albmugest læ odne njuovvamoaffar dieva alde.

13. Go doai boattebætte gavpug sisa, de doai gavdnabætte su dalanaga, ouddalgo son manna bajas dieva ala borrat; dastgo almug i bora, ouddalgo son boatta, dainago son galgga buristsivdnedet oaffara; dastmaŋŋel borrek dak bovddijuvvum olbmuk. Manne dal bajas! Dastgo aito dal doai gavdnabætte su.

14. De manaiga soai bajas gavpugi; go soai bođiga gavpug sisa, gæča, de manai Samuel olgus sodno oudald goargŋom varas bajas dieva ala.

15. Mutto Hærra læi ovta bæive, ouddalgo Saul bođi, almostattam Samuela beljidi ja cælkkam:

16. Dam aige itten aigom mon vuolgatet du lusa muttom olbma Benjamin ædnamest, ja don galgak vuoidadet su oaivamuʒʒan mu albmuga Israel bagjel, ja son galgga bæstet mu albmuga Filistalaʒai gieđast; dastgo mon læm gæččam mu albmugam bællai, dađemielde go dam barggom læ boattam mu ouddi. Ap. dag. 13, 21. 2 Mos. 3, 7.

17. Ja go Samuel oini Saul, de vastedi Hærra sudnji: Gæča, dat læ dat olmai, gæn birra mon læm dudnji cælkkam: Dat galgga rađđit mu albmuga.

18. Ja Saul loaidasti dokko Samuel lusa porta gasko ja celki: Cælke munji, gost læ oaidne viesso?

19. Ja Samuel vastedi Sauli ja celki: Mon læm oaidne. Mana mu oudast bajas dieva ala, ja doai galggabætte borrat muina odne; de aigom mon diktet du vuolgget itten arrad, ja buok, mi læ du vaimost, aigom mon dudnji cælkket.

20. Ja njiŋŋelas aseni harrai, mak lappujegje dust odne golma bæive gæčest, de ale jurdaš dai bærrai, dastgo dak læk gavdnujuvvum. Ja gæsa gulla buok Israel buoremus obmudak? Igo dudnji ja obba du ačad vissui?

21. Ja Saul vastedi ja celki: Imgo mon læk Benjaminitalaš, muttomest dain uccemuʒain Israel sokkagoddi gaskast, ja igo mu sokka læk dat hæjomus buok Benjamin sokkagodde sogain? Manne sarnok don dalle nuft munji? 15, 17.

22. Ja Samuel valdi Saul ja su rænga ja doalvoi sodno gammar sisa ja čokkanatti sodno boaššomussi dai bovddijuvvum olbmui gaski, ja dak legje golbma loge olbma arvo.

23. Ja Samuel celki malestæggjai: Buvte deiki dam bitta, maid mon addim dudnji, man birra mon celkkim dudnji: Bija dam sierranassi lusad!

24. Ja malestægje valdi ouddan čoamotasa ja mi dam alde læi, ja bijai dam Saul ouddi; ja son* celki: Gæča, dat, mi læi vurkki-

juvvum, læ bigjujuvvum du ouddi; bora, dastgo mærreduvvum aiggai vurkkijuvvui dat dudnji, go mon celkkim: Mon læm bovddim albmuga. Ja Saul borai Samuelin dam sæmma bæive. * Samuel.

25. Ja soai manaiga vuolas dievast gavpugi, ja son sarnodi Saulin dake alde. 5 Mos. 22, 8.

26. Ja soai likkaiga arrad bajas, ja de dapatuvai, go iđđedes guovso bagjani, de ravkai Samuel Saul bajas dake ala ja celki: Gærggad ječad, de mon aigom du mieđoštet. Ja Saul gærggadi ječas, ja soai manaiga goabbašagak, son ja Samuel, olgus gavpug balgga ala.

27. Go soai dal læiga mannamen vuolas gavpug gæčest, de celki Samuel Sauli: Cælke renggi, atte son galgga mannat monno ouddalist (ja son manai), mutto čuožo don dal dast! De aigom mon addet du gullat Ibmela sane.

10. Kapittal.

Samuel vuoidad Saul gonagassan Israel bagjel ja cælkka sudnji juo ouddal, mi sudnji galgga dapatuvvat su æmbo matke alde; Saul profetastalla ja boatta su čæces lusa, 1—16. Samuel čokke albmuga Mispai ja cuigod sin, go si læk anotam gonagasa; vuorbbadallam bokte valljijuvvu Saul, gutte soabmasin bagjelgeččujuvvu, 17—27.

1. Ja Samuel valdi olljolitte ja golgati dam su oaive bagjeli ja cummesti su ja celki: Igo dat læk nuft, atte Hærra læ vuoidadam du oaivamužžan su arbes bagjel? 15, 1. Sir. 46, 22. Ap. dag. 13, 21.

2. Go don odne manak mu lutte erit, de gavnak don guokte olbma Rakel havde guorast Benjamin raje alde Selsahest, ja soai galggaba dudnji cælkket: Dak njiŋŋelas asenak, maid don mannik occat, læk gavdnum, ja gæča, du ačče læ diktam njiŋŋelas aseni aše vasset ja læ morrašest dodno diti ja cælkka: Maid mon galgam dakkat mu bardnam diti? 1 Mos. 35, 19. 1 Sam. 9, 5.

3. Ja go don manak ain dast gukkebuidi ouddan ja boađak Tabor aika lusa, de galggek golbma olbma, guđek mannek bajas Ibmel lusa Beteli, gavnadet duina dast, okta, gutte guodda golbma gice, ja okta, gutte guodda golbma laibe, ja okta, gutte guodda ovta nakkelasko, man siste læ vidne.

4. Ja si galggek du dærvatet ja addet dudnji guokte laibe, ja don galgak vuostaivalddet daid sin gieđast.

5. Dastmaŋŋel boađak don Ibmel Gibeai, gost Filistalažai favtak læk; ja de galgga dapatuvvat, go don boađak dasa gavpugi, de galgak don gavdnat joavko profetaid, guđek bottek dievast vuolas harpaiguim ja paukaiguim ja fløitaiguim ja sitariguim oudastæsek, ja guđek profestastallek.

6. Ja Hærra Vuoigŋa galgga boattet du bagjeli, ja don galgak profetastallat singuim ja šaddat nubben olmajen.

7. Ja go dak mærkak dapatuvvek dudnji, de daga, mi boatta du gieđa ouddi! Dastgo Ibmel læ duina.

8. Ja don galgak mannat mu ouddal vuolas Gilgali, ja gæča, mon boađam vuolas du lusa oaffaruššat boalddemoaffarid ja njuovvat gitosoaffarid; čieča bæive galgak don vuorddet, dassači go mon boađam du lusa, ja de galgam mon addet dudnji diettet, maid don galgak dakkat. 13, 8.

9. Ja de dapatuvai, go son jorggali su sælges vuolggem varas Samuel lutte erit, de addi Ibmel sudnji æra vaimo, ja buok dak mærkak dapatuvve dam sæmma bæive.

10. Ja soai bođiga dokko Gi-

beai, ja gæča, joavkko profetak botte su oudald; de bođi Ibmel Vuoigŋa su bagjeli, ja son profetastalai sin gaskast.

11. Ja de dapatuvai, go buokak si, guđek dovdde su ouddal, oidne, atte son profetastalai profetaiguim, de celki almug, nubbe nubbai: Mi læ dalle dapatuvvam Kis bardnai? Lægo maidai Saul profetai gaskast? 19, 24.

12. De vastedi muttom olmai, gutte læi dam baike olmuš, ja celki: Gi læ dalle sin ačče? Damditi læ dat šaddam sadnevajasen: Lægo maidai Saul profetai gaskast?

13. Ja go son læi hæittam profetastallamest, de bođi son dievvai.

14. Ja Saul čæcce* celki sudnji ja su renggi: Gosa læide doai mannam? Ja son celki: Occat njiŋŋelas asenid, ja go moai oinime, atte æi dak læm gavdnamest, de bođime moai Samuel lusa. * 14, 50.

15. Ja Saul čæcce celki: Muittal goit munji, maid Samuel celki dodnoidi?

16. Ja Saul celki su čæccasis: Son diettevassi addi monnoidi, atte njiŋŋelas asenak legje gavdnujuvvum. Mutto dam sane gonagasvuođa birra, maid Samuel læi cælkkam, i son addam sudnji diettevassi.

17. Ja Samuel gočoi albmuga čoakkai Hærra lusa Mispai.

18. Ja son celki Israel manaidi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Mon dolvvum Israela bajas Egyptenest ja bestim din Egypten gieđast ja buok dai rikai gieđast, mak din givsedegje.

19. Mutto di lepet odne hilggom din Ibmelædek, su, gutte besti din erit buok din oasetesvuođain ja din atestusain, go di lepet cælkkam sudnji: Gonagasa galgak don bigjat min bagjeli. De divvot dal ječaidædek ouddan Hærra muođoi ouddi din sokkagoddidædek mielde ja din sogaidædek mielde! 8, 7.

20. Ja Samuel divti buok Israel sokkagoddid loaidastet ouddan, ja Benjamin sokkagodde deivvujuvvui.

21. Ja son divti Benjamin sokkagodde loaidastet ouddan su sogaides mielde, ja Matri sokka deivvujuvvui, ja Saul, Kis bardne, deivvujuvvui. Ja si occe su, mutto i son gavdnum.

22. Ja si jerre vela ain ovta gærde Hærrast: Velago* læ guttege boattam deiki? Ja Hærra celki: Gæča, son adna ječas čiekkagasast galvoi lutte. * ærreb min.

23. Ja si vikke ja vigge su dobbe, ja son divoi ječas ouddan albmuga gaski, ja son læi aleb go buok almug olgi rajest ja bajas guvllui. 9, 2.

24. Ja Samuel celki buok albmugi: Oaidnebetetgo di su, gæn Hærra læ valljim? Dastgo i læk oktage nuftgo son buok albmuga gaskast? Ja buok almug čurvvu ja celkke: Ellus gonagas!
1 Gon. 1. 25. 39. 2 Gon. 11, 12.

25. Ja Samuel sarnoi albmugi gonagasvuođa rievte birra ja bajas čali dam girjai ja bijai dam dokko Hærra muođoi ouddi. De luiti Samuel buok albmuga mannat, ješguđege su vissusis.
5 Mos. 17, 14 j. n. v. 1 Sam. 8, 22.

26. Saul maidai manai su vissusis Gibeast, ja su mielde manai dat joavkko, man vaimoid Ibmel læi likkatam.

27. Mutto muttom ibmelmættomak celkke: Maid vekid galgga dat buktet migjidi? Ja si bagjelgečče su ja æi buktam sudnji addaldaga; mutto son læi nuftgo bæljetæbme. 11, 12 j. n. v.

11. Kapittal.

Jabes assek, gæk læk garraset ate-

stuvvum Ammonitalaš gonagasast Nahasest, bigjek sane Sauli væke birra; Saul časka Ammonitalažaid, 1—11. Saul i suova albmuga sin goddet, guđek ouddal legje bagjelgæččam su; Samuel čokke albmuga Gilgali, gost Saul nannijuvvu su gonagasvuottasis, 12—15.

1. Ja Ammonitalaš Nahas manai bajas ja luoittali Jabes vuostai Gileadest; ja buok Jabes olbmak celkke Nahasi: Daga litto minguim, de aiggop mi du balvvalet.

2. Ja Ammonitalaš Nahas celki sigjidi: Dam oaivvai aigom mon dakkat dinguim litto, atte olgiš bæle čalbme eritčuggujuvvu dist buokain, ja mon aigom bigjat dam hæppašussan obba Israel ala.

3. De celkke Jabes vuorrasak sudnji: Adde migjidi maŋedæme čieča bæive, vai mi matašeimek vuolgatet sadnedoalvvoid obba Israel ædnamraji mietta! Jos dalle i læk oktage, gutte bæsta min, de aiggop mi mannat olgus du lusa.

4. Ja sadnedoalvvok botte Saul Gibeai ja sardnu daid sanid albmuga belji ouddi; de bajedi obba almug su jienas ja čieroi.

5. Ja gæča, Saul bođi važe vuovsai maŋest mæcest, ja Saul celki: Mi albmugest vaillo, go si čirruk? Ja si muittalegje sudnji Jabes olbmai sanid.

6. Ja Ibmel Vuoigŋa bođi Saul bagjeli, go son gulai daid sanid, ja su moarre cakkidi sagga.
10, 10. Duob. 14, 6.

7. Ja son valdi ovta bara vuovsaid ja čuopadi daid ja vuolgati daid obba Israel ædnamraji mietta sadnedoalvvoi bokte ja cælketi: Gutte i vuolge Saul maŋŋai ja Samuel maŋŋai, su vuovsaiguim galgga nuft dakkujuvvut. De gačai Hærra ballo albmuga bagjeli, ja si vulgge olgus dego okta olmai.

8. Ja son gæčadi sin Besekest, ja Israel manak legje golbma čuođe duhata, ja Juda olbmak golbma loge duhata.

9. Ja si celkke daidi sadnedoalvvoidi, guđek legje boattam: Nuft galggabetet di cælkket Jabes olbmaidi Gileadest: Itten galgga diggjidi šaddat bestujubme, go bæivaš baitta bakkaset. Ja sadnedoalvvok botte ja muittalegje dam Jabes olbmaidi, ja si šadde illoi.

10. Ja Jabes olbmak celkke: Itten aiggop mi mannat olgus din lusa; de dakket dalle minguim, aibas nuftgo di buorren adnebetet!

11. Ja de dapatuvai dam nubbe bæive, de divoi Saul albmuga golma jovkkui, ja si bakkijegje gasko soattesida sisa iđđedesgoccemvuoro aige, ja si časke Ammona, dassači go bæive šaddai bakasen; ja si, guđek bacce, biđgijuvvujegje, nuft atte æba sist baccam guovtesge okti.

12. De celki almug Samueli: Gi dat læi, gutte celki: Galggago Saul rađđit min bagjel? Addet migjidi daid olbmaid deiki, de mi aiggop sin goddet! 10, 27.

13. De celki Saul: I galga oktage goddujuvvut dam bæive; dastgo odne læ Ibmel addam bestujume Israeli. 2 Sam. 19, 22.
1 Sam. 14, 45.

14. Ja Samuel celki albmugi: Bottet, mannop mi Gilgali, vai mi dobbe oažžop ođasmattet gonagasvuođa.

15. Ja buok almug manai Gilgali, ja si dakke dobbe Saul gonagassan Hærra muođoi oudast Gilgalest, ja si oaffaruššé dast gitosoaffarid Hærra muođoi oudast; ja Saul ja buok Israel olbmak illodegje dobbe sagga ollo.

12. Kapittal.

Samuel erit hæitta su duobmarammates; almug adda sudnji buore duođaštusa, 1—5. Son ouddandoalla siggjidi Hærra buoredagoid ja sin suddo, go si anotegje aldsesæsek gonagasa, ja son nanne su sanides mærka bokte, 6—18. Almug balla ja anota, vai Sa-

muel rokkadalaši sin oudast; Samuel lopped dam dakkat, jeđđe, nævvo ja aitta sin, 19—25.

1. Ja Samuel celki obba Israeli: Gæča, mon læm gulddalam din jiena juokke dafhost, maid di lepet munji cælkkam, ja læm bigjam gonagasa rađđit din bagjel.
8, 7. 22; 11, 15.

2. Ja dal, gæča, gonagas vagjol din muođoi ouddast, ja mon læm boares ja čurggisvuovtag, ja mu barnek, gæča, soai læba din lutte, ja mon læm vagjolam din muođoi oudast mu nuorravuottam rajest gidda dam bæive ragjai.

3. Gæča, dast mon læm; duođašteket dal mu vuostai Hærra oudast ja su vuiddujuvvuma oudast: Gæn vuovsa læm mon valddam, ja gæn asena læm mon valddam, ja gæn vuostai læm mon dakkam vækkavalde? Gæn læm mon vaivvedam, ja gæn gieđast læm mon vuostaivalddam addaldaga ja dam diti dappam mu čalmidam? De aigom mon addet dam digjidi ruoktot.
Ap. dag. 20, 33. 1 Sam. 8, 3.

4. Ja si celkke: Ik don læk dakkam vækkavalde min vuostai ja ik vaivvedam min ja ik vuostaivalddam maidege gænge gieđast.

5. Ja son celki sigjidi: Hærra læ duođaštægje din vuostai, ja su vuiddujuvvum læ duođaštægje dam bæive, atte epet di læk gavdnam maidege mu gieđast. Ja almug celki: Son læ duođaštægje.

6. De celki Samuel albmugi: Duođai, Hærra læ duođaštægje, son, gutte asati Mosesa ja Arona, ja gutte doalvoi din vanhemid bajas Egypten ædnamest.

7. Divvot dal ječaidædek ouddan! De aigom mon mannat dinguim rievte ouddi Hærra muođoi oudast buok Hærra vanhurskes dagoi birra, maid son læ dakkam din vuostai ja din vanhemi vuostai.

8. Go Jakob læi boattam Egypteni, de čurvvu din vanhemak Hærrai, ja Hærra vuolgati Mosesa ja Arona, ja soai doalvoiga din vanhemid Egyptenest olgus ja divtiga sin orrogoattet dam baikest.
1 Mos. 46, 6. 2 Mos. 3, 10; 4, 14 j. n. v. Josv. 24, 5.

9. Mutto si vajaldatte Hærra, sin Ibmelæsek, ja son vuvdi sin Sisera, Hasor soattehærra, gitti ja Filistalağai gitti ja Moab gonagasa gitti, ja si sotte sin vuostai.
Duob. 4, 2; 3, 12; 10, 7; 13, 1.

10. De čurvvu si Hærrai ja celkke: Mi læp suddodam, dastgo mi læp hæittam Hærra ja balvvalam Baalid ja Astarte-govaid; mutto gajo min dal min vašalağai gieđast! De aiggop mi du balvvalet.
Duob. 10, 10. 15.

11. Ja Hærra vuolgati Jerubbaal ja Bedana* ja Jeftaha ja Samuela ja gajoi din din vašalağai gieđast birra buok, ja di asaidek oagjebassan.
Duob. 6, 11 j. n. v. 32. 11, 1. 29. 1 Sam. 7, 8 j. n. v.
* gaddo mielde Barak, Duob. 4, 6 j. n. v.

12. Mutto go di oinidek, atte Nahas, Ammon manai gonagas, builji din vuostai, de celkidek di munji: I nuft, mutto gonagas galgga rađđit min bagjel, — ja Hærra, din Ibmelædek, læi dadde din gonagas.
8, 19.

13. Ja dal, gæča, dast læ gonagas, gæn di lepet valljim, gæn di lepet anotam, ja gæča, Hærra læ bigjam gonagasa din bagjeli.

14. Jos di dal ballabetet Hærrast ja balvvalepet su ja gulddalepet su jiena ja epet læk vuostehagolağak Hærra sane vuostai, mutto jos sikke di ja gonagas, gutte rađđe din bagjel, čuovvobetet Hærra, din Ibmelædek, [de galgga Hærra læt dinguim].

15. Mutto jos di epet gulddal su jiena, mutto lepet vuostehagolağak Hærra sane vuostai, de galgga Hærra gietta læt din

vuostai, nuftgo din vanhemi vuostai.
16. Divvot ječaidædek maidai dal ouddan ja geččet dam stuora dago, maid Hærra aiggo dakkat din čalmi oudast!
17. Igo odne læk nisočuoppam? Mon aigom čuorvvot Hærrai, ja son galgga vuolgatet bajana ja arve. Dovddet dalle ja oidnet, atte din bahavuotta læ stuores, maid di lepet dakkam Hærra čalmi oudast anotedin aldsesædek gonagasa.
18. Ja Samuel čuorvoi Hærrai, ja Hærra vuolgati bajana ja arve dam sæmma bæive; ja buok almug balle sagga Hærrast ja Samuelest.
19. Ja buok almug celki Samueli: Rokkadala du balvvalegjidad oudast Hærrai, du Ibmelasad, ja ale divte min jabmet! Dastgo mi læp lasetam baha buok min suddoidasamek anotedin aldsesæmek gonagasa.
20. Ja Samuel celki albmugi: Allet bala! Di lepet dakkam buok dam baha; mutto allet fal gaida Hærrast erit, mutto balvvaleket Hærra obba din vaimostædek!
21. Ja epet di galga erit gaiddat; dastgo de di ferttišeidek mannat dai guoros æppe-ibmeli maŋest, mak æi avkot æige gajo, dastgo dak læk aive guorosvuotta.
Es. 44, 9. 10.
22. Dastgo Hærra i dato hæittet su albmuges su stuora namas diti; dastgo Hærra læ buorren oaidnam dakkat din su almugenes.
23. Ja mon, — lekus dat gukken must erit suddodet Hærra vuostai, hæittet rokkadallamest din oudast; ja mon aigom oapatet digjidi dam buore ja rievtes gæino.
24. Ballet fal Hærrast ja balvvaleket su duottavuođast, obba din vaimostædek! Dastgo geččet, maggar stuora dagoid son læ dakkam din vuostai!
25. Mutto jos di dakkabetet boastot, de galggabetet sikke di ja din gonagas eritrottijuvvut.

13. Kapittal.

Saul vallje 3000 olbma, guđek orruk su ja Jonatan lutte; Jonatan časka Filistalaʒai soattevæga; Filistalaʒak čoagganek soattai sin vuostai, Israelitalaʒak čikkek ječaidæsek, gosa si buoremusat mattek, 1—6. Saul boatta Gilgali, gost son oaffarušša, ja rangaštuvvu damditi garraset Samuelest, 7—14. Si mannek Gibeai 600 olbmain; Filistalaʒak hævatek ædnama; Israelitalaʒain vaillukværjok, dainago Filistalaʒak læk eritdolvvom sin ravdid, 15—23.

1. Ovta jage læi Saul dalle rađđim; ja go son læi rađđim Israel bagjel guokte jage,
2. de vallji Saul aldsesis golbma duhata Israelest, ja guokte duhata legje Saul mielde Mikmasest ja Betel vare alde, ja duhat legje Jonatan mielde Benjamin Gibeast, ja daid ærrasid albmugest luiti son mannat, ješguđege su goattasis.
3. Ja Jonatan časki Filistalaʒai soattevæga, mi læi Gibeast, ja Filistalaʒak gulle dam; ja Saul bosadatti basunin obba ædnamest ja celki: Ebrealaʒak galggek dam gullat.
4. Ja obba Israel gulle cælkkemen: Saul læ časkam Filistalaʒai soattevæga, ja Israel havsid maidai Filistalaʒaidi. Ja almug goččujuvvui čuovvot Saul Gilgali.
5. Ja Filistalaʒak čoagganegje soattat Israelin, golbma loge duhat vavna ja gutta duhat ridijægje ja almug nuftgo saddok appegaddest ædnagvuođast; ja si manne bajas ja luoittalegje Mikmas gurri Bet-Aven nuorttali.
6. Ja Israel olbmak oidne, atte si legje hæđest, dastgo almug atestuvvui, de almug čiegai ječas biejoi sisa ja bastelis lanjai miestagi gaski ja bakteskoaroidi ja doarnaidi ja galdoidi.

7. Ja Ebrealaǯak manne Jordan rasta Gad ja Gilead ædnami; mutto Saul læi ain Gilgalest, ja buok almug čuovoi su doargestemin.

8. Ja son vurdi čieča bæive gidda dam Samuelest mærreduvvum aiggai; mutto Samuel i boattam Gilgali, ja almug bieđgani ja guđi su. 10, 8.

9. De celki Saul: Buktet boalddemoaffara ja gitosoaffarid deiki mu lusa! Ja son oaffarušai boalddemoaffara.

10. Ja de dapatuvai, go son læi gærggam oaffaruššamest boalddemoaffara, gæča, de bođi Samuel; ja Saul manai olgus su oudald su buorastattem varas.

11. De celki Samuel: Maid don læk dakkam? Ja Saul celki: Dainago mon oidnim, atte almug bieđgani ja guđi muo, ja don ik boattam dam mærreduvvum aiggai, ja Filistalaǯak čoagganegje Mikmas gurri,

12. de mon celkkim: Dal mannek Filistalaǯak vuolas mu vuostai Gilgali, ja im mon læk vela rokkadallam Hærra; de mon valddim roakkadvuođa aldsesam ja oaffaruššim boalddemoaffara.

13. Ja Samuel celki Sauli: Jallat læk don mænnodam, ik don læk doallam Hærra, du Ibmelad, bakkoma, maid son dudnji gočoi; dastgo de lifči Hærra dal nanosmattam du gonagasvuođa Israel bagjel agalaǯat.

14. Mutto dal i galga du gonagasvuotta bissot; Hærra læ occam aldsesis ovta olbma su vaimos mielde, ja su læ Hærra asatam oaivamuǯǯan su albmuges bagjeli; dastgo ik don læk doallam, maid Hærra dudnji gočoi. Ap. dag. 13, 22.

15. Ja Samuel gærggadi ječas ja manai bajas Gilgalest Benjamin Gibeai; ja Saul gæčadi dam albmuga, mi gavdnui su lutte, gutta čuođe olbma arvo. 14, 2.

16. Ja Saul ja Jonatan, su bardne, ja dat almug, mi gavdnui sodno lutte, orru Benjamin Gebast, ja Filistalaǯak legje luoittalam Mikmas gurri.

17. Ja spægjevækka vulgi olgus Filistalaǯai soattesidast golma joavkost; okta joavkko jorgidi gæino guvllui Ofrai, Sual ædnam guvllui,

18. ja nubbe joavkko jorgidi gæino guvllui Bet-Horoni, ja goalmad joavkko jorgidi gæino guvllui ragjeguvllui, mi cægga Seboim vuome bagjel mæce guvllui.

19. Ja i gavdnum oktage ravdde obba Israel ædnamest; dastgo Filistalaǯak legje cælkkam: Ebrealaǯak daidaše dakkat mikid daihe saitid. Duob. 5, 8.

20. Ja obba Israel manai vuolas Filistalaǯai lusa oaǯǯom varas ravddijuššat, ješgutteg su jorggomruovdes ja su guokes ja su akšos ja su čuoppamruovdes,

21. ja go čuoppamruvdi ja guki ja roggani ja akšoi avjok legje nuorrašuvvam, ja oaǯǯom varas sæčagasa alabigjujuvvut.

22. Ja nuft dapatuvai soattebæive, atte i gavdnum miekke daihe saitte buok albmuga gieđast, mi læi Saul mielde ja Jonatan mielde, mutto gavdnui dušššefal Saul duokken ja Jonatan, su barne, duokken.

23. Ja Filistalaǯai njunošvækka vulgi olgus varrebaskadassi Mikmas guorast.

14. Kapittal.

Dorvastedin Ibmel ala fallita Jonatan su værjoguddines Filistalaǯaid ja časka sin, 1—15. Saul, gutte oaǯǯo dam diettet, doarred oktan albmugin vašalaǯaid ja časka sin, 16—23. Saul garrod dam, gutte borra daihe jukka maidege dam bæive; Jonatan, gi i dieđe dam, borra honniga vuovdest; dastmaŋŋel borra almug biergo oktan varain; Saul hukse Hærrai altara, 24—35. Son jærra Hær-

rast, galggago son doarredet Filistalaẕaid, mutto i oaẕo maidege vastadusaid; fuomaša vuorbbadæme bokte, atte Jonatan læ borram honniga, ja aiggo su goddet, mutto Jonatan gagjujuvvu albmugest, 36—46. Saul časka Israel vašalaẕaid, 47. 48. Su akka ja manak, sokkagodde ja dagok muittaluvvujek, 47—52.

1. Ja de dapatuvai muttom bæive, atte Jonatan, Saul bardne, celki dam nuorra olbmai, gutte guddi su værjoid: Boađe, manno moai rasta Filistalaẕai njunošvæga lusa, mi læ dobbe dom bælde. Mutto su aččasis i son addam dam diettevassi.

2. Ja Saul oroi Gibea olgobælatagast, granat-æbel-muora vuolde, mi læi Migron guorast, ja dat almug, mi læi su lutte, legje gutta čuođe olbma arvo, 13, 15.

3. ja Akia, Akitub bardne, Ikabod vielja, Pinehas barne, Eli barne, gutte læi Hærra pappa Silost, guddi oalggebiktasa. Ja almug i diettam, atte Jonatan læi mannam erit. 4, 21.

4. Ja rastamannam-balggai gaskast, mai mielde Jonatan bargai rasta mannat Filistalaẕai njunošvæga lusa, læi muttom baktenjudne dam bælde ja muttom baktenjudne dom bælde, ja nubbe namma læi Boses ja nubbe namma fast Sene. 13, 23.

5. Dat nubbe baktenjudne cæggai nuftgo baẕẕe davas guvllui Mikmas buotta, ja dat nubbe fast lulas guvllui Geba buotta.

6. Ja Jonatan celki dam nuorra olbmai, gutte guddi su værjoid: Boađe, manno moai rasta dai birračuopakættes olbmai njunošvæga lusa! Daidaši Hærra dakkat juoida monno oudast; dastgo Hærrai i læk mikkege hettitussan bæstet ædnagi bokte daihe harvvai bokte. Duob. 7, 7. 2 Muit. 14, 11. 1 Makk. 3, 18.

7. Ja su værjoguodde celki sudnji: Daga buok, mi læ du mielast! Mana don fal! Gæča, mon čuovom du, gosa don datučak.

8. Ja Jonatan celki: Gæča, moai manne dal rasta olbmai lusa ja šadde oidnujuvvut sist.

9. Jos si dalle celkkek monnoidi naft: Čuoẕẕo jaska, dassači go mi ollip dodno lusa! — de moai čuẕẕu, gost moai ledne, ja æm mana bajas sin lusa. 1 Mos. 24, 12 j. n. v.

10. Mutto jos si celkkek naft: Boatte bajas min lusa! — de moai manne bajas; dastgo dalle læ Hærra addam sin monno gitti. Dat galgga læt monnoidi mærkkan.

11. Ja go soai goabbašagak oidnujuvvuiga Filistalaẕai njunošvægast, de celkke Filistalaẕak: Gæča, Ebrealaẕak bottek biejoin olgus, gosa si læk čiekkadam.

12. Ja njunošvæga olbmak vastedegje Jonatani ja su værjoguoddai ja celkke: Boatte bajas min lusa! De aiggop mi diеđetet dodnoidi juoida. De celki Jonatan su værjoguoddasis: Goarŋo bajas mu maŋest! Dastgo Hærra læ addam sin Israela gitti.

13. De goarŋoi Jonatan bajas su gieđaides vekki ja su julgides vekki, ja su værjoguodde su maŋest; ja si gačče Jonatan oudast, ja su værjoguodde manai su maŋest ja goddi. 3 Mos. 26, 7. 8.

14. Ja vuoṣtas časkemin, maina Jonatan ja su værjoguodde časkiga, gačče guokte loge olbma arvo ædnambitta alde, mi læi gosi nuft gukke go ovta bæive jorggomædnama jorgotak-bælle.

15. Ja suorgganæbme šaddai soattesidi, mæccai ja buok albmuga gaski; maidai njunošvækka ja spægjevækka suorgganegje, ja ænam doargesti, ja suorgganæbme šaddai Ibmelest. 7, 10; 13, 17.

16. Ja Saul favtak Benjamin Gibeast gečče, ja gæča, vækka

hagjosuvai ja manai, ja si nordde ja bakkijægje guim guimidæsek.

17. Ja Saul celki albmugi, mi læi su lutte: Lokket ja geččet, gi læ mannam min lutte erit! Ja si lokke, ja gæča, Jonatan ja su værjoguodde æba læm dast.

18. De celki Saul Akiai: Buvte deiki Ibmel arka! Dastgo Ibmel arkka læi dam aige dast Israel manai gaskast. 4, 3 j. n. v.

19. Ja de dapatuvai, dam bodda go Saul sarnoi pappi, atte šlabma Filistalažai soattesidast šaddai stuorebun ja stuorebun; de celki Saul pappi: Valde du gieđad ruoktot*!

* đ. l. ale buvte arka deiki!

20. Ja Saul ja buok almug, mi læi su lutte, čoagganegje, ja si botte soattai; ja gæča, nubbe miekke læi nubbe vuostai, — sagga stuora moivvašubme.

Duob. 7, 22. 2 Muit. 20, 23.

21. Ja dak Ebrealažak, guđek, nuftgo ouddal, legje Filistalažai mielde, ja guđek legje mannam singuim bajas soattesidi ja legje dast birra buok, dak maidai servve dai Israelitalažaiguim, guđek legje Saul ja Jonatan mielde.

22. Ja go buok dak Israel olbmak, guđek legje čiekkadam Efraim varrai, gulle, atte Filistalažak bataregje, de doarradalle maidai si sin soađest.

23. Ja Hærra besti Israela dam bæive, ja soatte manai dokko Bet-Aven mæddel.

24. Ja go Israel olbmak šadde garraset vaivašuvvat dam sæmma bæive, de vuornoti Saul albmuga ja celki: Garroduvvum lekus dat olmai, gutte navdaša maidege borramušaid ouddal ækkeda, ouddalgo mon oažom ječčam mavsatet mu vašalažaidam ala! Ja buok almug i muosatam borramuša.

25. Ja obba almug bođi vuovde sisa, ja honnig læi mæcest.

26. Ja go almug bođi vuovde sisa, gæča, de dast læi honnigjokka; mutto i oktage bigjam su gieđas njalbmasis, dastgo almug balai valest.

27. Mutto Jonatan i læm gullam, go su ačče vuornoti albmuga, ja son geiggi dam soabbe gæče, mi læi su gieđast, ja buonjosti dam honnigest ja bajedi su gieđas ruoktot su njalbmasis, ja su čalmek šadde čielgasen.

28. De bakkodi okta olmai albmugest ja celki: Du ačče læ garraset vuornotam albmuga ja cælkkam: Garroduvvum lekus dat olmai, gutte navdaša borramuša odne! Ja nuft læ almug vuoimetuvvam.

29. Ja Jonatan celki: Mu ačče læ buktam oasetesvuođa ædnam bagjeli; geččet goit, atte mu čalmek læk šaddam čielgasen, dainago mon læm muosatam uccanaš dam honnigest;

30. man sagga stuorebun lifči hævvo šaddam Filistalažai gaski, jos almug lifči odne borram su vašalažaides sallašest, maid dat læ gavdnam!

31. Ja si časke dam bæive Filistalažaid Mikmas rajest Ajalon ragjai, ja almug vuoimetuvvui sagga.

32. Ja almug ribme sallaša barri, ja si valdde smavva omid ja stuora omid ja galbid ja njuvve daid ædnam alde, ja almug borai dam oktan varain.

3 Mos. 3, 17; 7, 26 j. n. v.

33. Ja dat dieđetuvvui Sauli, ja si celkke: Gæča, almug suddod Hærra vuostai borram bokte biergo oktan varain. Ja son celki: Di lepet mænnodam oskaldasmættoset*; fierateket dal deiki mu lusa ovta stuora gæđge! * Hærra vuostai.

34. Ja Saul celki: Mannet olgus albmuga gaski ja celkket sigjidi: Buktet deiki mu lusa, ješ gutteg su vuovsas ja ješ gutteg su labbas, ja njuvvet daid dast ja borret, amadek di suddodet

Hærra vuostai borram bokte dam oktan varain! Ja buok almug buvti, ješ gutteg su vuovsas su gieđastes ouddan ikko ja njuvve dam dast.

35. Ja Saul huksi altara Hærrai; dat læi dat vuostas altar, maid son huksi Hærrai.

36. Dasto celki Saul: Mannop mi odna ija vuolas Filistalažai maŋŋai ja stajedekop sin gaskast, dassači go iđed čuvgudišgoatta, ja æp mi aigo diktet ovtage olbma sin gaskast baccet. Ja si celkke: Daga buok, maid don buorren oainak! De pappa celki: Loaidastekop mi deiki lakka Ibmel lusa!

37. Ja Saul jærai Ibmelest: Galgamgo mon mannat vuolas Filistalažai maŋŋai? Aigokgo don addet sin Israel gitti? Mutto i son vastedam sudnji dam bæive.

38. Ja Saul celki: Loaidasteket deiki, buok albmuga oaivamužak, ja fuomašeket ja geččet, man bokte dat suddo odne læ dapatuvvam!

39. Dastgo nuft duotta go Hærra ælla, gutte bæsta Israela, jos ašše læžža Jonatan, mu bardnam, duokken, de galgga son duođai jabmet! Ja i oktage buok albmugest vastedam sudnji.

40. Ja son celki obba Israeli: Di galggabetet læt nubbe bælde, ja mon ja Jonatan, mu bardne, aiggu læt nubbe bælde. Ja almug celki Sauli: Daga, maid don buorren oainak!

41. De celki Saul Hærrai, Israel Ibmeli: Adde duottavuođa albma boattet! Ja Jonatan ja Saul dæivatalaiga, mutto almug bæsai ašetæbmen. Josv. 7, 16. Jon. 1, 7.

42. Ja Saul celki: Suppijeket vuorbe mu ja Jonatan, mu bardnam, gaski! Ja Jonatan dæivatalai.

43. De celki Saul Jonatani: Dieđet munji, maid don læk dakkam! Ja Jonatan dieđeti sudnji dam ja celki: Mon læm muosatam uccanaš honniga mu soabbegæčestam, mi læ mu gieđast; gæča, dast mon læm, mon ferttim jabmet. Josv. 7, 19.

44. De celki Saul: Nuft dakkus Ibmel mu vuostai, ja bissus son nuft dakkamest! Jabmet don galgak, Jonatan!

45. Mutto almug celki Sauli: Galgašigo Jonatan jabmet, son, gutte læ dakkam dam stuora bestujume Israeli? Lekus dat gukken erit! Nuft duođai go Hærra ælla, de i galga vuoktačalbmege gaččat su oaivest ædnami; dastgo Ibmelin læ son dakkam su dagos dam bæive. Ja almug besti Jonatan, nuft atte i son jabmam.

11, 13. 2 Sam. 14, 11. 1 Gon. 1, 52.

46. Ja Saul heiti doarredæmest Filistalažaid ja manai bajas, ja Filistalažak manne sin baikkasæsek.

47. Saul læi dal valddam gonagasvuođa Israel bagjel, ja son soađai birra buok buok su vašalažaides vuostai, Moab vuostai ja Ammon manai vuostai ja Edom vuostai ja Soba gonagasai vuostai ja Filistalažai vuostai, ja mietta buok, gosa son jorgeti, vuiti son.

48. Ja son fidni aldsesis famo ja časki Amalekitalažaid ja besti Israela sin gieđast, guđek stajedegje sin.

49. Ja Saul barnek legje Jonatan ja Jisvi ja Malkisua, ja su guovte nieida namak legje, dam vuostasriegadægje Merab ja dam nuorabu Mikal. 1 Muit. 8, 33.
1 Sam. 31, 2.

50. Ja Saul aka namma læi Ahinoam, Ahimaas nieidda, ja su soattehærra namma læi Abner, Ner, Saul čæce, bardne;

51. dastgo Kis, Saul ačče, ja Ner, Abner ačče, læiga Abiel barnek. 9, 1.

52. Ja soatte læi garas Filistalažai vuostai buok Saul beivid, ja

gost Saul oini muttom gievras ja soattedokkalaš olbma, de gesi son su lusas.

15. Kapittal.

Samuel goččo Saul duššadet Amalekitalaʒaid buok daina, mi sist læ, 1—3. Saul manna bajas sin vuostai ja časka sin, mutto sæsta gonagas Agaga ja daid buoremus omid, 4—9. Hærra moaratuvva Saul ala, Samuel čajeta sudnji su suddo; Saul bargga duššas bæloštet ječas, 10—23. Son cælkka, atte son læ suddodam balo diti albmugest, ja rokkadalla Samuela maccat ruoktot suina, de aiggo son rokkadallat Hærra; Samuel dieđet sudnji, atte rika galgga valddujuvvut sust erit, macca dadde ruoktot Saulin, gutte rokkadalla Hærra, 24—31. Samuel godda Agaga ja i iska šatan æmbo Saul, 32—35.

1. Ja Samuel celki Sauli: Hærra vuolgati muo vuoidadet du gonagassan su albmuges bagjel; de gulddal dal Hærra sani jiena! 10, 1.

2. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Mon læm gæččam dam bællai, maid Amalek dagai Israeli, maid son bijai su gæino ouddi, go son manai bajas Egyptenest.
2 Mos. 17, 8 j. n. v. 4 Mos. 24, 20. 5 Mos. 25, 17 j. n. v.

3. Mana dal dokko ja časke Amalek, ja bija buok, mi sust læ, garrodusa vuollai, ja ik don galga sæstet su, mutto don galgak goddet sikke olbmaid ja nissonid, sikke manaid ja njamme manaid, sikke vuovsaid ja savcaid, sikke kamelid ja asenid.
Josv. 6, 17. 21.

4. Ja Saul gočoi albmuga čoakkai ja gæčadi sin Telaimest, guokte čuođe duhat vaʒʒe olbma ja loge duhat olbma Judast.

5. Ja Saul bođi Amalek gavpugi ja bijai olbmuid bæittosi vuobmai.

6. Ja Saul celki Kenitalaʒaidi: Vulgget, gaiddet erit, mannet vuolas Amalekitalaʒai lutte erit, amam mon hævatet du suina; dastgo don dakkik arbmogasvuođa buok Israel manai vuostai, go si manne bajas Egyptenest. Ja Kenitalaʒak gaidde erit Amalek gaskast.

7. Ja Saul časki Amalek Havila rajest gidda Sur ragjai, mi læ Egypten nuorttalist.
1 Mos. 25, 18.

8. Ja son valdi Agaga, Amalek gonagasa, ællenaga gidda, ja buok albmuga bijai son garrodusa vuollai mieke avjo bokte.

9. Mutto Saul ja almug seste Agaga ja daid buoremusaid dain smavva ja dain stuora omin ja daid nubbe buoremus spirid ja labbaid ja juokke buore oame, ja æi si dattom bigjat daid garrodusa vuollai; mutto buok daid æra omid, daid, mak legje halbek ja hæjok, daid bigje si garrodusa vuollai.
3 Mos. 27, 28. 29.

10. De dapatuvai Hærra sadne Samueli naft:

11. Mon gađam, go mon læm dakkam Saul gonagassan; dastgo son læ jorggalam ječas erit must, ja i son læk doallam mu sanid. De cakkidi Samuela moarre, ja son čuorvoi Hærrai gæčos ija.

12. Ja Samuel likkai arrad bajas gavdnam varas Saul iđđedest, ja Samueli dieđetuvvui ja celkkujuvvui: Saul læ boattam Karmeli, ja gæča, son læ bigjam aldsesis dasa muittomærka, ja son læ jorgidam dast erit ja læ mannam gukkebuidi ja mannam vuolas Gilgali.

13. Ja go Samuel bođi Saul lusa, de celki Saul sudnji: Buristsivdneduvvum læge don Hærrast! Mon læm doallam Hærra sane.

14. Mutto Samuel celki: Maid maksa dalle dat smavva omi suobman, mi boatta mu belji ouddi, ja dat stuora omi suobman, maid mon gulam?

15. Ja Saul celki: Dak læk deiki buktujuvvum Amalekitalaʒai lutte erit, dainago almug sesti

daid buoremusaid dain smavva omin ja dain stuora omin oaffaruššam varas daid Hærrai, du Ibmeli; mutto daid æraid læp mi bigjam garrodusa vuollai.

16. De celki Samuel Sauli: Bisan dal, vai mon oaǯom dudnji gulatet, maid Hærra læ sardnom munji odna ija! Ja son celki sudnji: Sarno!

17. Ja Samuel celki: Gæča, go don legjik hægjo du ječad čalmi oudast, de šaddik don Israel sokkagoddi oaivven, ja Hærra vuoidadi du gonagassan Israel bagjel. 9, 21; 10, 21 j. n. v.

18. Ja Hærra vuolgati du matkai ja celki: Mana ja bija daid suddolaǯaid, Amalekitalaǯaid, garrodusa vuollai ja soađa sin vuostai, dassači go si loktujuvvujek!

19. Manne ik don jægadam Hærra jiena, mutto aberavkostik aldsesad sallaša ja dakkik, mi baha læi Hærra čalmi oudast?

20. De celki Saul Samueli: Mon læm jægadam Hærra jiena ja læm mannam dam gæino mielde, man mielde Hærra vuolgati muo; mon læm deiki buktam Agaga, Amalek gonagasa, ja bigjam Amalek garrodusa vuollai.

21. Mutto almug valdde sallašest smavva omid ja stuora omid, daid buoremusaid dain garroduvvum omin oaffaruššam varas daid Hærrai, du Ibmeli, Gilgalest.

22. De celki Samuel: Juogo Hærra liko boalddemoaffaridi ja njuovvamoaffaridi, nuft moft jægolašvutti Hærra jiena vuostai? Gæča, jægolašvuotta læ buoreb go njuovvamoaffar, gulolašvuotta buoreb go viercai buoidde; Hos. 6, 6. Matt. 9, 13; 12, 7.

23. dastgo vuostehagolašvuotta læ noaiddevuođa suddo, ja cæggaivuotta læ ibmelmætttomvuotta ja æppe-ibmelbalvvalæbme. Dađemielde go don læk hilggom Hærra sane, de læ son hilggom du, nuft atte don ik galga læt gonagassan. 16, 1.

24. De celki Saul Samueli: Mon læm suddodam; dastgo mon læm bagjelduolbmam Hærra goččoma ja du sanid, go mon ballim albmugest ja jægadim sin jiena.

25. Adde munji dal mu suddo andagassi ja maca ruoktot muina, vai mon bæsam rokkadallat Hærra oudast!

26. Mutto Samuel celki Sauli: Im mon aigo duina ruoktot maccat; dastgo don læk hilggom Hærra sane, ja de læ Hærra hilggom du, nuft atte don ik galga læt gonagassan Israel bagjel.

27. Dasto jorgeti Samuel erit vuolggem varas. Ja Saul doppi gidda su olgoldas bivtas-hælbmai, ja dat gaikkani.

28. De celki Samuel sudnji: Hærra læ odne gaikkom gonagasvuođa Israel bagjel dust erit ja addam dam du lagamuǯǯi, gutte læ buoreb go don. 28, 17. 1 Gon. 11, 11.

29. Ja Israel oskaldas Ibmel i gielastala ja i gađa; dastgo i son læk olmuš, nuft atte son gađaši. 4 Mos. 23, 19. Ebr. 6, 18.

30. Ja Saul celki: Mon læm suddodam, mutto čajet munji dadde dal gudne mu albmug vuorrasi oudast ja Israel oudast ja maca ruoktot muina! De mon aigom rokkadallat Hærra, du Ibmel, oudast.

31. De čuovoi Samuel Saul ruoktot, ja Saul rokkadalai Hærra oudast.

32. Ja Samuel celki: Buktet Agaga, Amalek gonagasa, deiki mu lusa! Ja Agag manai ilolaǯat dokko su lusa, ja Agag celki: Vissasi, jabmema baččavuotta læ gaiddam erit.

33. Ja Samuel celki: Nuftgo du miekke læ dakkam nissonid manatæbmen, nuft galgga dal ouddali æra nissoni du ædne manatæbmen šaddat. Ja Samuel vuo-

las čuopai Agaga Hærra muođoi
oudast Gilgalest.
34. Ja Samuel manai Ramai,
mutto Saul manai bajas su vissusis
Saul Gibeai.
35. Ja Samuel i oaidnam šatan
æmbo Saul su jabmembæives rag-
jai, dastgo Samuel morašti Saul
diti. Mutto Hærra gađai, go son
læi dakkam Saul gonagassan Israel
bagjel.

16. Kapittal.

Samuel manna Ibmel goččom mielde Betleheibmi ja vuoidad Isai barnin Davida gonagassan Saul sagjai, 1—13. Hærra Vuoignạ gaidda Saulest erit, ja muttom baha vuoignạ boatta su baggeli; su balvvalægjek nevvuk su dalle occat daggar olbma, gutte matta čuojatet sitara; David boatta su lusa ja šadda sudnji rakisen, ja go son čuojat su oudast, de šadda su dille buorebun, 14—23.

1. Ja Hærra celki Samueli:
Man gukka aigok don moraštet
Saul diti, vaiko mon læm hilg-
gom su, nuft atte son i galga
læt gonagassan Israel bagjel?
Dævde du čoarvad oljoin ja mana!
Mon vuolgatam du Betleheimita-
laža Isai lusa, dastgo su barni
gaskast læm mon gæčadam ald-
sesam gonagasa.
15, 23. Ap. dag. 13, 22.
2. Mutto Samuel celki: Moft
matam mon mannat? Dastgo jos
Saul oaššo dam gullat, de son
godda muo. De celki Hærra:
Don galgak valddet mieldad ovta
galbe omin ja cælkket: Mon læm
boattam oaffarušsam varas Hærrai.
3. Ja don galgak bovddit Isai
oaffaruššami, ja mon aigom addet
dudnji diettet, maid don galgak
dakkat, ja don galgak vuoidadet
munji dam, gæn mon dudnji cæl-
kam.
4. Ja Samuel dagai, maid Hærra
læi sardnom, ja bođi Betleheibmi;
ja gavpuga vuorrasak botte suorg-
ganemin su oudald, ja olbmuk
celkke: Lægo dat rafhe, maina
don boađak?
5. Ja son celki: Duođai, rafhin;
mon læm boattam oaffaruššam va-
ras Hærrai; basoteket ječaidædek
ja bottet mu mielde oaffaruššami!
Ja son basoti Isai ja su barnid
ja bovddi sin oaffaruššami.
6. Ja de dapatuvai, go si botte,
de oini son Eliab, ja son celki:
Vissasi čuoššo dast Hærra oudast
su vuiddujuvvum. 17, 13.
7. De celki Hærra Samueli:
Ale gæča su hame bællai ja su
alla šaddo bællai! Dastgo mon læm
hilggom su; dastgo im mon gæča
dam bællai, man bællai olmuš
gæčča, dastgo olmuš gæčča čalmi
bællai, mutto Hærra gæčča vaimo
bællai. Ap. dag. 10, 34 j. n. v.
Salm. 7, 10; 17, 3. Jer. 17, 10; 20, 12.
Alm. 2, 23.
8. Ja Isai ravkai Abinadaba ja
divti su mannat Samuel mæddel;
mutto son celki: I damge læk
Hærra valljim. 17, 13.
9. Dasto divti Isai Samma man-
nat mæddel; mutto son celki: I
damge læk Hærra valljim.
10. De divti Isai su čieča bar-
nes mannat Samuela mæddel;
mutto Samuel celki Isaji: I Hærra
læk valljim daid.
11. Ja Samuel celki Isaji:
Jogo dak læk buok dak nuorra
olbmak? Ja son celki: Læ vela
dat nuoramus baccam, ja gæča,
son læ gæččamen smavva omid.
De celki Samuel Isaji: Vuolgat
sane ja vieža su! Æp mi mana
bævddai, ouddalgo son boatta
deiki. 17, 14.
12. Ja son vuolgati sane ja
divti su boattet, ja son læi ruksis-
muođog, dasa vela čabbačalmag ja
čabbahabmasaš. De celki Hærra:
Čuoššel ja vuoidad su! Dastgo dat
læ dat. 17, 42.
13. Ja Samuel valdi olljočoarve
ja vuoidadi su su vieljai gaskast,

ja Hærra Vuoignja bođi David bagjeli dam bæive rajest ja dastmaŋas. Ja Samuel čuoǯǯeli ja manai Ramai. 2 Sam. 7, 8. Salm. 78, 71; 89, 21. Ap.ǯdag. 13, 22.

14. Mutto Hærra Vuoignja gaidai Saulest erit, ja baha vuoignja Hærrast suorgati su.

15. De celkke Saul balvvalægjek sudnji: Gæča, baha vuoignja Ibmelest suorgata du.

16. Min hærramek goččus dadde du balvvalegjid, guđek čuǯǯuk du muođoi oudast, occat daggar olbma, gutte matta čuojatet sitara! Go dalle baha vuoignja Ibmelest læ du bagjel, de galgga son čuojatet su gieđaines, ja du dille šadda buorren. 2 Gon. 3, 15.

17. Ja Saul celki su balvvalegjidasas: Geččet dalle munji daggar olbma, gutte burist čuojata, ja buktet su mu lusa!

18. Ja muttom olbmain vastedi ja celki: Gæča, mon læm oaidnam Betleheimitalaǯa Isai barne; son matta čuojatet ja læ jalos olmai ja soatte-olmai ja jiermalaš sagaidi ja čabba olmai, ja Hærra læ suina.

19. De Saul vuolgati sadnedoalvvoid Isai lusa ja cælketi: Vuolgat mu lusa du barnad David, gutte læ smavva omi lutte!

20. Ja Isai valdi ovta asena noađotuvvum laibin ja ovta nakkelasko. man siste læi vidne, ja ovta gice ja vuolgati dam David, su barnes, mielde Saul lusa.

21. Ja David bođi Saul lusa ja čuoǯoi su muođoi oudast; ja son rakisti su sagga, ja son šaddai su værjoguodden.

22. Ja Saul vuolgati sane Isai lusa ja cælketi: Divte dadde Davida čuoǯǯot mu muođoi oudast; dastgo son læ gavdnam armo mu čalmi oudast.

23. Ja de dapatuvai, go vuoignja Ibmel lutte bođi Saul bagjeli, de valdi David sitara ja čuojati su gieđaines, ja Saul oaǯoi gæpadusa, ja su dille šaddai buorren, ja baha vuoignja gaidai su lutte erit.

17. Kapittal.

Filistalaǯak ja Israelitalaǯak čoagganek goabbag guoimesek vuostai soattai; muttom gievrra, Goliat, hasta muttoma Israel manain guovtagaskan dorrui ja higjeda sin nuft 40 bæive, 1—11. David, gutte læ boattam ruoktot su ačes lusa, vuolgatuvvu sust su vieljaides lusa Saul soattesidi; dobbe oaǯǯo son gullat Goliata higjedægje sanid, ja maid dat galgga oaǯǯot, gutte časka su, 12—30. Son lopped Sauli soattat Goliat vuostai dorvastedin Ibmeli, gæn væke ala son læ oǯǯom juo mærkaid; David manna Goliat vuostai, værjoduvvum duššе su baimansobbines ja su šlengoines, njæidda su ovtain šlenggogeđgin ja eritčuoppa su oaive Goliat ječas mikin; Filistalaǯak batarek. Israel doarred sin, 31—54. David dolvvujuvvu fastain Saul lusa, 55—58.

1. Ja Filistalaǯak čokkijegje sin soattevægaidæsek soattai ja čoagganegje Sokoi, mi gulla Judai; ja si dakke soattesida Soko ja Aseka gaski Efes-Dammim gurri.

2. Ja Saul ja Israel olbmak čoagganegje ja luoittalegje terebinta-vuobmai ja divvu ječaidæsek soattamlagje Filistalaǯai vuostai.

3. Ja Filistalaǯak čuǯǯu varreguorast nubbe bælde, ja Israelitalaǯak čuǯǯu varreguorast nubbe bælde, ja vuobme læi sin gaskast.

4. De olgus manai guovtagaskan doarro Filistalaǯai soattevægain; su namma læi Goliat, Gatest, su allodak læi gutta allana ja okta vuokse.

5. Ja væikkegapper læi su oaivest, ja son læi garvotuvvum čuomasharnaskain, ja harnaska dæddo læi vitta duhat sekel væikke.

6. Ja væikkesistekak legje su julgin, ja balahastem saitte væikest læi su hardoi gaskast.

7. Ja su saittenađđa læi nuftgo gođastaggo, ja su saite lađđe

deddi gutta čuođe sekel ruovde,
ja su galbbaguodde vaʒi su oudast.
2 Sam. 21, 19. 1 Muit. 20, 5.

8. Ja son čuoʒoi ja čuorvoi Israel soattejoavkoidi ja celki sigjidi: Manne vuolggebetet di olgus divvom varas ječaidædek soattamlagje? Imgo mon læk Filistalaš, ja di Saul balvvalægjek? Valljijeket aldsesædek olbma, ja bottus son vuolas mu lusa!

9. Jos son matta soattat muina ja časka muo, de aiggop mi læt din balvvalægjek; mutto jos mon nagadam suina ja časkam su, de galggabetet di læt min balvvalæggjek ja balvvalet min.

10. Ja Filistalaš celki: Mon læm higjedam Israel soattejoavkoid dam bæive; buktet munji olbma, vai moai oʒʒu oktasæme soattat! 2 Gon. 19, 4. 16.

11. Ja go Saul ja obba Israel gulle daid Filistalaʒa sanid, de si suorgganegje ja balle sagga.

12. Mutto David læi dom Efratitalaš olbma bardne Betleheimest Judast, gæn namma læi Isai, ja gæst legje gavce barne, ja olmai læi Saul beivin boares ja nuommer. 16, 1.

13. Ja Isai golbma boarrasæmus barne legje vuolggam olgus ja legje čuvvom Saul soattai; ja su golma barne namak, guđek legje mannam soattai, legje Eliab, dat vuostasriegadægje, ja Abinadab, dat nubbe, ja Samma, dat goalmad. 16, 6. 8. 9.

14. Ja David læi dat nuoramus, ja dak golbma boarrasebmusa legje čuvvom Saul,

15. mutto David manai oudas maŋas Saul lutte gæččam varas su ačes smavva omid Betleheimest.

16. Ja Filistalaš loaidasti ouddan iđđedid ja ækkedid; ja son ouddandivoi ječas njællje loge bæive.

17. Ja Isai celki Davidi, su bardnasis: Valde dadde du vieljaidasad dam efa bassujuvvum gornid ja dam loge laibe ja doalvo daid hoapost soattesidi du vieljaidasad!

18. Mutto dam loge varas vuostavajatasa galgak don doalvvot oaivamuʒʒi duhata bagjel, ja don galgak gæččat du vieljaidad, gævvago sigjidi burist, ja valddet sist panta mieldad.

19. Mutto Saul ja si ja buok Israel olbmak legje terebinta-vuomest soattam varas Filistalaʒaiguim.

20. Ja David likkai arrad iđđedest bajas ja guđi smavva omid muttom gæčče halddoi, ja son valdi daid galvoid* ja manai, nuftgo Isai læi su goččom; ja son bođi vavnai lusa, go soattevækka, mi manai olgus soattamlagje, bajas bajedi soattečuorvvoma. * 17. 18. v.

21. Ja Israel ja Filistalaʒak bajasdivvu soattejoavko soattejoavko vuostai.

22. Ja David guđi galvoid su halddoi, gutte fakti galvoid, ja viegai dokko soattejoavko lusa; ja go son bođi dokko, de jærai son su vieljaines sin dilalašvuođa birra.

23. Ja go son læi singuim sardnomen, gæča, de bođi guovtagaskan doarro, Goliat, Filistalaš Gatest, bajas Filistalaʒai soattejoavkoi lutte ja sarnoi daid sæmma sanid go ouddal, ja David gulai dam.

24. Ja buok Israel olbmak, go si oidne olbma, de si bataregje su oudast ja balle sagga.

25. Ja muttom olmai Israelest celki: Lepetgo di oaidnam dam olbma, gutte boatta bajas? Dastgo son boatta bajas higjedet Israela; ja dam olbmai, gutte časkiš su, sudnji aiggo gonagas addet stuora riggodaga ja addet sudnji su nieidas ja dakkat su ače vieso værotæbmen Israelest.

26. Ja David celki daidi olb-

maidi, guđek čuǯǯu su lutte: Mi galgga dakkujuvvut daina olbmain, gutte časka dam Filistalaǯa ja valdda higjadusa Israelest erit? Dastgo gi læ dat birračuopakættes Filistalaš, go son læ higjedam dam ælle Ibmela soattejoavkoid?
27. Ja almug celki sudnji daid sæmma sanid*, cælkededin: Nuft galgga dakkujuvvut daina olbmain, gutte su časka. * 25. v.
28. Ja Eliab, su boarrasæmus viellja, gulai su sanid olbmaidi, ja Eliab moarre cakkidi David vuostai, ja son celki: Manne læk don boattam deiki vuolas, ja gæn halddoi læk don guođđam dom ucca eluča mæcest? Mon dovdam du čævllaivuođa ja du vaimo bahavuođa; dastgo don læk boattam vuolas soađe gæččam varas.
29. Mutto David celki: Maidbe mon læm dal dakkam? Alma dat læi dušše okta sadne.
30. Ja son jorggali ječas erit su lutte nubbe ærrasa guvllui ja celki daid sæmma sanid*; ja almug vastedi sudnji nuftgo oudeb gærde. * 26. v.
31. Ja dak sanek gulostuvve, maid David læi sardnom, ja dak muittaluvvujegje Sauli, ja son vieǯati su.
32. Ja David celki Sauli: Allus guttege hærdotuvvu! Du balvvalægje aiggo mannat ja soattat daina Filistalaǯain.
33. Mutto Saul celki Davidi: Ik don mate mannat dam Filistalaǯa vuostai soattam varas suina; dastgo don læk nuorra, ja son læ soatte-olmai gidda su nuorravuođas rajest.
34. Mutto David celki Sauli: Du balvvalægje læi gæččamen smavva omid su aččasis; de bođi legjon ja maidai guovčča ja valdi ovta savca ælost. Sir. 47, 3.
35. Mutto mon mannim dam maŋŋai, časkim dam ja rottijim dam olgus dam njalmest; ja dat čuoǯǯeli mu vuostai, mutto mon valddim dam skavčaidi gidda ja časkim dam ja goddim dam.
36. Sikke legjona ja guovča læ du balvvalægje goddam, ja galgga gævvat dam birračuopakættes Filistalaǯǯi nuftgo nubbai dain, dainago son læ higjedam dam ælle Ibmela soattejoavkoid.
37. Ja David celki: Hærra, gutte læ bæstam muo legjona rabmast ja guovča rabmast, son galgga maidai bæstet muo dam Filistalaǯa gieđast. De celki Saul Davidi: Mana, ja Hærra galgga læt duina.
38. Ja Saul garvoti Davidi su biktasides ja bijai væikkegappera su oaivvai ja čaŋati sudnji harnaska;
39. ja David čanai su mieke su biktasides bagjeli ja aigoi vaǯǯat; dastgo i son læm dam gæččalam. Mutto David celki Sauli: Im mon sate dai siste vaǯǯet; dastgo im mon læk dam gæččalam. Ja David nuolai daid aldes erit.
40. Ja son valdi su soabbes su giettasis ja vallji aldsesis vitta livtes gæđge jogast ja bijai daid baimansekki, mi sust læi, namalassi burssi, ja su šlenggo læi su gieđast; ja de manai son ouddan Filistalaǯa vuostai.
41. Ja Filistalaš manai lagabuidi ja lagabuidi David guvllui, ja su galbbaguodde vaǯi su ouddalist.
42. Go Filistalaš gæčai ouddasis ja aicai Davida, de bagjelgæčai son su, dainago son læi nuorra ja ruksismuođog ja maidai čabbahabmasaš. 16, 12.
43. Ja Filistalaš celki Davidi: Læmgo mon bæna, go don boađak mu vuostai sobbiguim? Ja Filistalaš garrodi Davida su ibmeles bokte.
44. Ja Filistalaš celki Davidi: Boađe deiki mu lusa! De aigom

mon addet alme loddidi ja mæce spiridi du oaǯe.

45. Mutto David celki Filistalaǯǯi: Don boađak mu vuostai mikin ja saitin ja balahastem-saitin; mutto mon boađam du vuostai Hærra, alme vægai Ibmela, Israel soattejoavkoi Ibmela, nammi, gæn don læk higjedam. Salm. 20, 8.

46. Dam bæive aiggo Hærra addet du mu gitti, ja mon galgam du goddet ja ærotet du oaive erit du gorodest ja dam bæive addet likaid Filistalaǯai soattesidast alme loddidi ja ædnama mæccespiridi, ja buok ænam galgga dovddat, atte Israelest læ Ibmel.

47. Ja obba dat čoagganæbme galgga dovddat, atte Hærra i bæste mieke bokte ige saite bokte; dastgo soatte læ Hærra gieđast, ja son galgga addet din min gitti.

48. Ja de dapatuvai, go Filistalaš gærggadi ječas ja vaǯi ja lakkani Davidi, de gačai David ja viegai dokko soattejoavko guvllui, Filistalaǯa oudald.

49. Ja David nakketi su gieđas burssi ja valdi dast ovta gæđge, ja son šlenggi ja dæivai Filistalaǯa su galloi, ja gæđge manai čiegŋalassi su gallo sisa, ja son gačai su muođoides ala ædnami. Sir. 47, 4. 5.

50. De vuiti David dalle Filistalaǯa šlengoin ja geđgin, ja son časki Filistalaǯa ja goddi su, ja miekke i læm Davida gieđast. 1 Makk. 4, 30.

51. Ja David viegai ouddan ja bisani Filistalaǯa lusa, ja son valdi su mieke ja gesi dam olgus dopast ja goddi su ja eritčuopai daina su oaive. Ja go Filistalaǯak oidne, atte sin gievrra læi jabmam, de si bataregje.

52. Ja Israel ja Juda olbmak čuoǯǯelegje ja bajedegje soattečuorvvoma ja doarredegje Filistalaǯaid Gai guvllui ja gidda Ekron portai ragjai; ja goddatallam Filistalaǯak gačče gæino ala Saaraimi ja gidda Gat ragjai ja Ekron ragjai. Josv. 15, 36.

53. Dasto macce Israel manak ruoktot doarredæmest Filistalaǯaid ja stajedegje sin soattesida.

54. Ja David valdi Filistalaǯa oaive ja buvti dam Jerusalemi; mutto su værjoid bijai son su goattasis.

55. Go Saul oini Davida mannamen olgus Filistalaǯa vuostai, de celki son Abneri, soattehærrasis: Gæn bardne læ dat nuorra olmai, Abner? Ja Abner celki: Nuft duotta go don ælak, gonagas, im mon dieđe dam.

56. Ja gonagas celki: Jæra don, gæn bardne dat nuorra olmai læ.

57. Ja go David macai ruoktot, maŋŋelgo son læi goddam Filistalaǯa, de valdi Abner su ja doalvoi su ouddan Saul ouddi; ja Filistalaǯa oaivve læi su gieđast.

58. Ja Saul celki sudnji: Gæn bardne læk don, nuorra olmai? Ja David celki: Du balvvalægjad Isai, Betleheimitalaǯa, bardne.

18. Kapittal.

Jonatan dakka ustebvuođa litto Davidin, 1—4. David bigjujuvvu soattevæga bagjel; nissonak maidnuk su dago buorebut go Saul dago; Saul gađašta Davida ja aiggo su goddet, 5—11. Son vuolgata su luttes erit ja bigja su oaivamuǯǯan duhata bagjel dam jurddagest, atte son galgga gaččat soađest, lopped sudnji su nieidas Meraba, mutto adda su muttom ærai, 12—19. Son oaǯǯo Saul nubbe nieida Mikala, gutte rakista su, akkanes, maŋŋelgo son læ goddam 200 Filistalaǯa; Hærra læ suina, 20—30.

1. Ja de dapatuvai, go son læi hæittam sardnomest Sauli, de čanai Jonatan siello ječas gidda David sillui, ja Jonatan rakisti su nuftgo su ječas sielo. 19, 1; 20, 17.

2. Ja Saul valdi su lusas dam sæmma bæive ja i suovvam su maccat ruoktot su aĉes vissui. 17, 15.

3. Ja Jonatan ja David dagaiga litto, dainago son rakisti su nuftgo su jeĉas sielo. 20, 8. 16; 23, 18. 2 Sam. 21, 7.

4. Ja Jonatan nuolai aldes erit dam gavte, mi læi su alde, ja addi dam Davidi, ja nuft maidai su biktasides, ja vela su miekesge ja su davges ja su boakkanes.

5. Ja David manai olgus; juokke dafhost, masa Saul vuolgati su, mænnodi son visaset, ja Saul bijai su soatte-olbmai bagjel, ja son læi arvost adnujuvvum buok albmugest ja maidai Saul balvvalegjin.

6. Ja de dapatuvai, go si botte ruoktot, go David macai ruoktot, maŋŋelgo son læi ĉaskam Filistalaʒa, de manne nissonak olgus buok Israel gavpugin boattem diti gonagas Saul oudald lavllomin ja dansomin, paukaiguim, illoĉuorvvomin ja skilanasaiguim. Duob. 11, 34.

7. Ja dak dukkoradde nissonak lavllogotte ja celkke: Saul læ ĉaskam su duhatides, ja David su loge duhatides. 21, 11; 29, 5.

8. De moaratuvai Saul saggarakkan, ja dat sadne læi baha su ĉalmi oudast, ja son celki: Si læk addam Davidi loge duhatid, ja munji læk si addam duhatid, ja dal vela duŝŝe bacca, atte son oaʒʒo gonagasvuođa.

9. Ja Saul gæĉai fastet Davidi dam bæive rajest ja dastmaŋas.

10. Ja de dapatuvai dam nubbe bæive, de bođi baha vuoigŋa Ibmel lutte, ja son bieđai su viesos gasko, ja David ĉuojati su gieđaines, nuftgo son lavvi juokke bæive, ja saitte læi Saul gieđast. 16, 14; 19, 9. 10.

11. Ja Saul balkesti saite ja jurdaŝi: Mon aigom nordastet dam David ĉađa sæine sisa. Mutto David lokkesti su oudast erit guovte gærde. 20, 33.

12. Ja Saul balai Davidest; dastgo Hærra læi suina, mutto Saulest læi son gaiddam. Mark. 6, 20.

13. De vuolgati Saul su luttes erit ja bijai su oaivamuʒʒan duhat bagjel; ja son manai olgus ja manai sisa albmuga oudast.

14. Ja David mænnodi visaset buok su gæinoides alde, ja Hærra læi suina.

15. Ja go Saul oini, atte son mænnodi sagga visaset, de suorggani son sust.

16. Mutto obba Israel ja Juda rakisti David; dastgo son manai olgus ja manai sisa sin oudast.

17. Ja Saul celki Davidi: Gæĉa, dast læ mu boarrasæmus nieidda Merab; su aigom mon addet dudnji akkan; duŝŝefal læge don munji jalos olmajen ja soađa Hærra sođid! Dastgo Saul jurdaŝi: I galga mu gietta dæivvat su, mutto Filistalaʒai gietta galgga dæivvat su.

18. Ja David celki Sauli: Gi mon læm, ja gæk læk mu fuolkek, mu aĉĉam sokka Israelest, go mon galgaŝim ŝaddat gonagasa vivvan?

19. Ja de dapatuvai dam aige, go Merab, Saul nieidda, galgai addujuvvut Davidi, de addujuvvui son Adrieli, Meholatitalaʒʒi, akkan.

20. Mutto Mikal, Saul nieidda, rakisti David, ja dat dieđetuvvui Sauli, ja dat aŝŝe læi vuoiggad Saul ĉalmi oudast.

21. De Saul jurdaŝi: Mon addam su sudnji, vai son ŝaddaŝi sudnji giellan, ja vai Filistalaʒai gietta dæivaŝi su. Ja Saul celki Davidi: Nubbe nieida bokte galgak don odne ŝaddat mu vivvan.

22. Ja Saul goĉoi su balvvalegjides: Sardnot suollemasat Davidin ja celkket: Gæĉa, gonagas liko dudnji, ja buok su balvva-

læbgjek rakistek du; šadda damditi dal gonagasa vivvan!

23. Ja Saul balvvalægjek sardnu daid sanid David beljidi, ja David celki: Lægo dat halbes aššе din čalmi oudast šaddat gonagasa vivvan? Alma mon læm gæfhes ja halbes olmai.

24. Ja Saul balvvalægjek adde sudnji dam diettevassi ja celkke: Daggar sanid sarnoi David.

25. Ja Saul celki: Nuft galggabetet di cælkket Davidi: I gonagas gaibed maidege gilhid, mutto čuođe ouddalikid Filistalažain, mavsatam varas ječas gonagasa vašalažai ala. Mutto Saul jurdaši goddet Davida Filistalažai gieđa bokte.

26. Ja su balvvalægjek adde daid sanid Davidi diettevassi, ja aššе læi vuoiggad David čalmi oudast, atte son galgai šaddat gonagasa vivvan. Ja bæivek æi læm vela nokkam,

27. de gærggadi David ječas ja manai dokko, son ja su olbmak, ja son časki Filistalažai gaskast guokte čuođe olbma, ja David buvti sin ouddalikid, ja dak bigjujuvvujegje olles logo mielde gonagasa ouddi, vai son šaddaši gonagasa vivvan; ja Saul addi sudnji Mikala, su nieidas, akkan.

28. Ja Saul oini ja dovdai, atte Hærra læi Davidin; ja Mikal, Saul nieidda, rakisti su.

29. Ja Saul balai ain æmbo Davidest, ja Saul šaddai David vašalažžan buok su beivides.

30. Ja Filistalažai oaivamužak manne olgus; ja de dapatuvai, nuft davja go si manne olgus, de mænnodi David visasæbbut go buok Saul balvvalægjek, ja su namma adnujuvvui sagga stuora arvost.

19. Kapittal.

Saul arvvala goddet Davida; Jonatan bælošta su, Saul dikta ječas sarnotuvvut, 1—7. David časka fastain Filistalažaid; Saul aiggo fastain goddet su; son batara su vissusis; Saul aiggo maidai dobbe goddet su; Mikal varot su ja luoitta su batarussi bæssat, 8—17. David boatta Samuel lusa Ramai; Saul vuolgat golma gærde airrasid dokko doppim varas su, mutto airrasak profetastallek dobbe, ja go Saul ješ boatta dokko, de profetastalla maidai son, 18—24.

1. Ja Saul sarnoi Jonatani, su bardnasis, ja buok su balvvalegjidasas dam birra, atte son aigoi goddet David; mutto Jonatan, Saul bardne, ani Davida sagga rakisen.
18, 1; 20, 17.

2. Ja Jonatan addi Davidi dam diettevassi ja celki: Saul, mu aččе, bivdda du goddet; de varot dal ječad itten arrad ja oro bæittosist ja ane ječad čikkusist!

3. Ja mon aigom važžet olgus ja čužžot mu aččam baldast dam ædnamest, gost don læk, ja mon aigom sardnot du birra mu aččasam, ja jos mon dovdam maidege, de mon addam dam dudnji diettevassi.

4. Ja Jonatan sarnoi burist David birra Sauli, su aččasis, ja celki sudnji: Allus gonagas suddodeku su balvvalægjes vuostai, David vuostai! Dastgo i son læk suddodam du vuostai, ja su dagok læk sagga buorek dudnji;

5. ja son bijai su hægas su giettasis* ja časki Filistalaža, ja Hærra doaimati obba Israeli stuora bestujume; don oidnik dam ja illodik, ja manne aigok don dalle suddodet vigetes varai vuostai goddem bokte Davida ansaškættai? 17, 50 j. n. v. * Duob. 12, 3.

6. Ja Saul gulddali Jonatan jiena, ja Saul vuornoi: Nuft duotta go Hærra ælla: I son galga jabmet!

7. Ja Jonatan ravkai Davida, ja Jonatan addi sudnji buok daid sanid diettevassi; ja Jonatan doalvoi Davida Saul lusa, ja son læi

su lutte, nuftgo ouddal. 18, 2.
8. Mutto soatte bisti ain; ja
David manai olgus ja soađai Fi-
listalaʒai vuostai ja dagai sin
gaski stuora hævo, ja si bataregje
su oudast.
9. Ja baha vuoigŋa Hærra lutte
bođi Saul bagjeli, go son læi
čokkamen su viesostes su saitines
su gieđastes, ja David čuojati su
gieđaines. 16, 14; 18, 10 j. n. v.
10. Ja Saul viggai nordastet
saite David čađa sæine sisa; mutto
son lokkesti Saul oudast erit, nuft
atte son nordasti saite sæidnai;
ja David batari ja bæsai erit dam
sæmma ija. 20, 33.
11. Ja Saul vuolgati airrasid
David vissui su faktim varas ja
su goddem varas iđđedest; ja Mi-
kal, David akka, dieđeti sudnji
dam ja celki: Jos don ik gajo du
hægad odna ija, de šaddak don
goddujuvvut itten. Salm. 59, 1.
12. Ja Mikal vuolas luiti Da-
vida ikkunraige čađa, ja son manai
erit, batari ja bæsai erit.
Ap. dag. 9, 25.
13. Ja Mikal valdi su viesso-ib-
meles ja bijai dam sænga ala, ja son
bijai gaicaguolgga-rano dam oaive
gurri ja govčai dam biktasin;
14. ja go Saul vuolgati airra-
sid vieʒʒat Davida, de celki son:
Son læ buoccamen.
15. De Saul vuolgati airrasides
gæččat Davida ja celki: Buktet
su sænga siste bajas mu lusa, vai
son šadda goddujuvvut.
16. Ja go airrasak botte sisa,
gæča, de vællai viesso-ibmel sænga
siste, ja gaicaguolgga-radno læi
dam oaive guorast.
17. De celki Saul Mikali: Manne
læk don nuft bættam muo ja luoit-
tam mu vašalaʒa mannat, nuft
atte son erit bæsai? Mutto Mikal
celki Sauli: Son celki munji: Divte
muo erit bæssat! Jos ik, de mon
du goddam. 24, 20.
18. Ja David batari ja erit
bæsai, ja son bođi Samuel lusa
Ramai, ja son muittali sudnji buok,
maid Saul læi dakkam su vuostai;
ja son ja Samuel manaiga dokko
ja oroiga Nevajotast.
19. Ja olbmuk dieđetegje Sauli
dam ja celkke: Gæča, David læ
Nevajotast Rama lakka.
20. De vuolgati Saul airrasid
vieʒʒat David, ja go si oidne pro-
fetai joavko, guđek profetastalle,
ja Samuela, gutte čuoʒoi nuftgo
sin oudastčuoʒʒo, de bođi Ibmel
Vuoigŋa Saul airrasi bagjeli, ja
si maidai profetastalle.
21. Ja dat dieđetuvvui Sauli,
ja son vuolgati nubbid airrasid,
ja si maidai profetastalle; ja Saul
vuolgati vela ain airrasid goalmad
gærde, ja si maidai profetastalle.
2 Gon. 1, 11.
22. De manai son ješ Ramai,
ja go son bođi dam stuora galdo
lusa, mi læ Sekust, de son jærai
ja celki: Gost læba Samuel ja
David? Ja celkkujuvvui: Gæča,
soai læba Nevajotast Rama lakka.
23. Ja go son manai dokko, Ne-
vajoti Rama gurri, de bođi Ibmel
Vuoigŋa maidai su bagjeli; ja
son manai, ja dađemielde go son
manai, de son profetastalai, das-
sači go son bođi Nevajoti Rama
gurri. 10, 10 j. n. v.
24. Son maidai nuolai su bik-
tasides erit, ja son maidai profe-
tastalai Samuel muođoi oudast, ja
son gačai vuolas ja vællai alasen*
gæčos dam bæive ja gæčos ija;
damditi celkkujuvvu: Lægo maidai
Saul profetai gaskast?

* d. l. alma gavtetaga, Es. 20, 2.

20. Kapittal.

David boatta Jonatan lusa ja vaiddala sudnji hæđes, 1—3. Son dikta Davida mannat erit Betleheibmi ja arvvala suina, atte son dam goalmad bæive dastmaŋŋel galgga čiekkat ječas littobaikkai; dassači aiggo Jonatan diđoštet su ačes

miellalage su vuostai ja dobbe visses mærkai bokte addet sudnji dieđo dam birra; son ođasmatta su littos Davidin, 4—23. Maŋŋelgo son læ fuomašam su ačes sutto David vuostai, de diеđet son Davidi dam ja valdda stuora morrašin sust æro, 24—43.

1. Ja David batari Nevajotast Rama guorast ja bođi ja celki vuiggistaga Jonatani: Maid læm mon dakkam, mi læ mu værredakko, ja mi læ mu suddo du ačad muođoi oudast, go son bivdda mu hæga?

2. De celki son sudnji: Lekus dat gukken erit! Ik don galga jabmet; gæča, i mu aččе daga maidege, i stuorraid ige smavvaid, muđoigo son almostatta dam mu bælljai; manne galgaši dalle mu aččе čiekkat must dam aše? I dat læk nuft.

3. Mutto David bisoi ain ja vuornoi: Du aččе dietta galle sagga burist, atte mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, ja damditi son jurdaš: Jonatan i galga dam diettet, amas son šaddat morraši. Mutto nuft duotta go Hærra ælla, ja nuft duotta go don ælak: Læ duššefal okta lavkke mu ja jabmema gaskast.

4. De celki Jonatan Davidi: Maid du vaibmo sitta, dam aigom mon dakkat du diti.

5. Ja David celki Jonatani: Gæča, itten læ ođđa manno, ja alma mon galgašim dalle čokkat bævdest gonagasain; mutto luoite muo dal mannat, de aigom mon čiekkat ječčam mæccai gidda ækkedi ittaš bæive maŋŋel.

6. Jos dalle du aččе muo occala, de galgak don cælkket: David anoti must angeret oaǯǯot mannat hoapomus lakai Betleheibmi, su gavpugasas; dastgo obba su fuolkkegodde doalla dobbe su jakkasaš oaffaruššames.

7. Jos son dalle cælkka nuft: Dat læ buorre, — de læ du balvvalægje oagjebas; mutto jos su moarre cakkida, de dieđe, atte dat baha læ nannoset arvvaluvvum su duokken.

8. Daga dalle arbmogasvuođa du balvvalægjad vuostai, dainago don læk diktam du balvvalægjad dakkat Hærra litto ječainad! Mutto jos mu duokken læ mikkege værredagoid, de godde don muo! Mannebe don galgašik muo doalvvot du ačad lusa? 18, 3; 23, 18.

9. Ja Jonatan celki: Lekus dat gukken dust erit! Mutto jos mon arvvedam, atte dat læ nana arvvalus mu ačestam, atte dat baha galgga boattet du bagjeli, imgo mon dalle galgaše addet dam dudnji diettevassi?

10. Ja David celki Jonatani: Gi galgga dieđetet munji dam, daihe maid garrasid du aččat dudnji vasted?

11. Ja Jonatan celki Davidi: Boađe, manno moai mæccai! Ja soai manaiga goabbašagak mæccai.

12. Ja Jonatan celki Davidi: Hærra, Israel Ibmel! Go mon dutkam mu aččam dam aige itten daihe bæive ittaš bæive maŋŋel, ja gæča, son læ buore mielast David vuostai, ja jos mon im dalle bija dudnji sane ja almostatte dam du bælljai [de rangaštekus Hærra muo]!

13. Nuft dakkus Hærra Jonatán vuostai, ja bissus son nuft dakkamest! Jos mu aččе adna dam buorren buktet baha du bagjeli, de galgam mon almostattet dam du bælljai ja luoittet du mannat, ja don galgak vuolgget rafhin. Ja Hærra lekus duina, nuftgo son læ læmaš mu ačinam!

14. Mutto ikgo don galgaše, jos mon ain* læm hægast, ikgo don dalle galgaše dakkat Hærra arbmogasvuođa mu vuostai, nuft atte im mon galga jabmet?

* namalassi, go don læk šaddam gonagassan.

15. Ja ik don dato loapatet du arbmogasvuođad mu vieso vuostai

agalaǯat, ik dallege, go Hærra
loapat David vašalaǯaid ja hævat
juokke ovta ædnam bajeldasa alde.

16. De dagai Jonatan litto
David viesoin ja celki: Hærra
mavsatekus David vašalaǯaidi!
18, 3 j. n. v.

17. Ja Jonatan bisoi ain vuor-
notæmest Davida su rakisvuođas
bokte sudnji; dastgo son rakisti
su, nuftgo son rakisti su ječas
sielo. 18, 3; 19, 1.

18. Ja Jonatan celki sudnji:
Itten læ ođđa manno; de don
šaddak occaluvvut, go du sagje
læ guoros.

19. Ja bæive ittaš bæive maŋŋel
galgak don mannat gukkas vuolas
ja boattet dokko dam baikkai,
gost don adnik ječad čikkusist
dam bæive, go dot fastes dakko
galgai šaddat*, ja galgak čokka-
net Esel gæđge gurri. * 19, 2. 3.

20. Ja mon aigom bačet golbma
njuola dokko dam gurri, dego
mon lifčim dilkkui bačalæmen.

21. Ja gæča, mon aigom bigjat
barnača dokko ja cælkket: Vuolge,
gavna njuolaid! Jos mon dalle
cælkam barnači: Gæča, njuolak læk
dabelist du, valde daid, — de boa-
đe! Dastgo de don læk oagjebas,
ja i læk mikkege vaddoid, nuft
duotta go Hærra ælla.

22. Mutto jos mon nuft cæl-
kam dam nuorra olbmai: Gæča,
njuolak læk dobbelist du, — de
vuolge! Dastgo Hærra datto dalle,
atte don galgak vuolgget erit.

23. Ja dam sane dafhost, maid
moai ledne sardnom, mon ja don,
gæča, de læ Hærra duođaštægjen
mu ja du gaskast agalaǯat.

24. De David čiekkadi dalle
mæccai; ja ođđa manno šaddai,
ja gonagas čokkani bævddai bor-
ram varas.

25. Ja gonagas čokkai su saje-
stes dam gærde nuftgo æra have,
sæidneguora sajest, ja Jonatan
čuoǯǯeli bajas, ja Abner čokkani
Saul balddi; mutto Davida sagje
læi guoros.

26. Mutto i Saul sardnom mai-
dege dam bæive; dastgo son jur-
daši: Juoga læ dapatuvvam; i son
læk buttes*, i, i son læk buttes.
* 3 Mos. 15, 16 j. n. v.

27. Ja de dapatuvai nubbe
bæive, bæive maŋŋel ođđa mano,
de læi Davida sagje guoros, ja
Saul celki Jonatani, su bardnasis:
Manne Isai bardne i læk boattam
i ikte ige odnege mallasidi?

28. Ja Jonatan vastedi Sauli:
David rokkadalai must duođalaǯat
oaǯǯot mannat Betleheibmi,

29. ja son celki: Rakkasam,
divte muo mannat! Dastgo min
fuolkkegodde doalla oaffarušsam
gavpugest, ja mu viellja læ ješ
ravvim mu boattet, ja dal, jos
mon læm gavdnam armo du čalmi
oudast, de luoite muo erit bæssat,
vai mon oaǯom oaidnet mu viel-
jaidam! Damditi i son læk boat-
tam gonagasa bævddai.

30. De cakkidi Saul moarre
Jonatan vuostai, ja son celki sud-
nji: Don jorgo ja vuostehagolaš
nisson bardne! Imgo mon dieđe,
atte don læk valljim Isai barne
hæpaden aldsesad ja hæpaden du
ædnad hæppadidi?

31. Dastgo buok daid beivid,
maid Isai bardne ælla ædnam alde,
de ik galga don ige du gonagasvuot-
ta bissot nanosen. Vuolgat damditi
sane ja vieǯa su mu lusa, dastgo
son læ jabmem olmuš.

32. De vastedi Jonatan Sauli,
su aččasis, ja celki sudnji: Manne
galgga son jabmet? Maid læ son
dakkam? 19, 4.

33. Mutto Saul balkesti saite
su vuostai su goddem varas; de
arvvedi Jonatan, atte su ačče læi
nannoset arvvalam goddet Davida.
18, 11; 19, 10.

34. Ja Jonatan čuoǯǯeli bajas
bævdest buolle moare siste, ja i
son muosatam borramuša ođđa

mano nubbe bæive; dastgo son læi morrašest David diti, dainago su ačče læi higjedam su.

35. Ja de dapatuvai iđđedest, de manai Jonatan olgus mæccai dam aiggai, maid son læi Davidin littodam, ja ucca barnaš læi suina.

36. Ja son celki su barnačasas: Viega ja gavna njuolaid, maid mon bačam! Barnaš viegai, ja son bači njuola dokko su bagjel.

37. Ja go barnaš bođi dam baikkai, gost njuolla læi, maid Jonatan læi bačam, de čuorvoi Jonatan barnači ja celki: Igo njuolla læk dobbelist du?

38. Ja Jonatan čuorvoi barnači: Læge jottel, gača, ale bisan! Ja Jonatan barnaš čoggi njuolaid bajas ja bođi su isedes lusa.

39. Ja barnaš i diettam maidege; duššefal Jonatan ja David diđiga aše birra.

40. Ja Jonatan addi su værjoides su barnačes halddoi ja celki sudnji: Vuolge, doalvo daid gavpugi!

41. Go barnaš læi boattam dokko, de čuoǯǯeli David lulabælde*, ja son luoittadi su muođoides ala ædnami ja gobmerdi ječas golma gærde; ja soai cummesteiga goabbag guoimesga ja čieroiga goabbag guiminæsga, dassači go David čieroi garraset.

* lulabælde gæđge, 19. v.

42. Ja Jonatan celki Davidi: Mana rafhai! Maid moai guovtes ledne vurdnom Hærra nammi, go moai celkime: Hærra lekus duođaštægjen mu ja du gaskast, ja mu nale ja du nale gaskast agalaš aiggai [dat bissus nanosen]!

43. Ja son čuoǯǯeli ja manai erit; mutto Jonatan manai gavpug sisa.

21. Kapittal.

David eritbæssa bajemuš papa Akimelek lusa Nobi, oaǯǯo sust geččujume laibid ja Goliat mieke; Doeg, muttom Saul balvvalegjin, gulla dam, 1—9. David boatta Akis, Filistalaǯai gonagasa, lusa; mutto go son dast dovddujuvvu, de son suorggan ja dakkaludda ječas mielatæbmen; son luittujuvvu mannat, 10—15.

1. Ja David bođi Nobi, Akimelek, papa, lusa; ja Akimelek bođi suorgganemin David oudald ja celki sudnji: Manne don læk okto, ja i oktage læk duina?

2. Ja David celki Akimeleki, pappi: Gonagas læ ravvim munji ærana ja cælkkam munji: I oktage galga diettet maidege dam ærana birra, masa mon vuolgatam du, ja maid mon læm dudnji ravvim. Ja mu olbmaidam læm mon goččom boattet dam ja dam baikkai.

3. Ja dal, mi læ du gieđa duokken? Adde munji vitta laibe mu gitti, daihe mi gavdnujuvvuča!

4. Ja pappa vastedi Davidi ja celki: I læk mikkege sieivva laibid mu gieđa duokken, mutto basse laibbe læ dast, — go dušše olbmak læk adnam ječaidæsek nissonin erit. 3 Mos. 24, 5 j. n. v. 2 Mos. 19, 15.

5. Ja David vastedi pappi ja celki sudnji: Læk vissasi, nissonak læk læmaš mist erit ærotuvvum ikte ja oudeb bæive; go mon vulggim olgus, de legje olbmai galvok basek; ja dat læ galle daggar mokke, mi i læk basse, daddeke šadda dat odne bassen galvoi bokte. 3 Mos. 15, 16-18.

6. De addi pappa sudnji basse laibid; dastgo i dast læm æra laibbe go geččujume laibek, mak erit valddujuvvujegje Hærra muođoi oudast, vai liegga laibbe bigjujuvvuši dai sagjai dam bæive, go dak erit valddujuvvujegje.
Matt. 12, 3. 4. Luk. 6, 3. 4.

7. Mutto damanaga baikest læi dam bæive muttom olmai Saul balvvalegjin, gutte oroi siste Hærra muođoi oudast, ja su namma læi

Doeg, Edomitalaš; son læi oaivamuš Saul baimani bagjel.
22, 9. Salm. 52, 2.

8. Ja David celki Akimeleki: Igo du gieđa duokken læk dast saitte daihe miekke? Dastgo im mon læk valddam mu miekkam imge mu æra værjoidam mieldam; dastgo gonagasa æranest læi hoappo.

9. Ja pappa celki: Goliată, Filistalaǯa, miekke, gæn don časkik terebintavuomest, gæča, dat læ hænggamen gissujuvvum biktasa sisa oalggebiktasa duokken; jos don datok dam aldsesad valddet, de valde dam! Dast i læk oktage æra go dat. Ja David celki: I læk oktage daggar go dat; adde munji dam! 17, 50. 51.

10. Ja David likkai bajas ja batari sæmma bæive Saul oudast; ja son bođi Akis, Gat gonagasa, lusa. 27, 2. Salm. 56, 1.

11. Ja Akis balvvalægjek celkke sudnji: Igo dat læk David, ædnama gonagas? Igo dat læk dat, gæn birra dansemi siste lavllujuvvui ja celkkujuvvui: Saul læ časkam su duhatides, ja David su loge duhatides?
18, 7; 29, 5. Sir. 47, 8.

12. Ja David bijai daid sanid vaibmosis ja balai saggarakkan Akisest, Gat gonagasast.

13. Ja son dakkaludai ječas mielatæbmen sin čalmi oudast, ja son dajoi sin gieđai gaskast ja sacodi porta-uvsai ala ja divti su solsides golggat vuolas su skavčaides sisa. Salm. 34, 1.

14. Ja Akis celki su balvvalegjidasas: Alma di oaidnebetet, atte dat læ dagjo olmai; manne buktebetet di su mu lusa?

15. Vaillukgo must dagjok, go di lepet buktam dam mu lusa dagjot mu lutte? Galgašigo dat boattet mu vissui?

22. Kapittal.

David boatta Adullami; ædnagak, gudek læk hædest, batarek su lusa; son doalvvo su vanhemides Moab gonagasa lusa ja macca dasto ruoktot Judai, 1—5. Saul sivatalla su balvvalegjides ja ja su barnes doallat Davida bæle; Doeg muittala Sauli, maid son læ oaidnam Nobest, 6—10. Saul vieǯata Akimeleka, Nob papa, lusas; son bælošta ječas, mutto goddujuvvu almake olbmuidesguim Saul goččom mielde Doegest, 11—19; dušše Abjatar, su bardne, bæssa David lusa, gutte jeđđe su, 20—23.

1. Ja David vulgi dast erit ja bæsai Adullam bigjui; ja go su vieljak ja obba su ače viesso gulle dam, de manne si dokko vuolas su lusa. Salm. 57, 1.

2. Ja juokke olmai, gutte læi hædest, ja juokke olmai, gutte deddujuvvui vælgest, ja juokke olmai, gutte læi bačča mielast, čoaggani su lusa, ja son šaddai oaivamuǯǯan sin bagjel; ja njællje čuođe olbma arvo legje su lutte.

3. Ja David manai dobbe Mispai Moabi; ja son celki Moaba gonagassi: Divte dadde mu ače ja mu ædne vuolgget olgus ja orrot din lutte, dassači go mon fuomašam, maid Ibmel aiggo dakkat muina!

4. Ja son doalvoi sodno Moaba gonagasa ouddi; ja soai oroiga su lutte buok daid beivid, go David læi varre-alača alde.

5. Ja profeta Gad celki Davidi: Ik don galga orrot varre-alača alde; vuolge ja mana Juda ædnami! Ja David manai erit ja bođi Haret vuovddai. Salm. 63, 1.

6. Ja Saul gulai, atte David ja dak olbmak, gudek legje suina, legje fuomašuvvum, ja Saul læi čokkamen Gibeast tamariska vuolde dieva alde su saitines gieđastes, ja buok su balvvalægjek čuǯǯu su lutte.

7. De celki Saul su balvvalegjidasas, gudek čuǯǯu su lutte: Gullet dadde, di Benjaminitala-

ʒak! Aiggogo dalle Isai bardne maidai addet digjidi buokaidi bælldoid ja vidnegardid, bigjat din buokaid oaivamuʒʒan duhata baggjel ja oaivamuʒʒan čuođe bagjel? 8, 14.

8. Dastgo di lepet buokak okti littodam mu vuostai, ja i oktage almostattam dam mu bælljai, go mu bardne dagai litto Isai barnin, ja i oktage dist læk morrašest mu diti ja almostatte maidege mu bælljai; dastgo mu bardne læ hattim mu balvvalægje mu vuostai bivddet mu hæga, nuftgo dat dapatuvva dam bæive. 18, 3; 20, 16.

9. De vastedi Doeg, Edomitalaš, gutte læi bigjujuvvum Saul balvvalegji bagjel, ja celki: Mon oidnim Isai barne boattemen Nobi Akimeleka, Akituba barne, lusa. 21, 7. Salm. 52, 2.

10. Ja son jærai Hærrast su oudast, ja son addi sudnji nieste ja addi sudnji Goliata, Filistalaʒa, mieke. 21, 6. 9.

11. De vuolgati gonagas airrasa ravkkat Akimeleka, Akituba barne, papa, ja obba su ače vieso, papaid, guđek legje Nobest; ja si botte buokakrakkan gonagasa lusa.

12. Ja Saul celki: Gula dadde, Akitub bardne! Ja son celki: Gæča, dast mon læm, mu hærram!

13. Ja Saul celki sudnji: Manne læppe doai okti littodam mu vuostai, don ja Isai bardne, go don addik sudnji laibe ja mieke ja jerrik Ibmelest su oudast, vai son čuoʒʒelifči mu vuostai ja bivdaši mu hæga, nuftgo dat dapatuvva dam bæive?

14. De vastedi Akimelek gonagassi ja celki: Gi læ dadde buok du balvvalegji gaskast, gutte læ oskelduvvum nuftgo David ja læ gonagasa vivva ja adna usteblaš bæssamvuođa du lusa ja læ gudnijattujuvvum du viesost? 18, 27.

15. Jerrimgo mon dam bæive vuostas gærde Ibmelest su oudast? Lekus dat gukken must erit! Allus gonagas bigju su balvvalæggjasis daihe obba mu aččam vissui maidege sivvan! Dastgo i du balvvalægjat diettam maidege, i uccanaš ige ædnag, buok dam birra.

16. Mutto gonagas celki: Don galgak jabmet, Akimelek, don ja obba du ačad viesso.

17. Ja gonagas celki gočostagaidasas, guđek čuʒʒu su lutte: Jorgeteket ja goddet Hærra papaid! Dastgo maidai sin gietta læ Davidin, ja si ditte, atte son læi bataræmen, ja æi almostattam dam mu bælljai. Mutto gonagasa balvvalægjek æi dattom geiggit sin gieđasek goddem varas Hærra papaid.

18. De celki gonagas Doegi: Jorget don ja godde papaid! Ja Doeg, Edomitalaš, jorgeti ja goddi papaid, ja son goddi dam bæive vitta ovcad lokkai olbma, guđek adne lidne-oalggebiktasa.

19. Ja Nob, papai gavpuga, časki son mieke avjoin; sikke olbmaid ja nissonid, sikke manaid ja njamme manaid ja vuovsaid ja asenid ja savcaid časki son mieke avjoin. 21, 1.

20. Ja muttom Akimelek, Akitub barne, bardne eritbæsai, su namma læi Abjatar, ja son batari David lusa. 23, 6.

21. Ja Abjatar muittali Davidi, atte Saul læi goddam Hærra papaid.

22. De celki David Abjatari: Mon dittim dom bæive, atte Doeg, Edomitalaš, læi dast, ja atte son aibas vissasi aigoi addet dam Sauli diettevassi; mon læm sivvan dasa, mi læ dapatuvvam juokke sillui du ačad viesost. 21, 7.

23. Oro mu lutte, ale bala! Dastgo dat, gutte bivdda mu hæga,

bivdda dunai hæga; mu lutte galgak don læt buore vuorkast.

23. Kapittal.

David časka Filistalažaid ja bæsta Keila Hærra sane mielde, 1—6. Saul aiggo gidda valddet su dobbe, mutto son eritbæssa, maŋŋelgo son læ jærram Hærrast, 7—13. David orro Sif mæcest, gost Jonatan boatta su lusa ja ođasmatta su littos suina, 14—18. Sifitalažak bettek Davida; Saul doarred su Maon mæcest, mutto vuolgga erit dam saga diti, atte Filistalažak læk boattam su ædnam sisa, 19—28.

1. Ja Davidi dieđetuvvui ja celkkujuvvui: Gæča, Filistalažak sottek Keila vuostai, ja si stajedek gordneraidnim-baikid.
Josv. 15, 44.

2. De jærai David Hærrast ja celki: Galgamgo mon mannat dokko ja časket daid Filistalažaid? Ja Hærra celki Davidi: Mana dokko ja časke Filistalažaid ja bæste Keila!

3. Mutto David olbmak celkke sudnji: Gæča, mi ællep balo siste dast Judast; galggapgo mi dalle vela mannat Keilaige Filistalažai soattejoavkoi vuostai?

4. De jærai David vela ovta gærde Hærrast, ja Hærra vastedi sudnji ja celki: Čuožžel, mana vuolas Keilai! Dastgo mon addam Filistalažaid du gitti.

5. De manai David ja su olbmak Keilai, ja son soađai Filistalažai vuostai ja vuojeti sin omid erit ja dagai stuora hævo sin gaski; ja nuft besti David Keila assid.

6. Go Abjatar, Akimelek bardne, batari David lusa Keilai, de læi oalggebivtas boattam dokko vuolas su mielde. 22, 20.

7. Ja dat dieđetuvvui Sauli, atte David læi boattam Keilai; de celki Saul: I Ibmel fuola sust, ja son læ addam su mu gitti; dastgo son læ dappam ješječas sisa manadedin daggar gavpug sisa, mast læk guovtegærdan portak ja smartek.

8. Ja Saul ravkai buok albmuga soattai, mannam varas vuolas Keilai birastattem varas Davida ja su olbmaid.

9. Go David arvvedi, atte son dat læi, gæn vuostai Saul læi hutkamen baha rađe, de son celki Abjatari, pappi: Buvte oalggebiktasa deiki!
Sanel. 3, 29. 1 Sam. 30, 7.

10. Ja David celki: Hærra, Israel Ibmel! Du balvvalægje læ gullam, atte Saul vainota boattet Keilai duššadam varas gavpuga mu diti.

11. Aiggukgo Keila olbmak addet muo su gitti? Aiggogo Saul mannat deiki vuolas, nuftgo du balvvalægje læ gullam? Hærra, Israel Ibmel! Adde dadde du balvvalægjasad dam diettevassi! Ja Hærra celki: Aiggo son galle mannat deiki vuolas.

12. Ja David celki: Aiggukgo Keila olbmak addet muo ja mu olbmaid Saul gitti? Ja Hærra celki: Aigguk si galle.

13. De likkasegje David ja su olbmak, gutta čuođe olbma arvo, matkai ja vulgge olgus Keilast, ja si vagjolegje birra, gost heivvi. Ja dat dieđetuvvui Sauli, atte David læi eritbæssam Keilast; de i son vuolggam olgus.

14. Ja David oroi mæcest varre-alači alde, ja son oroi varreguovlost Sif mæcest; ja Saul ocai su čađa aige, mutto Ibmel i addam su su gitti.

15. Ja David arvvedi, atte Saul læi vuolggam olgus bivddem varas su hæga, ja David læi Sif mæcest vuovde siste.

16. De likkai Jonatan, Saul bardne, bajas ja manai David lusa vuovddai, ja son nanni su gieđa Ibmel siste.

17. Ja son celki sudnji: Ale bala! Dastgo mu aččam, Saul, gietta i galga du gavdnat, ja don galgak rađđit Israel bagjel, ja mon galgam læt nubben du maŋest; maidai Saul, mu ačče, dietta dam.
15, 28; 20, 31; 24, 21.

18. Ja soai dagaiga goabbašagak litto Hærra muođoi oudast; ja David oroi vuovde siste, mutto Jonatan manai su vissusis.
18, 3; 20, 16.

19. Ja muttom Sifitalaʒak manne bajas Saul lusa Gibeai ja celkke: David adna ječas čikkusist min lutte varre-alači alde vuovde siste, Kakila dieva alde, mi læ mæce lullelist. 26, 1. Salm. 54, 2.

20. De mana dal vuolas, o gonagas, buok du sielod anestume mielde mannat vuolas, ja min ašše dat galgga læt addet su gonagasa gitti.

21. Ja Saul celki: Buristsivdneduvvum leket di Hærrast, go di arkalmastebetet muo!

22. Vulgget dal erit, vuttivalddet ain vela ja dakketječaidædek oapesen ja geččet dam baike, gost son vagjola, ja gi su læ oaidnam dobbe! Dastgo munji læ celkkujuvvum: Son læ sagga gavvel.

23. Ja geččet bærrai ja dakket ječaidædek oapesen buok dai čiekkasajidi, gosa son čiekka ječas, ja de bottet dasto ruoktot mu lusa visses diedoin! De aigom mon vuolgget dinguim, ja jos son læ ædnamest, de galgam mon occat su buok Juda duhati gaskast.

24. Ja si likkasegje matkai ja manne Sifi Saul ouddalist; ja David ja su olbmak legje Maon mæcest, dam avddem baikest mæce lullelist. 19. v.

25. Ja Saul ja su olbmak manne occat, ja dat dieđetuvvui Davidi, ja son manai vuolas bavte lusa ja oroi Maon mæcest; ja go Saul oaʒoi dam gullat, de vulgi son David maŋŋai Maon mæccai.

26. Ja Saul manai nubbe bæle vare, mutto David ja su olbmak manne nubbe bæle vare; ja David bargai baloin bæssat Saul oudast erit, dam bodda go Saul ja su olbmak legje birastattemen Davida ja su olbmaid doppim varas sin.

27. De bođi airas Saul lusa ja celki: Gača ja vuolge! Dastgo Filistalaʒak læk boattam ædnam sisa.

28. De macai Saul ruoktot doarredæmest Davida ja manai Filistalaʒai vuostai; damditi læ dat baikke goččujuvvum Sela-Hammahlekoten*.

* eritbæssambakte.

24. Kapittal.

David orro En-Gedi mæcest; Saul doarred su maidai dobbe, 1—3. David sæsta Saul hæga ovta biejo siste, mutto eritčuoppa hælbmebitta su gavtest, 4—8. David dævdda Saul ala dam værrevuođa, maid son læ dakkam sudnji, 9—16. Saul dovdda čierromin su suddos, valdda dam vuordnasa Davidest, atte i son galga erithævatet su soga, ja manna erit, 17—23.

1. Ja David manai dast bajas ja oroi En-Gedi varre-alači alde.

2. Ja de dapatuvai, go Saul bođi ruoktot doarredæmest Filistalaʒaid, de addujuvvui sudnji diettevassi ja celkkujuvvui: Gæča, David læ En-Gedi mæcest.

3. De Saul valdi golbma duhat olbma, valljijuvvum obba Israelest, ja son vulgi dokko occam varas Davida ja su olbmaid gæđgebokkai bavti alde. 26, 2.

4. Ja son bođi oabme-aidi lusa balgesguorast, ja dast læi biegjo, ja Saul manai sisa gokčam varas su julgides; mutto David ja su olbmak legje biejo siskemuš mokke siste čokkamen.

5. De celkke David olbmak sudnji: Gæča, dal læ dat bæivve boattam, man birra Hærra celki dudnji: Gæča, mon addam du va-

šalaǯa du gitti. De daga dalle su vuostai, nuftgo buorre læ du čalmi oudast! Mutto David likkai bajas ja eritčuopai suole hælbmebitta Saul gavtest. 26, 8.

6. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, de dat čuci David vaibmoi, atte son læi eritčuoppam hælbmebitta, mi gulai Sauli.

7. Ja son celki su olbmaidasas: Addus Hærra dam læt gukken must erit, dakkat dam mu hærram vuostai, Hærra vuiddujuvvuma vuostai, bigjat gieđa su ala! Dastgo Hærra vuiddujuvvum son læ. 2 Sam. 1, 14 j. n. v.

8. Ja David rangašti su olbmaides garra saniguim ja i suovvam sin čuoǯǯelet Saul vuostai; ja Saul likkai bajas biejost ja vulgi matkai.

9. Ja dastmaŋŋel likkai David bajas ja manai biejost olgus ja čuorvoi Saul maŋŋai ja celki: Mu hærram gonagassam! Ja Saul gæčai maŋas guvllui, ja David gobmerdi muođoidesguim ædnam guvllui ja luoittadi vuolas.

10. Ja David celki Sauli: Manne gulak don olbmui sanid, guđek celkkek: Gæča, David bivdda du likkotesvuođa?

11. Gæča, dam bæive læk du čalmek oaidnam, atte Hærra odne læi addam du mu gitti biejo siste, ja dobbe læi arvvalus du goddet; mutto mon arkalmastim du ja celkkim: Im mon aigo bigjat gieđa mu hærram ala; dastgo Hærra vuiddujuvvum son læ.

12. Ja gæča, mu aččam, duođai, gæča, dast læ hælbmebitta du gavtestad mu gieđast! Dastgo dast, atte mon eritčuppim hælbmebitta du gavtest ja im goddam du, ferttik don dovddat ja oaidnet, atte i mikkege bahaid ige mikkege værredagoid læk mu gieđast, ja atte im mon læk suddodam du vuostai; mutto don baica bivdak mu hæga dam valddem varas. Salm. 7, 4 j. n. v.

13. Hærra galgga dubmit mu ja du gaskast, ja Hærra galgga mávsatet mu du ala, mutto mu gietta i galga du dæivvat; Rom. 12, 19. 1 Pet. 2, 23.

14. nuftgo boarrasi sadnevajas cælkka: Ibmelmættomin olgusvuolgga ibmelmættomvuotta. Mutto mu gietta i galga du dæivvat.

15. Gæn maŋŋai læ Israel gonagas olgusvuolggam? Gi dat læ, gæn don bivdak? Jabma bædnaga, lavkka. 26, 20. 2 Sam. 9, 8.

16. De galgga Hærra dalle læt duobmar ja dubmit mu ja du gaskast; son geččus bærrai ja čuoǯotekus mu aše ja dubmijekus mu bessujussi du gieđast! Salm. 43, 1; 17, 2.

17. Ja de dapatuvai, go David læi gærggam sardnomest daid sanid Sauli, de celki Saul: Lægo dat du jiedna, mu barnačam David? Ja Saul bajedi su jienas ja čieroi. 26, 17.

18. Ja son celki Davidi: Don læk vanhurskasæbbo go mon; dastgo don læk dakkam burist mu vuostai, mutto mon læm dakkam bahast du vuostai. 25, 21. Salm. 35, 12.

19. Don læk odne čajetam, atte don læk dakkam burist mu vuostai, atte don, go Hærra læi addam muo du gitti, almake ik læk muo goddam.

20. Go olmai gavdna su vašalaǯas, ja son dalle luoitta [su mannat buore gæino mielde [de aiggo Hærra makset sudnji burin]. Hærra maksus dudnji burin dam bæive oudast, dam oudast, maid don læk dakkam mu vuostai!

21. Ja dal, gæča, mon dieđam, atte don vissasi galgak šaddat gonagassan, ja atte Israel gonagasvuotta galgga bissot nanosen

du gieđast. 23, 17.

22. De vuorno munji dal Hærra bokte, atte ik don aigo erithævatet mu nale mu maŋŋel ja ik eritsikkot mu nama mu aččam viesost!

23. Ja David vuornoi Sauli dam; ja Saul manai su vissusis, mutto David ja su olbmak manne varrealači.

25. Kapittal.

Samuel jabma; Nabal Karmelest hilggo higjadusain David rokkusa biebmoslajai birra, 1—11. Dat Davidest arvvaluvvum varramakso eritjorggaluvvu Abigailest, Nabal akast, 12—35. Nabal suorggana ja jabma logad bæive dastmaŋŋel; David naittala Abigailin, nuftgis maidai Ahinoamin; Mikal, David akka, addujuvvu Palti, 36—44.

1. Ja Samuel jami, ja obba Israel čoaggani ja čieroi su, ja si havddadegje su su sidi Ramai. Ja David likkasi matkai ja manai vuolas Paran mæccai. 28, 3; 7, 17.

2. Ja muttom olmai læi Maonest, gi ani su dakkamušaides Karmelest, ja olmai læi sagga rigges; sust legje golbma duhat savca, ja duhat gaica, ja son læi aito bæskedæmen su savcaides Karmelest.

3. Ja olbma namma læi Nabal, ja su aka namma læi Abigail; ja nissonest læi buorre jierbme, ja son læi čabbahabmasaš, mutto olmai læi garas ja baha su dagoides dafhost, ja son læi Kaleb sogast. Josv. 15, 13.

4. Ja David oažoi gullat mæcest, atte Nabal læi bæskedæmen su savcaides.

5. De vuolgati David lokkasa su olbmaines, ja David celki sigjidi: Mannet bajas Karmeli, ja go di boattebetet Nabal lusa, de galggabetet di jærrat sust mu nammi, ællago son burist.

6. Ja di galggabetet cælkket naft: Likkon! Rafhe lekus duina, ja rafhe du viesoin, ja rafhe buok daina, mi dust læ!

7. Ja dal læm mon gullam, atte dust læ savccabæskedæbme. Dal, dak baimanak, gæk dust læk, læk læmaš minguim ovtast; æp mi læk dakkam sigjidi boastot, ja i sist læk mikkege vailatuvvum buok dam aige, go si læk læmaš Karmelest.

8. Jæra du rængainad, ja si muittalek dudnji dam, ja divte dal min, balvvalegjid, gavdnat armo du čalmi oudast, dastgo buore bæive læp mi boattam; de adde dalle, mi du gieđai oudast soaitta læt, du balvvalegjidasad ja du bardnasad Davidi!

9. Ja David olbmak botte ja sardnu Nabali buok dam David nammi; dasto čokkanegje si vuoiŋadet.

10. Mutto Nabal vastedi David balvvalegjidi ja celki: Gi læ David, ja gi læ Isai bardne? Dalaš aigid læk ædnag balvvalægjek, guđek viekkalek erit, ješguttege su isedes lutte.

11. Ja mon galgašim valddet mu laibbam ja mu čaccam ja mu njuovvam-omidam, maid mon læm njuovvam sin varas, guđek munji bæskedek, ja addet dam daggar olbmaidi, gæi birra mon im dieđe, gost si læk erit?

12. Ja David olbmak jorgetegje ruoktot sin gæidnosæsek ja manne ruoktot ja botte ja muittalegje sudnji buok dam.

13. De celki David su olbmaidasas: Boakkanastet ječaidædek, juokke olmai su mikines! Ja si boakkanaste ječaidæsek, juokke olmai su mikines, ja David boakkanasti maidai ječas su mikines; ja si manne bajas David maŋest, njællje čuođe olbma arvo, dam bodda go guokte čuođe olbma orru galvoi lutte.

14. Mutto muttom rængain muittali Abigaili, Nabal akkai, dam

ja celki: Gæča, David vuolgati
airrasid mæccest buorastattem va-
ras min ised; mutto son belki sin.
15. Ja olbmak læk læmaš sagga
buorek min vuostai, ja i oktage
læk dakkam migjidi boastot, ja i
mist læk mikkege vailatuvvum buok
dam aige, go mi vagjoleimek sin-
guim, go mi læimek mæcest.
16. Sæidnen læk si læmaš min
birra sikke ijaid ja beivid buok
dam aige, go mi læimek singuim
ovtast ja gæčaimek smavva omid.
17. Jurdaš dal bærrai ja gæča,
maid don galgak dakkat! Dastgo
oasetesvuotta læ nannoset arvva-
luvvum min ised vuostai ja obba su
vieso vuostai, ja son læ navcates
olmuš, nuft atte i oktage sate sud-
nji sardnot.
18. De gačai Abigail ja valdi
guokte čuođe laibe ja guokte nak-
kelasko vine ja vitta rakaduvvum
savca ja vitta mitto bassujuvvum
gornid ja čuotte rosingako ja
guokte čuođe fikungako ja bijai
daid aseni ala.
19. Ja son celki su rængaidasas:
Mannet ouddan mu ouddalist!
Gæča, mon boađam din maŋest.
Mutto su boadnjasis Nabali i son
addam dam diettevassi.
20. Ja de dapatuvai, go son
læi ridimen asen alde ja manai
vuolas balgesroččai, mi læi vare
alde, gæča, de manne David ja
su olbmak vuolas su vuostai, ja
son gavnadi singuim.
21. Mutto David læi cælkkam:
Duššas læm mon varjalam buok,
mi sust læi mæcest, nuft atte i
vailatuvvum mikkege buok dast, mi
sust læi; mutto son læ mavsatam
munji burid bahain. 24, 18.
Salm. 35, 12.
22. Nuft dakkus Ibmel David
vašalažai vuostai, ja bissus son
nuft dakkamest, jos mon divtam,
go iđed čuvgod, guđege olbma
baccet heggi buokain dain, guđek
gullek sudnji!

23. Go dal Abigail oini David,
de gačai son ja niejai vuolas asen
alde, ja son luoittadi su muođoi-
des ala David ouddi ja gobmerdi
ječas ædnam guvllui.
24. Ja son luoittadi vuolas su
julgi ouddi ja celki: Mu alde, mu
hærram, mu alde orrus værre-
dakko, ja divte dadde du balvva-
lægje nissonad sardnot du belji
ouddi, ja gula du balvvalægje nis-
sonad sanid!
25. Allus mu hærram dadde
fullu dam navcates olbmast, Na-
balest, dastgo daggar go su nam-
ma læ, daggar son læ; Nabal*
læ su namma, ja jallavuotta læ
su duokken. Ja mon, du balvva-
lægje nisson, mon im læk oaidnam
mu hærram olbmaid, gæid don
legjik vuolgatam. * jalla.
26. Ja dal, mu hærram, nuft
duotta go Hærra ælla, ja nuft
duotta go du siello ælla, de læ
Hærra hettim du bagjelasad gæs-
semest varravige ja væketæmest
ječad du ječad gieđain; ja dal
galggek du vašalažak ja si, guđek
bivddek mu hærram oasetesvuođa,
šaddat nuftgo Nabal.
27. Ja dam addaldaga, maid
du balvvalægje nisson læ buktam
mu hærrasam, divte dal dam ad-
dujuvvut daidi balvvalegjidi, guđek
læk mu hærram farost.
28. Andagassi adde dadde du
balvvalægje nissonad bagjelduolb-
mama! Dastgo Hærra aiggo raka-
det mu hærrasam bissovaš vieso;
dastgo Hærra sođid* soatta mu
hærram, ja baha i gavdnu du lutte
du vuostas bæive rajest. * 18, 17.
29. Ja jos olmuš čuožžela du
doarradallat ja bivddet du hæga,
de galgga mu hærram hægga
læt čadnujuvvum ælle olbmui gip-
poi Hærra, du Ibmelad, lutte;
mutto du vašalažai hæga galgga
son eritsuppit dego gæđge šlengo
siste.
30. Ja de galgga dapatuvvat, go

Hærra dakka mu hærram vuostai buok dam buore, maid son læ sardnom du bagjel, ja asata du oaivamuǯǯan Israel bagjel,

2 Sam. 5, 2.

31. de i dat galga sattet du guossalet daihe læt jorralussan mu hærram vaibmoi, atte son læ golgatam vigetes varaid, ja atte mu hærram læ væketam ješječas. Ja go Hærra dakka burist mu hærram vuostai, de muite du balvvalægje nissonad!

32. De celki David Abigaili: Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, gutte odne læ vuolgatam du mu oudald!

33. Ja buristsivdneduvvum lekus du jiermalašvuotta, ja buristsivdneduvvum læge don, gutte odne læk hettim muo bagjelasam gæssemest varravige ja væketæmest ječčam mu ječčam gieđain.

34. Mutto, nuft duotta go Hærra, Israel Ibmel, ælla, son, gutte læ hettim muo dakkamest dudnji bahaid: Jos don ik livče gaččam boattet mu oudald, de vissasi i livče galggam, go iđed čuvgodi, baccet Nabali oktage olmai.

35. Ja David vuostaivaldi su gieđast, maid son læi buktam sudnji, ja son celki sudnji: Mana rafhest bajas du vissusad! Gæča, mon læm gulddalam du jiena ja dævddam du rokkusa.

36. Ja Abigail bođi Nabal lusa, ja gæča, son læi doallamen guossemallasid su viesostes, nuftgo gonagasa guossemallasid, ja Nabala vaibmo læi arvok mielast, ja son læi sagga garrimin; ja i son addam sudnji maidege diettevassi, i uccanaš ige ædnag, ouddalgo iđed čuvgodišgođi.

37. Ja de dapatuvai iđđedest, go garrimvuotta læi čielggam Nabalest, de muittali su akka sudnji daid færranid, ja su vaibmo jami su sisa, ja son šaddai gæđgen.

38. Ja de dapatuvai loge bæive arvo dastmaŋŋel, de časki Hærra Nabala, ja son jami.

39. Go David gulai, atte Nabal læi jabmam, de celki son: Maidnujuvvum lekus Hærra, gutte læ doaimatam mu hæppašussam aše Nabala vuostai ja æstadam su balvvalægjes bahast erit, ja Nabala bahavuođa læ Hærra diktam ruoktot boattet su ječas oaive ala. Ja David vuolgati airrasid ja irgastalai Abigaili valddem varas su akkanes.

40. Ja David balvvalægjek botte Abigail lusa Karmeli, ja si sardnu sudnji ja celkke: David læ vuolgatam min du lusa valddem varas du su akkanes.

41. Ja son likkai bajas ja gobmerdi ječas muođoidesguim ædnam guvllui ja celki: Gæča, dast læ du balvvalægje nisson, gærgos læt du balvvalægje nissonen, bassat mu hærram balvvalegji julgid.

Luk. 1, 38.

42. Ja Abigail gačai ja gærggadi ječas ja ridi 'su asenes alde, son ja su vitta biga, guđek čuvvu su; ja son vulgi David airrasi mielde ja šaddai su akkan.

27, 3. 2 Sam. 3, 3.

43. Ja David valdi Ahinoama, gutte læi Jisreelest erit, ja soai šaddaiga goabbašagak su akkan.

2 Sam. 3, 2.

44. Mutto Saul læi addam Mikala, su nieidas, David aka, Palti, Lais bardnai, gutte læi Gallimest erit.

26. Kapittal.

Sifitalaǯak bettek Davida nubbe gærde; Saul manna 3000 olbmain vuolas su maŋŋai; Hærra dikta lossis nakkarid boattet Saul ja su væga bagjeli; David eritvaldda su saite ja su čaccelitte, mutto i suova Abisai su goddet, 1—12. David cuigod Abner, go son i læk gocetam su gonagasas, biekko Saul doarradallama diti; dat dovdda su værrevuođas; soai ærranaddaba goabbag guoimestæsga, 13—25.

1. Ja Sifitalaʒak botte Saul lusa Gibeai ja celkke: David adna ječas čikkusist Hakila dieva alde mæce buotta. 23, 19.

2. Ja Saul gærggadi ječas ja manai vuolas Sif mæccai, ja su mielde golbma duhat olbma, valljijuvvum Israelest, occam varas Davida Sif mæccest. 24, 3.

3. Ja Saul luoittali Rakila dieva ala, mi læ mæce buotta balgesguorast. Mutto David oroi mæcest, ja son fuomaši, atte Saul læi boattam su maŋŋai mæccai.

4. Ja David vuolgati iskadegjid ja dovdai, atte Saul duođai læi boattam.

5. De likkasi David matkai ja bođi dam baikkai, gosa Saul læi luoittalam, ja David oini dam baike, gosa Saul læi vællanam oktan Abnerin, Ner barnin, su soattehærrain; ja Saul vællai vavnai suoje siste, mutto almug læi luoittalam su birra.

6. Ja David sardnogođi ja celki Akimeleki, Hetitalaʒʒi, ja Abisai, Seruja bardnai, Joab villji: Gi aiggo mannat muina vuolas Saul lusa soattesidi? Ja Abisai celki: Mon aigom mannat vuolas duina.

7. De bođiga David ja Abisai albmuga lusa ikko, ja gæča, Saul vællai ja ođi vavnai suoje siste, ja su saitte læi čuggijuvvum ædnami su oaivvevulluš gurri, ja Abner ja almug vællajegje su birra.

8. Ja Abisai celki Davidi: Ibmel læ odne addam du vašalaʒa du gitti; de divte muo dal nordastet saite su čađa ja vuolas ædnami ovtag gærdest, amam mon darbašet dakkat dam vela nubbadest suina. 24, 5. 2 Sam. 16, 9.

9. Mutto David celki Abisai: Ale godde su! Dastgo gi læ olgus geiggim su gieđas Hærra vuiddujuvvuma vuostai ja læ bæssam rangaštkættai?

10. Ja David celki vela ain: Nuft duotta go Hærra ælla: Duššefal Hærra galgga su časket, juogo dal su bæivve bođiš, ja son jamiš, daihe son manaš soattai ja eritrottašuvvuš. Rom. 12, 19.

11. Hærra diktus dam læt gukken must erit bigjat mu giettam Hærra vuiddujuvvuma ala! De valde dal saite, mi cægga su oaivvevulluš guorast, ja čaccelitte, ja de vuolggo moai!

12. Ja David valdi saite ja čaccelitte Saul oaivvevulluš guorast, ja soai manaiga, ja i guttege oaidnam, ja i guttege fuomašam dam, ja i guttege moridam; dastgo si ođđe buokakrakkan, dainago lossis nakkarak Hærrast legje boattam sin bagjeli.

13. Ja David manai rasta nubbe bællai ja čuoʒoi varrečoka alde gukken erit, ja stuora sagje læi sin gaskast.

14. Ja David čuorvoi albmugi ja Abneri, Ner bardnai, ja celki: Ikgo don vasted, Abner? Ja Abner vastedi ja celki: Gi don læk, gutte čuorvok deiki gonagassi?

15. De celki David Abneri: Ikgo don læk olmai? Ja gi læ nuftgo don Israelest? Ja manne ik don læk gocetam du hærrad, gonagasa? Dastgo muttom albmugest bođi goddam varas gonagasa, du hærrad.

16. I dat læk buorre, dat, maid don læk dakkam. Nuft duotta go Hærra ælla: Di lepet jabmema olbmuk, guđek epet læk gocetam din hærradek. Hærra vuiddujuvvuma. Ja gæča dal bærrai, gost gonagasa saitte læ, ja čaccelitte, mi læi su oaivvevulluš guorast.

17. Ja Saul dovdai David jiena ja celki: Lægo dat du jiedna, mu barnačam David? Ja David celki: Dat læ mu jiedna, mu hærram gonagassam! 24, 17.

18. Ja son celki: Manne doarred dadde mu hærram su balv-

valægjes? Dastgo maid læm mon dakkam, ja mi bahaid læ mu gieđa duokken?

19. Ja dal gullus dadde mu hærram gonagassam su balvvalægjes sanid: Jos dat læ Hærra, gutte læ avčotam du mu vuostai, de soabat su oaffar bokte! Mutto jos dak læk olbmuk, de lekusek si garroduvvum Hærra muođoi oudast! Dastgo si læk dal erit agjam muo, nuft atte im mon mate adnet ječčam Hærra arbe lutte, go si celkkek: Mana, balvval æra ibmelid!

20. Ja dal, ale divte mu vara gaččat ædnami gukken erit Hærra muođoi oudast! Dastgo Israel gonagas læ olgus vuolggam occam varas lavka, nuftgo bælddovuonces bivddujuvvu vari alde. 24, 15.

21. De celki Saul: Mon læm suddodam; boađe ruoktot, mu barnačam David! Dastgo im mon aigo šatan æmbo dakkat dudnji maidege bahaid, dađemielde go mu hægga læ læmaš mavsolaš du čalmi oudast dam bæive; gæča, mon læm mænnodam jallat ja læm čagjadallam hui sagga.

22. Ja David vastedi ja celki: Gæča, dast læ saitte, o gonagas, ja divte muttoma du balvvalegjinad boattet deiki rasta ja viežžat dam!

23. Ja Hærra aiggo makset dam olbmai su vanhurskesvuođa ja su oskaldasvuođa, gæn gitti Hærra odne læi addam du; im mon dattom bigjat mu giettam Hærra vuiddujuvvuma ala.

24. Ja gæča, nuftgo du hægga dam bæive læ adnujuvvum allagen mu čalmi oudast, nuft galgga mu hægga adnujuvvut allagen Hærra čalmi oudast, ja son galgga bæstet muo buok atestusast.

25. De celki Saul Davidi: Buristsivdneduvvum læge don, mu barnačam David! Don galgak sikke dam algatet ja vægjet dam. Ja David manai gæidnosis, ja Saul macai ruoktot su baikkasis.

27. Kapittal.

David batara gonagas Akis lusa Gati, gutte adda sudnji Siklag gavpuga orromsagjen, 1—7. David doalla likkolažat soađe Gesuritalažai, Girsitalažai ja Amalekitalažai vuostai, mutto cælkka Akisi, atte dat læ Juda, Jerahmeelitalažak ja Kenitalažak, gæi vuostai son soatta; Akis jakka sudnji, 8—12.

1. Ja David celki su vaimostes: Dal, mon eritrottijuvvum almake muttom bæive Saul gieđa bokte; i læk munji mikkege burid vuorddemest. Mon aigom bataret Filistalažai ædnami; de aiggo Saul erit hæittet gukkeb muo occamest obba Israel ædnamraji siskelist, ja mon erit bæsam su gieđast.

2. De David likkasi matkai ja vulgi, son ja gutta čuođe olbma, gudek legje suina, rasta Akis, Maok barne, Gat gonagasa, lusa. 21, 10.

3. Ja David asai Akis lutte Gatest, son ješ ja su olbmak, ješ gutteg su viesoines, David su guvtin akaines Ahinoamin, Jisreelitalaš nissonin, ja Abigailin, Nabal akain, Karmelitalaš nissonin. 25, 42. 43; 30, 5.

4. Ja dat diettevassi addujuvvui Sauli, atte David læi bataram Gati; ja i son bissom dal šatan gukkeb occamest su.

5. Ja David celki Akisi: Jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, de divte munji addujuvvut ovta baike muttom ædnamsidast vai mon oažom assat dast! Dastgo manne galgga du balvvalægjat assat gonagasgavpugest du lutte?

6. De addi Akis sudnji dam sæmma bæive Siklaga; damditi læ Siklag šaddam Juda gonagasai obmudakkan gidda dam bæive ragjai. Josv. 15, 31. 1 Muit. 12, 1.

7. Ja dai beivi lokko, maid David asai Filistalažai ædnamest, læi okta jakke ja njællje mano.

8. Ja David ja su olbmak manne bajas ja fallitegje Gesuritalaʒaid ja Girsitalaʒaid ja Amalekitalaʒaid; dastgo si dak legje, guđek juo doluš aige rajest asse ædnamest Sur guvllui ja gidda Egypten ædnam ragjai.

9. Ja go David časki ædnama, de i son diktam ællet olbmaid ige nissonid; ja son valdi smavva omid ja stuora omid ja asenid ja kamelid ja biktasid ja de vulgi ruoktot ja bođi Akis lusa.

10. Ja Akis celki: Epet di alma odne goit læk dakkam maidege fallitemid? Ja David celki: Læp mi galle Juda ædnam lulagæččai ja Jerahmeelitalaʒai ædnam lulagæččai ja Kenitalaʒai ædnam lulagæččai.

11. Ja i olbmaid ige nissonid diktam David ællet, nuft atte son buvti sin Gati; dastgo son celki: Si daidaše muittalet min birra ja cælkket: Nuft læ David dakkam. Ja nuft læi su lake buok dam aige, go son asai Filistalaʒai ædnamest.

12. Ja Akis jaki Davidi ja jurdaši: Son læ dakkam ječas vaše vuollai su albmuges gaskast, Israel gaskast, ja nuft šadda son mu balvvalægjen oktelassi.

28. Kapittal.

Filistalaʒak algatek fastain soađe Saulin; son suorggana ja jærra Hærrast, mutto i oaʒo maidege vastadusaid, 1—6. Son occa noaides nissona En-Dorest ja anota, vai son divtaši Samuela čajetet ječas sudnji, 7—14. Samuel muittala Sauli su hævvanæme; Saul gačča suorgganemin ædnami, 15—20. Son likka maŋemusta bajas, apasmatta ječas borramušain ja manna erit, 21—25.

1. Ja de dapatuvai dain beivin, atte Filistalaʒak čokkijegje sin vægaidæsek soattai soattam varas Israel vuostai; ja Akis celki Davidi: Dam galgak don diettet, atte don galgak muina mannat soattesidi, don ja du olbmak.

2. Ja David celki Akisi: De galgak don oaʒʒot diettet, maid du balvvalægje aiggo dakkat. Ja Akis celki Davidi: De aigom mon bigjat du gattijægjen mu oaivvam bagjel buok beivid.

3. Ja Samuel læi jabmam, ja obba Israel læi moraštam su bagjel ja havddadam su Ramai, su ječas gavpugi; ja Saul læi eritjavkkadam jabmi manidegjid ja diettes olbmaid ædnamest.
25, 1. 2 Mos. 22, 18. 3 Mos. 19, 31; 20, 27. 5 Mos. 18, 10. 11.

4. Go dal Filistalaʒak čoagganegje ja botte sisa ja luoittalegje Sunemi, de čokki Saul obba Israela, ja si luoittalegje Gilboa ala.

5. Ja go Saul oini Filistalaʒai soattesida, de balai son, ja su vaibmo doargesti saggarakkan.

6. Ja Saul jærai Hærrast; mutto Hærra i vastedam sudnji, i niegoi bokte ige urim bokte ige profetai bokte. 2 Mos. 28, 30. 4 Mos. 27, 21.

7. De Saul celki su balvvalegjidasas: Occet munji nissona, gutte bargga jabmi manidemin, vai mon bæsam mannat su lusa ja jærrat sust! Ja su balvvalægjek celkke sudnji: Gæča, muttom nisson læ, gutte bargga manidemin, En-Dorest.

8. Ja Saul dagai ječas dovddamættomen ja garvvodi bagjelasas æra biktasid, ja son manai, son ja guokte olbma suina, ja si botte nissona lusa ikko; ja son celki: Einost dadde munji ovta jameka manidedin, ja adde dam, gæn mon dudnji cælkam, bagjanet bajas mu ouddi!

9. Mutto nisson celki sudnji: Gæča, don ješ dieđak, maid Saul læ dakkam, moft son læ eritjavkkadam jabmi manidegjid ja diettes olbmaid ædnamest, ja manne bijak don giela mu hæga ouddi, nuft atte don buvtak mu bagjeli jabmema?

10. De vuornoi Saul sudnji

Hærra bokte ja celki: Nuft duotta go Hærra ælla, i galga mikkege sivaid dæivvat du dam aše dafhost.

11. De celki nisson: Gæn galgam mon addet bagjanet bajas du ouddi? Ja son celki: Adde Samuela bagjanet bajas mu ouddi.

12. Ja go nisson oini Samuela, de biškoi son alla jienain; ja nisson celki Sauli: Manne læk don muo bættam? Alma don læk Saul.

13. Ja gonagas celki sudnji: Ale bala! Mutto maid oidnik don? Ja nisson celki Sauli: Mon oidnim muttom ibmela bajas bagjanæmen ædnamest.

14. Ja son celki sudnji: Maggarlagaš læ su habme? Ja son celki: Muttom boares olmai bagjana bajas, ja son læ gissujuvvum gavte sisa. De arvvedi Saul, atte dat læi Samuel, ja son gobmerdi ječas amadajoin ædnam guvllui ja luoittadi vuolas.

15. Ja Samuel celki Sauli: Manne læk don muosetuttam muo buvtededin muo bajas bagjanet? Ja Saul celki: Mon læm stuora atestusa siste, dastgo Filistalaǯak sottek mu vuostai, ja Ibmel læ gaiddam mu lutte erit, ja i son vasted munji šatan æmbo, i profetai bokte ige niegoi bokte; de ravkkim mon dalle du, vai don diedetifčik munji, maid mon galgam dakkat. 18, 12.

16. Ja Samuel celki: Manne jærak don dalle must, go Hærra læ gaiddam du lutte erit ja læ šaddam du vašalaǯǯan? 16, 14.

17. Hærra læ dal dakkam, nuftgo son sarnoi mu bokte, ja Hærra læ gaikkom gonagasvuođa du gieđast ja addam dam du lagamuǯǯi, Davidi. 15, 28. 1 Gon. 11, 11.

18. Dainago don ik gulddalam Hærra jiena ja ik ollašuttam su buolle moare Amalek ala, damditi læ Hærra dakkam dam du vuostai dam bæive. 15, 18. 19.

19. Ja Hærra aiggo maidai addet Israela duina Filistalaǯai gitti, ja itten galggabetet don ja du barnek læt mu lutte; maidai Israel soattesida aiggo Hærra addet Filistalaǯai gitti. 31, 6. Sir. 36, 30.

20. Ja dallanaga gačai Saul, nuft gukke go son læi, ædnami, ja son suorggani sagga Samuela sani diti; ja ige sust læm fabmo, dastgo i son læm muosatam borramuša gæčos bæivest ja gæčos ijast.

21. Ja go nisson bođi dokko Saul lusa ja oini, atte son læi sagga suorgganam, de celki son sudnji: Gæča, du balvvalægje nisson gulddali du jiena, ja mon bigjim mu hæggam mu giettasam ja jægadim du sanid, maid don sardnuk munji. 19, 5.

22. De gulddal dal maidai don du balvvalægje nissonad jiena ja divte muo bigjat ouddan du ouddi laibbebitta ja bora, vai dust lifči fabmo, go don manak gæino mielde!

23. Mutto son biettali ja celki: Im mon dato borrat. Mutto su balvvalægjek ja maidai nisson naggijegje su, ja son gulddali sin jiena ja čuoǯǯeli bajas ædnamest ja čokkani senggi.

24. Ja nissonest læi buoides galbbe viesost, ja son gačai ja njuovai dam, ja son valdi jafoid ja duppi daid ja laiboi dain suvrokættes gakoid.

25. Ja son bijai dam ouddan Saul ouddi ja su balvvalegji ouddi, ja si borre; ja si čuoǯǯelegje ja manne erit dam sæmma ija.

29. Kapittal.

Akis manna Filistalaǯai oaivamuǯaiguim ja albmugin dokko soattesidi Saul vuostai ja aiggo valddet Davida mieldes, maid oaivamuǯak æi eisege dato suovvat, 1—5. Akis ašetutta ječas Da-

vid oudast ja goččo su mannat fastain ruoktot, 6—11.

1. Ja Filistalaǯak čokkijegje buok sin vægaidæsek Afeki; mutto Israel luoittali dam ajagaddai, mi læ Jisreelist. 4, 1.

2. Ja Filistalaǯai oaivamuǯak manne ouddan sin čuđidæsekguim ja duhatidesekguim, ja David ja su olbmak manne maŋemusast ouddan Akisin.

3. Ja Filistalaǯai oaivamuǯak celkke: Maid galggek dak Ebrealaǯak? Ja Akis celki Filistalaǯai oaivamuǯaidi: Igo dat læk David, Saul, Israel gonagasa, balvvalægje, gutte dal ovta jage daihe gukkeb læ læmaš mu lutte, ja im mon læk gavdnam maidege bahaid su duokken dam bæive rajest, go son jorrali erit, gidda dam bæive ragjai? 27, 7.

4. Mutto Filistalaǯai oaivamuǯak moaratuvve su ala, ja Filistalaǯai oaivamuǯak celkke sudnji: Vuolgat dam olbma sidi, nuft atte son jorget ruoktot su sagjasis, maid don læk sudnji asatam! I son galga mannat minguim vuolas soattai, amas son šaddat migjidi vuostaičuoǯǯon soađe siste. Man boktebe dat galgašige fastain oaǯotet su hærras buore milli, jos i dai olbmai oivi bokte? 1 Muit. 12, 19.

5. Igo dat læk David, gæn birra si dansededin lavllu ja celkke: Saul læ časkam su duhatides ja David su loge duhatides. 18, 7.

6. De ravkai Akis Davida ja celki sudnji: Nuft duotta go Hærra ælla: Don læk vuoiggadlaš, ja du olgusvuolggem ja du sisamannam mu lutte soattesidast læ buorre mu čalmi oudast; dastgo im mon læk gavdnam du duokken maidege bahaid dam bæive rajest, go don bottik mu lusa, gidda dam bæive ragjai. Mutto oaivamuǯai čalmi oudast ik don læk buorre.

7. De jorgid dal ruoktot ja mana erit rafhest, nuft atte ik don daga, mi baha læ Filistalaǯai oaivamuǯai čalmi oudast!

8. De celki David Akisi: Maid læm mon dakkam, ja maid læk don gavdnam du balvvalægjad duokken dam bæive rajest, go mon bottim du muođoi ouddi, gidda dam bæive ragjai, go mon im oaǯo boattet ja soattat mu hærram gonagasa vašalaǯaiguim?

9. Ja Akis vastedi ja celki Davidi: Mon dieđam, atte don mu čalmi oudast læk buorre nuftgo Ibmel engel; mutto Filistalaǯai oaivamuǯak celkkek: I son galga mannat minguim bajas soattai.

10. De likka dal arrad bajas itten, don ja du hærrad balvvalægjek, guđek læk boattam duina; likket arrad bajas itten, ja vulgget erit, go čuvgod digjidi!

11. De likkai David arrad bajas, son ja su olbmak, vuolggem varas erit iđđedest ja maccam varas ruoktot Filistalaǯai ædnami; mutto Filistalaǯak manne bajas Jisreeli.

30. Kapittal.

David erit orodedin læk Amalekitalaǯak valddam ja boalddam Siklaga ja eritdolvvom buok, maid si gavdne; damditi šaddek David ja su olbmak sagga morraši, 1—6. Hærra goččom mielde vuolgga David sin maŋŋai, gavdna ja časka sin, gagjo buok, maid si læk valddam, ja bukta ollo sallaša ruoktot mieldes, 7—20. Dak 400 olbma, guđek læk mannam suina, æi aigo juogadet sallaša daina 200 olbmain, guđek læk baccam; David cuigod sin ja juogada sallaša sikke singuim ja ærrasiguim, guđek ouddal læk dakkam burist su vuostai, 21—31.

1. Ja go David ja su olbmak botte Siklagi dam goalmad bæive, de legje Amalekitalaǯak fallitam lulle-ædnama ja Siklaga ja boalddam dam dolain. 27, 8.

2. Ja si legje valddam fanggan daid nissonid, guđek legje dast,

vela buokaid, sikke smavvaid ja
stuorraid; æi si læm ovtage goddam,
mutto si legje dolvvom sin
erit ja legje mannam sin gæidnosæsek.

3. Ja go David ja su olbmak
botte gavpugi, gæča, de dat læi
bolddujuvvum dolain, ja sin akak
ja sin barnek ja sin nieidak legje
valddujuvvum fanggan.

4. De bajasbajedi David ja almug,
mi læi suina, su jienas ja
čieroi, dassači go sist i læm šatan
æmbo fabmo čierrot.

5. Ja Davida guokte aka læiga
valddujuvvum fanggan, Ahinoam,
Jisreelitalaš nisson, ja Abigail,
Nabala, Karmelitalaǯa, akka.
25, 42. 43; 27, 3.

6. Ja Davidi šaddai stuora hættai,
dastgo almug celki, atte si
aigguk su gæđgadet; dastgo buok
almug læi bačča morrašest, ješ
gutteg su barnides diti ja su nieidaides
diti. Mutto David nanni
ječas Hærra, su Ibmeles, siste.

7. Ja David celki Abjatari,
pappi, Akimelek bardnai: Buvte
munji oalggebiktasa deiki! Ja Abjatar
buvti oalggebiktasa ouddan
David lusa. 23, 9.

8. Ja David jærai Hærrast ja
celki: Galgamgo mon vuolgget
væga maŋŋai? Šaddamgo mon
joksat dam? Ja son celki sudnji:
Vuolge maŋŋai! Dastgo don šaddak
joksat, ja don šaddak gagjot.
2 Sam. 5, 19.

9. De vulgi David matkai, son
ja dak gutta čuođe olbma, guđek
legje suina, ja si botte Besor jokkagaddai.
Dasa bissanegje dak
ærak*; *10. 21. v.

10. David manai vašalaǯai maŋŋai,
son ja njællje čuođe olbma;
mutto guokte čuođe olbma bacce,
gæk legje ila vuoimetuvvum mannat
Besor joga rasta.

11. Ja si gavdne muttom Egyptalaš
olbma mæcest, ja si bukte
su dokko David lusa. Ja si adde
sudnji borramuša, ja son borai,
ja si adde sudnji čace jukkat,

12. ja si adde sudnji fikungakko-bitta
ja guokte rosingako, ja
son borai, ja su ællemvuoiŋanas
bođi sudnji fastain; dastgo i son
læm muosatam borramuša ja i
jukkam čace golma bæive ja golma
ija sisa.

13. Ja David celki sudnji: Gæsa
don gulak, ja gost don læk erit?
Ja son celki: Mon læm Egyptalaš
olmai, muttom Amalekitalaš olbma
balvvalægje; mutto mu ised guđi
muo, dainago mon buoccajim odne
golma bæive gæčest.

14. Mi læp fallitam Kretalaǯai*
ædnama lulagæče ja dam
ædnama, mi gulla Judai, ja Kaleb
ædnama lulagæče, ja mi læp
boalddam Siklaga dolain.
*d. l. Filistalaǯai, 16. v.
Esek. 25, 16. Sef. 2, 5. Josv. 15, 13.

15. De celki David sudnji: Aigokgo
don doalvvot muo vuolas
dam joavko lusa? Ja son celki:
Vuorno munji Ibmel bokte, atte
ik don aigo muo goddet ja ikge
addet muo mu ised gitti! De mon
aigom doalvvot du vuolas dam
joavko lusa.

16. Dasto doalvoi son su vuolas,
ja gæča, si legje bieđganam
obba ædnam mietta, borre ja jukke
ja dolle hæjaid obba dam stuora
sallaša diti, maid si legje valddam
Filistalaǯai ædnamest ja Juda
ædnamest.

17. Ja David časki sin ækkedes
væige rajest gidda nubbe bæive
ækked rajai, ja i eritbæssam oktage
sist ærrebgo njællje čuođe
nuorra olbma, guđek ridijegje kameliguim
ja bataregje.

18. Ja David besti buok, maid
Amalekitalaǯak legje valddam;
maidai su akas guovto besti David.

19. Ja æi si vailatam æi uccakaǯa
æige stuorra, æi barnid æige
nieidaid, æi sallaš æige maidege,
maid si legje valddam mielde-

sek; buokrakkan doalvoi David
ruoktot.
20. Ja David valdi buok daid
smavva ja stuora omid; ja si
manne dai omi oudast ja dolvvu
daid ja celkke: Dat læ Davida
salaš.
21. Ja David bođi dam guovte
čuođe olbma lusa, guđek legje
læmaš ila vuoimetuvvam čuovvot
Davida, nuft atte son læi diktam
sin baccet Besor jokkagaddai, ja
si manne olgus David oudald ja
dam albmuga oudald, mi læi su
mielde; ja David manai dokko
albmuga lusa ja jærai sist, gæ-
vaigo sigjidi burist.
22. De sardnogotte buok dak
baha ja navcates olbmak dai olb-
mai gaskast, guđek legje man-
nam Davidin, ja celkke: Dađe-
mielde go si æi mannam minguim,
de æp mi aigo addet sigjidi dam
sallašest, maid mi læp gagjom,
ærrebgo juokkehaǯǯi su aka ja
su manaid; sin oǯǯuk si doalv-
vot erit ja mannat.
23. Mutto David celki: Epet
di galga nuft dakkat, mu vieljai-
dam, daina, maid Hærra læ ad-
dam migjidi; son læ varjalam min
ja addam dam joavko, mi læi boat-
tam min bagjeli, min gitti.
24. Gibe galgaši gullat din
dam dafhost? Nuftgo dat, gutte
manai vuolas soattai, oaǯǯo oases,
nuft galgga maidai dat, gutte oroi
galvoi lutte, oaǯǯot oases; ovtast
galggek si juogadet.
4 Mos. 31, 27. Josv. 22, 8.
25. Ja nuft dakkujuvvui dam
bæive rajest ja dastmaŋas, ja son
dagai dam lakan ja vuoiggadvuot-
tan Israeli gidda dam bæive ragjai.
26. Ja go David bođi Siklagi,
de vuolgati son sallašest Juda
vuorrasidi, su ustebidasis, ja cæl-
keti: Gæča, dast læ digjidi ad-
daldak Hærra vašalaǯai sallašest,
27. sigjidi, guđek legje Betelest,
ja sigjidi, guđek legje Ramot-Ne-
gebest, ja sigjidi, guđek legje Jat-
tirest,
28. ja sigjidi, guđek legje Aroe-
rest, ja sigjidi, guđek legje Sif-
motest, ja sigjidi, guđek legje Este-
moast,
29. ja sigjidi, guđek legje Ra-
kalest, ja sigjidi, guđek legje Jerah-
meelitalaǯai gavpugin, ja sigjidi
guđek legje Kenitalaǯai gavpugin,
27, 10.
30. ja sigjidi, guđek legje Hor-
mast, ja sigjidi, guđek legje Kor-
Asanest, ja sigjidi, guđek legje
Atakest,
31. ja sigjidi, guđek legje He-
bronest, ja buok daidi baikidi,
gost David læi birravagjolam, son
ješ ja su olbmak.

31. Kapittal.

Filistalaʒak časkek Israela, Saul bar-
nek gačček, Saul godda ješječas, Israe-
litalaʒak batarek sin gavpuginesek erit,
1—7. Filistalaʒak spegjek Saul ja su
barni likaid, eritčuppek su oaive ja
hængastek su ja su barni rubmašid ba-
jas Betsana muvra ala; Jabesa olbmak
valddek daid vuolas ikko, bolddek daid
ja havddadek sin davtid, 8—13.

1. Ja Filistalaʒak sotte Israel
vuostai, ja Israel olbmak bataregje
Filistalaǯai muođoi oudast, ja god-
datallam olbmak gačče Gilboa
vare ala. 1 Muit. 10, 1 j. n. v.
1 Sam. 28, 4.
2. Ja Filistalaʒak legje Saul ja
su barni dastamaŋest, ja Filista-
laʒak godde Jonatana ja Amina-
daba ja Malkisua, Saul barnid.
3. Ja soatte šaddai garasen
Saul vuostai, ja baček, olbmak
davgiguim, gavdne su, ja son doar-
gesti sagga bači oudast.
4. De celki Saul su værjoguod-
dasis: Rotte du miekad ja čugge
daina mu čađa, amasek dak bir-
račuopakættes olbmak boattet ja
čađačuggit muo ja mænnodet muina
bahast! Mutto su værjoguodde i
dattom, dastgo son balai sagga.

De valdi Saul mieke ja nordasti
ječas dasa. Duob. 9, 54.
2 Sam. 17, 23. Mat. 27, 5.
Ap. dag. 16, 27.
5. Ja go su værjoguodde oini,
atte Saul læi jabmam, de nordasti
maidai son ječas su miekkasis ja
jami suina.
6. De jami Saul ja su golbma
barne ja su værjoguodde, maidai
buok su olbmak obbanaga dam
sæmma bæive.
7. Ja go dak Israel olbmak,
guđek legje vuome bælde, ja dak,
guđek legje Jordan bælde, oidne,
atte Israel olbmak legje bataram,
ja atte Saul ja su barnek legje
jabmam, de guđđe si gavpugid ja
bataregje; ja Filistalažak botte
ja asse dai siste.
8. Ja de dapatuvai dam maŋeb
bæive, de botte Filistalažak spæg-
jam varas daid goddujuvvum olb-
muid, ja si gavdne Saul ja su
golbma barne vællamen Gilboa
vare alde.
9. Ja si eritčuppe su oaive ja
eritnulle sust su værjoid, ja si
saddijegje daid birra buok Filis-
talažai ædnama mietta doalvvom
varas dam ilolaš saga sin æppe-
ibmelidesek viesoidi ja albmugi.
10. Ja si bigje su værjoid
Astarte vissui, ja su rubmaša gid-
dijegje si Betsan muvrri.
11. Go Jabesa assek Gileadest
gulle Saul birra, maid Filistala-
žak legje dakkam suina,
11, 1 j. n. v. 2 Sam. 2, 4.
12. de gærggadegje buok værjo-
dokkalaš olbmak ječaidæsek ja man-
ne gæčos ija, ja si valdde Saul
rubmaša ja su barni rubmašid
vuolas Betsan muvrast; ja go si
legje boattam Jabesi, de boldde
si daid dast.
13. Ja si valdde sin davtid ja
havddadegje daid tamariska vuol-
lai Jabesi; ja si adne borakæt-
taivuođaid čieča bæive.
2 Sam. 1, 12.

Maŋeb Samuel Girje.

1. Kapittal.

Muttom Amalekitalaš muittala Davidi Saul jabmema ja lokka, atte son ješ læ goddam su, manditi David goddeta su, 1—16. David ankkimlavla Saul ja Jonatan bagjel, 17—27.

1. Ja de dapatuvai, go Saul
læi jabmam, ja David læi
maccam ruoktot, maŋŋelgo son
læi časkam Amalekitalažaid, de
oroi David guokte bæive Siklagest.
1 Sam. 30, 17.
2. Ja de dapatuvai dam goal-
mad bæive, gæča, de bođi muttom
olmai soattesidast, Saul lutte, ja
su biktasak legje gaikoduvvum, ja
muoldda læi su oaive alde; ja go
son bođi David lusa, de luoit-
tadi son ædnami ja gobmerdi ječas.
1 Sam. 4, 12.
3. Ja David celki sudnji: Gost
don boađak? Ja son celki sudnji:
Mon læm batarussi bæssam Israel
soattesidast.
4. Ja David celki sudnji: Moft
læ gævvam? Adde munji dam diet-
tevassi! Ja son celki: Almug læ
bataram soađest; ædnagak alb-
mugest læk maidai gaččam ja jab-
mam; maidai Saul ja Jonatan, su
bardne, læba jabmam.
5. De celki David dam nuorra

olbmai, gutte buvti sudnji dam saga: Moft don dieđak, atte Saul ja Jonatan, su bardne, læba jabmam?
6. Ja dat nuorra olmai, gutte buvti sudnji dam saga, celki: Dapatusa bokte bottim mon Gilboa vare ala, ja gæča, Saul doarjali ječas su saites vuostai, ja gæča, vavnak ja ridijægjek doarredegje su dastamaŋest. 1 Sam. 31, 1 j. n. v.
7. Ja son jorgeti ja oini muo; ja son ravkai muo, ja mon celkkim: Gæča, dast mon læm.
8. Ja son celki munji: Gi don læk? Ja mon celkkim sudnji: Mon læm Amalekitalaš.
9. Ja son celki munji: Loaidast deiki mu lusa ja godde muo! Dastgo suodnagæsatak læ doppim muo, ja mu hægga læ ain ollasi mu siste.
10. Ja mon loaidastim dokko su lusa ja goddim su, dastgo mon dittim, atte i son šaddaše ællet su gaččames maŋŋel; ja mon valddim dam gonagaslaš čiŋa, mi læi su oaivest, ja giettariegga, mi læi su gieđast, ja buktim daid deiki mu hærrasam.
11. De doppi David su biktasides ja gaikodi daid, ja nuftgis maidai buok dak olbmak, guđek legje su lutte.
12. Ja si ankkijegje ja čirru ja adne borakættesvuođa gidda ækked ragjai Saul diti ja Jonatan, su barne, diti ja Hærra albmuga diti ja Israel vieso diti, dainago si legje gaččam mieke bokte. 1 Sam. 31, 13.
13. Ja David celki dam nuorra olbmai, gutte buvti sudnji dam saga: Gost don læk erit? Ja son celki: Mon læm muttom vierrasa bardne, Amalekitalaš olmai.
14. Ja David celki sudnji: Moft don ik ballam geiggimest du gieđad hævatam varas Hærra vuiddujuvvuma?
1 Sam. 24, 7; 26, 11. Salm. 105, 15.
15. Ja David ravkai muttom su olbmaines ja celki: Boađe oddan, godde su! Ja son časki su, ja son jami.
16. Ja David celki sudnji: Du varra lekus du oaive bagjelist; dastgo du ječad njalbme læ duođaštam du vuostai, go don celkkik: Mon læm goddam Hærra vuiddujuvvuma.
1 Gon. 2, 23. Salm. 64, 9.
17. Ja David lavloi dam ankkimlavllaga Saul bagjel ja Jonatan, su barne, bagjel,
18. ja son gočoi oapatet Juda manaidi davge*; gæča, dat læ čallujuvvum dam vuoiggadlaǯa girjai**:
* nuft goččujuvvu dat lavla dam sane davge mielde, 22. v. ** Josv. 10, 13.
19. Du čigŋa, o Israel, orro goddujuvvum du dievai alde; moft læk gievrak gaččam!
20. Allet gulat dam Gatest, allet muittal dam Askalon balggai alde, amasek Filistalaǯai nieidak illodet, amasek dai birračuopakættes olbmai nieidak avvodet!
21. Di Gilboa varek! Allus suoldne ja allus arvve leku din alde, allusekge ædnamak, mak šaddadek oaffar-addaldagaid! Dastgo dast duolvvaduvvui gievrai galbba, Saul galbba, i vuiddujuvvum oljoin.
22. Goddujuvvumi varast, gievrai buoiddevuođast i gaiddam Jonatan davgge ruoktot, ja Saul miekke i maccam guorosen ruoktot.
23. Saul ja Jonatan, æcalaǯak ja rakkasak sodno ælededinæsga, æba šaddam jamededinæsgage ærotuvvut; jottelæbbuk læiga soai go goaskemak, gievrabuk go legjonak. 1 Sam. 20, 2.
24. Di Israel nieidak! Čirrot Saul diti, gutte garvoti din liggoset purpuri sisa, gutte bijai gollečiŋaid din biktasidi!
25. Moft læk gievrak gaččam soađe gasko! Jonatan orro goddujuvvum du dievai alde.
26. Vaimolaš morrašest læm mon du diti, mu vielljam Jonatan!

Don legjik munji sagga mavsolaš; du rakisvuotta læi munji havskeb go nissoni rakisvuotta.
1 Sam. 18, 3; 19, 1.
27. Moft læk gievrak gaččam, ja soađe gaska-oamek hævvanam!

2. Kapittal.

David manna Hebroni ja vuidduvvu dobbe gonagassan Juda bagjel, 1—4; son maidno Jabes assid sin oskaldasvuođa diti Saul vuostai, 5—7. Abner dakka Isboset gonagassan Israel bagjel, 8—11. Abner soatta David vuostai; David vuoitta; Asael, Joaba viellja, goddatalla Abneri, 12—23. Dak soattek ærranek maŋemusta goabbag guimінæsga; Asael havddaduvvu Betleheibmi, 24—32.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte David jærai Hærrast ja celki: Galgamgo mon mannat bajas muttomi Juda gavpugin? Ja Hærra celki sudnji: Mana bajas! Ja David celki: Gosa galgam mon mannat bajas? Ja son celki: Hebroni.
1 Sam. 23, 2. 4; 30, 8.
2. De manai David dokko bajas, ja maidai su akaguovtos, Ahinoam, Jisreelitalaš nisson, ja Abigail, Nabala, Karmelitalaǯa, akka.
1 Sam. 25, 43; 27, 3.
3. Ja David doalvoi su olbmaides, guđek legje suina, dokko bajas, juokkehaǯa su viesoines, ja si asse dain gavpugin, mak legje Hebron birrasin.
4. Ja Juda olbmak botte ja vuidde dast Davida gonagassan Juda vieso bagjel. Ja Davidi muittaluvvui ja celkkujuvvui: Dak læk Jabes olbmak Gileadest, guđek læk havddadam Saul.
1 Sam. 31, 12. 13.
5. De vuolgati David airrasid Jabes olbmai lusa Gileadi ja celki sigjidi: Buristsivdneduvvum leket di Hærrast, dainago di lepet čajetam dam buorrevuođa din hærradek Saul vuostai ja havddadam su!
6. Ja dal čajetekus Hærra din vuostai arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa, ja mon maidai aigom čajetet digjidi dam buorrevuođa, dainago di lepet dakkam dam dago.
Rut 1, 8.
7. De lekusek dal din gieđak gievrak, ja leket šiega olbmak! Dastgo din hærra Saul læ galle jabmam, mutto Juda viesso læ maidai vuoiddam muo gonagassan ječas bagjel.
8. Mutto Abner, Ner bardne, Saul soattehærra, valdi Isboset, Saul barne, ja doalvoi su rasta Mahanaimi.
1 Sam. 14, 50.
9. Ja son dagai su gonagassan Gilead bagjel ja Asuritalaǯai bagjel ja Jisreela bagjel ja Efraima bagjel ja Benjamina bagjel ja obba Israela bagjel.
10. Njællje loge jage boares læi Isboset, Saul bardne, go son šaddai gonagassan Israel bagjel, ja guokte jage rađđi son; duššе Juda viesso čuovoi Davida.
11. Ja dai beivi lokko, go David læi gonagassan Hebronest Juda vieso bagjel, læi čieča jage ja gutta mano.
12. Ja Abner, Ner bardne, vulgi olgus Isboseta, Saul barne, balvvalegjiguim Mahanaimest Giheoni.
13. Ja Joab, Seruja bardne, ja David balvvalægjek vulgge olgus, ja si gavnadegje singuim okti Gibeon laddo guorast; ja dak bisanegje laddo gurri dam bællai, ja dok laddo gurri dom bællai.
14. De celki Abner Joabi: Čuoǯǯelekusek dadde dak nuorra olbmak ja dukkoraddusek* monno muođoi oudast! Ja Joab celki: Čuoǯǯelekusek!

* adnusek soattefagge.

15. Ja si čuoǯǯelegje ja manne ouddan visses logo mielde: guokte nubbe lokkai Benjamin oudast ja Isboset, Saul barne, oudast, ja guokte nubbe lokkai David balvvalegjin.

16. Ja nubbe valdi nubbe oaivvai gidda, ja nubbe čuggi su miekes nubbe erttegi, ja nuft gačče si buokakrakkan. Ja dat sæmma baikke goččujuvvui Helkat-Hassurimen*, mi læ Gibeon guorast.

* bastelis avjoi ænam.

17. Ja soatte šaddai sagga garasen dam sæmma bæive, ja Abner ja Israel olbmak časkujuvvujegje David balvvalegji muođoi oudast.

18. Ja damanaga baikest legje Seruja golbma barne, Joab ja Abisai ja Asael; ja Asael læi gepiš juolgest nuftgo muttom sarvvagin, mak læk mæcest.

1 Muit. 2, 16.

19. Ja Asael doarredi Abnera ja i ærranam olgiš ige gurot bællai doarredæmest Abnera.

20. Ja Abner jorgeti ja celki: Dongos dat læk, Asael? Ja son celki: Mon dat læm.

21. Ja Abner celki sudnji: Ærran olgiš daihe gurot bællai ja doppe muttoma dain nuorra olbmain ja valde su harnaska! Mutto Asael i dattom ærranet sust.

22. Ja Abner celki fastain Asaeli: Gaida must erit! Manne galgam mon časket du ædnami, ja moft galgašim mon dalle bajas bajedet mu muođoidam Joaba, du vieljad, bællai?

23. Mutto i son dattom gaiddat; de nordasti Abner su saittenađa gečin čoavjai, nuft atte saitte manai sælgest čađa, ja son gačai dast ja jami dagga baikkai. Ja de dapatuvai, atte juokkehaš, gutte bođi dam baikkai, gosa Asael læi gaččam ja jabmam, bisani.

3, 27; 20, 12.

24. Mutto Joab ja Abisai doarredeiga Abnera; ja bæivaš læi luoittadam, go si botte Amma dievvai, mi læ Giah buotta gæiŋo alde Gibeon mæccai.

25. Ja Benjamin manak čoagganegje Abner birra ja šadde oktan doakken, ja si čuǯǯu muttom dievvačoka alde.

26. De čuorvoi Abner Joabi ja celki: Galggago miekke loapatet oktelassi? Ikgo don dieđe, atte dat læ šaddamen maŋemusta baččan? Man gukka divtak don læt cælkekættai albmugi, atte si galggek ruoktot maccat doarredæmest sin vieljaidæsek?

27. Ja Joab celki: Nuft duotta go Ibmel ælla, jos don ik livče sardnom*, de lifči almug iđđed rajest juo erit dolvvujuvvum, juokke olmai su vieljas lutte erit.

* 14. v.

28. De čuojaldatti Joab basunin, ja buok almug bisani ja i doarredam šatan æmbo Israela ja i bissom šatan æmbo soattamest.

29. Ja Abner ja su olbmak manne dam avddem mæce bagjel gæčos dam ija, ja si manne Jordan rasta ja manne obba Bitron čađa ja botte Mahanaimi.

30. Ja Joab macai ruoktot doarredæmest Abnera ja čokki buok albmuga, ja David balvvalegjin occaluvvujegje ovce nubbe lokkai olbma ærreb Asaela.

31. Mutto David balvvalægjek legje goddam Benjaminest ja Abner olbmai gaskast golbma čuođe ja gutta loge olbma.

32. Ja si valdde Asaela bajas ja havddadegje su su ače havddai, mi læi Betleheimest; ja Joab ja su olbmak manne gæčos ija, ja de čuvgodišgođi, go si legje Hebron guorast.

3. Kapittal.

Soatte bista; David fabmo lassana. Son sakkanatta gutta barne Hebronest, 1—5. Isboset cuigod Abner, damditi go son læ vællam Saul ligge-aka Rispa lutte; Abner aitta jorggalet rika sust erit David bællai, 6—11. Abner soabat ječas Davidin; son doaimata sudnji su aka Mikala fastain ja sardno Israelin dam birra, atte si galggek jorgidet Da-

vid bællai, 12—21. Joab sorbme Abnera, 22—27. David garroda Joaba dam dago diti ja duođašta su vigetesvuođas dam dafhost, 28—39.

1. Ja soatte šaddai gukkabistevaʒʒan Saul vieso ja David vieso gaski; mutto David šaddai gievrabun ja gievrabun, mutto Saul viesso šaddai hæjobun ja hæjobun. 5, 10.

2. Ja Davidi riegadegje barnek Hebronest, ja su vuostasriegadægje læi Amnon, Ahinoamest, Jisreelitalaš nissonest, 1 Muit. 3, 1 j. n. v.

3. ja su nubbe bardne Kilab*, Abigailest, Nabala, Karmelitalaʒa, akast, ja goalmad Absalom, Maaka, Talmai, Gesur gonagasa, nieida, bardne,

* goččujuvvu maidai Danielen, 1 Muit. 3, 1.

4. ja njæljad Adonja, Haggit bardne, viđad Sefatja, Abital bardne, 1 Gon. 1, 5. 6.

5. ja guđad Jitream, Eglast, David akast; dak riegadegje Davidi Hebronest.

6. Ja de dapatuvai, dam bodda go soatte bisti Saul vieso ja David vieso gaskast, ja Abner doarjoi Saul vieso,

7. ja Saulest læi ligge-akka, gæn namma læi Rispa, Aja nieidda, de celki son* Abneri: Manne læk don mannam sisa mu aččam ligge-aka lusa? *Isboset.

8. De moaratuvai Abner saggarakkan Isboset sani diti, ja son celki: Læmgo mon bædnaga oaivve, mi doalla Juda bæle? Vela odnaš dam bæivege dagam mon arbmogasvuođa Saul, du ačad, vieso vuostai, su vieljai vuostai ja su ustebi vuostai, ja im læk addam du David gitti, ja don manak muina odne rievte ouddi mu rikkosa diti nissonin!

9. Nuft dakkus Ibmel Abner vuostai, ja bissus son nuft dakkamest su vuostai, jos mon im daga nuft David vuostai, moft Hærra læ vurdnom sudnji, 19, 13.

10. go mon sirdam gonagasvuođa erit Saul viesost ja čuoʒaldattam David truono Israel bagjel ja Juda bagjel Dan rajest gidda Beerseba ragjai.

11. Ja i son mattam šatan æmbo vastedet Abneri ovtage sane, dainago son balai sust.

12. Ja Abner vuolgati airrasid su ječas bælest David lusa ja cælketi: Gæsa gulla ænam? Ja son cælketi vela: Daga muina litto, ja gæča, mu gietta galgga læt duina jorggalam varas obba Israela du bællai.

13. Ja son celki: Burist, mon aigom dakkat litto duina; dušše ovta dago gaibedam mon dust: Ik don galga oaidnet mu muođoid, ouddalgo don buvtak Mikala, Saul nieida, go don boađak oaidnem varas mu muođoid.

14. Ja David vuolgati airrasid Isboset, Saul barne, lusa ja cælketi: Adde munji mu aka Mikala, gæn mon gilhadim aldsesam čuođe Filistalaʒa ouddalikiguim! 1 Sam. 18, 27.

15. Ja Isboset vuolgati dokko ja valdi su su boadnjast erit, Paltielest, Lais barnest, erit. 1 Sam. 25, 44.

16. Ja su boadnja manai su mielde, ja son vaʒi ovta čiero su maŋest Bahurim ragjai; de celki Abner sudnji: Mana erit, maca ruoktot! Ja son macai ruoktot.

17. Ja Abner sarnoi Israel vuorrasiguim ja celki: Aigga juo bivdidek di Davida gonagassan ječaidædek bagjel.

18. De ollašuttet dalle dal dam! Dastgo Hærra læ cælkkam David birra: Mu balvvalægjam David gieđa bokte aigom mon bæstet mu albmugam Israela erit Filistalaʒai gieđast ja erit buok sin vašalaʒai gieđast.

19. Ja Abner sarnoi maidai Benjamin beljidi, ja Abner manai

maidai dokko sardnom varas David beljidi Hebronest buok, maid Israel ja obba Benjamin viesso læi adnam buorren.

20. Ja Abner bođi David lusa Hebroni, ja guokte loge olbma suina, ja David dagai guossemallasid Abneri ja daidi olbmaidi, guđek legje suina.

21. Ja Abner celki Davidi: Mon aigom gærggadet ječčam ja mannat dokko ja čokkit obba Israela mu hærram gonagasa lusa, vai si dagaše litto duina, ja vai don oažok rađđit bagjel buok, maid du siello anestuvva. Ja David luiti Abner vuolgget, ja son manai erit rafhin.

22. Ja gæča, David balvvalæggjek ja Joab botte spægjammokkest ruoktot ja bukte ollo sallaša mieldesek; mutto Abner i læm David lutte Hebronest, dastgo son læi luoittam su vuolgget, ja son læi mannam erit rafhin.

23. Ja go Joab ja buok dat vækka, mi læi su mielde, legje boattam, de muittaluvvui Joabi ja celkkujuvvui: Abner, Ner bardne, bođi gonagasa lusa, ja son luiti su vuolgget, ja son manai erit rafhin.

24. De manai Joab sisa gonagasa lusa ja celki: Maid don læk dakkam? Gæča, Abner bođi du lusa; manne luittik don su dalle vuolgget, nuft atte son manai luovos erit?

25. Don dovdak Abner, Ner barne, atte son bođi du dolvotallam varas ja oappam varas dovddat du olgusmannama ja du sisamannama ja oažžom varas dieđo buok dam birra, maid don dagak.

26. De manai Joab olgus David lutte ja vuolgati airrasid Abner maŋŋai, ja si bukte su ruoktot Sira galdo lutte; mutto David i diettam dam.

27. Ja go Abner bođi ruoktot Hebroni, de doalvoi Joab su doares bællai gasko porta sisa sarnodam varas suina guovta gaskan; ja son čuggi su dobbe čoavjai, nuft atte son jami, Asael, su vieljas, varai diti. 20, 10; 2, 23.

28. Go David dasto maŋŋel oažoi dam gullat, de celki son: Mon ja mu gonagasvuotta ledne agalažat alma ašetaga Hærra oudast Abner, Ner barne, varai diti.

29. Gaččus dat Joaba oaive bagjeli ja obba su ače vieso bagjeli, ja allus vaillu Joaba viesost daggar, gæst læ oaže golggam, daihe spittalaš daihe daggar, gutte sobbiguim važža, daihe daggar, gæst laibbe vaillo. 2 Gon. 5, 27.

30. Nuft sorbmiga Joab ja Abisai, su viellja, Abnera, dainago son læi goddam Asaela, sodno vielja, soađe siste Gibeon guorast.

31. Ja David celki Joabi ja buok dam albmugi, mi læi su lutte: Gaikodeket din biktasidadek ja čadnet sæka birradek ja mannet ankkemin Abner oudast! Ja gonagas David važi guoddemmuorai maŋest.

32. Ja si havddadegje Abnera Hebroni, ja gonagas bajedi su jienas ja čieroi Abner havde guorast, ja buok almug čieroi.

33. Ja gonagas lavloi ankkimlavllaga Abner bagjel ja celki: Galgaigo dalle Abner jabmet, nuftgo værredakke jabma? 1, 17.

34. Æi du gieđak læm čadnujuvvum, ja æi du juolgek bigjujuvvum lakkidi; nuftgo olmuš gačča værredakki oudast, nuft don gaččik. Ja buok almug bisoi čierromest su diti.

35. Ja go buok almug bođi sisa sattem varas Davida borrat, dam bale go ain læi bæivve, de vuornoi David ja celki: Nuft dakkus Ibmel mu vuostai, ja bissus son nuft dakkamest, jos mon muosatam laibe daihe maidegeikkenessi, ouddalgo bæivaš luoittada!

36. Ja buok almug arvvedegje dam, ja dat læi buorre sin čalmi oudast, nuftgo buok, maid gonagas dagai, læi buorre buok albmuga čalmi oudast.

37. Ja buok almug ja obba Israel arvvedi dam bæive, atte Abner, Ner barne, goddem i læm vuolggam gonagasast.

38. Ja gonagas celki su balvvalegjidasas: Epetgo di dieđe, atte oaivamuš ja alla olmai læ gaččam dam bæive Israelest?

39. Ja mon læm ain hægjo ja duššе vuiddujuvvum gonagas, ja dak olbmak, Seruja barnek, læba famolažabuk go mon; Hærra maksus sudnji, gutte dakka dam baha, su bahavuođa mielde!

4. Kapittal.

Isboset goddatalla Baanai ja Rekabi, gæk bukteba su oaive David lusa, 1—8. David adda sodno goddujuvvut ja Isboset oaive havddaduvvut, 9—12.

1. Go Saul bardne gulai, atte Abner læi jabmam Hebroni, de šadde su gieđak famotæbmen, ja obba Israel suorggani.

2. Ja Saul barne lutte læiga guokte olbma, spægjevægai oaivveolbmak; nubbe namma læi Baana, ja nubbe namma fast Rekab, Rimmon, Beerotitalaža, barnek, Benjamin manain. Dastgo maidai Beerot lokkujuvvui Benjamini; Josv. 18, 25.

3. dastgo Beerotitalažak legje bataram Gittaimi ja orru nuftgo abmasak dast gidda dam bæive ragjai. Neh. 11, 33.

4. Ja Jonatanest, Saul barnest, læi okta bardne, gutte læi rambe goabbašagain julgines; son læi vitta jage boares, dallego sakka Saul ja Jonatan birra bođi Jisreelest, ja dat nisson, gutte aitardi su, valdi su ja batari, ja de dapatuvai, go son læi hoapost bataræmen, atte son gačai ja šaddai ramben. Ja su namma læi Mefiboset*. 9, 3.

*son goččujuvvu maidai Meribbaalen. 1 Muit. 8, 34.

5. Ja Rimmon, Beerotitalaža, barnek Rekab ja Baana manaiga ja bođiga bakkasæmus aige bæivest Isboset vissui; ja son læi adnemen su gaskabæives vuoiŋadusa.

6. Ja soai bođiga dokko, gasko vieso sisa, dego soai lifčiga galggam viežžat nisoid, ja soai čuggiga su čoavjai; ja Rekab ja Baana, su viellja, erit bæsaiga.

7. Go soai bođiga vieso sisa, go son læi vællamen su sængastes su sænggagammarestes, de čuggiga soai su ja goddiga su ja erit čuopaiga su oaive; ja soai valdiga su oaive ja manaiga balgga mielde dam avddem mæce bagjel gæčos ija.

8. Ja soai buvtiga Isboset oaive Davidi Hebroni ja celkiga gonagassi: Gæča, dast læ Isboset, Saul barne, du vašalaža, oaivve, gutte bivdi du hæga; nuft læ Hærra dam bæive addam mu hærrasam gonagassi mavso Saul ja su nale bagjel.

9. Mutto David vastedi Rekabi ja Baanai, su villji, Rimmon, Beerotitalaža, barnidi, ja celki sodnoidi: Nuft duotta go Hærra ælla, gutte læ lonestam mu sielo buok atestusast erit: 1 Gon. 1, 29.

10. Dam, gutte buvti munji saga ja celki: Gæča, Saul læ jabmam, ja gutte su ječas čalmi oudast læi daggar, gutte buvti buore saga, su doppijim mon ja goddetim su Siklagest, su, gæsa mon galggim addet balka buore saga oudast, 1, 15.

11. man sagga æmbo ibmelmættom olbmaid, gudek læk sorbmim vanhurskes olbma su viesost su oađđemsaje alde! Imgo mon dalle galgaše gaibedet su varaid dodno gieđast ja erithævatet dodno ædnamest?

12. Ja David gočoi su nuorra

olbmaides, ja si godde sodno ja eritčuppe sodno gieđaid ja sodno julgid ja hængastegje sodno bajas laddogaddai Hebronest; mutto Isboset oaive valdde si ja havddadegje dam Abner havddai Hebroni. 3, 32.

5. Kapittal.

Obba Israel dakka Davida gonagassan ječas bagjel, maŋŋelgo son bæl' gavcad jage læi rađđim Hebronest, 1—5. David valdda Siona ja orrogoatta dobbe; Hærra læ suina; Hiram sadde sudnji sedermuoraid, vai son dain hukse alddsesis vieso; David sakkanatta æmbo barnid, 6—16. Son vuoitta Filistalašai bagjel guovte gærde, 17—25.

1. De botte buok Israel sokkagoddek David lusa Hebroni ja celkke: Gæča, dast mi læp; mi læp du davtek ja du oašše.
1 Muit. 11, 1 j. n. v. 2 Sam. 19, 12.

2. Juo gukkes aige gæčest, dallego Saul læi gonagassan min bagjel, de legjik don dat, gutte dolvvuk Israela olgus ja sisa, ja Hærra celki dudnji: Don, don galgak gæččat mu albmuga Israela, ja don galgak šaddat oaivamuššan Israel bagjel.
1 Sam. 25, 30. Salm. 78, 70 j. n. v.

3. De botte buok Israel vuorrasak gonagasa lusa Hebroni, ja gonagas David dagai litto singuim Hebronest Hærra muođoi oudast; ja si vuoidadegje Davida gonagassan Israel bagjel.
1 Muit. 12, 23 j. n. v. 1 Sam. 16, 13. 2 Sam. 2, 4.

4. Golbma loge jage boares læi David, dalle go son šaddai gonagassan; njællje loge jage rađđi son. 1 Gon. 2, 11. 1 Muit. 29, 27 j. n. v.

5. Hebronest rađđi son Juda bagjel čieča jage ja gutta manọ, ja Jerusalemest rađđi son golbma njæljad lokkai jage obba Israel ja Juda bagjel.

6. Ja gonagas ja su olbmak manne Jerusalemi Jebusitalašai, dam ædnam assi, vuostai; ja si celkke Davidi: Ik don galga boattet deiki sisa, mutto čuovgatæmek ja rambek galggek agjet du erit cælkededinæsek: I David galga boattet deiki sisa.

7. Mutto David valdi Sion ladne, dat læ David gavpug.

8. Ja David celki dam sæmma bæive: Gutteikkenessi, gi časkiš Jebusitalašaid ja bakkiš ouddan čaccesuona lusa ja časkiš daid rambid ja daid čuovgatemid, guđek vašotek David sielo [son galgga læt oaivamuš ja soattehærra]. Damditi celkkujuvvu: Čuovgatæbme ja rambe i galga boattet vieso sisa.
1 Muit. 11, 6.

9. Ja David asai ladnest ja gočoi dam David gavpugen; ja David huksi birra buok Millo rajest ja sisa guvllui.

10. Ja David šaddai stuorebun ja stuorebun; ja Hærra, alme vægai Ibmel, læi suina. 3, 1.

11. Ja Hiram, Tyrus gonagas, vuolgati airrasid David lusa ja sedermuoraid ja čepid čuoppat muoraid ja čepid čuoppat geđgid seinidi; ja si huksijegje Davidi vieso. 1 Muit. 14, 1 j. n. v. 2 Muit. 2, 3. 2 Sam. 7, 2.

12. Ja David arvvedi, atte Hærra læi nannim su gonagassan Israel bagjel, ja atte son læi aledam su gonagasvuođa Israela, su albmuges, diti.

13. Ja David valdi vela æmbo ligge-akaid ja akaid Jerusalemest, maŋŋelgo son læi boattam Hebronest, ja Davidi riegadegje vela æmbo barnek ja nieidak.

14. Ja dak læk dai barni namak, guđek riegadegje sudnji Jerusalemest: Sammua ja Sobab ja Natan ja Salomo
1 Muit. 3, 5 j. n. v. 14, 4 j. n. v.

15. ja Jibhar ja Elisua ja Nefeg ja Jafia

16. ja Elisama ja Eljada ja Elifelet.

17. Go Filistalaʒak gulle, atte si legje vuoidadam David gonagassan Israel bagjel, de manne buok Filistalaʒak bajas occam varas Davida; go David dam gulai, de manai son vuolas ladnai.
1 Muit. 14, 8 j. n. v.

18. Ja Filistalaʒak botte ja læbbanegje Refaim vuobmai.

19. Ja David jærai Hærrast ja celki: Galgamgo mon mannat bajas Filistalaʒai vuostai? Aigokgo don addet sin mu gitti? Ja Hærra celki Davidi: Mana bajas! Dastgo mon aigom addet Filistalaʒaid du gitti.
1 Sam. 30, 8.

20. Ja David bođi Baal-Perasimi, ja David časki sin dobbe, ja son celki: Hærra læ bakkim mu vašalaʒai čađa mu muođoi oudast, nuftgo čacek bakkijek čađa. Damditi goččujuvvui dam baike namma Baal-Perasimen*.
*d. l. čađabakkijægje.

21. Ja si guđđe dasa sin æppeibmelgovaidæsek, ja David ja su olbmak valdde daid.
1 Sam. 4, 11; 31, 9.

22. Mutto Filistalaʒak manne vela ovta gærde bajas ja læbbanegje Refaim vuobmai. 18. v.

23. Ja David jærai Hærrast, mutto son celki: Ik don galga mannat bajas; jorgid ja mana sin duogabæle, nuft atte don boađak sin lusa bakamuorai buotta,

24. ja go don gulak lavkkimsuobmana bakamuorai gierragin, de don galgak ječad hoapotet; dastgo de læ Hærra olgusmannam du muođoi oudast časkem varas Filistalaʒai soattesida.

25. Ja David dagai nuft, moft Hærra læi su goččom; ja son časki Filistalaʒaid Geba rajest gidda Geser guvllui.

6. Kapittal.

David dikta arka dolvvujuvvut Kirjat-Jearimest David gavpugi, 1—5. Ussa guoskat arkki, man diti Hærra jamet su. David balla diktemest dam boatet; dat bigjujuvvu Obed-Edom vissui, mi buristsivdneduvvu Hærrast, 6—11. Go David dam gulla, de vieʒat son arka; dat guddujuvvu Levitalaʒain; David oaffarušša ja danse ilo diti arka ouddalist; dat bigjujuvvu su sagjasis Sioni; dasto buristsivdned David albmuga ja luoitta dam mannat. Mikal cuigod Davida bagjelgæččamin, go son læi dansim; son bælošta dam ja cuigoda su; Mikal bisso šaddotæbmen, 12—23.

1. Ja David čokki fastain buok valljo-olbmaid Israelest, golbma loge duhata. 1 Muit. 13, 5 j. n. v.

2. Ja David ja buok almug, mi læi su lutte, gærggadegje ječaidæsek ja vulgge Baale-Judast* bajasbuktem varas dobbe Ibmel arka, man bagjel namatuvvu namma**, Hærra, alme vægai Ibmela, namma, gutte čokka kerubi alde.
* d. l. Kirjat-Jearim, 1 Sam. 7, 1. 1 Muit. 13, 6. Josv. 15, 9. 60.
** d. l. mi goččujuvvu Hærra nama mielde. 1 Sam. 4, 4.

3. Ja si bigje Ibmel arka ođđa vavna ala ja dolvvu dam erit Abinadaba viesost, mi læi dieva alde; ja Ussa ja Ahjo, Abinadab barnek, doalvoiga dam ođđa vavna. 1 Sam. 7, 1.

4. Ja si dolvvu dam erit Abinadaba viesost, mi læi dieva alde, ja čuvvu Ibmel arka mielde, go Ahjo vaʒi arka ouddalist.

5. Ja David ja obba Israel viesso dukkoradde Hærra muođoi oudast buoklagaš stranggačuojanasaiguim, mak legje sypres-muorast dakkujuvvum, sikke sitariguim ja harpaiguim ja paukaiguim ja bieloiguim ja symbaliguim.

6. Ja go si botte Nakor gordneraidnimbaikkai, de geiggi Ussa su gieđas olgus Ibmel arka lusa ja dolli dam gidda; dastgo vuovsak legje šaddam værrajen.
1 Muit. 13, 9 j. n. v.

7. De cakkidi Hærra moarre Ussa vuostai, ja Ibmel časki su dast su rikkoma diti, ja son jami dasa Ibmel arka gurri.
4 Mos. 4, 15. 20.

8. Mutto David šaddai hujos milli, dainago Hærra læi njæiddam Ussa, ja dat baikke goččujuvvui Peres-Ussan* gidda dam bæive ragjai.

* d. l. Ussa njeiddujubme.

9. Ja David šaddai balloi Hærrast dam sæmma bæive, ja son celki: Moft galgaši Hærra arkka boattet sisa mu lusa?

10. Ja David i dattom sirddet Hærra arka lusas sisa bajas David gavpugi; mutto David divti dam dolvvujuvvut Obed-Edom, Gittitalaǯa, vissui. 1 Muit. 13, 13 j. n. v. 2 Sam. 5, 7. 9.

11. Ja Hærra arkka bisani Obed-Edom, Gittitalaǯa, vissui golbma mano, ja Hærra buristsivnedi Obed-Edom ja buok su vieso.

12. Ja muittaluvvui gonagas Davidi ja celkkujuvvui: Hærra læ buristsivdnedam Obed-Edom vieso ja buok, mi sust læ, Ibmel arka diti. De manai David dokko ja doalvoi Ibmel arka bajas Obed-Edom viesost David gavpugi iloin.

13. Ja de dapatuvai, go si, guđek gudde Hærra arka, legje lavkkim gutta lavke ouddan, de oaffarušai son vuovsaid ja buoides galbid. 1 Muit. 15, 26 j. n. v. 1 Gon. 8, 5.

14. Ja David dansi buok famostes Hærra muođoi oudast, ja David læi boakkanastujuvvum lidneoalggebiktasin.

15. De doalvoi David ja obba Israel viesso Hærra arka bajas avvočuorvvomin ja basunčuogjamin.

16. Ja de dapatuvai, go Hærra arkka bođi David gavpug sisa, de gæčai Mikal, Saul nieidda, olgus ikkunraige, ja son oini gonagas David njuikodæmen ja dansemen Hærra muođoi oudast, ja son bagjelgæčai su su vaimostes.

17. Ja si bukte Hærra arka sisa ja bigje dam dam sagjai dam goađe gasko, maid David læi bajasdakkam dam varas, ja David oaffarušai boalddemoaffarid Hærra muođoi oudast ja gitosoaffarid. 1 Muit. 16, 1 j. n. v.

18. Ja go David læi gærggam oaffaruššamest boalddemoaffarid ja gitosoaffarid, de buristsivdnedi son albmuga Hærra, alme vægai Ibmela, nammi. 1 Gon. 8, 55.

19. Ja son juogadi buok albmugi, obba Israel ædnagvutti, sikke olbmaidi ja nissonidi, ješ guttige ovta laibe ja ovta bierggobitta ja ovta rosingako; ja buok almug manai erit, ješ gutteg su vissusis.

20. Ja David macai ruoktot buristsivdnedam varas su viesos, ja Mikal, Saul nieidda, manai David oudald ja celki: Man sagga gudnijattujuvvum læ odne Israel gonagas, gutte odne rabai ječas su balvvalegjides bigai čalmi ouddi, nuftgo muttom dain vaǯiš olbmuin rappa ječas!

21. De celki David Mikali: Hærra muođoi oudast, gutte vallji muo ouddali du ače ja ouddali obba su vieso asatam varas muo oaivamuǯǯan Hærra albmug bagjeli, Israel bagjeli, — Hærra muođoi oudast læm mon danssim, 5, 2; 7, 8.

22. ja mon aigom šaddat vela vuollegæbbun go nuft ja šaddat uccen mu ječčam čalmi oudast, ja dai balvvalægje bigaiguim, gæi birra don sardnuk, singuim aigom mon gudnijattujuvvut.

23. Mutto Mikal, Saul nieidda, i oǯǯom maidege manaid gidda su jabmembæives ragjai.

7. Kapittal.

David oaǯǯo miela huksit Hærrai vieso, ja profet Natan adna dam buorren, 1—3. Mutto Natan oaǯǯo goččoma Hærrast dieđetet Davidi, atte i son galga huksit Hærrai vieso, mutto atte Hærra, nuftgo son juo dassači læ aledam su, aiggo huksit sudnji vieso. David nalle galgga huksit Hærrai vieso, ja

Hærra aiggo dakkat David rika agalaš rikan; dat loppadus mærkaša Messiasa ja su rika, 4—16. David dovdda su dokkimættomvuođas nuft stuora arbmoi, ramed Hærra ja rokkadalla, vai son datuši ollašuttet su loppadusaides, 17—29.

1. Ja de dapatuvai, go gonagas læi assamen su viesostes, ja Hærra læi doaimatam sudnji rafhe birra buok su vašalaǯai vuostai,
1 Muit. 17, 1 j. n. v.

2. de celki gonagas Natani, profetai: Gæča dadde! Mon asam sedermuorraviesost, mutto Ibmel arkka orro goatteloavddagi gaskast. 5, 11.

3. Ja Natan celki gonagassi: Mana dokko ja daga buok, mi læ du vaimost! Dastgo Hærra læ duina.

4. Ja de dapatuvai dam sæmma ija, atte Hærra sadne dapatuvai Natani ja celki:

5. Mana ja cælke mu balvvalægjai, Davidi: Nuft cælkka Hærra: Galgašikgo don huksit munji vieso, man siste mon galgašim orrot?

6. Alma im mon læk orrom vieso siste gidda dam bæive rajest, go mon dolvvum Israel manaid bajas Egyptenest, gidda dam bæive ragjai, mutto mon vagjolim birra goađe siste ja tabernakel siste.
1 Gon. 8, 16.

7. Gostikkenessi mon læm vagjolam birra buok Israel manai gaskast, læmgo mon sardnom ovtage sane guđinge Israel sokkagoddin, gæid mon asatim gocetet mu albmugam Israela, ja cælkkam: Manne epet di læk dakkam munji vieso sedermuorain?

8. Damditi, nuft galgak don cælkket mu balvvalægjai, Davidi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Mon valddim du guottomsajest, dobbe, gost don vaǯǯik savcai maŋest, læt oaivamuǯǯan mu albmugam Israel bagjel. 1 Sam. 16, 11-13.
Salm. 78, 70.

9. Ja mon legjim duina mietta buok, gost don mannik, ja erithævatim buok du vašalaǯaid du muođoi oudast, ja mon læm dakkam dudnji stuora nama, nuftgo dai stuoremusai nama, guđek læk ædnam alde.

10. Ja mon læm rakadam saje mu albmugasam, Israeli, ja mon læm gilvvam dam, nuft atte dat assa su sajestes ja i rafhetuttujuvvu šatan æmbo, ja vanhurskesmættomvuođa manak æi givsed dam šat æmbo, nuftgo algost,

11. gidda dam bæive rajest, go mon asatim duobmarid mu albmugam Israel bagjel, ja mon læm doaimatam dudnji rafhe buok du vašalaǯai vuostai. Ja Hærra dieđeta dudnji, atte Hærra aiggo dakkat dudnji vieso. 1. v.

12. Go du beivi lokko læ dievvam, ja don vuoiŋadak du vanhemidad lutte, de aigom mon čuoǯaldattet du maŋŋel du nale, mi galgga vuolgget du hægast, ja mon aigom nanosmattet su gonagasvuođa. 1 Gon. 8. 20.
1 Muit. 17, 11 j. n. v.

13. Son galgga huksit vieso mu nammi, ja mon aigom nanosmattet su gonagasvuođa truono agalaǯat.
1 Gon. 5, 5; 6, 12. 1 Muit. 28, 6. 7.
Salm. 89, 4 j. n. v.

14. Mon aigom læt su aččе, ja son galgga læt mu bardne. Go son mænnod boastot, de aigom mon su bagadet olbmui rissin ja olbmui manai givsiguim;
1 Muit. 22, 10. Salm. 89, 27. Ebr. 1, 5.

15. mutto mu arbmogasvuotta i galga gaiddat sust erit, nuftgo mon diktim dam gaiddat Saulest erit, gæn mon diktim gaiddat du muođoi oudast erit. 1 Sam. 15, 26.

16. Nanos galgga du viesso ja du gonagasvuotta læt agalaǯat du muođoi oudast; du truonno galgga læt nanosmattujuvvum agalaǯat. Salm. 72, 17.

17. Buok dai sani mielde ja obba dam oainatusa mielde sarnoi Natan Davidi. 1 Muit. 17, 15 j. n. v.

18. Ja gonagas David manai sisa ja oroi dobbe siste Hærra muođoi oudast, ja son celki: Gi mon læm, Hærra Hærra, ja mi læ mu viesso, go don læk dolvvom muo dasa? 1 Mos. 32, 10 j. n. v.

19. Ja dat læi vela ila uccan du čalmi oudast, Hærra Hærra, ja don sardnuk maidai du balvvalægjad vieso birra gaidos aiggai. Ja dat læ laka olbmui, Hærra Hærra!

20. Ja maid galgga David vela ain æmbo bissot sardnomest dudnji, go don galle dovdak du balvvalægjad, Hærra Hærra?

21. Du sanad diti ja du vaimod mielde læk don dakkam obba dam stuora dago, go don læk diеđetam dam du balvvalægjasad.

22. Damditi læk don stuores, Hærra Ibmel! Dastgo i læk oktage nuftgo don, ja i læk oktage Ibmel ærreb du, buok dam mielde, maid mi læp gullam min beljidæmekguim.

23. Ja gost læ ædnam alde oktage aidno almug nuftgo du almug, nuftgo Israel, daggar almug, maid Ibmel læ mannam dokko lonestet aldsesis almugen, dakkam varas aldsesis nama ja dakkam varas doid stuora dagoid din oudast ja hirbmadlaš dapatusaid du ædnama oudast, du albmuga diti, maid don lonestik aldsesad Egyptenest, bakenlaš albmugin ja sin ibmelin erit? 5 Mos. 4, 7. 34.

24. Ja don rakadik aldsesad du albmugad Israela læt aldsesad almugen agalaǯat, ja don, Hærra, læk šaddam sin Ibmelen.

25. Ja dal, Hærra Ibmel, dam sane, maid don læk sardnom du balvvalægjad bagjel ja su vieso bagjel, ollašutte dam agalaǯat, ja daga, nuftgo don læk sardnom!

26. Ja stuoresen galgga du namma šaddat agalaǯat, nuft atte celkkujuvvu: Hærra, alme vægai Ibmel, læ Ibmel Israel bagjel. Ja du balvvalægjad David viesso galgga læt nanosmattujuvvum du muođoi oudast.

27. Dastgo don, Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel, læk almostattam du balvvalægjad bælljai ja cælkkam: Vieso aigom mon dudnji huksit. Damditi læ du balvvalægjat oǯǯom roakkadvuođa rokkadallat dam rokkadusa dudnji.

28. Ja dal, Hærra Hærra, don læk Ibmel, ja du sanek galggek šaddat duottavuottan; ja don læk sardnom du balvvalægjasad daid burid ašid. Salm. 33, 4. 1 Gon. 8, 26.

29. Ja buristsivdnedifčik dal maidai du balvvalægjad vieso, dat lifči agalaǯat du muođoi oudast! Dastgo don, Hærra Hærra, læk sardnom, ja du buristsivdnadusa diti šadda du balvvalægjad viesso buristsivdneduvvut agalaǯat.

8. Kapittal.

David valdda Filistalaǯai oaivvegavpuga Gat, vuoitta Moabitalaǯaid, Hadadesera, Soba gonagasa, ja daid Syrialaǯaid, guđek legje Damaskusest erit, 1—8. Toi, Hamat gonagas, Hadadesera vašalaš, vuolgat Davidi addaldagaid; daid addaldagaid ja dam sallaša, maid David læ valddam sođi siste bakeni vuostai, basota son Hærrai, 9—12. Son časka Edomitalaǯaid; Hærra læ suina 13—15. Davida alemus amatolbmak bajaslokkujuvvujek, 13—18.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte David časki Filistalaǯaid ja vuoledi sin, ja David valdi oaivvegavpuga lavče erit Filistalaǯai gieđast. 1 Muit. 18, 1 j. n. v.

2. Ja son časki Moabitalaǯaid ja mittedi sin mittobaddin, addedines sin velledet ædnam ala, ja son mittedi guokte badde dievva sist goddujuvvut ja ovta badde dievva ællet; ja Moabitalaǯak šadde David balvvalægjen, guđek bukte sudnji addaldagaid. 4 Mos. 24, 17.

3. Ja David časki Hadadesera, Rehob barne, Soba gonagasa, go son manai dokko fastain oažžom varas su famos dædnogaddest*.
1 Sam. 14, 47. * Eufrat.

4. Ja David valdi sust duhat ja čieča čuođe ridijægje ja guokte loge duhat važže-olbma, ja David gaskat čuopati buok vavdnahæstai čævččesuonaid ja guđi dain dušše čuođe vavdnahæsta. Josv. 11, 6. 9.

5. Ja go Syrialažak Damaskusest botte væketam varas Hadadesera, Soba gonagasa, de časki David Syrialažai gaskast guokte goalmad lokkai duhat olbma.

6. Ja David bijai soattevægaid Damaskenalaš Syriai, ja Syrialažak šadde David balvvalægjen, guđek bukte sudnji addaldagaid. Ja Hærra væketi Davida mietta buok, gosa son manai.

7. Ja David valdi daid gollegalbaid, maid Hadadesera balvvalægjek legje guoddam, ja doalvoi daid Jerusalemi.

8. Ja Betahest ja Berotajest, Hadadesera gavpugin, valdi gonagas David hui ollo væike.

9. Go Toi, Hamat gonagas, gulai, atte David læi časkam obba Hadadeser soattevæga,
1 Muit. 18, 9 j. n. v.

10. de vuolgati Toi Jorama, su barnes, gonagas David lusa jærram varas sust, gævvago sudnji burist, ja buristsivdnedam varas su, dainago son læi soattam Hadadesera vuostai ja časkam su; dastgo Hadadeser læi dassedet doallam soađe Toi vuostai. Ja son* buvti silbbalittid ja gollelittid ja væikkelittid mieldes.
* Joram.

11. Daid maidai basoti gonagas David Hærrai oktanaga daina silbain ja daina gollin, maid son læi basotam buok dain bakenlaš albmugin, maid son læi vuollasis bigjam,

12. Syriast ja Moabest ja Ammon manain ja Filistalažain ja Amalekitalažain ja Hadadesera, Rehob barne, Soba gonagasa, sallašest.

13. Ja go David macai ruoktot, maŋŋelgo son læi časkam Syrialažaid, de fidni son aldsesis nama salttevuomest, časkededin gavce nubbe lokkai duhat olbma*.
* namalassi Edomitalažaid, Salm. 60, 2. 1 Muit. 18, 12.

14. Ja son bijai soattevægaid Edomi; obba Edomi bijai son soattevægaid, ja buok Edomitalažak šadde David balvvalægjen. Ja Hærra væketi Davida mietta buok, gosa son manai.

15. Ja David rađđi obba Israel bagjel, ja David doaimati obba su albmugasas vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa. 1 Muit. 18, 14.

16. Ja Joab, Seruja bardne, læi soattevæga bagjel, ja Josafat, Akilud bardne, læi historiačalle,
20, 23 j. n. v.

17. ja Sadok, Akitub bardne, ja Akimelek, Abjatar bardne, læiga papak, ja Seraja læi čalle,

18. ja Benaja, Jojada bardne, læi hæggafavtai bagjel, ja David barnek legje papak*.
* d. l. gonagasa lagamus olbmak, 1 Muit. 18, 17.

9. Kapittal.

David oažžo diettet, atte Jonatan læ maŋŋasis guođđam ovta barne, gæn namma læ Mefiboset, 1—4. Dat vižžujuvvu David lusa, gutte adda sudnji buok Saul ædnamid; Siba galgga daid barggat; Mefiboset galgga ješ borrat gonagasa bævdest, 5—13.

1. Ja David celki: Lægo dat nuft, atte læ vela guttege baccam Saul viesost, vai mon oažžom dakkat arbmogasvuođa su vuostai Jonatan diti? 1 Sam. 20, 15.

2. Ja Saul viesost læi okta balvvalægje, ja su namma læi Siba, ja son ravkkujuvvui David lusa, ja gonagas celki sudnji: Læk-

go don Siba? Ja son celki: Du
balvvalægje læ.
3. Ja gonagas celki: Igo læk vela
guttege baccam Saul viesost, vai mon
ožušim dakkat Ibmel arbmogas-
vuođa su vuostai? Ja Siba celki
gonagassi: Læ vela okta Jonatan
bardne, gutte læ rambe goabba-
šagain julgines. 4, 4.
4. Ja gonagas celki sudnji:
Gost son læ? Ja Siba celki gona-
gassi: Gæča, son læ Makir, Am-
miel barne, viesost, Lo-Debarest.
5. Ja gonagas David vuolgati
dokko ja viežai su erit Makir,
Amiel barne, viesost, Lo-Debarest.
6. Ja go Mefiboset, Jonatan,
Saul barne, bardne, bođi sisa Da-
vid lusa, de luoittadi son vuolas
su muođoides ala ja gobmerdi
ječas. Ja David celki: Mefiboset!
Ja son celki: Gæča, dast læ du
balvvalægje.
7. Ja David celki sudnji: Ale
bala, dastgo mon aigom dakkat
arbmogasvuođa du vuostai Jona-
tan, du ačad, diti ja addet dudnji
buok Saul, du ačad, ædnamid
ruoktot, ja don galgak alorakkan
borrat mu bævdest.
8. Ja son gobmerdi ječas ja
celki: Mi læ du balvvalægje, go
don jorggalak ječad daggar jabma
bædnaga bællai, go mon læm?
1 Sam. 24, 15. 2 Gon. 8, 13.
9. Ja gonagas ravkai Siba, Saul
balvvalægje, ja celki sudnji: Buok,
mi læ gullam Sauli ja obba su
vissui, læm mon addam du hærra
bardnai.
10. Ja don galgak barggat æd-
nama sudnji, don ja du barnek
ja du balvvalægjek; ja don galgak
sisačokkit, vai du hærrad barnest
lifči dat laibbe, maid son borra,
ja Mefiboset, du hærrad bardne,
galgga alorakkan borrat mu bæv-
dest. Mutto Sibast legje vitta
nubbe lokkai barne ja guokte loge
balvvalægje. 19, 17.
11. Ja Siba celki gonagassi:
Aibas nuftgo mu hærra gona-
gas goččo su balvvalægjasis, galg-
ga du balvvalægjat dakkat. Ja*
Mefiboset galgga borrat mu bæv-
dest nuftgo okta gonagasa barnin.

* nuft celki fastain gonagas, 19, 28.

12. Ja Mefibosetest læi okta
ucca barnaš, gæn namma læi Mika;
ja buokak, guđek orru Siba vie-
sost, legje Mefiboset balvvalægjek.
13. Ja Mefiboset oroi Jerusa-
lemest, dastgo son borai alorak-
kan gonagasa bævdest; ja son læi
rambe goabbašagain julgines.

10. Kapittal.

Nahas, Ammonitalažai gonagas, jabma; su bardne Hanun, fillijuvvum su balvvalegjines, higjed David airrasid, guđek legje boattam su jeđđit, 1—4. David soatta ja bagjelvuoitta Joaba ja Abisai bokte Ammonitalažaid ja daid singuim littodam Syrialažaid, 5—14. Syrialažak vuoitatallek nubbe gærde Davidi, 15—19.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel,
atte Ammon manai gonagas jami,
ja Hanun, su bardne, šaddai go-
nagassan su sagjai.
1 Muit. 19, 1 j. n. v.
2. De celki David: Mon aigom
čajetet buorrevuođa Hanun, Nahas
barne, vuostai, nuftgo su ačče
čajeti buorrevuođa mu vuostai.
Ja David vuolgati su balvvalegji-
des dokko su jeđđit su ače diti,
ja David balvvalægjek botte Am-
mon manai ædnami.
3. De celkke Ammon manai
oaivamužak Hanuni, sin hærra-
sæsek: Gaddakgo don, atte David
aiggo gudnijattet du ače daggo
bokte, go son læ vuolgatam dud-
nji jeđđijegjid? Igoson dat læk
gavpuga diđoštam varas ja dam
iskadam varas ja dam njæiddem
varas, atte David læ vuolgatam
su balvvalegjides du lusa?
4. De valdi Hanun David balv-
valegjid ja erit raki bæle sin

skavčain ja gaskatčuopai sin biktasid gasko, gidda battaragjai, ja de luiti sin mannat.

5. Go dat diettevassi addujuvvui Davidi, de vuolgati son airrasa sin oudald, dastgo olbmak legje sagga hæppašuttujuvvum; ja gonagas cælketi: Orrot Jerikost, dassači go din skavčak læk šaddam, ja bottet dasto ruoktot!

6. Go dal Ammon manak oidne, atte si legje dakkam ječaidæsek havsidægjen David oudast, de vuolgategje Ammon manak sane ja balkategje Syrialaʒaid Bet-Rehobest ja Syrialaʒaid Sobast, guokte loge duhata vaʒʒe-olbma, ja Maaka gonagasa duhat olbmain ja Tob* olbmaid, guokte nubbe lokkai duhat olbma. * Duob. 11, 3.

7. Go David dam gulai, de vuolgati son Joaba ja obba soattevægas, daid jalos olbmaid.

8. Ja Ammon manak manne olgus ja divvu ječaidæsek soattamlagje porta uksaraige ouddi; mutto Syrialaʒak Sobast ja Rehobest ja Tob ja Maaka olbmak čuʒʒu sierranessi mæcest.

9. Go Joab oini, atte fallitæbme aiti su ouddabæle ja manŋabæle, de vallji son buok olgusvalljijuvvumi gaskast Israelest ja divoi daid Syrialaʒai vuostai.

10. Mutto daid æraid albmugest addi son Abisai, su vieljas, gitti ja divoi daid Ammon manai vuostai.

11. Ja son celki: Jos Syrialaʒak šaddek munji ila gievrran, de galgak don boattet munji vækken, ja jos Ammon manak šaddek dudnji bære gievrran, de galgam mon mannat dokko du væketam varas.

12. Læge roakkad, ja čajetædno moai ječaidæme roakkaden monno albmugæme diti ja monno Ibmelæme gavpugi diti, ja Hærra dakkus, mi buorre læ su čalmi oudast! 5 Mos. 20, 1. Ap. dag. 21, 14.

13. Ja Joab ja almug, mi læi suina, manne ouddan soattai Syrialaʒai vuostai, ja si bataregje su oudast.

14. Go dal Ammon manak oidne, atte Syrialaʒak bataregje, de bataregje sige Abisai oudast ja manne gavpuga sisa; ja Joab macai ruoktot soađest Ammon manai vuostai ja bođi Jerusalemi.

15. Go Syrialaʒak oidne, atte si legje vuoitatallam Israel muođoi oudast, de čoagganegje si čoakkai.

16. Ja Hadadeser vuolgati sane ja divti daid Syrialaʒaid, guđek legje dom bælde dæno*, vuolgget olgus, ja si botte Helami; ja Sobak, Hadadesera soattehærra, læi sin njunnošest.
* Eufrat. 1 Muit. 19, 16.

17. Go dat Davidi diettevassi addujuvvui, de čokki son obba Israela ja manai Jordan rasta ja bođi Helami; ja Syrialaʒak divvu ječaidæsek David vuostai ja sotte su vuostai.

18. Mutto Syrialaʒak bataregje Israel oudast, ja David goddi Syrialaʒain soatte-olbmuid čieča čuođe vavna alde ja njællje loge duhat ridijægje, ja son časki Sobaka, su* soattehærra, nuft atte son jami dasa. Salm. 20, 8.
* Hadadesera.

19. Go buok gonagasak, Hadadesera balvvalægjek, oidne, atte si legje časkujuvvum Israel muođoi oudast, de dakke si rafhe Israelin ja balvvalegje sin; ja Syrialaʒak balle šatan æmbo væketæmest Ammon manaid.

11. Kapittal.

David bisso doallamest soađe Ammonitalaʒai vuostai; son oaidna Batseba basadæmen ječas, vieʒata su ja vælla su lutte, 1—5. Go son gulla, atte son læ šaddam manai vuostai, de vieʒata

son su boadnja Uria ruoktot soattesidast; mutto dat i dato vællat su akas lutte, 5—13. Son vuolgat su dalle ruoktot Joaba lusa ovtain girjin, man mielde Joab divvo su nuft soattai, atte son gačča; dasto valdda David Batseba akkanes, 14—27.

1. Ja de dapatuvai, go jakke
læi vassam, dam aige, go gonaga-
sak vulggek olgus soattai, de
vuolgati David Joaba ja su balv-
valegjides suina ja obba Israela,
ja si hævategje Ammon manaid
ja birastatte Rabba. Mutto Da-
vid oroi Jerusalemest.

12, 26. 1 Muit. 20, 1.

2. Ja de dapatuvai ækkedes aige,
atte David likkai bajas su oađ-
đemsajestes ja vagjoli gonagas-
vieso dake alde, ja son oini dake
alde ovta nissona, gutte lavgoi
ječas; ja nisson læi sagga čabba-
habmasaš.
3. Ja David vuolgati airrasa ja
jærati nisson harrai, ja de celkkujuv-
vui: Alma dat læ Batseba, Eliam
nieidda, Uria, Hetitalaža, akka.
4. Ja David vuolgati airrasid
ja viežati su, ja son* manai sisa
su lusa, ja son vællai su lutte,
aito go son * læi buttestam ječas
su buttesmættomvuođastes**; ja
son* macai ruoktot su vissusis.

* Batseba. ** 2. v. 3 Mos. 15, 19.

5. Ja nisson šaddai manai vuo-
stai; ja son vuolgati sane ja
diedeti Davidi dam ja celki: Mon
læm manai vuostai.
6. De vuolgati David sane Joabi
ja cælketi: Vuolgat Uria, He-
titalaža, mu lusa! Ja Joab vuol-
gati Uria David lusa.
7. Ja go Uria bođi su lusa, de
jærai David sust, gævaigo Joabi
burist ja albmugi burist ja soađe
dafhost burist.
8. Ja David celki Uriai: Mana
vuolas du vissusad ja basa du
julgidad! Ja go Uria manai olgus
gonagasa viesost, de bođi okta
hærsko gonagasa borramušast olgus
su maŋest.
9. Mutto Uria nokkai gonagasa
vieso uksaraige gurri buok su
hærras balvvalegji lusa, ja i son
mannam vuolas su vissusis.
10. De muittaluvvui Davidi ja
celkkujuvvui: I Uria mannam vuo-
las su vissusis. De celki David
Uriai: Ikgo don boađe matkest?
Manne don ik læk mannam vuolas
du vissusad?
11. Mutto Uria celki Davidi:
Arkka ja Israel ja Juda orruk
gođi siste, ja mu hærra Joab ja
mu hærra balvvalægjek orruk soat-
tesidast rabas mæcest, ja mon
galgašim mannat sisa mu vissusam
borram varas ja jukkam varas ja
vællam varas mu akkam lutte!
Nuft duotta go don ælak, ja nuft
duotta go du siello ælla: Im mon
daga dam dago. 1 Sam. 4, 4.
12. De celki David Uriai: Oro
dast maidai odne, de aigom mon
itten luoittet du mannat. Ja Uria
oroi Jerusalemest dam bæive ja
dam maŋeb bæive.
13. Ja David bovddi su lusas,
ja son borai ja jugai su muođoi
oudast, ja son dagai su garrimidi;
ja son manai ækkedest olgus nok-
kam varas su oađđemsagjasis su
hærras balvvalegji lusa, mutto su
vissusis i son mannam vuolas.
14. Ja de dapatuvai iđđedest,
de čali David ovta girje Joabi ja
saddi dam Uria mielde.
15. Ja son čali girjai naft:
Divvot Uria ouddan daggo, goggo
soatte læ garrasæmus, ja gaiddet
ruoktot sust erit, vai son časku-
juvvu ja jabma!
16. Ja de dapatuvai, go Joab
vuttivaldi gavpuga, de divoi son
Uria dam baikkai, gost son diđi,
atte dast legje jalos olbmak.
17. Ja gavpuga olbmak manne
olgus ja sotte Joab vuostai, ja
soabmasak gačče albmugest, David
balvvalegjin; maidai Uria, Heti-
talaš, jami.
18. De vuolgati Joab sane ja

muittali Davidi buok soađe dapatusaid.

19. Ja son gočoi sadnedoalvvo ja celki: Go don læk gærggam sardnomest buok soađe dapatusai birra gonagassi,

20. de don galgak, jos gonagasa moarre dalle cakkida, ja son cælkka dudnji: Manne di manaidek nuft lakka gavpuga soattat? Epetgo di diettam, atte si šadde bačet muvra alde?

21. Gi časki Abimeleka, Jerubbeset barne? Igo muttom nisson muvra alde balkestam millogæđge su ala, nuft atte son jami Tebesi? Manne di manaidek nuft lakka muvra? — de galgak don cælkket: Maidai du balvvalægje Uria, Hetitalaš, læ jabmam.

Duob. 9, 53.

22. Ja sadnedoalvvo manai; ja son bođi ja muittali Davidi buok, maid Joab læi su vuolgatam muittalet.

23. Ja sadnedoalvvo celki Davidi: Olbmak bittegotte min bagjel ja manne olgus mæccai min vuostai; mutto de ajimek mi sin ruoktot gidda porta uksaraige ouddi.

24. De bače davggebaček du balvvalegji ala muvra alde, ja de gačče soabmasak gonagasa balvvalegjin; maidai du balvvalægje Uria, Hetitalaš, jami.

25. De celki David sadnedolvvui: Nuft galggak don cælkket Joabi: Ale divte dam aše orrot bahan du čalmi oudast, dastgo miekke loapata ain muttoma; biso famolažat du soattamestad gavpuga vuostai ja gaiko dam vuolas! Ja avčo don su roakkadvutti!

26. Go Uria akka gulai, atte Uria, su boadnja, læi jabmam, de morašti son su bællelažas diti.

27. Mutto go moraš læi vassam, de vuolgati David airrasa ja viežai su su vissusis, ja son šaddai su akkan ja riegadatti sudnji barne. Mutto dat dakko, maid David læi dakkam, læi baha Hærra čalmi oudast.

12. Kapittal.

Profet Natan vuolgatuvvu Hærrast David lusa ja ouddandivvo sudnji vuost værddadusa bokte, dasto čielgga saniguim dam stuora suddo, maid son læ dakkam, ja gulat sudnji lossis rangaštusaid su baha dago diti; David vuoled ječas Hærra ouddi, 1—14. Hærra časka dam Batsebast riegadam mana davdain; David adna borakættaivuođaid ja rokkadalla dam oudast, mutto go son gulla, atte dat læ jabmam, de oagjod son ječas; Batseba riegadatta sudnji Salomo 15—25. Joaba avčotæme mielde boatta David ješ ja valdda Rabba; Ammonitalažak rangaštuvvujek garraset, 26—31.

1. Ja Hærra vuolgati Natana David lusa, ja son manai sisa su lusa ja celki sudnji: Ovta gavpugest læiga guokte olbma, nubbe rigges ja nubbe gæfhe.

2. Dam riggasest legje smavva oamek ja stuora oamek sagga ollo.

3. Mutto dam gæfhest i læm mikkege ærrebgo okta ucca labbaš, maid son læi oastam, ja son bajas biemai dam, ja dat bajas šaddai su lutte oktanaga su barniguim; dat borai su láibest, ja dat jugai su littest, ja dat vællai su askest, ja dat læi sudnji nuftgo nieidda.

4. Mutto go matkalaš olmai bođi dam rigges olbma lusa, de i son raskim valddet su smavva omines ige su stuora omines rakadam varas dam matkalažži, gutte læi boattam su lusa; mutto son valdi dam gæfhes olbma labba ja rakadi dam dam olbmai, gutte læi boattam su lusa.

5. De cakkidi David moarre sagga dam olbma vuostai, ja son celki Natani: Nuft duotta go Hærra ælla: dat olmai, gutte dagai dam, læ jabmema olmuš,

6. ja labba galgga son makset njælje gærddai, dainago son dagai

dam dago, ja dainago son i čajetam
vaibmolađesvuođa. 2 Mos. 22, 1.
7. De celki Natan Davidi: Don
læk dat olmai. Nuft cælkka Hærra,
Israel Ibmel: Mon vuiddim du
gonagassan Israel bagjel, ja mon
bestim du Saul gieđast erit,
1 Sam. 16, 1. 13.
8. ja mon addim dudnji du hærra
vieso ja du hærra akaid du fat-
mai, ja mon addim dudnji Israel
ja Juda vieso, ja jos dat læi bære
uccanaš, de lifčim mon lasetam
dudnji æmbo ja æmbo daggaraǯaid.
9. Manne læk don bagjelgæččam
Hærra sane ja dakkam, mi baha
læ su čalmi oudast? Uria, Hetita-
laǯa, læk don časkam mikin, ja
su aka læk don valddam aldsesad
akkan, ja su ječas læk don goddam
Ammon manai mieke bokte.
10. De i galga dalle miekke
gaiddat du viesost agalaǯat, daina-
go don læk bagjelgæččam muo ja
valddam Uria, Hetitalaǯa, aka ald-
sesad akkan.
11. Nuft cælkka Hærra: Gæča,
mon čuoǯaldattam oasetesvuođa
du bagjeli du ječad viesost, ja mon
aigom valddet du akaid du čalmi
oudast ja addet du lagamuǯǯi,
ja son galgga vællat du akai lutte
dam bæivača čalmi oudast.
16, 22.
12. Dastgo don dakkik dam čik-
kusist, mutto mon aigom dakkat
dam dago obba Israel muođoi
oudast ja bæivača muođoi oudast.
13. De celki David Natani: Mon
læm suddodam Hærra vuostai. Ja
Natan celki Davidi: De læ dalle
maidai Hærra eritvalddam du sud-
do; ik don galga jabmet. 24, 10.
Salm. 51, 2 j. n. v. Sir. 47, 15.
14. Daddeke, dađemielde go don
dam dago bokte læk sattam Hærra
vašalaǯaid bilkkedet, de galgga mai-
dai dat bardne, gutte læ dudnji
riegadam, vissasi jabmet. 11, 27.
15. Dasto manai Natan su vissu-
sis, ja Hærra časki barnača, gæn
Uria akka læi riegadattam Davidi,
nuft atte son šaddai sagga buoccen.
16. Ja David ocai Ibmela bar-
nača diti, ja David ani garra bora-
kættaivuođa ja manai sisa ja loa-
pati ija, vælladedin ædnam alde.
17. De čuoǯǯelegje su vieso vuor-
rasak čuoǯalddattem varas su bajas
ædnamest; mutto i son dattom, ja
i son borram singuim.
18. Ja de dapatuvai dam čiččid
bæive, de jami barnaš; ja David
balvvalægjek balle dieđetæmest
sudnji, atte barnaš læi jabmam,
dastgo si celkke: Gæča, go barnaš
læi ællemen, de mi sarnoimek sudnji,
mutto i son gullam min jiena; moft
galgašeimek mi dalle sudnji cælkket:
Barnaš læ jabmam? Son daidaši
dakkat oasetesvuođa bagjelasas.
19. Go David oini, atte su balv-
valægjek savkastalle gaskanæsek,
de arvvedi David, atte barnaš læi
jabmam; ja David celki su balvva-
legjidasas: Lægo barnaš jabmam?
Ja si celkke: Son læ jabmam.
20. De likkai David bajas ædna-
mest ja basai ječas ja vuoidadi
ječas ja molsoi su biktasides ja
manai Hærra vieso sisa ja rokka-
dalai. Ja son bođi su vissusis ja
anoi borramuša, ja borramuš bigju-
juvvui su ouddi, ja son borai.
21. De celkke su balvvalægjek
sudnji: Maid dat maksa, maid don
læk dakkam? Go barnaš læi ælle-
men, de don adnik borakættaivuođa
ja čirruk su diti; mutto dallanaga
go barnaš læi jabmam, de don likkik
bajas ja borrik.
22. Ja son celki: Go barnaš ain
læi ællemen, de mon adnim bora-
kættaivuođa ja čirrum; dastgo mon
celkkim: Gi dietta? Hærra vægja
arkalmastet mu bagjeli, nuft atte
barnaš bisso hægast.
23. Mutto dal, go son læ jab-
mam, manne galgašim mon dalle
adnet borakættaivuođa? Matamgo
mon buktet su fastain ruoktot?

Mon manam su lusa, mutto i son maca ruoktot mu lusa.

24. Ja David jeđđi Batseba, su akas, ja son manai sisa su lusa ja vællai su lutte; ja son riegadatti barne, ja son gočoi su nama Salomon*. Ja Hærra rakisti su,

1 Muit. 3, 5.

* d. l. dat rafhalaš, 1 Muit. 22, 9.

25. ja son vuolgati sane profet Natan bokte, ja dat gočoi su nama Jedidjan*, Hærra diti.

* d. l. Hærra æcalaš, 24. v.

26. Ja Joab soađai Ammon manai Rabba vuostai; ja son valdi gonagas-gavpuga. 11, 1.

1 Muit. 20, 1 j. n. v.

27. Ja Joab vuolgati airrasid David lusa ja celki: Mon læm soattam Rabba vuostai, mon læm maidai valddam čaccegavpuga.

28. Ja dal, čokke albmuga bacatasa ja divo ječad gavpug vuostai ja valde dam, amam mon valddet gavpuga, ja amas mu namma namatuvvut dam bagjel*.

* d. l. amas dat goččujuvvut must vuittum gavpugen.

29. Ja David čokki buok albmuga ja manai Rabba lusa; ja son soađai dam vuostai ja valdi dam.

30. Ja son valdi sir gonagasa kruono su oaivest erit, ja dam dæddo læi okta talenta golle, ja dast læi okta divras gæđge, ja dat šaddai David oaive ala; ja gavpuga sallaša eritdoalvoi son stuora ædnagvuođast.

31. Ja albmuga, mi læi dam siste, doalvoi son olgus ja bijai sin sahai vuollai ja jorggomruvdi vuollai ja ruovdde-akšoi vuollai ja divti sin mannat dilagæđge-uvnai čađa; ja nuft son dagai buok Ammon manai gavpugiguim. Dasto macai David ja buok almug ruoktot Jerusalemi.

13. Kapittal.

Amnon oažžo buttesmættom rakisvuođa su oabbasis Tamari, hæppašutta su ja agja su dasto erit ja hæitta su su varnotesvutti; Tamar vielljа Absalom valdda su lusas, 1—20. David šadda sagga moarrai Amnon ala damditi; Absalom oažžo jametægje vaše sudnji, goddeta su guossemallasides anededin ja batara agjas, Gesur gonagasa, lusa, 21—39.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel: Absalomest, David barnest, læi čabba oabba, gæn namma læi Tamar, ja Amnon, David bardne, rakisti su.

3, 2 j. n. v.

2. Ja Amnon gillai nuft, atte son šaddai buoccen Tamara, su oabas, diti; dastgo son læi buttes nieidda, ja dat oroi Amnoni vægjemættosen dakkat sudnji maidege.

3. Mutto Amnonest læi usteb, gæn namma læi Jonadab, Simea, David vielja, bardne, ja Jonadab læi sagga jiermalaš olmai.

1 Muit. 2, 13.

4. Ja son celki sudnji: Manne dust læ nuft hæjos habme, don gonagasa bardne, iđđedest iđđedassi? Ikgo don aigo dieđetet munji dam? De celki Amnon sudnji: Mon rakistam Tamara, Absalom, mu vielljam, oaba.

5. Ja Jonadab celki sudnji: Vællan du sænggasad ja daga ječad buoccen, ja go dalle du aččat boatta du gæččat, de cælke sudnji: Divte Tamara, mu oaba, boattet ja addet munji borrat ja rakadet borramuša mu čalmi oudast, vai mon dam gæčašim ja borašim su gieđast.

6. Ja Amnon vællani ja dagai ječas buoccen, ja go gonagas bođi su gæččat, de celki Amnon gonagassi: Divte Tamara, mu oaba, boattet ja rakadet moadde gako mu čalmi oudast, vai mon oažom borrat su gieđast!

7. Ja David bijai sane vieso sisa Tamari ja cælketi: Mana du vieljad, Amnon, vissui ja rakad sudnji borramuša!

8. De manai Tamar Amnon, su vieljas, vissui, ja son vællai. Ja son valdi daige ja duppi dam ja rakadi

gakoid su čalmi oudast ja basi gakoid,

9. ja son valdi banno ja leikki daid su muođoi ouddi; mutto son biettali borramest. Ja Amnon celki: Mannus juokke olmai olgus mu lutte erit! Ja juokke olmai manai olgus su lutte erit.

10. De celki Amnon Tamari: Doalvo borramuša gammar sisa, vai mon bæsam borrat du gieđast! Ja Tamar valdi gakoid, maid son læi rakadam, ja buvti daid gammar sisa Amnon, su vieljas, lusa.

11. Ja son buvti daid dokko su lusa, vai son borraši; mutto son valdi su gidda ja celki sudnji: Boađe ja vælla mu lutte, mu oabbam!

12. Mutto son celki sudnji: Ale nuft, mu vieljačam, ale hæppašutte muo! Dastgo i daggarvuotta berre dakkujuvvut Israelest; ale daga dam jallavuođa! 3 Mos. 18, 9; 20, 17. 5 Mos. 27, 22.

13. Mon, gosa galgašim mon mannat mu hæppadinam? Ja don galgašik šaddat nuftgo muttom jallain Israelest. Mutto sarno dal gonagassi! I son aigo gielddet muo dust.

14. Mutto i son dattom gullat su jiena; ja son šaddai sudnji bære gievrran ja hæppašutti su ja vællai su lutte.

15. Mutto dastmaŋŋel vašoti Amnon su sagga stuora vašin; dastgo dat vašše, maina son vašoti su, læi stuoreb go dat rakisvuotta, maina son læi rakistam su. Ja Amnon celki sudnji: Likka bajas, mana erit!

16. Ja son celki sudnji: Ale daga munji dam stuora oasetesvuođa, mi læ stuoreb go nubbe, maid don læk munji dakkam, go don ajak muo erit! Mutto i son dattom su gullat.

17. Ja son ravkai su balvvalægjes, gutte balvvali su, ja celki: Agjet dadde dam nissona mu lutte erit olgus balgga ala, ja lasse uvsa gidda su maŋest!

18. Ja su bagjelist læi gukkes gakte; dastgo daggar biktasid adne gonagasa nieidak, nuft gukka go si legje buttes nieidak, olgoldas bivtasen. Ja su balvvalægje doalvoi su olgus balgga ala ja lassi uvsa gidda su maŋest.

19. Ja Tamar valdi gunaid su oaives ala ja gaikodi dam gukkes gavte, mi læi su bagjelist, ja son bijai su gieđas su oaives ala ja vaʒi ja bargoi. Job. 2, 12. Jer. 2, 37.

20. Ja Absalom, su viellja, celki sudnji: Lægo Amnon, du viellja, læmaš du lutte? Javotuva dal, mu oabačam! Son læ du viellja; ale divte dam aše nuft sagga šuoččat du vaibmosad! De čokkai dalle Tamar varnotesvuođa siste Absalom, su vieljas, viesost.

21. Go gonagas David gulai buok daid færranid, de cakkidi su moarre saggarak.

22. Mutto Absalom i sardnom Amnonin i baha ige buore; dastgo Absalom vašoti Amnona, dainago son læi hæppašuttam Tamara, su oaba.

23. Ja de dapatuvai guovte jage gæčest dastmaŋŋel, atte Absalomest læi savccabæskedæbme Baal-Hasorest, mi læ Efraim guorast, ja Absalom bovddi buok gonagasa barnid.

24. Ja Absalom bođi sisa gonagasa lusa ja celki: Gæča, du balvvalægjest læ savccabæskedæbme; čuvvusek dadde gonagas ja su balvvalægjek du balvvalægje mielde!

25. Mutto gonagas celki Absalomi: Im, mu barnačam, æp mi aigo buokak mannat, amamek mi du vaivvedet. Ja son naggi su, mutto i son dattom mannat, mutto buristsivdnedi su.

26. Ja Absalom celki: Go don dalle ik dato, de divte Amnon, mu vielljam, čuovvot min mielde! Ja gonagas celki sudnji: Manne galgga son čuovvot du mielde?

27. Mutto go Absalom naggi su, de divti son Amnon ja buok gonagasa barnid vuolgget su mielde.

28. Ja Absalom gočoi su balvvalegjides ja celki: Geččet, go Amnon vaibmo læ buore milli šaddam vinest, ja mon cælkam digjidi: Časket Amnona! — de galggabetet di su goddet; allet bala! Imgo mon dat læk, gutte læm digjidi dam goččom? Leket ŕoakkadak ja čajeteket ječaidædek jalos olmajen!

29. De dakke dalle Absalom balvvalægjek Amnonin, nuftgo Absalom læi goččom; ja buok gonagasa barnek čuoǯǯelegje ja ridegotte, ješ gutteg su mulasenes alde, ja bataregje.

30. Ja de dapatuvai, go si ain legje matke alde, de bođi dat sakka Davidi: Absalom læ goddam buok gonagasa barnid, ja i oktage sist læk baccam.

31. De čuoǯǯeli gonagas ja gaikodi su biktasides ja vællani ædnam ala, ja buok su balvvalægjek čuǯǯu dast gaikoduvvum biktasiguim.
1 Mos. 37, 34.

32. De vastedi Jonadab, Simea, David vielja, bardne ja celki: Allus mu hærram celkku: Buok daid nuorra olbmaid, gonagasa barnid, læk si goddam. Dastgo Amnon okto læ jabmam; dastgo dam mielde, maid Absalom læ sardnom, de læ dat læmaš arvvaluvvum dam bæive rajest, go son hæppašutti su oaba Tamara.
3. 22. v.

33. De allus dal mu hærram gonagas valddu vaibmosis, go celkkujuvvu: Buok gonagasa barnek læk jabmam! Dušše Amnon okto læ jabmam.

34. Mutto Absalom batari. Ja dat nuorra olmai, gutte læi faktimen, bajedi su čalmides ja gæčai, ja gæča, ollo olbmuk manne ouddan balgga mielde su duokken varreguora.

35. De celki Jonadab gonagassi: Gæča, gonagasa barnek bottek; nuftgo du balvvalægje læ cælkkam, nuft læ gævvam.

36. Ja de dapatuvai, go son læi gærggam sardnomest, gæča, de botte gonagasa barnek, ja si bajedegje sin jienasek ja čirru, ja maidai gonagas ja buok su balvvalægjek čirru hui sagga.

37. Mutto Absalom batari ja manai Talmai, Ammihud barne, Gesur gonagasa, lusa. Ja son* morašti su barnes diti gæčos aige.
3, 3. * David.

38. Mutto Absalom batari ja manai Gesuri, ja son læi dobbe golbma jage.

39. Ja dat caggai gonagas Davida vuolggemest olgus Absalom vuostai; dastgo son læi jeđđim ječas Amnon jabmem bagjel.

14. Kapittal.

Go Joab dovdda, atte David vaibmo halid Absalomi, de satta son muttom jiermalaš nissona, gutte læ Tekoast erit, sarnotet gonagasa diktet Absaloma boattet fastain ruoktot, 1—22. Gonagas bigja Joaba vieǯǯat su fastain ruoktot; mutto æska guovte jage gæčest oaǯǯo son lobe boattet su ačes lusa, gutte dalle valdda su usteblaǯat vuostai, 23—33.

1. Ja Joab, Seruja bardne, arvvedi, atte gonagasa vaibmo halidi Absalomi.

2. Ja Joab vuolgati sane Tekoai ja vieǯai dobbe muttom jiermalaš nissona, ja son celki sudnji: Daga ječad moraštægjen ja garvot aldsesad moraš biktasid ja ale vuoidad ječad oljoin, mutto læge nuftgo daggar nisson, gutte juo ædnag beivid læ moraštæmen jabme diti,

3. ja mana sisa gonagasa lusa ja sarno nuft sudnji. Ja Joab bijai sanid su njalbmai.

4. Ja Tekoitalaš nisson sarnoi gonagassi, ja son luoittadi su muođoides ala ædnami ja gobmerdi ječas, ja son celki: Væket, o gonagas!

5. Ja gonagas celki sudnji: Mi dust vaillo? Ja son celki: Duođai, mon læm læska, ja mu boadnja læ jabmam.

6. Ja du balvvalægje nissonest læiga guokte barne, ja dak guovtos bælkkegođiga gaskanæsga mæcest, ja i læm oktage, gutte æroti sodno; de časki nubbe guoimes ja goddi su.
1 Mos. 27, 45; 4, 8.

7. Ja gæča, obba sokka læ čuoǯǯelam du balvvalægje nissonad vuostai, ja si celkkek: Adde su deiki, gutte časki su vieljas, ja mi aiggop su goddet su vielja diti, gæn son goddi, ja mi aiggop maidai erit hævatet arbolaǯa. Ja nuft aigguk si časkadet mu čuodnama, mi vela bacca, amasek si guođđet mu boadnjai nama ja bacatasa ædnam ala.
5 Mos. 19, 11 j. n. v.

8. De celki gonagas nissoni: Mana du vissusad, ja mon galgam addet ravvaga du harrai.

9. Ja Tekoitalaš nisson celki gonagassi: Mu bagjelist, mu hærram gonagassam, orro sivva ja mu aččam vieso bagjelist, mutto gonagas ja su truonno orrus alma sivataga.

10. Ja gonagas celki: Jos guttege sardno dudnji, de galgak don buktet su mu lusa; de son i galga du šatan æmbo duotadet.

11. Ja son celki: Muittus dadde gonagas Hærras, su Ibmeles, amas varramavsatægje dakkat æmbo hævatæme, ja amasek si erit hævatet mu barne. Ja son celki: Nuft duotta go Hærra ælla: I galga gaččat vuoktačalbmege du barnad oaivest erit ædnami.

12. Ja nisson celki: Divte dadde du balvvalægje nissonad sardnot ovta sane mu hærrai gonagassi. Ja son celki: Sarno!

13. Ja nisson celki: Manne jurdašak don dalle daggaraǯaid Ibmel albmug vuostai? Ja go gonagas læ sardnom dam sane, de læ son nuftgo ašalaš, go gonagas i divte su hilggujuvvum barnes ruoktot boattet.

14. Dastgo jabmet mi galggap ja šaddat nuftgo čacce, mi læ golgatuvvum ædnam ala ja i læk čoakkai čokkimest, ja Ibmel i eritvalde hæga, mutto jurdaša jurddagid, amas son hoigadet luttes erit dam, gutte læ hilggujuvvum.
Salm. 89, 49. Esek. 18, 23. 32.

15. Ja dal, go mon læm boattam sardnom diti mu hærrasam gonagassi dam sane, dat læ dapatuvvam, dainago almug suorgati muo, ja du balvvalægje nisson celki dalle: Mon aigom dadde sardnot gonagassi; daidda gonagas dakkat su balvvalægje nissones sane mielde.

16. Dastgo gonagas aiggo gullat muo bæstem varas su balvvalægje nissones dam olbma gieđast, gutte vigga erit hævatet sikke muo ja mu barne Ibmel arbest.

17. Ja de jurdaši du balvvalægje nisson: Mu hærram gonagassam sanek lekusek munji dadde jeđđitussan, dastgo nuftgo Ibmel engel læ mu hærram gonagassam gullat buore ja baha, ja Hærra, du Ibmel, lekus duina.
19, 27. 1 Sam. 29, 9.

18. Ja gonagas vastedi ja celki nissoni: Ale čiega must muttom aše, man birra mon aigom dust jærrat! Ja nisson celki: Mu hærram gonagassam sardnus fal!

19. De celki gonagas: Igo Joaba gietta læk duina buok dam siste? Ja nisson vastedi ja celki: Nuft duotta go du siello ælla, mu hærram gonagassam: I olmuš bæsa gaiddat i olgiš ige gurot bællai mastege dast, maid mu hærram gonagassam sardno; dastgo du balvvalægjat Joab, son gočoi munji dam, ja son bijai buok daid sanid du balvvalægje nissonad njalbmai.

20. Addem varas aššai æra hame læ du balvvalægjat Joab dakkam dam, ja mu hærram læ vises, nuftgo Ibmel engel visesvutti, go son dietta buok, mi læ ædnam alde.

21. Dasto celki gonagas Joabi: Gæča, mon læm dakkam dam*; de mana dal dokko ja buvte dam nuorra olbma Absaloma ruoktot!

* d. l. mieđetam du adnomi.

22. De luoittadi Joab su muođoides ala ædnami ja gobmerdi ječas ja buristsivdnedi gonagasa, ja Joab celki: Odna bæive arvved du balvvalægje, atte mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, mu hærram gonagassam, go gonagas læ dakkam su balvvalægjes sane mielde.

23. Ja Joab gærggadi ječas ja manai Gesuri ja buvti Absaloma Jerusalemi. 13, 37.

24. Mutto gonagas celki: Jorgidekus son su ječas vissui, mutto mu muođoid i son galga oaidnet. De jorgidi Absalom su ječas vissui, mutto gonagasa muođoid i son oaidnam.

25. Mutto nuft čabba olmai go Absalom i læm obba Israelestge, ja son rameduvvui sagga; su juolggevuođost gidda su oaivvečokki i læm mikkege vigid sust.

26. Ja go son raki su oaives (ja dat dapatuvai juokke gærde, go jakke læi vassam, atte son raki dam, dastgo dat šaddai sudnji bære lossaden, ja de raki son dam), de vikki son su vuovtaides, ja dak dedde guokte čuođe sekel gonagasa viekkag mielde.

27. Ja Absalomi riegadegje golbma barne ja okta nieidda, ja su namma læi Tamar; son læi čabbahabmasaš nisson.

28. Ja Absalom asai Jerusalemest guokte jage, mutto gonagasa muođoid i son oaidnam.

29. Ja Absalom bijai sane Joabi vuolgatam varas su gonagasa lusa, mutto i son dattom boattet su lusa, ja son bijai vela sane nubbe gærde, mutto i son dattom boattet.

30. De celki son su balvvalegjidasas: Geččet Joaba ænambitta dast mu guorast, ja dast læk sust bivgek; mannet dokko ja cakketeket dam! Ja Absalom balvvalægjek cakketegje dam ænambitta.

31. De čuoǥǥeli Joab ja bođi vieso sisa Absalom lusa, ja son celki sudnji: Manne læk du balvvalægjek cakketam dam ænambitta, mi munji gulla?

32. Ja Absalom celki Joabi: Gæča, mon bigjim sane dudnji ja cælketim: Boađe deiki, vai mon bæsam vuolgatet du gonagasa lusa ja cælketet: Manditi mon læm deiki boattam Gesurest? Dat lifči munji buorre, jos mon lifčim ain dobbe. Ja dal mon siđam oaidnet gonagasa muođoid, ja jos mu duokken læ mikkege værredagoid, de son oaǥǥo muo goddet.

33. Ja Joab manai sisa gonagasa lusa ja dieđeti sudnji dam, ja son ravkai Absaloma, ja son bođi sisa gonagasa lusa ja gobmerdi ječas su muođoides ala ædnami gonagasa muođoi oudast, ja gonagas cummesti Absaloma.

15. Kapittal.

Absalom bargga gavvelis lakai gæsotet aldsesis albmuga vaimoid ja oaǥot dam maŋemusta dasa, atte son valljijuvvu gonagassan Hebronest; son oaǥǥo David rađđe-adde Akitofela bællasis, 1—12. Go David oaǥǥo dam diettet, de batara son Jerusalemest erit su joavkoines; mutto Hærra arka ja papaid Sadoka ja Abjatara i son valde mieldes, mutto datto, atte sodno barnek galggaba addet sudnji dieđo Absaloma juonai birra, 13—29. David manna čierromin Olljovare bagjel; Husai boatta dobbe su oudald, mutto David adnoma mielde manna son ruoktot Absalom lusa barggam varas dakkat Akitofela rađe duššen David vuostai, 30—37.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte Absalom rabedi aldsesis vavna ja hæstaid, ja vitta loge olbma vikke su oudast. 1 Gon. 1, 5.

2. Ja Absalom likkai arrad bajas ja divoi ječas balgesgurri porta lusa; ja de dapatuvai, nuft davja go gæstge læi ašše, mi doalvoi su gonagasa lusa sisa oaǥǥom varas

duomo, de ravkai Absalom su ja
celki: Guđe gavpug olmuš don læk?
Ja son celki: Du balvvalægje læ
muttomest Israel sokkagoddin.
3. De celki Absalom sudnji:
Gæča, du ašše læ buorre ja vuoig-
gad; mutto i læk oktage gonagasa
bælest du gullam varas.
4. Ja Absalom celki: Vare mon
bigjujuvvušim duobmaren ædnami!
Mu lusa galgaši dalle juokke olmai,
gæst læi riddo ja ašše, boattet, de
mon doaimatifčim sudnji vuoiggad-
vuođa.
5. Ja de dapatuvai, go guttege
lakkani gobmerdam varas su ouddi,
de geiggi son gieđas ja valdi su
gidda ja cummesti su.
6. Ja Absalom dagai nuft obba
Israel vuostai, mi bođi gonagasa
lusa oaǯǯom varas duomo, ja Absa-
lom suoladi Israel olbmai vaimo.
7. Ja de dapatuvai njælje jage
gæčest, de celki Absalom gonagassi:
Divte muo dadde mannat dokko
ja makset mu loppadussam, maid
mon læm dakkam Hærrai, Hebro-
nest!
8. Dastgo du balvvalægjat dagai
loppadusa, dallego mon assim Ge-
surest Syriast, cælkededin: Jos
Hærra doalvvo muo fastain ruoktot
Jerusalemi, de mon aigom balvvalet
Hærra. 1 Mos. 28, 20 j. n. v.
9. Ja gonagas celki sudnji: Vuolge
dokko rafhest! Ja son čuoǯǯeli ja
manai Hebroni.
10. Ja Absalom vuolgati iskadeg-
jid birra buok Israel sokkagoddi
lusa ja celki: Go di gullabetet
basun suobmana, de galggabetet di
cælkket: Absalom læ šaddam gona-
gassan Hebronest.
11. Ja Absalom mielde manne
guokte čuođe olbma Jerusalemest,
guđek legje bovddijuvvum ja manne
sin ovtagærddasašvuođastæsek, ja
æi si diettam maidege.
12. Ja Absalom viežai Akitofela,
Gilonitalaža, David rađđe-adde, su
gavpugest, Gilost, dam bodda go
son oaffarušai oaffarid; ja rađeda-
gad šaddai nanosen, ja almug šad-
dai æmbo ja æmbo lokkoi Absa-
lom lutte. 1 Muit. 27, 33.
13. Ja muttom bođi, gutte die-
đeti Davidi dam ja celki: Juokke
olbma vaibmo Israelest darvvana
Absalomi.
14. De celki David buok su
balvvalegjidasas, guđek legje su
lutte Jerusalemest: Čuoǯǯeleket ja
batarekop mi! Dastgo i muđoi šadda
migjidi gagjujubme Absalomest.
Hoapoteket ječaidædek vuolgget,
amas son hoapotet ječas ja joksat
min ja buktet min bagjeli oasetesvuo-
đa ja časket gavpuga mieke avjoin.
Salm. 3, 1 j. n. v.
15. Ja gonagasa balvvalægjek
celkke gonagassi: Gæča, buok dasa,
maid mu hærram gonagassam datto,
læk du balvvalægjek garvvasak.
16. Ja gonagas manai olgus, ja
buok su viesso su maŋest; ja gona-
gas guđi loge ligge-aka dalo gat-
tim varas.
17. De manai gonagas olgus, ja
buok almug su maŋest, ja si bisa-
negje olgomuš vieso gurri.
18. Ja buok su balvvalægjek ja
buok hæggafavtak manne ouddan
su mæddel, ja buok Gittitalažak,
gutta čuođe olbma, guđek legje
boattam su maŋest Gatest, manne
ouddan gonagasa muođoi ouddi.
19. Ja gonagas celki Ittai, Gitti-
talaǯǯi: Manne don maidai manak
min mielde? Maca ruoktot ja oro
gonagasa lutte! Dastgo don læk
vierro-olmuš ja dasa vela eritdolv-
vujuvvum du baikestad;
20. ikte bottik don, ja odne
galgašim mon diktet du vagjolet
birra minguim, ja mon manam
daddeke, gosa ain soaitta. Maca
ruoktot ja doalvo du vieljaidad
ruoktot mieldad Ibmel arbmogas-
vuođa ja oskaldasvuođa vuolde!
21. Mutto Ittai vastedi gonagassi
ja celki: Nuft duotta go Hærra

ælla, ja nuft duotta go mu hærram gonagassam ælla: Duššefal dam baikest, gost mu hærram gonagassam læ, lekus dat jabmemi daihe ællemi, dast galgga du balvvalægjat læt. Rut. 1, 16 j. n. v.

22. De celki David Ittai: Vuolge ja mana ouddan! Ja Ittai, Gittitalaš ja buok su olbmak ja buok dak manak, guđek legje su mielde, manne ouddan.

23. Ja obba ænam čieroi alla jienain, ja buok almug manai ouddan, ja gonagas manai Kidron jogača rasta, ja buok almug manai rasta gæino mielde mæccai. Joh. 18, 1.

24. Ja gæča, Sadok maidai læi dast, ja buok Levitalašak suina, guoddededin Ibmel litto arka, ja si luitte Ibmel arka vuolas, ja Abjatar goarŋasti bajas*, dassači go buok almug læi gærggam mannamest gavpugest olgus.

* Olljovarrai.

25. De celki gonagas Sadoki: Doalvo Ibmel arka ruoktot gavpugi! Jos mon gavnam armo Hærra čalmi oudast, de bukta son muo ruoktot ja dikta muo oaidnet dam ja dam orromviste;

26. mutto jos son cælkka nuft: Im mon ane buoredokkalašvuođa dudnji, — gæča, dast mon læm; dakkus son muina, nuftgo buorre læ su čalmi oudast!

1 Sam. 3, 18. 2 Sam. 10, 12. 1 Makk. 3, 60.

27. Ja gonagas celki Sadoki, pappi: Oainakgo don*? Maca ruoktot gavpugi rafhest, ja Akimaas, du bardne, ja Jonatan, Abjatar bardne, dodno barneguovtos, lekusga dodno lutte!

* mi dast berre dakkujuvvut.

28. Geččet, mon aigom agjanet dain avddem mecin mæcest, dassači go dist boatta sadne dieđetussan munji.

29. De doalvoiga Sadok ja Abjatar Ibmel arka ruoktot Jerusalemi, ja soai oroiga dobbe.

30. Mutto David manai bajas goargŋaga mielde Olljovarrai; son manai čierromin bajas, ja su oaivve læi gokčujuvvum, ja son manai rabas julgi, ja buok almug, mi læi su mielde, legje gokčam, ješ gutteg su oaives, ja manne čierromin bajas. Est. 6, 12. Jer. 14, 3. 4.

31. Ja Davidi muittaluvvui ja celkkujuvvui: Akitofel læ littodegji særvest Absalom lutte. De celki David: Daga dadde Akitofel rađe jallavuottan, Hærračam! Job. 5, 12.

32. Ja de dapatuvai, go David bođi varrečokki, gost son aigoi rokkadallat Ibmela, gæča, de bođi Husai, Arkitalaš, su oudald gaikoduvvum biktasin ja muoldain su oaives alde.

33. Ja David celki sudnji: Jos don manak mu mielde, de don šaddak munji noađđen;

34. mutto jos don macak ruoktot gavpugi ja cælkak Absalomi: Du balvvalægje, o gonagas, aigom mon læt; du ačad balvvalægje læm mon ouddal læmaš, mutto dal, dal aigom mon læt du balvvalægje, — de dagak don munji Akitofel rađe duššen.

35. Ja æbago dobbe læk Sadok ja Abjatar, papa-guovtos, du lutte? Juokke sane, maid don gulačak gonagasa viesost, galgak don dieđetet Sadoki ja Abjatari, papaguktui.

36. Gæča, goabbašagak sodno barnek, Akimaas, Sadok bardne, ja Jonatan, Abjatar bardne, læba dobbe sodno lutte, ja di galggabetet sodno bokte vuolgatet munji juokke sane, maid di gullabetet.

37. De bođi dalle Husai, David usteb, gavpugi, go Absalom bođi Jerusalemi. 1 Muit. 27, 33.

16. Kapittal.

Siba boatta David lusa ællamušaiguim ja gielastalla su isedes Mefiboset

ala; David adda sudnji Mefiboset ædnamid, 1—4. Simei garrodalla Davida, mutto David i dato dakkat sudnji maidege bahaid damditi, 5—14. Husai boatta Absalom lusa ja viettala, atte son dal aiggo balvvalet su. Akitofel rađe mielde manna Absalom sisa su aĉes liggeakai lusa buok albmuga ĉalmi oudast, 15—23.

1. Go David læi mannam oanekaʒʒi varreĉokast erit, gæĉa, de bođi Siba, Mefiboset balvvalægje, su oudald guvtin noađđe-asenin, ja dai alde legje guokte ĉuođe laibe ja ĉuotte rosingako ja ĉuotte bitta gæsseŝaddok ja okta nakkelasko, man siste læi vidne. 9, 2.

2. Ja gonagas celki Sibai: Maid don aigok dai galvoiguim? Ja Siba celki: Asenak læk gonagasa vissui ridim varas dai alde, ja laibbe ja gæsseŝaddok daidi nuorra olbmaidi borram varas, ja vidne sudnji jukkat, gutte vaibba mæccai.

3. Ja gonagas celki: Mutto gost læ du hærrad bardne? Ja Siba celki gonagassi: Gæĉa, son læ orromen Jerusalemest; dastgo son celki: Odne aiggo Israel viesso addet munji fastain mu aĉĉam gonagasvuođa. 9, 4 j. n. v.

4. Ja gonagas celki Sibai: Gæĉa, dudnji galgga buok dat gullat, mi Mefibosetest læ. Ja Siba celki: Mon gobmerdam jeĉĉam; divte muo gavdnat armo mu hærram gonagassam ĉalmi oudast!

5. Go gonagas David bođi Bahurimi, gæĉa, de manai muttom olmai Saul vieso sogast dast olgus, ja su namma læi Simei, Gera bardne; son manai olgus ja vaʒi ja garrodalai. 1 Gon. 2, 8 j. n. v.

6. Ja son balkodi geđgiguim David maŋŋai ja buok gonagas David balvvalegji maŋŋai, go buok almug ja buok vægalaŝ olbmak legje su olgiŝ ja su gurot bælde.

7. Ja nuft celki Simei, garrodedin: Mana erit, mana erit, don varra-olmai, don navcates olmai! 2 Mos. 22, 28.

8. Hærra læ diktam fastain boattet du bagjeli buok Saul vieso varaid, gæn sagjai don ŝaddik gonagassan, ja Hærra læ addam gonagasvuođa Absalom, du barnad, gitti; ja gæĉa, dal læk don du oasetesvuođad siste, dastgo don læk varra-olmai.

9. De celki Abisai, Seruja bardne, gonagassi: Manne galgga dat jabma bæna garrodet mu hærram gonagassam? Luoite muo dadde mannalet dokko ja ærotet sust su oaive! 1 Sam. 26, 8.

10. Mutto gonagas celki: Mi must læ dinguim dakkamuŝŝan, di Seruja barnek? Go son garrodalla, ja go Hærra læ sudnji cælkkam: Garrod Davida! — gi aiggo dalle cælkket: Manne don nuft dakkik? 19, 22. Vaid. 3, 37 j. n. v. Joh. 18, 11.

11. Ja David celki Abisai ja buok su balvvalegjidasas: Gæĉa, mu bardne, gutte læ vuolggam mu hægast, bivdda mu hæga; man sagga æmbo dalle dat Benjaminitalaŝ! Diktet su orrot, vai son oaʒʒo garrodet! Dastgo Hærra læ cælkkam dam sudnji.

12. Daidda Hærra gæĉĉat mu varnotesvuođa bællai, nuft atte Hærra maksa munji burin dam garrodusa sagjai, mi læ boattam mu bagjeli dam bæive.

13. Ja David ja su olbmak manne balgga mielde, dam bodda go Simei manai varreguora su buotta ja vaʒi ja garrodalai, ja son balkodi geđgiguim su buotta ja borgoti mođiguim.

14. Ja gonagas ja buok almug, mi læi suina, manne Ajefim sisa ja vuoiŋadegje dast.

15. Mutto Absalom ja buok almug, Israel olbmak, botte Jerusalemi, ja Akitofel suina.

16. Ja de dapatuvai, go Husai, Arkitalaŝ, David usteb, bođi Absalom lusa, de celki Husai Absalomi: Ellus gonagas! Ellus gonagas! 15, 37.

17. Mutto Absalom celki Husaji: Lægo dat du rakisvuotta du ustebasad? Manne don ik mannam du ustebad mielde?

18. Ja Husai celki Absalomi: Im; dastgo dasa, gæn Hærra ja dat almug ja buok Israel olbmak læk valljim, sudnji aigom mon gullat, ja su lutte aigom mon orrot.

19. Ja nubbadassi: Gæn galgašim mon balvvalet? Imgo galgaše balvvalet su barne muođoi oudast? Nuftgo mon læm balvvalam du ačad muođoi oudast, nuft aigom mon læt du muođoi oudast.

20. Ja Absalom celki Akitofeli: Addet di dal rađe, maid mi galggap dakkat.

21. Ja Akitofel celki Absalomi: Mana sisa du ačad ligge-akai lusa, gæid son læ guođđam gattim varas dalo! Go dalle obba Israel gulla, atte don læk šaddam havsidægjen du aččasad, de šaddek sin buokai gieđak, guđek læk du mielde, gievrran. 15, 16.

22. De bajasdakke si Absalomi goađe dake ala, ja Absalom manai sisa su ačes ligge-akai lusa obba Israel čalmi oudast. 12, 11. 12.

23. Ja Akitofel rađđe, maid son addi dain beivin, læi, dego go olmuš jærra Ibmel sanest; nuft læi buok Akitofel rađđe sikke Davidi ja Absalomi.

17. Kapittal.

Akitofel aiggo dallanaga fallitet Davida ja goddet su okto; mutto Husai nævvo čokkit obba Israela, vai si dađe buorebut mataše fallitet ja vuoittet Davida ja su olbmaid; Husai rađđe dokkituvvu, 1—14. Husai dieđet Davidi dam Jonatan ja Akimaas bokte, gæid Absalom duššas bivdda gidda valddet; David manna Jordan rasta, 15—22. Akitofel harcasta ješječas; Absalom manna Jordan rasta David maŋŋai; ædnagak buktek Davidi ællamušaid ja æra darbašvuođaid, 23—29.

1. Ja Akitofel celki Absalomi: Divte muo valljit guokte nubbe lokkai duhat olbma ja likkat ja mannat David maŋŋai odna ija!

2. Ja mon aigom boattet su bagjeli, go son læ vaibas ja vuoimetuvvum, ja suorgatet su, ja buok almug, mi læ su mielde, batara dalle; de mon aigom časket gonagasa okto.

3. Ja mon aigom doalvvot buok albmuga ruoktot du lusa; buokai ruoktotmaccam orro dam olbma duokken *, gæn don ocak; buok almug šadda bissot rafhest.

* d. l. orro dam olbma jabmemest.

4. Ja dat sadne læi riekta Absalom čalmi oudast ja buok Israel vuorrasi čalmi oudast.

5. Ja Absalom celki: Ravka maidai Husai, Arkitalaǯa, mu lusa, vai mi oǯušeimek gullat, mi dat sustgis læ cælkkamuššan. 16, 16.

6. Ja go Husai bođi Absalom lusa, de celki Absalom sudnji: Nuft læ Akitofel sardnom; galggapgo mi dakkat su sani mielde? Jos æp, de sarno don!

7. De celki Husai Absalomi: Dat rađđe, maid Akitofel læ addam dam have, i læk buorre.

8. Ja Husai celki: Don dovdak du ačad ja su olbmaid, atte si læk jalok ja suttam mielast nuftgo guovčča mæcest, mi læ massam su čivgaides; ja du aččat læ soatteolmai ige oro ija bagjel albmug lutte.

9. Gæča, dal adna son ječas čikkusist muttom biejo siste daihe muttom æra baikest; ja de šadda dapatuvvat, go son fallit sin * algost, de šadda dat, gutte dam gulla, cælkket: Hævvo læ dapatuvvam dai olbmai gaski, guđek čuvvuk Absaloma.

* du olbmaid.

10. Ja vaiko son vela læ jalos olmai, gæn vaibmo læ nuftgo legjona vaibmo, de son almake hærdotuvva; dastgo obba Israel dietta, atte du aččat læ vægalaš olmai, ja atte si, guđek læk suina, læk jalos olbmuk.

11. Mutto mon nævom: Divte obba Israela čoagganet birrad Dan rajest gidda Beerseba ragjai, nuftgo saddok, mak læk appegadest, ædnagvuođast; ja ješ don galgak mielde mannat soattai.

12. De mi boattep su lusa muttom baikest dain baikin, gost son gavdnu, ja mi gævvap su bagjeli, nuftgo suoldne gačča ædnam bagjeli, ja sust ja buok dain olbmain, guđek læk su mielde, i galga baccet heggi i oktage aidno.

13. Ja jos son gæssad guđege gavpuga sisa, de galgga obba Israel buktet baddid dokko dam gavpug lusa, ja de mi aiggop gæsset dam vuolas vuobmai, dassači go i vela oktage gæđge gavdnu dast.

14. De celki Absalom ja juokke Israel olmai: Husaja, Arkitalaǯa, ađđe læge buoreb go Akitofel ađđe. Mutto Hærra læi asatam dam nuft duššen dakkam varas Akitofela buore rađe, vai Hærra oǯuši diktet oasetesvuođa boattet Absalom bagjeli. Job 5, 12. 13.

15. Ja Husai celki Sadoki ja Abjatari, papaguktui: Nuft ja nuft læ Akitofel nævvom Absaloma ja Israel vuorrasid, ja nuft ja nuft læm mon nævvom.

16. Bigje damditi hoapost sane ja muittalække Davidi ja cælkke: Ale oro ija bagjel dain avddem mecin mæcest, mutto mana baica rasta, amas gonagas ja buok almug, mi læ su mielde, hævvanet!

17. Ja Jonatan ja Akimaas čuoǯoiga En-Rogel guorast, ja muttom balvvalægje nieidda manai dokko ja addi sodnoidi dieđo, ja soai manaiga dokko ja addiga gonagas Davidi dieđo; dastgo æba soai duostam ječaidæsga diktet oidnujuvvut mannam bokte gavpug sisa.

18. Mutto muttom barnaš oini sodno ja addi dam Absalomi diettevassi. Ja soai manaiga goabbašagak hoapost matkai ja bođiga muttom olbma vieso sisa Bahurimest, ja sust læi gaivvo su dalostes, ja soai niejaiga vuolas dam sisa.

19. Ja su akka valdi ja lebbi gokčasa gaivo raige bagjeli ja botkoti rievnaid dam ala, nuft atte i dovddujuvvum mikkege. Josv. 2, 4.

20. Ja go Absalom balvvalægjek botte vieso sisa aka lusa, de celkke si: Gost læba Akimaas ja Jonatan? Ja akka celki sigjidi: Soai læba mannam dam ucca jogača rasta. Ja si occe, mutto æi gavdnam sodno, ja de si macce ruoktot Jerusalemi.

21. Ja de dapatuvai, maŋŋelgo si legje erit vuolggam, de goarŋoiga dok bajas gaivost ja manaiga ja addiga gonagas Davidi dieđo; ja soai celkiga Davidi: Likket matkai ja mannet hoapost čace rasta! Dastgo daggar rađe * læ Akitofel addam din vuostai. * 1. v. j. n. v.

22. De likkai David matkâi ja buok almug, mi læi su mielde, ja si manne Jordan rasta; go iđed čuvgodi, de i vaillom i oktage aidno, gutte i læm mannam Jordan rasta.

23. Mutto go Akitofel oini, atte i su ađđe čuvvujuvvum, de noađoti son su asenes ja gærggadi ječas ja manai su vissusis, su gavpugasas, ja rakadi su viesos ja harcasti ječas; ja son jami ja havddaduvvui su ačes havddai.

24. Mutto David bođi Mahanaimi, ja Absalom manai Jordan rasta, son ja buok Israel olbmak suina.

25. Ja Absalom læi bigjam Amasa soattevægas bagjel Joaba sagjai; ja Amasa læi muttom olbma bardne, gæn namma læi Jitra, Jisreelitalaš, gutte læi mannam sisa Abigal, Nahas nieida, Seruja, Joab ædne, oaba, lusa. 1 Muit. 2, 16 j. n. v.

26. Ja Israel ja Absalom luoittali Gilead ædnami.

27. Ja de dapatuvai, go David bođi Mahanaimi, de bukte Sobi, Nahas bardne, gutte læi Ammon manai Rabbast erit, ja Makir, Am-

miel bardne, gutte læi Lo-Debarest erit, ja Barsillai, Gileaditalaš, gutte læi Rogelimest erit,

9, 4; 19, 32. 1 Gon. 2, 7.

28. gavnid ja littid ja lairrelittid ja nisoid ja bivgid ja jafoid ja bassujuvvum gornid ja bönna-šaddoid ja linsa-šaddoid ja bassujuvvum ærtta-šaddoid

29. ja honniga ja mielke ja smavva omid ja gusamielkest rakaduvvum vuostaid Davidi ja albmugi, mi læi su mielde, borramuššan; dastgo si celkke: Almug læ nælgest ja vaibbam ja goikkamen mæcest.

18. Kapittal.

David juokka albmuges Joaba ja Abisai ja Ittai gaski ja rokkadalla sin læt varogassan Absalom harrai, 1—5. Absalom olbmuk vuoitatallek; son darvvana hænggot terebinta-murri; Joab ja su værjoguoddek goddek su. Absalom læi ceggim aldsesis muittobaʒe gonagasvuobmai, 6—18. Akimaas ja muttom Kusitalaš bukteba Davidi saga vuoito birra ja Absalom jabmema birra; David šadda sagga morraši, go son gulla, atte su bardne læ jabmam, 19—33.

1. Ja David gæčadi albmuga, mi læi su mielde, ja son bijai sin bagjeli oaivamuʒaid duhata bagjel ja oaivamuʒaid čuođe bagjel.

2. Ja David vuolgati albmuga, ovta goalmadasa Joaba vuolde, ja nubbe goalmadasa Abisai, Seruja barne, Joab vielja, vuolde, ja goalmad goalmadasa Ittai, Gittitalaʒa, vuolde; ja gonagas celki albmugi: Mon maidai aigom vuolgget olgus dinguim. 15, 19.

3. Mutto almug celki: Ik don galga vuolgget olgus; dastgo jos mi batarep, de æp mi vuttivalddujuvvu, ja jos bælle mist gačča, de æp mi vuttivalddujuvvu; mutto don læk nuftgo loge duhata mist, ja dal buoreb læ dat, atte don læk migjidi vækken gavpugest.

21, 17.

4. De celki gonagas sigjidi: Mi buorre læ din čalmi oudast, mon aigom dakkat. Ja gonagas divoi ječas porta gurri, ja buok almug manai olgus čuđi mielde ja duhati mielde.

5. Ja gonagas gočoi Joaba ja Abisai ja Ittai ja celki: Mænnodeket munji lidnaset daina nuorra olbmain, Absalomin! Ja buok almug gulai dam, go gonagas addi buok oaivamuʒaidi goččoma Absalom harrai.

6. Ja almug manai mæccai Israel vuostai, ja soatte dollujuvvui Efraim vuovde siste.

7. Ja Israel almug časkujuvvui dast David balvvalegji muođoi oudast, ja hævvo šaddai stuoresen dam sæmma bæive, guokte loge duhata.

8. Ja soatte viddani dobbe mietta obba dam guovlo, ja vuovdde loapati ænebuid albmuga gaskast, go miekke loapati dam sæmma bæive.

9. Ja Absalom bođi David balvvalegji njæigga, ja Absalom læi ridemen su mul-asenes alde, ja mul-asen bođi stuora terebinta sorrum ovsi vuollai, ja su oaivve hænggasi gidda terebinti, nuft atte son šaddai hænggat alme ja ædnama gaski, go mul-asen, mi læi su vuolde, ruotai erit. 14, 26.

10. Go muttom olmai oini dam, de addi son Joabi dam diettevassi ja celki: Gæča, mon læm oaidnam Absaloma hænggamen terebintast.

11. De celki Joab olbmai, gutte addi sudnji dam diettevassi: Gæča, don læk dam oaidnam; manne don dalle ik časkam su ædnami dast? De dat lifči læmaš mu gædnegasvuotta addet dudnji loge sekel silba ja ovta boakkana.

12. Mutto olmai celki Joabi: Jos mon vela vikkišim duhat sekel silba mu gieđaidam siste, de im mon geiggiše mu giettam gonagasa barne vuostai; dastgo min gullot gočoi gonagas du ja Abisai ja Ittai

ja celki: Leket varogasak, gæk di vela læǯǯabetet, dam nuorra olbma Absalom harrai! 5. v.

13. Daihe jos mon lifčim dakkam bætolašvuođa su hæga vuostai, de i alma mikkege čikkujuvvu gonagasa oudast, ja de don anašik ječad gaiddosist.

14. De celki Joab: Im mon mate nuft agjanet du lutte. Ja son valdi golbma balahastem-saite su giettasis ja nordasti daid Absalom vaibmoi, go son ain læi ællemen gasko terebinta.

15. Ja loge nuorra olbma, Joaba værjoguoddek, divvu ječaidæsek su birra, ja si časke Absaloma ja godde su.

16. De čuojaldatti Joab basunin, ja almug macai ruoktot doarredæmest Israela; dastgo Joab doalai albmuga ruoktot.

17. Ja si valdde Absaloma ja balkestegje su stuora roggai vuovde siste ja bajasceggijegje su bagjeli sagga stuora gæđgečoma; ja obba Israel batari, ješ gutteg su goattasis. Josv. 7, 26; 8, 29.

18. Mutto Absalom læi, go son læi ællemen, valddam ja ceggim aldsesis dam baǯe, mi læ gonagasvuomest; dastgo son celki: I must læk oktage bardne, gutte matta aimoin bisotet mu nama muittema. Ja son navdi dam baǯe su namas mielde, ja dat goččujuvvui Absalom muittomærkkan gidda dam bæive ragjai.

19. Ja Akimaas, Sadok bardne, celki: Divte muo dadde viekkat ja buktet gonagassi dam ilolaš saga, atte Hærra læ doaimatam sudnji vuoiggadvuođa ja bæstam su su vašalaǯai gieđast!

20. Mutto Joab celki sudnji: Ik don šadda ilolaš saga bukte olmajen odne, mutto don galgak doalvvot ilolaš saga æra bæive; mutto odna bæive ik don buvte maidege ilolaš sagaid, dainago gonagasa bardne læ jabmam.

21. Ja Joab celki Kusitalaǯǯi: Vuolge ja muittal gonagassi, maid don læk oaidnam! Ja Kusitalaš gobmerdi ječas Joab oudast ja viekkali.

22. Mutto Akimaas, Sadok bardne, sarnoi ain ja celki Joabi: Lekus dat, moft læǯǯa, mutto divte dadde maidai muo viekkalet Kusitalaǯa maŋŋai! Ja Joab celki: Manne viggak don ainas viekkalet, mu barnačam? I alma dust læk mikkege ilolaš sagaid, mi buvtaši dudnji maidege burid.

23. Lekus dat, moft læǯǯa, mon viekkalam. Ja son celki sudnji: Viekkal! De viegai dalle Akimaas balgga mielde Jordan jalggadasa čađa ja bæsai Kusitalaǯa mæddel.

24. Ja David čokkai goabbašagai portai gaskast, ja fakta manai dake ala porta bajeld, dokko muvra ala, ja son bajas bajedi su čalmides ja oini, ja gæča, okta olmai bođi viegadedin okto ješ.

25. De čuorvoi fakta ja addi gonagassi dam diettevassi, ja gonagas celki: Jos son læ okto, de læ ilolaš sakka su njalmest. Ja son bođi maŋestaga lagabuidi.

26. Ja fakta oini nubbe æra olbma boattemen viega, ja fakta čuorvoi porttafakti ja celki: Gæča, dobbe boatta on okta olmai viegadedin okto. Ja gonagas celki: Dat maidai bukta ilolaš saga.

27. Ja fakta celki: Mon oainam, dam oudebu viekkam læ Akimaas, Sadok barne, viekkam lakasaš. Ja gonagas celki: Dat læ buorre olmai, ja son boatta burin sagain.

28. Ja Akimaas čuorvoi ja celki gonagassi: Rafhe! Ja son gobmerdi ječas gonagasa ouddi su muođoides ala ædnami ja celki: Buristsivdneduvvum lekus Hærra, du Ibmel, gutte læ addam du gitti daid olbmaid, guđek bajasbajedegje sin gieđasek mu hærram gonagassam vuostai!

29. Ja gonagas celki: Ællago

burist dat nuorra olmai Absalom? Ja Akimaas celki: Mon oidnim stuora šlamaidægje joavko, go Joab vuolgati gonagasa balvvalægje * ja du balvvalægje **; mutto im mon diede, mi dat læi. * 21. v. ** 23. v.

30. Ja gonagas celki: Mana doaresbællai ja divo ječad dasa! Ja son manai doaresbællai ja čuoǯati.

31. Ja gæča, Kusitalaš bodi, ja Kusitalaš celki: Mu hærram gonagassam vuostaivalddus dam ilolaš saga, atte Hærra odne læ doaimatam dudnji vuoiggadvuođa ja bæstam du sin buokai gieđast, guđek læk čuoǯǯelam du vuostai!

32. Ja gonagas celki Kusitalaǯǯi: Ællago burist dat nuorra olmai Absalom? Ja Kusitalaš celki: Nuftgo dam nuorra olbmai gevvus mu hærram gonagassam vašalaǯaidi ja sigjidi buokaidi, guđek læk čuoǯǯelam du vuostai bahabussi!

33. De likkatuvvui gonagas garraset, ja son manai bajas vissui porta bajeld ja čieroi, ja nuft celki son, go son manai: Mu barnačam Absalom! Mu barnačam, mu barnačam Absalom! O vare mon lifčim jabmam du sagjai! Absalom, mu barnačam, mu barnačam! 19, 4.

19. Kapittal.

Almug njakka suole gavpug sisa, dainago dat dovdda, atte David læ nuft morrašest su barnes diti; Joab cuigod su damditi ja sarnot su mannat olgus sin lusa, 1—8. Almug, erinoamačet Juda sokkagodde, aiggo doalvvot gonagasa ruoktot Jerusalemi; Simei ja Siba boatteba maidai su lusa; Simei rokkadalla armo ja oaǯǯo dam, 9—23. Mefiboset boatta David lusa ja adda sudnji diettevassi, moft Siba læi gielastallam su ala; David juokka ædnamid su ja Siba gaski, 24—30. Barsillai mieđošta gonagasa, mutto i dato mannat suina Jerusalemi, 31—39. Go gonagas boatta Gilgali, de diggojek Juda ja Israel sokkagoddek dam birra, goabbain dain læ stuoreb vuoiggadvuotta doalvvot gonagasa ruoktot, 40—43.

1. Ja dat diettevassi addujuvvui Joabi: Gæča, gonagas čierro ja morašta Absaloma diti. 18, 33.

2. Ja bestujubme šaddai dam sæmma bæive morašen buok albmugi; dastgo almug gulai cælkkemen dam sæmma bæive: Gonagas læ morrašest su barnes diti.

3. Ja almug njagai dam sæmma bæive gavpug sisa, nuftgo almug hæppanemin njakka sisa, go si batarek soađest.

4. Ja gonagas govčai su muođoides, ja gonagas čuorvoi alla jienain: Mu barnačam Absalom! Absalom, mu barnačam, mu barnačam! 18, 33.

5. Ja Joab manai vieso sisa gonagasa lusa ja celki: Don hæppašuttak odna bæive buok du balvvalegjidad, guđek odna bæive læk gagjom du hæga ja du barni ja du nieidai hæga ja du akai hæga ja du ligge-akai hæga,

6. go don rakistak sin, guđek du vašotek, ja vašotak sin, guđek du rakistek; dastgo don dovdatak odna bæive, atte æi dust læk æi oaivve-olbmak æige balvvalægjek; dastgo mon dovdam odna bæive, atte jos Absalom lifči hægast, ja mi buokak lifčimek odna bæive jabmam, de dat lifči vuoiggad du čalmi oudast.

7. Likka dal bajas, mana olgus ja sarno usteblaǯat du balvvalegjidasad! Dastgo mon vuornom Hærra bokte, atte jos don ik mana olgus, de i oro oktage olmai du lutte ija bagjel, ja dat šadda dudnji bahabun go buok dat baha, mi læ boattam du bagjeli du nuorravuođa rajest gidda dassači.

8. De likkai gonagas bajas ja čokkani porta ouddi, ja dat addujuvvui buok albmugi diettevassi ja celkkujuvvui: Gæča, gonagas čokka porta oudast. De bođi buok almug gonagasa muođoi ouddi, mutto Israel læi bataram, juokke olmai su gođidasas. 18, 17.

9. Ja buok almug šaddai naggoi gutteg guimidesguim buok Israel sokkagoddin ja celki: Gonagas læ bæstam min min vašalaǯai gieđast erit, ja son læ gagjom min Filistalaǯai gieđast erit, ja dal læ son bataram ædnamest olgus Absalom oudast.

10. Ja Absalom, gæn mi læimek vuoiddam bagjelasamek, læ jabmam soattai; manne di dal epet jienad sanege gonagasa ruoktot doalvvom birra?

11. Ja gonagas David vuolgati sane Sadoki ja Abjatari, papaidi, ja cælketi: Sardno Juda vuorrasidi ja cælkke: Manne lepet di dak maŋemuǯak vieǯǯat gonagasa ruoktot su vissui? (Dastgo obba Israel sakka dam birra læi boattam gonagasa ouddi su viesost).

12. Di lepet mu vieljak, di lepet mu dakte ja mu oaǯǯe; manne lepet di dalle dak maŋemuǯak vieǯǯat gonagasa ruoktot? 5, 1.

13. Ja Amasai galggabætte doai cælkket: Ikgo don læk mu dakte ja mu oaǯǯe? Nuft dakkus Ibmel mu vuostai, ja bissus son nuft dakkamest, jos don ik galga šaddat soattehærran mu muođoi oudast buok beivid Joaba sagjai. 17, 25. 1 Muit. 2, 16. 17.

14. Ja son sojati juokke olbma vaimo Judast dego ovta olbma vaimo, ja si vuolgategje dam sane gonagassi: Maca ruoktot, don ja buok du balvvalægjek!

15. De macai gonagas ruoktot ja bođi Jordan gaddai. Ja Juda læi boattam Gilgali mannam varas gonagasa oudald, doalvvom varas gonagasa Jordan rasta.

16. Ja Simei, Gera bardne, Benjaminitalaš, gutte læi Bahurimest erit, hoapoti ječas ja manai vuolas Juda olbmaiguim boattem diti gonagas David oudald, 16, 5.

17. ja duhat olbma Benjaminest legje suina, ja Siba, Saul vieso balvvalægje, ja su vitta nubbe lokkai barne ja su guokte loge balvvalægje oktan suina; ja si manne hoapost Jordan rasta gonagasa ouddal. 9, 2. 10; 16, 1 j. n. v.

18. Ja suvddemvanas manai rasta doalvvom varas gonagasa vieso rasta ja dakkam varas, mi buorre læi su čalmi oudast. Ja Simei, Gera bardne, luoittadi vuolas gonagasa ouddi, go son galgai mannat Jordan rasta;

19. ja son celki gonagassi: Mu hærram, ale logatala munji mu rikkoma ja ale muite, maid du balvvalægje rikkoi dam bæive, go mu hærram gonagassam manai Jerusalemest olgus, nuft atte gonagas galgaši valddet dam vaibmosis! 16, 5.

20. Dastgo du balvvalægje dovdda, atte mon læm suddodam, ja gæča, mon læm odna bæive dat vuostemuš obba Josef viesost, gutte læm boattam mannam varas vuolas mu hærram gonagassam oudald.

21. Mutto Abisai, Seruja bardne, vastedi ja celki: Igo Simei galgaše goddujuvvut damditi, go son læ garrodallam Hærra vuiddujuvvuma?

22. De celki David: Mi must læ dinguim dakkamuššan, di Seruja barnek, go di odna bæive šaddabetet mu vuostaičuoǯǯon? Galgašigo odna bæive guttege olmai goddujuvvut Israelest? Imgo mon dieđe, atte mon odna bæive læm šaddam gonagassan Israel bagjel? 16, 10. 1 Sam. 11, 13.

23. Ja gonagas celki Simei: Ik don galga jabmet. Ja gonagas vuornoi sudnji dam.

24. Ja Mefiboset, Saul bardne, manai vuolas boattem diti gonagasa oudald, ja i son læm bassam su julgides ja i čorggim su skavčaides, ja i bassam su biktasides gidda dam bæive rajest, go gonagas vulgi erit, gidda dam bæive ragjai, go son bođi sisa rafhin. 9, 6.

25. Ja de dapatuvai, go Jerusa-

lem bođi gonagasa oudald, de celki gonagas sudnji: Manne don ik vuolggam mu mielde, Mefiboset?

26. Ja son celki: Mu hærram gonagassam! Mu balvvalægje beti muo; dastgo du balvvalægje celki: Mon siđam aldsesam asena rakaduvvut, vai mon bæsam ridit dam alde ja vuolgget gonagasa mielde; dastgo du balvvalægje læ rambe. 9, 3.

27. Ja son sarnoi du balvvalægje sælgebælde mu hærram gonagassam oudast. Mutto mu hærram gonagassam læ nuftgo Ibmel engel; daga damditi, mi buorre læ du čalmi oudast! 16, 3; 14, 17. 20.

28. Dastgo obba mu aččam viesso æi læk læmaš ærago jabmem olbmak mu hærram gonagassam oudast, ja almake bigjik don du balvvalægjad sin gaski, guđek borrek du bævdest; mi vuoiggadvuođaid læ must šatan æmbo, ja mi šatan æmbo čuorvvomuššan gonagassi? 9, 11.

29. Ja gonagas celki sudnji: Manne bisok don ain sardnomest dam birra? Mon cælkam: Don ja Siba galggabætte juokket ædnama. 9, 10; 16, 4.

30. Ja Mefiboset celki gonagassi: Vela buokge oažžo son valddet, maŋŋelgo mu hærram gonagassam læ boattam rafhin su vissusis.

31. Ja Barsillai, Gileaditalaš, manai vuolas Rogelimest ja manai gonagasain Jordan rasta mieđoštam varas su muttom gaskača Jordan rasta. 17, 27. 1 Gon. 2, 7.

32. Ja Barsillai læi sagga boares, gavce loge jakkasaš, ja son læi biebmam gonagasa dam bodda, go son oroi Mahanaimest; dastgo son læi sagga jabalaš olmai.

33. Ja gonagas celki Barsillai: Mana don rasta mu mielde, ja mon aigom biebmat du luttam Jerusalemest.

34. Mutto Barsillai celki gonagassi: Man ædnagenbe mu ællemjagi bæivek šaddaček, go mon galgašim mannat bajas gonagasain Jerusalemi?

35. Mon læm odna bæive gavce loge jakkasaš; dieđamgo mon ærotusa dakkat buore ja baha gaski, daihe mattago du balvvalægje maistet, maid mon boram, ja maid mon jugam, daihe velago mon matam gullat lavlloi daihe lavllonissoni jiena? Manne galgaši dalle du balvvalægje šatan æmbo læt mu hærrai gonagassasam noađđen?

36. Duššе oanekaš gaski matași du balvvalægje mannat gonagasa mielde Jordan rasta; mutto manne galgaši gonagas čajetet munji dam buoredago?

37. Rakkasam, divte du balvvalægjad maccat ruoktot, vai mon oažom jabmet mu gavpugasam mu aččam ja mu ædnam havde gurri! Mutto gæča, dast læ du balvvalægjat Kimham; mannus son rasta mu hærram gonagassam mielde, ja daga su vuostai, mi buorre læ du čalmi oudast!

38. Ja gonagas celki: Kimham galgga mannat rasta mu mielde, ja mon aigom dakkat su vuostai, mi buorre læ du čalmi oudast, ja buok, maid don anotak must, aigom mon dudnji dakkat.

39. De manai buok almug Jordan rasta, ja gonagas manai rasta; ja gonagas cummesti Barsillai, ja son * buristsivdnedi su ja macai ruoktot su baikkasis.

* Barsillai.

40. Ja gonagas manai rasta Gilgala guvllui, ja Kimham manai rasta su mielde; ja obba Juda almug doalvoi gonagasa rasta, ja maidai bælle-oasse Israel albmugest.

41. Ja gæča, de botte buok Israel olbmak gonagasa lusa, ja si celkke gonagassi: Manne læk min vieljak, Juda olbmak, suoladam du erit ja dolvvom gonagasa ja su vieso Jordan rasta ja buok David olbmaid suina?

42. De vastedi juokke olmai
Judast Israel olbmaidi: Dainago
gonagas læ munji lagamusast. Ja
manne læ du moarre cakkidam
dam aše diti? Læpgo mi borram
gonagasa obmudaga, daihe lægo
mikkege addaldagaid addujuvvum
migjidi? 12. v.
43. Mutto Israel olbmak vaste-
degje Juda olbmaidi ja celkke:
Loge gærddai æmbo oasse læ must
go dust gonagassi ja nuft mai-
dai Davidi; manne læk don dalle
bagjelgæččam muo? Ja igo mu
sadne læm dat vuostas mu go-
nagassam ruoktot vieʒʒam birra?
Mutto Juda olbmai sanek legje
garrasæbbuk, go Israel olbmai sanek.

20. Kapittal.

Seba dakka vuostehago David vuo-
stai; David goččo Amasa čokkit Juda
olbmaid, 1—5. Go Amasa agjana, de
dikta son Abisai vuolgget Seba maŋŋai;
Amasa boatta dam bodda Joaba oudald,
gutte čugge su jamas, 6—12. Joab
doarred Seba gidda Abel ragjai, gost
muttom vises nisson bisseta Joaba gæv-
vamest gavpug ala ja dakka, atte Seba
goddujuvvu, 13—22. Davida mavsolaʒa-
mus amatolbmak bajaslokkujuvvujek,
23—26.

1. Ja damanaga baikest læi da-
patusa bokte muttom navcates ol-
mai, ja su namma læi Seba, Bikri
bardne, muttom Benjaminitalaš, ja
son bosadi basunin ja celki: I mist
læk mikkege osid Davidi ja i mik-
kege vurbid Isai bardnai; mannus
juokke olmai su gođidasas, Israel!
1 Gon. 12, 16.
2. De manai juokke olmai Is-
raelest David lutte erit ja Seba,
Bikri barne, maŋest; mutto Juda
olbmak bissu sin gonagasasek lutte
ja čuvvu su Jordan rajest gidda
Jerusalemi.
3. Ja David bođi su vissusis
Jerusalemi, ja gonagas valdi dam
loge ligge-akas, gæid son læi guođ-
đam dalo gattim varas, ja bijai sin
giddagasvissui ja biemai sin; mutto
i son mannam sisa sin lusa, ja si
legje sisadappujuvvum sin jabmem-
bæivesek ragjai læskadilest ællem-
aiggai. 15, 16; 16, 21. 22.
4. Ja gonagas celki Amasai:
Gočo munji Juda olbmaid čoakkai
golma bæive sisa, ja boađe jeŝge
deiki!
5. Ja Amasa manai goččot Juda
čoakkai; mutto son agjani dam
aige bagjel, mi læi mærreduvvum.
6. De celki David Abisai: Dal
šadda Seba, Bikri bardne, dakkat
migjidi æmbo baha, go Absalom;
valde don du hærrad balvvalegjid
ja doarred su! Jos son i læk juo
gavdnam nannijuvvum gavpugid ja
eritgæssam ječas min čalmi oudast!
7. De vulgge Joaba olbmak ja
hæggafavtak ja buok dak vægala-
ʒak olgus su maŋŋai, ja si vulgge
olgus Jerusalemest doarredam varas
Seba, Bikri barne.
8. Si legje aito dam stuora
gæđge lutte, mi læ Gibeon guorast,
de bođi Amasa sin njæigga; ja
Joab læi boakkanastujuvvum su
gavtines nuftgo su biktasines, ja
dam bagjel læi boagan mikin su
dopastes, giddačadnujuvvum su
alemi bagjel, ja go son loaidasti
ouddan, de gačai dat olgus.
9. Ja Joab celki Amasai: Gæv-
vago dudnji burist, mu vielljam?
Ja Joab doppi olgiš gieđain gidda
Amasa skavčaidi su cummestam
varas.
10. Mutto Amasa i varotam je-
čas miekest, mi læi Joaba gieđast,
ja son čuggi su daina čoavjai ja
golgati su siskelušaid ædnam ala;
i son dakkam dam suina æmbo
go dam ovta gærde, de son jami.
Mutto Joab ja Abisai, su viellja,
doarredeiga Seba, Bikri barne.
1 Gon. 2, 5. 2 Sam. 3, 27.
11. Ja muttom olmai Joaba
nuorra olbmain čuoʒoi su * lutte ja
celki: Gutte doalla Joaba bæle, ja
gutte doalla David bæle, son čuv-
vus Joaba!
* Amasa.

12. Ja Amasa vællai gobmot su varaides siste gasko balgga, ja go olmai oini, atte buok almug čuoʒʒogođi, de sirdi son Amasa balgga alde erit mæccai ja balkesti biktasa su bagjeli, dainago son oini, atte juokkehaš, gutte bođi su lusa, čuoʒʒogođi.

13. Go son læi doaimatuvvum balgga alde erit, de manai juokke olmai mæddel Joaba maŋŋai doarredam varas Seba, Bikri barne.

14. Ja son manai ouddan buok Israel sokkagoddi čađa Abeli ja Bet-Maakai ja obba Berimi; ja si čoagganegje ja botte maidai su maŋest.

15. Ja si botte ja birastatte su * Abel-Bet-Maakast ja bajasdakke sæine gavpug vuostai, ja dat oli bajas olgob muvra ragjai; ja buok almug, mi læi Joaba mielde, læi barggamen duššadet sattem varas muvra gaččat.

* Seba.

16. De čuorvoi muttom vises nisson gavpugest: Gullet! gullet! Celkket dadde Joabi: Boađe lakka deiki, vai mon oaʒom du sagaidi!

Sanel. 29, 8.

17. Ja son manai dokko su lakka, ja nisson celki: Lækgo don Joab? Ja son celki: Mon læm. Ja son celki sudnji: Gula du balvvalægje nissonad sanid! Ja son celki: Mon gulam.

18. Ja son celki: Doluš aige lavvi sardnujuvvut ja celkkujuvvut: Jerrus olmuš Abelest, ja de dat ollašuttujuvvui.

19. Mon læm muttom dain rafhalaš, dain oskaldas olbmuin Israelest *; don viggak goddet ovta gavpuga, ovta ædne Israelest; manne aigok don hævatet Hærra arbe?

* son sardno gavpuga bælest.

20. De vastedi Joab ja celki: Gukken, gukken lekus dat must erit, atte mon galgašim hævatet, ja atte mon galgašim duššadet.

21. Ašše i læk nuft, mutto okta olmai Efraim varest, gæn namma læ Seba, Bikri bardne, læ bajedam su gieđas gonagasa vuostai, David vuostai; addet munji aivestassi su, de mon vuolgam gavpug lutte erit. De celki nisson Joabi: Gæča, su oaivve galgga balkestuvvut dudnji muvra bagjel.

22. Ja nisson bođi buok albmug lusa su visesvuođaines, ja si čuppe oaive Sebast, Bikri barnest, ja balkestegje dam Joabi, ja son čuojaldatti basunin, ja si bieđganegje gavpug lutte erit, juokke olmai su gođidasas; ja Joab macai ruoktot Jerusalemi, gonagasa lusa.

23. Ja Joab læi obba Israel soattevæga bagjel, ja Benaja, Jojada bardne, læi hæggafavtai bagjel,

8, 16 j. n. v. 1 Muit. 18, 15 j. n. v.

24. ja Adoram læi barggogædnegasai bagjel, ja Josafat, Akilud bardne, læi historiačalle,

25. ja Seja læi čalle, ja Sadok ja Abjatar papak.

26. Dasa vela læi Ira, Jairitalaš, pappa * David lutte.

* Gæča 8, 18.

21. Kapittal.

David aige boatta nælggehætte ædnami, dainago Saul læ goddam Gibeonitalaʒaid; dak gaibedek čieča olbmu Saul viesost addujuvvut harcastam varas sin Hærra ouddi; si oʒʒuk sin ja harcastek sin; Hærra adda ædnami arve; David dikta sikke dai harcastum olbmui ja Saul ja Jonatan davtid havddaduvvut Selai, 1—14. Ođđa soađek Filistalaʒaiguim, gæi gievrain ænebuk gačček, 15—22.

1. Ja nælgge læi David beivin golbma jage, jagest jakkai, ja David ocai Hærra muođoid. De celki Hærra: Dat læ Saul diti ja varravieso diti, dainago son goddi Gibeonitalaʒaid.

2. De ravkati gonagas Gibeonitalaʒaid ja celki sigjidi (mutto Gibeonitalaʒak æi læm Israel manain, mutto dain baccam Amoritalaʒain, ja Israel manak legje vurdnom

sigjidi vale, mutto Saul viggai sin goddet su angervuođastes Israel ja Juda manai diti) — Josv. 9, 15. 19.

3. de celki David Gibeonitalaǯaidi: Maid mon galgam dakkat digjidi, ja maina galgam mon dakkat soabatusa, nuft atte di buristsivdnedepet Hærra arbe?

4. Ja Gibeonitalaǯak celkke sudnji: Æi mist læk silbak æige gollek gaibedæmušen Saulest ja su viesost, ja i mist læk vuoiggadvuotta goddet ovtage olbma Israelest. Ja son celki: Maid di cælkkebetet, dam aigom mon digjidi dakkat.

5. Ja si celkke gonagassi: Dat olmai, gutte min hævati, ja gutte jurdaši min harrai, atte mi galgaimek erit hævatuvvut, amamek mi gavdnut obba Israel ædnamrajige siskelist,

6. su barnin addujuvvusek migjidi čieča olbma, de mi aiggop sin harcastet Hærra ouddi Saul, Hærra valljijuvvuma, Gibeai. Ja gonagas celki: Mon aigom addet digjidi sin. 4 Mos. 25, 4.

7. Mutto gonagas sesti Mefiboset, Jonatan, Saul barne, barne, dam Hærra vale diti, mi læi sodno gaskast, David ja Jonatan, Saul barne, gaskast. 1 Sam. 18, 3; 20, 23.

8. Ja gonagas valdi Rispa, Aja nieida, barneguovto, gæid son læi riegadattam Sauli, Armoni ja Mefiboset, ja Mikal *, Saul nieida, vitta barne, gæid son læi riegadattam Adrieli, Barsillai bardnai, Meholatitalaǯǯi. 3, 7.

* gæn namma maidai læi Merab. 1 Sam. 18, 19.

9. Ja son addi sin Gibeonitalaǯai gitti, ja si harcastegje sin vare ala Hærra muođoi ouddi; ja si gaččе buok čieča oktanaga, ja si goddujuvvujegje lajoi vuostas beivid, bivggelajoi algost.

10. Ja Rispa, Aja nieidda, valdi morašline ja lebbi dam bavte ala lajoi algo rajest, dassači go čacce golgatuvvui dai ala almest *; ja i son suovvam alme loddid čokkanet sin ala bæivveg ige mæccespirid ikko.

* si orru hænggot, dassači go Ibmel addi fast arve, 1. v.

11. Ja dat dieđetuvvui Davidi, maid Rispa, Aja nieidda, Saul liggeakka, læi dakkam.

12. De manai David dokko ja valdi Saul davtid ja Jonatan, su barne, davtid Jabes olbmain erit Gileadest, gæk legje daid suoladam Betsan šiljost, gosa Filistalaǯak legje sodno bajas hængastam dam bæive, go Filistalaǯak legje časkam Saul Gilboast. 1 Sam. 31, 12.

13. Ja son doalvoi Saul davtid ja Jonatan, su barne, davtid dobbe bajas, ja dai harcastuvvumi davtek čoggujuvvujegje,

14. ja Saul ja Jonatan, su barne, davtek havddaduvvujegje Benjamin ædnami, Selai, Kis, su ače, havddai, ja buok dakkujuvvui, maid gonagas læi goččom. De gulai Ibmel ædnama dastmaŋŋel.

15. Ja Filistalaǯain læi fastain soatte Israelin; ja David manai vuolas, ja su balvvalægjek suina, ja si sotte Filistalaǯaiguim, ja David vaibai. 5, 17 j. n. v.

16. Ja Jisbo-Benob, gi læi Rafa manain (su saittenjune dæddo læi golbma čuođe sekel væikke, ja son læi boakkanastujuvvum ođđa mikin), son jurdaši goddet Davida.

17. Mutto Abisai, Seruja bardne, væketi su ja časki Filistalaǯa ja goddi su. De vurdnu David olbmak sudnji ja celkke: Ik don galga šatan æmbo vuolgget minguim olgus soattai, amad don časkadet Israel čuovggasa.

18. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte soatte fastain læi Gob lutte Filistalaǯaiguim; dalle časki Sibbekai, Husatitalaš, Saf, gutte læi Rafa manain. 1 Muit. 20, 4 j. n. v.

19. Ja fastain læi soatte Gob

lutte Filistalaƺaiguim; ja Elhanan, Jaare-Orgim bardne, Betlehemitalaš, časki Goliata, Gittitalaƺa, gæn saittenađđa læi nuftgo gođastaggo.

20. Ja fastain læi soatte Gat lutte, ja de læi muttom olmai, allag šaddoi, guđain suormain goabbage gieđast ja guđain suormain goabbage juolgest, njællje goalmad lokkai logo mielde; son maidai læi Rafa bardne.

21. Ja son higjedi Israela; mutto Jonatan, Simea, David vielja, bardne, časki su. 1 Sam. 16, 9. 2 Sam. 13, 3. 1 Muit. 2, 13.

22. Dat njæljes legje riegadam Rafai Gatest, ja si gaččе David gieđa oudast ja su balvvalegji gieđa oudast.

22. Kapittal.

David lavllo Hærrai hærvas ramaduslavllaga, dainago son læ bæstam su buok su vasalaƺai gieđast, 1; son ramed vuostačedin Ibmela su aidno dorvvones ja væketægjenes, 2—4, muittala, moft Ibmel su stuora hæđest ja atestusast læ gullam su, almostattam su majestætas ja vægalaƺat gagjom su, 5—20, čajet, manne Ibmel læ læmaš suina ja bæstam su, 21—28, muittala vela ain, moft Ibmel buristsivdneda su gonagasvuođa ja adda sudnji famo vuollasis bigjat su vašalaƺaides, 29—46, ja loapata dovdastemin ja maidnomin Ibmela stuora arbmogasvuođa ječas vuostai ja su sogas vuostai, 47—51.

1. Ja David sarnoi Hærrai dam lavllag sanid dam bæive, go Hærra læi gagjom su buok su vašalaƺai gieđast ja Saul gieđast. Salm. 18, 1 j. n. v.

2. Ja son celki: Hærra læ mu bakte ja mu ladne ja mu bæste,

3. mu bakte-Ibmel, gæn ala mon dorvastam, mu galbba ja mu bestujume čoarvve, mu ladne ja mu bataramsagje, mu bæste; vækkavaldest bæstak don muo. Salm. 144, 2. Luk. 1, 69.

4. Mon čuorvom dam allaget maidnujuvvuma, Hærra, ja mu vašalaƺainam erit mon bestujuvvum.

5. Dastgo jabmem barok muo birastatte, hævatusa jogak muo suorgategje. Salm. 55, 5; 116, 3. Job. 22, 10.

6. Jabmi aimo baddek birastatte muo, jabmem gielak gaččе mu bagjeli. Salm. 116, 3.

7. Mu atestusastam čurvvum mon Hærra, ja mon čurvvum mu Ibmelasam; ja son gulai su tempelestes mu jiena, ja mu barggom bođi su belji ouddi. Jon. 2, 8.

8. De doargesti ja rabaidi ænam, alme vuođđodusak libaidegje, ja dak doargestegje, dastgo su moarre læi cakkidam.

9. Suovva bagjani su njunest, hævatægje dolla su njalmest; hilak bulle sust. 2 Mos. 24, 17. 5 Mos. 4, 24; 32, 22.

10. Ja son sojati alme ja niejai vuolas, ja sævdnjadvuotta læi su julgi vuolde.

11. Ja son manai kerubi alde ja girdi, ja son addi ječas oidnut biega soajai alde. Salm. 99. 1; 104, 3.

12. Ja son bijai sævdnjadvuođa ječas birra govčasen, čaci ædnagvuođaid, sukkis balvaid. Salm. 97, 2. Es. 50, 3.

13. Baittemest su ouddalist bulle acagas hilak.

14. Hærra čærgoi almest, ja dat alemus divti su jienas gullut. Salm. 29, 3.

15. Ja son vuolgati njuolaid ja biđgi sin*, — aldagasaid ja moivvašutti sin. 1 Sam. 7, 10. * vašalaƺaid.

16. De ittegotte abe ravnjek; ædnam vuođđodusak rappasegje Hærra aittaga bokte, su njune vuoiŋataga oudast.

17. Son geiggi su gieđas allagasast, son doppi muo; son gesi muo bajas stuora čaci siste.

18. Son gajoi muo mu gievras vašalaƺast, mu vašotegjin; dastgo si legje munji bære famolaƺak. Salm. 69, 15.

19. Si gevve mu bagjeli mu vuostegieđagævvad bæive; mutto Hærra šaddai mu doarjan.

20. Ja son doalvoi muo olgus bessijussi; son be'sti muo, dastgo son ani buoredokkalašvuođa munji.

21. Hærra mavsi munji mu vanhurskesvuođa mielde, son mavsi munji mu gieđai buttesvuođa mielde.
Salm. 17, 1.

22. Dastgo mon vuttivalddim Hærra gæinoid ja im gaiddam bahavuođa siste mu Ibmelestam;

23. dastgo buok su lagak legje mu čalmi oudast, ja su bakkomin im mon erit gaiddam,

24. ja mon legjim laittemættom su oudast ja varotim ječčam burist mu suddostam erit.
1 Gon. 14, 8; 15, 5.

25. Ja Hærra mavsi munji mu vanhurskesvuođa mielde, mu buttesvuođa mielde su čalmi oudast.
1 Sam. 26, 23. 24.

26. Ibmelbalolažža vuostai čajetak don ječad buorren, vuoiggadlaš soatte vuostai čajetak don ječad vuoiggadlažžan,
Efes. 6, 10 j. n. v.

27. dam buttasa vuostai čajetak don ječad buttesen, jorgo olbmu vuostai čajetak don ječad jorggot*.

* d. l. don dagak aito su sittamuša ja vuorddaga vuostai. 3 Mos. 26, 23. 24. Salm. 146, 9. Sanel. 3, 34.

28. Varnotes olbmuid bæstak don, mutto du čalmek læk dai čævllaji vuostai; sin don vuoledak.
Sanel. 29, 23. Luk. 1, 51. 1 Petr. 5, 5.

29. Dastgo don læk mu čuovgas, Hærračam, ja Hærra čuvgge mu sævdnjadvuođa. Salm. 97, 11; 112, 4.

30. Dastgo du bokte mon fallitam vašalaš vægaid, mu Ibmelam bokte njuikom mon muvrai bagjel.
Salm. 60, 14. Fil. 4, 13.

31. Ibmel, su gæidno læ olles; Hærra sadne læ čilggijuvvum, son læ galbban sigjidi buokaidi, guđek dorvastek su ala. Sanel. 30, 5.
Salm. 12, 7; 19, 9; 7, 11.

32. Dastgo gi læ Ibmel ærrebgo Hærra, ja gi læ bakte ærrebgo min Ibmel? Es. 43, 11; 44, 6. 8.

33. Ibmel, son læ mu nana suogjalus ja laidde laittemættom olbmu su gæino mielde.

34. Son dakka su julgid nuftgo sarva-aldoi julgid ja divvo muo mu alači ala. Hab. 3, 19.

35. Son oapat mu gieđaid soattai, nuft atte mu gieđak gelddek væikkedavge. Salm. 144, 1.

36. Ja don addak munji du bestujumad galba, ja du vuollanæbme dakka muo stuoresen.
7, 18. Salm. 8, 5 j. n. v. Es. 66, 1. 2.

37. Don dagak saje viddesen mu lavkidi mu vuolde, ja mu lappeladđasak æi vælččas. Salm. 31, 9.

38. Mon aigom doarredet mu vašalažžaidam ja hævatet sin, ja im mon maca ruoktot, ouddalgo mon læm sin loapatam.

39. Mon loapatam sin ja cuvkkim sin, nuft atte æi si mate čuožželet; ja si gaččček mu julgi vuollai.

40. Ja don boakkanastak muo famoin soattai, don sojaldattak mu vuostaičuožžoid mu vuollai.

41. Ja mu vašalažžaid divtak don sælge munji jorggalet, mu vašotegjidam erit hævatam mon.
1 Mos. 49, 8.

42. Si geččček birrasek, mutto i læk oktage bæste, — Hærra maŋŋai, mutto i son vasted sigjidi.

43. Ja mon cuvkkim sin nuftgo ædnam muolda; mon cuvkkim sin, duolmam sin vuolas nuftgo durde balggai alde.

44. Ja don bæstak muo mu albmugam bælkost, don varjalak muo oaivven bakenidi; olmuš-šlajak, maid mon im dovda, balvvalek muo.

45. Amas olbmuk dokkistuvvek munji; go si gullek mu birra, šaddek si munji gulolažžan.
5 Mos. 33, 29.

46. Amas olbmuk astek ja mannek doargestemin sin ladninæsek olgus.

47. Hærra ælla, ja rameduvvum

læ mu bakte, ja aleduvvum læ mu bestujume bakte-Ibmel,

48. dat Ibmel, gutte adda munji mavsatæme ja bigja albmugid mu vuollai, Salm. 47, 4.

49. ja gutte olgusdoalvvo muo mu vas̆ala z̆ai lutte; mu vuostaičuoz̆z̆oi bagjel aledak don muo, vækkavaldalaz̆ast gajok don muo.

50. Damditi aigom mon du ramedet, Hærra, bakeni gaskast ja lavllot du nammi maidnoma. Rom. 15, 9.

51. Son dakka su gonagasas bestujume stuoresen, ja son dakka arbmogasvuođa su vuiddujuvvumes vuostai, David vuostai ja su nale vuostai agalas̆ aiggai. 7, 12—16.

23. Kapittal.

David duođas̆ta su jabmemes ouddal Ibmel loppadusa birra aldsesis Messiasa ja su buristsivdneduvvum rađđitusa harrai ja su vas̆alaz̆ai vahaglas̆ luondo ja sin hævvanæme harrai, 1—7. David vægalas̆ olbmak ja soabmasak sin dagoin bajaslokkujuvvujek, 8—39.

1. Ja dak læk David maŋemus̆ sanek: Nuft cælkka David, Isai bardne, ja nuft cælkka olmai, dat allagassi divvujuvvum, Jakoba Ibmela vuiddujuvvum ja Israel havskajes lavllo.

2. Hærra Vuoigŋa sardno mu bokte, ja su sadne læ mu njuokčam alde; Matt. 22, 43. Ap. dag. 1, 16.

3. Israel Ibmel læ cælkkam, munji læ Israel bakte sardnom: Okta rađđijægje galgga læt olbmui bagjel, okta vanhurskes, okta rađđijægje Ibmel balo siste Salm. 72. 1 j. n. v. Es. 11, 2—5. Jer. 23, 5. 6; 33, 15. 16.

4. ja nuftgo iđđeda čuovgas, go bæivas̆ bagjana, iđed alma balvaitaga; bæivadaga bokte, arve bokte boccida rasse ouddan ædnamest. Salm. 72, 6. Es 9, 2. Joh. 8, 12.

5. Dastgo igo mu viesso læk daggar Ibmel oudast? Alma agalas̆ litto læ son bigjam munji, rakaduvvum juokke dafhost ja nannos; dastgo buok mu bestujume ja buok, mi su miela mielde læ, — igo son galgas̆e diktet dam ouddanboccidet? 7, 12. j. n. v. Es. 45, 8.

6. Mutto dak navcatæmek, si læk buokakrakkan nuftgo bastelis lanjak, mak erit hævatuvvujek; dastgo æi dak duotaduvvu gieđaiguim;

7. mutto jos olmus̆ daid duotad, de son fuolla aldsesis ruvdid ja saittenađa, ja dolain dak bolddujuvvujek, gost dak læk.

8. Dak læk dai vægalaz̆ai namak, gæk legje Davidest: Joseb-Bassebet, Takmonitalas̆, hæggafavtai oaivamus̆; son bajedi su saites gavce čuođe goddatallam olbma bagjel ovtag gærdest. 1 Muit. 11, 10—41.

9. Ja su maŋest Eleasar, Dodo bardne, Ahohi bardne; son læi dam golma vægalaz̆a gaskast Davidin, dallego si higjedegje Filistalaz̆aid, gudek legje čoagganam dasa soattai; mutto Israel olbmak manne dobbe bajas. 1 Muit. 27, 4.

10. Son čuoz̆z̆eli ja časki Filistalaz̆ai gaskast, dassači go su gietta vaibai, ja su gietta hængagi gidda miekkai, ja Hærra dagai stuora bestujume damanaga bæive, ja almug macai ruoktot su maŋest dus̆s̆efal stajedam varas daid gaččam olbmaid.

11. Ja su maŋest Samma, Age bardne, Hararitalas̆; Filistalaz̆ak čoagganegje obba joavkkon, ja damanaga baikest læi muttom bælddogappalak, ærtain dievva, ja almug batari Filistalaz̆ai muođoi oudast.

12. De son divoi ječas gasko dam ædnamgappalaga ja gajoi dam ja časki Filistalaz̆aid; ja Hærra dagai stuora bestujume.

13. Ja golmas dam golbma loge oaivamuz̆ast manne vuolas, ja si botte lagjim-aige bællai David lusa, Adullam bigjui; ja

Filistalažai joavkko legje orromen soattesidast Refaim vuomest. 5, 18.

14. Ja David læi dalle ladne siste, ja Filistalažai njunošvækka læi dalle Betleheimest. 5, 17.

15. Ja David oažoi halo ja celki: Gi munji rabed čace jukkat Betleheime galdost, mi læ porta guorast?

16. De bakkijegje dak golbma vægalaža Filistalažai soattesida sisa ja goivvu čace bajas Betleheime galdost, mi læ porta guorast, ja si gudde dam erit ja bukte dam Davidi; mutto i son dattom dam jukkat, mutto golgati dam Hærra ouddi.

17. Ja son celki: Lekus dat gukken must erit, Hærra, dam dakkat! Galgašimgo mon jukkat dai olbmai varaid, guđek manne dokko sin hægasek vaddoin? Ja i son dattom dam jukkat. Dam dakke dak golbma vægalaža.

18. Ja Abisai, Joaba viellja, Seruja bardne; son læi hæggafavtai oaivamuš, ja son bajedi su saites golbma čuođe goddatallam olbma bagjel; ja sust læi namma dam golbmasa gaskast.

19. Ouddali dam golbma lokkasa læi son galle gudnijattujuvvum ja šaddai sin oaivamužžan; mutto dam golbmasa ragjai i son ollam.

20. Ja Benaja, Jojada bardne, jalos olbma bardne, stuores dagoides dafhost, Kabseel olmuš; son časki Moaba guokte legjongievra, ja son niejai vuolas ja časki legjona gaivo siste muttom bæive, go muotta læi gaččam.

21. Ja son časki muttom Egyptelaža, stuora-šaddog olbma, ja Egyptalaža gieđast læi saitte; mutto son manai vuolas su vuostai su sobbines ja gaiketi saite Egyptalaža gieđast ja goddi su su ječas saitin.

22. Dam dagai Benaja, Jojada bardne; ja sust læi namma dam golma vægalaža gaskast.

23. Ouddali dam golbma lokkasa læi son gudnijattujuvvum, mutto dam golbmasa ragjai i son ollam; ja David bijai su su oskaldasaides særvvai.

24. Asael, Joaba viellja, læi dam golbma lokkasa gaskast; nuft maidai Elhanan, Dodo bardne, gutte læi Betleheimest erit, 1 Muit. 27, 7.

25. Samma, Haroditalaš, Elika, Haroditalaš,

26. Heles, Paltitalaš, Ira, Ikkes bardne, Tekoitalaš, 1 Muit. 27, 9. 10.

27. Abieser, Anatotitalaš, Mebunnai, Husatitalaš,

28. Salmon, Ahohitalaš, Maharai, Netofatitalaš, 1 Muit. 27, 13.

29. Heleb, Baana bardne, Netofatitalaš, Ittai, Ribai bardne, gutte læi Benjamin manai Gibeast erit,

30. Benaja, Piratonitalaš, Hiddai, gutte læi Gaas vumin erit, 1 Muit. 27, 14.

31. Abi-Albon, Arbatitalaš, Asmavet, Barhumitalaš,

32. Eljahba, Saalbonitalaš, Bne-Jasen, Jonatan,

33. Samma, Hararitalaš, Ahiam, Sarar bardne, Araritalaš,

34. Elifelet, Ahasbai bardne, Maakatitalaža bardne, Eliam, Gilonitalaš, Akitofel bardne, 15, 12.

35. Hesro, Karmelitalaš, Paarai, Arbitalaš,

36. Jigal, Natan bardne, gutte læi Sobast erit, Bani, Gaditalaš,

37. Selek, Ammonitalaš, Naharai, Beerotitalaš, Joaba, Seruja barne, værjoguoddek,

38. Ira, Jitritalaš, Gareb, Jitritalaš,

39. Uria, Hetitalaš; buokak oktibuok čieča njæljad lokkai. 11, 3.

24. Kapittal.

David goččo čiegos čævllaivuođast Joaba lokkat albmuga, 1—3. Joab dakka dam, daddeke su datos vuostai, ja adda gonagassi logo, 4—9. David

dovdda su suddos ja vuoled jeĉas, oaǥǥo valljit golma rangaŝtusa gaskast; son vallje rottodavda, 10—14. Dam bokte goddujuvvujek 70,000 olbma; David rokkadalla vuollegaǥat Hærrai, 15—17. Son oaǥǥo goĉĉoma huksit Hærrai altara Aravna gordneraidnimbaikkai, maid son damditi oasta; son oaffaruŝŝa, ja rottodavdda nokka, 18—25.

1. Ja Hærra moarre cakkidi fastain * Israel vuostai, ja son avĉoti Davida sin vuostai ja celki: Vuolge ja loga Israela ja Juda!

* 21, 1 j. n. v. 1 Muit. 21, 1 j. n. v.

2. Ja gonagas celki Joabi, soattevæga oaivamuǥǥi, gutte læi su lutte: Mana birra buok Israel sokkagoddi ĉađa Dan rajest gidda Beerseba ragjai, ja gæĉadeket albmuga, vai mon oaǥom diettet albmuga logo!

3. Ja Joab celki gonagassi: Hærra, du Ibmelad, lasetekus dam albmugi ĉuođe gærddai ænebuid, go si læk, ja nuft, atte mu hærram gonagassam ĉalmek dam oidnek! Mutto manne læ mu hærram gonagassam oǥǥom halo dam dakkoi?

4. Mutto gonagasa sanek bissu nanosen Joaba vuostai ja soattevæga oaivamuǥai vuostai. De vulgge dalle Joab ja soattevæga oaivamuǥak olgus gonagasa muođoi oudast gæĉadam varas Israel albmuga.

5. Ja si manne Jordan rasta ja luoittalegje Aroer gurri dam gavpuga olgiŝ bællai, mi læ Gad vuome gasko ja Jaser guovlost.

5 Mos. 2, 36.

6. Ja si botte Gileadi ja dam vuollegis ædnami, mi æska læi valddujuvvum, ja si botte Dan-Jaani * ja birra buok Sidon guvllui.

* 1 Mos. 14, 14.

7. Ja si botte Tyrus ladne lusa ja buok Hevitalaǥai ja Kananitalaǥai gavpugidi; ja de manne si Juda lulagæĉĉai, Beersebai.

8. Ja si manne birra obba ædnam cađa ja botte ovce mano ja guokte loge bæive gæĉest Jerusalemi.

9. Ja Joab addi dam logo, mi læi garttam albmug gæĉadæme bokte, gonagassi; ja Israelest legje gavce ĉuođe duhat famolaŝ olbma, gudek matte mieke rottit, ja Juda olbmak legje vitta ĉuođe duhat olbma.

10. Mutto David vaibmo cabmi su, maŋŋelgo son læi lokkam albmuga, ja David celki Hærrai: Mon læm suddodam sagga daggo bokte, maid mon læm dakkam, ja dal, Hærraĉam, eritvalde dadde du balvvalægjad værredago; dastgo mon læm mænnodam sagga jallat.

12, 13.

11. Ja go David likkai bajas iđđedest, de dapatuvai Hærra sadne Gadi, profetai, David oaidnai, naft:

1 Sam. 22, 5.

12. Mana ja sarno Davidi: Nuft cælkka Hærra: Golbma aŝe mon bijam du ouddi; vallje dain ovta aldsesad, vai mon bæsam dam dakkat du vuostai.

13. Ja Gad bođi David lusa ja dieđeti sudnji dam ja celki sudnji: Datokgo don, atte nælgge ĉieĉa jage galgga boattet du ædnami, daihe atte don golbma mano galgak bataret du vaŝalaǥad muođoi oudast, go son doarred du, daihe atte rottodavdda galgga ŝaddat golbma bæive du ædnami? Guoratala dal ja gæĉa bærrai, maid vastadusaid mon galgam sudnji buktet, gutte læ muo vuolgatam.

Jer. 29, 17. Esek. 6, 11. 12.

14. Ja David celki Gadi: Mon læm sagga balost; gaĉĉop mi dadde Hærra gitti! Dastgo su vaibmolađesvuotta læ stuores; mutto olbmui gitti illa mon datom gaĉĉat.

Sir. 2, 18.

15. De divti Hærra rottodavda boattet Israeli iđđed rajest gidda ĉoagganæme aige ragjai *; ja de jabme albmugest Dan rajest Beerseba ragjai ĉieĉa loge duhat olbma.

* ækkedes oaffar aige ragjai.

16. Ja engel geiggi su gieđas Jerusalem vuostai dam hævatam

varas; de gađai Hærra dam baha, ja son celki engeli, gutte hævati albmuga gaskast: Gal dal juo læ, rotte dal du gieđad ruoktot! Ja Hærra engel læi dalle Aravna, Jebusitalaǥa, gordneraidnimbaike lutte.

17. Go David oini engela, gutte goddi albmuga gaskast, de celki son Hærrai: Gæča, mon dat læm, gutte læm suddodam, ja mon, gutte læm boastot dakkam; mutto dak savcak, maid læk si dakkam? Divte dadde du gieđad boattet mu bagjeli ja mu aččam vieso bagjeli!

4 Mos. 16, 22.

18. Ja Gad bođi David lusa dam sæmma bæive ja celki sudnji: Mana bajas, cegge Hærrai altara Aravna, Jebusitalaǥa, gordneraidnimbaikkai!

19. De manai David bajas Gad sane mielde, nuftgo Hærra læi goččom.

20. Ja go Aravna gæčai olgus, de oini son gonagasa ja su balvvalegjid boattemen rasta lusas; de manai Aravna olgus ja gobmerdi ječas gonagasa ouddi su muođoidesguim ædnami.

21. Ja Aravna celki: Manne boatta mu hærram gonagassam su balvvalægjes lusa? Ja David celki: Oastem varas gordneraidnimbaike dust huksim varas dasa altara Hærrai, vai gikse matta bissanet ja gaiddat albmugest.

4 Mos. 16, 48. 50.

22. Ja Aravna celki Davidi: Mu hærram gonagassam valddus ja oaffaruššus, maid son buorren adna! Gæča, dast læk vuovsak boalddemoaffaren, ja gordneraidnimgielkak ja vuovsai gæssembierggasak muorran;

23. buok dam, o gonagas, adda Aravna gonagassi. Ja Aravna celki gonagassi: Hærra, du Ibmelad, vuostaivalddus du armolaǥat!

24. Mutto gonagas celki Aravnai: Ale nuft, mutto mon aigom oastet dam dust mavso oudast; im mon aigo oaffaruššat Hærrai, mu Ibmelasam, boalddemoaffarid alma daid mavsekættai. De osti David dam gordneraidnimbaike ja vuovsaid vitta loge sekel silba oudast *.

* Obba baikke, gosa dasto maŋŋel tempel ja ouddašilljo huksijuvvujegje, mavsi 600 sekel golle, 1 Muit. 21, 25.

25. Ja David huksi dasa altara Hærrai ja oaffarušai boalddemoaffarid ja gitosoaffarid; ja Hærra gulai ædnama, ja gikse bissani ja gaidai Israelest.

21, 14.

Oudeb Gonagasai Girje.

1. Kapittal.

David divšoduvvu su boaresvuođastes Abisagest, 1—4. Adonja aiggo læt gonagassan Israelest, ja Abjatar ja Joab læba su bæle, 5—10. Profet Natan nævvo Batseba sardnot Davidi su barnes Salomo birra; son dakka dam, ja Natan boatta sudnji dasa vækken, 11—27. David goččo, atte Sadok galgga vuoiddat Salomo, mi maidai dapatuvva, 28—40. Adonja oaǥǥo dam gullat, batara ja rokkadalla oudastes; Salomo dikta su ællet dam have ja goččo su mannat su vissusis, 41—53.

1. Ja gonagas David læi boares ja vuorasmuvvam *, ja son gokčujuvvui biktasiguim, mutto i son bivvam.

* 2 Sam. 5, 4.

2. De celkke su balvvalægjek sudnji: Occujuvvujus mu hærrai

gonagassi nuorra nieidda, jomfruvva, gutte matta čuoǯǯot gonagasa muođoi oudast ja divšodet su ja vællat du fatmest, vai mu hærram gonagassam bivva.

3. De si occe čabba nieida obba Israel ædnamraji siskelist, ja si gavdne Abisag, Sunamitalaš nissona, ja dolvvu su gonagasa lusa.

4. Ja nieidda læi sagga čabbes, ja son divšodi gonagasa ja balvvali su; mutto i gonagas ællam suina ovtast.

5. Mutto Adonja, Haggit bardne, aledi ječas ja celki: Mon aigom læt gonagas. Ja son rabedi aldsesis vavnaid ja ridijegjid ja vitta loge olbma, guđek vikke su oudast.
2 Sam. 3, 4; 15, 1.

6. Ja su ačče i læm su morastattam obba su ællemaigestge cælkkem bokte: Manne læk don nuft dakkam? Son * maidai læi sagga čabbahabmasaš, ja su ædne læi su riegadattam dasta Absalom maŋest. * 2 Sam. 14, 25.

7. Ja son arvvaladai Joabin, Seruja barnin, ja Abjatarin, papain, ja soai čuovoiga Adonja ja væketeiga su. 2, 22.

8. Mutto Sadok, pappa, ja Benaja, Jojada bardne, ja Natan, profeta, ja Simei ja Rei ja dak vægalaǯak, guđek Davidest legje, æi doallam Adonja bæle.

9. Ja Adonja njuovai savcaid ja vuovsaid ja buoiddoduvvum galbid Sohelet gæđge guorast, mi læ En-Rogel guorast, ja son bovddi buok su vieljaides, gonagasa barnid, ja buok Juda olbmaid, gonagasa balvvalegjid.

10. Mutto profet Natan ja Benaja ja daid vægalaǯaid ja Salomo, su vieljas, i son bovddim.

11. De celki Natan Batsebai, Salomo ædnai: Ikgo don læk gullam, atte Adonja, Haggit bardne, læ šaddam gonagassan, alma min hærramek David dieđekættai?

12. De boađe dal, divte muo addet dudnji rađe, vai don bæsak gagjot du hægad ja du barnad Salomo hæga!

13. Mana sisa gonagas David lusa ja cælke sudnji: Ikgo don læk, mu hærram gonagassam, vurdnom du balvvalægje nissonasad ja cælkkam: Salomo, du bardne, galgga læt gonagas mu maŋŋel, ja son galgga čokkat mu truono alde? Manne læ dalle Adonja šaddam gonagassan?

14. Gæča, go don ain læk sardnomen dast gonagasain, de mon boađam sisa du maŋest ja nannim du sanid.

15. Ja Batseba manai sisa gonagasa lusa gammari, ja gonagas læi sagga boares, ja Abisag, Sunamitalaš nisson, balvvali gonagasa.

16. Ja Batseba gobmerdi ječas ja luoittadi vuolas gonagasa ouddi, ja gonagas celki: Maid don siđak?

17. Ja son celki sudnji: Mu hærram! Don læk vurdnom du balvvalægje nissonasad Hærra, du Ibmelad, bokte: Salomo, du bardne, galgga šaddat gonagassan mu maŋŋel, ja son galgga čokkat mu truono alde.

18. Mutto gæča, dal læ Adonja šaddam gonagassan, ja don, mu hærram gonagassam, ik dieđe maidege dam birra.

19. Ja son læ njuovvam vuovsaid ja buoiddoduvvum galbid ja savcaid ollorakkan ja læ bovddim buok gonagasa barnid ja Abjatara, papa, ja Joaba, soattehærra; mutto Salomo, du balvvalægje, i son læk bovddim.

20. Ja don, mu hærram gonagassam! — obba Israel čalmek læk gæččamen du ala, vai don addašik sigjidi diettet, gi galgga čokkat mu hærram gonagassam truono alde su maŋŋel.

21. Ja de šadda dapatuvvat, go mu hærram gonagassam læ vællamen su vanhemides lutte, atte mon

ja mu bardne Salomo adnujedne suddolaǯǯan *.

* d. l. jabmemi ašalaǯǯan.

22. Ja gæča, go son læi ain sardnomen gonagasain, de bođi profet Natan.

23. Ja dat diedetuvvui gonagassi ja celkkujuvvui: Gæča, profet Natan læ dast. Ja go son bođi sisa gonagasa muođoi ouddi, de gobmerdi son ječas gonagasa ouddi ja luoittadi su muođoides ala ædnami.

24. Ja Natan celki: Mu hærram gonagassam! Don daidak cælkkam: Adonja galgga læt gonagas mu maŋŋel, ja son galgga čokkat mu truono alde?

25. Dastgo son læ odne mannam vuolas ja læ njuovvam vuovsaid ja buoiddoduvvum galbid ja savcaid ollorakkan ja læ bovddim buok gonagasa barnid ja soattehærraid ja Abjatara, papa, ja gæča, si borrek ja jukkek su muođoi oudast ja celkkek: Ellus gonagas Adonja!

26. Mutto muo, du balvvalægjad, ja Sadoka, papa, ja Benaja, Jojada barne, ja Salomo, du balvvalægjad, i son læk bovddim.

27. Læǯǯago dat ašše olgusvuolggam mu hærrast gonagasast, ærrebgo don læk addam du balvvalegjidad diettet, gi galgga čokkat mu hærram gonagassam truono alde su maŋŋel?

28. Ja gonagas David vastedi ja celki: Ravkket Batseba mu lusa! Ja son bođi sisa ja čuoǯoi gonagasa muođoi oudast.

29. De vuornoi gonagas ja celki: Nuft duotta go Hærra ælla, gutte læ lonestam mu sielo buok atestusast erit: 1 Sam. 26, 24. 2 Sam. 4, 9.

30. Nuftgo mon læm vurdnom dudnji Hærra, Israel Ibmel, bokte, ja cælkkam: Salomo, du bardne, galgga læt gonagas mu maŋŋel, ja son galgga čokkat mu truono alde mu sajest, nuft aigom mon maidai dakkat dam bæive.

31. De gobmerdi Batseba ječas muođoidesguim ædnam vuostai ja luoittadi vuolas gonagasa ouddi ja celki: Mu hærram, gonagas David, ellus agalaǯat!

32. Ja gonagas David celki: Ravkket Sadoka, papa, ja Natana, profeta, ja Benaja, Jojada barne, mu lusa! Ja si botte sisa gonagasa muođoi ouddi.

33. Ja gonagas celki sigjidi: Valddet mieldadek din hærradek balvvalegjid ja addet Salomo, mu bardnam, ridit mu ječčam mulasen alde ja dolvvot su vuolas Gihoni!

34. Ja dobbe galggaba Sadok, pappa, ja Natan, profeta, vuoiddat su gonagassan Israel bagjel, ja di galggabetet čuojatet basunin ja cælkket: Ellus gonagas Salomo!

35. Ja di galggabetet mannat bajas su maŋest, ja son galgga boattet ja čokkat mu truono alde, ja son galgga læt gonagas mu sajest, ja su læm mon asatam læt oaivamuǯǯan Israel bagjel ja Juda bagjel.

36. De vastedi Benaja, Jojada bardne, gonagassi ja celki: Amen! Nuft celkkus maidai Hærra, mu hærram gonagassam Ibmel!

37. Nuftgo Hærra læ læmaš mu hærram gonagassam mielde, nuft lekus son Salomo mielde ja dakkus su truono stuorebun go mu hærram, gonagas David, truono!

38. De manne Sadok, pappa, ja Natan, profeta, ja Benaja, Jojada bardne, ja hæggafavtak vuolas, ja si adde Salomo ridit gonagas David mul-asen alde ja dolvvu su Gihoni.

39. Ja Sadok, pappa, valdi olljočoarve goađest ja vuoidai Salomo; ja si čuojategje basunin, ja buok almug celki: Ellus gonagas Salomo! 1 Muit. 29, 22.

40. Ja buok almug manai bajas su maŋest, ja almug čuojati njurganasaiguim ja illodi stuora iloin,

nuft atte ænam luoddani sin čuorvvom diti.

41. Dam gulle Adonja ja buokdak bovddijuvvum olbmak, guđek legje su lutte, aito dalle go si legje gærggam borramest; ja go Joab gulai basun čuogjam, de celki son: Manne læ daggar čuogjam dam šlamaidægje gavpugest?

42. Go son læi ain sardnomen, gæča, de bođi Jonatan, Abjatar, papa, bardne; ja Adonja celki: Boađe sisa! Dastgo don læk šiega olmai ja buvtak burid sagaid.
2 Sam. 15, 27.

43. Mutto Jonatan vastedi ja celki Adonjai: Im! Min hærramek, gonagas David, læ dakkam Salomo gonagassan.

44. Ja gonagas læ bigjam su mielde Sadok, papa, ja Natan, profeta, ja Benaja, Jojada barne, ja hæggafavtaides suina, ja si adde su ridit gonagasa mul-asen alde.

45. Ja Sadok, pappa, ja Natan, profeta, læba vuoiddam su gonagassan Gihonest, ja si læk mannam iloin dobbe bajas, ja gavpug læ likkatusast. Dat læ dat suobman, maid di lepet gullam.

46. Salomo læ maidai juo čokkanam gonagasa truono ala.

47. Ja gonagasa balvvalægjek læk maidai boattam buristsivdnedet min hærra, gonagas David, cælkededin: Du Ibmel dakkus Salomo nama buorebun go du nama ja su truono stuorebun go du truono! Ja gonagas rokkadalai su oađđemsajestes.

48. Ja gonagas læ maidai cælkkam naft: Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, gutte odne læ addam ovta, gutte čokka mu truono alde, nuft atte mu čalmek oidnek dam!

49. De suorgganegje buok Adonja bovddijuvvum olbmak ja čuoǯǯelegje, ja si manne erit, ješ gutteg su gæidnosis.

50. Ja Adonja balai Salomost, ja son čuoǯǯeli ja manai dokko ja doppi altara čorvidi.

51. Ja dat dieđetuvvui Salomoi ja celkkujuvvui: Gæča, Adonja balla gonagas Salomost, ja gæča, son læ doppim altar čorvidi ja cælkka: Vurdnus gonagas Salomo munji vela odne juo, atte i son aigo goddet su balvvalægjes mikin.

52. De celki Salomo: Jos son aiggo šaddat šiega olmajen, de i galga gaččat vuoktačalbmege su oaivest ædnami; mutto jos su duokken gavdnujuvvu mikkege bahaid, de galgga son jabmet.

53. Ja gonagas Salomo vuolgati olbmuid dokko, ja si dolvvu su vuolas altarest, ja son bođi ja gobmerdi ječas gonagas Salomo ouddi, ja Salomo celki sudnji: Mana du vissusad!

2. Kapittal.

David nævvo su barnes Salomo ballat Hærrast ja adda sudnji ravvaga Joaba, Barsillai ja Simei birra; David jabma, 1—12. Adonja anota Batseba bokte Abisag akkan; Salomo goddeta su dam su anotæme diti, 13—25. Son eritbigja Abjatara su pappa-ammatest ja goddeta Joaba, 26—35. Son sæsta Simei dam littodæme ala, atte son i goassege galga mannat Jerusalem olggoli; go Simei doagja su loppadusas, de goddeta Salomo maidai su, 36—46.

1. Go aigge lakkanišgođi, atte David galgai jabmet, de gočoi son su barnes Salomo ja celki:

2. Mon manam buok ædnam gæino mielde; de læge don gievrra ja šadda olmajen! Josv. 23, 14.
5. Mos. 31, 7. 1 Muit. 22, 13.

3. Ja vuttivalde dam, mi Hærra, du Ibmel, datto vuttivalddujuvvut, nuft atte don vagjolak su gæinoi mielde ja doalak su ravvagid, su bakkomid ja su lagaid ja su duođaštusaid dam mielde, mi čallujuvvum læ Moses lagast, vai don matak mænnodet visaset juokke dafhost, masa don ječad jorggalak,
5 Mos. 17, 18 j. n. v. Josv. 1, 7; 23, 6.

4. vai Hærra ollaŝuttaŝi su sanes, maid son læ sardnom mu birra, cælkededin: Jos du barnek vuttivalddek sin gæinosek, nuft atte si vagjolek mu muođoi oudast duottavuođa siste, obba sin vaimostæsek ja obba sin sielostæsek, de i galga, celki son, dust vaillot olmai Israel truono alde.

2 Sam. 7, 12. Salm. 132, 11 j. n. v.

5. Don maidai dieđak, maid Joab, Seruja bardne, dagai mu vuostai, maid son dagai goabbaŝagai Israel soattehærrai vuostai, Abner, Ner barne, vuostai, ja Amasa, Jeter barne, vuostai, gæid son goddi ja golgati soattevara rafhe aige ja buvti soattevara su boakkanes ala, mi læi su alemi birra, ja su gabmagides ala, mak legje su julgin. 2 Sam. 3, 27; 20, 10.

6. Don galgak damditi dakkat du visesvuođad mielde, ja ik don galga diktet su čurggis vuovtaid rafhest mannat vuolas jabmi aibmoi.

7. Mutto Barsillai, Gileaditalaža, barni vuostai galgak don dakkat arbmogasvuođa, ja si galggek læt sin gaskast, guđek borrek du bævdest; dastgo nuft si botte mu lusa, dallego mon batarim Absalom, du vieljad, oudast.

2 Sam. 17, 27 j. n. v.; 19, 31. 32.

8. Ja gæča, du lutte læ Simei, Gera bardne, Benjaminitalaŝ, gutte læ Bahurimest erit; son garrodi muo lossis garrodusain dam bæive, go mon mannim Mahanaimi, mutto son bođi mu oudald vuolas Jordan gaddai, ja mon vurdnum sudnji Hærra bokte ja celkkim: Im mon galga goddet du mikin.

2 Sam. 16, 5; 19, 16. 23.

9. Mutto ale divte su dal orrot rangaŝtkættai! Dastgo don læk vises olmai, ja gal don dieđak, maid don galgak su vuostai dakkat, nuft atte don divtak su čurggis vuovtaid mannat varain vuolas jabmi aibmoi.

10. De vællani David su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui David gavpugi. Ap. dag. 2, 29.

11. Ja dak bæivek, go David læi gonagassan Israel bagjel, legje njællje loge jage; Hebronest ređđi son čieča jage, ja Jerusalemest ređđi son golbma njæljad lokkai jage.

2 Sam. 5, 4 j. n. v. 1 Muit. 29, 26. 27.

12. Ja Salomo čokkai David, su ačes, truono alde, ja su gonagasvuotta ŝaddai sagga nanosen.

13. Ja Adonja, Haggit bardne, manai sisa Batseba, Salomo ædne, lusa, ja son celki: Rafhingo don boađak? Ja son celki: Rafhin boađam.

14. Ja son celki: Must læ okta sadne dudnji. Ja son celki: Sarno!

15. Ja son celki: Don dieđak, atte rika læi mu, ja mu bællai læi obba Israel jorggalam su muođoides, vai mon galgaŝim læt gonagas; mutto rika læ jorgidam erit mu bælest ja læ ŝaddam mu vielljasam, dastgo Hærrast læ dat sudnji addujuvvum. 1, 5 j. n. v. 1 Muit. 28, 5.

16. Ja dal, ovta aŝe anotam mon dust, ale eritčajet mu muođoid *! Ja son celki sudnji: Sarno!

* d. l. ale biettal must dam.

17. Ja son celki: Cælke dadde gonagas Salomoi (dastgo i son aigo eritčajetet du muođoid), atte son galgga addet munji Abisag, Sunamitalaŝ nissona, akkan! 1, 3.

18. Ja Batseba celki: Noa juo, mon galgam sardnot du birra gonagassi.

19. Ja Batseba manai sisa gonagas Salomo lusa sardnom varas sudnji Adonja birra, ja gonagas čuoŝŝeli ja manai su oudald ja gobmerdi ječas su ouddi, ja son čokkani su truonos ala, ja truonno bigjujuvvui gonagasa ædnai, ja son * čokkani su olgiŝ bællai. * Batseba.

20. Ja son celki: Ovta ucca aŝača anotam mon dust, ale eritčajet mu muođoid! Ja gonagas celki sudnji: Anot, mu ædnačam!

Im mon galga eritčajetet du muođoid.
21. Ja son celki: Divte Abisag, Sunamitalaš nissona, addujuvvut Adonjai, du vielljasad, akkan!
22. De vastedi gonagas Salomo ja celki su ædnasis: Manne anotak don Abisag, Sunamitalaš nissona, Adonjai? Anot baica rika sudnji, dastgo son læ mu boarrasæb viellja, duođai, sikke sudnji ja Abjatari, pappi, ja Joabi, Seruja bardnai! 1, 7.
23. Ja gonagas Salomo vuornoi Hærra bokte ja celki: Nuft dakkus Hærra munji, ja bissus son nuft dakkamest: Dat galgga makset Adonjai su hæga, go son læ sardnom dam sane.
24. Ja dal, nuft duotta go Hærra ælla, gutte læ nannim muo ja bigjam muo David, mu aččam, truono ala, ja gutte læ dakkam munji vieso, nuftgo son læ sardnom: odna bæive galgga Adonja jabmet! 2 Sam. 7, 11 j. n. v.
25. Ja gonagas Salomo vuolgati dokko Benaja, Jojada barne, ja son gævai su bagjeli, ja son jami.
26. Ja Abjatari, pappi, celki gonagas: Mana Anatoti, dokko du ædnamasad! Dastgo don læk jabmem olmai; mutto dam bæive im mon aigo diktet du jabmet, dainago don læk guoddam dam Hærra Hærra arka David, mu aččam, muođoi oudast, ja dainago don læk gillam mielde juokke dafhost, maid mu aččam gillai. 1 Muit. 15. 11 j. n. v. 1 Sam. 22, 20.
27. De nordasti Salomo Abjatara erit læmest Hærra pappan, vai Hærra sadne ollašuvvuši, maid son læi sardnom Eli vieso bagjel Silost. 1 Sam. 2, 31. 32.
28. Ja sakka builđi Joabi, dastgo Joab læi doallam Adonja bæle, vaiko i son læm doallam Absalom bæle. Ja Joab batari Hærra goattai ja doppi altar čorvidi. 1, 50.
29. Ja dat diedetuvvui gonagas Salomoi, atte Joab læi bataram Hærra goattai, ja celkkujuvvui: Gæča, son læ altar guorast. De vuolgati Salomo Benaja, Jojada barne, ja celki: Vuolge, gæva su bagjeli!
30. Go Benaja builđi Hærra goattai, de celki son sudnji: Nuft cælkka gonagas: Mana olgus! Mutto son celki: Im; dastgo dasa mon aigom jabmet. Ja Benaja doalvoi vastadusa ruoktot gonagassi ja celki: Nuft sarnoi Joab, ja nuft son vastedi munji.
31. Ja gonagas celki sudnji: Daga, nuftgo son læ sardnom, ja gæva su bagjeli ja de havddad su, ja erit javkkad nuft dam vigetes vara, maid Joab læ golgatam, must ja mu aččam viesost! 2 Mos. 21, 14.
32. Ja Hærra galgga diktet su vara * boattet ruoktot su oaive ala, dainago son læ časkam guokte olbma, guđek læiga vanhurskasæbbuk ja buorebuk go son, ja goddam sodno mikin, alma mu aččam, David, diedekættai, Abner, Ner barne, Israel soattehærra, ja Amasa, Jeter barne, Juda soattehærra.

* dam sust golgatuvvum vara.
2 Sam. 3, 27; 20, 10.

33. Ja sodno varra galgga ruoktot boattet Joaba oaive ala ja su nale oaive ala agalažat; mutto David ja su nalle ja su viesso ja su truonno galggek adnet rafhe agalažat Hærrast. 2 Sam. 3, 29. 1 Mos. 9, 6.
34. Ja Benaja, Jojada bardne, manai bajas ja gævai su bagjeli ja goddi su, ja son havddaduvvui viesos gurri mæccai.
35. Ja gonagas bijai Benaja, Jojada barne, su sagjai soattevæga bagjeli, mutto Sadok, papa, bijai gonagas Abjatara sagjai.
4, 4. 1 Sam. 2, 35. 1 Muit. 29, 22.
36. Ja gonagas bijai sane ja ravkai Simei lusas ja celki sudnji: Hukse aldsesad vieso Jerusalemi

ja oro dast, ja ik don galga dast olgus mannat ik ovta ikge nubbe baikkai.

37. Dastgo dam bæive, go don vuolgak olgus ja manak Kidron jogača rasta, de diede vissasi, atte don dalle galgak jabmet; du varra galgga læt du oaive alde.

38. Ja Simei celki gonagassi: Dat sadne læ buorre; nuftgo mu hærra gonagassam læ sardnom, nuft galgga du balvvalægjat dakkat. Ja Simei oroi Jerusalemest ædnag beivid.

39. Ja de dapatuvai golma jage gæčest, atte guovtes Simei balvvalegjin batareiga Akis, Maaka barne, Gat gonagasa, lusa; ja dat diedetuvvui Simei ja celkkujuvvui: Gæča, du balvvalægjek læba Gatest.

1 Sam. 27, 2.

40. Ja Simei gærggadi ječas ja čanai ridimspaga su asenes ala ja manai Gati, Akis lusa, occam varas su balvvalegjides; ja Simei vulgi dokko ja buvti su balvvalegjides Gatest.

41. Ja dat diedetuvvui Salomoi, atte Simei læi mannam erit Jerusalemest Gati ja læi boattam ruoktot.

42. De bijai gonagas sane ja ravkai Simei ja celki sudnji: Imgo mon læk vurdnom dudnji Hærra bokte ja duodaštam dudnji ja cælkkam: Dam bæive, go don vuolgak olgus ja manak ovta daihe nubbe baikkai, de diede vissasi, atte don galgak jabmet? Ja don celkkik munji: Dat sadne læ buorre; mon læm dam gullam.

43. Manne ik don læk dalle doallam Hærra vale ja dam bakkoma, maid mon dudnji gocčum?

44. Ja gonagas celki Simei: Don diedak ješ buok dam baha, maid du vaibmo læ diettemen, maid don læk dakkam David, mu aččam, vuostai, ja Hærra dikta dal du bahavuoda ruoktot boattet du oaive ala.

2 Sam. 16, 5 j. n. v. Salm. 54, 7; 62, 13.

45. Mutto gonagas Salomo galgga læt buristsivdneduvvum, ja David truonno galgga læt nannijuvvum Hærra muodoi oudast agalažat.

46. Ja gonagas addi Benajai, Jojada bardnai, gocčoma, ja son manai olgus ja gævai su bagjeli, ja son jami. Ja gonagasvuotta nannijuvvui Salomo gitti.

3. Kapittal.

Salomo valdda Farao nieida akkan, rakista Hærra, mutto oaffarušša almake dievai ala, 1—4. Hærra almostatta ječas sudnji ikko ja suovva su anotet, maid son datto; Salomo rokkadalla visesvuoda; Hærra lopped addet sudnji visesvuoda ja maidai gudne, riggesvuoda ja gukkes ællema, jos son aiggo vagjolet su gæinoi mielde, 5—15. Son dubme visesvuodain ovta ašest guovte fuora gaskast, 16—28.

1. Ja Salomo dagai ječas Farao, Egypten gonagasa, vivvan, ja valdi Farao nieida ja doalvoi su David gavpuga sisa, dassači go son gærgai huksimest su viesos ja Hærra vieso ja Jerusalem muvra birra buok.

2. Duššefal oaffarušai almug dievai ala; dastgo i læm viesso huksijuvvum Hærra nammi gidda dai beivi ragjai.

3. Mutto Salomo rakisti Hærra, nuft atte son vagjoli David, su ačes, ravvagi mielde; duššefal oaffarušai son ja boldi suovvasid dievai alde.

4. Ja gonagas manai Gibeoni * oaffaruššam varas dobbe; dastgo dobbe læi dat bajemuš dievva. Duhat boalddemoaffara oaffarušai Salomo dam altar ala.

* dobbe læi dalle tabernakel; arkka læi Jerusalemest 2 Muit. 1, 3—5.

5. Gibeonest almostatti Hærra ječas Salomoi niego siste ikko, ja Ibmel celki: Anot, maid mon galgam dudnji addet.

2 Muit. 1, 7 j. n. v.

6. Ja Salomo celki: Don læk

čajetam stuora arbmogasvuođa du balvvalægjad David, mu aččam, vuostai, dađemielde go son vagjoli du muođoi oudast duottavuođa siste ja vanhurskesvuođa siste ja vaimo vuoiggadlašvuođa siste du vuostai, ja don aimoin bisotik sudnji dam stuora arbmogasvuođa ja addik sudnji barne, gutte čokka su truono alde, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive. 1, 48.

7. Ja dal, Hærra, mu Ibmelam! Don læk dakkam du balvvalægjad gonagassan David, mu aččam, sagjai, ja mon læm sagga nuorra, im mon arvved mannat olgus ja mannat sisa.
4 Mos. 27, 17. 1 Sam. 18, 16. 2 Sam. 5, 2.

8. Ja du balvvalægjat læ gasko du albmugad gaskast, maid don læk valljim, daggar stuora albmuga, mi i mate lokkujuvvut ige rekinastujuvvut ædnagvuođa diti.

9. De adde dalle du balvvalægjasad gulolaš vaimo dubmit du albmugad, ærotusa dakkat buore ja baha gaski! Dastgo gi vægja dubmit dam du ædnag albmuga? Visesv. 6, 22.

10. Ja dat sadne læi buorre Hærra čalmi oudast, go Salomo læi anotam dam aše.

11. Ja Ibmel celki sudnji: Dađemielde go don læk anotam dam aše ja ik læk anotam aldsesad ædnag beivid ja ik anotam aldsesad riggesvuođa ja ik anotam du vašalažaidad hæga, mutto læk anotam aldsesad jierme doallat duomo,

12. gæča, de mon dagam du sane mielde; gæča, mon addam dudnji vises ja jiermalaš vaimo, nuft atte du lagaš i læk læmaš du ouddal, ja du lagaš i galga čuožželet du maŋŋel. 4, 31.

13. Maidai dam, maid don ik læk anotam, addam mon dudnji, sikke riggesvuođa ja gudne, nuft atte i oktage læk læmaš du lagaš gonagasai gaskast buok du beivid.
Visesv. 7, 11. Matt. 6, 33. Efes. 3, 20.

14. Ja jos don aigok vagjolet mu gæinoi mielde, nuft atte don doalak mu lagaid ja mu bakkomid, nuftgo David, du aččat, læ vagjolam, de mon aigom gukkedet du beivid. 5 Mos. 4, 40.

15. De goccai Salomo, ja gæča, dat læi niekko. Ja son bođi Jerusalemi ja čuožoi Hærra litto arka oudast ja oaffarušai boalddemoaffarid ja buvti gitosoaffarid, ja son dagai guossemallasid buok su balvvalegjidasas.

16. De bođiga guokte fuora gonagasa lusa, ja soai čuožoiga su muođoi oudast.

17. Ja nubbe nisson celki: Gula muo, mu hærram! Mon ja dat nisson asaime sæmma viesost, ja mon riegadattim viesost su lutte.

18. Ja de dapatuvai dam goalmad bæive, maŋŋelgo mon legjim riegadattam, de riegadatti maidai dat nisson; ja moai læime ovtast, i læm oktage vieres monno lutte vieso siste, duššefal moai guovtes læime vieso siste.

19. Ja dam nissona bardne jami ikko, dainago son læi vællam su alde;

20. ja son likkai bajas igjaguovddel ja valdi mu barne mu guorast, go du balvvalægje nisson læi oađđemen, ja son bijai su su fatmasis, ja su barnes, dam jabme, bijai son mu fatmai.

21. Ja go mon likkim bajas iđđedest addem varas mu bardnasam njammat, gæča, de son læi jabmam; mutto go mon gæčadim su visut iđđedest, gæča, de i dat læm mu bardne, gæn mon legjim riegadattam.

22. Ja nubbe nisson celki: I dat læk nuft, mutto dat ælle læ mu bardne, ja dat jabme læ du bardne. Ja dot celki: I; dat jabme læ du bardne, ja dat ælle læ mu bardne. Nuft soai dalle sarnoiga gonagasa muođoi oudast.

23. De celki gonagas: Dat cælkka: Dat, dat ælle, læ mu bardne, ja dat jabme læ du bardne. Ja dot cælkka: I; dat jabme læ du bardne, ja dat ælle læ mu bardne.

24. Ja gonagas celki: Viǯǯet munji mieke! Ja miekke buktujuvvui sisa gonagasa muođoi ouddi.

25. De celki gonagas: Čuppet dam ælle mana guovte sagjai ja addet nubbe bæle nubbai ja nubbe bæle fast nubbai!

26. De celki dat nisson, gæn bardne dat ælle læi, gonagassi (dastgo su vaibmo buli su barne diti), son celki: Gula muo, mu hærram! Addet sudnji dam ælle mana, mutto allet eisege dam godde! Mutto dot celki: I mu ige du galga dat læt; čuppet dam gaskat! Es. 49, 15.

27. De vastedi gonagas ja celki: Addet sudnji dam ælle mana ja allet godde dam! Son læ dam ædne.

28. Ja obba Israel gulai dam duomo, maid gonagas læi dubmim, ja si balle gonagasast; dastgo si oidne, atte Ibmel visesvuotta læi su vaimo siste rabedet vuoiggadvuođa. Visesv. 8, 11.

4. Kapittal.

Salomo bajemuš amatolbmak bajaslokkujuvvujek, 1—19. Albmuga oasalaš dilalašvuotta su rađđijume vuolde; su rika rajek; su hærvas dallodoallam; su vavnak ja hæstak, 20—28. Su stuora visesvuotta, 29—34.

1. Ja gonagas Salomo læi gonagas obba Israel bagjel.

2. Ja dak legje dak bajemuš olbmak, gæk sust legje: Asarja, Sadok bardne, læi pappa*;
* nuftgo 2 Sam. 8, 18.

3. Elihoref ja Akia, Sisa barnek, læiga čallek; Josafat, Akilud bardne, læi historiačalle,

4. ja Benaja, Jojada bardne, læi soattevæga bagjel, ja Sadok ja Abjatar læiga papak, 2, 35.

5. ja Asarja, Natan bardne, læi oaivve-olbmai* bagjel, ja Sabud, Natan bardne, læi pappa**, gonagasa usteb, *7. v. **nuftgo 2 Sam. 8, 18.

6. ja Akisar læi gonagasdalo oaivamuš, ja Adoniram, Abda bardne, læi barggogædnegasai * bagjel. * 5, 13. 14.

7. Ja Salomost legje guokte nubbe lokkai oaivve-olbma obba Israela bagjel, ja si bibme gonagasa ja su vieso; ovta mano jagest læi dat gænge bagjelist biebmat su.

8. Ja dak legje sin namak: Hur bardne Efraim vare alde;

9. Deker bardne Makasest ja Saalbimest ja Bet-Semesest ja Elon-Bet-Hananest;

10. Hesed bardne Arubbotest; sust læi Soko ja buok Hefer ænam.

11. Abinadab barnest læi obba Dor alla ænam; Tafat, Salomo nieidda, læi sust akkan.

12. Baanast, Akilud barnest, læi Taanak ja Megiddo ja obba Bet-Sean, mi læ Sartan guorast Jisreel vuollelist Bet-Seanest Abel-Meholai, gidda dom bællai Jokmeama.

13. Geber bardne læi Ramotest Gileadest; sust legje Jair, Manasse barne, gavpugak, mak læk Gileadest; sust læi Argob ænam, mi læ Basanest, gutta loge stuora gavpuga muvraiguim ja væikkesmartiguim.

14. Akinadabest, Iddo barnest, læi Mahanaim.

15. Akimaas læi Naftalist; son maidai læi valddam Basmat, Salomo nieida, akkan.

16. Baana, Husai bardne, læi Aserest ja Alotest;

17. Josafat, Paruah bardne, læi Isaskarest;

18. Simei, Ela bardne, læi Benjaminest;

19. Geber, Uri bardne, læi Gilead ædnamest, Sihon, Amoritalaǯai gonagasa, ja Og, Basan gonagasa, ædnamest, ja son læi dat

aidno oaivve-olmai, gutte læi dam ædnamest.

20. Juda ja Israel læiga ædnagak, nuftgo saddok, mak læk appegaddest, ædnagvuođast; si borre ja jukke ja legje ilost. 3, 8. 1 Mos. 13, 16.

21. Ja Salomo rađđi buok gonagasrikai bagjel dæno* rajest Filistalaǯai ædnam ragjai ja gidda Egypten ædnamraji ragjai; si bukte addaldagaid ja balvvalegje Salomo buok su ællembeivid. * Eufrat.
2 Muit. 9, 26. Sir. 47, 17.

22. Ja Salomo biebmošlajak juokke bæivvai legje golbma loge kor fina jafok ja gutta loge kor æra jafok,

23. loge buoiddoduvvum vuovsa ja guokte loge vuovsa guottombaikest ja čuotte smavva oame ærreb sarvvagi ja gasellai ja goddi ja buoiddoduvvum loddi.

24. Dastgo son rađđi obba ædnam bagjel dom bælde* dæno Tifsah rajest gidda Gasa ragjai, buok gonagasai bagjel dom bælde dæno, ja sust læi rafhe juokke guovlost birra buok. * oarjabælde.
1 Mos. 15, 18.

25. Ja Juda ja Israel asaiga oagjebassan, juokke olmai su vidnemuoras vuolde ja su fikunmuoras vuolde, Dan rajest gidda Beerseba ragjai, buok Salomo beivid.
3 Mos. 26, 5. Mik. 4, 4. Sak. 3, 10.

26. Ja Salomost legje njællje loge duhat stalljasaje su vavdnahæstaidasas ja guokte loge duhata ridijægje. 2 Muit. 9, 25.

27. Ja dok oaivve-olbmak bibme gonagas Salomo ja juokkehaǯa, gutte vaǯi gonagas Salomo bævdest, ješgutteg su manos; æi si diktam sust maidege vaillot. 7. v. j. n. v.

28. Ja bivgid ja oalgaid hæstaidi ja vuojanidi bukte si dokko dam baikkai, gost dak galgge læt, ješgutteg, dađemielde go sudnji læi mærreduvvum.

29. Ja Ibmel addi Salomoi visesvuođa ja sagga ollo arvvadusa ja jierme, mi arvvedi viddaset, nuftgo saddoid, mak læk appegaddest.
Sir. 47, 20.

30. Ja Salomo visesvuotta læi stuoreb go buok nuortta-ædnam manai visesvuotta ja go buok Egyptalaǯai visesvuotta. 3, 12.

31. Son læi visasæbbo go buok olbmuk, go Etan, Esrahitalaš, ja Heman ja Kalkol ja Darda, Mahol barnek, ja su namma læi dovdos buok bakenlaš albmugi gaskast birra buok. 1 Muit. 2, 6.

32. Son sarnoi golbma duhat sadnevagjasa, ja su lavllagak legje okta duhat ja vitta. Sard. 12, 9.

33. Son sarnoi muorai birra, sedermuora rajest, mi læ Libanon alde, ja gidda isopa ragjai, mi šadda sæine ala, ja son sarnoi spiri birra ja loddi birra ja njoammoi birra ja guli birra.

34. Ja olbmuk botte buok albmugi lutte gullam diti Salomo visesvuođa, buok ædnam gonagasai lutte, guđek legje gullam su visesvuođa birra. 10, 1 j. n. v. Matt. 12, 42.

5. Kapittal.

Salomo anot dimbarid Hiramest, Tyrus gonagasast, tempel huksim varas, 1—6. Hiram lopped iloin balvvalet Salomo dam dafhost; soai dakkaba litto goabbag guiminæsga, 7—12. Salomo asata ædnag duhatid albmugest rabedet dimbarid ja geđgid dam huksijubmai, 13—18.

1. Ja Hiram, Tyrus gonagas, vuolgati su balvvalegjides Salomo lusa, dastgo son læi gullam, atte son læi vuiddujuvvum gonagassan su aččes sagjai; dastgo Hiram læi læmaš David usteb buok beivid.

2. Ja Salomo bijai sane Hirami ja cælketi: 2 Muit. 2, 3 j. n. v.

3. Don dieđak, atte David, mu acče, i mattam huksit vieso Hærra, su Ibmeles, nammi dai sođi diti, maiguim si legje birrastattam su, dassači go Hærra bijai sin su juolggevuođoi vuollai.

4. Mutto dal læ Hærra, mu
Ibmelam, addam munji rafhe birra
buok; i læk oktage vuostaičuoǯǯo
ja i mikkege likkotesvuođaid.
5. Ja gæča, mon jurdašam dal
huksit vieso Hærra, mu Ibmelam,
nammi, nuft moft Hærra læ sard-
nom Davidi, mu aččai, go son
celki: Du bardne, gæn mon aigom
bigjat du sagjai du truono ala,
son galgga huksit vieso mu nammi.
2 Sam. 7, 13. 1 Muit. 22, 10.
6. De gočo dal, atte munji galg-
gek čuppujuvvut sedermuorak Li-
banonest, ja mu balvvalægjek galg-
gek læt du balvvalegjiguim, ja mon
galgam dudnji addet du balvvale-
gji balka, aibas nuftgo don cælkak;
dastgo don diedak, atte i min ga-
skast læk oktage, gutte ibmerda
čuoppat muoraid, nuftgo Sidonia-
laǯak.
7. Ja de dapatuvai, go Hiram
gulai Salomo sanid, de šaddai son
sagga illoi, ja son celki: Maidnu-
juvvum lekus Hærra odna bæive,
gutte læ addam Davidi vises barne
dam ædnag albmuga bagjeli!
2 Muit. 2, 12.
8. Ja Hiram bijai sane Salomoi
ja cælketi: Mon læm gullam daid
sagaid, maid don læk munji vuol-
gatam; mon aigom dakkat buok,
maid don halidak sedermuorai har-
rai ja sypresmuorai harrai.
9. Mu balvvalægjek galggek
doalvvot daid vuolas Libanonest
appegaddai, ja mon aigom daid
bijatet lattan abe ala ja buktet
dam baikkai, man birra don bija-
čak munji sane, ja addet daid dobbe
luvvijuvvut gutteg guoimestæsek, ja
de don addak daid dobbe viǯǯujuv-
vut. Mutto don galgak dakkat,
maid mon halidam, rabededin bieb-
mošlajaid mu vissui.
10. De addi Hiram Salomoi
sedermuoraid ja sypresmuoraid,
nuft ollo, go son halidi.
11. Ja Salomo addi Hirami
guokte loge duhat kor nisoid bor-
ramuššan su vissui ja guokte loge
kor oljo njuvddujuvvum olivain; nuft
addi Salomo Hirami jagest jakkai.
12. Ja Hærra addi Salomoi
visesvuođa, nuft moft son læi sard-
nom sudnji; ja rafhe læi Hiram ja
Salomo gaskast, ja soai dagaiga
goabbašagak litto. 4, 29; 3, 12.
13. Ja gonagas Salomo valdi
barggogædnegasaid obba Israelest,
ja barggogædnegasak legje golb-
ma loge duhat olbma.
14. Ja son vuolgati sin Libanoni,
loge duhata mano vuollai vurru-
lagai; ovta mano legje si Libanon
alde, guokte mano sin viesostæsek.
Ja Adoniram læi barggogædnegasai
bagjel. 4, 6.
15. Ja Salomost legje čieča loge
duhata guorbmegæsse ja gavce loge
duhata čuoppe vare alde,
2 Muit. 2, 18.
16. ærreb Salomo oaivve-olbmai,
guđek legje bargo bagjel, golbma
duhata ja golbma čuođe, guđek
rađđijegje dam albmuga, mi doai-
mati bargo.
17. Ja gonagas gočoi stuora geđ-
gid bajasgaikkujuvvut, mavsolaš
geđgid, bigjam varas vieso vuođo
čuppujuvvum geđgin.
18. Ja Salomo huksijægjek ja Hi-
rama huksijægjek ja Giblitalaǯak*
čuppe ja garvestegje muoraid ja
geđgid dain huksim varas vieso.
* Esek. 27, 9.

6. Kapittal.

Salomo hukse tempela, dam basse baike ja dam buok bassamus baike, nuftgis maidai ouddafæskara ja liggevieso, mi læi golbma lanja alo, gammariguim, bajas tempel muvrai gurri, 1—10. Hærra almostatta ječas Salomoi ja lopped ollašuttet su loppadusaides, jos son datto læt sudnji gulolaš, 11—13. Siskeld skoađasta Salomo vieso fieloiguim ja gollin; kerubak dakkujuvvujek, uvsak rakaduvvujek; ouddašilljo huksijuvvu, 14—38.

1. Ja de dapatuvai dam njællje
čuođe ja gavce logad jage Israel
manai olgus vuolggem maŋŋel

Egypten ædnamest, Siv manost, dat læ dat nubbe manno, dam njæljad jagest, maŋŋelgo Salomo læi šaddam gonagassan Israel baggjel, atte son algi huksit vieso Hærrai. 2 Muit. 3, 1 j. n. v.

2. Ja viesso, maid gonagas Salomo huksi Hærrai, læi gutta loge allan gukko ja guokte loge allan govdo ja golbma loge allan alo.

3. Ja ouddafæsker vieso basse baike ouddabælde læi guokte loge allan gukko vieso govddodaga mielde ja loge allan govdo vieso ouddabælde.

4. Ja vissui dagai son ikkunid, main læi čærgalas gidda.

5. Ja son huksi vieso sæine mielde lanjaid birra buok, vieso seini mielde birra buok, dam basse baike gurri ja goara gurri, ja son dagai liggegammarid birra buok.

6. Dat vuolemuš ladnja læi vitta allan govdo, ja dat gaskalæmus gutta allan govdo, ja dat goalmad čieča allan govdo; dastgo son læi rakadam vissui liggebittaid birra buok olggobællai, amas mikkege darvvanet vieso seinidi.

7. Ja go viesso huksijuvvui, de dat huksijuvvui olles geđgin gæđgeluoddombaikest, ja i væčer ige akšo ige mikkege ruovddenævvoid gullujuvvum viesost, dalle go dat huksijuvvui. 5 Mos. 27, 6.

8. Dam gaskamus liggegammara uksa* læi vieso olgiš bælde, ja bonjesraiddalasa mielde gorgŋujuvvui bajas dam gaskalæmus ladnji, ja dam gaskalebmusest bajas dam goalmad ladnji.

* namalassi dam vuolemuš lanjast.

9. Ja son huksi vieso ja ollašutti dam, ja son lovdi vieso hirsaiguim ja assas sederfiellogurgadasaiguim. 7, 3. 7; 6, 15.

10. Ja son huksi lanjaid obba dam vieso gurri; vitta allana læi dai allodak, ja dak giddijuvvujegje vissui sederhirsai bokte. 5. 6. v.

11. Ja Hærra sadne dapatuvai Salomoi naft:

12. Dam vieso harrai, maid don huksik, de mon aigom, jos don vagjolak mu ravvagi mielde ja doalak mu lagaid ja vuttivaldak buok mu bakkomid, nuft atte don vagjolak dai mielde, de mon aigom ollašuttet du ala mu sadnam, maid mon sardnum Davidi, du aččai, 2 Sam. 7, 13 j. n. v.

13. ja mon aigom assat gasko Israel manai gaskast, ja im mon aigo hæittet mu albmugam Israela. 2 Mos. 29, 45. 3 Mos. 26, 11.

14. De huksi Salomo vieso ja ollašutti dam.

15. Ja son skoađasti vieso seinid siskabæle sederfieloiguim; vieso latte rajest gidda lovta seini* ragjai skoađasti son dam siskabæle muorain, ja son skoađasti vieso latte sypresfieloiguim.

* d. l. seini bajemuš oase, mi læi lovta guorast.

16. Ja son huksi guokte loge allana vieso duogabælde sederfieloiguim sæine latte rajest lovta seini ragjai, ja dam rakadi son aldsesis siskeld goarran, danen buok bassamus baikken. 20. v.

17. Ja viesso, dat læ dat basse baikke goara ouddalist, læi njællje loge allan gukko.

18. Ja sedermuorra læi viesost siskabæle, govvarakkanasak kolokvintain ja boccidam liđin; dat læi buokrakkan sedermuorra, i læm oktage gæđge oaidnet.

19. Ja son rakadi goara vieso siskemussi bigjam varas dasa Hærra litto arka.

20. Ja goara oudald, mi læi guokte loge allan gukko ja guokte loge allan govdo ja guokte loge allan alo, ja maid son skoađasti daina mavsolaǥamus gollin, skoađasti son altara sedermuorain.

21. Ja Salomo skoađasti vieso siskabæle daina mavsolaǥamus gollin ja hængasti golleviđjid sæine

mietta goara ouddi ja skoađasti dam gollin.

22. Ja obba vieso skoađasti son gollin, dassači go obba viesso læi garves; ja obba altara, mi gulai gorri, skoađasti son gollin.

23. Ja son dagai gorri guokte keruba olljomuorast; loge allana læi dai allodak. 2 Mos. 25, 18 j. n. v. 37, 7 j. n. v.

24. Ja vitta allana læi keruba nubbe soagja, ja vitta allana keruba nubbe soagja, loge allana soagjagæčest soagjagæččai.

25. Ja nubbe kerub læi loge allana govdo; oktag mitto ja oktag habme læi goabbašagain kerubin.

26. Nubbe kerub læi loge allan alo, ja nuftgis maidai dat nubbe kerub.

27. Ja son bijai kerubid gasko dam siskeb vieso sisa, ja kerubi soajak olguslebbijuvvujegje, nuft atte dam nubbe soajak guske dam nubbe sæidnai, ja dam nubbe keruba soajak guske dam nubbe sæidnai, ja sodno soajak vieso gasko guoskaiga soagja soagjai.

28. Ja son skoađasti kerubid gollin.

29. Ja buok dam vieso seinidi birra buok addi son rakaduvvut čuppujuvvum govvarakkanasaid kerubin ja palmin ja boccidam liđin sikke siskabællai ja olggobællai.

30. Ja vieso latte skoađasti son gollin siskabæle ja olggobæle.

31. Ja goara uksaraige ouddi dagai son lækastak-uvsaid olljomuorast; ravddahærvva uksabællasiguim læi viđadas oasse sæinest.

32. Ja dam uvsaguktui, mak læiga olljomuorast, čuopati son kerubgovaid ja palbmegovaid ja boccidam liđid ja skoađasti daid gollin; son lebbi golle kerubi bagjel ja palmi bagjel.

33. Ja nuft dagai son dam basse baike uksaraiggai uksabællasid olljomuorast, njæljadas oassai sæinest,

34. ja guokte uksabæle sypresmuorast, dam nubbe uksabæle guovte fielo govddosaǯǯan, likkadam lakai, ja dam nubbe uksabæle guovte fielo govddosaǯǯan, likkadam lakai.

35. Ja son čuopati kerubid ja palmid ja boccidam liđid ja skoađastatti daid gollin, mi bigjujuvvui silladet mietta dam čuppujuvvuma bagjel.

36. Ja son huksi dam siskeb ouddašiljo golma gurgadasast čuppujuvvum geđgin ja ovta gurgadasast sederhirsain.

37. Dam njæljad jagest bigjujuvvui Hærra vieso vuođđo Siv manost, 1. v.

38. ja dam okta nubbe logad jagest Bul manost, dat læ læ dat gavcad manno, læi viesso garves buok su bittaides dafhost ja aibas, nuftgo dat galgai læt; nuft huksi son dam čieča jage.

7. Kapittal.

Salomo hukse maidai aldsesis hærvas vieso ouddašiljoin, 1—12. Tempeli rakada Hiram, muttom čæppe Tyrusest, guokte hærvas væikkebaʒe, 13—22, dasa vela ovta leikkijuvvum čaccelitte, mi oroi guokte nubbe lokkai væikkevuovsa alde, ja loge væikkelitte loge væikkejuolge alde, 23—39, nuftgis maidai æra bierggasid væikest, 40—47, dasa vela guokte gintaljuolge ja æra galvoid gollest. Tempel buok dam bierggasiguim šadda garvesen, ja maid David læi basotam, dat dolvvujuvvu dam sisa, 48—51.

1. Ja su ječas vieso huksi Salomo golbma nubbe lokkai jage; de gærgai son obba su viesoines. 6, 38; 9, 10.

2. Son huksi Libanon vuovddevieso, čuotte allan gukko ja vitta loge allan govdo ja golbma loge allan alo, njælje gurgadasa ala sederbaʒin, ja sederhirsaiguim baʒi bagjelist.

3. Ja dat læi lovddujuvvum sedermuorain dai liggegammari bajeld, mak legje bazi alde, vitta viđad lokkai liggegammara, vitta nubbe lokkai ješ guđege gurgadasast.

4. Ja lanjak legje golma gærddai, ja ikkun ikkun guorast golma gærddai.

5. Ja buok uvsak ja uksabællasak legje njælječiegagak, hirssarakkanasain, ja ikkunraido buotta golma gærddai.

6. Ja son dagai bazzelanja, vitta loge allan gukko ja golbma loge allan govdo; ja dam ouddabælde læi ouddaladnja ja bazek ja raiddalasbanek dam oudast.

7. Ja son dagai truonnolanja, gost son dubmi, duobmolanja, ja dat læi skoađastuvvum sedermuorain latte nubbe gæčest gidda nubbe gæččai.

8. Ja su viesso, mast son oroi, dam nubbe šiljost ouddalanja siskelist, læi nuftgo datge rakadus; ja Farao niddi, gæn Salomo læi valddam akkanes, dagai son ovta vieso nuftgo damge ouddalanja. 3, 1.

9. Buok dat læi mavsolaš geđgin, čuppujuvvum mitto mielde, sahijuvvum sahain siskabæle ja olgobæle ja gidda vuođo rajest seini bagjeravda ragjai ja olgobæle rajest gidda dam stuora šiljo ragjai.

10. Ja vuođđo læi bigjujuvvum mavsolaš geđgiguim, stuora geđgiguim, loge allan gukkosaš geđgiguim ja gavce allan gukkosaš geđgiguim.

11. Ja bajeld legje mavsolaš gæđgek, čuppujuvvum mitto mielde, ja sedermuorak.

12. Ja dam stuora šiljost legje birra buok golbma gurgadasa čuppujuvvum gæđgek ja okta gurgadas sederhirsak, nuftgo Hærra vieso siskeb ouddašiljost ja vieso ouddalanjast.

13. Ja gonagas Salomo vuolgati sane ja viežai Hirama Tyrusest. 2 Muit. 2, 13 j. n. v.

14. Son læi muttom læskanisson bardne Naftali sokkagoddest, ja su ačče læi muttom Tyrialaš olmai, muttom væikkečæppe, ja son læi devddujuvvum visesvuođain ja jirmin ja dieđoin doaimatet buoklagaš bargo væikest. Son bođi dalle gonagas Salomo lusa ja doaimati buok su bargo. 2 Mos. 31, 3. 4.

15. Son rakadi dam guokte væikkebaze; gavce nubbe lokkai allana alo læi dat nubbe bazze, ja guokte nubbe lokkai allan gukkosaš arppo oli dam nubbe baze birra*.

* dat læi 12 allan gaso. 2 Gon. 25, 17. 2 Muit. 3, 15.

16. Ja son dagai guokte bazzeoaive, leikkijuvvum væikest, bigjam varas bazi bajagæččai; vitta allana læi dam nubbe bazze-oaive allodak, ja vitta allana dam nubbe bazzeoaive allodak.

17. Gođarakkanasak, bargeduvvum duogje, baddek, viđjehabmasaš duogje legje bazze-oivi alde, mak legje bazi bajagæččen, čieča dam nubbe bazze-oaive alde ja čieča dam nubbe bazze-oaive alde.

18. Ja son dagai granatæbelid, guokte gurgadasa birra buok dam nubbe gođarakkanassi gokčam varas bazze-oivid, mak legje bazi bajagæččen, ja nuft dagai son maidai dam nubbe bazze-oivin.

19. Ja bazze-oaivek, mak legje bazi bajagæččen, legje rakaduvvum nuftgo liliak, nuftgo ouddalanjast, njællje allana.

20. Ja bazze-oaivek goabbašagain bazin læiga maidai bajeld, lakka dam jare, mi læi nubbe bælde gođarakkanasa, ja granatæbelak legje guokte čuođe gurgadasain birra buok dam nubbe bazzeoaivešt.

21. Ja son ceggi bazid tempel ouddalanja gurri; son ceggi dam olgiš bæle baze ja gočoi dam nama Jakimen*, ja son ceggi dam gurot bæle baze ja gočoi dam nama Boasen **.

* d. l. son (Ibmel) galgga nanosmattet.
** d. l. su siste læ dat (tempel) nanos.

22. Ja bazi bajagæččen læi lilia-lakasas duogje; ja nuft šaddai bazi duogje ollašuttujuvvut.

23. Ja son dagai leikkijuvvum abe, loge allana dam nubbe ravdast dam nubbe ravddi, jorbasen birra buok, ja vitta allana læi dam allodak, ja golbma loge allan gukkosaš badde oli dam birra. 2 Muit. 4, 2 j. n. v.

24. Ja kolokvintak legje dam ravda vuolde, mak legje birra buok dam birra; loge juokke allan vuollai legje dak birra abe birra buok; guovte gurgadasast legje kolokvintak, leikkijuvvum oktanaga giddalagai daina.

25. Dat oroi guokte nubbe lokkai vuovsa alde; golmas legje davas guvllui, ja golmas legje oarjas guvllui, ja golmas legje lulas guvllui, ja golmas legje nuortas guvllui, ja appe oroi dai bagjelist, ja dai maŋŋagæček legje buokak sisa guvllui.

26. Ja dam assodak læi giettaloabo govdo, ja dam ravdda nuftgo litteravda duogje, nuftgo lilialieđđe; dat gesi guokte duhat bata.

27. Ja son dagai dam loge vuođđobitta væikest; njællje allan læi juokke vuođđobitta gukkodak, ja njællje allan dam govddodak, ja golbma allan dam allodak.

28. Ja nuft læi juokke vuođđobitta dakkujuvvum: dain legje dævddagak, namalassi dævddagak ravddalistoi gaskast;

29. ja dævddagi alde, mak legje ravddalistoi gaskast, legje legjonak, vuovsak ja kerubak, ja ravddalistoi bajabælde læi vuolaš*, ja legjoni ja vuovsai vuollelist læi lastarakkanas, vuolas hænggajægje duogje.

* bigjam varas littid dam ala.

30. Ja juokke vuođđobittast legje njællje jorre væikest ja oalgek væikest, ja dam njælje juolgest legje oalggebittak; litte vuollelist legje oalggebittak gidda leikkijuvvum, nubbe bælde juokke ovta dain læi lastarakkanas.

31. Ja dam* ravdda læi gierdo siskabælde ja bajas guvllui ovta allan alo, ja dam** ravdda læi jorbas, dakkujuvvum nuftgo vuolaš, bælnub allan aso, ja maidai dam ravdast læi govvarakkanas, ja dai*** dævddagak legje njælječiegagak, æige jorbbasak.

*litte. **gierdo. ***gilgai.

32. Ja dak njællje jorre legje dævddagi vuolde, ja jorri nabbak legje vuođđobittast, ja juokke jorre allodak læi bælnub allana.

33. Ja jorrek legje dakkujuvvum, nuftgo vavdnajuvlak dakkujuvvujek; dai nabbak ja dai gierdok ja dai banek ja dai guovdačak, buokrakkan læi leikkijuvvum.

34. Ja njællje oalggebitta legje juokke vuođđobitta njælje čiegast; vuođđobittain giddalagai legje dam oalggebittak.

35. Ja vuođđobitta bajagæččen læi allanbællasaš aladus, jorbas birra buok, ja vuođđobitta bajagæččen legje dam giettabælljasak ja dam dævddagak giddalagai daina.

36. Ja son čuopai dam giettabælljasi duolbbadasaidi ja dam dævddagidi kerubid, legjonid ja palmid, dađemielde go sagje læi juokke ovta alde, ja lastarakkanasa birra buok.

37. Nuft dagai son dam loge vuođđobitta; okta leikkim, okta mitto, okta habme læi dain buokain.

38. Ja son dagai loge væikkelitte; juokke litte gesi njællje loge bata; juokke litte læi njællje allan viddo; okta litte læi juokke vuođđobitta alde dam loge vuođđobittast.
2 Muit. 4, 6.

39. Ja son bijai vitta vuođđobittain vieso gurri olgiš bællai ja vitta vieso gurri gurot bællai, ja abe bijai son vieso olgiš bællai nuortaslulas guvllui. 2 Muit. 4, 10.

40. Ja Hiram dagai faskarid ja goaivoid ja littid, maiguim riškotet; ja nuft Hiram gærgai dakkamest

buok dam bargo, maid son dagai gonagas Salomoi Hærra vieso varas,
2 Mos. 27, 3. 2 Muit. 4, 11 j. n. v.

41. guokte baʒe ja guokte litte baʒʒe-oivi ala, mak legje baʒi bajagæččen, ja dam guokte gođarakkanasa gokčam varas dam guokte litte baʒʒe-oivi alde, mak legje baʒi bajagæččen, 15—20. v.

42. ja dam njællje čuođe granatæbela dam guovte gođarakkanassi, guokte gurgadasa granatæbelid goabbage gođarakkanassi, gokčam varas dam guokte litte baʒʒe-oivi alde, mak legje baʒi bajagæččen,

43. ja dam loge vuođđobitta ja dam loge litte vuođđobittai ala, 27—38. v.

44. ja dam ovta abe ja dam guokte nubbe lokkai vuovsa abe vuollai 23—26. v.

45. ja faskarid ja goaivoid ja littid, maiguim riškotet. Ja buok dak dingak, maid Hiram dagai gonagas Salomoi Hærra vieso varas, legje gellujuvvum væikest. 40. v.

46. Jordan jalggadasast leikkiti gonagas daid dam daškis ædnami Sukkot ja Sartan gaskast.

47. Ja Salomo divti buok galvoid vikkikættai orrot, damditi go dak legje nuft bagjelmæralaš ollo; væike dæddo i diđuštuvvum.

48. Ja Salomo dagai buok daid dingaid, mak galgge læt Hærra vieso siste, golle-altara ja gollebævde, man alde geččujume laibek orru,

49. ja gintaljulgid, vitta olgiš ja vitta gurot bællai, goara ouddabællai, dam mavsolaʒamus gollest, ja liđid ja lampaid ja gintalskarrid gollest, 2 Muit. 4, 7.

50. ja littid ja nibid ja littid, maiguim riškotet, ja fataid ja dollalittid dam mavsolaʒamus gollest, ja gičaldagaid dam siskeb vieso uvsaidi, dam buok bassamus baike varas, ja vieso uvsaidi, dam basse baike varas, gollest.

51. De gærgai dalle buok dat barggo, maid gonagas Salomo dagati Hærra vieso varas, ja Salomo doalvoi sisa, maid David, su ačče, læi basotam, silbaid ja gollid ja littid; son bijai daid Hærra vieso davvergammaridi.
2 Sam. 8, 10—12. 2 Muit. 5, 1.

8. Kapittal.

Salomo čoakkai čokke Israel vuorrasid ja sokkagoddi oaivamuʒaid ja adda arka dolvvujuvvut tempel sisa; Hærra hærvasvuotta dævdda dam, 1—11. Son oaidna dam siste Hærra loppadusa devddujume ja dovdda, atte Hærra nuft læ valljim tempela aldsesis orromsagjen; son buristsivdneda albmuga ja maidno Hærra, gutte divtededin su dam vieso huksit læ doallam su loppadusaides Davidi, 12—21. Son rokkadalla Hærra, vai son divtaši su čalmes orrot dam vieso bagjel ja su almestes gulaši sin rokkadusaid, guđek mange dafhost, dam vieso siste daihe dasa čalmi, vuollegis ja duođalaš vaimoin rokkadallek sudnji, 22—53. Son buristsivdneda fastain albmuga, rameda Hærra arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa ja rokkadalla, vai son vela ain datuši læt Israelin, 54—61. Gonagas ja almug oaffaruššek ja dollek lastagođi basid; almug manna ruoktot iloin, 62—66.

1. De čokki Salomo Israel vuorrasid ja buok sokkagoddi oaivamuʒaid, Israel manai dalo-isedi oaivamuʒaid, gonagas Salomo lusa Jerusalemi doalvvom varas Hærra litto arka bajas David gavpugest, dat læ Sion. 2 Muit. 5, 2 j. n. v.

2. Ja buok Israel olbmak čoagganegje gonagas Salomo lusa basidi* Etanim manost, dat læ dat čiččid manno. * lastagođi basidi.

3. Ja buok Israel vuorrasak botte, ja papak bajedegje arka bajas.

4. Ja si gudde bajas Hærra arka ja oktiboattem goađe ja buok basse baike bierggasid, mak legje goađe siste; papak ja Levitalaʒak gudde daid bajas.

5. Ja gonagas Salomo ja suina obba Israel særvvegodde, mi læi

čoagganam su lusa, legje arka oudast ja oaffarušše smavva omid ja stuora omid, mak æi mattam lokkujuvvut æige rekinastujuvvut ædnagvuođa diti.

6. Ja papak dolvvu Hærra litto arka sisa dam sagjai, vieso goara sisa, dam buok bassamus baike sisa, kerubi soajai vuollai. 2 Mos. 26, 33. 34.

7. Dastgo kerubak lebbiga soajaidæsga arka saje bagjel, ja kerubak govčaiga arka ja dam staggoid bajabæle.

8. Ja dam staggok legje nuft gukkek, atte staggoi boalok oidnujuvvujegje dam basse baikest goara ouddabælde; mutto æi dak oidnujuvvum olggolist. Ja dak orru dast gidda dam bæive ragjai.

9. I læm mikkege arka siste ærrebgo dak guokte gæđgetavvala, maid Moses læi bigjam dam sisa Horeb guorast, dallego Hærra dagai litto Israel manaiguim, dallego si vulgge olgus Egypten ædnamest. 2 Mos. 25, 16. 21.

10. Ja de dapatuvai, go papak manne basse baikest olgus, de devdi balvva Hærra vieso.
2 Mos. 40, 34. 4 Mos. 9, 15.

11. Ja papak æi mattam bissot čuoǥǥot doaimatam varas balvvalusa balva diti; dastgo Hærra hærvasvuotta devdi Hærra vieso.

12. De celki Salomo: Hærra læ cælkkam, atte son aiggo orrot mosko siste. 3 Mos. 16, 2. 2 Mos. 19, 9; 20, 21.
5 Mos. 4, 11. 2 Muit. 6, 1 j. n. v.

13. Mon læm huksim vieso dudnji orromsagjen, ovta baike, gost don oaǥok assat agalaǥat.

14. Ja gonagas jorggali su muođoides ja buristsivdnedi obba Israel særvvegodde, ja obba Israel særvvegodde čuoǥoi. 2 Sam. 6, 18.

15. Ja son celki: Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, gutte su njalmines sarnoi Davidin, mu ačinam, ja su gieđaines læ ollašuttam dam, maid son celki:

16. Dam bæive rajest, go mon dolvvum mu albmugam Israela Egyptenest olgus, im mon valljim guđege gavpuga buok Israel sokkagoddin, gost galgai huksijuvvut viesso, vai mu namma lifči dast; mutto de mon valljijim Davida læt mu albmugam Israela bagjel.
2 Sam. 7, 6 j. n. v.

17. Ja David, mu aččam, oaǥoi milli huksit vieso Hærra, Israel Ibmela, nammi. 2 Sam. 7, 2 j. n. v.
1 Muit. 17, 1 j. n. v. 28, 2 j. n. v.

18. Mutto Hærra celki Davidi, mu aččasam: Dainago don læk oǥǥom milli huksit vieso mu nammi, de don læk burist dakkam, go don læk oǥǥom daggaraǥa milli.

19. Daddeke ik don galga huksit dam vieso; mutto du bardne, gutte galgga vuolgget du alemin, son galgga huksit dam vieso mu nammi.
Visesv. 9, 8.

20. Ja Hærra ollašutti su sanes, maid son læi sardnom, ja mon loaidastim bajas David, mu aččam, sagjai ja čokkanim Israel truono ala, nuftgo Hærra læi sardnom, ja mon huksijim vieso Hærra, Israel Ibmela, nammi.

21. Ja mon dakkim dasa ovta baike arkki, man siste dat Hærra litto læ, maid son dagai min vanhemiguim, dallego son doalvoi sin Egypten ædnamest olgus.
5 Mos. 31, 26. 2 Mos. 20, 1 j. n. v.

22. Ja Salomo čuoǥoi Hærra altar oudast aito obba Israel særvvegodde oudast ja lebbi su gieđaides alme guvllui.

23. Ja son celki: Hærra, Israel Ibmel! I læk oktage Ibmel nuftgo don, almest daggo bagjen daihe ædnam alde dabe vuollen, don, gutte bisotak litto ja arbmogasvuođa du balvvalegjidad vuostai, guđek vagjolek du muođoi oudast obba sin vaimostæsek,

24. don, gutte læk doallam du balvvalægjasad, Davidi, mu aččasam, dam, maid don legjik sudnji sard-

nom; don sardnuk dam du njalminad, ja du gieđainad læk don dam ollašuttam, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.

25. Ja dal, Hærra, Israel Ibmel, doala du balvvalægjasad Davidi, mu aččasam, dam, maid don læk sudnji sardnom ja cælkkam: I dust galga olmai vaillot mu muođoi oudast, gutte galgga čokkat Israel truono alde, go dušše du manak vuttivalddek sin gæinosek, nuft atte si vagjolek mu muođoi oudast, nuftgo don læk vagjolam mu muođoi oudast. 2 Sam. 7, 16. 1 Muit. 22, 10.

26. Ja dal, Israel Ibmel, divte dadde du sanidad šaddat duottavuottan, maid don læk sardnom du balvvalægjasad Davidi, mu aččasam! 2 Muit. 1, 9.

27. Galgašigo Ibmel duođai orrot ædnam alde? Gæča, almek ja almi almek æi gæse du; man sagga ucceb dalle dat viesso, maid mon læm huksim! Es. 66, 1. Ap. dag. 7, 48; 17, 24.

28. Mutto don aigok almake jorgetet du balvvalægjad rokkadusa bællai ja su vuollegis adnoma bællai, Hærra, mu Ibmelam, gullam varas dam čuorvvoma ja dam rokkadusa, maid du balvvalægjat rokkadalla du muođoi oudast odna bæive,

29. vai du čalmek lifče rabastuvvum ja jorggaluvvum dam vieso guvllui ija bæive, dam baike guvllui, man birra don læk cælkkam: Mu namma galgga læt dast, gullam varas dam rokkadusa, maid du balvvalæggjat rokkadalla, jorgetedin dam baike guvllui; 5 Mos. 12, 5. 11. 1 Gon. 9, 3. 2 Gon. 21, 4.

30. ja don aigok gullat du balvvalægjad ja du albmugad, Israela, vuollegis adnoma, maid si rokkadallek, jorgetedin dam baike guvllui, ja don aigok dam gullat dam baikest, gost don asak, almest; don aigok gullat ja andagassi addet.

31. Go guttege suddod su lagamužas vuostai, ja go valle bigjujuvvu su ouddi, nuft atte son vuornotuvvu, ja son boatta sisa ja vuordno du altar oudast dam vieso siste, 2 Mos. 22, 10 j. n. v.

32. de don aigok gullat almest ja dakkat ja rabedet du balvvalegjidasad vuoiggadvuođa, nuft atte don dubmik ašalažža ašalažžan læt, bijadedinad su gæino su oaive ala, ja dubmik vanhurskasa vanhurskesen læt, addededinad sudnji su vanhurskesvuođa mielde. 5 Mos. 25, 1.

33. Go du almug Israel časkujuvvu vašalažžas muođoi oudast, dainago si suddodek du vuostai, mutto go si dalle jorgidek ruoktot du guvllui ja dovdastek du nama ja rokkadallek dudnji ja anotek dust armo dam viesost,

34. de don aigok dam gullat almest ja andagassi addet du albmugad, Israela, suddo ja doalvvot sin ruoktot dam ædnami, maid don læk addam sin vanhemidi.

35. Go albme dappujuvvu, nuft atte i boađe arvve, dainago si suddodek du vuostai, ja go si dalle rokkadallek, jorgetedin dam baike guvllui, ja dovdastek du nama ja ruoktot jorgidek sin suddostæsek, dainago don vuoledak sin,

36. de don aigok dam gullat almest ja andagassi addet du balvvalegjidad ja du albmugad, Israela, suddo, damditi go don oapatak sigjidi dam buore gæino, man mielde si galggek vagjolet, ja don aigok arve addet du ædnamad bagjeli, maid don læk addam du albmugasad arbben.

37. Go nælgge boatta ædnami, go rottodavdda boatta, go gorni guorbbam ja astam boatta, rasselokkok ja jurssek* bottek, go sin vašalaš bakke sin sin portai** ædnamest, go boatta mikkege givsid, mikkege buocalvasaid, —

*muttomšlai rasselokkok. **d. l. gavpugi.

5 Mos. 28, 22. 52.

38. miikkenessi rokkusid, miikkenessi vuollegis adnomid dalle dakkujuvvu guđege olbmust, obba du albmugest Israelest, gi dovdda, ješguttege su vaimos givse, ja lebbe su gieđaides dam vieso guvllui,

39. de don aigok dam gullat almest, dam baikest, gost don asak, ja don aigok andagassi addet ja dakkat ja addet juokke olbmai buok su gæinoi mielde, damditi go don dovdak su vaimo (dastgo aivefal don dovdak buok olbmui manai vaimo), 1 Sam. 16, 7. Salm. 7, 10. Jer. 17, 10.

40. vai si balaše dust buok daid beivid, maid si ellek dam ædnamest, maid don læk addam min vanhemidi.

41. Maidai dam vierro olbmu, gutte i læk du albmugest Israelest, mutto boatta gukkalmas ædnamest du nama diti,

42. (dastgo si šaddek gullat du stuora nama birra ja du gievras gieđa birra ja du geiggijuvvum gieđa birra), boatta ja rokkadalla, jorgetedin dam vieso guvllui,

43. aigok don gullat almest, dam baikest, gost don asak, ja dakkat buok dam mielde, man birra dat vierro olmuš čuorvvo dudnji, vai buok ædnam albmugak oapaše dovddat du nama, nuft atte si ballek dust, nuftgo du almug Israel, ja dovddek, atte du namma namatuvvu dam vieso bagjel, maid mon læm huksim. Es. 56, 6. 7. 2 Sam. 6, 2.

44. Go du almug vuolgga olgus soattai su vašalaǥas vuostai dam gæino mielde, man mielde don vuolgatak sin, ja go si dalle rokkadallek Hærrai, jorgetedin dam gavpuga guvllui, maid don læk valljim, ja dam vieso guvllui, maid mon læm huksim du nammi,

45. de don aigok almest gullat sin rokkadusa ja sin vuollegis adnoma ja rabedet sigjidi vuoiggadvuođa.

46. Go si suddodek du vuostai (dastgo i læk oktage olmuš, gutte i suddod), ja go don moaratuvak sin ala ja addak sin vašalaǥa halddoi, ja si, guđek valddek sin gidda, erit dolvvuk sin fanggan vašalaǥai ædnami gukkas daihe lakka, Sanel. 20, 9. Sard. 7, 20. Rom. 3, 23. 1 Joh. 1, 8.

47. ja go si valddek dam vaibmosæsek dam ædnamest, gost si adnujuvvujek giddagasast, ja jorggalek ječaidæsek ja rokkadallek dust armo sin ædnamest, guđek adnek sin giddagasast, ja celkkek: Mi læp suddodam ja mænnodam boastot, mi læp læmaš ibmelmættomak, Salm. 106, 6. Dan. 9, 5.

48. ja go si jorggalek ječaidæsek du guvllui obba sin vaimostæsek ja obba sin sielostæsek sin vašalaǥaidæsek ædnamest, guđek læk sin eritdolvvom fanggan, ja si rokkadallek dudnji, jorgetedin sin ædnamæsek guvllui, maid don læk addam sin vanhemidi, dam gavpug guvllui, maid don læk valljim, ja dam vieso guvllui, maid mon læm huksim du nammi, 5 Mos. 30, 1 j. n. v. Dan. 6, 11.

49. de don aigok almest, dam baikest, gost don asak, gullat sin rokkadusa ja sin vuollegis adnoma ja rabedet sigjidi vuoiggadvuođa

50. ja andagassi addet du albmugasad, maid si læk suddodam du vuostai, ja buok daid værredagoid, maid si læk dakkam du vuostai, ja addet sin gavdnat arbmogasvuođa sin muođoi oudast, guđek adnek sin giddagasast, nuft atte si armetek sin bagjeli,

51. dastgo si læk du almug ja du arbbe, maid don dolvvuk Egyptenest olgus, ruovdde-ommana gasko. — 5 Mos. 4, 20.

52. nuft atte du čalmek læk rabastuvvum du balvvalægjad vuollegis adnomi ja du albmugad, Israela, vuollegis adnomi, nuft atte don gulak sin, nuft davja go si čurvvuk dudnji. 29. v.

53. Dastgo don læk ærotam sin buok ædnam albmugin aldsesad arbben, nuftgo don læk sardnom Moses, du balvvalægjad, bokte, dallego don dolvvuk min vanhemid Egyptenest olgus, o Hærra Hærra! 2 Mos. 19, 5. 3 Mos. 20, 24. 5 Mos. 7, 6; 14, 2.

54. Ja de dapatuvai, go Salomo læi gærggam rokkadallamest Hærrai obba dam rokkadusa ja vuollegis adnoma, de likkai son bajas Hærra altar lutte, gost son læi orrom su čibbides alde su gieđaidesguim lebbijuvvum alme guvllui.

55. Ja son čuožoi ja buristsivdnedi obba Israel særvvegodde alla jienain ja celki: 1 Sam. 6, 18. 1 Muit. 16, 2.

56. Maidnujuvvum lekus Hærra, gutte læ addam su albmugasas Israeli mašo buok dam mielde, maid son læ sardnom! I oktage sardne læk šaddam duššen buok su burin sanin, maid son læ sardnom Moses, su balvvalægjes, bokte. Josv. 21, 45; 23, 14.

57. Hærra, min Ibmelæmek, lekus min mielde, nuftgo son læ læmaš min vanhemi mielde! Allus son guđđu min ja allus son hilggu min, Salm. 94, 14.

58. mutto sojatekus son min vaimo lusas, nuft atte mi vagjolep buok su gæinoi mielde ja doallap su bakkomid ja su ravvagid ja su lagaid, maid son læ goččom min vanhemidi.

59. Ja dak mu sanek, maid mon vuollegažat læm rokkadallam Hærra muođoi oudast, lekusek lakka Hærra, min Ibmelæmek, lutte ija bæive, nuft atte son rabed su balvvalægjasis vuoiggadvuođa ja su albmugasas Israeli vuoiggadvuođa, nuftgo juokke bæivve dam gaibeda,

60. vai buok ædnam albmugak dovdaše, atte Hærra, son læ Ibmel, ja i æra oktage, 5 Mos. 4, 35. 39; 32, 39.

61. ja vai din vaibmo lifči ollesen Hærra, min Ibmelæmek, mielde, nuft atte di vagjolepet su lagai siste ja doallabetet su bakkomid, nuftgo dam bæive.

62. Ja gonagas ja obba Israel suina oaffarušše njuovvamoaffara Hærra muođoi ouddi. 2 Muit. 7, 4 j. n. v.

63. Ja Salomo oaffarušai nuftgo dam gitosoaffara, maid son oaffarušai Hærrai, guokte goalmad lokkai duhat stuora oame ja čuođe ja guokte loge duhat smavva oame. Nuft vihategje gonagas ja buok Israel manak Hærra vieso.

64. Dam sæmma bæive basoti gonagas dam gaskamus oase ouddašiljost, mi læi Hærra vieso oudast; dastgo dasa buvti son boalddemoaffara ja borramušoaffara ja gitosoaffari buoiddegappalagaid, dainago vække-altar, mi læi Hærra muođoi oudast, læi bære ucce gæsset boalddemoaffara ja borramušoaffara ja gitosoaffari buoiddegappalagaid.

65. Ja Salomo doalai dam sæmma aige basid*, ja obba Israel suina, okta stuora čoaggalmas Hamat guovlost gidda Egypten jogača ragjai, Hærra, min Ibmelæmek, muođoi oudast, čieča bæive, ja fastain čieča bæive, njællje nubbe lokkai bæive. * 2. v.

66. Dam gavcad bæive luiti son albmuga vuolgget, ja si buristsivdnedegje gonagasa ja manne sin gođidasasek, ilost ja arvok mielast buok dam buore diti, maid Hærra læi dakkam David, su balvvalægjes, vuostai, ja Israel, su albmuges, vuostai.

9. Kapittal.

Hærra almostatta ječas fastain Salomoi, lopped gullat su rokkus ja nanosmattet su rika, jos son aiggo læt sudnji gulolaš, mutto aitta hilggot albmuga ja tempela, jos Israel æppegulolašvuođast jorggala ječas su bælest erit æra ibmeli bællai, 1—9. Salomo adda gonagas Hirami guokte loge gavpuga, dainago son læi

vækedam su su viessobargoi dafhost; mutto Hiram i duđa daidi, 10—14. Su viessobargoidasas adna Salomo ollo barggo-olbmaid, gæk æi læk Israel manain, 15—23. Salomo doalvvo su akas su vieso sisa, oaffarušša golma gærde jagest ja vuolgata oktanaga Hiramin skipaid Ofiri, 24—28.

1. Ja de dapatuvai, go Salomo læi gærggam huksimest Hærra vieso ja gonagasa vieso ja buok, masa Salomost hallo læi, maid son halidi dakkat, 2 Muit. 7, 11 j. n. v.

2. de almostatti Hærra ječas Salomoi nubbe gærde, nuftgo son læi almostattam ječas sudnji Gibeonest. 3, 5.

3. Ja Hærra celki sudnji: Mon læm gullam du rokkadusa ja du vuollegis adnoma, maid don vuollegažat læk rokkadallam mu muođoi oudast; mon læm basotam dam vieso, maid don læk huksim, nuft atte mon bijam mu nammam dasa agalažat, ja mu čalmek ja mu vaibmo galggek dast læt buok beivid. 5 Mos. 12, 11. 1 Gon. 8, 29.

4. Ja don, jos don vagjolak mu muođoi oudast, nuftgo David, du aččat, vagjoli, vaimo laittemættomvuođa siste ja vuoiggadlašvuođa siste, nuft atte don dagak buok dam mielde, maid mon læm dudnji goččom, doalak mu bakkomid ja mu lagaid, 3, 14; 11, 38.

5. de mon aigom nanosmattet du gonagasvuođa truono Israel bagjel agalažat, nuft moft mon læm sardnom Davidi, du aččai, ja cælkkam: I dust galga vaillot olmai Israel truono alde. 2, 4. 2 Sam. 7, 12 j. n. v. 1 Muit. 17, 11 j. n. v. 22, 10.

6. Mutto jos di ja din manak ruoktot maccabetet mu lutte erit ja epet doala mu bakkomid, mu lagaid, maid mon læm din ouddi bigjam, mutto mannabetet dokko ja balvvalepet æra ibmelid ja rokkadallabetet daid, Josv. 23, 16.

7. de mon aigom erithævatet Israela dam ædnamest, maid mon læm sigjidi addam, ja dam vieso, maid mon læm basotam mu nammasam, aigom mon eritsuppit mu muođoidam oudast, ja Israel galgga šaddat sadnevajasen ja bilkkadussan buok albmugi gaski. 5 Mos. 4, 26; 8, 19; 28, 37. Jer. 24, 9.

8. Ja jos vela dat viesso galgga šaddat allagen, de galgga almake juokkehaš, gutte manna dam mæddel, suorgganet ja bilkkedet, ja si galggek cælkket: Manne læ Hærra nuft dakkam dam ædnam vuostai ja dam vieso vuostai? 5 Mos. 29, 24 j. n. v. Jer. 22, 8.

9. Ja celkkujuvvut galgga: Dainago si heitte Hærra, sin Ibmelæsek, gutte doalvoi sin vanhemid olgus Egypten ædnamest, ja si adne ječaidæsek æra ibmeli lutte ja rokkadalle daid ja balvvalegje daid; damditi læ Hærra buktam buok dam oasetesvuođa sin bagjeli.

10. Ja de dapatuvai guokte loge jage gæčest, go Salomo læi huksim dam guokte vieso, Hærra vieso ja gonagasa vieso, 6, 38; 7, 1. 2 Muit. 8, 1.

11. ja Hiram, Tyrus gonagas, læi væketam Salomo sedermuoraiguim ja sypresmuoraiguim ja gollin buok su adnomuša mielde, de addi gonagas Salomo Hirami guokte loge gavpuga Galilea ædnamest.

12. Ja Hiram vulgi olgus Tyrusest gæčadam varas daid gavpugid, maid Salomo læi sudnji addam; mutto i son likom daidi.

13. Ja son celki: Mak gavpugid dak læk, maid don læk munji addam, mu vielljam? Ja son gočoi daid Kabul* ænamen gidda dam bæive ragjai.

* dat maksa bagjelgeččujume.

14. Mutto Hiram læi vuolgatam gonagassi čuođe ja guokte loge talenta golle.

15. Ja nuft læi dai barggogædnegasai harrai, gæid gonagas Salomo valdi huksit Hærra vieso ja su viesos ja Millo ja Jerusalem

muvra ja Hasora ja Megiddo ja Gesera 5, 13.

16. (Farao, Egypten gonagas, læi mannam bajas ja læi valddam Gesera ja boalddam dam dolain ja goddam Kananitalaʒaid, gudek asse gavpug siste, ja addam dam ragjon su nieiddasis, Salomo akkai; 3, 1.

17. de huksi Salomo dalle Gesera ja vuoleb Bet-Horona 2 Muit. 8, 4 j. n. v.

18. ja Baalata ja Tadmora mæccai, ædnami, Josv. 19, 44.

19. ja buok daid duksagavpugid, mak Salomost legje, ja gavpugid soattevavnaidi ja gavpugid ridijegjidi, ja masa Salomost hallo læi, maid son halidi huksit Jerusalemi ja Libanon ala ja obba su hærravuođas ædnami): 10, 26.

20. Buok dam albmuga, mi læi baccam Amoritalaʒain, Hetitalaʒain, Ferisitalaʒain, Hevitalaʒain ja Jebusitalaʒain, gæk æi læm Israel manain,

21. sin manaid, gæk legje baccam ædnami sin maŋŋeli, gæid Israel manak æi læm vægjam bigjat garrodusa vuollai, sin valdi Salomo barggogædnegas balvvalægjen gidda dam bæive ragjai. Josv. 16, 10. Duob. 1, 28.

22. Mutto Israel manain i dakkam Salomo gudege balvvalægjen; dastgo si legje su soatte-olbmak ja su balvvalægjek ja su oaivamuʒak ja su hæggafavtak ja oaivamuʒak su soattevavnai bagjel ja su ridijegji bagjel.

23. Dai oaivve-olbmai lokko, gudek legje Salomo bargo bagjel, læi vitta čuođe ja vitta loge, gæk rađđijegje dam albmuga, mi doaimati bargo. 5, 16.

24. Aito go Farao nieidda læi boattam bajas David gavpugest su vissusis, maid son læi huksim sudnji, de son huksi Millo. 3, 1. 2 Muit. 8, 11 j. n. v.

25. Ja Salomo oaffarušai golma gærde jagest boalddemoaffarid ja gitosoaffarid dam altar ala, maid son læi huksim Hærrai, ja son boldi suovvasid dam altar lutte, mi læi Hærra muođoi oudast, ja sust læi dal viesso garves.

26. Ja gonagas Salomo dagati skipaid Esjon-Geberest, mi læ Elot guorast ruksis appegaddest Edom ædnamest. 2 Muit. 8, 17 j. n. v.

27. Ja Hiram vuolgati su balvvalegjides, mæra alde harjanam skippa-olbmaid. skipai mielde Salomo balvvalegjiguim.

28. Ja si botte Ofiri ja viʒʒe dobbe golle, njællje čuođe ja guokte loge talenta, ja bukte dam gonagas Salomoi.

10. Kapittal.

Saba dronnig boatta gullam diti Salomo visesvuođa, ovduša sagga dam diti, tempela diti ja su hærvasvuođa diti, adda ja vuostaivaldda valljogas addaldagaid ja manna fastain su ædnamasas, 1—13. Salomo čokke sagga ollo golle, dagata ædnag galbaid gollest, ovta hærvas truono, adna aive gollelittid su viesostes, oaʒʒo ollo golle ja æra mavsolaš omid Ofirest, 14—22. Son bagjelmanna buok æra gonagasaid visesvuođast ja riggesvuođast, oaʒʒo jakkasaš addaldagaid ædnagin, ja sust læk ædnag vavnak ja hæstak, 23—29.

1. Ja Saba dronnig gulai Salomo ramadusa, mi sust læi Hærra nama diti; ja son bođi su gæččalam varas sevdnjis sagai bokte. 2 Muit. 9, 1 j. n. v. Matt. 12, 42. Luk. 11, 31.

2. Ja son bođi Jerusalemi sagga stuora joavkoin, kameliguim, mak gudde ruddaid ja sagga ollo golle ja mavsolaš geđgid; ja son bođi Salomo lusa ja sarnoi sudnji buok dam birra, mi læi su vaimo siste.

3. Ja Salomo čilggi sudnji buok su sanid; i læm oktage sadne čikkujuvvum gonagasast, maid son i čilggim sudnji.

4. Go Saba dronnig oini buok Salomo visesvuođa ja dam vieso, maid son læi huksim,

5. ja borramuša su bævde alde, ja moft su balvvalægjek čokkajegje, ja moft su borramuš-addek čuǥǥu, ja sin biktasid ja su jukkamuš-addid ja su goargŋaga, man mielde son manai bajas Hærra vissui, de son rak agjaluvai.

6. Ja son celki gonagassi: Duottavuotta læi dat sadne, maid mon gullim mu ædnamestam, du dingai birra ja du visesvuođa birra.

7. Ja im mon jakkam dam sadnai, ouddalgo mon bottim, ja mu čalmek oidne dam, ja gæča, i bælleoassege læk munji muittaluvvum; don bagjelmanak visesvuođast ja oasalašvuođast dam saga, maid mon læm gullam.

8. Audogasak læk du olbmak, audogasak læk dak du balvvalægjek, guđek alelassi čuǥǥuk du muođoi oudast, guđek gullek du visesvuođa.

9. Maidnujuvvum lekus Hærra, du Ibmelad, gutte ani buoredokkalašvuođa dudnji, nuft atte son bijai du Israel truono ala! Dainago Hærra rakista Israela agalaǥat, bijai son du gonagassan dakkam diti vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa. 5, 7. 2 Muit. 2, 11.

10. Ja son addi gonagassi čuođe ja guokte loge talenta golle ja hui ollo ruddaid ja mavsolaš geđgid; æi boattam šatan æmbo nuft ollo ruddak, go Saba dronnig addi gonagas Salomoi.

11. Dasa vela legje Hirama skipak, mak legje buktam golle Ofirest, mieldesek buktam Ofirest hui ollo sandelmuoraid ja mavsolaš geđgid. 9, 27. 28.

12. Ja gonagas dagati sandelmuorain cagge-rakkanasaid Hærra vissui ja gonagasa vissui ja sitarid ja harpaid lavlloidi; i læk boattam daggar sandelmuorra, ja i læk oidnum daggaraš gidda dam bæive ragjai.

13. Ja gonagas Salomo addi Saba dronnigi buok, masa son halidi, maid son rokkadalai, ærreb dam, maid son addi sudnji gonagas Salomo famo mielde; ja son jorgidi ruoktot ja manai su ædnamasas, son ješ ja su balvvalægjek.

14. Ja dam golle dæddo, mi sisabođi Salomoi ovta jagest, læi gutta čuođe ja gutta čiččid lokkai talenta golle,

15. ærreb dam, mi sisabođi gavppe-olbmain ja smavva gavpašegji gavpest ja buok Arabia gonagasain ja ædnama ædnamhærrain.

16. Ja gonagas Salomo dagati guokte čuođe stuora galba derppujuvvum gollest (gutta čuođe sekel golle manai juokke galbbi) 2 Muit. 9, 15 j. n. v.

17. ja golbma čuođe smavva galba derppujuvvum gollest (golbma mina golle manai juokke galbbi), ja gonagas bijai daid Libanon vuovddevissui. 7, 2.

18. Ja gonagas dagati ovta stuora truono elefanta-banin ja skoađasti dam čilggijuvvum gollin.

19. Truonost legje gutta cækka, ja truonost læi jorbbis gæčče maŋŋabælde ja giettamuorak goabbašagain belin čokkamsaje, ja guokte legjona čuoǥoiga giettamuorai guorast.

20. Ja guokte nubbe lokkai legjona čuǥǥu dam guđa cækka alde goabbašagain belin; daggaraš i læk dakkujuvvum guđege gonagasriki.

21. Ja buok gonagas Salomo jukkamlittek legje gollest, ja buok littek Libanon vuovddeviesost legje dam mavsolaǥamus gollest; i læm mikkege silbaid, i dat adnujuvvum Salomo beivin mange væran.

22. Dastgo gonagasast legje Tarsis-skipak mæra alde ovtast Hiram skipaiguim; ovta gærde juokke goalmad jage botte Tarsis-skipak ja bukte golle ja silba, elefanta-banid ja abegatoid ja poloddid. 9, 27. 28.

23. Ja gonagas Salomo šaddai stuorebun go buok ædnam gona-

gasak riggesvuođa ja visesvuođa dafhost. 2 Muit. 1, 1. Sardn. 2, 9.
24. Ja obba ænam bivdi oaidnet gonagas Salomo muođoid gullam diti su visesvuođa, maid Ibmel læi bigjam su vaibmoi, 4, 34.
25. ja si bukte ješ gutteg su addaldagas, silbbalittid ja gollelittid ja biktasid ja soattegarvoid ja ruddaid, hæstaid ja mulasenid, juokke jage addaldaga dam jage oudast.
26. Ja Salomo čokki soattevavnaid ja ridijegjid, ja sust legje njællje nubbe lokkai čuođe soattevavna ja guokte nubbe lokkai duhata ridijægje; ja son bijai daid vavdnagavpugidi ja gonagasa lusa Jerusalemi. 2 Muit. 1, 14 j. n. v. 9, 25. 1 Gon. 4, 26.
27. Ja gonagas dagai silba Jerusalemi nuft oktasažžan go geđgid, ja sedermuoraid dagai son nuft ædnagen go morbærmuoraid, mak šaddek vuollegis ædnamest. 2 Muit. 9, 27 j. n. v.
28. Ja dak hæstak, maid Salomo oažoi, buktujuvvujegje Egyptenest, ja muttom joavkko gonagasa gavppe-olbmain vižže muttom čorraga dain mærreduvvum hadde oudast.
29. Ja okta vavdna bođi bajas ja buktujuvvui Egyptenest gutta čuođe sekel silba oudast, ja okta hæsta čuođe ja vitta loge sekela oudast; ja damanaga lakai dolvvu si daid olgus buok Hetitalažai gonagasaidi ja Syria gonagasaidi sin ječaidæsek gieđain.

11. Kapittal.

Salomo suddod valddem bokte ædnag bakenlaš akaid, gæk fillijek su huksit dievaid sin ibmelidasæsek, 1—8. Hærra moaratuvva ja aitta valddet loge sokkagodde su barnest erit, 9—13. Hærra bokta sudnji vuostaičuožžoid, Edomitalaža Hadada, Syrialaža Resona, 14—25, ja Jeroboama, gæsa profet Akia einosta, atte son galgga šaddat gonagassan dam loge sokkagodde bagjel; Salomo bivdda su goddet, mutto son bæssa Egypteni; Salomo jabma, 26—43.

1. Mutto gonagas Salomo rakisti ædnag vierro nissonid ærreb Farao nieida, Moabitalaš, Ammonitalaš, Edomitalaš, Sidonialaš, Hetitalaš nissonid, Esr. 10, 2. Neh. 13, 26. 27. 5 Mos. 17, 17.
2. dain bakenlaš albmugin, mai birra Hærra læi cælkkam Israel manaidi: Epet di galga sisamannat sin lusa*, ja æi si galga sisamannat din lusa; duođai, si sojatek din vaimo sin ibmelidesek guvllui. Sigjidi gessui dal Salomo, nuft atte son rakisti sin.

* d. l. epet di galga singuim naittalet. 5 Mos. 7, 3. 2 Mos. 34, 16.

3. Ja sust legje akak, čieča čuođe oaivamuš nissona ja golbma čuođe ligge-aka; ja su akak sojategje su vaimo.
4. Ja de dapatuvai dam aige, go Salomo boarasmuvai, atte su akak sojategje su vaimo æra ibmeli guvllui, ja su vaibmo i læm ollasi Hærrain, su Ibmelin, nuftgo David, su ače, vaibmo. Sir. 47, 26.
5. Ja Salomo vagjoli Astarte, Sidonialažai ibmela, maŋest, ja Milkom, Ammonitalažai fastevuođa, maŋest.
6. Ja Salomo dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja i vagjolam oskaldasat Hærra maŋest, nuftgo David, su aččе.
7. De huksi Salomo oaffardieva Kamosi, Moaba fastevutti, dam vare ala, mi læ Jerusalem buotta, ja Moloki, Ammon manai fastevutti. 4 Mos. 21, 29. 2 Gon. 23, 13.
8. Ja nuft dagai son buok su vierro akaidasas, gæk boldde suovvasid ja oaffarušše sin ibmelidasæsek.
9. De moaratuvai Hærra Salomoi, dainago son læi sojatam su vaimos Hærra, Israel Ibmela, bælest erit, gutte læi almostattam ječas sudnji guovte gærde 3, 5; 9, 2.
10. ja læi addam sudnji ravvaga dam aše birra, i vagjolet æra ibmeli maŋest; mutto i son

læm vuttivalddam dam, maid Hærra læi sudnji goččom.

11. De celki Hærra Salomoi: Dađemielde go dat læ boattam du milli, ja don ik læk doallam mu litto ja mu lagaid, maid mon læm dudnji goččom, de mon aigom vissasi gaikkot rika dust erit ja addet dam du balvvalægjai.
1 Sam. 15 28.

12. Daddeke, du beivin im mon aigo dam dakkat David, du ačad, diti; du barnad gieđast aigom mon dam erit gaikkot. 12, 19.

13. Daddeke im mon aigo gaikkot sust obba rika erit; ovta sokkagodde aigom mon addet du bardnai David, mu balvvalægjam, diti ja Jerusalem diti, maid mon læm valljim.

14. Ja Hærra čuoʒaldatti Salomoi vuostaičuoʒʒo, Hadada, Edomitalaʒa; son læi gonagassogast Edomest.

15. Dastgo dat dapatuvai, go David læi Edomest, go Joab, soattehærra, manai bajas havddadam varas daid goddujuvvumid ja goddi buok olbmabæle Edomest,
2 Sam. 8, 14.

16. (dastgo gutta mano oroi Joab ja obba Israel dobbe, dassači go son læi erithævatam buok olbmabæle Edomest),

17. de batari Hadad, son ješ ja soames Edomitalaš olbmak su ače balvvalegjin suina, bæssam varas Egypteni; ja Hadad læi dalle ain ucca barnaš.

18. Ja si jottajegje Midianest ja botte Parani, ja si valdde soames olbmaid mieldesek Paranest ja botte Egypteni Farao, Egypten gonagasa, lusa, ja son addi sudnji vieso ja loppedi sudnji bajasdoalatusa ja addi sudnji ædnama.

19. Ja Hadad gavnai stuora armo Farao čalmi oudast, ja son addi sudnji su akas oaba, dronnig Takpenes oaba, akkan.

20. Ja Takpenes oabba riegadatti sudnji Genubat, su barne, ja Takpenes botkiti su Farao viesost; ja Genubat læi Farao viesost Farao manai gaskast.

21. Mutto go Hadad Egyptenest gulai, atte David læi vællanam su vanhemides lusa, ja atte Joab, soattehærra, læi jabmam, de celki Hadad Faraoi: Luoite muo vuolgget, vai mon bæsam mannat mu ædnamasam!

22. Ja Farao celki sudnji: Mi dust vaillo mu lutte, go don savak vuolgget erit du ædnamasad? Ja son celki: I vailo mikkege; mutto don galgak ainas luoittet muo vuolgget.

23. Ja Ibmel čuoʒaldatti Salomoi vuostaičuoʒʒo, Resona, Eljada barne, gutte læi bataram su hærras Hadadesera, Soba gonagasa, lutte erit. 2 Sam. 8, 3.

24. Ja son čokki olbmuid lusas ja šaddai muttom joavko oaivamuʒʒan, dalle go David goddi sin*; ja si** manne Damaskusi ja assagotte dobbe ja rađđijegje Damaskusest.

* Hadadesera olbmaid. ** Reson ja su olbmak.

25. Ja son læi Israel vuostaičuoʒʒo buok Salomo beivid, ja vela ærreb dam oasetesvuođa, maid Hadad dagai; ja son vašoti Israela ja šaddai gonagassan Syria bagjel.

26. Ja Jeroboam, Nebat bardne, muttom Efraimitalaš Seredast, gæn ædne namma læi Serua, muttom læskanisson, læi Salomo balvvalægje, ja son bajedi gieđas gonagasa vuostai. 2 Muit. 13, 6.

27. Ja dat læi aššen dasa, atte son bajedi gieđas gonagasa vuostai: Salomo huksi Millo; son dapai dam rabas baike David, su ačes, gavpugest.

28. Ja olmai Jeroboam læi šiega olmai, ja go Salomo oini, atte dat nuorra olmai læi arjalaš

bargge, de bijai son su bagjel buok Josef vieso guorbmegæssembargo.

29. Ja de dapatuvai dam sæmma aige, go Jeroboam muttom gærde læi mannam Jerusalemest olgus, atte profet Akia, Silonitalaš, fatti su balgga alde, ja son* læi garvvodam ovta ođđa biktasa, ja dak guovtes læiga okto mæcest.

12, 15; 14, 2. * profeta.

30. De valdi Akia dam ođđa biktasa, mi læi su alde, ja son gaikodi dam guokte nubbe lokkai bittai.

31. Ja son celki Jeroboami: Valde aldsesad loge bitta! Dastgo nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Gæča, mon gaikom rika Salomo gieđast erit ja addam dudnji dam loge sokkagodde,

32. mutto dam ovta sokkagodde galgga son adnet Davida, mu balvvalægjam, diti ja Jerusalema, dam gavpug, diti, maid mon læm valljim buok Israel sokkagoddin, — 13. v.

33. dainago si læk hæittam muo ja rokkadallam Astarte, Sidonialažai ibmela, Kamosa, Moaba ibmela, ja Milkoma, Ammon manai ibmela, ja æi læk vagjolam mu gæinoi mielde dakkam bokte, mi vuoiggad læ mu čalmi oudast, ja doallam bokte mu lagaid ja mu bakkomid nuftgo David, su ačče, dagai. 7. v.

34. Daddeke im mon aigo valddet maidege rikast su gieđast erit, mutto mon aigom diktet su orrot oaivamužžan buok su ællembeivides David, mu balvvalægjam, diti, gæn mon valljijim, ja gutte vuttivaldi mu bakkomid ja mu lagaid.

2 Sam. 7, 12. Salm. 132, 11.

35. Mon aigom valddet rika su barne gieđast erit, ja mon aigom addet dam dudnji, dam loge sokkagodde, 12. v.

36. mutto su bardnai mon aigom addet ovta sokkagodde, vai goallo lifči Davidi, mu balvvalægjasam*, buok beivid mu muođoi oudast Jerusalemest, dam gavpugest, maid mon læm valljim aldsesam bigjam varas dasa mu nammam.

15, 4. 2 Gon. 8, 19. 2 Muit. 21, 7. * d. l. amas David viesso nokkat.

37. Ja du aigom mon valddet, ja don galgak rađđit buok bagjel, maid du siello anestuvva, ja læt gonagassan Israel bagjel.

38. Ja de galgga dapatuvvat, jos don gulak buok, maid mon dudnji gočom, ja vagjolak mu gæinoi mielde ja dagak, mi vuoiggad læ mu čalmi oudast, nuft atte don doalak mu lagaid ja mu bakkomid, nuftgo David, mu balvvalægjam, dagai, de mon aigom læt duina ja huksit dudnji vieso, mi bisso nanosen, nuftgo mon huksijim Davidi, ja mon aigom addet dudnji Israela. 9, 4.

39. Ja mon aigom vuoledet David nale dam aše diti, im daddeke buok beivid.

40. Ja Salomo bivdi goddet Jeroboama; mutto Jeroboam čuožželi ja batari Egypteni, Sisaka, Egypten gonagasa*, lusa, ja son oroi Egyptenest gidda Salomo jabmem ragjai. * 14, 25 j. n. v.

41. Mutto dat æra Salomo historiast ja buok dat, maid son dagai, ja su visesvuotta, dat læ čallujuvvum Salomo muittalusai girje siste.

42. Ja dak bæivek, go Salomo læi gonagassan Jerusalemest obba Israela bagjel, legje njællje loge jage. 2, 11.

43. De vællani Salomo su vanhemides lusa ja havddaduvvui David, su ačes, gavpugi, ja Rehabeam, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

12. Kapittal.

Israel aiggo dakkat Rehabeama, Salomo barne, gonagassan ječas bagjel, jos son aiggo gæpedet maidege dain

lossis nođin, maid su ačče læ bigjam sin ala; mutto go son, fillijuvvum nuorra rađđe-addin, adda sigjidi garra vastadusa, de jorralek dak loge sokkagodde sust erit, gæđgadek su sadnedoalvvoid ja dakkek Jeroboama gonagassan, 1—20. Rehabeam aiggo naggit sin gulolašvutti, mutto Ibmel goččom mielde profet Semaja bokte hæitta son su aiggomušastes, 21—24. Jeroboam assa Sikemest, dakka guokte gollegalbe ja bigja daid Beteli ja Dani, asata sierra basid ja vallje papaid sattedokko, buokrakkan, amas almug fastain jorralet sust erit, 25—33.

1. Ja Rehabeam manai Sikemi;
dastgo Sikemi læi obba Israel
boattam dakkam varas su gonagassan. 2 Muit. 10, 1 j. n. v.
2. Ja de dapatuvai, go Jeroboam, Nebat barne, gulai dam
(son læi ain Egyptenest, gosa son
læi bataram gonagas Salomo oudast, ja nuft asai Jeroboam Egyptenest, 11, 40.
3. ja si vuolgategje sane dokko
ja ravkke su), de bođi Jeroboam ja
obba Israel særvvegodde ja sardnu
Rehabeami ja celkke:
4. Du ačče dagai min gæssa
lossaden, mutto gæped dal don
du ačad garra balvvalusa ja su
lossis gæssa, maid son bijai min
ala! De mi aiggop du balvvalet.
5. Ja son celki sigjidi: Mannet
dokko vela golma bæivvai, ja de
bottet fastain mu lusa! Ja almug
manai.
6. Ja gonagas Rehabeam rađđadalai dai vuorrasiguim, guđek
legje čuǯǯom Salomo, su ače,
muođoi oudast, dallego son læi
ællemen, ja celki: Moft di nævvobetet muo vastedet dam albmugi?
7. Ja si sardnu sudnji ja celkke:
Jos don odne aigok læt dam albmuga balvvalægjen ja balvvalet
sin ja addet sigjidi burid sanid
vastadussan, de si orruk du balvvalægjen buok beivid.
8. Mutto son hilgoi vuorrasi rađe, maid si legje sudnji
addam, ja rađđadalai dai nuoraiguim, guđek čuǯǯu su muođoi
oudast.
9. Ja son celki sigjidi: Maid
di nævvobetet, atte mi galggap
vastedet dam albmugi, mi læ
sardnom munji ja cælkkam: Gæped
dam gæssa, maid du ačče bijai
min ala?
10. Ja dak nuorak, guđek legje
suina bajasšaddam, sardnu sudnji
ja celkke: Nuft galgak don cælkket dam albmugi, mi sarnoi dudnji ja celki: Du ačče dagai min
gæssa lossaden, mutto daga don
dam migjidi gæppasæbbun, — nuft
galgak don sardnot sigjidi: Mu
čelčim læ gaseb go mu aččam
alemak;
11. ja dal, — mu ačče bijai
din ala lossis gæssa, mutto mon
aigom dakkat din gæssa ain
losebun; mu ačče bagadi din
spičaiguim, mutto mon aigom bagadet din spičaiguim, main læk
sæčagasak.
12. De bođi Jeroboam ja buok
almug Rehabeam lusa goalmad
bæive, nuftgo gonagas læi sardnom ja cælkkam: Bottet fastain
mu lusa dam goalmad bæive!
13. Ja gonagas vastedi albmugi
garraset ja hilgoi vuorrasi rađe,
maid si legje sudnji addam,
Sir. 47, 34.
14. ja son sarnoi sigjidi nuorai
rađe mielde ja celki: Mu ačče
dagai din gæssa lossaden, mutto
mon aigom dakkat din gæssa ain
losebun; mu ačče bagadi din
spičaiguim, mutto mon aigom bagadet din spičaiguim, main læk
sæčagasak.
15. Nuft gonagas i gullam albmuga; dastgo Hærra jorggali dam
nuft ollašuttem varas su sanes,
maid Hærra Akia, Silonitalaǯa,
bokte læi sardnom Jeroboami,
Nebat bardnai. 11, 31.
16. Go dal obba Israel oini,
atte gonagas i gullam sin, de

vastedi almug gonagassi ja celki: Mi osid mist læ Davidi? I mist læk vuorbbe Isai bardnai; mana gođidasad, Israel! Gæča dal du viesod bærrai, David! De manai Israel su gođidasas.
Sanel. 15, 1. 2 Sam. 20, 1.

17. Mutto dak Israel manak, guđek asse Juda gavpugin, sin bagjel šaddai Rehabeam gonagassan.

18. De vuolgati gonagas Rehabeam Adoram dokko, gutte læi barggogædnegasai bagjel, mutto obba Israel gæđgadegje su, nuft atte son jami, ja gonagas Rehabeam illa bæsai su vavnas ala bataram varas Jerusalemi.
2 Sam. 20, 24.

19. De jorrali Israel David viesost erit gidda dam bæive ragjai. 11, 11 j. n. v. 31 j. n. v.

20. Ja de dapatuvai, go obba Israel gulai, atte Jeroboam læi boattam ruoktot, de vuolgategje si sane ja ravkke su čoaggalmassi ja dakke su gonagassan obba Israel bagjel; i læm oktage, gutte čuovoi David vieso, ærrebgo Juda sokkagodde oktonessi.

21. Go Rehabeam bođi Jerusalemi, de čokki son obba Juda vieso ja Benjamin sokkagodde, čuođe ja gavce loge duhata valljijuvvum soatte-olbma, soattam varas Israel vieso vuostai ja sattem varas rika fastain ruoktot Rehabeami, Salomo bardnai.
2 Muit. 11, 1 j. n. v.

22. De dapatuvai Ibmel sadne Semajai, Ibmel olbmai, naft:

23. Cælke Rehabeami, Salomo bardnai, Juda gonagassi, ja obba Juda ja Benjamin vissui ja dam æra albmugi:

24. Nuft cælkka Hærra: Epet di galga mannat bajas ja epet soattat din vieljaidædek, Israel manai, vuostai. Maccet ruoktot, ješ gutteg su vissusis! Dastgo must dat ašše boatta. Ja si jægadegje Hærra sane ja macce ruoktot Hærra sane mielde. 15. v.; 11, 31.

25. Ja Jeroboam huksi Sikema Efraim vare ala ja asai dast; ja son vulgi dast ja huksi Pnuela.

26. Ja Jeroboam celki su vaimostes: Rika vægja farga maccat ruoktot David vissui;

27. jos dat almug manna bajas buktem varas oaffarid Hærra vissui Jerusalemi, de šadda dam albmuga vaibmo maccat fastain ruoktot sin hærrasek lusa, Rehabeam, Juda gonagasa, lusa, ja de šaddek si muo goddet ja maccat ruoktot Rehabeam, Juda gonagasa, lusa.

28. Ja gonagas ani rađe ja dagai guokte gollegalbe; ja son celki albmugi: Di lepet dal juo galle mannam bajas Jerusalemi; gæča, da læba du ibmelak, Israel, gæk doalvoiga du Egypten ædnamest bajas. 2 Mos. 32, 4. 8.

29. Ja son bajasceggi nubbe Beteli, ja nubbe bijai son Dani.
Duob. 18, 29. 30.

30. Ja dat ašše šaddai suddon; ja almug manai dokko dam nubbe lusa dain gidda Dan ragjai.
2 Mos. 20, 4. 2 Gon. 10, 29.

31. Ja son huksi viesoid oaffardievai ala ja dagai papaid sattedokko albmugest, gæk æi læm Levi manain. 2 Muit. 11, 15; 13, 9.

32. Ja Jeroboam doalai basid gavcad manost, mano vitta nubbe logad bæive, Juda basi lage mielde*, ja son oaffarušai altar ala. Nuft dagai son Betelest, go son oaffarušai galbidi, maid son læi dakkam, ja son bijai Beteli daid papaid oaffardievaidi, gæid son læi dakkam, * 3 Mos. 23, 34.

33. ja son oaffarušai dam altar ala, maid son læi dakkam Beteli, dam vitta nubbe logad bæive gavcad manost, dam manost, maid son læi hutkam su ječas vaimost, ja son doalai basid Israel ma-

naidi ja oaffarušai altara ala ja boldi suovvasid. Kol. 2, 23.

13. Kapittal.

Muttom Ibmel olmai Judast einosta Jeroboam altar vuostai Betelest ja dievai papai vuostai; Jeroboam gietta asta ja buoreduvvu fastain, 1—6. Dat Ibmel olmai i aigo borrat Jeroboam lutte, mutto muttom profeta fille su Ibmel goččom vuostai borrat luttes, 7—19. Sæmma profeta gulat sudnji, atte son su æppegulolašvuođas diti galgga hævvanet, mi maidai dapatuvva; son havddad su ja sitta dasto ječas havddaduvvut dam Ibmel olbma havddai; Jeroboam bisso ain su ibmelmættomvuođastes, 20—34.

1. Ja gæča, muttom Ibmel olmai bođi Hærra sane mielde Judast Beteli, go Jeroboam læi čuožžomen altar guorast boalddem varas suovvasid.

2. Ja son čuorvoi altar vuostai Hærra sane mielde ja celki: Altar! Altar! Nuft cælkka Hærra: Gæča, okta bardne galgga riegadet David vissui, Josias galgga læt su namma, ja son galgga oaffaruššat du ala oaffardievai papaid, guđek bolddek du alde suovvasid, ja olbmui davtek galggek du alde bolddujuvvut. 2 Gon. 23, 15 j. n. v.

3. Ja son gulati oavddomærka dam sæmma bæive ja celki: Dat læ oavddomærkka dam ala, atte Hærra læ sardnom: Gæča, altar galgga gaikkanet, ja gudna, mi læ dam alde, galgga bieđganet.

4. Ja de dapatuvai, go gonagas gulai dam Ibmel olbma sanid, maid son čuorvoi Betel altara vuostai, de geiggi Jeroboam su gieđas altarest ja celki: Doppijeket su! Ja su gietta, maid son læi olgus geiggim su vuostai, astai, ja i son mattam dam fastain lusas rottit.

5. Ja altar gaikkani, ja gudna bieđgani erit altarest dam oavddomærka mielde, maid dat Ibmel olmai læi gulatam Hærra sane mielde.

6. De vastedi gonagas ja celki dam Ibmel olbmai: Anot dadde Hærrast, du Ibmelestad, ja rokkadala mu oudast, vai mu gietta sojaši fastain mu lusa! Ja dat Ibmel olmai rokkadalai Hærra, ja gonagasa gietta sojai fastain su lusa ja šaddai, nuftgo dat læi ouddal. 2 Mos. 8, 8 j. n. v. 4 Mos. 21, 7.

7. De celki gonagas dam Ibmel olbmai: Boađe ruoktot muina ja dærvasmatte ječad, ja divte muo addet dudnji addaldaga!

8. Mutto dat Ibmel olmai celki gonagassi: Jos don vela addašik munji bæle du viesostad, de im mon almake datuše mannat sisa duina, ja im mon dato borrat laibe ja im jukkat čace dam baikest. 4 Mos. 22, 18.

9. Dastgo daggar goččoma mon ožžum Hærrast: Ik don galga borrat laibe ja ik jukkat čace*, ja ik don galga maccat ruoktot dam gæino mielde, man mielde don dokko mannik.

* dam baikest, 16. 17. v.

10. Ja son manai erit nubbe æra gæino mielde ja i maccam ruoktot dam gæino mielde, man mielde son læi boattam Beteli.

11. Ja muttom boares profeta læi assamen Betelest, ja su bardne bođi ja muittali sudnji obba dam dago, maid dat Ibmel olmai dam bæive læi dakkam Betelest, daid sanid, maid son læi sardnom gonagassi; ja si* muittalegje daid sin aččasæsek. *barnek.

12. De celki sin ačče sigjidi: Guđe gæino mielde manai son? Dastgo su barnek legje oaidnam dam gæino, man mielde dat Ibmel olmai manai, gi læi boattam Judast.

13. De son celki su barnidasas: Čadnet munji ridimspaga asena ala! Ja si čadne sudnji

ridimspaga asena ala, ja son ridi dam alde.

14. Ja son vulgi dam Ibmel olbma maŋŋai ja gavnai su čokkamen terebinta vuolde, ja son celki sudnji: Lækgo don dat Ibmel olmai, gutte læ boattam Judast? Ja son celki: Mon læm.

15. De son celki sudnji: Mana ruoktot muina ja bora laibe!

16. Mutto son celki: Im mon mate duina ruoktot maccat ja mannat sisa duina, ja im mon aigo borrat laibe ja im jukkat čace duina dam baikest.

17. Dastgo okta sadne dapatuvai munji Hærrast: Ik don galga borrat laibe ja ik jukkat čace dast; ik don galga ruoktot mannat dam gæino mielde, man mielde don mannik dokko.

18. De son celki sudnji: Mon maidai læm profeta nuftgo don, ja okta engel læ sardnom munji ovta sane Hærra bælest ja cælkkam: Doalvo su ruoktot mieldad du vissusad, vai son oaǯǯo borrat laibe ja jukkat čace! Mutto son gielastalai su.

19. De son macai dalle ruoktot suina ja borai laibe su viesost ja jugai čace.

20. Ja go si legje čokkamen bævdest, de dapatuvai Hærra sadne dam profetai, gutte læi dolvvom su ruoktot,

21. ja son čuorvoi dam Ibmel olbmai, gutte læi boattam Judast, ja celki: Nuft cælkka Hærra: Dađemielde go don læk læmaš vuostehagolaš Hærra sane vuostai ja ik doallam dam goččoma, maid Hærra, du Ibmel, dudnji gočoi,

22. mutto maccik ruoktot ja borrik laibe ja jukkik čace dam baikest, man birra son læi dudnji cælkkam: Ik don galga borrat laibe ja ik jukkat čace, — de i galga du lika boattet du vanhemidad havddai.

23. Ja de dapatuvai, maŋŋelgo son læi borram laibe, ja maŋŋelgo son læi jukkam, de čanai son ridimspaga asena ala sudnji, profetai, gæn son læi dolvvom ruoktot.

24. Ja son vulgi erit, ja legjon fatti su gæino alde ja goddi su; ja su lika oroi balkestuvvum balgesgurri, ja asen čuoǯoi dam baldast, ja legjon čuoǯoi lika baldast. 20, 36. 2 Gon. 2, 24.

25. Ja gæča, soames olbmak manne mæddel, ja si oidne lika orromen balkestuvvum balgga ala ja legjona čuoǯǯomen lika baldast; ja si botte ja sardnu dam birra dam gavpugest, gost dat boares profeta asai.

26. Go profeta, gutte læi dolvvom su ruoktot gæino alde, gulai dam, de celki son: Dat læ dat Ibmel olmai, gutte læi vuostehagolaš Hærra sane vuostai; damditi læ Hærra addam su legjona halddoi, ja dat læ gaikodam su ja goddam su Hærra sane mielde, maid son læi sardnom sudnji.

27. Ja son sarnoi su barnidasas ja celki: Čadnet munji ridimspaga asena ala! Ja si čadne ridimspaga dam ala.

28. Ja son manai dokko ja gavnai su lika balkestuvvum balgga ala ja asena ja legjona čuoǯǯomen lika baldast; i legjon læm lika borram ja i gaikodam asena.

29. Ja profeta valdi dam Ibmel olbma lika bajas ja bijai su asen ala ja doalvoi su ruoktot; ja son bođi dam boares profeta gavpugi su ankkim varas ja havddadam varas su.

30. Ja son bijai su lika su havddasis, ja si ankkijegje su ja celkke: Vuoi, mu vieljačam!

Jer. 22, 18.

31. Ja de dapatuvai, maŋŋelgo son læi havddadam su, de celki son su barnidasas: Go mon jamam, de galggabetet di havddadet muo dam havddai, man sisa dat Ibmel

olmai læ havddaduvvum; su davti balddi galggabetet di bigjat mu davtid.

32. Dastgo dapatuvvat galgga dat sadne, maid son Hærra sane mielde čuorvoi altar vuostai, mi læ Betelest, ja buok oaffardievai viesoi vuostai, mak læk Samaria gavpugin. 2 Gon. 23, 15 j. n. v.

33. Dam dapatusa maŋŋel i jorgidam Jeroboam almake erit su baha gæinostes, mutto bisoi dakkamest sattedokko albmugest papaid dievaidi; juokkehaǯa, gæst læi hallo, su gieđa devdi son*, nuft atte si šadde pappan dievaidi. 12, 31. * 2 Mos. 28, 41. 4 Mos. 3, 3.

34. Ja dat šaddai aššen Jeroboam vieso suddodæbmai ja erithævatubmai ja eritsikkujubmai ædnamest. 12, 30.

14. Kapittal.

Abia, Jeroboam bardne, buocca; Jeroboam vuolgata su akas vierro garvoi siste profet Akia lusa Siloi, gi gulat sudnji barnača jabmema ja Jeroboam vieso erithævatume; Jeroboam jabma, ja su bardne Nadab šadda gonagassan, 1—20. Rehabeam ja Juda suddodek maidai Hærra vuostai; son adda sin Egyptalaš gonagasa Sisak gitti; Rehabeam jabma, ja su bardne Abiam šadda gonagassan su maŋŋel, 21—31.

1. Dam aige buoccai Abia, Jeroboam bardne.

2. De celki Jeroboam su akkasis: Čuoǯǯel ja nubbastutte biktasidad, amas guttege dovddat du, atte don læk Jeroboam akka, ja mana Siloi! Gæča, dobbe læ Akia, profeta, son, gutte sarnoi dam birra, atte mon galggim šaddat gonagassan dam albmuga bagjel. 11, 30 j. n. v.

3. Ja valde mieldad loge laibe ja gakoid ja ovta litte, man siste læ honnig, ja mana sisa su lusa! Son galgga dieđetet dudnji, moft galgga gævvat barnači.

4. Ja Jeroboam akka dagai nuft, ja son čuoǯǯeli ja manai Siloi ja bođi Akia vissui. Mutto Akia i mattam oaidnet; dastgo su čalmek legje gušmosak su boaresvuođa diti.

5. Mutto Hærra læi cælkkam Akiai: Gæča, Jeroboama akka boatta bivddem varas ovta sane dust su barnes diti, dastgo son læ buocce; nuft ja nuft galgak don sudnji sardnot, ja dat šadda dapatuvvat, go son boatta, de son dakkaludda ječas amasen.

6. Ja de dapatuvai, go Akia gulai su vaǯǯem skoabanasa, go son vaǯi sisa uksaraige, de son celki: Boađe sisa, Jeroboam akka! Manne dakkaludak don ječad amasen? Mon læm vuolgatuvvum du lusa ovtain garra sanin.

7. Vuolge dokko, cælke Jeroboami: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Dađemielde go mon læm aledam du albmuga gaskast ja bigjam du oaivamuǯǯan mu albmugam Israel bagjel 11, 31; 16, 2.

8. ja gaikkom rika David viesost erit ja addam dam dudnji, mutto ik don læk læmaš nuftgo mu balvvalægjam David, gutte doalai mu bakkomid ja vagjoli mu mielde obba su vaimostes, nuft atte son aivestassi dagai, mi vuoiggad læi mu čalmi oudast,

9. mutto don læk mænnodam bahabut go si buokak, gudek læk læmaš du ouddal, ja læk mannam dokko ja læk dakkam aldsesad æra ibmelid ja leikkijuvvum govaid, moaratuttem varas muo, ja muo don læk balkestam du sælgad duokkai, — Esek. 23, 35.

10. gæča, damditi aigom mon buktet likkotesvuođa Jeroboam vieso bagjeli ja erithævatet Jeroboam sogast buok olbmabælė, sikke uccakaǯaid ja raves olbmaid Israelest, ja mon aigom erit suopalastet Jeroboam vieso maŋest, nuft-

go olmuš erit suopalasta ribaid, dassači go son læ aibas nokkam. 15, 29; 21. 21.

11. Dam, gutte jabma Jeroboam sogast gavpugi, galggek bædnagak borrat, ja dam, gutte jabma mæccai, galggek alme loddek borrat; dastgo Hærra læ sardnom. 16, 4.

12. Ja čuoǯǯel don ja mana du vissusad! Go du juolgek loaidastek gavpuga sisa, de jabma barnaš.

13. Ja obba Israel galgga ankkit su, ja son galgga havddaduvvut; dastgo oktonessi dat Jeroboam viesost galgga boattet havddai, dađemielde go aivestassi su duokken Jeroboam viesost læ gavdnujuvvum juogage buorre Hærra, Israel Ibmel, vuostai.

14. Ja Hærra galgga čuoǯaldattet aldsesis gonagasa Israel bagjel, gutte galgga erithævatet Jeroboam vieso dam sæmma bæive. Daddeke, maid mon cælkam? — Vela dal juo læ dat šaddam. 15, 29.

15. Ja Hærra galgga časket Israela, nuftgo hoašše likkatallujuvvu čacest, ja son galgga erit gaikkot Israela dam buore ædnamest, maid son addi sin vanhemidi, ja biđgit sin dom bællai dæno, dađemielde go si læk dakkam aldsesæsek Astarte-govaid ja moaratuttam Hærra. 2 Gon. 17, 23.

16. Ja son galgga addet Israela dokko Jeroboam suddoi diti, maid son læ dakkam, ja maid son læ sattam Israela dakkat. 12, 30.

17. De čuoǯǯeli Jeroboam akka ja vulgi ja bođi Tirsai; dallanaga go son loaidasti vieso uksalasa ala, de jami barnaš.

18. Ja son havddaduvvui, ja obba Israel ankki su Hærra sane mielde, maid son læi sardnom su balvvalægjes, profet Akia, bokte. 13. v.

19. Mutto dat æra Jeroboam historiast, moft son soađai, ja moft son rađđi, gæča, dat læ čallujuvvum Israel gonagasái muittalusai girje siste.

20. Mutto dat aigge, go Jeroboam læi gonagassan, læi guokte goalmad lokkai jage; de son vællani su vanhemides lusa, ja Nadab, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

21. Mutto Rehabeam, Salomo bardne, læi gonagassan Judast; okta viđad lokkai jage boares læi Rehabeam, go son šaddai gonagassan, ja čieča nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest, dam gavpugest, maid Hærra buok Israel sokkagoddin læi valljim bigjam varas dasa su namas; ja su ædne namma læi Naama, Ammonitalaš nisson. 2 Muit. 12, 13.

22. Ja Juda dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja si bokte su angervutti æmbo vela, go sin vanhemak legje dakkam, sin suddoidæsek bokte, maid si dakke.

23. Si maidai huksijegje aldsesæsek oaffardievaid ja dakke aldsesæsek baǯid ja Astarte-govaid juokke alla dieva ala ja juokke rudnis muora vuollai. 2 Gon. 16, 4; 17, 10.

24. Ja de legje maidai furrušægjek* ædnamest; si dakke buok dai bakenlaš albmugi fastevuođai mielde, maid Hærra læi eritagjam Israel manai muođoi oudast.

* olbmuk, gudek æppe-ibmelidi gudnen dakke fuorravuođa. 5 Mos. 23, 17.

5 Mos. 18, 9. 2 Gon. 21, 2. 2 Muit. 28, 3.

25. Ja de dapatuvai gonagas Rehabeama viđad jagest, atte Sisak, Egypten gonagas, manai bajas Jerusalem vuostai. 11, 40. 2 Muit. 12, 2.

26. Ja son valdi davverid Hærra viesost ja davverid gonagasa viesost, buokrakkan valdi son, ja son valdi buok daid gollegalbaid, maid Salomo læi dagatam. 10, 16.

27. Ja gonagas Rehabeam da-

gati dai sagjai væikkegalbaid, ja son oskeldi daid vikki oaivamuʒaidi, guđek faktijegje gonagasa vieso uksaraige;

28. ja de dapatuvai, nuft davja go gonagas manai Hærra vieso sisa, de gudde viekkek daid ja de dolvvu daid fastain ruoktot vikki faktastoppoi.

29. Mutto dat æra Rehabeam historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.
2 Muit. 12, 15 j. n. v.

30. Ja soatte læi Rehabeam ja Jeroboam gaskast gæčos aige.
15, 6.

31. Ja Rehabeam vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David gavpugi, ja su ædne namma læi Naama, Ammonitalaš nisson; ja Abiam, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

15. Kapittal.

Abiam i vagjol David gæino mielde; daddeke dikta Ibmel David diti su nale adnet gonagasvuođa Jerusalemest. Abiam jabma, ja su bardne Asa šadda gonagassan, 1—8. Asa eritjavkkad æppe-ibmelbalvvalusa ædnamest; son dakka litto Syrialaš gonagasain Benhadadin bælostussan Baesa, Israel gonagasa, vuostai. Asa jabma, ja su bardne Josafat šadda gonagassan, 9—24. Nadab, Israel gonagas, læ ibmelmættom; Baesa erithævat su ja obba Jeroboam vieso; Baesa læ sæmma ibmelmættom go dak oudeb gonagasak, 25—34.

1. Gonagas Jeroboam, Nebat barne, gavce nubbe logad jagest šaddai Abiam gonagassan Juda bagjel. 2 Muit. 13, 1 j. n. v.

2. Golbma jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Maaka, Abisalom nieidda.

3. Ja son vagjoli buok su ačes suddoi siste, maid son læi dakkam su ouddal, ja i su vaibmo læm ollasi Hærrain, su Ibmelin, nuftgo David, su ače, vaibmo;

4. mutto David diti addi Hærra, su Ibmel, sudnji goalo Jerusalemest, go son čuoʒaldatti su barne su maŋŋel ja divti Jerusalema bissot,
11, 36.

5. dainago David læi dakkam, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, ja i læm gaiddam erit mastege buok dast, maid son læi sudnji goččom, buok su ællembeivides, ærreb go Uria, Hetitalaʒa, aše harrai. 2 Sam. 11, 4. 15. 27; 12, 9.

6. Ja soatte læi Rehabeam ja Jeroboam gaskast buok su ællembeivid.
14, 30.

7. Mutto dat æra Abiam historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalasai girje siste. Ja soatte læi Abiam ja Jeroboam gaskast.

8. Ja Abiam vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui David gavpugi; ja Asa, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.
2 Muit. 14, 1.

9. Jeroboam, Israel gonagasa, guokte logad jagest šaddai Asa gonagassan Juda bagjel.

10. Ja okta viđad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne* namma læi Maaka, Abisalom nieidda.
* su ako, 2. v.

11. Ja Asa dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, nuftgo David, su ačče. 3. v.
2 Muit. 14, 2 j. n. v.

12. Son erit aji furrušegjid ædnamest ja erit javkkadi buok daid fastes æppe-ibmelid, maid su vanhemak legje dakkam.
14, 24; 22, 47.

13. Ja vela su ædnesge Maaka eritbijai son læmest dronnigen, dainago son læi dakkam hirbmadlaš æppe-ibmelgova Astartai; ja Asa erit čuopai su hirbmadlaš æppe-ibmelgova ja boldi dam Kidron vuomest. 2 Muit. 15, 16 j. n. v.

14. Mutto oaffardievak æi erit javkkaduvvum; daddeke læi Asa

vaibmo ollasi Hærra mielde buok su beivid. 22, 44. 2 Gon. 12, 3.

15. Ja son doalvoi daid dingaid, maid su ač̄če læi basotam, ja daid, maid son ješ̄ læi basotam, Hærra vieso sisa, silba ja golle ja æra dingaid.

16. Ja soatte læi Asa ja Baesa, Israel gonagasa, gaskast, buok sodno beivid.

17. Baesa, Israel gonagas, manai bajas Juda vuostai ja huksi* Rama, amas suovvat Asai, Juda gonagassi, atte guttege manai olgus daihe manai sisa.
2 Muit. 16, 1 j. n. v. * nanni.

18. De valdi Asa buok dam silba ja golle, mi læi vela baccam Hærra vieso davvergammaridi, ja gonagasa vieso davverid ja addi daid su balvvalegjides gitti; ja gonagas Asa saddi daid Benhadadi, Tabrimmon bardnai, Hesjon bardnai, Syria gonagassi, gutte asai Damaskusest, ja cælketi:
2 Gon. 12, 18; 16, 8; 18, 15.

19. Litto læ mu ja du gaskast, mu ač̄e ja du ač̄e gaskast. Gæč̄a, mon saddim dudnji addaldaga, silba ja golle; mana dokko, doaje du littod Baesain, Israel gonagasain, vai son manna bajas mu lutte erit!

20. Ja Benhadad jægadi gonagas Asa ja vuolgati daid soattehærraid, gæk sust legje, Israel gavpugi vuostai ja č̄aski Ijona ja Dan ja Abel-Bet-Maaka ja obba Kinneret oktanaga obba daina æra Naftali ædnamin.
2 Gon. 15, 29.

21. Ja de dapatuvai, go Baesa dam gulai, de son heiti huksimest Rama ja oroi Tirsast.

22. Ja gonagas Asa goč̄oi obba Juda (i oktage læm bessujussi luittujuvvum), ja si dolvvu geđgid erit Ramast ja dimbarid dast, maiguim Baesa læi huksim; ja gonagas Asa huksi daiguim Geba Benjamini ja Mispa.

23. Mutto dat æra obba Asa historiast ja buok su vægalaš̄ dagok ja buok, maid son dagai, ja dak gavpugak, maid son huksi, dat læ č̄allujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste. Duš̄š̄efal š̄addai son su boaresvuođastes buoccen julgin. 2 Muit. 16, 12 j. n. v.

24. Ja Asa vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David, su ač̄es, gavpugi, ja Josafat, su bardne, š̄addai gonagassan su sagjai.
2 Muit. 17, 1.

25. Nadab, Jeroboam bardne, š̄addai gonagassan Israel bagjel Asa, Juda gonagasa, nubbe jagest, ja son rađđi Israel bagjel guokte jage.

26. Ja son dagai, mi baha læi Hærra č̄almi oudast, ja vagjoli su ač̄es gæino mielde ja su suddo siste, maid son læi sattam Israela dakkat. 14, 16.

27. Mutto Baesa, Akia bardne, Isaskar vieso olmuš̄, rakadi vuostehago su vuostai; ja Baesa goddi su Gibbeton gurri, mi gulla Filistalaš̄aidi, dallego Nadab ja obba Israel birrastatte Gibbeton.

28. Ja Baesa goddi su Asa, Juda gonagasa, goalmad jagest, ja de š̄addai gonagassan su sagjai.

29. Ja de dapatuvai, go son læi š̄addam gonagassan, de goddi son obba Jeroboam vieso; i son diktam baccet ovtage ælle sielo heggi Jeroboam viesost, dassač̄i go son læi hævatam su, Hærra sane mielde, maid son læi sardnom su balvvalægjes, Akia, Silonitalaš̄a, bokte, 14, 10 j. n. v.

30. Jeroboam suddoi diti, maid son læi dakkam, ja maid son læi sattam Israela dakkat, dam sutto diti, maid son læi boktam Hærra, Israel Ibmel, duokken.

31. Mutto dat æra Nadab historiast ja buok, maid son dagai, læ č̄allujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

32. Ja soatte læi Asa ja Baesa, Israel gonagasa, gaskast buok sodno beivid.

33. Asa, Juda gonagasa, goalmad jagest šaddai Baesa, Akia bardne, gonagassan obba Israel bagjel Tirsast, ja son læi danen njællje goalmad lokkai jage.

34. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja vagjoli Jeroboam gæino mielde ja su suddo siste, maid son læi sattam Israela dakkat.

16. Kapittal.

Profet Jehu gulat Baesa vieso erithævatume; Baesa jabma; su bardne Ela šadda gonagassan, mutto læ lika ibmelmættom; son ja obba su viesso erithævatuvvu Simrist, 1—14. Israel almug dakka Omri gonagassan; son birrastatta Simri Tirsast, gost dat čieča bæive rađđijume gæčest boaldda ječas oktanaga šloatain; Tibni dakka maidai ječas gonagassan, mutto jabma farga dastmaŋŋel, 15—22. Omri hukse Samaria, læ bahab go dak oudeb gonagasak, jabma; su bardne Akab šadda gonagassan, 23—28. Akab bagjelmanna ibmelmættomvuođast buok su oudastmannides, valdda Sidonialaš gonagasa nieida Jesabel akkan, balvvala Baal; su aige hukse Hiel Jeriko, 29—34.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai Jehui, Hanani bardnai, Baesa birra naft:

2. Dađemielde go mon læm aledam du muoldast ja bigjam du oaivamuššan mu albmugam Israel bagjel, mutto don læk vagjolam Jeroboam gæino mielde ja sattam mu albmugam Israela suddodet, nuft atte si moaratuttek muo sin suddoidæsek bokte, 14, 7 j. n. v.

3. gæča, de mon suopalastam erit Baesa maŋest ja su vieso maŋest ja dagam du vieso nuftgo Jeroboam, Nebat barne, vieso.

4. Dam, gutte jabma Baesa sogast gavpugi, galggek bædnagak borrat, ja dam, gutte jabma su sogast mæccai, galggek alme loddek borrat.

5. Mutto dat æra Baesa historiast ja maid son dagai, ja su vægalaš dagok, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusa girje siste.

6. Ja Baesa vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui Tirsai, ja Ela, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

7. Ja Hærra sadne læi dapatuvvam Jehu, Hanani barne, profeta, bokte Baesai ja su vissui sikke buok dam baha diti, maid son læi dakkam Hærra čalmi oudast, go son moaratutti su su gieđaides dagoi bokte, nuft atte son læi nuftgo Jeroboam viesso, ja damditi go son læi goddam dam. 2. v. j. n. v.

8. Asa, Juda gonagasa, gutta goalmad lokkai jagest šaddai Ela, Baesa bardne, gonagassan Israel bagjel Tirsast, ja son læi danen guokte jage.

9. Ja su balvvalægje Simri, oaivamuš bæle bagjel vavnain, rakadi vuostehago su vuostai, dalle go son læi Tirsast ja jugai ječas garremidi vieso siste Arsa lutte, gutte læi su vieso oudastčuoššo Tirsast. 15, 27.

10. De bođi Simri ja časki su ja goddi su Asa, Juda gonagasa, čieča goalmad logad jagest; ja son šaddai gonagassan su sagjai.

11. Ja de dapatuvai, go son læi gonagassan, go son læi čokkamen su truonos alde, de goddi son obba Baesa vieso; i son diktam baccet sudnji ovtage dievddobæle olbmu heggi, i su lagas fuolke ige su usteba. 14, 10.

12. De hævati Simri obba Baesa vieso Hærra sane mielde, maid son læi sardnom Baesai Jehu, profeta, bokte,

13. buok Baesa ja Ela, su barne, suddoi diti, maid soai læiga dakkam, ja maid soai læiga sattam Israela dakkat, nuft atte soai moaratuttiga Hærra, Israel Ib-

mela, sodno duššalaš æppe-ibmeli-
desga bokte.
14. Mutto dat æra Ela histo-
riast ja buok, maid son dagai,
læ čallujuvvum Israel gonagasai
muittalusai girje siste.
15. Asa, Juda gonagasa, čieča
goalmad logad jagest šaddai Simri
gonagassan čieča bæive Tirsast,
dam bodda go almug birrastatti
Gibbeton, mi gulai Filistalažaidi.
16. Go almug, mi læi soatte-
sidast orromen, gulai cælkkemen:
Simri læ rakadam vuostehago ja
læ maidai goddam gonagasa, de
dagai obba Israel Omri, soatte-
hærra, gonagassan Israel bagjel
dam sæmma bæive soattesidast.
17. Ja Omri manai bajas ja
obba Israel suina Gibbetonest, ja
si birrastatte Tirsa.
18. Ja de dapatuvai, go Simri
oini, atte gavpug læi valddujuv-
vum, de manai son sisa gonagas-
vieso ladnai ja boldi gonagasvieso
su oaives alde dolain ja jami,
19. su suddoides diti, maid son
læi dakkam, go son dagai, mi
baha læi Hærra čalmi oudast, ja
vagjoli Jeroboam gæino mielde ja
su suddo siste, maid son læi dak-
kam, nuft atte son sati Israela
suddodet.
20. Mutto dat æra Simri histo-
riast ja su vuostehakko, maid
son rakadi, dat læ čallujuvvum
Israel gonagasai muittalusai girje
siste.
21. De juokkasi almug, Israel,
guovte oassai; nubbe bælle-oasse
albmugest doalai Tibni, Ginat
barne, bæle, ja dagai su gona-
gassan, mutto nubbe bælle-oasse
doalai Omri bæle.
22. Ja dat almug, mi doalai
Omri bæle, vægjai dam albmug
bagjel, mi doalai Tibni, Ginat
barne, bæle; ja Tibni jami, ja
Omri šaddai gonagassan.
23. Asa, Juda gonagasa, okta
njæljad logad jagest šaddai Omri
gonagassan Israel bagjel, ja son
læi danen guokte nubbe lokkai
jage. Tirsast rađđi son gutta
jage.
24. Ja son osti Samaria vare
Semerest guovte silbbatalenta ou-
dast; ja son huksi dam vare ala
ja gočoi dam gavpuga nama, maid
son læi huksim, Samarian Semera,
vare æigada, nama mielde.
25. Ja Omri dagai, mi baha
læi Hærra čalmi oudast, ja son
mænnodi bahabut go buokak, gu-
đek legje læmaš su ouddal.
26. Ja son vagjoli buok Jero-
boam, Nebat barne, gæinoi mielde
ja su suddoi siste, maid son læi
sattam Israela dakkat, nuft atte
si moaratutte Hærra, Israel Ib-
mela, sin duššalaš æppe-ibmelide-
sek bokte.
27. Mutto dat æra Omri histo-
riast, maid son dagai, ja dak
vægalaš dagok, maid son ollašutti,
dat læ čallujuvvum Israel gona-
gasai muittalusai girje siste.
28. Ja Omri vællani su vanhe-
mides lusa ja havddaduvvui Sa-
mariai, ja Akab, su bardne, šad-
dai gonagassan su sagjai.
29. Akab, Omri bardne, šaddai
gonagassan Israel bagjel Asa, Juda
gonagasa, gavce njæljad logad
jagest; ja Akab, Omri bardne,
rađđi Israel bagjel Samariast guokte
goalmad lokkai jage.
30. Ja Akab, Omri bardne,
dagai, mi baha læi Hærra čalmi
oudast, æmbo go buokak, guđek
legje læmaš su ouddal.
31. Ja dego dat lifči bære
uccan, atte son vagjoli Jeroboam,
Nebat barne, suddoi siste, de son
valdi Jesabel, Etbaal, Sidonialažai
gonagasa, nieida akkan ja manai
dokko ja balvvali Baal ja rokka-
dalai su. 15,26.34. 2 Gon 10,29.
32. Ja son bajasceggi altara
Baali dam Baal vissui, maid son
læi huksim Samariai.
33. Ja Akab dagai Astarte-

gova, ja Akab dagai æmbo moaratuttem varas Hærra, Israel Ibmela, go buok Israel gonagasak, gudek legje su ouddal læmaš.
34. Su beivin huksi Hiel, Betelitalaš, Jeriko; Abiram, su vuostasriegadægjes, massemin bijai son dam vuođđodusa, ja Segub, su nuoramus barnes, massemin bajas ceggi son dam portaid, Hærra sane mielde, maid son læi sardnom Josva, Nun barne, bokte.
Josv. 6, 26.

17. Kapittal.

Profet Elias gulat Akabi, atte i galga boattet suoldne daihe arvve, ærrebgo su sane mielde; son bibmujuvvu garanasain, 1—7. Dasto maŋŋel æletuvvu son gukkes aige Sarepta læskast, gæn jaffolitte ja olljolitte æba guorran, josjoge sust læ uccan varre, 8—16. Su barnaš jabma; Elias dakka fastain su æellen, 17—24.

1. De celki Elias, Tisbitalaš, muttom sist, gudek legje sirddam Gileadi, Akabi: Nuft duotta go Hærra, Israel Ibmel, ælla, gæn muođoi oudast mon čuožom: de i galga dain jagin boattet suoldne ige arvve ærrebgo mu sane mielde.
Sir. 48, 3. Luk. 4, 25. Jak. 5, 17.
2. Ja Hærra sadne dapatuvai sudnji naft:
3. Vuolge dast erit ja jorget nuortas guvllui ja čiega ječad Krit jogašgaddai, mi læ Jordan nuortabælde!
4. Ja jogačest galgak don jukkat, ja garanasaid læm mon goččom du dobbe æletet.
5. Ja son manai dokko ja dagai Hærra sane mielde; son manai dokko ja oroi Krit jogašgaddest, mi læ Jordan nuortabælde,
6. ja garanasak bukte sudnji laibe ja biergo iđđedest ja laibe ja biergo ækkedest, ja jogačest jugai son.
7. Ja de dapatuvai muttom aige gæčest, atte jokka goikai guorosen; dastgo arvve i boattam ædnami.
8. De dapatuvai Hærra sadne sudnji naft:
9. Čuožžel, mana Sareptai, mi gulla Sidoni, ja oro dobbe! Gæča, mon læm dobbe goččom muttom læska du æletet. Luk. 4, 26.
10. Ja son čuožželi ja manai Sareptai, ja go son bođi gavpug portti, gæča, de dast læi muttom læska, gutte læi muoraid čoaggemen; ja son čuorvoi sudnji ja celki: Viežža munji uccanaš čace litte siste, vai mon oažom jukkat!
11. Ja son manai dokko dam viežžat; ja son čuorvoi sudnji ja celki: Buvte munji dadde laibbebitta!
12. De celki son: Nuft duotta go Hærra, du Ibmelad, ælla: I must læk oktage gakko, mutto duššе ovta čormadievva jafok litte siste ja uccanaš olljo litte siste, ja gæča, mon læm dal čoaggemen muorrabittaid ja manam sisa ja rakadam dam aldsesam ja bardnasam, ja moai aiggu borrat dam ja dasto jabmet. 2 Gon. 4, 2.
13. Mutto Elias celki sudnji: Ale bala, mana sisa ja rakad dam, nuftgo don læk cælkkam! Rakad duššefal munji dast vuost ovta ucca gakoča ja buvte dam olgus munji! Dasto oažok don rakadet aldsesad ja du bardnasad.
14. Dastgo nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Jaffolitte i galga guorranet, ja olljolittest i galga vaillot olljo gidda dam bæive raggjai, go Hærra adda arve ædnam bagjeli.
15. Ja son manai ja dagai Elias sane mielde, ja si borre, son ja nisson ja su viesso, gukkes aige;
16. jaffolitte i guorranam, ja olljolittest i vaillom olljo, Hærra sane mielde, maid son læi sardnom Elias bokte.
17. Ja de dapatuvai dai dapa-

tusai maŋŋel, atte nissona, vieso æigada, bardne buoccai; ja su buocalvas šaddai sagga garasen, dassači go sust i læm šatan æmbo vuoiŋanas.

18. De celki son Eliasi: Mi must læ duina dakkamuššan, don Ibmel olmai? Don læk boattam mu lusa muitotam varas munji mu suddo birra ja goddem varas mu barne.

19. Ja son celki sudnji: Adde munji deiki du barnad! Ja son valdi su su askest ja guddi su bajas bajeb ladnji, gost son oroi, ja bijai su su sænggasis.

20. Ja son čuorvoi Hærrai ja celki: Hærra, mu Ibmelam! Lækgo don dalle maidai buktam oasetesvuođa dam læska bagjeli, gæn lutte mon læm viesost orromen, addem bokte su barne jabmet?

21. Ja son gobmoli barne bagjeli golma gærde ja čuorvoi Hærrai ja celki: Hærra, mu Ibmelam! Divte dadde dam mana sielo boattet ruoktot su sisa!

2 Gon. 4, 34. Ap. dag. 20, 10.

22. Ja Hærra gulai Eliasa jiena, ja mana siello bođi ruoktot su sisa, ja son šaddai ællen.

23. Ja Elias valdi mana ja buvti su bajeb lanjast vuolas vissui ja addi su su ædnai; ja Elias celki: Gæča, du bardne ælla.

Luk. 7, 15. Joh. 4, 50.

24. De celki nisson Elisai: Dal mon diedam, atte don læk Ibmel olmai, ja atte Hærra sadne du njalmest læ duottavuotta.

18. Kapittal.

Elias vuolgga Hærra goččom mielde Akaba lusa, boatta balgga alde su vieso oudastčuoǯǯo Obadja oudald ja bivdda su diedetet Akabi, atte son dal aiggo ouddandivvot ječas su ouddi; go Obadja balla, atte Akab godda su, jos Elias i boađe, de lopped Elias sudnji nannoset, atte son galgga boattet; Obadja muittala Akabi dam, 1—16. Go Elias boatta, de Akab sardno sudnji dego daggar olbmai, gutte bukta hævvanæme Israel bagjeli; mutto Elias sivatalla gonagasa ašalaǯǯan ja hasta su diktet buok værreprofetaid čoakkai goččujuvvut Karmel varrai, ja dat dapatuvva, 16—21. Dast čajetuvvu oaffaruššam bokte, maid Baal papak bælestæsek ja profet Elias bælestes dakkek, atte Hærra læ dat duotta Ibmel ja i Baal; almug dovdasta dam, Elias goddeta Baal profetaid, 22—40. Son gulata Akabi, atte dal farga galgga boattet arvve, ja dat maidai dapatuvva, 41—46.

1. Ja ollo beivi dastmaŋŋel, de dapatuvai Hærra sadne Eliasi goalmad jagest naft: Vuolge, ouddandivo ječad Akaba ouddi, ja mon aigom addet arve ædnam bagjeli. Jak. 5, 18.

2. Ja Elias manai dokko ouddandivvom varas ječas Akaba ouddi. Mutto nælgge læi garas Samariast.

3. De ravkai Akab Obadja, gutte læi su vieso oudastčuoǯǯo. Mutto Obadja balai Hærrast sagga;

4. dalle go Jesabel erithævati Hærra profetaid, de læi Obadja valddam čuotte profeta ja čiekkam sin guovte bigjui, vitta loge olbma goabbage bigjui, ja æletam sin laibin ja čacin.

5. Akab celki dalle Obadjai: Mana čađa ædnama buok čacceagjagi lusa ja buok jogači lusa! Noago moai gavdne rasid ja bisotedne hæstaid ja mulasenid hægast ja æm darbaš goddet maidege omin.

6. Ja si juogadegje ædnama gaskanæsek mannam varas dam čađa; Akab manai oktonessi ovta gæino mielde, ja Obadja manai oktonessi nubbe æra gæino mielde.

7. Go Obadja læi matke alde, gæča, de bođi Elias su oudald; ja son dovdai su ja luoittadi vuolas su muođoides ala ja celki: Dongo dat læk, mu hærram Elias?

8. Ja son celki sudnji: Mon dat læm; mana dokko ja cælke du hærrasad: Gæča, Elias læ dast!

9. Mutto son celki: Maid mon læm suddodam, go don addak du balvvalægjad Akaba gitti, vai son godda muo?

10. Nuft duotta go Hærra, du Ibmelad, ælla: I læk oktage almug ige oktage rika, gosa mu hærra i læk vuolgatam sane du occat; ja go si celkke: I son læk dast, de son vuornoti dam rika ja dam albmuga dam ala, atte ik don gavdnujuvvum.

11. Ja dal don cælkak: Mana dokko ja cælke du hærrasad: Gæča, Elias læ dast!

12. De šadda dapatuvvat, go mon vuolgam du lutte erit, ja Hærra Vuoigŋa rotte du erit daggar baikkai, maid mon im diede, ja go mon boađam diedetet Akabi dam, ja go son i gavna du, de son godda muo, ja du balvvalægjat læ dadde ballam Hærrast gidda mu nuorravuottam rajest.

13. Igo dat læk mu hærrasam muittaluvvum, maid mon dakkim, dallego Jesabel goddi Hærra profetaid? De mon čikkim čuotte olbma Hærra profetain guovte bigjui, vitta loge olbma goabbage bigjui, ja æletim sin laibin ja čacin.

14. Ja dal cælkak don: Mana dokko ja cælke du hærrasad: Gæča, Elias læ dast! Ja de son godda muo.

15. De celki Elias: Nuft duotta go Hærra, alme vægai Ibmel, ælla, gæn muođoi oudast mon čuožom: Odna bæive aigom mon ouddandivvot ječčam su ouddi.

16. De manai Obadja Akaba oudald ja diedeti sudnji dam; ja Akab manai Eliasa oudald.

17. Ja de dapatuvai, go Akab oini Eliasa, de celki Akab sudnji: Dongo dat læk, don, gutte buvtak hævvanæme Israel bagjeli?

18. Ja son celki: Im mon læk buktam hævvanæme Israel bagjeli, mutto don ja du ačad viesso, go di lepet hæittam Hærra bakkomid ja vagjolam Baali maŋest.

16, 31 j. n. v.

19. Mutto vuolgat dal sane ja divte obba Israela mu lusa čoakkai boattet Karmel varrai ja daid njællje čuođe ja vitta loge Baal profeta ja daid njællje čuođe Astarte profeta, guđek borrek Jesabel bævdest!

20. Ja Akab vuolgati sane buok Israel manai gaski ja čokki profetaid Karmel varrai.

21. De loaidasti Elias ouddan buok albmuga ouddi ja celki: Man gukka di aiggobetet skierbmot goabbašagaidi belidi? Jos Hærra læ Ibmel, de vagjoleket su maŋest, ja jos Baal læ Ibmel, de vagjoleket su maŋest! Mutto almug i vastedam sudnji ovtage sane.

Duob. 6, 31. Josv. 24, 15.

22. Ja Elias celki albmugi: Mon læm dat aidno Hærra profeta, gutte læm baccam heggi, mutto Baal profetak læk njællje čuođe ja vitta loge olbma. 19, 10.

23. Addujuvvusek dal migjidi guokte vuovsa, ja valljijekusek si dam nubbe vuovsa ja čuopadekusek dam dam ruvji mielde ja bigjusek dam muorai ala, mutto æi si galga dola dasa bigjat; ja mon aigom rakadet dam nubbe vuovsa ja bigjat dam muorai ala, mutto im mon aigo dola dasa bigjat.

24. De čurvvot dalle di din ibmelædek nama, ja mon aigom čuorvvot Hærra nama, ja dat galgga læt nuft, atte dat Ibmel, goabba vasted dolain, son læ Ibmel. Ja buok almug vastedi ja celki: Dat sadne læ buorre.

25. Ja Elias celki Baal profetaidi: Valljijeket aldsesædek nubbe vuovsa ja rakadeket di dam vuost, dainago di lepet dak ænebuk, ja čurvvot din ibmelædek nama! Mutto epet di galga dola dasa bigjat.

26. Si valdde dalle dam vuovsa, maid son læi addam sigjidi, ja

rakadegje dam ja čurvvu Baal nama iđđed rajest gidda gaskabæive ragjai, cælkededin: O Baal, vasted migjidi! Mutto i læm mikkege jienaid ja i oktage, gutte vastedi; ja si onddu altara birra, mi læi dakkujuvvum. Hab. 2, 19.

27. Ja de dapatuvai gaskabæive, de bilkkedi Elias sin ja celki: Čurvvot alla jienain! Dastgo alma son læ ibmel; daidda son šaddam jurddagidi, daihe son læ mannam doares bællai daihe læ matkuštæmen; daidda son læt oađđemen, — de son gocca. 5 Mos. 32, 37.

28. Ja si čurvvu alla jienain ja sargodegje ječaidæsek sin lagesek mielde mikiguim ja saitiguim, dassači go varra golgai vuolas sin bagjel. 5 Mos. 14, 1.

29. Ja de dapatuvai, go gaskabæivve læi vassam, de si biđđe lakka dam aige, go borramušoaffar oaffaruššujuvvu; mutto i læm mikkege jienaid ja i oktage, gutte vastedi, ja i oktage, gutte vuttivaldi dam. Salm. 115, 5 j. n. v.

30. De celki Elias buok albmugi: Loaidasteket mu lusa! Ja buok almug loaidasti su lusa, ja son divoi Hærra vuolasgaikkujuvvum altara.

31. Ja Elias valdi guokte nubbe lokkai gæđge Jakob manai sokkagoddi logo mielde, gæsa Hærra sadne dapatuvai naft: Israel galgga læt du namma. Josv. 4, 5. 20. 1 Mos. 32, 28; 35, 10.

32. Ja son huksi geđgin altara Hærra nammi ja dagai rogge, gosi nuft stuoresen, go saje guovte mitto gilvvagidi, birra altara.

33. Ja son bijai muoraid garvesen ja čuopadi vuovsa ja bijai dam muorai ala.

34. Ja son celki: Devddet njællje litte čacin ja golgateket dam boalddemoaffara bagjeli ja muorai bagjeli! Ja son celki: Dakket dam nubbe gærde! Ja si dakke dam nubbe gærde. Ja son celki: Dakket dam goalmad gærde! Ja si dakke dam goalmad gærde.

35. Ja čacce golgai birra altara, ja son devdi maidai rogge čacin.

36. Ja de dapatuvai dam aige, go borramušoaffar oaffaruššujuvvu, de loaidasti Elias, profeta, ouddan ja celki: Hærra, Abraham, Isak ja Israel Ibmel! Adde dam odna bæive šaddat diettevassi, atte don læk Ibmel Israelest, ja mon du balvvalægje, ja atte mon du sani mielde læm dakkam buok daid dagoid!

37. Vasted munji, Hærra, vasted munji, vai dat almug dovdaši, atte don, Hærra, læk Ibmel, ja atte don dat læk, gutte jorggalak sin vaimo ruoktot!

38. De gačai Hærra dolla vuolas ja loapati boalddemoaffara ja muoraid ja geđgid ja muolda; ja čace, mi læi roggest, eritnjoaloi dat. 3 Mos. 9, 24. 2 Muit. 7, 1.

39. Ja buok almug oini dam, ja si luoittadegje sin muođoidæsek ala ja celkke: Hærra, son læ Ibmel! Hærra, son læ Ibmel! Sak. 13, 9.

40. De celki Elias sigjidi: Doppijeket Baal profetaid, allet divte ovtage sist bæssat! Ja si doppijegje sin, ja Elias doalvoi sin vuolas Kison jogašgaddai ja goddeti sin dobbe. 5 Mos. 13, 5. 2 Gon. 10, 25.

41. Ja Elias celki Akabi: Mana bajas, bora ja juga! Dastgo arve šavva gullu.

42. Ja Akab manai bajas borrat ja jukkat. Mutto Elias manai bajas Karmel čoka ala ja gobmoli ædnam vuostai ja bijai su muođoides su čibbides gaski.

43. Ja son celki su rænggasis: Goarŋo bajas ja gæča dokko abe guvllui! Ja son goarŋoi bajas ja gæčai dokko ja celki: I læk mikkege. Ja son celki čieča gærde: Mana fastain dokko!

44. Ja de dapatuvai dam čiččid

gærde, de celki son: Gæča, okta
ucca balvaš, nuft stuores go ovta
olbma gietta, bagjana bajas abest.
Ja son celki: Mana bajas, cælke
Akabi: Gæsastatte du vavnad
ja mana vuolas, amas arvve du
hettit!
45. Ja de dapatuvai ucca bod-
dučest, atte albme čapodi balvai-
guim ja biegain, ja de bođi garra
arvve; mutto Akab vuogjai matkai
ja manai Jisreeli. Jak. 5, 18.
46. Ja Hærra gietta bođi Elias
lusa, ja son boakkanasti su ale-
mides, ja son viegai Akaba oud-
dalist gidda Jisreeli.

19. Kapittal.

Vælttem varas Jesabel mavsatæmest manna Elias dokko Beerseba mæccai, oađđa dobbe muttom gyvel-miestaga vuolde, boratuvvu muttom engelest, vagjola Horeb varrai, 1—8. Go Hærra sadne dast čuogja sudnji, de sardno son Hærrai su angervuođas birra ja vaiddal baččaget Israel ibmelmættomvuođa ja eritjorralæme bagjel Hærrast; Hærra almostatta ječas sudnji jaskis, hilljanes šuvvam siste, 9—14. Son goččo su vuoiddat Jehu gonagassan Israel bagjeli, Hasaela gonagassan Syria bagjeli ja Elisa profetan ječas sagjai; Elisa goččujuvvu Eliasest profetalaš ammati, 15—21.

1. Ja Akab muittali Jesabeli
buok, maid Elias læi dakkam, ja
sin buokai birra, gæid son læi
mikin goddam, buok profetaid.
18, 40.
2. De vuolgati Jesabel airrasa
Elias lusa ja cælketi: Nuft dak-
kusek ibmelak mu vuostai, ja bis-
susek si nuft dakkamest: Dam
aige itten galgam mon dakkat du
hægain, nuftgo dakkujuvvum læ
doi hægain.
3. Ja go son gulai dam, de
čuoǯǯeli son ja manai erit gagjom
varas su hægas, ja son bođi Beer-
sebai, mi gulla Judai, ja son
guđi su rængas dasa.
4. Ja ješ manai son mæccai
ovta bæivvasa ouddan ja bođi ja
čokkani muttom gyvel-miestaga
vuollai, ja son savai aldsesis jab-
mema ja celki: Dast læ galle; valde
dal, Hærra, mu sielo! Dastgo im
mon læk buoreb go mu vanhemak.
Jon. 4, 3.
5. Ja son vællani ja oađđai
muttom gyvel-miestaga vuollai; ja
gæča, de guoskati muttom engel
sudnji ja celki sudnji: Čuoǯǯel ja
bora!
6. Ja go son gæčai, gæča, de
læi su oaivvevulluš guorast okta
gakko, bassujuvvum bakka geđgi
alde, ja de læi litte, man siste læi
čacce; ja son borai ja jugai ja
vællani fastain.
7. Ja Hærra engel bođi fastain
nubbe gærde ja guoskati sudnji
ja celki: Čuoǯǯel ja bora! Dastgo
muđoi matke šadda dudnji bære
gukken.
8. Ja son čuoǯǯeli ja borai ja
jugai; ja son manai, apasmat-
tujuvvum dam borramuša bokte,
njællje loge bæive ja njællje loge
ija gidda Ibmel vare, Horeb, rag-
jai. 2 Mos. 24, 18; 34, 28 j. n. v. 3, 1.
5 Mos. 4, 10. 15.
9. Ja dast manai son biejo* sisa
ja oroi dast ikko; ja gæča, Hærra
sadne dapatuvai sudnji, ja son
celki sudnji: Maid don aigok dast,
Elias? *2 Mos. 33, 22.
10. Ja son celki: Mon læm
læmaš anger Hærra, alme vægai
Ibmel, oudast; dastgo Israel ma-
nak læk hæittam du litto; du al-
tarid læk si vuolasgaikkom, ja du
profetaid læk si goddam mikin,
ja mon okto læm baccam, ja si
bivddek mu hæga dam valdem
varas. Salm. 69, 10. Rom. 11, 3.
1 Gon. 18, 22.
11. De son celki: Mana olgus
ja čuoǯo vare alde Hærra muođoi
oudast! Ja gæča, Hærra manai
mæddel, ja de bođi stuora ja garra
ramadak, mi gaikodi varid ja cuvkki
bavtid Hærra oudast, mutto Hærra

i læm ramadaga siste; ja ramadaga maŋŋel bođi ædnamdoargastus, mutto Hærra i læm ædnamdoargastusa siste; 2 Mos. 34, 6.
12. ja ædnamdoargastusa maŋŋel bođi dolla, mutto Hærra i læm dola siste; ja dola maŋŋel bođi hilljanes šuvvam suobman.
Job 4, 16.
13. Ja de dapatuvai, go Elias dam gulai, de govčai son su amadajos su gavtines ja manai olgus ja čuožoi biejo uksaraige oudast; ja gæča, jiedna bođi sudnji ja celki: Maid don aigok dast, Elias?
2 Mos. 3, 6.
14. Ja son celki: Mon læm læmaš anger Hærra, alme vægai Ibmel, oudast; dastgo Israel manak læk hæittam du litto; du altarid læk si vuolasgaikkom, ja du profetaid læk si goddam mikin, ja mon okto læm baccam, ja si bivddek mu hæga dam valddem varas.
15. Ja Hærra celki sudnji: Maca ruoktot du gæinod mielde mæccai, Damaskusi, ja mana gavpug sisa ja vuoida Hasaela gonagassan Syria bagjeli! 2 Gon. 8, 13.
16. Ja Jehu, Nimsi barne, galgak don vuoiddat gonagassan Israel bagjeli, ja Elisa, Safat barne, gutte læ Abel-Meholast erit, galgak don vuoiddat profetan ječad sagjai.
2 Gon. 9, 2. 3.
17. Ja dapatuvvat galgga, atte dam, gutte erit bæssa Hasael miekest, galgga Jehu goddet, ja dam, gutte erit bæssa Jehu miekest, galgga Elisa goddet.
18. Ja mon aigom diktet baccet Israeli čieča duhata, buok daid čibbid, mak æi læk sojaldattam ječaidæsek Baal ouddi, ja juokke njalme, mi i læk su cummestam. Rom. 11, 4.
19. Ja son manai dast erit ja gavnai Elisa, Safat barne, gutte læi aito ædnama jorggomen; su oudast manne guokte nubbe lokkai bara vuovsak, ja ješ læi son dam guokte nubbe logad bara lutte; ja Elias manai dokko su lusa ja suppi su gavtes su ala. 16. v.
20. De guđi son vuovsaid ja viegai dokko Elias maŋŋai ja celki: Divte muo cummestet mu aččam ja mu ædnam ja de čuovvot du! Ja son celki sudnji: Vuolge, maca ruoktot! Dastgo maid mon læm dakkam du vuostai?
21. Ja son macai ruoktot su lutte erit, ja son-valdi dam bara vuovsaid* ja njuovai daid, ja vuovsai gæssaiguim vuošai son daid biergoid ja addi olbmuidi, ja si borre. De čuožželi son ja čuovoi Eliasa ja balvvali su.

* maiguim son læi ædnama jorggom.

20. Kapittal.

Benhadad birrastatta Samaria, gaibed, atte Akab galgga vuolgatet sudnji su akaides ja manaides, su golles ja silbas, ja aitta su garraset, go son i aigo dam dakkat; muttom profeta lopped Akabi nannoset vuoito su bagjel; Syrialažak vuoitatallek, 1—21. Benhadad boatta, nuftgo profeta læi juo ouddal cælkkam, fastain dam nubbe jage, mutto Hærra loppeda profeta bokte addet Akabi vuoito, mi maidai dapatuvva; Akab sæsta Benhadada, 22—34. Muttom profeta gulata Akabi Ibmel moare damditi, 35—43.

1. Ja Benhadad, Syria gonagas čokki obba su soattevægas, ja guokte njæljad lokkai gonagasa legje suina, ja hæstak ja vavnak; ja son manai bajas ja birrastatti Samaria ja soađai dam vuostai.
2. Ja son vuolgati airrasid Akaba, Israel gonagasa, lusa gavpug sisa
3. ja cælketi sudnji: Nuft cælkka Benhadad: Du silbba ja du golle, dat gulla munji, ja dak buoremusak du akain ja manain, dak gullek munji.
4. Ja Israel gonagas vastedi ja celki: Dat læ, nuftgo don cælkak,

mu hærram gonagassam! Mon ja buok, mi must læ, gullap dudnji.

5. Mutto airrasak botte fastain ja celkke: Nuft cælkka Benhadad: Mon vuolgatim sane dudnji ja cælketim: Du silba ja du golle ja du akaid ja du manaid galgak don munji addet.

6. Mutto dam aige itten vuolgatam mon mu balvvalegjidam du lusa, ja si galggek burgget du vieso ja du balvvalegji viesoid, ja buok du čalmi havskodagaid galggek si bigjat sin giettasæsek ja valddet mieldesek.

7. De ravkai Israel gonagas buok ædnam vuorrasid lusas ja celki: Arvvedeket ja oidnet dadde, atte dat bivdda min likkotesvuođa! Dastgo son vuolgati sane munji mu akai ja mu manai ja mu silba ja mu golle harrai, ja im mon biettalam sust dam.

8. De celkke buok vuorrasak ja buok almug sudnji: Ik don galga su gullat ja ik mieđetet.

9. Son celki dalle Benhadad airrasidi: Celkket mu hærrai gonagassi: Buok dam, man birra don vuostas gærde vuolgatik sane du balvvalægjasad, aigom mon dakkat; mutto dam im mon mate dakkat. De manne airrasak erit ja bukte sudnji vastadusa ruoktot.

10. De vuolgati Benhadad sudnji sane ja cælketi: Nuft dakkusek ibmelak mu vuostai, ja bissusek si nuft dakkamest: Samaria muoldda i galga dævddet buok dam albmug čormaidge, gæk læk mu mielde.

11. De vastedi Israel gonagas ja celki: Celkket: Allus dat ramedeku, gutte čadna boakkana birras*, nuftgo dat, gutte dam erit čoavdda!

*gutte rakad ječas soattai.

12. Ja de dapatuvai, go son gulai dam sane, go son ješ ja gonagasak legje jukkamen lastagođi siste, de celki son su balvvalegjidasas: Divvot ječaidædek soattamlagje! Ja si divvu ječaidæsek soattamlagje gavpug vuostai.

13. Ja gæča, muttom profeta loaidasti dokko Akaba, Israel gonagasa, lusa ja celki: Nuft cælkka Hærra: Lækgo don oaidnam obba dam stuora doake? Gæča, mon addam dam odna bæive du gitti, ja don galgak dovddat, atte mon læm Hærra.

14. Ja Akab celki: Gæn bokte? Ja son celki: Nuft cælkka Hærra: Ædnamhærrai balvvalegji bokte. Ja son celki: Gi galgga algatet soađe? Ja son celki: Don.

15. Ja son gæčadi ædnamhærrai balvvalegjid, ja si legje guokte čuođe ja guokte njæljad lokkai; ja sin maŋŋel gæčadi son buok albmuga, buok Israel manaid, čieča duhata.

16. Ja si vulgge olgus gaskabæive, dam bodda go Benhadad jugai ječas garremidi lastagođi siste, son ješ ja dak guokte njæljad lokkai gonagasa, gæk væketegje su.

17. Ja ædnamhærrai balvvalægjek manne oudemusta olgus, ja Benhadad vuolgati soabmasid dokko, ja si muittalegje sudnji ja celkke: Olbmuk læk olgus mannam Samariast.

18. De son celki: Jos si læk olgus mannam rafhin, de doppijeket sin ællenaga, ja jos si læk olgus mannam soattai, de doppijeket sin ællenaga!

19. Dak manne dalle gavpugest olgus: ædnamhærrai balvvalægjek ja soattevækka, mi čuovoi sin,

20. ja si časke, ješ gutteg su olbmas, ja Syrialaǯak bataregje, ja Israel doarredi sin; ja Benhadad, Syria gonagas, eritbæsai hæstain soames ridijegjiguim.

21. Ja Israel gonagas manai olgus ja časki hæstaid ja soattevavnaid ja časki Syrialaǯaid stuora vuoittemin.

22. De loaidasti profeta dokko Israel gonagasa lusa ja celki sudnji: Mana dokko, nanosmatte ječad, ja vuttivalde ja gæča, maid don galgak dakkat! Dastgo go jakke læ vassam, de manna Syria gonagas bajas du vuostai.

23. Ja Syria gonagasa balvvalægjek celkke sudnji: Sin ibmelak læk varre-ibmelak, damditi legje si gievrabuk go mi; mutto go mi soattap singuim jalggadasa alde, de mi vissasi šaddap gievrabun go si.

24. Ja dam galgak don dakkat: Eritbija gonagasaid, ješ guđege su sajestes, ja bija ædnamhærraid sin sagjai! 1. v.

25. Ja rakad don aldsesad soattevæga, nuft stuora soattevæga go dam, mi gačai dudnji, ja nuft ædnag hæstaid go daid hæstaid, ja nuft ædnag vavnaid go daid vavnaid, ja de sottop mi dasto singuim jalggadasa alde! De mi vissasi šaddap gievrabun go si. Ja son gulddali sin jiena ja dagai nuft.

26. Ja de dapatuvai, go jakke læi vassam, de gæčadi Benhadad Syrialaǯaid ja manai bajas Afeki soattai Israelin.

27. Ja Israel manak gæčaduvvujegje ja nistijuvvujegje ja manne sin oudald; ja Israel manak luoittalegje sin buotta nuftgo guokte gaiccačorraga; mutto Syrialaǯak devdde ædnama.

28. De loaidasti dot Ibmel olmai ouddan ja celki Israel gonagassi: Nuft, celki son, cælkka Hærra: Dađemielde go Syrialaǯak læk cælkkam: Hærra læ varreibmel ja i vuobme-ibmel, de aigom mon addet obba dam stuora doake du gieđa halddoi, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

29. Ja si orru soattesidast, dak doi buotta, čieča bæive; ja de dapatuvai dam čiččid bæive, de šaddai soatte, ja Israel manak časke Syrialaǯaid, čuotte duhat vaǯǯe-olbma ovta bæivest.

30. Ja dak, guđek bacce, bataregje Afeki, gavpug sisa, ja ladnesæidne gačai dam čieča goalmad lokkai duhat olbma bagjeli, guđek legje baccam. Ja Benhadad batari ja bođi gavpug sisa ja viegai gammarest gammari.

31. De celkke su balvvalægjek sudnji: Gæča, mi læp gullam, atte Israel vieso gonagasak læk arbmogas gonagasak; bigjop mi dadde sæka min alemidamek birra ja baddid min oividæmek birra ja mannop olgus Israel gonagasa lusa! Noago son dikta du bissot hægast.

32. Ja si čadne sæka sin alemidesek birra ja baddid sin oividæsek birra, ja go si botte Israel gonagasa lusa, de celkke si: Du balvvalægjat Benhadad cælkka: Divte mu bissot hægast! Ja son celki: Lægo son ain hægast? Son læ mu viellja.

33. Ja olbmak adne dam buorren mærkkan, ja si hoapotegje su cælkket, bođigo dat vaimost, ja celkke: Duođai, Benhadad læ du viellja. De son celki: Mannet sisa ja viǯǯet su! Ja Benhadad manai olgus su lusa, ja son divti su goarŋastet bajas vavna ala.

34. Ja Benhadad celki sudnji: Daid gavpugid, maid mu ačče valdi du ačest, aigom mon ruoktot addet, ja don oaǯok rakadet aldsesad balggaid Damaskusi, nuftgo mu ačče rakadi Samariai. Ja mon [celki Akab] aigom dam littodæme ala luoittet du mannat. De dagai son dalle litto suina ja luiti su mannat.

35. Ja muttom olmai profetai manain* celki nubbai Hærra sane mielde: Časke muo! Mutto olmai biettali su časkemest.

* d. l. mattajegjin.

36. De celki son sudnji: Dainago don ik læk jægadam Hærra

jiena, gæča, de galgga muttom legjon du goddet, go don vuolgak erit mu lutte. Ja go son vulgi erit su lutte, de fatti legjon su ja goddi su. 13, 24.

37. Ja son fatti nubbe æra olbma ja celki: Časke muo! Ja olmai časki su ja havoi su.

38. De manai profeta dokko ja divoi ječas balgga ala fattim varas gonagasa; mutto son dagai ječas dovddamættosen čanastaga bokte su čalmides bagjel.

39. Go dal gonagas bođi mæddel, de čuorvoi son gonagassi ja celki: Du balvvalægjat læi mannam olgus soađe sisa, gæča, de bođi muttom olmai ja buvti muttom olbma mu lusa ja celki: Ane varast dam olbma! Jos son šadda vailatubmai, de galgga du hægga læt su hæga sajest, daihe don galgak vikkit munji ovta talenta silba.

40. Mutto go du balvvalægjestad læi juoga dakkamuššan duobbeld dabbeld, de læi son javkkam. Ja Israel gonagas celki sudnji: Nuft læ du duobmo; don læk ješ dam cælkkam. 2 Sam. 12, 7.

41. De gačai son erit valddet čanastaga su čalmides oudast, ja Israel gonagas dovdai su, atte son læi muttom profetain

42. Ja son celki sudnji: Nuft cælkka Hærra: Dađemielde go don læk luoittam dam olbma erit bæssat gieđainad, gæn mon læm bigjam garrodusa vuollai, de galgga du hægga læt su hæga sajest, ja du almug su albmuga sajest. 1 Sam. 15, 3. 9.

43. Ja Israel gonagas manai bajas su vissusis, hugjosam ja ædnaduvvum, ja bođi Samariai. 21, 4.

21. Kapittal.

Nabot i dato luoittet Akabi su vidnegardes; Jesabel adda værre-duođaštegjid loaidastet Nabot vuostai, gutte dubmijuvvu ja gæđgaduvvu; Akab valdda su vidnegarde oabmenes, 1—16. Elias gulat sudnji damditi Ibmela lossis duomoid su ječas bagjel, Jesabel bagjel ja obba su vieso bagjel; Akab vuoled ječas Hærra ouddi; Hærra gæped su rangaštusa, 17—29.

1. Ja de dapatuvai dai dapatusai maŋŋel: Nabotest, Jisreelitalažast, læi vidnegardde, mi læi Jisreelest, Akaba, Samaria gonagasa, vieso baldast,

2. ja Akab sarnoi Naboti ja celki: Adde munji du vidnegardad, vai dat lifči munji urtasgardden! Dastgo dat læ mu vieso baldast. Mon aigom addet dudnji dam oudast vidnegarde, mi læ buoreb go dat; daihe, jos dat læ buorre du čalmi oudast, de mon addam dudnji ruđaid, nuft ollo, go dat læ væra.

3. Mutto Nabot celki Akabi: Addus Hærra dam læt gukken must erit, atte mon galgašim addet dudnji mu vanhemidam arbe! 3 Mos. 25, 23.

4. Ja Akab bođi su vissusis, hugjosam ja ædnaduvvum dam sane diti, maid Nabot, Jisreelitalaš, læi sardnom sudnji, go son celki: Im mon aigo addet dudnji mu vanhemidam arbe. Ja son vællani su sænggasis ja jorggali su muođoides nubbos ja i garrom borrat.

5. De bođi Jesabel, su akka, sisa su lusa, ja son sarnoi sudnji: Manne læ dadde du vuoigŋa hugjosam, nuft atte ik don garo borrat?

6. Ja son sarnoi sudnji: Mon sardnum Naboti, Jisreelitalažži, ja celkkim sudnji: Adde munji du vidnegardad ruđai oudast, daihe, jos don dasa halidak, de addam mon dudnji vidnegarde dam oudast. Mutto son celki: Im mon adde dudnji mu vidnegarddam.

7. De celki Jesabel, su akka, sudnji: Don galgak dal čajetet, atte don læk gonagas Israel bagjel; likka bajas, bora ja divte du

vaimod læt buore mielast! Mon galgam addet dudnji Nabot, Jisreelitalaǯa, vidnegarde.

8. Ja son čali girje Akaba nammi ja sæilledi dam su signetsuorbmasin; ja son vuolgati girje daidi vuorrasidi ja daidi oaivamuǯaidi, guđek legje Nabot gavpugest, guđek asse ovtast suina.

9. Ja son čali girjai naft: Čurvvot borakættaivuođaid ja bigjet Nabota albmuga njunnoši

10. ja bigjet guokte olbma, navcates olbmuid, su buotta, vai soai matteba duođaštet su vuostai ja cælkket: Don læk garrodam Ibmela ja gonagasa. De dolvvot su olgus ja gæđgadeket su jamas!

11. Ja su gavpug olbmak, vuorrasak ja oaivamuǯak, si, guđek asse su gavpugest, dakke, nuftgo Jesabel læi vuolgatam sigjidi sane, nuftgo læi čallujuvvum dam girjest, maid son læi vuolgatam sigjidi. Salm. 94, 21.

12. Si čurvvu borakættaivuođaid ja bigje Nabota albmuga njunnoši,

13. ja dak guokte olbma, navcates olbmak, bođiga ja čokkaneiga su buotta, ja dak navcates olbmak duođašteiga Nabot vuostai albmuga oudast ja celkiga: Nabot læ garrodam Ibmela ja gonagasa. Ja si dolvvu su olgus gavpug olggobællai ja gæđgadegje su jamas. Salm. 35, 11. Matt. 26, 60.

14. Ja si vuolgategje sane Jesabeli ja cælketegje: Nabot læ gæđgaduvvum ja jabmam.

15. Ja de dapatuvai, go Jesabel gulai, atte Nabot læi gæđgaduvvum ja jabmam, de celki Jesabel Akabi: Likka bajas, valde Nabot, Jisreelitalaǯa, vidnegarde oabmenad, maid son biettali dudnji addemest ruđai oudast! Daštgo i Nabot læk ællemen, mutto læ jabmam.

16. Ja de dapatuvai, go Akab gulai, atte Nabot læi jabmam, de likkai Akab bajas mannam varas vuolas Nabot, Jisreelitalaǯa, vidnegarddai ja valddem varas dam oabmenes.

17. Mutto Hærra sadne dapatuvai Eliasi, Tisbitalaǯǯi, naft:

18. Čuoǯǯel, mana vuolas Akaba, Israel gonagasa, oudald, gutte læ Samariast! Gæča, son læ Nabot vidnegardest, gosa son læ mannam vuolas valddem varas dam oabmenes.

19. Ja don galgak sardnot sudnji ja cælkket: Nuft cælkka Hærra: Degos don dal læk sikke sorbmim ja valddam oabmenad? Ja don galgak sardnot sudnji ja cælkket: Nuft cælkka Hærra: Dam baikest, gost bædnagak njollu Nabot varaid, galggek bædnagak njoallot maidai du varaid. 22, 38. 2 Gon. 9, 25 j. n. v.

20. Mutto Akab celki Eliasi: Degos don læk muo gavdnam, mu vašalaǯǯam? Ja son celki: Mon læm du gavdnam, dađemielde go don læk ječad vuovddam dakkat, mi baha læ Hærra čalmi oudast.

21. Gæča, mon buvtam likkotesvuođa du bagjeli ja suopalastam erit du maŋest ja erithævatam Akab viesost buok olbmabæle, sikke raves olbmaid ja uccakaǯaid Israelest, 2 Gon. 9, 8 j. n. v.

22. ja mon dagam du vieso nuftgo Jeroboam, Nebat barne, vieso ja nuftgo Baesa, Akia barne, vieso dam moaratume diti, maid don læk boktam mu duokken, ja dainago don læk sattam Israela suddodet. 15, 29; 16, 3. 11.

23. Maidai Jesabel birra læ Hærra sardnom ja cælkkam: Bædnagak galggek borrat Jesabela Jisreela ladneseini guorast. 2 Gon. 9, 33-36.

24. Dam, gutte jabma Akab viesost gavpugi, galggek bædnagak borrat, ja dam, gutte jabma mæccai, galggek alme loddek borrat. 14, 11; 16, 4.

25. Ige læmge oktage, nuftgo Akab, gutte læi vuovddam ječas dakkat, mi baha læi Hærra čalmi oudast, dainago Jesabel, su akka, avčoti su.

26. Ja son mænnodi sagga fastet, go son vagjoli dai fastes æppe-ibmeli maŋest, aibasrakkan nuftgo Amoritalaǯak legje dakkam, gæid Hærra erit aji Israel manai muođoi oudast.

27. Ja de dapatuvai, go Akab gulai daid sanid, de son gaikodi su biktasides ja bijai sæka su rubmašes ala ja ani borakættaivuođaid, ja son vællai sæka siste ja vaǯi hiljet. 2 Gon. 6, 30.

28. De dapatuvai Hærra sadne Eliasi, Tisbitalaǯǯi, naft:

29. Lækgo don oaidnam, atte Akab læ vuoledam ječas mu muođoi ouddi? Dađemielde go son læ vuoledam ječas mu muođoi ouddi, de im mon aigo diktet dam likkotesvuođa boattet su beivid; su barne beivid aigom mon diktet likkotesvuođa boattet su vieso bagjeli. 2 Gon. 9, 24 j. n. v.

22. Kapittal.

Josafat, Juda gonagas, oappaladda Akaba; Akab sarnota su vuolgget mieldes soattai Syrialaǯai vuostai, 1—4. Buok Akaba profetak einostek sudnji burid; Josafat anotæme mielde viǯǯujuvvu Mika; son gulat Akabi su hævvanæme ja cælkka, atte Hærra læ addam værrevuoiŋa buok su profetai njalbmai, mutto son šadda damditi cabmujuvvut ja suppijuvvut giddagassi, 5—28. Goabbašagak gonagasak mannaba Syrialaǯai vuostai; Akab goddatalla soađest; su bardne Akasja šadda gonagassan, 29—40. Josafat balla Hærrast, erithævata furrušegjid su rikastes, i dato dakkat litto Akasjain, jabma, 41—51. Akasja rađđe Israel bagjel guokte jage ja læ ibmelmættom, 52—54.

1. De si adne ječaidæsek rafhalaǯǯan golbma jage; i læm mikkege sođid Syria ja Israel gaskast.

2. Mutto dam goalmad jage dapatuvai, atte Josafat, Juda gonagas, manai vuolas Israel gonagasa lusa. 2 Muit. 18, 2 j. n. v.

3. De celki Israel gonagas su balvvalegjidasas: Epetgo di diеđe, atte Ramot Gileadest gulla miggidi? Ja mi orrop jaska æpge valde dam erit Syria gonagasa gieđast!

4. Ja son celki Josafati: Aigokgo don mannat muina soattai Ramoti Gileadi? Ja Josafat celki Israel gonagassi: Nuftgo don, nuft monge, nuftgo du almug, nuft muge almug, nuftgo du hæstak, nuft muge hæstak. 2 Gon. 3, 7.

5. Ja Josafat celki vela ain Israel gonagassi: Jæra dadde odne Hærra sanest! 2 Gon. 3, 11.

6. De Israel gonagas čokki profetaid, njællje čuođe olbma arvo, ja celki sigjidi: Galgamgo mon vuolgget soattai Ramot vuostai Gileadest, daihe galgamgo mon diktet dam dagakættai orrot? Ja si celkke: Mana bajas! Hærra aiggo addet dam gonagasa gitti.

7. Mutto Josafat celki: Igo dast vela læk muttom Hærra profeta, vai mi bæsašeimek jærrat Hærrast su bokte?

8. Ja Israel gonagas celki Josafati: Læ galle vela muttom olmai, gæn bokte olmuš oaǯǯo jærrat Hærrast, mutto mon vašotam su, dainago i son einost burid mu birra, mutto bahaid, namalassi Mika, Jimla bardne. Ja Josafat celki: Allus gonagas nuft celkku!

9. De ravkai Israel gonagas muttom viessobalvvalægjes ja celki: Vieǯa hoapost Mika, Jimla barne!

10. Ja Israel gonagas ja Josafat, Juda gonagas, čokkaiga, garvvodam sodno gonagaslaš biktasidasæsga, goabbag sodno truonosga alde, muttom gordneraidnim-baikest Samaria porta uksaraige ou-

dast; ja buok profetak einostegje sodno muođoi oudast.

11. Ja Sedekias, Kenaana bardne, dagai aldsesis čorvid ruovdest ja celki: Nuft cælkka Hærra: Daiguim don galgak doarostet Syrialaǯaid, dassači go don loapatak sin.

12. Ja buok profetak einostegje nuft ja celkke: Mana bajas Ramoti Gileadi! De don galgak adnet likko, ja Hærra galgga addet dam gonagasa gitti.

13. Ja airas, gutte læi mannam dokko ravkkam varas Mika, sarnoi sudnji ja celki: Gæča, profetai sanek læk ovtamielalaǯat vuokkasak gonagasa bællai; divte dal dadde du sanidad šaddat nuftgo muttoma sanid sist ja sarno burid!

14. De celki Mika: Nuft duotta go Hærra ælla: Maid Hærra cælkka munji, dam mon aigom sardnot. 4 Mos. 22, 38.

15. Go son dal bođi gonagasai lusa, de celki gonagas sudnji: Mika! Galggapgo mi mannat soattai Ramoti Gileadi, daihe galggapgo mi diktet dam dagakættai orrot? Ja son celki sudnji: Mana bajas, de don galgak adnet likko, ja Hærra galgga addet dam gonagasa gitti.

16. Ja gonagas celki sudnji: Galle gærde mon galgam du vuornotet, amad don sardnot munji ærrasa go duottavuođa Hærra nammi?

17. De celki son: Mon oidnim obba Israela bieđganam vari mietta nuftgo savcca-ælo, mast i læk gæčče; ja Hærra celki: I dain læk ised; maccusek si ruoktot, ješ gutteg su vissusis, rafhest! 4 Mos. 27, 17. Matt. 9, 36.

18. De celki Israel gonagas Josafati: Imgo mon cælkkam dudnji: I son einost burid mu birra, mutto bahaid?

19. De celki son: Damditi, gula Hærra sane! Mon oidnim Hærra čokkamen su truonos alde ja obba alme væga čuoǯǯomen su lutte su olgiš ja su gurot bælde.

20. Ja Hærra celki: Gi aiggo fillit Akaba, vai son manna bajas ja gačča Ramot lutte Gileadest? Ja nubbe celki nuft, ja nubbe celki naft.

21. De manai vuoigŋa* ouddan ja divoi ječas Hærra muođoi ouddi ja celki: Mon galggam su fillit. Ja Hærra celki sudnji: Man bokte?

* einostusa vuoigŋa.

22. Ja son celki: Mon aigom olgus mannat ja læt gielesvuođa vuoigŋan buok su profetai njalme siste. Ja son celki: Duođai, don galgak su fillit, ja don galgak maidai dam vægjet; mana olgus ja daga nuft!

23. Ja dal, gæča, Hærra læ addam gielesvuođa vuoiŋa buok dai du profetai njalbmai, mutto Hærra læ sardnom likkotesvuođa du bagjeli.

24. De loaidasti Sedekias, Kenaana bardne, ouddan ja doaškali Mika niera vuostai ja celki: Man gæino mielde læ Hærra vuoigŋa mannam rasta must erit duina sardnot?

25. Ja Mika celki: Gæča, don galgak dam oaidnet dam bæive, go don manak gammarest gammari ječad čiekkam varas.

26. De celki Israel gonagas: Valde Mika ja doalvo su ruoktot Amon, gavpug oaivamuǯa, lusa, ja Joas, gonagasbarne, lusa,

27. ja cælke: Nuft cælkka gonagas: Bigjet dam fanggavissui ja bibmet su atestusa laibin ja atestusa čacin, dassači go mon boađam fastain ruoktot šiega aimoin. 2 Muit. 16, 18. Jer. 37, 15.

28. Ja Mika celki: Jos don boađak fastain ruoktot šiega aimoin, de i læk Hærra mu bokte sardnom. Ja son celki: Gullet dam, di albmugak, buokakrakkan!

29. De manaiga Israel gonagas ja Josafat, Juda gonagas, bajas

Ramoti Gileadi. 2 Muit. 18. 28 j. n. v.

30. Ja Israel gonagas celki Josafati: Mon aigom rievddadet biktasidam ja de mannat soattai; mutto garvvod don du oktasaš biktasidad! Ja Israel gonagas rievddadi su biktasides ja manai soattai.

31. Mutto Syria gonagas læi goččom su guokte njæljad lokkai oaivamuǯaides vavnai bagjel ja cælkkam: Epet di galga soattat epet uccakaǯai epetge stuorrai vuostai, mutto aivefal Israel gonagasa vuostai. 20, 16. 24.

32. Ja de dapatuvai, go oaivamuǯak vavnai bagjel oidne Josafat, de celkke si: Son læ vissasi Israel gonagas. Ja si ærranegje su vuostai soattam varas. De čuorvoi Josafat.

33. Ja de dapatuvai, go oaivamuǯak vavnai bagjel oidne, atte i son læm Israel gonagas, de jorgidegje si ruoktot su lutte erit.

34. Mutto muttom olmai geldi davges sattedokko ja dæivai Israel gonagasa ruovddegarvo laktagi gaskal. De celki son su vavdnavuogjasis: Jorgid ja doalvo muo olgus soattevægast! Dastgo mon læm havvaduvvum.

35. Ja soatte lassani damanaga bæive, ja gonagas dollujuvvui čuoǯǯot vavnast Syrialaǯai buotta; ja son jami ækkedest, ja varra golgai havest vavna sisa. 2 Muit. 18, 34.

36. Ja dat čuorvvom manai soattevæga čađa bæivaš luoittadedin: Juokke olmai mannus su gavpugasas ja su ædnamasas!

37. De jami gonagas ja buktujuvvui Samariai, ja si havddadegje gonagasa Samariai.

38. Ja vavdna doiddujuvvui Samaria laddogaddest, ja bædnagak njollu su vara, dam bodda go fuorak lavgodegje ječaidæsek dobbe, Hærra sane mielde, maid son læi sardnom. 21, 19. 2 Gon. 9, 25 j. n. v. Salm. 68, 24.

39. Mutto dat æra Akaba historiast ja buok, maid son dagai, ja dat elefantabadne-viesso, maid son huksi, ja buok dak gavpugak, maid son huksi, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

40. De vællani Akab su vanhemides lusa, ja Akasja, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

41. Josafat, Asa bardne, šaddai gonagassan Juda bagjel Akaba, Israel gonagasa, njæljad jagest. 15, 24.

42. Josafat læi vitta njæljad lokkai jage boares, go son šaddai gonagassan, ja vitta goalmad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Asuba, Silhi nieidda.

43. Ja son vagjoli buok Asa, su ačes, gæino mielde; i son gaiddam dast erit, dagadedines, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast.

44. Duššefal oaffardievak æi erit javkkaduvvum; almug bisoi ain oaffaruššamest ja boalddemest suovvasid dievai alde. 15, 14. 2 Gon. 12, 3.

45. Ja Josafat doalai rafhe Israel gonagasain.

46. Mutto dat æra Josafat historiast, ja dak vægalaš dagok, maid son ollašutti, ja dak soađek, maid son doalai, dat læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

47. Ja furrušegji bacatasa, guđek legje vela baccam Asa, su ače, beivin, erithævati son ædnamest. 15, 12.

48. Ja i læm oktage gonagas Edomest; muttom ædnamhærra læi gonagassan.

49. Josafatest legje loge Tarsis-skipa, mak galgge mannat Ofiri golle varas, mutto i bessujuvvum matkai, dastgo muttom skipak cuovkkanegje Esjon-Geber gurri. 9, 28.

50. De celki Akasja, Akaba

bardne, Josafati: Divte mu balvvalegjid mannat du balvvalegjidadguim skipai mielde! Mutto Josafat i dattom. 2 Muit. 20, 35-37.
51. Ja Josafat vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David, su aĉes, gavpugi; ja Joram, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.
52. Akasja, Akaba bardne, šaddai gonagassan Israel bagjel Samariast Josafat, Juda gonagasa, ĉieĉa nubbe logad jagest ja radđi Israel bagjel guokte jage.
53. Ja son dagai, mi baha læi Hærra ĉalmi oudast, ja vagjoli su aĉes gæino mielde ja su ædnes gæino mielde, ja Jeroboam, Nebat barne, gæino mielde, gutte sati Israel suddodet;
54. son balvvali Baal ja rokkadalai su ja moaratutti Hærra, Israel Ibmela, aibas nuft, moft su aĉĉe læi dakkam. 16, 31.

Maŋeb Gonagasai Girje.

1. Kapittal.

Moab jorral erit Israelest; Akasja buocca, aiggo jærrat æppe-ibmelest Baal-Sebubest, galggago son ællet: mutto Elias cælkka su airrasidi, atte son galgga jabmet, 1—8. Akasja vuolgat golma gærde oaivamuʒa vitta loge olbmain su vieʒʒam varas; dak vuostas guovtos loapatuvvuba sodno olbmaidæsgaguim alme dola bokte, dat goalmad vuoled jeĉas ja sestujuvvu; Elias manna Hærra goĉĉom mielde suina ja gulat Akasjai, atte son galgga jabmet, mi maidai dapatuvva, 9—18.

1. Ja Moab jorrali erit Israelest Akab jabmem maŋŋel. 3, 5.
2. Ja Akasja gaĉai su bajeb lanjas ĉærgalasa cađa olgus, mi læi Samariast, ja buoccai; ja son vuolgati airrasid ja celki sigjidi: Mannet dokko, jerret Baal-Sebubest, Ekron ibmelest, galgamgo mon dærvasmuvvat dam buocalvasast! 5 Mos. 18, 11. Es. 8, 19; 19, 3.
3. Mutto Hærra engel celki Tisbitalaʒʒi: Ĉuoʒʒel ja mana Samaria gonagasa airrasi oudald ja cælke sigjidi: Damditigo dat læ, dainago i læk oktage Ibmel Israelest, atte di mannabetet dokko jærram varas Baal-Sebubest, Ekron ibmelest?
4. Damditi, nuft cælkka Hærra: Ik don galga vuolas niegjat dam sængast, man ala don læk bajas gorgŋom; dastgo don galgak jabmet. Dasto manai Elias. 8, 10.
5. Ja airrasak macce ruoktot su lusa, ja son celki sigjidi: Manne lepet di maccam ruoktot?
6. Ja si celkke sudnji: Muttom olmai bođi min oudald ja celki migjidi: Vulgget, maccet ruoktot gonagasa lusa, gutte læ din vuolgatam, ja celkket sudnji: Nuft cælkka Hærra: Damditigo dat læ, dainago i læk oktage Ibmel Israelest, atte don vuolgatak sane jærram varas Baal-Sebubest, Ekron ibmelest? Damditi ik don galga vuolas niegjat dam sængast, man ala don læk bajas gorgŋom; dastgo don galgak jabmet.
7. Ja son celki sigjidi: Maggar læi dam olbma habme, gutte bođi din oudald ja sarnoi digjidi daid sanid?
8. Ja si celkke sudnji: Dat læi muttom olmai guolggabiktas siste, ja son ani nakkeboakkana ĉadnu-

juvvum su alemides birra. De son celki: Dat læi Elias, Tisbitalaš. Matt. 3, 4. Ebr. 11, 37.
9. Ja son vuolgati su lusa muttom oaivamuǯa vitta loge bagjel oktan su vitta lokkasin; ja son manai bajas su lusa, ja gæča, son læi čokkamen varrečoka alde, ja son celki sudnji: Don Ibmel olmai! Gonagas cælkka: Nieja vuolas!
10. Mutto Elias vastedi ja celki oaivamuǯǯi vitta loge bagjel: Jos mon læm Ibmel olmai, de bottus dolla almest vuolas ja loapatekus du ja du vitta loge! Ja dolla bođi almest vuolas ja loapati su ja su vitta loge. Luk. 9, 54.
11. Ja son vuolgati fastain su lusa nubbe æra oaivamuǯa vitta loge bagjel oktan su vitta lokkasin; ja son sardnogođi ja celki sudnji: Don Ibmel olmai! Nuft cælkka gonagas: Hoapot ječad ja nieja vuolas! 1 Sam. 19, 21.
12. Mutto Elias vastedi ja celki sigjidi: Jos mon læm Ibmel olmai, de bottus dolla almest vuolas ja loapatekus du ja du vitta loge! Ja Ibmela dolla bođi almest vuolas ja loapati su ja su vitta loge.
13. Ja son vuolgati fastain muttom oaivamuǯa goalmad čuottebæle bagjel oktan su vitta lokkasin; ja dat goalmad oaivamuš vitta loge bagjel manai bajas ja bođi su lusa ja sojaldatti su čibbides Elias ouddi ja rokkadalai su ja celki sudnji: Don Ibmel olmai! Divte dadde mu hæga ja dai du vitta loge balvvalegjidad hæga læt mavsolaǯǯan du čalmi oudast!
14. Gæča, dolla bođi almest vuolas ja loapati goabbašagaid daid vuostas oaivamuǯaid vitta loge bagjel oktan sodno vitta lokkasin; mutto divte dal mu hæga læt mavsolaǯǯan du čalmi oudast!
15. De celki Hærra engel Eliasi: Mana vuolas suina, ale bala sust*! De son čuoǯǯeli ja manai suina vuolas gonagasa lusa. * gonagasast.
16. Ja son celki sudnji: Nuft cælkka Hærra: Dađemielde go don læk vuolgatam airrasid jærram varas Baal-Sebubest, Ekron ibmelest (damditigo dat læi, dainago i læm oktage Ibmel Israelest, gæn sane don mattik jærrat?), damditi ik don galga vuolas niegjat dam sængast, man ala don læk bajas gorgŋom; dastgo don galgak jabmet.
17. Ja son jami Hærra sane mielde, maid Elias læi sardnom, ja Joram* šaddai gonagassan su sagjai Joram, Josafat barne, Juda gonagasa, nubbe jagest; dastgo i sust læm oktage bardne.
* su viellja. 3, 1.
18. Mutto dat æra Akasja historiast, maid son dagai, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

2. Kapittal.

Hærra aiggo valddet Eliasa erit garra biega siste; Elisa i aigo su guođđet; Elias ærota Jordan čacid guvtidi; soai mannaba rasta, 1—8. Elisa rokkadalla, vai son oǯuši guovtegærddasaš oase Eliasa vuoiŋast; Elias bajasvallddujuvvu buolle vavna alde buolle hæstaiguim; Elisa valdda su eritgaččam gavte bajas ja ærota daina Jordan čacid guvtidi, 9—14. Profetai manak Jerikost dattuk ainas occat Eliasa, mutto æi gavna su, 15—18. Elisa dakka Jeriko čace dærvaslaǯǯan, bilkkeduvvu Betela manain; guokte viđad lokkai mana gaikoduvvujek guovčain, 19—25.

1. Ja de dapatuvai, go Hærra aigoi valdet Eliasa garra biega siste bajas albmai, de manaiga Elias ja Elisa Gilgalest.
2. Ja Elisa celki Elisai: Bace dasa! Dastgo Hærra læ muo vuolgatam Beteli. Mutto Elisa celki: Nuft duotta go Hærra ælla, ja nuft duotta go du siello ælla: Im mon guođe du. Ja soai manaiga vuolas Beteli.

3. De manne profetai manak, guđek legje Betelest, olgus Elisa lusa ja celkke sudnji: Dieđakgo don, atte Hærra odna bæive aiggo valddet du hærra erit du oaive bagjelist? Ja son celki: Mon maidai dieđam dam; orrot javotaga!

4. Ja Elias celki sudnji: Elisa, bace dasa! Dastgo Hærra læ vuolgatam muo Jerikoi. Mutto son celki: Nuft duotta go Hærra ælla, ja nuft duotta go du siello ælla: Im mon guođe du. Ja soai bođiga Jerikoi.

5. Ja profetai manak, guđek legje Jerikost, manne dokko Elisa lusa ja celkke sudnji: Dieđakgo don, atte Hærra odna bæive aiggo valddet du hærra erit du oaive bagjelist? Ja son celki: Mon maidai dieđam dam; orrot javotaga!

6. Ja Elias celki sudnji: Bace dasa! Dastgo Hærra læ vuolgatam muo Jordan gaddai. Mutto son celki: Nuft duotta go Hærra ælla, ja nuft duotta go du siello ælla: Im mon guođe du. Ja soai manaiga goabbašagak.

7. Ja vitta loge profetai manain manne dokko ja čuʒʒu sodno buotta gukken erit; ja soai čuoʒoiga goabbašagak Jordan gaddest.

8. De valdi Elias su gavtes ja giesai dam čoakkai ja huškasti čace ala, ja dat juokkasi guovddad goabbašagaidi belidi, ja soai manaiga goabbašagak rasta goikkas mielde.
2 Mos. 14, 21. Josv. 3, 16.

9. Ja de dapatuvai, go soai læiga mannam rasta, de celki Elias Elisai: Anot, maid mon galgam dudnji dakkat, ouddalgo mon valddujuvvum dust erit? Ja Elisa celki: De divte guovtegærddasaš oase* du vuoiŋastad boattet munji!
* 5 Mos. 21, 17.

10. Ja son celki: Lossad læ du adnomuš; jos don oainak muo, go mon valddujuvvum dust erit, de šaddus dudnji nuft! Jos ik, de i dat šadda.

11. Ja de dapatuvai, go soai læiga vaʒʒemen ja sardnomen ovtast, gæča, de botte buolle vavdna ja buolle hæstak ja ærotegje sodno goabbag guoimestæsga erit; ja Elias manai garra biega siste bajas albmai.
Sir. 48, 9. 14. 1 Makk. 2, 58. 1 Mos. 5, 24.

12. Ja Elisa oini dam, ja son čuorvoi: Mu ačačam, mu ačačam, Israel vavnak ja ridijægjek! Ja i son oaidnam su šatan æmbo. De son valdi su biktasides ja gaikodi daid guovte bittai. 13, 14.

13. Ja son valdi Eliasa gavte bajas, mi læi gaččam sust erit, ja macai ruoktot ja čuoʒoi Jordan gaddest.
1 Gon. 19, 19.

14. Ja son valdi Eliasa gavte, mi læi gaččam sust erit, ja huškasti čace ala ja celki: Gost læ Hærra, Eliasa Ibmel? De maidai son huškasti dalle čace ala, nuft atte dat juokkasi guovddad goabbašagaidi belidi, ja Elisa manai rasta. 8. v.

15. Ja go profetai manak, guđek legje Jerikost dam baike buotta, oidne su dam dakkamen, de celkke si: Elias vuoigŋa orro Elisa bagjelist. Ja si botte su oudald ja gobmerdegje ječaidæsek vuolas su ouddi ædnami. Sir. 48, 14.

16. Ja si celǩke sudnji: Gæča, dast læk vitta loge olbma, gievras olbmak, du balvvalegjidadguim; divte sin dadde dokko mannat ja occat du hærrad! Noago Hærra Vuoigŋa læʒʒa valddam su ja suppim su dokko muttom vare ala daihe muttom vuobmai. Mutto son celki: Epet di galga gænge vuolgatet.

17. Mutto si gevve su bagjeli sagga gukka, ja de son celki: Vuolgateket sin olgus! Ja si vuolgategje vitta loge olbma olgus, ja si occe golbma bæive, mutto æi gavdnam su.

18. De si macce ruoktot su lusa, go son læi orromen Jerikost; ja son celki sigjidi: Imgo mon cælkkam digjidi: Allet vuolge?

19. Ja gavpug olbmak celkke Elisai: Gæča, gavpuga orromsagje læ buorre, nuftgo mu hærram oaidna; mutto čacce læ hægjo, ja ænam gilla ouddal aige riegadattemin. 2 Mos. 15, 23 j. n. v.

20. De celki son: Viȝȝet munji ovta ođđa litte ja bigjet saltid dam sisa! Ja si viȝȝe sudnji ovta.

21. Ja son manai olgus čace vuolggami ja suppi dasa saltid ja celki: Nuft cælkka Hærra: Mon læm dærvasmattam dam čace; i dast galga šatan æmbo boattet jabmem daihe ouddal aige riegadattem.

22. Ja čacce dærvasmattujuvvui gidda dam bæive ragjai Elisa sane mielde, maid son læi sardnom.

23. Ja son manai dobbe bajas Beteli; ja go son læi vaȝȝemen balgga mielde bajas, de botte muttom ucca barnačak gavpugest olgus ja bilkkedegje su ja celkke sudnji: Boađe bajas, baljesgallo! Boađe bajas, baljesgallo!

24. Ja son jorgeti birras ja oini sin, ja son garrodi sin Hærra nammi; de bođiga guokte guovča vuovdest olgus ja gaikodeiga sist guokte viđad lokkai mana. Visesv. 11, 18.

25. Ja son manai dast erit Karmel varrai, ja dobbe macai son ruoktot Samariai.

3. Kapittal.

Joram, Israel gonagas, læ ibmelmættom, 1—3. Vuollasis naggim varas daid eritjorralam Moabitalaȝaid dakka son litto Josafatin ja Edom gonagasain, 4—8. Soattevægast vaillo čacce; Elisa einosta dam ibmelbalolaš Josafat diti ja lopped, atte si galggek oaȝȝot čace ja maidai vuoito Moabitalaȝai bagjel, 9—19. Moabitalaȝak oidnek iđđedest čace ja gaddek, atte dat læ vašalaȝai varra; mutto go si bottek Israel soattesida lusa, de si goddatallek; ænam duššaduvvu, oaivvegavpug birrastattujuvvu; mutto go Moab gonagas oaffaruššа su boarrasæmus barnes muvra alde, de vulggek dak littodam gonagasak erit, dæivatallam Ibmel moarrai, 20—27.

1. Joram, Akab bardne, šaddai gonagassan Israel bagjel Samariast Josafat, Juda gonagasa, gavce nubbe logad jagest, ja son rađđi guokte nubbe lokkai jage. 1, 17.

2. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, i daddeke nuftgo su ačče ja su ædne; dastgo son valdi dam Baal-baȝe erit, maid su ačče læi dagatam. 1 Gon. 16, 32.

3. Daddeke darvvani son Jeroboam, Nebat barne, suddoidi, maid son læi sattam Israela dakkat; i son hæittam dain erit.

4. Ja Mesa, Moab gonagas, læi stuora æloi æigad, ja son mavsi Israel gonagassi čuotte duhat labba ja čuotte duhat vierca ulloid.

5. Mutto go Akab læi jabmam, de jorrali Moab gonagas erit Israel gonagasast. 1, 1.

6. Ja gonagas Joram manai dam sæmma aige Samariast olgus ja gæčadi obba Israela.

7. Ja son manai dokko ja vuolgati sane Josafati, Juda gonagassi, ja cælketi: Moab gonagas læ jorralam must erit; aigokgo don mannat muina soattai Moaba vuostai? Ja son celki: Mon aigom mannat bajas; nuftgo don, nuft monge, nuftgo du almug, nuft muge almug, nuftgo du hæstak, nuft muge hæstak. 1 Gon. 22, 4.

8. Ja son celki: Guđe gæino mielde galgge moai mannat bajas? Ja son celki: Gæino mielde Edom mæce čađa.

9. De manne Israel gonagas ja Juda gonagas ja Edom gonagas dokko, ja go si legje mannam mokke mielde čieča bæive matke, de i læm čacce soattevekki ja omidi, mak čuvvu sin.

10. De celki Israel gonagas:

Vuoi, go Hærra læ goččom dam golbma gonagasa addem varas sin Moaba gitti!

11. Mutto Josafat celki: Igo dast læk oktage Hærra profeta, vai mi su bokte ogušeimek jærrat Hærrast? De vastedi muttom Israel gonagasa balvvalegjin ja celki: Dast læ Elisa, Safat bardne, gutte golgati čace Elias gieđai bagjel*. 1 Gon. 22, 5.

* d. l. balvvali su.

12. Ja Josafat celki: Su lutte læ Hærra sadne. De manne Israel gonagas ja Josafat ja Edom gonagas vuolas su lusa.

13. De celki Elisa Israel gonagassi: Mi must læ duina dakkamuššan? Mana don du ačad profetai lusa ja du ædnad profetai lusa! Mutto Israel gonagas celki sudnji: Ale nuft! Dastgo Hærra læ goččom dam golbma gonagasa addem varas sin Moaba gitti. 1 Gon. 18, 19.

14. De celki Elisa: Nuft duotta go Hærra, alme vægai Ibmel, ælla, gæn muođoi oudast mon čuožom: Jos mon im vuttivaldaše Josafat, Juda gonagasa, de im mon jorggalivče čalbmam du bællai imge gæčaše du guvllui.

15. Ja dal, vižžet munji muttom harppačuojatægje! Ja de dapatuvai, go harppačuojatægje čuojati, de bođi Hærra gietta su bagjeli*. 1 Sam. 10. 5. * Esek. 1, 3.

16. Ja son celki: Nuft cælkka Hærra: Dakket dam vuobmai roggid roggi balddi!

17. Dastgo nuft cælkka Hærra: Epet di galga oaidnet biega ja epet oaidnet arve, ja almake galgga dat vuobme devddujuvvut čacin, ja di galggabetet jukkat, di ja din oamek ja din barggošibetak.

18. Ja dat læ uccan Hærra čalmi oudast; son galgga maidai addet Moab din gitti.

19. Ja di galggabetet vuolas časket juokke nana gavpuga ja juokke valljo gavpuga, ja juokke buore muora galggabetet di njæiddet, ja buok čacce-agjagid galggabetet di buođđot, ja juokke buore æenambitta galggabetet di billestet geđgiguim.

20. Ja de dapatuvai iđđedest, dam aige, go borramušoaffar oaffaruššujuvvu, gæča, de bođi čacce Edombalggast, ja æenam devddujuvvui čacin.

21. Ja go buok Moabitalažak gulle, atte gonagasak legje mannam bajas soattam varas sin vuostai, de čoakkai goččujuvvujegje si juokke olbma muddost, gutte čanai boakkana birras, ja dast boarrasæbbuk*, ja si divvu ječaidæsek raje ala.

* d. l. vela sige, gæk æi lavim boaresvuođa diti soattai mannat.

22. Ja si likke arrad bajas iđđedest, ja bæivaš bagjani čace bagjel; de oidne Moabitalažak, guđek legje buotta, čace ruoksaden nuftgo vara.

23. Ja si celkke: Dat læ varra; gonagasak læk duššadam gutteg guimidæsek ja goddam gutteg guimidæsek. Dal mana sallaši, Moab!

24. Mutto go si botte Israel soattesida lusa, de čuožželi Israel ja časki Moaba; ja si* bataregje sin oudast, ja si** botte ædnam sisa ja časke Moaba.

* Moabitalažak. ** Israel.

25. Ja gavpugid gaikku si vuolas, ja juokke buore æenambitta ala suppijegje si ješ gutteg su gæđges ja devdde dam, ja juokke čacce-agjaga buđđu si, ja juokke buore muora njeidde si, nuft atte dušše gæđgek guđđujuvvujegje Kir-Hareseti; ja šlengonbalkkok birrastatte dam ja bače dam ala.

26. Go Moab gonagas oini, atte soatte šaddai sudnji bære garasen, de valdi son mieldes čieča čuođe olbma, guđek matte mieke rottit, bakkistam varas čađa dam guov-

lost, gost Edom gonagas čuoǥoi; mutto æi si mattam.

27. De valdi son su vuostasriegadam barnes, gutte galgai šaddat gonagassan su sagjai, ja oaffarušai su boalddemoaffaren muvra alde. Ja de šaddai stuora moarre Israel bagjeli, ja si likkasegje mattkai su lutte erit ja macce ruoktot sin ædnamasasek.

4. Kapittal.

Muttom læska vaiddala Elisai damditi, go muttom, gæst læi gaibedæmuš sust, aiggo valddet su barneguovto balvvalægjenes, dainago son i mate makset; Elisa laset su oljo, nuft atte son matta makset su vælges, ja vela bacca sudnji aldsesis, 1—7. Elisa fidna muttom rigges aka lutte Sunemest, gutte vuostaivaldda su burist; son lopped sudnji barne jage gæčest, 8—16. Son riegadatta barne, gutte muttom jagi gæčest buocca ja jabma; son manna Elisa lusa, gutte vuolgat su balvvalægjes Gehasi dokko ouddal bigjam varas su soabbe barnača ala; mutto i dat gocca; Elisa boatta ja dakka barnača ællen, 17-37. Elisa dakka dærvasmættom borramuša boratatten ja borata čuotte olbma guokte loge bivggelaibin, 38—44.

1. Ja muttom nisson, muttom profetai manai akain, čuorvoi Elisai ja celki: Du balvvalægje, mu boadnja, læ jabmam, ja don dieđak, atte du balvvalægje balai Hærrast; ja dal boatta muttom, gæst læ gaibedæmuš sust, valddet goabbašagaid mu barnid balvvalægjenes.

2. Ja Elisa celki sudnji: Maid galgam mon dakkat dudnji? Cælke munji: Mi dust læ vieso siste? Ja son celki: I du balvvalægje nissonest læk i mikkege vieso siste ærrebgo litte, man siste læ vuoiddam-olljo. 1 Gon. 17, 12.

3. Ja son celki: Mana dokko ja bivde littid dobbe olgon buok du sidaguiminad, guoros littid! Ale divte daid læt harvvak!

4. Ja don galgak mannat sisa ja dappat uvsa gidda ječad maŋest ja du barnidad maŋest; de galgak don golgatet oljo buok daidi littidi, ja juokke litte, mi dievva, galgak don erit bigjat.

5. Ja son manai erit su lutte ja dapai uvsa gidda ječas maŋest ja su barnides maŋest; dak gudde littid ouddan su lusa, ja son golgati dai sisa.

6. Ja de dapatuvai, go littek legje dievvam, de celki son su bardnasis: Guodde ouddan munji vela ovta litte! Mutto son celki sudnji: I læk šatan æmbo mikkege littid. De bissani oljo.

7. Ja son bođi ja muittali dam dam Ibmel olbmai, ja son celki: Mana dokko ja vuovde oljo ja mavse du vælgad, ja don du barnidadguim galgak daina ællet, mi vela bacca.

8. Ja de dapatuvai muttom bæive, atte Elisa manai rasta Sunemi, ja dast læi muttom javalaš nisson, ja son naggi su, vai son boraši; ja de dapatuvai, nuft davja go son manai daggo mæddel, de manai son dokko sisa borram varas. Josv. 19, 18.

9. Ja son celki su boadnjasis: Gæča, mon dieđam, atte dat læ muttom basse Ibmel olmai, gutte dassedet manna monno mæddel.

10. Rakadædno moai dadde ovta ucca muvrrijuvvum lovtača ja bigjo dasa ovta sænga sudnji ja ovta bævde ja ovta stuolo ja ovta gintaljuolge; ja go son boatta monno lusa, de galgga son mannat dokko sisa.

11. Ja de dapatuvai muttom bæive, atte son bođi dokko, ja de son manai dalle lokti ja oroi dobbe.

12. Ja son celki Gehasi, su rænggasis: Ravka dam Sunamitalaš nissona! Ja son ravkai su, ja son loaidasti ouddan su ouddi.

13. Dastgo son læi cælkkam sudnji: Cælke sudnji: Gæča, don læk min diti adnam buok dam

rafhetesvuođa; maid mon matam dakkat du oudast? Læɡo mikkege, man birra mon matam sardnot du oudast gonagassi daihe soattehærrai? Mutto son celki: Mon orom gasko mu albmugam gaskast. Luk. 10, 40. 41.

14. De son celki: Maid matam mon dalle dakkat su oudast? Ja Gehasi celki: I alma sust læk oktage bardne, ja su boadnja læ boares.

15. De celki son: Ravka su! Ja son ravkai su, ja son loaidasti ouddan uksaraiggai.

16. Ja son celki: Boatte jage dam aige muddost galgak don fatmastet ovta barne. Ja son celki: Ale nuft, mu hærračam, don Ibmel olmai! Ale gielastala du balvvalægje nissonad! 1 Mos. 18, 10. 14.

17. Ja nisson šaddai manai vuostai ja riegadatti barne dam mærreduvvum aiggai dam nubbe jage, man birra Elisa læi sudnji sardnom.

18. Ja manna šaddai stuoresen; de dapatuvai muttom bæive, atte son manai olgus su ačes lusa lagjo-olbmui lusa.

19. Ja son celki su aččasis: Mu oaivve! Mu oaivve! Ja son celki muttom renggi: Guodde su su ædne lusa!

20. Ja son valdi su ja doalvoi su su ædne lusa; ja son čokkadi su čibbi alde gidda gaskabæive ragjai; de son jami.

21. Ja son manai bajas ja bijai su dam Ibmel olbma sænga ala ja dapai su maŋest ja manai olgus.

22. Ja son ravkai su boadnjas ja celki: Vuolgat munji dadde ovta rængain ja ovta njiŋŋelas asenin! De mon aigom gaččat dokko dam Ibmel olbma lusa ja de boattet fastain ruoktot.

23. Ja son celki: Manne aigok don mannat odne dokko su lusa? I odne læk ođđa manno ige sabbat. Mutto son celki: Luoite muo fal mannat!

24. Ja son čanati ridimspaga njiŋŋelas asena ala ja celki su rænggasis: Laidde dam ja mana matkasad, ale bissanatte muo vuogjemest, ærrebgo mon dudnji cælkam!

25. De manai son matkasis ja bođi dam Ibmel olbma lusa, Karmel varrai; ja de dapatuvai, go dat Ibmel olmai oini su oanekaʒast erit, de celki son Gehasi, su rænggasis: Gæča, do læ dat Sunamitalaš nisson. 2, 25.

26. Viega dal su oudald ja cælke sudnji: Gævvago dudnji burist ja du boadnjai burist ja mannai burist? Ja son celki: Burist gævva.

27. Mutto go son bođi dokko vare lusa dam Ibmel olbma lusa, de doppi son gidda su julgidi; ja Gehasi loaidasti dokko nordastam varas su erit, mutto dat Ibmel olmai celki: Divte su orrot! Dastgo su siello læ baččaget morrašest; mutto Hærra læ čiekkam dam must erit ige læk addam dam munji diettevassi.

28. Ja son celki: Læmgo mon anotam ovta barne mu hærrastam? Imgo mon cælkkam: Ik don galga muo bættet? 16. v.

29. Ja son* celki Gehasi: Boakkanaste du alemidad ja valde mu soabbe du giettasad ja mana! Go don boađak guđege oudald, de ik don galga su dærvatet, ja go guttege dærvata du, de ik don galga sudnji vastedet, ja don galgak bigjat mu soabbe mana muođoi ala. Luk. 10, 4. * Elisa.

30. Mutto mana ædne celki: Nuft duotta go Hærra ælla, ja nuft duotta go du siello ælla: Im mon guođe du. De likkai son bajas ja čuovoi su.

31. Ja Gehasi manai sin ouddalist ja bijai soabbe barnača

muođoi ala; mutto i læm mikkege jienaid ige mikkege mærkaid dam ala, atte dat dovdaši maidege. Ja son macai ruoktot, manai su oudald ja addi sudnji dam diettevassi, cælkededin: I manna goccam.

32. Ja Elisa bođi vissui, ja gæča, manna læi jabmam ja vællai su sænga alde.

33. De son manai sisa ja dapai uvsa sodno goabbašagai maŋest ja rokkadalai Hærrai. Ap. dag. 9, 40.

34. Dasto goarŋoi son bajas ja velledi mana bagjeli ja bijai su njalmes dam njalme ala ja su čalmides dam čalmi ala ja su gieđaides dam gieđai ala ja gobmoli dam bagjeli; de lieggani mana rumaš. 1 Gon. 17, 21. Ap. dag. 20, 10.

35. Ja son likkai fastain bajas ja vaʒi ovta gærde oudas maŋas vieso siste; dasto goarŋoi son fastain bajas ja gobmoli dam bagjeli; de gasti manna čieča gærde, ja manna rabasti su čalmides.

36. De ravkai son Gehasi ja celki: Ravka Sunamitalaš nissona! Ja son ravkai su, ja son bođi sisa su lusa; ja son celki: Valde du barnad! Luk. 7, 15.

37. Ja son bođi ja gačai vuolas su julgi ouddi ja gobmerdi ječas vuolas ædnami; ja son valdi su barnes ja manai olgus.

38. Ja Elisa macai ruoktot Gilgali, ja nælgge læi ædnamest, ja profetai manak čokkajegje su muođoi oudast; ja son celki su rænggasis: Bija dam stuora bađe bajas ja vuoša mallasa profetai manaidi! 2, 1.

39. De manai muttom olgus mæccai čoaggem varas urttasid, ja son gavnai ovta mæccemuora, ja son čoggi dast mæcce-agurkaid, dievva su biktases; ja go son bođi sisa, de čuopadi son daid borramušbattai; dastgo æi si dovddam daid.

40. Ja si goivvu olbmaidi, vai si boraše; ja de dapatuvai, go si legje borramen borramušast, de čurvvu si ja celkke: Jabmem læ bađe siste, don Ibmel olmai! Ja æi si mattam borrat.

41. De son celki: De viʒʒet jafoid! Ja son suppi daid battai ja celki: Goaivo olbmuidi, vai si boraše! Ja de i læm mikkege bahaid bađe siste.

42. Ja de bođi muttom olmai Baal-Salisast, ja son buvti dam Ibmel olbmai alggošaddo laibe, guokte loge bivggelaibe, ja varas gornid su sækastes; ja son* celki: Adde olbmuidi, vai si boraše! 4 Mos. 18, 12. 13. * Elisa.

43. Mutto su balvvalægje celki: Moft mon matam dam bigjat čuođe olbma ouddi? Mutto son celki: Adde olbmuidi, vai si boraše. Dastgo nuft cælkka Hærra: Si galggek borrat ja oaʒʒot ligas. Joh. 6, 9.

44. Ja son bijai dam sin ouddi, ja si borre ja oʒʒu ligas Hærra sane mielde. Matt. 15, 37. Joh. 6, 12.

5. Kapittal.

Naaman, Syrialaš gonagasa soattehærra, læ spittalaš; muttom Israelitalaš nieidda nævvo su bivddet væke profet Elisa lutte Samariast; Syrialaš gonagas vuolgata Naamana girjin gonagas Jorama lusa, man siste son anota dast, atte son galgga dærvasmattet su; Joram suorggana damditi, 1—7. Elisa dikta su boattet lusas ja goččo su lavggot ječas čieča gærde Jordanest; Naaman moaratuvva, mutto dakka dadde maŋemusta profeta nævvag mielde ja buttasmuvva, 8—14. Profeta i dato vuostaivalddet maidege addaldagaid; Naaman aiggo dastmaŋŋel oaffaruššat dušše Hærrai, 15—19. Gehasi gačča Naaman maŋŋai, anot ja oaʒʒo sust addaldaga, mutto rangaštuvvu spittalvuođain, 20—27.

1. Ja Naaman, Syrialaš gonagasa soattehærra, læi stuora olmai su hærras muođoi oudast ja alla arvost adnujuvvum, dastgo su bokte læi Hærra addam Syriai bestujume; ja olmai læi vægalaš soatte-olmai, mutto læi spittalaš.

2. Ja Syrialaʒak legje mannam

olgus jottevækkan ja legje erit-
dolvvom muttom ucca nieidača
fanggan Israel ædnamest; ja son
balvvali Naamana aka.

3. Ja son celki su æmedasas:
Vare mu isedam dadde čuǯuši dam
profeta muođoi oudast, gutte læ
Samariast! De son bæstaši su su
spittalvuođast.

4. Ja son * manai sisa ja dieđeti
dam su hærrasis ja celki: Nuft ja
nuft læ dat nieidda sardnom, gutte
læ Israel ædnam olmuš. * Naaman.

5. De celki Syria gonagas:
Vuolge dokko, ja mon aigom vuol-
gatet girje Israel gonagassi. Son
vulgi dalle matkai ja valdi mieldes
loge talenta silba ja gutta duhat
sekel golle ja loge garvoid molsa-
stakkan.

6. Ja son buvti girje Israel go-
nagassi, mi čuojai nuft: . . . . Ja dal,
go dat girje boatta dudnji, gæča,
de mon læm vuolgatam Naamana,
mu balvvalægjam, du lusa, vai don
bæstašik su su spittalvuođast erit.

7. Ja de dapatuvai, go Israel
gonagas logai girje, de gaikodi
son su biktasides ja celki: Læmgo
mon Ibmel, nuft atte mon matam
jametet ja dakkat ællen, go dat
vuolgat sane munji, vai mon bæsta-
šim ovta olbma su spittalvuođast?
Arvvedeket dadde ja geččet, atte
son bivdda salva muina soattat.
1 Mos. 30, 2. 5 Mos. 32, 39. 1 Sam. 2, 6.

8. Ja de dapatuvai, go Elisa,
dat Ibmel olmai, gulai, atte Israel
gonagas læi gaikodam su bikta-
sides, de vuolgati son sane gona-
gassi ja cælketi: Manne læk don
gaikodam du biktasidad? Divte
dadde su boattet mu lusa! De son
galgga dovddat, atte profeta læ
Israelest.

9. De bođi Naaman su hæstai-
desguim ja su vavnaines ja bissani
Elisa vieso uksaraige ouddi.

10. Ja Elisa vuolgati airrasa
sudnji ja cælketi: Mana dokko ja
lavgo ječad čieča gærde Jordanest!
De galgga du oaǯǯe fastain šaddat
dærvasen, ja don galgak šaddat
buttesen. Joh. 9, 7.

11. De moaratuvai Naaman ja
vulgi erit ja celki: Gæča, mon
jurdašim: Son aiggo vissasi boattet
olgus mu lusa ja loaidastet ouddan
ja čuorvvot Hærra, su Ibmeles,
nama ja likkatet su gieđas dam
baike bagjel ja eritvalddet spit-
talašvuođa.

12. Æbago Abana ja Parpar,
Damaskus jogak, læk buorebuk
go buok Israel čacek? Imgo mon
mate ječčam dain lavggot, ja šad-
dat buttesen? Ja son jorgeti ja
manai erit moarest.

13. Ja su balvvalægjek loaida-
stegje ouddan ja sardnu sudnji
ja celkke: Mu aččam! Jos profeta
lifči du ala bigjam maidege lossa-
did, de ikgo don livče dam dak-
kam? Man sagga æmbo dalle, go
son dudnji cælkka: Lavgo ječad,
ja don galgak šaddat buttesen.

14. De manai son vuolas ja
buokčali čieča gærde Jordan sisa
dam Ibmel olbma sane mielde; ja
su oaǯǯe šaddai dærvasen nuftgo
ucca barnača oaǯǯe, ja son šaddai
buttesen. Luk. 4, 27.

15. Ja son macai ruoktot dam
Ibmel olbma lusa, son ješ ja obba
su joavkko, ja son bođi ja loai-
dasti ouddan su ouddi ja celki:
Gæča, mon dieđam, atte i læk
Ibmel obba ædnam aldege, ærrebgo
Israelest; de vuostaivalde dal ad-
daldaga du balvvalægjestad!

16. Mutto son celki: Nuft
duotta go Hærra ælla, gæn muođoi
oudast mon čuoǯom: Im mon
vuostaivalde dam. Ja son aigoi
naggit su dam vuostaivalddet,
mutto son biettali.

17. De celki Naaman: Go don
ik dato, de divte du balvvalægjad
oaǯǯot nuft ollo ædnama, go guokte
mulasena matteba guoddet! Dastgo
du balvvalægje i aigo šatan æmbo
oaffaruššat boalddemoaffarid daihe

njuovvamoaffarid æra ibmelidi, mutto aivefal Hærrai.

18. Daddeke, dam andagassi addus Hærra du balvvalægjai: Go mu hærra* manna Rimmon vieso sisa dobbe rokkadallat, ja go son doarjo ječas mu gieđa vuostai, ja go mon dalle gobmerdam ječčam vuolas Rimmon viesost, de addus dadde Hærra du balvvalægjai andagassi dam ašest! * Syria gonagas.

19. Ja son celki sudnji: Vuolge erit rafhin! Ja son manai su lutte erit oanekaš gaski.

20. De celki Gehasi, Elisa, dam Ibmel olbma, rængga: Gæča, mu ised læ sæstam dam Syrialaʒa Naamana ja i vuostaivalddam su gieđast, maid son læi buktam mieldes; nuft duotta go Hærra ælla, mon aigom viekkalet su maŋŋai ja oaʒʒot juoida sust.

21. Ja Gehasi gačai Naaman maŋŋai; ja go Naama oini muttoma viekkamen maŋestes, de njuikki son vuolas vavnast ja manai su oudald ja celki: Gævvago burist?

22. Ja son celki: Burist gævva; mu ised læ muo vuolgatam ja cælketa: Gæča, aito dal læba guokte nuorra olbma boattam mu lusa Efraim varest, profetai manain; adde dadde sodnoidi ovta talenta silba ja guvtid garvoid molsastakkan!

23. Ja Naaman celki: Mieđet muo valddet guokte talenta! Ja son naggi su ja čanai guokte talenta silba guovte burssi ja valdi guvtid garvoid molsastakkan ja addi daid guoktasi su rængaines, ja soai guddiga dam su oudast.

24. Ja go son bođi dievvai, de vuostaivaldi son dam sin gieđast ja vurkki dam vissui; ja son luiti olbmaid vuolgget, ja soai manaiga erit.

25. Ja son ješ bođi ja loaidasti ouddan su isedes ouddi; ja Elisa celki sudnji: Gost don boađak, Gehasi? Ja son celki: I du balvvalægjat læk mannam i duokko ige deiki.

26. Mutto son celki sudnji: Igo mu vaibmo læm dobbe*, go olmai jorgeti su vavnastes ja manai du oudald? Lægo dal aigge vuostaivalddet silba ja vuostaivalddet biktasid ja olljomuoraid ja vidnegardid ja smavva omid ja stuora omid ja balvvalegjid ja bigaid?
* d. l. imgo mon læm vuoiŋa siste lakka orromen?

27. Damditi galgga Naamana spittalvuotta darvvanet dudnji ja du nallai agalaʒat. Ja son manai olgus su lutte erit, spittalaʒʒan, muottag lakai.
2 Sam. 3, 29. 2 Mos. 4, 6. 4. Mos. 12, 10.

6. Kapittal.

Elisa satta ovta akšo, mi læ gaččam čaccai, govdidet bajas, 1—7, almostatta Israel gonagassi Syrialaš gonagasa aiggomuša, 8—12, doalvvo daid Syrialaʒaid, guđek galgge su doppit, gasko Samaria sisa, mutto i dato, atte gonagas Joram galgga sin goddet, 13—23. Samaria birrastattujuvvu; dasa šadda nuft garra nælggehætte, atte muttom nisson borra su ječas mana; gonagas Joram lokka dam Elisa sivvan ja aiggo su goddet, 24—33.

1. Ja profetai manak celkke Elisai: Gæča, dat baikke, gost mi čokkap du muođoi oudast, læ miggjidi bære garʒʒe.

2. Mannop mi Jordan gaddai ja valddop dobbe ješ gutteg ovta hirsa, vai mi matašeimek huksit aldsesæmek dasa ovta baike, gost mi mattep čokkat! Ja son celki: Mannet!

3. Ja muttom sist celki: Mieđet min dadde mannat du balvvalegjidadguim! Ja son celki: Mon aigom mannat mielde.

4. De manai son sin mielde; ja si botte Jordan gaddai ja čuppe muoraid.

5. Ja go muttom sist njeidi su hirsas, de gačai akšo čaccai; ja son čuorvoi ja celki: Vuoi, mu

hærram! Dat læi vela luoikas oabme.

6. De celki dat Ibmel olmai: Goggo dat gačai? Ja son čajeti sudnji dam baike; de čuopai son ovta muorrabittača ja suppi dam dokko ja sati akšo govdidet bajas.

7. Ja son celki: Valde dam bajas! Ja son geiggi su gieđas ja valdi dam.

8. Ja Syria gonagas doalai soađe Israelin; ja son rađđadalai su balvvalegjidesguim ja celki: Dam ja dam baikest galgga mu soattesida læt.

9. Mutto dat Ibmel olmai vuolgati sane Israel gonagassi ja cælketi: Varot ječad mannamest dam baike mæddel! Dastgo dokko aigguk Syrialaǯak vuolas mannat.

10. De vuolgati Israel gonagas olbmaid dokko dam baikkai, maid dat Ibmel olmai læi sudnji cælkkam ja varrim su dam harrai, ja son varoti ječas dast; ja i dat dapatuvvam duššefal ovta gærde ige guovte gærde.

11. Ja Syria gonagasa vaibmo šaddai garraset likkatuvvut dam aše diti; ja son ravkai su balvvalegjides ja celki sigjidi: Epetgo di aigo addet munji diettevassi, guttemuš min olbmuin doalla Israel gonagasa bæle?

12. De celki muttom su balvvalegjin: I dat læk nuft, mu hærram gonagassam, mutto Elisa, dat profeta, gutte læ Israelest, adda Israel gonagassi daid sanid diettevassi, maid don sarnok du sænggagammarestad.

13. Ja son celki: Mannet dokko ja geččet, gost son læ, vai mon bæsam vuolgatet dokko ja vieǯatet su! Ja dat dieđetuvvui sudnji ja celkkujuvvui: Gæča, son læ Dotanest.

14. De vuolgati son dokko hæstaid ja vavnaid ja stuora soattevæga; ja si botte dokko ikko ja birrastatte gavpuga.

15. Ja dam Ibmel olbma balvvalægje likkai arrad bajas, ja go son manai olgus, gæča, de birrastatti soattevækka gavpuga, sikke hæstak ja vavnak. De celki su rængga sudnji: Vuoi, mu isedam! Maid moai galgge dakkat?

16. Ja son celki: Ale bala! Dastgo dak, guđek læk monno bæle, læk ænebuk go si, guđek læk sin bæle. 2 Muit. 32, 7. 1 Joh. 4, 4.

17. Ja Elisa rokkadalai ja celki: Hærra! Rabast su čalmid, vai son oaǯǯo oaidnet. Ja Hærra rabasti rænga čalmid, ja son oini, ja gæča, varre læi dievva buolle hæstain ja vavnain birra buok Elisa birra. 1 Mos. 32, 1. Salm. 34, 8.

18. Ja go si * manne vuolas su lusa, de rokkadalai Elisa Hærrai ja celki: Časke dam albmuga čuovgatesvuođain! Ja son časki sin čuovgatesvuođain Elisa sane mielde.
* Syrialaǯak. 1 Mos. 19, 11.

19. De celki Elisa sigjidi: I dat læk gæidno, ja i dat læk gavpug; čuvvot muo! De mon doalvom din dam olbma lusa, gæn di occabetet. Ja son doalvoi sin Samariai.

20. Ja de dapatuvai, go si botte Samaria sisa, de celki Elisa: Hærra, rabast sin čalmid, vai si oainaše! Ja Hærra rabasti sin čalmid, ja si oidne, ja gæča, si legje gasko Samaria.

21. Ja Israel gonagas celki Elisai, go son oini sin: Galgamgo mon goddet, galgamgo mon goddet, mu ačačam?

22. Mutto son celki: Ik don galga sin goddet; goddakgobai daidge, gæid don dagak fanggan du mikinad ja du davginad *? Bija laibe ja čace sin ouddi, vai si bessek borrat ja jukkat ja de mannat erit sin hærrasek lusa!
* ik don alma godde soattefangaidge, juobe son dalle vela daid.

23. De son rakadi sigjidi stuora mallasid, ja si borre ja jukke;

dasto luiti son sin mannat, ja si manne sin hærrasek lusa. Ja æi Syrialaš jottevægak šatan æmbo boattam Israel ædnami.

24. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte Benhadad, Syria gonagas, čokki obba su soattevægas ja manai bajas ja birrastatti Samaria.

25. Ja stuora nælgge šaddai Samariai, ja gæča, si birrastatte dam, dassači go okta asenoaivve mavsi gavce loge sekel silba ja kab-njæljadas duvabaikka vitta sekel silba.

26. Ja go Israel gonagas muttomin vaʒi birra muvra mielde, de čuorvoi muttom nisson sudnji ja celki: Væket, mu hærram gonagassam!

27. Mutto son celki: Go Hærra i aigo du væketet, gost galgašim dalle mon rabedet dudnji væke? Juogo gordneraidnim-baikest daihe vidneboččemgarest?

28. Ja gonagas celki sudnji: Mi dust vaillo? Ja son celki: Dat nisson celki munji: Adde deiki du barnad! De moai aiggu su odna bæive borrat ja mu barnegis itten.

29. De moai vuošaime mu barne ja boraime su; ja mon celkkim sudnji nubbe bæive: Adde deiki du barnad! De moai aiggu su borrat. Mutto son čiegai su barnes.

3 Mos. 26, 29. 5 Mos. 28, 53. Vaid. 4, 10.

30. Ja de dapatuvai, go gonagas gulai nissona sanid, de gaikodi son su biktasides, go son vaʒi birra muvra mielde; de gæčai almug, ja gæča, sække læi su rubmaš alde siskabælde. 1 Gon. 21, 27.

31. Ja son celki: Nuft dakkus Ibmel mu vuostai, ja bissus son nuft dakkamest, jos Elisa, Safat barne, oaivve galgga bissot su alde odne!

32. Ja Elisa læi čokkamen su viesostes, ja vuorrasak čokkajegje su lutte. De vuolgati gonagas muttom olbma dokko luttes; mutto ouddalgo dat airas bođi su * lusa, de celki son vuorrasidi: Oaidnebetetgo di, atte dat sorbmijægje ** bardne læ vuolgatam deiki valddet mu oaive? Varoteket! Go airas boatta, de dappet uvsa gidda ja nordasteket su ruoktot uvsain! Æigo su hærra lavkek juo gullu su maŋest? * Elisa. ** Akaba, 1 Gon. 19, 10. 14; 21, 19.

33. Go son ain læi singuim sardnomen, gæča, de bođi airas vuolas su lusa. De celki son *: Gæča, daggar ** læ dat oasetesvuotta, mi læ boattam Hærrast; manne galgašim mon šatan gukkeb vuorddet Hærra?

* gonagas, gutte læi boattam airrasa maŋest. ** 29. v.

7. Kapittal.

Elisa einosta, atte nælggehætte galgga læt nokkam dam nubbe bæive, ja gulat muttom oaivamuʒʒi, gutte i dato dam oskot, at son galgga šaddat dasa duođaštægjen, mutto i galga niktit dast maidege burid, 1. 2. Njællje spittalaʒa gavdnek Syrialaʒai soattesida buok daina, mi dast læi, guđđujuvvum Syrialaʒain, 3—9. Si diećetek dam gonagassi; Israel stajed soattesida, ja profeta goabbašagak einostusak devddujuvvujek, 10—20.

1. De celki Elisa: Gullet Hærra sane! Nuft cælkka Hærra: Dam aige itten galgga okta mitto fina jafok ostujuvvut ovta sekel oudast, ja guokte bivggemitto ovta sekel oudast Samaria portast.

2. Mutto dat oaivamuš, gæn gieđa vuostai gonagas doarjoi ječas, vastedi dam Ibmel olbmai ja celki: Gæča, daiddabe Hærra dal dakkat ikkunid albmai! Galgašigo dat sadne ollašuvvut? Ja son celki: Gæča, don galgak oaʒʒot dam oaidnet du čalmidadguim, mutto ik dast borrat.

3. Mutto de legje njællje spittalaš olbma porta uksaraige oudast, ja si celkke, nubbe nubbai:

Manne mi čokkap dast, dassači go mi jabmep? 3 Mos. 13, 46.

4. Jos mi cælkkep: Mi aiggop mannat gavpuga sisa, de læ nælgge gavpugest, ja mi jabmep dasa, ja jos mi čokkapge dast, de mi maidai jabmep; de bottet dal ja mannop mi rasta Syrialaǯai soattesidi! Jos si diktek min ællet, de mi ællep, ja jos si goddek min, de mi jabmep.

5. De čuoǯǯelegje si ækkedes væiggen mannam varas Syrialaǯai soattesida sisa; ja go si botte Syrialaǯai soattesida ravddi, gæča, de i dast læm oktage olmai.

6. Dastgo Hærra læi diktam Syrialaǯai soattesida gullat vavnai suobmana ja hæstai suobmana, stuora soattevæga suobmana; de si celkke, nubbe nubbai: Gæča, Israel gonagas læ balkatam Hetitalaǯai gonagasaid ja Egypten gonagasaid min vuostai, min fallitam varas. 19, 7.

7. Ja si likkasegje ja bataregje ækkedes væiggen; si guđđe sin gođidæsek ja sin hæstaidæsek ja sin asenidesek, soattesidasek, nuftgo dat læi, ja bataregje gagjom varas sin hægasek.

8. Go dok spittalaǯak botte soattesida ravddi, de manne si muttom goađe sisa ja borre ja jukke, ja si valdde dast silbaid ja gollid ja biktasid ja manne dokko ja čikke daid; dasto macce si ruoktot ja manne nubbe æra goađe sisa ja valdde, mi dast læi, ja manne dokko ja čikke dam.

9. Mutto de celkke si, nubbe nubbai: Æp mi daga riekta; dat bæivve læ buri sagai bæivve, ja jos mi dal orrop javotaga ja vuorddep, dassači go iđed čuvgod, de gačča sivva min bagjeli; de bottet dal, mannop mi sisa ja muittalekop dam gonagasa vissui!

10. Ja si botte ja čurvvu gavpuga porttafavtaidi ja muittalegje sigjidi dam ja celkke: Mi bođimek Syrialaǯai soattesidi, ja gæča, i dast læm oktage olmai ige olbmu jiedna; mutto hæstak legje čadnagasast, ja asenak čadnagasast, ja goađek, nuftgo dak lavijek læt.

11. De čurvvu porttafavtak ja muittalegje dam sisa gonagasa vissui.

12. Ja gonagas likkai ikko bajas ja celki su balvvalegjidasas: Mon aigom digjidi čilggit, maid Syrialaǯak læk dakkam min vuostai; si dittek, atte mi gillap nælge, damditi læk si mannam olgus soattesidast čiekkam varas ječaidæsek mæccai, cælkededinæsek: Go si dal mannek gavpugest olgus, de mi gidda valddep sin ællenaga ja mannap gavpuga sisa.

13. De vastedi muttom su balvvalegjin ja celki: Valddusek si dadde vitta dain baccam hæstain, mak læk baccam deiki sisa! Gæča, sigjidi šadda gævvat, nuftgo obba dam Israel ædnagvutti, mi læ baccam deiki sisa, daihe sigjidi šadda gævvat, nuftgo obba dam Israel ædnagvutti, mi læ hævvanam. De vuolgatekop mi dalle dokko ja geččop bærrai!

14. De si valdde guokte vavna hæstaiguim, ja gonagas vuolgati daid Syrialaǯai soattevæga maŋŋai ja celki: Mannet dokko ja geččet bærrai!

15. Ja si manne sin maŋest gidda Jordan ragjai, ja gæča, obba balges læi dievva biktasin ja æra galvoin, maid Syrialaǯak legje suppom aldesek erit, go si balo siste gačče erit; ja airrasak macce ruoktot ja muittalegje dam gonagassi.

16. De manai almug olgus ja stajedi Syrialaǯai soattesida; de læi okta mitto fina jafok oaǯǯomest ovta sekel oudast, ja guokte bivggemitto ovta sekel oudast Hærra sane mielde. 1. v.

17. Ja gonagas læi bigjam dam oaivamuǯa, gæn gieđa vuostai son doarjoi ječas, bagjeligæččen portti;

ja almug duolmoi su vuolas portast, ja son jami, nuftgo dat Ibmel olmai læi sardnom, nuftgo son læi sardnom, dallego gonagas bođi vuolas su lusa.

18. Dastgo, go dat Ibmel olmai sarnoi gonagassi ja celki: Guokte bivggemitto galggaba ostujuvvut ovta sekel oudast, ja okta mitto fina jafok ovta sekel oudast dam aige itten Samaria portast,

19. de vastedi oaivamuš dam Ibmel olbmai ja celki: Gæča, daiddabe Hærra dal dakkat ikkunid albmai! Galgašigo gævvat dam sane mielde? Ja son celki: Don galgak oaʒʒot dam oaidnet du čalmidadguim, mutto ik dast borrat. 2. v.

20. Ja nuft sudnji gævai; almug duolmoi su vuolas portast, ja son jami.

8. Kapittal.

Elisa nævvo dam nissona, gæn barne son læi bajasboktam, guođđet ædnama, dastgo nælggehætte læi boattemen; son dakka dam, boatta nælggehæđe loapast fastain ruoktot ja oaʒʒo Ibmel doarjalæme bokte fastain su ædnames ja su obmudagas ruoktot, 1—6. Elisa boatta Damaskusi, gulat, atte Benhadad galgga jabmet ja Hasael šaddat gonagassan ja dakkat Israeli ollo bahaid, 7—13. Hasael godda Benhadad ja šadda gonagassan, 14. 15. Joram šadda gonagassan Judai, læ ibmelmættom; Edomitalaʒak jorralek sust erit; son jabma, 16—24. Akasja šadda gonagassan su sagjai, son læ maidai ibmelmættom, manna Joramin, Israel gonagasain, soattai Syrialaʒai vuostai; Joram havvadattujuvvu; Akasja oappaladda su Jisreelest, 25—29.

1. Ja Elisa sarnoi dam nissoni, gæn barne son læi dakkam ællen, ja celki: Gærggad ječad ja mana erit, don ja du viesso, ja oro nuftgo vieres, gost don matak! Dastgo Hærra læ ravkkam nælge, ja dat boatta maidai ædnam bagjeli čieča jakkai. 4, 35.

2. Ja nisson gærggadi ječas ja dagai dam Ibmel olbma sane mielde; son manai erit, son ja su viesso, ja son oroi nuftgo vieres Filistalaʒai ædnamest čieča jage. Rut 1, 1.

3. Ja de dapatuvai čieča jage gæčest, atte nisson macai ruoktot Filistalaʒai ædnamest; ja son manai olgus čuorvvom varas gonagassi, vai son oʒuši su viesos ja su ædnamoases ruoktot.

4. Mutto gonagas læi aito dalle sardnomen Gehasin, dam Ibmel olbma rængain, ja celki: Muittal dadde munji buok daid stuora dagoid, maid Elisa læ dakkam!

5. Ja de dapatuvai, aito go son læi muittalæmen gonagassi, atte son læi dakkam dam jabme ællen, gæča, de čuorvoi dat nisson, gæn barne son læi dakkam ællen, gonagassi su viesos birra ja su ædnamoases birra. De celki Gehasi: Mu hærram gonagassam! Dat de læ dat nisson, ja dat læ su bardne, gæn Elisa dagai ællen.

6. De jærai gonagas nissonest, ja son muittali sudnji dam; ja gonagas addi su oaʒʒot muttom viesso-balvvalægjes mieldes ja celki: Rabed sudnji ruoktot buok, mi gulla sudnji, ja buok dam vuoito, maid dat ædnam-oasse læ addam dam bæive rajest, go son guđi ædnama, ja gidda dassači!

7. Ja Elisa bođi Damaskusi, ja Benhadad, Syria gonagas, læi aito dalle buoccamen; de dat muittaluvvui sudnji ja celkkujuvvui: Dat Ibmel olmai læ boattam deiki.

8. De celki gonagas Hasaeli: Valde addaldaga mieldad ja mana dam Ibmel olbma oudald ja jæra Hærrast su bokte ja cælke: Galgamgo mon bagjanet dam buocalvasast?

9. De manai Hasael su oudald ja valdi addaldaga mieldes, ja dam valdi son dam buoremusast Damaskusest, nuft ollo, go njællje loge kamela matte guoddet; ja son bođi ja loaidasti su ouddi ja celki: Du bardne, Benhadad, Syria go-

nagas, læ vuolgatam muo du lusa ja cælketa: Galgamgo mon bagjanet dam buocalvasast?

10. Mutto Elisa celki sudnji: Mana fal dokko ja cælke: Don galgak ællet*. Mutto Hærra læ addam muo oaidnet, atte son galgga jabmet.

* maid mon dieđam, atte don dagak, vaiko maid mon vastedæǯǯam, 14. v.

11. Ja son bisoi gæččamestes su ala sagga gukka, ja dat Ibmel olmai čieroi. Luk. 19, 41.

12. De celki Hasael: Manne čierro mu hærram? Ja son celki: Dainago mon dieđam, atte don galgak dakkat Israel manaidi bahaid; sin ladnid galgak don buollatet, ja sin nuorra olbmaid galgak don mikin goddet, ja sin ucca manačid galgak don cuvkkit, ja sin famotes nissonid galgak don luddit.

10, 32. j. n. v. Am. 1, 3. 4. 13; 4. 10. Es. 13, 16. 18. Hos. 14, 1.

13. Ja Hasael celki: Mi læ du balvvalægje, dat bæna, go son galgaši dakkat dam stuora dago? Ja Elisa celki: Hærra læ addam muo oaidnet du gonagassan Syria bagjel. 1 Gon. 19, 15.

14. De son vulgi Elisa lutte ja bođi su hærras lusa; ja dat celki sudnji: Maid celki Elisa dudnji? Ja son celki: Son celki munji: Don galgak ællet.

15. Ja de dapatuvai dam nubbe bæive, de valdi son rano ja coggadi dam čacest ja lebbi dam su muođoi bagjel, ja son jami; ja Hasael šaddai gonagassan su sagjai.

16. Joram, Akab barne, Israel gonagasa, viđad jagest, go Josafat vela læi Juda gonagas, šaddai Joram, Josafat bardne, Juda gonagassan. 2 Muit. 21, 1 j. n. v.

17. Guokte njæljad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja gavce jage rađđi son Jerusalemest.

18. Ja son vagjoli Israel gonagasai gæino mielde, nuftgo Akaba viesso læi dakkam, dastgo sust læi muttom Akaba nieidda akkan, ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast. 16, 3.

19. Mutto Hærra i dattom duššadet Juda David, su balvvalægjes, diti, nuft moft son læi sudnji cælkkam aiggot addet sudnji, namalassi su barnidi, ovta goalo buok beivid. 2 Sam. 7, 12. j. n. v. 1 Gon. 11, 36; 15, 4.

20. Su beivin jorrali Edom Judast erit, ja si bigje gonagasa bagjelasasek.

21. Ja Joram manai rasta Sairi, ja buok vavnak suina; ja son likkasi matkai ikko ja časki Edoma, mi birrastatti su, oaivamuǯaid vavnai bagjel, ja almug batari su gođidasas.

22. De jorrali dalle Edom Judast erit gidda dam bæive ragjai; de jorrali maidai Libna erit dam sæmma aige. 2 Muit. 21, 10.

23. Mutto dat æra Jorama historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

24. Ja Joram vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David gavpugi; ja Akasja, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

2 Muit. 22, 1. j. n. v.

25. Jorama, Akaba barne, Israel gonagasa, guokte nubbe logad jagest šaddai Akasja, Jorama bardne, Juda gonagassan. 9, 29.

26. Guokte goalmad lokkai jage boares læi Akasja, go son šaddai gonagassan, ja ovta jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Atalja, Omri, Israel gonagasa, nieidda*. * barne nieidda, 18. v.

27. Ja son vagjoli Akaba vieso gæino mielde ja dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuftgo Akaba viesso; dastgo son læi Akaba vieso sogalaš.

28. Ja son manai Joramin, Akaba barnin, soattai Hasaela, Syria

gonagasa, vuostai Ramot guorast
Gileadest. Ja Syrialaʒak havva-
datte Jorama. 9, 14 j. n. v.
29. De macai gonagas Joram
ruoktot diktem varas jeĉas dalka-
stuvvut Jisreelest dain havin, maid
Syrialaʒak legje ĉaskam sudnji
Rama guorast, dallego son soađai
Hasael, Syria gonagasa, vuostai;
ja Akasja, Joram bardne, Juda
gonagas, manai vuolas oappalad-
dam varas Jorama, Akaba barne,
Jisreelest, dainago son læi buocca-
men.

9. Kapittal.

Mutto profetain vuoidda Elisa goĉĉom mielde Jehu gonagassan Israel bagjel ja goĉĉo su erit hævatet Akaba vieso, 1—10. Jehu rakada rađedagaga Jorama vuostai ja manna Jisreeli, 11—20. Joram ja Akasja mannaba su oudald; son godda Jorama ja dikta su lika balkestuvvut Nabot ædnam ala, dikta maidai Akasja goddujuvvut, 21—29; son dikta Jesabela vuolas nordastuvvut ikkunraige; son borrujuvvu bædnagin, 30—37.

1. Ja profet Elisa ravkai mut-
toma profetai manain ja celki
sudnji: Boakkanaste du alemidad
ja valde dam olljolitte du giettasad
ja mana Ramoti Gileadest!
2. Ja go don boađak dokko, de
gæĉad dobbe aldsesad Jehu, Josa-
fat barne, Nimsi barne, ja don
galgak mannat sisa ja goĉĉot su
ĉuoʒatet bajas su vieljaides gaskast
ja doalvvot su sisa dam siskemuš
gammari.
3. Ja don galgak valddet olljo-
litte ja golgatet su oaive bagjeli
ja cælkket: Nuft cælkka Hærra:
Mon læm vuoiddam du gonagassan
Israel bagjel. Ja don galgak ra-
bastet uvsa ja viekkalet ja ik
vuorddet.
1 Gon. 19, 16.
4. De manai barnaš, dat nuorra
profeta, Ramoti Gileadest.
5. Ja go son bođi dokko, gæĉa,
de legje soattevæga oaivamuʒak
dast ĉokkamen; ja son celki: Must
læ okta sadne dudnji, oaivamuš!
De celki Jehu: Guđemuʒʒi min
buokai gaskast? Ja son celki:
Dudnji, oaivamuš!
6. De ĉuoʒʒeli son ja manai
vieso sisa, ja son golgati oljo su
oaive bagjeli ja celki sudnji: Nuft
cælkka Hærra, Israel Ibmel: Mon
læm vuoiddam du gonagassan
Hærra albmuga bagjel, Israel
bagjel.
7. Ja don galgak ĉasket Akaba,
du hærrad vieso, ja mon aigom
mavsatet mu balvvalegjidam, pro-
fetai, varaid ja buok Hærra balv-
valegji varaid Jesabel ala.
1 Gon. 18, 4; 19, 10; 21, 5 j. n. v.
8. Ja obba Akaba viesso galgga
duššat, ja mon aigom erithævatet
Akaba sogast buok olbmabæle,
sikke raves olbmaid ja uccakaʒaid
Israelest. 1 Gon. 21, 21 j. n. v.
9. Ja mon aigom dakkat Akaba
vieso nuftgo Jeroboama, Nebat
barne, vieso ja nuftgo Baesa, Akia
barne, vieso. 1 Gon. 15, 29; 16, 3.
10. Ja Jesabela galggek bædna-
gak borrat Jisreel ædnamest, ja i
oktage galga su havddadet. De
rabasti son uvsa ja viekkali.
11. Ja Jehu manai olgus su
hærras balvvalegji lusa, ja sudnji
celkkujuvvui: Lægo buok burist?
Manne bođi dat dagjo olmai* du
lusa? Ja son celki sigjidi: Alma
di dovddabetet olbma ja su ovdu-
laš jurddagid. * Hos. 9, 7.
12. Mutto si celkke: Ik don
sarno duottavuođa; muittal migjidi,
mi dat læ! De celki son: Nuft
ja nuft sarnoi son munji ja celki:
Nuft cælkka Hærra: Mon læm
vuoiddam du gonagassan Israel
bagjel.
13. De gaĉĉe si ja valdde, ješ
gutteg su biktases, ja bigje dam
su vuollai raiddalas-cækkai ala; ja
si ĉuojategje basunin ja celkke:
Jehu læ gonagas! Matt. 21, 8.
14. De Jehu, Josafat bardne,
Nimsi bardne, rakadi rađedagaga

Jorama vuostai. Mutto Joram læi faktim Ramota guorast Gileadest, son ja obba Israel, Hasaela, Syria gonagasa, vuostai, 8, 28 j. n. v.

15. ja gonagas Joram læi maccam ruoktot diktem varas ječas dalkastuvvut Jisreelest dain havin, maid Syrialaǯak legje časkam sudnji, dallego son soađai Hasael, Syria gonagasa, vuostai. Ja Jehu celki: Jos dat læ din datto, de allet divte ovtage bataræǥje bæssat gavpugest olgus, amas mannat dokko ja dieđetet dam Jisreelest!

16. De goarŋasti Jehu bajas vavdni ja manai Jisreeli, dastgo Joram læi buoccen dobbe; ja Akasja, Juda gonagas, læi mannam dokko vuolas oappaladdam varas Jorama.

17. Ja faktijæǥje čuoǯoi toarna alde Jisreelest, ja son oini Jehu joavko, go son læi boattemen, ja son celki: Mon oainam joavko. De celki Joram: Valde ridijæǥje ja vuolgat su sin oudald, ja son galgga cælkket: Lægo rafhe?

18. Ja ridijæǥje manai su oudald ja celki: Nuft cælkka gonagas: Lægo rafhe? Mutto Jehu celki: Mi dust læ rafhin dakkamuššan? Jorget ja čuovo muo! Ja faktijæǥje muittali ja celki: Airas bođi sin lusa, mutto i maccam ruoktot.

19. De vuolgati son nubbe æra ridijæǥje, ja go son bođi sin lusa, de celki son: Nuft cælkka gonagas: Lægo rafhe? Mutto Jehu celki: Mi dust læ rafhin dakkamuššan? Jorget ja čuovo muo!

20. Ja faktijæǥje muittali dam ja celki: Son bođi sin lusa, mutto i maccam ruoktot, ja jotto læ nuftgo Jehu, Nimsi barne, jotto; dastgo nuftgo bieđđe manna son gæidnosis.

21. De celki Joram: Gæsast! Ja su vavdna gæsastuvvui; ja Joram, Israel gonagas, ja Akasja, Juda gonagas, vulgiga olgus, goabbag vavnasga alde; soai vulgiga Jehu oudald ja fattiga su Nabot, Jisreelitalaǯa, ædnam-oase alde. 1 Gon. 21, 1.

22. Ja go Joram oini Jehu, de celki son: Lægo rafhe, Jehu? Mutto son celki: Moft don matak sardnot rafhe birra, nuft gukka go Jesabela, du ædne, fuorravuođak ja su ædnag noaiddevuođa juonak bistek? Alm. 2, 20.

23. De jorgeti Joram ja batari, ja son celki Akasjai: Betolašvuotta, Akasja!

24. Ja Jehu doppi davge su gieđaines ja bači Jorama su harddoi, nuft atte njuolla manai olgus su vaimo čađa; ja son gačai vuolas su vavnas sisa.

25. Ja son* celki Bidkari, su oaivamuǯǯasis: Valde su ja balkest su dokko Nabota, Jisreelitalaǯa, ædnambitta ala! Muite, moft mon ja don ridime ovtast Akaba, su ače, maŋest, ja Hærra celki su bagjel dam sane!

* Jehu. 1 Gon. 21, 19; 22, 38.

26. Duođai, Nabota varaid ja su barni varaid oidnim mon ikti, cælkka Hærra, ja mon aigom makset dudnji dam ædnam-oase alde, cælkka Hærra. De valde su dal ja balkest su dokko ædnam-oase ala Hærra sane mielde!

27. Go Akasja, Juda gonagas, oini dam, de batari son gæino mielde gilvagarddevieso guvllui; ja Jehu manai su maŋŋai ja celki: Časket su maidai! Ja si časke su vavna alde Gur goargŋagest, mi læ Jibleam guorast, ja son batari Megiddoi ja jami dobbe. 2 Muit. 22, 9.

28. Ja su balvvalæǥjek gæsetegje su Jerusalemi ja havddadegje su su havddai su vanhemi lusa David gavpugi.

29. Mutto Akasja læi šaddam gonagassan Juda bagjel Jorama, Akab barne, okta nubbe logad jagest.

30. Ja Jehu bođi Jisreeli; ja go Jesabel gulai dam, de favrosmattali son su čalmides ja čiŋati su oaives ja gæčai olgus ikkunraige. Jer. 4, 30.

31. Ja go Jehu bođi portti, de celki son*: Lægo rafhe, don Simri, gutte goddik du hærrad? 1 Gon. 16, 10. 18. * Jesabel.

32. Ja son bajasbajedi su muođoides ikkun guvllui ja celki: Gi doalla mu bæle? Gi? Ja guovtes, golmas gonagasvieso balvvalægje geččе olgus sudnji.

33. Ja son celki: Nordasteket su vuolas! Ja si nordastegje su vuolas, ja su varra rišaidi sæine njæigga ja hæstai njæigga, ja son divti daid cuovkas duolbmat su.

34. Ja son manai sisa ja borai ja jugai; ja son celki: Geččet dadde dam garroduvvuma bærrai ja havddadeket su! Dastgo son læ gonagasnieidda. 1 Gon. 16, 31.

35. Ja si manne dokko su havddadam varas; mutto æi si gavdnam sust maidege ærrebgo oaivveskalčo ja julgid ja gieđaid.

36. Ja si macce ruoktot ja muittalegje sudnji dam, ja son celki: Dat læ Hærra sadne, maid son sarnoi su balvvalægjes Eliasa, Tisbitalaǯa, bokte, go son celki: Jisreela ædnam alde galggek bædnagak borrat Jesabela oaǯe. 10. v. 1 Gon. 21, 23.

37. Ja Jesabela lika galgga šaddat nuftgo mukke ædnam alde Jisreela ædnam alde, nuft atte i galga mattet celkkujuvvut: Dat læ Jesabel.

10. Kapittal.

Jehu goddet Akab čieča loge barne ja erithævata obba su vieso, 1—11; son goddet gonagas Akasja vieljaid, manna Jonadabin Samariai ja hævata dobbe daid æraid Akaba viesost, 12—17; son čokke buok Baal papaid æppe-ibmel tempeli logadedin, atte son læ angeris Baal balvvalægje, ja de erithævata tempela boalddem bokte buok Baal balvvalegjid ja Baal balvvalusa Israelest; dad-deke balvvala son Jeroboama galbid, 18—29. Hærra lopped sudnji, atte su manak njæljad bulvvi galggek čokkat su truono alde; Hasael časka Israela ja valdda ædnama Jordan nuortabælde: Jehu jabma, 30—36.

1. Ja Akabest legje čieča loge barne Samariast; ja Jehu čali girjid ja bijai daid Samariai, Jisreela oaivamuǯaidi, vuorrasidi, ja daidi Akabest asatuvvum biebmovanhemidi, ja dak čugje naft:

2. . . . Ja dal, go dat girje boatta digjidi (alma din lutte læk din hærradek barnek, ja dist læk luttadek vavnak ja hæstak ja nana gavpug ja værjok),

3. de gæčadeket aldsesædek dam buoremus ja vuokkasæmus olbma din hærradek barni gaskast ja bigjet su su ače truono ala; ja de sottet din hærradek vieso oudast!

4. Mutto si suorgganegje sagga ja celkke: Gæča, dak guokte gonagasa æba bittam su oudast; moft galgašeimek dalle mi bittet? 9, 23. 24. 27.

5. De vuolgategje šloata oaivamuš ja oaivamuš gavpuga bagjel ja vuorrasak ja biebmovanhemak sane Jehui ja cælketegje: Mi læp du balvvalægjek, ja buok, maid don cælkak migjidi, aiggop mi dakkat; æp mi aigo dakkat gænge gonagassan; daga don, mi buorre læ du čalmi oudast!

6. Son čali dalle nubbe gærde girje sigjidi, mi čuojai naft: Jos di lepet mu bæle ja gullabetet mu jiena, de valddet din hærradek barni oivid ja bottet mu lusa itten dam aige Jisreeli! Mutto gonagasa barnek, čieča loge logo mielde, legje dai stuorrai lutte gavpugest, guđek bajasgesse sin.

7. Ja de dapatuvai, go girje bođi sigjidi, de valdde si gonagasa barnid ja godde sin, čieča loge logo mielde, ja bigje sin oivid gori sisa ja vuolgategje daid sudnji Jisreeli. Duob. 9, 5.

8. Ja airas bođi ja muittali sudnji dam ja celki: Si læk buktam deiki gonagasa barni oivid. Ja son celki: Bigjet daid guovte guppi porta uksaraige ouddi gidda ittaš ragjai!

9. Ja de dapatuvai iđđedest, atte son manai olgus ja loaidasti ouddan dast, ja son celki buok albmugi: Din lepet vanhurskasak! Gæča, mon rakadim rađedagaga mu hærram vuostai ja goddim su; mutto gi læ goddam buok daid?

10. Dovddet dalle, atte i mikkege Hærra sanest, maid Hærra læ sardnom Akaba vieso bagjel, gača ædnami; mutto Hærra læ dakkam, maid son sarnoi su balvvalægjes Eliasa bokte.
1 Gon. 21, 21 j. n. v.

11. Ja Jehu goddi buok daid, guđek legje baccam Akab viesost Jisreelest, ja buok su stuorraid ja su oappasid ja su papaid, dassači go son i guođđam sudnji ovtage, gutte eritbæsai.

12. Ja son gærggadiječas ja manai dokko ja bođi Samariai. Ja go Jehu læi baimani Bet-Eked guorast balgga alde,

13. de bođi son Akasja, Juda gonagasa, vieljai* oudald, ja son celki: Gæk di lepet? Ja si celkke: Mi læp Akasja vieljak ja mannap vuolas dærvatallam varas gonagasa manaid ja dronniga manaid.
* d. l. vielja barnek, 2 Muit. 22, 8.

14. Ja son celki: Doppijeket sin ællenaga! Ja si doppijegje sin ællenaga ja godde sin Bet-Eked galdo guorast, guokte viđad lokkai logo mielde, ja i son guođđam sist ovtage.

15. Ja go son vulgi dast erit, de bođi son Jonadaba, Rekab barne, njæigga, gi bođi su oudald, ja son dærvati su ja celki sudnji: Lægo du vaibmo vuoiggadlaš, nuftgo mu vaibmo læ du vaimo vuostai? Ja Jonadab celki: Dat læ. Jos dat læ nuft [celki Jehu], de adde munji du gieđad! Ja son addi sudnji su gieđas; ja son divti su goarŋastet bajas lusas vavna sisa.
Jer. 35, 6.

16. Ja son celki: Mana muina ja oaine mu angervuođa Hærra diti! Ja si vugje su su vavna alde.

17. Ja go son bođi Samariai, de goddi son sin buokaid, gæk legje baccam Akab viesost Samariai, dassači go son læi erit hævatam dam, Hærra sane mielde, maid son læi sardnom Eliasi.
1 Gon. 21, 21. 22.

18. De čokki Jehu buok albmuga čoakkai ja celki sigjidi: Akab balvvali Baal uccan, Jehu aiggo balvvalet su ollo. 1 Gon. 16, 31. 32.

19. De goččot dal buok Baal profetaid, buok su balvvalegjid ja buok su papaid mu lusa, i oktage galga vailatuvvut! Dastgo mon aigom oaffaruššat stuora njuovvamoaffar Baali; juokkehaš, gutte vailatuvvu, i galga ællet. Mutto Jehu dagai dam bettusin erit hævatam varas Baal balvvalegjid.

20. Ja Jehu celki: Dollet basse čoaggalmasa Baali! Ja si čurvvu dam.

21. Ja Jehu bijai sane obba Israel mietta, ja buok Baal balvvalægjek botte; i baccam oktage, gutte i boattam; ja si manne Baal vieso sisa, ja Baal viesso dievai gæčest gæččai.

22. Ja son celki dasa, gutte læi bivtasgammara bagjel: Valde ouddan garvoid buok Baal balvvalegjidi! Ja son valdi ouddan biktasid sigjidi.

23. Go dal Jehu bođi oktan Jonadabin, Rekaba barnin, Baal vissui, de celki son Baal balvvalegjidi: Diđušteket ja geččet bærrai, atte dast din gaskast i læk guttege Hærra balvvalegjin, mutto aivefal Baal balvvalægjek!

24. Ja si manne sisa oaffaruššam varas njuovvamoaffarid ja

boalddemoaffarid, ja Jehu bijai olggobællai gavce loge olbma ja celki: Jos guttege dain olbmain, gæid mon addam din gieđaidi, eritbæssa, de galgga hægga maksujuvvut hæga oudast.

25. Ja de dapatuvai, go si legje gærggam boalddemoaffara oaffaruššamest, de celki Jehu vikkidi ja hæggafavtaidi: Mannet sisa, goddet sin, allus oktage bessu olgus! Ja si časke sin mieke avjoin, ja viekkek ja hæggafavtak balkestegje sin dokko ja vulgge Baal vieso sidi*. 1 Gon. 18, 40.

* dat oasse gavpugest, mast Baal viesso læi, daihe muttom viesok, mak gulle Baal vissui.

26. Ja si gudde Baal vieso baʒid olgus ja boldde daid, 11, 18.

27. ja si vuolasgaikku Baal baʒe ja vuolasgaikku Baal vieso ja dakke dam baikkagammaren gidda dam bæive ragjai. 3, 2.

28. Nuft erithævati Jehu Baal Israelest.

29. Mutto Jeroboam, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat, Jehu i eritgaiddam, gollegalbin Betelest ja Danest. 1 Gon. 12, 28 j. n. v.

30. Ja Hærra celki Jehui: Dađemielde go don læk dakkam šiegast, mi vuoiggad læi mu čalmi oudast, læk dakkam Akaba vieso vuostai buok dam mielde, mi læi mu vaimo siste, de galggek du barnek njæljad bulvvi čokkat Israel truono alde. 15, 12.

31. Mutto Jehu i vuttivalddam vagjolet Hærra, Israel Ibmela, laga mielde obba su vaimostes; i son eritgaiddam Jeroboam suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat.

32. Dain beivin algi Hærra luovosgaikkot bittaid Israelest; Hasael časki sin obba Israel raje alde, 8, 12.

33. gidda Jordan rajest bæivaš bagjanæme guvllui, [ja valdi] obba Gilead ædnama, Gaditalaʒaid ja Rubenitalaʒaid ja Manassitalaʒaid, gidda Aroer rajest, mi læ Arnon jokkagaddest, sikke Gileada ja Basana.

34. Mutto dat æra Jehu historiast ja buok, maid son dagai, ja buok su vægalaš dagok, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

35. Ja Jehu vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui Samariai; ja Joakas, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 13, 1.

36. Ja dat aigge, go Jehu læi gonagassan Israel bagjel Samariast, læi gavce goalmad lokkai jage.

11. Kapittal.

Go Atalja, Akasja ædne, gulla, atte su bardne læ jabmam, de erithævat son obba gonagaslaš nale ærreb Joasa, gutte čikkujuvvu papast Jojadast tempel sisa, 1—3. Čiččid jagest dastmaŋŋel adda Jojada Joasa čurvvujuvvut gonagassan ja Atalja goddujuvvut, 4—16. Jojada dakka litto Hærra ja gonagasa ja almuga gaski, erithævata Baal balvvalusa; Joas čokkana gonagastruono ala; almug liko dasa, 17—21.

1. Go Atalja, Akasja ædne, oini, atte su bardne læi jabmam, de čuoʒʒeli son ja erithævati obba gonagaslaš nale. 2 Muit. 22, 10 j. n. v.

2. Mutto Joseba, gonagas Joram nieidda, Akasja oabba, valdi Joasa, Akasja barne, ja doalvoi su suollemasat erit gonagasa barni gaskast, gæk galgge goddujuvvut, su ja su njamatægje, sænggagammar* sisa; ja si čikke su Atalja oudast erit, nuft atte i son goddujuvvum.

* d. l. dat gammar, gost oađđadagak vuorkast legje.

3. Ja dastmaŋŋel læi son su lutte Hærra vieso siste ja oroi čikkusist gutta jage, dam bodda go Atalja rađđi ædnam bagjel.

4. Mutto čiččid jagest vuolgati Jojada dokko ja vieʒai hæggafavtai oaivamuʒaid čuođe bagjel ja addi sin boattet sisa lusas Hærra vissui ja dagai litto singuim ja vuornoti sin Hærra vieso siste ja čajeti sigjidi gonagasa barne. 2 Muit. 23, 1 j. n. v.

5. Ja son gočoi sin ja celki: Dat læ, maid di galggabetet dakkat: Okta goalmadas dist galgga faktegoattet sabbaten ja faktit gonagasa vieso lutte,

6. ja nubbe goalmadas Sur portast, ja goalmad goalmadas dam portast, mi læ vikki duokken, ja di galggabetet faktit vieso dam stanggim varas;

7. ja dak guokte oase dist, si buokak, guđek heittek faktimest sabbaten, si galggek faktit Hærra viesost gonagasa lutte.

8. Ja di galggabetet birrastattet gonagasa birra buok, ješ gutteg su værjoidesguim su gieđastes, ja dat, gutte viggaš bakkit din raidoi sisa, galgga goddujuvvut; ja di galggabetet læt gonagasa lutte, go son manna olgus, ja go son manna sisa.

9. Ja oaivamuǯak čuođe bagjel dakke aito, nuftgo Jojada, pappa, gočoi sin, ja si valdde ješ gutteg su olbmaides, sin, gæk faktegotte sabbaten, oktanaga singuim, guđek heitte faktimest sabbaten; ja si botte Jojada, papa, lusa.

10. Ja pappa addi oaivamuǯaidi čuođe bagjel daid saitid ja daid galbaid, mak legje gullam gonagas Davidi, ja mak legje Hærra viesost.

11. Ja viekkek čuǯǯu bajasdivvujuvvum, ješ gutteg su værjoidesguim su gieđastes, vieso olgiš bæle rajest vieso gurot bæle ragjai altar guvllui ja vieso guvllui birra buok gonagasa lutte.

12. Ja son doalvoi gonagasbarne olgus ja bijai kruono su ala ja addi sudnji duođaštusa*, ja si dakke su gonagassan ja vuoidadegje su; ja si speǯǯu gieđaidæsek okti ja celkke: Ellus gonagas!

* d. l. laka, 5 Mos. 17, 18 j. n. v. 1. Sam. 10, 24. 1 Gon. 1, 25. 39.

13. Go Atalja gulai vikki ja albmuga čuorvvoma, de bođi son albmuga lusa Hærra vissui.

14. Ja son oini, ja gæča, gonagas čuoǯoi aladasa alde, nuftgo vierro læi, ja oaivamuǯak ja trompet-čuojatægjek gonagasa lutte, ja buok ædnam almug illodi ja čuojati trompetaiguim; de gaikodi Atalja su biktasides ja čuorvoi: Vuostehakko, vuostehakko!

15. Mutto Jojada, pappa, gočoi oaivamuǯaid čuođe bagjel, daid, guđek legje bigjujuvvum soattevæga bagjel, ja celki sigjidi: Dolvvot su olgus, raidoi gaski, ja gutte su čuovvo, goddet su mikin! Dastgo pappa læi cælkkam: Allet divte su goddujuvvut Hærra viesost!

16. Ja si čakkijegje sudnji saje goabbašagaidi belidi, ja son manai dam balgga mielde, man mielde hæstak mannek gonagasa vieso sisa; ja dasa son goddujuvvui.

17. Ja Jojada dagai litto Hærra ja gonagasa ja albmuga gaski, atte si galgge læt Hærra almug, ja gonagasa ja albmuga gaski.

18. Ja buok ædnam almug manai Baal vieso sisa ja vuolasgaikoi dam; su altarid ja su govaid cuvkkijegje si aibasrakkan, ja Mattana, Baal papa, godde si altari ouddi. Ja pappa asati bagjeligæččama Hærra vieso bagjel.
10, 26. 27. 2 Muit. 31, 1.

19. Ja son valdi oaivamuǯaid čuođe bagjel ja hæggafavtaid ja vikkid ja buok ædnam albmuga, ja si dolvvu gonagasa vuolas Hærra viesost ja manne gæino mielde vikki porta čađa gonagasa vieso sisa; ja son čokkani gonagasai truono ala.

20. Ja buok ædnam almug illodi, ja gavpug læi lotkad; mutto Atalja legje si goddam mikin gonagasa viesost.

21. Čieča jage boares læi Joas, go son šaddai gonagassan. 12, 1.

12. Kapittal.

Joas balla Ibmelest, nuft gukka go Jojada ælla; æi daddeke erit javkkaduvvu

æppe-ibmeldievak, 1—3. Joas čoaggeta ruđaid divvom varas tempela, 4—16. Son oasta Hasaela bagjelistes erit gollin ja goddujuvvu su balvvalegjines, 17—21.

1. Jehu čiččid jagest šaddai Joas gonagassan, ja njællje loge jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Sibja, gutte læi Beersebast boattam.
2 Muit. 24, 1. j. n. v.

2. Ja Joas dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, buok su beivides, nuft gukka go pappa, Jojada, mattati su.

3. Duššefal æppe-ibmeldievak æi erit javkkaduvvum; almug bisoi oaffaruššamest ja boalddemest suovvasid dievai alde. 1 Gon. 15, 14.

4. Ja Joas celki papaidi: Buok ruđaid dam oudast, mi basotuvvu, mak lavijek boattet Hærra vieso sisa, ruđaid dai oudast, guđek bajas valddujuvvujek dai gæčaduvvum olbmui lokkoi*, ruđaid olbmui oudast, dađemielde go juokkehaš arvveduvvu**, ja buok daid ruđaid, maid guđege milli bagjan buktet Hærra vieso sisa,

* 2 Mos. 30, 12 j. n. v. ** 3 Mos. 27, 2 j. n. v. 4 Mos. 18, 15 j. n. v.

5. daid galggek papak vuostaivalddet, ješ gutteg su dovddosestes, ja si galggek divvot vieso sivaid mietta buok, gost gavdnujuvvuš sivva.

6. Mutto gonagas Joasa golbma goalmad logad jagest æi læm papak vela divvom vieso sivaid.

7. De ravkai gonagas Joas Jojada, papa, ja papaid ja celki sigjidi: Manne epet di divo vieso sivaid? Dal epet di galga šat æmbo vuostaivalddet ruđaid din dovddosinadek, mutto di galggabetet addet daid vieso sivaidi.

8. Ja papak mieđetegje, atte æi si galggam vuostaivalddet ruđaid albmugest ja æi divvot vieso sivaid.

9. De valdi Jojada, pappa, bumba ja raiggedi dam lokke ja bijai dam altar gurri olgiš bællai, goggo olbmuk mannek Hærra vieso sisa, ja dam sisa bigje papak, gæk legje faktimen uksalasa guorast, buok daid ruđaid, mak buktujuvvujegje Hærra vieso sisa.

10. Ja de dapatuvai, go si oidne, atte ollo ruđak legje bumba siste, de manaiga gonagasa čalle ja bajemuš pappa bajas ja čoakkai čanaiga ja logaiga daid ruđaid, mak gavdnujegje Hærra viesost.

11. Ja soai addiga daid vikkijuvvum ruđaid sin gitti, guđek legje dam bargo oudastolbmak, gæin læi bagjeligæččam Hærra vieso bagjel; ja si adde daid dimbarolbmaidi ja huksijegjidi, gæk bargge Hærra viesoin, 22, 4 j. n. v.

12. ja muvrrijegjidi ja gæđgečuppidi ja oastem varas muoraid ja čuppujuvvum geđgid divvom varas Hærra vieso sivaid ja buok dasa, mi golatuvvui divvom varas vieso.

13. Æi daddeke dakkujuvvum Hærra vissui silbbalittek, nibek, littek, maiguim riškotet, trompetak, makkege gollelittid daihe silbbalittid dai ruđai oudast, mak buktujuvvujegje Hærra vieso sisa,

14. mutto si adde daid sigjidi, guđek legje dam bargo oudastčuoǯǯok, ja si divvu dai oudast Hærra vieso.

15. Ja i dakkujuvvum lokko dai olbmaiguim, gæi gitti ruđak addujuvvujegje addem varas daid sigjidi, guđek dakke bargo; dastgo si mænnodegje vuoiggadlaǯat.
22, 7.

16. Mutto vælgge-oaffar ruđak ja suddo-oaffar ruđak æi buktujuvvum Hærra vieso sisa; dak botte papaidi.
3 Mos. 5, 15 j. n. v. 4 Mos. 5, 8 j. n. v.

17. Dam aige manai Hasael, Syria gonagas, bajas ja soađai Gat vuostai ja valdi dam; ja Hasael jorggali su muođoides mannat bajas Jerusalem vuostai.

18. De valdi Joas, Juda gonagas, buok daid basse omid, maid Josafat ja Joram ja Akasja, su

vanhemak, Juda gonagasak, legje basotam, ja daid, maid son ješ læi basotam, ja buok dam golle, mi gavdnui Hærra vieso ja gonagas vieso davvergammari siste, ja vuolgati dam Hasaeli, Syria gonagassi, ja son manai dalle bajas erit Jerusalemest.
16, 8; 18, 15. 1 Gon. 15, 18.

19. Mutto dat æra Joasa historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

20. Ja su balvvalægjek čuoǯǯelegje ja rakadegje rađedagaga ja godde Joasa Millo viesost, mi manna vuolas Sillai;
14, 19; 15, 10. 25. Duob. 9, 6.

21. ja Josakar, Simat bardne, ja Josabad, Somer bardne, su balvvalægjek, læiga dak, gæk goddiga su. Ja son jami, ja son havddaduvvui su vanhemides lusa David gavpugi; ja Amasja, su bardne, šaddai gonagassan su saggjai.
14, 1 j. n. v.

13. Kapittal.

Joakas šadda gonagassan Israeli Jehu sagjai, læ ibmelmættom; su ænam dušsaduvvu Syrialaǯain; daddeke Ibmel gulla ja bæsta su, go son vuoled ječas; son jabma, 1—9. Joas, su bardne, šadda gonagassan Israeli su maŋŋel, læ baha, soatta Amasja vuostai, jabma, 10—13. Joas aige šadda Elisa buoccen; Joas oappaladda su; Elisa lopped sudnji vuoito Syrialaǯai bagjel; Elisa jabma, ja guoskam bokte su davtidi šadda muttom jabmam olmai fastain ællen, 14—21. Hasael jabmem maŋŋel šadda Benhadad Syria gonagassan; Joas vuoitta su golma gærde ja oaǯǯo fastain Israel gavpugid ruoktot, 22—25.

1. Joasa, Akasja barne, Juda gonagasa, golbma goalmad logad jagest šaddai Joakas, Jehu bardne, gonagassan Israel bagjel Samariast, ja son læi gonagassan čiečа nubbe lokkai jage.
10, 35.

2. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, ja vagjoli Jeroboam, Nebat barne, suddoi mielde, maid son læi sattam Israela dakkat; i son gaiddam dain erit.

3. Ja Hærra moarre cakkidi Israel vuostai, ja son addi sin Hasael, Syria gonagasa, gitti ja Benhadad, Hasael barne, gitti gæčos aige.
Duob. 2, 14. 2 Gon. 10, 32.

4. Ja Joakas rokkadalai Hærra, ja Hærra gulai su, dainago son oini Israel atestusa; dastgo Syria gonagas atesti sin.
14, 25 j. n. v.

5. Ja Hærra addi Israeli bæste, ja si besse erit læmest Syria gieđa vuolde, ja Israel manak asse sin gođinæsek nuftgo ouddalge.

6. Ja daddeke æi si gaiddam erit Jeroboama vieso suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat; dai siste vagjoluvvui, ja maidai Astarte-govva bisoi orromest Samariast.

7. [Hærra gulai Joakasa] dastgo i son læm guođđam Joakasi æmbo olbmaid go vitta loge ridijægje ja loge vavna ja loge duhata vaǯǯeolbma; dastgo Syria gonagas læi hævatam sin ja dakkam sin nuftgo muolda sin mollim bokte.

8. Mutto dat æra Joakas historiast ja buok, maid son dagai, ja su vægalaš dagok, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

9. Ja Joakas vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui Samariai; ja Joas, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

10. Joasa, Juda gonagasa, čiečа njæljad logad jagest šaddai Joas, Joakas bardne, gonagassan Israel bagjel Samariast, ja son læi gonagassan gutta nubbe lokkai jage.

11. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast; i son eritgaiddam mastege Jerobam, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat; dai siste son vagjoli.

12. Mutto dat æra Joas historiast ja buok, maid son dagai, ja su vægalaš dagok, moft son soađai Amasjain, Juda gonagasain, dat

læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.
14, 8 j. n. v. 2 Muit. 25, 17 j. n. v.

13. Ja Joas vællani su vanhemides lusa, ja Jeroboam čokkani su truono ala; ja Joas havddaduvvui Samariai Israel gonagasai lusa.
14, 16.

14. Go Elisa læi gaččam dam buocalvassi, masa son jami, de manai Joas, Israel gonagas, vuolas su lusa ja čieroi, gobmolassi su muođoi bagjel, ja celki: Mu ačačam, mu ačačam, Israel vavnak ja ridijægjek! 2, 12.

15. De celki Elisa sudnji: Valde davge ja njuolaid! Ja son valdi sudnji davge ja njuolaid.

16. Ja son celki Israel gonagassi: Bija du gieđad davge ala! Ja son bijai su gieđas dam ala. Ja Elisa bijai su gieđaides gonagasa gieđai ala.

17. Ja son celki: Rabast ikkun nuortas guvllui! Ja son rabasti dam. Ja Elisa celki: Bače! Ja son bači. Ja son celki: Bestujume njuolla Hærrast ja bestujume njuolla Syria vuostai! Don galgak časket Syrialaʒaid Afekest, nuft atte don dušsen dagak sin.

18. Ja son celki: Valde njuolaid! Ja son valdi daid. Ja son celki Israel gonagassi: Časke ædnam ala! Ja son časki golma gærde ja de bissani.

19. De moaratuvai dat Ibmel olmai su ala ja celki: Don lifčik berrim časket viđa daihe guđa gærde; de lifčik don časkam Syrialaʒaid, nuft atte don lifčik sin dušsen dakkam; mutto dal galgak don dušše golma gærde časket Syrialaʒaid.

20. Ja Elisa jami, ja son havddaduvvui. Ja Moaba jottejoavkok lavijegje boattet ædnama sisa jage algost;

21. ja de dapatuvai, go si legje havddadæmen muttom olbma, gæča, de si aicce jottejoavko, ja si suppijegje olbma Elisa havddai, ja go olmai bođi vuolas ja guoskai Elisa davtidi, de ællai son ja čuoʒati bajas su julgides ala. Sir. 48, 16. 17.

22. Ja Hasael, Syria gonagas, læi atestam Israela buok Joakas beivid.

23. Mutto Hærra læi sigjidi arbmogas ja arkalmasti sin bagjeli ja jorggali ječas sin bællai su littos diti Abrahamin, Isakin ja Jakobin; ja i son dattom sin hævatet ja ige vela eritsuppim sin su muođoides oudast. 1 Mos. 17, 7 j. n. v.
2 Mos. 2, 24. 3 Mos. 26, 42.

24. Ja Hasael, Syria gonagas, jami; ja Benhadad, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

25. Ja Joas, Joakas bardne, valdi ruoktot Benhadadest, Hasael barnest, daid gavpugid, maid son læi valddam Joakasest, su ačest, soađe siste. Golma gærde časki Joas su ja valdi Israel gavpugid fastain ruoktot.

14. Kapittal.

Amasja šadda Joas maŋŋel gonagassan Judai, dakka, mi vuoiggad læ Hærra oudast, godda su ačes sorbmijegjid, časka Edomitalaʒaid, 1—7. Son čævllasmuvva, datto ainas doallat soađe Israel gonagasain Joasin, vuoitatalla, goddatalla su balvvalegjidasas; su bardne Asarja šadda gonagassan, 8—22. Jeroboam, Joas bardne, šadda gonagassan Israeli, læ ibmelmættom, bæsta Israela ja časka Syrialaʒaid Jonas einostusa mielde, jabma, 23—29.

1. Joas, Joakas barne, Israel gonagasa, nubbe jagest šaddai Amasja, Joas, Juda gonagasa, bardne, gonagassan. 2 Muit. 25, 1 j. n. v.

2. Vitta goalmad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja ovce goalmad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Joaddan, Jerusalem olmuš.

3. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, dušsefal i nuftgo David, su ačče; aibas

nuftgo Joas, su aĉĉe, læi dakkam, nuft dagai son. 15, 3. 34.
4. Duššefal oaffardievak æi erit javkkaduvvum; almug bisoi oaffarušsamest ja boalddemest suovvasid dievai alde. 12, 3.
5. Ja de dapatuvai, go gonagasvuotta læi nannijuvvum su gitti, de goddi son daid su balvvalegjines, guđek legje goddam gonagasa, su aĉe. 12, 20. 21.
6. Mutto sorbmijegji manaid i son goddam, dađemielde go čallujuvvum læ Moses lakagirjest, gost Hærra læ goččom, cælkededin: Æi vanhemak galga jametuvvut sin manaidæsek diti, ja æi manak galga jametuvvut sin vanhemidesek diti; mutto juokkehaš galgga jabmet su ječas suddo diti. 5 Mos. 24, 16.
7. Son časki Edoma salttevuomest, loge duhata, ja valdi Sela soađest ja gočoi dam nama Jokteelen, nuftgo dat goččujuvvu gidda dam bæive ragjai.
8. Dam aige vuolgati Amasja airrasid Joas, Joakas barne, Jehu barne, Israel gonagasa, lusa, ja cælketi: Boađe, geččo moai goabbag guoibmame muođoid! 13, 12.
9. Mutto Joas, Israel gonagas, bijai sane Amasjai, Juda gonagassi, ja cælketi: Bastelis lanjai miesta Libanon alde bijai sane sederi Libanon alde ja cælketi: Adde mu bardnai du nieidad akkan! Mutto mæccespirik Libanon alde manne ouddan ja vuolasdulbme bastelis lanjai miestaga. Duob. 9, 14.
10. Don læk časkam Edoma, ja damditi dakka du vaibmo du čævllajen; ane du gudnad ja biso du viesostad! Manne aigok don riebmat oasetesvuođa barri ja gaččat, don ješ ja Juda duina?
11. Mutto Amasja i gullam su. Joas, Israel gonagas, manai dalle bajas, ja soai oiniga goabbag guoimesga muođoid, son ja Amasja, Juda gonagas, Bet-Semes guorast, mi gulla Judai.
12. Ja Juda vuoitatalai Israel muođoi oudast, ja si bataregje, ješ gutteg su goattasis;
13. mutto Amasja, Juda gonagasa, Joas barne, Akasja barne, su valdi Joas, Israel gonagas gidda Bet-Semes guorast, ja si botte Jerusalemi, ja son vuolas gaikoi muttom oase Jerusalem muvrast Efraim porta rajest gidda čiekkaporta ragjai, njællje čuođe allana.
14. Ja son valdi buok dam golle ja dam silba ja buok daid littid, mak gavdnujuvvujegje Hærra viesost ja gonagasa vieso davvergammarin, ja pantta-olbmuid, ja de macai son ruoktot Samariai.
1 Gon. 14, 26.
15. Mutto dat æra Joasa historiast, maid son dagai, ja su vægalaš dagok, ja moft son soađai Amasjain, Juda gonagasain, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste. 13, 12 j. n. v.
16. Ja Joas vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui Samariai Israel gonagasai lusa, ja Jeroboam, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.
17. Ja Amasja, Joas bardne, Juda gonagas, eli Joasa, Joakas barne, Israel gonagasa, jabmem maŋŋel vitta nubbe lokkai jage.
18. Mutto dat æra Amasja historiast læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.
19. Ja si rakadegje rađedagaga su vuostai Jerusalemest, ja son batari Lakisi; mutto si vuolgategje olbmaid su maŋŋai Lakisi ja godde su dobbe. 12, 20; 21, 23.
20. Ja si dolvvu su hæstai alde*, ja son havddaduvvui Jerusalemi su vanhemides lusa David gavpugi.
* Jerusalemi.
21. Ja buok Juda almug valdi Asarja* (son læi dalle gutta nubbe lokkai jage boares) ja dagai su gonagassan Amasja, su aĉes, sagjai. 15, 1 j. n. v. * Ussias; 15, 13. 30.
22. Son huksi Elat ja rabedi

dam fastain Judai, maŋŋelgo gonagas læi vællanam su vanhemides lusa. 16, 6.

23. Amasja, Joas barne, Juda gonagasa, vitta nubbe logad jagest šaddai Jeroboam, Joasa, Israel gonagasa, bardne, gonagassan Samariai, ja son læi gonagassan okta viđad lokkai jage.
Hos. 1, 1. Am. 1, 1; 7, 9.

24. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast; i son eritgaiddam buok Jeroboama, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat. 15, 9. 18. 24. 28.

25. Son vuiti Israela ædnamraje fastain ruoktot, nuft atte dat manai Hamat guovlo rajest gidda dam avddem mæce abe ragjai, Hærra, Israel Ibmela, sane mielde, maid son læi sardnom su balvvalægjes, Jonas, Amittai barne, profeta, bokte, gutte læi Gat-Hefer olmuš. Jon. 1, 1.

26. Dastgo Hærra læi oaidnam, atte Israela varnotesvuotta læi sagga bačča, ja sikke stuorrak ja uccakažak legje nokkam, ja Israelest i læm oktage væketægje.
5 Mos. 32, 36.

27. Ja Hærra i læm cælkkam, atte son aigoi eritsikkot Israel nama alme vuolde, ja son besti sin Jeroboam, Joas barne, bokte.
13, 5.

28. Mutto dat æra Jeroboam historiast ja buok, maid son dagai, ja su vægalaš dagok, moft son soađai ja sati Damaskusa ja Hamata ruoktot Judai Israelest, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.
2 Sam. 8, 6. 2 Muit. 8, 3.

29. Ja Jeroboam vællani su vanhemides lusa, Israel gonagasai lusa, ja Sakarja, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 15, 8.

15. Kapittal.

Asarja, Juda gonagas, dakka, mi vuoiggad læ Hærra oudast, šadda spittalažžan, jabma, 1—7. Sakarias, Jeroboam bardne, šadda gonagassan Israeli, læ ibmelmættom, goddatalla Sallumi, 8—12. Sallum šadda gonagassan, goddatalla Menahemi, 13—16. Menahem šadda gonagassan, læ ibmelmættom, oasta Assyrialaš gonagasa, Ful, bagjelistes erit duhat talenta silba oudast, jabma, 17—22. Su bardne, Pekahja, šadda gonagassan, læ ibmelmættom, goddatalla Pekahi, 23—26. Pekah šadda gonagassan, læ ibmelmættom; Tiglat-Pileser erit doalvvo ædnagid Israel ædnamest; Hosea godda Pekaha ja šadda gonagassan su sagjai, 27—31. Jotam šadda Pekaha aige gonagassan Judai, dakka, mi vuoiggad læ Hærra oudast, mutto i dadde eritjavkkad oaffardievaid; Pekah ja Resin bakkistæba Juda sisa; Jotam jabma, 32—38.

1. Jeroboam, Israel gonagasa, čieča goalmad logad jagest šaddai Asarja, Amasja, Juda gonagasa, bardne, gonagassan.
14, 21. 2 Muit. 26, 1 j. n. v.

2. Gutta nubbe lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja guokte guđad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Jekolja, Jerusalem olmuš.

3. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, aibas nuftgo su ačče Amasja læi dakkam.
14, 3 j. n. v.

4. Duššefal oaffardievak æi erit javkkaduvvum; almug bisoi oaffaruššamest ja boalddemest suovvasid dievai alde. 12, 3.

5. Ja Hærra časki gonagasa, ja son šaddai spittalažžan gidda su jabmembæives ragjai, ja son asai čulddujume viesost *; ja Jotam, gonagasa bardne, læi gonagasa vieso bagjel ja dubmi ædnama albmuga.

* gost spittalažak asse luovosen særvvegodde fidnoin. 2 Muit. 26, 19 j. n. v.
3 Mos. 13, 46.

6. Mutto dat æra Asarja historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

7. Ja Asarja vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui su vanhemides lusa David gavpugi,

ja Jotam, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

8. Asarja, Juda gonagasa, gavce njæljad logad jagest šaddai Sakarja, Jeroboam bardne, gonagassan Israel bagjel Samariast, ja son læi gonagassan gutta mano. 14, 29.

9. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuftgo su vanhemak legje dakkam; i son eritgaiddam Jeroboam, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat. 10, 29.

10. Ja Sallum, Jabes bardne, rakadi rađedagaga su vuostai ja časki su albmuga oainededin ja goddi su ja šaddai gonagassan su sagjai.

11. Mutto dat æra Sakarja historiast, gæča, dat læ čallujuvvum Israel gonagasa muittalusai girje siste.

12. Dat læi Hærra sadne, maid son læi sardnom Jehui ja cælkkam: Du barnek njæljad bulvvi galggek čokkat Israel truono alde. Ja dat šaddai nuft. 10, 30.

13. Sallum, Jabes bardne, šaddai gonagassan Ussiasa*, Juda gonagasa, ovce njæljad logad jagest ja rađđi ovta mano arvo Samariast. * 14, 21.

14. De manai Menahem, Gadi bardne, bajas Tirsast, ja son bođi Samariai ja časki Salluma, Jabes barne, Samariast ja goddi su ja šaddai gonagassan su sagjai.

15. Mutto dat æra Sallum historiast ja dat rađedagag, maid son rakadi, gæča, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

16. Dam aige časki Menahem, go son manai olgus Tirsast, Tifsaha ja buokaid, guđek legje dam siste, ja dam ædnam. Dainago dat i læm rappam portaid sudnji, časki son dam; buok dam æppevægje nissonid luddi son. 8, 12.

17. Asarja, Juda gonagasa, ovce njæljad logad jagest šaddai Menahem, Gadi bardne, gonagassan Israel bagjel Samariast, ja son læi gonagassan loge jage.

18. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast; i son eritgaiddam Jeroboam, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat, buok su beivides.

19. Ful, Assyria gonagas, bođi ædnam bagjeli; de addi Menahem Fuli duhat talenta silba, vai son doalaši su bæle ja nanniši gonagasvuođa su gitti.

20. Ja Menahem oažoi ruđaid čoakkai bigjam bokte væro Israel ala, buok jabalažai ala, vitta loge sekel juokke olbma ala, addem varas daid Assyria gonagassi. De macai Assyria gonagas ruoktot ja i bissom orromest dam ædnamest. 23, 35.

21. Mutto dat æra Menahem historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

22. Ja Menahem vællani su vanhemides lusa, ja Pekahja, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

23. Asarja, Juda gonagasa, vitta logad jagest šaddai Pekahja, Menahem bardne, gonagassan Israel bagjel Samariast, ja son læi gonagassan guokte jage.

24. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast; i son eritgaiddam Jeroboam, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat.

25. Ja Pekah, Remalja bardne, su oaivamuš, rakadi rađedagaga su vuostai ja goddi su Samariast, gonagasvieso ladne siste, oktanaga Argobain ja Arjin, ja suina legje vitta loge olbma Gileaditalažain; ja son goddi su ja šaddai gonagassan su sagjai.

26. Mutto dat æra Pekahja historiast ja buok, maid son dagai, gæča, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

27. Asarja, Juda gonagasa, guokte guđad logad jagest šaddai Pekah, Remalja bardne, gonagassan Israel bagjel Samariast, ja son læi gonagassan guokte loge jage.

28. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast; i son eritgaiddam Jeroboam, Nebat barne, suddoin, maid son læi sattam Israela dakkat.

29. Pekah, Israel gonagasa, beivin bođi Tiglat-Pileser, Assyria gonagas, ja valdi Ijona ja Abel-Bet-Maaka ja Janoah ja Kedesa ja Hasora ja Gileada ja Galilea, obba Naftali ædnama; ja son eritdoalvoi dai assid Assyriai.
1 Gon. 15, 20.

30. Ja Hosea, Ela bardne, rakadi rađedagaga Pekaha, Remalja barne, vuostai, ja časki su ja goddi su ja šaddai gonagassan su sagjai Jotam, Ussias barne, guokte logad jagest*. * d. l. guokte logad jagest, maŋŋelgo Jotam læi šaddam gonagassan, su maŋestčuovvo Akasa njæljad rađđimjagest, gæča 33. v.; 16, 1 j. n. v.

31. Mutto dat æra Pekah historiast ja buok, maid son dagai, gæča, dat læ čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

32. Pekah, Remalja barne, Israel gonagasa, nubbe jagest šaddai Jotam, Ussiasa, Juda gonagasa, bardne, gonagassan.
2 Muit. 27, 1 j. n. v.

33. Vitta goalmad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja gutta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Jerusa, Sadok nieidda.

34. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast; aibas nuftgo Ussias, su ačče, læi dakkam, dagai son. 3. v.; 14, 3.

35. Duššefal oaffardievak æi erit javkkaduvvum; almug bisoi oaffaruššamest ja boalddemest suovvasid dievai alde. Son dat læi, gutte huksi Hærra vieso bajeb porta.

36. Mutto dat æra Jotam historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

37. Dain beivin vuolgatišgođi Hærra Resin, Syria gonagasa, ja Pekah, Remalja barne, Juda vuostai. 16, 5.

38. Ja Jotam vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David, su ačes, gavpugi, ja Akas, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

16. Kapittal.

Akas, Jotam bardne, šadda gonagassan Judai, læ sagga ibmelmættom, fallituvvu Pekahest ja Resinest, oasta Tiglat-Pilesera algatet soađe sodno vuostai, 1—9. Son manna Damaskusi Tiglat-Pileser lusa, oaidna dobbe æppe-ibmelaltara ja huksita daggara Jerusalemi, sirdda boalddemoaffar-altara, nubbastutta muttom sajid tempela ja jabma, 10—20.

1. Pekah, Remalja barne, čieča nubbe logad jagest šaddai Akas, Jotam, Juda gonagasa, bardne, gonagassan. 2 Muit. 28, 1 j. n. v.

2. Guokte loge jage boares læi Akas, go son šaddai gonagassan, ja gutta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja i son dakkam, mi vuoiggad læi Hærra, su Ibmeles, čalmi oudast, nuftgo David, su ačče,

3. mutto son vagjoli Israel gonagasai gæino mielde, ja son divti vela su barnesge mannat dola čađa dai albmugi fastevuođai mielde, maid Hærra læi olgusagjam Israel manai muođoi oudast,
8, 18. 3 Mos. 18, 21. 5 Mos. 18, 10.

4. ja son oaffarušai ja boldi suovvasid dievai alde ja luokai alde ja juokke rudnis muora vuolde.
17, 10. Jer. 2, 20.

5. Dam aige manaiga Resin, Syria gonagas, ja Pekah, Remalja bardne, Israel gonagas, bajas Jerusalem vuostai soattai; ja soai birrastattiga Akasa, mutto æba soai mattam bæssat soattat *.
15, 37. Es. 7, 1. * 7. v.

6. Dam aige laseti Resin, Syria gonagas, Elata Syriai, ja son aji Judalaʒaid Elatest erit, ja Syrialaʒak botte Elati ja asse dast gidda dam bæive ragjai. 14, 20.

7. De vuolgati Akas airrasid Tiglat-Pileser, Assyria gonagasa, lusa ja cælketi: Mon læm du balvvalægje ja du bardne; mana bajas ja bæste muo Syria gonagasa gieđast ja Israel gonagasa gieđast, gæk læba čuoʒʒelam mu vuostai! 2 Muit. 28, 16.

8. Ja Akas valdi dam silba ja dam golle, mi gavdnui Hærra viesost ja gonagasa vieso davvergammarin, ja saddi dam Assyria gonagassi addaldakkan. 1 Gon. 15, 18 j. n. v.

9. Ja Assyria gonagas jægadi su, ja Assyria gonagas manai bajas Damaskusi ja valdi dam ja eritdoalvoi dam assid Kiri, ja Resina son goddi. Am. 1, 5.

10. De manai gonagas Akas Tiglat-Pilesera, Assyria gonagasa, oudald Damaskusi, ja go son oini dam altara, mi læi Damaskusest, de vuolgati gonagas Akas Uriai, pappi, dam altara hame ja gova dast, aibas nuftgo dat læi dakkujuvvum.

11. Ja Uria, pappa, huksi altara; aibas daggaren go dam, maid gonagas Akas læi vuolgatam Damaskusest, dagai Uria, pappa, dam, dassači go gonagas Akas bođi Damaskusest.

12. Ja go gonagas bođi Damaskusest, de gæčadi gonagas altara; ja gonagas manai ouddan altar lusa ja oaffarušai dam ala.

13. Ja son boldi su boalddemoaffares ja su borramušoaffares ja golgati su jukkamušoaffares, ja son riškoti su gitosoaffares vara altar ala.

14. Mutto væikke-altara, mi læi Hærra muođoi oudast, dam sirdi son erit viesost, erit dam ođđa altara ja Hærra vieso gaskast, ja bijai dam dam ođđa altara balddi davabællai.

15. Ja gonagas Akas gočoi Uria, papa, ja celki: Dam stuora altar alde galgak don boalddet iđđedes boalddemoaffara ja ækkedes borramušoaffara ja gonagasa boalddemoaffara ja su borramušoaffara ja buok ædnam albmuga boalddemoaffara ja sin borramušoaffara ja sin jukkamušoaffarid, ja buok vara boalddemoaffarest ja buok vara njuovvamoaffarest galgak don riškotet dam ala; mutto væikke-altar galgga læt munji doallam varas rokkusa dam lutte.

16. Ja Uria, pappa, dagai aito, nuftgo gonagas Akas læi goččom.

17. Ja gonagas Akas eritčuopai dævddagid vuođđobittain ja valdi littid dai alde vuolas, ja son valdi abe vuolas væikkevuovsai alde, mak legje dam vuolde, ja bijai dam gæđgevuolača ala. 1 Gon. 7, 28. 23. 25.

18. Ja dam gokčujuvvum sabbatbalgga, mi læi huksijuvvum vieso gurri, ja gonagasa olgob fæskara bijai son Hærra vieso sisa Assyria gonagasa diti.

19. Mutto dat æra Akas historiast, maid son dagai, dat læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

20. Ja Akas vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David gavpugi, ja Esekias, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 18, 1 j. n. v.

17. Kapittal.

Hosea šadda gonagassan Israeli, læ ibmelmættom, i dadde nuftgo dak oudeb gonagasak, son fertte vuollanet Salamanasseri; mutto go son suollemasat dakka litto Soin, Egypten gonagasain, de birrastattujuvvu Samaria ja valddujuvvu, ja dak loge sokkagodde eritdolvvujuvvujek Assyriai Salmanasserest, 1—6. Buok dat dapatuvva Israeli dam æppe-ibmelbalvvalusa ja æppegulolašvuođa diti Hærra ja su profetai vuostai, 7—23. Assyria gonagas dikta bakenlaš olbmuid

assat ædnamest; sin æppe-ibmelbalvvalusasek diti vaivveduvvujek si legjonin, si addek ječaidæsek damditi mattatuvvut muttom Israelitalaš papast ja balvvalek dam aige maŋŋel sikke Hærra ja sin æppe-ibmelidesek, 24—41.

1. Akas, Juda gonagasa, guokte nubbe logad jagest šaddai Hosea, Ela bardne, gonagassan Samariai Israel bagjel, ja son læi gonagassan ovce jage. 15, 30.

2. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, i dadde nuftgo Israel gonagasak, gudek legje su ouddal.

3. Su vuostai manai Salmanasser, Assyria gonagas, bajas, ja Hosea šaddai su balvvalægjen ja mavsi sudnji væro.

4. Mutto go Assyria gonagas gavnai, atte Hosea læi særvvam muttom rađedagagi, go son læi bigjam airrasid So, Egypten gonagasa, lusa, ja i læm buktam væro bajas Assyria gonagassi jakkasažat, de bijai Assyria gonagas su gidda ja doalai su giddagasast.

5. Dastgo Assyria gonagas manai bajas obba ædnam mietta, ja son manai bajas Samariai ja birrastatti dam golbma jage. 18, 9 j. n. v.

6. Hosea ovcad jagest valdi Assyria gonagas Samaria ja eritdoalvoi Israela Assyriai; ja son divti sin assat Halahest ja Habor, Gosan dædnogaddest, ja Media gavpugi siste.

7. Dastgo Israel manak suddodegje Hærra, sin Ibmelæsek, vuostai, gutte læi dolvvom sin bajas Egypten ædnamest, nuft atte si æi læm šat gukkeb Farao, Egypten gonagasa, gieđa vuolde, ja si balle æra ibmelin 2 Mos. 20, 2.

8. ja vagjolegje dai bakenlaš albmugi vieroi mielde, maid Hærra læi olgusagjam Israel manai muođoi oudast, ja Israel gonagasai vieroi mielde, maid si legje sisabuktam. 16, 3; 21, 2.

9. Ja Israel manak gokče Hærra, sin Ibmelæsek, daggar saniguim, mak æi læm vuoiggadak*, ja si huksijegje aldsesæsek oaffardievaid buok sin gavpugidasæsek, faktatoarnai** rajest gidda nana gavpugi ragjai,

* d. l. Hærra sane boasto lakai čilggidedin gokče ja čikke si su duotta luondo.
** 2 Muit. 26, 10.

10. ja si ceggijegje aldsesæsek bažid ja Astarte-govaid juokke alla luoka ala ja juokke rudnis muora vuollai, 16, 4.

11. ja si boldde suovvasid dast buok dievai alde, nuftgo dak bakenlaš albmugak, maid Hærra læi eritdolvvom sin muođoi oudast, ja si dakke baha dagoid, nuft atte si moaratutte Hærra,

12. ja si balvvalegje daid fastes æppe-ibmelid, mai birra Hærra læi cælkkam: Epet di galga dam dakkat. 2 Mos. 20, 3; 23, 13.

13. Ja Hærra duođašti Israeli ja Judai buok su profetaides, buok oidni, bokte, ja celki: Jorgideket din baha gæinoinædek erit ja dollet mu goččomid, mu bakkomid, obba dam laga mielde, maid mon goččum din vanhemidi, ja maid mon vuolgatim digjidi mu balvvalegjidam, profetai, bokte! Jer. 25, 5.

14. Mutto æi si gullam, mutto buoššodegje sin niskidæsek, nuftgo sin vanhemak dakke, gæk æi oskom Hærra, sin Ibmelæsek, ala,

15. ja si hilggu su bakkomid ja su litto, maid son læi dakkam sin vanhemiguim, ja su duođaštusa, maid son læi duođaštam sigjidi, ja vagjolegje dai duššalaš ibmeli maŋest ja šadde duššalažžan, ja dai bakenlaš albmugi maŋest, mak legje sin birra, mai dafhost Hærra læi gielddam sin, atte æi si galga dakkat nuftgo dak, 3 Mos. 18, 3. 24. Jer. 2. 5.

16. ja si heitte buok Hærra, sin Ibmelæsek, bakkomid ja dakke aldsesæsek leikkijuvvum govaid, guokte galbe, ja si dakke Astarte-

gova ja rokkadalle obba alme væga
ja balvvalegje Baal,
1 Gon. 12, 28; 16, 31.
17. ja si dikte sin barnidæsek
ja sin nieidaidæsek mannat dola
čađa ja mænnodegje einostusaiguim
ja mærkka-čilggidemin ja vuvdde
ješječaidæsek dakkat, mi baha læi
Hærra čalmi oudast, nuft atte si
hattijegje su moarrai.
16, 3; 21, 6; 23, 10.
18. De moaratuvai Hærra sag-
garakkan Israel ala ja suppi sin su
muođoides oudast erit; i baccam
oktage ærrebgo Juda sokkagodde
oktonessi. 23, 27.
19. Ige Judage doallam Hærra,
su Ibmeles, bakkomid, mutto si
vagjolegje Israel vieroi mielde,
maid si legje sisabuktam. 8, 18.
20. De Hærra hilgoi obba Israel
nale ja vaivvedi sin ja addi sin
rievvari gitti, dassači go son suppi
sin su muođoides oudast erit.
Duob. 2, 14.
21. Dastgo son læi gaikkom Is-
rael David viesost erit, ja si dakke
Jeroboama, Nebat barne, gonagas-
san; ja Jeroboam gesi Israela erit
Hærrast ja filli sin stuora suddoi.
1 Gon. 12, 20. 28 j. n. v.
22. Ja Israel manak vagjolegje
buok Jeroboam suddoi siste, maid
son læi dakkam; æi si gaiddam
dain erit,
23. dassači go Hærra suppi Is-
raela su muođoides oudast erit,
nuft moft son læi sardnom buok
su balvvalegjides, profetai, bokte.
De Israel eritdolvvujuvvui su æd-
namestes Assyriai, gost si læk
gidda dam bæive ragjai.
5 Mos. 28, 36. 63 j. n. v.
1 Gon. 14, 15. Am. 5, 27.
24. Ja Assyria gonagas divti
olbmuid boattet Babelest ja Kutast
ja Avvast ja Hamatest ja Sefar-
vaimest ja divti sin assat Samaria
gavpugin Israel manai sajest; ja
si valdde Samaria oabmenæsek ja
asse dam gavpugin.
25. Ja de dapatuvai sin orrom-
algost dobbe, atte æi si ballam
Hærrast; de vuolgati Hærra legjo-
nid sin gaski, ja dak godde mut-
tomid sin gaskast.
3 Mos. 26, 22. Visesv. 11, 18.
26. De celkkujuvvui Assyria go-
nagassi: Dak olbmuk, gæid don
dolvvuk erit ja diktik assat Sama-
ria gavpugin, æi dovda, moft dam
ædnama ibmel galgga balvvaluvvut;
ja son læ vuolgatam legjonid sin
gaski, ja gæča, dak goddek sin,
dainago si æi dovda, moft dam
ædnama ibmel galgga balvvaluvvut.
27. De gočoi Assyria gonagas
ja celki: Dolvvot dokko muttoma
dain papain, gæid di lepet dobbe
erit dolvvom, ja si* galggek man-
nat dokko ja assat dobbe, vai son
oaǯǯo oapatet sin, moft dam æd-
nam ibmel galgga balvvaluvvut.
* d. l. son ja su guoimek.
28. De bođi muttom dain papain,
gæid si legje eritdolvvom Sama-
riast, ja asai Betelest; ja son
oapati sin, moft si galgge ballat
Hærrast.
29. Ja juokke almug dagai ald-
sesis su ibmelides, ja si bigje daid
viesoi sisa dai dievai ala, maid Sa-
maritanalaǯak legje dakkam, juokke
almug sin gavpugidasæsek, gost si
asse. Jon. 1, 5.
30. Babel olbmak dakke aldse-
sæsek Sukkot-Benota, ja Kut olb-
mak dakke aldsesæsek Nergala, ja
Hamat olbmak dakke aldsesæsek
Asima,
31. ja Avvitalaǯak dakke aldse-
sæsek Nibhasa ja Tartaka, ja Se-
farvitalaǯak boldde sin barnidæsek
dolast Adrammeleka ja Anamme-
leka, Sefarvaim ibmeli, diti.
16, 3; 21, 6.
32. Ja si balle maidai Hærrast
ja dakke aldsesæsek gaskastæsek
sattedokko papaid dievaidi, ja dak
oaffaruššе sin oudast viesoi siste
dievai alde.
1 Gon. 12, 31.

33. Si balle Hærrast ja balvvalegje maidai sin ibmelidesek dai bakenlaš albmugi lage mielde, gost si legje eritdolvvujuvvum.

34. Gidda dam bæive ragjai dakkek si sin vuostas lagesek mielde; æi si bala Hærrast* æige daga dai sigjidi addujuvvum ravvagi ja asatusai mielde æige dam laga ja dam bakkom mielde, maid Hærra gočoi Jakob manaidi, gæidi son addi Israela namman**,

* duođai. ** 1 Mos. 32, 28.

35. ja Hærra dagai litto singuim ja gildi sin ja celki: Epet di galga ballat æra ibmelin ja epet daid rokkadallat ja epet daid balvvalet ja epet daidi oaffarušsat,
2 Mos. 23, 13. Duob. 6, 10.

36. mutto Hærrast, gutte doalvoi din bajas Egypten ædnamest stuora famoin ja geiggijuvvum gieđain, sust galggabetet di ballat, ja su galggabetet di rokkadallat, ja sudnji galggabetet di oaffarušsat,

37. ja daid ravvagid ja daid asatusaid ja dam laga ja dam bakkoma, maid son addi digjidi čallujuvvut, galggabetet di vuttivalddet doallat buok beivid, ja epet di galga ballat æra ibmelin;

38. ja dam litto, maid mon dakkim dinguim, epet di galga vajaldattet, ja epet di galga ballat æra ibmelin,

39. mutto Hærrast, din Ibmelestadek, galggabetet di ballat, ja son galgga din bæstet buok din vašalaʒai gieđast.
1 Sam. 12, 24. Salm. 34, 10.

40. Mutto æi si gullam, mutto dakke sin vuostas lagesek mielde.

41. De balle dak bakenlaš albmugak Hærrast ja balvvalegje maidai sin čuppujuvvum govaidæsek; maidai sin manak ja sin manai manak dakkek, nuftgo sin vanhemak dakke, gidda dam bæive ragjai. 33. v.

18. Kapittal.

Esekias, Akas bardne, šadda gonagassan Judai, balla Hærrast, eritjavkkad æppe-ibmelbalvvalusa, jorral Assyrialaš gonagasast erit, časka Filistalaʒaid, 1—8. Su aige eritdolvvujuvvujek dak loge sokkagodde; dasto valdda Sankerib buok Juda nana gavpugid ja bigja Esekias ala væro, maid dat maksa sudnji, 9—16. Daddeke vuolgata Sankerib Rabsake ja ærrasid, gæk hattijek albmuga Esekias vuostai ja bilkkedek Ibmela; dat dieđetuvvu Esekiasi, 17—37.

1. Ja de dapatuvai Hosea, Ela barne, Israel gonagasa, goalmad jagest, atte Esekias, Akasa, Juda gonagasa, bardne, šaddai gonagassan. 16, 20. 2 Muit. 29, 1 j. n. v.

2. Vitta goalmad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja ovce goalmad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Abi, Sakarja nieidda.

3. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, aibas nuftgo David, su ačče, læi dakkam. 12, 2; 14, 3.

4. Son eritjavkkadi oaffardievaid ja cuvkki govvabaʒid ja čuopadi Astarte-govaid moallon ja cuvkki dam væikkegærbmaša, maid Moses læi dakkam; dastgo gidda dai beivi ragjai boldde Israel manak dasa suovvasid ja gočodegje dam Nehustanen. 2 Mos. 34, 13. 5 Mos. 7, 5. 2 Muit. 17, 6. 4 Mos. 21, 8. 9.

5. Hærra, Israel Ibmel, ala dorvasti son, ja su maŋŋel i læm oktage su lagaš buok Juda gonagasai gaskast, ige singe gaskast, guđek legje læmaš su ouddal. 23, 25.

6. Ja son doalai Hærrast gidda, i son gaiddam sust erit; ja son doalai su bakkomid, maid Hærra læi goččom Mosesi. 5 Mos. 10, 20. 1 Sam. 12, 20. Salm. 119, 51. 102.

7. Ja Hærra læi suina; juokke dafhost, maid son riemai dakkat, mænnodi son visaset. Son jorrali Assyria gonagasast erit ja i balvvalam su. 1 Sam. 18, 14. 2 Gon. 16, 7 j. n. v.

8. Son časki Filistalaǯaid gidda Gasa ragjai ja dam ædnamid, faktatoarnai rajest gidda nana gavpugi ragjai. 17, 9.

9. Ja de dapatuvai gonagas Esekias njæljad jagest, mi læi Hosea, Ela barne, Israel gonagasa, čiččid jakke, atte Salmanasser, Assyria gonagas, manai bajas Samaria vuostai ja birrastatti dam. 17, 5 j. n. v.

10. Ja si valdde dam golma jage gæčest; Esekias guđad jagest, mi læi Hosea, Israel gonagasa, ovcad jakke, valddujuvvui Samaria.

11. Ja Assyria gonagas eritdoalvoi Israela Assyriai ja doalvoi sin Halahi ja Habori, Gosan dædnogaddai, ja Media gavpugidi,

12. dainago si æi læm gullam Hærra, sin Ibmelæsek, jiena, mutto legje bagjelduolbmam su litto, buok, maid Moses, Hærra balvvalægje, læi goččom; æi si dam gullam æige dakkam.

13. Ja gonagas Esekiasa njællje nubbe logad jagest manai Sankerib, Assyria gonagas, bajas buok Juda nana gavpugi vuostai ja valdi daid.
2 Muit. 32, 1 j. n. v. Es. 36, 1 j. n. v.

14. De vuolgati Esekias, Juda gonagas, sane Assyria gonagassi, Lakisi, ja cælketi: Mon læm suddodam; maca ruoktot mu lutte erit! Maid don bijak mu ala, dam aigom mon guoddet. Ja Assyria gonagas bijai Esekiasa, Juda gonagasa, ala golbma čuođe talenta silba ja golbma loge talenta golle.

15. Ja Esekias addi buok dam silba, mi gavdnui Hærra viesost ja gonagasa vieso davver-gammarin.
16, 8. 1 Gon. 15, 18.

16. Dam aige divti Esekias golle gaikkujuvvut erit Hærra tempela uvsain ja uksastoalpoin, maid Esekias, Juda gonagas, læi skoađastam, ja addi dam Assyria gonagassi.

17. Mutto Assyria gonagas vuolgati Tartana ja Rabsarisa ja Rabsake Lakisest gonagas Esekias vuostai stuora soattevægain Jerusalemi; ja si manne bajas ja botte Jerusalemi, ja si manne bajas ja botte ja bissanegje dam bajeb laddo čaccesuona lusa, mi læ madija guorast bassamgieddai*.
2 Muit. 32, 9 j. n. v. * Es. 7, 3.

18. Ja si čurvvu gonagassi; de manai Eljakim, Hilkias bardne, šloata oaivamuš, olgus sin lusa oktanaga Sebnain, čallin, ja Joahin, Asaf barnin, historiačallin.

19. Ja Rabsake celki sigjidi: Celkket dadde Esekiasi: Nuft cælkka dat stuora gonagas, Assyria gonagas: Mi dorvoid dat læ, mi dust læ?

20. Don cælkak (mutto dat læ duššе boksami sadne): Rađđe ja fabmo læ soattai. Dal, gæn ala don dorvastak, go don læk dakkam vuostehago mu vuostai?

21. Dal, gæča, don dorvastak dam dogjujuvvum ravrra-astataga, Egypten ala, mi, go guttege dorje ječas dam vuostai, de dat basta su gieđa sisa ja čađarette dam; nuft læ Farao, Egypten gonagas, sigjidi buokaidi, guđek dorvastek su ala. Esek. 29, 6. 7.

22. Ja jos di cælkkebetet munji: Hærra, min Ibmelæmek, ala mi dorvastep, — de igo son læk dat, gæn oaffar-dievaid ja altarid Esekias læ valddam erit, go son celki Judai ja Jerusalemi: Dam altar oudast galggabetet di rokkadallat Jerusalemest?

23. Ja dal, vættal dadde mu hærrainam, Assyria gonagasain: Mon addam dudnji guokte duhat hæsta, jos don satak rabedet aldsesad ridijegjid dai ala.

24. Moft aigušik don dalle vuojetet ruoktot ovta rika oudastčuoǯǯo, ovta aidnoge mu hærram hæjomus balvvalegjin? Damditi dorvastak don Egypten ala vavnai ja ridijegji dafhost.

25. Dal, læmgobe mon alma

Hærrataga mannam bajas dam baike vuostai dam dušsadam varas? Hærra, son læ cælkkam munji: Mana bajas dam ædnam vuostai ja dušsad dam!

26. De celkke Eljakim, Hilkias bardne, ja Sebna ja Joah Rabsaki: Sarno dadde du balvvalegjidasad Syrialaš gilli, dastgo mi gullap dam, ja ale sarno migjidi Judalaš gilli olbmui belji oudast, guđek læk muvra alde.

27. Mutto Rabsake celki sigjidi: Lægobe mu hærra vuolgatam muo sardnot daid sanid du hærrai ja dudnji? Igo baica daidi olbmaidi, guđek čokkajek muvra alde borram varas sin ječaidæsek baika ja jukkam varas sin ječaidæsek čace oktanaga dinguim? 6, 25.

28. Ja Rabsake loaidasti ouddan ja čuorvoi alla jienain Judalaš gilli ja sarnoi ja celki: Gullet dam stuora gonagasa, Assyria gonagasa, sanid!

29. Nuft cælkka gonagas: Allet divte Esekiasa ječaidædek bættet! Dastgo i son væje din gagjot su gieđast.

30. Ja allet divte Esekiasa sattet ječaidædek dorvastet Hærra ala, cælkededines: Hærra aiggo gagjot min, ja i dat gavpug galga addujuvvut Assyria gonagasa gitti. 19, 10.

31. Allet gulddal Esekiasa! Dastgo nuft cælkka Assyria gonagas: Dakket rafhe muina ja bottet olgus mu lusa ja borret, ješ gutteg su vidnemuorastes, ja ješ gutteg su fikunmuorastes, ja jukket, ješ gutteg su galdos čace,

32. dassači go mon boađam ja viežžam din daggar ædnami, go din ænam læ, daggar ædnami, mast læk gornek ja vidne, daggar ædnami, mast læ laibbe ja vidnegardek, daggar ædnami, mast læk oljomuorak ja honnig, ja di galggabetet ællet ja epet jabmet! Allet gulddal Esekiasa, go son vigga din fillit ja cælkket: Hærra aiggo min gagjot!

33. Lækgo albmugi ibmelak gagjom, ješ gutteg su ædnames, Assyria gonagasa gieđast? 19, 12 j. n. v. Es. 10, 9 j. n. v. 2 Muit. 32, 13 j. n. v.

34. Gost læk Hamata ja Arpada ibmelak? Gost læk Sefarvaima, Hena ja Ivva ibmelak? Lækgo bai Samaria ibmelak gagjom dam mu gieđast?

35. Guđemužak buok ædnami ibmeli gaskast læk, guđek læk gagjom sin ædnamæsek mu gieđast, nuft atte Hærra galgaši gagjot Jerusalema mu gieđast?

36. Ja almug oroi javotaga ja i vastedam sudnji ovtage sane; dastgo gonagasa rava læi nuft čuogjamen: Epet di galga sudnji vastedet.

37. De botte Eljakim, Hilkias bardne, šloata oaivamuš, ja Sebna, čalle, ja Joah, Asaf bardne, historiačalle, Esekias lusa gaikoduvvum biktasiguim ja muittalegje sudnji Rabsake sanid.

19. Kapittal.

Esekias gaikod su biktasides, vuolgat su balvvalegjides profet Esaias lusa ja bivdda su rokkadallat Hærrai albmuga oudast, 1—4. Hærra adda Esekiasa jeđđijuvvut ja gulat Sankerib hævvanæme; Sankerib vuolgat ovta girje Esekiasi bilkkadus-saniguim, 5—13. Esekias lebbe dam girje Hærra ouddi ja rokkadalla njuorraset, 14—19. Esaias gulat Esekiasi, atte Hærra aiggo rangaštet Sankeriba ja suogjalet Jerusalema, 20—34. Okta engel časka 185,000 olbma Assyrialažai soattevægast; Sankerib goddatalla su ječas barnidi, 35—37.

1. Ja de dapatuvai, go gonagas Esekias gulai dam, de gaikodi son su biktasides; ja son garvoti ječas sækain ja manai Hærra vieso sisa. Es. 37, 1 j. n. v.

2. Ja son vuolgati Eljakima, šloata oaivamuža, ja Sebna, čalle, ja vuorrasebmusid papai gaskast, garvotuvvum sækaiguim, Esaias, profeta, Amos barne, lusa.

3. Ja si celkke sudnji: Nuft cælkka Esekias: Atestusa ja bagadusa ja hæppada bæivve læ dat bæivve; dastgo manak læk boattam riegadattem muddoi, mutto i læk fabmo riegadattet.

4. Daidda Hærra, du Ibmelad, dattot gullat buok Rabsake sanid, gæn Assyria gonagas, su hærra, læ vuolgatam higjedet dam ælle Ibmela, nuft atte son datto rangaštet su dai sani diti, maid Hærra, du Ibmelad, læ gullam; de bajasbija dalle rokkadusa dam bacatasa oudast, mi gavdnujuvvu! 18, 28—35.

5. De botte gonagas Esekiasa balvvalægjek Esaias lusa,

6. ja Esaias celki sigjidi: Nuft galggabetet di cælkket din hærrasædek: Nuft cælkka Hærra: Ale bala dain sanin, maid don læk gullam, maiguim Assyria gonagasa balvvalægjek læk muo higjedam!

7. Gæča, mon aigom addet sudnji dam miela, atte son, go son gulla saga*, jorgid ruoktot su ædnamasas; ja mon aigom diktet su gaččat mieke oudast su ædnamestes**.

* 9 v. ** 37 v.

8. Ja Rabsake macai ruoktot ja gavnai Assyria gonagasa soattamen Libna vuostai; dastgo son læi gullam, atte son læi vuolggam erit Lakisest.

9. De gulai gonagas celkkujuvvumen Tirhaka, Ætiopia gonagasa, birra: Gæča, son læ vuolggam olgus soattam varas du vuostai. De vuolgati son fastain airrasid Esekias lusa ja celki:

10. Nuft galggabetet di cælkket Esekiasi, Juda gonagassi: Ale divte du Ibmelad ječad fillit, gæn ala don dorvastak, cælkededinad: I Jerusalem galga addujuvvut Assyria gonagasa gitti. 18, 29. 30.

11. Gæča, don læk gullam, maid Assyria gonagasak læk dakkam buok ædnamiguim, atte si læk duššadam daid, ja don galgašik makkaš gagjujuvvut?

12. Lækgo albmugi ibmelak daid gagjom, maid mu vanhemak duššadegje, Gosana ja Karana ja Resefa ja Eden manaid, guđek læk Telassarest? 18, 33.

13. Gost læ dal Hamat gonagas ja Arpad gonagas ja Sefarvaim gavpuga gonagas, Hena ja Ivva gonagasak?

14. Ja Esekias vuostaivaldi girje airrasi gieđast ja logai dam; ja son manai bajas Hærra vissui, ja Esekias lebbi dam Hærra muođoi ouddi.

15. Ja Esekias rokkadalai Hærra muođoi oudast ja celki: Hærra, Israel Ibmel, gutte čokkak kerubi alde! Aivefal don læk Ibmel buok ædnam rikaidi, don læk dakkam alme ja ædnama.

Salm. 80, 2; 99, 1.

16. Jorggal, Hærra, du bæljad ja gula! Rabast, Hærra, du čalmidad ja gæča! Gula Sankerib sanid, maid son læ vuolgatam higjedam varas dam ælle Ibmela!

17. Duotta dat læ, Hærra! Assyria gonagasak læk duššadam albmugid ja dai ædnamid,

18. ja si læk suppim dai ibmelid dolli; dastgo æi dak læk ibmelak, mutto olbmu gieđai dakko, muorra ja gæđge, ja si læk duššen dakkam daid. Salm. 115, 4.

19. Ja dal Hærra, min Ibmelæmek, bæste min su gieđast, vai buok ædnam rikak dovdidifče, atte aivefal don, Hærra, læk Ibmel!

20. Ja Esaias, Amos bardne, bijai sane Esekiasi ja cælketi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Maid don læk rokkadallam must Sankerib, Assyria gonagasa, harrai, dam læm mon gullam.

21. Dat læ dat sadne, maid Hærra læ sardnom su birra: Buttes nieidda, Sion nieidda, bagjelgæčča du, bilkked du; Jerusalem nieidda šluvgaša oaives du maŋŋai.

22. Gæn læk don higjedam ja buddustallam, ja gæn vuostai læk

don bajas bajedam du jienad? Don læk bajas bajedam du čalmidad allagassi, Israel base vuostai.
23. Du airrasidad bokte læk don higjedam Hærra ja cælkkam: Mu lokkamættom vavnaidamguim læm mon mannam bajas vari alači ala, Libanon siskemuš baikidi, ja mon eritčuopam dam alemus seder-muoraid, dam valljo sypres-muoraid, ja mon boađam dam bajemuš vuoiŋadam sagjai, dam šaddelis vuovddai; Es. 37, 24.
24. mon læm roggam ja jukkam vierro čacid, ja mon goikkadam buok Egypten jogaid mu juolggevuođoidamguim.
25.* Ikgo don læk gullam dam? Ouddalaš aigi rajest læm mon dam dakkam, doluš beivi rajest læm mon dam rakadam. Dal læm mon diktam dam boattet, nuft atte dat dapatuvva njæiddem varas nana gavpugid avddem čievrračobman.
* Hærra sanek Sankeribi.
26. Ja dai assek legje apetæmek; si suorgganegje ja hæppašuttujuvvujegje; si šadde nuftgo rasek ædnam alde ja rudnis urttasak, nuftgo rasek daki alde ja gornek, mak læk billašuvvum buollem bokte, ouddalgo dak læk ollasi šaddam. Salm. 92, 8; 129, 6.
27. Ja mon dovdam du čokkam ja du olgusmannam ja du sisamannam, ja atte don darak mu vuostai. Salm. 139, 2.
28. Dađemielde go don darak mu vuostai, ja du čævllas oagjebasvuotta læ bajas bagjanam mu belji ouddi, de aigom mon bigjat mu rieggam du njudnai ja mu suittam du boksami gaski ja doalvvot du ruoktot dam gæino mielde, man mielde don bottik.
1 Gon. 20, 28. Esek. 29, 4; 38, 4.
29. Ja dat galgga læt dudnji* mærkkan: Dam jage galgga borrujuvvut dat, mi šadda gačatallum gornin, ja nubbe jage, mi ruottasest bajasboccid; mutto goalmad jage, de galggabetet di gilvvet ja lagjit ja rakadet vidnegardid ja borrat dai šaddoid. * Esekiasi.
30. Ja Juda vieso bađđarak, guđek læk baccam, galggek boccidattet čiegŋalæb ruottasid vuola bællai ja šaddadet šaddoid baja bælde.
31. Dastgo Jerusalemest galgga olgusmannat bacatas, ja batarussi bæssam joavkko Sion varest; Hærra angervuotta galgga dam dakkat.
Es. 9, 7.
32. Damditi, nuft cælkka Hærra Assyria gonagasa birra: I son galga boattet dam gavpug sisa ige bačet ovtage njuola dam sisa, ja i son galga boattet dam ouddi galbain ige bajasdakkat seinid dam vuostai.
33. Dam gæino mielde, man mielde son boatta, galgga son fastain ruoktot maccat, ja dam gavpug sisa i son galga boattet, cælkka Hærra. 7. v.
34. Ja mon aigom suogjalet dam gavpuga dam bæstem varas, mu ječčam diti ja David, mu balvvalægjam, diti. 20, 6.
35. Ja de dapatuvai dam sæmma ija, atte Hærra engel manai olgus ja časki Assyrialažai soattevægast čuođe ja vitta ovcad lokkai duhat olbma; ja go arrad iđđedest bajaslikkujuvvui, gæča, de legje si buokak jabmam gorodak.
1 Makk. 7, 41. 2 Makk. 8, 19. Sir. 48, 29.
36. Sankerib, Assyria gonagas, sirddai dalle ja manai erit ja macai ruoktot; ja son oroi Ninivest.
37. Ja de dapatuvai, go son læi rokkadallamen Nisrok, su ibmeles, vieso siste, atte Adrammelek ja Sareser* goddiga su mikin. Ja soai bæsaiga batarussi Ararat ædnami, ja Asarhaddon, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.
7. v. * Es. 37, 38. Tob. 1, 21.

20. Kapittal.

Esekias buocca jabmem davddi ja rokkadalla Hærrai; Hærra lopped lasetet

vitta nubbe lokkai jage vela su akkai ja dakka ovdulaš mærka nanostussan dam ala, 1—11. Babel gonagas, Berodak-Baladan, vuolgat airrasid Esekias lusa; dat čajet sigjidi buok su davverides ja hærvasvuođaides, man diti Hærra moaratuvva ja gulat sudnji, atte buok dat galgga okte eritdolvvujuvvut Babeli; Esekias jeđđe ječas daina, atte rafhe galgga læt su beivin; son jabma, 12—21.

1. Dain beivin buoccai Esekias jabmem davddi; de bođi Esaias, Amos bardne, profeta, sisa su lusa ja celki sudnji: Nuft cælkka Hærra: Rakad du viesod! Dastgo don galgak jabmet ja ik ællet.
2 Muit. 32, 24. Es. 38, 1 j. n. v.
2. De jorggali son su muođoides sæine guvllui ja rokkadalai Hærrai ja celki: Salm. 30, 3.
3. Vuoi, Hærra! Muitta dadde, atte mon læm vagjolam du muođoi oudast oskaldasvuođa siste ja olles vaimoin ja dakkam, mi buorre læ du čalmi oudast! Ja Esekias čieroi hui sagga.
4. Ja Esaias i læm vela mannam olgus dam siskeb gavpugest, de dapatuvai Hærra sadne sudnji naft:
5. Maca ruoktot ja cælke Esekiasi, mu albmuga oaivamužži: Nuft cælkka Hærra, David, du ačad, Ibmel: Mon læm gullam du rokkadusa, oaidnam du gadnjalid. Gæča, mon aigom du dærvasmattet; dam goalmad bæive galgak don mannat bajas Hærra vissui. 19, 20.
6. Ja mon aigom lasetet du beividi vitta nubbe lokkai jage, ja mon aigom gagjot du ja dam gavpuga Assyria gonagasa gieđast, ja mon aigom suogjalet dam gavpuga mu ječčam diti ja David, mu balvvalægjam, diti.
Salm. 61, 7. 2 Gon. 19, 34.
7. Ja Esaias celki: Valddet ovta fikungako! Ja si valdde ovta ja bigje bukku ala, ja son bisoi hægast. Es. 38, 21.
8. Ja Esekias celki Esaiasi: Mi læ mærkkan dam ala, atte Hærra aiggo dærvasmattet muo, nuft atte mon dam goalmad bæive manam bajas Hærra vissui? Hos. 6, 2.
9. Ja Esaias celki: Dat galgga læt dudnji mærkkan Hærrast dam ala, atte Hærra aiggo doallat dam sane, maid son læ sardnom: Galggago suoivan mannat loge cacastaga oudas, daihe galggago dat mannat loge cacastaga maŋas?
10. Ja Esekias celki: Alkes ašše dat læ suoivvani ollet loge cacastaga oudas guvllui; i, suoivan galgga mannat loge cacastaga maŋas.
11. De čuorvoi Esaias, profeta, Hærrai; ja son divti suoivvana mannat daid cacastagaid, maid dat læi mannam vuolas Akasa bæivašmærka alde, loge cacastaga, maŋas.
12. Dam aige bijai Berodak-Baladan, Baladan bardne, Babel gonagas, girje ja addaldagaid Esekiasi; dastgo son læi gullam, atte Esekias læi læmaš buoccen. Es. 39, 1.
13. Ja Esekias gulddali sin, ja son addi sin oaidnet obba su davvergammares, silba ja golle ja ruddaid ja dam mavsolaš oljo ja obba su værjoviesos ja buok, mi gavdnui su davvergammarin; i læm mikkege dingaid, maid Esekias i addam sin oaidnet su viesostes ja obba su rikastes.
14. De bođi Esaias, profeta, gonagas Esekias lusa ja celki sudnji: Maid læk dak olbmak cælkkam, ja gost si bottek du lusa? Ja Esekias celki: Gaidos ædnamest læk si boattam, Babelest.
15. Ja son celki: Maid læk si oaidnam du viesost? Ja Esekias celki: Buok, mi læ mu viesost, læk si oaidnam; i læm mikkege dingaid, maid mon im addam sin oaidnet mu davvergammarinam.
16. De celki Esaias Esekiasi: Gula Hærra sane!
17. Gæča, bæivek bottek, go buok, mi læ du vieso siste, ja dak davverak, maid du vanhemak læk čoaggam gidda dam bæive ragjai,

galggek erit dolvvujuvvut Babeli; i galga mikkege dingaid baccet, cælkka Hærra. 24, 13 j. n. v.

18. Ja du barnin, gudek galggek dust olgus boattet, gæid don galgak sakkanattet, galggek muttomak valddujuvvut, ja si galggek šaddat balvvalægjen Babel gonagasa šloatast. Dan. 1, 3 j. n. v.

19. De celki Esekias Esaiasi: Hærra sadne, maid don læk sardnom, læ buorre. Ja son celki vela ain: Igo læk buorre, go rafhe ja oagjebasvuotta galgga læt mu beivin?

20. Mutto dat æra Esekiasa historiast ja buok su vægalas dagok, ja moft son dagai laddo ja čaccerænne ja doalvoi čace gavpug sisa, dat læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.
2 Muit. 32, 30. Es. 22, 9. Sir. 48, 22.

21. Ja Esekias vællæni su vanhemides lusa, ja Manasse, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

21. Kapittal.

Manasse šadda gonagassan, læ sagga ibmelmættom ja fille albmuga stuora ibmelmættomvutti, bagjelgæčča Ibmel profetaid ja Hærra lossis aittagid, golgat vigetes varaid, jabma, 1—18. Amon šadda gonagassan, læ lika ibmelmættom go su ačče, goddatalla su ječas balvvalegjidi, 19—26.

1. Guokte nubbe lokkai jage boares læi Manasse, go son šaddai gonagassan, ja vitta gudad lokkai jage raddi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Hefsiba.
2 Muit. 33, 1 j. n. v.

2. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, dai bakenlaš albmugi fastevuodai mielde, maid Hærra læi olgus agjam Israel manai muodoi oudast. 16, 3.

3. Son bajashuksi fastain daid oaffardievaid, maid Esekias, su ačče, læi duššadam, ja bajasrakadi altarid Baali ja dagai Astarte-gova, nuftgo Akab, Israel gonagas, læi dakkam, ja son rokkadalai obba alme væga ja balvvali dam.
1 Gon. 16, 32. 33. 2 Gon. 17, 16.

4. Ja son huksi altarid Hærra vissui, man birra Hærra læi cælkkam: Jerusalemi aigom mon bigjat mu nammam. 5 Mos. 12, 5.

5. Dastgo son huksi altarid obba alme vekki Hærra vieso guovte ouddašilljoi. 23, 12.

6. Ja son divti su barnes mannat dola čada ja mænnodi einostemin balvain ja mærkkačilggidemin ja asati jabmi manidegjid ja diettes olbmaid; son dagai ollo, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuft atte son moaratutti su.
3 Mos. 18, 21; 20, 2; 19, 26.

7. Ja son bijai dam Astarte-gova, maid son læi dakkam, dam vieso sisa, man birra Hærra læi cælkkam Davidi ja Salomoi, su bardnai: Dam vissui ja Jerusalemi, maid mon læm valljim buok Israel sokkagoddi gaskast, aigom mon bigjat mu nammam agalažat.
1 Gon. 8, 29; 9, 3.

8. ja im mon aigo šatan æmbo diktet Israel juolge erit vagjolet dam ædnamest, maid mon addim sin vanhemidi; duššefal atte si vuttivalddek dakkat buok dam mielde, maid mon læm sigjidi goččom, ja obba dam laga mielde, maid mu balvvalægjam, Moses, læ sigjidi goččom.

9. Mutto æi si gullam, ja Manasse filli sin dakkat æmbo baha go dak bakenlaš albmugak, maid Hærra læi erit hævatam Israel manai muodoi oudast.

10. De sarnoi Hærra su balvvalegjides, profetai, bokte ja celki:

11. Dademielde go Manasse, Juda gonagas, læ dakkam daid fastevuodaid, dakkam, mi bahab læ go buok, maid Amoritalažak, gæk legje su ouddal, læk dakkam, ja læ maidai fillim Juda suddodet su fastes æppe-ibmelides bokte.
Jer. 15, 4.

12. damditi, nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Gæča, mon buvtam oasetesvuođa Jerusalem ja Juda bagjeli, nuft atte juokkehaǯast, gutte gulla dam birra, sust galggaba goabbašagak su bæljek čuoggat. 1 Sam. 3, 11. Jer. 19, 3.

13. Ja mon aigom čavggat Jerusalem bagjel Samaria mittobadde ja Akaba vieso lagjolodda, ja mon aigom eritsikkot Jerusalema, nuftgo olmuš sikko gare; dat sikkujuvvu, ja de dat gomotuvvu. 17, 6. 23; 10, 11. 17.

14. Ja mon aigom guođđet mu arbbam bacatasa ja addet sin sin vašalaǯai gitti, ja si galggek šaddat salašen ja stajadussan buok sin vašalaǯaidasasek,

15. dađemielde go si læk dakkam, mi baha læ mu čalmi oudast, ja moaratuttam muo dam bæive rajest, go din vanhemak vulgge Egyptenest olgus, gidda dam bæive ragjai.

16. Maidai vigetes varaid golgati Manasse, sagga ollo, dassači go son læi dævddam Jerusalema gæčest gæččai, ærreb su suddos, maina son sati Juda suddodet, nuft atte si dakke, mi baha læi Hærra čalmi oudast. 24, 4.

17. Mutto dat æra Manasse historiast ja buok, maid son dagai, ja su suddo, maid son dagai, dat læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

18. Ja Manasse vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su viesos gilvagarddai, Ussa gilvagarddai, ja Amon, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

19. Guokte goalmad lokkai jage boares læi Amon, go son šaddai gonagassan, ja guokte jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Mesullemet, Harusa nieidda, Jotba olmuš. 2 Muit. 33, 21 j. n. v.

20. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuftgo Manasse, su ačče, læi dakkam. 2. v.

21. Ja son vagjoli buok dam gæino mielde, man mielde su ačče læi vagjolam, ja balvvali daid fastes æppe-ibmelid, maid su ačče læi balvvalam, ja rokkadalai daid.

22. Ja son heiti Hærra, su vanhemides Ibmela, ja i vagjolam Hærra gæino mielde.

23. Ja Amon balvvalægjek rakadegje rađedagaga su vuostai ja godde gonagasa su viesost. 12, 20; 14, 19; 15, 10.

24. Mutto ædnam almug goddi sin buokaid, guđek legje rađedagaga rakadam gonagas Amon vuostai, ja ædnam almug dagai Josiasa, su barne, gonagassan su sagjai.

25. Mutto dat æra Amon historiast, dat, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

26. Ja son havddaduvvui su havddasis Ussa gilvagarddai, ja Josias, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

22. Kapittal.

Josias šadda gonagassan, dakka, mi vuoiggad læ Hærra oudast, divvo Hærra vieso, 1—7. Bajemuš pappa Hilkias gavdna lakagirje, mast Safan lokka gonagassi; gonagas suorggan, go son gulla lakagirje sanid, ja vuolgat su balvvalegjides profetnisson Hulda lusa, su bokte jærram varas Hærrast, 8—14. Son gulat sudnji, atte Ibmel duomok galggek boattet Juda bagjeli, mutto æi dadde su aige, 15—20.

1. Gavce jage boares læi Josias, go son šaddai gonagassan, ja okta njæljad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Jedida, Adaja nieidda, Boskat olmuš. 2 Muit. 34, 1 j. n. v.

2. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, ja vagjoli buok David, su ačes, gæino mielde ja i gaiddam olgiš ige gurot bællai. 18, 3.

3. Ja de dapatuvai gonagas Josiasa gavce nubbe logad jagest, atte gonagas vuolgati Safana, Asalja

barne, Mesullam barne, c̄alle, Hærra vissui ja cælketi:

4. Mana bajas Hilkias, bajemus̄ papa, lusa ja goc̄o su okti c̄okkit buok daid ruđaid, mak læk buktujuvvum Hærra vieso sisa, maid uksalasa favtak læk c̄oaggam albmugest, 12, 9 j. n. v.

5. ja addet daid sigjidi, guđek læk bargo oudastolbmak, gæin læ bagjeligæc̄c̄am Hærra vieso bagjel, vai si fast oʒ̄ʒ̄uk addet daid sigjidi, guđek doaimatek bargo, guđek læk Hærra viesost, divvom varas vieso sivaid,

6. dimbarolbmaidi ja huksijegjidi ja muvrrijegjidi, ja oastem varas muoraid ja c̄uppum geđgid divvom varas vieso.

7. I dadde galga lokko singuim dakkujuvvut dai ruđai diti, mak addujuvvujek sin gitti; dastgo si mænnodek vuoiggadlaʒ̄at.

8. De celki Hilkias, bajemus̄ pappa, Safani, c̄allai: Mon læm gavdnam lakagirje Hærra vieso siste. Ja Hilkias addi girje Safani, ja son logai dam.

9. Ja Safan, c̄alle, bođi gonagasa lusa ja buvti gonagassi vastadusa ja celki: Du balvvalægjek læk gurrim daid ruđaid, mak gavdnujegje viesost, ja addam daid sigjidi, guđek doaimatek bargo, gæin læ bagjeligæc̄c̄am Hærra vieso bagjel.

10. Ja Safan, c̄alle, muittali gonagassi ja celki: Hilkias, pappa, læ addam munji ovta girje. Ja Safan logai dam gonagassi.

11. Ja de dapatuvai, go gonagas gulai lakagirje sanid, de son gaikodi su biktasides.

12. Ja gonagas goc̄oi Hilkias, papa, ja Akikam, Safan barne, ja Akbor, Mikaja barne, ja Safan, c̄alle, ja Asaja, gonagasa balvvalægje, ja celki:

13. Mannet dokko, jerret Hærrast mu oudast ja albmug oudast ja obba Juda oudast dam gavdnum girje sani harrai! Dastgo stuores læ Hærra moarre, mi læ cakkidam min vuostai, dainago min vanhemak æi læk læmas̄ gulolaʒ̄ak dam girje sani vuostai ja dakkam buok dam mielde, mi læ migjidi ravvijuvvum.

14. De manne Hilkias, pappa, ja Akikam ja Akbor ja Safan ja Asaja Hulda, profetnisson, lusa, gutte læi Sallum, Tikva barne, Karkas barne, biktasi faktijægje, akka, ja son asai Jerusalemest, gavpuga nubbe oasest; ja si sardnu sudnji.

15. Ja son celki sigjidi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Celkket dam olbmai, gutte læ vuolgatam din mu lusa:

16. Nuft cælkka Hærra: Gæc̄a, mon buvtam oasetesvuođa dam baike bagjeli ja dam assi bagjeli, buok daid girje sanid, maid Juda gonagas læ lokkam,

17. dainago si læk hæittam muo ja boalddam suovvasid æra ibmelidi moaratuttem varas muo buok sin gieđaidæsek dujiguim; mu moarre læ cakkidam dam baike vuostai, ja i dat galga c̄askat.

18. Ja Juda gonagassi, gutte din vuolgati jærram varas Hærrast, sudnji galggabetet di cælkket naft: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Dai sani harrai, maid don læk gullam, —

19. damditi go du vaibmo njuorrani, ja don vuoledik jec̄ad Hærra muođoi ouddi, go don gullik, maid mon læm sardnom dam baike vuostai ja dam assi vuostai, atte si galggek s̄addat hævatussan ja garrodussan, ja go don gaikodik du biktasidad ja c̄irruk mu muođoi oudast, de læm maidai mon gullam, cælkka Hærra.

20. Damditi, gæc̄a, mon aigom c̄okkit du du vanhemi lusa, ja don galgak c̄okkijuvvut singuim du havdidad sisa rafhin, ja du c̄almek æi galga oaidnet buok dam oase-

tesvuođa, maid mon aigom buktet dam baike bagjeli. De bukte si gonagassi vastadusa ruoktot.
Es. 57, 1. 1 Gon. 21, 29.

23. Kapittal.

Josias čokkit albmuga ja logat laga sigjidi, dakka dam litto singuim, atte si galggek balvvalet Hærra, erithævat æppe-ibmelbalvvalusa ja æppe-ibmelpapaid, 1—14. Maidai altara Betelest vuolas gaikko son, boaldda olbmu davtid dam alde, mutto sæsta dam profeta davtid, gutte læi einostam dai dapatusai birra; damanaga lakai erit javkkad son oaffar-dievai viesoid ja goddet dievai papaid altari alde, 15—20. Son doalla bæssačid ja erithævat jabmi manidegjid ja diettes olbmaid; almake bista ain Hærra moarre Juda vuostai Manasse suddoi diti. Josias gačča muttom soađest Farao Neko vuostai, 21—30. Joakas šadda gonagassan, læ ibmelmættom, dolvvujuvvu Nekost fanggan Egypteni; Jojakim šadda gonagassan, fertte makset Nekoi væro, læ ibmelmættom, 31—37.

1. Ja gonagas bijai sane, ja buok Juda ja Jerusalem vuorrasak čoagganegje su lusa.
2 Muit. 34, 29 j. n. v.

2. Ja gonagas manai bajas Hærra vissui, ja juokke olmai Judast ja buok Jerusalem assek suina, ja papak ja profetak ja buok almug, sikke smavvak ja stuorrak; ja son bajas logai sin belji ouddi buok littogirje sanid, mi læi gavdnum Hærra vieso siste. 22, 8.

3. Ja gonagas čuožoi aladasa alde ja dagai dam litto Hærra muođoi oudast, atte si galgge vagjolet Hærra mielde ja doallat su bakkomid ja su duođaštusaid ja su ravvagid obba vaimostæsek ja obba sielostæsek, atte si galgge doallat dam litto sanid, mak legje čallujuvvum dam girjai. Ja buok almug loaidasti dam littoi.
Josv. 24, 25. 2 Muit. 15, 12.

4. Ja gonagas gočoi Hilkiasa, bajemuš papa, ja dast vuoleb papaid ja uksalasa favtaid doalvvot Hærra tempelest olgus buok daid bierggasid, mak legje dakkum Baali ja Astarti ja obba alme vekki; ja son boldi daid Jerusalem olggobælde Kidron ædnamin ja divti dai muolda dolvvujuvvut Beteli.*
Sir. 49, 3. * 1 Gon. 12, 29.

5. Ja son erit javkkadi daid papaid, gæid Juda gonagasak legje asatam, ja guđek boldde suovvasid Juda gavpugi dievai alde ja Jerusalem birra, ja daid, guđek boldde suovvasid Baali, bæivači ja mannoi ja nastegovaidi ja obba alme vekki.

6. Ja son doalvoi Astarte-gova olgus Hærra viesost, Jerusalem olggobællai, Kidron vuobmai, ja boldi dam Kidron vuomest ja cuvkki dam muolddan; ja son suppi dam muolda dokko hæjob gærde olbmui havdi bagjeli.

7. Ja son vuolas gaikoi furrušegji* viesoid, mak legje Hærra vieso guorast, gost nissonak gođđe goađačid Astarti. * 1 Gon. 14, 24.

8. Ja son divti buok papaid boattet Juda gavpugin ja dagai daid dievaid buttesmættosen, gost papak legje boalddam suovvasid, Geba rajest gidda Beerseba ragjai, ja son vuolas gaikoi dievaid portai guorast, dam, mi læi Josva, gavpuga oaivamuža, porta uksaraige guorast, ja dam, mi læi gavpuga porta guorast gurot bælde.

9. Æi dadde oaffaruššam dievai papak Hærra altar ala Jerusalemest, mutto si borre suvrokættes laibe sin vieljaidæsek gaskast.

10. Ja son dagai Tofet* buttesmættosen, mi læi Hinnom manai vuomest, amas oktage diktet su barnes daihe su nieidas mannat dola čađa Moloka diti.
* dat baikke, gost Molok balvvaluvvui, 3 Mos. 18, 21. Jer. 7, 31.

11. Ja son erit javkkadi daid hæstaid, maid Juda gonagasak legje vihatam bæivači Hærra vieso uksaraige lakka, gonagasvieso balvvalægje, Netan-Melek, gammar guo-

rast, mi læi Parvarimest*; ja bæivača vavnaid boldi son dolain.

* gaddo mielde muttom viessodoakke tempel lakka.

12. Ja daid altarid, mak legje dake alde Akasa vieso bajeld, maid Juda gonagasak legje dakkam, ja daid altarid, maid Manasse læi dakkam Hærra vieso ouddašiljo guktui, vuolas gaikoi gonagas; ja son cuvkki daid ja valdi daid erit dast ja suppi dai muolda Kidron jogači. 11, 18. 2 Muit. 30, 14.

13. Ja daid oaffardievaid, mak legje Jerusalem buotta gađotusa vare olgiš bælde, maid Salomo, Israel gonagas, læi huksim Astarti, Sidonialaǥai fastevutti, ja Kamosi, Moaba fastevutti, ja Milkomi, Ammon manai fastevutti, dagai gonagas buttesmættosen. 1 Gon. 11, 7 j. n. v.

14. Ja son cuvkki govvabaǥid ja eritčuopai Astarte-govaid ja devdi dai sajid olbmui davtiguim.

15. Maidai dam altara, mi læi Betelest, dam oaffardieva, maid Jeroboam, Nebat bardne, læi dakkam, son, gutte sati Israela suddodet, maidai dam altara ja dam oaffardieva vuolas gaikoi son; ja son boldi dieva ja cuvkki dam muolddan ja boldi Astarte-gova. 1 Gon. 12, 32.

16. Ja Josias jorgeti ja oini havdid, mak legje dast vare alde; de vuolgati son dokko ja valdi davtid havdin ja boldi daid altar alde ja dagai dam buttesmættosen Hærra sane mielde, maid dat Ibmel olmai læi čurvvom, son, gutte čuorvoi daid dapatusaid. 1 Gon. 13, 1 j. n. v.

17. Ja son celki: Mi dat læ havddesajid, maid mon oainam? Ja gavpuga olbmak celkke sudnji: Dat læ dam Ibmel olbma havdde, gutte bođi Judast ja čuorvoi daid dapatusaid, maid don dal læk ollašuttam, Betel altara bagjel. 1 Gon. 13, 30 j. n. v.

18. Ja son celki: Diktet su vuoiŋadet, allus oktage sirddu su davtid! Ja si dikte su davtid orrot oktanaga dam profeta davtiguim, gutte læi boattam Samariast.

19. Maidai buok daid viesoid oaffardievai alde, mak legje Samaria gavpugin, maid Israel gonagasak legje dakkam moaratuttem diti Hærra, erit javkkadi Josias ja dagai daiguim aibasrakkan, nuftgo son læi dakkam Betelest.

20. Ja son goddeti buok dievai papaid, mak legje dast, altari alde ja boldi olbmui davtid dai alde; ja de macai son ruoktot Jerusalemi.

21. Ja gonagas gočoi buok albmuga ja celki: Dollet bæssačid Hærrai, din Ibmelasadek, dam mielde, mi čallum læ dam litto girjai! 2 Muit. 35, 1 j. n. v.

22. Dastgo æi læm daggar bæssačak go dak dollujuvvum gidda duobmari beivi rajest, gæk dubmijegje Israela, ja buok Israel gonagasai ja Juda gonagasai beivin. 2 Muit. 35, 18.

23. Mutto gonagas Josias gavce nubbe logad jagest dollujuvvujegje dak bæssačak Hærrai Jerusalemest.

24. Maidai jabmi manidegjid ja diettes olbmaid ja viesso-ibmelid ja daid fastes æppe-ibmelid ja buok daid fastevuođaid, mak oidnujuvvujegje Juda ædnamest ja Jerusalemest, erit javkkadi Josias doallam varas laga sanid, mak legje čallum dam girjai, maid Hilkias, pappa, gavnai Hærra viesost.

25. Nuftgo son i læm læmaš guttege gonagas su ouddal, gutte læi jorggalam ječas Hærra guvllui obba su vaimostes ja obba su sielostes ja buok su famostes, obba Moses laga mielde, ja su maŋŋel i čuoǥǥelam oktage su lagaš. 18, 5.

26. I almake jorgidam Hærra erit su stuora moares dolast, maina su moarre læi cakkidam Juda vuostai buok dai harbmad suddoi diti, maiguim Manasse læi moaratuttam su. 21, 3 j. n. v.

27. Ja Hærra celki: Maidai Juda aigom mon eritsuppit mu muođoidam oudast, nuftgo mon læm eritsuppim Israela, ja mon aigom hilggot dam gavpuga, maid mon valljijim, Jerusalema, ja dam vieso, man birra mon celkkim: Mu namma galgga læt dast.
17, 18. 1 Gon. 8, 29; 9, 3.

28. Mutto dat æra Josias historiast ja buok, maid son dagai, læ čallujuvvum Juda gonagasai muittalusai girje siste.

29. Su beivin manai Farao Neko, Egypten gonagas, bajas Assyria gonagasa vuostai Frat dædnogaddai, ja gonagas Josias manai su vuostai; mutto son* goddi su Megiddo gŭorast, dallan go son oini su. 2 Muit. 35, 20 j. n. v. * Neko.

30. Ja su balvvalægjek gæsetegje su jabmen Megiddost erit ja dolvvu su Jerusalemi, ja si havddadegje su su havddai; ja ædnam almug valdi Joakas, Josias barne, ja vuoidai su ja dagai su gonagassan su ače sagjai.
2 Muit. 36, 1 j. n. v. Jer. 22, 11.

31. Golbma goalmad lokkai jage boares læi Joakas, go son šaddai gonagassan, ja golbma mano rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Hamutal, Jirmejä nieidda, Libna olmuš. 24, 18.

32. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, aibasrakkan nuftgo su vanhemak legje dakkam.

33. Ja Farao Neko bijai su lakkidi Riblast Hamat ædnamest, dam bodda go son læi gonagassan Jerusalemest, ja bijai ædnam ala sakkon čuotte talenta silba ja ovta talenta golle. Esek. 19, 4.

34. Ja Farao Neko dagai Eljakim, Josias barne, gonagassan Josias, su ače, sagjai ja nubbastutti su nama Jojakimen; mutto Joakas valdi son mieldes, ja son bođi Egypteni ja jami dasa. Jer. 22, 12.

35. Ja silba ja golle addi Jojakim Faraoi; dadde fertti son bigjat væro ædnam ala mattem varas addet ruđaid Farao goččom mielde; dađemielde go ješ guttege læi verrui bigjum, de gaibedi son silba ja golle ædnam albmugest addem varas dam Farao Nekoi. 15, 20.

36. Vitta goalmad lokkai jage boares læi Jojakim, go son šaddai gonagassan, ja okta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Sebida, Pedaja nieidda, Ruma olmuš.

37. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, aibasrakkan nuftgo su vanhemak legje dakkam.

24. Kapittal.

Jojakim vuoitatalla Babel gonagassi Nebukadnesari, mutto jorrala sust erit; Juda ocatallujuvvu garraset Hærrast su suddoides diti; Jojakim jabma; Egypten gonagas i mana šatan soattai Babel vuostai, 1—7. Jojakin šadda gonagassan Judai, læ ibmelmættom, eritdolvvujuvvu fanggan Babeli, ja suina stuora oasse Juda assin, 8—16. Sedekias šadda gonagassan, læ ibmelmættom, jorrala Babel gonagasast erit, 17—20.

1. Su beivin manai Nebukadnesar, Babel gonagas, bajas, ja Jojakim šaddai su balvvalægjen golbma jage; de jorrali son fastain sust erit.

2. Ja Hærra vuolgati su vuostai Kaldealažai vægaid ja Syrialažai vægaid ja Moabitalažai vægaid ja Ammon manai vægaid; son vuolgati daid Juda vuostai dam hævatam varas Hærra sane mielde, maid son læi sardnom su balvvalegjides, profetai, bokte.

3. Dušše Hærra goččom mielde bođi dat Juda bagjeli erit javkkadam varas sin su muođoi oudast, Manasse suddoi diti, buok dam mielde, maid son læi dakkam,
21, 10 j. n. v. Jer. 15, 4.

4. maidai dai vigetes varai diti, maid son læi golgatam, nuft atte son devdi Jerusalem vigetes varaiguim; ja Hærra i dattom andagassi addet. 21, 16.

5. Mutto dat æra Jojakim histo-
riast ja buok, maid son dagai, læ
čallujuvvum Juda gonagasai muit-
talusai girje siste.
6. Ja Jojakim vællani su vanhe-
mides lusa, ja Jojakin, su bardne,
šaddai gonagassan su sagjai.
7. Mutto Egypten gonagas i
mannam šatan olgus su ædname-
stes; dastgo Babel gonagas læi
valddam buok, mi læi gullam Egyp-
ten gonagassi Egypten jogača ra-
jest gidda Frat dæno ragjai.
8. Gavce nubbe lokkai jage
boares læi Jojakin, go son šaddai go-
nagassan, ja golbma mano rađđi son
Jerusalemest; ja su ædne namma
læi Nehusta, Elnatan nieidda, Je-
rusalem olmuš. 2 Muit. 36, 9.
9. Ja son dagai, mi baha læi
Hærra čalmi oudast, aibasrakkan
nuftgo su aččе læi dakkam.
10. Dam aige manne Nebukad-
nesar, Babel gonagasa, balvvalæg-
jek bajas Jerusalemi, ja gavpug
birrastattujuvvui.
11. Ja Nebukadnesar, Babel
gonagas, bođi ješ gavpug vuostai,
dam bodda go su balvvalægjek
birrastatte dam.
12. De manai Jojakin, Juda
gonagas, olgus Babel gonagas lusa,
son ješ ja su ædne ja su balvva-
lægjek ja su oaivamužak ja su
viessobalvvalægjek; ja Babel gona-
gas valdi su fanggan su rađđijumes
gavcad jagest.
13. Ja son doalvoi dobbe olgus
buok Hærra vieso davverid ja go-
nagasa vieso davverid, ja son gai-
koi golle buok dain galvoin erit,
maid Salomo, Israel gonagas, læi
diktam dakkujuvvut Hærra tempeli,
nuftgo Hærra læi sardnom.
2 Muit. 36, 10. 2 Gon. 18, 16.
14. Ja son eritdoalvoi obba Je-
rusalema ja buok oaivamužaid ja
buok jabalažaid, loge duhat fanga,
ja buok muorra-, gæđge- ja metal-
barggid ja ravdid; æi baccam
guđekge, ærrebgo dak hæjomusak
ædnam albmugest. 25, 12.
15. Ja son eritdoalvoi Jojakin
Babeli; ja gonagasa ædne ja gona-
gasa akaid ja su viessobalvvalegjid
ja daid vægalažamusaid ædnamest
doalvoi son fanggan Jerusalemest
Babeli. Jer. 24, 1; 29, 2; 22, 26.
16. Ja buok jabalažaid, čieča
duhata, ja muorra-, gæđge- ja me-
tal-barggid ja ravdid, duhata, buo-
kaidrakkan vægalaš soatte-olbmaid,
sin doalvoi Babel gonagas fanggan
Babeli.
17. Ja Babel gonagas bijai
Mattanja, su ače vielja, gonagas-
san su sagjai ja nubbastutti su
nama Sedekiasen. Jer. 37, 1 j. n. v.
18. Okta goalmad lokkai jage
boares læi Sedekias, go son šaddai
gonagassan, ja okta nubbe lokkai
jage rađđi son Jerusalemest; ja
su ædne namma læi Hamital, Jir-
meja nieidda, Libna olmuš.
Jer. 52, 1 j. n. v. 2 Gon. 23, 31.
19. Ja son dagai, mi baha læi
Hærra čalmi oudast, aibasrakkan
nuftgo Jojakim læi dakkam.
20. Dastgo Hærra moare diti
gævai nuft Jerusalemi ja Judai,
dassači go son suppi sin su muo-
đoides oudast erit. Ja Sedekias
jorrali Babel gonagasast erit.
Esek. 17, 15.

25. Kapittal.

Babel gonagas valdda Jerusalema, goddeta Sedekiasa, Juda gonagasa, barnid ja eritčuoggota su čalmid, 1—7. Kaldealažak bolddek Hærra vieso, vuolas gaikkuk Jerusalem muvraid, eritdolvvuk albmuga, ærreb soabmasi dain hæjomusain ædnamest, ja buok tempela mavsolaš omid; gonagas goddeta bajemuš papa, soabmasid papain ja alemusaid ædnamest, 8—21. Son bigja Gedalja dai baccam olbmui bagjeli, mutto Ismael godda su; dak ærrasak batarek Egypteni, 22—26. Babel gonagas Evilmerodak luoitta Juda gonagasa Jojakin luovos ja dikta su borrat su bævdestes, 27—30.

1. Ja de dapatuvai su rađđijume
ovcad jagest, logad mano, logad

bæive manost, atte Nebukadnesar, Babel gonagas, bođi, son ješ ja buok su soattevækka, Jerusalem vuostai ja dagai soattesida dam vuostai, ja si huksijegje muvraid dam vuostai birra buok.

2 Muit. 36, 17 j. n. v. Jer. 39, 1 j. n. v. 52, 4 j. n. v.

2. Ja gavpug birrastattujuvvui gidda gonagas Sedekias okta nubbe logad jage ragjai.

3. Ovcad bæive manost* šaddai nælgge stuoresen gavpugest, ja i læm laibbe ædnam albmugi.

* dam njæljad manost, Jer. 52, 5. 6.

4. Ja gavpug muvrra čađagaikkujuvvui, ja buok soatte-olbmak bataregje ikko balgga mielde porta čađa goabbašagai muvrai gaskal, mi læi gonagasa gilvagarde guorast, dam bodda go Kaldealažak orru gavpug vuostai birra buok; ja son* manai balgga mielde dam avddem mæce guvllui.

* gonagas.

5. Ja Kaldealažai soattevækka vulgi gonagasa maŋŋai ja jovsai su Jeriko avddem mecin; ja obba su soattevækka bieđgani ja guđi su.

6. Ja si doppijegje gonagasa ja dolvvu su bajas Babel gonagasa lusa Riblai ja celkke duomo su bagjel.

* dainago son læi doagjam su valės Babel gonagassi, 2 Muit. 36, 13. Esek. 17, 15 j. n. v.

7. Ja Sedekias barnid godde si su čalmi oudast, ja Sedekiasa čalmid čuovgatutti son, ja son divti su čadnujuvvut guvtin væikkelakkin, ja si dolvvu su Babeli. Esek. 12, 13.

8. Ja viđad mano, čiččid bæive manost (dat læi gonagas Nebukadnesara, Babel gonagasa, ovce nubbe logad jakke), de bođi Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, Babel gonagasa balvvalægje, Jerusalemi.

9. Ja son boldi Hærra vieso ja gonagasa vieso, ja buok Jerusalem viesoid ja buok dai stuorrai viesoid boldi son dolain. Esr. 5. 12.

10. Ja obba Kaldealažai soattevækka, mi læi hæggafavtai oaivamuža mielde, vuolas gaikoi Jerusalem muvraid birra buok.

11. Ja albmuga bacatasa, sin, gæk legje vela baccam gavpugi, ja daid eritjorralam olbmuid, guđek legje mannam Babel gonagasa bællai, ja dam æra væga eritdoalvoi Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš.

12. Mutto soabmasid dain hæjomusain ædnamest divti hæggafavtai oaivamuš baccet vidnegarddebarggen ja bælddobarggen. 24, 14.

13. Ja væikkebažid, mak legje Hærra viesost, ja vuođđobittaid ja væikke-abe, mi læi Hærra viesost, cuovkas gaikku Kaldealažak, ja si dolvvu dai væike Babeli.

Jer. 27, 19 j. n. v.

14. Ja faskarid ja goaivoid ja nibid ja fataid ja buok væikkelittid, maiguim balvvalus doaimatuvvui, valdde si.

15. Ja dollalittid ja riškotamlittid, miikkenessi læi gollest dakkujuvvum, ja miikkenessi læi silbast dakkujuvvum, dam valdi hæggafavtai oaivamuš.

16. Dam guokte baže, dam ovta abe ja vuođđobittaid, maid Salomo læi dagatam Hærra vissui, — i læm viekkag buok dai omi væikest.

1 Gon. 7, 15 j. n. v. 23. 27.

17. Gavce nubbe lokkai allana læi dam nubbe baže allodak, ja dam alde læi bažže-oaivve væikest, ja bažže-oaive allodak læi golbma allana, ja gođa-rakkanas ja granatæbelak legje bažže-oaive alde birra buok, buokrakkan væikest, ja dai lagačak legje dam nubbege bažest gođa-rakkanasa guorast.

2 Muit. 3, 15. Jer. 52, 21 j. n. v.

18. Ja hæggafavtai* oaivamuš valdi Seraja, bajemuš papa, ja Sefanja, dast vuoleb papa, ja dam golbma uksalasa favta,

19. ja gavpugest valdi son ovta gonagasvieso balvvalægje, gutte læi oaivamuš soatte-olbmai bagjel, ja vitta olbma sist, guđek oidne go-

nagasa muođoid, gæk gavdnujegje gavpugest, ja soattevæga oaivamuӡa čalle, gutte čali ædnam albmuga soattai, ja gutta loge olbma ædnam albmugest, gæk gavdnujegje gavpugest;

20. Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, valdi sin ja doalvoi sin Babel gonagasa lusa Riblai,

21. ja Babel gonagas časki sin ja goddi sin Riblast Hamat ædnamest. De dolvvujuvvui Juda su ædnamestes erit.

22. Mutto almug, mi baci vela Juda ædnami, maid Nebukadnesar, Babel gonagas, divti baccet, sin bagjeli bijai son Gedalja, Akikam barne, Safan barne. Jer. 40, 5.

23. Ja go buok oaivamuӡak soattevæga juogoi bagjel, si ja sin olbmak, gulle, atte Babel gonagas læi bigjam Gedalja ædnam bagjeli, de botte si Gedalja lusa Mispai, sikke Ismael, Netanja bardne, ja Johanan, Kareah bardne, ja Seraja, Tanhumet, Netofatitalaš, ja Jaasanja, Maakatitalaӡa bardne, si ja sin olbmak.

24. Ja Gedalja vuornoi sigjidi ja sin olbmaidi ja celki sigjidi: Allet bala Kaldealaӡai balvvalegjin, orrot ædnamest ja balvvaleket Babel gonagasa! De galgga digjidi burist gævvat.

25. Mutto de dapatuvai dam čiččid manost, atte Ismael, Netanja bardne, Elisama bardne, gutte læi gonagaslaš nalest, bođi, ja loge olbma suina, ja si godde Gedalja oktanaga dai Judalaӡaiguim ja Kaldealaӡaiguim, gudek legje su lutte Mispast. Jer. 41, 1 j. n. v.

26. De sirddai buok almug, sikke smavvak ja stuorrak, ja oaivamuӡak soattevæga juogoi bagjel, ja si botte Egypteni; dastgo si balle Kaldealaӡain. Jer. 41, 17 j. n. v.

27. Ja de dapatuvai dam čieča njæljad logad jagest, maŋŋelgo Jojakin, Juda gonagas, læi eritdolvvujuvvum, guokte nubbe logad manost, čieča goalmad logad bæive manost, atte Evilmerodak, Babel gonagas, dam jage, go son šaddai gonagassan, bajas bajedi Jojakin, Juda gonagasa, oaive giddagasast. Jer. 52, 31 j. n. v.

28. Ja son sarnoi usteblaӡat suina ja bijai su stuolo dai gonagasai stuoloi bagjeli, gudek legje su lutte Babelest.

29. Ja son molsoi su giddagasbiktasides ja borai oktelassi su muođoi oudast buok su ællembeivides. 2 Sam. 9, 7. 1 Gon. 2, 7.

30. Ja su ælatus, bissovaš ælatus, addujuvvui sudnji gonagasast, juokke bæive, maid son ain dam bæive darbaši, buok su ællembeivid.

Oudeb Muittalusai Girje.

1. Kapittal.

Adama maŋestboattek gidda Noah ragjai, 1—4, Jafet maŋestboattek, 5—7, Kam maŋestboattek, 8—16, Sem maŋestboattek, 17—27, Abraham maŋestboattek, 28—34, Esau maŋestboattek, 35—42. Edom gonagasak ja oaivamuƷak, 43—54.

1. Adam, Set, Enos,
1 Mos. 5, 3 j. n. v.
2. Kenan, Mahalalel, Jared,
3. Enok, Metusalah, Lamek,
4. Noah, Sem, Kam ja Jafet.
5. Jafet barnek legje Gomer ja Magog ja Madai ja Javan ja Tubal ja Mesek ja Tiras.
1 Mos. 10, 2 j. n. v.
6. Ja Gomer barnek legje Askenas ja Difat ja Togarma.
7. Ja Javana barnek legje Elisa ja Tarsisa, Kittim ja Rodanim.
8. Kam barnek legje Kus ja Misraim, Put ja Kanaan.
1 Mos. 10, 6 j. n. v.
9. Ja Kus barnek legje Seba ja Havila ja Sabta ja Raema ja Sabteka; ja Raema barnek læiga Šeba ja Dedan.
10. Ja Kus sakkanatti Nimrod; son šaddagođi vægalaƷƷan ædnam alde.
11. Ja Misraim sakkanatti LudalaƷaid ja AnamalaƷaid ja LehabalaƷaid ja NaftuhalaƷaid
1 Mos. 10, 13 j. n. v.
12. ja PatrusalaƷaid ja KasluhalaƷaid, gæin FilistalaƷak surgidegje, ja KaftoralaƷaid.
13. Ja Kanaan sakkanatti Sidona, su vuostas-riegadægjes, ja Het
1 Mos. 10, 15. j. n. v.
14. ja JebusitalaƷaid ja AmoritalaƷaid ja GirgasitalaƷaid
15. ja HevitalaƷaid ja ArkitalaƷaid ja SinitalaƷaid
16. ja ArvaditalaƷaid ja SemaritalaƷaid ja HamatitalaƷaid.
Esek. 27, 8. 11.
17. Sem barnek legje Elam ja Assur ja Arpaksad ja Lud ja Aram ja Us ja Hul ja Geter ja Mesek.
1 Mos. 10, 22 j. n. v.
18. Ja Arpaksad sakkanatti Salah, ja Salah sakkanatti Ebera.
19. Ja Eberi riegadeiga guokte barne; nubbe namma læi Peleg, dastgo su beivin biđgijuvvujegje olbmuk ædnam mietta, ja su vielja namma læi Joktan.
20. Ja Joktan sakkanatti Almodad ja Salef ja Hasarmavet ja Jarah
21. ja Hadoram ja Usal ja Dikla
22. ja Ebal ja Abimael ja Šeba
23. ja Ofir ja Havila ja Jobab; buok dak legje Joktan barnek.
24. Sem, Arpaksad, Salah,
1 Mos. 11, 10 j. n. v.
25. Eber, Peleg, Reu,
26. Serug, Nakor, Tarah,
27. Abram, dat læ Abraham.
28. Abraham barnek læiga Isak ja Ismael.
1 Mos. 21, 3; 16, 15.
29. Dak legje dai sokkagoddek: Ismaela vuostas-riegadægje Nebajot ja Kedar ja Adbeel ja Mibsam,
1 Mos. 25, 13 j. n. v.
30. Misma ja Duma, Massa, Hadad ja Tema,
31. Jetur, Nafis ja Kedma; dak legje Ismaela barnek.
32. Ja Ketura, Abraham liggeaka, barnek: Son riegadatti Simran ja Joksan ja Medan ja Midian ja Jisbak ja Suah; ja Joksan barnek læiga Šeba ja Dedan;
1 Mos. 25, 1 j. n. v.
33. ja Midian barnek legje Efa ja Efer ja Hanok ja Abida

ja Eldaa. Buok dak legje Ketura barnek.

34. Ja Abraham sakkanatti Isaka. Isak barnek læiga Esau ja Israel. 1 Mos. 25, 25. 26.

35. Esau barnek legje Elifas, Reuel ja Jeus ja Jaelam ja Korah. 1 Mos. 36, 10 j. n. v.

36. Elifas barnek legje Teman ja Omar, Sefi ja Gatam, Kenas ja Timna ja Amalek.

37. Reuel barnek legje Nahat, Serah, Samma ja Missa.

38. Ja Seir barnek legje Lotan ja Sobal ja Sibeon ja Ana ja Dison ja Eser ja Disan. 1 Mos. 36, 20 j. n. v.

39. Ja Lotan barnek læiga Hori ja Homam; ja Lotan oabba læi Timna.

40. Sobal barnek legje Aljan ja Manahat ja Ebal, Sefi ja Onam; ja Sibeon barnek læiga Aja ja Ana.

41. Ana bardne læi Dison; ja Dison barnek legje Hamran ja Esban ja Jitran ja Keran.

42. Eser barnek legje Bilhan ja Saavan ja Jaakan; Disan barnek læiga Us ja Aran.

43. Ja dak legje dak gonagasak, guđek rađđijegje Edom ædnamest, ouddalgo guttege gonagas rađđi Israel manai bagjel: Bela, Beor bardne; ja su gavpuga namma læi Dinhaba. 1 Mos. 36, 31 j. n. v.

44. Ja Bela jami, ja Jobab, Serah bardne, Bosrast šaddai gonagassan su sagjai.

45. Ja Jobab jami, ja Husam Temanitalažai ædnamest šaddai gonagassan su sagjai.

46. Ja Husam jami, ja Hadad, Bedad bardne, šaddai gonagassan su sagjai, son, gutte časki Midianitalažaid Moab mæcest; ja su gavpuga namma læi Ajut.

47. Ja Hadad jami, ja Samla Masrekast šaddai gonagassan su sagjai.

48. Ja Samla jami, ja Saul Rehobotast, mi læ dædnogaddest, šaddai gonagassan su sagjai.

49. Ja Saul jami, ja Baal-Hanan, Akbor bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

50. Ja Baal-Hanan jami, ja Hadad šaddai gonagassan su sagjai, ja su gavpuga namma læi Pai, ja su aka namma læi Mehetabel, Matreda nieidda, gutte læi Mesahaba nieidda.

51. Ja Hadad jami. Ja Edom sokkagodde-oaivamužak legje: Sokkagodde-oaivamuš Timna, sokkagodde-oaivamuš Alja, sokkagodde-oaivamuš Jetet,

52. sokkagodde-oaivamuš Oholibama, sokkagodde-oaivamuš Ela, sokkagodde-oaivamuš Pinon,

53. sokkagodde-oaivamuš Kenas, sokkagodde-oaivamuš Teman, sokkagodde-oaivamuš Mibsar,

54. sokkagodde-oaivamuš Magdiel, sokkagodde-oaivamuš Iram; dak legje Edoma sokkagodde-oaivamužak.

2. Kapittal.

Jakoba barnek, 1. 2. Juda barnek, 3 4. Peres barnek, 5. Serah barnek, 6—8. Hesron barnek Ram bokte, 9—17, Kaleba bokte ja Makir nieida bokte, 18—24, Jerahmeel bokte, 25—41. Fastain Kaleba sokkagodde birra, 42—55.

1. Dak legje Israel barnek: Ruben, Simeon, Levi ja Juda, Isaskar ja Sebulon, 1 Mos. 29, 32 j. n. v. 30, 5 j. n. v. 35, 22 j. n. v.

2. Dan, Josef ja Benjamin, Naftali, Gad ja Aser.

3. Juda barnek legje Er ja Onan ja Sela; dat golmas riegadegje sudnji Sua nieidast, Kananitalažast; mutto Er, Juda vuostasriegadægje, læi baha Hærra čalmi oudast, ja son goddi su. 1 Mos. 46, 12; 38, 7.

4. Ja Tamar, su maŋŋe, riegadatti sudnji Peresa ja Seraha; buok Juda barnek legje vitta. 1 Mos. 38, 29. 30.

5. Peres barnek læiga Hesron ja Hamul. 1 Mos. 46, 12.

6. Ja Serah barnek legje Simri* ja Etan ja Heman ja Kalkol ja Dara, okti vitta.

* goččujuvvu Sabdin Josv. 7, 1.

7. Ja Karmi* bardne læi Akar**, gi doalvoi Israela hævvanæbmai, dainago son mænnodi oskaldasmættoset daina garroduvvum obmudagain.

* Karmi læi Sabdi bardne, 6. v. Josv. 7, 1.
** Akar goččujuvvu maidai Akanen.

8. Ja Etan bardne læi Asarja.

9. Ja Hesron barnek, gæk sudnji riegadegje, legje Jerahmeel ja Ram ja Kelubai*.

Ṙut. 4, 9 j. n. v. * goččujuvvu Kaleben 18. v.

10. Ja Ram sakkanatti Amminadaba, ja Amminadab sakkanatti Nahsona, Juda manai oaivamuǯa.

11. Ja Nahson sakkanatti Salma, ja Salma sakkanatti Boasa,

12. ja Boas sakkanatti Obeda, ja Obed sakkanatti Isai.

13. Ja Isai sakkanatti su vuostas-riegadægjes, Eliaba, ja Abinadaba nubben, ja Simea goalmaden, 1 Sam. 16, 6 j. n. v. 2 Sam. 13, 3.

14. Netanela njæljaden, Raddai viđaden,

15. Osem guđaden, Davida čiččiden. 1 Sam. 17, 12. 14.

16. Ja sin oabak læiga Seruja ja Abigail. Ja Seruja barnek legje Absai ja Joab ja Asael, golbma. 2 Sam. 2, 18.

17. Ja Abigail riegadatti Amasa, ja Amasa ačče læi Jeter, Ismaelitalaš. 2 Sam. 17, 25.

18. Ja Kaleb, Hesron bardne, sakkanatti manaid Asubain, su akaines, ja Jeriotain; ja dak legje su* barnek: Jeser ja Sobab ja Ardon. * Asuba.

19. Go Asuba jami, de valdi Kaleb aldsesis Efrata, ja son riegadatti sudnji Hur, 4, 4.

20. ja Hur sakkanatti Uri, ja Uri sakkanatti Besalel. 2 Mos. 31, 2.

21. Ja dasto manai Hesron sisa Makira, Gilead ače, nieida lusa, ja son valdi su, go son læi gutta loge jage boares, ja son riegadatti sudnji Seguba.

22. Ja Segub sakkanatti Jair, ja sust legje golbma goalmad lokkai gavpuga Gilead ædnamest. Duob. 10, 3. 4.

23. Mutto Gesuritalaǯak ja Aramealaǯak valdde Jair gavpugid sist erit oktanaga Kenatin ja dai dasa gullevaš gavpugiguim, gutta loge gavpuga. Buokak dak* legje Makira**, Gilead ače, barnek.

* Segub, Jair ja sodno sokka, 21. 22. v.
** Si lokkujuvvujek Makir bardnen ja Manasse sokkagodde olmučen, 4 Mos. 32, 40, dainago si surgidegje Makir nieidast, 21. v. Sin maddaračče Hesron læi Juda sokkagoddest, 5. v.

24. Ja maŋŋelgo Hesron læi jabmam Kaleb-Efrati, riegadatti Abia, Hesron akka, sudnji Ashura, Tekoa* ače.

* d. l. Tekoa assi. Nuft galggek maidai dai gavpugi namak, mak dastmaŋŋel namatuvvujek, arvvedattujuvvut dai gavpugi assi birra.

25. Ja Jerahmeel, Hesron vuostasriegadam barne, barnek legje Ram, vuostasriegadægje, ja Buna ja Oren ja Osem, Akia barnek.

26. Ja Jerahmeelest læi nubbe æra akka, gæn namma læi Atara; son læi Onam ædne.

27. Ja Ram, Jerahmeel vuostasriegadam barne, barnek legje Maas ja Jamin ja Eker.

28. Ja Onama barnek læiga Sammai ja Jada. Ja Sammai barnek læiga Nadab ja Abisur.

29. Ja Abisur aka namma læi Abihail, ja son riegadatti sudnji Akban ja Molid.

30. Ja Nadaba barnek læiga Seled ja Appaim; ja Seled jami alma barnitaga.

31. Ja Appaim bardne læi Jisi; ja Jisi bardne læi Sesan; ja Sesan manna* læi Ahlai*.

* d. l. nieidda, 34. v.

32. Ja Jada, Sammai vielja,

barnek læiga Jeter ja Jonatan; ja Jeter jami alma barnitaga.

33. Ja Jonatan barnek læiga Pelet ja Sasa. Dak legje Jerahmeel barnek.

34. Ja Sesanest æi læm makkege barnid, dušše nieidak; ja Sesanest læi muttom Egyptalaš balvvalægje, gæn namma læi Jarha,

35. ja Sesan addi Jarhai, su balvvalægjasis, su nieidas akkan, ja son riegadatti sudnji Attai.

36. Ja Attai sakkanatti Natana, ja Natan sakkanatti Sabada,

37. ja Sabad sakkanatti Eflala, ja Eflal sakkanatti Obeda,

38. ja Obed sakkanatti Jehu, ja Jehu sakkanatti Asarja,

39. ja Asarja sakkanatti Halesa, ja Hales sakkanatti Elasa,

40. ja Elasa sakkanatti Sismai, ja Sismai sakkanatti Salluma,

41. ja Sallum sakkanatti Jekamja, ja Jekamja sakkanatti Elisama.

42. Ja Kaleba, Jerahmeel vielja, barnek legje Mesa, su vuostasriegadægje (son læi Sif ačče), ja Maresa, Hebron ače, barnek.

9. v.

43. Ja Hebron barnek legje Korah ja Tappuah ja Rekem ja Sema.

44. Ja Sema sakkanatti Rahama, Jorkeama ače, ja Rekem sakkanatti Sammai.

45. Ja Sammai bardne læi Maon, ja Maon læi Becur ačče.

46. Ja Efa, Kaleba ligge-akka, riegadatti Harana ja Mosa ja Gasesa; ja Haran sakkanatti Gasesa.

47. Ja Jehdai barnek legje Regem ja Jotam ja Gesan ja Pelet ja Efa ja Saaf.

48. Kaleba ligge-akka, Maaka, riegadatti Sebera ja Tirhana,

49. ja dastmaŋŋel riegadatti son Saaf, Madmanna ače, ja Seva, Makbena ače ja Gibea ače; ja Kaleba nieidda læi Aksa.

Josv. 15, 16.

50. Dak legje Kaleb barnek: Hur, Efrata vuostasriegadam barne, bardne, Sobal, Kirjat-Jearim ačče,

51. Salma, Betlehem ačče, Haref, Betgader ačče.

52. Ja Sobal, Kirjat-Jearim ačče, oažoi barnid, Haroe* ja Hammenuhota bælle-oase.

* d. l. Reaja. 4, 2.

53. Ja Kirjat-Jearim sokkagoddek legje Jitritalažak ja Putitalažak ja Sumatitalažak ja Misraitalažak; sist surgidegje Soratitalažak ja Estaolitalažak.

54. Salma barnek legje Betlehem ja Netofatitalažak, Atrot-Bet-Joab ja Manahtitalažai bælle-oasse, Soritalažak.

55. Ja dai čal-oappavažai sokkagoddek, guđek asse Jabesest, legje Tiratitalažak, Simatitalažak, Sukatitalažak; dak læk dak Kinitalažak, guđek surgidek Hammatest, Rekaba vieso ačest.

Duob. 1, 16. Jer. 35, 2 j. n. v.

3. Kapittal.

David barnek, 1—9; Salomo maŋestboattek gidda Sedekiasa ragjai, 10—16; Jekonja maŋestboattek, 17—24.

1. Ja dak legje David barnek, guđek riegadegje sudnji Hebronest: Dat vuostasriegadægje, Amnon, Ahinoamest, Jisreelitalaš nissonest; nubbe, Daniel*, Abigailest, Karmelitalaš nissonest;

2 Sam. 3, 2 j. n. v. * d. l. Kilab, 2 Sam. 3, 3.

2. goalmad, Absalom, Maaka bardne, gi læi Talmai, Gesur gonagasa, nieidda; njæljad, Adonja, Haggit bardne;

3. viđad, Sefatja, Abitalest; guđad, Jitream, Eglast, su akast.

4. Dat guđas sudnji riegadegje Hebronest, ja son rađđi dobbe čieča jage ja gutta mano, ja golbmanjæljad lokkai jage rađđi son Jerusalemest.

5. Ja dak riegadegje sudnji Jerusalemest: Simea ja Sobab ja Natan ja Salomo, njæljes, Batsuast*, Ammiel nieidast,
2 Sam. 5, 14 j. n. v. * d. l. Batseba, 2 Sam. 12, 24.
6. ja Jibhar ja Elisama ja Elifelet
7. ja Nogah ja Nefeg ja Jafia
8. ja Elisama ja Eljada ja Elifelet, ovces.
9. Buokak dak legje David barnek ærreb ligge-akai barni, ja Tamar læi sin oabba. 2 Sam. 13, 1.
10. Ja Salomo bardne læi Rehabeam; su bardne Abia; su bardne Asa; su bardne Josafat; 1 Gon. 11, 43.
11. su bardne Joram; su bardne Akasja; su bardne Joas;
12. su bardne Amasja; su bardne Asarja; su bardne Jotam;
13. su bardne Akas; su bardne Esekias; su bardne Manasse;
14. su bardne Amon; su bardne Josias.
15. Ja Josias barnek legje, dat vuostasriegadægje Johanan, nubbe Jojakim, goalmad Sedekias, njæljad Sallum.
16. Ja Jojakim bardne læi Jekonja, su bardne; su bardne læi Sedekias.
17 Ja dam fanggijuvvum Jekonja barnek legje Sealtiel, su bardne,
18. ja Malkiram ja Pedaja ja Senassar, Jekamja, Hosama ja Nedabja.
19. Ja Pedaja barnek læiga Serubabel ja Simei; ja Serubabel barnek legje Mesullam ja Hananja (ja Selomit læi sodno oabba)
20. ja Hasuba ja Ohel ja Berekja ja Hasadja, Jusab-Hesed, viđas.
21. Ja Hananja barnek legje Pelatja ja Jesaja, Refaja barnek, Arnan barnek, Obadja barnek, Sekanja barnek.
22. Ja Sekanja bardne læi Semaja; ja Semaja barnek legje Hattus ja Jigal ja Bariah ja Nearja ja Safat, guđas.
23. Ja Nearja barnek legje Eljoenai ja Hiskia ja Asrikam, golmas.
24. Ja Eljoenai barnek legje Hodaiva ja Eljasib ja Pelaja ja Akkub ja Johanan ja Delaja ja Anani, čiečas.

4. Kapittal.

Juda maŋestboattek Peres bokte, 1—20, Sela bokte, 21—23. Simeon maŋestboattek ja sin orromsajek, 24—38, ja moft si valdde Gedora ja æra guovloid, 39—43.

1. Juda barnek legje Peres, Hesron ja Karmi ja Hur ja Sobal.
1 Mos. 46, 12. 1 Muit. 2, 5. 7. 19. 50.
2. Ja Reaja, Sobal bardne, sakkanatti Jahata, ja Jahat sakkanatti Ahumai ja Lahad; dak legje Soratitalaʒai sokkagoddek. 2, 52 j. n. v.
3. Ja dak legje Abi-Etam [sokkagoddek]: Jisreel ja Jisma ja Jidbas, ja sin oaba namma læi Haslelponi.
4. Ja Pnuel læi Gedor ačče, ja Eser læi Husa ačče; dak legje Hur, Efrata vuostasriegadægje, Betlehem ače, barnek. 2, 19. 51.
5. Ja Ashurest, Tekoa ačest, læiga guokte aka, Hela ja Naara. 2, 24.
6. Ja Naara riegadatti sudnji Ahussam ja Hefera ja Temeni ja Ahastari; dak legje Naara barnek.
7. Ja Hela barnek legje Seret, Jishar ja Etnan.
8. Ja Kos sakkanatti Anuba ja Hassobeba ja Aharhela, Harum barne, sokkagoddid.
9. Ja Jabes læi gudnijattujuvvum su vieljaides ouddali, ja su ædne gočoi su nama Jabesen*, go son celki: Mon læm su riegadattam bakčasin.
* son dakka bakčasa. 1 Mos. 35, 16.
10. Ja Jabes čuorvoi Israel Ibmela ja celki: O, vare don dadde

datušik muo buristsivdnedet ja videdet mu ædnamrajid, ja vare du gietta lifči muina, ja vare don dagašik dam nuft, atte i mikkege likkotesvuođaid boađaše, ja mon bæsašim luovos bakčasin! Ja Ibmel addi dam boattet, maid son læi anotam.

11. Ja Kelub, Suha viellja, sakkanatti Mehira; son læi Eston ačče.

12. Ja Eston sakkanatti Bet-Rafa ja Paseaha ja Tehinna, Ir-Nahas ače; dak legje Reka olbmak.

13. Ja Kenasa barnek læiga Otniel ja Seraja, ja Otniel bardne læi Hatat. Josv. 15, 17. Duob. 1, 13.

14. Ja Meonotai sakkanatti Ofra, ja Seraja sakkanatti Joaba, dimbarolbmai vuome assi ače; dastgo si legje dimbarolbmak. Neh. 11, 35.

15. Ja Kaleba, Jefunne barne, barnek, legje Iru, Ela ja Naam, ja Ela bardne læi Kenas. 4 Mos. 32, 12.

16. Ja Jehallelel barnek legje Sif ja Sifa, Tirja ja Asarel.

17. Ja Esra barnek legje Jeter ja Mered ja Efer ja Jalon; ja son* šaddai manai vuostai ja riegadatti Mirjama ja Sammai ja Jisbah, Estemoa ače.

* Mered akka, Bitja, 18. v.

18. Ja su Judalaš akka riegadatti Jered, Gedor ače, ja Hebera, Soko ače, ja Jekutiela, Sanoah ače; mutto dok* legje Bitja, Farao nieida, barnek, gæn Mered læi valddam akkan.

* Mirjam, Sammai ja Jisbah, 17. v.

19. Ja Hodija aka, Nahama oaba, barnek læiga Keila ačče, Garmitalaš, ja Estemoa, Maakatitalaš.

20. Ja Simon barnek legje Amnon ja Rinna, Ben-Hanan ja Tulon; ja Jisi barnek læiga Sohet ja Sohet bardne.

21. Sela, Juda barne, barnek legje Er, Leka ačče, ja Lada, Maresa ačče, ja dam vieso sogak, guđek bargge bumulloid, Asbea vieso olbmuk,

22. ja Jokim ja Koseba olbmak ja Joas ja Saraf, gæk rađđiga Moaba bagjel, ja Jasubi-Lehem; mutto dak læk doluš dapatusak.

23. Dak legje lairrelittedakkek ja gilvvujuvvum ja aiddujuvvum baiki assek; si orru dast gonagasa lutte ja legje su bargost.

24. Simeon barnek legje Nemuel ja Jamin, Jarib, Serah, Saul; 1 Mos. 46, 10.

25. su bardne læi Sallum; su bardne Mibsam; su bardne Misma.

26. Ja Misma bardne læi Hammuel, su bardne; su bardne læi Sakkur; su bardne Simei.

27. Ja Simejest legje gutta nubbe lokkai barne ja gutta nieida; mutto su vieljain æi læm ædnag barnek, ja buok sin sokkagoddek æi ædnanam nuft, moft Juda barnek.

28. Ja si asse Beersebast ja Moladast ja Hasar-Sualest Josv. 12, 2 j. n. v.

29. ja Bilhast ja Esemest ja Toladest

30. ja Betuelest ja Hormast ja Siklagest

31. ja Bet-Markabotest ja Hasar-Susimest ja Bet-Birist ja Saaraimest; dak legje sin gavpugak, dassači go David šaddai gonagassan.

32. Ja sin ædnamsidak legje Etam ja Ain, Rimmon ja Token ja Asan, vitta sida,

33. ja buok sin ædnamsidak, mak orru dai gavpugi birrasin gidda Baal ragjai; dak legje sin assamsajek, ja sist læi sin ječaidæsek sokkagodde-lokko.

34. Ja Mesobab ja Jamlek ja Josa, Amasja bardne,

35. ja Joel ja Jehu, Josibja bardne, Seraja bardne, Asiel bardne,

36. ja Eljoenai ja Jaakoba ja Jesohaja ja Asaja ja Adiel ja Jesimiel ja Benaja

37. ja Sisa, Sifi bardne, Allon bardne, Jedaja bardne, Simri bardne, Semaja bardne,

38. dak, guđek læk čallujuvvum nama mielde, legje sin sokkagoddidæsek oaivamuǯak, ja sin fuolkkegoddek viddanegje ædnaggærddasaǯat.

39. Ja si manne Gedora sisamannam gæino guvllui gidda vuome nuortta-bæle ragjai occam varas guottomsaje sin smavva omidasasek,

40. ja si gavdne buoides ja buore guottomsaje, ja ænam læi viddes ja govddag ja rafhalaš ja jaskad; dastgo si, guđek ouddal dast orru, surgidegje Kamest.

1 Mos. 9, 25 j. n. v.

41. Ja dak, guđek læk čallujuvvum nama mielde*, botte Esekiasa, Juda gonagasa, beivin ja časke** sin gođid ja daid Meunitalaǯaid, guđek dast gavdnujuvvujegje, ja si bigje sin garrodusa vuollai gidda dam bæive ragjai ja assagotte sin sagjai; dastgo dast læi guottomsagje sin smavva omidi.

2 Gon. 18, 1.

* 34. v. j. n. v. ** d. l. duššadegje.

42. Ja sist, Simeon manain, manne vitta čuođe olbma Seir varrai, ja Pelatja ja Nearja ja Refaja ja Ussiel, Jisi barnek, legje sin njunnošest;

43. ja si godde Amalek eritbæssam olbmui bacatasa ja asse dast gidda dam bæive ragjai.

5. Kapittal.

Rubena barnek ja maŋestboattek; sin soatte Hagarenalaǯai vuostai, 1—10. Gad sokkagodde orromsagje ja bajemuš olbmak; si servvek oktanaga Rubena sokkagoddin ja Manasse sokkagoddebelin soattai Hagarenalaǯai vuostai, 11—22. Manasse sokkagoddebæle orromsagje ja bajemuš olbmak; dai dast namatuvvum sokkagoddi eritdolvvujubme Assyriai, 23—26.

1. Ja Rubena, Israel vuostasriegadægje, barnek (dastgo son læi dat vuostasriegadægje, mutto go son æppebasoti su ačes sænga, de addujuvvui su vuostasriegadæme vuoiggadvuotta Josefa, Israel barne, barnidi, daddeke alma su čallujuvvukættai sokkagodde lokkoi vuostasriegadægjen,

1 Mos. 35, 22; 49, 4; 48, 5. 6.

2. dastgo Juda šaddai famolaǯamussan su vieljaides gaskast, ja oaivamuš galgai sust* surgidet, mutto vuostasriegadæbme gulai Josefi) —

* 1 Mos. 49, 8—10.

3. Rubena, Israel vuostasriegadægje, barnek legje Hanok ja Pallu, Hesron ja Karmi.

2 Mos. 6, 14. 4 Mos. 26, 5. 6.

4. Joel barnek: Semaja, su bardne; Gog, su bardne; Simei, su bardne;

5. su bardne læi Mika; su bardne Reaja; su bardne Baal;

6. su bardne Beera, gæn Tilgat-Pilneser, Assyria gonagas, eritdoalvoi fanggavutti; son læi Rubenitalaǯai oaivamuš.

2 Gon. 15, 29.

7. Ja su vieljak sin sokkagoddidæsek mielde, go si bajasčallujuvvujegje sin fuolkkegoddidæsek mielde, legje Jeiel, dat vuostas, ja Sakarja

8. ja Bela, Asas bardne, Sema bardne, Joel bardne; son oroi Aroerest ja gidda Nebo ja Baal-Meon ragjai,

Jos. 13, 15. 16.

9. ja nuortas guvllui oroi son gosi mæce ragjai, gidda Frat dæno rajest; dastgo sin oamek legje šaddam ædnagen Gilead ædnamest.

10. Ja Saul beivin sotte si Hagarenalaǯai vuostai, ja dak gačče sin gieđa oudast; de si orru sin gođin mietta obba Gilead nuorttabæle.

11. Ja Gad manak asse sin buotta Basan ædnamest gidda Salka ragjai.

12. Joel læi dat vuostas, ja Safam dat nubbe, ja Janai ja Safat læiga Basanest.

13. Ja sin vieljak legje sin van-

viesoidæsek mielde legje Mikael ja Mesullam ja Seba ja Jorai ja Jakan ja Sia ja Eber, čiečas.

14. Dak legje Abihail barnek, gutte læi Huri bardne, Jaroah bardne, Gilead bardne, Mikael bardne, Jesisai bardne, Jahdo bardne, Bus bardne.

15. Aki, Abdiel bardne, Guni bardne, læi sin fuolkkegoddi oaivve.

16. Ja si asse Gileadest Basanest ja dai dasa gullevaš gavpugin ja buok Saron ædnami alde gidda dai olgoravdai ragjai.

17. Buok dak čallujuvvujegje sokkagoddelokkoi Jotam, Juda gonagasa, beivin ja Jeroboama, Israel gonagasa, beivin.
2 Gon. 15, 7; 14, 23.

18. Ruben manak ja Gaditalažak ja Manasse sokkagoddebælle legje jalos olbmak, daggar olbmak, guđek gudde galba ja mieke ja geldde davge ja legje oapatuvvum soattai, njællje viđad lokkai duhata, čieča čuođe ja gutta loge, guđek manne soattai.

19. Ja si sotte Hagarenalažai ja Jetur ja Nafis ja Nodab vuostai.
1 Mos. 25, 15.

20. Ja si væketuvvujegje sin vuostai, ja Hagarenalažak ja buokak, guđek legje singuim, addujuvvujegje sin gitti; dastgo si čurvvu Ibmeli soađe siste, ja son gulai sin, dainago si dorvastegje su ala.
Salm. 71, 1.

21. Ja si eritdolvvu sin omid, vitta loge duhat kamela, ja guokte čuođe ja vitta loge duhat smavva oame ja guokte duhat asena ja čuođe duhat olbmu.

22. Dastgo ædnag goddujuvvum olbmuk legje gaččam; dastgo soatte læi Ibmelest boattam. Ja si orru sin baikest gidda eritdolvvujume ragjai.

23. Ja Manasse sokkagoddebæle manak asse ædnamest Basan rajest gidda Baal-Hermon ja Senir ja Hermon vare ragjai; si legje ædnagak.

24. Ja dak legje sin fuolkkegoddi oaivek: Efer ja Jisi ja Eliel ja Asriel ja Jirmeia ja Hodavja ja Jahdiel, vægalaš soatte-olbmak, bæggalmas olbmak, sin fuolkkegoddidæsek oaivek.

25. Mutto si mænnodegje oskaldasmættomet sin vanhemidesek Ibmela vuostai ja furrušegje dam ædnam albmugi ibmeliguim, dai albmugi, maid Ibmel læi duššadam sin muođoi oudast. 2 Mos. 34, 15. 16.

26. De bajasbovti Israel Ibmel Ful, Assyria gonagasa, vuoiŋa, ja Tilgat-Pilneser, Assyria gonagasa, vuoiŋa, ja son eritdoalvoi sin, namalassi Rubenitalažaid ja Gaditalažaid ja Manasse sokkagoddebæle, ja buvti sin Halahi ja Habori ja Harai ja Gosan dædnogaddai gidda dam bæive ragjai. 2 Gon. 15, 29; 17, 6.

6. Kapittal.

Levi barnek ja lagamuš maŋestboattek; bajemuš papak gidda eritdolvvujume ragjai, 1—15. Levi golma barne sokkagodde lokko, 16—30; Davidest asatuvvum lavlloi sokkagoddelokko, 31—47. Arona ja su barni doaimatusak, 48. 49. Bajemuš papak gidda Salomo aige ragjai, 50—53. Levitalažai gavpugak, 54—81.

1. Levi barnek legje Gerson, Kahat ja Merari.
1 Mos. 46. 11. 2 Mos. 6, 16.

2. Ja Kahat barnek legje Amram, Jishar ja Hebron ja Ussiel.

3. Ja Amram manak legje Aron ja Moses ja Mirjam; ja Arona barnek legje Nadab ja Abihu, Eleasar ja Itamar.
2 Mos. 6, 20. 23.

4. Eleasar sakkanatti Pinehasa; Pinehas sakkanatti Abisua,

5. ja Abisua sakkanatti Bukki, ja Bukki sakkanatti Ussi,

6. ja Ussi sakkanatti Serahja, ja Serahja sakkanatti Merajot;

7. Merajot sakkanatti Amarja, ja Amarja sakkanatti Akituba,

8. ja Akitub sakkanatti Sadoka, ja Sadok sakkanatti Akimaasa,
2 Sam. 8, 17; 15, 27.
9. ja Akimaas sakkanatti Asarja, ja Asarja sakkanatti Johanan,
10. ja Johanan sakkanatti Asarja; son læi dat, gutte doaimati papa balvvalusa* dam viesost, maid Salomo læi huksim Jerusalemi.
* gonagas Ussias aige, 2 Muit. 26, 17 j. n. v.
11. Ja Asarja sakkanatti Amarja, ja Amarja sakkanatti Akituba,
12. ja Akitub sakkanatti Sadoka, ja Sadok sakkanatti Salluma,
13. ja Sallum sakkanatti Hilkiasa, ja Hilkias sakkanatti Asarja,
2 Gon. 22, 4.
14. ja Asarja sakkanatti Seraja, ja Seraja sakkanatti Josadaka.
15. Ja Josadak manai mielde, dalle go Hærra eritdoalvoi Juda ja Jerusalema fanggavutti Nebukadnesara bokte. 2 Gon. 25, 11.
16. Levi barnek legje Gersom, Kahat ja Merari. 1. v.
17. Ja dak læiga Gersom barni namak: Libni ja Simei.
2 Mos. 6, 17.
18. Ja Kahat barnek legje Amram ja Jishar ja Hebron ja Ussiel. 23, 12.
19. Merari barnek: Mahli ja Musi. Dak legje Levitalaǥai sogak sin vanhemi mielde.
23, 21.
20. Gersom dafhost, de læi su bardne Libni; su bardne Jahat; su bardne Simma;
21. su bardne Joah; su bardne Iddo; su bardne Serah; su bardne Jeatrai.
22. Kahat barnek: Amminadab, su bardne; Korah, su bardne; Assir, su bardne;
2 Mos. 6, 24.
23. su bardne læi Elkana, ja su bardne Ebjasaf, ja su bardne Assir;
24. su bardne Tahat; su bardne Uriel; su bardne Ussia, ja su bardne Saul.

25. Ja Elkana barnek læiga Amasai ja Akimot.
26. Elkana — su bardne læi Elkana; su bardne læi Sofai, ja su bardne Nahat;
27. su bardne Eliab; su bardne Jeroham; su bardne Elkana*.
* Samuel aččе, 1 Sam. 1, 1. 20.
28. Ja Samuel barnek læiga Vasni, dat vuostasriegadægje, ja Abia.
29. Merari bardne læi Mahli; su bardne læi Libni; su bardne Simei; su bardne Ussa;
30. su bardne Simea; su bardne Haggija; su bardne Asaja.
31. Ja dak legje dak, gæid David bijai lavllom-balvvalussi Hærra viesost, maŋŋelgo arkka læi boattam vuoiŋadussi,
32. ja si balvvalegje lavllomin oktiboattem goađe tabernakela oudast, dassači go Salomo huksi Hærra vieso Jerusalemi, ja si čuǥǥu, dađemielde go sigjidi mærreduvvum læi, sin balvvalusastæsek, —
33. dak legje dak, guđek dast čuǥǥu sin barnidæsekguim: Kahatitalaǥai barnin: Heman, lavllo, Joel bardne, Samuel bardne,
34. Elkana bardne, Jeroham bardne, Eliel bardne, Toah bardne,
35. Sif bardne, Elkana bardne, Mahat bardne, Amasai bardne.
36. Elkana bardne, Joel bardne, Asarja bardne, Sefanja bardne.
37. Tahat bardne, Assir bardne, Ebjasaf bardne, Korah bardne,
38. Jishar bardne, Kahat bardne, Levi bardne, Israel bardne.
39. Ja su* viellja Asaf, gutte čuoǥoi su olgiš bælde, Asaf, Berekja bardne, Simea bardne,
* Hemana, 33. v.; 15, 17.
40. Mikael bardne, Baaseja bardne, Malkija bardne,
41. Etni bardne, Serah bardne, Adaja bardne,
42. Etan bardne, Simma bardne, Simei bardne,

43. Jahata bardne, Gersom bardne, Levi bardne.
44. Ja Merari barnek, sin vieljak, gurot bælde: Etan, Kisi bardne, Abdi bardne, Malluk bardne, 15, 17.
45. Hasabja bardne, Amasja bardne, Hilkias bardne,
46. Amsi bardne, Bani bardne, Semer bardne,
47. Mahli bardne, Musi bardne, Merari bardne, Levi bardne.
48. Ja sin vieljak, Levitalažak, legje addujuvvum* buoklagaš balvvalussi Ibmel vieso goađest.

* namalassi papaidi, 4 Mos. 3, 9; 8, 19.

49. Ja Aron ja su barnek oaffarušše boalddemoaffar-altara ala ja suovasaltara ala ja legje asatuvvum buoklagaš dakkoi buok bassamus baikest ja dakkat soabatusa Israel oudast, aito nuftgo Moses, Ibmel balvvalægje, læi goččom.
50. Ja dak legje Arona barnek: Eleasar, su bardne; su bardne læi Pinehas; su bardne 'Abisua; 3. v. j. n. v.
51. su bardne Bukki; su bardne Ussi; su bardne Serahja;
52. su bardne Merajot; su bardne Amarja; su bardne Akitub;
53. su bardne Sadok; su bardne Akimaas.
54. Ja dak legje sin orromsajek sin gavpugi mielde sin ædnamrajin, namalassi Aron barni, gučdek legje Kahatitalažai sokkagoddest, dastgo sigjidi bođi vuorbbe vuostačedin: Josv. 21, 10 j. n. v.
55. Sigjidi addujuvvui Hebron Juda ædnamest dam ædnamiguim dam birra; 4 Mos. 35, 2. 3.
56. mutto gavpuga ænam ja dam ædnamsidak addujuvvujegje Kalebi, Jefunne bardnai.
57. De addujuvvujegje Arona barnidi bataramgavpugak Hebron ja Libna dai ædnamiguim ja Jattir ja Estemoa dam ædnamiguim Josv. 21, 13 j. n. v.
58. ja Hilen dam ædnamiguim, Debir dam ædnamiguim
59. ja Asan dam ædnamiguim ja Bet-Semes dam ædnamiguim,
60. ja Benjamin sokkagoddest Geba dam ædnamiguim ja Allemet dam ædnamiguim ja Anatot dam ædnamiguim; buok sin gavpugak legje golbma nubbe lokkai gavpuga sin sokkagoddi mielde.
61. Mutto daidi æra* Kahat manaidi sokkagodde sogast addujuvvujegje Manasse sokkagoddebæle bælle-oasest vuorbe bokte loge gavpuga. * d. l. daidi, gučdek æi læm Arona sogast, 54. v. Josv. 21, 20 j. n. v.
62. Ja Gersom manaidi sin sokkagoddi mielde addujuvvujegje Isaskar sokkagoddest ja Aser sokkagoddest ja Naftali sokkagoddest ja Manasse sokkagoddest Basanest golbma nubbe lokkai gavpuga.
63. Merari manaidi sin sokkagoddi mielde addujuvvujegje Rubena sokkagoddest ja Gad sokkagoddest ja Sebulon sokkagoddest vuorbe bokte guokte nubbe lokkai gavpuga.
64. De adde Israel manak Levitalažaidi gavpugid dai ædnamiguim.
65. Ja si adde vuorbe bokte Juda manai sokkagoddest ja Simeon manai sokkagoddest ja Benjamin manai sokkagodest daid gavpugid, maid si namategje nama mielde. 57-60. v.
66. Ja daidi ærrasidi Kahat manai sokkagoddin* addujuvvujegje nuftgo sin ædnamraji gavpugak Efraim sokkagoddest

* daidi, mak læk 61. værsast namatuvvum.

67. bataramgavpugak Sikem dam ædnamiguim Efraim vare alde ja Geser dam ædnamiguim Josv. 21, 21. j. n. v.
68. ja Jokmeam dam ædnamiguim ja Bet-Horon dam ædnamiguim
69. ja Ajalon dam ædnami-

guim ja Gat-Rimmon dam ædnamiguim,

70. ja Manasse sokkagoddebælest Aner dam ædnamiguim ja Bileam dam ædnamiguim. Dat addujuvvui Kahat æra manai sokki.

71. Gersom manaidi addujuvvui Manasse sokkagoddebæle sogast Golan Basanest dam ædnamiguim ja Astarot dam ædnamiguim,
Josv. 21, 27 j. n. v.

72. ja Isaskar sokkagoddest Kedes dam ædnamiguim, Dobrat dam ædnamiguim

73. ja Ramot dam ædnamiguim ja Anem dam ædnamiguim,

74. ja Aser sokkagoddest Masal dam ædnamiguim ja Abdon dam ædnamiguim

75 ja Hukok dam ædnamiguim ja Rehob dam ædnamiguim,

76. ja Naftali sokkagoddest Kedes Galileast dam ædnamiguim ja Hammon dam ædnamiguim ja Kirjataim dam ædnamiguim.

77. Merari manaidi, daidi æra Levitalaǯaidi, addujuvvui Sebulon sokkagoddest Rimmono dam ædnamiguim ja Tabor dam ædnamiguim,
Josv. 21, 34 j. n. v.

78. ja dom bælde Jordana Jeriko guorast nuorttabælde Jordana addujuvvui sigjidi Ruben sokkagoddest Beser mæcest dam ædnamiguim ja Jahsa dam ædnamiguim

79. ja Kedemot dam ædnamiguim ja Mefaat dam ædnamiguim,

80. ja Gad sokkagoddest Rammot-Gilead dam ædnamiguim ja Mahanaim dam ædnamiguim

81. ja Hesbon dam ædnamiguim ja Jaser dam ædnamiguim.

7. Kapittal.

Isaskar, 1—5, Benjamina, 6—12, Naftali, 13, Manasse, 14—19, Efraima, 20—29, Asera sokkagoddelokko, 30—40.

1. Ja Isaskar barni dafhost, de si legje Tola ja Pua, Jasib ja Simron, njæljes.
1 Mos. 46, 13.

2. Ja Tola barnek legje Ussi ja Refaja ja Jeriel ja Jahmai ja Jibsam ja Samuel, sin fuolkkegoddidæsek oaivek, Tolast, vægalaš soatte-olbmak sin sokkagoddinæsek; sin lokko læi David beivin guokte goalmad lokkai duhata ja gutta čuođe.

3. Ja Ussi barnek: Jisrahja, ja Jisrahja barnek legje Mikael ja Obadja ja Joel ja Jissija, viđas, buokak fuolkkegoddi oaivek.

4. Ja sist legje sin sokkagoddidæsek mielde, sin vanhemviesoidæsek mielde, olbmak soattevekki, gutta njæljad lokkai duhat olbma; dastgo sist legje ædnag akak ja manak.

5. Vela ain sin vieljak buok Isaskar sokkagoddi mielde, vægalaš soatte-olbmak. Čieča ovcad lokkai duhata legje si*, go si buokak legje bajasčallujuvvum.
* obba dam sokkagodde soatte-olbmak.

6. Benjamin barnek legje Bela ja Beker ja Jediael, golmas.
1 Mos. 46, 21. 1 Muit. 8, 1.

7. Ja Bela barnek legje Esbon ja Ussi ja Ussiel ja Jerimot ja Iri, viđas, fuolkkegoddi oaivek, vægalaš soatte-olbmak; ja čala sin bagjel gartai guokte goalmad lokkai duhata ja njællje njæljad lokkai.

8. Ja Beker barnek legje Semira ja Joas ja Elieser ja Eljoenai ja Omri ja Jeremot ja Abia ja Anatot ja Alemet; dak buokak legje Bekera barnek,

9. ja čallaga mielde sin bagjel sin sokkagoddi mielde, sin fuolkkegoddi oaivamuǯai, vægalaš soatte-olbmai, mielde, legje si guokte loge duhata ja guokte čuođe.

10. Ja Jediael barnek: Bilhan, ja Bilhan barnek legje Jeis ja Benjamin ja Ehud ja Ke-

naana ja Setan ja Tarsis ja Akisahar;

11. dak buokak legje Jediael barnek, fuolkkegoddi oaivek, vægalaš soatte-olbmak, čieča nubbe lokkai duhata ja guokte čuođe, guđek soattevæga siste manne olgus soattai.

12. Vela ain Suppim ja Huppim, Ir barnek, Hussim, Aker barnek.

13. Naftali barnek legje Jahsiel ja Guni ja Jeser ja Sallum, Bilha barnek.

1 Mos. 46, 24; 30, 7. 8.

14. Manasse barnek: Asriel, gæn son* riegadatti; su** Syrialaš ligge-akka riegadatti Makira, Gilead ače.

* Gilead akka, 4 Mos. 26, 29. 31. ** Manasse.

15. Ja Makir valdi akkan Huppim ja Suppim oaba, ja su* oaba namma læi Maaka; ja dam nubbe barne namma læi Selofhad, ja Selofhadest legje nieidak.

* Huppima. 4 Mos. 26, 33; 27, 1. Josv. 17, 3.

16. Ja Maaka, Makir akka, riegadatti barne ja gočoi su nama Peresen, ja su vielja namma læi Seres, ja su barnek læiga Ulam ja Rekem.

17. Ja Ulam bardne læi Bedan. Dak legje Gilead barnek, Makir barne, Manasse barne.

1 Sam. 12, 11.

18. Ja su* oabba læi Hammoleket; son riegadatti Ishoda ja Abiesera ja Mahla.

* Gilead. Josv. 17, 2.

19. Ja Semida barnek legje Akjan ja Sekem ja Likhi ja Aniam.

20. Ja Efraim barnek legje Sutelah (ja su bardne læi Bered, ja su bardne Tahat, ja su bardne Elada, ja su bardne Tahat,

4 Mos. 26, 35.

21. ja su bardne Sabad, ja su bardne Sutelah) ja Eser ja Elad*; sin godde Gat olbmak, guđek legje ædnamest riegadam, dainago si legje vuolas mannam valddem varas sin omid,

* Eser, Elad ja Sutelah 20. v. legje Efraim barnek.

22. ja Efraim, sin ačče, morašti ædnag beivid, ja su vieljak botte su jeđđit.

23. Dasto manai son sisa su akas lusa, ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti barne; ja son gočoi su nama Berian, dastgo oasetesvuotta læi læmaš su viesost.

24. Ja su nieidda læi Seera, ja son huksi dam vuoleb ja dam bajeb Bet-Horona ja Ussen-Seera.

25. Ja Refa læi su* bardne, ja su barnek læiga Resef ja Telah, ja su bardne læi Tahan,

* Beria, 23. v.

26. su bardne Ladan, su bardne Ammihud, su bardne Elisama,

4 Mos. 1, 10.

27. su bardne, Non, su bardne, Josva.

28. Ja sin obmudak ja sin oromsajek legje Betel ja dak dasa gullevaš gavpugak ja nuortas guvllui Naaran ja oarjas guvllui Geser ja dak dasa gullevaš gavpugak ja Sikem ja dak dasa gullevaš gavpugak gidda Gasa ja dai dasa gullevaš gavpugi ragjai,

Josv. 16, 1 j. n. v.

29. ja Manasse manai guorast Bet-Sean ja dak dasa gullevaš gavpugak, Taanak ja dak dasa gullevaš gavpugak, Megiddo ja dak dasa gullevaš gavpugak, Dor ja dak dasa gullevaš gavpugak; dai siste asse Josefa, Israel barne, manak.

30. Asera barnek legje Jimna ja Jisva ja Jisvi ja Beria, ja Serah læi sin oabba.

1 Mos. 46, 17.

31. Ja Beria barnek læiga Heber ja Malkiel; son læi Birsota ačče.

32. Ja Heber sakkanatti Jaflet ja Somer ja Hotam ja Sua, sin oaba.

33. Ja Jaflet barnek legje Pa-

sak ja Bimhal ja Asvat; dak legje Jaflet barnek.

34. Ja Semer barnek legje Aki ja Rohga, Jehubba ja Aram.

35. Ja Helema, su vielja, barnek legje Sofah ja Jimna ja Seles ja Amal.

36. Sofah barnek legje Suah ja Harnefer ja Sual ja Beri ja Jimra,

37. Beser ja Hod ja Samma ja Silsa ja Jitran ja Beera.

38. Ja Jeter barnek legje Jefunne ja Pispa ja Ara.

39. Ja Ulla barnek legje Arah ja Hanniel ja Risja.

40. Dak buokak legje Aser barnek, sin fuolkkegoddidæsek oaivek, valljijuvvum, vægalaš soatteolbmak, bajemuǯak oaivamuǯai gaskast, ja čallaga mielde sin bagjel soatte-balvvalussi, de læi sin lokko gutta goalmad lokkai duhat olbma.

8. Kapittal.

Benjamin sokkagoddelokko muittaluvvu visubut, 1—5, erinoamačet sin, guđek asse Gebast ja Ajalonast, 6—13, Jerusalemest, 14—28, ja Gibeonest, gosa Saul sokkagoddelokko gulla, 29—40.

1. Ja Benjamin sakkanatti Bela, su vuostasriegadægjes, Asbela, dam nubbe, ja Akrah, dam goalmada, 1 Mos. 46, 21.
4 Mos. 26, 38. 39. 1 Muit. 7, 6 j. n. v.

2. Noka, dam njæljada, ja Rafa, dam viđada.

3. Ja Belast legje barnek: Addar ja Gera ja Abihud

4. ja Abisua ja Naaman ja Akoah

5. ja Gera ja Sefufan ja Huram.

6. Ja dak legje Ehud barnek (dak legje fuolkkegoddi oaivek Geba assi gaskast, ja si dolvvujuvvujegje erit Manahati;

7. Naaman oktanaga Akiain ja Gerain doalvoi sin erit) — son* sakkanatti Ussa ja Akihud.

* Ehud.

8. Ja Saharaim sakkanatti manaid Moaba ædnamest, maŋŋelgo son læi vuolgatam Husima ja Baara, su akaides, erit.

9. Ja son sakkanatti Hodesin, su akaines, Jobaba ja Sibja ja Mesa ja Malkama

10. ja Jeusa ja Sokja ja Mirma; dak legje su barnek, fuolkkegoddi oaivek.

11. Ja Husimin sakkanatti son Abituba ja Elpaala. 8. v.

12. Ja Elpaal barnek legje Eber ja Misam ja Semer (son huksi Ono ja Lod ja daid dasa gullevaš gavpugid) Neh. 11, 35.

13. ja Beria ja Sema; si legje fuolkkegoddi oaivek Ajalon assi gaskast; si agje Gat assid batarussi.

14. Ja Ahjo, Sasak ja Jeremot

15. ja Sebadja ja Arad ja Eder

16. ja Mikael ja Jispa ja Joha legje Beria barnek; 13. v.

17. ja Sebadja ja Mesullam ja Hiski ja Heber

18. ja Jismerai ja Jislia ja Jobab legje Elpaal barnek. 12. v.

19. Ja Jakim ja Sikri ja Sabdi

20. ja Elienai ja Silletai ja Eliel

21. ja Adaja ja Beraja ja Simrat legje Simei barnek.

22. Ja Jispan ja Eber ja Eliel

23. ja Abdon ja Sikri ja Hanan

24. ja Hananja ja Elam ja Antotija

25. ja Jifdeja ja Pniel legje Sasak barnek. 14. v.

26. Ja Samserai ja Seharja ja Atalja

27. ja Jaaresja ja Elia ja Sikri legje Jeroham barnek.

28. Dak legje fuolkkegoddi oai-

vek, sin sokkagoddidæsek oaivek; si asse Jerusalemest.

29. Ja Gibeonest asai Gibeona ačče*, ja su aka namma læi Maaka.

* Jeuel; 9, 35.

30. Ja su vuostasriegadægje bardne læi Abdon; dastmaŋŋel Sur ja Kis ja Baal ja Nadab

31. ja Gedor ja Ahjo ja Seker.

32. Ja Miklot sakkanatti Simea. Dak maidai asse sin vieljaidæsek buotta Jerusalemest, sin vieljaidæsekguim* ovtast.

* 14-28. v.

33. Ja Ner sakkanatti Kis, ja Kis sakkanatti Saul, ja Saul sakkanatti Jonatan ja Malkisua ja Abinadaba ja Esbaala*.

1 Sam. 14, 51. * d. l. Isboset, 2 Sam. 2, 8.

34. Ja Jonatan bardne læi: Meribbaal*, ja Meribbaal sakkanatti Mika.

* d. l. Mefiboset, 2 Sam. 4, 4.

35. Ja Mika barnek legje Piton ja Melek ja Tarea ja Akas.

36. Ja Akas sakkanatti Joadda, ja Joadda sakkanatti Alemet ja Asmavet ja Simri, ja Simri sakkanatti Mosa.

37. Ja Mosa sakkanatti Bina; su bardne læi Rafa; su bardne Elasa; su bardne Asel.

38. Ja Aselest legje gutta barne, ja dak legje sin namak: Asrikam, Bokeru ja Ismael ja Searja ja Obadja ja Hanan; dak buokak legje Asela barnek.

39. Ja Eseka, su vielja, barnek legje Ulam, su vuostasriegadægje, Jeus, dat nubbe, ja Elifelet, dat goalmad.

40. Ja Ulama barnek legje vægalaš soatte-olbmak, guđek geldde davge, ja sist legje ædnag barnek ja barni barnek, čuođe ja vitta loge. Dak buokak legje Benjamin manain.

Duob. 20, 16.

9. Kapittal.

Čala muttomi bagjel, guđek asse Jerusalemest Juda ja Benjamin sokkagoddest, 1—9, nuftgis maidai papain ja Levitalažain, uksafavtain ja lavlloin, gæi doaimatusak čilggijuvvujek, 10—34. Saul sokkagoddelokko, 35—44.

1. Ja obba Israel čallujuvvui sokkagoddelokkoi, ja gæča, si læk čallujuvvum Israel gonagasai girje siste; ja Juda eritdolvvujuvvui fanggavutti Babeli su oskaldasmættomvuođas diti.

2 Gon. 24, 15. 16; 25, 11.

2. Ja dak vuostas assek, guđek orru sin baikestæsek, sin gavpuginesek, legje Israel, papak, Levitalažak ja tempelbalvvalægjek.

Esr. 8, 20.

3. Ja Jerusalemest orru muttomak Juda manain ja Benjamin manain' ja Efraim ja Manasse manain:

Neh. 11, 3 j. n. v.

4. Utai, Ammihud bardne, Omri bardne, Imri bardne, Bani bardne, Peresa, Juda barne, manain;

2, 4.

5. ja Silonitalažain*: Asaja, dat vuostasriegadægje, ja su barnek;

* d. l. Sela maŋestboattek; 2, 3.

6. ja Serah barnin: Jeuel, ja sin vieljak, gutta čuođe ja ovce loge;

2, 4.

7. ja Benjamin manain: Sallu, Mesullam bardne, Hodavja bardne, Hassenua bardne,

8. ja Jibneja, Jeroham bardne, ja Ela, Ussi bardne, Mikri bardne, ja Mesullam, Sefatja bardne, Reuel bardne, Jibnija bardne,

9. ja sin vieljak sin sokkagoddidæsek mielde, ovce čuođe ja gutta guđad lokkai; buok dak olbmak legje sin fuolkkegoddidæsek oaivek.

10. Ja papain: Jedaja ja Jojarib ja Jakin.

11. Ja Asarja, Hilkias bardne, Mesullam bardne, Sadok bardne, Merajot bardne, Akitub bardne, Ibmel vieso oudastčuožžo,

6, 13.

12. ja Adaja, Jeroham bardne, Pashur bardne, Malkia bardne, ja Masai, Adiel bardne, Jahsera

bardne, Mesullam bardne, Mesillemit bardne, Immer bardne,
13. ja sin vieljak, sin fuolkkegoddidæsek oaivek, duhat ja čieča čuođe ja gutta loge, dokkalaš olbmak doaimatet balvvalusa Ibmel vieso siste.
14. Ja Levitalaǥain: Semaja, Hassub bardne, Asrikam bardne, Hasabja bardne, Merari manain,
15. ja Bakbakkar, Heres ja Galal ja Mattanja, Mika bardne, Sikri bardne, Asaf bardne,
16. ja Obadja, Semaja bardne, Galal bardne, Jedutun bardne, ja Berekja, Asa bardne, Elkana bardne, gutte asai Netofatitalaǥai ædnamsidain. 2, 54.
17. Ja uksafavtak: Sallum ja Akkub ja Talmon ja Akiman ja sin vieljak; Sallum læi oaivve,
18. ja gidda dassači læ son* gonagasporta lutte nuortas guvllui. Dak legje Levi manai soattesidai uksafavtak.

* d. l. su sokkagodde.

19. Ja Sallum, Kore bardne, Ebjasaf bardne, Korah bardne, ja su vieljak su ače viesost, Korahitalaǥak, legje balvvalusa dago bagjel, gocetægjek goađe uksalasai lutte, ja sin vanhemak legje Hærra sida lutte, gocetægjek uksaraige guorast.
20. Ja Pinehas, Eleasar bardne, læi doule oaivamuš sin bagjel; Hærra læi suina. 4 Mos. 25, 7 j. n. v.
21. Sakarja, Meselemja bardne, læi porttafakta oktiboattem goađe uksaraige guorast.
22. Buokak dak, guđek legje valljijuvvum porttafaktan uksalasai gurri, legje guokte čuođe ja guokte nubbe lokkai; si legje čallujuvvum sokkagoddelokkoi sin ædnamsidaidæsek mielde; sin læiga David ja Samuel, oaidne, bigjam nuftgo oskelduvvum olbmaid.
1 Sam. 9, 9. 11. 1 Muit. 26, 28.
23. Ja si ja sin barnek legje Hærra vieso, goađe vieso, portai lutte, faktim diti.
24. Dam njælje biega mielde čuǥǥu porttafavtak, nuortas guvllui, oarjas guvllui, davas guvllui ja lulas guvllui.
25. Ja sin vieljak sin ædnamsidainæsek galgge boattet juokke čiččid bæive aigest aiggai oktanaga singuim.
26. Dastgo dak njællje oudastčuoǥǥo* porttafavtai oudast legje oskelduvvum olbmak, si legje Levitalaǥak; ja si legje gammari bagjel ja davver-gammari bagjel Ibmel viesost.

* 17. v.

27. Ja si legje ikko Ibmel vieso birra; dastgo sin bagjelist oroi faktit, ja sist læi čoavda rappam diti juokke iđđedest.
28. Ja muttomak sist legje balvvalusa bierggasi bagjel; dastgo logo mielde dolvvu si daid sisa, ja logo mielde dolvvu si daid olgus.
29. Ja muttomak sist legje bigjujuvvum bierggasi bagjel, buok basse baike bierggasi bagjel, ja jafoi ja vine ja oljo ja viraka ja ruddai bagjel.
30. Ja papai barnin rakadegje muttomak ruddavuoiddasa.
2 Mos. 30, 25.
31. Ja Mattitja Levitalaǥain, son læi Salluma, Korahitalaǥa, vuostasriegadam bardne; sudnji læi laibi rakadæbme oskelduvvum.
32. Ja Kahatitalaǥai manain, sin vieljain, legje muttomak geččujume laibi bagjel, daid rakadet juokke sabbaten. 3 Mos. 24, 5 j. n. v.
33. Ja dak* legje lavllok, fuolkkegoddi oaivek Levitalaǥai gaskast, ja si legje gammarin, luovos æra balvvalusast; dastgo beivid ja ijaid oroi dat sin bagjelist læt sin doaimatusastæsek.

* dak 14—16. v. namatuvvumak.

34. Dak* legje fuolkkegoddi oaivek Levitalaǥai gaskast sin

sokkagoddidæsek mielde, oaivamuʒak; dak asse Jerusalemest.
* dak 14—32. v. namatuvvumak.

35. Mutto Gibeonest oroi Gibeona ačče Jeuel, ja su aka nama læi Maaka. 8, 29 j. n. v.

36. Ja su vuostasriegadam bardne læi Abdon; dastmaŋŋel Sur ja Kis ja Baal ja Ner ja Nadab

37. ja Gedor ja Ahjo ja Sakarja ja Miklot.

38. Ja Miklot sakkanatti Simeam; dak maidai asse sin vieljaidæsek buotta Jerusalemest, sin vieljaidæsekguim ovtast. 8, 32 j. n. v.

39. Ja Ner sakkanatti Kis, ja Kis sakkanatti Saul, ja Saul sakkanatti Jonatan ja Malkisua ja Abinadaba ja Esbaala. 10, 2.

40. Ja Jonatan bardne læi Meribbaal, ja Meribbaal sakkanatti Mika.

41. Ja Mika barnek legje Piton ja Melek ja Tahrea.

42. Ja Akas sakkanatti Jara, ja Jara sakkanatti Alemeta ja Asmaveta ja Simri, ja Simri sakkanatti Mosa. 12, 3.

43. Ja Mosa sakkanatti Bina, ja su bardne læi Refaja; su bardne Elasa; su bardne Asel.

44. Ja Aselest legje gutta barne, ja dak legje sin namak: Asrikam, Bokeru ja Ismael ja Searja ja Obadja ja Hanan; dak legje Asela barnek.

10. Kapittal.

Filistalaʒak časkek Israela, Saul barnek gačček, Saul godda ješ ječas, Israelitalaʒak batarek sin gavpuginesek erit, 1—7. Filistalaʒak spegjek daid goddujuvvum olbmuid ja hængastek Saul oaive bajas Dagon vieso ala. Jabesa olbmak valddek Saul ja su barni rubmašid ja havddadek daid. Saul hævvani su suddoides diti, 8—14.

1. Ja Filistalaʒak sotte Israel vuostai, ja Israel olbmak bataregje Filistalaʒai muođoi oudast, ja goddatallam olbmuk gačče Gilboa vare ala. 1 Sam. 31, 1 j. n. v.

2. Ja Filistalaʒak legje Saul ja su barni dastamaŋest, ja Filistalaʒak godde Jonatana ja Abinadaba ja Malkisua, Saul barnid.

3. Ja soatte šaddai garasen Saul vuostai, ja davggebaček gavdne su, ja son doargesti bači oudast.

4. De celki Saul su værjoguoddasis: Rotte du miekad ja čugge daina mu cađa, amasek dak birračuopakættes olbmak boattet ja mænnodet muina bahast! Mutto su værjoguodde i dattom, dastgo son balai sagga. De valdi Saul miekes ja nordasti ječas dasa. Duob. 9, 54.

5. Ja go su værjoguodde oini, atte Saul læi jabmam, de nordasti maidai son ječas su miekkasis ja jami.

6. De jami Saul ja su golbma barne ja obba su viesso; oktanaga jabme si.

7. Ja go buok dak Ibrael olbmak, guđek legje vuomest, oidne, atte si legje bataram, ja atte Saul ja su barnek legje jabmam, de guđđe si sin gavpugidesek ja bataregje; ja Filistalaʒak botte ja asse dai siste.

8. Ja de dapatuvai dam maŋeb bæive, de botte Filistalaʒak spæggjam varas daid goddujuvvum olbmuid, ja si gavdne Saul ja su barnid vællamen Gilboa vare alde.

9. Ja si spegje su ja valdde su oaive ja su værjoid, ja si bigje sane birra buok Filistalaʒai ædnama mietta doalvvom varas dam ilolaš saga sin æppe-ibmelidasæsek ja albmugi.

10. Ja si bigje su værjoid sin ibmelæsek vissui, ja su oaivveskalčo navllijegje si Dagon vieso ala.

11. Go obba Jabes Gileadest gulai buok, maid Filistalaʒak legje dakkam Saulin,

12. de gærggadegje buok værjodokkalaš olbmak ječaidæsek ja

valdde Saul rubmaša ja su barni rubmašid ja dolvvu daid Jabesi; ja si havddadegje sin davtid terebinta vuollai Jabesi ja adne borakættaivuođaid čieča bæive.
2 Sam. 1, 12; 2, 5.

13. De jami Saul su oskaldasmættomvuođas diti, maid son læi dakkam Hærra vuostai, damditi go son i læm vuttivalddam Hærra sane, ja maidai damditi go son læi mannam dokko jabmi manidegji lusa jærram varas sist.
1 Sam. 15, 11; 28, 8.

14. Mutto i son jærram Hærrast; damditi valdi son su hæga ja jorggali gonagasvuođa Davidi, Isai bardnai.

11. Kapittal.

Israel dakka Davida gonagassan Hebronest. Son valdda Sion ladne ja hukse gavpuga; Hærra læ suina, 1—9. Su vægalaš olbmak ja sin dagok bajaslokkujuvvujek, 10—25, nuftgis maidai su bajemuš soatte-olbmak, 26—47.

1. Ja obba Israel čoaggani David lusa Hebroni ja celki: Gæča, mi læp du davtek ja du oažže.
2 Sam. 5, 1 j. n. v.

2. Juo gukkes aige gæčest, maidai dalle go Saul læi gonagassan, de legjik don dat, gutte dolvvuk Israela olgus ja sisa, ja Hærra, du Ibmelad, celki dudnji: Don galgak gæččat mu albmuga Israela, ja don galgak šaddat oaivamužžan mu albmuga Israela bagjel.
1 Sam. 13, 14.

3. De botte buok Israela vuorrasak gonagasa lusa Hebroni, ja David dagai litto singuim Hebronest Hærra muođoi oudast; ja si vuoidadegje Davida gonagassan Israel bagjel Hærra sane mielde Samuela bokte. 1 Sam. 16, 13.

4. Ja David ja obba Israel manai Jerusalemi, dat læ Jebus, ja dobbe legje Jebusitalažak, dam ædnama assek.

5. Ja Jebusa assek celkke Davidi: Ik don galga boattet deiki sisa. Mutto David valdi Sion ladne, dat læ David gavpug.
2 Sam. 5, 6 j. n. v.

6. Ja David celki: Gutteikkenessi, gutte vuostemužžan časka Jebusitalažaid, galgga šaddat oaivamužžan ja soattehærran. Ja Joab, Seruja bardne, goarŋasti vuostemužžan bajas ja šaddai oaivamužžan.

7. Ja David asai ladnest; damditi goččujuvvui dat David gavpugen.

8. Ja son huksi gavpuga birra buok, Millo rajest ja birra buok, ja Joab huksi fastain dam ænebu gavpugest.

9. Ja David šaddai stuorebun ja stuorebun, ja Hærra, alme vægai Ibmel, læi suina.

10. Ja dak legje dak bajemužak David vægalažai gaskast, gæk famolažat legje sudnji vækken su gonagasvuođast oktanaga obba Israelin, dakkam diti su gonagassan Hærra sane mielde Israel harrai.
2 Sam. 23, 8 j. n. v.

11. Ja dat læi David vægalažai lokko: Jasobam, Hakmoni bardne, hæggafavtai oaivamuš; son bajedi su saites golbma čuođe goddatallam olbma bagjel ovtag gærdest.
27, 2.

12. Ja su maŋest Eleasar, Dodo bardne, Ahohitalaš; son læi dam golma vægalaža gaskast. 27, 4.

13. Son læi Davidin Pas-Dammimest, ja Filistalažak legje čoagganam dasa soattai, ja dast læi bælddogappalak, bivgin dievva, ja almug batari Filistalažai oudast.
1 Sam. 17, 1.

14. De si divvuječaidæsek ædnamgappalaga gasko ja gagju dam ja časke Filistalažaid; ja Hærra dagai stuora bestujume.

15. Ja golmas dam golbma loge oaivamužast manne vuolas bavte ala David lusa Adullam bigjui; ja Filistalažai soatte-

vækka læi orromen soattesidast Refaim vuomest. 1 Sam. 22, 1.

16. Ja David læi dalle ladne siste, ja Filistalašai njunošvækka læi dalle Betleheimest.

17. Ja David oašoi halo ja celki: Gi munji rabed čace jukkat Betleheime galdost, mi læ porta guorast?

18. De bakkijegje dak golmas Filistalašai soattesida sisa ja goivvu čace bajas Betleheime galdost, mi læ porta guorast, ja si gudde dam erit ja bukte dam Davidi; mutto i David dattom dam jukkat, mutto golgati dam Hærra ouddi.

19. Ja son celki: Addus mu Ibmel læt gukken must erit dam dakkat! Galgašimgo mon jukkat dai olbmai varaid, gæk læk bigjam sin hægasek vaddoi? Dastgo sin hægasek vaddo čađa læk si dam buktam. Ja i son dattom dam jukkat. Dam dakke dak golbma vægalaša.

20. Ja Absai, Joaba viellja; son læi dam golbmasa oaivamuš, ja son bajedi su saites golbma čuođe goddatallam olbma bagjel; ja sust læi namma dam golbmasa gaskast.

21. Ouddali dam golbmasa læi son guovte gærddai gudnijattujuvvum ja šaddai sin oaivamuššan; mutto dam golbmasa ragjai i son ollam.

22. Benaja, Jojada bardne, jalos olbma bardne, stuores dagoides dafhost, Kabseel olmuš; son časki Moaba guokte legjongievra, ja son niejai vuolas ja časki legjona gaivo siste muttom bæive, go muotta læi gaččam.

23. Ja son časki muttom Egyptalaša, olbma, gutte læi vitta allan gukko, ja Egyptalaša gieđast læi saitte nuftgo gođastaggo; mutto son manai vuolas su vuostai su sobbines ja gaiketi saite Egyptalaša gieđast ja goddi su su ječas saitin. 1 Sam. 17, 7. 40.

24. Dam dagai Benaja, Jojada bardne, ja sust læi namma dam golma vægalaša gaskast. 27, 6.

25. Gæča, ouddali dam golbma lokkasa læi son gudnijattujuvvum, mutto dam golbmasa ragjai i son ollam; ja David bijai su su oskaldasaides særvvai.

26. Ja dak jalomusak soattevægast legje Asael, Joaba viellja, Elhanan, Dodo bardne, gutte læi Betleheimest erit, 2 Sam. 2, 18.

27. Sammot, Harořitalaš, Heles, Pelonitalaš, 27, 10.

18. Ira, Ikkes bardne, Tekoitalaš, Abieser, Anatotitalaš,

29. Sibbekai, Husatitalaš, Ilai, Ahohitalaš,

30. Maharai, Netofatitalaš, Heled, Baana bardne, Netofatitalaš, 27, 13.

31. Itai, Ribai bardne, gutte læi Benjamin manai Gibeast erit, Benaja, Piratonitalaš,

32. Hurai, gutte læi Gaas vumin erit, Abiel, Arbatitalaš,

33. Asmavet, Baharumitalaš; Eljahba, Saalbonitalaš,

34. Bne-Hasem, Gisonitalaš, Jonatan, Sage bardne, Hararitalaš,

35. Akiam, Sakar bardne, Hararitalaš, Elifal, Ur bardne,

36. Hefer, Mekeratitalaš, Akia, Pelonitalaš,

37. Hesro, Karmelitalaš, Naarai, Esbai bardne,

38. Joel, Natan viellja, Mibhar, Hagri bardne,

39. Selek, Ammonitalaš, Nahrai, Berotitalaš, Joaba, Seruja barne, værjoguodde,

40. Ira, Jitritalaš, Gareb, Jitritalaš,

41. Uria, Hetitalaš, Sabad, Ahlai bardne, 2 Sam. 11, 3.

42. Adina, Sisa bardne, Rubenitalaš, Rubenitalašai oaivamuš, ja ærreb su golbma loge,

43. Hanan, Maaka bardne, ja Josafat, Mitnitalaš,

44. Ussia, Asteratitalaš, Sama

ja Jeuel, Hotam, Aroeritalaʒa, barnek,
45. Jediael, Simri bardne, ja Joha, su viellja, Tisitalaš,
46. Eliel Hammahavim ja Jeribai ja Josavja, Elnaam barnek, ja Jitma, Moabitalaš,
47. Eliel ja Obed ja Jaasiel Hammesobaja.

12. Kapittal.

Dak Benjaminitalaʒak bajaslokkujek, guđek botte David lusa Siklagi, 1—7, nuftgis maidai dak Gaditalaʒak, guđek adne ječaidæsek su lusa, 8—15, ja dak, guđek Juda ja Benjamin ja Manasse sokkagoddin servve sudnji, 16—22. Maŋemusta muittaluvvu sin lokko, guđek buok sokkagodin botte Hebroni dakkam varas Davida gonagassan, 23—40.

1. Ja dak læk dak, guđek botte David lusa Siklagi, go son ain fertti orrot dobbe balo diti Saulest, Kis barnest (si legje dai vægalaʒai gaskast, guđek væketegje su soađest; 1 Sam. 27, 6.
2. si legje værjoduvvum davgiguim, olgiš ja gurot gieđain šlenggijegje si geđgid ja bačalegje njuolaid davgin; si legje Saul vieljain, Benjaminest): 8, 40. Duob. 20, 16.
3. Akieser, oaivamuš, ja Joas, Semaa, Gibeatitalaʒa, barnek, ja Jesuel ja Pelet, Asmavet barnek, ja Beraka ja Jehu, Anatotitalaš,
4. ja Jismaja, Gibeonitalaš, muttom vægalaš dam golbma lokkasa gaskast ja dam golbma lokkasa bagjel, ja Jirmeja ja Jahasiel ja Johanan ja Josabad, Gederatitalaš,
5. Elusai ja Jerimot ja Bealja ja Semarja ja Sefatja, Harufitalaš,
6. Elkana ja Jissija ja Asarel ja Joeser ja Jasobam, Korahitalaʒak,
7. ja Joela ja Sebadja, Jeroham barnek, guđek læiga Gedorest erit.
8. Ja Gaditalaʒain servve muttomak Davidi varre-alača alde mæcest, vægalaš gievrak, soatte-olbmak soattai, værjoduvvum galbain ja saitin, ja sin muođok legje nuftgo legjoni muođok, ja si legje falek nuftgo sarvvagak varin. 2 Sam. 2, 18.
9. Eser læi dat vuostas, Obadja dat nubbe, Eliab dat goalmad,
10. Mismanna dat njæljad, Jirmeja dat viđad,
11. Attai dat guđad, Eliel dat čiččid,
12. Johanan dat gavcad, Elsabad dat ovcad,
13. Jirmeja dat logad, Makbannai dat okta nubbe logad.
14. Dak legje Gad manain, soattevæga oaivamuʒak; vuolemus olmai sist læi čuođe bagjel, ja alemus olmai duhata bagjel.
15. Dak legje dak, guđek manne Jordan rasta dam vuostas manost, go dat dulvai buok su gaddides bagjel; ja si agje buok vuobmeassid batarussi nuortas guvllui ja oarjas guvllui. Josv. 3, 15.
16. Ja de botte maidai soabmasak Benjamin ja Juda manain varre-alači David lusa.
17. Ja David manai olgus sin lusa ja sardnogođi ja celki sigjidi: Lægo dat rafhalaš oaivvelest, atte di boattebetet mu lusa, muo væketam varas, de galgga mu vaibmo læt okti ovtastattujuvvum dinguim; mutto jos di boattebetet bættem varas muo mu vašalaʒaidi, vaiko i læk vækkavaldde mu gieđain, de geččus min vanhemidamek Ibmel bærrai ja rangaštekus! Salm. 7, 4 j. n. v.
18. Ja Amasai, dam golbma lokkasa oaivamuš, garvotuvvui Vuoiŋain, ja son celki: Dudnji, David, mi gullap, ja du bæle, Isai bardne, mi doallap. Rafhe, rafhe lekus duina, ja rafhe lekus du væketegjiguim! Dastgo du Ibmelad væketa du. De valdi David sin vuostai ja bijai sin oaivamuʒʒan soattevægaidi.
19. Ja Manassest manne soab-

masak David bællai, dallego son manai Filistalaʒaiguim soattai Saul vuostai, daddeke alma vækekættai sin; dastgo rađđadallam mielde legje Filistalaʒai oaivamuʒak luoittam su mannat, cælkededin: Min oividæmek mavso ala aiggo son mannat su hærras Saul bællai.

1 Sam. 29, 4.

20. Go son manai Siklagi, de manne muttomak Manassest su bællai, namalassi Adna ja Josabad ja Jedial ja Mikael ja Josabad ja Elihu ja Silletai, dai duhati oaivamuʒak, mak gulle Manassai.

21. Ja dak væketegje Davida jottevæga vuostai; dastgo si legje buokak vægalaš soatte-olbmak, ja si šadde oaivamuʒʒan soattevekki. 1 Sam. 30, 1 j. n. v.

22. Dastgo bæivest bæivvai botte olbmuk David lusa su væketam varas, dassači go si šadde stuora soattesidan, nuftgo Ibmela sida.

23. Ja dat læ dai vægai lokko, guđek legje værjoduvvum soattai, guđek botte David lusa Hebroni, jorggalam varas Saul gonagasvuođa sudnji Hærra sane mielde:

2 Sam. 5, 1.

24. Juda manak, guđek gudde galba ja saite, gutta duhata ja gavce čuođe, værjoduvvum soattai;

25. Simeon manain vægalaš soatte-olbmak soattai, čieča duhata ja čuotte;

26. Levi manain njællje duhata ja gutta čuođe,

27. ja Jojada, Aron manai oaivamuš, ja suina golbma duhata ja čieča čuođe,

28. ja Sadok, muttom nuorra vægalaš soatte-olmai, ja su fuolkkegodde, guokte goalmad lokkai oaivamuʒa; 2 Sam. 15, 24.

29. ja Benjamin manain, Saul vieljain, golbma duhata; dastgo dam aige ragjai ani ænas oasse sist ječaidæsek Saul vieso bællai;

2 Sam. 2, 8 j. n. v.

30. ja Efraim manain guokte loge duhata ja gavce čuođe, vægalaš soatte-olbmak, bæggalmas olbmak sin fuolkkegoddinæsek;

31. ja Manesse sokkagoddebælest gavce nubbe lokkai duhata, guđek legje namatuvvum nama mielde mannat dokko dakkam varas Davida gonagassan;

32. ja Isaskar manain olbmak, gæin læi jierbme aigi harrai, nuft atte si ditte, mi Israelest læi dakkat; sin oaivamuʒak legje guokte čuođe, ja buok sin vieljak doattalegje sin sanid;

33. Sebulonest olbmak, guđek manne olgus soattai ja legje værjoduvvum soattai buoklagaš soatteværjoiguim, vitta loge duhata; ja si divvu ječaidæsek soattamlagje alma bætolašvuođataga vaimost;

34. ja Naftalist duhat oaivamuʒa, ja singuim čieča njæljad lokkai duhata galbai ja saitiguim;

35. ja Danitalaʒain olbmak, værjoduvvum soattai, gavce goalmad lokkai duhata ja gutta čuođe;

36. ja Aserest olbmak, guđek manne olgus soattai divvom varas ječaidæsek soattamlagje, njællje loge duhata;

37. ja dom bælde Jordana, Rubenitalaʒain ja Gaditalaʒain ja Manasse sokkagoddebælest buoklagaš soatteværjoiguim, čuođe ja guokte loge duhata.

38. Buok dak soatte-olbmak, guđek divvu ječaidæsek soattamlagje, botte Hebroni vuoiggadlaš vaimoin dakkam varas Davida gonagassan obba Israel bagjel; maidai buok dain ærrasin Israelest læi okta vaibmo dakkat Davida gonagassan.

39. Ja si legje dast David lutte golbma bæive ja borre ja jukke; dastgo sin vieljak legje rakadam mallasid sigjidi.

40. Maidai si, guđek orru lagamusast sigjidi, gidda Isaskara ja Sebulon ja Naftali ragjai, bukte laibe aseni alde ja kameli alde

ja mulaseni alde ja vuovsai alde, jaffoborramušaid, fikungakoid ja vidnemuorjegakoid ja vine ja oljo ja stuora omid ja smavva omid ollorakkan; dastgo illo læi Israelest.

13. Kapittal.

David čokke albmuga doalvvom diti litto arka Kirjat-Jearimest David gavpugi, 1—8; mutto go Ussa jametuvvu, de dikta son dam bigjujuvvut Obed-Edoma vissui, 9—14.

1. Ja David rađđadalai oaivamušaiguim duhati bagjel ja čuđi bagjel, juokke oaivamušain.
2 Sam. 6, 1 j. n. v.

2. Ja David celki obba Israel čoagganæbmai: Jos din mielast orro buorren, ja dat boatta Hærrast, min Ibmelestamek, de bigjop mi sane juokke guvllui min æra vieljaidasamek buok Israel ædnamin ja oktanaga singuim papaidi ja Levitalašaidi gavpugin sin ædnamin, vai si čoagganek min lusa,

3. ja sirddop mi min Ibmelæmek arka lusamek! Dastgo æp mi læk jærram dam maŋŋai Saul beivin.

4. De celki obba dat čoagganæbme, atte nuft galgai dakkujuvvut; dastgo ašše læi vuoiggad buok albmuga čalmi oudast.

5. De čokki David obba Israela Egypten Sihor* rajest gidda Hamat guovlo ragjai, doalvvom varas Ibmel arka Kirjat-Jearimest erit.
15, 3. * Josv. 13, 3.

6. Ja David ja obba Israel manai bajas Baala guvllui Kirjat-Jearimi, mi gulla Judai, doalvvom varas dobbe bajas Ibmel Hærra arka, su arka, gutte čokka kerubi alde, gost su namma namatuvvu.
1 Sam. 4, 4. 2 Gon. 19, 15.

7. Ja si vugje Ibmel arka muttom ođđa vavna alde Abinadaba viesost erit, ja Ussa ja Ahjo doalvoiga vavna.

8. Ja David ja obba Israel dukkoradde Ibmel muođoi oudast buok famostæsek sikke lavllagiguim ja sitariguim ja harpaiguim ja paukaiguim ja symbaliguim ja trompetaiguim.

9. Ja go si botte Kidon gordneraidnimbaikkai, de geiggi Ussa su gieđas olgus dollim varas arka; dastgo vuovsak legje šaddam værrajen.
2 Sam. 6, 6 j. n. v.

10. De cakkidi Hærra moarre Ussa vuostai, ja son časki su, dainago son læi geiggim su gieđas olgus arka lusa, ja son jami dasa Ibmel muođoi oudast.

11. Mutto David šaddai hujos milli, dainago Hærra læi njæiddam Ussa, ja dat sæmma baikke goččujuvvui Peres-Ussan gidda dam bæive ragjai.
15, 13.

12. Ja David šaddai balloi Ibmelest dam sæmma bæive ja celki: Moft mon galgašim doalvvot Ibmel arka sisa lusam?

13. Ja David i sirddam arka sisa lusas David gavpugi, mutto son divti dam dolvvujuvvut Obed-Edom, Gittitalaša, vissui.

14. Ja Ibmel arkka oroi Obed-Edoma bærraša lutte su vieso siste golbma mano; ja Hærra buristsivdnedi Obed-Edoma vieso ja buok, mi sust læi.

14. Kapittal.

Hiram sadde Davidi dimbarid, vai son hukse dain vieso; David sakkanatta æmbo barnid Jerusalemest, 1—7. Son vuoitta Filistalašai bagjel guovte gærde, 8—17.

1. Ja Hiram, Tyrus gonagas, vuolgati airrasid David lusa ja sedermuoraid ja čepid čuoppat geđgid seinidi ja čepid čuoppat muoraid huksim varas sudnji vieso.
2 Sam. 5, 11 j. n. v. 2 Muit. 2, 3.

2. Ja David arvvedi, atte Hærra læi nannim su gonagassan Israel bagjel; dastgo su rika aleduvvui allaget su albmuga, Israel, diti.

3. Ja David valdi vela æmbo akaid Jerusalemest, ja David sakkanatti vela æmbo barnid ja nieidaid.

4. Ja dak læk dai barni namak, gæid son oaǯoi Jerusalemest: Sammua ja Sobab, Natan ja Salomo 3, 5 j. n. v.

5. ja Jibhar ja Elisua ja Elpelet

6. ja Nogah ja Nefeg ja Jafia

7. ja Elisama ja Beeljada ja Elifelet.

8. Go Filistalaǯak gulle, atte David læi vuiddujuvvum gonagassan obba Israel bagjel, de manne buok Filistalaǯak bajas occam varas Davida; go David dam gulai, de manai son olgus sin vuostai.

9. Ja Filistalaǯak botte ja læbbanegje Refaim vuobmai.

10. Ja David jærai Ibmelest ja celki: Galgamgo mon mannat bajas Filistalaǯai vuostai, ja aigokgo don addet sin mu gitti? Ja Hærra celki sudnji: Mana bajas! De mon aigom addet sin du gitti.

11. Ja si manne bajas Baal-Perasimi, ja David časki sin dobbe, ja David celki: Ibmel læ bakkim mu vašalaǯai čađa mu gieđa bokte, nuftgo čacek bakkijek čađa. Damditi goččujuvvui dam sæmma baike namma Baal-Perasimen. Es. 28, 21 j. n. v.

12. Ja si guđđe dasa sin ibmelidesek, ja David gočoi, ja dak bolddujuvvujegje dolain. 5 Mos. 7, 5. 25.

13. Mutto Filistalaǯak botte fastain ja læbbanegje vuobmai.

14. Ja David jærai fastain Ibmelest, ja Ibmel celki sudnji: Ik don galga mannat bajas sin maŋŋai; jorgid sin lutte erit, nuft atte don boađak sin lusa bakamuorai buotta,

15. ja go don gulak lavkkim-suobmana bakamuorai gierragin, de don galgak mannat olgus soattai; dastgo Ibmel læ olgus mannam du muođoi oudast časkem varas Filistalaǯai soattesida.

16. Ja David dagai, nuftgo Ibmel læi su goččom, ja si časke Filistalaǯai soattesida Gibeon rajest ja gidda Geser ragjai.

17. Ja Davida namma bæggegođi buok ædnamidi, ja Hærra divti balo su oudast boattet buok albmugi bagjeli. 2 Muit. 20, 29.

15. Kapittal.

David rakada baike arkki, bigja Levitalaǯaid dam guoddet, čokke Israela ja daid bajemuš Levitalaǯaid, 1—10. Son goččo papaidi ja Levitalaǯaidi, maid si galggek dakkat; si dakkek su sani mielde, 11—15. Son asat lavlloid arka lutte ja doalvvo dam bajas stuora iloin; son bagjelgeččujuvvu Mikalest, 16—29.

1. Ja son dagai aldsesis viesoid David gavpugi ja rakadi baike Ibmel arkki ja bajasdagai dasa goađe.

2. De celki David: I oktage galga guoddet Ibmela arka ærrebgo Levitalaǯak; dastgo sin læ Hærra valljim guoddet Ibmela arka ja balvvalet su agalaǯat.

3. Ja David čokki obba Israela Jerusalemi doalvvom diti Hærra arka bajas dam baikkai, maid son læi rakadam dasa. 13, 5.

4. Ja David čokki Arona manaid ja Levitalaǯaid,

5. Kahat manain Uriel, dam oaivamuǯa, ja su vieljaid, čuođe ja guokte loge,

6. Merari manain Asaja, dam oaivamuǯa, ja su vieljaid, guokte čuođe ja guokte loge,

7. Gersom manain Joel, dam oaivamuǯa, ja su vieljaid, čuođe ja golbma loge,

8. Elisafan manain, Semaja, dam oaivamuǯa, ja su vieljaid, guokte čuođe,

9. Hebron manain Eliel, dam oaivamuǯa, ja su vieljaid, gavce loge,

10. Ussiel manain Amminadab, dam oaivamuǯa, ja su vieljaid, čuođe ja guokte nubbe lokkai.

11. Ja David ravkai Sadoka ja Ebjatara, papaid, ja Levitalaǯaid, Uriela, Asaja ja Joela, Semaja ja Eliela ja Amminadaba.
2 Sam. 15, 29.

12. Ja son celki sigjidi: Di Levitalaǯai fuolkkegoddi oaivek, basoteket ječaidædek, di ja din vieljak, ja dolvvot Hærra, Israel Ibmela, arka bajas dam baikkai, maid mon læm dasa rakadam!

13. Dastgo dainago di epet læm vuostas gærde mielde, de dagai Hærra, min Ibmelæmek, njæiddema min gaski, dainago mi æp occam su, nuftgo vuoiggad læi.
13, 10. 11.

14. De basotegje papak ja Levitalaǯak ječaidæsek doalvvom varas Hærra, Israel Ibmela, arka bajas.

15. Ja Levitalaǯai manak gudde Ibmel arka, nuftgo Moses læi goččom Hærra sane mielde, sin olgidæsek alde, staggoiguim bagjelistesek. 2 Mos. 25, 14. 4 Mos. 4, 15; 7, 9.

16. Ja David gočoi Levitalaǯai oaivamuǯaid bigjat sin vieljaidæsek, lavlloid, ouddan lavllomčuojanasaiguim, harpaiguim ja sitariguim ja symbaliguim; si galgge addet ječaidæsek gullujuvvut bajededin jienasek iloin.

17. Ja Levitalaǯak bigje Hemana, Joela barne, ja su vieljain Asafa, Berekja barne, ja Merari manain, sodno vieljain, Etana, Kusaja barne, 6, 33. 39. 44.

18. ja singuim sin vieljaid nubbe goargost, Sakarja, Ben ja Jaasiela ja Semiramota ja Jehiela ja Unni, Eliaba ja Benaja ja Maaseja ja Mattitja ja Eliflehu ja Mikneja ja Obed-Edoma ja Jeiela, porttafavtaid,

19. ja lavlloid Hemana, Asafa ja Etana væikkesymbaliguim addem varas ječaidæsek gullujuvvut,

20. ja Sakarja ja Asiela ja Semiramota ja Jehiela ja Unni ja Eliaba ja Maaseja ja Benaja harpaiguim alamota * mielde,

* gaddo mielde muttomlagaš nuottašlagja, Salm. 46, 1.

21. ja Mattitja ja Eliflehu ja Mikneja ja Obed-Edoma ja Jeiela ja Asasja sitariguim šeminit* mielde njulggim varas lavlloma.

* gaddo mielde muttomlagaš nuottašlagja, Salm. 6, 1.

22. Ja Kenanja, Levitalaǯai lavllomoapatægje, mattati lavllot; dastgo son læi čæppe dasa.

23. Ja Berekja ja Elkana læiga porttafavtak arka lutte.

24. Ja Sebanja ja Josafat ja Netanel ja Amasai ja Sakarja ja Benaja ja Elieser, papak, čuojategje trompetaiguim Ibmel arka oudast, ja Obed-Edom ja Jehia læiga porttafavtak arka lutte.

25. Ja dat læi David ja Israel vuorrasak ja oaivamuǯak duhata bagjel, guđek manne dokko doalvvom varas Hærra litto arka bajas Obed-Edoma viesost iloin.
2 Sam. 6, 12 j. n. v.

26. Ja de dapatuvai, go Ibmel væketi Levitalaǯaid, guđek gudde Hærra litto arka, de si oaffarušše čieča vuovsa ja čieča vierca.

27. Ja David læi garvvodam olgoldas biktasa vilggis bumullogođđagest, ja nuftgis maidai buok dak Levitalaǯak, guđek gudde arka, ja lavllok ja Kenanja, lavlloi lavllomoapatægje, ja Davidest læi lidne-oalggebivtas bagjelist.

28. De doalvoi obba Israel Hærra litto arka bajas avvočuorvvomin ja basunčuogjamin ja trompetaiguim ja symbaliguim; si adde ječaidæsek gullujuvvut harpaiguim ja sitariguim.

29. Ja de dapatuvai, go Hærra litto arka bođi David gavpuga sisa, de gæčai Mikal, Saul nieidda, olgus ikkunraige, ja son oini gonagas Davida njuikodæmen ja

dansemen, ja son bagjelgæčai su su vaimostes.

16. Kapittal.

David bijata arka dam sagjai Sioni, oaffaruššа, buristsivdneda albmuga ja juogada borramušaid sigjidi, 1—3. Son asata Levitalažaid arka lusa maidnot Hærra lavllomin ja čuojanasaiguim, 4—6, lavlota hærvas gitoslavllaga Hærrai, 7—36. Son dikta muttom lavlloid, papaid ja Levitalažaid baccet tabernakela lusa Gibeoni; almug manna ruoktot, 37—43.

1. Ja si bukte Ibmel arka sisa ja bigje dam dam goađe gasko, maid David læi bajasdakkam dam varas, ja si bukte boalddemoaffarid ja gitosoaffarid Ibmel muođoi ouddi. 2 Sam. 6, 17 j. n. v.

2. Ja go David læi gærggam oaffaruššamest boalddemoaffara ja gitosoaffarid, de son buristsivdnedi albmuga Hærra nammi. 4 Mos. 6, 23 j. n. v. 1 Gon. 8, 55.

3. Ja son juogadi juokke okti Israelest, sikke olbmaidi ja nissonidi, ovta laibe ja ovta bierggobitta ja ovta rosingako.

4. Ja son bijai muttomid Levitalažain Hærra arka ouddi balvvalægjen ja ramedet ja gittet ja maidnot Hærra, Israel Ibmela.

5. Asaf læi oaivamuš, ja nubbe su maŋest læi Sakarja, Jeiel ja Semiramot ja Jehiel ja Mattitja ja Eliab ja Benaja ja Obed-Edom ja Jeiel harpaiguim ja sitariguim, ja Asaf addi ječas gullujuvvut symbaliguim,

6. ja Benaja ja Jahasiel, papak, trompetaiguim alelassi Ibmel litto arka oudast.

7. Damanaga bæive, de divti David vuostas gærde lavllujuvvut maidnoma Hærrai Asafa ja su vieljai bokte: Sir. 47, 12.

8. Maidnot Hærra, čurvvut su nama, dieđeteket albmugi gaski su stuora dagoid! Salm. 105, 1 j. n. v. Es. 12, 4.

9. Lavllot su oudast, lavllot sudnji maidnoma, guoratallet buok su oavddodagoid!

10. Ramedeket ječaidædek su basse namast! Illodekus sin vaibmo, guđek Hærra occek!

11. Jerret Hærra ja su famo maŋŋai, occet su muođoid alelassi!

12. Muittet su oavddodagoid, maid son læ dakkam, su ibmašid ja su njalme duomoid, 5 Mos. 26, 8.

13. di Israela, su balvvalægje, nalle, di Jakoba manak, su olgusvalljijuvvumak!

14. Son læ Hærra, min Ibmelæmek; buok ædnam bagjel mannek su duomok.

15. Muittet agalažat su litto, dam sane, maid son asati duhat sokkagoddai,

16. dam litto, maid son dagai Abrahamin, ja su vale Isaki! 1 Mos. 15, 18; 17, 2; 22, 16 j. n. v.; 26, 3.

17. Son bijai dam Jakobi riekten, Israeli agalaš litton,

18. cælkededin: Dudnji aigom mon addet Kanaan ædnama din arbbe-oassen, —

19. dallego di læidek ucca jovkuš, harvvak ja vierrasak dam siste. 1 Mos. 34, 30.

20. Ja si vagjolegje albmug lutte albmuga lusa ja rikast nubbe albmuga lusa. 1 Mos. 20, 1.

21. I son suovvam guđege dakkat vækkavalde sin vuostai, ja son rangašti gonagasaid sin diti, 1 Mos. 12, 17.

22. cælkededin: Allet duota mu vuiddujuvvumid, ja allet daga mu profetaidi maidege bahaid! 1 Mos. 20, 7.

23. Lavllot Hærrai, buok ænam. Gulateket bæivest bæivvai su bestujume! Salm. 96, 1 j. n. v.

24. Muittaleket bakeni gaski su gudne, buok albmugi gaski su oavddodagoid!

25. Dastgo stuores læ Hærra

ja sagga ramedatte, ja hirbmadlaš læ son buok ibmeli bagjel.
2 Mos. 15, 11. Salm. 86, 8.

26. Dastgo buok albmugi ibmelak læk dušše; mutto Hærra læ dakkam alme.

27. Allagvuotta ja hærvasvuotta læ su muođoi oudast, gievrravuotta ja illo læ su baikest.

28. Addet Hærrai, di albmugi sokkagoddek, addet Hærrai gudne ja famo! Salm. 29, 1. 2.

29. Addet Hærrai su nama gudne, ouddanguddet addaldagaid ja bottet su muođoi ouddi, rokkadallet Hærra basse čiŋai siste!

30. Doargesteket su muođoi oudast, buok ænam! Nannijuvvum læ ædnamrika, i dat likkatuvvu.
Salm. 89, 12; 102, 26.

31. Albme illodekus, ja ænam avvodekus, ja bakeni gaskast galgga celkkujuvvut: Hærra læ šaddam gonagassan. Salm. 97, 1.

32. Appe maraidekus ja dam dievasvuotta, ænam avvodekus ja buok, mi læ dam alde!
Salm. 96, 11 j. n. v.

33. De avvodek muorak vuovde siste Hærra muođoi oudast, dastgo son boatta dubmit ædnama.

34. Maidnot Hærra! Dastgo son læ buorre, su arbmogasvuotta bista agalažat. Salm. 106, 1; 107, 1.

35. Ja celkket: Bæste min, don min bestujubmamek Ibmel, ja čokke min ja gajo min bakeni haldost erit maidnot du basse nama, ramedet ječaidæmek du ramadusast.
Salm. 106, 47; 79, 9.

36. Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, agalašvuođast agalašvutti! Ja buok almug celki amen ja mainoi Hærra. Salm. 41, 14; 72, 18.

37. De divti son Asafa ja su vieljaid orrot dast Hærra litto arka oudast doaimatet balvvalusa arka oudast alelassi, juokke bæive dago su bæivvasis,

38. ja Obed-Edom ja sin vieljaid, gavce čiččid lokkai, Obed-Edom, Jeditun barne, ja Hosa porttafaktan.

39. Ja Sadok, papa, ja su vieljaid, papaid, divti son orrot Hærra goađe oudast dieva alde, mi læi Gibeonest,

40. oaffaruššat Hærrai boalddemoaffarid boalddemoaffara altar ala alelassi, iđđedest ja ækkedest, ja doaimatet buok, mi čallujuvvum læ Hærra laga siste, maid son gočoi Israeli, 2 Mos. 29, 38 j. n. v.
2 Muit. 13, 11. Esr. 3, 3.

41. ja singuim Heman ja Jedutun ja daid æra olgusvalljijuvvumid, gæk legje namatuvvum nama mielde, maidnot Hærra, dainago su arbmogasvuotta bista agalažat,

42. vela singuim Heman ja Jedutun trompetaiguim ja symbaliguim, vai si divtaše ječaidæsek gullujuvvut, ja čuojanasaiguim Ibmela lavllagi varas; ja Jedutun barnek legje porta lutte.

43. De manai buok almug erit, ješ gutteg su vissusis, ja David macai ruoktot buristsivdnedet su viesos.

17. Kapittal.

David oažžo miela huksit Hærrai vieso, ja Natan adna dam buorren, 1. 2. Mutto Natan oažžo Hærrast goččoma diedetet Davidi, atte i son galga huksit Hærrai vieso, mutto atte Hærra vela ain aiggo aledet su ja huksit sudnji vieso. David nalle galgga huksit Hærrai vieso, ja Hærra aiggo nannit su rika agalažat; dat loppadus mærkaša Messiasa, 3—15. David dovdda su dokkimættomvuođas nuft stuora arbmoi, rameda Hærra ja rokkadalla, vai son datuši ollašuttet su loppadusaides, 16—27.

1. Ja de dapatuvai, go David læi assamen su viesostes, de celki David Natani, profetai: Gæča, mon asam sedermuorraviesost, mut-

to Hærra litto arka orro goatteloavddagi vuolde. 2 Sam. 7, 1 j. n. v.

2. Ja Natan celki Davidi: Buok, mi læ du vaimost, dam daga! Dastgo Ibmel læ duina.

3. Ja de dapatuvai dam sæmma ija, atte Ibmel sadne dapatuvai Natani ja celki:

4. Mana ja cælke Davidi, mu balvvalægjai: Nuft cælkka Hærra: Ik don galga huksit munji vieso, man siste orrot.

5. Alma im mon læk orrom vieso siste dam bæive rajest, go mon dolvvum Israela bajas, gidda dam bæive ragjai, mutto mon vagjolim goađest goattai ja tabernakelest tabernakeli*. 1 Gon. 8, 16.

* d. l. tabernakel mielde baikest baikkai.

6. Gostikkenessi mon læm vagjolam obba Israelest, læmgo mon sardnom ovtage sane guttige Israel duobmarin, gæid mon asatim gocetet mu albmugam, ja cælkkam: Manne epet di læk dakkam munji vieso sedermuorain?

7. Ja dal, nuft galgak don cælkket mu balvvalægjai, Davidi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Mon valddim du guottomsajest, dobbe, gost don vaʒʒik savcai maŋest, læt oaivamuʒʒan mu albmugam Israel bagjel. 1 Sam. 16, 11-13. Salm. 78, 70.

8. Ja mon legjim duina mietta buok, gost don mannik, ja erithævatim buok du vašalaʒaid du muođoi oudast, ja mon læm dakkam dudnji nama, nuftgo dai stuorrai nama, guđek læk ædnam alde.

9. Ja mon læm rakadam saje mu albmugasam Israeli, ja mon læm gilvvam dam, nuft atte dat assa su sajestes ja i rafhetuttujuvvu šatan æmbo, ja vanhurskesmættomvuođa manak æi givsed dam šat æmbo, nuftgo algost,

10. gidda dai beivi rajest, go mon asatim duobmarid mu albmugam Israel bagjel, ja mon læm vuoledam buok du vašalaʒaid. Ja mon dieđetam dudnji, atte Hærra aiggo huksit dudnji vieso.

11. Ja de galgga dapatuvvat, go du beivi lokko læ dievvam, ja go don manak du vanhemidad lusa, de mon aigom čuoʒaldattet du maŋŋel du nale, mi galgga læt muttom du barnin, ja mon aigom nanosmattet su gonagasvuođa. 2 Sam. 7, 12 j. n. v.

12. Son galgga huksit munji vieso, ja mon aigom nanosmattet su truono agalaʒat. 28, 6. 7.

13. Mon aigom læt su aččе, ja son galgga læt mu bardne, ja mu arbmogasvuottam im mon aigo diktet sust erit gaiddat, nuftgo mon diktim dam sust erit gaiddat, gutte læi du ouddal, Salm. 89, 27. Ebr. 1, 5. 1 Sam. 15, 26.

14. mutto mon aigom nanosmattet su mu vissusam ja mu rikasam agalaʒat, ja su truonno galgga læt nanosmattujuvvum agalaʒat. Luk. 1, 33.

15. Buok dai sani mielde ja obba dam oainatusa mielde sarnoi Natan Davidi.

16. Ja gonagas David manai sisa ja oroi dobbe siste Hærra muođoi oudast, ja son celki: Gi mon læm, Hærra Ibmel, ja mi læ mu viesso, go don læk dolvvom muo dasa? 2 Sam. 7, 18 j. n. v.

17. Ja dat læi vela ila uccan du čalmi oudast, o Ibmel, ja don sardnuk du balvvalægjad vieso birra gaidos aiggai, ja don læk gæččam mu bællai olbmui lakai, don allag, Hærra Ibmel!

18. Maid galgga David vela ain æmbo bissot sardnomest dudnji dam gudne birra, maid don læk čajetam du balvvalægjasad, go don galle dovdak du balvvalægjad?

19. Hærra! Du balvvalægjad diti ja du vaimod mielde læk don dakkam obba dam stuora dago, go don læk dieđetam buok daid stuora dagoid.

20. Hærra! I læk oktage nuftgo

don, ja i læk oktage Ibmel ærreb du, buok dam mielde, maid mi læp gullam min beljidæmekguim.

21. Ja gost læ ædnam alde oktage aidno almug nuftgo du almug Israel, daggar almug, maid Ibmel læ mannam dokko lonestet aldsesis almugen, dakkam varas aldsesad nama stuora ja hirbmadlaš dagoi bokte, olgus agjem bokte bakenlaš albmugid du albmugad diti, maid don lonestik Egyptenest? 5 Mos. 4, 7.

22. Ja don bigjik du albmugad Israela læt aldsesad almugen agalažat, ja don, Hærra, læk šaddam sin Ibmelen.

23. Ja dal, Hærra, dat sadne, maid don læk sardnom du balvvalægjad birra ja su vieso birra, dat orrus bissovažžan agalažat, ja daga, nuftgo don læk sardnom!

24. Duođai, dat orrus bissovažžan, ja stuoresen šaddus du namma agalažat, nuft atte celkkujuvvu: Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel, læ Ibmelen Israeli! Ja David, du balvvalægjad, viesso galgga læt nanosmattujuvvum du muođoi oudast.

25 Dastgo don, mu Ibmelam, læk almostattam du balvvalægjad bælljai, atte don aigok huksit sudnji vieso; damditi læ du balvvalægjat ožžom roakkadvuođa rokkadallat du muođoi oudast.

26. Ja dal, Hærra, don læk Ibmel, ja don læk sardnom daid burid ašid du balvvalægjad birra.

27. Ja buristsivdnedifčik dal maidai du balvvalægjad vieso, vai dat lifči agalažat du muođoi oudast! Dastgo maid don, Hærra buristsivdnedak, læ buristsivdneduvvum agalažat.

2 Sam. 7, 29. Salm. 41, 13.

18. Kapittal.

David časka Filistalažaid, Moabitalažaid, Hadaresera, Soba gonagasa, ja daid Syrialažaid, guđek legje Damaskusest erit, 1—8. Tou, Hamat gonagas, vuolgata sudnji addaldagaid; daid addaldagaid ja dam sallaša, maid David læ valddam vašalažain, basota son Hærrai, 9—11. Son časka Edomitalažaid; Hærra læ suina; su oaivamuš amatolbmak bajaslokkujuvvujek, 12—17.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte David časki Filistalažaid ja vuoledi sin, ja son valdi Gat ja daid dasa gullevaš gavpugid Filistalažai gieđast erit.

2 Sam. 8, 1 j. n. v.

2. Ja son časki Moabitalažaid, ja Moabitalažak šadde David balvvalægjen, guđek bukte sudnji addaldagaid.

3. Ja David časki Hadaresera, Soba gonagasa, Hamat guorast, dallego son manai dokko nannim varas su famos Frat dædnogaddest.

4. Ja David valdi sust duhat vavdnahæsta ja čieča duhata ridijægje ja guokte loge duhata važže-olbma; ja David gaskat čuopati buok vavdnahæstai čævččesuonaid ja guđi dain dušše čuođe vavdnahæsta.

5. Ja go Syrialažak Damaskusest botte væketam varas Hadaresera, Soba gonagasa, de časki David Syrialažai gaskast guokte goalmad lokkai duhat olbma.

6. Ja David bijai soattevægaid Damaskenalaš Syriai, ja Syrialažak šadde David balvvalægjen, guđek bukte sudnji addaldagaid. Ja Hærra væketi Davida mietta buok, gosa son manai.

7. Ja David valdi daid gollegalbaid, maid Hadaresera balvvalægjek legje guoddam, ja doalvoi daid Jerusalemi.

8. Ja Tibhatest ja Kunast, Hadaresera gavpugin, valdi David hui ollo væike; dast dagai Salomo væikke-abe ja bažid ja væikkelittid.

1 Gon. 7, 15. 23. 45.

9. Go Tou, Hamat gonagas,

gulai, atte David læi časkam obba Hadaresera, Soba gonagasa, soattevæga, 2 Sam. 8, 9 j. n. v.

10. de son vuolgati Hadoram, su barnes, gonagas David lusa jærram varas sust, gævvago sudnji burist, ja su buristsivdnedam varas, dainago son læi soattam Hadaresera vuostai ja časkam su; dastgo Hadareser læi dassedet doallam soađe Tou vuostai. Ja son vuolgati maidai buoklagaš gollelittid ja silbbalittid ja væikkelittid.

11. Daid maidai basoti gonagas David Hærrai oktanaga daina silbain ja daina gollin, maid son læi valddam buok bakenlaš albmugin, Edomest ja Moabest ja Ammon manain ja Filistalažain ja Amalekitalažain.

12. Ja Absai, Seruja bardne, časki Edomitalažaid salttevuomest, gavce nubbe lokkai duhat olbma.
2 Sam. 8, 13 j. n. v. Salm. 60, 2 j. n. v.

13. Ja son bijai soattevægaid Edomi, ja buok Edomitalažak šadde David balvvalægjen. Ja Hærra væketi Davida mietta buok, gosa son manai.

14. Ja David rađđi obba Israel bagjel, ja son doaimati obba su albmugasas vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa.

15. Ja Joab, Seruja bardne, læi soattevæga bagjel, ja Josafat, Akilud bardne, læi historiačalle,
2 Sam. 8, 16 j. n. v. 20, 23 j. n. v.

16. ja Sadok, Akitub bardne, ja Abimelek, Ebjatara bardne, læiga papak, ja Savsa læi čalle,
24, 6.

17. ja Benaja, Jojada bardne, læi hæggafavtai bagjel, ja David barnek legje dak vuostemužak gonagasa gieđa birrasin.

19. Kapittal.

Nahas, Ammonitalažai gonagas, jabma; su bardne Hanun, higjeda David airrasid, guđek legje boattam su jeđđit, 1—4. David časka Joaba ja Absai bokte Ammonitalažaid ja daid singuim littodam Syrialažaid, 5—15. Syrialažak vuoitatallek nubbe gærde Davidi, 16—19.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte Nahas, Ammon manai gonagas, jami, ja su bardne šaddai gonagassan su sagjai. 2 Sam. 10, 1 j. n. v.

2. De celki David: Mon aigom čajetet buorrevuođa Hanun, Nahas barne, vuostai, dastgo su ačče čajeti buorrevuođa mu vuostai. Ja David vuolgati airrasid su jeđđit su ače diti, ja David balvvalægjek botte Ammon manai ædnami, Hanuna lusa, su jeđđit.

3. De celkke Ammon manai oaivamužak Hanuni: Gaddakgo don, atte David aiggo gudnijattet du ače daggo bokte, go son læ vuolgatam dudnji jeđđijegjid? Igoson dat læk diđoštam diti ja njæiddem diti ja iskadam diti ædnama, atte su balvvalægjek læk boattam du lusa?

4. De valdi Hanun Davida balvvalegjid ja raketi sin ja gaskat čuopai sin biktasid gasko, gidda battaragjai, ja de luiti sin mannat.

5. Ja de mannujuvvui dokko ja muittaluvvui Davidi olbmai birra; de vuolgati son airrasa sin oudald, dastgo olbmak legje sagga hæppašuttujuvvum. Ja gonagas cælketi: Orrot Jerikost, dassači go din skavčak læk šaddam, ja bottet dasto ruoktot!

6. Go dal Ammon manak oidne, atte si legje dakkam ječaidæsek havsidægjen David oudast, de vuolgati Hanun ja Ammon manak duhat talenta silba balkatam varas aldsesæsek vavnaid ja ridijegjid Mesopotamiast ja Syrialažain Makast ja Sobast.

7. De si balkategje aldsesæsek guokte njæljad lokkai duhat vavna ja Maaka gonagasa ja su albmuga, ja si botte ja luoittalegje Medba ouddabællai; ja Ammon manak

čoagganegje sin gavpuginesek ja botte soattai.

8. Go David dam gulai, de vuolgati son Joaba ja obba soattevægas, daid jalos olbmaid.

9. De manne Ammon manak olgus ja divvu ječaidæsek soattamlagje gavpuga porta ouddi; mutto gonagasak, guđek legje boattam, čuʒʒu sierranessi mæcest.
2 Sam. 10, 8 j. n. v.

10. Go Joab oini, atte fallitæbme aiti su ouddabæle ja maŋŋabæle, de vallji son buok olgusvalljijuvvumi gaskast Israelest ja divoi daid Syrialaʒai vuostai.

11. Mutto daid ærrasid albmugest addi son Absai, su vieljas, gitti, ja si divvu ječaidæsek soattamlagje Ammon manai vuostai.

12. Ja son celki: Jos Syrialaʒak šaddek munji bære gievrran, de galgak don boattet munji vækken, ja jos Ammon manak šaddek dudnji bære gievrran, de mon galgam du væketet.

13. Læge roakkad, ja čajetædno moai ječaidæme roakkaden monno albmugæme diti ja monno Ibmelæme gavpugi diti, ja dakkus Hærra, mi buorre læ su čalmi oudast! 1 Sam. 3, 18. Ap. dag. 21, 14.

14. Ja Joab ja almug, mi læi suina, manne ouddan Syrialaʒai vuostai soattai, ja si bataregje su oudast,

15. ja go Ammon manak oidne, atte Syrialaʒak bataregje, de bataregje sige Absai, su vielja, oudast ja manne gavpuga sisa. Ja de bođi Joab Jerusalemi.

16. Go Syrialaʒak oidne, atte si legje vuoitatallam Israel muođoi oudast, de vuolgategje si airrasid ja dikte daid Syrialaʒaid, guđek legje dom bælde dæno*, vuolgget olgus; ja Sofak, Hadaresera soattehærra, læi sin njunnošest.
* Eufrat.

17. Go dat addujuvvui Davidi diettevassi, de čokki son obba Israela ja manai Jordan rasta ja bođi sin lusa ja divoi ječas sin vuostai; ja David divoi ječas soattamlagje Syrialaʒai vuostai, ja si sotte su vuostai.

18. Mutto Syrialaʒak bataregje Israel oudast, ja David goddi Syrialaʒain soatte-olbmaida čieča duhat vavna alde ja njællje loge duhat vaʒʒe-olbma, maidai Sofaka, soattehærra, goddi son.

19. Go Hadaresa balvvalægjek oidne, atte si legje časkujuvvum Israel muođoi oudast, de si dakke rafhe Davidin ja balvvalegje su; ja Syrialaʒak æi dattom šatan æmbo væketet Ammon manaid.

20. Kapittal.

David bisso doallamest soađe Ammonitalaʒai vuostai, bigja sin vuollasis ja rangašta sin garraset, 1—3. Ođđa soađek Filistalaʒai vuostai, gæi gievrain ænebuk gačček, 4—8.

1. Ja de dapatuvai dam aige, go jakke læi vassam, dam aige, go gonagasak vulggek olgus soattai, de doalvoi Joab soattevæga olgus ja hævati Ammon manai ædnama, ja son bođi ja birastatti Rabba, dam bodda go David oroi Jerusalemest; ja Joab časki Rabba ja vuolasgaikoi dam.
2 Sam. 11, 1; 12, 26.

2. Ja David valdi sin gonagasa kruono su oaivest erit, ja son gavnai, atte dat deddi ovta talenta golle, ja de læi dam alde okta divras gæđge, ja dat šaddai Davida oaive ala; ja gavpuga sallaša eritdoalvoi son stuora ædnagvuođast. 2 Sam. 12, 30.

3. Ja albmuga, mi læi dam siste, doalvoi son olgus ja čuopai sin gaskat sahaiguim ja ruovddegordneraidnimgielkaiguim ja akšoiguim; ja nuft dagai David buok

Ammon manai gavpugiguim. Dasto macai David ja buok almug ruoktot Jerusalemi.

4. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte soatte dollujuvvui Geser guorast Filistalaǯaiguim; de časki Sibbekai, Husatitalaš, Sippai Rafa manain, ja si vuoleduvvujegje. 2 Sam. 21, 18 j. n. v. 1 Muit. 11, 29; 27, 11.

5. Ja de læi fastain soatte Filistalaǯaiguim; ja Elhanan, Jaur bardne, časki Lahmi, Goliat ,Gittitalaǯa vielja, gæn saittenađđa læi nuftgo gođastaggo.

6. Ja de læi fastain soatte Gat guorast; ja de læi muttom olmai, allag šaddoi, ja sust legje gutta suorma goabbage gieđast ja gutta suorma goabbage juolgest, okti buok njællje goalmad lokkai; son maidai læi Rafa bardne.

7. Ja son higjedi Israela; mutto Jonatan, Simea, David vielja, bardne, časki su. 1 Sam. 17, 10.

8. Dak legje riegadam Rafai Gatest, ja si gaččе Davida gieđa oudast ja su balvvalegji gieđa oudast.

21. Kapittal.

David goččo Joaba lokkat albmuga, 1—6. Hærra moaratuvva damditi; David vuoleda ječas, mutto rangaštuvvu almake rottodavdain, 7—13. Dam bokte goddujuvvujek 70,000 olbma; David rokkadalla vuollegaǯat Hærrai, 14—17. Son oaǯǯo goččoma huksit Hærrai altara Ornan gordne-raidnimbaikkai, maid son oasta; son oaffarušša dast, ja rottodavdda nokka, 18—27; dasto oaffarušša David fastain dast, 28—30.

1. Ja Satan čuoǯǯeli Israel vuostai ja avčoti Davida lokkat Israela. 2 Sam. 24, 1 j. n. v.

2. Ja David celki Joabi ja albmuga oaivamuǯaidi: Mannet dokko, lokket Israela Beerseba rajest gidda Dan ragjai ja buktet munji dieđo, vai mon oaǯom sin logo diettet!

3. De celki Joab: Hærra lasetekus su albmugasas čuođe gærddai ænebuid, go si læk! Æigo si læk, mu hærram gonagassam, buokakrakkan mu hærram balvvalægjek? Manne gaibeda mu hærram dam? Manne galgga dat šaddat sivvan Israeli?

4. Mutto gonagasa sanek bissu nanosen Joaba vuostai. De vulgi dalle Joab olgus ja vagjoli obba Israela čađa ja bođi Jerusalemi.

5. Ja Joab addi dam logo, mi læi garttam albmuga gæčadæme bokte, Davidi; ja obba Israel læi okta nubbe lokkai čuođe duhat olbma, guđek matte mieke rottit, ja Juda njællje čuođe ja čieča loge duhat olbma, guđek matte mieke rottit.

6. Mutto Levi ja Benjamina i son gæčadam sin gaskast; dastgo gonagasa sadne læi Joabi faste.

7. Ja dat ašše læi baha Ibmel čalmi oudast, ja son časki Israela.

8. De celki David Ibmeli: Mon læm suddodam sagga dam dakkam bokte; eritvalde dadde dal, du balvvalægjad værredago, dastgo mon læm mænnodam sagga jallat. 2 Sam. 24, 10 j. n. v.

9. Ja Hærra sarnoi Gadi, David oaidnai, ja celki:

10. Mana dokko ja sarno Davidi ja cælke: Nuft cælkka Hærra: Golbma aše mon bijam du ouddi; vallje dain ovta aldsesad, vai mon bæsam dam dakkat du vuostai!

11. Ja Gad bođi David lusa ja celki sudnji: Nuft cælkka Hærra: Valje dal aldsesad

12. juogo golma jage nælge, daihe atte don golbma mano hævatuvvuk du vuostaičuoǯǯoidad muođoi oudast, dam bodda go du vašalaǯai miekke du joksa, daihe atte golbma bæive Hærra miekke, dat læ rottodavdda, galgga boattet ædnami, ja Hærra engel galgga hævatet obba Israel ædnamraje siste! De gæča dal bærrai, maid

vastadusaid mon galgam sudnji buktet, gutte læ muo vuolgatam!
13. Ja David celki Gadi: Mon læm sagga balost; gaččom mon dadde Hærra gitti! Dastgo su vaibmolađesvuotta læ hui stuores, mutto olbmui gitti illa mon datom gaččat.
Vaid. 3, 22.
14. De divti Hærra rottodavda boattet Israeli, ja de gačče Israelest čieča loge duhat olbma.
15. Ja Ibmel vuolgati muttom engela Jerusalemi dam hævatam varas, ja go son hævati, de gæčai Hærra, ja son gađai dam baha ja celki engeli, gutte hævati: Gal dal juo læ; rotte dal du gieđad ruoktot! Ja Hærra engel čuoʒoi Ornan, Jebusitalaʒa, gordneraidnimbaike lutte.
16. Go David bajedi su čalmides ja oini Hærra engela čuoʒʒomen ædnama ja alme gaskast su rottijuvvum mikines su gieđastes geiggijuvvum Jerusalem vuostai, de luoittadi David ja vuorrasak, garvvodam sækaidi, vuolas sin muođoidæsek ala.
17. Ja David celki Ibmeli: Imgo mon læk dat, gutte læm goččom albmuga lokkat? Mon dat læm, gutte læm suddodam ja dakkam sagga boastot; mutto dak savcak, maid læk si dakkam? Hærra, mu Ibmelam, divte dadde du gieđad boattet mu bagjeli ja mu aččam vieso bagjeli, mutto ale du albmugad bagjeli giksen!
18. Ja Hærra engel gočoi Gad cælkket Davidi, atte David galgai mannat bajas ceggim diti Hærrai altara Ornan, Jebusitalaʒa, gordneraidnimbaikkai. 2 Muit. 3, 1.
19. De manai David bajas Gad sane mielde, maid son læi sardnom Hærra nammi.
20. Go Ornan jorgeti, de oini son engela, ja su njællje barne, guđek legje su lutte, čikke ječaidæsek; mutto Ornan læi aito nisoid raidnimen.
21. Ja David bođi Ornana lusa, ja go Ornan gæčai olgus ja oini Davida, de manai son olgus gordneraidnimbaikest ja gobmerdi ječas David ouddi su muođoidesguim ædnami.
22. Ja David celki Ornani: Adde munji dam raidnimbaike saje, vai mon dasa bæsam huksit Hærrai altara! Adde munji dam olles mavso oudast, vai gikse matta bissanet ja gaiddat albmugest!
23. De celki Ornan Davidi: Valde dam aldsesad, ja mu hærram gonagassam dakkus, mi buorre læ su čalmi oudast! Gæča, mon addam vuovsaid boalddem-oaffaren ja gordneraidnim-gielkaid muorran ja nisoid borramuš-oaffaren; buokrakkan mon addam.
24. Ja gonagas David celki Ornani: Ale nuft, mutto mon aigom dam oastet olles mavso oudast, dastgo im mon aigo valddet, mi du læ, Hærrai ja oaffaruššat boalddemoaffara alma mavsekættai.
25. De addi David Ornani dam baike oudast gutta čuođe sekel golle viekkaga mielde.
26. Ja David huksi dasa altara Hærrai ja oaffarušai boalddemoaffarid ja gitosoaffarid; ja son čuorvoi Hærrai, ja son gulai su dolain almest boalddemoaffar-altara ala.
27. Ja Hærra gočoi engela, ja son naketi su miekes fastain doppi.
28. Damanaga aige, go David oini, atte Hærra læi gullam su Ornana, Jebusitalaʒa, gordneraidnimbaikest, de oaffarušai son dast.
29. Hærra orromsagje, maid Moses læi dagatam mæccai, ja boalddemoaffara altar legje dam aige Gibeon dieva alde,
16, 39. 2 Muit. 1, 3.
30. mutto David i mattam mannat dokko dam ouddi occam varas Ibmela, dastgo son læi suorgganam Hærra engela miekest. 16. v.

22. Kapittal.

David mærreda, atte tempel galgga huksijuvvut dam baikkai, maid son læi oastam Ornanest, ja čokke bierggasid dam huksijubmai, 1—5. Son sardno Salomoi, atte son dat læ, gutte Hærra dato mielde galgga huksit tempela, nævvo su dam dafhost, 6—16, ja goččo Israel oaivamuǯaid læt sudnji vækken dasa, 17—19.

1. Ja David celki: Dast galgga Hærra Ibmela viesso læt, ja dast galgga boalddemoaffar-altar Israeli læt.

2. Ja David gočoi čokkit daid vierrasid, guđek legje Israel ædnamest, ja son bijai čuppid čuoppat geđgid, huksim varas Ibmel vieso. 2 Muit. 2, 17.

3. Ja David rabedi aldsesis ollo ruovde navli varas portai uvsaidi ja ruovddefarfoidi, ja ollo væike (i læm viekkagge dam bagjel)

4. ja sedermuoraid alma logotaga; dastgo Sidonialaǯak ja Tyrialaǯak bukte sedermuoraid ollorakkan Davidi.

5. Dastgo David jurdaši: Salomo, mu bardne, læ nuorra ja njuorak, ja viesso, mi galgga huksijuvvut Hærrai, galgga læt sagga stuores, rabmen ja gudnen buok ædnamin; doaimatekom dalle mon sudnji bierggasid! De doaimati David bierggasid ollorakkan su jabmemes ouddal. 29, 1.

6. Ja son ravkai Salomo, su barnes, ja gočoi su huksit vieso Hærrai, Israel Ibmeli.

7. Ja David celki Salomoi, su bardnasis: Must læi miella huksit vieso Hærra, mu Ibmelam, nammi. 17, 1. 2.

8. Mutto Hærra sadne dapatuvai munji naft: Don læk golgatam ollo varaid ja doallam stuora sođid; ik don galga huksit vieso mu nammi, dastgo don læk golgatam ollo varaid ædnam ala mu muođoi ouddi. 28, 3.

9. Gæča, bardne galgga dudnji riegadet; son galgga læt rafhalašvuođa olmai, ja mon aigom doaimatet sudnji mašo buok su vašalaǯain birra buok; dastgo Salomo* galgga læt su namma, ja rafhe ja mašo mon aigom buktet Israel bagjeli su beivin. * d. l. rafhalaš.

10. Son galgga huksit vieso mu nammi, ja son galgga læt mu bardne, ja mon su aččе, ja mon aigom nanosmattet su gonagasvuođa truono Israel bagjel agalaǯat. 17, 11-13. 2 Sam. 7, 13. 14. 1 Gon. 5, 5. Ebr. 1, 5. Salm. 89, 27.

11. Dal, mu barnačam, Hærra lekus duina, ja læge likkolaš ja hukse Hærra, du Ibmelad, vieso, nuftgo son læ sardnom du birra!

12. Dušše addus Hærra dudnji fieđo ja jierme ja bigjus du Israela bagjel, vai don doalak Hærra, du Ibmelad, laga. 1 Gon. 3, 12.

13. De don galgak adnet likko, go don vuttivaldak dakkat dai bakkomi mielde ja dai lagai mielde, maid Hærra gočoi Mosesa ravvit Israeli; læge roakkad ja gievrra, ale bala ja ale suorggan! Josv. 1, 9. 1 Gon. 2, 2.

14. Ja gæča, ollo vaivin læm mon rabedam Hærra vissui čuotte duhat talenta golle ja duhat gærddai duhat talenta silba, ja væike bagjel ja ruovde bagjel i læk viekkag, dastgo dast læ ædnagrakkan; ja muoraid ja geđgid læm mon aldsesam rabedam, ja æmbo oaǯok don dasa lasetet. 29, 2.

15. Ja du lutte læk duogjarak ollorak, čuoppek ja čæpek čuoppat geđgid ja muoraid ja buoklagaš čæpek buoklagaš barggoi.

16. Gollest, silbast ja væikest ja ruovdest i læk mikkege logoid. De garvest ječad ja ollašutte dam, ja Hærra lekus duina!

17. Ja David gočoi buok Israel oaivamuǯaid væketet Salomo, su barnes, ja celki:

18. Igo Hærra, din Ibmel, læk dinguim ja læk doaimatam digjidi mašo birra buok? Alma son læ

addam ædnama assid mu gitti, ja ænam læ vuollai naggijuvvum Hærra ja su albmuga muođoi oudast. 23, 25.

19. Jorggaleket dal din vaimodek ja din sielodek occat Hærra, din Ibmelædek, ja garvesteket jeĉaidædek ja huksijeket Ibmel Hærra basse baike doalvvom diti Hærra litto arka ja Ibmela basse baike littid dam vieso sisa, mi galgga huksijuvvut Hærra nammi!

23. Kapittal.

David dakka Salomo gonagassan, logata Levitalaǯaid ja bigja sin mangalagaš fidnoidi, 1—5. Son juogad sin golma jukkui Levi golma barne, Gerson, Kahat ja Merari, mielde. 6—24. Sin fidnok, 25—32.

1. Go David læi boares ja gallanam beivin, de dagai son Salomo, su barnes, gonagassan Israel bagjel. 1 Gon. 1, 33 j. n. v.
2. Ja son ĉokki buok Israel oaivamuǯaid ja papaid ja Levitalaǯaid.
3. Ja Levitalaǯak lokkujuvvujegje guokte loge jage boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk, ja sin lokko, oaivest oaivvai, olbmast olbmai, læi gavce njæljad lokkai duhata. 24. v.
4. Dain [celki David] galgga læt bargo oudast ĉuoǯǯom varas Hærra viesost njællje goalmad lokkai duhata, ja bagjeligæĉĉen ja duobmaren gutta duhata,
5. ja njællje duhat porttafavta ja njællje duhata maidnom varas Hærra dai ĉuojanasaiguim, maid mon læm dagatam gitoslavllaga varas.
6. Ja David juogadi sin juogoidi Levi barni, Gerson, Kahat ja Merari, mielde. 1 Mos. 46, 11.
7. Gersonitalaǯain læiga Ladan ja Simei. 2 Mos. 6, 17.
8. Ladana barnek legje Jehiel, oaivamuš, dasto Setam ja Joel, golmas. 26, 21.
9. Simei barnek legje Selomot ja Hasiel ja Haran, golmas; dak legje Ladana fuolkkegoddi oaivek.
10. Ja Simei barnek legje Jahat, Sisa ja Jeus ja Beria; dak legje Simei barnek, njæljes.
11. Ja Jahat læi oaivamuš, ja Sisa nubbe; mutto Jeusest ja Beriast æi læm ollo barnek, ja soai læiga damditi okta vanhemviesso ovta lokkama mielde.
12. Kahat barnek legje Amram, Jishar, Hebron ja Ussiel, njæljes. 2 Mos. 6, 18.
13. Amram barnek læiga Aron ja Moses; ja Aron ĉulddujuvvui, vai son basotuvvuši allabassen, son ješ ja su barnek agalaš aiggai, boalddem varas suovvasa Hærra muođoi oudast, su balvvalam varas ja buristsivdnedam varas su nammi agalaš aiggai.
2 Mos. 6, 20. Ebr. 5, 4. 5 Mos. 10, 8.
14. Ja Moses, dat Ibmel olmai, su barnek lokkujuvvujegje Levi sokkagoddai.
15. Mosesa barnek læiga Gersom ja Elieser. 2 Mos. 2, 22; 18, 3. 4.
16. Gersoma barnin læi Sebuel oaivamuš. 26, 24.
17. Ja Eliesera barnin læi Rehabja oaivamuš; Elieserest æi læm æra barnek, mutto Rehabja barnek legje sagga ædnagak.
18. Jishara barnin læi Selomit oaivamuš.
19. Hebron barnin læi Jerija oaivamuš, Amarja dat nubbe, Jahasiel dat goalmad, ja Jekamam dat njæljad. 24, 23.
20. Ussiel barnin læi Mika oaivamuš ja Jissija nubbe.
21. Merari barnek læiga Mahli ja Musi. Mahli barnek læiga Eleasar ja Kis; 6, 19.
22. ja Eleasar jami, ja sust æi læm makkege barnid, mutto aivefal nieidak, ja sin valdde Kis barnek, sin vieljak, naittusi. 24, 28.
23. Musi barnek legje Mahli ja Eder ja Jeremot, golmas. 24, 30.

24. Dak legje Levi barnek sin vanhemviesoi mielde, dai gæčaduvvumi fuolkkegoddi oaivek sin gaskast, namai logo mielde, oaivest oaivvai, guđek doaimategje bargo balvvalusast Hærra vieso siste, guokte loge jage boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk.

25. Dastgo David celki: Hærra, Israel Ibmel, læ doaimatam su albmugasas mašo ja assa Jerusalemest agalas aiggai, 22, 18.

26. ja æige Levitalažak darbaš guoddet goađe ja buok dam bierggasid balvvalussi dam siste.

27. Ja Davida maŋemuš sani mielde lokkujuvvujegje Levi manak guokte loge jage boarrasi rajest ja dast boarrasæbbuk. 3. v.

28. Ja si bigjujuvvujegje Arona barnidi vække balvvalussi Hærra vieso siste, ouddašiljoi bagjel ja gammari bagjel ja buok basse omi buttastusa bagjel ja barggoi balvvalusast Ibmel vieso siste,

29. sikke geččujume laibi lusa ja fines jafoi lusa borramušoaffari ja dai suvrokættes asetes gakoi lusa ja bannoi lusa ja dam lusa, mi duppijuvvui, ja buok goppemitto lusa ja gukkodak-mitto lusa 3 Mos. 24, 5 j. n. v.; 2, 4-7; 6, 14.

30. ja čuožžom varas juokke iđđedest gittet ja maidnot Hærra ja nuftgis maidai juokke ækkedest

31. ja væketam varas oaffaruššat buok boalddemoaffarid Hærrai sabbatbeivid, ođđa manoid ja basid, mærre-logo mielde, nuftgo asatuvvum læi sigjidi, alelassi Hærra muođoi oudast.

32. Nuft si galgge vuttivalddet, mi læi vuttivalddamuššan oktiboattem goađe lutte, ja mi læi vuttivalddamuššan basse baikest, ja mi læi vuttivalddamuššan Arona barnin, sin vieljain, balvvalusa dafhost Hærra vieso siste. 4 Mos. 18, 3.

24. Kapittal.

David juogad papaid Eleasara ja Itamara sogast 24 jukkui, 1—19, ja asata vuorbe bokte Levitalažaid Kahata ja Merari sogast sin balvvalussi, 20—31.

1. Ja Arona barni dafhost, de legje sin juogok dak: Arona barnek legje Nadab ja Abihu, Eleasar ja Itamar. 23, 6. 2 Mos. 6, 23.

2. Ja Nadab ja Abihu jamiga sodno ačesga ouddal, ja sodnost æi læm makkege barnid, ja Eleasar ja Itamar šaddaiga pappan. 3 Mos. 10, 1 j. n. v.

3. Ja David oktanaga Sadokin Eleasara barnin ja Akimelekin Itamara barnin juogadi sin sin ammati sin balvvalusast. 2 Muit. 8, 14.

4. Ja olbmai oaivamužai dafhost, de gavdnujuvvujegje Eleasara barnek ænebun go Itamara barnek, ja si juogadegje sin; Eleasara barnin legje sin vanhemviesoi oaivamužak gutta nubbe lokkai, ja Itamara barnin sin vanhemviesoi oaivamužak gavce.

5. Ja si juogadegje sin vuorbe bokte, daid nuftgo doidge; dastgo basse baike oaivamužak ja Ibmela oaivamužak legje Eleasara barnin ja Itamara barni gaskast.

6. Ja Semaja, Netanel bardne, čalle, Levi sokkagoddest, bajas čali sin gonagasa oaidnot ja oaivamužai ja Sadoka, papa, ja Akimeleka, Ebjatar barne, oaidnot, ja papai ja Levitalažai fuolkkegoddi oaivamužai oaidnot; okta vanhemviesso olgus valddujuvvui Eleasari, ja dasto vuoro mielde okta olgus valddujuvvui Itamari.

7. Ja vuostas vuorbbe bođi Jojaribi, nubbe Jedajai, 1 Makk. 2, 1.

8. goalmad Harimi, njæljad Seorimi,

9. viđad Malkiai, guđad Mijamini,

10. čiččid Hakkosi, gavcad Abiai, Luk. 1, 5.

11. ovcad Jesuai, logad Sekanjai,

12. okta nubbe logad Eljasibi, guokte nubbe logad Jakimi,
13. golbma nubbe logad Huppai, njællje nubbe logad Jesebabi,
14. vitta nubbe logad Bilgai, gutta nubbe logad Immeri,
15. čieča nubbe logad Hesiri, gavce nubbe logad Happissesi,
16. ovce nubbe logad Petahjai, guokte logad Esekieli,
17. okta goalmad logad Jakini, guokte goalmad logad Gamuli,
18. golbma goalmad logad Delajai, njællje goalmad logad Maasjai.
19. Dai doaimatus sin balvvalusast læi mannat Hærra vieso sisa, dađemielde go asatuvvum læi sigjidi Arona, sin ače, bokte, nuftgo Hærra, Israel Ibmel, læi sudnji goččom.
20. Ja Levi æra manai dafhost, de læi Amram barnin Subael, Subael barnin Jehdeja. 23, 16 j. n. v.
21. Rehabja dafhost, de læi Rehabja barnin Jissia oaivamuš.
22. Jisharitalažain læi Selomot, Selomot barnin Jahat.
23. Ja Jeria barnek legje Amarja, dat nubbe, Jahasiel, dat goalmad, Jekamam, dat njæljad*.

* 23, 19 mielde legje Jeria, Amarja, Jahasiel ja Jekamam Hebron barnek.

24. Ussiel bardne læi Mika; Mika barnin læi Samur.
25. Jissia læi Mika viellja, Jissia barnin læi Sakarja.
26. Merari barnek læiga Mahli ja Musi, Jaasia, su barne, barnek.
27. Merari barnek Jaasia, su barne, bokte, legje sikke Soham ja Sakkur ja Ibri.
28. Mahlist læi Eleasar; mutto sust æi læm makkege barnid. 23, 22.
29. Kis dafhost, de læi Kis bardne Jerahmeel.
30. Ja Musi barnek legje Mahli ja Eder ja Jerimot. Dak legje Levitalažai barnek sin vanhemviesoi mielde. 23, 23.
31. Maidai sige suppijegje vuorbe nuftgo sin vieljak, Arona barnek, gonagas Davida ja Sadoka ja Akimeleka ja papai ja Levitalažai fuolkkegoddi oaivamužai oaidnot, fuolkkegodde-oaivamuš nuftgo su uccemuš viellja. 25, 8.

25. Kapittal.

David asata lavlloid Asafa, Hemana ja Jedutun vuollai, 1—7. Si jukkujuvvujek njællje goalmad lokkai jukkui, guokte nubbe lokkai guđege jukkui, 8—31.

1. Ja David ja soattehærrak olgus čuldde balvvalussi Asafa ja Hemana ja Jedutuna barnin sin, guđek profetastalle* sitariguim, harpaiguim ja symbaliguim, ja dai olbmai lokko, guđek doaimategje bargo sin balvvalusasek mielde, læi:

* d. l. guđek, viggatuvvum Ibmel vuoiŋast, lavllu Ibmeli ramadussan.

2. Asafa manain Sakkur ja Josef ja Netanja ja Asarela, Asafa barnek, Asafa njuolggadusa vuolde, gutte profetastalai gonagasa asatusa mielde;
3. Jedutunest Jedutun barnek: Gedalja ja Seri ja Jesaja, Hasabja ja Mattitja, guđas*, sitariguim, sin ačesek Jedutun njuolggadusa vuolde, gutte profetastalai maidnom ja ramedam bokte Hærra;

* go Simei lassen lokkui, 17. v.

4. Hemanest Heman barnek: Bukkija, Mattanja, Ussiel, Sebuel ja Jerimot, Hananja, Hanani, Eliata, Giddalti ja Romamti-Eser, Josbekasa, Malloti, Hotir, Mahasiot;
5. dak buokak legje Heman barnek, gutte læi gonagasa oaidne Ibmel sani siste bajedet čoarve*; dastgo Ibmel læi addam Hemani njællje nubbe lokkai barne ja golbma nieida.

* d. l. profeta, gutte salmai bokte galgai vuoiŋalažat nannit Israel gonagasa ja albmuga.

6. Dak buokak legje, ješ gutteg su aĉes njuolggadusa vuolde, lavllom særvest Ibmel vieso siste, symbaliguim, harpaiguim ja sitariguim balvvalussi Ibmel vieso siste, gonagasa, Asaf ja Jedutun ja Heman njuolggadusa vuolde.

7. Ja sin lokko oktanaga sin vieljaiguim, gudek legje oapatuvvum Hærra lavllomi, buok dak čæpek, legje guokte čuode ja gavce ovcad lokkai.

8. Ja si suppijegje vuorbe dam birra, maid si galgge vuttivalddet, uccemuš nuftgo dat stuoremus, oapatægje nuftgo mattajægje. 24, 31.

9. Ja vuostas vuorbbe bođi Asafi, namalassi Josefi; Gedalja šaddai nubben, son ja su vieljak ja su barnek, guokte nubbe lokkai; 2-4. v.

10. goalmaden šaddai Sakkur, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

11. njæljad vuorbbe bođi Jisri, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

12. viđaden šaddai Netanja, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

13. guđaden šaddai Bukkia, son su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

14. čiččiden šaddai Jesarela, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

15. gavcaden šaddai Jesaja, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

16. ovcaden šaddai Mattanja, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

17. logaden šaddai Simei, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

18. okta nubbe logaden šaddai Asarel, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

19. guokte nubbe logad vuorbbe bođi Hasabjai, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

20. golbma nubbe logaden šaddai Subael, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

21. njællje nubbe logaden šaddai Mattitja, son, su barnek ja su vieljak, guokte nubbe lokkai;

22. vitta nubbe logad vuorbbe bođi Jeremoti, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

23. gutta nubbe logad Hananjai, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

24. čieča nubbe logad Josbekasai, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

25. gavce nubbe logad Hanani, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

26. ovce nubbe logad Malloti, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

27. guokte logad Eliatai, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

28. okta goalmad logad Hotiri, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

29. guokte goalmad logad Giddalti, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

30. golbma goalmad logad Mahasioti, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi;

31. njællje goalmad logad Romamti-Eseri, sudnji, su barnidi ja su vieljaidi, guokte nubbe lokkasi.

26. Kapittal.

Porttafavtai juogok faktit Ibmel viesolutte, 1—19. Bagjeligæčček Ibmel vieso davveri bagjel, 20—28, bagjeligæčček ja duobmarak, 29—32. Buokak dak læk Levi sokkagoddest.

1. Porttafavtai juogoi harrai, de læi Korahitalaǯain Meselemja, Kore bardne, Asafa manain. 2 Muit. 8, 14.

2. Ja Meselemjast legje barnek: Sakarja, dat vuostasriegadægje, Jediael, dat nubbe, Sebadja, dat goalmad, Jatniel, dat njæljad,
3. Elam, dat viđad, Johanan, dat guđad, Eljoenai, dat čiččid.
4. Ja Obed-Edomest legje barnek: Semaja, dat vuostasriegadægje, Josabad, dat nubbe, Joah, dat goalmad, ja Sakar, dat njæljad, ja Netanel, dat viđad,
5. Ammiel, dat guđad, Isaskar, dat čiččid, Peulletai, dat gavcad; dastgo Ibmel læi buristsivdnedam su.
6. Ja Semajai, su bardnai, riegadegje barnek, guđek rađđijegje sin ačesek viesost; dastgo si legje šiega olbmak.
7. Semaja barnek legje: Otni ja Refael ja Obed, Elsabad ja su vieljak, šiega olbmak, Elihu ja Semakja.
8. Dak buokak legje Obed-Edoma barnin, si ječa ja sin barnek ja sin vieljak, šiega, famolaš olbmak balvvalussi; guokte čiččid lokkai Obed-Edomest.
9. Ja Meselemjast legje barnek ja vieljak, šiega olbmak, gavce nubbe lokkai.
10. Ja Hosast Merari manain legje barnek: Simri, dat vuostas (dastgo i son læm galle dat vuostasriegadægje, mutto su ačče bijai su læt vuostemuššan),
11. Hilkia, dat nubbe, Tebalja, dat goalmad, Sakarja, dat njæljad; buok Hosa barnek ja vieljak legje golbma nubbe lokkai.
12. Dai porttafavtai juogoi, namalassi olbmai oaivamušai, bagjelist oroi faktit sin vieljaidæsek baldast, balvvalam varas Hærra viesost.
13. Ja si suppijegje vuorbe, dat uccemuš nuftgo dat stuoremus, sin vanhemviesoidæsek mielde, juokke porta birra. 24, 31; 25, 8.
14. Ja vuorbbe nuortas guvllui gačai Selemjai; ja si suppijegje vuorbe Sakarja, su barne, oudast, gutte læi jiermalaš rađđe-adde, ja su vuorbbe bođi davas guvllui.
15. Obed-Edomi gačai vuorbbe lulas guvllui, ja su barnidi vuorkkavieso gurri. 2 Muit. 25, 24. Neh. 12, 25.
16. Suppimi ja Hosai [gačai vuorbbe] oarjas guvllui Salleket porta gurri dam balgga ala, mi manna bajas guvllui, fakta favta baldast.
17. Nuortas guvllui čuššu gutta Levitalaša, davas guvllui juokke bæive njællje, lulas guvllui juokke bæive njællje, ja vuorkkavieso lutte guovtes ja guovtes.
18. Parbar* lutte oarjas guvllui čuššu njæljes balges-guorast, guovtes aito Parbar lutte.
* 2 Gon. 23, 11.
19. Dak legje porttafavtai juogok Korahitalašai manain ja Merari manain.
20. Ja Levitalašain læi Akia Ibmel vieso davveri bagjel ja dai basotuvvum omi davveri bagjel.
21. Ladana barnek, Gersonitalašai barnek, guđek surgidegje Ladanest, Gersonitalaša Ladana fuolkkegoddi oaivamušak legje Jehielitalašak. 23, 8.
22. Jehielitalašai barnek, Setam ja Joel, su viellja, læiga Hærra vieso davveri bagjel.
23. Amramitalašai, Jisharitalašai, Hebronitalašai, Ossielitalašai dafhost,
24. de læi Sebuel, Gersoma, Mosesa barne, bardne, bajemuš bagjeligæčče davveri bagjel. 23, 16 j. n. v.
25. Ja su vieljai dafhost, guđek surgidegje Elieserest, de læi Rehabja su bardne, ja su bardne læi Jesaja, ja su bardne læi Joram, ja su bardne Sikri, ja su bardne Selomot. 24, 21.
26. Dat Selomot ja su vieljak legje buok dai basotuvvum omi davveri bagjel, maid gonagas David ja fuolkkegoddi oaivamušak

oaivamuǥai gaskast duhata bagjel ja čuođe bagjel ja soattehærrak legje basotam;

27. sođin ja sallaŝest legje si dam basotam daina divvom diti Hærra vieso.

28. Ja buok, maid Samuel, oaidne, ja Saul, Kis bardne, ja Abner, Ner bardne, ja Joab, Seruja bardne, legje basotam, buok, maid juokkehaŝ læi basotam, læi Selomit ja su vieljai bajeldasgæčo vuolde. 1 Sam. 9, 9. 11. 1 Muit. 9, 22.

29. Jisharitalaǥain legje Kenanja ja su barnek dam olgoldas dago dafhost Israel bagjel bagjeligæččen ja duobmaren.

30. Hebronitalaǥain legje Hasabja ja su vieljak, ŝiega olbmak, duhat ja čieča čuođe, asatuvvum Israel bagjel dam bællai Jordana oarjas guvlui buok Hærra dakkoi ja gonagasa balvvalussi.

31. Hebronitalaǥai oaivamuŝ læi Jerija, Hebronitalaǥai oaivamuŝ sin sogai ja vanhemviesoi mielde; David rađđijume njællje logad jage siste điđoŝtuvvui sin gaskast, ja de gavdnujuvvujegje sin gaskast vægalaŝ gievrak Jaser-Gileadest.

32. Ja su vieljak, ŝiega olbmak, legje guokte duhata ja čieča čuođe, fuolkkegoddi oaivamuǥak; ja gonagas David bijai sin Rubenitalaǥai ja Gaditalaǥai ja Manasse sokkagoddebæle bagjeli buok Ibmela fidnoi ja gonagasa fidnoi dafhost.

27. Kapittal.

Davida soatte-oaivamuǥak ja sin guokte nubbe lokkai juogo, 1—15. Sokkagoddi oaivamuǥak, 16—24. Bagjeligæčček Davida obmudagai bagjel, 25—31. Su bajemuŝ rađđe-addek, ustebak ja balvvalægjek, 32—34.

1. Ja dak læk Israel manak sin logosek mielde, fuolkkegoddi oaivamuǥak ja oaivamuǥak duhata bagjel ja čuođe bagjel ja siŋ bagjeligæčček, guđek balvvalegje gonagasa juokke dafhost, mi oroi juogoi alde, mak ouddan loaidastegje ja erit loaidastegje manost mannoi buok jage manoin, juokke sierra juokko njællje goalmad lokkai duhata:

2. Dam vuostas juogo bagjel, dam vuostas manost, læi Jasobam, Sabdiel bardne, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata;
11, 11 j. n. v. 2 Sam. 23, 8 j. n. v.

3. son læi Peres manain, oaivamuŝ buok soattehærrai bagjel, dam vuostas manost.

4. Ja dam nubbe mano juogo bagjel læi Dodai, Ahohitalaŝ, ja su juogo særvest læi oaivamuŝ Miklot, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.

5. Dat goalmad soattehærra, dam goalmad manost, læi Benaja, Jojada bardne, pappa, muttom oaivamuŝ, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata; 2 Sam. 8, 18.

6. dat Benaja læi muttom vægalaŝ dam golbma lokkasa særvest ja dam golbma lokkasa bagjel, ja su juogo særvest læi Ammisabad, su bardne. 11, 22 j. n. v.
2 Sam. 23, 22 j. n. v.

7. Dat njæljad, dam njæljad manost, læi Asael, Joaba viellja, ja Sebadja, su bardne, su maŋŋel, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata. 2 Sam. 2, 18.

8. Dat viđad, dam viđad manost, læi oaivamuŝ Samhut, Jisrahitalaŝ, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.

9. Dat guđad, dam guđad manost, læi Ira, Ikkes bardne, Tekoitalaŝ, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.

10. Dat čiččid, dam čiččid manost, læi Heles, Pelonitalaŝ, Efraim manain, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.

11. Dat gavcad, dam gavcad manost, læi Sibbekai, Husatitalaŝ,

Serahitalaǯain, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.
2 Sam. 21, 18. 1 Muit. 20, 4.

12. Dat ovcad, dam ovcad manost, læi Abieser, Anatotitalaš, Benjaminitalaǯain, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.

13. Dat logad, dam logad manost, læi Maharai, Netofatitalaš, Serahitalaǯain, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata.
11, 30.

14. Dat okta nubbe logad, dam okta nubbe logad manost, læi Benaja, Piratonitalaš, Efraim manain, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata. 11, 31.

15. Dat guokte nubbe logad, dam guokte nubbe logad manost, læi Heldai, Netofatitalaš, Otniel sogast, ja su jukkui gulle njællje goalmad lokkai duhata. 11, 30.

16. Ja Israel sokkagoddi bagjel legje: Rubenitalaǯai bagjel muttom oaivamuš, Elieser, Sikri bardne, Simeonitalaǯai bagjel Sefatja, Maaka bardne,

17. Levi bagjel Hasabja, Kemuel bardne, Arona bagjel Sadok,

18. Juda bagjel Elihu David vieljain, Isaskara bagjel Omri, Mikael bardne,

19. Sebulon bagjel Jismaja, Obadja bardne, Naftali bagjel Jerimot, Asriel bardne,

20. Efraim manai bagjel Hosea, Asasja bardne, Manasse sokkagoddebæle bagjel Joel, Pedaja bardne,

21. Manasse sokkagoddebæle bagjel Gileadest Jiddo, Sakarja bardne, Benjamin bagjel Jaasiel, Abner bardne,

22. Dan bagjel Asarel, Jeroham bardne. Dak legje Israel sokkagoddi oaivamuǯak.

23. Mutto David i lokkam sin, guđek legje guokte loge jage boarrasi rajest ja dast nuorabuk; dastgo Hærra læi cælkkam, atte son aigoi dakkat Israela ædnaggærddasaǯǯan nuftgo alme nastid.
1 Mos. 15, 5. 5 Mos. 10, 22.

24. Joab, Seruja bardne, algi lokkat, mutto i dam ollašuttam, ja dam aše diti bođi moarre Israel bagjeli, ja lokko i čallujuvvum olmušlokkoi gonagas Davida muittalusai girjai. 2 Sam. 24, 15.
1 Muit. 21, 7. 14.

25. Ja gonagasa davveri bagjel læi Asmavet, Adiel bardne, ja duvsai bagjel mæcest, gavpugin ja ædnamsidain ja doarnai siste læi Jonatan, Ussia bardne,

26 ja sin bagjel, guđek dakke ædnambargo ædnama barggam bokte, læi Esri, Kelub bardne,

27. ja vidnegardi bagjel læi Simei, Ramatitalaš, ja vidneduvsai bagjel vidnegardin læi Sabdi, Sifmitalaš,

28. ja olljomuorai ja morbærmuorai bagjel vuollegis ædnamest læi Baal-Hanan, Gederitalaš, ja olljoduvsai bagjel læi Joas,

29. ja stuora omi bagjel, mak guttu Saronest, læi Sitrai, Saronitalaš, ja stuora omi bagjel vumin læi Safat, Adlai bardne,

30. ja kameli bagjel læi Obil, Ismaelitalaš, ja njiŋŋelas aseni bagjel læi Jehdeja, Meronotitalaš,

31. ja smavva omi bagjel læi Jasis, Hagaritalaš; dak buokak legje bagjeligæčček dam obmudaga bagjel, mi gulai gonagassi Davidi.

32. Ja Jonatan, Davida čeˇ viellja, læi rađđe-adde; son læi jiermalaš ja čal'oappavaš olmai. Ja Jehiel, Hakmoni bardne, læi gonagasa barni lutte,

33. ja Akitofel læi gonagasa rađđe-adde, ja Husai, Arkitalaš, læi gonagasa usteb; 2 Sam. 15, 12. 37.

34. ja Akitofela maŋŋel bođiga Jojada, Benaja bardne, ja Ebjatar. Ja Joab læi gonagasa soattehærra. 2 Sam. 8, 16.

28. Kapittal.

David čokke buok oaivamu̧zaid albmuga gaskast ja nævvo sin jægadet Salomo, gæn Ibmel læi valljim gonagassan, goččo sin sudnji vække̮n huksit tempela ja doallat Hærra bakkomid, 1—8. Son nævvo Salomo ballat Ibmelest, adda sudnji mattatusa tempela huksim ja rakadæme harrai, 9—19, ja avčota su arvokvuođain doaimatet bargo, 20. 21.

1. Ja David čoakkai gočoi Jerusalemi buok Israel oaivamuʒaid, sokkagoddi oaivamuʒaid ja dai juogoi oaivamuʒaid, mak balvvalegje gonagasa, ja oaivamuʒaid duhata bagjel ja oaivamuʒaid čuođe bagjel ja oaivamuʒaid buok gonagasa ja su barni obmudaga ja omi bagjel oktanaga gonagasvieso balvvalegjiguim ja dai vægalaʒaiguim ja buok dai arvost adnujuvvum olbmaiguim.

2. Ja gonagas David čuoʒʒeli ja čuoʒoi su julgides alde ja celki: Gullet muo, mu vieljaidam ja mu albmugam! Must læi miella huksit vieso vuoiŋadussan Hærra litto arkki ja juolggevuološen min Ibmelasamek, ja mon læm rabedam aldsesam bierggasid huksit;

22, 7 j. n. v. 1 Gon. 8, 17. 2 Sam. 7, 2.

3. mutto Ibmel celki munji: Ik don galga huksit vieso mu nammi; dastgo don læk soatte-olmai ja læk golgatam varaid.

2 Sam. 7, 5. 1 Gon. 5, 3.

4. Ja Hærra, Israel Ibmel, vallji muo obba mu aččam viesost šaddat gonagassan Israel bagjel agalaʒat; dastgo Juda vallji son læt oaivamuʒʒan, ja Juda viesost mu aččam vieso, ja mu aččam barni gaskast likoi son munji dakkam varas muo gonagassan obba Israel bagjel.

5, 2. 1 Mos. 49, 10. 1 Sam. 16, 1. 11. 12.

5. Ja buok mu barnin (dastgo Hærra læ addam munji ædnag barnid) vallji son Salomo, mu barne, čokkat Hærra rika truono alde Israel bagjel.

17, 11. 2 Sam. 7, 12. Visesv. 9, 7.

6. Ja son celki munji: Salomo, du bardne, son galgga huksit mu vieso ja mu ouddašiljoid; dastgo mon læm valljim su aldsesam bardnen, ja mon aigom læt su ačče,

2 Sam. 7, 13. 1 Gon. 5, 5.

7. ja mon aigom nanosmattet su gonagasvuođa agalaš aiggai, jos son bisso nannoset doallamest mu bakkomid ja mu lagaid, nuftgo dam bæive.

8. Ja dal, obba Israel, Hærra čoaggalmasa, čalmi oudast ja min Ibmelæmek belji oudast gočom mon din: Dollet ja occet buok Hærra, din Ibmelædek, bakkomid, vai di anašeidek dam buore ædnama oabmenædek ja guođašeidek dam din manaidasadek maŋŋasædek arbben agalaš aiggai!

9. Ja don, Salomo, mu barnačam, dovda du ačad Ibmela ja balvval su olles vaimoin ja miedes sieloin! Dastgo Hærra suoggarda buok vaimoid ja arvveda buok, maid olmuš hutka; jos don ocak su, de son adda ječas dudnji gavnatallat, ja jos don hæitak su, de son suppe du agalaʒat.

Salm. 7, 10 j. n. v. Es. 55, 6. 2 Muit. 15, 2; 24, 20.

10. Vuttivalde dal, dastgo Hærra læ valljim du huksit vieso basse baikken; læge roakkad ja daga dam! 22, 10.

11. Ja David addi Salomoi, su bardnasis, ouddafæskara gova ja dam* viesoi ja dam davvergammari ja dam stoboi ja dam siskeb gammari ja arbmostuolo vieso gova,

2 Mos. 25, 9; 26, 30. * tempela.

12. ja gova buok dast, mi vuoiŋast læi rappasam sudnji, Hærra vieso ouddašiljoin ja buok gammarin birra buok Ibmela vieso davveridi ja dai basotuvvum omi davveridi,

13. ja papai ja Levitalaʒai juogoidi ja buok barggoi balvvalusast Hærra vieso siste ja buok littidi balvvalussi Hærra vieso siste,

14. ja dam gova, mi galgai læt gollest, golle viekkaga mielde, buok dai litti gova, mak gulle ješ gudege balvvalussi, ja buok silbbalitti gova viekkaga mielde, buok dai litti gova, mak gulle ješ gudege balvvalussi.

15. Ja son addi sudnji gollegintaljulgi ja dai gollelampai viekkaga, juokke gintaljuolge ja dam lampai viekkaga mielde, ja silbbagintaljulgi viekkaga juokke gintaljuolge ja dam lampai viekkaga mielde, juokke gintaljuolge adnujume mielde,

16. ja golle viekkag mielde geččujume laibi bevdidi, juokke bævddai, ja silba silbbabevdidi,

17. ja gaffali ja riškotamlitti ja gadnoi gova čielgga gollest ja gollejukkamlitti gova juokke litte viekkaga mielde ja silbbajukkamlitti gova juokke litte viekkaga mielde,

18. ja suovasaltara gova čilggijuvvum gollest viekkaga mielde ja vavna gova, namalassi kerubi gova gollest, mak lebbiga soajaidæsga ja govčaiga Hærra litto arka.
Salm. 18, 11.

19. Buok dam birra [celki David] læ Hærra mattatam muo čallag bokte munji su gieđastes, buok gova duji birra.

20. Ja David celki Salomoi, su bardnasis: Læge roakkad ja gievrra ja daga dam, ale bala ja ale suorggan! Dastgo Ibmel Hærra, mu Ibmelam, læ duina; i son aigo du luoittet ja i du guođđet, dassači go buok barggo balvvalusa varas Hærra vieso lutte læ ollašuttujuvvum.
22, 13. 5 Mos. 31, 6.

21. Ja gæča, dast læk papai ja Levitalažai juogok buok balvvalussi Ibmel vieso lutte, ja dust læk luttad juokke duogjai buoklagaš mielaævtolaš olbmak, gæin læ visesvuotta buok barggoi, ja oaivamužak ja buok almug buok dasa, maid don gočok.

29. Kapittal.

David cælkka čoaggalmassi, maid bierggasid son læ čoaggam tempel varas, ja avččo sin čuovvot su ouddamærkas, 1—5. Israel oaivamužak oaffaruššek gærggadvuođain golle, silba, væike, ruovde ja ain æmbo, 6—8. David ja almug illodek damditi; son maidno Hærra dam armo oudast ja rokkadalla albmuga oudast ja su barnes Salomo oudast, 9—19. Almug maidno Ibmela, oaffarušša ja dakka Salomo nubbe gærde gonagassan, 20—22. Salomo læ oasalaš su rađđidedines; buokak læk sudnji gulolažak. David jabma, 23—30.

1. Ja gonagas David celki obba čoaggalmassi: Salomo, mu bardne, dat aidno, gæn Ibmel læ valljim, læ nuorra ja njuorak, ja duogje læ stuores; dastgo i dat viesso galga læt olbmui, mutto Hærrai Ibmeli.
22, 5.

2. Ja buok mu famostam læm mon rabedam mu Ibmelam vissui golle gollebierggasidi ja silba silbbabierggasidi ja væike væikkebierggasidi, ruovde ruovddebierggasidi ja muoraid muorradujidi, onyksgeđgid ja geđgid sisabigjujuvvum varas, šelggis geđgid ja girjag geđgid ja buoklagaš mavsolaš geđgid ja marmorgeđgid ollorakkan. 22, 14.

3. Ja vela ain, dainago mon likom mu Ibmelam vissui, de mon addam dam golle ja silba, mi must læ, mu Ibmelam vissui, ærreb buok dam, maid mon læm rabedam basse baike vissui,

4. golbma duhat talenta golle Ofira gollest ja čieča duhat talenta čilggijuvvum silba daina skoađastam varas vieso seinid,

5. buok gollebierggasidi ja buok silbbabierggasidi ja juokke barggoi čepi gieđa bokte. Ja gi læ mieđes dævddet su gieđas odne Hærrai?
2 Mos. 35, 5.

6. De adde fuolkkegoddi oaivamužak ja Israel sokkagoddi oaivamužak ja oaivamužak duhata bagjel ja čuođe bagjel ja oaivamužak gonagasa bargo bagjel æktodatolaš addaldagaid.

7. Si adde Ibmel vieso barg-
goi vitta duhat talenta ja loge
duhat darika golle ja loge duhat
talenta silba ja gavce nubbe lokkai
duhat talenta væike ja čuođe duhat
talenta ruovde;
8. ja si, gæi duokken gavdnu-
juvvujegje gæđgek, adde daid Hærra
vieso davveridi Jehiela, Gersonita-
laǯa, gitti. 2 Mos. 35, 27. 1 Muit. 26, 21.
9. Ja almug illodi dam diti, go
si adde æktodatolaǯat, dastgo olles
vaimoin adde si æktodatolaǯat
Hærrai; maidai gonagas David il-
lodi stuora iloin.
10. Ja David mainoi Hærra
obba čoaggalmasa čalmi oudast, ja
David celki: Maidnujuvvum læge
don, Hærra, Israel, min aččamek,
Ibmel, agalašvuođast agalašvutti!
11. Dudnji, Hærra, gulla stuores-
vuotta ja valdde ja gudne ja hær-
vasvuotta ja allagvuotta, vela buok
almest ja ædnam alde; du, Hærra,
læ rika, ja don læk aleduvvum
buok bagjel nuftgo oaivve.
Alm. 4, 11; 5, 12. Matt. 6, 13.
12. Ja riggesvuotta ja gudne
boatta du muođoi oudast, ja don
rađđik buok bagjel, ja du gieđast
læ fabmo ja valdde, ja du gieđast
læ dakkat buokrakkan stuoresen
ja nanosen. 2 Muit. 20, 6.
13. Ja dal, min Ibmelæmek, mi
maidnop du ja ramedep du hærvas
nama.
14. Dastgo gi mon læm, ja mi
læ mu almug, go mist galgaši læt
fabmo addet æktodatolaš addaldaga
nuftgo dam? Dust boatta dat
buokrakkan, ja du gieđast mi læp
dudnji addam. 2 Muit. 2, 6.
15. Dastgo mi læp abmasak du
muođoi oudast ja guosek, nuftgo
buok min vanhemak; nuftgo suoi-
van læk min bæivek ædnam alde,
ja i læk mikkege doaivvagid*.
Salm. 39, 13. 1 Mos. 23, 4. 3 Mos. 25, 23.
Ebr. 11, 13. Job. 14, 2. Salm. 90, 10; 144, 4.
* dam dile nubbastusa birra.
16. Hærra, min Ibmelæmek!
Buok dat ædnagvuotta, maid mi
mi læp rabedam huksit dudnji
vieso du basse nammi, dat læ
boattam du gieđast, ja dat læ du
buokrakkan.
17. Ja mon dieđam, mu Ibme-
lam, atte don suoggardak vaimoid
ja likok vuoiggadlašvutti; mon læm
mu vaibmom vuoiggadlašvuođast
æktodatolaǯat addam dudnji buok
dam, ja du albmuga, mi dast
gavdnu, læm mon dal iloin oaid-
nam addemen dudnji æktodatolaǯat.
Salm. 7, 10. Alm. 2, 23.
18. Hærra, Abraham, Isaka ja
Israel, min vanhemidamek, Ibmel!
Divte dam agalaǯat bissot du alb-
mugad vaimo jurdan, ja njulgge
sin vaimo du guvllusad!
19. Ja adde Salomoi, mu bard-
nai, olles vaimo doallat du bak-
komidad, du duođaštusaidad ja du
lagaidad ja dakkat dam buokrak-
kan ja huksit dam vieso, man varas
mon læm dakkam rakadusaid.
20. Ja David celki obba čoag-
galmassi: Maidnot Hærra, din Ib-
melædek! Ja obba čoaggalmas
mainoi Hærra, sin vanhemidesek
Ibmela, ja gobmerdegje ja luoitta-
degje vuolas Hærra ouddi ja go-
nagasa ouddi. Sanel. 24, 21.
21. Ja si bukte Hærrai njuov-
vamoaffarid; si oaffaruššе Hærrai
boalddemoaffarid dam maŋeb bæive,
duhat vuovsa, duhat vierca, duhat
labba, oktan dai jukkamušoaffari-
guim ja njuovvamoaffarid ollorak-
kan obba Israela oudast.
22. Ja si borre ja jukke Hærra
muođoi oudast dam sæmma bæive
stuora iloin, ja si dakke nubbe gærde*
Salomo, David barne, gonagassan
ja vuoidadegje su oaivamuǯǯan
Hærra oudast ja Sadoka pappan.
* oudeb gærde 23, 1. 1 Gon. 1, 33 j. n. v.
23. Ja Salomo čokkai Hærra
truono alde gonagassan Davida,
su ačes, sajest ja læi likkolaš, ja
obba Israel jægadi su; 28, 5.
24. buok oaivamuǯak ja væga-

laʒak ja nuftgis maidai buok gonagas Davida barnek vuollanegje gonagas Salomo vuollai.

25. Ja Hærra dagai Salomo saggarakkan stuoresen obba Israel čalmi oudast ja addi sudnji daggar gonagaslaš hærvasvuođa, maggara i oktage gonagas Israel bagjel su ouddal læm adnam. 2 Muit. 1, 1.

26. Ja David, Isai bardne, læi gonagas obba Israel bagjel,

27. ja dak bæivek, go son læi gonagas Israel bagjel, legje njællje loge jage; Hebronest rađđi son čieča jage, ja Jerusalemest rađđi son golbma njæljad lokkai jage. 1 Gon. 2, 11.

28. Ja son jami buore boaresvuođa siste, gallanam beivin, riggesvuođast ja gudnest, ja Salomo, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

29. Ja gonagas David historia, dat vuostemuš ja dat maŋemuš, gæča, dat læ čallujuvvum Samuela, oaidne, muittalusai girje siste ja Natana, profeta, muittalusai girje siste ja Gad, oaidne, muittalusai girje siste 21, 9.

30. oktanaga buok su rađđimin ja su vægalaš dagoiguim ja dai aigiguim, mak manne dokko su bagjel ja Israel bagjel ja buok ædnami rikai bagjel.

Maŋeb Muittalusai Girje.

1. Kapittal.

Salomo nanosmuvva su rikas siste, oaffaruššа Gibeonest, 1—6, rokkadalla Ibmelest visesvuođa, maid Ibmel loppeda sudnji addet oktanaga riggesvuođain ja gudnin, 7—12. Son boatta ruoktot Jerusalemi, čokke aldsesis vavnaid ja ridijegjid ja stuora riggesvuođa, 13—17.

1. Ja Salomo, David bardne, nanosmattiječas su gonagasvuottasis, ja Hærra, su Ibmel, læi suina ja dagai su saggarakkan stuoresen. 1 Gon. 2, 12. 46. 1 Muit. 29, 25.

2. Ja Salomo addi goččoma obba Israeli, oaivamuʒaidi duhata bagjel ja čuođe bagjel ja duobmaridi ja juokke oaivamuʒʒi obba Israelest, vanhemviesoi oaivamuʒaidi.

3. Ja si manne dokko, Salomo ja obba čoagganæbme suina, dam dievvai, mi læi Gibeonest; dastgo dast læi Ibmela oktiboattem goatte, maid Moses, Hærra balvvalægje, læi dakkam mæcest. 1 Muit. 21, 29. 1 Gon. 3, 4. 2 Mos. 26, 1 j. n. v. 40, 2.

4. (Ibmela arka læi almake David dolvvom bajas Kirjat-Jearimest dam baikkai, maid David læi dasa rakadam; dastgo son læi bajasdakkam dasa goađe Jerusalemi.) 1 Muit. 13, 6; 15, 1.

5. Ja væikke-altar, maid Besalel, Uri bardne, Hur bardne, læi dakkam, læi dast Hærra goađe oudast, ja Salomo ja čoagganæbme manne dokko dam lusa. 2 Mos. 38, 1.

6. Ja Salomo oaffarušai dast Hærra muođoi oudast væikke-altar ala, mi gulai oktiboattem goattai, ja son oaffarušai dam ala duhat boalddemoaffara.

7. Damanaga ija almostatti Ibmel ječas Salomoi ja celki sudnji: Anot, maid mon galgam dudnji addet! 1 Gon. 3, 5 j. n. v.

8. Ja Salomo celki Ibmeli: Don læk čajetam stuora arbmogasvuođa Davida, mu aččam, vuostai, ja dakkam muo gonagassan su sagjai.

9. De adde dal, Hærra Ibmel, du sanad Davidi, mu aččasam, šaddat duottavuottan! Dastgo don læk dakkam muo gonagassan daggar albmuga bagjeli, mi læ ædnag nuftgo ædnam muoldda.
Visesv. 9, 7. 1 Mos. 13, 16.
10. Adde munji dal visesvuođa ja dieđo, vai mon matam mannat olgus ja mannat sisa dam albmuga muođoi oudast! Dastgo gi matta dubmit dam du stuora albmuga?
11. De celki Ibmel Salomoi: Dađemielde go dat læi du vaimo siste, ja go don ik læk anotam riggesvuođa, davverid ja gudne ikge du vašalažaidad hæga ja ikge læk anotam ædnag beivid, mutto læk anotam aldsesad visesvuođa ja dieđo, vai don matak dubmit mu albmuga, man bagjeli mon læm dakkam du gonagassan, 1 Gon. 3, 11.
12. de læ visesvuotta ja dietto dudnji addujuvvum, ja riggesvuođa ja davverid ja gudne aigom mon dudnji addet, daggarid, maid dak gonagasak, guđek læk læmaš du ouddal, æi læk adnam, ja i oktage du maŋŋel galga adnet.
Matt. 6, 33. Efes. 3, 20.
13. Ja Salomo bođi dam dievast, mi læi Gibeonest, oktiboattem goađest, Jerusalemi, ja son rađđi Israel bagjel.
14. Ja Salomo čokki soattevavnaid ja ridijegjid, ja sust legje njællje nubbe lokkai čuođe soattevavna ja guokte nubbe lokkai duhat ridijægje; ja son bijai daid vavdnagavpugidi ja gonagasa lusa Jerusalemi. 1 Gon. 10, 26 j. n. v.
15. Ja gonagas dagai silba ja golle Jerusalemi nuft oktasažžan go geđgid, ja sedermuoraid dagai son nuft ædnagen go morbærmuoraid, mak šaddek vuollegis ædnamest.
9, 27.
16. Ja dai hæstai vieʒʒam harrai, maid Salomo oažoi Egyptenest, de viežai muttom joavkko gonagasa gavppe-olbmain muttom čorraga dain mærreduvvum hadde oudast;
17. si bukte bajas ja dolvvu Egyptenest olgus vavna gutta čuođe sekel silba oudast ja hæsta čuođe ja vitta loge sekela oudast, ja damanaga lakai dolvvu si daid olgus buok Hetitalažai gonagasaidi ja Syria gonagasaidi sin ječaidæsek gieđain.

2. Kapittal.

Salomo asata barggo-olbmaid huksit tempela, 1. 2. Son anota dimbarid ja harjanam barggo-olbmaid gonagas Hiramest ja loppeda addet sigjidi nisoid, oljo ja vine, 3—10. Hiram mieđeta su adnomuša, 11—16. Salomo asata buok vierrasid Israelest barggoi, 17. 18.

1. Ja Salomo jurdaši huksit vieso Hærra nammi ja ovta vieso su gonagas-orromsagjenes.
2. Ja Salomo logai čieča loge duhat olbma guorbmegæssen ja gavce loge duhata čuoppen vare ala ja golbma duhata ja gutta čuođe bagjeligæččen sin bagjeli.
1 Gon. 5, 15.
3. Ja Salomo bijai sane Hurami, Tyrusa gonagassi, ja cælketi: Nuftgo don dakkik Davida, mu aččam, vuostai, dallego don saddijik sudnji sedermuoraid, vai son huksiši aldsesis vieso, man siste orrot, nuft daga dal maidai mu vuostai!
1 Gon. 5, 2. 2 Sam. 5, 11. 1 Muit. 14, 1.
4. Gæča, mon aigom huksit vieso Hærra, mu Ibmelam, nammi, basotam varas sudnji dam, boalddem varas su muođoi oudast suovvasa njalggahajag galvoin ja ouddanbigjam varas alelassi geččujume laibid ja oaffarušsam varas boalddemoaffarid iđđedest ja ækkedest sabbati ja ođđa manoi ja Hærra, min Ibmelæmek, basse beivi; dat orro agalažat Israel bagjelist.
5. Ja dat viesso, maid mon aigom huksit, galgga læt stuores;

dastgo min Ibmel læ stuoreb go buok ibmelak.
Salm. 86, 8. 1 Muit. 16, 25.

6. Ja gæst læ fabmo huksit sudnji vieso? Dastgo almek ja almi almek æi gæse su. Ja gi mon læm, go mon galgašim huksit sudnji vieso? Dat læ dušše boalddem varas suovvasa su muođoi oudast?
1 Muit. 29, 14. 2 Muit. 6, 18. 1 Gon. 8, 27.

7. De vuolgat dal munji ovta olbma, gutte læ čæppe barggat gollest ja silbast ja væikest ja ruovdest ja purpurruksis ja karmesinruksis ja alek ulloin, ja gutte ibmerda dakkat čuppujuvvum duoje oktanaga dai duogječæpes olbmaiguim, guđek læk mu lutte Judast ja Jerusalemest, gæid David, mu aččam, læ rabedam.

8. Ja sadde munji sedermuoraid, sypresmuoraid ja sandelmuoraid Libanonest, dastgo mon diеđam, atte du balvvalægjek ibmerdek čuoppat muoraid Libanonest, ja gæča, mu balvvalægjek galggek læt du balvvalegjiguim,

9. vai mon satam rabedet aldsesam ollo muoraid; dastgo dat viesso, maid mon aigom huksit, galgga læt stuores ja ovdulaš.

10. Ja gæča, čuppidi, du balvvalegjidi, guđek čuppek muoraid, addam mon guokte loge duhat kora raidnijuvvum nisoid ja guokte loge duhat kora bivgid ja guokte loge duhat bata vine ja guokte loge duhat bata oljo. 1 Gon. 5, 11.

11. Ja Huram, Tyrusa gonagas, celki ovta girje siste, maid son saddi Salomoi: Dainago Hærra rakista su albmuges, de læ son bigjam du gonagassan sin bagjeli.
1 Gon. 10, 9.

12. Ja Huram celki vela ain: Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, gutte læ dakkam alme ja ædnama, go son læ addam Davidi vises barne, gæst læ fietto ja jierbme, gutte aiggo huksit Hærrai vieso ja ovta vieso su gonagas-orromsagjenes! 1 Gon. 5, 7.

13. Ja dal vuolgatam mon ovta čæpes ja jiermalaš olbma, Hurama, mu aččam*,
* d. l. čæppe, gutte læ mu balvvalusast.
1 Gon. 7, 13 j. n. v.

14. gutte læ muttom nissona bardne Dan nieidain, mutto su ačče læ muttom Tyrialaš olmai; son ibmerda barggat gollest ja silbast, væikest, ruovdest, gæđgest ja muorast, purpurruksis ulloin, alek ulloin ja vilggis bumulloin ja karmesinruksis ulloin ja dakkat buoklagaš čuppujuvvum duoje ja hutkat buoklagaš čæpes dujid, mak sudnji goččujuvvujek, oktan du čæpes olbmaiguim ja mu hærram David, du ačad, čæpes olbmaiguim.
2 Mos. 31, 4 j. n. v.

15. Ja daid nisoid ja daid bivgid, dam oljo ja dam vine, maid mu hærram læ loppedam, dam saddijekus son dal su balvvalegjidasas!

16. Ja mi galggap muoraid čuoppat Libanonest, nuft ædnagid, go don darbašak, ja buktet daid dudnji latain mæra mielde dokko Joppi; de don oažok daid doalvvot bajas Jerusalemi. Esr. 3, 7.

17. Ja Salomo logai buok daid vierro olbmaid, guđek legje Israel ædnamest, dam lokkam mielde, maid David, su ačče, læi doallam, ja dak gavdnujuvvujegje læt čuotte ja golbma guđad lokkai duhata ja gutta čuođe. 1 Muit. 22, 2.

18. Ja son dagai čieča loge duhata sist guorbmegæssen ja gavce loge duhata čuoppen vare ala ja golbma duhata ja gutta čuođe baggeligæččen doaimatam varas albmuga barggoi. 2. v. Josv. 9, 27.

3. Kapittal.

Dat baikke, gosa tempel huksijuvvui, ja dat aigge, goas tempel huksijuvvui, 1. 2. Tempela stuoresvuotta ja hærvas rakadus, 3—9. Salomo rakadatta guokte

keruba, ovta ouddaloavdaga ja guokte stuora baʒe tempela ouddi, 10—17.

1. Ja Salomo algi huksit Hærra vieso Jerusalemi Moria vare ala, gost son læi almostattam ječa̋s Davidi, su ačča̋i, gosa dat læi rakadišgoattam, David baikkai, Ornana, Jebusitalaǯa, gordneraidnimbaikkai. 1 Gon. 6, 1 j. n. v. 2 Sam. 24, 18 j. n. v. 1 Muit. 21, 18 j. n. v.

2. Ja son huksegođi nubbe manost, nubbe bæive, su gonagasvuođas njæljad jage siste.

3. Ja dat læi vuođđo, maid Salomo bijai huksim varas Ibmela vieso: Gukkodak allani mielde ouddalaš mitto mielde læi gutta loge allana, ja govddodak guokte loge allana.

4. Ja ouddafæsker, mi læi gukkodaga ouddalist, læi vieso govddodaga mielde guokte loge allana, ja allodak čuođe ja guokte loge allana, ja son skoađasti dam siskabæle čielgga gollin.

5. Ja dam stuora vieso skoađasti son sypresmuorain, ja son skoađasti dam burin gollin ja bijai dasa palmid ja viđjid.

6. Ja son čiŋati vieso mavsolaš geđgiguim čigŋan, ja golle læi golle boattam Parvaimest.

7. Ja son skoađasti vieso, hirsaid, uksalasaid ja dam seinid ja dam uvsaid, gollin ja čuopai kerubid seinidi.

8. Ja son dagai dam buok bassamus baike vieso (dam gukkodak læi vieso govddodaga mielde guokte loge allana, ja dam govddodak guokte loge allana), ja son skoađasti dam burin gollin, gidda gutta čuođe talenta ragjai.

9. Ja navli dæddo læi vitta loge sekel golle, ja bajeb lanjaid skoađasti son gollin.

10. Ja son dagai dam buok bassamus baike vissui guokte keruba, govvačuoppam duoje, ja skoađasti daid gollin.
2 Mos. 25, 18. 1 Gon. 6, 23.

11. Ja kerubi soajai gukkodak læi guokte loge allana; nubbe soagja læi vitta allana ja guoskai vieso sæidnai, ja nubbe soagja læi vitta allana ja guoskai dam nubbe keruba soagjai;

12. ja dam nubbe keruba soagja læi vitta allana ja guoskai vieso sæidnai, ja nubbe soagja læi vitta allana ja oli dam nubbe keruba soagjai.

13. Dai kerubi soajak legje, læbbagasast, guokte loge allana, ja ječa dak čuoǯoiga sodno julgidæsga alde, ja dai muođok legje vieso guvllui.

14. Ja son dagai ouddaloavddaga alek ja purpurruksis ja karmesinruksis ulloin ja vilggis bumulloin ja bijai kerubid dam ala.

15. Ja son dagai vieso ouddabællai guokte baʒe, vitta goalmad lokkai allana gukkodakki*, ja baʒʒe-oaivve, mi læi dai bajagæččen, læi vitta allana. 4, 12 j. n. v.
* goabbašagak okti, 1 Gon. 7, 15.

16. Ja son dagai viđjid gorri ja bijai daid baʒi bajagečidi, ja son dagai čuotte granatæbela ja bijai daid viđji ala.

17. Ja son ceggi baʒid tempela ouddabællai, nubbe olgiš bællai ja nubbe gurot bællai; ja son gočoi dam olgiš bæle baʒe nama Jakinen ja dam gurot bæle baʒe nama Boasen. 1 Gon. 7, 21.

4. Kapittal.

Væikest rakaduvvu boalddemoaffaraltar ja leikkijuvvum čaccelitte, 1—5, dasa vela rakaduvvujek loge litte, loge gintaljuolge, loge bævde; guokte ouddaširjo rakaduvvuba; faskarak, goaivok ja littek dakkujuvvujek, 6—11. Vela ain muittaluvvu, maid bierggasid Hiram rakadi, ja maggar galvost son daid rakadi, 12—22.

1. Ja son dagai ovta altara væikest; guokte loge allana læi dam gukkodak ja guokte loge allana dam govddodak ja loge allana dam allodak. 7, 7. 2 Mos. 27, 1. 2.

2. Ja son dagai leikkijuvvum abe, loge allana dam nubbe ravdast dam nubbe ravddi, jorbasen birra buok, ja vitta allana læi dam allodak, ja golbma loge allan gukkosaš badde oli dam birra.
1 Gon. 7, 23 j. n. v.

3. Ja vuovsai govak legje dam vuollelist, birrastattededin dam birra buok; loge juokke allan vuollai birrastatte dak abe birra buok; guovte gurgadasast legje vuovsak, leikkijuvvum oktanaga giddalagai daina.

4. Dat oroi guokte nubbe lokkai vuovsa alde; golmas legje davas guvllui, ja golmas legje oarjas guvllui, ja golmas legje lulas guvllui, ja golmas legje nuortas guvllui, ja appe oroi dai bagjelist, ja dai maŋŋagæček legje buokak sisa guvllui.

5. Ja dam assodak læi giettaloabo govddo, ja dam ravdda nuftgo litteravda duogje, nuftgo lilialieđđe; dat gesi ollo bataid, dat gesi golbma duhata.

6. Ja son dagai loge litte ja bijai vitta olgiš bællai ja vitta gurot bællai dai siste basadam diti; mi gulai boalddemoaffari, dam doidde si dai siste, mutto appe læi papai diti dam siste ječaidæsek bassam varas. 1 Gon. 7, 38.

7. Ja son dagai loge golle-gintaljuolge, nuftgo dak galgge læt, ja bijai daid basse baikkai, vitta olgiš ja vitta gurot bællai.
1 Gon. 7, 49. 2 Mos. 25, 31.

8. Ja son dagai loge bævde ja bijai daid basse baikkai, vitta olgiš ja vitta gurot bællai, ja son dagai čuotte litte gollest. 2 Mos. 27, 3.

9. Ja son dagai papai ouddašiljo ja dam stuora šiljo ja šiljo uvsaid, ja dai belid skoađasti son veikin.

10. Ja abe bijai son vieso olgiš bællai nuortas lulas guvllui.
1 Gon. 7, 39.

11. Ja Huram dagai faskarid ja goaivoid ja littid, maiguim riškotet. Ja nuft Huram gærgai dakkamest dam bargo, maid son dagai gonagas Salomoi Ibmel viesost,

12. guokte baʒe ja dam guokte litte ja baʒʒe-oivid baʒi bajagæččen ja guokte gođarakkanasa gokčam varas dam guokte litte baʒʒe-oivi alde, mak legje baʒi bajagæččen,
1 Gon. 7, 15 j. n. v. 41 j. n. v.

13. ja dam njællje čuođe granatæbela dam guovte gođarakkanassi, guokte gurgadasa granatæbelid goabbage gođarakkanassi, gokčam varas dam guokte litte baʒʒe-oivi alde, mak legje baʒi bajagæččen;

14. ja vuođđobittaid dagai son, ja littid dagai son vuođđobittai ala,

15. dam ovta abe ja dam guokte nubbe lokkai vuovsa dam vuollai;

16. ja faskarid ja goaivoid ja gaffalid ja buok dai bierggasid dagai Huram, su aččе*, gonagas Salomoi Hærra vieso varas gellujuvvum væikest.

* Salomo aččе, d. l. čæppe, gutte læi su balvvalusasast; 2, 13.

17. Jordan jalggadasast leikkiti gonagas daid dam daškis ædnami Sukkot ja Seredata gaskast.
1 Gon. 7, 46 j. n. v.

18. Ja Salomo dagai buok daid galvoid stuora ædnagvuođast; dastgo væike dæddo i điđuštuvvum.

19. Ja Salomo dagai buok daid dingaid, mak galgge læt Ibmel vieso siste, sikke golle-altara ja bevdid ja geččujume laibid dai alde

20. ja gintaljulgid ja dai lampaid, vai dak cakketuvvuše, nuftgo asatuvvum læi, goara ouddi, dam mavsolaʒamus gollest,

21. ja liđid ja lampaid ja gintalskarrid gollest (dat læi dat čielggasæmus golle)

22. ja nibid ja littid, maiguim riškotet, ja fataid ja dollalittid dam mavsolaʒamus gollest; ja vieso uvsai dafhost, de legje dam siskeb uvsak dam buok bassamus baikkai ja vieso uvsak dam basse baikkai gollest.

5. Kapittal.

Salomo dikta buok, mi læi basotuvvum, ja litto arka daina, mi dam siste læi, dolvvujuvvut tempela sisa, 1—10. Papak mannek basse baikest olgus, Levitalaʒak ramedek Ibmela; balvva, man siste Hærra hærvasvuotta almostuvvu, dævdda obba dam vieso, 11—14.

1. De gærgai dalle buok dat barggo, maid Salomo dagati Hærra vieso varas, ja Salomo doalvoi sisa, maid David, su aččе, læi basotam, ja silbaid ja gollid ja buok littid bijai son Ibmel vieso davvergammaridi. 1 Gon. 7, 51.

2. De čokki Salomo Israel vuorrasid ja buok sokkagoddi oaivamuʒaid, Israel manai dalo-isedi oaivamuʒaid, Jerusalemi doalvvom diti Hærra litto arka bajas David gavpugest, dat læ Sion. 1 Gon. 8, 1 j. n. v.

3. Ja buok Israel olbmak čoagganegje gonagas Salomo lusa basidi, dat læ dat čiččid manno.

4. Ja buok Israel vuorrasak botte, ja Levitalaʒak bajedegje arka bajas.

5. Ja si gudde bajas arka ja oktiboattem goađe ja buok basse baike bierggasid, mak legje goađe siste; Levitalaš papak gudde daid bajas.

6. Ja gonagas Salomo ja obba Israel særvvegodde, mi læi čoagganam su lusa, legje arka oudast ja oaffaruššе smavva omid ja stuora omid, mak æi mattam lokkujuvvut æige rekinastujuvvut ædnagvuođa diti. 2 Sam. 6, 13.

7. Ja papak dolvvu Hærra litto arka sisa dam sagjai, vieso goara sisa, dam buok bassamus baike sisa, kerubi soajai vuollai.

8. Ja kerubak lebbiga soajaidæsga arka saje bagjel, ja kerubak govčaiga arka ja dam staggoid bajabæle.

9. Ja dam staggok legje nuft gukkek, atte staggoi boalok oidnujegje arka olggolist goara ouddabælde; mutto æi dak oidnum olggobælde. Ja dat oroi dast gidda dam bæive ragjai.

10. I læm mikkege arka siste, ærrebgo dak guokte tavvala, maid Moses læi bigjam dam sisa Horeba guorast, dallego Hærra dagai litto Israel manaiguim, dallego si vulgge Egyptenest olgus. 2 Mos. 25, 16. 21.

11. Ja de dapatuvai, go papak manne basse baikest olgus (dastgo buok dak papak, guđek gavdnujegje, legje basotam ječaidæsek, vuorok æi mattam vuttivalddujuvvut), 1 Muit. 24, 1 j. n. v.

12. ja go Levitalaʒak, lavllok, buokakrakkan, sikke Asaf, Heman, Jedutun ja sin barnek ja sin vieljak, garvotuvvum vilggis bumullobiktasidi, symbaliguim ja harpaiguim ja sitariguim čuʒʒu altara nuortabælde, ja sin lutte čuotte ja guokte loge papa, guđek čuojategje trompetaiguim,

13. ja go si nuftgo okta olmai čuojategje trompetaiguim ja lavllu ovta jidni čuogjelis jienain maidnom ja ramedam varas Ibmela, ja go si dikte trompetaid čuogjat allaget ja symbalid ja æra lavllom-rakkanasaid ja Hærra maidnoma, dainago son læ buorre, dainago su arbmogasvuotta bista agalaʒat, de devddujuvvui viesso, Hærra viesso, balvast.
Esr. 3, 10 j. n. v. 2 Muit. 7, 3. Salm. 136, 1 j. n. v. Luk. 1, 50.

14. Ja papak æi mattam bissot čuoʒʒot doaimatam varas balvvalusa balva diti; dastgo Hærra hærvasvuotta devdi Ibmela vieso.
2 Mos. 40, 34. 2 Muit. 7, 2. Esek. 43, 5.

6. Kapittal.

Salomo ramed Hærra, dainago son læ dævddam su loppadusaides, maid son læi addam Davidi, 1—11. Son sojaldatta su čibbides Hærra ouddi ja rokkadalla su, vai son vela ain datuši doallat su loppadusaides, 12—17, ja erinoamačet, vai son aiguši gullat sin rokkadusaid,

guđek dam viesost daihe dam guvllui čalmi rokkadallek sudnji, 18—42.

1. De celki Salomo: Hærra læ cælkkam, atte son aiggo orrot sævdnjadasa siste;
1 Gon. 8, 12 j. n. v. 2 Mos. 20, 21.

2. ja mon læm huksim vieso dudnji orromsagjen, ja ovta baike, gost don oaǯok assat agalaǯat.

3. Ja gonagas jorggali su muođoides ja buristsivdnedi obba Israel særvvegodde, ja obba Israel særvvegodde čuoǯoi. 2 Sam. 6, 18.

4. Ja son celki: Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, gutte su njalmines sarnoi Davidin, mu ačinam, ja su gieđaines læ ollašuttam dam, maid son celki:

5. Dam bæive rajest, go mon dolvvum mu albmugam Egypten ædnamest olgus, im mon valljim guđege gavpuga buok Israel sokkagoddin, gost galgai huksijuvvut viesso, vai mu namma lifči dast, imge mon valljim guđege olbma læt oaivamuǯǯan mu albmugam Israel bagjel; 2 Sam. 7, 6 j. n. v.

6. mutto de mon valljijim Jerusalema, vai mu namma lifči dast, ja mon valljijim Davida læt mu albmugam Israel bagjel.

7. Ja David, mu aččam, oaǯoi milli huksit vieso Hærra, Israel Ibmela, nammi.
2 Sam. 7, 2 j. n. v. 1 Muit. 28, 2 j. n. v.

8. Mutto Hærra celki Davidi, mu aččasam: Dainago don læk oǯǯom milli huksit vieso mu nammi, de don læk burist dakkam, go don læk oǯǯom daggaraǯa milli.

9. Daddeke ik don galga huksit dam vieso, mutto du bardne, gutte galgga vuolgget du alemin, son galgga huksit dam vieso mu nammi.
Visesv. 9, 8.

10. Ja Hærra ollašutti su sanes, maid son læi sardnom, ja mon loaidastim bajas Davida, mu aččam, sagjai, ja čokkanim Israel truono ala, nuftgo Hærra læi sardnom, ja mon huksijim vieso Hærra, Israel Ibmela, nammi.

11. Ja mon bigjim dasa arka, man siste Hærra litto læ, maid son dagai Israel manaiguim.

12. Ja son* čuoǯoi Hærra altara oudast aito obba Israel særvvegodde oudast ja lebbi su gieđaides.
* Salomo. 1 Gon. 8, 22 j. n. v.

13. Dastgo Salomo læi dakkam aladasa væikest ja bigjam dam šiljo gasko; vitta allana læi dam gukkodak ja vitta allana dam govddodak ja golbma allana dam allodak; ja son čuoǯoi dam alde ja luoittadi vuolas su čibbides ala obba Israel særvvegodde oudast ja lebbi su gieđaides alme guvllui.

14. Ja son celki: Hærra, Israel Ibmel! I læk oktage Ibmel nuftgo don almest daihe ædnam alde, don, gutte bisotak litto ja arbmogasvuođa du balvvalegjidad vuostai, guđek vagjolek du muođoi oudast obba sin vaimostæsek, Luk. 1, 72.

15. don, gutte læk doallam du balvvalægjasad Davidi, mu aččasam, dam, maid don legjik sudnji sardnom; don sardnuk dam du njalminad, ja du gieđainad læk don dam ollašuttam, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.

16. Ja dal, Hærra, Israel Ibmel, doala du balvvalægjasad Davidi, mu aččai, dam, maid don læk sudnji sardnom ja cælkkam: I dust galga olmai vaillot mu muođoi oudast, gutte galgga čokkat Israel truono alde, go dušše du manak vuttivalddek sin gæinosek, nuft atte si vagjolek mu laga mielde, nuftgo don læk vagjolam mu muođoi oudast. 2 Sam. 7, 16. 1 Gon. 2, 4.

17. Ja dal, Hærra, Israel Ibmel, divte du sanad šaddat duottavuottan, maid don læk sardnom du balvvalægjasad, Davidi!

18. Galgašigo Ibmel duođai orrot olbmui lutte ædnam alde? Gæča, almek ja almi almek æi

gæse du; man sagga ucceb dalle dat viesso, maid mon læm huksim! 2, 6. Es. 66, 1.

19. Mutto don aigok almake jorgetet du balvvalægjad rokkadusa bællai ja su vuollegis adnoma bællai, Hærra, mu Ibmelam, gullam varas dam čuorvvoma ja dam rokkadusa, maid du balvvalægjat rokkadalla du muođoi oudast,

20. vai du čalmek lifče rabastuvvum ja jorggaluvvum dam vieso guvllui ija bæive, dam baike guvllui, man birra don læk cælkkam, atte don aigok bigjat du namad dasa, gullam varas dam rokkadusa, maid du balvvalægjat rokkadalla, jorgetedin dam baike guvllui; 2 Mos. 20, 24. 5 Mos. 12, 5. 11.

21. ja don aigok gullat du balvvalægjad ja du albmugad, Israela, vuollegis adnomid, maid si rokkadallek, jorgetedin dam baike guvllui, ja don aigok daid gullat dam baikest, gost don asak, almest; don aigok gullat ja andagassi addet.

22. Go guttege suddod su lagamuʒas vuostai, ja go valle bigjujuvvu su ouddi, nuft atte son vuornotuvvu, ja son boatta sisa ja vuordno du altar oudast dam vieso siste, 2 Mos. 22, 10 j. n. v.

23. de don aigok gullat almest ja dakkat ja rabedet du balvvalegjidasad vuoiggadvuođa, nuft atte don mavsatak ašalaʒʒi, bijadedinad su gæino su oaive ala, ja dubmik vanhurskasa vanhurskesen læt, addededinad sudnji su vanhurskesvuođa mielde.

24. Ja go du almug Israel časkujuvvu vašalaʒas muođoi oudast, dainago si suddodek du vuostai, mutto go si dalle jorgidek ja dovdastek du nama ja rokkadallek dudnji ja anotek armo du muođoi oudast dam viesost, 5 Mos. 28, 25.

25. de don aigok dam gullat almest ja andagassi addet du albmugad, Israela, suddo ja doalvvot sin ruoktot dam ædnami, maid don læk addam sigjidi ja sin vanhemidi.

26. Go albme dappujuvvu, nuft atte i boađe arvve, dainago si suddodek du vuostai, ja go si dalle rokkadallek, jorgetedin dam baike guvllui, ja dovdastek du nama, go si ruoktot jorgidek sin suddostæsek, dainago don vuoledak sin, 5 Mos. 28, 23. 24.

27. de don aigok dam gullat almest ja andagassi addet du balvvalegjidad ja du albmugad, Israela, suddo, damditi go don oapatak sigjidi dam buore gæino, man mielde si galggek vagjolet, ja don aigok arve addet du ædnamad bagjeli, maid don læk addam du albmugasad arbben.

28. Go nælgge boatta ædnami, go rottodavdda boatta, go gorni guorbbam ja astam boatta, rasselokkok ja jurssek bottek, go sin vašalaʒak bakkijek sin sin portai ædnamest, go boatta mikkege givsid ja mikkege buocalvasaid, — 20, 9.

29. miikkenessi rokkusid, miikkenessi vuollegis adnomid dalle dakkujuvvu guđege olbmust ja obba du albmugest Israelest, gi dovdda, ješ guttege su vaimos givse ja su bakčases, ja lebbe su gieđaides dam vieso guvllui,

30. de don aigok dam gullat almest, dam baikest, gost don asak, ja don aigok andagassi addet ja addet juokke olbmai buok su gæinoi mielde, damditi go don dovdak su vaimo (dastgo aivefal don dovdak olbmui manai vaimo), Salm. 7, 10; 17, 3.

31. vai si balaše dust, nuft atte si vagjolek du gæinoi mielde buok daid beivid, maid si ellek dam ædnamest, maid don læk addam min vanhemidi. 1 Gon. 11, 33.

32. Maidai dam vierro olbmu, gutte i læk du albmugest Israelest, mutto boatta gukkalmas ædnamest du stuora nama ja du gievras gieđa ja du geiggijuvvum gieđa

diti, boatta ja rokkadalla, jorgetedin dam vieso guvllui, Es. 56, 6.

33. aigok don gullat almest, dam baikest, gost don asak, ja dakkat buok dam mielde, man birra dat vierro olmuš čuorvvo dudnji, vai buok ædnam albmugak oapaše dovddat du nama ja balaše dust, nuftgo du almug Israel, ja dovdaše, atte du namma namatuvvu dam vieso bagjel, maid mon læm huksim.

34. Go du almug vuolgga olgus soattai su vašalažaides vuostai dam gæino mielde, man mielde don vuolgatak sin, ja go si dalle dudnji rokkadallek, jorgetedin dam gavpuga guvllui, maid don læk valljim, ja dam vieso guvllui, maid mon læm huksim du nammi,

35. de don aigok almest gullat sin rokkadusa ja sin vuollegis adnoma ja rabedet sigjidi vuoiggadvuođa.

36. Go si suddodek du vuostai (dastgo i læk oktage olmuš, gutte i suddod), ja go don moaratuvak sin ala ja addak sin vašalaža halddoi, ja si, guđek valddek sin gidda, dolvvuk sin fanggan muttom ædnami, gukkas daihe lakka, Sard. 7, 20.

37. ja go si valddek dam vaibmosæsek dam ædnamest, gost si adnujuvvujek giddagasast, ja jorggalek ječaidæsek ja rokkadallek dust armo sin fanggavuođasek ædnamest ja celkkek: Mi læp suddodam, boastot mænnodam ja læmaš ibmelmættomak,

Salm. 106, 6. Dan. 9, 5.

38. ja go si jorggalek ječaidæsek du guvllui obba sin vaimostæsek ja obba sin sielostæsek sin fanggavuođasek ædnamest, gosa si læk dolvvujuvvum giddagassi, ja si rokkadallek, jorgetedin sin ædnamæsek guvllui, maid don læk addam sin vanhemidi, ja dam gavpug guvllui, maid don læk valljim, ja dam vieso guvllui, maid mon læm huksim du nammi, Dan. 6, 11.

39. de don aigok almest, dam baikest, gost don asak, gullat sin rokkadusa ja sin vuollegis adnomid ja rabedet sigjidi vuoiggadvuođa ja andagassi addet du albmugasad, maid si læk suddodam du vuostai.

40. Dal, mu Ibmelam, divte du čalmidad læt rabastuvvum, ja du bæljek vuttivalddusek dam rokkadusa, mi dakkujuvvu dam baikest!

41. De čuožžel dal, Hærra Ibmel, ja mana du vuoiŋadussasad, don ja du gievrravuođad arkka! Du papak, Hærra Ibmel, garvotuvvusek bestujumin, ja du ibmelbalolažak illodekusek dam siste, mi læ buorre!

4 Mos. 10, 35. Salm. 132, 8. 9. 16.

42. Hærra Ibmel! Ale eritčajet du vuiddujuvvumad muođoid, muite dam valljogas arbmogasvuođad, maid don læk loppedam Davidi, du balvvalægjasad!

1 Gon. 2, 16. 2 Sam. 7, 13.

7. Kapittal.

Almest boattam dolla loapata Salomo oaffara, Hærra hærvasvuotta dævdda tempela, almug maidno Ibmela; viesso vihatuvvu ædnag oaffariguim, 1—7. Lastagođi basek dollujuvvujek bassen; almug manna ruoktot, 8—11. Hærra lopped Salomoi gullujume, jos son ja su almug aigguk læt Ibmeli gulolažak, 12—18; muđoi aiggo son sin garraset rangaštet, 19—22.

1. Ja go Salomo læi loapatam su rokkadusas, de bođi dolla almest vuolas ja loapati boalddemoaffara ja njuovvamoaffarid, ja Hærra hærvasvuotta devdi vieso.

3 Mos. 9, 24. 1 Gon. 18, 38. 2 Makk. 2, 10.
2 Mos. 40, 34. 1 Gon. 8, 11. Esek. 43, 5.

2. Ja papak æi mattam mannat Hærra vieso sisa; dastgo Hærra hærvasvuotta devdi Hærra vieso.

3. Go buok Israel manak oidne, moft dolla bođi vuolas, ja Hærra hærvasvuođa bođi vieso bagjeli, de si gobmerdegje ječaidæsek vuolas ædnami muođoiguim latte vuostai ja rokkadalle ja maidnu Hærra,

dainago son læ buorre, dainago su arbmogasvuotta bista agalaʒat.

Salm. 136, 1 j. n. v. Esr. 3, 11.

4. Ja gonagas ja buok almug oaffaruʒʒe njuovvamoaffara Hærra muođoi ouddi. 1 Gon. 8, 62 j. n. v.

5. Ja gonagas Salomo oaffaruʒai njuovvamoaffaren guokte goalmad lokkai duhat stuora oame ja čuođe ja guokte loge duhat smavva oame. Nuft vihategje gonagas ja buok almug Ibmel vieso.

6. Ja papak čuʒʒu sin fidnoidæsek siste ja Levitalaʒak Hærra lavllom-rakkanasaiguim, maid gonagas David læi dagatam Hærra ramedam varas, dainago su arbmogasvuotta bista agalaʒat, go David mainoi Ibmela sin* bokte, ja papak čuojategje trompetaid sin buotta, ja obba Israel čuoʒoi.

* Levitalaʒai. 4 Mos. 10, 10.

7. Ja Salomo basoti dam gaskamus oase ouddaʒiljost, mi læi Hærra vieso oudast, dastgo dast oaffaruʒai son boalddemoaffarid ja gitosoaffari buoiddegappalagaid; dastgo væikke-altar, maid Salomo læi dakkam, i mattam gæsset boalddemoaffara ja borramuʒoaffara ja buoiddegappalagaid. 4, 1.

8. Ja Salomo doalai basid* damanaga aige čieča bæive, ja obba Israel suina, sagga stuora čoaggalmas Hamat guovlost gidda Egypten jogača ragjai.

*1 Gon. 8, 2. 4 Mos. 13, 21. Josv. 13, 3--5.

9. Ja si dolle dam gavcad bæive hægjačoagganæme; dastgo altara vihatæme adne si čieča bæive ja basid čieča bæive. 3 Mos. 23, 36.

10. Ja golbma goalmad logad bæive dam čiččid manost luiti son albmuga vuolgget sin gođidasasek, ilost ja arvok mielast dam buore diti, maid Hærra læi dakkam David vuostai ja Salomo vuostai ja Israela, su albmuges, vuostai.

11. Nuft gærgai Salomo Hærra viesoin ja gonagasa viesoin, ja buok dasa, mi læi Salomo milli bagjanam dakkat Hærra vieso siste ja su viesos siste, læi sust likko.

1 Gon. 9, 1 j. n. v.

12. Ja Hærra almostatti ječas Salomoi ikko ja celki sudnji: Mon læm gullam du rokkadusa ja valljim aldsesam dam baike oaffarviesson. 6, 20.

13. Go mon dapam alme, nuft atte i boađe arvve, ja go mon gočom rasselokkoid loapatet ædnama, ja go mon vuolgatam rottodavda mu albmugam gaski,

14. ja go mu almug, mi læ goččujuvvum mu namain, dalle vuoleda ječas, ja go si rokkadallek ja occek mu muođoid ja jorgidek ruoktot sin baha gæinoinæsek, de mon aigom gullat almest ja andagassi addet sin suddo ja dalkastet sin ædnama.

15. Dal galggek mu čalmek læt rabastuvvum ja mu bæljek vuttivalddet dam rokkadusa, mi dakkujuvvu dam baikest.

16. Ja dal mon læm valljim ja basotam dam vieso, vai mu namma galgga læt dast agalaʒ aiggai, ja mu čalmek ja mu vaibmo galggek dast læt buok beivid.

17. Ja don, jos don vagjolak mu muođoi oudast, nuftgo David, du aččat, vagjoli, ja dagak buok dam mielde, maid mon læm dudnji goččom, ja doalak mu bakkomid ja mu lagaid,

18. de mon aigom nanosmattet du gonagasvuođa truono dam litto mielde, maid mon dakkim Davidin, du ačin, cælkededin: I dust galga vaillot olmai, gutte galgga rađđit Israel bagjel.

2 Sam. 7, 12. 1 Gon. 2, 4.

19. Mutto jos di ruoktot maccabetet ja hæittebetet mu lagaid ja mu bakkomid, maid mon læm din ouddi bigjam, ja mannabetet dokko ja balvvalepet æra ibmelid ja rokkadallabetet daid,

20. de mon aigom sin bajasrottit mu ædnamestam, maid mon

læm sigjidi addam, ja dam vieso, maid mon læm basotam mu nammasam, aigom mon eritsuppit mu muođoidam oudast ja dakkat dam sadnevajasen ja bilkkadussan buok albmugi gaski.

5 Mos. 4, 26; 30, 18. Josv. 23, 16.

21. Ja dat viesso, mi læ læmaš nuft allag, — juokkehaš, gutte manna dam mæddel, galgga suorgganet ja cælkket: Manne læ Hærra nuft dakkam dam ædnam vuostai ja dam vieso vuostai? Jer. 22, 8.

22. Ja celkkujuvvut galgga: Damditi go si heitte Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, gutte doalvoi sin Egypten ædnamest olgus, ja si adne ječaidæsek æra ibmeli lutte ja rokkadalle daid ja balvvalegje daid; damditi læ son buktam buok dam oasetesvuođa sin bagjeli.

8. Kapittal.

Salomo hukse gavpugid ja ladnid, 1—6, dakka vierrasid ædnamest barggogædnegas balvvalægjen, mutto aled ja gudnijatta Israel albmuga, 7—10. Son doalvvo su akas, Farao nieida, bajas dam vissui, maid son læ sudnji huksim, oaffaruššа ja adna fuola ibmelbalvvalusast, 11—16, vuolgata skipaid Ofiri, 17. 18.

1. Ja de dapatuvai guokte loge jage gæčest, go Salomo læi huksim Hærra vieso ja su viesos,

1 Gon. 9, 10 j. n. v. 6, 38; 7, 1.

2. de huksi Salomo daid gavpugid, maid Huram læi addam Salomoi, ja divti Israel manaid dain orrot.

3. Dastmaŋŋel manai Salomo Hamat-Sobai ja oažoi famo dam bagjel.

4. Ja son huksi Tadmor mæccai ja buok daid duksagavpugid, maid son huksi Hamati.

1 Gon. 9, 17. j. n. v.

5. Ja son huksi bajeb Bet-Horona ja vuoleb Bet-Horona, nana gavpugid muvraiguim, guovtegærdan portaiguim ja smartiguim,

5 Mos. 3, 5.

6. ja Baalata ja buok daid duksagavpugid, mak Salomost legje, ja buok gavpugid soattevavnaidi ja gavpugid ridijegjidi ja buok, masa Salomost hallo læi, maid son halidi huksit Jerusalemi ja Libanon ala ja obba su hærravuođas ædnami.

7. Buok dam albmuga, mi læi baccam Hetitalažain, Amoritalažain, Ferisitalažain, Hevitalažain ja Jebusitalažain, gæk æi læm Israel olbmuk,

8. sin manain, gæk legje baccam ædnami sin maŋŋeli, go Israel manak æi læm sin erit hævatam, sin valdi Salomo barggogædnegassan gidda dam bæive ragjai.

Jos. 16, 10.

9. Mutto Israel manain i dakkam Salomo guđege balvvalægjen su bargos diti; dastgo si legje soatte-olbmak ja su hæggafavtai oaivamužak ja oaivamužak su soattevavnai bagjel ja su ridijegji bagjel.

10. Ja dat læi dai bajemuš bagjeligečči lokko, gæk legje gonagas Salomost: Guokte čuođe ja vitta loge, gæk rađđijegje albmuga.

11. Ja Salomo doalvoi Farao nieida bajas David gavpugest dam vissui, maid son læi huksim sudnji; dastgo son celki: Nisson i galga assat Davida, Israel gonagasa, vieso siste; dastgo dat læ basse, dainago Hærra arkka læ dokko boattam.

1 Gon. 9, 24.

12. De oaffarušai Salomo Hærrai boalddemoaffarid Hærra altar ala, maid son læi huksim ouddafæskara ouddi,

13. mi berri juokke bæive oaffaruššujuvvut Mosesa goččom mielde, sabbatbeivid ja ođđamanoi beivid ja alla basid golma gærde jagest, suvrokættes laibi basid ja vakkoi basid ja lastagođi basid.

4 Mos. 28, 2 j. n. v. 2 Mos. 23, 14 j. n. v.

14. Ja son asati David, su ačes, asatusa mielde papai juogoid sin balvvalussi ja Levitalažaid sin fid-

noidi lavllot maidnoma ja doaimatet balvvalusa papai čalmi oudast, dam mielde, mi gulai juokke bæivvai, ja porttafavtaid sin juogoi mielde juokke portti; dastgo nuft læi Davida, dam Ibmel olbma, goččom, 1 Muit. 24, 1 j. n. v. 26, 1 j. n. v.
15. ja i dakkujuvvum dam vuostai, maid gonagas læi goččom papaidi ja Levitalaʒaidi juokke aše harrai ja davveri harrai.
16. De læi obba Salomo barggo gidda dam bæive ragjai, go Hærra vieso vuođđo bigjujuvvui, ja dassači go dat ollašuttujuvvui, sattujuvvum garvesen; Hærra viesso læi garves.
17. De manai Salomo Esjon-Geberi ja Eloti appegaddest Edom ædnamest. 1 Gon. 9, 26 j. n. v.
18. Ja Huram vuolgati sudnji su balvvalegjides bokte skipaid ja balvvalegjid, guđek legje mæra alde harjanam skippa-olbmak, ja si botte Salomo balvvalegjiguim Ofiri ja viʒʒe dobbe njællje čuođe ja vitta loge talenta golle ja bukte dam gonagas Salomoi.

9. Kapittal.

Saba dronnig boatta Salomo lusa gullam diti su visesvuođa, ovduša sagga dam diti ja buok su hærvasvuođa diti, maidno Ibmela, adda ja vuostaivaldda valljogas addaldagaid ja manna fastain ruoktot, 1—12. Salomo čoagga ollo golle, dagata gollegalbaid, ovta truono elefantabanin ja gollelittid, 13—21. Son gudnijattujuvvu buokain ja oaʒʒo jakkasaš addaldagaid; sust læk ollo hæstak ja vavnak, son læ vægalaš, ja sust læ stuora riggesvuotta, son jabma, 22—31.

1. Ja Saba dronnig læi gullam Salomo ramadusa, ja son bođi, gæččalam varas Salomo sevdnjis sagai bokte, Jerusalemi sagga stuora joavkoin ja kameliguim, mak gudde ruddaid ja golle ollorakkan ja mavsolaš geđgid; ja son bođi Salomo lusa ja sarnoi suina buok dam birra, mi læi su vaimo siste. 1 Gon. 10, 1 j. n. v. Matt. 12, 42.
2. Ja Salomo čilggi sudnji buok su sanid; i læm oktage sadne čikkujuvvum Salomost, maid son i čilggim sudnji.
3. Go Saba dronnig oini Salomo visesvuođa ja dam vieso, maid son læi huksim,
4. ja borramuša su bævde alde, ja moft su balvvalægjek čokkajegje, ja moft su borramuš-addek čuʒʒu, ja sin biktasid ja su jukkamuš-addid ja sin biktasid ja su goargŋaga, man mielde son manai bajas Hærra vissui, de son rak agjaluvai.
5. Ja son celki gonagassi: Duottavuotta læi dat sadne, maid mon gullim mu ædnamestam, du dingai birra ja du visesvuođa birra.
6. Ja im mon jakkam sin sadnai, ouddalgo mon bottim, ja mu čalmek oidne dam, ja gæča, i bælleoassege læk munji muittaluvvum du ædnag visesvuođast; don bagjel manak dam saga, maid mon læm gullam.
7. Audogasak læk du olbmak ja audogasak dak du balvvalægjek, guđek alelassi čuʒʒuk du muođoi oudast ja gullek du visesvuođa.
8. Maidnujuvvum lekus Hærra, du Ibmelad, gutte ani buoredokkalašvuođa dudnji, nuft atte son bijai du su truonos ala gonagassan Hærra, du Ibmelad, oudast! Dainago du Ibmelad rakista Israela, nuft atte son dikta dam bissot agalaʒat, de bijai son du gonagassan sin bagjeli dakkam diti vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa. 2, 11.
9. Ja son addi gonagassi čuođe ja guokte loge talenta golle ja hui ollo ruddaid ja mavsolaš geđgid; æi læm daggar ruddak, go dak, maid Saba dronnig addi gonagas Salomoi.
10. Dasa vela legje Huram balvvalægjek ja Salomo balvvalægjek, gæk legje buktam golle Ofirest, mieldesek buktam sandelmuoraid ja mavsolaš geđgid. 8, 18.
11. Ja gonagas dagati sandelmuorain raiddalasaid Hærra vissui

ja gonagasa vissui ja sitarid ja harpaid lavlloidi, ja daggaraš i læm ouddal oidnum Juda ædnamest.

12. Ja gonagas Salomo addi Saba dronnigi buok, masa son halidi, maid son rokkadalai, ærreb addaldagai dam oudast, maid son læi mieldes buktam gonagassi; ja son jorgidi ruoktot ja manai su ædnamasas, son ješ ja su balvvalægjek.

13. Ja dam golle dæddo, mi sisabođi Salomoi ovta jagest, læi gutta čuođe ja gutta čiččid lokkai talenta golle,

14. ærreb dam, mi sisabođi gavppe-olbmain, ja maid smavva gavpašægjek bukte; ja buok Arabia gonagasak ja ædnama ædnamhærrak bukte Salomoi golle ja silba.

15. Ja gonagas Salomo dagati guokte čuođe stuora galba derppujuvvum gollest, (gutta čuođe sekel derppujuvvum golle manai guđege galbbi) 1 Gon. 10, 16; 14, 26.

16. ja golbma čuođe smavva galba derppujuvvum gollest (golbma čuođe sekel golle manai guđege galbbi), ja gonagas bijai daid Libanon vuovddevissui.

17. Ja gonagas dagati ovta stuora truono elefantabanin ja skoađasti dam čielgga gollin.

18. Ja truonost legje gutta cækka ja juolggevuološ gollest, mak legje giddabigjujuvvum trunnui, ja giettamuorak goabbašagain belin čokkamsaje, ja guokte legjona čuoʒoiga giettamuorai guorast.

19. Ja guokte nubbe lokkai legjona čuʒʒu dast dam guđa cækka alde goabbašagain belin; daggaraš i læk dakkum guđege gonagasriki.

20. Ja buok gonagas Salomo jukkamlittek legje gollest, ja buok littek Libanon vuovddeviesost legje dam mavsolaʒamus gollest; silbba i adnujuvvum Salomo beivin mange væran.

21. Dastgo gonagasa skipak manne Tarsisi ovtast Hurama balvvalegjiguim; ovta gærde juokke goalmad jage botte Tarsis-skipak ja bukte golle ja silba, elefantabanid ja abegatoid ja po-loddid.

22. Ja gonagas Salomo šaddai stuorebun go buok ædnam gonagasak riggesvuođa ja visesvuođa dafhost.

23. Ja buok ædnam gonagasak bivdde oaidnet Salomo muođoid gullam diti su visesvuođa, maid Ibmel læi bigjam su vaibmoi.

24. Ja si bukte ješ gutteg su addaldagas, silbbalittid ja gollelittid ja biktasid, soattegarvoid ja ruddaid, hæstaid ja mulasenid, juokke jage addaldaga dam jage oudast.

25. Ja Salomost legje njællje duhat stalljasaje hæstaidi ja soattevavnaidi ja guokte nubbe lokkai duhata ridijægje; ja son bijai sin vavdnagavpugidi ja gonagasa lusa Jerusalemi. 1, 14. 1 Gon. 4, 26.

26. Ja son læi rađđijægje buok gonagasai bagjel dæno rajest Filistalaʒai ædnam ragjai ja gidda Egypten ædnamraji ragjai. 1 Gon. 4, 21.

27. Ja gonagas dagai silba Jerusalemi nuft oktasaʒʒan go geđgid, ja sedermuoraid dagai son nuft ædnagen go morbærmuoraid, mak šaddek vuollegis ædnamest. 1, 15 j. n. v. 1 Gon. 10, 27 j. n. v.

28. Ja hæstak buktujuvvujegje Egyptenest ja buok ædnamin Salomoi.

29. Mutto dat æra Salomo historiast, alggo ja loappa, læ čallujuvvum Natana, profeta, muittalusai girje siste ja Akia, Silonitalaʒa, einostusa siste ja Jedi, oaidne, oainatusa siste Jeroboama, Nebat barne, harrai. 1 Gon. 11, 41 j. n. v.

30. Ja Salomo læi gonagas Je-

rusalemest obba Israel bagjel njællje loge jage.

31. Ja Salomo vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui David, su aćes, gavpugi; ja Rehabeam, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

10. Kapittal.

Rehabeam manna Sikemi čuorvotet ječas gonagassan Israel bagjel, mutto dak loge sokkagodde jorralek sust erit, dainago son i dato gæpedet su aćes lossis gæssa; si gæđgadek su airrasa Hadorama, 1—19.

1. Ja Rehabeam manai Sikemi; dastgo Sikemi læi obba Israel boattam dakkam varas su gonagassan.

1 Gon. 12, 1 j. n. v.

2. Ja de dapatuvai, go Jeroboam, Nebat bardne, gulai dam (son læi Egyptenest, gosa son læi bataram gonagas Salomo oudast), de macai Jeroboam ruoktot Egyptenest.

1 Gon. 11, 40.

3. Ja si vuolgategje sane dokko ja ravkke su; ja Jeroboam bođi ja obba Israel, ja si sardnu Rehabeami ja celkke:

4. Du ačče dagai min gæssa lossaden; mutto gæped dal du aćad garra balvvalusa ja su lossis gæssa, maid son bijai min ala! De mi aiggop du balvvalet.

5. Ja son celki sigjidi: Mannet dokko vela golma bæivvai, ja de bottet fastain mu lusa! Ja almug manai.

6. Ja gonagas Rehabeam rađđadalai dai vuorrasiguim, gudek legje čuʒʒom Salomo, su aće, muođoi oudast, dallego son læi ællemen, ja celki: Moft di nævvobetet muo vastedet dam albmugi?

7. Ja si sardnu sudnji ja celkke: Jos don aigok læt dam albmugi buorre ja læt sigjidi arbmogas ja addet sigjidi burid sanid, de si orruk du balvvalægjen buok beivid.

8. Mutto son hilgoi vuorrasi rađe, maid si legje sudnji addam, ja rađđadalai dai nuoraiguim, guđek legje suina bajasšaddam, guđek čuʒʒu su muođoi oudast.

9. Ja son celki sigjidi: Maid di nævvobetet, atte mi galggap vastedet dam albmugi, mi læ sardnom munji ja cælkkam: Gæped dam gæssa, maid du aččе bijai min ala?

10. Ja dak nuorak, guđek legje suina bajasšaddam, sardnu suina ja celkke: Nuft galgak don cælkket dam albmugi, mi sarnoi dudnji ja celki: Du aččе dagai min noađe lossaden, mutto daga don dam migjidi gæppasæbbun, — nuft galgak don cælkket sigjidi: Mu čelčim læ gaseb go mu aččam alemak;

11. ja dal, — mu aččе bijai din ala lossis gæssa, mutto mon aigom dakkat din gæssa ain losebun; mu aččе bagadi din spičaiguim, mutto mon aigom bagadet din spičaiguim, main læk sæčagasak.

12. De bođi Jeroboam ja buok almug Rehabeam lusa goalmad bæive, nuftgo gonagas læi sardnom ja cælkkam: Bottet fastain mu lusa dam goalmad bæive!

13. Ja gonagas vastedi sigjidi garraset; gonagas Rehabeam hilgoi vuorrasi rađe

14. ja sarnoi sigjidi nuorai rađe mielde ja celki: Mu aččе dagai din gæssa lossaden, mutto mon aigom dakkat dam ain losebun; mu aččе bagadi din spičaiguim, mutto mon aigom bagadet din spičaiguim, main læk sæčagasak.

15. Gonagas i gullam dalle albmuga; dastgo Ibmel jorggali dam nuft, vai Hærra mataši ollašuttet su sanes, maid son Akia, Silonitalaʒa, bokte læi sardnom Jeroboami, Nebat barduai.

1 Gon. 11, 29. 31.

16. Go dal obba Israel oini, atte gonagas i gullam sin, de va-

stedi almug gonagassi ja celki: Mi osid mist læ Davidi? I mist læk vuorbbe Isai bardnai; mana gođidasad, Israel, juokke okta! Gæča dal du viesod bærrai, David! De manai obba Israel su gođidasas. 2 Sam. 20, 1.

17. Mutto dak Israel manak, guđek asse Juda gavpugin, sin bagjel šaddai Rehabeam gonagassan.

18. De vuolgati gonagas Rehabeam Hadoram dokko, gutte læi barggogædnegasai bagjel, mutto Israel manak gæđgadegje su, nuft atte son jami, ja gonagas Rehabeam illa bæsai bajas su vavnas ala bataram varas Jerusalemi.

19. De jorrali Israel David viesost erit gidda dam bæive ragjai.

11. Kapittal.

Rehabeam aiggo soađe bokte dam loge sokkagodde fastain vuollasis bigjat, mutto Semaja rađe mielde erit hæitta son dam, 1—4. Son nanne ædnag gavpugid Judast ja Benjaminest, 5—12. Papak ja Levitalaǯak, gæid Jeroboam hilggo, mannek su bællai, nuftgis maidai ædnag ærrasak Israel sokkagoddin, gæk ballek Ibmelest, 13—17. Sust læk ædnag akak ja ædnag barnek, gæin son aled Abia dai ærrasi bagjeli, gæid son biđge ædnam gavpugidi, 18—23.

1. Go Rehabeam builđi Jerusalemi, de čokki son Juda vieso ja Benjamina, čuođe ja gavce loge duhata valljijuvvum soatte-olbma, soattam varas Israel vuostai ja sattem varas rika fastain ruoktot Rehabeami. 1 Gon. 12, 21 j. n. v.

2. De dapatuvai Hærra sadne Semajai, Ibmel olbmai, naft:

3. Cælke Rehabeami, Salomo bardnai, Juda gonagassi, ja obba Israeli Judast ja Benjaminest:

4. Nuft cælkka Hærra: Epet di galga mannat bajas ja epet soattat din vieljaidædek vuostai. Maccet ruoktot, ješ gutteg su vissusis! Dastgo must dat ašše boatta. Ja si jægadegje Hærra sane ja macce ruoktot ja æi mannam Jeroboama vuostai.

5. Ja Rehabeam asai Jerusalemest, ja son huksi gavpugid ladnen Judai. 14, 6.

6. De son huksi Betleheime ja Etam ja Tekoa

7. ja Bet-Sur ja Soko ja Adullam

8. ja Gat ja Maresa ja Sif

9. ja Adoraim ja Lakis ja Aseka

10. ja Sora ja Ajalon ja Hebron, mak legje Judast ja Benjaminest, nana gavpugak.

11. Ja son dagai ladnid nanosen ja bijai oaivve-olbmaid daidi ja duvsaid borramušain ja oljost ja vinest,

12. ja buok gavpugidi galbaid ja saitid, ja son dagai daid sagga nanosen. Ja Juda ja Benjamin gulaiga sudnji.

13. Ja dak papak ja dak Levitalaǯak, guđek legje obba Israelest, manne su bællai obba sin guovlostæsek.

14. Dastgo Levitalaǯak guđđe sin ædnamidesek ja sin obmudagaidæsek ja manne Judai ja Jerusalemi, damditi go Jeroboam ja su barnek* hilggu sin, nuft atte æi si oǯǯom doaimatet pappa-balvvalusa Hærra oudast,
13, 9. * d. l. maŋestčuovvok.

15. ja son asati papaid oaffardievaidi ja bokkaidi* ja daidi galbidi, maid son læi dakkam.
1 Gon. 12, 31 j. n. v. * 3 Mos. 17, 7.

16. Ja sin* čuvvu buok Israel sokkagoddin dak, gæk adde sin vaimoidæsek occat Hærra, Israel Ibmela; si botte Jerusalemi oaffaruššam varas Hærrai, sin vanhemidesek Ibmeli.
* papaid ja Levitalaǯaid, 13. 14. v.

17. Ja si apasmatte Juda rika ja nanosmatte Rehabeama, Salomo barne, golbma jage; dastgo si vagjolegje Davida ja Salomo gæino mielde golbma jage.

18. Ja Rehabeam valdi aldsesis

aka ærreb Mahalat, Jerimot, David barne, nieida, namalassi Abihaila, Eliab, Isai barne, nieida; 1 Sam. 16, 6; 17, 13.

19. ja son riegadatti sudnji barnid, Jeusa ja Semarja ja Sahama.

20. Ja su maŋŋel valdi son Maaka, Absalom nieida; ja son riegadatti sudnji Abia ja Attai ja Sisa ja Selomit. 1 Gon. 14, 31.

21. Ja Rehabeam rakisti Maaka, Absalom nieida, æmbo go buok su akaides ja su ligge-akaides; dastgo son læi valddam gavce nubbe lokkai aka ja gutta loge ligge-aka, ja son sakkanatti gavce goalmad lokkai barne ja gutta loge nieida.

22. Ja Rehabeam bijai Abia, Maaka barne, oaivvehærran, oaivamuǯǯan su vieljai gaski; dastgo son aigoi dakkat su gonagassan. 5 Mos. 21, 15. 16.

23. Ja son juogadi jiermalaǯat buok su barnides buok Juda ja Benjamin guovloidi, buok daidi nana gavpugidi, ja addi sigjidi hægga-ælatusaid ædnagrakkan ja anoti ollo akaid sigjidi.

12. Kapittal.

Rehabeam ja Israel suddodek Hærra vuostai, gutte adda sin Sisaka gitti, 1—5. Si vuoledek ječaidæsek Hærra ouddi, gutte lopped sin bæstet; daddeke eritvaldda Sisak davverid ja gollegalbaid, mai sagjai Rehabeam dagata væikkegalbaid, 6—12. Son rađđe vela ain Juda bagjel, bisso su ibmelmættomvuođastes, jabma, 13—16.

1. Ja de dapatuvai, go Rehabeama rika læi nanosmuvvam, ja go son læi šaddam gievrran, de son hilgoi Hærra laga, ja obba Israel suina, 26, 16.

2. Ja de dapatuvai gonagas Rehabeama viđad jagest, atte Sisak, Egypten gonagas, manai bajas Jerusalema vuostai (dastgo si legje mænnodam oskaldasmættoset Hærra vuostai) 1 Gon. 14, 22. 25.

3. guokte nubbe lokkai čuođe soattevavnain ja gutta loge duhat ridijegjin, ja i læm lokko dam albmugest, mi bođi suina Egyptenest, Libyalaǯak, Sukkitalaǯak ja Etiopalaǯak.

4. Ja son valdi daid nana gavpugid, mak gulle Judai, ja bođi Jerusalemi. 11, 5 j. n. v.

5. De bođi Semaja, profeta, Rehabeama ja Juda oaivamuǯai lusa, gæk legje čoagganam Jerusalemi Sisak diti, ja son celki sigjidi: Nuft cælkka Hærra: Di lepet muo hilggom; de læm maidai mon din hilggom ja addam din Sisaka gitti. 15, 2; 24, 20.

6. De vuoledegje Israel oaivamuǯak ja gonagas ječaidæsek ja celkke: Hærra læ vanhurskes.

7. Ja go Hærra oini, atte si legje ječaidæsek vuoledam, de dapatuvai Hærra sadne Semajai naft: Si læk ječaidæsek vuoledam; im mon aigo sin hævatet, mutto diktet vehaš sigjidi gagjujuvvut, ja mu sutto i galga golgatuvvut Jerusalem bagjeli Sisaka bokte; 2 Gon. 22, 19.

8. almake galggek si šaddat su balvvalægjen ja dovddat, mi dat læ muo balvvalet ja balvvalet ædnami rikaid. Jer. 2, 19.

9. De manai dalle Sisak, Egypten gonagas, bajas Jerusalema vuostai ja valdi davverid Hærra viesost ja davverid gonagasa viesost, buokrakkan valdi son; son valdi maidai daid gollegalbaid, maid Salomo læi dagatam. 1 Gon. 14, 25 j. n. v.; 10, 16. 2 Muit. 9, 15.

10. Ja gonagas Rehabeam dagati dai sagjai væikkegalbaid, ja son oskeldi daid vikki oaivamuǯaidi, gudđek faktijegje gonagasa vieso uksaraige;

11. ja de dapatuvai, nuft davja go gonagas manai Hærra vieso sisa, de botte viekkek ja gudde daid ja de dolvvu daid fastain ruoktot vikki faktastoppoi.

12. Ja go son vuoledi ječas, de jorgeti Hærra moarre su bagjelist erit, dastgo i son dattom su aibas hævatet, ja de læi maidai juogage buorre Judast. 19, 3.

13. Ja gonagas Rehabeam nanosmatti ječas Jerusalemi ja rađđi; dastgo okta viđad lokkai jage boares læi Rehabeam, go son šaddai gonagassan, ja čieča nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest, dam gavpugest, maid Hærra buok Israel sokkagoddin læi valljim bigjam varas dasa su namas. Ja su ædne namma læi Naama, Ammonitalaš nisson. 1 Gon. 14, 21. 31.

14. Ja son dagai, mi baha læi; dastgo i son divvom su vaimos occat Hærra.

15. Mutto Rehabeama historia, alggo ja loappa, læ čallujuvvum Semaja, profeta, ja Iddo, oaidne, muittalusai girje siste, gost sokkagoddi logok bajaslokkujuvvujek. Ja soatte læi Rehabeama ja Jeroboama gaskast gæčos aige. 13, 22. 1 Gon. 14, 29 j. n. v.

16. Ja Rehabeam vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui David gavpugi; ja Abia, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 11, 22; 13, 1.

13. Kapittal.

Abia šadda gonagassan, soatta Jeroboam vuostai, sardno sudnji su vanhurskeş ašes ja vuoitta su bagjel, 1—17. Israel vuollai naggijuvvu, Juda nanosmattujuvvu; Abia eritvaldda Jeroboamest arvvad gavpugid; sust læk ollo akak ja manak, 18—22.

1. Gonagas Jeroboama gavce nubbe logad jagest šaddai Abia gonagassan Juda bagjel. 1 Gon. 15, 1 j. n. v.

2. Golbma jage rađđi son Jerusalemest, ja su ædne namma læi Mikaja, Uriel nieida, Gibeast. Ja soatte læi Abia ja Jeroboam gaskast.

3. Abia algati soađe vægalaš soatte-olbmai soattevægain, njællje čuođe duhat valljijuvvum olbmaiguim, ja Jeroboam divoi ječas soattamlagje su vuostai gavce čuođe duhat valljijuvvum olbmaiguim, vægalaš soatte-olbmaiguim.

4. Ja Abia loaidasti bajas Semaraim vare ala, mi gulla Efraim varreguvllui, ja celki: Gullet muo, Jeroboam ja obba Israel!

5. Epetgo di berriše diettet, atte Hærra, Israel Ibmel, læ addam Davidi gonagasvuođa Israel bagjel agalaš aiggai, sudnji ja su barnidi, salttelitto* bokte? * 4 Mos. 18, 19.

6. Mutto Jeroboam, Nebat bardne, Salomo, David barne, balvvalægje, čuoʒʒeli ja dagai vuostehago su hærras vuostai. 1 Gon. 11, 26.

7. Ja su lusa čoagganegje luovos olbmak, navcates olbmuk, ja si bigje ječaidæsek famoin Rehabeama, Salomo barne, vuostai; ja Rehabeam læi nuorra ja njaiggo ja i bigjam ječas famoin sin vuostai.

8. Ja dal jurdašepet di famoin bigjat ječaidædek Hærra gonagasvuođa vuostai, mi læ David barni gieđast, dainago di lepet stuora joavkko, ja din lutte læk gollegalbek, maid Jeroboam læ dakkam digjidi ibmelen. 1 Gon. 12, 28.

9. Epetgo di læk hilggom Hærra papaid, Arona barnid, ja Levitalažaid ja dakkam aldsesædek papaid, nuftgo ædnami albmugak? Juokkehaš, gutte boatta dævddet su gieđas* nuorra vuovsain ja čiečain viercain, son šadda pappan daidi, mak æi læk ibmelak. 1 Gon. 12, 31. * 2 Mos. 28, 41.

10. Mutto mi, mi adnep Hærra min Ibmelenamek, ja æp mi læk su hilggom, ja papak, Arona barnek, balvvalek Hærra, ja Levitalažak læk sin dagostæsek,

11. ja si bolddek boalddemoaffa-

rid Hærrai juokke iđđedest ja juokke ækkedest ja suovvasa njalggahajag galvoin ja ouddanbigjek geččujume laibid bævde ala čielgga gollest ja adnek gollegintaljuolge ja dam lampaid rajost cakketam varas daid juokke ækkedest; dastgo mi vuttivalddep, maid Hærra, min Ibmelæmek, datto vuttivalddujuvvut, mutto di, di lepet su hilggom. 2 Mos. 29, 38 j. n. v. 30, 34 j. n v. 25, 30. 37. 1 Muit. 16, 40.

12. Ja gæča, min mielde, min njunnošest læ Ibmel ja su papak ja šlabma-trompetak čuojatam varas daiguim šlama din vuostai. Di Israel manak, allet soađa Hærra, din vankemidadek Ibmela, vuostai! Dastgo epet di galga oažžot likko mieldadek. 4 Mos. 10, 9.

13. Mutto Jeroboam divti olbmaid suollemasat garvvet boattem varas duogabæle sin ala, nuft atte si* legje Juda ouddabælde, ja dak, guđek garvve, sin duokken.

* Jeroboam oktan su æra vægaidesguim.

14. Ja Juda gæčai birras, ja gæča, soatte læi sin ouddabælde ja duogabælde; de si čurvvu Hærrai, ja papak čuojategje trompetaid.

15. Ja Juda olbmak bajas bajedegje soattečuorvvoma; ja de dapatuvai, go Juda olbmak bajas bajedegje soattečuorvvoma, de časki Ibmel Jeroboama ja obba Israela Abia ja Juda muođoi oudast.

16. Ja Israel manak bataregje Juda oudast, ja Ibmel addi sin sin gitti.

17. Ja Abia ja su almug časke sin stuora vuoittemin, ja de gačče Israelest vitta čuođe duhat valljo olbma.

18. De šadde Israel manak vuoleduvvut damanaga aige; mutto Juda manak šadde gievrran, dainago si dorvastegje Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, ala.

19. Ja Abia doarredi Jeroboama ja eritvaldi sust daid gavpugid: Betela dai dasa gullevaš gavpugiguim ja Jesana dai dasa gullevaš gavpugiguim ja Efrona dai dasa gullevaš gavpugiguim.

20. Ja Jeroboam i adnam šatan maidege famoid Abia beivin, ja Hærra časki su, nuft atte son jami.

21. Ja Abia šaddai famolažžan ja valdi aldsesis njællje nubbe lokkai aka, ja son sakkanatti guokte goalmad lokkai barne ja gutta nubbe lokkai nieida.

22. Mutto Abia æra historia ja su gæinok ja su dagok læk čallujuvvum profet Iddo historialaš girje siste. 9, 29.

14. Kapittal.

Abia jabma; Asa šadda gonagassan Judai, balla Ibmelest, eritjavkkad æppeibmelbalvvalusa, hukse nana gavpugid ja čokke aldsesis stuora soattevæga, 1—8. Etiopalaš gonagas Serah gævva su bagjeli; Asa čuorvvo Hærra, gutte adda sudnji vuoito, nuft atte son časka Etiopalažžaid ja doalvvo ollo sallaša mieldes ruoktot, 9—15.

1. Ja Abia vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui David gavpugi, ja Asa, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. Su beivin læi ædnamest rafhe loge jage. 1 Gon. 15, 8.

2. Ja Asa dagai, mi buorre ja vuoiggad læi Hærra, su Ibmel, čalmi oudast. 1 Gon. 15, 11.

3. Son eritjavkkadi dai amas ibmeli altarid ja oaffardievaid ja doji bažid ja čuopadi Astartegovaid moallon. 5 Mos. 7, 5.

4. Ja son gočoi Juda occat Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, ja doallat laga ja bakkoma.

5. Ja son eritjavkkadi buok Juda gavpugin oaffardievaid ja bæivaš-bažid, ja rikast læi rafhe su muođoi oudast. 3 Mos. 26, 30.

6. Ja son huksi nana gavpugid Judai; dastgo ædnamest læi rafhe, ja i læm mikkege sođid su vuostai dain jagin, dainago Hærra addi sudnji rafhe. 11, 5; 15, 15.

7. Ja son celki Judai: Huksijekop mi daid gavpugid ja birrastattop daid muvraiguim ja doarnaiguim, portaiguim ja smartiguim! Vela ain læ ænam rabas min oudast, dainago mi læp occam Hærra, min Ibmelæmek; mi læp occam su, ja son læ addam migjidi rafhe birra buok. De si huksijegje, ja dat likkostuvai sigjidi.

8. Ja Asast læi soattevækka, mi guddi galbaid ja saitid, Judast golbma čuođe duhata, ja Benjaminest guokte čuođe ja gavce loge duhata, guđek gudde galba ja geldde davge; buok dak legje vægalaš soatte-olbmak.

9. Ja Serah, Etiopalaš, manai olgus sin vuostai soattevægain, mast legje duhat gærde duhatak, ja golmain čuđin soattevavnain, ja son bođi Maresai.

10. Ja Asa manai olgus su vuostai, ja si divvu ječaidæsek soattamlagje Sefata vuobmai Maresa gurri.

11. Ja Asa čuorvoi Hærrai, su Ibmelasas, ja celki: Hærra! Du lutte i læk mikkege erotusaid dam væketæmest, gæst læ ollo fabmo, ja dam, gæst i læk mikkege famoid. Væket min, Hærra, min Ibmelæmek! Dastgo du ala mi dorvastep, ja du nammi læp mi boattam dam joavko vuostai. Hærra, don læk min Ibmel; ale divte olbmu bittet ječad vuostai!

1 Sam. 14, 6. 1 Makk. 3, 18.

12. De časki Hærra Etiopalažaid Asa ja Juda muođoi oudast, ja Etiopalažak bataregje.

13. Ja Asa ja almug, mi læi suina, doarredegje sin gidda Gerara ragjai, ja de gačče Etiopalažain nuft ædnagak, atte i oktage sist bissom hægast; dastgo si cuvkkijuvvujegje Hærra ja su soattevæga muođoi oudast. Ja si eritdolvvu sagga ollo sallaša.

Jer. 19, 11.

14. Ja si časke buok gavpugid Gerara birra, dastgo ballo Hærrast læi sin bagjelist, ja si stajedegje buok gavpugid, dastgo ollo salaš læi dai siste. 17, 10.

15. Maidai oabmegođid časke si ja eritdolvvu ædnag smavva omid ja kamelid, ja de si macce ruoktot Jerusalemi.

15. Kapittal.

Asarja jeđđe Asa ja avčot su doallat nannoset Hærrast gidda, 1—7. Asa eritjavkkad æppe-ibmelbalvvalusa; ædnagak Israelest mannek su bællai; son čokke obba albmuga, mi loppeda balvvalet Hærra, 8—15. Son eritbigja su ædnes læmest dronnigen ja loapata su æppe-ibmelbalvvalusa; æi dadde eritjavkkaduvvu oaffardievak; son doalvvo dam, mi læi basotuvvum, Ibmel vieso sisa; sust læ rafhe, 16—19.

1. Ja Ibmela Vuoigŋa bođi Asarja, Oded barne, bagjeli,

2. ja son manai olgus Asa oudald ja celki sudnji: Gullet muo, Asa, ja obba Juda ja Benjamin! Hærra læ dinguim, go di lepet suina, ja jos di occabetet su, de son galgga diktet ječas dist gavdnujuvvut; mutto jos di hæittebetet su, de son galgga din hæittet. Es. 55, 6.

Jer. 29, 13. 1 Muit. 28, 9. 2 Muit. 24, 20.

3. Dastgo ædnag bæivek legje Israełest, go si legje alma duotta Ibmeltaga ja alma papataga, gutte mattati sin, ja alma lagataga.

Duob. 2, 11 j. n. v. 17, 6; 21, 25.

4. De si jorgidegje sin atestusasek siste ruoktot Hærra, Israel Ibmela, guvllui ja occe su, ja son divti ječas gavdnut sist.

Duob. 3, 9. 15; 10, 10 j. n. v.

5. Ja dain aigin i læm mikkege rafhid sudnji, gutte manai olgus, ja sudnji, gutte manai sisa; dastgo

stuora moivvašubme læi buok ædnami assi bagjelist. Duob. 5, 6.

6. Ja si cuvkkijuvvujegje, almug albmuga vuostai ja gavpug gavpuga vuostai; dastgo Ibmel moivvašutti sin buoklagaš atestusaiguim. Duob. 12, 4 j. n. v. 20, 1 j. n. v.

7. Mutto di, leket roakkadak ja allet divte din gieđaidædek njuorrat! Dastgo balkka læ din dago oudast. Jer. 31, 16. Sak. 8, 9. 1 Kor. 15, 58.

8. Ja go Asa gulai daid sanid ja Odeda, profeta, einostusa, de son roakasmuvai ja eritjavkkadi fastevuođaid obba Juda ja Benjamin ædnamest ja dain gavpugin, maid son læi valddam Efraim varreguovlost, ja son divoi Hærra altara, mi læi Hærra ouddafæskar ouddalist.

9. Ja son čokki obba Juda ja Benjamina ja daid vierrasid sin lutte Efraimest ja Manassest ja Simeonest; dastgo ædnagakrakkan manne su bællai Israelest, go si oidne, atte Hærra, su Ibmel, læi suina.

10. Ja si čoagganegje Jerusalemi dam goalmad mano Asa rađđijume vitta nubbe logad jage.

11. Ja si oaffarušše Hærrai damanaga bæive dam sallašest, maid si legje mieldesek buktam, čieča čuođe stuora oame ja čieča duhat smavva oame.

12. Ja si dakke litto aiggot occat Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, obba sin vaimostæsek ja obba sin sielostæsek, Josv. 24, 25. 2 Gon. 23, 3.

13. ja juokke okta, gutte i occam Hærra, Israel Ibmela, galgai goddujuvvut, sikke uccakaš ja stuores, sikke olmai ja nisson.

14. Ja si vurdnu Hærrai oskaldasvuođa alla jienain ja avvo-čuorvvomin ja trompetai ja basunai čuogjamin.

15. Ja obba Juda illodi dam vuordnas diti; dastgo obba sin vaimostæsek legje si vurdnom, ja obba sin datoinæsek occe si su, ja son divti ječas gavdnujuvvut sist, ja Hærra addi sigjidi rafhe birra buok.

16. Ja vela su ædnesge Maaka eritbijai gonagas Asa læmest dronnigen, dainago son læi dakkam hirbmadlaš æppe-ibmelgova Astartai; ja Asa erit čuopai su hirbmadlaš æppe-ibmelgova ja moallon cuvkki dam ja boldi dam Kidron vuomest. 1 Gon. 15, 13 j. n. v.

17. Mutto oaffardievak æi eritjavkkaduvvum Israelest; daddeke læi Asa vaibmo ollasi Hærra mielde buok su beivid. 1 Gon. 22, 44. 2 Gon. 12, 3.

18. Ja son doalvoi daid dingaid, maid su ačče læi basotam, ja daid, maid son ješ læi basotam, Ibmel vieso sisa, silba ja golle ja æra dingaid.

19. Ja soatte i læm gidda Asa rađđijume vitta njæljad logad jage ragjai.

16. Kapittal.

Baesa nanne Rama; Asa dakka litto Syria gonagasain, Benhadadin, gutte časka Baesa, 1—6. Profet Hanani cuigoda Asa, dainago son læ dakkam litto Syria gonagasain; Asa balkesta su giddagassi ja givseda soabmasid albmugest, 7—11. Asa buocca, mutto i almake oca Hærra, jabma, oažžo gudnalaš havddadume, 12—14.

1. Asa rađđijume gutta njæljad logad jagest manai Baesa, Israel gonagas, bajas Juda vuostai ja huksi Rama, amas suovvat Asai, Juda gonagassi, atte guttege manai olgus daihe manai sisa. 1 Gon. 15, 17 j. n. v.

2. De valdi Asa silba ja golle Hærra vieso ja gonagasa vieso davverin olgus ja saddi dam Benhadadi, Syria gonagassi, gutte asai Damaskusest, ja cælketi: 2 Gon. 12, 18; 16, 8.

3. Litto læ mu ja du gaskast

ja mu aĉe ja du aĉe gaskast. Gæĉa, mon saddim dudnji silba ja golle; mana dokko, doaje du littod Baesain, Israel gonagasain, vai son manna bajas mu lutte erit!

4. Ja Benhadad jægadi gonagas Asa ja vuolgati daid soattehærraid, gæk sust legje, Israel gavpugi vuostai, ja si ĉaske Ijona ja Dan ja Abel-Maima ja buok duksaviesoid Naftali gavpugin.

5. Ja de dapatuvai, go Baesa dam gulai, de son heiti huksimest Rama ja divti su bargos nokkat.

6. Ja gonagas Asa valdi obba Juda mieldes, ja si dolvvu geđgid erit Ramast ja dimbarid dast, maiguim Baesa læi huksim, ja son huksi daiguim Geba ja Mispa.

7. Ja dam aige bođi Hanani, oaidne, Asa, Juda gonagasa, lusa ja celki sudnji: Dainago don dorvastik Syria gonagasa ala ja ik dorvastam Hærra, du Ibmelad, ala, damditi læ Syria gonagasa soattevækka eritbæssam du gieđast. Jer. 17, 5.

8. Æigo Etiopalaʒak ja Libyalaʒak læm stuora soattevækka sagga ollo soattevavnaiguim ja ridijegjiguim? Mutto dainago don dorvastik Hærra ala, de son addi sin du gitti. 14, 9.

9. Dastgo Hærra ĉalmek mannek birra obba ædnam mietta famolaʒat sin væketam varas, gæi vaibmo læ ollasi suina. Don læk jallat mænnodam dam aŝest; dastgo dam rajest galgga soatte læt du vuostai. Sanel. 15, 3. Sak. 4, 10.

10. Mutto Asa moaratuvai oaidne ala ja bijai su fanggavissui; dastgo son læi moarest su ala dam diti. Ja Asa mænnodi garraset muttomiguim albmugest damanaga aige. 1 Gon. 22, 27.

11. Ja gæĉa, Asa historia, alggo ja loappa, gæĉa, dat læ ĉallujuvvum Juda ja Israel gonagasai girje siste.

12. Ja Asa buoccai su julgines, su rađđijumes ovce njæljad logad jagest, ja su buocalvas lassani sagga; mutto i vela su buocalvasastesge occam son Hærra, mutto dalkastegjid.

13. Ja Asa vællani su vanhemides lusa, ja son jami su rađđijumes okta viđad logad jagest.

14. Ja son havddaduvvui su havddesagjasis, maid son læi aldsesis roggatam David gavpugi, ja son bigjujuvvui daggar sagjai, mi læi devddujuvvum moaddelagaŝ ruddaiguim, mak legje rakaduvvum vuoidasrakadegji lakai; ja sagga stuora dolla bolddujuvvui su diti.

17. Kapittal.

Josafat ŝadda gonagassan Asa maŋŋel, nanosmuvva su rikasis, balla Ibmelest; Hærra læ suina, 1—5. Son erit javkkada oaffardievaid ja æppe-ibmelgovaid, vuolgata su oaivamuʒaides ja Levitalaʒaid oapatet albmuga, 6—9. Josafat adna rafhe, oaʒʒo addaldagaid Filistalaʒain ja Arabialaʒain, ŝadda famolaʒʒan, ĉokke aldsesis stuora soattevæga, 10—19.

1. Ja Josafat, su bardne, ŝaddai gonagassan su sagjai, ja son nanni jeĉas Israel vuostai. 1 Gon. 15, 24.

2. Ja son bijai soatte-olbmaid buok Juda nana gavpugidi ja bijai soattevægaid Juda ædnami ja daidi gavpugidi Efraimest, maid Asa, su aĉĉe, læi valddam.

3. Ja Hærra læi Josafatin, dainago son vagjoli Davida, su aĉes, boares gæinoi mielde ja i occam Baalid,

4. mutto ocai su aĉes Ibmela ja vagjoli su bakkomi siste ja i Israel dago mielde.

5. Ja Hærra nanosmatti gonagasvuođa su gitti, ja obba Juda addi Josafati addaldagaid, ja sust læi riggesvuotta ja gudne valljogasat. 18, 1.

6. Ja su vaibmo roakasmuvai Hærra gæinoi alde, ja son erit

javkkadi vela ain oaffardievaid ja Astarte-govaid Judast.

7. Ja su raddijumes goalmad jagest vuolgati son su oaivamuȝaides Benhail ja Obadja ja Sakarja ja Netanela ja Mikaja oapatam diti Juda gavpugi siste

8. ja singuim Levitalaȝaid Semaja ja Netanja ja Sebadja ja Asaela ja Semiramota ja Jonatana ja Adonja ja Tobia ja Tob-Adonja, Levitalaȝaid, ja singuim Elisama ja Jorama, papaid.

9. Ja si oapategje Judast, ja sist læi Hærra lakagirje mielde, ja si manne birra buok Juda gavpugi mielde ja oapategje albmuga gaskast.

10. Ja ballo Hærrast bodi buok rikai bagjeli ædnamin, mak legje Juda birra, nuft atte æi si soattam Josafatin.

14, 14; 20, 29. 1 Mos. 35, 5.

11. Ja muttomak Filistalaȝain bukte Josafati addaldagaid ja silba værron; maidai Arabialaȝak bukte sudnji smavva omid, čieča duhata ja čieča čuođe vierca ja čieča duhata ja čieča čuođe bokka.

1 Gon. 4, 21.

12. Ja Josafat šaddai ain famolaȝabun, gidda dassači go son šaddai hui famolaȝȝan, ja son huksi ladnid ja duksagavpugid Judai.

13. Ja sust læi ollo duksa Juda gavpugin ja soatte-olbmak, vægalaȝak soattai, Jerusalemest.

14. Ja dat læi sin lokko sin vanhemviesoi mielde: Juda oaivamuȝak duhata bagjel legje Adna, oaivamuš, ja suina golbma čuođe duhat vægalaš soatte-olbma,

15. ja su baldast Johanan, oaivamuš, ja suina guokte čuođe ja gavce loge duhata,

16. ja su baldast Amasja, Sikri bardne, gutte miella-ævtolaȝat balvvali Hærra, ja suina guokte čuođe duhat vægalaš soatte-olbma.

17. Ja Benjaminest Eljada, vægalaš soatte-olmai, ja suina guokte čuođe duhata, værjoduvvum davgin ja galbain,

18. ja su baldast Josabad, ja suina čuođe ja gavce loge duhata, værjoduvvum soattai.

19. Dak legje dak, gæk balvvalegje gonagasa, ærreb dai, gæid gonagas læi bigjam daidi nana gavpugidi obba Judast.

18. Kapittal.

Josafat dakka ječas magačen daina ibmelmættom Akabin, vuolgga su guossai ja fillitalla mannat suina soattai, 1—3. Josafat datto dadde vuost jærrat Hærrast, i duđa Akaba profetaidi; damditi viȝȝujuvvu Mika. Dat einosta æra lakai ja mieddaštalla soattamest; mutto gonagasak mannaba daddeke Syrialaȝai vuostai, 4—28. Josafat šadda hæggavaddoi, čuorvvo Hærrai ja bestujuvvu; Akab hævvana, 29—34.

1. Ja Josafatest læi riggesvuotta ja gudne valljogasat, ja son dagai ječas magačen Akabin. 17, 5; 21, 6.

2. Ja soames jagi gæčest manai son vuolas Akaba lusa, Samariai, ja Akab njuovati smavva omid ja stuora omid ollorakkan su diti ja albmuga diti, mi læi su mielde, ja son avčoti su mannat bajas Ramoti Gileadi. 1 Gon. 22, 2 j. n. v.

3. Akab, Israel gonagas, celki Josafati, Juda gonagassi: Aigokgo don mannat muina Ramoti Gileadi? Ja son celki sudnji: Nuftgo don, nuft monge, ja nuftgo du almug, nuft muge albmug, ja mi aiggop læt du mielde soađe siste.

2 Gon. 3, 7.

4. Ja Josafat celki vela ain Israel gonagassi: Jæra dadde odne Hærra sanest! 2 Gon. 3, 11.

5. De Israel gonagas čokki profetaid, njællje čuođe olbma, ja celki sigjidi: Galggapgo mi mannat soattai Ramota vuostai Gileadi, daihe galgamgo mon diktet dam dagakættai orrot? Ja si celkke: Mana bajas! Ibmel aiggo addet dam gonagasa gitti.

6. Mutto Josafat celki: Igo dast
vela læk muttom Hærra profeta,
vai mi bæsašeimek jærrat Hærrast
su bokte?
7. Ja Israel gonagas celki Jo-
safati: Læ galle vela muttom ol-
mai, gæn bokte olmuš oažžo jær-
rat Hærrast; mutto mon vašotam
su, dainago i son einost burid mu
birra, mutto bahaid buok su bei-
vides, namalassi Mika, Jimla
bardne. Ja Josafat celki: Allus
gonagas nuft celkku!
8. De ravkai Israel gonagas
muttom viessobalvvalægjes ja celki:
Viežža hoapost Mika, Jimla barne!
9. Ja Israel gonagas ja Josafat,
Juda gonagas, čokkaiga, garvvodam
sodno gonagaslaš biktasidasæsga,
ja soai læiga čokkamen gordneraid-
nim-baikest Samaria porta uksa-
raige oudast; ja buok profetak
einostegje sodno muođoi oudast.
10. Ja Sedekias, Kenaana bardne,
dagai aldsesis čorvid ruovdest ja
celki: Nuft cælkka Hærra: Dai-
guim don galgak doarostet Syriala-
žaid, dassači go don loapatak sin.
11. Ja buok profetak einostegje
nuft ja celkke: Mana bajas Ramoti
Gileadest! De don galgak adnet
likko, ja Hærra galgga addet dam
gonagasa gitti.
12. Ja airas, gutte læi mannam
dokko ravkkam varas Mika, sarnoi
suina ja celki: Gæča, profetai
sanek læk ovtamielalažat vuokka-
sak gonagasa bællai; divte dal
dadde du sanad šaddat nuftgo mut-
toma sane sist ja sarno burid!
13. De celki Mika: Nuft duotta
go Hærra ælla: Maid mu Ibmelam
cælkka, dam mon aigom sardnot.
14. Go son dal bođi gonagasa
lusa, de celki gonagas sudnji: Mika!
Galggapgo mi mannat soattai Ra-
moti Gileadi, daihe galgamgo mon
diktet dam dagakættai orrot? Ja
son celki: Mannet bajas! De di
galggabetet adnet likko, ja si galg-
gek addujuvvut din gitti.
15. Ja gonagas celki sudnji:
Galle gærde mon galgam du vuor-
notet, amad don sardnot munji
ærrasa go duottavuođa Hærra
nammi?
16. De celki son: Mon oidnim
obba Israela bieđganam vari mietta
nuftgo savcca-ælo, ŋast i læk
gæčče; ja Hærra celki: I dain
læk ised; maccusek si ruoktot,
ješ gutteg su vissusis, rafhest!
4 Mos. 27, 17. Matt. 9, 36.
17. De celki Israel gonagas
Josafati: Imgo mon dudnji cælk-
kam: I son einost burid mu birra,
mutto bahaid?
18. De celki son: Damditi, gul-
let Hærra sane! Mon oidnim
Hærra čokkamen su truonos alde
ja obba alme væga čuožžomen su
olgiš ja su gurot bælde.
19. Ja Hærra celki: Gi aiggo
fillit Akaba, Israel gonagasa, vai
son manna bajas ja gačča Ramot
lutte Gileadest? Ja nubbe celki
nuft, ja nubbe celki naft.
20. De manai vuoigŋa* ouddan
ja divoi ječas Hærra muođoi ouddi
ja celki: Mon galgam su fillit. Ja
Hærra celki sudnji: Man bokte?
* 1 Gon. 22, 21.
21. Ja son celki: Mon aigom
olgus mannat ja læt gielesvuođa
vuoigŋan buok su profetai njalme
siste. Ja son celki: Duođai, don
galgak su fillit, ja don galgak mai-
dai dam vægjet; mana olgus ja
daga nuft!
22. Ja dal, gæča, Hærra læ
addam gielesvuođa vuoiŋa dai du
profetai njalbmai, mutto Hærra læ
sardnom likkotesvuođa du bagjeli.
23. De loaidasti Sedekia, Ke-
naana bardne, ouddan ja doaškali
Mika niera vuostai ja celki: Man
gæino mielde læ Hærra vuoigŋa
mannam rasta must erit duina
sardnot? Joh. 18, 22. Ap. dag. 23, 2.
24. Ja Mika celki: Gæča, don
galgak dam oaidnet dam bæive,

go don manak gammarest gammari ječad čiekkam varas.

25. De celki Israel gonagas: Valddet Mika ja dolvvot su ruoktot Amoŋ, gavpug oaivamuǯa, lusa, ja Joasa, gonagasbarne, lusa

26. ja celkket: Nuft cælkka gonagas: Bigjet dam fanggavissui ja bibmet su atestusa laibin ja atestusa čacin, dassači go mon boađam fastain ruoktot šiega aimoin! 16, 10.

27. Ja Mika celki: Jos don boađak fastain ruoktot šiega aimoin, de i læk Hærra mu bokte sardnom. Ja son celki: Gullet dam, di albmugak, buokakrakkan!

28. De manaiga Israel gonagas ja Josafat, Juda gonagas, bajas Ramoti Gileadi. 1 Gon. 22, 29 j. n. v.

29. Ja Israel gonagas celki Josafati: Mon aigom rievddadet biktasidam ja de mannat soattai, mutto garvvod don du oktasaš biktasidad! Ja Israel gonagas rievddadi su biktasides, ja soai manaiga soattai.

30. Mutto Syria gonagas læi goččom su oaivamuǯaides vavnai bagjel ja cælkkam: Epet di galga soattat epet uccakaǯai epetge stuorrai vuostai, mutto aivefal Israel gonagasa vuostai.

31. Ja de dapatuvai, go oaivamuǯak vavnai bagjel oidne Josafata, de celkke si: Son læ Israel gonagas. Ja si birrastatte su soattam varas. De čuorvoi Josafat, ja Hærra væketi su, ja Ibmel jorggali sin erit su lutte.

32. Ja de dapatuvai, go oaivamuǯak vavnai bagjel oidne, atte i son læm Israel gonagas, de jorgidegje si ruoktot su lutte erit.

33. Mutto muttom olmai geldi davges sattedokko ja dæivai Israel gonagasa ruovddegarvo laktagi gaskal. De celki son su vavdnavuogjasis: Jorgid ja doalvo muo olgus soattevægast! Dastgo mon læm havvaduvvum. 35, 23.

34. Ja soatte lassani damanaga bæive, ja Israel gonagas bisoti ječas čuoǯǯot vavnast Syrialaǯai buotta gidda ækked ragjai; ja son jami dam aige, go bæivaš luoittadi.

19. Kapittal.

Josafat cuigoduvvu profet Jehust, dainago son læ vækketam Akaba, 1—3. Son asata duobmarid ædnami ja adda sigjidi hærvas nævvagid, 4—11.

1. Mutto Josafat, Juda gonagas, macai šiega aimoin ruoktot su vissusis Jerusalemi.

2. Ja Jehu, Hanani bardne, oaidne, manai olgus su oudald, ja son celki gonagas Josafati: Galggago olmuš væketet dam ibmelmættoma, ja galgakgo don sin rakistet, guđek Hærra vašotek? Damditi læ moarre du bagjelist Hærra muođoi oudast. 16, 7.

3. Daddeke læ gavdnum maidai juogage buorre du duokken, go don læk eritjavkkadam Astartegovaid ædnamest ja divvom du vaimod occat Ibmela. 17, 3 j. n. v.

4. Ja Josafat oroi Jerusalemest, ja de son manai fastain olgus albmuga gaski Beersebast gidda Efraim varreguovlo ragjai ja doalvoi sin ruoktot Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, lusa.

5. Ja son asati duobmarid ædnami, buok Juda nana gavpugidi, juokke gavpugi. 5 Mos. 16, 18.

6. Ja son celki duobmaridi: Geččet dasa, maid di dakkabetet! Dastgo epet di læk dubmimen olbmui oudast, mutto Hærra oudast, ja son læ din lutte juokke aše siste. 5 Mos. 1, 17. Rom. 13, 1 j. n. v.

7. De diktet dal Hærra balo læt din bagjel, vuttivalddet, maid di dakkabetet! Dastgo Hærra, min Ibmelæmek, duokken i læk værrevuotta ige olbmu hame bællai gæččam ige addaldaga vuostaivalddem.

5 Mos. 10, 17. Ap. dag. 10, 34. Rom. 2, 11. Gal. 2, 6.

8. Maidai Jerusalemest asati Josafat soabmasid Levitalaƶain ja papain ja Israel fuolkkegoddi oaivamuƶain dubmit Hærra aŝid ja soappamættomvuođaid; dastgo* si legje maccam ruoktot Jerusalemi.
10. 11. v. 5 Mos. 17, 8. 9. * Josafat ja si, gudek legje suina olgus mannam, 4. v.

9. Ja son gočoi sin ja celki: Nuft galggabetet di mænnodet Hærra balo siste, oskaldasvuođain ja olles vaimoin:

10. Juokke naggost, mi boatta din ouddi din vieljainædek, gudek assek sin gavpuginesek, vara ja vara* gaskast, laga ja bakkoma gaskast, ravvagi ja asatusai gaskast, galggabetet di sin cuigodet, amasek si suddodet Hærra vuostai, nuft atte moarre boatta din bagjeli ja din vieljai bagjeli; nuft galggabetet di dakkat, ja de epet di galga gæsset siva bagjelasadek.
* 5 Mos. 17, 8.

11. Ja gæča, Amarja, bajemuŝ pappa, læ din bagjel buok Hærra aŝin, ja Sebadja, Ismael bardne, Juda vieso oaivamuŝ, buok gonagasa aŝin, ja Levitalaƶak læk bagjeligæčček din balvvalam varas; leket roakkadak ja dakket dam, ja Hærra lekus dam mielde, gutte læ buorre! 15, 7.

20. Kapittal.

Moabitalaƶak ja æra bakenlaŝ albmugak servvek soattai Josafat vuostai; Josafat čuorvota borakættesvuođaid, čokke albmuga ja rokkadalla Ibmeli, 1—13. Jahasiel, muttom Levitalaŝ, gulata sudnji, atte Ibmel jeŝ aiggo soattat su oudast; Josafat osko dam; si maidnuk Ibmela ja mannek olgus vaŝalaƶai vuostai, gæk hævatek jeŝ ječaidæsek gaskanæsek; Judalaŝ almug oaƶƶo ollo sallaŝa ja maidno Ibmela; si oƶƶuk rafhe sin vaŝalaƶainæsek, 14—30. Josafat rađđe vela ain Hærra balo siste; æi daddeke eritjavkkaduvvu oaffardievak; son dakka særvvevuođa Israel gonagasain Akasjain; damditi gulata profet Elieser sudnji Hærra rangaŝtusa, 31—37.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte Moaba manak ja Ammona manak ja singuim muttom oasse Meunitalaƶain botte Josafat vuostai soattai.

2. Ja olbmuk botte ja adde Josafati dam diettevassi ja celkke: Stuora joavkko boatta du vuostai dom bælde abe*, Syriast, ja gæča, si læk Haseson-Tamarest, dat læ En-Gedi. * d. l. jabma appe.

3. Ja Josafat ballagođi, ja son jorggali su muođoides occam varas Hærra ja čuorvoti borakættesvuođaid obba Juda mietta. Esr. 8, 21.

4. Ja Juda čoagganuŝai occam varas væke Hærrast; vela buok Juda gavpuginge botte olbmuk occat Hærra.

5. Ja Josafat loaidasti ouddan Juda ja Jerusalem čoaggalmasa siste Hærra viesost dam ođđa ouddaŝiljo oudast.

6. Ja son celki: Hærra, min vanhemidamek Ibmel! Ikgo don læk Ibmel almest? Ja don rađđik buok albmugi rikai bagjel, ja du gieđast læ fabmo ja valdde, ja i læk oktage, gutte matta dust bittet.
1 Muit. 29, 12. 2 Muit. 14, 11.

7. Ikgo don læk, min Ibmelæmek, erit agjam dam ædnama assid du albmugad, Israel, muođoi oudast ja addam dam Abrahama, du ustebad, nallai agalaƶat?

8. Ja si asse dast ja huksijegje dudnji dasa ovta basse vieso du nammi, cælkededin:

9. Jos likkotesvuotta boatta min bagjeli, miekke, rangaŝtus ja rottodavdda ja nælgge, de mi aiggop loaidastet ouddan dam vieso ouddi ja du muođoi ouddi, dastgo du namma læ dam vieso siste, ja mi aiggop čuorvvot dudnji min atestusastæmek, ja don aigok gullat ja bæstet. 6, 24 j. n. v. 1 Gon. 8, 33 j. n. v.

10. Ja dal, gæča, Ammona manak ja Moab ja Seir vare almug, gæi gaski don ik suovvam Israela boattet, go si botte Egypten æd-

namest (dastgo si jorgidegje erit sin guovlost æige hævatam sin),
5 Mos. 2, 4. 5. 9. 19.

11. gæča, si mavsatek migjidi boađededin min erit agjet du obmudagast, maid don læk addam migjidi oabmen.

12. Min Ibmelæmek! Ikgo don aigo doallat duomo sin bagjel? Dastgo i mist læk mikkege famoid dam stuora joavko vuostai, mi boatta min vuostai, ja æp mi dieđe, maid mi galggap dakkat; mutto du guvllui læk min čalmek gæččamen.
Salm. 59, 10; 123, 1 j. n. v.

13. Ja obba Juda čuoǯoi Hærra muođoi oudast, vela sin ucca manačakge, sin akak ja sin barnek.

14. Ja Jahasiel, Šakarja barne, Benaja barne, Jeiel barne, Mattanja barne, Levitalaǯa, Asafa barnin, su bagjeli bođi Hærra Vuoigŋa čoaggalmasa gaskast,

15. ja son celki: Vuttivalddet, buok Juda, ja di, Jerusalem assek, ja don, gonagas Josafat! Nuft cælkka Hærra digjidi: Allet bala ja allet suorggan dam stuora joavko oudast! Dastgo soatte i læk din, mutto Ibmela.

16. Mannet itten vuolas sin vuostai! Gæča, si mannek bajas Sis goargŋaga mielde, ja di galggabetet gavdnat sin vuobmegierragest Jeruel mæce buotta.

17. I dat læk din ašše dast soattat; divvot ječaidædek ouddan, čuǯǯot ja geččet, moft Hærra din bæsta, Juda ja Jerusalem! Allet bala ja allet suorggan! Mannet itten olgus sin vuostai, ja Hærra galgga læt dinguim. 2 Mos. 14, 13.

18. De gobmerdi Josafat ječas muođoiguim ædnami, ja obba Juda ja Jerusalem assek luoittadegje vuolas Hærra muođoi ouddi rokkadallat Hærra.

19. Ja Levitalaǯak Kahatitalaǯai manain ja Korahitalaǯai manain čuoǯǯelegje maidnot Hærra, Israel Ibmela, sagga alla jienain.

20. Ja si likke arrad iđđedest bajas ja manne olgus Tekoa mæccai; ja go si legje olgus mannamen, de loaidasti Josafat ouddan ja celki: Gullet muo, Juda, ja di, Jerusalem assek! Oskot Hærra, din Ibmelædek, ala, de di galggabetet bissot! Oskot su profetai ala, de di galggabetet oaǯǯot likko.
Es. 7, 9. Visesv. 16, 26.

21. Ja son rađđadalai albmugin ja asati lavlloid Hærrai, guđek galgge su maidnot basse čiŋai siste, manadedinæsek olgus dai værjoduvvum olbmai oudast, ja cælkket: Maidnot Hærra, dastgo su arbmogasvuotta bista agalaǯat!
Salm. 106, 1; 136, 1.

22. Ja dam aige, go si algategje avvo-čuorvvoma ja maidnoma, de addi Hærra duoga bæle njakkid boattet Ammon manai, Moaba ja Seir vare albmuga bagjeli, guđek legje boattam Juda vuostai, ja si časkujuvvujegje. Salm. 18, 4.

23. Ja Ammon manak ja Moab čuoǯǯelegje Seir vare albmuga vuostai sin erit hævatam varas ja sin duššadam varas; ja go si legje loapatam Seir vare albmuga, de si væketegje, nubbe nubbe vuostai, hævatet gutteg guimidæsek.
Duob. 7, 22. 1 Sam. 14, 20. Esek. 38, 21.

24. Ja go Juda læi boattam bajas varre-alača ala mæce guorast, de si jorgidegje joavko guvllui, ja gæča, si legje jabmam gorodak, mak vællajegje ædnam alde, ja i oktage læm batarussi bæssam.
14, 13.

25. Ja Josafat ja su almug botte rievedam varas sin sallaša, ja si gavdne sin lutte sikke obmudagaid ja jabmam gorodid ja mavsolaš galvoid ollorakkan, ja si valdde aldsesæsek nuft ædnag sallaša, atte æi si vægjam dam guoddet; ja golbma bæive bissu si valddemest sallaša, dastgo dat læi ædnag.

26. Ja dam njæljad bæive čoagganušše si maidnom-vuobmai; dastgo

dast si maidnu Hærra. Damditi goččujuvvu dam baike namma maidnom-vuobmen gidda dam bæive ragjai.

27. Dasto jorgidi juokke Juda ja Jerusalem olmai ruoktot, ja Josafat sin njunnošest, mannam varas ruoktot Jerusalemi iloin; dastgo Hærra læi addam sigjidi ilo sin vašalažai bagjel.

28. Ja si botte Jerusalemi harpaiguim ja sitariguim ja trompetaiguim, Hærra vissui.

29. Ja ballo Ibmela diti bođi buok rikai bagjeli ædnamin, go si gulle, atte Hærra læi soattam Israel vašalažai vuostai. 14, 14; 17, 10.

30. Ja Josafat rikast læi rafhe, ja su Ibmel addi sudnji rafhe birra buok. 14, 6; 15, 15.

31. Ja Josafat rađđi Juda bagjel; vitta njæljad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja vitta goalmad lokkai jage rađđi son Jerusalemest. Ja su ædne namma læi Asuba, Silhi nieidda. 1 Gon. 22, 42 j. n. v.

32. Ja son vagjoli su ačes, Asa, gæino mielde ige gaiddam dast erit, dagadedines, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast.

33. Duššefal oaffardievak æi eritjavkkaduvvum, dainago almug i læm vela divvom su vaimos su vanhemides Ibmela guvllui.

34. Mutto dat æra Josafat historiast, alggo ja loappa, gæča, dat læ čallujuvvum Jehu, Hanani barne, muittalusai girje siste, mi læ bajasvalddujuvvum Israel gonagasai girjai. 19, 2.

35. Ja dastomaŋŋel særvvadi Josafat, Juda gonagas, Akasjain, Israel gonagasain, suina, gutte mænnodi ibmelmættomet.

36. Ja son særvvadi suina huksit skipaid, mak galgge mannat Tarsisi; ja soai huksiga skipaid Esjon-Geberest.

37. De einosti Elieser, Dodava bardne, Maresa olmai, Josafat vuostai ja celki: Damditi go don læk særvvadam Akasjain, de galgga Hærra gaikodet, maid don læk huksim. Ja muttom skipak cuovkkanegje, ja æi dak sattam mannat Tarsisi. 1 Gon. 22, 49.

21. Kapittal.

Josafat jabma, maŋŋelgo son læ bigjam Jorama gonagassan ja juogadam addaldagaid su æra barnidasas, 1—3. Joram godda su vieljaides, læ ibmelmættom; Edomitalažak jorralek sust erit; son časka sin galle, mutto i mate sattet sin šatan gulolašvutti, dainago Hærra i læk suina, 4—11. Girje siste, mi bođi profet Eliasest, gulatuvvujek sudnji Ibmela lossis duomok; vašalažak hævatek ædnama ja dolvvuk su akaid ja su barnid giddagassi erit, ja ješ jabma son Eliasa sani mielde muttom bahas davddi, 12—20.

1. Ja Josafat vællani su vanhemides lusa ja havddaduvvui su vanhemides lusa David gavpugi; ja Joram, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.
1 Gon. 22, 51. 1 Muit. 3, 11.

2. Ja sust legje vieljak, Josafat barnek, Asarja ja Jehiel ja Sakarja ja Asarja ja Mikael ja Sefatja; dak buokak legje Josafat, Israel gonagasa, barnek.

3. Ja sin ačče addi sigjidi ædnag addaldagaid silbast ja gollest ja divras galvoin oktanaga nana gavpugiguim Judast; mutto gonagasvuođa addi son Jorami, dastgo son læi dat vuostasriegadægje.

4. Ja go Joram læi aleduvvum su ačes gonagasvutti ja læi nanosmattam ječas, de goddi son buok su vieljaides mikin ja maidai soabmasid Israel oaivamužain.

5. Guokte njæljad lokkai jage boares læi Joram, go son šaddai gonagassan, ja gavce jage rađđi son Jerusalemest. 2 Gon. 8, 17 j. n. v.

6. Ja son vagjoli Israel gonagasai gæino mielde, nuftgo Akaba viesso læi dakkam, dastgo sust læi muttom Akaba nieidda akkan; ja

son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast. 2 Gon. 16, 3.

7. Mutto Hærra i dattom duššadet David vieso dam litto diti, maid son læi dakkam Davidin, ja nuftgo son læi cælkkam, atte son aigoi addet sudnji ja su barnidi ovta goalo buok beivid.
2 Sam. 7, 12 j. n. v. 1 Gon. 11, 36.

8. Su beivin jorrali Edom Judast erit, ja 'si bigje gonagasa bagjelasasek.

9. Ja Joram manai rasta su oaivamuǯaidesguim, ja buok vavnak suina; ja son likkasi matkai ikko ja časki Edoma, mi birrastatti su, ja oaivamuǯaid vavnai bagjel.

10. De jorrali dalle Edom Judast erit gidda dam bæive ragjai; de jorrali maidai Libna sust erit dam sæmma aige, damditi go son læi hæittam Hærra, su vanhemides Ibmela. 2 Gon. 8, 22.

11. Son dagai maidai oaffardievaid Juda vari ala ja filli Jerusalem assid furrušet* ja filli Juda.
* balvvalet æppe-ibmelid.

12. Ja de bođi sudnji girje Eliasest, profetast, mi čuojai naft: Nuft cælkka Hærra, Davida, du ačad, Ibmel: Dainago don ik læk vagjolam Josafat, du ačad, gæinoi mielde ja Asa, Juda gonagasa, gæinoi mielde,

13. mutto don vagjolik Israel gonagasai gæino mielde ja fillijik Juda ja Jerusalem assid furrušet, nuftgo Akaba viesso filli furrušet, ja maidai goddik du vieljaidad, du ačad vieso, gæk legje buorebuk, go don,

14. gæča, de aiggo Hærra časket du albmuga ja du barnid ja du akaid ja buok du obmudagaid stuora givsin.

15. Ja don galgak givseduvvut ollo buocalvasain, buocalvasain du siskelušainad, dassači go du siskelušak buocalvasa diti nokkek dust erit, jagest jakkai.

16. De bajasbovti Hærra Jorama vuostai Filistalaǯai vuoiŋa ja dai Arabialaǯai vuoiŋa, gæk assek Etiopalaǯai baldast,

17. ja si manne bajas Juda vuostai ja garrijegje dam sisa ja eritdolvvu buok dam obmudaga, mi gavdnui gullamen gonagasa vissui, ja maidai su barnid ja su akaid, nuft atte i sudnji baccam oktage bardne ærrebgo Joakas*, dat nuoramus su barnin.
* d. l. Akasja; 22, 1.

18. Ja buok dam maŋŋel časki Hærra su su siskelušai siste buoredmættom buocalvasain.

19. Ja de dapatuvai, go jakke læi čuvvom jage maŋest, ja go dat nubbe jakke læi nokkamen, de nokke su buocalvasain su siskelušak sust erit, ja nuft jami son gafhad bakčasi siste. Ja su almug i dakkam maidege dolaid su diti, nuftgo su vanhemi diti. 16, 14.

20. Guokte njæljad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja gavce jage rađđi son Jerusalemest; ja son manai erit alma vailatuvvukættai, ja son havddaduvvui David gavpugi, mutto i gonagasai havdidi. 24, 25.

22. Kapittal.

Akasja šadda gonagassan, læ ibmelmættom, manna Israel gonagasain Joramin soattai, goddatalla Jehui, 1—9. Su ædne Atalja godda obba gonagaslaš nale ærreb Akasja nuoramus barne, gutte čikkujuvvu Jojadast gutta jage, dam bodda go Atalja rađđe ædnam bagjel, 10—12.

1. Ja Jerusalem assek dakke Akasja, su nuoramus barne, gonagassan su sagjai, dastgo buok daid boarrasæbbuid læi dat joavkko goddam, mi læi boattam Arabialaǯaiguim soattesidi; ja nuft šaddai Akasja, Jorama, Juda gonagasa, bardne, gonagassan. 2 Gon. 8, 14.
1 Muit. 3, 11. 2 Muit. 21, 16. 17.

2. Guokte goalmad lokkai jage boares læi Akasja, go son šaddai gonagassan, ja ovta jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Atalja, Omri nieidda.
2 Gon. 8, 26.

3. Maidai songe vagjoli Akaba vieso gæinoi mielde; dastgo su ædne læi su rađđe-adde mænnodet ibmelmættomet.

4. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuftgo Akaba viesso; dastgo si legje su ače jabmema maŋŋel su rađđe-addek hævvanæbmen sudnji.

5. Son vagjoli maidai sin rađe mielde, go son manai Joramin, Akaba barnin, Israel gonagasain, soattai Hasael, Syria gonagasa, vuostai, Ramot guorast Gileadest. Ja Syrialažak havvadatte Jorama.
2 Gon. 8, 28.

6. De son macai ruoktot diktem varas ječas dalkastuvvut Jisreelest dain havin, mak sudnji legje časkujuvvum Rama guorast, go son soađai Hasael, Syria gonagasa, vuostai; ja Asarja*, Joram bardne, Juda gonagas, manai vuolas oappaladdam varas Jorama, Akaba barne, Jisreelest, dainago son læi buoccamen. * d. l. Akasja, 1. v.

7. Ja Ibmelest bođi Akasja hævvanæbme, atte son bođi Jorama lusa; ja go son læi dokko boattam, de manai son olgus Joramin Jehu, Nimsi barne, vuostai, gæn Hærra læi vuoiddam erithævatet Akaba vieso. 2 Gon. 9, 21.

8. Ja de dapatuvai, go Jehu manai rievte ouddi Akaba viesoin, de gavnai son Juda oaivamužaid ja Akasja vieljai barnid, guđek balvvalegje Akasja, ja son goddi sin. 2 Gon. 10, 13. 14.

9. Dasto ocai son Akasja, ja si doppijegje su, go son læi čiekkagasast orromen Samariast, ja si dolvvu su Jehu lusa ja godde su ja havddadegje su; dastgo si celkke: Son læ Josafat bardne, gutte ocai Hærra obba su vaimostes. Ja i læm oktage Akasja viesost, gæst læi fabmo valddet gonagasvuođa.
2 Gon. 9, 27 j. n. v. 2 Muit. 17, 3. 4.

10. Go Atalja, Akasja ædne, oini, atte su bardne læi jabmam, de čuožželi son ja erithævati obba gonagaslaš nale Juda viesost.
2 Gon. 11, 1 j. n. v.

11. Mutto Josabat, gonagasnieidda, valdi Joasa, Akasja barne, ja doalvoi su suollemasat erit gonagasa barni gaskast, gæk galgge goddujuvvut, ja bijai su ja su njamatægje sænggagammar sisa; ja Josabat, gonagas Jorama nieidda, Jojada, papa, akka, čiegai su (dastgo son læi Akasja oabba) Atalja oudast erit, nuft atte i son ožžom su goddet.

12. Ja dastmaŋŋel læi son sin lutte Ibmel vieso siste ja oroi čikkusist gutta jage, dam bodda go Atalja rađđi ædnam bagjel.

23. Kapittal.

Jojada čuorvota čiečajakkasaš Joasa gonagassan ja goddeta Atalja, 1—15. Almug ja gonagas dakkek dam litto, atte si aigguk balvvalet Hærra; Baal-balvvalus erithævatuvvu, Joas bigjujuvvu truono ala, ænam læ lotkad, 16—21.

1. Mutto čiččid jage roakasmuvai Jojada ja valdi oaivamužaid čuođe bagjel, namalassi Asarja, Jeroham barne, ja Ismaela, Johanan barne, ja Asarja, Obed barne, ja Maaseja, Adaja barne, ja Elisafata, Sikri barne, littoi ječaines.
2 Gon. 11, 4 j. n. v.

2. Ja si manne birra Juda mietta ja čokkijegje Levitalažaid buok Juda gavpugin ja Israel fuolkkegoddi oaivamužaid, ja si botte Jerusalemi.

3. Ja obba čoagganæbme dagai litto gonagasain Ibmel viesost, ja son* celki sigjidi: Gæča, gonagasa bardne galgga læt gonagas, nuftgo

Hærra læ cælkkam David barni birra. * Jojada. ** 2 Sam. 7, 12 j. n. v.

4. Dat læ, maid di galggabetet dakkat: Okta goalmadas dist, sikke papain ja Levitalaǯain, guđek faktegottek sabbaten, galggek læt porttafavtak uksalasai guorast,

5. ja nubbe goalmadas galgga læt gonagasvieso lutte, ja goalmad goalmadas oaivveporta lutte, ja buok almug oudda-šiljoin Hærra vieso lutte.

6. Ja i oktage galga boattet Hærra vieso sisa ærrebgo papak ja fidnodoaimatægjek Levitalaǯain; si oǯǯuk mannat sisa, dastgo si læk basek; ja buok almug galgga vuttivalddet dam, maid Hærra datto vuttivaldduјuvvut.

7. Ja Levitalaǯak galggek birrastattet gonagasa birra buok, ješ gutteg su værjoidesguim su gieđastes, ja dat, gutte vieso sisa bođiš, galgga goddujuvvut; ja di galggabetet læt gonagasa lutte, go son manna sisa, ja go son manna olgus.

8. Ja Levitalaǯak ja obba Juda dakke aito, nuftgo Jojada, pappa, læi goččom, ja si valdde ješgutteg su olbmaides, sin, guđek faktegotte sabbaten, oktanaga singuim, guđek heitte faktimest sabbaten; dastgo Jojada, pappa, i læm diktam vuoroid erit mannat.

9. Ja Jojada, pappa, addi oaivamuǯaidi čuođe bagjel daid saitid ja daid ucca galbačid ja daid stuora galbaid, mak legje gullam gonagas Davidi, ja mak legje Ibmel viesost.

10. Ja son bajasdivoi buok albmuga, ješ guđege su værjoines su gieđastes, vieso olgiš bæle rajest vieso gurot bæle ragjai altar guvllui ja vieso guvllui birra buok gonagasa lutte.

11. Ja si dolvvu gonagasbarne olgus ja bigje kruono su ala ja adde sudnji duođaštusa, ja si dakke su gonagassan; ja Jojada ja su barnek vuoidadegje su ja celkke: Ellus gonagas! 5 Mos. 17, 18 j. n. v. 1 Sam. 10, 24. 1 Gon. 1, 25. 39.

12. Go Atalja gulai albmuga čuorvvoma, gæk vikke dokko ja ramedegje gonagasa, de bođi son albmuga lusa Hærra vissui.

13. Ja son oini, ja gæča, gonagas čuoǯoi su aladasas alde uksaraige oudast, ja oaivamuǯak ja trompet-čuojatægjek gonagasa lutte, ja buok ædnama almug illodi ja čuojati trompetaiguim, ja lavllok legje dast lavllomčuojanasaiguim ja gulategje Hærra ramadusa gitoslavllomin; de gaikodi Atalja su biktasides ja čuorvoi: Vuostehakko, vuostehakko! 4 Mos. 10, 10.

14. Mutto Jojada, pappa, doalvoi oaivamuǯaid čuođe bagjel, daid, guđek legje bigjujuvvum soattevæga bagjel, olgus ja celki sigjidi: Dolvvot su olgus, raidoi gaski, ja gutte su čuovvo, galgga mikin goddujuvvut. Dastgo pappa læi cælkkam: Epet di galga su goddet Hærra vieso siste.

15. Ja si čakkijegje sudnji saje goabbašagaidi belidi, ja son bođi uksaraige ragjai hæstaporta* raige gonagasa vieso lutte; ja si godde su dasa. * Neh. 3, 28.

16. Ja Jojada dagai litto ječas ja buok albmuga ja gonagasa gaski, atte si galgge læt Hærra almug. 15, 12.

17. Ja buok almug manai Baal vieso sisa ja vuolasgaikoi dam, ja su altarid ja su govaid cuvkkijegje si, ja Mattana, Baal papa, godde si altari ouddi. 2 Gon. 23, 12. 15. 2 Muit. 31, 1.

18. Ja Jojada asati bagjeligæččama Hærra vieso bagjel Levitalaš papai bokte, gæid David læi juogadam ja bigjam Hærra vieso bagjeli oaffarušsat Hærra boalddemoaffarid, nuftgo čallujuvvum læ Mosesa lagast, iloin ja lavllomin David asatusa mielde. 1 Muit. 24, 3 j. n. v

19. Ja son bijai porttafavtaid Hærra vieso portai lusa, amas oktage boattet sisa, gutte læi šaddam buttesmættosen mangeikkenessi bokte.

20. Ja son valdi oaivamuǯaid čuođe bagjel ja daid arvost adnujuvvum olbmaid ja daid vægalaǯaid albmuga gaskast ja buok ædnama albmuga ja doalvoi gonagasa vuolas Hærra viesost, ja si manne bajeb porta čađa gonagasa vieso sisa ja čokkanatte gonagasa gonagaslaš truono ala.

21. Ja buok ædnam almug illodi, ja gavpug læi lotkad; mutto Atalja legje si goddam mikin.

24. Kapittal.

Joas bala Ibmelest, nuft gukka go Jojada ælla, goččo Hærra vieso divvujuvvut; Jojada jabma, 1—16. Juda oaivamuǯak fillijek gonagasa fastain suovvat æppe-ibmelbalvvalusa; Sakarias, Jojada bardne, gutte duođašta dam vuostai, gæđgaduvvu, 17—22. Syrialaǯak bakkijek ædnama sisa, Hærra adda Joasa ja su joavko sin gitti; Joas goddatalla su ječas balvvalegjidi, 23—27.

1. Čieča jage boares læi Joas, go son šaddai gonagassan, ja njællje loge jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Sibja, gutte læi Beersebast boattam.
2 Gon. 11, 21; 12, 1 j. n. v.

2. Ja Joas dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, buok Jojada, papa, beivid.

3. Ja Jojada valdi sudnji guokte aka, ja son sakkanatti barnid ja nieidaid.

4. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte Joas oaǯoi miela divvot Hærra vieso.

5. Ja son čokki papaid ja Levitalaǯaid ja celki sigjidi: Mannet olgus Juda gavpugidi ja čokkijeket ruđaid obba Israelest divvom varas din Ibmelædek vieso jagest jakkai, ja hopoteket ječaidædek daina ašin! Mutto Levitalaǯak æi hopotam ječaidæsek.

6. De ravkai gonagas Jojada, bajemuš papa, ja celki sudnji: Manne don ik læk vuttivalddam Levitalaǯaid, nuft atte si sisabuktek Judast ja Jerusalemest dam væro, mi læ goččujuvvum Mosesest, Hærra balvvalægjest, ja mi maksujuvvu Israel særvvegoddest duođaštusa goattai? 2 Mos. 30, 12. 13.

7. Dastgo dam ibmelmættom Atalja barnek læk duššadam Ibmel vieso, ja vela buok daid basse dingaidge Hærra viesost læk si adnam Baalidi.

8. Ja gonagas gočoi, ja de dakkujuvvui bumba, ja dat bigjujuvvui Hærra vieso porta olggobællai.

9. Ja si čuorvotegje Judast ja Jerusalemest, atte dat værro galgai buktujuvvut Hærrai, maid Moses, Ibmel balvvalægje, læi bigjam Israel bagjeli mæcest.

10. De šadde buok oaivamuǯak ja obba almug illoi, ja si bukte dam ja balkestegje dam bumba sisa, dassači go si legje daina gærggam.

11. Ja de dapatuvai, go bumba Levitalaǯai bokte buktujuvvui sisa gonagasa bagjeligečči lusa, ja go oidnujuvvui, atte dam siste legje ollo ruđak, de bođiga gonagasa čalle ja dat bajemuš papast asatuvvum bagjeligæčče ja gurriga bumba ja guddiga dam dokko ja bijaiga dam fastain dam sagjai; nuft dagaiga soai bæivest bæivvai ja čokkiga ruđaid ollorakkan.

12. Ja gonagas ja Jojada addiga daid sigjidi, gueđek legje bargo oudastolbmak Hærra vieso balvvalusast, ja si balkategje gæđgečuppid ja dimbarolbmaid divvot Hærra vieso, nuftgis maidai ruovdde- ja væikke-ravdid divvot Hærra vieso.
2 Gon. 22, 4. 5.

13. Ja barggo-olbmak bargge, ja viessorakkanas divvujuvvui sin gieđa bokte, ja si divvu Ibmel

vieso dam ouddalaš mitto mielde
ja dakke dam nanosen.
14. Ja go si legje gærggam, de
bukte si ruđai bacatasa sisa gona-
gasa ja Jojada lusa, ja dain dak-
kujuvvujegje bierggasak Hærra
vissui, bierggasak balvvalussi ja
oaffaruššami ja littek ja golle- ja
silbba-littek; ja boalddemoaffa-
rak oaffaruššujuvvujegje bissovažat
Hærra vieso siste buok Jojada
beivid.
15. Ja Jojada šaddai boaresen
ja gallanam beivin ja jami; čuođe
ja golbma loge jage boares læi
son, go son jami.
16. Ja son havddaduvvui David
gavpugi gonagasai lusa, dainago
son læi dakkam burist Israela ja
Ibmela ja su vieso vuostai.
17. Mutto Jojada jabmem maŋ-
ŋel botte Juda oaivamužak ja luoit-
tadegje vuolas gonagasa* ouddi;
de mieđeti gonagas sin,

* rokkadaladedin lobe balvvalet æppe-ibmelid.

18. ja si heitte Hærra, sin van-
hemidesek Ibmela, vieso ja balvva-
legje Astarte-govaid ja daid æra
æppe-ibmelid; ja de bođi moarre
Juda bagjeli ja Jerusalem bagjeli
dam sin rikkosa diti.
19. Ja Hærra vuolgati profetaid
sin gaski buktem varas sin ruoktot
lusas, ja si duođastegje sigjidi,
mutto æi si gullam. 33, 10.
20. Ja Sakarias, Jojada, papa,
bardne, garvotuvvui Ibmela Vuoi-
ŋain, ja son čuožoi albmuga bagjel
ja celki sigjidi: Nuft cælkka Ib-
mel: Manne bagjelduolbmabetet di
Hærra bakkomid? De epet di
galga šaddat likkolažžan; damditi
go di lepet hæittam Hærra, de
son hæitta din. 15, 2.
21. Mutto si littodegje su vuo-
stai ja gæđgadegje su gonagasa
goččom mielde Hærra vieso oudda-
šiljost. Matt. 23, 35.
22. Gonagas Joas i muittam
dam rakisvuođa, maid Jojada, su
ačče, læi čajetam sudnji, mutto
goddi su barne; ja go son jami,
de celki son: Hærra oidnus ja
rangaštekus! Salm. 35, 22.
23. Ja de dapatuvai, go jakke
læi nokkam, de manai Syrialažai
soattevækka bajas su vuostai, ja
si botte Judai ja Jerusalemi ja
erit hævategje albmugest buok alb-
muga oaivamužaid, ja buok sin
sallašæsek vuolgategje si Dama-
skusa gonagassi.
24. Ucca jovkučen bođi Syria-
lažai soattevækka; mutto Hærra
addi sagga stuora soattevæga sin
gitti, dainago si legje hæittam
Hærra, sin vanhemidesek Ibmela,
ja Joasa ala ollašutte si rangaštusa.
25. Ja go si vulgge su lutte
erit (dastgo si guđđe su stuora
bakčasi sisa), de littodegje su balv-
valægjek su vuostai Jojada, papa,
barni vara diti ja godde su su
senggi, ja son jami; ja son havd-
daduvvui David gavpugi, mutto i
gonagasai havdidi.
2 Gon. 12, 20 j. n. v. 2. Muit. 21, 20.
26. Ja dak legje dak, guđek
littodegje su vuostai: Sabad, Si-
mata, Ammonitalaš nisson, bardne,
ja Josabad, Simrita, Moabitalaš
nisson, bardne.
27. Ja su barnek ja dak ollo
sagak su birra ja Ibmela vieso
vuođđo-divvom, gæča, dam birra
læ čallujuvvum gonagasai historia-
girje siste; ja Amasja, su bardne,
šaddai gonagassan su sagjai.
2 Gon. 12, 21; 14, 1.

25. Kapittal.

Amasja šadda gonagassan Joasa maŋ-
ŋel, balla Hærrast, godda su ačes sorb-
mijegjid, 1—4. Son čokke stuora soatte-
væga, balkata dasa vela muttom Israeli-
talažaid, mutto vuolgata sin fastain
muttom Ibmel olbma rađe mielde ruoktot,
časka Edomitalažaid, 5—12. Dak hilg-
gujuvvum Israelitalažak bakkijek Juda
sisa ja goddek ædnagid; Amasja jorrala
æppe-ibmelbalvvalussi, cuigoduvvu mut-
tom profetast, mutto i dato addet ječas

nevvujuvvut, 13—16. Son datto ainas doallat soađe Joasin, Israel gonagasain, mutto vuoitatalla; son goddatalla maŋemusta su ječas balvvalegjidi, 17—28.

1. Vitta goalmad lokkai jage boaresen šaddai Amasja gonagassan, ja ovce goalmad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Joaddan, Jerusalem olmuš. 2 Gon. 14, 2 j. n. v.

2. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, duššefal i olles vaimoin.

3. Ja de dapatuvai, go gonagasvuotta læi nanosmuvvam sudnji, de goddi son daid su balvvalegjines, guđek legje goddam gonagasa, su ače. 24, 25.

4. Mutto sin manaid i son goddam, mutto dagai, nuftgo čallujuvvum læ laga siste, Mosesa girje siste, gost Hærra læ goččom, cælkededin: Æi vanhemak galga jabmet sin manaidæsek diti, ja æi manak galga jabmet sin vanhemidesek diti mutto juokkehaš galgga jabmet su ječas suddo diti. 5 Mos. 24, 16.

5. Ja Amasja čokki Juda ja bajasdivoi sin vanhemviesoi mielde, oaivamužai mielde duhata bagjel ja oaivamužai mielde čuođe bagjel, obba Juda ja Benjamina, ja gæčadi sin guokte loge jakkasažai rajest ja dast boarrasæbbuid, ja son gavnai sin læt golbma čuođe duhata valljijuvvum olbma, gæk matte mannat olgus soattai, ja guđek adne saite ja galba.

6. Ja son balkati Israelest čuotte duhat vægalaš soatte-olbma čuođe talenta silba oudast.

7. Mutto muttom Ibmel olmai bođi su lusa ja celki: O gonagas! Ale divte Israel soattevæga mannat mieldad! Dastgo Hærra i læk Israelin, i guđinge Efraim manain.

8. Mutto mana don ouddan, daga dam, læge roakkad soattai! Muđoi aiggo Ibmel diktet du gaččat vašalaža muođoi oudast; dastgo fabmo læ Ibmel lutte væketet ja diktet gaččat.

9. Ja Amasja celki dam Ibmel olbmai: Mi galgga dalle dakkujuvvut daina čuđin talentain, maid mon læm addam Israel soattejovkkui? Ja dat Ibmel olmai celki: Dat læ Hærra gieđast addet dudnji æmbo go dam.

10. De eritčuldi Amasja sin, namalassi dam joavko, mi læi boattam su lusa Efraimest, vai si besse mannat sin baikkasæsek; ja sin moarre cakkidi saggarakkan Juda vuostai, ja si macce fastain ruoktot sin baikkasæsek buolle moarest.

11. Mutto Amasja roakasmuvai ja doalvoi su albmuges olgus ja manai dokko salttevuobmai ja goddi Seir manain, loge duhata. 2 Gon. 14, 7.

12. Ja loge duhata gidda valdde Juda manak ællenaga, ja si dolvvu sin bajas baktečoka ala ja balkestegje sin vuolas baktečokast, ja si cuovkkanegje buokakrakkan.

13. Ja dam væga olbmak, maid Amasja læi ruoktot vuolgatam, nuft atte æi si mannam su mielde soattai, bakkijegje Juda gavpugi sisa Samaria rajest gidda Bet-Horon ragjai; ja si godde sist golbma duhata ja rievedegje ollo sallaša.

14. Ja de dapatuvai, go Amasja læi ruoktot boattam, maŋŋelgo son læi časkam Edomitalažaid, de buvti son Seir manai ibmelid mieldes ja bajasdivoi daid aldsesis ibmelen; ja son luoittadi vuolas dai ouddi ja boldi suovvasid daidi.

15. De cakkidi Hærra moarre Amasja vuostai, ja son vuolgati su lusa muttom profeta, ja son celki sudnji: Manne ocak don dom albmuga ibmelid, mak æi læk gagjom sin ječaidæsek albmuga du gieđast? 5 Mos. 32, 37. 38. Duob. 10, 14. 1 Sam. 12, 21.

16. Ja de dapatuvai, go son læi sudnji sardnomen, de son* celki sudnji: Læpgo mi bigjam du

gonagassi rađđe-adden? Hæite erit! Manne galgak don cabmujuvvut? De heiti profeta erit ja celki: Mon dieđam, atte Ibmel læ arvvalam du hævatet, dainago don læk dam dakkam ikge læk gulddalam mu rađe. * Amasja.

17. Ja Amasja, Juda gonagas, doalai rađe ja bijai sane Joasi, Joakas bardnai, Jehu bardnai, Israel gonagassi, ja cælketi: Boađe, gæččo moai goabbag guoibmame muođoid! 2 Gon. 14, 8 j. n. v.

18. Mutto Joas, Israel gonagas, bijai sane Amasjai, Juda gonagassi, ja cælketi: Bastelis lanjai miesta Libanon alde bijai sane sederi Libanon alde ja cælketi: Adde mu bardnai du nieidad akkan! Mutto mæccespirik Libanon alde manne ouddan ja vuolasdulbme bastelis lanjai miestaga. Duob. 9, 14.

19. Don cælkak: Gæča, mon læm časkam Edoma, ja du vaibmo čævllasmatta du doaimatet aldsesad gudne. Biso dal du viesostad! Manne aigok don riebmat oasetesvuođa barri ja gaččat, don ješ ja Juda duina? 26, 16.

20. Mutto Amasja i gullam su; dastgo Ibmelest dat bođi, addem diti sin vašalaǥa gitti, dainago si legje occam Edoma ibmelid.

21. De manai Joas, Israel gonagas, bajas, ja soai oiniga goabbag guoimesga muođoid, son ja Amasja, Juda gonagas, Bet-Semes guorast, mi gulla Judai.

22. Ja Juda vuoitatalai Israel muođoi oudast, ja si bataregje, ješ gutteg su gođidasas;

23. mutto Amasja, Juda gonagasa, Joas barne, Joakas barne, su gidda valdi Joas, Israel gonagas, Bet-Semes guorast, ja son doalvoi su Jerusalemi, ja son vuolasgaikoi muttom oase Jerusalem muvrast Efraim porta rajest gidda čiekkaporta ragjai, njællje čuođe allana. 2 Gon. 14, 13.

24. Ja son valdi buok dam golle ja dam silba ja buok daid littid, mak gavdnujegje Ibmel viesost Obed-Edom* lutte, ja gonagasa vieso davverid ja pantta-olbmuid; ja de macai son ruoktot Samariai.

* Obed-Edoma bæraš læi vuorkkaviesoi bagjeligæčče, 1 Muit. 26, 15.

25. Ja Amasja, Joas bardne, Juda gonagas, eli Joasa, Joakas barne, Israel gonagasa, jabmema maŋŋel vitta nubbe lokkai jage.

26. Mutto dat æra Amasja historiast, alggo ja loappa, læ čallujuvvum Juda ja Israel gonagasai girje siste.

27. Mutto dam aige rajest, go Amasja eritgaidai Hærrast, de rakadegje si rađedagaga su vuostai Jerusalemest, ja son batari Lakisi; mutto si vuolgategje olbmaid su maŋŋai Lakisi ja godde su dobbe. 24, 25; 33, 24.

28. Ja si dolvvu su hæstai alde ja havddadegje su su vanhemi lusa Juda gavpugi.

26. Kapittal.

Ussias šadda gonagassan, balla Ibmelest, læ likkolaš, hukse ollo, čokke aldsesis stuora soattevæga ja valjet værjoid ja soattebierggasid, 1—15. Mutto go son čævllasmuvva ja aiggo oaffaruššat suovvasid, de šadda son spittalaǥǥan; Jotam, su bardne, čuoǥǥo rika oudast; Ussias bisso spittalaǥǥan gidda su jabmemes ragjai, 16—23.

1. Ja buok Juda almug valdi Ussiasa (son læi dalle gutta nubbe lokkai jage boares) ja dagai su gonagassan su ače, Amasja, sagjai. 2 Gon. 14, 21 j. n. v. 15, 1 j. n. v.

2. Son huksi Elota ja rabedi dam fastain Judai, maŋŋelgo gonagas læi vællanam su vanhemides lusa.

3. Gutta nubbe lokkai jage boares læi Ussias, go son šaddai gonagassan, ja guokte guđad lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Jekilja, Jerusalem olmuš.

4. Ja son dagai, mi vuoiggad
læi Hærra čalmi oudast, aibas
nuftgo Amasja, su aččе, læi dak-
kam. 25, 2.
5. Ja son ocai Ibmela Sakarja
beivin, gutte arvvedi Ibmela oaina-
tusaid; ja dain beivin, go son ocai
Hærra, de addi Ibmel sudnji likko.
6. Ja son manai olgus ja soađai
Filistalažaiguim ja vuolasgaikoi Gat
muvra ja Jabne muvra ja Asdod
muvra; ja son huksi gavpugid As-
dod balddi ja Filistalažai gaski.
7. Ja Ibmel væketi su Filista-
lažai vuostai ja dai Arabialažai
vuostai, guđek asse Gur-Baalest,
ja Meunitalažai vuostai.
8. Ja Ammonitalažak bukte Us-
siassi addaldagaid, ja su namma
oli gidda Egypteni; dastgo son
šaddai saggarakkan famolažžan.
17, 11.
9. Ja Ussias huksi toarnaid
Jerusalemi čiekkaporta gurri ja
vuobmeporta gurri ja čiega* gurri
ja nanni daid. * Neh. 3, 19. 24.
10. Ja son huksi toarnaid mæc-
cai ja čuopai ollo gaivoid; dastgo
sust legje ollo oamek sikke vuolle-
gis ædnamest ja jalggadasast, bæld-
dobarggek ja vidnegardde-olbmak
vari alde ja dai šaddolaš ædnami
alde; dastgo son rakisti ædnam-
bargo.
11. Ja Ussiasast læi soattai
dokkalaš soattevækka, mi joavkoi
joavkoi manai olgus soattai, gæča-
duvvum ja lokkujuvvum Jeuel, čalle,
bokte, ja Maaseja, bagjeligæččе,
bokte, Hananja, muttom gonagasa
oaivamuža, bærrai-gæččam vuolde.
12. Fuolkkegoddi oaivamužai,
dai vægalaš soatte-olbmai. olles
lokko læi guokte duhata ja gutta
čuođe.
13. Ja sin vuolde læi soatte-
vækka, golbma čuođe ja čieča du-
hata ja vitta čuođe olbma, guđek
dolle soađe vægalaš famoin væke-
tam diti gonagasa vašalaža vuostai.
14. Ja Ussias rabedi sigjidi,
obba soattevekki, galbaid ja saitid
ja ruovddegapperid ja harnaskaid
ja davgid ja šlenggo-geđgid.
15. Ja son dagai Jerusalemest
čæpet rakaduvvum šlengoid, mak
galgge læt toarnai alde ja muvrra-
čiegai alde bačem varas njuolai-
guim ja stuora geđgiguim. Ja su
namma oli gukkalmas baikidi, dastgo
son væketuvvui ovdulažat, dassači
go son šaddai famolažžan.
16. Mutto go son læi šaddam
famolažžan, de su vaibmo čævllas-
muvai, nuft atte son mænnodi
boastot, ja son rikkoi Hærra, su
Ibmeles, vuostai, ja manai Hærra
basse baike sisa boalddem varas
suovvasid suovasaltara alde.
17. Mutto Asarja, pappa, manai
sisa su maŋest, ja su mielde gavce
loge Hærra papa, jalos olbmak.
1 Muit. 6, 10.
18. Ja si bigje ječaidæsek go-
nagas Ussiasa vuostai ja celkke
sudnji: I gula dudnji, Ussias,
boalddet suovvasid Hærrai, mutto
papaidi, Arona barnidi, guđek læk
basotuvvum boalddet suovvasid.
Mana olgus basse baikest! Dastgo
don læk mænnodam julgalažat, ja
i dat šadda dudnji gudnen Ibmel
Hærra oudast. 4 Mos. 18, 7.
19. De moaratuvai Ussias, ja
su gieđast læi suovaslitte boalddem
varas suovvasid; ja go son moara-
tuvai papai ala, de iđi spittalaš-
vuotta su gallost papai muođoi
ouddi Hærra viesost suovasaltara
guorast.
20. Ja go Asarja, bajemuš pappa,
ja buok papak jorgetegje su guvl-
lui, gæča, de son læi spittalaš su
gallostes, ja si agje su hoapost
dast erit; ja son gačai maidai ješ
boattet olgus, dastgo Hærra læi
časkam su.
21. Ja gonagas Ussias læi spit-
talaš gidda su jabmembæives rag-
jai, ja son asai čulddujume viesost*
nuftgo spittalaš, dastgo son læi
erit čulddujuvvum Hærra viesost;

ja Jotam, su bardne, læi gonagasa vieso bagjel ja dubmi ædnam albmuga. *2 Gon. 15, 5. 3 Mos. 13, 46.

22. Mutto dam æra Ussiasa historiast, algo ja loapa, læ Esaias, Amosa bardne*, profeta, bajasčallam. * Es. 1, 1.

23. Ja Ussias vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui su vanhemides lusa dam havddadamædnami, mi gulai gonagasaidi; dastgo celkkujuvvui: Son læ spittalaš. Ja Jotam, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

27. Kapittal.

Jotam šadda gonagassan, dakka, mi vuoiggad læ Hærra oudast, hukse ollo, 1—4. Son vuoitta Ammonitalaǯai bagjel, læ famolaš, jabma, 5—9.

1. Vitta goalmad lokkai jage boares læi Jotam, go son šaddai gonagassan, ja gutta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest; ja su ædne namma læi Jerusa, Sadok nieidda. 2 Gon. 15, 33 j. n. v.

2. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, aibas nuftgo Ussias, su ačče, læi dakkam; duššefal i son mannam Hærra basse baike sisa*. Mutto almug mænnodegje vela ain boasto lakai. * 26, 16.

3. Son huksi Hærra vieso bajeb porta, ja Ofel muvra ala huksi son ollo. Neh. 3, 26.

4. Ja son huksi gavpugid Juda vare ala, ja vuvdi sisa huksi son ladnid ja toarnaid. 26, 10.

5. Ja son soađai Ammon manai gonagasain ja vuiti sin bagjel, ja Ammon manak adde sudnji dam jage čuođe talenta silba ja loge duhat kor nisoid ja loge duhat kor bivgid; dam bukte Ammon manak sudnji maidai nubbe jage ja goalmad jage.

6. Ja Jotam šaddai famolaǯǯan; dastgo son nanosmatti su gæinoides Hærra, su Ibmeles, muođoi oudast.

7. Mutto dat æra Jotam historiast ja buok su soađek ja su gæinok, gæča, dak læk čallujuvvum Israel ja Juda gonagasai girje siste.

8. Vitta goalmad lokkai jage boares læi son, go son šaddai gonagassan, ja gutta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest.

9. Ja Jotam vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui David gavpugi; ja Akas, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 28, 1.

28. Kapittal.

Akas šadda gonagassan, læ ibmelmættom ja æppe-ibmelbalvvalægje, 1—4. Hærra adda su ja su albmuga Syrialaǯai ja Israelitalaǯai gitti; Israelitalaǯak eritdolvvuk ædnagid fanggan, mutto luittek sin fastain luovos, 5—15. Akas bivdda væke Assyria gonagasa lutte; Edomitalaǯak ja Filistalaǯak dakkek sudnji vahaga, ja Assyria gonagas maidai atesta su ige væket su; mutto Akas šadda almake ain ibmelmættosæbbun; son jabma, 16—27.

1. Guokte loge jage boares læi Akas, go son šaddai gonagassan, ja gutta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest; mutto i son dakkam, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, nuftgo David, su ačče, 2 Gon. 16, 1 j. n. v.

2. mutto son vagjoli Israel gonagasai gæinoi mielde ja dagai vela leikkujuvvum govaid Baalidi.

3. Ja son boldi suovvasid Hinnom barne vuomest ja divti su barnides mannat dola čađa dai albmugi fastevuođai mielde, maid Hærra læi eritagjam Israel manai muođoi oudast, 5 Mos. 18, 9. 10. 1 Gon. 14, 24.

4. ja son oaffarušai ja boldi suovvasid dievai alde ja luokai alde ja juokke rudnis muora vuolde. 1 Gon. 14, 23. 2 Gon. 17, 10.

5. De addi Hærra, su Ibmel, su Syria gonagasa gitti, ja si časke su ja eritdolvvu ædnagid su olbmuin fanggan ja dolvvu sin Dama-

skusi; maidai Israel gonagasa gitti addujuvvui son, ja dat časki su stuora vuoittemin.

6. Ja Pekah, Remalja bardne, goddi Judast čuođe ja guokte loge duhata ovta bæivest, buokaidrakkan arjalaš olbmaid, dainago si legje hæittam Hærra, sin vanhemidesek, Ibmela.

7. Ja Sikri, muttom vægalaš Efraimest, goddi Maaseja, gonagasbarne, ja Asrikama, gonagasgarddem oudastčuoʒʒo, ja Elkana, dam nubbe gonagasa maŋest.

8. Ja Israel manak eritdolvvu sin vieljainæsek guokte čuođe duhata nissona, barne ja nieida fanggan ja rievedegje maidai ollo sallaša sist; ja si dolvvu dam sallaša Samariai.

9. Ja dast læi muttom Hærra profeta, gæn namma læi Odeb, ja son manai olgus dam soattevæga oudald, mi bođi Samariai, ja celki sigjidi: Gæča, su suttostes Juda diti læ Hærra, din vanhemidadek Ibmel, addam sin din gitti, ja di lepet čuoppam vuolas sin gaskast moarest; dat læ ollam gidda albmai.

10. Ja dal jurdašepet di naggit Juda ja Jerusalem manaid læt balvvalægjen ja balvvalægje-nissonen digjidi; igo dat læk nuft, atte di, aito di, lepet ašalaʒak Hærra, din Ibmelædek, oudast?

11. De gullet dal muo ja vuolgateket daid fangaid ruoktot, gæid di lepet eritdolvvom din vieljainædek! Dastgo Hærra buolle moarre læ din bagjelist.

12. De čuoʒʒelegje muttom olbmak Efraim manai oaivamuʒain, Asarja, Johanan bardne, Berekja, Mesillemot bardne, ja Hiskia, Sallum bardne, ja Amasa, Hadlai bardne, bajas sin vuostai, gueđek botte soattevæga lutte,

13. ja si celkke sigjidi: Epet di galga buktet fangaid deiki sisa; dastgo vai mi šaddap hui ašalaʒʒan Hærra oudast, jurdašepet di lasetet min suddoid ja min siva; dastgo stuora sivva læ mist, ja buolle moarre læ Israel bagjelist.

14. De gueđđe dak værjoduvvum olbmak fangaid ja sallaša oaivamuʒai ja obba čoaggalmasa muođoi ouddi.

15. Ja dak olbmak, gæk læk namatuvvum nama mielde, čuoʒʒelegje ja valdde fangaid, ja buok daid alas olbmuid sin gaskast bivtastegje si dam sallašest; si bivtastegje sin ja adde sigjidi gabmagid juolggai ja adde sigjidi borrat ja jukkat ja vuidde sin ja dolvvu buok lames olbmuid sin gaskast aseni alde ja dolvvu sin Jerikoi, palbmegavpugi, sin vieljai lusa; ja de macce si ruoktot Samariai.
Sanel. 25, 21. 22. Rom. 12, 20. 5 Mos. 34, 3.

16. Damanaga aige bijai gonagas Akas sane Assyria gonagasaidi, atte si galgaše væketet su.
2 Gon. 16, 7.

17. Ja dasa vela botte Edomitalaʒak ja časke Juda ja eritdolvvu fangaid.

18. Ja Filistalaʒak bakkijegje gavpugi sisa vuollegis ædnamest ja Juda lulle-guovlost, ja si valdde Bet-Semesa ja Ajalona ja Gederota ja Soko ja daid dasa gullevaš gavpugid ja Timna ja daid dasa gullevaš gavpugid ja Gimso ja daid dasa gullevaš gavpugid, ja si orrogotte daidi.

19. Dastgo Hærra vuoledi Juda Akasa, Israel gonagasa, diti, dainago son læi dakkam Juda væidalađasen ja mænnodam sagga oskaldasmættomet Hærra vuostai.

20. Ja Tilgat-Pilneser, Assyria gonagas, bođi su vuostai; ja son atesti su ja i nanosmattam su.

21. Dastgo Akas valdi muttom oase davverin erit Hærra viesost ja gonagasa viesost ja oaivamuʒain ja addi dam Assyria gonagassi; mutto i dat væketam su.

22. Ja dam aige, go son atestuvvui, de mænnodi son ain oskal-

dasmættosæbbut Hærra vuostai,
son, gonagas Akas,
23. ja son oaffarušai Damaskusa
ibmelidi, guđek legje su časkam,
ja celki: Dađemielde go Syria
gonagasai ibmelak væketek sin,
de aigom mon oaffaruššat sigjidi,
vai si væketek muo. Mutto dak
šadde sudnji ja obba Israeli jorra-
lussan.
24. Ja Akas čoggi Ibmel vieso
littid ja gaikoi golle erit Ibmel
vieso littin ja dapai Hærra vieso
uvsaid gidda ja dagai aldsesis al-
tarid juokke čikki Jerusalemest.
25. Ja juokke gavpugi Judast
dagai son dievaid boalddem varas
dast suovvasid amas ibmelidi, ja
son moaratutti Hærra, su vanhe-
mides Ibmela.
26. Mutto dat æra su historiast
ja buok su gæinok, dak oudemuǯak
ja dak maŋemuǯak, gæča, dak læk
čallujuvvum Juda ja Israel gona-
gasai girje siste.
27. Ja Akas vællani su vanhe-
mides lusa, ja son havddaduvvui
gavpugi, Jerusalemi; dastgo i son
dolvvujuvvum dokko Israel gona-
gasai havdidi. Ja Esekias, su
bardne, šaddai gonagassan su sag-
jai. 21, 20; 24, 25. 2 Gon. 16, 20.

29. Kapittal.

Esekias šadda gonagassan, balla Hær-
rast, nævvo papaid ja Levitalaǯaid fastain
bajasrakadet ibmelbalvvalusa, 1—11. Si
buttestek Hærra vieso, oaffaruššek ja ra-
kadek buok viššalvuođain ibmelbalvva-
lusa; Levitalaǯak læk dam dafhost fuola-
laǯabuk, go muttom oasse papain, 12—36.

1. Esekias šaddai gonagassan,
go son læi vitta goalmad lokkai
jage boares, ja ovce goalmad lok-
kai jage rađđi son Jerusalemest;
ja su ædne namma læi Abia, Sa-
karja nieidda. 2 Gon. 18, 1 j. n. v.
2. Ja son dagai, mi vuoiggad
læi Hærra čalmi oudast, aibasrak-
kan nuftgo David, su acče, læi
dakkam.
3. Son rabai su rađđijumes vuo-
stas jagest, dam vuostas manost,
Hærra vieso uvsaid ja divodi daid.
28, 24.
4. Ja son addi papaid ja Levi-
talaǯaid boattet ja čokki sin dam
baikkai, mi læ nuortas guvllui.
5. Ja son celki sigjidi: Gullet
muo, di Levitalaǯak! Basoteket
dal ješječaidædek ja basoteket
Hærra, din vanhemidadek Ibmela,
vieso ja dolvvot buttesmættomvuođa
olgus basse baikest!
6. Dastgo min vanhemak læk
mænnodam oskaldasmættomet ja
dakkam, mi baha læ Hærra, min
Ibmelæmek, čalmi oudast, ja hæit-
tam su, ja si læk jorggalam sin
muođoidæsek erit Hærra goađest
ja jorggalam sudnji sælgesek.
7. Si læk maidai giddadappam oud-
dafæskara uvsaid ja časkadam lam-
paid æige læk boalddam suovvasid
æige oaffaruššam boalddemoaffara
basse baikest Israel Ibmeli. 28, 24.
8. Damditi læ Hærra moarre
boattam Juda ja Jerusalem bag-
jeli, ja son læ addam sin dokko
illastæmušen, hævatæmušen ja bilk-
kadussan, nuftgo di oaidnebetet
din čalmidædekguim. 5 Mos. 28, 25.
9. Ja gæča, min vanhemak læk
gaččam mieke bokte, ja min bar-
nek ja min nieidak ja min akak
læk fanggavuođast dam aše diti.
28, 5 j. n. v.
10. Dal mon læm miela adne-
men dakkat litto Hærrain, Israel
Ibmelin, vai su buolle moarre jor-
gidifči mist erit.
11. Dal, mu barnačidam, allet
læge fuollamættomak; dastgo din
læ Hærra valljim čuoǯǯot su muo-
đoides oudast su balvvalam varas
ja læt su balvvalægjen ja boalddet
suovvasid su oudast.
2 Mos. 28, 1. 4 Mos. 3, 6 j. n. v.
12. De čuoǯǯelegje Levitalaǯak,
Mahat, Amasai bardne, ja Joel,

Asarja bardne, Kahatitalaʒai manain, ja Merari manain Kis, Abdi bardne, ja Asarja, Jehallelel bardne, ja Gersonitalaʒain Joah, Simma bardne, ja Eden, Joah bardne, 1 Muit. 6, 44.

13. ja Elisafan manain Simri ja Jeuel, ja Asaf manain Sakarja ja Mattanja,

14. ja Heman manain Jehuel ja Simei, ja Jedutum manain Semaja ja Ussiel.

15. Ja si čokkijegje sin vieljaidæsek, ja si basotegje ječaidæsek ja botte gonagasa goččom mielde Hærra sani mielde buttestam diti Hærra vieso.

16. Ja papak manne Hærra vieso siskemuš lanja sisa dam buttestam diti, ja si dolvvu buok dam buttesmættomvuođa, maid si gavdne Hærra tempela siste, olgus Hærra vieso ouddašilljoi; ja Levitalaʒak valdde dam vuostai doalvvom varas dam olgus Kidron jogači.

17. Ja si ribme ječaidæsek basotet dam vuostas bæive vuostas manost, ja gavcad bæive dam manost manne si Hærra ouddafæskara sisa ja basotegje Hærra vieso gavce bæive, ja dam gutta nubbe logad bæive vuostas manost legje si gærggam.

18. Dasto manne si sisa gonagas Esekiasa lusa ja celkke: Mi læp buttestam obba Hærra vieso ja boalddemoaffar-altara ja buok dam bierggasid ja geččujume laibi bævde ja buok dam bierggasid.

19. Ja buok daid littid, maid gonagas Akas læi æppebasotam su rađđededines, go son mænnodi oskaldasmættomet, læp mi divodam ja basotam, ja gæča, dak læk Hærra altara oudast. 28, 24.

20. Ja gonagas Esekias likkai arrad bajas ja čokki gavpuga oaivamuʒaid ja manai bajas Hærra vissui.

21. Ja si bukte čieča vuovsa ja čieča vierca ja čieča labba ja čieča bokka suddo-oaffaren rika oudast ja basse baike oudast ja Juda oudast; ja son gočoi Arona manaid, papaid, oaffaruššat Hærra altar ala.

22. De si njuvve vuovsaid, ja papak vuostaivaldde vara ja riškotegje dam altar ala, ja si njuvve viercaid ja riškotegje vara altar ala, ja si njuvve labbaid ja riškotegje vara altar ala.

23. Dastmaŋŋel bukte si suddooaffar-bokkaid ouddan gonagasa ja særvvegodde muođoi ouddi, ja si bigje sin gieđaidæsek dai ala,

24. ja papak njuvve daid ja riškotegje dai vara soabatussan altar ala dakkam diti soabatusa obba Israel oudast; dastgo gonagas læi goččom, atte boalddemoaffar ja suddo-oaffar galgai læt obba Israela oudast.

25. Ja son bijai Levitalaʒaid Hærra vissui symbaliguim, harpaiguim ja sitariguim Davida ja Gad, gonagasa oaidne, ja Natana, profeta, asatusa mielde; dastgo asatus læi boattam Hærrast su profetai bokte. 1 Muit. 25, 1.

26 Ja Levitalaʒak čuʒʒu David čuogjaniguim, ja papak trompetaiguim. 4 Mos. 10, 7 j. n. v. Esr. 3, 10.

27. Ja Esekias gočoi boalddemoaffara oaffaruššujuvvut altar ala; ja dam aige, go boalddemoaffar algi, de algi Hærra lavla ja trompetak, ja dak algge Davida, Israel gonagasa, čuogjaniguim baldalagai.

28. Ja obba særvvegodde luoittadegje ædnami, ja lavllom čuojai, ja trompetak skaŋaidegje, buokrakkan, dassači go boalddemoaffar læi ollašuttujuvvum.

29. Ja go si legje ollašuttam oaffaruššama, de luoittadi gonagas čibbides ala ja si buokak, gudek gavdnujegje su lutte, ja rokkadalle.

30. Ja gonagas Esekias ja oaivamuʒak gočču Levitalaʒaid maidnot Hærra Davida ja Asaf, oaidne, saniguim; ja si maidnu su, nuft

atte illo šaddai, ja si gobmerdegje vuolas ja rokkadalle.

31. Ja Esekias sardnogođi ja celki: Di lepet dal dævddam din gieđadek Hærra oudast; loaidasteket dokko ja buktet njuovvamoaffarid ja gitosoaffarid Hærra vissui! Ja særvvegodde buvti njuovvamoaffarid ja gitosoaffarid, ja juokkehaš, gæn vaibmo læi mieđes, boalddemoaffarid.

32. Ja dai boalddemoaffari lokko, maid særvvegodde buvti, læi čieča loge vuovsa, čuotte vierca, guokte čuođe labba; buok dat læi boalddemoaffaren Hærrai.

33. Ja mi ærreb dam basotuvvui, læi gutta čuođe stuora oame ja golbma duhat smavva oame.

34. Duššefal papak legje bære harvvak, nuft atte æi si mattam njuovvat buok boalddemoaffarid; damditi væketegje sin vieljak, Levitalažak, sin, dassači go barggo læi garves, ja dassači go dak æra papak legje basotam ječaidæsek; dastgo Levitalažak legje læmaš vuoiggadlažabuk basotet ječaidæsek go papak. 30, 3.

35. De legje maidai boalddemoaffarak ollorakkan oktanaga gitosoaffari buidin ja oktanaga jukkamušoaffariguim, mak gulle boalddemoaffari. Nuft šaddai Hærra vieso balvvalus divvagassi.

36. Ja Esekias ja obba almug illodegje damditi, go Ibmel læi rakadam albmuga dasa; dastgo fakkistaga læi dat ašše dapatuvvam.

30. Kapittal.

Esekias hasta girji bokte obba Israela ja Juda doallat bæssačid Jerusalemest; muttomak bilkkedek su airrasid, muttomak bottek, 1—13. Si eritjavkkadek æppe-ibmelaltarid ja dollek bæssačid čieča bæive; Esekias rokkadalla sin oudast, guđek æi læk buttestam ječaidæsek laga mielde, 14—22. Si bassen adnek vela ærreb dam čieča bæive stuora iloin, 23—27.

1. Ja Esekias bijai sane obba Israeli ja Judai ja čali maidai girjid Efraimi ja Manassai dam birra, atte si galgge boattet Hærra vissui Jerusalemi doallam diti bæssačid Hærrai, Israel Ibmeli.
2 Gon. 23, 21. 2 Muit. 35, 1.

2. Ja gonagas ja su oaivamužak ja obba særvvegodde Jerusalemest arvvaladde doallat bæssačid dam nubbe mano; 4 Mos. 9, 10. 11.

3. dastgo æi si sattam daid doallat dom aige*, dastgo papak æi læm basotam ječaidæsek olles logo mielde, ja almug i læm čoagganam Jerusalemi.

* d. l. dam vuostas manost.

4. Ja dat ašše læi vuoiggad gonagasa ja obba særvvegodde čalmi oudast.

5. Ja si mærredegje čuorvotet obba Israeli Beerseba rajest gidda Dan ragjai, atte si galgge boattet doallat bæssačid Hærrai, Israel Ibmeli, Jerusalemest; dastgo æi dak læm stuora logo mielde dollujuvvum, nuftgo mærreduvvum læ.
2 Mos. 12, 3 j. n. v.

6. Ja hoappo-airrasak manne matkai girjiguim, čallum gonagasa ja su oaivamužai gieđast, obba Israel ja Juda mietta gonagasa goččom mielde ja celkke: Di Israel manak! Jorgideket ruoktot Hærra, Abraham, Isaka ja Israel Ibmela, guvllui, vai son jorgidifči dai batarussi bæssam olbmui bællai, guđek læk digjidi guđđujuvvum Assyria gonagasai gieđast,

7. ja allet læge nuftgo din vanhemak ja nuftgo din vieljak, gæk mænnodegje oskaldasmættomet Hærra, sin vanhemidesek Ibmela, vuostai, nuft atte son addi sin dokko hævvanæbmai, nuftgo di oaidnebetet.

8. Dal, allet buoššod din niskidædek nuftgo din vanhemak! Addet Hærrai gieđa ja bottet su basse baikkai, maid son læ basotam agalažat, ja balvvaleket Hærra, din

Ibmelædek, vai su buolle moarre jorgidifči din bagjelist erit.

9. Dastgo go di jorgidepet ruoktot Hærra guvllui, de galggek din vieljak ja din barnek gavdnat vaibmolađesvuođa sin muođoi oudast, gudek dollek sin giddagassi, ja boattet ruoktot dam ædnami; dastgo Hærra, din Ibmelædek, læ arbmogas ja vaibmolađes, ja i son galga diktet muođoides dist erit gaiddat, jos di jorgidepet su guvllui.
Jer. 3, 12.

10. Ja hoappo-airrasak manne gavpugest gavpugi Efraim ja Manasse ædnamest gidda Sebulon ragjai; mutto si boagostuvvujegje ja bilkkeduvvujegje. 36, 16.

11. Dušše muttomak Aserest ja Manassest ja Sebulonest vuoledegje ječaidæsek ja botte Jerusalemi.

12. Maidai Juda bagjel læi Ibmel gietta, nuft atte son addi sigjidi ovta vaimo doaimatet gonagasa ja oaivamuǯai bakkoma Hærra sane mielde.

13. Ja ollo olbmuk čoagganegje Jerusalemi doallam diti suvrokættes laibi basid dam nubbe manost. sagga stuora čoaggalmas.

14. Ja si čuoǯǯelegje ja erit javkkadegje daid altarid, mak legje Jerusalemest, ja buok suovaslittid erit javkkadegje si ja balkestegje daid Kidron jogači.

15. Ja si njuvve bæssašlabba njællje nubbe logad bæive nubbe manost, ja papak ja Levitalaǯak hæppanegje ja basotegje ječaidæsek ja dolvvu boalddemoaffarid Hærra vissui.

16. Ja si čuǯǯu sin sajestæsek, nuftgo sigjidi mærreduvvum læi, Mosesa, dam Ibmel olbma, laga mielde; papak riškotegje vara, maid si vuostaivaldde Levitalaǯai gieđast.

17. Dastgo ædnagak legje čoaggalmasa siste, gudek æi læm basotam ječaidæsek, ja damditi doaimategje Levitalaǯak bæssašlabba njuovvama sin buokai oudast, gudek æi læm buttasak, sin basotam diti Hærrai.

18. Dastgo ædnagak albmugest, ædnagak Efraimest ja Manassest, Isaskarest ja Sebulonest, æi læm ječaidæsek buttestam, mutto borre bæssašlabba, æige vuttivalddam dam, mi læi mærreduvvum; mutto Esekias rokkadalai sin oudast ja celki: Hærra, dat buorre, andagassi addaši Matt. 19, 17.

19. dasa, gutte læ njulggim obba su vaimos occat Ibmel Hærra, su vanhemides Ibmela, vaiko i basse baike buttesvuođa* mielde!

* d. l. vaiko son i læk buttes laga mielde.

20. Ja Hærra gulai Esekiasa ja dærvasmatti* albmuga.

* Salm. 41, 5. Es. 6, 10.

21. De dolle dak Israel manak, gudek gavdnujegje Jerusalemest, dai suvrokættes laibi basid čieča bæive stuora iloin; ja papak ja Levitalaǯak maidnu Hærra bæivest bæivvai čuogjaniguim, mak ramedegje Hærra famo.

22. Ja Esekias sarnoi avčotemin buok daidi Levitalaǯaidi, gæin læi buorre jierbme dam harrai, mi guoskai Hærrai, ja si borre alla basi oaffara dam čieča bæive ja oaffarušše gitosoaffarid ja maidnu Hærra, sin vanhemidesek Ibmela.

23. Ja obba særvvegodde soabadegje vela doallat nubbe čieča bæive; de si dolle vela čieča bæive basid iloin.

24. Dastgo Esekias, Juda gonagas, addi særvvegoddai duhat vuovsa ja čieča duhat smavva oame, ja oaivamuǯak adde særvvegoddai duhat vuovsa ja loge duhat smavva oame; de basotegje ollo papak ječaidæsek. 35, 7. 8.

25. Ja obba Juda čoaggalmas illodi, ja papak ja Levitalaǯak ja obba dat čoaggalmas, mi læi boattam Israelest, ja dak vierrasak, gudek legje boattam Israel ædnamest, ja si, gudek asse Judast.

26. Ja de læi stuora illo Jerusalemest; dastgo gidda Salomo, David barne, Israel gonagasa, beivi rajest i læm daggar dapatuvvam Jerusalemest.

27. Ja Levitalaš papak čuoǯǯelegje ja buristsivdnedegje albmuga, ja sin jiedna gullujuvvui, ja sin rokkus bođi su basse orromsagjai albmai.

31. Kapittal.

Esekias eritdušsada buok æppe-ibmelbalvvalusa, asata papaid ja Levitalaǯaid sin virgidi ja morraš adna sin ælatusast, 1—10. Son rakadatta gammarid dai sisa vurkkim varas dam, mi boatta sisa papaidi ja Levitalaǯaidi, ja son asata bagjeligeččid dam bagjel, gæk galggek dam sigjidi juogadet; son bisso Hærrast ballamest, 11—21.

1. Ja go si legje buok daina gærggam, de manne buok dak Israelitalaǯak, gudek dast gavdnujegje, olgus Juda gavpugidi ja cuvkkijegje govvabaǯid ja čuopadegje Astarte-govaid moallon ja vuolasgaikku oaffardievaid ja altarid obba Judast ja Benjaminest ja Efraimest ja Manassest, dassači go si legje daina gærggam; ja de macce buok Israel manak ruoktot, juokkehaš su obmudakkasis, sin gavpugidasæsek.

5 Mos. 7, 5. 2 Gon. 18, 4.

2. Ja Esekias asati papai ja Levitalaǯai juogoid sin juogoi mielde, ješ gudege su balvvalusa lagašvuođa mielde, sikke papaid ja Levitalaǯaid, doaimatam varas boalddemoaffara ja gitosoaffarid, balvvalam ja maidnom ja ramedam varas Hærra sidai portai siste.

3. Ja dat oasse, maid gonagas addi su obmudagastes, læi boalddemoaffaridi, boalddemoaffaridi iđđedest ja ækkedest ja boalddemoaffaridi sabbatid ja ođđamanoid ja alla basid, dam mielde, mi čallujuvvum læ Hærra laga siste.

4 Mos. 28, 3 j. n. v.

4. Ja son gočoi albmuga, Jerusalem assid, addet papaidi ja Levitalaǯaidi sin oase, vai si oǯuše gidda doallat Hærra lagast.

5. Ja go dat goččom bođi olgus, de adde Israel manak ollorakkan alggošaddoid gornin, vinest ja oljost ja honnigest ja buok ædnam šaddoin, ja si bukte logadasa buok dast ollorakkan.

2 Mos. 23, 19. 5 Mos. 14, 22.

6. Ja dak Israel ja Juda manak, gæk asse Juda gavpugin, si maidai bukte logadasa stuora omin ja smavva omin ja logadasa dain basse galvoin, mak legje basotuvvum Hærrai, sin Ibmeli, ja bigje guba guba balddi.

7. Goalmad mano algge si bigjat gubaid, ja čiččid mano loapategje si.

8. Ja go Esekias ja oaivamuǯak botte ja oidne gubaid, de maidnu si Hærra ja su albmuga Israela.

9. Ja Esekias jærai papain ja Levitalaǯain dai gubai harrai.

10. Ja Asarja, bajemuš pappa, Sadok viesost, celki sudnji: Maŋŋelgo almug algi buktet addaldaga Hærra vissui, de læp mi borram ja læp gallanam ja læp guođđam ollorakkan; dastgo Hærra læ buristsivdnedam su albmuges, ja mist læ dat ædnagvuotta ligas.

11. Ja Esekias gočoi rakadet gammarid Hærra vissui, ja dak rakaduvvujegje.

12. Ja olbmuk bukte oskaldasat addaldaga ja logadasa ja daid basotuvvum galvoid dai sisa; ja Konanja, Levitalaš, læi bajemuš bagjeligæčče sin bagjel, ja Simei, su viellja, dat nubbe.

13. Mutto Jehiel ja Asasja ja Nahat ja Asael ja Jerimot ja Josabad ja Eliel ja Jismakja ja Mahat ja Benaja legje bagjeligæčček Konanjai ja Simei, su villji, guoibmen gonagas Esekiasa ja Asarja, Ibmel vieso oudastčuoǯǯo, asatusa mielde.

14. Ja Kore, Jimna bardne, Levitalaš, nuorttaguovllo-porta fakta, læi dai æktodatolaš addaldagai bagjel, mak addujuvvujegje Ibmeli, juogadam varas daid addaldagaid, mak legje buktujuvvum Hærrai, ja daid allabasse omid.

15. Ja sudnji guoibmen legje Eden ja Minjamin ja Jesua ja Semaja, Amarja ja Sekanja asatuvvum papai gavpugin oskaldasvuođa loppadusa ala juogadam varas addaldagaid sin vieljaidasasek juogoin, sikke stuorraidi ja smavvaidi,

16. ærreb dai, guđek legje čallujuvvum olbmabælest, golma jage boarrasi rajest ja dast boarrasæbbui, namalassi sin, buokai, guđek manne Hærra vieso sisa oažžom diti juokke bæive, maid si dam bæive darbašegje sin balvvalussasæsek dast, mi sist læi vuttivalddamuššan sin vuoroidæsek mielde,

17. (nammačala papai bagjel læi sin vanhemviesoi mielde ja Levitalažai bagjel, guokte loge jakkasažai rajest ja dast boarrasæbbui, dam mielde, mi sist læi vuttivalddamuššan sin vuoroinæsek),

18. ja juogadam diti addaldagaid sigjidi, guđek legje čallujuvvum, namalassi sin ucca manačidi, sin akaidi, sin barnidi ja sin nieidaidi, obba dam ædnagvutti; dastgo oskaldasvuođain basotegje si ječaidæsek sin balvvalussasæsek.

19. Ja Aron manai, papai, oudast legje dai ædnami alde, mak legje sin gavpugi ædnamak, juokke gavpugest olbmak, guđek legje namatuvvum nama mielde, juogadam diti buok olbmabællai papai gaskast ja sigjidi buokaidi, guđek legje sisačallujuvvum nammačallagi Levitalažai gaski, sin osid.

20. Ja nuft dagai Esekias obba Judast, ja son dagai, mi buorre ja vuoiggad ja duotta læi Hærra, su Ibmela, muođoi oudast.

21. Ja juokke dago siste, maid son algati Ibmel vieso balvvalusasast ja lagast ja bakkomest, ocadedines su Ibmeles, mænnodi son obba su vaimostes ja ani likko.

32. Kapittal.

Assyrialaš gonagas Sankerib bakke Juda sisa ja birrastatta dam nana gavpugid; Esekias nanne Jerusalema ja jeđđe albmuga, 1—8. Sankerib higjeda sikke Esekiasa ja Hærra, 9—19. Esekias ja Esaias čuorvvoba Hærra, gutte su engeles bokte hævata Assyrialažaid ja bæsta su albmuges, 20—23, Esekias buocca jabmem davddi, buoreduvvu Hærrast; son čævllasmuvva, mutto vuoleda fastain ječas, oažžo stuora riggesvuođa ja læ likkolaš buok su dagoides siste; son jabma, 24—33.

1. Dai dapatusai maŋŋel ja dam oskaldasvuođa maŋŋel bođi Sankerib, Assyria gonagas, ja manai Juda sisa ja dagai soattesida dai nana gavpugi vuostai ja jurdaši daid valddet.
2 Gon. 18, 13 j. n. v. Es. 36, 1.

2. Go Esekias oini, atte Sankerib bođi, ja atte su miella læi jorgidam soattai Jerusalem vuostai,

3. de rađđadalai son su oaivamužaidesguim ja su vægalažaidesguim buođđot čace dain agjagin, mak legje gavpuga olggobælde; ja si væketegje su.

4. Ja de čoagganegje ollo olbmak, ja si buđđu buok agjagid ja dam jogača, mi golgai ædnama čađa, cælkededinæsek: Manne galgaše Assyria gonagasak boattet ja gavdnat ollo čace?

5. Ja son roakasmuvai ja huksi obba dam muvra, mi læi vuolasgaikkujuvvum, ja bajasdagai dam gidda toarnai ragjai, ja olggobællai huksi son nubbe æra muvra; ja son nanni Millo David gavpugi ja dagati værjoid ollorakkan ja galbaid. 25, 23.

6. Ja son bijai soatte-oaivamužaid albmuga bagjeli ja čokki daid

lusas šilljoi gavpug porta gurri ja sarnoi avčotemin sigjidi ja celki:
7. Leket roakkadak ja gievrak, allet bala ja allet suorggan Assyria gonagasast ja obba dam joavkost, mi læ su mielde! Dastgo minguim læ muttom stuoreb, go suina; 2 Gon. 6, 16. 1 Joh. 4, 4.
8. suina læ oaʒalaš gietta, mutto minguim læ Hærra, min Ibmelæmek, min væketam varas ja min sođid doallam varas. Ja almug dorvasti Esekiasa, Juda gonagasa, sani ala. Jer. 17, 5. 7. Salm. 20, 8.
9. Dastmaŋŋel vuolgati Sankerib, Assyria gonagas, su balvvalegjides Jerusalemi (ješ son oroi Lakisa oudast obba su rikas famoin luttes), Esekiasa, Juda gonagasa, lusa ja obba Juda lusa, mi læi Jerusalemest, ja cælketi:
10. Nuft cælkka Sankerib, Assyria gonagas: Man ala di dorvastepet, go di bissobetet čokkamest baha bartest Jerusalemest?
11. Igo Esekias din fille addem varas din jabmet nælggai ja goikkoi, go son cælkka: Hærra, min Ibmelæmek, aiggo min gagjot Assyria gonagasa gieđast?
12. Igo dat Esekias læk eritvalddam su oaffardievaid ja su altarid ja cælkkam Judai ja Jerusalemi: Ovta altar oudast galggabetet di rokkadallat, ja dam alde galggabetet di boalddet suovvasid?
13. Epetgo di dieđe, maid mon læm dakkam, mon ja mu vanhemak, buok ædnami albmugiguim? Lækgo ædnami albmugi ibmelak vægjam gagjot sin ædnamæsek mu gieđast? 2 Gon. 18, 33 j. n. v.; 19, 12.
14. Guttemuš buok ibmeli gaskast dai albmugi lutte, maid mu vanhemak læk erit hævatam, læ, gutte læ vægjam gagjot su albmuges mu gieđast, go din Ibmel galgaši vægjet din gagjot mu gieđast?
15. De allet dal divte Esekiasa ječaidædek bættet ja dam lakai din fillit, ja allet osko sudnji! Dastgo i oktage ibmel guđege albmuga daihe rika lutte vægjam gagjot su albmuges mu gieđast daihe mu vanhemi gieđast; man sagga ucceb galggek dalle din ibmelak gagjot din mu gieđast!
16. Ja vela ain æmbo sardnu su balvvalægjek Ibmel Hærra vuostai ja Esekiasa, su balvvalægje, vuostai.
17. Ja son čali girje higjedam varas Hærra, Israel Ibmela, ja sardnom varas su vuostai, naft: Nuftgo ædnami albmugi ibmelak æi læk gagjom sin albmugidesek mu gieđast, nuft i galga Esekiasa ibmelge gagjot su albmuges mu gieđast. 2 Gon. 19, 14.
18. Ja si čurvvu alla jienain Judalaš gilli bajas Jerusalem albmugi, mi læi muvra alde, sin baldetam ja suorgatam varas, vai si bæsaše valddet gavpuga.
19. Ja si sardnu Jerusalem Ibmela birra, dego ædnam albmugi ibmeli birra, mak læk olbmu gieđai duojek. Salm. 115, 4.
20. Mutto Esekias, gonagas, ja Esaias, Amosa bardne, profeta, rokkadalaiga dam aše diti ja čuorvoiga albmai. 2 Gon. 19, 4. 15 j. n. v.
21. De vuolgati Hærra ovta engela, ja son duššen dagai buok vægalaš soatte-olbmaid ja oaivamuʒaid ja bajemuʒaid Assyria gonagasa soattevægast; ja son macai muođoides hæppanemin ruoktot su ædnamasas, ja go son manai su ibmeles vieso sisa, de godde muttomak sist, gæk legje olgusvuolggam su hægast, su dobbe mikin. 2 Gon. 19, 35 j. n. v. Es. 37, 36 j. n. v.
22. De besti Hærra Esekiasa ja Jerusalem assid Sankerib, Assyria gonagasa, gieđast erit ja buokai gieđast erit ja suogjali sin birra buok.
23. Ja ædnagak bukte addaldagaid Hærrai, Jerusalemi, ja mavsolaš galvoid Esekiasi, Juda gona-

gassi; ja son aleduvvui buok albmugi čalmi oudast dam aige maŋŋel.

24. Dain beivin buoccai Esekias jabmem davddi, ja son rokkadalai Hærrai, ja dat sarnoi sudnji ja addi sudnji oavddomærka.

2 Gon. 20, 1 j. n. v. Es. 38, 1 j. n. v. Salm. 30, 3.

25. Mutto Esekias i balkašam dam buoredago, mi sudnji læi čajetuvvum, dastgo su vaibmo čævllasmuvai; ja de bođi moarre su bagjeli ja Juda ja Jerusalem bagjeli.

26. De vuoledi Esekias ječas, dainago su vaibmo læi čævllasmuvvam, son ješ ja Jerusalem assek, ja Hærra moarre i boattam sin bagjeli Esekiasa beivin.

27. Dastgo Esekiasest læi sagga stuora riggesvuotta ja gudne, ja son rabedi aldsesis davvergammarid silbbi ja gollai ja mavsolaš geđgidi ja ruddaidi ja galbaidi ja buoklagas mavsolaš galvoidi

28. ja vuorkkaviesoid dasa, mi sisabođi gornin ja vinest ja oljost, ja stalljasajid buoklagaš omidi ja æloid staljaidi.

29. Ja son rabedi aldsesis gavpugid ja smavva omid ja stuora omid ollorakkan; dastgo Ibmel addi sudnji sagga ollo obmudaga.

30. Ja dat sæmma Esekias buođoi Gihon čaci bajeb joga ja laiddi daid vuolas David gavpuga oarjabæle; ja Esekias læi oasalaš buok su dagoides siste.

31. Nuft maidai, go airrasak botte Babel oaivamužai lutte, gæk bigje sane sudnji sust jærrat dam oavddomærka birra, mi læi dapatuvvam ædnamest, de heiti Ibmel su duššefal su gæččalam diti, dovddam diti buok, mi læi su vaimo siste.*

2 Gon. 20, 12 j. n. v. Es. 39, 1 j. n. v. * 5 Mos. 8, 2; 13, 3.

32. Mutto dat æra Esekiasa historiast ja su ibmelbalolaš dagok, gæča, dak læk čallujuvvum Esaiasa, Amos barne, profeta, oainatusa siste Juda ja Israel gonagasai girje siste.

33. Ja Esekias vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui David barni havdi goargŋaga gurri, ja obba Juda ja Jerusalem assek čajetegje sudnji gudne su jamededines; ja Manasse, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

33. Kapittal.

Manasse šadda gonagassan, læ sagga æppe-ibmelbalvvalægje, fille albmuga ja bagjelgæčča Ibmel profetaid, 1—10. Hærra adda su Babel gonagasa giŧti; son vuoled ječas giddagasast ja luittujuvvu luovos; son videda Jerusalem ladne, eritjavkkad dam æppe-ibmelbalvvalusa, maid son ouddal læi asatam; son jabma, 11—20. Amon šadda gonagassan, læ ibmelmættom, i jorggal ječas; son goddatalla su balvvalegjidasas, 21—25.

1. Guokte nubbe lokkai jage boares læi Manasse, go son šaddai gonagassan, ja vitta guđad lokkai jage rađđi son Jerusalemest.

2 Gon. 21, 1 j. n. v.

2. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, dai bakenlaš albmugi fastevuođai mielde, maid Hærra læi eritagjam Israel manai muođoi oudast. 5 Mos. 18, 9. 1 Gon. 14, 24. 2 Muit. 36, 14.

3. Ja son bajashuksi fastain daid oaffardievaid, maid Esekias, su aččе, læi vuolasgaikkom, ja bajasrakadi altarid Baalidi ja dagai Astarte-govaid, ja son rokkadalai obba alme væga ja balvvali dam.

2 Gon. 18, 4.

4. Ja son huksi altarid Hærra vissui, man birra Hærra læi cælkkam: Jerusalemest galgga mu namma læt agalažat. 1 Gon. 9, 3.

5. Dastgo son huksi altarid obba alme vekki Hærra vieso guovte ouddašilljoi.

6. Ja son divti su barnides mannat dola čađa Hinnom barne vuomest ja mænnodi einostemin balvain ja mærkkačilggidemin ja

noaiddevuođain ja asati jabmi manidegjid ja diettes olbmaid; son dagai ollo, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuft atte son moaratutti su. 3 Mos. 18, 21; 20, 2; 19, 26.

7. Ja son bijai dam čuppujuvvum gova, maid son læi dakkam, Ibmel vieso sisa, man birra Ibmel læi cælkkam Davidi ja Salomoi, su bardnai: Dam vissui ja Jerusalemi, maid mon læm valljim buok Israel sokkagoddi gaskast, aigom mon bigjat mu nammam agalažat, 7, 12. 16.

8. ja im mon aigo šatan æmbo diktet Israel juolge vagjolet erit dam ædnamest, maid mon asatim sin vanhemidi; duššefal atte si vuttivalddek buok dam dakkat, maid mon læm sigjidi goččom, obba laga ja bakkomi ja asatusai mielde Moses bokte.

9. Mutto Manasse filli Juda ja Jerusalem assid dakkat æmbo baha, go dak bakenlaš albmugak, maid Hærra læi erit hævatam Israel manai muođoi oudast.

10. Ja Hærra sarnoi Manassi ja su albmugi, mutto æi si vuttivalddam dam. 24, 19.

11. Damditi divti Hærra Assyria gonagasa soattehærraid boattet sin bagjeli, ja si giddavaldde Manasse rokiguim, ja si adde su čadnujuvvut guvtin væikkelakkin ja dolvvu su Babeli.

12. Ja su atestusastes rokkadalai son Hærra, su Ibmeles, ja vuoledi ječas sagga su vanhemides Ibmela muođoi ouddi.

13. Ja son rokkadalai sudnji, ja son gulai su ja gulai su vuollegis adnoma ja doalvoi su ruoktot Jerusalemi, su rikai; de dovdai Manasse, atte Hærra læ Ibmel.

14. Ja dastmaŋŋel huksi son olgob muvra David gavpugi Gihon oarjabællai vuobmai ja guolleporta uksaraiggai ja dagai dam Ofel birra ja dagai dam sagga allagen; ja son bijai soatte-oaivamužaid buok Juda nana gavpugidi.

15. Ja son eritjavkkadi vierro ibmelid ja gova Hærra viesost ja buok daid altarid, maid son læi huksim Hærra vieso vare ala ja Jerusalemi, ja balkesti daid gavpuga olggobællai.

16. Ja son divoi Hærra altara ja oaffarušai gitosoaffarid ja maidnomoaffarid dam ala; ja son gočoi Juda balvvalet Hærra, Israel Ibmel.

17. Daddeke oaffarušai almug ain oaffardievai ala, mutto dušše Hærrai, sin Ibmelasasek.

18. Mutto dat æra Manasse historiast ja su rokkadus su Ibmelasas ja oidni sanek, guđek sardnu sudnji Hærra, Israel Ibmela, nammi, gæča, dak læk čallujuvvum Israel gonagasai muittalusai girje siste.

19. Ja su rokkadus, ja moft son gullujuvvui, ja buok su suddo ja su oskaldasmættomvuotta ja dak baikek, mai ala son huksi oaffardievaid ja bijai Astarte-bažid ja čuppujuvvum govaid, ouddalgo son vuoledi ječas, gæča, dam birra læ čallujuvvum Hosai muittalusai girje siste.

20. Ja Manasse vællani su vanhemides lusa, ja son havddaduvvui su vissusis; ja Amon, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai.

21. Guokte goalmad lokkai jage boares læi Amon, go son šaddai gonagassan, ja guokte jage rađđi son Jerusalemest. 2 Gon. 21, 19 j. n. v.

22. Ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast, nuftgo Manasse, su ačče, læi dakkam; ja buok daidi čuppujuvvum govaidi, maid Manasse, su ačče, læi dakkam, oaffarušai Amon ja balvvali daid.

23. Mutto i son vuoledam ječas Hærra muođoi ouddi, nuftgo Manasse, su ačče, læi vuoledam ječas;

dastgo son, Amon, čobmi siva siva ala.

24. Ja su balvvalægjek rakadegje rađedagaga su vuostai ja godde su su viesost. 2 Gon. 12, 20.

25. Mutto ædnam almug goddi sin buokaid, guđek legje rađedagaga rakadam gonagas Amona vuostai; ja ædnam almug dagai Josiasa, su barne, gonagassan su sagjai.

34. Kapittal.

Josias šadda gonagassan, balla Ibmelest, eritjavkkada æppe-ibmelbalvvalusa, 1—7, son divota tempela, 8—13. Lakagirje gavdnujuvvu, ja go gonagas gulla dam lokkujuvvumen, de šadda son sagga morraši ja jærra Hærrast profetnisson Hulda bokte, 14—22. Hulda gulat sudnji Ibmela boattevaš rangaštusaid Judalažai bagjel; æi daddeke galga dak boattet su aige, 23—28. Josias čokke albmuga ja dakka dam litto singuim, atte si galggek balvvalet Hærra; son bisso ain eritjavkkadæmest æppe-ibmelbalvvalusa ja avččo albmuga balvvalet Hærra, 29—33.

1. Gavce jage boares læi Josias, go son šaddai gonagassan, ja okta njæljad lokkai jage rađđi son Jerusalemest. 2 Gon. 22, 1 j. n. v.

2. Ja son dagai, mi vuoiggad læi Hærra čalmi oudast, ja vagjoli David, su ačes, gæinoi mielde ja i gaiddam olgiš ige gurot bællai.

3. Ja su rađđijumes gavcad jagest, go son ain læi nuorra, algi son occat David, su ačes, Ibmela, ja guokte nubbe logad jagest algi son buttestet Juda ja Jerusalema oaffardievain ja Astarte-govain ja čuppujuvvum ja leikkijuvvum govain.

4. Baal altarak vuolasgaikkujuvvujegje su muođoi oudast, ja bæivašbažid, mak legje dai alde, čuopadi son moallon, ja Astartegovaid ja daid čuppujuvvum ja leikkijuvvum govaid cuvkki ja molli son ja biđgi dai muolda sin havdi ala, gæk legje daidi oaffaruššam, 2 Mos. 32, 20. 2 Gon. 23, 6.

5. ja papai davtid boldi son sin altari alde. Nuft buttesti son Juda ja Jerusalema. 2 Gon. 23, 20.

6. Ja Manasse ja Efraim ja Simeon gavpugin gidda Naftali ragjai čađadiđušti son sin viesoid birra buok,

7. ja son vuolasgaikoi altarid, ja Astarte-govaid ja daid čuppujuvvum govaid moallon cabmi ja cuvkki son, ja buok bæivašbažid čuopadi son moallon obba Israel ædnamest; ja de macai son ruoktot Jerusalemi.

8. Ja su rađđijumes gavce nubbe logad jagest, go son læi ædnama ja vieso buttestæmen, de vuolgati son Safana, Asalja barne, ja Maaseja, gavpuga oaivamuža, ja Joaha, Joakas barne, historiačalle, dokko divvom diti Hærra, su Ibmeles, vieso.

9. Ja si botte Hilkiasa, bajemuš papa, lusa, ja adde su halddoi daid ruđaid, mak legje buktujuvvum Ibmel vieso sisa, maid Levitalažak, uksalasa favtak, legje čoaggam Manassest ja Efraimest ja sin buokain, guđek legje vela baccam Israelest, ja obba Judast ja Benjaminest ja Jerusalem assin, —

10. si adde daid sin halddoi, guđek legje dam bargo oudastolbmak, gæin læi bagjeligæččam Hærra vieso bagjel; ja dak adde daid sigjidi, guđek doaimategje bargo, guđek bargge Hærra vieso ala, buoredam ja divvom diti dam vieso,

11. si adde daid dimbarolbmaidi ja huksijegjidi oastem varas čuppujuvvum geđgid ja hirssamuoraid ja bajasdakkam varas daid viesoid, maid Juda gonagasak legje billestam.

12. Ja dak olbmak bargge oskaldasat dam bargo ala, ja bagjeligæččen sin bagjel legje asatuvvum Levitalažak, Jahat ja Obadja, Merari manain, ja Sakarja ja Mesullam Kahatitalažai manain, ja buok

dak Levitalaʒak, gudek legje čæpek
lavllomčuogjanid čuojatet.
13. Si legje maidai guorbmegessi
bagjel ja adne bajeldgæčo buok
barggi bagjel juokke bargost, ja
muttomak Levitalaʒain legje čallek
ja bagjeligæčček ja uksafavtak.
14. Ja go si legje valddemen
olgus daid ruđaid, mak legje buktu-
juvvum Hærra vieso sisa, de gav-
nai Hilkias, pappa, Hærra laka-
girje, čallum Mosesa bokte.
15. De sardnogođi Hilkias ja
celki Safani, čallai: Mon læm
gavdnam lakagirje Hærra vieso
siste. Ja Hilkias addi dam girje
Safana halddoi.
16. Ja Safan doalvoi dam girje
gonagassi, ja son buvti vela gona-
gassi vastadusa ja celki: Buok,
mi læ addujuvvum du balvvalegji
halddoi, dam si dakkek;
17. si læk gurrim daid ruđaid,
mak gavdnujegje Hærra vieso siste,
ja addam daid bagjeligečči halddoi
ja sin halddoi, gudek læk dam
bargo oudastolbmak.
18. Ja Safan, čalle, dieđeti go-
nagassi ja celki: Hilkias, pappa,
læ addam munji ovta girje. Ja
Safan logai dast gonagasi.
19. Ja de dapatuvai, go gona-
gas gulai laga sanid, de gaikodi
son su biktasides.
20. Ja gonagas gočoi Hilkiasa
ja Akikam, Safan barne, ja Ab-
dona, Mika barne, ja Safana, čalle,
ja Asaja, gonagasa balvvalægje, ja
celki:
21. Mannet dokko, jerret Hær-
rast mu oudast ja dai baccam
olbmui oudast Israelest ja Judast
dam girje sani harrai, mi læ gavd-
num! Dastgo stuores læ Hærra
moarre, mi læ golgatuvvum min
bagjeli, dainago min vanhemak æi
læk doallam Hærra sanid æige
dakkam buok dam mielde, mi læ
čallum dam girje siste.
22. De manne Hilkias ja dak
ærrasak, gæid gonagas læi vuolga-
tam Hulda, profetnisson, lusa, gutte
læi Salluma, Tokat barne, Hasra
barne, bivtasfavta, akka, ja son
asai Jerusalemest, gavpuga nubbe
oasest; ja si sardnu nuft* sudnji.
* nuftgo gonagas læi goččom, 21. v.
23. Ja son celki sigjidi: Nuft
cælkka Hærra, Israel Ibmel: Celk-
ket dam olbmai, gutte læ vuolga-
tam din mu lusa:
24. Nuft cælkka Hærra: Gæča,
mon buvtam oasetesvuođa dam
baike bagjeli ja dam assi bagjeli,
buok daid garrodusaid, mak læk
čallujuvvum dam girjai, mi læ
lokkujuvvum Juda gonagasa ouddi,
3 Mos. 26, 14 j. n. v. 5 Mos. 28, 15 j. n. v.
25. dainago si læk hæittam muo
ja boalddam suovvasid æra ibme-
lidi muo moaratuttem varas buok
sin gieđaidæsek dagoiguim; ja mu
moarre galgga golgatuvvut dam
baike bagjeli, ja i dat galga časkat.
26. Ja Juda gonagassi, gutte
din vuolgati jærram varas Hærrast,
sudnji galgabetet di cælkket naft:
Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel,
dai sani harrai, maid don læk
gullam:
27. Damditi go du vaibmo
njuorrani, ja don vuoledik ječad
Ibmel muođoi ouddi, go don gul-
lik su sanid dam baike vuostai ja
dam assi vuostai, ja don vuoledik
ječad mu muođoi ouddi ja gaiko-
dik du biktasidad ja čirruk mu
muođoi oudast, de læm maidai
mon gullam, cælkka Hærra.
28. Gæča, mon aigom čokkit
du du vanhemi lusa, ja don galgak
čokkijuvvut singuim du havdidad
sisa rafhin, ja du čalmek æi galga
oaidnet buok dam oasetesvuođa,
maid mon aigom buktet dam baike
bagjeli ja dam assi bagjeli. De
si bukte gonagassi vastadusa ruok-
tot.
29. Ja gonagas vuolgati sane ja
čokki buok Juda ja Jerusalem
vuorrasid. 2 Gon. 23, 1 . n. v
30. Ja gonagas manai bajas

Hærra vissui, ja juokke olmai Judast ja Jerusalem assek ja papak ja Levitalaǯak ja buok almug, sikke stuorrak ja smavvak; ja son bajaslogai sin belji ouddi buok littogirje sanid, mi læi gavdnum Hærra vieso siste.

31. Ja gonagas čuoǯoi su sajestes ja dagai dam litto Hærra muođoi oudast, atte son aigoi vagjolet Hærra maŋest ja doallat su bakkomid ja su duođaštusaid ja su ravvagid obba su vaimostes ja obba su sielostes, atte son aigoi dakkat litto sanid, mak legje čallujuvvum dam girjai.
15, 12. Josv. 24, 25.

32. Ja son addi sin buokaid, guđek gavdnujegje Jerusalemest ja Benjaminest, loaidastet dam littoi; ja Jerusalem assek dakke Ibmela, sin vanhemidesek Ibmela, litto mielde.

33. Ja Josias eritjavkkadi buok fastevuođaid buok dain ædnamin, mak gulle Israel manaidi, ja ravvi sin buokaid, guđek gavdnujegje Israelest, balvvalet Hærra, sin Ibmelæsek; buok su beivin æi si gaiddam erit Hærrast, sin vanhemidesek Ibmelest. Duob. 2, 7.

35. Kapittal.

Josias doalla bæssačid, asata papaid, Levitalaǯaid ja lavlloid sin fidnoi, juogada oktanaga su oaivamuǯaidesguim ollo omid oaffaridi, 1—19. Son doalla soađe Farao Nekoin, mast son sorbmašuvva; son čirrujuvvu ankkimlavllagi siste, 20—27.

1. Ja Josias doalai bæssačid Jerusalemest Hærrai, ja si njuvve bæssašlabba njællje nubbe logad bæive dam vuostas manost.
2 Gon. 23, 21. 2 Muit. 30, 1.

2. Ja son asati papaid dasa, maid si galgge vuttivalddet, ja avčoti sin balvvalussi Hærra vieso siste.

3. Ja son celki Levitalaǯaidi, guđek mattategje obba Israela, ja guđek legje Hærrai basotuvvum: Bigjet dam basse arka dam vissui, maid Salomo, David bardne, Israel gonagas, læ huksim! I dist læk šatan mikkege nođid guoddet olgi alde; balvvaleket dal Hærra, din Ibmelædek, ja su albmuga Israela,
1 Gon. 6, 1 j. n. v. 4 Mos. 7, 9.

4. ja rakadeket ječaidædek din vanhemviesoidædek mielde, din juogoidædek mielde, nuftgo čallujuvvum læ Davidest, Israel gonagasast, ja nuftgo čallujuvvum læ Salomost, su barnest,

5. ja čuǯǯot basse baikest din vieljaidædek, albmuga manai, vanhemviesoi juogoi mielde ja ješ guđege juogo mielde Levitalaǯai vanhemviesoi juogoin,

6. ja njuvvet bæssašlabba ja basoteket ječaidædek ja rakadeket dam din vieljaidædek oudast, dagadedinædek Hærra sane mielde Moses bokte!

7. Ja Josias addi albmuga manaidi smavva omid, labbaid ja gicid, buokrakkan bæssašoaffaren sin buokai oudast, guđek dast gavdnujegje, logo mielde golbma loge duhata, ja golbma duhat stuora oame; dak legje gonagasa obmudagast. 30, 24.

8. Ja su oaivamuǯak adde albmugi, papaidi ja Levitalaǯaidi æktomielalaš addaldagaid; Hilkias ja Sakarja ja Jehiel, Ibmel vieso oudastčuoǯǯok, adde papaidi bæssašoaffaren guokte duhata ja gutta čuođe smavva oame ja golbma čuođe stuora oame.

9. Ja Konanja ja Semaja ja Netanel, su vieljak, ja Hasabja ja Jeiel ja Josabad, Levitalaǯai oaivamuǯak, adde Levitalaǯaidi bæssašoaffaren vitta duhat smavva oame ja vitta čuođe stuora oame.

10. Nuft balvvalus sattujuvvui hoalda ala, ja papak čuǯǯu sin sajestæsek, ja Levitalaǯak sin juogoidæsek mielde, gonagasa goččoma mielde.

11. Ja si* njuvve bæssašlabbaid, ja papak riškotegje vara, maid si vuostaivaldde sin gieđast, ja Levitalaǯak njaldde daid.

* Levitalaǯak; 30, 16.

12. Ja si eritčuldde boalddemoaffara* addem diti dam albmuga manai vanhemviesoi juogoidi, vai dat oaffaruššujuvvuši Hærrai, dam mielde, mi čallujuvvum læ Mosesa girjest; nuft dakke si maidai dai stuora omiguim.

* d. l. daid bittaid, mak galgge oaffaruššujuvvut boalddemoaffaren.

13. Ja si basse bæssašlabba dollagaddest, nuftgo asatuvvum læi, ja dam, mi læi basotuvvum*, vušše si bađi siste ja givni siste ja bannoi siste ja bukte dam hoapost buok Israel albmuga manaidi. * 7—9. v.

14. Ja dastmaŋŋel rakadegje si dam ješječaidæsek oudast ja papai oudast; dastgo papak, Aron barnek, legje barggamen oaffaruššat boalddemoaffara, namalassi buoiddegappalagaid, gidda ija ragjai; damditi rakadegje Levitalaǯak dam ješječaidæsek oudast ja papai, Aron barni, oudast.

15. Ja lavllok, Asafa barnek, čuǯǯu sin sajestæsek Davida ja Asafa ja Hemana ja Jedutuna, gonagasa oaidne, asatusa mielde, ja porttafavtak juokke porta lutte; æi si darbašam gaiddat sin balvvalusastæsek erit, dastgo sin vieljak, Levitalaǯak, rakadegje sin oudast.

16. De sattujuvvui obba Hærra balvvalus hoalda ala damanaga bæive, nuft atte bæssačak dollujuvvujegje ja boalddemoaffarak oaffaruššujuvve Hærra altar ala gonagas Josias goččom mielde.

17. De dolle dak Israel manak, guđek gavdnujegje dast, bæssačid dam aige ja suvrokættes laibi basid čieča bæive. 30, 21.

18. Ja æi læm daggar bæssačak go dak dollujuvvum Israelest Samuela, profeta, beivi rajest, ja i oktage Israel gonagasain læm doallam daggar bæssačid go daid, maid Josias ja papak ja Levitalaǯak ja obba Juda ja dak, guđek dast gavdnujegje Israelest, ja Jerusalema assek dolle. 30, 26.

19. Josiasa rađđijume gavce nubbe logad jagest dollujuvvujegje dak bæssačak.

20. Buok dam maŋŋel, go Josias læi sattam vieso divvagassi, de manai Neko, Egypten gonagas, bajas soattam diti Karkemis guorast Frat dædnogaddest; ja Josias manai olgus su vuostai.

2 Gon. 23, 29 j. n. v.

21. De son vuolgati airrasid su lusa ja cælketi: Mi must læ duina dakkamuššan, Juda gonagas? Im mon boađe odna bæive du vuostai, mutto dam vieso vuostai, maina must læ soatte*, ja Ibmel læ cælkkam, atte mon galgam hoapotallat; hæite erit soattamest Ibmel vuostai, gutte læ muina, amas son buktet hævvanæme du bagjeli!

* d. l. Assyria gonagasa vuostai, 2 Gon. 23, 29.

22. Mutto Josias i jorggalam su muođoides su bælest erit, mutto nubbastutti su biktasides soattam varas suina ja i gulddalam Neko sanid Ibmel njalmest; ja son bođi soattat Megiddo vuomest.

Sak. 12, 11.

23. Ja baček bače gonagas Josiasa ala; de celki gonagas su balvvalegjidasas: Dolvvot mu erit! Dastgo mon læm sagga havvaduvvum. 1 Gon. 22, 34. 2 Muit. 18, 33.

24. Ja su balvvalægjek dolvvu su erit vavnast ja vuojetegje su erit su nubbe buoremus vavna alde, ja si dolvvu su Jerusalemi, ja son jami ja havddaduvvui su vanhemides havdidi; ja obba Juda ja Jerusalem morašti Josiasa bagjel.

25. Ja Jeremias lavloi ankkimlavllaga Josiasa bagjel, ja buok lavllok ja lavllonissonak sardnu sin ankkim-lavllagidesek siste Josiasa birra gidda dam bæive ragjai, ja

dak dakkujuvvujegje bissovaš vierron Israeli, ja gæča, dak læk bajasčallujuvvum ankkim-lavllagi særvvai. 2 Sam. 1, 17.

26. Mutto dat æra Josiasa historiast ja su ibmelbalolaš dagok dam mielde, mi čallum læ Hærra laki,

27. su historia, alggo ja loappa, gæča, dat læ čallujuvvum Israel ja Juda gonagasai girje siste.

36. Kapittal.

Joakas bigjujuvvu gonagassan albmugest, mutto eritbigjujuvvu Nekost, 1—3. Jojakim bigjujuvvu gonagassan Nekost, læ ibmelmættom ja valddujuvvu fanggan Nebukadnesarest, 4—8. Jojakin šadda gonagassan, mutto dolvvujuvvu giddagasast Babeli, 9. 10. Sedekias šadda gonagassan, læ ibmelmættom, dakka vuostehago Babel gonagasa vuostai; maidai obba almug læ ibmelmættom, nuftgo dat maidai ouddalge læi dassedet bilkkedam Ibmel sanid ja bagjelgæččam su profetaid, 11—16. Kaldealažak valddek Jerusalema, duššadek dam aibasrakkan ja eritdolvvuk albmuga ja tempela littid Babeli, 17—21. Dobbe orruk Judalažak giddagasast, dassači go gonagas Syrus suovva sin maccat ruoktot sin ædnamasasek, 22. 23.

1. Ja ædnam almug valdi Joakasa, Josias barne, ja dagai su gonagassan su ače sagjai Jerusalemi. 2 Gon. 23, 30 j. n. v.

2. Golbma goalmad lokkai jage boares læi Joakas, go son šaddai gonagassan, ja golbma mano rađđi son Jerusalemest.

3. De eritbijai Egypten gonagas su Jerusalemest ja gočoi ædnama makset sakkon čuođe talenta silba ja ovta talenta golle.

4. Ja Egypten gonagas dagai Eljakima, su vielja, gonagassan Juda ja Jerusalem bagjel ja nubbastutti su nama Jojakimen; ja Neko valdi Joakas, su vielja, ja doalvoi su Egypteni.

5. Vitta goalmad lokkai jage boares læi Jojakim, go son šaddai gonagassan, ja okta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest, ja son dagai, mi baha læi Hærra, su Ibmela, čalmi oudast.

6. Su vuostai manai Nebukadnesar, Babel gonagas, bajas ja čanati su guvtin væikkelakkin doalvvom diti su Babeli.

7. Ja Hærra vieso littin doalvoi Nebukadnesar muttom oase Babeli ja bijai daid su tempelasas Babelest. Esr. 1, 7.

8. Mutto dat æra Jojakim historiast ja su fastevuođak, maid son dagai, ja mi bahaid su duokken gavdnui, gæča, dat læ čallujuvvum Israel ja Juda gonagasai girje siste. Ja Jojakin, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 2 Gon. 24, 6 j. n. v.

9. Gavce nubbe lokkai jage boares læi Jojakin, go son šaddai gonagassan, ja golbma mano ja loge bæive rađđi son Jerusalemest; ja son dagai, mi baha læi Hærra čalmi oudast.

10. Ja go jakke læi vassam, de vuolgati Nebukadnesar olbmaid dokko ja addi su dolvvujuvvut Babeli oktanaga Hærra vieso divras littiguim; ja son dagai Sedekiasa, su vielja*, gonagassan Juda ja Jerusalem bagjel. 2 Gon. 24, 10. 12. Jer. 37, 1 j. n. v. *d. l. čæcce, 2 Gon. 24, 17.

11. Okta goalmad lokkai jage boares læi Sedekias, go son šaddai gonagassan, ja okta nubbe lokkai jage rađđi son Jerusalemest. 2 Gon. 24, 18. Jer. 52, 1 j. n. v.

12. Ja son dagai, mi baha læi Hærra, su Ibmela, čalmi oudast; i son vuoledam ječas Jeremiasa, profeta, muođoi ouddi, gutte sarnoi Hærra njalmest.

13. Dasa vela dagai son vuostehago gonagas Nebukadnesara vuostai, gutte læi vuornotam su Ibmel bokte, ja son dagai su niskes gažžaren ja buoššodi su vaimos, nuft atte i son jorgidam Hærra, Israel Ibmela, guvllui. Esek. 17, 13 j. n. v.

14. Maidai buok papai ja albmuga oaivamuǯak suddodegje hui sagga buok bakenlaš albmugi fastevuođai mielde, ja si duolvvadegje Hærra vieso, maid son læi basotam Jerusalemest. 5 Mos. 18, 9.
15. Ja Hærra, sin vanhemi Ibmel, vuolgati su airrasides sin lusa arrad ja oktelassi; dastgo son arkalmasti su albmuges bagjeli ja su orromsajes bagjeli. Jer. 25, 4.
16. Mutto si bilkkedegje Ibmela airrasid ja bagjelgeččе su sanid ja higjedegje su profetaid, dassači go Hærra moarre su albmug vuostai lassani nuft, atte i læm mikkege dalkkasid.
17. De son doalvoi Kaldealaǯai gonagasa bajas sin vuostai, ja son goddi sin nuorra olbmaid mikin sin basse baike vieso siste ige sæstam i nuorra olbmaid ige nieidaid, i vuorrasid ige čurggisvuovtagid; buokrakkan addi son su gitti.
18. Ja buok Ibmel vieso littid, daid stuorraid ja daid smavvaid, ja Hærra vieso davverid ja gonagasa ja su oaivamuǯai davverid, buokrakkan doalvoi son Babeli.
2 Gon. 25, 13 j. n. v. Jer. 27, 19 j. n. v.
19. Ja si boldde Ibmel vieso ja vuolasgaikku Jerusalem muvra, ja buok dam šloataid boldde si dolain, ja buok dam divras littek duššaduvvujegje. Neh. 1, 3.
20. Ja sin, gæk legje baccam miekest, eritdoalvoi son Babeli, ja si šadde su ja su barni balvvalæggjen, dassači go Persia rika oaǯoi hærravuođa,
21. vai Hærra sadne Jeremiasa njalme bokte ollašuvvuši, dassači go ænam læi dakkam su sabbatjagides ollašubmai; buok hævatusa beivin vuoiŋadi dat, dassači go čieča loge jage legje devddujuvvum.
Jer. 25, 11 j. n. v. 3 Mos. 26, 34. 35.
22. Ja Syrusa, Persia gonagasa, vuostas jagest, de bajasbovti Hærra, vai Hærra sadne Jeremiasa njalme bokte ollašuvvuši, Syrusa, Persia gonagasa, vuoiŋa, ja son čuorvoti obba su rikas mietta ja maidai čallaga bokte diehđeti ja cælketi:
Esr. 1, 1 j. n. v. Jer. 29, 10. Es. 44, 28.
23. Nuft cælkka Syrus, Persia gonagas: Buok ædnam rikaid læ Hærra, alme Ibmel, addam munji, ja son læ goččom muo huksit sudnji vieso Jerusalemi, mi læ Judast. Gutteikkenessi læ din gaskast buok su albmugest, su mielde lekus, Hærra, su Ibmel, ja son mannus bajas!

Esras Girje.

1. Kapittal.

Persia gonagas Syrus suovva Judalaǯaid ruoktot maccat Babelest sin ædnamasasek, 1—4. Muttom oasse Judast, Benjaminest ja Levist mannek bajas Jerusalemi; si væketuvvujek addaldagaiguim sin bacce ædnam-olbmuinæsek, ja si valddek mieldesek muttom oase tempel littin ja æra mavsolaš omid, 5—11.

1. Syrusa, Persia gonagasa, vuostas jagest, de bajasbovti Hærra, vai Hærra sadne Jeremiasa njalme bokte ollašuvvuši, Syrusa, Persia gonagasa, vuoiŋa, ja son čuorvoti obba su rikas mietta ja maidai čallaga bokte diehđeti ja cælketi: 2 Muit. 36, 22 j. n. v.
Esr. 5, 13. Jer. 25, 11 j. n. v. 29, 10.
2. Nuft cælkka Syrus, Persia gonagas: Buok ædnam rikaid læ Hærra, alme Ibmel, addam munji, ja son læ goččom muo huksit sudnji vieso Jerusalemi, mi læ Judast.

3. Gutteikkenessi læ din gaskast buok su albmugest, su mielde lekus su Ibmel, ja son mannus bajas Jerusalemi, mi læ Judast, ja huksijekus Hærra, Israel Ibmela, vieso! Son læ dat Ibmel, gutte læ Jerusalemest.

4. Ja juokkehağa, gutte læ vela baccam, su galggek buok dain baikin, gost son orro nuftgo vierro olmuš, su baike olbmuk væketet silbain ja gollin ja obmudagain ja omiguim, ærreb dam, mi addujuvvu æktomielalağat Ibmel vissui, mi læ Jerusalemest.

5. De gærggadegje Juda ja Benjamin fuolkkegoddi oaivamuğak ja papak ja Levitalağak, juokkehaš, gæn vuoiŋa Ibmel bajasbovti, ječaidæsek mannam varas bajas huksit Hærra vieso, mi læ Jerusalemest.

6. Ja buokak sin birra væketegje sin silbbalittiguim, gollin, obmudagain ja omiguim ja mavsolaš galvoiguim ærreb buok dam, mi addujuvvui æktomielalağat.

7. Ja gonagas Syrus vieğati olgus Hærra vieso littid, maid Nebukadnesar læi erit dolvvom Jerusalemest ja bigjam su ibmeles vissui. 2 Muit. 36, 7. 18. Jer. 27, 19—22.

8. Ja Syrus, Persia gonagas, vieğati daid olgus Mitredat, davvervurkudægje, gæčo vuolde, ja son logai daid Sesbassari*, Juda oaivamuğği.
* dat læ Serubabel; 3, 8; 5, 2. 16.

9. Ja dat læi dai lokko: Golbma loge gollelitte, duhat silbbalitte, ovce goalmad lokkai oaffarnibe,

10. golbma loge gollejukkamlitte, njællje čuođe ja loge silbbajukkamlitte nubbe buoremus šlajast, duhat æra litte.

11. Buok gollelittek ja silbbalittek legje vitta duhata ja njællje čuođe; daid buokaid doalvoi Sesbassar bajas, go dak eritdolvvujuvvum olbmuk manne bajas Babelest Jerusalemi.

2. Kapittal.

Dast bajaslokkujuvvujek bajemuğak sist, guđek manne Babelest bajas, sin fuolkkegoddi lokko, vuostačedin Judast ja Benjaminest, 1—35, dastmaŋŋel papain, Levitalağain, lavlloin, uksafavtain, tempelbalvvalegjin ja Salomo balvvalegji manain, 36—58, dasa vela soabmasak, gæi soga algost i gavdnum mikkege visses muittalusaid, 59—63. Obba lokko olbmuin ja hæstain ja kamelin muittaluvvu, 64—67. Vuorrasak addek addaldagaid tempela bajasdakkujume varas ja ibmelbalvvalusa varas; almug assagoatta su gavpugines, 68—70.

1. Ja dak legje dak ædnama* olbmak, guđek manne bajas dai eritdolvvujuvvum olbmui fanggavuođast, gæid Nebukadnesar, Babel gonagas, læi eritdolvvom Babeli, ja guđek macce ruoktot Jerusalemi ja Judai, juokkehaš su gavpugasas, Neh. 7, 6 j. n. v. * d. l. Juda rika, mi dalle læi oasse Persialaš rikast; 5, 8. Neh. 11, 3.

2. dak, guđek botte Serubabelin, Josvain, Nehemiasin, Serajain, Reelajain, Mordekajin, Bilsanin, Misparin, Bigvajin, Rehumin, Baanain, — dat læi Israel albmuga olbmai lokko:

3. Paros manak, guokte duhata, čuođe ja guokte gavcad lokkai;

4. Sefatja manak, golbma čuođe ja guokte gavcad lokkai;

5. Arah manak, čieča čuođe ja vitta gavcad lokkai;

6. Pahat-Moab manak Josva ja Joaba manain, guokte duhata, gavce čuođe ja guokte nubbe lokkai;

7. Elam manak, duhat, guokte čuođe ja njællje guđad lokkai;

8. Sattu manak, ovce čuođe ja vitta viđad lokkai;

9. Sakkai manak, čieča čuođe ja gutta loge;

10. Bani manak, gutta čuođe ja guokte viđad lokkai;

11. Bebai manak, gutta čuođe ja golbma goalmad lokkai;

12. Asgad manak, duhat, guokte čuođe ja guokte goalmad lokkai;

13. Adonikam manak, gutta čuođe ja gutta čiččid lokkai;

14. Bigvai manak, guokte duhata ja gutta guđad lokkai;
15. Adin manak, njællje čuođe ja njællje guđad lokkai;
16. Ater manak, gutte surgidi Esekiasest, gavce logad lokkai;
17. Besai manak, golbma čuođe ja golbma goalmad lokkai;
18. Jora manak, čuotte ja guokte nubbe lokkai;
19. Hasum manak, guokte čuođe ja golbma goalmad lokkai;
20. Gibbar manak, vitta logad lokkai;
21. Betleheime manak*, čuotte ja golbma goalmad lokkai;

* d. l. Betleheime olbmuk.

22. Netofa olbmak, gutta guđad lokkai;
23. Anatot olbmak, čuotte ja gavce goalmad lokkai; Jer. 1, 1.
24. Asmavet manak, guokte viđad lokkai;
25. Kirjat-Arim, Kefira ja Beerot manak, čieča čuođe ja golbma viđad lokkai;
26. Rama ja Geba manak, gutta čuođe ja okta goalmad lokkai;
27. Mikmas olbmak, čuotte ja guokte goalmad lokkai;
28. Betela ja Ai olbmak, guokte čuođe ja golbma goalmad lokkai;
29. Nebo manak, guokte guđad lokkai;
30. Magbis manak, čuotte ja gutta guđad lokkai;
31. nubbe Elam* manak, duhat, guokte čuođe ja njællje guđad lokkai; * 7. v.
32. Harim manak, golbma čuođe ja guokte loge;
33. Lod, Hadid ja Ono manak, čieča čuođe ja vitta goalmad lokkai;
34. Jeriko manak, golbma čuođe ja vitta viđad lokkai;
35. Senaa manak, golbma duhata ja gutta čuođe ja golbma loge.
36. Papak: Jedaja manak Josva viesost, ovce čuođe ja golbma gavcad lokkai;
37. Immer manak, duhat ja guokte guđad lokkai;
38. Pashur manak, duhat, guokte čuođe ja čieča viđad lokkai;
39. Harim manak, duhat ja čieča nubbe lokkai;
40. Levitalaǯak: Josva ja Kadmiel manak Hodavja manain, njællje gavcad lokkai.
41. Lavllok: Asaf manak, čuotte ja gavce goalmad lokkai.
42. Uksafavtai manak: Sallum manak, Ater manak, Talmon manak, Akkub manak, Hatita manak, Sobai manak, okti buok čuotte ja ovce njæljad lokkai.
43. Tempelbalvvalægjek: Siha manak, Hasufa manak, Tabbaot manak, 1 Muit. 9, 2.
44. Keros manak, Siaha manak, Padon manak,
45. Lebana manak, Hagaba manak, Akkub manak,
46. Hagab manak, Samlai manak, Hanan manak,
47. Giddel manak, Gahar manak, Reaja manak,
48. Resin manak, Nekoda manak, Gassam manak,
49. Ussa manak, Paseah manak, Besai manak,
50. Asna manak, Meunim manak, Nefisim manak,
51. Bakbuk manak, Hakufa manak, Harhur manak,
52. Baslut manak, Mehida manak, Harsa manak,
53. Barkos manak, Sisera manak, Tamah manak,
54. Nesiah manak, Hatifa manak.
55. Salomo balvvalegji manak: Sotai manak, Hassoferet manak, Peruda manak, 1 Gon. 9, 21.
56. Jaala manak, Darkon manak, Giddel manak,
57. Sefatja manak, Hattil manak, Pokeret-Hassebaim manak, Ami manak.
58. Buok tempelbalvvalægjek ja Salomo balvvalegji manak legje

okti buok golbma čuođe ja guokte logad lokkai.

59. Ja dak legje dak, guđek manne bajas Tel-Melahest, Tel-Harsast, Kerubast, Addanest, Immerest, alma matekættai muittalet sin vanhemviesosek ja sin sogasek, legjego si Israel olbmuk:

60. Delaja manak, Tobias manak, Nekoda manak, gutta čuođe ja guokte guđad lokkai,

61. ja papai manain: Habaja manak, Hakkos manak, Barsillai manak, su, gutte læi valddam aka Barsillai, Gileaditalaʒa, nieidain ja læi navddujuvvum sin mielde.
2 Sam. 19, 31.

62. Dak occe čallaga sin sogasek bagjel, mutto æi si gavdnum bajasčallujuvvum; si čulddujuvvujegje dalle nuftgo æppe-basek pappavuođast erit.

63. Ja ædnamhærra* celki siggjidi, atte æi si galggam borrat dam allabasse borramušast, ouddalgo čuoʒʒeli pappa urimin ja tummimin**. * Serubabel. ** 2 Mos. 28, 30.

64. Obba særvvegodde læi okti buok guokte viđad lokkai duhata, golbma čuođe ja gutta loge

65. ærreb sin balvvalegji ja bigai; dak legje čieča duhata, golbma čuođe ja čieča njæljad lokkai. Ja sist legje guokte čuođe lavllo ja lavllo-nissona.

66. Sin hæstak legje čieča čuođe ja gutta njæljad lokkai, sin mulasenak guokte čuođe ja vitta viđad lokkai.

67. Sin kamelak legje njællje čuođe ja vitta njæljad lokkai, asenak gutta duhata, čieča čuođe ja guokte loge.

68. Ja muttomak fuolkkegoddi oaivamuʒain adde, go si botte Hærra vissui, mi læi Jerusalemest, æktodatolaʒat Ibmel vissui bajasdakkam diti dam fastain dam baikkai;

69. sin obmudagasek mielde adde si dam bargo gassi okta čiččid lokkai duhat golle-darika* ja vitta duhat silbba-mina* ja čuođe pappagavte.
* muttomlagaš Persialaš ruđak.

70. De asse papak ja Levitalaʒak ja muttomak albmugest ja lavllok ja uksafavtak ja tempelbalvvalægjek sin gavpuginesek, ja obba Israel su gavpugines.

3. Kapittal.

Josva ja Serubabel hukseba boalddemoaffar-altara ja oaffaruššaba boalddemoaffarid dam ala; si dollek lastagođi basid, buktek daid lagast goččujuvvum oaffarid mærreduvvum aigidi ja dakkek rakadusaid bajashuksit fastain tempela, 1—7. Si bigjek tempela vuođđodusa fastain iloin ja gitoslavllagin; daddeke čirruk ædnagak, guđek legje oaidnam dam oudeb tempela dam hærvasvuođast, 8—13.

1. Ja go čiččid manno bođi, ja Israel manak legje gavpugi siste, de čoagganušai almug dego okta olmai Jerusalemi.

2. Ja Josva, Josadak bardne, ja su vieljak, papak, ja Serubabel, Sealtiel bardne, ja su vieljak garvestegje ječaidæsek ja huksijegje Israel Ibmela altara oaffaruššam varas boalddemoaffarid dam ala, nuftgo čallujuvvum læ Mosesa, dam Ibmel olbma, laga siste.
3 Mos. 6, 2 j. n. v. 5 Mos. 12, 13. 14.

3. Ja si bajasdakke altara dam baikkai, dastgo suorgganæbme ædnami albmugi diti læi sin bagjelist; ja si oaffarušše dam ala boalddemoaffarid Hærrai, boalddemoaffarid iđđedest ja ækkedest.
4 Mos. 28, 4. 1 Muit. 16, 40.

4. Ja si dolle lastagođi basid, nuftgo čallujuvvum læ, ja oaffarušše boalddemoaffara juokke bæive mærreduvvum logo mielde, nuftgo asatuvvum læ, juokke bæive dam, mi dasa gulla,
3 Mos. 23, 34 j. n. v. 4 Mos. 29, 12 j. n. v.

5. ja dastmaŋŋel dam bissovaš boalddemoaffara ja oaffarid ođđa

manoidi ja buok Hærra basotuvvum basidi ja juokke gærde, go guttege buvti Hærrai æktodatolaš oaffara.

6. Čiččid mano vuostas bæive rajest algge si oaffaruššat Hærrai boalddemoaffarid; mutto Hærra vieso vuođđodus i læm vela bigjujuvvum.

7. Ja si adde ruđaid gæđgečuppidi ja dimbarolbmaidi, ja borramuša ja jukkamuša ja oljo Sidonialaʒaidi ja Tyrialaʒaidi, vai si buvtaše sederdimbarid Libanonest mæra mielde Joppi Syrus, Persia gonagasa, lobe mielde sigjidi. 2 Muit. 2, 16.

8. Ja nubbe jagest, maŋŋelgo si legje boattam Ibmela vissui Jerusalemest, nubbe manost, de algge Serubabel, Sealtiela bardne, ja Josva, Josadak bardne, ja sin æra vieljak, papak ja Levitalaʒak, ja buokak dak, guđek fanggavuođast legje boattam Jerusalemi, asatet Levitalaʒaid, guokte loge jakkasaʒai rajest ja dast boarrasæbbuid, læt bargo bagjeligæččen Hærra viesost.

9. Ja Josva, su barnek ja su vieljak, Kadmiel ja su barnek, Juda manak, čuʒʒu dego okta olmai læt bagjeligæččen sin bagjel, guđek doaimategje bargo Hærra viesost; nuft maidai Henadad manak, sin manak ja sin vieljak, Levitalaʒak. 2, 40.

10. Ja go huksijægjek bigje Hærra tempela vuođđodusa, de bigjujuvvujegje papak čuoʒʒot garvvodam sin garvoidasasek trompetaiguim ja Levitalaʒak, Asaf barnek, symbaliguim ramedam diti Hærra David, Israel gonagasa, lagadusa mielde. 2 Muit. 29, 25. 26.

11. Ja si lavllogotte Hærra maidnoma ja ramadusa, dainago son læ buorre, dainago su arbmogasvuotta Israel bagjel bista agalaʒat; ja buok almug bajedi stuora avvočuorvvoma, go si ramedegje Hærra, damditi go Hærra vieso vuođđodus læi bigjujuvvum. 2 Muit. 5, 13; 7, 3.

12. Mutto ædnagak papain ja Levitalaʒain ja fuolkkegoddi oaivamuʒain, dak vuorrasak, guđek legje oaidnam dam oudeb vieso, čirru alla jienain, go dat viesso vuođđoduvvui sin čalmi oudast, dam bodda go ædnagak illo-avvodemin bajasbajedegje jienasek. Hagg. 2, 3.

13. Ja almug i mattam ærotet avvodam-jiena albmuga čierrom jienast; dastgo almug bajas bajedi stuora čuorvvoma, ja jiedna gullui gukkas.

4. Kapittal.

Samaritanalaʒak adnuk bæssat bajasdakkat tempela Judalaʒai særvest; go Judalaʒak biettalek dam, de dugjujek si, atte dat barggo bissana Syrus aige rajest Darius aige ragjai, 1—5. Dastgo si mannek Persialaš gonagasai Ahasverus ja Artakserkses lusa vaiddaluščallagin Judalaʒai vuostai, nuft atte Artakserkses gieldda tempela bajasdakkamest, 6—24.

1. Go dal Juda ja Benjamin vuostaičuoʒʒok gulle, atte dak eritdolvvujuvvum olbmuk huksijegje tempela Hærrai, Israel Ibmeli,

2. de botte si Serubabel lusa ja fuolkkegoddi oaivamuʒai lusa ja celkke sigjidi: Mi áiggop dinguim huksit; dastgo nuftgo di, occap mi din Ibmela, ja sudnji oaffaruššap mi gidda Asarhaddon, Assyria gonagasa, beivi rajest, gutte doalvoi min deiki bajas. 2 Gon. 17, 24. 32 j. n. v. 41.

3. Mutto Serubabel ja Josva ja Israel æra fuolkkegoddi oaivamuʒak celkke sigjidi: I dat berre digjidi minguim ovtast huksit vieso min Ibmeli; mutto mi okto aiggop huksit Hærrai, Israel Ibmeli, nuftgo gonagas Syrus, Persia gonagas, læ goččom min.

4. De dagai ædnama almug, atte Juda almug dikte gieđaidæsek

njuorrat, ja si baldetegje sin erit huksimest.

5. Ja si balkategje rađđe-addid sin vuostai dakkam varas sin aiggomuša duššen buok Syrus, Persia gonagasa, beivin gidda Dariusa, Persia gonagasa, rađđijume ragjai.
24. v.

6. Ja Ahasverusa rađđijume vuolde, su rađđijume algost, čalle si vaiddalusa Juda ja Jerusalem assi vuostai.

7. Ja Artakserksesa beivin čalle Bislam, Mitredat, Tabeel ja su æra amatguoimek Artakserksesi, Persia gonagassi, ja girje læi čallujuvvum Syrialaš čallagin ja jorggaluvvum Syrialaš gilli.

8. Rehum, rađđe-adde, ja Simsai, čalle, čaliga girje Jerusalem vuostai gonagas Artakserksesi, mi čuojai naft:

9. Dalle čalle si: Rehum, rađđeadde, ja Simsai, čalle, ja sodno æra amatguoimek, Dina ja Afarsatka, Tarpela, Persia, Erek, Babel, Susan, Deha, Elam olbmuk

10. ja dak æra albmugak, maid Osnappar, dat stuores ja arvost adnujuvvum, sirdi ja divti assat Samaria gavpugest, ja dak æra albmugak dom bælde* dæno, ja nuft vela.
* oarjabælde.

11. Dat læ dam girje čala, maid si saddijegje sudnji, gonagas Artakserksesi: Du balvvalæggjek, olbmak dom bælde dæno, ja nuft vela.

12. Lekus dat gonagassi diettelas, atte Judalažak, guđek læk mannam bajas du lutte ja boattam min lusa, Jerusalemi, huksijek dam vuostehagolaš ja bahas gavpuga ja ollašuttek muvraid ja divvuk vuođđodusaid.

13. Dal lekus dat gonagassi diettelas, atte jos dat gavpug šadda huksijuvvut ja muvrak ollašuttujuvvut, de æi si adde væro, duolo ja matkeruđaid, ja dat šadda maŋemusta gonagasaidi vahagen.

14. Dal, dađemielde go mi borrap du vieso saltid, ja i dat læk heivolaš migjidi oaidnet gonagasa vahaga, damditi vuolgatep mi sane ja addep dam diettevassi gonagassi,

15. vai occujuvvu du vanhemi muittalusgirjest, ja don šaddak gavdnat muittalusgirje siste ja fuomašet, atte dat gavpug læ læmaš vuostehagolaš, gonagasaidi ja ædnamidi vahaglaš gavpug, ja atte si læk dakkam vuostehago dam siste gidda doluš aige rajest; dam aše diti duššaduvvui dat gavpug.

16. Mi addep gonagassi diettevassi, atte jos dat gavpug šadda huksijuvvut, ja muvrak ollašuttujuvvut, de don damditi ik rađđe maidege osid dom bælde* dæno.
* 10. v.

17. De vuolgati gonagas vastadusa Rehumi, rađđe-addai, ja Simsai, čallai, ja sodno æra amatguimidi, guđek asse Samariast, ja daidi æraidi dom bælde dæno: Rafhe, ja nuft vela.

18. Dat girje, maid di lepet migjidi vuolgatam, læ visut šaddam bajaslokkujuvvut mu ouddi.

19. Ja must læ addujuvvum goččom, atte occujuvvut galgai, ja gavdnujuvvum læ, atte dat gavpug gidda doluš aige rajest læ bigjam ječas gonagasai vuostai, ja atte eritjorralæbme ja vuostehakko læk dakkujuvvum dam siste.

20. Ja famolaš gonagasak læk læmaš Jerusalem bagjel, guđek læk rađđim buok bagjel, mi læ dom bælde dæno, ja værro, duollo ja matkeruđak addujuvvujegje siggjidi.
1 Gon. 4, 21.

21. De addet dal goččoma erithettit daid olbmaid, amas dat gavpug šaddat huksijuvvut, gidda dassači go must addujuvvu goččom,

22. ja varoteket ječaidædek rikkomest dam vuostai! Manne galgaši vahag stuoresen šaddat vahagen gonagasaidi?

23. Dasto, dallanaga go čala

gonagas Artakserksesa girjest læi lokkum Rehum ja Simsai, c̄alle, ja sodno amatguimi ouddi, de manne si hoapost Jerusalemi, Judalaʒ̄ai lusa, ja hettijegje sin vækkavaldin ja famoin.

24. De bissetuvvui barggo Ibmel vieso ala, mi læ Jerusalemest, ja dat bissani gidda Darius, Persia gonagasa, rađđijume nubbe jage ragjai.

5. Kapittal.

Profetai Haggai ja Sakariasa avc̄otæme mielde algatuvvu fastain tempela bajas dakkujubme, 1. 2. Persialas̄ amatolbmak addek Judalaʒ̄aid huksit, dam bodda go si Dariusast addek jerrujuvvut, læigo Syrus, nuftgo Judalaʒ̄ak legje cælkkam, duođast goc̄c̄om tempela bajasdakkujuvvut, 3—17.

1. Ja profeta Haggai ja Sakarias, Iddo bardne, profetak, profetastalaiga Judalaʒ̄aidi, guđek legje Judast ja Jerusalemest; Israel Ibmel nammi profetastalaiga soai sigjidi. Hag. 1, 1. Sak. 1, 1.

2. De garvesteiga Serubabel, Sealtiel bardne, ja Josva, Josadak bardne, jec̄aidæsga ja algiga huksit Ibmel vieso, mi læ Jerusalemest, ja Ibmel profetak legje sodnoin ja væketegje sodno.

3. Dam aige botte sodno lusa Tatnai, ædnamhærra dom bælde* dæno, ja Setar-Bosnai ja sodno amatguoimek; ja si celkke sodnoidi naft: Gi læ addam digjidi goc̄c̄oma huksit dam vieso ja ollas̄uttet dam muvra? * 4, 10.

4. De mi celkimek sigjidi, mak dai olbmai namak legje, guđek huksijegje dam vieso. 10. v.

5. Ja Ibmel c̄albme læi Judalaʒ̄ai vuorrasi bagjel, ja si* æi hettim sin, ouddalgo as̄s̄e bođi Darius ouddi, ja dasto girje vuolgatuvvui sigjidi ruoktot dam birra. Salm. 33, 18; 34, 16. *Tatnai j. n. v. 3. v.

6. C̄ala dam girjest, maid Tatnai, ædnamhærra dom bælde dæno, ja Setar-Bosnai ja su amatguoimek, dak Afarsak olbmak, gæk legje dom bælde dæno, vuolgategje gonagas Dariussi;

7. si vuolgategje muittalusa sudnji, ja nuft læi c̄allujuvvum dam sisa: Gonagas Dariussi savvap mi buok rafhe.

8. Lekus dat diettelas gonagassi, atte mi læp mannam dokko Juda ædnami, dam stuora Ibmel vieso lusa, ja dat huksijuvvu stuora geđgiguim, ja dimbarak bigjujuvvujek seinidi, ja dat barggo dakkujuvvu angervuođain ja ouddana burist sin gieđai vuolde.

9. Dasto jæraimek mi doin vuorrasin; nuft celkimek mi sigjidi: Gi læ addam digjidi goc̄c̄oma huksit dam vieso ja ollas̄uttet dam muvra?

10. Ja mi jæraimek sist maidai sin namaid addem varas dudnji daid diettet, vai mi bæssap bajasc̄allet dai olbmai namaid, guđek legje sin oudastolbmak.

11. Ja si adde migjidi daggar vastadusa ja celkke: Mi læp alme ja ædnama Ibmela balvvalægjek, ja mi huksip dam vieso, mi doule læi huksijuvvum ædnag jagi gæc̄est, ja stuora gonagas Israelest læi huksim dam ja ollas̄uttam dam. 1 Gon. 6, 1.

12. Mutto dainago min vanhemak legje moaratuttam alme Ibmela, de addi son sin Nebukadnesara, Babel gonagasa, Kaldealaʒ̄a, gitti, ja son dus̄s̄adi dam vieso ja eritdoalvoi albmuga Babeli. 2 Gon. 25, 9 j. n. v.

13. Mutto Syrus, Babel gonagasa, vuostas jagest addi gonagas Syrus goc̄c̄oma huksit dam Ibmel vieso. 1, 1 j. n. v.

14. Ja Ibmel vieso gollelittid ja silbbalittid, maid Nebukadnesar læi olgus valddam tempelest, mi læi Jerusalemest, ja dolvvom dokko tempeli, mi læ Babelest, daid maidai

valdi gonagas Syrus Babel tempelest olgus, ja dak addujuvvujegje muttomi, gæn namma læi Sesbassar, gæn son læi bigjam ædnamhærran. 1, 8.

15. Ja son celki sudnji: Valde daid littid, vuolge erit, doalvo daid dokko tempeli, mi læ Jerusalemest, ja adde Ibmel vieso bajasdakkujuvvut su sagjasis!

16. Dasto bođi dat Sesbassar ja bijai Ibmel vieso vuođđodusaid, mi læ Jerusalemest, ja dam rajest ja gidda dassači huksijuvvu dat, ja i dat læk vela ollašuttujuvvum.

17. Ja dal, jos dat orro gonagassi buorren, de occujuvvus gonagasa davvergammar siste, mi læ dobbe Babelest, lægo dat nuft, atte gonagas Syrusest læ addujuvvum goččom huksit dam Ibmel vieso Jerusalemi, ja gonagasa dato dam aše harrai vuolgatekus son migjidi!

6. Kapittal.

Go gonagas Darius gavdna, atte Syrus læi suovvam Judalažaid fastain bajasdakkat tempela, de ožžuk Persialaš amatolbmak goččoma, atte æi si galga sin hettit, mutto juokke dafhost læt siggjidi vækken, 1—12. Si læk dam goččomi gulolažak; tempel gærgga ja vihatuvvu; Judalažak dollek bæssačid, 13—22.

1. De addi gonagas Darius goččoma, ja de occujuvvui girjeviesost, gosa davverak bigjujuvvujek, Babelest.

2. Ja Ahmetast, ladnest, mi læ Media ædnamest, gavdnujuvvui muttom čala; ja dam siste læi čallujuvvum muitton naft:

3. Gonagas Syrusa vuostas jagest addi gonagas Syrus daggar goččoma: Ibmel vieso dafhost, mi læ Jerusalemest, de galgga viesso bajasdakkujuvvut, vai lifči baikke, gost oaffarak oaffaruššujuvvujek, ja dam vuođđodusak galggek fastain bajasdakkujuvvut; dam allodak galgga læt gutta loge allana, dam govddodak gutta loge allana,
2 Muit. 36, 22 j. n. v. Esr. 1, 1 j. n. v.

4. golbma gærde stuora gæđgek ja okta gærdde dimbarak; ja golatusak galggek maksujuvvut gonagasa viesost.

5. Ja maidai Ibmel vieso gollelittek ja silbbalittek, maid Nebukadnesar valdi tempelest olgus Jerusalemest ja doalvoi dokko Babeli, dak galggek ruoktot addujuvvut, vai dak bottek tempeli, mi læ Jerusalemest, sin sagjasæsek, ja dak galggek bigjujuvvut Ibmel vissui. 1, 7; 5, 14.

6. Dal, Tatnai, ædnamhærra dom bælde dæno, Setar-Bosnai ja dodno amatguoimek, dak Afarsak olbmak, gæk læk dom bælde dæno, adnet ječaidædek dast gukkas erit! 5, 3.

7. Addet bargo dam Ibmel vieso ala dakkujuvvut! Addet Judalažai ædnamhærra ja Judalažai vuorrasid huksit dam Ibmel vieso dam baikkai!

8. Ja must læ addujuvvum goččom dam birra, maid di galggabetet dakkat dai Judalažai vuorrasi vuostai, vai dat Ibmel viesso šadda huksijuvvut, namalassi: Gonagasa obmudagast, værost dom bælde dæno, galggek golatusak visut maksujuvvut daidi olbmaidi, amas barggo hettijuvvut.

9. Ja mi darbašlaš læ, sikke galbek ja viercak ja labbak boalddemoaffaridi alme Ibmeli, nisok, saltek, vidne ja olljo, galgga papai mære mielde, guđek læk Jerusalemest, addujuvvut sigjidi bæivest bæivvai alma vajaldattekættai,

10. vai si bessek oaffaruššat oaffarid buoredokkalaš hagjan alme Ibmeli ja rokkadallat gonagasa ja su manai hæga oudast.

11. Ja must læ addujuvvum goččom, atte juokke olmuš, gutte mænnod dam asatusa vuostai, su viesost galgga okta hirssa eritgaik-

kujuvvut, ja son galgga harcastuvvut ja navllijuvvut dasa, ja su viesso galgga dakkujuvvut mukkeduvdnen dam diti. Dan. 3, 29.

12. Ja dat Ibmel, gutte læ diktam su namas assat dast, njeiddus juokke gonagasa ja juokke albmuga, gutte geigge su giedas mænnodet dam asatusa vuostai, duššadam varas dam Ibmel vieso, mi læ Jerusalemest. Mon, Darius, læm addam goččoma; visut galgga dat ollašuttujuvvut.

13. De dagai Tatnai, ædnamhærra dom bælde dæno, Setar-Bosnai ja sodno amatguoimek, dainago gonagas Darius læi vuolgatam daggar goččoma, visut nuft.

14. Ja Judalažai vuorrasak huksijegje ja dakke buore ouddanæme Haggai, profeta, ja Sakariasa, Iddo barne, profetastallama mielde; ja si huksijegje ja ollašutte dam Israel Ibmela goččom mielde ja Syrusa ja Dariusa ja Artakserksesa, Persia gonagasa, goččom mielde. 5, 1.

15. De šaddai dalle dat viesso ollasi garvesen goalmad bæivvai Adar manost dam jage, mi læi gonagas Darius rađđijume guđad jakke. 4, 24.

16. Ja Israel manak, papak ja Levitalažak ja dak æra eritdolvvujuvvum olbmuk, dolle dam Ibmel vieso vihatæme iloin.

17. Ja si bukte dam Ibmel vieso vihatæbmai čuotte vuovsa, guokte čuođe vierca, njællje čuođe labba ja guokte nubbe lokkai bokka suddo-oaffaren obba Israel oudast Israel sokkagoddi logo mielde.
8, 35. 4 Mos. 7, 10 j. n. v.

18. Ja si asategje papaid sin juogoi mielde ja Levitalažaid sin juogoi mielde ibmelbalvvalussi Jerusalemest Mosesgirje njuolggadusa mielde. 4 Mos. 3, 6 j. n. v. 8, 9. 14.

19. Ja dak eritdolvvujuvvum olbmuk dolle bæssačid njællje nubbe logad bæive vuostas manost.
2 Mos. 12, 6 j. n. v.

20. Dastgo papak ja Levitalažak legje buttestam ječaidæsek, si legje buttasak buokakrakkan; ja si njuvve bæssašlabba buok eritdolvvujuvvum olbmui oudast ja sin vieljaidæsek, papai, oudast ja ješječaidæsek oudast.

21. De borre Israel manak, dak dain eritdolvvujuvvum olbmuin, gudek legje boattam ruoktot, ja juokke okta, gutte læi ječas erit ærotam ædnama bakeni buttesmættomvuođast ja særvvam sigjidi occam varas Hærra, Israel Ibmela.

22. Ja si dolle suvrokættes laibi basid čieča bæive iloin; dastgo Hærra læi illodattam sin ja jorggalam Assyria gonagasa vaimo sin bællai nannim varas sin gieđaid bargo vuolde Ibmela, Israel Ibmela, vieso ala. 2 Muit. 30, 21.

7. Kapittal.

Gonagas Artakserkses aige manna Esras ædnag ærrasiguim Jerusalemi daina aiggomušain, dobbe rakadet buok Hærra laga mielde, 1—10. Gonagas adda sudnji čallaga mielde, man siste son suovva sin huksit ja goččo su amatolbmaides sin væketet, 11—26. Dam diti ramed Esras Hærra, 27. 28.

1. Ja dai dapatusai maŋŋel Artakserkses, Persia gonagasa, rađđijume vuolde manai Esras, Seraja bardne, Asarja bardne, Hilkias bardne,

2. Sallum bardne, Sadok bardne, Akitub bardne,

3. Amarja bardne, Asarja bardne, Merajot bardne,

4. Serahja bardne, Ussi bardne, Bukki bardne,

5. Abisua bardne, Pinehas bardne, Eleasar bardne, Aron, bajemuš papa, bardne, —

6. dat Esras manai bajas Babelest, ja son læi čal'oappavaš, burist oapasmuvvam Moses laki, maid Hærra, Israel Ibmel, læi addam, ja gonagas addi sudnji, dainago

Hærra, su Ibmela, gietta læi su bagjel, buok su adnomuša.

7. Ja muttomak Israel manain ja papain ja Levitalažain ja lavlloin ja uksafavtain ja tempelbalvvalegjin manne suina bajas Jerusalemi gonagas Artakserkses čiččid jagest.

8. Ja son bođi Jerusalemi viđad manost; dat læi gonagasa čiččid jagest.

9. Dastgo vuostas bæive vuostas manost algi son bajasmannat Babelest, ja vuostas bæive viđad manost bođi son Jerusalemi, dainago su Ibmela buorre gietta læi su bagjel.

10. Dastgo Esras læi divvom su vaimos guoratallat Hærra laga ja dakkat dam mielde ja mattatet Israel siste laga ja vuoiggadvuođa birra.

11. Ja dat læ dam girje čala, maid gonagas Artakserkses addi Esrasi, pappi, dam čal'oappavažži, dam oappasi Hærra bakkomi sanidi ja su lagaidi Israel oudast:

12. Artakserkses, gonagasai gonagas, Esrassi, pappi, dam ollasi oappasi alme Ibmela laki, ja nuft vela. Esek. 26, 7.

13. Must læ addujuvvum goččom dam birra, atte juokkehaš Israel albmugest ja dam papain ja Levitalažain mu rikast, gæst læ hallo mannat Jerusalemi, oažžo mannat duina,

14. dainago don læk vuolgatuvvum gonagasast ja su čieča rađđeaddest* diđuštam varas Juda ja Jerusalem birra du Ibmelad laga* mielde, mi læ du gieđast,

* Est. 1, 14.

15. ja dokko doalvvom varas dam silba ja golle, maid gonagas ja su rađđe-addek æktomielalažat læk addam Israel Ibmeli, gæn orromsagje læ Jerusalemest,

16. ja buok dam silba ja golle, maid don gavnak obba Babel ædnamest, oktanaga daina æktomielalaš addaldagain, maid almug ja papak æktomielalažat addek sin Ibmelæsek vissui, mi læ Jerusalemest.

17. Damditi galgak don dai rudai oudast čorggadet oastet vuovsaid, viercaid, labbaid ja borramušoaffarid ja jukkamušoaffarid dasa; ja don galgak oaffaruššat daid altar ala din Ibmelædek vieso lutte, mi læ Jerusalemest. 6, 9.

18. Ja mi orro dudnji ja du vieljaid i buorren dakkat silbba- ja golle-bacatasain, dam galggabetet di dakkat din Ibmelædek dato mielde.

19. Ja daid galvoid, mak læk dudnji addujuvvum balvvalusa varas du Ibmelad vieso siste, daid galgak don addet Jerusalem Ibmel oudast.

20. Ja mi ærreb dam læ darbašlaš du Ibmelad vissui, maid don šaddak makset, dam galgak don makset gonagasa davvergammarest.

21. Ja must, gonagas Artakserksesest, læ goččom addujuvvum buok davvervurkudegjidi, guđek læk dom bælde dæno, atte buok, maid Esras, pappa, dat oapes alme Ibmela laki, gaibeda dist, dat galgga visut addujuvvut,

22. gidda čuotte talenta silba ragjai ja gidda čuotte kor nisoi ragjai ja gidda čuotte bat vine ragjai ja gidda čuotte bat oljo ragjai ja saltek alma mitto mærredkættai.

23. Buok, mi læ alme Ibmela goččom mielde, galgga viššalvuođain dakkujuvvut alme Ibmela vieso oudast; dastgo manne galgaši moarre boattet gonagasa ja su barni rika bagjeli?

24. Ja digjidi addep mi diettet, atte buok papak ja Levitalažak, lavllok, uksafavtak, tempelbalvvalægjek ja aitardægjek dam Ibmel viesost, sin ala i galga ovtastge

læt fabmo bigjat væro, duolo daihe matkeruđaid.

25. Ja don, Esras, asat don du Ibmelad visesvuođa mielde, mi læ du lutte, duobmarid ja laka-oappavaʒaid dubmit buok albmuga, mi læ dom bælde dæno, sin buokaid, guđek dovddek du Ibmela lagaid; ja dam, gutte i dovda daid, su galggabetet di oapatet daid dovddat.

26. Ja juokkehaš, gutte i daga du Ibmela laga mielde ja gonagasa laga mielde, su ala galgga duobmo visut ollašuttujuvvut jogo jabmemi daihe ædnamest eritagjujubmai daihe rangaštussi obmudaga ala daihe čadnujubmai ja giddagassi.

27. Maidnujuvvum lekus Hærra, min vanhemidamek Ibmel, gutte læ addam daggaraʒaid gonagasa vaibmoi čiŋatam varas Hærra vieso, mi læ Jerusalemest,

28. ja gutte læ joratam munji arkalmastemvuođa gonagasa ja su rađđe-addi muođoi oudast ja buok gonagasa vægalaš oaivamuʒai oudast! Ja mon dovddim ječčam gievrran, dainago Hærra, mu Ibmelam, gietta læi mu bagjel, ja mon čokkijim oaivamuʒaid Israelest mannam varas bajas mieldam.

8. Kapittal.

Dak, guđek mannek Esras mielde, bajaslokkujuvvujek sin sokkagoddidæsek mielde, 1—14. Son vieʒata soames Levitalaʒaid ja tempelbalvvalegjid, guđek vulggek su mielde, 15—20. Su avčotæme mielde adna almug borakættaivuođaid ja rokkadusa oaʒʒom varas væke Ibmelest vagjolæbmai; son adda dam silba ja golle, mi sust læi mielde, bajemuš Levitalaʒai gieđai halddoi, 21—30, son vuolgga matkai ja boatta Jerusalemi; si addek silba ja golle ja gonagasa goččoma gonagasa hærrai gitti, 31—36.

1. Ja dak læk fuolkkegoddi oaivamuʒak ja sin sokkagoddi čala, guđek gonagas Artakserkses rađđijume vuolde manne mu mielde bajas Babelest:

2. Pinehas manain Gersom, Itamar manain Daniel, David manain Hattus,

3. Sekanja manain, Paros manain, Sakarja, ja suina sisačallujuvvujegje sokkagoddi čallagi dievddo-olbmuin čuotte ja vitta loge;

4. Pahat-Moab manain Eljoenai, Serahja bardne, ja suina guokte čuođe dievddo-olbmu,

5. Sekanja manain Jahasiel bardne, ja suina golbma čuođe dievddo-olbmu,

6. ja Adin manain Ebed, Jonatan bardne, ja suina vitta loge dievddo-olbmu,

7. ja Elam manain Jesaja, Atalja bardne, ja suina čieča loge dievddo-olbmu,

8. ja Sefatja manain Sebadja, Mikael bardne, ja suina gavce loge dievddo-olbmu,

9. Joab manain Obadja, Jehiel bardne, ja suina guokte čuođe ja gavce nubbe lokkai dievddo-olbmu,

10. ja Selomit manain Josifja bardne, ja suina čuotte ja gutta loge dievddo-olbmu,

11. ja Bebai manain Sakarja, Bebai bardne, ja suina gavce goalmad lokkai dievddo-olbmu,

12. ja Asgad manain Johanan, Hakkatan bardne, ja suina čuotte loge dievddo-olbmu,

13. ja Adonikam manain soames maŋebuk*, ja dak læk sin namak: Elifelet, Jeuel ja Semaja, ja singuim gutta loge dievddo-olbmu,

* d. l. guđek maŋŋel manne bajas; 2, 13.

14. ja Bigvai manain Utai ja Sabbub, ja sodnoin čieča loge dievddo-olbmu.

15. Ja mon čokkijim sin dam dædno-gaddai, mi golgga Ahavai, ja mi luoittaleimek dasa golma bæivvai; ja go mon vuttivalddim albmuga ja papaid, de im mon gavdnam ovtage dast Levi manain.

16. De mon bigjim sane Elieseri, Arieli, Semajai ja Elnatani ja Jaribi ja Elnatani ja Natani ja Sakarjai ja Mesullami, oaivamuǥaidi, ja Jojaribi ja Elnatani, oapategjidi,

17. ja mon vuolgatim sin olgus Iddo, Kasifja baike oaivamuǥa, lusa, ja mon bigjim sanid sin njalbmai, maid si galgge sardnot Iddoi ja su villji, gæk læiga tempelbalvvalægjek Kasifja baikest, vai si rabedifče migjidi balvvalegjid min Ibmelæmek vissui.

18. Ja go Ibmela buorre gietta læi min bagjel, de soai rabedeiga migjidi muttom jiermalaš olbma Mahli, Levi barne, Israel barne, manain, namalassi Serebja, ja su barnid ja su vieljaid, gavce nubbe lokkasa,

19. ja Hasabja ja suina Jesaja Merari manain, su vieljaid ja sin barnid, guokte lokkasa,

20. ja tempelbalvvalegjin, gæid David ja oaivamuǥak legje addam Levitalaǥai balvvalussi, guokte čuođe ja guokte loge tempelbalvvalægje; si legje buokak namatuvvum nama mielde.

21. Ja mon čuorvotim dobbe borakættaivuođaid Ahava dædnogaddest, vai mi vuoledifčimek ječaidæmek min Ibmelæmek muođoi oudast ja rokkadalašeimek sust likkolaš matke aldsesæmek ja min manaidasamek ja buok min obmudakkasæmek. 2 Muit. 20, 3.

22. Dastgo mon hæppanaddim anotæmest gonagasast soattevæga ja ridijegjid væketam varas ječaidæmek vašalaǥai vuostai matke alde; dastgo mi læimek cælkkam gonagassi: Min Ibmelæmek gietta læ sin buokai bagjel, guđek su occek, buore guvllui, ja su fabmo ja su moarre sin buokai bagjel, guđek su heittek.

23. De mi animek borakættaivuođaid ja rokkadalaimek min Ibmelestamek dam, ja son gulai min.

24. Ja mon eritčulddim guokte nubbe lokkasa papai oaivamuǥain ja Serebja ja Hasabja ja sodnoin lokkasa sodno vieljain.

25. Ja mon vikkijim sigjidi silba ja golle ja littid, dam addaldaga min Ibmelæmek vissui, maid gonagas ja su rađđe-addek ja su oaivamuǥak ja obba dat Israel, mi dobbe gavdnui, legje addam.

26. Ja mon vikkijim sigjidi sin gitti gutta čuođe ja vitta loge talenta silba ja silbbalittid, čuođe talenta værddasaǥaid, ja čuotte talenta golle

27. ja guokte loge gollelitte, duhat darika værddasaǥaid, ja guokte litte baitte, valljo væikest, mavsolaǥaid nuftgo golle.

28. Ja mon celkkim sigjidi: Di lepet basotuvvum Hærrai, ja littek læk sudnji basotuvvum, ja silbba ja golle læ æktodatolaš addaldak Hærrai, din vanhemidadek Ibmeli.

29. Goceteket dam ja aimoin adnet dam, dassači go di vikkebetet dam olgus papai ja Levitalaǥai oaivamuǥai ouddi ja Israel fuolkkegoddi oaivamuǥai ouddi Jerusalemest, Hærra vieso gammari siste. Neh. 10, 39.

30. De vuostaivaldde papak ja Levitalaǥak silba ja golle ja littid viekkaga mielde doalvvom varas daid Jerusalemi, min Ibmelæmek vissui.

31. Ja mi sirddaimek Ahava dædnogaddest guokte nubbe logad bæive vuostas manost mannam varas Jerusalemi, ja min Ibmelæmek gietta læi min bagjel, ja son besti min vašalaǥai ja njagadegji giedast erit matke alde. Salm. 18, 18.

32. Ja mi bođimek Jerusalemi ja vuoiŋasteimek dast golbma bæive.

33. Mutto dam njæljad bæive vikkijuvvujegje silbba ja golle ja littek min Ibmelæmek vieso siste ja addujuvvujegje Meremot, Uria barne, papa, gitti (ja suina læi Eleasar, Pinehas bardne, ja sodnoin Josabad, Josva bardne, ja

Noadja, Binnui bardne, Levitalaʒak)

34. logo mielde, viekkaga mielde buok dam bagjel; ja obba dat dæddo bajasčallujuvvui dam sæmma aige.

35. Ja dak, gudek legje boattam fanggavuođast, dak eritdolvvujuvvum olbmuk, oaffarušše boalddemoaffarid Israel Ibmeli, guokte nubbe lokkai vuovsa obba Israel oudast, gutta logad lokkai vierca, čieča gavcad lokkai labba, guokte nubbe lokkai bokka suddo-oaffaren, buokrakkan boalddemoaffaren Hærrai. 6, 17.

36. Ja si adde gonagasa asatusaid gonagasa valddegodde čuoʒotegjidi ja ædnamhærraidi dom bælde* dæno, ja si væketegje albmuga ja Ibmel vieso. *4, 10.

9. Kapittal.

Esras gulla morrašin, atte almug læ suddodam valddem bokte aldsesæsek bakenlaš akaid, 1—4, ja son rokkadalla njuorraset Ibmeli dam bagjelduolbmama diti, 5—15.

1. Ja go daina læi gerggujuvvum, de botte oaivamuʒak mu lusa ja celkke: Almug, Israel, ja papak ja Levitalaʒak æi læk ærotam ječaidæsek erit ædnami albmugin, nuftgo si lifče berrim dakkat sin fastevuođai diti, Kananitalaʒain, Hetitalaʒain, Ferisitalaʒain, Jebusitalaʒain, Ammonitalaʒain, Moabitalaʒain, Egyptalaʒain ja Amoritalaʒain.

2. Dastgo si læk valddam aldsesæsek ja sin barnidasasek akaid sin nieidain, ja dat basse sokka læ sægotam ječas ædnami albmugiguim, ja oaivamuʒai ja oudastčuoʒʒoi gietta læ dam oskaldasmættomvutti læmaš dat vuostemuš. 2 Mos. 34, 15. 16. 5 Mos. 7, 3. Duob. 3, 6.

3. Ja go mon gullim dam sane, de mon gaikodim mu biktasidam ja mu gaktam ja gaikkum vuovtaid mu oaivestam ja mu skavčainam ja cokkajim javotes morraš siste. 4 Mos. 14, 6. Josv. 7, 6.

4. Ja si buokak, gudek Israel Ibmel sani bokte legje suorgganam dai eritdolvvujuvvum olbmui oskaldasmættomvuođa diti, čoagganegje mu lusa, ja mon čokkajim javotes morraš siste gidda ækkedes oaffar ragjai.

5. Ja ækkedes oaffar aige čuoʒʒelim mon mu borakættaivuođastam mu gaikoduvvum biktasidam siste ja mu gaikoduvvum gaktam siste, ja mon luoittadim mu čibbidam ala ja lebbijim mu gieđaidam Hærra, mu Ibmelam, guvllui,

6. ja mon celkkim: Mu Ibmelam! Mon hæppanadam ja skamaskudam bajas bajedæmest mu muođoidam du guvllui, mu Ibmelam! Dastgo min værredagok læk bajasšaddam min oividæmek bagjel, ja min vælgge læ šaddam stuoresen gidda alme ragjai. Dan. 9, 7 j. n. v. Salm. 38, 5.

7. Min vanhemidamek beivi rajest læp mi stuora aše vuolde gidda dam bæive ragjai, ja min værredagoidæmek diti læp mi addujuvvum, mi, min gonagasak, min papak, ædnami gonagasai gieđai halddoi, mieke halddoi, fanggavutti ja spegjujubmai ja min muođoidæmek hæppanæbmai, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.

8. Mutto dal læ ovta ucca čalmeravkkalæme bodducest arbmo dapatuvvam migjidi Hærrast, min Ibmelestamek, go son læ guođđam migjidi eritbæssam bacatasa ja addam migjidi goattečuolda su basse baikkasis, vai min Ibmel čuvggiši min čalmid ja addaši migjidi uccanaš hægga-ælatusa min balvvalusa siste. Es. 33, 20.

9. Dastgo balvvalægjek mi læp; mutto min balvvalusa siste i læk min Ibmelæmek hæittam min, mutto joratam migjidi arkalmastemvuođa Persia gonagasai muođoi oudast,

nuft atte si adde migjidi hæggaælatusa, vai mi mataŝeimek bajasdakkat min Ibmelæmek vieso ja fastain bajasceggit dam hævvobacatasaid, ja adde migjidi suoje Judast ja Jerusalemest.

10. Ja dal, min Ibmelæmek, maid galggap mi cælkket dam maŋŋel? Dastgo mi læp hæittam du bakkomid,

11. maid don goččuk du balvvalegjidad, profetai, bokte, cælkededin: Dat ænam, masa di boattebetet valddem varas dam oabmenædek, læ duolvvaduvvum ænam ædnami albmugi duolvvadusa bokte, sin fastevuođai bokte, maiguim si sin buttesmættomvuođasek siste læk dævddam dam gæčest gæččai;

3 Mos. 18, 24 j. n. v. 20, 23.

12. de allet di dal adde din nieidaidædek sin barnidi ja allet valde sin nieidaid din barnidasadek, ja epet di galga bivddet sin likko daihe buore dile agalaŝat, vai di ŝaddaŝeidek gievrran ja navdaŝifčidek ædnama burid ja addaŝeidek din manaidasadek dam oabmen agalaŝ aiggai.

5 Mos. 7, 3; 23, 6.

13. Ja buok dam maŋŋel, mi læ boattam min bagjeli min baha dagoi diti ja min stuora vælge diti (dastgo don, min Ibmelæmek, læk sæstam min ja rangaŝtam min sagga ucceb, go min værredagok læk ansaŝam, ja addam migjidi eritbæssam bacatasa nuftgo dam),

14. galgaŝeimekgo mi dalle fastain doagjet du bakkomid ja magačen dakkat ječaidæmek daggar albmugiguim, mak dakkek daggar fastevuođaid? Ikgo don galgaŝe moaratuvvat min ala, dassači go mi nokkap, nuft atte i bacaŝe i guttege gagjujuvvum ige eritbæssam olmuŝ?

15. Hærra, Israel Ibmel! Don læk vanhurskes; dastgo mi læp duŝŝe bacatas, eritbæssam bacatas, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive; gæča, mi læp du muođoi oudast min vælggamek siste, dastgo vægjemættom læ bissot du muođoi oudast dam diti, mi læ dakkujuvvum.

10. Kapittal.

Almug čoaggana Esras lusa čierromin; Sekanja rađe mielde dikta Esras sin buokaid vuordnot, atte si aigguk njulggit ječaidæsek laga mielde, 1—6. Obba almug čoakkai goččujuvvu dasto Jerusalemi; Esras sardno sigjidi duođalaŝat; si loppedek erithilggot daid vierro nissonid ja addet aŝe diđuŝtuvvut, 7—17. Čala sin bagjel, gudek legje valddam vierro akaid, 18—44.

1. Ja go Esras rokkadalai, ja go son dovdasti, čierodedin ja vælladedin ædnam alde Ibmel vieso oudast, de čoagganuŝŝe su lusa Israelest sagga stuora čoagganæbme, olbmak ja nissonak ja manak; dastgo almug čieroi hui sagga.

2. De sardnogođi Sekanja, Jehiel bardne, Olam manain, ja celki Esrasi: Mi læp mænnodam oskaldasmættomet min Ibmelæmek vuostai ja valddam vierro nissonid ædnama albmugin akkan; mutto vela ain læ doaivvo Israeli dam aŝe harrai.

3. De dakkop mi dal litto min Ibmelinamek erit hilggot buok daid nissonid, ja mi sist læ riegadam, Hærra ja sin nævvaga mielde, gudek læk suorgganam min Ibmelæmek bakkom diti, ja dakkujuvvus laga mielde!

4. Čuoŝŝel! Dastgo du alde orro dat aŝŝe, ja mi aiggop læt duina; læge roakkad, ja daga dam!

5. De čuoŝŝeli Esras ja divti papai, Levitalaŝai ja obba Israel oaivamuŝaid vuordnot, atte si aigguk dakkat dam sane mielde; ja si vurdnu.

6. Ja Esras čuoŝŝeli dam sajest Ibmel vieso oudast ja manai Johanan, Eljasib barne, gammari. Son manai dokko; i son borram

laibe ige jukkam čace, dastgo son læi sagga morrašest dai eritdolvvujuvvum olbmui oskaldasmættomvuođa diti.

7. Ja si adde čuorvvoma mannat Juda ja Jerusalem čađa buok daidi eritdolvvujuvvum olbmuidi, atte si galgge čoagganet Jerusalemi.

8. Ja juokkehaš, gutte i bođiš golma bæive gæččai oaivamužai ja vuorrasi nævvaga mielde, buok su obmudak galgai garroduvvut, ja son ješ galgai eritčulddujuvvut dai eritdolvvujuvvum olbmui særvvegoddest.

9. Ja buok Juda ja Benjamin olbmak čoagganegje Jerusalemi dam golma bæive sisa, dat læi dat ovcad manno, guokte logad bæive manost; ja buok almug čokkani dam sagjai, mi læ Ibmel vieso oudast, doargestedin sikke dam aše diti ja arvverašoi diti.

10. De čuožželi Esras, pappa, ja celki sigjidi: Di lepet mænnodam oskaldasmættomet ja valddam vierro nissonid akkan, nuft atte di lepet lasetam Israel vælge.
9, 1. 2.

11. De dakket dal dovdastusa Hærrai, din vanhemidadek Ibmeli, ja dakket su dato ja æroteket ječaidædek ædnama albmugin ja dain vierro nissonin erit!

12. De vastedi obba dat čoagganæbme ja celki alla jienain: Duođai, maid du sanek min ala bigjek, dam berrip mi dakkat.

13. Daddeke, almug læ ædnag, ja dal læ arvve-aigge, ja æp mi væje dabe olggon čuožžot, ja i dat læk ovta bæive ige guovte bæive dakkamest; dastgo mi læp ædnagak, guđek læp suddodam dam aše dafhost.

14. Čuožatekusek dadde min oaivamužak ouddan obba čoagganæme ouddi, ja si buokak min gavpugin, guđek læk valddam vierro nissonid akkan, bottusek mærreduvvum aigidi, ja singuim juokke gavpuga vuorrasak ja dam duobmarak, dassači go mi oažžop eritjorggalet aldamek min Ibmelæmek buolle moare, gidda dassači go dat aše læ čilggijuvvum.

15. Dušše Jonatan, Asael bardne, ja Jahseja, Tikva bardne, bijaiga ječaidæsga dam aše vuostai, ja Mesullam ja Sabbetai, Levitalaš, væketeiga sodno.

16. De dak eritdolvvujuvvum olbmuk dakke nuft, ja Esras, pappa, ja soames olbmak, sin fuolkkegoddidæsek oaivamužak, buokak namatuvvum, eritčulddujuvvujegje, ja si čokkanegje vuostas bæive logad manost diđuštam varas dam aše,

17. ja si gergge buok dai olbmaiguim, guđek legje valddam vierro nissonid akkan, vuostas bæivvai vuostas manost.

18. Ja de gavdnujegje papai barnin muttomak, guđek legje valddam vierro nissonid akkan, namalassi Josva, Josadak barne, barnin ja su vieljain, Maaseja ja Elieser ja Jarib ja Gedalja;

19. ja si adde sin gieđaidæsek dam ala, atte si aiggu hilggot sin akaidæsek ja nuftgo ašalažak addet ovta vierca ælostæsek sin ašesek oudast.

20. Ja Immer manain gavdnujuvvuiga Hanani ja Sebadja,

21. ja Harim manain Maaseja ja Elia ja Semaja ja Jehiel ja Ussia,

22. ja Pashur manain Eljoenai, Maaseja, Ismael, Netanel, Josabad ja Elasa,

23. ja Levitalažain Josabad ja Simei ja Kelaja, dat læ Kelita, Petaja, Juda ja Elieser,

24. ja lavlloin Eljasib, ja uksafavtain Sallum ja Telem ja Uri,

25. ja Israelest, Paros manain Ramja ja Jissija ja Malkija ja Mijamin ja Eleasar ja Malkija ja Benaja,

26. ja Elam manain Mattanja, Sakarja ja Jehiel ja Abdi ja Jeremot ja Elia,
27. ja Sattu manain Eljoenai, Eljasib, Mattanja ja Jeremot ja Sabad ja Asisa,
28. ja Bebai manain Johanan, Hananja, Sabbai, Atlai,
29. ja Bani manain Mesullam, Malluk ja Adaja, Jasub ja Seal ja Jeremot,
30. ja Pahat-Moab manain Adna ja Kelal, Benaja, Maaseja, Mattanja, Besalel ja Binnui ja Manasse,
31. ja Harim manak, Elieser, Jissija, Malkija, Semaja, Simeon,
32. Benjamin, Malluk, Semarja;
33. Hasum manain: Mattenai, Mattatta, Sabad, Elifelet, Jeremai, Manasse, Simei;
34. Bani manain Maadai, Amram ja Uel,
35. Benaja, Bedeja, Keluhi,
36. Vanja, Meremot, Eljasib,
37. Mattanja, Mattenai ja Jaasu,
38. ja Bani ja Binnui, Simei,
39. ja Selemja ja Natan ja Adaja,
40. Maknadbai, Sasai, Sarai,
41. Asarel ja Selemja, Semarja,
42. Sallum, Amarja, Josef;
43. Nebo manain Jeiel, Mattitja, Sabad, Sebina, Jaddu ja Joel ja Benaja.
44. Buokak dak legje valddam vierro nissonid, ja sin gaskast legje nissonak, guđek legje riegadattam manaid.

Nehemias Girje.

1. Kapittal.

Nehemias oaǯǯo sagaid Jerusalem hæjos dile birra, 1—3. Son šadda dam diti morraši, adna borakættesvuođaid, rokkadalla Ibmelest armo ja væke, vai son gavnaši vaibmolađesvuođa Persia gonagasa lutte, 4—11.

1. Nehemias, Hakalja barne, historia. De dapatuvai kislev manost, guokte logad jage siste*, go mon legjim Susan ladnest,

* gonagas Artakserkses rađđijume siste; 2, 1.

2. atte Hanani, muttom mu vieljain, bođi, son ja muttom olbmak Judast, ja mon jerrim sist Judalaǯai birra, dai eritbæssam olbmui birra, guđek legje vela baccam fanggavuođast, ja Jerusalem birra.
3. Ja si celkke munji: Dak baccam olbmuk, guđek læk vela baccam fanggavuođast ja læk dobbe dam ædnamest, læk stuora oasetesvuođa siste ja hæppada siste, ja Jerusalem muvrra læ vuolasgaikkujuvvum, ja dam portak læk dolain bolddujuvvum. 2 Muit. 36, 19.
4. Ja de dapatuvai, go mon gullim daid sanid, de mon čokkanim dokko ja čirrum ja moraštim soames beivid, ja mon adnim borakættesvuođaid ja rokkadallim alme Ibmela muođoi oudast.
5. Ja mon celkkim: Vuoi, Hærra, alme Ibmel, dat stuora ja hirbmadlaš Ibmel, gutte aimoin bisota litto ja arbmogasvuođa sin vuostai, guđek su rakistek, ja guđek dollek su bakkomid!

2 Mos. 20, 6. 5 Mos. 7, 9. Dan. 9, 4.

6. Divte dadde du bæljad vuttivalddet ja du čalmidad læt rabastuvvum gullam varas du balvvalægjad rokkusa, maid mon rokkadalam du muođoi oudast odne, ija

bæive, Israel manai, du balvvalegji, oudast, go mon dovdastam Israel manai suddoid, maiguim mi læp suddodam du vuostai! Sikke mon ja mu aččam dallo læp suddodam;
7. mi læp mænnodam boastot du vuostai ja æp doallam daid bakkomid ja daid ravvagid ja daid asatusaid, maid don goččuk Mosesi, du balvvalægjasad.
8. Muite dadde dam sane, maid don goččuk Mosesi, du balvvalægjasad, cælkededin: Jos di mænnodepet oskaldasmættomet, de mon aigom din biđgit albmugi gaski;
3 Mos. 26, 27. 33. 40. 45. 5 Mos. 4, 27 j. n. v. 28, 64; 30, 1 j. n. v.
9. mutto go di jorgidepet mu guvllui ja doallabetet mu bakkomid ja dakkabetet daid, jos dalle vela din erit agjujuvvum olbmuk lifče alme ravdast, de aigom mon dobbe čokkit sin ja doalvvot sin dam baikkai, maid mon læm valljim diktem varas mu nammam dast assat. 5 Mos. 12, 11.
10. Alma dak læk du balvvalægjek ja du almug, maid don læk lonestam du stuora famoinad ja du gievras gieđainad.
11. Vuoi, Hærra! Divte dadde du bæljad vuttivalddet du balvvalægjad rokkusa ja du balvvalegjidad rokkusa, guđek mielastæsek dattuk ballat du namast, ja divte dadde dam likkostuvvat du balvvalægjasad odnaš bæive, ja divte su gavdnat vaibmolađesvuođa dam olbma muođoi oudast! Dastgo mon legjim jukkamušadden gonagasa lutte.

2. Kapittal.

Gonagas Artakserkses fuomaša, atte Nehemias læ morrašest, oažžo diettet aše, adda sudnji lobe vuolgget Jerusalemi bajasdakkam diti fastain gavpuga muvraid ja portaid ja adda sudnji mielde girjid gonagasa amatolbmaidi; Judalažai vašalažak adnek su boattema bahan, 1—10. Son boatta Jerusalemi, gæčad ikko gavpuga vuolasgaikkujuvvum muvraid ja portaid ja avččo nubbe bæive albmuga oaivamužaid fastain bajasdakkat daid; si miettanek dasa; vašalažak bilkkedek sin, 11—20.

1. Ja de dapatuvai nisan manost gonagas Artakserkses guokte logad jage siste, go vidne læi su muođoi oudast, atte mon valddim vine ja addim gonagassi, ja mon legjim dokkalaš su muođoi oudast.
2. De celki gonagas munji: Manne læ dust nuft morašlaš habme? Ik don alma læk buoccamen; i dat mate læt ærago vaimo moraš. De mon šaddim sagga balloi.
3. Ja mon celkkim gonagassi: Gonagas ellus agalažat! Manne must i galgaše læt morašlaš habme, go gavpug, mu vanhemidam havdi sida, orro avddemen, ja dam portak læk loapatuvvum dolast? 1, 3.
4. De celki gonagas munji: Maid don dalle bivdak? Ja mon rokkadallim alme Ibmeli.
5. Dasto celkkim mon gonagassi: Jos dat orro gonagassi buorren, ja jos du balvvalægjat læ dokkalaš du čalmi oudast, de mon rokkadalam, vai don suovašik muo vuolgget Judai, mu vanhemidam havdi gavpugi, vai mon bæsam dam fastain bajasdakkat.
6. De celkiga gonagas ja dronnig, gutte čokkai su baldast, munji: Man gukka galgga du matke bistet, ja goas boađak don ruoktot? Ja gonagas likoi dasa burist, ja son suovai muo vuolgget, maŋŋelgo mon legjim namatam sudnji mærreaige.
7. Ja mon celkkim gonagassi: Jos dat orro gonagassi buorren, de addujuvvusek munji girjek mielde ædnamhærraidi dom bælde dæno*, vai si diktek muo mannat čađa, dassači go mon boađam Judai,

* Eufrat.

8. ja okta girje Asafi, gutte læ gonagas havskotallam-vuovde bag-

jeligæččen, vai son addaši munji dimbarid dain dakkat dam ladne portaid, mi gulla dam vissui, ja gavpuga muvrai portaid ja dimbarid dam vissui, man sisa mon galgam mannat. Ja gonagas addi munji dam, dainago mu Ibmelam buorre gietta læi mu bagjel.

9. Ja mon bottim ædnamhærrai lusa dom bælde dæno ja addim sigjidi gonagasa girjid; ja gonagas læi bigjam soatte-oaivveolbmaid ja ridijegjid mu mielde.

10. Ja go Sanballat, Horonitalaš, ja Tobias, Ammonitalaš balvvalægje, gulaiga dam, de læi dat sodno miela vuostai hui sagga, go læi boattam muttom olmai bivddet Israel manai buore dile.

11. Ja mon bottim Jerusalemi ja legjim dast golbma bæive,

12. ja mon čuoǯǯelim ikko, mon ja soames harvve olbmak muina; mutto im mon addam ovtage olbmui diettevassi, maid mu Ibmelam addi munji mu vaibmoi dakkat Jerusalemin, ja i læm oktage spiri mu mielde ærrebgo dat spiri, man alde mon ridijim.

13. Ja mon mannim olgus vuobmeporta čađa ikko ja gærmaš-agjaga guvllui ja mukkeporta lusa, ja mon gæčadim Jerusalem muvraid, mak legje vuolasgaikkujuvvum, ja dam portaid, mak legje loapatuvvum dolast.

14. Ja mon mannim rasta ajaportti ja gonagasa laddo lusa, ja i læm sagje spiri bæssat ouddan mu vuolde.

15. Ja mon mannim bajas vuobmai ikko, ja mon gæčadim muvra, ja mon bottim fastain vuobmeporta čađa ja maccim fastain ruoktot.

16. Mutto oudastčuoǯǯok æi diettam, gosa mon legjim mannam, ja maid mon dakkim, ja Judalaǯaidi ja papaidi ja oaivamuǯaidi ja oudastčuoǯǯoidi ja daidi ærrasidi, gæk galgge doaimatet dam bargo, im mon læm vela dassači addam maidege diettet.

17. De mon celkkim sigjidi: Di oaidnebetet ječa dam oasetesvuođa, man siste mi læp, atte Jerusalem orro avddemen, ja dam portak læk bolddujuvvum dolain; bottet ja barggop mi bajasdakkat Jerusalem muvraid, amamek mi šatan šaddat bilkkadussan!

18. Ja mon muittalim sigjidi mu Ibmelam gieđa birra, mi læi buorre mu bagjel, ja maidai gonagasa sani birra, maid son læi cælkkam munji; ja si celkke: Mi aiggop rakadet ječaidæmek garvesen ja huksit. Ja si nannijegje sin gieđaidæsek dam buorrai.

19. Mutto go Sanballat, Horonitalaš, ja Tobias, Ammonitalaš balvvalægje, ja Gesem, Arabialaš, gulle dam, de si bilkkedegje min ja bagjelgeččé min, ja si celkke: Mi datgis læ, maid di dakkabetet? Aiggobetetgo di bigjat ječaidædek gonagasa vuostai? 4, 1.

20. Ja mon addim sigjidi vastadusa ja celkkim sigjidi: Alme Ibmel, son galgga addet dam likkostuvvat migjidi, ja mi, su balvvalægjek, mi aiggop rakadet ječaidæmek garvesen ja huksit; mutto dist i læk i oasse ige vuoiggadvuotta ige muittamuš Jerusalemest. Efes. 2, 12.

3. Kapittal.

Jerusalem muvrak ja portak bajasdakkujuvvujek ja divvujuvvujek; dak, guđek doaimatek dam bargo, bajaslokkujuvvujek, 1—32.

1. Ja Eljasib, bajemuš pappa, ja su vieljak, papak, rakadegje ječaidæsek garvesen ja huksijegje savcaporta; si basotegje dam ja bigje dam uvsaid, ja gidda Mea toarna ragjai basotegje si dam, gidda Hananel toarna ragjai. Jer. 31, 38.

2. Ja sin baldast huksijegje Je-

riko olbmak, ja sin baldast huksi
Sakkur, Imri bardne.
3. Ja guolleporta huksijegje
Senaa manak; si cekku dam ja
bigje dam uvsaid, dam lasaid ja
dam smartid.
4. Ja sin baldast divoi Meremot,
Uria bardne, Hakkos bardne, ja
su baldast divoi Mesullam, Berekja
bardne, Mesesabel bardne, ja su
baldast divoi Sadok, Baana bardne.
5. Ja su baldast divvu Tekoi-
talaȥak; mutto dak arvost adnu-
juvvum olbmak sin gaskast æi so-
jaldattam sin niskidæsek barggoi
sin Hærrasek diti.
6. Ja boares porta divoiga Jo-
jada, Paseah bardne, ja Mesul-
lam, Besodja bardne; soai cækoiga
dam ja bijaiga dam uvsaid ja dam
lasaid ja dam smartid.
7. Ja sodno baldast divoiga
Melatja, Gibeonitalaȿ, ja Jadon,
Meronotitalaȿ, Gibeon ja Mispa
olbmak, gudek gulle ædnamhærra
duobmostuolo vuollai dom bælde*
dæno. * oarjabælde.
8. Sin baldast divoi Ussiel,
Harhaja bardne, gollečæppe, ja
su baldast divoi Hananja, muttom
vuoidasrakadegjin; de heitte si
barggamest Jerusalem ala gidda
dam govddis muvra* ragjai.
* Dat bittaȿ muvrast læi baccam cæggot.
9. Ja sin baldast divoi Refaja,
Hur bardne, oaivamuȿ bælle-oase
bagjel Jerusalem gieldast.
10. Ja su baldast divoi Jedaja,
Harumaf bardne, ja dam dagai
son su dalos buotta, ja su baldast
divoi Hattus, Hasabneja bardne.
11. Nubbe æra bitta divoiga
Malkia, Harim bardne, ja Hassub,
Pahat-Moab bardne, ja ærreb dam
uvdnatoarna.
12. Ja su baldast divoi Sallum,
Hallohes bardne, oaivamuȿ dam
nubbe bælle-oase bagjel Jerusalem
gieldast, son ja su nieidak.
13. Vuobmeporta divvu Hanun
ja Sanoah assek; si huksijegje dam
ja bigje dam uvsaid, dam lasaid
ja dam smartid, ja duhat allana
muvrast gidda mukkeporta ragjai.
14. Ja mukkeporta divoi Malkia,
Rekab bardne, oaivamuȿ Bet-Hak-
kerem gielda bagjel; son huksi
dam ja bijai dam uvsaid, dam la-
said ja dam smartid.
15. Ja ajaporta divoi Sallum,
Kol-Hose bardne, oaivamuȿ Mispa
gielda bagjel; son huksi dam ja
bijai dake dam ala, ja dam uvsak,
dam lasak ja dam smartek bigju-
juvvujegje; damanaga lakai huksi
son muvra Selah laddo-gaddai* go-
nagasa gilvagarde gurri dai raidda-
lasai ragjai, mak mannek vuolas
David gavpugest. * Es. 8, 6. Joh. 9, 7.
16. Su maŋŋel divoi Nehemias,
Asbuk bardne, oaivamuȿ bælle-oase
bagjel Betsur gieldast, gidda Da-
vid havdi buotta ja gidda dam
roggujuvvum laddo ragjai ja gidda
dai vægalaȥai vieso ragjai.
17. Su maŋŋel divvu Levitala-
ȥak, Rehum, Bani barne, vuolde;
su baldast divoi Hasabja, oaivamuȿ
bælle-oase bagjel Keila gieldast,
su gieldas oudast.
18. Su maŋŋel divvu sin vieljak,
Bavvai, Henadad barne, vuolde,
gutte læi oaivamuȿ dam nubbe
bælle-oase bagjel Keila gieldast.
19. Ja su baldast divoi Eser,
Josva bardne, oaivamuȿ Mispa
bagjel, nubbe æra bitta dam
baike rajest, mi læ bajasmannam
baike buotta værjovissui čiegast.
20. Su maŋŋel divoi angervuo-
đain Baruk, Sabbai bardne, nubbe
æra bitta, čiega rajest gidda
bajemuȿ papa, Eljasib, vieso uvsa
ragjai.
21. Su maŋŋel divoi Meremot,
Uria bardne, Hakkos bardne, nubbe
æra bitta, Eljasib vieso uvsa
rajest ja gidda Eljasib vieso gæče
ragjai. 4. v.
22. Ja su maŋŋel divvu papak,
Jordan jalggadasa olbmak.
23. Sin maŋŋel divoiga Benja-

min ja Hasub sodno viesosga buotta; sodno maŋŋel divoi Asarja, Maaseja bardne, Ananja bardne, su viesos baldast.

24. Su maŋŋel divoi Binnui, Henadad bardne, nubbe æra bitta, Asarja vieso rajest mokkai ja čikki.

25. Palal, Usai bardne, divoi dam baike rajest, mi læ mokke buotta ja dam toarna buotta, mi barša ouddan gonagasa bajeb viesost, mi læ faktašiljo* guorast; su maŋŋel divoi Pedaja, Paros bardne.

* Jer. 32, 2.

26. (Tempelbalvvalægjek asse Ofelest dam baike ragjai, mi læ čacceporta buotta nuortas guvllui ja dam ouddanbaršajægje toarna buotta.)

27. Su maŋŋel divvu Tekoitalažak nubbe æra bitta, dam baike rajest, mi læ dam stuora, ouddanbaršajægje toarna buotta, ja Ofel muvra ragjai.

28. Hæstaporta* bajabælde divvu papak, ješ gutteg su viesos buotta.

*2 Muit. 23, 15.

29. Sin maŋŋel divoi Sadok, Immer bardne, su viesos buotta, ja su maŋŋel divoi Semaja, Sekanja bardne, gutte fuola ani nuorttaportast.

30. Su maŋŋel divoiga Hananja, Selemja bardne, ja Hanun, Salaf guđađ bardne, nubbe æra bitta; sodno maŋŋel divoi Mesullam, Berekja bardne, su gammares buotta.

31. Su maŋŋel divoi Malkia, muttom gollečepin, gidda tempelbalvvalegji ja gavpašegji vieso ragjai gæčadamporta buotta ja gidda čiekkavieso ragjai.

32. Ja čiekkavieso ja savccaporta gaska divvu gollečæpek ja gavpašægjek.

4. Kapittal.

Judalažai vašalažak suttek bargo ouddanæme diti ja bilkkedek sin; Nehemias rokkadalla Ibmeli ja bisso barggamest, 1—6. Vašalažak aigguk gavvelvuođain ja famoin fallitet sin; Nehemias adda værjoid albmugi ja arvosmatta sin; barggo ain oudeduvvu, 7—15. Nehemias bargata albmuga værjoi alde, vai si lifče alo garvvasak ječaidæsek varjalet, 16—23.

1. Ja de dapatuvai, go Sanballat gulai, atte mi huksimek muvra, de cakkidi su moarre, ja son suttai sagga ja bilkkedi Judalažaid. 2, 19.

2. Ja son celki su vieljaides ja Samaria soattevæga lutte orodedin: Mi dat læ, maid dak astam Judalažak dakkek? Galgašigo dat sigjidi suvvujuvvut? Galgašego si bæssat oaffarušsat? Galgašego si dal dalanaga ollašuttet dam? Galgašego si ællatet geđgid bajas čievrračomain, go dak almake læk buollam?

3. Ja Tobias, Ammonitalaš, čuožoi su oudast, ja son celki: Maid si vela huksijek, — jos juobe riebange falle bajas, de dat gaikod sin gæđgemuvra vuolas.

4. Gula, min Ibmelæmek, atte mi læp bagjelgeččujuvvum, ja divte sin bilkkadusa maccat ruoktot sin ječaidæsek oaive ala ja adde sin dokko stajadussan fanggavuođa ædnami,

5. ja ale čiega sin værre-dago ja ale divte sin suddo eritsikkujuvvut du muođoidad oudast! Dastgo si læk du æppegudnijattam aito huksijegji oudast.

6. De mi huksimek muvra, ja obba muvra laktujuvvui okti gidda su bælle-allodakkasis, ja albmugest læi vaibmo* barggat.

* hallo.

7. Ja de dapatuvai, go Sanballat ja Tobias ja Arabialažak ja Ammonitalažak ja Asdoditalažak gulle, atte Jerusalem muvrak divvujuvvujegje, atte muvrragaikkanæmek ribme gidda dappujuvvut, de cakkidi sin moarre sagga.

8. Ja si servve buokak okti boattem varas soattat Jerusalem vuostai ja sægotet dam* dam bargost.

*albmuga.

9. Mutto mi rokkadalaimek min Ibmelasamek, ja mi divoimek favtaid sin vuostai ija bæive balo diti sist.

10. De celki Juda*: Guorbmegessi fabmo læ hægjo, ja čievrra læ ollo, ja æp mi mate huksit muvra.

* d. l. almug.

11. Ja min vuostaičuoǯǯok celkke: Æi si galga diettet æige fuomašet maidege, ouddalgo mi boattep gasko sin gaski ja goddep sin ja nuft loapatep dam bargo.

12. Ja de dapatuvai, go dak Judalaǯak, guđek asse sin lakka, botte, de celkke si alma loge gærde migjidi juokke guovlost: Di ferttebetet maccat ruoktot min lusa.

13. De divvum mon vuollegæmus baikidi muvra duokkai, daidi goikke baikidi, dokko divvum mon albmuga dam sogai mielde sin mikiguim, sin saitiguim ja sin davgiguim.

14. Ja mon geččim bærrai ja garvestim ječčam ja celkkim oaivamuǯaidi ja oudastčuoǯǯoidi ja dam æra albmugi: Allet bala sist, muittet Hærra, dam stuorra ja hirbmadlaǯa, ja sottet din vieljaidædek, din barnidædek ja din nieidaidædek, din akaidædek ja din viesoidædek oudast!

15. Ja de dapatuvai, go min vašalaǯak gulle, atte dat læi miggjidi diettelas, ja atte Ibmel læi dakkam sin rađe duššen, de mi macaimek fastain buokak ruoktot muvra lusa, ješ gutteg su dakkosis. Job. 5, 12.

16. Ja dam bæive rajest bargge bælle-oase mu nuorra olbmain bargo ala, dam bodda go dat nubbe bælle-oasse sist dolle saitid, galbaid ja davgid ja adne ruovddegarvoid bagjelistesek, ja oaivamuǯak čuǯǯu obba Juda vieso duogabælde.

17. Si, guđek huksijegje muvra, si, guđek gudde nođid, noađotedinæsek ječaidæsek sælggai, — nubbin gieđainæsek bargge si bargo ala, ja nubbin gieđainæsek dolle si værjosek;

18. ja huksijægjek legje boakkanastujuvvum, juokkehaš su mikines su alemides birra, ja huksijegje, ja basunčuojatægje čuoǯoi mu lutte.

19. Ja mon celkkim oaivamuǯaidi ja oudastčuoǯǯoidi ja dam æra albmugi: Barggo læ stuores ja viddes, ja mi læp bieđganam muvra ala, nubbe gukkas erit nubbest.

20. Dam baikkai, gost di gullabetet basun čuogjama, dokko galggabetet di čoagganet min lusa. Min Ibmel aiggo soattat min oudast.
2 Mos. 14, 14. 25. 5 Mos. 1, 30; 3, 22.

21. De mi bargaimek bargo ala, dam bodda go bælle-oasse sist dolle saitid, dam rajest go iđđedes guovso bagjani, gidda dassači go nastek itte.

22. Damanaga aige celkkim mon maidai albmugi: Juokke olmai ja su ræengga galggaba orrot ija bagjel Jerusalem gasko, vai mi oaǯǯop sin ikko faktan ja bæivveg barggoi.

23. Ja im mon æige mu vieljak æige mu rængak æige fakta-olbmak, guđek čuvvu muo, nuolatam ječaidæmek alas; juokke olmai ani luttes su værjos ja čace. 1 Sam. 26, 11.

5. Kapittal.

Almug vaiddal riggasi goarddovuođai ja vaibmolađesmættomvuođai diti vaivaši vuostai, 1—5. Nehemias moaratuvva, cuigod sin ja vuornota sin, atte æi si šatan aigo mænnodet nuft, 6—13. Son sardno su ječas mænnodæme birra sin vuostai, moft son i moktege læk læmaš sigjidi noađđen, 14—19.

1. Ja de læi stuora barggom albmugest ja sin akain sin vieljai, Judalaǯai, vuostai.

2. Ja de legje muttomak, guđek celkke: Mi min barnidæmek ja min nieidaidæmekguim læp ædnagak; de addet dalle min oaǯǯot

gornid, vai mi bæssap borrat ja
ællet!
3. Ja de legje muttomak, gudek
celkke: Min ædnamidamek ja min
vidnegardidæmek ja min viesoidæ-
mek bigjap mi banttan; de addet
min dalle oaʒʒot gornid nælge
barast!
4. Ja de legje muttomak, gudek
celkke: Mi læp loanas valddam
rudaid min ædnamidamek ja min
vidnegardidæmek ala maksem varas
væro gonagassi;
5. ja dal læ almake min oaʒʒe
lika buorre go min vieljaidæmek
oaʒʒe, min manak læk lika buorek
go sin manak, ja gæča, mi ferttip
addet min barnidæmek ja min
nieidaidæmek vaivastuvvat balv-
valegji dilest, ja muttomak min
nieidain læk juo dasa addujuvvum,
ja min giedast i læk mikkege fa-
moid, ja min ædnamak ja min
vidnegardek gullek ærrasidi.
6. De cakkidi mu moarre sagga,
go mon gullim sin barggoma ja
daid sanid.
7. Ja mon guoratallim dam vai-
mostam, ja mon cuigodim oaiva-
muʒaid ja oudastčuoʒʒoid ja celk-
kim sigjidi: Di bigjabetet ræntoid,
ješ gutteg su vieljas ala! Ja mon
divvum stuora čoaggalmasa sin
vuostai. 2 Mos. 22, 25. 3 Mos. 25, 36. 37.
5 Mos. 23, 19. Salm. 15, 5.
8. Ja mon celkkim sigjidi: Mi læp
luovos oastam min vieljaidæmek,
Judalaʒaid, gudek legje vuvddujuv-
vum bakenidi, nuft burist go mi
matimek, ja daddeke di dattobetet
vuovddet din vieljaidædek, ja si
galggek vuovddet ječaidæsek mig-
jidi! De si orru javotaga ja æi
gavdnam ovtage sane vastadussan.
9. Vela ain celkkim mon: I dat
læk buorre, maid di dakkabetet;
epetgo di berriše vagjolet min Ib-
melæmek balo siste bakeni, min
vašalaʒaidæmek, higjadusa diti?
Es. 52, 5. Esek. 36, 20. 23. Rom. 2, 24.
10. Maidai mon, mu vieljak ja
mu olbmuk læp lonim sigjidi ru-
daid ja gornid; luittop mi dadde
sigjidi dam vælge!
11. Addet sigjidi dadde odne
sin ædnamid, sin vidnegardid, sin
olljogardid ja sin viesoid ruoktot
ja čuodad oase dain rudain ja dain
gornin, dam vinest ja dam oljost,
maid di lepet sigjidi lonim!
12. De si celkke: Mi aiggop
addet dam ruoktot ja æp maidege
sist gaibedet; mi aiggop dakkat
nuft, moft don cælkak. Ja mon
ravkkim papaid ja vuornotim sin,
atte si aiguše dakkat dam sane
mielde.
13. Mon savdnjelim maidai olgus
occam ja celkkim: Nuft savdnjele-
kus Ibmel juokke olbma, gutte i
doala dam sane, olgus su viesost
ja su fidnimušast, ja nuft olgus-
savdnjeluvvum ja guorosen šaddus
son! Ja obba čoagganæbme celki:
Amen! Ja si ramedegje Hærra,
ja almug dagai dam sane mielde.
14. Dam bæive rajest, go mon
asatuvvim læt sin ædnamhærran
Juda ædnamest, gonagas Artak-
serkses guokte logad jage rajest
gidda su guokte njæljad logad
jage ragjai, guokte nubbe lokkai
jagi sisa, im navdašam mon æige
mu vieljak daid ædnamhærrai čaje-
tuvvum ællamušaid,
15. dam sagjai go dak oudeb
ædnamhærrak, gudek legje læmaš
mu ouddal, legje vaivvedam alb-
muga ja valddam laibe ja vine
sist ærreb njællje loge sekel silba,
ærreb dam legje sin balvvalægjek
vaivvedam albmuga; mutto mon
im dakkam nuft, dainago mon bal-
lim Ibmelest.
16. Mon ribmim maidai barggat
dam muvra ala, ja æp mi læk fid-
nim aldsesæmek maidege ædnam-
bittaid; ja buok mu olbmuk læk
læmaš čoakest dast barggoi. 4, 23.
17. Ja Judalaʒak ja oudastčuoʒ-
ʒok, čuotte ja vitta loge olbma,

ja si, guđek botte min lusa bakenlaš albmugi lutte birra min, borre mu bævdest.

18. Ja dam harrai, mi rakaduvvui juokke bæivvai, de rakaduvvui munji okta vuoksa ja gutta valljijuvvum smavva oame ja loddek, ja ovta gærde juokke logad bæive læi buoklagaš vidne valljogasat; ja daddeke im mon gaibedam daid ædnamhærrai čajetuvvum ællamušaid, dastgo barggo læi garas dam albmuga alde. 14. v.

19. Muite munji, mu Ibmelam, buorebussi buok, maid mon læm dakkam dam albmuga diti! 13, 14. 22. 31. Ebr. 6, 10.

6. Kapittal.

Dušše diti viggek vašalažak fillit Nehemiasa gavpugest olgus dakkam varas sudnji bahaid, 1—4; dušše diti viggek si giellasi ja værre-vaiddalusai bokte suorgatet su dam dagost erit, 5—9; dušše diti viggek si fillit su Semaja, værre-profeta, bokte ja ærrasi bokte, 10—14; maŋemusta, go si gullek, atte muvrra læ aibas garves, de dovdidek si sin famotesvuođasek, 14—16. Ædnagak Judalažain læk bællalagai vašalažaiguim, 17—19.

1. Ja de dapatuvai, go dat gullujuvvui Sanballatest ja Tobiasast ja Gesemest, Arabialažast, ja min æra vašalažain, atte mon legjim huksim muvra, ja atte i læm mikkege muvrragaikkanemid šatan dast, vaiko mon gidda dam aige ragjai im læm vela bigjam uvsaid portaidi, 2, 19.

2. de vuolgateiga Sanballat ja Gesem sane munji ja cælketeiga: Boađe, čoagganekop mi gutteg guimidæmekguim ædnamsidaidi Ono vuomest! Mutto soai jurdašeiga dakkat munji bahaid. Salm. 21, 12.

3. De mon vuolgatim airrasid sodno lusa ja cælketim: Mon læm barggamen stuora bargo ala ja im mate boattet vuolas; manne galgaši barggo orrot, go mon hæitašim dam ja boađašim vuolas dodno lusa?

4. Ja soai vuolgateiga damanaga sane munji njælje gærde, ja mon addim sodnoidi damanaga vastadusa.

5. De vuolgati Sanballat viđad gærde su rængas mu lusa daina sæmma sagain rabas girjin su gieđast.

6. Dam sisa læi čallujuvvum: Bægga albmugi gaskast, ja Gasma cælkka: Don ja Judalažak jurdašepet dakkat vuostehago, damditi huksik don muvra, ja don galgak dam sæmma bæggem mielde læt sin gonagas;

7, maidai profetaid læk don asatam čuorvvot ječad birra Jerusalemest ja cælkket: Son læ gonagas Judast! Ja dal šadda daggar bæggem boattet gonagasa beljidi; de boađe dal, ja rađđadallo moai ovtast!

8. Mutto mon vuolgatim sudnji sane ja cælketim: I læk dapatuvvam mikkege daggarid go dat, maid don cælkak, mutto du ječad vaimost don daid hutkak.

9. Dastgo si vigge buokakrakkan min suorgatet, jurdašedin: Sin gieđak galggek hæittet bargo erit, nuft atte dat i šadda dakkujuvvut. De nanne dalle don mu gieđaid!

10. Ja mon bottim sisa Semaja, Delaja barne, Mehetabel barne, vissui, go son læi adnemen ječas sisadappujuvvum; ja son celki: Boatto moai okti Ibmel vissui, tempela siskaldassi, ja dappo moai tempel uvsaid! Dastgo si bottek du goddem varas, vela ikko si bottek du goddem varas.

11. De mon celkkim: Galgašigo daggar olmai go mon bataret? Ja gi olbmaid nuftgo mon galgaši mannat tempel sisa ja bæstet hægas? Im mon mana dokko sisa.

12. Ja mon arvvedim dam, ja gæča, i Ibmel læm su vuolgatam, mutto son sarnoi dam einostusa

mu bagjel, dainago Tobias ja San-
ballat læiga su ḅalkatam.
13. Damditi læi son balkatuv-
vum, vai mon suorgganifčim ja
dagašim nuft ja suddodifčim, ja
vai si daggo bokte oǥuše baha
sagaid mu ala, vai si bæsaše muo
higjedet.
14. Muite, mu Ibmelam, Tobiasa
ja Sanballata dai su dagoi mielde
ja maidai Noadja, profet-nissona,
ja daid æra profetaid, guđek vigge
suorgatet muo! Salm. 74, 22 j. n. v.
15. Ja muvrra šaddai garvesen
vitta goalmad logad bæive elul
manost, guokte guđad lokkai bæi-
vest.
16. Ja de dapatuvai, go buok
min vašalaǥak g̣ulle dam, ja buok
albmugak min birra oidne dam,
de vullu si sagga sin ječaidæsek
čalmi oudast, ja si fuomašegje, atte
dat dakko læi dakkujuvvum min
Ibmelestamek.
17. Dain beivin čalle maidai
Juda oaivamuǥak ædnag girjid,
mak manne Tobias lusa, ja Tobias
lutte botte girjek sin lusa.
18. Dastgo ædnagak Judast
legje vale bokte særvvevuođast
suina; dastgo son læi Sekanja,
Arah barne, vivva, ja Jonatan, su
bardne, læi naittalam Mesullam,
Berekja barne, nieidain. 3, 30.
19. Si sardnu maidai su buri
ječasvuođa lagi birra munji, ja
mu sanid dolvvu si su lusa, ja
Tobias vuolgati girjid muo suor-
gatam varas.

7. Kapittal.

Nehemias bigja uvsaid portaidi ja asata uksafavtaid, 1—3. Sattem varas sin buokaid, gæi maddarvanhemak ouddal legje orrom Jerusalemest, fastain orrogoattet dast ja nuft lasetam varas dam assi logo, occa ja gavdna son sokkagoddečallaga sin bagjel, guđek Serubabelin legje boattam ruoktot Babelest; dat čala bajasčallujuvvu, 4—69. Oaivamuǥai addaldagak ibmelbalvvalussi muittaluvvujek, 70—73.

1. Ja de dapatuvai, go muvrra
læi huksijuvvum, de mon bigjim
uvsaid, ja uksafavtak ja lavllok ja
Levitalaǥak asatuvvujegje.
2. Ja mon asatim Hanani, mu
vielljam, ja Hananja, ladne oaiva-
muǥa, Jerusalem bagjel; dastgo son
læi oskaldas olmai ja ibmelbalo-
laǥab go ædnagak.
3. Ja mon celkkim sigjidi:
Jerusalem portak æi galga raba-
stuvvut, ouddalgo bæivaš baitta
bakkaset, ja go si* ain læk dast
čuoǥǥomen, de galggek uvsak dap-
pujuvvut ja lassijuvvut ja favtak
bigjujuvvut Jerusalem assin, juokke-
haš su faktimasas ja juokkehaš su
viesos buotta. * uksafavtak.
4. Dastgo gavpug læi viddes ja
stuores, mutto almug læi uccan
lokkoi dam siste, ja æi makkege
viesoid læm bajashuksijuvvum.
5. De addi mu Ibmel munji
mu vaimo sisa, atte mon čokkijim
oaivamuǥaid ja oudastčuoǥǥoid ja
albmuga addet ječaidæsek sisačal-
lujuvvut sokkagoddelokkoi, ja mon
gavdnim sokkagoddečallaga sin
bagjel, guđek algost legje man-
nam bajas, ja mon gavdnim čallu-
juvvum dam sisa:
6. Dak læk dak ædnama as-
sek, guđek manne bajas dai erit-
dolvvujuvvum olbmui fanggavuo-
đast, gæid Nebukadnesar, Babel
gonagas, læi eritdolvvom, ja guđek
macce ruoktot Jerusalemi ja Judai,
juokkehaš su gavpugasas,
Esr. 2, 1 j. n. v.
7. dak, guđek botte Serubabelin,
Josvain, Nehemiasin, Asarjain,
Raamjain, Nahamanin, Mordekajin,
Bilsanin, Misperetin, Bigvajin, Ne-
humin, Baanain, Israel albmuga
olbmai lokko:
8. Paros manak, guokte duhata,
čuotte ja guokte gavcad lokkai;
9. Sefatja manak, golbma čuođe
ja guokte gavcad lokkai;
10. Arah manak, gutta čuođe
ja guokte guđad lokkai;

11. Pahat-Moab manak, Josva ja Joab manain, guokte duhata ja gavce čuođe ja gavce nubbe lokkai;
Esr. 8, 4.
12. Elam manak, duhat, guokte čuođe ja njællje guđad lokkai;
13. Sattu manak, gavce čuođe ja vitta viđad lokkai;
14. Sakkai manak, čieča čuođe ja gutta loge;
15. Binnui manak, gutta čuođe ja gavce viđad lokkai;
16. Bebai manak, gutta čuođe ja gavce goalmad lokkai;
17. Asgad manak, guokte duhata, golbma čuođe ja guokte goalmad lokkai;
18. Adonikam manak, gutta čuođe ja čieča čiččid lokkai;
19. Bigvai manak, guokte duhata ja čieča čiččid lokkai;
20. Adin manak, gutta čuođe ja vitta guđad lokkai;
21. Atera manak, gutte surgidi Hiskiast, gavce logad lokkai;
22. Hasum manak, golbma čuođe ja gavce goalmad lokkai;
23. Besai manak, golbma čuođe ja njællje goalmad lokkai;
24. Harif manak, čuotte ja guokte nubbe lokkai;
25. Gibeon manak, vitta logad lokkai;
26. Betleheime ja Netofa olbmak, čuotte ja gavce ovcad lokkai;
27. Anatot olbmak, čuotte ja gavce goalmad lokkai;
28. Bet-Asmavet olbmak, guokte viđad lokkai;
29. Kirjat-Jearim, Kefira ja Beerot olbmak, čieča čuođe ja golbma viđad lokkai;
30. Rama ja Geba olbmak, gutta čuođe ja okta goalmad lokkai;
31. Mikmas olbmak, čuotte ja guokte goalmad lokkai;
32. Betel ja Ai olbmak, čuotte ja golbma goalmad lokkai;
33. dam nubbe Nebo olbmak, guokte guđad lokkai;
34. dam nubbe Elam manak, duhat, guokte čuođe ja njællje guđad lokkai;
35. Harim manak, golbma čuođe ja guokte loge;
36. Jeriko manak, golbma čuođe ja vitta viđad lokkai;
37. Lod, Hadid ja Ono manak, čieča čuođe ja okta goalmad lokkai;
38. Senaa manak, golbma duhata, ovce čuođe ja golbma loge.
39. Papak: Jedaja manak Josva viesost, ovce čuođe ja golbma ovcad lokkai;
40. Immer manak, duhat ja guokte guđad lokkai;
41. Pashur manak, duhat, guokte čuođe ja čieča viđad lokkai;
42. Harim manak, duhat ja čieča nubbe lokkai.
43. Levitalaǯak: Josva manak Kadmiel sogast, Hodeva manain, njællje gavcad lokkai.
44. Lavllok: Asaf manak, čuotte ja gavce viđad lokkai.
45. Uksafavtak: Sallum manak, Ater manak, Talmon manak, Akkub manak, Hatita manak, Sobai manak, čuotte ja gavce njæljad lokkai.
46. Tempelbalvvalægjek: Siha manak, Hasufa manak, Tabbaot manak,
47. Keros manak, Sia manak, Padon manak,
48. Lebana manak, Hagaba manak, Salmai manak,
49. Hanan manak, Giddel manak, Gahar manak,
50. Reaja manak, Resin manak, Nekoda manak,
51. Gassam manak, Ussa manak, Paseah manak,
52. Besai manak, Meunim manak, Nefussim manak,
53. Bakbuk manak, Hakufa manak, Harhur manak,
54. Baslit manak, Mehida manak, Harsa manak,
55. Barkos manak, Sisera manak, Tamah manak,

56. Nesiah manak, Hatifa manak.

57. Salomo balvvalegji manak: Sotai manak, Soferet manak, Perida manak,

58. Jaala manak, Darkon manak, Giddel manak,

59. Sefatja manak, Hattil manak, Pokeret-Hassebaim manak, Amon manak.

60. Buok tempelbalvvalægjek ja Salomo balvvalegji manak legje okti buok golbma čuođe ja guokte logad lokkai.

61. Ja dak læk dak, guđek manne bajas Tel-Melahest, Tel-Harsast, Kerubast, Addonest ja Immerest, mutto æi mattam muittalet sin vanhemviesosek ja sin sogasek, legjego si Israel olbmuk:

62. Delaja manak, Tobias manak, Nekoda manak, gutta čuođe ja guokte viđad lokkai,

63. ja papain: Hobaja manak, Hakkos manak, Barsillai manak, su, gutte læi valddam àka Barsillai, Gileaditalaǯa, nieidain ja læi navddujuvvum sin mielde.

64. Dak occe čallaga sin sogasek bagjel, mutto i dat gavdnum; si čulddujuvvujegje dalle nuftgo æppebasek pappavuođast erit.

65. Ja ædnamhærra celki sigjidi, atte æi si galggam borrat dam alla-basse borramušast, ouddalgo čuoǯǯeli pappa urimin ja tummimin. 2 Mos. 28, 30.

66. Obba særvvegodde læi okti buok guokte viđad lokkai duhata, golbma čuođe ja gutta loge

67. ærreb sin balvvalegji ja bigai; dak legje čieča duhata, golbma čuođe ja čieča njæljad lokkai. Ja sist legje guokte čuođe ja vitta viđad lokkai lavllo ja lavllo-nissona.

68. Sin hæstak legje čieča čuođe ja gutta njæljad lokkai, sin mulasenak guokte čuođe ja vitta viđad lokkai,

69. kamelak njællje čuođe ja vitta njæljad lokkai, asenak gutta duhata, čieča čuođe ja guokte loge.

70. Ja muttomak buok fuolkkegodde-oaivamuǯain adde addaldagaid dam barggoi, ædnamhærra addi gassi duhat golledarika, vitta loge litte, vitta čuođe ja golbma loge pappagavte.

71. Ja muttomak fuolkkegodde-oaivamuǯain adde dam bargo gassi guokte loge duhat golledarika ja guokte duhat ja guokte čuođe silbbamina.

72. Ja maid dak ærrasak albmugest adde, læi guokte loge duhat golledarika ja guokte duhat silbbamina ja čieča čiččid lokkai pappagavte.

73. De asse papak ja Levitalaǯak ja uksafavtak ja lavllok ja muttomak albmugest ja tempelbalvvalægjek ja obba Israel sin gavpuginesek. Ja go čiččid manno bođi, de legje Israel manak sin gavpuginesek.

8. Kapittal.

Čiččid manost čoaggana almug; Esras lokka Moses laga, ja muttom Levitalaǯak čilggijek dam, mi læ lokkujuvvum, albmugi, 1—8. Guladedin laga sanid čierro almug; Nehemias, Esras ja Levitalaǯak jeđđijek sin; dat bæivve bassen adnujuvvu iloin, 9—12. Lastagođi basek bassen adnujuvvujek damanaga manost stuora iloin ja laga bæivalaš lokkamin, 13—18.

1. Ja buok almug čoaggani dego okta olmai dam baikkai, mi læ čacceporta oudast; ja si celkke Esrasi, dam čal'oappavaǯǯi*, atte son galgai buktet girje Moses lagain, maid Hærra læi goččom Israeli.

* Esr. 7, 11.

2. Ja Esras, pappa, buvti laga ouddan čoagganæme ouddi, sikke olbmai ja nissoni ja buokai ouddi, gæin læi jierbme gullat, vuostas bæive čiččid manost.

3. Ja son logai dast dam baike buotta, mi læ čacceporta oudast,

dam rajest go čuvgodi, gidda gaskabæive ragjai, olbmai ja nissoni ja sin ouddi, guđek matte arvvedet; ja buok albmuga bæljek gulddalegje lakagirje.

4. Ja Esras, dat čal'oappavaš, čuoǯoi muorra-aladasa alde, mi dam varas læi dakkujuvvum, ja su lutte čuǯǯu Mattitja ja Sema ja Anaja ja Uria ja Hilkia ja Maaseja su olgiš bælde, ja su gurot bælde Pedaja ja Misael ja Malkia ja Hasum ja Hasbaddana, Sakarja, Mesullam.

5. Ja Esras rabasti girje buok albmuga čalmi oudast; dastgo son čuoǯoi alebuin go buok almug, ja go son rabasti dam, de čuoǯati buok almug bajas.

6. Ja Esras mainoi Hærra, dam stuora Ibmela, ja buok almug vastedi: Amen, amen, bajasbajeduvvum giedaiguim, ja si gobmerdegje ječaidæsek ja luoittadegje vuolas Hærra ouddi ædnami muođoid.

7. Ja Josva ja Bani ja Serebja, Jamin, Akkub, Sabbetai, Hodia, Maaseja, Kelita, Asarja, Josabad, Hanan, Pelaja ja dak æra Levitalaǯak mattategje albmugi laga; ja almug bisoi čuoǯǯomest su sajestes.

8. Ja si lokke girjest, Ibmel lagast, čilggededin dam ja addededin albmugi dam arvvadusa, nuft atte dat arvvedi dam, mi lokkujuvvui.

9. Ja Nehemias, ædnamhærra, ja Esras, pappa, dat čal'oappavaš, ja Levitalaǯak, gæk mattategje albmuga, celkke obba albmugi: Dat bæivve læ Hærrai, din Ibmelasadek, basotuvvum; allet morašt ja allet čiero! Dastgo buok almug čieroi, go si gulle laga sanid.

10. Ja son celki vela ain sigjidi: Mannet dokko, borret buoides borramušaid ja jukket njalgga jukkamušaid ja vuolgateket addaldagaid dast dasa, gæsa i læk mikkege rakaduvvum, dastgo bæivve læ min Hærrai basotuvvum, ja allet morašt, dastgo illo Hærra siste læ din gievrravuotta!

Fil. 4, 4.

11. Ja Levitalaǯak oagjodatte buok albmuga, cælkededin: Orrot jaska, dastgo bæivve læ basse, ja allet morašt!

12. Ja buok almug manai dokko borrat ja jukkat ja vuolgatet addaldagaid ja doallat stuora illobasid; dastgo si legje arvvedam daid sanid, mak legje diedetuvvum sigjidi.

13. Ja dam nubbe bæive čoagganegje buok albmug fuolkkegoddeoaivamuǯak, papak ja Levitalaǯak Esras, dam čal'oappavaǯa, lusa, vuttivalddem diti laga sanid.

14. Ja si gavdne čallum laga siste, nuftgo Hærra læi goččom Moses bokte, atte Israel manak galgge orrot lastagođi siste basi aige dam čiččid manost,

3 Mos. 23, 34. 42.

15. ja atte galgai diedetuvvut ja čurvvujuvvut buok sin gavpugi čađa ja Jerusalem čađa ja celkkujuvvut: Mannet varidi ja buktet sisa olljomuorai lastaid ja mæcceolljomuorai lastaid ja myrtemuorai lastaid ja palbmemuorai lastaid ja lastajis muorai lastaid dakkam varas lastagođid, nuftgo čallujuvvum læ.

16. Ja almug manai olgus ja buvti lastaid sisa ja dagai aldsesis lastagođid, juokkehaš su dakes ala ja su ouddašiljoidasas ja Ibmel vieso ouddašiljoidi ja dam baikkai, mi læ čacceporta guorast, ja dam baikkai, mi læ Efraim porta guorast.

17. Ja obba særvvegodde, si, guđek legje ruoktot boattam fanggavuođast, dakke lastagođid ja orru lastagođi siste; dastgo Israel manak æi læm dakkam nuft Josva, Nun barne, beivi rajest gidda dam bæive ragjai, ja de læi sagga stuora illo.

18. Ja Ibmel lakagirjest lokku-

juvvui bæivest bæivvai, vuostas
bæive rajest gidda maŋemuš bæive
ragjai; ja si adne basid čieča
bæive ja dam gavcad bæive basse
čoagganæme, nuftgo goččujuvvum
læi. 5 Mos. 31, 10. 11.

9. Kapittal.

Israelitalaȥak adnek vela damanaga manost fasto- ja rokkadallam-bæive, čulddek ječaidæsek vierrasin erit, dovdastek sin suddoidæsek ja lokkek lagast, 1—3. Levitalaȥak adnek rokkadusa, man siste si ramedek Ibmel buoredagoid Israel vuostai, dovdastek dam suddo ja rokkadallek Ibmela, vai son dam dalaš stuora atestusa vuolde fuola anaši su albmugestes, 4—37.

1. Ja dam njællje goalmad logad
bæive dam manost čoagganegje
Israel manak borakættaivuođai ja
sækai siste ja ædnam muoldain
bagjelistesek.
2. Ja Israel nalle čuldi ječas
buok vierrasin erit; ja si čuȥȥu
ja dovdastegje sin suddoidæsek ja
sin vanhemidesek værredagoid.
3. Ja si čuȥȥu sin sajestæsek ja
lokke Hærra, sin Ibmelæsek, laka-
girjest bæive njæljadasa, ja nubbe
njæljadasa dakke si dovdastusa ja
rokkadalle Hærra, sin Ibmelæsek.
4. Ja Josva ja Bani, Kadmiel,
Sebanja, Bunni, Serebja, Bani,
Kenani čuoȥȥelegje Levitalaȥai
aladasa ala, ja si čurvvu alla jie-
nain Hærrai, sin Ibmelasasek.
5. Ja Levitalaȥak Josva ja Kad-
miel, Bani, Hasabneja, Serebja,
Hodia, Sebanja, Petahja celkke:
Čuoȥȥeleket, maidnot Hærra, din
Ibmelædek, agalašvuođast agalaš-
vutti, ja maidnujuvvus du hærvas
namma, mi læ aleduvvum buok
maidnoma ja ramadusa bagjel!
6. Don oktonessi læk Hærra,
don læk dakkam almid, almi almid
ja buok sin væga, ædnama ja buok,
mi læ dam alde, abid ja buok, mi
læ dai siste, ja don bisotak dam
buokrakkan hægast, ja alme vækka
rokkadalla du. Es. 37, 16.
Ap. dag. 4, 24; 14, 15. Salm. 103, 21. 22.
7. Don læk dat Hærra Ibmel,
gutte valljijik Abraham ja dolvvuk
su olgus Kaldealaȥai Urast ja ad-
dik sudnji nama Abraham.
1 Mos. 11, 31; 17, 5.
8. Ja don gavdnik su vaimo
oskaldassan du muođoidad oudast,
ja don dakkik suina dam litto,
atte don aigguk addet Kananita-
laȥa, Hetitalaȥa, Amoritalaȥa ja
Ferisitalaȥa ja Jebusitalaȥa ja Gir-
gasitalaȥa ædnama, — addet dam
su nallai; ja don ollašuttik du
sanidad, dastgo don læk vanhur-
skes. 1 Mos. 12, 7; 15, 18 j. n. v.
9. Ja don oidnik min vanhemi
varnotesvuođa Egyptenest, ja don
gullik sin čuorvvoma ruksis appe-
gaddest. 2 Mos. 3, 7 j. n. v. 14, 9 j. n. v.
10. Ja don dakkik mærkaid ja
oavddodagoid Farao ala ja buok
su balvvalegji ala ja buok su æd-
nam albmug ala; dastgo don dit-
tik, atte si legje mænnodam čævl-
lajet sin vuostai, ja don dakkik
aldsesad nama, nuftgo dat oidnu-
juvvu dam bæive.
11. Ja don luddijik abe sin
muođoi oudast, ja si vaȥȥe abe
čađa goikkas mielde, ja don sup-
pijik sin doarredegjid dai čiegŋalis
čaci sisa, nuftgo geđgid vægalaš
čaci sisa. 2 Mos. 14, 21 j. n. v. 15, 4 j. n. v.
Salm. 106, 9; 136, 13 j. n. v.
12. Ja don laiddijik sin balvva-
baȥe siste bæivveg ja dolla-baȥe
siste ikko čuvggim varas sigjidi
dam gæino, man mielde si galgge
mannat.
2 Mos. 13, 21 j. n. v. Salm. 105, 39.
13. Ja don nigjik vuolas Sinai
vare ala ja sardnuk singuim almest,
ja don addik sigjidi rievtes goččo-
mid ja duođalaš lagaid, burid rav-
vagid ja bakkomid.
2 Mos. 19, 18 j. n. v. 20, 1 j. n. v.
Salm. 19, 8 j. n. v.
14. Ja don dieđetik sigjidi du

basse sabbatad, ja don addik sigjidi bakkomid ja ravvagid ja laga Moses, du balvvalægjad, bokte.

15. Ja don addik sigjidi laibe almest sin nælge diti ja diktik čace bavtest olgusboattet sigjidi sin goiko diti, ja don celkkik sigjidi, atte si galgge boattet sisa, valddem varas dam ædnama oabmenæsek, man birra don legjik bajasbajedam du gieđad ja vurdnom, atte don aigguk addet sigjidi dam.
2 Mos. 16, 4. 14 j. n. v. 17, 6. 4 Mos. 20, 8. 11.

16. Mutto si ja min vanhemak mænnodegje čævllajet, ja si buoššodegje sin niskesek ja æi gullam du bakkomid.

17. Ja si biettalegje gullamest ja æi muittam du oavddodagoid, maid don legjik dakkam sin vuostai, mutto buoššodegje sin niskesek ja aiggu bigjat aldsesæsek oaivamuǯa sin gaǯǯarvuođasek siste maccam varas ruoktot sin garra balvvalussasæsek; mutto don læk andagassi addujume Ibmel, arbmogas ja vaibmolađes, gukkagierddavaš ja rigges arkalmastemvutti, ja ik don hæittam sin.
4 Mos. 14, 4. 2 Mos. 34, 6. Salm. 103, 8. Joel 2, 13.

18. Duođai, si dakke vela aldsesæsek leikkijuvvum galbe ja celkke: Dat læ du ibmel, gutte doalvoi du Egyptenest bajas. Ja si dakke sagga bilkkedægje dagoid.
2 Mos. 32, 4.

19. Mutto don, — du stuora vaibmolađesvuođastad ik don guođđam sin mæccai; balvvabaǯǯe i gaiddam sist erit bæivveg laiddimest sin gæino mielde, ja dollabaǯǯe i gaiddam erit ikko čuvggimest dam gæino, man mielde si galgge mannat.
2 Mos. 13, 22.

20. Ja don addik du buore Vuoiŋad sin mattatet, ja ik don biettalam sin njalmest du mannad, ja don addik sigjidi čace sin goiko diti.
15. v. 5 Mos. 8, 3. 16.

21. Ja njællje loge jage bibmik don sin mæcest, i sist vaillom mikkege; sin biktasak æi nokkam, ja sin juolgek æi bottanam.
5 Mos. 8, 4; 29, 5.

22. Ja don addik sigjidi rikaid ja albmugid ja juogadik sin gidda olgomuš čiegaidi; ja si valdde Sihon, Hesbon gonagasa, ædnama, ja Og, Basan gonagasa, ædnama oabmenæsek.
4 Mos. 21, 21 j. n. v. 33 j. n. v.

23. Ja don dakkik sin manaid ædnaggærddasaǯǯan nuftgo alme nastid, ja don dolvvuk sin dam ædnami, man birra don legjik cælkkam sin vanhemidi, atte si galgge boattet ja valddet dam oabmenæsek.
15. v. 1 Mos. 15, 5; 22, 17.

24. Ja manak botte ja valdde ædnama oabmenæsek, ja don vuoledik sin muođoi oudast ædnama assid, Kananitalaǯaid, ja addik sin sin gitti, sikke sin gonagasaid ja ædnam albmugid, nuft atte si mattam dakkat singuim sin datosek mielde.

25. Ja si valdde nana gavpugid ja buoides ædnama ja valdde viesoid oabmenæsek, dievva buoklagaš burin, čuppujuvvum gaivoid, vidnegardid ja olljomuoraid ja ædnag šaddomuoraid; ja si borre ja gallanegje ja buiddu ja arvosmatte ječaidæsek du stuora buorrevuođad bokte.
5 Mos. 6, 10. 11.

26. Mutto si šadde vuostehagolaǯǯan ja bigje ječaidæsek du vuostai ja suppijegje du laga sin sælgesek duokkai, ja si godde du profetaid, gæk duođaštegje sigjidi buktem varas sin ruoktot du lusa, ja si dakke sagga bilkkedægje dagoid.
5 Mos. 32, 15 j. n. v.

27. De don addik sin sin vašalaǯai gitti, ja si atestegje sin; ja sin atestusasek aige čurvvu si dudnji, ja don gullik almest, ja du stuora vaibmolađesvuođad mielde addik don sigjidi bestid, ja si beste sin sin vašalaǯai gieđast.
Duob. 3, 9. 15. Salm. 106, 40 j. n. v.

28. Mutto go sist læi orrom-
maššo, de macce si ruoktot dakkat,
mi baha læi du muođoi oudast, ja
don addik sin sin vašalažai gitti,
ja si rađđijegje sin bagjel; de
jorgidegje si ruoktot, ja čurvvu
dudnji, ja don gullik almest ja
gagjuk sin du vaibmolađesvuođad
mielde ædnag gerdid.
29. Ja don duođaštik sigjidi
jorggalam varas sin du lagad guvl-
lui; mutto si mænnodegje čævllajet
ja æi gullam du bakkomid ja sud-
dodegje du lagai vuostai, mai
mielde olmuš galgga dakkat ja
ællet dai bokte, ja si bigje vuoste-
hagolaš oalge vuostai ja buoššo-
degje sin niskesek ja æi gullam.
2 Gon. 17, 13 j. n. v. 2 Muit. 36, 15 j. n. v.
3 Mos. 18, 5. Esek. 20, 11.
30. Ja don gillajik sin ædnag
jagid ja duođaštik sigjidi du Vuoi-
ŋad bokte du profetaidad bokte;
mutto æi si jorggalam beljidæsek
dam bællai, ja don addik sin æd-
nami albmugi gitti.
31. Mutto du stuora vaibmola-
đesvuođastad ik don loapatam sin
aibas ja ik hæittam sin; dastgo
don læk arbmogas ja vaibmolađes
Ibmel. Vaid. 3, 22.
Mal. 3, 6. Jer. 30, 11; 46, 28.
32. Ja dal, min Ibmelæmek,
don stuora, vægalaš ja hirbmadlaš
Ibmel, gutte aimoin bisotak litto
ja arbmogasvuođa, ale divte buok
dam vaive orrot uccen du muo-
đoidad oudast, mi læ dæivvedam
min, min gonagasaid, min oaiva-
mužaid ja min papaid ja min pro-
fetaid ja min vanhemid ja buok
du albmuga Assyria gonagasai
beivi rajest gidda dam bæive ragjai!
33. Don læk vanhurskes buok
dam siste, mi læ boattam min
bagjeli; dastgo don læk dakkam
oskaldasvuođa, mutto mi læp mæn-
nodam ibmelmættomet. Dan. 9, 7. 14.
34. Ja min gonagasak, min
oaivamužak, min papak ja min
vanhemak æi læk dakkam du laga
mielde, ja æi si læk gullam du
bakkomid ja du duođaštusaid, maid
don duođaštik sigjidi. Dan. 9, 6. 8.
35. Ja sin gonagasvuođastæsek
ja dam ollo buorest fuolakættai,
maid don addik sigjidi, ja dam
viddes ja buoides ædnamest fuola-
kættai, maid don bigjik sin muođoi
ouddi, æi si balvvalam du, ja æi
si jorgidam ruoktot sin baha da-
goinæsek erit.
36. Gæča, mi læp balvvalægjek
odna bæive, ja dam ædnamest,
maid don addik min vanhemidi,
vai si boraše dam šaddoid ja dam
burid, gæča, dast læp mi balvva-
lægjen,
37. ja su valljogas šaddoides
šaddad dat daidi gonagasaidi, gæid
don bigjik min bagjel min suddoi
diti, ja si rađđijek min rubmaši
bagjel ja min šiveti bagjel sin
datosek mielde, ja mi læp stuora
hæđest.

10. Kapittal.

Almug dakka litto Hærrain; sin namak čallujuvvujek, gæk ječaidæsek ja albmuga bælest namaidæsek čałlek litto vuollai, 9, 38; 10, 1—27. Almug mieđeta littoi, man sistdoallo muittaluvvu, 28—39.

9, 38. Ja buok dam vuolde da-
gaimek mi nana litto ja bajasčali-
mek dam, ja dam seillijuvvum čal-
laga vuollai čalle min oaivamužak,
min Levitalažak, min papak sin
namaidæsek.

1. Ja dam seillijuvvum čallaga
vuollai čalle namaidæsek Nehemias,
ædnamhærra, Hakalja bardne, ja
Sedekias,
2. Seraja, Asarja, Jirmeja,
3. Pashur, Amarja, Malkia,
4. Hattus, Sebanja, Malluk,
5. Harim, Meremot, Obadja,
6. Daniel, Ginneton, Baruk,
7. Mesullam, Abia, Mijamin,
8. Maasja, Bilgai, Semaja; dak
legje papak;

9. ja Levitalaƺak: Josva, Asanja
bardne, Binnui Henadad manain,
Kadmiel
10. ja sin vieljak: Sebanja, Ho-
dia, Kelita, Pelaja, Hanan.
11. Mika, Rehob, Hasabja,
12. Sakkur, Serebja, Sebanja,
13. Hodia, Bani, Beninu;
14. albmuga oaivamuƺak: Paros,
Pahat-Moab, Elam, Sattu, Bani,
Esr. 2, 3. 6 j. n. v. 8, 4.
15. Bunni, Asgad, Bebai,
16. Adonja, Bigvai, Adin,
17. Ater, Hiskia, Assur,
18. Hodia, Hasum, Besai,
19. Harif, Anatot, Nobai,
20. Magpias, Mesullam, Hesir,
21. Mesesabel, Sadok, Jaddua,
22. Pelatja, Hanan, Anaja,
23. Hosea, Hananja, Hasub,
24. Hallohes, Pilha, Sobek,
25. Rehum, Hasabna, Maaseja
26. ja Akia, Hanan, Anan,
27. Malluk, Harim, Baana.
28. Ja dat æra almug, papak,
Levitalaƺak, uksafavtak, lavllok,
tempelbalvvalægjek ja juokkehaš,
gutte læi ærotam ječas erit ædnama
albmugin Ibmel laga bællai, sin
akak, sin barnek ja sin nieidak,
juokkehaš, gæst læi dietto ja arv-
vadus,
29. adne ječaidæsek dai arvost
adnujuvvum olbmai lutte sin viel-
jaidæsek gaskast ja loppedegje
garrodæme ja vale čađa aiggot
vagjolet dam Ibmel laga mielde,
mi læi addujuvvum Moses, Ibmel
balvvalægje, bokte, ja doallat ja
dakkat buok Hærra, min Hærra-
mek, bakkomi ja su lagai ja su
ravvagi mielde, 2 Gon. 23, 3.
30. ja atte æp mi galggam ad-
det min nieidaidæmek ædnam alb-
mugidi, æpge valddet sin nieidaid
min barnidasamek,
2 Mos. 34, 16. 5 Mos. 7, 3.
31. ja go ædnam albmugak
bukte galvoid ja buoklagaš gornid
sabbaten vuovddet, atte æp mi
galggam dalle oastet daid sist sab-
baten dáihe æra basse bæive, ja
atte mi čiččid jage galgaimek
luoittet ædnama vuoiŋadet* ja ma-
ŋedet buok gaibadusaid**.
* 2 Mos. 23, 11. ** 5 Mos. 15, 1 j. n. v.
32. Ja mi mærredeimek aldse-
sæmek bakkomid dam birra, atte
mi galgaimek alamek bigjat sekel-
goalmadasa jakkasaƺat min Ibme-
læmek vieso balvvalussi,
33. geččujume laibidi ja dam
bissovaš borramušoaffari ja dam
bissovaš boalddemoaffari ja sabbat-
beivi, ođđa-manoi oaffaridi, alla
basidi ja gitosoaffaridi ja suddo-
oaffaridi soabatussan Israel oudast
ja buok dakkoi min Ibmelæmek
viesost.
3 Mos. 24, 5 j. n. v. 4 Mos. 28, 1 j. n. v.
34. Ja mi, papak, Levitalaƺak
ja almug, suppimek vuorbe muorra-
addaldaga birra, buktem birra
dam min Ibmelæmek vissui min
vanhemviesoidæmek mielde, mær-
reduvvum aigidi, jagest jakkai,
boalddem varas Hærra, min Ibme-
læmek, altar alde, nuftgo čallujuv-
vum læ laga siste. 3 Mos. 6, 5 j. n. v.
35. Ja mi loppedeimek buktet
alggošaddo min ædnamestamek ja
alggošaddo buok šaddoin buok
muorain, jagest jakkai, Hærra
vissui,
36. ja vuostasriegadegjid min
barninæmek ja min ominæmek,
nuftgo čallujuvvum læ laga siste,
ja buktet vuostasriegadegjid min
stuora ominæmek ja min smavva
ominæmek min Ibmelæmek vissui,
papai lusa, gæk balvvalek min
Ibmelæmek viesost;
2 Mos. 13, 2. 4 Mos. 3, 13.
37. ja alggošaddo min jafoinæ-
mek ja min basse addaldagaidæmek
ja šaddoid buok muorain, vine ja
oljo galgaimek mi buktet papaidi
min Ibmelæmek vieso gammaridi
ja logadasa min ædnamestamek
Levitalaƺaidi, ja Levitalaƺak ječa
galgge gaibedet logadasa buok

dain gavpugin, main mi barggap ædnama. 4 Mos. 18, 21. 5 Mos. 14, 22.

38. Ja muttom pappa, Aron bardne, galgai læt Levitalaʒai lutte, go Levitalaʒak gaibedegje logadasa, ja Levitalaʒak galgge ječa buktet logadasa logadasast bajas min Ibmelæmek vissui, vuorkkavieso gammaridi. 4 Mos. 18, 26 j. n. v.

39. Dastgo gammaridi* galgge Israel manak ja Levi manak buktet dam basse oase gornin, vinest ja oljost; dastgo dobbe læk basse baike littek ja papak, gæk balvvalek, ja uksafavtak ja lavllok. Ja nuft æp mi galggam guođđet min Ibmelæmek vieso. * 2 Muit. 31, 11. 12.

11. Kapittal.

Dast bajaslokkujuvvujek dak albmugest, gæk orrogotte Jerusalemest, 1—24. Dat æra almug asai birra ædnamest Juda ja Benjamin gavpugin, 25—36.

1. Ja almug oaivamuʒak asse Jerusalemest, ja dat æra almug suppi vuorbe sattem varas ovta lokkasest assat Jerusalemest, dam basse gavpugest, go dak ovce logadasa asse dain æra gavpugin. 7, 4 j. n. v.

2. Ja almug buristsivdnedi buok daid olbmaid, gæk čajetegje ječaidæsek mieđesen assat Jerusalemest.

3. Ja dak læk dak ædnama oaivamuʒak, gæk asse Jerusalemest, ja dak, guđek asse Juda gavpugin, ješ gutteg su baikestes, sin gavpuginesek, Israel, papak ja Levitalaʒak ja tempelbalvvalægjek ja Salomo balvvalegji manak. 1 Muit. 9, 3 j. n. v.

4. Jerusalemest asse muttomak Juda manain ja Benjamin manain. Juda manain: Ataja, Ussia bardne, Sakarja bardne, Amarja bardne, Sefatja bardne, Mahalalel bardne, Peres manain,

5. ja Maaseja, Baruk bardne, Kol-Hose bardne, Hasaja bardne, Adaja bardne, Jojarib bardne, Sakarja bardne, Hassiloni bardne.

6. Buok Peres manak, guđek asse Jerusalemest, legje njællje čuođe ja gavce čiččid lokkai šiega olbmak.

7. Ja dak legje Benjamin manak: Sallu, Mesullam bardne, Joed bardne, Pedaja bardne, Kolaja bardne, Maaseja bardne, Itiel bardne, Jesaja bardne,

8. ja su maŋŋel Gabbai-Sallai, ovce čuođe ja gavce goalmad lokkai;

9. ja Joel, Sikri bardne, læi bagjeligæččen sin bagjel, ja Juda, Hassenua bardne, læi nubben gavpuga bagjel.

10. Papain: Jedaja, Jojarib bardne, Jakin,

11. Seraja, Hilkia bardne, Mesullam bardne, Sadok bardne, Merajot bardne, Akitub bardne, Ibmel vieso oudastčuoʒʒo,

12. ja sin vielljak, gæk dakke bargo viesost, gavce čuođe ja guokte goalmad lokkai, ja Adaja, Jeroham bardne, Pelaja bardne, Amsi bardne, Sakarja bardne, Pashur bardne, Malkia bardne,

13. ja su vieljak, fuolkkegoddi oaivamuʒak, guokte čuođe ja guokte viđad lokkai, ja Amassai, Asarel bardne, Ahsai bardne, Mesillemot bardne, Immer bardne,

14. ja sin vieljak, šiega olbmak, čuotte ja gavce goalmad lokkai; ja Sabdiel, Haggedolim bardne, læi bagjeligæččen sin bagjel.

15. Ja Levitalaʒain: Semaja, Hassub bardne, Asrikam bardne, Hasabja bardne, Bunni bardne,

16. ja Sabbetai ja Josabad, guđek læiga dam olgob bargo bagjel Ibmel vieso lutte, goabbašagak Levitalaʒai oaivamuʒain,

17. ja Mattanja, Mika bardne, Sabdi bardne, Asaf bardne, lavlloma oudastčuoʒʒo, gutte lavloi vuostačedin gitoslavllaga rokkadaladedin, ja Bakbukja, dat nubbe

su maŋŋel su vieljain, ja Abda, Sammua bardne, Galal bardne, Jeditun bardne.

18. Buok Levitalaʒak dam basse gavpugest legje guokte čuođe ja njællje ovcad lokkai.

19. Ja uksafavtak: Akkub, Talmon ja sodno vieljak, gæk faktijegje portai guorain, čuotte ja guokte gavcad lokkai.

20. Mutto dat æra Israel, papak ja Levitalaʒak asse buok Juda gavpugin, juokkehaš su arbes alde.

21. Ja tempelbalvvalægjek asse Ofelest, ja Siha ja Gispa læiga tempelbalvvalegji bagjel.

22. Ja bagjeligæččen Levitalaʒai bagjel Jerusalemest dago harrai Ibmel vieso siste læi Ussi, Bani bardne, Hasabja bardne, Mattanja bardne, Mika bardne, Asaf manain, lavlloin.

23. Dastgo gonagasast læi addujuvvum goččom sin harrai, ja juoga visses læi mærreduvvum lavlloidi, maid si juokke bæive galgge dakkat.

24. Ja Petaja, Mesesabel bardne, Serah, Juda barne, manain, læi gonagassi vækken juokke aše dafhost, mi guoskai albmugi.
1 Mos. 38, 30.

25. Ja ædnamsidai harrai sin ædnamin, de asse muttomak Juda manain Kirjat-Arbast ja dain dasa gullevaš gavpugin ja Dibonest ja dain dasa gullevaš gavpugin ja Jekabseelest ja dam ædnamsidain.

26. ja Jesuast ja Moladast ja Bet-Peletest

27. ja Hasar-Sualest ja Beersebast ja dain dasa gullevaš gavpugin

28. ja Siklagest ja Mekonast ja dain dasa gullevaš gavpugin.

29. ja En-Rimmonest ja Sorast ja Jarmutast,

30. Sanoahest, Adullamest ja dai ædnamsidain, Lakisast ja dam ædnami alde, Asekast ja dain dasa gullevaš gavpugin; ja si orrogotte Beerseba rajest gidda Hinnom vuome ragjai.

31. Ja Benjamin manak asse Geba rajest Mikmasest ja Ajast ja Betelest ja dain dasa gullevaš gavpugin,

32. Anatotast, Nobest, Ananjast,

33. Hasorest, Ramast, Gittaimest,

34. Hadidast, Seboimest, Neballatast,

35. Lodest ja Onost, dimbarolbmai vuomest. 1 Muit. 4, 14.

36. Ja Levitalaʒain šadde muttomak Juda juogoin gullat Benjamini.

12. Kapittal.

Dast bajaslokkujuvvujek dak papak ja Levitalaʒak, gæk legje boattam Serubabelin ædnami, 1—9. Dasa vela bajaslokkujuvvujek bajemuš papak gidda Jaddua ragjai ja papai ja Levitalaʒai fuolkkegoddi oaivamuʒak dain beivin, 10—26. Jerusalem muvrak vihatuvvujek stuora iloin, 27—43. Bagjeligæčček asatuvvujek vuorkkagammari bagjel papaidi ja Levitalaʒaidi, 44—47.

1. Ja dak læk dak papak ja Levitalaʒak, guđek manne bajas Serubabelin, Sealtiel barnin, ja Josvain: Seraja, Jirmeja, Esras,

2. Amarja, Malluk, Hattus,

3. Sekanja, Rehum, Meremot,

4. Iddo, Ginnetoi, Abia,

5. Mijamin, Maadja, Bilga,

6. Semaja ja Jojarib, Jedaja,

7. Sallu, Amok, Hilkia, Jedaja; dak legje papai ja sin vieljaidæsek oaivamuʒak Josva beivin.

8. Ja Levitalaʒak legje: Josva, Binnui, Kadmiel, Serebja, Juda, Mattanja; son ja su vieljak legje gitoslavlloma oudastčuoʒʒok.
11, 17.

9. Ja Bakbukja ja Unno, sin vieljak, legje sin buotta faktan.

10. Ja Josva sakkanatti Jojakim, ja Jojakim sakkanatti Eljasib, ja Eljasib sakkanatti Jojada,

11. ja Jojada sakkanatti Jonatan, ja Jonatan sakkanatti Jaddua.
12. Ja Jojakim beivin legje papai fuolkkegoddi oaivamuȝak: Serajast Meraja, Jirmejast Hananja,
13. Esrasest Mesullam, Amarjast Johanan,
14. Melukist Jonatan, Sebanjast Josef,
15. Harimest Adna, Merajotast Helkai,
16. Iddost Sakarias, Ginnetonest Mesullam, Esr. 5, 1.
17. Abiast Sikri, Minjaminest, Moadjast Piltai, Luk. 1, 5.
18. Bilgast Sammua, Semajast Jonatan
19. ja Jojaribest Mattenai, Jedajast Ussi,
20. Sallajest Kallai, Amokest Eber,
21. Hilkiast Hasabja, Jedajast Netanel.
22. Levitalaȝai harrai, de šadde Eljasib, Jojada ja Johanan ja Jaddua beivin sin fuolkkegoddi oaivamuȝak bajasčallujuvvut, nuftgis maidai papak Dariusa, Persialaȝa, rađđijume vuolde.
23. Levi manak, fuolkkegoddi oaivamuȝak, bajasčallujuvvujegje muittalusai girjai, gidda Johanan, Eljasib barne, beivi ragjai.
24. Ja Levitalaȝai oaivamuȝak legje Hasabja, Serebja ja Josva, Kadmiel bardne, ja sin vieljak legje sin buotta maidnom ja ramedam varas David, dam Ibmel olbma, goččom mielde, fakta favta baldast. 1 Muit. 25, 1 j. n. v.
25. Mattanja ja Bakbukja, Obadja, Mesullam, Talmon, Akkub faktijegje nuftgo uksafavtak portai vuorkkagammari guorast. 1 Muit. 26, 15. 17.
26. Dak legje Jojakim, Josva barne, Josadak barne, beivin ja Nehemias, ædnamhærra, ja Esras, papa, dam čal'oappavaȝa, beivin.
27. Ja Jerusalem muvra vihatæbmai occujuvvujegje Levitalaȝak buok sin baikinæsek dolvvujuvvum varas Jerusalemi doallat vihatæme ja illobasid sikke gitoslavllagiguim ja lavllomin, symbaliguim, harpaiguim ja sitariguim. Esr. 6, 16.
28. Ja lavlloi manak čoagganušše sikke Jerusalem birrasin ja Netofatitalaȝai ædnamsidain
29. ja Bet-Haggilgalest ja Geba ja Asmavet ædnamin; dastgo lavllok legje huksim aldsesæsek ædnamsidaid Jerusalem birra.
30. Ja papak ja Levitalaȝak buttestegje ječaidæsek, ja si buttestegje albmuga ja portaid ja muvra.
31. De mon diktim Juda oaivamuȝaid goargŋot bajas muvra ala, ja mon asatim guokte stuora gitoslavllom-goara ja joavko: nubbe manai olgiš bæle guvllui muvra mielde dokko mukkeporta lusa,
32. ja sin maŋest vaȝi Hosaja ja bælle-oasse Juda oaivamuȝain,
33. namalassi Asarja, Esras ja Mesullam.
34. Juda ja Benjamin ja Semaja ja Jirmeja,
35. ja papai manain trompetaiguim Sakarja, Jonatan bardne, Semaja bardne, Mattanja bardne, Mikaja bardne, Sakkur bardne, Asaf bardne,
36. ja su vieljak, Semaja ja Asarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel ja Juda, Hanani David, dam Ibmel olbma, lavllom-čuojanasaiguim, ja Esras, dat čal'oappavaš, vaȝi sin oudast.
37. Ja ajaporta bagjel ja njuolgga oudastæsek gorgŋu si bajas raiddalasai mielde David gavpugi, bajas muvra goargŋaga mielde David vieso bajabælde gidda čacceporta ragjai nuortas guvllui.
38. Mutto nubbe gitoslavllomgoarra vaȝi nubbe guvllui, ja mon dam maŋest oktanaga bælle-osin albmugest muvra mielde, uvdnatoarna bajabælde, dam govddis muvra lusa

39. ja Efraim. porta bagjel ja dam boares porta bagjel ja guolleporta bagjel ja Hananel toarna ja Mea toarna mæddel gidda savccaporta ragjai; ja si čuoʒategje faktaporta gurri.

40. Ja nuft čuoʒoiga goabbašagak gitoslavllom-goarak Ibmel vieso baldast, ja mon ja bælle-oasse oudastčuoʒʒoin muina,

41. ja papak, Eljakim, Maaseja, Minjamin, Mikaja, Eljoenai, Sakarja, Hananja, trompetaiguim,

42. ja Maaseja ja Semaja ja Eleasar ja Ussi ja Johanan ja Malkia ja Elam ja Eser; ja lavllok lavllogotte lavllaga, ja Jisrahja læi sin oudastčuoʒʒo.

43. Ja si oaffarušše damanaga bæive stuora oaffarid ja illodegje, dastgo Ibmel læi illodattam sin stuora iloin; maidai nissonak ja manak illodegje, ja Jerusalem illo gullui gukkas.

44. Ja damanaga bæive asatuvvujegje olbmak vuorkkagammari bagjeli dai basse addaldagai diti, alggošaddoi diti ja logadasai diti, čokkim varas daidi gavpugi ædnamin, mi laga mielde bođi papaidi ja Levitalaʒaidi; dastgo Juda læi ilost papai ja Levitalaʒai diti, gæk dakke balvvalusa. 10, 37; 13, 5.

45. Ja si vuttivaldde, mi læi vuttivalddamuššan sin Ibmel oudast, ja mi læi vuttivalddamuššan buttestuvvudedin; nuftgis maidai lavllok ja uksafavtak David ja Salomo, su barne, goččom mielde. 1 Muit. 24, 1 j. n. v. 25, 1 j. n. v. 26, 1 j. n. v.

46. Dastgo David ja Asaf beivin, doluš aige, legje lavlloi oaivamuʒak ja maidnom- ja gitoslavllagak Ibmeli.

47. Ja obba Israel addi Serubabel beivin ja Nehemias beivin lavlloidi ja uksafavtaidi, mi juokke bæive bođi sigjidi; ja si adde Levitalaʒaidi basse addaldagaid, ja Levitalaʒak adde Aron manaidi basse addaldagaid. 10, 37 j. n. v.

13. Kapittal.

Buok vierrasak eritčulddujuvvujek Israelest, 1—3. Nehemias balkesta Tobiasa galvoid olgus dam gammarest tempelest, maid Eljasib, bajemuš pappa, Nehemiasa erit orodedin, læi rakadam sudnji, 4—9. Nehemias adna fuola dam oudast, atte Levitalaʒak oʒʒuk sin logadasasek, bigja bagjeligeččid vuorkkagammari bagjel. 10—14, gieldda buok bargo sabbaten, 15—22, ærota naitusvuođaid vierro nissoniguim ja čajeta papaidi ja Levitalaʒaidi, mi sist læ vuttivalddamuššan, 23—31.

1. Damanaga bæive lokkujuvvui Moses girjest albmuga belji gullot, ja dam siste gavdnui čallujuvvum, atte i oktage Ammonitalaš daihe Moabitalaš galggam boattet Ibmel særvvegoddai gidda agalaš aiggai, 5 Mos. 23, 3 j. v. v.

2. dainago si æi boattam Israel manai oudald laibin ja čacin, mutto balkategje Bileam sin vuostai sin garrodet; daddeke, min Ibmel jorggali garrodusa buristsivdnadussan. 4 Mos. 22, 5 j. n. v.

3. Ja de dapatuvai, go si gulle laga, de eritčuldde si buok vierro albmuga Israelest.

4. Mutto dam ouddal læi Eljasib, pappa, gutte læi Tobiasa lagas fuolkke, bigjujuvvum Ibmel vieso gammari bagjel. 2, 10; 4, 3; 6, 1.

5. Ja son læi rakadam sudnji stuora gammara dasa, gosa ouddal bigjujuvvui borramušoaffar, virak ja littek ja logadas, gornek, vidne ja olljo, dat, mi læi asatuvvum Levitalaʒaidi ja lavlloidi ja uksafavtaidi, ja dat basse diva papaidi.

6. Mutto go buok dat dakkujuvvui, im mon læm Jerusalemest; dastgo Artakserksesa, Babel gonagasa, guokte njæljad logad jagest bottim mon gonagasa lusa, ja ovta jage aige gæčest anotim mon ald-

sesam fastain ruoktot lobe gonagasast.

7. Ja go mon bottim Jerusalemi, de mon vuttivalddim dam baha, maid Eljasib Tobias diti læi dakkam rakadedin sudnji ovta gammara Ibmel vieso ouddašiljoidi.

8. Ja dat morašstatti muo saggarakkan, ja mon balkestim buok Tobias vieso galvoid olgus gammarest.

9. Ja mon goččum, ja gammarak buttestuvvujegje, ja mon bigjim fastain dokko Ibmel vieso littid, borramušoaffara ja viraka.

10. Ja mon oǥǥum diettet, atte mi bođi Levitalaǥaidi, i læm sigjidi addujuvvum, nuft atte Levitalaǥak ja lavllok. guđek galgge doaimatet dago, legje erit bataram, ješ gutteg su ædnamasas. Mal. 3, 10.

11. De mon belkkim oudastčuoǥǥoid ja celkkim: Manne læ Ibmel viesso guđđujuvvum? Ja mon čokkijim sin ja bigjim sin sin sagjai.

12. Ja obba Juda buvti logadasa gornin ja vinest ja oljost vuorkkagammaridi. 10, 37 j. n. v. 12, 44.

13. Ja mon bigjim Selemja, papa, ja Sadoka, dam čal'oappavaǥa, ja Pedaja Levitalaǥain oudastčuoǥǥon vuorkkagammari bagjel, ja Hanana, Sakkur barne, Mattanja barne, læt sigjidi vækken; dastgo si adnujuvvujegje oskaldassan, ja sin bagjelist dat oroi juogadet sin vieljaidasasek.

14. Muite muo, mu Ibmelam, dam diti, ja ale eritsikko mu ibmelbalolaš dagoid, maid mon læm dakkam mu Ibmelam vieso vuostai ja dam dafhost, maid son datto vuttivalddujuvvut! 5, 19.

15. Dain sæmma beivin oidnim mon Judast soabmasid, guđek dulbme boččemgarid sabbaten ja bukte gordnegipoid sisa ja bigje daid aseni ala, nuftgis maidai vine, vidnemurjid ja fikunid ja buoklagaš nođid, ja dolvvu daid Jerusalemi sabbatbæive; ja mon cuigodim sin dam bæive, go si vuvdde ællamušaid. 10, 31.

16. Ja dak Tyrialaǥak, guđek orru dast, sisabukte gulid ja buoklagaš galvoid, ja si vuvdde daid sabbaten Juda manaidi ja Jerusalemest.

17. Ja mon belkkim bajemuǥaid Judast ja celkkim sigjidi: Mi baha dagoid datgis læ, maid di dakkabetet ja æppebasotepet sabbatbæive?

18. Æigo din vanhemak dakkam nuft, nuft atte min Ibmelæmek buvti buok dam likkotesvuođa min bagjeli ja dam gavpuga bagjeli? Ja di buktebetet ain æmbo moare Israel bagjeli æppebasotam bokte sabbata!

19. Ja de dapatuvai, go sævdnjad læi šaddam Jerusalem portai siste ouddal sabbata, de mon goččum, ja uvsak gidda dappujuvvujegje, ja mon gilddim, atte æi dak galggam rappujuvvut ouddalgo maŋŋel sabbata, ja mon bigjim muttomid mu balvvalegjinam portai gurri cælkededin: I galga oktage noađđe boattet sisa sabbatbæive.

20. Gavppe-olbmak ja si, guđek vuvdde buokšlai galvoid, igjadegje dalle ovta daihe guovte gærde Jerusalem olggobælde.

21. De mon cuigodim sin ja celkkim sigjidi: Manne igjadepet di muvra oudast? Jos di dam fastain dakkabetet, de mon bijam gieđa din ala. Dam aige rajest æi si boattam sabbaten.

22. Ja mon celkkim Levitalaǥaidi, atte si galgge buttestet ječaidæsek ja boattet ja faktit portai guorast basotam varas sabbatbæive. Muite munji maidai dam, mu Ibmelam, ja armet mu bagjeli du ollo arkalmastemvuođađ mielde! Salm. 25, 7.

23. Dain sæmma beivin oidnim

mon maidai daid Judalaǯaid, guđek
legje valddam Asdoditalaš, Ammo-
nitalaš, Moabitalaš nissonid akkan;
24. ja sin manain sardnu bælle
Asdoditalaš giela (æi si àddim
sardnot Judalaš giela) daihe nubbe
daihe nubbe albmuga giela.
25. Ja mon belkkim sin ja gar-
rodim sin ja cabmim muttomid
sist ja gaikkum vuovtaid sist erit,
ja mon vuornotim sin Ibmel bokte,
cælkededinam: Epet di galga ad-
det din nieidaidædek sin barnidi,
epetge sin nieidain valddet akaid
din barnidasadek epetge ješ aldse-
sædek. 5 Mos. 7, 3. Esr. 9, 2.
26. Igo dat læm daggo bokte,
atte Salomo, Israel gonagas, sud-
dodi? Dai ædnag albmugi gaskast
i læm oktage gonagas nuftgo son,
ja son læi rakistuvvum su Ibme-
lestes, ja Ibmel bijai su gonagas-
san obba Israel bagjel; mutto vela
suge fillijegje vierro nissonak sud-
doi. 1 Gon. 11, 1 j. n. v.
27. Ja digjidi galgaši læt suvvu-
juvvum dakkat buok dam stuora
bahavuođa ja dakkat oskaldasmæt-
tomvuođa min Ibmelæmek vuostai
valddem bokte vierro nissonid ak-
kan!
28. Ja muttom Jojada barnin,
Eljasib, bajemuš papa, bardne, læi
Sanballat, Horonitalaǯa, vivva;
damditi agjim mon su erit luttam.
2, 19.
29. Muite sin, mu Ibmelam,
dainago si læk duolvvadam pappa-
vuođa ja pappavuođa ja Levitalaǯai
litto! Mal. 2, 8.
30. De buttestim mon sin buok
vierrovuođast, ja mon mærredim,
mi papain ja Levitalaǯain læi
vuttivalddamuššan, ješ guđestge su
dagostes,
31. ja muorra-addaldaga harrai
mærreduvvum aigidi ja alggošaddoi
hàrrai. Muite munji dam, mu
Ibmelam, buorebussi! 10, 34 j. n. v.

Ester Girje.

1. Kapittal.

Gonagas Ahasverus doalla stuora guossemallasid su oaivamuǯaidasas ja buok albmugi Susanest; nuftgis maidai doalla su dronnig Vasti guossemallasid nissonidi, 1—9. Son bigja sane sudnji, mutto i son dato boattet, 10—12. Rađđadallam maŋŋel su balvvalegjidesguim hilggo son Memukan rađe mielde dam su dronniges ja goččo obba su rikastes, atte nissonak galggek læt sin boadnjaidasasek gulolaǯak, 13—22.

1. Ja de dapatuvai Ahasverus
beivin (dat læi dat Ahas-
verus, gutte rađđi India rajest
gidda Etiopia ragjai čuođe ja čieča
goalmad lokkai ædnama bagjel),
2. dain beivin, go gonagas Ahas-
verus čokkai su rikas truono alde,
mi læi Susan ladnest,
3. su rađđijumes goalmad jagest
dagai son guossemallasid buok su
oaivamuǯaidasas ja su balvvalegji-
dasas; Persia ja Media soatte-
vække, dak bajemuǯak ja ædnami
oaivamuǯak legje su muođoi oudast,
4. go son čajeti su rikas hærvas
riggesvuođa ja su stuoresvuođas
mavsolaš čiŋaid ædnag beivid,
čuođe ja gavce loge bæive.
5. Ja go dak bæivek legje gol-
lam, de dagai gonagas guossemal-
lasid buok albmugi, mi gavdnui
Susan ladne siste, sikke stuorraidi

ja smavvaidi, guossemallasid čieča bæivvai, gilvagarde ouddašiljost gonagas šloata guorast.

6. Loavddagak vilggis linest, bumullo-gođđagest ja alek purpurest legje vilggis bumullo-baddiguim ja purpurruksis baddiguim gidda bigjujuvvum silbbarieggaidi ja marmorbaʒidi; golle- ja silbba-bænkak legje latte alde, mi læi dakkum alabastast ja vilggis marmorestj a bæralskalčoin ja čappis marmorest.

7. Ja jukkat addujuvvui gollelitti siste, ja littek æi læm ovtalagačak gaskanæsek, ja gonagaslaš vidne læi dast ollo gonagasa famo mielde.

8. Ja jukkam šaddai asatusa mielde; i oktage naggim, dastgo nuft læi gonagas asatam buok su dallodollidasas, atte juokkehaš oaʒoi dakkat su mielas mielde.

9. Maidai Vasti, dronnig, dagai guossemallasid nissonidi gonagas Ahasverusa gonagaslaš vieso siste.

10. Čiččid bæive, go gonagas læi hui buore mielast vinest, de celki son Mehumani, Bistai, Harbonai, Bigtai ja Abagtai, Setari ja Karkasi, dam čieča viessobalvvalægjai, gæk balvvalegje gonagas Ahasverus muođoi oudast,

11. atte si galgge buktet dronnig Vasti ouddan gonagasa ouddi gonagaslaš kruonoin addem varas albmugid ja oaivamuʒaid oaidnet su čabbesvuođa; dastgo son læi čabbahabmasaš.

12. Mutto dronnig Vasti biettali boattemest gonagasa sane mielde viessobalvvalegji bokte. De moaratuvai gonagas sagga, ja su moarre cakkidi su lutte.

13. Ja gonagas celki daidi visaidi, gæk arvvedegje aigid (dastgo nuft čilggijuvvujegje gonagasa ašek sin buokai muođoi oudast, gæk arvvedegje laga ja vuoiggadvuođa,
1 Muit. 12, 32.

14. ja si, guđek legje su lagamusast, legje Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, Memukan, Persialaʒai ja Medialaʒai čieča oaivamuʒa, gæk oidne gonagasa muođoid, dak, guđek čokkajegje alemusast rikast:

15. Mi læ laga mielde dakkamest dronnig Vastin, dainago son i læk dakkam gonagas Ahasverus sane mielde viessobalvvalegji bokte?

16. De celki Memukan gonagasa ja oaivamuʒai muođoi oudast: I duššefal gonagasa vuostai læk dronnig Vasti rikkom, mutto buok oaivamuʒai vuostai ja buok albmugi vuostai, mak læk buok gonagas Ahasverus ædnamin.

17. Dastgo dronniga mænno šadda gullut buok nissoni gaski ja dakkat sin boadnjaid bagjelgæčatatten sin čalmi oudast, go si celkkek: Gonagas Ahasverus celki, atte dronnig Vasti galgai buktujuvvut ouddan su muođoi ouddi, mutto i son boattam.

18. Ja dam bæive šaddek Persialaʒai ja Medialaʒai oaivamuš nissonak, gæk læk gullam dronniga mæno, cælkket dam buok gonagasa oaivamuʒaidi, ja de šadda ollo bagjelgæččam ja moarre.

19. Jos dat orro gonagassi buorren, de olgus vulggus gonagaslaš goččom sust, ja bajasčallujuvvus dat Persialaʒai ja Medialaʒai lagai sisa, amas dat nokkat, atte Vasti i æmbo galga boattet gonagas Ahasverusa muođoi ouddi, ja su gonagaslaš allagvuođa addus gonagas muttom æra nissoni, gutte læ buoreb go son!

20. Go dalle gonagasa asatus, maid son adda, gullujuvvu obba su rikast (dastgo dat læ stuores), de šaddek buok nissonak čajetet sin boadnjaidasasek gudne, sikke stuorrak ja smavvak.

21. Ja dat sadne læi buorre gonagasa ja oaivamuʒai čalmi oudast, ja gonagas dagai Memukan sane mielde.

22. Ja son vuolgati čallagid buok gonagasa ædnamidi, juokke ædnami dam čallemlage mielde ja juokke albmugi dam giela mielde, atte juokke olmai galgai læt hærra su viesostes ja sardnot su albmuges giela mielde. 3, 12. 1 Mos. 3, 16. 1 Kor. 11, 3. 1 Petr. 3, 1.

2. Kapittal.

Ahasverus čokkita daid čabbamus nieidaid obba su rikastes sin gaskast valljim varas aldsesis dronniga Vasti sagjai; sin gaskast læ Ester, Judalaš nieidda, Mordekai biebmonieidda, 1—8. Guokte nubbe lokkai mano gæčest, mak golle, ouddalgo ješ guttege nieidain buktujuvvui gonagasa vissui, viǯǯujuvvu Ester gonagasa lusa ja valljijuvvu sust dronnigen, 9—18. Mordekai, gutte čokka gonagasa portast alma dittukættai Ester fuolkken, fuomaša, atte guokte gonagasvieso balvvalægje aiggoba bigjat gieđa gonagasa ala; son vaidda sodno, ja soai harcastuvvuba, 19—23.

1. Dai dapatusai maŋŋel, go gonagasa moarre læi lotkudam, de muittai son Vasti, ja maid son læi dakkam, ja mi læi arvvaluvvum su harrai. 1, 12.

2. De celkke gonagasa balvvalægjek, gæk balvvalegje su: Occujuvvusek gonagassi nuorra nieidak, čabbahabmasaǯak,

3. ja gonagas asatekus olbmaid buok su rikas ædnamidi, vai si čoaggaše buok nuorra nieidaid, guđek læk čabbahabmasaǯak, Susan ladnai, nissoni vissui, Hege, gonagasa viessobalvvalægje, nissoni gattijægje, bagjeligæčo vuollai, ja addujuvvusek sigjidi vuoiddasak vuoiddam varas,

4. ja dat nuorra nieidda, gutte dokke gonagassi, šaddus dronnigen Vasti sagjai! Ja dat sadne dokki gonagassi, ja son dagai nuft.

5. De læi muttom Judalaš olmai Susan ladnest, ja su namma læi Mordekai, Jair bardne, Simei bardne, Kis bardne, muttom Benjaminitalaš olmai,

6. gutte læi eritdolvvujuvvum Jerusalemest dai fangaiguim, guđek eritdolvvujuvvujegje Jekonjain, Juda gonagasain, gæn Nebukadnesar, Babel gonagas, eritdoalvoi. 2 Gon. 24, 15 j. n. v.

7. Ja son bajasbiemai Hadassa, dat læ Ester, su ačes vielja nieida, dastgo i sust læm i aččе ige ædne; ja dat nuorra nieidda læi čabbes šaddost ja čabbahabmasaš, ja go su aččе ja su ædne jamiga, de læi Mordekai valddam su nieiddanes.

8. Ja de dapatuvai, go gonagasa sadne ja su goččom gullujuvvujegje, ja go ædnag nuorra nieidak čoggujuvvujegje Susan ladnai Hegai bagjeligæčo vuollai, de viǯǯujuvvui maidai Ester gonagasa vissui Hegai, nissoni gattijægje, bagjeligæčo vuollai.

9. Ja dat nuorra nieidda dokki sudnji ja gavnai buoredokkalašvuođa su muođoi oudast, ja son hoapoti ječas addet sudnji vuoiddasid vuiddujuvvum varas ja dam borramuša, maid son galgai oaǯǯot, ja dam čieča nuorra nieida, gæk legje gæčaduvvum sudnji addujuvvut gonagasa viesost; ja son addi su ja su bigaid sirddujuvvut dam buoremus baikkai nissoni viesost.

10. Ester i læm dieđetam su albmuges ja su sokkagoddes; dastgo Mordekai læi ravvim sudnji, atte i son galggam dam dieđetet.

11. Ja juokke bæive vagjoli Mordekai nissoni vieso ouddašiljo oudast fuomašam varas, gævaigo Esteri burist, ja mi suina dakkujuvvui.

12. Ja go vuorro bođi muttom nieidi sisamannat gonagas Ahasverus lusa, maŋŋelgo suina læi dapatuvvam, mi nissonidi læi mærreduvvum, guokte nubbe lokkai mannoi (dastgo nuft gukkes aigge manai sin vuiddujubmai, gutta mano myrra-oljoin ja gutta mano njalggahajag galvoiguim ja æra vuoiddasiguim nissonidi),

13. ja go dalle dat nuorra nieidda manai sisa gonagasa lusa, de addujuvvui sudnji buok, maid son anoti, čuovvot su mielde nissoni viesost gonagasa vissui.

14. Ækkedest manai son sisa, ja iđđedest manai son ruoktot nissoni nubbe vissui Saasga, gonagasa viessobalvvalægje, ligge-akai gattijægje, bagjeligæčo vuollai; i son mannam šatan æmbo sisa gonagasa lusa, muđoigo gonagas halidi sudnji ja son ravkkujuvvui nama mielde.

15. Ja go vuorro bođi Esteri, Abihail, Mordekai ače vielja, niddi, gæn son læi valddam nieiddanes, mannat sisa gonagasa lusa, de i son anotam maidege ærreb dam, maid Hegai, gonagasa viessobalvvalægje, nissoni gattijægje, celki; ja Ester gavnai armo buokai čalmi oudast, guđek oidne su.

16. Ja Ester viǯǯujuvvui gonagas Ahasverus lusa su gonagaslaš vissui logad manost, dat læ tebet manno, su rađđijume čiččid jagest.

17. Ja gonagas rakisti Estera ouddali buok nissoni, ja son gavnai armo ja buoredokkalašvuođa su muođoi oudast ouddali buok nieidai, ja son bijai gonagaslaš kruono su oaive ala ja dagai su dronnigen Vasti sagjai.

18. Ja gonagas dagai stuora guossemallasid buok su oaivamuǯaidasas ja su balvvalegjidasas, Ester mallasid, ja son mieđeti ædnamidi væroi luittujume ja addi addaldagaid gonagasa famo mielde.

19. Ja go nieidak nubbe gærde čoggujuvvujegje, ja Mordekai čokkai gonagasa portast

20. (dastgo Ester i dieđetam su sokkagoddes ja su albmuges, nuftgo Mordekai læi ravvim su, ja Ester dagai juokke dafhost Mordekai sane mielde, nuftgo son læi dakkam, dalle go son bajasbibmujuvvui sust), —

21. dain beivin, go Mordekai čokkai gonagasa portast, de suttaiga Bigtan ja Teres, guovtes gonagasa viessobalvvalegjin, sist, guđek faktijegje uksalasa guorast, ja bivdiga bigjat gieđa gonagas Ahasverusa ala.

22. Mutto ašše šaddai Mordekai dieđosen, ja son addi Esteri, dronnigi, dam diettevassi, ja Ester celki dam gonagassi Mordekai nammi.

23. Ja ašše diđustuvvui ja gavdnujuvvui læt nuft, ja soai harcastuvvuiga goabbašagak murri; ja dat bajasčallujuvvui muittalusai girjai gonagasa muođoi oudast.

6, 1. 2.

3. Kapittal.

Gonagas aleda Hamana ja goččo, atte buokak galggek sojaldattet čibbidæsek su ouddi; go Mordekai i dato dakkat dam, de sutta Haman su ja obba su albmuga ala. 1—6. Haman oaǯota gonagaslaš goččoma, atte golbma nubbe logad bæive guokte nubbe logad manost galggek buok Judalaǯak obba rikast goddujuvvut, 7—15.

1. Dai dapatusai maŋŋel dagai gonagas Ahasverus Hamana, Hammedata barne, Agagitalaǯa, stuoresen ja aledi su ja bijai su stuolo buok dai oaivamuǯai stuoloi bagjeli, guđek legje su lutte.

2. Ja buok gonagasa balvvalægjek, guđek legje gonagasa portast, luoittadegje čibbi ala ja gobmerdegje Haman ouddi, dastgo nuft læi gonagas goččom su harrai; mutto Mordekai i čibbi ala luoittadam ige gobmerdam.

3. De celkke gonagasa balvvalægjek, guđek legje gonagasa portast, Mordekaji: Manne bagjelduolmak don gonagasa bakkoma?

4. Ja de dapatuvai, go si celkke nuft sudnji bæivest bæivvai, ja i son gulddalam sin, de adde si dam Hamani diettevassi oaidnem varas, juogo Mordekai sanek galgge bis-

sot; dastgo son læi dieđetam siggjidi, atte son læi Judalaš.

5. Ja go Haman oini, atte i Mordekai i čibbi ala luoittadam ige gobmerdam su ouddi, de devddujuvvui Haman suttost.

6. Ja son ani dam bære uccen, bigjat gieđa duššefal Mordekai ala; dastgo sudnji læi dieđetuvvum, man albmug olmuš Mordekai læi, ja Haman bivdi damditi hævatet buok daid Judalažaid, guđek legje obba Ahasverusa rikast, Mordekai albmuga.

7. Dam vuostas manost, dat læ nisan manno, gonagas Ahasverus guokte nubbe logad jagest, suppijuvvui pur, dat læ vuorbbe, Haman muođoi oudast bæivest bæivvai ja manost mannoi gidda guokte nubbe logad mano ragjai, dat læ adar manno.

8. Ja Haman celki gonagas Ahasverusi: Læ okta almug, bieđganam ja hagjosam albmugi gaski buok du rika ædnamidi, ja sin lagak læk æralagačak go juokke æra albmuga lagak, ja gonagasa lagai mielde æi si daga, ja i dat heivve gonagassi diktet sin rafhest orrot.

9. Jos dat orro gonagassi buorren, de čallujuvvus, atte si galggek erithævatuvvut; ja mon aigom vikkit amatolbmaidi sin gieđaidi loge duhat talenta silba, vai si dolvuše dam gonagasa vuorkkagammara sisa.

10. De gesi gonagas su nammasuorbmases su gieđastes ja addi dam Hamani, Hammedata bardnai, Agagitalažži, Judalažai vašalažži.

11. Ja gonagas celki Hamani: Silbba læ dudnji addujuvvum oktanaga albmugin, nuft atte don oažok daina dakkat, nuftgo dudnji buorren orro.

12. De ravkkujuvvujegje gonagasa čallek vuostas manost, golbma nubbe logad bæive manost, ja de čallujuvvui, aibas nuftgo Haman gočoi, gonagasa valddegodde čuožotegjidi ja ædnamhærraidi juokke ædnama bagjel ja oaivamužaidi juokke albmug bagjel, juokke ædnami dam čallemlage mielde ja juokke albmugi dam giela mielde; gonagas Ahasverusa nammi čallujuvvui ja sæilleduvvui gonagasa nammasuorbmasin.

13. De vuolgatuvvujegje čallagak hoappo-airrasi bokte buok gonagasa ædnamidi, atte buok Judalažak galgge duššaduvvut, goddujuvvut ja erit hævatuvvut, sikke nuorak ja boarrasak, smavva manak ja nissonak, ovta bæive, golbma nubbe logad bæive guokte nubbe logad manost, dat læ adar manno, ja sin obmudak galgai stajeduvvut.

14. Vai goččom addujuvvuši juokke sierra ædnami, de dieđetuvvui girje čala buok albmugidi, vai si lifče rakaduvvum dam bæivvai.

15. Hoappo-airrasak manne hoapost matkai gonagasa sane mielde, ja goččom addujuvvui Susan ladnest; ja gonagas ja Haman čokkaneiga jukkat, mutto Susan gavpug læi suorgganam.

4. Kapittal.

Gonagasa goččom bokta bačča morraša buok Judalažai lutte; Mordekai garvvoda bagjelasas morašgarvoid; Ester oažžo diettet aše dasa, 1—9. Son cælketa Mordekaji, atte i son duosta mannat gonagasa lusa rokkadallam varas su albmuges oudast; maŋŋelgo Mordekai moadde gærde læi cuigodam su, de mieđeta son almake dasa; son datto, atte Judalažak vuost galggek adnet borakættaivuođaid suina golbma bæive; dat dakkujuvvu, 10—17.

1. Go Mordekai oažoi diettet buok, mi læi dapatuvvam, de gaikodi Mordekai su biktasides ja garvoti aldsesis sækaid ja gunaid; ja son manai olgus gavpug gasko ja bajedi stuora ja bačča barggoma.

2. Ja son bođi aito gonagasa porta ouddi; dastgo i dat læm

lobalaš, mannat gonagasa porta sisa, garvotuvvum sækai sisa.

3. Ja juokke ovta ædnami, juokke baikkai, gosa gonagasa sadne ja su goččom bođi, šaddai stuora moraš Judalaʒai gaski ja borakættaivuotta ja čierrom ja vaiddalæbme; ædnagak orru sækai ja gunai siste.

4. De botte Ester nuorra bigak ja su viessobalvvalægjek ja muittalegje sudnji dam, ja dronnig doppitalai balloi; ja son vuolgati biktasid dokko addem varas Mordekai garvotet daid aldsesis ja erit nuolatam varas sust su sæka, mutto i son vuostaivalddam daid.

5. De ravkai Ester Hataka, muttoma gonagasa viessobalvvalegjin, gæn son læi asatam čuoʒʒot su muođoi oudast, ja son gočoi su mannat Mordekai lusa oaʒʒom diti diettet, mi dat læi, ja manne dat dapatuvai.

6. De manai Hatak olgus Mordekai lusa gavpuga šilljoi, mi læi gonagasa porta oudast.

7. Ja Mordekai muittali sudnji buok, mi sudnji læi dapatuvvam, ja muittali sudnji visut dam silba, maid Haman læi cælkkam aiggot vikkit gonagasa davvergammari Judalaʒai oudast, oaʒʒom varas sin erithævatet. 3, 9.

8. Ja son addi sudnji čallaga dam čallujuvvum goččomest, mi læi addujuvvum Susanest sin hævatæme birra, vai son čajetifči Esteri dam ja addaši sudnji diedo ja ravviši su mannat sisa gonagasa lusa su rokkadallam diti ja bivddem diti sust armo su albmuges oudast. 2, 20.

9. Ja Hatak bođi, ja son dieđeti Esteri Mordekai sanid.

10. De celki Ester Hataki, gočodedines su mannat Mordekai lusa:

11. Buok gonagasa balvvalægjek ja almug gonagasa ædnamin dittek, atte jos guttege, olmai daihe nisson, manna gonagasa lusa dam siskeb šilljoi alma ravkkujuvvukættai, de læ su harrai dušše okta laka, dat, atte son galgga goddujuvvut, muđoigo nuft šadda, atte gonagas olgusgeigge gollesoabbes su guvllui, de son rađđe hægas; mutto im mon læk ravkkujuvvum mannat sisa gonagasa lusa golbma loge bæive sisa.

12. Ja Mordekaji muittaluvvujegje Ester sanek.

13. De celki Mordekai, atte si galgge addet Esteri vastadussan: Ale jurdaš du sielostad, atte don galgak eritbæssat gonagasa viesost æmbo go buok Judalaʒakge!

14. Dastgo jos don orok javotaga dam aige, de galgga bestujubme ja gagjujubme boattet Judalaʒaidi nubbe æra baikest, mutto don ja du ačad viesso, di galggabetet hævvanet; ja gi dietta, juogo don ik aito daggar aige diti, go dat læ, læk bæssam dronnig allagvutti? 1 Mos. 45, 7.

15. De celki Ester, atte Mordekaji galgai addujuvvut vastadussan:

16. Mana dokko, čokke buok daid Judalaʒaid, gæk gavdnujek Susanest, ja adnet borakættaivuođaid mu diti ja allet bora ja allet juga golma bæivvai ija bæive! Mon maidai mu nuorra nieidaidamguim aigom nuft borakættaivuođaid adnet, ja dasto aigom mon mannat sisa gonagasa lusa, vaiko im laga mielde, ja jos mon dalle galgam hævvanet, de oaʒom mon hævvanet. 1 Mos. 43, 13. 2 Gon. 7, 4.

17. Ja Mordekai manai erit ja dagai, aibas nuftgo Ester læi ravvim sudnji.

5. Kapittal.

Ester manna sisa gonagasa lusa, gavdna armo su muođoi oudast ja bovdde su ja Hamana mallasidi damanaga bæive; soai boatteba; son bovdde sodno maidai maŋeb bæivvai boattet, 1—8. Go Mordekai dal nuftgo ouddalge i dato gobmerdet Haman ouddi, de dagata Haman su akas ja su ustebides rađe mielde harccamuoraid bajas Mordekai varas ja

aiggo nubbe bæive ogudet gonagasast lobe harcastattet su, 9—14.

1. Ja de dapatuvai dam goalmad bæive, de garvvodi Ester aldsesis gonagaslaš biktasid ja divoi ječas gonagasa vieso siskeb šilljoi gonagasa vieso buotta, ja gonagas læi čokkamen su gonagastruonos alde gonagasa viesost vieso uvsa buotta.

2. Ja de dapatuvai, go gonagas oini Estera, dronniga, čuoǯǯomen šiljost, de gavnai son* armo su čalmi oudast; ja gonagas geiggi Estera guvllui gollesoabbe, mi læi su gieđast, ja Ester lakkani ja guoskati soabbegæče. 4, 11. * Ester.

3. Ja gonagas celki sudnji: Mi dust vaillo, dronnig Ester, ja mi læ du adnomuš? Jos dat vela lifči bælle-oasse mu rikast, de galgga dat addujuvvut dudnji. Mark. 6, 22 j. n. v.

4. Ja Ester celki: Jos dat orro gonagassi buorren, de bottusga gonagas ja Haman odne daidi mallasidi, maid mon læm sudnji rakadam!

5. De celki gonagas: Gaččet ja viǯǯet Hamana, vai dat matta dapatuvvat Estera sani mielde! Ja gonagas ja Haman bođiga daidi mallasidi, maid Ester læi rakadam.

6. Ja gonagas celki Esteri, go vidne jukkujuvvui: Mi læ du rokkus? Dat galgga mieđetuvvut dudnji. Ja mi læ du adnomuš? Jos dat vela lifči bælle-oasse rikast, de galgga dat devddujuvvut.

7. Ja Ester vastedi ja celki: Mu rokkus ja mu adnomuš læ:

8. Jos mon læm gavdnam armo gonagasa čalmi oudast, ja jos dat orro gonagassi buorren mieđetet munji mu rokkusa ja dævddet mu adnomuša, de bottusga gonagas ja Haman daidi mallasidi, maid mon aigom rakadet sodnoidi! De mon aigom itten dakkat gonagasa sane mielde.

9. Ja Haman manai olgus dalmanaga bæive ilost ja buore mielast; mutto go Haman oini Mordekai gonagasa portast, ja go son i čuoǯǯelam ige likkastamge su oudast, de šaddai Haman dievva suttost Mordekai vuostai. 3, 2.

10. Mutto Haman doalatalai ječas ja bođi su vissusis; ja son bijai sane ja viežati su ustebides ja Seresa, su akas.

11. Ja Haman muittali sigjidi su riggesvuođas hærvasvuođa ja su barnides ædnagvuođa ja buokrakkan, moft gonagas læi dakkam su stuoresen, ja moft son læi aledam su oaivamuǯai ja gonagasa balvvalegji bagjel. 9, 10; 3, 1.

12. Ja Haman celki: Dasa vela i læk dronnig Ester diktam ovtage boattet gonagasain daidi mallasidi, maid son læi rakadam, ærrebgo muo, ja maidai ittači læm mon bovddijuvvum sust oktanaga gonagasain.

13. Mutto buok dast i læk munji galle, nuft gukka go mon oainam Mordekai, Judalaǯa, čokkamen gonagasa portast.

14. De celki Seres, su akka, ja buok su ustebak sudnji: Dagat muora garvesen, vitta loge allan alo, ja cælke itten gonagassi, atte Mordekai berre harcastuvvut dam ala; de mana dasto ilolaǯǯan gonagasain mallasidi! Ja dam sane ani Haman buorren, ja son dagati dam muora garvesen.

6. Kapittal.

Ikko, go gonagas i sate oađđet, de logata son muittalusai girje aldsesis, ja de gulla, atte Mordekai læi oǯǯom diettet rađedagaga su hæga vuostai, ja fuomaša maidai, atte i mikkege gudnečajatusaid læm dapatuvvam sudnji dam oudast, 1—3. Haman, gutte boatta aito rokkadallam varas, vai Mordekai harcastuvvuši, oaǯǯo goččoma čajetet sudnji dam gudne, maid son læi jurdašam aldsesis, 4—11, Hamana čævllas miella vuollogoatta; go son læ sardnomen su akaines ja su ustebidesguim dam birra, mi sudnji

læi dapatuvvam, de viǯǯujuvvu son Ester guossemallasidi, 12—14.

1. Damanaga ija bataregje nakkarak gonagasast, ja son gočoi vieǯǯat muitto-girje, muittalusai girje, ja dat bajaslokkujuvvui gonagasa ouddi.
2. Ja de gavdnui bajasčallujuvvum, atte Mordekai læi dakkam vaiddalusa Bigtana ja Teresa, guoktasa birra gonagasa viessobalvvalegjin, sist, guđek faktijegje uksalasai guorast, atte soai læiga viggam bigjat gieđa gonagas Ahasverus ala. 2, 21. j. n. v.
3. Ja gonagas celki: Mi gudnid ja goargoid læ čajetuvvum Mordekaji dam oudast? Ja gonagasa rængak, guđek balvvalegje su, celkke: I sudnji læk čajetuvvum mikkege.
4. De celki gonagas: Gi læ šiljost? Mutto Haman læi aito sisaboattam gonagasa vieso olgob šilljoi cælkkem varas gonagassi, atte Mordekai berriši harcastuvvut dam muora ala, maid son læi rakadam sudnji. 5, 14.
5. De celkke gonagasa rængak sudnji: Gæča, Haman čuoǯǯo šiljost. Ja gonagas celki: Diktet su boattet sisa!
6. Go dal Haman bođi sisa, de celki gonagas sudnji: Mi galgga dakkujuvvut daina olbmain, gæn gonagas halida gudnijattet? Ja Haman celki su vaimostes: Gæsa galgaši gonagas halidet čajetet gudne, ærrebgo munji?
7. Ja Haman celki gonagassi: Jos læ daggar olmai, gæn gonagas halida gudnijattet,
8. de buktujuvvusek gonagaslaš biktasak, maidi gonagas læ garvvodam, ja okta hæsta, man alde gonagas læ ridim, ja man oaive ala gonagaslaš oaivvečigŋa læ bigjujuvvum,
9. ja addujuvvusek dak biktasak ja hæsta muttoma gitti gonagasa bajemuš oaivamuǯain, ja dak biktasak galggek garvotuvvut dam olbmai, gæn gonagas halida gudnijattet, ja son galgga diktut ridit hæsta alde gavpuga balggai mielde, ja čurvvujuvvut galgga su muođoi oudast: Nuft dakkujuvvu daina olbmain, gæn gonagas halida gudnijattet.
10. De celki gonagas Hamani: Gærggad ječad, valde biktasid ja hæsta, nuftgo don læk cælkkam, ja daga nuft Mordekajin, Judalaǯain, gutte čokka gonagasa portast! Ale divte maidege vajaldattujuvvut buok dast, maid don læk cælkkam!
11. De valdi Haman biktasid ja hæsta ja garvoti Mordekaji biktasid, ja son divti su ridit gavpug balggai mielde ja čuorvoti su muođoi oudast: Nuft dakkujuvvu daina olbmain, gæn gonagas halida gudnijattet.
12. Ja Mordekai bođi ruoktot gonagasa porta lusa; mutto Haman gačai su vissusis, morašlaǯǯan ja gokčujuvvum oivin. Jer. 14, 3.
13. Ja Haman muittali Seresi, su akkasis, ja buok su ustebidasis buok, mi læi dapatuvvam sudnji; de celkke su visak ja Seres, su akka, sudnji: Jos Mordekai, gæn muođoi oudast don læk gaččagoattam, læ Judalaǯai sogast, de ik don væje maidege su vuostai, mutto ferttik gaččat aibas su muođoi oudast.
14. Go si ain legje suina sardnomen, de botte gonagasa viessobalvvalægjek, ja si gačče doalvvot Hamana daidi mallasidi, maid Ester læi rakadam. 5, 8.

7. Kapittal.

Guossemallasides doaladedin rokkadalla Ester ječas hæga ja su albmuges hæga oudast ja namata Hamana danen, gutte læ aiggomen erithævatet Judalaǯaid, 1—6. Gonagas moaratuvva sagga; Haman rokkadalla hægas oudast; mutto gonagasa goččom mielde harcastuvvu son dam harccamurri, maid son læ bajasceggim Mordekai varas, 7—10.

1. De bođiga dalle gonagas ja Haman jukkam varas vine dronnig Ester lutte. 5, 8; 6, 14.

2. Ja gonagas celki Esteri maidai dam nubbe bæive, go soai jugaiga vine: Mi læ du rokkus, dronnig Ester? Dat galgga miettetuvvut dudnji. Ja mi læ du adnomuš? Jos dat vela lifči bælleoasse rikast, de galgga dat devddujuvvut. 5, 6.

3. De vastedi dronnig Ester ja celki: Jos mon læm gavdnam armo du čalmi oudast, o gonagas, ja jos dat orro gonagassi buorren, de addujuvvus munji mu hægga mu rokkusa mielde, ja mu albmuga hægga mu adnoma mielde!

4. Dastgo mi læp vuvddujuvvum, mon ja mu almug, duššadubmai, sorbmijubmai ja hævatubmai; ja jos mi lifčimek vuvddujuvvum læt balvvalægjen ja bigan, de mon lifčim orrom javotaga, mutto dal i mate min vašalaš divvot gonagasa vahaga.

5. De celki gonagas Ahasverus dronnig Esteri: Gi dat læ, ja gost dat læ, gutte læ arvvam dakkat nuft?

6. Ja Ester celki: Okta vuostaičuoǯǯo ja vašalaš, dat bahas Haman. Ja Haman suorggani gonagasa ja dronniga muođoi oudast.

7. Ja gonagas čuoǯati su suttostes bajas vidnejukkamest ja manai olgus gilvagarddai šloata guorast; mutto Haman baci rokkadallam varas dronnig Esterest su hægas, dastgo son oini, atte likkotesvuotta læi nannoset šiettaduvvum su vuostai gonagasast.

8. Ja go gonagas bođi ruoktot gilvagardest šloata guorast vissui, gost jugalmas læi dollujuvvum, de læi Haman vællamen dam bænka bagjel gomalassi, man alde Ester læi čokkamen; de celki gonagas: Duostago son vela vækkavaldege dakkat dronniga vuostai mu lutte vieso siste? Dallanaga go sadne olgus bođi gonagasa njalmest, de gokčujuvvui Hamana amadagjo.

9. Ja Harbona, muttom viessobalvvalegjin gonagasa muođoi oudast, celki: Gæča, muttom muorra, maid Haman læ dagatam garvesen Mordekai varas, gutte sarnoi, mi buorre læi gonagassi, cægga maidai Haman garddem siste, vitta loge allan alo. De celki gonagas: Harcasteket su dam ala! 2, 22; 5, 14.

10. Ja si harcastegje Hamana dam muora ala, maid son læi rakadam Mordekai varas, ja gonagasa moarre lođkui.

8. Kapittal.

Gonagas aled Mordekai ja suovva dronniga ja su gonagasa nammi ruoktot ravkkat goččoma Judalaǯaid goddem harrai, 1—8. Mordekai čalla girjid gonagasa nammi; Judalaǯak oǯǯuk lobe varjalet sin hægasek dam sigjidi mærreduvvum hævatusa bæive; Judalaǯak šaddek dam diti sagga illoi, 9—17.

1. Dam sæmma bæive addi gonagas Ahasverus dronnig Esteri Hamana, Judalaǯai vašalaǯa, vieso; ja Mordekai bođi sisa gonagasa ouddi, dastgo Ester læi addam diettet, mi son læi sudnji.

2. Ja gonagas eritgesi su nammasuorbmases, maid son læi eritvalddam Hamanest, ja addi dam Mordekaji; ja Ester bijai Mordekai Hamana vieso bagjeli. 3, 10.

3. Ja Ester sarnoi vela ain gonagasa oudast ja luoittadi vuolas su julgi ouddi, ja son čieroi ja rokkadalai su eritjorggalet Haman, Agagitalaǯa, bahavuođa ja su aiggomuša, maid son læi jurdašam Judalaǯai vuostai.

4. Ja gonagas geiggi gollesoabbe Ester guvllui; de čuoǯati Ester ja čuoǯoi gonagasa muođoi oudast. 5, 2.

5. Ja son celki: Jos dat orro gonagassi buorren, ja jos mon læm

gavdnam armo su muođoi oudast, ja jos dat ašše læ vuoiggad gonagasa oudast, ja jos mon læm dokkalaš su čalmi oudast, de čallujuvvus ruoktotravkkam varas daid girjid, mai siste læ Hamana, Hammedata barne, Agagitalaža, baha rađđe, ja maid son čali erithævatam varas daid Judalažaid, guđek læk buok gonagasa ædnamin.
3, 12 j. n. v.

6. Dastgo moft galgašim mon mattet oaidnet dam oasetesvuođa, mi dæivaši mu albmuga, ja moft galgašim mon mattet oaidnet mu sokkagoddam hævvanæme?

7. De celki gonagas Ahasverus dronnig Esteri ja Judalažži Mordekaji: Gæča, Hamana vieso læm mon addam Esteri, ja son ješ læ harcastuvvum muora ala, dainago son læi geiggim su gieđas Judalažai vuostai.

8. De čalle dal doai Judalažai harrai, nuft moft buorre læ dodno čalmi oudast, gonagasa nammi, ja sæilledække dam gonagasa nammasuorbmasin! Dastgo dat čala, mi læ čallujuvvum gonagasa nammi ja sæilleduvvum gonagasa nammasuorbmasin, i læk ruoktot ravkkamest. Dan. 6, 9. 13. 16.

9. De ravkkujuvvujegje gonagasa čallek dam sæmma aige, goalmad manost, dat læ sivan manno, golbma goalmad logad bæive dam manost, ja de čallujuvvui, aibas nuftgo Mordekai gočoi, Judalažaidi ja valddegodde čuožotegjidi ja ædnamhærraidi ja ædnami oaivamužaidi India rajest gidda Etiopia ragjai, čuotte ja čieča goalmad lokkai ædnami, juokke ædnami dam čallemlage mielde ja juokke albmugi dam giela mielde, ja Judalažaidi sin čallemlage mielde ja sin giela mielde. 1, 22; 3, 12.

10. Ja son čali gonagas Ahasverusa nammi, ja son sæilledi gonagasa nammasuorbmasin, ja son vuolgati girjid hæstaiguim, hoappoairrasi bokte, gæk ridijegje fales hæstai alde, mulaseni alde, mak legje šaddam njinŋelas hæstain, 3, 15.

11. atte gonagas addi daidi Judalažaidi, gæk legje juokke gavpugest, lobe čoagganuššat ja varjalet sin hægasek, duššadet, goddet ja erithævatet obba dam albmuga ja ædnama væga, gæk atestegje sin, vela ucca manačid ja nissonid, ja stajedet sin obmudaga

12. ovta bæive buok gonagas Ahasverusa ædnamin, golbma nubbe logad bæive guokte nubbe logad manost, dat læ adar manno.

13. Vai dat goččom šaddaši addujuvvut juokke sierra ædnami, de dieđetuvvui dam girje čala buok albmugidi, ja vai Judalažak lifče rakaduvvum dam bæivvai mavsatet ječaidæsek sin vašalažaidæsek ala.
3, 14 j. n. v.

14. Hoappo-airrasak, gæk ridijegje fales hæstai alde, mulaseni alde, vulgge olgus hoapost ja gačost gonagasa sani mielde; ja goččom addujuvvui Susan ladnest.

15. Ja Mordekai vulgi olgus gonagasa oudast gonagaslaš biktasi siste, mak legje dakkum alek purpurest ja vilggis linest, ja stuora gollekruonoin ja gavtin, mi læi dakkum vilggis bumullogođđagest ja ruksis purpurest; ja Susan gavpug avvodalai allaget ja illodi.

16. Judalažai gaskast læi čuovgas ja illo ja avvo ja gudne,

17. ja juokke ovta ædnamest ja juokke ovta gavpugest, juokke baikest, gosa gonagasa sadne ja su goččom bođi, šaddai illo ja avvo Judalažai gaski, guossemallasak ja basse bæivve; ja ædnagak ædnam albmugin šadde Judalažžan, dastgo ballo Judalažai diti læi boattam sin ala.
4, 3. 1 Mos. 35, 5. 2 Muit. 17, 10; 20, 29.

9. Kapittal.

Dam Judalaʒaidi mærreduvvum hævatusa bæive goddek dak ædnag duhatid sin vaŝalaʒainæsek ja goddek Hamana loge barne; Susanest oʒʒuk si lobe gonagasast bissot hævatæmest maidai dam nubbe bæive, 1—16. Judalaʒak bassen adnek guokte nubbe logad mano njællje nubbe logad bæive, mutto Susanest vitta nubbe logad bæive, dainago si dalle oʒʒu maŝo sin vaŝalaʒainæsek; dak basek goččujuvvujek purim bassen, 17—32.

1. Ja dam guokte nubbe logad manost, dat læ adar manno, golbma nubbe logad bæive dam manost, go gonagasa sadne ja su bakkom galgge ollaŝuttujuvvut, dam bæive, go Judalaʒai vaŝalaʒak legje doivvom oaʒʒot sin sin halddosæsek, mutto dat jorgeti nubbe lagje, nuft atte Judalaʒak oʒʒu sin vaŝalaʒaidæsek sin halddosæsek, 3, 13.

2. de čoagganegje Judalaʒak sin gavpuginesek buok gonagas Ahasverus ædnamin bigjam varas gieđa sin ala, gæk bivdde sin oasetesvuođa; ja i oktage bittam sist, dastgo ballo sin diti læi boattam buok albmugi ala. 8, 17.

3. Ja buok ædnam oaivamuʒak ja valddegodde čuoʒotægjek ja ædnamhærrak ja gonagasa amatolbmak doarjalegje Judalaʒaid, dastgo ballo Mordekai diti læi boattam sin ala;

4. dastgo Mordekai læi stuores gonagasa viesost, ja su rabme manai buok ædnami čađa, dastgo olmai Mordekai ŝaddai ain stuorebun. 10, 3.

5. De časke Judalaʒak buok sin vaŝalaʒaidæsek mikin ja sorbmimin ja hævatusain, ja si dakke sin halosek mielde sin vuostai, guđek vaŝotegje sin.

6. Ja Susan ladnest godde ja duŝŝadegje Judalaʒak vitta čuođe olbma.

7. Ja Parsandata ja Dalfona ja Aspata

8. ja Porata ja Adalja ja Aridata

9. ja Parmasta ja Arisai ja Aridai ja Vaisata,

10. Haman, Hammedata barne, Judalaʒai vaŝalaʒa, loge barne godde si; mutto sallaŝ ala æi si bigjam gieđa.

11. Damanaga bæive bođi sin lokko, gæk legje goddujuvvum Susan ladnest, gonagasa ouddi.

12. Ja gonagas celki dronnig Esteri: Susan ladnest læk Judalaʒak goddam ja erithævatam vitta čuođe olbma ja Hamana loge barne; maid læk alma si dalle dakkam gonagasa æra ædnamin? Ja mi læ du rokkus? De galgga dat miedetuvvut dudnji. Ja mi læ vela ain du adnomuŝ? De galgga dat devddujuvvut. 5, 3. 6; 7, 2.

13. Ja Ester celki: Jos dat orro gonagassi buorren, de divte maidai itten læt daidi Judalaʒaidi, gæk læk Susanest, lobalaʒʒan dakkat odnaŝ bæive bakkoma mielde, ja harcastuvvusek Hamana loge barne muora ala!

14. Ja gonagas gočoi, atte nuft galgai dakkujuvvut, ja goččom addujuvvui Susanest, ja Haman loge barne harcastuvvujegje.

15. Ja dak Judalaʒak, guđek legje Susanest, čoagganegje maidai njællje nubbe logad bæive adar manost ja godde Susanest golbma čuođe olbma; mutto sallaŝ ala æi si bigjam gieđa.

16. Ja dak æra Judalaʒak, gæk legje gonagasa ædnamin, čoagganegje ja varjalegje sin hægasek ja oʒʒu rafhe sin vaŝalaʒainæsek ja godde vitta gavcad lokkai duhata sin gaskast, guđek vaŝotegje sin; mutto sallaŝ ala æi si bigjam gieđa.

17. Dat dapatuvai golbma nubbe logad bæive adar manost; ja sist læi rafhe dam njællje nubbe logad bæive dam manost, ja si dakke dam hægjabæivven ja illobæivven.

18. Mutto dak Judalaʒak, guđek

legje Susanest, čoagganegje golbma nubbe logad bæive dam manost ja njællje nubbe logad bæive dam manost, ja sist læi rafhe dam vitta nubbe logad bæive dam manost, ja si dakke dam hægjabæivven ja illobæivven.

19. Damditi dakkek Judalaǯak ædnamest, si, guđek assek gavpugin dam sajoš ædnamest, njællje nubbe logad bæive adar manost illobæivven ja hægjabæivven ja basse bæivven ja daggar bæivven, goas olbmuk addaldagaid vuolgatek gutteg guimidasasek. 2 Makk. 15, 37. Alm. 11, 10. Neh. 8, 10. 12.

20. Ja Mordekai bajasčali daid dapatusaid ja vuolgati girjid buok daidi Judalaǯaidi, guđek legje buok gonagas Ahasverus ædnamin, sigjidi, guđek legje lakka ja gaiddosist,

21. mærredam varas sigjidi, atte si galgge bassen adnet njællje nubbe logad bæive adar manost ja vitta nubbe logad bæive dam manost, jagest jakkai,

22. daggar bæivven, goas Judalaǯak legje oǯǯom rafhe sin vašalaǯainæsek, ja danen mannon, go sigjidi læi jorgetam moraštæbme illon ja moraš hægjabæivven, nuft atte si dakke daid hægjabæivven ja illobæivven ja daggar bæivven, goas olbmuk vuolgatek addaldagaid gutteg guimidasasek ja addaldagaid vaivašidi.

23. Ja Judalaǯak dokkitegje, maid si legje alggam dakkat, ja maid Mordekai læi čallam sigjidi;

24. dastgo Haman, Hammedata bardne, Agagitalaš, buok Judalaǯai vašalaš, læi hutkam rađe Judalaǯai vuostai sin erithævatam varas, ja son læi suppim pur, dat læ vuorbbe, duššadam ja erithævatam varas sin, 3, 7.

25. mutto go dat bođi sisa gonagasa ouddi, de gočoi son girje bokte, atte su bahas aiggomušak, maid son læi hutkam Judalaǯai vuostai, galgge maccat ruoktot su ječas oaive ala, ja son ja su barnek harcastuvvujegje muora ala.

26. Damditi gočču si daid beivid purimen sane pur mielde. Damditi, buok dam girje sani mielde ja dam mielde, maid si ječa legje oaidnam, ja mi læi dapatuvvam sigjidi,

27. mærredegje Judalaǯak ja dokkitegje aldsesæsek ja sin nallasæsek ja sigjidi buokaidi, gæk servve sigjidi, daggaren, mak æi galggam heittujuvvut, bassen adnet dam guokte bæive asatusa mielde dai harrai ja dam daidi mærreduvvum aige mielde, jagest jakkai,

28. ja atte dak bæivek galgge muittujuvvut ja bassen adnujuvvut juokke sogast, juokke bærrašest, juokke ædnamest ja juokke gavpugest, ja atte æi dak purimbæivek galggam heittujuvvut Judalaǯai gaskast, ja i dai muittem nokkat sin nale gaskast.

29. Ja dronnig Ester, Abihael nieidda, ja Mordekai, Judalaš, čaliga buok famoin nannim varas dam nubbe girje purim birra.

30. Ja son vuolgati čallagid buok Judalaǯaidi dam čuođe ja čieča goalmad lokkai ædnami Ahasverus rikast, rafhe ja duottavuođa sanid,

31. nannim varas daid purimbeivid dai mærreduvvum aigidi, nuftgo Mordekai, Judalaš, ja dronnig Ester læiga mærredam dai harrai, ja nuftgo si ješ aldsesæsek ja sin nallasæsek legje mærredam borakættesvuođa ja vaiddalusai harrai dain beivin.

32. Ja Ester sanek nannijegje, mi nuft guoskai purimbasidi, ja dat bajasčallujuvvui girjai.

10. Kapittal.

Ahasverus bigja være ædnam ala; su æra historia gavdnu æra baikest bajasčallujuvvum, 1. 2. Mordekai allagvuotta ja dakko muittaluvvu oanekaǯat, 3.

1. Dastmaŋŋel bijai gonagas Ahasverus væro ædnam ala ja abe sullui ala.
2. Mutto buok su famo ja su valde dagok ja darkkeles muittalus Mordekai stuoresvuođa birra, masa gonagas aledi su, dak ašek læk čallujuvvum Medialažai ja Persialažai gonagasai muittalusai girje siste. 8, 15; 9, 4.
3. Dastgo Mordekai, Judalaš, læi nubbe olmai gonagas Ahasverus maŋest ja stuores Judalažai gaskast ja buoredokkalaš su ædnag vieljaidasas; son bivdi su albmuges buore dile ja sarnoi avkken obba su sokkagoddasis. 1 Mos. 41, 40.

[illegible] nubbe logad bæive dam manost [illegible] mænost, ja sin [illegible] dam vitta [illegible] nubbe logad bæive dam manost, ja si dakke dam hægjabæivven ja [illegible]

19. Damditi dakkek Judalağak ædnamest, si, gudek assek gavpugin dam sajoš ædnamest, njællje nubbe logad bæive adar manost illobæivven ja hægjabæivven ja basse bæivven ja daggar bæivven, goas olbmuk addaldagaid vuolgatek guttæg guimidasasek. 2 Makk. 15, 37. Alm. 11, 10. Neh. 8, 10. 12.

20. Ja Mordekai bajasčali daid dapatusaid ja vuolgati girjid buokdaidi Judalağaidi, gudek legje buok gonagas Ahasverus ædnamin, sigjidi, gudek legje lakka ja gaiddosist,

21. mærredam varas sigjidi, atte si galgge bassen adnet njællje nubbe logad bæive adar manost ja vitta nubbe logad bæive dam manost, jagest jakkai,

22. daggar bæivven, goas Judalağak legje oğğom rafhe sin vašalağainæsek, ja danen mannon, go sigjidi læi jorgetam morašt̄æbme illon ja moraš hægjabæivven, nuft atte si dakke daid hægjabæivven ja illobæivven ja daggar bæivven, goas olbmuk vuolgatek addaldagaid guttæg guimidasasek ja addaldagaid vaivašidi.

23. Ja Judalağak dokkitegje, maid si legje algğam dakkat, ja maid Mordekai læi čallam sigjidi;

24. dastgo Haman, Hammedata bardne, Agagitalaš, buok Judalağai vašalaš, læi hutkam rade Judalağai vuostai sin erithævvatam varas, ja son læi suppim pur, dat læ vuorbba, duššadam ja erithævatam varas sin, 3, 7.

25. mutto go dat bođi sisa gonagasa ouddi, de goččoi son girje bokte, atte su bahas aiggomušak, maid son læi hutkam Judalağai

[illegible] vagjedagje, [illegible] su [illegible] jeddi [illegible] ja son ja su [illegible] nes harcastuvvujegje [illegible] [illegible] sigjidi.

27. Mærredegje Judalağak, dokkitegje aldsesæsek ja sin nallasæsek ja sigjidi buokaidi, gæk servve sigjidi, daggaren, mak ek galggam heittujuvvut, bassen adnet dam guokte bæive asatusa mielde dai harrai ja dam daidi mærreduvvum aige mielde, jagest jakkai,

28. ja atte dak bæivek galgge muittujuvvut ja bassen adnujuvvut juokke sogast, juokke bærrašest, juokke ædnamest ja juokke gavpugest, ja atte æi dak purimbæivek galggam heittujuvvut Judalağai gaskast, ja i dai muittom nokkat sin nalo gaskast.

29. Ja dronnig Ester, Abihaila nieida, ja Mordekai, Judalaš, čallига buok famoin nannim varas dam nubbe girje purim birra. 9, 20.

30. Ja son vuolgati čallagid buok Judalağaidi dam čuođe ja čiečegoalmad lokkai ædnami Ahasverus rikast, rafhe ja duottavuođa sanid,

31. nannim varas daid purimbeivid dai mærreduvvum aigid, nuftgo Mordekai, Judalaš, ja dronnig Ester legga mærredam dai harrai, ja nuftgo si ješ aldsesæsek ja sin nallasæsek legje mærredam borakættesvuođa ja vaiddalæme harrai dain beivin.

32. Ja Ester sanek nannijegje dai nuft guoskai purimbasid, ja dat bajasčallujuvvui girjai.

10. Kapittal.

Ahasverus bigja væro ædnam ala, ja æra historia gavdnu æra baikest čallujuvvum, 1. 2. Mordekai allagvuođa ja dakko muittalævvu oanekažat, 3.

Job Girje, Salmai Girje, Salomo Sanelaskok, Sardnedægje Girje

ja

Salomo Allalavla.

Samas jorggaluvvum Ibmeli gudnen ja Samidi bajasraka-dussan.

Kristianiast.

Prenteduvvum Grøndahl & Søn lutte.

1894.

Job Girje.

1. Kapittal.

Jobest, laittemættom ja ibmelbalolaš olbmast, læk loge mana, ja son læ sagga rigges; duođaštussan su ibmelbalolašvuođa ala muittaluvvu, atte son oaffarušai su manaides oudast, go si legje doallam guossemallasid, 1—5. Satan lokka, atte Job læ ibmelbalolaš, duššefal dainago Ibmel læ nuft sagga su buristsivdnedam, 6—11. Hærra suovva Satana duššadet buok, mi Jobest læ; son erit hævat sust su æloid, su balvvalegjid ja su manaid. Mutto Job čajet ječas gierddavažžan ja duttavažžan Ibmel dattoi, 12—22.

1. Muttom olmai læi Us ædnamest, su namma læi Job; ja dat sæmma olmai læi laittemættom ja vuoiggadlaš ja ibmelbalolaš ja gaidai dam bahast.
8. v.; 2, 3. Esek. 14, 14 j. n. v. 1 Mos. 6, 9. Luk. 1, 6.

2. Ja sudnji riegadegje čieča barne ja golbma nieida.

3. Ja su oamek legje čieča duhat savca ja golbma duhat kamela ja vitta čuođe bara vuovsak ja vitta čuođe njiŋŋelas asena, dasa vela sagga ollo balvvalægjek; ja olmai læi famolažžab go buok nuortta-ædnam manak.

4. Ja su barnek manne ja dakke guossemallasid, ješguttege su bæives su viesostes, ja si bigje sane ja bovddijegje sin golbma oabasek borrat ja jukkat singuim.

5. Ja de dapatuvai, go guossemallasi bæivek legje gollam, de bijai Job sane sigjidi ja basoti sin, ja son likkai arrad iđđedest bajas ja oaffarušai boalddemoaffarid sin buokai logo mielde; dastgo Job celki: Mu barnek vegjek læt suddodam ja cælkkam Ibmeli ærrodærvvuođaid sin vaimostæsek. Nuft dagai Job alo.

6. Ja de dapatuvai muttom bæive, atte Ibmel barnek botte ouddandivvom diti ječaidæsek Hærra ouddi, ja de bođi maidai Satan sin gaski. 2, 1 j. n. v.

7. De celki Hærra Satani: Gost don boađak? Ja Satan vastedi Hærrai ja celki: Mon boađam birra mannamest ædnam alde ja birra vagjolæmest dam alde.
1 Pet. 5, 8.

8. Ja Hærra celki Satani: Lækgo don valddam vara mu balvvalægjest Jobest? Dastgo i læk oktage ædnam alde daggar go son, daggar laittemættom ja vuoiggadlaš olmai, gutte balla Ibmelest ja gaidda dam bahast.

9. Mutto Satan vastedi Hærrai ja celki: Ballago son Job Ibmelest dušše diti?

10. Ikgo don læk garddom su birra ja su dalo birra ja buok dam birra, mi su læ, birra buok? Su gieđai dagoid læk don buristsivdnedam, ja su oamek læk viddanam ædnam mietta.

11. Mutto geigge dadde du gieđad ja guoskat buok dasa, mi su læ! Vissasi, aito du muođoi oudast cælkka son dudnji ærrodærvvuođaid.

12. Ja Hærra celki Satani:

Gæča, buok, mi su læ, læ du gieđast; duššefal su ječas vuostai ik don oažo geiggit du gieđad. De vulgi Satan erit Hærra muođoi oudast.
13. Ja de dapatuvai muttom bæive, go su barnek ja su nieidak legje borramen ja jukkamen vine sin vuostasriegadam vieljasek viesost,
14. de bođi airas Job lusa ja celki: Vuovsak legje ædnama jorggomen, ja njiŋŋelas asenak legje guottomen dai baldast;
15. de botte Sabealažak ja valdde daid, ja rængaid časke si mieke avjoin, ja mon bessim batarussi, dušše mon okto, addem diti dudnji dam diettevassi.
16. Dat læi ain sardnomen, de bođi nubbe æra ja celki: Ibmel dolla bođi almest vuolas ja boldi savcaid ja rængaid ja duššadi sin, ja mon bessim batarussi, dušše mon okto, addem diti dudnji dam diettevassi.
17. Dat læi ain sardnomen, de bođi nubbe æra ja celki: Kaldealažak manne golbman joavkkon ja botte kameli bagjeli ja valdde daid; ja rængaid časke si mieke avjoin, ja mon bessim batarussi, dušše mon okto, addem diti dudnji dam diettevassi.
18. Dat læi ain sardnomen, de bođi nubbe æra ja celki: Du barnek ja du nieidak legje borramen ja jukkamen vine sin vuostasriegadam vieljasek viesost;
19. gæča, de bođi garra biegga dom bælde mæce ja čuci vieso njælje čiega vuostai, ja dat gačai dai nuorra olbmui ala, ja si jabme, ja mon bessim batarussi, dušše mon okto, addem diti dudnji dam diettevassi.
20. De čuožželi Job ja gaikodi su gavtes ja bæskedi su oaives, ja son luoittadi vuolas ædnam ala ja rokkadalai.
1 Mos. 37, 29. 34. Esr. 9, 3.
21. Ja son celki: Alasen bottim mon mu ædnam hægast, ja alasen galgam mon fastain dokko ruoktot maccat. Hærra addi, ja Hærra valdi; Hærra namma lekus maidnujuvvum! Sard. 5, 14. 1 Tim. 6, 7.
22. Buok dam siste Job i suddodam, ige son sivatallam Ibmeli maidege jallavuođaid.

2. Kapittal.

Satan nagge, atte gæččalus i læk olles, nuft gukka go Ibmel sæsta Job ječas, 1—5. Hærra adda Job Satana gitti; son illasta su fastet bahas bukkuiguim; Job akka šadda gierddamættosen ja cuigoduvvu sust; Job ješ læ ain gierdavaš, 6—10. Job golbma usteba bottek su jeđđim diti; si šaddek sagga morraši su varnotesvuođa diti, 11—13.

1. Ja de dapatuvai muttom bæive, atte Ibmel barnek botte ouddandivvom diti ječaidæsek Hærra ouddi, ja de bođi maidai Satan sin gaski ouddandivvom diti ječas Hærra ouddi. 1, 6 j. n. v.
2. De celki Hærra Satani: Gost don boađak? Ja Satan vastedi Hærrai ja celki: Mon boađam birra mannamest ædnam alde ja birra vagjolæmest dam alde.
3. Ja Hærra celki Satani: Lækgo don valddam vara mu balvvalæggjest Jobest? Dastgo i læk oktage ædnam alde daggar go son, daggar laittemættom ja vuoiggadlaš olmai, gutte balla Ibmelest ja gaidda dam bahast, ja ain dalge doalla son su laittemættomvuođastes gidda, nuft atte don viggatik muo su hævatet alma ašetaga.
4. De vastedi Satan Hærrai ja celki: Like likest, ja buok, mi olbmast læ, adda son su hægas oudast.
5. Mutto geigge dadde du gieđad ja guoskat su davtidi ja su oažžai! Vissasi, aito du muođoi oudast cælkka son dudnji ærrodærvvuođaid. 1, 11.
6. Ja Hærra celki Satani: Gæča,

son læ du gieđast; duššefal sæste su hæga!

7. De vulgi Satan erit Hærra muođoi oudast, ja son časki Job bahas bukkuiguim su juolggevuođo rajest gidda su oaivvečoka ragjai.

8. Ja son valdi aldsesis lairre-litte-bitta ječas daina faskot, go son čokkai gunai siste.

Esek. 27, 30. Jon. 3, 6.

9. De celki su akka sudnji: Doalakgo don ain du laittemættomvuođastad gidda? Cælke Ibmeli ærrodærvvuođaid ja jame!

10. Mutto son celki sudnji: Nuftgo muttom dain jallas nissonin sarnok don; galggapgo mi vuostaivalddet dam buore Ibmelest, ja æp vuostaivalddet dam baha? Buok dam siste Job i suddodam su baksamidesguim. 1, 22.

11. Go Job golbma usteba gulle buok dam likkotesvuođa, mi læi boattam sun bagjeli, de botte si, juššgutteg su baikestes, Elifas, Temanitalaš, ja Bildad, Suhitalaš, ja Sofar, Naamatitalaš; ja si arvvalegje ovtast mannat dokko armoštallam diti su ja jeđđim diti su.

1 Mos. 36, 4. 10. 11. 34; 25, 1. 2. 6. Josv. 15, 41.

12. Mutto go si bajasbajedegje sin čalmidæsek gukken erit, de æi si dovddam su, ja si bajasbajedegje sin jienasek ja čirru; ja si gaikodegje, juššgutteg su gavtes, ja botkotegje muolda sin oividæsek ala bajas alme guvllui.

1, 20. Vaid. 2, 10.

13. Ja si čokkajegje su lutte ædnam alde čieča bæive ja čieča ija, ja i oktage sardnom ovtage sane sudnji; dastgo si oidne, atte su bavčas læi sagga stuores.

3. Kapittal.

Job sattujuvvu su lossis givses bokte garrodet su riegadambæives, 1—10, ja savva, atte son lifči jabmam, dallego son riegadi; dastgo jabmin læ maššo, ja si læk luovos ædnam vaivin, 11—19. Son jærra, manne gillajægjek ja moraštægjek galggek bissot hægast, ja son biekko baččaget su ječas dalaš dile diti, 20—26.

1. Dastmaŋŋel rabasti Job su njalmes ja garrodi su riegadambæives.

2. Ja Job sardnogođi ja celki:

3. Duššus dat bæivve, go mon riegadim, ja dat igja, mi celki: Okta barnaš læ sakkanam!

Jer. 15, 10; 20, 14 j. n. v.

4 Dat bæivve — šaddus dat sævdnjadassan! Allus Ibmel bagjen dam bærrai jerru, ja allus mikkege čuovgaid baittu dam bagjel!

5. Vare sævdnjadvuotta ja jabmem suoivan gaibedifčiga dam fastain, balvak gokčusek dam, buok, mi bæive sævdnjaden dakka, suorgatekus dam!

6. Dot igja — vare sævdnjadas dam erit valdaši! Allus dat illodeku jage beivi særvest, allus dat bottu manoi lokkoi!

7. Gæča, dot igja — šaddus dat šaddotæbmen! Allus avvo dasa bottu!

8. Vare bæivegarrodægjek dam garrodifče, si, guđek læk čæpek manidet leviatan!

9. Vare dam guovsonastek sevnjudifče! Vurddus dat čuovggasa, mutto allus mikkege čuovggasid bottu, ja allus dat oidnu iđđedes roađđe čalbmerabmasid!

10. Dastgo i dat dappam mu ædnam hæga uvsa, nuft atte dat govčai vaive erit mu čalmi oudast.

11. Manne mon im jabmam juo ædnam hæga rajest? Manne mon im addam vuoigŋam, dalle go mon olgusvulggim ædnam hægast?

10, 18.

12. Manne vuostaivaldde čibbek muo, ja manne čižžek, nuft atte mon njammim?

13. Dastgo muđoi mon dal vællašim ja vuoiŋadifčim; mon oađašim, de must lifči maššo —

14. gonagasaiguim ja ædnam
rađđijegjiguim, guđek huksijegje
aldsesæsek hævvo-bacatasaid,
15. daihe oaivamuǯaiguim, gæin
læi golle, gæk devdde sin viesoi-
dæsek silbain;
16. daihe im mon obba livčege,
nuftgo čikkujuvvum, ouddalaiggasaš
okke, nuftgo manak, guđek æi
goassege oaidnam čuovga.
17. Dobbe læk ibmelmættomak
hæittam šlabmamest, ja dobbe læ
famotemin maššo.
18. Dobbe læ buok fangain
rafhalašvuotta, æi si gula gevrri-
jægje jiena.
19. Smavvak ja stuorrak læk
dobbe ovtadilalaǯak, ja balvvalægje
læ luovos su isedestes.
20. Manne adda son* dam losi-
dattum olbmui čuovggasa ja daidi
baččaget morašteġjidi hæga,

* Ibmel.

21. sigjidi, guđek vurddek jab-
mema, ja dat i boađe, ja guđek
occek dam æmbo go davverid,
Alm. 9, 6.
22. sigjidi, guđek illodek gidda
avo ragjai, guđek avvodek, go si
gavdnek havde, —
23. olbmai, gæn gæidno læ čik-
kujuvvum sust, ja gæn Ibmel læ
birrastattam? 19, 8.
24. Dastgo mu laibe sagjai
boatta mu šuokatus, ja mu vaidda-
lusak golggek nuftgo čacce.
Salm. 42, 4; 102, 10.
25. Dastgo man suorggadlaǯast
mon balam, dat dæivved muo, ja
mast mon soaigam, dat boatta mu
bagjeli.
26. I must læk maššo ige
našš o ige vuoiŋadus, ja rafhetes-
vuotta boatta.

4. Kapittal.

Temanitalaš Elifas cuigod Job su gierddamættomvuođa diti, 1—6. Dat vanhurskes Ibmel, cælkka son, i rangašt vigetemid, mutto duššе sivalaǯaid. Dam harrai bælošta son ječas fuomašemines, 7—11, ja maidai igja-oainatusain, maid son læi oaidnam, 12—21.

1. De vastedi Elifas, Temanita-
laš, ja celki: 2, 11.
2. Jos dudnji gæččaluvvuši mut-
tom sadne, ædnaduvašikgo don
dalle? Daddeke, gi matta doallat
sanides sarnokættai?
3. Gæča, don læk cuigodam
ædnagid buorebussi, ja vuoimetuv-
vam gieđaid nanosmattik don;
Es. 35, 3. Ebr. 12, 12.
4. guossalægje bajasčuoǯaldatte
du sanek, ja suibodægje čibbid
dakkik don nanosen.
5. Mutto dal, go dat boatta dud-
nji, de don ædnaduvak, go
dat olla dudnji, de don suorgga-
nak.
6. Igo du ibmelballo læk du
dorvvo, du gæinoi laittemættom-
vuotta du doaivvo?
7. Jurdaš dadde bærrai: Gi
hævvani vigetæbmen, ja gost vuoig-
gadlaǯak duššen dakkujuvvujegje?
8. Nuft moft mon læm oaidnam
daid, guđek jorggu værrevuođa ja
gilvve varnotesvuođa, dam lagji-
men.
Sanel. 22, 8. Hos. 10, 13. Gal. 6, 7. 8.
9. Ibmel vuoiŋanasa oudast si
hævvanegje, ja su moare bosanasa
oudast si duššе.
10. Legjona gilljom ja gilljo
jiedna javotuvai, ja dai nuorra
legjoni banek cuvkkijuvvujegje.
Salm. 3, 8; 58, 7.
11. Legjon hævvani sallaša vag-
jegvuođast, ja njiŋŋelas legjon čiv-
gak bieđganegje.
12. Ja mu lusa bođi suollemasat
sadne, ja mu bællje gulai vuollegis
jiena dast,
13. mangalagaš jurddagi čađa
igja-oainatusai siste, go lossis nak-
karak bottek olbmui bagjeli.
14. Ballo bođi mu bagjeli ja
doargestæbme, ja dat doargestatti
buok mu davtid.
15. Ja muttom vuoigŋa manai

mu muođoi mæddel; mu rubmaš vuovtak cægganegje.

16. Dat čuožoi, imge mon dovddam dam hame, muttom govva čuožoi aito mu čalmi oudast; vuollegis šuvvama ja jiena gullim mon:

17. Lægo olmuš vanhurskes Ibmel oudast, daihe olmai buttes su sivdnedægjes oudast?
15, 14 j. n. v. 25, 4 j. n. v.

18. Gæča, i son luote su balvvalegjidesge ala, ja su engelides duokken gavdna son vige*,
* d. l. ollesmættomvuođa.

19. juobeson dalle sin duokken, gæk assek lairreviesoi siste, ja gæi vuođđodus læ muoldast, — gæk cuvkkijuvvujek fargabut go muoco.
1 Mos. 2, 7; 3, 19. Salm. 103, 14.

20. Iđđed rajest ækked ragjai — de si læk cuvkkijuvvum; si hævvanek oktelassi, ige guttege dam vuttivalde.

21. Igo sin goattebadde botkijuvvu* sin lutte? Si jabmek, mutto æi visesvuođa siste.
* nuft atte sin ædnamlaš goatte (2 Kor. 5, 1) vuolas gačča. Es. 38, 12.

5. Kapittal.

Elifas bisso sardnomest: Dat, gutte moaratuvva su atestusas diti, læ jalla ja bukta ješ hævvanæme bagjelasas; atestusast i mate suddolaš olmuš vælttat, 1—7. Job berriši bigjat su doaivos dam buokvægalaš Ibmel ala, gutte duššen dakka ibmelmættomi juonaid ja bæsta daid givseduvvumid, 8—16. Son berriši baica dovddat Ibmel bagadusa buorredakkon; de Ibmel gajuši su atestusast erit ja addaši sudnji valljet buristsivdnadusas, 17—27.

1. Čuorvo fal? Lægo guttege, gutte dudnji vasted? Ja gæn bællai dain basin aigok don ječad jorggalet?

2. Dastgo sutto godda jalla, ja moaratubme godda daiddemættoma.

3. Mon oidnim muttom jalla ruotasmuvvamen; mutto fakkistaga ferttijim mon garrodet su viste.
Salm. 37, 35 j. n. v.

4. Su manak orru gukken erit bestujumest, ja si cuvkkijuvvujegje portast, ige læm oktage, gutte gajoi.

5. Nælggovaš borai su šaddoid, ja vela bastelis lanjaige gasko viežai son daid, ja giella vuođŋai su obmudaga. Salm. 109, 11.

6. Dastgo likkotesvuotta i bajasboccid muoldast, ja vaivve i boccid ædnamest ouddan; 4, 8.

7. mutto olmuš riegad vaive varas, nuftgo dola čuodnamak girddek hui allagassi. 1 Mos. 3, 19.

8. Daddeke, mon manašim* dokko Ibmel lusa, ja Ibmel gitti addašim mon mu aššam,
* jos mon lifčim du sajest.

9. su gitti, gutte dakka stuora ja suoggardallamættom dagoid, oavdoid alma logotaga, 9, 10.

10. gutte adda arve ædnam mietta ja vuolgat čace ædnami mietta, 36, 27. Salm. 65, 10 j. n. v.

11. bigjam diti hæjoid allagassi ja diktam diti moraštegjid goargŋot bajas bestujubmai,
Luk. 1, 52. Salm. 113, 7. 8.

12. gutte dakka gavveli juonaid duššen, nuft atte sin gieđak æi sate maidege bissovažaid ollašubmai, Es. 8, 10. Neh. 4, 15.

13. gutte roakkasatta visaid sin ječaidæsek gavvelvutti ja mæddeta gavveli arvvalusaid; 1 Kor. 3, 19.

14. bæivveg bottek si sævdnjadasa guovdo, ja gaskabæive ravjuk si dego ikko.

15. Ja nuft bæsta son vaivaš olbmu mieke barast, sin njalme barast ja dam gievra gieđast,

16. ja de šadda doaivvo dam hegjui, ja bahavuotta dappa su njalmes. Salm. 107, 42.

17. Gæča, audogas læ dat olmuš, gæn Ibmel bagad, ja dam buokvægalaža bagadusa ale don bagjelgæča! Sanel. 3, 11 j. n. v.
Ebr. 12, 5 j. n. v. Alm. 3, 19.

18. Dastgo son havvadutta, ja

son čadna; son časka, ja su gieđak
dalkastek.
5 Mos. 32, 39. 1 Sam. 2, 6. Hos. 6, 1.
19. Guđa atestusa siste galgga
son du gagjot, ja dam čiččid siste
i galga mikkege bahaid dudnji
guoskat. Sanel. 24, 16. Salm. 91, 3 j. n. v.
20. Nælge siste lonesta son du
jabmemest, ja soađe siste mieke
barast. Salm. 33, 19; 37, 19.
21. Go njuokčam spičča manna
ouddan, de galgak don čikkujuvvut,
ja ik don galga ballat hævvanæ-
mest, go dat boatta.
22. Hævvanæme ja nælge vuostai
galgak don boagostet, ja ædnama
mæccespirin ik don darbaš ballat;
23. dastgo mæce geđgiguim læk
don littodam, ja mæccespirik dollek
duina rafhe. Esek. 34, 25. Hos. 2, 18.
24. Ja don galgak dovddat, atte
du goatte læ rafhest, ja go don
iskadak du ædnamad, de i dust
galga mikkege vaillot.
25. Ja don galgak dovddat, atte
du gilvvagak šaddek ædnaggærdda-
sažžan, ja du nalle nuftgo ædnam
rasek.
26. Don galgak olles agest važ-
žet havddai, nuftgo gordnegipok
buktujuvvujek sisa aiggasæsek.
27. Gæča, dat læ, maid mi læp
dutkam; nuft dat læ. Gula dam,
ja vuttivalde don dam!

6. Kapittal.

Job vasted, atte su gillamušak legje nuft lossadak, atte dat læi burist arvvedatte, go son læi vaiddalam nuft, moft son læi dakkam, 1—7. Son savva, atte Ibmel loapatifči su beivid, dastgo i son mate šat gukkeb vuorddet, ja sust i læk šat mikkege doaivvagid; dieđededin, atte son i læk dakkam Ibmel sane vuostai, datuši son dalle mielastes stuoremus bakčasa gillat, 8—13. Son biekko, go su ustebak læk su hæittam, dastgo dam sagjai atte si galgaše arkalmastet su bagjeli ja jeđđit su, læk si sivatallam su, go son ješ læ gillamušaides bagjelasas buktam; daddeke læ riekte su bælest, 14—30.

1. Mutto Job vastedi ja celki:
2. Vare mu moraš vikkijuvvuši,
ja vare maidai mu likkotesvuotta
bigjujuvvuši vævta ala!
3. Dastgo dal læ dat loseb go
abe saddok; damditi legje mu sa-
nek jurdašmættom lakai.
4. Dastgo dam buokvægalaža
njuolak læk munji darvvanam, ja
mu vuoigŋa jukka dai mirko; Ib-
mel suorgatusak rakkanek mu bag-
jeli fallitet.
34, 6. 5 Mos. 32, 23. Salm. 38, 3.
5. Jiednadgo mæce-asen rudnis
rasi alde? Daihe mukkogo vuoksa
su sægotusbiemos alde?
6. Borrujuvvugo dat, mi læ
vætas, mi læ alma saltitaga? Daihe
lægo monnevielggadasast smakka?
7. Mu siello i garo daidi* guo-
skatet; dak læk munji nuftgo mu
borramuš, go dat læ billašuvvam.
* d. l. mu gillamušaidi.
8. Vare mu adnomuš devddu-
juvvuši, ja vare Ibmel addaši munji
mu doaivvaga!
9. Ja vare Ibmeli dokkiši muo
cuvkkit, luovos luoittet su gieđas
ja čuoppat mu ællem-laige gaskat!
27, 8.
10. De lifči vela must jeđđitus,
ja mon njuikodifčim ilost bakčas
siste, mi i sæste; dastgo im mon
læk biettalam dam bassaja sanid.
11. Mi læ mu fabmo, go mon
galgašim vuorddet, ja mi šadda
munji loappan, go mon galgašim
læt gierddavaš?
12. Daihe lægo mu fabmo nuftgo
geđgi fabmo? Daihe lægo mu
oažže væikest?
13. Igo dat læk nuft, atte i
must læk mikkege vekid aldam, ja
atte bestujubme læ nordastuvvum
gukkas must erit?
14. Dam dorvotæbmai berre su
usteb čajetet rakisvuođa, vaiko son
vela hæitašige dam buokvægalaža
balost.
15. Mu vieljak læk muo bættam

nuftgo jogaš, nuftgo jogači ravdnje,
mak dulvvek bagjel, Salm. 38, 12.
16. mak læk saissasak jieŋast,
mai sisa čiekkad muotta;
17. dam aige, go bæivača bakka
daid dæivva, de erit goikkek dak;
go bakka šadda, de eritsikkujuvvu-
jek dak sin sajestæsek.
18. Matkošak, mak læk matku-
štæmen dai lusa, ærranek erit; si
mannek bajas mæccai ja hævvanek.
19. Tema matkošak legje gæčča-
men dai guvllui, Šeba matkoš bijai
doaivos dai ala;
20. si šadde hæppadi, daina go
si dorvastegje dai ala; si botte
dokko ja hæppašuttujuvve.
21. Dastgo dal lepet di šaddam
dego duššе; di oaidnebetet suorga-
tusa ja suorgganepet.
22. Læmgobai mon cælkkam:
Addet munji ja skenkkijeket munji
addaldagaid din obmudagastædek
23. ja gagjot muo vašalaǯa gie-
đast ja ostet muo luovos vækka-
valdalaǯai gieđast?
24. Oapateket muo, ja mon
orom javotaga, ja addet muo arv-
vedet, man dafhost mon læm čagje-
dam!
25. Man famolaǯak læk vuoig-
gadlašvuođa sanek! Mutto maid
bagad din bagadus? Sard. 12, 11.
26. Jurdašepetgo di bagadet
sanid? Alma dorvotæme sanek
gullek biggi.
27. Vela ačetæmege di vuorb-
badalašeidek ja oastalifčidek din
ustebædek.
28. Ja dal, vare digjidi dokkiši
jorggalet din čalmidædek mu bæl-
lai! Galgašimgo gielestet din muo-
đoi oudast?
29. Jorgeteket dadde, allet adde
værrevuođa dapatuvvat! Jorgete-
ket! Mon læm vela rievtest dam
aše dafhost.
30. Lægo værrevuotta mu njuok-
čamest, daihe igo mu guobme gal-
gaše arvvedet, mi læ baha?

7. Kapittal.

Job vaiddal olbmu ællem ja erinoa-
mačet su ječas ællem varnotesvuođa
bagjel; su gillamušak æi luoite sudnji
mašo, ja su ællem javkka alma doaivo-
taga, 1—6. Son rokkadalla Ibmela
arkalmastet su bagjeli, dam bodda go
son læ ain ællemen, 7—10. Son vaid-
dališgoatta baččaget, go Ibmel mænnod
suina nuft garraset, atte son fertte jab-
mema buorebun adnet go daggar ællema,
11—16. I son ibmerd, manne Ibmel
datto nuft givsedet hæjos olbmu dam
suddo diti ige baica dasa andagassi ad-
det, 17—21.

1. Igo olbmu ællem ædnam alde
læk soattebalvvalus, ja æigo su
bæivek læk nuftgo bæivvebalkolaǯa
bæivek?
2. Nuftgo balvvalægje, gutte
halid suoivvan maŋŋai, ja nuftgo
bæivvebalkolaš, gutte vuordda su
balkas,
3. nuft læm mon oǯǯom varno-
tesvuođa manoid arbben, ja vaiva-
lašvuođa ijak læk šaddam mu
oassen.
4 Go mon vællanam, de mon
cælkam: Goas mon galgam bajas
likkat? Ja gukken šadda æked,
ja mon gallanam mallaguššamest
duokko deiki gidda iđđedes gukso
ragjai.
5. Mu oaǯǯe læ garvotuvvum
mađoiguim ja ænamlanjatasaiguim;
mu likke narvaga ja fastain irddo.
2, 7. Salm. 39, 12.
6. Mu bæivek læk jottelæbbuk
go gođđemgæppa, ja dak vassek
alma doaivotaga.
Salm. 90, 9 j. n. v. 102, 12. Esek. 38, 12.
7. Muite, atte mu ællem læ
vuoiŋatak! Mu čalbme i galga
šatan oaidnet buore.
9, 25. Salm. 78, 39.
8. Dam čalbme, gutte dal oaidna
muo, i galga šatan æmbo muo
oaidnet; du čalmek occek muo, ja
im mon læk šatan æmbo.
9. Balvva javkka ja manna erit;
nuft maidai dat, gutte manna vuo-
las jabmi aibmoi, — i son goarŋo
bajas,

10. i son maca šatan ruoktot su vissusis, ige su baikke dovda su šatan æmbo. 8, 18. Salm. 103, 16.
11. De imge mon dalle aigo baggotet mu njalbmam; mon aigom sardnot mu vuoigŋam atestusa siste, mon aigom vaiddalet mu sillum baččа bakčasi siste. 10, 1.
12. Læmgo mon appe daihe abe ruobme, go don bijak favta mu bagjel?
13. Go mon cælkam: Mu sængga galgga jeđđit muo, mu oađđemsagje galgga væketet muo guođđet mu morrašam,
14. de suorgatak don muo niegoi bokte ja baldetak muo oainatusai bokte.
15. Ja nuft vallje mu siello havkkadume, jabmema buorebun adna go dam mu dakterađo.
16. Mon læm akked dast, im mon viša agalažat ællet; hæite must erit, dastgo mu bæivek læk nuftgo vuoiŋatak.
10, 1. Jon. 4, 3. 1 Gon. 19, 4.
17. Mi læ olmuš, go don anak su stuoresen, ja go don mielastuvak sudnji
18. ja oappaladak su juokke iđđed, gæččalak su juokke čalbmeravkkalamboddo?
19. Man gukka galgga dat bistet, ouddalgo don datok mu bælest erit gæččat? Ikgo don aigo muo luoittet, dassači go mon oažom vuogjodet mu čolggam? Salm. 39, 14.
20. Jos mon læm suddodam, de maid dakkim mon dudnji, don olbmui gocetægje? Manne læk don bigjam muo moallan du fallitemidad ouddi, nuft atte mon læm ješaldsesam noađđen? 35, 6.
21. Ja manne ik don eritvalde mu suddo ja divte mu rikkoma javkkat? Dastgo dal galgam mon mulddi vællanet; don ocak muo, ja im mon læk šatan æmbo.

8. Kapittal.

Bildad cuigod Job su nimmuræme diti Ibmel vuostai, gutte i eisige læk vanhurskesmættom; son datto, jos Job læ vuoiggadlaš ja duođalaš ja rokkadalla sust armo, addet sudnji vela stuoreb likko go ouddal, 1—7. Buok dak vises doluš sogak duođaštek Ibmel vanhurskesvuođa birra; ibmelmættom olbmu likko bista oanekaš bodduš, ja de čuovvo fakkis ja hirbmadlaš loappa, 8—19. Ibmel i hilgo laittemættom olbmu rokkadusa; son aiggo fastain dakkat Job oasalažžan, 20—22.

1. De vastedi Bildad, Suhitalaš, ja celki: 2, 11.
2. Man gukka don aigok sardnot daggaražaid, ja man gukka galggek du njalme sanek læt garra dalkke?
3. Galgašigo son Ibmel bodnjat vuoiggadvuođa, daihe dat buokvægalaš bodnjat vanhurskesvuođa?
34, 12. Rom. 3, 5.
4. Jos du barnek læk suddodam su vuostai, de læ son addam sin sin suddo halddoi. 1, 18. 19.
5. Jos don manak dokko Ibmel lusa ja rokkadalak dam buokvægalažast armo,
6. jos don læk buttes ja vuoiggadlaš, duođai, de aiggo son du gocetet ja bajas rakadet fastain du vanhurskesvuođa viste, 5, 24.
7. ja du oudeb dille galgga læt hægjo, mutto du maŋeb dille galgga šaddat sagga stuoresen. 42, 10.
8. Dastgo jæra dadde vassam sokkagoddest, ja vuttivalde sin vanhemi guoratallamid
9. (dastgo mi læp ievtaš rajest æpge diеđe maidege; min bæivek læk suoivan ædnam alde), 14, 1. 2.
Salm. 102, 12; 144, 4. Visesv. 2, 5.
10. æigo dak galga du mattatet, cælkket dudnji dam ja ouddanbuktet sanid sin vaimostæsek?
11. Šaddekgo hoašek allagen, gost i læk suogŋo? Šaddekgo caccerasek stuoresen alma čacetaga?
12. Ain cæggajek dak sin ruonasvuođastæsek, æige vela mate

erit čuppujuvvut; daddeke dak goldnek ouddalgo buok rasek.

13. Nuftgis maidai gævva sigjidi buokaidi, guđek Ibmela vajaldattek, ja dai æppebasi doaivvo dušša;
11, 20. Sanel. 10, 28. Visesv. 5, 15.

14. su dorvvo erit čuppujuvvu, ja su dorvolašvuotta læ hævdnefierbme.

15. Son luotta su viesos ala, ja dat i biso; son doalla dast gidda, ja dat i biso nanosen.

16. Mailhajen cægga son dast bæivača muođoi oudast, ja su suorgek viddanek su gilvagarde mietta;

17. gæđgečoma birra šaddek su ruottasak, geđgi gaska bakke son ouddan.

18. Jos son gaikkujuvvu erit su sajestes, de dat biettala su ja cælkka: Im mon oaidnam du goassege. 7, 10.

19. Gæča, dat læ su gæino illo, ja muoldast boccidek ærrasak ouddan.

20. Gæča, Ibmel i hilgo laittemættom olbmu, ige son laidde ibmelmættomid gieđast.

21. Son aiggo ain dævddet du njalme bokkusin ja du baksamid avoin. Salm. 126, 2.

22. Du vašotægjek galggek garvotuvvut hæppadin, ja ibmelmættomi goatte i galga šatan gavdnut.
Salm. 35, 26; 109, 29.

9. Kapittal.

Job dovdda, atte olmuš i mate rievte adnet Ibmel oudast, gutte læ vises ja buokvægalaš, 1—13. Moft son dalle duostaši soattagoattet Ibmelin, gutte cuvkkiši su su hirbmadlaš majestætaines, 14—20? Almake aiggo son vuiggistaga cælkket, atte Ibmel dikta sikke burid ja bahas olbmuid gillat ja davja adda famo dam ibmelmættoma gitti, 21—24. Su ječas dille čajet, atte Ibmel i aigo mænnodet suina æra lakai go ibmelmættomin; jos son viggaši su vigetesvuođas čajetet, de dat lifči dušše diti, ja gaska-olmai su ja Ibmel gaskast i læk; jos Ibmel gaiddadifči risses sust erit ige boađaše su oudald su hirbmadlaš majestætaines, de son bælostifči ašes alma balotaga, 25—35.

1. De vastedi Job ja celki:

2. Duođai, mon dieđam, atte dat læ nuft, ja moft galgaši olmuš mattet rievte adnet Ibmel oudast?

3. Jos dast lifči hallo mannat suina rievte ouddi, de i dat mataše vastedet sudnji ovtage sane ala duhat sanest.

4. Son læ vises vaimostes ja gievrra famostes, — gi læ su vuostai cæggadam ja bissom aimoin?

5. Son, gutte sirdda varid, ouddalgo dak dittek dast maidege, gutte njæidda daid su moarestes,

6. gutte dorgidatta ædnama dam sajest, nuft atte dam bazek doargestek,

7. gutte gieldda bæivača, ja dat i bagjan, ja gutte sæilled nastid,

8. gutte lebbe alme okto ješ ja duolbma abe baroi mielde,
Salm. 104, 2. Es. 42, 5.

9. gutte sivdned Davgid*, Skipaid* ja rovgo* ja lulle-ædnam nastegammarid,
* moaddelagaš nastegovaid. 33, 31 j. n. v. Am. 5, 8.

10. gutte dakka stuora, suoggardallamættom dagoid ja oavdoid alma logotaga. 5, 9.

11. Gæča, son manna mu mæddel, ja im mon oaine su, ja son manna mæddel, ja im mon fuomaš su.

12. Gæča, son doppe; gi aiggo su hettit, gi aiggo cælkket sudnji: Maid don dagak?

13. Ibmel i doala su moares ruoktot; su vuollai sojatek čævllaivuođa soatte-olbmak ječaidæsek.

14. Man sagga ucceb matašim dalle mon sudnji vastedet, valljit mu sanidam su vuostai,

15. mon, gutte im mataše vastedet, jos must lifči vuoiggadvuotta, mutto ferttišim rokkadallat mu duobmarestam armo.

16. Jos mon čurvušim, ja son

vastedifči munji, imgo mon oskuše, atte son gulla mu jiena,

17. son, gutte cuvkkiši muo garra biegain ja dagaši mu havid ædnaggærddasaǯǯan alma ašetaga, 2, 3.

18. gutte i suovaše muo vuoiŋatakkam gæsset, mutto galletifči muo baččavuođaiguim.

19. Go dat guoska dam gievra fabmoi, de cælkka son: Gæča, dast mon læm! Go dat guoska vuoiggadvutti: Gi aiggo muo stevdnit?

20. Vaiko must lifči vuoiggadvuottage, de mu ječčam njalbme almake dubmiši muo; vaiko mon lifčim laittemættomge, de son almake dubmiši muo jorgo olmučen.

21. Laittemættom læm mon; im mon fuola mu sielostam*, mon bagjelgæčam mu hæggam.

* d. l. mu hægastam.

22. Ovta dat dakka; damditi cælkam mon: Laittemættom daihe ibmelmættom, — son duššen dakka sodno goabbašagaid. Sard. 9, 2.

23. Go spičča godda fakkistaga, de bilkked son vigetemi gillamuša.

24. Ænam læ addujuvvum dam ibmelmættoma gitti; son gokča dam duobmari muođoid*. Jos dat i læk son, gi dat dalle læ?

* nuft atte si æi mate vuoiggadvuođa værrevuođast ærotet.

25. Ja mu bæivek læk læmaš jottelæbbuk go viekke olmuš; dak læk erit bataram alma oainekættai buore; 7, 6. Salm. 90, 10.

26. dak læk ouddan mannam nuftgo hoašševadnasak, nuftgo goaskem, mi sæivvo biemo ala. Visesv. 5, 10 j. n. v.

27. Jos mon cælkam: Mon aigom vajaldattet mu morrašam, mon aigom diktet mu moraš-habmam gaiddat ja čajetet illodægje muođoid,

28. de mon suorgganam buok mu bakčasinam, mon dieđam, atte ik don dubme muo ašetæbmen.

29. Alma mon galgam læt ibmelmættom, — manne vaivvedam mon dalle ječčam dušše diti?

30. Vaiko mon basašim ječčam muottagin ja buttestifčim mu gieđaidam gudnačacin, Jer. 2, 22.

31. de don coggadifčik muo roggest, nuft ątte mu biktasak fastašifče muo.

32. Dastgo i son læk olmai nuftgo mon, nuft atte mon matašim sudnji vastedet, nuft atte moai bæsašeime mannat ovtast rievte ouddi; Sard. 6, 10.

33. i læk monno gaskast oktage gaska-olmai, gi mataši bigjat su gieđas monno goabbašagai ala.

34. Son gaiddadekus su risses must erit, ja allus su suorgatus muo baldeteku!

35. De mon aigom sardnot alma balakættai sust; dastgo im mon læk daggar*, dam mon dieđam duokkenam.

* daggar olmai, gutte galgaši sust ballat.

10. Kapittal.

Job muitot Ibmeli dam birra, atte son i berre mænnodet suina nuftgo ibmelmættomin; daggar mænnodæbme i heivve sudnji, gutte læ aleduvvum olmušlaš hægjovuođa bagjel ja dovdda su vigetesvuođa, 1—7. I son ibmerd, moft Ibmel matta dattot su hævatet, go son læ su gieđai dakko. Ibmel læ ješ ovdulaš lakai rakadam su ædneheggi ja dastmaŋŋel valljet čajetam sudnji stuora buoredagoid, ja sæmma aige aigoi son dasto ocatallat su garrasæmus gillamušaiguim, maggarenikkenessi su mænnodæbme šaddaši, 8—17. Son savva, atte son i livče riegadam, ja atte Ibmel vela suovaši sudnji muttom gæpadusa, ouddalgo son vuolgga erit jabmem sevdnjis ædnami, 18—22.

1. Mu siello laitastuvva mu ællemestam, mon aigom diktet mu vaiddalussam olgus mannat caggadkættai, mon aigom sardnot mu sillum bačča bakčasi siste. 7, 11.

2. Mon aigom cælkket Ibmeli: Ale dubme muo, adde muo diettet, manne don soađak muina!

3. Orrogo dat dudnji buorren, go don givsedak, go don hilgok, maid du gieđak læk fuolain rakadam, ja addak du čuovggasad baittet ibmelmættomi rađe bagjel?

4. Lækgobai dust oaʒe čalmek, daihe oainakgo don, nuftgo olmuš oaidna? 1 Sam. 16, 7.

5. Lækgo du bæivek nuftgo olbmu bæivek, daihe du jagek nuftgo olbma bæivek? —

6. go don ocak mu værredago ja jæratak mu suddo,

7. vaiko don dieđak, atte im mon læk ibmelmættom, ja atte i oktage gajo du gieđast.

8. Du gieđak læk muo rakadam ja dakkam muo, obbanaga, birra buok, ja dal don hævatak muo! Salm. 119, 73; 139, 14.

9. Muite dadde, atte don læk rakadam muo nuftgo laire, ja dal don addak muo fastain šaddat muolddan!

10. Ikgo don golgatam muo dego mielke ja addam muo loppit dego čuvko?

11. Likin ja oʒin don garvotik muo, ja davtiguim ja suonaiguim don oktigođđik muo. 2 Makk. 7, 11.

12. Ællema ja arkalmastemvuođa læk don munji addam, ja du varjalæbme læ varjalam mu vuoiŋa. Ap. dag. 17, 28.

13. Ja dam* vurkkijik don du vaibmosad, mon dieđam, atte dat læi du mielast: * 14. v. j. n. v.

14. Jos mon suddodifčim, de datušik don muo varast adnet ikge don datuše muo bessujussi lokkat mu rikkomestam;

15. jos mon lifčim ibmelmættom, de vuoi muo, ja jos mon lifčim vanhurskes, de im mon almake bajasbajedivče mu oaivvam, gallanam hæppadest ja oainededin mu varnotesvuottam;

16. ja jos dat almake bagjanifči, de don doarredifčik muo, nuftgo legjon, ja čajetifčik fastain ođđasist ječad ovdulaʒʒan mu vuostai; Es. 38, 13.

17. don dolvušik ođđa duođaštegjid mu vuostai ja lasetifčik du moaratumad mu vuostai, vuolgatifčik ain ođđa vægaid ja soattevæga mu vuostai.

18. Manne addik don muo olgus boattet mu ædnam hægast? Mon lifčim addam mu vuoigŋam, ja i oktage čalbme livče muo oaidnam; 3, 3. 11. Jer. 20, 14.

19. mon lifčim læmaš, dego im mon goassege livče læmaš; ædnam hægast lifčim mon guddujuvvum havddai.

20. Æigo mu bæivek læk harvvak? — Son heittus erit! Son diktus muo orrot, vai mon šaddašim vehaš illoi, Salm. 39, 14.

21. ouddalgo mon manam erit imge ruoktot macam, dokko sævdnjadasa ja jabmem suoivvan ædnami,

22. daggar ædnami, gost læ sævdnjadas nuftgo mierkka, gost læ jabmem suoivvan, gost i læk njuolgadus, ja gost čuovgas læ nuftgo sævdnjadas!

11. Kapittal.

Sofar, Naamatitalaš, fallit Job garra saniguim, dainago son aiggo ječas vanhurskesen dakkat Ibmel oudast, 1—4. Jos dat buokdiette almostattaši ječas sudnji, de son farga dovdidifči, atte son læ rangaštuvvum gæppasæbbut, go son læ ansašam, 5. 6. Su mærredmættom dieđoines čađagæčča Ibmel suddogasa, ja famoin, mast olmuš i mate bittet, rangašt son su ja satta daggo bokte vela jallaidge jierbmat, 7—12. Jos Job aiggo ječas jorggalet, de šadda sudnji fastain burist gævvat, 13—19; mutto dak ibmelmættomak hævvanek, 20.

1. De vastedi Sofar, Naamatitalaš, ja celki:

2. Igo sani ædnagvuotta galgaše vasteduvvut, daihe galgašigo sarnaštægje oaʒʒot rievte?

3. Galgašigo du rampastallam sattet olbmuid javotuvvat, nuft atte don bilkkedak, ja i oktage du hæppašutte,
4. nuft atte don cælkak: Buttes læ mu oappo, ja mon læm ašetæbme du čalmi oudast?
5. Mutto vare dadde Ibmel datuši sardnot ja rabastet su baksamides du vuostai
6. ja almostattet dudnji visesvuođa čiegosvuođaid, atte dai siste læ guovtegærddasaš jierbme! De don ferttišik dovdidet, atte Ibmel vajaldatta dudnji muttom oase du sivast.
7. Matakgo son don boattet Ibmela luondo boddi daihe ollit dam buokvægalaǯa olgomuš raje ragjai?
Rom. 11, 33. 1 Kor. 2, 11.
8. Dat* læ alme allosaš, maid matak don doainatet? — dat læ čiegŋalæbbo go jabmi ajbmo, maid don dieđak? * d. l. Ibmel visesvuotta.
9. Gukkeb go ænam læ dam mitto ja govdeb go appe.
10. Jos son manna ouddan ja bigja giddagassi ja čokke rievte, gi aiggo dalle su hettit?
9, 12. Salm. 112, 3.
11. Dastgo son, son dovdda betolaš olbmuid ja oaidna suddo, ige son darbaš avvir adnet.
12. ja vela daiddemættom olmaige jierbma*, ja nuorra mæceasen riegad olmučen.
* go Ibmel nuft manna suina rievte ouddi, 10. v.
13. Jos don njulggik du vaimod ja lebbik du gieđaidad su guvllui
14. (jos du gieđast læ suddo, de gaiddad dam, ja ale divte værrevuođa assat du gođidad siste),
15. duođai, de oaǯok don bajasbajedet du muođoidad vigetæbmen ja bissot nanosen ikge ballat;
16. dastgo don galgak vajaldattet vaive, nuftgo mæddelmannam čacid galgak don dam muittet.
17. Ja čuovggadæbbo go gaskabæivve galgga du ællem bajasbagjanet; sævdnjadas galgga šaddat dudnji nuftgo iđed. Es. 58, 10.
18. Ja don galgak læt oagjebas, dastgo doaivvo læ, ja don galgak gæččat burist bærrai ja oagjebasvuođain vællanet dokko.
19. Ja don galgak vuoiŋadet, ja i oktage galga du suorgatet, ja ædnagak galggek viggat dudnji dokkit. 3 Mos. 26, 6. Salm. 3, 6.
20. Mutto ibmelmættomi čalmek sodnek, ja dorvvo nokka sist, ja sin doaivvo læ sielo olgusaddujubme. 8, 13.

12. Kapittal.

Job bilkked su ustebides oalgotuvvum alla vissesvuođa, 1—3. Son vaiddal dam higjedæme bagjel, maid son, gutte læ vanhurskes, læ gillam sist; mutto alma mailme dappe læ oasetes ibmelbalolaš olbmu higjedet ja diktet dam oasalaš ibmelmættom olbmu rafhest orrot, 4—6. Su ustebi visesvuođa oaǯǯom diti darbašuvvu duššefal luondo ja Ibmela gaskavuođa guoratallat ja vuorrasi visesvuođa gulddalet, 7—12. Čajetam varas, atte son i læk hæjob go su ustebak visesvuođa dafhost, de muittal son Ibmela vises ja buokvægalaš holddima birra, erinoamačet moft son dubme ja duššada, 13—25.

1. De vastedi Job ja celki:
2. Duođai, di lepet dak rievtes olbmuk, ja dinguim jabma visesvuotta erit.
3. Must læ maidai jierbme, nuftgo dist, im monge læk hæjob go di, ja gi daggaraǯaid i dieđe? 13, 2.
4. Bogustakkan ustebasam læm mon, mon, gutte čurvvum Ibmeli ja oǯǯum vastadusa; bogustakkan læm mon, dat vuoiggadlaš ja laittemættom. Jer. 20, 7. Job. 17, 6.
5. Bagjelgeččujubme heivve oasetesvutti dam oagjebasa jurddagi mielde; dat læ rakaduvvum sigjidi, gæi juolgge suoibbo.
6. Duššadegji goađek bissuk rafhest, ja aive oagjebasvuotta læ

sigjidi, gutek Ibmela harddek, sudnji, gutte adna Ibmela su gieđastes*. * Hab. 1, 11.

7. Mutto jæra dadde spirin, ja dak galggek du mattatet, ja alme loddin, ja dak galggek addet dudnji dieđo,

8. daihe sarno ædnami, ja dat galgga du mattatet, ja abe guolek galggek dudnji dam muittalet.

9. Gi i dovda buok dain, atte Hærra gietta læ dam dakkam,

10. son, gæn gieđast buok hægalašai siello læ ja juokke olbmu rubmaša vuoigŋa? Ap. dag. 17, 25.

11. Igo son bællje gæččal sanid, nuftgo guobme maista borramuša? 34, 3.

12. Čurggisvuovtagin læ visesvuotta, ja gukkes ællem adda jierme.

13. Su duokken læ visesvuotta ja fabmo, sudnji gullaba rađđe ja jierbme. Sanel. 8, 14.

14. Gæča, son gaikko vuolas, ja i dat bajas huksijuvvu; son dappa gidda olbma ouddi, ja i dat rappujuvvu. Es. 22, 22. Alm. 3, 7.

15. Gæča, son buođđo čacid, ja dak eritgoikkek, ja son luoitta daid luovos, ja dak gometek ædnama. 1 Mos. 8, 1 j. n. v. 7, 11 j. n. v.

16. Su duokken læ gievrravuotta ja visesvuotta; su famost læ dat, gutte čagjadadda, ja dat, gutte čagjedatta.

17. Son doalvvo rađđe-addid erit fanggan, ja duobmarid dakka son jallan.

18. Gonagasai lakkid čoavdda son ja čadna baddid sin alemi birra.

19. Son doalvvo papaid erit fanggan, ja famolaš olbmaid njæidda son.

20. Son valdda gæččaluvvum olbmain erit baksam sanid, ja vuorrasi arvvedakkesvuođa valdda son erit.

21. Son golgata bagjelgeččujume oaivamužai bagjeli, ja gievrai boakkanid son lože. Salm. 107, 40.

22. Son gæssa dam, mi læ čikkujuvvum, sævdnjadasast ouddan ja bukta jabmem suoivvana čuovggas ouddi. Dan. 2, 22. 1 Kor. 2, 10.

23. Son adda albmugidi lassanæme, ja son dikta sin duššat; son rakad albmugidi vides saje, ja son doalvvo sin erit.

24. Son erit valdda jierme ædnam albmuga oaivamužain ja dikta sin čagjadaddat balgeskættes mæccai; Salm. 107, 40.

25. si ravjuk sævdnjadasa siste alma čuovggastaga, ja son dikta sin čagjadaddat nuftgo garrim olbmu.

13. Kapittal.

Job aiggo čuožotet su rievtes Ibmel oudast, vaiko son dovdda su famo ja visesvuođa nuft burist go su ustebakge, gutek dušše verid læk sudnji soaibmam, 1—5. Son ranggo sin, go si læk mænnodam vanhurskesmættoset suina, bælostedinæsek Ibmela, gutte daddeke visut oaidna sin mænnodæme ja aiggo sin rangaštet, 6—12. Son aiggo dakkat ječas vanhurskesen Ibmel oudast, vaiko dat vela mavsaši su hægage, ja son læ su vigetesvuođas siste visses dam ala, atte dat šadda likkostuvvat, jos fal Ibmel gaiddad su givse sust erit ige suorgat su su majestætaines, 13—22. Dego son juo čužuši Ibmel oudast, jærra son sust, maid son læ suddodam, go son nuft doarradalla hæjos olbmu, 23—28.

1. Gæča, buokrakkan læ mu čalbme oaidnam, læ mu bællje gullam ja vuttivalddam.

2. Maid di diettebetet, dam dieđam maidai mon; im mon læk hæjob go di. 12, 3.

3. Almake, mon aigom sardnot dam buokvægalažži, ja must læ hallo čajetet mu aššam Ibmel ouddi.

4. Mutto di bodnebetet giellasid čoakkai, di lepet buokakrakkan hæjos dalkastægjek. 16, 2.

5. Vare di orušeidek javotaga!

Dat lokkujuvvuši digjidi visesvuot-
tan. Sanel. 17, 28.
6. Gullet dadde mu cuigodusa
ja vuttivalddet mu baksami baga-
dusaid!
7. Aiggobetetgo di sardnot boa-
stovuođaid Ibmeli bælostussan, ja
aiggobetet di sardnot betolašvuo-
đaid sudnji bælostussan?
8. Aiggobetetgo di gæččat su
persovna bællai daihe aiggobetetgo
di čuoǯotet Ibmel aše?
9. Šaddago digjidi burist gævvat,
go son guoratalla din, daihe aiggo-
betetgo di bættet su, nuftgo olmuš
bætta olbmu?
Salm. 44, 22; 139, 2 j. n. v.
10. Son aiggo din bagadet, jos
di čiegosvuođast gæččabetet per-
sovnai bællai.
11. Igo su allagvuotta šadda
din baldetet, ja su ballo boattet
din bagjeli?
12. Din sadnevagjasak læk gud-
nasadnevagjasak; din ladnesæinek*
šaddek lairre-ladnesæidnen.
* d. l. duođaštusak.
13. Orrot javotaga, heittet must
erit, vai mon bæsam sardnot, ja
de bottus mu bagjeli, mi bođiš?
14. Manne galgašim mon guoddet
mu oaǯǯam mu banidam gaskast*?
Mon aigom bigjat mu hæggam mu
giettasam**.
* barggat gagjot hæggam. ** bigjat mu
hæggam hættai. Duob. 12, 3.
1 Sam. 19, 5; 28, 21.
15. Gæča, son aiggo muo god-
det, — mon vuordam su; mon
aigom dušše vanhurskesen dakkat
mu gæinoidam su muođoi oudast.
16. Dat maidai galgga šaddat
munji bestujubmen; dastgo su muo-
đoi ouddi i bæsa æppebasse.
Matt. 7, 23.
17. Gullet dalle visut mu sane,
ja addet mu čilggitusa boattet din
belji sisa!
18. Gæča dadde, mu ašše læ
čielgas; mon diedam, atte mon
galgam oaǯǯot rievte.
19. Gi dat læ, gutte aiggo muina
rievte ouddi mannat! Alma mon
dalle datušim orrot javotaga ja
addet vuoigŋam.
20. Dušše guokte aše ale don
daga mu vuostai, de im mon ǩalga
čiekkat ječčam du muođoi oudast
erit:
21. Gaiddad du gieđad must
erit, ja allus du suorgatus muo
baldeteku! 9, 34. 35.
22. De ravka, ja mon galgam
vastedet; daihe mon galgam sard-
not, ja de vasted don munji!
23. Man ollo værredagok ja
suddok læk must? Adde munji
diettet mu bagjelduolbmamam ja
mu suddom!
24. Manne čiegak don du muo-
đoidad ja anak muo du vašalaǯǯa-
nad? Salm. 13, 2.
25. Aigokgo don suorgatet bie-
gast bossujuvvum lasta ja doarra-
dallat goikke oalga? —
26. go don mærredak munji
baččavuođaid ja addak muo arbbit
mu nuorravuottam suddoid
Salm. 25, 7.
27. ja bijak mu julgid čoski
gidda ja vuttivaldak buok mu balg-
gaid, don sacok mu juolggevuođoi
birra, 33, 11; 19, 8.
28. ja dam don dagak dag-
gara vuostai, gutte sodna nuftgo
muorra, mi læ mađoin borrujuvvum,
nuftgo bivtas, maid muoco læ bor-
ram.

14. Kapittal.

Job ovduša, moft Ibmel matta mæn-
nodet nuft garraset olbmuin, gæn ællem
læ nuft oanekaš ja dievva rafhetesvuo-
đast; go olmuš, gutte læ suddolaš sogast
riegadam, i mate hæittet suddodæmest,
ja go Ibmel læ mærredam dasa visses
ællemaige, de berriši Ibmel dam oanekis
aigest addet dam illodet su ællemes diti,
1—6; alma olmuš i mate, go dat okti
læ jabmam, goassege fastain goccat ođđa
ællemi, 7—12. Jos Ibmel aiguši doallat
su jabmi aimost duššefal, dassači go su
moarre nogaši, ja de addet su maccat

ruoktot ællemi, de son guoddaši su gillamušas gierddavašvuođain; mutto dal mænnod Ibmel suina su suddo diti garrasæmus lakai, 13—17. Vela dak nannosæmus dingak moallanek maŋemusta, jo be son dalle hæjos olmuš, gæn doaivvo Ibmel duššen dakka; vuollanedin su famo vuollai fertte dat mannat erit daggar baikkai, gost dat i šat fuola su lagamuš fulkides dilest, mutto dušše dovdda bakčasa ječas diti, 18—22.

1. Olmuš, nissonest riegadam, ælla oanekaš aige ja galletuvvu rafhetesvuođain.

2. Nuftgo lieđđe šadda son bajas ja goldna, ja son batara erit nuftgo suoivan ige biso.
Salm. 90, 6. 7; 102, 12; 103, 15; 144, 4. Es. 40, 6. 7. Job. 8, 9. Sard. 6, 12.

3. Vela daggarage bagjel anak don du čalmidad rabasen, ja muo doalvok don rievte ouddi ječainad!

4. Matašigo dadde buttes boattet buttesmættomest! I mataše oktage! Salm. 51, 7. Es. 64, 5.

5. Go su bæivek læk mærreduvvum, su manoi lokko asatuvvum du lutte, go don læk bigjam su raje, maid son i sate bagjellavkkit, Salm. 3, 16; 39, 5; 139, 16.

6. de gæča dalle erit su bælest, vai son ogusi mašo, dam mađe, atte son bæsaši illodet nuftgo bæivvebalkolaš su bæiveš diti!
7, 1; 10, 26. Salm. 39, 14.

7. Dastgo muora harrai læ doaivvo; jos dat gaskat čuppujuvvu, de boccid dat fastain bajas, ja dam oavsek æi agjan ittemest;

8. vaiko dam ruotas boarasmuvva ædnam siste, ja dam jalŋes jabma muolda siste,

9. de boccid dat almake čace haja diti ja surgidatta ovsid nuftgo æska gilvvujuvvum muorra.

10. Mutto olmai jabma ja vælla stargasen, ja olmuš adda vuoiŋas, ja gost læ dat dalle?

11. Čacce javkka erit abest, ja dædno coakko ja goikka aibas erit;

12. nuft vællana olmuš ige čuožžel; dassači go almek æi læk šatan æmbo, æi si gocca æige boktu bajas sin nakkarinesek.

13. O, vare don vurkkišik muo jabmi aibmoi, čiegašik muo dokko, dassači go du moarre ruoktot macca, vare don bijašik munji visses aige, ja de muittašik muo!

14. Go olmai jabma, ællago son dalle fastain? Buok mu soattebalvvalussam beivid vuordašim'mon dalle, dassači go mu čovddujubme boađaši; 7, 1.

15. don čurvušik, ja mon vastedifčim dudnji; du gieđaidad dago maŋŋai don haliduvašik.

16. Dastgo dal don logak mu lavkid; ikgo don læk faktimen mu suddo?

17. Bursa sisa læ mu suddo sæilleduvvum, ja don goarok gidda mu værredago bagjel. Hos. 13, 12.

18. Almake, varre gačča ja moallana, ja bakte sirddujuvvu sajestes;

19. čacce goppa geđgid, dam dulvve erit doalvvo ædnam muolda; nuft dagak don olbmu doaivo duššen. 8, 13; 11, 20. Sanel. 10, 28.

20. Don biđak sust oktelassi, ja son manna dokko; don nubbastuttak su amadajo ja divtak su mannat.

21. Jos su manak læk gudnest, de i son dam dieđe, ja jos si læk hæjok, de i son sin fuomaš.

22. Dušše su ječas diti dovdda su oažže bakčasa, ja su ječas diti morašta su siello.

15. Kapittal.

Elifas ovduša, go Job, gutte datto adnujuvvut vises olmajen, matta sardnot sanid, mak æi duššefal læk duššalažak ja garrasak, mutto vela vuolas njeiddek buok ibmelbalo ja duođaštek su ibmelmættomvuođa birra, 1—6. Job læ sardnom, dego son lifči dat vuostemuš olmuš ja lifči læmaš Ibmel arvvalam-guoibme, dego su ustebak lifče sagga hæjobuk go son jierme dafhost, vaiko okta sist vela læ sagga boarrasæbbo go son; dam su

čævllaivuođas siste læ son hilggom dam Ibmel jeđđitusa ja dam lojes nævvaga, maid si læk dattom sudnji addet, 7—11. I sust læk vuoiggadvuotta gævatet ječas nuft darramin Ibmel vuostai, gæn oudast i oktage olmuš læk vanhurskes, i vela oktage engelge, 12—16. De Elifas goččo Job vuttivalddet dam oapo, maid son læ fidnim ječas fuomašæme ja dai vuorrasi billedkættes duođaštusai bokte, 17—19. Ibmelmættom olmuš givseduvvu obba su oanekis ællemaiges mietta baladedin varnotes boatte aigest, ja sust læ ašše dasa, damditi go son læ bigjam ječas Ibmel vuostai ja addam ječas dokko bagjelmæralaš ællemi ja anestukkesvutti; su riggodak galgga nokkat, ja son ješ galgga fakkistaga erit rottijuvvut Ibmel moare bokte; su likko duššalašvuotta galgga farga almostuvvat; ouddalgo dat bæivve boatta, mi algost læi sudnji mærreduvvum, de galgga son ja buok dat, mi sust læ, duššat, 20—35.

1. De vastedi Elifas, Temanitalaš, ja celki:

2. Vastedago vises olmuš dieđoin, mi læ dušše biegga, ja dævddago son siskelušas garra biegain? Hos. 12, 2.

3. Aiggogo son duottan čajetet daggar sanin, mi i væket, ja daggar sarnin, maina son i doaimat maidege?

4. Duođai, don vuolasnjæidak ibmelbalo ja hæjodak duođalašvuođa Ibmel muođoi oudast;

5. dastgo du suddo bigja sanid du njalbmai, ja don valljik gavveli sardnoma.

6. Du ječad njalbme dubme du, ja im mon; du baksamak duođaštek du vuostai. Matt. 12, 37.

7. Riegadikgo don vuostemuššan buok olbmuin, ja sattujuvvikgo don mailbmai ouddalgo dievak? Sanel. 8, 25.

8. Lækgo don gulddalam Ibmel čiegos arvvalusa ja dobbe njammam visesvuođa? Jer. 23, 18. Visesv. 9, 13. Rom. 11, 34.

9. Maid don dieđak, maid mi æp galgaše diettet? Maid don arvvedak, mi galgaši migjidi læt amas? 13, 2.

10. Min gaskast læ sikke vuoras ja čurggisvuovtag, riggasæbbo go du aččat beividi.

11. Lækgo Ibmel jeđđitus-sanek dudnji bære uccan, ja sadne, mi læ sardnujuvvum dudnji lojesvuođain?

12. Manne rottašutta du vaibmo du, ja manne du čalmek russuk? —

13. go don jorggalak du moarad Ibmel vuostai ja luoitak sanid olgus mannat du njalmestad.

14. Mi læ olmuš, go dat galgaši læt buttes, ja muttom, gutte læ nissonest riegadam, go son galgaši læt vanhurskes? 4, 17 j. n. v. 25, 4 j. n. v.

15. Gæča, su basides ala i son luote, ja almek æi læk buttasak su čalmi oudast,

16. jo be son dalle muttom faste, muttom billašuvvum, daggar olmai, gutte jukka værrevuođa nuftgo čace*.

* d. l. gutte halida verid dakkat nuft angeret, go goikkaluvve olmuš halid čace.

17. Mon aigom dudnji juoida gulatet, gulddal muo! Maid mon læm oaidnam, dam aigom mon muittalet,

18. maid visak muittalek æige læk čiekkam nuftgo dam, maid si læk vuostaivalddam sin vanheminesek,

19. gæidi oktonessi ænam læi addujuvvum, ja i oktage vieres læm mannam gasko sin gaskal.

20. Ibmelmættom olmuš balla buok su beivides, ja harvvak logo mielde læk dak jagek, mak læk aimoidi vurkkijuvvum vækkavaldalašši. Es. 48, 22.

21. Suorgatusai čuogjam læ su belji oudast; gasko rafhe siste boatta hævatægje su bagjeli.

22. I son doaivo, atte son galgga ruoktot boattet sævdnjadasast, ja son læ valljijuvvum mieke varas.

23. Son birra vagjol laibe varas, cælkededin: Gost dat læ gavdnamest? Son dietta, atte

sævdnjadvuođa bæivve læ garvesen su baldast. 18, 12.

24. Hætte ja atestus baldetæba su; dat vuoitta su, nuftgo gonagas, gutte læ garves soattai;

25. dainago son geiggi su gieđas Ibmela vuostai ja bijai ječas gaʒ̆ʒ̆aret dam buokvægalaʒ̆a vuostai,

26. viegai su vuostai cæggo niski, su galbaides divtes dakin,

27. dainago son govčai su muođoides su iddesvuođaines ja bijai buoide su alemides ala Salm. 73, 7.

28. ja asai duššaduvvum gavpugin, viesoi siste, main i oktage galggam asat, mak legje asatuvvum šaddat čievrračobman.

29. I son šadda riggesen, ja su obmudak i biso, ja su duksa i dædde ædnam vuostai.

30. I son galga bæssat erit sævdnjadasast; dollanjuokčamak galggek loapatet su ovsid, ja son galgga javkkat su* njalme vuoiŋanasa bokte.

*Ibmela. 4, 9. Es. 11, 4.

31. Allus son bigju su dorvos duššalašvuođa ala! Son bætta ješječas, dastgo duššalašvuotta šadda su balkkan.

32. Ouddalgo su bæivve boatta, de dat dievva, ja su oavsek æi runod. 22, 16. Salm. 55, 24.

33. Son gačat nuftgo vidnemuorra su ladakættes murjides, ja son lappa nuftgo olljomuorra su liđides;

34. dastgo dam æppebase viesso læ šaddotæbme, ja dolla loapata lottima gođid.

35. Si sakkanattek likkotesvuođa ja riegadattek varnotesvuođa, ja sin čoavje rakad bettusa.

Salm. 7, 15.

16. Kapittal.

Job vasted, atte su ustebi sanek læk sudnji dušše vaivven; damditi si oʒ̆ʒ̆uk hæittet sardnomest, ige sist læk ašše sardnot. Maidai songe matasi, jos si lifče su sajest, jeđđit sin daggar duššalaš saniguim, 1—5. Vaiko son dal i šat vuorde maidege gæpadusaid sardnomes bokte, de læ vela juoga, maid son vela fertte cælkket: Ibmel læ, go son ocatalai su su garra moarestes, čajetam su stuora suddolaʒ̆ʒ̆an, ja nuft addam su dokko ibmelmættom olbmui bigjedæbmai ja doarradallami, 6—11; su rafhalaš likko siste læ Ibmel alma sæstekættai cuvkkim su ja vuogjodam su morraša ja varnotesvuođa sisa, vaiko son læ vigetæbme, 12—17. Son savva, atte su hævvanæbme i šaddaše mavsatkættajen, ja go son læ visses dam ala, atte Ibmel dovdda su vigetesvuođa, de jorggal son ječas su bællai rokkadaladedin, vai son rabedifči sudnji vuoiggadvuođa su vuostaičuoʒ̆ʒ̆oi vuostai, go son dal farga jabma, 18—22.

1. De vastedi Job ja celki:

2. Mon læm gullam ollo dam lakasaʒ̆aid; di lepet vaivalaš jeđđijægjek buokakrak. 13, 4.

3. Boattago mikkege loapaid du cæggajis sanin? Daihe mi du viggat vastedet?

4. Mon matašim maidai sardnot nuftgo di; jos di lifčidek mu sajest, de mon matašim joatket sanid okti din bagjel, ja mon matašim šluvgašet mu oaivvam din bagjel;

2 Gon. 19, 21.

5. mon matašim din nanosmattet mu njalminam*, ja mu baksami armoštaddam matasi lotkudattet din bakčasa.

* d. l. duššalaš saniguim.

6. Jos mon sarnom, de i mu bavčas lotkud, ja jos mon hæitam, de maid gæpadusaid mon oaʒ̆om?

7. Duođai, dal læ son muo vaibbadam; don læk duššadam obba mu vieso.

8. Ja don doppijik muo gidda, dat šaddai duođaštægjen mu vuostai, ja mu guoirasvuotta čuoʒ̆ʒ̆eli mu vuostai, aito mu muođoi oudast guoddali dat muo.

9. Su moarre gaikodi muo ja doarradalai muo; son gaski banides mu vuostai; nuftgo mu vuostaičuoʒ̆ʒ̆o bastalmutti son su čalmides mu vuostai. Salm. 35, 16; 37, 12.

10. Si* cagge sin njalmesek mu

vuostai, higjedemin doaškalegje si
mu nierai vuostai; buokakrakkan
čoagganušše si mu vuostai.
* mu vašalažak, 11. v. Salm. 22, 14;
35, 21. Matt. 26, 67. Salm. 94, 21.

11. Ibmel adda muo vanhurskes-
mættomi halddoi ja hoiggad muo
ibmelmættomi gieđaidi.

12. Mon ellim mašo siste; de
doji son muo, son doppi mu niskai
gidda ja cuvkki muo, son bijai
muo bajas moallan aldsesis.
7, 20. Vaid. 3, 12.

13. Su baček birrastatte muo,
son luddi mu monemužaid alma
sæstekættai; son golgati mu sape
ædnam ala.

14. Son gaikoi munji sarje sarje
bagjeli; son viegai mu vuostai
nuftgo vægalaš.

15. Mon læm gorrom sæka mu
likidam birra ja coggam mu čoarv-
vam muolda sisa*;
* d. l. luoittam mu fabmom ja allag-
vuottam.

16. mu amadagjo cakkesta gad-
njalin, ja mu čalbmerabmasi bagjel
læ jabmem suoivan.

17. Ja daddeke i læk mikkege
vækkavaldalašvuođaid mu gieđain,
ja mu rokkus læ buttes.
1 Tim. 2, 8.

18. O ænam, ale govča mu va-
raid*, ja allus leku mikkege bai-
kid, gosa mu čuorvvom bissana!
* Es. 26, 21. 1 Mos. 4, 10.

19. Gæča, vela dalge læ almest
mu duođaštægje, ja son, gutte
matta nannit mu sanid, læ allaga-
sast.

20. Mu ustebak læk mu bilkke-
dægjek; Ibmel guvllui gæčča čiero-
dedin mu čalbme,

21. vai son rabedifči olbmai
vuoiggadvuođa, go son soatta Ib-
melin, ja olbmu mannai vuoiggad-
vuođa su lagamuža vuostai;

22. dastgo harvve jagek galggek
vela boattet, ja mon vagjolam
dokko daggar gæino mielde, man
mielde mon im šatan ruoktot maca.
10, 21. 1 Gon. 2, 2.

17. Kapittal.

Job vaiddala, go su ustebak bilkke-
dek su, vaiko su fabmo læ dogjujuvvum,
ja dušše havdde læ su oudast, 1—2.
Son rokkadalla Ibmela čuožotet su
aše sin vuostai, go son læ dat aidno,
gutte matta dam dakkat. Ibmel i mate
addet su čuovgatuvvam ja betolaš uste-
bid vuoittet; si higjedek su, nuft atte
son sodnaduvvu morrašest, ja buok
vuoiggadlažak suorgganek ja moaratuv-
vek dam diti ja dollek dađe æmbo sin
ibmelbalolaš ællemgærdestæsek gidda,
3—9. I boatte aigestge son doaivo
gavdnat maidege visesvuođaid su uste-
bides sarni siste; si jeđđijek su čajetedin
sudnji buoreb boatte aige, mutto sust i
læk mikkege æraid vuorddagasast go
jabmem, 10—16.

1. Mu vuoigŋa* læ dogjum, mu
bæivek læk časkam; dušše havdek
læk mu oudast.
Salm. 88, 4. * ællemfabmo.

2. Duođai, bilkkadusak birra-
stattek muo, ja mu čalbme fertte
agjanet sin vuostehagolaš mænoin.

3. Bija dadde panta, dakked
mu oudast ješječad lutte! Gi dat
læ, gutte vela galgaši geiggit munji
vækkegieđas?
* d. l. dakkedet mu oudast,
Sanel, 6, 1; 11, 15.

4. Alma don læk dappam sin
vaimo arvvadusast; damditi ik don
dato sin aledet*.
* addet sin vuoittet.

5. Gutte bætta ustebides sala-
šen*, su manai čalmek galggek
sodnat. * sin doarredegjidi.

6. Ja mon læm bigjujuvvum
sadnevajasen albmugi, ja mon læm
daggar, gi čolggujuvvum muođoi
njæigga. 30, 9 j. n. v. Salm. 69, 12.

7. Ja mu čalbme læ sevnjudam
morrašest, ja mu lattok læk nuftgo
suoivan buokakrakkan.
Salm. 6, 8; 31, 10.

8. Vuoiggadlažak suorgganek
dam diti, ja ašetæbme sutta dam
æppebasse olbmu diti;

9. dat vanhurskes doalla gidda
su gæinostes, ja dat, gæst læk
buttes gieđak, oažžo ain æmbo
famo.

10. Mutto di, bottet fal fastain
buokakrakkan! Im mon gavna al-
make ovtage visasa din gaskast.
11. Mu bæivek læk mannam
mæddel, mu arvvalusak gaikoduv-
vum, — mu vaibmom obmudak!
12. Ija dakkek si bæivven,
čuovgas, celkkek si, læ lagabuin
go dat sævdnjadas, mi læ aito mu
oudast.
13. Go mon doaivom jabmi
aimo ala nuftgo mu vissum, lačam
sævdnjadasa sisa mu oađđemsag-
jam,
14. čuorvom havddai: Don læk
mu ačče, mattoi: Don læk mu
ædne ja mu oabba,
15. gost læ dalle mu doaivvo?
Mu doaivvo — gi oaidna dam?
16. Jabmi aimo smarti lusa
mannek dak* vuolas, go mon mai-
dai oaǯom mašo muolda siste.

* mu doaivvagak.

18. Kapittal.

Bildad vasted Jobi, atte son, jos si galggek bissot sarnodæmest, fertte hæittet su jallas sarnestes, ja atte sust i læk ašše mænnodet su ustebidesguim dego jallai ja ibmelmættomiguim, 1—3. Vaiko son dagjo, de bisso mailme lagadus, maid Ibmel læ asatam, nubbastuvakættajen. Ibmelmættomi likko nokka fakkistaga; birra buok birrastattum vaddoin ja suorgatusain, i son gavna gostege mašo, ja maŋemusta nælgge, buocalvas ja jabmem loapata su; su viste duššaduvvu, su sokka hævvana, su muittem nokka, son ješ nordastuvvu jabmem sævdnjadassi, ja obba mailbme suorggan su hævvanæme diti, 4—21.

1. De vastedi Bildad, Suhitalaš,
ja celki:
2. Goas di dadde aiggobetet
bigjat raje din sanidasadek? Šaddet
jiermalaǯǯan, ja de aiggop mi
dastmaŋŋel sardnot.
3. Manne læp mi adnujuvvum
nuftgo oamek? Manne læp mi
buttesmættomak din čalmi oudast?
4. O don, gutte gaikodak ješ
ječad du moarestad! Juogoson
ænam du diti galgga guđđujuvvut
avddemen, ja bakte likkatuvvut su
sajestes?
5. Daddeke galgga ibmelmæt-
toma čuovgas časkaduvvut, ja su
dola njuokčamak æi galga baittet.
Sanel. 13, 9.
6. Čuovgas galgga sevnjudet su
goađest, ja su goallo časkaduvvut
su bagjelist.
7. Su famolaš lavkek galggek
šaddat basken, ja su ječas rađđe
njæiddet su; Sanel 5, 22.
8. dastgo son šadda su julgides-
guim fierbmai, ja fierme alde vag-
jola son.
9. Giella darvvana su šušbmai
gidda, harccabadde valdda su gidda.
22, 10.
10. Su fanggabadde læ čikkum
ædnam sisa, ja su gillar balgga
ala.
11. Suorgatusak baldetek su
birra buok ja batarattek su, gosa
son luitiš su juolges.
3 Mos. 26, 36. Visesv. 17, 11.
12. Nælgest golatuvvu su fabmo,
ja likkotesvuotta čuoǯǯo garvesen
su baldast.
13. Su like bittaid borra, su
lattoid borra jabmema vuostasriega-
dægje*. * d. l. jametægje davdda.
14. Son gaikkujuvvu erit su
goađestes, su dorvostes, ja don
divtak su mannat dokko suorgatusai
gonagasa lusa. Salm. 52, 7.
15. Mi i sudnji gula, assa su
goađest; rišša botkotuvvu su viste
mietta. 19. v.
16. Vuoleld eritgoikkek su ruot-
tasak, ja bajeld astek su oavsek.
14, 2. Am. 2, 9.
17. Su muittem læ nokkam æd-
namest, ige su namma namatuvvu
šat æmbo ædnam alde.
Salm. 9, 7. Sanel. 10, 7.
18. Son nordastuvvu čuovggasest
sævdnjadassi, ja son erit agjujuvvu
ædnam rikast.
19. Æi sudnji bace manak ige
nalle su albmug gaski, ige ok-

tage batarussi bæssam bace su vistidi. Salm. 21, 11.

20. Su bæive* diti suorgganek dak, gudek assek oarjen, ja dak, gudek assek nuorttan, doppitallek balloi. * d. l. su hævvanæme bæive. Esek. 21, 25.

21. Aito nuft gævva dam vanhurskesmættoma vistidi, ja nuft dam baikkai, gutte i dovda Ibmela. 20, 29.

19. Kapittal.

Job vaiddala, go su ustebak hæitekættai bavčagattek su, go si soibmek sudnji daggar rikkosid, mak lifče su ječas asše, ja maid si æi mate duottan dævddet, 1—5. I son læk ješ ansašam su likkotesvuođas, mutto dat boatta dast, atte Ibmel læ mænnodam suina vanhurskesmættom lakai. Su vaiddalæmest avvir anekættai læ Ibmel birrastattam su gillamušaiguim, main son i dieđe moft erit bæssat, erit valddam sust su gudne, likko ja doaivo ja moarestes diktam atestusai væga gævvat su bagjeli, 6—12. Buok su fuolkek ja oappasak læk guođđam su; su dalo olhmuk čajetek sudnji stuoremus bagjelgæččama; su akka, vieljak ja ustebak fastašek su; vela manakge baggjelgečček su; sust i bace mikkege ærrebgo su ruoidna rumaš, 13—20. Vuoitatallam su varnotesvuottasis, rokkadalla son vuost su ustebides arkalmastet su bagjeli, gutte læ Ibmelest doarradallujuvvum olmai, 21. 22. Go son dietta, atte dat su rokkus læ dušše diti, de savva son dastmaŋŋel, atte su duođaštus vigetesvuođas birra vurkkijuvvuši boatte sogai varas, 23. 24. Maŋemusta oažžo son dam ilolaš vissesvuođa, atte su lonestægje ælla ja okti galgga ouddan loaidastet sudnji bæloštussan; maŋŋelgo su rumaš læ nokkam, de galgga son fastain bajasčuožželet ja su ažestes olgus gæččat Ibmela bæstenes, 25—27. Go son læ visses dam ala, varot son ustebides amasek doarradallat su, ja goččo sin jurdašet, maggar duomo daggar mænnodæbme šadda buktet sin bagjeli, 28, 29.

1. De vastedi Job ja celki:

2. Man gukka aiggobetet di moraštattet mu sielo ja cuvkkit muo saniguim?

3. Dal læ logad gærdde, go di higjedepet muo, epetge hæppanada muo vuolas dæddemest.

4. Jos mon læm duođast čagjedam, de læ mu čagjadus mu ječčam asše.

5. Aiggobetetgo di duođast čævllasmattet ječaidædek mu vuostai ja čajetet munji mu hæpadlašvuođa.

6. Dovdideket dadde, atte Ibmel læ dakkam munji verid ja bigjam su fiermes mu birra!

7. Gæča, mon čuorvom: Vækkavaldalašvuotta! — ja im mon oažo maidege vastadusaid; mon bargom, ja i læk mikkege vuoiggadvuođaid. 30, 20. Salm. 22, 3.

8. Mu gæino læ son gidda aiddom, nuft atte im mon bæsa ouddan, ja mu balggai ala bigja son sævdnjadvuođa. Vaid. 3, 7. 9.

9. Mu gudne læ son nuolatam must erit ja eritvalddam mu oaive kruono.

10. Son vuolasgaikko muo birra buok, nuft atte mon hævvanam, ja son bajasgaikko mu doaivo dego muora.

11. Son dikta su moares cakkidet mu vuostai ja adna muo su vašalažžanes. 33, 10.

12. Su joavkok bottek buokakrakkan ja rakadek sin gæinosek mu vuostai, ja si luoittalek birra mu goađe.

13. Mu vieljaid læ son gaiddadam must erit, ja mu oappasak læk šaddam munji rak amasen. Salm. 38, 12.

14. Mu lagamužak javkkek erit, ja mu dovddosak læk muo vajaldattam.

15. Mu dalo olbmuk ja mu bigak adnek muo amas olmučen; mon læm vieres olmuš sin čalmi oudast.

16. Mon ravkam mu balvvalæggjam, ja i son vasted; mon ferttim ješ njalminam su rokkadallat.

17. Mu vuoiŋatak læ bačča mu akkasam, ja mu havsidæbme mu ædne barnidi.

18. Vela manakge bagjelgečček

muo; jos mon aigom čuoǯǯelet, de si sardnuk mu vuostai.

19. Buok mu dovddosæmus ustebak fastašek muo, ja dak, gæid mon rakistim, læk jorgetam mu vuostai.

20. Mu davtek darvvanek mu likkai ja mu oaǯǯai, ja mon bæsam dušše mu banidam likin.

Salm. 102, 6.

21. Arkalmastet mu bagjeli, arkalmastet mu bagjeli, di, mu ustebidam! Dastgo Ibmel gietta læ munji guoskatam.

22. Manne doarradallabetet di muo, dego Ibmel, ja epet gallan mu oaǯest?

23. O, vare mu sanek šaddaše dadde bajasčallujuvvut! O, vare dak šaddaše bajasčallujuvvut girjai,

24. vare dak ruovddegriffalin ja lajoin šaddaše agalaǯat sisačuppujuvvut baktai!

25. Mutto mon, mon diedam, atte mu lonestægje ælla, ja nuftgo dat maŋemuš galgga son loaidastet ouddan muolda ala.

Salm. 110, 1. 1 Kor. 15, 25 j. n. v.

26. Ja maŋŋelgo dat mu likke læ duššaduvvum, galgam mon mu oaǯestam olgus gæččat Ibmela,

Es. 26, 19. Dan. 12, 2. 2 Makk. 7, 11. Joh. 5, 28 j. n. v.

27. gæn mon, mon galgam gæččat aldsesam buorren, gæn mu čalmek galggek oaidnet, ja i oktage amas; — mu monemuǯak golatuvvujek mu siskelušast*!

Salm. 17, 15. 1 Joh. 3, 2. * halidusa diti dam maŋŋai, 2 Kor. 5, 2.

28. Go di cælkkebetet: Moft galggap mi doarradallat su! (Alma dam aše ruotas læ gavdnum mu siste) —

29. de ballet miekest! Dastgo moarre læ suddo, mi læ mieke vuluš, — vai di dovdašeidek, atte duobmo læ.

Matt. 5, 22. Salm. 58, 12.

20. Kapittal.

Dat hæppašutte cuigodus, maid Job læ addam su ustebidasis, nagge Sofar sardnot, 1—3. Son fertte muitotet Jobi dam dolus fuomašæme birra, atte ibmelmættom olbmu likko i biste gukka, 4. 5. Jos de man allaget son goargŋo, de son almake hævvan ja javkka aibasrakkan ædnam alde erit; son guođđa su manaides gæfhevutti ja bigjujuvvu havddai gasko su nuorravuođas famo siste, 6—11. Jos de man sagga dat baha njalgid sudnji, ja jos de man sagga son vigga dam navdašæme gukkedet, de dat šadda sudnji almake jametægje mirkkon; son, gæn anestukkesvuođa i mikkege mattam galletet, fertte fastain ruoktot addet buok dam obmudaga, maid son læ fidnim daid vaivašid givsedemin; gasko su valljogasvuođa siste boatta atestus su bagjeli; Ibmel doarradalla su su moarestes ja bukta væltekættes hævvanæme su bagjeli ja buok dam bagjeli, mi sust læ, 12—29.

1. De vastedi Sofar, Naamatitalaš, ja celki:

2. Damditi bigjek mu mangalagas jurddagak vastadusa mu njalbmai, ja damditi stuibmed mu siste;

3. hæppašutte cuigodusaid ferttim mon gullat, ja mu vuoigŋa adda munji vastadusa mu arvvadusastam.

4. Diedakgo don dam, atte agalašvuođa rajest, dam rajest go olbmuk bigjujuvvujegje ædnam ala, de læ dat nuft,

5. atte ibmelmættomi avvo læ oanekaš, ja dam æppebase illo bista dušše čalmeravkkalam-boddo?

6. Vaiko su allagvuotta bagjanifči vela albmai, ja su oaivve olaši balvaidi,

Dan. 4, 10. 11. Jer. 51, 53.

7. de dušša son almake agalaǯat nuftgo su ječas baikka; dak, guđek su oidne, celkkek: Gost son læ?

8. Nuftgo niekko girdda son erit, ja i son gavdnu, ja son eritagjujuvvu nuftgo igja-oainatus.

Salm. 73, 20; 37, 36.

9. Dat čalbme, mi oini su, i oaine su šatan, ja su sagje i oaine su šatan æmbo. Salm. 37, 10; 103, 16.

10. Su manak ferttijek viggat
dokkit hæjoidi, ja su gieđak fertti-
jek addet su obmudaga fastain
ruoktot. 27, 14. Salm. 109, 10; 37, 25.
11. Su davtek legje dievva su
nuorravuođa famost, ja dal dat
vælla suina muolda siste.
12. Jos dat baha njalgid sudnji
su njalme siste, jos son čiekka
dam su njuokčames vuollai,
13. jos son sæsta dam ige luoite
dam mannat, mutto doalla dam
ruoktot gasko su guomes sisa,
14. de nubbastuvvu almake su
laibbe su siskelušai siste gærbmaši
mirkkon su siste.
15. Son njielai obmudaga, ja
son fertte dam fastain vuovsadet
olgus; Ibmel vuojet dam olgus su
čoavjest.
16. Gærbmaši mirko fertte son
sisa njammat; mirkolaš gærbmaša
njuovča godda su.
17. Son vissasi i oažo oaidnet
jogačid, dænoid, main honnig ja
mielkke golgga.
18. Son fertte ruoktot addet
dam, mi læ fidnijuvvum, ige oažo
dam navdašet; ollo obmudaga læ
son fidnim, mutto son oažžo uccan
ilo dast. 15. v. Jer. 12, 13.
19. Dastgo son cuvkki daid hæ-
joid ja guđi sin vællat; son rievedi
viesoid aldsesis, mutto i son oažo
daid ođđasist huksit; Es. 5, 8.
20. i son dovddam mašo su
siskeldasastes; i son galga bæssat
su rakkasæmus obmudagaines.
21. I læm mikkege, mi vældai
su vuovddaivuođast; damditi i biste
su likko.
22. Su stuora valljogasvuođas
siste šadda son baskadassi; juokke
hæđalaža gietta boatta su bagjeli.
15, 21.
23. Dævddem diti su čoavje
vuolgat son* su buolle moares su
vuostai ja adda su borramušas arv-
vet su ala. Salm. 11, 6. * Ibmel.
24. Jos son batar ruovddegarvo
oudast, de raiggeda su čađa væik-
kedavgge. Am. 5, 19.
25. Jos son gæssa njuola olgus,
de manna dat olgus su gorodest,
ja dat šælggo njunne boatta oud-
dan su sapest; jabmem baldatusak
bottek su bagjeli.
26. Buok sævdnjadas læ vurkki-
juvvum su burist vurkuduvvum
davveri varas; dolla, mi i bossu-
juvvu, loapata su; dat erit borra
dam, mi læ baccam su goattai.
5 Mos. 32, 22.
27. Albme rappa su bahadago,
ja ænam čuožžel su vuostai.
28. Su vieso duksa dolvvujuvvu
erit, dat doiddujuvvu erit su moare
bæive.
29. Dat læ ibmelmættom olbmu
oasse Ibmelest ja dat arbbe, mi
læ sudnji mærreduvvum dam buok-
vægalažast. 18, 21.

21. Kapittal.

Job goččo su ustebides darkkelet vutti-
valddet, maid son dal aiggo sigjidi cælk-
ket; son aiggo sigjidi ouddanbigjat juoida,
mi šadda sin suorgatet ja sattet sin
hæittet higjedæmest su dego ibmelmæt-
toma su likkotesvuođa diti, juoida, man
ala son ješ i mate jurdašet alma suorg-
gankættai, 1—6. Mast dat boatta, atte
dak ibmelmættomak nuft davja ellek
hærvvaset ja ilo siste buok beividæsek
mietta ja maŋemusta ožžuk geppis jab-
mema alma bakčasitaga, 7—15? Jos
su ustebak aigguk dam vuostai cælkket,
atte dai ibmelmættomi likko i almake
læk sin ječaidæsek valdest, de son dasa
fertte vastedet, atte si almake aito harve
hævvanek, 16—18. Jos si ain aigguk
dam vuostai cælkket, atte Ibmel almake
rangašta dai ibmelmættomi suddo sin
manai ala, de son fertte dasa vastedet,
atte rangaštus berriši sin ječaidæsek
dæivvedet, go si æi fuola, moft sin ma-
naidi gævva, 19—21. Jos olmuš i aigo
læt visab go Ibmel, de son fertte dov-
dastet, atte olbmuguovtost nubbe, dat
ibmelmættom, davja ælla likkoližžan
gidda jabmemes ragjai, ja nubbe fast,
dat ibmelbalolaš, i goassege læk muosa-
tam maidege burid, ja atte soai jabmem
siste oažžoba sæmma oase, 22—26. Dušše
dam varas, vai si bessek goččot Job ib-
melmættomen, celkkek su ustebak buok

fuomašæme vuostai, atte dat baha alo
dušša; aito dam vuostai sestujuvvu son
davja likkotesvuođa bæive, ja i guttege
duosta su cuigodet su vanhurskesmæt-
tomvuođa diti; vela jabmem siste čaje-
tuvvu sudnji gudne, ja son oađđa njalg-
gat su havdestes, 27—33. Su ustebi
sardne læ damditi sikke jeđđikættai ja
oskaldasmættom, 34.

1. De vastedi Job ja celki:
2. Gullet darkkelet mu sane,
ja lekus dat jeđđitus, maid di ad-
debetet munji!
3. Girddet muo, ja mon aigom
sardnot, ja maŋŋelgo mon læm
sardnom, de oažok don bilkkedet.
4. Juogoson mu vaida guoska
olbmu harrai? Daihe manne mu
vuoigŋa i galgaše šaddat gierdda-
mættosen?
5. Jorgeteket mu bællai ja suorg-
ganeket, ja bigjet gieđa njalmadek
ala! 29, 9; 39. 37.
6. Go mon muitam dam, de
mon suorgganam, ja mu oažže
doppitalla doargastussi.
7. Manne bissuk ibmelmættomak
hægast, šaddek boaresen ja oudda-
nek vela buore dillai?
Salm. 73, 3 j. n. v. Jer. 12, 1. Hab. 1, 13.
8. Sin nalle bisso nanosen sin
muođoi oudast sin birra, ja sin
maŋestboattek sin čalmi oudast.
9. Sin viesok læk rafhest alma
balotaga, ja Ibmel risse i boađe
sin bagjeli.
10. Su vuovsak čoavjodek æige
stajed, su gusak galbid ožžuk æige
guodde ouddal aige.
11. Dak luittek olgus su manai-
dæsek nuftgo smavva omid, ja sin
barnačak njuikodek birra.
Salm. 17, 14.
12. Si bajasbajedek sin jienasek
paukai ja sitari čuojadedin, ja si
illodek njurganasai jiena diti.
13. Si loktek sin beividæsek
oasalašvuođa siste, ja ovta čalme-
ravkkalam-boddost mannek si vuo-
las jabmi aibmoi.
14. Ja almake celkke si Ibmeli:
Gaida erit min lutte! I mist læ hallo
dittui du gæinoi harrai. 22, 17.
15. Mi læ dat buokvægalaš, go
mi galgašeimek su balvvalet, ja mi
avkid galgaši migjidi læt jorggalæ-
mest su bællai rokkusin?
2 Mos. 5, 2. Mal. 3, 14.
16. Gæča*, sin likko i læk sin
gieđast. — **Ibmelmættomi rađđe
læ gukken must erit.
*aiggobetet di cælkket. **Dast algga
Job vastadus. 22, 18.
17. Man davja časkaduvvu ib-
melmættomi lampa ja boatta sin
likkotesvuotta sin bagjeli? Man
davja juogad son sigjidi bakčasid
su moarestes?
18. Man davja šaddek si nuftgo
oalgak biega oudast, nuftgo avnak,
maid biegga erit doalvvo?
Salm. 1, 4; 35, 5; 83, 14.
19. Ibmel* vurkke su rangaštusa
su manaidi. — **Mavsatekus son
sudnji aldsesis, nuft atte son dam
dovdda! *aiggobetet di cælkket.
**Dat læ Job vastadus. 2 Mos. 20, 5.
20. Oidnus son su ječas čalmi-
guim su hævvanæmes, ja dam buok-
vægalaža moaratumest jukkus son
ješ! Salm. 75, 9.
21. Dastgo maid fuolla son su
dalostes ječas maŋŋel, go su manoi
lokko læ nokkam?
22. Aiggogo olmuš oapatet vises-
vuođa Ibmeli, sudnji, gutte almake
dubme daid allagid?
Es. 40, 13. Rom. 11, 34. 1 Kor. 2, 16.
23. Nubbe jabma su buore diles
gasko, aibas oagjebassan ja rafha-
lažžan;
24. su littek legje dievva miel-
kest, ja su davti ađa læi ađđai.
25. Ja nubbe jabma baččaget
moraštægje sieloin ige læk goas-
sege niktim, mi buorre læ.
26. Goabbašagak vællaba soai
muolda siste, ja mađok sodno gok-
ček. Sard. 9, 2. 3. Es. 14, 11.
27. Gæča, mon dovdam din jurd-
dagid ja daid arvvalusaid, mai-
guim di dakkabetet vækkavalde mu
vuostai;
28. dastgo di cælkkebetet: Gost

læ dam goaves hærra viesso, ja
gost læ dat goatte, gost ibmelmæt-
tomak assek?
29. Epetgo di læk jærram mat-
kalaǥain? Ja sin duođaštusaid
di alma epet aigo hilggot,
30. atte dat baha sestujuvvu
likkotesvuođa bæive, moare bæive
dolvvujuvvujek si erit.
31. Gi cuigod su su gæino
diti aito su muođoi oudast? Ja go
son dakka maidege, de gi mavsat
sudnji dam?
32. Ja son, — havddai son gud-
dujuvvu, ja havddečoma bagjel
gocca olmuš.
33. Njalges læ su vuoiŋadus
vuome muolda siste, ja su maŋest
mannek buok olbmuk, ja si, guđek
su ouddalist mannek, læk lokka-
mættomak.
34. Moft mattebetet di dalle
jeđđit muo nuft duššalaš jeđđitu-
sain? Ja din vastadusain bacca
dušše oskaldasmættomvuotta.

22. Kapittal.

Elifas vasted Jobi, atte Ibmel i mate læt rangaštam su su ječas diti; alma olbmu vanhurskesvuotta i læk sudnji manenge avkken. Ige son mate læt rangaštam su su ibmelbalo diti. Su stuora gillamušak læk aivefal su ollo ja stuora suddoi diti; son læ hanesvuođastes givsedam varnotemid ja læmaš armotæbme vaivaši vuostai, 1—10. Job berre jurdašet dam rangaštusa ala, mi juo læ su dæivvedam, ige lasetet su suddos biettaledines Ibmel mailme doarjalæme, nuftgo doluš-aiggasaš ibmelmættom olbmuk læk dakkam, gæid Ibmel sin ibmelmættomvuođa ja gittemættomvuođa diti læ duššen dakkam, daidi vanhurskasidi avvon, gæid si legje givsedam, 11—20. De galgga Ibmel šaddat su riggodakkan, su illon ja avvon, gullat su rokkadusaid ja addet buok likkostuvvat sudnji; jos son dalle vela muttomin šaddaši vuoleduvvut, de galgga son almake fastain aleduvvut; son galgga vela su oudastrokkuses bokte gagjot dam ašalaǥa rangaštusast erit, 21—30.

1. De vastedi Elifas, Temanita-
laš, ja celki:
2. Mattago be olmai avke dak-
kat Ibmeli? I, ješ aldsesis dakka
dat jiermalaš avke.
3. Lægo dat dam buokvægalaǥǥi
avkken, go don læk vanhurskes,
daihe vuoitton, go don vagjolak
laittemættoset?
4. Lægo dat du ibmelbalo diti,
go son bagad du, manna duina
rievte ouddi?
5. Igo du bahavuotta læk stuo-
res ja du værredagok alma loapa-
taga?
6. Dastgo don valddik panta
du vieljainad alma ašetaga ja ges-
sik biktasid alas olbmuin erit.
24, 7; Es. 58, 7.
7. Ik don addam vaibbam
olbmui čace jukkat, ja nælggo
olbmust biettalik don laibe.
Matt. 25, 42.
8. Mutto dat olmai, gutte ani
su gieđas, son oaǥoi ædnama oab-
menes, ja alla arvost adnujuvvum
olmai asai dam siste.
9. Læskaid læk don luoittam
vuolgget guoros gieđai, ja ačetemi
gieđak cuvkkijuvvujegje.
10. Damditi læk gielak du birra,
ja fakkis ballo suorgat du.
18, 9 j. n. v.
11. Daihe ikgo don oaine sævd-
njadasa ja dam čaccedulve, mi du
gokča?
12. Igo Ibmel læk allag nuftgo
albme? Ja gæča daid bajemuš
nastid, man allagasast dak læk
orromen!
13. Ja don cælkak: Maid dietta
Ibmel? Juogoson son dubme sævd-
njadasa čađa? Salm. 10, 11; 94, 7.
Es. 29, 15. Jer. 23, 23. 24.
14. Balvak læk govčasen su
oudast, nuft atte i son oaine, ja
alme gomovuođa alde vagjola son.
15. Aigokgo don čuovvot doluš
aige balgga, man mielde suddo
olbmak vagjolegje,
16. dak, guđek eritrottijuvvujegje
ouddal aige, ja gæi vuođđodus gol-
gai jokkan, 15, 32. 33.

17. guđek celkke Ibmeli: Gaida erit min lutte, ja jerre, maid dat buokvægalaš matasi sin oudast dakkat, 21, 14. 15.
18. vaiko son læi dævddam sin viesoid buriguim? — Mutto dai ibmelmættomi rađđe læ gukken must erit. — 21, 16.
19. Vanhurskasak oidne dam* ja illodegje, ja dat vigetæbme bilkkedi sin: Salm. 107, 42. * 16. v.
20. Duođai, min vuostaičuoggo læ duššen dakkujuvvum, ja dolla læ golatam sin valljogasvuođa.
21. Soabat dadde ječad suina, ja de ane rafhe! Daggo bokte galgga buorre boattet dudnji.
22. Vuostaivalde dadde oapatusa su njalmest ja bija su sanid du vaimod sisa!
23. Jos don jorgidak fastain dam buokvægalaga guvllui, de galgak don fastain bajasrakaduvvut, go don gaiddadak værrevuođa erit du gođinad. 8, 5. 6; 11, 14. 15.
24. Suppe du gollad muolda sisa, ja du Ofir-gollad joga geđgi gaski!
25. De galgga dat buokvægalaš læt du golle, læt dudnji silbbagubak;
26. dastgo dalle galgak don avvodet dam buokvægalaga bokte ja bajas bajedet du muođoidad Ibmel guvllui. Salm. 37, 4.
27. Don galgak sudnji rokkadallat, ja son galgga du gullat, ja don galgak makset du loppadusaidad, Es. 55, 24. Salm. 50, 14.
28. ja jos don arvvalak maidege dakkat, de dat galgga dudnji likkostuvvat, ja du gæinoi bagjel galgga čuovgas baittet;
29. go dak dolvvuk vuolas guvllui, de don galgak cælkket: Bajas guvllui! Son galgga bæstet dam, gæn čalbme gæčča vuolas guvllui; 11, 17.
30. son galgga gagjot vela damge, gutte i læk vigetæbme, ja gagjujuvvut galgga son du gieđai buttesvuođa bokte*.

* go don rokkadalak su oudast; 1 Tim. 2, 8. Jak. 5, 16. Job. 42, 8.

23. Kapittal.

Go Job ustebak ain adnek su vaiddalusa vuostehagolašvuottan, vaiko son vigga dam jaskodattet, de savva son, atte son matasi loaidastet su ašines Ibmel duobmostuolo ouddi; son læ visses dam ala, atte Ibmel dalle i anaše su stuoreb famos su vuostai, mutto vuttivaldaši su ja gulatifči su vanhurskesen, 1—7. Mutto Ibmel i adde ječas gavnatallat sudnji; dastgo vaiko son dietta, atte Job læ vagjolam laittemættosen su laga mielde, de son almake ollašutta, maid son okti læ arvvalam su harrai. Dat Ibmel mænnodæbme, mi davja oidnu dabe mailmest, dævdda su vaimo suorgatusain, 8—17.

1. De vastedi Job ja celki:
2. Vela odnaš bæivege adnujuvvu mu vaiddalus vuostehagolašvuottan; mu gietta orro almake lossadet mu šuokatusa alde*.

* d. l. mon viggam jaskodattet mu vaiddalussam.

3. O, vare mon dieđašim, gost su gavdnat, vare mon matašim boattet su truono lusa! 9, 34 j. n. v. 13, 3.
4. De mon bijašim mu aššam ouddan su muođoi ouddi ja dævdašim mu njalbmam čajatusaiguim.
5. Mon oǥušim diettet daid sanid, maid son munji vastedifči, ja vuttivaldašim, maid son munji cælkaši.
6. Galgašigo son dalle olles famoin soattat muina? Igo aito son vuttivaldaše muo?
7. De vuoiggadlaš olmai manaši suina rievte ouddi, ja de mon bæsašim oktelassi erit mu duobmarestam.
8. Gæča, jos mon manam oudas guvllui, de i son læk dobbe, daihe maŋas, de im mon aica su;
9. jos son læ dugjomen gurot bælde, de im mon oaine su; jos son ærrana olgiš bællai, de im mon oaine su.

10. Dastgo son dovdda dam gæino, man mielde mon vagjolam; jos son gæččalifči muo, de mon ouddan boađašim nuftgo golle. Salm. 17, 3.

11. Mu juolgge vagjoli su luodai mielde; mon vuttivalddim su gæino imge ærranam dast.

12. Su baksami bakkomest im mon erit gaiddam; bagjel mu ječčam laga * vurkkijim mon su njalme sanid. * Rom. 7, 23.

13. Mutto son læ dat aidno, ja gi hette su? Masa su sielost læ hallo, dam son dakka. Dan. 4, 35.

14. Dastgo son ollašutta dam, maid son læ munji asatam, ja daggarak læk ollo su lutte.

15. Damditi suorgganam mon sust; jos mon guoratalam dam*, de mon doargestam su oudast. * 14. v.

16. Ja Ibmel læ dakkam mu vaimo arggen, ja dat buokvægalaš læ muo baldetam,

17. dainago mon im eritrottijuvvum sævdnjadasast, ja son i čiekkam mierka mu muođoi oudast erit. Es. 57, 1.

24. Kapittal.

Arvvedmættom dat læ, cælkka Job, atte Ibmel i rangašt daid ibmelmættomid, 1. Læk daggarak, gudek anestukkesvuođastæsek julgalaǯat ja vægald givsedek vaivašid ja væketemid ja daggo bokte buktek sin stuoremus varnotesvutti; mutto Ibmel i vuttivalde dam, 2—12. Ærrasak, sorbmijægjek, suollagak ja fuoras olbmak, adnek rangaštkættajen sin ibmelmættom mænoidæsek čikkusist, 13—17. Job ustebak sardnuk galle duođalaš saniguim dam birra, atte ibmelmættomidi boatta fakkis ja hirmos loappa, 18—21. Mutto duottavuođast gævva aibas æra lakai; Ibmel adda sigjidi gukkes ællem ja gagjo sin stuoremus vaddoin; son adda sin ællet oagjebasvuođa siste ja maŋemusta raves agest jabmet, nuftgo buok ærak jabmek, 22—25.

1. Manne æi læk aigek* aimoidi vurkkijuvvum dam buokvægalaǯast? Ja manne si æi oaine, gudek dovddek su, su beivid? * rangaštam-aigek.

2. Ragjemærkak sirddujuvvujek; ælok rieveduvvujek ja guođotuvvujek. 5 Mos. 19, 14; 27, 17. Sanel. 22, 28.

3. Ačetemi asen vuojetuvvu erit; læskai vuoksa valddujuvvu panttan. 22, 6. 5 Mos. 24, 17.

4. Vaivašak bakkijuvvujek gæino alde erit; dak lojek ædnamest ferttijek čiekkadet buokakrakkan.

5. Gæča, nuftgo mæcce-asenak mæcest mannek si olgus sin barggosæsek, ocadedin biemo; dat avddem mæcce adda sigjidi laibe manaidi.

6. Mæcest lagjijek si dam ibmelmættoma rasid, ja su vidnegardest adnek si maŋŋelčoaggema.

7. Alasen igjadek si alma biktasitaga ja alma gokčastaga buollaš siste.

8. Vari čacce-rašost njuskek si, ja dainago sist i læk mikkege sujid, de robmuk si allai.

9. Ačetæbme rottijuvvu ædne raddest erit, ja mi varnotæmest læ bagjelist, valddujuvvu panttan.

10. Alasen vaǯǯek si, alma biktasitaga, ja nælgodedin guddek si gordnegipoid.

11. Sin* muvrai gaskast bočček si oljo; si dulbmek vidneboččemgarid ja goikkek. Jak. 5, 4. * dai ibmelmættomi.

12. Olbmai gavpugest gullu šuokkem, ja čađačuggijuvvumi siello barggo; mutto Ibmel i vuttivalde daggar hæpadlašvuođa.

13. Læk maidai dak, gudek læk čuovggasa vašalaǯak; æi si dovda dam gæinoid, æige si vagjol dam balggai mielde.

14. Iđđedes gukso bællai likka sorbmijægje bajas, godda dam varnotæme ja vaivaša, ja ikko læ son nuftgo suola. Salm. 10, 8. 9.

15. Ja fuoras olbma čalbme vuttivaldda ækkedes æige, cælkededin: I oktage čalme oaine muo;

ja son bigja gokčas su muođoides bagjeli. Es. 29, 15. Job. 22, 13.

16. Sævdnjaden gaikkuk si viesoi sisa, bæivveg dappek si ječaidæsek sisa; æi si dovda čuovggasa. Joh. 3, 20.

17. Dastgo sigjidi buokaidi læ jabmem suoivan* iđeden; dastgo son læ dovdos jabmem suoivvan baldatusaidi.

* d. l. suokkadæmus sævdnjadas.

18. Hoapost* dolvvujuvvu son ravnjest; garroduvvut šadda sin arbbe-oasse ædnamest; i son vagjol šatan balgga mielde vidnegardidi.

* gaddebetet di.

19. Goikadak ja bakka njieladæba muottačace, jabmi aibmo daid, guđek suddodek.

20. Ædnehægga vajaldatta su, matto borra su buore mielast, i son muittujuvvu šatan æmbo, ja cuvkkijuvvum dego muorra læ vanhurskesmættomvuotta,

21. son, gutte spæjai dam šaddotæme, gutte i riegadattam, ja i dakkam goassege burid læskai vuostai.

22. Mutto* son** bajasdoalla vægalašaid gukka su famos bokte; si čuoššelek, vaiko si æppadalle hægasek harrai.

* Dat læ Job vastadus. ** Ibmel.

23. Son adda sin ællet oagjebasvuođa siste, ja si dorjujuvvujek, ja su čalmek læk sin gæinoi bagjel.

24. Si gorgŋuk allagassi; oanekaš bodduš gæčest, de æi si læk šatan æmbo, ja si roappanek; nuftgo buok ærrasak jabmek si, ja nuftgo gordne-oaivve eritčuppujuvvujek si. 21, 13.

25. Ja jos dat dal i læk nuft, gi dakka dalle muo gielesen ja mu sane duššen?

25. Kapittal.

Duššen dakkam varas Job stuorastallama su ječas vanhurskesvuođa diti muitot Bildad sudnji Ibmela mærredmættom allagvuođa ja famo birra; hæjos olmuš i væje eisige læt vanhurskes su oudast, gæn oudast æi vela alme čuovggasakge læk buttasak, 1—6.

1. De vastedi Bildad, Suhitalaš, ja celki:

2. Hærravuotta ja suorgatus læba su duokken; son dakka rafhe su alla almines.

3. Lægo lokko su joavkoin? Ja gæn bagjeli i bagjan su čuovgas?

4. Moft galgaši dalle olmuš læt vanhurskes Ibmel oudast, ja moft muttom, gutte læ riegadam nissonest, læt buttes? 4, 17; 15, 14.

5. Gæča, vela ješ manno i læk šælggad, ja nastek æi læk buttasak su čalmi oudast, 15, 15.

6. juobeson dalle olmuš, dat matto, ja olbmu manna, dat suoksa.

26. Kapittal.

Job bilkked Bildad sarne, damditi go dast i læk i vække ige rađđe, 1—4. Čajetam varas, atte son maidai dovdda Ibmel stuoresvuođa ja rađđimvuođa obba sivdnadusa bagjel, de čilgge son dam vela stuoreb saniguim, go Bildad læ čilggim, 5—13. Maŋemušši son cælkka, atte olmuš dovdda dušše uccemus oase Ibmel stuoresvuođast; su olles rađđimvuotta læ migjidi arvvedmættom, 14.

1. De vastedi Job ja celki:

2. Moft don læk væketam dam vuoimetæme, dorjom famotes gieđa!

3. Moft don læk addam visesmættomi rađe ja dieđetam visesvuođa valljogasat!

4. Gæn ouddi læk don ouddanbuktam sanid, ja gæn vuoiŋanas manai dust olgus?

5. Jamiškuošak doargestek, čaci čiegŋalas ja dak, guđek assek dai siste.

6. Jabmi aibmo læ rappujuvvum su ouddi, ja čiegŋalas alma gokčastaga. Sanel. 15, 11. Salm. 139, 5.

7. Son viddeda davveguovlo dam avddema bagjel, son hængasta ædnama dušše ala.

8. Son čadna čacid okti su balvaidasas, ja balvva i beđđu dai vuolde. Salm. 104, 3.

9. Son dappa su truonos birra, lebbe dam bagjel su balvas.

10. Raje læ son saccom birra buok čaci bajeldasa bagjel, daggo, goggo čuovgas læ sævdnjadasa lakka.

11. Alme bazek doargestek, ja dak suorgganek su aittaga diti. Salm. 18, 8.

12. Su famos bokte stuimasgatta son abe, ja su jiermes bokte cuvkke son čævllaivuođa.

13. Su vuoiŋa bokte šadda albme jalakassan; su gietta čađačugge dam fales guovde.

14. Gæča, dat læ su gæino olgomuš ravdda, ja man vuollegaš læ dam sane suobman, maid mi gullap! Mutto su væga bajana — gi dam arvved?

27. Kapittal.

Go i oktage Job ustebin vasted, de bisso son sardnomest, 1. Ibmel bokte, gutte læ biettalam sust su vuoiggadvuođa, vuordno son nuftgo olmai, gæst læ vuoiŋa olles famok, atte su duođaštus ješječas birra læ duotta; gidda su maŋemuš vuoiŋatagas ragjai aiggo son su vigetesvuođastes gidda doallat; duođaštussan dam ala læ dat, atte ibmelmættom olmuš su likkotesvuođas siste i mate, nuftgo son, doaivvot bestujume Ibmelest, illodet su siste ja čuorvvot su, 2—10. Maŋŋelgo son læ cælkkam, atte son aiggo mattatet ustebidasis, moft Ibmel mænnod ibmelmættom olbmuin, maid si galle ječa dovddek, mutto værrot læk čilggim su birra, de čilgge son ibmelmættom olbmu morašlaš oase. Su manak hævvanek mieke, nælge ja rottodavda bokte; dat obmudak, maid son læ čokkim, valddujuvvu sust erit ja addujuvvu daidi vanhurskasidi; son ješ rottijuvvu fakkistaga erit olbmui higjededin, 11—23.

1. Ja Job bisoi sardnomest su visesvuođas sarne ja celki:

2. Nuft duođai go Ibmel ælla, gutte læ eritvalddam must mu vuoiggadvuođa, ja dat buokvægalaš, gutte læ baččaget morastattam mu sielo 34, 5. Rut. 1, 20.

3. (dastgo ain læ obba mu ællem vuoiŋanas mu siste, ja dam buokvægalaga vuoiŋatak mu njunest):

4. Mu baksamak æi sarno værrevuođa, ja mu njuovča i cælke bettusa.

5. Lekus dat gukken must erit addet digjidi vuoiggadvuođa! Dassači go mon addam vuoigŋam, de im mon adde mu vigetesvuottam aldam eritvalddujuvvut.

6. Mu vanhurskesvuođastam doalam mon gidda imge luoite dam; i mu vaibmo cuigod muo ovtage bæive mu beivinam.

Ap. dag. 24, 16. 1 Kor. 4, 4. 2 Tim. 1, 3.

7. Mu vašalaš čuzzus nuftgo ibmelmættom, ja mu vuostaičuozzo nuftgo vanhurskesmættom!

8. Dastgo mi læ dam æppe-base doaivvo, go Ibmel čuoppa su sielo erit, go son gæssa dam olgus? Luk. 12, 20.

9. Juogoson Ibmel gulla su čuorvvoma, go atestus boatta su bagjeli? Joh. 9, 31.

10. Daihe mattago son avvodet dam buokvægalaga siste, čuorvvot Ibmela juokke aige?

11. Mon aigom din mattatet Ibmel gieđa birra; im mon aigo čiekkat, maid dat buokvægalaš mielastes adna.

12. Gæča, di lepet buokak ječa oaidnam dam, ja manne sardnobetet di dalle nuft duššalaš sanid?

13. Dat læ dam ibmelmættom olbmu oasse Ibmel lutte ja vækkavaldalaš olbmai arbbe, maid si ožžuk dam buokvægalagast.

14. Jos su manak šaddek ædnagen, de dat læ mieke varas, ja su nalle i gallan laibin.

2 Gon. 10, 7. Job. 18, 19; 20, 10.

15. Su bađđarak havddaduvvujek rottodavda bokte, ja su læskak æi ankke.

16. Go son bajasguppe silba

dego muolda ja rabeda aldsesis biktasid dego laire,
17. de son rabeda aldsesis daid, mutto dat vanhurskes galgga daid bagjelasas garvvodet, ja silba galgga dat vigetæbme juogadet.
Sanel. 13, 22. Sard. 2, 20.
18. Nuftgo muoco læ son huksim su viesos, ja nuftgo goađe, maid bælddofaktijægje aldsesis dakka.
19. Riggesen son vællana, ja i mikkege læk eritvalddujuvvum; son rabasta su čalmides, ja dat* i læk šatan dast.
* su oabme.
20. Nuftgo čaccedulvve joksek suorgatusak su, ikko doalvvo garra biegga su erit.
21. Nuorttabiegga bajed su bajas, ja son manna gæidnosis, ja dat biegga su erit su baikest.
22. Ja son* hoigga su ige sæste su; su gieđa oudast batar son hoapost.
* Ibmel.
23. Olbmuk spezzek gieđaidæsek okti su bagjel ja njurgguk su erit su baikest. Vaid. 2, 15. Nah. 3, 19.

28. Kapittal.

Dat læ dai ibmelmættomi oasse, dainago sist vaillo duotta visesvuotta, mi læ Hærra ballo. Olmuš dietta galle bakkit čiegŋalassi ædnam sisa ja buktet buok daid davverid, mak læk dobbe čikkusist, čuovggas ouddi, 1—11. Mutto visesvuotta, man makso læ stuoreb go dai divrrasæmus dingai makso, i gavdnu gostege obba mailmest, 12—22. Aivefal Ibmel dovdda dam ja læ maidai almostattam dam, dalle go son mærredi buok dingaidi visses lagaid, ja son læ dieđetam olbmui, atte dam visesvuotta læ Hærrast ballat ja gaiddat bahast, 23—28.

1. Dastgo silbast læ gavdnamsagje, ja gollest, mi čilggijuvvu, læ dam sagje;
2. ruovdde vizzujuvvu ædnamest, ja gæđge suddaduvvu væikken.
3. Olmuš loapata sævdnjadasa, ja dam olgomuza ragjai čađadutka son sævdnjadasa ja jabmem suoivvana geđgid;
4. si roggek ædnama olbmui vistin gukken erit, vajaldattujuvvum olbmui julgin; si hænggajek gaiddosest olbmuin erit, si saddatallek.
5. Ædnamest boatta laibbe, ja dam siste fieratuvvu buok nuftgo dolast.
6. Dam geđgi siste læ safira sagje, ja gollečuoggarak gavdnujek dobbe;
7. — balges, maid i oktage gazzalodde dovda, ige' mikkege fallečalmid læk oaidnam;
8. hilbbis mæcce-spirik æi duolmastam dasa, i oktage legjon vazzam ouddan dam mielde.
9. Garra gæđge ala bigja son su gieđas, son gomet varid gidda ruottas rajest.
10. Bavtidi ludde son rennid, ja buok, mi læ mavsolaš, oaidna su čalbme.
11. Son buođđo jogači gadnjalid* ja bukta čiegos dingaid čuovggas ouddi. * d. l. čaccesuonai goikotaga.
12. Mutto visesvuotta, gost galgga dat gavdnujuvvut? Ja gost be læzza jierme sagje?
13. I oktage olmuš dovda dam mavsolašvuođa, ja i dat gavdnu ælle olbmui ædnamest.
14. Čiegŋalas cælkka: I dat læk mu siste, ja appe cælkka: I dat læk mu duokken.
15. I dat mate ostujuvvut mavsolaš golle oudast, ige dam hadde maksujuvvut silbain. Visesv. 7, 9.
16. I dat maksujuvvu Ofira gollin, mavsolaš onyks- ja safirgeđgin.
17. Golle ja glase æba læk dam værddasazak, ige olmuš mate lonotet dam aldsesis fina gollelittiguim.
18. Korallak ja kristal æi bægotuvvu, ja visesvuođa oabmenes adnet læ buoreb go bærralak.
Sanel. 3, 15; 8, 11.
19. Etiopia topas-gæđge i læk

dam værddasaš; čielgga gollin i
dat maksujuvvu.
20. Visesvuotta nabbo dalle,
gost dat boatta? Ja gost læ jierme
sagje?
21. Dat læ čikkujuvvum buok
hægalagai čalmi oudast, ja dat læ
čikkujuvvum alme loddi oudast;
22. čiegŋalas ja jabmem cælk-
keba: Monno beljidæmeguim ledne
moai gullam saga dam birra.
23. Ibmel dovdda dam gæino,
ja son dietta dam saje.
Visesv. 7, 15. Bar. 3, 31 j. n. v.
24. Dastgo son gæčča ædnam
ravdai ragjai; son gæčča dokko
obba alme vuole.
25. Go son mærredi biega dæddo
ja mittedi čace mittoin,
26. go son mærredi arvvai laga
ja gæino bajana aldagassi,
27. dalle oini son dam ja dieđeti
dam, de rakadi son dam ja guora-
talai maidai dam. Sanel. 3, 19.
28. Ja son celki olbmui: Gæča,
Hærrast ballat, dat læ visesvuotta,
ja gaiddat bahast læ jierbme.
Salm. 111, 10. Sanel. 1, 7; 9, 10.

29. Kapittal.

Job gæčča morrašin ruoktot dam likko ala, maid son læ navdašam ouddalaš beivin. Son oažoi dalle illodet Ibmel arbmogas suoje ja usteblaš særvvevuođa diti, læi birrastattum manaines ja eli stuoremus valljogasvuođa siste. Son adnujuvvui dalle maidai stuoremus arvost, dainago son doarjoi buok varnotemid ja oarbbasid ja væketi sin sin givsedegji vuostai, 1—17. De son cælkka, atte son læi doivvom, atte dat su likko galgaši bistet gidda su ællem loapa ragjai, 18—20, ja de son muittal fastain dam stuora arvost adnujume ja famo birra, mi dalle sust læi, 21—25.

1. Ja Job bisoi sardnomest
su visesvuođas sarne ja celki:
27, 1.
2. O, vare mu dille lifči daggar
go ouddalaš aige manoid, nuftgo
dain beivin, go Ibmel varjali muo,
3. go su lampa baiti mu oaive
bagjel, go mon su čuovggas siste
vagjolim sævdnjadasa čađa, 18, 6.
4. daggar go mu dille læi mu
lagjim-aige beivin, go Ibmel usteb-
vuotta læi mu goađe bagjel,
Salm. 25, 14.
5. dallego dat buokvægalaš ain
læi muina, mu manak birra buok
mu birra,
6. go mu lavkek basadegje miel-
kest, ja bakte golgati olljojogačid
mu lutte! 5 Mos. 33, 24.
7. Go mon mannim olgus porta
lusa, bajas gavpug sisa, ja raka-
dim mu čokkamsagjam dam šilljoi,
8. de oidne nuorra olbmuk muo
ja čiekkadadde, ja čurggisvuovtagak
čuoǯǯelegje ja čuǯǯu;
9. oaivamuǯak dolle sin sanidæ-
sek sarnokættai ja bigje gieđasek
sin njalmesek ala;
21, 5; 39, 37. Sanel. 30, 32.
10. Rađđijegji jiedna javotuvai,
ja sin njuovča darvvani sin guob-
mai;
11. go bællje gulai muo, de dat
ramedi muo oasalaǯǯan, ja go
čalbme oini muo, de addi dat
munji duođaštusa.
12. Dastgo mon gagjum dam
varnotæme, gutte čuorvoi, ja dam
ačetæme, gæst i læm oktage væke-
tægje. Salm. 72, 12.
13. Dat, gutte læi hævvanišgoat-
temen, buristsivdnedi muo, ja læ-
skai vaimo sattim mon avvodet.
14. Mon garvvodim vanhurskes-
vuođa bagjelasam, ja dat garvvodi
muo bagjelasas; mu vuoiggadvuotta
læi munji nuftgo gakte ja oaivve-
čigŋa.
15. Mon legjim čalbmen čuov-
gatæbmai, ja mon legjim juolggen
rambbai.
16. Mon legjim aččen daidi vai-
vašidi, ja abmasi aše mon guora-
tallim. 31, 16 j. n. v.
17. Ja mon cuvkkijim dam van-
hurskesmættoma maddabanid ja
rottijim sallaša su banin erit.
Salm. 58, 7.

18. De mon jurdašim: Mu bæsestam galgam mon addet vuoignam, ja ædnaggærddasaǯǯan nuftgo saddok galggek mu bæivek šaddat;
19. mu ruotas galgga læt rabas čace oudast ja suoldne igjadet mu oaksam alde;
20. mu gudne galgga bissot odasen mu lutte, ja mu davgge nuorasmuvvat mu gieđast.
21. Muo si gulddalegje ja vurdde, ja si orru javotaga mu rađđai.
Visesv. 8, 12.
22. Go mon legjim sardnom, de æi si sardnogoattam nubbadest, ja mu sardne goaikoi sin ala.
5 Mos. 32, 2.
23. Ja si vurdde muo nuftgo arve, ja si rabastegje sin njalmesek dego mannе-arve ouddi.
24. Jos mon mogjajim sigjidi, de æi si oskom dam, ja mu muođoi čuovggasa æi si sattam javkodet*. * æi si duostam goassege sattet muo unokas milli.
25. Jos mon buorren adnim mannat sin lusa, de mon čokkajim dast nuftgo oaivamuš ja čokkajim nuftgo gonagas su soattevægas gaskast, nuftgo muttom, gutte jeđđe moraštegjid.

30. Kapittal.

Mutto dal, cælkka Job, læ su dille šaddam aibas æralagačen. Son, gutte ouddal læi nuft alla arvost adnujuvvum, higjeduvvu ja illastuvvu dal hæjomus olbmuin, 1—15. Son, gutte ouddal læi nuft oasalaš, læ dal ija bæive ocatallum bavčaslaš ja hævatægje davdast, ja go son čuorvvo Ibmeli, de Ibmel i vasted, mutto baica mænnod suina vela goavebut, doalvvom diti su manemusta jabmemi, 16—23. Daggar dilest i son mate æra go čuorvvot væke, ja sust læ vuoiggadvuotta gullujuvvut, go son ješ ouddal læ væketam varnotemid. Son fertte galle vaiddalet; dastgo dam oasalašvuođa sagjai, maid son læi doivvom, læ oasetesvuotta boattam su bagjeli; su davdda i adde sudnji mašo, satta su barggot ja læ dakkam su hame nuft varnotæbmen, go dat dal læ. Nuft læ su ouddalaš illo dal šaddam stuoremus morašen, 24—31.

1. Mutto dal boagostek muo dak, guđek læk nuorabuk go mon jagin, gæi vanhemid mon im adnam dokkalaǯǯan bigjat mu savccabædnagidamge gaski.
2. Masa galgaši vela sin gieđai fabmoge læt munji avkken? Sist læ buok olmaivuođa fabmo nokkam.
3. Vaile ja nælge bokte læk si vuoimetuvvam; si gaskeldek goikke jalggadasa, mi ikte juo læi mæcce ja avddem baikke;
4. si čoggek juomoid miestaguorain, ja gyvel-miestag ruottasak læk sin laibbe.
5. Olbmui særvest agjujuvvujek si olgus; sin diti huikkujuvvu nuftgo suollagi diti.
6. Hirbmadlaš skoaroi siste ferttijek si orrot ædnambiejoi ja bakteraigi siste.
7. Miestagi gaskast gajaidek si, bastelis lanjai miestagi vuollai si čoagganuššek.
8. Nuftgo jallai manak, vela gudnetemi manak, si læk ædnamest olgus rissijuvvum.
9. Ja dal læm mon šaddam sin bilkkaduslavlan ja šaddam sigjidi sadnevajasen.
18, 6. Salm. 69, 12. 13. Vaid. 3, 14.
10. Si fastašek muo, adnek ječaidæsek gukken must erit, ja mu muođoid æi si sæste čolggamest;
Salm. 31, 12; 44, 14. 4 Mos. 12, 14.
11. dastgo si læk čoavddam sin lavčesek ja vuoledam muo, ja bagge si læk eritsuppim mu muođoi ouddi.
12. Mu olgiš bællai čuoǯǯelek sin čivgak; mu julgid nordastek si erit ja rakadek sin oasetesvuođagæinoidæsek mu vuostai.
13. Si gaikkuk mu balgga bajas, barggek mu jorralæme ala vækken, si, gæin aldesek i læk oktage væketægje.
14. Nuftgo viddes luoddanæme čađa bottek si; vuolas gačče muvrai čađa šavvek si ouddan.
15. Suorgatusak læk jorgetam mu vuostai, dak doarradallek nuftgo

biegga mu allagvuođa, ja nuftgo balvva læ mu buorre dille mannam ďokko.

16. Ja dal golgat mu siello ječas mu lutte; varnotesvuođa bæivek doppijek muo.

17. Igja čađačugge mu davtid, nuft atte dak gačček must erit, ja mu gaske bakčasak æi vuoiŋad.

18. Su stuora famo bokte nubbastuvvujek mu biktasak; nuftgo mu vuoleldas biktasa čæbet læ dat mu birra.

19. Son læ suppim muo dokko rabe sisa, nuft atte mon læm šaddam muolda ja gunai lakasaʒʒan.

20. Mon čuorvom dudnji, mutto ik don vasted munji; mon čuoʒom dast, ja don gæčadak muo.

19, 7. Salm. 22, 3. Vaid. 3, 8. Hab. 1, 2.

21. Don nubbastuttak ječad goaves vašalaʒʒan mu vuostai, du gieđad famoin doarradalak don muo. 13, 24.

22. Don bajedak muo bajas ramadagain, don addak muo mannat gæidnosam, ja don divtak muo hævvanet dam juma sisa;

23. dastgo mon dieđam dam: jabmemi doalvok don muo ja buok hægalaʒai čoagganamvissui.

24. Daddeke, igo olmuš geigge gieđas, go buok gačča čievrra-čobman? Igo olmuš čuorvo væke aldsesis, go son læ oasetesvuođa siste.

25. Imgo mon čirrom su diti, gæst legje goaves bæivek? Igo mu siello morastam vaivaš olbmu diti?

Salm. 35, 13 j. n. v. Rom. 12, 15.

26. Dastgo mon vurddim buore, mutto baha bođi, ja mon doivvum čuovggasa, mutto sævdnjadas bođi.

Jer. 14, 19.

27. Mu siskelušak dulddek æige læk lotkadak; varnotesvuođa bæivek læk boattam mu bagjeli.

28. Mon vaʒam čappaden birra, mutto im bæivaš baka diti; mon čuoʒʒelam čoaggalmasa siste ja čuorvom væke.

29. Mon læm šaddam šakali vielljan ja struʒʒa-loddi guoibmen.

Mik. 1, 8.

30. Mu likke læ čappad ja ladnja must erit, ja mu davtek læk buollam baka diti.

31. Ja mu sitar læ šaddam morašen, ja mu njuorganas čierroi vaidajiednan. Vaid. 5, 15.

31. Kapittal.

Job duođašta, atte su ællem læ læmaš laittemættom juokke dafhost; su varnotes dille nabbo dalle i boađe su suddoin. Son læ fuolalaʒat varotam ječas buok buttesmættom anestumin, burist dieđededin, atte Ibmel oaidna buok ja rangašt ibmelmættoma, 1—4. Son læ bataram buok betolašvuođast erit ja bisotam su gieđaides buttesen, 5—8. I son læk hæppašuttam su lagamuʒas aka, mi læ fastes dakko ja doalvvo hævvanæbmai, 9—12. Son læ vuttivalddam su balvvalægjes vuoiggadvuođa, muitededin, atte son maidai læ Ibmel sivdnadus, 13—15. I son læk læmaš vaibmolađesmættom vaivaša ja varnotæme vuostai, juo be son dalle adnam su arvost adnujumes su givsedam varas, 16—23. I son læk luottam su davverides ala ige dakkam æppe-ibmelbalvvalusa, 23—28. I son læk illodam su vašalaʒaides oasetesvuođa diti ige savvam sigjidi jabmema, 29. 30. I son læk dappam su uvsas gænge ouddi, 31. 32. Ige son læk albmuga duomost baladedin čiekkam maidege suddoid, 33. 34. Son sitta duššefal bigjat su ašes ouddan Ibmel ouddi, ja son læ visses dam ala, atte son dalle dubmijuvvu ašetæbmen, 35—37. Maŋemusta son duođašt, atte son i læk fidnim su obmudagaides vanhurskesmættomvuođa ja givsedæme bokte, 38—40.

1. Litto legjim mon dakkam mu čalmidamguim, ja moft galgašim mon dalle gæččat guđege nieida ala? Sir. 9, 5. Matt. 5, 28. 29.

2. Ja mi lifči muđoi mu oasse Ibmelest dago bagjen, ja mu arbbe dam buokvægalaʒast, allagasast?

3. Igo hævvanæbme dæivved vanhurskesmættoma, ja likkotesvuotta sin, guđek dakkek bahaid?

4. Igo son oaine mu gæinoid, ja igo son loga buok mu lavkid?
23, 10; 34, 21. Sanel. 5, 21.

5. Jos mon læm vagjolam betolašvuođain, ja mu juolgge læ gaččam bettusi

6. (Ibmel vikkijekus muo vanhurskesvuođa vævtai alde, ja son galgga dovddat mu laittemættomvuođa),

7. jos mu lavkke ærrani balggast erit, ja jos mu vaibmo læ vagjolam mu čalmi mielde, ja jos mikkege duolvaid læ darvvanam mu gieđaidi,
Salm. 7, 4 j. n. v.

8. de vare mon gilvašim, mutto nubbe boraši, ja mu šaddok bajasgaikkujuvvuše ruottasiguim!

9. Jos mu vaibmo læ fillitallam guđege nisson diti, ja jos mon læm njagadam mu lagamuššam uvsa guorast,

10. de jaffijekus* mu akka ærrasi, ja gobmolekusek ærrasak su bagjeli!
*2 Mos. 11, 5.

11. Dastgo dat læ fastevuođa dakko, ja dat læ værredakko, mi læ ašalaš duomo vuollai.
5 Mos. 22, 22.

12. Dastgo dat læ dolla, mi boaldda gidda čiegŋalassi, ja buok mu obmudaga galgaši dat gidda ruottas rajest duššen dakkat.

13. Jos mon læm bagjelgæččam mu balvvalægjam ja mu balvvalægje bigam vuoiggadvuođa, go sist læi naggo muina

14. (maid galgašim mon maidai dakkat, go Ibmel čuoššelifči, ja maid galgašim mon vastedet sudnji, go son guoratalaši?

15. Igo son læk, gutte sivdnedi muo ædne hæga sisa, sivdnedam suge, ja igo okta ja sæmma læk rakadam min ædnegottui?) —
34, 19. Sanel. 22, 2.

16. jos mon læm biettalam vaivašin sin adnomuša ja luoittam læska čalmid vuoimetuvvat 29, 16.

17. ja borram mu bittam okto, nuft atte dat ačetæbme i oššom borrat dast

18. (duođai, gidda mu nuorravuottam rajest bajasšaddai son mu lutte nuftgo ače lutte, ja gidda mu ædnam hæga rajest laiddijim mon su*)
* læska, 16. v.

19. jos mon læm oaidnam gænge darmetæme biktasitaga, ja atte i dam vaivašest læm mikkege gokčasid,

20. jos su alemak æi læk muo buristsivdnedam, ja jos son i læk oššom ječas biktalet mu savcai ulloiguim,

21. jos mon læm bajedam mu giettam dam ačetæme vuostai, dainago mon oidnim mu vækkam portast,

22. de vare mu oalgge gačaši erit su bæđbestes, ja mu gietta dogjujuvvuši su giettadieigos bokte!

23. Dastgo Ibmel rangaštus læi munji ballon, ja su allagvuođa vuostai im mon væjaše maidege.

24. Jos mon læm dakkam golle mu doaivvonam ja cælkkam gollečuoggari: Don læk mu dorvvo,
Salm. 52, 9; 62, 11. 1 Tim. 6, 17.

25. jos mon læm illodam, dainago mu obmudak šaddai stuoresen, ja dainago mu gietta fidni ollo,
Luk. 12, 16 j. n. v.

26. jos mon oidnim čuovggasa, moft dat baiti, ja mano, moft dat hærvasen vagjoli ouddan,

27. ja mu vaibmo dalle čikkusist fillitalai, ja mon addim daidi cummaid mu gieđainam*,
*nuft atte mon dakkim æppe-ibmelbalvvalusa. 5 Mos. 4, 19. Esek. 8, 16.

28. (dat lifči maidai værredakko, mi lifči ašalaš duomo vuollai; dastgo de mon lifčim biettalam Ibmelest allagasast) —
5 Mos. 17, 3 j. n. v.

29. jos mon læm illodam mu gađaštægjam oasetesvuođa diti ja avvodam, dainago baha dæivvedi su
Sanel. 24, 17.

30. (duođai, im mon luoittam

mu njalbmam suddodet, garrodemin gaibedet su hæga) — 1 Gon. 3, 11.

31. jos mu goađe olbmak æi læk cælkkam: Gibe matta čajetet ovtage su oagest*, gutte i læk galletuvvum?

* su lagamugain, Es. 58, 7.

32. (amas olmuš i oggom olggobælde igjadet; mon rappim mu uvsaidam matkalaggi) — Rom. 12, 13. Ebr. 13, 2.

33. jos mon, nuftgo olbmuk lavijek, læm čiekkam mu suddoidam, nuft atte mon čikkim mu værredakkom mu occasam, Salm. 32, 5. Jak. 5, 16.

34. damditi go mon ballim stuora albmugest, ja sokkagoddi bagjelgæččam suorgati muo, nuft atte mon javotuvvim imge mannam olgus uvsastam —*.

* de bigjus Ibmel garrasæmus rangaštusa mu bagjeli.

35. O, vare must lifči dat, gutte datuši muo gulddalet! Gæča, dast læ mu vuoldčala*, dat buokvægalaš vastedekus munji! O, vare must lifči dat čala, maid mu vuostaičuoggo læ bajasčallam!

* mu bæloštam-čala, man vuollai mu namma læ čallujuvvum.

36. Duođai, mon valdašim dam mu oalggam ala, mon čanašim dam birram dego oaivvečiŋa;

37. mon diedetifčim sudnji mu lavkidam logo, nuftgo rađđijægje lakkanifčim mon sudnji.

38. Jos mu ænam čuorvvo mu bagjel, ja buok dam jorggomluodak čirruk,

39. jos mon læm loapatam dam famo* alma mavsotaga ja eritbosadam dam æigadi hæga,

* d. l. šaddoid, 1 Mos. 4, 12.

40. de šaddusek munji dast bastelis lanjak nisoi sagjai ja arvotes rasek bivgi sagjai! Job sanek læk loappam.

32. Kapittal.

Go Job ustebak æi vasted sudnji, de čuoggel Elihu, muttom nuorra olmai, gutte dassači læ javotaga orrom, su vuostai ja læ moarest sikke su ala, go son lokka ječas vanhurskesen Ibmel oudast, ja su ustebi ala, go si æi mate sudnji vastedet ja almake dubmijek su ašalaggan, 1--5. Son læ, cælkka son, su nuorravuođas diti dam ragjai doaladam ječas, mutto go i dat boađe agest, mutto vuoiŋast, de aiggo son dal sardnogoattet, 6—10. Son læ duššas vuorddam, atte si galgge javotuttet Job, gæn visesvuotta i eisige læk nuft stuores, atte i oktage olmuš galgaše mattet su vuoittet, 11—14. Go si dal læk aibas javotuvvam, de aiggo son, viggatuvvudedin su vaimostes, sardnogoattet ja cælkket oaivveles vuiggistaga, alma guđege olbmu hame bællai gæčakættai, 15—22.

1. Ja dok golbma olbma heitte Jobi vastedæmest, dainago son læi vanhurskes su ječas čalmi oudast.

2. De cakkidi Elihu, Busitalaga, moarre, gutte læi Barakel bardne, Ram sogast; Job vuostai cakkidi su moarre, dainago son ani ječas vanhurskesen Ibmel oudast,

* 1 Mos. 22, 21.

3. ja su golma usteba vuostai cakkidi su moarre, dainago si æi gavdnam maidege vastadusaid ja almake dubmijegje, atte Job læi ašalaš.

4. Ja Elihu læi maŋedam sardnot Jobi, dainago dok legje boarrasæbbuk jagidi go son.

5. Go dal Elihu oini, atte i læm mikkege vastadusaid dam golma olbma njalmest, de cakkidi su moarre.

6. Ja Elihu, Busitalaš, Barakel bardne, sardnogođi ja celki: Mon læm nuorra jagidi, ja di lepet čurggisvuovtagak; damditi doaladim mon ječčam ja ballim sardnomest digjidi, maid mon læm dovddam.

7. Mon jurdašim: Sardnusek bæivek, ja jagi ædnagvuotta diedetekus visesvuođa. 12, 12.

8. Daddeke, dat læ vuoigŋa olbmu siste ja dam buokvægalaga vuoiŋatak, mi dakka sin jiermalaggan.

Sanel. 2, 6. 1 Mos. 41, 39. Dan. 1, 17.

9. Æi alelassi læk boarrasak

visasak æige vuorrasak arvved, mi vuoiggad læ. Salm. 119, 100.

10. Damditi cælkam mon: Gulddal dadde muo! Mon aigom maidai sardnot, maid mon læm dovddam.

11. Gæča, mon vurddim din sanid, mon gulddalim din jiermalaš sardnoma, dassači go di oağoidek guoratallat, maid di galgaidek cælkket.

12. Ja mon vuttivalddim din; mutto gæča, i læm oktage dist, gutte biđi Jobest, gutte vastedi su sanidi.

13. Allet cælke: Mi læp gavdnam visesvuođa*, Ibmel satta su vuoittet, i oktage olmuš!

* Job lutte.

14. I alma son læk divvom sarnes mu vuostai, ja din saniguim im mon aigo sudnji vastedet.

15. Si læk suorgganam, æi si vasted šatan; sanek læk sist javkkam.

16. Ja mon læm vuorddam, damditi go si æi sarno, damditi go si čuğğuk dast æige šatan vasted.

17. De aigom dal maidai mon vastedet mu dafhostam; mon maidai aigom sardnot, maid mon læm dovddam.

18. Dastgo mon læm sanin dievva; vuoigŋa mu siste viggat muo. Jer. 20, 9.

19. Gæča, mu siskaldas læ nuftgo vidne, man ouddi i rabastuvvu; nuftgo æska devddujuvvum nakkelaskok aiggo dat gaikkanet.

20. Mon aigom sardnot, vai mon oağom aimo; mon aigom rabastet mu baksamidam ja vastedet.

21. Im mon aigo gæččat guđege olbmu hame bællai, imge mon aigo vačastallat guđege olbmu.

22. dastgo im mon ibmerd vačastallat; oanekaš bodduš gæčest matași mu sivdnedægje rottit muo erit.

33. Kapittal.

Elihu goččo Job gulddalet su njulggis ja vuoiggadlaš sanid ja vastedet sudnji, jos son satta; i son darbaš ballat suina sardnomest, go son maidai læ duššė olmuš, 1—7. Job læ cælkkam, atte son læ buttes ja vigetæbme, ja atte Ibmel alma ašetaga doarradalla su nuftgo vašalağa; dam dafhost i son læk rievtest, dastgo Ibmel læ ila stuores mænnodet olbmui lakai, 8—12. Boastot son mænnoda maidai dalle, go son manna Ibmelin rievte ouddi, dastgo Ibmel i vasted daggar sardnom ala; son sardno olbmuidi aibas æra lakai, jos darbašuvvu, æmbo go ovta gærde, 13. 14. Son cuigod sin niegoi bokte gæssem varas sin baha dagoin erit ja bæstem varas sin hævvanæmest, 15—18. Son bagad sin bavčaslaš davdai bokte, mak dolvvuk sin jabmem lakka, 19—22. Go dalle engel laidde olbmu jorggalæbmai, de armet Ibmel su bagjeli ja adda sudnji fastain su dærvasvuođa ja nuorravuođa famo; son læ fastain arbmodile siste Ibmel lutte ja dovdast olbmui oudast su suddos ja dam bestujume, mi læ sudnji dapatuvvam, 23—28. Buok dam dakka Ibmel moadde have bæstem varas olbmuid gađotusast, 28. 30. Elihu goččo fastain Job gulddalet su sanid daihe, jos son matta, duššen čajetet, maid son læ cælkkam, 31—33.

1. Mutto gula dadde, Job, mu sarne ja gulddal buok mu sanid!

2. Gæča, mon læm rabastam mu njalbmam, mu njuovča sardno juo mu guomest.

3. Vuoiggadlağak nuftgo mu vaibmo læk mu sanek, ja maid mon læm dovddam, galggek mu baksamak sardnot čielggaset.

4. Ibmel Vuoigŋa læ muo sivdnedam, ja dam buokvægalağa vuoiŋatak bisot muo hægast.

5. Jos don matak, de vasted munji! Rakad ječad mu vuostai, loaidast ouddan!

6. Gæča, mon læm du dassasaš Ibmel oudast; maidai mon læm lairest rakaduvvum. 31, 15; 10, 9.

7. Gæča, ballo must i galga du suorgatet, ja mu dæddo i galga du dæddet.

8. Duođai, don læk cælkkam

mu belji gullot, ja mon gullim du sani jiena:

9. Mon læm buttes, alma bagjelduolbmamataga, mon læm duolvaitaga ja buttes værredagoin;
9, 21; 10, 7; 16, 17; 23, 10.

10. gæča, son* occa vašalašvuođa aše mu vuostai, son adna muo su vašalaǯǯanes;
13, 24; 16, 9; 19, 11. * d. l. Ibmel.

11. son bigja mu julgid čoski gidda, son vuttivaldda buok mu balggaid. 13, 27.

12. Gæča, dam dafhost ik don læk rievtest, vastedam mon dudnji; dastgo Ibmel læ stuoreb go olmuš.

13. Manne manak don suina rievte ouddi? Alma i son vasted ovtage sane.

14. Mutto ovta gærde sardno Ibmel, vela guovte gærde, jos olmuš i vuttivalde dam.

15. Niego siste, igja-oainatusa siste, go lossis nakkarak bottek olbmui bagjeli, go si ođđek oađđemsajest,

16. de rappa son olbmui beljid ja dæddela su sæilas cuigodusa ala sigjidi, 36, 10.

17. vai olmuš hæitaši dagos, ja vai son gaiddadifči čævllaivuođa olbmast erit,

18. doallam varas su sielo ruoktot havdest erit ja su hæga čađačuggijuvvumest saitest.

19. Ja son bagaduvvu bakčas bokte su oađđemsajestes, ja hæitekættes soatte læ su davti siste.
Salm. 38, 4.

20. Ja su hægga dolkka laibest, ja su siello njalgga borramušast.

21. Su oaǯǯe ruoidna, nuft atte dat i oidnu, ja su davtek læk rabas, mak ouddal æi oidnum,

22. ja su siello boatta havde lakka, ja su hægga jabmem engeli lakka. 2 Sam. 24, 16.

23. Jos dalle læ su lutte muttom engel, muttom dulkka, okta duhatin, dieđetam varas olbmui dam rievtes gæino,

24. de armet son* su bagjeli ja cælkka: Lonest su vuolas mannamest havddai! Mon læm gavdnam lonastusruđaid. * Ibmel.

25. Su oaǯǯe šadda dalle ođišæbbun go nuorravuođa siste, son boatta fastain ruoktot su nuorravuođa beividasas. Salm. 103, 5.

26. Son rokkadalla Ibmeli, ja son læ sudnji arbmogas, ja son oaidna su muođoid avvodemin, ja son ruoktot adda olbmui dam vanhurskesvuođa. Es. 58, 9.

27. Son lavllo olbmuidi ja cælkka: Mon legjim suddodam ja bodnjam dam njuolggada, mutto i dat munji mavsatuvvum;

28. son læ lonestam mu sielo mannamest dokko havddai, ja mu hægga oaidna čuovggasa haloin.

29. Gæča, buok dam dakka Ibmel guovte gærde, vela golma gærdege, olbma vuostai,

30. doalvvom varas su sielo ruoktot havdest, vai ælle olbmui čuovgas baitaši su birra.
Salm. 56, 14.

31. Vuttivalde Job, gula muo! Oro javotaga, ja mon aigom sardnot.

32. Jos dust læk sanek, de vasted munji, sarno! Dastgo mielastam mon aigom gulatet du vanhurskesen.

33. Jos ik, de gula don muo! Oro javotaga, ja mon aigom oapatet dudnji visesvuođa.

34. Kapittal.

Elihu sardnogoatta fastain ja goččo buok jiermalaǯaid guoratallat su sanid, vai si dasto dubmiše oktan suina, mi vuoiggad læ, 1—4. Job læ sardnom bilkkadus-sanid, go son læ cælkkam, atte Ibmel, vaiko son læ vanhurskes, læ mænnodam suina dego vanhurskesmættomin vuolgatedines sudnji lossis gillamušaid, ja atte olbmui i læk mikkege avkid dast, atte son doalla Ibmelest gidda, 5—9. Ibmel i læk eisige vanhurskesmættom, 10—12. Alma son dat læ, gutte miela-ævtolaš rakisvuođastes bajasdoalla mailme, 13—15, gutte

doalla buok rājost ja dubme olbmuid alma olbmui hame bællai gæčakættai, go son rotte vaivaši givsedegjid erit čalmeravkkalam-boddast ja buokai čalmi oudast; dam son matta dakkat, dainago son oaidna buok ige darbaš gukka dutkat aše. 16—28. Ja jos son muttomin orro mašost, de i oažo oktage laittet su damditi; son dakka nuft, vai dasto rangašta dam ibmelmættoma ja bæsta daid givseduvvumid, 29. 30. Dat, gutte laitta su dam diti, i læk goassege vuoledam ječas su ouddi, mutto fertte dam duššalaš oalgotusa aldsesis dakkat, atte Ibmel galgga dakkat su miela mielde, 31—33. Buok jiermalažak ferttijek dovddat, atte Job læ sardnom jiermetes lakai, ja savvat, atte son vela ain gæččaluvvuši, nuft gukka go son bisso nuft sardnomest, 34—37.

1. Ja Elihu sardnogođi fastain ja celki:

2. Gullet, di visasak, mu sanid, ja, di jiermalažak, jorggaleket beljidædek mu bællai!

3. Dastgo bællje gæččala sanid, nuftgo guobme maista, go olmuš borra. 12, 11.

4. Valljijekop mi, mi læ vuoiggadvuotta, dovddop mi ovtast, mi læ buorre!

5. Dastgo Job læ cælkkam: Mon læm vanhurskes, ja Ibmel læ eritvalddam must mu vuoiggadvuođa; 27, 2 j. n. v.

6. vaiko must læ vuoiggadvuotta, galgam mon læt gielastalle; jametægje njuolla læ dæivvam muo, vaiko i læk mikkege bagjelduolbmamid must. 6, 4. Salm. 38, 3.

7. Gi læ daggar olmai go Job, gi jukka bilkkadusa nuftgo čace* * 15, 16.

8. ja guoibmadalla singuim, gudek dakkek bahaid, ja manna vagjolet ibmelmættom olbmaiguim? Salm. 1, 1.

9. Dastgo son læ cælkkam: I dast læk mikkege avkid olbmai, atte son adna ustebvuođa Ibmelin. 9, 22.

10. Damditi, di jiermalaš olbmak, gullet muo! Lekus ibmelmættomvuotta gukken erit Ibmelest ja værrevuotta dam buokvægalažast!
8, 3; 36, 23. Rom. 3, 5 j. n. v. 9, 14.

11. Dastgo olbmu dago mavsat son sudnji, ja olbma gæino mielde dikta son sudnji gævvat.
Salm. 62, 13. Jer. 32, 19. Rom. 2, 6.

12. Duođai, Ibmel i mænnod ibmelmættomet, ja dat buokvægalaš i bonja vuoiggadvuođa.
Visesv. 12, 15.

13. Gi læ addam ædnama su halddoi, ja gi læ ravvim sudnji obba ædnamrika?

14. Jos son jurdašifči dušše ješ ječas ala, čokkiši su Vuoiŋas ja su vuoiŋatagas lusas,

15. de addaši buok oažže vuoiŋas obba čobman, ja olmuš šaddaši fastain muolddan.
1 Mos. 3, 19. Salm. 104, 29. Sard. 12, 7.

16. O vuttivalde dadde, gula dam, jorggal du beljidad mu sani jiena bællai!

17. Aiggobego muttom, gutte vašot vuoiggadvuođa, doallat buok rajost? Daihe duostakgo don dubmit dam vanhurskasa, dam vægalaža

18. (celkkujuvvugo gonagassi: Don navcatæbme, oaivamužaidi: Don ibmelmættom?),

19. su, gutte i gæča oaivamužai hame bællai ige ane riggasa arvost æmbo go vaivašage? Dastgo su gieđai dakko læk dak buokakrakkan.
2 Mos. 10, 17. 2 Muit. 19, 7. Sir. 35, 12. Ap. dag. 10, 34. Rom. 2, 11.

20. Čalmeravkkalam-boddast si jabmek ja gaska-ija aige; almug suoibbo ja nokka, ja famolaš rottijuvvu erit, i olbmu gieđai bokte.

21. Dastgo su čalmek læk juokke olbma gæinoi bagjel, ja son oaidna buok su lavkid; 23, 10; 31, 4.
Sanel. 5, 21. Jer. 16, 17; 23, 24.

22. i læk mikkege sævdnjadasaid ige mikkege jabmem-suoivvanid, gosa si, gudek dakkek bahaid, mattek ječasek čiekkat; Sal. 139, 11. 12.

23. dastgo i son darbaš gukka vuttivalddet olbma, vai son boatta Ibmel ouddi dubmui.

24. Son cuvkke famolažaid alma dutkakættai ja de divvo ærrasid sin sagjai. Dan. 2, 21. Luk. 1, 52.

25. De nabbo, son dovdda sin dagoid, ja son njæidda sin ikko, nuft atte si cuovkkanek.

26. Nuftgo ibmelmættomid časka son sin, muttom baikest, mi læ dievva gæčadegjin;

27. dastgo damditi gaidde si su lutte erit æige vuttivalddam ovtage buok su gæinoin,

28. vai si divtaše dam vaivaša čuorvvoma boattet su ouddi, ja vai son gulaši varnotemi čuorvvoma. Salm. 9, 13.

29. Ja jos son orro mašost, gi duosta dalle su dubmit? Ja jos son čiekka muođoides, gi oažžo dalle oaidnet su? Alma sikke obba albmugin ja dušše ovtain olbmuin dakka son dam,

30. amas æppebasse olmuš rađđit, amasek gielak læk bigjum olbmui ouddi.

31. Dastgo lægobe daggar olmuš goassege cælkkam Ibmeli: Mon læm ječčam aledam, dastmaŋŋel im mon aigo boastot dakkat;

32. maid mon im oaine, dam oapat don munji; jos mon læm verid dakkam, de im mon aigo šatan dam dakkat?

33. Galgašigo son du miela mielde mavsatet? Alma don læk hilggom*. De don galgak valljit, imge mon**, ja maid don dieđak, dam sarno!

* namalassi Ibmela mavsatæme. ** mon, d. l. Ibmel, gæn nammi Elihu sardno.

34. Jiermalaš olbmak aigguk munji cælkket, ja juokke vises olmai, gutte muo gulla:

35. Job i sarno arvvadusain, æige su sanek læk jiermalažak. 38, 2.

36. Vare Job gæččaluvvuši oktelassi, dainago son læ vastedam bahai olbmui lakai!

37. Dastgo su suddosis laset son værredago; dast min gaskast spæžžo son gieđaides okti* ja adna ædnag sanid Ibmel vuostai.

* d. l. son hilbotalla; 27, 23.

35. Kapittal.

Go Elihu fastain sardnogoatta, de muitot son Jobi, gutte læ cælkkam, atte son læ vanhurskasæbbo go Ibmel, ja atte su ibmelballo i læk læmaš sudnji manenge avkken, dam birra, atte olmuš i mate su suddos bokte vahagattet ige su vanhurskesvuođas bokte abotet Ibmela, mutto dušše ješječas ja æra olbmuid, 1—8. Go olmuš dušše diti čuorvvo væke givsedegji vuostai, de dat boatta dast, atte olmuš i oca Ibmela, su sivdnedægjes, gutte gagjo hæđest ja oapat olbmuidi su gæinoides, 9—13. Ibmel moarre ocatalla maidai olbmuid, go si æi gierddavažat vuorde su lakkanægje duomo ibmelmættomi bagjel, mutto guoddalek su ollo jiermetes saniguim, nuftgo Job dal dakka, 14—16.

1. Ja Elihu sardnogođi fastain ja celki:

2. Anakgo don dam vuoiggaden (alma don læk cælkkam: Mon læm vanhurskasæbbo go Ibmel),

3. go don cælkak: Maid dat munji abota? Mi stuoreb avkid læ dast munji, go jos mon suddodifčim? 9, 22; 34, 9.

4. Mon aigom addet dudnji vastadusa ja du ustebidi duina.

5. Gæčad alme ja oaine, ja gæča balvaid! Dak læk dudnji bære bagjen.

6. Jos don suddodak, de maid dagak don sudnji? Ja jos du bagjelduolbmamak læk ædnagak, de maid satak don sudnji?

7. Jos don læk vanhurskes, de maid addak don sudnji, daihe maid vuostaivaldda son du gieđast? 22, 2 j. n. v.

8. Ovta olbmui, nuftgo don læk, matta du ibmelmættomvuotta ja

ovta olbmu mannai du vanhurskesvuotta dakkat maidege.

9. Givsadusai ædnagvuođa diti čurvvujuvvu; si bargguk væke maŋŋai famolaǯai gieđa diti.

10. Mutto i celkkujuvvu: Gost læ Ibmel, mu sivdnedægjam, gi adda gitoslavllagid ikko,

11. gutte mattat min ouddal ædnam spiri ja dakka min visesen ouddal alme loddi?

12. De čurvvuk si, mutto i son vasted, bahai čævllaivuođa diti.

13. Vissasi, duššalaš sanid i gula Ibmel, ja dat buokvægalaš i vuttivalde daid.

Joh. 9, 31. Ebr. 11, 6.

14. Vela dallege, go don cælkak, att ik don oaine su, de læ ašše su muođoi oudast, ja don galgak su vuorddet. 23, 8. 9.

15. Mutto dal, dainago dat i dapatuva, de ocatalla su moarre, ige son vuttivalde sagga sardnaivuođa.

16. Ja Job rabasta su njalmes duššalaš sarnin; son sardno ædnag sanid daiddemættomvuođastes.

36. Kapittal.

Ođđa sarnest cælkka Elihu, atte sust læ vela juoga cælkkamuššan Ibmel bælest; su dietto læ olles, ja damditi læk maidai su sanek duottavuotta, 1—4. Ibmel læ galle gievrra, mutto daddeke i bagjelgæča daid ibmelbalolaǯaid; son duššad sin vuostaičuoǯǯoid ja gagjo ja aled sin ječaidæsek, 5—7. Go atestus dæivved olbmuid, ja go si dalle Ibmel bagadusa ja cuigodusa bokte addek ječaidæsek jorggaluvvut, de šadda sigjidi oasalaš ællem; jos æi, de si duššek daiddemættomvuođastæsek. Nuft gævva ibmelmættomidi, gueđek dušše harddujuvvujek likkotesvuođa bokte æige rokkadala Ibmeli. Dak ibmelbalolaǯak bestujuvvujek aito sin varnotesvuođasek bokte, mi rappa sin beljid Ibmel jidni, 8—15. Maidai Joba aiggo Ibmel nuft gagjot su atestusast erit, mutto ibmelmættom mænoi bokte šadda son buktet Ibmel duomo bagjelasas vuolas. I son galga baččavuođa bokte su stuora atestusas diti fillitallat bilkkedet Ibmela, maid son orro halidæmen æmbo go gillat; dat dolvuši su hævvanæbmai; buok su darram i mate almake gagjot su su atestusast erit, 16—21. I son galga ječas buorebun lokkat go buokvægalaš ja vises Ibmel, mutto nuftgo buok ærrasak aledet ja ramedet su dagoid, 22—25. Ibmel stuoresvuotta almostatta ječas luondo rikast, arve, bajana ja aldagasai siste, mai bokte son sikke rangašta ja buristsivdneda, 26—33.

1. Ja Elihu sarnoi ain ja celki:

2. Vuorddel vehaš muo, vai mon oaǯom oaivvelam dudnji cælkket! Dastgo læ vela juoga cælkkamuššan Ibmel bælest.

3. Mon aigom vieǯǯat mu dittum gidda gukken, ja mon aigom rabedet mu sivdnedægjasam vuoiggadvuođa.

4. Dastgo duođai, æi mu sanek læk værrot; olmai, gutte læ olles dieđost, læ du lutte.

5. Gæča, Ibmel læ gievrra, daddeke i son bagjelgæča gueđege; son læ gievrra jierme famost.

6. I son divte ibmelmættoma ællet, ja varnotemi vuoiggadvuođa rabed son ouddan.

Salm. 72, 4. Es. 11, 4.

7. I son jorggal su čalmides vanhurskasi bælest erit, ja gonagasai lutte truono alde dikta son sin čokkat agalaǯat, nuft atte si læk aleduvvum.

Salm. 34, 16; 113, 7. 8. 1 Sam. 2, 8.

8. Ja jos si čadnujuvvujek lakkiguim, darvetuvvum varnotesvuođa baddidi,

9. ja son cuigod sin sin dagoi ja sin suddoi diti, go si čajetegje ječaidæsek gaǯǯaren,

10. ja son rabasta sin beljid cuigodussi ja cælkka, atte si galggek ruoktot jorgidet dam bahast,

33, 16 j. n. v.

11. jos si dalle gullek ja balvvalek su, de galggek si golatet sin beividæsek likko siste ja sin jagidæsek aive havskaivuođa siste.

12. Mutto jos si æi gula, de galggek si čađačuggijuvvut saitest

ja addet vuoiŋasek daiddemættom-
vuođast.
13. Ja dak æppebasek vaimo-
stæsek adnek moare; æi si čuorvo*,
go son čadna sin**.
* Ibmeli. ** 8. v.
14. Sin siello jabma nuorravuođa
sisa, ja sin hægga nuftgo furru-
šegji hægga.
15. Son gagjo dam varnotæme
su varnotesvuođa bokte ja rappa
sin beljid atestusa bokte.
Es. 38, 17.
16. Maidai du gæsot son olgus
atestusa čoddagest viddes sagjai,
gost i læk garǯǯe; ja mi du bævde
ala bigjujuvvu, dat galgga læt
dievva buoidest. Salm. 23, 5.
17. Mutto jos don læk dievva
dam ibmelmættoma vigest, de galg-
gaba vikke ja duobmo čuovvot
goabbag guoimesga.
18. Ale fal divte du moarad
fillit ječad bilkkadussi, alege divte
du sakod stuoresvuođa* ječad čag-
jedattet.
* d. l. dat stuora atestus, maid Ibmel læ
bigjam du ala du suddoi diti.
19. Juogoson du čuorvvom rabed
dudnji gagjujume atestusasast erit,
ja juogoson buok du famo raččam
vægja dam?
20. Ale huovved ija maŋŋai,
goas olbmuk eritrottijuvvujek sin
baikestæsek. 34, 20.
21. Varot ječad, ale jorggal
ječad suddo bællai! Dastgo dasa
don likok buorebut go gillamuššši.
22. Gæča, Ibmel dugjo aleduv-
vum su famostes; gi læ daggar
oapatægje go son? Salm. 25, 9.
23. Gi læ mærredam sudnji su
gæino, ja gi matta cælkket: Don
dakkik værrot?
34, 10. Es. 45, 9; 29, 16.
24. Muite, atte don aledak su
dago, man birra olbmuk læk lavl-
lom!
25. Buok olbmuk læk gæččam
haloin dam ala; olmuš gæčad dam
gukken.
26. Gæča, Ibmel læ stuores, ja
æp mi arvved su; su jagi lokko
læ guoratallamættom;
1 Tim. 6, 16. Salm. 102, 13. 28.
27. dastgo son gæssa čaccegoai-
kanasaid bajas lusas, dak addek
su mierka goaikkot vuolas arvven,
1 Mos. 2, 6. Job. 5, 10; 38, 25. 28.
28. maid balvak addek vuolas
golggat, addek vuolas goaikkot ollo
olbmui bagjel.
29. Juogoson guttege arvved,
moft dak assas balvak viddanek,
moft su goatte* jubma?
* d. l. balvak. Salm. 18, 12.
30. Gæča, son lebbe birras su
čuovggases ja gokča dam abe
ruottasiguim*.
* d. l. balvaiguim, mak bagjanek abe
čiegŋalasast.
31. Dastgo dai bokte dubme
son olmuššlajaid, adda son borra-
muša valljogasat.
32. Son gokča su gieđaides
čuovggasin ja goččo dam olgus
mannat vašalaǯa vuostai.
33. Su bajančærganas muittal
su birra, vela oamekge muittalek
su birra, go son manna ouddan.

37. Kapittal.

Elihu bisso sardnomest Ibmel stuores-
vuođa almostusa luondo rikast. Son
muittal hirbmadlaš bajana birra ja alda-
gasai birra, mak mannek dam ouddalist,
nuft maidai, moft Ibmel sadde muottaga
ja arve, mak hettijek olbmuid bargga-
mest ja agjek mæccespirid dai biejoi
sisa, dalvvebiegaid, čoaskema ja jieŋa,
maidai arvvebalvaid, maiguim son bagada
daihe buristsivdneda olbmuid, 1—13.
Job galgga muittet, atte son i eisige
mate daid ja daggar oavdoid čilggit,
juobe son dalle dakkat, ja atte son dam-
diti i galga mannat Ibmelin rievte ouddi,
man bokte son dušše buvtaši hævvanæme
bagjelasas, 14—20. Olmuš matta galle
vieǯǯat golle gukkalmas, amas ædnamin,
mutto Ibmel hærvasvuođa i dat mate
arvvedet, vaiko dat læ čielgas; dat buok-
vægalaš læ arvvedmættom, mutto i van-
hurskesmættom; damditi ballek olbmuk
sust, mutto visastalle olbmuin son i
ane avvir, 21—24.

1. Duođai, dam diti suorggana mu vaibmo ja ravgga bajas su sajestes.

2. Gullet, gullet su jiena juma ja dam jura, mi olgusvuolgga su njalmest! Salm. 29, 3 j. n. v.

3. Obba alme vuole mietta luoitta son dam mannat dokko, ja su čuovggases ædnam olgomuš ravdai ragjai.

4. Dam maŋest gilljo jiedna, čærggo son su gorggis jienaines, ja i son doala daid* ruoktot, go su jiedna gullu. * aldagasaid.

5. Ibmel čærggo su jienaines ovdulaǯat; son dakka stuora dagoid, ja æp mi arvved daid. 5, 9.

6. Dastgo son cælkka muottagi: Gača ædnami! — ja nuftgis maidai stoačče-arvvai, su garra stoaččearvvasis. Salm. 147, 16.

7. Juokke olbmu gieđa sæilleda son*, vai buok olbmuk, gæid son læ sivdnedam, boađaše dovddat su.
* d. l. son dakka vægjemættosen olbmui bargos ædnamest doaimatet.

8. De manna mæcce-spiri su biejos sisa, ja su vistides siste dat elušta.

9. Lulle-ædnam siskemuš lanjast boatta ramadak, ja davvebiegain čoaskem. Salm. 135, 7.

10. Ibmel vuoiŋanasast boatta jiegŋa, ja govddis čacek garǯǯoduvvujek.

11. Ja lavtadasain dævdda son balva, biđge su aldagas-balvaides,

12. ja birra buok jorrek dak, dađemielde go son laidde daid, vai dak dugjuše, dugjuše buok, maid son goččo daidi, ædnam jorbbadasa mietta;

13. daihe bagadussan, go dat læ su ædnami avkken, daihege buoredakkon dikta son daid dæivvedet dam.

14. Jorggal du beljidad dam bællai, o Job! Orost, ja vuttivalde Ibmel oavdoid!

15. Dieđakgo don, moft Ibmel jurdaša daggari bællai ja adda su balvaides aldagasaid ouddanšlæđgot?

16. Dieđakgo don, moft balvak saddatallek, su oavdoi birra, gi læ olles dieđost,

17. don, gæn biktasak liegganek, go lullebiegga dakka ædnama liehmon.

18. Lebbik go don suina alme, mi læ nanos nuftgo leikkijuvvum spægjal?

19. Oapat migjidi, maid mi galggap sudnji cælkket! Æp mi mate sardnot maidege sævdnjadasa diti.

20. Galggago dat sudnji muittaluvvut, atte mon aigom suina sardnot? Lægo guttege cælkkam, atte son savva duššaduvvut.

21. Ja dal, i oidnujuvvu čuovgas, vaiko dat baitta čielggaset alme alde ja biegga læ mannam ouddan ja læ raidnim dam.

22. Davven boatta golle; Ibmel birra læ hirbmadlaš hærvasvuotta.

23. Dam buokvægalaǯa, su æp mi gavna, su, gutte læ stuores famost; mutto vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa valljogasvuođa i son atest. 9, 4.

24. Damditi ballek olbmuk sust; i son ane avvir guđege visastalle olbmast.

38. Kapittal.

Maŋŋelgo Elihu læ gærggam sardnomest, de almostatta Hærra ješ ječas Jobi garra dalke siste. Son bigja su ouddi maŋŋalagai gačaldagaid sivdnadusa birra, vai son daggo bokte sataši su vuollegašvuođain dovddat, man daiddemættom son læ, ja maggar jiermetesvuotta dat læ, go son aiggo Ibmela laittet. Nuft son jærra sust vuostačedin dam hægates luonddorika sivdnedæme ja lagedæme, ædnam sivdnedæme, abe rajid, iđđedesgukso viddanæme ædnam mietta, abe agjagid ja jabmi aimo portaid, čuovggasa ja sævdnjadasa vistid, muottaga ja čuorbmasa vuorkkagammarid, čuovggasa ja biega, arve ja bajana gæinoid, arve, suolne, jieŋa ja bice algo, nastid, alme lagaid, balvaid, aldagasaid, 1—38.

1. Ja Hærra vastedi Jobi garra dalke siste ja celki:

2. Gi dat læ, gutte sevnjudatta
mu rađe saniguim alma jiermetaga?
3. Noa die, boakkanaste du ale-
midad nuftgo olmai! De mon
aigom dust gaččat, ja don galgak
oapatet muo. 40, 2; 42, 4.
4. Gost don legjik, go mon
bigjim ædnam vuođđodusa? Cælke
ouddan, jos dust læ arvvadus!
Salm. 102, 26; 104, 5; 119, 90.
5. Gibe mærredi dam mitto? —
jos don dam dieđak? Daihe gi
čavgai mittobadde mietta dam bag-
jel? Sanel. 30, 4.
6. Man ala vuolas luittujuvvujegje
dam baʒek, daihe gi bijai dam
čiekkagæđge,
7. dam bodda go iđđedes nastek
avvodegje buokakrak, ja buok Ib-
mel manak čurvvu avoin?
8. Ja gi dapai abe ouddi uvsai-
guim, go dat bavddasi ouddan,
manai ædnehægast olgus,
9. dallego mon dakkim balva
dam garvvon ja sevdnjis mierka
dam giesaldakkan
10. ja merkkijim mu ragjam
dasa ja bigjim smarte ja uvsaid
1 Mos. 1, 9. Salm. 33, 7; 104, 9.
Sanel. 8, 29. Jer. 5, 22.
11. ja celkkim: Dam ragjai gal-
gak don boattet ja ik gukkebuidi,
dast læ ragje du čævllas baroidi?
12. Lækgo don du beivinad gočč-
čom iđđeda ittet, čajetam iđđedes-
roađđai dam saje,
13. vai dat doppiši gidda ædnam
ravdaidi, ja dak ibmelmættomak
savdnjeluvvuše erit dast? 24, 16.
14. Dat nubbastutta ječas nuftgo
sæilledam-lairre,* ja dingak ouddan-
loaidastek nuftgo garvok,
* nuftgo lairre, go sæilla deddujuvvu
dam ala.
15. ja dain ibmelmættomin erit
valddujuvvu sin čuovgga,* ja baje-
duvvum gietta cuvkkijuvvu?
* d. l. sævdnjadas; 24, 17.
16. Lækgo don boattam abe agja-
gi lusa, ja lækgo don vagjolam
čiegŋalasa bodne mielde?
17. Lækgo jabmem portak ittam
du oidnusi, ja oidnikgo don jab-
mem suoivvan portaid?
18. Lækgo don gæčadam ædnam
viddodagaid mietta? Cælke oud-
dan, jos don dovdak dam buok-
rakkan?
19. Goggo læ gæidno dokko,
gost čuovgas assa? Ja sævdnjadas
— gost læ dam baikke,
20. vai don matašik vieʒʒat
dam ouddan dam ragjai, vai don
dovdašik balggaid dam vissui?
21. Don dieđak dam; alma don
dalle riegadik, ja du beivi lokko
læ stuores.
22. Lækgo don boattam muot-
taga vuorkkagammaridi, ja oidnik-
go don čuorbmasa vuorkkaviesoid,
23. maid mon læm sæstam ate-
stusa aiggai, doaro ja soađe bæivvai?
Alm. 11, 19; 16, 21.
24. Gost læ gæidno, goggo čuov-
gas surgida, nuorttabiegga vidded
ječas ædnam bagjel? Joh. 3, 8.
25. Gi læ rappam rennid rašio-
arvvai ja gæino bajana aldagassi,
Jer. 10, 13.
26. addem varas arvvet olmuš-
kættes ædnam bagjel, mæce bagjel,
gost i læk oktage olmuš,
27. galletam varas mæce ja avd-
dem baike ja boccidattem varas
rasse-ædnama. Salm. 107, 35.
28. Lægo arvest mikkege ačid?
Daihe gi læ sakkanattam suolne
goaikanasaid? 5, 10; 36, 27.
29. Gænbe hægast læ jiegŋa
olgus vuolggam, ja alme bice — gi
dam riegadatti? Salm. 147, 16.
30. Čacek čikkek ječaidæsek
nuftgo geđgin, ja čiegŋalasa bajel-
das manna okti.
31. Matakgo don čuolmadet
rovgo badde, daihe matakgo don
čoavddet Skipai* lakkid? 9, 9.
* muttom nastegovva.
32. Matakgo don doalvvot dam
guokte nubbe lokkai nastegova oud-
dan dai aiggai, ja guovča (Davgid)

dam čivgaiguim,* matakgo don daid laiddit? *9, 9.

33. Dovdakgo don alme lagaid? Mærredakgo don dam hærravuođa ædnam bagjel?

34. Matakgo don bajasbajedet du jienad balva ragjai, nuft atte čaci valljogasvuotta gokča du?

35. Matakgo don vuolgatet aldagasaid, nuft atte dak mannek dokko, nuft atte dak celkkek dudnji: Gæča, dast mi læp?

36. Gi læ bigjam visesvuođa dai sevdnjis balvai sisa, daihe gi læ addam aibmo-oainatussi arvvadusa?

37. Gi lokka balvaid visesvuođain, ja alme čaccegarid — gi njoarra daid olgus,

38. go muoldda golgga čoakkai daškis čuogaren ja ædnamgappalagak darvvanek okti?

39. Kapittal.

Hærra bigja vela ain Job ouddi gačaldagaid spiri birra, legjon ja garanasa, baktegaica ja sarva-aldo, mæcce-asena ja mæcce-vuovsa, struʒʒalodde ja hæsta, falle ja goaskem birra, 1—33. De son jærra sust, aiggogo son vela ain mannat daina buokvægalaʒain rievte ouddi, 34. 35. Job vasted, atte son i aigo šatan sardnot Hærra vuostai, 36—38.

1. Bivdakgo don sallaš njiŋŋelas legjon oudast, ja galletakgo don dai nuorra legjoni vuovddaivuođa,

2. go dak guvddek sin vistinæsek, vællajek šuovka siste njakkagasast? 37, 8.

3. Gi rabed garanassi dam bivdo, go dam čivgak rakkuk Ibmel guvllui, girddek duokko deiki alma biemotaga?

Salm. 145, 15. 16; 147, 9. Luk. 12, 24.

4. Dovdakgo don aige, goas baktegaicak guddek, ja vuttivaldakgo don sarva-aldoi avtaid?

5. Logakgo don daid manoid, maid dak devddek, ja dieđakgo don aige, goas dak guddek?

6. Dak bodnjek ječaidæsek, guddek sin čivgaidæsek, bessek sin bakčasinesek.

7. Dai čivgak šaddek famolaʒʒan, šaddek stuoresen mæcest; dak mannek olgus æige boađe ruoktot dai lusa.

8. Gi læ luoittam mæcce-asena væidalassi, ja vuovdde-asena baddid — gi čovdi daid,

9. masa mon addim mæce viesson ja salttemæce visten?

10. Dat boagosta gavpug stoago; vuojetægje šlama i dat gullam.

11. Maid dat čaškatalla varin, dat læ dam guottomsagje, ja buok ruodnasid occa dat.

12. Juogoson mæcce-vuovsast læ hallo du balvvalet? Aiggogo dat orrot ija bagjel du krubba baldast?

13. Matakgo don čadnat mæccevuovsa lavčin jorggomluddi*? Aiggogo dat jorggot vumid du maŋest?

* dabmat dam guorrat jorggomluoda mielde.

14. Matakgo don dorvastet dam ala, dainago dam fabmo læ stuores, ja matakgo don addet dam halddoi du bargod?

15. Matakgo don luottet dam ala, atte dat doalvvo du šaddoid ruoktot, ja atte dat čokke daid du gordneraidnimbaikkai?

16. Struʒʒa-lodde soajak ramsuk arvoket; mutto lækgo dam soajak ja dolgek rakislaʒak?

17. Æi, dat adda ædnam halddoi su monides ja dikta daid muoldast havddujuvvut,

18. ja dat vajaldatta, atte juolgge matta njuvdestet daid cuovkas, ja mæcce-spirik cuovkas duolbmat daid.

19. Garraset mænnod dat su čivgaidesguim, dego dak æi livče dam ječas; dat læ alma balotaga, atte dam vaivve galgga læt duššas.

20. Dastgo Ibmel divti dam vajaldattet visesvuođa ige addam dasa maidege osid arvvadusast.

21. Dam aige, go dat ramso

su soajaidesguim allagassi, de boagosta dat hæsta ja dam ridijægje.
22. Addakgo don hesti famo? Garvotakgo don dam čæbeta luvnjestægje harješuovkaiguim?
23. Divtakgo don dam njuikodet nuftgo rasselokko? Dam čævllas nilhaidæbme læ hirbmadlaš!
24. Dat rappo vuomest, ja dat illoda su famos diti; dat manna olgus vašalaǯa værjoi vuostai.
25. Dat boagosta balo harrai ja i suorggan, ja i dat jorget ruoktot mieke diti.
26. Dam alde sparaida njuollaskuoppo, šælggo saitte ja saittesoabbe.
27. Biškomin ja rađain rogga dat ædnama, ja i dat læk caggamest, go trompeta čuogja.
28. Nuft davja go trompeta čuogja, cælkka dat: Hei! Ja gukken haksa dat soađe, oaivamuǯai čærggom-jiena ja soattečuorvvoma. 4 Mos. 10, 9.
29. Lægo dat du jierme mielde, go falle girdda bajas, lebbe su soajaides lulas guvllui?
30. Lægo dat du goččom mielde, go goaskem girdda allagassi, ja go dat hukse allagassi su bæses? Jer. 49, 16. Obad. 4. v.
31. Dat assa bavte alde, ja dast læ igjasuogje dobbe, bakteharje ja varrečoka alde.
32. Dobbe vardda dat biemos; gukkas gečček dam čalmek.
33. Ja dam čivgak jukkek vara, ja gost goddujuvvumak læk, dobbe dat læ. Matt. 24, 28.
34. Ja Hærra bisoi vastedæmest Jobi ja celki:
35. Aiggogo laitte bælkket daina buokvægalaǯain? Son, gutte Ibmela laitta, vastededekus dasa!
36. De vastedi Job Hærrai ja celki:
37. Gæča, mon læm hægjo; maid galgašim mon vastedet dudnji! Mon bijam mu giettam mu njalbmam ala. 21, 5; 29, 9. Sanel. 30, 32. Mik. 7, 16.
38. Ovta gærde læm mon sardnom, mutto im mon šatan sardnogoađe, — guovte gærde, mutto im mon daga dam šatan.

40. Kapittal.

Ođđa sarnest jærra Hærra Jobest, mattago son, jos son vela ain aiggo laittet Ibmel vanhurskesvuođa, valddet mailme doarjalusa giettasis ja, nuftgo Ibmel, čajetet su famos vuoledam bokte buok čævllas ja ibmelmættom olbmuid; de galgga Ibmel ješ su ramedet, 1—9. Ain æmbo čajetam diti Jobi su stuoresvuođas muittal son dam guovte gievramus spiri birra dai spiri gaskast, maid son læ sivdnedam, jokkahæsta ja krokodilla birra, ja čilgge olbmu famotesvuođa dai vuostai, 10—28.

1. Ja Hærra vastedi Jobi ramadaga siste ja celki:
2. Boakkanaste du alemidad, nuftgo olmai! Mon aigom dust gaččat, ja don galgak oapatet muo. 38, 3.
3. Aigokgo don vela dakkat mu vanhurskesvuođage duššen? Aigokgo don gulatet muo ašalaǯǯan, vai don lifčik vanhurskes? Salm. 51, 6. Rom. 3, 4.
4. Lægo dust daggar gietta go Ibmelest, ja matakgo don čærggot daggar jienain go son?
5. Čiŋat ječad dadde majestætalašvuođain ja allagvuođain ja garvot ječad baittemin ja hærvasvuođain.
6. Golgat du moarad dulvid ja gæča juokke ovta čævllas olbmu ja vuoled su!
7. Gæča juokke ovta čævllas olbmu, sojat su, ja duolmo ibmelmættomid vuolas sin baikkasæsek! Salm. 75, 8. Dan. 4, 37.
8. Čiega sin buokaidrakkan muolda sisa, čana sin muođoid gidda čiegos baikest!
9. De galgam maidai mon ramedet du, dainago du olgiš gietta matta du væketet. Es. 59, 16; 63, 5.
10. Gæča dadde behemot*, maid

mon læm sivdnedam oktanaga duina; dat borra rasid nuftgo vuoksa. * jokkahæsta.

11. Gæča dam famo dam alemin ja dam givrrudaga dam čoavje čækkerin!

12. Dat njulgge su sæibes nuftgo sedermuora; dam alemi suonak læk okti bargeduvvum.

13. Dam davtek læk væikkeboccek, dam lađđasak nuftgo ruovddestaggok.

14. Dat læ bajemuš Ibmel dagoin; dam sivdnedægje lagadi dasa dam mieke*.

* d. l. dam banid.

15. Dastgo varek šaddadek rasid dasa, ja buok mæcce-spirik dukkuraddek dobbe.

16. Lotusmiestagi vuolde dat vuoiŋad, hoši ja suoŋo suoje vuolde.

17. Lotusmiestagak gokček dam suoivvanin, jogača sieđgak birrastattek dam.

18. Gæča, vaiko jokka šadda garasen, de i dat daddeke ballagoađe; dat læ oagjebas, vaiko vela obba Jordan šavaši ouddan dam njalme njæigga.

19. Mattago olmuš valddet dam gidda dam čalmi njæigga? Mattago olmuš gæsset badde dam njune čađa?

20. Matakgo don gæsset leviatan* vuoggain gaddai ja baddin dæddet dam njuokčama vuolas?

* krokodilla.

21. Matakgo don bigjat væddebadde dam njunnai ja raiggedet dam oaloldavte vuoggain?

22. Aiggogo dat dakkat ædnag vuollegis adnomušaid dudnji daihe sardnot dudnji buoremielalaš sanid?

23. Aiggogo dat dakkat duina litto, nuft atte don oažok dam valddet balvvalægjen agalaš aiggai.

24. Matakgo don dukkuraddat daina nuftgo loddin ja čadnat dam gidda du ucca nieidačidad ouddi?

25. Mattago guollebivddi særvve vuovddalet dam, juogadet dam gavppe-olbmai gaski?

26. Matakgo don dævddet dam nake saitiguim ja dam oaive skottaliguim?

27. Bija du gieđad dam ala! — Don galgak soađe muittet, ikge dakkat dam nubbadest!

28. Gæča, su* doaivvagak bætataddek; juo dam oaidnem ditige gačča son ædnami.

* gutte aiggo soattat daina.

41. Kapittal.

Go olmuš i duosta krokodilla fallitet, moft dat dalle arvva loaidastet Ibmel vuostai, gæn vuostai i oktage sate dakkat maidege gaibadusaid, 1. 2. Hærra bisso muitalæmest krokodilla famo ja hirmosvuođa birra sattem diti ain æmbo Job dovdidet su famo ja allagvuođa, 3—25.

1. I læk oktage nuft jallo, atte son duosta dam harddet; gi læ dalle dat, gutte duosta ouddanloaidastet mu muođoi ouddi?

2. Gi læ addam munji vuoččan maidege, vai mon galgašim dam sudnji fastain makset? Mi læ obba alme vuolde, dat gulla munji.

Rom. 11, 35. 5 Mos. 10, 14. Salm. 24, 1. 1 Kor. 10, 26.

3. Im mon aigo javotaga orrot dam lattoi birra ja dam birra, mi læ cælkkamuššan dam stuora famo birra ja dam rubmaš čabbesvuođa birra.

4. Gi læ nuolatam dam olgoldas biktasa erit? Gi manna sisa dam bani guovtegærddasaš raido gaskal?

5. Gi læ rabastam dam muođoi uvsa? Birra buok dam bani birra læ baldatus.

6. Čævllajak læk galbai raidok; juokke okta dain læ giddabigjum, lavggadet gokčevaš sæilla.

7. Nubbe lavgga nubbin, ja i mikkege aimoid bæsa sisa dai gaskal.

8. Dak hænggajek, nubbe nubbest gidda; dak dollek gutteg

guoimestæsek gidda æige ærranada.

9. Dam gastem olgussuonjarda čuovggasa, ja dam čalmek læk nuftgo iđđedes roađđe čalbmerabmasak.

10. Dam njalmest olgus bottek spaiddarak, olgus rišaidek dollačuodnamak.

11. Dam njunneraigin olgus boatta suovva, nuftgo duoldde bađest, man vuolde læk hoašek.

12. Dam vuoiŋanas cakket čađaid, ja dolla olgus manna dam njalmest.

13. Dam čæbetest læ givrrudaga orromsagje, ja ballo viekka dam oudast.

14. Dam oašše njarčča njammasa gidda; dat læ leikkijuvvum dam ala ige likkad.

15. Dam vaibmo læ garas nuftgo gæđge, garas nuftgo vuoleb millogæđge.

16. Go dat bajed ječas, de hirmastuvvek gievrak; suorgganæmest si sagga moivvašuvvek.

17. Jos dat deivvujuvvu miekest, de i dat baste, ige saitte, njuolla ja skottal.

18. Dat adna ruovde dego oalggan ja væike dego mađoin borrujuvvum muorran.

19. Davge bardne* i baldet dam batarussi; šlengona gæđgek nubbastuvvujegje oalggan dam oudast.

* njuolla.

20. Šlubbok adnujuvvujek dego oalggan, ja dat boagosta saite šuvvam vuostai.

21. Dam čoavje læk bastelis lairrelitte-bittak, dat lebbe gordneraidnim-gielka ribaka bagjel*.

* dat dakka mærkaid ribaki nuftgo gordneraidnim-gielka maŋest.

22. Dat satta čiegŋalasa duolddat dego bađe; dat dakka abe dego vuoidasgievne.

23. Dam maŋŋelist čuovgga dam balges; olmuš šaddaši gaddet čiegŋalasa čurggis vuoktan.

24. I læk mikkege muolda alde, mi nagadadda daina; dat læ sivdneduvvum, atte i suorggan.

25. Buok dam ala, mi læ allag, gæčča dat; dat læ gonagas buok hilbbis spiri bagjel.

42. Kapittal.

Job dovdida su suddos ja vuoled ječas Ibmel ouddi, 1—6. Hærra cuigod su ustebid, goččo sin oaffaruššat ja bivddet Job rokkadallat oudastæsek, go Ibmel dušše su oudastrokkusa mielde aiggo luoittet sin rangaštkættai sin jallavuođa diti; si dakkek dam, 7—9. Hærra dakka fastain Job likkolaššan; su sokka ja ustebak armoštallek su; son oaššo nubbe dam mađe obmudaga ja sæmma mađe manaid go ouddal ja jabma alla ja oasalaš boaresvuođa siste, birrastattum manain ja manai manain, 10—17.

1. De vastedi Job Hærrai ja celki:

2. Mon dovdidam, atte don væjak buok, ja atte i læk oktage jurda dudnji vægjemættom ollašubmai buktet.

1 Mos. 18, 14. Luk. 1, 37.

3. Gi dat læ, gutte datto sevnjudattet du rađe jiermetesvuođastes? De nabbo: Mon læm sardnom dam birra, maid im mon arvvedam, dam birra, mi læi munji bære ovdulaš, ja maid im mon ibmerdam. 38, 2 j. n. v.

4. Gula dadde, ja mon aigom sardnot! Mon aigom dust gaččat, ja don galgak oapatet muo!

5. Dušše maid sakka muittali, legjim mon gullam du birra; mutto dal læ mu čalbme oaidnam du.

6. Damditi valdam mon buok ruoktot ja gađam muoldai ja gunai siste.

7. Ja de dapatuvai, maŋŋelgo Hærra læi sardnom daid sanid Jobi, de celki Hærra Elifasi, Temanitalašši: Mu moarre læ cakkidam du ja du guovte usteba vuostai; dastgo epet di læk sardnom

rievtoi mu birra, nuftgo mu balvvalægjam Job.
8. Ja dal, valddet aldsesædek čieča vuovsa ja čieča vierca ja mannet dokko mu balvvalægjam Job lusa ja oaffarušset boalddemoaffara oudastædek! Ja Job, mu balvvalægjam, galgga rokkadallat din oudast; dušše su aigom mon gullat, nuft atte mon im mænnod dinguim din jallavuođa mielde; dastgo epet di læk sardnom rievtoi mu birra, nuftgo mu balvvalægjam Job. 1 Mos. 20, 7.
9. De manai Elifas, Temanitalaš, ja Bildad, Suhitalaš, ja Sofar, Naamatitalaš, dokko ja dakke, nuftgo Hærra læi sigjidi sardnom, ja Hærra gulai Job. 2, 11.
10. Ja Hærra loapati Job fanggavuođa*, go son rokkadalai su ustebides oudast; ja Hærra laseti buok, mi Jobest læi læmaš, guokte dam mattai. * su oasetesvuođa.
11. Ja buok su vieljak botte su lusa, ja buok su oabak ja buokak, guđek legje dovddam su ouddal, ja si borre suina su viesost ja armoštalle su ja jeđđijegje su buok dam likkotesvuođa diti, maid Hærra læi diktam su bagjeli boattet; ja si adde sudnji, ješ gutteg ovta kesita* ja ješ gutteg ovta golleriegga*. * 1 Mos. 33, 19.
12. Ja Hærra buristsivdnedi Job maŋŋeb beivid æmbo go su oudebuid*, ja son oažoi njællje nubbe lokkai duhat savca ja gutta duhat kamela ja duhat bara vuovsaid ja duhat njiŋŋelas asena. * 1, 3; 8, 7.
13. Ja son oažoi čieča barne ja golbma nieida. 1, 2.
14. Ja son gočoi dam vuostas nieida nama Jemiman ja dam nubbe nama Kesian ja dam goalmada nama Keren-Happukan.
15. Ja æi gavdnum nissonak, nuft čabbak go Job nieidak, obba dam ædnamestge; ja sin ačče addi sigjidi arbe sin vieljai særvest.
16. Ja Job eli dastmaŋŋel čuođe ja njællje loge jage, ja son oini su manaides ja su manaides manaid njæljad buolva ragjai.
1 Mos. 50, 23. Salm. 128, 6.
17. Ja Job jami, boaresen ja gallanam beivin. 1 Mos. 25, 8; 35, 29.

Salmai Girje.

1. Salbma.

Dam ibmelbalolaǯa oasalašvuotta, 1—3, dai ibmelmættomi oasetes dille ja loappa, 4—6.

Audogas læ dat olmai, gutte i vagjol ibmelmættomi rađđadallama siste ja i čuoǯo suddolaǯai gæino alde ige čokka bilkkedegji čokkamsajest,
Salm. 119, 1; 26, 4. 5. Sanel. 1, 10. 15; 4. 14.

2. mutto gæn havskodak læ Hærra lagast, ja gutte guoratalla su laga ija bæive. 5 Mos. 6, 6. 7; 11, 18. 19. Josv. 1, 8. Salm. 119, 97.

3. Son galgga læt nuftgo muorra, gilvvujuvvum čaccejogači gaddai, mi adda su šaddos su aiggasis, ja man lastak æi golna, ja buok dasa, maid son dakka, galgga son likko adnet.
Jer. 17, 8. Salm. 92, 13. 2 Muit. 31, 21.

4. Æi nuft dak ibmelmættomak, mutto si læk nuftgo avnak, maid biegga erit bossal. Salm. 35, 5. Job 21, 18.

5. Damditi æi galga dak ibmelmættomak bissot duomo oudast, æige suddolaǯak dai vanhurskasi særvvegodde siste.
Matt. 25, 32. 41. 46.

6. Dastgo Hærra dovdda dai vanhurskasi gæino, mutto dai ibmelmættomi gæidno manna hævvanæbmai. Job 23, 10. 2 Tim. 2, 19. Sanel. 10, 25. 28.

2. Salbma.

Ædnam albmugak ja gonagasak dakkek dušše diti vuostehago Hærra vuiddujuvvuma (Messias, Kristus) vuostai, 1—3. Hærra sin boagosta ja muitot sigjidi su moarestes dam birra, atte son ješ læ bigjam Messiasa gonagassan, 4—6. Dat vuiddujuvvum gulata, atte Hærra læ dakkam su su bardnenes ja addam sudnji buok ŧamo ædnam bagjel, 7—9. Vuostehagolaǯak nevvujuvvujek damditi vuollanet su vuollai, 10—12.

1. Manne šlabmek bakenak ja huŧkek albmugak dam, mi duššalaš læ? Ap. dag. 4, 25. 26.

2. Ædnam gonagasak čuoǯǯelek, ja oaivamuǯak rađđadallek ovtast Hærra vuostai ja su vuiddujuvvuma vuostai: Salm. 31, 14.

3. Boŧkodekop mi sin baddid ja suppijekop sin lavčid aldamek erit! Job 21, 14. 15. Luk. 19, 14.

4. Son, gutte almest stuolos alde čokka, boagosta, Hærra bilkked sin. Salm. 37, 13; 59, 9. Es. 40, 22. 23.

5. De sardno son sigjidi su moarestes, ja su suttostes suorgata son sin:

6. Ja mon læm almake bigjam mu gonagassam Sion, mu basse varram, ala!

7. Mon aigom dieđetet, mi asatuvvum læ: Hærra celki munji: Don læk mu bardne, mon læm riegadattam du odna bæive.
Ap. dag. 13, 33. Ebr. 1, 5; 5, 5.

8. Anot must! De mon addam dudnji bakenid arbben ja ædnam ravdaid oabmen.
Salm. 22, 28; 72, 8. Sak. 9, 10.

9. Don galgak cuvkkit sin ruovddesobbin, nuftgo lairrelittedakke litte galgak don sin cuovkas časket. Alm. 2, 27; 19, 15.

10. Ja dal, di gonagasak, mænnodeket visaset! Diktet ječaidædek cuigoduvvut, di ædnam duobmarak!

11. Balvvaleket Hærra baloin ja avvodeket doargestemin!

12. Cummesteket* barne, amas son moaratuvvat, ja amadek di hævvanet gæino ala! Dastgo farga mataši su moarre cakkidet. Audogasak læk si buokak, gudek dorvastek su ala**.

* d. l. gudnijattet su nuftgo hærra; 1 Sam. 10, 1. **Salm. 34, 9; 84, 13.

3. Salbma.

David biekko su ædnag vašalažaides diti, gudek lokkek su læt lappum, 2. 3. Damditi go son ouddal juo læ dovddam Hærra armo, læ son almake oagjebas ja lodkad, 4—7, ja rokkadalla, vai Ibmel vela airi aiguši su væketet, 8. 9.

1. Muttom salbma Davidest, go son batari Absalom, su barnes, oudast. 2 Sam. 15, 16 j. n. v.

2. Hærra, man ædnagak læk mu vašalažak! Ædnagak čuožželek mu vuostai! 2 Sam. 15, 13; 16, 18.

3. Ædnagak celkkek mu sillui: I læk mikkege bestujumid sudnji Ibmel lutte. Sela*.

* Dat sadne guoska čuojatæbmai.

4. Mutto don, Hærra, læk galbba mu birra, mu gudne ja dat, gutte bajas bajed mu oaive.

1 Mos. 15, 1. Salm. 5, 13; 18, 3; 84, 12.

5. Allaget čurvvum mon Hærrai, ja son vastedi munji su basse varestes. Sela.

6. Mon vællanim ja oaddajim, mon goccajim; dastgo Hærra doarjal muo. Salm. 4, 9.

7. Im mon bala loge duhat albmugest, mak dakkek soattesida mu vuostai birra buok. Salm. 27, 3.

8. Čuožžel, Hærra, bæste muo, mu Ibmelam! Dastgo don læk časkam buok mu vašalažaid nierai vuostai, don læk cuovkas cuvkkim dai ibmelmættomi banid. Salm. 58, 7.

9. Hærrai gulla bestujubme; du albmuga bagjel lekus du buristsivdnadus! Sela. Salm. 121, 2; 124, 8.

4. Salbma.

David rokkadalla Hærra gullat su ja væketet su su vašalažai vuostai, 2. Son nævvo daid, atte æi si šat æmbo galga fallitet su, Hærra valljijuvvuma, 3. 4, atte si galggek orrot jaska, balvvalet Hærra duodalašvuoda siste ja dorvastet su ala, 5. 6. Ješ son dorvast Hærra ala, ja sust læ illo su siste, mi læ stuoreb go sin aiggasaš illo, ja son læ oagjebas su suogjalusa vuolde, 7—9.

1. Lavllom-oapatægjai, strangga-čuojanasaiguim; muttom salbma Davidest.

2. Go mon čuorvom, de vasted munji, mu vanhurskesvuoda Ibmelam! Atestusa siste læk don rakadam munji viddes saje; læge munji arbmogas ja gula mu rokkus!

3. Di vægalaš olbmak! Man gukka galgga mu gudne læt hæppašuttujuvvum? Man gukka aiggobetet di rakistet duššalašvuoda, bivddet giellasid? Sela.

4. Dittet dadde, atte Hærra læ aldsesis valljim ibmelbalolaža! Hærra gulla, go mon čuorvom sudnji.

5. Moaratuvvet, mutto allet suddod! Jurdašeket bærrai din vaimodek siste din oaddemsajestædek ja orrot jaska! Sela. Efes. 4, 26.

6. Oaffaruššet vanhurskesvuoda oaffarid ja dorvasteket Hærra ala! 5 Mos. 33, 19. Salm. 51, 19. Rom. 12, 1.

7. Ædnagak celkkek: Gi aiggo dadde addet min oaidnet burid? Bajed don du muodoidad čuovggasa min bagjel, o Hærra! 4 Mos. 6, 26. Salm. 31, 17.

8. Don læk addam munji ilo mu vaibmoi, mi læ stuoreb go sin illo, go sin gornek ja vidne læk ædnaggærddasa ͡gak.

9. Rafhe siste aigom mon sikke vællanet ja oađđat; dastgo don, Hærra, divtak muo assat sierranassi, oagjebasvuođa siste.
Salm. 3, 6.

5. Salbma.

David rokkadalla Ibmela gullat su rokkusa ja læ visses dam ala, atte son, gutte i gierda ibmelmættomid su særvestes, armolagat aiggo addet sudnji bæssamvuođa dasa, 2—8. Son rokkadalla, vai Hærra bæstaši su dam hævvanæmest, maid su ibmelmættom vašalagak læk buktemen su bagjeli, ja vai son divtaši sin jeċaidæsek hævvanet sin ædnag værredagoidæsek diti, 9—11. De šaddek buok ibmelbalolagak illodet, 12. 13.

1. Lavllom-oapatægjai, nekilotin*; muttom salbma Davidest.
* gaddo mielde bossom-ċuojanasak.

2. Jorggal du bæljad mu sani bællai, o Hærra, vuttivalde mu jurddaga!

3. Fuomaš mu biekkomjiena, mu gonagassam ja mu Ibmelam! Dastgo dudnji mon rokkadalam.

4. Hærra, arrad gula don mu jiena! Arrad ouddanbijam mon mu aššam du ouddi ja vuordam.
Salm. 88, 14. Mik. 7, 7.

5. Dastgo ik don læk daggar Ibmel, gutte likok ibmelmættomvutti; dat baha i oago assat du lutte. Salm. 15, 1 j. n. v. Es. 33, 14 j. n. v.

6. Ċævllas olbmuk æi oago loaidastet du ċalmi ouddi; don vašotak sin buokaid, guđek dakkek verid.

7. Don divtak sin hævvanet, guđek sardnuk giellasid; sorbmijægje ja betolaš olmai læ fastevuotta Hærra oudast.
Salm. 55, 24. Ap. dag. 5, 5. 10.

8. Mutto mon oagom du ollo arbmogasvuođa bokte mannat du vieso sisa, luoittadet vuolas du basse tempel ouddi du balo siste.

9. Hærra, laidde muo du vanhurskesvuođad bokte mu vuostaiċuoggoi diti, daga du gæinod dasseden mu muođoi ouddi!
Salm. 25, 4. 4; 27, 11.

10. Dastgo i læk duottavuotta sin njalme siste; sin siskaldas læ gađotus, sin ċodda læ rabas havdde; sin njuokċamæsek dakkek si livtesen. Salm. 62, 5. Rom. 3, 13.

11. Dubme sin ašalaggan, o Ibmel! Divte sin gaċċat sin arvvalusaidæsek diti, njæide sin vuolas sin ædnag værredagoi diti! Dastgo si læk vuostehagolagak du vuostai.
Salm. 34, 22.

12. De galggek si buokak illodet, guđek dorvastek du ala; agalaš aiggai galggek si avvodet, ja don galgak sin suogjalet; ja si, guđek rakistek du nama, galggek avvodet du siste. Salm. 2, 12.

13. Dastgo don buristsivdnedak dam vanhurskasa, o Hærra! Nuftgo galbain govċak don su armoin.

6. Salbma.

David, gutte su vašalagaides bokte læ šaddam stuoremus varnotesvutti ja adna dam mærkkan dam ala, atte Ibmel læ moarest su suddo diti, rokkadalla sust armo ja bestujume, 2—8, ja cælkka, atte son læ visses dam ala, atte Hærra læ gullam su rokkusa, ja atte buok su vašalagak galggek hæppadi šaddat, 9—11.

1. Lavllom-oapatægjai, strangga-ċuojanasaiguim; šeminit* mielde; muttom salbma Davidest.
* daidda læt muttom nuottalake; 1 Muit. 15, 21.

2. Hærra, ale rangašt muo du moarestad, ja ale bagad muo du suttostad! Salm. 38, 2. Jer. 10, 24.

3. Læge munji arbmogas, Hærra, dastgo mon læm astam! Dærvasmatte muo, Hærra, dastgo mu davtek læk suorgganam, Salm. 41, 5.

4. ja mu siello læ sagga suorgganam; ja don, Hærra, man gukka —? Salm. 13, 2.

5. Jorget, Hærra, gajo mu sielo,

bæste muo du arbmogasvuođad diti! Salm. 80, 15; 119, 132.

6. Dastgo jabmem siste i læk du muittem; gi aiggo du ramedet jabmi aimost? Salm. 30, 10; 88, 11—13; 115, 17. Es. 38, 18.

7. Mon læm vaibbam mu šuokatusainam, mon čađalaktadam mu sænggam juokke ija; mu gadnjalidamguim njuoskadam mon mu oađđemsagjam.

8. Sodnaduvvum morrašest læ mu čalbme; dat læ šaddam boaresen buok mu vašalažai diti. Job. 17, 7. Salm. 31, 10.

9. Gaiddet mu lutte erit di buokak, guđek verid dakkabetet! Dastgo Hærra læ gullam mu čierrom jiena,

10. Hærra læ gullam mu njuoras adnoma, Hærra vuostaivaldda mu rokkusa.

11. Hæppašuttujuvvut ja sagga suorgganet galggek buok mu vašalažak; si galggek ruoktot gaiddat, hæppadi šaddat ovta čalmeravkkalæme boddost. Salm. 35, 4; 40, 15. 16.

7. Salbma.

David rokkadalla Hærra bæstet su su doarradalli gieđast, 2. 3; son duođašta sudnji su vigetesvuođas, 4—6, ja hasta su, gutte læ mailme duobmar, dubmit sin ja ječas gaskast, 7—10; son doaivvo, atte dat šadda sudnji bestujubmen ja su vašalažaidi hævvanæbmen, 11—14; son oaidna vuoiŋast, moft mavsatæbme sin dæivveda, ja ramed Hærra su vanhurskesvuođa diti, 15—18.

1. Muttom šiggajon* Davidest, maid son lavloi Hærrai Benjaminitalaža Kus sani diti.

* dam sane makso i læk visses, daidda arvvedattet daggar lavllaga, mi maksa miela rafhetesvuođa.

2. Hærra, mu Ibmelam! Du ala mon dorvastam; bæste muo buok mu doarradallin ja gajo muo,

3. amas vašalaš gaikodet mu sielo nuftgo legjon, amas son cuovkas doagjet, ja i læk oktage, gutte gagjo! Salm. 10, 9.

4. Hærra, mu Ibmelam! Jos mon læm dam dakkam, jos værrevuotta læ mu gieđain, Job. 31, 7 j. n. v.

5. jos mon læm mavsatam dasa bahaid, gutte ani muina rafhe, daihe læm su spægjam, gutte læi mu vašalaš alma ašetaga, 1 Sam. 24, 10 j. n. v.

6. de doarredekus vašalaš mu sielo ja joksus dam ja dulbmus mu hæga ædnami ja bigjus mu gudne* mulddi! Sela. * d. l. siello.

7. Likka bajas, Hærra, du moarestad, čuožžel mu vašalažai bieđđam vuostai ja gocca munji vækken! Alma don læk goččom duomo.

8. Ja divte albmugi čoagganæme ječad birrastattet, ja jorgid ruoktot dam bagjel allagassi!

9. Hærra doalla duomo albmugi bagjel; dubme muo, Hærra, mu vanhurskesvuođa mielde ja mu laittemættomvuođa mielde, mi læ mu duokken. 1 Mos. 18, 25. Salm. 9, 5.

10. Divte juo dai ibmelmættomi bahavuođa nokkat ja dam vanhurskasa bissot nanosen! Alma don dat læk, gutte gæččalak vaimoid ja monemužaid, vanhurskes Ibmel. Salm. 104, 35. 1 Gon. 8, 39. Jer. 17, 10; 20, 12.

11. Mu galbba læ Ibmel lutte, gutte bæsta daid vuoiggadlažaid vaimost.

12. Ibmel læ vanhurskes duobmar ja daggar Ibmel, gutte moaratuvva juokke bæive.

13. Jos son* i ruoktot jorgid, de son** sagja su miekes, gældda su davges ja dakka dam garvesen

* ibmelmættom. ** Ibmel. 5 Mos. 32, 41. Vaid. 2, 4; 3, 12.

14. ja rakada jametægje værjoid su vuostai; su njuolaides dakka son buollen.

15. Gæča, son* læ riegadattemen værredago; son læ æppevægje

likkotesvuođain ja riegadatta bettusa. * ibmelmættom.
Job. 15, 35. Es. 59, 4.

16. Havde læ son roggam ja goppam dam; mutto son gačča dam havddai, maid son rakadi.
Salm. 9, 16. Sanel. 26, 27.

17. Dat likkotesvuotta, maid son smietai, boatta ruoktot su oaive ala, ja su ječas oaivvečoka ala boatta dat vækkavaldde, maid son aigoi dakkat. Sanel. 5, 22.

18. Mon aigom ramedet Hærra su vanhurskesvuođa mielde ja maidnoma lavllot Hærra, dam alemusa, nammi.

8. Salbma.

David rameda Ibmela, dainago son, gutte læ almostattam su hærvasvuođas almest, nuft atte vela ucca manačakge dam ramedek, læ addam olbmui daggar allagvuođa ja famo, mi læ ibmelvuođa allagvuođa ja famo lagaš, go son læ bigjam su hærran buok su sivdnadusaides bagjel ædnam alde, 2—10.

Go olmuš æska Kristus siste læ fastain oǯǯom su oudeb hærvasvuođas, maid son lapi suddojorralæme bokte, de læ Bassevuoigŋa dam hærvasvuođa čilggededin maidai čilggim Kristusa hærvasvuođa (1 Kor. 15, 27. Ebr. 2, 6—9).

1. Lavllom-oapatægjai, gittit* mielde; muttom salbma Davidest.
* daidda læt muttom nuottalake, mi læ navddujuvvum Gat gavpug nama mielde.

2. Hærra, min Hærramek, man hærvas læ du namma buok ædnam bagjel, don, gutte læk lebbim du hærvasvuođad alme bagjel!
Salm. 19, 1 j. n. v.; 104, 1. 2. Es. 40, 26.

3. Ucca manači ja njammi njalmest læk don vuođđodam famo du vuostaičuoǯǯoidad diti, javotuttem varas vašalaǯa ja dam mavsatakkasa. Matt. 21, 16.

4. Go mon oainam du alme, du suormai dago, mano ja nastid, maid don læk rakadam,

5. mi læ dalle olmuš, go don muitak su, ja olbmu bardne, go don oappaladak su!
Job. 7, 17. Salm. 144, 3. Ebr. 2, 6—9.

6. Ja don dakkik su uccan vuolebuǯǯan go Ibmela, ja gudnin ja goargoin kruonedik don su.

7. Don dakkik su rađđijægjen du gieđaidad dagoi bagjel, buokrakkan bigjik don su julgi vuollai,
1 Mos. 1, 28; 9, 2. 1 Kor. 15, 27.

8. savcaid ja vuovsaid, buokaidrakkan, vela maidai mæce spirid,

9. alme loddid ja abe gulid, dam, mi manna abi gæinoi mielde.

10. Hærra, min Hærramek, man hærvas læ du namma buok ædnam bagjel!

9. Salbma.

David ramed Hærra, go son læ bæstam su su ibmelmættom vašalaǯain ja hævatam sin. 2—7, ja daggo bokte čajetam ječas vanhurskes duobmaren ja danen, gutte væket daid givseduvvum olbmuid hæđe siste, 8—13. Son rokkadalla su vela ain armolaǯat væketet su su vašotegji vuostai, 14. 15, cælkka, atte son læ visses dam ala, atte sin baha arvvalusak su vuostai šaddek buktet hævvanæme sin ječaidæsek bagjeli, 16—19, ja avčota Hærra diktet rangaštusa boattet sin bagjeli, 20. 21.

1. Lavllom-oapatægjai, mut labben mielde*; muttom salbma Davidest.
* dai sani čilggitus i dittujuvvu.

2. Mon aigom ramedet Hærra obba mu vaimostam, mon aigom muittalet buok du oavddodagoid.

3. Mon aigom illodet ja avvodet du siste, mon aigom maidnoma lavllot du nammi, don alemus,

4. dainago mu vašalaǯak gaiddek ruoktot, gačček ja hævvanek du muođoi oudast.

5. Dastgo don læk rabedam munji vuoiggadvuođa ja duomo, don læk čokkanam truono ala nuftgo vanhurskes duobmar.
Salm. 7, 12.

6. Don læk bælkkam bakenid, duššen dakkam dam ibmelmættoma;

sin nama læk don eritsikkom agalaǯat ja alelassi.
Salm. 34, 17. Sanel. 10, 7.

7. Vašalaǯai vistek læk ollasi hævatuvvum alelassi, ja gavpugid læk don njæiddam, sin muitto læ duššen dakkujuvvum. Job. 18, 17.

8. Ja Hærra truoned agalaš aiggai, son læ rakadam su truonos duomo varas, Salm. 103, 19.

9. ja son dubme ædnamrika vanhurskesvuođain, son cælkka duomo albmugi bagjel vuoiggadlašvuođain. Salm. 96, 13; 98, 9.

10. Ja Hærra læ ladne dam givseduvvum olbmui, ladne hætteaigi. Salm. 37, 39.

11. Ja si, guđek dovddek du nama, dorvastek du ala; dastgo ik don læk sin hæittam, guđek du occek, Hærra!

12. Maidnoma lavllot Hærrai, gutte assa Sion alde, dieđeteket albmugi gaski su stuora dagoid! Salm. 74, 2; 76, 3.

13. Dastgo son, gutte mavsata varaid, muitta daid varnotemid, i son vajaldatte sin barggoma.
5 Mos. 32, 43.

14. Læge munji arbmogas, Hærra! Gæča, maid mon ferttim gillat mu vašotegjinam, don, gutte bajedak muo bajas jabmem portain,

15. vai mon gulatam buok du ramadusa Sion nieida portain, vai mon avvodam du bæstem siste.

16. Bakenak læk vugjom dam havddai, maid si rogge; sin juolgge læ darvvanam dam fierbmai, maid si gokče.
Salm. 7, 16; 38, 8. Sanel. 26, 27.

17. Hærra læ šaddam dovddujuvvut, son læ doallam duomo; son darveta dam ibmelmættoma su ječas gieđai dagoidi. Higgajon*. Sela.

* daidda læt muttom čuojatam-sadne.

18. Dak ibmelmættomak galggek gaiddat dokko jabmi aibmoi, buok bakenak, guđek vajaldattek Ibmela.

19. Dastgo i alelassi galga dat vaivaš vajaldattujuvvut; dai lojes olbmui vuorddem i galga šaddat agalaš aiggai duššen.

20. Čuoǯǯel, Hærra! Ale divte olbmu oaǯǯot famo, divte bakenid dubmijuvvut du muođoi oudast!
Salm. 7, 7.

21. Divte balo boattet sin bagjeli, Hærra! Divte bakenid dovddat, atte si læk olbmuk! Sela.

10. Salbma.

Dat basse lavllo vaiddala ja čilgge dai ibmelmættomi bahavuođa, 1—11; son rokkadalla væke birra, 12—15, ja læ visses gullujume ala, 16—18.

1. Manne, Hærra, čuoǯok don gukken erit? Manne čiegak don du muođoidad hætte-aigi?

2. Dam ibmelmættoma čævllaivuođa bokte baldetuvvek dak varnotæmek; si darvvanek daidi juonaidi, maid son læ hutkam.

3. Dastgo ibmelmættom ramed su sielos halidusa, ja dat oǯudakkis cælkka Hærrai ærrodærvvuođaid, higjed su.

4. Dat ibmelmættom cælkka su čævllaivuođastes: I son ocatala. I læk oktage Ibmel, dak læk buok su jurddagak. Salm. 14, 1.

5. Su gæinok likkostuvvek juokke aiggai; gukken sust erit allagasast læk du duomok; buok su vuostaičuoǯǯoines i son fuola maidege.

6. Son cælkka su vaimostes: Im mon galga likkatuvvut, sogast sokki im mon galga šaddat likkotesvutti.

7. Su njalbme læ dievva garrodusast ja bettusest ja vækkavaldest; su njuokčam vuolde læ likkotesvuotta ja bahavuotta.
Rom. 3, 14.

8. Son orro bæittosist dalloguorain, čiegos baikin sorbme son dam vigetæme, su čalmek gečček dam likkotæme maŋŋai.
Salm. 37, 32. Jer. 5, 26.

9. Son šokča čiegos baikest, legjon lakai su bottostes; son šokča doppim varas dam varnotæme; son doppe dam varnotæme, gæsededines su su fierbmasis.

10. Son njakkal, guvddel, ja su garra gažai barast gačček dak varnotæmek. Job. 39, 2.

11. Son cælkka su vaimostes: Ibmel læ dam vajaldattam, son læ gokčam su muođoides, i son oaine dam goassege. Salm. 94, 7. Job. 22, 13.

12. Čuožžel, Hærra! Ibmel, bajed du gieđad, ale vajaldatte daid varnotemid!

13. Manne galgga dat ibmelmættom bagjelgæččat Ibmela ja cælkket su vaimostes: Ik don ocatala?

14. Don læk oaidnam dam; dastgo don oainak hæđe ja morraša bigjam varas daid du giettasad; du halddoi adda dat varnotæbme su ašes, don læk dam ačetæme vækketægje. Salm. 68, 6.

15. Doaje dam ibmelmættoma gieđa ja ocatala dam baha olbmu ibmelmættomvuođa, nuft atte ik don šatan dam gavna! Salm. 104, 35.

16. Hærra læ gonagas agalažat ja alelassi, bakenak erit javkkaduvvek su ædnamest. Salm. 146, 10.

17. Dai lojes olbmui adnomuša gulak don, Hærra! Don nannik sin vaimo, don jorggalak du bæljad,

18. dubmim varas dam ačetæme ja givseduvvum olbmu aše. I galga olmuš, gutte læ ædnamest boattam, šat æmbo bissot suorgatæmest. 5 Mos. 10, 18.

11. Salbma.

David hilggo dam rađe, atte son galgga gagjot su hægas bataredin ja aibas hæittet su ašes, 1—3. Dorvastedin Ibmel vanhurskesvuođa ala læ son visses dam ala, atte Ibmel aiggo addet rangaštusa boattet su ibmelmættom vašalažai bagjeli, 4—7.

1. Lavllom-oapatægjai; Davidest. Hærra ala mon dorvastam; moft mattebetet di dalle cælkket mu sillui: Batareket din varrasædek nuftgo lodde?

2. Dastgo gæča, dak ibmelmættomak gelddek davge, si bigjek sin njuolasek garvesen gælddag duokkai bačem varas sævdnjaden dai ala, gæk læk vuoiggadlažak vaimost. Salm. 64, 4. 5.

3. Go vuođđodusak vuolas gaikkujuvvujek, maid doaimat dalle dat vanhurskes?

4. Hærra læ su basse tempelestes, Hærra truonno læ almest, su čalmek gečček, su gæčastagak gæččalek olbmui manaid. Es. 66, 1. Hab. 2, 20.

5. Hærra gæččala dam vanhurskasa; mutto dam ibmelmættoma ja dam, gutte rakista vækkavalde, vašot su siello. Salm. 5, 5.

6. Son galgga diktet arvvet dai ibmelmættomi bagjeli gielaid; dolla ja rišša ja bakka biegga læ sin litte oasse. 1 Mos. 19, 24. Esek. 38, 22.

7. Dastgo Hærra læ vanhurskes, rakista vanhurskesvuođa; dam vuoiggadlaža ala gæčča su amadagjo.

12. Salbma.

David biekko dam oktasaš billašume, oskaldasmættomvuođa ja čævllaivuođa diti ja rokkadalla Ibmelest væke dam vuostai, 2—5. Hærra lopped sudnji su vækes, ja son cælkka, atte son dorvast nannoset dam ala, 6—9.

1. Lavllom-oapatægjai, šeminit mielde*; muttom salbma Davidest.
* Salm. 6, 1.

2. Bæste, Hærra! Dastgo dak ibmelabalolažak æi læk šat æmbo, dak oskaldasak læk javkkam olbmui manai gaskast.

3. Giellasid si sardnuk, juokkehaš su lagamužaines, lidna baksamiguim; guovtemielag vaimoin sardnuk si.

4. Hærra erit hævatekus buok lidna baksamid, dam njuokčama, mi sardno stuora sanid,

5. sin, gudek celkkek: Min njuokčamæmek bokte galggap mi vuoittet, min baksamak læk min bæle, gi læ Hærra min bagjel?

6. Dai varnotemi hævvanæme diti, dai vaivaši šuokkem diti aigom mon dal čuožželet, cælkka Hærra; mon aigom doaimatet sigjidi bestujume, gudek dam vainotek.

7. Hærra sanek læk buttes sanek, nuftgo silbba, mi læ raidnijuvvum stažost ædnamest, čieča gærddai čilggijuvvum.
Salm. 18, 31. Sanel. 30, 5.

8. Don, Hærra, aigok sin varjalet, don aigok sin gattit dam soga vuostai agalažat.

9. Birra buok vagjolek dak ibmelmættomak, go navcatesvuotta læ aleduvvum olbmui manai gaskast.

13. Salbma.

David vaiddala, damditi go Hærra agjana su væketæmest dam stuora atestusa siste, masa son læ šaddam su vašalažaides bokte, 2. 3, rokkadalla væke birra, 4. 5, ja læ osko siste nanos dam ala, 6.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Man gukka, Hærra, aigok don vajaldattet muo agalažat? Man gukka aigok don čiekkat du muodoidad must erit? Salm. 44, 25.

3. Man gukka galgam mon adnet morašlaš jurddagid mu sielostam, morraša mu vaimostam gæčos bæive? Man gukka galgga mu vašalaš aledetječas mu bagjel?

4. Gæča deiki, vasted munji Hærra, mu Ibmelam! Čuvgge mu čalmid, amam mon nokkat jabmemi,

5. amas mu vašalaš cælkket: Mon vuittim su bagjel, amasek mu vuostaičuožžok avvodet, go mon suoibom! Salm. 25, 2.

6. Mutto mon dorvastam du arbmogasvuođa ala; mu vaibmo galgga avvodet du bestujume siste; mon aigom maidnoma lavllot Hærrai, dastgo son læ dakkam burist mu vuostai. Salm. 103, 2.

14. Salbma.

David biekko dam oktasaš billašume diti olbmui gaskast, 1—3, cælkka, atte son læ nanos dam ala, atte Hærra aiggo rangaštet daid ibmelmættomid ja væketet daid givseduvvum vanhurskasid, 4—6, ja haliduvva vaimolažat dam maŋŋai, atte son armostes bæsta su atestuvvum albmuges, 7.

1. Lavllom-oapatægjai; Davidest. Jalla cælkka su vaimostes: I læk oktage Ibmel. Billašuvvam, fastek læk sin dagok; i læk oktage, gutte dakka burid.
Salm. 53, 2 j. n. v.; 10, 4. 1 Mos. 6, 12.

2. Hærra gæčča almest vuolas olbmui manai ala oaidnem varas, lægo guttege jiermalaš, guttege, gutte occa Ibmela. Salm. 33, 13.

3. Si læk buokak eritgaiddam, buokakrakkan billašuvvam; i læk oktage, gutte dakka burid, i vela oktage. Rom. 3, 10—12.

4. Æigo si dalle dovda, si buokak, gudek dakkek verid, gudek borrek mu albmuga, nuftgo si borrek laibe? Hærra æi si čuorvo.
Mik. 3, 3.

5. De suorgganek si sagga; dastgo Ibmel læ dam vanhurskes sokkagodde gaskast. 1 Tess. 5, 3.

6. Dakket fal dam varnotæme rađe hæppad vuollai! Dastgo Hærra læ su bataramsagje.
Salm. 46, 2.

7. O, vare Sionest boađaši bestujubme Israeli! Go Hærra dikta su albmuges fanggavuođa nokkat, de galgga Jakob avvodet, Israel illodet. Salm. 128, 5; 126, 1 j. n. v.

15. Salbma.

David čilgge, maggar dat berre læt, gutte galgga orrot Ibmel særve siste, 1—5.

1. Muttom salbma Davidest. Hærra, gi galgga assat du goađe siste? Gi galgga orrot du basse vare alde? Salm. 23, 6; 24, 3 j. n. v.; 27, 4. 5; 84, 5. Efes. 2, 19.

2. Dat, gutte vagjol laittemættosen ja dakka vanhurskesvuođa ja sardno duottavuođa su vaimostes, Es. 33, 15. Sak. 8, 16. 17.

3. gutte i sælgebælde sarno su njuokčamines, gutte i daga su lagamuǯǯasis bahaid ja i buvte hæppada su bagjeli, gutte læ su lakka, 3 Mos. 19, 16. 17.

4. dat, gæn čalmidi dat hilggujuvvum olmuš læ bagjelgæčatatte, mutto gutte gudnijatta sin, guđek ballek Hærrast, gutte vuordno ješaldsesis vahagen ja i doaje su sanes, Sanel. 29, 27. Josv. 9, 19.

5. dat, gutte i lone su ruđaides vuoito diti*, ja i valde addaldaga dam vigetæme vuostai. Gi dam dakka, i galga agalaǯat likkatuvvut. *gæfhes villji; 2 Mos. 22, 25. 3 Mos. 25, 35 j. n. v. 5 Mos. 16, 19. Sanel. 17, 23.

16. Salbma.

Messias rokkadalla Ibmela ječas varjalet, go son oktan buok dai basse olbmuiguim, gæidi son adna buoredokkalašvuođa, adna Ibmela su aidno buorrenes, ja fastaša juokke særvvevuođa singuim, guđek balvvalek guđege æppeibmela, 1—4; son ramed su hærvas oases, atte son læ oǯǯom Hærra oassenes, 5—7, ja læ nanos dam ala, atte Ibmel aiggo bæstet su jabmem barast ja addet sudnji ællema ja agalaš ilo, 8—11.

1. Muttom golle-lavla Davidest. Varjal muo, o Ibmel! Dastgo mon dorvastam du ala.

2. Mon cælkam Hærrai: Don læk mu Hærra; i must læk mikkege burid ærrebgo don, — Salm. 73, 25. 26.

3. særvadedinam daidi basse olbmuidi, guđek læk ædnamest, ja daidi hærvas olbmuidi, gæin must læ buok mu havskodak.

4. Ædnagak læk sin bakčasak, gæk ostek aldsesæsek ærrasid*; im mon aigo golgatet sin** jukkamušoaffarid varast ja im valddet sin namaid mu baksamidam*** ala.
*d. l. æra ibmelid. **d. l. æppe-ibmeli. ***2 Mos. 23, 13.

5. Hærra læ dat oasse, mi læ munji boattam, ja mu jukkamlitte; don dagak mu oase hærvasen. Salm. 119, 57. Vaid. 3, 24.

6. Oasse læ munji boattam, mi læ havske, ja arbbe, masa mon likom.

7. Mon aigom maidnot Hærra, gutte addi munji rađe; ijaige muitotek mu monemuǯak munji dam birra.

8. Mon bijam alelassi Hærra ouddasam; dastgo son læ mu olgiš bælde, im mon galga likkatuvvut. Ap. dag. 2, 25—28.

9. Damditi illod mu vaibmo, ja mu gudne* avvod; maidai mu oaǯǯe galgga assat oagjebassan. *d. l. mu siello.

10. Dastgo ik don galga guođđet mu sielo jabmi aibmoi, ik don galga luoittet du bassajad oaidnet guoccagæme. Ap. dag. 13, 35.

11. Don galgak dieđetet munji ællem gæino; ilo ollesvuotta læ du muođoi oudast, havskodagak du olgiš gieđa bælde agalaǯat. Salm. 17, 15; 21, 7.

17. Salbma.

Luotededin su vaimos duođalašvuođa ala rokkadalla David Hærra ovdulaǯat bæstet su su ibmelmættom ja sorbmijægje doarredegjin erit, guđek mæsta juo læk fattimen su, ja son cælkka, atte son doaivvo nannoset, atte Hærra, gutte læ addam sigjidi dam mailme burid, aiggo addet su jabmem nakkari maŋŋel oaidnet su muođoid iloin, 1—15.

1. Muttom rokkadus Davidest.

Gula, o Hærra, vanhurskesvuođa, fuomaš mu biekkomjiena, jorggal du bæljad mu rokkus bællai baksamin alma bettustaga.
Salm. 18, 21—25.

2. Du muođoi oudast vulggus mu vuoiggadvuotta, du čalmek geččusek duođalašvuođa bællai!

3. Don læk gæččalam mu vaimo, iskadam dam ikko, don læk guoratallam muo, ik gavdnam maidege; mu njalbme i erit gaida mu jurddaginam. Salm. 7, 10. Sanel. 17, 3.

4. Olbmui dagoi harrai, de mon læm du baksami sane mielde varotam ječčam vækkavaldalaǥa balggain.

5. Mu lavkek bissu du luodai mielde vaǥǥemest, æi mu lavkek suibbom. Job. 23, 11.

6. Mon čuorvom du, dastgo don vastedak munji, o Ibmel! Jorggal du bæljad mu bællai, gula mu sane!

7. Čajet du arbmogasvuođad ovdulaš dagoi siste, don, gutte du olgiš gieđainad bæstak sin, guđek batarek du lusa, sin vuostaičuoǥǥoin erit!

8. Varjal muo nuftgo du čalbmegakad, čiega muo du soajaidad suoivvan vuollai
5 Mos. 32, 10. Sak. 2, 12.

9. dai ibmelmættomi oudast erit, guđek muo hævatek, mu jabmem vašalaǥaidam oudast erit, guđek muo birrastattek.

10. Sin buoiddestukkasek* si gidda dappek, sin njalminæsek sardnuk si čævllajet.
* d. l. sin vaimosek; Salm. 119, 70.

11. Gosa mi mannap, de si birrastattek muo dal; sin čalmidæsek divvuk si njæiddem varas muo ædnami.

12. Son læ nuftgo legjon, mi haliduvva gaikodet, ja nuftgo nuorra legjon, mi vælla čiegos baikin.
Salm. 10, 9.

13. Čuoǥǥel, Hærra, loaidast su oudald, časke su vuolas, bæste mu sielo dam ibmelmættomest erit du mikinad,

14. olbmuin erit du gieđainad, Hærra, dam mailme olbmuin erit, gæin læ sin oasse ællemest, ja gæi čoavje don dævdak du davveridadguim, gæk læk riggasak barnidi ja maŋŋasæsek guđđek sin valljogasvuođasek sin manaidasasek. Luk. 16, 25.

15. Mon galgam vanhurskesvuođa siste oaidnet du muođoid, mon galgam gallanet, go mon goccam, du hame bokte.
Salm. 16, 11. Matt. 5, 8. 1 Joh. 3, 2.
Es. 26, 19. Dan. 12, 2.

18. Salbma.

David lavllo Hærrai hærvas ramaduslavllaga, damditi go son læ bæstam su buok su vašalaǥai gieđast, 1. Son rameđ vuost Ibmela nuftgo su aidno bataramsajes ja væketægjes, 2—4; de son muittala, moft Ibmel su stuora hæđest ja atestusast læ gullam su, almostattam su allagvuođas ja vægalaǥat gagjom su, 5—20, čajet, manne Ibmel læi suina ja besti su, 21—28, muittala vela, moft Ibmel buristsivdned su gonagasvuođa ja adda sudnji famo vuollasis bigjat su vašalaǥaides, 29—46, ja loapata ramedemin Ibmel stuora arbmogasvuođa ječas ja su sogas vuostai, 47—51.

☞1. Lavllom-oapatægjai; Hærra balvvalægjest Davidest, gutte sarnoi Hærrai dam lavllag sanid dam bæive, go Hærra læi gagjom su buok su vašalaǥai gieđast ja Saul gieđast. 2 Sam. 22, 1 j. n. v.

2. Ja son celki: Hærra, mon anam du vaimolaǥat rakisen, mu gievrravuottam! Salm. 46, 2.

3. Hærra læ mu bakte ja mu ladne ja mu bæste; mu Ibmel læ mu bakte, man ala mon dorvastam, mu galbba ja mu bestujume čoarvve, mu ladne. Salm. 144, 2. Luk. 1, 69.

4. Mon čuorvom dam allaget maidnujuvvuma, Hærra, ja mu vašalaǥainam erit mon bestujuvvum.

5. Jabmem baddek birrastatte muo, ja hævatusa jogak suorgategje muo;
Salm. 55, 5; 116, 3. Job. 22, 10.

6. jabmi aimo baddek birrastatte muo, jabmem gielak gačče mu bagjeli.

7. Mu atestusastam čurvvum mon Hærra, ja mon čurvvum mu Ibmelasam; son gulai su tempelestes mu jiena, ja mu barggom bođi su ouddi, su beljidi. Jon. 2, 8.

8. De doargesti ja rabaidi ænam, ja vari vuođđodusak libaidegje, ja dak doargestegje, dastgo su moarre læi cakkidam.

9. Suovva bagjani su njunest, ja hævatægje dolla su njalmest; hilak bulle sust.
5 Mos. 4, 24; 32, 22.

10. Ja son sojati alme ja niejai vuolas, ja sævdnjadvuotta læi su julgi vuolde.

11. Ja son manai kerubi alde ja girdi, ja son manai hoapost ouddan biega soajai alde.
Salm. 99, 1; 104, 3. 1 Muit. 28, 18.

12. Son bijai sævdnjadvuođa su govčasenes, ječas birra su čiekkanes, sevdnjis čacid, sukkis balvaid.
Salm. 97, 2. Es. 50, 3.

13. Baittemest su ouddalist manne su balvak ouddan, čuorbmasak ja acagas hilak!

14. Ja Hærra čærgoi almest, dat alemus divti su jienas gullut, čuorbmasid ja acagas hilaid!
Salm. 29, 3.

15. Ja son vuolgati su njuolaides ja biđgi sin*, — aldagasaid ollorakkan ja moivvašutti sin.
* vašalaǥaid.

16. De ittegotte čaci ravnjek, ja ædnam vuođđodusak rappasegje du aittaga bokte, o Hærra, du njune vuoiŋataga oudast.

17. Son geiggi su gieđas allagasast, son doppi muo; son gesi muo bajas stuora čaci siste.
Salm. 144, 7.

18. Son gajoi muo mu gievras vašalaǥast ja mu vašotegjin; dastgo si legje munji bære famolaǥak.

19. Si gevve mu bagjeli mu vuostegieđagævvad bæive; mutto Hærra šaddai mu doarjan.

20. Ja son doalvoi muo olgus bessijussi; soŋ besti muo, dastgo son ani buoredokkalašvuođa munji.

21. Hærra mavsi munji mu vanhurskesvuođa mielde, son mavsi munji mu gieđai buttesvuođa mielde.
Salm. 17, 1.

22. Dastgo mon vuttivalddim Hærra gæinoid ja im gaiddam bahavuođa siste mu Ibmelestam.

23. Dastgo buok su lagak legje mu čalmi oudast, ja su bakkomid im mon luoittam aldam eritgaiddat.

24. Ja mon legjim laittemættom su oudast ja varotim ječčam burist mu suddostam erit.
1 Gon. 14, 8; 15, 5.

25. Ja Hærra mavsi munji mu vanhurskesvuođa mielde, mu gieđai buttesvuođa mielde su čalmi oudast. 1 Sam. 26, 23. 24.

26. Ibmelbalolaǥa vuostai čajetak don ječad buorren, vuoiggadlaš olbma vuostai čajetak don ječad vuoiggadlaǥǥan,

27. dam buttasa vuostai čajetak don ječad buttesen, jorgo olbmu vuostai čajetak don ječad jorggot*.
2 Sam. 22, 27. 3 Mos. 26, 23. 24.
Salm. 146, 9. Sanel. 3, 34.

28. Dastgo don bæstak varnotes olbmuid, ja don vuoledak gorggis čalmid. Sanel. 29, 23.
Es. 2, 11. Luk. 1, 51. 1 Pet. 5, 5.

29. Dastgo don divtak mu goalo baittet; Hærra, mu Ibmel, čuvgge mu sævdnjadvuođa.
Salm. 97, 11; 112, 4.

30. Dastgo du bokte mon fallitam vašalaš vægaid, ja mu Ibmelam bokte njuikom mon muvrai bagjel. Salm. 60, 14. Fil. 4, 13.

31. Ibmel, su gæidno læ olles; Hærra sadne læ čilggijuvvum, son læ galbban sigjidi buokaidi, guđek dorvastek su ala. Salm. 12, 7; 19, 9.

32. Dastgo gi læ Ibmel ærrebgo Hærra, ja gi læ bakte ærrebgo min Ibmel? Es. 43, 11; 44, 6. 8.

33. Dat Ibmel, gutte boakkanasta muo famoin ja dakka mu gæino laittemættosen,

34. gutte dakka mu julgid nuftgo sarva-aldoi julgid ja divvo muo mu alači ala, Hab. 3, 19.

35. gutte oapat mu gieđaid soattai, nuft atte mu gieđak gelddek væikkedavge. Salm. 144, 1.

36. Ja don addak munji du bestujumad galba, ja du olgiš gietta doarjo muo, ja du vuollanæbme dakka muo stuoresen.

37. Don dagak saje viddesen mu lavkidi mu vuolde, ja mu lappelađđasak æi vælččas. Salm. 31, 9.

38. Mon doarredam mu vašalažaidam ja jovsam sin, ja im mon maca ruoktot, ouddalgo mon læm sin loapatam.

39. Mon cuvkkim sin, nuft atte æi si væje čuožželet; si gačček mu julgi vuollai.

40. Ja don boakkanastak muo famoin soattai, don sojaldattak mu vuostaičuožžoid mu vuollai.

41. Ja mu vašalažaid divtak don sælge munji jorggalet, ja mu vašotegjidam erit hævatam mon.

42. Si čurvvuk, mutto i læk oktage bæste, — Hærrai, mutto i son vasted sigjidi.

43. Ja mon cuvkkim sin nuftgo muolda biega ouddi, mon olgusgurrim sin nuftgo durde balggai alde.

44. Don bæstak muo albmugi bælkost, don bijak muo oaivven bakenidi; olmuš-šlajak, maid mon im dovda, balvvalek muo.

45. Go si gullek mu birra, šaddek si munji gulolažžan; amas olbmuk dokkistuvvek munji. 5 Mos. 33, 29.

46. Amas olbmuk astek ja mannek doargestemin sin ladninæsek olgus.

47. Hærra ælla, ja rameduvvum læ mu bakte, ja aleduvvum læ mu bestujume Ibmel,

48. dat Ibmel, gutte adda munji mavsatæme ja bigja albmugid mu vuollai, Salm. 47, 4.

49. gutte eritbæsta muo mu vašalažainam; duođai, mu vuostaičuožžoi bagjel aledak don muo, vækkavaldalažast gajok don muo.

50. Damditi aigom mon du ramedet bakeni gaskast, o Hærra, ja lavllot du nammi maidnoma. Rom. 15, 9.

51. Son dakka su gonagasas bestujume stuoresen, ja son dakka arbmogasvuođa su vuiddujuvvumes vuostai, David vuostai ja su nale vuostai agalaš aiggai. 2 Sam. 7, 12—16.

19. Salbma.

Maŋŋelgo David læ čilggim, moft albme, erinoamačet bæivaš, hæitekættai sardned Ibmel gudne obba ædnam mietta, 2—7, sardno son dam hærvas Ibmel laga, vuoiŋalaš bæivača, birra ja čilgge dam hærvas ječasvuođa lagid ja famolaš dujid, 8—11. Oažžom varas dam balka, maid laka lopped sigjidi, guđek dam dollek, rokkadalla son Hærra lokkat su bessujussi diettemættos suddoin ja varjalet su laga diettelas bagjelduolbmamin, 12—14. Son loapata rokkadallamin, vai Hærra buoredokkalašvuođain vuostaivaldaši, maid son dast læ ouddanbuktam, 15.

Dam siste, atte albme sardned Ibmel gudne obba ædnam mietta, orro loppadus evangelium gulatume birra obba ædnam mietta (Rom. 10, 18).

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Almek muittalek Ibmel gudne, ja gomovuotta sardned su gieđai dago. Salm. 8, 2. 4. Rom. 1, 20.

3. Nubbe bæivve dikta su sarnes olgusgolggat nubbai, ja nubbe igja sardned su dieđos nubbai.

4. I læk sardne, æi læk sanek, ige gullu dai* jiedna. * almi.

5. Bagjel buok ædnama manna dai mittobadde*, ja ædnamrika

ravdaidi dai sanek; bæivači læ son bigjam goađe dai ala.
Rom. 10, 18. * Sin sardnedæbme manna obba ædnam mietta.

6. Ja dat læ nuftgo irgge, gutte manna olgus su hægjagammarestes; dat illod nuftgo gievrra viekkat su gæinos mielde.

7. Alme ravdast læ dam olgusvuolggem, ja dam birramannam gidda dam ravda ragjai, ja i mikkege læk čikkujuvvum dam baka oudast.

8. Hærra laka læ olles, dat arvosmatta sielo; Hærra duođašstus læ oskaldas, dat dakka dam ovtagærddasaǥa visesen.
Salm. 119, 104. 105. 130. 2 Tim. 3, 15. 16.

9. Hærra goččomak læk njuolggadak, dak illodattek vaimo; Hærra bakkom læ buttes, dat čuvgge čalmid;

10. Hærra ballo læ buttes, dat bisso agalaǥat nanosen; Hærra lagak læk duottavuotta, dak læk vanhurskasak buokakrakkan.

11. Dak læk mavsolaǥabuk go golle, go fines golle ollorakkan, ja njalggabuk go honnig, go honnig, mi goaikko gakoin.
Salm. 119, 72. 103. 127.

12. Maidai du balvvalægje ravvijuvvu dai bokte; gutte daid doalla, sust læ stuora balkka.
3 Mos. 18, 5; 26, 3—12. Salm. 106, 3.

13. Gi fuomaša, man davja son mædda? Andagassi adde munji mu čiegos vigid!

14. Varjal maidai du balvvalægjad julgalaš suddoin, ale divte daid rađđit mu bagjel! De mon šaddam laittemættosen ja alma ašetaga stuora bagjelduobmami diti. Salm. 119, 133.

15. Divte mu njalme sanid ja mu vaimo jurddaga læt buoredokkalašvuottan du muođoidad oudast, Hærra, mu baktam ja mu lonestægjam!

20. Salbma.

Israel rokkadalla su gonagasas oudast, vai Hærra suogjalifči ja væketifči su buok su hæđe siste, 2—4, ollašuttaši buok su arvvalusaid ja dævdaši buok su adnomid, 5. 6. Dat læ visses dam ala, atte Hærra aiggo væketet su su vašalaǥai vuostai, guđek dorvastek sin soattevægasek ala, mutto Israel dorvast su Ibmeles ala, 7—9. Dat loapata gærdodedin su rokkuses, 10.

Dat salbma guoska Israel gonagasaidi oktasaǥat ja erinoamačet Messiassi, Israel agalaš gonagassi.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Hærra gullus du hættebæive, Jakoba Ibmela namma suogjalekus du!

3. Son vuolgatekus dudnji væke basse baikestes ja doarjalekus du Sionest!

4. Muittus son buok du borramuš-oaffarid ja adnus du boalddemoaffara buoidden*! Sela.
* d. l. adnus dam dokkalaǥǥan.

5. Addus son dudnji du vaimo mielde, ja ollašuttus son buok du arvvalusaid!

6. Vare mi oǥušeimek avvodet du bestujume diti ja bajedet lævggamek min Ibmelæmek nammi! Hærra devddus buok du adnomid!

7. Dal mon dieđam, atte Hærra bæsta su vuiddujuvvumes; son vasted sudnji su basse almestes su bæstevaš olgiš gieđas vægalaš dagoiguim.

8. Dok ramedek vavnaid, dok hæstaid, mutto mi ramedep Hærra, min Ibmelæmek, nama.
1 Sam. 17, 45. Salm. 33, 17. 18; 44, 7. Sanel. 18, 10.

9. Si vuollanek ja gačček, mutto mi čuoǥǥop ja bissop čuoǥǥot.

10. Hærra, bæste! Gonagas gullus min dam bæive, go mi čuorvvop!

21. Salbma.

Israel illod gittevašvuođain, damditi go Hærra læ addam dam gonagassi, gutte dorvast su ala, hærvas burid valljogasat,

2—8, ja læ visses dam ala, atte gonagas Hærra væke bokte galgga vuoittet ja duššadet buok su vašalaǯaides, 9—13; dat loapata rokkusin ja maidnomin, 14. Dat buokrakkan ollasi devddujuvvu Messiasa ja su gonagasvuođa agalaš hærvasvuođa siste.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Hærra, du famo diti illod gonagas, ja man sagga avvod son du bæstem diti!

3. Masa su vaibmo halidi, læk don addam sudnji, ja maid su baksamak adnu, ik don læk sust biettalam. Sela. Salm. 20, 5. 6.

4. Dastgo don bottik su oudald buristsivdnadusain ja oasalašvuođain, don bigjik gollekruono su oaivvai. Salm. 132, 18.

5. Ællema anoi son dust; don addik sudnji dam, gukkes ællema agalaǯat ja alelassi.
2 Sam. 7, 12 j. n. v. Salm. 61, 7 j. n. v.; 89, 5. 30. 37. 38.

6. Stuores læ su gudne du bestujume bokte; allagvuođa ja hærvasvuođa bijak don su ala.

7. Dastgo don bijak su buristsivdnadussan agalaǯat, don avvodattak su iloin du muođoidad oudast.

8. Dastgo gonagas dorvasta Hærra ala, ja dam alemusa arbmogasvuođa bokte i son galga likkatuvvut.

9. Du gietta galgga gavdnat buok du vašalaǯaidad, du olgiš gietta galgga gavdnat du vašotegjidad.

10. Don galgak dakkat sin nuftgo dolla-ommana, go don čajetak du muođoidad; Hærra galgga su moarestes njiellat sin, ja dolla galgga loapatet sin. Salm. 97, 3. Mal. 4, 1.

11. Sin šaddo galgak don eritsikkot ædnamest, ja sin nale olbmui manai gaskast. Salm. 109, 13.

12. Dastgo si læk smiettam bahaid du vuostai, si læk hutkam baha juonaid; æi si galga vægjet maidege.

13. Dastgo don galgak sattet sin jorggalet sælgesek; du davgegældatagainad siktik don sin muođoi vuostai. Salm. 7, 13, 14.

14. Čuoǯǯel, Hærra, du gievrravuođastad! Mi aiggop maidnoma lavllot ja ramedet du famo.

22. Salbma.

Messias vaiddala, damditi go Ibmel, gutte almake læ bæstam vanhemid, nuft davja go si čurvvu sudnji sin hæđestæsek, ja gutte gidda su mannavuođa rajest læ čajetam ječas su Ibmelen, dal læ guođđam su, vaiko son hæitekættai čuorvvo sudnji ja su varnotes dilestes vela læ šaddam oktasaš bilkkon, 2—11. Birrastattujuvvum goaves vašalaǯain, guđek aittek loaktet su hæga ja mænnodet suina, dego son lifči juo jabmam, rokkadalla son Ibmela farga boattet sudnji vækken, 12—22. Vissesen dam ala, atte Hærra læ gullam dam su rokkusa, čilgge son su bestujumes hærvas ja audogas šaddoid; sikke Israel ja bakenlaš albmugak, sikke allagak ja vuollegaǯak, maidai boattevaš sogak galggek navdašet dam šaddoid ja rokkadallat ja ramedet Hærra dam diti, 23—32.

1. Lavllom-oapatægjai; iđđedesgukso sarva-aldo* mielde; muttom salbma Davidest.
* dat mærkaša arvostge nuota nama.

2. Mu Ibmelam, mu Ibmelam! Manne don læk muo guođđam? Gukken erit mu bestujumest læk mu vaiddalusa sanek. Matt. 27, 46.

3. Mu Ibmelam! Mon čuorvom bæivveg, ja ik don vasted, ja ikko, ja im mon oaǯo javotuvvat.
Salm. 88, 2. Job. 30, 20.

4. Ja dadde læk don basse, don truonedak Israel ramaduslavllagi alde.

5. Du ala dorvastegje min vanhemak; si dorvastegje du ala, ja don bestik sin.

6. Dudnji si čurvvu, ja si gagjujuvvujegje; du ala si dorvastegje, ja æi si šaddam hæppad vuollai.
Salm. 107, 6; 25, 3.

7. Mutto mon læm matto ja im olmai, olbmui bilkkadus ja albmuga bagjelgæčatas. Es. 49, 7; 53, 3.

8. Buokak si, guđek muo oidnek, bilkkedek muo, bonjadek njalmesek, šluvggek oividæsek ja celkkek: Matt. 27, 39.

9. Bija du gæinod Hærra ala! Son galgga gagjot su, son galgga bæstet su, dađemielde go son liko sudnji. Salm. 37, 5. Matt. 27, 43. Visesv. 2, 18.

10. Duođai, don læk dat, gutte gessik muo ouddan ædnehægast, gutte diktik muo orrot oagjebasat mu ædnam radde guorast. Salm. 71, 6.

11. Du ala læm mon suppijuvvum ædnehæga rajest; mu ædnam hæga rajest læk don mu Ibmel.

12. Ale læge gukken must erit! Dastgo atestus læ lakka, ja i læk oktage vækedægje. Salm. 35, 22.

13. Ædnag vuovsak læk mu birra, Basana vuovsak birrastattek muo.

14. Si caggek sin njalmesek mu vuostai nuftgo gaikodægje ja gilljo legjon.

15. Mon læm olgusgolgatuvvum nuftgo čacce, ja buok mu davtek bieđganek; mu vaibmo læ nuftgo gačče, suddam gasko mu hæga.

16. Mu fabmo læ goikkam nuftgo lairrelittebitta, ja mu njuovča darvvana mu gumidasam, ja jabmem muolda sisa bijak don muo. Salm. 38, 11.

17. Dastgo bædnagak læk mu birra, dai bahai joavkko birrastatta muo; si læk čađaraiggedam mu gieđaid ja mu julgid. Joh. 19, 18; 20, 27.

18. Mon matam lokkat buok mu davtidam; si gavkkek, si gečček mu ala iloin.

19. Si juogadek mu biktasid gaskanæsek ja vuorbbadek mu gavte. Matt. 27, 35. Joh. 19, 23. 24.

20. Mutto don, Hærra, ale læge gukken erit, don, mu gievrravuottam, gača munji vækken!

21. Gajo mu sielo miekest, mu aidno* bædnagi valdest!

* d. l. mu sielo. Salm. 35, 17.

22. Bæste muo legjon njalmest! Duođai, mæccevuovsai čorvin don bæstak ja gulak muo.

23. Mon aigom dieđetet du nama mu vieljaidasam, gasko čoaggalmasa aigom mon maidnot du. Salm. 26, 12; 40, 10. 11. Ebr. 2, 12.

24. Di, guđek ballabetet Hærrast, maidnot su, buok Jakoba nalle, gudnijattet su, ja ballet sust, buok Israel nalle!

25. Dastgo i son læk bagjelgæččam ja i fastašam dam varnotæme varnotesvuođa, ja i son læk čiekkam su muođoides su oudast; mutto go son čuorvoi sudnji, de son gulai. Salm. 9, 13.

26. Dust olgus vuolgga mu ramadus stuora čoaggalmasa siste; mu loppadusaidam aigom mon makset sin čalmi oudast, guđek sust ballek. Salm. 66, 13—15; 116, 14.

27. Dak lojes olbmuk galggek borrat ja gallanet; si, guđek occek Hærra, galggek maidnot su; din vaibmo ellus agalaš aiggai! Salm. 69, 33. Es. 65, 13. 14. Matt. 5, 5. 6.

28. Buok ædnam ravdak galggek dam muittet ja jorgidet Hærra guvllui, ja buok albmugi sokkagoddek galggek rokkadallat du muođoi oudast. Salm. 72, 11; 102, 23.

29. Dastgo Hærrai gulla rika, ja son rađđe albmugi bagjel. Salm. 47, 9; 96, 10.

30. Buok ædnam rigges olbmuk galggek borrat ja rokkadallat; su muođoi oudast galggek si buokak gobmardallat, guđek nigjek muolda sisa, ja dat, gutte i mate bisotet su sielos hægast. 27. v.

31. Maŋestboattek galggek balvvalet su; Hærra birra galgga muittaluvvut boatte sokki. Salm. 102, 19.

32. Si galggek boattet ja dieđetet su vanhurskesvuođa dam albmugi, mi riegada, atte son læ dam dakkam.

23. Salbma.

David rameda Hærra nuftgo dam buore baimana, gutte adda sudnji vuoiŋadusa, arvosmatta, suogjala ja æleta su, 1—5, ja læ visses dam ala, atte son su særvvevuođa siste buok su ællembeivides galgga navdašet valljogasamus buristsivdnadusa, 6.

1. Muttom salbma Davidest. Hærra læ mu baiman, i must vailo mikkege. Salm. 34, 10; 80, 2. Es. 40, 11. Joh. 10, 11 j. n. v. 1 Petr. 2, 25.

2. Ruonas giddidi son livvoda muo, vuoiŋadusa čaci lusa laidde son muo dokko.

3. Son apasmatta mu sielo, son doalvvo muo vanhurskesvuođa balggai mielde su namas diti.

4. Jos mon vela vagjolifčim jabmem-suoivvan lægest, de im mon bala bahast; dastgo don læk mu mielde, du soabbe ja du baimansoabbe, dak jeđđeba muo.

5. Don rakadak munji bævde aito mu vašalažai čalmi oudast, don vuoidak mu oaive oljoin; mu jukkamlitte golgga bagjel. Salm. 92, 11.

6. Aivefal buorre ja arbmogasvuotta galgga muo doarredet buok mu ællembeivid, ja mon galgam assat Hærra viesost gukkes aigi čađa. Salm. 15, 1; 27, 4.

24. Salbma.

David ramed Hærra nuftgo buok ædnam sivdnedægje ja gonagasa, 1. 2; son čajet, atte dušše dat vanhurskes galgga bæssat dam gonagasa basse baikkai ja oažžot oase su buristsivdnadusast, 3—6, ja avčot basse baike portaid bagjanet vuostaivalddem varas dam hærvasvuođa gonagasa, gutte dal aiggo mannat sisa, 7—10.

Hærra boattem basse baikkai Sionest, man birra salbma aitosažat sardno, læ Messiasa boattema ouddagovva.

1. Davidest; muttom salbma. Hærrai gulla ænam ja dam dievasvuotta, ædnamrika ja si, guđek dast assek.
2 Mos. 19, 5. 5 Mos. 10, 14. Salm. 50, 12.

2. Dastgo son læ vuođđodam dam abi ala ja nannim dam ravnji ala.
1 Mos. 1, 9. 10. Salm. 104, 5; 136, 6.

3. Gi galgga goargŋot bajas Hærra vare ala, ja gi galgga čuožžot su basse baikest? Salm. 15, 1 j. n. v.

4. Dat, gæst læk vigetes gieđak ja buttes vaibmo, gutte i læk jorggalam su halos giellasidi ja i læk vurdnom værrot. Matt. 5, 8.

5. Son galgga mieldes buktet buristsivdnadusa Hærrast ja vanhurskesvuođa su bestujumes Ibmelest. Es. 48, 18.

6. Dat læ sin sokkagodde, guđek jerrek su maŋŋai, si, guđek occek du muođoid, Jakoba manak. Sela. Rom. 9, 6. 7.

7. Bajas bajedeket, di portak, din oividædek, ja bajas bajedeket ječaidædek, di agalaš uvsak, vai hærvasvuođa gonagas bæssa mannat sisa! Sak. 9, 9.

8. Gi læ dat hærvasvuođa gonagas? Hærra, gievrra ja vægalaš, Hærra vægalaš soattai.
2 Mos. 15, 3.

9. Bajas bajedeket, di portak, din oividædek, ja bajas bajedeket ječaidædek, di agalaš uvsak, vai hærvasvuođa gonagas bæssa mannat sisa.

10. Gi læ dat hærvasvuođa gonagas? Hærra, alme vægai Ibmel, son læ hærvasvuođa gonagas. Sela.

25. Salbma.

David rokkadalla Ibmelest, amas son diktet su su suddoides diti šaddat hæppad vuollai su vašalažaides oudast, mutto vai son armolažat andagassi addaši sudnji, laiddiši su buok su gæinoi mielde, væketifči su buok su hæđest ja bæstaši Israela, 1—22.

1. Davidest.
Du lusa, Hærra, bajas bajedam mon mu sillum.

2. Mu Ibmelam, du ala mon

dorvastam; ale divte muo šaddat hæppad vuollai, ale divte mu vašalažaid avvodet mu diti!

3. Duođai, i oktage sist, guđek vurddek du, galga šaddat hæppad vuollai; si galggek šaddat hæppad vuollai, guđek mænnodek oskaldasmættoset alma ašetaga.

Rom. 9, 33; 10, 11.

4. Hærra, adde muo dovddat du gæinoidad, oapat munji du balggaidad! Salm. 27, 11.

5. Laidde muo ouddan du oskaldasvuođad siste ja oapat muo! Dastgo don læk mu bestujume Ibmel, du vuordam mon gæčos bæive.

6. Hærra, muite du vaibmolađesvuođad ja du arbmogasvuođad dagoid! Dastgo dak læk agalašvuođa rajest. Salm. 103, 17.

7. Ale muite mu nuorravuođa suddoid ja mu værredagoid! Du arbmogasvuođad mielde muite muo du buorrevuođad diti, Hærra!

Job. 13, 26. Salm. 106, 4.

8. Hærra læ buorre ja vuoiggadlaš; damditi mattata son suddolažaidi gæino. 5 Mos. 32, 4.

9. Son laidde lojes olbmuid dasa, mi riekta læ, ja oapata lojes olbmuidi su gæinos. Job. 36, 22.

10. Buok Hærra balggak læk arbmogasvuotta ja oskaldasvuotta sin vuostai, gæk varjalek su litto ja su duođaštusaid. Salm. 103, 17, 18.

11. Du namad diti, Hærra, andagassi adde mu værredago! Dastgo dat læ stuores.

12. Gi læ dat olmai, gutte balla Hærrast? Su son mattata dam gæino birra, maid son galgga valljit. Salm. 32, 8.

13. Su siello galgga bissovažat assat dam buore siste, ja su nalle galgga arbbit ædnama.

Salm. 37, 9. 11. 22; 112, 2.

14. Hærra usteblaš særvvevuotta læ singuim, guđek sust ballek, ja su litto galgga dieđetuvvut sigjidi.

Sanel. 3, 32.

15. Mu čalmek læk ovto Hærra guvllui; dastgo son gæssa mu julgid fiermest olgus.

16. Jorggal ječad mu bællai ja læge munji arbmogas! Dastgo mon læm oktonessi ja varnotæbme.

17. Mu vaimo baloid læk si* dakkam stuoresen; doalvo muo olgus mu atestusain!

* d. l. mu vašalažak.

18. Gæča mu varnotesvuođa ja mu hæđe, ja andagassi adde munji buok mu suddoid!

19. Gæča, mu vašalažak, dak læk ædnagak, ja vanhurskesmættom vašin vašotek si muo.

20. Varjal mu sielo ja gajo muo, ale luoite muo šaddat hæppad vuollai! Dastgo mon dorvastam du ala.

21. Divte laittemættomvuođa ja duođalašvuođa varjalet muo! Dastgo mon vuordam du.

22. Lonest, o Ibmel, Israela buok dam atestusain!

26. Salbma.

David duođašta su laittemættom ællemgærdes ja su dorvos birra Hærra ala, 1—3; i sust læk mikkege særvvevuođaid dai ibmelmættomiguim, 4. 5, mutto son doalla ječas Ibmel vissui, 6—8. Damditi son rokkadalla Hærra, amas son diktet su oažžot oase dai ibmelmættomiguim, 6—11, ja son læ visses gullujume harrai, 12.

1. Davidest.

Rabed munji vuoiggadvuođa, Hærra! Dastgo mon læm vagjolam mu laittemættomvuottam siste, ja Hærra ala mon dorvastam alma suoibokættai.

2. Gæččal muo, Hærra, ja suoggard muo, guoratala mu monemužaid ja mu vaimo!

Salm. 7, 10; 17, 3; 139, 23.

3. Dastgo du arbmogasvuotta læ mu čalmi oudast, ja mon vagjolam du oskaldasvuođa siste.

4. Im mon čokka betolaš olbmui

lutte ja im boađe bahajuonalažaiguim čoakkai.

Salm. 1, 1. 2 Kor. 6, 14.

5. Mon vašotam dai bahai čoagganæme ja im čokka ibmelmættomi lutte.

6. Mon basam mu gieđaidam vigetesvuođast ja aigom mielastam eluštet du altar birra, o Hærra,

7. addem varas gitoslavllom jiena gullujuvvut ja muittalam varas buok du oavddodagoid.

8. Hærra, mon rakistam du vieso assamsaje, dam baike, gost du hærvasvuotta assa.

2 Mos. 40, 34. 35. Salm. 27, 4; 84, 2. 11.

9. Ale rotte mu sielo erit suddolažaiguim daihe mu hæga sorbmijægje olbmaiguim, Salm. 28, 3.

10. gæi gieđain læ hæpad, ja gæi olgiš gietta læ dievva addaldagain! 5 Mos. 27, 25. Salm. 15, 5.

11. Mutto mon vagjolam mu laittemættomvuođastam; lonest muo ja læge munji arbmogas!

12. Mu juolgge čuožžo dassedes baikest; čoaggalmasai siste galgam mon maidnot Hærra.

Salm. 27, 11; 22, 23. 26.

27. Salbma.

David duođašta su ilolaš dorvos Hærrai dam stuora hæđest, man sisa son læ šaddam, 1—3; son sitta duššefal bissot Hærra suogjalægje særvvevuođast ja læ visses dam ala, atte son dam bokte maidai dalge galgga vuoittet vašalažaides ja gittet ja ramedet Hærra, 4—6; son rokkadalla njuorraset Ibmel væke birra, go buokak læk su guođđam, ja su ibmelmættom vašalažak bivddek su hævatet, 7—12; son loapata muittaledin su doaivos Hærra ala ja avčotedin ješ ječas vuorddet su, 13. 14.

1. Davidest.
Hærra læ mu čuovgas ja mu bestujubme, gæst galgam mon ballat? Hærra læ mu hæga suogje, gæst galgam mon suorgganet?

Mik. 7, 8.

2. Go bahadakkek lakkanek mu vuostai borram varas mu oaže, mu vuostaičuožžok ja mu vašalažak, de si ječa guossalek ja gačček.

3. Jos soattevækka dakka soattesida mu vuostai, de i mu vaibmo bala; jos soatte čuožžel mu vuostai, de læm mon almake dorvolaš.

Salm. 3, 7.

4. Ovta dinga læm mon anotam Hærrast, dam mon vainotam, atte mon oažom assat Hærra viesost buok mu ællembeividam gæčadam varas Hærra havskaivuođa ja guoratallam varas su tempel siste.

Salm. 23, 6; 26, 8; 84, 2. 3.

5. Dastgo son vurkke muo su goattasis baha bæive, son čiekka muo su goađes suogjai; bavte ala doalvvo son muo bajas.

Salm. 31, 21. Es. 4, 6.

6. Ja dal galgga mu oaivve bajasbajedet ječas mu vašalažai bagjel mu birra, ja mon aigom oaffaruššat avvo-oaffarid su goađest, mon aigom ramedet ja maidnoma lavllot Hærrai.

7. Gula, Hærra, allaget mon čuorvom, ja læge munji arbmogas ja vasted munji!

8. Mu vaibmo doalla du ouddi [du sane]: Occet mu muođoid! Hærra, mon ocam du muođoid.

5 Mos. 4, 29.

9. Ale čiega du muođoidad mu oudast, ale eritnordast du balvvalægjad moarest! Mu vække læk don læmaš. Ale hæite muo ja ale guođe muo, mu bestujubmam Ibmel!

10. Dastgo mu acče ja mu ædne læba muo guođđam, mutto Hærra valdda muo bajas.

11. Oapat munji, Hærra, du gæinod ja laidde muo dassedes balgga mielde mu vašalažai diti!

Salm. 25, 4. 10; 26, 12.

12. Ale adde muo mu vašalažaidam sorbmimhalo halddoi! Dastgo værre-duođaštægjek čuožželek mu vuostai, ja olbmak, guđek vuigŋek vækkavalde.

13. O, jos mon im oskuše, atte mon galgam oaidnet Hærra buorrevuođa ælle olbmui ædnamest! — Salm. 31, 20. Es. 38, 11.

14. Vuorde Hærra, læge dorvolaš, ja du vaibmo lekus gievrran, duođai, vuorde Hærra! Salm. 31, 25. Hab. 2, 3.

28. Salbma.

David, gutte dietta, atte son Hærra væketaga læ aibas lappum, rokkadalla, amas son mænnodet suina nuftgo dai ibmelmættomiguim, mutto vai son bæstaši su ja mavsaši sigjidi sin dagoi mielde, 1—5; son ramed Ibmela, vissesen dam ala, atte son aiggo dævddet su rokkusa, 6—8, ja rokkadalla, vai son suogjalifči ja bæstaši su albmuges, 9.

1. Davidest.

Dudnji, Hærra, čuorvom mon. Mu baktam, ale læge javotaga mu vuostai, amam mon, jos don orok javotaga mu oudast, šaddat sin lagačen, guđek havddai vuolas mannek! Salm. 143, 7.

2. Gula mu njuoras rokkusi jiena, go mon čuorvom dudnji, go mon bajas bajedam mu gieđaidam du basse goara guvllui! 1 Gon. 6, 19.

3. Ale valde muo erit dai ibmelmættomiguim ja singuim, guđek dakkek værrevuođa, guđek sardnuk rafhe sin lagamužainæsek, vaiko bahavuotta læ sin vaimo siste! Jer. 9, 8.

☞ 4. Adde sigjidi sin dago mielde ja sin fidnoi bahavuođa mielde! Adde sigjidi sin gieđai dago mielde, mavsat sigjidi, maid si læk dakkam! Salm. 62, 13.

5. Dastgo æi si vuttivalde, maid Hærra dakka, daihe su gieđai dago; son galgga vuolasgaikkot sin ja i bajashuksit sin.

6. Maidnujuvvum lekus Hærra, dainago son læ gullam mu njuoras rokkusi jiena!

7. Hærra læ mu gievrravuotta ja mu galbba; su ala dorvasta mu vaibmo, ja mon væketuvvum; damditi avvod mu vaibmo, ja mon aigom ramedet su mu lavllaginam. 2 Mos. 15, 2. Salm. 18, 3.

8. Hærra læ sin* gievrravuotta, ja son læ bestujume suogje su vuiddujuvvumasas. Salm. 18, 51. *d. l. su albmuges.

9. Bæste du albmugad ja buristsivdned du arbad ja biema sin ja aled sin agalaš aiggai! Salm. 29, 11; 95, 7; 100, 3.

29. Salbma.

David avččo engelid ramedet dam famo ja hærvasvuođa, maid Hærra almostatta bajandalke siste, 1—9. Son adna dam Hærra hærvasvuođa dakkadussan dam ala, atte son nuftgo buokvægalaš gonagas aiggo varjalet ja buristsivdnedet su albmuges, 10. 11.

1. Muttom salbma Davidest.

Addet Hærrai, di Ibmel barnek, addet Hærrai gudne ja famo! Salm. 96, 7; 103, 20. 21. Es. 6, 2. 3.

2. Addet Hærrai su nama gudne, rokkadallet Hærra basse čiŋai siste!

3. Hærra jiedna læ čaci bagjel, gudne Ibmel čærggo, Hærra dai stuora čaci bagjel. Job. 37, 2—5.

4. Hærra jiedna læ famoin, Hærra jiedna læ hærvasvuođain. Es. 30, 30.

5. Hærra jiedna doagja sederid, Hærra cuovkas doagja Libanon sederid,

6. ja son dakka, atte dak njuikodek nuftgo galbbe, Libanon ja Sirjon nuftgo nuorra mæcce-vuoksa.

7. Hærra jiedna olgussuppe luddijuvvum dollanjuokčamid.

8. Hærra jiedna doargestatta mæce, Hærra doargestatta Kadesa mæce. 5 Mos. 1, 19.

9. Hærra jiedna dakka, atte sarva-aldok guddek, ja rappa vuvdid, ja su tempel siste cælkka buok: Gudne! Salm. 11, 4.

10. Hærra truonedi čaccedulve

aige, ja Hærra truoned nuftgo gonagas agalaǯat. 1 Mos. 6, 17.

11. Hærra galgga addet su albmugasas famo, Hærra galgga buristsivdnedet su albmuges rafhin.

30. Salbma.

David rameda Hærra, dainago son læ bæstam su stuora hæđest, 2—4; son avččo daid ibmelbalolaǯaid oktan suina ramedet Hærra, gutte molsso oanekis atestusa bistevaš illon, 5. 6; son muittala, moft son su oasalašvuođas siste læi šaddam værre-oagjebasvutti, mutto, Hærra rangaštusai bokte bajas boktujuvvum, rokkadalai Ibmeli ja væketuvvui, 7—12; son lopped ovto ramedet Ibmela dam diti, 13.

1. Muttom salbma, lavla, go viesso vihatuvvui, Davidest.

2. Mon aigom aledet du, Hærra, dastgo don læk gæssam muo bajas ja ik læk diktam mu vašalaǯaidam illodet mu diti. 4. v.

3. Hærra, mu Ibmelam, mon čurvvum dudnji, ja don dærvasmattik muo. Salm. 103, 3; 147, 3.

4. Hærra, don læk dolvvom mu sielo bajas jabmi aimost, don læk ællatam muo sin lutte erit, guđek mannek havddai vuolas. Salm. 86, 13; 116, 3. 4.

5. Maidnoma lavllot Hærrai, di su ibmelbalolaǯak, ja ramedeket su basse muittema! Salm. 97, 12.

6. Dastgo čalmeravkkalambodda bista su moarre, ællemaige fast su arbmo; ækkedest boatta čierrom nuftgo guosse, ja iđđedest læ avvolavllom. Es. 54, 7. Joh. 16, 20.

7. Mutto mon celkkim mu oagjebasvuođastam: Im mon galga likkatuvvut agalaǯat.

8. Hærra, du armod bokte leggjik don addam mu varrai gievrravuođa; don čikkik du muođoidad, de mon suorgganim. 2 Sam. 5, 12.

9. Dudnji, Hærra, čurvvum mon, ja Hærrai rokkadallim mon vuollegaǯat:

10. Mi vuoitoid læ mu varain, go mon manam vuolas havddai? Juogoson muoldda aiggo ramedet du, aiggogo dat gulatet du oskaldasvuođa? Salm. 6, 6; 88, 11 j. n. v.

11. Gula, o Hærra, ja læge munji arbmogas! Hærra, læge mu væketægje!

12. Don molsašuttik mu vaiddalusa dansomen munji, don nullik mu morašgarvoid must erit ja boakkanastik muo iloin,

13. vai mu gudne* lavluši dudnji maidnoma ja i oruše javotaga; Hærra, mu Ibmelam, mon aigom du ramedet agalaǯat. * Salm. 16, 9.

31. Salbma.

David rokkadalla nana dorvoin Ibmeli, gæn armo son ouddal læ dovddam, bestujume birra dam stuora hæđest, masa son su vašalaǯaides doarradallam bokte læ šaddam, 2—9. Son muittal su atestusas ja hæppašume birra ja rokkadalla fastain Hærra bæstet su su ibmelmættom vašalaǯain ja duššadet sin, 10—19. Nanosen dam ala, atte son læ gullujuvvum, rameda son Ibmela dam suogjalusa diti, maid son adda sigjidi, guđek sust ballek, 20—23, ja avččo maŋemusta buok ibmelbalolaǯaid rakistet Hærra ja læt dorvolaǯǯan osko siste su ala, 24. 25.

David læ su gillamušaides siste ibmelmættom mailme doarradallami vuolde ja dam lage harrai, moft son daid gilla, Messiasa ouddagovva.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Du ala, Hærra, dorvastam mon. Ale divte mu goassege agalašvutti šaddat hæppad vuollai, bæste muo du vanhurskesvuođad bokte! Salm. 25, 2; 71, 1. 2.

3. Sojat du bæljad mu bællai, gača ja gajo muo, læge munji baktesuogjen, ladnen muo bæstet!

4. Dastgo don læk mu bakte ja mu ladne, ja du namad diti aigok don doalvvot ja laiddit muo. Salm. 18, 3; 23, 3.

5. Don aigok muo fiermest olgus doalvvot, maid si suollemasat læk

bigjam mu ouddi; dastgo don læk mu suogje. Salm. 27, 1; 28, 7. 8.

6. Du gitti addam mon mu vuoigŋam; don lonestak muo, Hærra, don oskaldas Ibmel! Luk. 23, 46. Ap. dag. 7, 59.

7. Mon vašotam sin, guđek avvira adnek duššalaš æppe-ibmelin, mutto mon, mon dorvastam Hærra ala. Salm. 16, 4. Jer. 10, 14. 15. Jon. 2, 9. 10.

8. Mon aigom avvodet ja illodet du arbmogasvuođa diti, go don læk oaidnam mu varnotesvuođa, avvira adnam mu sielo atestusain;

9. ik don læk addam muo vašalažža gieđa halddoi, don læk bigjam mu julgid jullis baikkai. Salm. 18, 37.

10. Læge munji arbmogas, Hærra! Dastgo mon læm atestusa siste; sodnaduvvum morrašest læ mu čalbme, mu siello ja mu rumaš. Salm. 6, 8.

11. Dastgo mu ællem læ golatuvvum morrašest, ja mu jagek šuokkemest; mu fabmo læ cuvkkijuvvum mu værredago diti, ja mu davtek læk sodnaduvvum.

12. Buok mu vašalažaidam diti læm mon šaddam stuora bilkkadussan mu sidaguimidasam ja suorgatussan mu oapes olbmuidasam; si, guđek muo olggon oidnek, batarek mu oudast. Salm. 44, 14.

13. Mon læm vajaldattujuvvum ja vaimo olggolist nuftgo jamiškuoš, mon læm šaddam nuftgo billestuvvum litte.

14. Dastgo mon gulam ædnagi sælgebældesardnoma, suorgatusa juokke guovlost, go si rađđadallek ovtast mu vuostai; si hutkek mu hæga valddet. Jer. 20, 10. Joh. 11, 53.

15. Mutto mon, mon dorvastam du ala, Hærra! Mon cælkam: Don læk mu Ibmel.

16. Du gieđast læk mu aigek*; gajo muo mu vašalažai gieđast ja mu doarradallinam!

* 1 Muit. 29, 30. Salm. 139, 16.

17. Adde du muođoidad čuovggat du balvvalægjad bagjeli, bæste muo du arbmogasvuođad bokte! 4 Mos. 6, 25. Salm. 80, 4.

18. Hærra, ale divte muo šaddat hæppad vuollai, dastgo mon čuorvom du! Divte daid ibmelmættomid šaddat hæppad vuollai ja javotuvvat jabmi aimost! Salm. 25, 3; 9, 18.

19. Divte giellasi baksamid gielatuvvat, mak sardnuk julgalažat dam vanhurskasa vuostai čævllaivuođain ja bagjelgæččamin!

20. Man stuores læ du buorrevuotta, maid don læk sigjidi vurkkim, guđek dust ballek, maid don læk sigjidi rakadam, guđek dorvastek du ala, olbmui manai čalmi oudast! Salm. 36, 8.

21. Don čiegak sin du muođoidad suogjai olbmui littodemi oudast, don vurkkik sin goattai njuokčami bælko oudast. Salm. 27, 5; 42, 6. 12.

22. Maidnujuvvum lekus Hærra! Dastgo son læ ovdulažat čajetam su arbmogasvuođas mu vuostai nana gavpug siste.

23. Ja mon, mon celkkim mu balostam: Mon læm rottijuvvum erit du čalmi oudast. Almake gullik don mu njuoras rokkusi jiena, go mon čurvvum dudnji. Es. 38, 11. Jon. 2, 5.

24. Rakisteket Hærra, buokak di su ibmelbalolažak! Hærra varjala oskaldas olbmuid ja mavsata ollasi dasa, gutte dakka čævllaivuođa. Salm. 18, 28. Sanel. 29, 23.

25. Leket dorvolažak, ja šaddus din vaibmo gievrran, di buokak, guđek vuorddebetet Hærra. Salm. 27, 14.

32. Salbma.

David rameda dam audogassan, gutte Ibmelest læ oǯǯom su suddoides anda-

gassi, ja čajeta su ječas fuomašæmest, moft olmuš duššefal dalle, go son duođalaʒat dovdasta su suddos Ibmeli, oaʒʒo daggar andagassi addujume ja oktan daina vaimo rafhe ja oagjebasvuođa Ibmel duomoi oudast, 1—7. Son nævvo ærrasid, atte æi si galga vuostaičuoʒʒot Hærra, mutto adnet ječaidæsek su lakka; dastgo dak vuostehagolaʒak buktek ollo gillamušaid bagjelasasek, mutto dak ibmelbalolaʒak fuomašek su valljogas arbmogasvuođa, 8—11.

1. Davidest; mattatam-salbma. Audogas læ dat, gæn bagjelduolbmam læ andagassi addujuvvum, gæn suddo læ čikkujuvvum.
Rom. 4, 7. 8.

2. Audogas læ dat olmuš, gæsa Hærra i logatala værredago, ja gæn vuoiŋast i læk betolašvuotta.

3. Go mon orrum javotaga, de sodne mu davtek, go mon luibmim gæčos bæive.

4. Dastgo ija bæive oroi du gietta lossadet mu alde, mu hægalavtadas nogai nuftgo gæse goikkadakkan. Sela.

5. Mon dovdastim dudnji mu suddom, ja im mon čiekkam mu rikkomam; mon celkkim: Mon aigom dovdastet mu værredagoidam Hærrai. Ja don erit valddik mu suddovælge. Sela.
2 Sam. 12, 13. Sanel. 28, 13. 1 Joh. 1, 9.

6. Damditi rokkadallus juokke ibmelbalolaš dudnji dam aige, go don læk gavdnamest! Vissasi, go stuora čacce-rašok bottek, de su ragjai dak æi galga ollet.
Es. 55, 6.

7. Don læk mu suogje, don varjalak muo atestusast; bestujume avoin birrastattak don muo. Sela.

8. Mon aigom mattatet du ja oapatet dudnji dam balgga, man mielde don galgak vagjolet; mon aigom addet dudnji rađe mu čalminam. Salm. 25, 12. Es. 48, 17.

9. Allet læge nuftgo hæsta ja mulasen, main i læk jierbme! Dai čigŋa læ lavčče ja bagge daid baggim varas; æi dak dato boattet du lakka. 2 Gon. 19, 28. Sanel. 26, 3.

10. Ibmelmættomest læk ollo bakčasak, mutto dam, gutte dorvasta Hærra ala, su birrastatta son arbmogasvuođain.
Salm. 34, 22. Sanel. 12, 21. Salm. 5, 13.

11. Illodeket Hærra siste ja avvodeket, di vanhurskasak, ja illodallet, buokak di vuoiggadlaʒak vaimost!
Salm. 33, 1; 97, 12. Fil. 4, 4.

33. Salbma.

Lavllo avččo daid oskolaʒaid maidnot Hærra, 1—3. Son læ dat duođalaš ja oskaldas, dat vanhurskes ja arbmogas, 4. 5. Son læ dat buokvægalaš, gutte læ sivdnedam mailme su sanes bokte, 6—9, ja gutte ollašutta su arvvalusaides su albmugasas buorren ja duššen dakka dam vašalaʒai juonaid, 10—12. Son læ dat buokdiette, gutte dovdda buok olbmui jurddagid ja dagoid, 13—15. Son læ dai ibmelbalolaʒai aidno bæste; i mikkege ædnamlaš famoid mate sin væketet, 16—19. David loapata dovdastedin su ječas ja buok ibmelbalolaʒai dorvo Ibmeli ja rokkadaladedin, vai son lifči sigjidi arbmogas, 20—22.

1. Avvodeket, di vanhurskasak, Hærra siste! Daidi vuoiggadlaʒaidi heivve ramaduslavla.
Salm. 32, 11; 64, 11.

2. Ramedeket Hærra sitarin, lavllot sudnji maidnoma loge-stranggasaš harpain!

3. Lavllot sudnji ođđa lavllaga, čuojateket havskajet avvolavllomin!

4. Dastgo Hærra sadne læ duotta, ja buok su dakko læ oskaldas. 4 Mos. 23, 19.
1 Sam. 15, 29. Salm. 19, 9; 146, 6.

5. Son rakista vanhurskesvuođa ja vuoiggadvuođa; ænam læ dievva Hærra arbmogasvuođast.

6. Almek læk sivdneduvvum Hærra sane bokte, ja buok dai vækka su njalme vuoiŋanasa bokte.
1 Mos. 1, 6. 7; 2, 1.

7. Son čokke abe čacid nuftgo guppan, son bigja čiegŋalis čacid vuorkkagammaridi.
1 Mos. 1, 9. Job 38, 8. Salm. 104, 7—9.

8. Ballus Hærrast buok ænam, doargestekusek su oudast si buokak, guđek assek ædnam jorbbadasa alde!

9. Dastgo son sarnoi, ja dat šaddai; son gočoi, ja dat čuozoi dast. 1 Mos. 1, 3. Salm. 148, 5.

10. Hærra moivvašutta bakeni rađe, son dakka albmugi jurddagid duššen. Job. 5, 12. Sanel. 21, 30.

11. Hærra rađđe bisso nanosen agalažat, su vaimo jurddagak sogast sokki.

12. Audogas læ dat almug, man Ibmel Hærra læ, dat almug, maid son læ valljim su arbbenes. Salm. 144, 15.

13. Almest gæčča Hærra vuolas, son oaidna buok olbmui manaid.

14. Dam baikest, gost son assa, gæčča son vuolas sin buokai bællai, guđek assek ædnam alde, Salm. 11, 4.

15. son, gutte rakad sin vaimoid buokrakkan, son, gutte vuttivaldda buok sin dagoid. Sanel. 21, 1.

16. Gonagas i bestujuvvu stuora væga bokte, gievrra i gagjujuvvu stuora famo bokte.

17. Hæsta i væket bestujubmai, ja su stuora gievrravuođaines i dat gajo. Salm. 147, 10. Sanel. 21, 31.

18. Gæča, Hærra čalbme gæčča sin bællai, guđek sust ballek, guđek vurddek su arbmogasvuođa,

19. gagjom varas sin sielo jabmemest ja bisotam varas sin hægast nælggehæđe siste. Job 5, 20. Salm. 34, 10; 37, 19.

20. Min siello vuordda Hærra; son læ min vække ja min galbba. 5 Mos. 33, 29.

21. Dastgo su siste avvod min vaibmo, dainago mi dorvastep su basse nama ala.

22. Du arbmogasvuotta, Hærra, lekus min bagjel, nuft, moft mi doaivvop du ala!

34. Salbma.

David gitta Ibmela su bestujumes oudast ja avččo buok ibmelbalolažaid ječaines ramedet Hærra, gutte alo væket sin, guđek sust ballek, 2—11. Son nævvo buok oskalažaid duotta ibmelbalo siste adnet ječaidæsek Hærra lakka; de aiggo son čajetet su stuora arbmogasvuođas sin vuostai, 12—23.

1. Davidest, dallego son dakkaludai ječas mielatæbmen Abimeleka oudast, ja dat aji su luttes erit, ja son manai erit. 1 Sam. 21, 13 j. n. v.

2. Mon aigom maidnot Hærra juokke aige, su ramadus galgga alelassi læt mu njalme siste. Salm. 104, 33; 146, 2.

3. Mu siello galgga ramedet ječas Hærrast; dak lojes olbmuk galggek dam gullat ja illodet. Jer. 9, 24.

4. Maidnot Hærra stuoresvuođa muina, ja aledekop mi særvest su nama!

5. Mon occim Hærra, ja son vastedi munji, ja son besti muo buok dast erit, mi suorgati muo. Es. 65, 24.

6. Si geččе su guvllui ja baitte ilost, ja sin muođok æi eisege hæppašuttujuvvum.

7. Dat varnotæbme čuorvoi, ja Hærra gulai, ja son besti su buok su atestusain erit.

8. Hærra engel dakka soattesida sin birra, guđek sust ballek, ja bæsta sin. Salm. 91, 11. 12. 1 Mos. 32, 1. 2; 48, 16. Es. 63, 9.

9. Muosateket ja oidnet, atte Hærra læ buorre! Audogas læ dat olmai, gutte dorvasta su ala. Salm. 2, 12; 84, 13. 1 Petr. 2, 3.

10. Ballet Hærrast, di su basek! Dastgo i mikkege sist vailo, guđek sust ballek. 1 Sam. 12, 24. Salm. 33, 18. 19; 37, 18. 19.

11. Dak nuorra legjonak gillajek hæđe ja nelgguk, mutto sist, guđek occek Hærra, i vailo mikkege burid. Salm. 23, 1.

12. Bottet, manak, gullet muo!

Mon aigom digjidi oapatet Hærra balo.

13. Gi læ dat olmai, gæst læ hallo ællemi, gi savva aldsesis beivid oaidnet oasalašvuođa?

1 Petr. 3. 10 j. n. v.

14. Varot du njuokčamad bahast erit ja du baksamidad bettusid sardnomest!

15. Gaida bahast erit ja daga burid, bivde rafhe ja vainot dam!

Salm. 37, 27. Es. 1, 16. 17. Rom. 12, 18. Ebr. 12, 14.

16. Hærra čalmek læk jorgidam vanhurskasi bællai, ja su bæljek sin čuorvvoma bællai.

Job 36, 7. Salm. 33, 18.

17. Hærra muođok læk sin vuostai, guđek dakkek bahaid, erithævatam varas sin muito ædnamest.

Job 18, 17. Salm. 9, 6.

18. Dok čurvvuk, ja Hærra gulla, ja buok sin atestusain erit gagjo son sin.

19. Hærra læ lakka sin lutte, gæin læ dogjujuvvum vaibmo, ja son bæsta sin, gæin læ cuvkkijuvvum vuoigŋa.

Salm. 51, 19. Es. 57, 15; 66, 2. Luk. 18, 13. 14.

20. Ædnagak læk dam vanhurskasa oasetesvuođak, mutto Hærra gagjo su dain buokain erit.

Job. 5, 17 j. n. v.

21. Son varjala buok su davtid, i oktage dain cuovkas dogjujuvvu.

Salm. 91, 11. 12. Matt. 10, 30.

22. Oasetesvuotta godda dam ibmelmættoma, ja si, guđek vašotek dam vanhurskasa, dubmijuvvujek ašalaǯǯan.

23. Hærra lonesta su balvvalegjides sielo, ja i oktage sist, guđek dorvastek su ala, dubmijuvvu ašalaǯǯan.

Salm. 37, 33.

35. Salbma.

David rokkadalla Ibmelest bestujume su ibmelmættom vašalaǯaines, guđek doarradallek su alma ašetaga, ja lopped, atte son, jos Ibmel aiggo gullat su, aiggo gittet ja ramedet su dam oudast, 1—10. Maŋŋelgo son læ muittalam su doarradallides bahavuođa birra, guđek maksek sudnji bahain burid, værrot guoddalek su, higjedek ja illastek su, gærddo son su rokkuses væke birra ja su loppadusas gittos birra, 11—18. Vela nubbe gærde rokkadalla son Hærra boattet sudnji vækken su vašalaǯai vuostai; de šaddek dak vanhurskasak avvodet, ja son ješ alelassi ramedet Hærra, 19—28.

Maidai dam salma siste nuftgo 31ad salma siste læ David Messiasa ouddagovva.

1. Davidest.

Riddal, Hærra, singuim, guđek riddalek muina! Soađa sin vuostai, guđek sottek mu vuostai!

Es. 49, 25.

2. Doppe galba ja værjoid ja čuoǯǯel munji vækken!

3. Rotte saitad ouddan ja stangge gæino mu doarradallinam! Cælke mu sillui: Mon læm du bestujubme!

4. Divte sin hæppanet ja šaddat hæppad vuollai, guđek bivddek mu hæga! Divte sin ruoktot gaiddat ja hæppašuttujuvvut, guđek barggek mu oasetesvuođa ala!

Salm. 40, 15; 70, 3; 83, 17.

5. Divte sin šaddat nuftgo avnaid biega barast, ja Hærra engel nordastekus sin erit!

Salm. 1, 4; 83, 14; 34, 8. 2 Gon. 19, 35.

6. Divte sin gæino šaddat sævdnjaden ja njalakassan, ja Hærra engel doarredekus sin! Jer. 23, 12.

7. Dastgo alma ašetaga læk si suollemasat rakadam munji sin fierbme-havdesek*, alma ašetaga læk si roggam havde mu hæga ouddi.

* d. l. firmin gokčujuvvum havdde.

8. Divte hævvanæme boattet su bagjeli, go son i læk dam fuomašæmen, ja divte su fierme, maid son læ suollemasat bigjam, darvetet su, divte su gaččat dam sisa aldsesis hævvanæbmen.

Salm. 7, 16. Dan. 6, 25.

9. De galgga mu siello illodet

Hærra siste, avvodet su bæstema siste; Salm. 13, 6. Es. 61, 10.

10. buok mu davtek galggek cælkket: Hærra, gi læ nuftgo don, don, gutte bæstak dam varnotæme sust erit, gutte læ sudnji bære gievrra, ja dam varnotæme ja gæfhe sust erit, gutte su spægja?

11. Vanhurskesmættom duođaštægjek čuoǯǯelek, si jerrek must dam birra, maid mon im dieđe. Matt. 26, 60. Ap. dag. 6, 13.

12. Si maksek munji bahain burid; mu siello læ guđđujuvvum. Salm. 109, 5.

13. Ja mon, mon garvvodim morašbiktasid, go si legje buoccamen; mon givsedim mu sillum borakættaivuođain, ja mu rokkadus macai ruoktot mu occasam*.

* d. l. mon rokkadallim gomo oaive. Rom. 12, 15.

14. Mon vaʒašim birra, dego dat lifči mu usteb, mu viellja; mon vaʒašim gomo oaive moraš-biktasi siste nuftgo muttom, gutte morašta su ædnes diti.

15. Mutto dal, go mon suoibom, de illodek si ja čoagganuššek; navcatæmek čoagganuššek mu birra alma mu dieđekættai dam; si gaikodek* ja æi hæite.

*d. l. si viggek moivvit mu buore nama.

16. Nuftgo navcatæmek, guđek bilkkedek ovta gako diti, gaskek si banidæsek mu vuostai. Job 16, 9. Salm. 112, 10.

17. Hærra, man gukka aigok don dasa gæččat? Eritbæste mu sielo sin hævatusain, mu aidno dain nuorra legjonin. Alm. 6, 10. * Salm. 22, 21.

18. Mon aigom ramedet du stuora čoaggalmasa siste, maidnot du ædnag albmuga gaskast. Salm. 22, 23. 26; 40, 10; 111, 1.

19. Ale divte sin illodet mu diti, guđek alma ašetaga læk mu vašalaǯak! Ale divte sin, guđek muo vašotek alma ašetaga, ravkkalet čalmidæsek! Joh. 15, 25.

20. Dastgo æi si sarno rafhe, mutto hutkek bettusa dai jaskis olbmui vuostai ædnamest.

21. Ja si caggek sin njalmesek galljen mu vuostai, si celkkek: Ha, ha! De dast oaidna min čalbme! Salm. 22, 8.

22. Don oainak dam, Hærra, ale oro javotaga! Hærra, ale læge gukken must erit! Salm. 22, 12; 38, 22.

23. Gocca ja morid rabedam diti munji vuoiggadvuođa, mu Ibmelam ja Hærram, mu aššam čuoǯotam diti! 1. v. Salm. 7, 7; 44, 24; 59, 5.

24. Dubme muo du vanhurskesvuođad mielde, Hærra, mu Ibmelam, ja ale divte sin illodet mu diti! Salm. 7, 9.

25. Ale divte sin cælkket sin vaimostæsek: Ha! Min halidusa mielde! Ale divte sin cælkket: Mi læp njiellam su!

26. Divte sin buokaid hæppašuttujuvvut ja šaddat hæppad vuollai, guđek illodek mu oasetesvuođa diti! Divte sin, guđek čævllastallek mu bagjel, garvotuvvut hæppadin ja hæppašusain! 4. v. Salm. 31, 18; 40, 16; 70, 3.

27. Divte sin avvodet ja illodet, gæk suvvek munji mu vuoiggadvuođa, ja divte sin alelassi cælkket: Allaget maidnujuvvum lekus Hærra, gutte suovva su balvvalæggjasis, atte gævva sudnji burist! Salm. 40, 17.

28. De galgga mu njuovča lavllot du vanhurskesvuođa birra, gæčos bæive du ramadusa birra.

36. Salbma.

David muittal dai ibmelmættomi hirbmadlaš billašume birra, mi aitta daid ibmelbalolaǯaid hævvanemin, 2—5; son jeđđe ječas ja sin Ibmel mærredmættom arbmogasvuođain, oskaldasvuođain ja vanhurskesvuođain, 6—10, rokkadalla Hærra dam su arbmogasvuođas ja van-

hurskesvuođas siste varjalet daid ibmelbalolaʒaid, 11. 12, ja oaidna vuoiŋast dai ibmelmættomi gaččama, 13.

1. Lavllom-oapatægjai; Hærra balvvalægjest, Davidest.

2. Suddo sadne dam ibmelmættomi læ mu vaimo siskaldasast*. I læk ibmelballo su čalmi oudast.

* d. l. mon ferttim jurdašet dam ala, moft suddo dieđet dam ibmelmættomi su datos. Rom. 3, 18.

3. Dastgo dat orro havsken su čalmi oudast, go su suddo gavdnujuvvu, go son vašotuvvu*.

* d. l. dat orro su mielast havsken, go su suddo dovddujuvvu, ja go son vašotuvvu damditi. Salm. 10, 3. Fil. 3, 19.

4. Su njalme sanek læk værrevuotta ja betolašvuotta; son læ hæittam mænnodæmest visaset, dakkamest burid.

5. Son hutka værrevuođa su oađđemsajestes, son divvo ječas gæino ala, mi i læk buorre; i son fastaš dam, mi læ baha.

6. Hærra! Albmai olla du arbmogasvuotta, du oskaldasvuotta gidda balvai ragjai.
Salm. 57, 11; 108, 5.

7. Du vanhurskesvuotta læ nuftgo Ibmela varek, du duomok læk stuora čiegŋalvuotta; olbmuid ja spirid bæstak don, Hærra!
Salm. 145, 15. 16.

8. Man mavsolaš læ du arbmogasvuotta, o Ibmel! Olbmui manak occek suoje du soajai suoivvan vuolde. Salm. 57, 2; 63, 8.

9. Si galletuvvujek valljogasat du vieso buoiddevuođast, ja du iloidad jogast addak don sigjidi jukkat. Salm. 23, 5. 6; 65, 5.

10. Dastgo du lutte læ ællem aja, du čuovgas siste oaidnep mi čuovggasa. Salm. 27, 1. Jer. 2, 13; 17, 13. Es. 9, 2. Joh. 1, 4.

11. Bisot du arbmogasvuođad sin vuostai, guđek dovddek du, ja du vanhurskesvuođad dai vuostai, gæk læk vuoiggadlaʒak vaimost!

12. Ale divte dam čævllas olbmu juolge boattet mu bagjeli, ja ale dai ibmelmættomi gieđa erit agjet muo!

13. Dasa gačček si, guđek dakkek verid; si vuolas nordastuvvujek ja æi mate čuoʒʒelet.
Sanel. 24, 16. Jer. 50, 32.

37. Salbma.

David nævvo daid ibmelbalolaʒaid, amasek si gađaštet daid ibmelmættomid, go si oidnek sin likko, go si ječa ferttijek atestusa gillat, mutto atte si osko siste gierddavaʒʒan galggek vuorddet Hærra ja barggat dam ala, mi læ buorre; son vuođđod dam su nævvages dam ala, atte dai ibmelmættomi oasalašvuotta bista duššе oanekis aige ja nokka hævvanemin, mutto dak ibmelbalolaʒak oʒʒuk maŋemusta agalaš buristsivdnadusa, 1—40.

1. Davidest.
Ale divte du moarad cakkidet dai bahai vuostai, ale moaratuva sin ala, guđek dakkek værrevuođa!
7. v. 73. Salm. Sanel. 23, 17; 24, 19.

2. Dastgo nuftgo rasek eritčuppujuvvujek si hoapost, ja nuftgo rudnis urttasak erit goldnek si.
Salm. 129, 6. Jak. 1, 10.

3. Dorvast Hærra ala ja daga burid, asa ædnamest ja barga oskaldasvuođa ala!
9. 11. 22. 27. 29. v. Sanel. 2, 21.

4. Ja havskotala ječad Hærra siste! De galgga son addet dudnji, masa du vaibmo halida.

5. Bija du gæinod Hærra ala ja dorvast su ala! Son galgga dam dakkat;
Salm. 55, 23. Sanel. 16, 3. Matt. 6, 25. Fil. 4, 6. 1 Petr. 5, 7.

6. son galgga diktet du vanhurskesvuođa ouddanmannat nuftgo čuovggasa ja du vuoiggadvuođa nuftgo gaskabæive čuovggasa.
Es. 58, 8.

7. Læge jaskad Hærra oudast ja vuorde su! Ale divte du moarad cakkidet dam vuostai, gæst læ likko su gæinos alde, dam olbma vuostai, gutte adna baha juonaid!
Salm. 38, 14—16; 62, 2. 6.

8. Hæite erit moarest ja divte sutto vasset, ale divte du moarad cakkidet! Daina don dagak dušše boastot. Efes. 4, 26. 31.

9. Dastgo dak bahak galggek erit hævatuvvut, mutto si, guđek vurddek Hærra, galggek ædnama arbbit.

10. Ja oanekaš bodduš gæčest, de i læk dat ibmelmættom šatan æmbo, ja go don vuttivaldak su saje, de læ son erit javkkam. Job 20, 7—9.

11. Mutto lojes olbmuk galggek arbbit ædnama ja illodet ollo rafhe siste. Matt. 5, 5. Salm. 119, 165.

12. Dat ibmelmættom hutka bahaid dam vanhurskasa vuostai ja gaska banides su vuostai. Salm. 35, 16.

13. Hærra boagosta su; dastgo son oaidna, atte su bæivve boatta. Salm. 2, 4; 59,9.

14. Dak ibmelmættomak rottijek mieke ja gelddek sin davgesek njæiddem varas dam varnotæme ja gæfhe ja goddem varas sin, guđek vagjolek vuoiggadlažat.

15. Sin miekke galgga boattet sin ječaidæsek vaibmoi, ja sin davgek galggek cuovkas dogjujuvvut. Salm. 9, 16; 64, 9.

16. Buoreb læ dat uccanaš, mi vanhurskes olbmust læ, go ædnag ibmelmættomi ollo obmudak. Sanel. 15, 16.

17. Dastgo dai ibmelmættomi gieđak galggek cuovkas dogjujuvvut, mutto Hærra doarjala daid vanhurskasid.

18. Hærra dovdda laittemættom olbmui beivid, ja sin arbbe galgga bissot agalaš aiggai. 1 Petr. 1, 4.

19. Æi si galga šaddat hæppad vuollai dam baha aige, ja nælge beivid galggek si galletuvvut. Salm. 33, 19.

20. Dastgo dak ibmelmættomak galggek hævvanet, ja Hærra vašalažak nuftgo giddi čigŋa; si galggek nokkat, nuftgo suovva galggek si nokkat. Salm. 1, 6; 68, 3.

21. Dat ibmelmættom loanas valdda ja i mavse, mutto dat vanhurskes olmuš arkalmasta ja adda.

22. Dastgo su* buristsivdneduvvumak galggek ædnama arbbit, mutto su garroduvvumak galggek erit hævatuvvut.
*Ibmela. Matt. 25, 34. 41.

23. Hærra nanne olbma važžema, ja son adna buoredokkalašvuođa su geidnui.

24. Go son gačča, de i son njanga; dastgo Hærra doarjo su gieđa. Salm. 145, 14.

25. Mon læm læmaš nuorra ja læm šaddam boaresen, mutto im mon læk oaidnam dam vanhurskes olbmu heittujuvvumen daihe su nale occamen laibe. Sir. 2, 10.

26. Gæčos bæive son arkalmasta ja lone, ja su nalle šadda buristsivdneduvvut. 21. v. Salm. 112, 5. Luk. 6, 35.

27. Gaida bahast erit ja daga burid! De galgak don assat* agalaš aiggai. Salm. 34, 15. * 3. v.

28. Dastgo Hærra rakista vuoiggadvuođa ja i hæite su ibmelbalolažaides; agalaš aiggai si varjaluvvujek. Mutto dai ibmelmættomi nalle erit hævatuvvu.

29. Dak vanhurskasak galggek arbbit ædnama ja assat agalažat dam siste.

30. Vanhurskes olbmu njalbme sardno visesvuođa, ja su njuovča cælkka vuoiggadvuođa. Sanel. 10, 11. 31.

31. Su Ibmel laka læ su vaimost, æi su lavkek juorbo. Es. 51, 7.

32. Dat ibmelmættom vuođgŋa vanhurskes olbmu ja bivdda su goddet; Salm. 10, 8—10.

33. Hærra i adde su su gieđa halddoi ja i dubme su gađotussi, go son dubmijuvvu. Salm. 34, 23.

34. Vuorde Hærra ja vuttivalde su gæino! De galgga son du ale-

det ædnama arbbim varas; don galgak oaidnet, atte dak ibmelmættomak erit hævatuvvujek.
Salm. 27, 14.

35. Mon oidnim ibmelmættoma, gutte læi vægalaš ja viddani nuftgo rudnis muorra, mi i læk sirddujuvvum;

36. mutto son javkai, ja gæča, i son læm šatan æmbo, ja mon occim su, mutto i son gavdnum.
Job 20, 5—9. Salm. 73, 18—20.

37. Vuttivalde dam laittemættoma ja gæča dam vuoiggadlažža ala! Dastgo rafhe olbmai læ boatte aigge; 26—29. v.

38. mutto bagjelduolbmek galggek hævatuvvut buokakrakkan, dai ibmelmættomi boatte aigge galgga gaskat čuppujuvvut. Visesv. 3, 9.

39. Ja vanhurskasi bestujubme boatta Hærrast, gutte læ sin nana suogje hætte-aige. Salm. 46, 2.

40. Ja Hærra væket sin ja erit bæsta sin, son bæsta sin dain ibmelmættomin erit ja gagjo sin, dainago si læk dorvastam su ala.
Dan. 6, 23. Visesv. 3, 9.

38. Salbma.

David rokkadalla Hærra, amas son bagadet su nuft garraset, go son dakka, 2; dastgo son læ čiegŋalæmus varnotesvuođa siste sikke sielo ja rubmaš bælest, ja son adna dam mærkkan dam ala, atte Ibmel læ moarest su ædnag ja stuora suddoi diti, 3—11. Dasa vela son læ guđđujuvvum su ustebines ja fulkines, mutto birrastattujuvvum vašalažžain, guđek bivddek su hævvanæme, 12. 13. Dam su varnotesvuođas siste i son jurdaš ječas varjalet, mutto vuordda lotkaden ja gierddavažžan Hærra væke, 14—16. Maŋŋelgo son læ ođđasist čilggim su gillamušaides ja daggo bokte čajetam, man sagga son darbaša væke, rokkadalla son Hærra gaččat su bæstet, 17—23.

Nuftgo 31ad salma siste læ David maidai dastge dam gillajægje Messiasa ouddagovva.

1. Muttom salbma Davidest; muittem diti.

2. Hærra, ale rangašt muo du moarestad, ja ale bagad mu du suttostad! Salm. 6, 2.

3. Dastgo du njuolak læk cieggam mu sisa, ja du gietta læ mannam vuolas mu ala.
Job. 6, 4. Salm. 32, 4.

4. I læk mikkege dærvvasid mu ožžest du moare diti, i læk mikkege rafhid mu davtin mu suddo diti.

5. Dastgo mu værredagok mannek mu oaive bagjel, nuftgo lossis noađđe læk dak munji bære lossadak. Salm. 40, 13. Vaid. 1, 14.

6. Mu bukkuk havsidek baččaget, dak guoccagek mu jallavuođa diti.

7. Mon læm ronkkom, sagga vuolas sojatuvvum; gæčos bæive važam mon morašbiktasi siste.

8. Dastgo mu alemak læk dievva buollemest, ja i læk mikkege dærvvasid mu ožžest.

9. Mon læm galmas ja stirdos ja sagga cuvkkijuvvum, mon vuobaidam mu vaibmom luoibmam diti.

10. Hærra du muođoi oudast læ buok mu adnomuš, ja mu šuokkem i læk čikkujuvvum du oudast.

11. Mu vaibmo ravgga garraset, mu fabmo læ guođđam muo, ja mu čalmi čuovgas, vela datge læ javkkam must.

12. Mu ustebak ja mu fuolkek čužžuk gukken erit mu givsest, ja mu lagamužak čužžuk gukken erit.
Job. 19, 13. 14. Salm. 31, 12; 69, 9.

13. Ja si, guđek bivddek mu hæga, bigjek gielaid, ja si, guđek bivddek mu oasetesvuođa, sardnuk hævvanæme birra, ja bettusa hutkek si gæčos bæive.

14. Ja mon læm nuftgo bæljetæbme, im mon gula, ja nuftgo gielatæbme, gutte i rabast su njalmes. Es. 53, 7.

15. Duođai, mon læm nuftgo olmai, gutte i gula, ja gæn njalmest i læk mikkege vuostainaggimid.

16. Dastgo du, Hærra, mon vuordam; don galgak vastedet, Hærra, mu Ibmelam!

17. Dastgo mon cælkam: Si šaddek muđoi illodet mu diti; go mu juolgge suoibbo, de si čævllastallek mu bagjel.

18. Dastgo mon læm gosi gaččamen, ja mu bavčas læ alelassi mu oudast.

19. Dastgo mon dovdastam mu værredakkom, mon morašstam mu suddom diti.

20. Ja mu vašalagak ellek, læk vægalagak, ja ædnagak si læk, guđek muo vašotek alma ašetaga.

21. Ja si, guđek maksek bahain burid, čuggguk mu vuostai, dainago mon vainotam dam buore.

22. Ale guođe muo, Hærra! Mu Ibmelam, ale læge gukken must erit! Salm. 22, 12.

23. Gača munji vække, Hærra, mu bestujubmam!

39. Salbma.

David læi mærredam aldsesis læt aibas javotaga su stuora gillamušaides siste, amas nimmuræme bokte Hærra vuostai addet daidi ibmelmættomidi, guđek legje su birra, bilkkedam-aše; mutto dat su javotesvuotta læ dakkam sudnji nuft bačča bakčasa, atte son fertti dast hæittet, 2—4. Gierddamættosen gaibed son dal Ibmelest oaggot diettet su ællemloapas, sivatalla su, go son læ dævddam su oanekis ællema gillamušaiguim, ja biekko suorggadet olbmu ællema stuora oanekisvuođa ja duššalašvuođa diti, 5—7. Mutto go son nuft rappa su vaimos Ibmeli, de ælla dat osko su lutte, atte Ibmel almake læ dat, gæn lutte vække aivestassi læ gavdnamest, 8. Dam osko siste, mi rabasta su čalmid dasa, atte su suddo læ aššen su gillamušaidi, rokkadalla son Ibmela armolagat addet sudnji su suddo andagassi, valddet gillamušaid sust erit ja nuft fastain dakkat su ilolaggan, 9—14.

1. Lavllom-oapatægjai, Jedutuni; muttom salbma Davidest.
1 Muit. 16, 41. 42; 25, 1. 3. 2 Muit. 5, 12.

2. Mon celkkim: Mon aigom gattit mu gæinoidam, nuft atte mon im suddod mu njuokčaminam; mon aigom gattit mu njalbmam baggin, nuft gukka go dat ibmelmættom ain læ mu čalmi oudast.
Salm. 141, 3.

3. Mon javotuvvim ja orrum aibas jaska, mon orrum javotaga alma avketaga, ja mu bavčas likkatuvvui.

4. Mu vaibmo bakkani mu siste, mu sundagušsam bokte cakkidi dolla; — mon sardnum mu njuokčaminam:

5. Adde munji diettet, Hærra, mu loappam, ja mu beividam mitto, mi dat læ! Divte juo muo diettet, goas mon galgam nokkat!
Job 6, 8—12.

6. Gæča, gieđagovddosaggan læk don bigjam mu beivid, ja mu ællem-aigge læ nuftgo dušše du oudast; dušše nuftgo aive duššalašvuotta čuoggo juokke olmuš. Sela.
Job 7, 7; 14, 1. 2; 16, 22. Salm. 62, 10; 90, 5. 6.

7. Dušše nuftgo givnjakas vagjola olmuš, dušše duššalašvuotta læ sin šlabmam; son bajasčobme ja i dieđe, gi dam galga čokkit.
Sard. 2, 8. 18 j. n. v.

8. Ja dal, man ala doaivom mon, Hærra? — Mu doaivvo læ dudnji.

9. Bæste muo buok mu bagjelduolbmamin, ale daga muo bilkkadussan jalli!

10. Mon javotuvam, im mon rabast mu njalbmam, dastgo don læk dakkam dam.

11. Eritvalde must du givsad! Du gieđa doaškalæme bokte læm mon duššen šaddam.

12. Jos don bagadak olbma rangaštusain værredago diti, de don satak, muccui lakai, su hærvasvuođa mollanet; dušše duššalašvuotta læ juokke olmuš. Sela.

13. Gula mu rokkadusa, Hærra, ja jorggal bæljad mu čuorvvomi, ale oro javotaga mu čierromi!

Dastgo amas mon læm du lutte, guosse nuftgo buok mu vanhemak.
1 Mos. 47, 9. 3 Mos. 25, 23. 1 Muit. 29, 15. Salm. 119, 19. Filip. 3, 20. Ebr. 11, 13.

14. Gæča erit mu bælest, vai mu amadagjo čuvgod, ouddalgo mon manam dokko ja im læk šatan æmbo. 11. v. Job 10, 20; 14, 6.

40. Salbma.

David duođašta dam birra, moft Hærra læ bæstam su, gutte gierddavaʒʒan vurdi su væke, stuora hæđest erit ja daggo bokte nannim ædnagid oskoi, 2—4, ja son ramed juokkehaʒa audogassan, gutte bigja dorvos Ibmel ala, gi maidai ouddalge læ dakkam lokkamættom oavddodagoid su albmuges oudast, 5—6. Go son dietta, atte Hærra gitosen bæstema oudast i siđa buokšlai spiri-oaffarid 'sust, mutto atte son galgga dakkat su dato æktodatolaš gulolašvuođa siste, de cælkka son ječas læt gærgosen dasa, 7—9, nuftgo son maidai juo læ buktam sudnji njalme gitosoaffara, 10. 11. Go son, vaiko son læ bestujuvvum, almake vela læ birrastattum stuora gillamušai ja vaddoiguim, de rokkadalla son Ibmela farga bæstet su maidai dain erit su vasalaʒaidi hæppašuttujubmen ja cælkka maŋemusta, atte son læ visses gullujume ala, 12—18.
Dat, mi læ celkkujuvvum 7—9 værsa siste, sistes doalla einostusa dam birra, atte boares testamenta oaffarak galggek erit heittujuvvut ja Kristusa olles soabatusoaffar, mi læ buktujuvvum æktodatolaš gulolašvuođa siste, boattet dam sagjai (Ebr. 10, 5 j. n. v.).

1. Lavllom-oapatægjai; Davidest; muttom salbma.

2. Mon vurddim Hærra; de son jorggali ječas mu bællai ja gulai mu čuorvvoma.

3. Ja son gesi muo bajas hævatusa havdest, čiegŋalis ribakest, ja son bijai mu julgid bavte ala, son nanni mu lavkid.
Salm. 69, 3. 15. 16.

4. Ja son bijai mu njalbmai ođđa lavllaga, maidnomlavllaga min Ibmeli. Ædnagak oidnek dam ja ballek ja dorvastek Hærra ala.

5. Audogas læ dat olmai, gutte bigja su dorvos Hærrai ja i jorggal ječas čævllas olbmui bællai ja sin bællai, guđek ærranek giellasidi. Salm. 34, 9; 146, 5.

6. Ædnaggærddasaʒʒan læk don, Hærra, mu Ibmelam, dakkam du oavddodagoidad ja du jurddagidad min vuostai; i mikkege læk duina værddedæmest; jos mon aigom dieđetet ja cælkket daid, de dak læk ænebuk, go atte olmuš matta daid lokkat. Salm. 92, 6; 139, 17.

7. Njuovvamoaffari ja borramušoaffari ik don halid, don læk raiggedam* munji beljid; boalddemoaffara ja suddo-oaffara ik don gaibed. *d. l. rakadam, addam. 1 Sam. 15, 22. Salm. 51, 18. 19. Ebr. 10, 5 j. n. v.

8. De mon celkkim: Gæča, mon boađam; girje čallagest læ munji mærreduvvum*;
* namalassi, maid mon galgam dakkat.

9. dakkat du dato, mu Ibmelam, læ mu hallo, ja du laka læ mu siste. Salm. 37, 31.

10. Mon buktim sagaid vanhurskesvuođa birra stuora čoaggalmasa siste; gæča, im mon dappam mu baksamidam; Hærra, don dieđak dam. Salm. 35, 18.

11. Du vanhurskesvuođa im mon čiekkam mu vaibmom sisa, mon gulatim du oskaldasvuođa ja du bæstema; im mon čiekkam du arbmogasvuođa ja du duottavuođa stuora čoaggalmasa oudast.

12. Ik don, Hærra, aigo dappat du vaibmolađesvuođad mu oudast; du arbmogasvuotta ja du duottavuotta šadda alelassi varjalet muo.

13. Dastgo atestusak alma logotaga læk birrastattam muo, mu værredagok læk doppim muo, nuft atte im mon mate oaidnet; dak læk ænebuk go vuovtak mu oaivest, ja mu vaibmo læ muo guođđam.
Salm. 38, 11.

14. Dokkijekus dudnji, Hærra, erit bæstet muo! Hærra, gača munji vækken! Salm. 70, 2—6.

15. Divte sin buokaid šaddat hæppad ja bilkkadusa vuollai, gu-

đek bivddek mu hæga dam erit-
rottim varas! Divte sin, gæk liko-
jek mu oasetesvutti, ruoktot gaid-
dat ja šaddat hæppad vuollai!
Salm. 35, 4.

16. Divte sin, gudek munji celk-
kek: Ha, ha, suorgganet sin hæp-
padæsek diti. Salm. 35, 21. 25.

17. Divte sin buokaid, gudek du
occek, avvodet ja illodet du siste!
Divte sin, gudek rakistek du bæ-
stema, alelassi cælkket: Allaget
maidnujuvvum lekus Hærra!
Salm. 35, 27.

18. Dastgo mon læm varnotæbme
ja vaivaš; Hærra aiggo jurdašet
mu bællai. Don læk mu vække
ja mu bæste; mu Ibmelam, ale
agjan!

41. Salbma.

David ramed dam audogassan, gutte hædalaǥa væketa; go son ješ sadda hættai, de son matta læt nanos Ibmel væke ala, 2—4. Son muittal, moft su bahajuonalaš vašalaǥak, gæi gaskast gavdnu vela oskaldasmættom ustebge, æi væket su su hædast, mutto baica savvek sudnji hævvanæme ja viggek su hævatet sin gavvelis juonaidæsek bokte, 5—10. Son rokkadalla Ibmelest væke ja læ aibas visses dam ala, atte su rokkus læ gullujuvvum, 11—13.

Nuftgo 31ad ja 38ad salbma sistes doalla maidai dat salbma einostusa Messiasa gillamušai birra su ibmelmættom vašalaǥai diti, namalassi su bætte Judas diti (Joh. 13, 18).

1. Lavllom-oapatægjai; muttom
salbma Davidest.

2. Audogas læ dat, gutte vutti-
valdda dam hæjos olbmu; baha
bæive galgga Hærra su bæstet.
Sanel. 14, 21; 19, 17.

3. Hærra galgga su varjalet ja
bisotet su hægast; son galgga šad-
dat oasalaǥǥan ædnamest, ja ainas
ik don aigo addet su su vašalaǥai
sorbmimhalo halddoi.

4. Hærra galgga su doarjalet
buoccamsængast; obba su oađđem-
saje don nubbastuttak su buocal-
vasast. 2 Gon. 20, 7.

5. Mon cælkam: Hærra, læge
munji arbmogas, dærvasmatte mu
sielo! Dastgo mon læm suddodam
du vuostai. Salm. 6, 3; 103, 3.

6. Mu vašalaǥak sardnuk bahaid
mu birra: Goas galgga son jabmet,
ja su namma nokkat?

7. Ja jos muttom boatta muo
gæččat, de sardno son betolašvuođa;
su vaibmo čoagga aldsesis baha-
vuođa; de manna son olgus ja
sardno dam birra.

8. Si buokak, gudek muo vašo-
tek, savkastallek særvest mu vuo-
stai; si hutkek bahaid mu vuostai,
dam, mi læ munji vahagen:
Matt. 22, 15. Luk. 11, 54.

9. Værredakko læ sudnji darv-
vanæmen, ja son, gutte dast vælla,
i galga šatan æmbo bajas likkat.

10. Maidai dat olmai, gæina
must læi rafhe, gæn ala mon dor-
vastim, gutte borai mu laibe, læ
bajedam šušmes mu vuostai.
Salm. 55, 14. 15. Joh. 13, 18.
Ap. dag. 1, 16. 17.

11. Mutto don, Hærra, læge
munji arbmogas ja væket muo
bajas! De mon aigom sigjidi mav-
satet.

12. Dast mon dovdam, atte don
likok munji, go mu vašalaš i oaǥo
avvodet mu diti.

13. Ja muo doalak don bajas
mu laittemættomvuođa diti ja bijak
muo du muođoidad ouddi agalaǥat.
1 Muit. 17, 27. Salm. 63, 9; 18, 21.

14. Maidnujuvvum lekus Hærra,
Israel Ibmel, agalašvuođast aga-
lašvutti! Amen, Amen.

42. Salbma.

Ærotuvvum basse baikest erit ja birrastattujuvvum higjedægje vašalaǥaiguim, cælkka lavllo, atte son halida Ibmela ja su vieso basi maŋŋai, maidi son ouddal læ særvvam oktan særvvegoddin; mutto gasko su morrašes siste avččo son su sielos vuorddet Hærra, gutte aibas vissaset ain vela aiggo addet sudnji gittem- ja ramedam-aše, 2—6. Son vaiddala fastain su hæđes, man siste son goitge gavdna

muttom jeđđitusa, go son rokkadalla Ibmeli, ja avččo fastain su sielos vuorddet Hærra, 7—12.

1. Lavllom-oapatægjai; mattatam-salbma Korah manain.
1 Muit. 6, 22 j. n. v.; 9, 19; 26, 1 j. n. v. 2 Muit. 20, 19.

2. Nuftgo sarva goikkaluvva čaccejogai maŋŋai, nuft goikkaluvva mu siello du maŋŋai, o Ibmel!

3. Mu siello goikka Ibmela maŋŋai, dam ælle Ibmela maŋŋai; goas galgam mon boattet ja ouddan loaidastet Ibmela muođoi ouddi?
Salm. 63, 2; 143, 6; 84, 3.

4. Mu gadnjalak læk mu borramušak ija bæive, dainago gæčos bæive munji celkkujuvvu: Gost læ du Ibmel?
Salm. 102, 10; 79, 10. Joel 2, 17.

5. Dam ferttim mon muittet ja golgatet mu sillum luttam, moft mon mannim ouddan sukkis joavko siste, vagjolim daina Ibmel vissui avvočuorvvomin ja maidnomlavllom jienain, basse joavkkon.

6. Manne læk don vuolas sojatuvvum, mu sillum, ja maraidak mu siste? Vuorde Ibmela! Dastgo mon galgam vela ain su ramedet bestujume oudast su muođoin.
12. v. Salm. 43, 5. Jer. 4, 19. Salm. 27, 14; 31, 17.

7. Mu Ibmelam! Mu siello læ vuolas sojatuvvum mu siste; damditi muittam mon du Jordan ædnamest ja Hermonai alde, dam ucca varačest*. * ænam nuorttabælde Jordana.

8. Čaccečiegŋalas čuorvvo čaccečiegŋalassi du gorʒi jiena gulludedin; buok du sigadak ja du barok mannek mu bagjel.
Salm. 69, 3; 88, 8.

9. Bæivveg vuolgat Hærra su arbmogasvuođas, ja ikko læ su lavla mu lutte, rokkus mu ællem Ibmeli.

10. Mon ferttim cælkket Ibmeli, mu baktasam: Manne læk don muo vajaldattam? Manne galgam mon vaʒʒet morašbiktasi siste, go vašalaš muo atesta? Salm. 13, 2; 43, 2.

11. Dat læ, dego mu davtek čuvkkijuvvuše, go mu vašalaʒak muo higjedek, go si gæčos bæive celkkek munji: Gost læ du Ibmel?

12. Manne læk don vuolas sojatuvvum, mu sillum, ja manne maraidak don mu siste? Vuorde Ibmela! Dastgo mon galgam vela ain su ramedet, mu muođoidam bestujume ja mu Ibmelam. 6. v.

43. Salbma.

Lavllo rokkadalla Ibmela bæstet su su ibmelmættom vašalaʒain erit ja doalvvot su ruoktot su basse vissusis ja avččo su sielos vuorddet Hærra, gutte aibas vissaset vela ain galgga arkalmastet su bagjeli, 1—5.

1. Rabed munji vuoiggadvuođa, o Ibmel, ja čuoʒot mu aše vaibmolađesmættom olbmui vuostai, bæste muo betolaš ja vanhurskesmættom olbmain erit! Salm. 26, 1.

2. Dastgo don læk Ibmel, mu suogje. Manne læk don muo hilggom? Manne galgam mon vaʒʒet morašbiktasi siste, go vašalaš muo atesta? Salm. 42, 10.

3. Vuolgat du čuovggasad ja du duottavuođad, divte daid muo laiddit, divte daid muo doalvvot du basse varrasad ja du orromsajidasad,

4. vai mon boađašim Ibmel altar lusa, mu avvom ja illom Ibmela lusa, ja ramedifčim du sitarin, o Ibmel, mu Ibmelam!

5. Manne læk don vuolas sojatuvvum, mu sillum, ja manne maraidak don mu siste? Vuorde Ibmela! Dastgo mon galgam vela ain su ramedet, mu muođoidam bestujume ja mu Ibmelam.
Salm. 42, 6. 12.

44. Salbma.

Israel dovdasta, atte Hærra doule læ agjam bakenid dam loppeduvvum ædna-

mest erit ja addam vanhemidi dam, 2—4, ja dat cælkka avvodemin, atte dat dam su stuora dago diti læ visses dam ala, atte dat maidai dalge ja juokke aige galgga vuoittet buok su vašalažaides su vække bokte, 5—9. Son læ dal almake addam su albmuges dam vašalažai gitti, guđek læk vuoittam dam soattevægaid, spægjam dam ædnama ja dolvvom ædnagid sist fanggavutti, nuft atte dat læ šaddam bakenlaš albmugidi bilkkadussan, 10—17, ja dat læ dapatuvvam, vaiko Israel i læk jorralam Hærrast erit; dat læ læmaš sudnji oskaldas ja gilla nabbo dalle su diti, 18—23. Damditi dat rokkadalla su, vai son boađaši dasa vækken ja bæstaši dam dam atestusast erit, 24—27.

1. Lavllom-oapatægjai; Korah manain; mattatam-salbma.

2. Ibmel, min beljidæmekguim læp mi gullam, min vanhemak læk muittalam migjidi dam dago, maid don dakkik sin beivin, doluš beivin. 2 Mos. 10, 2. 5 Mos. 6, 20 j. n. v. Salm. 78, 3.

3. Don erit agjik bakenid du gieđainad, mutto don gilvvik sin; don hævatik albmugid, mutto don diktik sin viddanet. 2 Mos. 15, 17. 5 Mos. 7, 1 j. n. v. Salm. 80, 9. 12.

4. Dastgo æi sin miekesek bokte valddam si ædnama, ja sin gietta i sin væketam, mutto du olgiš gietta ja du giettaruotas ja du muođoi čuovgas; dastgo don likojik sigjidi. 5 Mos. 7, 8. Josv. 24, 12.

5. Don læk mu gonagas, o Ibmel; gočo, atte Jakob galgga bestujuvvut!

6. Du bokte galggap mi vuolas nordastet min vašalažaidæmek, du nama bokte galggap mi sin vuolas duolbmat, guđek čuožželek min vuostai. 5 Mos. 33, 17. Salm. 60, 14.

7. Dastgo im mon dorvast mu davggam ala, ja mu miekke i muo bæste, Salm. 20, 8.

8. mutto don læk bæstam min min vašalažain, ja min vašotegjid læk don dakkam hæppad vuollai.

9. Ibmela mi ramedep gæčos bæive, ja du nama mi maidnop agalažat. Sela.

10. Ja don læk dal almake hilggom min ja diktam min šaddat hæppad vuollai, ja ik don mana olgus min soattevægaiguim. Salm. 60, 12.

11. Don divtak min ruoktot gaiddat vašalaža oudast, ja min vašotægjek valddek aldsesæsek sallaša.

12. Don addak min dokko nuftgo savcaid borrujuvvum varas ja biđgik min bakeni gaski.

13. Don vuovdak du albmugad nuvta, ja ik don bija alla hadde sigjidi. 5 Mos. 32, 30.

14. Don dagak min higjadussan min sidaguimidi, bilkkadussan ja higjadussan sigjidi, guđek læk min birra. Salm. 79, 4; 89, 42.

15. Don dagak min sadnevajasen bakeni gaski; olbmuk šluvggek oividæsek min diti albmugi gaskast. Salm. 109, 25.

16. Gæčos bæive læ mu hæppad mu čalmi oudast, ja mu muođoi hæppanæbme gokča muo

17. higjedægje ja bilkkedægje jiena diti, vašalaža ja mavsatakkasa muođoi diti.

18. Buok dat læ boattam min bagjeli, vaiko mi æp læk du vajaldattam ja æp rikkom du litto.

19. I min vaibmo ruoktot gaiddam, ja æi min lavkek erit ærranam du gæinost,

20. go don galggik cuvkkit min dast, gost šakalak assek, ja gokčat min jabmem suoivvanin.

21. Jos mi lifčimek vajaldattam min Ibmelæmek nama ja gæigotam min gieđaidæmek amas Ibmela bællai,

22. de igo dalle Ibmel galgaše dam diđuštet? Alma son dovdda vaimo čiegos jurddagid. Salm. 7, 10; 139, 1.

23. Mutto du diti goddujuvvup mi gæčos bæive, mi læp adnujuvvum njuovvamsavccan. Rom. 8, 36.

24. Gocca! Manne oađak don,

Hærra? Gocca, ale hilgo agalaš aiggai!

25. Manne čiegak don du muođoidad, vajaldattak min varnotesvuođa ja min atestusa? Salm. 13, 2.

26. Dastgo min siello læ vuolas sojatuvvum muolda sisa, min rumaš vuolas deddujuvvum ædnami.

27. Čuoʒʒel migjidi vække ja lonest min du arbmogasvuođad diti!

45. Salbma.

Lavllo maidno Messiasa hærvas gonagassan, ramed su čabbesvuođa ja lieggosvuođa, su vuoittelis famo ja allagvuođa, su hærravuođa agalašvuođa ja su vanhurskesvuođa, man diti son navdaša valljogas ilo ja buristsivdnadusa, 2—9. Son muittal vela ain, moft Messias stuora hærvasvuođain ruoktot doalvvo su moarses, Israelitalaš særvvegodde, gæn lieggosvuotta, gulolašvuotta ja hærvasvuotta muittaluvvu, ja oktan suina maidai æra morsid, bakenlaš albmugi særvvegoddid, 10—16. Son lopped maŋemusta, atte Messiasa sokka galgga rađđit obba ædnam bagjel, ja atte buok ædnam albmugak agalaš aiggai galggek maidnot ja ramedet su, 17. 18.

1. Lavllom-oapatægjai; šošannim* mielde; Korah manain; mattatam-salbma, lavla rakisvuođa birra.

* daidda mærkašet nuota nama.

2. Mu vaibmo bagjelgolgga havskajis sagaiguim; mon cælkam: Mu lavla læ gonagasa birra; mu njuovča læ jottelis čalle griffel.

3. Don læk dat čabbamus olbmui manai gaskast, lieggosvuotta læ golgatuvvum du baksami ala; damditi læ Ibmel buristsivdnedam du agalaʒat. Allalavl. 1, 16; 5, 10. Es. 50, 4. Luk. 4, 22. Salm. 21, 7.

4. Boakkanaste du alemad du mikinad, don vægalaš, du allagvuođainad ja du hærvasvuođainad! Salm. 110, 5 j. n. v. Es. 9, 6.

5. Ja du hærvasvuođad siste mana don vuoitoin ouddan duottavuođa ja vanhurskes lojesvuođa diti! Ja du olgiš gietta galgga dudnji oapatet hirbmadlaš dago. Salm. 72, 4; 21, 9.

6. Du njuolak læk sagjujuvvum (olmuš-šlajak gačček du vuollai); dak bakkijek gonagasa vašalaʒai vaimoi sisa.

7. Du truonno, o Ibmel, bisso nanosen agalaʒat ja alelassi; vanhurskesvuođa soabbe læ du rika soabbe. 2 Sam. 7, 13, 16. Salm. 72, 5; 89, 5. 30. 37. 38. Ebr. 1, 8. 9.

8. Don rakistak vanhurskesvuođa ja vašotak ibmelmættomvuođa; damditi læ du Ibmel, o Ibmel, vuoidadam du ilo oljoin ouddali du vieljai. Es. 11, 2—5.

9. Myrra ja aloe ja kassia hagja læ buok du biktasin; elefantabadne-viesoin avvodattek du strangga-čuojanasak.

10. Gonagasnieidak læk du mavsolaʒai gaskast; dronnig čuoʒʒo du olgiš gieđa bælde Ofir golle siste. Allalavl. 6, 8—10. Hos. 2, 19. 20. Alm. 21, 2.

11. Gula, nieidačam, ja vuttivalde ja jorggal du bæljad ja vajaldatte du albmugad ja du ačad vieso, Matt. 10, 37. 1 Mos. 12, 1.

12. ja divte gonagasa likot du čabbesvuottasad! Dastgo son læ du hærra, ja don galgak luoittadet ædnami su ouddi.

13. Ja Tyrus nieidda galgga dudnji dokkistuvvat addaldagaiguim, dak riggasak albmuga gaskast. Salm. 68, 30; 72, 10. 15; 87, 4. Es. 23, 8. 18; 60, 6 j. n. v. Hag. 2, 7—9.

14. Sagga hærvas læ gonagasnieidda dobbe siste; su biktasak læk čađagođđujuvvum gollin. Allalavl. 1, 10. 11. 15; 4, 1 j. n. v.

15. Lenggijuvvum biktasi siste laiddijuvvu son ouddan gonagasa lusa; nieidak, su ustebak, čuvvuk su; dak dolvvujuvvujek sisa du lusa.

16. Si laiddijuvvujek ouddan iloin ja avoin, si mannek sisa gonagasa vissui. Salm. 87, 7. Alm. 19, 7.

17. Du vanhemi sagjai galggek du barnek boattet; don galgak bigjat sin oaivamuǥǥan obba ædnam ala. Salm. 72, 8 j. n. v.

18. Mon aigom ramedet du nama buok sokkagoddi gaskast; damditi galggek albmugak du maidnot agalaǥat ja alelassi.
Salm. 22, 31. 32; 72, 17. Mal. 1, 11.

46. Salbma.

Ibmel læ væketam su albmuges buok dam atestusai siste; damditi æi vela mailme garrasæmus biegakge suorgat dam, 2—4. Son læ dam gasko su valljogas armoines ja boatta farga dasa vækken su bæstevaš buokvægalašvuođaines, 5—8. Duođaštus dam birra læ dat duobmo, maid son æska læ doallam muttom mailmerika bagjel, mi læ atestam su albmuga; damditi galggek albmugak diktet dam rafhest orrot ja gudnijattet su nuftgo Ibmela, 9—12.

1. Lavllom-oapatægjai; Korah manain; alamot* mielde; muttom lavla.
* gaddo mielde muttom nuotta-lake; 1 Muit. 15, 20.

2. Ibmel læ min suogje ja min gievrravuotta, vækken atestusai siste gavdnujuvvum sagga stuoresen. Salm. 18, 2. 3. Sanel. 18, 10.

3. Damditi æp mi bala, jos ænam nubbastuvvu, ja jos varek likkatuvvujek abe vaimo siste,

4. jos dam čacek maraidek ja sorppuk, varek doargestek dam čævllaivuođa diti. Sela.
7. v. Salm. 65, 8; 93, 3. 4.

5. Muttom dæno jogačak illodattek Ibmel gavpuga, dam alemusa assamsaji basse baike.
Salm. 36, 9.

6. Ibmel læ dam gasko, i dat galga likkatuvvut; Ibmel væket dam, go iđed itta.
Sef. 3, 17. Sak. 2, 9. Matt. 16, 18.

7. Olmuš-šlajak jumaidegje, valddegoddek likkatuvvujegje; son addi su jienas gullut, ænam suddai.
Es. 8, 9. 10; 17, 12.

8. Hærra, alme vægai Ibmel, læ minguim; Jakoba Ibmel læ min nana ladne. Sela. Rom. 8, 31.

9. Bottet, oidnet Hærra dagoid, gutte læ dakkam hævatusa ædnam alde! Salm. 66, 5.

10. Son loapata sođid obba ædnam mietta, doagja davge ja čuoppa saite gaskat; vavnaid son boaldda dolain.
Salm. 76, 4. Es. 9, 5. Hos. 2, 18.

11. Heittet erit ja dovdideket, atte mon læm Ibmel! Mon læm aleduvvum albmugi gaskast, aleduvvum ædnam alde.

12. Hærra, alme vægai Ibmel, læ minguim; Jakoba Ibmel læ min nana ladne. Sela.

47. Salbma.

Buok albmugak galggek ramedet Hærra, gutte læ čajetam ječas hirbmadlaǥǥan ja Hærran obba ædnam bagjel, go son læ addam su albmugasas vuoito vašalaš albmugi bagjel ja varjalam su ædnames, 2—5. Maidai su ječas almug galgga ramedet su, gutte dal læ maccam ruoktot su albmasis, maŋŋelgo son nuft læ væketam su albmuges ja čajetam ječas obba ædnam gonagassan, 6—8. Mi dal læ dapatuvvam, læ dakkadus dam ala, atte okti buok albmugak galggek særvvat Israeli ja gudnijattet Hærra nuftgo sin gonagasasek ja Ibmelæsek, 9. 10.

Dat salbma sistes doalla einostusa Messiasa vuoito birra suddo, jabmema ja bærgalaga bagjel, man ouddagovva ja pantta juokke vuoitto, maid Ibmel addi su albmugasas, læi, su vuoittevaš albmaimannam ja su valddegodde videdæme birra obba ædnam mietta.

1. Lavllom-oapatægjai; Korah manain; muttom salbma.

2. Okti speǥǥot gieđaidædek, buok albmugak, avvodeket Ibmel oudast avvočuorvvomin! Salm. 66, 1.

3. Dastgo Hærra, dat alemus, læ hirbmadlaš, stuora gonagas buok ædnam bagjel. Sak. 14, 9. Mal. 1, 14.

4. Son bigja olmuš-šlajaid min vuollai ja albmugid min julgi vuollai. Salm. 18, 48.

5. Son vallje migjidi min arbbeoase, Jakoba, su æcalaǯas, čævllaivuođa. Sela.

6. Ibmel manai bajas avvočuorvvom siste, Hærra basuni jiena siste.
Salm. 68, 19.

7. Maidnoma lavllot Ibmeli, maidnoma lavllot! Maidnoma lavllot min gonagassi, maidnoma lavllot!

8. Dastgo Ibmel læ buok ædnam gonagas; lavllot lavllaga, mi dakka visesen!

9. Ibmel šadda gonagassan albmugi bagjel, Ibmel čokked su basse stuolos ala. Salm. 22, 29.

10. Albmugi oaivamuǯak čoagganek Abraham Ibmel albmug lusa; dastgo ædnam galbak gullek Ibmeli, son læ sagga aleduvvum.
Salm. 102, 16. 23; 97, 9.

48. Salbma.

Lavllo ramed Jerusalema hærvasvuođa, go dat læ Ibmel gavpug, 2. 3. Ibmel læ almostattam dam hærvasvuođa bæstededin dam vašalaš gonagasai særvvefamost, 5—9. Særvvegodde gitta Ibmela su bæstema oudast, 10—12, ja avččo sardnedet dam boatte sokki, 13—15.

1. Muttom lavla, muttom salbma; Korah manain.

2. Stuores læ Hærra ja sagga rameduvvum min Ibmelæmek gavpugest, su basse vare alde.
Salm. 46, 5.

3. Čabbat bagjanægje, buok ædnam illo læ Sion varre, dat olgomuš davve-ænam*, stuora gonagasa gavpug.

* Sion, Ibmel orromsagje, læ duođai, maid bakenak gadde værrot muttom vare birra gukken davven, basse ja hui alla varre. Es. 14, 13. 14. Salm. 68, 16. 17. Es. 2, 2. Matt. 5, 35.

4. Ibmel læ dam garddemin, son læ dovddujuvvum nana ladnen.
Salm. 46, 1. 6. 8.

5. Dastgo gæča, gonagasak čoagganušše, si manne ouddan buokakrakkan. 2 Muit. 20, 1 j. n. v.

6. Si oidne, de si suorgganegje; si hirmastuvve, bataregje hoapost.

7. Doargestæbme doppi sin dast, ballo nuftgo riegadatte nisson ballo.

8. Nuorttabiega bokte cuvkkijik don Tarsis-skipaid.

9. Nuftgo mi læimek gullam, nuft læp mi dal oaidnam Hærra, alme vægai Ibmela, gavpugest, min Ibmelæmek gavpugest; Ibmel nanosmatta dam agalaš aiggai. Sela.
Sak. 8, 3. Matt. 16, 18.

10. Mi guoratallap, o Ibmel, du arbmogasvuođa du tempel gasko.

11. Nuftgo du namma, o Ibmel, nuft læ du ramadus gidda ædnam ravdai ragjai; du olgiš gietta læ dievva vanhurskesvuođast.

12. Sion varre illoda, Juda nieidak avvodek du duomoi diti.
Salm. 97, 8.

13. Mannet Sion birra ja vagjoleket dam birra, lokket dam toarnaid!

14. Vuttivalddet dam seinid, mannet dam garddemi čađa, vai di mattebetet muittalet dam birra boatte sokki!

15. Dastgo dat Ibmel læ min Ibmel agalaǯat ja alelassi; son galgga doalvvot min dokko jabmem rasta. Salm. 49, 16; 68, 21.

49. Salbma.

Lavllo avččo buok olbmuid gullat su visesvuođa sarnes, mi læ sudnji addujuvvum Ibmelest, 2—5. Dat ibmelbalolaš i galga hærdotuvvat, go son vaivveduvvu rigges olbmuin, guđek dakkek sin obmudagasek æppe-ibmelenesek, 6. 7. I læk guđege olbmu valdest lonestet æra olbmu jabmemest; maidai dak rigges jallak ferttijek jabmet ja guođđet sin obmudagasek, 8—11. Sin doaivvo, atte si galggek adnet sin hærvasvuođasek alelassi, šadda duššen; si šaddek jabmem halddoi ja bissuk dam siste buok sin obmudagasektaga, 12—15. Mutto dam ibmelbalolaǯa bæsta Ibmel ješ jabmem haldost erit, 16. Damditi i son galga hærdotuvvat, go son oaidna dam ibmelmættoma riggodaga stuorromen; i dat

čuovo su mielde jabmem siste, man siste son ješ bisso agalažat, 17—21.

1. Lavllom-oapatægjai; Korah manain; muttom salbma.

2. Gullet dam, buok albmugak, jorggaleket bæljadek dam bællai, di buokak, guđek assabetet maillmest,

3. sikke hæjok ja famolažak, rigges ja vaivaš maidai!

4. Mu njalbme galgga sardnot aive visesvuođa, ja mu vaimo jurda læ aive jiermalašvuotta.

5. Mon aigom jorggalet mu bælljam sadnevagjasidi, mon aigom ouddan buktet sitar mielde mu sevdnjis sardnam. Salm. 78, 2.

6. Manne galgam mon ballat dain baha beivin, go mu hæggabivddi bahavuotta muo birrastatta,

7. sin bahavuotta, guđek dorvastek sin obmudagasek ala ja ramedek ječaidæsek sin stuora riggesvuođastæsek?

8. Olmai i mate vieljas lonestet, i son mate addet Ibmeli lonastusruđaid su oudast

9. (dastgo sin hæga lonastus læ bære divras, ja son fertte agalaš aiggai dast erit hæittet),

10. nuft atte son bisuši ællemest agalažat ja i oainaše havde.

11. Duođai, son šadda dam oaidnet. Dak visak jabmek, jalla ja daiddemættom hævvanæba goabbašagak ja guođđeba ærrasidi sodno obmudagaidæsga.
Sard. 2, 16; 6, 2.

12. Sin vaimo aidno jurda læ, atte sin viesok galggek bissot agalaš aiggai, sin orromsajek sogast sokki; si navddek sin ædnamidesek sin namaidæsek mielde.

13. Ja daddeke olmuš hærvasvuođa siste i biso alelassi dam siste; son læ spiri lakasaš, mak hævvanek. Sard. 3, 19.

14. Nuft gævva sigjidi, guđek læk dievva dorvost ječaidæsek ala, ja sigjidi, guđek čuvvuk sin maŋest ja likojek sin sardnai. Sela.

15. Nuftgo savcca-ællo dolvvujuvvujek si vuolas jabmi aibmoi, jabmem gatte sin, ja dak vuoiggadlažak rađđijek sin bagjel, go iđed bagjana, ja sin habme billašuvva jabmi aimost, nuft atte sist i læk šatan æmbo mikkege orromsajid.

16. Mutto Ibmel galgga lonestet mu sielo jabmi aimo valdest, dastgo son galgga valddet muo lusas. Sela. 1 Mos. 5, 24. Salm. 73, 24.

17. Ale bala, go olmai šadda riggesen, go su vieso hærvasvuotta šadda stuoresen!

18. Dastgo i son galga maidege valddet mieldes, go son jabma; su hærvasvuotta i galga mannat vuolas su maŋest.
Job 27, 16. 17. Salm. 39, 7.

19. Vaiko son vela buristsivdned su sielos æledadines, ja don rameduvvuk, dainago don biemak ječad, Luk. 12, 19.

20. de galgak don almake boattet du vanhemidad sokkagodde lusa; æi si oaine čuovggasa agalažat.

21. Olmuš hærvasvuođa siste, gæst i læk jierbme, læ spiri lakasaš, mak hævvanek. 13. v.

50. Salbma.

Ibmel boatta laga čilggit, maid Israel læ boastot čilggim ja bagjelduolbmam, ja bagjeldulbmid dubmit, 1—6. Son cælkka, atte duotta ibmelbalvvalus i oro dušše olgoldas oaffari siste, maid son i darbaš, ja mak æi heivve su lunddui, 7—13, mutto daggar vaimo siste, mi læ dievva gittevaš rakisvuođast, 14. 15. Son ranggo sin guoktelašvuođa, guđek adnek su bakkomid njalmestæsek, mutto lagamužainæsek mænnodedin daid bagjeldulbmek, ja aitta sin garra rangaštusain, jos si æi vuttivalde su cuigodusa, 16—22. Maŋemussi son gærddo, atte gittevaš vaibmo ja ællemgærdde laga mielde læ rievtes ibmelbalvvalus, 23.

1. Muttom salbma Asafest.

Dat buokvægalaš, Ibmel Hærra, sardno ja ravkka ædnama bæivaš

bagjanæme rajest dam luoittadæme ragjai.

2. Sionest, čabbesvuođa kruonost, suonjarda Ibmel ouddan.
Salm. 48, 3.

3. Min Ibmel boatta ja i galga javotaga orrot; dolla hævat su muođoi ouđast, ja su birra riđđod sagga.
21. v.

4. Son ravkka alme bagjen ja ædnama dubmim varas su albmuges:

5. Čokkijeket munji mu ibmelbalolaʒaid, guđek læk litto muina dakkam oaffara harrai!

6. Ja albme dieđeta su vanhurskesvuođa; dastgo Ibmel læ dat, gutte galgga dubmit. Sela.
Salm. 97, 6.

7. Gula, mu albmugam, mon aigom sardnot, Israel, mon aigom dudnji duođaštet: Ibmel, du Ibmel, mon læm.

8. Im du oaffari diti aigo mon du rangaštet; du boalddemoaffarak læk alelassi mu oudast.
Jer. 7, 22. 23.

9. Im mon aigo valddet vuovsa du viesost daihe bokkaid du oabmegođin.
Salm. 40, 7.

10. Dastgo munji gullek buok spirik vuovdest, spirik vari alde duhati mielde.

11. Mon dovdam buok vari loddid, ja mi likkad ædnam alde, čuoʒʒo mu oudast.

12. Jos mon nelgušim, im mon dam dudnji cælkaše, dastgo munji gulla ædnamrika ja dam dievasvuotta.
Salm. 24, 1. 1 Kor. 10, 26.

13. Juogo mon galgašim borrat vuovsai biergo ja jukkat bokkai vara?
Es. 1, 11. Mik. 6, 7.

14. Oaffaruša Ibmeli gittalusaid ja mavse dam alemussi du loppadusaidad
5 Mos. 23, 21. 23.

15. ja čuorvo muo hættebæive! De mon aigom du bæstet, ja don galgak muo ramedet.
Matt. 7, 7.

16. Mutto dam ibmelmættomi cælkka Ibmel: Mi dast dudnji guoska muittalet mu lagai birra ja adnet mu litto du njalmestad?
Rom. 2, 21.

17. Alma don vašotak bagadusa ja suppik mu sanid sælgad duokkai?
Sanel. 12, 1. Neh. 9, 26.

18. Go don oainak suollaga, de don læk mielastad suina, ja fuorraolbmaiguim læ du oasse.
Rom. 1, 32. Efes. 5, 11.

19. Du njalmad luoitak don luovos bahaid sardnot, ja du njuovča oktičuolbma bettusid.

20. Don čokkak ja sarnok du vieljad vuostai, don ṣarnok du ædnad barne sælgebælde.

21. Dam don læk dakkam, ja mon læm orrom javotaga; don jurdašik, atte mon legjim nuftgo don; mutto mon aigom du rangaštet ja bigjat dam ouddan du čalmi ouddi.

22. Vuttivalddet dam, di, guđek vajaldattebetet Ibmela, amam mon gaikodet, ja i læk oktage, gutte gagjo!

23. Dat, gutte oaffarušša gittalusaid, gudnijatta muo, ja dam, gutte vaʒʒa njulggis gæino mielde, su aigom mon diktet oaidnet Ibmel bæstema.
Salm. 91, 16. Luk. 2, 30.

51. Salbma.

David jorggal ječas su stuora jorralæmes maŋŋel Batsebain, 1. 2, Ibmel guvllui ja rokkadalla suddoi andagassi addujume ja ođasmattujume Bassevuoiŋa bokte, go son ollasi dovdda su værredagos ja čiegŋalis billašume, 3--14. Son lopped, jos Ibmel gulla su rokkusa, atte son aiggo doalvvot æra suddogasaid jorggalæbmai ja ramedet Ibmel vanhurskesvuođa ja armo cuvkkijuvvum vaimoin, masa Ibmel liko buorebut go masage olgoldas oaffari, 15—19. Son loapata rokkadaladedin Sion oudast, 20. 21.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest,

2. dallego profet Natan læi boattam su lusa, maŋŋelgo son læi mannam sisa Batseba lusa.
2 Sam. 12, 1 j. n. v.

3. Læge munji arbmogas, o Ibmel, du arbmogasvuođad mielde, eritsikko mu bagjelduolbmamid du stuora vaibmolađesvuođad mielde!
4. Basa muo burist, vai mon šaddam buttesen værredagost, ja buttest muo mu suddost!
5. Dastgo mu bagjelduolbmamidam mon dovdam, ja mu suddo læ alelassi mu oudast.
6. Aivefal du vuostai læm mon suddodam, ja mi baha læ du čalmi oudast, læm mon dakkam, vai don oažok læt vanhurskes, go don sarnok, læt buttęs, go don dubmik*.

* d. l. dovddujuvvuk vanhurskesen du rangaštusainad. Joh. 9, 2. 3. Rom. 3, 4.

7. Gæča, værredago siste læm mon riegadam, ja suddo siste læ mu ædne muo sakkanattam.
1 Mos. 8, 21. Job 14, 4. Joh. 3, 6. Efes. 2, 3.
8. Gæča, dust læ hallo duottavutti vaimo siste; de oapat munji visesvuođa vaimo čiegŋalvuođa siste!
9. Buttest muo suddost isopin, vai mon šaddam buttesen, basa muo, vai mon šaddam vielggadæbbun go muotta!
3 Mos. 14, 6. 4. Mos. 19, 18. Es. 1, 18.
10. Divte muo gullat avo ja ilo, divte daid davtid avvodet, maid don læk cuvkkim!
11. Čiega du muođoidad mu suddoi oudast, ja eritsikko buok mu værredagoid!
12. Ibmel, sivdned munji buttes vaimo, ja ođasmatte bissovaš vuoiŋa mu sisa! Esek. 11, 19; 36, 26.
13. Ale suppe muo du muođoidad oudast erit, ja ale valde du Bassevuoiŋad must erit!
14. Adde munji fastain du bestujumad avo, ja bajasdoala muo mieđamanas vuoiŋain! Rom. 8, 15.
15. De mon aigom oapatet bagjeldulbmidi du gæinoid, ja suddolažak galggek jorggalet ječaidæsek du guvllui. Salm. 32, 8. Luk. 22, 32.
16. Bæste muo varravigest, o Ibmel, mu bestujubmam Ibmel! De galgga mu njuovča avvodallat du vanhurskesvuođa diti.
2 Sam. 11, 17; 12, 9. 10.
17. Hærra, rabast mu baksamid! De galgga mu njalbme diedetet du ramadusa.
18. Dastgo ik don halid njuovvamoaffari, muđoi addašim mon dudnji dam; boalddemoaffari ik don liko. Salm. 40, 7; 50, 8 j. n. v.
19. Ibmel oaffarak læk dogjujuvvum vuoigŋa; dogjujuvvum ja cuvkkijuvvum vaimo ik don aigo, o Ibmel, bagjelgæččat.
Salm. 34, 19. Es. 57, 15; 66, 2.
20. Daga burist Sion vuostai du armod mielde, hukse Jerusalem muvraid!
21. De don šaddak likot vanhurskesvuođa oaffaridi, boalddemoaffari ja olles oaffari; de galggek vuovsak oaffaruššujuvvut du altar ala. Salm. 4, 6. 3 Mos. 6, 16.

52. Salbma.

Davida vægalaš vašalažast, gæn baha arvvalusak aittek su hævatet, i læk ašše ramedet ječas su bahavuođastes; Ibmel arbmo i gaida su ibmelbalolažai lutte erit, 3—5. Su bahavuođa diti galgga Ibmel buktet hævvanæme su bagjeli daidi vanhurskasidi avvodalle illon, 6—9, mutto bestujubme ja likko galgga vissasi šaddat Davida oassen, 10. 11.

1. Lavllom-oapatægjai; mattatam-salbma Davidest,
2. dallego Edomitalaš Doeg bođi ja addi Sauli diettevassi ja celki sudnji: David læ boattam Akimeleka vissui. 1 Sam. 22, 9 j. n. v.
3. Manne ramedak don ječad bahavuođast, don vægalaš? Ibmel arbmogasvuotta bista gæčos bæive.
Salm. 138, 8. Vaid. 3, 22. 23.
4. Hævatæme smietta du njuovča, sagjujuvvum rakimnibe lakai, don bahajuonalaš!
Salm. 57, 5. Jak. 3, 6.
5. Don rakistak baha buore sajest, giellasid æmbo go sardnot dam, mi vuoiggad læ. Sela.

6. Don rakistak juokke sane, mi bukta hævvanæme, don betolaš njuovča!

7. De galgga Ibmel maidai du vuolasnjæiddet agalaš aiggai; son galgga du doppit ja du goađest olgus rottit ja erit gaikkot du ælle olbmui ædnamest. Sela.

8. Ja vanhurskasak galggek dam oaidnet ja ballat, ja si galggek su boagostet ja cælkket:

9. Gæča dast dam olbma, gutte i adnam Ibmela su nana suogjenes, mutto dorvasti su stuora rigges-vuođas ala, ani su bahavuođas su gievrravuottanes. Salm. 49, 7; 62, 11.

10. Mutto mon læm nuftgo rudnis olljomuorra Ibmel viesost, mon dorvastam Ibmel arbmogasvuođa ala agalažat ja alelassi. Salm. 92, 13. 14; 23, 6.

11. Mon aigom agalažat du ramedet, dainago don læk dam dakkam, ja mon aigom vuorddet du nama, damditi go dat læ buorre, du ibmelbalolažai muođoi oudast. 7. v. Salm. 37, 5.

53. Salbma.

David biekko olbmui oktasaš čiegŋalis billašume diti, 2—4, dietta nannoset dai ibmelmættomi hævvanæme ja dai ibmelbalolažai vuoito, 5. 6, haliduvva Israel bestujume maŋŋai Sionest, 7.

1. Lavllom-oapatægjai; makalat* mielde; mattatam-salbma Davidest.

* dam sane makso i dittu.

2. Jalla cælkka su vaimostes: I læk oktage Ibmel. Billašuvvum ja fastek læk sin værredagok; i læk oktage, gutte dakka burid. Salm. 14, 1 j. n. v.

3. Ibmel gæčča almest vuolas olbmui manai ala oaidnem varas, lægo guttege jiermalaš, guttege, gutte occa Ibmela.

4. Si læk buokak eritgaiddam, buokakrakkan billašuvvam; i læk oktage, gutte dakka burid, i vela oktage.

5. Æigo si dalle dovda, si, guđek dakkek verid? Si borrek mu albmuga, nuftgo si borrek laibe; Ibmela æi si čuorvo.

6. De suorgganek si sagga, si, gæi duokken i læm mikkege baloid, dastgo Ibmel biđge sin davtid, guđek divvuk ječaidæsek soattamlagje du vuostai; don dagak sin hæppad vuollai, dastgo Ibmel læ hilggom sin.

7. O, vare Sionest boađaši bestujubme Israeli! Go Ibmel dikta su albmuges fanggavuođa nokkat, de galgga Jakob avvodet, Israel illodet.

54. Salbma.

David rokkadalla, vai Ibmel bæstaši su su ibmelmættom vašalažain, 3—5, dorvasta Ibmel væke ala, 6. 7, ja lopped ramedet Ibmela su bestujumes oudast, 8. 9.

1. Lavllom-oapatægjai, strangga-čuojanasaiguim; mattatam-salbma Davidest,

2. go Sifitalažak botte ja celkke Sauli: David adna ječas čikkusist min lutte. 1 Sam. 23, 19 j. n. v.

3. Ibmel, bæste muo du namad bokte, ja doaimat munji vuoiggadvuođa du famod bokte!

4. Ibmel, gula mu rokkadusa, jorggal bæljad mu njalme sani bællai!

5. Dastgo vierrasak læk čuožželam mu vuostai, ja vækkavaldalažak bivddek mu hæga; æi si bija Ibmela čalmidæsek ouddi. Sela.

6. Gæča, Ibmel væket muo, Hærra læ dat, guđek bajasdoalla mu hæga. Salm. 97, 10.

7. Dat baha galgga maccat ruoktot mu vuostaičuožžoidam ala; erithævat sin du oskaldasvuođad siste! Salm. 62, 13.

8. Mieđamanas vaimoin aigom mon dudnji oaffarušžat; mon aigom ramedet du nama, Hærra, dainago dat læ buorre. Salm. 92, 2.

9. Dastgo buok hæđest bæsta son muo erit, ja mu vašalažai ala gæčča mu čalbme iloin.
Salm. 59, 11; 91, 8.

55. Salbma.

David rokkadalla Ibmela bæstet su ibmelmættom vašalažain erit, guđek aittek su hævatet, nuft atte son læ dievva balost ja savva, atte son mataši bataret gavpugest muttom avddem baikkai, 2—9. Son muittala dam hirbmadlaš ibmelmættomvuođa birra, mi læ gavpug siste, ja mi erinoamačet itta dam siste, atte muttom su dovddosæmus ustebin læ šaddam su bahamus vašalažžan, ja son hasta Ibmela rangaštet daid ibmelmættomid, 10—16. Son aiggo bissot čuorvvomest Ibmeli, gutte su vanhurskesvuođastes aibas vissaset aiggo bæstet su ja hævatet su ædnag betolaš, oskaldasmættom, buoššoduvvum vašalažaid, 17—24.

1. Lavllom-oapatægjai, strangga-čuojanasaiguim; mattatam-salbma Davidest.
2. Jorggal bæljad, o Ibmel, mu rokkus bællai, ja ale čiega ječad mu njuoras adnomuša oudast!
3. Vuttivalde muo ja vasted munji! Mu morašlaš jurddagak mannek duokko deiki, ja mon ferttim luoibmat,
4. vašalaža jiena diti, dam ibmelmættoma givsadusa diti; dastgo si fieratek varnotesvuođa mu bagjeli, ja moarestæsek si muo doarradallek.
5. Mu vaibmo doargesta mu siskaldasast, ja jabmem suorgatusak læk gaččam mu ala. Salm. 18, 5. 6.
6. Ballo ja doargestæbme boatta mu bagjeli, ja suorgganæbme gokča muo.
7. Ja mon cælkam: Vare must lifče soajak nuftgo duvast! De mon erit girdašim ja dagašim orromsaje.
8. Gæča, mon batarifčim gukkas erit, mon valdašim orromsaje mæcest. Sela. Jer. 9, 2.
9. Mon ocašim hoapost aldsesam suoje garra biega oudast, ramadaga oudast.
10. Njiela sin, Hærra, moivvašutte sin giela! Dastgo mon oainam vækkavalde ja riddalæme gavpugest. 4 Mos. 16, 33. 1 Mos. 11, 9.
11. Ija bæive važžek si dam birra dam muvrai alde, ja varnotesvuotta ja oasetesvuotta læk dam siste.
12. Hævvanæbme læ dam siste, ja givsedæbme ja betolašvuotta æi gaida erit dam balggain.
13. Dastgo i vašalaš muo higjed, muđoi mon dam guoddašim; i mu vašotægje čævllastala mu bagjel, muđoi mon čiegašim ječčam su oudast;
14. mutto don dat læk, don, gutte legjik mu dassasaš, mu usteb ja mu oapes, — Salm. 41, 10.
15. moai, gæk čokkaime ovtast njuoras ustebvuođa siste, gæk vagjoleime Ibmel vissui šlamaidægje joavko gaskast.
16. Hævvanæbme bottus sin bagjeli! Mannusek si ællenaga vuolas jabmi aibmoi! Dastgo bahavuotta læ sin orromsajin, sin siskaldasast. 4 Mos. 16, 33.
17. Mon aigom čuorvvot Ibmeli, ja Hærra galgga muo bæstet.
18. Ækkedest ja iđđedest ja gaskabæive aigom mon biekkot ja šuokket, de son gulla mu jiena.
19. Son lonest mu sielo soađest mu vuostai ja adda munji rafhe; dastgo ollorakkan læk si mu birra. Salm. 56, 3.
20. Ibmel galgga gullat ja vastedet* sigjidi (alma son truoned doluš aigi rajest, sela), sigjidi, gæi duokken i læk mikkege nubbastusaid, ja gæk æi bala Ibmelest.
* d. l. rangaštet. Hab. 1, 12. Salm. 74, 12. Jer. 13, 23.
21. Son* bigja gieđas sin ala, gæin læ rafhe suina, son æppebasota su littos. * 13. 14. v.
22. Su njalme sanek læk liktasak nuftgo vuogja, mutto su vaimo jurda læ soatte; su sanek

læk lidnasæbbuk go olljo, ja almake læk dak rottijuvvum miekek.
Salm. 5, 10; 62, 5; 64, 4. Jer. 9, 8.

23. Bija Hærra ala, mi du ala bigjujuvvu! Son galgga du bajas doallat; agalaʒat i son galga suovvat vanhurskes olbmu likkatuvvut. Salm. 37, 5; 121, 3.

24. Ja don, o Ibmel, galgak nordastet sin vuolas havde čiegŋalvutti; sorbmijægje ja betolaš olbmak æi galga joksat bælege sin beivinæsek, mutto mon dorvastam du ala. Salm. 5, 7; 25, 2.

56. Salbma.

Garraset atestuvvum su ollo vašalaʒaines, rokkadalla David Ibmelest armo ja væke sin vuostai ja cælkka, atte son vuođđod Ibmel sane ala nana doaivo gullujume harrai, 2—5. Son muittal su vašalaʒaides bahavuođa birra, guđek hæitekættai sardnuk su sælgebælde ja bivddek su hæga, ja rokkadalla Ibmela sin hævatet; dam rokkusa vuođđod son dam ala, atte Ibmel dovdda su gillamušaid ja rakislaʒat adna morraša su oudast, 6—9. Ollasi vissesen gullujume ala, rameda son avvodemin Ibmel sane, mi læ addam sudnji dam vissesvuođa, ja lopped, atte son aiggo gittet Ibmela dam bestujume oudast, maid son osko siste oaidna dapatuvvam, 10—14.

1. Lavllom-oapatægjai; gielalates duva mielde gukkalmas baikin*; Davidest; muttom golle-lavla, dallego Filistalaʒak doppijegje su Gatest**. * daidda makset nuota nama.
** 1 Sam. 21, 10 j. n. v.

2. Læge munji arbmogas, o Ibmel! Dastgo olbmuk dattuk muo njiellat; gæčos bæive atestek si muo sođin.

3. Mu vašalaʒak bivddek gæčos bæive muo njiellat; dastgo ædnagak si læk, guđek sottek mu vuostai čævllaivuođastæsek. Salm. 55, 19.

4. Dam bæive, go mon balam, de dorvastam mon du ala.

5. Ibmel siste ramedam mon su sane; Ibmel ala mon dorvastam, im mon bala; maid galgaši oaʒʒe mattet munji dakkat?
Salm. 27, 1. Ebr. 13, 6.

6. Gæčos bæive mænnodek si bahast mu saniguim; buok sin jurddagak læk mu vuostai bahab guvllui.

7. Si særvvadek, si šokček; si vuttivalddek mu lavkid, dađemielde go si bivddek mu hæga.

8. Galgašego si eritbæssat sin bahavuođasek siste? Vuolas nordast albmugid moarestad, o Ibmel!
Salm. 59, 6. 14.

9. Man davja mon læm bataram, dam læk don lokkam; mu gadnjalak læk vurkkijuvvum du littai; æigo dak læk du girjest?
Salm. 10, 14. Mal. 3, 16.

10. De galggek mu vašalaʒak maccat ruoktot dam bæive, go mon čuorvom; dam mon diedam, atte Ibmel læ muina.

11. Ibmel siste ramedam mon sane; Hærra siste ramedam mon sane.

12. Ibmel ala mon dorvastam, im mon bala; maid galgaši olmuš mattet munji dakkat? Salm. 118, 6.

13. Mu alde orruk, o Ibmel, loppadusak dudnji; mon aigom dudnji makset gittalusaiguim.

14. Dastgo don læk bæstam mu sielo jabmemest, duođai, mu julgid jorralæmest, nuft atte mon matam vagjolet Ibmel muođoi oudast ælle olbmui čuovggas siste. Salm. 116, 8.

57. Salbma.

David rokkadalla Ibmelest armo ja læ visses dam ala, atte Ibmel su armostes ja oskaldasvuođastes aiggo su bæstet dain vægalaš ja sorbmijægje vašalaʒain erit, guđek su birrastattek ja aittek su hævatet, ja atte son aiggo hævatet sin ječaidæsek, 2—7. Son loppeda, atte son aiggo ramedet Ibmela buok mailme oudast dam su hærvas bæstema oudast, 8—12.

1. Lavllom-oapatægjai; Ale hævat*; Davidest; muttom golle-lavla, dallego son batari Saul oudast ja læi biejo siste.**
* daidda makset nuota nama.
**1 Sam. 22, 1; 24, 4. Salm. 142, 1.

2. Læge munji arbmogas, o Ibmel, læge munji arbmogas! Dastgo du ala dorvasta mu siello, ja du soajai suoivvan vuolde ocam mon suoje, dassači go hævvanæbme vassa. Salm. 36, 8; 121, 5 j. n. v.

3. Mon čuorvom Ibmeli, dam alemussi, dam Ibmeli, gutte olla-šutta su dagos munji. 1 Sam. 24, 16. Salm. 138, 8.

4. Son vuolgat væke almest ja bæsta muo, go dat, gutte vigga muo njiellat, higjeda. Sela. Ibmel vuolgata su arbmogasvuođas ja su oskaldasvuođas. Salm. 40, 12; 43, 3.

5. Mu siello læ legjoni gaskast; mon ferttim vællat sin gaskast, guđek russuk dola, olbmui manai gaskast, gæi banek læk saitek ja njuolak, ja gæi njuovča læ bastelis miekke. Sanel. 30, 14. Salm. 55, 22.

6. Čajet ječad allagen alme bagjel, o Ibmel, du gudnad obba ædnam bagjel!

7. Si divvuk fierme mu lavki ouddi, mu siello læ lossis mielast; si roggek havde mu ouddi, si gačček ječa gasko dam sisa. Sela. Salm. 7, 16.

8. Mu vaibmo læ dorvolaš, o Ibmel, mu vaibmo læ dorvolaš; mon aigom lavllot ja ramedet. Salm. 108, 2 j. n. v.

9. Gocca, mu gudnam*, gocca harppa ja sitar! Mon aigom boktet iđđedes roađđe.
* d. l. siello, Salm. 16, 9.

10. Mon aigom du ramedet albmugi gaskast, Hærra; mon aigom maidnoma lavllot dudnji olmuššlajai gaskast. Salm. 18, 50.

11. Dastgo stuores gidda alme ragjai læ du arbmogasvuotta, ja gidda balvai ragjai du oskaldasvuotta. Salm. 36, 6.

12. Čajet ječad allagen alme bagjel, o Ibmel, du gudnad obba ædnam bagjel.

58. Salbma.

David muittal ibmelmættom, buoššoduvvum duobmari birra, gæi vanhurskesmættomvuotta bukta hævvanæme olbmui bagjeli, 2—6. Son rokkadalla Ibmela dakkat sin vahagattekættajen ja erit hævatet sin, doaivvo nannoset, atte dat dapatuvva, ja doaivvo dam šaddodast, atte dak vanhurskasak illodek, ja Ibmel vanhurskesvuotta dovddujuvvu ædnam alde, 7—12.

1. Lavllom-oapatægjai; Ale hævat*; Davidest; muttom golle-lavla.
* Salm. 57, 1.

2. Juogoson di duođai din gielatesvuođadek bokte sardnobetet, mi vanhurskes læ, dubmebetet, mi vuoiggad læ, di olbmui manak? Salm. 82, 2.

3. Alma di barggabetet værredagoi ala vaimostædek, ædnamest vikkebetet di din gieđaidædek vækkavalde olgus.

4. Dak ibmelmættomak læk eritgaiddam gidda ædnehæga rajest; si, guđek sardnuk giellasid, čagjadaddek gidda ædnehæga rajest. Salm. 51, 7.

5. Mirkko læ sist gærbmaš mirko lagaš; si læk nuftgo bæljetes gærmaš, mi notka su bæljes,

6. mi i gula labmoi jiena, ige manidægje jiena, gutte læ čæppe manidet.

7. Ibmel, cuvkke sin banid sin njalbmai, cuvkke dai nuorra legjoni maddabanid, o Hærra!

8. Divte sin dokko golggat nuftgo čace, mi golgga erit! Jos guttege bačegoatta su njuolaidesguim, de divte daid læt nuftgo eritčuppujuvvum!

9. Divte sin læt nuftgo ripu, mi dušša vazededines, nuftgo nissona ouddalaiggasaš okke, mi i læk oaidnam bæivača!

10. Ouddalgo din bađek dovdidek bastelis lanjai ovsid, de galgga son eritbossalet daid*, juogo dak leǯǯek ođđasak daihe buollemen.
* Ouddalgo ibmelmættomi juonak olla-šuttujuvvujek, de duššad Ibmel daid. Salm. 64, 7. 8. Job 5, 12.

11. Vanhurskes olmuš galgga illodet, dainago son oaidna mavsatæme; son galgga bassat su lavkides dam ibmelmættoma varai siste.
12. Ja olbmuk galggek cælkket: Šaddo læ almake vanhurskes olbmui, læ almake Ibmel, gutte dubme ædnam alde. Salm. 7, 12; 9, 5.

59. Salbma.

David rokkadalla Ibmela, vai son bæstaši su sorbmijægje vašalažain, gudek alma su ašetaga bivddek su hæga, ja vai son dubmiši sin oktan mailmin, 2—6. Son læ visses dam ala, atte dak ibmelmættom sælgebælde sardnok galggek šaddat stuora varnotesvutti, mutto atte Ibmel su armostes aiggo bæstet su, 7—11. Son rokkadalla Ibmela rangaštet sin sælgebælde sardnoma daggar lakai, atte dat matta cieggat Ibmel albmug vaimoidi ja buktet su vašalažaid dovddat, atte Ibmel læ mailme Hærra, 12—14. Son cælkka fastain, atte son læ visses dam ala, atte si galggek šaddat stuora varnotesvutti, mutto atte son galgga ramedet Ibmela su arbmogas bæstema diti, 15—18.

1. Lavllom-oapatægjai; Ale hævat*; Davidest, muttom golle-lavla, dallego Saul vuolgati olbmuid dokko, gudek faktijegje vieso su goddem varas**.
* Salm. 57, 1. ** 1 Sam. 19, 11 j. n. v.
2. Bæste muo mu vašalažain, mu Ibmelam, suogjal muo sin vuostai, gudek čuožželek mu vuostai,
3. bæste muo sist erit, gudek dakkek verid, ja gajo muo sorbmijægje olbmai barast!
4. Dastgo gæča, si vudgnek mu hæga; gievrak særvvadek mu vuostai alma mu værredagotaga ja alma mu suddotaga, o Hærra!
Salm. 7, 4—6.
5. Alma mu rikkostaga bakkijek si ouddan ja divvuk ječaidæsek bajas; gocca boattem varas mu oudald, ja gæča! Salm. 35, 23.
6. Ja don, Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel, gocca ocatallat buok bakenid, ale læge arbmogas gudege vuostai dain oskaldasmættom navcates olbmuin! Sela.
7. Si bottek fastain ækkedest, holvvuk nuftgo bædnagak ja vikkek birra gavpugest.
8. Gæča, sanek golggek sin njalmest olgus; miekek læk sin baksami alde; dastgo gi dam gulla?
Sanel. 15, 28. Salm. 55, 22; 10, 11. 13.
9. Mutto don, Hærra, boagostak sin, don bilkkedak buok bakenid.
Salm. 2, 4; 37, 13.
10. Su* gievrravuođa buotta aigom mon du vuttivalddet; dastgo Ibmel læ mu ladne.
* dam famolaš vašalaža. Salm. 9, 10.
11. Mu Ibmel aiggo boattet mu oudald su arbmogasvuođaines, Ibmel aiggo addet muo gæččat iloin mu vašalažaidam ala.
Salm. 91, 8.
12. Ale godde sin, amas mu almug dam vajaldattet! Divte sin birra vagjolet du famod bokte ja nordast sin vuolas, don, min galbba, o Hærra! Salm. 109, 10.
13. Juokke sadne sin baksami alde læ suddo sin njalmest; de divte sin roakkaset sin čævllaivuottasæsek ja dam garrodusa ja gielesvuođa diti, maid si adnek sin njalmestæsek!
14. Loapat sin moarestad, loapat sin, nuft atte si æi læk šatan æmbo, ja divte sin diettet, atte Ibmel læ dat, gutte rađđe Jakob siste gidda ædnam ravdai ragjai! Sela.
15. Ja si bottek fastain ækkedest, holvvuk nuftgo bædnagak ja vikkek birra gavpugest.
16. Si vagjolek birra borramuša diti; jos si æi gallan, de si igjadek nuft.
17. Mutto mon aigom lavllot du gievrravuođa birra, ja mon aigom avvodallat iđđedest du arbmogasvuođa diti; dastgo don læk mu ladne ja mu suogje dam bæive, go mon læm hæđest.
Salm. 92, 2. 3.

18. Mu gievrravuottam! Du oudast aigom mon lavllot; dastgo Ibmel læ mu ladne, mu arbmogasvuođa Ibmel.

60. Salbma.

David rokkadalla Ibmela, gutte læ vuolgatam su albmugasas stuora atestusaid, dal boattet dasa vække; alma son læ addam dasa dam loppadusa, atte dat galgga ædnama alelassi oabmenes adnet ja daid biras albmugid vuoittet, 3—10. Dam loppadusa diti læ son visses dam ala, atte soatte, maid si dal aigguk doallat Edom vuostai, šadda likkostuvvat Ibmel væke bokte, man ala almug aivefal dorvasta, 11—14.

1. Lavllom-oapatægjai; šušan edut* mielde; muttom golle-lavla Davidest oappam varas,

* arvvedatta gaddo mielde nuota nama.

2. dallego son soađai Mesopotamia Syrialaǯaiguim ja Soba Syrialaǯaiguim, ja go Joab bođi ruoktot ja časki Edomitalaǯaid salttevuomest, guokte nubbe lokkai duhata. 2 Sam. 8, 1 j. n. v. 13. 1 Muit. 18, 3 j. n. v.

3. Ibmel! Don læk hilggom min, don læk cuvkkim min, don legjik moarest; de dærvasmatte dal fastain min!

4. Don læk doargestattam ædnama, don læk luddom dam; dalkast dam rakkamid, dastgo dat juorbbo!

5. Don læk diktam du albmugad oaidnet goaves ašid, don læk addam migjidi vine jukkat, nuft atte mi suoiboimek. Salm. 75, 9. Es. 51, 17 j. n. v.

6. Mutto don læk addam sigjidi, gudek dust ballek, lævga čuoǯaldattujubmen, duottavuođa diti. Sela.

7. Vai du æcalaǯak šaddaše bestujuvvut, de væket dal du olgiš gieđainad ja gula min! Salm. 108, 7 j. n. v.

8. Ibmel læ sardnom su bassevuođastes. Mon aigom avvodet; mon aigom juogadet Sikema ja mittedet Sukkot vuome.

9. Munji gulla Gilead, ja munji gulla Manasse, ja Efraim læ mu oaive suogjalus, Juda læ mu rađđimsoabbe. 1 Mos. 49, 10.

10. Moab læ mu basadam-litte, Edom ala suppim mon mu gabmagam; avvodišgoađe mu diti, Filistalaš ænam! 4 Mos. 24, 18. 2 Sam. 8, 1. 2. 13. 14.

11. Gi aiggo doalvvot muo dam nana gavpugi? Gi laidde muo sisa Edomi?

12. Ikgo don, o Ibmel, gutte hilgguk min ja ik mannam, o Ibmel, olgus min soattevægaiguim? Salm. 44, 10.

13. Adde migjidi væke vašalaǯa vuostai, dastgo olbmui vække læ duššalaš. Salm. 146, 3 j. n. v.

14. Ibmel bokte galggap mi rakadet aldsesæmek valde, ja son galgga vuolasduolbmat min vašalaǯaid. 4 Mos. 24, 18. Salm. 44, 6.

61. Salbma.

David, gutte læ ædnamestes erit bataram ja stuora hæđest, rokkadalla Ibmela bæstet su ja doalvvot su basse baikkai ruoktot ja vuođđod dam rokkadusa dam armo ala, maid Ibmel ouddal læ čajetam sudnji, ja dai loppadusai ala, maid son læ addam sudnji, 2—6. Son læ nanos dam harrai, atte Ibmel aiggo ollašuttet daid loppadusaid su ja su nale ala, rokkadalla dam birra ja lopped Ibmela ramedet su bæstema oudast, 7—9.

Dak loppadusak, mai birra dast sardnujuvvu, guskek erinoamačet Messiasi, gæn siste David sokka læ alemussi ollam.

1. Lavllom-oapatægjai, strânggačuojanasaiguim; Davidest.

2. Gula, o Ibmel, mu biekkomjiena, vuttivalde mu rokkadusa!

3. Ædnam ravdast čuorvom mon dudnji, go mu vaibmo læ vuoimetuvvamen; doalvo don muo bajas bavte ala, mi læ munji bære allag!

4. Dastgo don læk læmaš mu bataramsagje, nana toardna vašalaǯa vuostai. Salm. 71, 3. Sanel. 18, 10.

5. Adde muo assat du goađestad buok agalašvutti, adde muo gavdnat suoje du soajaidad čiega vuolde! Sela. Salm. 27, 5; 36, 8.

6. Dastgo don, o Ibmel, læk gullam mu loppadusaid, don læk addam munji arbe singuim, guđek ballek du namast.

7. Don aigok lasetet beivid gonagasa beividi, su jagek galggek læt nuftgo sokka soga maŋest, 2 Sam. 7, 11 j. n. v. Salm. 102, 25.

8. son galgga truonedet agalažat Ibmel muođoi oudast; bija arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa varjalet su! Salm. 40, 12.

9. De mon aigom maidnoma lavllot du nammi agalaš aiggai, vai mon oažom makset mu loppadusaidam bæivest bæivvai.

62. Salbma.

David duođašta, atte son gavdna vuoiŋadusas aivefal Ibmel siste, gutte læ su aidno vækekægje ja vissasi aiggo gagjot su ja dakkat su vašalažai hæitekættes fallitemid su hæga ja allagvuođa vuostai hæppad vuollai, 2—5. Son avččo ječas vela ain occat vuoiŋadusas Ibmel siste, gutte læ dat aidno, gutte matta ja aibas vissaset galgga bæstet su, 6—8. Son nævvo ustebides maidai dorvastet Ibmel ala ja ravve sin dorvosek bigjamest mange æra ala go su ala, 9—13.

1. Lavllom-oapatægjai, Jedutuni; muttom salbma Davidest. Salm. 39, 1.

2. Aivefal doaivo siste Ibmeli læ mu siello jaskad; sust boatta mu bestujubme. Salm. 42, 6.

3. Aivefal son læ mu bakte ja mu bestujubme, mu ladne, im mon galga sagga likkatuvvut. Salm. 18, 3.

4. Man gukka aiggobetet di buokak garssat ovta olbma ala, vuolas gaikkot su nuftgo muvra, mi halla, nuftgo aide, mi nordastuvvu vællot?

5. Duššefal su vuolasnordastam birra su allagvuođast rađđadallek si, si likojek giellasidi; sin njalminæsek si buristsivdnedek, ja sistesek si garrodek. Sela. Salm. 5, 10; 28, 3; 55, 22. Jer. 9, 8.

6. Aivefal doaivo siste Ibmeli læge jaskad, mu sillum! Dastgo sust boatta mu vuorddamuš.

7. Aivefal son læ mu bakte ja mu bestujubme, mu ladne, im mon galga likkatuvvut.

8. Ibmel lutte læ mu bestujubme ja mu gudne; mu nana bakte, mu suogje læ Ibmel siste.

9. Dorvasteket su ala juokke aige, di albmugak! Golgateket din vaimodek su muođoi ouddi! Ibmel læ min suogje. Sela. Salm. 37, 5.

10. Dušše duššalašvuotta læk olbmui manak, dušše gielesvuotta læk olbma barnek; vævta alde si bagjanek, si læk duššalašvuotta buokakrakkan. Salm. 39, 6. 12; 146, 3. 4.

11. Allet dorvast vækkavalde ala, ja allet bija duššalaš doaivo stajeduvvum obmudaga ala! Go obmudak lassana, de allet ane dast avvira! Luk. 12, 18—21. 1 Tim. 6, 9. 17.

12. Ovta gærde læ Ibmel sardnom, ja guovte gærde læm mon gullam dam*, atte gievrravuotta gulla Ibmeli. *d. l. Ibmel læ æmbo gerdid dam cælkkam.

13. Ja dudnji, Hærra, gulla arbmogasvuotta; dastgo don mavsak juokkehažži su dago mielde. Sard. 12, 14. Rom. 2, 6. 2 Kor. 5, 10.

63. Salbma.

David duođašta su vaimolaš halidusas birra Ibmel maŋŋai, gæn basse baikest son dal læ gukken erit, 2—4. Son aiggo, jos dat su halidus devddujuvvu, alelassi maidnot ja ramedet su, 5. 6, ja læ nanos dam ala, atte dat šadda dapatuvvat, go Ibmel aiggo su bæstet, mutto su vašalažak, guđek bivddek su hæga, galggek hævvanet, 7—12.

1. Muttom salbma Davidest, dallego son læi Juda mæcest. 2 Sam. 15, 23. 28; 16, 2; 17, 16.

2. Ibmel! Don læk mu Ibmel, mon ocam du arrad; mu siello goikka du maŋŋai, mu oaǥǥe haliduvva du maŋŋai goikke ja vuoimetuvve ædnamest, gost i læk čacce.
Salm. 42, 3. 4; 84, 3.

3. Nuft læm mon du oaidnam basse baikest, go mon oidnim du famo ja du hærvasvuođa.
Salm. 27, 4.

4. Dastgo du arbmogasvuotta læ buoreb go ællem; mu baksamak ramedek du. Salm. 69, 17.

5. Nuft aigom mon du maidnot mu ællemam čađa; du nammi aigom mon bajas bajedet mu gieđaidam. Salm. 104, 33.

6. Nuftgo buoides ja ađđajes borramuš-šlajain galgga mu siello gallanet, ja avvodægje baksamiguim galgga mu njalbme du ramedet.

7. Go mon muitam du mu oađđemsajestam, de jurdašam mon du ala igjagoccem-vuoroi čađa.

8. Dastgo don læk læmaš mu vække, ja du soajai suoivvan vuolde avvodam mon. Salm. 61, 5.

9. Mu siello darvvana dudnji gidda; du olgiš gietta doalla muo bajas. Salm. 18, 36. Es. 41, 10.

10. Ja si, guđek bivddek mu hæga dam hævatam varas, si galggek boattet ædnama vuolemuš čiegŋalassi.
4 Mos. 16, 31—33. Salm. 55, 16.

11. Si galggek addujuvvut mieke halddoi, šaddat riebani salašen.

12. Ja gonagas galgga illodet Ibmel siste; juokkehaš, gutte vuordno su bokte, galgga ječas ramedet oasalaǥǥan, dastgo gielastalli njalbme galgga dappujuvvut.

64. Salbma.

David rokkadalla Ibmela, vai son varjalifči su su vašalaǥain, gæi ibmelmættom ja gavvelis juonaid dai ibmelbalolaǥai vuostai son muittala, 2—7. Son læ visses dam ala, atte Ibmel aiggo fakkistaga buktet hævvanæme ja hæppada sin bagjeli, man bokte buok olbmuk galggek dovdidet su famo ja vanhurskesvuođa ja dak ibmelbalolaǥak devddujuvvut iloin ja dorvoin sudnji, 8—11.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Gula, o Ibmel, mu jiena, go mon vaiddalam, varjal mu hæga vašalaǥa suorgatusast!

3. Ciega muo dai bahai čiegos rađest, bahadakki šlamaidægje joavkost,

4. gæk sagjek sin njuokčamæsek nuftgo mieke, bačegottek sin njuolainæsek, daina bačča sanin,
Salm. 57, 5.

5. bačem varas čikkusist dam laittemættom olbmu; fakkistaga baček si su ja æi bala.
Salm. 10, 8; 11, 2.

6. Si dakkek sin baha arvvalusasek nanosen; si muittalek, moft si aigguk bigjat čiegos gielaid; si celkkek: Gi oaidna daid?
Job 22, 13. Salm. 10, 11. 13; 94, 7.

7. Si hutkek værredagoid: Mi læp garvvasak, jurda læ hutkujuvvum, — ja olbmu siskaldas ja vaibmo læ čieŋal. Jer. 17, 9.

8. De bača Ibmel sin; fakkistaga boatta njuolla; časkastak læ dæivvam sin. Salm. 7, 14.

9. Ja si vuolasnordastuvvujek, sin njuovča boatta sin bagjeli; si buokak, guđek gečček sin ala, šluvggek oividæsek.
Salm. 7, 16; 9, 16.

10. Ja buok olbmuk ballek ja sardnedek Ibmel dago, ja si arvvedek, maid son læ dakkam.
2 Mos. 8, 19. Salm. 58, 12.

11. Vanhurskes olmuš illod Hærra siste ja dorvasta su ala, ja buok vuoiggadlaǥak vaimost ramedek ječaidæsek oasalaǥǥan.
Salm. 58, 11; 68, 4. Es. 45, 25.

65. Salbma.

David rameda Ibmela, damditi go son gulla buok olbmui rokkadusaid, adda su albmugasas dam suddoid andagassi, buristsivdned dam su buri addaldagaidesguim ja su stuora famos bokte, mi dovddujuvvu su hærvas dagoi siste sikke luondo siste ja albmugi gaskast, adda dasa ovdulaš bestujume, mi dævdda buok ædnam albmugid gudnebaloin, dorvoin ja avoin. 2—9. Maidai dalge læ son čajetam ječas armolažžan su albmuges vuostai, go son læ valljogasat laktadam ædnama arvin ja daggo bokte addam albmugasas visses doaivo buristsivdneduvvum lajoi harrai oktasaš avvon ja illon, 10—14.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest; muttom lavla.

2. Don, o Ibmel, maidnujuvvuk jaskadvuođa siste Sion alde, ja dudnji maksujuvvujek loppadusak. Es. 30, 15. Salm. 62, 2; 61, 9; 66, 13.

3. Don, gutte gulak rokkadusaid, du lusa boatta buok oažže.

4. Go mu værredagok læk šaddam munji bære lossaden, de don andagassi addak min værredagoid. Salm. 38, 5; 40, 13.

5. Audogas læ dat, gæn don valljik ja divtak lakka boattet, nuft atte son assa du ouddašiljoin; mi aiggop ječaidæmek galletet du vieso, du basse tempel, buriguim. Salm. 27, 4; 36, 9; 84, 5.

6. Hirbmadlaš dagoi dafhost gulak don min vanhurskesvuođa siste, don min bestujubmamek Ibmel, don, gutte læk suogje buok ædnam ravdaidi ja gaidos appai. 2 Sam. 7, 23.

7. Son nanosmatta varid su famoines, boakkanastujuvvum vægalašvuođain.

8. Son jaskodatta abi maraidæme, dai baroi maraidæme ja albmugi šlama. Salm. 46, 3. 4. Es. 17, 12 j. n. v.

9. Ja si, guđek assek ædnam ravdain, ballek du mærkain; daid guovloid, gost iđed ja æked itteba, dævdak don avoin.

10. Don læk iskadam ædnama ja addam dasa valljogasvuođa, dakkam dam sagga riggesen, Ibmel jokka læ čacest dievva; don rakadik sigjidi sin gornid, dastgo dasa rakadak don dam*. 5 Mos. 11, 11. 12. * ædnama.

11. Don laktadik dam jorggomluodaid, vuollodik dam jorggom-ædnama; don dibmadik dam arvveovtiguim, buristsivdnedik dam šaddoid. Salm. 104, 13.

12. Don læk kruonedam du buorrevuođad jage, ja du luodak goikkuk buoiddevuođast.

13. Mæce guottomsajek goikkuk, ja dievak boakkanastek ječaidæsek avoin.

14. Gieddek læk garvotuvvum savcaiguim, ja vuomek læk gokčujuvvum gorniguim; olbmuk čurvvuk avoin, ja si lavlluk.

66. Salbma.

Lavllo avččo obba ædnama ramedet Ibmela, 1—4, dai ovdulaš bæstem-dagoi diti, maid son doluš aigin læ dakkam su albmuges vuostai, 5—7, ja damditi go son æska læ bæstam dam amas albmugi atestusain, 8—12. Son cælkka, atte son aiggo buktet Ibmeli daid gitosoaffarid, maid son læ loppedam sudnji dai atestusai siste, mak læk dæivvedam maidai su, 13—15, ja son avččo buok ibmelbalolažaid gulddalet su muittalusa dam birra, moft Ibmel læ dævddam su duođalaš rokkadusa, 13—20.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom lavla, muttom salbma.

Čurvvot avoin Ibmel oudast, buok ænam! Es. 49, 13.

2. Lavllot su nama gudne, addet sudnji gudne sudnji ramadussan!

3. Celkket Ibmeli: Man hirbmadlažak læk du dagok! Du stuora famo diti galggek du vašalažak dudnji dokkistuvvat. 5 Mos. 33, 29.

4. Buok ænam galgga rokkadallat du ja maidnoma lavllot dudnji, si galggek maidnoma lavllot du nammi. Sela.

5. Bottet ja oidnet Ibmela dagoid! Son læ hirbmadlaš dagoides siste olbmui manai vuostai.
Salm. 46, 9.

6. Son nubbastutti abe goikke ænamen, dæno čađa manne si juolggasi; dobbe illodeimek mi su siste. 2 Mos. 14, 21. Josv. 3, 16.

7. Son rađđe su valdines agalažat, su čalmek vuttivalddek bakenid; dak vuostehagolažak æi galga ječaidæsek aledet. Sela.
Salm. 33, 13.

8. Di olmuš-šlajak, maidnot min Ibmela ja gulateket alla jienain su ramadusa,

9. su, gutte bisoti min sielo hægast ja i diktam min juolge suoibbot! Salm. 55, 23.

10. Dastgo don gæččalik min, o Ibmel, don čilggijik min, nuftgo olmuš čilgge silba.
Sanel. 17, 3. 1 Petr. 1, 7.

11. Don dolvvuk min fierbmai, don bigjik lossis noađe min alemi ala.

12. Don luittik olbmuid mannat min oivi bagjel; mi šaddaimek dolli ja čaccai. Mutto don dolvvuk min olgus arvosmattujubmai. Es. 43, 2.

13. Mon aigom mannat du vieso sisa boalddemoaffarin, mon aigom makset dudnji mu loppadusaidam,

14. mak manne mu baksami bagjel, ja maid mu njalbme sarnoi mu hæđestam.

15. Mon aigom oaffaruššat dudnji boalddemoaffarid buoides omin oktan viercai hajain; mon aigom oaffaruššat vuovsaid oktanaga bokkaiguim. Sela.

16. Bottet, gullet, ja mon aigom muittalet, buokak di, guđek ballabetet Ibmelest, maid son læ dakkam mu sielo vuostai.

17. Sudnji mon čurvvum mu njalminam, ja gitoslavla læi mu njuokčama vuolde.

18. Jos mon anašim værrevuođa čalmidam oudast mu vaimostam, de i Hærra gulaše.
Sanel. 15, 29; 28, 9. Es. 1, 15. Joh. 9, 31.

19. Mutto Ibmel læ gullam, son læ vuttivalddam mu rokkus jiena.

20. Maidnujuvvum lekus Ibmel, gutte i hilggom mu rokkusam ige valddam su arbmogasvuođas must erit!

67. Salbma.

Lavllo rokkadalla Ibmela, vai son buristsivdnedifči su albmuges, vai su bestujubme šaddaši dovddujuvvut obba ædnam mietta; dat su rokkus devddujuvvu Messiasa ja su rika siste, 2. 3; son doaivvo nannoset, atte dat šadda dapatuvvat Ibmel nama hærvasmattujubmen, 4. 5, ja son vuođđod dam su doaivos ænemusta stuora buristsivdnadusa ala, maid Ibmel æska læ addam su albmugasas valljogas šaddoi bokte, 6—8.

1. Lavllom-oapatægjai strangga-čuojanasaiguim; muttom salbma, muttom lavla.

2. Ibmel lekus migjidi arbmogas ja buristsivdnedekus min, son addus su muođoides čuovggat min lutte, sela, 4 Mos. 6, 24. 25.

3. vai ædnam alde dovddujuvvuši du gæidno, buok bakeni gaskast du bestujubme.
Salm. 25, 10; 98, 2. Es. 60, 3.

4. Albmugak galggek du ramedet, o Ibmel! Albmugak galggek du ramedet, buokakrakkan.
Salm. 117, 1. Es. 2, 2 j. n. v.

5. Olmuš-šlajak galggek avvodet ja illodallat; dastgo don dubmik albmugid vuoiggadvuođain, ja olmuš-šlajaid ædnam alde laiddik don. Sela.
Salm. 72, 11—14; 96, 7—13. Es. 58, 11.

6. Albmugak galggek du ramedet, o Ibmel! Albmugak galggek du ramedet, buokakrakkan.

7. Ænam læ addam su šaddoides; Ibmel, min Ibmel, buristsivdneda min. 3 Mos. 26, 4. Salm. 65, 10 j. n. v.

8. Ibmel buristsivdneda min, ja buok ædnam ravdak galggek sust ballat.

68. Salbma.

David avččo Israela ramedet Ibmela daggaren, gutte erit hævata daid ibmelmættomid daidi vanhurskasidi illon ja bæsta buok væketemid ja gillavažaid, 2—7. Son læ dolvvom su albmuges mæce čađa, gost son arvosmatti dam valljogas addaldagaiguim, ja læ addam dam assat Kanaan ædnamest, 8—11; son læ addam dasa hærvas vuoitoid vašalaš gonagasai bagjel ja dastmaŋŋel havskes rafhe, 12—15, læ valljim Sion vare su orromsagjenes, gost son alelassi aiggo truonedet obba su famos ja hærvasvuođas siste, 16—18, ja læ dal æska hærvas vuoito maŋŋel, man bokte son læ fidnim Israeli stuora addaldagaid, bajasmannam su almalaš gonagasstullusis, 19. Lavllo læ visses dam ala, atte Ibmel maidai boatte aige galgga bæstet su albmuges juokke hæđest erit ja hævatet dam vašalažaid, 20—24. Son muittala, moft illobasek dollujuvvujek dam æska vuittujuvvum vuoito diti, 25—28, vuođđod dam ala su doaivos, atte buok bakenlaš albmugak galggek jorggalet ječaidæsek Ibmel guvllui, 29—32, ja avččo maŋemusta buok mailme rikaid balvvalet su, 33—36.

Dat salbma sistes doalla einostusa bestujume birra Messias bokte, su hærvas vuoito birra buok baha famoi bagjel, su albmai mannam birra, su Vuoiŋa addaldagai addem birra (19. v. værd. Efes. 4, 8.) ja su rika videdæme birra obba ædnam mietta.

1. Lavllom-oapatægjai; Davidest; muttom salbma, muttom lavla.

2. Ibmel čuožželа, su vašalažak bieđganek, ja dak, guđek su vašotek, batarek su muođoi oudast erit.
4 Mos. 10, 35.

3. Nuftgo suovva eritbossaluvvu, eritbossalak don sin; nuftgo gačče sudda dola oudast, hævvanek dak ibmelmættomak Ibmel muođoi oudast.
Salm. 1, 4.

4. Ja dak vanhurskasak illodek, si illodallek Ibmel muođoi oudast ja avvodek iloin.

5. Lavllot Ibmel oudast, maidnoma lavllot su nammi, rakadeket sudnji gæino, gutte manna ouddan dai avddem meci mielde, Hærra læ su namma, ja illodallet su muođoi oudast!
Es. 40, 3. 4. Matt. 3, 3. 2 Mos. 15, 3.

6. Oarbbasi ačče ja læskai duobmar. læ Ibmel su basse orromsajestes.
5 Mos. 10. 18. Salm. 10, 14; 146, 9.

7. Ibmel doalvvo daid ovtasgas olbmuid vissui, doalvvo daid čadnujuvvum olbmuid olgus aive oasalašvutti; duššе vuostehagolaš olbmuk assek goikke ædnamest.
Es. 42, 7; 61, 1.

8. Ibmel, go don mannik olgus du albmugad ouddalist, go don mannik ouddan mæce čađa, sela,
2 Mos. 13, 21. 22.

9. de doargesti ænam, ja almek goikku Ibmel muođoi oudast, Sinai dobbe, Ibmela, Israel Ibmela, čalmi oudast.
2 Mos. 19, 16 j. n. v. 5 Mos. 33, 2. Duob. 5, 4. 5.

10. Valljogas arve lebbijik don, o Ibmel; du arbad, mi læi vuoimetuvvum, nanosmattik don.
2 Mos. 16, 4. 4 Mos. 11, 31. 32. Salm. 78, 24. 27. 28.

11. Du almug assagođi ædnamest*; don rakadik dam du buorrevuođad bokte dam varnotes olbmui, o Ibmel!
* Kanaanest.

12. Hærra adda vuoittolavllaga; stuores læ dai nissoni joavkko, guđek buktek ilolaš sagaid.
2 Mos. 15, 20. 21. Duob. 5, 12. 1 Sam. 18, 6. 7.

13. Soattevægai gonagasak batarek, si batarek, ja dat nisson, gutte orro sidast, juogada sallaša.
Duob. 5, 30. 2 Sam. 1, 24.

14. Go di vuoiŋadepet oabmegardi gaskast, de dat læ nuftgo duva soajak, mi læ skoađastuvvum silbain, ja man soagjadolgin læ golle rudnislagaš baittem*.
* d. l. go dist læ rafhe maššo, de læ din oasse buorre ja hærvas.

15. Go dat buokvægalaš biđge gonagasaid dast*, de muotta Salmon ala**.
* Kanaanest. ** d. l. de šadda sævdnjadas čuovggaden, nuftgo dalle go Salmon sevdnjis varre šadda vielggaden muottagest, d. l. de nubbastuvvu oasetesvuotta oasalašvuottan.

16. Ibmel varre* læ Basan

varre, čokkas varre læ Basan varre**.

* stuora, alla varre. ** d. l. mailme rikak, mai ouddagovva Basan læ, læk sagga famolaǯak.

17. Manditi gæččabetet di, di čokkas varek, mulggot dam vare ala, man alde Ibmel liko assat? Hærra galgga maidai dast alelassi assat. Salm. 48, 3; 76, 5. Es. 2, 2.

18. Ibmel vavnak læk guovte gærde loge duhata, duhat ja fastain duhat; Hærra læ sin gaskast, Sinai læ basse baikest*.

* Nuftgo Sinai alde, dallego laka addujuvvui, læ Hærra basse baikestes, d. l. Sion alde, birrastattujuvvum almalaš vægain. Dan. 7, 10. Ebr. 12, 22.

19. Don bajasmannik allagassi, dolvvuk fangaid erit, valddik addaldagaid olbmui gaskast, maidai dai vuostehagolaǯai gaskast, assam varas dobbe, o Hærra Ibmel! Salm. 47, 6. Efes. 4, 8. Kol. 2, 15.

20. Maidnujuvvum lekus Hærra bæivest bæivvai! Jos noađđe min ala bigjujuvvu, de læ Ibmel min bestujubme. Sela.

21. Ibmel læ migjidi Ibmelen ovteles bestujubmai, ja dam Hærra, Hærra lutte læk gæinok jabmemest erit. Salm. 48, 15. Alm. 1, 18.

22. Duođai, Ibmel cuvkke su vašalaǯaides oaive, dam vuoktajis oaivvečoka, gutte vagjola su suddovælges siste. Salm. 110, 6.

23. Hærra cælkka: Basanest aigom mon ruoktot vieǯǯat, mon aigom ruoktot vieǯǯat abe čiegŋalast, Am. 9, 2 j. n. v.

24. vai du juolgge duolmaši varaidi, vai du bædnagi njuovča oǯusi oases vašalaǯain.

25. Du vuoitoin sisamannam oidnujuvvu, o Ibmel, mu Ibmela, mu gonagasa, vuoitoin sisamannam basse baikkai.

26. Oudast mannek lavllok, maŋest harppačuojatægjek nieidai gaskast, guđek paukaid cabmek.

27. Maidnot Ibmela čoaggalmasai siste, maidnot Hærra, di Israel agjag olbmuk! Es. 48, 1; 51, 1.

28. Dast læ Benjamin, dat uccakaš, gutte rađđe sin* bagjel, Juda oaivamuǯak, sin joavkko, Sebulon oaivamuǯak, Naftali oaivamuǯak. * vašalaǯak. 1 Sam. 9, 21.

29. Du Ibmel læ asatam du gievrravuođad; nanne, o Ibmel, maid don læk migjidi dakkam!

30. Du tempel diti* Jerusalem bagjel galggek gonagasak buktet dudnji addaldagaid.

* d. l. dai dagoi diti, mak vulggek dust erit, gutte asak tempelest, Salm. 45, 13.

31. Šiggo spiri hoši gaskast*, vuovsai joavko oktanaga almuggalbiguim**, mak luoittadek ædnami du ouddi silbbabittaiguim! Son biđge albmugid, mak halidek soattai.

* d. l. Egypten. ** d. l. bakenlaš gonagasak sin albmugidesekguim. Es. 60, 9.

32. Vægalaǯak galggek boattet Egyptenest, Etiopia galgga hoapost geiggit su gieđaides Ibmel guvllui. Es. 19, 21; 18, 7; 45, 14. Ap. dag. 8, 26 j. n. v.

33. Di ædnam rikak, lavllot Ibmel oudast, maidnoma lavllot Hærrai, sela,

34. sudnji, gutte manna ouddan almi almin, mak læk doluš aigi rajest! Gæča, son gulat su jienas, vægalaš jiena. 5 Mos. 33, 26. Salm. 29.

35. Addet Ibmeli famo! Israel bagjel læ su allagvuotta, ja su fabmo balvai siste.

36. Hirbmadlaš læk don, o Ibmel, du basse baikinad; Israel Ibmel, son adda albmugi famo ja gievrravuođa. Maidnujuvvum lekus Ibmel! Salm. 29, 11. Es. 40, 29 j. n. v.

69. Salbma.

David rokkadalla Ibmela bæstet su dain gillamušain erit, maid son, vaiko son læ suddogas, almake læ buktam bagjelasas su angervuođas bokte Ibmel aše diti ja dal guodda Ibmel diti,

2—13. Son rokkadalla fastain bestujume birra ja muittal dasa vela su vašalaǯaides bahavuođa birra ja hasta Ibmela rangaštet sin hævvanemin, 14—30. Son loppeda hærvasmattet Ibmela su gittosines ja doaivvo, atte sn bestujubme šadda nannit osko buok ibmelbalolaǯai lutte, 31—34. Maŋemusta cælkka son, atte son læ nanos dam ala, atte Hærra aiggo bæstet su særvvegoddes, 35—37. Dat salbma sistes doalla einostusa Messiasa gillamušai birra su ibmelmættom vašalaǯai doarradallami vuolde, dai rangaštusa ja su gillamušai šaddo birra. (Loga, mi 31. salma birra læ sardnujuvvum).

1. Lavllom-oapatægjai; šošannim* mielde; Davidest. *Salm. 45, 1.

2. Bæste muo, o Ibmel! Dastgo čacek læk boattam gidda sielo ragjai.

3. Mon læm vugjom vuolas čiegŋalasa rabaki, gost i læk mikkege covcid; mon læm boattam čaci čiegŋalassi, ja ravdnje golgga mu bagjel. Salm. 18, 5; 40, 3; 42, 8.

4. Mon læm vaibbam mu čuorvvomestam, mu čodda goikka; mu čalmek læk sodnaduvvum, mu vuordededinam mu Ibmelam.
Salm. 6, 7; 38, 11.

5. Ænebuk go vuoktačalmek mu oaivest læk si, guđek muo vašotek alma ašetaga; ædnagak læk si, guđek aigguk muo hævatet, mu vašalaǯak alma ašetaga; maid mon im læk rievedam, dam galgam mon dal ruoktot addet.
Salm. 35, 19. Joh. 15, 25.

6. Ibmel, don dieđak mu jallavuođa birra, ja buok mu suddovælgge i læk čikkujuvvum du oudast.

7. Ale divte sin šaddat hæppad vuollai mu siste, guđek vurddek du, Hærra Hærra, alme vægai Ibmel! Ale divte sin hæppašuttujuvvut mu siste, guđek du occek, Israel Ibmel!

8. Dastgo du diti mon guoddam higjadusa, gokča hæppad mu muođoid. Salm. 44, 23.

9. Mon læm šaddam vieresen mu vieljaidasam ja olggo-ædnam olmučen mu ædnam manaidi.
Salm. 38, 12. Joh. 7, 5.

10. Dastgo angervuotta du vieso diti læ muo loapatam, ja sin higjadusak, guđek du higjedek, læk gaččam mu ala.
Salm. 119, 139. Joh. 2, 17. Rom. 15, 3.

11. Ja mu siello čieroi, go mon adnim borakættaivuođaid, ja dat šaddai munji higjadussan.

12. Ja mon dakkim aldsesam sæka bivtasen, ja mon šaddim siggjidi sadnevajasen.

13. Si, guđek čokkajek porta siste, hubmek mu birra, ja si, guđek jukkek garra jukkamuša, lavlluk mu birra. Job 30, 9. Vaid. 3, 63.

14. Mutto mon boađam mu rokkusinam du lusa, Hærra, arbmoaigest, o Ibmel, du ollo arbmogasvuođa diti; vasted munji du bæstevaš oskaldasvuođainad!

15. Bæste muo rabakest erit ja ale luoite muo vuogjot! Divte muo bestujuvvut mu vašotegjinam ja čaci čiegŋalasast erit!

16. Ale divte čacceravnje mu bagjel golggat, ja ale čiegŋalasa muo njiellat, ja ale divte galdo dappat su njielos mu bagjel.

17. Vasted munji, Hærra, dastgo du arbmogasvuotta læ buorre; jorggal ječad mu bællai du stuora vaibmolađesvuođad mielde!

18. Ja ale čiega du muođoidad du balvvalægjad oudast, dastgo mon læm hæđest; gača munji vastedet! Salm. 102, 3; 143, 7.

19. Boađe lakka mu sillui, lonest dam, bæste muo mu vašalaǯai diti! Salm. 13, 5.

20. Don dieđak mu higjadusa ja mu hæppada ja mu hæppašuttujume birra; buok mu vuostaičuoǯǯok læk du muođoi oudast.

21. Higjedæbme læ doagjam mu vaimo, nuft atte mon læm buoccamen, ja mon vurddim armoštallama, mutto i læm oktage, ja jeđđijegjid, mutto im mon gavdnam ovtage.

22. Si adde munji sape borrat, ja mu goiko diti adde si munji eddika jukkat.
Matt. 27, 34. 48. Joh. 19, 28. 29.

23. Divte sin bævde šaddat harccabadden sin muođoi ouddi ja giellan sigjidi, go si læk oagjebasak! Rom. 11, 9. 10.

24. Divte sin čalmid sevnjudet, nuft atte æi si oaine, ja divte sin alemid alelassi suoibbot!

25. Golgat du suttod sin bagjeli, ja divte du buolle moarad sin joksat!

26. Šaddus sin orromsagje avddemen, allus leku oktage, gutte assa sin gođi siste! Ap. dag. 1, 20.

27. Dastgo dam, gæn don læk časkam, doarradallek si, ja si muittalek sin bakčasi birra, gæid don læk čađaraiggedam. Es. 53, 4.

28. Lasetekusek si siva sin sivvasæsek, ja ale divte sin boattet du vanhurskesvuottasad.
Rom. 1, 24. Jer. 18, 23.

29. Divte sin eritsikkujuvvut ælle olbmui girjest, ja ale divte sin sisa čallujuvvut vanhurskes olbmui særvvai! 2 Mos. 32, 32. Fil. 4, 3.

30. Mutto mon læm varnotæbme, ja must læ bavčas; divte du bestujumad, o Ibmel, doalvvot muo oagjebasvutti!

31. Mon aigom maidnot Ibmel nama lavllagin ja aledet su ramedemin,

32. ja dasa galgga Hærra buorebut likot go nuorra vuoksai čorviguim ja gaʒaiguim.
Salm. 50, 9—13; 51, 18. 19.

33. Go lojes olbmuk oidnek dam, de galggek si illodet; di, guđek occabetet Ibmela, din vaibmo ellus! Salm. 22, 27.

34. Dastgo Hærra gulla daid vaivaš olbmuid, ja su čadnujuvvum olbmuides i son bagjelgæča.

35. Albme ja ænam galggaba maidnot su, appe ja buok, mi dam siste likkad. Salm. 96, 11 j. n. v.

36. Dastgo Ibmel galgga bæstet Siona ja huksit Juda gavpugid, ja si* galggek assat dai siste ja adnet daid, *dak duotta Israelitalaʒak.

37. ja su balvvalegji nalle galgga arbbit daid, ja si, guđek rakistek su nama, galggek assat dai siste.
Salm. 102, 29. Es. 65, 9.

70. Salbma.

David rokkadalla Ibmelest hoppujis væke su vašalaʒaides hæppašuttujubmen ja sin illon, guđek occek Ibmela, 2—6.

1. Lavllom-oapatægjai; Davidest; muitton.

2. Ibmel, boađe muo gagjot! Hærra, gača munji vækken!
Salm. 40, 14—18.

3. Divte sin šaddat hæppad ja bilkkadusa vuollai, guđek bivddek mu hæga! Divte sin, guđek likojek mu oasetesvutti, ruoktot gaiddat ja šaddat hæppad vuollai!

4. Divte sin, guđek celkkek: Ha, ha, ruoktot maccat sin hæppadæsek diti!

5. Divte sin buokaid, guđek du occek, avvodet ja illodet du siste, ja divte sin, guđek rakistek du bestujume, alelassi cælkket: Allaget maidnujuvvum lekus Ibmel!

6. Dastgo mon læm varnotæbme ja vaivaš; Ibmel, gača mu lusa! Don læk mu vække ja mu bæste; Hærra, ale agjan!

71. Salbma.

Lavllo rokkadalla, amas Hærra, gutte su nuorravuođa rajest læ læmaš su suogje, dal su boaresvuođa siste guođđet su, mutto vai son bæstaši su su ibmelmættom vašalaʒai haldost, 1—13. Son loppeda, atte son aiggo ramedet Ibmela su bæstema diti, 14—17, rokkadalla su dakkat dam sudnji vejolaʒʒan dævddem bokte su rokkusa, 18. 19, cælkka, atte son læ visses dam ala, atte Hærra aiggo bæstet sikke Israela, mi dal læ stuora hæđest, ja su, 20. 21, ja loppeda fastain ramedet su dam diti, 22—24.

1. Du ala, Hærra, dorvastam

mon; ale divte muo goassege agalašvutti šaddat hæppad vuollai! Salm. 31, 2 j. n. v.

2. Gajo muo ja bæste muo du vanhurskesvuođad bokte! Jorggal du bæljad mu bællai ja bæste muo!

3. Læge munji bakte orromsaggjen, gosa mon alo matam bataret, don, gutte læk asatam mu bestujume! Dastgo don læk mu bakte ja mu ladne. Salm. 18, 3; 62, 3.

4. Mu Ibmelam, bæste muo dam ibmelmættoma gieđast erit, dam vanhurskesmættoma ja givsedægje valdest!

5. Dastgo don læk mu vuorddamuš, Hærra Hærra, mu dorvvo gidda mu nuorravuođa rajest.

6. Du ala mon læm dorjom ječčam gidda ædnehæga rajest; don læk dat, gutte gessik muo ædnehægast olgus; du birra læ mu maidnomlavla alelassi. Salm. 22, 10. 26.

7. Imašen mon læm læmaš ædnagidi, mutto don læk mu nana suogje.

8. Mu njalbme læ dievva du ramadusast, gæčos bæive du hærvasvuođast.

9. Ale hilgo muo boaresvuođa aigest, ale guođe muo, go mu fabmo nokka!

10. Dastgo mu vašalažak læk sardnom mu birra, si, guđek vuđgŋek mu hæga, rađđadallek særvalagai Salm. 56, 7.

11. ja celkkek: Ibmel læ su guođđam; doarredeket ja doppijeket su, dastgo i læk oktage, gutte gagjo!

12. Ibmel, ale læge gukken must erit! Mu Ibmelam, gača munji vækken! Salm. 22, 12. 20.

13. Divte sin, guđek bivddek mu hæga, šaddat hæppadi ja nokkat! Divte sin, guđek occek mu oasetesvuođa, garvotuvvut hæppadin ja hæppašusain! Salm. 70, 3.

14. Ja mon aigom alelassi doaivvot, ja buok du ramadussi aigom mon lasetet ođđa ramadusa.

15. Mu njalbme galgga muittalet du vanhurskesvuođa birra, gæčos bæive du bestujume birra; dastgo im mon dieđe dam logo. Salm. 40, 6.

16. Mon aigom muittalet dam Hærra Hærra vægalaš dagoid, mon aigom ramedet du vanhurskesvuođa, aivefal du vanhurskesvuođa.

17. Ibmel, don læk oapatam munji dam gidda mu nuorravuođa rajest, ja gidda dam ragjai dieđetam mon du oavddodagoid. Salm. 77, 12. 13.

18. De alege guođe muo gidda boaresvuođa ja čurggis vuovtai raggjai, o Ibmel, ouddalgo mon oažom dieđetet du gieđa boatte sokki, du famo juokke okti, gutte galgga boattet. Es. 46, 4.

19. Ja du vanhurskesvuotta, o Ibmel, olla allagassi; don, gutte læk dakkam stuora dagoid, Ibmel, gi læ nuftgo don? Salm. 36, 6. 2 Mos. 15, 11. 2 Sam. 7, 22. Mika 7, 18. Salm. 86, 8.

20. Don, gutte læk diktam min oaidnet ædnag atestusaid ja oasetesvuođaid, don aigok min fastain dakkat ællen ja ædnam čiegŋalasain fastain gæsset min bajas. 5 Mos. 32, 39. 1 Sam. 2, 6.

21. Don aigok lasetet mu stuoresvuođa ja jorgidet ja jeđđit muo.

22. De aigom maidai mon ramedet du harppačuojatemin, du oskaldasvuođa, o mu Ibmelam! Mon aigom maidnoma lavllot dudnji sitara mielde, don Israel basse!

23. Mu baksamak galggek avvodet, dastgo mon aigom maidnoma lavllot dudnji, ja mu siello, maid don læk lonestam. Salm. 103, 2 j. n. v.

24. Mu njuovča galgga maidai gæčos bæive sardnot du vanhurskesvuođa birra; dastgo si læk hæppašuttujuvvum, si læk šaddam

hæppadi, guđek bivddek mu oasetesvuođa.

72. Salbma.

Salomo einosta Messiasa vanhurskes rađđima ja dam šaddoi birra; rafhe ja ibmelballo galggaba valljogasamus lakai ja agalaš aiggai gavdnut Ibmel albmug gaskast; Messiasa hærravuotta galgga viddanet obba ædnam mietta, ja buok albmugak galggek gudnijattet ja rokkadallat su; ænam ješ galgga šaddadet šaddoid mæretes valljogasvuođain, 1—16. Damditi galgga su namma rameduvvut agalaš aiggai, 17.

1. Salomost.
Ibmel, adde gonagassi du duomoidad ja gonagasbardnai du vanhurskesvuođad! Es. 11, 2—5.
2. Son galgga dubmit du albmugad vanhurskesvuođain ja du varnotemid vuoiggadvuođain.
3. Varek galggek šaddadet rafhe albmugi, ja dievak vanhurskesvuođa diti.
Salm. 85, 11. 12. Es. 2, 4; 9, 6. 7; 11, 6—9.
4. Son galgga dubmit daid varnotes olbmuid albmuga gaskast, son galgga bæstet vaivaš olbmu manaid ja cuvkkit vækkavaldalaǯa.
Es. 11, 4. Salm. 10, 18; 26, 1.
5. Dust galgga ballujuvvut, nuft gukka go bæivaš læ, ja nuft gukka go manno baitta, sogast sokki.
2 Sam. 7, 13. Salm. 89, 37. 38.
6. Son galgga vuolas boattet nuftgo arvve lagjijuvvum giedde ala, nuftgo arvve-oakte, mi laktad ædnama. Es. 45, 8.
7. Su beivin galgga dat vanhurskes olmuš ouddanet, ja ollo rafhe galgga læt, dassači go manno i læk šatan.
8. Ja son galgga rađđit abest appai ja dæno rajest gidda ædnam ravdaidi. Sak. 9, 10. Salm. 89, 26.
9. Su muođoi oudast galggek si, guđek assek mecin, sojaldattet čibbidæsek, ja su vašalaǯak galggek njoallot muolda. Es. 49, 23.
10. Tarsis ja sullui gonagasak galggek buktet addaldagaid, Šeba ja Seba gonagasak ouddanguoddet skænkaid.
Salm. 45, 13; 68, 30. Es. 60, 6 j. n. v.
11. Buok gonagasak galggek luoittadet vuolas su ouddi, buok bakenak galggek su balvvalet.
Salm. 22, 28. 29; 86, 9.
12. Dastgo son galgga bæstet dam vaivaš olbmu, gutte čuorvvo, ja dam varnotes olbmu, gæst i læk oktage væketægje.
13. Son galgga sæstet dam hæjo ja vaivaša ja bæstet vaivaš olbmui sieloid.
14. Son galgga lonestet sin sielo givsedumest ja vækkavaldest, ja sin varra galgga læt mavsolaš su čalmi oudast. Salm. 116, 15.
15. Ja si galggek ællet ja addet sudnji Šeba gollest ja rokkadallat su oudast alelassi; gæčos bæive galggek si maidnot su.
16. Valljogasvuotta galgga šaddat gornin ædnami varrečokai ala, dam šaddok galggek jamaidet nuftgo Libanon, ja olbmuk galggek ouddan boccidet gavpugin nuftgo rasek ædnam alde.
Jer. 31, 12. Am. 9, 13. Es. 54, 1.
17. Su namma galgga bissot agalaš aiggai; nuft gukka go bæivaš baitta, galgga su namma boccidattet ođđa surgid, ja olbmuk galggek buristsivdnedet ječaidæsek su bokte; buok bakenak galggek ramedet su audogassan.
Es. 9, 6. 1 Mos. 12, 3.
18. Maidnujuvvum lekus Ibmel Hærra, Israel Ibmel, gutte oktonassi dakka oavddodagoid!
Salm. 41, 14. 2 Mos. 15, 11.
19. Ja maidnujuvvum lekus su hærvasvuođa namma agalaš aiggai, ja buok ænam šaddus dievva su hærvasvuođast! Amen, amen!
Es. 6, 3.
20. David, Isai barne, rokkadusai loappa.

73. Salbma.

Asaf osko nannoset. atte Ibmel læ buorre su olbmuides vuostai, 1. Son dovdasta, atte son læ guoftadastam dam su oskostes, go son oini dai ibmelmættomi stuora likko mailmest, 2—12, dam bodda go son ješ, vaiko son balai Ibmelest, ovto ocatallujuvvui gillamušain, 13. 14. Dat læi sudnji giksajes arvvadus, maid son javotaga guoratalai, 15. 16, dassači go dat šaddai sudnji čielgasen, go son oažoi oaidnet, atte dam ibmelmættoma oasalašvuotta nokka suorgganemin, 17—20. Son dovdda dal su ouddalaš æppadusas jallavuottan ja loppeda dam rajest doallat Ibmelest gidda, gutte i læk addam su jorralet ja maidai boatte aige galgga laiddit su ja maŋemusta bajasvalddet su hærvasvutti, 21—24. Son rameda Ibmela su aidno buorrenes, maid son i vela jabmem sistege dato luoittet, go si, gudek heittek Ibmela, šaddek hævvanet, mutto son, anededin ječas Ibmel lutte, šadda su maidnot ja ramedet, 25—28.

1. Muttom salbma Asafest.
Duođai, Ibmel læ buorre Israel vuostai, sin vuostai, gudek læk buttasak vaimost. Matt. 5, 8.

2. Mutto mon — gosi juo legje mu juolgek guossalam, masa de legje mu lavkek erit njalkastam.

3. Dastgo mon moratuvvim dai čævllas olbmui diti, go mon oidnim, atte gævai daidi ibmelmættomidi burist.
Salm. 37, 1. Job 21, 7 j. n. v. Jer. 12, 1.

4. Dastgo æi sist læk makkege givsid gidda sin jabmemæsek raggjai, ja sin gievrravuotta bisso burist famost.

5. Æi si dovda hæđe nuftgo æra olbmuk, ja æi si givseduvvu nuftgo æra olbmuk.

6. Damditi læ čævllaivuotta sin čæbet čigŋa, vækkavaldalašvuotta gokča sin nuftgo bivtas.

7. Sin čalmek baissek buoiddevuođa diti, vaimo jurddagak ittek ouddan. Job 15, 27. Jer. 5, 28.

8. Si higjedek ja sardnuk bahavuođain givsedæme birra; allagasast si sardnuk.

9. Si bajedek sin njalmesek albmai bajas, ja sin njuovča ṃanna ouddan ædnam alde.

10. Damditi jorgidattek si sin albmugæsek lusasek, ja čace njillek si valljogasat*.
* d. l. si niktijek stuora likko.

11. Ja si celkkek: Moft galgaši Ibmel diettet maidege? Lægobai dietto dam alemusa lutte?
Salm. 10, 11. Job 22, 13. 14.

12. Gæča, dak læk dak ibmelmættomak, ja agalažat oagjebassan ouddanek si buore dillai.
Job 12, 6.

13. Duođai, dušše diti læm mon buttestam mu vaibmom ja basadam mu gieđaidam vigetesvuođa siste;
Job 34, 9; 35, 3.

14. almake mon giksašuvvim gæčos bæive, ja juokke iđed buvti munji bagadusa.

15. Jos mon lifčim cælkkam: Mon aigom sardnedet daggaražaid*, gæča, de mon lifčim mænnodam oskaldasmættoset du manai sogain.
*13. 14. v.

16. Ja mon jurdašaddim dam* arvvedam varas; dat læi gikse mu čalmi oudast, * 3—14. v.

17. — dassači go mon mannim Ibmel basse baiki sisa ja vuttivalddim sin loapa.

18. Duođai, njalkas baikidi bijak don sin; don diktik sin gaččat, nuft atte si šadde hævvobacatassan.
Job 21, 17 j. n. v. Jer. 23, 12.

19. Moft si hævatuvvujegje ovta čalmeravkkalæme boddost! Si hævvanegje ja nokke suorgganemin.
Salm. 37, 38.

20. Nuftgo niekko bagjelgeččujuvvu, go olmuš læ goccam, nuft bagjelgæčak don, Hærra, sin givnjakasa, go don goccak. Job 20, 8.

21. Go mu vaibmo læi bačča, ja go basti munji mu monemužaidi,

22. de mon legjim jiermetæbme ja im arvvedam maidege; nuftgo spiri legjim mon du vuostai.

23. Mutto mon bisom ovto du

lutte, don læk doppim mu olgiš gieđa.

24. Don laiddik muo du rađad bokte, ja dastmaŋŋel bajasvaldak don muo hærvasvutti. Salm. 49, 16.

25. Gi must læ almest*? Ja go don must læk, de i must læk miella masage ædnam alde.

* d. l. du ektui i must læk miella gæsage almest.

26. Jos vela mu oaǯǯe ja mu vaibmo vuoimetuvva, de læ almake Ibmel mu vaimo bakte ja mu oasse agalaǯat.

Salm. 16, 2. 5; 18, 2. 3. Vaid. 3, 24.

27. Dastgo gæča, si, gudek adnek ječaidæsek gukken dust erit, hævvanek; don erithævatak juokke ovta, gutte furrudagain* jorrala erit dust.

* d. l. oskaldasmættomvuođa siste doagja litto, maid son læ duina dakkam.

Matt. 12, 39. Jak. 4, 4.

28. Mutto munji læ buorre adnet ječčam Ibmela lakka; mon bijam mu dorvvom dam Hærrai Hærrai muittalam varas buok du dagoid.

74. Salbma.

Lavllo vaiddal Ibmela bistevaš moare diti su albmuges vuostai ja rokkadalla su boattet dasa vækken dam vašalaǯai vuostai, gudek læk billedam basse baike, 1—3. Maŋŋelgo son læ muittalam dam hævatæme birra, 4—9, gærddo son su vaiddalusas ja su rokkuses, maid son vuođđoda dam ala, atte Ibmel juo doluš aigin læ bæstam su albmuges stuora famolaš dagoi bokte ja læ mailme buokvægalaš sivdnedægje ja hærra, 10—17. Maŋemusta rokkadalla son Ibmela su ječas nama diti, mi higjeduvvu vašalaǯain, ja su gillajægje albmuges diti gagjot dam sin gieđast, 18—23.

1. Muttom mattatus Asafest.

Manditi, o Ibmel, læk don hilggom min agalaš aiggai? Manne borgesta du moarre dam ælo vuostai, maid don biemak.

Salm. 44, 24; 100, 3.

2. Muite du særvvegoddad, maid don aldsesad fidnijik doluš aige, maid don lonestik, vai dat lifči du arbe sokkagodde, Sion vare, gost don assagottik!

3. Bajas bajed du lavkidad daidi agalaš hævvobacatasaidi! Buok læ vašalaš billestam basse vieso siste.

4. Du vuostaičuoǯǯok læk gilljom du oktiboattem vieso gasko; si læk bigjam sin ječaidæsek mærkaid bajas mærkkan.

2 Mos. 29, 42. 43. Salm. 74, 9.

5. Dat læi daggar oainatus, go dallego akšok bajeduvvujek sukkis muorai gaskast.

6. Ja dal, buok daid govvarakkanasaid, mak dast gavdnujegje, daid cuovkas cabme si akšoin ja væččerin. 1 Gon. 6, 29.

7. Si læk buollatam du basse vieso; gidda vuođo ragjai læk si æppebasotam du nama vieso.

2 Gon. 25, 9.

8. Si læk cælkkam sin vaimostæsek: Mi aiggop hævatet daid buokaidrakkan! Si læk boalddam buok Ibmel oktiboattem viesoid ædnamest.

9. Min ječaidæmek mærkaid æp mi oaine; i læk oktage profeta šatan æmbo, ja i oktage min lutte, gutte dietta, man gukka dat galgga bistet. Vaid. 2, 9.

10. Man gukka, o Ibmel, galgga vuostaičuoǯǯo higjedet, galgga vašalaš bagjelgæččat du nama agalaǯat?

11. Manne gæsak don du gieđad, du olgiš gieđad, ruoktot? Valde dam olgus du ocastad ja hævat!

12. Ibmel læ almake mu gonagas doluš aige rajest, gutte rakad bestujume dam vides ædnama ala.

Salm. 68, 21.

13. Don dat læk, gutte ærotik abe du gievrravuođainad, cuvkkijik mærrarumi oivid čaci alde.

2 Mos. 14, 21; 15, 4 j. n. v. Es. 51, 9. 10.

14. Don cuovkas časkik levia-

tana* oivid, don addik dam biebmon mæce albmugi.

* d. l. stuora mærraspiri.

15. Don diktik agjaga ja joga ouddangolgidet, don goikkadik alo golgge jogaid.

2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20, 11. Josv. 3, 16. 17.

16. Dudnji gulla bæivve, dudnji maidai igja; don læk rakadam alme čuovggasid ja bæivača.

1 Mos. 1, 14 j. n. v. Salm. 136, 7 j. n. v.

17. Don læk mærredam buok ædnam rajid; gæse ja dalve, — don læk daid rakadam.

18. Muite dam: Vašalaš læ higjedam Hærra, ja jallas almug læ bagjelgæččam du nama!

19. Ale adde du turtelduvad sorbmijægje joavko halddoi, ale vajaldatte du varnotemidad joavko agalaǯat!

20. Gæča litto bællai! Dastgo ædnama sevdnjis baikek læk dievva vækkavaldalašvuođa viesoin.

21. Ale divte dam atestuvvum olbmu maccat ruoktot hæppašuttujumin, divte dam varnotes ja vaivaš olbmu maidnot du nama!

22. Čuoǯǯel, o Ibmel, čuoǯot du ašad, muite, atte don higjeduvvuk jallas olbmust gæčos bæive!

23. Ale vajaldatte du vašalaǯaidad jiena, du vuostaičuoǯǯoidad šlama, mi bajasbagjana hæitekættai!

75. Salbma.

Israel rameda Ibmela, damditi go son læ loppedam dasa, atte son su aiggasis aiggo doallat vanhurskes duomo dam mailmerika bagjel, mi dal moivvašutta su asatusa ædnam alde, 2—4. Dat cuigod dam mailmerika čævllastallamest ja bilkkedæmest dam væketesvuođa, man siste dat orro læmen; Israel vække boatta Ibmelest, mailme duobmarest, 5—8. Son galgga duššadet buok ibmelmættomid ædnam alde ja aledet su albmuges, mi damditi galgga ramedet su agalaǯat, 9—11.

1. Lavllom-oapatægjai; Ale hævat*; muttom salbma Asafest; muttom lavla. * Salm. 57, 1.

2. Mi ramedep du, Ibmel, mi ramedep, ja lakka læ du namma; du oavddodagok muittaluvvujek.

3. Dastgo [nuft cælkka Hærra]: Mon aigom doppit dam mærreduvvum aige, mon aigom dubmit vanhurskesvuođain. Salm. 102, 14.

4. Ænam læ suddamen, ja si buokak, guđek dam alde assek; mon læm bigjam dam vuođđobaǯid mitto mielde. Sela.

Salm. 46, 3. 4. 7. Job 38, 4—7.

5. Mon cælkam daidi čævllas olbmuidi: Allet čævllastala, ja daidi ibmelmættomidi: Allet bajasbajed čoarve!

6. Allet bajasbajed din čoarvadek allagassi, allet sarno julgalaǯat cæggo niskiguim!

7. Dastgo i nuorttan ja i oarjen, ige vari mæcest* —,

* boađe min bestujubme.

8. mutto Ibmel læ dat, gutte dubme; dam nubbe son vuoled, ja dam nubbe son aled. 1 Sam. 2, 7. 8.

9. Dastgo gærra læ Hærra gieđast, mast læ soarppo vidne; dat læ dievva ruddavinest, ja son adda dast; duođai, dam rævča galggek si jukkat, duođai visut njammat, buok ibmelmættomak ædnam alde.

Salm. 60. 5. Es. 51, 17. Jer. 25, 15.

10. Mutto mon aigom sardnedet dam agalaǯat, mon aigom maidnoma lavllot Jakoba Ibmeli.

11. Ja buok dai ibmelmættomi čorvid aigom mon eritčuoppat, dam vanhurskasa čoarvek galggek aleduvvut.

76. Salbma.

Lavllo ramed Ibmela, damditi go son læ almostattam su hærvasvuođas Israel siste, valljim Jerusalema su orromsagjenes ja dast æska duššadam vašalaš soattevæga, 2—4. Dam su rangaštusas bokte læ son čajetam, atte sust læ sagga stuoreb hærvasvuotta go mailmerikast, atte i oktage mate bissot su moare oudast, ja son læ rabedam mailbmai rafhe ja

rakadam aldsesis ramadusa, 5—11. Israel ja buok biras albmugak avčotuvvujek balvvalet Hærra, dam buokvægalaš ja hirbmadlaš Ibmela, 12. 13.

1. Lavllom-oapatægjai strangga-čuojanasai mielde; muttom salbma Asafest; muttom lavla.

2. Ibmel læ dovddujuvvum Judast, su namma læ stuores Israelest.

3. Ja Salemi bajasdagai son su goađes ja Sion ala su viesos.
Salm. 68, 17.

4. Dast doji son davge aldagasaid, galba ja mieke ja soađe. Sela.
Salm. 46, 10.

5. Suonjardægje læk don, hærvvasæbbo go rievvarvarek*.

* d. l. rievedakkis mailmerikak.

6. Dak gievrasvaimog olbmak læk šaddam salašen; si ođđek sin nakkaridesek, ja i oktage dain vægalaš olbmain gavdnam su gieđaides.
2 Gon. 19, 35. Nah. 3, 18. Jer. 51, 39. 57.

7. Du bælkkem bokte, Jakoba Ibmel, šadde sikke vavnak ja hæstak lossis nakkaridi.

8. Don — hirbmadlaš læk don, ja gi matta bissot du muođoi oudast, dallanaga go don šaddak moarrai?
Nah. 1, 6.

9. Almest gulatik don duomo; ænam balai ja jaskodi,

10. go Ibmel čuoǯǯeli duomo varas bæstem varas buok lojes olbmuid ædnam alde. Sela.

11. Dastgo olbmu moarre rakad dudnji ramadusa; garrasæmus morin boakkanastak donječad.
2 Mos. 9, 16. Rom. 9, 17.

12. Dakket loppadusaid ja makset Hærrai, din Ibmelasadek! Si buokak, guđek læk su birra, galggek buktet dam hirbmadlaǯǯi addaldagaid.
5 Mos. 23, 21.

13. Son eritčuoppa oaivamuǯai čævllas vuoiŋa, hirbmadlaš gonagasaidi ædnam alde.

77. Salbma.

Israel almug, man nammi lavllo sardno, aiggo nana dorvolašvuođain čuorvvot Ibmela, 2. Su stuora hæđestes gæččaluvvu dat æppadusast Ibmel arbmogas væke harrai, 3—10, mutto go dat jurdašišgoatta, atte dam gillamušak læk Hærra asatusak, maid dat fertte guoddet, nuft gukka go dak bistek, de occa dat jeđđitusa Hærra stuora arbmodagoi siste, maid Hærra doluš aige læ dakkam Israel vuostai, 11—21.

1. Lavllom-oapatægjai, Jedutuni*; Asafest; muttom salbma.

* Salm. 62, 1.

2. Mu jiedna læ Ibmeli, ja mon aigom čuorvvot; mu jiedna læ Ibmeli, ja son aiggo jorggalet bæljes mu bællai.

3. Mu hættam bæive ocam mon Hærra; mu gietta læ olgusgeiggijuvvum ikko ja i vaiba, mu siello i aigo diktet ječas jeđđijuvvut.

4. Mon aigom muittet Ibmela ja šuokket; mon aigom jurdašaddat, ja mu vuoiŋa vuoimetuvva. Sela.

5. Don doalak mu čalmid rabasen igjagoccemvuoroi; mon læm mašotæbme ja im sarno.

6. Mon jurdašam doluš beivi bællai, dai aigga juo vassam jagi bællai,
Salm. 143, 5.

7. Mon aigom muittet mu stranggačuojatæbmam ikko, mu vaimostam aigom mon jurdašaddat, ja mu vuoiŋa guoratalla.

8. Aiggogo dalle Hærra buok agalašvutti hilggot, ja igo son aigo šatan æmbo bissot čajetæmest armo?
Salm. 79, 5; 85, 6.

9. Juogo su arbmogasvuotta læ alelassi nokkam? Lægo su loppadus duššen šaddam sogast sokki?

10. Lægo Ibmel vajaldattam læmest arbmogassan? Lægo son moarestes dappam su vaibmolađesvuođas? Sela.

11. Mon cælkam: Dat læ mu gikse, dak læk jagek, mak bottek dam alemusa olgiš gieđast.
Jer. 10, 19. Salm. 39, 10.

12. Mon aigom gulatet Hærra dagoid; dastgo mon aigom muittet du doluš-aiggasaš ibmašid.

13. Ja mon aigom jurdašaddat buok du duoje, ja du stuora dagoid aigom mon suoggardet.

14. Ibmel! Du gæidno læ bassevuođa siste; gi læ nuft stuora Ibmel go Ibmel? 2 Mos. 15, 11. Salm. 89, 9.

15. Don læk dat Ibmel, gutte dagak ibmašid; don læk gulatam du gievrravuođad albmugi gaski. 2 Mos. 15, 14.

16. Don læk lonestam du albmugad famoin, Jakoba ja Josefa manaid. Sela. 2 Mos. 6, 6.

17. Čacek oidne du, o Ibmel, čacek oidne du, dak libaidegje, duođai, čiegŋalasak doargestegje. 2 Mos. 14, 21 j. n. v. Salm. 114, 3. 5.

18. Balvak olgus golgategje čace, almek adde jienasek gullut, duođai, du njuolak manne duokko deiki.

19. Du bajana jiedna gullui jorrebiega siste, aldagasak čuvggijegje ædnamrika, ænam doargesti ja libaidi.

20. Abe čađa læi du gæidno, ja du balggak stuora čaci čađa, ja du luodak æi dovddujuvvum. 2 Mos. 14, 22. 28.

21. Don dolvvuk du albmugad nuftgo ælo Moses ja Aron gieđa bokte. Salm. 78, 52. Mik. 6, 4. Es. 63, 11 j. n. v.

78. Salbma.

Asaf goččo Ibmel albmuga vuttivalddet su mattatusas vanhemi historiast, 1—4; dastgo Ibmel læ mærredam, atte dat su bakkomi ja stuora dagoi bokte galgga addet ječas laiddijuvvut ibmelballoi ige læt vuostehagolaš vanhemi ouddamærka mielde, 5—8. Dam Ibmel mærredæme i dat læk ollašuttam, dallego Efraim sokkagodde dam oapesti; 9—11. Ibmel læi Egyptenest ja mæcest dakkam stuora dagoid vanhemi vuostai, mutto dak legje alelassi čajetam ječaidæsek æppe-oskolažžan, vuostehagolažžan ja guoktelažžan su vuostai, nuft atte son gærde gærddai fertti rangaštet sin garraset; almake i son læm duššadam sin su vaibmolađesvuođas diti, 12—40. Dai hærvas arbmodagoi bokte, maid Ibmel læi dakkam vanhemi vuostai Egyptenest, mæcest ja Kanaanest, lifči almug berrim viggatuvvut læt sudnji oskaldassan; mutto dam sagjai læ dat Efraimest oapestuvvum almug vanhemi ouddamærka mielde læmaš oskaldasmættom ja læ harddam su su æppe-ibmelbalvvalusas bokte; damditi gudi son basse baike Silost, addi litto arka vašalažai gitti ja albmuga dokko mieke halddoi, 41—64. Mutto dal læ son fastain arkalmastam su albmuges bagjeli ja addam dasa vuoito vašalažai bagjel, daddeke nuft, atte son læ bigjam Juda Efraim sagjai, go son vallji Davida, baimana, Israela baimanen, ja læ dakkam Siona Silo sagjai su orromsagjenes agalaš aiggai, 65—72.

1. Muttom mattatus Asafest.

Gulddal, mu albmugam, mu mattatusa, jorggaleket din beljidædek mu njalme sani bællai!

2. Mon aigom rabastet mu njalbmam sadnevagjasiguim, mon aigom diktet doluš aigi sevdnjis sagaid ouddan boattet. Salm. 49, 5. Matt. 13, 35.

3. Maid mi læp gullam ja diettep, ja maid min vanhemak læk migjidi muittalam,

4. dam æp mi aigo čiekkat sin manai oudast, mutto boatte sokki muittalet Hærra ramadusa ja su gievrravuođa ja su oavddodagoid, maid son læ dakkam.

5. Son læ rakadam duođaštusa Jakobi ja bigjam laga Israeli, maid son gočoi min vanhemid dieđetet sin manaidasasek, 5 Mos. 4, 9 j. n. v.; 6, 6 j. n. v.; 31, 11 j. n. v.

6. vai boatte sokka, dak manak, guđek galgge riegadet, matašе daid diettet, čuožatifče ja muittalifče daid sin manaidasasek

7. ja bijaše sin doaivosek Ibmel ala ja æi vajaldattaše Ibmel dagoid, mutto aimoin anaše su bakkomid,

8. ja amasek si læt nuftgo sin vanhemak, vuostehagolaš ja gažža-

res sokkagodde, daggar sokkagodde, mi i nannim su vaimos, ja man vuoigŋa i læm oskaldas Ibmel vuostai.
5 Mos. 9, 6; 31, 27; 32, 5. Salm. 95, 7—10.

9. Efraim manak, dak værjoduvvum davggebaček, jorggalegje ruoktot soattebæive.

10. Æi si doallam Ibmel litto ja æi dattom vagjolet su laga siste,

11. ja si vajaldatte su stuora dagoid ja su ibmašid, maid son læi diktam sin oaidnet.

12. Sin vanhemi čalmi oudast læi son dakkam ibmašid Egypten ædnamest, Soan mæcest*.
* 4 Mos, 13, 22.

13. Son luddi abe ja divti sin mannat dam čađa ja addi čace čuoƷƷot nuftgo čoma.
2 Mos. 14, 21 j. n. v.

14. Ja son laiddi sin bæivveg balva bokte ja gæčos ija dola čuovga bokte.
2 Mos. 13, 21. 22. Salm. 105, 39.

15. Son luddi bavtid mæcest ja addi sigjidi jukkat nuftgo stuora čaccečiegŋalasain.
2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20, 11. Salm. 105, 41.

16. Ja son addi jogačid olgus boattet bavtest ja čace vuolas golggat nuftgo jogaid.

17. Almake bissu si ain suddodæmest su vuostai, læmest vuostehagolaƷƷan dam alemusa vuostai mæcest.

18. Ja si gæččalegje Ibmela sin vaimostæsek, nuft atte si gaibedegje borramuša sin hallosæsek.
2 Mos. 16, 2 j. n. v. 4 Mos. 11, 4 j. n. v.

19. Ja si sardnu Ibmela vuostai, si celkke: Mattagobai Ibmel rakadet bævde mæcest? Mark. 8, 4.

20. Gæča, son læ časkam bavte, nuft atte čacce olgus golgai, ja jogačak golgge bagjel; juogo son maidai matta addet laibe, daihe mattago son doaimatet su albmugasas biergo?

21. Damditi, go Hærra gulai dam, de son moaratuvai, ja dolla cakkidi Jakoba vuostai, ja moarre bagjani Israel vuostai,

22. dainago si æi oskom Ibmel ala ja æi dorvastam su bestujume ala. 2 Mos. 16, 8. 4 Mos. 11, 10.

23. Ja son gočoi balvaid dago bagjen ja rabasti alme portaid.

24. Ja son addi manna arvvet sin bagjeli biebmon ja addi sigjidi almegornid.
2 Mos. 16, 4 j. n. v. Joh. 6, 31.

25. Engel-laibe* borai juokkehaš; son vuolgati sigjidi biemo galletussan. * d. l. laibbe, mi bođi engeli orromsajest, almelaibbe.

26. Son divti nuorttabiega olgus vuolgget almest ja doalvoi lullebiega ouddan su famos bokte.
4 Mos. 11, 31 j. n. v.

27. Ja son addi biergo arvvet vuolas sin bagjeli nuftgo gavja ja soajag loddid nuftgo abe saddoid,

28. ja son addi daid vuolas gaččat gasko sin sida, birra sin orromsaji.

29. Ja si borre ja saggarakkan gallanegje, ja masa si halidegje, dam buvti son sigjidi.

30. Æi si læm vela luoittam mannat, masa si halidegje, vela ain læi sin borramuš sin njalmest,

31. de bagjani Ibmel moarre sin vuostai, ja son goddi sin gievras olbmai gaskast, ja Israel nuorra olbmaid njeidi son. 4 Mos. 11, 33.

32. Buok dast fuolakættai, de suddodegje si vela ain ja æi oskom su oavddodagoi ala.
4 Mos. 14, 1 j. n. v. Salm. 106, 24 j. n. v.

33. Damditi divti son sin beivid nokkat duššalašvuođa siste ja sin jagid suorgganæme siste.
4 Mos. 14, 12. 22. 23. Salm. 90, 9.

34. Go son goddi sin gaskast, de si jerre su maŋŋai ja jorgidegje ja occe Ibmela

35. ja muittajegje, atte Ibmel læi sin bakte, ja dat alemus Ibmel sin lonestægje.

36. Mutto si dokkistuvve sudnji sin njalminæsek ja gielastalle su sin njuokčaminesek.
Es. 29, 13. Jer. 12, 2.
37. Ja i sin vaibmo darvvanam sudnji, ja æi si læm oskaldasak su littoi.
38. Daddeke son, son læ arbmogas, son andagassi adda værredago ja i hævat; ædnag gerdid divti son su moares ruoktot maccat ja i diktam buok su suttos morranet.
2 Mos. 34, 6. 7. Salm. 86, 5. 15; 145, 8. Joel 2, 13.
39. Ja son muittai, atte si legje oažže, okta vuoiŋanas, mi erit manna ja i boađe ruoktot.
Salm. 103, 14 j. n. v.
40. Man davja legje alma si vuostehagolažak su vuostai mæcest, moraštatte su avddem baikin!
41. Ja si gæččalegje Ibmela fastain ođđasist ja hardde Israel base.
42. Æi si muittam su gieđa dam bæive, go son lonesti sin vašalažast erit,
43. son, gutte dagai su mærkaides Egyptenest ja su ibmašides Soan mæcest.
44. Son nubbastutti sin dænoid varran, ja sin golgge čacidæsek æi si sattam jukkat.
2 Mos. 7, 20 j. n. v.
45. Son vuolgati sin vuostai čurukmođid, mak borre sin, ja cubbuid, mak sin hævategje.
2 Mos. 8, 6. 24.
46. Ja son addi jurssidi* sin šaddoid ja rasselokkoidi sin fidnimuša.
* d. l. rasselokkoidi. 2 Mos. 10, 12 j. n. v.
47. Son njeidi sin vidnemuoraid čuorbmasiguim ja sin morbærmuoraid čuormasgeđgiguim.
2 Mos. 9, 23 j. n. v.
48. Ja son addi sin omid čuorbmasi halddoi ja sin æloid dollanjuokčamidi.
49. Son luiti sin vuostai su buolle moares, sutto ja moaratume ja atestusa, oasetesvuođa airrasi joavko.
50. Son rakadi gæino su moarrasis, i sæstam sin sielo jabmemest, addi sin hæga rottodavda halddoi.
2 Mos. 9, 15.
51. Ja son časki buok vuostasriegadegjid Egyptenest, gievrravuođa alggošaddoid Kam gođi siste.
2 Mos. 12, 29.
52. Ja son luiti su albmuges sirddat nuftgo savcca-ælo ja doalvoi sin nuftgo ælo mæcest. Salm. 77, 21.
53. Ja son laiddi sin oagjebasat, ja æi si ballam, mutto appe govčai sin vašalažaid.
2 Mos. 14, 19. 22. 27. 28; 15, 19.
54. Ja son doalvoi sin su basse ædnamrajidasas, dam varrai, maid su olgiš gietta læi fidnim.
2 Mos. 15, 13. 17.
55. Ja son olgus aji bakenid sin muođoi oudast ja addi sin ædnama šaddat sigjidi arbbe-oassen ja addi Israel sokkagoddid orrot sin gođin. Salm. 44, 3; 105, 44.
56. Mutto si gæččalegje Ibmela, dam alemusa, ja legje vuostehagolažak su vuostai, ja æi si vuttivalddam su duođaštusaid.
Duob. 2, 8 j. n. v.
57. Si gaidde erit ja legje oskaldasmættomak, nuftgo sin vanhemak, si jorgetegje, nuftgo bætte davgge. Hos. 7, 16.
58. Ja si moaratutte su sin oaffardievaidæsekguim ja dakke su angeren sin čuppujuvvum govaidæsekguim. 5 Mos. 32, 16. 21.
59. Ibmel gulai dam ja moaratuvai, ja son laitastuvai sagga Israelest.
60. Ja son guđi orromsajes Silost, dam goađe, maid son læi dakkam olbmui gaski.
Josv. 18, 1. Jer. 7, 12.
61. Ja son addi su gievrravuođas dokko fanggavutti ja su hærvasvuođas vašalaža gitti.
1 Sam. 4, 11. 21.
62. Ja son addi su albmuges mieke halddoi ja moaratuvai su arbes ala. 1 Sam. 4, 10.
63. Dolla loapati dam nuorra

olbmaid, ja dam nieidak æi oʒʒom maidege hægja-lavllagid.
64. Dam papak gačče mieke oudast, ja dam læskak æi adnam vaiddalusaid*.
1 Sam. 4, 11. 18. * æi moraštam jabmi diti.
65. De goccai Hærra nuftgo oađđe, nuftgo gievrra, gutto illodalla vinest.
66. Ja son časki su vuostaičuoʒʒoides ruoktot guvllui, buvti sin bagjeli agalaš hæppada.
67. Ja son hilgoi Josefa goađe ja i valljim Efraim sokkagodde,
68. mutto son vallji Juda sokkagodde, Sion vare, maid son rakisti. 1 Sam. 16, 1 j. n. v.
69. Ja son huksi su basse viesos alla vari lagačen, ædnam lagačen, maid son læ vuođđodam agalaš aiggai. Salm. 48, 3; 68, 17; 132, 13. 14.
70. Ja son vallji David, su balvvalægjes, ja valdi su savccagardi lutte erit; 1 Sam. 16, 11 j. n. v.
71. bočče savcai lutte erit, mai maŋest son vaʒi, vieʒai son su gæččam varas Jakoba, su albmuges, ja Israela, su arbes.
2 Sam. 7, 8.
72. Ja son gæčai sin su vaimos vuoiggadlašvuođa mielde ja laiddi sin su jiermalaš gieđaines.

79. Salbma.

Lavllo muittal, moft Israel ænam læ valddujuvvum vašalaʒain, tempel æppebasotuvvum, Jerusalem šaddam čievrračobman ja Ibmel balvvalægjek goddujuvvum, nuft atte Israel læ šaddam su vašalaʒaidasas bilkkadussan, 1—4. Son rokkadalla Ibmela arkalmastet su albmuges bagjeli, mi læ šaddam stuoremus varnotesvutti, andagassi addet dasa vanhemi ja dam ječas suddoid su hærvas namas diti, mi higjeduvvu dain biras albmugin, ja sirddet su moares albmug alde erit dam ibmelmættom vašalaʒai bagjeli, 5—12. Go dat dapatuvva, de galgga almug su ramedet agalaš aiggai, 13.

1. Muttom salbma Asafest.
Ibmel! Bakenak læk bakkim du arbe sisa, si læk dakkam du basse tempela buttesmættosen, si læk dakkam Jerusalema čievrračobman.
Salm. 74, 4 j. n. v.
2. Si læk addam du balvvalegji likaid alme loddidi biebmon, du basse olbmui oaʒe mæccespiridi.
3. Si læk golgatam sin varaid nuftgo čace Jerusalem birra, ja i læm oktage, gutte sin havddadi.
4. Mi læp šaddam higjadussan min sidaguimidasamek, bilkkadussan ja higjadussan sigjidi, guđek læk min birra. Salm. 44, 14; 89, 42.
5. Man gukka, Hærra, aigok don læt agalaʒat moarest? Man gukka galgga du angervuotta buollet nuftgo dolla? Salm. 85, 6.
6. Golgat du suttod bakeni bagjeli, guđek æi dovda du, ja dai rikai bagjeli, mak æi čuorvo du nama! Jer. 10, 25.
7. Dastgo si læk loapatam Jakoba ja dakkam su vieso avddemen.
8. Ale muite migjidi min vanhemi værredagoid! Bottus du vaibmolađesvuotta fargarakkan min oudald, dastgo mi læp sagga varnotæmek! Es. 64, 8.
9. Væket min, min bestujubmamek Ibmel, du namad gudne diti, ja bæste min ja andagassi adde migjidi min suddoid du namad diti!
10. Manne galggek bakenak cælkket: Gost læ sin Ibmel? Adde dam dovddujuvvut bakeni gaskast min čalmi oudast, atte du balvvalegji golgatuvvum varak mavsatuvvujek, Salm. 115, 2.
2 Mos. 32, 12. Joel 2, 17. 5 Mos. 32, 43.
11. bottus čadnujuvvum olbmu šuokkem du muođoi ouddi, baccusek du gieđa gievrravuođa mielde jabmem manak heggi,
Salm. 102, 20. 21.
12. ja mavse min sidaguimidi čieča gærddai sin occi sin higjadusa, maina si læk du higjedam, Hærra!
13. Ja mi, du olbmuk ja dat ællo, maid don biemak, mi aiggop

du maidnot agalaǯat; sogast sokki aiggop mi muittalet du ramadusa.

80. Salbma.

Lavllo rokkadalla Ibmela bæstet su albmuges dam stuora hæđest, masa dat læ šaddam, 2—4. Son muittal dam hæđe birra ja rokkadalla fastain bestujume birra, 5—8. Son muitot Ibmeli dam stuora erotusa albmuga oudeb buore dile ja dalaš varnotes dile gaskast ja rokkadalla su fastain væketet dam ja bæstet dam, loppededines, atte dat dalle aiggo sudnji oskaldassan bissot, 9—20.

1. Lavllom-oapatægjai; šošannim* mielde; muttom duođaštus Asafest; muttom salbma. *Salm. 45, 1.

2. Israel baiman, jorggal bæljad deiki guvllui, don, gutte doalvok Josefa nuftgo ælo! Don, gutte truonedak kerubi alde, almostatte ječad hærvasvuođa siste!
Salm. 99, 1. Es. 37, 16.

3. Bajasbovte du valdad Efraimi ja Benjamini ja Manassai, ja boađe migjidi bestujubmen!

4. Ibmel, čuoǯaldatte min fastain bajas, ja adde du muođoidad čuovggat, nuft atte mi bestujuvvup.
4 Mos. 6, 25.

5. Hærra, Ibmel, alme vægai Ibmel, man gukka læk don addam du moarad borgestet fuolakættai du albmugad rokkusest!

6. Don læk addam sigjidi ganjal-laibe borrat ja gadnjalid jukkat olles mittoin.

7. Don bijak min riddalæmušen min sidaguimidi, ja min vašalaǯak bilkkedek iloin. Salm. 44, 14; 79, 4.

8. Ibmel, alme vægai Ibmel, čuoǯaldatte min fastain bajas, ja adde du muođoidad čuovggat, nuft atte mi bestujuvvup!

9. Vidnemuora valddik don bajas Egyptenest, don olgus agjik bakenlaš albmugid ja gilvvik dam.
1 Mos. 49, 22. Es. 5, 1—7; 27, 2—6. Salm. 44, 3; 78, 55.

10. Don njaskik ædnama dasa, ja dat giddi su ruottasides ja devdi ædnama.

11. Varek čikkujuvvujegje dam suoivvanest, ja Ibmel sederak dam ovsin.

12. Dat videdi su ovsides abe ragjai ja su surgides dæno guvllui.
2 Mos. 23, 21. 5 Mos. 11, 24.

13. Manne læk don vuolasgaikkom dam muvraid, nuft atte si buokak, guđek mannek mæddel gæino mielde, čoggek dast?
Salm. 89, 41. 42.

14. Vuovde spidne jurssa dam, ja mi ædnam alde likkad, borra dam.

15. Ibmel, alme vægai Ibmel, jorget juo ruoktot, gæča vuolas almest ja oaine ja iskad dam vidnemuora

16. ja suogjal, maid du olgiš gietta læ gilvvam, ja dam barne, maid don læk aldsesad valljim!
2 Mos. 4, 22.

17. Dat læ bolddujuvvum dolain, dat læ eritčuppujuvvum; du muođoi aittem diti dak hævvanek.

18. Orrus du gietta dam olbma bagjel, gutte læ du olgiš gieđa bælde, dam olbmu barne bagjel, gæn don læk aldsesad valljim,

19. ja æp mi aigo du lutte erit gaiddat! Daga min fastain ællen, ja mi aiggop čuorvvot du nama!

20. Hærra, Ibmel, alme vægai Ibmel, čuoǯaldatte min fastain bajas, adde du muođoidad čuovggat, nuft atte mi bestujuvvup!

81. Salbma.

Ibmel almug avčotuvvu gittalusain ja ramadusain bassen adnet bæssašbasid, 2—4. Alma Ibmel læ, doalvodedin Israela Egyptenest olgus, bigjam dam gædnegasvuođa dam ala ja, go son muitoti dasa dai stuora buoredagoi birra, maid son dalle læi čajetam dasa, sæmma aige nevvom dam gulolašvutti su vuostai ja loppedam dam balkašet valljogas buristsivdnadusain, 5—11. Almake Israel i læk læmaš Ibmeli gulolaš, ja damditi læ son maidai addam dam dokko dam vaimo garasvutti, 12. 13. Vare dat dal datuši šaddat sudnji gulolaǯǯan! De

son dævdaši dam loppadusa, maid son læ dasa addam, 14—17.

1. Lavllom-oapatægjai gittit* mielde; Asafest. * Salm. 8, 1.

2. Avvodeket Ibmel, min gievravuođa oudast, čurvvot iloin Jakob Ibmela oudast!

3. Lavllogottet lavllaga ja čuojateket pauka, havskajes sitara oktanaga harpain!

4. Čuojateket basuna manost*, lađđa manost, min basse bæivest! * 2 Mos. 12, 2 j. n. v. 3 Mos. 23, 5. 5 Mos. 16, 1.

5. Dastgo dat læ laka Israeli, Jakob Ibmela vuoiggadvuotta.

6. Son bijai dam duođaštussan Josefi, dallego son* manai olgus Egypten ædnam čađa. — Mon gullim jiena, maid mon im dovddam**: *d. l. Josef. **5 Mos. 4, 33 j. n. v. 5, 22 j. n. v.

7. Mon bestim su oalge erit noađe vuolde, su gieđak čovddujuvvujegje erit guoddemgorest. 2 Mos. 1, 14; 6, 6. 7.

8. Hæđest don čurvvuk, ja mon erit bestim du; mon vastedim dudnji bajanbalva čiega siste, mon gæččalim du Meriba čaci gaddest. Sela. Salm. 77, 18. 19. 2 Mos. 17, 1 j. n. v. 7. 4 Mos. 20, 13.

9. Gula, mu albmugam, ja mon aigom dudnji duođaštet! Israel, vare don gulašik muo:

10. I du gaskast galga læt oktage amas ibmel, ja ik don galga rokkadallat olggo-ædnam olbmui ibmela. 2 Mos. 20, 2 j. n. v.

11. Mon læm Hærra, du Ibmel, gutte dolvvum du bajas Egypten ædnamest; rabast du njalmad galljen, ja mon dævdam dam! 17. v.

12. Mutto mu almug i gullam mu jiena, ja Israel i dattom mu gulddalet.

13. De mon luittim sin mannat sin vaimosek cæggaivuođa mielde, vai si vagjolifče sin ječaidæsek baha arvvalusai mielde.

14. Vare mu almug datuši muo gullat, vare Israel datuši vagjolet mu gæinoi mielde! 5 Mos. 5, 29; 28, 1 j. n. v.

15. Oanekaš bodduš gæčest mon vuoledifčim sin vašalažaid ja jorggalifčim mu giettam sin vuostaičuožžoi vuostai.

16. Si, guđek vašotek Hærra, dokkistuvaše sigjidi, ja sin aigge bistaši agalažat.

17. Ja son boratifči sin nisojafoi buoiddevuođain, ja mon galletifčim du bavtest honnigin. 5 Mos. 32, 13. 14.

82. Salbma.

Asaf cuigod Ibmel nammi Israel duobmarid sin vanhurskesmættomvuođa diti, nævvo sin dubmit vanhurskaset, mutto go son burist dovdda sin sevnjudattum ja jorgo miela, de gulat son sigjidi maidai sin hævvanæme, 1—7. Maŋemusta son hasta Ibmela, gutte læ ædnam hærra, cælkket vuoiggadvuođa dam alde.

1. Muttom salbma Asafest.

Ibmel čuožžo Ibmel særvvegodde siste; gasko ibmeli* gaskast doalla son duomo: *6. v. 2 Mos. 21, 6; 22, 8.

2. Man gukka di aiggobetet dubmit verid ja gæččat ibmelmættomi hame bællai? Sela. 5 Mos. 1, 17. Salm. 58, 2 j. n. v. Sanel. 17, 15.

3. Dubmijeket dam hæjo ja oarbbasa, rabedeket dam varnotæbmai ja vaivaši vuoiggadvuođa! Es. 1, 17. 23.

4. Gagjot dam hæjo ja darbašægje, bestet su dai ibmelmættomi gieđast!

5. Æi si arvved maidege, ja æi si ibmerd maidege, si vagjolek sævdnjadasa siste; buok ædnam vuođđodusak jurbbuk.

6. Mon læm cælkkam: Di lepet ibmelak, ja di buokak lepet dam alemusa barnek. Joh. 10, 34.

7. Mutto duođai, nuftgo olbmuk galggabetet di jabmet, ja nuftgo muttom oaivamužain galggabetet di gaččat. 1 Gon. 22, 34 j. n. v. Jer. 22, 13 j. n. v.

8. Čuoǯǯel, o Ibmel, doala duomo ædnam bagjel! Dastgo don anak buok bakenid oabmenad!
Salm. 7, 7 j. n. v.

83. Salbma.

Lavllo rokkadalla Ibmela čuoǯǯelet ædnag albmugi vuostai, mak læk særvvadam duššadam varas Israela, 2—9. Son rokkadalla su dakkat dai albmugiguim, mak aigguk valddet su ædnama oabmenæsek, dam sæmma, maid son davja ouddal læ dakkam su albmuges vašalaǯaiguim, hævatet daid ja diktet daid šaddat hæppad vuollai, nuft atte si fert-tijek dovddat, atte son læ dat alemus ædnam alde, 10—19.

1. Muttom lavla, muttom salbma Asafest.

2. Ibmel, ale oro javotaga! Ale læge javotæbmen ja ale oro jaska, o Ibmel! Salm. 28, 1.

3. Dastgo gæča, du vašalaǯak šlabmek, ja du vašotægjek bajasbajedek oividæsek.

4. Du albmuga vuostai dakkek si gavvelet suollemas arvvalusaid, ja si rađđadallek sin vuostai, gæid don suogjalak. Salm. 27, 5; 31, 21.

5. Si celkkek: Bottet ja javkkadekop mi sin, nuft atte si æi šatan læk okta almug, ja Israel namma i galga šatan æmbo muittujuvvut.

6. Dastgo si læk rađđadallam vaimostæsek gaskanæsek; du vuostai dakkek si litto,

7. Edoma goađek ja Ismaelitalaǯak, Moab ja Hagarenalaǯak,
1 Muit. 5, 10.

8. Gebal ja Ammon ja Amalek, Filistea oktanaga Tyrus assiguim.

9. Maidai Assur læ særvvam sigjidi, si læk šaddam Lot manai giettan. Sela. 1 Mos. 19, 37. 38.

10. Daga singuim nuftgo Midianin, nuftgo Siserain, nuftgo Jabinain Kison jokkagaddest!
Duob. 7, 22 j. n. v. 4, 7. 16. 21.

11. Si hævatuvvujegje Endor guorast, šadde duktan ædnami.

12. Divte sigjidi gævvat, sin bajemuǯaidi, nuftgo Orebi ja nuftgo Seebai ja buok sin oaivamuǯaidi nuftgo Sebahi ja nuftgo Salmunnai,
Duob. 7, 25; 8, 21.

13. sigjidi, guđek celkkek: Mi aiggop valddet aldsesæmek Ibmel viesoid oabmen! 2 Muit. 20, 11.

14. Mu Ibmelam, daga sin nuftgo rippaborga, nuftgo avnaid biega oudast! Job 21, 18. Es. 17, 13.

15. Nuftgo dolla, mi buollat vuovde, ja nuftgo dollanjuovča, mi varid cakket,

16. nuft doarradalašik don sin du ramadagainad, ja suorgatifčik don sin du garra biegainad!

17. Dævde sin muođoid hæppadin, vai si ocaše du nama, o Hærra!

18. Divte sin hæppanet ja suorgganet agalaš aiggai, divte sin šaddat hæppad vuollai ja hævvanet!

19. Ja adde sin dovddat, atte aivefal dust læ namman Hærra, dat alemus bagjel obba ædnama!
2 Mos. 15, 3. Es. 37, 16; 42, 8. Hos. 12, 6.

84. Salbma.

Lavllo duođašta su halidusas birra særvvevuođa maŋŋai Ibmelin ja ramed sin audogassan, guđek læk šaddam dasa servolaǯǯan, 2—5. Son ramed maidai sin audogassan, guđek, dorvastedin Hærra ala, vaimolaǯat haliduvvek dam særvvevuođa maŋŋai; si galggek, jos vela singæidno manna atestusa čađa, almake maŋemusta ollit ragjai, 6—8. Son rokkadalla Hærra suovvat su vuiddujuvvumasis dam særvvevuođa, mi læ mavsolaǯab go buok mailme oasalašvuotta, damditi go dat læ buok buri aja, 9—12, ja son loapata faštain ramededin dam audogassan, gutte bigja dorvos Hærra ala, 13.

Lavllom-oapatægjai gittit* mielde; Korah manain; muttom salbma. * Salm. 8, 1.

2. Man æcalaǯak læk du viesok, Hærra, alme vægai Ibmel!
Salm. 26, 8; 27, 4.

3. Mu siello aibaša, vela vuoimetuvva halidusa diti Hærra oudda-

šiljoidi; mu vaibmo ja mu oažže čuorvvoba avoin dam ælle Ibmeli.
Salm. 42, 2 j. n. v.

4. Alma cicaš læ gavdnam aldsesis vieso, ja beskuš bæse, gosa dat læ čivgaides bigjam, — du altarid, Hærra, alme vægai Ibmel, mu gonagassam ja mu Ibmelam!

5. Audogasak læk dak, gudek assek du viesost; si galggek alelassi du maidnot. Sela.

6. Audogas læ dat olmuš, gæn gievrravuotta læ du siste, dak, gæi miella læ daidi rakaduvvum gæinoidi*.

* d. l. daidi gæinoidi, mak dolvvuk Ibmel vissui.

7. Go si vagjolek čierromlæge čađa, de si dakkek dam agjagi ænamen, ja arra arvve gokča dam buristsivdnadusain*.

* d. l. vela stuoremus atestusakge šaddek sigjidi buristsivdnadussan.
Salm. 23, 4; 126, 5. 6.

8. Si mannek ouddan famost fabmoi, si loaidastek ouddan Ibmel ouddi Sion alde.

9. Hærra, Ibmel, alme vægai Ibmel, gula mu rokkus! Jorggal bæljad mu bællai, o Jakob Ibmel! Sela.

10. Ibmel, min galbbamek, gæča ja gæčad du vuiddujuvvumad muođoid! Salm. 3, 4; 7, 11.

11. Dastgo okta bæivve du ouddašiljoin læ buoreb go muđoi duhat bæive; mon aigom ouddal čuožžot uksalasa guorast mu Ibmelam viesost go assat ibmelmættomvuođa gođi siste.

12. Dastgo Hærra Ibmel læ bæivaš ja galbba, Hærra adda armo ja gudne; i son biettal sist maidege burid, gudek vagjolek laittemættomvuođa siste. Es. 60, 19. 20.
1 Mos. 15, 1. Salm. 23, 1; 34, 10.

13. Hærra, alme vægai Ibmel, audogas læ dat olmuš, gutte dorvasta du ala. Salm. 2, 12. Jer. 17, 7.

85. Salbma.

Lavllo rokkadalla Hærra, gutte ouddal læ čajetam ječas arbmogassan su albmuges vuostai ja bæstam dam stuora varnotesvuođast erit, maidai dal boattet dasa vække su armoines ja bestujuminès dam stuora atestusa siste, man siste dat juo gukkes aige orro, 2—8. Vastadussan dam su rokkadusas ala oažžo son Hærrast dam loppadusa, atte son aiggo addet sigjidi, gudek sust ballek, su duotta særvvegoddasis, sikke vuoiŋalaš ja aiggasaš buristsivdnadusa valjetrakkan, 9—14.

Dat loppadus læ gavdnam ja gavdna su olles devddujumes Kristus særvvegodde siste.

1. Lavllom-oapatægjai; Korah manain; muttom salbma.

2. Don adnik doule, Hærra, buoremielalašvuođa du ædnamasad, don addik Jakoba fanggavuođa nokkat.

3. Don eritvalddik du albmugad værredago, don čikkik buok sin suddo. Sela. Salm. 32, 1.

4. Don valddik buok du suttod erit, don diktik du buolle moarad jorgidet.

5. Jorgid min bællai, min bestujubmamek Ibmel, ja daga duššen du suttod min vuostai!

6. Aigokgo don agalažat læt moarest min ala? Aigokgo don oletet du moarad sogast sokki?
Salm. 77, 8.

7. Ikgo don dato min fastain ællen dakkat, nuft atte du almug oažžo illodet du siste?

8. Adde min oaidnet, Hærra, du arbmogasvuođad, ja adde miggjidi du bestujumad!

9. Mon aigom gullat, maid Ibmel, Hærra, sardno; dastgo son sardno rafhe su albmugasas ja su ibmelbalolažaidasas, — go si duššefal æi ruoktot jorgid jallavutti.

10. Duođai, su bestujubme læ lakka sin lutte, gudek sust ballek, vai hærvasvuotta asaši min ædnamest. Salm. 145, 18.

11. Arbmogasvuotta ja oskaldasvuotta galggaba gavnadet okta-

sæsga, vanhurskesvuotta ja rafhe cummastallat gaskanæsga.
Salm. 72, 3.

12. Duottavuotta galgga bajasšaddat ædnamest, ja vanhurskesvuotta gæččat vuolas almest.
Es. 45, 8.

13. Hærra galgga maidai addet dam, mi buorre læ, ja min ænam addet su šaddoides.
3 Mos. 26, 4. Salm. 67, 7.

14. Vanhurskesvuotta galgga mannat ouddan su muođoi oudast ja dakkat su lavkid gæidnones*.
* d. l. čuovvot su bissovažat.

86. Salbma.

David rokkadalla Hærrast bestujume ja vuođđod dam su rokkuses su stuora vaibmolađesvuođa ala, 1—5, su buokvægalaš famo ala, mi okti galgga buktet buok albmugid su rokkadallat, 6—10, ja su ouddalaš arbmočajatusa lavllo vuostai, gæn son læ bæstam jabmemest erit, 11—13. Maŋŋelgo son læ vaiddalam dam diti, go ibmelmættom vašalažak su doarradallek ja viggek su goddet, de gærdota son su rokkuses armolaš bestujume birra, 14—17.

1. Muttom rokkus Davidest.
Jorggal, Hærra, du bæljad, vasted munji, dastgo mon læm varnotæbme ja vaivaš!

2. Varjal mu sielo, dastgo mon læm ibmelbalolaš! Bæste du balvvalægjad, don, mu Ibmelam, su, gutte dorvasta du ala! Salm. 16, 1.

3. Læge munji arbmogas, Hærra, dastgo dudnji čuorvom mon gæčos bæive!

4. Illodatte du balvvalægjad sielo, dastgo du lusa, Hærra, bajas bajedam mon mu sillum!

5. Dastgo don, Hærra, læk buorre ja gærgos andagassi addet ja rigges arbmogasvutti sin buokai vuostai, guđek du čurvvuk.
Salm. 78, 38.

6. Jorggal bæljad, Hærra, mu rokkus bællai ja vuttivalde mu njuoras adnomi jiena!

7. Mu hættam bæive čuorvom mon du, dastgo don vastedak munji.
Salm. 50, 15.

8. I oktage læk nuftgo don ibmeli gaskast, Hærra, ja i læk mikkege nuftgo du dagok.
2 Mos. 15, 11. 5 Mos. 3, 24. Salm. 18, 32; 71, 19.

9. Buok bakenak, gæid don læk sivdnedam, galggek boattet ja rokkadallat du muođoi oudast, Hærra, ja gudnijattet du nama.
Salm. 22, 28. 29. Sef. 2, 11. Sak. 14, 9.

10. Dastgo don læk stuores ja dat, gutte dagak oavddodagoid; don læk oktonessi Ibmel.

11. Oapat munji, Hærra, du gæinod! Mon aigom vagjolet du duottavuođa siste. Adde munji juogadkættes vaimo, vai mon balam du namast!
Salm. 139, 24; 143, 8. Jer. 32, 39.

12. Mon aigom ramedet du, Hærra, mu Ibmelam, obba mu vaimostam, ja mon aigom gudnijattet du nama agalažat.

13. Dastgo du arbmogasvuotta læ stuores mu bagjel, ja don læk bæstam mu sielo dam čiegŋalis jabmi aimost. Salm. 30, 4; 56, 14.

14. Ibmel! Čævllas olbmuk læk čuožželam mu vuostai, ja vækkavaldalažai joavkko bivdda mu hæga, ja æi si bija du čalmidæsek ouddi.

15. Mutto don, Hærra, læk vaibmolađes ja arbmogas Ibmel, gukkagierddavaš ja rigges arbmogasvutti ja oskaldasvutti.

16. Jorggal ječad mu bællai ja læge munji arbmogas, adde du balvvalægjasad du gievrravuođad ja bæste du balvvalægje nissonad barne!

17. Daga mærka muina buoreb guvllui, vai mu vašotægjek dam oidnek ja hæppašuttujuvvujek, dainago don, Hærra, læk væketam muo ja jeđđim muo.

87. Salbma.

Lavllo rameda Siona, damditi go dat læ dat Hærrast rakistuvvum gavpug, masa son læ addam dam hærvas loppadusa, atte buok bakenlaš albmugak galggek okti šaddat dam mannan ja assen ja dam siste gavdnat buok sin ællemæsek ja buok sin ilosek agjaga, 1—7.

Dat loppadus læ devddujuvvum Kristus siste.

1. Korah manain; muttom salbma, muttom lavla.

Dam gavpug, maid son læ vuođđodam dai basse vari ala, Es. 14, 32.

2. Sion portaid rakista Hærra æmbo go buok Jakoba viesoid. Salm. 68, 17.

3. Hærvas sagak læk celkkujuvvum du birra, don Ibmel gavpug. Sela.
Salm. 46, 5. 6; 48, 2 j. n. v.; 132, 13 j. n. v. Es. 2, 2 j. n. v. Mika, 4, 1 j. n. v.

4. Mon namatam Rahaba* ja Babela sin gaskast, guđek muo dovddek; gæča Filistalaǯa ja Tyrialaǯa oktan Etiopalaǯain: Dat læ dast riegadam. *d. l. Egypten.
Es. 19, 21. Salm. 45, 13; 68, 32; 72, 10.

5. Ja Sion birra galgga celkkujuvvut: Juokke okta læ dast riegadam. Ja son, dat alemus, nanosmatta dam. Es. 44, 5. Salm. 48, 9.

6. Hærra galgga lokkat, go albmugak bajasčallujek, ja cælkket: Dat læ dast riegadam. Sela.

7. Ja lavllok ja danssijægjek galggek cælkket: Buok mu agjagak læk du siste.
Jer. 31, 12. 13. Salm. 36, 9.

88. Salbma.

Heman rokkadalla Hærra, su bestujumes Ibmela, vai son bæstaši su su stuora varnotesvuođast, man siste son læ jabmem lakka, 2—10. Son muitot Hærrai dam birra, atte son i mate guođđet sin, guđek oskuk su ala, jabmemi, 11—13, ja de son loapata gærdotedin su rokkuses ja muittaledin su stuora hæđes birra, 14—19.

Heman læ dast, nuftgo David 31ad ja 38ad salma siste, dam gillajægje Messiasa ouddagovva.

1. Muttom lavla; muttom salbma Korah manain; lavllom-oapatægjai; makalat leannot* mielde; muttom mattatus Hemanest, Esrakitalaǯast.
* dam sane makso i dittu.

2. Hærra, mu bestujubmam Ibmel! Ija bæive čuorvom mon du oudast. Salm. 22, 3. Ebr. 5, 7.

3. Divte mu rokkus boattet du muođoi ouddi, jorggal du bæljad mu biekkomjiena bællai!

4. Dastgo mu siello læ gallanam oasetesvuođain, ja mu hægga læ boattam lakka jabmi aibmoi.

5. Mon adnujuvvum sin lakasaǯǯan, guđek mannek vuolas havddai; mon læm nuftgo olmai alma famotaga,

6. luovos luittujuvvum* nuftgo okta dain jabmin, dai goddujuvvum olbmui lakasaš, guđek vællajek havde siste, gæid don ik šatan æmbo muite, damditi go si læk erit ærotuvvum du gieđast.
*d. l. im mon læk šatan æmbo du balvvalusast.

7. Don læk bigjam muo čiegŋalasai roggai, sevdnjis baikidi, apparaǯaidi. Salm. 18, 5. 6.

8. Du moarre dædda mu alde, ja buok du baroidadguim atestak don muo. Sela. Salm. 69, 3.

9. Don læk ærotam mu oapes olbmuid gukkas must erit, don læk dakkam muo fasten sigjidi; mon læm sisadappujuvvum ja im bæsa olgus. Salm. 31, 12; 38, 12.

10. Mu čalbme læ vuoimetuvvam varnotesvuođast; mon læm čurvvom du, Hærra, juokke bæive, mon læm gæigotam mu gieđaidam du guvllui. Salm. 6, 8.

11. Juogo don dagak oavddodagoid jabmidi, daihe juogo jamiškuoǯak čuoǯǯelek ja ramedek du? Sela. Salm. 6, 6; 40, 10; 115, 17.

12. Juogo havde siste muittaluvvu du arbmogasvuođa birra,

čiegŋalasa siste du oskaldasvuođa birra?

13. Juogo du oavddodakko dovddujuvvu sævdnjadasa siste, ja du vanhurskesvuotta vajaldattujume ædnamest?

14. Mutto mon čuorvom dudnji, Hærra, ja iđđedest boatta mu rokkus du oudald. Salm. 5, 4.

15. Manne, Hærra, hilgok don mu sielo? Manne čiegak don du muođoidad mu oudast?

Salm. 22, 2; 13, 2; 44, 25.

16. Mon læm varnotæbme ja jabmemen gidda nuorravuottam rajest; mon guoddam du suorgatusaid, mon ferttim dorvotuvvat.

17. Du moare dollanjuokčamak læk mannam mu bagjel, du suorgatusak læk duššen dakkam muo.

18. Dak læk birrastattam muo nuftgo čacce gæčos bæive, dak læk birrastattam muo buokakrakkan.

19. Don læk ærotam usteb ja lagamuʒa gukkas must erit; mu oapes olbmuk læ dat sevdnjis baikke. Job 17, 14.

89. Salbma.

Etan rameda Hærra su stuora arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa diti, erinoamačet dam diti, maid son læ čajetam dai loppadusai bokte, maid son læ addam Davidi, 2—5. De maidno son maidai Hærra buokvægalašvuođa, mi oktan su armoin ja oskaldasvuođain dakka Israela oasalaš almugen ja læ dakkadus dam ala, atte su loppadusak galggek devddujuvvut, 6—19, ja adda olles čilggitusa dai loppadusai sistdoalo birra, 20—30. Son vaiddal dai stuora atestusai bagjel, maid Hærra dal læ diktam boattet David soga ja Israel albmuga bagjeli, nuft atte orro, dego son i aiguše doallat su loppadusaides, 39—46, ja son loapata rokkadallamin, vai son dævdaši daid ja bæstaši su albmuges, 47—52.

1. Muttom mattatus Etanest, Esrakitalaʒast.

2. Hærra arbmodagoi birra aigom mon lavllot agalaš aiggai; sogast sokki aigom mon dieđetet du oskaldasvuođa mu njalminam.

3. Dastgo mon cælkam: Arbmogasvuotta rakaduvvu agalaš aiggai, almest vuođđodak don du oskaldasvuođad. Salm. 119, 89.

4. [Don cælkak]: Mon læm dakkam litto mu olgusvalljijuvvumi-nam, mon læm vurdnom Davidi, mu balvvalægjasam:

5. Agalaš aiggai aigom mon vuođđodet du nale, ja mon aigom huksit du truono sogast sokki. Sela. 2 Sam. 7, 12-16. Salm. 61, 8; 72, 17; 132, 11. Es. 55, 3. Luk. 1, 32. 33.

6. Ja almek ramedek du ovdulaš dago, Hærra, ja du oskaldasvuotta rameduvvu basse olbmui čoaggalmasa siste.

Salm. 29, 1. 2; 103, 20. 21.

7. Dastgo gi læ allagasast værddedæmest Hærra dassasaʒʒan? Gi læ Hærra lakasaš Ibmel barni gaskast, Salm. 86, 8.

8. Ibmel, sagga suorggadlaš dai basi čiegos rađđadallam siste ja hirbmadlaš sigjidi buokaidi, guđek læk su birra?

9. Hærra, alme vægai Ibmel, gi læ nuftgo don gievrra, o Hærra? Ja du oskaldasvuotta læ du birra.

10. Don rađđik abe goarggadvuođa bagjel; go dam barok baggjanek, de don jaskodattak daid.

Salm. 65, 8; 93, 3. 4.

11. Don læk cuvkkim Rahaba* nuftgo goddujuvvum olbmu; du gievrravuođad gieđain læk don biđgim du vašalaʒaidad.

* Salm. 87, 4. Salm. 74, 13. 14.

12. Dudnji gullek almek, dudnji maidai ænam; ædnamrika ja dam dievasvuođa, don læk daid vuođđodam; Salm. 24, 1; 102, 26.

13. davve- ja lulle-guovlo — don læk daid sivdnedam; Tabor ja Hermon avvodæba du nama diti.

14. Dust læ gietta, mast læ valdde; gievrra læ du gietta, aleduvvum læ du olgiš gietta.

15. Vanhurskesvuotta ja vuoiggadvuotta læba du truono vuođđodus; arbmogasvuotta ja duotta-

vuotta mannaba ouddan du muođoi oudast. Salm. 97, 2; 85, 14.

16. Audogas læ dat almug, mi dovdda avvodæme*; Hærra, du muođoi čuovggas siste galggek si vagjolet.

* namalassi Hærra, su gonagasas, diti. 4 Mos. 23, 21.

17. Du nammi galggek si avvodet gæčos bæive, ja du vanhurskesvuođa bokte aleduvvujek si.

18. Dastgo don læk sin gievrravuođa čigŋa, ja du buoremielalašvuođad bokte aledak don min čoarve.

19. Dastgo Hærra læ min galbba, ja Israel basse min gonagas. Salm. 84, 12. Es. 33, 22.

20. Dalle* sardnuk don oainatusa siste du ibmelbalolažaidasad** ja celkkik: Mon læm bigjam væke gievras olbma duokkai, mon læm aledam nuorra olbma albmugest.

* 4. 5. v. ** Ibmel albmugi.

21. Mon læm gavdnam Davida, mu balvvalægjam, mon læm vuoidadam su mu basse oljoinam, 1 Sam. 16, 13. Ap. dag. 13, 22.

22. su, gæina mu gietta galgga alelassi læt, ja gæsa mu giettaruotas galgga addet gievrravuođa.

23. Vašalaš i galga su givsedet, ja dat vanhurskesmættom i galga su vaivašuttet.

24. Mutto mon aigom cuvkkit su vuostaičuožžoid su muođoi oudast ja časket sin, guđek su vašotek.

25. Ja mu oskaldasvuotta ja mu arbmogasvuotta galgga læt suina, ja mu nammi galgga su čoarvve aleduvvut.

26. Ja mon aigom addet su bigjat su gieđas abe ala ja su olgiš gieđas dænoi ala. Salm. 72, 8.

27. Son galgga čuorvvot munji: Don læk mu aččе, mu Ibmel ja mu bestujume bakte. 2 Sam. 7, 14.

28. Ja mon aigom dakkat su vuostasriegadægjen, alemussan gonagasai bagjel ædnam alde. Salm. 72, 11.

29. Mon aigom bisotet sudnji mu arbmogasvuottam agalaš aiggai, ja mu litto galgga dollujuvvut sudnji oskaldasat.

30. Ja mon aigom diktet su nale bissot agalaš aiggai ja su truono nuftgo alme beivid. 5. v.

31. Jos su manak heittek mu laga ja æi vagjol mu bakkomi siste,

32. jos si rikkuk mu ravvagid ja æi doala mu goččomid,

33. de mon aigom ocatallat sin suddo rissin ja sin værredago givsiguim. 2 Sam. 7, 14. 15.

34. Mutto mu arbmogasvuottam im mon aigo sust erit valddet ja im bættet mu oskaldasvuottam;

35. im mon aigo rikkot mu littom ja im nubbastuttet, mi mu boksamin olgus bođi. 4 Mos. 23, 19.

36. Ovta sane mon læm vurdnom mu bassevuottam bokte, duođai, im mon aigo Davida gielastallat: 4. 5. v.

37. Su nalle galgga bissot agalaš aiggai, ja su truonno nuftgo bæivaš mu oudast.

38. Nuftgo manno galgga dat bissot agalažat, ja duođaštægje allagasast læ oskaldas. Sela. Jer. 33, 20. 21.

39. Ja don læk hæittam ja hilggom, don læk moaratuvvam du vuiddujuvvumad ala.

40. Don læk suppim litto du balvvalegjinad aldad erit, don læk æppebasotam su kruono vuolas mulddi.

41. Don læk vuolasgaikkom buok su muvraid, don læk dakkam su ladnid čievrračobman. Salm. 80, 13. 14.

42. Buokak, guđek mannek mæddel gæino mielde, læk su stajedam; son læ šaddam higjadussan su sidaguimidasas. Salm. 44, 14.

43. Don læk aledam su vuostaičuožžoi olgiš gieđa, don læk illodattam buok su vašalažaid.

44. Ja don diktik su bastelis

mieke gaiddat, ja ik don diktam su bittet soađe siste.

45. Don læk loapatam su hærvasvuođa ja balkestam su truono mulddi.

46. Don læk oanedam su nuorravuođa beivid, don læk gokčam su hæppadin. Sela.

47. Man gukka, Hærra, aigok don čiekkat ječad agalaʒat? Man gukka galgga du sutto buollet nuftgo dolla?

48. Muite dadde, man oanekaš mu ællemaigge læ, maggar duššalašvutti don læk sivdnedam buok olbmui manaid!
Job 7, 7 j. n. v.; 14, 1 j. n. v. Salm. 39, 6; 62, 10; 90, 10.

49. Gi læ dat olmai, gutte ælla ja i oaine jabmema, gutte bæsta su sielos jabmi aimo valdest? Sela. Rom. 5, 12. Ebr. 9, 27.

50. Gost læk, o Hærra, du ouddalaš arbmodagok, maid don vurdnuk Davidi du oskaldasvuođastad? 4. 5. v.

51. Muite, Hærra, du balvvalegjidad hæppada, atte mon ferttim guoddet mu askestam buok daid ollo albmugid,

52. atte du vašalaʒak higjedek, o Hærra, atte si higjedek du vuiddujuvvuma luodaid!

53. Maidnujuvvum lekus Hærra agalaš aiggai! Amen, amen.

90. Salbma.

Moses rameda Ibmel oskaldasvuođa, agalašvuođa ja nubbastuvvamættomvuođa, 1. 2. Son vaiddala damditi, go olbmui ællem, go mitteduvvu Ibmela mittoin, læ sagga oanekaš ja bissomættom, 3—6. Son čajeta, atte aššen dasa læ Ibmel moarre olbmui suddo diti, 7—10, ja son rokkadalla, vai Ibmel addaši su balvvalegjidasas dam jierme, mi sist vaillo, dam dovddat, 11. 12. Son loapata rokkadallamin, vai Ibmel gukkes ja lossis gillamušai maŋŋel, maid son læ vuolgatam su albmugasas, fastain gæčaši armoin dam bællai, 12—17.

1. Muttom rokkus Mosesest, Ibmel olbmast.
Hærra! Orromvisten læk don læmaš migjidi sogast sokki.
5 Mos. 33, 27.

2. Ouddalgo varek šadde, ja don rakadik ædnama ja ædnamrika, duođai, agalašvuođast agalašvutti læk don Ibmel.
Sanel 8, 25. Es. 43, 13.

3. Don gočok olbmu maccat ruoktot mulddi ja cælkak: Maccet ruoktot, di olbmui manak!
1 Mos. 3, 19. Salm. 104, 29. Sardn. 12, 7.

4. Dastgo duhat jage læk du čalmi oudast nuftgo ivtaš bæivve, go dat manna dokko, ja nuftgo igjagoccem-vuorro. 2 Petr. 3, 8.

5. Don erit golgatak sin, si šaddek nuftgo nageren. Iđđedest si læk nuftgo šaddelis rasek;
Es. 40, 6. 7. 1 Petr. 4, 24.

6. iđđedest dak adnek liđid ja šaddek, ækkedest dak goldnek ja goikkek. Job 14, 2. Salm. 103, 15. 16.

7. Dastgo mi læp sodnaduvvum du moare bokte, ja du sutto bokte læp mi mannam dokko suorgganemin. Salm. 76, 8.

8. Don læk bigjam min værredagoid du čalmidad ouddi, min čikkujuvvum suddo du muođoidad čuovggas ouddi.
Jer. 16, 17. Salm. 19, 13. 1 Kor. 4, 5.

9. Dastgo buok min bæivek læk eritmannam du moarest; mi læp loapatam min jagidæmek nuftgo šuokatusa.

10. Min ællemaigge, dat læ čieča loge jage ja, go ollo gievrravuotta læ, de gavce loge jage, ja dam hærvasvuotta læ vaivve ja duššalašvuotta; dastgo jottelet mi agjujuvvuimek oudas guvllui, ja mi girdimek dokko. Salm. 89, 48. Job 9, 25. 26.

11. Gi dovdda du moare famo ja du sutto, nuft moft ballo dust gaibeda?

12. Oapat min lokkat min beividæmek, vai mi oʒušeimek visesvuođa vaibmoi!

13. Jorget, Hærra! Man gukka? Gađatekus dat du du balvvalegjidad diti! 2 Mos. 32, 12. Salm. 6, 4.

14. Gallet min, go iđed boatta, du arbmogasvuođainad, ja mi aiggop avvodet ja læt ilost buok min beividæmek!

15. Illodatte min dai beivi mielde, go don læk min vaivvedam, dai jagi mielde, go mi læp oaidnam oasetesvuođa!

16. Almostuvvus du dakko du balvvalegjidasad, ja du hærvasvuotta sin manai bagjeli!

17. Ja Hærra, min Ibmelæmek, havskaivuotta lifči min bagjel, ja min gieđaidæmek dago nannišik don migjidi, duođai, min gieđaidæmek dago, dam nannišik don!

91. Salbma.

Dat, gutte batara Ibmel lusa ja dorvasta su ala, læ ollasi oagjebas buok, vela dai stuoremus heđi ja vaddoige siste, 1—16.

1. Dat, gutte čokka dam alemusa suoje siste, gutte assa dam buokvægalaʒa suoivvan vuolde,

2. cælkka Hærrai: Mu bataramsagjam ja mu ladnam, mu Ibmelam, gæn ala mon dorvastam! Salm. 18, 3.

3. Dastgo son erit bæsta du loddebivdde gielast, hævatæme rottodavdast. Salm. 124, 7.

4. Su soagjadolgidesguim gokča son du, ja su soajai vuolde gavnak don suoje; su oskaldasvuotta læ galbba ja suogjalus. Salm. 36, 8; 57, 2. Matt. 23, 37.

5. Ik don galga ballat ija suorgatusain, ikge njuolast, mi girdda bæivveg, Salm. 112, 7. 8. Sanel. 3, 25. 26.

6. ikge rottodavdast, mi manna ouddan sævdnjadasa siste, ikge suottast, mi hævata gaskabæive.

7. Jos vela duhatak gačaše du baldast ja loge duhata du olgiš gieđa bælde, de i dat galga dudnji ollet.

8. Don galgak dušše gæččat dam du čalmidadguim ja oaidnet, moft dak ibmelmættomak oʒʒuk balkasek. Salm. 92, 12.

9. Dastgo don, Hærra, læk mu suogje. Dam alemusa læk don dakkam du orromvistenad; Salm. 90, 1.

10. i mikkege bahaid galga dudnji dapatuvvat, ja i oktage gikse galga boattet du goađe lakka. Sanel. 12, 21; 24, 16.

11. Dastgo son galgga addet su engelidasis goččoma du harrai, atte si galggek varjalet du buok du gæinoi alde. Salm. 34, 8. Matt. 4, 6.

12. Si galggek du guoddet gieđaidæsek alde, amad don nordastet du juolgad guđege gæđgai. Salm. 121, 3.

13. Legjoni ja dæčalaggai ala galgak don duolbmat; don galgak vuolas duolbmat nuorra legjonid ja gærbmašid. 5 Mos. 8, 15. Mark. 16, 18. Luk. 10, 19.

14. Dastgo munji son darvvana, ja mon aigom su erit bæstet; mon aigom doalvvot su oagjebasvutti, dastgo son dovdda mu nama.

15. Son galgga muo čuorvvot, ja mon aigom sudnji vastedet; mon læm suina hæđe siste, mon aigom su bæstet ja doalvvot su gudnai. Es. 41, 10; 65, 24. Salm. 50, 15.

16. Gukkes ællemin aigom mon su galletet ja diktet su oaidnet mu bestujubmam. Salm. 50, 23.

92. Salbma.

Lavllo duođašta, man buorre læ ramedet Hærra, 2—4, gutte læ illodattam su su buokvægalašvuođas dagoi ja su čiegŋalis visesvuođas bokte, maid jallak æi arvved, 5—7. Son almostatta dam su visesvuođas daggo bokte, atte son dikta dai ibmelmættomi oasalašvuođa šaddat sigjidi hævvanæbmen, mutto adda daidi ibmelbalolaʒaidi ollo ja bistevaš oasalašvuođa su særvvevuođas siste, ja nuft son adda sigjidi aše ramedet su vanhurskesvuođa ja oskaldasvuođa, 8—16.

1. Muttom salbma, muttom lavla sabbatbæivvai.

2. Buorre læ ramedet Hærra ja lavllot maidnoma du nammi, don alemus, Salm. 147, 1.

3. iđđedest dieđetet du arbmogasvuođa ja ijai du oskaldasvuođa

4. logesuodnasaš sitarin ja harpain, hutkalaš sitar-čuojatemin.

5. Dastgo don læk illodattam muo, Hærra, du dagoinad; mon avvodam du gieđai dagoi diti.

6. Man stuorrak læk du dagok, Hærra! Sagga čiegŋalak læk du jurddagak. Salm. 40, 6; 104, 24; 139, 17. Rom. 11, 33.

7. Jiermetes olmai i dovda dam, ja jallas olmuš i ibmerd dam. Salm. 73, 22.

8. Go dak ibmelmættomak boccidek nuftgo rasek, ja si buokak, guđek dakkek verid, adnek buore dile, de dat læ sigjidi hævvanæbmen agalaš aiggai. Salm. 37, 1. 2. 38; 73, 17 j. n. v.; 129, 6.

9. Ja don læk allag agalaš aiggai, o Hærra! Salm. 97, 9.

10. Dastgo gæča, du vašalažak, Hærra, dastgo gæča, du vašalažak hævvanek; buokak si, guđek dakkek verid, bieđganek. Salm. 68, 2. 3.

11. Ja don aledak mu čoarve nuftgo mæccevuovsa čoarve; mon læm vuiddujuvvum varas oljoin. Salm. 89, 18. 25; 23, 5.

12. Ja mu čalbme gæčča avoin mu vuostaičuožžoidam ala; mu bæljek gullek iloin dai bahai birra, guđek čuožželek mu vuostai. Salm. 91, 8; 118, 7.

13. Dat vanhurskes boccida nuftgo palbmemuorra; nuftgo sedermuorra Libanon alde bajasšadda son. Salm. 52, 10. Sanel. 11, 28.

14. Gilvvujuvvum Hærra vissui, adnek si liđid min Ibmelæmek ouddašiljoin.

15. Vela čurggisvuovtag boaresvuođa agestge boccidattek si ođđa surgid; si læk ođišak ja ruodnasak Salm. 1, 3.

16. gulatam varas, atte Hærra læ vuoiggadlaš, son, mu bakte, ja atte i su siste læk værrevuotta. 5 Mos. 32, 4.

93. Salbma.

Hærra læ su rikas agalaš, buokvægalaš gonagas ja aiggo su loppadusaides mielde varjalet dam buok dam vašalažai fallitemi vuostai, jos de man famolažak si velaležžek, 1—5.

Dat læ einostus Messiasa gonagasvuođa ja su girko vuoito ja agalaš bissovašvuođa birra.

1. Hærra læ šaddam gonagassan, læ bagjelasas garvvodam allagvuođa; Hærra læ bagjelasas garvvodam, læ boakkanastam ječas gievrravuođain, ja ædnamrika bisso nanosen, i dat likkatuvvu. Salm. 96, 10; 97, 1; 99, 1.

2. Nanos læ du truonno doluš aige rajest; agalašvuođa rajest læk don. Es. 44, 6.

3. Dænok læk bajasbajedam, o Hærra, dænok læk bajasbajedam sin jienasek, dænok bajasbajedek sin savaidæmesek. Salm. 46, 4. 7; 65, 8; 89, 10. Es. 17, 12. 13.

4. Æmbo go dai stuora, dai hærvas čaci, abe sigadi jiedna, læ Hærra hærvas allagasast.

5. Du duođaštusak læk saggā oskaldasak; du vissui heivve bassevuotta, o Hærra, nuft gukka go bæivek bistek. Salm. 19, 8; 25, 10.

94. Salbma.

Lavllo gaibed Hærra rangaštet su albmuges čævllas vašalažaid, guđek givsedek dam, gaddededin, atte Hærra i vuttivalde sin mænoid, 1—7. Son ranggo dai Israelitalažai jallavuođa, gæin læ dat vašalažai gaddo, 8—11, ja ramed sin audogassan, guđek Hærrast læk oappam bigjat buok sin dorvosek su ala, gutte su aiggasis aiggo væketet su albmuges, 12—15. Maŋemusta son cælkka, atte

son nannoset dorvasta ja luotta Hærra væke ala buok hæđe ja vaddo siste, ja atte son læ visses dam ala, atte son aiggo erit hævatet buok su vašalaǯaid, 16—23.

1. Don mavsatæme Ibmel, o Hærra, don mavsatæme Ibmel, almostatte ječad hærvasvuođa siste!
5 Mos. 32, 35. Rom. 12, 19.
2. Cuoǯǯel, don ædnam duobmar, adde mavsatæme boattet dai čævllas olbmui bagjeli!
Salm. 7, 7. 9; 28, 4.
3. Man gukka galggek dak ibmelmættomak, o Hærra, man gukka galggek dak ibmelmættomak avvodet?
4. Si golgatek sanid, si sardnuk julgalaǯat; si buokak, gudek dakkek verid, rampojek.
5. Du albmugad, o Hærra, si cuvkkijek, ja du arbad si givsedek.
6. Læskaid ja vieres olbmuid si goddek, ja ačetemid si sorbmijek.
7. Ja si celkkek: Hærra i oaine, ja Jakoba Ibmel i vuttivalde.
Salm. 10, 11. 13.
8. Vuttivalddet dadde, di jiermetes olbmuk albmuga gaskast, ja di jallak, goas aiggobetet di šaddat jiermalaǯǯan?
9. Jogo son, gutte bælje dakka, i galgaše gullat? Jogo son, gutte čalme rakad, i galgaše oaidnet?
Sauel. 20, 12.
10. Jogo son, gutte bagad bakenid, i galgaše rangaštet, son, gutte jierbmada olbmuid?
11. Hærra dovdda olbmui jurddagid, son dietta, atte dak læk dušsalašvuotta.
Salm. 39, 12; 62, 10. 1 Kor. 3, 20.
12. Åudogas læ dat olmai, gæn don, Hærra, bagadak ja mattatak du lagastad,
13. doaimatam diti sudnji rafhe baha beivin, dassači go havdde roggujuvvu dam ibmelmættomi.
Salm. 112, 8.
14. Dastgo Hærra i galga hæittet su albmuges ige guođđet su arbes;
5 Mos. 31, 6. Ebr. 13, 5. 6.
15. dastgo duobmo galgga ruoktot maccat vanhurskesvuođa lusa, ja buok vuoiggadlaǯak vaimost galggek dasa mieđetet.
16. Gi čuoǯǯel mu oudast dai bahai vuostai? Gi divvo ječas ouddan mu oudast sin vuostai, gudek dakkek verid?
17. Jos Hærra i livče mu vække, de oruši farga mu siello jaskadvuođa siste.
Salm. 124, 1 j. n. v.
18. Go mon cælkam: Mu juolgge juorbbo, de bajasbisot du arbmogasvuotta muo, o Hærra.
19. Go mu rafhetes jurddagak mu siskeldasast šaddek ædnagen, de dærvasmattek du jeđđitusak mu sielo.
20. Lægo bai hævvanæme truonno særvvevuođast duina, dat, gutte hutka oasetesvuođa dam vuostai, mi vuoiggad læ?
21. Si særvvadek doakkalagai okti dam vanhurskes olbmu sielo vuostai, ja vigetes varaid si dubmijek ašalaǯǯan.
22. De šadda Hærra munji ladnen, ja mu Ibmel mu bataraṁbakten.
Salm. 18, 3.
23. Ja son adda sin værrevuođa ruoktot maccat sin bagjeli, ja sin bahavuođa diti galgga son sin erit hævatet; duođai, Hærra, min Ibmel, galgga sin erit hævatet.

95. Salbma.

Lavllo gaibed Israela ramedet Hærra, gutte læ buok bagjel aleduvvum, ja gutte læ sivdnedam obba ædnama ja læ dam ised, 1—5, ja rokkadallat su, gutte læ su albmuges oskaldas baiman; buorre lifči, jos dat jægadifči su, 6. 7; son ravve Israela buoššodæmest su vaimos nuftgo dam æppe-oskolaš vanhemak dakke, gæk daggo bokte erit čuldde ječaidæsek dam loppeduvvum vuoiŋadusast, 8—11.

Dat salbma sardno Ibmel armo ja buokvægalašvuođa almostusa birra Kristus siste ja nævvo su ramedet ja gieldda buoššodæmest su vaimos su ja su bestujume vuostai. (Ebr. 3, 7 j. n. v. 4, 5 j. n. v.).

1. Bottet, avvodekop mi Hærra oudast, čurvvop mi avoin min bestujubmamek bavte oudast!
2. Loaidastekop mi ouddan su muođoi ouddi ramadusain, avvodekop mi su oudast salmaiguim!
3. Dastgo Hærra læ stuora Ibmel ja stuora gonagas buok ibmeli bagjel, Salm. 47, 3; 96, 4 j. n. v.
4. son, gutte adna ædnam čiegŋalasa su gieđastes ja vari alačid oabmenes,
5. son, gæsa appe gulla, dastgo son læ dam sivdnedam, ja su gieđak læk rakadam goikke ædnama.
6. Bottet, luoittadekop mi ædnami ja sojaldattop mi čibbidæmek, mannop mi čibbi ala Hærra, min sivdnedægjamek, muođoi ouddi.
7. Dastgo son læ min Ibmel, ja mi læp dat almug, maid son biebma, ja dat ællo, maid su gietta laidde. Vare di dadde odna bæive gulddalifčidek su jiena! Salm. 100, 3. 2 Mos. 23, 21. 22. Ebr. 3, 7 j. n. v.
8. Allet buoššod din vaimoidædek, nuftgo Meriba guorast, nuftgo Massa bæive mæcest,
9. gost din vanhemak gæččalegje muo! Si gæččalegje muo, oʒʒu maidai oaidnet mu dago. 2 Mos. 17, 1 j. n. v.
10. Njællje loge jage laitastuvvim mon dam sokkagoddest, ja mon celkkim: Si læk almug čagjadaddam vaimoin, ja æi si dovda mu gæinoid.
11. De mon vurdnum mu moarestam: Duođai, æi si galga mannat mu vuoiŋadusa sisa. 4 Mos. 14, 22. 23. Ebr. 3, 18; 4, 5 j. n. v.

96. Salbma.

Buok ædnam albmugak ja obba sivdnadus avčotuvvujek ramedet Hærra ja gulatet su hærvasvuođa, damditi go son oktonassi læ dat buokvægalaš Ibmel ja sivdnedægje, 1—6, ja gudnijattet ja rokkadallat su, damditi go son galgga boattet su gonagasvuođa siste dubmim diti ædnama vuoiggadvuođain, 7—13. — Dat salbma mærkaša ja læ einostus Messiasa boattema ja gonagasvuođa birra.

1. Lavllot Hærrai ođđa lavllaga, lavllot Hærrai, buok ænam! 1 Muit. 16, 23-33. Salm. 98, 1. Es. 42, 10 j. n. v. Alm. 5, 9. 10.
2. Lavllot Hærrai, maidnot su nama, gulateket bæivest bæivvai su bestujume!
3. Muittaleket bakeni gaski su gudne, buok albmugi gaski su oavddodagoid! Es. 66, 18. 19.
4. Dastgo stuores læ Hærra ja sagga ramedatte, hirbmadlaš læ son buok ibmeli bagjel. 5 Mos. 10, 17. Salm. 48, 2; 95, 3.
5. Dastgo buok albmugi ibmelak læk duššе; mutto Hærra læ dakkam alme. Salm. 115, 4 j. n. v. Es. 41, 23. 24. 29. 1 Kor. 8, 4—6.
6. Allagvuotta ja hærvasvuotta læ su muođoi oudast, gievrravuotta ja čigŋa læ su basse tempel siste.
7. Addet Hærrai, di albmugi sokkagoddek, addet Hærrai gudne ja famo!
8. Addet Hærrai su nama gudne, ouddanguddet addaldagaid ja bottet su ouddašiljoidi! Salm. 68, 30; 72, 10.
9. Rokkadallet Hærra basse čiŋai siste, doargesteket su muođoi oudast, buok ænam! Salm. 110, 3.
10. Celkket bakeni gaskast: Hærra læ šaddam gonagassan, ja ædnamrika bisso nanosen, i dat likkatuvvu; son dubme albmugid vuoiggadvuođain. Salm. 93, 1 j. n. v.; 72, 1 j. n. v. Es. 9, 7.
11. Albme illodekus, ja ænam avvodekus, appe maraidekus ja dam dievasvuotta! Salm. 98, 7 j. n. v. Es. 44, 23; 49, 13.
12. Mæcce avvodekus ja buok, mi læ dam alde! Dalle avvodek buok muorak vuovde siste Es. 55, 12.
13. Hærra muođoi oudast; dastgo son boatta, dastgo son boatta dubmit ædnama; son galgga dubmit ædnamrika vanhurskesvuođain ja albmugid su oskaldasvuođaines. Salm. 98, 9. Ap. dag. 17, 31.

97. Salbma.

Lavllo muittal, moft Hærra aiggo almostattet ječas obba sivdnadussi hirbmadlaš allagvuođa siste gonagassan ja vanhurskes duobmaren, 1—6, buok æppe-ibmelbalvvalegjidi hæppašuttujubmen, mutto su albmugasas illon ja avvon, 7—9. Son nævvo daid ibmelbalolaʒaid vašotet dam baha ja muitot sigjidi dam birra, atte Hærra varjal ja bæsta daid vanhurskasid, 10—12. — Dat salbma sistes doalla einostusa Kristus gonagasvuođa birra.

1. Hærra læ šaddam gonagassan; ænam avvodekus, ædnag sulluk illodekusek! Salm. 93, 1. Es. 42, 10 j. n. v.

2. Balvak ja sævdnjadas læk su birra, vanhurskesvuotta ja vuoiggadvuotta læba su truono vuođđodus. Salm. 89, 15.

3. Dolla manna su muođoi oudast ja cakketa su vašalaʒaid birra buok. Salm. 50, 3.

4. Su aldagasak čuvggijek ædnamrika; ænam oaidna dam ja doargesta.

5. Varek suddek nuftgo gačče Hærra muođoi oudast, buok ædnam Hærra muođoi oudast. Mik. 1, 4.

6. Almek dieđetek su vanhurskesvuođa, ja buok albmugak oidnek su gudne. Salm. 50, 6. Es. 40, 5; 66, 18.

7. Hæppad vuollai šaddek si buokak, guđek balvvalek čuppujuvvum govaid, guđek ramadallek æppe-ibmeliguim; rokkadallet su, buok ibmelak! Es. 42, 17. Salm. 96, 5. Ebr. 1, 6.

8. Sion dam gulla ja illoda, ja Juda nieidak avvodek du duomoi diti, Hærra! Salm. 48, 12.

9. Dastgo don, Hærra, læk dat alemus obba ædnam bagjel, don læk sagga aleduvvum buok ibmeli bagjel. Salm. 83, 19; 96, 4.

10. Di, guđek rakistepet Hærra, vašoteket dam, mi læ baha! Son varjala su ibmelbalolaʒaides sieloid; son bæsta sin ibmelmættomi gieđast erit. Am. 5, 15.

11. Čuovgas læ gilvvujuvvum vanhurskes olbmui, ja illo sigjidi, guđek læk vaimostæsek vuoiggadlaʒak. Salm. 112, 4.

12. Illodeket, di vanhurskasak, Hærra siste, ja ramedeket su bassevuođa muittema! Salm. 32, 11; 30, 5.

98. Salbma.

Obba ænam avčotuvvu obba famostes ramedet Hærra, dainago son boatta bæstet su albmuges ovdulaš lakai ja dubmit ædnamrika vanhurskesvuođain, 1—9. Dat salbma mærkaša ja læ einostus Kristus boattema birra.

1. Muttom salbma.
Lavllot Hærrai ođđa lavllaga! Dastgo son læ dakkam ovdulaš dagoid; su olgiš gietta ja su basse gietta læ su væketam. Salm. 96, 1. Es. 52, 10; 59, 16.

2. Hærra læ dieđetam su bestujumes, almostattam su vanhurskesvuođas bakeni čalmi ouddi. Luk. 2, 30-32.

3. Son læ muittam su arbmogasvuođas ja su oskaldasvuođas Israel vieso vuostai; buok ædnam ravdak læk oaidnam min Ibmela bestujume.

4. Čurvvot iloin Hærra oudast, obba ænam, jiednadišgottet ja avvodeket ja lavllot maidnoma! Salm. 96, 1 j. n. v.; 100, 1.

5. Maidnoma lavllot Hærrai sitarin, sitarin ja lavllom jienain,

6. trompetaiguim ja basun jienain! Čurvvot avoin gonagasa, Hærra, muođoi oudast!

7. Appe maraidekus ja dam dievasvuotta, ædnamrika ja si, guđek dast assek! Salm. 96, 11 j. n. v.

8. Jogak speʒʒusek gieđaidæsek okti, varek avvodekusek buokakrakkan

9. Hærra muođoi oudast, dastgo son boatta dubmit ædnama; son galgga dubmit ædnamrika vanhur-

skesvuođain ja albmugid vuoiggadvuođain.

99. Salbma.

Lavllo duođašta, moft Hærra su rikastes aiggo almostattet ječas stuora ja aleduvvum gonagassan ja albmugin šadda rameduvvut su særvvegoddes gievras ja vanhurskes varjalægjen, ja son avčot særvvegodde maidnot ja rokkadallat su dam diti, 1—5. De son gærdota dam avčotæme muitotedin dam njuoras servolašvuođa birra, man siste dolušaiggasaš basse olbmak orru Hærrain ja son singuim, 6—9.

Dat salbma sistes doalla einostusa Kristusa gonagasvuođa birra.

1. Hærra læ šaddam gonagassan, albmugak doargestek, son, gutte truoned kerubi alde, ænam doargesta. Salm. 93, 1; 80, 2. 2 Sam. 6, 2.

2. Hærra læ stuores Sionest, ja aleduvvum læ son buok albmugi bagjel. Salm. 48, 2.

3. Si galggek ramedet du nama, mi læ stuores ja hirbmadlaš; basse læ son. Salm. 96, 4.

4. Ja gonagasa gievrravuotta rakista vuoiggadvuođa; don læk vuođđodam vuoiggadvuođa, don læk dakkam vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa Jakob siste. Es. 9, 7.

5. Aledeket Hærra, min Ibmela, ja luoittadeket ædnami su juolggevulluš ouddi! Basse læ son. 1 Muit. 28, 2. Salm. 132, 7.

6. Moses ja Aron læiga su papai gaskast, ja Samuel sin særvest, guđek čurvvu su nama; si čurvvu Hærrai, ja son vastedi sigjidi. 2 Mos. 8, 12. 13; 32, 11 j. n. v. 1 Sam. 7, 9.

7. Balvvabaʒe siste sarnoi son sigjidi; si dolle su duođaštusaid ja dam laga, maid son addi sigjidi. 2 Mos. 33, 9. 11.

8. Hærra, min Ibmelæmek, don vastedik sigjidi; don legjik sigjidi daggar Ibmel, gutte sigjidi andagassi addik, mutto maidai mavsatægje sin dagoi bagjel.

9. Aledeket Hærra, min Ibmela, ja luoittadeket ædnami su basse vare ouddi! Dastgo basse læ Hærra, min Ibmel.

100. Salbma.

Obba ænam avčotuvvu ramedet ja balvvalet Hærra, gutte læ dakkam Israela su almugenes ja alelassi čajetam ječas arbmogassan ja oskaldassan dam vuostai, 1—5.

1. Muttom salbma ramadussan. Čurvvot avoin Hærra oudast, obba ænam! Salm. 66, 1.

2. Balvvaleket Hærra iloin, bottet su muođoi ouddi avvodemin! Salm. 2, 11; 95, 2.

3. Dovddet, atte Hærra læ Ibmel! Son læ sivdnedam min, ja æp mi ječa, su almugenes ja danen ællon, maid son biebma. 5 Mos. 32, 6. Salm. 95, 7.

4. Mannet su portai sisa ramedemin, su ouddašiljoidi maidnomin, ramedeket su, maidnot su nama! Es. 56, 7; 66, 23.

5. Dastgo Hærra læ buorre; su arbmogasvuotta bista agalaš aiggai, ja su oskaldasvuotta sogast sokki. Es. 54, 10.

101. Salbma.

David aiggo ramedet Hærra arbmogasvuođa ja vanhurskesvuođa, 1, su ječas vagjolæmest varotet ječas buok bahast erit, 2—4, ja valljit aldsesis duššе vuoiggadlaš olbmuid balvvalægjen, mutto aiggo erit doaimatet ibmelmættom olbmuid sikke su viesostes ja su ædnamestes, 5—8.

1. Davidest; muttom salbma. Arbmogasvuođa ja vuoiggadvuođa birra aigom mon lavllot; dudnji, Hærra, aigom mon maidnoma lavllot. Salm. 89, 2; 92, 2. 3.

2. Mon aigom vuttivalddet laittemættom olbmu gæino, — goas aigok don boattet mu lusa? Mon aigom vagjolet mu vaibmom laittemættomvuođa siste mu vissum siste.

3. Im mon aigo bigjat mu čalmidam ouddi maidege navcates ašid; mon vašotam bagjelduolbmamid dakkamest, i dat galga munji darvvanet.

4. Jorgo vaibmo galgga must erit gaiddat, im mon aigo fuollat dast, gutte baha læ.

5. Dam, gutte sardno su lagamužas sælgebælde suollemasat, su aigom mon erit hævatet; dam, gæst læk čævllas čalmek ja gorggis vaibmo, su im mon mate gillat.
Salm. 15, 3. Sanel. 21, 4.

6. Mu čalmek gečček oskaldas olbmui maŋŋai ædnamest, vai si asaše mu lutte; dat, gutte vagjola laittemættom olbmui gæino mielde, son galgga muo balvvalet.

7. I galga mu viesost assat guttege, gutte dakka betolašvuođaid; dat, gutte giellasid sardno, i galga bissot mu čalmi oudast.

8. Juokke iđđedest aigom mon duššadet buok ibmelmættomid ædnamest, erit hævatam varas Hærra gavpugest sin buokaid, guđek dakkek verid.

102. Salbma.

Ibmelbalolaš gillajægje olmuš batara su sielos hæđest ja balost dai stuora atestusai vuolde, mai sisa son læ šaddam, Ibmel lusa, gutte juokke aige læ buokvægalaš, arbmogas ja oskaldas Ibmel, 2—12. Son jeđđe ječas dam nana doaivo bokte, atte Hærra su stuora armostes farga aiggo fastain bajasdakkat Siona ja bæstet su atestuvvum albmuges, man bokte buok ædnam olmuš-šlajak galggek buktujuvvut su gudnijattet, rokkadallat ja balvvalet, 13—23. Son læ osko siste Ibmel agalaš buokvægalašvuođa ja nubbastuvvamættomvuođa ala nana dieđost dam birra, atte son aiggo buristsivdnedet su balvvalegjides buok sokkagoddi čađa, 24—29.

Dat salbma sistes doalla einostusa dam birra, atte bakenlaš albmugak galggek bajasvalddujuvvut Kristus riki.

1. Varnotes olbmu rokkus, go son vuoimetuvva ja golgat su morrašes Hærra muođoi ouddi.

2. Hærra, gula mu rokkus ja divte mu čuorvvoma boattet du lusa!

3. Ale čiega du muođoidad mu oudast dam bæive, go mon læm hæđest! Jorggal du bæljad mu bællai! Dam bæive, go mon čuorvom, de gača munji vastedet!
Salm. 69, 18.

4. Dastgo mu bæivek læk javkkam nuftgo suovva, ja mu davtek læk buollam nuftgo radde.

5. Mu vaibmo læ bostujuvvum nuftgo urtas ja goikkam; dastgo mon læm vajaldattam borramest mu laibbam.

6. Mu luoibmam-jiena diti darvvanek mu davtek mu oažžai.
Job 19, 20.

7. Mon læm pelikan-lodde lagaš mæcest, mon læm nuftgo igjalodde avddem baikin.

8. Mon gocam ja læm šaddam nuftgo ovtasgas lodde dake alde.

9. Gæčos bæive higjedek mu vašalažžak muo; si, guđek vaššolek mu vuostai, vurdnuk mu bokte*.
*Es. 66, 15. Jer. 29, 22.

10. Dastgo mon boram gunaid nuftgo laibe ja sægotam mu jukkamuššam gadnjaliguim Salm. 42, 4.

11. du moare ja du sutto diti; dastgo don læk bajedam muo bajas ja suppim muo dokko.

12. Mu bæivek læk nuftgo javkke suoivan, ja ješ mon goikam nuftgo urtas. Salm. 109, 23.

13. Mutto don, Hærra, don truonedak agalaš aiggai, ja du muitto læ sogast sokki.
Salm. 9, 8; 29, 10; 135, 13.

14. Don aigok čuožželet, don aigok armetet Sion bagjeli; dastgo aigge læ juo læt dasa arbmogas, dibmo læ boattam.
Salm. 51, 20. Es. 49, 13 j. n. v.

15. Dastgo du balvvalægjek likojek dam geđgidi, ja si arkalmastek dam muolda bagjeli.

16. Ja bakenak galggek ballat

Hærra namast, ja buok ædnam gonagasak du hærvasvuođast.
Salm. 68, 30 j. n. v.

17. Dastgo Hærra læ bajasdakkam Siona, son læ almostattam ječas su hærvasvuođastes.

18. Son læ jorggalam ječas væketes olbmui rokkus bællai, ja i son læk bagjelgæččam sin rokkusa.

19. Dat galgga bajasčallujuvvut boatte sokkagodde varas, ja dat almug, mi galgga sivdneduvvut, galgga maidnot Hærra.
Salm. 22, 31. 32.

20. Dastgo son læ gæččam vuolas su basse allagasastes, Hærra læ almest gæččam ædnami

21. gullam varas čadnujuvvum olbmu šuokkema, čoavddem varas jabmem manaid, Salm. 79, 11.

22. vai Sionest sardneduvvuši Hærra namma ja Jerusalemest su ramadus,

23. go olmuš-šlajak čoagganek okti, ja rikak balvvalet Hærra.
Salm. 22, 28; 68, 33. Es. 2, 2 j. n. v.

24. Son læ sojatam mu famo matke alde, son læ oanedam mu beivid.

25. Mon cælkam: Mu Ibmelam, ale valde muo erit mu beividam gasko! Du jagek bistek sogast sokki. Salm. 90, 2.

26. Doule vuođđodik don ædnama, ja almek læk du gieđai dakko. Salm. 24, 2; 8, 4; 33, 6.
Ebr. 1, 10 j. n. v.

27. Dak galggek nokkat, mutto don bisok; dak galggek buokak boarasmuvvat nuftgo bivtas, nuftgo garvoid molsok don daid, ja dak molsašuvvek, Es. 51, 6; 54, 10.
Matt. 24, 35. 2 Petr. 3, 7. 10.

28. mutto don læk dat sæmma, ja du jagek æi noga.

29. Du balvvalegji manak galggek rafhest orrot, ja sin nalle galgga bissot nanosen du muođoi oudast. Salm. 69, 37.

103. Salbma.

David avčot su sielos maidnot ja gittet Ibmela buok dai buoredagoi oudast, maid son læ dakkam su vuostai, 1—5, ja buok dam arbmogasvuođa oudast, maid son čajet sigjidi buokaidi, guđek sust ballek, addededin sigjidi suddoid andagassi, go son muitta, atte si læk hæjos olbmuk, 6—18. Maŋemusta son avčot almalaš vægaid ja obba sivdnadusa ječaines maidnot Hærra, gutte læ mailme buokvægalaš rađđijægje, 19—22.

1. Davidest.
Mu sillum, maino Hærra, ja buok, mi mu siste læ, maidnus su basse nama!

2. Mu sillum, maino Hærra ja ale vajaldatte buok su buoredagoid!

3. Son, gutte andagassi adda buok du værredago, gutte dalkasta buok du vigid,

4. son, gutte lonesta du hæga havdest, gutte kruoned du arbmogasvuođain ja vaibmolađesvuođain, Salm. 68, 21.

5. son, gutte gallet du sielo* buriguim, nuft atte don šaddak fastain nuorran goaskem lakai**.
* sani mielde: du čiŋa. **go dat molsso dolgides.

6. Hærra dakka vanhurskesvuođa ja vuoiggadvuođa buok givseduvvum olbmui vuostai.
Salm. 68, 6; 99, 4.

7. Son dieđeti su gæinoides Mosesi, Israel manaidi su dagoides.

8. Hærra læ vaibmolađes ja arbmogas, gukkesmielalaš ja rigges arbmogasvutti.
2 Mos. 34, 6. 7. Salm. 86, 5; 145, 8, 9.

9. I son mana alelassi vuoiggadvuođa ouddi, ja i son doala moare agalaʒat.
Salm. 30, 6. Es. 57, 16. Mik. 7, 18.

10. I son daga minguim min suddoi mielde, ja i son mavse migjidi min værredagoi mielde.

11. Dastgo nuft allag, go albme læ ædnam bagjel, nuft famolaš læ su arbmogasvuotta sin bagjel, guđek sust ballek. Salm. 36, 6; 57, 11.

12. Nuft gukken, go nuortta-guovllo læ erit orjiš guovlost, nuft gukken adda son min værredagoid læt mist erit.

13. Nuftgo ačče arkalmasta manaides bagjeli, nuft arkalmasta Hærra sin bagjeli, guđek sust ballek.

14. Dastgo son dietta, mast mi læp rakaduvvum, son muitta, atte mi læp muoldda.
1 Mos. 2, 7. Salm. 90, 3.

15. Olbmu bæivek læk nuftgo rasek; nuftgo ædnam lieđđe, nuft ruodna son.
Job 14, 2. Salm. 90, 5. 6. Es. 40, 6—8.

16. Go biegga manna dokko su bagjel, de i son læk šatan æmbo, ige su baikke dovda su šatan æmbo.
Job 7, 10.

17. Mutto Hærra arbmogasvuotta orro agalašvuođast ja gidda agalašvutti sin bagjel, guđek sust ballek, ja su vanhurskesvuotta læ manai manai vuostai,
5 Mos. 7, 9. 11. Vaid. 2, 22. Luk. 1, 50.

18. sin vuostai, guđek dollek su litto, ja sin vuostai, guđek muittek su goččomid, nuft atte si dakkek dai mielde.
Salm. 25, 10.

19. Hærra læ rakadam albmai su truonos, ja su rika rađđe buok dingai bagjel.
Salm. 11, 4; 9, 8.

20. Maidnot Hærra, di su engelak, di vægalažak ťamost, guđek doaimatepet su sane, go di jægadepet su sane jiena!
Salm. 29, 1. 2.

21. Maidnot Hærra, buok su vægak, di su balvvalægjek, guđek dakkabetet su dato!

22. Maidnot Hærra, buok su dagok, buok baikin, gost son rađđe! Mu sillum, maino Hærra!

104. Salbma.

Lavllo maidno Hærra, gutte læ visaset lagedam buok, maid son læ sivdnedam njælje vuostas sivdnedam-bæive, olbmuidi ja spiridi avkken, maid son sivdnedi viđad bæive, ja gutte adda daidi su sivdnadusaidasas buok, maid si darbašek biemo ja ællem dafhost, 1—30. Son loapata savadedin, atte buok sivdnadusak addaše Hærrai, buokvægalaš Ibmeli, su gudne, maid son ješ aiggo dakkat obba su ællemes čađa, ja atte dak ibmelmættomak, guđek æi dato dam dakkat, hævatuvvuše ædnamest erit, 31—35.

1. Mu sillum, maino Hærra! Hærra, mu Ibmelam, don læk sagga stuores, allagvuođa ja hærvasvuođa læk don bagjelasad garvvodam.

2. Son čagŋa čuovggas sisa nuftgo garvoi sisa, son olgus lebbe alme nuftgo goađe,
1 Mos. 1, 3. 6. 7. Es. 40, 22.

3. son, gutte hukse čacidi su alla orromsajides, son, gutte dakka balvaid su vavdnanes, gutte manna ouddan biega soajai alde.
1 Mos. 1, 7. Am. 9, 6. Salm. 18, 11.

4. Son dakka biegaid su engelenes, šloavaidægje dola su balvvalægjenes.
Salm. 148, 8. Ebr. 1, 7.

5. Son vuođđodi ædnama dam baži ala, i dat galga likkatuvvut buok agalašvutti.
Job 38, 4—6. Salm. 89, 12.

6. Don legjik gokčam dam čiegŋalis čaciguim nuftgo biktasin; čacek čužžu vari bagjel.
1 Mos. 1, 2.

7. Du aittaga oudast dak bataregje, du bajan jiena oudast manne dak hoapost erit.
1 Mos. 1, 9.

8. Dak gorgŋu bajas varidi, nigje vuolas vumidi, dam baikkai, maid don legjik vuođđodam daidi.

9. Raje bigjik don, man bagjel dak æi galga mannat; æi dak galga maccat ruoktot ædnama gokčat.
Job 38, 8—11. Sanel. 8, 29. Jer. 5, 22.

10. Son dikta agjagid golgidet vumin; vari gaska dak mannek.

11. Dak addek buok mæcce-spiridi jukkat; mæcce-asenak časkadek sin goikosek.

12. Dai bagjelist assek alme loddek; ovsi gaskast dak gulatek sin jienasek.

13. Son laktad varid su alla

orromsajines; du dagoi šaddoin galletuvvu ænam.

14. Son adda rasid šaddat omidi ja urttasid olbmui balvvalussan, ouddanbuktem varas laibe ædnamest.
1 Mos. 1, 11. 12. 29. 30. Salm. 147, 8. 9.

15. Ja vidne illodatta olbmu vaimo, nuft atte dat dakka muođoid æmbo baitten go olljo, ja laibbe apasmatta olbmu vaimo.

16. Hærra muorak galletuvvujek, Libanon sedermuorak, maid son læ gilvvam,

17. dasa, gosa loddek huksijek besidæsek, stoarkka, man orromsajek læk sypres-muorak.

18. Dak alla varek læk gæđgegaicai varas, bavtek læk bataramsagjen njuikkom-njoammelidi.

19. Son dagai mano mærredet aigid; bæivaš dovdda su luoittadamaiges.
1 Mos. 1, 14 j. n. v.

20. Don dagak sævdnjadvuođa, ja igja šadda; dam siste likkadek buok vuovde spirik.

21. Dak nuorra legjonak gilljuk stajadusa maŋŋai, bivddem diti sin biemosek Ibmelest.

22. Bæivaš bagjana, dak erit gæssadek ja vællanek sin orromsajidasasek.

23. Olmuš vuolgga olgus su dakkosis ja su barggosis gidda ækked ragjai.

24. Man ædnagak læk du dagok, Hærra! Don dakkik daid buokaid visaset; ænam læ dievva du dagoin.
Salm. 92, 6; 111, 2. 3.

25. Dast læ appe, stuores ja vides; dast læ ædnagvuotta alma logotaga, dast læk sikke smavva ja stuora spirik.
1 Mos. 1, 21.

26. Dast jottek skipak, leviatan*, maid don rakadik dast dukkuraddat.
*Salm. 74, 14.

27. Dak buokak vurddek du, vai don addašik daidi dai biemo vuogas aiggai.
Salm. 145, 15. 16.

28. Don addak daidi, dak čoggek; don rabastak du gieđad, dak galletuvvujek buriguim.

29. Don čiegak du muođoidad, dak suorgganek; don valdak sin ællemvuoiŋanasa ruoktot, dak jabmek ja maccek sin muolddasæsek ruoktot.
Job 34, 14. 15.

30. Don olgusvuolgatak du Vuoiŋad, dak sivdneduvvujek, ja don ođasmattak ædnam hame.
Job 33, 4.

31. Hærra gudne lekus agalaš aiggai! Hærra illodekus su dagoides siste.
1 Mos. 1, 31.

32. Son, gutte ædnami gæčča, ja dat doargesta, gutte varidi guoskata, ja dak borgestek.

33. Mon aigom maidnoma lavllot Hærrai, nuft gukka go mon ælam; mon aigom lavllot mu Ibmelasam, dam bodda go mon ain læm ællemen.
Salm. 63, 5; 146, 2.

34. Vare mu guoratallam lifči sudnji buoredokkalašvuottan! Mon aigom illodet Hærra siste.
Salm. 19, 15.

35. Vare juo suddolažak javkaše ædnamest, ja ibmelmættomak æi livče šatan æmbo! Mu sillum, maino Hærra! Halleluja*!
*d. l. maidnot Hærra.

105. Salbma.

Lavllo gaibed Israela maidnot ja ramedet Ibmela buok dam oudast, maid son læ dakkam dam vuostai, 1—6. Son læ alo muittam dam litto, maid son dagai basse vanhemiguim, 7—12, varjalam sin buok vaddoi siste, 13—15, addam su arbmogas doalvvomes vuolde Jakoba ja su sokkagodde mannat Egypteni, 16—23, dolvvom albmuga dobbe olgus ædnag ibmaši maŋŋel, 24—38, mieđoštam dam ædnag oavddodagoiguim mæce čađa ja dolvvom dam Kanaan ædnam sisa, 39—45.

1. Ramedeket Hærra, čurvvot su nama, dieđeteket albmugi gaski su stuora dagoid!
1 Muit. 16, 8 j. n. v. Es. 12, 4 j. n. v.

2. Lavllot su oudast, maidnoma lavllot sudnji, guoratallet buok su oavddodagoid!

3. Ramedeket ječaidædek su basse namast! Illodekus sin vaibmo, guđek Hærra occek!
4. Jerret Hærra ja su famo maŋŋai, occet su muođoid alelassi!
5. Muittet su oavddodagoid, maid son læ dakkam, su ibmaŝid ja su njalme duomoid,
6. di Abraham, su balvvalægje, nalle, di Jakoba manak, su olgusvalljijuvvumak!
7. Son læ Hærra, min Ibmelamek, su duomok læk obba ædnam mietta.
8. Son muitta agalaǯat su littos, dam sane, maid son asati duhat sokkagoddai, 5 Mos. 7, 9.
9. dam litto, maid son dagai Abrahamin, ja su vales Isaki; 1 Mos. 15, 18; 26, 3.
10. ja son bijai dam Jakobi riekten, Israeli agalaŝ litton, 1 Mos. 28, 13; 35, 12.
11. cælkededin: Dudnji aigom mon addet Kanaan ædnama arbbeoassen.
12. Dalle go si legje ucca jovkuŝ, harvvak ja vierrasak dam siste,
13. ja vagjolegje albmug lutte albmuga lusa, nubbe rikast nubbe albmuga lusa, 1 Mos. 12, 1. 9; 13, 1.
14. de i son suovvam ovtage olbmu dakkat vækkavalde sin vuostai, ja son rangaŝti gonagasaid sin diti: 1 Mos. 12, 17; 20, 3. 7; 26, 11.
15. Allet duota mu vuiddujuvvumid, ja allet daga mu profetaidi maidege bahaid!
16. Ja son gočoi nælge ædnam bagjeli, son doji juokke laibe soabbe*. 1 Mos. 41, 54 j. n. v. *Es. 3, 1.
17. Son vuolgati olbma sin ouddalist, balvvalægjen vuvddujuvvui Josef. 1 Mos. 37, 28. 36; 45, 5. 7.
18. Si givsedegje su julgid lakkiguim, su siello* ŝaddai ruvdidi,
*d. læ. su lakkek dakke su sillui bačča bakčasa. 1 Mos. 39, 20.
19. gidda dam aige ragjai, go su sadne ollaŝuvai, go Hærra sadne čajeti su aŝetæbmen. 1 Mos. 40, 20 j. n. v. 15.
20. De vuolgati gonagas sane ja luiti su luovos, rađđijægje olmuŝŝlajai bagjel luiti su bessujussi. 1 Mos. 41, 14.
21. Son bijai su hærran su viesos bagjel ja rađđijægjen buok su obmudagaides bagjel, 1 Mos. 41, 40. 41; 45, 8.
22. vai son čanaŝi su oaivamuǯaid su datos mielde ja oapatifči su vuorrasidi visesvuođa. 1 Mos. 41, 44.
23. De bođi Israel Egypteni, ja Jakob asai nuftgo amas olmuŝ Kam ædnamest. 1 Mos. 46, 1 j. n. v.
24. Ja son* dagai su albmuges sagga ŝaddolaǯǯan ja dagai dam gievrabun go dam vuostaičuoǯǯoid. *Ibmel. 2 Mos. 1, 7. 9. 12.
25. Son nubbastutti sin vaimo, nuft atte si vaŝotegje su albmuga, nuft atte si mænnodegje gavvelet su balvvalegjiguim. 2 Mos. 1, 10 j. n. v.
26. Son vuolgati Moses, su balvvalægjes, Arona, gæn son læi olgusvalljim. 2 Mos. 3, 10 j. n. v.
27. Soai dagaiga su mærkaid sin gaskast ja ibmaŝid Kam ædnamest.
28. Son vuolgati sævdnjadasa ja dagai dam sævdnjaden, ja æi si læm vuostehagolaǯak su sani vuostai. 2 Mos. 10, 22. 23.
29. Son nubbastutti sin čace varran, ja son goddi sin gulid. 2 Mos. 7, 20. 21.
30. Sin ænam giđđodi cubbuin, vela sin gonagasai gammari sistege. 2 Mos. 8, 2—6.
31. Son sarnoi, ja de botte čurukmoađek, čuoikak buok sin ædnamraji sisa. 2 Mos. 8, 17. 24. Salm. 78, 45.
32. Son addi sigjidi čuorbmasid arvven, ŝloavaidægje dola sin ædnami, 2 Mos. 9, 23 j. n. v. Salm. 78, 47.
33. ja son njeidi sin vidnemuoraid ja sin fikunmuoraid ja doagjali muoraid sin ædnamraji siste.

34. Son sarnoi, ja de botte rasselokkok ja jurssek* alma logotaga, 2 Mos. 10, 13 j. n. v. Salm. 78, 46. * d. l. rasselokkok.

35. ja dak borre juokke urttasa sin ædnamest, ja dak borre sin ædnam šaddoid.

36. Ja son časki buok vuostasriegadegjid sin ædnamest, buok sin famo alggošaddoid. 2 Mos. 12, 29. Salm. 78, 51.

37. Ja son doalvoi sin olgus silbain ja gollin, ja i gavdnum oktage guossalægje su sokkagoddin. 2 Mos. 12, 35. 36.

38. Egypten illodi, go si vulgge olgus; dastgo ballo sist læi boattam sin bagjeli.

39. Son olgus lebbi balva govčasen ja dola čuvggit ija. 2 Mos. 13, 21. 22. 4 Mos. 9, 16; 10, 34.

40. Si gaibedegje, ja son divti vagtel-loddid boattet ja galleti sin almelaibin. 2 Mos. 16, 13 j. n. v. Salm. 78, 23 j. n. v.

41. Son rabasti bavte, ja čacce golgai; dat golgai goikke ædnama čađa nuftgo jokka. 2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20, 11. Salm. 78, 15. 16.

42. Dastgo son muittai su basse sanes, Abrahama, su balvvalægjes,

43. ja son doalvoi su albmuges olgus iloin, su olgusvalljijuvvumides avvočuorvvomin,

44. ja son addi sigjidi bakenlaš albmugi ædnamid, ja maid olmušlajak vaivin legje fidnim, valdde si oabmenæsek, Salm. 78, 55.

45. vai si doalaše su ravvagid ja aimoin bisotifče su lagaid. Halleluja! Salm. 78, 7.

106. Salbma.

Lavllo ramed Ibmela su mæretes buorrevuođa diti sin buokai vuostai, guđek barggek vanhurskesvuođa ala, ja rokkadalla oasalažžan šaddat dam bestujubmai, maid almug vuordda, 1—5. Son dovdasta gattavažžan albmuga nammi, atte dat gittemættomvuođas, jægadmættomvuođas ja erit jorralæmes bokte læ suddodam sagga su arbmogas Ibmeles vuostai, vuostačedin Egyptenest, dasto gærde gærddai mæcest ja maŋemusta Kanaanest, nuft atte Hærra maŋačassi læ ferttim addet dam bakeni garra rađđim vuollai, 6—43. Mutto go Hærra, vaiko almug læ læmaš vuostehagolaš, daddeke ædnag gerdid læ bæstam dam dam hæđest erit, go dat čuorvoi sudnji, de rokkadalla son su maidai dal bæstet dam bakeni gieđast erit, 44—47.

1. Halleluja! Ramedeket Hærra, dastgo son læ buorre, su arbmogasvuotta bista agalažat. Salm. 104, 35; 107, 1; 118, 1.

2. Gi matta cælkket Hærra vægalaš dagoid, sardnedet buok su ramadusa? Salm. 40, 6; 71, 15.

3. Audogasak læk dak, guđek vuttivalddek, mi vuoiggad læ, dat, gutte dakka vanhurskesvuođa juokke aige.

4. Muite muo, Hærra, daina buoredokkalašvuođain, maid don anak du albmugasad, oappalada muo du bestujuminad,

5. vai mon gæčadam du olgusvalljijuvvumidad líkko, illodam du albmugad iloin, ramedam ječčam oktan du arbinad!

6. Mi læp suddodam min vanhemidamekguim, mi læp boastot mænnodam, mænnodam ibmelmættomet. 1 Gon. 8, 47. Dan. 9, 5.

7. Min vanhemak Egyptenest æi vuttivalddam du oavddodagoid, æi si muittam du ædnag arbmodagoid, mutto legje vuostehagolažak appegaddest, ruksis appegaddest. 2 Mos. 14, 11. 12.

8. Daddeke besti son sin su namas diti, dieđetam varas su valdes,

9. ja son šiggoi ruksis abe, ja dat goikai, ja son addi sin mannat čiegŋalasai čađa nuftgo mæcest, 2 Mos. 14, 21 j. n. v. Es. 63, 12. 13.

10. ja son besti sin vašotægje gieđast ja lonesti sin vašalažža gieđast,

11. ja čacce govčai sin vuostaičuožžoid, i baccam i oktage sist ligas. 2 Mos. 14, 28.

12. De si osku su sani ala, si lavllu su ramadusa.
2 Mos. 14, 31; 15, 1 j. n. v.

13. Daddeke vajaldatte si farga su dagoid, æi si vuorddam su rađe;

14. mutto si doppitalle anestubmai mæcest, ja si gæččalegje Ibmela dam avddem baikest.
4 Mos. 11, 4 j. n. v. Salm. 78, 18.

15. De addi son sigjidi dam, maid si anotegje, mutto vuolgati ravččadavda sin hæga bagjeli.
4 Mos. 11, 31 j. n. v. Salm. 78, 27 j. n. v.

16. Ja si gađaštišgotte Mosesa vuostai sidast, Arona, Hærra basse olbma, vuostai. 4 Mos. 16, 1 j. n. v.

17. Ænam rappasi ja njiellali Datana ja govčai Abiram joavko,
4 Mos. 16, 31 j. n. v.

18. ja dolla cakketi sin joavko, dollanjuovča boldi daid ibmelmættomid. 4 Mos. 16, 35.

19. Si dakke galbe Horeb guorast ja rokkadalle leikkijuvvum gova, 2 Mos. 32, 1 j. n. v.

20. ja si lonotegje sin gudnesek* vuovsa govain, mi rasid borra.
*5 Mos. 10, 21. Jer. 2, 11. Rom. 1, 23.

21. Si vajaldatte Ibmela, sin bæstesek, gutte læi dakkam stuora dagoid Egyptenest,

22. oavddodagoid Kam ædnamest, suorggadlaš dapatusaid ruksis appegaddest. Salm. 105, 27 j. n. v.

23. De son celki, atte son aigoi sin hævatet, jos i Moses, su olgusvalljijuvvum, livče divvom ječas njielo ouddi su muođoi oudast, eritjorggalam varas su moare sin hævatæmest. 2 Mos. 32, 9—14.

24. Ja si bagjelgeččе dam havskajes ædnama, æi si oskom su sadnai,
4 Mos. 14, 2 j. n. v. Salm. 78, 32.

25. ja si nimmuregje sin gođidæsek siste, æi si gulddalam Hærra jiena.

26. De son bajasbajedi su gieđas ja vuornoi sigjidi, atte son aigoi diktet sin gaččat mæccai
4 Mos. 14, 21 j. n. v. 28 j. n. v. 1 Kor. 10, 5.

27. ja diktet sin nale gaččat bakeni gaski ja biđgit sin ædnamidi. 3 Mos. 26, 38. 5 Mos. 28, 36. 37.

28. Ja si čadne ječaidæsek Baal Peori ja borre oaffarid jabmidi*,
4 Mos. 25, 3 j. n. v. *d. l. hægates æppeibmelgovaidi. Salm. 115, 5 j. n. v. Jer. 10, 3. Visesv. 13, 10. 18.

29. ja si moaratutte sin dagoidæsek bokte, ja gikse bakki sisa sin gaski.

30. De čuoǯǯeli Pinehas ouddan ja doalai duomo, ja gikse bissani;
4 Mos. 25, 7. 8. 11.

31. ja dat lokkujuvvui sudnji vanhurskesvuottan sogast sokki agalaǯat. 4 Mos. 25, 12. 13.

32. Ja si moaratutte Meriba čaccegaddest, ja Mosesi gævai bahast sin diti;
2 Mos. 17, 1 j. n. v. 4 Mos. 20, 1 j. n. v. 12.

33. dastgo si legje vuostehagolaǯak su* Vuoiŋa vuostai, ja son sarnoi jurdaškættai su baksamidesguim.
Es. 63, 10. 4 Mos. 20, 10. * d. l. Ibmela.

34. Æi si hævatam daid albmugid, mai birra Hærra læi sardnom sigjidi, 5 Mos. 7, 1 j. n. v. 16; 12, 2. 3. Duob. 1, 21 j. n. v.

35. mutto si sægotegje ječaidæsek bakeniguim ja oppe sin dagoid,
Duob. 3, 6. 7.

36. ja si balvvalegje sin æppeibmelid, ja dak šadde sigjidi giellan,
Duob. 2, 12. 13.

37. ja si oaffarušše sin barnidæsek ja sin nieidaidæsek famoidi*.
Jer. 7, 31. *d. l. æppe-ibmelidi, 5 Mos. 32, 17.

38. ja si golgategje vigetes varaid, sin barnidæsek ja sin nieidaidæsek varaid, gæid si oaffarušše Kanaan æppe-ibmelidi, ja ænam æppebasotuvvui varai bokte.

39. Si šadde buttesmættosen sin dagoidæsek bokte ja furrušegje sin bargoidæsek bokte.
2 Mos. 34, 15. 3 Mos. 20, 5. 6.

40. De cakkidi Hærra moarre su albmuga vuostai, ja son fastašišgođi su arbes.

41. Ja son addi sin bakeni gitti, ja sin vaŝotægjek rađđijegje sin bagjel, Duob. 2, 14; 3, 8. 12—14.

42. ja sin vaŝalaẑak atestegje sin, ja si vuoleduvvujegje sin gieđa vuollai.

43. Ædnag gerdid erit besti son sin; mutto si legje vuostehagolaẑak sin rađidæsek dafhost, ja si varnotuvve sin værredagosek diti. Duob. 2, 16 j. n. v.

44. Ja son gæčai sin bællai, go si legje hæđest, go son gulai sin vaiddemčuorvvoma.

45. Ja son muiti sigjidi su littos, ja dat gađati su su stuora arbmogasvuođa mielde, 5 Mos. 30, 3 j. n. v.; 32, 36.

46. ja son divti sin gavdnat vaibmolađesvuođa sin buokai muođoi oudast, gæk legje valddam sin gidda.

47. Bæste min, Hærra, min Ibmelæmek, ja čokke min bakeni lutte maidnot du basse nama, ramadallat du ramadusast!

48. Maidnujuvvum lekus Hærra, Israel Ibmel, agalaŝvuođast ja gidda agalaŝvutti! Ja buok almug cælkka: Amen. Halleluja! Salm. 72, 18. 19.

107. Salbma.

Maŋŋelgo lavllo læ avčotam Israela maidnot ja gittet Hærra, damditi go son læ bæstam sin sin vaŝalaẑai gieđast ja dolvvom sin sin ædnami ruoktot, 1—3, muittala son sin oudeb varnotesvuođa ja sin bestujume birra dast erit moaddelagaŝ govaiguim ja gærdot oktelassi su avčotæmes; si læk nælggo olbmui lakasaẑak, guđek vagjolegje mæcest birra, mutto dal læk dolvvujuvvum orromgavpugi, 4—9, giddagasa olbmui lakasaẑak, guđek læk fastain bessujussi luittujuvvum, 10—16, hæga ala bucci lakasaẑak, guđek læk dærvasmattujuvvum, 17—22, abe alde staipotuvvum olbmui lakasaẑak, guđek læk havdni boattam, 23—32. Sin vaŝalaẑak læk hævvanam, mutto si ječa buristsivdneduvvum valljogasamus buristsivdnadusaiguim vanhurskes olbmuidi illon ja buok ibmelmættomidi vuoledubmen, 33—42. Son loapata nævodedin bigjat Hærra stuora armo jurddagi vuollai, 43.

1. Ramedeket Hærra, dastgo son læ buorre, su arbmogasvuotta bista agalaẑat. Salm. 106, 1.

2. Nuft celkkusek dadde Hærra lonestuvvum olbmuk, si, gæid son læ lonestam hæđe gieđast, Es. 35, 10.

3. ja gæid son læ čokkim ædnamin, nuorttan ja oarjen, davven ja abe guovlost. 5 Mos. 30, 3. 4. Es. 43, 5. 6.

4. Si čagjadadde mæccai, balgeskættes avddem baikkai, æi si gavdnam gavpuga assamsagjen.

5. Si legje nælgest ja goikost maidai, sin siello vuoimetuvai sin siste.

6. De si čurvvu Hærrai sin hæđestæsek; sin atestusain erit besti son sin,

7. ja son doalvoi sin rievtes gæino ala, nuft atte si manne muttom gavpugi, gost si oẑẑu assat. Salm. 68, 7.

8. Si galggek ramedet Hærra oudast su arbmogasvuođa, ja su oavddodagoid olbmui manai oudast; 1 Petr. 2, 9.

9. dastgo son galleti vuoimetuvve sielo ja devdi nælggo sielo buriguim.

10. Si čokkajegje sævdnjadasa siste ja jabmem suoivvan siste, čadnujuvvum varnotesvutti ja ruvdidi, Job 36, 8.

11. dainago si legje læmaŝ vuostehagolaẑak Ibmel sani vuostai ja bagjelgæččam dam alemusa rađe. Jer. 9, 12 j. n. v.

12. Damditi sojati son sin vaimoid gillamuŝa bokte; si guossalegje, ja i læm oktage vækætægje.

13. De si čurvvu Hærrai sin hæđestæsek; sin atestusain erit besti son sin.

14. Son doalvoi sin sævdnjadasast ja jabmem suoivvanest olgus ja botki sin baddid.

15. Si galggek ramedet Hærra

oudast su arbmogasvuođa ja su oavddodagoid olbmui manai oudast;
16. dastgo son cuvkki væikkeportaid ja moallon čuopai ruovddesmartid.
17. Si legje jallak ja givseduvvujegje sin suddolaš gæinosek ja sin værredagoidæsek diti;
18. sin siello fastaši buok borramušaid, ja si botte jabmem portai lakka.
19. De si čurvvu Hærrai sin hæđestæsek; sin atestusain erit besti son sin.
20. Son vuolgati su sanes ja dærvasmatti sin ja besti sin sin havdin erit.
21. Si galggek ramedet Hærra oudast su arbmogasvuođa ja su oavddodagoid olbmui manai oudast
22. ja oaffaruššat gittalus-oaffarid ja muittalet su dagoid avoin. Salm. 50, 14. 23.
23. Si, guđek manne abe ala skipai siste, guđek doaimategje sin dagosek stuora čaci alde,
24. si oidne Hærra dagoid ja ja su oavddodujid čiegŋalasa alde.
25. Son gočoi ja divti ramadakbiega boattet, ja dat bajasbajedi dam baroid.
26. Si manne bajas alme guvllui, si manne vuolas čiegŋalasaidi, sin siello hærdotuvai oasetesvuođa siste.
27. Si joratuvvujegje ja suibbu nuftgo garrim olmuš, ja buok sin visesvuotta šaddai duššen.
28. De si čurvvu Hærrai sin hæđestæsek, ja sin atestusain doalvoi son sin olgus.
29. Son addi ramadaga šaddat goalkken, ja sin barok* javotuvve. *d. l. dak barok, maiguim si dorru.
30. Ja si illodegje dam diti, go dak orostegje; ja son doalvoi sin dam havdni, gosa si halidegje.
31. Si galggek ramedet Hærra oudast su arbmogasvuođa ja su oavddodagoid olbmui manai oudast
32. ja goargotet su albmuga čoaggalmasa siste ja maidnot su dast, gost vuorrasak čokkajek.
33. Son dagai dænoid mæccen ja čacce-agjagid goikkaluvve ænamen,
34. šaddolaš ædnama saltte-ænamen sin* bahavuođa diti, guđek dam siste asse. *d. l. Israel vašalažai. 5 Mos. 30, 7; værd. 29, 23. Es. 13, 19.
35. Son dagai mæce čaccejavrren ja goikke ædnama čacce-ajan*. Es. 35, 7; 41, 18. Jer. 31, 23 j. n. v. *dam bestum Israeli.
36. Ja son divti nælggo olbmuid dast orrot, ja si vuođđodegje gavpuga dast orrom diti.
37. Ja si gilvve bældoid ja rakadegje vidnegardid, ja si oǯǯu daid šaddoid, maid dak šaddadegje. Am. 9, 13 j. n. v.
38. Ja son buristsivdnedi sin, ja si ædnanegje sagga, ja omi dafhost i son addam sigjidi uccan. 5 Mos. 28, 2 j. n. v.; 30, 9.
39. De si fastain uccanegje ja vuolas sojatuvvujegje atestusa, oasetesvuođa ja morraš bokte. 5 Mos. 28, 62 j. n. v.
40. Son, gutte golgat bagjelgeččujume oaivamužai bagjeli ja luoitta sin čagjadaddat balgeskættes avddem baikkai, 5 Mos. 28, 7. Job 12, 21. 24.
41. son aledi vaivaš olbmu varnotesvuođast ja dagai sokkagoddid nuftgo ælo. 5 Mos. 30, 5. Esek. 36, 37 j. n. v. Salm. 113, 7.
42. Vuoiggadlaš olbmuk oidnek dam ja illodek, ja buok bahavuotta dappa su njalmes gidda. Sef. 3, 14. Salm. 126, 2. 3; 129, 5 j. n. v. Mik. 7, 16.
43. Gutte vises læ, son vuttivalddus dam ja fuomašekus Hærra arbmodagoid! Hos. 14, 10.

108. Salbma.

David aiggo ramedet Ibmela buok mailme oudast su stuora arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa diti, 2—6, ja rokkadalla su dal boattet su albmugasas vækken, 7. Alma

son læ addam dasa dam loppadusa, atte dat galgga ædnama alelassi oabmenes adnet ja daid biras albmugid vuoittet, 8—10. Dam loppadusa diti læ lavllo visses dam ala, atte soatte, maid si dal aigguk doallat Edom vuostai, šadda likkostuvvat Ibmel væke bokte, man ala almug aivefal dorvasta, 11—14.

1. Muttom lavla, muttom salbma Davidest.

2. Mu vaibmo læ dorvolaš, o Ibmel! Mon aigom lavllot ja ramedet, duođai, dam galgga mu gudne* dakkat. Salm. 57, 8—12. *d. l. siello.

3. Morran, harppa ja sitar! Mon aigom boktet iđđedes gukso.

4. Mon aigom du ramedet albmugi gaskast, Hærra, ja maidnoma lavllot dudnji olmuš-šlajai gaskast.

5. Dastgo stuores læ alme bagjel du arbmogasvuotta, ja gidda balvai ragjai du oskaldasvuotta.

6. Čajet ječad allagen alme bagjel, o Ibmel, ja du gudnad obba ædnam bagjel!

7. Vai du æcalažak šaddaše bestujuvvut, de' væket du olgiš gieđainad ja gula min!
Salm. 60, 7—14.

8. Ibmel læ sardnom su bassevuođastes. Mon aigom avvodet; mon aigom juogadet Sikema ja mittedet Sukkot vuome.

9. Munji gulla Gilead, munji Manasse, ja Efraim læ mu oaive suogjalus, Juda læ mu rađđimsoabbe.

10. Moab læ mu basadam-litte, Edom ala suppim mon mu gabmagam, Filistalažai ædnam diti mon avvodam.

11. Gi aiggo doalvvot muo dam nana gavpugi? Gi laidde muo sisa Edomi?

12. Ikgo don, o Ibmel, gutte hilgguk min ja ik mannam, o Ibmel, olgus min soattevægaiguim?

13. Adde migjidi væke vašalaža vuostai, dastgo olbmui vække læ duššalaš.

14. Ibmel bokte galggap mi rakadet aldsesæmek valde, ja son galgga vuolasduolbmat min vašalažaid.

109. Salbma.

David vaiddala Hærrai su ibmelmættom vašalažaides bagjel, guđek maksek su rakisvuođa bačča vašin, 1—5. Son rokkadalla, vai Ibmel vanhurskes rangaštus olles mittoin dæivvedifči erinoamačet ovta sist, 6—15, gutte, vaibmolađesmættom lakai su doarradaladedin, læ čajetam, atte son datto, atte garrodus galgga boattet su bagjeli, 16—20. Son muittal dastmaŋŋel su stuora gillamušaides birra, 21—25, rokkadalla Hærra bæstet su dain erit, 26—29, ja loppeda, atte son aiggo ramedet su dam diti, 30. 31.

Nuftgo 31, 38 ja 41 salbma, sistes doalla maidai dat salbma einostusa Messiasa gillamušai birra su ibmelmættom vašalažai bokte, erinoamačet Judas bokte, gutte su beti (Ap. dag. 1, 20).

1. Lavllom-oapatægjai; Davidest; muttom salbma.

Mu gitoslavllagam Ibmel, ale oro javotaga! Salm. 22, 4; 118, 14.

2. Dastgo ibmelmættomvuođa njalme ja værrevuođa njalme læk si rabastam mu vuostai, si læk sardnom muina gielesvuođa njuokčamin.
Salm. 52, 4 j. n. v.; 55, 22. Matt. 26, 59.

3. Ja vašševuođa saniguim læk si muo birrastattam ja soattam mu vuostai alma ašetaga.

4. Balkkan mu rakisvuođa oudast čužžu si mu vuostai, ja mon læm aive rokkus.

5. Ja si bigje bahaid mu ala balkkan buore oudast ja vaše balkkan mu rakisvuođa oudast.
Salm. 35, 12 j. n. v.; 38, 21.
Ap. dag. 10, 38. 39.

6. Bija ibmelmættoma su bagjeli, ja divte guoddalægje čuožžot su olgiš gieđa bælde.
Salm. 69, 23 j. n. v.

7. Go son dubmijuvvu, de divte su ašalažžan olgus vuolgget, ja šaddus su rokkus suddon! Sanel. 28, 9.

8. Šaddusek su bæivek harvven, ožžus æra olmuš su ammata!
Ap. dag. 1, 20.

9. Šaddusek su manak ačetæbmen ja su akka læskan,

10. ja divte su manaid birra vagjolet ja gærjedet, ja divte sin mannat olgus sin hævvobacatasainæsek gærjedam varas!

11. Suppijekus vuoitovaldde fierme buok maŋŋai, mi sust læ, ja rievedekusek vierrasak su bargo šaddoid!

12. Ale divte su gavdnat guđege, gutte aimoin bisota arbmogasvuođa su vuostai, ja ale divte guđege arkalmastet su oarbes manai bagjeli!

13. Divte su boatte aige gaskat čuppujuvvut, sin nama eritsikkujuvvut nubbe sokkagoddest! Salm. 37, 38; 21, 11.

14. Muittujuvvus su vanhemi værredakko Hærra lutte, ja allus su ædne suddo eritsikkujuvvu! 2 Mos. 20, 5.

15. Lekusek dak alelassi Hærra čalmi oudast, ja erithævatekus son sin muito ædnamest, Salm. 34, 17.

16. dainago son i muittam dakkat vaibmolađesvuođa, mutto doarradalai olbma, gutte læi varnotæbme ja vaivaš ja vaimostes morastægje, su goddem varas.

17. Son rakisti garrodusa, ja dat bođi su bagjeli; i sust læm hallo buristsivdnadussi, ja dat oroi gukken sust erit;

18. son garvvodi garrodusa nuftgo su biktasides, ja dat bođi nuftgo čacce su siskaldassi ja nuftgo olljo su davtidi.

19. Dat lekus sudnji nuftgo bivtas, maina son ječas gokča, ja nuftgo boagan, maina son alelassi ječas boakkanasta!

20. Dat lekus mu vuostaičuoǯǯoi balkka Hærrast ja sin balkka, guđek sardnuk bahaid mu sielo vuostai!

21. Ja don, Hærra Hærra, daga burist mu vuostai du namad diti! Dainago du arbmogasvuotta læ buorre, gajo don muo!

22. Dastgo mon læm varnotæbme ja vaivaš, ja mu vaibmo læ čađaraiggeduvvum mu siskaldasast.

23. Nuftgo suoivan, go dat javkka, manam mon dokko; mon vuojetuvvum erit nuftgo rasselokko. Salm. 102, 12.

24. Mu čibbek suibbuk borakættaivuođai diti, ja mu oaǯǯe sodna ja læ alma buoiddevuođataga.

25. Ja mon læm šaddam bilkkadussan sigjidi; si oidnek muo ja šluvggek oividæsek. Salm. 22, 8.

26. Væket muo, Hærra, mu Ibmelam, bæste muo du arbmogasvuođad mielde,

27. vai si dovddek, atte dat læ du gietta, atte don, Hærra, læk dam dakkam! Salm. 59, 14.

28. Si garrodek, mutto don buristsivdnedak; si čuoǯǯelek ja šaddek hæppad vuollai, mutto du balvvalægje illoda.

29. Mu vuostaičuoǯǯok galggek garvvodet hæppašuttujume ja gokčat ječaidæsek sin hæppadinesek nuftgo gavtin. Salm. 35, 26.

30. Mon aigom ramedet Hærra sagga mu njalminam, ja ædnagi gaskast aigom mon su maidnot; Salm. 22, 23.

31. dastgo son čuoǯǯo vaivaš olbmu olgiš gieđa bælde su bæstem varas sin gieđast, guđek dubmijek su sielo. Salm. 16, 8.

110. Salbma.

David gulata særvvegoddai, atte son Vuoiŋast læ gullam, moft Hærra læ dakkam Messiasa, su hærra, oasalaǯǯan su buokvægalašvuottasis ja addam sudnji hærravuođa su vašalaǯai bagjel, 1. 2, ja atte Messiasast læ basse almug, mi æktodatolaš gulolašvuođain balvval su soađest vašalaǯai vuostai, go Hærra læ dakkam su agalaš pappan Melkisedek lakai, 3. 4. Dastmaŋŋel čilgge son, moft Messias vuostaičuoǯǯomættom famoin

vuoitta ja njæidda buok su vašalažaides vides ædnam mietta, 5—7.

1. Davidest; muttom salbma.
Hærra celki mu hærrai: Čokkan mu olgiš gieđa bællai, dassači go mon bijam du vašalažaid du julgi vuološen! Dan. 7, 13. 14. Matt. 22, 44. Ap. dag. 2, 34. 35. Efes. 1, 20—22. Ebr. 1, 13. 1 Kor. 15, 25.

2. Du famo soabbe galgga Hærra olgus geiggit Sionest; rađđe gasko du vašalažaidad gaskast! Salm. 2, 6. 8. 9.

3. Du almug boatta mielastes ouddan du gievrravuođa bæive; basse čiŋai siste boatta du nuorra vækka du lusa, nuftgo suoldne iđđedes roađe askest erit. Mik. 5, 6.

4. Hærra læ vurdnom, ige son dam gađa: Don læk pappa agalažat Melkisedek lakai. 1 Mos. 14, 18 j. n. v. Ebr. 5, 6. 10; 6, 20; 7, 17. 21.

5. Hærra du olgiš gieđa bælde cuvkke gonagasaid su moares bæive. Salm. 2, 5 j. n. v.

6. Son* doalla duomo bakeni gaskast, dævdda likaiguim, cuvkke oivid vides ædnam mietta.
*d. l. Messias. Salm. 45, 4—6; 68, 22. Alm. 19, 11—16.

7. Jogast son jukka matke alde, damditi son bajed oaives allagassi.

111. Salbma.

Lavllo ramed Hærra buok dai ædnag ja stuora buoredagoi diti, maid son, dat vaibmolađes ja oskaldas Ibmel, læ čajetam su albmugasas, 1—9, ja damditi son nævvo dam ballat sust ja doallat su bakkomid, 10.

1. Halleluja! Mon aigom ramedet Hærra obba mu vaimostam duođalaš olbmui gærreg siste ja særvvegodde siste. Salm. 9, 2; 109, 30.

2. Stuorrak læk Hærra dagok, occujuvvum sin buokain, guđek daidi likojek.

3. Allagvuotta ja hærvasvuotta læ su dakko, ja su vanhurskesvuotta bisso nanosen agalažat.

4. Son læ dakkam, atte su oavddodagok muittujuvvujek; Hærra læ arbmogas ja vaibmolađes.

5. Son læ addam sigjidi borramušaid, guđek sust ballek; son muitta agalažat su littos. Salm. 34, 10; 37, 19.

6. Son læ dieđetam su albmugasas su dagoides famo, go son addi sigjidi bakeni arbe.

7. Su gieđai dagok læk duottavuotta ja vuoiggadvuotta, buok su bakkomak læk oskaldasak, Salm. 93, 5.

8. dak læk vuođđoduvvum alelassi, agalašvutti, dak læk dakkujuvvum duottavuođa ja vuoiggadvuođa siste.

9. Son læ vuolgatam su albmugasas lonastusa, son læ asatam su littos agalaš aiggai; su namma læ basse ja hirbmadlaš. Es. 54, 10.

10. Hærra ballo læ visesvuođa alggo; buorre jierbme læ sist buokain, guđek dakkek dam mielde. Su ramadus bisso agalaš aiggai. Sanel. 1, 7; 9, 10. 1 Tim. 4, 8.

112. Salbma.

Lavllo ramed sin audogassan, guđek ballek Hærrast ja rakistek su bakkomid, ja guđek dakkek vaibmolađesvuođa vaivaši vuostai; Hærra balkata sin daggo bokte, atte son buristsivdned sin valljogasat ja varjal sin buok bahast erit, daidi ibmelmættomidi sutton, gæi halidusak æi devddujuvvu, 1—10.

1. Halleluja! Audogas læ dat olmai, gutte balla Hærrast, gæst læ stuora hallo su bakkomidi. Salm. 1, 1 j. n. v.; 119, 1.

2. Su nalle galgga læt famolaš ædnam alde; vuoiggadlaš olbmui sokkagodde galgga buristsivdneduvvut. Sanel. 20, 7.

3. Buorre dille ja riggesvuotta læ su viesost, ja su vanhurskesvuotta bisso nanosen agalažat. Salm. 34, 10.

4. Sævdnjadasast bajasbagjana čuovgas vuoiggadlaš olbmuidi, sudnji, gutte læ arbmogas ja vaibmolađes ja vanhurskes.
Salm. 97, 11. Es. 58, 7 j. n. v.

5. Oasalaš læ dat olmai, gutte armet ja luoikasen adda; son bajas bisot buok su ašes duomo oudast.
Salm. 37, 21. 26; 41, 2 j. n. v. Sanel. 14, 21.

6. Dastgo i son galga likkatuvvut agalažat; vanhurskes olmuš galgga læt agalaš muitton.
Sanel. 10, 30.

7. I son galga ballat baha sagain; su vaibmo læ nanos, dat dorvasta Hærra ala. Salm. 91, 9. 10.

8. Su vaibmo læ oagjebas; i son bala, dassači go son gæčča iloin su vašalažaides ala.
Salm. 91, 8; 118, 7.

9. Son læ gilvvam, son læ addam vaivašidi; su vanhurskesvuotta bisso nanosen agalažat, su čoarvve galgga aleduvvut gudnin.
Sanel. 11, 24. 2 Kor. 9, 9. Salm. 89, 18.

10. Dat ibmelmættom galgga oaidnet dam ja suttat, son galgga gasket banides ja happat; dai ibmelmættomi halidus dušša.
Salm. 37, 12. Job 8, 13. 14; 11, 20. Sanel. 10, 28.

113. Salbma.

Lavllo avčot buok Hærra balvvalegjid ramedet su, 1—3, dainago son, vaiko son læ buok bagjel aleduvvum, almake gæčča vuolas dai hæjoi ja varnotemi bællai, rakislažat adna sist fuola ja aled sin, 4—9.

1. Halleluja! Maidnot, di Hærra balvvalægjek, maidnot Hærra nama!
Salm. 134, 1.

2. Hærra namma lekus maidnujuvvum dalačest ja gidda agalaš aiggai! Dan. 2, 20.

3. Bæivaš bagjanæme guovlo rajest dam luoittadæme guovlo raggjai læ Hærra namma allaget maidnujuvvum. Mal. 1, 11.

4. Hærra læ aleduvvum buok bakeni bagjel, su gudne læ almi bagjel. Salm. 148, 13.

5. Gi læ nuftgo Hærra, min Ibmel, gutte truoned nuft allaget,
2 Mos. 15, 11.

6. gutte gæčča nuft čiegŋalet vuolas, almin ja ædnam alde,
Salm. 138, 6. Es. 57, 15.

7. gutte čuožaldatta dam hæjo muoldast, aleda dam vaivaša ribakest 1 Sam. 2, 8. Luk. 1, 52.

8. bigjam varas su oaivamužai lusa, su albmuges oaivamužai lusa,
Job 36, 7.

9. son, gutte dikta šaddotes aka assat nuftgo ilolaš mana-ædne! Halleluja! 1 Mos. 21, 2. 1 Sam. 1, 20.
Luk. 1, 57. Es. 54, 1. Gal. 4, 27.

114. Salbma.

Lavllo duođašta jeđđitussan dam gillajægje Israeli Hærra stuora dagoi birra, go son doalvoi su albmuges Egyptenest olgus Kanaani, 1—8.

1. Go Israel manai Egyptenest olgus, Jakoba viesso albmuga lutte, mast læi amas giella, Salm. 81, 6.

2. de šaddai Juda su* basse baikken, Israel su rikan.
2 Mos. 19, 5. 6. * Hærra.

3. Appe oini ja batari, Jordan jorgeti ja viegai ruoktot.
2 Mos. 14, 21 j. n. v. Josv. 3, 14 j. n. v.

4. Varek njuikodegje nuftgo viercak, dievak nuftgo nuorra labbak.

5. Mi læ dudnji dapatuvvam, don appe, go don batarak, don Jordan, go don jorgetak ja viegak ruoktot,

6. di varek, go di njuikodepet nuftgo viercak, di dievak, nuftgo nuorra labbak?

7. Hærra muođoi oudast doargest, don ænam, Jakoba Ibmela muođoi oudast,

8. gutte nubbastutta bavte čaccejavrren, garra gæđge čacce-ajan!
2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20, 11. 5 Mos. 8, 15. Es. 48, 21.

115. Salbma.

Lavllo gaibed Ibmela væketet su albmuges ja daggo bokte almostattet ječas bakenidi danen, gutte læ ælle, buokvægalaš Ibmel, go sin ibmelak læk jabmam ja apetes dingak, mai oassai si buokak servvek, guđek dorvastek dai ala, 1—8. Dastmaŋŋel nævvo son Israela dorvastet Hærra ala, 9—11, gutte vissasi galgga dam buristsivdnedet, 12—15, nuft atte dat, sust bisotuvvum hægast, agalaš aiggai matta maidnot su, 16—18.

1. Ale migjidi, Hærra, ale migjidi, mutto du nammasad adde don gudne du arbmogasvuođad diti, du oskaldasvuođad diti!

2. Manne galggek bakenak cælkket: Gost læ goitai sin Ibmel? Salm. 79, 10.

3. Alma min Ibmel læ almest; son dakka buok, mi su miela mielde læ. Salm. 135, 6.

4. Sin æppe-ibmelak læk silbba ja golle, olbmu gieđai duogje. 5 Mos. 4, 28. Es. 44, 9—20. Salm. 96, 5; 135, 15 j. n. v.

5. Njalbme dain læ, mutto æi dak sarno; čalmek dain læk, mutto æi dak oaine;

6. bæljek dain læk, mutto æi dak gula; njunne dain læ, mutto æi dak havse.

7. Dai gieđak æi gula, dai juolgek æi vaʒe; æi dak jiednad sin čoddaginesek.

8. Dai lakasaʒʒan šaddek si, guđek daid dakkek, juokke okta, gutte dai ala dorvasta. Es. 42, 17. Visesv. 14, 8. 9.

9. Israel, dorvast Hærra ala! Son læ sin vække ja sin galbba. Salm. 33, 20.

10. Aron viesso, dorvasteket Hærra ala! Son læ sin vække ja sin galbba.

11. Di, guđek ballabetet Hærrast, dorvasteket Hærra ala! Son læ sin vække ja sin galbba.

12. Hærra muittai min; son galgga buristsivdnedet, son galgga buristsivdnedet Israel vieso, son galgga buristsivdnedet Aron vieso, Salm. 118, 2 j. n. v.

13. son galgga buristsivdnedet sin, guđek Hærrast ballek, smavvaid stuorraiguim.

14. Hærra lasetekus din, din ja din manaid! 5 Mos. 1, 11.

15. Buristsivdneduvvum leket di Hærrast, alme ja ædnam sivdnedægjest!

16. Albme læ Hærra albme, mutto ædnama læ son addam olbmui manaidi. 1 Mos. 1, 28.

17. Æi jabmek maino Hærra, i oktage sist, guđek mannek vuolas jaskadvutti; Salm. 6, 6.

18. mutto mi galggap maidnot Hærra dalačest ja gidda agalaš aiggai. Halleluja! Salm. 118, 17.

116. Salbma.

Lavllo muittala, atte son rakista Hærra ja aiggo alo su čuorvvot, dainago son, dat arbmogas ja vaibmolađes Ibmel, besti su, dallego son čiegŋalæmus hæđest ja balost čuorvoi sudnji væke birra, nuft atte son dal matta læt oagjebas ja dorvolaš, 1—9. De son muittala, moft son su stuora varnotesvuođastes ja balostes heiti luottemest olbmui ala ja dorvasti aivefal Hærra ala, 10. 11, ja de son cælkka, atte son albmoset, obba særvvegodde muođoi oudast, aiggo su gittet dam stuora bestujume oudast, mi læ sudnji dapatuvvam, 12—19.

1. Mon rakistam Hærra, dastgo son gulla mu jiena, mu njuoras rokkusid. Salm. 18, 2.

2. Dastgo son læ jorggalam su bæljes mu bællai, ja buok mu beividam aigom mon su čuorvvot.

3. Jabmem baddek legje mu birrastattam, ja jabmi aimo suorgatusak legje muo gavdnam; hæđe ja morraša mon gavdnim. Salm. 18, 5 j. n. v.

4. Mutto mon čurvvum Hærra nama: Vuoi Hærračam, bæste mu sielo!

5. Hærra læ arbmogas ja vanhurskes, ja min Ibmel læ vaibmolađes. Salm. 86, 5; 103, 8.

6. Hærra varjala daid ovtagærd-

dasaǯaid; mon legjim varnotæbme, ja son besti muo.

7. Boađe fastain, mu sillum, du oagjebasvuottasad! Dastgo Hærra læ dakkam burist du vuostai.
Salm. 42, 6; 62, 2 j. n. v.

8. Dastgo don eritbestik mu sielo jabmemest, mu čalme čierromest, mu juolge jorralæmest.
Salm. 56, 14.

9. Mon galgam vagjolet Hærra muođoi oudast ælle olbmui ædnamin.

10. Mon oskum, dastgo mon sardnum; mon legjim sagga giksašuvvum.
2 Kor. 4, 13.

11. Mon celkkim mu balostam: Juokke olmuš læ gielastalle.
Salm. 118, 8. Rom. 3, 4.

12. Maina galgam mon makset Hærrai buok su buoredagoi oudast mu vuostai?

13. Bestujume gæra aigom mon bajedet ja čuorvvot Hærra nama.

14. Mu loppadusaidam aigom mon Hærrai makset, duođai, buok su albmuga čalmi oudast.
Salm. 22, 26.

15. Mavsolaš Hærra čalmi oudast læ su ibmelbalolaǯai jabmem.
Salm. 72, 14.

16. Vuoi Hærračam! Alma mon læm du balvvalægje, mon læm du balvvalægje, du balvvalægje nisson bardne; don læk čoavddam mu baddid.

17. Dudnji aigom mon oaffaruššat gitosoaffarid, ja Hærra nama aigom mon čuorvvot.
Salm. 66, 13 j. n. v.

18. Mu loppadusaidam aigom mon Hærrai makset, duođai, buok su albmuga čalmi oudast,

19. Hærra vieso ouddašiljoin, du gasko, Jerusalem. Halleluja!

117. Salbma.

Lavllo gaibed buok bakenid maidnot Hærra dam arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa oudast. maid son læ čajetam su albmugasas, 1. 2.

1. Maidnot Hærra, buok bakenak, ramedeket su, buok albmugak!
Salm. 72, 17; 98, 4 j. n. v. Rom. 15, 11.

2. Dastgo su arbmogasvuotta læ vægalaš min bagjel, ja Hærra oskaldasvuotta bisso agalaš aiggai. Halleluja!

118. Salbma.

Israel avčotuvvu ramedet Hærra, dainago son su arbmogasvuođastes læ bæstam dam, go dat su hæđestes čuorvoi sust væke, 1—5. Dat muittala su nana dorvos sudnji ja su vissesvuođas dam birra, atte dat su væke bokte šadda vuoittet obba dam vašalaš mailme bagjel, mi læ dam birra, 6—12. Mailbme læ aiggom buktet Israela jorralæbmai; mutto Hærra læ, maŋŋelgo son læ rangaštam Israela, bæstam dam su buokvægalaš famos bokte ja daggo bokte dævddam dam avoin ja dakkam dam nanosen dam harrai, atte dat i goassege galga mannat duššas, 13—18. Israel aiggo dal basse baikest ramedet su su bæstema diti, man bokte son læ dakkam dam nanosen dam arbmo-oavdo harrai, atte dat, vaiko dat læ bakenin sagga bagjelgeččujuvvum almug, almake galgga šaddat Ibmel rika oaivve-čiekkagæđgen, 19—24. Dat loapata rokkadaladedin, vai Hærra buristsivdnedifči dam dago, ja fastain ramededin su arbmogasvuođa, 25—29.

Dat einostus, mi orro albmuga vissesvuođa siste dam harrai, atte dat galgga šaddat Ibmel rika oaivve-čiekkagæđgen, læ ollašuvvum Kristus siste (Matt. 21, 42. Ap. dag. 4, 11. Efes. 2, 20. 1 Petr. 2, 7).

1. Ramedeket Hærra, dastgo son læ buorre, su arbmogasvuotta bista agalaǯat.
Salm. 106, 1.

2. Celkkus Israel: Su arbmogasvuotta bista agalaǯat!
Salm. 115, 9 j. n. v.; 135, 19. 20.

3. Celkkus Arona viesso: Su arbmogasvuotta bista agalaǯat!

4. Si, guđek Hærrast ballek, celkkusek: Su arbmogasvuotta bista agalaǯat!

5. Atestusa siste čurvvum mon Hærra; Hærra vastedi munji ja doalvoi muo olgus bessijussi.
Salm. 107, 6; 18, 20; 31, 9.

6. Hærra læ muina, im mon bala; maid galgaši olmuš munji dakkat? Salm. 56, 5. 10. 12. Rom. 8, 31.

7. Hærra læ muina, dat, gutte muo væket, ja mon galgam iloin gæččat mu vašotegjidam ala. Salm. 54, 6. 9.

8. Buoreb læ dorvastet Hærra ala go luottet olbmui ala. Salm. 62, 9. 10.

9. Buoreb læ bataret Hærra lusa go luottet oaivamužai ala. Salm. 146, 3 j. n. v.

10. Buok bakenak muo birrastattek; Hærra nammi galgam mon sin vuolasčuoppat.

11. Si læk mu birra, duođai, si birrastattek muo; Hærra nammi galgam mon sin vuolas čuoppat.

12. Si læk mu birra nuftgo čuoikak, si časkek nuftgo dolla bastelis lanjai siste; Hærra nammi galgam mon sin vuolas čuoppat.

13. Garraset nordastik don* muo, vai mon jorralifčim; mutto Hærra væketi muo. *mu vašalaš.

14. Hærra læ mu gievrravuotta ja mu gitoslavla, ja son šaddai munji bestujubmen. 2 Mos. 15, 2. Es. 12, 2.

15. Bestujume avvodam-jiedna læ vanhurskes olbmui gođi siste; Hærra olgiš gietta rakada valde.

16. Hærra olgiš gietta aleda, Hærra olgiš gietta rakada valde.

17. Im mon galga jabmet, mutto ællet ja muittalet Hærra dagoid. Salm. 115, 17. 18. Hab. 1, 12. Matt. 16, 18.

18. Garraset bagadi Hærra muo, mutto i son addam muo jabmem gitti.

19. Rabasteket munji vanhurskesvuođa portaid! Mon aigom mannat sisa dai čađa, mon aigom ramedet Hærra. Es. 26, 2.

20. Dat læ Hærra portta; vanhurskes olbmuk galggek mannat sisa dam čađa.

21. Mon aigom du ramedet, dainago don vastedik munji ja šaddik munji bestujubmen.

22. Dat gæđge, maid huksijæggjek hilggu, læ šaddam oaivve-čiekkagæđgen. Matt. 21, 42. Ap. dag. 4. 11. Efes. 2, 20. 1 Petr. 2, 7.

23. Hærrast dat læ dapatuvvam, dat læ ovdulaš min čalmidi.

24. Dat læ bæivve, maid Hærra læ dakkam; avvodekop ja illodekop mi dam bæive! Es. 49, 8 j. n. v. Alm. 19, 7.

25. O Hærra, bæste juo! O Hærra, divte juo dam likkostuvvat!

26. Buristsivdneduvvrm lekus dat, gutte boatta Hærra nammi! Mi buristsivdnedep din Hærra viesost. Matt. 21, 9; 23, 39.

27. Hærra læ Ibmel, ja son divti čuvgodet migjidi; čadnet alla basi oaffara baddiguim, dassači go [dam varra boatta] altar čorvi ala! 2 Mos. 29, 12. 3 Mos. 4, 18.

28. Don læk mu Ibmel, ja mon aigom du maidnot, mu Ibmelam, mon aigom du aledet. Salm. 31, 15.

29. Ramedeket Hærra, dastgo son læ buorre, su arbmogasvuotta bista agalažat.

119. Salbma.

Lavllo duođasta Ibmel sane hærvas ječasvuođa lagi ja duji birra, sin audogas dile birra, guđek rievtoi dam adnek, su halos birra ja ilos birra dam diti, go son alo galgga oapestuvvut, nannijuvvut ja jeđđijuvvut dam bokte. Dam oudđanbigja son 22 juogoidi; juokke juogost læk 8 værsa, Ebrealaš bogstavai logo ja lage mielde.

1. Audogasak læk si, gæi gæidno læ laittemættom, guđek vagjolek Hærra laga mielde. Salm. 1, 1 j. n. v.; 112, 1.

2. Audogasak læk si, guđek aimoin bisotek su duođaštusaid, guđek obba vaimostæsek occek su

3. ja æi daga værrevuođa, mutto vagjolek su gæinoi mielde.

4. Don læk addam du goččomidad, vai olmuš visut daid doalaši.

5. O, vare mu gæinok šaddaše

nanosen, nuft atte mon doalam du ravvagid!

6. De im mon galga hæppašuttujuvvut, go mon vuttivaldam buok du bakkomid.

7. Mon aigom du ramedet vaimo vuoiggadlašvuođa siste, go mon oapam dovddat du vanhurskesvuođa lagaid.

8. Du ravvagid aigom mon doallat; ale guođe muo nuft sagga!

9. Man bokte galgga nuorra olmuš varjalet su balggas buttesen? Gævatam bokte ječas du sane mielde.

10. Obba mu vaimostam læm mon occam du; ale luoite muo čagjedet du bakkomin erit!

11. Mu vaibmosam læm mon vurkkim du sane, amam mon suddodet du vuostai.

12. Maidnujuvvum læge don, Hærra! Oapat munji du ravvagidad!

13. Mu baksamidamguim læm mon gulatam buok du njalme lagaid.

14. Du duođaštusai gæino siste læm mon illodam, nuftgo buok riggesvuođa diti.

15. Du goččomid aigom mon guoratallat ja gæčadet du balggaid.

16. Du ravvagi siste havskotalam mon ječčam, im mon vajaldatte du sane.

17. Daga burist du balvvalæggjad vuostai, nuft atte mon oažom ællet! De mon aigom doallat du sane.

18. Rabast mu čalmid, vai mon oainam ovdulaš ašid du lagast!

19. Mon læm guossen ædnam alde; ale čiega must du bakkomidad! Salm. 39, 13.

20. Mu siello læ cuvkkijuvvum, nuft atte mon haliduvam du lagai maŋŋai juokke aige.

21. Don læk šiggom daid čævllas olbmuid, daid garroduvvum olbmuid, guđek čagjedek erit du bakkomin. 5 Mos. 27, 26. Gal. 3, 10.

22. Erit valde must higjadusa ja bagjelgeččujume! Dastgo mon læm aimoin bisotam du duođaštusaid.

23. Oaivamužak læk maidai čokkam ja sardnom mu vuostai; du balvvalægje guoratalla du ravvagid.

24. Du duođaštusak læk maidai mu havskodak; dak læk mu rađđeaddek.

25. Mu siello læ vuolasdeddujuvvum mulddi; bisot mu hægast du sanad mielde!

26. Mon muittalim dudnji mu gæinoidam, ja don vastedik munji; oapat munji du ravvagidad!

27. Adde muo arvvedet du goččomidad gæino! De mon aigom guoratallat du oavddodagoid.

28. Mu siello čierro morrašest; bajasčuožaldatte muo du sanad mielde!

29. Eritjorggal must gielesvuođa gæino, ja suova munji du lagad!

30. Oskaldasvuođa gæino læm mon valljim, du lagaid læm mon ouddasam bigjam.

31. Mon doalam gidda du duođaštusain; Hærra, ale divte muo hæppašuttujuvvut!

32. Du bakkomi gæino mielde aigom mon viekkat; dastgo don gajok mu vaimo balost erit.

33. Oapat munji, Hærra, du ravvagidad gæino! De mon aigom dam aimoin bisotet gidda loapa ragjai.

34. Mattat muo! De mon aigom aimoin bisotet du laga ja doallat dam obba vaimostam.

35. Laidde muo ouddan du bakkomidad balgga mielde! Dastgo dam siste læ must mu havskodak.

36. Sojat mu vaimo du duođaštusaidad bællai ja ale vuoito bællai! Salm. 141, 4.

37. Eritjorggal mu čalmid gæččamest duššalašvuođa maŋŋai, bisot muo hægast du gæinod alde!

38. Ollašutte du balvvalægjasad

du sanad, mi læ sin varas, guđek dust ballek!

39. Eritvalde mu hæppašusa, mast mon balam! Dastgo du lagak læk buorek.

40. Gæča, mon haliduvam du goččomi maŋŋai; bisot muo hægast du vanhurskesvuođad bokte!

41. Adde du arbmo-dagoidad, Hærra, boattet mu bagjeli, du bestujumad du sanad mielde!

42. Mon aigom addet dasa vastadusa, gutte muo higjed; dastgo mon dorvastam du sane ala.

43. Ale eritvalde duottavuođa sane nuft sagga mu njalmest! Dastgo mon vuordam du duomoid.

44. Mon aigom doallat du laga oktelassi, agalažat ja alelassi.

45. Adde muo vagjolet frigja dilest! Dastgo mon jæram du goččomi maŋŋai. Salm. 118, 5.

46. Mon aigom sardnot du duođaštusai birra gonagasai oudast imge šadda hæppad vuollai. Matt. 10, 18 j. n. v.

47. Mon havskotalam ječčam du bakkomi bokte, maid mon rakistam.

48. Mon bajas bajedam mu gieđaidam du bakkomi guvllui, maid mon rakistam, ja mon aigom guoratallat du ravvagid.

49. Muite du sanad du balvvalægjasad, dainago don læk addam muo doaivvot!

50. Dat læ mu jeđđitus mu varnotesvuođa siste, go du sadne læ bisotam muo hægast.

51. Čævllas olbmuk læk bilkkedam muo sagga; du lagast im mon læk erit gaiddam.

52. Mon muittajim du duomoid agalašvuođa rajest, Hærra, ja de mon jeđđijuvvim.

53. Buolle moarre læ muo valddam dai ibmelmættomi diti, guđek heittek du laga.

54. Du ravvagak læk šaddam mu ramadušlavlan mu vieresvuođa viesost.

55. Mon muittajim ikko du nama, Hærra, ja mon dollim du laga.

56. Dat munji addujuvvui, atte mon læm aimoin bisotam du goččomid.

57. Hærra læ mu oasse, celkkim mon, go mon legjim doallamen du sanid. Salm. 16, 5; 73, 25. 26. Vaid. 3, 24.

58. Mon rokkadallim du obba mu vaimostam: Lægge munji arbmogas du sanad mielde!

59. Mon jurdašaddim mu gæinoidam bællai ja jorggalim mu julgidam du duođaštusai guvllui.

60. Mon gaččim ja im ajetallam doallamest du bakkomid.

61. Ibmelmættomi gielak læk mu birrastattam, du laga im mon læk vajaldattam.

62. Gaska-ija aige likkam mon bajas du ramedet du vanhurskesvuođa lagai diti. Salm. 42, 9.

63. Mon anam særvvevuođa sin buokaiguim, guđek dust ballek, ja guđek dollek du goččomid.

64. Ænam læ dievva du arbmogasvuođast, Hærra; oapat munji du ravvagidad. Salm. 33, 5.

65. Don læk dakkam burist du balvvalægjad vuostai, Hærra, du sanad mielde.

66. Oapat munji buore arvvadusa ja daido! Dastgo mon oskom du bakkomi ala.

67. Ouddalgo mon vuoleduvvim, de mon čagjadaddim; mutto dal mon doalam du sane.

68. Don læk buorre ja dagak burid; oapat munji du ravvagidad!

69. Čævllas olbmuk læk čoakkai bodnam giellasid mu vuostai; mon doalam du goččomid obba mu vaimostam.

70. Sin vaibmo læ nuftgo buoiddestukka; mon havskotalam ječčam du laga bokte. Salm. 17, 10.

71. Dat læi munji buorre, go mon vuoleduvvim, vai mon oapašim du ravvagid.

72. Du njalme laka læ munji

buoreb go duhat golle- ja silbba-
stukka. 127. v. Salm. 19, 11.

73. Du gieđak læk muo dakkam ja rakadam muo; adde munji jierme, vai mon oapašim du bakkomid! Salm. 139, 13.

74. Si, guđek dust ballek, galggek muo oaidnet ja illodet; dastgo mon vuordam du sane. Salm. 34, 3.

75. Mon dieđam, Hærra, atte du duomok læk vanhurskesvuotta, ja oskaldasvuođast læk don muo vuoledam.

76. Adde juo du arbmogasvuođad læt munji jeđđitussan du sanad mielde du balvvalægjasad!

77. Adde du arbmogasvuođad boattet mu bagjeli, vai mon ælašim! Dastgo du laka læ mu havskodak.

78. Divte čævllas olbmuid hæppašuttujuvvut! Dastgo si læk dæddam muo vuolas alma ašetaga; mon guoratalam du goččomid.

79. Divte sin ruoktot jorgidet mu lusa, guđek dust ballek ja dovddek du duođaštusaid!

80. Divte mu vaimo læt laittemættosen du ravvagidad siste, amam mon šaddat hæppad vuollai!

81. Mu siello vuoimetuvva halidusa diti du bestujume maŋŋai; mon vuordam du sane.

82. Mu čalmek vuoimetuvvek halidusa diti du sane maŋŋai, go mon cælkam: Goas aigok don muo jeđđit?

83. Dastgo mon læm nuftgo nakkelasko suovast*; du ravvagid im mon vajaldatte.
*d. l. mon goikam.

84. Man ollo be læk du balvvalægje bæivek? Goas aigok don doallat duomo mu doarradalli baggjel? Salm. 39, 6.

85. Čævllas olbmuk læk roggam roggid mu ouddi, si, guđek æi gævat ječaidæsek du laga mielde.

86. Buok du bakkomak læk oskaldasvuotta; alma ašetaga doarradallek si muo; væket muo!

87. Masa de læk si muo duššen dakkam ædnamest, mutto im mon læk hæittam du goččomid.

88. Bisot muo hægast du arbmogasvuođad mielde! De mon aigom aimoin adnet du njalme duođaštusa.

89. Agalaš aiggai, Hærra, bisso du sadne nanosen almest.
Salm. 89, 3. Es. 40, 8. Luk. 21, 33.

90. Sogast sokki bisso du oskaldasvuotta; don vuođđodik ædnama, ja de dat bisso.

91. Du duomoid doaimatam varas bissoba dak* vela dam bæivege; dastgo buok sivdnadusak læk du balvvalægjek.
*albme ja ænam. Visesv. 16, 24.

92. Jos du laka i livče læmaš mu havskodak, de mon lifčim hævvanam mu varnotesvuottam sisa.

93. Agalaš aiggai im mon galga vajaldattet du goččomid; dastgo dai bokte læk don bisotam muo hægast.

94. Du mon læm, bæste muo! Dastgo mon læm occam du goččomid.

95. Ibmelmættom olbmuk læk muo vuorddam muo hævatam varas; mon vuttivaldam du duođaštusaid. Salm. 56, 7.

96. Buok ollesvutti læm mon oaidnam loapa, mutto du bakkom olla sagga viddaset.

97. Man rakisen anam mon du laga! Gæčos bæive guoratalam mon dam.

98. Du bakkomak dakkek muo visasæbbun, go mu vašalaǯak læk; dastgo agalaš aiggai læk dak must.

99. Mon læm šaddam daidolaǯabun go buok mu oapatægjek; dastgo mon guoratalam du duođaštusaid.

100. Mon læm jiermalaǯab go vuorrasak, dastgo mon læm aimoin bisotam du goččomid.

101. Juokke bahas balggast læm

mon adnam mu julgidam erit, vai mon mataŝim doallat du sane.

102. Du lagain im mon læk erit gaiddam; dastgo don læk oapatam muo.

103. Man njalggak mu guobmai læk du sanek, æmbo go honnig mu njalbmai! Salm. 19, 11.

104. Du goččomin mon oažom jierme; damditi vaŝotam mon buok gielesvuođa balgga. Salm. 19, 8.

105. Du sadne læ čuovgas mu juolggai ja gintal mu balggai. Salm. 19, 9. Sanel. 6, 23. 2 Petr. 1, 19.

106. Mon læm vurdnom, ja mon læm dam doallam, aimoin adnet du vanhurskesvuođa lagaid.

107. Mon læm sagga vuolas sojatuvvum; Hærra, bisot muo hægast du sanad mielde!

108. Adde juo mu njalbmam æktodatolaŝ oaffarid dokkit dudnji, Hærra, ja oapat munji du lagaidad! Salm. 19, 15.

109. Mu hægga læ alelassi mu gieđain, mutto du laga im mon læk vajaldattam.

110. Ibmelmættom olbmuk læk bigjam giela mu ouddi, mutto im mon læk čagjadaddam du goččomin.

111. Mon læm oǯǯom du duođaŝtusaid oabmenam agalaǯat; dastgo dak læk mu vaimo illo.

112. Mon læm sojatam mu vaibmom dakkat du ravvagi mielde agalaǯat, gidda loapa ragjai.

113. Guovtemielag olbmuid mon vaŝotam, mutto du laga mon rakistam. Jak. 1, 8.

114. Don læk mu čiekka ja mu galbba, mon vuordam du sane.

115. Gaiddet must erit, di, gudek dakkabetet bahaid, vai mon doalam mu Ibmelam bakkomid!

116. Bajas bisot muo du sanad mielde, vai mon ælaŝim, ja ale divte muo hæppaŝuttujuvvut mu doivvum siste!

117. Doarjal muo, vai mon ŝaddam bestujuvvut! De aigom mon alelassi gæččat haloin du ravvagi bællai.

118. Don anak sin buokaid duŝŝen, gudek erit čagjadaddek du ravvagin; dastgo sin betolaŝvuotta læ duŝŝas.

119. Nuftgo skartaid erit hævatak don buok ibmelmættomid ædnam alde; damditi rakistam mon du duođaŝtusaid.

120. Balo diti dust soaigga mu rumaŝ, ja mon balam du duomoin.

121. Mon læm dakkam vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa; ik don aigo addet muo mu givsedegji gitti.

122. Dakked du balvvalægjad oudast, vai sudnji burist gævva! Ale divte čævllas olbmuid muo givsedet!

123. Mu čalmek vuoimetuvvek halidusa diti du bestujume maŋŋai ja du vanhurskesvuođa sane maŋŋai.

124. Daga du balvvalegjinad du arbmogasvuođad mielde, ja oapat munji du ravvagidad!

125. Mon læm du balvvalægje; mattat muo, vai mon dovdaŝim du duođaŝtusaid!

126. Aigge læ Hærrai barggat; si læk rikkom du laga.

127. Damditi rakistam mon du bakkomid æmbo go golle ja æmbo go fines golle. 72. v.

128. Damditi anam mon buok goččomid juokke dafhost læt njuolggaden; mon vaŝotam buok gielesvuođa balgga.

129. Ovdulaǯak læk du duođaŝtusak; damditi aimoin adna mu siello daid.

130. Du sani almostus bajasčuvgge, dat dakka ovtagærddasaǯaid jiermalaǯǯan.

131. Mon rabastim mu njalbmam ja vainotim; dastgo mon aibaŝim du bakkomi maŋŋai.

132. Jorggal ječad mu bællai ja læge munji arbmogas, nuftgo

vuoiggad læ sigjidi, guđek rakistek du nama!

133. Nanosmatte mu lavkid du sanad siste, ja ale divte maidege værrevuođaid rađđit mu bagjel!
1 Mos. 4, 7. Salm. 19, 14.

134. Čoavde muo olbmui vækkavaldest erit! De mon aigom doallat du goččomid.

135. Adde du muođoidad čuovggat du balvvalægjasad, ja oapat munji du ravvagidad! Salm. 80, 4.

136. Mu čalmek golggek čaccejokkan sin diti, guđek æi doala du laga.

137. Don læk vanhurskes, Hærra, ja du duomok læk vuoiggadak.
5 Mos. 32, 4.

138. Don læk asatam du duođaštusaidad vanhurskesvuođa ja stuora oskaldasvuođa siste.

139. Mu angervuotta læ loapatam muo, dainago mu vuostaičuoǥǥok læk vajaldattam du sanid.
Salm. 69, 10.

140. Du sadne læ sagga čilggijuvvum, ja du balvvalægje rakista dam. Salm. 12, 7; 19, 9.

141. Mon læm ucce ja bagjelgeččujuvvum; im mon læk vajaldattam du goččomid.

142. Du vanhurskesvuotta læ agalaš vanhurskesvuotta, ja du laka læ duottavuotta.

143. Hætte ja atestus gavnaiga muo; du bakkomak læk mu havskodak.

144. Du duođaštusak læk vanhurskasak agalaš aiggai; oapat muo, vai mon ælašim!

145. Mon čuorvom obba vaimostam; vasted munji, Hærra! Mon aigom du ravvagid aimoin adnet.

146. Mon čuorvom dudnji, bæste muo! De mon aigom doallat du duođaštusaid.

147. Mon likkim arrad bajas iđđedes væige ja čurvvum væke; mon vurddim du sanid.
Salm. 5, 4; 88, 14.

148. Mu čalmek legje goccemen ouddal igjagoccemvuoroi, vai mon guoratalašim du sane. Salm. 63, 7.

149. Gula mu jiena du arbmogasvuođad mielde! Hærra, bisot muo hægast du lagaidad mielde!

150. Lakka si læk boattam, guđek barggek baha dagoi ala; du lagast læk si boattam gukkas erit.

151. Don læk lakka, Hærra, ja buok du bakkomak læk duottavuotta.

152. Aigga juo dovdam mon du duođaštusain, atte don læk vuođđodam daid agalaš aiggai.

153. Gæča mu varnotesvuođa ja erit bæste muo! Dastgo im mon læk vajaldattam du laga.

154. Čuoǥot mu aše ja lonest muo, bisot muo hægast du sanad mielde!

155. Bestujubme læ gukken erit dain ibmelmættomin; dastgo æi si oca du ravvagid.

156. Du arbmogasvuotta læ stuores, o Hærra; bisot muo hægast du duomoidad mielde!

157. Ædnagak læk mu doarradallek ja vuostaičuoǥǥok; im mon læk gaiddam du duođaštusain erit.

158. Mon oidnim daid oskaldasmættomid ja fastašim, sin, guđek æi doallam du sane.

159. Gæča, atte mon læm rakistam du goččomid! Hærra, bisot muo hægast du arbmogasvuođad mielde!

160. Du sane oaivvadus læ duottavuotta, ja agalaš aiggai bisso buok du vanhurskesvuođa laka nanosen.

161. Oaivamuǥak doarradalle muo alma ašetaga, mutto mu vaibmo balai du sanin.

162. Mon illodam du sane diti nuftgo daggar, gutte gavdna ollo sallaša.

163. Gielesvuođa læm mon vašotam ja fastašam, du laga læm mon rakistam.

164. Čieča gærde bæivest læm

mon ramedam du du vanhurskesvuođa lagai diti.

165. Ollo rafhe sist læ, guđek rakistek du laga, ja i læk mikkege jorralusaid sin oudast.

166. Mon læm vuorddam du bestujume, Hærra, ja mon læm doallam du bakkomid.

167. Mu siello læ doallam du duođaštusaid, ja mon rakistim daid sagga.

168. Mon læm doallam du goččomid ja du duođaštusaid; dastgo buok mu gæinok læk du muođoi oudast.

169. Adde mu biekkomjiena boattet lakka du muođoi ouddi, o Hærra! Mattat muo du sanad mielde!

170. Divte mu njuoras rokkusa boattet du muođoi ouddi! Bæste muo du sanad mielde!

171. Mu baksamak galggek diktet ramadusa olgus golggat; dastgo don oapatak munji du ravvagidad.

172. Mu njuovča galgga lavllot du sane birra; dastgo buok du bakkomak læk vanhurskesvuotta.

173. Adde du gieđad læt munji vækken! Dastgo mon læm valljim du goččomid.

174. Mon haliduvam du bestujume maŋŋai, Hærra, ja du laka læ mu havskodak.

175. Adde mu sielo ællet ja maidnot du, ja divte du duomoidad muo væketet!

176. Mon læm čagjedam; oca du balvvalægjad nuftgo lappum savca! Dastgo im mon læk vajaldattam du bakkomid.

Es. 53, 6. Jer. 50, 6.

120. Salbma.

Israel rokkadalla Hærra, gutte ouddal læ gullam dam dam hæđest, maidai dalge boattet dasa vækken, rangaštedin dam sælgebælde sardnolas rannaid, ja dat læ visses dam ala, atte son aiggo dam dakkat, 1—4. Ješ dat læ rafhalaš, mutto dat fertte baččaget vaiddalet sin rafhalašmættom ja vašalaš miela ja mænoi diti, 5—7.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.

Mon čurvvum Hærrai mu hæđestam, ja son vastedi munji.

2. Hærra, eritbæste mu sielo gielastalle baksamest, betolaš njuokčamest!

3. Maid aiggo son addet dudnji, ja maid aiggo son vela ain addet dudnji, don betolaš njuovča!

4. Vægalaš olbma bastelis njuolaid oktanaga givelmiestaga hilaiguim*. Salm. 7, 14.

* d. l. hævatægje ja bavčaslaš rangaštusaid.

5. Vuoi munji, go mon ælam nuftgo vieres Meseka gaskast, go mon asam Kedar gođi lutte*!

*d. l. olbmui gaskast, gæk læk dai soattelis ja rievedakkis albmugi Meseka ja Kedara lagačak; 1 Mos. 10, 2; 25, 13. Esek. 38, 2.

6. Gukkarakkan læ mu siello assam sin lutte, guđek rafhe vašotek.

7. Mon læm aive rafhe, mutto go mon sarnom, de si læk gærggadak soattai.

121. Salbma.

Israel vuordda dorvolažat væke Hærrast, gutte alelassi aiggo gocetet dam ja varjalet dam buok bahast erit, 1—8.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.

Mon bajedam mu čalmidam bajas varidi; gost galgga mu vække boattet? Salm. 123, 1.

2. Mu vække boatta Hærrast, alme ja ædnam sivdnedægjest.

3. I son galga eisege luoittet du juolge suoibbot, du gocetægje i galga eisege nokkat.

4. Gæča, i son nokka ige oađe, Israel gocetægje.

5. Hærra læ du gocetægje, Hærra læ du suoivan du olgiš gieđa bælde.

6. Bæivveg i galga bæivaš du goarddet ige manno ikko. Es. 4, 6.
7. Hærra galgga du varjalet buok bahast erit, son galgga varjalet du sielo.
8. Hærra galgga varjalet du olgusmannam ja du sisamannam dalačest ja gidda agalaš aiggai.
5 Mos. 28, 6.

122. Salbma.

David muittala su ilos birra, damditi go son oaǯǯo særvvat sin matkoši, guđek mannek bajas Jerusalemi alla basidi; son rameda gavpuga hærvasvuođa, avčot rokkadallat dam buore dile oudast ja rokkadalla ješ dam birra, 1—9.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin; Davidest.
Mon illodam sin diti, guđek munji celkkek: Mi aiggop mannat Hærra vissui.
2. Min juolgek čuǯǯuk du portain, Jerusalem!
3. Jerusalem, don burist huksijuvvum, nuftgo gavpug, mi læ čoakkai dakkujuvvum, Salm. 48, 13. 14.
4. gosa sokkagoddek mannek bajas, Hærra sokkagoddek, laga mielde Israeli, ramedam varas Hærra nama! 2 Mos. 23, 17.
5. Dastgo dasa læk stuolok bigjujuvvum duomo varas, David vieso stuolok. 5 Mos. 17, 8 j. n. v.
6. Rokkadallet Jerusalem rafhe birra! Rafhe gavdnusek si, guđek du rakistek!
7. Rafhe lekus du ladneseini siste, rafhalašvuotta du garddemi siste!
8. Mu vieljaidam ja mu ustebidam diti aigom mon cælkket: Rafhe lekus du siste!
9. Hærra, min Ibmelæmek, vieso diti aigom mon bivddet du avke.

123. Salbma.

Israel gæčča aibašemin bajas Hærra guvllui, vuordededin su arbmogas væke, 1. 2; dat rokkadalla daggar væke birra su čævllas vašalaǯaides vuostai, guđek gukka juo læk bagjelgæččam ja bilkkedam dam, 3. 4.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.
Du guvllui bajas bajedam mon mu čalmidam, don, gutte truonedak almest!
2. Gæča, nuftgo balvvalegji čalmek gečček dokko sin isedidesek gitti, nuftgo biga čalmek gečček su æmedes gitti, nuft gečček min čalmek dokko Hærrai, min Ibmelasamek, dassači go son šadda miggjidi arbmogassan.
3. Læge migjidi arbmogas, Hærra, læge migjidi arbmogas! Dastgo mi læp sagga galletuvvum bagjelgeččujumin;
4. sagga galletuvvum læ min siello oagjebas olbmui bilkkadusain, čævllas olbmui bagjelgeččujumin.

124. Salbma.

David avčot Israela dovdastet, atte dat duššefal Hærra væke bokte læ bestujuvvum dam hævvanæmest erit, maina dam vašalaǯak læk aittam dam, 1—5. Almug rameda Hærra su bæstema diti, 6. 7, ja cælkka, atte dat dorvasta aivefal su væke ala, 8.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin; Davidest.
Jos Hærra i livče læmaš minguim (nuft celkkus dadde Israel!)
2. jos Hærra i livče læmaš minguim, go olbmuk čuoǯǯelegje min vuostai,
3. de si lifče njiellam min ællenaga, go sin moarre læi cakkidam min vuostai, Salm. 94, 17.
4. de lifče čacek min bagjeli boattam, de lifči ravdnje mannam min sielo bagjel,
5. de lifče dak mannam min sielo bagjel, dak čævllas čacek.
Salm. 69, 16.
6. Maidnujuvvum lekus Hærra, gutte i addam min stajadussan sin banidi!
7. Min siello læ eritbæssam nuftgo lodde loddebivddi gielast;

giella læ botkijuvvum, ja mi læp eritbæssam.

8. Min vække læ Hærra nama siste, gutte dagai alme ja ædnama. Salm. 121, 2; 146, 5. 6.

125. Salbma.

Lavllo duođašta, atte Ibmel almug, go dat dorvasta Hærra ala, i goassege šadda hævvanet, mutto alo varjaluvvu sust, su gievras Ibmelestes; dastgo mailme rika rađđimvuotta i mate alelassi bistet, go dak ibmelbalolažak muđoi gæččaluvvuše jorralussi, 1—3. Son rokkadalla, vai Hærra buristsivdnedifči daid ibmelbalolažaid, ja gulat daidi ibmelmættomidi albmug gaskast Ibmel rangaštusa, 4. 5.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.

Si, guđek dorvastek Hærra ala, læk nuftgo Sion varre, mi i likkatuvvu, mutto bisso agalažat. Salm. 46, 6. Sanel. 10, 25.

2. Birra obba Jerusalema læk varek, ja Hærra læ su albmuges birra dalačest ja gidda agalaš aiggai. Salm. 34, 8.

3. Dastgo ibmelmættomvuođa rađđimsoabbe i galga orrot vanhurskes olbmui oase alde, amasek vanhurskes olbmuk olgus geiggit sin gieđaidæsek vanhurskesmættomvutti.

4. Daga burid, Hærra, dai buri olbmui vuostai, sin vuostai, guđek læk sin vaimostæsek vuoiggadlažak!

5. Mutto sin, guđek erit ærranek sin mokkegæinoidasasek, galgga Hærra diktet mannat dokko singuim, guđek dakkek værrevuođa. Rafhe lekus Israel bagjel!

126. Salbma.

Israel dovdasta gittosin, atte Hærra læ dævddam dam avvodægje iloin, dalle go son besti dam dam fanggavuođast (Babelest), 1—3; dat rokkadalla su dal ollašuttet dam algatuvvum lonastusa, 4, ja cælkka, atte dat læ visses dam ala, atte son dam dagadedin aiggo nubbastuttet dam morraša illon, 5. 6.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.

Go Hærra addi Siona fangaid maccat ruoktot, de mi læimek nuftgo niegadægjek; Salm. 14, 7.

2. de devddujuvvui min njalbme boagostemin, ja min njuovča avoin, de celkkujuvvui bakeni gaskast: Stuora dagoid læ Hærra dakkam dai vuostai.

3. Stuora dagoid læ Hærra dakkam min vuostai; mi šaddaimek illoi.

4. Hærra, adde min fangaid maccat ruoktot nuftgo jogačid lulleædnamest*!

*nuftgo dak, go dak læk vuost læmaš goikkam bakast, fastain devddujuvvujek, go Hærra vuolgata arve.

5. Si, guđek čierromin gilvvek, galggek lagjit avvočuorvvomin. Matt. 5, 4. Luk. 6, 21.

6. Si vazzek ja čirruk, guoddededin dam siebmana, maid si biđgijek; si bottek ruoktot avvočuorvvomin, guoddededin sin gordnegipoidæsek.

127. Salbma.

Salomo oapata, atte alma Ibmel væketaga læ buok olbmu barggo duššas, ja atte son buristsivdneda su olbmuides buok buriguim, 1—5.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin; Salomost.

Jos Hærra i bajasdaga vieso, de barggek si dušše diti, guđek læk dam bajasdakkamen; jos Hærra i gatte gavpuga, de gocca gocetægje dušše diti. 1 Kor. 3, 7.

2. Dušše diti dat læ, atte di likkabetet arrad bajas, čokkanepet maŋŋed, borrabetet vaive laibe; dam sæmma adda son su ustebasas oađededin. Sanel. 10, 22.

3. Gæča, manak læk Hærra addaldagak, hæggašaddo læ balkka. 1 Mos. 33, 5; 48, 9.

4. Nuftgo njuolak vægalaš olbma gieđast, nuft læk nuorravuođa barnek.

5. Audogas læ dat olmai, gæn njuollaskuoppo læ dievva dain; æi

si šadda hæppad vuollai, go si sarnodek vašalaʒaiguim portast.

128. Salbma.

Ibmelbalolaš olmuš rameduvvu oasalaʒʒan, damditi go Hærra buristsivdned su buok su dago ja dile siste, 1—6.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.
Audogas læ juokke okta, gutte Hærrast balla, gutte vagjola su gæinoi mielde. Salm. 119, 1.
2. Du gieđaidad fidnimuša galgak don niktit; audogas læk don, ja dudnji gævva burist.
3. Du akka læ nuftgo šaddolaš vidnemuorra du vieso siskemuš gammari siste, du manak nuftgo olljomuora oavsek du bævde birra.
4. Gæča, nuft buristsivdneduvvu dat olmai, gutte Hærrast balla.
5. Hærra galgga du buristsivdnedet Sionest, ja don galgak gæččat iloin Jerusalem likko buok du ællembeividad. Salm. 134, 3.
6. Ja don galgak oaidnet manaid du manainad. Rafhe lekus Israel bagjel!

129. Salbma.

Lavllo avčot Israela dovdastet, atte Hærra læ bæstam dam dam ædnag ja stuora atestusain erit, 1—4, ja doaivvo, atte buok dam vašalaʒak galggek šaddat hæppad vuollai ja hævvanet, 5—8.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.
Sagga si læk muo atestam mu nuorravuođa rajest (nuft celkkus Israel!),
2. sagga si læk muo atestam mu nuorravuođa rajest; æi dadde læk si valde oʒʒom mu bagjel.
3. Mu sælge alde læk ædnamjorggok jorggom, si læk dakkam sin jorggomluodaidæsek gukken.
4. Hærra læ vanhurskes, son læ gaskat čuoppam dai ibmelmættomi baddid.
5. Si galggek hæppašuttujuvvut ja ruoktot gaiddat, buokak dak, guđek vašotek Siona,
6. si galggek šaddat nuftgo rašek daki alde, mak læk goikkam, ouddalgo dak gaikkujuvvujek bajas,
7. maiguim lagjo-olmai i dævde su goabmeres, ige dat, gutte čadna gordnegipoid, su askes.
8. Ja dak, guđek mannek mæddel, æi cælke: Hærra buristsivdnadus lekus din bagjel, mi buristsivdnedep din Hærra nammi!

130. Salbma.

Lavllo dikta Israela su stuora atestusas siste rokkadallat Hærrast suddoi andagassi addujume ja gagjujume hæđest erit, 1—4, ja cælkket, atte dat aibašemin vuordda bestujume, 5. 6. Son loapata nævodedin dam vela ain vuorddet Hærra, gutte aibas vissasi galgga lonestet dam buok dam suddoin erit, 7. 8.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.
Čiegŋalasast čuorvom mon du, Hærra! Salm. 69, 3.
2. Hærra, gula mu jiena, fuobmašekusek du bæljek mu njuoras rokkusi jiena!
3. Jos don, Hærra, aigok vurkkit værredagoid, Hærra, gi matta dalle bissot?
Job 14, 17. Hos. 13, 12. Salm. 143, 2.
4. Dastgo du lutte læ andagassi addujubme, vai dust ballujuvvu. Dan. 9, 9.
5. Mon vuordam Hærra, mu siello vuordda, ja mon vuordam su sane. Salm. 27, 14.
6. Mu siello vuordda Hærra æmbo go gocetægjek iđđeda, gocetægjek iđđeda.
7. Vuorde, Israel, Hærra! Dastgo Hærra lutte læ arbmogasvuotta, ja ollo lonastus læ su lutte,
8. ja son galgga lonestet Israela buok dam værredagoin erit.

131. Salbma.

David duođašta, atte son vuollegaʒat læ hæittam buok alla jurddagid ja alla

arvvalusaid ja aibas addam ječas Hærra dato vuollai, 1. 2, ja nævvo Israela alo dorvastet su ala, 3.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin; Davidest.

Hærra! I mu vaibmo læk čævllai, ja æi mu čalmek læk allagak, ja im mon vagjol daggar aši siste, mak læk munji bære stuorrak ja bære ovdulažak. Salm. 18, 28.

2. Duođai, mon læm jaskodattam ja sattam mu sillum javotaga orrot nuftgo botkituvvum mana su ædnes lutte; nuftgo botkituvvum manna læ mu siello mu lutte.

3. Vuorde, Israel, Hærra dalačest ja gidda agalaš aiggai!

132. Salbma.

Lavllo muitot Hærrai dam birra, atte David angervuođain ja likkoin læ viggam buktet su basse arka dam rievtes sagjai Israelest, 1—9, ja rokkadalla su ollašuttet David soga ala daid loppadusaid, maid son læ sudnji addam, dainago son dam bokte aiggo buristsivdnedet Siona, maid son læ valljim aldsesis agalaš orromsagjen, 10—18. Dak loppadusak mærkašek Messiasa ja su rika.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.

Hærra, muite Davidi buok su vaive,

2. sudnji, gutte vuornoi Hærrai, addi Jakoba vægalažži dam loppadusa:

3. Im mon aigo mannat mu vissum goađe sisa, im mon aigo mannat mu sænggam oađđemsagjai, 2 Sam. 7, 2.

4. im mon aigo suovvat mu čalmidasam nakkarid, imge mu čalbmerabmasidasam oađđema,

5. ouddalgo mon gavnam saje Hærrai, vieso Jakoba vægalažži!

6. Gæča, mi gulaimek dam* birra Efratast**, mi gavnaimek dam vuovde mæcest***.

* d. l. litto arka. ** 1 Mos. 35, 19. *** Kirjat Jearim. 1 Sam. 6, 21; 7, 1. 2 Sam. 6, 3 j. n. v.

7. Mi aiggop boattet su vissui, mi aiggop rokkadallat su juolggevulluš oudast.

8. Likka bajas, Hærra, ja mana du vuoiŋadamsagjasad, don ja du gievrravuođa arkka! 2 Muit. 6, 41. 42.

9. Du papak garvvodekusek vanhurskesvuođa ja du ibmelbalolažak čurvvusek avoin!

10. David, du balvvalægjad, diti ale eritčajet du vuiddujuvvumad muođoid!

11. Hærra læ vurdnom Davidi duottavuođa, mast son i aigo erit gaiddat: Du hæggašaddost aigom mon bigjat du truono ala; 2 Sam. 7, 11 j. n. v. Salm. 89, 3—5. Ap. dag. 2, 30.

12. jos du manak dollek mu litto ja mu duođaštusaid, maid mon aigom sigjidi oapatet, de galggek maidai sin manak čokkat ovto ja alelassi du truono alde.

13. Dastgo Hærra læ valljim Siona, læ dattom dam aldsesis orromsagjen:

14. Dat læ mu vuoiŋadamsagje agalaš aiggai; dast aigom mon orrot, dainago mon læm dam dattom. Salm. 68, 17.

15. Dam borramuša aigom mon buristsivdnedet, dam vaivašid aigom mon galletet laibin,

16. ja dam papaid aigom mon garvotet bestujumin, ja dam ibmelbalolažak galggek čuorvvot avoin.

17. Dast aigom mon addet čoarve bajasšaddat Davidi, rakadet goalo mu vuiddujuvvumasam. 1 Sam. 2, 10. Luk. 1, 69. Salm. 18, 29.

18. Su vašalažaid aigom mon garvotet hæppadin, mutto su alde galgga su kruonno baittet.

133. Salbma.

David rameda vieljalaš ovtamielalašvuođa havskevuođa ja dam buristsivdnadusa, maid dat bukta særvvegodde bagjeli, 1—3.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin; Davidest.

Gæča, man buorre ja man havske dat læ, atte vieljačak maidai ovtast assek!

2. Dat læ nuftgo dat buorre olljo oaive alde, mi vuolas golgga skavčai ala, Arona skavčai ala, mi golgga vuolas su bivtashelmi ala, 3 Mos. 8, 12.

3. nuftgo Hermon-suoldne, mi vuolas golgga Sion vare ala; dastgo dasa læ Hærra asatam buristsivdnadusa, ællema gidda agalaš aiggai.

134. Salbma.

Hærra balvvalægjek tempel siste avčotuvvujek maidnot su 1. 2. Si savvek albmugi Hærra buristsivdnadusa, 3.

1. Lavla tempeli bajas matkuštedin.

Gæča, maidnot Hærra, buokak di Hærra balvvalægjek, di, gudek čuoǯǯobetet Hærra viesost ijai aige! Salm. 92, 2. 3.

2. Bajas bajedeket din gieđaidædek basse baike guvllui ja maidnot Hærra!

3. Hærra buristsivdnedifči du Sionest, son, gutte dagai alme ja ædnama! 4 Mos. 6, 24. Salm. 121, 2.

135. Salbma.

Lavllo avčot Hærra balvvalegjid, Israel albmuga, maidnot su, 1—4, dam stuoresvuođa ja famo oudast, maid son sikke almostatta luondo rika siste ja doluš beivin læ almostattam su duomoides siste su albmuges vašalaǯai bagjel, 5—12. Son cælkka, atte son læ visses dam ala, atte Hærra, gutte alelassi læ dat sæmma, maidai boatte aige aiggo bæstet su albmuges, 13. 14; mutto bakenak, gudek balvvalek jabma, famotes æppe-ibmelid, galggek šaddat dai lakasaǯǯan, 15—18. De son loapata fastain avčotedin Israela, 19—21.

1. Halleluja! Maidnot Hærra nama, maidnot, di Hærra balvvalægjek,

2. di, gudek čuoǯǯobetet Hærra viesost, min Ibmelæmek vieso ouddašiljoin!

3. Maidnot Hærra, dastgo Hærra læ buorre; maidnoma lavllot su nammi, dastgo dat læ havske. Salm. 147, 1.

4. Dastgo Hærra læ valljim aldsesis Jakoba, Israel su obmudakkanes. 2 Mos. 19, 5.

5. Mon dieđam, atte Hærra læ stuores, ja min Hærra stuoreb go buok ibmelak. Salm. 86, 8.

6. Hærra dakka buok, mi su miela mielde læ, almest ja ædnam alde, abin ja buok čiegŋalasain, Salm. 115, 3.

7. son, gutte dikta lievlaid bajas bagjanet ædnam ravdast, dakka aldagasaid arvven, doalvvo biega su vuorkkagammarines olgus, Jer. 10, 13.

8. son, gutte časki daid vuostasriegadegjid Egyptenest, sikke olbmuid ja omid, 2 Mos. 12, 29.

9. gutte vuolgati mærkaid ja oavdoid du gasko, Egypten, Farao vuostai ja buok su balvvalegji vuostai, 2 Mos. 7—10.

10. son, gutte časki ædnag bakenlaš albmugid ja goddi famolaš gonagasaid, Salm. 136, 17. 18.

11. Sihona, Amoritalaǯai gonagasa, ja Oga, Basan gonagasa, ja buok Kanaan gonagasrikaid, 4 Mos. 21, 21—24. 33—35. Josv. 12.

12. ja addi sin ædnama arbben, addi Israeli, su albmugasas, dam arbben. Josv. 11, 23.

13. Hærra, du namma bisso agalaš aiggai, Hærra, du muitto sogast sokki. Salm. 102, 13.

14. Dastgo Hærra galgga dubmit su albmuges, ja su balvvalegjides diti galgga son gattat. 5 Mos. 32, 36.

15. Bakeni æppe-ibmelak læk silbba ja golle, olbmu gieđai duogje. Salm. 115, 4 j. n. v.

16. Njalbme dain læ, mutto æi dak sarno; čalmek dain læ, mutto æi dak oaine;

17. bæljek dain læk, mutto æi dak gula, ja ige læk mikkege vuoiŋanasaid dai njalmest.

18. Dai lakasaǯǯan šaddek si, gudek daid dakkek, juokke okta, gutte dai ala dorvasta.

19. Israel viesso, maidnot Hærra! Aron viesso, maidnot Hærra!

20. Levi viesso, maidnot Hærra! Di, gudek ballabetet Hærrast, maidnot Hærra!

21. Maidnujuvvum lekus Hærra Sionest, son, gutte orro Jerusalemest! Halleluja!

136. Salbma.

Israel avčotuvvu ramedet Hærra su agalaš buorrevuođa ja arbmogasvuođa oudast, 1—3, maid son læ almostattam mailme sivdnededin, 4—9, dai hærvas dagoi siste, maid son doluš aigin læ dakkam su albmuges vuostai, 10—22, dam lonastusa siste, maid son æska læ addam dasa dapatuvvat (lonastus Babelest erit), 23. 24, ja buok su sivdnadusaides æletedin, 25. 26.

1. Ramedeket Hærra! Dastgo son læ buorre, su arbmogasvuotta bista agalažat.

2. Maidnot ibmeli Ibmela, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat. 5 Mos. 10, 17.

3. Maidnot hærrai Hærra, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

4. Su, gutte oktonessi dakka stuora oavddodagoid, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat. Salm. 86, 10.

5. Su, gutte dagai alme jirmin, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat. 1 Mos. 1, 6 j. n. v.

6. Su, gutte lebbi ædnama čaci bagjel, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat. 1 Mos. 1, 9. Salm. 24, 2.

7. Su, gutte dagai daid stuora čuovggasid, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat, 1 Mos. 1, 14 j. n. v.

8. bæivača rađđit bæive bagjel, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat,

9. mano ja nastid rađđit ija bagjel, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

10. Su, gutte časki Egyptalažaid sin vuostasriegadegji dafhost, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat, Salm. 135, 8.

11. ja doalvoi Israela sin gaskast olgus, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat, 2 Mos. 12, 41.

12. gievras gieđain ja geiggijuvvum gieđain, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

13. Su, gutte čuopai ruksis abe rasta, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat, 2 Mos. 14, 21 j. n. v.

14. ja divti Israela mannat dam čađa, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat,

15. ja suppi Farao ja su soattevæga ruksis appai, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

16. Su, gutte doalvoi su albmuges mæce čađa, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

17. Su, gutte časki stuora gonagasaid, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat, Salm. 135, 10 j. n. v.

18. ja goddi hærvas gonagasaid, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat,

19. Sihona, Amoritalažai gonagasa, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat,

20. ja Oga, Basan gonagasa, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat,

21. ja addi sin ædnama arbben, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat,

22. addi Israeli, su balvvalæggjasis, dam arbben, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

23. Su, gutte muiti min min vuoledume siste, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat, 2 Mos. 2, 24; 3, 7. 8.

24. ja rotti min min vuostaičuožžoi haldost erit, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat.

25. Su, gutte adda buok oažžai biemo, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat. Salm. 104, 27 j. n. v.

26. Ramedeket alme Ibmela, dastgo su arbmogasvuotta bista agalažat!

137. Salbma.

Lavllo muittal, moft Israelitalaǯak Babelest morašteǯje Jerusalem duššadume bagjel ja biettalegje Sion lavllagid lavllomest, 1—4. Son duođašta su vaimolaš rakisvuođas birra Jerusalemi, 5. 6, ja avčot Hærra mavsatet dam duššadume sikkè Edomitalaǯai ala, gudek læk dasa væketam, ja Babel ala, 7—9.

1. Babylon dænoi gaddin, dobbe mi čokkaimek ja čieroimek, go mi muittaimek Siona.

2. Sieđgai ala dobbe hængasteimek mi min harpaidæmek;

3. dastgo dobbe si, gudek gattijegje min giddagasast, gaibedegje mist lavllagid, min givsedægjek gaibedegje ilo: Lavllot migjidi Sion lavllagid!

4. Moft galgašeimek mi lavllot Hærra lavllaga amas ædnamest?

5. Jos mon vajaldattam du, Jerusalem, de vajaldattus muo* mu olgiš gietta.

* d. l. biettalekus must su dagos.

6. Mu njuovča darvvanekus gidda mu guobmai, jos mon im muite du, jos mon im bija Jerusalema mu alemus illom bagjel!

7. Muite, Hærra, Edom manaidi Jerusalem bæive, sigjidi, gudek celkke: Dakket rabasen, dakket rabasen gidda dam vuođđodusai ragjai! Vaid. 4, 21. 22. Esek. 35, 1 j. n. v. Obad. 1 j. n. v.

8. Babel nieidda, don hævatuvvum! Oasalaš læ dat, gutte maksa dudnji dam dago, maid don dakkik min vuostai. Es. 13, 19 j. n. v. Jer. 50, 29 j. n. v.; 51, 24 j. n. v.

9. Oasalaš læ dat, gutte doppe ja cuvkke du ucca manačid bavte vuostai. Es. 13, 16.

138. Salbma.

David ramed Hærra, dainago son læ addam sudnji hærvas loppadusa ja gullam su, nuft atte su vaibmo dal læ dievva roakkadvuođast ja famost, 1—3. Son gulat, atte okti buok ædnam gonagasak galggek ramedet Hærra dom loppadusa diti, man bokte son læ čajetam ječas danen, gutte væketa daid vuollegis olbmuid, 4—6. Maŋemusta son cælkka, atte son læ visses dam ala, atte Hærra aiggo su gagjot buok atestusast erit ja ollašuttet su dagos, ja son rokkadalla su dam dakkat, 7. 8.

Dat salbma mærkaša Messiasa ja su rika viddedume obba ædnam mietta.

1. Davidest.
Mon aigom du ramedet obba mu vaimostam, ibmeli* čalmi oudast aigom mon dudnji maidnoma lavllot. * Salm. 82, 1. 6. Joh. 10, 34.

2. Mon aigom luoittadet vuolas du basse tempel ouddi, ja mon aigom ramedet du nama du arbmogasvuođa ja du oskaldasvuođa diti; dastgo bagjel buok du namad læk don hærvasen dakkam du sanad. 2 Sam. 7, 21 j. n. v. Salm. 18, 50. 51.

3. Dam bæive, go mon čurvvum, de vastedik don munji; don dakkik muo roakkaden, mu sillui bođi gievrravuotta.

4. Hærra! Buok ædnam gonagasak galggek du ramedet, go si oǯǯuk gullat du njalme sanid. Salm. 68, 30. 32; 102, 16.

5. Ja si galggek lavllot Hærra gæinoi birra; dastgo Hærra gudne læ stuores, Salm. 67, 3 j. n. v.

6. dastgo Hærra læ aleduvvum, ja son gæčča vuollegis olbmu bællai, ja čævllas olbmu dovdda son gukken juo. Salm. 113, 5 j. n. v.

7. Go mon vagjolam atestusa siste, de don bisotak muo hægast; mu vašalaǯai moare vuostai geiggik don du gieđad, ja don bæstak muo du olgiš gieđad bokte. Salm. 91, 2 j. n. v.

8. Hærra aiggo ollašuttet su dagos munji. Hærra, du arbmogasvuotta bista agalaǯat; ale hæite du gieđaidad dagoid! 2 Sam. 7, 13. 26. Salm. 57, 3.

139. Salbma.

David duođašta, atte Hærra su arvvedmættom buokdiettemvuođastes guoratalla su siskemuǯaid ja dovdda su visut, 1—6,

go son, gutte juokke baikest lakka orro, læ su lutte juokke baikest, gostikkenessi son vagjol, 7—12. Dasa læ dat aššen, atte Ibmel læ su sivdnedægje ja damditi læ dovddam su ja buok su boatte ællema dam bodda rajest, go son šaddai, ja ærreb dam son bægot Ibmel jurddagi čiegŋalvuođa ja mærredmættom rigges-vuođa, 13—18. De son cælkka, atte son fastaša buok særvvevuođa dai ibmelmæt-tomiguim ja vašot sin, dainago si læk Ibmel vašalažak, 19—22, mutto son fertte almake rokkadallat dam buokdiette Ib-mela, vai son su Vuoiŋas bokte addaši su dovddat su vaimos, jogo dam siste almake gavdnujuvvuše daggar jurddagak, mak dolvvuk hævvanæbmai, 23. 24.

1. Lavllom-oapatægjai; Davi-dest; muttom salbma.

Hærra, don guoratalak muo ja dovdak muo. Salm. 44, 22.

2. Juogo mon čokkačam, daihe mon likkačam bajas, de don dieđak dam; don arvvedak mu jurddaga gukken juo. Jer. 17, 10; 23, 23. 24. Visesv. 1, 6. Matt. 9, 4.

3. Mu balgga ja mu oađđemsaje guoratalak don, ja don dovdak visut buok mu gæinoid.

4. Dastgo i læk oktage sadne mu njuokčam alde, gæča, Hærra, don dieđak dam buokrakkan.

5. Maŋabæle ja oudabæle birra-stattak don muo, ja don bijak du gieđad mu ala.

6. Dam arvvedet læ munji bære ovdulaš, dat læ bære allag, im mon nagad dam.

7. Gosa galgam mon mannat du Vuoiŋa oudast erit, ja gosa galgam mon bataret du muođoi oudast erit? Visesv. 1, 7.

8. Jos mon manam bajas alb-mai, de don læk dobbe, ja jos mon lačam mu oađđemsagjam jabmi aibmoi, de don læk dobbe. Am. 9, 2.

9. Jos mon valdam iđđedes roađđe soajaid, ja jos mon orom abe olgomuš ravdast,

10. de du gietta doalvvo maidai dobbe muo, ja du olgiš gietta doalla muo gidda.

11. Ja jos mon cælkam: Sævd-njadas čikkus muo, ja čuovgas mu birra šaddus igjan, —

12. de i sævdnjadasge daga dam bære sævdnjaden dudnji, ja igja čuovgga nuftgo bæivve, sævd-njadas læ nuftgo čuovgas.

13. Dastgo don læk sivdnedam mu monemužaid, don dugjojik muo mu ædnam hæga siste. Job 10, 11. Salm. 119, 73.

14. Mon ramedam du, dainago mon imašlaš lakai læm ovdulažat rakaduvvum; ovdulažak læk du dagok, ja mu siello dovda dam sagga burist.

15. Æi læm mu davtek čikku-juvvum dust erit, go mon raka-duvvujim čikkusist, go mon dug-jujuvvujim čæpet ædnam čiegŋal-vuođast*. *d. l. ædnehægast.

16. Go mon legjim rakadmæt-tom okke, de oidne du čalmek muo, ja du girjai bajasčallujuvvu-jegje dak buokak, dak bæivek, mak mærreduvvujegje, dalle go dai ga-skast i læm oktage.

17. Man mavsolažak læk munji du jurddagak, o Ibmel, man ollo dak garttek! Salm. 40, 6; 92, 6.

18. Jos mon daid lokkagoađam, de dak læk æmbo go saddok; mon moridam, ja mon læm ain du lutte.

19. Vare don, o Ibmel, godda-šik dam ibmelmættoma, ja di sorbmijægje olbmak, gaiddet must erit, —

20. si, guđek adnek du nama oudedam varas baha rađid, guđek adnek dam duššalažžan, du vaša-lažak!

21. Imgo mon galgaše sin vašo-tet, guđek du vašotek, Hærra, ja sin fastašet, guđek čuožželek du vuostai?

22. Olles vašin mon sin vašo-tam; si læk mu vašalažak.

23. Suoggard muo, o Ibmel, ja dovda mu vaimo! Gæččal muo ja dovda mu mangalagaš jurdda-gid

24. ja gæča, læmgo mon bakčasa gæino alde, ja laidde muo agalašvuođa gæino mielde! Salm. 32, 10.

140. Salbma.

David vaiddala damditi, go ibmelmættom vašalažak gavvelvuođa ja vækkavalde bokte viggek su hævvanæbmai nordastet, ja rokkadalla Hærra, gæn lusa son dam su hæđestes batara, dakkat sin baha rađe duššen ja bæstet su sin gieđast erit, 2—9. Son cælkka, atte son læ visses dam ala, atte Hærra šadda su bahajuonalaš doarredegjid hævvanemin rangaštet ja doaimatet daidi givseduvvum vanhurskasidi vuoiggadvuođa, nuft atte si ožžuk su ramedet ja illodet su særvvevuođa siste, 10—14.

1. Lavllom-oapatægjai; muttom salbma Davidest.

2. Eritbæste muo, Hærra, bahain olbmuin, gatte muo vækkavaldalažain,

3. guđek bahaid hutkek vaimostæsek, guđek juokke bæive čoagganek soattai!

4. Si sagjek sin njuokčamæsek nuftgo gærmaš, gærbmaš mirkko læ sin baksami vuolde. Sela. Salm. 64, 4. Rom. 3, 13.

5. Varjal muo, Hærra, ibmelmættomi gieđain, gatte mu vækkavaldalažain, guđek jurdašek sattet mu julgid jorralussi!

6. Čævllas olbmuk læk čiekkam gielaid ja baddid mu ouddi, si læk lebbim fierme balgesgurri, si læk bigjam gielaid mu ouddi. Sela. Salm. 142, 4.

7. Mon cælkam Hærrai: Don læk mu Ibmel; jorggal bæljad, Hærra, mu njuoras rokkusi jiena bællai! Salm. 31, 15.

8. Dat Hærra Hærra læ mu bestujume gievrravuotta; don govčak mu oaive soattegarvoi bæive.

9. Ale adde, Hærra, dam ibmelmættomi, maid son adno, ale divte su baha rađe ouddanet! De si aledifče ječaidæsek. Sela.

10. Sin oivi bagjeli, guđek muo birra læk, galgga dat oasetesvuotta boattet, maid sin baksamak rakadek. Salm. 7, 17.

11. Sin bagjeli galggek hilak savdnjeluvvut; dolli galgga son sin nordastet, čiegŋalis čaci sisa, nuft atte æi si šadda čuožželet.

12. Olmai, gæst læ baha njuovča, i galga bissot ædnamest; dam olbma, gutte dakka ibmelmættom vækkavalde, su galgga son eritagjet huškastagain huškastaga maŋest.

13. Mon dieđam, atte Hærra doaimat varnotes olbmui vuoiggadvuođa, vaivaš olbmuidi vanhurskesvuođa. Salm. 9, 19.

14. Duođai, vanhurskes olbmuk galggek ramedet du nama, vuoiggadlaš olbmuk galggek assat du muođoi oudast.

141. Salbma.

David rokkadalla Hærra hoapost boattet sudnji vække su hæđest ja erinoamačet varjalet su suddolaš sagain ja særvvamest dai ibmelmættomi baha dagoidi, masa dai njalgga šaddok farga sataše su fillit; buorebun son adna dain vanhurskasin bagaduvvut, jos vela gukka bistašige, 1—5. Dorvastedin Hærra ala, læ son visses dam ala, atte su vašalažak, guđek læk buktam su ja su ustebid hævvanæme lakka, galggek oaidnet sin oaivamužaidæsek duššaduvvum ja daggo bokte naggijuvvut duottan adnet su nævvagid sigjidi, ja de son loapata rokkadaladedin, vai Hærra varjalifči su su vašalažai juonain ja divtaši sin gaččat sin ječaidæsek firmidi, 6—10.

1. Muttom salbma Davidest.

Hærra, mon čuorvom du, gača mu lusa! Jorggal bæljad mu jiena bællai, dal go mon čuorvom du!

2. Divte mu rokkus dokkit nuftgo suovas-oaffara du muođoi oudast, mu gieđai bajedæme nuftgo ækkedes borramušoaffara. 2 Mos. 30, 7. 8. Alm. 5, 8.

3. Bija, Hærra, gattijægje mu njalme ouddi, gatte mu baksami uvsa! Salm. 39, 2. Jak. 1, 26.

4. Ale sojaldatte mu vaimo mange baha bællai, dakkat ibmel-

mættomvuođa dagoid daggar olbmaiguim, guđek dakkek værrevuođa, ja ale divte muo borrat sin njalgga borramušain!

5. Adde vanhurskes olbmu cabmet muo rakisvuođast ja bagadet muo! Daggar oaivve-oljost allus biettaleku mu oaivve! Jos dat vela bistage, de læ almake mu rokkus doi bahavuođa vuostai. Sanel. 12, 1.

6. Sin duobmarak vuolasnordastuvvujek ja addujuvvujek bavte halddoi, ja ječa si arvvedek, atte mu sanek legje havskajak.

7. Nuftgo go olmuš jorggo ja ludde ædnama, nuft læk min davtek biđgijuvvum jabmi aimo porta gurri.

8. Dastgo du guvllui, Hærra, Hærra, gečček mu čalmek, du ala mon dorvastam; ale gurre mu sielo!

9. Varjal muo gillarest erit, maid si læk bigjam mu ouddi, ja sin gielain, guđek dakkek værrevuođa!

10. Divte daid ibmelmættomid gaččat sin ječaidæsek firmidi, dam gaska go mon manam vahagkættajen mæddel! Salm. 7, 16.

142. Salbma.

David bigja su hæđes Hærra ouddi, gutte dietta, man stuores dat vaddo læ, man siste son orro, ja man væketæbme son læ, 2—5. Son rokkadalla su, gutte læ su aidno suogje, vuttivalddet su rokkusa ja bæstet su dam atestusast erit, man sisa su vægalaš vašalažak læk buktam su, vai son oažžo su maidnot, birrastattum dai vanhurskasi avvodægje joavkoiguim, 6—8.

1. Muttom mattatus Davidest, dallego son læi biejo siste, muttom rokkus. 1 Sam. 22, 1. Salm. 57, 1.

2. Mu jienainam čuorvom mon Hærrai, mu jienainam rokkadalam mon vuollegažat Hærrai.

3. Mon golgatam mu morrašam su muođoi ouddi, mon dieđetam mu hættam su muođoi ouddi.

4. Go mu vuoigŋa vuoimetuvva mu siste, de don almake dovdak mu balgga; dam gæino ala, man mielde mon galgam vagjolet, læk si čiekkam gielaid mu ouddi. Salm. 140, 6.

5. Gæča mu olgiš bællai ja oaine! I læk oktage, gutte muo dovdda; buok mu suogje læ must erit gaiddam, i læk oktage, gutte jærra mu sielo bærrai. Salm. 38, 12.

6. Mon čuorvom dudnji, Hærra! Mon cælkam: Don læk mu suogje, mu oasse ælle olbmui ædnamest. Salm. 16, 5.

7. Vuttivalde mu biekkomjiena, dastgo mon læm šaddam sagga varnotæbmen! Eritbæste muo mu doarradallin, dastgo si læk munji bære gievrak!

8. Doalvo mu sielo giddagasast olgus, vai mon mainom du nama! Vanhurskasak galggek čoagganet mu birra, go don dagak burid mu vuostai. Salm. 25, 17.

143. Salbma.

David, gutte su vašalažaides doarradallama bokte læ šaddam stuora hættai ja balloi, rokkadalla Hærra, amas son mannat suina rievte ouddi su suddoi diti, mutto vai son bæstaši su doarradalli valdest erit ja su Vuoiŋas bokte dolvuši su rievtes gæino mielde, vai son matta dakkat su dato, 1—10. Maŋemusta son cælkka, at son læ visses dam ala, atte Hærra aiggo su bæstet ja duššadet su vašalažaid, 11. 12.

1. Muttom salbma Davidest.

Hærra, gula mu rokkadusa, jorggal bæljad mu njuoras rokkusi bællai, vasted munji du oskaldasvuođastad, du vanhurskesvuođastad, Salm. 4, 2.

2. ja ale mana rievte ouddi du balvvalegjinad! Dastgo i oktage, gutte ælla, læk vanhurskes du muođoi oudast.

Job 9, 2. 3; 15, 14. Rom. 3, 23.

3. Dastgo vašalaš læ doarradal-

lam mu sielo, son læ cuvkkim mu hæga ædnami, son læ bigjam muo dokko sevdnjis baikidi nuftgo daid agalaǯat jabmam olbmuid.

Salm. 88, 4—7. Vaid. 3, 6.

4. Ja mu vuoigŋa læ vuoimetuvvam mu siste, mu vaibmo læ suorgganam mu siste.

5. Mon muitam doluš beivid, mon jurdašadam buok du duoje, mon suoggardam du gieđai dago.

Salm. 77, 6.

6. Mon gæigotam mu gieđaidam du guvllui, mu siello haliduvva du maŋŋai nuftgo vuoimetuvve ænam. Sela.

Salm. 63, 2.

7. Gača munji vastedet, Hærra! Mu vuoigŋa roappana; ale čiega du muođoidad must erit, amam mon šaddat sin lagačen, guđek havddai vuolas mannek!

Salm. 28, 1.

8. Divte muo arrad gullat du arbmogasvuođa, dastgo du ala mon dorvastam! Dieđet munji dam gæino, man mielde mon galgam vagjolet, dastgo du guvllui bajas bajedam mon mu sillum.

Salm. 25, 4; 86, 11.

9. Eritbæste muo mu vašalaǯain, Hærra! Du lutte ocam mon suoje.

10. Oapat muo dakkat, mi du miela mielde læ, dastgo don læk mu Ibmel! Du buorre Vuoigŋa laiddijekus muo dassedes ædnam alde!

Salm. 27, 11.

11. Du namad diti, Hærra, aigok don bisotet muo hægast; du vanhurskesvuođastad aigok don doalvvot mu sielo atestusast olgus,

12. ja du arbmogasvuođastad aigok don erit hævatet mu vašalaǯaid ja duššadet sin buokaid, guđek atestek mu sielo; dastgo mon læm du balvvalægje.

144. Salbma.

David ramed Hærra danen, gutte læ su gievrravuotta ja suogje ja væket hæjos ja nokkavaš olbmu, 1—4. Son rokkadalla su, vai son su buokvægalašvuođas bokte bæstaši su su ibmelmættom bakenlaš vašalaǯai valdest erit, 5—8. Vissesen dam ala, atte su rokkus šadda gullujuvvut, lopped son ramedet Hærra su bæstema diti, 9. 10. Maŋemusta gærdot son su rokkuses, vai Hærra bæstaši su, vai buok aigalaš buristsivdnadus dapatuvaši su albmugi, 11—15.

1. Davidest.

Maidnujuvvum lekus Hærra, mu bakte, son, gutte oapata mu gieđaid soattami, mu suormaid soattai,

Salm. 18, 35.

2. mu arbmogasvuotta ja mu ladne, mu alla toardna ja mu bæste, mu galbba ja dat, gæn ala mon dorvastam, dat, gutte nagge mu albmuga mu vuollai.

Salm. 18, 3. 44. 48.

3. Hærra, mi læ olmuš, go don dovdak su, olbmu manna, go don vuttivaldak su!

Salm. 8, 5.

4. Okta olmuš læ ovta vuoiŋanasa lagaš, su bæivek læk nuftgo suoivan, mi manna mæddel.

Salm. 39, 6. 7. Job 8, 9.

5. Hærra, sojat du almad ja nieja vuolas, guoskat varidi, vai dak borgestek!

Salm. 18, 10 j. n. v. 104, 32.

6. Divte aldagasaid aldagastet ja biđge sin*, olgus vuolgat du njuolaidad ja moivvašutte sin!

* vašalaǯaid.

7. Olgus geigge du gieđaidad allagasast, eritbæste muo ja gajo muo stuora čacin, vierrasi gieđast,

Salm. 18, 17.

8. gæi njalbme sardno bettusa, ja gæi olgiš gietta læ betolašvuođa olgiš gietta.

9. Ibmel! Ođđa lavllaga aigom mon dudnji lavllot, logestranggasaš harpain aigom mon maidnoma lavllot dudnji,

10. gutte addak gonagasaidi bestujume, gutte gajok Davida, du balvvalægjad, bahas miekest erit.

11. Gajo muo ja eritbæste muo vierrasi gieđast, gæi njalbme sardno

bettusa, ja gæi olgiš gietta læ betolašvuođa olgiš gietta,

12. vai min barnek lifče nuftgo gilvvagak, allaget bajasšaddamen sin nuorravuođastæsek, min nieidak nuftgo čiekkabažek, čuppujuvvum gonagasgarddem govai mielde,

13. vai min vuorkkagammarak lifče dievva ja addaše buokšlai borramušaid, vai min smavva oamek lassanifče duhat gærddai, vela loge duhat gærddai min balggai ala,

14. vai min gusak guoddaše, amas læt mikkege vagjegvuođaid ja mikkege vahagid ja mikkege biekkomjienaid min balggai alde.

15. Audogas læ dat almug, masa nuft gævva; audogas læ dat almug, man Ibmel læ Hærra. Salm. 33, 12.

145. Salbma.

David rameda Hærra stuoresvuođa ja hærvasvuođa ja daid stuora ja hærvas dagoid, maid son dakka su rikastes, ja maidai su buorrevuođa ja vaibmolađesvuođa, maid son čajet buok su sivdnadusaides vuostai, erinoamačet dai varnotemi vuostai, gæid son væketa, ja sin buokai vuostai, guđek sust ballek, rakistek ja čurvvuk su, gæid son gulla ja bæsta, 1—21.

1. Muttom ramadus-lavla Davidest.

Mon aigom aledet du, mu Ibmelam, gutte læk gonagas, ja mon aigom maidnot du nama agalažat ja alelassi.

2. Juokke bæive aigom mon du maidnot, ja mon aigom ramedet du nama agalažat ja alelassi.

3. Hærra læ stuores ja sagga ramedatte, ja su stuoresvuotta læ guoratallamættom.

Salm. 135, 5; 147, 5.

4. Nubbe sokkagodde galgga maidnot nubbai du dagoid, ja du vægalaš dagoid galggek si sardnedet.

5. Du allagvuođa hærvas goargo ja du oavddodagoid aigom mon guoratallat. Salm. 143, 5.

6. Ja du hirbmadlaš dagoi famo birra galggek si sardnot, ja du stuora dagoid aigom mon muittalet.

7. Si galggek diktet muitto-sanid olgus mannat du stuora buorrevuođa birra ja lavllot avoin du vanhurskesvuođa birra.

8. Hærra læ arbmogas ja vaibmolađes, gukkagierddavaš ja stuores arbmogasvutti.

Salm. 103, 8. Joel 2, 13.

9. Hærra læ buorre buokai vuostai, ja su vaibmolađesvuotta læ buok su dagoi bagjel.

10. Buok du dagok galggek du ramedet, Hærra, ja du ibmelbalolažak galggek du maidnot.

11. Du rika hærvasvuođa birra galggek si sardnot ja muittalet du valde birra,

12. diđetam varas olbmui manaidi du vægalaš dagoid ja du rika hærvas baittema.

13. Du rika læ rika buok agalašvuođaidi, ja du hærravuotta bista buok sokkagoddi čađa.

Salm. 146, 10. Dan. 4, 3. 34; 6, 27; 7, 14.

14. Hærra doarjal sin buokaid, guđek jorralek, ja bajasčuožaldatta buok hærdotuvvam olbmuid.

Salm. 37, 17. 24; 146, 8.

15. Buokai čalmek gečček du ala, don addak sigjidi sin borramuša vuogas aiggai.

Salm. 104, 27 j. n. v.; 136, 25.

16. Don rabastak du gieđad ja galletak buok hægalažaid buoredokkalašvuođain*.

* d. l. daina, mi sigjidi læ buoredokkalaš.

Ap. dag. 14, 17.

17. Hærra læ vanhurskes buok su gæinoides siste ja arbmogas buok su dagoides siste.

18. Hærra læ lakka sin buokai lutte, guđek su čurvvuk, buokai lutte, guđek su čurvvuk duottavuođast. Salm. 91, 15.

19. Son dakka sin buoremiela-

lašvuođa mielde, guđek sust ballek, ja son gulla sin čuorvvom ja bæsta sin. Salm. 37, 4. Sanel. 10, 24. Jak. 5, 16.

20. Hærra varjala sin buokaid, guđek su rakistek; mutto buok ibmelmættom olbmuid son hævata.

21. Mu njalbme galgga olguscælkket Hærra ramadusa, ja buok oažže galgga maidnot su basse nama agalažat ja alelassi. Salm. 148, 7 j. n. v.

146. Salbma.

Lavllo cælkka, atte son aiggo ramedet Hærra buok su beivides ja nævvo Ibmel albmug, amas dat dorvastet hæjos olbmui ala, gæi duokken i mikkege vekid læk gavdnamest, mutto Hærra ala, gutte læ mailme buokvægalaš sivdnedægje, givseduvvum olbmui vanhurskes varjalægje ja buok heittujuvvum ja varnotes olbmui væketægje, 1—9; su rika bista agalaš aiggai, 10.

1. Halleluja! Mu sillum, maino Hærra! Salm. 103, 1; 104, 1.

2. Mon aigom maidnot Hærra, nuft gukka go mon ælam; mon aigom maidnoma lavllot mu Ibmelasam, dam bodda go mon ain læm ællemen. Salm. 104, 33.

3. Allet dorvast oaivamužai ala, olbmu mana ala, gæn duokken i læk bestujubme. Salm. 118, 8. 9. Jer. 17, 5.

4. Go su vuoigŋa olgus vuolgga, de son macca ruoktot su ædnamasas; dam sæmma bæive læk su aiggomušak nokkam. 1 Mos. 3, 19. Salm. 90, 3; 104, 29.

5. Audogas læ dat, gæn vække læ Jakoba Ibmel, gæn doaivvo læ Hærra, su Ibmeles, ala, Salm. 40, 5.

6. gutte dagai alme ja ædnama, abe ja buok dam, mi læ dai siste, gutte aimoin bisota oskaldasvuođa agalažat, Ap. dag. 14, 15. Salm. 33, 4.

7. gutte doaimata givseduvvum olbmuidi vuoiggadvuođa, gutte adda nælggo olbmuidi laibe. Hærra čoavdda čadnujuvvum olbmuid, Salm. 9, 19; 68, 6. 7; 103, 6.

8. Hærra rabasta čuovgatemi čalmid, Hærra čuožaldatta hærdotuvvam olbmuid, Hærra rakista vanhurskes olbmuid, Salm. 145, 14. Es. 35, 5; 42, 7. Matt. 11, 5.

9. Hærra varjala vierrasid; ačetemid ja læskaid son bajasdoalla, mutto ibmelmættomi gæinoid dakka son mokkajen. 5 Mos. 10, 18. Salm. 1, 6; 18, 27.

10. Hærra galgga rađđit agalažat, du Ibmel, o Sion, sogast sokki. Halleluja! Salm. 10, 16.

147. Salbma.

Israel avčotuvvu ramedet Hærra, dainago son, luondo rika buokvægalaš hærra ja buok su sivdnadusaides rakislaš oudastmorašťægje, su stuora armostes læ bajas čuožaldattam Israela dam jorralæmest, buristsivdnedam dam ja addam dasa su lagas, 1—20.

1. Maidnot Hærra! Dastgo buorre læ maidnoma lavllot min Ibmeli, dat læ havske, ramaduslavla heivve. Salm. 92, 2; 135, 3.

2. Hærra bajasdakka Jerusalema, son čokke Israela eritagjujuvvumid. Es. 11, 11.

3. Son dærvasmatta sin, gæin læ cuvkkijuvvum vaibmo, ja čadna sin bavčaslaš havid. Salm. 34, 19. Es. 61, 1.

4. Son mærred nasti logo, son adda daidi buokaidi namaid. Es. 40, 26.

5. Min Hærra læ stuores ja rigges fabmoi; su jiermest i læk mikkege mittoid. Salm. 145, 3. Rom. 11, 33 j. n. v.

6. Hærra bajasdoalla lojes olbmuid, vuoleda ibmelmættomid gidda ædnami. Salm. 146, 8. Luk. 1, 52.

7. Vastedeket Hærrai gittalusain, maidnoma lavllot min Ibmeli sitar mielde,

8. sudnji, gutte gokča alme balvaiguim, gutte rakada arve ædnami, gutte boccidatta rasid vari alde! Ap. dag. 14, 17.

9. Son adda omidi dai biemo, ja garanasčivgaidi, mak čurvvuk.
Job 39, 3. Salm. 104, 27 j. n. v.; 136, 25.

10. I son liko hæsta gievrravutti, ige son liko olbma julgidi.
Salm. 33, 16—18.

11. Hærra liko sigjidi, guđek sust ballek, guđek vurddek su arbmogasvuođa.

12. Ramed Hærra, Jerusalem, maino du Ibmelad, o Sion!

13. Dastgo son læ dakkam du portai staggoid nanosen, son læ buristsivdnedam du manaid du gasko.

14. Son læ dat, gutte doaimat du rajidi rafhe, gutte galleta du nisojatoi buoiddevuođain.
Salm. 81, 17.

15. Son læ dat, gutte vuolgata su sarnes ædnami; sagga hoapost viekka su sadne.

16. Son læ dat, gutte adda muottaga nuftgo ulloid, gutte biđge bice nuftgo gunaid.

17. Son olgussuoppo su jieŋas nuftgo smavva stukkaid; gi matta bissot su čoaskem oudast?

18. Son olgus vuolgat su sanes ja suddad daid; son dikta su dalkes bieggat, čacek golggek.

19. Son dieđeti Jakobi su sanes, Israeli su bakkomides ja su lagaides;
5 Mos. 33, 4.

20. nuft i son læk dakkam guđege bakenlaš albmuga vuostai, ja lagaid* æi si dovda. Halleluja!
5 Mos. 4, 8. *d. l. Ibmel lagaid.

148. Salbma.

Obba sivdnadus sikke almest ja ædnam alde avčotuvvu ramedet Hærra — dat almalaš sivdnadus, damditi go son læ dam sivdnedam ja čadnam dam agalaš lagaidi, dat ædnamlaš sivdnadus, damditi go son læ aleduvvum buok bagjel, dævdda alme ja ædnama su hærvasvuođaines ja læ addam su oabmahaš albmugasas ollo gievrravuođa, 1—14.

1. Halleluja! Maidnot Hærra almin, maidnot su allagasast!

2. Maidnot su, buok su engelak, maidnot su, buok su vækka!
Salm. 29, 1 j. n. v.; 103, 20 j. n. v.

3. Maidnot su, bæivaš ja manno, maidnot su, buok di čuovgge nastek!

4. Maidnot su, di almi almek ja di čacek, mak lepet almi bajabælde! Salm. 19, 2. 1 Mos. 1, 7.

5. Dak galggek maidnot Hærra nama, dastgo son gočoi, ja dak sivdneduvvujegje, Salm. 33, 6. 9.

6. ja son bijai daid dai sagjai alelassi, agalažat; son addi laga, maid i oktage dain bagjelduolma.
1 Mos. 1, 17. Job 28, 24 j. n. v.

7. Maidnot Hærra ædnamest, di mæraruomek ja buok čaccečiegŋalasak,

8. dolla ja čuorbmasak, muotta ja lievlla, ramadakbiegga, mi doaimat su sanid,
Salm. 104, 4. Sir. 39, 37 j. n. v.

9. di varek ja buok dievak, šaddomuorak ja buok sedermuorak,

10. di mæccespirik ja buok oamek, njoammo spirik ja soajag loddek, Salm. 150, 6.

11. di ædnam gonagasak ja buok albmugak, oaivamužak ja buok ædnam duobmarak,

12. nuorra olbmak ja maidai nieidak, boarrasak oktanaga nuoraiguim!

13. Si galggek maidnot Hærra nama; dastgo aivefal su namma læ aleduvvum, su allagvuotta læ ædnama ja alme bagjel, Salm. 8, 2.

14. ja son læ aledam čoarve su albmugasas ramaduslavlan buok su ibmelbalolažaidasas, Israel manaidi, dam albmugi, mi læ su lakka. Halleluja!

149. Salbma.

Lavllo avčot Israela maidnot Hærra dam armo ja bestujume oudast, maid son læ dasa addam, 1—4, ja cælkkat atte son læ visses dam ala, atte da,

galgga vuoittet su bakenlaš vašalažaides bagjel ja rangaštet sin dam oudast, maid si læk dakkam dam vuostai, 5—9.

1. Halleluja! Lavllot Hærrai ođđa lavllaga, su ramadusa ibmelbalolaš olbmui čoaggalmasa siste!

2. Israel illodekus su sivdnedægjes siste, Sion manak avvodekusek sin gonagasasek siste! Salm. 100, 3.

3. Si galggek maidnot su nama danssomin, paukai ja sitari mielde maidnoma sudnji lavllot.

4. Dastgo Hærra liko su albmugasas, son čiŋata lojes olbmuid bestujumin. Salm. 147, 6. 11.

5. Ibmelbalolaš olbmuk galggek avvodet hærvasvuođa siste, si galggek illodallat sin oađđemsajestæsek! Salm. 32, 11.

6. Ibmela aledæbme læ sin njalmest, ja guovte-avjosaš miekke sin gieđast,

7. ollašuttem varas mavsatæme bakeni ala, rangaštusa albmugi ala, Mik. 4, 13.

8. čadnam varas sin gonagasaid lakkiguim ja sin arvost adnujuvvum olbmaid ruovddeviđjiguim,

9. ollašuttem varas mærreduvvum rangaštusa sin ala. Dat læ gudne buok su ibmelbalolažaidi. Halleluja! 5 Mos. 32, 11 j. n. v.

150. Salbma.

Lavllo avčot ramedet Hærra ædnam alde ja almest su hærvas dagoi ja su stuoresvuođa diti, 1. 2; ollasi čuogje ramadus galgga sudnji buktujuvvut, ja buok, mast læ vuoiŋanas, galgga dasa særvvat, 3—6.

1. Halleluja! Maidnot Ibmela su basse tempel siste, maidnot su su vægalaš gomovuođa siste! Salm. 148, 1 j. n. v. 1 Mos. 1, 7.

2. Maidnot su su vægalaš dagoi oudast, maidnot su su stuoresvuođa dievasvuođa mielde!

3. Maidnot su basunčuogjamin, maidnot su harpain ja sitarin!

4. Maidnot su paukain ja danssomin, maidnot su stranggačuojanasaiguim ja fløitain!

5. Maidnot su čuogjelis symbaliguim, maidnot su allaget čuojaidægje symbaliguim!

6. Buok, mast læ vuoiŋanas, maidnus Hærra! Halleluja! Alm. 5, 13.

Salomo Sanelaskok
(daihe Sadnevagjasak).

1. Kapittal.

Salomo sanelaskok læk čallujuvvum oapestam varas visesvutti, 1—6. Hærra ballo læ visesvuođa alggo, 7. Nuorra olmuš galgga gullat ja čuovvot ačes ja ædnes nævvagid ja cuigodusaid ja i galga mieđetet, go suddolažak fillijek su særvvat singuim bivddet lagamuža hæga ja obmudaga; sin fillitus læ bære almos, ja sin aiggomušak læk bahak ja dolvvuk sin ječaidæsek hævvanæbmai, 8—19. Visesvuotta, mi sardno albmoset ja jidnusi olbmuidi, nævvo jallaid jorggalussi ja cuigod sin, amasek si læt æppegulolažžan dam nævvagi vuostai; si šaddek daggo bokte buktet hævvanæme bagjelasasek ja de bære maŋŋed dam jiena jægadišgoattet. Mutto gulolaš olbmuidi lopped dat suogjalusa buok baha vuostai, 20—33.

1. Salomo, David barne, Israel gonagasa, sanelaskok 1 Gon. 2, 12; 4, 32. Sard. 1, 1.

2. oappam varas dovddat visesvuođa ja bagadusa, arvvedam varas jiermalaš sanid,
3. vuostaivalddem varas bagadusa jiermalašvutti, vanhurskesvuođa ja vuoiggadvuođa ja vuoiggadlašvuođa,
4. addem varas daiddemættomidi daido, nuorra olbmui dieđo ja darkkelvuođa, — Matt. 10, 16.
5. vai vises olmuš oažžo gullat ja ouddanet oppui ja jiermalaš olmuš fidnit aldsesis čæppevuođa stivrrit, —
6. arvvedam varas sadnevagjasid ja jurdasagaid, vises olbmai sanid ja sin arvvedebmušid.
7. Hærra ballo læ dieđo alggo; visesvuotta ja bagadus bagjelgeččujuvvu jallain.
Job 28, 28. Salm. 111, 10. Sanel. 9, 10.
8. Gula, mu barnačam, du ačad cuigodusa ja ale hæite du ædnad laga! 6, 20.
9. Dastgo čabba čigŋan dak læk du oaivvai ja viđjen du čæbeti.
10. Mu barnačam! Go suddolažak du fillijek, de ale mieđet!
11. Go si celkkek: Vuolge min mielde! Mi aiggop vuođgŋat varaid, šokčat dam, gutte duššе diti læ vigetæbme, Mika 7, 2.
12. mi aiggop njiellat sin ællenaga, nuftgo jabmi aibmo, ja obbanaga, nuftgo dat njiella sin, guđek havddai vuolas mannek;
13. mi aiggop gavdnat buoklagaš mavsolaš galvoid, dævddet min viesoidæmek stajadusain;
14. don galgak suppit du vuorbad min gaski, mist galgga buokain læt okta bursa: —
15. ale važe dalle matke alde singuim, mu barnačam, ane juolgad erit sin balggast!
16. Dastgo sin juolgek vikkek dam baha guvllui, ja si gačček golgatet varaid;
Es. 59, 7. Rom. 3, 15.
17. dastgo duššе diti lebbijuvvu fierbme buok soajagi čalmi ouddi,
18. ja ječa vuđgŋek si sin ječaidæsek varaid, si bivddek sin ječaidæsek hæga. 12. v.
19. Nuft gævva juokkehažži, gutte bivdda vanhurskesmættom vuoito; dat valdda su ječas isedi hæga. 1 Tim. 6, 10.
20. Visesvuotta čuorvvo allaget balgga alde, dat adda su jienas gullujuvvut šiljoin;
21. šlabmajis balggai čiegain čuorvvo dat, portai uksaraigin, gavpug siste sardno dat su sanides: 8, 1.
22. Man gukka di daiddemættomak aiggobetet rakistet daiddemættomvuođa, ja bilkkedægjek halidet bilkkadussi, ja jallak vašotet dieđo?
23. Jorgideket ruoktot mu cuigodusa mielde! Gæča, mon aigom golgatet mu vuoigŋam digjidi, mon aigom dieđetet digjidi mu sanidam.
24. Dađemielde go mon čurvvum, ja di biettaleidek, mon gæigotim mu giettam, ja i oktage vuttivalddam,
Es. 65, 12; 66, 4. Jer. 7, 13.
25. ja di luitidek buok mu rađid mannat, ja epetge viššam gullat mu cuigodusa,
26. de aigom maidai monge boagostet din oasetesvuođa siste, mon aigom bilkkedet, go dat boatta, mast di ballabetet,
27. go dat, mast di ballabetet, boatta nuftgo garra dalkke, ja din oasetesvuotta manna ouddan nuftgo garra biegga, go atestus ja hætte boatta din bagjeli.
28. De si čurvvuk muo, mutto im mon vasted; si occek muo, mutto æi gavna muo. Es. 59, 2.
Jer. 11, 11. Am. 8, 11. 12. Joh. 8, 21.
29. Dainago si vašotegje dieđo ja æi valljim Hærra balo,
30. æi viššam gullat mu rađe, bagjelgeččе buok mu cuigodusaid,
31. de si galggek borrat sin

gæinosek šaddoin, ja sin rađinæsek galggek si galletuvvut. Es. 3, 10. 11.

32. Dastgo daiddemættomi eritjorgidæbme godda sin, ja jallai oagjebasvuotta hævata sin;

33. mutto gutte muo gulla, galgga orrot oagjebassan ja læt mašo siste oasetesvuođast balakættai.

2. Kapittal.

Duođalaš barggam visesvuođa maŋŋai doalvvo ibmelballoi ja duotta Ibmel dittui, mi addujuvvu aivefal Hærrast, 1—8, buok dam arvvedæbmai, mi læ vuoiggad ja buorre, 9—11; dat suogjala ibmelmættomi gæččalusai vuostai ja gudnetes nissoni sorbmalaš fillitusai vuostai, 12—19; nuft dat doalvvo buri olbmui gæino ala ja adda daggo bokte buristsivdnadusa, mutto ibmelmættomak galggek erit hævatuvvut, 20—22.

1. Mu barnačam! Jos don vuostaivaldak mu sanid ja vurkkik mu bakkomid duokkasad,

2. nuft atte don jorggalak du bæljad visesvuođa bællai, sojatak du vaimod jierme bællai, 4, 20.

3. duođai, jos don čuorvok fieđo maŋŋai, bajas bajedak du jienad jierme maŋŋai, Jak. 1, 5.

4. jos don ocak dam nuftgo silba ja roggak dam maŋŋai nuftgo čikkujuvvum davveri maŋŋai,

5. de don šaddak ibmerdet Hærra balo ja gavdnat Ibmel dieđo.

6. Dastgo Hærra, son adda visesvuođa, su njalmest boatta dietto ja jierbme, Sir. 1, 1.

7. ja son vurkke duođalažaidi bestujume, son læ galbban sigjidi, guđek vagjolek laittemættosen, 1 Mos. 15, 1.

8. go son gatte vuoiggadvuođa balggaid ja varjala su ibmelbalolažaides gæino.

9. De galgak don arvvedet vanhurskesvuođa ja vuoiggadvuođa ja vuoiggadlašvuođa, juokke buore balgga.

10. Dastgo visesvuotta galgga boattet du vaibmoi, ja dietto læt havske du sillui;

11. darkkelvuotta galgga læt faktan du bagjel, jierbme galgga du varjalet,

12. bæstem varas du bahas gæinost, daggar olbmast erit, gutte sardno jorgo ašid,

13. sist erit, guđek heittek vuoiggadlašvuođa balggaid vagjolam varas sævdnjadvuođa gæinoi mielde,

14. guđek illodek bahaid dagadedinæsek, avvodek bahas, jorgo dagoi diti,

15. guđek læk jorggot sin balggaidæsek alde ja bodnjot sin gæinoidæsek alde, —

16. bæstem varas du æra olbma nissonest, vierro nissonest, gutte dakka su sanides livtesen, 6, 24; 5, 3.

17. gutte læ hæittam su nuorravuođas usteba ja vajaldattam su Ibmeles litto; Mal. 2, 14.

18. dastgo su viesso vuogjo vuolas jabmemi, ja su gæinok jamišguožai lusa; 5, 5.

19. si buokak, guđek mannek sisa su lusa, æi boađe goassege ruoktot æige jovsa goassege ællem balggaid, —

20. vai don vagjolifčik buri olbmui gæino mielde ja aimoin anašik vanhurskes olbmui balggaid;

21. dastgo vuoiggadlaš olbmuk galggek assat ædnamest, ja laittemættom olbmuk galggek dasa baccet, Salm. 37, 9. 11. 29. Matt. 5, 5.

22. mutto ibmelmættomak galggek erit hævatuvvut ædnamest, ja oskaldasmættom olbmuk galggek dast erit rottijuvvut. Job 18, 17.

3. Kapittal.

Valljogas buristsivdnadus šadda sudnji oassen, gutte aimoin adna ja čuovvo visesvuođa bakkomid, dorvasta Hærra ala, balla sust ja gudnijatta su, mieđesen ja gierddavažžan vuoleda ječas su ačalaš bagadusa vuollai, 1—12; duođai, audogas læ dat, gutte gavdna duotta visesvuođa, 13—26. Mi galggap læt

arvvasak, oskaldasak, rafhalaʒak ja fastaŝet bahai gæinoid; sigjidi galgga gævvat lika bahast go ibmelbalolaʒaidi burist, 27—35.

1. Mu barnačam! Ale vajaldatte mu laga, ja vurkkijekus du vaibmo mu bakkomid! Salm. 119, 11.

2. Dastgo gukkes ællema ja ællemjagid ja rafhe galggek dak dudnji buktet valljogasat. 5 Mos. 8, 1; 30, 16.

3. Ale divte rakisvuođa ja oskaldasvuođa aldad erit gaiddat, čana daid du čæbetad birra, čale daid du vaimod tavvali! 7, 3.

4. De galgak don gavdnat armo ja buore jierme Ibmela ja olbmui čalmi oudast. 13, 15.

5. Dorvast Hærra ala obba du vaimostad, mutto ale dorvast du jiermad ala! Salm. 118, 8. 9.

6. Dovda su buok du gæinoidad alde! De son galgga dakkat du balggaid njuolggaden.

7. Ale læge vises ječad čalmin, bala Hærrast ja gaida bahast erit. Es. 5, 21. Rom. 12, 3, 16.

8. Dat galgga læt dalkasen du nappai ja lavtadassan du davtidi.

9. Gudnijatte Hærra du obmudagainad ja buok du gilvvagidad alggoŝaddoin! 2 Mos. 23, 19. 5 Mos. 26, 2 j. n. v.

10. De galggek du aitek devddujuvvut valljogasvuođain ja du boččemgarek bagjelgolggat vinest. 5 Mos. 28, 8.

11. Mu barnačam! Ale bagjelgæča Hærra bagadusa ja ale læge vuostemiela su ranggoma diti! Ebr. 12, 5.

12. Dastgo dam, gæn Hærra rakista, su son ranggo, nuftgo ačče dam barne, gæn son adna rakisen. 5 Mos. 8, 5. Sanel. 13, 24. Alm. 3, 19.

13. Audogas læ dat olmuŝ, gutte læ gavdnam visesvuođa, ja dat olmuŝ, gutte vuoitta jierme;

14. dastgo dam vuoittem læ buoreb go silbai vuoittem, ja dam sisaboatto læ buoreb go golle. 8, 10 j. n. v. 19. Job 28, 13 j. n. v.

15. Dat læ mavsolaʒab go bærralak, ja buok du davverak æi mate værddeduvvut dam lakasaʒʒan.

16. Gukkes ællem læ dam olgiŝ gieđast, riggesvuotta ja gudne dam gurot gieđast. 2. v. 8, 35. Bar. 3, 14.

17. Dam gæinok læk havskes gæinok, ja buok dam balggak læk rafhe.

18. Dat læ ællem muorran sigjidi, gudek dam doppijek, ja juokke okta, gutte dast gidda doalla, læ oasalaŝ.

19. Hærra vuođđodi ædnama visesvuođa bokte; son rakadi almid jierme bokte. 8, 29 j. n. v. Salm. 33, 6 j. n. v.

20. Su dieđo bokte ærotuvvujegje čiegŋalis čacek, ja dam bokte luittek balvak suolne vuolasgoaikkot.

21. Mu barnačam! Ale luoite daid* gaiddat du čalmidad oudast erit, aimoin ane visesvuođa ja jiermalaŝvuođa!

* visesvuođa ja jiermalaŝvuođa.

22. De dak galggek læt ællem du sillui ja lieggosvuotta du čæbeti.

23. De galgak don vagjolet oagjebassan du gæinod mielde ikge nordastet du juolgad. Salm. 91, 12.

24. Go don vællanak, de ik don galga ballat, ja go don læk vællanam, de galgga du nager læt njalges. Salm. 3, 6; 4, 9.

25. Ale dalle bala fakkis suorgatusast daihe garra dalkest ibmelmættomi bagjel, go dat boatta! Salm. 91, 5 j. n. v. 112, 7 j. n. v.

26. Dastgo Hærra galgga læt du dorvvo, ja son galgga varjalet du juolge darvvanæmest.

27. Ale biettal sist burid, gæidi dat boatta, go dat læ du famost dam dakkat!

28. Ale cælke du lagamuʒʒasad: Mana erit ja boađe fastain, itten mon galgam dudnji addet, — go dust dadde dat læ! Jak. 2, 16.

29. Ale hutka bahaid du lagamuʒad vuostai, go son assa oagjebassan du lutte!

30. Ale bælke olbmuin alma aʒetaga, go son i læk dakkam dudnji maidege bahaid!

31. Ale gađaʒt vækkavaldalaʒ olbma, ja ale vallje ovtage buok su gæinoin!

32. Dastgo jorgo olmai læ Hærrai fastevuottan, mutto vuoiggadlaʒaiguim læ sust usteblaʒ særvvevuotta. Salm. 25, 14.

33. Hærra garrodus læ ibmelmættom olbmu vieso siste, mutto vanhurskasi viste son buristsivdneda. 3 Mos. 26, 3 j. n. v. 14 j. n. v.

34. Bilkkedegjid son bilkked, mutto vuollegaʒaidi adda son armo. Jak. 4, 6. 1 Petr. 5, 5.

35. Visasak arbbijek gudne, mutto jallak oʒʒuk hæppada oassenæsek.

4. Kapittal.

Mi galggap occat visesvuođa ja čuovvot dam oapestæme, dastgo dat bukta likko ja buristsivdnadusa, 1—13; mi galggap varotet ječaidæmek ibmelmættomi gæinost, 14—19, vuttivalddet ja aimoin adnet visesvuođa sanid, gattit min vaibmomek, njalbmamek, čalmidæmek ja julgidæmek, amamek mi suddodet jurddagi, sani ja dagoiguim, 20—27.

1. Gullet, di barnek, ače cuigodusa ja vuttivalddet oappam varas jiermalaʒvuođa!

2. Dastgo buore oapa addam mon digjidi; mu laga epet di oaʒo hæittet.

3. Dastgo bardnen mon legjim mu aččasam, njuorak ja aidna mannan mu ædnasam. 1 Muit. 22, 5.

4. Ja son oapati muo ja celki munji: Dollus du vaibmo gidda mu sanin; aimoin ane mu bakkomid, de don galgak ællet. 3 Mos. 18, 5. Luk. 10, 28.

5. Oaste visesvuođa, oaste jierme, ale vajaldatte ja ale erit gaida mu njalme sanin! 3, 1.

6. Ale hæite dam, de galgga dat du gattit; rakist dam, de galgga dat du varjalet.

7. Visesvuođa alggo læ: Oaste visesvuođa, ja buok du obmudagad oudast oaste jierme! Visesv. 6, 18.

8. Goargot dam, de galgga dat du goargotet; dat galgga du gudnijattet, go don dam fatmastak.

9. Dat galgga bigjat du oaivvai čabba čiŋa; dat galgga addet dudnji hærvas kruono.

10. Gula, mu barnačam, ja vuostaivalde mu sanid, de galggek du ællemjagek ʒaddat ædnagen. 3, 2. 2 Mos. 20, 12.

11. Visesvuođa gæino birra mon dudnji mattatam, mon laiddim du vuoiggadlaʒvuođa balggai mielde. Salm. 32, 8; 27, 11.

12. Go don vaʒak, de æi du lavkek galga ʒaddat basken, ja go don viegak, de ik don galga guossalet.

13. Doala gidda bagadusast, ale luoite dam! Aimoin ane dam, dastgo dat læ du ællem. 6, 23.

14. Ibmelmættomi balgga ala ik don oaʒo boattet ja ik ouddan vaʒʒet bahai gæino mielde. 1, 10. Salm. 1, 1.

15. Luoite dam mannat, ale vaʒe ouddan dam mielde, gaida erit dast ja mana mæddel!

16. Dastgo æi si oaʒo ođđet, muđoigo si læk dakkam bahaid, ja sin nager eritvalddujuvvu, jos si æi læk sattam ovtage jorralussi.

17. Dastgo si borrek ibmelmættomvuođa laibe ja jukkek vækkavaldalaʒvuođa vine.

18. Mutto vanhurskasi balges læ nuftgo suonjardægje čuovgas, mi ʒadda ʒærradæbbun ja ʒærradæbbun gidda olles čuvggis bæivvai.

19. Ibmelmættomi gæidno læ nuftgo sævdnjadvuotta; æi si dieđe, man ala si ʒaddek guossalet.

20. Mu barnačam! Vuttivalde

mu sanid, jorggal du bæljad mu sarne bællai! 5, 1.

21. Ale luoite daid gaiddat du čalmidad oudast erit, amoin ane daid du vaimo gasko! 3, 21.

22. Dastgo dak læk ællem juokkehaʒʒi, gutte daid gavdna, ja dalkas obba su rubmaši. 3, 8.

23. Varjal du vaimod æmbo go buok dam, mi varjaluvvu; dastgo ællem dast vuolgga.

24. Doala erit aldad jorgo njalme, ja lekusek bonjo baksamak gukken dust erit!

25. Gečču̇sek du čalmek njuolgga oudas, ja orrusek du čalbmerabmasak njuolgga oudas guvllui dust!

26. Daga du julgidad balgga jalggaden, ja buok du gæinok galggek nanosmattujuvvut.

27. Ale gaida olgiš daihe gurot bællai, jorggal du juolgad bahast erit! 5 Mos. 5, 32. Josv. 1, 7.

5. Kapittal.

Mi galggap viššalet barggat visesvuođa ala, 1. 2, ja varotet ječaidæmek furrudagast, 3—14, occat min illomek oskaldas rakisvuođa siste min bællelaʒʒasæmek, jurdašedinæmek, atte Ibmel oaidna buokrakkan ja dikta ibmelmættom olbmuid hævvanet sin suddoidæsek sisa, 15—23.

1. Mu barnačam! Vuttivalde mu visesvuođa, jorggal du bæljad mu jierme guvllui, 4, 20.

2. vai don aimoin anašik jiermalaš rađid, ja vai du baksamak vurkodifče dieđo!

3. Dastgo honnigest goikkuk galle vierro nissona baksamak, ja liktasæbbo go olljo læ su guobme; Salm. 55, 22. Sanel. 2, 16.

4. mutto maŋemusta læ son ričča dego bačča urtas, bastel dego guovte-avjosaš miekke.

5. Su juolgek vaʒʒek vuolas jabmemi; su lavkek dollek jabmi aimost gidda. 2, 18.

6. Ællem balgga i son rakad aldsesis; su gæinok læk stađesmættomak, ige son dieđe dam.

7. De gullet muo dal, di manak, ja allet eritgaida mu njalme sanin!

8. Lekus du gæidno gukken sust erit, ja ale boađe su vieso uvsa lakka,

9. amad don addet ærrasidi du čiŋad ja goaves hærrai du jagidad,

10. amasek vierrasak galletuvvut du obmudagastad, ja amas du vaivalaš fidnimuš boattet æra olbma vissui,

11. nuft atte don ferttik luoibmot du maŋemuš hægastad, go du rumaš ja du oaʒʒe ruoidnaduvvuba,

12. ja don ferttik cælkket: Moft læm mon mattam vašotet bagadusa, ja mu vaibmo bagjelgæččat cuigodusa,

13. nuft atte im mon gullam mu oapategjidam jiena ja im jorggalam mu bæljam sin guvllui, gudek muo mattategje!

14. Mon legjim gosi šaddam buok oasetesvutti čoagganæme ja særvvegodde gasko.
3 Mos. 20, 10. 5 Mos. 22, 24. Esek. 16, 40.

15. Juga čace du ječad gaivost ja golgge čace du ječad agjagest! 9, 17.

16. Galgašegobe du agjagak golggat balggai ala, du čaccejogačak šiljoi ala?

17. Lekusek dak aivefal du diti ja allusek vierrasi diti oktan duina!

18. Lekus du aja buristsivdneduvvum, ja illod du nuorravuođad aka diti! Sard. 9, 9.

19. Dat æcalaš sarva-alddo ja lieggos gæđgegaicca! Apasmattus su occa du juokke aiggai, su rakisvuođast læge don jukkam alelassi!

20. Manne, mu barnačam, galgašik don læt jukkam æra olbma akast ja fatmastet vierro nissona oca?

21. Dastgo olbma gæinok læk Hærra čalmi oudast, ja buok su balggaid jalgge son.
Job 34, 21. Jer. 10, 23; 16, 17.

22. Ibmelmættoma værredagok galggek su darvetet, ja su suddos gielai bokte galgga son dollujuvvut gidda.

23. Son galgga jabmet, dainago son i addam ječas bagaduvvut, ja su ollo jallavuođas diti galgga son guosadet.

6. Kapittal.

Go olmuš jurdaškættai læ dakkedam gænge oudast, de berre son barggat nuft fargamusat, go vejolaš læ, bæssat luovos su gædnegasvuođastes, 1—5. Cuigodus laikudaga vuostai, mi væltakættai doalvvo gæfhevutti, 6—11. Bahajuonalaš olbmuid galgga fakkis hævvanæbme dæivvedet, 12—15. Čieča baha dabest, mak bajaslokkujek, galgga olmuš bataret, 16—19. Bardne galgga aimoin adnet ja čuovvot ačes ja ædnes nævvagid ja ravvagid, 20—23, ja nuft bataret furrudagast, mi doalvvo hævvanæbmai, 24—35.

1. Mu barnačam! Jos don læk dakkedam du lagamuǯad oudast, jos don læk addam vierro olbmui du gieđad, 11, 15.

2. jos don læk addam ječad čadnujuvvut du njalmad sani bokte, jos don læk darvetattam ječad du njalmad sanidi,

3. de daga dadde dam, mu barnačam, ja gajo ječad, go don juo læk šaddam du lagamuǯad gitti: Mana dokko, luoittad vuolas ja garre du lagamuǯad ala,

4. ale adde du čalmidasad nakkarid daihe du čalbmerabmasidasad oađđemmašo, Salm. 132, 4.

5. gajo ječad nuftgo sarva bivdde gieđast ja nuftgo lodde loddebivdde gieđast!

6. Mana gotka lusa, don laikke, gæča dam luodaid ja šadda visesen! 30, 25.

7. Vaiko dast i læk oktage oaivamuš, valdde daihe rađđijægje,

8. de rakad dat almake gæsseg su laibes, læ čakčag čoaggam su biemos. 10, 5.

9. Man gukka, don laikke, aigok don vællat? Goas aigok don likkat bajas du oađđemestad?

10. [Don cælkak:] Divte muo ain nokkastet uccanaš, ajetuvvat uccanaš, bigjat mu gieđaidam uccanaš risti vuoiŋastam varas! 24, 33; 20, 13.

11. De boatta du gæfhevuotta nuftgo golgolaš, ja du vagjegvuotta nuftgo olmai, gæst læ galbba.

12. Navcates olmuš, bahavuođa olmai læ dat, gutte vaǯǯa jorgo njalmin,

13. gutte časkaša su čalmides, sardno su julgines, čučota su suormaidesguim, 10, 10. Salm. 35, 19.

14. gæn vaimo siste læk jorgo ašek, gutte hutka bahaid juokke aiggai ja dakka bælkoid.

15. Damditi galgga fakkistaga boattet su oasetesvuotta; ovta čalmeravkkalæme boddost galgga son cuovkas dogjujuvvut, ja i læk mikkege dalkkasid.

16. Gutta dak læk, maid Hærra vašota, ja čieča læk fastevuottan su sillui:

17. Gorggis čalmek, betolaš njuovča ja gieđak, mak golgatek vigetes varaid,

18. vaibmo, mi hutka baha rađid, juolgek, mak gačček viekkat dam baha guvllui,

19. dat, gutte vuoigŋa giellasid nuftgo værre-duođaštægje, ja dat, gutte dakka bælkoid vieljači gaski.

20. Aimoin ane, mu barnačam, du ačad bakkoma, ja ale hæite du ædnad laga! 1, 8.

21. Čana daid du vaibmosad alelassi, čuolmad daid gidda du čæbetad birra! 5 Mos. 6, 8.

22. Go don vagjolak, de galgga dat* du laiddit; go don vællak, de galgga dat du varjalet, ja go don goccak, de galgga dat duina sardnot. *d. l. laka.

23. Dastgo bakkom læ čuovgas, ja laka læ gintal, ja bagadusa cuigodusak læk ællem gæidno, Salm. 119, 105.

24. varjalam diti du erit bahas nissonest, vierro njuokčama livtesvuođast. 2, 16; 7, 5.

25. Ale anestuva su čabbesvuođa du vaimostad, ja ale divte su du gæsotet su čalbmerabmasides bokte!

26. Dastgo fuora diti šadda olmuš laibbevajatasa muddoi*, ja æra olbma akka darveta mavsolaš sielo.

* gefhu olmuš maŋemuš bittas ragjai.

27. Valddago guttege dola occasis, ja æi su biktasak bolddujuvvu?

28. Daihe vaʒʒago guttege hilai alde, ja æi su juolgek bolddujuvvu?

29. Nuft gævva sudnji, gutte manna sisa su lagamuʒas aka lusa; i guttege bæsa rangaštuvvukættajen, gutte sudnji duotta.

30. Igo suola bagjelgeččujuvvu, go son suolad galletam varas su sielos, dainago son nælggo?

31. Ja jos son fattitalla, de fertte son makset čieča gærddai; buok su dalos obmudaga fertte son addet. 2 Mos. 22, 1 j. n. v.

32. Dast, gutte furruša nissonin, vaillo jierbme; dat, gutte datto hævatet su sielos, son dakka dam.

33. Vaive ja hæppad galgga son gavdnat, ja su hæppad i galga eritsikkujuvvut.

34. Dastgo anger læ olbma moarre, ja i son sæste maksobæive; 5, 9.

35. i son valde maidege soabatusruđaid buorren ja i mieđet, vaiko don vela datušik addet ollo addaldagaid.

7. Kapittal.

Mi galggap oamastet aldsesæmek visesvuođa bakkomid, 1—4, ja daggo bokte varjaluvvut vierro nissonin, gæi nuoskes mænok ja vahaglaš fillitusak muittaluvvujek, 5—23. Gærdoduvvum næva bataret daggaraʒain, 24—27.

1. Mu barnačam, aimoin ane mu sanid ja vurkke mu bakkomid duokkasad!

2. Aimoin ane mu bakkomid, de galgak don ællet, ja mu laga nuftgo du čalbmegakad. 4, 4; 19, 16.

3. Čana daid du suormaidad ala, čale daid du vaimod tavvali! 6, 21; 3, 3.

4. Cælke visesvutti: Don læk mu oabba, ja jierme galgak don gočodet oapesenad, Visesv. 8, 2. 9.

5. vai dat varjalifči du erit æra olbma nissonest, vierro nissonest, gutte dakka su sanides livtesen. 2, 16; 6, 24.

6. Dastgo mon geččim olgus ikkunraige mu viesostam, čærgalassam čađa,

7. ja mon oidnim daiddemættom olbmai gaskast, aiccim nuorai gaskast muttom jiermetes nuorra olbma, 6, 32.

8. gutte manai mæddel balgga mielde su nurke guora ja vaʒi ouddan gæino mielde su vieso lusa,

9. sevnjudedin, go bæivve læi nokkam, sevdnjis ija ja sævdnjadvuođa siste.

10. Ja gæča, muttom nisson bođi su oudald fuora garvoi siste ja šluokes vaimoin.

11. Šloabmai læ son ja væidalađas; su juolgek æi biso su viesostes. 1 Tim. 5, 13.

12. Farga læ son balggai alde, farga šiljoi alde, ja juokke nurke duokken njagad son.

13. Ja son valdi su gidda ja cummesti su, ja hæbotes amadajoin celki son sudnji:

14. Gitosoaffarak legje mu alde orromen, odna bæive læm mon maksam mu loppadusaidam; 3 Mos. 3, 1 j. n. v. 7, 16 j. n. v.

15. damditi mannim mon olgus boattem varas du oudald, occam varas du muođoid, ja mon gavdnim du.

16. Ranoid mon læm lebbom mu sænggam bagjel, girjag ranoid Egyptalaš laigin.

17. Mon læm bagjelriškotam

mu oađđemsagjam myrrain, aloin ja kanelin.

18. Boađe, jugatædno moai ječaidæme rakisvuođain gidda iđđed ragjai, havskotallo ječaidæme rakisvuođa siste!

19. Dastgo boadnja i læk sidast, son læ vuolggam gukkes matkai erit;

20. ruttabursa valdi son mieldes, lađas mano bæivest boatta son ruoktot.

21. Son viettali su su ollo sarnotæmes bokte, su baksamides livtesvuođa bokte filli son su.

22. Son čuovvo su dallanaga nuftgo vuoksa, mi boatta njuovvambævddai, ja nuftgo juolggeruvdi siste, maiguim jalla bagaduvvu,

23. dassači go njuolla ludde su vuoivvasa, — nuftgo lodde gačča gilli ja i dieđe, atte dat maksa dam hæga.

24. De gullet muo dal, manak, ja vuttivalddet mu njalme sanid!

25. Ale luoite du vaimod jorggalet ječas su gæinoi guvllui, ale čagjadada su balggai mielde!

26. Dastgo ædnag čađačuggijuvvum olbmaid læ son njæiddam, ja ædnagak si læk buokak, gæid son læ goddam.

27. Gæinok jabmi aibmoi læk su vieso siste, dak mannek vuolas jabmem gammaridi. 2, 18; 5, 5.

8. Kapittal.

Visesvuotta nævvo olbmuid gullat ja vuostaivalddet dam oapoid, mai buorrevuođa dat muittala, 1—11; dat sardno su hærvas ječasvuođa lagides ja dagoides birra, 12—21, ouddan divvo ječas danen, gutte læ læmaš Ibmel lutte agalašvuođa rajest, ja gæn bokte son læ sivdnedam mailme, 22—31, gærddo su oudeb nævvagides ja čajeta, maggar audogas šaddoid dat šaddad daid čuovvot, 32—36.

1. Igo visesvuotta čuorvo, ja jierbme adda su jienas gullut. 1, 20.

2. Dievvačokai alde gæidnoguorast, viesoi siste balgesguorain čuoʒʒo son;

3. portai guorast, gavpuga uksaraige guorast, portai uksaraige siste čuorvvo son allaget:

4. Digjidi, di olbmak, čuorvom mon, ja mu jiedna čuogja olbmui manaidi.

5. Oppet fieđo, di daiddemættomak, ja oppet jierme, di jiermetæmek! 1, 4.

6. Gullet! Dastgo gonagaslaš sanid sarnom mon, ja mon rabastam mu baksamidam vuoiggadlašvuođain;

7. mu guobme sardno duottavuođa, ja ibmelmættomvuotta læ fastevuottan mu baksamidi. Salm. 45, 8.

8. Buok mu njalme sanek læk vanhurskesvuođast, i dain læk mikkege bonjovuođaid daihe jorgovuođaid. Es. 53, 9. Joh. 8, 46. 1 Petr. 2, 22.

9. Dak læk buokrakkan njuolggadak jiermalaš olbmui ja vuoiggadak sigjidi, guđek gavdnek dieđo.

10. Vuostaivalddet mu cuigodusa silba sagjai ja dieđo ouddalgo valljo golle! 3, 14; 16, 16.

11. Dastgo visesvuotta læ buoreb go bærralak, ja i mikkege davverid mate værddeduvvut dam lakasaʒʒan. 3, 15.

12. Mon, visesvuotta, anam jiermalašvuođa oabmenam, ja jiermalaš rađi dovddamvuođa gavnam mon.

13. Hærra ballo læ vašotet baha; goarggadvuođa ja čævllaivuođa ja baha gæino ja njalme, dievva jorgovuođast, vašotam mon. 16, 6.

14. Munji gulla rađđe ja duotta arvvadus, mon læm jierbme, munji gulla fabmo.

15. Mu bokte rađđijek gonagasak ja asatek oaivamuʒak, mi riekte læ.

16. Mu bokte rađđijek rađđijægjek ja oaivamuʒak, buok duobmarak ædnam alde.

17. Mon rakistam sin, guđek

muo rakistek, ja si, guđek muo occek, galggek muo gavdnat. Joh. 14, 21.

18. Riggesvuotta ja gudne læ mu lutte, bistevaš obmudak ja vanhurskesvuotta. 22, 4.

19. Mu šaddo læ buoreb go golle ja fines golle, ja mu sisaboatto læ buoreb go valljo silbba. 3, 14. Visesv. 7, 8.

20. Vanhurskesvuođa gæino mielde vagjolam mon, gasko vuoiggadvuođa balggai mielde

21. addem varas sigjidi, guđek muo rakistek, duotta riggodaga arbben ja dævddem varas sin vuorkkagammärid.

22. Mon legjim Hærra oabme su gæino algost, su dagoi ouddal, doluš aige rajest. Visesv. 8, 3; 9, 9.

23. Agalašvuođast læm mon šaddam, algost juo, ouddalgo ænam læi.

24. Go čiegŋalasak æi vela læm, de mon riegadim, go i vela læm oktage čaccajis aja.

25. Ouddalgo varek vuogjoduvvujegje, dievai ouddal mon riegadim, Job 38, 6. Salm. 90, 2. Es. 43, 13.

26. ouddalgo son læi sivdnedam ædnama ja mæce ja ædnamrika vuostas ænamgappalaga.

27. Dallego son rakadi almid, de mon legjim dobbe, dallego son dagai gomovuođa čiegŋalasa bagjeli.

28. Dallego son nanni balvaid bajabællai, dallego čiegŋalasa agjagak nanosmuvve, Job 26, 8. 1 Mos. 7, 11.

29. dallego son bijai appai dam raje, nuft atte čacek æi mana dam gaddi bagjel, dallego son mærredi ædnama vuođđodusaid, — Job 38, 10. 11. Salm. 104, 9.

30. dalle legjim mon su lutte čæppen, ja mon legjim su havskodak bæivest bæivvai ja dukkuraddim alelassi su muođoi oudast,

31. dukkuraddim su ædnama jorbbadasa alde, ja mu havskodak læi olbmui manain.

32. Ja dal, manak, gullet muo! Audogasak læk dak, guđek vuttivalddek mu gæinoid. Luk. 11, 28.

33. Gullet cuigodusa ja šaddet visesen, ja allet luoite dam mannat!

34. Audogas læ dat olmuš, gutte muo gulla, nuft atte son gocca mu uvsai guorain bæivest bæivvai, nuft atte son gatte mu uksastoalpoid.

35. Dastgo dat, gutte muo gavdna, gavdna ællema ja oažžo buoremielalašvuođa Hærrast. 3, 16; 12, 2.

36. Mutto gutte muo i gavna, vahagatta su hægas; si buokak, guđek muo vašotek, rakistek jabmema.

9. Kapittal.

Visesvuotta læ huksim aldsesis nana vieso ja rakadam mallasid, maidi son su airrasides bokte bovdde buok ovtagærddasažaid, 1—6. Bilkkedegjid ja ibmelmættomid i abot cuigodet, mutto visasidi ja vanhurskasidi læ dast avkke; goabbašagak oažžoba sodno visses balkasga, 7—12. Maidai jallavuotta bovdde su mallasidasis; dam bovddima čuovvom doalvvo jabmemi, 13—18.

1. Visesvuotta læ huksim su viesos, son læ čuoppam su čieča bažes.

2. Son læ njuovvam su njuovvamomides, sægotam su vines, maidai rakadam su bævdes; Matt. 22, 4. Luk. 14, 16. 17. Salm. 23, 5.

3. son læ bigjam su bigaides olgus, son čuorvvo gavpuga dievai čokain:

4. Gi læ ovtagærddasaš, son jorgidekus deiki! Dasa, gæst vaillo jierbme, cælkka son:

5. Bottet, borret mu laibest, ja jukket dam vinest, maid mon læm sægotam!

6. Heittet jiermetesvuođa, de galggabetet di ællet, ja važžet njuolgga oudas jierme gæino mielde!

7. Gi bilkkedægje ranggo, viežža aldsesis hæppašuttujume, ja dat, gutte cuigod ibmelmættoma, oažžo dast hæppada. Matt. 7, 6.

8. Ale cuigod bilkkedægje, amas son du vašotet! Cuigod dam vises olbmu, ja de son du rakista. 23, 9.

9. Adde vises olbmui*, ja de son šadda ain visasæbbun; oapat dam vanhurskasa, ja son ouddana oppui.

Matt. 13, 12. * namalassi mattatusa.

10. Hærra ballo læ visesvuođa alggo, ja dietto dam basse birra læ jierbme. 1, 7. Salm. 111, 10.

11. Dastgo mu bokte galggek du bæivek šaddat ædnagen, ja ællemjagek galggek dudnji lasetuvvut. 3, 2. 16; 4, 10.

12. Jos don læk vises, de don læk vises ješaldsesad avkken, ja jos don læk bilkkedægje, de galgak don okto dam guoddet.

13. Jallavuotta læ šloabmajes nisson, aive jiermetesvuotta ja i dieđe maidege. 7, 11.

14. Ja son čokka su viesos uksaraige oudast, truono alde gavpuga dievai alde, 3. v.

15. sin čuorvvom varas, guđek mæddel mannek gæino mielde, guđek vagjolek njuolgga oudas sin balggaidæsek mielde:

16. Gi læ ovtagærddasaš, son jorgidekus deiki! Dasa, gæst vaillo jierbme, cælkka son: 4. v.

17. Suoladuvvum čacce læ njalges, ja čiegos laibbe læ havske. 20, 17.

18. Mutto i son dieđe, atte dast læk jamišguoʒak, atte su bovddijuvvumak læk jabmi aimo čiegŋalvuođast. 7, 27.

10. Kapittal.

Salomo sardno vises ja jallas manai birra, 1, riggesvuođa ja gæfhevuođa birra, 2. 3. 15. 22, laikudaga ja viššalvuođa birra, 4. 5. 26, vanhurskasi oasalašvuođa ja ibmelmættomi oasetesvuođa birra, 6. 7. 16. 24. 25. 27—30, visesvuođa ja jallavuođa birra sagaidi, 8. 10. 11. 13. 14. 19—21. 31. 32, laittemættom ja gavvelis vagjolusa birra, 9, betolaʒa čalme ja jalla baksama birra, 10, vaše ja rakisvuođa birra, 12, oapestæme ja čagjedattem birra, 17, čiegos vaše ja sælgebælde sardnom birra, 18, jalla jorgovuođa ja jiermalaʒa visesvuođa birra, 23.

Salomo sanelaskok.

1. Vises bardne illodatta su ačes, mutto jallas bardne læ su ædnes moraš. 15, 20; 17, 25; 19, 13.

2. Ibmelmættomvuođa davverak æi avkot, mutto vanhurskesvuotta bæsta jabmemest. 11, 4. Æsek. 7, 19.

3. Hærra i divte vanhurskes olbmu sielo nælggot, mutto ibmelmættomi anestume nordasta son erit.

4. Dat, gutte bargga laikes gieđain, šadda vaivašen, mutto viššales olbmui gietta dakka riggesen. 12, 24. 27.

5. Dat, gutte čokke gæsseg, læ jiermalaš bardne; dat, gutte oađđa čakčag, læ hæjos bardne. 6, 8.

6. Buristsivdnadusak bottek vanhurskes olbmu oaive bagjeli, mutto ibmelmættomi njalme galgga sin vækkavaldde gokčat. 11. v.

7. Vanhurskes olbmu muittem læ buristsivdnadussan, mutto ibmelmættomi namma galgga guoccaget. Salm. 9, 6; 34, 17.

8. Dat, gæst visesvuotta læ vaimost, vuostaivaldda bakkomid; mutto dat, gæst læk jalla baksamak, hævvana. Salm. 141, 5.

9. Dat, gutte vagjola laittemættomvuođa siste, vagjola oagjebassan, ja dat, gutte manna mokkegæinoi mielde, šadda dovddujuvvut. 29. 30. v. 1, 33; 2, 7. Salm. 26, 1, 11.

10. Dat, gutte časkaša čalmides, dakka bakčasa, ja dat, gæst læk jalla baksamak, hævvana. 6, 13.

11. Vanhurskes olbmu njalbme læ ællem aja, mutto ibmelmættom olbmui njalme galgga sin vækkavaldde gokčat. 6. v. Salm. 37, 30.

12. Vašše bokta bælkoid, mutto rakisvuotta gokča buok bagjelduolbmamid. 1 Petr. 4, 8. 1 Kor. 13, 4 j. n. v.

13. Jiermalaš olbmu baksami alde gavdnu visesvuotta, mutto

soabbe læ jiermetes olbmu sælge varas.

14. Visasak vurkkijek diedo, mutto jalla njalbme ukkeda dušša-demin.

15. Rigges olbma obmudak læ su nana gavpug; vaivaši gæfhe-vuotta læ sin hævvanæbme.

16. Vanhurskes olbmu fidnimuš læ ællem varas; ibmelmættom olb-mu sisaboatto læ suddo varas.
Luk. 16, 19 j. n. v.

17. Dat læ gæidnon ællemi*, gutte vuttivaldda bagadusa; mutto dat, gutte dikta cuigodusa mannat, čagjedatta.
*oapestægjen likkoi ja buristsivdnadussi. Jak. 5, 20. Sanel. 13, 1. 18.

18. Dat, gutte čiekka vaše, adna værre-baksamid, ja dat, gutte mat-kai satta baha sagaid, son læ jalla.

19. Gost læk ollo sanek, dast i vailo suddo, mutto dat, gutte doalla su baksamides lavčest, læ jiermalaš.

20. Vanhurskes olbmu njuovča læ valljo silbba; ibmelmættomi vaibmo i læk mange væra. 12, 18.

21. Vanhurskes olbmu baksamak bibmek ædnagid, mutto jallak jab-mek, dainago sist vaillo jierbme.

22. Hærra buristsivdnadus, dat dakka riggesen, ja vaivalaš barggo i laset dasa maidege. Salm. 127, 2.

23. Jalli læ dat havskodak dak-kat hæpadlaš dago, mutto vises-vuotta læ havskodak jiermalaš olb-mai.

24. Mast ibmelmættom olmuš hirmastuvva, dat galgga boattet su bagjeli; mutto vanhurskasi adno-muša adda son* sigjidi. *Ibmel. 1, 27. Visesv. 3, 10. Salm. 145, 19.

25. Go ramadak-biegga manna dokko, de i læk ibmelmættom ol-muš šatan æmbo; mutto vanhur-skes olbmust læ agalaš vuođđodus. 14, 32. 1 Joh. 2, 17.

26. Nuftgo eddik banidi ja suovva čalmidi, nuft læ laikes olmuš sud-nji, gutte su vuolgata.

27. Hærra ballo laseta ællem-beivid, mutto ibmelmættomi jagek oadnanek. 3, 2; 14, 27. Salm. 128, 4. 6.

28. Vanhurskasa vuorddamuš læ illo, mutto ibmelmættomi doaivvo dušša. 11, 7. 23.

29. Hærra gæidno læ nana ladne laittemættom olbmui, mutto hæv-vanæbme sigjidi, guđek dakkek verid.

30. Vanhurskes olmuš i galga likkatuvvut agalažat, mutto ibmel-mættomak æi galga assat ædna-mest. Salm. 112, 6; 104, 35.

31. Vanhurskes olbmu njalbme šaddad visesvuođa šaddo, mutto jorgovuođa njuovča galgga erit čup-pujuvvut. Salm. 37, 30. Sanel. 8, 13.

32. Vanhurskes olbmu baksamak dovddek, mi buoredokkalaš læ, mutto ibmelmættomi njalbme læ aive jorgovuotta.

11. Kapittal.

Værre ja olles viekkaga birra, 1, čævl-laivuođa ja vuollegašvuođa birra, 2, vuoiggadlašvuođa ja laittemættomvuođa birra ja dam birra, mi dam vuostai læ, 3. 20, ibmelmættomi riggesvuođa birra, 4. 28, bagjelgæččamvuođa sagai ja sælge-bælde sardnom birra, 12. 13; vanhurskasi ja ibmelmættomi birra, 5—11. 18. 19. 21. 23. 28. 30. 31, rađđe-addi birra, 14; dakke-dæme birra ærrasi oudast, 15; gudnalaš nissona ja jiermetes nissona birra, 16. 22, vaibmolađesvuođa ja goavvevuođa birra, 17, buoredakkesvuođa ja divas-vuođa birra, 24—26; buri ja bahai vaino-tæme birra, 27; jiermetes dallodoallam birra, 29.

1. Værre-vævtak læk fastevuot-tan Hærrai, mutto olles-deddug vikkimloddak læk sudnji buore-dokkalašvuottan. 16, 11; 20, 10. 23. 3 Mos. 19, 35. 36. 5 Mos. 25, 13. 16.

2. Go čævllaivuotta boatta, de boatta hæppašuttujubme; mutto vuollegažai lutte læ visesvuotta. 16, 18.

3. Vuoiggadlažai vuiggis miella oapesta sin, mutto oskaldasmæt-tomi jorgo miella duššada sin. Salm. 52, 6. 7.

4. Obmudak i væket moare bæive, mutto vanhurskesvuotta bæsta jabmemest. 10, 2. Esek. 7, 19.

5. Laittemættom olbmu vanhurskesvuotta dakka su gæino dasseden, mutto ibmelmættom olmuš gačča su ibmelmættomvuođas bokte.

6. Vuoiggadlaš olbmui vanhurskesvuotta bæsta sin, mutto oskaldasmættomak darvetuvvujek sin ječaidæsek bahavutti.

7. Go ibmelmættom olmuš jabma, de dušša su doaivvo, ja bahas olbmui vuorddamuš nokka. 10, 28.

8. Vanhurskes olmuš erit bestujuvvu atestusast, ja ibmelmættom olmuš šadda su sagjai. 21, 18.

9. Njalmines hævata navcates olmuš su lagamužas, mutto diedo bokte erit bestujuvvujek vanhurskes olbmuk.

10. Go vanhurskes olbmuidi gævva burist, de illodalla gavpug, ja go ibmelmættomak hævvanek, de læ avvočuorvvom.

28, 12. 28; 29, 2.

11. Vuoiggadlažai buristsivdnadusa bokte aleduvvu gavpug, mutto ibmelmættomi njalme bokte dat vuolasgaikkujuvvu.

12. Dast, gutte sardno bagjelgæččamin su lagamužas birra, vaillo jierbme; mutto jiermalaš olmai orro javotaga.

13. Dat, gutte birra vazza sælgebælde sardnon, almostatta čiegosvuođaid; mutto dat, gutte læ oskaldas vuoiŋastes, čiekka aše.

20, 19. 3 Mos. 19, 16.

14. Gost i læk mikkege rađđijumid, dast jorrala almug; mutto gost læk ollo rađđe-addek, dast læ bestujubme. 15, 22.

15. Bahast gævva sudnji, gutte dakkeda vierro olbmu oudast; mutto dat, gutte sin vašota, guđek gieđaid addalek, læ oagjebas.

6, 1 j. n. v.

16. Lieggos nisson vuoitta gudne, ja vækkavaldalažak vuittek riggesvuođa.

17. Buoredakkes olmai dakka burist su sielos vuostai, mutto goavve givsed su oažes.

18. Ibmelmættom olmuš fidne betolaš balka, mutto dat, gutte gilvva vanhurskesvuođa, oažžo duotta balka. 22, 8.

19. Dasa, gutte bisso nanosen vanhurskesvuođa siste, sudnji šadda dat ællemen; mutto dat, gutte bargga bahai maŋŋai, dakka dam aldsesis jabmemen. 19, 23.

20. Fastevuottan Hærrai læk si, gæi vaibmo læ jorggot; mutto buoredokkalašvuottan sudnji læk si, gæi gæidno læ laittemættom.

17, 20; 12, 22.

21. Olmuš oažžo addet su gieđas dam ala: Bahas olmuš i bæsa rangaštkættai, mutto vanhurskasi nalle bæssa. 16, 5.

22. Nuftgo golleriegges spinenjunest læ daggar čabba nisson, gæst jierbme vaillo.

23. Vanhurskasi halidus læ aive buorre; ibmelmættomi vuorddamuš læ moarre. 10, 24. 28. Job 8, 13. 14.

24. Læ daggar, gutte botkota olgus ja oažžo ain æmbo; ja læ daggar, gutte doalla duokkasis æmbo, go vuoiggad læ, ja dadde dušše vaivašvuottan šadda. Salm. 112, 9.

25. Daggar siello, mi buristsivdneda, galgga aiggai boattet, ja dat, gutte adda ærrasidi jukkat, son oažžo maidai ješ jukkat.

2 Kor. 9, 6. Luk. 6, 38.

26. Dam, gutte doalla gornid duokkasis, su garrod almug; mutto buristsivdnadus boatta dam oaive bagjeli, gutte gornid vuovdda.

27. Dat, gutte occa, mi buorre læ, occa buoredokkalašvuođa; mutto dat, gutte occa bahaid, su bagjeli dat boatta. Salm. 7, 17.

28. Dat, gutte dorvasta su riggesvuođas ala, son galgga gaččat; mutto vanhurskasak galggek runodet nuftgo lastak.

Salm. 49, 6. 7; 52, 10; 92, 13.

29. Dat, gutte moivvašutta su

viesos, galgga biega arbbit, ja jalla šadda sudnji balvvalægjen, gutte læ vaimostes vises.

30. Vanhurskes olbmu šaddo læ ællem muorra, ja vises olmuš darveta sieloid.
3, 18. Luk. 5, 10. Jak. 5, 19. 20.

31. Gæča, vanhurskes olmuš oažžo balkas ædnam alde, man sagga æmbo dalle dat ibmelmættom ja suddolaš! 1 Petr. 4, 18. Luk. 23, 31.

12. Kapittal.

Bagadusa birra, 1, buri ja vanhurskasi birra ja ibmelmættom olbmui birra, 2. 3. 5. 7. 10. 12. 21. 26. 28, buri ja hæjos nissoni birra, 4, buri ja baha, duotta ja værre sagai ja duođaštusai birra, 6. 8. 13. 14. 17—19. 22, bagjelgeččujuvvum ja stuorastalle olbmui birra, 9, viššales, joavddelas ja laikes olbmui birra, 11. 24. 27, jallai ja visasi moaddelagaš mænoi birra, 15. 16. 23, bahajuonalažai ja rafherakadegji birra, 20, dam birra, mi vuolasdævdda, ja mi illodatta vaimo, 25.

1. Dat, gutte rakista bagadusa, rakista dieđo; mutto dat, gutte vašota bagadusa, læ jalla.
Salm. 141, 5. Sanel. 13, 18.

2. Buorre olmuš vuoitta buoremielalašvuođa Hærrast, mutto bahajuonalaš olbma son dubme gađotussi.

3. Olmuš i nannijuvvu ibmelmættomvuođa bokte, mutto vanhurskes olbmui ruotas i likkatuvvu.

4. Buorre akka læ su boadnjas kruonno, mutto hæjos akka læ nuftgo guoccagæbme su davtin.
31, 10 j. n. v.

5. Vanhurskasi jurddagak læk vuoiggadvuotta; ibmelmættomi rađek læk betus.
1 Gon. 12, 6. j. n. v.

6. Ibmelmættomi sakka læ varai vuođgŋam birra, mutto vuoiggadlažai njalbme bæsta sin.
1, 10. 16. 18. 1 Sam. 25, 24 j. n. v.
2 Sam. 20, 16 j. n. v.

7. Ibmelmættomak njeiddujuvvujek, ja æi si læk šatan æmbo; mutto vanhurskasi viesso bisso nanosen. 14, 11. Matt. 7, 24 j. n. v.

8. Su jiermes mielde maidnujuvvu olmai, mutto dat, gutte læ jorggot vaimostes, šadda bagjelgæčatassan.

9. Buoreb læ vuollegis olmuš, gæst læ balvvalægje, go stuorastalle, gæst vaillo laibbe.

10. Vanhurskes olmuš adna fuola su omides hæga oudast, mutto ibmelmættomi vaibmo læ garas.

11. Dat, gutte bargga su ædnames, galletuvvu laibin; mutto dat, gutte huovved luovos olbmui maŋŋai, sust vaillo jierbme. 28, 19.

12. Ibmelmættom olmuš halida dasa, mi læ giellan bahas olbmuidi; mutto vanhurskasidi adda son * nana ruottasa.
11, 6. 1 Tim. 6, 9. * Ibmel.

13. Baksami bagjelduolbmama siste læ bahas giella, mutto vanhurskes olmuš bæssa erit atestusa siste.

14. Su njalmes šaddoin galletuvvu olmai burin, ja maid olbmu gieđak læk dakkam, dat maksujuvvu sudnji fastain.
13, 2. Salm. 62, 13. Matt. 16. 27.
Rom. 2, 6. Alm. 22, 12.

15. Jalla gæidno læ riekta su ječas čalmi oudast, mutto dat, gutte rađe gulddala, læ vises. 18, 2.

16. Jalla moarre gulostuvva damanaga bæive, mutto dat, gutte čiekka hæppašuttujume, læ vises.
Sard. 7, 9.

17. Dat, gutte vuoigŋa vuoiggadlašvuođa, sardneda vuoiggadvuođa, mutto værre-duođaštægje sardneda bettusa. 6, 19.

18. Læ maidai daggar, gutte sardno jurdaškættes sanid, nuftgo miekkečuggistagaid; mutto visasi njuovča læ dalkas.

19. Duottavuođa bavsa bisso nanosen alelassi, mutto betolašvuođa njuovča dušše čalmeravkkalæme boddo.

20. Betus læ sin vaimo siste, guđek hutkek bahaid; mutto si, guđek nevvuk rafhai, adnek ilo.

21. I mikkege hahaid dapatuva vanhurskes olbmui, mutto ibmelmættomin læk ollo oasetesvuođak. Salm. 32, 10; 34, 22.

22. Værre-baksamak læk fastevuottan Hærrai, mutto si, guđek mænnodek oskaldasat, læk sudnji buoredokkalašvuottan. 6, 16. 17; 11, 20. Salm. 5, 7.

23. Jiermalaš olmuš čiekka su dieđos, mutto jallai vaibmo čuorvvo su jallavuođas. 13, 16.

24. Viššali gietta galgga rađđit, mutto laikudak galgga šaddat balvvalægjen. 10, 4; 13, 4.

25. Moraš olbma vaimost vuolas dædda dam, mutto buorre sadne illodatta dam. 15, 13.

26. Vanhurskes olmuš oapesta su lagamužas, mutto ibmelmættomi gæidno čagjedatta sin.

27. Laikudak i base su bivdos, mutto viššales olmuš læ mavsolaš davver olbmui. 10, 4.

28. Vanhurskesvuođa balgga alde læ ællem, ja rakaduvvum balges i doalvo jabmemi. Matt. 7, 14. Salm. 1, 6.

13. Kapittal.

Bagadusa birra, 1. 18. 24, vises ja jallas sarne birra, 2. 3. 5. 14, laikudaga ja viššalvuođa birra, 4. 11. 23. vanhurskasi ja ibmelmættomi birra, 6. 9. 21. 22. 25, riggasi ja vaivaši birra, 7. 8, čævllaivuođa ja mieđesvuođa birra vuostaivalddet rađid, 10, doaivo ja halidusa birra, 12. 19, sane ja bakkoma bagjelgæččam ja gudnijattem birra, 13, jierme ja jiermalašvuođa birra, 15. 16, oskaldas ja oskaldasmættom airrasi birra, 17, guoibmevuođa birra visasiguim daihe jallaiguim, 20.

1. Vises bardne gulla su ačes cuigodusa, mutto bilkkedægje i gula ranggoma. 1, 8.

2. Su njalmes šaddoin nikte olmai burid, mutto oskaldasmættomi halidus læ vækkavalddai. 12, 14; 18, 20.

3. Dat, gutte varota su njalmes, varjala su sielos; dasa, gutte rabasta su baksamides galljen, sudnji šadda dat hævvanæbmen. 21, 23; 12, 18.

4. Laikes olbmu siello halida ja i oažo maidege, mutto viššala siello bibmujuvvu valljogasat. 10, 4; 12, 24.

5. Vanhurskes olmuš vašota gieles sanid, mutto ibmelmættom olmuš mænnoda bahast ja hæppadlažat. Salm. 119, 163.

6. Vanhurskesvuotta varjala dam, gutte vagjola laittemættosen, mutto ibmelmættomvuotta njæidda dam, gutte dakka suddo. 10, 30.

7. Læ maidai daggar, gutte čajet ječas nuftgo rigges olmajen, ja i sust dadde læk mikkege, ja daggar, gutte čajet ječas nuftgo vaivašen, ja sust læ dadde ollo obmudak. 12, 9.

8. Olbma riggesvuotta læ lonastusruttan su hæga oudast, mutto vaivaš olmuš i gula aittaga.

9. Vanhurskasi čuovgas baitta havskajet, mutto ibmelmættomi goallo časkaduvvu. 24, 20.

10. Čævllaivuođa bokte dakka olmuš dušše bælkoid, mutto sin duokken, guđek diktek ječaidæsek nevvujuvvut, læ visesvuotta. 28, 25. Jak. 3, 17.

11. Obmudak uccana goargastallam bokte, mutto dat, gutte giettasis čokke, laseta dam.

12. Gukkalmas vuorddem dakka vaimo buoccen, mutto devddujuvvum halidus læ ællem muorra.

13. Dat, gutte sane bagjelgæčča, rakada aldsesis hævvanæme; mutto dat, gutte bakkomest balla, son oažžo balka dam oudast.

14. Vises olbmu oappo læ ællem aja erit gaiddam varas jabmem gielain. 10, 11.

15. Buorre jierbme adda armo,

mutto oskaldasmættomi gæidno læ garas.

16. Juokkehaš, gutte læ jiermalaš, mænnoda jiermalažat, mutto jalla lebbe jallavuođa. 15, 2.

17. Ibmelmættom airas gačča oasetesvutti, mutto oskaldas sadnedoalvvo læ dalkasen.

18. Gæfhevuođa ja hæppad oažžo dat, gutte hilggo bagadusa; mutto dat, gutte vuttivaldda bagadusa, gudnijattujuvvu.
10, 8. 17; 12, 1; 15, 5. 32.

19. Devddujuvvum halidus læ njalges sillui, mutto gaiddat bahast erit læ fastevuottan jalli.
12. v. Job 28, 28.

20. Bivde guoibmevuođa visasiguim, ja don galgak šaddat visesen; mutto jallai ustebi gævva bahast.

21. Oasetesvuotta doarreda suddolažaid, mutto vanhurskasak balkašuvvujek burin.

22. Buorre olmuš maŋŋasis guođđa arbe manai manaidi, mutto suddolaža obmudak læ vurkkijuvvum vanhurskes olbmui.
Job 27, 16. 17.

23. Vaivaši ođđa ænam adda ollo biemo; mutto læ maidai daggar, gutte eritrottijuvvu, dainago son i daga vuoiggadvuođa.

24. Gutte sæsta su risses, vašota su barnes; mutto dat, gutte su rakista, bagada su arrad.
3, 12; 22, 15; 23, 13 j. n. v. Sir. 30, 1 j. n. v.

25. Vanhurskes olmuš borra, nuft atte su siello gallana, mutto ibmelmættomi čoavje gilla vaile.
10, 3.

14. Kapittal.

Vises ja jallas nissoni birra, 1, vuoiggadlažai ja jorgo olbmui birra, 2. 14, jallas ja vises sardnom birra, 3. 7, bargo birra, 4. 23, duođaštegji birra, 5. 25, bilkkedegji birra, 6, jiermalašvuođa birra ja dam birra, mi dam vuostai læ, 8. 15. 18, vuoiggadlašvuotta darbašuvvu, jos olmuš galgga læt Ibmeli buoredokkalaš, 9; vaimo birra, 10. 13. 30, ibmelmættomi ja ibmelbalolažai birra, 11. 32,ječas gæinoi birra, 12, hoppus miela ja gukkesmielalašvuođa birra, 16. 17. 29, bahas olbmui vuoledume birra, 19, gæfhevuođa ja riggesvuođa birra, 20. 23. 24. 31, ærrasi bagjelgæččam birra, 21, baha ja buri jurddagi birra, 22, Hærra balo birra, 26. 27, gonagasa gudne birra, 28, gefhi givsedume birra ja armetæme birra sin bagjeli, 31, visesvuođa birra, 33, albmuga gudne ja hæppad birra, 34, gonagasa balvvalegji birra, 35.

1. Nissoni visesvuotta hukse su viesos, mutto jallavuotta gaikko dam vuolas su gieđaidesguim.
12, 4; 19, 14; 31, 10.

2. Dat, gutte vagjola su vuoiggadlašvuođas siste, balla Hærrast; mutto dat, gutte manna mokkegæinoi mielde, bagjelgæčča su.

3. Jalla njalme siste læ su čævllaivuođa risse, mutto visasi baksamak varjalek sin.

4. Gost æi læk makkege vuovsaid, dast læ krubba guoros; mutto ollo sisaboatto boatta vuovsa famo bokte. 12, 11.

5. Oskaldas duođaštægje i gielastala; mutto dat, gutte vuoigŋa giellasid, læ værre-duođaštægje.
6, 19; 12, 17.

6. Bilkkedægje occa visesvuođa, mutto i gavna dam; mutto jiermalaš olbmui læ dietto gæpas.

7. Vuolge erit jalla lutte, ja ik don læk oappam su duokken dovddat dieđo baksamid. 1, 22.

8. Jiermalaš olbmu visesvuotta læ, atte son arvved su gæinos, mutto jallai jallavuotta læječas bættem.
Efes. 5, 15.

9. Jallaid adna sin ječaidæsek vælgge-oaffar bilkkadussan, mutto vuoiggadlažai gaskast læ buoredokkalašvuotta* gavdnamest. * Ibmela.

10. Vaibmo dovdda su ječas bačča bakčas, ja dam illoi i vieres ječas sægot.

11. Ibmelmættomi viesso galgga hævatuvvut, mutto vuoiggadlažai goatte galgga runodet. 12, 7.

12. Ædnag gæinok orruk olbmai vuoiggaden, mutto dai loappa læ jabmem gæinok. 16, 25.

13. Vela boagostæme sistege læ vaimost bavčas, ja ilo loappa læ moraš. Sard. 2, 2.

14. Su gæinoines galgga dat galletuvvut, gæn vaibmo læ eritjorgidam*, ja buorre olmai doalla ječas sust erit. 1, 31. *Ibmel lutte.

15. Ovtagærddasaš olmuš osko juokke sadnai, mutto jiermalaš olmuš varota su lavkides.

16. Vises olmuš balla ja batara bahast erit, mutto jalla læ čævllai ja oagjebas. 1 Mos. 39, 9 j. n. v.

17. Hoppusmielag olmuš dakka jallavuođa, ja bahajuonalaš olmai vašotuvvu. 12, 16.

18. Ovtagærddasažak arbbijek jallavuođa, mutto jiermalažak fatmastek dieđo.

19. Bahak gobmerdek ječaidæsek buri muođoi oudast, ja ibmelmættomak vanhurskes olbmu portai guorast.

20. Vela su ustebestesge vaivaš olmuš vašotuvvu; mutto si, guđek rakistek rigges olbmu, læk ædnagak. 19, 7.

21. Gutte bagjelgæčča su lagamužas, suddoda; mutto audogas læ dat, gutte armeta varnotemi bagjeli. 31. v. Salm. 41, 2.

22. Æigo si galgaše čagjadaddat, guđek bahaid hutkek? Mutto arbmogasvuođa ja oskaldasvuođa gavdnek si, guđek hutkek burid. Salm. 7, 15 j. n. v.

23. Juokke vaivalaš barggo bukta valljogasvuođa, mutto joavddelas hallam doalvvo duššše vagjegvutti. 10, 4; 12, 24; 21, 5.

24. Visasi riggesvuotta læ sin kruonno, mutto jallai jallavuotta læ ja bisso jallavuottan.

25. Oskaldas duođaštægje gagjo sieloid, mutto dat, gutte vuoigŋa giellasid, læ dievva bettusest. 5. v.

26. Hærra balo siste læ olbmust nana suogje, ja su manaidi galgga læt bataramsagje. 18, 10; 20, 7. 2 Mos. 20, 6.

27. Hærra ballo læ ællem aja, nuft atte olmuš væltta jabmem gielain. 10, 11. 17; 13, 14.

28. Ædnag almug læ gonagasa gudne, mutto albmuga vadnodak læ oaivamuža gaččam.

29. Gukkesmielalaš olbmust læ ollo jierbme; mutto hoppusmielag olmuš čajeta stuora jallavuođa. 19, 11; 14, 17; 12, 16.

30. Lojes vaibmo læ rubmaša ællem, mutto hoppuivuotta læ guoccagæbme davtin.

31. Gutte givsed hæjos olbmu, higjed su sivdnedægje, mutto dat, gutte armeta vaivaš olbmu bagjeli, gudnijatta su. 17, 5; 22, 2. Job 31, 15.

32. Ibmelmættom olmuš njeiddujuvvu oasetesvuođas siste, mutto vanhurskes olbmust læ dorvvo su jabmemes siste. Salm. 35, 5. 6; 36, 13; 73, 18. 19.

33. Jiermalaš olbmu vaimo siste orro visesvuotta jaska, mutto jallai siste dovdata dat* ječas.

* dat visesvuotta, mi sist læ, d. l. sin jallavuotta.

34. Vanhurskesvuotta aled albmuga, mutto suddo læ albmugi hæppašubme.

35. Jiermalaš balvvalægje oažžo gonagasa buoremielalašvuođa, mutto hæjos balvvalægje bagjeli boatta su moarre. 1 Mos. 41, 38 j. n. v.

15. Kapittal.

Vises ja jallas sardnom birra, 1. 2. 4. 7. 23. 26. 28, Ibmel buokdiettevuođa birra, 3. 11, bagadusa ja cuigodusa birra, 5. 10. 12. 31. 32, vanhurskasi ja ibmelmættomi obmudaga birra, 6, sin ibmelbalvvalusa ja gæinoi birra, 8. 9. 24. 29, ilo ja morraš birra, 13. 15, visesvuođa ja jallavuođa birra, 14. 21, duttavašvuođa birra Hærra baloin ja rakisvuođain, 16. 17, moare ja gukkesmielalašvuođa birra, 18, laikudaga birra, 19, buri ja bahas manai birra, 20, rađđadallama darbašvuođa birra, 22, čævllas olbmui ja læskai birra, 25, bahas olbmui juonai birra, 26, vanhurskesmættom vuoito vainotæme ja bættembalka valddemættomvuođa birra, 27, ilolaš sagai birra, 30, ibmelbalo ja vuollegašvuođa birra, 33.

1. Lađes vastadus loaǯǯoda moare, mutto norddašutte sadne bokta moare.
25, 15. 1 Sam. 25, 23 j. n. v.

2. Visasi njuovča adda buore diedo, mutto jallai njalbme dikta jallavuođa olgus golggat.
13, 16. Es. 32, 6.

3. Hærra čalmek læk juokke baikest, dak gečček bahai ja buri bællai.
Ebr. 4, 13.

4. Njuokčama logjevuotta læ ællem muorra, mutto dam jorgovuotta bavčagatta vaimo. 12, 18.

5. Jalla bagjelgæčča su ačes bagadusa, mutto dat, gutte vuttivaldda cuigodusa, mænnoda jiermalaǯat. 13, 1. 18. Salm. 141, 5.

6. Vanhurskes olbmu viesost læ ollo obmudak, mutto ibmelmættom olbmu sisaboattamušast læ moivvašubme. 3, 33.

7. Visasi baksamak gilvvek diedo, mutto jallai vaimok æi daga nuft.
12, 23.

8. Ibmelmættomi oaffar læ Hærrai fastevuottan, mutto vuoiggadlaǯai rokkus læ sudnji buoredokkalašvuottan. 21, 27. Es. 1, 11. 15.

9. Ibmelmættom olbmu gæidno læ Hærrai fastevuottan, mutto dam, gutte vainota vanhurskesvuođa, rakista son. 11, 20.

10. Garra rangaštus dæivved dam, gutte hæitta balgga; dat, gutte vašota cuigodusa, galgga jabmet. 29, 1.

11. Jabmi aibmo ja čiegŋalas læba albmosak Hærrai, man sagga æmbo olbmui manai vaimok!
Job 26, 6.

12. Bilkkedægje i rakist, go son cuigoduvvu; i son mana visasi lusa.
9, 7. 8.

13. Ilolaš vaibmo dakka arvokes amadajo, mutto vaimo morraš bokte hærdotuvva miella. 17, 22.

14. Jiermalaš olbmu vaibmo occa diedo, mutto jallai amadagjo vuollod jallavuođast.

15. Buok varnotes olbmu bæivek læk bahak, mutto ilolaš vaibmo læ bissovaš guossemales.

16. Buoreb læ uccanaš Hærra balo siste go stuora davver ja ollo rafhetesvuotta dam mielde.
1 Tim. 6, 6. Sanel. 16, 8.

17. Buoreb læ rudnis hærsko ja rakisvuotta dam mielde, go buoides vuoksa ja vašše dam mielde. 17, 1.

18. Hoppuslundog olmai bokta bælkoid, mutto gukkesmielalaš olmuš jaskodatta naggoid. 26, 21; 29, 22.

19. Laikes olbmu gæidno læ nuftgo bastelis ladnjagardde, mutto vuoiggadlaǯai gæidno læ rakaduvvum.

20. Vises bardne illodatta su ačes, mutto jallas olmuš bagjelgæčča su ædnes.
10, 1; 17, 25; 19, 13. 26.

21. Jallavuotta læ illon dasa, gæst vaillo jierbme; mutto jiermalaš olmai vagjola njuolgga oudas.

22. Arvvalusak šaddek duššen, go i rađđadallujuvvu; mutto gost læk ollo rađđe-addek, dast dak ouddanek. 20, 18; 11, 14; 24, 6.

23. Ilo oaǯǯo olmai su njalmes vastadusast, ja okta sadne vuogas aiggai — man buorre! 16, 1; 25, 11.

24. Jiermalaš olmuš manna ællem gæino mielde bajas guvllui væltam varas jabmi aimost vuolabælde.
Matt. 7, 13. 14. Kol. 3, 1. 2.

25. Hærra vuolas gaikko čævllas olbmui vieso, mutto nanosmatta læskai ædnamrajid.
12, 7. 1 Petr. 5, 5.

26. Bahas olbmu aiggomušak læk fastevuottan Hærrai, mutto havskajes sarnek læk buttasak.

27. Dat, gutte bivdda vuoito, moivvašutta su viesos, mutto dat, gutte vašota addaldagaid, galgga ællet. Salm. 15, 5.

28. Vanhurskes olbmu vaibmo jurdašadda vastedam varas, mutto ibmelmættomi njalbme dikta bahas ašid olgus golggat. 23. v.

29. Hærra læ ibmelmættomi

lutte gukken erit, mutto vanhurskasi rokkadusa gulla son.
Joh. 9, 31. Jak. 5, 16.

30. Čalmi čuovgas* illodatta vaimo; buorre sakka adda davtidi aďďama. *d. l. usteblaš gæčastak.

31. Dat bællje, mi gulla cuigodusa ællemi, orro mielastes visasi gaskast. 12, 1; 13, 18.

32. Dat, gutte hilggo bagadusa, bagjelgæčča su sielos, mutto dat, gutte gulla cuigodusa, fidne aldsesis jierme. Salm. 141, 5.

33. Hærra ballo læ bagadus visesvutti, ja vuollegašvuotta manna gudne ouddalist. 16, 18; 18, 12 j. n. v.

16. Kapittal.

Ibmelest boatta njuokčam vastadus, olbmu lavkek ja vuorbe čilggitus, 1. 9. 33. Olbmuječas gæinoi ja daidi likoma birra, 2. 25; dorvastæme birra Hærrai, 3. 20. Ibmel læ mærredam rangaštusa ibmelmættomi, 4. Čævllaivuoďa birra, 5. 18. 19, arbmogasvuoďa ja Hærra balo birra, 6. Hærra buoredokkalašvuotta adda rafhe vela vašalažaigeguim, 7. Duttavašvuoďa birra, 8, gonagasai birra, 10. 12—15, rievtes viekkag birra, 11, visesvuoďa birra, 16, vuoiggadlažai gæino birra, 17, visasi sarne birra, 21—24, bargolašvuoďa birra, 26, oasetesvuoďa rakadegji birra, 27—30, čurggis vuovtai birra, 31, gukkesmielalašvuoďa birra, 32.

1. Vaimo arvvalusak gullek olbmui, mutto Hærrast oažžo njuovča su vastadusas. 19, 21. Jer. 10, 23.

2. Buok olbma gæinok læk buttasak suječas čalmi oudast, mutto Hærra vikke vuoiŋaid. 21, 2; 24, 12.

3. Bija Hærra ala du dagoidad, de galggek du arvvalusak ouddanet.
Salm. 22, 9; 37, 5 j. n. v. 55, 23. Matt. 6, 25 j. n. v.

4. Hærra læ dakkam buok dam mærradussi, maidai dam ibmelmættoma rangaštusa bæivvai.
1 Petr. 2, 8.

5. Juokke čævllas olmuš læ fastevuottan Hærrai; olmuš oažžo addet su gieďas dam ala: i son bæsa rangaštkættai.
1 Petr. 5, 5. Sanel. 11, 21.

6. Rakisvuoďa ja oskaldasvuoďa bokte soabatuvvu værredakko, ja Hærra balo bokte batara olmuš bahast erit. 10, 12. 1 Petr. 4, 8. Matt. 5, 7; 6, 14. Sanel. 8, 13.

7. Go Hærra liko olbma gæinoidi, de son dakka, atte vela su vašalažakge adnek rafhe suina.

8. Buoreb læ uccanaš vanhurskesvuoďain, go stuora sisaboattamušak værrevuoďain. 15, 16.

9. Olbmu vaibmo arvvala su gæinos, mutto Hærra doarjal su lavkid.

10. Ibmelvuoďa sadne læ gonagasa baksami alde; su njalbme i galga suddodet duomo siste.

11. Rievtes viekkag ja rievtes vævtak gullek Hærrai; buok viekkaggæďgek bursa siste læk su dagok.
11, 1; 20, 10. 23. 3 Mos. 19, 36. 5 Mos. 25, 13.

12. Ibmelmættom mænok læk fastevuottan gonagasaidi; dastgo vanhurskesvuoďa bokte nannijuvvu truonno. 20, 28; 25, 5.

13. Vanhurskes baksamak læk buoredokkalašvuottan gonagasaidi, ja dam, gutte sardno vuoiggadlašvuoďa, rakistek si.

14. Gonagasa moarre læk jabmem airrasak; mutto vises olmai jaskodatta dam. 20, 2.

15. Gonagasa muoďoi čuovggasest læ ællem, ja su buoremielalašvuotta læ nuftgo balvva maŋŋed arvin. 19, 12.

16. Oastet visesvuoďa — man sagga buoreb læ alma dat go golle! Ja oastet jierme læ æmbo væra go silbba. 4, 7; 3, 14; 8, 11. 19.

17. Vuoiggadlažai rakaduvvum gæidno læ gaiddat bahast erit; dat, gutte vuttivaldda su gæinos, varjala su sielos.

18. Hævvanæme oudast manna čævllaivuotta, ja jorralæme oudast čævllas miella. 18, 12.

19. Buoreb læ læt vuollegaš varnotemiguim, go juogadet sallaša čævllas olbmuiguim.

20. Gutte vuttivaldda sane, galgga burid gavdnat, ja dat, gutte dorvasta Hærra ala, — audogas læ son! 13, 13. Salm. 2, 12; 146, 5.

21. Dat, gutte læ vises vaimostes, galgga goččujuvvut jiermalažžan, ja baksami njalgodak oudeda oppi.

22. Ællem aja læ jiermalašvuotta sigjidi, guđek dam adnek, mutto jallai rangaštus læ sin ječaidæsek jallavuotta. 13, 14.

23. Vises olbmu vaibmo dakka su njalme jiermalažžan ja bigja æmbo ja æmbo oapo su baksami ala. 21. v.

24. Havskajes sanek læk mavsolaš honnig, njalggak sillui ja dalkasen davtidi. 12, 25.

25. Ædnag gæinok orruk olbmai njuolggaden, mutto dai loappa læk jabmem gæinok. 14, 12.

26. Bargge olbmu nælgge bargga su oudast; dastgo su njalbme gevrre su.

27. Navcates olmai rogga oasetesvuođa havde, ja su baksami alde læ dego buolle dolla. Jak. 3, 6.

28. Jorgo olmai dakka bælkoid, bælljesavkastalle ærota usteba ustebest erit. 17, 9.

29. Vækkavaldalaš fille su lagamužas ja doalvvo su daggar gæino ala, mi i læk buorre. 1, 10 j. n. v.

30. Dat, gutte dappa su čalmides hutkam varas jorgo ašid, ja dat, gutte čarvvo su baksamides okti, son læ juo ollašuttam dam baha. 6, 13; 10, 10.

31. Čurggis vuovtak læk čabba kruonno; dat gavdnujuvvu vanhurskesvuođa gæino alde.
20, 29. Visesv. 4, 8. 9.

32. Gukkesmielalaš olmuš læ buoreb go vægalaš gievrra, ja dat, gutte rađđe su mielas, læ buoreb go dat, gutte valdda gavpuga.

33. Askai suppijuvvu vuorbbe; mutto Hærrast boatta buok dam čilggitus. Ap. dag. 1, 26.

17. Kapittal.

Rafhe ja bælko birra, 1, jiermalaš balvvalægje, 2; Hærra suoggarda vaimoid, 3; gielesvuođa birra, 4. 7, vaivaši ja varnotemi bilkkedæme birra, 5; manai manai ja vanhemi birra, 6, ramppom ja javotesvuođa birra, 7. 27. 28, addaldaga birra, 8. 23, rikkosid čiekkam birra, 9; rangaštusa birra, 10. 26; bahaidi gævva bahast, 11; jallai birra, 12. 16. 21; burid bahain maksem birra, 13; bælko birra, 14. 19, vanhurskesmættom duomo ja rangaštusa birra, 15. 26, ustebi birra, 17; dakkedæme birra, 18; čævllaivuođa birra, 19, jorgo vaimo ja njuokčama birra, 20, vaimo ilo ja morraš birra, 22, vises olbmu ja jalla mænoi birra, 24, hæjos barne birra, 25.

1. Buoreb læ goikke laibbebitta ja rafhe daina, go viesso, dievva njuvvujuvvum omin, bælkoin.
15, 16. 17; 16, 8.

2. Jiermalaš balvvalægje galgga rađđit jallas barne bagjel, ja vieljači gaskast galgga son oažžot arbest oase. Sir. 10, 28.

3. Stažžo læ silba varas ja uvdna golle varas; mutto dat, gutte suoggarda vaimoid, læ Hærra.
27, 21.

4. Bahas olmuš vuttivaldda bahavuođa baksamid; gielastalle gulddala billašume njuokčama.

5. Dat, gutte bilkked vaivaš olbmu, higjed su sivdnedægje; dat, gutte illod oasetesvuođa diti, i galga bæssat rangaštkættai. 14, 31.

6. Vuorrasi kruonno læk manai manak, ja manai čigŋa sin vanhemak. Salm. 128, 6.

7. I soaba jalli sardnot alla sanid, vela ucceb šiega olbmui giellasid sardnot.

8. Addaldak læ lieggos gæđge vuostaivaldde čalmidi; gosaikkenessi dat* jorgetæžža, de adna dat likko. * addaldak.

9. Dat, gutte gokča bagjelduolbmama, bivdda rakisvuođa; mutto

dat, gutte muittata aše, ærota usteba ustebest erit. 10, 12; 16, 28.

10. Bælkko ciegga čiegŋalebbui jiermalaš olbmu duokken, go cabmet čuođe gærde jallas olbmu.

11. Duššе vuostehagolašvuođa bivdda bahas olmuš, ja goaves engel vuolgatuvvu su vuostai.

12. Buoreb læ olbmai boattet guovča njæigga, mast čivgak læk rieveduvvum, go jalla njæigga su jallavuođast.

13. Gutte mavsata burid bahain, su viesost i galga gaiddat oasetesvuotta. 1 Tess. 5, 15. 1 Petr. 3, 9.

14. Algatet bælko læ dego rabastet čaccai gæino; luoite dalle bælko vasset, ouddalgo banek čajetuvvujek!

15. Dat, gutte ašetæbmen dubme ibmelmættom olbmu, ja dat, gutte dubme vanhurskes olbmu ašalažžan, dak læba goabbašagak Hærrai fastevuottan. 5 Mos. 25, 1. Es. 5, 23.

16. Manditi læk dadde ruđak jalla gieđast oastem varas visesvuođa, go son læ alma jiermetaga?

17. Usteb rakista juokke aige, ja viellja riegada vækken atestusa siste.

18. Daggar olmuš, gæst vaillo jierbme, adda gieđas ja dakkeda su lagamužža lutte. 6, 1 j. n. v. 11, 15.

19. Dat, gutte rakista bælkoid, rakista bagjelduolbmamid; dat, gutte bivdda hævvanæme, dakka su uvsas allagen. 16, 18; 18, 12.

20. Dat, gutte læ jorggot vaimostes, i galga burid gavdnat, ja dat, gutte læ moalkkai su sagaidasas, galgga gaččat oasetesvutti. 11, 20.

21. Dasa, gutte sakkanatta jalla, sudnji šadda dat morašen, ja jalla ačest i læk mikkege iloid. 25. v. 15, 20.

22. Ilolaš vaibmo adda buore dalkkasa, mutto hærdotuvvam miella astada davtid. 15, 13. 15; 18, 14.

23. Ibmelmættom olmuš valdda addaldaga ocast bodnjam varas vuoiggadvuođa balggaid. 5 Mos. 16, 19.

24. Jiermalaš olbmust læ visesvuotta su čalmides oudast, mutto jalla čalmek læk ædnam ravdain. Sard. 2, 14.

25. Jallas bardne læ baččavuottan su aččasis ja bačča morašen sudnji, gutte su riegadatti. 21. v. 19, 13.

26. Rangaštet maidai vanhurskes olbmu i læk buorre; cabmet šiega olbmuid læ halga buok vuoiggadvuođa vuostai.

27. Gutte sæsta su sanides, sust læ daiddo, ja lotkismielag olmuš læ jiermalaš olmai. 10, 19. Jak. 1, 19.

28. Maidai jallage adnujuvvu jiermalažžan, go son orro javotaga, visesen, go son adna su baksamides dappagasast.

18. Kapittal.

Dam birra, gutte sirreječas ærrasin, 1; jallas olbmu halo birra, 2; ibmelmættom olbmuk bagjelgeččujuvvujek, 3; vises sardnom birra, 4, olbmui hame bællai gæččam birra, 5; jallai birra, 6. 7, bælljesavkastalli birra, 8, laikudaga birra, 9, dorvo birra Ibmeli, 10, riggesvuođa birra, 11, čævllaivuođa ja vuollegašvuođa birra, 12, avvirmættom vastadusa birra, 13, roakkadvuođa birra, 14, dieđo vainotæme birra, 15, addaldagai birra, 16, bælko birra, 17, vuorbe avke birra, 18, vieljači suttadæme birra, 19, njuokčama šaddoi birra, 20, 21, buore aka birra, 22, vaivaši ja riggasi sardnom birra, 23, ustebvuođa birra, 24.

1. Ječaslagan olmuš bivdda su ječas halo; buok vises rađi vuostai čajatalla son banides.

2. Jallast i læk hallo jierbmai, mutto almostattet su vaimos.

3. Go ibmelmættom olmuš boatta, de boatta maidai bagjelgæččam, ja hæppadin higjedæbme.

4. Sanek olbma njalmest læk čiegŋalis čacek, visesvuođa aja læ ouddangolgge jokka. 20, 5.

5. Gæččat ašalaš olbmu hame bællai i læk buorre, ige bodnjat vanhurskes olbmu vuoiggadvuođa duomo dafhost.
28, 21. 5 Mos. 1, 17; 16, 19.
6. Jalla baksamak šaddek belkkui, ja su njalbme čuorvvo cabmujume maŋŋai.
7. Jalla njalbme læ sudnji aldsesis hævatussan, ja su baksamak giellan su sillui.
2 Sam. 1, 16. 1 Gon. 2, 23.
8. Bælljesavkastalle sanek læk nuftgo hærskok, mak mannek vuolas siskemuš čoavjai.
26, 22. Salm. 55, 22. Jer. 9, 8.
9. Maidai dat, gutte læ fuollamættom su dagoides siste, læ hævatægje olbmu viellja. 20, 4.
10. Hærra namma læ nana toardna; dam lusa viekka vanhurskes olmuš ja gagjujuvvu.
14, 26. Salm. 61, 4.
11. Rigges olbmu obmudak læ su nana gavpug ja nuftgo goargŋomættom muvrra su ječas oalgotusa mielde. 10, 15.
12. Jorralæmes ouddal goargota olbma vaibmo ječas, mutto vuollegašvuotta manna gudne ouddalist.
16, 18; 15, 33.
13. Go guttege vasted, ouddalgo son gulla, de dat læ sudnji jallavuottan ja hæppaden.
14. Olbma roakkadvuotta matta su bajasdoallat su buocalvasast; mutto hærdotuvvam miella, — gi matta dam guoddet?
15. Jiermalaš olbma vaibmo oasta diedo, ja visasi bællje bivdda diedo.
16. Olbma addaldak doaimata sudnji saje ja doalvvo su ouddan stuora hærrai muođoi ouddi.
17. Vuostemužast orro læmen vuoiggadvuotta su bælkostes; mutto de boatta su lagamuš ja suoggarda su.
18. Vuorbbe loapata ridoid ja čilgge famolažai gaski.
19. Viellja, gæn vuostai olmuš læ mænnodam oskaldasmættoset, læ vaddasæbbo vuoittet go nana gavpug, ja riddo suina læ nuftgo smartte šloata oudast.
20. Olbma njalme šaddoi bokte galletuvvu su čoavje; su baksamides šaddoiguim galletuvvu son.
12, 14; 13, 2.
21. Jabmem ja ællem læba njuokčama haldost, ja juokkehaš, gutte dam* rakista, galgga borrat dam šaddoid.
13, 3. * mielastes adna dam.
22. Gutte læ gavdnam aka, læ gavdnam buore oame ja ožžom arbmo-addaldaga Hærrast.
19, 14; 31, 10 j. n. v.
23. Vuollegis rokkadusai siste sardno vaivaš olmuš, mutto rigges olmuš vasted garra saniguim.
24. Olbmai, gæst læk ædnag ustebak, gævva bahast; mutto læ daggar usteb, gutte doalla čavggadæbbut guoimestes gidda, go viellja.

19. Kapittal.

Vaivaši ja riggasi birra, 1. 4. 7, avvirmættomvuođa birra, 2, jallai ja bilkkedegji birra, 3. 10. 29, ustebi birra, 4, værre-duođaštusa ja gielesvuođa birra, 5. 9. 22. 28, buoredakkesvuođa birra, 6. 17. 22, jierme ja visesvuođa birra, 8. 11. 20. 25, gonagasai armo ja armotesvuođa birra, 12, jallas ja ibmelmættom manai birra, 13. 26, riddojes ja jiermalaš nissoni birra, 13. 14, laikudaga birra, 15. 24, ibmelbalo ja ibmelmættomvuođa birra, 16. 23, bagadusa birra, 18. 20. 25. 27, moare birra, 19, arvvalusai birra, 21.

1. Buoreb læ vaivaš olmuš, gutte vagjola su laittemættomvuođas siste, go daggar olmai, gæst læk jorgo baksamak, ja gutte dasa vela læ jalla. 28, 6.
2. Maidai go siello læ avvirmættom, de gævva bahast, ja dat, gutte gačča julgidesguim, važža boastot.
3. Olbmu jallavuotta billašutta su gæino, mutto Hærra ala moaratuvva su vaibmo.
4. Obmudak doaimata ollo uste-

bid, mutto vaivaš olmuš ærotuvvu su ustebestes.

5. Værre-duođaštægje i bæsa rangaštkættai, ja dat, gutte vuoigŋa giellasid, i galga bæssat.
5 Mos. 19, 18. 19. Sanel. 24, 28; 25, 18.

6. Ædnagak dokkistuvvek addalas olbmui, ja juokkehaš læ ustebaš arvas olbmain.

7. Buok vaivaš olbmu vieljak vašotek su; man sagga æmbo adnek su ustebak ječaidæsek gukken sust erit! Son ožuda sanid, mak æi læk gavdnamest. 14, 20.

8. Dat, gutte fidne aldsesis jierme, rakista su sielos; dat, gutte aimoin adna daido, galgga gavdnat burid.

9. Værre-duođaštægje i bæsa rangaštkættai, ja dat, gutte vuoigŋa giellasid, galgga hævvanet. 5. v.

10. Buorre dille i soaba jallas olbmui, man sagga ucceb balvvalægjai rađđit oaivamužai bagjel.

11. Olbmu jiermalašvuotta dakka su gukkesmielalažžan, ja dat læ sudnji gudnen mannat rikkosa mæddel. 14, 29; 16, 32.

12. Gonagasa moarre læ nuftgo legjona gilljom, mutto su arbmo læ nuftgo suoldne urttasi alde.
16, 14. 15; 20, 2.

13. Jallas bardne læ aive oasetesvuottan su aččasis, ja nissona naggarvuođak læk dassedes dakkegoaikkom. 17, 25; 15, 20; 27, 15.

14. Viesso ja obmudak læ arbbe vanhemin, mutto jiermalaš nisson boatta Hærrast. 18, 22.

15. Laikudak vuogjoda vuolas lossis nakkaridi, ja laikes siello galgga nælggot. 10, 4; 12, 24. 27.

16. Dat, gutte aimoin adna bakkoma, varjala su sielos; dat, gutte i ane fuola su gæinoines, galgga hægas masset. Luk. 10, 28.

17. Dat, gutte armeta vaivaš olbmu bagjeli, lone Hærrai, ja son galgga makset sudnji su buoredago.
Matt. 10, 42; 25, 40. Luk. 6, 38.
Sanel. 12, 14.

18. Bagad du barnad, dastgo vela ain læ doaivvo; mutto su goddet ik don galga diktet ječad gessujuvvut. 13, 24.

19. Dat, gæn moarre læ stuores, berre makset dam diti; dastgo jos don væketak su, de oažok doṅ fastain ja fastain dakkat dam.

20. Gulddal nævvaga ja vuostaivalde bagadusa, vai don šaddašik visesen du maŋemuš hægastad!

21. Ædnag jurddagak læk olbma vaimost, mutto Hærra rađđe galgga ouddanet. 16, 1.

22. Olbmu arbmogasvuotta læ su illo, ja vaivaš olmuš læ likkolažab go stuora hærra, gutte gielastalla.

23. Hærra ballo doalvvo ællemi, ja gallasen manna daggar olmuš vuoiŋadussi, ige ocatallujuvvu oasetesvuođast. 11, 19.

24. Laikes olmuš naket su gieđas vuolas gare sisa, — i son bajed dam fastain njalmes lusage. 26, 15.

25. Cabme bilkkedægje, de galgga daiddemættom olmuš šaddat jierbmajen; ja cuigod jiermalaš olbmu, de bæssa son arvvadussi ja dittui.
21, 11.

26. Dat, gutte dakka vækkavalde su aččes vuostai ja agja su ædnes erit, læ navcates ja hæppadlaš bardne. Sir. 3, 15.

27. Hæite erit, mu barnačam, gullamest nævvagid čagjedam varas erit dieđo sanin!

28. Navcates duođaštægje bilkkeda, mi vuoiggadvuotta læ, ja ibmelmættomi njalbme njiella værrevuođa.

29. Rangaštusak læk rakaduvvum bilkkedegjidi, ja cabmujubme jallai sælge varas. 20, 30; 10, 13.

20. Kapittal.

Vine boasto-adnem birra, 1; gonagasai birra, 2. 8. 26. 28, bælko birra, 3, laikudaga birra, 4. 13, arvvalusai birra, 5. 18; oskaldas olbmuk læk harvvak, 6; vanhurskes olbmu balkka, 7; buokain læ

suddo, 9; viekkaga ja mitto birra, 10. 23, manai mænoi birra, 11; čalmek ja bæljek læk sivdneduvvum Ibmelest, 12; osti lake, 14; jiermalaš sagai makso, 17; vahag dakkedæme bokte, 16; dam laibe birra, mi vuittujuvvu bettusa bokte, 17; sælgebælde sardno ja sardnas olbmu birra, 19; vanhemi garrodæme birra, 20; arbbe alma buristsivdnadusataga, 21; mavsatakkesvuođa vuostai, 22; Ibmela doarjalæbme, 24; jurdaškættes loppadusai birra, 25; vuoigŋa læ goallo, 27; dam birra, mi nuoraid ja vuorrasid gudnalaʒʒan dakka, 29; bahas olmuš darbaša garra bagadusa, 30.

1. Vidne læ bilkkedægje, garra jukkamuš dakka šlama, ja juokkehaš, gutte dam siste suoibbo, i šadda visesen. 31, 4 j. n. v.

2. Dat suorgatus, maid gonagas bokta, læ nuftgo legjona gilljom; gutte su moaratutta, massa su hægas. 16, 14; 19, 12.

3. Dat læ gudnen olbmai adnet ječas erit bælkoin, mutto juokke jalla čajatalla banides.

4. Dainago dalvve læ, i dato laikes olmuš ædnama jorggot; son šadda gærjedet lajoi aige, mutto i læk mikkege oaʒʒomest. 18, 9.

5. Arvvalus olbma vaimost læ čiegŋalis čacce, mutto jiermalaš olmai gæssa dam bajas. 18, 4.

6. Ollo olbmuk čurvvuk allaget, juokkehaš su rakisvuođas birra; mutto oskaldas olbma — gi gavdna su?

7. Vanhurskes olmuš vagjola su laittemættomvuođas siste; oasalaʒak læk su manak su maŋŋel. Salm. 112, 1. 2.

8. Gonagas, gutte čokka duobmostuolo alde, ærota su čalmidesguim buok baha.

9. Gi matta cælkket: Mon læm buttestam mu vaibmom, mon læm buttes mu suddostam? 1 Gon. 8, 46. Sard. 7, 20. 1 Joh. 1, 8.

10. Guovtelagaš viekkaggæđgek ja guovtelagaš efak læba goabbašagak fastevuottan Hærrai. 11, 1; 16, 11. 5 Mos. 25, 13. 14.

11. Maidai barnaš dovddujuvvu su dagoines, šaddekgo su mænok buttesen ja vuoiggaden. 22, 6.

12. Gulle bællje ja oaidne čalbme — Hærra læ sivdnedam daid goabbašagaid. Salm. 94, 9.

13. Ale rakist nakkarid, amad don šaddat gæfhen! Rabast du čalmidad, ja don gallanak laibest. 6, 10 j. n. v.; 24, 30 j. n. v.

14. Hægjo, hægjo! cælkka oaste; mutto go son manna erit, de ramed son ječas.

15. Læ galle golle ja ollorakkan bærralak, ja lieggos baksamak læk mavsolaš litte.

16. Valde su biktasid, dastgo son læ dakkedam vierro olbmu oudast, ja valde panta sust abmasi diti! 27, 13.

17. Laibbe, fidnijuvvum bettus bokte, njalgid olbmai burist, mutto dasto šadda su njalbme dievva smavva geđgin. 9, 17.

18. Arvvalusak ouddanek rađđadallam bokte, ja ane mattatusa, go don doalak soađe. 15, 22; 24, 6.

19. Dat, gutte birra vaʒʒa sælgebælde sardnon, almostatta čiegosvuođaid, ja daina, gutte læ sardnai, ik don galga sardnogoattet. 11, 13.

20. Gutte garrod su ačes ja su ædnes, su goallo galgga časkaduvvut sukkis sævdnjaden. 2 Mos. 21, 17.

21. Daggar arbbe, maid olmuš algost fertte fastašet, i šadda maŋemustage buristsivdneduvvut.

22. Ale cælke: Mon aigom makset bahain! Vuorde Hærra, ja son galgga du bæstet! 24, 29. 1 Petr. 3, 9.

23. Guovtelagaš viekkaggæđgek læk fastevuottan Hærrai, ja værreværvtak æi læk buorek. 10. v. Esek. 45, 10.

24. Hærrast bottek olbma lavkek, ja olmuš — moft son galgaši arvvedet su gæinos? 16, 9; 19. 21.

25. Dat læ giellan olbmui jurdašmættomet dagjat: Basotuvvum læ dat*, ja æska loppadusai maŋŋel daid guoratallat.

* 3 Mos. 27, 14 j. n. v. Sard. 5, 1.

26. Vises gonagas eritčuoldda ibmelmættom olbmuid ja dikta vavdnajuvla mannat sin bagjel.
8. v. Es. 28, 27. 28. 2 Sam. 12, 31. 1 Muit. 20, 3. Am. 1, 3.

27. Olbmu vuoigŋa læ okta Hærra goallo; dat suoggarda buok čiegos baikid su siskaldasast.
1 Kor. 2, 11.

28. Arbmogasvuotta ja duođalašvuotta varjalek gonagasa, ja son doarjo su truonos arbmogasvuođa bokte. 16, 12.

29. Nuorai čigŋa læ sin fabmo, ja vuorrasi gudne čurggis vuovtak.
16, 31.

30. Buttastussan bahas olbmui læk guvhlek ja havek ja časkastagak, mak bakkijek sisa su siskaldasa čiegos baikidi.

21. Kapittal.

Gonagasa vaimo birra, 1, olbmu dubmim birra. 2, vanhurskesvuođa ja oaffara birra, 3. 27, čævllaivuođa birra, 4. 24, viššalvuođa birra, 5, vanhurskesmættom riggesvuođa birra, 6, ibmelmættom ja vanhurskes, rakislaš, vuoiggadlaš olbmui birra, 7. 10. 12. 15. 18. 21. 26. 27. 29, jorgo ja rievtalaš ællemgærde birra, 8, bælkkalas nissoni birra, 9. 19, bagadusa ja mattatusa birra, 11, vaibmolađesmættomvuođa birra, 13, addaldagai birra, 14, jallavuođa oase birra, 16, mailmalaš halo birra, 17, visesvuođa šaddo ja famo birra, 20. 22. 30, njuokčama varjalæme birra, 23, laikudaga birra, 25. 26, værre-duođaštegji birra, 28; bestujubme boatta Hærrast, 31.

1. Gonagasa vaibmo læ nuftgo čaccejogačak Hærra gieđast; son sojata dam, gosa son datto.
Salm. 33, 15.

2. Buok olbma gæinok læk riekta su ječas čalmi oudast, mutto Hærra vikke vaimoid. 16, 2.

3. Dakkat vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa læ Hærrai rakkasæbbo go oaffar. Es. 1, 11 j. n. v. 1 Sam. 15, 22. Matt. 9, 13.

4. Gorggis čalmek ja čævllas vaibmo, ibmelmættom olbmui goallo* læ suddo. Salm. 101, 5.
*sin oasalašvuotta; 13, 9; 20, 20.

5. Viššales olbmu jurddagak dolvvuk dušše valljogasvutti, mutto huššaivuotta dušše vagjegvutti.
14, 23.

6. Davverid fidnit betolaš njuokčam bokte læ vuoiŋatak, mi erit bossaluvvu, læ jabmema occam.
10, 2.

7. Ibmelmættom olbmui vækkavaldde galgga eritrottit sin ječaidæsek, dainago si biettalegje dakkamest vuoiggadvuođa.

8. Ašin losidattujuvvum olbma gæidno læ moalkkai, mutto buttes olmuš — su dakko læ njuolggad.

9. Buoreb læ dakkečiega alde assat, go bælkkalas nisson ja særvve-viesso. 19. v. 25, 24.

10. Ibmelmættom olbmu siello anestuvva bahaid; su lagamuš i gavna armo su čalmi oudast.

11. Go bilkkedægje rangaštuvvu, de šadda daiddemættom olmuš visesen, ja go vises olmuš oapatuvvu, de son vuostaivaldda dieđo. 19, 25.

12. Læ daggar vanhurskes, gutte vuttivaldda ibmelmættom olbmu vieso; son nordasta ibmelmættom olbmuid oasetesvutti.
Salm. 34, 17. Sard. 5, 7.

13. Dat, gutte notka su bæljes gæfhes olbmu čuorvvomi, son maidai šadda čuorvvot, mutto i oažžot vastadusa.

14. Addaldak čikkusist jaskodatta moare, ja skænkka askest garra sutto. 1 Sam. 25, 18 j. n. v.

15. Dat læ illon vanhurskasi dakkat vuoiggadvuođa, mutto suorgatussan sigjidi, guđek dakkek værrevuođa.

16. Dat olmuš, gutte erit čagjed jiermalašvuođa gæinost, galgga vuoiŋadet jamišguožai čoagganæme siste.

17. Gæfhes olmajen šadda dat, gutte rakista ilo; dat, gutte rakista vine ja oljo, i šadda riggesen.
Luk. 15, 13 j. n. v.

18. Ibmelmættom olmuš šadda lonastusruttan vanhurskes olbmu

oudast, ja oskaldasmættom olmuš boatta vuoiggadlažai sagjai. 11, 8.

19. Buoreb læ assat avddem ædnamest, go bælkkalas ja buošes nisson lutte. 9. v. 25, 24. Sir. 25, 24.

20. Mavsolaš davver ja olljo læ vises olbmu viesost, mutto jallas olmuš njiella dam erit.

21. Dat, gutte vainota vanhurskesvuođa ja arbmogasvuođa, son galgga gavdnat ællema, vanhurskesvuođa ja gudne. Jak. 2, 13.

22. Vises olmuš valdda vægalažai gavpuga ja vuolasnjæidda dam suogjalusa, man ala dat dorvasti.

23. Dat, gutte varjala su njalmes ja su njuokčames, varjala su sielos atestusain erit.

24. Ramppojægje čævllai — su namma læ bilkkedægje; son mænnod čævllaivuođa goarradvuođa siste.

25. Laikes olbmu halidus godda su, dainago su gieđak biettalek dakkamest maidege.

26. Gæčos bæive halid ja halid son; mutto vanhurskes olmuš adda ja i sæste.

27. Ibmelmættomi oaffar læ fastevuotta; man sagga æmbo dalle, go si buktek dam hæppadlaš aiggomušain. 15, 8. Es. 1, 11—15.

28. Gielastallalas duođaštægje galgga hævvanet, mutto daggar olmai, gutte gulla, galgga alo oažžot sardnot. 19, 5.

29. Ibmelmættom olmai dakka su amadajos hæbotæbmen, mutto vuoiggadlaš olmuš nanne su gæinoides.

30. I gavdnu mikkege visesvuođaid ja i mikkege jirmid ja i mikkege rađid Hærra vuostai. Job 5, 12. 13.

31. Hæsta rakaduvvu garvesen soađe bæive varas, mutto Hærrai gulla vuoitto.
Salm. 33, 16. 17; 144, 10. 1 Makk. 3, 19.

22. Kapittal.

Buore nama ja dokkalašvuođa birra, 1, riggasi ja vaivaši birra, 2. 7. 16, jiermalašvuođa ja ovtagærddasašvuođa birra, 3, lojesvuođa balka birra, 4, jorgo olbmu gæino birra, 5, nuorra olbmui mattatusa birra, 6. 15, vanhurskesmættomvuođa balka birra, 8, arvasvuođa birra, 9, bilkkedægje birra, 10, dam birra, mi adda gonagasa ustebvuođa, 11; rievtes dietto dokke Ibmeli, 12; laikes olbmu birra, 13, vierro nissoni birra, 14, vaivaši givsedume birra, 16. 22. 23; man avkalaš dat læ gullat ja aimoin adnet dam visesvuođa, mi dast oapatuvvu, 17—21; suttadakkis olbmu guoibmevuotta, 24. 25; dakkedæme birra, 26. 27, boares ragjemærkai sirddem birra, 28; doabmeles olbmui rievtes dile birra, 29.

1. Buorre namma læ æmbo væra go stuora riggesvuotta; dokkalašvuotta læ buoreb go silbak ja gollek. Sard. 7, 1.

2. Riggasak ja vaivašak gavnadek; Hærra læ dat, gutte læ sivdnedam sin buokaid. 29, 13.

3. Jiermalaš olmuš oaidna oasetesvuođa ja čiekka ječas, mutto daiddemættomak mannek ouddan ja ferttijek makset. 27, 12.

4. Lojesvuođa, Hærra balo balkka læ riggesvuotta ja gudne ja ællem.

5. Bastelis lanjak, gielak læk jorgo olbmu gæino alde; dat, gutte varota su sielos, bisso dain gukken erit.

6. Mattat nuorra olbmui dam gæino, man mielde son galgga vagjolet! Maidai go son šadda boaresen, de i son galga dast erit gaiddat. 20, 11.

7. Rigges olmuš rađđe vaivaši bagjel, ja loadnavaldde šadda lonijægje balvvalægjen.

8. Dat, gutte værrevuođa gilvva, galgga bahaid lagjit, ja su moare risse galgga nokkat. Job 4, 8. 9.
Hos. 10, 12. 13. Gal. 6, 7. 8.

9. Dat, gæst læ buorre čalbme, buristsivdneduvvu, dainago son addi gæfhes olbmui su laibestes.

10. Aje bilkkedægje erit! De

manna bælkko mielde, ja naggo ja hæppašuttujubme hæitteba.

11. Dat, gutte rakista vaimo buttesvuođa, gæn baksamak læk liggosak, su usteb læ gonagas. 16, 13.

12. Hærra čalmek varjalek dieđo, mutto son njæidda oskaldasmættom olbmu sanid.

13. Laikes olmuš cælkka: Leg-jon læ dobbe olggon, mon soaitam goddatallat balgga ala. 26, 13.

14. Vierro nissoni njalbme læ čiegŋalis havdde; dat, gæn ala Hærra læ moarest, galgga gaččat dam sisa. 23, 27.

15. Jallavuotta læ čadnujuvvum nuorra olbmu vaibmoi; bagadusa risse galgga vuojetet dam gukkas dast erit.

16. Givsedet gæfhes olbmu laseta duššе su obmuđaga; addet rigges olbmui bukta sudnji dušše vagjegvuođa.

17. Jorggal du bæljad deiki ja gulddal vises olbmai sanid ja jorggal du vaimod mu dieđo guvllui! 5, 1.

18. Dastgo dat læ havske, go don vurkkik daid sisad, go dak buokakrakkan darvvanek du baksamidi.

19. Atte du dorvvo galgga læt Hærrai, læm mon odne oapatam dudnji, aito dudnji. Salm. 71, 5.

20. Imgo mon læk čallam dudnji oaivve-oapoid rađiguim ja dieđoin

21. dieđetam varas dudnji, mi vuoiggad læ, duottavuođa sanid, vai don matak vastedet sigjidi, guđek du vuolgatek, sanid, mak læk duottavuotta?

22. Ale rieved gæfhes olbmust, dainago son læ gæfhe, ja ale cuvkke varnotes olbmu portast!

23. Dastgo Hærra galgga čuoǯotet sin aše, ja son galgga valddet sin hæga, guđek rievedek maidege sist erit. Salm. 35, 1.

24. Ale ustebastal moarras olbmuin, ja ale guoibmadala suttadakkis olbmain, 29, 22.

25. amad don oappat su balggaid ja oaǯǯot giela du sillusad!

26. Ale læge sin gaskast, guđek gieđaid addalek, sin gaskast, guđek velgid dakkedek! 11, 15; 17, 18.

27. Go dust i læk mikkege, maina makset, de manne galgga dalle olmuš eritvalddet du sænga du vuolde?

28. Ale sirde boares ragjemærka, maid du vanhemak læk bigjam! 23, 10. 5 Mos. 27, 17. Job 24, 2.

29. Jos don oainak daggar olbma, gi læ doabmel su dagoides siste, — gonagasai ouddi galgga son divvot ječas ouddan; i son galga divvot ječas ouddan hæjos olbmui ouddi. 1 Mos. 41, 39 j. n. v.

23. Kapittal.

Borrama birra stuora hærraiguim ja olbmuiguim, gæk æi udno ærrasidi ječaidæsek dassai, 1—3. 6—8; olmuš i galga barggat riggodaga maŋŋai, 4. 5; jallaidi sardnujuvvu duššas, 9; ragjemærkai sirddema ja oarbes manai ædnami birra, 10. 11; bagadusa birra, 12—14. 23, visesvuođa, duottavuođa ja jierme birra, 15. 16. 19. 23. 24; olmuš i galga gađaštet suddolaǯaid, mutto ballat Ibmelest, 17. 18; vanhemi ja manai birra, 22. 24. 25; borišvuođa ja jugišvuođa vuostai, 20. 21. 29—35; olmuš galgga addet Hærrai su vaimos, 26 ja bataret fuorain erit, 27. 28.

1. Go don čokkak bævdest rađđijegjin, de galgak don visut vuttivalddet, gi dat læ du muođoi oudast, Sir. 31, 13 j. n. v.

2. ja bigjat nibe du čovddagad ala, jos don læk vuovddai.

3. Ale læge himolaš su njalgga hærskoi maŋŋai, dastgo dat læ betolaš borramuš! 6. v.

4. Ale vaivved ječad riggesen šaddam varas, luoite daggar jiermalašvuođad mannat!

5. Aigokgo don diktet du čalmidad girddet dokko dam* lusa, ja i dat læk almake dast? Dastgo dat dakka aldsesis vissasi soajaid;

nuftgo goaskem, nuft girdda dat alme guvllui. *ædnamlaš obmudak.

6. Ale bora su laibe, gæst læ bahas čalbme*, ja ale læge himolaš su njalgga borramuša maŋŋai!
*d. l. gadaš, divas olmuš; 28, 22. Matt. 20, 15. Mark. 7, 22.

7. Dastgo nuftgo son jurdaša su sielostes, nuft læ son; bora ja juga! cælkka son dudnji, mutto i su vaibmo læk duina.

8. Du borramušbittačad, maid don læk borram, dam don vuovsadak, ja don læk golatam du suotas sanidad.

9. Ale sarno jalla belji gullot, dastgo son bagjelgæčča du jiermalaš sanid! 9, 8. Matt. 7, 6.

10. Ale sirde boares ragjemærka, ja ale boađe oarbes manai ædnami ala! 22, 28. 5 Mos. 19, 14. Hos. 5, 10.

11. Dastgo sin lonestægje læ gievrra, son galgga čuoǥotet sin aše du vuostai.
22, 23. 3 Mos. 25, 25. Salm. 10, 14; 68, 6.

12. Jorggal du vaimod bagadusa bællai ja du beljidad dieđo sani bællai!

13. Ale ane bagadusad erit nuorra olbmust! Go don huškok su rissin, de i son galga jabmet.
13, 24. Sir. 30, 1.

14. Don huškok su rissin, mutto don gajok su sielo jabmi aimost.

15. Mu barnačam! Jos du vaibmo læ vises, de galgga maidai mu vaibmo illodet, 10, 1; 27, 11.

16. ja mu monemuǥak galggek avvodallat, go du baksamak sardnuk vuoiggadlašvuođa.

17. Ale divte du vaimod læt angeren suddolaǥai diti, mutto divte dam alelassi læt angeren Hærra balo diti! 24, 1. Salm. 37, 1 j. n. v.

18. Duođai, boatte aigge læ, ja du doaivvo i galga duššen šaddat.
24, 14. 20.

19. Gula don, mu barnačam, ja šadda visesen, ja divte du vaimod mannat njuolgga oudas guvllui gæino mielde! 9, 6.

20. Ale læge vidnejukki gaskast, sin gaskast, guđek vuovdoštek biergo!

21. Dastgo jukke ja boriš galggaba gefhut, ja nakkarak garvotek lippari sisa. Luk. 15, 11 j. n. v.

22. Gula du ačad, gutte du sakkanatti, ja ale bagjelgæča du ædnad, go son læ šaddam boaresen! 1, 8.

23. Oaste duottavuođa ja ale vuovde dam, nuft maidai visesvuođa ja bagadusa ja jierme!

24. Vanhurskes olbmu ačče galgga avvodallat; dat, gutte sakkanatta vises olbmu, son galgga illodet su diti. 10, 1; 15, 20.

25. Illodekusgа du aččat ja du ædnat, ja avvodallus son, gutte du riegadatti!

26. Mu barnačam! Adde munji du vaimod, ja likujekusek du čalmek mu gæinoidi!

27. Dastgo fuorra læ čiegŋalis havdde, ja vierro nisson garǥes gaivvo; 22, 14.

28. duođai, son njagad nuftgo rievvar, ja son laset oskaldasmættomid olbmui gaski. 7, 12.

29. Gi čuorvvo: O? Gi čuorvvo: Vuoi? Gæst læ bælkko? Gæst læ vaiddalus? Gæst læk havek duššе diti? Gæst læk ruksis čalmek?

30. Sist, guđek goccek gukka vine barast, sist, guđek bottek gæččalet sægotuvvum jukkamuša.

31. Ale gæča vidnai, man ruoksad dat læ, moft dat čuovgga litte siste, man alket dat manna vuolas!

32. Maŋemusta galgga dat gasket nuftgo guovdde ja čuollat nuftgo gærmaš;

33. du čalmek galggek gæččat vierro nissoni maŋŋai, ja du vaibmo galgga sardnot jorgo ašid,

34. ja don šaddak nuftgo muttom, gutte oađđa gasko abe alde, ja nuftgo muttom, gutte oađđa sivllegæčest.

35. [Don šaddak cælkket:] Si

cabme muo, im mon dovddam maidege bakčasid; si nordde muo, im mon fuobmašam dam. Goas son mon morranam? Mon bisom ain dam* occamest. *vine.

24. Kapittal.

Olmuš i galga adnet maidege dakkamuššan ibmelmættomiguim, bilkkedegjiguim ja jallaiguim; sin dagok læk babak, ja sigjidi gævva bahast, 1. 2. 8. 9. 15. 16. 19. 20; visesvuođa ja rađe birra, 3—7. 13. 14; olmuš i berre hærdotuvvat atestusa bæive, mutto dakkat, maid vægja, gagjom varas vigetemid, 10—12; vanhurskasi vuostegieđagævad ja bestujubme, 15. 16; olmuš i galga illodet vašalažai gaččama diti, 17. 18; olmuš galgga ballat Hærrast ja gonagasast ige guoibmadallat daggariguim, gudek æi læk sodnoidi oskaldasak, 21. 22; duobmari gædnegasvuotta, 23—25; rievtes vastadus, 26; assagoattem birra, 27; værre-duođaštus, 28; mavsatakkesvuotta, 29; laikudak, 30—34.

1. Ale gađašt baha olbmuid, ja ale halid læt singuim! 23, 17; 1, 10.

2. Dastgo sin vaibmo hutka hævatæme, ja sin baksamak sardnuk vaive.

3. Visesvuođa bokte huksijuvvu viesso, ja jierme bokte dat nannijuvvu,

4. ja dieđo bokte devddujuvvujek gammarak buok mavsolaš ja havskes obmudagaiguim.

5. Vises olmai læ gievrra, ja čæpes olmai nanosmatta su famos.

6. Dastgo don galgak adnet mattatusa, go don doalak soađe, ja gost læk ollo rađđe-addek, dobbe læ bestujubme. 20, 18; 11, 14; 15, 22.

7. Visesvuotta læ jalli bære allag; portast i son rabast su njalmes.

8. Dat, gutte hutka dakkat bahaid, son goččujuvvu bahajuonalažžan.

9. Jallavuođa aiggomuš læ suddo, ja bilkkedægje læ fastevuottan olbmui gaskast.

10. Jos don čajetak ječad hærdotæbmen atestusa bæive, de læ du fabmo hægjo.

11. Gajo sin, gudek vižžujuvvujek jabmemi, ja sin, gudek suibbuk dokko goddujuvvum varas, — vare don dadde caggašik sin mannamest! Salm. 82, 4.

12. Go don cælkak: Gæča, æp mi diettam maidege dam birra, igo dalle son, gutte vikke vaimoid, igo son arvved dam, ja son, gutte vuttivaldda du sielo, igo son dieđe dam ja mavse olbmui dam dagoi mielde? 1 Sam. 16, 7. Salm. 62, 13. Matt. 16, 27. Rom. 2, 6. Alm. 2, 23.

13. Bora honnig, mu barnačam, dastgo dat læ buorre, ja fines honnig læ njalges du guobmai!

14. Oapa nuft visesvuođa du sillusad! Jos don læk dam gavdnam, de læ boatte aigge, ja du doaivvo i galga duššen šaddat. 23, 18.

15. Ale vuođŋa nuftgo ibmelmættom vanhurskes olbmu vieso, ale hævat su sida! Salm. 10, 9; 37, 32.

16. Dastgo čieča gærde gačča vanhurskes olmuš ja čuožžela fastain, mutto ibmelmættomak gačček hævvanæbmai.
14, 32. Salm. 37, 24; 34, 20; 27, 2; 9, 4.

17. Go du vašalaš gačča, de ale illod, ja go son guossala, de allus du vaibmo avvodeku, Job 31, 29. Mik. 7, 8.

18. amas Hærra dam oaidnet, ja amas dat læt baha su čalmi oudast, nuft atte son jorggala su moares sust erit*. *ja bigja dam du ala.

19. Ale divte du moarad cakkidet dai bahai vuostai, ale moaratuva ibmelmættom olbmui ala! Salm. 37, 1.

20. Dastgo bahas olbmust i læk mikkege boatte aigid; ibmelmættomi goallo časkaduvvu. 13, 9. Salm. 37, 38.

21. Bala Hærrast, mu barna-

čam, ja gonagasast! Daiguim, gu-
đek bigjek ječaidæsek sodno vuostai,
ik don galga guoibmadallat;
1 Petr. 2, 17.
22. dastgo fakkistaga čuoǯǯel
sin likkotesvuotta, ja hævvanæbme
sodnost goabbašagain*, gi dovdda
dam? *Ibmelest ja gonagasast.
23. Maidai dak sanek læk visasi
sanek: Olbmui hame bællai gæč-
čat duomo dafhost i læk buorre.
18, 5; 28, 21. 3 Mos. 19, 15.
24. Gutte cælkka ašalaš olb-
mui: Don læk ašetæbme, su garro-
dek olmuš-šlajak, su garrodallek
albmugak;
25. mutto sigjidi, guđek su ran-
gaštek, galgga burist gævvat, ja
likko ja buristsivdnadus galgga sin
bagjeli boattet.
26. Cumma baksami ala adda
dat, gutte vasted rievtes saniguim.
27. Ollašutte dobbe olggon du
dagod ja daga dam garvesen bældo
alde! De dasto oaǯok don huksit
du viesod.
28. Ale læge alma ašetaga duo-
đaštægjen du lagamuǯad vuostai!
Daihe galgašikgo don bættet du
baksamidadguim? 19, 5.
29. Ale cælke: Nuftgo son læ
dakkam mu vuostai, nuft aigom
mon dakkat su vuostai; mon aigom
makset juokkehaǯǯi su dago mielde.
20, 22.
30. Mon bottim vaǯe laikes olb-
ma ædnam mæddel ja jiermetes
olbmu vidnegarde mæddel,
31. ja gæča, dat læi aibas bajas-
boccidattam gaskalasaid; arvotes
rasek gokče dam vuođo, ja gæđge-
aidde dam birra læi gaikkujuvvum
vuolas.
32. Ja mon, mon aiccim dam,
mon vuttivalddim dam; mon oid-
nim dam, mon vuostaivalddim cui-
godusa:
33. [Jos don cælkak:] Divte
muo ain nokkastet uccanaš, aje-
tuvvat uccanaš, bigjat mu gieđai-
dam uccanaš risti vuoiŋastam va-
ras, — 6, 10. 11.
34. de boatta du gæfhevuotta
nuftgo golgolaš, ja du vagjegvuotta
nuftgo olmai, gæst læ galbba.
28, 19.

25. Kapittal.

Salomo sanelaskoi ođđa čoaggam, 1. Ibmela ja gonagasai gudne; gonagasai vaibmo; moft gonagasa truonno nannijuvvu; moft olmuš galgga gævatet ječas gonagasai lutte, 2—7; ridok ja digge-ašek lagamuǯain, 8—10; sadne vuogas aiggai, 11; næva. 12; oskaldas airas, 13; addaldaga loppedet ja i addet dam, 14; gukkesmielalašvuotta ja vačas sardne, 15. Nuftgo olmuš galgga navdašet honniga muddaget, nuft i galga olmuš davja finadet ustebes lutte, ige galga sundaguššat bære sagga, 16. 17. 27. Værre-duođaštus, 18; værre-dorvvo, 19; arvokes lavla morašlaš vaibmoi, 20; buoredakkesvuotta vašalaǯai vuostai, 21. 22; bahas njuovča, 23; bælkkalas nisson, 24; buorre sakka, 25; vanhurskasi hægjovuotta, 26; olmai, gutte i mate ječas rađđit, 28.

1. Maidai dak læk Salomo sane-
laskok, maid Esekias, Juda gona-
gasa, olbmak læk čokkim.
2 Gon. 18, 1.
2. Dat læ Ibmel gudne čiekkat
aše*, mutto gonagasai gudne dut-
kat aše. *Es. 45, 15. Rom. 11, 33.
3. Albme allodaga dafhost,
ænam čigŋudaga dafhost ja gona-
gasai vaimok læk guoratallamætto-
mak.
4. Skartta ærotuvvu silbast erit,
de dakka gollečæppe litte dast.
5. Gaiddaduvvus ibmelmættom
olmuš erit gonagasa muođoi oudast,
de nannijuvvu su truonno vanhur-
skesvuođa bokte. 16, 12.
6. Ale ramadala gonagasa muo-
đoi oudast, ja ale divo ječad stuor-
rai sagjai!
7. Dastgo buoreb læ, go dudnji
celkkujuvvu: Boađe bajas deiki,
go atte don vuoleduvvuk stuora
hærra muođoi oudast, gæn du čal-
mek læk oaidnam. Luk. 14, 8 j. n. v.

8. Ale diggogoađe bære farga gæinage, amas celkkujuvvut: Maid don aigok dakkat maŋemusta, go du lagamuš hæppašutta du?

9. Čuoǯot du ašad du lagamuǯad vuostai, mutto ale almostatte nubbe olbma čiegosvuođa,

10. amas dat, gutte dam gulla, du soaibmat, ja de i erit gaida baha sakka du alde!

11. Nuftgo golle-æbelak silbbagovaiguim læ sadne, sardnujuvvum vuogas aiggai. 15, 23.

12. Nuftgo golleriegges ja fines gollečigŋa læ vises olmai, gutte ranggo gulddalægje bælljai. Salm. 141, 5.

13. Nuftgo čoaskodægje muotta* lajoi aige læ oskaldas airas sudnji, gutte su vuolgata; son dærvasmatta su isedes sielo.

*d. l. jukkamuš, mi læ muottag bokte čoaskoduvvum.

14. Nuftgo balvak ja biegga alma arvetaga læ dat olmai, gutte ramppoječas aiggot addet ja gielastalla. Jud. 12. v.

15. Gukkesmielalašvuođa bokte sarnotuvvu oaivamuš, ja lidna njuovča* doagja davtid. 15, 1. *vačas sadne.

16. Jos don læk gavdnam honniga, de bora, maid don darbašak, amad don gallanet dast ja vuovsadet dam olgus!

17. Bija harve du juolgad du ustebad vieso sisa, amas son dudnji čalmastuvvat ja du vašotet!

18. Nuftgo væčer ja miekke ja bastelis njuolla læ daggar olmai, gutte cælkka værre-duođaštusa su lagamuǯas vuostai. 19, 5; 21, 28; 24, 28.

19. Nuftgo smieros badne ja suoibodægje juolgge læ dorvastæbme oskaldasmættom olbmui hættebæive.

20. Nuftgo dat, gutte nuolla biktasides buolašbæive, nuftgo eddik gudnasalti sækka, nuft læ dat, gutte lavllo visoid moraštægje vaibmoi.

21. Jos du vašalaš læ nælggomen, de adde sudnji laibe borrat, ja jos son læ goikkamen, de adde sudnji čace jukkat! 2 Gon. 6, 22. Matt. 5, 44. Rom. 12, 20.

22. Dastgo dalle čokkik don buolle hilaid su oaive ala, ja Hærra galgga dam dudnji makset.

23. Davvebiegga riegadatta arve, ja njuovča, mi savkastalla suollemasat, unokas amadajo.

24. Buoreb læ dakkečiega alde assat, go bælkkalas nisson ja særvveviesso. 21, 9.

25. Nuftgo galbma čacce vaibbam sillui, nuft læ buorre sakka gaidos ædnamest.

26. Nuftgo moivvas aja ja billašuvvum gaivvo læ daggar vanhurskes, gutte mieđeta ibmelmættom olbmui.

27. Borrat ollo honnig i læk buorre, ja sundagušši gudne læ lossad guoddet. 24, 13; 25, 16.

28. Nuftgo čađagaikkujuvvum gavpug alma muvrataga læ daggar olmai, gutte i mate mielas rađđit. 16, 32.

26. Kapittal.

Jallai gudne, 1. 8; garrodus alma famotaga, 2; jallak darbašek bagadusa, 3; jallaidi vastedæme birra, 4. 5; jalla airasen adnema birra, 6; sadnevajas jalla njalmest, 7. 9; jiermetesvuotta balvvalegji valljededin, 10; jalla buorrankættaivuotta, 11; oamevisesvuotta, 12; laikudak, 13—16; su birra, gutte sægota ječas bælkkoi, mi i guoska sudnji, 17; hæjos bæloštus lagamuǯas bættem harrai, 18. 19; bæljesavkastallek, 20. 22; bælkkalasak, 21; guoktelašvuotta, čiegos vašše, hæga bivddem ja betolašvuotta, 23—28.

1. Nuftgo muotta gæsseg ja nuftgo arvve lajoi aige, nuft i soaba gudne jallas olbmui. 8. v.

2. Nuftgo cicaš jođostes, nuftgo beskuš girdededines, nuft læ ansaškættes garrodus, — i dat dæivved.

3. Spiggo hesti, lavčče aseni, ja soabbe jallai čielggai! Salm. 32, 9. Sanel. 10, 13.

4. Ale vasted jalli su jallavuođa mielde, amad don šaddat su lakasaǯǯan, don maidai!
5. Vasted jalli su jallavuođa mielde, amas son šaddat visesen su ječas čalmi oudast! 12. v.
6. Son čuoppa julgid aldes erit, son fertte bahaid gillat, gutte vuolgata sane jalla mielde.
7. Loaǯǯa hænggajek lames olbmu juolgek, nuftgis maidai sadnevajas jallai njalmest.
8. Nuftgo dat, gutte bigja gæđge šlenggoi, nuft læ dat, gutte adda jalli gudne. 1. v.
9. Nuftgo bastelisladnja-oakse, mi šadda jukkam olbma gitti, nuft læ sadnevajas jallai njalmest.
10. Čæpes olmuš satta buok dingaid doibmi; mutto dat, gutte balkat jallas olbmu, balkat mæddelmanne*. *d. l. sattehaǯa.
11. Nuftgo bæna, mi jorgid fastain su ječas vuovsanasaidi, læ jallas olmuš, gutte boatta fastain su jallavuođaines. 2 Petr. 2, 22.
12. Jos don oainak daggar olbma, gutte læ vises su ječas čalmi oudast, — æmbo doaivvo læ jalli go sudnji. Rom. 12, 16.
13. Laikes olmuš cælkka: Legjon læ gæino alde, legjon balggai alde. 22, 13.
14. Uksa jorra su gičaldagaides alde, ja laikes olmuš su oađđemsajestes. 24, 33.
15. Laikes olmuš nakket su gieđas vuolas gare sisa; dat læ sudnji bære vaivalaš bajedet dam fastain su njalmes lusa. 19, 24.
16. Laikes olmuš læ visasæbbo su ječas čalmi oudast go čiečas, guđek vastedek arvvadusain. 5. v.
17. Nuftgo dat, gutte doppe bædnag beljidi, læ dat, gutte manna mæddel ja moaratuvvagoatta daggar bælko diti, mi i guoska sudnji.
18. Nuftgo dagjo, gutte bačala buolle njuolaid, njuolaid ja jabmema,
19. nuft læ daggar olmai, gutte læ bættam su ustebes ja de cælkka: Alma mon duššе læikastalam!
20. Go muorak læk nokkam, de časka dolla, ja go i læk oktage bælljesavkastalle, de jaskod bælkko.
21. Nuftgo čađak aššoi ja muorak dolli, nuft læ bælkkalas olmai cakketet naggoid. 15, 18.
22. Bælljesavkastalle sanek læk nuftgo hærskok, mak mannek vuolas siskemuš čoavjai. 18, 8.
23. Nuftgo lairrelitte, mi læ muiddijuvvum silbbaskartain, læk buolle baksamak ja bahas vaibmo.
24. Su baksamidesguim dakkaludda vaššas olmuš ječas, mutto su siskeldassasis vurkke son bettusa.
25. Go son dakka su jienas havskajen, de ale osko sudnji! Dastgo čieča fastevuođa læk su vaimo siste. Ap. dag. 16, 17.
26. Vaššas olmuš čiekka ječas bettusa sisa, mutto su bahavuotta almostatta ječas čoaggalmasa siste.
27. Gutte havde rogga, galgga dasa gaččat, ja gutte gæđge bajasfierata, su ala galgga dat ruoktot fierralet. Salm. 7, 16; 9, 16. Sard. 10, 8.
28. Betolaš njuovča vašota sin, gæid dat læ cuvkkim, ja livtes njalbme rakad jorralusa.

27. Kapittal.

Boatte aige vissesmættomvuođa birra, 1; ječas ramedæme vuostai, 2; moare ja gađašvuođa birra, 3. 4, duotta ja betolaš rakisvuođa birra, 5. 6. 14; gallanam ja nælggo olmuš, 7; golgolaǯa birra, 8; ustebi birra, 9. 10; visesvuotta ja varrogasvuotta, 11. 12; dakkedæme birra, 13; bælkkalas nisson, 15. 16; lagamuǯas arvvadusa oudedæme birra, 17; oskaldas balvvalægje, 18; vaibmo læ olbmu luondo spægjal, 19; čalmi gallanmættomvuotta, 20; man bokte olmai gæččaluvvu, 21; jalla buorrankættaivuotta, 22; jiermalaš fuola-adnem ælo oudast, 23—27.

1. Ale ramed ječad ittaš bæive diti; dastgo ik don dieđe, maid bæivve læ riegadattemen! Jak. 4, 13. 14.

2. Ramedekus muttom æra du, ja allus du ječad njalbme, vierro olmuš, ja allusek du ječad baksamak. 2 Kor. 10, 12. 18.

3. Gæđge læ lossad, ja saddo læ dæddos, mutto jalla sutto læ loseb go dak goabbašagak. Sir. 22, 18.

4. Hoppuivuotta læ goavve, ja moarre čaccedulvve; mutto gi matta bissot gađašvuođa oudast?

5. Almos cuigodæbme læ buoreb go rakisvuotta, mi čikkujuvvu.

6. Oskaldasak læk usteba časkastagak, mutto oskaldasmættomak læk vašalaǯa cummak. Salm. 141, 5.

7. Gallanam siello hilggo honniga, mutto nælggo sillui læ buok ričča njalges.

8. Nuftgo cicaš, mi girdda birra su bæsestes gukken erit, nuft læ daggar olmai, gutte vagjola birra su sidastes gukken erit.

9. Olljo ja suovas illodatteba vaimo, ja nuftgis maidai usteba njalgesvuotta rađe bokte, mi boatta su sielost.

10. Ale hæite du ustebad ja du ačad usteba, ja ale boađe du vielljad vissui hættebæivad! Lagas sidaguoibme læ buoreb go gaidos viellja. 18, 24.

11. Læge vises, mu barnačam, ja illodatte mu vaimo, vai mon matam sudnji vastedet, gutte muo higjed! 23, 15.

12. Jiermalaš olmuš oaidna oasetesvuođa ja čiekka ječas; daiddemættomak mannek ouddan ja ferttijek makset. 22, 3.

13. Valde su biktasid, dastgo son læ dakkedam vierro olbmu oudast, ja valde panta sust amas nisson diti! 20, 16.

14. Dat, gutte buristsivdned su ustebes alla jienain* arrad iđđedest, sudnji galgga dat garrodussan lokkujuvvut.

* guoktelaš lakai.

15. Dassedes dakkegoaikkom arvvebæive ja bælkkalas nisson læba goabbag guoimesga lakasaǯak. 19, 13; 25, 24.

16. Gutte su duokkenes doalla, duokkenes doalla biega, ja su olgiš gietta doppe olljoi.

17. Ruovdde bastalmuttujuvvu ruovde bokte, ja olmai bastalmuttujuvvu su lagamuǯas muođoi oudast čuoǯodedin.

18. Dat, gutte divšod su fikunmuoras, galgga borrat dam šaddoid, ja dat, gutte vuttivaldda su isedes, galgga gudnijattujuvvut.

19. Mi čacce læ, mast muođok læk muođoi vuostai, dat læ olbmu vaibmo olbmui.

20. Jabmi aibmo ja čiegŋalas æba gallan, ja olbmui čalmek æi gallan. 30, 16. Sard. 1, 8.

21. Staǯǯo læ silba varas ja uvdna golle varas, ja olmai gæččaluvvu dam mielde, maid son ramed. 17, 3.

22. Jos don nordak jalla cuvkkimlitte siste nordanin rievnai sækka, de i gaida almake su jallavuotta sust erit.

23. Visut galgak don dovddat du savcaidad hame; bija du æloidad mielad vuollai!

24. Dastgo obmudak i biste agalaš aiggai, ige kruonno buok sokkagoddi čađa. 1 Tim. 6, 7.

25. Go avjek læk javkkam, de ittek varas rasek ouddan, ja vari urttasak sisačokkijuvvujek.

26. Labbak læk dudnji bivtasen, ja bokkak læk bældo værddasaǯak,

27. ja gaicamielkke læ dudnji valljet biebmon, du dalloi biebmon ja hæga-bajasdoalatussan du bigaidi.

28. Kapittal.

Vanhurskasak ja vanhurskesmættomak, 1. 12. 28; ovteles gonagasai molsašuddam læ rangaštussan ædnam suddoi diti, 2; gæfhes givsedægje olmuš, 3; gi læ ibmelmættoma usteb daihe vuostaičuoǯǯo, 4; gi arvved, mi riekta læ, 5; vaivaš ja rigges, 6. 11; jiermalaš bardne, 7; vuoito-

valdde, 8; ibmelmættoma fastevuotta, 9; fillijægje rangaštus, 10; čiekkat daihe dovdastet bagjelduolbmamid, 13; rievtes ballo, 14; ibmelmættom ređđijægjek, 15. 16; olmušgodde, 17; laittemættom ællema balkka ja ibmelmættom ællema rangaštus, 18; viššales olmuš ja joavddelaste, 19; riggesvuođa vainotæbme, 20. 22; olbmui hame bællai gæččam, 21; cuigodæbme ja dokkistuvvam, 23; vanhemi stajedæbme, 24; čævllaivuotta, dorvvo Ibmeli, ječas ala dorvastæbme, 25. 26; arvasvuotta ja vaibmolađesmættomvuotta, 27.

1. Ibmelmættom olbmuk batarek, go i guttege sin doarred; mutto vanhurskasak læk oagjebasak nuftgo nuorra legjon.
3 Mos. 26, 36. Sanel. 14, 32.

2. Ædnama erit jorralæme diti šaddek dam oaivamuǯak ædnagen; mutto go olbmuk læk daidolaǯak ja jiermalaǯak, de ælla son* gukka.
*oaivamuš.

3. Olmai, gutte læ gæfhe ja givsed vuollegaǯaid, læ nuftgo arvve, mi doidda erit*, nuft atte i šadda laibbe. *gornid bældost.

4. Si, guđek heittek laga, ramedek ibmelmættomid, mutto si, guđek dollek laga, naggatallek singuim. Salm. 49, 14.

5. Bahas olbmuk æi arvved, mi riekta læ, mutto si, guđek occek Hærra, arvvedek buok.
1 Kor. 2, 14. 15.

6. Buoreb læ vaivaš olmuš, gutte vagjola su laittemættomvuođas siste, go daggar jorgo olmuš, gutte vagjola guovte gæino mielde, vaiko son læ rigges. 19, 1.

7. Dat, gutte vuttivaldda laga, læ jiermalaš bardne; mutto dat, gutte adna ustebvuođa boriš olbmuiguim, dakka su aččasis hæppada.

8. Dat, gutte laset su obmudagas ræntoi ja ligge-vuoitoi bokte, son čokke dam dasa, gutte armet gefhi bagjeli.
3 Mos. 25, 36. Sanel. 13, 22. Sard. 2, 26.

9. Gutte jorggal su bæljes erit gullamest laga, vela su rokkadusge læ fastevuottan.
21, 27. Joh. 9, 31. Salm. 66, 18.

10. Gutte čagjedatta vuoiggadlaǯaid bahas gæino ala, galgga jorralet su ječas roggai; mutto laittemættomak galggek arbbit, mi buorre læ.

11. Rigges olmai læ vises su ječas čalmi oudast; mutto gæfhe, gutte læ jiermalaš, suoggarda su.

12. Go vanhurskasak illodallek, de læ stuora hærvasvuotta; mutto go ibmelmættomak allanek, de ferttijek olbmuk occujuvvut. 28. v. 29, 2.

13. Dat, gutte čiekka su bagjelduolbmamides, i ane maidege likkoid; mutto dat, gutte dovdasta ja hæitta daid, gavdna arkalmastujume. 1 Joh. 1, 8. 9.

14. Audogas læ dat olmuš, gutte alelassi balla; mutto dat, gutte buoššod su vaimos, gačča oasetesvutti.

15. Gilljo legjon ja birra manne guovčča læ ibmelmættom ređđijægje gæfhes albmuga bagjel.

16. O oaivamuš, gutte læk gæfhe jierbmai ja rigges givsedæbmai! Si, guđek vašotek vuoiggadmættom vuoito, galggek gukka ællet.

17. Daggar olmuš, gutte losidattujuvvu varravigest, læ bataræmen gidda havde ragjai; allus son caggaduvvu*! *gagjujuvvum varas.

18. Gutte vagjola laittemættosen, galgga bestujuvvut; mutto jorgo olmuš, gutte vagjola guovte gæino mielde, galgga gaččat juobba gæino ala.

19. Dat, gutte bargga su ædnames, galletuvvu laibin; mutto dat, gutte huovved luovos olbmui maŋŋai, galletuvvu gæfhevuođain.
12, 11; 24, 34.

20. Oskaldas olmai oaǯǯo ollo buristsivdnadusa; mutto dat, gutte gačča šaddat riggesen, son i bæsa rangaštkættai. 1 Tim. 6, 9.

21. Gæččat olbmui hame bællai i læk buorre, ja daddeke suddod olmai ovta laibbebittača diti.
18, 5; 24, 23. Jak. 2, 1. 9.

22. Daggar olmai, gæst læ ba-

has čalbme, gačča ballamin obmudaga maŋŋai ige diede, atte vaggjegvuotta galgga boattet su bagjeli.
1 Tim. 6, 9.

23. Gutte cuigod olbmu, galgga dasto maŋŋel gavdnat æmbo dokkalašvuođa go dat, gutte dakka su njuokčames livtesen. 25, 12.

24. Dat, gutte spægja su aċes ja su ædnes ja cælkka: I dat læk mikkege suddoid, son læ hævatægje guoibme.

25. Dat, gæst læ čævllas miella, bokta bælkoid; mutto dat, gutte dorvasta Hærra ala, galgga aiggai boattet. 13, 10; 15,18; 29, 22.

26. Dat, gutte dorvasta su vaimos ala, son læ jalla; mutto dat, gutte vagjol visesvuođa siste, son galgga erit bæssat.

27. Dat, gutte adda vaivaš olbmui, i galga gillat vagjegvuođa; mutto dat, gutte dappa su čalmides*, oaǯǯo ædnag garrodusaid.
5 Mos. 15, 7. 2 Kor. 9, 9.
* vaivaša hæđe ouddi.

28. Go ibmelmættomak allanek, de čiekkadek olbmuk; mutto go si hævvanek, de šaddek vanhurskes olbmuk ædnagen. 12. v. 11, 10.

29. Kapittal.

Gaǯǯarvuođa rangaštus, 1; hæjos ja buorre rađđijubme, 2. 4. 12. 14; visesvuotta ja fuorravuotta, 3; dokkistuvve, 5; ibmelmættomak ja vanhurskasak, 6. 7. 16. 27; bilkkedægjek, jallak ja visasak, 8. 9. 11; laittemættom olmuš vašotuvvu ja rakistuvvu, 10; vaivaš olbmu ja givsedægje birra, 13; bagadus, 15. 17. 19. 21; almostusa mavsolašvuotta, 18; dam birra, gutte sardno jurdaškættai, 20; moarras olmuš, 22; čællaivuotta ja vuollegašvuotta, 23; suollagiguim juogadæme ja čiekkam birra, 24; olmušballo, 25; Hærra rađđe vuoiggadvuođa ja duomo, 26.

1. Daggar olmai, gutte læ davja rangaštuvvum ja almake buoššod su niskes, šadda fakkistaga dogjujuvvut, ige læk mikkege dalkkasid.
13, 18; 15, 10. Es. 1, 5. 20. 28.

2. Go vanhurskasak bessek fabmoi, de illoda almug; mutto go ibmelmættom olmuš læ rađđimen, de šuokka almug.
11, 10; 28, 12. 28. 2 Mos. 2, 23; 6, 9.

3. Daggar olmai, gutte rakista visesvuođa, illodatta su aċes; mutto dat, gutte adna ustebvuođa fuoraiguim, skittarda obmudagas.
Luk. 15, 13. 14.

4. Gonagas nanosmatta ædnames vuoiggadvuođa bokte; mutto daggar olmai, gutte vuostaivaldda addaldagaid, vuolasnjæidda dam.

5. Daggar olmai, gutte dokkistuvva su lagamuǯǯasis, lebbe fierme su lavki ouddi.

6. Bahas olbma bagjelduolbmam læ sudnji giellan, mutto vanhurskes olmuš galgga avvodet ja illodet.
12, 13.

7. Vanhurskes olbmust læ dietto vuollegaš olbmu aše harrai; ibmelmættom olmuš i arvved maidege dieđoid. 28, 5.

8. Bilkkedægjek hattijek gavpuga, mutto visasak jaskodattek moare. 2 Sam. 20, 16 j. n. v.

9. Go vises olmai manna rievte ouddi jallas olbmain, de dat moaratuvva ja boagosta, ja de i šadda mikkege orrommašoid.

10. Varravaibmelis olbmak vašotek laittemættom olbmu, mutto vuoiggadlaǯak viggek gagjot su hæga.

11. Buok su moares luoitta jalla olgus boattet, mutto vises olmuš doalad dam ja jaskodatta dam.

12. Go rađđijægje vuttivaldda gielesvuođa sanid, de šaddek buok su balvvalægjek ibmelmættomen.

13. Vaivaš olmuš ja givsedægje olmuš gavnadæba; Hærra adda goabbašagai čalmidi sin čuovggasa.
22, 2.

14. Gonagas, gutte dubme vuollegaǯaid duottavuođain, su truonno bisso agalaǯat nanosen. 16, 12.

15. Risse ja bagadus addeba visesvuođa; mutto daggar barnaš,

gutte læ heittujuvvum ješ ječas halddoi, dakka su ædnasis hæppada.

16. Go ibmelmættomak oʒʒuk famo, de vægja suddo; mutto vanhurskasak galggek iloin oaidnet sin gaččama.

17. Bagad du barnad, de galgga son du dærvasmattet ja havskosmattet du sielo! 19, 18. Sir. 30, 1.

18. Go i læk mikkege oainatusaid*, de šadda almug væidalađasen; mutto dat, gutte doalla laga, son læ audogas.

* mikkege ibmelvuođa almostusaid.

19. Sani bokte i læk balvvalægje bagadæmest; dastgo vaiko son vela daid arvved, de i boađe almake mikkege vastadusaid.

20. Lækgo don oaidnam daggar olbma, gutte læ hoppui su sanidasas, — æmbo doaivvo læ jalli go sudnji. Jak. 1, 19. Sard. 5, 1.

21. Go olmuš jiellatalla su balvvalægjes gidda nuorravuođa rajest, de šadda son maŋemusta bardnen dalloi.

22. Moarras olmuš bokta bælkoid, ja hoppujis olmai dakka ædnag bagjelduolbmamid. 15, 18; 30, 33.

23. Olbmu čævllaivuotta vuoled su, mutto vuollegis olmuš oaʒʒo gudne. Matt. 23, 12. Jak. 4, 6. 10. Job 22, 29. Sanel. 18, 12.

24. Dat, gutte suollagin juogad, vašot su sielos; son gulla vuornotæme ja i dieđet almake maidege. 3 Mos. 5, 1.

25. Ballat olbmuin doalvvo gilli, mutto dat, gutte dorvasta Hærra ala, son gagjujuvvu. 16, 20. Salm. 2, 12; 118, 7. 8. Matt. 10, 28.

26. Ædnagak occek rađđijægje muođoid, mutto Hærrast boatta olbma vuoiggadvuotta.

27. Fastevuottan vanhurskasidi læ vanhurskesmættom olmai, ja fastevuottan ibmelmættom olbmui læ dat, gæn gæidno læ vuoiggad. Joh. 15, 19.

30. Kapittal.

Agur, vises olmai, duođašta čævllas olbmuidi hæppašuttujubmen, atte i son læk oappam visesvuođa, ja atte sust i læk mikkege dieđoid Ibmel birra ja dam birra, mi sudnji gulaš, ja čajet Ibmel buttes sane lusa, masa i galga mikkege lasetuvvut, 1—6. Son rokkadalla Ibmela varjalet su duššalašvuođast, gielesvuođast, gæfhevuođast ja riggesvuođast erit, 7—9, cuigod sælgebælde sardnomest balvvalægje birra su ised oudast, 10, sardno njælje fastes suddo birra, 11—14, ja njælje gallanmættom dinga birra, 15. 16, vanhemi bagjelgæččam birra, 17, njælje guoratallamættom aše ja fuorranissona hæbotesvuođa birra, 18—20, njæljelagaš olbmui birra, guđek æi læk ædnami gierdatattek, 21—23, njæljelagaš smavva, mutto hutkalaš spiri birra, 24—28; golmalagaš spirin læ čabba vaʒʒemlake, nuftgis maidai vuoittevaš gonagasast, 29—31; dakkujuvvum suddo bæloštæme bokte bagjelasas gæssa olmuš bahab rangaštusa, 32. 33.

1. Agur, Jake barne, sanek, vægalaš sardne, olbma sardnom Itieli, Itieli ja Ukkali:

2. Mon læm jiermetæbme imge olmai, ja olbmu jierbme must i læk.

3. Ja im mon læk oappam visesvuođa, nuft atte must lifči dietto dam basse birra.

4. Gi manai bajas albmai ja manai vuolas? Gi čokki dalke su čormaides sisa? Gi čanai čace biktasa sisa? Gi mærredi buok ædnam ravdaid? Mi læ su namma, ja mi læ su barne namma? Alma don dam dieđak. Job 38, 4 j. n. v. Es. 40, 12. Matt. 11, 27.

5. Buok Ibmel sadne læ čilggijuvvum; galbban læ son sigjidi, guđek dorvastek su ala. Salm. 12, 7; 19, 9; 18, 31.

6. Ale laset maidege su sadnai, amas son du rangaštet, ja amad don šaddat gielastallen! 5 Mos. 4, 2; 12, 32.

7. Guokte aše mon dust rokkadalam, ale must daid biettal, ouddalgo mon jamam:

8. Adde duššalašvuođa ja gielesvuođa sanid læt gukken must erit!

Gæfhevuođa ja riggesvuođa ale don munji adde! Suova muo borrat mu asatuvvum laibbam,

9. amam mon, go mon gallanam, biettalet ja cælkket: Gi læ Hærra? ja amam mon, go mon gæfhom, suoladet ja boastot adnet mu Ibmelam nama! 5 Mos. 32, 15.

10. Ale sarno balvvalægje sælgebælde su ised oudast, amas son du garrodet, ja amad don siva bagjelasad gæsset!

11. Læ galle daggar sokkagodde, mi garrod su aĉes ja i buristsivdned su ædnes, 2 Mos. 21, 17.

12. daggar sokkagodde, mi læ buttes su jeĉas ĉalmi oudast ja i læk dadde bassujuvvum su durdines buttesen,

13. daggar sokkagodde, — man goarggadak alma læk dam ĉalmek, ja dam ĉalbmerabmasak, moft dak bajedek jeĉaidæsek! —

14. daggar sokkagodde, man banek læk miekek, ja man maddabanek læk nibek borram varas varnotemid ædnamest ja vaivašid olbmui logost.

15. Varra-njammest læba guokte nieida: Adde deiki! Adde deiki! Golmas læk, mak æi gallan goassege, njæljes, mak æi cælke goassege: Galle juo læ!

16. Dak læk jabmi aibmo ja dappujuvvum ædnehægga, ænam, mi i gallan goassege ĉacest, ja dolla, mi i cælke goassege: Galle juo læ! 27, 20.

17. Daggar ĉalme, mi bilkked aĉes ja bagjelgæĉĉa gulolašvuođa ædnes vuostai, dam galggek garanasak jokkagaddest eritĉuoggot, ja goaskemĉivgak galggek dam borrat. 5 Mos. 27, 16.

18. Golmas læk, mak læk munji bære ovdulažak, ja njæljes, maid mon im arvved:

19. goaskema gæidno almest, gærbmaša gæidno bavte bagjel, skipa gæidno abe gasko ja olbma gæidno nieida lusa.

20. Daggar læ fuorranissona gæidno: Son borra ja sikko su njalmes ja cælkka: Im mon læk dakkam maidege bahaid.

21. Golbmasa vuolde doargesta ænam, ja njælljasa vuolde i dat mate gierddat:

22. balvvalægje vuolde, go son šadda gonagassan, ja jallas olbmu vuolde, go son gallana laibest,

23. hilggujuvvum nisson vuolde, go son naittala, ja biga vuolde, go son arbbe su æmedes.

24. Njæljes læk, mak læk smavvak ædnam alde ja daddeke erinoamaš visak:

25. Gotkak æi læk gievras almug, ja almake rakadek dak gæsseg sin biemosek; 6, 6 j. n. v.; 10, 5.

26. njuikkom-njoammelak æi læk famolaš almug, ja daddeke dakkek dak baktai sin viesosek;

27. rasselokkoin i læk oktage gonagas, ja almake vulggek dak buokak olgus, doki doki;

28. dæĉalagges njoammo gieđaides alde, ja daddeke læ dat gonagaslaš viesoin.

29. Golmas læk, mak važžek ĉabbat oudas, ja njæljes, main læ ĉabba važžemlake:

30. legjon, mi læ gievrra spiri gaskast, ja mi i jorget ruoktot guđege oudast,

31. hæsta boakkanin almides birra, bokka ja gonagas albmuges njunnošest.

32. Jos don læk mænnodam jallat jeĉad alededin, daihe jos don læk hutkam bahaid, de bija gieđad njalmad ala!

Job 39, 37. Mik. 7, 16.

33. Dastgo mielke norddujubme adda vuoja, ja njune norddujubme adda varaid, ja moare norddujubme* adda bælko. * hattijubme.

31. Kapittal.

Gonagas Lemuel ouddanbigja su ædnes nævvagid aldsesis, atte son galgga bataret fuorravuođast ja jugišvuođast,

gæpasmattet varnotemi hæđe ja dubmit vanhurskaset, 1—9. Daidi nævvagıdi lasetuvvu muittalus šiega aka birra, 10—31.

1. Lemuel, gonagasa sanek, vægalaš sardne, maina su ædne mattati su:

2. Maid galgam mon cælkket, mu barnačam, duođai, maid, don mu hæggam bardne, duođai, maid don mu loppadusaidam bardne?

3. Ale adde nissonidi du famod, ja ale mana daggar gæinoi mielde, mak dolvvuk hævvanæbmai gonagasaidi!

4. I heivve gonagasaidi, o Lemuel, i heivve gonagasaidi jukkat vine, ige oaivamuǯaidi jukkat garra jukkamuša, 20, 1.

5. amas son jukkat ja vajaldattet, mi laka læ, ja bodnjat buok varnotes olbmui vuoiggadvuođa.
Es. 5, 22 j. n. v. 28, 7. Est. 3, 15.

6. Addet dasa garra jukkamuša, gutte læ hævvanæme lakka, ja dasa vine, gutte læ baččaget morrašest sielostes!

7. Son galgga jukkat ja vajaldattet su vaivašvuođas, ja su vaives i son galga šatan æmbo muittet.

8. Rabast du njalmad gielatæme oudast, sin buokai aše diti, guđek læk farga hævvanæmen!

9. Rabast du njalmad, dubme vanhurskaset ja doaimat varnotæbmai ja vaivaši vuoiggadvuođa!

10. Šiega akka, — gi gavdna su? Sagga æmbo væra læ son go bærralak. 18, 22. Sir. 26, 1 j. n. v.

11. Su boadnja vaibmo luotta su ala, ja vuoitto i vailo.

12. Son dakka sudnji burid ja i bahaid buok su ællembeivides mietta.

13. Son bargga oǯudet ulloid ja bællevasaid, ja su gieđak barggek iloin.

14. Son læ nuftgo gavppe-olbma skipak; son dikta su laibes boattet gukkes matke duokken.

15. Ja son likka bajas, go igja ain læ, ja adda su vissusis laibe ja su bigaidasas sin mærreduvvum bargo.

16. Son jurdaša ædnama harrai ja oaǯǯo dam; su gieđaides šaddoin gilvva son vidnegarde.

17. Son boakkanasta su alemides famoin ja dakka su gieđaides gievrran.

18. Son muosat, atte dat, maid son læ fidnim, læ buorre; su goallo i časkaduvvu ikko.

19. Son bigja su gieđaides dorte ala, ja su suormak valddek gidda snalddoi.

20. Son rabasta su gieđas varnotæbmai ja geigge su gieđaides vaivaš olbmui.

21. I son ballat su viesos muottagest; dastgo obba su viesso læ garvotuvvum skarlag-ivdnasaš ulloi sisa.

22. Son dakka aldsesis ranoid; fines lidne ja purpur læk su garvok.

23. Su boadnja læ bæggalmas portai siste, go son čokka ædnama vuorrasiguim.

24. Son dakka baidid ja vuovdda daid, ja boakkanid bigja son gavppe-olbmai. Ap. dag. 9, 39.

25. Fabmo ja allagvuotta læk su garvok, ja son boagosta boatte aige harrai.

26. Son rabasta su njalmes visesvuođain, ja rakisvuođa laka læ su njuokčam alde.

27. Son adna varast, moft su viesost gævva, ja laikudaga laibe i son bora.

28. Su barnek likkek bajas ja ramedek su oasalaǯǯan; su boadnja likka bajas ja rameda su:

29. Ædnag nieidak fidnijek buore dile, mutto don vuoitak sin buokai bagjel.

30. Lieggosvuotta læ betolaš, ja čabbesvuotta læ duššalaš; daggar nisson, gutte balla Hærrast, son galgga rameduvvut.

31. Addet sudnji su gieđai šaddoin, ja su dagok galggek su ramedet portai siste.

Sardnedægje Girje.

1. Kapittal.

Sardnedægje oapat, atte buok mailmest læ dušsalaš ja dušše nubbastuvakættai fastain gerduda, 1—11; maidai olmušlaš visesvuotta læ dušsalaš ige mate oasalažžan dakkat, maid son ješ læ fuomašam, 12—18.

1. Sardnedægje, David barne, Jerusalem gonagasa, sanek. Sanel. 1, 1.

2. Dušsalašvuođai dušsalašvuotta, cælkka sardnedægje, dušsalašvuođai dušsalašvuotta! Buokrakkan læ dušsalašvuotta. 12, 8.

3. Mi avkid læ olbmui buok su vaivestes, maina son vaivved ječas bæivača vuolde? 2, 22; 3, 9.

4. Sokkagodde manna, ja nubbe sokkagodde boatta, mutto ænam bisso agalažat.

5. Ja bæivaš bagjana, ja bæivaš luoittada, ja dat gačča su sagjasis dokko, gost dat bagjana.

6. Biegga manna lulas guvllui ja jorra davas guvllui; dat manna ja jorra ja jorra, ja su jorramidasis macca biegga ruoktot.

7. Buok jogačak golggek appai, ja appe i dieva; dam baikkai, gosa jogačak golggek, dokko golggek dak fastain.

8. Buok sanek vaibbek, i oktage mate dam cælkket; i čalbme gallan gæččamest, ja i bællje dieva gullamest.

9. Mi læ læmaš, dat læ, mi galgga šaddat, ja mi læ dapatuvvam, dat læ, mi galgga dapatuvvat, ja i læk i mikkege ođđasid bæivača vuolde. 3, 15.

10. Jos læ mikkege, man birra olmuš datuši cælkket: Gæča, dat læ ođas, — aigga juo læi dat ouddalaš aigin, mak læk læmaš min ouddal.

11. I læk mikkege muitoid dai oudebui birra, ige dai maŋebui birrage, guđek galggek læt, læk baccemen mikkege muitoid sin duokkai, guđek galggek šaddat dasto maŋŋel.

12. Mon, sardnedægje, legjim gonagas Israel bagjel Jerusalemest, 1. v.

13. ja mon addim mu vaibmom dokko guoratallat ja diđuštet visesvuođain buok, mi dapatuvva alme vuolde; dat læ bahas gikse, maid Ibmel læ addam olbmui manaidi ječaidæsek daina givsedet.

14. Mon oidnim buok daid dagoid, mak dakkujuvvujek bæivača vuolde, ja gæča, buokrakkan læ dušsalašvuotta ja biega vainotæbme. 2. v. 2, 11.

15. Moalkas i mate šaddat njuolggaden, ja vigek æi mate lokkujuvvut. 7, 13.

16. Mon sardnum mu vaimoinam ja celkkim: Mon, gæča, mon læm joksam stuora ja ollo visesvuođa, stuorebu ja æmbo go oktage, gutte læ læmaš mu ouddal Jerusalem bagjel, ja mu vaibmo læ oaidnam ollo visesvuođa ja dieđo. 1 Gon. 3, 12.

17. Ja mon addim mu vaibmom dokko oappat dovddat visesvuođa ja dovddat dagjovuođa ja jallavuođa; mon dovddim, atte maidai dat læi biega vainotæbme. 2, 12.

18. Dastgo gost læ ollo visesvuotta, dast læ ollo vaimobavčas, ja dat, gutte laseta dieđo, laseta bakčasa.

2. Kapittal.

Duotta oasalašvuotta i joksujuvvu lundolaš navdašæme bokte, 1. 2, i vela dal-

lege, go dat læ ovtastattujuvvum ædnamlaš visesvuođain; maidai damge læ sardnedægje ješ fuomašam, 3—11; dat visesvuotta læ galle buoreb go jallavuotta, mutto i læk dat duotta buorre, 12—23. Mutto rafhe ja duotta ilo siste navdašet Ibmel addaldagaid, dat læ buorre, ja dat addujuvvu Hærrast, 24—26.

1. Mon celkkim mu vaimostam: Noa die, mon. aigom gæččalet du iloin, ja navdaš dam, mi buorre læ! Mutto gæča, dat maidai læ duššalašvuotta. Luk. 12, 19 j. n. v.

2. Boagostæbmai celkkim mon: Don læk dagjo! Ja illoi: Maid dat dakka?

3. Mon jurdašim mu vaimostam guossotet mu oaǯǯam vinin, dam bodda go mu vaibmo holddi dam visesvuođain, ja doallat gidda jallavuođast, dassači go mon oǯǯum oaidnet, mi olbmui manaidi læi buorre dakkat alme vuolde sin ællembeividæsek logo siste.

4. Mon dakkim mu dagoidam stuoresen, mon huksijim aldsesam viesoid, mon gilvvim aldsesam vidnegardid,

5. mon dakkim aldsesam gilvagardid ja havskotallam-vuovdačid ja gilvvim dai sisa buoklagaš šaddomuoraid,

6. mon dakkim aldsesam čacceladdoid, dain laktadam varas bajaššadde muorra-vuovde.

7. Mon ostim balvvalegjid ja balvvalægje nissonid, ja sidast riegadam balvvalægje olbmuid oǯǯum mon aldsesam; maidai ollo omid, stuorraid ja smavvaid, oǯǯum mon aldsesam, æmbo go buokak, guđek legje læmaš mu ouddal Jerusalemest;

8. mon čokkijim maidai aldsesam silbaid ja gollid ja gonagasai ja ædnami mavsolaš davverid; mon rabedim aldsesam lavlloid ja lavllo nissonid ja olbmui manaid havskodaga, aka ja akaid. 1 Gon. 10, 14. 27. 2 Muit. 9, 24. Salm. 39, 7.

9. Ja mon šaddim stuoresen ja famolaǯǯan æmbo go juokke okta, gutte læi læmaš mu ouddal Jerusalemest; maidai mu visesvuotta bisoi mu duokken. 1 Gon. 10, 23.

10. Ja buok, maid mu čalmek anestuvve, dam im mon dain gielddam, im mon biettalam mu vaimostam maidege iloid; dastgo mu vaimost læi illo buok mu vaivestam, ja dat læi mu oasse buok mu vaivestam.

11. Ja mon jorgetim buok mu dagoidam bællai, maid mu gieđak legje dakkam, ja dam vaive bællai, maid mon legjim vaivvedam ječčam dakkat, ja gæča: Buokrakkan læi duššalašvuotta ja biega vainotæbme, ja i læk mikkege avkid bæivača vuolde. Matt. 6, 29. Sard. 1, 2. 14.

12. Ja mon jorgetim guoratallat visesvuođa ja dagjovuođa ja jallavuođa; dastgo maid aiggo dat olmuš dakkat, gutte galgga boattet gonagasa maŋest? Dam, maid aigga juo læk ærrasak dakkam. 18. 19. v.

13. Ja mon oidnim, atte visesvuođast læ buorebvuotta jallavuođa ektui, nuftgo čuovggasa buorebvuotta sævdnjadvuođa ektui; 7, 11 j. n. v.

14. dam visasest læk čalmek su oaivest, mutto jalla vagjola sævdnjadvuođa siste. Mutto mon dovdidim maidai, atte gævva okti nuftgo nubbai. Sanel. 17, 24.

15. De mon celkkim mu vaimostam: Nuftgo jalli gævva, nuft šadda maidai munji gævvat, ja manne læm mon dalle læmaš nuft erinoamaš vises? Ja mon celkkim mu vaimostam, atte maidai dat læi duššalašvuotta;

16. dastgo lika uccan galgga læt muitto vises olbmu birra go jallas olbmu birra agalaš aiggai, dađemielde go boatte beivin buokrakkan aigga juo læ vajalduvvam, ja moft vises olmuš jabma maidai nuftgo jallas olmuš! Visesv. 2, 4. Salm. 49, 11.

17. Ja mon vašotim ællema;

dastgo bahan oroi mu mielast dat dakko, mi dakkujuvvu bæivača vuolde; dastgo buokrakkan læ dušsalašvuotta ja biega vainotæbme.

18. Ja mon vašotim buok mu barggom, maina mon legjim ječčam vaivvedam bæivača vuolde, dainago mon galggim maŋŋasam guođđet dam dam olbmui, gutte galgga læt mu maŋŋel.
1 Gon. 12, 1 j. n. v. Salm. 39, 7.

19. Ja gi dietta, šaddago son vises olmučen daihe jallas olmučen? Ja almake galgga son rađđit buok mu bargo bagjel, maina mon læm ječčam vaivvedam, ja man siste mon læm læmaš vises bæivača vuolde; maidai dat læ dušsalašvuotta.

20. De mon jorgetim diktet mu vaibmom dorvotuvvat buok dam vaive diti, maina mon legjim ječčam vaivvedam bæivača vuolde;

21. dastgo læ maidai daggar olmuš, gutte læ bargos dakkam visesvuođain ja diеđoin ja čæppevuođain, ja daggar olbmui, gutte i læk daina vaivvedam ječas, galgga son dam addet nuftgo su oassen; maidai datge læ dušsalašvuotta ja stuora baha.

22. Dastgo maid oažžo olmuš buok su vaives oudast ja su vaimos huovvedæme oudast, maina son vaivved ječas bæivača vuolde?
1, 3.

23. Alma buok su bæivek læk bakčasak, ja su vaivašubme aive vaimobavčas; i vela ikkoge læk su vaimost mašso; maidai dat læ dušsalašvuotta. Job 7, 1; 14, 1.

24. Igo læk buorre olbmu lutte, atte son borra ja jukka ja dikta su sielos oaidnet burid su vaives oudast? Dam maidai oidnim mon, atte dat boatta Ibmel gieđast;
3, 12. 13. 22; 5, 17. 18.

25. dastgo gi mataši borrat ja gi navdašet æmbo go mon?

26. Dastgo dam olbmui, gutte læ buorre su muođoi oudast, adda son visesvuođa ja dieđo ja ilo; mutto suddolažži adda son dam vaive, čoagget ja čokkit dasa addem varas, gutte læ buorre Ibmel muođoi oudast; maidai dat læ dušsalašvuotta ja biega vainotæbme.
Visesv. 1, 4. Sanel. 28, 8.

3. Kapittal.

Juokke ašest mailmest læ su aigge, maid Ibmel mærred, 1—8; olmuš i mate maidege doaimatet su vaives bokte ige Ibmel doarjalusa ollasi arvvedet, 9—11; damditi i mate olmuš maidege buorebuid dakkat go adnet Ibmel addaldagaid iloin ja dakkat dam, mi buorre læ, 12. 13; dat læ dušše diti viggat nubbastuttet, maid Ibmel asata, 14. 15. Sardnedægje læ galle oaidnam vanhurskesmættomvuođa valddemen vuoiggadvuođa saje olbmui gaskast, mutto son dietta almake, atte Ibmel læ mærredam aige, go son aiggo dubmit buokaid, 16. 17. Daggo bokte, atte Ibmel muttom aige gierdda vanhurskesmættomvuođa rađđitusa mailmest, aiggo son olbmuid gæččalet ja sigjidi čajetet, man čiegŋalassi si læk vugjom, go i læk mikkege oinulaš erotusaid sin jabmem ja spiri jabmem gaskast, 18—21. Olbmui læ damditi buoremus oažžot illodet su dagoides diti, dam bodda go son ain læ ællemen, 22.

1. Juokke aššai læ mærreduvvum aigge, ja muttom aigge læ juokke dakkoi alme vuolde. 8, 6.

2. Aigge læ riegadet ja aigge jabmet, aigge gilvvet ja aigge bajasgaikkot dam, mi læ gilvvujuvvum,

3. aigge goddet ja aigge dalkastet, aigge vuolasgaikkot ja aigge bajasdakkat,

4. aigge čierrot ja aigge boagostet, aigge biekkot ja aigge ilo diti njuikodet,

5. aigge balkkot geđgid erit ja aigge čoagget geđgid, aigge fatmastet ja aigge adnet ječas erit fatmastæmest,

6. aigge occat ja aigge masset, aigge aimoin adnet ja aigge eritsuppit,

7. aigge gaikodet ja aigge okti goarrot, aigge javotaga orrot ja aigge sardnot,

8. aigge rakistet ja aigge vašotet, aigge soattai ja aigge rafhai.
9. Mi avkid læ dasa, gutte dakka maidege, dast, atte son vaivveda ječas daina?
10. Mon oidnim dam vaive, maid Ibmel læ addam olbmui manaidi ječaidæsek daina vaivvedet.
11. Buok læ son dakkam čabbesen dam aiggai; maidai agalašvuođage læ son bigjam sin vaibmoi, duššе atte olmuš i mate hutkat dam dago, maid Ibmel læ dakkam, algo rajest gidda loapa ragjai. Visesv. 9, 16.
12. Mon dieđam, atte i mikkege burid læk sin duokken, ærrebgo illodet ja dakkat burid sin ælededinæsek; 2, 24; 8, 15.
13. ja ain æmbo: Atte olmuš, gutteikenessi dat læǯǯa, borra ja jukka ja oaidna burid buok su vaives oudast, dat læ Ibmel addaldak. 5, 18.
14. Mon dieđam, atte buok, maid Ibmel dakka, dat galgga læt agalaǯat; i dasa læk mikkege lasetæmušen, ja i dast læk mikkege eritvalddamuššan, ja Ibmel læ dakkam dam nuft, vai olmuš balaši sust. Salm. 33, 8. 9.
15. Mi læ šaddam, dat læi ouddal juo, ja mi galgga šaddat, dat læ ouddal juo læmaš, ja Ibmel occa dam, mi læ erit javkkam. 1, 9. 10.
16. Ja ain æmbo oidnim mon bæivača vuolde vuoiggadvuođa saje, dast læi ibmelmættomvuotta, ja vanhurskesvuođa saje, dast læi ibmelmættomvuotta. Salm. 58, 2. 3. Am. 5, 7.
17. Mon celkkim mu vaimostam: Vanhurskes olbmu ja ibmelmættom olbmu galgga Ibmel dubmit; dastgo aigge juokke dakkoi ja buok dam bagjel, mi læ dakkujuvvum, læ mærreduvvum dobbe. Salm. 11, 4; 37, 13 j. n. v.
18. Mon celkkim mu vaimostam: Nuft dapatuvva olbmui manai diti, vai Ibmel oaǯǯo sin gæččalet, ja vai si mataše oaidnet, atte si ješ aldesek læk spirik;
19. dastgo dapatus læk olbmui manak, ja dapatus læk spirik, ja okta dapatus dæivved sin; nuftgo dak jabmek, nuft jabmek dok, ja okta vuoigŋa læ dain buokain, ja olbmust i læk mikkege buorebvuođaid spiri ouddali, dastgo buokrakkan læ duššalašvuotta. Salm. 49, 13. 21; 39, 6. 12. Jak. 4, 14.
20. Dak mannek buokak ovta sagjai; dak læk buokak šaddam muoldast, ja dak maccek buokak ruoktot mulddi. 1 Mos. 2, 19; 3, 19. Job 34, 15. Salm. 104, 29. Sard. 12, 7.
21. Gi dietta, mannago olbmui manai vuoigŋa bajas guvllui, ja mannago spiri vuoigŋa vuolas guvllui ædnami? 12, 7. Visesv. 2, 2.
22. Ja mon oidnim, atte i mikkege læk buoreb, go atte olmuš illoda su dagoides diti, dastgo dat læ su oasse; dastgo gi dikta su boattet gæččat dam, mi galgga læt su maŋŋel? 2, 18. 19. 24; 5, 17. 18.

4. Kapittal.

Sardnedægje, gutte læ oaidnam ædnag givsadusaid mailmest, ramed jabmid oasalaǯabun go ellid ja riegadmættosid oasalaǯabun go daid goabbašagaid, 1—3; angervuođa rafhetes barggam i daga oasalaǯǯan ige jallavuođa joavddelasvuottage; uccanaš maššo læ buoreb go aive vaivve ja avketes vainotæbme, 4—6; oasetæbme læ dam ællem, gutte ælla okto ja guđđujuvvum mailmest ige oaǯo goassege duttam-nare; buorebuk læba guovtes go okta, 7—12; gonagasak maidai ferttijek dovddat ællema duššalašvuođa; dastgo vuolebuǯai rakisvuotta læ bissovašmættom, 13—16. Sardnedægje nævvo duotta ibmelbalvvalussi, 17.

1. Ja mon jorgetim ja oidnim buok daid givsadusaid, mak dapatuvvek bæivača vuolde; ja gæča, dast læi dai givseduvvum olbmui čierrom, ja i sist læm oktage jeđđijægje, ja sin givsedegji gieđast bođi vækkavaldde, ja i sist læm oktage jeđđijægje. 3, 16. Vaid. 1, 2. 9.

2. De mon ramedim daid jabmid, guđek legje juo jabmam, æmbo go daid ælle olbmuid, guđek ain legje ællemen,

Job 3, 11 j. n. v. Sard. 7, 1.

3. mutto sodno goabbašagai likkolažabun ramedim mon dam, gutte i læk vela læmaš, gutte i læk oaidnam dam bahas dago, mi dapatuvva bæivača vuolde.

Jer. 20, 14 j. n. v.

4. Ja mon oidnim buok vaive ja buok čæppevuođa dagoidi, — atte dat læ, atte nubbe olbmu gađaš angervuotta læ stuoreb go nubbe olbmu; maidai dat læ duššalašvuotta ja biega vainotæbme.

Sanel. 14, 30.

5. Jalla bigja su gieđaides okti ja borra suječas oaže.

Sanel. 6, 10. 11.

6. Buoreb læ čorma dievva rafhe go čormai dievva vaivve ja biega vainotæbme.

7. Ja mon jorgetim ja oidnim duššalašvuođa bæivača vuolde:

8. Dast læ ovtasgas olbmuš alma guoimetaga, ige bardne ige viellja læk sust, ja i almake læk loappa buok su vaivest, æige su čalmek gallan riggesvuođast; — ja gæn diti vaivvedam mon ječčam ja divtam mu sielostam vaillot burid? Maidai dat læ duššalašvuotta, ja bahas vaivve læ dat.

9. Buorebuk læba guovtes go okta, dastgo sodnost læ buorre balkka sodno vaivesga oudast;

1 Mos. 2, 18.

10. dastgo jos soai jorralæba, de matta nubbe čuožaldattet su guoimes bajas; mutto vuoi sudnji, gutte læ okto, gutte jorrala ige læk nubbe dast čuožaldattet su bajas!

11. Nuftgis maidai, go guovtes oađđeba ovtast, de soai liegganæba; mutto moft galgaši ovtasgas olbmuš liegganet?

12. Ja jos muttom matta nagadet su, dam ovtasgas olbmu, bagjel, de matteba dak guovtes bittet bælesga su vuostai, ja golmagærddašaš arppo i boatkan nuft farga.

Salm. 127, 4. 5.

13. Buoreb læ nuorra olmuš, gæfhe ja vises, go gonagas, boares ja jalla, gutte i šatan dagjad diktet ječas varrijuvvut;

14. dastgo fangai viesost manna dot olgus šaddam varas gonagassan*; dat šadda vaivašen, vaiko son læ riegadam su gonagasvuođastes.

* nuftgo Josef; 1 Mos. 41, 14 j. n. v.

15. Mon oidnim buok daid ælle olbmuid, guđek vagjolek bæivača vuolde, nuorra olbmu lutte, dam nubbe lutte, gutte galgai loaidastet su* sagjai. * gonagasa.

16. I læm mikkege loapaid buok albmugest, sin buokain, gæi njunnošest son læi. Almake dak maŋebuk æi illod su diti, dastgo maidai dat læ duššalašvuotta ja biega vainotæbme.

17. Varot du juolgad, go don manak Ibmel vissui! Adnet ječas lakka gullat læ buoreb, go atte jallak addek oaffara; dastgo æi si dieđe, atte si dakkek bahaid.

1 Sam. 15, 22. Sanel. 15, 8; 21, 27. Hos. 6, 6.

5. Kapittal.

Go olmuš sardno Ibmeli, de galgga son adnet harve ja burist jurdašuvvum sanid, 1. 2; olmuš galgga makset su loppadusaides, 3—6, i galga værranet, go gæfhes olmuš givseduvvu, i læt anestukkes, dainago riggesvuotta læ duššalaš, 7—16. Ibmel arbmo læ dat, go olmuš iloin ja ibmelbaloin oažžo navdašet Ibmel addaldagaid, 17—19.

1. Ale læge hoppui du njalminad, ja ale divte du vaimod gaččat ouddanbuktet sane Ibmel muođoi ouddi! Dastgo Ibmel læ almest, ja don ædnam alde; damditi lekusek du sanek harvvak!

Jak. 1, 19.

2. Dastgo ollo vaivest bottek niegok, ja jallas sagak æđnag sanin. 10, 14.

3. Go don dagak Ibmeli loppadusa, de ale ajetala dam maksemest, dastgo i son liko jallaidi! Maid don loppedak, dam mavse!
5 Mos. 23, 21. Salm. 76, 12.

4. Buoreb læ dat, go don ik lopped, go atte don loppedak ja ik mavse.

5. Ale suova du njalmad sattet du oaǯad suddodet, ja ale cælke engela* muođoi oudast: Dat læi hoppuivuođa sadne**! Manne galgga Ibmel moaratuvvat du sagai diti ja billašuttet du gieđai dago?
*d. l. papa; Mal. 2, 7.
**4 Mos. 15, 25 j. n. v.; 30, 7.

6. Dastgo gost ædnag niegok læk, dobbe læ maidai ollo duššalašvuotta; nuftgis maidai, gost ædnag sanek læk. Bala baica Ibmelest!

7. Jos don oainak, atte gæfhes olmuš givseduvvu, ja atte vuoiggadvuotta ja vanhurskesvuotta stajeduvvu erit ædnamest, de ale ovduš dam aše diti! Dastgo muttom aleb læ gattijægje allaga bagjel, ja alemus sodno goabbašagai bagjel.
3, 16; 4, 1. Salm. 82, 1 j. n. v. Es. 5, 23. Visesv. 6, 3. 8.

8. Ja avkken ædnami buok daina læ, atte barggujuvvum ædnamest læ gonagas, gutte balvvaluvvu.

9. Dat, gutte rakista ruđaid, i gallan ruđain, ja dat, gutte rakista ollo obmudaga, i gallan sisaboađost; maidai dat læ duššalašvuotta.
4, 8. 1 Tim. 6, 9. 10.

10. Go obmudak šadda ædnagen, de šaddek dak ædnagen, guđek dam borrek; ja mi avkid læ dam æigadi ærrebgo dat, atte su čalmek oidnek dam*?
*obmudaga.

11. Bargge nager læ njalges, juogo son borača uccan daihe ædnag; mutto rigges olbmu gallanæbme i ballit su oađđet.

12. De læ okta hæjos baha, maid mon læm oaidnam bæivača vuolde: Riggesvuotta, vurkuduvvum su æigadestes su ječas oasetesvuottan,
Job 20, 20 j. n. v.

13. ja datanaga riggesvuotta nokka oasetesvuođa bokte, ja jos son læ sakkanattam barne, de i bace mikkege su gitti.

14. Nuftgo son olgusbođi su ædnes hægast, nuft galgga son fastain alasen erit mannat, nuftgo son bođi; ja i son galga su vaives oudast lagjit maidege, maid son mataši valddet mieldes su giettasis.
Job 1, 21. Salm. 49, 17. 18. 1 Tim. 6, 7.

15. Ja dat læ maidai hæjos baha: Aibas nuftgo son bođi, galgga son erit mannat; mi avkid læ sudnji dalle dast, atte son vaivved ječas dušše diti?

16. Dasa vela — buok su beivides borra son su laibes sævdnjadvuođa siste, ja sust læ ollo vaimobavčas ja dasa vela su buocanvuotta ja moarre.

17. Gæča, dat læ dat, maid mon læm oaidnam læt buorren, læt čabbesen: Borrat ja jukkat ja oaidnet burid buok su vaives oudast, maina olmuš vaivved ječas bæivača vuolde buok su ællembeivides, maid Ibmel læ addam sudnji; dastgo dat læ su oasse.
3, 12. 22; 8, 15; 9, 7.

18. Ja nuftgis maidai, go Ibmel læ addam guđege olbmui riggesvuođa ja davverid ja addam sudnji famo borrat dast ja valddet su oases ja illodet su vaivestes, dat læ Ibmel addaldak;
2, 24; 3, 13.

19. dastgo i son muite ollo su ællembeivides, dainago Ibmel vasted sudnji addededin sudnji ilo vaibmoi.

6. Kapittal.

Dat, gæst læk valljet ællem buorek, mutto gæsa Ibmel i salle daid navdašet, læ sagga likkotæbme, 1—6; buoreb dat læ dam oanekis, bissovašmættom ællemest duttavašvuođain navdašet, mi olbmust læ, go gallanmættom anestumin ovto vainotet ænebu maŋŋai, 7—12.

1. De læ oasetesvuotta, maid mon læm oaidnam bæivača vuol-

de, ja lossaden orro dat olbmu alde:

2. Go Ibmel 'adda olbmai riggesvuođa ja davverid ja gudne, nuft atte sust i vailo mikkege su sielos bælest, maid son anestuvva, mutto go Ibmel i adde sudnji famo dast navdašet, mutto vierro olmai navdaša dam, — dat læ duššalašvuotta ja bahas gillamuš. Salm. 39, 7; 49, 11. Sard. 4, 8; 5, 16. Est. 5, 11—13.

3. Jos olmai sakkanatta čuođe mana ja ælla ædnag jagid, nuft atte su jagi beivi lokko šadda stuoresen, mutto su siello i gallan buriguim, ja ige son oažo maidege havddademid, — mon cælkam: Buorebut gævva ouddal-aiggasaš okkai go sudnji. Job 3, 16. Salm. 58, 9.

4. Dastgo duššalašvuođast dat bođi, ja sævdnjadvuođa siste manna dat erit, ja sævdnjadvuođain gokčujuvvu dam namma;

5. ige dat oaidnam ja dovddam bæivača, dast læ æmbo maššo go sust.

6. Vaiko son lifči ællam duhat jage guovte gærddai, mutto i livče oaidnam burid, — igo buok* mana ovtag sagjai? *Job 30, 23. Sard. 3, 20.

7. Buok olbmu vaivve læ dam njalme varas, ja almake dam anestubme i duttaduvvu goassege;

8. dastgo mi læ vises olbmust æmbo go jallast? Mi læ gæfhes olbmust, gutte dietta vagjolet* ælle olbmui oudast? *rievtoi.

9. Buoreb dat læ, atte čalmek oidnek*, go atte siello vagjola birra**; maidai dat læ duššalašvuotta ja biega vainotæbme.
* dam, mi olbmust læ oabmen.
**rafhetes huovvedemin.

10. Mi læ dapatuvvam, dam namma læ aigga juo namatuvvum*, ja dovdos læ, mi olmuš læ; i dat mate mannat rievte ouddi daina, gutte læ gievrab go dat;
*Ibmelest. Job 32, 12. 13. Es. 45, 9. Rom. 9, 20.

11. dastgo ædnag sanek læk, mak lasetek duššalašvuođa, — mi avkid læ olbmui dast?

12. Dastgo gi dietta, mi læ olbmui avkalaš ællem siste, su duššalaš ællem beivi logo siste, maid son golata nuftgo suoivan? Dastgo gi diedeta olbmui, mi galgga dapatuvvat su maŋŋel bæivača vuolde? Job 8, 9; 14, 2. Salm. 39, 6 j. n. v.; 90, 4 j. n. v.; 102, 12. 1 Muit. 29, 15.

7. Kapittal.

Ællem læ dievva varnotesvuođast; damditi gaibed dat duttodaga, 1—4. Olmuš galgga doattalet vises olbmu duođalaš bagadusa, 5—7, læt gukkesmielalaš, 8. 9, visesvuođain, mi læ alebun adnemest go riggesvuotta, guoratallat Ibmela doarjalusa, duttat dasa, maid son asata ja suovva, i diktet ječas erit čagjedattet duotta vanhurskesvuođa ja visesvuođa gæinost, son galgga ballat Ibmelest, ja duotta visesvuođa siste occat famo soađest suddo vuostai, mi læ darvvanam buokaidi, ja occat famo gierddat ja andagassi addet ærrasi bahas sanid, 10—22. Sardnedægje læ occam dam duotta visesvuođa, mutto dat læ ain gukken sust erit; dam ocadedin læ son gavdnam ollo jallavuođa ja fillitusa olbmui gaskast; ašše dasa i læk almake Ibmel duokken, gutte sivdnedi olbmu suddotæbmen, mutto olbmu ječas duokken, gutte læ jorggalam ječas bahab guvllui, 23—29.

1. Buoreb læ buorre namma go buorre olljo, ja buoreb læ jabmem-bæivve go riegadam-bæivve. Sanel. 22, 1. Sard. 4, 2.

2. Buoreb læ mannat morašvissui go mannat guossemallasi vissui, dainago dot læ juokke olbmu loappa, ja ælle olmuš bigja dam su vaibmosis.

3. Buoreb læ moraštæbme go boagostæbme; dastgo dam bodda go amadajost læ hæjos habme, de læ vaimost buorre dille. Matt. 5, 4. 2 Kor. 7, 8—10. Salm. 119, 71.

4. Visasi vaibmo læ morašviesost, mutto jallai vaibmo illoviesost.

5. Buoreb læ gullat bælko vises olbmust, go atte olmuš gulla lavllaga jallain; Salm. 141, 5.

6. dastgo nuftgo bastelis lanjai ruoččam bađe vuolde, nuft læ jalla boagostæbme; maidai dat læ dušsalašvuotta.

7. Dastgo givsedæbme dakka vises olbmu jallan, ja addaldak billeda vaimo.
2 Mos. 23, 8. 5 Mos. 16, 19. Sir. 20, 29.

8. Buoreb læ aše loappa go dam alggo, buoreb gukkesmielalaš go čævllai. Sanel. 16, 32.

9. Ale læge hoppui du vuoiŋastad moaratuvvat; dastgo moarre orro jallai ocast.
Jak. 1, 19. Sanel. 14, 29; 12, 16.

10. Ale cælke: Mast dat boatta, atte dak oudeb bæivek legje buorebuk go dak? Dastgo ik don jæra visesvuođast dam birra.

11. Visesvuotta læ sæmma buorre go arbbe-obmudak, ja vela buorebge sigjidi, guđek oidnek bæivača;

12. dastgo visesvuođa suoivvan vuolde orrot læ nuftgo ruđai suoivvan vuolde orrot, ja dieđo buorebvuotta læ, atte visesvuotta bisota su æigades hægast. Sanel. 3, 18.

13. Gæčad Ibmel dago! Dastgo gi matta dakkat njuolggaden, maid son læ dakkam moalkasen? 1, 15.

14. Buore bæive læge arvok, ja baha bæive jurdašada, atte Ibmel læ dakkam maidai dam baldalagai doina, amas olmuš gavdnat maidege ječas maŋest*.
*d. l. amas diettet maidege, mi galgga šaddat su maŋŋel.

15. Buok dam læm mon oaidnam mu duššalašvuottam beivi siste: De læ vanhurskes olmuš, gutte hævvana su vanhurskesvuođas sisa, ja de læ ibmelmættom olmuš, gutte ælla gukka su bahavuođas siste. Job 21, 7 j. n. v.
Jer. 12, 1 j. n. v. Sard. 8, 14; 9, 2.

16. Ale læge bære vanhurskes, ja ale čajet ječad bagjelmæralaš visesen! Manne datok don ješječad hævatet*?
*namalassi Farisealaš oamevanhurskesvuođa ja visastallam bokte; Luk. 18, 11.

17. Ale læge bære ibmelmættom*, ja ale læge jalla! Manne datok don ouddal aige jabmet?
*Buok suddost ik don mate galle vælttat (20. v. 1 Gon. 8, 46. Jak. 3, 2.), mutto ale damditi doaivo, atte don oažok addet ječad bahavuođa halddoi. Salm. 55, 24.

18. Buorre dat læ, atte don gidda doalak ovtadagast, mutto ik dam nubbestge galga don du gieđad erit adnet; dastgo dat, gutte balla Ibmelest, vældta dast buokdivnast.
Matt. 23, 23. 1 Tim. 4, 8.

19. Visesvuotta adda vises olbmui æmbo famo, go loge vægalaža, guđek læk ovta gavpugest;
9, 15, 18.

20. dastgo i læk oktage vanhurskes olmuš ædnam alde, gutte dakka burist ja i suddod.
1 Gon. 8, 46. Job 14, 4. Salm. 14, 3.
Jak. 3, 2. 1 Joh. 1, 8.

21. Alege bija buok daid sanid, mak sardnujuvvujek, vaibmosad, amad don gullat du balvvalægjad ječad garrodæmen!

22. Dastgo du vaibmo dietta maidai ædnag gerdid, go maidai don læk garrodam ærrasid.

23. Buok dam læm mon gæččalam visesvuođain; mon celkkim: Mon datom joksat visesvuođa, mutto dat læ gukken must erit.
Sanel. 30, 2. 3.

24. Mi læ gukken erit ja čiegŋalasast, čiegŋalasast, — gi matta dam gavdnat? Job 28, 12 j. n. v.
Sard. 8, 17. Rom. 11, 33.

25. Mon jorgetim mu vaimoinam dovddam varas ja dutkam varas ja occam varas visesvuođa ja jiermalašvuođa ja dovdidam varas ibmelmættomvuođa jallavuottan ja jallavuođa aive dagjovuottan.
1, 17; 2, 12.

26. Ja mon gavdnim juoida, mi læ baččagæbbo go jabmem, dam nissona, gæn vaibmo læ fiermek ja gielak, gæn gieđak læk lakkek; dat, gæn Ibmel dokkita, eritbæssa sust, mutto suddolaš darvetuvvu sust.
Sanel. 7, 5 j. n. v.

27. Gæča, dam gavdnim mon, cælkka sardnedægje, go mon lasetim nubbe nubbai gavdnam varas jiermalašvuođa.

28. Maid mu siello vela æmbo læ occam, ja maid mon im læk gavdnam, dat læ: Ovta olbma duhata gaskast gavdnim mon, mutto ovta nissona im mon læk gavdnam buok dai gaskast.

29. Gæča, aivestassi dam mon læm gavdnam, atte Ibmel læ dakkam olbmu njuolggaden*, mutto si occek ædnag juonaid.

* buttesen ja buorren; 1 Mos. 1, 27; 8, 21. Jer. 17, 9.

8. Kapittal.

Jos olmuš aiggo læt vises olbmu lagaš, de fertte son erit hæittet gaǯǯarvuođa, jægadet gonagasa ja doallat bakkoma, 1—5; i son galga rađđijegji vanhurskesmættomvuođa guoratallam bokte diktet ječas erit sattujuvvut dam dovdost, atte ibmelbalolaǯaidi galgga gævvat burist, mutto i ibmelmættomidi, ja son galgga læt mašolaš ja ilost, vaiko vela Ibmel dagok æi rievtoi matege arvveduvvut, 6—17.

1. Gutte læ nuftgo vises olmuš, ja gutte dovdda aše čilggitusa? Olbmu visesvuotta čuvgge su amadajo, ja su amadajo gaǯǯarvuotta nubbastuvva? Jak. 3, 13 j. n. v.

2. Mon cælkam: Vuttivalde gonagasa bakkoma, ja daga dam dam vale diti, maid don læk vurdnom Ibmela bokte!

Sanel. 16, 14.

3. Ale hopotala erit vuolgget su muođoi oudast, ale særva mange bahas aššai! Dastgo buok, masa sust læ hallo, dakka son,

4. dađemielde go gonagasa sadne læ famolaš, ja gi duosta sudnji cælkket: Maid don dagak?

5. Dat, gutte bakkoma doalla, i dieđe guđege bahas aše, ja vises olbmu vaibmo dovdda aige ja vuoiggadvuođa.

6. Dastgo juokke dakkoi læ aigge ja vuoiggadvuotta; dastgo olbmu bahavuotta orro lossadet su alde;

3, 1; 12, 14.

7. dastgo i son dieđe eisege, mi šadda dapatuvvat; dastgo gi dieđet sudnji, moft dat læ šaddamen?

10, 14; 6, 12.

8. I ovtage olbmust læk fabmo vuoiŋa bagjel doallat vuoiŋa ruoktot, ja i læk mikkege famoid jabmembæive bagjel ja i mikkege bessujussi luittujumid soađe siste; ige gajo ibmelmættomvuotta su æigades.

9. Buok dam læm mon oaidnam, ja mon læm jorggalam mu vaibmom juokke dakkoi, mi dakkujuvvu bæivača vuolde, dam aige, go olmuš rađđe olbmu bagjel oasetesvuottan dasa; 3, 16 j. n. v.

10. ja de oidnim mon ibmelmættomid ædnami bigjujuvvumen ja boattemen havddai, mutto sin, guđek legje dakkam vuoiggadvuođa, mannamen erit dam bassaja baikest ja vajaldattujuvvumen gavpugest; maidai dat læ duššalašvuotta.

11. Dainago duobmo bahavuođa dago bagjel i ollašuttujuvvu dallanaga, damditi dievva olbmui manai vaibmo sin siste dakkat bahaid,

9, 3.

12. dainago suddolaš dakka bahaid čuođe gærddai ja ælla gukka; daddeke, mon dieđam maidai, atte sigjidi galgga gævvat burist, guđek ballek Ibmelest, guđek ballek su muođoi oudast,

Salm. 1, 1 j. n. v.; 37, 37. Es. 3, 10. 11.

13. mutto ibmelmættomi i galga burist gævvat, ja i son galga gukka ællet, nuftgo suoivan, dainago son i bala Ibmel muođoi oudast.

Salm. 37, 20; 55, 24. Sard. 7, 17.

14. De læ duššalašvuotta, mi dapatuvva ædnam alde, atte læk vanhurskasak, gæidi gævva ibmelmættomi dago mielde, ja atte læk ibmelmættomak, gæidi gævva vanhurskasi dagoi mielde; mon

cælkam, atte maidai dat læ duššalašvuotta. 7, 15; 9, 2.
Salm. 73, 3 j. n. v. Jer. 12, 1. 2.

15. De mon ramedim dalle ilo, dainago olbmust i læk mikkege burid bæivača vuolde ærrebgo borrat ja jukkat ja læt ilost; ja dat čuovvo su su vaive vuolde, su ællembeivi, maid Ibmel læ addam sudnji bæivača vuolde.
2, 24; 3, 12. 22; 5, 18; 9, 7.

16. Go mon addim mu vaibmom dokko oappat dovddat visesvuođa ja oaidnet dam vaive, maid olmuš dakka aldsesis ædnam alde, atte son i bæivveg ige ikko oaine nakkarid su čalmines, 1, 17; 7, 25.

17. de mon oidnim obba Ibmel dago, atte olmuš i væje arvvedet dam dago, mi dapatuvva bæivača vuolde, damditi go olmuš vaivved ječas dam diđuštedin ja almake i arvved dam, ja jos vela vises olmuš cælkkage, atte gal son galgga oappat dam dovddat, de i son væje dam almake arvvedet.
7, 24; 11, 5. Rom. 11, 33.

9. Kapittal.

Sardnedægje bisso sardnomest Ibmel doarjalusa guoratallamættomvuođa birra, 1—6; son nævvo læt ilolaǯǯan ja bargolaǯǯan ja ravvit Ibmeli ašes, dainago i mikkege læk olbmu famost; dasa vela son dovdda visesvuođa buorebun go gievrravuođa, 7—18.

1. Dastgo buok dam læm mon vaibmosam valddam, ja dam dakkim mon buok dam suoggardam varas, atte dak vanhurskasak ja dak visasak ja sin dagok læk Ibmel gieđast; jogo dat læ rakisvuotta daihe vašše, i dieđe oktage olmuš*; sist læ vuorddemest buok.

* I oktage mate olbmui olgoldas dilest vissaset dovddat, jogo Ibmel liko sudnji ja ærrasidi daihe i.

2. Buok dapatuvva sigjidi* nuftgo buok ærrasidi; oktag dapatuvva vanhurskes olbmui ja ibmelmættom olbmui, buore ja buttes olbmui ja buttesmættom olbmui, dasa, gutte oaffarušša, ja dasa, gutte i oaffaruša; buore olbmui gævva nuftgo suddolaǯǯi, sudnji, gutte vuordno, nuftgo sudnji, gutte balla valest.
2, 14; 8, 14. *vanhurskasidi ja visasidi.

3. Dat læ bahas ašše buok dam harrai, mi dapatuvva bæivača vuolde, atte oktag dapatuvva buokaidi; ja dasa vela læ olbmui manai vaibmo dievva bahast, ja sin vaimoi siste læk jallavuođak, nuft gukka go si ellek, ja dasto manna gæidno jabmi lusa;
1, 11; 2, 16; 8, 10. 11.

4. dastgo gi dat læ, gutte væltta? Buokaidi daidi, gudek ellek, læ doaivvo; dastgo ælle bæna læ buoreb go jabma legjon;

5. dastgo ællek dittek, atte si galggek jabmet, mutto jabmek æi dieđe maidege, ja sigjidi i læk šatan æmbo mikkege balkaid, dastgo sin muitto læ vajaldattujuvvum.
Salm. 31, 13.

6. Sikke sin rakisvuotta ja sin vašše ja sin angervuotta læ aigga juo vassam, ja buok agalašvutti sist i læk šat æmbo mikkege osid buok dast, mi dapatuvva bæivača vuolde.

7. Mana dalle dokko, bora iloin du laibad ja juga arvok mielain du vinad! Dastgo Ibmel liko aigga juo du dagoidi.
2, 24. 26; 3, 12. 22; 5, 17. 18; 8, 15.

8. Alelassi lekusek du biktasak vielggadak, ja ale divte oljo vaillot du oaivad alde!

9. Navdaš ællema daggar akain, gæn don rakistak, buok du duššalaš ællembeividad, maid Hærra læ dudnji addam bæivača vuolde, buok du duššalaš beividad! Dastgo dat læ du oasse ællemest ja du vaivest, maina don vaivvedak ječad bæivača vuolde.
Sanel. 5, 18; 31, 10 j. n. v. Sard. 3, 22.

10. Buok, mi boatta du gieđa ouddi dakkat du famod bokte, dam daga! Dastgo i læk i dakko ige

jiermalašvuotta ige dietto ige visesvuotta jabmi aimost, gosa don manak.

11. Mon jorgetim ja oidnim bæivača vuolde, atte gilvvo i læk fali valdest, ja soatte i læk vægalaǥai valdest, ja ige laibbe visasi valdest ja ige riggesvuotta jiermalaǥai valdest ja ige dokkalašvuotta daidolaš olbmui valdest; dastgo aigge ja soaittem fatte sin buokaid. 3, 1 j. n. v. 8, 5. 6. Sanel. 16, 9. Rom. 9, 16.

12. Dastgo i olmušge diede su aiges, nuftgo guolek, mak darvvanek bahas fierbmai, ja nuftgo loddek, mak darvetuvvujek gilli; nuftgo dak darvetuvvujek maidai olbmui manak bahas aigest, go dat fakkistaga gačča sin bagjeli.

13. Maidai damge mon oidnim visesvuottan bæivača vuolde, ja stuoresen oroi dat mu mielast:

14. Ucca gavpugaš læi ja harve olbmak dam siste, ja dam lusa bodi stuora gonagas ja birrastatti dam ja huksi stuora seinid dam vuostai;

15. ja dam siste gavdnujuvvui gæfhes, vises olmai, ja son gajoi gavpuga su visesvuođas bokte, ja i oktage olmuš læm muittam dom gæfhes olbma. 2 Sam. 20, 16.

16. De celkkim mon: Visesvuotta læ buoreb go gievrravuotta; mutto gæfhes olbmu visesvuotta læ bagjelgeččujuvvum, ja su sanek æi gullujuvvu.

17. Visasi sanek, gullujuvvum rafhalašvuođa siste, læk buorebuk go rađđijægje biškom jallai gaskast.

18. Buoreb læ visesvuotta go soattebierggasak, ja okta suddolaš billesta ollo buore. Visesv. 5, 25.

10. Kapittal.

Sardnedægje rameda vela ain visesvuođa ja čajeta ollasi jallavuođa vahaglašvuođa sikke oktasaǥat ja erinoamačet rađđijegji ja eisevaldi dafhost ja oapata, moft olmuš galggaječas gævatet rađđijegji vuostai, 1—20.

1. Jabma čurokak sattek vuoidasrakadægje vuoiddasa havsidet ja suvrrot; uccanaš jallavuotta billesta olbma, gutte læ erinoamaš visesvuođa bokte, gudne bokte.

2. Vises olbmu vaibmo* læ su olgiš bæle guvllui, mutto jalla vaibmo su gurot bæle guvllui.

* d. l. jierbme.

3. Maidai balgga alde, go jalla vagjola, vaillo sust su vaibmo, ja son muittal juokkehaǯǯi, atte son læ jalla.

4. Jos rađđijægje moarre baggjana du vuostai, de ale guođe du sajad! Dastgo mašolašvuotta hette stuora suddoid. 8, 3 j. n. v. Sanel. 25, 15.

5. De læ okta baha, maid mon læm oaidnam bæivača vuolde nuftgo mæddadusa, mi vuolgga valdastalle amadajost:

6. Jallavuotta læ bigjujuvvum stuora allagasaidi, dam bodda go riggasak čokkajek vuollegasast.

7. Mon læm oaidnam balvvalegjid hæstai alde ja oaivamuǥaid juolggasi vaʒʒemen dego balvvalegjid.

8. Dat, gutte rogga rogge, satta gaččat dasa, ja dam, gutte vuolasgaikko aide, su satta gærmaš gasket.

9. Dat, gutte bajasgagga geđgid, satta dakkat aldsesis bakčasa dai bokte; dat, gutte ludod muorragappalagaid, satta vaddoi šaddat dai bokte.

10. Go ruovdde læ nuorrašuvvam, ja i son læk sagjam avjo, de fertte son adnet dađe stuoreb famo; mutto visesvuođa avkke læ, atte dat mænnod rievtoi.

11. Jos gærmaš gaskesta alma labmomtaga*, de i læk njuokčama æigadi** mikkege avkid dast.

* ouddalgo labmom ollašuttujuvvui; Salm. 58, 6. ** labmoi.

12. Sanek vises olbmu njalmest

læk liggosak, mutto jallas olbmu baksamak njillek su jeĉas.
Sanel. 25, 11; 10, 21; 18, 17.

13. Su njalme sani alggo læ jallavuotta, ja su njalme sagai loappa læ bahas dagjovuotta.

14. Ja jalla sardno ædnag sanid; ja olmuš i dieđe almake, mi galgga dapatuvvat, ja gi dieđet sudnji, mi galgga dapatuvvat su maŋŋel?
8, 7; 6, 12.

15. Jalla vaivve vaibbad su, dainago son i dieđe gæino gavpugi.

16. Vuoi dudnji, ænam, man gonagas læ barnaš, ja man oaivamuʒak borrek arrad iđđedest!
1 Gon. 12, 9 j. n. v. 2 Muit. 13, 7. Es. 3, 4; 5, 11.

17. Likko dudnji, ænam, man gonagas læ allanalag, ja man oaivamuʒak borrek vuogas aige apasmattujubmen ja æi jugišvuottan!

18. Laikkevuođa bokte gaĉĉek bielkak ĉoakkai, ja jos olmuš gieđaidesguim njolvva, de goaikko vieso sisa.

19. Havskotallam varas dollek si* mallasid, ja vidne avvodatta ællema, ja ruđak doaimatek dam buokrakkan.
*16. v.
Dan. 5, 1. Salm. 104, 15.

20. Ik vela du jurdagestadge oaʒo don garrodet gonagasa, ja ik vela du oađđemgammarestadge oaʒo don garrodet rigges olbmu; dastgo alme lodde doalvvo du jiena dokko, ja soajag dieđeta sane.
2 Mos. 22, 28. Ap. dag. 23, 5.

11. Kapittal.

Sardnedægje nævvo gærggaden burid dakkat, 1—3, ja angervuođain ja viššalvuođain dakkat su dagoides ja illodet ællem siste, jurdašedin dai boatte sevdnjis beivi bællai; erinoamaĉet illodekus nuorra olmuš su nuorravuođas beivi siste, daddeke nuft, atte son muitta dam duomo, man ouddi Ibmel aiggo su doalvvot, 4—10.

1. Ådde du laibad mannat ĉace mielde; dastgo aige mielde galgak don dam fastain gavdnat.
Sanel. 19, 17. Luk. 14. 12 j. n. v. 16, 9. 2 Kor. 9, 6.

2. Juogad ĉieĉĉasi ja maidai gakcasi; dastgo ik don dieđe, mi oasetesvuođaid galgga šaddat ædnam alde.
5 Mos. 15, 8. 9.

3. Go balvak divvek arvest, de dak gurrijek dam ædnam bagjeli, ja go muorra gaĉĉa lulas guvllui daihe davas guvllui, — gosa muorra gaĉĉa, dast dat orro.

4. Dat, gutte biegaid vuttivaldda, i gilve, ja dat, gutte gæĉĉa balvaidi, i lagje.

5. Nuftgo don ik dieđe, mi biega gæidno læ, daihe moft davtek rakaduvvujek famotes nisson gottui, nuft uccan matak don dovddat Ibmel dago, gutte dakka dam buokrakkan.
Joh. 3, 8. Salm. 135, 7; 139, 15.

6. Gilve du gilvvagidad iđđedest, ja ale divte du gieđad vuoiŋastet ækked bællai; dastgo ik don dieđe, goabba šadda likkostuvvat, dat daihe dot, daihe šaddabago goabbašagak buorren.

7. Ja njalges læ ĉuovgas, ja havskai læ ĉalmidi oaidnet bæivaĉa.

8. Dastgo jos olmuš ælla ædnag jagid, de galgga son illodet dai buokai siste ja muittet sævdnjadvuođa beivid; dastgo dak læk ædnagak, — buok, mi boatta, læ duššalašvuotta.

9. Illod, don nuorra, du nuorravuođastad, ja lekus du vaibmo arvokes mielast du nuorravuođa beivi siste, ja vagjol du vaimod gæinoi mielde ja du ĉalmidad oaino mielde! Mutto dieđe, atte buok dam dafhost aiggo Ibmel doalvvot du duomo ouddi.
2, 10; 12, 14.

10. Ja divte morrraša gaiddat erit du vaimostad, ja eritgaiddad baha du oaʒestad! Dastgo nuorravuotta ja iđđedes roađđe læ duššalašvuotta.

12. Kapittal.

Sardnedægje nævvo vela ain daid nuoraid muittet sin sivdnedægjesek sin nuorravuođasek beivin, ouddalgo boaresvuotta boatta, man ædnag vaivid ja loapa son muittala mangalagaš govai čađa, 1—7. Son loapata girje daina duođaštusain, atte buok læ duššalašvuotta, soames saniguim ješječas birra ja su čallages birra ja daina nævvagin, mi sistes doalla oanekažat: Bala Ibmelest ja doala su bakkomid, 8—14.

1. Ja jurdaš du sivdnedægjad ala du nuorravuođad beivin, ouddalgo bahak bæivek bottek, ja jagek alggek, mai birra don šaddak cælkket: Æi dak læk mu miela mielde, Sanel. 3, 6.

2. ouddalgo bæivaš ja čuovgas ja manno ja nastek sevnjudek, ja balvak bottek fastain arve maŋŋel, — 2 Sam. 19, 35.

3. dam bæive, go vieso gattijægjek doargestek, ja dak famolaš olbmak guoggagek, ja malijægjek vuoiŋadek, dainago si læk šaddam harvven, ja si, gudek gečček ikkuni raige, sevnjudek*,
*1 Mos. 27, 1; 48, 10. 1 Gon. 14, 4.

4. ja goabbašagak uvsak balggai dappujuvvuba, dam bodda go millo jiedna vuollo ja bagjana dušše cicača jiena muddoi, ja buok lavllaga nieidak vuoledek jienaidæsek,

5. ja go olmuš maidai balla juokke luokast, ja suorgatusak læk gæino alde, ja mandelmuorra liđid adna, ja rasselokko njoammo ouddan, ja kapers-ruddak massek vuoimesek; dastgo olmuš manna erit su agalaš vissusis, ja moraštægje olbmuk važžek birra balgga mielde, —

6. ouddalgo silbbabadde eritvalddujuvvu, ja gollelitte cuvkkijuvvu, ja litte cuvkkijuvvu ajagaddest, ja jorre cuvkkijuvvu ja gačča vuolas galddoi,

7. ja muoldda macca ruoktot ædnami ja šadda, nuftgo dat læi ouddal, ja vuoigŋa macca ruoktot Ibmel lusa, gutte dam addi.
1 Mos. 3, 19. Sard. 3, 20. Ap. dag. 17, 25.

8. Duššalašvuođai duššalašvuotta, cælkka sardnedægje; buokrakkan læ duššalašvuotta. 1, 2.

9. Ærreb dam læ cælkket, atte sardnedægje læi vises olmuš; vela ain, atte son oapati albmugi dieđo ja arvvaladai ja guoratalai, son sati ædnag sadnevagjasid garvesen.
1 Gon. 4, 32.

10. Sardnedægje bivdi gavdnat havskajes sanid, ja čallujuvvum læ, mi riekta læ, duottavuođa sanek.

11. Visasi sanek læk nuftgo sæčagasak, ja čoaggalmasai visesvuođa sanek orruk gidda nuftgo navlek; dak læk addujuvvum ovta baimanest*. Ebr. 4, 12.
Jer. 23, 29. 2 Tim. 3, 16. *Salm. 80, 2.

12. Ja ærreb dam: Divte ječad ravvijuvvut dain, mu barnačam! Ædnag girjid dakkamest i læk mikkege loapaid, ja ollo guoratallam dakka ožže vuoimetuttujume.

13. Ašše loappa (obba ašše læ dal gullujuvvum) læ dat: Bala Ibmelest ja doala su bakkomid! Dastgo dam berre juokke olmuš dakkat. 1 Tim. 1, 5. Job 28, 28.
Sir. 1, 9—14. Mik. 6, 8. Alm. 14, 7.

14. Dastgo juokke dago galgga Ibmel buktet duomo ouddi bagjel buok, mi læ čikkujuvvum, lekus dat buorre daihe baha.
11, 9. Rom. 2, 16. 1 Kor. 4, 5. 2 Kor. 5, 10. Alm. 20, 12.

Salomo Allalavla.

1. Kapittal.

Moarsse (Israelitalaš særvvegodde) haliduvva su almalaš irges (Messias) maŋŋai, 2—4. Son sardno dam hæjos dile birra, masa son læ šaddam su atestusaides bokte, ja su vaimolaš halos birra gavdnat su irges, 5—7. Irgge oapat sudnji, gost son læ gavdnamest, ja lopped sudnji hærvas čiŋaid, 8—11. Moarsse duođašta, maggar mavsolaš davveren irgge læ sudnji, 12—14. Irgge ramed su, 15, moarsse fast irge, 16. 17.

1. Allalavla, mi læ Salomost.

2. Son cummastallus muo su njalmes cummaiguim! Dastgo du rakisvuotta læ buoreb go vidne.

3. Du vuoiddasi hagja læ havskai, du namma læ olgusgolgatuvvum vuoidas; damditi rakistek nieidak du.

4. Gæse muo! Du maŋest aiggop mi viekkat. Gonagas læ dolvvom muo su gammarides sisa; mi aiggop avvodet ja illodet du siste, mi aiggop ramedet du rakisvuođa æmbo go vine; duođalaǯat rakistek si du.
Salm. 45, 2 j. n. v. Jer. 31, 3.

5. Čappad mon læm, almake lieggos, di Jerusalem nieidak, nuftgo Kedar goađek, nuftgo Salomo goatteloavddagak.
Job 30, 28. Vaid. 4, 8. Salm. 120, 5.

6. Allet gæča mu bællai, go mon læm nuft čappad, go bæivaš læ goarddam muo! Mu ædne barnek moaratuvve mu ala, si bigje muo vidnegardid gattit; mu ječčam vidnegarde im mon læk gattim.

7. Muittal juo munji, don, gæn mu siello rakista: Gost don gæčak ælo? Gost don livvadattak dam gaskabæive? Dastgo manne galgam mon læt nuftgo nisson, gutte vaǯǯa gokčagasast du vielljaguimi æloi lutte? 1 Mos. 38, 14. Salm. 45, 8.

8. Jos don ik dieđe dam, don čabbamus nissoni gaskast, de mana olgus savcai luodai mielde ja gæča du gicidad baimani orromsaji guorast!

9. Hæstai lakasaǯǯan Farao vavnai oudast logam mon du, mu ustebaǯǯam!

10. Čabbasak læk du muođok viđji gaskast, du čæbet bæralraidoi siste.

11. Golleviđjid aiggop mi dudnji dakkat, main læk silbba-čuoggastagak.

12. Nuft gukka go gonagas læi su bævdestes, de addi mu nardus su hajas. Matt. 26, 6 j. n. v. Mark. 14, 3.

13. Mu rakkasam læ munji myrračuogaren, mi orro mu čiǯǯi gaskast.

14. Mu rakkasam læ munji sypermuorjen En-Gedi vidnegardin.

15. Gæča, don læk čabbes, mu ustebaǯǯam, gæča, don læk čabbes; du čalmek læk duvak.
2, 14; 4, 1.

16. Gæča, don læk čabbes, mu rakkasam, ja havskai, ja monno oađđemsagje læ ruodnad;

17. Sedermuorak læk monno vieso bielkak, sypresmuorak monno hærvvalokta.

2. Kapittal.

Moarsse værdded ječas lilia lagačen, irgge nanosmatta su sanid, 1. 2. Moarsse ramed su, sardno su aibašæmes birra su rakisvuođa maŋŋai ja su audogasvuođas birra dam siste ja rokkadalla, amas son muosetuttujuvvut dam navdašæmest, 3—7. Moarsse cælkka, atte son illoda, damditi go irgge læ boattam su guossai, gulata sudnji, atte moarse atestusa aigge læ vassam, ja sitta su illodattet irge su čabba hamines ja havskajes lavllomin, 8—14. Moarsse savva, atte vidnegardde, mi dal liđid adna, varjaluvvuši su vašalaǯaides vuostai, muittala su ilos birra su særvvevuođas diti irgin ja rokkadalla

su, go son ærrana, boattet fastain lusas, 15—17.

1. Mon læm Sarona lieđđe, vumi lilia.

2. Nuftgo lilia bastelis lanjai gaskast, nuft læ mu usteb nieidai gaskast.

3. Nuftgo æbelmuorra vuovde muorai gaskast, nuft læ mu rakkasam barni gaskast; su suoivvan vuolde haliduvam mon čokkat, ja su šaddo læ njalges mu guobmai. Salm. 61, 5; 91, 1.

4. Son læ dolvvom muo vidnevissui, ja su lævgga mu bagjel læ rakisvuotta.

5. Apasmattet muo vidnemuorjegakoiguim, dærvasmattet muo æbeliguim! Dastgo mon læm buoccen rakisvuođast.

6. Su gurot gietta læ mu oaive vuolde, ja su olgiš gietta fatmasta muo.

7. Mon vuornotam din, di Jerusalem nieidak, goddi bokte daihe sarva-aldoi bokte mæcest: Allet bovte ja allet bajasbovte rakisvuođa, ouddalgo dat ješ dam halid! 3, 5; 5, 8; 8, 4.

8. Mu rakkasam jiedna! Gæča, duo son boatta, viegadedin vari bagjel, njuikodedin dievai bagjel.

9. Mu rakkasam læ godde daihe nuorra sarvvaga lagaš; gæča, duo čuoʒʒo son min sæine duokken, guovladedin sisa ikkuni raige, givnjodedin čærgalasa čađa. 17. v. 8, 14.

10. Mu rakkasam sardnogoatta ja cælkka munji: Čuoʒat bajas, mu ustebaʒʒam, mu čabbačam, ja boađe!

11. Dastgo gæča, dalvve læ gollam, arvve læ vassam, læ mannam erit,

12. lieđek ittek ædnamest, lavllom-aigge læ boattam, ja turtelduva jiedna læ gullum min ædnamest,

13. fikunmuorra njalgodatta su fikunides, ja vidnemuorai liđin læ njalgga hagja. Čuoʒat bajas, boađe, mu ustebaʒʒam, mu čabbačam, de boađe juo! Matt. 24, 32.

14. Mu duvvam bakterakkami siste, varrečoka suojest! Divte muo oaidnet du hamad, divte muo gullat du jienad! Dastgo du jiedna læ njalges, ja du habme čabbes. 1, 15; 4, 7; 8, 13.

15. Doppijeket migjidi riebanid, daid ucca riebanaʒaid, mak hævatek vidnegardid! Alma min vidnegardin læk lieđek.

16. Mu rakkasam læ mu, ja mon læm su, gutte gæčča su ælos liliai gaskast. 6, 3.

17. Ouddalgo bæivve galoda, ja suoivvanak gaiddek, de jorgid ruoktot ja šadda, mu rakkasaʒʒam, godde daihe nuorra sarvvaga lagačen skurččas vari alde! 8, 14.

3. Kapittal.

Moarsse sardno dam birra, moft son atestusa ijast gukka duššas læ occam ja maŋemusta gavdnam su irges, ja dal i son aigo luoittet su; son rokkadalla, amas son muosetuttujuvvut su rakisvuođa navdašæmest, 1—5. Moarsse oidnu mæcest bajas boattemen; irgge (gutte dast goččujuvvu Salomon) adna guoddemsænga garvesen su vuostaivalddem varas ja læ ješ čiŋatuvvum hærvas kruonoin su hægjabæivvasis, 6—11.

1. Mu oađđemsajestam ijai aige occim mon su, gæn mu siello rakista; mon occim su, mutto im mon gavdnam su. 5, 6.

2. [De celkkim mon:] Mon aigom čuoʒʒelet ja vaʒʒet birra gavpugest, balggai mielde ja šiljoi mielde; mon aigom su occat, gæn mu siello rakista. Mon occim su, mutto im mon gavdnam su.

3. Gocetægjek, guđek vaʒʒek birra gavpugest, gavdne muo. [Mon celkkim sigjidi:] Lepetgo di oaidnam su, gæn mu siello rakista?

4. Illa mon legjim sin lutte erit vuolggam, ouddalgo mon gavdnim su, gæn mu siello rakista; mon

darvvanim sudnji gidda, ja im mon luoite su, ouddalgo mon læm dolvvom su sisa mu ædnam vissui, su gammari, gutte muo sakkanatti.
8, 2. Matt. 7, 7. Luk. 2, 46.

5. Mon vuornotam din, di Jerusalem nieidak, goddi bokte daihe sarva-aldoi bokte mæcest: Allet bovte ja allet bajasbovte rakisvuođa, ouddalgo dat ješ dam halid! 2, 7.

6. Gi son læ, gutte boatta mæcest bajas nuftgo suovvabažek, gæn birra læ myrra ja virak hagja, buok gavpašegji ruddai hagja.

7. Gæča, Salomo sængga — gutta loge vægalaža čuǯǯuk dam birra, Israel vægalažain,

8. buokakrakkan dovddosak miekkai, oapatuvvum soattai, juokkehaš su mikines su alemestes suorgatusai diti ijai aige. Salm. 91, 5.

9. Guoddemsænga dagai gonagas Salomo aldsesis Libanon muorain.

10. Dam stoalpoid dagai son silbast, dam čielge gollest, dam guodda purpurest; dam siskeldas læ čiŋatuvvum rakisvuođain Jerusalem nieidain.

11. Mannet olgus, di Sion nieidak, ja geččet gonagas Salomo daina kruonoin, maina su ædne læ kruonedam su su hægjabæive, su vaimo illobæive! Alm. 19, 12. 16.

4. Kapittal.

Irgge maidno moarse čabbesvuođa, 1—7, duođašta, atte son galgga rađđit oktan suina, dainago son su lieggosvuođas bokte læ vuoittam su vaimo, 8—11, ja værdded su burist giddadappujuvvum gilvagardin ja agjagin, havskotallamgardin, mi læ dievva hærvas šaddomuorain, njalggahajag urttasin ja dærvas čacin, 12—15. Moarsse savva, atte biegga satasi su gilvagarde njalgidet, ja atte irgge boađaši ja navdašifči su gilvagardes mavsolaš šaddoid, 16.

1. Gæča, don læk čabbes, mu ustebaǯǯam, gæča, don læk čabbes. Du čalmek læk duvak du bæitaline duokken; du vuovtak læk nuftgo gaicca-ællo, mi luoittad vuolas guvllui Gilead vare. 6, 5.

2. Du banek læk nuftgo bæskeduvvum savcca-ællo, mak gorgŋuk lavgost bajas, mak buokakrakkan guddek jumičid, ja i oktage dai gaskast læk alma labbataga.

3. Du baksamak læk nuftgo skarlagbadde, ja du njalbme læ lieggos; nuftgo granatæbel-bitta læ du gæđaš du bæitaline duokken. 6, 7.

4. Du čæbet læ nuftgo David toardna, huksijuvvum hængastam varas mieke dam ala; duhat galba hænggajek dam alde, buok dai vægalažai galbak. 7, 4.

5. Du čiǯǯeguovtos læba nuftgo guokte goddemiese, godde-aldo jumišmiesek, mak guottoba liliai gaskast. 7, 3.

6. Go bæivve galoda, ja suoivvanak gaiddek, de aigom mon mannat myrravarrai ja virakdievvai. 2, 17.

7. Don læk aibas čabbes, mu ustebaǯǯam, ja i dust læk mikkege litoid. 1, 15; 2. 14.
Efes. 5, 27. Kol. 1, 22. Alm. 14, 5.

8. Mu mielde Libanonest, mu moarsačam, mu mielde Libanonest galgak don boattet; don galgak varddat Amana čokast, Senir ja Hermon čokast, legjoni orromsajin, parderi varin.

9. Don læk gæsotam mu vaimo, mu oabačam, mu moarsačam! Don læk gæsotam mu vaimo du čalmidad gæčastagain, ovtain dain viđjin, mak læk du čæbet birra. 1, 10.

10. Man havskai læ du rakisvuotta, mu oabačam, mu moarsačam! Man sagga buoreb læ du rakisvuotta go vidne, ja du vuoiddasi hagja go buok njalggahajag urttasak!

11. Honnig goaikko du baksamin, mu moarsačam! Honnig ja mielkke læ du njuokčam vuolde,

ja du biktasi hagja læ nuftgo Libanon hagja. Sanel. 16, 24.
12. Dappujuvvum gilvagardde læ mu oabba, mu moarsse, dappujuvvum galddo, sæilleduvvum aja.
13. Du suorgek læk havskotallam-gilvagardde, mast læk granatæbelmuorak daina mavsolaš šaddoin, sypermiestagak nardusiguim, 1, 14. Salm. 92, 13 j. n. v. Gal. 5, 22 j. n. v.
14. nardus ja safran, kalmus ja kanel buoklagaš virakmuoraiguim, myrra ja aloemuorak ja buok dak buoremus njalggahajag urttasak,
15. aja gilvagardi siste, galddo ælle čaciguim ja jogak Libanonest. Joh. 4, 14; 7, 38.
16. Gocca, davvebiegga, ja boađe, lullebiegga! Boso mu garde čađa, vai dam hagja olgus golgga! Mu rakkasam bottus su gilvagarddasis ja borrus su mavsolaš šaddoides!

5. Kapittal.

Irgge vasted su moarssasis, atte son læ čuvvom su bovddijume, ja bovdde su ustebides særvvat su illosis, 1. — Moarsse biekko damditi, go son i læk rabastam su irggasis rievtes aige, atte son damditi læ javkkam sust erit, ja atte son dasto maŋŋel læ occam su dušše diti atestusa ja hæppašuttujume siste, 2—7; son gaibed Jerusalem nieidaid, jos si gavdnek su, muittalet sudnji, man allaget son rakista su, ja rameda, go si jerrek su buorebvuođa harrai ærrasi ektui, su čabbesvuođa ja hærvasvuođa, 8—16.

1. Mon læm boattam mu gilvagarddasam, mu oabačam, mu moarsačam! Mon læm čoaggam mu myrram oktanaga mu balsaminam, mon læm borram mu honnigam oktanaga mu muorjehonniginam, mon læm jukkam mu vidnam oktanaga mu milkinam; borret, ustebidam, jukket ja šaddet jukkamidi, mu rakkasažaidam! 6, 2.
Salm. 22, 27. 30. Sanel. 9, 5. Es. 25, 6.
2. Mon oađam, mutto mu vaibmo gocca; de gullu mu rakkasam jiedna, gutte goalkota: Rabast munji, mu oabačam, mu ustebažžam, mu duvvam, mu buoračam! Dastgo mu oaivve læ dievva suolnest, mu bargaldagak ija goaikanasain. Alm. 3, 20. Allalavl. 6, 9.
3. [Mon celkkim:] Mon læm eritnuollam aldam mū gaktam, moft galgašim mon dam aldsesam čaŋatet? Mon læm bassam mu julgidam, moft galgašim mon daid fastain duolvvadet?
4. Mu rakkasam geiggi su gieđas ikkun čađa, ja mu siskaldas šaddai sagga likkatuvvut su diti.
5. Mon čuožželim rabastam varas mu rakkasasam, ja mu gieđain goaikoi myrra, ja mu suormain golgge myrra lasa giettadoppitaga ala.
6. Mon rabastim mu rakkasasam, mutto mu rakkasam læi ruoktot jorgetam, læi mannam erit; mu siello læi agjaluvvam, go son sarnoi; mon occim su, mutto im gavdnam su; mon čurvvum su, mutto i son vastedam munji.
3, 1 j. n. v.
7. Gocetægjek, guđek važžek birra gavpugest, gavdne muo, si cabme muo, havvadutte muo; si valdde mu bæitaline must erit, gocetægjek muvrai alde.
8. Mon vuornotam din, di Jerusalem nieidak! Jos di gavdnabetet mu rakkasaža, maid galggabetet di muittalet sudnji? — Atte mon læm buoccen rakisvuođast. 2, 5.
9. Mi læ du rakkasaš æmbo go æra rakkasaš, don čabbamus nissoni gaskast, mi læ du rakkasaš æmbo go æra rakkasaš, go don nuft vuornotak min? 1, 8.
10. Mu rakkasam læ vielggad ja ruoksad, erinoamaš æmbo go loge duhata. Salm. 45, 3.
11. Su oaivve læ nuftgo fidnasæmus golle; su bargaldagak hænggajek vuolas, čappadak nuftgo garanas.
12. Su čalmek læk nuftgo duvak

čaccejogači gaddest; dak lavgodek ječaidæsek mielkest, čokkajek sin sajestæsek. 4, 1.

13. Su nierak læk nuftgo balsam-ænam, nuftgo toarnak ruddaurttasin; su baksamak læk nuftgo liliak, dak goikkuk golgge myrrast. Salm. 45, 3.

14. Su gieđak læk golleriеggak, devddujuvvum krysolitaiguim, su alemak læk čæpes duogje elefantabanest, borddujuvvum safiriguim.

15. Su ruoidak læk marmorbaʒek, vuođđoduvvum vuođđobittai ala fidnasæmus gollest; su habme læ nuftgo Libanon, valljijuvvum nuftgo seder-muorak.

16. Su guobme læ aive njalgodak, ja son læ čielgga lieggosvuotta; dat læ mu rakkasam, ja dat læ mu usteb, di Jerusalem nieidak! Sanel. 8, 7. Luk. 4, 22.

6. Kapittal.

Jerusalem nieidak fallek moarssai, atte si aigguk occat su irge, ja jerrek, gosa son læ mannam; son vasted sin gačaldagai ala ja duođašta njuoras gaskavuođa birra ječas ja su gaskast, 1—3. Irgge ramed fastain su čabbesvuođa ja dam famo ječas bagjel ja duođašta dam birra, atte son rakista su æmbo go buok su æra morsides, 4—10. Moarsse muittala, moft son fuomaškættai aleduvvui, 11. 12, ja son gaibeduvvu Jerusalem nieidain ruoktot jorgidet, vai si bæsašе illodet su oaidnem bokte, 13.

1. Gosa læ du rakkasaš mannam, don čabbamus nissoni gaskast, gosa læ du rakkasaš jorgidam, vai mi bæsašeimek occat su duina?

2. Mu rakkasam læ vuolas mannam su gilvagarddasis, balsamædnamidi, gæččam varas su ælos gilvagardi siste ja čoaggem varas liliaid. 1, 7; 4, 16.

3. Mon læm mu rakkasam, ja mu rakkasam læ mu, son, gutte gæčča su ælos liliai gaskast. 2, 16.

4. Čabbes læk don, mu ustebaʒam, nuftgo Tirsa*, lieggos nuftgo Jerusalem, hirbmadlaš nuftgo soattelævga doalvvo soattevægak.

* 1 Gon 14, 17; 15, 21.

5. Jorggal du čalmidad erit must, dastgo dak movtasgattek muo! Du vuovtak læk nuftgo gaiccaællo, mi luoittad vuolas guvllui Gilead. 4, 1 j. n. v.

6. Du banek læk nuftgo savccaællo, mak gorgŋuk lavgost bajas, mak buokakrakkan guddek jumičid, ja i oktage dai gaskast læk alma labbataga.

7. Nuftgo granatæbel-bitta læ du gæđaš du bæitaline duokken.

8. Gutta loge dronniga must læk ja gavce loge ligge-aka ja nuorra nieidak alma logotaga. Salm. 45, 15.

9. Okta læ almake mu duvvam, mu buoračam; son læ su ædnes ainokaš, su valljijuvvum, gutte su riegadatti; nieidak oidne su ja ramedegje su audogassan, dronnigak ja ligge-akak — ja ramedegje su.

10. Gi læ son, gutte suonjarda ouddan nuftgo iđđedes roađđe, čabbes nuftgo manno, buttes nuftgo bæivaš, hirbmadlaš nuftgo soattelævga doalvvo soattevægak? 4. v.

11. Muorjegarddai mannim mon vuolas gæččam varas vuome rudnis šaddoid, oaidnem diti, juogo vidnemuorra læi oʒʒom surgid, juogo granatmuorain legje lieđek.

12. Ouddalgo mon diettajim dam, de čokkanatti mu siello mu dokko mu valljo albmugam vavnaidi.

13. Jorgid, jorgid, o Sulammit! Jorgid, jorgid, vai mi bæssap gæččat du ala! — Maid aiggobetet di gæččat Sulammitast? — Danssoma nuftgo Mahanaim danssoma! 1 Mos. 32, 2.

7. Kapittal.

Irgge ramed fastain su moarses čabbesvuođa ja æcalašvuođa ja aiggo dal

navdašet su rakisvuođa, 1—9. Moarsse duođašta sudnji su rakisvuođas ja bovdde su boattet mieldes mæccai ja vidnegardi sisa, gost son aiggo addet sudnji su rakisvuođas, 10—13.

1. Man liggosak læk du lavkek skuovaiguim, don allanalag! Du alemi jorbbodagak læk nuftgo či-ŋak, čæpe gieđa duogje.

2. Du nappe læ jorbba litte lagaš; vare dast i goassege vailuše ruddavidne! Du čoavje læ nuftgo nisogordne-čobma, birra aiddujuvvum liliaiguim.
Sanel. 9, 5. Joh. 6, 35.

3. Du čiǥǥeguovtos læba nuftgo guokte goddemiese, godde-aldo jumišmiesek. 4, 5.

4. Du čæbet læ nuftgo elefantabadne-toardna, du čalmek nuftgo čacce-laddok Hesbonest Batrabbim porta guorast, du njunne nuftgo Libanon toardna, mi gæčča dokko Damaskus guvllui. 4, 4.

5. Du oaivve du alde læ nuftgo Karmel, ja du oaivad hænggajægje vuovtak nuftgo purpur; gonagas læ darvvanam bargaldagaidi.

6. Man čabbes læk don, ja man havskai læk don, o rakisvuotta, havskodagai siste!

7. Dat du šođbis šaddo læ palbmemuora lagaš, ja du čiǥǥek vidnemurji lagačak.

8. Mon cælkam: Mon aigom goargŋot bajas palbmemurri, valddet gidda dam ovsidi, ja du čiǥǥek lekusek nuftgo vidnemuora muorjek, ja du njune hagja nuftgo æbeli hagja,

9. ja du guobme nuftgo dat buorre vidne! —* Dat, mi alket manna vuolas mu rakkasasam, mi satta oađđe olbmui baksamid sardnot. *moarse sanek.

10. Mon læm mu rakkasam, ja munji læ su hallo. 2, 16.

11. Boađe, mu rakkasam! Vuolggo moai olgus mæccai, orro moai ija bagjel ædnamsidain!

12. Manno moai arrad vidnegardidi, gæččo moai, lægo vidnemuoŕra oǥǥom surgid, lækgo lieđek boccidam, jogo granatmuorain læk lieđek! Dobbe aigom mon addet dudnji mu rakisvuottam.

13. Alrunak* njalgidek, ja min uvsai bagjel læk buoklagaš mavsolaš šaddok, sikke ođđasak ja boarrasak. Mu rakkasam! Mon læm vurkkim daid dudnji.
Matt. 13, 52. *muttomlagaš šaddok.

8. Kapittal.

Moarsse savva, atte su irgge lifči su lutte nuftgo rakis viellja, 1. 2. Son rokkadalla fastain, amas son muosetuttujuvvut, 3. 4. Moarsse vagjola bajas mæcest, doarjodedin ječas su irges vuostai, boatta su sidi, muitot sudnji su ouddalaš rakisvuođa ja rokkadalla su, vai su rakisvuođa særvvevuotta suina lifči čoavddemættom, ja sardno dam duotta rakisvuođa vuoittemættom bissovašvuođa birra, 5—7. Son sardno ain dam birra, mi læ dakkamest su nuorab oabain, ja dat duođašta dam oskaldasvuođa birra, maid son aiggo čajetet, 8—10. Moarsse cælkka, atte son aiggo fuolalaǥat gattit dam vidnegarde, maid Salomo læ oskeldam sudnji, ja addet sudnji, mi sudnji boatta, 11. 12. Irgge rokkadalla oaǥǥot gullat su jiena, ja moarsse valdda sust æro, 13. 14.

1. Vare don lifčik munji nuftgo viellja, nuftgo muttom, gutte læ njammam mu ædnam čiǥǥid! De mon gavnašim du dobbe olggon, de mon cummestifčim du, ja im mon bagjelgeččujuvvuše.

2. De mon laiddišim du, de mon dolvušim du mu ædnam vissui, de don oapatifčik muo; de mon addašim dudnji jukkat ruddijuvvum vinest mu granatmuorram vinest. 3, 4.

3. Su gurot gietta læ mu oaive vuolde, ja su olgiš gietta fatmasta muo. 2, 6. 7.

4. Mon vuornotam din, di Jerusalem nieidak! Manne aiggobetet di boktet, ja manne aiggobetet di bajasboktet rakisvuođa, ouddalgo dat ješ dam halid?

5. Gi læ son, gutte boatta mæcest bajas, doarjodedin ječas su rakkasaǯas vuostai? — Æbelmuora vuolde mon du boktim, dast čovddujuvvui du ædne dust, dast čovddujuvvui son, son, gutte du riegadatti.

6. Bija muo nuftgo sæila du vaimod ala, nuftgo sæila du gieđad ala; dastgo gievrra nuftgo jabmem læ rakisvuotta, garas nuftgo jabmi aibmo læ angervuotta; dam njuokčamak læk dollanjuokčamak, Hærra dolla.

7. Ædnag čacek æi mate časkadet rakisvuođa, ja ravnjek æi mate dam bagjelgolggat; jos guttege datuši addet buok su viesos obmudaga rakisvuođa oudast — de son dušše bagjelgeččujuvvuši.

8. Mist læ ucca oabaš, ja čiǯǯek sust æi læk vela; maid galggap mi dakkat min oabainæmek dam bæive, go sudnji irgastallujuvvu?

9. Jos son læ muvrra, de aiggop mi huksit dam ala silbbaharjid; mutto jos son læ uksa, de aiggop mi dam gidda dappat sederfieloin.

10. Mon læm muvrra, ja mu čiǯǯek læk nuftgo toarnak; — de mon šaddim su čalmi oudast nuftgo daggar, gutte gavdna rafhe.

11. Vidnegardde læi Salomost Baal-Hamonest; son addi dam vidnegarde gattijegji halddoi; juokkekaš galgai buktet dam šaddoi oudast duhat sekel silba.

Es. 5, 1 j. n. v. Matt. 21, 33 j. n. v.

12. Mu ječčam vidnegardde læ mu muođoi oudast; dak duhat sekel gullek dudnji, Salomo, ja guokte čuođe sigjidi, guđek gattijek dam šaddoid.

13. O don, gutte orok gilvagardin! Ustebak gulddalek du jiena; divte muo gullat dam! 2, 14.

14. Gača, mu rakkasam, ja læge godde lagaš daihe nuorra sarvvaga lagaš vari alde, gost læk njalgidægje urttasak. 2, 17.

5. Gi læ son, gutte boatta mæcest bajas, doarjodedin jeĉas su rakkasažžas vuostai? — Æbelmuora vuolde mon du boktim, dast čovddujuvvui du ædne dust, dast čovddujuvvui son, son, gutte du riegadatti.

6. Bija muo nuftgo sæila du vaimod ala, nuftgo sæila du giedad ala; dastgo gievrra nuftgo jabmem læ rakisvuotta, garas nuftgo jabmi aibmo læ angervuotta; dam njuokčamak lek dollanjuokčamak, Hærra dolla.

7. Ædnag čacek æi mate časkadet rakisvuoda, ja ravnjek æi mate dam bagjelgolggat; jos guttege dafusi addet buok su viesos obmudaga rakisvuoda oudast, de son dušše bagjelgeččujuvvuši.

8. Mist læ ucca oabbá, ja čižžek sust æi lek vela; maid galggap mi dakkat min oabbamek dam bæive, go sudnji irgastallujuvvu?

9. Jos son læ muvrra, de aiggop mi huksit dam ala silbbaharjid; mutto jos son læ uksa, de aiggop mi dam gidda dappat sederfieloin.

10. Mon læm muvrra, ja mu čižžek lek nuftgo toarnak; — de mon šaddim su čalmi oudast nuftgo daggar, gutte gavdna rafhe.

11. Vidnegardde læi Salomost Baal-Hamonest; son addi dam vidnegarde gattijeģji halddoi; juokkehaš galgai buktet dam šaddoi oudast duhat sekel silba.

Es. 5, 1 f. n. v. Matt. 21, 33 f. n. v.

12. Mu ječčam vidnegardde læ mu muodoi oudast; dak duhat sekel gullek dudnji, Salomo, ja guokte čuode siggidi, gudek gattijek dam šaddoid.

13. O don, gutte orok gilvagardin! Ustebak gulddalek du jienat; divte muo gullat dam! 2, 14.

14. Gačča, mu rakkasam, ja lege godde lagaš daihe nuorra sarvvaga lagaš vari aide, gost lek njalgideggje urttasak. 2, 17.

Boares Testamenta
profetalaš girjek.

Samas jorggaluvvum Ibmeli gudnen ja Samidi bajasraka-
dussan.

Kristianiast.

Prenteduvvum Grøndahl & Søn lutte.

—

1895.

Profet Esaias.

1. Kapittal.

Profeta guoddal Israel, damditi go dat hæpadlaš gittemættomvuođast læ jorralam Hærrast erit, 2—4, ja damditi go dat vela bisso suddostes, fuolakættai dain gosi hævatægje rangaštusain, maid dat læ buktam bagjelasas dai suddoi bokte, maid dat dam ragjai læ dakkam, 5—9. Dat dævdda galle laga bakkomid oaffari ja basi harrai, mutto go dat sæmma aige bisso vanhurskesmættomvuođa siste ællemest, de dat jabma ja guoktelaš ibmelbalvvalus læ fastevuotta Hærrai, gutte gaibed jorggalusa ja vanhurskesvuođa, 10—17. Doalvvom varas Israel ruoktot lusas Hærra falla dasa suddoi andagassi addujume, jos dat aiggo ječas jorggalet; muđoi dat galgga hævvanet, 18—20. Dat læ goitge ila čiegŋalassi vugjom, nuft atte i dat mate lađesvuođain ruoktot dolvvujuvvut Hærra lusa, 21—23; damditi son galgga dam lusas ruoktot doalvvot garra rangaštusa bokte, man siste ibmelmættomak galggek hævvanet.

1. Esaias, Amos barne, oainatus, maid son oini Juda ja Jerusalem harrai dain beivin, go Ussias, Jotam, Akas, Esekias legje gonagassan Judast. 2 Gon. 19, 2.

2. Gullet, di almek, ja gulddal, don ænam! Dastgo Hærra sardno: Manaid mon læm bajas biebmam ja bajas gæssam; mutto si læk jorralam must erit.

5 Mos. 32, 1. Salm. 50, 4. Mik. 1, 2. Hos. 7, 13. Jer. 2, 12 j. n. v.

3. Vuoksa dovdda su æigades ja asen su hærras krubba; Israel i dovda, mu olbmuk æi vuttivalde.

4. Vuoi daidi suddolaš olbmuidi, daidi olbmuidi lossis værredagoiguim, bahadakke sakkoi, daidi billašuvvum manaidi! Si læk luoppam Hærrast, læk bagjelgæččam Israel base, læk ruoktot gaiddam.

Jer. 15, 6.

5. Manne di aiggobetet vela ain diktet ječaidædek cabmujuvvut? Manne di lasetepet din eritjorralæmadek? Juokke oaivve læ buoccamen ja juokke vaibmo læ rašše.

6. Juolggevuođost gidda oaivvečokki i læk dast mikkege dærvvasid; havek, ģuvhlek ja ođđa časkastagak! Æi dak læk olgusboččujuvvum æige čadnujuvvum æige luvvaduvvum oljoin.

7. Din ænam læ mæcce, din gavpugak læk bolddujuvvum dolain; din ædnama borrek abmasak din čalmi oudast, ja mæcce læ dast, nuftgo go abmasak læk spægjam.

3 Mos. 26, 32. 33. Es. 5, 5. Jer. 44, 22.

8. Ja Sion nieidda læ baccam nuftgo lastagoatte vidnegarde sisa, nuftgo faktemgoatte agurkbælddoi, nuftgo gavpug, mi vuttivalddujuvvu.

9. Jos dat Hærra Sebaot i livče guođđam migjidi ucca bacatasača, — de mi lifčimek nuftgo Sodoma, de mi lifčimek Gomorra lakasažak.

Rom. 9, 29. Vaid. 3, 23. 1 Mos. 19, 24. Es. 13, 19.

10. Gullet Hærra sane, di Sodoma oaivamužak! Vuttivalde min Ibmelæmek laga, don Gomorra almug!

Hos. 5, 1. Mik. 3, 1. 9.

11. Maid mon dagam din ædnaggærddasaš njuovvam-oaffariguim? cælkka Hærra; mon læm

gallanam boalddem-oaffarin viercain ja buoiddoduvvum galbi buoidest, ja vuovsai ja labbai ja bokkai varaidi i must læk hallo.
Sanel. 21, 27. Jer. 6, 20; 14, 12. Hos. 8, 13. Am. 5, 21. 22. Mik. 6, 6. j. n. v.

12. Go di boattebetet ječaidædek čajetet mu muođoi ouddi, gi læ dalle gaibedam dam din gieđast, atte di vuolas duolbmabetet mu ouddašiljoid? 2 Mos. 23, 15. 17.

13. Allet šatan ouddanguodde dušsalaš borramuš-oaffarid! Fastes suovas læ dat munji. Ođđa manno ja sabbat, basse čoaggam — im mon gierda værrevuođa ja alla basid. Mal. 1, 10.

14. Din ođđa manoid ja din basid vašot mu siello, dak læk šaddam munji noađđen; mon læm vaibbam guoddemest.

15. Ja go di gæigotepet din gieđaidædek, de mon čiegam mu čalmidam din oudast erit, ja vaiko di vela ollo rokkadallabetet, de im mon gula; din gieđak læk dievva varain. Salm. 66, 18. Sanel. 1, 28 j. n. v. 15, 29; 28, 9. Jer. 14. 12. Joh. 9. 31. Es. 59, 2. 3.

16. Basadeket ječaidædek, buttesteket ječaidædek, valddet din dagoidædek bahavuođa erit mu čalmi oudast, heittet erit bahaid dakkamest. Esek. 18, 23. 31. Joel 2, 12. 13. 1 Petr. 3, 11. Salm. 34, 15. Am. 5, 14. 15. Sir. 18, 23. Rom. 12, 9.

17. Oppet burid dakkat, occet vuoiggadvuođa, oapesteket vækkavaldalaʒa rievtes balgga ala, rabedeket oarbbasidi vuoiggadvuođa, čuoʒoteket læskai aše.
23. v. 5 Mos. 24, 17. 18; 27, 19. Salm. 82, 3.

18. Bottet dadde ja mannop mi rievte ouddi gutteg guiminæmek, cælkka Hærra; jos din suddok læk nuftgo purpur, de dak galggek šaddat vielggaden nuftgo muotta; jos dak læk ruoksadak nuftgo skarlagen, de dak galggek šaddat nuftgo ullok. 43, 25; 44, 22. Salm. 51, 9

19. Jos di lepet miettasak ja gullabetet, de galggabetet di borrat ædnam burid,
3 Mos. 25, 18. 19. Sanel. 1. 33.

20. mutto jos di lepet gaggadak ja vuostehagolaʒaǩ, de di galggabetet borrujuvvut miekest; dastgo Hærra njalbme læ sardnom.
3 Mos. 26, 14. 17. 25. Es. 58, 14. 4 Mos. 23, 19.

21. Moft dat læ šaddam fuorran, dat oskaldas gavpug, mi læi dievva vuoiggadvuođast, gost vanhurskesvuotta oroi, ja dal — sorbmijæggjek! 26. v. Jer. 2, 21.

22. Du silbba læ šaddam skarttan, du vidne læ sægotuvvum čacin; 25. v. Esek. 22, 18.

23. du oapestægjek læk vuostehago dakkek ja suollagi særvveguoimek; juokkehaš sist rakista skænka ja vainota addaldagaid; oarbbasidi æi si rabed vuoiggadvuođa, ja læskai aše i boađe sin ouddi. Hos. 9, 15.
2 Mos. 22, 22. Jer. 5, 28. 29. Sak. 7, 10.

24. Damditi cælkka Hærra, dat Hærra Sebaot, Israel vægalaš: Vuoi! Mon aigom ječčam mavsatet mu vuostaičuoʒʒoidam ala ja valddet mavso mu vašalaʒaidam bagjel.

25. Ja mon aigom fastain adnet fuola du oudast ja suddadet nuftgo gudnasaltin du skarta ja erit rabedet buok du lajo.

26. Ja mon aigom fastain dakkat du duobmarid nuftgo vuoččan ja du diggehærraid nuftgo algost; dastmaŋŋel don galgak goččujuvvut vanhurskesvuođa gavpugen, oskaldas sidan. 21. v.

27. Sion galgga lonestuvvut vuoiggadvuođa bokte ja dam jorgidam olbmuk vanhurskesvuođa bokte.
59, 20. Rom. 11, 26.

28. Mutto hævvanæbme galgga dæivvedet bagjeldulbmid ja suddolaʒaid obbačoran, ja dak, guđek luppek Hærrast, galggek hævvanet;

29. dastgo si galggek šaddat hæppad vuollai dai terebintai diti, maidi dist læ hallo, ja di galggabetet hæppašuttujuvvut dai gilva-

gardi diti, maid di lepet aldsesædek valljim; Hos. 4, 13. 19.
30. dastgo di galggabetet šaddat nuftgo terebinta goldnam lastaiguim, ja nuftgo gilvagarde čacetaga.
31. Ja dat gievrra galgga šaddat nuovven, ja su dakko čuonamen, ja soai galggaba goabbašagak ovtast buollet, ige læk oktage, guttečaskad.
Jer. 4, 4; 17, 27. Esek. 20, 47. Am. 5, 6.

2. Kapittal.

Profeta čajeta Israeli dam stuora loppadusa, mi læ dasa addujuvvum, atte Ibmel laka ja sadne okte galgga Sionest vidderuvvut obba ædnam mietta, buok olmuš-šlajai gaski, 2—4, ja avččo dam vagjolet dam čuovggasa siste, mi dast læ, dainago Hærra læ juo vaimostes arvvalam dam hilggot, damditi go dat dam duotta hærvasvuođa sagjai læ valljim bakeni duššalaš hærvasvuođa, 5—8. Stuora ja oktasaš rangaštusa bokte datto Hærra vuoledet olbmui čævllaivuođa dam bæive, maid son læ dasa mærredam, ja nuft čajetet, atte aivefal son læ dat allag, 9—21; vare damditi Israel hæitaši olbmui ala dorvastæmest, 22.

1. Dat sadne, maid Esaias, Amos bardne, oini Juda ja Jerusalem harrai. 1, 1.
2. Ja dat galgga dapatuvvat dain maŋemuš beivin*, de galgga Hærra vieso varre læt vuođđoduvvum vari čoka ala ja aleduvvum dievai bagjel, ja buok bakenlaš olbmuk galggek dokko dam lusa ruvgestet. *1 Mos. 49, 1.
Jer. 3, 17. Mik. 4, 1 j. n. v. Sak. 8, 20 j. n. v.
3. Ja ædnag olmuš-šlajak galggek mannat ja cælkket: Bottet ja mannop mi bajas Hærra varrai, Jakoba Ibmela vissui, vai son oapatifči migjidi su gæinoides, ja mi vagjolifčimek su balggai mielde! Dastgo Sionest galgga olgus mannat laka, ja Hærra sadne Jerusalemest.
Jer. 31, 6. Luk. 24, 47. Ap. dag. 1, 8.
4. Ja son galgga dubmit bakenlaš olbmui gaskast ja cælkket vuoiggadvuođa ædnag olmuš-šlajaidi, ja si galggek ravddijuššat sin mikidæsek guokken ja sin saitidæsek vidnegardde-nibben; i galga almug bajedet mieke albmuga vuostai ja æi si galga šatan oappat soattat.
Joel 3, 15.
5. Jakob viesso! Bottet ja vagjolekop mi Hærra čuovggasa siste!
6. Dastgo don læk hilggom du olbmuidad, Jakoba vieso, dainago si læk dievva nuortta-ædnama mænoin ja einostek balvai bokte nuftgo Filistalažak, ja amas sakko rabedek si aldsesæsek valljogasat*.
*si gessek ollo amas olbmuid ædnamæsek sisa.
7. Ja dam* ænam dievai silbast ja gollest, ja dam obmudagain i læk mikkege merid; ja dam ænam dievai hæstain, ja su vavnain i læk mikkege merid; *Israel.
8. ja dam ænam dievai æppeibmelin; sin gieđaidæsek dago si rokkadallek, dam, maid sin suormak læk dakkam. 17, 8.
9. Ja olmuš sojatuvvu, ja olmai vuoleduvvu, ja ale sigjidi andagassi adde!
10. Mana bavte sisa ja čiega ječad muolda sisa Hærra hirbmadvuođa oudast ja su allagvuođa hærvasvuođa oudast! 19. 21. v.
11. Olbmu alla čalmek vuoleduvvujek, ja olbmai čævllaivuotta sojatuvvu, ja aivefal Hærra læ allag dam bæive. 17. v.; 5, 15.
12. Dastgo okta bæivve læ Hærrast Sebaotest duomo varas buok dam bagjel, mi læ čævllai ja allag, ja buok dam bagjel, mi læ aleduvvum, ja dat vuoleduvvu,
13. sikke bagjel buok Libanon sedermuorai, dai, mak læk allagak ja aleduvvum, ja bagjel buok Basan aikai
14. ja bagjel buok dai alla vari ja bagjel buok dai cæggajægje dievai
15. ja bagjel juokke alla toarna ja bagjel juokke nana muvra

16. ja bagjel buok Tarsis-skipai ja bagjel buok, mi læ havske gæčadet.
17. Ja olbmu goarggadvuotta sojatuvvu, ja olbmai čævllaivuotta vuoleduvvu, ja aivefal Hærra læ allag dam bæive. 11. v.
18. Ja æppe-ibmelak — dak læk aibas duššen šaddam.
19. Ja olbmuk galggek mannat bakteraigi sisa ja ædnam loamai sisa Hærra hirbmadvuođa oudast ja su allagvuođa hærvasvuođa oudast, go son čuoǯǯela ædnama suorgatet. 10. v. Alm. 6, 15. 16.
20. Dam bæive galgga olmuš suppit su silbba-ibmelides ja golle-ibmelides, maid si læk dakkam aldsesæsek rokkadallam varas, dokko buovnjakidi ja girdde-sapanidi, 27, 9; 30, 22; 31, 7.
21. mannam diti bakteskoaroi sisa ja varreraigi sisa Hærra hirbmadvuođa oudast ja su allagvuođa hærvasvuođa oudast, go son čuoǯǯela ædnama suorgatet. 10. 19. v.
22. De heittet dalle erit luottemest olbmu ala, gæn njunest læ vuoiŋatak! Dastgo manen læ son adnemest? 1 Mos. 2, 7. Jer. 17, 5. Salm. 146, 3. 4.

3. Kapittal.

Hærra galgga maidai erinoamaš duomo doallat dam Judalaš albmug bagjel; ænam galgga masset buok su caggides, buok baddek dam assi gaskast galggek gaikoduvvut, buok njuolggadus njeiddujuvut, ja varnotesvuotta galgga šaddat buoredmættomen, 1—7, rangaštussan sin hæbotes vuostehago diti Hærra vuostai, gutte mavsata juokkehaǯǯi su dagoi mielde, 8—11; erinoamačet datto son doallat duomo sin vanhurskesmættom eisevaldi bagjel, gæi duokken læ dat stuoremus sivva, 8—15. Maidai nissoni goarggadvuotta ja duššalašvuotta galgga oaǯǯot su ansašuvvum rangaštusas, 16—4, 1.

1. Dastgo gæča, Hærra, dat Hærra Sebaot, erit valdda Jerusalemest ja Judast cagge ja soabbe, juokke cagge laibe dafhost ja juokke cagge čace dafhost, Esek. 4, 16. 17; 5, 16; 14, 13.
2. gievra ja soatte-olbma, duobmara ja profeta ja einostægje ja vuorrasa,
3. oaivve-olbma vitta loge bagjel ja juokke arvost adnujuvvum olbma ja rađđe-adde ja hutkalaš čæpe ja diettes manidægje.
4. Ja mon aigom bigjat barnačid sin oaivamuǯǯan, ja barnači hilbbadvuotta galgga rađđit sin bagjel. Sard. 10, 16. 17.
5. Dalle galggek olbmuk bakkijuvvut, olmai olbma vuostai ja juokkehaš su lagamuǯas vuostai; si galggek garrit, barnačak vuorrasi vuostai, ja dat bagjelgeččujuvvum dam gudnijattujuvvum vuostai.
6. Go guttege riebma guoimes ala su ače viesost ja cælkka: Dust læk biktasak, don galgak læt min oaivamuš, ja dat roappanam viesso* galgga læt du gieđa vuolde,
*rika hæjos dilestes.
7. de galgga son damanaga bæive bajas bajedet su jienas ja cælkket: Im mon aigo læt dalkastægjen, ja mu viesost i læk mikkege laibid ja æi makkege biktasid; epet di galga muo bigjat albmuga oaivamuǯǯan. 2 Gon. 6, 27.
8. Dastgo Jerusalem guossala, ja Juda gačča, dainago sin njuovča ja sin dagok læk Hærra vuostai bigjam varas ječaidæsek su hærvasvuođa čalmi vuostai. Ap. dag. 7, 51.
9. Sin muođoi habme duođašta sin vuostai, ja sin suddosek dieđetek si nuftgo Sodoma, æi si čiega dam; vuoi sin sillui, dastgo si dakkek aldsesæsek likkotesvuođa! 1 Mos. 19, 5. Filip. 3, 19. Hos. 13, 9. Jer. 2, 17; 25, 7.
10. Celkket dam vanhurskasa birra, atte sudnji gævva burist; dastgo su dagoides šaddo galgga son borrat. Salm. 37, 37 j. n. v. 58, 12. Visesv. 2, 16.
11. Vuoi dam ibmelmættomi!

Sudnji gævva bahast; dastgo maid
su gieđak læk dakkam, galgga
dakkujuvvut su vuostai.
Salm. 62, 13. Sanel. 1, 31 j. n. v.
Rom. 2, 6 j. n. v.
12. Mu albmug rađđijægjek læk
barnačak, ja nissonak rađđijek dam
bagjel. Mu albmugam! Du oa-
pestægjek læk fillijægjek, ja dam
balgga, man mielde don galgak
vagjolet, læk si dušsadam.
4. v; 9, 16. Jer. 50, 6.
13. Hærra loaidasta ouddan man-
nam diti rievte ouddi, ja son čuožžo
dast dubmim diti albmugid.
Salm. 9, 9; 96, 10. 13; 98, 9.
14. Hærra boatta rievte ouddi
su albmuges vuorrasiguim ja dam
oaivamužaiguim, — ja di lepet
borram buok vidnegarde! Gefhin
eritrivvijuvvum salaš læ din viesoi
siste. 5, 1. 7.
15. Maid di lepet dakkamen,
go di moallon duolbmabetet mu
albmuga ja cuvkkebetet vaivaši muo-
đoid? cælkka Hærra, dat Hærra
Sebaot.
16. Ja Hærra celki: Dađemiel-
de go Sion nieidak goargastallek
ja važžek cæggo niski ja luittek
čalmid birra girddet, važžek ja
čolčutallek ja skilaidattek sin juolg-
gerieggaidæsek,
17. de galgga Hærra dakkat
Sion nieidai oaivvečokaid gaittan,
ja Hærra galgga alasmattet sin hæp-
padid. 47, 3. Esek. 16, 37; 23, 29.
18. Dam bæive galgga Hærra
erit valddet daid čabba juolgge-
rieggaid ja bæivačid* ja mannobe-
lid**,
* čiŋak, main læ bæivača habme.
** Duob. 8, 21.
19. bælljerieggaid ja viđjid ja
bæitalinid,
20. oaivvečiŋaid ja juolggeviđjid
ja boakkanid ja hagjalaskoid ja
noaidde-čiŋaid, Jer. 2, 32.
21. signet-suorbmasid ja njud-
nerieggaid, 1 Mos. 24, 22. 47.
22. bassebæive biktasid ja bar-
vid ja stuora linid ja bursaid,
23. spægjalid* ja fina lidnebik-
tasid ja gapperid ja sægjalinid.
* 2 Mos. 38, 8.
24. Ja de galgga dapatuvvat:
balsam sajest galgga læt bačča
hagja, ja boakkana sajest badde,
ja artegis smarvve-vuovtai sajest
baljes oaivve, ja galjes barve sa-
jest baskes sække, čabbesvuođa
sajest boalddemmærkka.
25. Du olbmak galggek gaččat
mieke oudast, ja du gievrravuotta
soađest.
26. Ja su* portak vaiddalek ja
moraštek, ja stajeduvvum čokka
son ædnam alde.
Jer. 14, 2. * Jerusalem.

4. Kapittal.

Maŋŋelgo Hærra su rangaštusaides
bokte læ dušsadam buok værre-hærvas-
vuođa, de aiggo son Messias siste addet
su albmugasas dam duotta hærvasvuođa.
De galgga dam bacatas læt basse ja hær-
vas særvvegodde, ja dat særvvegodde galg-
ga Hærra suogjalægje lakka-orrom bokte
suogjaluvvut buok baha vuostai, 2—6.

1. Ja čieča nissona galggek dam
bæive fattit ovta olbma ja cælkket:
Min ječaidæmek laibe aiggop mi
borrat, ja min ječaidæmek bikta-
sidi aiggop mi garvvodet; dušsefal
divte min goččujuvvut du namain,
eritvalde min hæbo! Luk. 1, 25.
2. Dam bæive galgga Hærra
urbbe læt čiŋŋan ja hærvasvuot-
tan, ja ædnam šaddo galgga læt
goarggon ja čiŋaldakkan Israel
bađđaridi.
11, 1. Jer. 23, 5; 33, 15.
Sak. 3, 8; 6, 12.
3. Ja de galgga dapatuvvat: Dat,
gutte bacca Sioni ja guođetuvvu
Jerusalemi, galgga goččujuvvut bas-
sen, juokkehaš, gutte læ sisačal-
lujuvvum ællemi Jerusalemest, —
2 Mos. 32, 32. Salm. 69, 29. Dan. 12, 1.
4. go Hærra oažžo erit bassat
Sion nieidai duolvaid ja oažžo bas-
sat Jerusalema varravælge erit
dam gaskast duomo vuoiŋa bokte
ja dušsadæme vuoiŋa bokte.
1, 25. Efes. 5, 27.

5. Ja Hærra galgga sivdnedet
obba Sion vare baike bagjel ja
dam čoaggalmasai bagjel balva ja
suova bæiveg, ja njivčardægje dola
baittema ikko; dastgo buok dam
bagjel, mi læ hærvas, læ govčas.
2 Mos. 13, 21. Salm. 46, 5. 6; 78, 14; 105, 39. Sak. 2, 9.
6. Ja goatte galgga læt suoi-
vanen bæiveg baka vuostai ja suog-
jen ja bæitosen čaccerašo vuostai
ja arve vuostai. 25, 4. Sir. 34, 17.

5. Kapittal.

Værddadusa siste ovta profeta ustebi gullevaš vidnegarde birra, mi, vaiko buok fuolla adnujuvvui, šaddadi baha šaddoid ja damditi galgga avddemen dakkujuvvut æigadest, muittaluvvujek Hærra ædnag buoredagok Israel vuostai, Israel stuora gittemættomvuotta su vuostai, ja moft son damditi aiggo addet Israela duššadubmai, 1—7. Profeta sardno dastmaŋŋel vidnemuora baha šaddoi birra, dai suddoi birra, mak dabalažat dakkujuvvujek albmugest, anestuvvamvuođa, jukkama, Hærra aittagi bilkkedæme, jorgo čilggima dam harrai, mi buorre ja baha læ, visastallama ja vanhurskesmættomvuođa birra, ja čuorvvo vuoi dai bagjel, guđek buok daid dakkek, 8—23. Maŋemužži son gulata, atte Hærra aiggo goččot gukken asse hirmos albmuga ædnam sisa ja addet ædnama duššadubmai, 24—30.

1. Mon aigom lavllot mu æca-
lažžam birra, mu ustebam lavllaga
su vidnegarde birra. Okta vidne-
gardde læi mu æcalažastam mut-
tom buoides dieva alde.
Salm. 80, 9 j. n. v. Jer. 2, 21. Matt. 21, 33 j. n. v. Mark. 12, 1 j. n. v. Luk. 20, 9 j. n. v.
2. Ja son guokai dam ođđasist
ja rajai dast erit geđgid ja gilvi
dasa burid vidnemuoraid ja huksi
toarna dam gasko ja čuopai mai-
dai boččemgare dasa; ja son doai-
voi, atte dat galgai šaddadet
burid murjid, mutto dat šaddadi
mæccemurjid.
3. Ja dal, di Jerusalem assek
ja Juda olbmak, dubmijeket dadde
mu ja mu vidnegarde gaskast.
4. Mi læi vela dakkamest mu
vidnegardin, maid mon im læk
daina dakkam? Manne mon doiv-
vum, atte dat galgai šaddadet
burid murjid, ja dat šaddadi mæc-
cemurjid?
5. Ja dal mon aigom addet dig-
jidi diettevassi, maid mon aigom
dakkat mu vidnegardinam: Mon
aigom eritvalddet dam aide, nuft
atte dat borrujuvvu; mon aigom vuo-
las gaikkot dam muvra, nuft atte
dat vuolas dulbmujuvvu.
Salm. 80, 13.
6. Ja mon aigom dakkat dam
avddemen; i dat galga čuppujuv-
vut ige gukkujuvvut, nuft atte dat
boccidatta bastelis lanjaid ja ga-
skalasaid, ja balvaid aigom mon
gielddet diktemest arve gaččat dam
ala. Sak. 14, 17. 18.
7. Dastgo dam Hærra Sebaot
vidnegardde læ Israel viesso, ja
Juda olbmak su rakkasæmus gilv-
vagak; ja son doaivoi vuoiggad-
vuođa, ja gæča, de læ varragol-
gatus, vanhurskesvuođa, ja gæča,
de læ barggom. Salm. 80, 9. Es. 3, 14. 15. Jak. 5, 4.
8. Vuoi sigjidi, guđeklasetek vieso
vissui, bigjek giedde gieddai, das-
sači go i bace šatan mikkege sajid,
nuft atte di baccebetet orrot okto
gasko ædnama! Mik. 2, 2.
9. Mu beljin čuogja dam Hær-
ra Sebaotest: Duođai, ædnag vie-
sok galggek šaddat avddemen, stuor-
rak ja buorek alma assetaga;
6, 11.
10. dastgo vidnegardde loge bæi-
ve jorggom ædnamin galgga šad-
dadet ovta bat*, ja homer** diev-
vasaš gilvvem galgga šaddadet efa
dievva.

* njællje loge litera arvo.
** okta homer gesi loge efa, ja okta efa gesi sæmma mađe go okta bat.

11. Vuoi sigjidi, guđek likkek
arrad iđđedest bajas ja vainotek
garra jukkamuša, guđek čokkajek
maŋŋed ækkedi banččam vinest!
12. Ja sitari ja harpai, paukai

ja fløitai ja vine siste orro sin jugalmas; mutto Hærra dujid æi si gæča, ja su gieđai dagoid æi si oaine. Am. 6, 5. 6. Salm. 28, 5.

13. Damditi eritdolvvujuvvu mu almug aicakættai, ja dam arvost adnujuvvumak læk nælge olbmak, ja dam šlamaidægje joavkko vuoimetuvva goikkoi.

14. Damditi galjed jabmi aibmo su vuovddas njielos ja cagga su njalmes mæretæmet, ja de vuolas mannek dam čabba olbmuk ja dam šlamaidægje joavkko ja dam jumaidægje vækka ja buok, mi avvod dam siste. 4 Mos. 16, 30. Hab. 2, 5.

15. Ja olmuš sojatuvvu, ja olmai vuoleduvvu, ja dai goarggadi čalmek vuoleduvvujek. 2, 9. 11. 17.

16. Ja allagen šadda dat Hærra Sebaot duomo bokte, ja dat basse Ibmel basot ječas vanhurskesvuođa bokte. 2, 11. Alm. 16, 5.

17. Ja labbak galggek guottot nuftgo sin ječaidæsek guottomsaje alde, ja buoides olbmui* avddem ædnamid galggek amas olbmuk borrat. 8. 9. v.

* d. l. riggasi, dai rigges ibmelmættom olbmui.

18. Vuoi sigjidi, gu**đ**ek gessek værredago gielesvuođa toavaiguim ja suddo nuftgo vavdnabaddin,

19. guđek celkkek: Gaččus son, hoapotekus son su dagos, vai mi oažžop dam oaidnet! Lakkanekus, bottus Israel base rađđe, vai mi oappap dam dovddat! Jer. 17, 15. Mal. 2, 17.

20. Vuoi sigjidi, guđek goččuk baha buorren ja buore bahan, guđek dakkek sævdnjadasa čuovggadassan ja čuovggadasa sævdnjadassan, guđek dakkek baččaga njalgesen ja njalgga baččan! Am. 5, 7; 6, 12. Job 17, 12.

21. Vuoi sigjidi, guđek læk visasak sin ječaidæsek čalmin ja jiermalažak sin ječaidæsek jurddagi siste! Sanel. 3, 7. Rom. 12, 16.

22. Vuoi sigjidi, guđek læk gievrak jukkat vine ja čæpes olbmuk sægotet garra jukkamuša,

23. guđek dubmijek dam ibmelmættoma læt vanhurskesen addaldaga diti ja valddek vanhurskasi vanhurskesvuođa sist erit! Sanel. 17, 15. Esek. 13, 19.

24. Damditi, nuftgo dola njuovča duššad oalgaid, ja avjek sodnek čoakkai dola siste, nuft galgga sin ruotas guoccaget ja sin lieđđe mannat bajas nuftgo mođđe; dastgo si læk hilggom dam Hærra Sebaot laga ja bagjelgæččam Israel base sanid. 47, 14; 1, 4.

25. Damditi cakkida Hærra moarre su albmuges bagjeli, ja son geigge su gieđas dam vuostai ja časka dam, nuft atte varek doargestek, ja sin likak šaddek nuftgo durdde balggai alde. Buok daina i maca su moarre ruoktot, ja su gietta ain gæigga. 9, 12. 17, 21; 10, 4.

26. Ja son bajed soattelævga bakenlaš olbmuidi gukken ja ravkka su* njurgodedin deiki ædnam ravdast**; ja gæča, jottelet ja gæppaset son boatta. 11, 12. * vašalaga. ** 7, 18.

27. I læk oktage vaibas ige oktage guosadægje sin gaskast; i son ajetuva, ja i son oađe, ja su alemi boagan i bæsa luovos, ja su gamavuoddagak æi botkijuvvu;

28. su njuolak læk bastalmattujuvvum, ja buok su davgek gelddujuvvum; su hæstai gažak adnujuvvujek didnogæđge lakasažžan ja su vavdnajuvlak ramadak-biega lakasažžan.

29. Sust læ gilljom nuftgo njiŋŋelas legjonest, ja son gilljo nuftgo nuorra legjonak ja murre ja doppe sallaša ja doalvvo dam erit, ja i læk oktage, gutte gagjo.

30. Ja dat maraida dam* bagjel dam bæive, nuftgo appe maraida; ja go olmuš gæčča ædnam guvllui, gæča, de læ sævdnjadas! Ate-

stus ja čuovgas! Sevnjuda dam balvaiduvvam albme. 8, 22.

* Juda. ** ædnama.

6. Kapittal.

Profeta oaidna Hærra su hærvasvuođa siste birrastattum engelin, gudek ramedek su nuftgo dam base, 1—3. Son gadda ječas læt lappum, dainago son, gutte læ buttesmættom, læ oaidnam dam basse Ibmel, mutto buttestuvvu muttomest engeli gaskast su suddostes, 4—7. Dastmaŋŋel oažžo son Hærrast dam fidno gulatet Israeli dam buošsodume ja buošsodet dam su sarnes bokte 4—10. Su gačaldagas ala oažžo son dam vastadusa, atte buošsodubme galgga bistet, dassači go ænam ja almug læ duššaduvvum moaddegærdan rangaštusai bokte; ucca bacatasaš albmugest galgga goitge baccet ja šaddat ođđa ja basse soga siebmanen, 11—13.

1. Dam jage, go gonagas Ussias jami, de oidnim mon Hærra čokkamen alla ja aleduvvum stuolo alde, ja su biktasi hælmek devdde tempela. 2 Mos. 24, 10.

2. Serafak čužžu su lutte; dain legje gutta soaja gudestge: guvtin govčai son su muođoides, ja guvtin govčai son su julgides, ja guvtin girdi son. 2 Mos. 3, 6. 1 Gon. 19, 13.

3. Ja nubbe čuorvoi nubbai ja celki: Basse, basse, basse læ dat Hærra Sebaot; buok ænam læ dievva su hærvasvuođast.
Alm. 4, 8. Salm. 72, 19. Hab. 3, 3.

4. Ja uksalasai vuođok doargestegje dam čuorvvo jiena bokte, ja viesso devddujuvvui suovain.
2 Mos. 40, 34. 1 Gong. 8, 10. 11. Esek. 10, 4. Alm. 15, 8.

5. De mon celkkim: Vuoi munji! Dastgo mon læm lappum; dastgo mon læm olmai buttesmættom baksamiguim, ja mon asam albmuga gaskast, mast læk buttesmættom baksamak, ja mu čalmek læk oaidnam gonagasa, dam Hærra Sebaot.
2 Mos. 19, 21; 33, 20. Duob. 6, 22. 23; 13, 22.

6. De girdi okta serafin dokko mu lusa acagas geđgin su gieđastes; bastain læi son valddam dam altar alde.

7. Ja son guoskati mu njalbmai daina ja celki: Gæča! Dat læ guoskam du baksamidi, ja du værredakko læ erit gaiddam, ja du suddo læ soabatuvvum.
Dan. 10, 16 j. n. v. Sak. 3, 4.

8. De mon gullim Hærra jiena cælkkemen: Gæn mon galgam vuolgatet, ja gi aiggo vuolgget min oudast? De mon celkkim: Gæča, dast mon læm, vuolgat muo!

9. Ja son celki: Mana dokko ja cælke dam albmugi: Gullet ja gullet, mutto allet ibmerd, ja oidnet ja oidnet, mutto allet arvved!
Esek. 12, 2. Matt. 13, 14. Mark. 4, 12. Luk. 8, 10. Ap. dag. 28, 26. Rom. 11, 8.

10. Daga dam albmuga vaimo buoššen ja daga dam beljid gulotæbmen ja dapa dam čalmid, amas dat oaidnet su čalmidesguim ja amas gullat su beljidesguim, ja amas dam vaibmo ibmerdet ja jorggalet ječas, nuft atte dat dalkastuvvu. 5 Mos. 29, 4. Es. 63, 17. Jer. 5, 21; 6, 10. Joh. 12, 40.

11. De mon celkkim: Man gukka, Hærra? Ja son celki: Dassači go gavpugak læk duššaduvvum, alma assitaga, ja viesok alma olbmuitaga, ja ænam læ duššaduvvum ja šaddam mæccen. 5, 9.

12. Ja Hærra galgga agjet olbmuid gukkas erit, ja guorosvuotta šadda stuoresen ædnami.
5 Mos. 28, 64.

13. Ja jos læ vela logad oasse dast, de galgga dat fastain duššaduvvut. Mutto nuftgo terebintast ja aikast, go dat maddatuvvu, bacca vela jalŋes, nuft galgga basse nalle læt dam jalŋes.

7. Kapittal.

Profeta gulat gonagas Akasi, atte Syria ja Israel gonagasak, gudek læiga littodam su vuostai, ja gæin son ja su olbmuk sin æppe-oskostæsek balle saggarakkan, æba galga sattet ollašuttet arvvalusasga, atte valddet su ædnama ja njæiddet David soga truono alde erit,

mutto atte Israel rika ješ galgga duššat,
1—9. Go Akas i ane avvir profeta sa-
nin, de profeta falla sudnji mærka na-
nostussan dam ala, ja go gonagas dasto
guoktelaš mokkotallamin i vuostaivalde
dam fallama, de gulata profeta, atte
Hærra ješ aiggo addet daggar mærka
divtededin Messiasa riegadet nieidast,
ja laseta, atte hui oanekis aige gæčest
galggek doi vašalažai ječaidæsga ædna-
mak duššaduvvut, 10—16. Rangaštus-
san gonagasa ja su olbmui æppe-osko
diti galgga goitge Assyria gonagasa bokte
duššadubme boattet maidai suge ædnama
bagjeli, 17—25.

1. Ja de dapatuvai dain beivin,
go Akas, Jotam bardne, Ussias
bardne, læi Juda gonagas, de ma-
naiga Resin, Syria gonagas, ja
Pekah, Remalja bardne, Israel
gonagas, bajas Jerusalem vuostai
soattam varas dam vuostai; mutto
i son* bæssam soattat dam vuo-
stai. * Resin oktan Pekahin.
2 Gon. 16, 5 j. n. v.

2. Ja dat diedetuvvui David vis-
sui: Syrialažak læk luoittalam Efra-
imi. De doargesti su vaibmo ja
su albmuga vaibmo, nuftgo vuovde
muorak doargestek biega oudast.

3. Ja Hærra celki Esaiasi: Mana
olguš Akas oudald, don ja Šear
Jašub*, du bardne, dokko dam
bajeb laddo čaccesuona gæče lusa,
madija lusa bassamgieddai!
* d. l. bacatas galgga jorgidet. 10, 21. 22.

4. Ja don galgak cælkket sudnji:
Varot ječad ja oro jaska, ale bala
ja ale luoite du vaimod hærdotuv-
vat dam borgestægje raddebitta-
guovto diti, Resin ja Syria ja Re-
malja barne buolle moare diti!

5. Dađemielde go Syria, Efraim
ja Remalja bardne læk arvvalam
bahaid du vuostai ja celkkek:

6. Mi aiggop mannat bajas Ju-
da vuostai ja suorgatet dam ja
garssat dam sisa ja valddet dam
oabmenæmek, ja mi aiggop bigjat go-
nagasa dam gasko, Tabeel barne, —

7. de cælkka dat Hærra Hærra
nuft: I dat galga dapatuvvat ige
šaddat. 8, 10.

8. Dastgo Syria oaivve læ Da-
maskus, ja Damaskusa oaivve læ
Resin, ja vitta čiččid lokkai jage
gæčest galgga Efraim cuvkkijuvvut,
nuft atte i dat šatan læk almug.

9. Ja Efraim oaivve læ Sama-
ria, ja Samaria oaivve læ Remalja
bardne; jos di epet dato oskot, de
epet di galga bissot.
2 Muitt. 20, 20. Sir. 2, 13.

10. Ja Hærra bisoi ain sard-
nomest Akasi ja celki:

11. Ravka mærka aldsesad Hær-
rast, du Ibmelestad! Ravka dam
čiegŋalasast daihe allagasast bag-
jen!

12. Mutto Akas celki: Im mon
aigo dam ravkkat imge gæččalet
Hærra.

13. De celki son: Gullet dadde,
di David viesost! Lægo dat dig-
jidi bære uccan, atte di vaivvede-
pet olbmuid, go di maidai vaivve-
depet mu Ibmelam*?
* go di bagjelgæččabetet su sane.

14. Damditi galgga Hærra ješ
addet digjidi mærka: Gæča, nieid-
da šadda manai vuostai ja rie-
gadatta barne, ja son goččo su
nama Immanuelen*. Matt. 1, 23.
Luk. 1, 13. * Ibmel læ minguim.
8, 8. 10.

15. Lavca ja honniga galgga
son borrat* dam aige, go son arv-
ved suppit dam baha ja valljit dam
buore; * 22. v. j. n. v.

16 dastgo ouddalgo barnaš arv-
ved suppit dam baha ja valljit
dam buore, galgga dat ænam gud-
đujuvvut, man gonagasa guovtost*
don balak.
2 Gon. 15, 29; 16, 9. * 1. v.

17. Hærra galgga diktet boattet
du bagjeli ja du albmug bagjeli
ja du ačad vieso bagjeli daggar
beivid, mak æi læk boattam gidda
dam bæive rajest, go Efraim æroti
ječas Judast erit: — Assur gona-
gasa. 1 Gon. 12, 16 j. n. v.

18. Ja de galgga dapatuvvat
dam bæive, atte Hærra galgga
njurggot čurroki, mi læ Egypten

dænoi gæčest, ja honnig-loddači, mi læ Assur ædnamest,

19. ja dak galggek boattet ja sæivvot buokak daidi avddem vaggidi ja bakteskoaroidi ja buok bastelis lanjai miestagi sisa ja buok guottomsaji ala.

20. Dam bæive galgga Hærra rakit rakimnibin*, mi læ laigotuvvum dom bælde dæno**, Assur gonagasain, oaive ja julgi guolgaid; maidai skavčaid galgga dat valddet erit. * 10, 5. ** Eufrat.

21. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de galgga olmai adnet ovta guigo ja guokte savca,

22. ja dam ædnag mielke diti, maid dak addek, galgga son borrat lavca; dastgo lavca ja honniga galgga juokkehaš borrat, gutte læ vela baccam ædnami. 15. v.

23. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, atte juokke baikke, mast læk duhat vidnemuora, duhat sekel silba væra, galgga šaddat bastelis ladnjan ja gaskalassan.

24. Njuolaiguim ja davgin galgga olmuš dokko mannat; dastgo buok ænam galgga šaddat bastelis ladnjan ja gaskalassan.

25. Ja buok daidi varidi, mak gukkujuvvujek gukin, ik don mana balo diti bastelis lanjain ja gaskalasain, mutto dat galgga læt vuovsai oagotakkan ja savcai duolmatakkan.

8. Kapittal.

Hærra goččo profeta bajas čallet vittani oudast, atte Syrialaš ja Israelitalaš rika galggaba farga duššaduvvut Assyrialažai bokte, ja goččo su addet bardnai, gutte læ sudnji riegadam, nama, mi mærkaša dam sæmma einostusa, 1—4. Vela ain gulata Hærra profeta bokte, atte rangaštussan Israel ja Juda æppe-osko diti galggek Assyrialažak dievvat goabbašidi rikaidi, 5—8. Profeta læ goitge visses dam ala, atte Hærra dam hæđe ja buok hæđe siste aigo doallat su ædnames bæle ja duššen dakkat buok bakenlaš albmugi arvvalusaid dam vuostai, 9. 10. Dastgo Hærra læ almostusa siste nevvom profeta ja buok oskolažaid hæittet ballamest ædnamlaš valdin, mak læk littodam sin vuostai, ja ballat aivefal sust. Daid, guđek dam dakkek, aiggo son suogjalet, dak ærrasak galggek hævvanet, 11-15. Profeta rokkadalla dastmaŋŋel Hærra dattot cieggadet dam almostattujuvvum sane su mattajegji vaimoidi; son ješ dorvasta Ibmel ala, vaiko son vela muttom aige sisa čiekkage su muođoides olbmuides oudast; dak namakge juo, mak sust ja su barnin legje, legje ouddagovak dam ala, atte Hærra aigoi albmuges bæstet; dak oskolažak æi galga einostegjin diđoštet boatte aige harrai, mutto doallat ječaidæsek Hærra sadnai; dak, guđek æi dato dam dakkat, galggek ocatallujuvvut garrasæmus rangaštusaiguim, ja sin loappa galgga læt hirbmadlaš, 16—22.

1. Ja Hærra celki munji: Valde aldsesad stuora tavvala ja čale dam ala olbmui čalastagain*: Farga oasse, salaš hoapost. 30, 8.

* d. l. dabalaš bogstavaiguim.

2. Ja mon aigom valddet aldsesam nana duođaštegjid, papa Uria, ja Sakariasa, Jeberekiasa barne. 2 Gon. 16, 10. 11.

3. Ja mon lakkanim profeta akkai, ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti barne; ja Hærra celki munji: Gočo su nama Maher-Šalal Kaš-Basen*!

* Farga oasse, salaš hoapost; 1. v.

4. Dastgo ouddalgo barnaš ibmerda čuorvvot: Mu ačačam! ja: Mu ædnačam! de galgga erit gudduj uvvut Damaskusa obmudak ja Samaria salaš Assur gonagasa muođoi ouddi.

5. Ja Hærra bisoi ain sardnomest munji vela æmbo ja celki:

6. Dađemielde go dat almug bagjelgæčča Siloah čacid, mak loaitot golggek, ja illoda Resinin ja Remalja barnin,

7. gæča, damditi bukta Hærra sin bagjeli dæno* čacid, mak læk vægalažak ja stuorrak, Assur gonagasa ja buok su hærvasvuođa, ja dat bagjan buok su olides bagjel ja manna bagjel buok su ravdaides, * Eufrat.

8. ja dat manna Juda sisa,
šavva bajel ja ravnjasta bagjel, gidda
čæbet ragjai olla dat, ja dam leb-
bijuvvum soajak devddek du æd-
nama, nuft viddes go dat læ, Im-
manuel! 7, 14.
9. Šlamaideket, di olmuš-šlajak!
Di galggabetet almaken šaddat
suorgganæbmai. Ja gullet, buok di
ædnama gukkalmas ædnamak! Boak-
kanastet ječaidædek! Di galgga-
betet almaken suorgganet. Boak-
kanastet ječaidædek! Di galggabetet
almaken suorgganet. 2 Gon. 19, 35.
10. Arvvaladdet! Dat galgga al-
maken duššen dakkujuvvut. Sard-
not ovta sane! I dat galga alma-
ken šaddat. Dastgo minguim læ
Ibmel*. Job 5, 12. 13.
Es. 19, 3. Jer. 19, 7. Matt. 22, 15. 22.
* Immanuel; 7, 7. 14; 8, 8.
11. Dastgo nuft celki Hærra
munji, go su gietta doppi muo
famoin, ja son cuoigoi muo vag-
jolæmest dam albmuga gæino miel-
de, cælkededin:
12. Epet di galga goččot buok
dam bahajuonalaš littodæbmen,
maid dat almug goččo bahajuonalaš
littodæbmen, ja mast dat balla,
dast epet di galga ballat ja epet
suorgganet. 51, 12.
13. Dam Hærra Sebaot, su galg-
gabetet di bassen adnet, ja son
galgga læt din ballo, ja son din
suorgatus. 29, 23. 1 Petr. 3, 14.
14. Ja son galgga šaddat basse
baikken ja nordastus-gæđgen ja vær-
ranusa bakten* goabbašagaidi Is-
rael viesoidi, giellan ja gillaren
Jerusalem assidi. Luk. 2, 34.
Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 8.
* d. l. gæđgen, man ala olmuš guossal.
15. Ja ædnagak sin gaskast galg-
gek guossalet, ja si galggek jorra-
let ja cuvkkijuvvut, ja si galg-
gek roakkaset ja darvetuvvut.
28, 13.
16. Gurpa duođaštusa gidda,
sæilled sane mu mattajegjidam sisa!
17. Ja mon aigom vuorddet Hær-
ra maŋŋai, gi čiekka su muođoi-
des Jakob vieso oudast, ja mon
aigom vuorddet su.
Salm. 25, 3. 5. 21; 33, 20; 62, 6.
18. Gæča, mon ja dak manak,
gæid Hærra læ munji addam, mi
læp mærkkan ja ouddagovvan Is-
rael siste dam Hærrast Sebaotest,
gutte assa Sion vare alde.
Ebr. 2, 13. Salm. 9, 12. Joel 3, 22. 26.
19. Ja go si celkkek digjidi:
Mannet dokko jabmi manidegji ja
diettes olbmai lusa, guđek samai-
dek ja muljardek, de celkket: Igo
almug galga mannat dokko su
Ibmeles lusa? Galggago olmuš ælle
olbmui oudast mannat dokko jab-
mi lusa?
20. Sadnai ja duođaštussi! —
Jos dak æi cælke nuft, dat al-
mug, mast i læk mikkege iđđedes
guksuid*, * 58, 8.
21. de manna dat ædnam miet-
ta, sagga vaivveduvvum ja næl-
gest; ja de dapatuvva, go dat
nælggo, de dat vašasga ja garrod
su gonagasas ja su Ibmeles ja jor-
get allagasa guvllui,
Salm. 59, 16. Am. 8, 11 j. n. v.
22. ja dat gæčča ædnam guvl-
lui, ja gæča, de læ atestus ja
sævdnjadas, baldos-sævdnjadas, ja
mosko sisa læ dat nordastuvvum.
5, 30.

9. Kapittal.

Dak oskolažak galggek ballat Hær-
rast ja doallat ječaidæsek su sadnai
(8, 13. 20), damditi go atestus-aige sævd-
njadas i galga alo bistet, mutto Messias
galgga boattet nuftgo hærvas čuovgas
daidi varnotebmusidi ædnamest; su rie-
gadæme bokte galgga šaddo, illo, frig-
javuotta ja rafhe Ibmel olbmuidi oassen
šaddat; Ibmelen ja olmajen galgga son
vanhurskes rađđimes bokte dakkat Da-
vid rika stuora ja agalaš rafhe rikan,
1—7. Ođđa einostusa siste, mi læ sard-
nujuvvum Israel rika vuostai, gulata
profeta dasa, atte Hærra dam čævllai-
vuođa, gažžarvuođa ja vanhurskesmæt-
tomvuođa diti aiggo dam ocatallat loap-
pamættom rangaštusaiguim, 8—10, 4.

1. Dastgo i galga sævdnjadvuot-
ta læt dam ædnamest, mast dal

læ atestus; vuostaš aige buvti son* æppegudne Sebulon ædnam bagjeli ja Naftali ædnam bagjeli; mutto dam maŋemuš aige bukta son gudne dam bagjeli, gæino bagjeli abe guovlost, ædnam bagjeli dom bælde** Jordana, bakeni Galilea bagjeli***. * Hærra. ** nuortabælde. *** Bajeb Galilea, ragje-guovllo bakeni vuostai. Matt. 4, 15 j. n. v.

2. Dat almug, mi vagjol sævdnjadasa siste, oaidna stuora čuovggasa; dak, guđek čokkajek jabmem suoivvan ædnamest, sin bagjel suonjarda čuovgas. Luk. 1, 79. Es. 60, 1.

3. Don lasetak albmuga, man ilo don ouddal ik læk dakkam stuoresen; si illodek du muođoi oudast, nuftgo lajoi aige illoduvvu, nuftgo dalle avvoduvvu, go salaš juogaduvvu; Salm. 119, 162.

4. dastgo dam noađe gæssa ja dam oalge soabbe, dam gevrrijægje soabbe, læk don gaskat doagjam, nuftgo Midian bæive; Duob. 7, 22 j. n. v. Es. 10, 26; 14, 5.

5. dastgo juokke soattegama, mi læ adnum soađe stoago siste, ja juokke bivtas, mi læ durddom varai siste, galgga bolddujuvvut, dolli biebmon. Salm. 46, 10.

6. Dastgo manna læ migjidi riegadam, bardne læ migjidi addujuvvum, ja oaivamušvuotta læ su oalge alde, ja su namma goččujuvvu oavddon, rađđe-adden, vægalaš Ibmelen, agalaš aččen, rafheoaivamuššan, Luk. 1, 31; 2, 7. 11. Joh. 3, 16. Rom. 8, 32. Duob. 13, 18. 1 Mos. 49, 10. Mik. 5, 4. Sak. 9, 10. Efes. 2, 14 j. n. v.

7. vai oaivamušvuotta šaddaši stuoresen ja rafhe loappamættosen David truono bagjel ja su gonagasrika bagjel, vai dat nannijuvvuši ja bisotuvvuši rievte bokte ja vanhurskesvuođa bokte, dam rajest ja gidda agalaš aiggai; dam Hærra Sebaot angervuotta galgga dam dakkat. Salm. 8, 7; 72, 5. 7 j. n. v. Dan. 7, 14. 1 Kor. 15, 27. Luk. 1, 32. 2 Gon. 19, 31. Es. 37, 32.

8. Ovta sane læ Hærra vuolgatam Jakob vuostai, ja dat galgga vuolas gaččat Israeli.

9. Ja obba almug galgga dam dovddat, Efraim ja Samaria assek, guđek čævllaivuođa ja vaimo goarggadvuođa siste celkkek:

10. Lairre-gæđgek læk gaččam, mutto čuppum geđgiguim aiggop mi huksit; morbærmuorak læk čuppujuvvum, mutto sedermuoraid mi aiggop bigjat dai sagjai.

11. Damditi aled Hærra Resin vuostaičuoššoid dam bagjel*, ja dam vašalašaid værjod son, 2 Gon. 16, 7. 9. * Efraim.

12. Syrialašaid ouddabælde ja Filistalašaid maŋŋabælde, ja si borrek Israel dievva njalmin. Buok daina i maca su moarre ruoktot, ja su gietta ain gæigga. 5, 25; 10, 4.

13. Ja almug i jorgid su guvllui, gutte dam cabma, ja dam Hærra Sebaot æi si oca. Jer. 2, 30.

14. Damditi Hærra eritčuoppa Israelest oaive ja sæibe, palbmeoavse ja hoaše ovtag bæive. 10, 33; 19, 15. 2 Gon. 17, 3 j. n. v.

15. Vuoras ja arvost adnujuvvum olmai læ oaivve, ja profeta, gutte oapat giellasid, læ sæibbe.

16. Ja dam albmuga oapestægjek læk fillijægjek, ja dak sist, guđek addek ječaidæsek laiddijuvvut, læk lappum. 3, 12. Luk. 6, 39.

17. Damditi i illod Hærra dam nuorra olbmai bagjel, ja dam oarbbasi ja dam læskai bagjeli i son armet; dastgo juokke okta dai gaskast læ æppebasse ja dakka bahaid, ja juokke njalbme sardno jallavuođaid. Buok daina i maca su moarre ruoktot, ja su gietta ain gæigga. 12. v.

18. Dastgo ibmelmættomvuotta buolla nuftgo dolla; dat loapat bastelis lanjaid ja gaskalasaid, ja dat cakket dam suokkadæmus vuovde, nuft atte dat borgesta allagassi bajas suovvan.

19. Dam Hærra Sebaot moare bokte læ ænam buollatuvvum, ja almug læ nuftgo biebmon dolli; i oktage sæste su vieljas.

20. Ja olmuš gaska olgiš bællai ja nælggo, ja olmuš borra gurot bællai ja i gallan; juokkehaš borra oaǯe su ječas gieđast.

21. Manasse borra Efraim, ja Efraim Manasse; særvvalagai læba soai Juda vuostai. Buok daina i maca su moarre ruoktot, ja su gietta ain gæigga. 12. 17. v.

10. Kapittal.

Assyrialaǯak galgge nuftgo Ibmel moare gaska-oamek bagadet dam rangaštussi ašalaš Juda; mutto si dattuk sin čævllaivuođastæsek læt ječaidæsek hærran, ja sin jurda læ dušše hævatet buok æra albmugid, dai gaskast maidai Ibmel albmugage, ja rievedet dai ædnamid ja davverid; damditi datto Hærra, go son læ ollasi rangaštam su albmuges sin bokte, jorgidet sin vuostai ja hævatet sin, 5—19. Ibmel albmugest galgga, go rangaštus læ ollašuvvum, dušše ucca jovkuš baccet, ja dat galgga dalle jorggalet ječas Hærra guvllui ja dorvastet aivefal su ala, 20—23. Damditi su almug i galga ballat Assyrialaǯain; dastgo son galgga farga mænnodet singuim, nuftgo doluš aige Midianitalaǯai ja Egyptalaǯaiguim, ja daggo bokte bæstet albmuges sin gæssa vuolde erit; go sin soattevægak læk boattam aibas lakka Jerusalem, de galgga Hærra dam duššadet famolaš časkemin.

1. Vuoi sigjidi, guđek addek vanhurskesmættom asatusaid ja rakadek vahaglaš čallagid, 5, 23. Mik. 7, 3.

2. erit bigjam varas hæjoid duobmostuolo oudast erit ja rievedam varas vuoiggadvuođa mu albmugam varnotemin erit, vai læskak šaddaše sin salašen, ja stajedam diti oarbbasid.
2 Mos. 23, 6. 5 Mos. 16, 19; 24, 17; 27, 19. Sanel. 18, 5.

3. Mutto maid aiggobetet di dakkat, go ocatallam bæivve lakkana, go hævatus boatta gukken? Gæn lusa aiggobetet di bataret væke diti, ja gosa aiggobetet di guođđet din hærvasvuođadek? Sanel. 1, 26. 27.

4. Dat, gutte i gača čibbi ala fangai gaski, galgga gaččat goddatallam olbmui gaski. Buok daina i maca su moarre ruoktot, ja su gietta ain gæigga. 5, 25; 9, 12. 17. 21.

5. Vuoi Assuri, mu moarram rissai! Mu moarre læ soabbe sin gieđast. 7, 20.

6. Æppebasse albmug vuostai vuolgatam mon su, ja soga vuostai, man ala mon læm vašest, gočom mon su rievedet sallaša ja stajedet hivvudaga, ja vuolas duolbmat dam nuftgo durde balggai alde. Salm. 18, 43; 83, 11. Mik. 7, 10. Vaid. 3, 45.

7. Mutto son, i son oaiveld dam nuft, ja su vaibmo i jurdaš nuft; mutto hævatet læ su vaimo miella ja duššadet albmugid, i harvvaid.

8. Dastgo son cælkka: Æigo mu oaivamuǯak læk gonagasak buokakrak?

9. Igo læk Kalnoi gævvam nuftgo Karkemisi? Igo Hamati læk gævvam nuftgo Arfadi? Igo Samariai læk gævvam nuftgo Damaskusi? 36, 19; 37, 11 j. n. v.

10. Nuftgo mu gietta læ ollam æppe-ibmeli rikaidi, ja sin čuppujuvvum govak bagjelmanne almake Jerusalem ja Samaria (govaid), —

11. imgo mon dalle galgaše, nuftgo mon læm dakkam Samariain ja dam æppe-ibmeliguim, dakkat damanaga lakai Jerusalemin ja dam æppe-ibmel-govaiguim?

12. Ja de galgga dapatuvvat, go Hærra læ ollašuttam obba su dagos Sion vare alde ja Jerusalemest, de aigom mon ocatallat Assur gonagasa vaimo goarggadvuođa šaddo ja su čævllas čalmi hærvasvuođa; 37, 36. 2 Gon. 19, 35.

13. Dastgo son cælkka: Mu giettam famo bokte læm mon dam

dakkam ja mu visesvuottam bokte, dastgo mon læm jiermalaš; mon sirddim olmuš-šlajai ragjemærkaid, ja sin davverid læm mon spægjam, ja nuftgo vægalaš vuolas nordastim mon daid, gudek boaššomusast čokkajegje,
14. ja mu gietta oli olbmui obmudagaidi nuftgo loddebæssai, ja nuftgo olmuš čoagga guđđujuvvum monid, læm mon čoaggam obba ædnama, ja i læm oktage, gutte likkati soajas daihe rabasti su njunes ja civkadi.
15. Ramadallabai akšo dam vuostai, gutte daina čuoppa, daihe dakkago saha ječas stuoresen dam vuostai, gutte daina sahe? Aito dego soabbe livšaši dam, gutte dam bajed, dego astatak bajedifči dam, gutte i læk muorra*!

* olmai, gæn gieđast dat læ.

16. Damditi galgga Hærra, dat Hærra Sebaot, vuolgatet ravččadavda su buoiddaki gaski, ja su hærvasvuođa vuolde galgga cakkat buollem nuftgo dola buollem.
17. Ja Israel čuovgas galgga šaddat dollan, ja dam basse lievdden, ja dat galgga buollet ja loapatet su bastelis lanjaid ja su gaskalasaid ovtag bæive. 9, 18.
18. Ja su vuovde ja su šaddolaš ædnam hærvasvuođa galgga son loapatet, sikke sielo ja rubmaša*, ja dasa galgga gævvat nuftgo buoccai, gutte sodna. * ollasi ja aibas.
19. Ja bacatas su vuovde muorain galgga mattet lokkujuvvut; barnaš matasi daid bajas čallet.
20. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de æi galga Israel bacatas ja Jakob vieso bađđarak šatan bissot dorvastæmest su ala*, gutte časki dam, mutto si galggek dorvastet Hærra ala, gutte læ Israel basse, duottavuođast.

* Assur, 2 Gon. 16, 7.

21. Bacatas galgga ječas jorggalet, Jakoba bacatas, dam vægalaš Ibmel guvllui.
22. Dastgo vaiko vela du almug, o Israel, læ nuftgo abe saddok, de galgga goitge dušše bacatas dast jorggalet ječas; duššendakkujubme læ nannoset arvvaluvvum, vanhurskesvuođa* dulvve.

Rom. 9, 27.

* Ibmel rangaštægje vanhurskesvuotta.

23. Dastgo duššendakkujume ja nannoset arvvaluvvum duomo ollašutta Hærra, dat Hærra Sebaot, gasko buok ædnama. 28, 22.
24. Damditi, nuft cælkka Hærra, dat Hærra Sebaot: Ale bala, don mu albmugam, gutte læk assamen Sionest, Assurest, go son časka du astatagain ja bajed su soabbes du bagjel Egypten lakai!
25. Dastgo ain læ oanekis aigge, de læ mu ædnadubme nokkam, ja mu moarre jorget sigjidi* hævvanæbmen. * Assyrialažaidi.
26. Ja dat Hærra Sebaot galgga spaikkot spiča su bagjel, nuftgo dalle go son časki Midian Oreb bavte guorast, ja su soabbe galgga læt abe bagjel, ja son galgga dam bajedet sæmma lakai, go Egyptenest. Duob. 7, 19—25. Es. 9, 4.
2 Mos. 14, 16 j. n. v.
27. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de galgga su noađđe gaiddat du oalge alde, ja su gæses du čæbetest, ja gæses galgga gaikkanet dam buoiddevuođa diti*.

* Dat varraivuotta, maina Hærra buristsivdned Israela.

28. Son boatta Ajat bokte, manna ouddan Migron čađa; Mikmas duokkai adda son su galvoides vuorkkai.
29. Si mannek baskadasa čađa. Geba* galgga læt min igjasagje. Rama doargesta, Saula Gibea batara. * nuft si celkkek.
30. Bargo allaget, don Gallim nieidda! Vuttivalde, Laisa! Varnotes Anatot!
31. Madmena batara; Gebim assek sirddek galvoidæsek hoapost.

32. Dam bæive vela son bisso čuoǥǥomest Nobest; de jorggal son su gieđas Sion nieida vare vuostai, Jerusalem dieva vuostai.

33. Gæča, Hærra, dat Hærra Sebaot, erit čuoppa daid lastajis ovsid hirbmadlaš famoin, ja dak šođbis, skoaččajægje muorak čuppujuvvujek vuolas, ja dak allagak šaddek vuollegaǥǥan. Am. 2, 9.

34. Ja dat sukkis vuovdde njaskujuvvu vuolas ruvdin, ja Libanon gačča famolaǥa* oudast.

* d. l. Hærra.

11. Kapittal.

Profeta gulata ain vela, atte Messias galgga riegadet Isai sogast, mi dalle galgga læt hægjovutti vugjom, atte Bassevuoigŋa galgga orrot su bagjelist ja addet sudnji buok su hærvas addaldagaides, ja atte son galgga vanhurskesvuođain rađđit, man šaddo galgga læt Ibmel dovdo erinoamaš valljogasvuotta ja olles rafhe obba ædnam mietta, 1—9. Buok bakenlaš albmugak galggek dalle čoagganet su birra, 10. Dam aige galgga Hærra lonestet Israel bacatasa, čokkit dam juokke guovlost, loapatet buok soappamættomvuođa dam gaskast ja addet dasa vuoito buok dam vašalaǥai bagjel, 11—16.

1. Ja oakse galgga boccidet Isai jalgŋast, ja itto su ruottasin galgga guoddet šaddo.
4, 2. Am. 9, 11. Ap. dag. 13, 22. 23.

2. Ja Hærra Vuoigŋa galgga orrot su bagjelist, visesvuođa ja jierme vuoigŋa, rađe ja gievrravuođa vuoigŋa, Hærra dieđo ja balo vuoigŋa. 61, 1. Matt. 3, 16. Es. 9, 6.

3. Ja su buoremielalašvuotta galgga læt Hærra balloi, ja i son galgga dubmit dam mielde, maid su čalmek oidnek, ja i cælkket vuoiggadvuođa dam mielde, maid su bæljek gullek, Salm. 72, 1 j. n. v. Joh. 2, 25.

4. mutto son galgga dubmit daid hæjoid vanhurskesvuođain ja cælkket vuoiggadvuođa njuolggadvuođain daidi lojes olbmuidi ædnam alde, ja son galgga časket ædnama su njalmes rissin ja goddet dam ibmelmættoma su boksamides vuoiŋanasain. Job 4, 9.
Es. 49, 2. Hos. 6, 5. 2 Tes. 2, 8.

5. Ja vanhurskesvuotta galgga læt su alemi boagan, ja oskaldasvuotta su spirrali boagan.
59, 17. Efes. 6, 14.

6. Ja gumpe galgga orrot labba lutte, ja pardar vællat gice baldast, ja galbbe ja dat nuorra legjon ja buoides oamek galggek orrot ovtast, ja ucca barnaš galgga daid vuojetet. 65, 25. Job 5, 23.
Esek. 34, 25. Hos. 2, 18.

7. Ja gussa ja guovčča galggaba ovtast guottot, sodno čivgak galggek vællat baldalagai, ja legjon galgga borrat avjid nuftgo vuoksa.

8. Ja njamme manna galgga dukkuraddat mirkolaš gærbmaša biejo baldast, ja basiliska biejo bagjel galgga botkituvvum manna geiggit su gieđas.

9. I oktage galga maidege bahaid dakkat ja i oktage billašuttet maidege obba mu basse vare aldege; dastgo ænam læ dievva Hærra dieđost, nuftgo čacce gokča abe bodne. Salm. 2, 6; 15, 1; 24, 3.
Hab. 2, 14.

10. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive: Isai ruotas-iđo lusa, mi čuoǥǥo nuftgo soattelævgga olmuššlajaidi, galggek bakenlaš albmugak viggat mannat, ja su vuoiŋastamsagje galgga læt hærvasvuotta.
v. 1. Rom. 15, 12. Alm. 5, 5. Joh. 1, 14.
Sak. 2, 15.

11. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, [de galgga Hærra fastain, nubbe gærde, geiggit su gieđas fidnim varas aldsesis bacatasa su albmugestes, mi galgga baccet Assyriast ja Egyptenest ja Patrosast ja Ætiopiast ja Elamest ja Sinearest ja Hamatest ja abe sulluin. 10, 21. Sef. 2, 9. Esek. 29, 14.

12. Ja son galgga bajedet soattelævga albmugidi ja čokkit Israel bađđarid ja čoagget Ju-

da biedganam olbmuid ædnam njælje čiegast. 62, 10.

13. Ja Efraim gadašvuotta galgga gaiddat, ja dak, gudek bakkijek Juda, galggek hævatuvvut; Efraim i galga gadaštet Juda, ja Juda i galga bakkit Efraim.

14. Ja soai galggaba sæivvot* Filistalažai oalge ala oarjas guvllui; ovtast galggaba soai spægjat bævča manaid; Edom ja Moab ala galggaba soai bigjat giedasga, ja Amon manak galggek šaddat sodnoidi gulolažžan.

*nuftgo gažžaloddek.

15. Ja Hærra galgga bigjat Egypten abe luovta garrodusa vuollai ja gaivvot su giedas dæno* bagjel su hoppus dalkines, ja son galgga časket dam čieččan jokkan, nuft atte olmuš oažžo mannat dam rasta goikke gabmagi. 2 Mos. 14, 22. Sak. 10, 11. *Eufrat.

16. Ja de galgga læt rakaduvvum balges su albmug bacatassi, mi galgga baccet Assyriast, nuftgo læi Israeli dam bæive, go dat manai bajas Egypten ædnamest. 11. v. 2 Mos. 14, 29 j. n. v. Mik. 7, 15.

12. Kapittal.

Profeta sardno dam birra, moft Ibmel almug, go dat læ ožžom dam loppeduvvum bestujume ja iloin navdaša dam šaddo, galgga gittet ja maidnot Hærra dam oudast, 1—6.

1. Ja don galgak cælkket dam bæive: Mon gitam du, Hærra, go don legjik suttas mu ala, mutto du moarre macai ruoktot, ja don jeddijik muo. 11, 11. j. n. v.

2. Gæča, Ibmel læ mu bestujubme, mon læm oagjebas ja im bala; dastgo dat Hærra Hærra læ mu gievrravuotta ja gitoslavla, ja son šaddai munji bestujubmen. 2 Mos. 15, 2. Salm. 118, 14.

3. Ja di galggabetet goaivvot čace iloin bestujume agjagin. 32, 15; 44, 3; 55, 1. Joel 3, 1. Joh. 4, 14; 7, 37 j. n. v. Ap. dag. 2, 1 j. n. v.

4. Ja di galggabetet cælkket dam bæive: Gittet Hærra, čurvvot su nama, diedeteket albmugi gaski su dagoid, gulateket, atte su namma læ aleduvvum! 1 Muit. 16, 8. Salm. 105, 1.

5. Lavllot Hærrai maidnoma, dastgo hærvas dagoid læ son dakkam! Šaddus dat diedetubmai obba ædnam ala! Salm. 47, 7.

6. Čurvvot allaget ja avvodeket, di Sion assek, dastgo stuores læ Israel basse din gasko! Sef. 3, 14 j. n. v. Sak. 9, 9.

13. Kapittal.

Profeta gulat Babel duššadume Hærra moare gaska-omi, Medalažai, bokte, muittal dam stuora varnotesvuoda birra, mi dalle galgga boattet dam bagjeli ja obba dam ibmelmættom ædnam bagjeli, ja einosta, atte Babel galgga šaddat nuftgo Sodoma ja šaddat aibas avddemen, 1—22.

1. Sakka Babel bagjel, maid Esaias, Amos bardne, oini. 21, 1 j. n. v. Jer. 50, 1 j. n. v. 51, 1 j. n. v.

2. Ceggijeket lævga baljes vare ala, bajedeket sigjidi jiena, sevvet giedain, vai si mannek sisa vækkavaldalažai portai raige!

3. Mon læm goččom mu basotuvvumidam ja ravkkam mu gievraidam mu moarram balvvalussi, mu goarggadet avvodegjidam.

4. Gula! Jubma vari alde nuftgo stuora albmugest! Gula! Ruoškas čoagganam olmuš-šlajai rikain! Dat Hærra Sebaot rakadalla soattevæga.

5. Si bottek gukkalmas ædnamest, alme ravdast, Hærra ja su moare gaska-oamek, hævatam diti obba ædnama.

6. Holvvot! Dastgo Hærra bæivve læ lakka; dat boatta nuftgo hævatus dam buokvægalažast.

7. Damditi njurrek buok giedak, ja juokke olbmu vaibmo sudda. Nah. 2, 11. Jos. 7, 5.

8. Ja si suorgganek; avtak ja
bakčasak doppijek sin, nuftgo rie-
gadatte nisson mallagušsek si; diev-
va suorgganæmest gečček si, gut-
teg guoimes ala, nuftgo dolla cak-
kestek sin muođok. Salm. 48, 7.
Es. 21, 3. Jer. 4, 31. Hos. 13, 13.
Mik. 4, 10.
9. Gæča, Hærra bæivve boatta,
hirbmad ja dievva suttost ja
buolle moarest, dakkam varas æd-
nama mæccen ja erit sikkom va-
ras dam suddolažaid dast;
34, 8. Salm. 104, 35.
10. dastgo alme nastek ja dam
orionak* æi galga addet sin čuovg-
gasæsek baittet; bæivaš læ sævdnjad
su bagjanedines, ja manno i galga
addet su čuovggases suonjardet.
* baitte nastegovak, Job 9, 9.
50, 3. Esek. 32, 7. Am. 5, 8.
Joel 2, 10; 3, 4. 20. Matt. 24, 29.
Mark. 13, 24. Luk. 21, 25.
11. Ja mon aigom ocatallat æd-
namrika dam baha diti ja daid
ibmelmættomid sin værredagoi diti,
ja mon aigom loapatet dai goarg-
gadi čævllaivuođa ja vuoledet væk-
kavaldalažai goarradvuođa.
2, 11. 17; 5, 15.
12. Mon aigom olbmuid dakkat
harvebun go fines golle ja olbmuid
harvebun go golle Ofirest.
1 Gon. 9, 28. Job 28, 16.
13. Damditi aigom mon dorgi-
dattet alme, ja ænam galgga li-
baidemin fallit su sajestes bajas
dam Hærra Sebaot sutto diti ja
su buolle moare bæive.
Nah. 1, 5. Alm. 6, 14.
14. Ja de galgga dapatuvvat:
Nuftgo doarreduvvum godde ja
nuftgo savcak, maid i oktage čokke,
galggek si jorgetet, juokkehaš su
olbmuides lusa, ja bataret, juok-
kehaš su ædnamasas.
15. Juokkehaš, gutte gavna-
talla, galgga čađačuggijuvvut, ja
juokkehaš, gutte doppitalla, galg-
ga gaččat mieke bokte.
16. Ja sin ucca manačak galg-
gek cuvkkijuvvut sin čalmi oudast;
sin viesok galggek spegjujuvvut,
ja sin nissonak hæppašuttujuvvut.
2 Gon. 8, 12. Salm. 137, 9. Alm. 2, 23.
17. Gæča, mon bajasbovtam sin
vuostai Medalažaid, guđek æi fuo-
la silbast æige halid gollai,
18. ja sin davgek cuvkkijek bar-
način, ja hæggašaddo bagjeli æi
si arkalmaste, ja manaid sin čalb-
me i armoštala. 16. v. Nah. 3, 10.
19. Ja Babeli, rikai čigŋi, Kal-
dealažai čævllas hervvi, galgga gæv-
vat, nuftgo dalle go Ibmel hævati
Sodoma ja Gomorra. 1, 9.
1 Mos. 19, 25. Jer. 49, 18; 50, 40.
20. Dat i galga agalaš aiggaige
bagjanet, ja sogast sokki i galga
dast assujuvvut, ja i galga Arabia-
laš dast goađastallat, æige galga
baimanak diktet ælosek dast liv-
vadet.
21. Mutto bakteskuolfek galggek
dast orrot, ja dam viesok galggek
læt dievva igjaloddin, ja struzza-lod-
dek galggek dast assat, ja guolg-
gas ruomek galggek dast birra
njuikodet. 34, 13 j. n. v.
Jer. 50, 39. Sef. 2, 14. Alm. 18, 2.
22. Ja mæcce-bædnagak galggek
holvvot dam avddem ladnin, ja
šakalak oaže havskotallam šloatai
siste, ja lakka læ dam aige boat-
tem, ja dam bæivek æi galga maŋe-
duvvut.

14. Kapittal.

Babel galgga gaččat, dainago Hærra
datto arkalmastet su albmuges bagjeli,
gagjot dam dam atestusast erit ja
doalvvot dam dam ædnami ruoktot, 1. 2.
Dat lonestuvvum Israel galgga dalle
lavllot bilkkadus-lavllaga Babel gonagasa
bagjel, gæn garra isedvuotta buok alb-
mugi bagjel dal læ nokkam; son, gutte
su čævllaivuođastes datoi læt Ibmel laka-
saš, galgga mannat vuolas jabmi aibmoi,
ja su jabma rumaš galgga orrot havd-
daduvvukættajen, ja su sokka galgga
duššaduvvut, 3—21. Maŋemužži gær-
dotuvvu einostus Babel olles duššadume
birra, 22. 23. — Hærra arvvalus bisso
nanosen, atte Assyrialažak galggek gač-
čat dam basse ædnamest, ja Ibmel al-
mug daggo bokte gagjujuvvut sin gæs-
sast erit, 24—27. — Filistalažak, guđek

avvodek, damditi go si læk Israel gæssa erit suppim, galggek fastain boattet dam vuollai ja šaddat stuora hættai; mutto dam vaivveduvvum Israeli galgga burist gævvat, 28—30. Si galggek maidai bagaduvvut hirbmadlaš vašalaǯast, gutte nuorttan boatta (Assyrialaǯain); mutto Israel læ oagjebas su Ibmeles haldost, 31. 32.

1. Dastgo Hærra galgga armetet Jakob bagjeli ja fastain valljit Israela ja orrotet sin sin ædnami, ja amas olbmuk galggek sigjidi særvvat ja adnet ječaidæsek Jakoba vieso lusa. 56, 3. 6 j. n. v.
2. Ja olmuš-šlajak galggek sin valddet ja doalvvot sin sin baikkai, ja Israel viesso galgga oaǯǯot sin oabmenes Hærra ædnamest, balvvalægjen ja balvvalægje-nissonen, ja si galggek dal adnet daid giddagasast, gudek læk adnam sin giddagasast, ja raddit sin vækkavaldalaǯaidæsek bagjel. 61, 5.
3. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, go Hærra rabed dudnji mašo du bakčasest ja du balost ja dam garra balvvalusast, man vuolde don naggijuvvik balvvalet,
4. de galgak don bajedet dam bilkkadus-lavllaga Babel gonagasa bagjel ja cælkket: Moft vækkavaldalaš læ nokkam, moft golle gaibedægje gavpug læ nokkam?
5. Hærra læ cuovkas doagjam ibmelmættomi soabbe, raddijegji soabbe, 9, 4.
6. mi časki olmuš-šlajaid suttost alma hæitekættai, mi njuvdi olmuššlajaid moarestes doarradallamin alma sæstekættai.
7. Buok ænam vuoiŋad, læ mašost; olbmuk jiednadišgottek avvočuorvvomin.
8. Maidai sypres-muorak illodek du diti, Libanon sederak: Dam aige rajest, go don vællak dast, de i goarŋo oktage čuoppe bajas min lusa.
9. Jabmi aibmo daggo vuollen šadda rafhetesvutti du diti, vuostaivalddem diti du, go don boađak; dat bokta du diti jamekid, buok ædnam oaivamuǯaid; dat satta buok albmugi gonagasaid bajas čuoǯǯelet sin truonoinæsek.
10. Si sardnogottek buokak ja celkkek dudnji: Don læk maidai famotuvvam, nuftgo mi; don læk šaddam min lakasaǯǯan.
11. Vuolas nordastuvvum jabmi aibmoi læ du hærvasvuotta, du harpai jurram; du vuollai læ laččujuvvum sagje suovsain, ja du govčas læk mađok. Job 21, 26.
12. Moft læk don almest vuolas gaččam, don suonjardægje naste, don iđđedesgukso bardne? Moft læk don vuolas čuppujuvvum ædnami, don, gi vuolas časkik olmuššlajaid? Matt. 11, 23.
13. Ja don, don celkkik du vaimostad: Albmai aigom mon bajas goargŋot, Ibmel nasti bagjeli aigom mon ceggit mu trunnom, ja mon aigom čokkanet čoaggananvare ala dam olgomuš davven; 2 Tess. 2, 4. Salm. 48, 3.
14. mon aigom goargŋot bajas balvai čokai bagjeli, mon aigom dakkat ječčam dam alemusa lakasaǯǯan.
15. I nuft, jabmi aibmoi galgak don vuolas nordastuvvut, havde čiegŋalæmus bodnai. 2 Pet. 2, 4.
16. Dak, gudek du oidnek, galggek gavkkat du ala, gæččat du ja cælkket: Lægo dat dat olmai, gi doargestatti ædnama, libaidatti gonagasrikaid,
17. gutte dagai ædnamrika nuftgo mæccen ja vuolas gaikoi gavpugid, gutte i luoittam su fangaides ruoktot?
18. Buok albmugi gonagasak, buokakrakkan, si vællajek gudnin, juokkehaš su viesostes;
19. mutto don, don læk dokko suppijuvvum alma havddai boađekættai, nuftgo fastes oakse, — gokčujuvvum goddatallam olbmuin, gudek læk mikin čađačuggijuvvum,

guđek suppijuvvujek vuolas gæđge-havddai, — nuftgo duolmatallam rabbe.

20. Ik don galga okti ovtastattu-juvvut singuim havddadume bokte, dastgo du ædnamad læk don dušsadam, du olbmuidad læk don sorbmim; værredakki nalle i galga namatuvvut agalažat.

21. Rakadeket su barnidi njuov-vam-bænka sin vanhemi baha-dago diti! Æi si galga čuožželet ja valddet ædnama oabmenæsek ja dævddet ædnamrika gavpugiguim.

22. Mon aigom čuožželet sin vuostai, cælkka dat Hærra Sebaot, ja mon aigom duššadet Babelest nama ja bacatasa, manaid ja ma-nai manaid, cælkka Hærra.

23. Ja mon aigom dakkat dam sagge-spine obmudakkan ja čacce-laddon, ja mon aigom suopalastet dam erit hævatusa suopalin, cælkka dat Hærra Sebaot.

24. Dat Hærra Sebaot læ vurd-nom ja cælkkam: Duođai, nuftgo mon læm jurdašam, nuft galgga šaddat, ja maid mon læm arv-valam, dat galgga nanosen bissot,

25. atte mon datom cuovkas doagjet Assura mu ædnamestam, ja vuolas duolbmat su mu vari-dam alde, ja su gæses galgga sist gaiddat, ja su noađđe galgga gaid-dat sin oalgest erit.

26. Dat læ dat arvvalus, mi læ arvvaluvvum buok ædnam bagjel, ja dat læ dat gietta, mi gæigga buok albmugi bagjel;

27. dastgo dat Hærra Sebaot læ dam arvvalam, ja gi dakka dam duššen? Ja su gietta læ dat, mi gæigga, ja gi satta dam ruoktot maccadet? 43, 13.

28. Gonagas Akasa jabmem jage dapatuvai dat sakka:
2 Muit. 28, 27.

29. Ale illod, obba don Filista-lažai ænam, dainago su soabbe, gutte du cabmi, læ cuovkas dogju-juvvum! Dastgo gærbmaša ruot-tasest galgga basiliska olgus vuolg-get, ja dam šaddo læ girdde se-rafgærmaš*. 2 Muitt. 28, 18.
2 Gon. 18, 8. Jer. 47, 1 j. n. v. Esek. 25, 15 j. n. v. * 4 Mos. 21, 6.

30. Ja dak hæjomusak dai hæjoi gaskast galggek gavdnat valljogas biemo, ja dak vaivašak vuoiŋadet oagjebassan, ja mon aigom jame-tet du ruottasa nælge bokte, ja du bacatasa galgga son* goddet.
* vašalaš, 29. v.

31. Holvo, don portta! Luoima, don gavpug! Hærdotuva, obba don Filistalažai ænam! Dastgo davven boatta suovva, ja su* vægai gaskast i læk oktage bacadægje.
20, 1. * vašalaža.

32. Ja maid galgga olmuš vaste-det bakenlaš albmuga airrasidi? — Atte Hærra læ vuođđodam Siona, ja dast gavdnek su albmuga var-notæmek suoje. Salm. 87, 1.

15. Kapittal.

Moab su oaivve-gavpugidesguim galgga duššaduvvut, obba ædnam mietta galgga čuogjat hættejiedna, ja almug galgga bataret; mutto vela ain læ boat-temen ođđa ja stuoreb duššadæbme, 1—9.

1. Sakka Moab bagjel. Duođai, ovta ijast Ar-Moab hævatuvvu, duššaduvvu; duođai, ovta ijast Kir-Moab hævatuvvu, duššaduvvu.
Jer. 48, 1 j. n. v. Sef. 2, 9.

2. Olbmuk gorgŋuk bajas vissui* ja Diboni dievai ala čierrom diti; Nebo ja Medeba alde galgga Moab holvvot; juokke oaivve læ baljes, juokke skavčča erit čuppujuvvum.
* æppe-ibmel-tempel. 4 Mos. 21, 30. Jer. 48, 37. Esek. 7, 18.

3. Dam balggai alde birrasek čadnek si sækaid; dam daki ja dam balggai alde galgga buok holv-vot ja golggat dokko ganjalen.

4. Ja Hesbon luoibma ja Elale, gidda Jahasi gullu sin jiedna; dam-diti vaiddalek Moaba soatte-olb-mak, su* siello læ hugjosam.
* Moaba. 4 Mos. 21, 23. 26. Jer. 48, 34.

5. Mu vaibmo luoibma Moab bagjel, dam bataræegjek ollijek gidda Soar, dam golmajakkasaš guigo, ragjai; dastgo Luhita gorgŋitaga mielde gorgŋuk si čierromin, gæino alde Horonaimi bajas bajedek si hævatusa luoibmama;

1 Mos. 19, 22. Jer. 48, 5.

6. dastgo Nimrim čacek šaddek mæccen, dastgo rasek læk goldnam, urttasak læk nokkam, i šatan læk mikkege ruodnasid. Jer. 48, 34. Salm. 107, 33 j. n. v.

7. Damditi guddek si dam, mi læ sestujuvvum, maid si læk aldsesæsek fidnim, ja maid si læk čoaggam, siedgajogača* rasta.

* Moaba lula bæle ragje.

8. Dastgo luoibmam manna birra Moaba ragjemærkai mielde; gidda Eglaimi olla dam holvvom, ja Beer-Elimi dam holvvom;

4 Mos. 21, 16 j. n. v.

9. dastgo Dimon čacek læk dievva varast; dastgo mon aigom diktet vela ain æmbo Dimon bagjeli boattet, legjona Moab badđari bagjeli ja ædnam bacatasa bagjeli.

16. Kapittal.

Moabitalalažak nevvujuvvujek vuollanet Juda vuollai, 1. Hæđestæsek si galggek bivddet væke Judast, man truono alde lađes ja vanhurskes gonagas dalle galgga čokkat oagjebasat, 2—5. Moaba čævllaivuotta læ sivvan Moaba lossis duššadubmai, mi visubut čilggijuvvu ja muittaluvvu læmen juo sagga lakka boattemen, 6—14.

1. Vuolgateket ædnamhærrai daid sudnji gædnegas labbaid Selast mæce čađa Sion nieida varrai!

2 Sam. 8, 2. 2 Gon. 3, 4.

2. Ja de galgga dapatuvvat: Nuftgo loddek, mak birra girddek, nuftgo čivgak, mak bæsest erit læk agjujuvvum, galggek Moab nieidak læt Arnon suvdašam-sajin.

3. Addet rađe, rabedeket nævo! Divte du suoivvanad bæivve-guovddel læt dego igja! Čiega erit agjujuvvum olbmuid, ale bæte bataræegje!

4. Divte mu erit agjujuvvum olbmuid oažžot igjasaje luttad! Læge Moabi čiekkasagjen hævatægje oudast! Dastgo dat vækkavaldalaš dušša, hævatus nokka, givsedægjek javkkek erit ædnamest.

5. Ja truonno nannijuvvu arkalmastemvuođa bokte, ja okta galgga čokkat dam alde oagjebasat David goađest, okta, gutte dubme ja bivdda vuoiggadvuođa ja læ hoapost vanhurskesvuođa maŋŋai.

6. Mi læp gullam Moaba goarradvuođa birra, — sagga goarrad læ dat, — (mi læp gullam) dam čævllaivuođa ja dam goarradvuođa ja dam goarggadvuođa birra, dam duššalaš rampastallam birra.

7. Damditi galgga Moab holvvot Moab bagjel, buok galgga holvvot; Kir-Hareseta vidnemuorjegakoi bagjel galggabetet di šuokket, aibas hærdotuvvam.

8. Dastgo Hesbon ædnamak læk goldnam, (goldnam læ) Sibma* vidnemuorra; dam buorek suorgek vuolas njeidde albmugi rađđijegjid**; dak olle gidda Jaeser ragjai, dak čagjadadde mæccai; dam oavsek læbbanegje, manne dokko abe rasta.

* Sibma læi Hesbon lakka. ** garetutte sin, nuft atte si garrem oaivest gačče. 4 Mos. 21, 32; 32, 3.

9. Damditi čierom mon Jasera čierromin Sibma vidnemuora bagjel, laktadam du mu gadnjalidamguim, Hesbon ja Elale! Dastgo du šaddočuoppam ja du gordnečuoppam bagjel boatta avvočuorvvom*.

15, 4. Jer. 48, 32. * vašalažai.

10. Ja illo ja avvo valddujuvvu erit dam šaddolaš ædnamest, ja vidnegardi siste i čuoja illolavllom ige avvočuorvvom; i oktage duol-

ma vine boččemgari siste; avvo-
čuorvvoma* divtam mon nokkat.
Jer. 48, 33. * šaddolaš čavča diti.
11. Damditi šoavva mu siskeluš
Moab diti nuftgo sitar, ja mu
vaibmo Kir-Heres diti.
15, 5. Jer. 48, 36.
12. Ja de galgga dapatuvvat.
Go Moab læ ouddandivvomječas
ja vaibbadam ječas dieva ala, de
dat manna dokko su basse baik-
kasis rokkadallam varas*, mutto i
doaimat maidege.
* su æppe-ibmeles Kamos. 4 Mos. 21, 29.
1 Gon. 11, 7.
13. Dat læ dat sadne, maid
Hærra doule læ sardnom Moab
vuostai. 4 Mos. 24, 17. Am. 2, 1 j. n. v.
14. Mutto dal sardno Hærra ja
cælkka: Ouddal golma jage, daggari
go bæivvebalkolaǯa jagek læk, galg-
ga Moaba hærvasvuotta adnujuv-
vut hægjon, vaiko dast læ galle
stuora olmuš-joavkko, ja bacatas
galgga dast læt, aibas ucce, i eisige
stuores.

17. Kapittal.

Profeta gulata, atte dat littodam ri-
kaguovtos, dat Syrialaš ja dat Israelita-
laš, galggaba duššaduvvut Assyrialaǯai
bokte, 1—3; Israelest galgga dam duš-
šadume bokte dušše aibas ucca jovkuš
baccet, 4—6. Rangaštus galgga sattet
Israela jorggalet ječas Hærra guvllui;
dastgo dat, atte si læk jorgidam su
bælest erit ja dokko addam ječaidæsek
æppe-ibmelbalvvalussi, læ sivvan sin oa-
setesvutti, 7—11. Dat stuora ja hirb-
madlaš Assyrialaš soattevækka, man bokte
Hærra læ rangaštam Israela, galgga
fakkistaga ja čalmeravkkalæme boddast
Hærrast duššaduvvut, 12—14.

1. Sakka Damaskus bagjel. Gæ-
ča, Damaskus i galga šatan læt
gavpug, ja dat galgga šaddat čievrra-
čobman. 7, 1 j. n. v. Jer. 49, 23 j. n. v.
Am. 1, 3 j. n. v.
2. Aroer gavpugak guđđujuv-
vujek; ælok valddek daid orotak-
kanæsek, ja dak livvuk dasa, ja i
oktage læk, gutte daid suorgat.
3. Ja ladne galgga nokkat Ef-
raimest ja gonagasvuotta Dama-
skusest ja dam æra oasest Syriast;
sigjidi galgga gævvat, nuftgo Israel
manai hærvasvutti, cælkka dat
Hærra Sebaot.
4. Ja de galgga dapatuvvat dam
bæive, de galgga Jakoba hærvas-
vuotta šaddat uccen, ja dam oaǯe
buoiddevuotta galgga sodnat.
5. Ja de galgga gævvat, nuftgo
dalle go muttom doppe daid cæg-
gajægje gornid, ja su gietta čuoppa
gordne-oivid, ja de galgga gævvat,
nuftgo dalle go muttom čoagga
gordne-oivid Refaim vuomest.
13, 12; 24, 13.
6. Ja maŋŋelajok galggek dasa
baccet, nuftgo dalle go olmuš vuolas
cabma olljomuora šaddoid; guokte,
gollma muorje bajemussi gierragi,
njællje, vitta dam šaddolaš muora
ovsidi, cælkka Hærra, Israel Ibmel.
7. Dam bæive galgga olmuš
gæččat su sivdnedægjes guvllui, ja
su čalmek galggek gæččat dokko
Israel base guvllui;
8. ja i son galga gæččat dokko
altaridi, su gieđaides dagoidi, ige
gæččat dasa, maid su suormak læk
dakkam, i Astarte-baǯidi ige bæi-
vaš-baǯidi. 2, 8. 3 Mos. 26, 30.
9. Dam bæive galggek dam*
nana gavpugak šaddat nuftgo dak
guđđujuvvum baikek vuovde siste
ja čoroi alde, maid si guđđe Is-
rael manai diti, ja dat** galgga
šaddat mæccen.
* Israela. ** ænam.
10. Dastgo don vajaldattik du
bestujumad Ibmela, ja du gievr-
ravuođad bavte ik don muittam;
damditi gilvak don havskajes gilv-
vagid ja bijak amas vidnemuoraid
dasa. Salm. 106, 21.
Jer. 2, 32; 18, 15. Hos. 8, 14.
11. Dam bæive, go don gilvak,
de aidok don dam birra, ja iđđe-
dest satak don du gilvvagidad liđid
adnet; bataram læk lajok davda
bæive, ja bavčas læ buoredmættom.
12. Vuoi! marra ollo albmugin!

Nuftgo abe marra maraidek si. Ja šlabma olmuš-šlajain! Nuftgo famolaš čaci šlabma šlamaidek si.
36, 1 j. n. v. 2 Gon. 18, 13 j. n. v. Salm. 93, 3. 4.

13. Olmuš-šlajak šlamaidek nuftgo ollo čaci šlabma; mutto son bælkka daid, ja dak batarek gukkas erit, ja dak erit agjujuvvujek nuftgo avnak vari alde biega oudast ja nuftgo rippaborgga ramadaga oudast. Salm. 65, 8; 89, 10.

14. Ækkedes aige, gæča, de læ suorgganæbme; ouddal iđđed de i læk son šatan æmbo. Dat læ min rievvari oasse, min stajedegji vuorbbe. 14, 25. 37, 36 j. n. v. 2 Gon. 19, 35 j. n. v.

18. Kapittal.

Dak gukkalmas Ætiopalašak, guđek varotek ječaidæsek šaddat fallituvvut Assyrialašain, ja guđek damditi læk hui doaimai alde, darbašek duššе vuorddet, maid Hærra galgga dakkat, 1—3. Dastgo son galgga, go rievtes aigge boatta, duššadet Assyrialaš soattevæga, 4—6. De galggek Ætiopalašak gudnijattet Hærra nuftgo danen duotta Ibmelen, 7.

1. Gula, ænam šuvaidægje soajaiguim*, mi læk dom bælde Ætiopia jogai,

* dievva šlamaidægje soattevægain.

2. mi vuolgatak sadnedoalvvoid abe* mielde ja hoašševadnasi siste čaci mielde! Mannet, di gepišis sadnedoalvvok, ovta bævrekis ja šelggis albmug lusa, hirmos albmug lusa, mi læ dom bælde dam albmuga, daggar albmug, mi oktelassi adna mittobadde** ja duolbma vuolas, man ædnam čađa jogak mannek.

* Niledædno. ** mi mittobaddin mitteda, mi galgga duššaduvvut.

2 Gon. 21, 13. Es. 34, 11.

3. Buokak di ædnamrika assek ja ædnam orrok! Go soattelævgga bajas bajeduvvu vari ala, de gecčet, ja go basunin čuojatuvvu, de gulddaleket! 4 Mos. 10, 9. Jer. 4, 5; 6, 1.

4. Dastgo nuft celki Hærra munji: Mon aigom læt jaska ja gæččat mu vistestam, go bakka goardda bæivadak-bæive, go balvva suoldnod lagjobaka barast.

5. Dastgo ouddal lajoi, go liđi aigge læ nokkam, ja lieđđe šadda laddam muorjen, de son eritčuoppa surgid vidnegarddenibiguim, ja ovsid valdda son erit, čuoppa son gaskat. 17, 14.

6. Dak guđđujuvvujek buokak vari gaššaloddidi ja ædnam mæccespiridi, ja gaššaloddek orruk gæse dai alde, ja buok ædnam mæccespirik orruk dalve dai alde. Esek. 39, 4.

7. Dam aige galgga buktujuvvut dam Hærra Sebaoti addaldak, okta bævrekis ja šelggis almug, ja ovta hirmos albmugest, mi læ dom bælde dam, daggar albmugest, mi oktelassi adna mittobadde ja duolbma vuolas, man ædnam čađa jogak mannek, galgga addaldak buktujuvvut dam Hærra Sebaot nama baikkai, Sion varrai. 2. v. 2 Muit. 32, 23. Salm. 68, 32; 76, 12. Es. 66, 19.

19. Kapittal.

Profeta gulat, atte Hærra galgga vuolgatet bukšlai oasetesvuođaid Egypten bagjeli; son galgga ocatallat dam ædnama guimguoibmasaš sođin, addet dam garra rađđijægje gitti ja čaccevaile bokte buktet stuora varnotesvuođa dam bagjeli; dago bokte galgga dai čævllas Egyptalaš visai visesvuotta aibas hæppad vuollai šaddat, ja obba almug rađetuvvat ja hærdotuvvat, 1—15. Egyptalašak galggek dam siste dovddat Israel Ibmela gieđa ja balvvalet su, ja son galgga dalle gagjot sin sin atestusast erit ja dakkat sin vuostai, nuftgo son dassači læ dakkam Israel vuostai, 16—22. De galgga vašalašvuotta Egypten ja Assyria gaskast nokkat ja rafhalaš gaskavuođa ællem alg-get; goabbašagak galggaba balvvalet Hærra ja oktan Israelin sust buristsivdneduvvut ja gulatuvvut læt sudnji gullevaššan, 23—25.

1. Sakka Egypten bagjel. Gæča, Hærra manna geppis balva alde ja boatta Egypteni, ja Egypten

æppe-ibmelak doargestek su muođoi oudast, ja Egyptena vaibmo sudda dam siskaldasast.

Jer. 46, 2 j. n. v. 25. v. Esek. 29, 2 j. n. v. 30, 4 j. n. v. 2 Mos. 12, 12. Jer. 43, 12.

2. Ja mon aigom verjodet Egyptalaǯa Egyptalaǯa vuostai, ja si galggek soattat, juokkehaš su vieljas vuostai ja juokkehaš su lagamuǯas vuostai, gavpug gavpuga vuostai, rika rika vuostai.

Matt. 24, 7.

3. Ja Egyptena vuoigŋa galgga gurrijuvvut dam siskaldasast, ja dam rađe aigom mon duššen dakkat; ja si galggek mannat dokko æppeibmeli ja noaides olbmai ja jabmi manidegji ja diettes olbmai lusa.

Job 5, 12. 13. Es. 8, 10. 19. 2 Gon. 1, 2 j. n. v. Esek. 21, 21.

4. Ja mon aigom addet Egyptena garra hærra gitti, ja goaves gonagas galgga rađđit sin bagjel, cælkka Hærra, dat Hærra Sebaot.

5. Ja čacce javkka erit abest*, ja dædno šadda goikesen, goikka aibasrakkan,

* dat bagjeldulvve Niledædno.

6. ja dænok havsidek, Egypten dænok uccanek ja šaddek goikesen; hoašek ja ravrak astek.

7. Gieddek dædnogaddest, dæno guorast, ja buok bælddo-ænam dædnogaddest erit goikka, erit botkesta ja i læk šatan æmbo.

8. Ja guollebivddek vaiddalek, ja si buokak, guđek bigjek vuogga dednui, morašstek, ja si, guđek bigjek firmid čaccai, læk sagga morrašest,

9. ja hæppad vuollai šaddam læk si, guđek rakadek raidnijuvvum biellevasaid, ja si, guđek gođđek vilggis line.

10. Ja dam vuođđobaǯek læk cuvkkijuvvum; si buokak, guđek barggek balka oudast, læk morašlaš mielast.

11. Duššše jallak læk Soan oaivamuǯak; dak visasebmusak Farao rađđe-addin — sin rađđe læ šaddam jallan; moft mattebetet di cælkket Faraoi: Mon læm visasi bardne, doluš aige gonagasai bardne?

12. Gost læk si dalle, du visasak, vai si matašše dudnji goit addet dieđo, vai si arvvedifče, maid dat Hærra Sebaot læ arvvalam Egypten vuostai?

13. Soan oaivamuǯak læk šaddam jallan, Nof oaivamuǯak læk bætatallam, ja Egyptena sokkagoddi oaivve-olbmak læk dam fillim.

14. Hærra læ golgatam sin siskaldassi sækkedam-vuoiŋa, ja si læk fillim Egyptena buok dam dagoi siste, nuftgo garrim bieđok ravjo biras vuovsanasaides siste.

29, 10 j. n. v.

15. Ja Egypteni i likkostuva mikkege dagoid, maid oaivve daihe sæibbe, palbme-oakse daihe hoašše oaǯǯo dakkat. 9, 14.

16. Dam bæive galgga Egypten læt nuftgo nissonak; dat galgga suorgganet ja ballat dam Hærra Sebaot gieđa gaivvomest, maid son gaivvo dam vuostai.

17. Ja Juda ænam galgga læt Egypteni suorgatussan, juokkehaš, gæsa dat bægotuvvu, galgga doargestet — dam Hærra Sebaot rađe mielde, maid son arvvala dam vuostai.

18. Dam bæive galggek læt vitta gavpuga Egypten ædnamest, mak sardnuk Kanaan giela ja vurdnuk dam Hærra Sebaoti oskaldasvuođa; okta dain galgga goččujuvvut Ir-Haheresen*. 45, 23.

* vuolasgaikodume gavpug.

19. Dam bæive galgga læt altar Hærrai gasko Egypten ædnama ja baǯǯe Hærrai dam ragjemærka guorast. 1 Mos. 28, 18. 22. 2 Mos. 24, 4.

20. Ja dat galgga læt mærkkan ja duođaštægjen Egypten ædnamest dam Hærra Sebaoti; go si čurvvuk Hærrai givsedegji diti, de galgga son vuolgatet sigjidi bæste ja soatte-olbma ja bæstet sin.

Duob. 2, 16. 18; 3, 9.

21. Ja Hærra galgga dovdatet
ječas Egypteni, ja Egyptalaʒak
galggek dovddat Hærra dam bæi-
ve, ja si galggek ouddan guoddet
njuovvam-oaffara ja borramuš-oaf-
fara ja loppedet Hærrai loppadu-
said ja makset daid. Salm. 68, 32.
4 Mos. 30, 3 j. n. v. 5 Mos. 23, 22 j. n. v.
Salm. 4, 6; 50, 23; 51, 19. 21.

22. Ja Hærra galgga časket
Egyptena, časket ja dalkastet, ja
si galggek jorgidet Hærra guvllui,
ja son galgga gullat sin ja dalka-
stet sin.

23. Dam bæive galgga læt ra-
kaduvvum gæidno Egyptenest As-
syriai, ja Assyrialaʒak galggek
boattet Egypteni, ja Egyptalaʒak
Assyriai, ja Egyptalaʒak galggek
balvvalet Hærra oktanaga Assy-
rialaʒaiguim.

24. Dam bæive galgga Israel
læt goalmaden Egyptenin ja As-
syriain, buristsivdnadussan gasko
ædnam alde,

25. dainago dat Hærra Sebaot
læ buristsivdnedam dam, cælkede-
din: Buristsivdneduvvum lekus mu
albmugam, Egypten, ja mu gie-
đaidam dakko, Assyria, ja mu arb-
bam, Israel!

20. Kapittal.

Hærra goččo profeta ouddagovva-
dago bokte varrit dam birra, atte As-
syria gonagas galgga vuoittet Egypten
ja Ætiopia ja doalvvot fangaid dain æd-
namin erit, 1—4, hirbman Israeli, mi
bijai doaivos bestujume harrai Assyriala-
ʒai vuolde erit dom famolaš albmug-
guovto ala, 5. 6.

1. Dam jage, go Tartan bođi
Asdodi, go Sargon, Assyria gona-
gas, vuolgati su dokko, ja go son
soađai Asdod vuostai ja valdi dam,
2 Gon. 18, 17.

2. dam aige sarnoi Hærra Esai-
as, Amos barne, bokte, cælkede-
din: Vuolge ja čoavde guolgga-
gavte* du aleminad ja nuola du gab-
magad erit du juolgestad! Ja son
dagai nuft ja vaʒi alasen** ja ra-
bas julgi. * 2 Gon. 1, 8. Sak. 13, 4.
Matt. 3. 4. ** 1 Sam. 19, 24.

3. De celki Hærra: Nuftgo mu
balvvalægjam Esaias læ vaʒʒam
alasen ja rabas julgi, golbma jage
mærkkan ja cuigitussan Egypten
bagjel ja Ætiopia bagjel,
Esek. 12, 6. 11; 24, 24. 27.

4. nuft galgga Assyria gonagas
eritdoalvvot Egypten fangaid ja
Ætiopia bataregjid, nuoraid ja
boarrasid, alasen ja rabas julgi ja
rabas čurti, mi læ hæpaden Egyp-
teni.

5. Ja si galggek suorgganet ja
adnet hæppada Ætiopiast, man guvl-
lui si gečče, ja Egyptenest, man
diti si ramadalle.
30, 2 j. n. v.; 36, 6.

6. Ja dak, guđek assek dam
mærragaddest*, galggek cælkket
dam bæive: Gæča, nuft læ gæv-
vam daidi, gæi bællai mi gæčai-
mek, gæi lusa mi batareimek væke
diti, bestujuvvum varas Assyria
gonagasa gieđast, ja moft galggap
mi dalle batarussi bæssat?
* Israel ædnamest.

21. Kapittal.

Profeta gulat su albmugasas ješđi-
tussan, atte Babel, mi læ dam vuolas-
duolbmam, fakkistaga ovta ijast galgga
duššaduvvut Persalaʒain ja Medalaʒain,
1—10. Edomitalaʒai gačaldaga ala, igo
oasetesvuođa igja farga galga nokkat,
vasted son, atte igja ija maŋŋel galgga
boattet sin bagjeli, 11. 12. De son gu-
lat, atte Hærra oanekis aige gæčest
aiggo ocatallat Arabia sokkagoddid va-
šalaš soattevægaiguim (Assyrialaʒaiguim)
ja loapatet buok sin hærvasvuođa, 13
—17.

1. Sakka appe-mæce* bagjel.
Nuftgo mæce ramadak-biegak man-
nek ouddan, nuft boatta dat mæ-
cest, hirbmadlaš ædnamest.
* Babel, mi galgga šaddat stuora avddem
jæggen. 9. v.; 14, 23-

2. Garra oainatus læ munji die-
đetuvvum: Rievvar rieved, ja duš-
šadægje duššad. Mana bajas, E-

lam*! Bakke ala, Media! Juokke šuokatusa dam bagjel mon loapatam. *Persia, 22, 6.

3. Damditi læk mu alemak dievva bakčasest, avtak læk muo doppim, nuftgo riegadatte nisson avtak; mon mallagušam, nuft atte im mon mate gullat; mon læm suorgganam, nuft atte im mon mate oaidnet. 13, 8. Jer. 22, 23. Mik. 4, 10.

4. Mu miella læ sækkanam, ballo læ muo suorgatam; dam ækked, mi læi mu havskodak, læ son* dakkam munji suorgatussan. *vašalaš.

5. Bævdde rakaduvvu, fakta gocca, si borrek, si jukkek; — bajas, di oaivamuǯak, vuoidadeket galbaid! 2 Sam. 1, 21.

6. Dastgo nuft celki Hærra munji: Vuolge, divo gocetægje olgus! Maid son oaidna, dam galgga son muittalet. 2 Sam. 18, 24.

7. Ja jos son oaidna ridijegji joavko, guoktasi guoktasi ridijegjid, joavko aseni alde, joavko kameli alde, de galgga son visut vuttivalddet, sagga visut.

8. De čuorvoi son nuftgo legjon: Varddambaikest, Hærra, čuoǯom mon alelassi bæiveg, ja mu faktimsagjasam læm mon divvujuvvum juokke ovta ija; Hab. 2, 1.

9. ja gæča dobbe! dobbe bottek ridijægje olbmai joavkko, guoktasi guoktasi ridijægjek! — Ja son bakkodi ja celki: Gaččam, gaččam læ Babel, ja buok dam ibmeli govaid læ son* cuvkkim ædnami. *vašalaš. Jer. 51, 8. Alm. 14, 8; 18, 2. 10.

10. Don, mu cabmujuvvum, mu cabmum gordnam*! Maid mon læm gullam dam Hærrast Sebaotest, Israel Ibmelest, dam læm mon dieđetam digjidi. *Juda almug, mi su aiggasis galgai illastuvvut Babelest.

11. Sakka Duma* bagjel. Munji čurvvujuvvu Seirest: Gocetægje! Guđe muddost læ igja? Gocetægje! Guđe muddost læ igja? Jer. 49, 7 j. n. v. *d. l. jabmem jaskadvuotta; nuft gočujuvvu Edom dast dam olles duššadume diti, mi galgga dam dæivvedet.

12. Gocetægje cælkka: De boatta iđed, mutto maidai igja; jos di aiggobetet jærrat*, de jerret, — bottet fastain! *dasto maŋŋel.

13. Sakka Arabia vuostai. Vuovde siste Arabiast galggabetet di igjadet, Dedanitalaǯai matkošak! Jer. 49, 28 j. n. v. Esek. 27, 15. 20.

14. Olgus dam goikke olbmui buktek si čace; dak, guđek assek Tema ædnamest, bottek dam batarægje oudald laibin sudnji;

15. dastgo mieke oudast si batarek, rabas mieke oudast ja gelddujuvvum davge oudast ja soađe dæddaga oudast.

16. Dastgo nuft læ Hærra cælkkam munji: Ovta jage gæčest, daggara go bæivve-balkolaǯa jakke læ, de galgga nokkat obba Kedara hærvasvuotta. 16, 14. 1 Mos. 25, 13. Salm. 120, 5.

17. Ja dai davgi lokko, mak guđđujuvvujek Kedar manai gievraidi, galgga šaddat uccen; dastgo Hærra, Israel Ibmel, læ sardnom.

22. Kapittal.

Profeta oaidna vuoiŋast Jerusalema birastattujume ja duššadume ja morašta baččaget su albmuges hævvanæme diti, 1—7. Dat šadda dam oassen, dainago dat hæđestes i oca bestujume Hærra lutte, gutte læ dam hæđe bigjam, mutto ædnamlaš værjoi lutte, ige morašt su suddos diti, mutto doaivotes dorvotesvuođast doalla ilolaš guossemallasid, 8—14. Sebna, allavirggasaš olmai, galgga su čævllaivuođas diti su allagvuođastes vuolas njeiddujuvvut ja čakkit saje Eljakimi, gutte galgga šaddat gudnen ja doarjan obba su sokkasis; mutto maidai songe galgga su aiggasis su alla virges masset, damditi go son læ dam boastot adnam su ječas olbmuidi avkken, 15—25.

1. Sakka oainatus-læge* bagjel. Mi vaillo dadde dust, go buok du olbmuk læk gorgŋom bajas daki ala? *dat læ Jerusalem, gost profetak oidne oainatusaid Hærrast; 5. v.

2. Don šlabmajis, don maraidægje gavpug, don avvodægje gavpug! Du goddujuvvum olbmuk æi læk goddujuvum mikin ja æi jabmam soattai.

3. Buok du oaivamuǯak læk eritbataram obba čoran, alma davgetaga læk si fanggijuvvum; buokak, gudek gavdnujuvvujegje du siste, læk fanggijuvvum obba čoran, gukkas erit læk si bataram.

4. Damditi cælkam mon: Geččet nubbos must, mon ferttim baččaget čierrot; allet bakke mu ala muo jeđđim varas mu albmugam nieida hævvanæme diti! 1 Mos. 37, 35. Jer. 14, 17. Vaid, 1, 16.

5. Dastgo moivvašume ja vuolasdulbmujume ja sækkedæme bæive doalla Hærra, dat Hærra Sebaot, oainatus-lægest*; muorak vuolas gaikkujuvvujek, ja čuorvvom čuogja vare vuostai. * 1. v.

6. Ja Elam* guodda njuollaskuopo, olbmaiguim vavnai alde, ridijegjiguim, ja Kir** læ rappam galbaid. * 21, 2. ** 2 Gon. 16, 9.

7. Ja de dapatuvva, atte du hærvvasæmus lægek devddujuvvujek vavnaiguim, ja ridijægjek divvuk ječaidæsek porta vuostai.

8. De valdda son* gokčasa erit Judast, ja don gæčak dam bæive dokko soatte-værjoidi vuovddeviesost**, * Hærra. ** 1 Gon. 7, 2 j. n. v.

9. ja di oaidnebetet, atte David gavpuga gurak læk ædnagak, ja di čokkebetet dam vuoleb laddo čacid, 2 Muitt. 32, 3 j. n. v. 30. v.

10. ja di lokkabetet Jerusalem viesoid, ja di gaikkobetet viesoid vuolas nannim varas muvra. Jer. 33, 4.

11. Ja di dakkabetet rogge goabbašagai muvrai gaski dam boares laddo čaci varas; — mutto epet di gæča dokko su guvllui, gutte dagai dam*; ja su, gutte rakadi dam gukkes aige gæčest, epet di oaine.

* dam, mi mærreduvvu Jerusalemi. 2 Gon. 19, 25. Es. 37, 26.

12. Ja Hærra, dat Hærra Sebaot, čuorvvo dam bæive čierrot ja luoibmat ja oaive rakit ja ječaidæsek boakkanastet sækain. Mik. 1, 16.

13. Mutto gæča, avvo læ ja illo; vuovsak njuvvujuvvujek, saveak njuvvujuvvujek, bierggo borrujuvvu, ja vidne jukkujuvvu: — Borrop mi ja jukkop; dastgo itten galggap mi jabmet*.

* nuft celkkek si. 56, 12. Visesv. 2, 6 j. n. v. 1 Kor. 15, 32.

14. Mutto mu beljin čuogja dam Hærra Sebaot almostus: Duođai, dam værredago epet di galga oaǯǯot soabatuvvut, ouddalgo di jabmebetet, cælkka Hærra, dat Hærra Sebaot.

15. Nuft cælkka Hærra, dat Hærra Sebaot: Mana sisa dam vieso oudastčuoǯǯo lusa, Sebna lusa, gutte læ vieso bagjel, ja cælke: 2 Gon. 18, 18.

16. Mi dust læ dast, ja gi dust læ dast, go don læk dasa čuoppam aldsesad havde, don, gutte čuopak aldsesad havde allagassi, roggak aldsesad viste bavte sisa?

17. Gæča, Hærra galgga suppit du, duođai suppit du erit, o olmai! Son galgga gurppit du čoakkai,

18. son galgga nođđodet du nođđon ja balkestet du nuftgo spaba dokko viddes ædnami; dokko galgak don, ja dokko galgak don jabmet, ja dokko galggek du hærvas vavnak, don hæpad du hærrad vissui!

19. Ja mon aigom nordastet du vuolas du fidnostad, ja du sajestad galgak don balkestuvvut vuolas.

20. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de aigom mon ravkkat mu balvvalægjam Eljakima, Hilkias barne, 36, 3. 2 Gon. 18, 18.

21. ja mon aigom garvotet sudnji du gavte ja boakkanastet su du boakkanin ja addet du isedvuođa

su gitti, ja son galgga læt aččen Jerusalem assidi ja Juda vissui.
4 Mos. 20, 28.

22. Ja mon aigom bigjat David vieso čoavddag su oalge ala, ja son galgga rabastet, ja i oktage dappat, ja dappat, ja i oktage rabastet. Job 12, 14. Alm. 3, 7; 1, 18. Matt. 16, 19.

23. Ja mon aigom giddit su nuftgo navle nana baikkai, ja son galgga šaddat gudnestuollon su aččes vissui. Esr. 9, 8.

24. Ja si galggek hænggot su ala buok su ače vieso hærvasvuođa; daid čabba urbid ja mæcce-šaddoid, buok smavva littid, sikke fataid ja buok lairrelittid*.
* d. l. obba su sokka.

25. Dam bæive, cælkka dat Hærra Sebaot, galgga dat navlle likkat, mi læi giddijuvvum nana baikkai, ja dat galgga gaskat čuppujuvvut ja gaččat vuolas, ja dat noađđe, mi læi dam alde, galgga duššaduvvut; dastgo Hærra læ sardnom.

23. Kapittal.

Profeta gulat, atte dat rigges ja famolaš gavppe-gavpug Tyrus galgga duššaduvvut, ja dam assek mannat bata-russi ædnamestesek erit, stuora suorgatussan obba Fønikiai ja daidi gavpugidi, mak læk Tyrusa vulučak, ja daidi olbmuidi, guđek Tyrusin gavpašek. Dat duobmo boatta Hærrast, gutte dam hærvas Tyrusa dubmim bokte datto dubmit buok dam, mi hærvas læ ædnam alde, 1—14. Gukkes aige gæčest galgga Hærra addet Tyrusi dam riggodaga fastain ruoktot, mutto dat galgga dalle adnet dam Hærra balvvalusast, 15—18.

1. Sakka Tyrus bagjel. Holvvot, di Tarsis-skipak! Dastgo dat læ duššaduvvum, nuft atte i læk viesso, ige ruoktot-boattem šatan æmbo; Kittim ædnamest almostattujuvvu dat sigjidi. Jer. 47, 4. Esek. 26, 2 j. n. v. 27, 2 j. n. v. 28, 2 j. n. v. Sak. 9, 2 j. n. v. 4 Mos. 24, 24.

2. Javotuvvet, di, guđek assabetet mærra-gaddest, maid Sidon gavppe-olbmak, guđek jottek abe mielde, devdde!

3. Ja dolvvujuvvum stuora čaci rastašaddai Sikor* siebman, joga lagjo, dam** sisaboatton, ja dat læi markanen olmuš-šlajaidi.
* d. l. Niledæno. ** d. l. Tyrusa.

4. Hæppan, Sidon! Dastgo appe, abe ladne, cælkka: Æi must læk læmaš avtak, imge mon læk riegadattam, imge bajasbiebmam barnačid, imge bajasgæssam nieidaid.

5. Go sakka olle Egypteni, de galggek si doargestet sagai diti Tyrusa birra.

6. Mannet rasta Tarsisi, holvvot, di, guđek assabetet mærragaddest!

7. Lægo dat din avvodægje gavpug, man alggo læ doluš beivi rajest, man juolgek guddek dam dokko assat nuftgo amasen dobbe gukken? Sef. 2, 15.

8. Gi læ arvvalam dam Tyrus bagjel, su bagjel, gutte juogadi kruonoid, gæn gavppe-olbmak legje oaivamuǯak, gæn gavpašægjek legje ædnam gudnijattujuvvum olbmak? Alm. 18, 23.

9. Dat Hærra Sebaot læ arvvalam dam, æppebasotam diti buok čævllas hærvaid, æppegudnijattem diti buok ædnam gudnijattujuvvum olbmuid.

10. Mana mietta du ædnamad, nuftgo dædno*, don Tarsis nieidda! I læk šatan mikkege baddid.
* d. l. Niledædno.

11. Son læ geiggim gieđas abe bagjel, son læ doargestattam gonagasrikaid; Hærra læ goččom duššadet Kanaan nana ladnid.
Job 12, 23. 24.

12. Ja son celki: Ik don galga šatan æmbo bissot avvodæmest, don ribatallam, nieidda, Sidon nieidda! Likka bajas, mana rasta Kittimi! Ik vela dobbege galga gavdnat orrom-mašo.

13 Gæča, Kaldealaǯai ænam,

dat almug, mi ouddal i læm vela, — Assur læ dam* rakadam mæcce-assi** varas, — si ceggijek toarnaidæsek, rappek dam*** šloatai vuođoid, dakkek dam čievrračobman.

* ædnam. ** Kaldealažak. *** Tyrusa.

14. Holvvot, di Tarsis-skipak! Dastgo duššaduvvum læ din nana ladne. 1. v.

15. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, atte Tyrus galgga vajaldattujuvvut čieča loge jage sisa, nuft gukka go ovta gonagasa bæivek; go čieča loge jage læk vassam, de galgga Tyrusi gævvat lavllaga mielde fuora birra: Jer. 30, 14.

16. Valde sitara, važe birra gavpug mielde, don vajaldattum fuorra! Čuojat nuft buoremusat, go don matak, lavlo lavllaga lavllag ala, vai don šaddašik muittujuvvut!

17. Ja de galgga dapatuvvat, go čieča loge jage læk vassam, de galgga Hærra iskadet Tyrusa, ja dat galgga fastain bæssat su furrušam-balkkasis, ja dat galgga furrušet buok ædnam rikaiguim obba ædnam mietta.

18. Mutto dam vuoitto ja dam furrušam-balkka galgga læt Hærrai basotuvvum, i dat galga bajas čobmijuvvut ja i bajas čoggujuvvut; dastgo si, gudek čokkajek Hærra muođoi oudast, galggek oažžot dam vuoito dam oudast borrat gallasi ja garvotet ječaidæsek hærvvaset.
Salm. 45, 13; 87, 4. Ap. dag. 21, 3. 4.

24. Kapittal.

Profeta gulat, atte stuora hævatus galgga boattet ædnam bagjeli, damditi go dam assek læk dam æppebasotam sin oskaldasmættomvuođasek bokte Hærra vuostai; dat galgga dæivvedet buokaid alma erotusataga, loapatet buok ilo ja guođđet dušše harve olbmuid, gudek dasto galggek maidnot Hærra hærvasvuođa, 1—15. Profeta gulla vuoiŋast dai bestujuvvum olbmui ramaduslavllagid, mutto fertte goitge vaiddalet oainededin dam hirmos hævatusa, mi galgga boattet bestujume ouddal, 16—20. Dam aige galgga Hærra rangaštet daid baha famoid allagasast ja ædnam alde ja vurkkit daid duomo bæivvai, goas su hærvasvuotta galgga suodnjarastet æmbo go buok æra hærvasvuotta, 21—23.

1. Gæča, Hærra gurre ædnama ja guorranatta dam, ja son nubbastutta dam hame ja biđge daid, gudek dam alde assek. Nah. 2, 11.

2. Dalle gævva, moft albmugi, nuft pappi, moft balvvalægjai, nuft su isedi, moft bigai, nuft su æmedi, moft oastai, nuft vuovddai, moft lonijægjai, nuft loadnavalddai, moft vuoito valddai, nuft sudnji, gæst vuoitto valddujuvvu. Hos. 4, 9.

3. Gurrijuvvut, duođai, gurrijuvvut galgga ænam ja spegjujuvvut, duođai, spegjujuvvut; dastgo Hærra læ sardnom dam sane.

4. Ænam asta, goldna; ædnam rika vuoimetuvvu, goldna; dak alemusak olbmuin ædnam alde vuoimetuvvek. Joel 1, 10.

5. Ja ænam læ æppebasotuvvum dai vuolde, gudek assek dam alde; dastgo si læk bagjelduolbmam -la gaid, bagjellavkkim bakkoma, rikkom dam agalaš litto.

6. Damditi loakta garrodus ædnama, ja si, gudek dam alde assek, ferttijek makset; damditi astek ædnam assek, ja dušše harve olbmuk baccek. 16, 14.

7. Vidnemuorje lavtadas laivvo, vidnemuorra vuoimetuvva; buokak, gudek læk vaimo-ilost, šukkek.

8. Vassam læ illo paukai jiena bokte, avvodegji šlabma læ nokkam; vassam læ illo sitara čuogjam bokte. Jer. 7, 34.

9. Æi si juga vine lavllomin; ričča læ garra jukkamuš sigjidi, gudek dam jukkek.

10. Vuolas gaikkujuvvum læ dat avddem gavpug; dappujuvvum læ juokke viesso, nuft atte i oktage mate sisa mannat.

11. Huikas læ vine diti balggai

alde; javkkam læ buok illo, erit bataram læ ædnama avvo.

12. Gavpugi læ baccam duššе hævvanæbme, ja portta læ cuvkkijuvvum moallon.

13. Dastgo nuft galgga gævvat ædnam alde gasko albmugi gaskast, nuftgo dalle go olljomuora šaddok vuolas cabmujuvvujek, nuftgo maŋŋelajoi aige, go vidnemuorje-lagjo læ nokkam. 17, 5. 6.

14. Si*, si galggek bajedet sin jienasek, čuorvvot avoin; Hærra hærvasvuođa diti avvodek si abe guovlost. * dak, guđek læk baccam.

15. Damditi gudnijattet Hærra, di, guđek assabetet čuovggas guovloin*, Hærra, Israel Ibmel, nama, di, guđek assabetet abe sulluin**! * nuorttan. ** oarjen.

16. Ædnam olgomuš ravdast gullap mi ramaduslavllagid: Gudne lekus dam vanhurskasi! Mutto mon cælkam: Mon hævvanam, mon hævvanam, vuoi munji! Rievvarak rievedek, duođai rievvarak rievedek sallaša.

17. Hirbma ja havdde ja fierbme du bagjeli, don ædnam asse!

18. Ja de galgga dapatuvvat, atte dat, gutte batara hirma jiena oudast, galgga gaččat havddai, ja dat, gutte bæssa bajas havdest, galgga darvvanet fierbmai; dastgo dappaldagak allagasast læk rappujuvvum, ja ædnam vuođok doargestek. Jer. 48, 44. Am. 5, 19. 1 Mos. 7, 11.

19. Dogjujuvvut, cuovkas dogjujuvvut šadda ænam, luddijuvvut, moallon luddijuvvut šadda ænam, doargestattujuvvut, čađa doargestattujuvvut šadda ænam.

20. Suoibbot galgga ænam nuftgo jukkam olmuš ja sugadet duokko deiki nuftgo hængosængga, ja dam værredakko galgga dam dæddet, ja dat galgga gaččat ja i galga šatan bagjanet.

21. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, atte Hærra galgga ocatallat dam allagasa vægaid allagasast ja ædnam gonagasaid ædnam alde;

22. ja si galggek čokkijuvvut čoakkai nuftgo fangak biejo sisa ja bigjujuvvut giddagassi, ja ollo beivi gæčest galggek si ocatallujuvvut. 2 Petr. 2, 5.

23. Ja manno galgga skamasguššat ja bæivaš hæppanaddat; dastgo dat Hærra Sebaot rađđe Sion vare alde ja Jerusalemest, ja su vuorrasi muođoi oudast læ hærvasvuotta. Alm. 4, 4.

25. Kapittal.

Ibmel almug ramed su Ibmeles, damditi go son læ dam bæstam hævatedines dam vuolasduolbme, dam famolaš ja goaves mailbmerika, 1—5. Dam rika duššadume maŋŋel galgga son su rikastes apasmattet buok albmugid hærvvasæmus buriguim, eritvalddet sin vuoiŋŋalaš čuovgatesvuođa, duššen dakkat jabmema ja loapatet buok morraša ja hæppađa, 6—8. Dam su bæstema diti ja čævllas mailme vuittujume ja vuoledume diti galgga su almug ramedet su, 9—12.

1. Hærra, don læk mu Ibmel; mon aigom goargotet du, ramedet du nama, dastgo don læk dakkam oavddodago; du arvvalusak doluš aige rajest læk oskaldasvuotta ja nanosvuotta. Salm. 31, 15; 63, 2. Es. 46, 10.

2. Dastgo don læk dakkam gavpuga gæđgečobman, nana gavpuga čievrračobman, abmasi šloataid nuft, atte æi dak šatan læk mikkege gavpugid; æi dak galga bajashuksijuvvut buok agalašvutti.

3. Damditi galgga garra almug du gudnijattet, goaves bakeni gavpug dust ballat;

4. dastgo don læk læmaš suogjen dam hegjui, suogjen dam gæfhai su atestusa siste, suogjen čaccerašo vuostai, suoivvanen baka vuostai; dastgo vækkavaldalažai darram læ nuftgo čacceraššo sæine vuostai. Jer. 16, 19. Es. 4, 6. Sir. 34, 17.

5. Nuftgo baka goikke ædnamest, nuft vuolas dæddak don abmasi juma; nuftgo bakka balva suoivvana bokte, nuft javotuvva vækkavaldalaʒai lavllom.

6. Ja dat Hærra Sebaot galgga dam vare alde dakkat buok albmugidi guossemallasid buoides borramušaiguim, guossemallasid boares vinin, buoides ađđajes borramuš-šlajaiguim, čilggijuvvum boares vinin. Salm. 22, 27 j. n. v. Matt. 22, 2. Luk. 14, 16. Alm. 19, 7. 9.

7. Ja son galgga dam vare alde duššen dakkat dam gokčasa, mi birragokča buok albmugid, ja dam gokčasa, mi læ gokčujuvvum buok bakenlaš albmugi bagjel. 29, 10; 60, 2. 2 Kor. 3, 15. 16.

8. Son galgga njiellat jabmema agalaš aiggai. ja dat Hærra Hærra galgga eritsikkot čierrasid buok muođoin, ja su olbmuides hæppada galgga son erit valddet obba ædnamest; dastgo Hærra læ sardnom. 1 Kor. 15, 26. 54. 2 Tim. 1, 10. Alm. 7, 17; 21, 4. Salm. 126, 5.

9. Ja olmuš galgga cælkket dam bæive: Gæča, dast læ min Ibmel, dat, gæn mi vurdimek ječaidæmek bæstet, dat Hærra, gæn mi vurdimek; avvodekop ja illodekop mi su bæstem diti! Salm. 48, 15; 42, 6, 12.

10. Dastgo Hærra gietta galgga orrot dam vare alde; mutto Moab galgga vuolas dulbmujuvvut su sagjasis, nuftgo oalgak vuolas dulbmujuvvujek mukkečaccai.

11. Ja dat galgga lebbit su gieđaides gasko dam siste, nuftgo vuogje olmuš lebbe daid vuogjam varas; mutto son* galgga vuolas dæddet dam čævllaivuođa oktanaga dam gieđai gavvalušsamin.

* Hærra.

12. Ja du* muvrai alla ladne galgga son vuolas sojatet, vuolas dæddet, časket ædnami vuolas, gidda mulddi vuolas. 26, 5. * Moaba.

26. Kapittal.

Dalle galgga Ibmel almug ramedet dam nana rika, maid Ibmel læ rakadam dam varas, man varjalus læ su bæstem, ja man assek dak vanhurskasak ja oskaldasak læk, 1. 2. Dat dovdda, atte dušše nana dorvvo Ibmel ala adda bistevaš rafhe, ja atte dat damditi alo berre dorvastet su ala, gutte læ ollaset bagjeli luotetatte, gutte læ vuolas časkam dai čævllas olbmui gorggis famo, biggjam dam dai vuollegis olbmui julgi vuollai ja gæino rakadam daidi vanhurskasidi, 3—7. Dat vurdi dalle maidai halidusain su duomoid, dainago dak ibmelmættomak dušše dai bokte šaddek oappat vanhurskesvuođa, 8—10. Dat oini Hærra duššadæmen vašalaʒaides ja vuordda damditi, atte son maidai dalge aiggo addet dasa rafhe, 11. 12. Dak vašalaʒak, guđek læk rađđim dam bagjel, læk jabmam ja æi galga šatan goassege maccat ruoktot dam ællemi, mutto dat ješ galgga šaddat hui ædnagen, 13—15. Bagadusa aige ocai dat Hærra rokkadaladedin bestujume ja ođđa ællema, mutto gukka duššas; dal dat læ nanos dam ala, atte Hærra galgga dam jabmidge bajasčuoʒaldattet ođđa ællemi, 16—19. Profeta goččo Ibmel albmuga jaskaden vuorddet Hærra, dassačigo su moarre læ vassam, ja son likka bajas rangaštam diti buok dam vašalaʒaid, 20. 21, erinoamačet daid mailbmerikaid, mak læk dam vuolas duolbmam, kap. 27, 1.

1. Dam bæive galgga dat lavla lavllujuvvut Juda ædnamest: Nana gavpug læ mist, bestujume bigja son muvrran ja varjalussan. Salm. 46, 6; 87, 1. Matt. 16, 18. Es. 60, 18.

2. Rabasteket portaid, vai sisa manaši vanhurskes almug, mi aimoin bisota oskaldasvuođa. Salm. 118, 19. 20.

3. Dasa, gæst læ vuođđoduvvum miella, sudnji don aimoin bisotak rafhe, duođai rafhe, dastgo du ala son dorvasta.

4. Dorvasteket Hærra ala oktelassi ja alelassi! Dastgo dat Hærra Hærra læ migjidi agalaš bakte. Salm. 118, 8. 9. 5 Mos. 32, 4. Hab. 1, 12.

5. Dastgo son læ vuolas sojatam daid, guđek asse allagasast, dam čoarrajægje gavpuga; son vuolas deddi dam, vuolas deddi dam

gidda ædnami, časki dam gidda mulddi vuolas. 25, 12.

6. Juolgge vuolas duolmai dam, dam varnotæme juolgek, hæjos olbmui duolmastagak. 28, 3.

7. Dam vanhurskasa balges læ jalggad; jalggaden dagak don dam vanhurskasa gæino.

8. Du duomoi balgga alde, Hærra, mi maidai du vurdimek; du nammi ja du muittem maŋŋai læi min sielo halidus. Salm. 37, 4.

9. Mu sieloinam halidim mon dudnji ikko, ja mu vuoiŋainam mu siskaldasastam occim mon du. Dastgo nuft farga go du duomok bottek ædnami, de oppek ædnam rika assek vanhurskesvuođa.

10. Jos ibmelmættom armetuvvu, de i son oapa vanhurskesvuođa; vuoiggadvuođa ædnamest dakka son værrevuođa, ige son oaine Hærra allagvuođa.

11. Hærra! Allaget bajeduvvum læi du gietta, æi si oaidnam dam; si oǯǯu oaidnet du angervuođa albmuga diti, ja šadde hæppad vuollai; duođai, dolla nogati du vašalaǯaid.

12. Hærra! Don galgak doaimatet migjidi rafhe; dastgo alma buok dam, maid mi læp dakkam, læk don dakkam min oudast. Joh. 15, 5.

13. Hærra, min Ibmelæmek! Æra hærrak go don læk rađđim min bagjel; aivefal du bokte ramedep mi du nama.

14. Jabmek æi šadda ællen, jamekak æi čuoǯǯel bajas*; damditi ocatalak ja duššadak don sin ja dagak buok sin muittema duššen.

* namalassi dam ællemi.

5 Mos. 32, 26. Job18, 17. Salm. 9, 7; 88, 11 j. n. v. Sanel. 10, 7.

15. Don lasetak albmuga, o Hærra! Don lasetak albmuga, don hærvasmattak ječad; don sirdak buok ædnam rajid gukkas olggoli.

16. Hærra! Hæđest occe si du; si dakke jaskis rokkusa, go du bagadus bođi sin bagjeli.

Salm. 18, 7; 77, 3. Hos. 5, 15.

17. Nuftgo æppevægje nisson, gutte læ farga riegadattemen, mallagušša ja čuorvvo su avtaides siste, nuft gævai migjidi du moare diti, Hærra! 13, 8.

18. Mi læimek æppevægjen, mi mallagušaimek; go mi riegadattimek, de dat læi biegga; bestujume æp mi buktam ædnami, ja ædnamassek æi riegadam. 33, 11.

19. Du jabmek galggek šaddat ællen, mu likak galggek bajasčuoǯǯelet; goccajeket ja avvodeket, di muolda assek! Dastgo suoldne rudnis urttasi bagjelist læ du suoldne, ja ænam riegadatta jamekid aldes*.

* adda daid ruoktot ællemi.

Esek. 37, 3. 5.

20. Mana, mu albmugam, mana sisa du gammaridasad ja dapa du uvsaidad maŋestad! Ciega ječad oanekaš čalmeravkkalam bodduča, dassači go moarre vassa!

Salm. 57, 2.

21. Dastgo gæča, Hærra vuolgga su baikestes olgus ocatallam varas ædnam-assid sin værredago diti, ja ænam galgga addet su golgatuvvum varaides albma boattet ja i galga satan gokčat su goddujuvvum olbmuides. Mik. 1, 3.

1 Mos. 4, 10 j. n. v. Job 16, 18.

27. Kapittal.

Dam rangaštusa maŋŋel gaigga Hærra čajetet su albmugasas aivefal armo, buristsivdnedet ja varjalet dam buok vašalaš fallitemi vuostai, 2—5. Dat galgga dalle lidid adnet ja šaddadet valljogas šaddoid, 6. Hærra læ galle ouddal bagadam dam, mutto i almake nuft garraset go dam vašalaǯaid, mutto muddaget, dam varas vai sataši dam jorggalæbmai; go dat damditi jorggal ječas ja duođaštussan su jorggalusas ala hæitta buok æppe-ibmelbalvvalusast erit, de datto son fastain armetet dam bagjeli; dam jiermetesvuotta læ ašše dam rangaštussi, 7—11. Dom arbmo-aige galgga Hærra čokkit su viddaset biđgijuvvum albmuges, mi dalle galgga rokkadallat su dam basse vare alde Jerusalemest, 12. 13.

1. Dam bæive galgga Hærra su mikines, su garra ja stuora ja nana mikines, ocatallat leviatana, dam fales guovde*, ja leviatana, dam moalkkas guovde, ja son galgga goddet dam ruome, mi læ abest**.
24, 21. Alm. 12, 9; 19, 20. * Job 26, 13.
** 19, 5. Esek. 29, 3; 32, 3.

2. Dam bæive galgga celkkujuvvut: Læ čabba vidnegardde; lavllot dam birra! 5, 1 j. n. v.

3. Mon, Hærra, læm dam gocetægje, juokke čalmeravkkalæme boddo laktadam mon dam; amas guttege dam ocatallat, de gocetam mon dam ija bæive.

4. I must læk moarre. Go dadde lifče bastelis lanjak ja gaskalasak mu vuostai soađest! Mon manašim roatta dai ala, boaldašim daid buokaidrak, — 10, 17.

5. muđoigo si batarifče mu suogjalusa vuollai, dagašegje rafhe muina, duođai dagašegje rafhe muina.

6. Dain boatte beivin galgga Jakob ruottastuvvat, Israel adnet liđid ja oaʒʒot surgid, ja si galggek dævddet ædnamrika šaddoiguim. 37, 31.

7. Lægobe son* časkam su** nuft, moft son časki dam, gutte časki su? Daihe goddujuvvuigo son, nuftgo dam goddujuvvumak goddujuvvujegje?
* Hærra. ** Israel.

8. Muddagvuođain mannik don suina* rievte ouddi, go don hilgguk su; son** aji su erit su garra dalkes bokte nuorttabiega bæive. Jer. 10, 24; 46, 28.
* Israel særvvegodde. ** Hærra.

9. Damditi šadda Jakoba værredakko daggo bokte soabatuvvut, — ja dat læ obba dat šaddo, mi dast boatta, atte son eritvaldda su suddo, — daggo bokte, atte son dakka buok altargeđgid nuftgo cuvkkijuvvum galkkageđgid; Astarte-govak ja bæivaš-baʒek æi šatan cæggan.
2, 20; 17, 7. 8; 30, 22; 31, 7. 3 Mos. 26, 30.

10. Dastgo dat nana gavpug læ oktovuođast, viste, mi læ guoros olbmuin ja guđđujuvvum nuftgo mæcce; dobbe guotto galbbe, ja dobbe vuoiŋad dat ja borra dam ovsid;

11. go dam suorgek læk goikkam, de dak dogjujuvvujek gaskat, nissonak bottek ja dakkek dola daiguim; dastgo i dat læk jiermalaš almug; damditi son, gutte dam sivdnedi, i armet dam bagjeli, ja son, gutte dam rakadi, i læk dasa arbmogas.

12. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de galgga Hærra cabmet šaddoid vuolas dæno* ravnjest gidda Egypten jogača ragjai, ja di, di galggabetet bajas čoggujuvvut, ovtai ovtai, di Israel manak!
* d. l. Eufrat.

13. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de galgga čuojatuvvut stuora basunin, ja dak lappum olbmuk Assur ædnamest ja dak erit agjujuvvum olbmuk Egypten ædnamest galggek boattet, ja si galggek rokkadallat Hærra dam basse vare alde Jerusalemest.
11, 11 j. n. v.

28. Kapittal.

Hærra galgga farga diktet dam čabba Samaria, man diti dak jugiš ja vuoiŋalaʒat garrem Efraimitalaʒak čævllaistallek nuft sagga, duššaduvvut famolaš vašalaʒast (Assyrialaʒain), 1—4, ja de son galgga su albmuges bacatassi šaddat dam čigŋan ja addet dasa vanhurskes duobmarid ja famolaš soatte-olbmaid, 5. 6. Maidai Juda oaivamuʒakge jukkek ja læk vuoiŋalaʒat garremin; sin čævllaivuođastæsek hilgguk si higjedemin Hærra sanid profetai njalme bokte. Damditi galgga son dagos čađa sardnot sigjidi amas albmug bokte, mi galgga buktet duššadume sin bagjeli, 7—13. Duššas si gaddek, atte si læk varotam ječaidæsek dam vuostai littodæme bokte (Egyptalaʒaiguim); Hærra galgga galle bæstet daid, guđek oskuk Messiasa boattema ala nuftgo dakkadussan dam ala, atte Ibmel almug i galgga duššat, mutto æppe-oskolaš bilkkedegji doaiva galgga duššen šaddat, go Hærra ocatalla alb-

muga daggar rangaštusain, go son doluš aigin ocatalai dam vašalaǯaid, ja dat rangaštus galgga, go bissuk bilkkedæmest, šaddat vela garrasæbbun, 14—22. Dak oskolaǯak æi galga goitge læt balost dam gulatuvvum rangaštusa diti; dastgo Ibmel i rangašt alelassi, mutto go rangaštus læ dakkam su duojes, de adda son dam maŋest čuovvot armo, ige son rangašt buokaid ovta garraset, ige vela daidge, gæid garrasebmuset rangašta, cuvkke son rangaštusa bokte, 23—29.

1. Vuoi Efraim jukki čævllas kruono ja dam šovkudam hærvvarase, su čabba čiŋa, mi læ hærvvamen dai vinest njeiddujuvvum olbmui buoides læge bagjel*.

* Samaria, Israel rika oaivve-gavpug, læi vare alde šaddolaš lægest.

1 Gon. 16, 24.

2. Gæča, Hærrast læ gievras ja vægalaš olmai*, gi læ čuormasoavte lakasaš, hævatægje ramadaga lakasaš; nuftgo vægalaš, bagjeldulvve čaci dulvve njæidda son dam famoin ædnami.

* Salmanasser, gi valdi Samaria.

2 Gon. 18, 10. 11.

3. Julgiguim galgga dat vuolas dulbmujuvvut, Efraim jukki čævllas kruonno, 26, 6.

4. ja dat šovkudam hærvvarasse, su čabba čigŋa, mi læ hærvvamen dam buoides læge bagjel, galgga šaddat nuftgo arra fikun, ouddalgo gæsse læ šaddam, maid olmuš oaidna ja njiellala, go dat ain læ su gieđast.

5. Dam bæive galgga dat Hærra Sebaot læt čabba kruonnon ja hærvas ringgon su albmuges bacatassi

10, 21; 11, 16. Sef. 2, 9.

6. ja duomo vuoigŋan sudnji, gutte čokka dubmim diti, ja gievrravuottan sigjidi, guđek vuojetek soađe ruoktot porta lusa*.

* vašalaǯai ječaidæsek porta lusa.

7. Mutto maidai dak* suibbuk vinest ja guosadek garra jukkamušast; papak ja profetak suibbuk garra jukkamušast, læk biđatallam vidnai, guosadek garra jukkamušast; si suibbuk oainatusa siste, skivvuk duomo siste;

* Juda oapestægjek.

8. dastgo buok bævdek læk dievva fastašatte vuovsanasain, i læk mikkege buttes sajid.

9. *Gæsa aiggo son oapatet dieđo, ja gæn aiggo son sattet sagaid ibmerdet? Jogo son mielkest erit boatkanam, čiǯǯest eritvalddum olbmuid?

* dam ja čuovvovaš værsa siste dikta son daid garrem oapestegjid sardnot.

10. Dastgo ravvag ravvag ala*, ravvag ravvag ala, njuolggadusa njuolggadusa ala, njuolggadusa njuolggadusa ala, vehaš dast, vehaš duost. * namalassi: gulata son.

11. Duođai, albmug bokte, mast læk gakka boksamak, ja æra gilli galgga son sardnot dam albmugi, 1 Kor. 14, 21.

12. son, gutte celki sigjidi: Dat læ maššo, suvvet dam vaibbasi mašo, ja dat læ vuoiŋadus. Mutto æi si dattom gullat. Jer. 6, 16.

Matt. 11, 28. 29; 23, 37.

13. De galgga dalle Hærra sadne šaddat sigjidi ravan ravvag ala, ravan ravvag ala, njuolggadussan njuolgadusa ala, njuolggadussan njuolggadusa ala, vehaš dast, vehaš duost, vai si manaše dokko ja gačaše sælgalassi ja cuvkkijuvvuše ja roakkasifče ja darvetuvvuše. 8, 15.

14. Damditi gullet Hærra sane, di bilkkedægjek, di rađđijægjek dam albmug bagjel, mi læ Jerusalem siste!

15. Dastgo di cælkkebetet: Mi læp dakkam litto jabmemin ja šiettadusa jabmi aimoin; go bagjeldulvve spiggo manna ouddan, i galga min ragjai ollit; dastgo mi læp bigjam giellasa aldsesæmek bataramsagjen ja betolašvuođa aldsesæmek bæitosen. Visesv. 1, 16.

16. Damditi, nuft cælkka dat Hærra Hærra: Gæča, mon læm dat, gutte læm vuođđodam Sioni

ovta gæđge, ovta gæččaluvvum gæđge, ovta mavsolaš, nannoset vuođđoduvvum čiekkagæđge; gutte osko, sust i læk hoappo*.
Salm. 118, 22. Matt. 21, 42. Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. Salm. 25, 3.
* son læ luovos balost ja suorgganæmest.

17. Ja mon aigom dakkat vuoiggadvuođa mittobadden ja vanhurskesvuođa viekkagen, ja čuorbmasak galggek eritrottit gielesvuođa bataramsaje, ja bæittosa galggek čacek eritdoiddet.

18. Ja din litto jabmemin galgga eritsikkujuvvut, ja din šiettadus jabmi aimoin i galga nanosen bissot; go dat bagjeldulvve spiggo manna ouddan, de di galggabetet vuolas dulbmujuvvut dast.
15. v.

19. Nuft davja go dat manna ouddan, de galgga dat rottit din erit; dastgo juokke iđđed galgga dat ouddan mannat, bæiveg ja ikko, ja dat galgga læt aive suorgganæbme ibmerdet sagaid dam birra;

20. dastgo oađđemsagje læ bære oanekaš dast vanatallat ječas, ja govčas bære sægge dam sisa ječas giessat.

21. Dastgo nuftgo Perasim vare lutte galgga Hærra čuoǯǯelet, nuftgo vuome siste Gibeon lutte galgga son moaratuvvat, dakkam varas su dagos, amas læ su dakko, ja doaimatam varas su bargos, imašlaš læ su barggo. 2 Sam. 5, 20. 25. 1 Muit. 14, 11. 16. Josv. 10, 12.

22. Ja dal, allet bilkked, amasek din baddek čavggijuvvut! Dastgo dušše dakkujume ja nannoset arvvaluvvum rangaštusa læm mon gullam Hærrast, dam Hærrast Sebaotest, obba ædnam bagjel.
10, 23. Rom. 9, 28.

23. Jorggaleket beljidædek ja gullet mu jiena, vuttivalddet ja gullet mu sarne!

24. Jogo son ædnam-jorggo alelassi jorggo gilvvem varas, rappa ja harvve su ædnames? Sard. 3, 1.

25. Igo son, go son læ dassim dam bajeldasa, botkot dildaid* ja gilve garvenid ja bija nisoid raiddon ja birgid merkkijuvvum baikkai ja speltaid* dai ravdabelidi?
* muttomšlai bælddošaddok.

26. Su Ibmel læ mattatam sudnji dam rievtes lage, son oapati sudnji dam.

27. Dastgo dildak æi raidnijuvvu raidnimgielkain, æige vavdnajuvlak firrujuvvu garveni bagjel; mutto sobbin cabmujuvvujek dildak olgus ja garvenak astatagain.

28. Jogo laibbegornek cuvkkijuvvujek? Æi, dastgo æi dak hæitekættai raidnijuvvu, ja go olmuš vuogja su vavdnajuvlaides ja su hæstaides dai bagjel, de æi dak cuvkkijuvvu.

29. Dat maidai vuolgga dam Hærrast Sebaotest; son læ ovdulaš rađđai, stuores visesvutti.

29. Kapittal.

Profeta gulat, atte Hærra oanekis aige gæčest galgga diktet Jerusalema garraset atestuvvut stuora vašalaš soattevægast (Assyrialaǯain), mutto dasto fakkistaga bæstet gavpuga hirbmadlaš rangaštusa bokte dam vašalaǯai bagjel, 1—8. Dat profeta gulatus læ albmugi ibmerdmættom dam vuoiŋalaš čalmetesvuođa diti, maina Hærra dam rangašt, damditi go dam ibmelbalvvalus læ dušše olbmu-bakkomi guoktelaš vuttivalddem, 9—14. Albmuga jorgovuotta oidnu daggo bokte, atte dat, fuolakættai Ibmel sanest profetai bokte, arvvališgoatta littodæme harrai (Egyptenin), maid dat gadda ječas mattet čikkosist adnet Ibmel oudast, 15. 16. Ibmel galgga oanekis aige gæčest nubbastuttet mailme hame, rakadet aldsesis særvegodde dain vaivašin ja varnotemin, mutto duššadet dam čævllas albmuga, mi læ sust virrom, 17—24.

1. Vuoi Arieli*, Ariel, don gavpug, gosa David luoittali! Laseteket jage jakkai, diktet basid mannat birra!
* Ibmel legjon (33, 7); nuft goččujuvvu dast Jerusalem.

2. De aigom mon atestet Ari-

ela, ja de galgga læt moraš ja
luogjom; mutto nuft dat* galgga
læt munji nuftgo Ariel.
* Jerusalem.
3. Mon aigom birastattet du
birra buok, ja mon aigom sisa
stanggit du faktijegjiguim ja bajas-
dakkat seinid du vuostai. Luk. 19, 43.
4. De galgak don vuollegis jie-
nain sardnot ædnamest, ja muoldast
galggek du sanek ouddan muljar-
duvvut; ja du jiedna galgga nuft-
go jabmi manidægje jiedna gullut
ædnamest, ja muoldast galgga du
sardnom samaidet.
5. Mutto de galgga du vašala-
ǯai ædnagvuotta šaddat nuftgo fina
gavja, ja vækkavaldalaǯai ædnag-
vuotta nuftgo borgestægje avnak,
ja dat galgga dapatuvvat ovta čal-
meravkkalam boddost, oktanaga.
37, 36.
6. Dam Hærrast Sebaotest galg-
ga boattet ocatallam jumain ja
rađain ja garra damain, jorrebie-
gain ja ramadagain ja loapatægje
dolla-njuokčamin. 30, 30.
7. Ja buok dai bakenlaš albmugi
ædnagvuotta, mak sottek Ariel vuo-
stai, galgga šaddat nuftgo niekko,
nuftgo igja-oainatus, dak buokak,
guđek sottek dam ja dam ladne
vuostai, ja guđek atestek dam.
8. Ja de galgga gævvat, dego
go nælggo olmuš niegad ja sudnji
orro, dego son lifči borramen, mutto
go son morid, de læ son guoros,
ja dego go goikkaluvve olmuš niegad
ja sudnji orro, dego son lifči juk-
kamen, mutto go son gocca, gæča,
de læ son vuoimetæbme, ja su siello
vuoimetuvva; nuft galgga gævvat
buok dai bakenlaš albmugi ædnag-
vutti, mak sottek Sion vare vuostai.
9. Gavkket gutteg guimidædek
ala ja moivvašuvvet! Čuovgatut-
tet ječaidædek ja šaddet čuovga-
tæbmen! Si læk garremin, mutto
æi vinest; si suibbuk, mutto æi garra
jukkamušast.
10. Dastgo Hærra læ golgatam
din bagjeli lossis nakkari vuoiŋa,
ja son læ dappam din čalmid, pro-
fetaid, ja gokčam din oivid, oid-
nid. 1 Sam. 9, 9.
11. Ja nuft læ oainatus buok
dam birra šaddam digjidi nuftgo
sæilleduvvum girje sanek, maid
olmuš adda muttomi, gutte dovdda
čallaga, cælkededin: Rakkasam,
loga dam! Mutto son cælkka: Im
mon sate, dainago dat læ sæille-
duvvum.
12. Daihe girje addujuvvu mut-
tomi, gutte i dovda čallaga, dai
saniguim: Rakkasam, loga dam!
Mutto son cælkka: Im mon dov-
da čallaga.
13. Ja Hærra cælkka: Dađe-
mielde go dat almug adna ječas
mu lakka su njalmines ja gudni-
jatta muo su boksamidesguim,
mutto adna su vaimos gukken must
erit, ja sin ballo must læ olbmu-
bakkom, maid si læk oappam,
Salm. 78, 36. 37. Matt. 15, 8. 9.
Mark. 7, 6 j. n. v.
14. gæča, damditi aigom mon
bissot mænnodæmest ovdulaǯat dai-
na albmugin, ovdulaǯat ja imašla-
ǯat, ja dam visai visesvuotta galg-
ga nokkat, ja dam jiermalaǯai
jierbme galgga čiekkadet. 44, 25.
Obad. 8. v. 1 Kor. 1, 19 j. n. v.
15. Vuoi sigjidi, guđek čiegŋa-
let aigguk čiekkat Hærra oudast
sin aiggomušaidæsek, ja gæi da-
gok dakkujuvvujek sævdnjadasa
siste, ja guđek celkkek: Gi oaidna
min, ja gi dovdda min?
Job 24, 15 j. n. v. Salm. 10, 11. 13; 94, 7.
Esek. 8, 12. Visesv. 17, 3. Sir. 16, 19 j. n. v.
23, 27 j. n. v.
16. Maggar jorgovuotta! — Jo-
go son lairrelitte dakke læ lokkamest
nuftgo su lairre, nuft atte dakko
matași cælkket su birra, gutte
dagai dam: I son læk muo dak-
kam, ja dat, mi læ rakaduvvum,
cælkket su birra, gutte dam raka-
di: I son ibmerd dam?
17. Igo vela læk oanekis bod-
duš, de galgga Libanon šaddat

šaddolaš ænamen, ja šaddolaš ænam lokkujuvvut vuovdden. 32, 15.

18. Ja dam bæive galggek dak bæljetæmek gullat girje sanid, ja olgus moskosist ja sævdnjadasa siste galggek čuovgatemi čalmek oaidnet, 35, 5. Matt. 11, 5.

19. ja dak lojes olbmuk galggek illodet ain æmbo Hærra siste, ja dak vaivašak olbmui gaskast galggek avvodet Israel base siste;

20. dastgo dat vækkavaldalaš læ nokkam, ja bilkkedægje læ hævvanam, ja duššadubmai šaddek buokak si, guđek læk morrišak verid dakkat, 5. v.

21. si, guđek dakkek olbmu suddolažžan ovta sane diti ja bigjek gielaid dam ouddi, gutte ranggo portast, ja guđek giellasi bokte bodnjek vuoiggadvuođa dam vanhurskasa oudast. Am. 5, 10.

22. Damditi, nuft cælkka Hærra Jakoba vissui, son, gutte lonesti Abraham: Dal i galga Jakob hæppašuttujuvvut, ja dal i galga su amadagjo šovkudet;

23. dastgo go son, go su manak oidnek mu gieđai dago ječaidæsek gaskast, de galggek si basotet mu nama, ja si galggek basotet Jakoba base, ja Israel Ibmelest galggek si ballat. 8, 13.

24. Ja dak čagjadaddek vuoiŋast galggek oappat jierme, ja dak nimmurægjek galggek vuostaivalddet oapa.

30. Kapittal.

Profeta čuorvvo vuoi albmug bagjel, damditi go dat alma rađđadalakættai Hærrain bivdda væke Assyrialažai vuostai Egyptenest; dat galgga dast oažžot dušše hæppad ja vahaga, 1—7. Profeta fertte gulatet albmugi dam, dainago dat i dato gulddalet Hærra sanid, mutto gaibed su profetain, atte si galggek sin goččujumesek hilggot ja gulatet dasa, maidi dat liko. Go almug nuft bagjelgæčča Hærra sanid ja dam sagjai atte jorgidet su lusa ja osko siste oagjebasat vuorddet su bæstema, occa su gagjujumes oažalaš gaska-omi bokte, de dat læ suddo, mi njæidda dam hævatussi, 8—17. Hærra i aigo goitge guođđet su albmuges, mutto atestusa bokte aiggo son sattet dam gulddalet su sanid ja hæittet buok æppe-ibmelbalvvalusast erit, ja de aiggo son addet dasa su valljogas buristsivdnadusas mailbme-rika duššadume bokte, 18—26. Dastgo Hærra gietta galgga, su albmugi illon, famolažat ja duššadægje lakai Assyrialažaid časket, 27—33.

1. Vuoi daidi vuostehagolaš manaidi, cælkka Hærra, guđek dakkek rađe, mi i boađe must, ja dakkek litto alma mu Vuoiŋataga, lasetam varas suddo suddoi, 1, 2. 5.

2. guđek vulggek mannam varas vuolas Egypteni, alma jærakættai mu njalmest, varjalam varas ječaidæsek Farao varjalusain ja occam varas suoje Egypten suoivvan vuolde. 31, 1.

3. Mutto Farao varjalus galgga šaddat digjidi hæpaden, ja suogje Egypten suoivvan vuolde hæppašussan. 20, 5; 36, 6.

4. Dastgo sin* oaivamužak læk boattam Soani, ja su airrasak ollek Hanesi; * Israel. 19, 11. 13. Salm. 78, 12.

5. buokak šaddek hæppadi albmug bokte, mi i abot sin, i læk sigjidi vækken ige avkken, mutto sikke hæpaden ja hæppašussan.

6. Sakka spiri bagjel, mak mannek lulas guvllui. Hæđe ja atestusa ædnam čađa, gost legjonak ja njiŋŋelas legjonak, mirkolaš gærbmašak ja girdde seraf-gærbmašak læk orromen, dolvvuk si aseni čielge alde sin obmudagaidæsek ja kameli goavre alde sin davveridesek albmuga lusa, mi i abot. 14, 29.

7. I eisegen ige goassegen aigo Egypten væketet; damditi gočom mon dam stuorarampan, gutte čokka jaska. 36, 6.

8. Mana dal sisa, čale dam tavval ala sin oaidnot ja mærkaš dam girje sisa, vai dat lifči boatte beividi, alelassi, agalaš aiggai! 8, 1.

9. Dastgo dat læ vuostehagolaš
almug, gielastalle manak, manak,
gudek æi dato gullat Hærra laga,
10. gudek celkkek oidnidi: Epet
di galga oaidnet, ja geččidi: Epet
di galga gæččat min oudast, mi
læ vuoiggad; sardnot fillitusaid
migjidi, geččet betolašvuođaid,
11. gaiddet erit gæinost, ærra-
neket erit balggast, bigjet Israel
base erit min čalmi oudast!
12. Damditi, nuft cælkka Israel
basse: Dađemielde go di lepet
hilggom dam sane ja dorvastam
vækkavaldalašvuođa ja mokkatalla-
mi ala ja luottam dai ala, —
Salm. 62, 11. Es. 47, 10.
13. damditi galgga dat værre-
dakko šaddat digjidi nuftgo gačče
luoddanæbme, mi hængaga olgus
guvllui alla muvrast, man cuovk-
kanæbme boatta oktanaga, ovta čal-
meravkkalam boddost; Salm. 62, 4.
14. dat cuvkkijuvvu, nuftgo olmuš
cuvkke lairrelitte, maid olmuš cab-
ma moaïlon alma sæstekættai, nuft
atte dam moaloi gaskast i gavdnu
daggar bitta, maina dola viežža
arranest, ja maina čace goaivvo
galdost. Jer. 19, 10. 11.
15. Dastgo nuft celki dat Hærra
Hærra, Israel basse: Ruoktot mac-
cam ja jaska orrom bokte galggabe-
tet di bestujuvvut, jaskadvuođa siste
ja dorvolašvuođa siste galgga din
gievrravuotta læt. Mutto epet di
dattom.
Salm. 37, 7. Jer. 6, 16. Matt. 23, 37.
16. Di celkidek: Æp, mutto hæ-
stai alde aiggop mi girddet —
damditi galggabetet di bataret —
ja fales juolgagi alde aiggop mi
ridit — damditi galggek din doarre-
dægjek šaddat fallen. 31, 1. 3.
17. Okta duhat galgga bataret
ovta olbma aittema diti; vittasa
aittem diti galggabetet di bataret,
dassači go din bacatas læ nuftgo
lævggastaggo varrečoka alde ja
nuftgo soattelævgga dieva alde.
5 Mos. 32, 30.

18. Ja damditi agjan Hærra
læmest digjidi arbmogassan, ja dam-
diti son orro gaiddosest allagasast
su vaibmolađesvuođaines din vuo-
stai; dastgo Hærra læ duomo Ib-
mel, audogasak læk buokak dak,
gudek vurddek su.
Salm. 2, 12; 34, 9; 40, 5.
19. Dastgo don almug, mi asak
Sionest, Jerusalemest! Ik don galg-
ga bissot čierromest; son aiggo
læt dudnji arbmogas guladedin du
čuorvvom jiena; go son gulla dam,
de son vasted dudnji. 58, 9; 65, 24.
20. Hærra galgga addet digjidi
hætte-laibe ja atestusa čace*, ja
de æi galgga du oapatægjek šatan
æmbo čiekkat ječaidæsek, mutto
du čalmek galggek oaidnet du oa-
pategjidad, *1 Gon. 22, 27.
21. ja du bæljek galggek gullat
ovta sane du sælge duokken, mi
nuft čuogja: Dat læ gæidno, vag-
joleket dam mielde! — go di gaid-
dabetet olgiš bællai, ja go di gaid-
dabetet gurot bællai.
5 Mos. 5, 32; 28, 14. Josv. 1, 7.
Sanel. 4, 27. Jer. 6, 16.
22. Ja don galgak adnet but-
tesmættomen du čuppujuvvum go-
vaidad silbba-skoađđasa ja du leik-
kijuvvum govad golle-skoađđasa,
don galgak balkestet daid erit
nuftgo duolvva-lipparid; dast olgus!
galgak don dasa cælkket.
1 Mos. 35, 2. Josv. 24, 23. 1 Sam. 7, 3.
Es. 2, 20; 27, 9; 31, 7.
23. De galgga son addet arve
du gilvvagidi, maid don gilvak
ædnam sisa, ja laibe ædnam šad-
doin, ja dat galgga læt vuoimalaš
ja mailhai; du oamek galggek dam
bæive guottot viddes gieddest.
3 Mos. 26, 4. 5 Mos. 11, 14; 28, 12.
Jer. 5, 24. Joel 2, 23.
24. Ja vuovsak ja asenak, mak
ædnama barggek, galggek borrat salt-
tijuvvum sægotus-biemo, mi goivvu-
juvvu spoađoin ja raidnim-goaivoin.
25. Ja juokke alla vare alde ja
juokke aleduvvum dieva alde galg-
gek læt jogak, čacce-agjagak, dam

stuora njuovvambæive, go toar-
nak gačček. 41, 18; 34, 2 j. n. v.
Esek. 39, 4. 17. Alm. 19, 17. 18.
26. Ja mano čuovgas galgga
šaddat nuftgo bæivača čuovgas, ja
bæivača čuovgas galgga šaddat
čieča-gærddasaǯǯan, nuftgo čieča
bæive čuovgas, dam bæive, go Hær-
ra buoreda su albmuges vahaga
ja dalkasta have dam časkastagast,
maid dat oaǯoi.
27. Gæča, Hærra namma boatta
gukken, buollemen læ su moarre,
ja stuores læ dat bajas borge-
stægje suovva; su boksamak bais-
sek suttost, ja su njuovča læ
nuftgo hævatægje dolla,
2 Mos. 24, 17. 5 Mos. 4, 24; 9, 3.
2 Sam. 22, 9. Ebr. 12, 29.
28. ja su moare vuoiŋatak læ
nuftgo bagjeldulvve jokka, mi olla
gidda čæbet ragjai, solljim diti
bakenlaš albmugid hævatusa soljain
ja suppim diti čagjedatte suita
albmugi olluli ala.
29. Din lavllom galgga čuogjat
nuftgo dam ija, go basek* basotuv-
vujek, ja de galgga læt vaimo
illo nuftgo dalle, go vagjolek fløita-
čuojanasa mielde, boattem varas
Hærra vare ala, Israel bavte lusa.
* bæssačak, 2 Mos. 12, 42. Salm. 42, 5.
30. Ja Hærra galgga addet su
majestætalaš jienas gullut ja ad-
det su vuolasboatte gieđas oidnu-
juvvut moare sutto siste ja hæva-
tægje dola njuokčam siste, šaratak-
arve ja čacce-rašo ja čuormas-
geđgi siste. 2 Mos. 9, 23.
Jos. 10, 11. Es. 29, 6.
31. Dastgo Hærra jiena diti
galgga Assur suorgganet, gi časka
sobbin. 10, 24.
32. Ja juokke gærde go dat
asatuvvum soabbe, maid Hærra
luoitta gaččat su ala, boatta vuo-
las, de galgga dat dapatuvvat pau-
kai ja sitari čuogjam vuolde, ja
sođi siste bajeduvvum gieđain galg-
ga son soattat dam* vuostai.
* Assyria.
33. Dastgo buollem-sagje læ aig-
ga juo rakaduvvum; maidai gona-
gassige læ dat rakaduvvum, čieg-
ŋalen ja viddesen; dam nuoršost
læk dolla ja muorak valjetrak;
Hærra vuoiŋanas, riššajoga la-
kasaš, cakketa dam buollet.
Alm. 19, 20; 20, 14. 15; 21, 8. Es. 11, 4.

31. Kapittal.

Profeta čuorvvo fastain vuoi albmuga
bagjel, dainago dat occa væke Egypta-
laǯai lutte ige Hærra lutte; sikke væ-
ketægjek ja dak, gæid si galgge væke-
tet, galggek hævvanet, 1—3, Hærra aiggo
ocatallat Jerusalema atestusain, mast
dat i galga mattet vælttet, mutto dastmaŋ-
ŋel aiggo son suogjalet ja bæstet gavpuga,
4. 5. Mutto šaddam diti oasalaǯǯan dam
bestujubmai fertte dat čiegŋalet jorra-
lam almug jorggalet ječas Hærra guvl-
lui, 6. Go dat nuft hæitta buok æppe-
ibmelbalvvalusast erit, de galgga Hærra
ješ alma olmušlaš væketaga časket As-
syrialaǯaid ja agjet sin erit, 7—9.

1. Vuoi sigjidi, guđek mannek
vuolas Egypteni væke diti ja dor-
vastek hæstai ala ja luttek vav-
nai ala, dainago dak læk ædna-
gak, ja ridijegji ala, dainago dak
læk hui ollorak, mutto æi gæča
Israel base bællai æige oca Hærra.
30, 2. Salm. 20, 8; 44, 7.
2. Mutto maidai son læ vises
ja dikta likkotesvuođa boattet, ja
su sanides i son ruoktot valde;
mutto son čuoǯǯela dai bahai vieso
vuostai ja sin væke vuostai, guđek
verid dakkek. 45, 7. Am. 3, 6.
3. Ja Egyptalaǯak læk olbmuk
ja æi Ibmel, ja sin hæstak læk
oaǯǯe ja æi vuoigŋa, ja Hærra
galgga olgusgeiggit su gieđas, ja
væketægje galgga guossalet, ja dat,
gi læ væketuvvum, galgga gaččat,
ja oktanaga galggek si buokak
hævvanet. Salm. 33, 17.
4. Dastgo nuft celki Hærra
munji: Nuftgo legjon ja nuorra
legjon gilljo su sallašes bagjel,
ja go obba baimanjoavkko goč-
čujuvvu čoakkai dam vuostai, i
suorggan sin huikkem diti ja i

šadda balloi sin gaja diti, nuft galgga dat Hærra Sebaot vuolas boattet soattam diti Sion vare vuostai ja dam dieva vuostai.
Alm. 19, 11 j. n. v.

5. Nuftgo skæivotalle loddek, nuft galgga dat Hærra Sebaot suogjalet Jerusalema, suogjalet ja bæstet, mannat mæddel* ja gagjot.
5 Mos. 32, 11. Salm. 91, 4. Matt. 23, 37.
* nuftgo Egyptenest. 2 Mos. 12, 13. 23.

6. Jorgideket su guvllui, gæst di lepet čiegŋalet erit jorralam, di Israel manak!
Jer. 3, 12. Esek. 14, 6.

7. Dastgo dam bæive galggek si hilggot, juokkehaš su silbba-ibmelides ja su golle-ibmelides, maid din gieđak læk dakkam digjidi suddon. 2, 20; 27, 9; 30, 22.

8. Ja Assur galgga gaččat mieke bokte, mi i læk olbma, ja miekke, mi i læk olbmu, galgga hævatet su, ja son galgga bataret mieke oudast, ja su nuorra olbmak galggek šaddat balvvalægjen.
37, 36 j. n. v.

9. Ja su bakte* galgga bataret suorgatusa diti, ja su oaivamužak galggek suorgganet soattelævga diti, cælkka Hærra, gæn dolla læ Sionest, ja gæn omman læ Jerusalemest.
* Assyria famolaš gonagas.
2 Gon. 19, 36 j. n. v.

32. Kapittal.

Profeta loppeda mailbme-rika hævvanæme maŋŋel oasalaš boatte-aige vanhurskes gonagasa vuolde; dat loppadus ollašuvvu ollaset Messiasa ja su rika siste, 1. 2. Dalle galgga Israel buoššodubme nokkat, 3. 4, ja olbmuk æi galga šatan arvost adnujuvvut dilesek ja obmudagaidæsek mielde, mutto mielasek ja lagašvuođasek mielde, 5—8. Dam ouddal ja oanekis aige gæčest galgga galle stuora hævatus dam oagjebas albmuga bagjeli boattet, 9—14; mutto dastmaŋŋel galgga Bassevuoigŋa golgatuvvut dam bagjeli, ja damditi galgga vanhurskesvuotta ja agalaš rafhe rađđit ædnama siste; mutto mailbme-rika soattevækka galgga goddujuvvut ja dam oaivvegavpug čiegŋalassi vuoleduvvut, 15—20.

1. Gæča, vanhurskesvuođain galgga gonagas rađđit, ja oaivamužak galggek holddit vuoiggadvuođa mielde; 11, 4 j. n. v.
Salm. 45, 7. 8; 72, 1 j. n. v., Jer. 23, 5. 6; 33, 15. 16.

2. ja ješ gutteg sist galgga læt nuftgo bæitos dalke vuostai ja nuftgo suogje čacceraššo vuostai, nuftgo čaccejogačak goikke baikest, nuftgo stuora bavte suoivan goikkaluvve ædnamest. 25, 4.

3. Dalle æi galga oidni čalmek læt čuovgatæmek, ja gulli bæljek galggek læt gullisak,
6, 9 j. n. v. 29, 9 j. n. v. 18. v.

4. ja hoppuslundogi vaibmo galgga mattet dovddat, ja gakkai njuovča galgga alket čielggaset sardnot.

5. Jalla i galga šatan æmbo goččujuvvut buorelundulažžan ja gavvel i galga goččujuvvut šiegamielalažžan.

6. Dastgo jalla sardno jallavuođa, ja su vaibmo hutka bahaid dakkam varas æppebasse dago ja sardnom varas jorgovuođaid Hærra birra, diktem varas dam nælggo olbmu sielo læt guorosen ja diktem varas dam goikke olbmust vaillot jukkamuša. Sanel. 13, 16; 15, 2.

7. Ja dam gavvela værjok læk bahak; son hutka betolaš rađid doalvvom diti lojes olbmuid hævvanæbmai betolaš sani bokte, ja dam son dakka, go dat vaivaš sardno, mi vuoiggad læ.
1 Gon. 21, 7 j. n. v.

8. Mutto buorelundulaš olbmust læk buorek jurddagak, ja son bisso nannoset dast, mi buorre læ.

9. Di moraštkættes nissonak! Čuožželeket, gullet mu jiena! Di oagjebas nieidak! Jorggaleket beljidædek mu sarne bællai!

10. Jage ja bæive gæčest, de galggabetet di doargestet, di oagjebasak! Dastgo vidnelagjo læ nokkam, šaddolagjo i boađe.

11. Suorgganeket, di morašt-
kættajak! Doargesteket, di oagje-
basak! Nuolateket ječaidædek ja
alasmattet ječaidædek ja boakka-
nastet din alemidadek*!
* morašgarvoin.

12. Si čorbmek raddidæsek dai
čabba ædnami diti, dam šaddolaš
vidnemuora diti.

13. Mu albmuga ædnamest ba-
jas boccidek bastelis lanjak ja ga-
skalasak, vela buok ilo viesoi bag-
jel, dam avvodægje gavpug bagjel.

14. Dastgo šloatta læ guđđujuv-
vum, olmuš-lađđa gavpugest læ
javkkam; dievva* ja faktatoardna
læk šaddam biegjon agalaš aigidi,
avvon mæcce-asenidi, guottomsag-
jen æloidi, —
* Ofel dievva Jerusalemest.
2 Muitt. 27, 3. Neh. 3, 26 j. n. v.

15. dassači go Vuoigŋa golga-
tuvvu min bagjeli allagasast, ja
mæcce šadda šaddolaš ænamen, ja
šaddolaš ænam adnujuvvu dego
vuovdde. 44, 3 j. n. v.
Esek. 39, 29. Joel 3, 1. Ap. dag. 2, 1 j. n. v.
Es. 29, 17.

16. Ja vuoiggadvuotta galgga
assat mæcest, ja vanhurskesvuođast
galgga læt sida dam šaddolaš
ædnamest.

17. Ja vanhurskesvuođa duogje
galgga læt rafhe, ja vanhurskes-
vuođa šaddo maššo ja oagjebas-
vuotta agalaš aiggai.

18. Ja mu almug galgga assat
rafhe viste siste ja oagjebasvuođa
gođi siste ja jaskis vuoiŋadambai-
kin. 33, 20.

19. Mutto de galgga čuorma-
stet, go vuovdde* jorral vuolas,
ja čiegŋalassi galgga gavpug vuo-
las deddujuvvut. 30, 30; 29, 4.
Matt. 11, 23. * vašalaǯa famolaš soatte-
vækka. 10, 18. 33 j. n. v.

20. Audogasak lepet di, gođek
gilvvebetet buok čaccegaddidi, gu-
đek luoittebetet vuovsa ja asena
julgid væidalassi!

33. Kapittal.

Profeta gulat, atte Assyrialaǯak, guđek dam ragjai læk buktam hævatusa buok æra albmugi bagjeli, dal ječa galggek hævatuvvut; son rokkadalla Israela oudast ja loppeda dasa bestujume ja ællem, dievva vuoiŋalaš hærvasvuođast, 1—6. Dal læ galle Ibmel almug stuora hæđest, mutto farga galgga Hærra duššadet dam vašalaǯaid hirbmadlaš rangaštusa bokte, 7—12. Dak ibmelmættomak Israelest galggek daggo bokte doargestattujuvvut dam basse Ibmel oudast, mutto dak vanhurskasak galggek assat oagjebassan su suogjalusa ja buristsivdnadusa vuolde, 13—16. Israel gonagas i læk dalle šat gukkeb vuoleduvvum; dak amas givsedægjek læk javkkam, ja Jerusalem i šat muosetuttujuvvu goassege su mašostes, dastgo Hærra læ dam varjalus, dam suddo læ andagassi addujuvvum, 17—24. Dat buokrakkan ollasi ollašuttujuvvu Messiasa valddegoddest.

1. Vuoi dudnji, don hævatægje,
gutte ješ ik læk hævatuvvum, ja
don rievvar, gæst i læk rieveduv-
vum! Go don læk gærggam hæ-
vatæmest, de galgak don hæva-
tuvvut; go don læk gærggam rie-
vedæmest, de galgga dust rieve-
duvvut. 8. 9. 4. 23. v.; 37, 36. 38.
Jer. 30, 16.

2. Hærra, læge migjidi arbmo-
gas! Du mi vuorddep; læge min
gietta juokke iđđed, vela min be-
stujubme hæđe aige! Dan. 9, 19.

3 Bajan jiena diti batarek alb-
mugak; go don čuoǯǯelak, de
biedganek bakenak.
4 Mos. 10, 35. Salm. 68, 2.

4. Ja din salaš čoggujuvvu, nuft-
go girrijægje* čoagga; nuftgo ras-
selokkok njuikkuk, nuft njuikkuk
dam maŋŋai.
* d. l. rasselokko, Joel 1, 4.

5. Aleduvvum læ Hærra, dastgo
son assa allagasast; son dævdda
Siona vuoiggadvuođain ja van-
hurskesvuođain. Salm. 113, 5; 138, 6.
Es. 57, 15; 1, 27.

6. Ja nanosvuotta galgga læt
du aigi siste, bestujume, visesvuo-
đa ja dieđo valljogasvuotta; Hær-
ra ballo galgga læt dam* davver.
* Israel.

7. Gæča, sin legjongievrak* čurv-
vuk dobbe olggon, rafhe-airrasak
čirruk baččaget. * 2 Sam. 23, 20.
8. Madijak læk avddem, mat-
kalaǯak æi læk šatan; — son* læ
doagjam litto**, bagjelgæččam gav-
pugid***, i læk fuollam guđege
olbmust. Duob. 5, 6.
* Sankerib. ** 2 Gon. 18, 14 j. n. v.
17 j. n. v. *** Hab. 1, 10.
9. Ænam asta, goldna; Libanon
čuoǯǯo hæppadin, goldna; Saron
læ nuftgo dat avddem ænam, ja
Basan ja Karmel gačatallaba la-
staid. Nah. 1, 4.
10. Dal aigom mon likkat ba-
jas, cælkka Hærra; dal aigom
mon čuoǯǯelet, dal aigom mon
bagjanet.
11. Di galggabetet sakkanattet
avjid, riegadattet oalgaid; din
darram læ dolla, mi galgga din
hævatet. Salm. 7, 15.
12. Ja olmuš-šlajak galggek bold-
dujuvvut galkkan, — eritčuppu-
juvvum bastelis lanjak, mak bold-
dujuvvujek dolain.
13. Gullet, di, gæk lepet guk-
ken erit, maid mon læm dakkam,
ja fuomašeket, di, gæk lepet lakka,
mu gievrravuođa!
14. Šuddolaǯak doargestek Sion
alde, doargastus læ doppim æppe-
basid: Gi matta assat hævatægje
dolla-gaddest? Gi matta assat aga-
laš nuoršoi gaddest? 5 Mos. 4, 24.
Es. 30, 27 j. n. v.
15. Dat, gutte vagjol vanhur-
skesvuođa siste ja sardno, mi vuoig-
gadvuotta læ, gutte bagjelgæčča
vuoito stræŋgarvuođa bokte, gutte
savdnjela su gieđaides, nuft atte
son i guoskat addaldagaidi, gutte
notka su bæljes, amas son gullat
varraradid, ja gutte dappa su čal-
mides, amas son oaidnet bahaid,
Salm. 15, 2 j. n. v. 24, 3 j. n. v.
Matt. 5, 6 j. n. v.
16. son galgga assat alla bai-
kin, bakteladnek læk su ladne; su
laibbe addujuvvu sudnji, su čacce
i noga. 51, 14; 58, 11. Salm. 23, 1. 2.

17. Du čalmek galggek gæččat
gonagasa su čabbesvuođa siste, dak
galggek oaidnet viddes ædnama.
18. Du vaibmo galgga jurda-
šaddat hirma ala: Gost læ son,
gutte čali bajas? Gost læ son,
gutte vikki rudaid? Gost læ son,
gutte logai toarnaid? 1 Kor. 1, 20.
19. Dam goaves albmuga ik don
galga šatan oaidnet, albmuga daina
mostas gielain, maid olmuš i arv-
ved, daina gakka njuokčamin, maid
olmuš i ibmerd. 5 Mos. 28, 49.
Jer. 5, 15.
20. Gæča Sion, min basse čoag-
gami gavpuga, ala! Du čalmek
galggek oaidnet Jerusalema nuftgo
oagjebas viste, nuftgo goađe, mi i
sirddujuvvu, man čuoldak æi ba-
jasgessujuvvu agalaǯatge, ja man
baddin i oktage botkijuvvu.
Salm. 122, 4. Es. 32, 18.
21. Mutto dobbe galgga mist
læt okta gievrra, Hærra, — govd-
dis dænoi ja jogai sagjai; i mik-
kege airroskipaid galga dast jottet,
ige mikkege famolaš soatteskipaid
mannat dam rasta;
22. dastgo Hærra læ min duob-
mar, Hærra læ min laka-adde,
Hærra læ min gonagas, son galg-
ga min bæstet.
23. Loaǯǯadak læk du* toavak,
æi dak stargasmatte sin sivlleduov-
tosek**, æige læbbanatte maidege
lævgaid; de juogaduvvu rieveduv-
vum salaš ollorakkan, vela skier-
makge rievedek sallaša.
* vašalaǯa. ** nanosen doallat sivle.
24. Ja i oktage asse galgga cælk-
ket: Mon læm buoccamen. Dat
almug, mi dobbe assa, læ oǯǯom
su værredagos andagassi addu-
juvvut. Joel 3, 15. Sak. 12, 8.

34. Kapittal.

Profeta gulat moaddelagaš govai čađa
Hærra lossis ja hirbmadlaš rangaštusa
buok su rikas vašalaǯai bagjel, Edom
bagjel vuoiŋalaš oaivvel mielde, mi agas
galgga aibas duššaduvvut, 1—15. Dat

gulatus galgga visumus lakai ollašuvvut, 16. 17.

1. Bottet deiki, di bakenlaš albmugak, gullam diti, ja di olmuššlajak, vuttivalddet! Gullus ænam ja dam dievasvuotta, ædnam rika ja buok, mi dast boccida! 1, 2; 28, 23.

2. Dastgo Hærra moarre læ buok bakenlaš albmugi bagjel, ja su sutto buok sin væga bagjel; son bigja sin garrodusa vuollai, adda sin dokko njuvvujuvvut.

3. Ja sin goddatallam olbmuk galggek dokko suppijuvvut, ja sin jabmam gorodi hagja galgga bajasbagjanet, ja varek galggek golggat sin varain. Jer. 7, 33; 9, 22; 25, 33. Alm. 11, 8.

4. Ja obba alme vækka galgga moallanet, ja almek čoakkai gissujuvvut nuftgo girje, ja buok dai vækka galgga golnasen vulus gaččat, nuftgo lasta gačča vidnemuorast ja goldnam lasta fikunmuorast. Matt. 24, 29. Alm. 6, 14.

5. Dastgo mu miekke læ šaddam jukkamidi* almest; gæča, Edom bagjeli galgga dat vuolas boattet ja mu garrodusa albmuga bagjeli duobmon.

* Ibmel moarest.

6. Hærra miekke læ dievva varain, buoiddoduvvum buoidest, labbai ja bokkai varain, viercai manembuoidest; dastgo oaffar-njuovalmasa doalla Hærra Bosrast, ja stuora njuovalmasa Edom ædnamest. 63, 1.

7. Ja mæccevuovsak galggek ruossat oktanaga daiguim, ja ortokak oktanaga gievras vuovsaiguim, ja sin ædnam galgga šaddat jukkamidi varain, ja sin ænam duktijuvvut buoidest;

8. dastgo Hærrast læ mavsatam bæivve, mavsatam jakke Sion aše diti. 63, 4. Jer. 51, 6. Obad. 10 j. n. v.

9. Ja dam* jogak galggek nubbastuvvut bikkan, ja dam muoldda riššan, ja dam ænam galgga šaddat buolle bikkan. * Edoma.

10. I ikko ige bæiveg galga dat časkat, agalaš aiggai galgga dam suovva bajas borgestet; sogast sokki galgga dat orrot avddemen, buok agalašvutti i læk oktage, gutte manna dam čađa. Alm. 14, 11; 19, 3.

11. Ja pelikan ja sagge-spidne galggaba dam oabmenæsga adnet, ja skuolfek ja garanasak galggek dast assat, ja dam bagjel galgga čavggujuvvut hævatusa mittobadde ja moivvašume viekkag. Sef. 2, 14.
2 Gon. 21, 13. Am. 7, 8.

12. Æi læk makkege allanalagid dast, guđek mattek čuorvvot gænge gonagassan, ja buok dam oaivamuǯak læk nokkam.

13. Ja bastelis lanjak galggek bajasboccidet dam stuora šloataidi, arvotes rasek ja gaskalasak dam ladnidi, ja dat galgga læt šakalidi visten ja struǯǯa-loddidi orromsagjen. 13, 21. 22. Jer. 50, 39.

14. Ja bakte-skuolfek ja mæccebædnagak galggek gavnadet, ja guolggas ruomek čuorvvot gutteg guoibmasæsek; vela Lilitge* našoduvva dasa ja gavdna aldsesis vuoiŋadambaike.

* muttom baha vuoigŋa. Bar. 4, 35.
Matt. 12, 43. Alm. 18, 2.

15. Dasa dakka njuolla-gærmaš su bæses ja guodda monid ja alggada čivgaid ja čokke daid su suoivvanes vuollai; vela dasa čoagganek uragas-loddek, nubbe nubbe lusa.

16. Geččet bærrai Hærra girjest ja lokket! I oktage dain* vailo, nubbe i occal guoimes; dastgo su njalbme goččo dam, ja su Vuoigŋa čokke daid.

* mak namatuvvujek 13. 14. v.
Josv. 23, 14 j. n. v.

17. ja son suppe vuorbe sigjidi, ja su gietta juogada sigjidi dam mittobaddin; gidda agalaš aiggai galggek si oabmenæsek adnet dam*, sogast sokki galggek si assat dam siste. * Edom ædnama.

35. Kapittal.

Profeta lopped, atte Ibmel albmuga varnotesvuotta Messiasa almostusa bokte galgga nubbastuvvut stuora hærvasvuottan, 1. 2. Damditi galggek dak hærdotuvvum olbmuk adnegoattet rokkis miela; dastgo Hærra boatta mavsatægjen su albmuges vašalažai bagjel, mutto bestujubmen dasa aldsesis; son galgga væketet sin buok vuoiŋalaš ja rumašlaš hæđest ja basse ja visses balgga mielde doalvvot su lonestuvvum olbmuides agalaš illoi su rikas siste, 3—10.

1. Mæcce ja dat goikke ænam galgga illodet, ja dat avddem ænam galgga avvodet ja liđid adnet nuftgo lilia. Sir. 39, 18.

2. Dat galgga liđid adnet ja avvodet, duođai avvodet ja lavllot avoin; Libanon hærvasvuotta læ dasa addujuvvum, Karmel ja Saron goarggo; dak galggek oaidnet Hærra hærvasvuođa, min Ibmelæmek goargo.
Allavl. 2, 1. Es. 60, 13; 65, 10. Jer. 50, 19.

3. Nanosmattet daid vuoimetuvvum gieđaid, ja dakket daid suibodægje čibbid nanosen.
Sak. 8, 9. 13. Ebr. 12, 12 j. n. v.

4. Celkket daidi mašotes vaimoidi: Leket dorvolažak, allet bala! Geččet, da læ din Ibmel! Maksem boatta, Ibmel mavsatæbme, son boatta ješ ja bæsta din.
Joh. 14, 1. Es. 40, 1. 9. 10. Salm. 94, 1 j. n. v. Es. 34, 8. Rom. 12, 19. Hos. 1, 7. Sak. 9, 9. 16.

5. Dalle galggek dai čuovgatemi čalmek rabastuvvut, ja dai bæljetemi bæljek rabastuvvut;
29, 18. 19. Matt. 11, 5; 15 30. Luk. 4, 18; 7, 22. Mark. 7, 32. 37.

6. dalle galgga skierbma ruottat nuftgo sarva, ja gielatæme njuovča avvodet. Dastgo čacek šavvek ouddan mæcest, ja jogak dam avddem ædnamest.

7. Ja dat acagas saddo-appe galgga šaddat javrren, ja goikkaluvve ænam čacce-ajan; šakali orromsajest, gost dak vællajegje, læ sagje hošidi ja ravraidi.

8. Ja dast galgga læt balges ja gæidno, ja dat galgga goččujuvvut danen basse gæidnon, i oktage buttesmættom galga važžet dam mielde, mutto dat gulla sigjidi*; i oktage matkalaš, æi vela jallakge, galga čagjadaddat.

* daidi lonestuvvum olbmuidi.
43, 19. Joh. 14, 6. Alm. 21, 27.

9. I dast galga læt oktage legjon, ja i mikkege gaikodægje spirid galga bæssat dam ala, æi dak galga gavdnut dobbe; mutto lonestuvvum olbmuk galggek vagjolet dobbe.

10. Ja Hærra lonestuvvum olbmuk galggek maccat ruoktot ja boattet Sioni avvolavllomin, ja agalaš illo læ sin oivi bagjel; avo ja ilo galggek si joksat, ja moraš ja šuokkem galggaba bataret.
62, 12; 51, 11; 65, 18; 66, 14. Joh. 16, 22. Alm. 21, 4.

36. Kapittal.

Assyrialaš gonagas Sankerib valdda buok Juda nana gavpugid ja vuolgat Rabsake stuora soattevægain Jerusalem vuostai; Rabsake bargga hattit olbmuid gonagas Esekias vuostai ja bilkked Hærra, ja dat dieđetuvvu Esekiasi, 1—22.

1. Ja de dapatuvai gonagas Esekias njællje nubbe logad jage, atte Sankerib, Assyria gonagas, manai bajas buok Juda nannijuvvum gavpugi vuostai ja valdi daid.
2 Gon. 18, 13. j. n. v. 2 Muitt. 32, 1 j. n. v.

2. Ja Assyria gonagas vuolgati Rabsake Lakisest Jerusalemi gonagas Esekias vuostai stuora soattevægain; ja son bissani dam bajeb galdo čaccesuona lusa, madija gurri bassamgieddai. 7, 3.

3. De manai Eljakim, Hilkiasa bardne, šloata oaivamuš, olgus su lusa oktanaga Sebnain, čallin, ja Joahin, Asa barnin, historiačallin. 22, 15 j. n. v. 20. v.

4. Ja Rabsake celki sigjidi: Celkket dadde Esekiasi: Nuft cælkka dat stuora gonagas, Assyria

gonagas: Mi dorvoid dat læ, mi dust læ?
5. Mon cælkam: Dušše boksami sadne læ dat, maid don cælkak: Læ rađđe ja fabmo soattai. Dal, gæn ala don dorvastak, go don læk dakkam vuostehago mu vuostai?
6. Gæča, don dorvastak dam dogjum ravrra-astataga ala, Egypten ala, mi, go guttege dorje ječas dam vuostai, de dat basta su gieđa sisa ja čađarette dam; nuft læ Farao, Egypten gonagas, sigjidi buokaidi, guđek dorvastek su ala. Esek. 29, 6. 7.
7. Ja jos don cælkak munji: Hærra, min Ibmelæmek, ala mi dorvastep, — de igo son læk dat, gæn oaffar-dievaid ja gæn altarid Esekias læ valddam erit, go son celki Judai ja Jerusalemi: Dam altar oudast di galggabetet rokkadallat?
8. Ja dal, vættal dadde mu hærrainam, Assyria gonagasain: mon addam dudnji guokte duhat hæsta, jos don satak rabedet aldsesad ridijegjid dai ala. Jer. 9, 23.
9. Moft aigušik don vuojetet ruoktot ovta rika oudastčuoǥǥo, ovta aidnoge mu hærram hæjomus balvvalegjin? Damditi dorvastak don Egypten ala vavnai ja ridijegji dafhost.
10. Ja dal, læmgobe mon alma Hærrataga mannam bajas dam ædnam vuostai dam duššadam varas? Hærra, son læ cælkkam munji: Mana bajas dam ædnam vuostai ja duššad dam!
11. De celkke Eljakim ja Sebna ja Joah Rabsaki: Sarno dadde du balvvalegjidasad Syrialaš gilli, dastgo mi gullap dam, ja ale sarno migjidi Judalaš gilli olbmui belji oudast, guđek læk muvra alde.
12. Mutto Rabsake celki: Lægobe mu hærra vuolgatam muo sardnot daid sanid du hærrai ja dudnji? Igo baica daidi olbmaidi, guđek čokkajek muvra alde borram varas sin ječaidæsek baika ja jukkam varas sin ječaidæsek čace oktanaga dinguim?
13. Ja Rabsake loaidasti ouddan ja čuorvoi alla jienain Judalaš gilli ja celki: Gullet dam stuora gonagasa, Assyria gonagasa, sanid!
14. Nuft cælkka gonagas: Allet divte Esekiasa ječaidædek bættet! Dastgo i son væje din gagjot. 18. v.
15. Ja allet divte Esekiasa sattet ječaidædek dorvastet Hærra ala, cælkededines: Hærra aiggo min gagjot, dat gavpug i galga addujuvvut Assyria gonagasa gitti.
16. Allet gulddal Esekiasa! Dastgo nuft cælkka Assyria gonagas: Dakket rafhe muina ja bottet olgus mu lusa ja borret, ješ gutteg su vidnemuorastes ja ješ gutteg su fikunmuorastes, ja jukket, ješ gutteg su galdos čace, 1 Gon. 4, 25.
17. dassači go mon boađam ja vieǯam din daggar ædnami, go din ænam læ, daggar ædnami, mast læk gornek ja vidne, daggar ædnami, mast læ laibbe ja vidnegardek.
18 Allet divte Esekiasa ječaidædek fillit ja cælkket: Hærra aiggo min gagjot. Lækgo albmugi ibmelak gagjom, ješ gutteg su ædnames, Assyria gonagasa gieđast? 14. v.; 10, 9 j. n. v. 37, 12.
19. Gost læk Hamata ja Arpada ibmelak? Gost læk Sefarvaim ibmelak? Lækgobai dak* gagjom Samaria mu gieđast? 2 Gon. 18, 34. Es. 37, 13.
* Samaria ibmelak.
20. Guđemuǯak buok dai ædnami ibmeli gaskast læk, guđek læk gagjom sin ædnamæsek mu gieđast, nuft atte Hærra galgaši gagjot Jerusalema mu gieđast?
21. Ja si orru javotaga ja æi vastedam sudnji ovtage sane; dastgo gonagasa rava læi nuft čuogjamen: Epet di galga sudnji vastedet.

22. De botte Eljakim, Hilkias bardne, šloata oaivamuš, ja Sebna, čalle, ja Joah, Asaf bardne, historiačalle, Esekias lusa gaikoduvvum biktasiguim ja muittalegje sudnji Rabsake sanid.

37. Kapittal.

Esekias gaikod su biktasides, vuolgat su balvvalegjides profet Esaias lusa ja bivdda su rokkadallat Hærrai albmuga oudast, 1—4. Hærra adda Esekias jeđđijuvvut ja gulat Sankerib hævvanæme, 5—7. Sankerib bigja sane Esekiasi bilkkadus-girjin, 8—13. Esekias lebbe dam girje Hærra ouddi ja rokkadalla njuorraset, 14-20. Esaias gulat Esekiasi, atte Hærra aiggo rangaštet Sankerib ja suogjalet Jerusalema, 21—35. Okta engel časka 185,000 olbma Assyrialažai soattevægast; Sankerib goddatalla su ječas barnidi, 36—38.

1. Ja de dapatuvai, go gonagas Esekias gulai dam, de gaikodi son su biktasides, ja son garvoti ječas sækain ja manai Hærra vieso sisa. 2 Gon. 19, 1 j. n. v.

2. Ja son vuolgati Eljakima, šloata oaivamuža, ja Sebna, čalle, ja vuorrasebmusid papai gaskast, garvotuvvum sækaiguim, Esaias, Amos barne, profeta, lusa.

3. Ja si celkke sudnji: Nuft cælkka Esekias: Atestusa ja bagadusa ja hæppada bæivve læ dat bæivve; dastgo manak læk boattam riegadattem muddoi, mutto i læk fabmo riegadattet.

4. Daidda Hærra, du Ibmel, dattot gullat Rabsake sanid, gæn Assyria gonagas, su hærra, læ vuolgatam higjedet dam ælle Ibmela, nuft atte son datto rangaštet su dai sani diti, maid Hærra, du Ibmel, læ gullam; de bajasbija dalle rokkadusa dam bacatasa oudast, mi gavdnujuvvu! Jer. 37, 3; 42, 2.

5. Ja gonagas Esekiasa balvvalægjek botte Esaias lusa.

6. Ja Esaias celki sigjidi: Nuft galggabetet di cælkket din hærrasædek: Nuft cælkka Hærra: Ale bala dain sanin, maid don læk gullam, maiguim Assyria gonagasa balvvalægjek læk muo higjedam.

7. Gæča, mon aigom addet sudnji dam miela, atte son, go son gulla saga, jorgid ruoktot su ædnamasas, ja mon aigom diktet su gaččat mieke oudast su ædnamestes. 38. v.

8. Ja Rabsake macai ruoktot ja gavnai Assyria gonagasa soattamen Libna vuostai; dastgo son læi gullam, atte son læi vuolggam erit Lakisest. 36, 2.

9. Ja son gulai celkkujuvvumen Tirhaka, Ætiopia gonagasa, birra: Son læ vuolggam olgus du vuostai soattam varas. Ja go son dam gulai, de vuolgati son airrasid Esekias lusa ja celki:

10. Nuft galggabetet di cælkket Esekiasi, Juda gonagassi: Ale divte du Ibmelad ječad fillit, gæn ala don dorvastak, cælkededinad: I Jerusalem galga addujuvvut Assyria gonagasa gitti.

11. Gæča, don læk gullam, maid Assyria gonagasak læk dakkam buok ædnamiguim, atte si læk duššadam daid, ja don galgašik makkaš gagjujuvvut?

12. Lækgo albmugi ibmelak daid gagjom, maid mu vanhemak duššadegje, Gosana ja Karana ja Resefa ja Eden manaid, guđek læk Telassarest? 36, 18 j. n. v. 5 Mos. 32, 37. 39.

13. Gost læ Hamat gonagas ja Arpad gonagas ja Sefarvaim gavpuga gonagas, Hena ja Ivva gonagasak?

14. Ja Esekias vuostaivaldi girje airrasi gieđast ja logai dam; ja son manai bajas Hærra vissui, ja Esekias lebbi dam Hærra muođoi ouddi.

15. Ja Esekias rokkadalai Hærrai ja celki:

16. Hærra Sebaot, Israel Ibmel, gutte čokkak kerubai alde!

Aivefal don læk Ibmel buok ædnam rikaidi, don læk dakkam alme ja ædnama. Salm. 80, 2; 99, 1. 5 Mos. 4, 35; 32, 39. Es. 45, 5. 6. Dan. 4, 25.

17. Jorggal, Hærra, du bæljad deiki ja gula! Rabast, Hærra, du čalmidad ja gæča! Gula buok Sankerib sanid, maid son læ vuolgatam higjedam varas dam ælle Ibmela. Jer. 18, 19. Ap. dag. 4, 29.

18. Duotta dat læ, Hærra! Assyria gonagasak læk duššadam buok albmugid ja dai ædnamid,

19. ja si læk suppim dai ibmelid dolli; dastgo æi dak læk Ibmelak, mutto olbmu giedai dakko, muorra ja gædge; damditi si læk duššen dakkam daid. Salm. 115, 4 j. n. v. Es. 44, 9 j. n. v.

20. Ja dal, Hærra, min Ibmelæmek, bæste min su giedast, vai buok ædnam rikak dovdidifče, atte aivefal don læk Hærra. 49, 26. Esek. 21, 5.

21. Ja Esaias, Amos bardne, bijai sane Esekiasi ja cælketi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Dam dafhost, maid don læk must rokkadallam, Sankerib, Assyria gonagasa, harrai,

22. de læ dat dat sadne, maid Hærra læ sardnom su birra: Buttes nieidda, Sion nieidda, bagjelgæčča du, bilkked du; Jerusalem nieidda šluvgaša oaives du maŋŋai.

23. Gæn læk don higjedam ja buddustallam, ja gæn vuostai læk don bajasbajedam du jienad? Don læk bajasbajedam du čalmidad allagassi, Israel base vuostai.

24. Du balvvalegjidad bokte læk don higjedam Hærra ja cælkkam: Mu ollo vavnaidamguim læm mon mannam bajas vari alači ala, Libanon siskemuš baikidi; ja mon erit čuopam dam alemus seder-muoraid, dam valljo sypres-muoraid, ja mon boađam dam bajemuš alači, dam šaddelis vuovddai.

25. Mon læm roggam ja jukkam čace, ja mon goikkadam buok Egypten jogaid mu juolggevuođoidamguim.

26. *Ikgo don læk gullam dam? Ouddalaš aigi rajest læm mon dam dakkam, doluš beivi rajest læm mon dam rakadam. Dal læm mon diktam dam boattet, nuft atte dat dapatuvva njæiddem varas nannijuvvum gavpugid avddem čievrračobman. * Hærra sanek Sankeribi.

27. Ja dai assek legje apetæmek; si suorgganegje ja hæppašuttujuvvujegje; si šadde nuftgo rasek ædnam alde ja rudnis urttasak, nuftgo rasek daki alde ja gornek, mak læk billašuvvum buollem bokte, ouddalgo dak læk ollasi šaddam. Salm. 92, 8; 129, 6.

28. Ja mon dovdam du čokkam ja du olgusmannam ja du sisamannam, ja atte don darak mu vuostai.

29. Dađemielde go don darak mu vuostai, ja du čævllas oagjebasvuotta læ bajasbagjanam mu belji ouddi, de aigom mon bigjat mu rieggam du njudnai ja mu suittam du boksami gaski ja doalvvot du ruoktot dam gæino mielde, man mielde don bottik. Esek. 35, 12. Es. 30, 28. Salm. 32, 9. Sanel. 26, 3. Esek. 29, 4; 38, 4.

30. Ja dat galgga læt dudnji* mærkkan: Dam jage galgga borrujuvvut dat, mi šadda gačatallujuvvum gornin, ja nubbe jage, mi ruottasest bajasboccid; mutto goalmad jage, de galggabetet di gilvvet ja lagjit ja rakadet vidnegardid ja borrat dai šaddoid. * Esekiasi.

31. Ja Juda vieso bađđarak, guđek læk baccam, galggek boccidattet čiegŋalæb ruottasid vuola bællai ja šaddadet šaddoid baja bælde. 27, 6.

32. Dastgo Jerusalemest galgga olgus mannat bacatas, ja bata-

russi bæssam joavkko Sion varest; dam Hærra Sebaot angervuotta galgga dam dakkat. 9, 7.

33. Damditi, nuft cælkka Hærra Assyria gonagasa birra: I son galga boattet dam gavpug sisa ige bačet ovtage njuola dam sisa, ja i son galga boattet dam ouddi galbain ige bajasdakkat seinid dam vuostai.

34. Dam gæino mielde, man mielde son bođi, galgga son fastain ruoktot maccat, ja dam gavpug sisa i son galga boattet, cælkka Hærra. 29. v.

35. Ja mon aigom suogjalet dam gavpuga dam bæstem varas, mu ječčam diti ja David, mu balvvalægjam, diti. 2 Gon. 20, 6. Es. 38, 6.

36. Ja Hærra engel manai olgus ja časki Assyrialagai soattevægast čuođe ja vitta ovcad lokkai duhat olbma; ja go arrad iđđedest bajas likkujuvvui, gæča, de legje si buokak jabmam gorodak. 17, 12 j. n. v. 31, 8. Sir. 48, 29. 2 Makk. 8, 19.

37. Sankerib, Assyria gonagas, sirddai dalle ja manai erit ja macai ruoktot; ja son oroi Ninivest.

38. Ja de dapatuvai, go son læi rokkadallamen Nisrok, su ibmeles, vieso siste, atte Adramelek ja Sareser, su barnek, goddiga su mikin. Ja soai bæsaiga batarussi Ararat ædnami, ja Asarhaddon, su bardne, šaddai gonagassan su sagjai. 7. v. Tob. 1, 21.

38. Kapittal.

Esekias buocca jabmem davddi ja rokkadalla Hærrai; Hærra lopped lasetet vitta nubbe lokkai jage su akkai ja dakka ovdulaš mærka nanostussan dam ala, 1—8. Esekias lavllo Hærrai gitoslavllaga, mast son muittal su stuora hæđes ja balos buocalvasa vuolde ja ramed Hærra væke ja buoredagoid, 9—20. Dat lake, moft son læi dærvasmattujuvvum, muittaluvvu, 21. 22.

1. Dain beivin buoccai Esekias jabmem davddi; de bođi Esaias, Amos bardne, profeta, su lusa sisa ja celki sudnji: Nuft cælkka Hærra: Rakad du visud, dastgo don galgak jabmet ja ik ællet. 2 Gon. 20, 1 j. n. v. 2 Muitt. 32, 24.

2. De jorggali Esekias su muođoides sæine guvllui ja rokkadalai Hærrai. Salm. 30, 3. 4.

3. Ja son celki: Vuoi, Hærra! Muitta dadde, atte mon læm vagjolam du muođoi oudast oskaldasvuođa siste ja olles vaimoin, ja dakkam, mi buorre læ du čalmi oudast. Ja Esekias čieroi hui sagga.

4. De dapatuvai Hærra sadne Esaiasi naft:

5. Mana ja cælke Esekiasi: Nuft cælkka Hærra, David, du ačad Ibmel: Mon læm gullam du rokkadusa, oaidnam du gadnjalid; gæča, mon lasetam du beividi vitta nubbe lokkai jage.

6. Ja mon aigom gagjot du ja dam gavpuga Assyria gonagasa gieđast, ja mon aigom suogjalet dam gavpuga. 37, 35.

7. Ja dat galgga læt dudnji mærkkan Hærrast dam ala, atte Hærra aiggo doallat dam sane, maid son læ sardnom: 37, 30.

8. Gæča, mon addam bæivašmærka suoivvana, mi bæivačin læ mannam vuolas Akasa bæivašmærka alde, maccat loge cacastaga ruoktot. Ja bæivaš macai ruoktok loge dain cacastagain, maid dat læi mannam vuolas.

9. Esekiasa, Juda gonagasa, čala, dalle go son læi læmaš buocce, mutto læi buorranam su buocalvasastes:

10. Mon celkkim: Mu rafhalaš beividam siste ferttim mon mannat erit jabmi aimo portai raige; mon ferttim makset bacatasain mu jaginam.

11. Mon celkkim: Im mon galga oaidnet Hærra, Hærra ælle olbmui ædnamest; im mon galga gæččat olbmuid šatan æmbo dai

gaskast, guđek jaskadvuođast assek. Salm. 27, 13.

12. Mu assamsagje bajasgaikkujuvvu ja dolvvujuvvu must erit nuftgo baiman goatte; mon læm čoakkai giessam mu ællemam gođđe lakai, laiggenisain erit čuoppa son* muo; bæivest ija ragjai dagak don muo garvesen. Job 6, 9; 7, 6. * Ibmel.

13. Mon sattim mu sillum jaska orrot gidda iđđed ragjai; nuftgo legjon, nuft cuvkke son buok mu davtid; bæivest ija ragjai dagak don muo garvesen. Salm. 131, 2.

14. Nuftgo beskuš, nuftgo guorgga, nuft bikkum mon, mon umaidim nuftgo duvva; vuoimetuvvudedin gečče mu čalmek allagasa guvllui: — Hærra! Mon læm balost, dakked mu oudast! 59, 11. Esek. 7, 16. Nah. 2, 8. Job 17, 3. Salm. 119, 122.

15. Maid galgam mon cælkket? Son læ sikke cælkkam munji dam, ja son læ dakkam dam*; hiljet aigom mon vagjolet buok mu jagidam mu sillum bačča bakčasa maŋŋel. * 4. v. j. n. v.

16. Hærra! Dai* bokte ælla olmuš, ja dai bokte bajasdollujuvvu buok mu vuoiŋa ællem; de dagašik don muo dærvasen ja addašik muo ællet!
* du sani bokte, 5 Mos. 8, 3. Matt. 4, 4.

17. Gæča, rafhen šaddai munji dat bačča, duođai dat bačča, ja don gessik rakislažat mu sielo bajas hævvanæme havdest; dastgo don suppijik du sælgad duokkai buok mu suddoid; Salm. 30, 4; 86, 13; 116, 3 j. n. v. Mik, 7, 19.

18. Dastgo i jabmi aibmo ramed du, i jabmem maino du; æi si vuorde, guđek vuolas mannek havddai, du oskaldasvuođa. Salm. 6, 6; 88, 11 j. n. v. 115, 17. Sir. 17, 27 j. n. v.

19. Dat ælle, dat ælle, son ramed du, nuftgo mon odne; ačče oapata su manaidasas du oskaldasvuođa birra. Salm. 48, 13. 14; 78, 4 j. n. v. 145, 4. Joel 1, 3.

20. Hærra læ gærggad muo bæstet, ja mu stranggačuojanasaidam aiggop mi čuojatet buok min ællembeividæmek Hærra vieso siste. Salm. 63, 5; 104, 33; 146, 2.

21. Esaias celki, atte fikungakko galgaši valddujuvvut ja bigjujuvvut dalkasen bukku ala, vai son ælaši. 2 Gon. 20, 7.

22. Esekias celki*: Mi læ mærkkan dam ala, atte mon galgam mannat bajas Hærra vissui?
* namalassi gulatusa maŋŋel v. 6, gulatusa ouddal v. 7.

39. Kapittal.

Babel gonagas, Merodak Baladan, bigja airrasid Esekias lusa; dat čajet sigjidi buok su davverides ja hærvasvuođaides, manditi Hærra moaratuvva ja gulat sudnji Esaias bokte, atte buok dat galgga okte eritdolvvujuvvut Babeli; Esekias jeđđe ječas daina, atte rafhe galgga læt su beivin, 1—8.

1. Dam aige bijai Merodak Baladan, Baladan bardne, Babel gonagas, girje ja addaldagaid Esekiasi, go son gulai, atte son læi læmaš buoccen ja læi dærvasmuvvam. 2 Gon. 20, 12 j. n. v. 2 Muitt. 32, 31.

2. Ja Esekias illodi sin* diti ja addi sin oaidnet su davvergammares, silba ja golle ja ruddaid ja dam mavsolaš oljo ja obba su værjoviesos ja buok, mi gavdnui su davvergammarin; i læm mikkege dingaid, maid Esekias i addam sin oaidnet su viesostes ja obba su rikastes.
* Babel gonagasa airrasi.

3. De bođi profeta Esaias gonagas Esekias lusa ja celki sudnji: Maid læk dak olbmak cælkkam, ja gost si bottek du lusa? Ja Esekias celki: Gaidos ædnamest læk si boattam mu lusa, Babelest.

4. Ja son celki: Maid læk si oaidnam du viesost? Ja Esekias celki: Buok, mi læ mu viesost, læk si oaidnam; i læm mikkege dingaid, maid mon im addam sin oaidnet mu davvergammarinam.

5. De celki Esaias Esekiasi: Gula dam Hærra Sebaot sane:

6. Gæča, bæivek bottek, go buok, mi læ du vieso siste, ja dak davverak, maid du vanhemak læk čoaggam gidda dam bæive ragjai, galggek erit dolvvujuvvut Babeli; i galga mikkege dingaid baccet, cælkka Hærra. Jer. 20, 5.

7. Ja du barnin, guđek galggek dust olgus boattet, gæid don galgak sakkanattet, galggek muttomak valddujuvvut, ja si galggek šaddat balvvalægjen Babel gonagasa šloatast.

8. De celki Esekias Esaiasi: Hærra sadne, maid don læk sardnom, læ buorre. Ja son celki: Alma rafhe ja oagjebasvuotta galgga læt mu beivin.
1 Sam. 3, 18. 2 Gon. 22, 20.

40. Kapittal.

Hærra balvvalægjek galggek jeđđit su albmug dam loppadusa bokte, atte dam rangaštusa aigge galgga farga nokkat ja dam lonastus boattet, 1. 2. Maŋŋelgo Hærra muttom profeta (Johannes gastašægje) bokte læ rakadam dam vaimo su vuostaivalddet, galgga son (Messias siste) hærvvaset almostuvvut albmugi bestujubmen, 3—5. Dam almostusa loppadus læ vuođđoduvvum Ibmel bættemættom sane ala, 6—8. Dat ilolaš sadne, atte Hærra galgga boattet su albmuges famolaš gonagassan ja oskaldas baimanen, galgga damditi Jerusalemest roakkadvuođain ja famoin gulatuvvut obba ædnami, 9—11. Hærra vægja albmuges lonestet, dastgo son læ mailme sivdnedæme, bajasdoallam ja doarjalæme bokte čajetam, atte son læ buokvægalaš ja buokvises Ibmel; suina i læk mikkege værddedæmest, ja damditi læ maidai bakeni æppe-ibmelbalvvalus jallavuotta, 12—26. Damditi Israel i galga læt dorvotæbme su oasetesvuođastes, mutto dorvastet su ala, gutte adda daidi hæjoidi, guđek vurddek su, famo, mi i goassege noga, 27—36.

1. Jeđđijeket, jeđđijeket mu albmug, cælkka din Ibmel. 35, 3. 4.

2. Sardnot rakkaset Jerusalemi ja čurvvot dasa, atte dam soatte læ loapatuvvum, atte dam vælgge læ maksujuvvum, atte dat læ oššom Hærra gieđast guovtegærddasašat buok su suddoides oudast.
Hos. 2, 14. Job 7, 1. Vaid. 4, 22. Jer. 16, 18.

3. Gula! Muttoma jiedna, gutte čuorvvo: Mæcest rakadeket Hærra gæino! Dassijeket dam avddem ædnami dassedes gæino min Ibmeli.
Matt. 3, 3. Mark. 1, 3.
Luk. 1, 76; 3, 4 j. n. v. Joh. 1, 23.

4. Juokke lække galgga bajeduvvut, ja juokke varre ja juokke dievva galgga vuoleduvvut, ja luokkas baikke galgga šaddat jalggadassan, ja bavtek duolbba vuobmen. 42, 16. Bar. 5, 7.

5. Ja Hærra hærvasvuotta galgga almostuvvut, ja buok oašše galgga okti buok dam oaidnet; dastgo Hærra njalbme læ sardnom.
Joh. 1, 14; 2, 11.

6. Gula! Muttoma jiedna, gutte cælkka: Čuorvo! Ja nubbe vasteda: Maid mon galgam čuorvvot? — Buok oašše læ rasse, ja buok dam hærvasvuotta nuftgo ædnam lieđđe.
Salm. 90, 5 j. n. v. 102, 12; 103, 15. 16.
Sir. 14, 18. Jak. 1, 10. 11.
1 Petr. 1, 24 j. n. v.

7. Rasse goikka, lieđđe goldna, go Hærra vuoiŋatak bossol dam ala; duođai, almug læ rasse.
Visesv. 11, 21.

8. Rasse goikka, lieđđe goldna; mutto min Ibmelæmek sadne bisso agalaš aiggai. Salm. 119, 89.
Matt. 5, 18. Luk. 16, 17; 21, 33.
1 Petr. 1, 25.

9. Goarŋo bajas alla vare ala, don Sion illo-airas! Bajed du jienad famoin, don Jerusalem illoairas! Bajed dam, ale bala! Cælke Juda gavpugidi: Gæča, da læ din Ibmel!

10. Gæča, dat Hærra Hærra boatta famoin, ja su gietta rađđe;

gæča, su balkka læ su mielde, ja su mavsatæbme manna su ouddalist. 62, 11. Rom. 2, 6 j. n. v.

11. Nuftgo baiman galgga son gæččat su ælos; su giettagavvasis galgga son čokkit labbaid, ja su ocastes galgga son guoddet daid; daid savcaid, main læk labbak, galgga son laiddit. Salm. 23, 1 j. n. v. 80, 2. Esek. 34, 11 j. n. v. 23; 37, 24. Joh. 10, 11 j. n. v. 1 Petr. 2, 25. Es. 46, 11.

12. Gi læ mittedam čacid su goabmerines ja mittedam alme vuvsines ja čokkim ædnam muolda goalmadas-mittoi ja vikkim varid viekkagin ja dievaid vævtai alde? 48, 13. Job 38, 5 j. n. v. Sanel 30, 4.

13. Gi læ mittedam Hærra vuoiŋa, ja gi mattat su nuftgo rađđe-adde? Jer. 23, 18. Visesv. 9, 13. 17. Rom. 11, 34. 1 Kor. 2, 16.

14. Gæina læ son rađđadallam, nuft atte son addi sudnji jierme ja mattati sudnji dam rievtes balgga ja oapati sudnji diedo ja oapati su dovddat daido gæino?

15. Gæča, albmugak læk nuftgo okta goaikanas guvsest, ja gavjačalbmen* vævta alde læk dak adnujuvvum; gæča, sulluk* læk nuftgo dat fina gavja, maid son dikta aibmoi bagjanet. * Salm. 97, 1. Es. 42, 10.

16. Ja Libanon i ole boalddamuššan, ja dam spirik æi ole boalddem-oaffaren.

17. Buok albmugak læk nuftgo dušše su oudast; æi manenge ja aive guorosvuottan læk dak adnujuvvum sust. Salm. 39, 6. 12; 62, 10.

18. Gæn lakasaʒʒan aiggobetet di dalle værddedet Ibmela? Ja maid govaid aiggobetet di bigjat su balddi? 46, 5 j. n. v. Ap. dag. 17, 29.

19. Ibmelgovva læ leikkijuvvum čæpest, ja gollečæppe skoađasta dam gollin, ja son leikke silbbalakkid dasa. Duob. 17, 4. Es. 44, 10 j. n. v. 46, 6. Visesv. 15, 8 j. n. v.

20. Dat, gæst i læk varre daggar addaldakki, son vallje muora, mi i guoccag; son occa aldsesis vuogas čæpe, vai son rakada gova, mi i juovʒo. Jer. 10, 3 j. n. v.

21. Epetgo di arvved? Epetgo di gula? Igo dat læk algo rajest digjidi gulatuvvum? Epetgo di læk arvvedam ædnam vuođđodusaid? Rom. 1, 19. 20.

22. Alma son læ dat, gutte čokka ædnam bajeldasa bagjel, ja dak, guđek dam alde assek, læk nuftgo rasselokkok; son læ dat, gutte lebbi almid nuftgo asetes loavddaga ja olguslebbi daid nuftgo goađe dam siste orrom varas, 42, 5; 44, 24; 45, 12. Salm. 104, 2.

23. son, gutte dakka oaivamuʒaid duššen, ædnam duobmarid i manenge;

24. illa dak læk bigjujuvvum, illa dak læk gilvvujuvvum, illa læ sin madda ruottastuvvam ædnam sisa, ouddalgo son læ bossolam dai ala, ja dak goldnek, ja ramadak doalvvo daid ierit nuftgo oalgaid. 47, 14.

25. Gæn lakasaʒʒan aiggobetet di dalle muo værddedet, atte mon galgašim læt su lakasaš? cælkka dat basse. 18. v.

26. Bajedeket din čalmidædek allagasa guvllui ja geččet: Gi læ sivdnedam daid dingaid? Son læ dat, gutte doalvvo dai væga olgus mærreduvvum logo mielde, gutte daid buokaid ravkka nama mielde; su vægalaš famo diti ja su famolaš gievrravuođa diti i occaluvvu oktage. Salm. 147, 4.

27. Manne aigok don cælkket, Jakob, ja sardnot nuft, Israel: Mu gæidno læ čikkujuvvum Hærra oudast, ja mu vuoiggadvuotta manna mu Ibmelam mæddel?

28. Ikgo don diede dam, daihe ikgo don læk gullam dam? Hærra læ agalaš Ibmel, dat, gutte læ sivdnedam ædnam ravdaid; i son vaiba, ja i son viesa; su jierbme

læ suoggardallamættom. 42, 5; 44, 24; 45, 12. Job 5, 9. Salm. 145, 3. Rom. 11, 33 j. n. v.

29. Son adda vaibbam olbmui famo, ja dasa, gæst æi læk makkege famoid, adda son stuora gievrravuođa.

30. Ja nuorra dievdok vaibbek ja vissek, ja nuorra olbmak guossalek.

31. Mutto dak, guđek vurddek Hærra, oʒʒuk ođđa famo, bajedek soajaidæsek nuftgo goaskemak; si vikkek ja æi vaiba, si vaʒʒek ja æi viesa. Salm. 25, 3; 42, 6. 12; 43, 5. Vaid. 3, 25.

41. Kapittal.

Hærra čajeta bakeni mailbmai dam duođaštusa su ibmelvuođaš birra, maid son læ addam vuolgatedines vuittisis gonagasa (Kyrusa), gæn vuostai dak suorgganam, æppe-ibmelbalvvalægje albmugak duššas gæččalek guim guimidæsek roakasmattet, 1—7. Mutto Israel, man bællai son dasto jorget, i darbaš ballat, dainago dat læ su valljijuvvum almug ja balvvalægje; dastgo son, Israela Ibmel, galgga duššadet dam vašalaʒaid ja apasmattet dam dam varnotesvuođa siste, 8—20. Maŋemuʒʒi Hærra jorget æppeibmeli bællai ja hasta sin čajetet sin buokvægalašvuođasek ja buokdiettemvuođasek, nuftgo son ješ læ dakkam vuolgatedines dam vuittisis gonagasa ja ouddal juo gulatedines su boattema; mutto æi si mate ja čajetek daggo bokte, atte æi si læk makkege, 21—29.

1. Orrot javotaga mu oudast, di sulluk! Ja albmugak, garvotekusek aldsesæsek ođđa famo, bottusek deiki ja de sardnusek! Loaidastekop mi ovtast rievte ouddi! 1, 18; 43, 26.

2. Gi bovti nuorttan su*, gæn oudald vuoiggadvuotta boatta, goggo son bigja juolges? Son adda olmuššlajaid su halddoi ja adda su rađđit gonagasai bagjel, dakka sin mieke nuftgo gavja, sin davge nuftgo oalga, mi eritbossujuvvu? * Kyrus. 45, 1.

3. Son* doarred sin, manna ouddan oagjebasvuođa siste balgga mielde, goggo son ouddal i mannam su julgidesguim. * Kyrus.

4. Gi doaimati ja dagai dam? — Son, gutte ravkai sokkagoddid ouddan algo rajest, mon Hærra, dat vuostemuš, ja dai maŋemuʒai lutte læm mon maidai. 44, 6; 48, 12. Alm. 1, 8; 2, 8; 22, 13.

5. Sulluk oidnek dam ja ballek, ædnam ravdak doargestek; si mannek ouddan ja bottek.

6. Nubbe væketa nubbe, ja su vielljasis cælkka son: Læge roakkad!

7. Ja muorra-duojar roakasmatta gollečæpe, dat, gutte likted væččerin, su, gutte dakko stađđe alde, ja son cælkka jugatæme birra: Dat læ buorre, ja son gidde dam navliguim, amas dat juovʒʒot.

8. Ja don Israel, mu balvvalægjam! Don Jakob, gæn mon olgus valljijim! Mu ustebam Abraham nalle! 43, 10; 44, 1.

9. Don, gæn mon valddim gitti ja viʒʒim ædnam ravdain ja ravkkim dam olgomuš guovloin, ja gæsa mon celkkim: Don læk mu balvvalægjam, mon læm olgusvalljim du ja im suppim du!

10. Ale bala, dastgo mon læm duina! Ale gæča baloin birra, dastgo mon læm du Ibmel; mon gievrasmattam du ja væketam du ja bajasdoalam du mu vanhurskesvuottam olgiš gieđain. 43, 1 j. n. v. 1 Mos. 15, 1. Josv. 1, 9. Jer. 1, 8; 30, 10. 11. Sef. 3, 16. 17. Salm. 63, 9; 89, 22.

11. Gæča, si galggek šaddat bilkkadussan ja hæppašuttujuvvut, si buokak, guđek du ala suttadek; si galggek duššen šaddat ja hævvanet, dak olbmak, guđek duina belkkek; Job 8, 22. Salm. 6, 11; 35, 4; 86, 17.

12. don galgak sin occat ja ik gavdnat sin, daid olbmaid, guđek duina riddalek; si galggek šaddat duššen ja æi manenge, dak olbmak, guđek sottek du vuostai; Salm. 37, 36.

13. Dastgo mon læm Hærra, du Ibmel, gutte doalam du nannoset du olgiš gieđast, gutte cælkam dudnji: Ale bala! Mon væketam du. 10, v.

14. Ale bala, don matto Jakob, don Israel ucca jovkuš! Mon væketam du, cælkka Hærra, ja du lonestægje læ Israel basse. 43, 14.

15. Gæča, mon dagam du bastelis, ođđa gordne-raidnim vavdnan, mast læk sæččagasak; don galgak raidnit varid ja cuvkkit daid, ja dievaid galgak don dakkat nuftgo avnaid. Am. 1, 3.

16. Don galgak suoppot daid goaivoin, ja biegga galgga doalvvot daid erit, ja ramadak biđgit daid; mutto don galgak avvodet Hærra siste, ramedet ječad Israel base diti.
Salm. 35, 27; 40, 17. Es. 61, 10.

17. Dak varnotæmek ja vaivašak occek čace, mutto i læk mikkege; sin njuovča goikkaluvva goiko diti. Mon, Hærra, mon aigom sigjidi vastedet; mon, Israel Ibmel, im mon aigo sin guođđet.
5 Mos. 31, 6. 8. Josv. 1, 5. Ebr. 13, 5.

18. Mon aigom diktet jogaid golgidet baljes dievai ala ja agjagid vumi gasko; mon aigom dakkat mæce čaccejavrren ja goikke ædnama čacce-ajan;
30, 25; 43, 20. Salm. 107, 35.

19. mon aigom addet sedermuoraid, akasia-muoraid ja myrtemuoraid ja olljomuoraid mæccai šaddat; mon aigom addet sypresmuora, lønnemuora ja buksbom-muora ovtast šaddat avddem ædnami,
55, 13.

20. vai si buokakrak oainaše ja dovdaše ja bijaše vaibmosæsek ja arvvedifče, atte Hærra gietta læ dam dakkam, ja Israel basse dam sivdnedam.

21. Buktet deiki din ašadek, cælkka Hærra; bottet ouddan din duođaštusaidædekguim, cælkka Jakoba gonagas.

22. Bottusek si* ouddan daiguim ja gulatekusek migjidi, mi galgga dapatuvvat! Gulateket, mi dat læ, maid di ouddal lepet einostam, vai mi valdašeimek dam vutti ja dovdašeimek dam devddujume! Daihe addet min gullat daid boatte dapatusaid!
* æppe-ibmelak. 43, 9; 44, 7.

23. Gulateket, mi galgga boattet dastmaŋŋel, vai mi oƷušeimek diettet, atte di lepet ibmelak! Duođai, dakket maidege burid, daihe dakket maidege bahaid, vai mi buokakrak oainašeimek dam ovdušemin!
42, 9. Jer. 10, 5. Sef. 1, 12.

24. Gæča, di lepet duššé, ja din dakko i mikkege; fastevuotta læ dat, gutte din vallje. 44, 9.

25. Mon boktim su davven, ja son bođi, bæivaš bagjanæme guovlost su, gutte galgga čuorvvot mu nama, ja son galgga boattet oaivamuƷai bagjeli, dego si lifče lairre, ja nuftgo lairrelittedakke, gutte duppe lairredaige. Esr. 1, 2.

26. Gi læ gulatam dam algo rajest, vai mi oƷušeimek dam diettet, ja doluš aige rajest, vai mi matašeimek cælkket: Sust læ vuoiggadvuotta? I læk guttege, gutte dieđet maidege, ige guttege, gutte gulat maidege, ige guttege, gutte gulla din sanid. 43, 9.

27. Dat vuostemuš, gutte cælkka Sioni: Gæča, gæča, dobbe si læk, ja gutte vuolgat Jerusalemi illoairrasa, læm mon.

28. Mon gæčam birram, mutto i læk oktage, ja dain i læk oktage, gutte adda rađe, nuft atte mon oƷušim sist jærrat, ja si addaše munji vastadusa.

29. Gæča sin buokaid! Sin dagok læk duššé, æi makkege; sin govak læk biegga ja guorosvuotta.
Salm. 96, 5. Jer. 10, 3 j. n. v. 14; 51, 17. 18.

42. Kapittal.

Dam oudeb gulatussi dam vuittisis

gonagasa (Kyrusa) birra lasetuvvu ođđa, æra gulatus. Hærra balvvalægje, Messias, galgga, dievva su Vuoiŋast, buktet albmugidi dam duotta ibmelbalolašvuođa vuollegašvuođa ja lojesvuođa siste, arkalmaste rakisvuođa siste, mi i goassege noga; Hærra galgga varjalam varas su gudnes nuftgo dat duotta Ibmel, dakkat su litto-gaska-olmajen Israeli ja čuovgasen bakenidi, 1—9. Obba ænam goččujuvvu ramedet Hærra, gutte, maŋŋelgo son gukka læ orrom jaska, dal aiggo mannat olgus su vašalaǯaides vuostai, dakkat sin ædnama avddemen, lonestet vuoiŋalaǯat čalmetemid ja hæppašuttet æppe-ibmelbalvvalegjid, 10—17. Israel læ vuoiŋalaǯat čalmetes ja jabmam almug; dušše su ječas oskaldasvuođa diti aiggo Hærra Israel bokte hærvasen dakkat dam almostusa, maid son læ dasa addam, 18—21. Su vuostehagolašvuođas bokte læ dat ješ bagjelasas buktam dam varnotesvuođa, masa dat dal læ šaddam, 22—25.

1. Gæča mu balvvalægje, gæn mon doarjalam, mu valljijuvvum, gæsa mu siello adna buoremielalašvuođa! Mon bijam mu Vuoigŋam su ala, son galgga buktet vuoiggadvuođa* olgus bakenlaš albmugidi. Matt. 12, 18 j. n. v. Es. 49, 3. Matt. 3, 17; 17, 5. 2 Petr. 1, 17. Es. 11, 2; 61, 1 j. n. v. Ap. dag. 10, 38; 1, 8. Luk. 24, 47. * d. l. Ibmel laka, 4. v.

2. I son galga huikket ige čuorvvot, ja i son galga diktet su jienas gullujuvvut balgga alde.

3. Dam dogjujuvvum hoaše i son galga cuvkkit, ja dam borgestægje goallolaige i son galga časkadet; rievtes lakai galgga son olgus buktet vuoiggadvuođa. Salm. 34, 19. Matt. 5, 3; 11, 28. Salm. 72, 2 j. n. v.

4. I son galga vaibbat, ige su fabmo dogjujuvvut, ouddalgo son oaǯǯo doaimatet vuoiggadvuođa ædnam alde; ja su laga maŋŋai vurddek sulluk.

5. Nuft cælkka Ibmel Hærra, gutte sivdnedi almid ja olgus lebbi daid, gutte lebbi ædnama ja mi dast ouddan boccida, gutte adda olbmuidi dam alde vuoiŋataga ja sigjidi vuoiŋa, guđek vagjolek dam alde: 40, 22; 44, 24; 45, 12.

6. Mon, Hærra, læm ravkkam du vanhurskesvuođa siste ja valddam du gitti, ja mon aigom varjalet du ja dakkat du litton albmugi, čuovgasen bakenlaš albmugidi, 49, 8. Ebr. 9, 15. Es. 9, 2 j. n. v.; 49, 6; 60, 3. Luk. 2, 32. Ap. dag. 13, 46. 47.

7. rappam varas čuovgates čalmid, doalvvom varas čadnujuvvum olbmuid giddagasast olgus, daid, guđek čokkajek sævdnjadasa siste, fanggaviesost olgus. Ap. dag. 26, 18. Es. 61, 1. Luk. 4, 18 j. n. v. Es. 9, 2 j. n. v. Luk. 1, 79.

8. Mon læm Hærra, dat læ mu namma, ja im mon adde gæsage ærrasi mu gudnam, imge čuppujuvvum govaidi mu ramadussam. 2 Mos. 3, 15. Es. 48, 11.

9. Dak ouddal gulatuvvum dapatusak, gæča, dak læk boattam, ja ođđasid mon gulatam; ouddalgo dak boccidek ouddan, addam mon din dai birra gullat. 41, 22. 23; 46, 10; 48, 3.

10. Lavllot Hærrai ođđa lavllaga, su ramadusa ædnam ravdast, di, guđek jottebetet abe mielde, ja dam dievasvuotta, di sulluk ja dai assek! Salm. 33, 3; 40, 4; 96, 1; 98, 1; 149, 1. Alm. 5, 9; 14, 3.

11. Mæcce ja dam gavpugak galggek bajedet jienasek, goattesidak, main Kedar* assa; dak, guđek assek vare alde, galggek avvodet, varrečokain galggek si čuorvvot allaget. * Salm. 120, 5. Es. 60, 7.

12. Si galggek addet Hærrai gudne ja gulatet su ramadusa sulluin. 5 Mos. 32, 3. Salm. 72, 9 j. n. v. Mal. 1, 11. Alm. 14, 7.

13. Hærra galgga vuolgget olgus nuftgo vægalaš, nuftgo soatte-olmai bajasboktet su angervuođas; son galgga čuorvvot allaget, vela huikket; su vašalaǯaides vuostai galgga son čajetet ječas nuftgo gievras olmai.

14. Mon læm javotaga orrom doluš aigi rajest, mon legjim javotæbme, mon doaladim ječčam.

Dal mon aigom čuorvvot nuftgo riegadatte, mon aigom sađđat ja darrat maidai. 57, 11. Salm. 50, 21.

15. Mon aigom dakkat varid ja dievaid avddemen ja erit goikkadet buok dai urttasid, ja mon aigom dakkat dænoid ænamen ja goikkadet javrid. 50, 2.

16. Ja mon aigom doalvvot čuovgatemid daggar gæino mielde, maid si æi dovda; balggai mielde, maid si æi dovda, aigom mon addet sin vagjolet; mon aigom dakkat sevdnjis baikid sin muođoi oudast čuovggadassan ja dievaid jalggadassan. Dak læk dak dingak, maid mon aigom dakkat, imge dagakættai guođđet.
Salm. 97, 11; 112, 4. Es. 40, 4.

17. Si galggek gaiddat ruoktot ja sagga hæppašuttujuvvut, dak, guđek dorvastek čuppujuvvum govai ala, guđek celkkek leikkijuvvum govaidi: Di lepet min ibmelak.
1, 29; 44, 9 j. n. v. Salm. 97, 7.

18. Di bæljetæmek, gullet! Ja di čuovgatæmek, rabasteket čalmidædek oaidnem varas! 43, 8.

19. Gi læ čuovgatæbme ærrebgo mu balvvalægje* ja bæljetæbme nuftgo mu airas, gæn mon vuolgatam? Gi læ čuovgatæbme nuftgo mu njuoras usteb ja čuovgatæbme nuftgo Hærra balvvalægje? * Israel.

20. Don læk oaidnam ollo, mutto ik don vuttivalde dam; sust læk rabas bæljek, mutto i son gula.
6, 9. Matt. 13, 13. 14. Esek. 33, 31.

21. Hærra datto dat læ, su stuora vanhurskesvuođas diti dakkat laga stuoresen ja hærvasen. 4. v.

22. Mutto dat læ rieveduvvum ja spegjujuvvum almug; si læk čadnujuvvum biejoi siste buokakrakkan ja fanggaviesoidi čikkujuvvum; si šadde salašen, ja i oktage gagjom, spegjujubmen, ja i oktage cælkkam: Adde ruoktot! 49, 9.

23. Guttemuš din gaskast aiggo jorggalet bæljes dam bællai, vuttivalddet ja gulddalet dastmaŋŋel? Sak. 7, 11.

24. Gi læ addam Jakoba dokko spegjujuvvut ja Israela rievvari gitti? Igoson Hærra, son, gæn vuostai mi suddodeimek, ja gæn gæinoi mielde si æi dattom vagjolet, ja gæn laga si æi gullam?
Jer. 2, 19; 6, 16.

25. De golgati son sin bagjeli su buollevaš moares ja garra soađe, ja dat buollati sin birra buok, mutto æi si arvvedam dam, ja dat boldi sin, mutto æi si bigjam dam vaibmosæsek.
66, 15. Jer. 7, 20. Esek. 20, 8. Hos. 5, 10.

43. Kapittal.

Hærra valljijuvvum almug i galga goitge ballat, son datto æktodatolaš rakisvuođastes lonestet dam, doalvvot dam vahagtaga buok atestusai ja vaddoi čađa ja okti čokkit dam buok ædnam guovloin, 1—7. Bakeni vuostai son ravkka su čuovgatuvvum albmuges vittanen dam ala, atte son ige mikkege æppe-ibmelid læk ouddal juo gulatam ja dakkam dam, mi læ dapatuvvam, ja atte son nabbo dalle okto læ dat buokvægalaš Ibmel ja bæste, 8—13. Israel bæstem diti datto Hærra diktet Babela gaččat, ja dat ođđa bestujubme galgga læt sagga stuoreb go dat doluš bestujubme Egyptenest, 14—21. I dat læk goitge vuođđoduvvum mange albmuga dokkalašvuođa ala, mutto duššefal Hærra arkalmaste armo ala; Israel læ dušše vaibbadam su su suddoides bokte, manditi son maidai fertti addet dam dam vašalažai halddoi, 22—28.

1. Ja dal, nuft cælkka Hærra, gutte du sivdnedi, Jakob, ja gutte du rakadi, Israel: Ale bala, dastgo mon læm du lonestam, ravkkam du nama mielde, don læk mu.
44, 2; 41, 10. 1 Mos. 26, 24.
Jer. 30, 10; 46, 28. Es. 45, 3.

2. Go don manak čaci čađa, de mon læm duina, ja dænoi čađa, de æi dak galga du bagjelgolggat; go don manak dola čađa, de ik don galga guorbbaduvvut, ja dollanjuovča i galga du boalddet;
Salm. 66, 12. Dan. 3, 13 j. n. v. 17. 27.
Mark. 16, 18.

3. dastgo mon læm Hærra, du Ibmel, Israel basse, du bæste; mon addam Egyptena lonastusruttan du oudast, Ætiopia ja Seba du sagjai. 49, 7.

4. Damditi go don læk mavsolaš mu čalmi oudast, læk arvost adnujuvvum, ja mon rakistam du, de addam mon olbmuid du sagjai ja olmuš-šlajaid du hæga sagjai.

5. Ale bala, dastgo mon læm duina; nuorttan aigom mon addet du nale boattet, ja oarjen aigom mon du čokkit.

1. v. Jer. 46, 27. 28.

6. Mon aigom cælkket davve guvllui: Adde deiki, ja lulle guvllui: Ale doala ruoktot, adde mu barnid boattet gukken ja mu nieidaid ædnam ravdast, 49, 12; 60, 4.

7. juokkehaƺa, gutte namatuvvu mu namain, ja gæn mon læm sivdnedam mu gudnenam, gæn mon læm rakadam, gæn mon maidai læm dakkam. Jer. 14, 9; 15, 16.

8. Doalvo ouddan čalmetes albmuga, mast goitge læk čalmek, ja bæljetemid, gæin goitge læk bæljek! 42, 18 j. n. v.

9. Buok bakenlaš albmugak, čoagganeket buokakrak, ja olmuš-šlajak galggek boattet čoakkai. Guttemuš læ sin* gaskast, gutte gulata dam**? Ja gulatekusek si migjidi, maid si ouddal læk einostam***! Bigjusek si ouddan sin duođaštegjidæsek, vai si oƺuše vuoiggadvuođa, daihe gullusek si ja celkkusek: Dat læ duottavuotta! 45, 21; 41, 26.

* æppe-ibmeli. ** 5. v. j. n. v. *** 41, 22.

10. Di lepet mu duođaštægjek, cælkka Hærra, ja mu balvvalægje, gæn mon læm olgusvalljim, vai di dovdašeidek ja oskušeidek muo ja arvvedifčidek, atte dat læm mon*; mu ouddal i læk mikkege Ibmelid rakaduvvum, ja mu maŋŋel i galga oktage šaddat. 12. v. 44, 8.

* 5 Mos. 32, 39. Es. 44, 6 j. n. v.; 45, 5. 14.

11. Mon, mon læm Hærra, ja ærreb mu i læk oktage bæste. Hos. 13, 4.

12. Mon læm gulatam ja bæstam ja addam gullat, ja i oktage amas ibmel læm din gaskast, ja di lepet mu duođaštægjek, cælkka Hærra, ja mon læm Ibmel. 9. v.

13. Vela dam rajest, go bæivve šaddai, de læm mon dat, ja i læk oktage, gutte gagjo mu gieđast; mon dagam dago, ja gi agja dam ruoktot? Salm. 90, 2.

Sanel. 8, 25. Es. 14, 27; 46, 10.

14. Nuft cælkka Hærra, din lonestægje, Israel basse: Din diti vuolgatam mon sane Babeli ja addam sin buokaidrakkan oktanaga Kaldealaƺaiguim nuftgo bataregjid niegjat vuolas sin havskotallam-skipaidasasek. 3. v. 41, 14; 47, 4; 48, 17.

15. Mon læm Hærra, din basse, Israel sivdnedægje, din gonagas.

16. Nuft cælkka Hærra, gutte dagai gæino appai ja balgga vægalaš čacidi, 2 Mos. 14, 21 j. n. v.

Josv. 3, 16 j. n. v. Es. 44, 27. Visesv. 14, 3.

17. gutte divti vavnaid ja hæstaid, soattevæga ja famo olgus vuolgget; buokakrakkan vællajek si, æi si likka bajas; si læk eritjaddaduvvum, nuftgo goallolaigge læk si časkaduvvum.

18. Allet muite daid ouddalaš dapatusaid, ja allet vuttivalde daid vassam dapatusaid!

19. Gæča, mon dagam juoida ođđasid, dal galgga dat ouddan boccidet; epetgo di galga dovddat dam? Duođai, mon aigom dakkat gæino mæccai, jogaid avddem guovloidi. Alm. 21, 5. Es. 41, 18.

20. Mæccespirik, šakalak ja struƺƺa-loddek, galggek gudnijattet muo, dainago mon addam čace mæcest, jogaid avddem guovloin, addem varas mu albmugasam, mu valljijuvvum olbmuidasam, jukkat.

21. Dat almug, maid mon læm

aldsesam rakadam, si galggek muittalet mu ramadusa.

22. Mutto ik don læk muo čurvvom, Jakob, nuft atte don dakkik aldsesad vaive mu diti, Israel!

23. Ik don læk buktam munji du boalddem-oaffaridad savcaid ja ik gudnijattam muo du njuovvam-oaffaridadguim; im mon læk vaivvedam du borramuš-offariguim imge dakkam dudnji vaive suovvasiguim.

24. Ik don læk oastam munji kalmus* silba oudast, ja ik læk muo galletam du njuovvam-oaffaridad buoiddevuođain; don læk dakkam munji dušše givse du suddoidadguim, dakkam munji vaive du værredagoidadguim.
* 2 Mos. 30, 23.

25. Mon, mon læm dat, gutte erit sikkom du værredagoid ječčam diti, ja du suddoid im mon muite.
Salm. 51, 3. Es. 44, 22. Jer. 31, 34. Ebr. 8, 12.

26. Muitot munji*, manno moai rievte ouddi goabbag guiminæme! Muittal don, vai don ogušik rievte!
* dam birra, maid don læk dakkam mu oudast.

27. Du vuostas aččе suddodi, ja du bæloštægjek jorralegje must erit;

28. de mon æppebasotim daid basse oaivamušaid ja addim Jakoba garrodussi ja Israela higjadussi.

44. Kapittal.

Dal aiggo Hærra daddeke golgatet su Vuoiŋas ja su valljogas buristsivdnadusas Israel bagjeli, ja dastmaŋŋel galggek bakenak jorggalet ječaidæsek su guvllui ja adnet dam gudnen, go si gullek su albmuga særvvai, 1—5. Son læ dat aidno duotta Ibmel: dastgo son okto læ, nuftgo Israel matta duođaštet, doluš aige rajest einostam, maid boatte aigge galgga buktet, 6—8. Æppe-ibmelgovak læk avketes dingak, ja dak, guđek daid rakadek ja balvvalek, læk čalmetuvvum ja boagostatte jallak, guđek galggek hæppad vuollai šaddat, 9—20. Dam galgga Israel bigjat mielas vuollai ja jorgidet Hærra guvllui, gutte galgga erit sikkot Israela suddoid ja lonestet dam, 21—23. Son galgga, dainago son læ dat buokvægalaš Ibmel, bigjat daid bakenlaš einostegjid hæppad vuollai ja Kyrusa bokte dævddet su profetaides einostusaid Jerusalema ja tempela ođđasist bajasrakadume birra, 24—28.

1. Ja gula dal, Jakob, mu balvvalægjam, ja Israel, gæn mon læm olgusvalljim! 41, 8.

2. Nuft cælkka Hærra, gutte du sivdnedi ja rakadi du ædnehægast, gutte du væket: Ale bala, mu balvvalægjam, Jakob, ja Ješurun*, gæn mon læm olgusvalljim! 24. v.; 43, 1. 15; 41, 10. 13. 14. Jer. 30, 10. * 5 Mos. 32, 15.

3. Dastgo mon aigom golgatet čace dam bagjeli, mi læ goikost, ja jogaid dam bagjeli, mi læ goikes; mon aigom golgatet mu Vuoigŋam du siebman bagjeli ja mu buristsivdnadussam du šaddoi bagjeli, Salm. 68, 10. Es. 32, 15. Joh. 7, 38 j. n. v. Esek. 39, 29. Joel 3, 1 j. n. v. Ap. dag. 2, 1 j. n. v. 17 j. n. v. 8, 17.

4. nuft atte dak bajasšaddek nuftgo rasi gaski, nuftgo sieđgak čaccejogači gaddidi.
Salm. 1, 3. Jer. 17, 8. Esek. 47, 12.

5. Dat galga cælkket: Mon gulam Hærrai, ja dat galgga goččot ječas Jakoba nama mielde, ja dat galgga čallet su gieđaines: Mon gulam Hærrai, ja Israel galgga son adnet goarggo-namman.

6. Nuft cælkka Hærra, Israel gonagas, ja su lonestægje, dat Hærra Sebaot: Mon læm dat vuostemuš, ja mon læm dat maŋemuš, ja ærreb mu i læk oktage Ibmel.
41, 4; 48, 12. Alm. 1, 8; 22, 13. Es. 43, 11; 45, 5. 14. 21; 46, 9.

7. Ja gi læ dat, gutte nuftgo mon diеđeta, mi galgga dapatuvvat? Son gulatekus ja ouddan bigjus mu ouddi, maid son læ diеđetam, gidda dam rajest go mon ouddanbuktim doluš aige soga? Ja boatte aige ja mi galgga boattet, — gulatekusek si dam! 41, 22 j. n. v. 43, 9.

8. Allet bala ja allet suorggan! Imgo mon læk aigga juo addam du dam gullat ja gulatam dudnji dam! Di lepet mu duođaštægjek. Lægo oktage Ibmel ærreb mu? I læk oktage bakte, im mon dovda ovtage. 43, 10. 12. Salm. 18, 32. 1 Kor. 8, 4.
9. Dak, guđek rakadek čuppujuvvum govaid, læk buokakrakkan duššše, ja sin mavsolaš govak æi læk manenge avkken, ja dak, guđek addek sigjidi duođaštusa, æi oaine ja æi arvved, vai si hæppašuttujuvvuše. Salm. 115, 5 j. n. v. Es. 41, 24. Jer. 10, 14; 51, 17. 47.
10. Gi læ rakadam ibmela ja leikkim gova — i manenge avkken?
11. Gæča, buokak, guđek daina guoibmadallek, galggek hæppašuttujuvvut, ja ječa dak čæpek læk maidai olbmuk; čoagganekusek si buokakrakkan, loaidastekusek si ouddan! Si galggek ballat, si galggek hæppašuttujuvvut buokakrakkan. 45, 16. Jer. 10, 14; 51, 17. 47.
12. Ravdde, gutte ravddijušša ruovde akšoin, son bargga čađđadolla-gaddest, ja væččeriguim rakad son dam ja bargga dam ala su famolaš gieđaines; son maidai nælggogoatta ja famotuvva, i son juga čace ja šadda apetæbmen. 40, 19; 41, 7.
13. Muorraduogjar čavgge mittobadde, mærkaš dam saggin, dugjo dam hævvalin, ja mærkaša dam bassarin, ja son dakka dam olbma habmasaǯǯan, čabba olbmu lakasaǯǯan, assam varas muttom viesost. 40, 20. Jer. 10, 3 j. n. v. Visesv. 13, 11 j. n. v. 15, 9. Ap. dag. 17, 24; 19, 24.
14. Son riebma čuoppat sedermuoraid, ja son valdda gæđge-aika ja aika ja vallje aldsesis ovta muora vuovde muorai gaskast; son gilvva sube, ja arvve dakka, atte dat šadda.
15. Ja de dat dokke olbmui boalddamuššan, ja son valdda dast ja lieggad ječas; son maidai cakket dam ja laibbo laibid; son dakka maidai ibmela dast ja rokkadalla, dakka čuppujuvvum gova dast ja luoittad dam ouddi ædnami. 19. 17. v. 46, 6.
16. Lakke dast boaldda son dolain; lakke guorast dast borra son biergo, son bassa biergo ja gallet ječas; son lieggad maidai ječas ja cælkka: Hei! De mon liegganim, mon læm dovddam dola.
17. Ja bacatasa dast dakka son ibmelen, su čuppujuvvum govvanes; son luoittad vuolas dam ouddi ja balvval ja rokkadalla dam ja cælkka: Bæste muo, dastgo don læk mu ibmel! 42, 17.
18. Æi si arvved ja æi ibmerd; dastgo son* læ dappam sin čalmid, nuft atte æi si oaine, sin vaimoid, nuft atte æi si ibmerd. * Ibmel. 6, 10.
19. Ja i son* valde dam vaibmosis, ja i læk dovddo ige jierbme, nuft atte son cælkka: Lakke dast læm mon boalddam dolain, mon læm laibbom maidai laibid dam hilai alde, mon basam biergo ja boram, ja galgašimgo dakkat bacatasa dast fastevuottan, muorračoska ouddi luoittadet vuolas! v. 15. 16. 17. * æppe-ibmelbalvvalægje.
20. Gutte gunaidi* liko, su læ jalloduvvum vaibmo čagjedattam, ige son gajo su sielos ige cælke: Igo gieles læk, mi læ mu olgiš gieđast? Hos. 12, 2. Alm. 22, 15. * d. l. guorosvuotta.
21. Muite dam, Jakob! Muite dam, Israel! Dastgo don læk mu balvvalægje; mon læm rakadam du, don læk munji balvvalægjen; Israel, ik don galga vajaldattujuvvut must. 1. 2. v. 49, 14. 15.
22. Mon erit sikkom du bagjelduolbmamid nuftgo mierka ja du suddoid nuftgo balva; jorgid ruoktot mu guvllui, dastgo mon lonestam du. 1, 18; 43, 25; 31, 6.

23. Avvodeket, di almek! Dastgo Hærra dakka dam. Čurvvot avoin, di ædnam čiegŋalasak! Jiednadišgottet avvodemin, di varek, vuovdde ja juokke muorra dast! Dastgo Hærra lonesta Jakoba, ja Israel ala aiggo son almostattet su hærvasvuođas.
49, 13; 55, 12. Salm. 66, 1 j. n. v. 96, 10 j. n. v. 98, 7 j. n. v. Es. 35, 10.

24. Nuft cælkka Hærra, du lonestægje, son, gutte du rakadi ædnehægast: Mon læm Hærra, gutte dagam buok, gutte olguslebbijim alme okto ješ, gutte lebbi ædnama, — gi læi muina? — 5 Mos. 32, 6. Es. 40, 22; 45, 12. Salm. 104, 2. 5.

25. gutte dakka šloapardegji mærkaid duššen ja einostegjid jallan, gutte agja visaid ruoktot ja dakka sin dieđo jallavuottan, 22, 14. 1 Kor. 1, 19. 20.

26. gutte nanne su balvvalægjes sane ja ollašutta su airrasides rađe*, gutte cælkka Jerusalemi: Dast galgga assujuvvut, ja Juda gavpugidi: Dak galggek bajashuksijuvvut, dam gaččam seinid aigom mon bajasdakkat.

*d. l. arvvalusaides, maid profetak læk gulatam.

27. gutte cælkka čiegŋalassi: Šadda goikesen, du jogaid aigom mon goikkadet, 2 Mos. 14, 22. Josv. 3, 16. Es. 43, 16.

28. gutte cælkka Kyrusi: Mu baimanam! Ja buok mu dato galgga son ollašuttet, cælkededin Jerusalemi: Dat galgga bajashuksijuvvut, ja tempel galgga vuođđoduvvut. 2 Muit. 36, 22. 23. Esr. 1, 1 j. n. v. 5, 13. Es. 45, 13.

45. Kapittal.

Hærra aiggo addet Kyrusi famo albmugi ja gonagasai bagjel Israel diti ja vai sikke Kyrus ješ ja buok albmugak ædnam alde galggek dovddat, atte son læ dat aidno duotta Ibmel, gæst sikke likko ja likkotesvuotta boatta; ænam galgga dievvat bestujumest ja vanhurskesvuođast, 1—8. Dak, guđek diggojek Hærrain ja laittek su rađđima, læk čævllas jallak. Olbmuk galggek diktet Hærra adnet morraš su albmuges oudast; son galgga addet Kyrusi vuoito ja addet su fastain bajashuksit Jerusalema ja vuolgatet Israela fastain ruoktot, 9—13. Albmugak galggek særvvat Israela særvvai, dainago dovddek, atte dat duotta Ibmel læ duššefal Israel lutte; æppe-ibmel-balvvalægjek galggek duššat, mutto Israel bestujuvvut agalaš aiggai, 14—17. Dast, atte Hærra læ dævddam daid loppadusaid, maid son læ addam Israeli, galggek bakenak dovddat, atte son okto læ Ibmel, ja nuft galgga su nubbastuvvamættom datto ollašuvvut, atte buok olbmuk galggek okte čibbidæsek sojatet su ouddi, 18—25.

1. Nuft cælkka Hærra su vuiddujuvvum olbmasis, Kyrusi, gæn olgiš gieđa mon læm doppim, vuolas suppim varas bakenlaš albmugid su muođoi ouddi ja čoavddem varas boakkana gonagasai alemin, rappam varas uvsaid su muođoi ouddi, ja amasek makkege portaid mattet orrot dappagasast. 44, 28.

2. Mon aigom mannat ouddan du muođoi oudast, ja dievaid aigom mon dassit; væikke-uvsaid aigom mon cuovkas doagjet, ja ruovddedappaldagaid aigom mon moallon čuoppat.

3. Ja mon aigom addet dudnji davverid, mak læk čikkujuvvum sævdnjadasa sisa, ja hærvaid, mak læk vurkkijuvvum čiegos baikidi, vai don dovdidifčik, atte mon læm Hærra, gutte ravkkim du nama mielde, Israel Ibmel. 43, 1.

4. Jakoba, mu balvvalægjam, diti ja Israel, mu olgusvalljijuvvumam, diti ravkkim mon du nama mielde, addim mon dudnji goarggo-nama, vaiko don ik dovddamge muo. 44, 5.

5. Mon læm Hærra, ja i æra oktage, ærreb mu i læk oktage Ibmel; mon boakkanastim du, vaiko don ik dovddamge muo. 5 Mos. 32, 39. Es. 37, 16; 43, 10. 11; 44, 6. 8; 46, 9.

6. dam varas, vai olbmuk dovdidifče bæivaš bagjanæme guovlost

ja dam luoittadæme guovlost, atte i læk oktage ærreb mu; mon læm Hærra, ja i æra oktage,
59, 19. Mal. 1, 11.

7. gutte rakadam čuovggasa ja sivdnedam sævdnjadasa, gutte dagam rafhe ja sivdnedam likkotesvuođa; mon, Hærra, dagam buok dam. 1 Mos. 1, 3. 2 Kor. 4, 6. Es. 31, 2. Am. 3, 6. Mik. 1, 12.

8. Goikkot, di almek, bagjen, ja golggus vanhurskesvuotta balvain vuolas! Rappasekus ænam ja šaddadekus bestujume šaddo, ja vanhurskesvuođa boccidattus dat maidai. Mon, Hærra, mon sivdnedam dam. Salm. 85, 12. Hos. 10, 12.

9. Vuoi sudnji, gutte bælkka suina, gutte su rakadi, muttom bitta ædnam-bittai gaskast! Mattago lairre sudnji cælkket, gutte dam rakad: Maid don dagak? Ja mattago du dakko cælkket du birra: Æi sust læk makkege gieđaid?
1 Sam. 2, 10. Jer. 18, 6. Rom. 9, 20. 21. Dan. 4, 35. Visesv. 12, 12; 15, 7.

10. Vuoi sudnji, gutte cælkka su aččasis: Manne don sakkanattak? ja nissoni: Manne don riegadattak?

11. Nuft cælkka Hærra, Israel basse, ja son, gutte su rakadi: Jerret must boatte dapatusai birra! Diktet muo rađđit mu manaidam bagjel ja mu gieđaidam dagoi bagjel! 44, 21. 24.

12. Mon læm dakkam ædnama, ja olbmuid læm mon sivdnedam dam ala; mu gieđak, dak læk olguslebbim alme, ja buok dam væga læm mon dakkam.
40, 28; 42, 5; 44, 24. Jer. 10, 12. Salm. 33, 6; 104, 2.

13. Mon læm bajasboktam su* vanhurskesvutti, ja buok su gæinoid aigom mon dassit; son galgga bajashuksit mu gavpuga ja luovos luoittet mu eritdolvvujuvvum olbmuid, i mavso oudast ige addaldaga oudast, cælkka dat Hærra Sebaot. * Kyrus, 1. v.

14. Nuft cælkka Hærra: Egypten fidnimuš ja Ætiopia vuoitto ja Sabealaǯak, dak alla olbmak, du bællai galggek si mannat, ja dudnji galggek si gullat, du galggek si čuovvot, lakki siste galggek si mannat du bællai, ja du oudast galggek si gobmardallat, du galggek si rokkadallat ja cælkket: Dušše du lutte læ Ibmel, ja i læk æra oktage. i oktage Ibmel.
43, 3; 44, 6. 8; 45, 5.

15. Duođai, don læk Ibmel, gutte čiegak ječad, don Israel Ibmel, don bæste! Job 11, 7. Rom. 11, 33 j. n. v.

16. Si hæppašuttujek, duođai, hæppadi šaddek si buokakrakkan; si mannek buokakrakkan erit hæppadin, æppe-ibmelgovai čæpek.
42, 17; 44, 9. 11.

17. Israel bestujuvvu Hærra bokte agalaš bestujumin; epet di galga hæppašuttujuvvut epetge šaddat hæppadi buok agalasvutti.
Ebr. 9, 12.

18. Dastgo nuft cælkka Hærra, gutte sivdnedi alme — son læ Ibmel —, gutte rakadi ædnama ja dagai dam — son vuođđodi dam, i son sivdnedam dam, vai dat oruši avddemen, son rakadi dam, vai olbmuk asaše dam alde —: Mon læm Hærra ja i æra oktage. 1 Mos. 1, 1. Salm. 146, 6. Es. 44, 24. Ap. dag. 4, 24; 14, 15; 17, 24 j. n. v.

19. Im mon læk sardnom čikkusist, im daggar baikest, mi læ sevdnjis ædnamest; im mon læk cælkkam Jakoba nallai: Occet muo duššas! Mon, Hærra, sarnom vanhurskesvuođa, gulatam vuoiggadvuođa. 48, 16. Joh. 18, 20.

20. Čoagganeket ja bottet, loaidasteket deiki buokakrakken, di bađđarak bakenlaš albmugin! Æi si dieđe maidege, si, guđek guddek sin muorragovaidæsek ja rokkadallek daggar ibmela, gutte i mate bæstet.
43, 9 j. n. v. 5 Mos. 32, 37. 38. Duob. 10, 14. 1 Sam. 12, 21. Jer. 2, 28; 11, 12. Es. 46, 7.

21. Addet diettevassi ja celkket ouddan! Vela rađđadallusek si buokakrakkan! Gi læ gulatam dam doluš aige rajest, aigga juo diedetam dam? Imgo son mon, Hærra? Ja i læk oktage æra Ibmel ærreb mu; vanhurskes ja bæste Ibmel i læk ærreb mu.

22. Jorggaleket ječaidædek mu guvllui ja šaddet bestujuvvut, buok ædnam ravdak! Dastgo mon læm Ibmel, ja i læk æra oktage.
Salm. 22, 28. Es. 49, 6.

23. Ječčam bokte læm mon vurdnom, vanhurskesvuotta læ olgus vuolggam mu njalmest, okta sadne, mi i galga maccat ruoktot: Mu oudast galgga juokke čibbe gobmerdet ječas, munji galgga juokke njuovča vuordnot oskaldasvuođa.
Ebr. 6, 13. Rom. 14, 11. Fil. 2, 10 j. n. v. Es. 19, 18. Sef. 3, 9.

24. Dušše Hærra siste — galgga mu birra celkkujuvvut — læ vanhurskesvuotta ja gievrravuotta; su lusa galggek olbmuk boattet, ja hæppadi šaddat galggek si buokak, guđek bullek suttost su vuostai.

25. Hærra siste galggek si vanhurskesen dakkujuvvut ja ječaidæsek ramedet, buok Israel nalle.
Jer. 4, 2.

46. Kapittal.

Babela ibmelek galggek gaččat, ja sin govak spirin erit guddujuvvut, 1. 2. Israel, gæn Ibmel algo rajest læ guoddam ja vela ain galgga guoddet, galgga damditi varotet ječas æppe-ibmelbalvvalusa jallavuođast, 3—7. Dak albmuga gaskast, guđek læk Hærrast erit gačastuvvamen, galggek muittat buok dam, maid Hærra doluš aige rajest læ dakkam Israel oudast, ja erinoamačet, atte son aigga juo ouddal læ gulatam Kyrusa boattema ja dal læ diktam su boattet, 8—11, ja dak albmuga gaskast, guđek æi dato oskot dam bestujubmai, galggek diettet, atte dat læ lakka, 12. 13.

1. Bel* njagaga, Nebo* gačča, sodno govak addujuvvujek spiri ja omi halddoi; dak, maid di guddidek**, noađotuvvujek dai vaibbam barggospiri ala.

* guovtes Babel æppe-ibmelin, Jer. 50, 2.
** 45, 20.

2. Dak gačček, njagagek buokakrak, æi mate gagjot noađe, ja ječa mannek dak fanggavutti.
Jer. 48, 7; 49, 3.

3. Gullet muo, di Jakob vieso olbmuk ja di buokak, guđek lepet baccam Israel viesost, di, guđek lepet bigjujuvvum mu halddoi gidda ædnehæga rajest, guđek lepet must guddujuvvum gidda ædne aske rajest, 5 Mos. 32, 11. Salm. 22, 10; 71, 6.

4. ja gidda din boaresvutti læm mon dat sæmma, ja gidda čurggis vuovtai ragjai aigom mon din guoddet; mon læm dam dakkam, ja mon aigom vela ain bajasbajedet, ja mon aigom guoddet ja gagjot.
2 Mos. 19, 4. 5 Mos. 1, 31. Salm. 71, 18. Es. 63, 9.

5. Gæina aiggobetet di muo værddedet ja divvot muo okti ja okti værddedet muo, atte moai galgašeime læt ovtalakasaǯak?
40, 18. 25. Ap. dag. 17, 29.

6. Si savdnjelek golle bursast olgus ja vikkijek silba viekkagin, balkatek gollečæpe, vai son dakka dam ibmelen, gæn ouddi si oǯǯuk vuolas luoittadet ja rokkadallat;
40, 19; 44, 12. Duob. 17, 4. Jer. 10, 3. 4.

7. si bajedek su bajas, si guddek su oalge alde ja bigjek su su sagjasis, ja son cægga dast, i son gaida su sajestes; jos maidai guttege sudnji čuorvvo, de i son vasted, i son gajo su hæđest.
45, 20. Bar. 6, 25. 26. Jer. 10, 5. 1 Gon. 18, 27 j. n. v. Salm. 115, 4 j. n. v.

8. Muittet dam ja šaddet nanosen! Valddet dam vaibmosædek, di bagjelduolbmek!

9. Muittet doluš aige ouddalaš dapatusaid, atte mon læm Ibmel, ja i æra oktage, atte mon læm Ibmel, ja i læk oktage nuftgo mon,
41, 22; 42, 9; 43, 18; 45, 5.

10. mon, gutte algo rajest gulatam loapa, ja doluš aige rajest

dam, mi i læk dapatuvvam, mon, gutte cælkam: Mu arvvalus galgga ollašuttujuvvut, ja buok, mi munji dokke, aigom mon dakkat, 42, 9.

11. mon, gutte ravkam nuorttan gaǯǯalodde, gukkalmas ædnamest olbma, gutte galgga ollašuttet mu arvvalusa; mon læm sikke sardnom dam ja aigom addet dam boattet; mon læm rakadam dam, mon aigom maidai dam dakkat.

12. Gullet muo, di garra vaimogak, di, gućek lepet gukken erit vanhurskesvuođast!

13. Mon addam mu vanhurskesvuottam lakka boattet, i dat læk gukken erit, ja mu bæstem i agjan, ja mon addam bestujume Sion ala, Israeli mu hærvasvuottam.

Salm. 98, 2. Es. 56, 1; 62, 1. Luk. 2, 30 j. n. v.

47. Kapittal.

Babel galgga masset buok su hærvasvuođas ja nordastuvvut varnotesvutti ja hæppadi rangaštussan su vaibmolađesmættomvuođas diti Ibmel olbmui vuostai ja su čævllaivuođas diti, 1—7. Dam duomo i dat væje eritjorggalet su noaiddevuođaides ja nastečilggim čæppevuođaides bokte, 8—15.

1. Nieja vuolas ja čokkan muoldai sisa, don nieidda, Babel nieidda! Čokkan ædnam ala alma truonotaga, don Kaldealaǯai nieidda! Dastgo ik don galga šatan æmbo goččujuvvut danen njuoraken ja danen hærkken.

Jer. 13, 18. Job 2, 8.

2. Valde millogeđgid ja male jafoid, rabast du bæitalinad, bajed du helmidad bajas, nuola julgidad alas, gale jogai rasta.

2 Mos. 11, 5. Duob. 16, 21.

3. Du hæppadak galggek alasmattujuvvut, ja du hæppadak oidnujuvvut; mon aigom mavsatet imge sæstet ovtage olbmu.

3, 17. Esek. 16, 37; 23, 29. Hos. 2, 10. Nah. 3, 5.

4. Min lonestægje — su namma læ dat Hærra Sebaot, Israel basse.

43, 14.

5. Čokka javotaga ja mana sævdnjadasa sisa, don Kaldealaǯai nieidda! Dastgo ik don galga šatan æmbo goččujuvvut rikai dronnigen.

6. Mon legjim moarest mu albmugam ala, æppebasotim mu arbbam ja addim sin du gitti; ik don čajetam sigjidi vaibmolađesvuođa, vuorrasi alde diktik don du gæssad dæddet lossadet.

Salm. 60, 3; 74, 1. 7. Vaid. 2, 2. Sak. 1, 2. 12.

7. Ja don celkkik: Agalaš aiggai galgam mon læt dronnigen, nuft atte don ik bigjam dam* vaibmosad, ik jurdašam, manen dam loappa šaddaš. Alm. 18, 7. * 6. v.

8. De gula dal dam, don himolaš, gutte čokkak nuft oagjebassan, gutte cælkak du vaimostad: Mon ja i æra oktage! Im mon galga čokkat nuftgo læska ja im dovddat manatesvuođa.

9. Mutto goabbašagak dak ašek galggaba boattet du bagjeli ovta čalmeravkkalæme boddost, ovta bæivest, sikke manatesvuotta ja læskadille; olles mittoin bottek dak du bagjeli, vaiko du noaiddevuođa hutkek læk ædnagak, ja du noaiddastallamak læk hui ollo.

12. v. Dan. 2, 2.

10. Ja don dorvastik du bahavuođad ala, don celkkik: I læk oktage, gutte muo oaidna. Du visesvuotta ja du dietto, dat læ fillim du, nuft atte don celkkik du vaimostad: Mon ja i æra oktage!

11. De galgga dalle boattet du bagjeli likkotesvuotta, maid don ik galga sattet erit manidet, ja gađotus galgga gaččat du bagjeli, maid don ik galga vægjet erit jorggalet mange soabatam-oaffar bokte, ja fakkistaga galgga boattet hævvanæbme du bagjeli, maid don ik dieđe.

12. Loaidast goit ouddan du noaidastallamidadguim ja du ollo noaiddevuođa hutkidadguim, maiguim don læk ječad vaivvedam gidda du nuorravuođad rajest! Noago don daiguim væketak ječad, noago don væjak dam erit suorgatet. 9. v.

13. Don læk ječad vaibbadam du ædnag hutkidadguim; — adde goit daid loaidastet ouddan ja bæstet du, daid, guđek læk juogadam alme, guđek gæčadek nastid, guđek juokke mano gulatek dapatusaid, mak galggek boattet du bagjeli. Dan. 4, 6. 7.

14. Gæča, si læk nuftgo oalgak, dolla boaldda sin, æi si mate gagjot sin ječaidæsek hæga dola famost; i læk mikkege hilaid, mast ječas lieggadet, i mikkege dolaid, man baldast čokkat. 5, 24; 40, 24.

15. Nuft dudnji gævva sin dafhost, gæi oudast don læk ječad vaivvedam; — dak, guđek gavpašegje duina du nuorravuođa rajest, dak mannek duokko deiki, ješgutteg su guvllusis; i læk oktage, gutte du bæsta.

48. Kapittal.

Israel, gutte rokkadalla Hærra, vaiko i duođalašvuođast galle, galgga, dainago dat læ su almug, gulddalet, maid son aiggo dasa cælkket, 1. 2. Son læ aigga ouddal juo gulatam sigjidi, mi galgai boattet, ja de læ fakkistaga diktam dam dapatuvvat, amasek si gaddet, atte sin æppe-ibmelak læk dam dakkam, ja son gulata sigjidi dal ođđa sagaid, amasek si cælkket, atte si ouddal juo dittek dam; dastgo si læk buoššoduvvum ja oskaldasmættom almug; dušše su ječas gudne diti dat læ, atte son i læk duššadam dam, mutto datto su loppadusaides dævddet, 3—11. Dat galgga diettet, atte dat læ son ja i mikkege æppe-ibmelid, gutte aigga juo læ albmoset einostam ja doaimatam dam, mi dal læ dapatuvvam ja vela galgga dapatuvvat, Kyrusa vuoitoid ja Babela duššadume su bokte. Dal son læ vuolgatam su profetas ođđa sagaiguim, 12—16. Vare Israel datuši gulddalet Hærra sanid! De dat šaddaši valjet buristsivdneduvvut, 17—19. Hærra aiggo armostes doalvvot dam Babelest olgus ja dærvvan mæce čađa ruoktot, mutto ibmelmættomidi i gavdnu mikkege rafhid, 20—22.

1. Gullet dam, di Jakob vieso olbmuk, di, guđek goččujuvvubetet Israel namain ja lepet vuolggam Juda agjagest, guđek vuordnobetet Hærra nama bokte ja ramedepet Israel Ibmela, mutto epet duottavuođa siste ja epet vuoiggadvuođa siste! Jer. 4, 2.

2. Dastgo dam basse gavpug mielde gočodek si ječaidæsek, ja Israel Ibmel ala luttek si*, su ala, gæn namna læ dat Hærra Sebaot. * Mik. 3, 11.

3. Dam ouddalaʒa* læm mon aigga juo dieđetam, ja mu njalmest dat olgus vulgi, ja mon gulatim sigjidi dam; fakkistaga dakkim mon dam, ja dat bođi. * 46, 9. 10.

4. Dađemielde go mon dittim, atte don læk garas, ja atte du niske læ ruovddesuodna, ja du gallo læ væikest, 2 Mos. 32, 9. 2 Gon. 17, 14. Jer. 5, 3; 6, 28. Esek. 2, 4; 3, 7. Šak. 7, 12. Ap. dag. 7, 51.

5. de dieđetim mon dudnji dam aigga juo; ouddalgo dat bođi, de gulatim mon dudnji dam, amad don cælkket: Mu ibmelgovva læ dakkam dam, ja mu čuppujuvvum ja mu leikkijuvvum govva læ doaimatam dam.

6. Don læk gullam dam; de gæča dal dam buokrakkan! Ja di, epetgo di fertte dam dovdastet? Mon gulatam dudnji ođđa sagaid dam rajest, dam, mi læ læmaš vurkkijuvvum čikkusi, ja maid don ik læk diettam.

7. Dal dat læ sivdneduvvum, ja i aigga juo, ja ouddal odnača ik don læm dam gullam, amad don cælkket: Gæča, mon dittim dam.

8. Ik don læk gullam dam, ikge don læk oʒʒom dam diettet, ige du bællje læk aigga juo rabastuvvum; dastgo mon dittim, atte don

læk oskaldasmættom ja goččujuvvum bagjelduolbmen gidda ædnehæga rajest. 1. 4. v.

9. Mu nammam diti læm mon gukkagierddavaš, ja mu gudnam diti doalatam mon mu moarram, dudnji avkken, amam mon du hævatet.

10. Gæča, mon čilggim du, mutto im nuftgo silba*; mon gæččalam du varnotesvuođa omman siste**.

* im nuft garraset go silba. Salm. 12, 7.
** d. l. garra bagadusai bokte, alma du hævatkættai. Sanel. 17, 3. Visesv. 3, 6. 1 Petr. 1, 7.

11. Ječčam diti, ječčam diti dagam mon dam; dastgo moft mon galgašim diktet mu nammam æppebasotuvvut! Ja mu gudnam im mon adde guttige ærrasi.
4 Mos. 14, 15. 16. 5 Mos. 9, 28. Es. 42, 8.

12. Gulddal muo, Jakob, ja Israel, mu goččujuvvumam! Mon dat læm, mon læm dat vuostemuš, mon læm maidai dat maŋemuš.
41, 4.

13. Mu gietta læ maidai vuođđodam ædnama, ja mu olgiš gietta læ olgus lebbim alme; mon ravkam daid, dak čuž̄žuk dast buokakrak čoakest. 40, 12. 28; 44, 24. Salm. 33, 9; 119, 91.

14. Čoagganeket di buokakrakkan ja gullet: Guttemuš sin* gaskast læ gulatam dam? — Son, gæn Hærra rakista**, galgga ollašuttet su dato Babel ala ja čajetet su famo Kaldealažžai ala.
* æppe-ibmelak. ** Kyrus, 44, 28.

15. Mon, mon læm sardnom; mon læm maidai ravkkam su, mon læm addam su boattet, ja son adna likko su gæinos alde.

16. Bottet lakka mu lusa, gullet dam! Gidda algo rajest im mon læk sardnom čikkusist; gidda dam aige rajest, go dat šaddai*, de læm mon dast; — ja dal læ dat Hærra Hærra vuolgatam muo** ja su Vuoiŋas. 45, 19. Joh. 18, 20.
* dam aige rajest, go dat, mi læi gulatuvvum, ollašuvvagođi, legjim mon dast dugjomen. ** d. l. profeta.

17. Nuft cælkka Hærra, du lonestægje, Israel basse: Mon læm Hærra, du Ibmel, gutte oapatam du dakkat, mi læ dudnji avkken, gutte doalvom du dam gæino mielde, man mielde don galgak mannat.
41, 14; 43, 14. Salm. 25, 12; 32, 8.

18. Vare don vuttivaldašik mu bakkomid! De galgaši du rafhe šaddat nuftgo dædno, ja du vanhurskesvuotta nuftgo abe barok;

19. de galgaši du nalle šaddat nuftgo saddok, ja du hæga šaddo nuftgo saddočalmek; dam namma i galgaše hævatuvvut ige erit sikkujuvvut mu muođoi oudast.
1 Mos. 22, 17; 28, 14; 32, 12. 1 Gon. 4, 20.

20. Vulgget olgus Babelest, batareket Kaldealažžain erit! Dieđeteket dam, gulateket dam avvojienain, bægoteket dam gidda ædnam ravddi, celkket: Hærra læ lonestam su balvvalægjes Jakoba!
52, 11. Jer. 50, 8; 51, 6. 45. Sak. 2, 11. Alm. 18, 4.

21. Ja æi si goikkaluva; meci čađa doalvvo son sin, bavtest adda son sigjidi čace golggat; son ludde bavte, ja čacce golgga.
2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20, 11. 5 Mos. 8, 15. Salm. 78, 15. 16; 105, 41; 114, 8. 1 Kor. 10, 4.

22. I læk mikkege rafhid, cælkka Hærra, daidi ibmelmættomidi.
57, 21. Jer. 16, 5.

49. Kapittal.

Messias, gutte læ goččujuvvum ja rakaduvvum læt Hærra balvvalægjen, mutto gutte duššas læ barggam Israel gaskast ja læ bagjelgeččujuvvum ja illastuvvum, i galga duššefal čuožaldattet Israel, mutto galgga maidai šaddat bakeni čuovgasen ja mailme bestujubmen ja allaget aleduvvut ja hærvasmattujuvvut, 1—7. Ibmel olbmuk galggek sust lonestuvvut ja Ibmel varjalusa ja oudastmorraša vuolde čokkijuvvut buok ædnamin, man diti albme ja ænam galggaba avvodet, 8—13. Sion galgga dovddat, atte dam hærra i læk eisige dam vajaldattam, mutto atte son æmbo go ædnalaš rakisvuođain armet dam bagjeli ja laset ja hærvasmatta dam, 14—23. Dat fanggijuvvum Israel galgga olgusgaik-

kujuvvut vašalaǯai valdest, ja dak galggek oaǯǯot rangaštusasek, 24—26.

1. Gullet muo, di sulluk! ja vuttivalddet, di albmugak gaidos baikin! Hærra læ goččom muo ædnehæga rajest, son læ namatam mu nama mu ædne aske rajest.

Jer. 1, 5. Luk. 1, 30 j. n. v.

2. Ja son læ dakkam mu njalme nuftgo bastelis mieke, čiekkam muo su gieđas suoivvan sisa, ja son læ dakkam muo šelggis njuollan, vurkkim muo su njuolla-skuppusis.

Alm. 1, 16; 2, 12. 16; 19, 15. 21. Ebr. 4, 12. Es. 51, 16.

3. Ja son celki munji: Don læk mu balvvalægje, don læk Israel, gæn ala mon aigom almostattet mu hærvasvuottam.

42, 1; 44, 23. Joh. 17, 4.

4. Ja mon, mon celkkim: Duššas læm mon barggam ječčam vaibasen, ja duššas læm mon golatam mu fabmom; daddeke, mu vuoiggadvuotta læ Hærra lutte, ja mu balkka mu Ibmel lutte.

5. Ja dal cælkka Hærra, gutte ædnehæga rajest læ muo rakadam aldsesis balvvalægjen, doalvvom varas Jakoba ruoktot ječas lusa, ja vai Israel čokkijuvvuši su lusa, — ja mon læm gudnijattujuvvum Hærra čalmi oudast, ja mu Ibmel læ šaddam mu gievrravuottan —

6. son cælkka: Bære uccan dat læ, atte don læk munji balvvalægjen bajas čuoǯaldattem varas Jakob sokkagoddid ja doalvvom varas daid aimoin bisotuvvum olbmuid Israelest ruoktot; de aigom mon dalle dakkat du bakeni čuovgasen, vai mu bestujubme lifči gidda ædnam ravda ragjai.

4, 6; 45, 22; 60, 3. Hagg. 2, 7. Ap. dag. 13, 47. Luk. 2, 32.

7. Nuft cælkka Hærra, Israel lonestægje, dam basse, sudnji, gutte læ bagjelgeččujuvvum juokke sielost, sudnji, gutte bokta olbmui fastašæme, sudnji, gutte læ rađđijegji balvvalægje: Gonagasak galggek dam oaidnet ja čuoǯǯelet, oaivamuǯak galggek dam oaidnet ja luoittadet vuolas, Hærra diti, gutte læ oskaldas, Israel base diti, gutte du olgusvallji.

43, 14; 50, 3; 52, 14. 15.

8. Nuft cælkka Hærra: Vuogas aige gulam mon du, ja bestujume bæive aige væketam mon du, ja mon aigom varjalet du ja dakkat du litton albmugi, vai don galgak čuoǯaldattet ædnama, juogadet avddem arbbe-osid, 2 Kor. 6, 2.

Es. 42, 6. Luk. 4, 18. 19.

9. cælkket daidi čadnujuvvumidi: Mannet olgus! — sigjidi, guđek læk sævdnjadasa siste: Bottet ouddan čuovggas ouddi! Balggai alde galggek si guottot, ja buok baljes dievai alde galgga læt guottomsagje sigjidi. 61, 1.

10. Æi si galga nælggot æige goikkat, ja i acagas saddo-appe ige bæivaš galga sin vahagattet; dastgo sin arkalmaste galgga doalvvot sin ja laiddit sin čacce-agjagi lusa. Alm. 7, 16. 17.

Salm. 126, 6; 23, 2.

11. Ja mon aigom dakkat buok mu varidam gæidnon, ja mu rakaduvvum gæinok galggek aleduvvut.

12. Gæča, dak bottek gukken erit, ja gæča, dak bottek davven ja oarjen, ja dak Sinim ædnamest.

43, 6; 60, 4.

13. Avvodeket, di almek, ja illod, don ænam! Di varek, jiednadišgottet avvolavllomin! Dastgo Hærra jeđđe su albmuges, ja su varnotemides bagjeli son arkalmasta. 44, 23.

Salm. 69, 35; 96, 11; 98, 4. Alm. 12, 12.

14. Sion celki: Hærra læ muo guođđam, ja Hærra læ vajaldattam muo. Salm. 13, 2; 42, 10.

Es. 60, 15; 62, 4. Jer. 8, 19 j. n. v.

15. Vajaldattagobe nisson su njamme manas, nuft atte son i arkalmaste su hægas barne bagjeli? — Jos vela si vajaldattičekge, de im mon almake vajaldatte du. 1 Gon. 3, 26. Salm. 9, 13.

16. Gæča, goabbašagaidi giedaidasam læm mon du gova dakkam, du muvrak læk mu oudast alelassi.
17. Du manak bottek hoapost; du vuolasgaikkok ja du hævatægjek, si galggek mannat olgus du lutte.
18. Bajas bajed du čalmidad, ja gæča birra buok! Si čoagganuššek buokakrakkan, si bottek du lusa. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra, don galgak bagjelasad garvvodet sin buokaidrakkan nuftgo čiŋa ja čadnat sin birrad nuftgo moarsse; 60, 4.
19. dastgo du hævvo-bacatasak ja du avddem baikek ja du vuolas gaikkujuvvum ænam, — duođai, dal don galgak læt ila garʒʒe assidi, ja du hævatægjek galggek læt gukken erit.
20. Vela ain galggek du manatesvuođa beivi manak cælkket du belji oudast: Baikke læ munji ila garʒʒe; sirde ječad mu oudast, vai mon oaʒom assat!
54, 1 j. n. v.
21. Ja don galgak cælkket du vaimostad: Gi munji læ daid riegadattam? Alma mon legjim manatæbme ja šaddotæbme, batarægje ja hilggujuvvum. Ja gi læ bajas biebmam daid? Gæča, mon legjim oktonassi baccam. Gost legje dalle dak?
22. Nuft cælkka dat Hærra Hærra: Gæča, mon aigom bajedet mu giettam bakeni bællai, ja albmugi ouddi aigom mon ceggit mu lævggam, ja si galggek buktet du barnidad ocastæsek, ja du nieidak galggek guddujuvvut olgi alde.
13, 2; 62, 10. Jer. 50, 2.
23. Ja gonagasak galggek læt du biebmo-aček, ja sin akak du njamatægjek; muođoidæsek ala galggek si gobmerdet ječaidæsek vuolas ædnami du oudast, ja du julgi muolda galggek si njoallot, ja don galgak dovddat, atte mon læm Hærra, ja atte si, guđek muo vurddek, æi galga šaddat hæppadi.
Salm. 72, 9. Es. 60, 14. 16. Mik. 7, 17
Salm. 2, 12; 25, 3. Es. 40, 31; 45, 17·
Rom. 9, 33.
24. Mattago salaš valddujuvvut vægalaʒast erit, daihe mattekgo vanhurskasa* fangak batarussi bæssat?
* d. l. lagalaš iseda,
Jer. 25, 9; 27, 5—8.
25. Duođai! Dastgo nuft cælkka Hærra: Sikke dam vægalaʒa fangak galggek valddujuvvut sust erit, ja vækkavaldalaʒa salaš galgga batarussi bæssat, ja du vuostaičuoʒʒoiguim aigom mon mannat rievte ouddi, ja du manaid aigom mon bæstet.
Luk. 11, 22. Salm. 35, 1. Es. 43, 6.
26. Ja mon aigom du givsedegjid addet borrat sin ječaidæsek oaʒe, ja sin ječaidæsek varain galggek si šaddat jukkamidi nuftgo vinest; ja buok oaʒʒe galgga dovddat, atte mon, Hærra, læm du bæste, ja Jakoba vægalaš du lonestægje.
51, 23; 37, 20. Esek. 21, 5; 38, 23.

50. Kapittal.

Hærra læ galle dal hilggom su albmuges dam suddoi diti, mutto i aibas; son, dat buokvægalaš, sikke matta ja datto fastain sist fuola adnet ja sin bæstet, 1—3. Messias duođašta, atte son mieđamanas gulolašvuođain læ čuvvom Hærra goččoma, sardnedam su sane ja gierddam gillamušaid ja bilkkadusaid nana dorvoin sudnji, ja son jeđđe ječas daina, atte son vela ain aiggo vækketet su ja duššen dakkat buok su vašalaʒaid, 4—9; son nævvo daid ibmelbalolaʒaid hæđe ja gæččalusa siste dorvastet nannoset Hærra ala ja gulata daidi ibmelmættomidi, gæk viggek ješječaidæsek vækketet, atte si dušše rakadek aldsesæsek hævvanæme, 10. 11.

1. Nuft cælkka Hærra: Gost læ dadde din ædne ærro-girje, maina mon læm vuolgatam su erit? Daihe guttemuš sist, gæin læ mikkege gaibedebmušid must, læ, gæsa

mon læm din vuovddam? Gæča, din værredagoidædek diti lepet di šaddam vuvddujuvvut, ja din bagjelduolbmami diti læ din ædne šaddam erit vuolgatuvvut.
5 Mos. 24, 1. 4. Jer. 3, 1. 8. 2 Gon. 4, 1. Matt. 18, 25. Jer. 2, 19.

2. Manne bottim mon, ja i dast læm oktage? Manne čurvvum mon, ja i læm oktage, gutte vastedi? Lægo mu gietta ila oanekaš lonestet? Daihe igo mu duokken læk mikkege famoid gagjot? Gæča, mu aittagam bokte erit goikkadam mon abe, dagam dænoid mæccen, nuft atte dai guolek bačidek, dainago i læk mikkege čacid, ja jabmek goikkoi;
4 Mos. 11, 23. Es. 59, 1. 2 Mos. 14, 22. Es. 42, 15; 51, 10.

3. mon garvotam alme čappadin ja giessalam dam morašgarvoi sisa.
13, 10. 2 Mos. 10, 22. Matt. 24, 29; 27, 45. Alm. 6, 12.

4. Dat Hærra Hærra læ addam munji oapatuvvumi njuokčama, vai mon ibmerdifčim arvosmattet dam vaibbam olbmu ovtain sanin; son bokta juokke iđđed, son bokta mu bælje, vai mon gulam nuftgo dak, guđek læk oapatuvvum.
Joh. 8, 28; 6, 68; 7, 46. Matt. 7, 28. 29.

5. Dat Hærra Hærra læ rabastam mu bælje, ja im mon læm vuostehagolaš, im mon gaiddam ruoktot. Salm. 40, 9.

6. Mu sælggam addim mon dokko sigjidi, guđek cabme, ja mu nieraidam sigjidi, guđek gaikku mu skavčaid; mu muođoidam im mon čiekkam higjadusa ja čolgai oudast.
Matt. 26, 67. Luk. 22, 63 j. n. v.

7. Mutto dat Hærra Hærra aiggo væketet muo; damditi im mon šadda hæppad vuollai, damditi læm mon dakkam mu muođoidam nuftgo garra gæđge, ja mon dieđam, atte im mon galga hæppašuttujuvvut.

8. Son læ lakka, gutte vanhurskesen dakka muo; gi aiggo mannat muina rievte ouddi? Loaidastædno moai ouddan goabbag guiminæme! Gi læ mu vuostaičuoǯǯo? Bottus son deiki mu lusa!
Rom. 8, 33.

9. Gæča, dat Hærra Hærra aiggo muo væketet; gi dat læ, gutte aiggo dubmit muo? Gæča, si galggek buokakrakkan boarasmuvvat nuftgo bivtas; muoco galgga sin loapatet. Rom. 8, 34. Salm. 102, 27. Es. 51, 6. 8.

10. Gi læ din gaskast, gutte balla Hærrast, gutte gulla su balvvalægje jiena? Go son vagjol sævdnjadasa siste, ja i mikkege čuovggasid baite sudnji, de dorvastekus son Hærra nama ala ja luttus su Ibmeles ala! Salm. 25, 12 j. n. v. Jer. 25, 4. Dan. 9, 6. Vaid. 3, 2. 6.

11. Gæča, buokak di, guđek cakketepet dola, guđek værjodepet ječaidædek buolle njuolaiguim! Vagjoleket fal din doladek čuovgast ja dai buolle njuolai gaskast, maid di lepet cakketam! — Mu gieđast galgga dat dapatuvvat diggjidi: Givse siste galggabetet di vællat. 1, 31.

51. Kapittal.

Dak, guđek occek Hærra, galggek dorvastet su agalaš armo ala. Son, gutte dagai dam ovta Abraham stuora almugen, datto fastain bajas rakadet dam duššaduvvum Siona, dakkat bakenlaš albmugid oasalaǯǯan dam duotta Ibmel dovddoi ja duššadet su albmuges vašalaǯaid, guđek læk dušše hæjos olbmuk, 1—8. Almug rokkadalla Hærrast bestujume, nuftgo doluš beivin, 9—11. Hærra, albmuga jeđđijægje, vasted soaimadedin dasa, go dat balla olbmuin, mutto lopped maidai, dainago son læ dat buokvægalaš, atte son aiggo farga bæstet dam ja (Messiasa bokte) sivdnedet ođđa alme ja ođđa ædnama, 12—16. Hærra, gutte læ addam Jerusalema jukkat su moares litte, datto dal addet dam Jerusalema vašalaǯaidi, 17—23.

1. Gullet muo, di, guđek vainotepet vanhurskesvuođa, di, guđek occabetet Hærra! Geččet dam baktai, mast di lepet čuppujuv-

vum, ja dam gaivvo-roggai, mast
di lepet roggujuvvum!
48, 1. Salm. 68, 27.

2. Geččet dokko Abrahami, din
aččasædek, ja Sarai, gutte din
riegadatti! Dastgo go son læi vela
dušše okta, de mon goččum su, ja
mon buristsivdnedim su ja dakkim
su ædnaggærddasaǯǯan;
1 Mos. 17, 5. 6. Rom. 4, 11.
1 Mos. 12, 1 j. n. v. Josv. 24, 3.
Esek. 33, 24.

3. dastgo Hærra jeđđe Siona,
jeđđe buok dam hævvo-bacatasaid
ja dakka dam mæce nuftgo Edena
ja dam avddem ædnama nuftgo
Hærra gilvagarde; avvo ja illo
galgga dast gavdnujuvvut, gittalu-
sak ja salbmalavllom.
61, 2. 3. 1 Mos. 2, 8.

4. Vuttivalddet muo, mu albmu-
gam! Jorggal beljidad mu guvllui,
don mu særvegodde! Dastgo must
galgga laka olgus vuolgget, ja mu
vuoiggadvuottam datom mon nan-
noset bigjat čuovggan olmuš-šlajaidi.

5. Lakka læ mu vanhurskes-
vuotta, olgus vuolggam læ mu
bæstem, ja mu gieđak galggek
dubmit olmuš-šlajaid; muo galggek
sulluk vuorddet, ja mu gieđa galg-
gek si vuorddet.

6. Bajas bajedeket alme guvllui
din čalmidædek, ja geččet ædnami
dabe vuollen! Dastgo almek galg-
gek eritbossujuvvut nuftgo suovva,
ja ænam galgga boarasmuvvat nuft-
go bivtas, ja dam assek galggek
jabmet nuftgo čuoikak; mutto mu
bæstem galgga læt agalaǯat, ja mu
vanhurskesvuotta i galga dogju-
juvvut. Salm. 102, 27.
Es. 50, 9. Luk. 21, 33.

7. Gullet muo, di, guđek dovd-
dabetet vanhurskesvuođa, don al-
mug, man vaimost læ mu laka!
Allet bala olbmui higjadusain, ja
allet suorggan sin bilkkedam-sanin!
Salm. 37, 31; 40, 9. Matt. 5, 11.

8. Dastgo muoco galgga loapa-
tet sin nuftgo biktas, ja givsak
galggek sin borrat nuftgo ulloid;
mutto mu vanhurskesvuotta galgga
læt agalaǯat, ja mu bæstem sogast
sokki.

9. Gocca, gocca, garvot aldse-
sad gievrravuođa, don Hærra
gietta! Gocca, nuftgo doluš beivin,
doluš sokkagoddi aige! Ikgo don
læm dat, gutte njeiddik čævllai-
vuođa*, gutte čađačuggijik appe-
ruome?
* Egyptena. 2 Mos. 14, 14; 6, 6; 15, 12.
Salm. 74, 13. 14; 89, 11. Es. 27, 1; 30, 7.
Esek. 29, 3 j. n. v.

10. Ikgo don læm dat, gutte
goikkadik abe, dam stuora čiegŋa-
lasa čacid, gutte dakkik abe čieg-
ŋalasa gæidnon, nuft atte dak
lonestuvvumak matte dam čađa
mannat? 2 Mos. 14, 21 j. n. v.
Salm. 66, 6.

11. De galggek Hærra lone-
stuvvum olbmuk maccat ruoktot ja
boattet Sioni avvolavllomin, ja
agalaš illo læ sin oivi bagjel; avo
ja ilo galggek si joksat, moraš ja
šuokkem galggaba bataret.
35, 10; 62, 12; 61, 7; 66, 14. Joh. 16, 22.
Alm. 21, 4.

12. Mon, mon læm dat, gutte
din jeđđim; gi don læk, go don
balak olbmust, gutte galgga jab-
met, ja olbmu manast, gutte galgga
šaddat nuftgo rasse,
Salm. 56, 5; 118, 6. Matt. 10, 28.
Ebr. 13, 6. 1 Petr. 1, 24. Es. 40, 6.

13. ja go don vajaldattak Hærra,
du sivdnedægjad, gutte olguslebbi
alme ja vuođđodi ædnama, ja
balak alelassi gæčos bæive ate-
stægje sutto diti, go son bigja su
njuolas garvesen hævatam diti? —
Gost læ dalle atestægje sutto?
Jer. 2, 32; 18, 15. Hos. 8, 14; 13, 6.
Salm. 78, 11. Es. 44, 24.

14. Farga galgga dat, gutte læ
vællamen lakki siste, luittujuvvut
luovos ja i galga jabmet ige man-
nat havddai, ja i sust galgga vail-
lot su laibbe. 33, 16.

15. Ja mon læm Hærra, du
Ibmel, gutte stuimasgattam abe,

nuft atte dam barok maraidek, — Hærra Sebaot læ su namma.
Jer. 31, 35. Es. 54, 5. Jer. 10, 16. Am. 4, 13.

16. Ja mon bigjim mu sanidam du njalbmai, ja mon gokčim du mu giettam suoivvanin gilvvem diti alme ja vuođđodam diti ædnama, ja cælkkem diti Sioni: Don læk mu albmugam.
49, 2; 59, 21. Jer. 1, 9; 5, 14. Joh. 7, 16; 8, 28; 12, 49; 14, 24. Hos. 2, 23.

17. Gocca, gocca, likka bajas, Jerusalem, don, gutte læk jukkam Hærra gieđast su moare gæra! Čillajes suoibbomlitte læk don jukkam, duođai visut njammam.
22. v. Salm. 60, 5; 75, 9. Jer. 25, 15. Esek. 23, 33. Hab. 2, 16. Alm. 14, 10; 16, 19.

18. Sust i læk oktage, gutte su laidde, buok dain manain, gæid son læ riegadattam, ja i oktage, gutte valdda su gitti, buok dain barnin, gæid son læ bajasbiebmam.

19. Guokte aše dak læiga, mak dudnji dapatuvaiga, — gi arkalmasta du bagjeli? — hævvanæbme ja duššadubme, nælgge ja miekke, — moft galgam mon du jeđđit? 47, 9.

20. Du manak vællajegje vuoimetæbmen buok balgesčiegain nuftgo sarva fierme siste, si, guđek legje dievva Hærra buolle moarest, du Ibmelad bælkost.
Vaid. 2, 19.

21. Damditi, gula dadde dam, don varnotæbme, ja don jukkam olmuš, ik daddeke vinest!

22. Nuft cælkka du Hærrat, Hærra, ja du Ibmelad, gutte čuožot su albmuges aše: Gæča, mon læm valddam suoibbomlitte du gieđast; mu čillajes moarrelitte ik don galga šatan æmbo jukkat.
17. v.

23. Ja mon addam dam du givsedegji gitti, guđek celkke du sillui: Luoiteječad vuolas, vai mi oažžop vazzet du bagjel, ja don dakkik du sælgad nuftgo ænamen ja nuftgo balgesen sigjidi, guđek vazze dam bagjel.
49, 26. Salm. 129, 3.

52. Kapittal.

Hærra lopped su albmugasas, atte son aiggo bæstet dam dam Babylonalaš mailbme-rika dæddevaš gæssast ja varjalet Jerusalema, amas dat šatan æppebasotuvvut bakenin, 1—6. Dat ilolaš sakka bestujumeja rafhe birra galgga buktujuvvut Hærra gavpugi su sadnedoalvvoi bokte, guđek galggek vuostaivalddujuvvut iloin ja avoin, 7—10. Ibmel almug hastujuvvu vuolgget olgus Babelest ja varotet ječas buok buttesmættomvuođast, 11. 12. Hærra balvvalægje, Messias, galgga su čiegŋalis vuoledumes maŋŋel joksat allagvuođa ja hærvasvuođa, man diti ollo bakenlaš albmugak ja gonagasak galggek saggarakkan imaštallat, 13—15.

1. Gocca, gocca, garvot aldsesad du gievrravuođad, Sion! Garvot aldsesad du čigŋabiktasidad, Jerusalem, don basse gavpug! Dastgo i oktage birračuopakættai daihe buttesmættom galga šatan æmbo boattet du sisa.
51, 17. Alm. 21, 27.

2. Savdnjel muolda aldad erit, čuožžel, čokkan, Jerusalem! Luvve ječad du čæbetbaddinad, don fangga, Sion nieidda! 49, 9.

3. Dastgo nuft cælkka Hærra: Nuvta di vuvddujuvvuidek, ja alma ruđaitaga galggabetet di lonestuvvut.

4. Dastgo nuft cælkka dat Hærra Hærra: Egypteni manai mu almug vuostačedin vuolas assam varas dobbe nuftgo amas, ja Assur vaivvedi dam nuvta. 1 Mos. 46, 6. 2 Gon. 17, 5 j. n. v. 18, 9 j. n. v.

5. Ja dal, maid galgam mon dast dakkat? cælkka Hærra; dastgo mu almug læ eritvalddujuvvum nuvta, dam rađđijægjek gilljuk, cælkka Hærra, ja alelassi gæčos bæive bilkkeduvvu mu namma.
Esek. 36, 23; 20, 9. 4 Mos. 14, 15. 16. Ro. 2, 24.

6. Damditi galgga mu almug

oappat dovddat mu nama; dam-
diti galgga dat dam bæive oappat
dovddat, atte mon dat læm, gutte
sarnom: Gæča, dast mon læm!
7. Man čabbak læk vari alde
su juolgek, gutte bukta burid sagaid,
gutte rafhe sardned, gutte gulat
buore, gutte sardned bestujume,
gutte cælkka Sioni: Du Ibmel læ
šaddam gonagassan. Nah. 2, 1.
Rom. 10, 15. 2 Kor. 5, 20. Es. 57, 19.
Salm. 96, 10.
8. Gula! Du gocetægjek čurv-
vuk, si bajedek jienasek, si avvo-
dek buokakrakkan; dastgo čalmin
čalme vuostai oidnek si, go Hærra
jorget ruoktot Sioni. 62, 6. Gæča 12, v.
9. Jiednadišgottet, avvodeket
buokakrakkan, di Jerusalem hævvo-
bacatasak! Dastgo Hærra jeđđe su
albmuges, lonesta Jerusalema. 40, 1.
10. Hærra alasmatta su basse
gieđas buok albmugi čalmi ouddi,
ja buok ædnam ravdak oidnek min
Ibmelæmek bæstema.
53, 1. Salm. 98, 3.
11. Vulgget, vulgget! Mannet
olgus dast! Allet duota maidege
buttesmættomid! Vulgget erit dam*
gasko! Buttesteket ječaidædek, di,
guđek guoddebetet Hærra littid!
48, 20. 2 Kor. 6, 17. * Babel.
12. Dastgo epet di galga hoa-
poin vuolgget olgus ja epet bata-
remin mannat erit; dastgo Hærra
manna din ouddalist, ja Israel
Ibmel læ din maŋŋoš.
2 Mos. 12, 11. 5 Mos. 16, 3.
13. Gæča, mu balvvalægje galgga
mænnodet visaset; son galgga ale-
duvvut ja bajeduvvut ja læt sagga
allag. Fil. 2, 9 j. n. v.
14. Nuftgo ædnagak suorgga-
negje su diti, — nuft illastuvvum
læi su nække, atte dat i læm nuftgo
olbmu nække, ja su habme, atte
dat i læm nuftgo olbmu manai
habme, — 53, 3.
15. nuft galgga son sattet ædnag
olmuš-šlajaid fallit bajas*, su oudast
galggek gonagasak dappat sin njal-
mesek; dastgo mi sigjidi i læm
muittaluvvum, dam si læk oaid-
nam, ja maid si æi læm gullam,
dam si læk dovddam.
* ovdušæme diti.
Mik. 7, 16. Rom. 15, 21.

53. Kapittal.

Profeta dikta Israel, gutte okte boatte beivin galgga ječas jorggalet Messiasa bællai, dovdastet, atte dat dolin æppe-oskostes læ bagjelgæččam ja hilggom su su hæjos hame ja čiegŋales vuoledume diti, 1—3; mutto dal læ dovdidam, atte son i læk, nuftgo Israel læ jakkam, gillam ječas værredago, mutto Israel værredago diti ja Israeli bestujubmen, 4—6. Maŋŋelgo profeta dasto læ muittalam su gierddavaš gillamuša, su vigetes givsalaš jabmema ja dam gudnalaš havddadume ja lokkamættom særvvegodde birra, maid son læ oǯǯom balkkan dam oudast, 7—9, de čilgge son, atte su gillamuš ja jabmem læk vuođđoduvvum Ibmela arvvalusa ala; go son læ addam ječas vælggeoaffaren, de galgga son balkkan su gillamušas ja jabmemes oudast oaǯǯot stuora vuoiŋalaš nale; son galgga ællet agalaǯat ja doalvvot ædnagid vanhurskesvutti ja audogasvutti osko bokte su ala, 10—12.

1. Gi oskoi dam sakki, maid mi
gulaimek? Ja gæsa Hærra gietta
almostuvvui? Joh. 1, 5. 11;
12, 38. Rom. 10, 16. Es. 52, 10.
2. Son* boccidi bajas nuftgo
oakse su muođoi oudast ja nuftgo
ruotas-suorgge goikke ædnamest;
i sust læm mikkege hamid ige
mikkege hærvasvuođaid, ja mi oini-
mek su, mutto i sust læm daggar
nække, atte mi læimek halidet sudnji.
* 52, 13.
11, 1. 10; 52, 14.
3. Son læi bagjelgeččujuvvum
ja guđđujuvvum olbmain, olmai,
dievva givsin ja šiega dovdos buo-
calvassi*, ja nuftgo daggaraš, gæn
oudast olmuš čiekka su muođoides,
bagjelgeččujuvvum, ja mi animek
su duššen.
* d. l. gillamušsi.
49, 7; 50, 6. Salm. 22, 7. Mark. 9, 12.
Joh. 7, 47. 48.
4. Duođai, son læ valddam min
buocalvasaid bagjelasas, ja min
givsid læ son guoddam; mutto mi

animek su givseduvvum, časkujuvvum Ibmelest ja varnotæbmen dakkujuvvum. Matt. 8, 17. Joh. 1, 29. 1 Petr. 2, 24.

5. Mutto son læ havvadattujuvvum min bagjelduolbmami diti, cuvkkijuvvum min værredagoi diti; rangaštus oroi su bagjelist, vai mi anašeimek rafhe, ja su havi bokte læp mi oǯǯom dalkkasa.

6. Mi čagjedeimek buokak nuftgo savcak, mi jorgideimek ješguttag su gæidnosis; mutto Hærra divti min buokai værredagoid dæivvat su. Salm. 119, 176. Esek. 34, 5. 1 Petr. 2, 25.

7. Son illastuvvui, vaiko son læi varnotæbme, ja i son rabastam su njalmes, nuftgo labbes, mi dolvvujuvvu dokko njuvvujuvvut, ja nuftgo savcca, mi læ gielatæbme sin oudast, guđek dam bæskedek; i son rabastam su njalmes. Matt. 26, 63; 27, 14. Mark. 14, 61. Ap. dag. 8, 32. 1 Petr. 2, 23. Jer. 11, 19.

8. Atestusa ja duomo bokte son erit valddujuvvui; mutto gi cælkka su sokkagodde? Dastgo son javkkaduvvui ælle olbmui ædnamest; mu albmugam værredago diti dæivvedi gikse su. 1 Mos. 15, 5; 22, 17. Es. 54, 1 j. n. v. Ebr. 2, 13 j. n. v. 1 Kor. 15, 3.

9. Ja su havdde mærreduvvui ibmelmættomi lutte, mutto muttom riggasa lutte læi son su jabmemes siste, damditi go son i læm dakkam vækkavalde, ja su njalmest i læm betolašvuotta. Matt. 27, 38. 57. 60. Joh. 8, 46. 2 Kor. 5, 21. 1 Petr. 2, 22. 1 Joh. 3, 5.

10. Mutto Hærra buorren ani su cuvkkit, son časki su buocalvasain; go su siello buvti vælgge-oaffara, de galgai son oaidnet siebmana, ællet gukka, ja Hærra datto galgai ouddanet su gieđa bokte. 8. v. Rom. 6, 9. 10.

11. Dainago su sielost læ læmaš vaivve, de galgga son oaidnet dam*, de galgga son galletuvvut; daggo bokte, atte si dovddek su, galgga dat vanhurskes, mu balvvalægje, vanhurskesen dakkat daid ædnagid, ja sin værredagoid galgga son guoddet.

* atte Hærra datto ouddan su bokte.

4. 5. v. Rom. 4, 25; 5, 19.

12. Damditi aigom mon addet sudnji daid ædnagid oassen, ja gievraid galgga son oaǯǯot salašen, damditi go son gurri su sielos* jabmemi ja lokkujuvvui bagjeldulbmi gaski, ja son guddi daddeke ædnagi suddoid, ja bagjeldulbmi oudast son rokkadalai.

* su varaides siste ja oktan daiguim, 3 Mos. 17, 11.

Joh. 17, 2. 6. Salm. 68, 19. Mark. 15, 28. Luk. 22, 37; 23, 34.

54. Kapittal.

Israel særvvegodde oudast, mi orro aibas hilggujuvvum Hærrast, aiggo son fastain nuftgo dam boadnja morraša adnet ja addet dasa hui ollo manaid, go maidai bakenak galggek dasa bajasvalddujuvvut, ja agalaš aiggai aiggo son likkamættoset doallat su rafhe-littos daina, 1—10. Son aiggo čiŋatet dam stuora hærvasvuođain, buok dam manak galggek læt sust oapatuvvum, ja son aiggo dam suogjalet buok dam vašalaǯai vuostai, 11—17.

1. Čuorvo avoin, don šaddotæbme, gutte ik riegadattam! Jiednadišgoađe avvočuorvvomin ja avvod, don, gutte ik læm mannahæđest! Dastgo dam okto-ælle manak læk ænebuk go su manak, gæst læ boadnja, cælkka Hærra. Gal. 4, 27. Sak. 9, 9.

2. Olgusvidded du goađad baike ja divte sin olguslebbit du gođidad loavddagid, ale hette dam! Vanat du baddidad gukkas olgus ja nanne du čuoldaidad!

3. Dastgo olgiš ja gurot bællai galgak don viddanet, ja du nalle galgga valddet bakenlaš albmugid oabmenes ja olbmuiduttet duššaduvvum gavpugid. Esek. 36, 33.

4. Ale bala, dastgo ik don galga hæppašuttujuvvut, ja ale læge hæppadest, dastgo ik don galga šad-

dat hæppad vuollai! Dastgo du nuorravuođad hæppada galgak don vajaldattet, ja du læskadilad hæppada ik don galga šatan æmbo muittet. Vaid. 1, 1. 20.

5. Dastgo du sivdnedægje læ du boadnja, dat Hærra Sebaot læ su namma, ja Israel basse læ du lonestægje, buok ædnam Ibmelen goččujuvvu son. Hos. 2, 19; 12, 6. Efes. 5, 25 j. n. v.

6. Dastgo nuftgo guđđujuvvum ja vuoiŋast morašstægje nissona ravkka Hærra du, ja nuorravuođa akka — galgašigo son hilggujuvvut? cælkka du Ibmelad. 1 Sam. 1, 10. 15. 2 Gon. 4, 27.

7. Ucca čalmeravkkalam bodduča guđđim mon du, mutto stuora vaibmolađesvuođain aigom mon du čokkit. 60, 10. Sak. 1, 16.

8. Go mu moarre govdai, de mon čikkim mu muođoidam ovta čalmeravkkalam boddo du oudast, mutto agalaš arkalmastemin armetam mon du bagjeli, cælkka Hærra, du lonestægje. Salm. 30, 6. 8. Es. 57, 17.

9. Dastgo nuftgo Noah čacek læ dat munji; nuftgo mon læm vurdnom, atte Noah čacek æi galga šatan æmbo mannat ædnam baggjel, nuft læm mon vurdnom, atte im mon aigo suttat du ala ige bælkket du. 1 Mos. 8, 21; 9, 11. 15. Sir. 44, 21.

10. Dastgo varek mattek galle gaiddat, ja dievak likkatuvvut, mutto mu arkalmastemvuotta i galga dust erit gaiddat, ja mu rafhelitto i galga likkatuvvut, cælkka Hærra, du armetægje. Salm. 146, 6. Es. 61, 8. Esek. 34, 25 j. n. v. 37, 26. Salm. 103, 13. Es. 49, 15. Jer. 31, 20.

11. Don varnotæbme, gutte læk eritdolvvujuvvum biegast, gutte i læk gavdnam maidege jeđđitusaid! Gæča, mon bijam du geđgid lajo sisa ja du vuođđodusa safiriguim, Alm. 21, 19 j. n. v.

12. ja mon dagam du muvrai harjid rubinain ja du portaid karfunkelgeđgin ja obba du birasmuvra mavsolaš geđgin.

13. Ja buok du manak galggek læt oapatuvvum Hærrast, ja du manai rafhe galgga læt stuores. Jer. 31, 34. Ebr. 8, 11. Joh. 6, 45. Rom. 5, 1. Joh. 14, 27; 16, 33.

14. Vanhurskesvuođa bokte galgak don vuođđoduvvut; læge gukken erit balost, dastgo ik don galga maidege oažžot ballamuššan, ja suorgatusast, dastgo i dat galga boattet du lakka!

15. Gæča, jos olbmuk rađđadallek særvest du vuostai, de i dat boađe must; gutte du vuostai særvest rađđadalla, galgga gaččat du ala. Rom. 8, 31. Luk. 20, 18.

16. Gæča mon sivdnedam ravde, gutte bosso čađđadola ja ouddanbukta gaska-oame su barggosis, ja mon sivdnedam duššadægje hævatam varas.

17. I mikkege værjoid, mi rakaduvvu du vuostai, galga ouddanet, ja juokke njuokčama, mi manna duina rievte ouddi, galgak don oažžot dubmijuvvut; dat læ Hærra balvvalegji arbbe ja sin vanhurskesvuotta must, cælkka Hærra. Visesv. 3, 8. 1 Kor. 6, 2.

55. Kapittal.

Dak, guđek læk vuoiŋast vaivašak, ravkkujuvvujek boattet ja ansaškættai oažžot oase Ibmel valljogas, agalaš ansaškættes armost Messiasa siste, gæn rika latton maidai bakenak galggek šaddat, 1—5. Dak ibmelmættomak nevvujuvvujek aige bale jorggalet ječaidæsek Hærra guvllui, gutte læ rigges vaibmolađesvutti, 6. 7. Hærra jurddagak ja gæinok læk sagga alebuk go olbmui jurddagak ja gæinok, ja su sadne galgga vissasi doaimatet, maid dat cælkka: Su særvvegodde galgga hærvvaset bestujuvvut ja buristsivdneduvvut illon ja avvon obba sivdnadussi, 8—13.

1. Dal nabbo, di buokak, guđek lepet goikost, bottet čaci lusa, ja di, gæin æi læk makkege ruđaid! Bottet, ostet ja borret, bottet mis,

ostet alma ruđaitaga ja alma mavsotaga vine ja mielke! 12, 3; 44, 3. Sir. 51, 33. 34. Sak. 13, 1. Joh. 7, 37.

2. Manne di vikkebetet ruđaid dam oudast, mi i læk laibbe, ja din fidnimušadek dam oudast, mi i mate galletet? Gullet dadde muo, de galggabetet di borrat dam buore, ja din siello galgga havskotallat daina, mi buoidde læ.
Salm. 22, 27 j. n. v. Sanel. 28, 25. Es. 25, 6. Esek. 34, 14. Mal. 4, 2.

3. Jorggaleket din bæljadek deiki ja bottet mu lusa! Gullet, de galgga din siello ællet; mon aigom dakkat agalaš litto dinguim, addet digjidi Davida* rigges armo, mi læ visses. 54, 10; 61, 8. Salm. 105, 8. 10; 111, 9. Jer. 50, 5.

* d. l. mi læ Davidi loppeduvvum. 2 Sam. 7, 12 j. n. v. 1 Gon. 8, 25. Salm. 89, 4 j. n. v. 50. Ap. dag. 2, 30; 13, 34.

4. Gæča, duođaštægjen olmušslajaidi mon læm bigjam su*, oaivamuǯǯan ja rađđijægjen olmušslajai bagjel.

* Messiasa siste.
Alm. 1, 5; 3, 14. Salm. 2, 8; 72, 8 j. n. v.

5. Gæča, albmugid, maid don ik dovda, galgak don ravkkat, ja bakenlaš albmugak, mak æi dovda du, galggek viekkat du lusa, Hærra, du Ibmelad, diti ja Israel base diti; dastgo son hærvasmatta du. 2, 2 j. n. v. 44, 5.

6. Occet Hærra dam bodda, go son gavdnu, čurvvot su dam bodda, go son læ lakka!
1 Muit. 28, 9. Jer. 29, 13. Hos. 10, 12. Am. 5, 4. 6. Sef. 2, 3.

7. Heittus dat ibmelmættom su gæinos, ja dat vanhurskesmættom su jurddagides, ja jorggalekus son ječas Hærra guvllui, de galgga son armetet su bagjeli, ja min Ibmelæmek guvllui, dastgo son galgga ædnaggærddasaǯat andagassi addet.
Esek. 18, 30. 31; 33, 11. Joel 2, 12. 13. Es. 54, 10. Salm. 103, 3 j. n. v. 130, 4, 7 j. n. v. Luk. 15, 20 j. n. v.

8. Dastgo mu jurddagak æi læk din jurddagak, ja din gæinok æi læk mu gæinok, cælkka Hærra;

9. dastgo nuftgo albme læ aleb go ænam, nuft læk mu gæinok alebuk go din gæinok, ja mu jurddagak alebuk go din jurddagak.

10. Dastgo nuftgo arvve ja muotta gačča almest vuolas ja i maca dokko ruoktot, mutto laktad ædnama ja satta dam šaddadet ja boccidattet ja adda gilvve-olbmai siebmanid ja borrai laibe,

11. nuft galgga mu sadne læt, mi olgusvuolgga mu njalmest; i dat galgga guorosen ruoktot maccat mu lusa, mutto dat galgga dakkat, masa mon likom, ja oasalaǯat doaimatet, man varas mon dam vuolgatam.

12. Dastgo iloin galggabetet di mannat olgus, ja rafhe siste galggabetet di dolvvujuvvut ouddan; varek ja dievak galggek jiednadišgoattet avvočuorvvomin din muođoi oudast, ja buok ædnam muorak galggek gieđaidæsek okti spæǯǯot. Salm. 98, 8.

13. Bastelis lanjai sagjai galggek sypres-muorak bajasšaddat, gaskalasai sagjai galggek myrtemuorak bajasšaddat, ja dat galgga læt Hærrai namman, agalaš mærkkan, mi i galga erit sikkujuvvut. 41, 19.

56. Kapittal.

Buokak, guđek aigguk doallat Ibmel bakkomid, maidai bakenak ja galddokak, galggek šaddat su særvvegodde latton ja oaǯǯot oase buok dam burin, 1—8. Israel galgga dassači addujuvvut bakeni halddoi rangaštuvvum varas dam billašume diti, mi erinoamačet itta dam oapestegjin, 9—12.

1. Nuft cælkka Hærra: Dollet vuoiggadvuođa ja dakket vanhurskesvuođa! Dastgo mu bæstem læ farga boattemen, ja mu vanhurskesvuotta læ farga almostuvvamen. Visesv. 1, 1. Es. 46, 13; 62, 1. Rom. 13, 11.

2. Audogas dat olmuš, gutte dam dakka, ja dat olbmu manna, gutte doalla dast gidda, gutte doalla

sabbata, nuft atte son i æppebasot dam, gutte gatte su gieđas, nuft atte dat i eisege daga maidege bahaid. 58, 13 j. n. v.
2 Mos. 31, 13 j. n. v. 3 Mos. 19, 3. 30; 26, 2. Jer. 17, 22. 24. 25.

3. Ja allus dat amas olmuš, gutte læ Hærrai særvvam, celkku: Hærra daidda aiggot muo erit ærotet su albmugestes! Ja allus galdok celkku: Gæča, mon læm goikke muorra! 14, 1.
5 Mos. 23, 1. Ap. dag. 10, 34 j. n. v.

4. Dastgo nuft cælkka Hærra: Daidi galddokidi, gudek aigguk doallat mu sabbatid ja valljit dam, masa mon likom, ja doallat mu littost gidda,

5. sigjidi aigom mon mu viesostam ja mu muvraidam siskelist bigjat muito ja addet nama, mi læ buoreb go barnek ja nieidak; agalaš nama aigom mon addet sigjidi, mi i galga erit duššaduvvut. Alm. 2, 17; 3, 5.

6. Ja daid abmasid, gudek servvek Hærrai su balvvalam varas ja rakistam varas Hærra nama, šaddam varas su balvvalægjen, juokkehaǯa, gutte doalla sabbata, nuft atte son i æppebasot dam, ja gutte doalla mu littost gidda,
Salm. 25, 10; 103, 17. 18.

7. sin aigom mon doalvvot mu basse varrasam ja illodattet sin mu rokkadallam-viesostam, sin boalddem-oaffarak ja sin njuovvam-oaffarak galggek læt buoremielalašvuottan mu altar alde; dastgo mu viesso galgga goččujuvvut rokkadallam-viesson buok albmugidi.
Salm. 2, 6; 15, 1 j. n. v. 1 Gon. 8, 43. Jer. 7, 11. Esek. 20, 40. Matt. 21, 13. Mark. 11, 17.

8. Nuft cælkka dat Hærra Hærra, gutte čokke Israel erit agjujuvvumid: Vela ænebuid aigom mon čokkit dam lusa, dam čokkijuvvumi lusa Mik. 4, 6. 7.
Sef. 3, 19. 20. Joh. 10, 16.

9. Buokak di mæccespirik, bottet borrat, buokak di spirik vuovdest!

10. Dam* gocetægjek læk čuovgatæmek buokakrakkan, æi si diede maidege. Si læk buokakrakkan gielates bædnagak, mak æi væje ciellat, mak vællajek ja niegadek, mak rakistek nakkarid;
* Israela.

11. ja dak bædnagak læk vuovddajak, æi dovda galletume. Si læk baimanak, gudek æi diede vara valddet; si læk buokakrakkan jorgidam sin ječaidæsek geidnui, ješ gutteg su vuittusis, vuostemuǯa rajest gidda maŋemuǯǯi.
53, 6. Jer. 6, 13; 8, 10.

12. Bottet*, mon aigom vieǯǯat vine, ja jukkop mi garra jukkamuša, ja nuftgo odnaš bæivve galgga ittaš bæivve læt, stuores, vela hui šiega.
*nuft si celkkek. 22, 13 j. n. v.

57. Kapittal.

Maŋŋelgo profeta læ sardnom dam birra, atte ibmelbalolaš Israelitalaǯak ravkkujuvvujek erit rafhin, ja i guttege vuttivalde, maid Hærra daggo bokte aiggo, namalassi bæstet sin boatte duomost erit, 1. 2, doalla son rangaštamsarne ibmelmættom Israelitalaǯaidi ja jeđđim-sarne ibmelbalolaš Israelitalaǯaidi. Dok bilkkedek daid gudnetes lakai, vaiko si ječa læk dat Hærrast erit jorralam oasse albmugest, mi i læk rievtes almug, go si læk addam ječaidæsek æppe-ibmelbalvvalussi ja baladedin olbmuin, mutto Hærrast balakættai læk angeret oǯudam litto dakkat bakeniguim; damditi galgga Hærrage sin ocatallat garra rangaštusaiguim. Mutto son galgga armetet dam oase Israelest, mi læ addam ječas vuoleduvvut su rangaštusai bokte, doalvvot dam Sioni ruoktot ja addet dasa rafhe. Dam rafhai dak ibmelmættomak æi galga oasalaǯǯan šaddat, 3—21.

1. Vanhurskes hævvana, ja i læk oktage, gutte bigja dam vaibmosis, ja ibmelbalolaš olbmak eritrottijuvvujek, ja i oktage vuttivalde, atte vanhurskes eritrottijuvvu, ouddal go likkotesvuotta

boatta. Visesv. 4, 14. 15.
2 Gon. 22, 20.

2. Son manna sisa rafhin; si vuoiŋadek sin sajinæsek, juokkehaš, gutte vagjol su vuiggis gæinos mielde. Visesv. 4, 7; 3, 1.

3. Mutto bottet di deiki, di noaidesnisson manak, di fuorraolbma ja fuorranisson čivgak!
Matt. 12, 39; 16, 4.

4. Gæn di navrron adnebetet? Gæn vuostai di caggabetet njalme galljen, geiggebetet di njuokčama gukkas olgus? Epetgo di læk ječage bagjelduolbmama čivgak, giellasa nalle?

5. Di, gudek lepet cakketuvvum oažehimoin terebintamaddagi guorast, juokke rudnis muora vuolde, gudek njuovvabetet manaid legi siste, bakteloamai dake vuolde!
1 Gon. 14, 23. 2 Gon. 16, 4.
Jer. 2, 20; 3, 13. Esek. 20, 28; 16, 21;
23, 39.

6. Joga livtes gædgek* læk du oasse, dak, dak læk du vuorbbe; daidi maidai golgatik don jukkamušoaffara, oaffaruššik don borramušoaffara; — galgašimgo mon dasa duttat?
* mak æppe-ibmelen adnujuvvujegje.

7. Alla, aleduvvum vari ala rakadik don du vællamsajad; dokko maidai bajas gorgŋuk don oaffaruššat njuovvamoaffara.
65, 7. Hos. 4, 12 j. n. v.

8. Ja uvsa ja uksastoalpo duokkai bigjik don du muittomærkad*, dastgo, must eritjorgidam, alasmattik don ječad ja gorgŋuk bajas, dakkik du sajad govddagen ja dinggojik aldsesad balka sist**; don rakistik særvvesaje singuim, don valljijik aldsesad saje dasa.
* 5 Mos. 6, 9; 11, 20. ** æppe-ibmelin.

9. Ja don vulggik oljoin gonagasa lusa, ja don buktik ædnag njalggahajag vuoiddasid, ja don vuolgatik du airrasidad gukkas erit, ja don nigjik čiegŋalassi vuolas, gidda jabmi aimo ragjai.
Hos. 12, 2.

10. Du ollo vagjolæmestad don vaibbik; ik don daddeke cælkkam: Mon vuollanam! Don gavdnik ođđa famo du gieđastad; damditi ik don vuoimetuvvam.

11. Ja gæst legjik don balost ja ballik, go don addik ječad gielesvutti ja ik muittam muo, ik bigjam dam vaibmosad? Igo dat læk nuft: Mon orom javotaga, ja dam dagam mon doluš aige rajest, ja ik don ballam must damditi?
Salm. 50, 21. Es. 42, 14.

12. Mon aigom gulatet du vanhurskesvuođa ja du dagoid, ja æi dak galga du abotet.

13. Go don čuorvok, de divte du vægad* ječad gagjot! Daddeke, sin buokaidrakkan galgga biegga bajasbajedet, biegga-bosanas erittottit; mutto dat, gutte dorvasta mu ala, son galgga arbbit ædnama ja valddet mu basse vare oabmenes.
* æppe-ibmelak.
Salm. 2, 12; 84, 13. Es. 60, 21.
Salm. 15, 1 j. n. v. Es. 56, 7.

14. Ja galgga celkkujuvvut: Rakadeket, rakadeket, garsset gæino! Valddet juokke værranusa erit mu albmugam gæino alde!
40, 3; 42, 16; 62, 10.

15. Dastgo nuft cælkka dat allag ja aleduvvum, gutte truono alde čokka agalažat, ja gæn namma læ basse: Allagasast ja basse baikest mon orom, ja dam lutte, gutte læ cuvkkijuvvum ja vuoiŋast vuoleduvvum, ælasgattem diti dai vuoleduvvumi vuoiŋa ja ælasgattem diti dai cuvkkijuvvumi vaimo. Salm. 92, 9; 97, 9;
113, 5 j. n. v. Luk. 1, 49. Es. 66, 2.
Salm. 34, 19; 51, 19; 138, 6; 147, 3.

16. Dastgo im agalaš aiggaige mon mana rievte ouddi, imge agalažatge læk moarest; dastgo vuoigŋa ferttiši dalle vuoimetuvvat mu muođoi oudast, ja sielok, maid mon almake læm sivdnedam. Salm. 103, 9. Mik. 7, 18.
Salm. 78, 38. 39.

17. Dam* suddolaš himo diti

moaratuvvim mon ja časkim dam
čiegadedinam mu muođoidam ja
orodedinam moarest, ja dat manai
eritjorgidam su vaimos gæino miel-
de. * Israel. 54, 8; 59, 2.
Mik. 3, 4.
18. Dam gæinoid læm mon oaid-
nam, ja mon aigom dam dalkastet,
ja mon aigom dam laiddit ja addet
dasa ja dam moraštegjidi ieđđitusa.
19. Hærra sivdned baksami šad-
do*; rafhe, rafhe sigjidi, guđek læk
gukken, ja sigjidi, guđek læk lakka,
cælkka son, ja mon dalkastam dam.
* maidnoma ja ramadusa, Ebr. 13, 15.
Es. 52, 7. Efes. 2, 17.
20. Mutto dak ibmelmættomak
læk nuftgo dat stuimasgam appe;
dastgo i dat mate jaska orrot, ja
dam čacek suppijek durde ja stanče.
Jud. 13. v.
21. I læk mikkege rafhid, cælk-
ka mu Ibmelam, daidi ibmelmæt-
tomidi. 48, 22.

58. Kapittal.

Hærra goččoma mielde doalla profeta
garra rangaštam-sarne dam ibmelmættom
Israeli. Goargastaladedin su borakættai-
vuođas ja su rokkadusaides diti dat
ravkka, atte Hærra galgga bæstet dam
dam bakenlaš givsedegji gieđast, ja
vaiddal, go son i daga dam. Mutto Is-
rael borakættaivuotta i læk dat rievtes-
lagaš, dastgo dat læ ovtastattujuvvum
mailmalaš viggamin ja rakismættom ga-
rasvuođain, 1—4. Rievtes borakættai-
vuotta i læk dat, mi læ duššе olgoldas,
mutto dat, man mielde čuvvuk vaibmo-
lađesvuođa dagok, 5—7. Jos almug
datto daggar borakættaivuođa adnet ja
basotet sabbata, de galgga Hærra farga
gullat dam rokkusid ja addet dam oaǯ-
ǯot dam loppeduvvum bestujume, 8—14.

1. Čuorvo čoddagest, ale sæste!
Bajed du jienad nuftgo basuna
ja sardned mu albmugi sin bag-
jelduolbmama ja Jakob vissui sin
suddoid! 40, 9.
Mik. 3, 8. Es. 62, 6. Hos. 8, 1.
2. Ja must jæratek si bæivest
bæivvai, ja mu gæinoid gaibedek
si diettet; nuftgo almug, mi
læ dakkam vanhurskesvuođa ja i
guođđam su Ibmeles laga, gaibe-
dek si must vanhurskes duomoid;
si gaibedek, atte Ibmel galgga
lakkanet. Mal. 2, 17; 3, 1. 5.
3. Manne adnep mi borakættai-
vuođa, ja ik don oaine dam?
Manne vaivvedep mi min sieloi-
dæmek, ja ik don ane dast logo?
— Gæča dam bæive, go di adne-
betet borakættaivuođa, de dakka-
betet di din bargodek, ja buok
din barggidædek di givsedepet.
Jer. 14, 12.
4. Gæča, naggo ja bælko varas
adnebetet di borakættaivuođa ja
cabmem varas ibmelmættomvuođa
čormaiguim; epet di ane dal bora-
kættaivuođa, vai di oǯušeidek din
jienadek gullujuvvut allagassi.
5. Lægo dat dat borakættai-
vuotta, masa mon likom, daggar
bæivve, go olmuš vaivved su sie-
los? Atte olmuš sojat su oaives
nuftgo hoaše ja lačča su oađđemsajes
sækai ja gunai sisa, — gočokgo
don dam borakættaivuottan ja
bæivven, mi læ Hærrai dokka-
laš? Sak. 7, 5.
6. Igo dat læk dat borakættai-
vuotta, masa mon likom, go di
čoavddebetet ibmelmættomvuođa
lakkid, botkebetet gæssa baddid
ja luoittebetet givseduvvum olb-
muid luovos ja gaskat doagje-
betet juokke gæssa?
7. Igo dat*, atte don doagjalak
du laibad dam nælggovaǯǯi ja
luoitak sidates varnotemid boattet
vissusad, — go don oainak alas
olbmu, atte don dalle bivtastak
su ja ik čiega ječad du oaǯestad?
* læk dat borakættaivuotta, masa mon
likom, 6. v. Job 31, 19. Esek. 18, 7.
Tob. 4, 23. Matt. 25, 35 j. n. v.
Rom. 12, 13.
8. De galgga du čuovgas ittet
nuftgo iđđedes guovso, ja du dal-
kastæbme farga ouddanboccidet,
ja du vanhurskesvuotta galgga
mannat ouddan du muođoi oudast,

Hærra hærvasvuotta læt du maŋŋoš.
Salm. 37, 6. Es. 52, 12.

9. De galgak don čuorvvot, ja Hærra galgga vastedet; de galgak don čuorvvot, ja son galgga cælkket: Gæča, dast mon læm! Go don eritjavkkadak gæssa gaskastad, hæitak čučotæmest suormaiguim* ja sardnomest bahaid
30, 19; 65, 24. 1.
* d. l. bilkkedet. 57, 4.

10. ja ouddanvaldak dam nælggovažži dam, masa du sielost læ hallo, ja galletak gillajægje sielo, de galgga du čuovgas bajasbagjanet sævdnjadasast, ja du sævdnjadas šaddat nuftgo gaskabæivve.
Salm. 97, 11; 112, 4.

11. Ja Hærra galgga laiddit du alelassi, ja son galgga galletet du sielo goikke baikin, ja du davtid galgga son nannit, ja don galgak šaddat nuftgo čaccas gilvagardde ja nuftgo čacce-aja, man čacek æi noga.

12. Ja du barnek galggek bajashuksit, mi læ orrom avddemen doluš aige rajest; vuođđodusaid, mak læk orrom anekættajen sogast sokki, galgak don fastain ceggit, ja don galgak goččujuvvut muvrai gaikkanæme buoredægjen, balggai buoredægjen orromsajidi.
61, 4. Am. 9, 14.

13. Go don doalak du juolgad ruoktot sabbatest, ik doaimat du fidnoidad mu basse bæive, ja go don gočok sabbata havskodakkan, gočok Hærra basse bæive gelbolažžan, ja don gudnijattak dam, nuft atte don ik mana du ječad gæinoi mielde, ikge daga du dagod daihe sarno joavddelas sagaid, — 56, 4.

14. de galgak don havskotallat ječad Hærra siste, ja mon aigom diktet du ouddan mannat ædnam dievai bagjel ja addet du navdašet Jakoba, du ačad, arbe; dastgo Hærra njalbme læ sardnom.
5 Mos. 32, 13.

59. Kapittal.

Profeta bisso rangaštam-sarnestes ja čilgge, atte albmuga varnotesvuotta i boađe dast, atte Ibmel i mate daihe i dato vækketet, mutto albmuga hirbmadlaš suddoin, 1—15. Ibmel aiggo su vanhurskesvuođastes ja angervuođastes ocatallat sikke Israel ja bakenid garra rangaštusaiguim, 16—19; mutto maŋemužži galgga gattavažaidi bestujubmen boattet lonestægje (Messias), ja ođđa, agalaš litto galgga dakkujuvvut singuim Hærrast, gæn Vuoigŋa ja sadne i goassege galga sist erit gaiddat, 20. 21.

1. Gæča, Hærra gietta i læk ila oanekaš bæstet, ja su bællje i læk ila hægjo gullat.
4 Mos. 11, 23. Es. 50, 2.

2. Mutto din værredagok læk dakkam æro din ja din Ibmelædek gaski, ja din suddok læk gokčam su muođoid din ouddast erit, nuft atte son i gula. Mik. 3, 4.
Es. 1, 15; 57, 17.

3. Dastgo din gieđak læk duolvvaduvvum varain, ja din suormak værredagoiguim; din baksamak sardnuk giellasid, din njuovča cælkka værrevuođa. 1, 15. Esek. 23, 45.
Sanel. 6, 16 j. n. v. Rom. 3, 13.

4. I læk oktage, gutte sardno vanhurskesvuođain, ja i oktage, gutte manna rievte ouddi vuoiggadlašvuođain; si dorvastek duottamættomvuođa ala ja sardnuk giellasid, si læk æppevægjen likkotesvuođain ja riegadattek varnotesvuođa. Job 15, 35. Salm. 7, 15.

5. Si čivggadek basiliska monid, ja si gođđek hævdnefirmid; dat, gutte borra sin monin, fertte jabmet, ja jos okta cuvkkijuvvu, de boatta stæččalagges ouddan.

6. Sin gođaldak i šadda bivtasen, ja olmuš i mate ječas gokčat sin dagoiguim; sin dagok læk bahavuođa dagok, ja sin gieđain læ vækkavaldalašvuotta. Job 8, 14.

7. Sin juolgek vikkek dam baha guvllui ja gačček golgatet vigetes varaid; sin jurddagak læk bahavuođa jurddagak; sin gæinoi alde læ hævatæbme ja duššadæbme.
Sanel. 1, 16. Rom. 3, 15 j. n. v.

8. Æi si dovda rafhe gæino, ja i læk mikkege vuoiggadvuođaid sin luodai alde; balggaidæsek dakkek si mokkajen; i oktage, gutte dai ala lavkke, dieđe rafhest maidege.

9. Damditi læ vuoiggadvuotta* gukken mist erit, ja vanhurskesvuotta i ole migjidi; mi vuorddep čuovggasa, ja gæča, sævdnjadas læ, — (mi vuorddep) aive bæivadaga, aive sævdnjadasa siste ferttip mi vagjolet. 58, 10. * 11. v.

10. Mi ravjop nuftgo čuovgatæmek sæine mielde, ja nuftgo si, gæin æi læk čalmek, ravjop mi birra; mi guossalep gaskabæive, nuftgo skavven, gasko dærvvasi gaskast læp mi nuftgo jabmek. 5 Mos. 28, 29. 2 Petr. 1, 9.

11. Mi muraidep nuftgo guovčak buokakrakkan, ja nuftgo duvak mi umaidep; mi vuorddep vuoiggadvuođa, ja i dat boađe, ja bestujume, dat læ gukken mist erit. 38, 14. Esek. 7, 16. Nah. 2, 8. Es. 59, 9.

12. Dastgo ædnagak læk min bagjelduolbmamak du oudast, ja min suddok duođaštek min vuostai; dastgo min bagjelduolbmamak læk min duokken, ja min værredagoidæmek, daid dovddap mi, Salm. 38, 5; 51, 5. Jer. 3, 13.

13. atte mi læp jorralam Hærrast erit ja læp biettalam su ja læp ruoktot gaiddam min Ibmelestamek, læp sardnom givsedæme ja eritjorralæme birra, læp sakkanattam ja olgus cælkkam vaimostæmek gielesvuođa sanid. 2 Petr. 2, 1. Salm. 5, 7. 10.

14. Damditi læ vuoiggadvuotta* dollujuvvum ruoktot, ja vanhurskesvuotta orro gukken erit; dastgo duottavuotta læ guossalam diggesajest, ja dat, mi vuoiggad læ, i mate gavdnat uksaraige, * 9. 11. v.

15. ja duottavuotta javkai erit, ja dat, gutte gaidai bahast erit, šaddai salašen. Ja Hærra oini dam, ja dat læi baha su čalmi oudast, go i mikkege vuoiggadvuođaid læm, Salm. 12, 2. Hos. 4, 1.

16. ja son oini, atte i læm oktage, ja son ovduši dam diti, go i læm oktage, gutte čuoʒoti su aše; de væketi su gietta su, ja su vanhurskesvuotta aboti su. 63, 5. Salm. 98, 1.

17. Ja son garvoti aldsesis vanhurskesvuođa nuftgo ruovddegarvo, ja bestujume oaivveværjo bijai son su oaivvasis, ja son garvoti aldsesis mavsatam biktasid ja giesaiječas angervuođa sisa nuftgo gavte sisa. Visesv. 5, 18 j. n. v. Efes. 6, 14. 17. 1 Tes. 5, 8.

18. Ansašæme mielde, duođai dam mielde aiggo son makset su vuostaičuoʒʒoidasas buolle moare, su vašalaʒaidasas mavso; sulluidi aiggo son makset mavso.

19. Ja bæivaš luoittadæme guovlost galggek si ballat Hærra namast, ja bæivaš bagjanæme guovlost su hærvasvuođast; dastgo dat galgga boattet nuftgo garra jokka, maid Hærra dalkke dokko agja. Mal. 1, 11. Es. 45, 6; 30, 27. 33.

20. Ja de galgga boattet lonestægje Sioni ja sigjidi, guđek jorggalek ječaidæsek bagjelduolbmamest erit Jakobest, cælkka Hærra. 1, 27. Rom. 11, 26.

21. Ja mon, — mu litto singuim læ dat, cælkka Hærra: Mu Vuoigŋa, gutte læ du bagjelist, ja mu sanek, maid mon læm bigjam du njalbmai, dak æi galga erit gaiddat du njalmest daihe du manai njalmest daihe du manai manai njalmest, cælkka Hærra, dam rajest ja gidda agalaš aiggai. 51, 16. Jer. 1, 9.

60. Kapittal.

Profeta einosta dam birra, atte Hærra čuovgas galgga hærvvaset bajasbagjanet Sionest, ja bakenak boattet dasa, 1—3. Sion manak dolvvujuvvujek dokko buok

guovloin oktanaga valljogas addaldagaiguim ja oaffariguim, 4—9. Bakenak, vela sige, guđek ouddal givsedegje Siona, balvvalek dam ja barggek dam hærvasmattujume ala, 10—16. Oktan buok su manaidesguim galgga dat læt basse ja hærvas; Hærra ješ aiggo læt dam agalaš čuovgas, 17—22.

1. Čuoǯǯel bajas, šaddus čuovggaden! Dastgo du čuovgas boatta, ja Hærra hærvasvuotta bagjan du bagjeli; 52, 2; 9, 2.

2. dastgo gæča, sævdnjadvuotta gokča ædnama, ja mierkka albmugid; mutto du bagjeli galgga Hærra bagjanet, ja du bagjeli galgga su hærvasvuotta almostattet ječas, Joh. 1, 5. 9. 14.

3. ja olmuš-šlajak galggek vagjolet du čuovggas lusa, ja gonagasak dam baittem lusa, mi læ bagjanam du bagjeli.
2, 3; 42, 6; 49, 6. Luk. 2, 32.

4. Bajas bajed du čalmidad ja gæča birra buok! Si čoagganuššek buokakrakkan, si bottek du lusa; du barnek galggek boattet gukken, ja du nieidak galggek guddujuvvut gieđai alde. 49, 12. 18. 22.

5. De galgak don oaidnet ja baittet ilost, ja du vaibmo galgga ravkket ja viddanet; dastgo abe riggesvuotta galgga jorgidet du lusa, albmugi obmudagak galggek boattet du lusa. 11. v. Hag. 2, 7.

6. Kameli ædnagvuotta galgga gokčat du, Midian ja Efa kamelvarsak; si galggek buokakrakkan boattet Sebast; golle ja viraka galggek si buktet, ja Hærra ramadusa galggek si gulatet.
1 Mos. 25, 4. Salm. 72, 10.

7. Buok Kedar* savcak galggek čoagganet du lusa, Nebajot viercak galggek du balvvalet; munji buoredokkalašvuottan galggek dak oaffaruššujuvvut mu altar ala, ja mu hærvasvuođa vissum aigom mon hærvasmattet. Mal. 1, 11. *Salm. 120, 5.

8. Gæk læk dak, guđek bottek girdededin nuftgo balvak ja nuftgo duvak sin viesoidasasek?

9. Dastgo muo galggek sulluk vuorddet, ja Tarsis-skipak galggek læt oudemusast buktem varas du manaid deiki gaidos ædnamest; sin silbak ja sin gollek læk singuim, — Hærra, du Ibmelad, nama diti ja Israel base diti, dastgo son hærvasmatta du. 4. v.

10. Ja abmasak galggek huksit du muvraid, ja sin gonagasak balvvalet du; dastgo mu suttostam læm mon časkam du, mutto mu armostam armetam du bagjeli.
49, 16. 17; 54, 7. 8.

11. Ja du portak galggek orrot rabasen alelassi, æi bæiveg æige ikko galga dak dappujuvvut, vai du lusa mattek dolvvujuvvut albmugi obmudagak sisa ja sin gonagasak dolvvujuvvut mielde fánggan. 60, 5.
Alm. 21, 24 j. n. v.

12. Dastgo dat almug ja dat rika, mi i dato balvvalet du, galgga duššat, ja bakenak aibas hævatuvvut.

13. Libanon hærvasvuotta galgga boattet du lusa, sypresmuorak, lønnemuorak ja buksbommuorak okti buokak, čiŋatam diti mu bassevuottam baike, ja mu julgidam baike aigom mon hærvasmattet. 35, 2.

14. Ja dai manak, guđek læk du givsedam, galggek vaǯǯet sojatuvvum du lusa, ja dak buokak, guđek læk du bagjelgæččam, galggek luoittadet vuolas du juolggevuođoi ouddi, ja si galggek goččot du Hærra gavpugen, Israel base Sionen.
Salm. 72, 9. Es. 49, 23.

15. Dam sagjai go don legjik guđđujuvum ja vašotuvvum, ja i læm oktage, gutte manai du čađa, de aigom mon dakkat du agalaš hærvasvuottan, avvon sogast sokki.
62, 4.

16. Ja don galgak njammat bakenlaš albmugi mielke, ja gonagasai čiǯǯid galgak don njammat, ja don galgak fuomašet, atte mon, Hærra, læm du bæste, ja atte Jakoba vægalaš læ du lonestægje.
49, 23. 26.

17. Væike sagjai aigom mon buktet golle, ja ruovde sagjai aigom mon buktet silba ja muora sagjai væike ja geđgi sagjai ruovde, ja mon aigom dakkat du eisevaldid aive rafhen ja du rađđijegjid aive vanhurskesvuottan.

1 Gon. 10, 27. Es. 26, 12; 1, 26.

18. I galga šatan æmbo gullujuvvut vækkavaldde du ædnamest, ige hævatus ja moivvašubme du ragjemærkai siskelist, ja don galgak goččot bestujume du muvrranad ja gitoslavllom du porttanad. 26, 1.

19. Bæivaš i galga šatan æmbo læt čuovgasen dudnji bæiveg, ja manno i galga baittet ja čuovggat dudnji; mutto Hærra galgga læt dudnji agalaš čuovgasen, ja du Ibmel galgga læt du hærvasvuotta.

Alm. 21, 23; 22, 5. 2 Sam. 22, 29. Salm. 27, 1. Mik. 7, 8. Jak. 1, 17. 1 Joh. 1, 5 j. n. v.

20. Du bæivaš i galga šatan æmbo luoittadet vuolas, ja du manno i galga masset su baittemes; dastgo Hærra galgga læt dudnji agalaš čuovgasen, ja du morraš bæivek galggek læt nokkam.

21. Ja du olbmuk, — si læk buokak vanhurskasak; agalaš aiggai galggek si ædnama oabmenæsek adnet nuftgo mu gilvvemoakse, nuftgo mu gieđai dakko munji hærvasmattujubmen.

Salm. 37, 11. Matt. 5, 5. Es. 57, 13; 44, 23; 61, 3.

22. Dat uccakaš galgga šaddat duhaten, ja dat hægjo gievras almugen; mon, Hærra, mon aigom addet dam fakkistaga šaddat su aiggasis.

61. Kapittal.

Measias duođašta dam birra, atte son læ vuiddujuvvum Ibmel Vuoiŋain gulatam varas ja juogadam varas buok gattavažaidi čovddujume suddost, vanhurskesvuođa, rafhe ja ilo, 1—3. De galgga dat, mi læ gaččam, fastain bajashuksijuvvut; bakenak galggek balvvalet særvvegodde, mi galgga læt papalaš almugen ja valljogasat buristsivdneduvvut Hærrast, gutte dakka agalaš litto singuim, 4—9. Særvvegodde gitta Hærra iloin su bæstem oudast, su vanhurskesvuođa oudast ja dai sust vuostaivaldddujuvvum valljogas Vuoiŋa addaldagai oudast, 10. 11.

1. Dam Hærra Hærra Vuoigŋa læ mu bagjelist, dađemielde go Hærra læ muo vuoidadam gulatet burid sagaid daidi lojes olbmuidi; son læ vuolgatam muo sin čadnat, gæin læ cuvkkijuvvum vaibmo, čuorvvot daidi fanggijuvvumidi luovosvuođa ja daidi čadnujuvvumidi fanggavieso rabastume,

Luk. 4, 18 j. n. v. Es. 11, 2. Matt. 5, 5; 11, 5. Salm. 34, 19; 51, 19. Es. 57, 15; 66, 2; 42, 7.

2. čuorvvot arbmo-jage Hærrast ja mavsatam bæive min Ibmelest, jeđđim varas buok morašstegjid,

63, 4. Matt. 5, 4; 11, 28. Luk. 6, 21.

3. bigjam varas dai morašstegji ala Sionest oaivvečiŋa gunai sagjai, addem varas sigjidi illo-oljo morraš sagjai, maidnom garvoid vuoimetuvvum vuoiŋa sagjai, ja si galggek goččujuvvut vanhurskesvuođa terebintan, Hærra gilvatakkan sudnji hærvasmattujubmen.

51, 3. Salm. 45, 8. Ebr. 1, 9. Salm. 1, 3; 92, 13 j. n. v. Jer. 17, 8. Es. 60, 21.

4. Ja si galggek bajashuksit doluš aige gaččambaikid; mi læ orrom avddemen vuostaš sogai rajest, dam galggek si fastain bajasceggit, ja si galggek ođasmattet duššaduvvum gavpugid, dam, mi læ orrom avddemen sogast sokki. 58, 12.

5. Ja abmasak galggek čuožžot ja gæččat din æloid, ja olggo-ædnam olbmuk galggek læt din bælddobarggek ja din vidnegarddeolbmak. 14, 1. 2.

6. Mutto di, di galggabetet goččujuvvut Hærra pappan, min Ibmel balvvalægjen galggabetet di goččujuvvut; albmugi obmudagaid galggabetet di borrat, ja dai hærvasvuotta galgga šaddat digjidi oassen. 66, 21. 1 Petr. 2, 5. Rom. 15, 27. 1 Kor. 9, 11.

7. Din hæppadædek sagjai galg-

gabetet di oažžot guovtegærddasažat, ja hæppašusa sagjai galggek si avvodemin sin oasesek ramedet; damditi* galggek si sin ædnamestesek guovtegærddasažat æigaduššat, agalaš illo galgga šaddat sigjidi oassen; 40, 2; 35, 10; 51, 11; 66, 14.

* d. l. dam hæppašusa diti, maid si læk gierddam.

8. dastgo mon, Hærra, rakistam vuoiggadvuođa, vašotam, mi værrevuođain læ rieveduvvum, ja mon aigom oskaldasat addet sigjidi sin balka, ja agalaš litto aigom mon dakkat singuim.

65, 23; 54, 10; 55, 3. Esek. 37, 26.

9. Ja sin nalle galgga dovddujuvvut olbmui gaskast, ja sin maŋestboattek olmuš-šlajai gaskast; buokak, guđek sin oidnek, galggek sin dovddat, atte si læk daggar nalle, maid Hærra læ buristsivdnedam.

10. Mon aigom illodet Hærra siste, mu siello galgga avvodet mu Ibmelam siste; dastgo son læ garvotam munji bestujume biktasid, vanhurskesvuođa gavte sisa læ son giessam muo, nuftgo irgge, gutte bigja oaivvasis gappera, mi læ hærvas nuftgo papa gapper, ja nuftgo moarsse, gutte čiŋat ječas su čiŋaidesguim. Hab. 3, 18.

Luk. 1, 47. Sak. 3, 4 j. n. v.
Alm. 3, 5; 6, 11.

11. Dastgo nuftgo ænam, mi adda su urbides boccidet ouddan, ja nuftgo gilvagardde, mi adda su šaddoides ouddanboccidet, nuft galgga dat Hærra Hærra addet vanhurskesvuođa ja ramadusa ouddanboccidet buok albmugi muođoi oudast.

62. Kapittal.

Hærra i aigo vuoiŋadet, ouddalgo son læ lonestam Siona, su basse gavpuges, 1. Dat galga hærvasmattujuvvut ja čavgga okti ovtastattujuvvut su manaidesguim ja Hærrain, 2—5. Hærra ješ galgga vuolgatet profetaid, guđek hæitekættai galggek muitotet su dam hærvasmattet, 6. 7. I son aigo šatan addet dam dam vašalažai gitti, mutto suogjalet dam sin vuostai, 8. 9. Israel galgga dolvvujuvvut su fanggavuođastes ruoktot, oažžot mavso buok dam oudast, maid dat læ gillam, ja šaddat daggar almugen, maid Ibmel i goassege šat guođe, mutto man oudast son alo adna morraša, 10—12.

1. Sion diti im mon dato javotaga orrot, ja Jerusalem diti im mon dato jaska orrot, dassačigo dam vanhurskesvuotta ouddan manna nuftgo suonjar-čuovgas ja dam bestujubme nuftgo spaidar, mi buolla. 46, 13; 56, 1.

2. Ja albmugak galggek oaidnet du vanhurskesvuođa, ja buok gonagasak du hærvasvuođa, ja don galgak goččujuvvut ođđa namain, maid Hærra njalbme galgga namatet. 65, 15. Alm. 2, 17.

3. Ja don galgak læt čabba kruonno Hærra gieđast ja gonagaslaš oaivvečigŋa du Ibmelad gieđast. Visesv. 5, 17. Alm. 2, 10.

4. Ik don galga šatan æmbo goččujuvvut guđđujuvvum olmučen, ja du ænam i galga šatan æmbo goččujuvvut avddem baikken, mutto don galgak goččujuvvut mu havskodakkan, ja du ænam naitusakkan; dastgo Hærrast læ hallo dudnji, ja du ænam galgga valddujuvvut naittusi. 60, 15.

5. Dastgo nuftgo nuorra olmai valdda nieida naittusi, galggek du manak valddet du naittusi, ja nuftgo irgge illod su moarses diti, galgga du Ibmel illodet du diti.

Sef. 3, 17.

6. Du muvrai ala, Jerusalem, bijam mon gocetegjid*; æi gæčos bæivest ja æi gæčos ijast, æi goassege galga si javotuvvut; di, guđek muitotepet Hærra, allet adde aldsesædek maidege mašoid!

* 52, 8; dast rokkadalli birra.

7. Ja allet adde sudnji maidege mašoid, ouddalgo son vuođđod Jerusalema, ja ouddalgo son dakka dam ramadussan ædnam alde! Luk. 18, 1 j. n. v. Es. 61, 11.

8. Hærra læ vurdnom su olgiš gieđas bokte ja su gievras gieđas

bokte: Im mon aigo šatan æmbo addet du vašalažaidi du gornid borrat, ja æi galga abmasak jukkat du vine, maina don læk vaive adnam; 65, 21. 22.

9. mutto si, guđek daid* čokkijek, galggek daid borrat ja ramedet Hærra, ja si, guđek dam** sisačokkijek, galggek jukkat dam mu basse baike ouddašiljoin.

* gornid. ** vine.
5 Mos. 12, 17 j. n. v.

10. Mannet sisa, mannet sisa portai raige, garsset gæino albmugi, rakadeket, rakadeket balgga, buttesteket dam geđgin, bajasbajedeket lævga albmugi bagjeli! 57, 14. Salm. 68, 5.

11. Gæča, Hærra dikta dam gullut ædnam ravda ragjai: Celkket Sion niddi: Gæča, du bestujubme boatta; gæča, su balkka læ su mielde, ja su mavsatæbme manna su ouddalist. Sak. 9, 9. Es. 40, 10. Mat. 21, 5. Alm. 22, 12.

12. Ja si galggek goččujuvvut danen basse almugen, Hærra lonestuvvum olmučen; ja don galgak goččujuvvut danen occujuvvum, danen gavpugen, mi i læk guđđujuvvum. 35, 9. 10; 51, 11; 62, 4.

63. Kapittal.

Profeta muittal dam vuittujes ja hirbmadlaš duomo, maid Hærra galgga doallat Edom bagjel vuoiŋalaš ibmardusa mielde, su rikas vašalažai bagjel, 1—6. Dat ædnamestes erit agjujuvvum Israel dovdasta, atte Hærra doluš beivin čajeti dasa stuora armo, mutto atte dat læi vuostehagolaš su vuostai ja daggo bokte dagai su vašalažžanes, ja atte dat, dæivveduvvum su rangaštusast, aibaši doluš aige maŋŋai, go son hærvas lakai besti, laiddi ja suogjali dam, 7—14. Dat rokkadalla su nuftgo rievtes ačes, vai son armetifči dam bagjeli, loapatifči dam buoššodume ja gajuši dam dam stuora varnotesvuođast erit, man siste dat læ dal gukkes aige ferttim ællet, 15—19.

1. Gi dat læ, gutte boatta Edomest, ruksis biktasi siste Bosrast, dat, gutte læ nuft hærvas su garvoides siste, čoarramen su famos ollesvuođa siste? — Mon dat læm, mon, gutte sarnom vanhurskesvuođa, gutte læm famolaš bæstet. 34, 6.

2. — Manne læk du garvok nuft ruoksadak, ja du biktasak nuftgo dam biktasak, gutte duolbma vidne-boččemgare? Alm. 19, 13.

3. — Boččemgare læm mon duolbmam okto, ja albmugin i læm oktage mu mielde; de dulbmim mon sin mu moarestam ja moallon čikčim sin mu suttostam; de rišaidi sin mailhe* mu biktasi njæigga, ja buok mu garvoidam mon đurddodattim.

* d. l. sin varra.

4. Dastgo mavsatam-bæivve læi mu vaimo siste, ja mu lonestamjakke læi boattam;
13, 9; 34, 8; 35, 4; 61, 2. Jer. 51, 6.

5. ja mon geččim birram, ja i læm oktage, gutte væketi, ja mon ovdušim, ja i læm oktage, gutte muo doarjoi; de væketi mu gietta muo, ja mu sutto doarjoi muo, 59, 16.

6. ja mon vuolasdulbmim olmuš-šlajaid mu moarestam ja dakkim sin jukkamidi* mu suttostam, ja mon golgatim ædnami sin mailhe**.

* 19, 14; 24, 20. Jer. 48, 26. ** 3. v.

7. Hærra arkalmastemvuođa aigom mon gulatet, Hærra ramadusa, buok dam mielde, maid Hærra læ dakkam min vuostai, ja su ollo buorrevuođa Israel vieso vuostai, dainago son læ dakkam sin vuostai su vaibmolađesvuođas mielde ja su arkalmastemvuođas dievasvuođa mielde.
Salm. 77, 12 j. n. v. 103, 2 j. n. v. 105, 5 j. n. v.

8. Ja son celki: Duođai, si læk mu almug, manak, guđek æi bæte. Ja son šaddai sigjidi bæsten.

9. Buok sin atestusa siste i læm mikkege atestusaid, ja su muođoi engel besti sin; su rakisvuođastes ja su sæstemestes lonesti son sin, ja son valdi sin bajas ja guddi sin buok dam doluš aige

beivin. 2 Mos. 14, 19; 23, 20. 23; 32, 34. Es. 46, 4.

10. Mutto si, si legje vuostehagolaǯak ja moraštatte su Bassevuoiŋa; de nubbastuvai son ja šaddai sin vašalaǯǯan, son ješ soađai sin vuostai. Efes. 4, 30.

11. De jurdaši su almug dai doluš beivi ala, Moses ala: Gost læ son, gutte doalvoi sin abest bajas oktan su ælos baimanin? Gost læ son, gutte addi su Bassevuoiŋas gasko sin gaski, 2 Mos. 14, 29. Salm. 77, 21. 4 Mos. 11, 25.

12. son, gutte divti su hærvas gieđas vagjolet Moses olgiš gieđa bælde, gutte luddi čacid sin muođoi oudast dakkam varas aldsesis agalaš nama,

13. son, gutte doalvoi sin čiegŋalasai čađa nuftgo hæsta mæce čađa, nuft atte si æi guossalam?

14. Nuftgo omid, mak mannek vuolas vuobmai, doalvoi Hærra Vuoigŋa dam* vuoiŋadussi; nuft laiddijik don du albmugad dakkam diti aldsesad hærvas nama.

* albmug.

15. Gæča vuolas almin ja oaine du basse ja hærvas vistestad! Gost læ du angervuotta ja du fabmo? Du siskeluša šoavvam* ja du vaibmolađesvuotta doalada ječas mu vuostai; 5 Mos. 26, 15. Salm. 80, 15. Bar. 2, 16. *Es. 16, 11.

16. Dastgo don læk min ačče, dastgo Abraham i dieđe maidege mist, ja Israel i dovda min; don, Hærra, læk min ačče, min lonestægje agalašvuođast læ du namma. 64, 7. Salm. 78, 35. Es. 54, 8; 59, 20. Sanel. 23, 11.

17. Manne luoitak don min čagjedet, Hærra, du gæinoinad erit? Manne buoššodak don min vaimo, nuft atte dat i bala dust? Jorget ruoktot du balvvalegjidad, du arbad sokkagoddi diti!

18. Oanekaš bodduš læ du basse almug adnam ædnama oabmenes; min vuostaičuoǯǯok læk vuolasduolbmam du basse baike. Salm. 79, 1 j. n. v.

19. Mi læp šaddam nuftgo dak, gæi bagjel don ik læk agalašvuođastge rađđim, gæi bagjel du namma i læk namatuvvum.

64. Kapittal.

Almug bisso rokkadallamest. Dat rokkadalla Hærra, vai son almostattaši ječas su buokvægalaš famos siste ja bæstaši su albmuges nuftgo doluš beivin, 1—4. Israel dovdda, atte dat ješ læ su suddoides bokte ansašam su varnotesvuođas, ja rokkadalla Hærra, vai son hæitaši su moarestes, andagassi addaši dam værredagoid ja muitaši dam hævatuvvum Jerusalema ja tempela, 5—11.

1. Vare don gaikodifčik alme ja niejašik vuolas, vare varek doargestifče du muođoi oudast, nuftgo dolla buollat ovsid, dolla satta čace duolddat, — dieđetam varas du namad du vuostaičuoǯǯoidasad, vai albmugak doargestifče du muođoi oudast,

2. go don dakkik hirbmadlaš dagoid, maid mi æp vuorddam, nigjik vuolas, varek doargestegje du muođoi oudast! 2 Mos. 19, 18 j. n. v.

3. Doluš aigi rajest i alma læk olmuš gullam, i beljin fuomašam, ige læk mikkege čalmid oaidnam Ibmela ærreb du, gutte dakka daggaraǯaid sudnji, gutte vuordda su. 1 Kor. 2, 9.

4. Don boađak su oudald, gutte dakka vanhurskesvuođa iloin, sin oudald, gudek muittek du du gæinoi alde. Gæča, don moaratuvvik, ja mi suddodeimek; daggar læi doluš aige rajest min dille, ja læimekgo mi dalle bæstemest?

5. Mi šaddaimek nuftgo dat buttesmættom buokakrakkan, ja buok min vanhurskesvuotta nuftgo duolvvaduvvum bivtas, ja nuftgo lastak golnaimek mi buokakrakkan,

ja nuftgo biegga dolvvu min værre-
dagok min erit. Esek. 36, 17. Jud. 23. v.
6. Ja i læk oktage, gutte čuorvvo
du nama, gutte čuoǯǯela du dop-
pim varas; dastgo don læk čiek-
kam du muođoidad min oudast
ja diktam min sodnat min værre-
dagoidæmek valde vuolde.
7. Mutto dal, Hærra! don læk
min ačče; mi læp lairre, ja don
min lairrelittedakke, ja du gieđa
dakko læp mi buokakrakkan.
63, 16. Jer. 3, 19, Mal. 2, 10.
Rom. 9, 20. 21.
8. Hærra, ale læge nuft sagga
moarest ja ale muite værredago
agalaǯat! Oaine, gæča dadde! Du
olbmuk læp mi buokakrakkan.
Salm. 25, 7.
9. Du basse gavpugak læk šad-
dam mæccen; Sion læ šaddam
mæccen, Jerusalem avddem baik-
ken. Salm. 79, 1.
10. Min basse ja hærvas viesso,
man siste min vanhemak maidnu
du, læ bolddujuvvum dolain, ja
buok, mi læi min havskodak, læ
šaddam hævvo-bacatassan.
Salm. 74, 7. 2 Gon. 25, 9. 2 Muit. 36, 19.
11. Aigokgo don, vaiko dat læ
nuft, doaladet ječad, o Hærra?
Aigokgo don javotaga orrot ja
dæddet min nuft sagga?

65. Kapittal.

Albmuga rokkadusa (63, 7—64, 11) ala vasted Hærra, atte son su arkalmaste rakisvuođastes alelassi læ læmaš gærggad vuostaivalddet dam, mutto atte dat su vuostehagolašvuođastes læ čuǯǯom su goččo armo vuostai ja bissom æppe-ibmelid fastemus lakai balvvalæmest, ja atte son damditi fertte ja datto rangaštet dam sikke dam ječas ja dam vanhemi værredagoi diti, 1—7. I son dato goitge hævatet obba albmuga; su oskolaš balvvalægjek, gæid son læ olgusvalljim, galggek oaǯǯot dam loppeduvvum ædnama oktan buok dam buriguim oabmenæsek, mutto æppe-ibmelbalvvalægjek galggek hævvanæbmai šaddat, 8—16. Son aiggo sivdnedet ođđa alme ja ođđa ædnama ja ođđa hærvas Jerusalema, gost oskolaǯak galggek ællet agalaš rafhest ja ilost ja buristsivdneduvvut valljogasamus buristsivdnadusaiguim, ja gost buok baha galgga læt erit čulddujuvvum, 17—25.

1. Mon legjim jærram-muddost
sigjidi, guđek æi jærram; mon
legjim gavdnam-muddost sigjidi,
guđek æi occam muo; mon celk-
kim bakenlaš albmugi, mi i læm
goččujuvvum mu namain: Gæča,
dast mon læm! Gæča, dast mon
læm! Rom. 10, 20.
2. Mon gæigotim mu gieđaidam
gæčos bæive vuostehagolaš alb-
mugi, mi vagjol dam gæino mielde,
mi i læk buorre, su ječas jurd-
dagi mielde, Jer. 7, 24; 11, 8; 18, 12.
3. dam albmugi, mi moaratutta
muo aito mu muođoidam oudast
alelassi, mi oaffarušša gilvagardi
siste ja boaldda suovvasid dila-
geđgi alde, 66, 17.
4. mi čokka havdi siste ja loakta
ija loavkoi siste, mi borra spidne-
biergo, ja man littek læk dievva
fastes juvcain, 3 Mos. 11, 4 j. n. v.
5. mi cælkka: Ane ječad luttad,
ale boađe mu lakka, dastgo mon
læm basse du oudast! Dak læk
suovvan mu njudnai, dollan, mi
buolla gæčos bæive.
5 Mos. 32, 22. Salm. 18, 9.
6. Gæča, dat læ čallum mu
muođoi oudast: Im mon aigo ja-
votaga orrot, ouddalgo mon oaǯom
dam maksut, vela maksut sin askai,
7. din værredagoid ja din van-
hemi værredagoid okti buok, cælk-
ka Hærra, go si boldde suovvasid
vari alde ja higjedegje muo dievai
alde; sin balka aigom mon buok
oudemusta mittedet sigjidi sin askai.
2 Mos. 20, 5. Es. 57, 7. Hos. 4, 13.
Jer. 16, 18.
8. Nuft cælkka Hærra: Nuftgo
mailhe gavdnu vidnemuorje siste,
ja olmuš cælkka: Ale billest dam,
dastgo dam siste læ buristsivdna-
dus, nuft aigom mon dakkat mu
balvvalegjidam diti ja im hævatet
buokrak*.

* d. l. obba albmuga.

9. Mutto mon aigom diktet

boattet nale Jakobest ja mu vari-
dam arbbijægje Judast, ja mu olgus-
valljijuvvumak galggek dam* arbbit,
ja mu balvvalægjek galggek dast
assat. Salm. 69, 36. 37.

* ædnama.

10. Ja Saron galgga šaddat
guottomsagjen smavva omidi, ja
Akor vuobme livvasagjen stuora
omidi, mu albmugi buorren, mi muo
occa. 1 Muit. 27, 29. Josv. 7, 26.
Hos. 2, 15.

11. Mutto di, guđek hæittebe-
tet Hærra, guđek vajaldattebetet
mu basse vare, guđek rakadepet
bævde Gadi*, ja guđek addebe-
tet dievva sægotuvvum jukkamuša
Meni*,

* æppe-ibmeli namak.

12. din aigom mon addet dokko
miekkai, ja di galggabetet buokak-
rakkan vuollanet njuovatallam varas,
daina go mon ravkkim, ja epet di
vastedam, mon sardnum, ja epet di
gullam, mutto dagaidek dam, mi
baha læi mu čalmi oudast, ja
valljidek dam, masa mon im likom.
Sanel. 1, 24 j. n. v. Es. 66, 4.
Jer. 7, 13. 27; 35, 17. Sak. 7, 11.

13. Damditi, nuft cælkka dat
Hærra Hærra: Gæča, mu balvva-
lægjek galggek borrat, mutto di
galggabetet nælggot; gæča, mu
balvvalægjek galggek jukkat, mutto
di galggabetet goikkat; gæča, mu
balvvalægjek galggek illodet, mutto
di galggabetet hæppanet;
Salm. 22, 27; 25, 3. Matt. 5, 6. Luk. 6, 21.
Joh. 16, 22.

14. gæča, mu balvvalægjek galg-
gek avvodet vaimo ilo diti, mutto di
galggabetet barggot vaimo givse diti
ja holvvot vuoiŋa cuvkkijume diti.

15. Ja di galggabetet guođđet
din namadek vuornasen* mu olgus-
valljijuvvumidi, ja dat Hærra Hærra
galgga du goddet; mutto su balv-
valegjides galgga son goččot æra
namain,

* galgga celkkujuvvut: Ibmel rangašte-
kus muo, nuftgo son rangašti sin,
jos mon j. n. v.

Salm. 102, 9. Jer. 29, 22. Es. 62, 2. Alm. 2, 17.

16. nuft atte dat, gutte ječas
buristsivdneda ædnam alde, galgga
buristsivdnedet ječas dam oskaldas
Ibmel siste, ja dat, gutte vuordno
ædnam alde, galgga vuordnot dam
oskaldas Ibmel bokte, dainago dak
ouddalaš atestusak læk vajaldattu-
juvvum, ja dainago dak læk čik-
kujuvvum mu čalmi oudast.
Jer. 4, 2; 12, 16.

17. Dastgo gæča, mon sivdne-
dam ođđa alme ja ođđa ædnama,
ja oudeb dapatusak æi galga muit-
tujuvvut æige bagjanet gænge vaib-
moi. 51, 16; 66, 22. 2 Petr. 3, 13.
Alm. 21, 1. 4.

18. Mutto illodeket ja avvodeket
gidda agalaš aiggai dam diti, maid
mon sivdnedam! Dastgo gæča, mon
sivdnedam Jerusalema aive illon
ja dam albmuga aive avvon.
35, 10.

19. Ja mon aigom avvodet Je-
rusalem diti ja illodet mu albmu-
gam diti, ja i galga šatan æmbo
gullut dam siste čierrom jiedna
ige barggom jiedna.

20. Dobbe i galga šatan æmbo
boattet njamme manna, gutte ælla
dušše soames beivid, daihe daggar
boares, gutte i dævde su beivides
mære; dastgo barnaš dat galgga læt,
gutte jabma čuođe jage boaresen,
ja čuođe jage boaresen galgga dat
suddolaš šaddat, gutte garroduvvu*.
* Salm. 55, 24.

21. Ja si galggek huksit viesoid
ja assat dai siste ja gilvvet vid-
negardid ja borrat dai šaddoid;
62, 8 j. n. v. Am. 9, 14.

22. æi si galga huksit, ja æres
fast assat, æi si galga gilvvet, ja
æres fast borrat; dastgo nuftgo
muora bæivek galggek mu albmug
bæivek læt, ja mu olgus-valljijuv-
vumak galggek borrat sin gieđai-
dæsek dagoid.
5 Mos. 28, 30. Hos. 8, 7.

23. Æi si galga vaivvedet ječai-
dæsek duššas ja æi riegadattet ma-
naid fakkis jabmem varas; dastgo
si læk Hærra buristsivdneduvvum

nalle, ja sin maŋestboattek orruk sin lutte. 61, 8. 9.

24. Ja de galgga dapatuvvat, ouddalgo si čurvvuk, de galgam mon vastedet, go si læk ain sardnomen, de galgam mon gullat.
Salm. 91, 15; 145, 18. Es. 30, 19; 58, 9. Matt. 7, 7.

25. Gumpe ja labbes galggaba ovtast guottot, ja legjon galgga borrat avjid nuftgo vuoksa, ja gærbmaš biebmo galgga læt muoldda; i oktage galga dakkat bahaid ige oktage duššadet maidege obba mu basse vare alde, cælkka Hærra.
11, 6 j. n. v. Hos. 2, 18.

66. Kapittal.

Hærra dieđeta sigjidi, guđek aigguk huksit sudnji tempela buktem varas sudnji dam siste sin oaffaridesek, mutto guđek sæmma aige maidai balvvalek æppe-ibmelid æige jægad su sane, atte son i darbaš maidege tempelid ja fastaša sin oaffarid. Dušše dak vuollegažak læk sudnji dokkalažak; dai čævllas guoktelažai bagjeli aiggo son buktet likkotesvuođa. 1—4. Dasto son jorgid doi guvllui ja gulata sigjidi, atte sin ibmelmættom vieljak, guđek vašotek sin ja bilkkedek sin osko ja doaivo, galggek oažžot rangaštusasek, 5. 6; su særvvegoddes aiggo son hoapost lasetet ja valljogasat buristsivdnedet, jeđđitussan ja illon sigjidi, guđek dam rakistek, 7—14, mutto dam vašalažaid aiggo son duššadet hirbmadlaš moarre-duomo bokte, 15—17. Son aiggo garra duomoi bokte ja evangelium sardnedume bokte gočćot bakenlaš albmugid su særvvegoddasis, dakkat daid oasalažžan Israel vuoiŋalaš pappavutti ja dai bokte doalvvot dam erit jorralam ja obba ædnam mietta bieđganam Israel ruoktot lusas, 18—21. Dat ođđa særvegodde, mi sistes adna sikke Israel ja bakenid, galgga bissot ja balvvalet su agalažat, mutto æppe-oskolažak ja ibmelmættomak galggek rangaštuvvut helveta agalaš dolain, 22—24.

1. Nuft cælkka Hærra: Albme læ mu truonno, ja ænam mu julgi vuološ; gost læ daggar viesso, maid di matašeidek munji huksit, ja gost læ daggar baikke, mast mon matašim vuoiŋadet?
1 Gon. 8, 27. 2 Muit. 6, 18. Matt. 5, 34. 35. Ap. dag. 7, 49; 17, 24. Salm. 132, 13. 14.

2. Alma buok dam læ mu gietta dakkam, ja de šaddai buok dat, cælkka Hærra. Mutto su bællai aigom mon gæččat, dam varnotæme bællai ja su bællai, gæst læ cuvkkijuvvum vuoigŋa, ja gutte læ suorgganam mu sane diti.
Salm. 34, 19; 51, 19. Es. 57, 15; 61, 1.

3. Dat, gutte njuovva vuovsa, læ dego dat, gutte godda olbma; dat, gutte oaffarušša labba, læ dego dat, gutte doagja bædnaga čæbeta; dat, gutte oaffarušša borramuš-oaffara, læ dego dat, gutte oaffarušša spidnevara; dat, gutte bukta muitto-oaffara virakest, læ dego dat, gutte ramed æppe-ibmelid. Nuftgo si læk valljim sin ječaidæsek gæinoid, ja sin siello liko sin fastevuođaidi,

4. nuft aigom maidai mon valljit bahast singuim mænnodet, ja mast si ballek, dam addam mon sin bagjeli boattet, dainago mon čurvvum, mutto i oktage vastedam, mon sardnum, mutto æi si gullam, mutto dakke, mi baha læi mu čalmi oudast, ja valljijegje dam, masa mon im likom.
Sanel. 1, 25 j. n. v. Es. 65, 12.

5. Gullet Hærra sane, di, guđek lepet suorgganam su sane diti! Din vieljak, guđek din vašotek, guđek din nordastek erit luttesek mu nama diti, celkkek: Čajetekus Hærra su hærvasvuođas, vai mi oainašeimek din ilo! Si galggek hæppašuttujuvvut. 2. v. 65, 5.
Salm. 69, 8 j. n. v. Matt. 24 9. Luk. 6, 22.

6. Gula! Jubma gavpugest! Jiedna tempelest. Hærra jiedna, su, gutte mavsata su vašalažaidasas, maid si læk dakkam!

7. Ouddalgo son* læi mannahæđest, de læ son riegadattam; ouddalgo avtak botte su bagjeli,

de læ son riegadattam bardnemana
mailbmai.
* Jerusalem.
Ap. dag. 2, 41. 47; 11, 18; 12, 24. 2 Mos.
4, 22. Es. 54, 1. Gal. 4, 27. Alm. 12, 5.
8. Gi læ gullam daggaraʒaid?
Gi læ oaidnam daggar dapatu-
said? Boattago okta ænam mailb-
mai ovtag bæivest, daihe riegada-
go okta almug ovta havest?
Dastgo Sion læ læmaš manna-
hæđest ja dagga have riegadattam
su barnides.
9. Galgašimgo mon rappat rie-
gadattem-gæino ja im diktet rie-
gadattet? cælkka Hærra. Daihe
galgašimgo mon, gutte divtam
riegadattet, dam dappat? cælkka
du Ibmel.
10. Illodeket Jerusalemin ja avvo-
deket su diti, di buokak, guđek
su rakistepet! Avvodeket sagga
suina, di buokak, guđek morašte-
pet su diti, Tob. 13, 24.
11. vai di njamašeidek ja galle-
tuvvušeidek su dærvasmatte čiʒ-
ʒin, vai di njamašeidek ja arvos-
mattašeidek ječaidædek su hær-
vasvuođa dievasvuođa bokte!
12. Dastgo nuft cælkka Hærra:
Gæča, mon doalvom rafhe su lusa
nuftgo dæno ja bakeni hærvasvuođa
nuftgo bagjeldulvve joga, ja di
galggabetet njammat; gieđai alde
galggabetet di guddujuvvut, ja čibbi
alde galggabetet di lakkoduvvut.
40, 11.
13. Nuftgo muttom, gæn su
ædne ješše, nuft aigom mon din
ješšit, ja Jerusalemest galggabetet
di ješšijuvvut. 49, 13.
14. Ja di galggabetet dam oaid-
net, ja din vaibmo galgga avvodet,
ja din davtek galggek ruonodet
nuftgo rasek, ja dat galgga dovd-
dujuvvut, atte Hærra gietta læ
su balvvalegji mielde, mutto son
galgga moaratuvvat su vašalaʒai-
des ala. 35, 10; 51, 11. Luk. 19, 27.
15. Dastgo gæča, Hærra galgga
boattet dola siste, ja su vavnak
galggek læt nuftgo ramadak-biegga,
mavsatam varas su morines buol-
levaš dola siste ja su bælkkemines
dolla-njuokčami siste;
2 Tess. 1, 8. 2 Petr. 3, 7.
16. dastgo dolain galgga Hærra
duomo doallat ja su mikines buok
oaʒe bagjel, ja dak Hærrast god-
dujuvvum olbmuk galggek šaddat
ædnagen. Alm. 19, 21.
17. Dak, guđek basotek ja but-
testek ječaidæsek gilvagardi diti
muttoma mielde, gutte læ gasko
sin gaskast*, guđek borrek spidne-
biergo ja fastes spirid ja sapanid,
si galggek buokakrakkan hævva-
net, cælkka Hærra. 65, 3. 4.
* d. l. sin oapestægjek, gæi mielde si
gævatek ječaidæsek.
18. Ja mon, mon dagam sin
dagoid ja sin jurddagid duššen;
dat aigge boatta, go mon čokkim
buok albmugid ja gielaid, ja si
galggek boattet ja oaidnet mu hær-
vasvuođa. Mik. 4, 11 j. n. v.
Esek. 38, 1 j. n. v. 39, 21.
19. Ja mon aigom dakkat mærka
sin ala ja sist vuolgatet batarussi
bæssam olbmuid bakenlaš albmugi
lusa, Tarsisi, Fulli ja Ludi, davg-
gebači lusa, Tubali ja Javani, daidi
gaidos mærragaddidi, mak æi læk
gullam sagaid mu birra æige oaid-
nam mu hærvasvuođa; ja si galg-
gek gulatet mu hærvasvuođa baken-
laš albmugi gaski. Efes. 1, 13.
20. Ja buok bakenlaš albmugi
lutte galggek buok din vieljak buktu-
juvvut borramuš-oaffaren Hærrai,
hæstai alde ja vavnai alde ja guod-
dem-stuoloi alde ja mul-aseni alde
ja fales kameli alde bajas mu
basse vare ala Jerusalemest, cælkka
Hærra, nuftgo Israel manak buk-
tek borramuš-oaffara buttes litti
siste Hærra vissui;
43, 5 j. n. v. 49, 12 j. n. v. 22; 60, 5 j. n. v.
3 Mos. 2, 1 j. n. v.
21. sist* maidai aigom mon
valddet aldsesam muttomid pap-
pan**, Levitalaʒʒan, cælkka Hærra.
* d. l. bakenlaš albmugak. ** 1 Petr. 2, 5.

22. Dastgo nuftgo dat ođđa albme ja dat ođđa ænam, maid mon dagam, orroba bissovaǯǯan mu muođoi oudast, cælkka Hærra, nuft galgga din nalle ja din namma orrot bissovaǯǯan.
65, 17. Jer. 31, 35 j. n. v.
23. Ja de galgga dapatuvvat: Ođđa manost ođđa mano maŋŋel ja sabbatest sabbat maŋŋel galgga buok oaǯǯe boattet rokkadallat mu muođoi oudast, cælkka Hærra.
Sak. 14, 16.
24. Ja si galggek mannat olgus ja gæččat dai olbmai jabmam gorodid, guđek læk must erit jorralam; dastgo sin matto i galga jabmet, ja sin dolla i galga časkaduvvut, ja si galggek læt fastevuottan buok oaǯǯai.
Judit 16, 21. Mark. 9, 44. Dan. 2, 12.

Profet Jeremias.

1. Kapittal.

Jeremias, gutte profetastalai gonagas Josias golbma nubbe logad jage rajest Sedekias rađđimaige loapa ragjai, 1—3, muittal, moft son Hærrast goččujuvvui læt profetan Israeli ja bakenlaš albmugidi ja nannijuvvui dasa, 4—10. Guovte oainatusa bokte dieđet Hærra sudnji, atte son aiggo fuola adnet su sanes ollašuttujume oudast ja davve-vašalaǯai (Kaldealaǯai) bokte rangaštet Israela dam æppe-ibmelbalvvalusa diti, 11—16. Hærra goččo su alma balotaga sardnedet su sane, loppededines addet sudnji famo bittet buok su vuostaičuoǯǯoides bagjel, 17—19.

1. Jeremiasa sanek, gutte læi Hilkiasa bardne, muttom dain papain, guđek legje Anatotest Benjamin ædnamest, Josv. 21, 18.
2. gæsa Hærra sadne dapatuvai dain beivin, go Josias, Amon bardne, læi Juda gonagas, su rađđijume golbma nubbe logad jagest,
2 Gon. 21, 24.
3. ja dasto dain beivin, go Jojakim, Josias bardne, læi Juda gonagas, gidda Sedekiasa, Josias barne, Juda gonagasa, okta nubbe logad jage loapa ragjai, gidda dassači go Jerusalem eritdolvvujuvvui dam viđad manost. 2 Gon. 23, 34; 25, 8. 11.
4. Hærra sadne dapatuvai munji naft:
5. Ouddalgo mon rakadim du ædnehæga sisa, de dovddim mon du, ja ouddalgo don olgusbottik ædnehægast, de basotim mon du; mon bigjim du profetan albmugidi. Es. 49, 1. Sir. 49, 9. Gal. 1, 15.
6. Mutto mon celkkim: Vuoi Hærra, Hærra! Gæča, im mon mate sardnot; dastgo mon læm nuorra.
7. De celki Hærra munji: Ale cælke: Mon læm nuorra! Mutto sin buokai lusa, gæi lusa mon vuolgatam du, galgak don mannat, ja buok, maid mon dudnji gočom, dam galgak don sardnot. Esek. 3, 17.
8. Ale bala sist, dastgo mon læm duina du gagjom varas, cælkka Hærra. 19. v.; 15, 20. Es. 41, 10. Esek. 3, 9.
9. Ja Hærra geiggi su gieđas ja guoskati mu njalbmai, ja Hærra celki munji: Gæča, mon bijam mu sanidam du njalbmai. Es. 6, 7; 51, 16.
10. Gæča, mon bijam du dam bæive albmugi bagjel ja rikai bagjel bajas gaikkot ja vuolas njæiddet ja duššadet ja vuolas gaikkot, huksit ja gilvvet. 18, 7. 9; 31, 28.
11. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft: Maid don oainak, Jeremias? Ja mon celkkim: Mon oainam gocce muorra*-soabbe.

*d. l. mandelmuorra, mi goččujuvvu nuft, dainago dat adna liđid arabut go æra muorak.

12. Ja Hærra celki munji: Riekta don læk oaidnam; dastgo mon aigom goccet mu sadnam bagjel, nuft atte mon ollašuttam dam.
13. Ja Hærra sadne dapatuvai

munji nubbe gærde naft: Maid don oainak? Ja mon celkkim: Mon oainam duoldde bađe, ja dat læ jorgetam deiki guvllui davven.

14. Ja Hærra celki munji: Davven galgga oasetesvuotta luovos luittujuvvut buok ædnam assi bagjeli. 4, 6; 6, 22; 25, 9.

15. Dastgo gæča, mon ravkam buok sokkagoddid davve-guovlo rikain, cælkka Hærra, ja si galggek boattet ja bigjat, ješgutteg su stuolos Jerusalem portai uksaraige ouddi ja buok dam muvrai vuostai birra buok ja buok Juda gavpugi vuostai. 52, 4. 5.

16. Ja mon aigom cælkket mu duomoidam sin bagjel buok sin bahavuođa diti, go si heitte muo ja boldde suovvasid æra ibmelidi ja rokkadalle sin gieđaidæsek dagoid.

17. Mutto don galgak boakkanastet du alemidad ja čuoǥǥelet ja sardnot sigjidi buok, maid mon dudnji gočom; ale bala sist, amam mon du sist ballatet!

18. Ja mon, gæča, mon dagam du odne nana gavpugen ja ruovddebaǥǥen ja væikkemuvrran obba ædnam vuostai, Juda gonagasai vuostai, dam oaivamuǥai vuostai, dam papai vuostai ja ædnam albmuga vuostai. 15, 20. Esek. 3, 8. 9.

19. Ja si galggek soattat du vuostai, mutto æi bittet du bagjel; dastgo mon læm duina, cælkka Hærra, du gagjom varas. 8. v.

2. Kapittal.

Hærra muitot profeta bokte su albmugasas dai stuora buoredagoi birra, maid son dam nuorravuođast læ čajetam dasa, ja vaiddal dam stuora gittemættomvuođa bagjel, go dat læ hæittam su, dam ælle Ibmela, vaiko vela bakenakge dollek sin jabmam ja famotes æppe-ibmelinesek gidda, 1—13. Damditi læ son maidai addam dam amas albmugi halddoi, dego dat i livče su manna, mutto balvvalægje, 14—19. Navcates almug vigga dušše diti ječas vanhurskesen dakkat; dam dagok, dam æppe-ibmelbalvvalus ja dat vigetes varra, maid dat læ golgatam profetaides ja æra ibmelbalolaǥaid sorbmidedin, duođaštek dam vuostai. Dainago almug nuft guoktelašvuođain vigga ječas vanhurskesen dakkat, aiggo Hærra vela ain dam rangaštet, 20—37.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Vuolge ja čuorvo Jerusalem beljidi ja cælke: Nuft cælkka Hærra: Mon muitam dudnji du nuorravuođa ustebvuođa, du loppadaddambeivi rakisvuođa, moft don vagjolik mu maŋest mæcest, daggar ædnamest, mast i gilvvujuvvu.

3. Basse læi Israel Hærrai, dat læi su alggošaddo*; buokak, gudek vigge dam borrat, ferttijegje dam oudast makset, oasetesvuotta bođi sin bagjeli, cælkka Hærra.

*Jak. 1, 18.

4. Gullet Hærra sane, Jakob viesso ja buok Israel vieso sokkagoddek!

5. Nuft cælkka Hærra: Maid værrevuođaid læk din vanhemak gavdnam mu duokken, go si manne gukkas must erit ja vagjolegje duššalaš ibmeli maŋest ja šadde duššalaǥǥan? 2 Gon. 17, 15. Rom. 1, 21.

6. Ja æi si cælkkam: Gost Hærra læ, gutte doalvoi min bajas Egypten ædnamest, gutte laiddi min mæcest, avddem ædnami ja skurčoi ædnamest, goikesvuođa ja jabmem suoivvan ædnamest, daggar ædnamest, man čađa i læk oktage olmai vagjolam, ja mast i læk oktage olmuš assam?

2 Mos. 12, 37. 51. 5 Mos. 32, 10.

7. Ja mon dolvvum din daggar ædnam sisa, mast læk šaddolaš baikek, vai di borrabetet dam šaddoid ja dam burid; ja go di bođidek sisa, de di duolvvadeidek mu ædnama ja dagaidek mu arbe fastevuottan. 16, 18.

8. Papak æi cælkkam: Gost læ Hærra? Ja si, gæin læi lagain dakkamuš, æi dovddam muo, ja

baimanak jorralegje must erit, ja profetak profetastalle Baal bokte ja vagjolegje sin maŋest, guđek æi abot*.

*æppe-ibmeli maŋest; 1 Sam. 12, 21.

9. Damditi aigom mon vela ain mannat dinguim rievte ouddi, cælkka Hærra; vela din manaiguim aigom mon mannat rievte ouddi. Hos. 4, 1. Mik. 6, 2. 2 Mos. 20, 5.

10. Dastgo mannet rasta Kittealaŝai sulluidi ja geččet, ja bigjet sane Kedari ja vuttivalddet visut ja geččet, lægo mikkege daggarid dapatuvvam! Salm. 120, 5.

11. Lægobe bakenlaš almug lonotam ibmelid, vaiko dak æi læk ibmelak? Mutto mu almug læ lonotam su gudnes daina, mi i abot*. *8. v. Salm. 106, 20.

12. Hirmastuvvet, di almek, dam diti, ja soigget, šaddet hui suorganæbmai, cælkka Hærra.

13. Dastgo guokte bahas dago læ mu almug dakkam; muo læk si hæittam, gi læm ælle čacce-aja, roggam diti aldsesæsek galdoid, ragagam galdoid, mak æi jæge čace. 17, 13. Salm. 36, 10.

14. Lægo Israel balvvalægje? Lægo son sidast riegadam balvvalægje? Manne læ son šaddam stajadussan? 2 Mos. 4, 22.

15. Nuorra legjonak gillju su vuostai; si adde sin jienasek gullut, ja si dakke su ædnama mæccen; su gavpugak bolddujuvvujegje, nuft atte i oktage dai siste asa. Es. 5, 29.

16. Nof ja Takpenes manak maidai dakke du oaivvečoka baljesen.

17. Igoson dat, go don heittik Hærra, du Ibmelad, dam aige, go son aigoi laiddit du gæino mielde, læk dakkam dudnji dam? 4, 18.

18. Ja dal, mi dakkamušaid dust læ gæinoin Egypteni, jukkam diti Sikora* čace? Ja mi dakkamušaid dust læ gæinoin Assyriai, jukkam diti dæno** čace?

*d. l. Niledædno. **d. l. Eufrat.

19. Du bahavuotta bagad du, ja du eritjorralæmek rangaštek du; dovdid dalle ja oaine, atte dat læ baha ja bačča, go don hæitak Hærra, du Ibmelad, ja go ballo mu oudast i boađe du bagjeli, cælkka Hærra Hærra, alme vægai Ibmel.

20. Dastgo doluš aige rajest dogjik don du gæssad gaskat, botkodik don du baddidad, ja don celkkik: Im mon aigo balvvalet. Mutto juokke alla dieva ala ja juokke rudnis muora vuollai vællanik don ja furrušik. 3, 6. Es. 57, 5.

21. Ja mon legjim almake gilvvam du nuftgo šiega vidnemuora, aive valljo gilvvagid; moft læk don dalle munji nubbastuvvam amas vidnemuora amas suorggen?

Salm. 80, 9 j. n. v. Es. 5, 1 j. n. v. Mark. 12, 1.

22. Dastgo jos don vela basadifčikge ječad gudnasaltin ja anašik ollo gudnačace, de lifči almake du værredakko durdas mu muođoi oudast, cælkka Hærra Hærra.

23. Moft matak don cælkket: Im mon læk duolvvaduvvum, im mon læk mannam Baali maŋest? Gæča du luodaidad vuomest*! Dovdid, maid don læk dakkam, don fales njiŋŋelas kamel, mi ruotak duokko deiki! *7, 31.

24. Nuftgo mæcce-asen, mi læ harjanam mæccai, nuft rottestalla son su sielos aibašemin aimo; su himolašvuotta, — gi matta dam jaskodattet? Si buokak, guđek su occek, æi darbaš viekkat vaibbamassi; su mano siste gavdnek si su.

25. Ale divte du juolgad šaddat rabasen ja du čoddagad šaddat goikkoi! Mutto don cælkak: Dušše diti! Im! Dastgo mon rakistam abmasid, ja dai maŋest aigom mon mannat. 18, 11. 12.

26. Nuftgo suola fertte hæppanet, go son doppijuvvu, nuft fertte Israel viesso hæppanet, si ječa,

sin gonagasak, sin oaivamuǯak ja sin papak ja sin profetak,

27. dainago si celkkek murri: Don læk mu ačče, ja gæđgai: Don læk muo riegadattam. Dastgo si læk jorggalam sælge ja æi muođoid mu guvllui. Mutto sin oasetesvuođasek aige celkkek si: Čuoǯǯel ja bæste min!
32, 33. 5 Mos. 32, 17. 18. Duob. 10, 7—10.

28. Gost læk dalle du ibmelak, maid don dakkik aldsesad? Čuoǯǯelekusek si. jos si mataše du bæstet du oasetesvuođa aige! Dastgo nuft ædnagak, go du gavpugak læk, nuft ædnagen læk du ibmelak šaddam, Juda! 5 Mos. 32, 37. 38. Duob. 10, 14. Jer. 11, 12. 13.

29. Manne bælkkebetet di muina? Di lepet buokakrakkan jorralam must erit, cælkka Hærra.

30. Dušše diti cabmim mon din manaid; æi si vuostaivalddam bagadusa; din miekke loapati din profetaid nuftgo duššadægje legjon.
5, 3; 17, 23. 1 Gon. 19, 10. 2 Gon. 21, 16. 2 Muit. 24, 20 j. n. v.

31. O sokkagodde! Vuttivalde Hærra sane! Læmgo mon læmaš mæccen Israeli daihe sukkis sævdnjadasa ænamen? Manne cælkka mu almug: Mi læp dakkam ječaidæmek luovosen, æp mi aigo šatan æmbo boattet du lusa?

32. Juogoson nieidda vajaldatta su čiŋas, ja moarsse su boakkanes? Mutto mu almug læ vajaldattam muo lokkamættom beivid.

33. Alma don burist dieđak valljit du gæinod occam varas rakisvuođa! Damditi læk don maidai barjetam du gæinoidad baha guvllui.

34. Du bivtashelmin gavdnu maidai vigetes vaivaš olbmui sieloi varra; ik don doppim sin sisagaikodedin*, mutto buok dam diti dat læi**. Es. 1, 15. *2 Mos. 22, 2.
**d. l. dai du ibmelmættom mænoidad diti (23. v. j. n. v.) golgatik don sin varaid.

35. Ja almake cælkak don: Mon læm vigetæbme, su moarre læ vissasi jorgetam erit must. Gæča, mon aigom mannat duina rievte ouddi, dainago don cælkak: Im mon læk suddodam.

36. Manne birra vagjolak don nuft sagga molssom diti du gæinod? Maidai Egypten bokte galgak don hæppašuttujuvvut, nuftgo don hæppašuttujuvvik Assyria bokte.

37. Dobbe maidai galgak don olgusmannat du gieđaidadguim oaivad alde*; dastgo Hærra læ sin hilggom, gæi ala don dorvastak, ja ik don galga maidege likkoid singuim adnet.
*d. l. morrašin; 2 Sam. 13, 19.

3. Kapittal.

Nuftgo hilggujuvvum nisson, go son læ šaddam æra olbma akkan, laga mielde i oaǯo su oudeb boadnjas lusa ruoktot maccat, nuft i almugge šadda, maŋŋelgo dat læ jorggalam ječas æra ibmeli bællai, šat æmbo oaǯǯot Hærrast armo, go dat buok bagadusain fuolakættai bisso Hærrast erit jorralæmest, 1—5. Juda, mi læ oaidnam, moft Israel su æppeibmelbalvvalusas diti læ hilggujuvvum Hærrast, i læk almake daggo bokte addam ječas cuigoduvvut, mutto læ dušše betolašvuođain ječas jorggalam su æppeibmelbalvvalusastes erit, 6—10; dat læ daggo bokte čajetam, atte dat læ vela ibmelmættomæbbo go Israel, 11. Hærra nævvo dal Israela maccat ruoktot su lusa; de son aiggo dasa fastain armo addet, doalvvot dam bacatasa ruoktot, addet dasa rievtes baimanid ja dakkat daina ođđa litto, masa maidai bakenak galggek servolaǯǯan šaddat, 12—17. Maidai Juda galgga dalle oktan Israelin maccat fanggavuođastes ruoktot, 18. Profeta muittala, moft Israel, mi dassači, buok Hærra arbmogasvuođast fuolakættai, læ læmaš oskaldasmættom, rokkusčierromin dovdasta su jorralæmes sust erit, 19—25.

1. De celkkujuvvu: Go olmai dikta su akas vuolgget, ja go son manna su lutte erit ja šadda æra olbma akkan, mattago son dalle fastain boattet ruoktot su lusa? Igo dalle dat ænam æppebasotuvvuše? Ja don, don læk furrušam

ollo ustebiguim ja galgaŝik almake boattet ruoktot mu lusa? cælkka Hærra. 5 Mos. 24, 1—4.
2. Bajas bajed du čalmidad baljes dievai guvllui ja gæča: Moft læk don hæppaŝuttujuvvum? Balgesguorain čokkajik don ja vurddik sin, nuftgo Arabialaŝ olmai mæcest, ja don æppebasotik ædnama du furruŝæmad bokte ja du bahavuođad bokte
3. De dollujuvvujegje arvve-oavtek ruoktot, ja maŋŋe-arvve i gaččam; mutto dust læi fuorranisson gallo, ik don dattom hæppanaddat. 5 Mos. 11, 16. 17. 1 Gon. 17, 1. Am. 4, 7.
4. Ikgo don læk aito dalge čurvvom munji: Mu ačačam, don læk mu nuorravuođa usteb?
5. Juogo son aiggo adnet moare agalaẑat daihe bisotet sutto agalaŝ aiggai? Gæča, nuft don sardnuk, ja almake dakkik don baha, ja don nagadik dam. Salm. 103, 9.
6. Ja Hærra celki munji gonagas Josias beivin: Lækgo don oaidnam, maid dat eritjorralam, Israel, læ dakkam? Son manai bajas juokke alla vare ala ja juokke rudnis muora vuollai ja furruŝi dobbe. 2, 20. 2 Gon. 17, 10.
7. Ja mon celkkim: Maŋŋelgo son læ buok dam dakkam, de aiggo son mu lusa ruoktot maccat. Mutto i son maccam ruoktot, ja dam oini dat oskaldasmættom, su oabba, Juda.
8. Ja mon oidnim, atte vaiko mon legjim diktam dam eritjorralam, Israela, vuolgget ja addam sudnji su ærrogirje, dainago son læi furruŝam, de i ballam almake dat oskaldasmættom, Juda, su oabba, mutto manai dokko ja furruŝi, son maidai; 2 Gon. 17, 18. 19. Es. 50, 1.
9. ja de dapatuvai su julgalaŝ furruŝæme diti, atte son æppebasoti ædnama, ja son furruŝi geđgiguim ja muoraiguim.
10. Ja buok dast fuolakættai i maccam dat oskaldasmættom, su oabba, Juda, ruoktot mu lusa obba su vaimostes, mutto betolaŝvuođain, cælkka Hærra.
11. Ja Hærra celki munji: Dat eritjorralam, Israel, læ čajetam ječas vanhurskasæbbun go dat oskaldasmættom, Juda. Esek. 16, 51. 52.
12. Vuolge ja čuorvo daid sanid davas guvllui ja cælke: Maca dadde ruoktot, don eritjorralam, Israel, cælkka Hærra; im mon aigo roaddosmattet mu muođoidam moarest din vuostai; dastgo mon læm arkalmaste, cælkka Hærra, im mon aigo adnet moare agalaẑat.
13. Duŝŝe dovda du værredagod, atte don læk Hærrast, du Ibmelestad, erit jorralam ja læk viekkam moaddeŝlai gæinoi mielde amas ibmeli lusa, juokke rudnis muora vuollai, ja mu jiena epet di læk gullam, cælkka Hærra. Salm. 32, 5. Sanel. 28, 13.
14. Maccet ruoktot, di eritjorralam manak, cælkka Hærra; dastgo mon læm din boadnja, ja mon aigom valddet din, ovta ovta gavpugest ja guokte ovta sokkagoddest, ja doalvvot din Sioni. Es. 54, 5.
15. Ja mon aigom addet digjidi baimanid mu vaibmom mielde, ja si galggek gæččat din dieđoin ja jirmin. 23, 4.
16. Ja de galgga dapatuvvat, go di ŝaddabetet ædnaggærddasaẑẑan ja ŝaddolaẑẑan ædnamest dain beivin, cælkka Hærra, de æi si galga ŝatan æmbo sardnot Hærra litto arka birra, ja i dat galga bagjanet gænge vaibmoi, ja æi si galga dam muittet ja æi occalet, ja daggar i galga ŝatan æmbo dakkujuvvut. 31, 33.
17. Dam aige galgga Jerusalem goččujuvvut Hærra truonnon, ja buok albmugak galggek dasa čoagganet, Hærra nama lusa, Jerusalemi, ja æi si galga ŝatan æmbo vagjolet sin baha vaimosek buoŝŝevuođa mielde. Es. 2, 2 j. n. v. 18, 7.

18. Dain beivin galgga Juda viesso mannat Israel vieso lusa, ja si galggek ovtast boattet davveædnamest dam ædnami, maid mon addim din vanhemidi arbben.

19. Ja mon, mon celkkim: Man allagassi aigom mon du bigjat manai gaski ja addet dudnji havskajes ædnama, dam čabbamus arbe albmugi gaskast! Ja mon celkkim vela ain: Di galggabetet čuorvvot munji: Mu aččam! ja epet di galga jorggalet ječaidædek must erit.

20. Mutto duođai, nuftgo nisson læ oskaldasmættom su ustebes vuostai, nuft lepet di læmaš oskaldasmættomak mu vuostai, Israel viesso! cælkka Hærra.

21. Jiedna gullu baljes dievai alde, Israel manai rokkus-čierrom; dastgo si læk jorggom sin gæinosek, si læk vajaldattam Hærra, sin Ibmelæsek. 2, 32.

22. Maccet ruoktot, di eritjorralam manak! Mon aigom dalkastet din eritjorralæme. Gæča, mi boattep du lusa; dastgo don læk Hærra, min Ibmelæmek. 12. v.

23. Duođai, duššе diti bajeduvvu šlabma dievai alde*; duođai, Hærra, min Ibmelæmek, siste læ Israel bestujubme!

*d. l. dakkujuvvu æppe-ibmelbalvvalæbme šlamain dai alde. Salm. 3, 9; 68, 20. 21. Es. 45, 24.

24. Ja almake læ hæppadlašvuotta* loapatam min vanhemi fidnimuša gidda min nuorravuođa rajest, sin smavva omid ja sin stuora omid, sin barnid ja sin nieidaid.

*æppe-ibmel; 11, 13. Hos. 9, 10.

25. Vællajekop mi min hæppašussamek siste, ja gokčus min hæppad min! Dastgo Hærra, min Ibmelæmek, vuostai læp mi suddodam, mi ja min vanhemak, gidda min nuorravuottamek rajest ja gidda odnaš bæive ragjai, ja æp mi læk gullam Hærra, min Ibmelæmek, jiena. Dan. 9, 7. 8.

4. K'apittal.

Israel dovdastusa ala (3, 22—25) vasted Hærra, atte jos dat duottavuođast jorggal ječas, de galgga dat fastain armo gavdnat su lutte ja oaššot loppadusa bakeni jorggalusa birra devddujuvvut, 1. 2. Dasto jorgetedin Juda bællai nævvo son maidai damge duođalaš ja olles jorggalussi, amas su hævatægje moarre boattet dam bagjeli, 3. 4, ja de gulata, atte dam ænam galgga hævatuvvut vašalaššain, guđek bottek davven, (Kaldealaššain), 5—9. Suorgganemin dam diti vaiddal profeta, go Hærra læ suovvam værre-profetaid bættet albmuga loppededin dasa rafhe, 10, ja de muittala boatte hævvanæme birra, mast duššefal hoppujes jorggalus matta dam bæstet, 11—18. Maŋemusta cælkka son, atte sust ja buok ibmelbalolaššain læ bačča bavčas dam hævvanæme diti, maid son oaidna boattemen ædnam bagjeli albmuga jallavuođa diti, ja maid son visut čilgge; mutto sæmma aige son duođašta, atte Hærra i aigo ædnama aibas hævatet, 19—31.

1. Jos don jorgidak, Israel, cælkka Hærra, de galgak don fastain boattet mu lusa, ja jos don javkkadak du fastevuođaidad mu muođoi oudast erit, de ik don galga vagjolet stađesmættomen birra,

2. ja jos don vuornok: Nuft duođai go Hærra ælla! duottavuođain, vuoiggadvuođain ja vanhurskesvuođain, de galggek bakenlaš albmugak buristsivdnedet ječaidæsek su siste ja ramedet ječaidæsek sust. 5 Mos. 6, 13. Es. 65, 16; 45, 25.

3. Dastgo nuft cælkka Hærra Juda olbmaidi ja Jerusalemi: Gaikkot aldsesædek ođđa ædnama, ja allet gilve bastelis lanjai gaski! Hos. 10, 12. Esek. 18, 31. Matt. 13, 7. 22.

4. Birračuppet ječaidædek Hærrai ja eritvalddet din vaimodek ouddalike, di Juda olbmak ja Jerusalem assek, amas mu moarre vuolgget olgus dego dolla ja boalddet, alma gænge časkadkættai, din dagoi bahavuođa diti! 5 Mos. 10, 16; 30, 6. Rom. 2, 28 j. n. v. Kol. 2, 11. Jer. 21, 12.

5. Gulateket dam Judast ja dieđeteket dam Jerusalemest ja celk-

ket: Čuojateket basunin ædnamest! Čurvvot alla jienain ja celkket: Čoagganeket ja mannop mi dai nana gavpugi sisa!
Hos. 5, 8. Joel 2, 1. Jer. 8, 14.
6. Bajas bajedeket soattelævga Sion guvllui, sirddet erit, allet bisan! Dastgo mon buvtam oasetesvuođa davven ja stuora moivvašume. 1, 14; 6, 1.
7. Legjon læ likkam bajas su rođostes, ja albmugi hævatægje læ likkasam matkai, vuolggam olgus su baikestes, dakkam diti du ædnama mæccen; du gavpugak galggek duššaduvvut, nuft atte i oktage dai siste asa. 5, 6.
8. Damditi garvoteket ječaidædek sækain, vaiddaleket ja holvvot! Dastgo Hærra buolle moarre i læk jorgidam min bælest erit. 6, 26.
9. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, cælkka Hærra, de galgga gonagasa jierbme ja oaivamužai jierbme njuorddaset, ja papak galggek suorgganet, ja profetak balloi doppitallat.
10. De mon celkkim: Vuoi Hærra, Hærra! Duođai, don læk diktam dam albmuga ja Jerusalema bætatallat, go celkkujuvvui: Rafhe galgga šaddat digjidi oassen. Ja miekke læ dadde bakkim sielo sisa.
6, 14; 14, 13 j. n. v.
11. Dam aige galgga celkkujuvvut dam albmugi ja Jerusalemi: Buolle biegga baljes dievain mæcest boatta mu albmuga nieida vuostai, i gornid goaivvom varas ige daid raidnim varas.
12. Daggar biega, mi læ garrasæbbo, go dasa darbašuvvu, galgam mon diktet boattet; dal aigom maidai mon cælkket duomo sin bagjel.
13. Gæča, nuftgo balvak manna son* bajas, ja nuftgo ramadakbiegga læk su vavnak, su hæstak læk falebuk go goaskemak; vuoi migjidi, dastgo mi læp hævatuvvum.
* vašalaš. Es. 5, 28. Hab. 1, 8.
14. Basa bahavuođa du vaimostad erit, Jerusalem, vai don matak bestujuvvut! Man gukka galggek du suddolaš jurddagak assat du siskaldasast? Es. 1, 16.
15. Dastgo jiedna gulata Danest ja einosta baha Efraim varest.
16. Gulateket dam albmugidi, gæča, dieđeteket dam Jerusalemi: Gocetægjek bottek gaidos ædnamest, ja si addek sin jienasek gullut Juda gavpugi vuostai.
17. Nuftgo gieddefavtak dakkek si soattesida dam vuostai birra buok; dastgo mu vuostai læ dat læmaš vuostehagolaš, cælkka Hærra. 6, 3. Luk. 19, 43.
18. Du gæidno ja du dagok læk dakkam dudnji dam; dat læ du bahavuođa šaddo, atte dat læ bačča, atte dat olla gidda du vaibmoi.
2, 19.
19. Mu siskelušak, mu siskelušak! Mon gillam bakčasid! Vuoi mu vaimo gammarak! Mu vaibmo šoavva mu siste, im mon mate javotaga orrot! Dastgo basunčuogjama, soattečuorvvoma læk don gullam, mu sillum!
20. Duššadubme duššadume ala dieđetuvvu; dastgo obba ænam læ duššaduvvum; fakkistaga læk mu goađek duššaduvvum, ja ovta čalmeravkkalæme boddost mu goatteloavddagak.
21. Man gukka galgam mon oaidnet soattelævga, galgam mon gullat basunčuogjama?
22. Dastgo jalla læ mu almug, muo æi si dovda; si læk daiddemættom manak, ja jiermetæmek læk si; si læk visasak bahaid dakkat, mutto burid dakkat æi si arvved.
5 Mos. 32, 6. Es. 1, 3. Rom. 16, 19.
23. Mon oidnim ædnama, ja gæča, dat læi avddem ja guoros, ja mon geččim alme guvllui, ja dam čuovgas læi javkkam. 1 Mos. 1, 2.
24. Mon oidnim varid, ja gæča, dak doargestegje, ja buok dievak libaidegje. Nah. 1, 5.

25. Mon geččim, ja gæča, i læm
šat mikkege olbmuid, ja buok alme
loddek legje eritgirddam.
9, 10. Sef. 1, 2 j. n. v.
26. Mon geččim, ja gæča, dat
šaddolaš ænam læi mæcce, ja buok
dam gavpugak legje vuolasgaikku-
juvvum Hærrast, su buolle moarest.
27. Dastgo nuft cælkka Hærra:
Obba ænam galgga mæccen šaddat;
im dadde aigo mon dam aibas
loapatet.
5, 10. 18; 30, 11; 46, 28. 3 Mos. 26, 44.
28. Damditi galgga ænam mora-
štet, ja albme bagjen čappodet,
dainago mon læm dam sardnom,
dam arvvalam, ja im mon gađa
dam ja im jorgid dobbe ruoktot.
29. Ridijegji ja davggebači šlama
diti læk buok gavpugak bataræmen;
dak mannek vuvdi sisa ja gorgŋuk
bajas bavti ala; buok gavpugak
læk heittujuvvum, ja i læk oktage,
gutte dai siste assa.
30. Ja don, go don hævatuvvuk,
maid aigok don dalle dakkat? Go
don garvotak ječad purpurin, go
don čiŋatak ječad gollečiŋaiguim,
go don dagak du čalmidad stuore-
sen vuoiddasin, de læ dat almake
duššе diti, go don čabbodak ječad;
du rakistægjek hilgguk du, si bivd-
dek du hæga.
2 Gon. 9, 30. Esek. 23, 9 j. n. v. 22 j. n. v.
31. Dastgo mon gulam nuftgo
riegadatte nisson jiena, nuftgo nis-
sona ballofuoikkema, gutte riega-
datta su vuostasriegadægjes, Sion
nieida jiena; son fuoikka, son gæi-
got su gieđaides ja cælkka: Vuoi
munji! Dastgo vuoimetuvvam
vaibba mu siello sorbmijegji hald-
doi. 6, 24.

5. Kapittal.

Hærra fertte albmuga nuft rangaštet, dainago i allagi ige vuollegažai duokken gavdnu mikkege vanhurskesvuođaid ige duottavuođaid, mutto vaiko son nuft davja læ albmuga bagadam, aivefal vuostehagolašvuotta, æppe-ibmelbalvvalæbme ja furrušæbme, 1—9. Nuftgo Israel mænnoda maidai Judage oskaldasmættoset su vuostai, go dat biettala su, bagjelgæčča ja bilkkeda profetai sanid ja balvvala amas ibmelid. Damditi fertte ja galgga Hærra ollašuttet su sanes, diktet gukkalmas vašalažа ædnama stajedet ja albmuga šaddat abmasi balvvalægjen amas ædnamest, mutto i dat galga almake daggo bokte aibas hævvanet, 10—19. Oasetesvuotta galgga boattet dam bagjeli, dainago dat i læk ballam sust, mutto læ bissom hirbmadlaš suddoid dakkamest, 20—31.

1. Mannet birra Jerusalem balg-
gai mielde ja geččet dadde ja dovd-
det ja occet dam šiljoi alde, gavd-
nabetetgo di gænge, lægo guttege,
gutte dakka vuoiggadvuođa, gutte
occa vuoiggadlašvuođa! De aigom
mon dasa andagassi addet.
1 Mos. 18, 23 j. n. v.
2. Ja jos si vela celkkekge:
Nuft duođai go Hærra ælla, de
vurdnuk si almake værrot.
3. Hærra! Æigo du čalmek
gæča vuoiggadlašvuođa bællai? Don
cabmik sin, mutto æi si dovddam
maidege bakčasid; don loapatik
sin, si biettalegje bagadusa vuostai-
valddemest, si dakke sin amadajo-
sek garrasæbbun go bavte, si biet-
talegje ruoktot jorgidæmest.
2, 30. Es. 9, 13.
4. Mutto mon celkkim: Dušše
vuollegaš olbmuk læk si*; si læk
jallat mænnodam, dainago si æi
dovda Hærra gæino, sin Ibmelæsek
vuoiggadvuođa;
*gæk læk nuft boastot mænnodam; 3. v.
6. mon aigom dal mannat dai
stuorrai lusa ja sardnot singuim,
dastgo si, si dovddek Hærra gæino,
sin Ibmelæsek vuoiggadvuođa.
Mutto aito si læk buokakrak doag-
jam gæssa, botkodam baddid gaskat.
Salm. 2, 3.
6. Damditi galgga legjon vuov-
dest sin goddet, gumpe avddem
mecin sin hævatet; parder njagad
sin gavpugi guorain, juokkehaš,
gutte dain olgus vuolgga, galgga
gaikoduvvut; dastgo ædnagak læk

sin bagjelduolbmamak, ædnagak
sin eritjorralæmek. 4, 7. Hos. 13, 7.
7. Manne galgašim mon dudnji
andagassi addet? Du manak læk
muo hæittam ja vurdnom dam
bokte, mi i læk Ibmel; ja mon
galletim sin, mutto si furrušegje
ja manne doki mielde fuora vissui.
5 Mos. 32, 15. Hos. 13, 6.
8. Nuftgo buristbibmujuvvum
hæstak læk si arrad matkest; si
hirdnuk, ješ gutteg su lagamužas
akkai.
9. Imgo mon galgaše daggarid
ocatallat, cælkka Hærra, daihe
igo mu siello galgaše mavsatet je-
čas daggar albmug ala, go dat læ?
29. v. 9, 9.
10. Gorgŋot bajas dam muvrai
ala ja duššadeket, mutto allet dam
aibas loapat! Eritvalddet dam
ovsid, dastgo æi dak gula Hærrai!
4, 27. Esek. 6, 8.
11. Dastgo Israel viesso ja Juda
viesso læba mænnodam oskaldas-
mættomet mu vuostai, cælkka
Hærra.
12. Si læk biettalam Hærra ja
cælkkam: I son lække, ja i galga
mikkege oasetesvuođaid boattet min
bagjeli, ja mieke ja nælge æp mi
galga oaidnet, 2 Petr. 2, 1.
13. ja profetak galggek šaddat
bieggan, dastgo i læk oktage, gutte
sardno sin siste. Nuft galgga sig-
jidi aldsesæsek gævvat.
14. Damditi, nuft cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel: Dađemielde
go di sardnobetet dam sane, gæča,
de mon dagam mu sanidam du
njalmest dollan ja dam albmuga
muorran, ja dat galgga loapatet
sin.
15. Gæča, mon addam muttom
albmuga gukken boattet din bag-
jeli, Israel viesso, cælkka Hærra;
famolaš almug dat læ, almug, mi
læ læmaš doluš aige rajest, daggar
almug, man giela don ik dovda,
ja man sagaid don ik arvved.
6, 22 j. n. v. 5 Mos. 28, 49 j. n. v.
Es. 28, 11; 33, 19.
16. Dam njuollaskuoppo læ de-
go rabas havdde, si læk buokak-
rakkan vægalažak.
17. Ja dat galgga loapatet du
šaddoid ja du laibe, dat galgga
loapatet du barnid ja du nieidaid,
dat galgga loapatet du smavva
omid ja du stuora omid, dat galgga
loapatet du vidnemuoraid ja du
fikunmuoraid; du nana gavpugid,
mai ala don dorvastak, galgga dat
vuolas gaikkot mikin.
18. Mutto vela dain beivinge,
cælkka Hærra, im mon aigo din
aibas loapatet. 4, 27.
19. Ja de galgga dapatuvvat,
go di cælkkebetet: Manne læ Hær-
ra, min Ibmelæmek, dakkam buok
dam min vuostai? de galgak don
cælkket sigjidi: Nuftgo di heitidek
muo ja balvvaleidek amas ibmelid
din ædnamestadek, nuft galggabe-
tet di maidai balvvalet abmasid
daggar ædnamest, mi i læk din.
16, 10 j. n. v. 17, 4.
20. Gulateket dam Jakoba vie-
sost ja dieđeteket dam Judast,
cælkededinædek:
21. Gula dadde dam, don daid-
demættom ja jiermetes almug, mast
læk čalmek, mutto ik oaine, mast
læk bæljek, mutto ik gula!
4, 22; 6, 10. Es. 6, 9. 10.
22. Epetgo di aigo must ballat?
cælkka Hærra, epetgo di aigo doar-
gestet mu muođoi oudast? Mon,
gutte læm bigjam saddoid ragjen
appai, agalas mærren, man bagjel
dat i galga mannat, nuft atte dam
barok stuibmedek, mutto æi væje
maidege, ja maraidek, mutto æi
mana dam bagjel. Job 38, 8. 11.
23. Mutto dam albmugest læ
cæggas ja vuostehagolaš vaibmo;
si læk eritgaiddam ja mannam erit.
Es. 1, 4.
24. Ja æi si læk cælkkam sin
vaimostæsek: Ballop mi dadde
Hærrast, min Ibmelestamek, gutte
adda arve, sikke arra arve ja

maŋŋe-arve, su aiggasis, gutte varjala migjidi lagjim mærre-vakkoid!
3 Mos. 26, 4. 5 Mos. 11, 14; 28, 12. Es. 30, 23. Ap. dag. 14, 17.
25. Din værredagok læk jorggalam daggaraȥaid dist erit, ja din suddok læk hettim dist dam buore.
3, 3. Es. 59, 2.
26. Dastgo mu albmuga gaskast gavdnujek ibmelmættomak; olbmuk njagadek, nuftgo loddebivddek luovdadek ædnami; si bigjek gielaid, olbmuid si darvatallek.
27. Nuftgo lodderiddak læk dievva loddin, nuft læk sin viesok dievva betolašvuođast; damditi læk si šaddam stuoresen ja riggesen.
28. Si læk šaddam buoidden, si šælggajek, sin bahavuotta golgga bagjel, æi si dubme guđege ašest, æi ačetæme ašestge, nuft atte si dam oudedek, ja vaivaši ašest æi si dubme. 2 Mos. 22, 22. Es. 1, 23. Jer. 7, 6.
29. Imgo mon galgaše daggarid ocatallat, cælkka Hærra, igo mu siello galgaše mavsatet ječas daggar albmug ala, go dat læ? 9. v.
30. Hirbmadlaš ja gafhadlaš dagok dapatuvvek ædnamest;
23, 14.
31. profetak profetastallek giellasid, ja papak rađđijek sin nævvagi mielde, ja mu almug datto dam mielastes nuft læt. Mutto maid aiggobetet di dakkat, go dam loappa boatta? Es. 10, 3.

6. Kapittal.

Su bissovaš ibmelmættomvuođas diti galgga Jerusalem duššaduvvut, jos dat i jorggal ječas, 1—8. Go i oktage aigo gullat profeta cuigodusaid, de son fertte gulatet, atte Hærra moare duobmo galgga boattet buokai bagjeli alma erotusataga, damditi go buokak, erinoamačet albmuga oapatægjek, guđek bettek dam sin betolaš rafhe-sardnedeminæsek, læk sagga billašuvvam, 9—15. Almug læ hilggom buok ravvagid, atte dat galgai vanhemi gæinoi mielde vagjolet ja profetai jiena guldadalet; damditi galgga gulatuvvum rangaštus, maid albmug olgoldas oaffarak æi mate erit jorggalet, boattet dam bagjeli, 16—21. Goaves almug, mi davven boatta, galgga rangaštusa ollašuttet ja dævddet ædnama morrašin ja suorgganemin, 22—26. Profeta barggo albmuga gaskast læ dušše dam olles bahavuođa albma buktam; damditi dat šadda hilggujuvvut, 27—30.

1. Sirddet erit, di Benjamin manak, Jerusalemest olgus, ja čuojateket basuna Tekoast ja bajas bajedeket mærka Bet-Hakkerem bagjel! Dastgo oasetesvuotta aitta davven, ja stuora hævvanæbme.
1, 13 j. n. v. 4, 5 j. n. v.
2. Dam čabba ja jiellatallum nieida, Sion nieida, dagam mon duššen.
3. Su lusa galggek baimanak sin æloidæsekguim boattet; si bajasdakkek gođid su vuostai birra buok, si guttuk, ješ gutteg su bittas.
4, 17.
4. Basoteket soađe su vuostai! Čuoȥȥeleket ja mannop mi bajas gaskabæive! Vuoi migjidi! Dastgo bæivve væiggan, ja ækkedes suoivvanak gukkuk.
5. Čuoȥȥeleket ja mannop mi bajas ikko, ja duššadekop mi su šloataid!
6. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Maddateket muoraid ja bajasdakket sæine Jerusalem vuostai! Dat læ dat gavpug, mi galgga ocatallujuvvut; dat læ aibas dievva givsadusain su siskeldasastes. 5, 1. Sef. 3, 1.
7. Nuftgo galddo adda su čacides olgus golggat, nuft dikta dat su bahavuođas olgusgolggat; vækkavaldalašvuotta ja hævatæbme gullujuvvu dast, havek ja časkastagak læk alelassi mu muođoi oudast. Am. 3, 9. Salm. 55, 10 j. n. v.
8. Divte ječad cuigoduvvut, Jerusalem, amas mu siello jorggalet ječas du bælest erit, amam mon dakkat du mæccen, asakættes ænamen!
9. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Maŋŋelčoaggem galgga adnujuvvut Israel bacata-

sast, nuftgo vidnemuorast. *Geigge fastain ja fastain du gieđad, nuftgo vidnemuorjecoagge vidnemuorai guvllui!

* Hærra sanek vašalaǯǯi.

10. Gæsa galgam mon sardnot ja duođaštet, vai si gullek? Gæča, sin bællje læ birračuopakættai, nuft atte æi si mate vuttivalddet; gæča, Hærra sadne læ šaddam sigjidi bilkkadussan, æi si liko dasa;

5, 21. Ap. dag. 7, 51.

11. mutto mon læm dievva Hærra moarest, mon læm vaibbam doallamest dam duokkenam. —* Golgat dam mana bagjeli balgga alde ja nuorra olbmai særve bagjeli oktanaga! Dastgo sikke olmai ja nisson galgga dæivatallat, sikke boares ja sagga vuorasmuvvam olmuš,

* Hærra sanek profetai.

12. ja sin viesok galggek šaddat ærai halddoi, ædnamak ja akak maidai; dastgo mon aigom geiggit mu giettam ædnam assi vuostai, cælkka Hærra.

8, 10 j. n. v. 5 Mos. 28, 30. Vaid. 5, 2.

13. Dastgo sikke smavvak ja stuorrak, buokakrakkan bivddek vanhurskesmættom vuoito; sikke profetak ja papak, buokakrakkan dakkek betolašvuođa, Es. 56, 11.

14. ja si dalkastek mu albmuga nieida vige geppismielalaš lakai, go si celkkek: Rafhe! Rafhe! Ja i læk dadde mikkege rafhid.

4, 10; 14, 13. Esek. 13, 10. 16. Mik. 3, 5. 1 Tess. 5, 3.

15. Si galggek šaddat hæppad vuollai, dastgo si læk dakkam fastevuođa. Æi si hæppanada æige dovda hæbo; damditi galggek si gaččat sin særvest, guđek gačček; dam aige, go mon ocatalam sin, de galggek si guossalet, cælkka Hærra.

16. Nuft celki Hærra: Čuǯǯot balggai alde ja geččet ja jerret dai boares balggai maŋŋai, gost gæidno læ buorrai, ja vagjoleket dam mielde! De galggabetet di gavdnat vuoiŋadusa din sieloidasadek. Mutto si celkke: Æp mi aigo dam mielde vagjolet.

Matt. 11, 29. Jer. 44, 16. Es. 28, 12. Matt. 23, 37.

17. Ja mon čuoǯaldattim gocetegjid din bagjeli ja celkkim: Vuttivalddet basuna jiena! Mutto si celkke: Æp mi aigo vuttivalddet.

Esek. 33, 2 j. n. v.

18. Damditi gullet, di bakenlaš albmugak, ja dieđe, don særvvegodde, mi dapatuvva sin gaskast!

19. Gula, o ænam: Gæča, mon addam oasetesvuođa boattet dam albmuga bagjeli, sin arvvalusai šaddo; dastgo mu sanid æi si læk vuttivalddam, ja mu laga læk si hilggom.

20. Maid mon dagam virakin, mi boatta Šebast, ja daina buoremus kalmusain gaidos ædnamest? Din boalddemoaffarak æi læk buoremielalašvuottan, ja din njuovvamoaffarak æi dokke munji.

Es. 1, 11. Jer. 14, 12. Am. 5, 22.

21. Damditi, nuft cælkka Hærra: Gæča, mon bijam joraldagaid dam albmug ouddi, ja vanhemak ja manak særvalagai galggek guossalet dai ala; sidaguoibme sidaguimines galgga hævvanet.

22. Nuft cælkka Hærra: Gæča, almug boatta davve-ædnamest, stuora almug galgga bajasboktujuvvut ædnam olgomuš guovloin.

5, 15 j. n. v. 50, 41 j. n. v. 5 Mos. 28, 49 j. n. v. Es. 5, 26 j. n. v.

23. Davge ja saite dollek si gieđastæsek; si læk goavek ja æi armet; sin jiedna maraida nuftgo appe, ja hæstai alde ridijek si, garvvodam nuftgo olmai soattai, du vuostai, Sion nieidda!

24. Mi læp gullam saga dam birra, min gieđak læk njuorram; ballo læ min doppim, bavčas nuftgo riegadatte nisson bavčas.

4, 31.

25. Ale mana olgus mæccai, ja ale vagjol balgga mielde! Dastgo

vašalažast læ miekke, suorgatus læ birra buok.

26. Mu albmugam nieidda! Garvot ječad sækain ja fierad gunai siste, morašt nuftgo aidno mana diti, ane bačča ankkim-vaiddag! Dastgo fakkistaga boatta hævatægje min bagjeli. 4, 8.

27. Gæččalægjen læm mon biggjam du mu albmugam gaski, ladnen, vai don dovdašik ja gæččalifčik sin gæino. 1, 18.

28. Si læk buokakrakkan dak gažžaræmus vuostehagolažak, si birra važžek nuftgo sælgebælde sardnok, si læk væikke ja ruovdde; si mænnodek buokakrakkan boasto lakai. 5, 23.

29. Vuosso læ buollam dolast, lagjo læ loapatuvvum; dušše diti læ suddaduvvum ja suddaduvvum, ja bahak olbmuk æi læk erit čulddujuvvum.

30. Hilggujuvvum silbban si goččujuvvujek; dastgo Hærra læ hilggom sin. 7, 15. 29.

7. Kapittal.

Jeremias nævvo Juda albmuga jorggalet ječas ja varre dam værrot dorvastæmest tempel ala ja su olgoldas ibmelbalvvalusas ala, mi læ buokšlai stuora suddoiguim okti ovtastattum, ja son aitta albmuga, atte dasa galgga gævvat sæmma lakai go Silo basse baikkai ja ibmelmættom Israeli, 1—15. Dam i mate profeta oudastrokkadus erit jorggalet, dastgo Juda julgalaš æppe-ibmelbalvvalusa diti Hærra i aigo su gullat, 16—20. Æige dam oaffarak væje dam; i oaffarid læk Hærra dast gaibedam, mutto atte dat galgga gullat su sane, ja dam vuostai læ almug doluš aige rajest ječas buoššodam, 21—28. Almug galgga su ibmelmættomvuođas diti hilggujuvvut, lokkamættom ædnagvuotta dast galgga hævvanet, muttomak havddaduvvukættai, ja buok dam illo galgga nubbastuvvut morašen, 29—34.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast naft:

2. Divo ječad Hærra vieso porta ouddi ja čuorvo dast dam sane ja cælke: Gullet Hærra sane, obba Juda, di, guđek mannabetet sisa dai portai raige rokkadallam varas Hærra! 26, 2.

3. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel! Buoredeket din gæinoidædek ja din dagoidædek! De aigom mon diktet din assat dam baikest. 18, 11; 26, 13. Es. 1, 16.

4. Allet dorvast gielesvuođa sani ala, go celkkujuvvu: Hærra tempel, Hærra tempel, Hærra tempel læ dat! Mik. 3, 11.

5. Mutto jos di buoredepet din gæinoidædek ja din dagoidædek, jos di dakkabetet vuoiggadvuođa olbma ja olbma gaski, 22, 3.

6. epet givsed amas olbmu, ačetæme ja læska ja epet golgat vigetes varaid dam baike ala ja epet vagjol æra ibmeli maŋest, aldsesædek oasetesvuottan, 2 Mos. 22, 21 j. n. v. 20, 3.

7. de aigom mon diktet din assat dam baikest, dam ædnamest, maid mon addim din vanhemidi, agalašvuođast agalašvutti.

8. Gæča, di dorvastepet gielesvuođa sani ala — i manenge avkken.

9. Moft? Di suoladepet, goddebetet, furrušepet ja værrot vuordnobetet ja boalddebetet suovvasid Baali ja vagjolepet æra ibmeli maŋest, gæid di epet dovda,

10. ja de boattebetet di ja čuožžobetet mu muođoi oudast dam vieso siste, mi læ goččujuvvum mu namain, ja cælkkebetet: Mi læp bestujuvvum, — vela ain dakkam varas buok daid fastevuođaid?

11. Lægo dalle dat viesso, mi læ goččujuvvum mu namain, šaddam rievvarbiegjon din čalmi oudast? Gæča, mon maidai læm dam oaidnam, cælkka Hærra. Es. 56, 7. Matt. 21, 13.

12. Dastgo mannet dadde dokko mu baikkai, mi læi Silost, gost mon vuostačedin diktim mu nam-

mam assat, ja geččet, maid mon
læm daina dakkam mu albmugam,
Israel, bahavuođa diti!
Josv. 18, 1. 1 Sam. 4, 3. 11.
13. Ja dal, dainago di dakka-
betet buok daid dagoid, cælkka
Hærra, ja mon sardnum digjidi
arrad ja oktelassi, mutto epet di
gullam, ja mon ravkkim din, mutto
epet di vastedam, Sanel. 1, 24 j. n. v.
Es. 65, 12. Jer. 35, 17; 25, 4 j. n. v.
14. de aigom mon dakkat daina
viesoin, mi læ goččujuvvum mu
namain, ja man ala di dorvastepet,
ja daina baikin, maid mon addim
digjidi ja din vanhemidi, nuft, moft
mon læm dakkam Siloin,
15. ja mon aigom eritsuppit din
mu muođoidam oudast, nuftgo
mon læm eritsuppim buok din viel-
jaid, buok Efraim nale.
2 Gon. 11, 23; 21, 13 j. n. v. 24, 20.
16. Ja don, don ik galga rok-
kadallat dam albmuga oudast ja
ik bajasbajedet vaiddalusa ja rok-
kadusa sin oudast ja ik bakkit
mu ala; dastgo im mon gula du.
11, 14; 14, 11.
17. Ikgo don oaine, maid si
dakkek Juda gavpugin ja Jerusa-
lem balggai alde?
18. Manak čoggek muoraid, ja
vanhemak cakketek dola, ja nisso-
nak duppijek daige, dakkam diti
gakoid alme dronnigi ja leikkim
diti jukkamoaffarid æra ibmelidi,
rikkom diti mu vuostai.
44, 15 j. n. v.
19. Læšamgobe mon dat, gæn
vuostai si rikkuk, cælkka Hærra,
æigoson ješječaidæsek vuostai, vai
sin muođok hæppanadaše?
20. Damditi, nuft cælkka Hærra
Hærra: Gæča, mu moarre ja mu
sutto golgatuvvu dam baike bagjeli,
olbmui bagjeli ja spiri bagjeli ja
mæce muorai bagjeli ja ædnam
šaddoi bagjeli, ja dat galgga buol-
let ja i časkat.
21. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel, Israel Ibmel: Lasete-
ket fal din boalddemoaffaridadek din
njuovvamoaffaridasædek ja borret
biergo! Hos. 8, 13.
22. Dastgo im mon læk sardnom
din vanhemidadekguim imge ad-
dam sigjidi goččoma dam bæive,
go mon dolvvum sin olgus Egypten
ædnamest, boalddemoaffar ja njuov-
vamoaffar birra; 1 Sam. 15, 22.
Es. 1, 11 j. n. v. Mik. 6, 7. 8.
23. mutto dam sane goččum mon
sigjidi ja celkkim: Gullet mu
jiena! De aigom mon læt din Ib-
mel, ja di galggabetet læt mu al-
mug, ja di galggabetet vagjolet
buok dam gæino mielde, maid mon
digjidi gočom, vai digjidi burist
gævva. 5 Mos. 10, 12. 13. 3 Mos. 26, 12.
24. Mutto æi si gullam æige
jorggalam sin beljidæsek mu bællai,
mutto vagjolegje sin ječaidæsek
rađi mielde, sin baha vaimosek
buošševuođa mielde, ja si jorgga-
legje sælgesek æige muođoidæsek
mu guvllui. 11, 8; 17, 23. Es. 65, 2.
25. Dam bæive rajest, go din
vanhemak vulgge olgus Egypten
ædnamest, gidda dam bæive ragjai
vuolgatim mon din lusa buok mu
balvvalegjidam, profetaid, bæiva-
lašat, arrad ja oktelassi.
26. Mutto æi si gulddalam muo
æige jorggalam sin beljidæsek mu
bællai; mutto si buoššodegje sin
niskesek, si mænnodegje bahabut,
go sin vanhemak. 16, 12.
27. Ja don galgak sardnot sig-
jidi buok daid sanid, mutto æi si
šadda gullat du, ja don galgak
čuorvvot sigjidi, mutto æi si šadda
dudnji vastedet.
28. Ja don galgak sigjidi cælk-
ket: Dat læ dat almug, mi i læk
gullam Hærra, su Ibmeles, jiena
ja i vuostaivalddam bagadusa;
vuoiggadlašvuotta læ hævvanam ja
duššaduvvum sin njalmest.
29. Bæsked du vuovtaidad erit*
ja suppe daid erit ja bajasbajed
vaiddaluslavllaga baljes dievai alde!
Dastgo Hærra læ hilggom ja hæit-

tam dam sokkagodde, man ala son
læ moarest. *Jerusalem.
30. Dastgo Juda manak læk
dakkam, mi baha læ mu čalmi
oudast, cælkka Hærra; si læk big-
jam sin fastevuođaidæsek dam vis-
sui, mi læ goččujuvvum mu namain,
duolvvadam varas dam.
2 Gon. 21, 4. 5.
31. Ja si læk huksim Tofet
dievaid, mak læk Hinnom barne
vuomest, boalddem varas sin barni-
dæsek ja nieidaidæsek dolain, maid
mon im læk sigjidi goččom, mi i
læk bagjanam mu vaibmoi.
3 Mos. 18, 21. 5 Mos. 18, 10. 2 Muit. 33, 6.
2 Gon. 16, 3; 17, 17. 31; 21, 6. Jer. 19, 5
j. n. v. Esek. 16, 20; 23, 37.
32. Damditi, gæča, bæivek bot-
tek, cælkka Hærra, go i šatan
æmbo galga celkkujuvvut Tofet
daihe Hinnom barne vuobme, mut-
to sorbmim vuobme; ja si galggek
havddadet Tofeti, dainago i læk
muđoi sagje.
33. Ja dam albmuga jabmam
gorodak galggek šaddat biebmon
alme loddidi ja ædnam spiridi, ige
guttege daid suorgatala.
Es. 34, 3. Alm. 19, 21.
34. Ja mon divtam avvojiena
ja illojiena, irge jiena ja moarse
jiena nokkat Juda gavpugin ja Je-
rusalem balggain; dastgo mæccen
galgga ænam šaddat. 16, 9. Es. 24, 8.

8. Kapittal.

Æi vela dai aigga juo jabmam æppe-ibmelbalvvalegji rubmašakge galga sestujuvvut, ja dai varnotesvuotta, guđek baccek heggi, galgga šaddat nuft stuoresen, atte si valljijek jabmema ællema sagjai, 1—3. Daggar hirbmadlaš duobmo galgga boattet albmuga bagjeli, damditi go dat vuostehagolaš lakai bisso erit jorralæmest; dat fillijuvvu dasa su visastalle oapategjines, guđek nubbastuttek Hærra laga ja gielesvuođain loppedek albmugi rafhe, 4—13. Duomo aige, go vašalaš boatta, galgga dat bæetatallam almug doppitallat hærdotubmai, 14—17. Go profeta Vuoiŋast gulla albmuga barggoma, go dat læ gukkalmas ædnami erit dolvvujuvvum, muittala son su bakčases dam hævvanæme diti, 18—22; 9, 1.

1. Dam aige, cælkka Hærra,
galggek si valddet Juda gonagasai
davtid ja dam oaivamugai davtid
ja papai davtid ja profetai davtid
ja Jerusalem assi davtid sin hav-
din olgus. Bar. 2, 24.
2. Ja si galggek lebbit daid
olgus bæivača ouddi ja mano ouddi
ja obba alme væga ouddi, maid
si rakistegje, ja maid si balvva-
legje, ja man maŋest si vagjolegje,
ja maid si occe, ja maid si rokka-
dalle; æi si galga čoggujuvvut
æige havddaduvvut; mukken galg-
gek si šaddat ædnam ala.
5 Mos. 4, 19; 17, 3. 2 Gon. 21, 3.
3. Ja jabmem galgga valljijuv-
vut ællema sagjai obba dam baca-
tasast, mi bacca dam bahas sokka-
goddest, buok sin baikin, guđek
baccek, gosa mon sin vuojetam,
cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.
4. Ja don galgak cælkket sigjidi:
Nuft cælkka Hærra: Jorralago
olmuš ja i likka fastain bajas?
Daihe jorgetago olmuš nubbos ja
i jorget fastain ruoktot?
5. Manne læ dat almug, Jeru-
salem, erit jorralam agalaš erit-
jorralemin? Si dollek gidda bet-
tusest, biettalek jorgidæmest ruok-
tot. 5, 23.
6. Mon vuttivalddim ja gullim;
mi i læk vuoiggad, dam sardnuk
si; i læk oktage, gutte gatta su
bahavuođas ja cælkka: Maid læm
mon dakkam! Buokakrakkan læk
jorgidam erit sin viegadedinæsek
nuftgo hæsta, mi ruotta geidnusis
soađest.
7. Vela stoarkkage alme vuolde
dovdda su mærre-aigides, ja turtel-
duvva ja beskuš ja guorgga vutti-
valddek aige, goas si galggek boat-
tet; mutto mu almug i dovda
Hærra laga. Es. 1, 3.
8. Moft mattebetet di cælkket:
Mi læp visasak, ja Hærra laka læ
min lutte? Duođai, gæča, gielesen

læ dai čal'oappavaǥai gieles-griffal dakkam dam.

9. Dak visasak šaddek hæppad vuollai, si suorgganek ja dæivatallek. Gæča, Hærra sane læk si hilggom; gost galgaše sist dalle visesvuotta læt?
Job 5, 13. 1 Kor. 3, 19. 5 Mos. 4, 6.

10. Damditi aigom mon addet sin akaid ærrasidi, sin ædnamid æra æigadidi; dastgo sikke smavvak ja stuorrak, buokakrakkan bivddek vanhurskesmættom vuoito, sikke profetak ja papak, buokakrakkan dakkek betolašvuođa, 6, 12 j. n. v.

11. ja si dalkastek mu albmuga nieida vige geppismielalaš lakai, go si celkkek: Rafhe! Rafhe! Ja i læk dadde mikkege rafhid.

12. Si galggek šaddat hæppad vuollai, dastgo si læk dakkam fastevuođa. Æi si hæppanada æige dovda hæbo; damditi galggek si gaččat sin særvest, guđek gačček; sin ocatallam-aigesek galggek si guossalet, cælkka Hærra.

13. Mon aigom sin eritrottit, cælkka Hærra; æi læk makkege murjid vidnemuorast æige makkege fikunid fikunmuorast, ja lastak læk goldnam, ja mon vuolgatam sigjidi olbmuid, gæk bottek sin bagjeli.
Mik. 7, 1. Matt. 21, 19.

14. Manne čokkap mi jaska? Čoagganeket, ja mannop mi sisa daidi nana gavpugidi ja dobbe hævvanekop! Dastgo Hærra, min Ibmelæmek, aiggo diktet min hævvanet ja addet migjidi bačča čace jukkat, dainago mi læp suddodam Hærra vuostai. 4, 5; 9, 15; 23, 15.

15. Mi vuorddep rafhe, ja i boađe mikkege burid, mi vuorddep dalkastæme aige, ja gæča, suorgganæbme boatta. 14, 19.

16. Dan guovlost gullu su hæstai šnjirggom, su vægalaš heppuši hirdnom-jiena bokte doargesta obba ænam; ja si bottek ja loapatek ædnama ja dam dievasvuođa, gavpuga ja assid dam siste.
4, 15 j. n. v. 6, 23; 5, 17.

17. Dastgo gæča, mon vuolgatam gærbmašid din gaski, basiliskaid, mai vuostai i læk labmom, ja dak galggek din gasket, cælkka Hærra. Salm. 58, 5. 6.

18. O, vare mon oǥušim dærvasmattujume morraš siste! Mu vaibmo læ buoccamen mu siste.

19. Gæča, mu albmuga nieida barggom čuogja gukkalmas ædnamest: Igo Hærra læk Sionest? Daihe igo dam gonagas læk dast? — Manne læk si moaratuttam muo sin čuppujuvvum govaidæsekguim, amas ædnami duššalaš æppe-ibmeliguim? Mik. 4, 9.

20. Gordnelagjo læ nokkam, šaddolagjo læ loappam, mutto æp mi læk bestujuvvum.

21. Mu albmugam nieida cuvkkijume diti læm mon cuvkkijuvvum; mon vaǥam morašgarvoi siste, suorgganæbme læ doppim muo.

22. Igo læk mikkege balsomid Gileadest? Daihe igo dast læk oktage dalkastægje? Dastgo manne i læk bigjujuvvum čanastak mu albmuga nieida ala? 46, 11; 30, 17.

9. Kapittal.

Su bavčaslaš vaiddalussasis su albmuges hævvanæme diti laseta profeta bačča vaiddalusa dam stuora billašume diti, maid Hærra i mate diktet læt rangaštkættai, 2—9. Son gulata ædnama surggadlaš duššadume ja albmuga biđgijume, damditi go dat læ hæittam Hærra laga ja balvvalam æppe-ibmelid, 10—16, ja muittala dam stuora morraša ja varnotesvuođa birra, mi dalle šadda, 17—22. Maŋemusta son nævvo albmuga, atte i dat galga ramedet ječas su visesvuođastes, gievrravuođastes daihe riggesvuođastes, mutto aivefal dast, atte dat dovdda Hærra ja su arbmogas ja vanhurskes doarjalusa. Sikke Judalaǥai ja bakeni bagjeli galgga su vanhurskes rangaštus boattet, damditi go si buokak læk sudnji abmasak, 23—26.

1. Vare mu oaivve lifči čacce, ja mu čalmek ganjal-aja! De mon

ija bæive čirušim mu albmugam nieida goddujuvvumi diti.
13, 17; 14, 17. Vaid. 1, 16; 2, 18.

2. Vare must mæcest lifči igjasagje matkalaǯaidi! De mon guođašim mu albmugam ja manašim erit sin lutte; dastgo si læk buokakrakkan fuorra-olbmak, oskaldasmættomi joavkko. Salm. 55, 7 j. n. v.

3. Si gelddek sin njuokčamæsek nuftgo davge gielesvutti, ja æi si læk šaddam vuoiggadlaš lakai gievrran ædnamest, mutto bahast bahai læk si mannam ouddan, ja muo æi si dovda, cælkka Hærra.
5, 27. 28.

4. Varoteket ječaidædek,ješgutteg su ustebestes, ja allet dorvast guđege vielja ala! Dastgo juokke viellja læ gavvelis bætte, ja juokke usteb vaǯǯa birra nuftgo sælgebælde sardno. 12, 6. Mik. 7, 6.

5. Ja si adnek betolašvuođa,ješgutteg su ustebes vuostai, ja duottavuođa æi si sarno; si læk oapatam sin njuokčamæsek sardnot giellasid, si læk vaibbadam ječaidæsek jorgo lakai mænnodemin.
Salm. 52, 5.

6. Don asak gasko betolašvuođa; betolašvuođast biettalek si muo dovddamest, cælkka Hærra.

7. Damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, mon aigom sin suddadet ja sin gæččalet; dastgo moft galgašim mon mænnodet æra lakai, go mu albmuga nieidda læ daggar?
Es. 48, 10.

8. Sin njuovča læ godde njuolla, dat sardno bettusa; njalmines sardno olmuš rafhe su lagamuǯaines, ja vaimostes bigja son su gielas.
Salm. 28, 3; 55, 22; 62, 5.

9. Imgo mon galgaše sin ocatallat dam diti? cælkka Hærra; igo mu siello galgaše mavsatet ječas daggar albmug ala, go dat læ?
5, 9. 29.

10. Vari diti aigom mon bajedet čierroma ja vaiddaga, ja mæce guottomsaji diti vaiddaluslavllaga; dastgo dak læk buollam, nuft atte i oktage vagjol dai čađa, ja i gullujuvvu omi jiednage; sikke alme loddek ja spirik læk bataram, dak læk mannam erit. 12, 4; 4, 25.

11. Ja mon aigom dakkat Jerusalema čievrračobman, šakali oromsagjen, ja Juda gavpugid aigom mon dakkat mæccen, nuft atte i oktage dai siste asa.
10, 22; 26, 18. Salm. 79, 1. Mika 3, 12.

12. Gi læ vises olmai, son arvvedekus dam, ja dat, gæsa Hærra njalbme læ sardnom, son gulatekus dam: Manne læ ænam duššam? Manne læ dat buollam nuftgo mæcce, nuft atte i læk oktage, gutte vagjol dam čađa? Hos. 14, 10.

13. Ja Hærra celki: Dainago si heitte mu laga, maid mon bigjim sin muođoi ouddi, ja æi gullam mu jiena ja æi vagjolam dam siste*, *laga siste.

14. mutto vagjolegje sin vaimosek buošševuođa mielde ja Baali maŋest, maid sin vanhemak legje oapatam sigjidi,
3, 17; 7, 24. Es. 65, 2.

15. damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon addam dam albmugi bačča urttasid borrat ja bačča čace jukkat, 8, 14.

16. ja mon aigom biđgit sin bakenlaš albmugi gaski, maid si æi dovddam, æi si æige sin vanhemak, ja mon aigom vuolgatet mieke sin maŋŋai, dassači go mon oaǯom loaktet sin.
3 Mos. 26, 33. 5 Mos. 28, 64.

17. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Vuttivalddet, ja ravkket vaiddalægje nissonid, vai si boađaše, ja vuolgateket sane čæpes nissonidi, vai si boađaše Am. 5, 16.

18. ja gačaše ja bajedifče vaiddaluslavllaga min bagjel, vai min čalmek golgaše čierromin, ja min čalbmerabmasak golgaše čacin!

19. Dastgo vaiddalusjiedna gullu

Sionest: Moft læp mi hævatuvvum! Mi læp sagga hæppašuttujuvvum; dastgo mi læp ferttim ædnamæmek hæittet, dainago si læk njæiddam min viesoid.

20. Duođai, gullet, di nissonak, Hærra sane, ja diktet din beljidædek fuomašet su njalme sane, ja oapateket din nieidaidasadek vaiddaluslavllaga, ja nubbe oapatekus nubbai morašlavllaga!

21. Dastgo jabmem goargŋo bajas min ikkun-raigidi, boatta sisa min šloataidi, hævatam varas smavva manaid olggon, nuorra olbmaid šiljoin.

22. Sarno: Nuft cælkka Hærra: Olbmui jabmam gorodak galggek vællat nuftgo mukke ædnam alde ja nuftgo gordnegipok lagjo-olbma maŋest, ja i læk oktage, gutte čokke daid. 8, 2; 16, 4; 25, 33.

23. Nuft cælkka Hærra: Allus vises olmuš ramedeku ječas su visesvuođastes, ja allus gievras olmuš ramedeku ječas su gievrravuođastes, allus rigges olmuš ramedeku ječas su riggesvuođastes!

24. Mutto dat, gutte aiggo ječas ramedet, son ramedekus ječas dast, atte son læ jiermalaš ja dovdda muo, atte mon læm Hærra, gutte dagam arbmogasvuođa, vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa ædnam alde; dastgo dasa mon likom, cælkka Hærra. 1 Kor. 1, 31. 2 Kor. 10, 17.

25. Gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go mon aigom ocatallat buok birračuppujuvvum olbmuid, guđek læk birračuopakættai. 25, 17 j. n. v.

26. Egyptena ja Juda ja Edoma ja Ammon manaid ja Moaba ja buokaid, gæin læk birrajevddijuvvum vuovtak, guđek assek mæcest, aigom mon ocatallat; dastgo buok bakenlaš albmugak læk birračuopakættai, ja obba Israel viesso læ birračuopakættai vaimost.
25, 23; 49, 32; 4, 4. 5 Mos. 30, 6. Ap. dag. 7, 51.

10. Kapittal.

Profeta varre Israel, mi læ dubmijuvvum ædnamestes erit vuojetuvvut, bakeni æppe-ibmelbalvvalusa vuostai; sin ibmelak læk jabmam, olbmui gieđain rakaduvvum govak, mak okti galggek duššat; mutto Hærra læ duotta, agalaš, ælle ja buokvægalaš Ibmel, gutte læ sivdnedam alme ja ædnama ja gulat su buokvægalašvuođas su sivdnadusas siste, 1—16. Son gulata fastain albmug eritdolvvujume ja ædnama duššadume ja rokkadalla Hærra, vai son rangaštifči su albmuges muddaget, mutto golgatifči su moares dam vašalaʒʒai bagjeli, 17—25.

1. Gullet dam sane, maid Hærra læ sardnom din bagjeli, Israel viesso!

2. Nuft cælkka Hærra: Allet harjet ječaidædek bakeni geidnoi, ja allet suorggan alme mærkai diti! Dastgo dai diti suorgganek bakenak.

3. Dastgo albmugi vierok læk duššalašvuotta. Vuovde muorra maddatuvvu, dimbarolbma gieđak læk dam dakkam akšoin;
Es. 40, 19 j. n. v. 44, 9 j. n. v.

4. silbain ja gollin čiŋatuvvu dat; navliguim ja væččerin giddijuvvu dat, amas dat juovʒʒot.
Es. 41, 7.

5. Nuftgo jorbbijuvvum baʒʒe læk dak, ja æi dak mate sardnot; dak ferttijek guddujuvvut, dastgo æi dak mate vaʒʒet! Allet dain bala! Dastgo æi dak mate bahaid dakkat, ja ige læk dai famost buridge dakkat.
Salm. 115, 5 j. n. v. Es. 45, 20; 46, 7.

6. I læk oktage nuftgo don, Hærra! Stuores læk don, ja stuores læ du namma du famo bokte.
32, 19.

7. Gi i galgaše dust ballat, don albmugi gonagas! Dastgo dudnji dat boatta; dastgo buok albmugi visasi gaskast ja obba sin rikast i læk oktage nuftgo don.
Salm. 33, 8. Alm. 15, 4.

8. Mutto buokakrakkan læk si

jiermetæmek ja jallak; duššalaš
oappo læ dat! Muorra læ dat*.
51, 17. *æppe-ibmelgovva.
9. Derppujuvvum silbba buktu-
juvvu Tarsisest, ja golle Ufasest,
muttom čæpe dakko ja gollečæpe
gieđai dakko; alek ja ruksis pur-
pur læ dai bivtas, duogječepi dakko
læk dak buokakrakkan. 1 Gon. 10, 22.
10. Mutto Hærra læ Ibmel duot-
tavuođast, son læ ælle Ibmel ja
agalaš gonagas; su moare oudast
doargesta ænam, ja bakenlaš alb-
mugak æi mate gierddat su sutto.
11. Nuft galggabetet di cælkket
sigjidi*: Dak ibmelak, mak æi
læk dakkam alme ja ædnama, dak
galggek javkkat ædnamest ja alme
vuolde. *bakenlaš albmugidi.
12. Son læ dat, gutte sivdnedi
ædnama su famos bokte, gutte na-
nosmatti ædnamrika su visesvuođas
bokte ja olguslebbi alme su jiermes
bokte. 51, 15 j. n. v. 1 Mos. 1, 6 j. n. v.
Salm. 136, 5 j. n. v. Es. 45, 12.
13. Go son su bajanes bokte
aiggo dakkat šavaidægje čacid al-
mest, de dikta son lievlaid bajas bag-
janet ædnam ravdast, dakka alda-
gasaid arvven ja doalvvo biega su
vuorkkagammarines olgus,
Salm. 135, 7. Job 38, 25. 26.
14. Juokke olmuš šadda daidde-
mættomen, jiermetæbmen, juokke
gollečæppe šadda hæppad vuollai
dam čuppujuvvum gova bokte;
dastgo su leikkijuvvum govak læk
gieles, ja i læk mikkege vuoiŋaid
dain. Bar. 6, 50.
15. Dak læk duššalašvuotta,
duogje, mi satta olbmuid bilkkedet;
sin ocatallam-aigesek galggek dak
duššat.
16. I nuftgo dak læk Jakoba
oasse*, dastgo son læ dat, gutte
læ rakadam buok dingaid, ja Is-
rael læ su arbe sokkagodde; Hærra,
alme vægai Ibmel, læ su namma.
*d. l. Hærra; 5 Mos. 4, 19. 20; 32, 9.
Salm. 16, 5; 119, 57.
17. Čokke du obmudagad čoak-
kai ædnamest, don*, gutte asak
birrastattum gavpugin!
*d. l. don almug.
18. Dastgo nuft cælkka Hærra:
Gæča, mon aigom suppit ædnama
assid erit dam gærde, ja mon aigom
sin atestet, vai si dovdaše dam.
19. Vuoi munji mu sarjam diti!
Mu havve læ buoredmættom! Mut-
to mon cælkam: Duođai, dat læ
givsadus, ja mon ferttim dam guod-
det. 14, 17. Salm. 77, 11. Mik. 7, 9.
20. Mu goatte læ duššaduvvum,
ja buok mu baddek botkoduvvum;
mu manak læk mannam erit mu
lutte ja æi læk šatan; i oktage
bajasdaga šatan mu goađe daihe
bajas hængast mu loavddagid.
31, 15.
21. Dastgo baimanak legje jier-
metæmek ja æi occam Hærra;
damditi æi si mænnodam visaset,
ja obba sin ællo bieđgani. 23, 1.
22. De gullu muttom saka! Gæča,
dat boatta, ja stuora šlabma čuogja
davve-ædnamest, dakkam varas
Juda gavpugid mæccen, šakali or-
romsagjen. 9, 11.
23. Mon dieđam, Hærra, atte
olbmu gæidno i læk su valdest,
atte i dat læk olbma valdest, gutte
vagjola, doarjalet su matkes.
Sanel. 16, 9.
24. Bagad muo, Hærra, daddeke
muddaget, ale du moarestad, amad
don dakkat muo aibas heituken!
Salm. 6, 2; 38, 2. Jer. 30, 11.
25. Golgat du suttod bakeni
bagjeli, guđek æi dovda du, ja
dai sokkagoddi bagjeli, guđek æi
čuorvo du nama! Dastgo si læk
loapatam Jakoba, loapatam su ja
hævatam su, ja su vieso læk si
dakkam avddemen. Salm. 79, 6. 7.

11. Kapittal.

Profeta galgga nævvot albmuga doal-
lat dam litto, maid Hærra læi dakkam
daina, go dat manai Egyptenest olgus,
mutto maid dat i læk doallam su ovteles

nævvagin fuolakættai, 1—8. Son gulata, atte Hærra, dainago si sin æppe-ibmelbalvvalusasek bokte læk rikkom dam litto, aiggo diktet oasetesvuođa boattet sin bagjeli, mast æi sin ječaidæsek rokkadusak Hærrai daihe sin æppe-ibmelidasæsek, ige vela profetage oudastrokkus ige sin guoktelaš ibmelbalvvalus mate bæstet sin, 9—17. Sin ibmelmættomvuođa čajetam diti muittala son, atte su vanhemi gavpug, Anatot, assek, dainago si vašotek su einostusaid, læk dakkam arvvalusa su goddet. Damditi gulata Hærra sigjidi hævvanæme, 18—23.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast naft:

2. Gullet dam litto sanid ja sardnot Juda olbmaidi ja Jerusalem assidi!

3. Ja don galgak cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Garroduvvum lekus dat olmai, gutte i gula dam litto sanid,
5 Mos. 27, 26. Gal. 3, 10.

4. maid mon goččum din vanhemidi dam bæive, go mon dolvvum sin olgus Egypten ædnamest, ruovdde-ommanest, go mon celkkim: Gullet mu jiena ja dakket daid dagoid, aito nuftgo mon gočom digjidi, de galggabetet di læt mu almug, ja mon aigom læt din Ibmel,
5 Mos. 4, 20. Jer. 7, 23.

5. — vai mon oažom doallat dam vuordnasa, maid mon vurdnum din vanhemidi, aiggot addet sigjidi daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive. Ja mon vastedim ja celkkim: Amen, Hærra!
1 Mos. 12, 7; 26, 3. 2 Mos. 3, 8.

6. Ja Hærra celki munji: Čuorvo buok daid sanid Juda gavpugin ja Jerusalem balggai alde ja cælke: Gullet dam litto sanid ja dakket dai mielde!

7. Dastgo mon duođaštim din vanhemidi dam bæive, go mon dolvvum sin bajas Egypten ædnamest, gidda dam bæive ragjai, arrad ja oktelassi, cælkededinam: Gullet mu jiena!
2 Gon. 17, 13 j. n. v. Jer. 7, 13.

8. Mutto æi si gullam æige jorggalam sin beljidæsek mu bællai, mutto vagjolegje juokkehaš su bahas vaimos buošševuođa mielde; de addim mon boattet sin bagjeli buok dam litto sanid, maid mon legjim sin goččom dakkat, mutto maid si æi læm dakkam. 7, 24. 26.

9. Ja Hærra celki munji: Bahajuonalaš littodæbme læ gavdnujuvvum Juda olbmai gaskast ja Jerusalem assi gaskast.

10. Si læk maccam ruoktot sin vanhemidesek værredagoidi, gæk biettalegje gullamest mu sanid, ja si læk vagjolam æra ibmeli maŋest daid balvvalam varas; Israel viesso ja Juda viesso læba rikkom mu litto, maid mon dakkim sin vanhemiguim.

11. Damditi, nuft cælkka Hærra: Gæča, mon buvtam oasetesvuođa sin bagjeli, mast si æi galga mattet bæssat, ja si galggek munji čuorvvot, mutto im mon aigo sin gullat.
Mik. 2, 3; 3, 4. Sanel. 1, 28. Sak. 7, 13.

12. Ja Juda gavpugak ja Jerusalem assek galggek mannat dokko ja čuorvvot daidi ibmelidi, maidi si bolddek suovvasid; mutto æi dak galga sin bæstet sin oasetesvuođa aige. 2, 28.

13. Dastgo nuft ædnagak, go du gavpugak læk, nuft ædnagak læk du ibmelak, Juda, ja nuft ædnagak, go Jerusalem balggak læk, nuft ædnag altarid lepet di bajasdakkam hæpadlašvutti, altarid boalddem varas suovvasid Baali.
2 Muit. 28, 24.

14. Ja ik don galga rokkadallat dam albmuga oudast ja ik bajasbajedet vaiddalusa ja rokkadusa sin oudast; dastgo im mon gula, go si čurvvuk munji sin oasetesvuođasek diti. 7, 16; 14, 11.

15. Mi læ mu æcalagastam dakkamuššan mu vieso siste? Juogoson atte dak ædnagak dakkek hæpadlašvuođaid, ja atte dat basse bierggo* galgga dam du alde erit

valddet? Go don dagak bahaid, de don avvodak.

*oaffarbierggo; Hagg. 2, 12.

16. Rudnis olljomuorran, čiŋatuvvum čabba šaddoiguim, gočoi Hærra du nama; stuora šlama jienain cakket son dam, ja dam oavsek dogjujuvvujek.

17. Ja Hærra, alme vægai Ibmel, gutte du gilvi, læ sardnom baha du bagjeli Israel vieso ja Juda vieso bahavuođa diti, maid si læk dakkam muo moaratuttem diti boalddem bokte suovvasid Baali.

Salm. 80, 9.

18. Hærra divti muo oažžot dam* diettet, ja mon dieđam dam; de addik don muo oaidnet sin dagoid.

*mu vašalažaidam arvvalusa mu vuostai; 19. v.

19. Ja mon legjim nuftgo lojes labbes, mi dolvvujuvvu dokko njuvvujuvvut, ja im mon diettam, atte si legje hutkam arvvalusaid mu vuostai ja cælkkam: Duššadekop mi muora dam šaddoiguim ja hævatekop su ælle olbmui ædnamest, amas su namma šatan æmbo muittujuvvut! Es. 53, 7 j. n. v.

20. Mutto Hærra, alme vægai Ibmel, læ vanhurskes duobmar, son gæččal monemužaid ja vaimo; mon galgam oaidnet du mavsatæme sin bagjel, dastgo du ouddi læm mon bigjam mu aššam ouddan.

Salm. 7, 10; 17, 3. Jer. 17, 10; 20, 12.

21. Damditi, nuft cælkka Hærra Anatot olbmai birra, guđek bivddek du hæga ja celkkek: Ik don galga profetastallat Hærra nammi, amad don jabmet min gieđa bokte,

22. — damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, mon aigom ocatallat sin; sin nuorra olbmak galggek jabmet mieke bokte, sin barnek ja sin nieidak galggek jabmet nælggai,

23. ja i mikkege galga sigjidi baccet; dastgo mon buvtam oasetesvuođa Anatot olbmai bagjeli, sin ocatallam-jage.

12. Kapittal.

Hærdotuvvam su ædnam-olbmuides bahavuođa diti (11, 18 j. n. v.) profeta jærra Hærrast, manne daidi ibmelmættomidi gævva burist, vaiko son ješ. gæst læ mai vuoiggadlaš vaibmo, nuft garraset gæččaluvvu, ja son rokkadalla, vai Hærra erit hævatifči daid ibmelmættomid, gæi bahavuođa diti obba ænam fertte gillat, 1—4. Hærra vasted sudnji, atte vela ain garrasæbbo gæččalus vuordda su, su ječas fulki oskaldasmættomvuotta, 5. 6, ja de son gulata, atte son aiggo addet su albmuges, maid son læ rakistam, mutto dal vašota, dainago dat læ su vašalaš, dam vašalažai gitti ja obba ædnama duššadubmai, 7—13. Vela dak vašotægje ranna-albmugakge galggek eritdolvvujuvvut; daddeke galggek dak ruoktot boattet, ja go si dalle jorgidek Hærra guvllui, de galggek si su albmugin okti ovtastattujuvvut su (Messiasa) rikast; mutto jos si æi aigo gullat Hærra, de galggek si hævvanet, 14—17.

1. Vanhurskes læk don, Hærra, go mon riddalam duina. Almake ferttim mon mannat duina rievte ouddi: Manne læ ibmelmættomi gæidno oasalaš, manne læ sist buokain maššo, guđek dakkek oskaldasmættomvuođa?

Job 21, 7. Salm. 73, 3.

2. Don læk sin gilvvam, si læk maidai ruottastuvvam; si ouddanek, si šaddadek maidai šaddoid; don læk lakka sin njalme siste, mutto gukken erit sin monemužain.

Es. 29, 13.

3. Mutto don, Hærra, don dovdak muo, don oainak muo ja gæččalak mu vaimolageječad vuostai; rotte sin erit nuftgo savcaid njuvvujuvvut ja vihat sin goddujume bæivvai! 11, 20. Salm. 139, 1 j. n. v.

4. Man gukka galgga ænam astat ja buok mæce urttasak goldnat? Dam assi bahavuođa diti læk spirik ja loddek eritrottijuvvum; dastgo si celkkek: I son* oaine, moft migjidi maŋemusta gævaš.

9, 10. *profeta.

5. Go don viegak važže olbmuiguim, ja dak du vaibbadek, de moft aigok don dalle gilvost viek-

kat hæstaiguim? Rafhalaš ædnamest læk don oagjebas, mutto maid aigok don dakkat Jordan hærvasvuođa* siste?

*d. l. dat čabba vuovdde Jordan gaddin, man siste læi legjoni orromsagje; 49, 19; 50, 44. Sak. 11, 3.

6. Dastgo vela du vieljakge ja du ačad dallo, vela sige mænnodek oskaldasmættomet du vuostai, vela sige huikkek du maŋŋai alla jienain; ale osko sigjidi, go si sardnuk čabba sanid dudnji!

7. Mon læm guođđam mu vissum, hilggom mu arbbam; mon læm addam mu sillum rakkasa su vašalažai gitti.

8. Mu arbbe læ šaddam munji nuftgo legjonen vuovde siste, dat læ bajas bajedam su jienas mu vuostai; damditi vašotam mon dam.

9. Lægo mu arbbe girjag gažžalodde? Alma gažžaloddek læk birra buok dam birra! Vulgget, čokkijeket buok mæccespirid, buktet daid deiki borrat!

2, 14. 15. Es. 56, 9.

10. Ædnag baimanak* duššadek mu vidnegarde, vuolasdulbmek mu arbbe-oase; si dakkek mu havskajes arbbe-oase avddem mæccen.

*6, 3.

11. Dat dakkujuvvu avddem mæccen; avddemen morašta dat mu birra; duššaduvvum læ obba ænam, dastgo i læk guttege, gutte bigja dam* vaibmosis. *Hærra sane.

12. Duššadægjek bottek bagjeli buok baljes dievai mæcest, dastgo Hærrast læ miekke, mi loapata ædnam nubbe gæčest nubbe gæččai; i læk gagjujubme guđege oažžai.

13. Si gilvvek nisoid, mutto laggjijek bastelis lanjaid; si vaibbadek ječaidæsek alma avketaga. De šaddet hæppad vuollai din šaddoidædek bokte Hærra buolle moare diti! 5 Mos. 28, 38. Hos. 8, 7. Hagg. 1, 6.

14. Nuft cælkka Hærra buok su bahas rannaides birra, gæk ožudek dam arbe, maid son læ addam su albmugasas Israeli oabmen: Gæča, mon gaikom sin bajas sin ædnamest, ja Juda vieso mon aigom gaikkot bajas sin gaskast.

15. Ja de galgga dapatuvvat, maŋŋelgo mon læm sin bajasgaikkom, de aigom mon fastain armetet sin bagjeli ja diktet sin maccat ruoktot, juokkehaža su arbbasis ja juokkehaža su ædnamasas.

16. Ja de galgga dapatuvvat, jos si oppek mu albmuga gæinoidi, oppek vuordnot mu nama bokte: Nuft duođai go Hærra ælla, — nuftgo si læk oapatam mu albmuga vuordnot Baal bokte, de galggek si bajasrakaduvvut mu albmuga gaski.

4, 2. 5 Mos. 6, 13; 10, 20. Efes. 2, 19. 20.

17. Mutto jos si æi aigo gullat, de aigom mon bajasgaikkot dam sæmma albmuga, bajasgaikkot ja duššen dakkat dam, cælkka Hærra.

13. Kapittal.

Profeta čajet ouddagova bokte, atte Juda almug, maid Hærra su littos bokte læ darvetam nuft čavgga aldsesis gidda, galgga su čævllaivuođas ja æppe-gulolašvuođas diti hævatuvvut gukkes fanggavuođa bokte Eufrat dædnogaddest, 1—11, ja de gulat værddadusa bokte, atte Hærra aiggo obba albmuga moarestes cuvkkit, 12—14. Damditi son nævvo dam vuollegašvuođa siste jorggalet ječas, dam bodda go vela læ aige; dastgo muđoi aiggo Hærra rangaštet dam ibmelmættomvuođa ja buošševuođa daggo bokte, atte son loakta dam gonagasvuođa, doalvvo dam vierro ædnami erit ja dikta stuoremus hæppada boattet dam bagjeli, 15—27.

1. Nuft celki Hærra munji: Vuolge ja oaste aldsesad lidneboakkana ja bija dam du alemidad birra, mutto ale divte dam boattet čaccai!

2. Ja mon ostim boakkana Hærra sane mielde ja bigjim dam mu alemidam birra.

3. Ja Hærra sadne dapatuvai munji nubbe gærde naft:

4. Valde dam boakkana, maid
don ostik, mi læ du alemi birra,
ja čuoǯǯel, mana dokko Frat gad-
dai ja čiega dam dokko bakterak-
kam sisa!
5. Ja mon mannim dokko ja
čikkim dam Frat gaddai, nuftgo
Hærra læi muo goččom.
6. Ja de dapatuvai ollo beivi
gæčest, de celki Hærra munji:
Čuoǯǯel, mana dokko Frat gaddai
ja vieǯa dobbe dam boakkana,
maid mon goččum du dokko čiek-
kat.
7. Ja mon mannim Fart gaddai
ja roggim ja valddim boakkana
dam baikest, gosa mon legjim dam
čiekkam; ja gæča, boagan læi bil-
lašuvvum, i dat dokkim manenge.
8. De dapatuvai Hærra sadne
munji naft:
9. Nuft cælkka Hærra: Nuft
aigom mon billašuttet Juda ja Je-
rusalema stuora čævllaivuođa.
10. Dat bahas albmug, mi biet-
tala gullamest mu sanid, mi vag-
jola su vaimos buošševuođa siste
ja manna æra ibmeli maŋest daid
balvvalam diti ja daid rokkadallam
diti, dat šaddus nuftgo dat boagan,
mi i dokke manenge!
11. Dastgo nuftgo boagan darv-
vana olbma alemidi, nuft darvetim
mon obba Israel vieso ja obba
Juda vieso aldsesam, cælkka Hær-
ra, vai dat lifči mu almug ja lifči
munji bæggalmasvuottan ja rama-
dussan ja čigŋan; mutto æi si
gullam. 5 Mos. 26, 19.
12. Ja don galgak cælkket sig-
jidi dam sane: Nuft cælkka Hærra,
Israel Ibmel: Juokke litte devd-
dujuvvu vinin. Ja si celkkek dud-
nji: Æpgobai mi dieđe, atte juok-
ke litte devddujuvvu vinin?
13. Ja de galgak don cælkket
sigjidi: Nuft cælkka Hærra: Gæča,
mon dævdam buok dam ædnama
assid ja gonagasaid, gæk čokkajek
David truono alde, ja papaid ja
profetaid ja buok Jerusalem as-
sid, nuft atte si šaddek garre-
midi. 25, 15 j. n. v. Esek. 23, 33.
14. Ja mon aigom cuvkkit sin,
nubbe nubbe vuostai, sikke van-
hemid ja manaid oktanaga, cælkka
Hærra; im mon aigo sæstet imge
armoštallat imge armetet, nuft atte
im mon duššad sin.
15. Gullet ja vuttivalddet, allet
čævllastala! Dastgo Hærra sardno.
16. Addet Hærrai, din Ibmela-
sadek, gudne, ouddalgo son dikta
sevnjudet, ja ouddalgo din juolgek
čuccek daidi mosko varidi, ja di
vuorddebetet čuovggasa, ja son
dakka dam jabmem suoivanen, dikta
dam šaddat sukkis sævdnjadassan!
Alm. 14, 7.
17. Mutto jos di epet dato dam
gullat, de galgga mu siello čierrot
čikkusist daggar čævllaivuođa diti,
ja mu čalbme galgga golgatet gad-
njalid ja golggat čierromin, dainago
Hærra ællo eritdolvvujuvvu fang-
gavutti. 9, 1; 14, 17.
18. Cælke gonagassi ja dronni-
gi *: Čokkanække vuolladassi!
Dastgo dodno hærvas kruonno læ
gaččam dodno oivin erit.
*d. l. gonagasa ædne.
Vaid. 5, 16. Esek. 21, 26.
19. Lulle-ædnam gavpugak læk
dappujuvvum, ige læk oktage, gutte
rappa; obba Juda læ eritdolvvu-
juvvum, dat læ eritdolvvujuvvum
gidda maŋemuš olbma ragjai.
20. Bajas bajedeket din čalmi-
dædek ja geččet sin, guđek davven
bottek! Gost læ dal dat ællo, mi
læi dudnji addum, du hærvas sav-
cak?
21. Maid aigok don cælkket, go
son bigja du dovdos ustebid læt
oaivamuǯǯan du bagjel, ja don ješ
læk oapatam sigjidi dam? Æigo
avtak galgaše du doppit, nuftgo
riegadatte nissona?
22. Ja go don cælkak du vai-
mostad: Manne læ dat munji da-
patuvvam? — Du ollo værredagoi
diti læk du bivtashælmek bajeduv-

vum, du šušmek rappujuvvum væk-
kavaldalašvuođain. 26. v. Nah. 3, 5.
23. Mattago čappis olmai mut-
tet su likes, daihe parder su gir-
jides? — De matašeidek maidai
di dakkat burid, di, guđek lepet
harjanam bahaid dakkat.
Salm. 55, 20.
24. De aigom mon dalle biđgit
sin nuftgo oalgaid, mak girddek
mæce biega oudast.
Salm. 1, 4. Job 21, 18.
25. Dat læ du vuorbbe, dat
oasse, mi læ dudnji mitteduvvum
must, cælkka Hærra, dainago don
læk muo vajaldattam ja dorvastam
giellasi ala.
26. De aigom dalle maidai mon
bajedet du bivtashelmid bagjel du
muođoi, ja du hæpad galgga oid-
nujuvvut.
27. Du furrudaga ja du hirdnom,
du hæpadlaš furrušæme dievai
alde mæcest, duođai, du fastevuo-
đaid læm mon oaidnam. Vuoi
dudnji, Jerusalem! Man gukka
aiggo ain bistet, dassači go don
šaddak buttesen!

14. Kapittal.

Profeta muittal dam hæđe birra, maid stuora goikkadak læ buktam Juda bagjeli, 1—6, ja čuorvvo Ibmelest vaibmolađesvuođa, 7—9; mutto Hærra gieldda su rokkadallamest albmuga oudast, mi su æppe-ibmelbalvvalusas diti galgga garraset rangaštuvvut, ja go profeta bælošta dam daina, go værre-profetak læk dam fillim, de gulat Hærra, atte rangaštus galgga dæivvat sikke daid ja albmuga, 10—16. Profeta læ sagga morrašest dam stuora oasetesvuođa diti, mi galgga boattet ædnam bagjeli, dovdasta su ječas ja albmuga suddoid ja rokkadalla fastain Hærra rangaštusa eritjorggelet, 17—22.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai
Jeremiasi goikkadaga dafhost:
2. Juda morašta, ja dam portak
vuoimetuvvek; si čokkajek moraš-
biktasi siste ædnam alde, ja Jeru-
salem vaiddalusčuorvvom bagjana.
Es. 3, 26. Vaid. 1, 4.
3. Dak stuora hærrak sin gaskast
vuolgatek sin balvvalegjidæsek čace
vieǯǯat; dak bottek galdoi lusa,
mutto æi gavna maidege čacid; sin
littek maccek guorosen ruoktot; si
hæppašuttujuvvujek ja arvoktuvvek
ja gokček sin oaivesek. Am. 4, 8.
4. Ædnama diti, mi læ suorgga-
nam, dainago i boađe arvve æd-
nami, læk bælddobarggek hæppa-
šuttujuvvum, si gokček sin oaivesek.
Joel 1, 11.
5. Dastgo vela sarva-alddoge
mæcest guodda ja guođđa su misi-
des, dainago i læk rasse, Joel 1, 18.
6. ja mæcce-asenak čuǯǯuk bal-
jes dievai alde, dak rottestallek
aimo nuftgo šakalak; dai čalmek
vuoimetuvvek, dainago æi læk urt-
tasak.
7. Jos min værredagok duođa-
štek min vuostai, Hærra, de mæn-
nod daddeke minguim armost du
namad diti! Dastgo ædnagak læk
min bagjelduolbmamak, du vuostai
læp mi suddodam.
8. Don Israel doaivvo, dam bæ-
ste hætte-aige! Manne aigok don
læt nuftgo amas olmai ædnamest
ja nuftgo matkalaš olmai, gi ærran
luodast igjadam varas?
9. Manne aigok don læt nuftgo
suorgganam olmai, nuftgo vægalaš,
gi i væje bæstet? Ja don læk
dadde min gaskast, Hærra, ja mi
læp goččujuvvum du namain; ale
divte min mannat!
10. Nuft cælkka Hærra dam
albmuga birra: Nuft rakistek si
birravagjolæme; sin julgidæsek æi
si ajet, ja Hærra i liko sigjidi;
dal aiggo son muittet sin værre-
dago ja ocatallat sin suddoid.
2, 23. 31. Hos. 8, 13.
11. Ja Hærra celki munji: Ik
don galga rokkadallat dam alb-
muga oudast buore guvllui.
7, 16; 11, 14.
12. Go si adnek borakættesvuo-
đaid, de im mon gula sin čuorv-
voma, ja go si oaffaruššek boald-

demoaffara ja borramušoaffara, de im mon liko sigjidi; mutto mieke bokte ja nælge bokte ja rottodavda bokte aigom mon sin loaktet.
6, 20. Es. 1, 11 j. n. v. Am. 5, 22.

13. Ja mon celkkim: Vuoi, Hærra, Hærra! Gæča, profetak celkkek sigjidi: Epet di galga oaidnet mieke, ja nælgge i galga din dæivvat, mutto nana rafhe aigom mon addet digjidi dam baikest. 6, 14; 8, 11.

14. Ja Hærra celki munji: Profetak profetastallek giellasid mu nammi; im mon læk sin vuolgatam imge addam sigjidi goččoma imge sardnom sigjidi; gielesvuođa oainatusaid ja einostusaid ja duššalašvuođaid ja sin vaimosek bettusid profetastallek si digjidi.
23, 16. 21; 29, 9. 21.

15. Damditi, nuft cælkka Hærra dai profetai birra, guđek profetastallek su nammi, ige son læk sin vuolgatam, ja guđek celkkek, atte miekke ja nælgge i galga boattet dam ædnami: Mieke bokte ja nælge bokte galggek si hævatuvvut, dak profetak.

16. Ja almug, masa dak profetastallek, galgga orrot suoppagasast Jerusalem balggai alde nælge ja mieke oudast, ige læk oktage sin havdđadet, si ječa, sin akak ja sin barnek ja sin nieidak; ja mon aigom golgatet sin bahavuođa sin bagjeli.

17. Ja don galgak cælkket dam sane sigjidi: Mu čalmek golggek čierromin ija bæive æige bisange; dastgo nieidda, mu albmugam nieidda, læ havvadattujuvvum stuora havin, buoredmættom sarjin.
9, 1; 13, 17. Vaid. 1, 16; 3, 48 j. n. v.

18. Jos mon manam mæccai, gæča, de dobbe læk si, guđek læk mikin goddujuvvum, ja jos mon manam gavpug sisa, gæča, de dobbe læk si, guđek nælge diti roappanek; dastgo sikke profetak ja papak galggek vagjolet daggar ædnami, maid si æi dovda.
5 Mos. 32, 24. 25. Jer. 24, 10; 29, 17. 18. Esek. 5, 16. 17.

19. Lækgo don dalle aibas hilggom Juda, daihe fastašago du siello Siona? Manne læk don min časkam, nuft atte i læk mikkege dalkkasid migjidi? Mi vuorddep rafhe, ja i boađe mikkege burid, ja mi vuorddep dalkastæme aige, ja gæča, suorgganæbme boatta.
8, 15.

20. Mi dovddap, Hærra, min ibmelmættomvuottamek, min vanhemidamek værredago, atte mi læp suddodam du vuostai.
3, 25. Salm. 106, 6. Dan. 9, 5.

21. Ale hilgo, du namad diti, ale adde æppegudnai du hærvasvuođa truonod! Muite, ale rikko du littod minguim!

22. Lægobai bakenlaš albmugi duššalaš ibmeli gaskast guttege, gutte adda arve? Daihe addago albme arvve-ovtid? Ikgo don læk dat, Hærra, min Ibmelæmek? Ja mi vuorddep du, dastgo don læk dakkam buok daid dingaid.
10, 13; 51, 16. Job 5, 10. Ap. dag. 14, 15 j. n. v.

15. Kapittal.

Hærra vasted, atte i son aigo maidege oudastrokkadusaid albmuga oudast dokkitet, mutto gonagas Manasse ja dam ječas ibmelmættomvuođa diti rangaštet dam mangalagaš garra givsiguim, 1—9. Profeta vaiddala damditi, go son vašotuvvu buokain ædnamest, 10. Hærra jeđđe su daina, atte son su einostusaid ollašuttem bokte okti aiggo dakkat, atte su vašalaǥak vuollegaǥat bivddek su oudastrokkadusa, 11—14. Jeremias vaiddala vela dam diti, go Hærra, vaiko son gilla su diti ja læ vuostaivalddam su sane iloin ja hilggom mailme iloid, almake su gukkagierddavašvuođastes læ sæstam su doarredegjid ja daina lagin bættam su, 15—18. Hærra lopped sudnji, atte jos son dikta su hærdotesvuođas nokkat, de aiggo son fastain su balvvalægjenes valddet, nannit su su vašalaǥai vuostai ja bæstet su, 19—21.

1. Ja Hærra celki munji: Vaiko
vela Moses ja Samuel čuǯušeiga
mu muođoi oudast, de i galgaše
mu siello almake jorggaletječas
dam albmug bællai; aje sin mu
muođoi oudast erit, mannusek si!
2 Mos. 32, 11 j. n. v. 4 Mos 14, 13 j. n. v.
1 Sam. 7, 9. Salm. 99, 6.
2. Ja de galgga dapatuvvat, go
si celkkek dudnji: Gosa galggap
mi mannat? — de galgak don sigjidi
cælkket: Nuft cælkka Hærra: Dat,
gutte gulla jabmemi*, mannus jab-
memi, ja dat, gutte gulla miekkai,
mannus miekkai, ja dat, gutte gulla
nælggai, mannus nælggai, ja dat,
gutte gulla fanggavutti, mannus
fangavutti.
43, 11. *d. l. rotto-davdda; 14, 12.
3. Ja mon aigom sin ocatallat
njeljin šlajain, cælkka Hærra: Mi-
kin goddem varas ja bædnagiguim
erit gæssem varas ja alme loddi-
guim ja ædnam spiriguim borram
varas ja duššadam varas.
4. Ja mon aigom addet sin
dokko illastuvvut buok ædnam ri-
kain Manasse, Esekias barne, Juda
gonagasa, diti, dam diti, maid son
dagai Jerusalemest. 2 Gon. 21, 2—11;
23, 26; 24, 3. 2 Muit. 33, 2—9.
5. Dastgo gi aiggo arkalmastet
du bagjeli, Jerusalem, ja gi aiggo
armoštallat du, ja gi aiggo ærranet
luodast jærram diti, gævvago dud-
nji burist?
6. Don læk hæittam muo, cælk-
ka Hærra, don gaiddik ruoktot;
de olgusgeiggim dalle mon mu
giettam du vuostai ja hævatam du;
mon læm vaibbam gattamest.
5 Mos. 32, 15. Es. 1, 4. 2 Mos. 32, 12. 14.
7. Ja mon goaivom sin goaivoin
olgus ædnam portai raige, mon
dagam mu albmugam manatæbmen,
mon duššadam dam; — sin gæinoi-
næsek æi si læk ruoktot maccam.
8. Sin læskak šaddek munji
ænebun go abe saddok; mon ad-
dam nuorra olbma ædne bagjeli
boattet hævatægje gaskabæive aige;
mon addam balo ja suorgganæme
fakkistaga boattet su ala.
9. Son, gutte riegadatti čieččasa,
vuoimetuvva, olgus adda su sielos;
su bæivaš luoittada, dallego ain
læ bæivve; son šadda hæppad vuol-
lai ja hæppašuttujuvvu. Ja sin
bacatasa aigom mon addet mieke
halddoi sin vašalaǯai muođoi ou-
dast, cælkka Hærra. Am. 8, 9.
10. Vuoi munji, mu ædnam, go
don riegadattik muo, rido olbma
ja naggo olbma obba ædnami! Im
mon læk lonim sigjidi, ja æi læk
si lonim munji, ja almake garrod
juokke olmai muo. 20, 14.
Job 3, 3. 11; 10, 18. Jer. 11, 18 j. n. v.;
20, 1 j. n. v.; 26, 7 j. n. v.; 38, 6.
11. Hærra celki: Vissasi, mon
aigom du čoavddet, vai dudnji
gævva burist; vissasi, mon aigom
vašalaǯa diktet du rokkadallat
oasetesvuođa aige ja hætte-aige.
21, 1. 2; 37, 3; 42, 1 j. n. v.
12. Mattago olmuš doagjet ruov-
de, ruovde davven, ja væike?
13. Du obmudaga ja du davve-
rid aigom mon addet stajadussan
— im mavso oudast, ja dam mon
dagam buok du suddoi diti ja buok
du ædnamraji siskelist.
17, 3 j. n. v. Es. 52, 3. 5. Salm. 44, 13.
14. De aigom mon diktet du
vašalaǯaid mannat rasta* daggar
ædnami, maid don ik dovda; dastgo
dolla læ cakkidam mu moarestam,
din vuostai galgga dat buollet.
*du davveriguim. 5 Mos. 32, 22.
15. Don diedak dam, Hærra!
Muite muo ja oappalada muo ja
mavsat muo mu doarredegji ala!
Ale muo eritrotte du gukkagierd-
davašvuođastad*! Diede, atte mon
guoddam higjadusa du diti!
*mu doarredegji vuostai.
16. Mon gavdnim du sanid, ja
mon borrim daid, ja du sanek
legje munji avvon ja mu vaimo il-
lon; dastgo mon læm goččujuvvum
du namain, Hærra, alme vægai
Ibmel! Esek. 3, 1 j. n. v.

17. Im mon læk čokkam illodalli særvest ja avvodam; doppitallam du gitti, læm mon čokkam oktonessi, dastgo don devddik muo suttoin. 6, 11.

18. Manne læ mu bavčas agalaš, ja mu havve buoredmættom? I dat læk buoredæmest. Alma don læk šaddam munji nuftgo čacetuvve jokka, nuftgo čacek, mai ala olmuš i mate dorvastet.
Job 6, 15 j. n. v. Mik. 1, 14.

19. Damditi, nuft cælkka Hærra: Jos don jorgidak, de aigom mon diktet du ruoktot boattet ja čuoǯǯot mu muođoidam oudast, ja jos don čuoldak dam, mi læ gelbolaš, dast erit, mi læ gælbotæbme, de galgak don læt nuftgo mu njalbme; si galggek fastain jorgidet du guvllui, mutto don ik galga jorgidet sin guvllui.

20. Ja mon aigom dakkat du dam albmug ouddi nana væikkemuvrran, ja si galggek soattat du vuostai, mutto æi bittet du bagjel; dastgo mon læm duina du bæstem diti ja du gagjom diti, cælkka Hærra.
1, 18 j. n. v. Esek. 3, 8. 9. Jer. 1, 8.

21. Ja mon aigom gagjot du bahai gieđast, ja mon aigom lonestet du vækkavaldalaǯai gieđast.

16. Kapittal.

Jeremias galgga maidai dago siste gulatet albmuga hævvanæme. I son galga valddet aldsesis aka ige sakkanattet manaid, dainago stuora atestus læ boattemen, man siste sikke manak ja vanhemak galggek hævvanet, 1—4; i son galga særvvat moraštæbmai jabmi diti; dat galgga læt mærkkan dam ala, atte dai lokko læ šaddamen nuft stuoresen, atte dak oktasaš morastam-vierok æi mate vuttivalddujuvvut, 5—7; ige son galga mannat guossemallasidige, mærkkan dam ala, atte Hærra aiggo diktet buok ilo nokkat, 8. 9. Buok, maid profeta gulata, galgga dapatuvvat. Almug galgga eritdolvvujuvvut su ibmelmættomvuođas diti, 10—13; dadde lopped Hærra doalvvot dam fastain ruoktot, mutto æska maŋŋelgo dat læ garraset bagaduvvum su æppe-ibmelbalvvalusas diti, 14—18. Profeta cælkka Hærrai, atte son læ visses dam ala, atte vela bakenakge galggek okti æppe-ibmelbalvvalusa jallavuođa dovdidet ja jorggalet ječaidæsek Hærra guvllui, ja Hærra vasteda, atte son dal rangaštusa bokte aiggo addet Israela dovddat, atte aivefal son læ Ibmel, 19—21.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Ik don galga valddet aldsesad aka, ja æi dust galga læt barnek ja nieidak dam baikest.

3. Dastgo nuft cælkka Hærra dai barni birra ja dai nieidai birra, guđek riegadek dam baikest, ja sin edni birra, gæk sin riegadattek, ja sin ači birra, gæk sin sakkanattek dam ædnamest:

4. Bavčaslaš jabmema galggek si jabmet, æi si galga čirrujuvvut æige havddaduvvut, mukken ædnam alde galggek si šaddat, ja mieke bokte ja nælge bokte galggek si hævvanet, ja sin likak galggek šaddat biebmon alme loddidi ja ædnam spiridi. 8, 2; 9, 22; 14, 16.

5. Dastgo nuft cælkka Hærra: Ale mana sisa morašvissui, ja ale mana dokko doallat vaiddalusaid, ja ale armoštala sin! Dastgo mon læm eritvalddam mu rafham dam albmugest, cælkka Hærra, mu arbmogasvuottam ja vaibmolađesvuottam. Es. 48, 22.

6. Ja si galggek jabmet, stuorrak ja smavvak, dam ædnamest; æi si galga havddaduvvut, ja olbmuk æi galga doallat vaiddalusaid sin diti æige dakkat havvesarje sin oaǯǯasæsek æige rakit vuovtaid erit sin diti. 41, 5. Mik. 1, 16.

7. Ja æi olbmuk galga doagjalet sigjidi laibe morraš-aige sin jeđđim varas jabme diti, ja olbmuk æi galga addet gæsage jeđđitusa gæra jukkat su ačes diti ja su ædnes diti. Esek. 24, 17.

8. Ja hægjavieso sisa ik don galga mannat sin lutte čokkam varas borram diti ja jukkam diti.

9. Dastgo nuft cælkka Hærra,

alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon divtam nokkat dam baikest din čalmi oudast ja din beivin avvojiena ja illojiena, irge jiena ja moarse jiena. 7, 34; 25, 10.

10. Ja de galgga dapatuvvat, go don gulatak dam albmugi buok daid sanid, ja si celkkek dudnji: Manne læ Hærra sardnom buok dam stuora oasetesvuođa min bagjeli, ja mi læ min værredakko, ja mi læ min suddo, maina mi læp suddodam Hærra, min Ibmelæmek, vuostai? — 5, 19.

11. de galgak don cælkket sigjidi: Dainago din vanhemak heitte muo, cælkka Hærra, ja manne æra ibmeli maŋest ja balvvalegje daid ja rokkadalle daid, mutto heitte muo ja æi doallam mu laga,

12. ja di lepet mænnodam bahabut go din vanhemak, ja gæča, di vagjolepet, juokkehaš su baha vaimos buoššvuođa mielde alma gulddalkættai muo,

13. de aigom mon suppit din olgus dam ædnamest, dokko dam ædnami, maid di epet dovda, epet di æige din vanhemak, ja dobbe galggabetet di balvvalet æra ibmelid ija bæive, dainago mon im aigo addet digjidi armo.
5, 19. 5 Mos. 4, 28; 28, 36. 64.

14. Damditi, gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go i šatan æmbo galga celkkujuvvut: Nuft duođai go Hærra ælla, gutte doalvoi Israel manaid bajas Egypten ædnamest, 23, 7. 8.

15. mutto: Nuft duođai go Hærra ælla, gutte doalvoi Israel manaid bajas davve-ædnamest ja buok dain ædnamin, gosa son læi agjam sin. Ja mon aigom doalvvot sin ruoktot sin ædnami, maid mon addim sin vanhemidi.

16. Gæča, mon bijam sane ædnag guollebivddidi, cælkka Hærra, ja si galggek bivddet sin, ja dastmaŋŋel bijam mon sane ædnag bačidi, ja si galggek agjet sin juokke vare alde ja juokke dieva alde ja bakteskoaroi siste erit.
Hab. 1, 14 j. n. v. Vaid. 4, 19; 5, 5.

17. Dastgo mu čalmek læk gæččamen buok sin gæinoi ala; æi si læk čikkujuvvum mu muođoi oudast, ja sin værredakko i læk gokčujuvvum mu čalmi oudast.
23, 24; 32, 19. Sir. 17, 19; 23, 29. Ebr. 4, 13. Salm. 90, 8.

18. Vuostačedin aigom mon dalle guovte gærddai makset sin værredago ja sin suddo, dainago si æppebasotegje mu ædnama sin fastevuođaidæsek jabma gorodiguim ja devdde mu arbe sin gafhestusaidæsekguim. 2, 7.

19. Hærra, mu gievrravuottam ja mu nana suogjam ja mu bataramsagjam hættebæive! Du lusa galggek bakenlaš albmugak boattet ædnam ravdain ja cælkket: Dušše gieles læi min vanhemidamek arbbe-oasse, duššalašvuotta, ja i læm oktage dai* gaskast, mi aboti.

* duššalaš æppe-ibmelak. Salm. 18, 2. 3; 46, 2. Jer. 3, 17. Es. 2, 2 j. n. v. Mik. 4, 1 j. n. v. Sak. 8, 20 j. n. v.

20. Galggago olmuš dakkat aldsesis ibmelid? Æi alma dak læk ibmelak. 10, 3. Es. 40, 19; 44, 9 j. n. v. Visesv. 13, 10 j. n. v.

21. Damditi, gæča, mon divtam sin dovddat dam have, duođai, mon divtam sin dovddat mu giettam ja mu fabmom, ja si galggek dovddat, atte mu namma læ Hærra.

17. Kapittal.

Profeta gulata, atte Juda, rangaštussan su æppe-ibmelbalvvalusas diti, galgga stajeduvvut ja erit dolvvujuvvut fanggavutti, 1—4. Dastgo dorvvo olbmui ala, mi læ æppe-ibmelbalvvalusa ruotas, bukta garrodusa mieldes, mutto dorvvo Hærra ala buristsivdnadusa; dastgo Hærra dovdda olbmu vaimo billašume ja maksa juokkehaǯǯi su dagoi mielde; dast, gutte čokke riggodaga vanhurskesmættom gaska-omi bokte, valdda son dam erit su ællem gasko, ja buokak, guđek su heittek, galggek hævvanet, 5—13. Dasto rokkadalla profeta Hærra bæstet su su

vašalaǥain erit, gudek doarradallek su bilkkedemin ja værre-guoddalusaiguim, vaiko son aivefal læ čuvvom Hærra goččoma ja i eisege læk gaibedam su albmuges oasetesvuođa, 14—18. Son nævvo albmuga sabbata bassen adnet, loppededines sigjidi Hærra buristsivdnadusa, jos si dakkek dam, ja aitta sin daina, atte jos si æi daga dam, de galggek si garraset rangaštuvvut, 19—27.

1. Juda suddo læ čallujuvvum ruovddegriffalin, diamantagečin; dat læ sisačuppujuvvum sin vaimo tavvali ja sin altari čorvidi,

2. nuftgo maidai sin manak muittek sin altarid ja sin Astarte-govaid dai rudnis muorai lutte, dai alla dievai alde. 3, 6.

3. Don, mu varram mæcest*! Du obmudagaid, buok du davverid aigom mon addet dokko stajadussan, du dievaid dam suddo diti, mi læ dakkujuvvum buok du ædnamraji siskelist.

*d. l. Sion. 21, 13; 15, 13 j. n. v.

4. Ja don galgak, vela du ječad siva diti, diktet du arbad, maid mon addim dudnji, vuoiŋadet* ječad maŋŋel, ja mon aigom diktet du balvvalet du vašalaǥaidad daggar ædnamest, maid don ik dovda; dastgo dola lepet di cakketam mu moarest, gidda agalaš aiggai galgga dat buollet. *3 Mos. 26, 33 j. n. v. Jer. 5, 19. 5 Mos. 32, 22.

5. Nuft cælkka Hærra: Garroduvvum læ dat olmai, gutte olbmui ala dorvasta ja adna oaǥe su giettanes, ja gæn vaibmo gaidda Hærrast erit. Salm. 118, 8; 146, 3.

6. Son galgga šaddat nuftgo væketæbme avddem mæcest ja i oaidnet, atte boatta mikkege burid; mutto son galgga assat guorbbam baikin mæcest, daggar saltte-ædnamest, gost olbmuk æi asa.

7. Buristsivdneduvvum læ dat olmai, gutte dorvasta Hærra ala, ja gæn dorvvo Hærra læ.

Salm. 2, 12; 34, 9; 40, 5; 84, 13; 146, 5. Sanel. 29, 25. Es. 30, 18.

8. Son galgga šaddat nuftgo muorra, mi læ gilvvujuvvum čaccegaddai ja surgidatta su ruottasides jokkagaddai, ja mi i bala, go bakka boatta, mutto man lastak læk ruodnasak, ja mi i morašt goikkadakjage ja i hæite šaddoid šaddadæmest. Salm. 1, 3.

9. Vaibmo læ betolaǥab go buok ærak, ja baha dat læ; gi dovdda dam?

10. Mon, Hærra, guoratalam vaimoid ja gæččalam manemuǥaid, ja dam dagam mon addem varas juokkehaǥǥi su gæino mielde, su dagoi šaddo mielde.

Salm. 7, 10 j. n. v. Rom. 2, 6. Jer. 11, 20; 32, 19.

11. Nuftgo bælddovuonces, mi čokke čivgaid, maid dat i læk alggadam, læ dat, gutte fidne riggesvuođa, mutto i vuoiggadvuođain; su beivides gasko galgga son dam guođđet, ja su maŋemuš hægastes galgga son læt jalla. Salm. 39, 7.

12. Hærvasvuođa truonno, allaget aleduvvum gidda algo rajest, læ min basse baikke.

13. Don Israel doaivvo, Hærra! Buokak dak, gudek du heittek, galggek šaddat hæppad vuollai; dak, gudek dust erit gaiddek, galggek čallujuvvut muolda sisa, dastgo si læk hæittam dam ælle čaccegjaga, Hærra. Luk. 10, 20. Salm. 69, 29. Jer. 2, 13. Salm. 36, 10.

14. Dalkast muo, Hærra, de mon dalkastuvvum! Bæste muo, de mon bestujuvvum! Dastgo don læk mu gitoslavla.

15. Gæča, si celkkek munji: Gost læ Hærra sadne? Bottus dat dadde!

Es. 5, 19. Esek. 12, 22. 2 Petr. 3, 4.

16. Mutto im mon læk biettalam du čuovvomest ja læmest baimanen, imge mon læk gaibedam buoredmættom oasetesvuođa bæive*, don dieđak dam; — mi olgus manai mu baksamin, dat læi du muođoi oudast. *sin bagjeli; 18, 20.

17. Ale læge munji suorgatussan! Don læk mu bataramsagje oasetesvuođa bæive. 16, 19.

18. Divte mu doarredegjid šaddat hæppad vuollai, ja ale divte muo šaddat hæppad vuollai! Divte sin suorgganet, ja ale divte muo suorgganet! Divte oasetesvuođa bæive boattet sin bagjeli, ja cuvkke sin guovtegærdan cuvkkijægje časkastagain! Salm. 25, 3; 35, 4; 40, 15. 16.

19. Nuft celki Hærra munji: Mana dokko ja čuožo albmuga manai porta oudast, man čađa Juda gonagasak mannek sisa, ja man čađa si mannek olgus, ja buok Jerusalem portai oudast!

20. Ja don galgak cælkket siggjidi: Gullet Hærra sane, Juda gonagasak ja buok Juda ja buok Jerusalem assek, di, guđek mannabetet sisa dai portai čađa! 22, 2.

21. Nuft cælkka Hærra: Varoteket ječaidædek din sieloidædek diti ja allet guodde maidege nođid sabbatbæive ja allet divte dam sisaboattet Jerusalem portai čađa!

22. Ja epet di galga doalvvot maidege nođid olgus din viesoinædek ja epet dakkat maidege bargoid sabbatbæive; mutto di galggabetet adnet sabbatbæive bassen, nuftgo mon goččum din vanhemid.
Neh. 13, 15—17. Am. 8, 5. 2 Mos. 20, 8. 5 Mos. 5, 12. 14.

23. Mutto æi si gullam æige jorggalam sin beljidæsek dam bællai, mutto si buoššodegje sin niskesek, nuft atte æi si gullam æige vuostaivalddam bagadusa.

24. Ja de galgga dapatuvvat, jos di gulddalepet muo, cælkka Hærra, nuft atte di epet divte maidege nođid boattet sisa dam gavpug portai čađa sabbatbæive, mutto adnebetet sabbatbæive bassen, nuft atte epet di daga maidege bargoid dam bæive,
Es. 58, 13. 14; 56, 2.

25. de galggek gonagasak ja oaivamužak, guđek čokkajek David truono alde, mannat sisa dam gavpug portai čađa, jođededin vavnai alde ja hæstai alde, si ječa ja sin oaivamužak, Juda olbmak ja Jerusalem assek, ja dat gavpug galgga bissot agalaš aiggai, 22, 4.

26. ja Juda gavpugin ja Jerusalem birrasin ja Benjamin ædnamest ja vuollegis ædnamest ja varre-ædnamest ja lulle-ædnamest galggek si boattet ja buktet boalddemoaffara ja njuovvamoaffara ja borramušoaffara ja viraka, buktet gitosoaffara Hærra vissui.

27. Mutto jos di epet gulddal muo, nuft atte di adnebetet sabbatbæive bassen ja epet guodde maidege nođid ja epet mana sisa Jerusalem portai čađa sabbatbæive, de aigom mon cakketet dam portaid, ja dat galgga loapatet Jerusalem šloataid ja i časkat.
Esek. 20, 47. Hos. 8, 14.

18. Kapittal.

Jeremias manna Hærra goččom mielde lairrelitte-dakke vissui ja oaidna dobbe, maid son dakka lairin, 1—4. Dasa laset Hærra dam gulatusa, atte Juda almug læ su gieđast, nuftgo lairre læ littedakke gieđast; daggar albmuga, mi jorggala ječas, aiggo Hærra sæstet, mutto daggar albmugi, mi dakka bahaid, i son aigo addet dam buore, maid son læi dasa jurdašam, 5—10. Go dal almug i dato ječas jorggalet, mutto læ bahab go bakenak, de aiggo son diktet dam hævvanet, 11—17. Go almug dam gulatusa diti rađđadalla profeta vuostai, de son rokkadalla dam vuostai, rokkadaladedin Hærra, vai son hævatifči dam, dainago dat maksa sudnji, gutte nuft davja læ rokkadallam dam oudast, burid bahain, 18—23.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast naft:

2. Čuožžel ja mana vuolas lairrelittedakke vissui, ja dobbe aigom mon addet du gullat mu sanidam.

3. Ja mon mannim vuolas lairrelittedakke vissui, ja gæča, son læi barggamen su bargos jorre alde;

4. ja go dat litte, maid son dagai, billašuvvui, nuftgo dat davja dapatuvva lairin littedakke gieđast,

de dagai son dam fastain æra litten, dađemielde go dat littedakke čalmi oudast læi vuoiggad dakkat.

5. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

6. Imgo mon galgaše mattet dakkat dinguim, Israel viesso, nuftgo dat littedakke? cælkka Hærra; gæča, nuftgo lairre læ littedakke giedast, nuft lepet di mu giedast, Israel viesso!
Es. 45, 9. Visesv. 15, 7. Rom. 9, 21.

7. Ovta gærde sarnom mon ovta albmuga birra ja ovta rika birra, atte mon aigom bajas gaikkot ja vuolas njæiddet ja duššadet; 1, 10.

8. mutto jos dat almug, man birra mon læm sardnom, jorgida erit su bahavuođastes, de gađam mon dam baha, maid mon legjim jurdašam dasa dakkat.
26, 19. Jon. 3, 10. Esek. 18, 21; 33, 11.

9. Ja nubbe æra gærde sarnom mon ovta albmug birra ja ovta rika birra, atte mon aigom huksit ja gilvvet;

10. mutto jos dat dalle dakka, mi baha læ mu čalmi oudast, nuft atte dat i gula mu jiena, de mon gađam dam buore, maina mon legjim jurdašam burist dakkat dam vuostai. 1 Gon. 11, 11.

11. Ja dal, de cælke Juda olbmaidi ja Jerusalem assidi naft: Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon rakadam oasetesvuođa digjidi, ja mu miela vuolde læ arvvalus din vuostai; jorgideket dadde, juokkehaš su bahas gæinostes erit, ja buoredeket din gæinoidædek ja din dagoidædek! 7, 3.

12. Mutto si celkkek: Dušše diti læ du sadne! Dastgo min ječaidæmek jurddagi mielde aiggop mi vagjolet, ja dakkat, juokkehaš su baha vaimos buošševuođa mielde.
44, 16. Es. 65, 2.

13. Damditi, nuft cælkka Hærra: Jerret dadde bakenlaš albmugi gaskast: Gi læ gullam daggaraǯaid? Sagga hirbmadlaš dagoid læ Israel nieidda dakkam. 2, 10. Hos. 6, 10.

14. Juogoson Libanon muotta guođđa ædnama vare*? Daihe javkkekgo dak vierro, galbma, golgge čacek erit? *d. l. Libanon.

15. Mutto mu almug læ muo vajaldattam, dat boaldda suovvasid duššalaš æppe-ibmelidi; ja si sattujuvvujegje jorralussi sin gæinoidæsek alde, dai boares gæinoi alde, nuft atte si vaǯǯe balggai mielde, rakadkættes gæinoi mielde,
2, 32; 3, 21; 6, 16.

16. — dakkam varas sin ædnamæsek suorgatussan, agalaš bilkkadussan; juokkehaš, gutte dam mæddel manna, galgga suorgganet ja šluvgget oaives. 19, 8.

17. Nuftgo nuorttabiegga aigom mon sin biđgit vašalaǯa muođoi oudast; nikinam ja im amadajoinam aigom mon sigjidi gæččat sin oasetesvuođa bæive.

18. De si celkke: Bottet, ja hutkop mi arvvalusaid Jeremiasa vuostai! Dastgo i laka læk gaiddam erit papast, ige rađđe visasest, ige sadne profetast; bottet, ja cabmop mi su njuokčamin ja allop mi vuttivalde ovtage su sanin!
Jer. 4, 9; 19, 7. Esek. 7, 26. Mal. 2, 7.

19. Vuttivalde muo, Hærra, ja gulddal sin jiena, guđek sottek mu vuostai!

20. Galggago buorre maksujuvvut bahain? Dastgo si læk roggam havde mu hæga varas. Muite, atte mon čuǯǯum du muođoi oudast sardnom varas burid sin oudast, jorggalam varas du moare sist erit! Salm. 35, 12. Sanel. 17, 13.
Rom. 12, 17. Salm. 7, 16; 9, 16.
Sanel. 26, 27. Sard. 10, 8.

21. Damditi, adde sin manaid dokko nælggai, ja adde sin mieke halddoi, ja divte sin akaid šaddat manatæbmen ja læskan ja sin olbmaid goddujuvvut rotto-davdast, sin nuorra olbmaid goddatallat miekkai soađe siste! Salm. 63, 11. Jer. 20, 4.

22. Divte barggoma gullujuvvut
sin viesoin, go don fakkistaga div-
tak joavko boattet sin bagjeli!
Dastgo si læk roggam havde muo
darvetam varas ja čiekkam gielaid
mu julgi ouddi.
23. Mutto don, Hærra, dovdak
buok sin arvvalusaid mu vuostai
jabmem varas; ale andagassi adde
sin værredago, ja ale eritsikko sin
suddo du muođoidad oudast, nuft
atte si vuolas nordastuvvek du muo-
đoi oudast! Mænnod singuim du
moarad aige!

19. Kapittal.

Hærra goččo Jeremiasa oastet lairre-
litte ja soames vuorrasiguim mannat olgus
Hinnom barne vuobmai ja dobbe gulatet
sigjidi, atte gavpug, rangaštussan dam
diti, go dat læ æppe-ibmelid balvvalam ja
vigetes varaid golgatam, galgga aibas
duššaduvvut; mærkkan dam ala galgga
son cuvkkit dam litte, mi læ su mielde,
1—13. Maŋŋelgo son læi ollašuttam
Hærra goččoma, de gærddo profeta tem-
pel ouddašiljost Hærra aittaga obba alb-
mugi, 14. 15.

1. Nuft celki Hærra: Vuolge
ja oaste lairrelittedakke litte, ja
valde mieldad soabmasid albmug
vuorrasin ja papai vuorrasin,
2. ja mana olgus Hinnom barne
vuobmai, mi læ lairrelittedakke
porta olggobælde, ja čuorvo dobbe
daid sanid, maid mon aigom dud-
nji sardnot!
3. Ja don galgak cælkket: Gul-
let Hærra sane, di Juda gonaga-
sak ja Jerusalem assek! Nuft
cælkka Hærra, alme vægai Ibmel,
Israel Ibmel: Gæča, mon buvtam
oasetesvuođa dam baike bagjeli,
nuft atte juokkehašast, gutte dam
gulla, sust galggek su bæljek čuog-
jat, 1 Sam. 3, 11. 2 Gon. 21, 12.
4. dađemielde go si heitte muo
ja adne dam baike æppebassen ja
boldde dast suovvasid æra ibmelidi,
maid si æi dovddam, æi si æige
sin vanhemak æige Juda gonaga-
sak, ja devdde dam baike vigetemi
varain
5. ja huksijegje Baali dievaid
boalddem diti sin barnidæsek do-
lain boalddemoaffaren Baali, maid
mon im læk goččom imge sardnom
dam birra, ja mi i læk bagjanam
mu vaibmoi.
7, 31 j. n. v. 32, 35. Esek. 16, 20; 23, 37.
6. Damditi, gæča, bæivek bottek,
cælkka Hærra, go dat baikke i
galga šatan æmbo goččujuvvut To-
feten daihe Hinnom barne vuob-
men, mutto sorbmim vuobmen.
7. Ja mon aigom olgusgurrit
Juda ja Jerusalem rađe dam bai-
kest ja diktet sin gaččat mieke
bokte sin vašalaʒaidæsek muođoi
oudast ja sin gieđa bokte, gæk
bivddek sin hæga; ja mon aigom
addet sin jabma gorodid biebmon
alme loddidi ja ædnam spiridi.
2 Sam. 15, 31. Neh. 4, 15. Job 5, 12.
Salm. 33, 10. Es. 8, 10; 19, 3.
8. Ja mon aigom dakkat dam
gavpuga suorgatussan ja bilkka-
dussan; juokkehaš, gutte dam mæd-
del manna, galgga suorgganet ja
bilkkedet buok dam givsi diti.
18, 16. 3 Mos. 26, 32.
9. Ja mon aigom sin diktet bor-
rat sin barnidæsek oaʒe ja sin
nieidaidæsek oaʒe, ja si galggek
borrat, juokkehaš su lagamuʒas
oaʒe, atestusa vuolde ja balo vuolde,
maina sin vašalaʒak ja si, guđek
bivddek sin hæga, galggek sin
suorgatet. 3 Mos. 26, 29.
5 Mos. 28, 53 j. n. v. Vaid. 2, 20; 4, 10.
10. Ja don galgak cuvkkit litte
dai olbmai čalmi oudast, guđek
mannek du mielde,
11. ja don galgak cælkket sig-
jidi: Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel: Nuft aigom mon
cuvkkit dam albmuga ja dam gav-
puga, nuftgo lairrelitte cuvkkijuvvu,
mi i šatan æmbo mate divvu-
juvvut; ja Tofeti galgga havdda-
duvvut, dainago i læk muđoi sagje
havddadet. 7, 32.

12. Nuft aigom mon dakkat daina baikin, cælkka Hærra, ja dam assiguim, dagadedinam dam gavpuga Tofeta lakasaʒʒan.

13. Ja Jerusalem viesok ja Juda gonagasai viesok, dak buttesmættomak, galggek šaddat nuftgo Tofet sagje, buok dak viesok, mai daki alde suovas læ bolddujuvvum obba alme vekki ja jukkamuš-oaffarak golgatuvvum æra ibmelidi. 32, 29; 44, 17 j. n. v. 2 Gon. 21, 3. 5. Sef. 1, 5.

14. Ja Jeremias bođi Tofetest, gosa Hærra læi vuolgatam su profetastallat, ja son čuoʒoi Hærra vieso ouddašiljost ja celki buok albmugi:

15. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon divtam boattet dam gavpug bagjeli ja buok dai gavpugi bagjeli, mak dasa gullek, buok dam baha, maid mon læm sardnom dam vuostai; dastgo si læk buoššodam sin niskesek, nuft atte æi si gula mu sanid.

20. Kapittal.

Jeremias cabmatalla dam einostusa diti Pashuri, tempel bajemuš bagjeli-gæččai, suppijuvvu giddagassi ja bæive dastmaŋŋel fastain luovos luittujuvvu. Son gulat dalle Pashuri, atte son ja su dallo ja buok ædnam assek galggek eritdolvvujuvvut Babeli, 1—6. Son vaiddal Hærrai dam bilkkadusa ja vašotume diti, maid son fertte gillat su sarnes diti, ja man diti son læ oʒʒom dam jurddaga, atte son aiggo hæittet profetan læmest; daddeke ješđe son ječas Hærra famolaš væke bokte, mi šadda sudnji vuoito addet su doarredegji bagjel, ja ramed Hærra dam bestujume diti, mi vissasi galgga sudnji dapatuvvat, 7—13. Son doppitalla almake fastain čiegŋalis gæččalussi, man siste son garrod su riegadambæives, 14—18.

1. Ja Pashur, Immer bardne, pappa, gutte læi Hærra vieso bajemuš bagjeligæčče, gulai Jeremiasa profetastallamen daid sanid. 38, 1.

2. Ja Pashur cabmi Jeremias, profeta, ja bijai su dam čoski gidda, mi læi Benjamin bajeb portast, mi læi Hærra viesost. 37, 15. Joh. 18, 22. Ap. dag. 23, 2. 2 Kor. 11, 24. 25.

3. Ja de dapatuvai bæive dastmaŋŋel, de luiti Pashur Jeremiasa giddagasast; ja Jeremias celki sudnji: I Hærra læk goččom du nama Pashuren, mutto Magor Missabiben*.

*suorgatus birra buok; 10. v.; 6, 25.

4. Dastgo nuft cælkka Hærra: Gæča, mon dagam du suorgatussanješaldsesad ja buok du ustebidi, ja si galggek gaččat sin vašalaʒaidæsek mieke bokte, ja du čalmek galggek dam oaidnet; ja obba Juda aigom mon addet Babel gonagasa gitti, ja son galgga eritdoalvvot sin Babeli ja časket sin mikin.

5. Ja mon aigom addet buok dam gavpuga obmudagaid ja buok dam fidnimušaid ja buok dam mavsolaš galvoid ja buok Juda gonagasai davverid sin vašalaʒai gitti, ja si galggek rievedet daid ja valddet daid ja doalvvot daid Babeli. Es. 39, 6.

6. Ja don, Pashur, ja buokak, guđek orruk du viesost, di galggabetet vagjolet erit fanggavutti, ja Babeli galgak don boattet, ja dobbe galgak don jabmet, ja dasa galgak don havddaduvvut, don ja buok du ustebak, gæidi don læk einostam giellasid. Am. 7, 17.

7. Hærra! Don sarnotik muo, ja mon diktim ječčam sarnotuvvut; don šaddik munji bære gievrran ja bittik; mon læm šaddam bogustakkan gæčos bæive, juokke olmai muo bilkkeda.

8. Dastgo, nuft davja go mon sarnom, de ferttim mon huikket, ferttim mon čuorvvot vækkavalde ja duššadume birra; dastgo Hærra sadne læ šaddam munji higjadussan ja bilkkadussan gæčos bæive.

9. Ja mon jurdašim: Im mon aigo su muittet ja im sardnot šatan æmbo su nammi. Mutto de šaddai

dat mu vaimo sisa nuftgo buolle dollan, mi læi bigjujuvvum mu davti sisa, ja mon vaibbim dam gillamest imge vægjam dam.
Job 32, 18.

10. Dastgo mon gullim ædnagi sælgebælde sardnoma, suorgatusa birra buok; si celkke: Guoddaleket su! Mi aiggop guoddalet su! Buok dak olbmak, gæiguim must læi rafhe, faktijegje, juogo mon suoibbasam; si celkke: Daidda son addet ječas fillijuvvut, nuft atte mi bittegoattep su bagjel ja mavsatep ječaidæmek su ala.
Salm. 31, 14.

11. Mutto Hærra læ muina nuftgo vægalaš gievrra; damditi galggek mu doarradallek guossalet ja æi bittet; si hæppašuttujek sagga, dainago si æi læk mænnodam visaset, — agalaš hæppašuttujubme, mi i vajaldattujuvvu.
1, 8. 19; 15, 20; 17, 18.

12. Ja Hærra, alme vægai Ibmel, læ vanhurskes gæččalægje, son oaidna manemuǯaid ja vaimo; mon galgam oaidnet du mavsatæme sin bagjel, dastgo du ouddi læm mon bigjam mu aššam ouddan.
Salm. 7, 10. Jer. 11, 20; 12, 3; 17, 10.

13. Lavllot Hærrai, maidnot Hærra! Dastgo son læ gagjom dam vaivaša sielo bahadakki gieđast.

14. Garroduvvum lekus dat bæivve, go mon riegadim! Dat bæivve, go mu ædne riegadatti muo, allus dat leku buristsivdneduvvum!
15, 10. Job 3, 1 j. n. v. 10, 18.

15. Garroduvvum lekus dat olmai, gutte buvti mu aččai buore saga ja celki: Okta bardnemanna læ dudnji riegadam, ja gutte illodatti su sagga.

16. Dat olmai galgga šaddat nuftgo dak gavpugak, maid Hærra njeidi alma dam gađakættai, ja son galgga gullat barggoma iđđedest ja soattečuorvvoma gaskabæive aige,
1 Mos. 19, 24. 25.

17. dainago son i goddam muo ædnehæga rajest, nuft atte mu ædne šaddai mu havdden, ja su hægga agalaš aiggai famotæbmen.

18. Manne bottim mon dalle olgus ædnehægast oaidnem varas vaive ja morraša, nuft atte mu bæivek vassek hæppašuttujume siste?
Job 3, 20.

21. Kapittal.

Gonagas Sedekias vuolgat Jerusalem birrastattujume vuolde guokte alla hærra Jeremias lusa, rokkadaladedin, vai son jæraši Hærrast, moft galgga gavpugi gævvat, 1. 2. Profeta vasted sigjidi, atte Hærra i eisege aigo bæstet gavpuga, mutto atte son aiggo baica addet dam Kaldealaǯai halddoi ja časket dam rottodavdain, nelgin ja mikin, 3—7. Son nævvo albmuga addet ječas Kaldealaǯai halddoi, daggo bokte bæstem diti hægasek, 8—10, ja nævvo gonagasa dalo doaimatet vuoiggadvuođa; dastgo muđoi aiggo Hærra moarre loapatet sin, 11. 12. Jerusalem nana orrombaikke i mate, nuftgo dam assek gaddek, gattit dam valdatallamest, 13—14.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast, dallego gonagas Sedekias vuolgati Pashura, Malkia barne, ja Sefanja, Maaseja barne, papa, su lusa ja cælketi:

2. Jæra dadde Hærrast min oudast! Dastgo Nebukadnesar, Babel gonagas, læ soattamen min vuostai. Daidaši Hærra dattot dakkat minguim buok su oavddodagoides mielde, nuft atte son vuolgga erit min lutte.

3. Ja Jeremias celki sodnoidi: Nuft galggabætte doai cælkket Sedekiasi:

4. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Gæča, mon jorggalam daid soatteværjoid ruoktot, mak læk din gieđast, maiguim di soattabetet muvra olggobælde Babel gonagasa vuostai ja Kaldealaǯai vuostai, guđek birrastattek din, ja mon aigom čokkit daid dam gavpug gasko.

5. Ja mon aigom soattat din vuostai geiggijuvvum gieđain ja

gievras gieđain ja morin ja suttoin ja stuora vašasgemin.

6. Ja mon aigom časket dam gavpug assid, sikke olbmuid ja spirid; stuora rottodavda bokte galggek si jabmet.

7. Ja dastmaŋŋel, cælkka Hærra, aigom mon addet Sedekiasa, Juda gonagasa, ja su balvvalegjid ja albmuga ja sin, guđek læk baccam dam gavpugi rottodavdast, miekest ja nælgest, Nebukadnesar, Babel gonagasa, gitti ja sin vašalaǯai gitti ja sin gitti, guđek bivddek sin hæga; ja son galgga časket sin mieke avjoin, i son galga armoštallat sin ja i sæstet ja i armetet.
32, 3 j. n. v. 13, 14.

8. Ja dam albmugi galgak don cælkket: Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon bijam din ouddi ællem gæino ja jabmem gæino:
5 Mos. 11, 26; 30, 15. 19.

9. Dat, gutte orro dam gavpugest, galgga jabmet mieke bokte ja nælge bokte ja rottodavda bokte; mutto dat, gutte vuolgga olgus ja manna Kaldealaǯai bællai, guđek din birrastattek, galgga baccet heggi, ja son galgga oaǯǯot su hægas salašen.
38, 2.

10. Dastgo mon læm bigjam mu muođoidam dam gavpug vuostai bahabussi ja im buorebussi, cælkka Hærra; Babel gonagasa gitti galgga dat addujuvvut, ja son galgga boalddet dam dolain.

11. Ja Juda gonagasa vissui galgak don cælkket: Gullet Hærra sane,

12. David viesso! Nuft cælkka Hærra: Dollet vuoiggadvuođa juokke iđđed, ja gagjot stajeduvvum olbmu givsedægje gieđast, amas mu moarre vuolgget olgus dego dolla ja boalddet, alma gænge časkadkættai, sin dagoi bahavuođa diti!
22, 3; 4, 4.

13. Gæča, mon aigom du lusa, don, gutte asak vuomest, jalggadasa bavte alde*, cælkka Hærra, — di, guđek cælkkebetet: Gi matta boattet vuolas min bagjeli, ja gi matta boattet min visti sisa?

*d. l. Sion; 17, 3.

14. Ja mon aigom ocatallat din din dagoi šaddoi mielde, cælkka Hærra, ja mon aigom cakketet dola dam vuovddai*, ja dat galgga loapatet buok dam birra.

* d. l. Jerusalem viesoid.

22. Kapittal.

Profeta nævvo gonagasa vieso dakkat vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa vaivaši ja væketemi vuostai ja lopped dasa, jos nuft dakka, bissovaš hærravuođa, mutto aitta, jos nuft i daga, atte gonagasgardem ja gavpug galgga duššaduvvut, 1-9. Son gulata, atte gonagas Josiasa barnin galgga Sallum (d. l. Joakas), gutte læi eritdolvvujuvvum Egypteni, jabmet dobbe, 10—12, ja Jojakim su čævllaivuođas ja goavvevuođas diti, mai diti son i eisege læk su ibmelbalolaš ačes lakasaš, i galga šaddat havddaduvvut gudnalaš lakai, mutto suppijuvvut gukkas erit Jerusalemest, 13—19. Stuora vuobaidæbme galgga šaddat albmuga gaski, dainago dam doalvvok ja særvveguoimek galggek mannat fanggavutti, rangaštussan dam diti, go dat su oaǯalaš oagjebasvuođas siste doluš aige rajest læ læmaš æppegulolaš Hærra vuostai, 20—23. Jekonja maidai, Jojakim bardne, galgga su ednines dolvvujuvvut Babeli ja jabmet dobbe, ja i oktage su maŋestbottin galga čokkat David truono alde, 24—30.

1. Nuft celki Hærra: Mana vuolas Juda gonagasa vissui ja sarno dobbe dam sane

2. ja cælke: Gula Hærra sane, don Juda gonagas, gutte čokkak David truono alde, don ješ ja du balvvalægjek ja du almug, di, guđek mannabetet sisa dai portai raige!
17, 20.

3. Nuft cælkka Hærra: Dakket vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa, ja gagjot stajeduvvum olbmu givsedægje gieđast, ja allet daga værrevuođa ja vækkavaldalašvuođa amas olbmu, ačetæme ja læska

vuostai, ja allet golgat vigetes varaid dam baike ala.
21, 12. 2 Mos. 22, 21 j. n. v. 3 Mos. 19, 33. 5 Mos. 10, 19.

4. Dastgo jos di dakkabetet dam, de galggek gonagasak, gæk čokkajek David truono alde, mannat sisa dam vieso portai raige, jođededin vavnai alde ja hæstai alde, gonagas ješ ja su balvvalægjek ja su almug. 17, 25.

5. Mutto jos di epet gula daid sanid, de mon vuornom ječčam bokte, cælkka Hærra, atte* dat viesso galgga duššaduvvut.

6. Dastgo nuft cælkka Hærra Juda gonagasa vieso birra: Gileaden læk don munji, Libanon čokkan; mutto duođai, mon aigom dakkat du mæccen, gavpugen, gost olbmuk æi asa.

7. Ja mon aigom vihatet duššadegjid du vuostai, juokkehaʒa su værjoidesguim, ja si galggek eritčuoppat du bajemuš sedermuoraid ja balkestet daid dolli.

8. Ja ollo bakenak galggek mannat dam gavpug mæddel ja cælkket, nubbe nubbai: Manne læ Hærra dakkam nuft daina stuora gavpugin? 5 Mos. 29, 24 j. n. v. 1 Gon. 9, 8 j. n. v. 2 Muit. 7, 21 j. n. v.

9. Ja de galgga celkkujuvvut: Damditi go si heitte Hærra, sin Ibmelæsek, litto ja rokkadalle æra ibmelid ja balvvalegje daid.

10. Allet čiero jabme diti, ja allet ankke su! Čirrot su diti, gutte manna erit! Dastgo i son galga šatan boattet ruoktot ige oaidnet su riegadam-ædnames.

11. Dastgo nuft cælkka Hærra Sallum*, Josias barne, Juda gonagasa, birra, gutte læi gonagassan Josiasa, su aces, sajest, ja gutte vulgi erit dam baikest: I son galga šatan boattet dokko ruoktot;
*d. l. Joakas. 2 Gon. 23, 30—34. 2 Muit. 36, 1—4. Esek. 19, 3. 4.

12. mutto dam baikest, gosa si læk dolvvom su fanggavutti*, dobbe galgga son jabmet, ja dam ædnama i son galga šatan æmbo oaidnet. *d. l. Egypteni.

13. Vuoi sudnji, gutte hukse su viesos vanhurskesmættomvuođain ja su lanjaides værrevuođain, gutte dikta su lagamuʒas balvvalet nuvta ja i adde sudnji su balka,
Hab. 2, 12. 3 Mos. 19, 13. 5 Mos. 24, 14 j. n. v. Sir. 34, 23. Tob. 4, 19. Jak. 5, 4.

14. gutte cælkka: Mon aigom huksit aldsesam sagjajis vieso ja dærvas-aimog lanjaid, ja gutte čuoppa aldsesis ikkunid, ja skoađasta dam sedermuorain ja vuoidda dam ruoksadin.

15. Lækgo don gonagas, dainago don gilvotalak* sedermuorra-viesoi dafhost? Du aččat, — igo son borram ja jukkam ja dakkam vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa? Dalle gævai sudnji burist.
*æra gonagasaiguim. Sard. 3, 13; 5, 18. 2 Gon. 22, 2.

16. Son rabedi dam varnotæbmai ja vaivaši vuoiggadvuođa; de gævai burist. Igo dat læk muo dovddat? cælkka Hærra.

17. Mutto du čalmek ja du vaibmo æi læk jorgidam ærago du vuoito guvllui ja vigetes olbmu varai golgatæme guvllui ja vækkavaldalašvuođa ja givsedæme doaimatæme guvllui.

18. Damditi, nuft cælkka Hærra Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, birra: I son galga ankkijuvvut, ige galga celkkujuvvut: Vuoi, vieljačam! Vuoi, oabačam! I son galga ankkijuvvut, ige galga celkkujuvvut: Vuoi, hærra! Vuoi, su hærvasvuotta!
2 Gon. 23, 34. 1 Gon. 13, 30. Jer. 34, 5.

19. Nuftgo asen havddaduvvu, nuft galgga son havddaduvvut; son galgga gessujuvvut erit ja suppijuvvut dokko gukkas Jerusalem portain erit. 36, 30. Es. 14, 19. 20.

20. Goarŋo bajas* Libanon ala ja bargo, ja divte du jienad gullut Basanest ja bargo Abarimest**! Dastgo buok du irgek læk cuvkkijuvvum. *Juda almug. **5 Mos. 32, 49.

21. Mon sardnum dudnji du oagjebasvuođast; don celkkik: Im mon aigo gullat. Dat læi du gæidno gidda du nuorravuođa rajest, atte ik don gullam mu jiena. 6, 16. 17.
22. Buok du doalvvoid galgga biegga eritdoalvvot, ja du irgek galggek mannat fanggavutti; duođai, dalle galgak don hæppašuttujuvvut ja šaddat hæppadi buok du bahavuođad diti.
23. Don, gutte asak Libanon alde, gæn bæsse læ sedermuorain, moft šaddak don luoibmat, go bakčasak bottek du bagjeli, avtak nuftgo riegadatte nissona! 6. v. j. n. v. 14.
24. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra, vaiko vela Konja*, Jojakim bardne, Juda gonagas, lifči signetsuormasen mu olgiš gieđastam, de aigom mon almake gæsset du dast erit.
*Konja daihe Jekonja (24, 1) læ sæmma go Jojakin, 2 Gon. 24, 6. 2 Muit. 36, 9.
25. Ja mon aigom addet du sin gitti, guđek bivddek du hæga, ja sin gitti, gæin don balak, Nebukadnesar, Babel gonagasa, gitti ja Kaldealažai gitti. 21, 7; 34, 20.
26. Ja mon aigom suppit du ja du ædne, gi du riegadatti, dokko nubbe ædnami, gost doai æppe riegadam, ja dobbe galggabætte doai jabmet. 2 Gon. 24, 12. 15.
27. Mutto dam ædnami, masa soai halidæba fastain ruoktot boattet, dasa æba soai galga ruoktot boattet.
28. Lægo son dalle bagjelgeččujuvvum, cuvkkijuvvum lairrelitte, dat olmai, Konja, daihe daggar litte, masa i oktage halid? Manne læk si eritbalkestuvvum, son ja su nalle, ja suppijuvvum dokko dam ædnami, maid si æi dovddam? 17, 4.
29. Ænam! Ænam! Ænam! Gula Hærra sane!
30. Nuft cælkka Hærra: Čallet dam olbma nuftgo manatæbmen, nuftgo daggar olmajen, gæst i læk mikkege likkoid su beivines! Dastgo i oktage su nalest galga šatan æmbo adnet likko čokkat David truono alde ja rađđit Juda bagjel.

23. Kapittal.

Jeremias čuorvvo vuoi dai jallas gonagasai bagjel, guđek æi fuola Hærra albmugest, hævatek ja biđgijek dam; Hærra aiggo sin rangaštet, mutto fastain čokkit su bieđganam albmuges ja addet sigjidi muttom David mańestboatte (Messiasa) gonagassan, gutte galgga rađđit sin vanhurskesvuođain ja bæstet sin, 1—6. Bestujubme dam boatte fanggavuođast erit galgga læt sagga hærvvasæbbo go doluš bestujubme Egyptenest, 7. 8. De son muittala værre-profetai ibmelmættomvuođa ja navcatesvuođa birra ja čilgge, moft si albmuga billašuttek, ja son gulata sigjidi garra rangaštusaid, 9—15. Son nævvo albmuga varotet ječas sist. Æi si læk vuolgatuvvum Hærrast, mutto si sardnuk duššefal sin ječaidæsek vaimo jurddagid; dastgo si gulatek ibmelmættomidi rafhe ja likko æige barga albmuga jorggalet Hærra guvllui, 16—22. Hærra, dat buokdiette, dietta, atte sin profetalaš niegok, main i læk su sane fabmo, maid si suoladek guim guiminæsek, ja mai bokte si viggek albmuga sust erit jorggalet, læk giellasak, mak bottek sin ječaidæsek vaimost, ja i son aigo diktet sin rangaštkættai orrot, 23—32. Sin buokaid, guđek bilkkedemin goččuk Hærra sane noađđen, aitta profeta daina, atte Hærra ješ aiggo suppit sin erit nuftgo noađe, 33—40.

1. Vuoi daidi baimanidi, guđek duššadek ja biđgijek dam ælo, maid mon biemam, cælkka Hærra. 10, 21. Esek. 34, 2 j. n. v.
2. Damditi, nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel, dai baimani birra, guđek dikšuk mu albmuga: Di lepet biđgim mu savcaid ja erit agjam daid ja epet varast adnam daid; gæča, mon ocatalam din din dagoi bahavuođa diti, cælkka Hærra.
3. Ja mon aigom čokkit mu savcaidam bacatasa buok dain ædnamin, gosa mon læm vuojetam daid, ja mon aigom buktet daid ruoktot dai guottomsajidi, ja dak galggek

šaddat šaddolažžan ja ædnaggærd-
dasažžan. Esek. 11, 17.
4. Ja mon aigom čuožaldattet
baimanid dai bagjeli, ja si galggek
dikšot daid; ja æi dak galga šatan
æmbo ballat ja æi suorgganet, ja
i oktage dain galga vaillot, cælkka
Hærra. 3, 15.
5. Gæča, bæivek bottek, cælkka
Hærra, go mon aigom čuožaldattet
Davidi vanhurskes urbe, ja son
galgga rađđit nuftgo gonagas ja
mænnodet visaset ja dakkat vuoig-
gadvuođa ja vanhurskesvuođa æd-
namest. 33, 15 j. n. v. Es. 4, 2.
Sak. 3, 8; 6, 12. Es. 11, 4. 5.
6. Su beivin galgga Juda bestu-
juvvut ja Israel assat oagjebassan;
ja dat læ su namma, maina son
galgga goččujuvvut: Hærra, min
vanhurskesvuotta*.
*d. l. dat, gæn bokte Hærra rabed mig-
jidi vanhurskesvuođa. Es. 45, 17. 25.
Sak. 14, 11.
7. Damditi, gæča, bæivek bottek,
cælkka Hærra, go i šatan æmbo
galga celkkujuvvut: Nuft duođai
go Hærra ælla, gutte doalvoi Is-
rael manaid bajas Egypten ædna-
mest, 16, 14. 15.
8. mutto: Nuft duođai go Hærra
ælla, gutte doalvoi Israel vieso
nale bajas ja addi dam boattet
davveguovlo ædnamest ja buok dain
ædnamin, gosa mon legjim agjam
sin. Ja si galggek assat sin æd-
namestesek.
9. Profetai birra. Mu vaibmo
læ cuvkkijuvvum mu siste, buok
mu davtek suibbuk, mon læm nuft-
go jukkam olmai, nuftgo olmai,
gæn vidne læ vuoittam, Hærra
diti ja su basse sani diti.
10. Dastgo ænam læ dievva
fuorra-olbmain, dastgo garrodusa
diti asta ænam, læk mæce guot-
tomsajek eritgoikkam; ja sin* viek-
kam læ baha, ja sin fabmo værre-
vuotta. 12, 4. *dai ibmelmættomi.
11. Dastgo sikke profetak ja
papak læk æppebasek; vela mu
viesostamge læm mon gavdnam sin
bahavuođa, cælkka Hærra.
12. Damditi galgga sin gæidno
šaddat sigjidi nuftgo njalakas bai-
kek sævdnjadasa siste; si galggek
joraldattujuvvut ja gaččat dam siste;
dastgo mon divtam oasetesvuođa
boattet sin bagjeli, sin ocatallam-
jage, cælkka Hærra.
Salm. 35, 6. Jer. 11, 23.
13. Samaria profetai duokken
læm mon oaidnam jallavuođa; si
profetastalle Baal bokte ja čagje-
datte mu albmuga Israela.
14. Mutto Jerusalem profetai
duokken læm mon oaidnam gafhad-
laš dagoid: si furrušek ja vagjolek
gielesvuođa siste ja nanosmattek
bahadakki gieđaid, nuft atte æi si
jorgid, juokkehaš su bahavuođastes
erit; si læk buokakrakkan šaddam
munji nuftgo Sodoma, ja dam as-
sek nuftgo Gomorra.
5, 29. Esek. 13, 22. Es. 1, 10; 3, 9.
15. Damditi, nuft cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel, profetai birra:
Gæča, mon addam sigjidi bačča
urttasid borrat ja bačča čace juk-
kat; dastgo Jerusalem profetain
læ æppebassevuotta olgus mannam
obba ædnam mietta. 9, 15.
16. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel: Allet gulddal dai
profetai sanid, guđek profetastal-
lek digjidi! Si devddek din duš-
šalaš oalgotusaiguim; si sardnuk
sin ječaidæsek vaimo oainatusa,
æige Hærra njalmest.
Matt. 7, 15. Jer. 14, 14; 27, 9. 14.
Esek. 13, 2. 3.
17. Si celkkek fastain ja fastain
sigjidi, guđek muo bagjelgečček:
Hærra læ sardnom: Dist galgga
læt rafhe. Ja juokkehažži, gutte
vagjol su vaimos buošševuođa siste,
celkkek si: I din bagjeli galga
boattet oasetesvuotta. 6, 14; 8, 11.
18. Dastgo guttemuš sist læ
læmaš Hærra čiegos rađđadallam-
særvest, nuft atte son oini ja gulai

su sane? Gi læ vuttivalddam mu sane ja gullam dam?

22. v. Job 15, 8. Am. 3, 7.

19. Gæča, Hærra ramadak, moarre, vuolgga olgus, jorre ramadakbiegga; dai ibmelmættomi oaive ala dat jorra. 30, 23 j. n. v. Salm. 11, 6.

20. Hærra moarre i galga ruoktot maccat, ouddalgo son læ doaimatam ja ollašuttam su vaimos jurddagid; dain maŋemuš beivin galggabetet di ollasi arvvedet dam.

21. Im mon læk vuolgatam daid profetaid, daddeke si vikke; im mon læk sigjidi sardnom, daddeke si profetastalle. 14, 14; 28, 15; 29, 9.

22. Ja jos si lifče læmaš mu čiegos rađđadallam-særvest, de si addaše mu albmuga gullat mu sanid ja dolvuše sin ruoktot sin bahas gæinost ja sin dagoi bahavuođast.

23. Læmgo mon Ibmel lakkasist, cælkka Hærra, imge Ibmel gukken erit?

24. Daihe mattago guttege čiekkat ječas čiegos baikidi, nuft atte im mon mate su oaidnet? cælkka Hærra. Imgo mon dævde alme ja ædnam? cælkka Hærra.

16, 17. Am. 9, 2 j. n. v. 1 Gon. 8, 27. Salm. 139, 7 j. n. v.

25. Mon læm gullam, maid dak profetak læk cælkkam, guđek profetastallek giellasid mu nammi ja celkkek: Mon læm niegadam, mon læm niegadam.

26. Man gukka galgga dat bistet? Lægo dai profetai mielast, guđek profetastallek giellasid, ja guđek profetastallek sin vaimosek betolašvuođaid, —

27. jurdašekgo si sattet mu albmuga vajaldattet mu nama sin niegoidæsek bokte, maid si muittalek, nubbe nubbai, nuftgo sin vanhemak vajaldatte mu nama Baal diti?

28. Dat profet, gæst læ niekko, muittalekus niegos, ja dat, gæst læ mu sadne, sardnus mu sane duottavuođa siste! Mi læ oalgast dakkamuššan gornin? cælkka Hærra.

29. Igo mu sadne læk nuftgo dolla, cælkka Hærra, ja nuftgo væčer, mi cuvkke bavtid?

Ebr. 4, 12. Sir. 48, 1.

30. Damditi, gæča, mon boađam dai profetai bagjeli, cælkka Hærra, guđek suoladek mu sanid, nubbe guoimestes.

31. Gæča, mon boađam dai profetai bagjeli, guđek adnegottek sin njuokčamæsek ja celkkek: Nuft cælkka Hærra. Esek. 13, 6; 22, 28.

32. Gæča, mon boađam sin bagjeli, guđek profetastallek gielesniegoid, cælkka Hærra, ja guđek muittalek daid ja čagjedattek mu albmuga sin giellasidesek bokte ja sin geppismielalašvuođasek bokte; ja im mon læk sin vuolgatam imge addam sigjidi goččoma, ja æi si daga dam albmugi maidege avkid, cælkka Hærra.

33. Ja go dat almug daihe profet daihe pappa jærra dust ja cælkka: Mi læ Hærra noađđe? — de galgak don cælkket sigjidi, mi noađđe læ: [Di lepet noađđe] ja mon aigom suppit din erit, cælkka Hærra.

34. Ja dat profet ja dat pappa ja dat olmai albmuga gaskast, gutte cælkka: Hærra noađđe, dam olbma ja su vieso aigom mon ocatallat.

35. Nuft galggabetet di cælkket, juokkehaš su lagamuǯǯasis ja juokkehaš su vielljasis: Maid læ Hærra vastedam? Maid læ Hærra sardnom?

36. Mutto Hærra noađe epet di galga šatan æmbo namatet; dastgo juokkehaǯǯi galgga su ječas sadne læt noađđen, dađemielde go di lepet jorggom dam ælle Ibmela, Hærra, alme vægai Ibmela, min Ibmelæmek, sanid.

37. Nuft galgak don cælkket profetai: Maid læ Hærra dudnji

vastedam? Maid læ Hærra sardnom?

38. Mutto jos di cælkkebetet: Hærra noađđe, de cælkka Hærra nuft: Dađemielde go di cælkkebetet dam sane: Hærra noađđe, vaiko mon vuolgatim digjidi sane ja celkkim: Epet di galga cælkket: Hærra noađđe,

39. damditi, gæča, de mon aigom din aibas vajaldattet ja suppit din ja dam gavpuga, maid mon addim digjidi ja din vanhemidi, erit mu muođoidam oudast,

40. ja mon aigom bigjat din ala agalaš higjadusa ja agalaš hæppašuttujume, mi i galga vajalduttujuvvut. 20, 11.

24. Kapittal.

Hærra čajet profetai oainatusa siste guokte væddelitte, mak læba divvujuvvum basse baike ouddi; nubbe siste læk buorek ja nubbe siste hæjos fikunak, 1—3. Dam oudebu bokte arvvedattujuvvujek dak Judalaǯak, guđek legje eritdolvvujuvvum Babeli Jekonjain; dak galggek jorggalet ječaidæsek Hærra guvllui ja boattet ruoktot sin ædnamasasek, 4—7. Dam maŋebu bokte arvvedattujuvvu Sedekias ja dat bacatas albmugest, mi muttomassi læi baccam ædnami, muttomassi læi bataram Egypteni; dak galggek addujuvvut hæppašuttujume ja duššadume halddoi, 8—10.

1. Hærra addi muo oaidnet, ja gæča, dast legje guokte væddelitte fikuniguim, divvujuvvum Hærra basse baike ouddi, maŋŋelgo Nebukadnesar, Babel gonagas, læi eritdolvvom Jekonja, Jojakim barne, Juda gonagasa, ja Juda oaivamuǯaid ja dimbar-olbmaid ja ravdid Jerusalemest ja dolvvom sin Babeli. 2 Gon. 24, 14 j. n. v.

2. Nubbe væddelitte siste legje sagga buorek fikunak, nuftgo arra fikunak, mutto nubbe væddelitte siste sagga hæjos fikunak, mak æi mattam borrujuvvut, dainago dak legje nuft hæjok.

3. Ja Hærra celki munji: Maid don oainak, Jeremias? Ja mon celkkim: Fikunid; dak buorek fikunak læk sagga buorek, ja dak hæjok læk sagga hæjok, nuft atte æi dak mate borrujuvvut, dainago dak læk nuft hæjok. 29, 17.

4. De dapatuvai Hærra sadne munji naft:

5. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Nuftgo dakkujuvvu dai buri fikuniguim, nuft aigom mon gæččat dai eritdolvvujuvvum olbmui bællai Judast, gæid mon læm vuolgatam erit dam baikest Kaldealaǯai ædnami, buore guvllui.

6. Ja mon aigom jorggalet mu čalmidam sin bællai buore guvllui ja doalvvot sin ruoktot dam ædnami, ja mon aigom bajas rakadet sin ja im vuolas gaikkot, ja mon aigom gilvvet sin ja im bajas gaikkot. 31, 28. Am. 9, 15.

7. Ja mon aigom addet sigjidi vaimo, mi muo dovdda, atte mon læm Hærra, ja si galggek læt mu almug, ja mon aigom læt sin Ibmel; dastgo si galggek jorgidet ruoktot mu guvllui obba sin vaimostæsek.
31, 33 j. n. v. 32, 38 j. n. v. Sak. 8, 8. Esek. 11, 19 j. n. v. 36, 26 j. n. v. Ebr. 8, 10.

8. Ja nuftgo dakkujuvvu dai hæjos fikuniguim, mak æi mate borrujuvvut, dainago dak læk nuft hæjok, — duođai, nuft cælkka Hærra, nuft aigom mon dakkat Sedekiasin, Juda gonagasain, ja su oaivamuǯaiguim ja Jerusalem bacatasain, daiguim, guđek læk vela baccam dam ædnami, ja daiguim, guđek assek Egypten ædnamest.
29, 17 j. n. v. 2 Gon. 25, 5. 6.

9. Mon aigom addet sin dokko illastuvvut, gillat bahaid buok ædnam rikain, higjadussan ja sadnevajasen, bilkkadussan ja garrodussan buok dain baikin, gosa mon ajam sin. 42, 18; 44, 12. Esek. 5, 15.

10. Ja mon aigom vuolgatet mieke, nælge ja rottodavda sin

gaski, gidda dassači go si šaddek aibas erithævatuvvut dam ædnamest, maid mon addim sigjidi ja sin vanhemidi. Esek. 6, 12; 14, 21. Jer. 14, 12. 18; 34, 17; 42, 17.

25. Kapittal.

Jeremias gulata Jojakim njæljad ja Nebukadnesar vuostas jage, atte dainago son dal læ nevvom albmuga hæitekættai 23 jage, ige dat læk gulddalam su sane ige dai æra profetai nævvagid, gæid Hærra ouddal oktelassi læ vuolgatam dasa, de galgga almug dal oktanaga dai æra olmušslajaiguim hævatuvvut Babylonialažain ja balvvalet sin čieča loge jage, 1—11. Go dak jagek læk gollam, de aiggo Hærra ocatallat maidai Babylonialažaid, 12—14. Dat Hærra duobmo sikke Juda ja dai æra olmušslajai bagjel ja Babylonialažai bagjel čilggijuvvu litte gova bokte, mi læ dievva moarre-vinest, mast profeta galgga addet sigjidi jukkat, ja mi galgga sattet sin suoibbot ja jorralet, 15—29. Son muittal dam stuora hævatusa ja varnotesvuođa birra, mi Hærra moare bokte galgga boattet buok ædnam albmugi ja rikai bagjeli, 30—38.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi obba Juda albmuga birra Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, njæljad jage, dat læ Nebukadnesar, Babel gonagasa, vuostas jage,

2. ja maid Jeremias, profeta, sarnoi obba Juda albmugi ja buok Jrrusalem assidi, cælkededin:

3. Josias, Amon barne, Juda gonagasa, golbma nubbe logad jage rajest ja gidda odnaš bæive ragjai, dal golbma goalmad lokkai jage sisa, læ Hærra sadne dapatuvvam munji, ja mon læm sardnom diggjidi arrad ja oktelassi, mutto epet di gullam. 1, 2.

4. Ja Hærra vuolgati din lusa buok su balvvalegjides, profetaid, arrad ja oktelassi; mutto epet di gullam, ja epet di jorggalam din beljidædek gullam varas. 7, 13. 26; 17, 23; 34, 14; 44, 4. 5.

5. Son celki: Jorgideket dadde, juokkehaš su bahas gæinostes erit, ja din dagoidædek bahavuođast erit! De galggabetet di assat dam ædnamest, maid Hærra addi diggjidi ja din vanhemidi, agalašvuođast agalašvutti.
18, 11; 35, 15. 2 Gon. 17, 13. Sak. 1, 4.

6. Ja allet vagjol æra ibmeli maŋest, nuft atte di balvvalepet daid ja rokkadallabetet daid, amadek di moaratuttet muo din gieđaidædek dago bokte, ja amam mon dakkat digjidi maidege bahaid!
7, 6; 35, 15. 5 Mos. 8, 19.

7. Mutto epet di gulddalam muo, cælkka Hærra, moaratuttem varas muo din gieđaidædek dago bokte aldsesædek oasetesvuottan.
2, 17. Es. 3, 9.

8. Damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Dađemielde go di epet læk gullam mu sanid,

9. gæča, de mon vuolgatam sane ja viežam buok davve-ædnam sogaid, cælkka Hærra, ja mon vuolgatam sane Nebukadnesari, Babel gonagassi, mu balvvalægjasam, ja mon divtam sin boattet dam ædnam bagjeli ja dam assi bagjeli ja buok dai olmušslajai bagjeli birra buok, ja mon bijam sin garrodusa vuollai ja dagam sin suorgatussan ja bilkkadussan ja agalaš mæccen,
27, 6; 28, 14.

10. ja mon divtam sist nokkat avvojiena ja illojiena, irge jiena ja moarse jiena, millo jiena ja goalločuovga. 7, 34; 16, 9. Alm. 18, 22. 23.

11. Ja obba dat ænam galgga šaddat mæccen, avddem baikken, ja dak olmušslajak galggek balvvalet Babel gonagasa čieča loge jage.
29, 10. 2 Muit. 36, 21. 22. Dan. 9, 2. Esr. 1, 1. Sak. 1, 12.

12. Ja de galgga dapatuvvat, go čieča loge jage læk dievvam, de aigom mon ocatallat Babel gonagasa ja dam albmuga*, cælkka Hærra, sin værredago diti, ja mon aigom ocatallat Kaldealažai ædnama ja dakkat dam agalaš mæccen. *Kaldealažaid.

13. Ja mon aigom diktet boattet dam ædnam bagjeli buok mu sanidam, maid mon læm sardnom dam birra, buok, mi læ čallujuvvum dam girjai, maid Jeremias læ einostam buok olmuššlajai birra.

14. Dastgo ædnag olmuššlajak ja stuora gonagasak galggek dakkat maidai sin balvvalægjen, ja mon aigom makset sigjidi sin dago mielde ja sin gieđai duoje mielde.

15. Dastgo nuft celki Hærra, Israel Ibmel, munji: Valde dam gæra, man siste læ moarrevidne, mu gieđast ja adde buok daidi albmugidi, mai lusa mon vuolgatam du, dast jukkat!

27. v.; 51, 7. Alm. 14, 10; 16, 19.

16. Ja si galggek jukkat ja suoibbot ja gævatet ječaidæsek daggji lakai dam mieke diti, maid mon vuolgatam sin gaski.

17. Ja mon valddim gæra Hærra gieđast, ja mon addim buok daidi albmugidi jukkat, mai lusa Hærra læi vuolgatam muo,

18. Jerusalemi ja Juda gavpugidi ja dam gonagasaidi ja dam oaivamuǯaidi, dakkam varas sin mæccen, avddem baikken, bilkkadussan ja garrodussan, nuftgo dat šadda dam bæive,

19. Faraoi, Egypten gonagassi, ja su balvvalegjidi ja su oaivamuǯaidi ja obba su albmugi

20. ja buok su amas vuolebuǯaidi ja buok gonagasaidi Us ædnamest ja buok gonagasaidi Filistalaǯai ædnamest ja Askaloni ja Gasai ja Ekroni ja Asdod bacatassi,

* Egyptenest.

21. Edomi ja Moabi ja Ammon manaidi

22. ja buok Tyrus gonagasaidi ja buok Sidon gonagasaidi ja mærragadde gonagasaidi, mi læ dom bælde abe,

23. Dedani ja Temai ja Busi ja buokaidi, gæin læk birrajevddijuvvum vuovtak.

9, 26.

24. ja buok Arabia gonagasaidi ja buok gonagasaidi dai amas albmugi bagjel, mak assek mæcest,

25. ja buok Simri gonagasaidi ja buok Elam gonagasaidi ja buok Media gonagasaidi,

26. ja buok davve-ædnam gonagasaidi, daidi, guđek læk lakka, ja daidi, guđek læk gukken erit, nubbai oktan nubbin, ja buok mailme rikaidi, mak læk ædnam bajeldasa alde; ja Sesak* gonagas galgga jukkat sin maŋest.

*d. l. Babel; 51, 41. Hab. 2, 15. 16.

27. Ja don galgak cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Jukket ja šaddet jukkamidi ja vuovsadeket ja jorraleket ja allet čuoǯǯel fastain — dam mieke diti, maid mon vuolgatam din gaski!

15. v. j. n. v. 51, 7.

28. Ja de galgga dapatuvvat, go si biettalek valddemest gæra du gieđast jukkam varas, de galgak don cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Di galggabetet jukkat.

29. Dastgo gæča, daina gavpugin, mi læ goččujuvvum mu namain, algam mon bahast mænnodet, ja di, galgašeidekgo di bæssat rangaštkættai? Epet di galga bæssat rangaštkættai; dastgo mon gočom mieke buok ædnam assi bagjeli, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

49, 12. 1 Petr. 4, 17.

30. Ja don galgak profetastallat sigjidi buok daid sanid ja cælkket sigjidi: Hærra galgga gilljot allagasast ja gulatet su jienas su basse orromsajestes; duođai, son galgga gilljot su guottomsajes bagjel, daggar čuorvvoma, go si, gæk dulbmek vidne-boččemgare, galgga son bajasbajedet buok ædnam assi bagjel.

Joel 3, 21. Am. 1, 2. Es. 16, 9. 10. Jer. 48, 33; 51, 14.

31. Šlabma šadda gidda ædnam ravddi, dastgo Hærra læ bælkkemen albmugiguim, son manna rievte ouddi buok oǯin; daid ibmelmæt-

tomid adda son dokko mieke halddoi, cælkka Hærra. Es. 34, 2; 66, 16.

32. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, oasetesvuotta vuolgga albmugest albmugi, ja garra ramadak čuoǥǥel ædnam olgomuš guovloin.

33. Ja dak Hærrast goddujuvvum olbmuk galggek dam bæive vællat ædnam nubbe ravdast nubbe ravddi; æi si galga čirrujuvvut ja æi čokkijuvvut ja æi havddaduvvut, mukken ædnam alde galggek si šaddat. 8, 2; 9, 22; 16, 4.

34. Holvvot, di baimanak, ja barggot, ja fieradeket muolda siste, di ælo bajemuǥak! Dastgo dievvam læk din bæivek njuvvujuvvum varas, ja mon aigom din biđgit, ja di galggabetet gaččat nuftgo mavsolaš litte,

35. ja bataramsagje galgga javkkat baimanin, ja gagjujubme ælo bajemuǥain. Am. 2, 14.

36. Baimani barggom gullu ja ælo bajemuǥai holvvom; dastgo Hærra duššad sin guottomsaje,

37. ja dak rafhalaš gieddek šaddek avddemen Hærra buolle moare diti.

38. Nuftgo nuorra legjon guođđa son su čiekkadamsajes; dastgo sin ænam šadda avddem baikken dam vækka-ajolaš mieke diti ja su buolle moare diti.

26. Kapittal.

Jojakim rađđijume algost gulat Jeremias tempel ouddašiljost, atte jos almug i aigo ječas jorggalet, de galgga tempeli gævvat nuftgo basse baikkai Silost, ja Jerusalem galgga duššaduvvut, 1—6. Papak, profetak ja stuora oasse albmugest doppijek su ja dattuk, atte son galgga jabmet, 7—9. Go albmuga oaivamuǥak gullek dam, bottek si gonagasgarddemest tempeli, ja papak ja profetak guoddalek su sin oudast, 10. 11. Son muitot oaivamuǥaidi ja albmugi dam birra, atte son læ sardnom Hærra goččom mielde, nævvo sin jorggalussi ja varot sin, amasek su goddet, man bokte si dušše šaddek vigetes varaid ječaidæsek ja gavpuga bagjeli buktet, 12—15. Oaivamuǥak gulatek su ašetæbmen, ja soabmasak vuorrasin muitotek dam birra, atte Esekias, go profet Mika læi gulatam dam sæmma, go Jeremias dal, læi jorggalam ječas Hærra guvllui ja daggo bokte erit jorggalam su moare, 16—19. Duššefal Akikam væke bokte væltta Jeremias gillamest profet Uria dile, gæn Jojakim læi goddetam, 20—24.

1. Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, rađđijume algost dapatuvai dat sadne Hærrast:

2. Nuft cælkka Hærra: Čuoǥo Hærra vieso ouddašiljost ja sarno buok Juda gavpugidi, mak bottek rokkadallam varas Hærra vissui, buok daid sanid, maid mon læm du goččom sardnot sigjidi! Ale valde ovtage sane dast erit! 7, 2.

3. Noago si dattuk gullat ja jorgidet, juokkehaš su bahas gæinostes erit; de mon gađam dam baha, maid mon jurdašam sigjidi dakkat sin dagoi bahavuođa diti. 18, 8; 36, 3. 7.

4. Ja don galgak cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra: Jos di epet aigo gulddalet muo, nuft atte di vagjolepet mu laga mielde, maid mon læm din ouddi bigjam,

5. nuft atte di gulddalepet mu balvvalegji, profetai, sanid, gæid mon vuolgatam din lusa sikke arrad ja oktelassi, vaiko di epet gulddal, 7, 13 j. n. v.

6. de aigom mon dakkat dam vieso nuftgo Silo, ja dam gavpuga aigom mon dakkat garrodussan buok ædnam olmuššlajaidi.

7. Ja papak ja profetak ja obba almug gulle Jeremiasa sardnomen daid sanid Hærra viesost.

8. Ja de dapatuvai, go Jeremias læi gærggam buok dam sardnomest, maid Hærra læi goččom su sardnot obba albmugi, de doppijegje papak ja profetak ja obba almug su ja celkke: Don galgak jabmet.

9. Manne læk don profetastallam Hærra nammi ja cælkkam: Nuftgo Silo galgga dat viesso šad-

dat, ja dat gavpug šaddat avddemen, alma assitaga? Ja buok almug čoaggani Jeremiasa vuostai Hærra vissui.

10. Ja go Juda oaivamuǯak gulle dam, de manne si bajas gonagasa viesost Hærra vissui, ja si čokkanegje Hærra ođđa porta uvsa ouddi.

11. Ja papak ja profetak celkke oaivamuǯaidi ja buok albmugi: Dat olmai læ ašalaš jabmemi; dastgo son læ profetastallam dam gavpug vuostai, nuftgo di lepet gullam din beljidædekguim.
Matt. 26, 66. Mark. 14, 64.

12. De celki Jeremias buok oaivamuǯaidi ja buok albmugi: Hærra læ vuolgatam muo profetastallat dam vieso vuostai ja dam gavpug vuostai buok daid sanid, maid di lepet gullam.

13. De dal buoredeket din gæinoidædek ja din dagoidædek ja gulddaleket Hærra, din Ibmelædek, jiena! De gatta Hærra dam baha, maid son læ sardnom din vuostai. 7, 3; 18, 8.

14. Ja mon, gæča, mon læm din gieđast; dakket muina, mi buorre ja vuoiggad læ din čalmi oudast!

15. Duššе dam galggabetet di diettet, atte jos di goddebetet muo, de di buktebetet vigetes varaid ješječaidædek bagjeli ja dam gavpug bagjeli ja dam assi bagjeli; dastgo Hærra læ duođast vuolgatam muo din lusa sardnom varas buok daid sanid din belji gullot.
Matt. 23, 35; 27, 25.

16. De celkke oaivamuǯak ja buok almug papaidi ja profetaidi: Dat olmai i læk ašalaš jabmemi; dastgo Hærra, min Ibmelæmek, nammi læ son migjidi sardnom.

17. Ja soabmasak ædnam vuorrasin čuoǯǯelegje ja celkke obba albmug čoaggami:

18. Mika, Morešetalaš, profetastalai Esekias, Juda gonagasa, beivin ja celki buok Juda albmugi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Sion galgga jorggujuvvut nuftgo bælddo, ja Jerusalem šaddat čievrračobman, ja vieso varre vuovddedievvan.
Mik. 1, 1; 3, 12. Jer. 9, 11.

19. Goddigo nabbo Esekias, Juda gonagas, ja obba Juda su? Igo son ballam Hærrast ja rokkadallam Hærra, nuft atte Hærra gađai dam baha, maid son læi sardnom sin vuostai? Ja mi læp aiggomen buktet stuora oasetesvuođa min sieloidæmek bagjeli!

20. De læi maidai muttom olmai, gutte profetastalai Hærra nammi, Uria, Semaja bardne, gutte læi Kirjat-Jearimest erit, ja son profetastalai dam gavpug vuostai ja dam ædnam vuostai, aito nuftgo Jeremias dagai.

21. Ja gonagas Jojakim ja buok su vægalaǯak ja buok oaivamuǯak gulle su sanid, ja gonagas viggai su goddet; mutto Uria oaǯoi dam gullat ja balai, ja son batari ja bođi Egypteni.

22. De vuolgati gonagas Jojakim muttom olbmaid Egypteni, Elnatan, Akbor barne, ja muttom olbmaid suina Egypteni, 36, 12. 25.

23. ja si dolvvu Uria Egyptenest olgus ja bukte su gonagas Jojakim lusa; ja son časki su mikin ja suppi su lika albmug havdi gaski.

24. Duššе Akikam, Safan barne, gietta læi Jeremiasa bæle, nuft atte son i addujuvvum albmuga gitti, vai dat goddaši su.
2 Gon. 22, 12. 14.

27. Kapittal.

Sedekiasa rađđijume algost gočče Hærra Jeremiasa bigjat gæssaid bagjelasas ja vuolgatet daid ranna-albmugi gonagasaidi daina sagain, atte Hærra læ addam sin ja sin albmugid Babel gonagasa gitti, gæn gæssa vuollai son goččo sin buoremielalaǯat vuollanet, alma addekættai ječaidæsek bettujuvvut sin einosteg-

jinæsek, 1—11. Damanaga lakai nævvo profeta maidai Sedekiasa vuollanet, alma gulddalkættai værre-profetaid, 12—15, ja son varre papaid ja albmuga sigjidi jakkemest, go si gulatek, atte dak basse littek, mak legje erit dolvvujuvvum Babeli, galggek farga boattet Jerusalemi ruoktot; mutto baica galggek maidai dak baccam littekge dolvvujuvvut Babeli, vai dak oktan doi littiguim dam Hærrast mærreduvvum aige dolvvujuvvek ruoktot, 16—22.

1. Sedekiasa, Josias barne, Juda gonagasa, rađđijume algost dapatuvai dat sadne Jeremiasi Hærrast: 3. 12. 20. v.; 28, 1.

2. Nuft celki Hærra munji: Daga aldsesad baddid ja gæssaid, ja bija daid du niskad ala!

3. Ja don galgak saddit daid Edom gonagassi ja Moab gonagassi ja Ammon manai gonagassi ja Tyrus gonagassi ja Sidon gonagassi dai airrasiguim, guđek bottek Jerusalemi, Sedekias, Juda gonagasa, lusa,

4. ja don galgak goččot sin cælkket sin hærraidasasek: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Nuft galggabetet di cælkket din hærraidasadek:

5. Mon læm dakkam ædnama, olbmuid ja spirid, mak læk ædnam alde, mu stuora fabmom bokte ja mu geiggijuvvum giettam bokte, ja mon addam dam dasa, gutte læ dat rievtes olmai mu čalmi oudast.

6. Ja dal læm mon addam buok daid ædnamid Nebukadnesar, Babel gonagasa, mu balvvalægjam, gitti; mæce spirid maidai læm mon addam sudnji su balvvalam varas. 28, 14. Dan. 2, 37. 38; 4, 22.

7. Ja buok olmuššlajak galggek balvvalet su ja su barne ja su barne barne, gidda dassači go maidai su ædnama aigge boatta; de galggek ædnag olmuššlajak ja stuora gonagasak dakkat su balvvalægjen. 25, 12, 14.

8. Ja de galgga dapatuvvat: Dam albmuga ja dam rika, mi i aigo su balvvalet, Nebukadnesara, Babel gonagasa, ja mi i aigo biggjat su čæbetes Babel gonagasa gæssa vuollai, dam albmuga aigom mon ocatallat mikin ja nelgin ja rottodavdain, cælkka Hærra, gidda dassači go mon oažom sin loapatet su gieđa bokte.

9. Ja di, allet gulddal din profetaidædek ja din einostegjidædek ja din niegoidædek ja din mærkkačilggijegjidædek ja din guvllaridadek, guđek celkkek digjidi: Epet di galga balvvalet Babel gonagasa. 14, 14 j. n. v. 23, 16; 29, 8.

10. Dastgo giellasid si profetastallek digjidi, vai mon gaiddadam din erit din ædnamest, ja vai mon ajam din, ja vai di hævvanepet. 14. 16. v.

11. Mutto dam albmuga, mi bigja su čæbetes Babel gonagasa gæssa vuollai ja balvvala su, dam aigom mon diktet orrot rafhest su ædnamestes, cælkka Hærra, ja dat galgga barggat dam ja assat dast.

12. Ja Sedekiasi, Juda gonagassi, sardnum mon buok daid sæmma sanid ja celkkim: Bigjet din niskidædek Babel gonagasa gæssa vuollai ja balvvaleket su ja su albmuga! De di galggabetet ællet.

13. Manne aiggobetet di jabmet, don ja du almug, mieke bokte, nælge bokte ja rottodavda bokte, nuftgo Hærra læ sardnom dam albmuga birra, mi i aigo balvvalet Babel gonagasa. 8. v.

14. Allet gulddal dai profetai sanid, guđek celkkek digjidi: Epet di galga balvvalet Babel gonagasa! Dastgo giellasid si profetastallek digjidi; 9. v.

15. dastgo im mon læk sin vuolgatam, cælkka Hærra, mutto si profetastallek værrot mu nammi, vai mon ajam din, ja di hævvanepet, di ja dak profetak, guđek profetastallek digjidi. 23, 21.

16. Ja papaidi ja obba dam albmugi mon sardnum ja celkkim:

Nuft cælkka Hærra: Allet gulddal din profetaidædek sanid, guđek profetastallek digjidi ja celkkek: Gæča, Hærra vieso littek galggek buktujuvvut ruoktot Babelest dal farga! Dastgo giellasid si profetastallek digjidi. 28, 3.

17. Allet gulddal sin, balvvaleket Babel gonagasa! De di galggabetet ællet. Manne galgga dat gavpug šaddat mæccen?

18. Mutto jos si læk profetak, ja jos Hærra sadne læ sin lutte, de rokkadallusek si Hærra, alme vægai Ibmel, amasek dak littek, mak læk baccam Hærra vissui ja Juda gonagasa vissui ja Jerusalemi, boattet Babeli!

19. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, baǯi birra ja abe birra ja vuođđobittai birra ja dai æra litti birra, mak læk baccam dam gavpugi,
2 Gon. 25, 13 j. n. v. Jer. 52, 17 j. n. v.

20. maid Nebukadnesar, Babel gonagas, i valddam, dallego son eritdoalvoi Jekonja, Jojakim barne, Juda gonagasa, Jerusalemest Babeli oktanaga buok oaivamuǯaiguim Judast ja Jerusalemest, —
2 Gon. 24, 14 j. n. v.

21. nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel, dai litti birra, mak læk baccam Hærra vissui ja Juda gonagasa vissui ja Jerusalemi:

22. Babeli galggek dak dolvvujuvvut, ja dobbe galggek dak læt gidda dam bæive ragjai, go mon iskam daid, cælkka Hærra, ja buvtam daid bajas ja doalvom daid ruoktot dam baikkai. Esr. 1, 7.

28. Kapittal.

Damanaga aige einosta Hananja, atte Babel gonagasa gæses galgga dogjujuvvut, ja dak basse littek oktanaga Jekonjain ja dai ærrasiguim, gæk læk eritdolvvujuvvum, guovte jage gæčest boattet ruoktot, 1—4. Jeremias savva, atte dat dapatuvaši, mutto cælkka sudnji maidai, atte su sani ollašuttujubme æska matta čajetet, atte Hærra læ su vuolgatam, 5—9. Hananja doagja dam gæssa, maid Jeremias guddi, ja gulat, atte nuft galgga Nebukadnesar gæses dogjujuvvut, 10. 11. Jeremias gulat sudnji, atte Hærra Nebukadnesar rađđimvuođa siste galgga ruovddegæssa bigjat albmugi niske ala, ja atte son ješ galgga jabmet juo damanaga jage, mi maidai dapatuvva, 12—17.

1. Ja de dapatuvai damanaga jage, Sedekiasa, Juda gonagasa, rađđijume algost, njæljad jagest, viđad manost, de celki Hananja, Assur bardne, profeta, gutte læi Gibeonest erit, munji Hærra viesost papai ja buok albmuga čalmi oudast:

2. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Mon læm doagjam Babel gonagasa gæssa.

3. Guovte jage gæčest buvtam mon ruoktot dam baikkai buok daid Hærra vieso littid, maid Nebukadnesar, Babel gonagas, valdi dam baikest erit ja doalvoi Babeli.
27, 16.

4. Ja Jekonja, Jojakim barne, Juda gonagasa, ja buok daid eritdolvvujuvvum olbmuid Judast, guđek læk boattam Babeli, buvtam mon ruoktot dam baikkai, cælkka Hærra; dastgo mon aigom doagjet Babel gonagasa gæssa.
2 Gon. 24, 12 j. n. v.

5. De celki profet Jeremias profet Hananjai papai čalmi oudast ja buok albmuga čalmi oudast, guđek čuǯǯu Hærra viesost, —

6. profet Jeremias celki: Amen! Dakkus Hærra nuft! Hærra ollašuttus du sanid, maid don profetastallik, nuft atte son bukta Hærra vieso littid ja buok eritdolvvujuvvum olbmuid ruoktot Babelest dam baikkai!

7. Mutto gula dadde dam sane, maid mon sarnom du belji gullot ja buok albmuga belji gullot:

8. Dak profetak, guđek læk læmaš mu ouddal ja du ouddal doluš aige rajest, si profetastalle ollo ædnami vuostai ja stuora rikai

vuostai soađe birra ja oasetesvuođa
birra ja rottodavda birra.
9. Dat profeta, gutte profeta-
stalla rafhe birra, go dam profeta
sadne ollašuvva, de galgga dat
profeta mieđetuvvut danen, gæn
Hærra duođast læ vuolgatam.
10. De valdi profet Hananja
gæssa profet Jeremiasa niske alde
erit ja doji dam. 27, 2.
11. Ja Hananja celki buok alb-
muga čalmi oudast naft: Nuft
cælkka Hærra: Nuft aigom mon
guovte jage gæčest doagjet Nebu-
kadnesar, Babel gonagasa, gæssa
buok olmušslajai niskest erit.
De manai profet Jeremias su gæid-
nosis. 2. 3. v.
12. Mutto Hærra sadne dapa-
tuvai Jeremiasi, maŋŋelgo profet
Hananja læi doagjam gæssa profet
Jeremiasa niskest, naft:
13. Mana dokko ja cælke nuft
Hananjai: Nuft cælkka Hærra:
Muorragæssa læk don doagjam,
mutto dam sagjai læk don dakkam
ruovddegæssa.
14. Dastgo nuft cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel, Israel Ibmel:
Ruovddegæssa læm mon bigjam
buok dai olmušslajai niske ala, vai
dak balvvalek Nebukadnesara, Ba-
bel gonagasa, ja dak galggek balv-
valet su; mæce spirid maidai læm
mon addam sudnji.
27, 6. Dan. 2, 37 j. n. v.
15. De celki profet Jeremias
profet Hananjai: Gula dadde, Ha-
nanja! I Hærra læk du vuolgatam,
ja don læk sattam dam albmuga
dorvastet giellasi ala.
23, 21; 29, 31 j. n. v.
16. Damditi, nuft cælkka Hærra:
Gæča, mon vuolgatam du erit æd-
nam alde; dam jage galgak don
jabmet, dastgo don læk sardnedam
eritjorralæme Hærrast.
29, 21 j. n. v. 31 j. n. v.
17. Ja profet Hananja jami dam
sæmma jage, dam čiččid manost.

29. Kapittal.

Jeremias vuolgata girje daidi, gæk læk oktan Jekonjain Babeli eritdolvvujuvvum ja nævvo sin rakadet ječaidæsek gukkeb aige orromlagje dobbe ja rokkadallat gavpuga buore dile birra, dainago æi si galga, nuftgo værre-profetak sardnedek Babelest sigjidi, oanekis aige gæčest, mutto æska 70 jage gæčest boattet ruoktot sin ædnamasasek, 1—15. Dak, guđek ain læk Judast, Sedekias ja su almug, galggek ocatallujuvvut mikin, nelgin ja rottodavdain ja biđgijuvvut albmugi gaski, dainago si læk læmaš æppegulolažak Hærra sani vuostai, 16—20. Son gulat Hærra rangaštusa guovte værre-profeta bagjeli Babelest, Akab ja Sedekias bagjeli, sodno nuoskevuođa ja gieles-einostusai diti, 21—23, nuftgis maidai muttom æra værre-profeta, Semaja, bagjeli, gutte læ čallam muttomi tempel bagjeligeččin, Sefanjai, ja cuigodam su, go son i læm rangaštam Jeremiasa su girje diti, 24—32.

1. Ja dak læk dam girje sanek,
maid Jeremias, profeta, vuolgati
Jerusalemest daidi, guđek legje
ain ællemen dain vuorrasin sin
gaskast, gæk legje eritdolvvujuv-
vum, ja papaidi ja profetaidi ja
obba dam albmugi, maid Nebukad-
nesar læi eritdolvvom Jerusalemest
Babeli,
2. maŋŋelgo gonagas Jekonja ja
dronnig* ja gonagasa viesso-balv-
valægjek, Juda ja Jerusalem oaiva-
mužak ja dimbarolbmak ja ravdek
legje mannam erit Jerusalemest, —
24, 1. 2 Gon. 24, 15 j. n. v. *13, 18.
3. Elasa, Safan barne, ja Ge-
marja, Hilkias barne, bokte, gæid
Sedekias, Juda gonagas, vuolgati
Babeli, Nebukadnesar, Babel go-
nagasa, lusa:
4. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel, Israel Ibmel, buok
daidi eritdolvvujuvvumidi, gæid
mon læm eritdolvvom Jerusalemest
Babeli:
5. Huksijeket viesoid ja asset
dai siste, ja gilvvet gilvagardid ja
borret dai šaddoid! 28. v.
6. Valddet akaid ja sakkanattet
barnid ja nieidaid, ja valddet akaid
din barnidasadek ja addet din niei-

daidædek olbmaidi, vai si riegadattaše barnid ja nieidaid, ja lassaneket dobbe ja allet uccan!

7. Ja bivddet dam gavpuga buore dile, gosa mon læm eritdolvvom din, ja rokkadallet dam oudast Hærrai! Dastgo go dasa gævva burist, de gævva digjidige burist. Bar. 1, 11.

8. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Allet divte din profetaidædek, gæk læk din gaskast, ja din einostegjidædek ječaidædek bættet, ja allet gulddal din niegoidædek, maid di niegadepet! 27, 14. 16.

9. Dastgo værrot si profetastallek digjidi mu nammi; im mon læk sin vuolgatam, cælkka Hærra. 14, 14; 23, 21.

10. Dastgo nuft cælkka Hærra: Go čieča loge jage læk dievvam Babeli, de aigom mon iskat din ja ollašuttet din ala mu buore sadnam, atte mon buvtam din ruoktot dam baikkai. 25, 11. 2 Muit. 36, 21. Dan. 9, 2. Sak. 1, 12.

11. Dastgo mon dovdam daid jurddagid, maid mon jurdašam din harrai, cælkka Hærra, rafhejurddagid ja im oasetesvuođa varas, addem diti digjidi boatte aige ja doaivvaga. Sanel. 23, 18; 24, 20.

12. Ja di galggabetet muo čuorvvot ja mannat dokko ja rokkadallat muo, ja mon aigom din gullat, Salm. 50, 15.

13. ja di galggabetet muo occat, ja di galggabetet muo gavdnat, go di occabetet muo obba din vaimostædek. 5 Mos. 4, 29. 1 Muit. 28, 9.

14. Mon aigom diktet ječčam gavdnujuvvut dist, cælkka Hærra, ja mon aigom loapatet din fanggavuođa ja čokkit din buok dai albmugi gaskast ja buok dain baikin, gosa mon læm din agjam, cælkka Hærra, ja mon aigom buktet din ruoktot dam baikkai, gost mon din erit dolvvum. 30, 3. 18; 32, 44; 33, 7. 26. 5 Mos. 30, 1 j. n. v. Sef. 2, 7.

15. Dastgo di cælkkebetet: Hærra læ čuožaldattam migjidi profetaid Babelest. 21. 24. v. j. n. v.

16. Dastgo nuft cælkka Hærra gonagasa birra, gutte čokka David truono alde, ja buok dam albmuga birra, mi assa dam gavpugest, din vieljai birra, guđek æi læk vuolggam dinguim dai eritdolvvujuvvumi særvest,

17. — nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, mon vuolgatam mieke, nælge ja rottodavda sin gaski ja dagam singuim, nuftgo dakkujuvvu dai fastes fikuniguim, mak æi mate borrujuvvut, dainago dak læk nuft hæjok. 24, 3. 8. 10.

18. Ja mon aigom doarradallat sin mikin, nelgin ja rottodavdain, ja mon aigom addet sin dokko illastuvvut buok ædnam rikain, garrodussan ja suorgatussan ja bilkkadussan ja higjadussan buok dai olmuššlajai gaskast, mai lusa mon ajam sin, 24, 9.

19. dainago si æi gullam mu sanid, cælkka Hærra, dallego mon vuolgatim mu balvvalegjidam, profetaid, sin lusa, arrad ja oktelassi; mutto epet di gullam, cælkka Hærra. 7, 25 j. n. v.

20. Mutto di, gullet di Hærra sane, buokak di, guđek lepet eritdolvvujuvvum, gæid mon læm erit vuolgatam Jerusalemest Babeli!

21. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel, Akab, Kolaja barne, birra, ja Sedekiasa, Maaseja barne, birra, gæk profetastallaba digjidi giellasid su nammi: Gæča, mon addam sodno Nebukadnesar, Babel gonagasa, gitti, ja son galgga goddet sodno din čalmi oudast.

22. Ja soai galggaba adnujuvvut nuftgo garrodussan buok Juda eritdolvvujuvvumin, gæk læk Babelest, nuft atte celkkujuvvu: Hærra dakkus duina, nuftgo Sedekiasin ja nuftgo Akabin, gæid Babel gonagas basi dolast, Dan. 3, 15.

23. dađemielde go soai dagaiga fastevuođa Israelest ja furrušeiga sodno lagamuǥaidæsga akaiguim ja sarnoiga gieles-sanid mu nammi, maid mon im læm goččom sodnoidi; ja mon diеđam dam ja læm dasa duođaštægjen, cælkka Hærra.
23, 14.

24. Ja Semajai, Nehelamitalaǥǥi galgak don nuft cælkket:

25. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Dađemielde go don læk vuolgatam girje du nammasad buok albmugi, mi læ Jerusalemest, ja Sefanjai, Maaseja bardnai, pappi, ja buok papaidi, naft:

26. Hærra læ bigjam du pappan papa Jojada sagjai, vai Hærra viesost lifče bagjeligæčček juokke olbma bagjel, gutte læ mielatæbme ja 'algga profetastallat, vai don bijašik su čoski ja baddidi gidda.

27. Ja dal, manne don ik læk ranggom Jeremiasa, Anatotitalaǥa, gutte algga digjidi profetastallat?

28. Dastgo son læ vuolgatam migjidi girje Babeli ja cælkkam: Gukka dat šadda bistet; huksijeket viesoid ja asset dai siste, ja gilvvet gilvagardid ja borret dai šaddoid!
5. v.

29. Ja pappa Sefanja logai dam girje profet Jeremias belji gullot.

30. De dapatuvai Hærra sadne Jeremiasi naft:

31. Vuolgat sane buok daidi, gudek læk eritdolvvujuvvum, ja cælke: Nuft cælkka Hærra Semaja, Nehelamitalaǥa, birra: Dađemielde go Semaja læ profetastallam digjidi, imge mon læk su vuolgatam, ja son læ sattam din dorvastet giellasi ala,
28, 15 j. n. v.

32. damditi, nuft cælkka Hærra: Gæča, mon ocatalam Semaja, Nehelamitalaǥa, ja su nale; i sust galga læt oktage, gutte galgga assat dam albmuga gaskast, ja i son galga oaǥǥot oaidnet dam buore, maid mon dagam mu albmugasam, cælkka Hærra; dastgo son læ sardnedam eritjorralæme Hærrast.

30. Kapittal.

Hærra goččo Jeremiasa čallet dam Ibmel sane, mi dast čuovvo, ovta girjai, damditi go dat guoska Israel ja Juda boatte lonastussi fanggavuođast erit, 1—3. Stuora atestusa aigge galgga boattet albmugi bagjeli; mutto dast galgga ouddan boattet bestujubme Ibmel albmugi, mi dalle galgga bestujuvvut mailme rika gæssast erit ja balvvalet Hærra ja su gonagasas, Messiasa; damditi i dat galga ballat, 4—11. Hærra aiggo dalkastet dam stuora havid, maid son læ dasa časkam dam suddoi diti, ja mavsatet dam goaves vašalaǥaidi sin dagoid, 12—17. Son aiggo dam ruoktot doalvvot dam ædnami, addet dasa gonagasa, gutte læ albmuga gaskast olgus vuolggam, ja gutte galgga njuoras særvvevuođa suina adnet, ja son aiggo fastain læt albmuga Ibmel, 18—22. Hærra moarre galgga dain maŋemuš beivin boattet dego ramadakbiegga buok ibmelmættomi bagjeli, dassači go son læ ollašuttam su arvvalusas, 23. 24.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast naft:

2. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Čale aldsesad buok daid sanid, maid mon læm dudnji sardnom, ovta girjai!

3. Dastgo gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go mon loapatam mu albmugam, Israel ja Juda, fanggavuođa, cælkka Hærra, ja buvtam sin ruoktot dam ædnami, maid mon addim sin vanhemidi, vai si galggek valddet dam oabmenæsek.
29, 14. Esek. 16, 53.

4. Ja dak læk dak sanek, maid Hærra læ sardnom Israela ja Juda birra:

5. Nuft cælkka Hærra: Suorgatusa jiena læp mi gullam; ballo læ ja i mikkege rafhid.

6. Jerret dadde ja geččet, riegadattago guttege olmai! Manne oainam mon juokke olbma gieđaides adnemen su alemides vuostai, nuftgo riegadatte nisson, ja manne

læk buok muođok nubbastuvvam ja
šovkudam? 4, 31. Es. 13, 8.
7. Vuoi! Dastgo stuores læ dat
bæivve, i læk oktage nuftgo dat,
ja atestusa aigge læ dat Jakobi.
Daddeke galgga son bestujuvvut
dast erit. Joel 2, 11. Sef. 1, 15.
8. Ja de galgga dapatuvvat dam
bæive, cælkka Hærra, alme vægai
Ibmel, de aigom mon doagjet su*
gæssa du niskest erit, ja du bad-
did aigom mon botkodet, ja vier-
rasak æi galga šatan æmbo adnet
du balvvalusa vuolde.
Es. 10, 27. Nah. 1, 13. *vašalaǯa.
9. Ja si galggek balvvalet Hær-
ra, sin Ibmelæsek, ja David, sin
gonagasasek, gæn mon aigom sig-
jidi čuoǯaldattet.
Hos. 3, 5. Esek. 34, 23; 37, 24.
10. Ja don, ale bala, mu balv-
valægjam Jakob, cælkka Hærra,
ja ale suorggan, Israel! Dastgo
gæča, mon bæstam du gaidos æd-
namest ja du nale sin fanggavuođa
ædnamest, ja Jakob galgga ruoktot
maccat ja oaǯǯot mašo ja orrot
oagjebassan, ja i oktage galga su
suorgatet. 46, 27 j. n. v.
11. Dastgo mon læm duina,
cælkka Hærra, du bæstem varas;
dastgo mon aigom loapatet buok
daid albmugid, mai gaski mon læm
du biđgim; dušše du im mon aigo
loapatet, mutto bagadet du mudda-
get; im daddeke aigo mon du dik-
tet aibas rangaštkættai orrot.
Es. 41, 10. Jer. 10, 24.
12. Dastgo nuft cælkka Hærra:
Dalkastmættom læ du vikke, buo-
redmættom læ du havve.
10, 19; 14, 17; 15, 18. Vaid. 2, 13.
13. I oktage fuola du ašest,
nuft atte son bočča du have; i
dudnji læk dalkas ige ploastar.
Es. 1, 6.
14. Buok du rakistægjek læk
du vajaldattam, æi si jæra du birra;
dastgo mon læm časkam du, nuftgo
vašalaš časka, nuftgo goaves ol-
mai bagad, dainago du værredakko
læ ædnaggærddasaš, du suddok
ædnagak.
15. Manne bargok don du vigad
diti, ja dam diti, go du bavčas læ
buoredmættom? Dainago du værre-
dakko læ ædnaggærddasaš, du sud-
dok ædnagak, læm mon dakkam
dudnji dam.
16. Damditi galggek si buokak,
guđek du borrek, borrujuvvut, ja
si buokak, guđek du atestek, man-
nat fanggavutti buokakrakkan, ja
si, guđek du stajedek, galggek sta-
jeduvvut, ja sin buokaid, guđek
du rievedek, aigom mon addet
dokko salašen. Es. 33, 1.
17. Dastgo mon aigom bigjat
čanastaga du ala ja dalkastet du
du havinad, cælkka Hærra; dastgo
eritagjujuvvum olmučen goččuk si
du; dat læ Sion, gæn i oktage
jærat. 8, 22; 33, 6.
18. Nuft cælkka Hærra: Gæča,
mon loapatam Jakob gođi fangga-
vuođa ja armetam su viesoi bag-
jeli, ja gavpug galgga huksijuv-
vut su dievas ala, ja šloatta
galgga orrot su rievtes sajestes.
29, 14.
19. Ja sist galgga olgusvuolgget
gitoslavla ja dukkuraddi jiedna, ja
mon aigom dakkat sin ædnaggærd-
dasaǯǯan, ja æi si galga uccanet,
ja mon aigom sin gudnijattet, ja
æi si galga hægjon šaddat.
20. Ja su* barnek galggek læt
nuftgo doule, ja su særvvegodde
galgga čuoǯǯot nanosen mu muo-
đoi oudast, ja mon aigom ocatallat
sin buokaid, guđek su givsedek.
*Jakoba; 18. v.
21. Ja su hærvaslaš* galgga
læt sust aldes, ja su rađđijægje*
olgusvuolgget su gaskast, ja mon
aigom diktet su lakka boattet, ja
son galgga loaidastet mu lusa;
dastgo gi dat læ, gutte dakkeda
su vaimos oudast, nuft atte son
loaidasta mu lusa? cælkka Hærra.
*Messias; Mik. 5, 1.
22. Ja di galggabetet læt mu

almug, ja mon aigom læt din Ibmel. 24, 7; 31, 1. 33.

23. Gæča, Hærra ramadak, moarre vuolgga olgus, jorre ramadakbiegga; dai ibmelmættomi oaive ala dat jorra. 23, 19 j. n. v.

24. Hærra buolle moarre i galga ruoktot maccat, ouddalgo son læ doaimatam ja ollašuttam su vaimos jurddagid; dain maŋemuš beivin galggabetet di dam arvvedet.

31. Kapittal.

Hærra aiggo dam maŋemuš aigest valddet obba albmuges arbmoi, 1. Israel, Efraim (dam loge sokkagodde), maid son i goassege læk hæittam rakistæmest, aiggo son doalvvot ruoktot dam ædnami ja dobbe valljogasat buristsivdnedet dam, 2—14. Maŋŋelgo dat gukka læ vuoimetuvvam ja morastam amas ædnamest, aiggo Hærra su njuoras rakisvuođastes fastain valddet dam arbmoi, dainago dat bagadusa bokte læ ječas jorggalam, 15—20. Go dat læ maccam su ædnamasas ruoktot, de galgga dat fastain bæssat vaimolaš særvvevutti Hærrain, 21. 22. Juda maidai galgga boattet su ædnamasas ruoktot ja dobbe dærvasmattujuvvut Hærrast, 23—25 Profeta gocca ovta bodduča dam rottašumest, man siste son læ læmaš daid loppadusaid oažodedines, ja gavdna, atte dat læ læmaš njalgis, 26. Dastmaŋŋel son gulata, atte Hærra aiggo lasetet obba Israel ja Juda albmuga, morraš adnet dam oudast ja i šatan luoittet daggar rangaštusaid boattet dam bagjeli go ouddal, 27—30. Son aiggo Messias bokte dakkat ođđa litto singuim, mi læ buoreb go dat boares litto, go son adda sigjidi sin suddoid andagassi ja čalla su lagas sin vaimoidi, nuft atte si šaddek su almugen ja buokak dovddek su alma oapatuvvukættai olbmuin, 31—34. Israel galgga alelassi bissot; Jerusalem galgga fastain bajasdakkujuvvut, ja mi ouddal læi æppebasse, galgga basotuvvut ja bajasvalddujuvvut dasa, 35—40.

1. Dam aige, cælkka Hærra, aigom mon læt buok Israel sokkagoddi Ibmel, ja si galggek læt mu almug. 33. v. 2 Kor. 6, 16.

2. Nuft cælkka Hærra: Dat almug, mi læ bæssam miekest, læ gavdnam armo mæcest; mon vuolgam Israela mašoiduttet.

3. (Gaidos baikest læ Hærra almostattam ječas munji.) Duođai, agalaš rakisvuođain læm mon rakistam du; damditi læm mon aimoin adnam arbmogasvuođa du vuostai. Es. 54, 8.

4. Vela ain aigom mon du huksit, ja don galgak huksijuvvut, don Israel nieidda! Vela ain galgak don čiŋatet ječad du paukaidadguim ja mannat olgus dukkuraddi danssomi. 2 Mos. 15, 20. Salm. 68, 26.

5. Vela ain galgak don gilvvet vidnegardid Samaria vari ala; dak galggek gilvvujuvvut ja valddujuvvut adnoi.

6. Dastgo bæivve boatta, go gocetægjek galggek čuorvvot Efraim vare alde: Čuoggeleket ja mannop mi bajas Sioni, Hærra, min Ibmelæmek, lusa! Es. 2, 3. Mik. 4, 2. Sak. 8, 21.

7. Dastgo nuft cælkka Hærra: Avvodeket Jakob diti iloin ja čurvvot avoin dam bajemuga diti albmugi gaskast*! Dieđeteket, ramedeket ja celkket: Bæste, Hærra, du albmugad, Israel bacatasa! *Am. 6, 1.

8. Gæča, mon buvtam sin davveædnamest ja čokkim sin ædnam olgomuš guovloin; sin gaskast læk čuovgatæmek ja skiermak, æppevægjek ja riegadattek maidai; nuftgo stuora čoaggam galggek si boattet deiki ruoktot.

9. Čierromin galggek si boattet, ja vuollegis rokkadusai vuolde aigom mon sin laiddit; mon aigom doalvvot sin čaccejogači lusa jalggis gæino mielde, man alde si æi galga jorralet; dastgo mon læm šaddam Israeli aččen, ja Efraim læ mu vuostasriegadægje. 50, 4. Es. 63, 16; 64, 7. 2 Kor. 6, 18.

10. Gullet Hærra sane, di albmugak, ja gulateket dam sullui alde gaiddosest ja celkket: Son, gutte biđgi Israela, galgga dam čokkit ja dam gattit, nuftgo baiman su ælos.

11. Dastgo Hærra læ čoavddam
Jakoba ja lonestam su dam gieđast,
gutte læi gievrab go son.
12. Ja si galggek boattet ja
lavllot avoin Sion dieva alde, ja
si galggek čoagganet Hærra buri
lusa, gorni lusa ja vine lusa ja
oljo lusa ja nuorra savcai ja vuov-
sai lusa, ja sin siello galgga læt
nuftgo čaccas gilvagardde, ja æi
si galga šatan æmbo vuoimetuvvat.
Es. 35, 10; 58, 11. Hos. 3, 5.
13. Dalle galggek nieidak illo-
dattet ječaidæsek danssomin, ja
nuorak ja boarrasak særvalagai, ja
mon aigom nubbastuttet sin mor-
raš avvon ja jeđđit sin ja illodat-
tet sin sin morraša maŋŋel.
Salm. 148, 12. 13; 30, 12. Joh. 16, 20.
14. Ja mon aigom dærvasmattet
papai sielo daina, mi læ buoidde,
ja mu almug galgga galletuvvut
mu buriguim, cælkka Hærra.
15. Nuft cælkka Hærra: Jiedna
gullu Ramast, vaiddalus, bačča
čierrom; Rakel čierro su manai-
des diti; i son aigo diktet ječas
jeđđijuvvut su manaides diti, dast-
go dak æi læk šatan hægast.
Matt. 2, 18. 1 Mos. 35, 19; 37, 35.
16. Nuft cælkka Hærra: Ane
du jienad čierromest erit ja du
čalmidad gadnjalin erit! Dastgo
balkka læ du bargo oudast, cælkka
Hærra, ja si galggek ruoktot mac-
cat vašalaʒa ædnamest.
Luk. 7, 13; 8, 52. Alm. 5, 5. Es. 40, 10.
17. Ja du boatte aige harrai
læ doaivvo, cælkka Hærra, ja ma-
nak galggek ruoktot maccat sin
ædnamrajidasasek. 29, 11.
18. Mon læm gullam Efraima
vaiddalæmen: Don læk bagadam
muo, ja mon bagaduvvim nuftgo
damakættes galbbe; jorggal don
muo, de mon jorggaluvvum, dastgo
don læk Hærra, mu Ibmel.
Vaid. 5, 21. Salm. 51, 12.
19. Dastgo maŋŋelgo mon læm
erit jorgidam, de mon gađam, ja
maŋŋelgo mon læm jierbmaduv-
vum, de spæʒom mon alemidam;
mon hæppanadam, duođai, mon
hæppašuttujuvvum, dastgo mon
guoddam mu nuorravuottam hæp-
pada. Esek. 21, 12. Jer. 3, 25.
20. Lægo dalle Efraim munji
mavsolaš bardne daihe mu rakka-
sæmus manna? Dastgo vaiko mon
læm vela davjage sardnom su vuo-
stai, de ferttim mon almake ain
muittet su; damditi šoavva mu
siskeluš su diti, mon ferttim arme-
tet su bagjeli, cælkka Hærra.
Es. 49, 13. Hos. 11, 8 j. n. v.
21. Cæggo aldsesad balgesgeđ-
gid, bija aldsesad balgesdikaid,
vuttivalde dam rakaduvvum gæino,
dam gæino, man mielde don man-
nik! Maca ruoktot, don Israel
nieidda, maca ruoktot daidi du
gavpugidasad!
22. Man gukka don aigok birra
vagjolet, don eritjorralam nieidda?
Dastgo Hærra sivdned juoida ođ-
đasid ædnamest: Nisson* galgga
bissovaʒat læt boadnjas **lutte.
Es. 43, 19. 2 Kor. 5, 17. Alm. 21, 5.
*Israel. **Hærra.
23. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel, Israel Ibmel: Ain
galgga celkkujuvvut dat sadne Juda
ædnamest ja dam gavpugin, go
mon loapatam sin fanggavuođa:
Hærra buristsivdnedifči du, don
vanhurskesvuođa viste, don basse
varre! 29, 14. Es. 1, 26; 11, 9. Sak. 8, 3.
24. Ja Juda ja buok dam gav-
pugak galggek særvalagai orrot
dast nuftgo bælddobarggek ja nuft-
go si, guđek birra jottek æloin.
25. Dastgo mon aigom dærvas-
mattet vaibbam sielo, ja juokke
vuoimetuvve sielo aigom mon dævd-
det. Matt. 11, 28. Salm. 107, 9.
26. Dam diti mon moridim
ja oidnim, ja mu nager læi munji
njalges.
27. Gæča, bæivek bottek, cælkka
Hærra, go mon aigom gilvvet Is-
rael vieso ja Juda vieso olbmui
siebmanin ja spiri siebmanin.

28. Ja de galgga dapatuvvat: Nuftgo mon læm læmaš gociš sin bagjel bajas gaikkot ja vuolas njæiddet ja vuolas gaikkot ja duššadet ja mænnodet singuim bahast, nuft aigom mon læt gociš sin bagjel huksim ja gilvvem varas, cælkka Hærra. 24, 6; 1, 10; 18, 7 j. n. v.

29. Dain beivin æi si galga šatan æmbo cælkket: Vanhemak borre suvres murjid, ja manai banek šaddek raššen. Esek. 18, 2. Vaid. 5, 7.

30. Mutto juokkehaš galgga jabmet su ječas værredago diti; juokke olmuš, gutte borra suvres murjid, su banek galggek šaddat raššen. 5 Mos. 24, 16. Esek. 18, 4. 20.

31. Gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go mon aigom dakkat ođđa litto Israel viesoin ja Juda viesoin, Ebr. 8, 8 j. n. v.

32. im nuftgo dam litto, maid mon dakkim sin vanhemiguim dam bæive, go mon valddim sin gitti doalvvom diti sin olgus Egypten ædnamest, dam litto muina, maid si rikku, ja mon legjim almake sin boadnja, cælkka Hærra; 2 Mos. 24, 3 j. n. v.

33. mutto dat læ dat litto, maid mon aigom dakkat Israel viesoin dai beivi maŋŋel, cælkka Hærra: Mon aigom addet mu lakam sin sisa ja čallet dam sin vaibmoi, ja mon aigom læt sin Ibmel, ja si galggek læt mu almug; Ebr. 10, 16. 17. Jer. 24, 7.

34. ja æi si galga šatan oapatet ješ gutteg lagamuʒas ja ješ gutteg vieljas, ja cælkket: Dovddet Hærra! Dastgo si galggek buokak dovddat muo, sikke smavvak ja stuorrak, cælkka Hærra; dastgo mon aigom andagassi addet sin værredago imge šat æmbo muittet sin suddo. Es. 54, 13. Jer. 33, 8. Ap. dag. 10, 43. Es. 43, 25.

35. Nuft cælkka Hærra, gutte bigja bæivača čuovgasen bæivveg, ja mano ja nasti lagaid čuovgasen ikko, gutte stuimasgatta abe, nuft atte dam barok maraidek, — Hærra, alme vægai Ibmel, læ su namma: 1 Mos. 1, 14 j. n. v, Salm. 136, 7 j. n. v. Es. 51, 15.

36. Jos dak lagak gaiddek mu muođoi oudast, cælkka Hærra, de galgga maidai Israel nalle hæittet læmest almugen mu muođoi oudast buok beivid. 33, 25 j. n. v.

37. Nuft cælkka Hærra: Jos almek mattek mitteduvvut bagjen, ja ædnam vuođđodusak dutkujuvvut vuollen, de aigom maidai mon hilggot buok Israel nale buok dam diti, maid si læk dakkam, cælkka Hærra.

38. Gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go gavpug galgga huksijuvvut Hærrai, Hananel toarna rajest gidda čiekkaporta ragjai, Neh. 3, 1. Sak. 14, 10.

39. ja mittobadde galgga mannat gukkebuidi njuolgga ouddan Gareb dieva bagjel, ja dat galgga jorgitet Goa guvllui,

40. ja obba dai jabma gorodi ja gunai vuobme ja buok ædnamak gidda Kedron jogača ragjai, gidda hæstaporta čiega ragjai nuortas guvllui, galggek læt Hærrai basek. I galga bajasgaikkujuvvut ige vuolasgaikkujuvvut šatan æmbo agalaʒat. Es. 33, 20.

32. Kapittal.

Jerusalem birastattujume vuolde oaʒʒo Jeremias, dam bodda go son su einostusaides diti orro giddagasast, Hærrast goččoma oastet bældo su fuolkestes Hanamelest, mærkkan dam ala, atte boatte aige galggek ostujuvvut viesok, baikek ja vidnegardek ædnamest, 1—15. Jeremias rokkadalla visub čilggitusa dam goččom birra, dainago alma gavpug læi birrastattum Kaldealaʒain ja galgai farga addujuvvut sin gieđaidi, 16—25. Hærra gulat sudnji dalle, atte gavpug galle galgga duššaduvvut ja almug eritdolvvujuvvut Babeli, mutto atte son dadde aiggo buktet dam fastain ruoktot, læt dam Ibmel, addet dasa ođđa vaimo ja dakkat agalaš litto daina; de galggek

baikek fastain ostujuvvut dam ædnamest, 26—44.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast Sedekias, Juda gonagasa, logad jagest, dat læ Nebukadnesar gavce nubbe logad jakke. 25, 1.

2. Dalle birrastatti Babel gonagasa soattevækka Jerusalema, ja Jeremias, profeta, læi giddagassi bigjujuvvum faktašilljoi, mi læi Juda gonagasa viesost, 2 Gon. 25, 1. 2. Jer. 37, 21; 38, 13.

3. gosa Sedekias, Juda gonagas, læi giddagassi bigjam su, cælkededin: Manne profetastalak don ja cælkak: Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon addam dam gavpuga Babel gonagasa gitti, ja son galgga valddet dam, 21, 7; 27, 6; 34, 2; 38, 3.

4. ja Sedekias, Juda gonagas, i galga erit bæssat Kaldealaǯai gieđast, mutto son galgga addujuvvut Babel gonagasa gitti, ja son galgga sardnot suina, njalmest njalbmai, ja oaidnet su, čalmest čalbmai, 34, 3; 38, 23; 39, 5; 52, 9 j. n. v.

5. ja son galgga doalvvot Sedekiasa Babeli, ja dobbe galgga son læt, dassači go mon oappaladam su, cælkka Hærra; go di soattabetet Kaldealaǯai vuostai, de i dist galga læt likko.

6. Ja Jeremias celki: Hærra sadne læ dapatuvvam munji naft:

7. Gæča, Hanamel, Sallum, du ačad vielja, bardne, boatta du lusa ja cælkka: Oaste aldsesad mu baike, mi læ Anatotest! Dastgo dust læ lonestam-vuoiggadvuotta dam oastet. Rut 4, 3 j. n. v.

8. Ja Hanamel, muače vielja bardne, bođi Hærra sane mielde mu lusa faktašilljoi ja celki munji: Oaste dadde mu baike, mi læ Anatotest Benjamin ædnamest! Dastgo dust læ arbbimvuoiggadvuotta, ja dudnji gulla lonestæbme. Oaste aldsesad dam! De mon arvvedim, atte dat læi Hærra sadne.

9. Ja mon ostim baike Hanamelest, mu aččam vielja barnest, Anatotest, ja mon vikkijim sudnji silba, čieča nubbe lokkai sekel silba.

10. Ja mon čallim dam girjai ja seillijim dam ja valddim vittanid dam ala, ja mon vikkijim silba vævtai alde.

11. Ja mon valddim oastemgirje, sikke dam, mi læi seillijuvvum, man siste læi gædnegasvuotta ja gaskavuođak, ja dam, mi læi rabas,

12. ja mon addim oastemgirje Baruki, Nerija, Mahseja barne, bardnai, Hanamel, mu fuolkkam, čalmi oudast ja dai vittani čalmi oudast, gæk legje čallam sin namaidæsek dam oastemgirjai, buok dai Judalaǯai čalmi oudast, guđek legje čokkamen faktašiljost.

13. Ja mon goččum Baruka sin čalmi oudast ja celkkim:

14. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Valde daid girjid, dam oastemgirje, dam, mi læ seillijuvvum, ja dam rabas girje, ja bija daid muttom lairrelitte sisa, vai dak bistaše ædnag beivid!

15. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Vela ain galggek ostujuvvut viesok ja baikek ja vidnegardek dam ædnamest.

16. Ja mon rokkadallim Hærrai, maŋŋelgo mon legjim addam oastemgirje Baruki, Nerija bardnai, ja celkkim:

17. Vuoi Hærra, Hærra! Gæča, don læk dakkam alme ja ædnama du stuora famod bokte ja du geiggijuvvum gieđad bokte; i mikkege læk dudnji ila ovdulaš, 27, 5. Ap. dag. 4, 24. 1 Mos. 18, 14. Luk. 1, 37.

18. don, gutte dagak arbmogasvuođa duhat buolva vuostai ja mavsak vanhemi værredago sin manai askai sin maŋŋel, don stuora, don vægalaš Ibmel, gæn namma læ Hærra, alme vægai Ibmel, 2 Mos. 20, 5. 6; 34, 7.

19. stuores rađđai ja famolaš dakkoi, don, gæn čalmek læk rappujuvvum buok olbmui manai gæinoi bagjel, addem varas juokkehaǯǯi su gæinoi mielde ja su dagoi šaddo mielde,
Jer. 10, 6; 16, 17; 17, 10. Salm. 62, 13.

20. don, gutte dakkik mærkaid ja ibmašid Egypten ædnamest ja gidda dam bæive ragjai, sikke Israelin ja æra olbmuiguim, ja dakkik aldsesad nama, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive,

21. ja dolvvuk du albmugad Israela olgus Egypten ædnamest mærkai bokte ja ibmaši bokte ja gievras gieđain ja geiggijuvvum gieđain ja stuora šuorgatusain
2 Mos. 13, 3. 14; 32, 11.

22. ja addik sigjidi dam ædnama, maid don legjik vurdnom sin vanhemidi aiggot sigjidi addet, daggar ædnama, mast mielkke ja honnig golgga. 11, 5.

23. Ja si botte ja valdde dam oabmenæsek, mutto æi si gullam du jiena ja æi vagjolam du lagai mielde; buok dam, maid don legjik sin goččom dakkat, dam æi si dakkam. De læk don diktam buok dam oasetesvuođa dapatuvvat sigjidi.

24. Gæča, birrastattem-sæinek læk boattam gavpug lusa valddem varas dam, ja gavpug læ mieke ja nælge ja rottodavda bokte addujuvvum Kaldealaǯai gitti, gæk sottek dam vuostai, ja maid don læk sardnom, læ dapatuvvam, ja gæča, don oainak dam. 27, 8; 52, 5. 6.

25. Ja daddeke læk don, Hærra, Hærra, cælkkam munji: Oaste aldsesad baike ruđai oudast ja valde vittanid dam ala! Ja gavpug læ almake addujuvvum Kaldealaǯai gitti. 7. v.

26. De dapatuvai Hærra sadne Jeremiasi naft:

27. Gæča, mon læm Hærra, buok oaǯe Ibmel; galgašigo mikkege læt ila ovdulaš munji?
4 Mos. 16, 22. Jer. 32, 17.

28. Damditi, nuft cælkka Hærra: Gæča, mon addam dam gavpuga Kaldealaǯai gitti ja Nebukadnesar, Babel gonagasa, gitti, ja son galgga valddet dam.

29. Ja Kaldealaǯak, guđek sottek dam gavpug vuostai, galggek boattet ja cakketet dam gavpuga ja boalddet dam ja daid viesoid, mai daki alde suovas læ bolddujuvvum Baali ja jukkamušoaffar golgatuvvum æra ibmelidi moaratuttem diti muo. 19, 13.

30. Dastgo Israel manak ja Juda manak læk dakkam dušše dam, mi baha læ mu čalmi oudast, gidda sin nuorravuođasek rajest; Israel manak læk dušše moaratuttam muo sin gieđaidæsek dago bokte, cælkka Hærra.

31. Dastgo moare ja sutto faddan læ dat gavpug læmaš munji gidda dam bæive rajest, go si huksijegje dam, ja gidda dam bæive ragjai, nuft atte mon ferttim javkkadet dam erit mu muođoidam oudast,

32. buok Israel manai ja Juda manai bahavuođa diti, maid si læk dakkam muo moaratuttem varas, si, sin gonagasak, sin oaivamuǯak, sin papak ja sin profetak ja Juda olbmak ja Jerusalem ássek.
2, 26 j. n. v. Dan. 9, 8. Neh. 9, 34.

33. Ja si jorggalegje sælgesek ja æi muođoidæsek mu guvllui; ja mon oapatim sin arrad ja oktelassi, mutto æi si gulddalam dam, nuft atte si vuostaivaldde bagadusa.
Sak. 7, 11. Jer. 2, 30.

34. Mutto si bigje sin fastevuođaidæsek dam vissui, mi læ goččujuvvum mu namain, duolvvadam varas dam.
7, 30 j. n. v. 2 Gon. 21, 4 j. n. v.

35. Ja si huksijegje daid dievaid Baali, mak læk Hinnom barne vuomest, addem diti sin barnidæsek ja sin nieidaidæsek mannat dola čađa Molok varas, maid mon im læm sigjidi goččom, ja mi i

læm bagjanam mu vaibmoi, atte si galgge dakkat dam fastevuođa — nuft sattem diti Juda suddodet.
7, 31; 19, 5. Esek. 16, 20. 3 Mos. 18, 21. Salm. 106, 37. 38.

36. Ja dal, damditi*, nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel, dam gavpuga birra, man birra di cælkkebetet: Dat læ addujuvvum Babel gonagasa gitti mieke bokte ja nælge bokte ja rottodavda bokte: *27. v.

37. Gæča, mon čokkim sin buok dain ædnamin, gosa mon vuojetim sin mu moarestam ja mu suttostam ja stuora vašasgemin, ja mon aigom buktet sin fastain ruoktot dam baikkai ja addet sin assat oagjebassan. 5 Mos. 30, 3.

38. Ja si galggek læt mu almug, ja mon aigom læt sin Ibmel. 24, 7.

39. Ja mon aigom addet sigjidi ovta vaimo ja ovta gæino must ballam varas buok beivid, sigjidi buorren ja sin manaidi sin maŋŋel. 24, 7. Esek. 11, 19 j. n. v. 36, 26.

40. Ja mon aigom dakkat agalaš litto singuim, atte im mon aigo jorgidet sin bælest erit, mutto dakkat burist sin vuostai, ja mu ballom aigom mon bigjat sin vaimo sisa, amasek si gaiddat must erit. Es. 54, 10.

41. Ja mon aigom illodet sin diti ja dakkat burist sin vuostai, ja mon aigom gilvvet sin dam ædnami oskaldasvuođast, obba mu vaimostam ja obba mu sielostam. 5 Mos. 30, 9.

42. Dastgo nuft cælkka Hærra: Nuftgo mon læm diktam buok dam stuora oasetesvuođa boattet dam albmuga bagjeli, nuft aigom mon maidai diktet boattet sin bagjeli buok dam buore, maid mon loppedam sigjidi addet. 18, 7 j. n. v. 31, 28.

43. Ja baikek galggek ostujuvvut dam ædnamest, man birra di cælkkebetet: Dat læ mæcce, alma olbmuitaga ja spiritaga, dat læ addujuvvum Kaldealažai gitti. 15. v.

44. Baikek galggek ostujuvvut ruđai oudast ja oastemgirjek čallujuvvut ja seillijuvvut ja vittanak valddujuvvut dam ala Benjamin ædnamest ja Jerusalem birrasin ja Juda gavpugin, sikke varre-ædnam gavpugin ja vuollegis ædnam gavpugin ja lulle-ædnam gavpugin; dastgo mon aigom loapatet sin fanggavuođa, cælkka Hærra. 29, 14.

33. Kapittal.

Dam bodda go Jeremias ain orro giddagasast, de gulat Hærra sudnji fastain, atte Jerusalem galle galgga duššaduvvut, mutto atte son daddeke aiggo albmuga fastain ruoktot buktet, buttestet dam buok dam suddost, dakkat dam fastain bajasrakaduvvum gavpuga čigŋan ja ramadussan buok albmugidi ja dævddet ædnama ællemin ja iloin, 1—13. Gonagasvuotta ja pappavuotta i galga nokkat rika ja tempela duššam diti, mutto Hærra galgga (Messias siste) čuožaldattet Israeli, mi i goassege galga hilggujuvvut, gonagasa ja papa ja dakkat dam ječas stuora gonagaslaš ja papalaš almugen, go son aimoin adna su littos Davidin, Levin ja Jakobin nanosen ja bissovažžan, 14—26.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai Jeremiasi nubbe gærde, dallego son ain oroi giddagasast faktašiljost, naft: 32, 2.

2. Nuft cælkka Hærra, gutte dakka dam, Hærra, gutte rakad dam sattem diti dam garvesen, son, gæn namma læ Hærra: 5 Mos. 15, 3.

3. Čuorvo munji, ja mon aigom vastedet dudnji, ja mon aigom dieđetet dudnji stuora ja arvvedmættom dapatusaid, dapatusaid, maid don ik dovda.

4. Dastgo nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel, dam gavpug viesoi birra ja Juda gonagasa viesoi birra, mak læk vuolasgaikkujuvvum birrastattem-seini diti ja mieke diti, Es. 22, 10.

5. go si bottek soattam varas Kaldealažai vuostai ja dævddem varas daid* dai olbmai jabmam gorodiguim, gæid mon časkam mu

moarestam ja mu suttostam, ja
gæi stuora bahavuođa diti mon
læm čiekkam mu muođoidam dam
gavpug oudast: *viesoid.
6. Gæča, mon bijam čanastaga
ja dalkkasa dam ala ja dalkastam
sin, ja mon aigom addet sin oaid-
net rafhe ja oagjebasvuođa valljo-
gasat. 30, 17.
7. Ja mon aigom loapatet Juda
fanggavuođa ja Israel fanggavuođa,
ja mon aigom huksit sin nuftgo
algost. 29, 14.
8. Ja mon aigom buttestet sin
buok sin værredagost, maina si
læk suddodam mu vuostai, ja mon
aigom andagassi addet buok sin
værredagoid, maiguim si læk sud-
dodam mu vuostai, ja mai bokte
si læk rikkom mu vuostai. 31, 34.
Esek. 36, 25. Sak. 13, 1. Ap. dag. 10, 43.
9. Ja dat* galgga læt munji
illo-namman, ramadussan ja čigŋan
buok ædnam olmuššlajaidi, mak
galggek gullat buok dam buore,
maid mon dagam dam vuostai, ja
doargestet ja libaidet buok dam
buore diti ja buok dam rafhe diti,
maid mon rakadam dasa. *gavpug.
10. Nuft cælkka Hærra: Vela
ain galgga gullujuvvut dam baikest,
man birra di cælkkebetet: Dat læ
avddem, alma olbmuitaga ja alma
omitaga, Juda gavpugin ja Jerusa-
lem balggai alde, mak orruk avd-
demen, alma olbmuitaga ja alma
assitaga ja alma omitaga, 32, 43.
11. avvojiedna ja illojiedna,
irge jiedna ja moarse jiedna, sin
jiedna, guđek celkkek: Maidnot
Hærra, alme vægai Ibmel, dastgo
Hærra læ buorre, dastgo su arb-
mogasvuotta bista agalažat, —
gæk buktek gitosoaffara Hærra vis-
sui. Dastgo mon aigom loapatet
ædnama fanggavuođa, vai dat šadda
nuftgo algost, cælkka Hærra.
7, 34. Salm. 118, 1. Jer. 30, 18.
12. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel: Vela ain galgga læt
dam baikest, mi læ avddem, sikke
alma olbmuitaga ja alma omitaga,
ja buok dam gavpugin orromsagje
baimanidi, gæk livvadattek savcaid.
13. Varre-ædnam gavpugin ja
vuollegis ædnam gavpugin ja lulle-
ædnam gavpugin ja Benjamin æd-
namest ja Jerusalem birrasin ja
Juda gavpugin galggek savcak ain
mannat dam mæddel, gutte daid
lokka, cælkka Hærra.
14. Gæča, bæivek bottek, cælkka
Hærra, go mon aigom ollašuttet
dam buore sane, maid mon læm
sardnom Israel vieso birra ja Juda
vieso birra. 29, 10.
15. Dain beivin ja dam aige
aigom mon Davidi boccidattet van-
hurskes urbe, ja son galgga dakkat
vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa
ædnamest. 23, 5 j. n. v.
16. Dain beivin galgga Juda
bestujuvvut ja Jerusalem assat
oagjebassan, ja dat læ, manen dat
galgga goččujuvvut: Hærra, min
vanhurskesvuotta. Sak. 14, 11.
17. Dastgo nuft cælkka Hærra:
I galga Davidest vaillot olmai,
gutte galgga čokkat Israel vieso
truono alde, 2 Sam. 7, 16. 1 Gon. 9, 5.
18. ja papain, Levitalažain, i
galga vaillot olmai mu muođoi
oudast, gutte oaffarušša boalddem-
oaffara ja boaldda borramušoaffara
ja bukta njuovvamoaffara buok
beivid.
19. Ja Hærra sadne dapatuvai
Jeremiasi naft:
20. Nuft cælkka Hærra: Jos
di mattebetet doagjet mu litto bei-
vin ja mu litto ijain, nuft atte i
šadda bæivve ja igja su aiggasis,
21. de galgga maidai mu litto
Davidin, mu balvvalegjin, dogjujuv-
vut, nuft atte son i oažo ovtage
barne, gutte galgga læt gonagas
su truono alde, ja Levitalažaiguim,
papaiguim, mu balvvalegjiguim.
22. Nuftgo alme vække i mate
lokkujuvvut ja abe saddok æi mate
mitteduvvut, nuft aigom mon æd-
naggærddasažžan dakkat David,

mu balvvalægjam, nale ja Levitalaǥaid, guđek balvvalek muo.
1 Mos. 15, 5; 22, 17.

23. Ja Hærra sadne dapatuvai Jeremiasi naft:

24. Ikgo don læk oaidnam, maid dat almug læ sardnom ja cælkkam: Dam guokte sokkagodde, maid Hærra læi valljim, daid hilgoi son? Ja mu albmuga si bagjelgečček, nuft atte i dat læk šatan æmbo almug sin muođoi oudast.

25. Nuft cælkka Hærra: Jos mon im læk dakkam mu littom beivin ja ijain, jos mon im læk addam lagaid albmai ja ædnami,

26. de aigom mon maidai hilggot Jakoba ja Davida, mu balvvalægjam, nale, nuft atte im mon valde su nalest rađđijegjid Abraham, Isak ja Jakoba nale bagjeli; dastgo mon aigom loapatet sin fanggavuođa ja armetet sin bagjeli.
29, 14; 32, 44. Esek. 39, 25.

34. Kapittal.

Profeta gulat Sedekiasi, atte Jerusalem galgga addujuvvut Babel gonagasa gitti ja bolddujuvvut, ja atte son ješ, jos son i vuolladaste, galgga dolvvujuvvut Babeli ja jabmet dobbe, 1—7. Jerusalem birastattujume vuolde legje Sedekias ja almug soappam dam birra, atte si, nuftgo laka gočoi, galgge luovos luoittet sin Ebrealaš balvvalegjidæsek ja balvvalægje nissonidesek; mutto go Kaldealaǥak dasto muttom aiggai manne erit Jerusalemest, de legje si naggim daid luovos luittujuvvum olbmuid maccat ruoktot balvvalussi, 8—16. Damditi gulata Hærra sigjidi, atte i son šatan gukkeb aigo suogjalet sin, mutto atte si galggek addujuvvut Kaldealaǥai gieđaidi, ja gavpug ja ænam duššaduvvut, 17—22.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast, dallego Nebukadnesar, Babel gonagas, ja obba su soattevækka ja buok ædnam rikak, mak legje su hærravuođa vuolde, ja buok albmugak sotte Jerusalem vuostai ja buok dam gavpugi vuostai, naft:
2 Gon. 25, 1.

2. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Mana dokko ja sarno Sedekiasi, Juda gonagassi, ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon addam dam gavpuga Babel gonagasa gitti, ja son galgga boalddet dam dolain.
32, 3. 2 Gon. 25, 9.

3. Ja don, ik don galga bæssat su gieđast, mutto don galgak doppijuvvut ja addujuvvut su gitti, ja du čalmek galggek oaidnet Babel gonagasa čalmid, ja su njalbme galgga sardnot du njalmin, ja Babeli galgak don boattet.
32, 4; 38, 23.

4. Gula dadde Hærra sane, Sedekias, Juda gonagas! Nuft cælkka Hærra du birra: Ik don galga jabmet mieke bokte.

5. Rafhest don galgak jabmet, ja nuftgo du vanhemi diti bolddujuvvui, dai ouddalaš gonagasai diti, guđek legje du ouddal, nuft galgga bolddujuvvut maidai du diti, ja du diti galgga vaiddaluvvut: Vuoi, Hærra! Dastgo ovta sane læm mon sardnom, cælkka Hærra.
2 Muit. 16, 14. Jer. 22, 18.

6. Ja Jeremias, profeta, sarnoi buok daid sanid Sedekiasi, Juda gonagassi, Jerusalemest,

7. dallego Babel gonagasa soattevækka læi soattamen Jerusalem vuostai ja buok Juda baccam gavpugi vuostai, Lakis vuostai ja Aseka vuostai; dastgo dak læiga dak nana gavpugak, mak læiga baccam Juda gavpugi gaskast.
Josv. 15, 35. 39. 2 Muit. 11, 5. 9.

8. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast, maŋŋelgo gonagas Sedekias læi dakkam litto buok albmugin Jerusalemest frigjavuođa čuorvvom birra,

9. atte juokkehaš galgai luoittet su Ebrealaš balvvalægjes ja juokkehaš su Ebrealaš balvvalægje nissones luovos, nuft atte i guttege galggam adnet su Judalaš vieljas garra balvvalusast.
2 Mos. 21, 2. 5 Mos. 15, 12.

10. De jægadegje buok oaivamuǯak ja buok almug, guđek legje dakkam dam litto, atte juokkehaš galgai luovos luoittet su balvvalægjes, ja juokkehaš su balvvalægje nissones, nuft atte æi si adnam sin šatan æmbo garra balvvalusast; si jægadegje ja luitte sin luovos.

11. Mutto dasto maŋŋel jorgidegje si ruoktot ja valdde ruoktot daid balvvalegjid ja daid balvvalægje nissonid, gæid si legje luovos luoittam, ja naggijegje sin læt balvvalægjen ja balvvalægje nissonen.

12. De dapatuvai Hærra sadne Jeremiasi Hærrast naft:

13. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Mon dakkim litto din vanhemiguim dam bæive, go mon dolvvum sin olgus Egypten ædnamest, garra balvvalus-viesost, ja mon celkkim:

14. Čiččid jage galggabetet di luovos luoittet, juokkehaš su Ebrealaš vieljas, gutte vuovdda ječas dudnji, nuft atte son balvval du gutta jage, ja de don galgak luoittet su mannat luovos luttad erit. Mutto din vanhemak æi gulddalam muo æige jorggalam sin beljidæsek mu bællai. 2 Mos. 21, 2. 5 Mos. 15, 12.

15. Di jorgideidek ruoktot odna bæive ja dagaidek, mi vuoiggad læ mu čalmi oudast, čuorvodedin frigjavuođa, juokkehaš su lagamuǯǯasis, ja di dagaidek litto mu muođoi oudast dam viesost, mi læ goččujuvvum mu namain.

16. Mutto de jorgideidek di fastain ruoktot ja æppebasoteidek mu nama ja valdidek ruoktot, juokkehaš su balvvalægjes ja juokkehaš su balvvalægje nissones, gæid di læidek luoittam luovos mannat luttadek erit, ja di naggidek sin læt din balvvalægjen ja balvvalægje nissonen.

17. Damditi, nuft cælkka Hærra: Epet di læk gullam muo ja čurvvom frigjavuođa, juokkehaš su vieljasis ja juokkehaš su lagamuǯǯasis; gæča, mon čuorvom frigjavuođa digjidi*, cælkka Hærra, nuft atte di addujuvvubetet miekkai, rottodavddi ja nælggai, ja mon addam din dokko illastuvvut buok ædnam rikain. *nuft atte im mon læk šatan gukkeb din Hærra. 21, 9; 24, 10.

18. Ja mon addam daid olbmaid, guđek bagjeldulbme mu litto, guđek æi doallam dam litto sanid, maid si dakke mu muođoi oudast, litto dam galbe bokte, maid si čuppe guovte bittai, ja de vaǯǯe dam bittai gaskal, 1 Mos. 15, 9 j. n. v.

19. Juda oaivamuǯaid ja Jerusalem oaivamuǯaid, gonagasa viessobalvvalegjid ja papaid ja buok ædnam albmuga, guđek vaǯǯe galbe bittai gaskal,

20. mon addam sin sin vašalaǯai gitti ja sin gitti, guđek bivddek sin hæga, ja sin jabma gorodak galggek šaddat biebmon alme loddidi ja ædnam spiridi. 21, 7; 7, 33.

21. Ja Sedekiasa, Juda gonagasa, ja su oaivamuǯaid aigom mon addet sin vašalaǯai gitti ja sin gitti, guđek bivddek sin hæga, Babel gonagasa soattevæga gitti, mi dal læ mannam erit din lutte*. 21, 7. *37, 5.

22. Gæča, mon gočom, cælkka Hærra, ja buvtam sin ruoktot dam gavpugi, ja si galggek soattat dam vuostai ja valddet dam ja boalddet dam dolain, ja Juda gavpugid aigom mon dakkat mæccen, alma assitaga. 37, 8. 2 Gon. 25, 9.

35. Kapittal.

Jeremias bigja Hærra goččom mielde vine Rekabitalaǯai ouddi, maid si biettalek jukkamest, dainago sin maddar-ačče læi gielddam sin jukkamest vine, 1—11. Dam aše mielde cuigod profeta Judalaǯaid sin æppegulolašvuođa diti, go si adnek Hærra bakkoma hæjobun, go Rekabitalaǯak sin maddar-ačesek ravvaga; damditi aiggo Hærra rangaštet sin, mutto

diktet su arbmogas varjalusas ja burist-sivdnadusas orrot Rekabitalaʒai bagjelist, 12—19.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, beivin, naft: 25, 1; 26, 1.

2. Mana dokko Rekabitalaʒai vissui ja sarno sigjidi ja doalvo sin Hærra vieso sisa, muttoma sisa gammarin, ja adde sigjidi vine jukkat! 1 Muit. 2, 55.

3. Ja mon valddim Jaasanja, Jirmeja barne, Habasinja barne, ja su vieljaid ja buok su barnid ja obba Rekabitalaʒai vieso,

4. ja mon dolvvum sin Hærra vieso sisa, dam gammari, mi gulai Hanan, Jigdalja barne, Ibmel olbma, barnidi, ja dat læi oaivamuʒai gammar baldast, mi læi Maaseja, Sallum barne, uksalasa favta, gammar bajabælde.

5. Ja mon bigjim Rekabitalaʒai vieso manai ouddi littid, vinest dievva, ja stoupaid, ja mon celkkim sigjidi: Jukket vine!

6. Mutto si celkke: Æp mi aigo jukkat vine; dastgo Jonadab, Rekab bardne, min ačče, læ gielddam min ja cælkkam: Epet di galga jukkat vine, epet di æige din manakge, agalaʒat, 2 Gon. 10, 15.

7. ja epet di galga huksit viesoid ja epet gilvvet gilvvagid ja epet rakadet vidnegardid daihe adnet daggaraʒaid oabmen; mutto gođi siste galggabetet di assat buok din beividædek, vai di ælaseidek ædnag beivid dam ædnamest, gost di orrobetet nuftgo amas olbmuk.

8. Ja mi gulddaleimek Jonadab, Rekab barne, min aččamek jiena juokke dafhost, maid son ravvi migjidi, atte æp mi galga jukkat vine buok min beivinæmek, æp mi æige min akak æige min barnek æige min nieidak,

9. ja æp huksit aldsesæmek viesoid dai siste orrom varas ja æp adnet vidnegardid æpge bældoid æpge gilvvagid.

10. Ja mi asaimek gođi siste ja læimek guloláʒak ja dagaimek aito, nuftgo Jonadab, min ačče, læi migjidi goččom.

11. Mutto de dapatuvai, go Nebukadnesar, Babel gonagas, manai bajas ædnam vuostai, de mi celkimek: Bottet ja mannop mi Jerusalem sisa Kaldealaʒai soattevæga oudast ja Syrialaʒai soattevæga oudast! Ja de mi assagođimek Jerusalemest. 2 Gon. 24, 1 j. n. v.

12. De dapatuvai Hærra sadne Jeremiasi naft:

13. Nuft cælkka Hærra, almevægai Ibmel, Israel Ibmel: Mana dokko ja cælke Juda olbmaidi ja Jerusalem assidi: Epetgo di aigo bagadusa vuostaivalddet, nuft atte di gulddalepet mu sanid? cælkka Hærra.

14. Jonadab, Rekab barne, sanek læk dollujuvvum, dak, maid son ravvi su manaidasas, atte æi si galggam jukkat vine, ja æi si læk jukkam vine gidda dam bæive ragjai, mutto si læk gulddalam sin ačesek bakkoma. Ja mon læm sardnom digjidi arrad ja oktelassi, mutto epet di læk gulddalam muo. 25, 3. 4.

15. Ja mon vuolgatim din lusa buok mu balvvalegjidam, profetaid, arrad ja oktelassi ja celkkim: Jorgideket dadde, juokkehaš su bahas gæinostes, erit, ja buoredeket din dagoidædek, ja allet vagjol æra ibmeli maŋest sin balvvalam varas! De di galggabetet assat dam ædnamest, maid mon læm addam digjidi ja din vanhemidi. Mutto epet di jorggalam din beljidædek ja epet gulddalam muo. 18, 11; 25, 5 j. n. v.

16. Duođai, Jonadab, Rekab barne, manak læk doallam sin ačesek bakkoma, maid son goččoi sigjidi; mutto dat almug i læk gulddalam muo.

17. Damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon divtam boattet Juda bagjeli ja buok Jerusalem assi bagjeli buok dam oasetesvuođa, maid mon læm sardnom sin bagjel, dađemielde go mon sardnom sigjidi, mutto æi si gullam, ja mon ravkkim sin, mutto æi si vastedam.
Es. 65, 12; 66, 4. Jer. 7, 13.

18. Mutto Rekabitalaǯai vissui celki Jeremias: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Dađemielde go di lepet gulddalam Jonadab, din ačadek, bakkoma ja doallam buok su bakkomid ja dakkam aito, nuftgo son gočoi digjidi,

19. damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: I galga vaillot Jonadabest, Rekab barnest, olmai, gutte galgga čuoǯǯot mu muođoi oudast buok beivid.

36. Kapittal.

Gonagas Jojakim njæljad jagest goččo Hærra Jeremias bajas čallet buok su einostusaides gidda Josias aige rajest; daidaši almug daggo bokte dolvvujuvvut jorggalušši, 1—3. Profeta dakka Hærra goččom mielde Baruk, čalle, bokte ja dikta dam tempel siste lokkat girje albmug ouddi muttom fastobæive, 4—10. Ašše diedetuvvu oaivamuǯaidi, gudek diktek Baruka boattet ja lokkat girje bajas, 11—15. Suorgganemin goččuk si Baruk ja Jeremias čiekkadet, ja si dieđetek gonagassi aše, 16—20. Dat vieǯata girje ja adda dam bajaslokkujuvvut, mutto čuopad dam farga moallon ja suppe dam dolli. Son bivdda duššas doppit Jeremiasa ja Baruka, 21—26. Hærra goččo Jeremiasa čaletet einostusaid nubbe æra girjai ja gulatet, atte i oktage Jojakim nalest galga šaddat gonagassan, son ješ i galga oaǯǯot havde, ja ænam galgga duššaduvvut, 27—31. Baruk čalla ođđasist daid ouddalaš einostusaid, ja daidi lasetuvvujek vela ædnag æra einostusak, 32.

1. Ja de dapatuvai Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, njæljad jagest, de dapatuvai dat sadne Jeremiasi Hærrast: 25, 1.

2. Valde aldsesad girjegæro ja čale dasa buok daid sanid, maid mon læm dudnji sardnom Israel bagjel ja Juda bagjel ja buok bakenlaš albmugi bagjel dam bæive rajest, go mon dudnji sardnum, Josias beivi rajest ja gidda dam bæive ragjai!

3. Daidaši Juda viesso aiggot gullat buok dam oasetesvuođa, maid mon jurdašam sigjidi dakkat, vai si jorgidifče, juokkehaš su bahas gæinostes erit, ja vai mon bæsašim andagassi addet sigjidi sin værredago ja sin suddo.
26, 3. Esek. 12, 3.

4. De ravkai Jeremias Baruka, Nerija barne, ja Baruk čali Jeremias njalme mielde buok Hærra sanid, maid son læi sudnji sardnom, girjegerrui. 32, 12; 45, 1.

5. Ja Jeremias gočoi Baruka ja celki: Mon læm hettijuvvum, im mon mate boattet Hærra vissui.

6. Mutta mana don dokko ja bajasloga girjegærost, maid don læk čallam mu njalme mielde, Hærra sanid albmuga belji ouddi Hærra vieso siste muttom fastobæive! Maidai obba Juda belji ouddi, mi læ boattam su gavpugines, galgak don dam lokkat.

7. Daidaše si bigjat sin vuollegis rokkadusasek Hærra muođoi ouddi vuolas ja jorgidet, juokkehaš su bahas gæinostes erit; dastgo stuores læ dat moarre ja dat sutto, maid Hærra læ sardnom dam albmuga bagjeli. 26, 3.

8. Ja Baruk, Nerija bardne, dagai aito, nuftgo Jeremias, profeta, læi sudnji goččom, go son bajaslogai Hærra sanid girjest Hærra viesost.

9. Dastgo dapatuvai Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, viđad jagest, ovcad manost, de čurvvujuvvui, atte buok almug Jerusalemest ja buok almug, mi læi

boattam Juda gavpugin Jerusalemi,
galgai adnet borakættaivuođaid
Hærra muođoi oudast.
10. De bajaslogai Baruk Jere-
miasa sanid girjest Hærra viesost,
Gemarja, čalle, Safan barne, gam-
marest, bajeb ouddasiljost, Hærra
vieso ođđa porta uksaraige oudast,
buok albmuga belji ouddi.
2 Gon. 22, 3. Jer. 26, 10.
11. Ja Mikaja, Gemarja bardne,
Safan bardne, gulai buok Hærra
sanid girjest.
12. Ja son manai vuolas gona-
gasa vissui, čalle gammari, ja gæča,
dast legje čokkamen buok oaiva-
mugak: Elisama, čalle, ja Delaja,
Šemaja bardne, ja Elnatan, Akbor
bardne, ja Gemarja, Safan bardne,
ja Sedekias, Hananja bardne, ja
buok oaivamugak.
13. Ja Mikaja dieđeti sigjidi
buok daid sanid, maid son læi
gullam, dallego Baruk bajaslogai
girjest albmuga belji ouddi.
14. De vuolgategje buok oaiva-
mugak Jehudi, Netanja barne, Se-
lemja barne, Kusi barne, Baruk
lusa ja celkke: Valde girjegæro,
mast don lokkik albmuga belji
ouddi, du giettasad ja boađe deiki!
Ja Baruk, Nerija bardne, valdi
girjegæro su giettasis ja bođi sin
lusa.
15. Ja si celkke sudnji: Čokkan
vuolas ja loga dam min belji
ouddi! Ja Baruk logai dam sin
belji ouddi.
16. Ja de dapatuvai, go si
gulle buok sanid, de jorgitegje si
suorgganemin, nubbe nubbes guvl-
lui, ja si celkke Baruki: Mi fert-
tip dieđetet gonagassi buok daid
sanid.
17. Ja si jerre Barukest ja
celkke: Muittal migjidi, moft don
čallik buok daid sanid su njalme
mielde!
18. Ja Baruk celki sigjidi: Su
njalmines sarnoi son munji buok
daid sanid, ja mon čallim daid
girjai blækain.
19. Ja oaivamugak celkke Ba-
ruki: Vuolge ja čiega ječad, don
ja Jeremias, ja ale divte ovtage
diettet, gost doai læppe! 26. v.
20. De si manne sisa gona-
gasa lusa ouddasilljoi, mutto girje-
gæro bigje si Elisama, čalle, gam-
mari; ja si dieđetegje gonagasa
beljidi buok dam.
21. De vuolgati gonagas Jehudi
dokko viegat dam gæro, ja son
viegai dam Elisama, čalle, gam-
marest, ja Jehudi bajaslogai dam
gonagasa belji ouddi ja buok oaiva-
mugai belji ouddi, guđek čuggu
gonagasa lutte.
22. Gonagas læi čokkamen
dalvve-viesost dam ovcad manost,
ja dollalitte buli su muođoi oudast,
23. ja de dapatuvai, go Jehudi
læi bajaslokkam golbma daihe
njællje lađe, de čuopadi son* dam
moallon pennanibin ja suppi dam
dolli, mi læi dollalittest, dassači go
obba gærro læi loapatuvvum do-
last, mi læi dollalittest. *gonagas.
24. Ja æi si suorgganam æige
gaikodam sin biktasidesek, i gona-
gas ige oktage su balvvalegjin,
guđek gulle buok daid sanid,
2 Gon. 22, 11.
25. ja vaiko Elnatan ja Delaja
ja Gemarja duođalagat rokkadalle
gonagasa diktet gæro boaldekæt-
tai, de i son gullam almake sin.
26. Ja gonagas gočoi Jerahmeel,
gonagasbarne, ja Seraja, Asriel
barne, ja Selemja, Abdeel barne,
doppit Baruka, čalle, ja Jeremias,
profeta; mutto Hærra čiegai sodno.
19. v.
27. Ja Hærra sadne dapatuvai
Jeremiasi, maŋŋelgo gonagas læi
boalddam girjegæro ja daid sanid,
maid Baruk læi čallam Jeremias
njalme mielde, naft:
28. Valde aldsesad fastain æra
girjegæro ja čale dasa buok
daid ouddalaš sanid, mak legje

dam oudeb gærost, maid Jojakim, Juda gonagas, boldi!

29. Ja Jojakim, Juda gonagasa, birra galgak don cælkket: Nuft cælkka Hærra: Don bolddik dam gæro ja celkkik: Manne čallik don dasa nuft: Babel gonagas galgga boattet ja duššadet dam ædnama ja erithævatet dast olbmuid ja spirid?

30. Damditi, nuft cælkka Hærra Jojakim, Juda gonagasa, birra: I sust galga læt oktage, gutte galgga čokkat David truono alde, ja su jabma gorod galgga vællat dokko suppijuvvum baka ouddi bæivveg ja buollaš ouddi ikko. 22, 19.

31. Ja mon aigom ocatallat su ja su nale ja su balvvalegjid sin værredago diti, ja mon aigom diktet boattet sin bagjeli ja Jerusalem assi bagjeli ja Juda olbmai bagjeli buok dam oasetesvuođa, maid mon læm gulatam sigjidi, mutto æi si gullam. 35, 17.

32. De valdi Jeremias nubbe æra girjegæro ja addi dam Baruki, Nerija bardnai, čallai, ja son čali dasa Jeremias njalme mielde buok dam girje sanid, maid Jojakim, Juda gonagas, læi boalddam dolast, ja de šadde vela lasetuvvut daidi ædnag daggar sanek.

37. Kapittal.

Dam aige, go Jeremias i vela læm giddagasast, ja go Babylonialažak legje hæittam Jerusalema birrastattemest mannam varas Egyptalažai vuostai, anoti Sedekias, vai profeta rokkadalaši su ja albmuga oudast, 1—5. Jeremias vasted sudnji dalle, atte Egyptalažak æi galga læt sudnji manenge vækken, ja atte Babylonialažak galggek fastain boattet ja valddet Jerusalema, mi aibas vissasi galgga duššaduvvut, 6—10. Dam aige guoddaluvvu profeta, go son aiggo vuolgget Benjamin ædnami, dego son aiguši mannat vašalažа bællai, son cabmujuvvu ja suppijuvvu giddagassi, 11—16. Gonagas viežata su lusas oažžom varas sust Hærra sane, ja Jeremias gulat sudnji, atte son galgga addujuvvut vašalažai gitti. Profeta rokkusa mielde gæped dadde gonagas su fanggavuođa, 17—21.

1. Ja Sedekias, Josias bardne, šaddai gonagassan Konja*, Jojakim barne, sagjai; dastgo su læi Nebukadnesar, Babel gonagas, biggjam gonagassan Juda ædnami.

2 Gon. 24, 17 j. n. v. Jer. 52, 1 j. n. v. *22, 24.

2. Mutto son ja su balvvalægjek ja ædnam almug æi gulddalam Hærra sanid, maid son sarnoi Jeremias, profeta, bokte.

3. Ja gonagas Sedekias vuolgati Jehukal, Selemja barne, ja Sefanja, Maaseja barne, papa, Jeremias, profeta, lusa ja cælketi: Rokkadala dadde min oudast Hærrai, min Ibmeli! 42, 2. Es. 37, 2 j. n. v.

4. Jeremias manai dalle sisa ja olgus albmuga gaskast, ja i son læm bigjum giddagassi.

5. Ja Farao soattevækka læi vuolggam olgus Egyptenest, ja go Kaldealažak, guđek birrastatte Jerusalema, gulle saga sin birra, de vulgge si erit Jerusalemest.

6. De dapatuvai Hærra sadne Jeremiasi, profetai, naft:

7. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel: Nuft galggabetet di cælkket Juda gonagassi, gutte din vuolgati mu lusa must jærrat: Gæča, Farao soattevækka, mi læ vuolggam olgus digjidi vækken, galgga maccat ruoktot su ædnamasas, Egypteni,

8. ja Kaldealažak galggek fastain boattet ja soattat dam gavpug vuostai, ja si galggek valddet dam ja boalddet dam dolain. 34, 22.

9. Nuft cælkka Hærra: Allet bæte ješječaidædek, cælkededinædek: Kaldealažak galggek vissasi mannat erit min lutte! Dastgo æi si galga mannat erit;

10. vaiko di vela časkašeidekge obba Kaldealažai soattevæga, mi soatta din vuostai, ja vaiko sin gaskast bacaše dušše soames sagga havvadattujuvvum olbmak, de dak

čuoʒʒelifče bajas, ješgutteg su goađestes, ja boaldaše dam gavpuga dolain.

11. Ja de dapatuvai, go Kaldealaʒai soattevækka læi vuolggam erit Jerusalemest Farao soattevæga diti,

12. de vulgi Jeremias olgus Jerusalemest mannam diti Benjamin ædnami, vieʒʒam varas dobbe su oases, albmuga gaskast.

13. Ja go son læi Benjamin portast, gost læi bagjeligæčče. gæn namma læi Jerija, Selemja bardne, Hananja bardne, de doppi dat Jeremiasa, profeta, ja celki: Don aigok mannat Kaldealaʒai bællai.

14. De celki Jeremias: Dat læ gieles; im mon aigo mannat Kaldealaʒai bællai. Mutto Jerija i gulddalam Jeremiasa, mutto doppi su ja doalvoi su oaivamuʒai lusa.

15. De moaratuvve oaivamuʒak Jeremias ala ja cabme su, ja si bigje su fanggavissui, Jonatan, čalle, vissui; dastgo dam legje si dakkam giddagassan. 20, 2.

16. Go Jeremias læi šaddam fanggavissui, gællari, ja læi čokkam dobbe ædnag beivid, 38, 6.

17. de bijai gonagas Sedekias sane ja vieʒati su, ja gonagas jærai sust su viesostes suollemasat ja celki: Lægo mikkege sanid Hærrast? Ja Jeremias celki: Læ galle. Ja son celki: Babel gonagasa gitti galgak don addujuvvut. 34, 21.

18. Ja Jeremias celki gonagas Sedekiasi: Maid mon læm suddodam du vuostai ja du balvvalegji vuostai ja dam albmuga vuostai, go di lepet bigjam muo giddagassi?

19. Ja gost læk din profetak, guđek profetastalle digjidi ja celkke: Babel gonagas i galga boattet din bagjeli ja dam ædnam bagjeli?

20. Ja dal, gula dadde, mu hærram gonagassam! Divte dadde mu vuollegis rokkusa bigjujuvvut du muođoidad ouddi, ja ale vuolgat muo ruoktot Jonatan, čalle, vissui, amam mon dokko jabmet! 38, 26.

21. De gočoi gonagas Sedekias, ja si bigje Jeremiasa gattijume vuollai faktašilljoi ja adde sudnji laibe juokke bæivvai laibbedakki balggast, dassači go buok laibbe gavpugest læi loktujuvvum. Ja Jeremias šaddai orrot faktašiljost. 38, 9; 52, 6.

38. Kapittal.

Go albmuga oaivamuʒak legje gullam, atte Jeremias læi nevvom albmuga vuolladastet Kaldealaʒaidi, de balkestattek si su dego albmuga vašalaʒa vujotakgaivvoi; dast gagjujuvvu son Etiopalaʒa Ebed-Melek bokte ja bigjujuvvui fastain faktašilljoi, 1—13. Son viʒʒujuvvu gonagasa lusa ja nævvo maidai su vuolladastet, 14—23. Gonagas goččo su adnet dam sarnodæme čikkusist oaivamuʒai oudast, maid Jeremias maidai dakka. Son fertte orrot faktašiljost gidda Jerusalem valddujume ragjai, 24—28.

1. Mutto Sefatja, Mattan bardne, ja Gedalja, Pashur bardne, ja Jukal, Selemja bardne, ja Pashur, Malkia bardne, gulle daid sanid, maid Jeremias sarnoi buok albmugi, go son celki:

2. Nuft cælkka Hærra: Dat, gutte orro dam gavpugest, galgga jabmet mieke bokte, nælge bokte ja rottodavda bokte; mutto dat, gutte manna olgus Kaldealaʒai lusa, galgga ællet, son galgga oaʒʒot su hægas salašen ja ællet. 21, 9.

3. Nuft cælkka Hærra: Dat gavpug galgga vissasi addujuvvut Babel gonagasa soattevæga gitti, ja son galgga valddet dam. 32, 3.

4. De celkke oaivamuʒak gonagassi: Divte dadde dam olbma goddujuvvut, dađemielde go son satta daid soatte-olbmaid, guđek læk baccam dam gavpugi, ja buok albmuga diktet gieđaidæsek njuorrat go son sardno daggar sanid sigjidi! Dastgo i dat olmai

bivde dam albmuga avke, mutto
dam oasetesvuođa. Am. 7, 10 j. n. v.
5. De celki gonagas Sedekias:
Gæča, son læ din gieđast; dastgo
i gonagas væje maidege din vuostai.
6. De si valdde Jeremiasa ja
suppijegje su Malkia, gonagasbarne,
gaivvoi, mi læi faktašiljost, ja si
vuolas luitte Jeremiasa baddiguim,
ja i gaivost læm čacce, mutto vujo-
tak, ja Jeremias vuojoi vuolas
vujotakki. 1 Mos. 37, 24.
7. Ja Ebed-Melek, Etiopalaš,
muttom galdok, gutte læi gonagasa
viesost, gulai, atte si legje suppim
Jeremiasa gaivvoi, ja gonagas læi
čokkamen Benjamin portast.
8. De manai Ebed-Melek olgus
gonagasa viesost ja sarnoi gona-
gassi ja celki:
9. Mu hærram gonagassam! Dak
olbmak læk bahast mænnodam
juokke dafhost, maid si læk dak-
kam Jeremias, profeta, vuostai,
gæn si læk suppim gaivvoi, ja son
jabma dokko, gost son læ, nælg-
gai; dastgo i læk šatan æmbo laib-
be gavpugest. 37, 21.
10. De gočoi gonagas Ebed-Me-
leka, Etiopalaža, ja celki: Valde
golbma loge olbma dabe mieldad,
ja gæse Jeremias, profeta, bajas
gaivost, ouddalgo son jabma!
11. Ja Ebed-Melek valdi olb-
maid mieldes ja manai sisa gona-
gasvissui, vuorkkagammar vuollai,
ja valdi dobbe lipparid gaikka-
nam biktasin ja lipparid nokkam
biktasin ja vuolas luiti daid Jere-
mias lusa gaivo sisa baddiguim.
12. Ja Ebed-Melek, Etiopalaš,
celki Jeremiasi: Bija dadde lippa-
rid dain gaikkanam ja nokkam
biktasin du gieđavulidasad, baddi
vuollai! Ja Jeremias dagai nuft.
13. Ja si gesse Jeremiasa bajas
baddiguim ja ožžu su bajas gai-
vost, ja Jeremias oroi faktašiljost.
37, 21; 39, 14.
14. Ja gonagas Sedekias bijai
sane ja viežai Jeremias, profeta,
lusas goalmad fæskari, mi læ
Hærra viesost, ja gonagas celki
Jeremiasi: Mon aigom jærrat dust
juoida; ale čiega must maidege!
15. Ja Jeremias celki Sedekiasi:
Go mon gulatam dudnji dam, ikgo
don dalle aigo muo goddetet? Ja
go mon addam dudnji rađe, de ik
don aigo dadde muo gulddalet.
Luk. 22, 67. 68.
16. De vuornoi gonagas Sede-
kias Jeremiasi čikkusist ja celki:
Nuft duođai go Hærra ælla, gutte
læ sivdnedam migjidi dam sielo,
de im mon aigo du goddet imge
addet du dai olbmai gitti, guđek
bivddek du hæga. 4. 5. v.
17. Ja Jeremias celki Sedekiasi:
Nuft cælkka Hærra, alme vægai
Ibmel, Israel Ibmel: Jos don ma-
nak olgus Babel gonagasa oaiva-
mužai lusa, de galgga du siello
ællet, ja dat gavpug i galga dolain
bolddujuvvut, ja don galgak ællet,
don ja du viesso.
18. Mutto jos don ik mana ol-
gus Babel gonagasa oaivamužai
lusa, de galgga dat gavpug addu-
juvvut Kaldealažai gitti, ja si galg-
gek boalddet dam dolain, ja ik
don galga bæssat sin gieđast.
2 Muit. 36, 12. Jer. 34, 2.
19. Mutto gonagas Sedekias celki
Jeremiasi: Mon balam dain Juda-
lažain, guđek læk mannam Kal-
dealažai bællai, atte mon šaddam
addujuvvut sin gitti, ja atte si
mænnodek muina bahas lakai.
20. Mutto Jeremias celki: Ik
don galga addujuvvut; gulddal
dadde Hærra jiena dam dafhost,
maid mon dudnji sarnom, vai dud-
nji burist gævaši, ja vai du siello
ælaši!
21. Mutto jos don biettalak man-
namest olgus, de læ dat dat sadne,
maid Hærra læ addam muo oaid-
net: 2 Muit. 36, 12.
22. Gæča, buok dak nissonak,
guđek læk vela baccam Juda go-
nagasa vissui, dolvvujuvvujek olgus

Babel gonagasa oaivamuǥai lusa, ja si celkkek dudnji: Du buorek ustebak læk du fillim ja du vuoittam; du juolgek læk vugjom ribaki, si læk gaiddam ruoktot.
Obad. 7. v.

23. Ja buok du akak ja du manak galggek dolvvujuvvut olgus Kaldealaǥai lusa, ja ik don galga bæssat sin giedast; mutto Babel gonagasa gieda bokte galgak don doppijuvvut, ja dam gavpuga galgak don boalddet dolain*.
32, 4; 34, 3. *du dafhost šadda dat bolddujuvvut.

24. Ja Sedekias celki Jeremiasi: Ale divte ovtage oaǥǥot diettet dai sani birra, amad don jabmet!

25. Ja go oaivamuǥak oǥǥuk gullat, atte mon læm duina sardnom, ja si bottek du lusa ja celkkek dudnji: Muittal migjidi, maid don læk sardnom gonagassi! Ale čiega dam mist, amamek mi du goddet! Maid læ gonagas sardnom dudnji? —

26. de galgak don cælkket sigjidi: Mon bigjim mu vuollegis rokkusam gonagasa muođoi ouddi, amas son doalvvot muo ruoktot Jonatan vissui, dobbe jabmet.
37, 20.

27. Ja buok oaivamuǥak botte Jeremiasa lusa ja jerre sust, ja son vastedi sigjidi aibas, nuftgo gonagas læi goččom. Ja si orru javotaga ja adde su rafhest orrot; dastgo ašše i šaddam diettevassi.

28. Ja Jeremias oroi faktašiljost gidda dam bæive ragjai, go Jerusalem valddujuvvui.

39. Kapittal.

Jerusalem valddujuvvu, Sedekias valddujuvvu gidda, ja su čalmek eritčugguju vvuba; son ješ bigjujuvvu lakkidi, su barnek ja dak alemuǥak goddujuvvujek, gavpug bolddujuvvu, ja dam muvrak gaikkujuvvujek vuolas, ja almug, ærrebgo dak hæjomusak, erit dolvvujuvvujek Babeli, 1—10. Jeremias bestujuvvu Nebukadnesar goččom mielde Nebusaradan bokte su giddagasastes ja addujuvvu Gedalja halddoi, 11—14. Hærra læi juo ouddal loppedam Ebed-Meleki aiggot gagjot su, dainago son læi dorvastam Hærra ala, 15—18.

1. Ja de dapatuvai, go Jerusalem læi valddujuvvum (dastgo Sedekias, Juda gonagasa, ovcad jagest, logad manost, de bođi Nebukadnesar, Babel gonagas, ja buok su soattevækka Jerusalemi ja birrastatte dam; 52, 4 j. n. v.
2 Gon. 25, 1 j. n. v. 2 Muit. 36, 17 j. n. v.

2. Sedekiasa okta nubbe logad jagest, njæljad manost, mano ovcad bæivest, de gaikku si gavpug sisa),

3. de botte buok Babel gonagasa oaivamuǥak sisa ja čokkanegje gaskaportti, Nergal-Sareser, Samgar-Nebu, Sarsekim, gonagasa viesso-balvvalegji oaivamuǥak, Nergal-Sareser, Magalaǥai oaivamuš, ja buok dak æra Babel gonagasa oaivamuǥak.

4. Ja de dapatuvai, go Sedekias, Juda gonagas, ja buok soatte-olbmak oidne sin, de si bataregje ja vulgge ikko olgus gavpugest balgga mielde gonagasa gilvagarde guvllui porta čađa goabbašagai muvrai gaskal; ja son* manai olgus balgga mielde dam avddem mæce guvllui.
Esek. 12, 12. *gonagas.

5. Ja Kaldealaǥai soattevækka vulgi sin maŋŋai ja jovsai Sedekiasa Jeriko avddem mecin, ja si valdde su ja dolvvu su bajas Nebukadnesar, Babel gonagasa, lusa, Riblai Hamat ædnamest, ja son celki duomo su bagjel.

6. Ja Babel gonagas goddi Sedekias barnid Riblast su čalmi oudast; nuftgis maidai goddi Babel gonagas buok alla hærraid Judast.
52, 10 j. n. v. 24. v. j. n. v.
2 Gon. 25, 6. 7. 18 j. n. v.

7. Ja Sedekiasa čalmid addi son čuovgatuttujuvvut, ja son divti su čadnujuvvut guvtin væikkelakkin doalvvom varas su Babeli.
Duob. 16, 21.

8. Ja gonagasa vieso ja albmuga viesoid boldde Kaldealaǥak dolain, ja Jerusalem muvraid gaikku si vuolas.

9. Ja albmuga bacatasa, sin, gudek legje vela baccam gavpugi, ja daid eritjorralam olbmuid, gudek legje mannam su bællai, ja albmuga bacatasa, sin, gudek legje baccam, eritdoalvoi Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, Babeli.

10. Mutto muttomid dam hæjos albmugest, gæin i læm mikkege, divti Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, baccet Juda ædnami, ja son addi sigjidi vidnegardid ja bældoid dam sæmma bæive.

11. Ja Nebukadnesar, Babel gonagas, addi ravvaga Jeremiasa harrai Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuǥa, bokte, go son celki:

12. Valde su ja divte du čalmidad læt su bagjel, ja ale daga sudnji maidege bahaid! Daga suina, nuftgo son dudnji sardno. 40, 4 j. n. v. Salm. 105, 15.

13. De vuolgati Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, ja Nebusasban, gonagasa viesso-balvvalegji oaivamuš, ja Nergal-Sareser, Magalaǥai oaivamuš, ja buok Babel gonagasa oaivamuǥak,

14. — si vuolgategje sane ja valdde Jeremiasa faktašiljost, ja si adde su Gedalja, Akikam barne, Safan barne, halddoi, vai son dolvuši su olgus su vissusis; ja son oroi albmuga gaskast.

15. Mutto Hærra sadne læi dapatuvvam Jeremiasi, go son læi čokkamen giddagasast faktašiljost, naft:

16. Vuolge dokko ja cælke Ebed-Meleki, Etiopalaǥǥi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon divtam mu sanidam boattet dam gavpuga bagjeli bahabussi ja im buorebussi, ja dak galggek ollašuttujuvvut du muođoi oudast dam bæive. 38, 7.

17. Mutto mon aigom gagjot du dam bæive, cælkka Hærra, ja ik don galga addujuvvut dai olbmai gitti, gæin don balak.

18. Dastgo mon aigom diktet du bessujussi bæssat, ja ik don galga gaččat mieke oudast, mutto don galgak oaǥǥot du hægad salašen, dainago don dorvastik mu ala, cælkka Hærra. Dan. 6, 24.

40. Kapittal.

Nebusaradan dovdasta Jeremiasi, atte dat, mi læ dapatuvvam Judalaš albmugi, læ Hærra sane ollašuttujubme ja boatta albmuga æppegulolašvuođast Hærra vuostai; son adda profeta halddoi valljit, aiggogo son mannat sin mielde Babeli daihe orrot ædnamestes, ja de son dikta su mannat Gedalja lusa Mispai, gæn Nebukadnesar læ bigjam ædnam bagjeli, 1—6. Soattehærrak ja muttom oasse albmugest servvek Gedaljai, gi nævvo sin balvvalet Babel gonagasa, 7—12. Johanan ja ærrasak goččuk Gedalja varotet ječas Ismaelest, gutte læ jurddagest su goddet; mutto Gedalja i osko dam, 13—16.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi Hærrast, maŋŋelgo Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, læi luovosluoittam su Ramast, go son viežai su, go son læi čadnujuvvum lakkiguim buok dai eritdolvvujuvvum olbmui gaskast Jerusalemest ja Judast, gudek dolvvujuvvujegje Babeli.

2. Dastgo hæggafavtai oaivamuš viežai Jeremiasa ja celki sudnji: Hærra, du Ibmelad, læ sardnom dam oasetesvuođa dam baike vuostai.

3. Ja Hærra divti dam boattet ja dagai, nuftgo son læi sardnom; dastgo di læidek suddodam Hærra vuostai ja epet gulddalam su jiena, ja de dapatuvai dat digjidi.

4. Ja dal, gæča, mon læm odne čoavddam du lakkin luovos, mak legje du gieđast gidda. Jos dat læ buorre du čalmi oudast boattet mu mielde Babeli, de boađe, ja mon aigom diktet mu čalbmam

læt du bagjel. Mutto jos dat læ baha du čalmi oudast boattet mu mielde Babeli, de ale boađe! Gæča, obba ænam læ rabas du oudast; gosa du čalmi oudast læ buorre ja vuoiggad mannat, de mana don dokko!

5. Ja go son i vela jorgidam guđege guvllui, de celki son: De maca ruoktot Gedalja, Akikam barne, Safan barne, lusa, gæn Babel gonagas læ bigjam bagjeligæččen Juda gavpugidi, ja oro su lutte albmuga gaskast, daihe mana, gosaikkenessi du čalmi oudast læ vuoiggad mannat! Ja hæggafavtai oaivamuš addi sudnji borramuša ja addaldagaid ja luiti su vuolgget.

6. Ja Jeremias bođi Gedalja, Akikam barne, lusa, Mispai, ja son oroi su lutte albmuga gaskast, sin gaskast, guđek legje baccam ædnami.

7. Ja go buok soattehærrak, guđek legje mæcest, si ja sin olbmak, gulle, atte Babel gonagas læi bigjam Gedalja, Akikam barne, bagjeligæččen ædnami, ja atte son læi addam su gæčo vuollai olbmaid ja nissonid ja smavva manaid ja muttomid hæjob gærdest ædnamest, sist, guđek æi læm eritdolvvujuvvum Babeli,

8. de botte si Gedalja lusa Mispai, sikke Ismael, Netanja bardne, ja Johanan ja Jonatan, Kareah barnek, ja Seraja, Tanhumet bardne, ja Ofai, Netofatitalaʒa, barnek, ja Jesanja, Maakatitalaʒa bardne, si ja sin olbmak.

9. Ja Gedalja, Akikam bardne, Safan bardne, vuornoi sigjidi ja sin olbmaidi ja celki: Allet bala balvvalæmest Kaldealaʒaid! Orrot ædnamest ja balvvaleket Babel gonagasa! De galgga digjidi burist gævvat. 2 Gon. 25, 24.

10. Ja mon, gæča, mon orom Mispast čuoʒʒom diti dai Kaldealaʒai muođoi oudast, gæk bottek min lusa, ja di, čokkijeket di vine ja šaddoid ja oljo ja bigjet dam din littidasadek ja orrot din gavpuginadek, maid di lepet valddam oabmenædek!

11. Maidai buok dak Judalaʒak, guđek legje Moabest ja Ammon manai gaskast ja Edomest, ja si, guđek legje buok ædnamin, gulle, atte Babel gonagas læi addam Judai bacatasa, ja atte son læi bigjam Gedalja, Akikam barne, Safan barne, sin bagjeli.

12. Ja buok Judalaʒak macce ruoktot buok dain baikin, gosa si legje agjujuvvum, ja botte Juda ædnami, Gedalja lusa Mispai, ja si čokkijegje vine ja šaddoid stuora ædnagvuođast.

13. Mutto Johanan, Kareah bardne, ja buok soattehærrak, guđek legje mæcest, botte Gedalja lusa Mispai,

14 ja si celkke sudnji: Dieđakgo don, atte Baalis, Ammon manai gonagas, læ vuolgatam Ismaela, Netanja barne, du goddem varas? Mutto Gedalja, Akikam bardne, i oskom sigjidi.

15. Ja Johanan, Kareah bardne, celki Gedaljai suollemasat Mispast: Suova juo muo mannat dokko ja goddet Ismaela, Netanja barne, ja i guttege oaʒo dam diettet! Manne galgga son du goddet, ja obba Juda, mi læ čoagganam du lusa, bieđganet ja Juda bacatas hævvanet? 2 Sam. 16, 9.

16. Mutto Gedalja, Akikam bardne, celki Johanani, Kareah bardnai: Ale daga dam! Dastgo don sarnok giellasid Ismaela birra.

41. Kapittal.

Ismael, muttom olmai Judalaš gonagasai sogast, godda Gedalja ja su olbmaid ja vela æmbo olbmaid, guđek botte ollo baikin Israel ædnamest, gidda lokkas muddoi, gæid son guođđa heggi, dainago si celkke, atte sist læk čikkujuvvum duvsak mæcest, 1—9. Go Ismael aiggo doalvvot albmuga bacatasa

Mispast fanggan Ammonitalaʒai ædnami, de fallituvvu son Gibeon lutte Johananest. Dak Ismaelest eritdolvvujuvvum olbmuk servvek Johanani; Ismael ješ bæssa batarussi, 10—15. Baladedin, atte Nebukadnesar aiggo mavsatet Gedalja sorbmijume, arvvala Johanan oktan buok dai Judalaʒaiguim, gudek legje vela baccam ædnami, vuolgget Egypteni, 16—18.

1. Ja de dapatuvai čiččid manost, de bođi Ismael, Netanja bardne, Elisama bardne, gonagaslaš nalest, muttom gonagasa oaivamuʒain, ja loge olbma suina Gedalja, Akikam barne, lusa, Mispai, ja si borre dast ovtast Mispast. 2 Gon. 25, 25.

2. De čuoʒʒeli Ismael, Netanja bardne, ja dak loge olbma, gudek legje suina, ja si časke Gedalja, Akikam barne, Safan barne, jamas mikin, ja son goddi su, gæn Babel gonagas læi bigjam bagjeligæččen ædnami.

3. Ja buok daid Judalaʒaid, gudek legje su lutte, Gedalja lutte, Mispast, ja daid Kaldealaʒaid, gudek gavdnujuvvujegje dobbe, soatteolbmaid, časki Ismael jamas.

4. Ja de dapatuvai nubbe bæive, maŋŋelgo son læi goddam Gedalja, go i vela oktage diettam dam,

5. de botte olbmak Sikemest, Silost ja Samariast, gavce loge olbma, gæin legje skavčak eritrakijuvvum ja biktasak gaikoduvvum ja havvesarjek oaʒest*, ja sist læi borramušoaffar ja virak gieđastæsek buktem varas dam Hærra vissui. *16, 6.

6. Ja Ismael, Netanja bardne, manai olgus sin oudald Mispast, ja son vaʒi ja čieroi; ja de dapatuvai, go son fatti sin, de celki son sigjidi: Bottet Gedalja, Akikam barne, lusa! Sir. 12, 23 j. n. v.

7. Ja de dapatuvai, go si botte gasko gavpuga, de goddi Ismael, Netanja bardne, sin ja suppi sin gasko gaivo sisa*, son ja dak olbmak, gudek legje suina. *9. v.

8. Mutto de gavdnujuvvujegje loge olbma sin gaskast, gudek celkke Ismaeli: Ale godde min! Dastgo mist læk čikkum duvsak mæcest, nisojafok ja bivgek ja olljo ja honnig. De divti son sin orrot ja i goddam sin sin vieljai gaskast.

9. Ja gaivvo, masa Ismael suppi buok dai jabmam olbmai gorodid, gæid son læi goddam ærreb Gedalja, læi dat, maid gonagas Asa læi dakkam Baesa, Israel gonagasa, diti; dam devdi Ismael, Netanja bardne, goddujuvvum olbmaiguim. 1 Gon. 15, 22.

10. Ja Ismael eritdoalvoi fanggan obba albmuga bacatasa, mi læi Mispast, gonagasa nieidaid ja buok albmuga, sin, gudek legje vela baccam Mispai, gæid Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, læi addam Gedalja, Akikam barne, gæčo vuollai; sin eritdoalvoi Ismael, Netanja bardne, fanggan, ja son vulgi matkai mannam varas rasta Ammon manai lusa.

11. Mutto go Johanan, Kareah bardne, ja buok soattehærrak, gudek legje suina, gulle buok dam baha, maid Ismael, Netanja bardne, læi dakkam,

12. de valdde si buok olbmaid ja vulgge soattam varas Ismael, Netanja barne, vuostai, ja si gavdne su dam stuora laddo guorast*, mi læ Gibeonest. *2 Sam. 2, 13.

13. Ja de dapatuvai, go buok almug, mi læi Ismael mielde, oini Johanan, Kareah barne, ja buok soattehærraid, gudek legje suina, de si illosegje.

14. Ja buok almug, maid Ismael læi eritdolvvom fanggan Mispast, jorgidi ja vulgi ruoktot ja manai Johanan, Kareah barne, lusa.

15. Mutto Ismael, Netanja bardne, bæsai batarussi gavcin olbmain Johanan muođoi oudast, ja son manai erit Ammon manai lusa.

16. De valdi Johanan, Kareah

bardne, ja buok soattehærrak, guđek legje suina, obba albmuga bacatasa, Mispa olbmuid, gæid son læi ruoktot buktam Ismaela, Netanja barne, lutte, maŋŋelgo dat læi časkam Gedalja, Akikam barne, jamas, olbmaid, soatte-olbmaid, ja nissonid ja smavva manaid ja gonagasa viesso-balvvalegjid, gæid son læi buktam ruoktot Gibeonest.

17. Ja si vulgge matkai ja orru Kimham igjasajest, mi læi Bethlehem baldast, mannam varas ain gukkebuidi ja boattem varas Egypteni 2 Sam. 19, 38. 2 Gon. 25, 26.

18. — Kaldealaǯai diti; dastgo si balle sist, dainago Ismael, Netanja bardne, læi goddam Gedalja, Akikam barne, gæn Babel gonagas læi bigjam bagjeligæččen ædnami.

42. Kapittal.

Soattehærrak ja almug rokkadallek Jeremiasa jærrat Hærrast sin aiggomušasek harrai, loppededinæsek dakkat Hærra sane mielde, 1—6. Loge bæive gæčest vasted Hærra sigjidi profeta bokte, atte jos si bissuk ædnamest, de aiggo son sin vuostai burist dakkat ja varjalet sin Babel gonagasa vuostai, mutto jos si, baladedin soađest ja nælgest, mannek Egypteni, de aiggo son diktet sin hævvanet dobbe, 7—18. Go son ouddal juo dietta sin æppegulolašvuođa, cælkka Jeremias sigjidi, atte dak sanek, maid son læ sigjidi gulatam, læk Hærra sanek, ja atte si buktek ječaidæsek hævvanæbmai, jos si dakkek dai vuostai, 19—22.

1. De botte buok soattehærrak ouddan, sikke Johanan, Kareah bardne, ja Jesanja, Hosaja bardne, ja buok almug, sikke smavvak ja stuorrak.

2. Ja si celkke Jeremiasi, profetai: Divte dadde min vuollegis rokkusæmek bigjujuvvut du muođoi ouddi ja rokkadala min oudast Hærrai, du Ibmelasad, obba dam bacatasa oudast (dastgo harvvak læp mi baccam ædnagin, nuftgo du čalmek oidnek min dast), 37, 3. Es. 37, 4.

3. vai Hærra, du Ibmelad, addaši migjidi diettevassi dam gæino, man mielde mi galggap vagjolet, ja dam dago, maid mi galggap dakkat.

4. Ja Jeremias, profeta, celki sigjidi: Mon galgam dam dakkat; gæča, mon aigom rokkadallat Hærrai, din Ibmeli, din sani mielde, ja de galgga dapatuvvat: Juokke sane, maid Hærra digjidi vasted, dam galgam mon digjidi diehetet; im mon galga dist čiekkat ovtage sane.

5. Ja si celkke Jeremiasi: Hærra lekus duotta ja oskaldas duođaštægje min vuostai, jos mi æp daga juokke sane mielde, maina Hærra, du Ibmel, vuolgat du min lusa! 2 Mos. 19, 8; 24, 3. 7.

6. Lekus dat buorre daihe baha, de aiggop mi jægadet Hærra, min Ibmelæmek, jiena, gæn lusa mi vuolgatep du, vai migjidi burist gævaši, go mi jægadep Hærra, min Ibmelæmek, jiena.

7. Ja de dapatuvai loge bæive gæčest, de dapatuvai Hærra sadne Jeremiasi.

8. Ja son ravkai Johanan, Kareah barne, ja buok soattehærraid, guđek legje suina, ja buok albmuga, sikke smavvaid ja stuorraid,

9. ja son celki sigjidi: Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel, gæn lusa di vuolgateidek muo bigjam varas din vuollegis rokkusædek su muođoi ouddi:

10. Jos di bissobetet dam ædnamest, de mon aigom din huksit ja im vuolas gaikkot, ja gilvvet din ja im bajas gaikkot; dastgo mon gađam dam baha, maid mon læm digjidi dakkam. 18, 7 j. n. v.

11. Allet bala Babel gonagasast, gæst di ballabetet, allet bala sust, cælkka Hærra; dastgo mon læm dinguim din bæstem varas ja din gagjom varas su gieđast. 41, 18.

12. Ja mon aigom addet din gavdnat vaibmolađesvuođa, ja son

galgga armetet din bagjeli ja addet din ruoktot maccat din ædnamasadek.

13. Mutto jos di cælkkebetet: Æp mi aigo bissot dam ædnamest, nuft atte epet di jægad Hærra, din Ibmelædek, jiena,

14. mutto cælkkebetet: Æp, mutto Egypten ædnami aiggop mi mannat, amamek mi oaidnet soađe ja amamek gullat basun čuogjama ja amamek nælggot laibe maŋŋai, ja dobbe aiggop mi orrot, —

15. de gullet dal damditi Hærra sane, di, guđek lepet baccam Judast: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Jos di jorggalepet din muođoidædek mannam varas Egypteni, ja di mannabetet dokko assam varas dobbe,

16. de galgga dapatuvvat, atte miekke, mast di ballabetet, galgga joksat din dobbe Egypten ædnamest, ja nælgge, mast di ballabetet, galgga doarredet din dastamaŋest dobbe Egyptenest, ja dobbe galggabetet di jabmet.

17. Ja buok dak olbmak, guđek læk jorggalam sin muođoidæsek mannam varas Egypteni assam diti dobbe, si galggek jabmet mieke bokte, nælge bokte ja rottodavda bokte, ja i oktage sist galga baccet ige bæssat dam oasetesvuođast, maid mon divtam boattet sin bagjeli. 44, 12.

18. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Nuftgo mu moarre ja mu sutto golgatuvvui Jerusalem assi bagjeli, nuft galgga mu sutto golgatuvvut din bagjeli, go di boattebetet Egypteni, ja di galggabetet šaddat vuornesen ja suorgatussan ja garrodussan ja higjadussan, ja epet di galga šatan æmbo oaidnet dam baike. 24, 9; 29, 18; 44, 8. 12.

19. Hærra læ sardnom digjidi, di, guđek lepet baccam Judast: Allet mana Egypteni! Di galggabetet diettet, atte mon læm varrim din odna bæive.

20. Dastgo di čagjedepet ja manatepet hægadek; alma di lepet ječa vuolgatam muo Hærra, din Ibmelædek, lusa, go di celkidek: Rokkadala min oudast Hærrai, min Ibmelasamek, ja diеđet migjidi buok, maid Hærra, min Ibmelæmek, cælkka, ja mi aiggop dam dakkat. 5. v.

21. Ja mon læm dieđetam digjidi dam odne; mutto epet di læk gullam Hærra, din Ibmelædek, jiena ja buok dam, maina son vuolgati muo din lusa.

22. De galggabetet di dal diettet, atte di galggabetet jabmet mieke bokte, nælggai ja rottodavddi dam baikest, gosa dist læ hallo mannat assam varas dobbe. 17. v.

43. Kapittal.

Jeremias guoddaluvvu sist, guđek læk albmuga oudastčuoǥǥok, atte son Baruk avččom mielde gulata sigjidi giellasid, ja son dolvvujuvvu oktanaga Barukin ja dai ærrasiguim Egypteni, 1—7. Dobbe goččo Hærra su ouddagovva-dago bokte ja saniguim dieđetet Judalaǥaidi, atte Egypten galgga addujuvvut Nebukadnesar gitti ja sust duššaduvvut, 8—13.

1. Ja de dapatuvai, go Jeremias læi gærggam sardnomest buok albmugi buok Hærra, sin Ibmela, sanid, maiguim Hærra, sin Ibmel, læi vuolgatam su sin lusa, buok daid sanid,

2. de celki Asarja, Hosaja bardne, ja Johanan, Kareah bardne, ja buok dak hæbotes olbmak, si celkke Jeremiasi: Don sarnok giellasid; Hærra, min Ibmelæmek, i læk du vuolgatam ja cælkkam: Epet di galga mannat Egypteni assam varas dobbe.

3. Mutto Baruk, Nerija bardne, hatte du min vuostai addem varas min Kaldealaǥai gitti, vai si bessek min goddet daihe eritdoalvvot min Babeli.

4. Ja Johanan, Kareah bardne, ja buok soattehærrak ja buok almug æi gulddalam Hærra jiena, nuft atte si lifče bissom Juda ædnamest.

5. Mutto Johanan, Kareah bardne, ja buok soattehærrak valdde buok daid, guđek legje baccam Judast, guđek legje ruoktot boattam buok dai bakenlaš albmugi lutte, gosa si legje agjujuvvum, assam varas Juda ædnamest,
40, 11. 12.

6. olbmaid ja nissonid ja smavva manaid ja gonagasa nieidaid ja juokke sielo, maid Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, læi guođđam Gedalja, Akikam barne, Safan barne, lusa, ja Jeremias, profeta, ja Baruka, Nerija barne,
40, 7; 41, 10.

7. ja si vulgge Egypten ædnami, dastgo æi si gulddalam Hærra jiena; ja si botte gidda Takpankes ragjai.

8. Ja Hærra sadne dapatuvai Jeremiasi Takpankesest naft:

9. Valde du giettasad stuora geđgid ja govča daid laire sisa dilagæđge-omman gurri, mi læ Farao vieso uksaraige guorast Takpankesest, Judalaš olbmai oaidnot!

10. Ja don galgak cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon bijam sane ja vieʒʒam Nebukadnesara, Babel gonagasa, mu balvvalægjam, ja bijam su truono dai geđgi ala, maid mon læm gokčam, ja son galgga lebbit su hærvvaranos dai bagjeli.

11. Ja son galgga boattet dokko ja časket Egypten ædnama; dat, gutte gulla jabmemi, manna jabmemi, ja dat, gutte gulla fanggavutti, manna fanggavutti, ja dat, gutte gulla miekkai, manna miekkai.
15, 2.

12. Ja mon aigom cakketet Egypten ibmeli viesoid, ja son galgga boalddet daid ja doalvvot daid* erit, ja son galgga giessat ječas Egypten ædnam sisa, nuftgo baiman giessa ječas su biktasides sisa, ja vuolgget dast rafhest olgus.
46, 25. 2 Mos. 12, 12. 4 Mos. 33, 4. Es. 10, 10. *Egypten ibmelak.

13. Ja son galgga doagjet baʒid Betsemesest*, mi læ Egypten ædnamest, ja Egypten ibmeli viesoid galgga son boalddet dolain.
* Heliopolis.

44. Kapittal.

Jeremias sardned Judalaʒaidi Egyptenest, atte go si æi læk addam ječaidæsek cuigoduvvut Hærra rangaštusast Juda ja Jerusalem bagjel, mutto vela ain dakkek æppe-ibmelbalvvalusa, de galggek si erit hævatuvvut mieke ja nælge bokte, 1—14. Si vastedek, atte æi si eisege aigo erithæittet æppe-ibmelbalvvalusast, mi aito læi makkaš buktam sigjidi likko, 15—19. Profeta sardned sigjidi dam birra, atte dat læ aito æppeibmelbalvvalæbme, mi læ buktam oasetesvuođa Juda ja Jerusalem bagjeli, ja sardned sigjidi duššadume ja hævvanæme, ja mærkkan dam aittag devddujume ala gulat son, atte Egypten gonagas Hofra galgga addujuvvut Nebukadnesara gitti, 20—30.

1. Dat sadne, mi dapatuvai Jeremiasi, buok daidi Judalaʒaidi, guđek asse Egypten ædnamest, guđek asse Migdolest ja Takpankesest ja Nofest ja Patrosa ædnamest, naft:

2. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Di lepet oaidnam buok dam oasetesvuođa, maid mon læm diktam boattet Jerusalem bagjeli ja buok Juda gavpugi bagjeli, ja gæča, dak læk mæccen dam bæive, ja i læk oktage, gutte dain assa,

3. sin bahavuođa diti, maid si dakke muo moaratuttem diti, go si manne dokko boalddem varas suovvasid, balvvalam varas æra ibmelid, maid si æi dovddam, æi si epetge di æige din vanhemak.

4. Ja mon vuolgatim buok mu balvvalegjidam, profetaid, arrad ja oktelassi din lusa ja celkkim: Al-

let juo daga dam fastes dago,
maid mon vašotam! 25, 4.
5. Mutto æi si gullam æige
jorggalam sin beljidæsek dam bællai, nuft atte si jorgidegje erit sin bahavuođastæsek, nuft atte si æi boalddam suovvasid æra ibmelidi.
6. De golgatuvvui mu sutto ja mu moarre, ja dat buli Juda gavpugin ja Jerusalem balggai alde, ja dak šadde mæccen, avddem baikken, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.
7. Ja dal, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Manne dakkabetet di nuft stuora bahavuođa din ječaidædek vuostai, nuft atte olmai ja nisson, manna ja njamme manna hævatuvvu dist Juda gaskast, nuft atte digjidi i guđđujuvvu mikkege bacatasaid,
8. go di moaratuttebetet muo din gieđaidædek dagoi bokte, boalddem bokte suovvasid æra ibmelidi Egypten ædnamest, gosa di lepet mannam assam varas dobbe, — vai si* šaddaše hævatuvvut dist, ja vai di šaddašeidek garrodussan ja higjadussan buok ædnam olmuššlajai gaskast?

* olmai ja nisson j. n. v.; 7. v.
9. Lepetgo di vajaldattam din vanhemidadek baha dagoid ja Juda gonagasai baha dagoid ja dam nissoni baha dagoid ja din baha dagoidædek ja din nissoni baha dagoid, maid si dakke Juda ædnamest ja Jerusalem balggai alde?
10. Æi si læk cuvkkijuvvum* gidda dam bæive ragjai, ja æi si bala æige vagjol mu laga mielde ja mu bakkomi mielde, maid mon læm bigjam din ouddi ja din vanhemi ouddi. *vuoleduvvum.
11. Damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon jorggalam mu muođoidam din vuostai bahabussi ja hævatam varas obba Juda. 24, 6. Am. 9, 4.
12. Ja mon aigom valddet daid baccam olbmuid Judast, guđek jorggalegje sin muođoidæsek mannam varas Egypten ædnami assam varas dobbe, ja si galggek buokak hævvanet, Egypten ædnamest galggek si gaččat; mieke bokte, nælge bokte galggek si hævvanet; sikke smavvak ja stuorrak galggek jabmet mieke bokte ja nælge bokte, ja si galggek šaddat vuornesen, suorgatussan ja garrodussan ja higjadussan. 42, 17. 18.
13. Ja mon aigom ocatallat sin, guđek læk assamen Egypten ædnamest, nuftgo mon ocatallim Jerusalema, mikin, nelgin ja rottodavđain.
14. Ja i oktage galga batarussi bæssat ige baccet Juda bacatasast, sist, guđek læk boattam assam varas dobbe Egypten ædnamest, nuft atte guttege boatta ruoktot Juda ædnami, masa sin siello haliduvva ruoktot boattet, dast assam varas; dastgo i oktage galga ruoktot boattet, ærrebgo soabmasak, guđek læk batarussi bæssam. 28. v.
15. De vastedegje si Jeremiasi, buok dak olbmak, guđek ditte, atte sin nissonak boldde suovvasid æra ibmelidi, ja buok nissonak, guđek čuǯǯu dast stuora doakken, ja buok almug, mi læi assamen Egypten ædnamest, Patrosast, ja si celkke:
16. Dam sane dafhost, maid don læk sardnom migjidi Hærra nammi, de æp mi aigo du gulddalet; 6, 16 j. n. v. 18, 12.
17. mutto mi aiggop dakkat buok dam sane mielde, mi læ olgusvuolggam min njalmest, nuft atte mi boalddep suovvasid alme dronnigi ja golgatep jukkamušoaffarid sudnji, nuftgo mi læp dakkam, mi ja min vanhemak, min gonagasak ja min oaivamuǯak, Juda gavpugin ja Jerusalem balggai alde. Dalle mi galletuvvuimek laibin, ja migjidi gævai burist, ja oasetesvuođa æp mi oaidnam. 7, 18.

18. Mutto dam aige rajest, go mi heitimek boalddemest suovvasid alme dronnigi ja golgatæmest jukkamušoaffarid sudnji, de læ mist buok vaillom, ja mieke bokte ja nælge bokte læp mi hævvanam.

19. Ja go mi boldimek suovvasid alme dronnigi ja golgateimek jukkamušoaffarid sudnji, juogoson mi dalle alma min boadnjaidæmek dieđo ja datotaga læp rakadam sudnji gakoid su balvvalam diti ja golgatam jukkamušoaffarid sudnji? 7, 18.

20. Ja Jeremias celki buok albmugi, olbmaidi ja nissonidi ja buok albmugi, mi læi sudnji vastedam:

21. Dam suovastæme, maid di lepet dakkam Juda gavpugin ja Jerusalem balggai alde, di ja din vanhemak, din gonagasak ja din oaivamuǯak ja ædnam almug, igo Hærra læk dam muittam, ja igo dat læk bagjanam su vaibmoi?

22. Ja Hærra i mattam šatan æmbo dam gierddat din dagoi bahavuođa diti, dai fastevuođai diti, maid di dagaidek, ja de šaddai din ænam mæccen ja avddem baikken ja garrodussan, alma ovtage assetaga, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.

23. Dainago di boldidek suovvasid, ja dainago di suddodeidek Hærra vuostai ja epet gullam Hærra jiena ja epet vagjolam su laga mielde ja su bakkomi mielde ja su duođaštusai mielde, damditi dæivvedi dat oasetesvuotta din, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive.

24. Ja Jeremias celki buok albmugi ja buok nissonidi: Gullet Hærra sane, buok Juda, mi læ Egypten ædnamest!

25. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Di ja din nissonak, di sarnoidek din njalminædek ja ollašuttidek dam din gieđaidædekguim, go di celkidek: Mi aiggop dævddet min loppadusaidæmek, maid mi læp loppedam, boalddet suovvasid alme dronnigi ja golgatet jukkamušoaffarid sudnji. Dollet fal din loppadusaidædek ja devddet din loppadusaidædek!

26. Damditi gullet Hærra sane, buok Juda, mi assa Egypten ædnamest: Gæča, mon læm vurdnom mu stuora nammam bokte, cælkka Hærra: Duođai, mu namma i galga šatan æmbo namatuvvut guđege Judalaš olbma njalmest, obba Egypten ædnamest, nuft atte son cælkka: Nuft duođai go Hærra Hærra ælla!

27. Gæča, mon læm gociš sin bagjel bahabussi ja im buorebussi, ja juokke olmai Judast, gutte læ Egypten ædnamest, galgga hævvanet mieke bokte ja nælge bokte, gidda dassači go si læk duššen dakkujuvvum. 31, 28.

28. Ja dak, guđek bessek miekest, galggek ruoktot maccat Egypten ædnamest Juda ædnami, ucca jovkuš, ja buok dak baccam olbmuk Judast, guđek læk boattam Egypten ædnami, assam varas dobbe, galggek dovddat, goabba sadne galgga dapatuvvat, mu vai sin.

29. Ja dat dat galgga læt digjidi mærkkan, cælkka Hærra, atte mon aigom din ocatallat dam baikest, vai di dieđašeidek, atte mu sanek din bagjel galggek dapatuvvat digjidi oasetesvuottan:

30. Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon addam Farao Hofra, Egypten gonagasa, su vašalaǯai gitti ja sin gitti, guđek bivddek su hæga, nuftgo mon læm addam Sedekiasa, Juda gonagasa, Nebukadnesara, Babel gonagasa, gitti, gutte læi su vašalaš ja bivdi su hæga.
21, 7; 34, 21; 46, 24. 26.

45. Kapittal.

Jeremias nævvo Baruka, gutte profeta einostusaid bajasčalededdin læ šaddam sagga morraši dam stuora atestusa

diti, mi Jeremiasa einostusai mielde galgai boattet obba ædnam bagjeli, atte i son galga gaibedet aldsesis maidege erinoamaš likkoid, mutto duttat dasa, go son ra𝔡𝔡e hægasge, maid Hærra galle lopped sudnji, 1—5.

1. Dat sadne, maid Jeremias, profeta, sarnoi Baruki, Nerija bardnai, dallego dat čali Jeremiasa njalme mielde daid sanid girjai, Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, njæljad jagest, naft: 36, 1 j. n. v.

2. Nuft cælkka Hærra, Israel Ibmel, du birra, Baruk:

3. Don celkkik: Vuoi munji! Dastgo Hærra læ lasetam morraša mu bakčasi; mon læm vaibbam mu šuokatusainam, ja im gavna orrommašo. Salm. 6, 7.

4. Nuft galgak don cælkket sudnji: Nuft cælkka Hærra: Gæča, maid mon læm huksim, dam mon vuolas gaikom, ja maid mon læm gilvvam, dam mon bajas gaikom, ja obba ædnami nuft gævva.

5. Ja don, don gaibedak aldsesad stuora ašid? Ale gaibed daid! Dastgo gæča, mon divtam oasetesvuođa boattet buok oaǯe bagjeli, cælkka Hærra. Mutto mon aigom addet dudnji du hægad salašen buok dain baikin, gosa don manačak. 39, 18.

46. Kapittal.

Jeremias profetastalla Egypten vuostai, atte Farao Neko galgga vuoitatallat Nebukadnesari Eufrat gaddest, 1—12; Egypten ænam galgga valddujuvvut ja duššaduvvut, ja dam assek goddujuvvut ja eritdolvvujuvvut dam gonagasast; daddeke galgga dastmaŋŋel buoreb aigge Egypteni fastain boattet, 13—26. Israel almug i galga ballat, dastgo Hærra galgga dam bæstet; son bagad dam galle, mutto i duššad dam, 27. 28.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai Jeremiasi, profetai, bakenlaš albmugi birra.

2. Egypten birra. Farao Neko, Egypten gonagasa, soattevæga birra, mi læi Frat dædnogaddest, Karkemis baldast, maid Nebukadnesar, Babel gonagas, časki Jojakim, Josias barne, Juda gonagasa, njæljad jagest: Es. 19, 1 j. n. v. 2 Gon. 23, 29; 24, 7. 2 Muit. 35, 20.

3. Adnet galbaid garvesen, smavvaid ja stuorraid, ja mannet ouddan soattai!

4. Gæsasteket hæstaid ja čokkaneket dai alə, di ridijægjek, ja divvot ječaidædek bajas ruovddegapperiguim oaivest! Šelgodattet saitid, garvvodeket ruovddegarvoid!

5. Manne oainam mon sin suorganemin ruoktot gaiddamen? Ja sin vægalaǯak cuvkkijuvvujek ja mannek batarussi alma ruoktot jorgidkættai; suorgatus læ birra buok, cælkka Hærra.

6. Gepiš i galga bæssat batarussi, ja vægalaš i galga eritbæssat; davveguovlost, Frat dædnogaddest guossalek si ja gačček. Am. 2, 14.

7. Gi dat læ, gutte bagjan nuftgo dædno*, gæn čacek dakkek baroid nuftgo jogak? *Niledædno.

8. Egypten bagjan nuftgo dædno, ja dam čacek dakkek baroid nuftgo jogak; dat cælkka: Mon aigom bagjanet ja gokčat ædnamid, mon aigom duššadet gavpugid ja sin, guđek assek dai siste. 47, 2. Es. 8, 7 j. n. v.

9. Mannet ouddan, di hæstak, ja dæmaideket mannat, di vavnak! Ja dak vægalaǯak galggek mannat olgus, Etiopalaǯak ja Putealaǯak, guđek adnek galba, ja Ludalaǯak, guđek adnek ja gelddek davge.

10. Mutto dat bæivve læ Hærrai, Hærrai, alme vægai Ibmeli, mavsatam-bæivve valddem varas mavso su vašalaǯai bagjel, ja miekke galgga borrat ja gallanet ja šaddat jukkamidi sin varast; dastgo oaffar-njuovalmasa doalla Hærra Hærra, alme vægai Ibmel, davve-ædnamest, Frat dædnogaddest. Es. 34, 5. 6. 8.

11. Mana bajas Gileadi ja vieǥa
balsom, don nieidda, Egypten
nieidda! Dušše diti anak don
moaddelagaš dalkkasid; i dudnji
læk ploastar.
12. Olmuššlajak gullek du hæp-
pada, ja ænam læ dievva du barg-
gomest; dastgo gievrra guossala
gievra ala, oktanaga gaččaba soai
goabbašagak.
13. Dat sadne, maid Hærra
sarnoi Jeremiasi, profetai, dam
birra, atte Nebukadnesar, Babel
gonagas, galgai boattet časket Egyp-
ten ædnama:
14. Dieđeteket dam Egyptenest
ja diktet dam gullujuvvut Migdo-
lest, ja diktet dam gullujuvvut No-
fest ja Takpankesest! Celkket:
Divo ječad ouddan ja garvest je-
čad! Dastgo miekke læ borram,
mi læ du birra.
15. Manne læ du gievrra* njeid-
dujuvvum? I son bittam bæles,
dastgo Hærra nordasti su vuolas.
*d. l. gaddo mielde Egyptalaš æppe-ib-
mel, muttom vuoksa, man namma læi
Apis.
16. Son satta ædnagid guossalet,
vela nubbe gačča nubbe ala, ja
celkkujuvvu: Likkop, ja maccop
mi ruoktot min albmugæmek lusa
ja min riegadam-ædnamasamek
vækka-ajolaš mieke oudast!
50, 16.
17. De čurvvujuvvu: Farao,
Egypten gonagas, læ hævatuvvum!
Son divti dam mærreduvvum aige
mannat mæddel.
18. Nuft duođai go mon ælam,
cælkka gonagas, gæn namma læ
Hærra, alme vægai Ibmel: Nuftgo
Tabor vari gaskast ja nuftgo Kar-
mel appegaddest boatta son*.
48, 15. Salm. 24, 10. *Nebukadnesar.
19. Rabed aldsesad sirdagal-
void*, don asse, don Egypten
nieidda! Dastgo Nof galgga šad-
dat mæccen ja duššaduvvut, nuft
atte i oktage dast asa.
*10, 17 j. n. v. Esek. 12, 3 j. n. v.
20. Sagga čabba guiggo læ Egyp-
ten; — boaro davven boatta, son
boatta. Es. 7, 18.
21. Dam balkolaǥak maidai dam
gasko, guđek læk nuftgo buoides
galbek, duođai, maidai si ruoktot
jorgidek, batarek oktanaga, æige
biđe bælesek; dastgo sin oasetes-
vuođa bæivve læ boattam sin bag-
jeli, sin ocatallam-aigge.
22. Dam jiedna galgga čuogjat
nuftgo gærbmaš jiedna; dastgo
soattevægain mannek si* ouddan,
ja akšoiguim bottek si dam vuostai
nuftgo vuovddemaddatægjek.
*vašalaǥak.
23. Si vuolasmaddatek dam
vuovde, cælkka Hærra; dastgo dat
læ čađabæssadmættom; dastgo si
læk ænebuk go rasselokkok, ja i
læk mikkege logoid sist.
24. Egypten nieidda šadda hæp-
pad vuollai; son addujuvvu davve-
guovlo albmuga gitti. 44, 30.
25. Hærra, alme vægai Ibmel,
Israel Ibmel, cælkka: Gæča, mon
ocatalam Amona Noest ja Farao
ja Egyptena ja dam ibmelid ja
dam gonagasaid, sikke Farao ja
sin, guđek dorvastek su ala,
Nah. 3, 8. Jer. 43, 12.
2 Mos. 12, 12. Es. 19, 1.
26. ja mon addam sin sin gitti,
guđek bivddek sin hæga, Nebu-
kadnesar, Babel gonagasa, gitti, ja
su balvvalegji gitti; mutto dast-
maŋŋel galgga dat orrot rafhest
nuftgo doluš beivid, cælkka Hærra.
Esek. 29, 13 j. n. v.
27. Ja don, ale bala, mu balv-
valægjam Jakob, ja ale suorggan,
Israel! Dastgo gæča, mon bæstam
du gaidos ædnamest ja du nale
sin fanggavuođa ædnamest, ja Ja-
kob galgga ruoktot maccat ja oaǥ-
ǥot mašo ja orrot oagjebassan, ja
i oktage galga su suorgatet.
30, 10 j. n. v.
28. Ale bala, mu balvvalægjam
Jakob, cælkka Hærra, dastgo mon
læm duina; dastgo mon aigom
loapatet buok daid albmugid, mai
lusa mon læm du agjam, mutto

du im mon aigo loapatet, mutto bagadet du muddaget; im daddeke aigo mon du diktet aibas rangaštkættai orrot. 10, 24.

47. Kapittal.

Jeremias profetastalla Filistalažai vuostai, atte sin ænam galgga devddujuvvut ja duššaduvvut muttom soattevægast, mi davven boatta, 1—7.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai
Jeremiasi, profetai, Filistalažai
birra, ouddalgo Farao časki Gasa.
Es. 14, 29 j. n. v. Esek. 25, 15 j. n. v.
Am. 1, 6 j. n. v. Sef. 2, 5 j. n. v.
Sak. 9, 5 j. n. v.
2. Nuft cælkka Hærra: Gæča,
čacek bagjanek bajas davven, ja dak
šaddek bagjeldulvve jokkan, ja dak
bagjeldulvvek ædnamid ja dai dievasvuođa,
gavpugid ja sin, guđek
assek dai siste. Ja olbmuk barg-
guk, ja buok ædnam assek holv-
vuk; 46, 8.
3. su vægalaš hæstai gažžaruo-
škasa jiena diti, su vavnai ruočai-
dæme diti, su juvlai jamaidæme
diti æi jorget vanhemak ruoktot
manaidæsek guvllui, nuft šlunga-
gam si læk, 4, 13.
4. — dam bæive diti, mi boatta
duššadet buok Filistalažaid, erit
hævatet Tyrusest ja Sidonest juokke
batarussi bæssam olbmu, gutte
matasi væketet; dastgo Hærra duš-
šad Filistalažaid, daid, guđek læk
baccam Kaftor sullust.
5. Gasa læ šaddam baljesoaiv-
ven, Askalon læ javotuvvam, dat, mi
læ baccam sin vuollegis ædnamest;
man gukka don aigok dakkat hav-
vesarjid du oažžasad? 16, 6.
6. Vuoi, don Hærra miekke!
Man gukka aigok don læt mašo-
tæbme? Mana du doppasad, vuoi-
ŋad ja oro jaska!
7. Moft galgašik don adnet je-
čad lotkaden, go Hærra læ addam
dudnji ravvaga? Askaloni ja appe-
gaddai, dokko læ son asatam
dam.

48. Kapittal.

Jeremias profetastalla Moabitalažai vuostai, atte sin ænam farga galgga aibas duššaduvvut. Moab læ dassači ællam rafhalažat ja oagjebasat, mutto farga galgga dat šaddat æra lakai; dat galgga moivvašuvvut, ja nuftgo dat ouddal læ bilkkedam Israela, go dat eritdolvvujuvvui, nuft galgga dat dal bilkkeduvvut, 1—28. Su čævllaivuođas diti galgga dat duššat; daddeke aiggo Hærra dain maŋemuš beivin dam fastain bajas čuožaldattet, 29—47.

1. Moab birra. Nuft cælkka
Hærra, alme vægai Ibmel, Israel
Ibmel: Vuoi Nebo bagjeli, dastgo
dat læ duššaduvvum; Kirjataim
læ šaddam hæppad vuollai, læ vald-
dujuvvum; ladne læ šaddam hæp-
pad vuollai ja læ suorgganam.
Es. 15. 16.
2. Moab ramadus læ nokkam;
Hesbonest dakkujuvvujek baha ra-
đek dam vuostai: Bottet ja erit-
hævatekop mi dam, amas dat šatan
læt almug! Don maidai, Madmen,
galgak javotuvvat, du maŋŋai galg-
ga miekke mannat.
3. Barggom čuogja Horonai-
mest, duššadubme ja stuora moiv-
vašubme.
4. Moab læ duššaduvvum; dam
uccakažak bajasbajedek barggoma.
5. Dastgo Luhut gorgŋitaga
mielde gorgŋuk si čierromin, duo-
đai čierromin; Horonaim niejal-
dagast gullujuvvu ballavaš hæva-
tus-barggom.
6. Batareket, gagjot din sieloi-
dædek! Šaddusek si nuftgo heittu-
juvvum olmuš mæcest!
7. Dastgo dainago don dorva-
stik du fidnimušad ala ja du dav-
veridad ala, de galgak maidai don
valddujuvvut, ja Kamos galgga
mannat fanggavutti, su papak ja
su oaivamužak oktanaga.
4 Mos. 21, 29. 1 Gon. 11, 7. Jer. 49, 3.
8. Ja duššadægje galgga boattet
juokke gavpug bagjeli, ja i oktage
gavpug galga bæssat, ja vuobme
galgga hævvanet, ja jalggadas duš-

šaduvvut, nuftgo Hærra læ cælk-
kam.
9. Addet Moabi soajaid! Dast-
go girdde jođoin galgga dat man-
nat olgus, ja dam gavpugak galg-
gek šaddat mæccen, nuft atte i
oktage dain asa.
10. Garroduvvum lekus dat,
gutte dakka Hærra dago laikoda-
gain, ja garroduvvum lekus dat,
gutte doalla su miekes varain erit!
11. Moab læ ællam oagjebas-
vuođa siste gidda su nuorravuođas
rajest; dat læ orrom jaska su ræv-
čas alde ja i læk njorrujuvvum
littest littai ja i læk mannam fang-
gavutti; damditi læ dam maistem
bissom dast, ja dam hagja i læk
nubbastuvvam. Sef. 1, 12.
12. Damditi, gæča, bæivek bot-
tek, cælkka Hærra, go mon vuol-
gatam dasa vidnenjorrid, ja si
galggek bigjat dam hallot ja gur-
rit dam littid ja cuvkkit dam
littid.
13. De galgga Moab oažžot
hæppada Kamosest, nuftgo Israel
viesso oažoi hæppada Betelest,
man ala si dorvastegje.
1 Gon. 12, 28. 29.
14. Moft mattebetet di cælkket:
Mi læp gievrak ja buorak olbmak
soattai?
15. Moab duššaduvvu, ja si gorg-
ŋuk bajas dam gavpugidi, ja dam
valljo nuorra olbmak nigjek vuolas
godduj uvvut, cælkka gonagas, gæn
namma læ Hærra, alme vægai
Ibmel.
16. Farga læ Moaba hætte
boattemen, ja dam oasetesvuotta
gačča sagga.
17. Armoštallet dam, di buokak,
guđek assabetet dam birra, ja di
buokak, guđek dovddabetet dam
nama! Celkket: Moft læ dat
gaskat dogjujuvvum, dat nana rađ-
đimsoabbe, dat hærvas soabbe?
18. Nieja vuolas du hærvas-
vuođastad, ja čokkan goikke æd-
nami, don asse, don Dibon nieid-
da! Dastgo Moaba duššadægje
goargŋo bajas du vuostai, son duš-
šad du ladnid.
19. Divo ječad balgesgurri ja
gæča olgus, don Aroer asse! Jæra
bataregjin ja batarussi bæssam
olbmuin, cælke: Mi læ dapatuv-
vam?
20. Moab læ hæppašuttujuvvum,
dastgo dat læ cuvkkijuvvum. Holvo
ja bargo! Dieđeteket Arnon gad-
dest, atte Moab læ duššaduvvum!
21. Duobmo læ boattam jalggis
ædnam bagjeli, Holon bagjeli ja
Jahsa bagjeli ja Mofaat bagjeli
22. ja Dibon bagjeli ja Nebo
bagjeli ja Bet-Diblataim bagjeli
23. ja Kirjataim bagjeli ja Bet-
Gamul bagjeli ja Bet-Meon bagjeli
24. ja Kerijot bagjeli ja Bosra
bagjeli ja buok Moab ædnam gav-
pugi bagjeli, dai bagjeli, mak læk
gukken erit, ja dai bagjeli, mak
læk lakka.
25. Moaba čoarvve læ eritčup-
pujuvvum, ja dam gietta læ dogju-
juvvum, cælkka Hærra. Salm. 75, 11.
26. Dakket dam jukkamidi, dai-
nago dat læ goargasmattam ječas
Hærra vuostai! Moab galgga stuče-
tet su vuovsanasaides sisa ja šad-
dat bogustakkan, dat maidai.
25, 15 j. n. v. 27.
27. Daihe igo Israel læm dudnji
bogustakkan? Daihe lægo dat dop-
piijujuvvum suollagi gaskast, go
don šluvgašak oaivad, nuft davja
go don sarnok dam birra? 2, 26.
28. Guđđet gavpugidadek ja as-
set bavte alde, di Moaba assek,
ja šaddet nuftgo duvva, mi dakka
bæse nubbe bællai rakkam njalme!
4, 29.
29. Mi læp gullam Moaba goar-
radvuođa birra (sagga goarrad læ
dat), dam stuorastallama birra ja
dam goarradvuođa birra ja dam
goarggadvuođa birra ja dam vaimo
čævllaivuođa birra.
Es. 16, 6 j. n. v. Sef. 2, 10.
30. Mon dovdam, cælkka Hærra,

dam goarggadvuođa ja dam duššalaš rampastallam; duššalašvuođaid læk si dakkam.

31. Damditi holvom mon Moab bagjel ja bargom obba Moab bagjel; Kir-Heres olbmai bagjel šukkujuvvu.

32. Nuftgo Jaser čierro, čierom mon du bagjel, don Sibma vidnemuorra! Du oavsek manne dokko abe rasta, dak olle gidda Jaser abe ragjai; du šaddočuoppam bagjeli ja du vidnemuorječoaggem bagjeli boatta duššadægje.

33. Ja illo ja avvo valddujuvvu erit dam šaddolaš ædnamest ja Moaba ædnamest, ja vine boččemgari siste addam mon nokkat; i oktage galga boččemgare duolbmat avvočuorvvomin; avvočuorvvom čuogja, mutto i avvočuorvvom*.

*d. l. vuoitte vašalažai avvočuorvvom čuogja, i lagjo-olbmui avvočuorvvom; 51, 14.

34. Hesbon barggom rajest addek si sin jienasek gullut gidda Elale ragjai, gidda Jahas ragjai, Soar rajest gidda Horonaim, dam golmajakkasaš guigo, ragjai; dastgo maidai Nimrim čacek šaddek mæccen. Es. 15, 4 j. n. v.

35. Ja mon erit hævatam Moabest, cælkka Hærra, juokkehaža, gutte goargŋo dieva ala ja boaldda suovvasid su ibmelidasis.

36. Damditi biekko mu vaibmo nuftgo njurganasak Moab bagjel, ja mu vaibmo biekko nuftgo njurganasak Kir-Heres olbmai bagjel; damditi manna dat, mi læ sestujuvvum, maid dat læ aldsesis fidnim, duššai. Es. 16, 11; 15, 7.

37. Dastgo juokke oivve læ baljes, ja juokke skavčča eritrakijuvvum; buok gieđain læk havvesarjek, ja alemi birra sækak. Es. 15, 2 j. n. v. Esek. 7, 18; 27, 31. Jer. 47, 5.

38. Buok Moab daki alde ja dam balggai alde læ obba almug aivve vaiddalussan; dastgo mon læm cuvkkim Moaba nuftgo litte, masa i oktage halid, cælkka Hærra. 22, 28. Hos. 8, 8.

39. Moft dat læ suorgganam, moft si holvvuk! Moft jorggala Moab sælges! Moft læ dat hæppanam! Moab šadda bogustakkan ja suorgatussan sigjidi buokaidi, guđek assek dam birra.

40. Dastgo nuft cælkka Hærra: Gæča, son* girdda nuftgo goaskem ja lebbe su soajaides Moaba bagjel. *Nebukadnesar. 49, 22.

41. Gavpugak valddujuvvujek, ja ladnek vuittujuvvujek, ja Moaba vægalažai vaibmo šadda dam bæive nuftgo nissona vaibmo mannahæđest.

42. Ja Moab duššaduvvu, nuft atte i dat šatan æmbo læk almug, dainago dat læ goargasmattam ječas Hærra vuostai.

43. Hirbma ja havdde ja fierbme du bagjeli, don Moab asse, cælkka Hærra. Es. 24, 17 j. n. v.

44. Dat, gutte batara hirmast, galgga gaččat havddai, ja dat, gutte bæssa bajas havdest, galgga darvvanet fierbmai; dastgo mon divtam boattet dam bagjeli, Moab bagjeli, sin ocatallam-jage, cælkka Hærra. Am. 5, 19.

45. Hesbon suoivvan vuolde čužžuk bataræggjek alma famotaga; dastgo Hesbonest olgus vuolgga dolla ja Sihonest dollanjuovča, ja dat loapat Moaba niera ja šlama manai oaivvečoka.
4 Mos. 21, 28 j. n. v. 24, 17.

46. Vuoi dudnji, Moab! Hævvanam læ Kamosa almug; dastgo du barnek dolvvujuvvujek erit giddagassi, ja du nieidak fanggavutti.

47. Daddeke aigom mon loapatet Moaba fanggavuođa dain maŋemuš beivin, cælkka Hærra. Dam ragjai duobmo Moaba bagjel.
49, 6. 39; 46, 26.

49. Kapittal.

Jeremias profetastalla Ammonitalaʒai vuostai, atte sin ænam galgga dušsaduvvut, damditi go si læk valddam muttom oase Israel ædnamest oabmenæsek; sin riggodak, man ala si dorvastek, i mate sin varjalet, nuft atte si æi biđgijuvvu juokke guvllui. Daddeke galgga Hærra maŋemusta sin fastain bajasčuoʒaldattet, 1—6. Son profetastalla vela ain Edomitalaʒai vuostai, atte sin ænam galgga dušsaduvvut; i sin visesvuotta ige sin orromsaji valddemættomvuotta, man ala si luttek, mate sin varjalet Hærra moarreduomo vuostai, mast i su ječas almugge mate vælttat, 7—22. Son profetastalla vela ain Syrialaʒai vuostai, atte soattevækka galgga suorgatusa buktet sin gavpugi bagjeli, vuolas čuoppat sin nuorra olbmaid soađest ja dušsadet Damaskusa, 23—27, Kedar vuostai ja Hasor rikai vuostai, atte Nebukadnesar galgga rievedet sin æloid ja dušsadet sin ædnama, 28—33, ja Elamitalaʒai vuostai, atte Hærra galgga dušsadet sin soattevæga, biđgit sin buok albmugi gaski ja erit hævatet sin gonagasa ja oaivamuʒaid; daddeke aiggo Hærra dain maŋemuš beivin sin fastain bajasčuoʒaldattet, 34—39.

1. Ammon manai birra. Nuft cælkka Hærra: Æigo Israelest læk makkege manaid, daihe igo sust læk oktage arbolaš? Manne læ sin gonagas* valddam Gad oabmenes, ja su almug riebmam assat dam gavpugin? Esek. 21, 28 j. n. v. 25, 2 j. n. v. Am. 1, 13 j. n. v. *d. l. sin (Ammonitalaʒai) æppe-ibmel Molok; 1 Gon. 11, 5. 7. Am. 1, 15.

2. Damditi, gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go mon divtam soattečuorvvoma gullut Ammon manai Rabba vuostai, ja dat galgga šaddat avddem čievrračobman, ja dam nieidak* galggek bolddujuvvut dolain, ja Israel galgga valddet su æigadides oabmenes, cælkka Hærra. *d. l. dam biras gavpugak.

3. Holvo, Hesbon! Dastgo Ai læ dušsaduvvum. Barggot, di Rabba nieidak, boakkanastet ječaidædek sækain, vuobaideket ja viegadeket birra oabmegardi guorain! Dastgo sin gonagas* manna fanggavutti, su papak ja oaivamuʒak oktanaga. 48, 7. *1. v.

4. Manne ramedak don ječad du vuminad, du vuomad valljogasvuođast, don eritjorralam nieidda, gutte dorvastak du davveridad ala ja cælkak: Gi matta boattet mu lusa?

5. Gæča, mon divtam balo boattet du bagjeli, cælkka Hærra, Hærra, alme vægai Ibmel, sist buokain, guđek du birra assek, ja di galggabetet erit agjujuvvut, juokkehaš oktonessi, ige guttege čokke bataregjid.

6. Mutto dastmaŋŋel aigom mon loapatet Ammon manai fanggavuođa, cælkka Hærra. 48, 47.

7. Edom birra. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Igo šatan æmbo læk mikkege visesvuođaid Temanest? Lægo rađđe javkkam dain jiermalaʒain? Lægo sin visesvuotta golggam erit? Es. 21, 11, 12. Esek. 25, 12 j. n. v. 35, 2 j. n. v. Am. 1, 11. 12. Obad. 1. v. j. n. v.

8. Batareket, jorgideket, valddet orromsaje čiegŋalasasast, di Dedan assek! Dastgo mon divtam Esau oasetesvuođa boattet su bagjeli, dam aige, go mon ocatalam su. 30. v.; 50, 31.

9. Jos vidnemuorječoaggek bottek du bagjeli, de æi si guođe maŋŋelčoaggamuša, jos suollagak bottek ikko, de si spegjek, gidda dassači go sist læ galle. Obad. 5. v.

10. Dastgo mon, mon rabam Esau, mon lækastam su čiegos baikid, ja jos son aiggo ječas čiekkat, de i son mate; su nalle ja su vieljak ja su sidaguoimek dušsaduvvujek, ja i son læk šatan æmbo.

11. Guođe du ačetemidad! Mon aigom sin hægast bisotet, ja du læskak oʒʒuk dorvastet mu ala.

12. Dastgo nuft cælkka Hærra: Gæča, dak, gæk æi berrim jukkat gæra*, galggek jukkat, ja don, galgašikgo don bæssat rangaštkættai?

Ik don galga bæssat rangaŝtkættai,
mutto don galgak jukkat.
*d. l. Hærra almug. 25, 29. Vaid. 4, 21.
13. Dastgo jeĉĉam bokte læm
mon vurdnom, cælkka Hærra, atte
Bosra galgga ŝaddat suorgatussan,
higjadussan, mæccen ja garrodus-
san, ja buok dam gavpugak galg-
gek ŝaddat agalaŝ ĉievrraĉobman.
14. Saga læm mon gullam Hær-
rast, ja airas læ vuolgatuvvum alb-
mugi gaski: Ĉoagganeket ja bottet
dam bagjeli ja ĉuoǯǯeleket soattai!
Obad. 1. v. j. n. v.
15. Dastgo gæĉa, mon dagam
du uccen albmugi gaskast, bagjel-
gæĉatassan olbmui gaskast.
16. Suorgatus du bagjeli! Du
vaimo goarggadvuotta læ du bæt-
tam, don, gutte asak bakteskoaroi
siste, gutte anak varre-alaĉid oab-
menad. Vaiko don vela huksik
du bæsad allagassi nuftgo goaskem,
de aigom mon almake nordastet
du dobbe vuolas, cælkka Hærra.
51, 53.
17. Ja Edom galgga ŝaddat
suorgatussan; juokkehaŝ, gutte
dam mæddel manna, galgga suorg-
ganet ja bilkkedet buok dam givsi
diti, 19, 8; 50, 13.
18. Nuftgo dalle go Sodoma ja
Gomorra ja dam rannak duŝŝa-
duvvujegje, cælkka Hærra, i galga
oktage olmai dast assat, ja i ok-
tage olbmu manna dast orrot.
50, 40.
19. Gæĉa, son* goargŋo bajas
nuftgo legjon Jordan hærvasvuo-
đast** dam alo ruodnajægje rasse-
baikkai; dastgo ovta ĉalmeravkka-
læme boddost aigom mon agjet
dam*** dast erit, ja dam, gutte
læ valljijuvvum, su aigom mon
bigjat dam bagjel; dastgo gi læ
nuftgo mon, ja gi aiggo muo stevd-
nit, ja gi læ dat baiman, gutte
matta bissot mu muođoi oudast?
50, 44 j. n. v. Job 9, 19. *Nebukadnesar.
**12, 5. ***Edom almug.
20. Damditi, gullet Hærra rađe,
maid son læ arvvalam Edom bag-
jel, ja su jurddagid, maid son læ
jurdaŝam Teman assi bagjel: Vis-
sasi, si galggek eritgessujuvvut,
dak ucca labbaĉak; vissasi, sin
rassebaikke galgga suorgganet sin
diti.
21. Sin gaĉĉam jiena bokte
doargesta ænam; barggom læ, ruk-
sis abe ragjai gullu dam jiedna.
22. Gæĉa, nuftgo goaskem man-
na son bajas ja girdda ja lebbe
su soajaides Bosra bagjel, ja Edom
vægalaǯai vaibmo ŝadda dam bæive
nuftgo nissona vaibmo mannahæ-
đest. 48, 40. 41.
23. Damaskus birra. Hamat
ja Arpad læba hæppaŝuttujuvvum,
dastgo dak læba gullam bahas sa-
gaid, dak roappanæba balo diti;
abest læ rafhetesvuotta, i dat
mate jaska orrot. Es. 17, 1 j. n. v.
Am. 1, 3 j. n. v. Es. 57, 20.
24. Damaskus læ hærdotuvvam,
dat jorget batarussi, ja suorgga-
næbme læ doppim dam; ballo ja
avtak læk doppim dam nuftgo rie-
gadatte nissona.
25. Moft læ dat dadde gudđu-
juvvum, dat rameduvvum gavpug,
mu illom sida*!
*Nuft vaiddalek Damaskus assek.
26. Damditi galggek dam nuorra
olbmak gaĉĉat dam balggai ala,
ja buok soatte-olbmak galggek duŝ-
ŝen dakkujuvvut dam bæive, cælkka
Hærra, alme vægai Ibmel. 50, 30.
27. Ja mon aigom cakketet dola
Damaskus muvrri, ja dat galgga
loapatet Benhadad ŝloataid.
50, 32. Am. 1, 4.
28. Kedar birra ja Hasor rikai*
birra, maid Nebukadnesar, Babel
gonagas, ĉaski. Nuft cælkka Hær-
ra: Ĉuoǯǯeleket, mannet bajas
Kedari ja duŝŝadeket nuortta-æd-
nam manaid. *d. l. Arabia.
Es. 21, 13 j. n. v. Jer. 9, 25. 26; 25, 23. 24.
29. Sin gođid ja sin smavva
omid galggek si valddet; sin goatte-
loavddagid ja buok sin bierggasid

ja sin kamelid galggek si doalvvot erit mieldesek, ja si galggek čuorvvot sigjidi: Suorgatus birra buok!

30. Vikket, batareket nuft ollo go di sattebetet, valddet orromsaje čiegŋalasast, di Hasor assek, cælkka Hærra; dastgo Nebukadnesar, Babel gonagas, læ arvvalam rađe din vuostai ja hutkam juona din vuostai. 8. v.

31. Čuoǯǯeleket, mannet bajas rafhalaš albmuga vuostai, mi orro oagjebassan, cælkka Hærra; æi dast læk portak æige smartek, si assek sierranessi.

32. Ja sin kamelak galggek šaddat stajadussan, ja sin ædnag oamek salašen, ja mon aigom biđgit sin buok biegai ouddi, sin, gæin læk birrajevddijuvvum vuovtak, ja juokke guovlost aigom mon diktet sin oasetesvuođa boattet, cælkka Hærra.

33. Ja Hasor galgga šaddat šakali orromsagjen, mæccen agalaš aiggai; i oktage olmai galga dast assat, ja i oktage olbmu manna dast orrot. 18. v.

34. Hærra sadne, mi dapatuvai Jeremiasi, profetai, Elam* birra Sedekiasa, Juda gonagasa, rađđijume algost, naft:

*d. l. Persia. 25, 25. Es. 21, 2.

35. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, mon doajam Elama davge, sin bajemuš givrrudaga.

36. Ja mon aigom diktet njællje biega alme njælje čiegast boattet Elama bagjeli ja biđgit sin buok dai biegai ouddi, ja i galga læt daggar almug, man lusa Elama batarægjek æi boađe.

37. Ja mon aigom suorgatet Elama sin vašalaǯai oudast ja sin oudast, guđek bivddek sin hæga, ja mon aigom diktet oasetesvuođa boattet sin bagjeli, mu buolle moarram, cælkka Hærra, ja mon aigom vuolgatet mieke sin maŋŋai, gidda dassači go mon oaǯom loaktet sin.

38. Ja mon aigom bigjat mu truonnom Elami, ja mon aigom erit hævatet dast gonagasa ja oaivamuǯaid, cælkka Hærra.

39. Mutto de galgga dapatuvat dain maŋemuš beivin, de aigom mon loapatet Elama fanggavuođa, cælkka Hærra. 48, 47; 49, 6.

50. Kapittal.

Jeremias profetastalla Babela vuostai. Hærra aiggo vuolgatet goaves ja famolaš albmuga davven, mi oktan ollo æra stuora albmugiguim galgga valddet ja stajedet Babela ja dakkat dam ja obba Kaldea mæccen, rangaštussan dam goarggadvuođa ja æppe-ibmelbalvvalusa diti ja dam vækkavalde diti, maid dat læ dakkam su albmuga vuostai, ja dam diti go dat læ duššadam su tempela; mutto Israel, mi ouddal læi eritdolvvujuvvum fanggavutti su eritjorralæmes diti Hærrast, galgga dal ruoktot boattet su ædnamasas, assat dobbe rafhe ja valljogasvuođa siste ja oaǯǯot su suddoides andagassi, 1—46.

1. Dat sadne, maid Hærra sarnoi Babel birra, Kaldealaǯai ædnam birra, Jeremias, profeta, bokte. Es. 13, 14.

2. Gulateket dam albmugi gaskast, ja dieđeteket dam ja bajedeket lævga, gulateket dam, allet čiega dam, celkket: Babel læ valddujuvvm, Bel læ hæppašuttujuvvum, Merodak suorgganam, dam ibmelgovak læk hæppašuttujuvvm, dam fastes æppe-ibmelak suorgganaddam!

3. Dastgo almug manna bajas dam vuostai davven, dat dakka dam ædnama mæccen, ja i læk oktage, gutte assa dam siste; sikke olbmuk ja spirik læk bataram, læk javkkam.

4. Dain beivin ja dam aige, cælkka Hærra, galggek Israel manak boattet, si ja Juda manak oktanaga; si galggek vaǯǯet ja čierrot, ja Hærra, sin Ibmelæsek, galggek si occat. 3, 18. 21; 31, 9.

5. Sion maŋŋai galggek si jærrat, deiki guvllui læk sin muo-

đok jorgidam: Bottet ja servvet Hærrai agalaš litto bokte, mi i vajaldattujuvvu!

6. Lappum savcak legje mu olbmuk, sin baimanak legje dolvvom sin čagjadussi, varidi legje si agjam sin erit*; varin dievaidi manne si, si vajaldatte sin vuoiŋadamsajesek.
*balvvalam varas dobbe æppe-ibmelid; 3, 6. 23.

7. Buokak, guđek sin fattijegje, borre sin, ja sin vašalažak celkke: Æp mi galga dam oudast makset, — dađemielde go si legje suddodam Hærra, vanhurskesvuođa orromsaje vuostai, ja sin vanhemidesek doaivo, Hærra, vuostai.
Sak. 11, 5. Jer. 2, 3.

8. Batareket olgus Babel gasko ja vulgget olgus Kaldealažai ædnamest ja leket nuftgo bokkak ælo njunnošest! 51, 6. 45.
Es. 48, 20. Sak. 2, 10. 11. Alm. 18, 4.

9. Dastgo gæča, mon bajasbovtam ja doalvom bajas Babela vuostai stuora olmuššlajai čoaggama davve-ædnamest, ja si galggek divvot ječaidæsek bajas dam vuostai; dain galgga dat valddujuvvut; sin njuolak læk nuftgo burist harjanam gievra njuolak, i oktage maca doaimatkættes ašin ruoktot.

10. Ja Kaldea galgga šaddat stajadussan; buokak, guđek dam rievedek, galggek gallanet, cælkka Hærra.

11. Duođai, illodeket fal, duođai, avvodeket fal, di, guđek stajedepet mu arbe! Duođai, njuikodepet fal, nuftgo guiggo, mi læ gornid raidnimen*, ja šnjirggot nuftgo gievras hæstak!
*5 Mos. 25, 4. Hos. 10, 11.

12. Din ædne hæppašuttujuvvu sagga, son, gutte din riegadatti, hæppan; gæča, son bacca maŋemuššan albmugi gaskast, mæccen, goikke ænamen ja avddem baikken.

13. Hærra moare diti de æi galga olbmuk dobbe fastain assat, mutto dat galgga obbanaga šaddat mæccen; juokkehaš, gutte manna Babela mæddel, galgga suorgganet ja bilkkedet buok dam givsi diti.
49, 17.

14. Divvot ječaidædek bajas Babel vuostai birra buok, di buokak, guđek davge gælddebetet! Bačet dam ala, allet sæste njuolaid! Dastgo Hærra vuostai læ dat suddodam.

15. Bajasbajedeket soattečuorvvoma dam vuostai birra buok! Dat læ vuolladastam, dam vuođđodusak læk gaččam, dam muvrak læk vuolasgaikkujuvvum; dastgo dat læ Hærra makso. Mavsateket ječaidædek dam ala! Nuftgo dat læ dakkam, nuft dakket dam vuostai!
Alm. 18, 2. 6. Jer. 51, 24. Salm. 137, 8.

16. Erit hævateket gilvve-olbma Babelest ja dam, gutte adna čuoppamruovde bældočuoppam aige! Dam vække-ajolaš mieke oudast galggek si jorgidet, ješgutteg su albmuges lusa, ja bataret, ješgutteg su ædnamasas. 46, 16. Es. 13, 14.

17. Muttom eritagjujuvvum labbes læ Israel, legjonak læk dam batarattam; vuostačedin borai Assur gonagas dam, ja maŋemusta læ Nebukadnesar, Babel gonagas, cuvkkim dam davtid.
2 Gon. 17, 5. 6; 25, 1 j. n. v.

18. Damditi, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Gæča, mon ocatalam Babel gonagasa ja su ædnama, nuftgo mon læm ocatallam Assur gonagasa.

19. Ja mon aigom doalvvot Israela ruoktot dam guottomsagjai, ja dat galgga guottot Karmel alde ja Basanest, ja Efraim vare alde ja Gileadest galgga dam siello gallanet. Mik. 7, 14.

20. Dain beivin ja dam aige, cælkka Hærra, galgga Israel værredakko occujuvvut, mutto i dat galgga šatan læt, ja Juda suddok, mutto æi dak galgga gavdnujuvvut; dastgo mon aigom daidi anda-

gassi addet, gæid mon divtam baccet. 31, 34.

21. Mana bajas Merataim* ædnam vuostai ja Pekod* assi vuostai! Hævat ja bija garrodusa vuollai, doarradaladedinad sin, cælkka Hærra, ja daga, aito nuftgo mon læm dudnji goččom!

*dak læba Babel govvanamak ja makseba guovtegærddasaš vuostehagolašvuođa ja ocatallama; værd. Esek. 23, 23.

22. Soađe šlabma læ ædnamest ja stuora duššadubme.

23. Moft læ dat eritčuppujuvvum ja dogjujuvvum, obba ædnam væčer? Moft læ Babel šaddam suorgatussan albmugi gaski! 51, 20.

24. Mon bigjim giela du ouddi, ja de don darvetuvvik, Babel, ja ik don diettam dam; don gavdnujuvvik ja dasa vela doppijuvvik; dastgo Hærra vuostai legjik don riebmam soattai.

25. Hærra læ rappam su værjogammares ja ouddanvalddam su moares værjoid; dastgo Hærrast, Hærrast, alme vægai Ibmelest, læ muttom barggo dakkat Kaldealažai ædnamest.

26. Bottet dam vuostai juokke guovlost! Rabasteket dam duksaviesoid, guppijeket dam bajas nuftgo gordnegubaid ja bigjet dam garrodusa vuollai! Allet divte dasa maidege baccet ligas!

27. Goddet buok dam vuovsaid*, diktet daid niegjat vuolas njuvvujuvvut! Vuoi sin bagjeli! Dastgo sin bæivve læ boattam, sin ocatallam-aigge.

*d. l. dam vægalaš olbmaid.

28. Gula! Sin jiedna, guđek læk bataram ja batarussi bæssam Babel ædnamest dieđetam varas Sionest Hærra, min Ibmelæmek, mavsatæme, mavsatæme su tempel diti! 51, 11.

29. Ravkket bačid Babel vuostai, sin buokaid, guđek gelddek davge! Dakket soattesida dam vuostai birra buok, allet luoite ovtage batarussi bæssat! Makset dasa dam dago mielde, dakket dam vuostai, aito nuftgo dat læ dakkam! Dastgo Hærra vuostai læ dat goargasmattam ječas, Israel base vuostai. 15. v.

30. Damditi galggek dam nuorra olbmak gaččat dam balggai ala, ja buok dam soatte-olbmak galggek duššen dakkujuvvut dam bæive, cælkka Hærra. 49, 26.

31. Gæča, mon aigom boattet du lusa, Sadon*, cælkka Hærra Hærra, alme vægai Ibmel; dastgo du bæivve læ boattam, dat aigge, go mon ocatalam du.

* dat læ muttom Babel govvanamma ja maksa goarggadvuođa; værd. Esek. 7, 10.

32. Ja Sadon galgga guossalet ja gaččat, ige guttege læk, gutte dam čuožaldatta, ja mon aigom cakketet dola dam gavpugidi, ja dat galgga loapatet buok, mi læ dam birra. 49, 27.

33. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Givseduvvum læk Israel manak ja Juda manak buokakrakkan, ja si buokak, guđek læk dolvvom sin fanggavutti, dollek sin gidda; si biettalek sin luoittemest vuolgget.

34. Sin lonestægje læ gievrra, Hærra, alme vægai Ibmel, læ su namma; son galgga vissasi čuožotet sin aše rabedam varas ædnami rafhe, mutto dakkam varas Babel assidi rafhetesvuođa. Es. 14, 7.

35. Miekke Kaldealažai bagjeli, cælkka Hærra, ja Babel assi bagjeli ja dam oaivamužai bagjeli ja dam visai bagjeli!

36. Miekke šloapardegji* bagjeli, ja si galggek šaddat jallan! Miekke dam vægalažai bagjeli, ja si galggek suorgganet!

*værre-einostægjek, nasti čilggijægjek j. n. v.; Es. 44, 25; 47, 12. 13.

37. Miekke dam hæstai bagjeli ja dam vavnai bagjeli ja obba dam sægotuvvum joavko* bagjeli, mi læ dam gasko, ja si galggek nissonen

šaddat! Miekke dam davveri bagjeli, ja dak galggek rieveduvvut.
*soatte-olbmai. 51, 30. Nah. 3, 13.

38. Goikadak dam čaci bagjeli, ja dak galggek eritgoikkat! Dastgo dat læ æppe-ibmelgovai ænam, ja sin gafhadlaš æppe-ibmelidesekguim gævatek si ječaidæsek dagjoi lakai.

39. Damditi galggek bakteskuolfek orrot dast mæcce-bædnagiguim, ja struǥǥa-loddek galggek dam siste assat; ja i dat galga agalaš aiggaige fastain čuoǥǥelet, ja sogast sokki æi galga olbmuk dast orrot.
Es. 13, 20. 21. Alm. 18, 2.

40. Nuftgo dalle go Ibmel duššadi Sodoma ja Gomorra ja dam rannaid, cælkka Hærra, i galga oktage olmai dast assat, ja i oktage olbmu manna dast orrot.
49, 18.

41. Gæča, almug boatta davven, stuora almug, ja ædnag gonagasak galggek bajasboktujuvvut ædnam olgomuš guovloin. 6, 22 j. n. v.

42. Davge ja saite dollek si gieđastæsek, si læk goavek ja æi armet; sin jiedna maraida nuftgo appe, ja hæstai alde si ridijek, garvvodam nuftgo olmai soattai, du vuostai, Babel nieidda!
Es. 13, 17. 18.

43. Babel gonagas læ gullam saga sin birra, ja su gieđak læk njuorram; ballo læ doppim su, bavčas nuftgo riegadatte nisson bavčas.

44. Gæča, son* goargŋo bajas nuftgo legjon Jordan hærvasvuođast dam alo ruodnajægje rassebaikkai; dastgo ovta čalmeravkkalæme boddost aigom mon agjet sin** dast erit, ja dam, gutte læ valljijuvvum, su aigom mon bigjat dam bagjel; dastgo gi læ nuftgo mon, ja gi aiggo muo stevdnit, ja gi læ dat baiman, gutte matta bissot mu muođoi oudast?
49, 19 j. n. v. *Babel vašalaš.
**Babylonialaǥak.

45. Damditi gullet Hærra rađe, maid son læ arvvalam Babel bagjel, ja su jurddagid, maid son læ jurdašam Kaldealaǥai ædnam bagjel: Vissasi, si galggek eritgessujuvvut, dak ucca labbačak; vissasi, sin rassebaikke galgga suorgganet sin diti.

46. Dam čuorvvom bokte: Babel læ valddujuvvum, doargesta ænam, ja barggom gullu albmugi gaskast.

51. Kapittal.

Jeremias profetastalla vela ain Babel vuostai. Hærra aiggo Medalaǥai ja æra albmugi bokte, mak bottek davven, rangaštet dam dam givsadusa diti, maid dat læ dakkam sikke Israel vuostai ja bakenlaš albmugi vuostai. Babel, mi ouddal læ læmaš rangaštusa gaska-oabmen Hærra gieđast nuft ædnag olmuš-šlajai bagjel, galgga dal, jos de man famolaš dat vela læǥǥa, ješ duššaduvvut ja oktelassi masset su hærravuođas. Israel gaibeduvvu bataret Babelest ja vuolgget su ædnamasas, 1—58. Profeta adda Sedekiasa njæljad jagest Seraja halddoi, go dat oktan gonagasain manna Babeli, ovta girje, masa einostus Babel hævvanæme birra læ čallujuvvum, ja goččo su, go son læ boattam Babeli, bajaslokkat dam ja dasto čadnat dam gæđgai ja vuogjodet dam Eufrati, mærkkan Babel hævvanæme ala. 59—64.

1. Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon bajasbovtam Babel bagjeli ja Leb-Kamai* assi bagjeli hævatægje dalke. *Leb-Kamai, d. l. mu vuostaičuoǥǥoi vaibmo, læ Babel govvanamma.

2. Ja mon vuolgatam abmasid Babel vuostai, ja si galggek goaivvot dam nuftgo gornid ja gurrit dam ædnama; dastgo si galggek orrot dam vuostai birra buok oasetesvuođa bæive.

3. Dam vuostai, gutte davge gældda, gelddus davggegældde su davges, ja dam vuostai, gutte čoarra su ruovddegarvos siste, ja allet sæste dam nuorra olbmaid, bigjet obba dam soattevæga garrodusa vuollai!

4. Ja goddujuvvum olbmuk galggek gaččat Kaldealaǥai ædnamest,

ja čađačuggijuvvum olbmuk dam balggai ala.

5. Dastgo Israel ja Juda æba læk læskak, guđđujuvvum sodno Ibmelestesga, Hærrast, alme vægai Ibmelest, vaiko sodno ænam læ dievva vælgest Israel base diti.
Joh. 14, 18.

6. Batareket olgus Babel gasko ja gagjot, juokkehaš su hægas! Varoteket, amadek di hævvanet dam værredago bokte! Dastgo dat læ mavsatam-aigge Hærrai; dam mielde, maid dat læ ansašam, maksa son dasa. 50, 8. Alm. 18, 4. Es. 34, 8; 63, 4. Alm. 18, 6.

7. Babel læi Hærra gieđast gollelitte, mi dagai obba ædnama jukkamidi; dam vinest jukke albmugak, damditi gævategje albmugak ječaidæsek dagjoi lakai.
25, 15 j. n. v. Hab. 2, 15.

8. Fakkistaga læ Babel gaččam ja cuvkkijuvvum; holvvot dam diti, viǯǯet balsom dam bakčasa varas! Noago dat matta dalkastuvvut.
Es. 21, 9. Alm. 14, 8; 18, 2.

9. Mi læp viggam dalkastet Babela, mutto i dat læm dalkastæmest. Guđđet dam, vai mi bæsašeimek mannat, juokkehaš su ædnamasas! Dastgo dam duobmo olla albmai ja bagjana balvai ragjai.
Alm. 18, 5.

10. Hærra læ buktam min vanhurskes aše bæive ouddi; bottet ja muittalekop mi Sionest Hærra, min Ibmelæmek, dago!
Salm. 102, 22.

11. Šelgodattet njuolaidædek, doppijeket galbaidædek! Hærra læ bajasboktam Media gonagasai vuoiŋa; dastgo Babel vuostai læ su jurda divvujuvvum, dam duššadet; dastgo dat læ Hærra mavsatæbme, mavsatæbme su tempel diti. 50, 28.

12. Bajasbajedeket soattelævga Babela muvrai vuostai, dakket nana faktimvuoroid, bigjet faktijegjid, asateket njagadegjid! Dastgo Hærra læ sikke jurdašam ja dakka dam, maid son læ sardnom Babela assi vuostai.

13. Don, gutte asak stuora čaci gaddest ja læk rigges davveridi! Du loappa læ boattam, du vuoito mærre. Alm. 17, 1.

14. Hærra, alme vægai Ibmel, læ vurdnom ješječas bokte: Jos mon vela læm dævddam du olbmuiguim dego rasselokkoiguim, de galggek si almake čuorvvot avvočuorvvoma du bagjel.

15. Son læ dat, gutte sivdnedi ædnama su famos bokte, gutte nanosmatti ædnamrika su visesvuođas bokte ja olguslebbi almid su jiermes bokte. 10, 12—16.

16. Go son su bajanes bokte aiggo dakkat šavaidægje čacid almest, de dikta son lievlaid bajas baggjanet ædnam ravdast, dakka aldagasaid arvven ja doalvvo biega su vuorkkagammarines olgus.

17. Juokke olmuš šadda daiddemættomen, jiermetæbmen; juokke gollečæppe šadda hæppad vuollai čuppujuvvum govai bokte, dastgo su leikkijuvvum govak læk gieles, ja i læk mikkege vuoiŋaid dain.

18. Dak læk duššalašvuotta, duogje, mi satta olbmuid bilkkedet; sin ocatallam-aigesek galggek dak duššat.

19. I nuftgo dak læk Jakoba oasse, dastgo son læ dat, gutte læ rakadam buok dingaid ja rakadam su arbes sokkagodde; Hærra, alme vægai Ibmel, læ su namma.

20. Væčeren læk don* munji, soatteværjon, ja mon cuvkkim du bokte olmuššlajaid, ja mon duššadam du bokte gonagasrikaid,
*Babel. 50, 23.

21. ja mon cuvkkim du bokte hæstaid ja ridijegjid, ja mon cuvkkim du bokte vavnaid ja vugjid,

22. ja mon cuvkkim du bokte olbmaid ja nissonid, ja mon cuvkkim du bokte boarrasid ja nuoraid,

ja mon cuvkkim du bokte nuorra dievdoid ja nieidaid,

23. ja mon cuvkkim du bokte baimanid ja æloid, ja mon cuvkkim du bokte bælddobarggid ja jorggomvuovsaid, ja mon cuvkkim du bokte oaivamuʒaid ja hærraid.

24. Mutto mon mavsam Babeli ja buok Kaldea assidi din čalmi oudast buok sin bahavuođa, maid si læk dakkam Sion vuostai, cælkka Hærra.

25. Gæča, mon aigom boattet du lusa, don billašume varre, cælkka Hærra, don, gutte billašuttak buok ædnama, ja mon aigom geiggit mu giettam du vuostai ja fieratet du vuolas bavtin ja dakkat du buollam varren.

26. Ja æi dust galga valddujuvvut čiekkagæđgek æige vuođđogæđgek; mutto agalaš mæccen galgak don šaddat, cælkka Hærra. 25, 12.

27. Bajasbajedeket soattelævga ædnamest, čuojateket basuna albmugi gaskast, vihateket olmuššlajaid soattai dam vuostai, ravkket dam vuostai Ararat, Minni ja Askenas rikaid, asateket oaivve-olbmaid dam vuostai, dolvvot hæstaid bajas nuftgo harjas rasselokkoid!

28. Vihateket olmuššlajaid soattai dam vuostai, Media gonagasaid, dam ædnamhærraid ja buok dam oaivamuʒaid ja obba su* hærravuođa ædnama.
*d. l. Medalaš gonagasa.

29. De doargesta ænam ja rabaida; dastgo Hærra jurddagak devddujuvvujek Babel ala, dakkam varas Babel ædnama mæccen, nuft atte i oktage dast asa.

30. Babel vægalaʒak læk hæittam soattamest, si čokkajek jaska ladninæsek, sin fabmo læ nokkam, si læk šaddam nissonen; dam vistek læk cakketuvvum, dam smartek læk dogjujuvvum. 50, 37.

31. Viekke viekka viekke vuostai ja sadnedoalvvo sadnedoalvvo vuostai muittalam varas Babel gonagassi, atte su gavpug læ valddujuvvum juokke guovlost,

32. galabaikek læk oamastuvvum, čacceladdok bolddujuvvum dolain*, ja soatte-olbmak suorgganaddam.
*d. l. erit goikkaduvvum.

33. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, Israel Ibmel: Babel nieidda læ nuftgo gordneraidnimbaikke dam aige, go olmuš dækčo dam čavgga; ucca bodduš vela læ, de boatta lagjim-aigge sudnji.

34. Nebukadnesar, Babel gonagas, læ borram min, læ duššadam min, læ bigjam min dokko nuftgo guoros litte, læ njiellam min nuftgo mærraruobme, læ dævddam su čoavjes mu njalggaiguim; son læ erit agjam min.

35. Dat vækkavaldde, maid mon læm gillam, mu oaʒʒe bottus Babela bagjeli, celkkusek Sion assek, ja mu varra bottus Kaldea assi bagjeli, celkkus Jerusalem!

36. Damditi, nuft cælkka Hærra: Gæča, mon čuoʒotam du aše ja doaimatam du mavsatæme, ja mon aigom erit goikkadet dam abe ja dakkat dam agjaga goikesen.

37. Ja Babel galgga šaddat čievrračobman, šakali orromsagjen, suorgatussan ja bilkkadussan, nuft atte i oktage dast asa. 50, 13.

38. Si gilljuk buokakrakkan nuftgo nuorra legjonak, si maraidek nuftgo legjončivgak.

39. Go si læk banččam*, de mon aigom rakadet sigjidi jugalmasa ja dakkat sin jukkamidi, vai si avvodifče ja de šaddaše agalaš nakkaridi ja æi goccaše**, cælkka Hærra.
*vinest; Hos. 7, 5.
**57. v.; 25, 26. Es. 21, 5. Hab. 2, 16. Dan. 5, 1 j. n. v.

40. Mon aigom doalvvot sin vuolas dego labbaid njuvvujuvvut, dego viercaid oktanaga bokkaiguim.

41. Moft læ Sesak* oamastuvvum ja buok ædnama ramadus valddujuvvum! Moft læ Babel šaddam suorgatussan albmugi gaski? *25, 26.

42. Appe læ bagjanam Babel bagjel, dat læ gokčujuvvum dam maraidægje baroin.

43. Dam gavpugak læk šaddam mæccen, goikke ænamen ja avddem baikken, ænamen, gost i oktage olmai asa, ja man čađa i mana oktage olbmu manna.

44. Ja mon ocatalam Bel Babelest ja gæsam dam, maid son læ njiellam, olgus su njalmest, ja olmuššlajak æi galga šatan æmbo mannat dokko su lusa; maidai Babel muvrra læ gaččam. 50, 2.

45. Mannet olgus dam gasko, mu albmugam, ja gagjot, juokkehaš su hægas — Hærra buolle moare barast! 50, 8. Alm. 18, 4.

46. Ja allet divte din vaimodek hærdotuvvat ja allet bala dai sagai diti, mak gullujek ædnamest, jos ovta jagest boatta okta sakka, ja dastmaŋŋel nubbe jagest nubbe sakka, ja jos læ vækkavaldalašvuotta ædnamest, rađđijægje rađđijægje vuostai. Matt. 24, 6.

47. Damditi, gæča, bæivek bottek, go mon ocatalam Babela čuppujuvvum govaid, ja obba dam ænam galgga šaddat hæppad vuollai, ja buok dam čađačuggijuvvum olbmuk galggek gaččat dam gasko.

48. Ja albme ja ænam ja buok, mi dai siste læ, galgga avvodet Babel diti; dastgo davven galggek duššadægjek boattet dam bagjeli, cælkka Hærra. Alm. 18, 20.

49. Babel maidai galgga gaččat, di Israel goddujuvvum olbmuk! Babela assek maidai galggek gaččat, di obba ædnama goddujuvvum olbmuk!

50. Di, guđek lepet mieke oudast erit bæssam, vulgget erit, allet bisan, muittet Hærra gukkalmasast ja diktet Jerusalema bagjanet din vaibmosædek! Salm. 137, 5. 6.

51. Mi læimek hæppašuttujuvvum, dastgo mi gulaimek higjadusa; hæpad govčai min muođoid, dastgo abmasak legje boattam Hærra vieso basse baiki bagjeli.

52. Damditi, gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go mon ocatalam dam čuppujuvvum govaid, ja obba dam ædnamest galggek čađačuggijuvvum olbmuk fuoikket.

53. Vaiko Babel vela datto goargŋot bajas albmai, ja vaiko dat vela datto dakkat su nana ladnes bæssadmættosen, de galggek almake mu lutte boattet duššadægjek dam bagjeli, cælkka Hærra. Es. 14, 13—15. Obad. 3. 4. v.

54. Barggom čuogja Babelest, ja stuora duššadubme Kaldealažai ædnamest.

55. Dastgo Hærrad duššad Babela ja loapata dam stuora šlama dam siste; ja sin* barok galggek maraidet nuftgo stuora čacek, sin šlamaidægje jiedna galgga gullujuvvut. *vašalažai.

56. Dastgo dam bagjeli, Babel bagjeli, boatta duššadægje, ja dam vægalažak fanggijuvvujek, sin davgek dogjujuvvujek; dastgo mavsatæme Ibmel læ Hærra, makset, duođai makset aiggo son. Es. 35, 4; 59, 18. Salm. 94, 1.

57. Ja mon aigom dakkat dam bajemužaid ja dam visasid, dam ædnamhærraid ja dam oaivamužaid ja dam vægalažaid jukkamidi, ja si galggek šaddat agalaš nakkaridi ja æi goccat, cælkka gonagas, gæn namma læ Hærra, alme vægai Ibmel. 39. v.

58. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Babel govddis muvrra galgga vuolas gaikkujuvvut gidda vuđđui, ja dam alla portak galggek bolddujuvvut dolain, nuft atte olmuššlajak galggek læt vaivvedam ječaidæsek dušše diti, ja albmu-

gak dola diti, ja barggam ječai-
dæsek vaibasen. Hab. 2, 13.
59. Dat sadne, maid Jeremias,
profeta, ravvi Serajai, Nerija bard-
nai, Mahseja bardnai, dallego dat
manai Babeli Sedekias, Juda go-
nagasa, mielde, su rađđijume njæl-
jad jagest; mutto Seraja læi dat,
gutte ani fuola igjasaji oudast.
60. Ja Jeremias čali buok dam
oasetesvuođa, mi galgai boattet
Babel bagjeli, ovta girjai, buok
daid sanid, mak læk čallujuvvum
Babel birra.
61. Ja Jeremias celki Serajai:
Go don boađak Babeli, de ane
fuola, atte don bajaslogak buok
daid sanid!
62. Ja don galgak cælkket:
Hærra! Don læk sardnom dam
baike vuostai dam hævatæme birra,
nuft atte i galga læt oktage, gutte
dast assa, æi olbmuk æige spirik,
mutto agalaš mæccen galgga dat
šaddat. 26. v.
63. Ja de galgga dapatuvvat,
go don læk gærggam bajaslokka-
mest dam girje, de galgak don
čadnat gæđge dasa ja balkestet
dam Frat gasko, Alm. 18, 21.
64. ja don galgak cælkket: Nuft
galgga Babel vuogjot ja i galga
šatan bagjanet, dam oasetesvuođa
diti, maid mon divtam dam bag-
jeli boattet, ja apetæbmen galggek
si vællat dast. Dam ragjai Jere-
miasa sanek.

52. Kapittal.

Sedekias šadda gonagassan, læ ibmel-
mættom, jorral Babel gonagasast erit,
1—3. Dat birrastatta ja valdda Jerusa-
lema, Sedekias valddujuvvu gidda, su bar-
nek goddujuvvujek, su čalmek eritčug-
gujuvvujek, ja son dolvvujuvvu Babeli,
4—11. Tempel ja buok dai stuorrai
viesok bolddujuvvujek, muvrak vuolas-
gaikkujuvvujek, almug eritdolvvujuvvu,
ærrebgo soabmasak dain hæjomusain æd-
namest, nuftgis buok dak tempela davve-
rak, mak vela legje; bajemuš pappa,
soabmasak papain ja dak bajemužak æd-
namest goddujuvvujek, 12—27. Dai Ju-
dalažai lokko, guđek guđege aige legje
eritdolvvujuvvum Babeli, muittaluvvu,
28—30. Babel gonagas, Evilmerodak,
luoitta Juda gonagasa, Jojakin, luovos ja
dikta su borrat su bævdestes, 31—34.

1. Okta goalmad lokkai jage
boares læi Sedekias, dalle go son
šaddai gonagassan, ja okta nubbe
lokkai jage rađđi son Jerusale-
mest; ja su ædne namma læi Ha-
mital, Jirmeja nieidda, Libna ol-
muš. 37, 1. 2.
2 Gon. 24, 18 j. n. v. 2 Muit. 36, 11 j. n. v.
2. Ja son dagai, mi baha læi
Hærra čalmi oudast, aibasrakkan
nuftgo Jojakim læi dakkam.
3. Dastgo Hærra moare dit i
gævai nuft Jerusalemi ja Judai,
dassači go son suppi sin su muo-
đoides oudast erit. Ja Sedekias
jorrali Babel gonagasast erit.
Esek. 17, 15.
4. Ja de dapatuvai su rađđi-
jume ovcad jagest, logad mano,
logad bæive manost, atte Nebu-
kadnesar, Babel gonagas, bođi,
son ješ ja buok su soattevækka,
Jerusalem vuostai, ja dagai soat-
tesida dam vuostai, ja si huksi-
jegje muvraid dam vuostai birra
buok. 39, 1 j. n. v. 2 Gon. 25, 1 j. n. v.
5. Ja gavpug birastattujuvvui
gidda gonagas Sedekias okta nubbe
logad jage ragjai.
6. Njæljad manost, ovcad bæive
manost, šaddai nælgge stuoresen
gavpugest, ja i læm laibbe ædnam
albmugi.
7. Ja gavpug muvrra čađagaik-
kujuvvui, ja buok soatte-olbmak
bataregje ja vulgge olgus gavpugest
ikko balgga mielde porta čađa
goabbašagai muvrai gaskal, mi
læi gonagasa gilvagarde guorast,
dam bodda go Kaldealažak orru
gavpug vuostai birra buok; ja si
manne balgga mielde dam avddem
mæce guvllui.
8. Ja Kaldealažai soattevækka
vulgi gonagasa maŋŋai, ja dat jov-
sai Sedekiasa Jeriko avddem mecin;

ja obba su soattevækka bieđgani ja guđi su.

9. Ja si doppijegje gonagasa ja dolvvu su bajas Babel gonagasa lusa, Riblai Hamat ædnamest, ja son celki duomo su bagjel.

10. Ja Babel gonagas goddi Sedekias barnid su čalmi oudast; maidai buok Juda oaivamuʒaid goddi son Riblast. 39, 6 j. n. v.

11. Ja Sedekiasa čalmid addi son čuovgatuttujuvvut, ja son čanati su guvtin væikkelakkin, ja Babel gonagas doalvoi su Babeli ja bijai su giddagassi gidda su jabmembæive ragjai.

12. Ja viđad mano, logad bæive manost (dat læi gonagas Nebukadnesar, Babel gonagasa, ovce nubbe logad jakke), de bođi Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, gutte čuoʒoi Babel gonagasa muođoi oudast, Jerusalemi.

13. Ja son boldi Hærra vieso ja gonagasa vieso, ja buok Jerusalem viesoid ja buok dai stuorrai viesoid boldi son dolain.

14. Ja obba Kaldealaʒai soattevækka, mi læi hæggafavtai oaivamuʒa mielde, vuolas gaikoi buok Jerusalem muvraid birra buok.

15. Ja soabmasid dain hæjomusain albmugest ja albmuga bacatasa, sin, guđek legje vela baccam gavpugi, ja daid eritjorralam olbmuid, guđek legje mannam Babel gonagasa bællai, ja dam æra væga eritdoalvoi Nebusaradan, hæggafavtai oaivvamuš.

16. Mutto soabmasid dain hæjomusain ædnamest divti Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš, baccet vidnegarddebarggen ja bælddobarggen.

17. Ja væikkebaʒid, mak gulle Hærra vissui, ja vuođđobittaid ja væikke-abe, mi læi Hærra viesost, cuovkas gaikku Kaldealaʒak, ja si dolvvu buok dai væike Babeli. 27, 19 j. n. v.

18. Ja faskarid ja goaivoid ja nibid ja riškotam-littid ja fataid ja buok væikkelittid, maiguim balvvalus doaimatuvvui, valdde si.

19. Ja napid ja dollalittid ja riškotam-littid ja faskarid ja gintaljulgid ja fataid ja jukkam-littid, buok, mi læi gollest dakkujuvvum, ja buok, mi læi silbast dakkujuvvum, dam valdi hæggafavtai oaivamuš.

20. Dam guokte baʒe, dam ovta abe ja dam guokte nubbe lokkai væikkevuovsa, mak legje vuođđobittai vuolde, maid gonagas Salomon læi dagatam Hærra vissui, — i læm viekkag buok dai omi væikest. 1 Gon. 7, 15 j. n. v. 23 j. n. v.

21. Ja baʒi dafhost, de læi dam nubbe baʒe allodak gavce nubbe lokkai allan, ja guokte nubbe lokkai allana gukkosaš badde manai dam birra; dat læi njælje suorma gaso ja raigeld. 2 Gon. 25, 17. 2 Muit. 3, 15.

22. Ja dam alde læi baʒʒe-oaivve væikest, ja dam nubbe baʒʒe-oaive allodak læi vitta allana, ja gođa-rakkanas ja granatæbelak legje baʒʒe-oaive alde birra buok, buokrakkan væikest, ja dai lagačak legje dam nubbege baʒest ja granatæbelak.

23. Ja granatæbelak legje gutta logad lokkai, mak legje olgus guovloid; buok granatæbelak legje čuotte gođa-rakkanasa guorast birra buok.

24. Ja hæggafavtai oaivamuš valdi Seraja, bajemuš papa, ja Sefanja, dam nubbe bajemuš papa, ja dam golbma uksalasa favta,

25. ja gavpugest valdi son ovta gonagasvieso balvvalægje, gutte læi oaivamuš soatte-olbmai bagjel, ja čieča olbma sist, guđek oidne gonagasa muođoid, gæk gavdnujegje gavpugest, ja soattevæga oaivamuʒa čalle, gutte čali ædnam albmuga soattai, ja gutta

loge olbma ædnam albmugest, gæk
gavdnujegje gavpug siste;
26. Nebusaradan, hæggafavtai
oaivamuš, valdi sin ja doalvoi sin
Babel gonagasa lusa Riblai,
27. ja Babel gonagas časki sin
ja goddi sin Riblast Hamat ædnamest. De dolvvujuvvui Juda su
ædnamestes erit.
28. Dat læ dat almug, maid
Nebukadnesar eritdoalvoi: Čiččid
jagest golbma duhata ja golbma
goalmad lokkai Judalažža;
29. Nebukadnesar gavce nubbe
logad jagest Jerusalemest gavce
čuođe ja guokte njæljad lokkai
sielo;
30. Nebukadnesar golbma goalmad logad jagest eritdoalvoi Nebusaradan, hæggafavtai oaivamuš,
Judalažžain čieča čuođe ja vitta
viđad lokkai sielo; buok sielok legje
njællje duhata ja gutta čuođe.
31. Ja de dapatuvai dam čieča
njæljad logad jagest, maŋŋelgo
Jojakin, Juda gonagas, læi eritdolvvujuvvum, guokte nubbe logad
manost, vitta goalmad logad bæive
manost, atte Evilmerodak, Babel
gonagas, dam jage, go son šaddai gonagassan, bajas bajedi Jojakin, Juda gonagasa, oaive ja doalvoi su giddagasast olgus.
2 Gon. 25, 27 j. n. v.
32. Ja son sarnoi ustebla̋žat
suina ja bijai su stuolo dai gonagasai stuoloi bagjeli, guđek legje
su lutte Babelest.
33. Ja son molsoi su giddagasbiktasides ja borai oktelassi su
muođoi oudast buok su ællembeivides mietta. 2 Sam. 9, 7.
34. Ja su ælatus, bissovaš ælatus, addujuvvui sudnji Babel gonagasast, juokke bæive, maid son ain
dam bæive darbaši, gidda su jabmembæive ragjai, buok su ællembeivid.

Vaiddalusai Girje.

1. Kapittal.

Jeremias vaiddala Jerusalem ja Judalaš albmuga varnotes dile diti, masa si legje šaddam sin ædnag ja stuora suddoidæsek diti, 1—11. Jerusalem vaiddala dam diti, maid dat læ gillam, dovdasta, atte dat læ ješ ansašam dam su suddoides bokte, ja rokkadalla Ibmela rangaštet dam vašalažaid sin bahavuođa diti, 12—22.

1. Moft čokka son nuft oktonessi, dat olmušrigges
gavpug! Son læ šaddam dego
læskan; dat stuores albmugi gaskast, oaivamuš nisson ædnamin læ
šaddam balvvalægjen! Es. 54, 4.
2. Baččaget čierro son ikko, ja
su gadnjalak golggek su muođoi
mielde; i sust læk oktage jeđđijægje buok su rakistegjides gaskast;
buok su ustebak læk mænnodam
oskaldasmættomet su vuostai, si
læk šaddam su vašalažžan.
3. Amas ædnami læ Juda vagjolam atestusast ja ollo bargost
erit; dat assa albmugi gaskast, i
dat læk gavdnam vuoiŋadusa; buok
dam doarredægjek læk joksam dam
garžes baikin.
4. Balggak Sion guvllui morraštek, dainago i oktage boađe basidi; buok dam portak læk avddemen, dam papak šukkek, dam nieidak læk moraslažak, ja dat ješ
læ baččaget morrašest.
5. Dam vuostaičuožžok læk šaddam dam oaivabun, dam vašalažak

læk oagjebasak, dastgo Hærra læ
moraŝtattam dam dam ædnag bag-
jelduolbmami diti; dam ucca ma-
načak læk mannam fanggavutti
vaŝalaʒa muođoi oudast.
5 Mos. 28, 43. 44.
6. Sion nieidast javkai buok su
hærvasvuotta; su oaivamuʒak ŝadde
nuftgo sarvvagak, mak æi gavna
maidege guttomsajid, ja si manne
alma famotaga doarredegji muođoi
oudast.
7. Jerusalem muitta su varno-
tesvuođas ja golgolaŝvuođas beivin
buok su hærvasvuođaides, mak
sust legje doluŝ beivi rajest; go
su almug gačai vaŝalaʒa gieđa
bokte, ja go sust i læm oktage
væketægje, de oidne su vaŝalaʒak
su, bilkkedegje dam diti, maid son
læi massam.
8. Sagga læ Jerusalem suddo-
dam, damditi læ son ŝaddam faste-
vuottan; si buokak, guđek su gud-
nijatte, bagjelgečček su, dastgo si
oidne su hæppadid; son jeŝ ŝuki
ja jorgidi nubbos guvllui.
9. Su buttesmættomvuotta dobai
su bivtashelmidi; i son jurdaŝam,
maggar loappa sudnji boatta; de
vuojoi son ovdulaŝ lakai, i oktage
jeđđim su. Gæča, Hærra, mu var-
notesvuođa! Dastgo vaŝalaŝ goar-
gasmatta ječas. Jer. 2, 34. Luk. 19, 42.
10. Vaŝalaŝ geiggi su gieđas
olgus buok su mavsolaŝ omi maŋ-
ŋai; dastgo son oini bakenid boat-
temen su basse baike sisa, gæi
birra don ravvijik, atte æi si galga
boattet sisa du čoagganæbmai.
5 Mos. 23, 3. Neh. 13, 1. Salm. 79, 1.
11. Buok su almug ŝuokka ja
occa laibe; si addek sin mavsolaŝ
omidæsek borramuŝa oudast, apas-
mattem varas sin sielosek. Gæča,
Hærra, ja oaine dadde, moft mon
læm ŝaddam bagjelgeččujuvvut.
12. Igo dat čuoce din vaibmoi,
di buokak, guđek mæddel manna-
betet balgga mielde? Geččet ja
oidnet, gavdnugo daggar bavčas
go mu bavčas, mi læ munji dak-
kujuvvum, maina Hærra læ muo
moraŝtattam su buolle moares
bæive!
13. Allagasast vuolgati son dola
mu davtidi ja rađđi dam; son
lebbi fierme mu julgi ouddi, son
nordasti muo ruoktot, son dagai
muo varnotæbmen ja buoccen gæ-
čos bæive.
14. Mu bagjelduolbmami gæses
læ oktičadnum su gieđa bokte;
dak giessasek okti, dak læk boat-
tam bajas mu niske ala; son læ
doagjam mu famo. Hærra læ ad-
dam muo dokko sin gieđaidi, gæi
vuostai mon im mate bissot.
Salm. 38, 5.
15. Hærra hilgoi buok mu væ-
galaʒaid mu gasko, son čoakkai
gočoi čoaggalmasa mu vuostai cuvk-
kim diti mu nuorra olbmaid; Hær-
ra duolmai boččemgarre niddi,
Juda niddi. Es. 63, 3. Alm. 19, 15.
16. Dam diti čierom mon, mu
čalbme, mu čalbme golgga čaccen,
dastgo gukken must erit læ jeđđi-
jægje, gutte lođkodatta mu sielo;
mu manak læk hævatuvvum, dastgo
vaŝalaŝ bæsai vuoito ala.
Jer. 9, 1; 14, 17.
17. Sion gæigot su gieđaides, i
dast læk oktage jeđđijægje; Hærra
læ ravkkam Jakob vuostai su va-
ŝalaʒaid birra buok su birra; Je-
rusalem læ ŝaddam fastevuottan
sin gaski. 8. v.
18. Hærra læ vanhurskes, dast-
go mon legjim vuostehagolaŝ su
njalme vuostai; gullet dadde, buok
albmugak, ja oidnet mu bakčasa!
Mu nieidak ja mu nuorra olbmak
læk mannam fanggavutti.
Dan. 9, 7 j. n. v. Bar. 1, 15.
19. Mon čurvvum mu rakistegji-
dam; si bette muo. Mu papak
ja mu vuorrasak adde vuoiŋasek
gavpugest, go si occe borramuŝa
apasmattem varas sin sielosek.
11. v.
20. Gæča, Hærra, atte mon læm

atestusast! Mu siskeluš badada, mu vaibmo bodnjasadda mu ráddest, dastgo mon læm læmaš vuostehagolaš; olggobælde læ miekke dakkam muo manatæbmen, siskabælde læ dat dego jabmem.

5 Mos. 32, 25. Esek. 7, 15.

21. Si gulle, atte mon šukkim, i læm oktage, gutte muo jeđđi; buok mu vašalažak gulle mu oasetesvuođa, si illodegje damditi, go don læk dakkam dam. Mutto don divtak boattet ovta bæive, maid don læk gulatam, ja si galggek šaddat nuftgo mon.

22. Divte buok sin bahavuođa boattet du muođoidad ouddi, ja daga sin vuostai, nuftgo don læk dakkam mu vuostai buok mu bagjelduolbmami diti! Dastgo mu šuokatusak læk ædnagak, ja mu vaibmo læ buocce.

2. Kapittal.

Jeremias vaiddal dam diti, go Hærra su moarestes læ duššadam albmuga ja ædnama, gavpuga ja basse baike, nuft atte buokak læk šaddam čiegŋalæmus morraši ja varnotesvutti, 1—13. Dam hæđe siste, mi læ dapatuvvam værreprofetai gieles-einostusai bokte, læk si dal šaddam bilkkadussan sin vašalažaidasasek, 14—17. Profeta gaibadusa mielde čuorvvo almug Hærra vaibmolađesvuođa, 18—22.

1. Moft gokča Hærra su moarestes Sion nieida sevdnjis balvaiguim! Son læ balkestam Israel hærvasvuođa almest ædnami, ja i son læk muittam su julgides vullluša* su moares bæive.

*1 Muit. 28, 2. Salm. 132, 7.

2. Hærra læ alma sæstekættai duššen dakkam buok Jakoba vistid, son læ su moarestes vuolasnjæiddam Juda nieida ladnid ja balkestam daid ædnami; son læ æppebasotam rika ja dam oaivamužaid.

3. Son læ buolle moarestes eritčuoppam juokke čoarve Israelest, rottim su olgiš gieđas ruoktot vašalaža muođoi oudast* ja cakketam Jakoba nuftgo dollanjuovča, mi loakta birra buok.

*addam vašalaža hettikættai bakkit ouddan.

4. Son læ gælddam su davges nuftgo vašalaš, divvom ječas su olgiš gieđaines nuftgo vuostaičuožžo ja goddam buok, mi læi havskalaš čalbmai; Sion nieida goattai læ son golgatam su moares nuftgo dola.

Salm. 7, 13.

5. Hærra læ šaddam nuftgo vašalaš, son læ duššen dakkam Israela, duššen dakkam buok dam šloataid, duššadam dam ladnid ja čobmim Juda nieida bagjeli morraša ja varnotesvuođa.

6. Son læ vækkavaldin vuolasgaikkom su aides nuftgo gilvagarde aide, son læ duššadam su čoaggalmasbaikes; Hærra læ Sionest diktam basid ja sabbata vajaldattujuvvut ja læ hilggom su moares suttost gonagasa ja papa.

7. Hærra læ hilggom su altares fastašemin, su basse baikes gafhašemin; son læ addam dam* šloatai muvraid vašalaža halddoi; si** dikte sin jienasek gullut Hærra viesost nuftgo bassebæive.

*Jerusalem. **vašalažak. Salm. 74, 4.

8. Hærra jurdaši duššadet Sion nieida muvra, son čavgai mittobadde, i son rottim su gieđas ruoktot duššadæmest, ja son sati seinid ja muvraid moraštet; obbanaga orruk dak dast morrašest.

9. Dam portak læk gaččam ædnami, son læ duššadam ja cuvkkim dam smartid; dam gonagas ja dam oaivamužak læk bakeni gaskast, nuft atte i læk mikkege lagaid; æige dam profetakge læk ožžom maidege oainatusaid Hærrast.

Salm. 74, 9.

10. Sion nieida vuorrasak čokkajek javotaga ædnam alde; si læk botkotam muolda sin oividæsek ala, garvotam ječaidæsek sæ-

kain; Jerusalem nieidak læk vuoledam sin oividæsek ædnami.

11. Mu čalmek læk sodnaduvvum gadnjalin, mu siskeluš badada, mu vuoivas læ golgatuvvum ædnami mu albmugam nieida duššadume diti, dainago dak ucca manačak ja njammek vuoimetuvve gavpuga balggai ala; 1, 20; 4, 4.

12. sin ednidasasek celkke si: Gost læk gornek ja vidne? — dallego si vuoimetuvve nuftgo čađačuggijuvvum olbmuk gavpug balggai ala, dallego si adde vuoiŋasek sin ednidæsek fatmest.

13. Maid galgam mon duođaštet dudnji, maid galgam mon værddedet du lakasaǯǯan, o Jerusalem nieidda? Maid galgam mon oktidivvot duina, vai mon matašim du jeđđit, o nieidda, Sion nieidda? Dastgo stuores nuftgo appe læ du vikke, gi matta du dalkastet? Jer. 15, 18; 30, 12.

14. Du profetak oidne dudnji duššalaš ja hæjos ašid; æi si almostattam du værredago eritjorggalam varas du fanggavuođa, mutto si gulategje dudnji duššalaš ja čagjedatte einostusaid. Jer. 14, 14; 23, 13 j. n. v. Esek. 13, 2 j. n. v.

15. Si speǯǯuk gieđaidæsek okti du diti, si buokak, guđek mannek mæddel balgga mielde; si bilkkedek ja šluvggek oividæsek Jerusalem nieida bagjel: Lægo dat dat gavpug, mi gooččujuvvui olles čabbodakkan, obba ædnama avvon?

16. Buok du vašalaǯak caggek sin njalmesek du vuostai, si bilkkedek ja gaskek banidæsek, si celkkek: Mi læp duššadam dam; duođai, dat læ dat bæivve, maid mi læp vuorddam; mi læp joksam dam, mi læp oaidnam dam.

17. Hærra læ dakkam, maid son læi jurdašam, son læ ollašuttam su sanes, maid son læi gulatam doluš beivi rajest, son læ vuolasgaikkom alma sæstekættai; ja son divti vašalaǯa illodet du diti, bajasbajedi du vuostaičuoǯǯoidad čoarve. 3 Mos. 26, 14 j. n. v. 5 Mos. 28, 15 j. n. v.

18. Sin vaibmo čuorvvo Hærrai. — O Sion nieida muvrra! Divte gadnjalid golggat nuftgo jogaid ija bæive, ale udno aldsesad maidege vuoiŋadusaid, ale divte du čalbmegakad oaǯǯot rafhe!

19. Likka bajas, čuorvo allaget ikko, igjagoccemvuoroi algost! Golgat du vaimod nuftgo čace Hærra muođoi ouddi! Bajasbajed du gieđaidad su guvllui du manaidad hæga diti, guđek vuoimetuvvek nælggai buok balgesčiegaidi! 1 Sam. 1, 15. Salm. 62, 9.

20. Gæča, Hærra, ja oaine! Gæina don læk nuft mænnodam? Galggekgo nissonak borrat sin hægasek šaddo, daid njuorak manaid, guđek guddujuvvujek gieđai alde? Galggago pappa ja profeta goddujuvvut Hærra basse baikest? 4, 10. 5 Mos. 28, 53 j. n. v. Jer. 19, 9.

21. Nuorak ja boarrasak vællajek ædnam alde balggain, mu nieidak ja mu nuorra olbmak læk gaččam mieke bokte; don goddik du moarad bæive, don njuvvik alma sæstekættai.

22. Don goččuk, nuftgo bassebæive, suorgatusaid mu bagjeli juokke guovlost, ja i læm Hærra moarrebæive guttege, gutte batarussi bæsai daihe baci ligas; sin, gæid mon legjim guoddam gieđaidam alde ja bajasbiebmam, sin duššadi mu vašalaš.

3. Kapittal.

Jeremias vaiddala su ječas ja buok æra ibmelbalolaǯai bælest dam stuora hæđe ja varnotesvuođa diti, maid Hærra læ diktam boattet sin bagjeli, nuft atte si læk juo gosi hærdotuvvamen, 1—20; mutto son jeđđe ječas daina jurddagin, atte Hærra vaibmolađesvuotta i velage læk nokkam, ja atte son maŋemusta aiggo bæstet sin, guđek gierddavaǯat guddek su avkalaš bagadusa ja vurddek su; i Hærrast læk miella moraštattet

olbmuid, josjoge son i sate diktet sin rangaštkættai sin suddoi diti, 21—38. Damditi nævvo profeta ješječas ja ibmelbalolažaid, atte æi si galga nimmuret Hærra vuostai, mutto vuollegažat dovdastet, atte si sin suddoidæsek bokte læk ansašam dam stuora atestusa, mi dal læ boattam sin bagjeli, 39—54. Son rokkadalla, vai Hærra, nuftgo ouddalge, gulaši sin rokkusa bestujume birra ja mavsatifči sin vašalažaidi dam, maid si læk dakkam sin vuostai, 55—66.

1. Mon læm dat olmai, gutte læm oaidnam varnotesvuođa su moare risse bokte.

2. Muo læ son laiddim ja dolvvom sævdnjadasa čađa ja i čuovggas čađa.

3. Dušše mu vuostai son ain jorggala su gieđas gæčos bæive.

4. Son divti mu oaže ja mu like loapatuvvut; son cuvkki mu davtid. Salm. 51, 10.

5. Son huksi mu ouddi ja birrastatti muo baččavuođain ja vaivin.

6. Sevdnjis baikin divti son muo orrot, nuftgo daid aigga juo jabmam olbmuid. Salm. 143, 3.

7. Son muvrri gidda mu ouddi, nuft atte im mon bæsa olgus; son dagai mu lakkid lossaden.

8. Vaiko mon vela čurvvum ja barggum, de son dapai gidda mu rokkus ouddi. Job 19, 7. Salm. 22, 3.

9. Son gidda muvrri mu gæinoid čuppujuvvum geđgiguim, mu balggaid dagai son mokkajen.

10. Njagadægje guovččan læi son munji, legjonen, mi læ čikkusist.

11. Mu gæinoid dagai son boasto gæidnon, son gaikodi muo, duššadi muo.

12. Son geldi su davges ja divoi muo nuftgo moallan su njuola ouddi. 2, 4. Salm. 7, 13.

13. Son divti su njuollaskuopos barnid mannat mu monemužai sisa.

14. Mon læm šaddam bogustakkan buok mu albmugasam, bilkkaduslavlan sigjidi gæčos bæive. 63. v. Jer. 20, 7. Job 30, 9.

15. Son galleti muo bačča urttasiguim, son addi munji valljogasat malurta jukkat.

16. Ja son cuvkki mu banid addededin munji smavva geđgid borrat, son deddi muo vuolas gunai sisa.

17. Ja don nordastik mu sielo rafhest erit; mon vajaldattim, mi buorre læ,

18. ja mon celkkim: Nokkam læ mu fabmo ja mu doaivvo Hærrai.

19. Muite mu varnotesvuođa ja mu golgolašvuođa, malurta ja sape! Salm. 69, 22. Matt. 27, 34.

20. Mu siello muitta dam ja læ vuolas sojatuvvum mu siste.

21. Dam aigom mon valddet mu vaibmosam, damditi aigom mon doaivvot:

22. Hærra arbmogasvuotta dat læ, go mi æp læk duššam; dastgo su vaibmolađesvuotta i læk vela nokkam. Neh. 9, 31.

23. Dat læ ođas juokke iđđedest, du oskaldasvuotta læ stuores. Salm. 52, 3.

24. Hærra læ mu oasse, cælkka mu siello; damditi doaivom mon su ala. Salm. 16, 5; 73, 26; 119, 57.

25. Hærra læ buorre sin vuostai, guđek su vurddek, dam sielo vuostai, gutte occa su. Salm. 40, 2; 42, 6. 12.

26. Dat læ buorre, go olmuš vuordda jaskadvuođa siste Hærra bestujume.

27. Dat læ buorre olbmai, atte son guodda gæssa su nuorravuođastes,

28. atte son čokka okto ja orro javotaga, go son* bigja nođid su ala, *Hærra.

29. atte son dædda su njalmes muoldai sisa ja cælkka: Daidda ain læt doaiva, —

30. atte son jorggal su nieras sudnji, gutte su čorbmad, dikta ječas galletuvvut higjadusain. Matt. 5, 39. Salm. 123, 3. 4.

31. Dastgo i Hærra hilgo agalaʒat,
32. mutto jos son moraštatta, de armet son almake fastain su rigges arbmogasvuođas mielde; Es. 54, 8.
33. dastgo vaimostes i son givsed ige moraštatte olbmui manaid.
34. Atte olmuš cuvkke su julgides vuollai buok ædnama čadnujuvvum olbmuid,
35. atte son bodnja olbma vuoiggadvuođa dam alemusa muođoi oudast,
36. atte son værrot dakka olbmai su ašest, — igoson Hærra oaine dam?
37. Gi sarnoi, nuft atte dat šaddai, ærrebgo Hærra gočoi dam? Am. 3, 6.
38. Igo dam alemusa njalmest olgusvuolge sikke baha ja buorre? Es. 45, 7.
39. Manne nimmura olmuš, gutte ælla? Juokkehaš nimmurekus suječas suddo vuostai!
40. Suoggardekop mi min gæinoidæmek ja guoratallop daid, ja jorgidekop mi Hærra guvllui!
41. Bajasbajedekop mi min vaibmomek oktanaga min gieđaidæmekguim Ibmel guvllui almest!
42. Mi læp suddodam ja læmaš vuostehagolaʒak; ik don læk andagassi addam. 2 Gon. 24, 2—4.
43. Don gokčik ječad moare sisa ja doarradallik min; don goddik, ik don sæstam.
44. Don gokčik ječad balvai sisa, nuft atte i mikkege rokkusid bæssam čađa. Es. 1, 15; 59, 1. 2.
45. Rippan ja hilgotassan dakkik don min albmugi gaskast. Salm. 44, 14. 15.
46. Si cagge sin njalmesek rabas min vuostai, buok min vašalaʒak.
47. Hirbma ja havdde læ šaddam migjidi oassen, duššadubme ja hævvanæbme. Es. 24, 17. Jer. 48, 43.
48. Mu čalbme golgga čaccejokkan mu albmugam nieida hævvanæme diti. 1, 16. Jer. 9, 1.
49. Mu čalbme golgga, ja i dast læk maššo ige mikkege vuoiŋadusaid,
50. dassači go Hærra gæčča vuolas ja oaidna almest.
51. Mu čalbme dakka mu sillui bakčasa buok mu gavpuga nieidai diti.
52. Garraset doarredegje si muo nuftgo lodde, si, guđek alma ašetaga legje mu vašalaʒak.
53. Si aiggu loapatet mu hæga suppededin mu gaivvoi, ja si suppijegje geđgid mu ala. Jer. 38, 6.
54. Čacek golgge mu oaive baggjel; mon celkkim: Mon læm lappum. Jon. 2, 4. 5.
55. Mon čurvvum du nama, Hærra, čiegŋalæmus gaivost. Jon. 2, 3.
56. Don gullik mu jiena; ale govča du bæljad mu čuorvvom oudast, vai mon oaʒom gæpadusa!
57. Don legjik lakka dam bæive, go mon čurvvum du; don celkkik: Ale bala! Salm. 145, 18.
58. Don læk čuoʒotam, Hærra, mu sielo aše, don læk lonestam mu hæga.
59. Don læk oaidnam, Hærra, dam værrevuođa, maid mon læm gillam; dubme mu ašest!
60. Don læk oaidnam buok sin mavsatæme, buok sin juonaid mu vuostai.
61. Don læk gullam sin higjadusa, Hærra, buok sin juonaid mu vuostai,
62. mu vuostaičuoʒʒoi sagaid ja sin jurddagid mu vuostai gæčos bæive.
63. Vuttivalde, moft si čokkajek, ja moft si likkek bajas! Mon læm bilkkaduslavlan sigjidi. 14. v. Salm. 69, 13. Job 30, 9.
64. Don aigok addet sigjidi mavso, Hærra, sin gieđai dago mielde. Salm. 137, 8. Jer. 50, 29.
65. Don aigok addet sigjidi gok-

časa sin vaimo bagjeli, du garrodus læ šaddamen sigjidi oassen.
Es. 6, 10. 2 Kor. 3, 14 j. n. v.

66. Don aigok doarradallat sin moarest ja duššadet sin, nuft atte æi si šatan æmbo gavdnu Hærra alme vuolde. Salm. 79, 6.

4. Kapittal.

Jeremias vaiddal dam stuora varnotesvuođa diti, mi dapatuvai Jerusalem birrastattujume vuolde ja maŋŋel, ja mi læi rangaštussan værre-profetai ja papai suddoi diti, 1—20. Maidai Edom bagjeli, mi dal illoda Israel oasetesvuođa diti, galgga Hærra diktet su rangaštusas boattet, mutto valddet su albmuges fastain arbmoi, 21. 22.

1. Moft golle dadde mostaga, moft nubbastuvvu dat čielggasæmus golle, dak basse gæđgek suppijuvvujek dokko buok balgesčiegaidi.

2. Sion manak, dak mavsolaš manak, ovtaværddasažak daina fidnasæmus gollin, moft læk si dadde adnujuvvum nuftgo lairrelitten, lairrelittedakke gieđai dakkon!

3. Vela šakalakge addek čižže, njamatek sin čivgaidæsek; mu albmugam nieidda læ šaddam goavven nuftgo struʒʒa-loddek mæcest.
Job 39, 16 j. n. v.

4. Njamme mana njuovča darvvan gidda su guobmai goiko diti; ucca manačak anotek laibe, i læk oktage, gutte juogada sigjidi.
Salm. 137, 6. Vaid. 2, 11. 12.

5. Dak, guđek borre njalgga hærskoid, vællajek varnotæbmen balggai alde; dak, guđek guddujuvvujegje skarlag alde, salastallek mukkeduvnid.

6. Nuft šaddai mu albmugam nieida rangaštus stuorebun go Sodoma rangaštus, mi duššaduvvui ovta čalmeravkkalæme boddost, æige gieđak bajeduvvum dam vuostai. 1 Mos. 19, 24.

7. Su oaivamužak legje buttasæbbuk go muotta, vielggadæbbuk go mielkke; si legje ruoksadæbbuk rubmaši go bærralak; nuftgo safir læi sin habme.

8. Sævdnjadæbbo go čappad læ dal sin habme, æi si dovddujuvvu balggai alde; sin likke darvvan sin davtidi, dat læ goikkam nuftgo muorra.

9. Likkolažabuk legje si, guđek goddujuvvujegje mieke bokte, go si, guđek goddujuvvujegje nælge bokte; dastgo dak sodne, dæivatallam jabmem ragjai ædnam šaddoi vailest.

10. Njuorasvaimolaš nissonige gieđak vušše sin ječaidæsek manaid; dak legje sigjidi biebmon mu albmugam nieida hævvanæme vuolde. 2, 20. 5 Mos. 28, 53.
2 Gon. 6, 29. Jer. 19, 9. Esek. 5, 10.

11. Hærra olgusgurri su suttos, son golgati su buolle moares ja cakketi dola Sioni, ja dat loapati dam vuođđodusaid. Jer. 17, 27.

12. Ædnam gonagasak ja buok ædnamrika assek æi oskom dam, atte vuostaičuoʒʒok ja vašalažak galgge boattet Jerusalem portai sisa.

13. Dam profetai suddoi diti, dam papai værredagoi diti, guđek golgategje vanhurskasi varaid dam gasko, læ dat dapatuvvam.
Jer. 26, 8 j. n. v.

14. Si vagjolegje birra balggai mielde nuftgo čuovgatæmek, durddeduvvum varaiguim, nuft atte olmuš i mattam guoskatet sin biktasidi.

15. Gaiddet erit! Buttesmættom! čurvvujuvvui sigjidi, — gaiddet erit, gaiddet erit, allet guoskat migjidi! Dastgo si læk bataram ja vagjolek birra; albmugi gaskast celkkujuvvu: Æi si galga šatan gukkeb orrot dast!

16. Hærra amadagjo læ biđgim sin, i son gæča šatan æmbo sin bællai; æi si* gæča papai hame bællai, æi si armet boarrasi bagjeli. *Kaldealažak; Es. 47, 6.

17. Go dat* vela bisoi, vuoime-

tuvve min čalmek dušsalaš væke maŋŋai; min faktatoardnamek alde varddaimek mi albmuga maŋŋai, mi i mattam bæstet**.
*d. l. Jerusalem. **d. l. Egyptalažak. Es. 30, 5. 7. Jer. 37, 5—8.

18. Olbmuk doarradalle min lavkid, nuft atte æp mi ballim vazzet min balggaidæmek alde; min loappa læi boattam lakka, min bæivek legje devddujuvvum, duođai, min loappa læi boattam.

19. Min doarredægjek legje gæppasæbbuk go alme goaskemak; vari alde doarradalle si min, mæcest njagadegje si min.

20. Min ællemvuoiŋanas, Hærra vuiddujuvvum, darvetuvvui sin roggidi, son, gæn birra mi celkimek: Su suoivvan vuolde aiggop mi ællet albmugi gaskast.
2 Gon. 25, 5. 6. Jer. 52, 8. 11.

21. Avvod ja illod fal, Edom nieidda, don, gutte asak Us ædnamest! Maidai du lusa galgga jukkamlitte boattet; don galgak šaddat jukkamidi ja alasmattet ječad.
Salm. 137, 7. Esek. 25, 12 j. n. v. 35, 2 j. n. v. Jer. 25, 15. 21; 49, 12.

22. Nokkam læ du rangaštus, Sion nieidda! I son aigo šatan æmbo eritdoalvvot du. Son aiggo ocatallat du værredago, Edom nieidda, almostattet du suddoid.
Es. 40, 2.

5. Kapittal.

Jeremias bigja Hærra ouddi buok dam atestusa ja hæđe, maid Israel læ ferttim gillat su vašalažaines, 1—18, ja rokkadalla, vai son fastain addaši su armos šaddat dasa oassen. 19—22.

1. Muite, Hærra, mi migjidi læ dapatuvvam, gæča ja oaine min higjadusa!

2. Min arbbe læ sirddasam abmasidi, min viesok olggo-ædnam olbmuidi. Jer. 6, 12.

3. Mi læp baccam ačetæbmen, i mist læk ačče; min ædnek læk nuftgo læskak.

4. Min čaccamek jukkap mi ruđai oudast, min muorak bottek migjidi mavso oudast.

5. Min doarradallek læk min niske alde; mi læp vaibbam, æp mi oažo maidege vuoiŋadusaid.

6. Egypten halddoi læp mi addam ječaidæmek, Assyria halddoi galletuvvum varas laibin.

7. Min vanhemak læk suddodam, æi si læk šatan æmbo; mi guoddep sin værredagoid. 2 Mos. 20, 5.

8. Balvvalægjek rađđijek min bagjel; i oktage rotte min sin gieđast erit.

9. Min bæggamek vaddoin mæce mieke diti viežžap mi min laibbamek.

10. Min likke buolla nuftgo omman nælge dollanjuokčami diti.

11. Nissonid læk si hæppašuttam Sionest, nieidaid Juda gavpugin.

12. Oaivamužak læk harcastuvvum sin gieđa bokte, vuorrasi amadagjo i læk gudnijattujuvvum.
5 Mos. 28, 50.

13. Nuorra olbmak gudde millo, ja barnačak suoibbasadde muorranoađe vuolde.

14. Boarrasak æi læk šatan porta lutte, æige nuorra olbmak sin stranggačuojanasaidæsek barast.

15. Min vaimo illo læ nokkam, min danssom læ nubbastuvvam morašen.

16. Min oaive kruonno læ gaččam erit; vuoi migjidi, dastgo mi læp suddodam.
Jer. 13, 18. Esek. 21, 26. Job 19, 9.

17. Damditi læ min vaibmo buoccamen, damditi læk min čalmek sevnjudam,

18. Sion vare diti, mi læ avddem; riebanak ruotadek birra dam alde. Jer. 9, 11.

19. Don, Hærra, truonedak aga-

lagat, du truonno bisso sogast sokki. Salm. 9, 8; 102, 13.

20. Manne galgasik don agalagat vajaldattet min, hæittet min nuft gukkes aiggai? Salm. 13, 2.

21. Doalvo min, Hærra, ruoktot lusad, vai mi boattep ruoktot! Odasmatte min beivid, nuftgo dak legje dolus aigest!

22. Dastgo galgasikgo don aibas læt hilggom min? Galgasikgo don læt nuft sagga moarest min ala?

Profet Esekiel.

1. Kapittal.

Esekiel, muttom pappa, gutte eli Kaldeast Kebar (Kaboras) dædnogaddest dai Judalagai gaskast, gudek oktan gonagas Jojakinin (Jekonjain) legje eritdolvvujuvvum, oaidna Hærra hærvasvuoda stuora balva siste, man čada dollabaittem suonjarda, ja maid ramadakbiegga agja ouddan davven, 1—4. Son oaidna ja muittala njælje hægalaga (keruba) birra, 5—14, ja njælje jorre birra sin lutte, 15—21, dai bagjelist oaidna son gomovuoda ja dam bagjelist truono, man alde Hærra čokka olmuslas hame siste, ja gost profeta gulla sardno jiena, 22—28.

1. Ja de dapatuvai golbma logad jage siste, njæljad manost, vidad bæive manost, go mon legjim dai eritdolvvujuvvum olbmui gaskast Kebar dædnogaddest, atte almek rappasegje, ja mon oidnim Ibmel oainatusaid.

2. Vidad bæive manost (dat læi vidad jakke, maŋŋelgo gonagas Jojakin læi eritdolvvujuvvum), 2 Gon. 24, 15.

3. de dapatuvai Hærra sadne Esekieli, Busi bardnai, pappi, Kaldealagai ædnamest, Kebar dædnogaddest, ja Hærra gietta bodi dobbe su bagjeli. 3, 22; 37, 1.

4. Ja mon oidnim, ja gæča, ramadakbiegga bodi davven, stuora balvva ja dolla, mi giessasi okti, ja dast læi baittem birra buok, ja gasko dam siste læi nuftgo selggis metal oaidnet, aito dola gasko.

5. Ja dam gasko oidnui juoga, mi læi njælje hægalaga habmasas, ja dat læi sin habme: Dain læi olbmu habme, 10, 9 j. n. v.

6. ja jesgudestge sist legje njællje amadajo, ja jesgudestge njællje soaja. 10, 14.

7. Ja sin juolgek legje njuolggot, ja juolggelabek sin julgin legje nuftgo galbbejuolge juolggelabek, ja dak sægŋajegje nuftgo selggis væike baittem.

8. Ja olbmu giedak legje sin soajai vuolde sin njælje erttegest, ja sist legje buok njælljasest sin amadajok ja sin soajak.

9. Sin soajak legje lavggalagai nubbe nubbin; æi si jorgetam, go si manne; juokke okta sist manai njuolgga ouddan.

10. Ja sin amadajok legje olbmu amadajo habmasagak, ja legjona amadagjo læi buok njælljasest olgis bælde, ja vuovsa amadagjo buok njælljasest gurot bælde, ja goaskema amadagjo læi buok njælljasest. Alm. 4, 7.

11. Nuft legje sin amadajok. Ja sin soajak legje harrot bajeld; juokke ovtast sist legje guokte soaja, mak legje nubbin lavgga-

lagai, ja guokte soaja, mak gokče
sin rubmašid. 9. 23. v.
12. Ja juokke okta sist manai
ŋjuolgga ouddan; gosa vuoigŋa datoi
mannat, manne si; æi si jorgetam,
go si manne.
13. Ja hægalašai hame dafhost,
de læi sin habme nuftgo dollahi-
lak, buolle, nuftgo spaiddarak
oaidnet; dat* manai hægalašai
gaskal, ja dolast læi baittem, ja
dolast vulgge aldagasak. *dolla.
14. Ja hægalašak vikke oudas
maŋas, nuftgo aldagasa læđgom
oaidnet.
15. Ja mon oidnim hægalašaid,
ja gæča, jorre læi ædnam alde
juokke hægalaša baldast, ja dak
legje njælje bæle guvllui.
16. Jorri habme ja duogje dai
alde læi nuftgo krysolit oaidnet,
ja oktag habme læi buok njællja-
sest, ja dai habme ja duogje dai
alde læi, dego nubbe jorre lifči
gasko nubbe jorre siste.
10, 9 j. n. v.
17. Sin njælje bælesek guvllui
manne dak, go dak manne; æi
dak jorgetam, go dak manne.
18. Ja dai gierdok legje allagak
ja hirbmadak, ja dai gierdoin legje
čalmek birra buok buok dam njæl-
ljasest.
19. Ja go hægalašak manne, de
manne jorrek sin farost, ja go
hægalašak bagjanegje ædnamest
bajas, de jorrekge bagjanegje.
20. Gosa vuoigŋa datoi mannat,
manne si, dokko, gosa vuoigŋa
datoi mannat; ja jorrek bagjanegje
sin baldast, dastgo hægalašai
vuoigŋa læi jorrin. 12. v.
21. Go dok manne, de manne
dakge, ja go dok orru, de orru
dakge, ja go dok bagjanegje bajas
ædnamest, de bagjanegje jorrekge
sin baldast, dastgo hægalašai
vuoigŋa læi jorrin.
22. Ja hægalašai oivi bagjelist
læi juoga, mi læi gomovuođa hab-
masaš, nuftgo hærvas krystal oaid-
net, lebbijuvvum sin oivi bajabæl-
lai.
23. Ja gomovuođa vuolde læbba-
jegje sin soajak njuolgga olgus
guvllui, nubbe soajak nubbe soajai
guvllui; ješ guđestge sist legje
nubbe bælde guokte soaja ja nubbe
bælde guokte soaja, mak gokče
sin rubmašid. 11. v.
24. Ja mon gullim sin soajai
suobmana nuftgo stuora čaci suob-
mana, nuftgo dam buokvægalaša
jiena, go si manne, šlama nuftgo
soattevæga šlama; go si orru, de
luitte si sin soajaidæsek.
25. Ja jiedna gullui gomovuođa
bajabælde, mi læi sin oivi bagje-
list; go si orru, de luitte si sin
soajaidæsek.
26. Ja gomovuođa bajabælde,
mi læi sin oivi bagjelist, læi juoga,
mi læi truono habmasaš, nuftgo
safirgæđge oaidnet, ja dam alde,
mi læi truono habmasaš, læi hab-
me, nuftgo olbmu habme oaidnet,
dam bajabælde. Alm. 4, 2 j. n. v.
27. Ja mon oidnim juoida, mi
læi šelggis metal lagaš, nuftgo
dolla oaidnet, man birra læi čuov-
gas birra, su alemi hame rajest
ja bajas guvllui. Ja su alemi
hame rajest ja vuolas guvllui oid-
nim mon nuftgo dola oaidnet, ja
dast læi baittem birra buok;
28. nuftgo davge oaidnem, mi
læ balvast arvvebæive, daggar læi
dam baittema oaidnem, mi læi
birra buok. Dat læi Hærra hær-
vasvuođa hame nækko. Ja go
mon oidnim dam, de mon gaččim
mu muođoidam ala ja gullim sardno
olbmu jiena. Sir. 43, 13.
Esek. 8, 4; 43, 3. Dan. 8, 17. 18.

2. Kapittal.

Maŋŋelgo sardno, Hærra, læ nan-
nim Esekiel su sanes bokte, 1. 2, de
goččo son su læt profetan daidi erit
dolvvujuvvum olbmuidi; son muitot sin
vuostehagolašvuođa birra, mutto goččo
su, dast fuolakættai, dakkat su dagos
alma balotaga, 3—7. Dastmaŋŋel adda

Hærra sudnji dam sane, maid son galgga gulatet, go son oainatusa siste adda sudnji girjegæro, man goabbašagaidi belidi læk čallujuvvum vaiddaluslavllagak ja vuoiggemak, ja son goččo su borrat dam; profeta dakka dam, ja girjegærro maisto sudnji njalgesen, 8—3, 3.

1. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Čuožo du julgidad alde, vai mon oažom duina sardnot! Dan. 10, 11.

2. Ja vuoigŋa bođi mu sisa, go son sarnoi munji, ja dat sati muo čuožžot mu julgidam alde, ja mon gullim su, gutte sarnoi munji. 3, 24.

3. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Mon vuolgatam du Israel manai lusa, bakeni, dai vuostehagolažai, lusa, gudek læk bigjam ječaidæsek mu vuostai; si ja sin vanhemak læk jorralam must erit gidda odnaš dam bæive ragjai.

4. Ja manai lusa, gudek læk garramuđogak ja gažžares-vaimogak, vuolgatam mon du, ja don galgak cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra.
3, 7. Es. 48, 4. Jer. 5, 3. Sak. 7, 12.

5. Ja juogo si gulaček daihe divtiček gulakættai (dastgo vuostehagolaš viesso si læk) de galggek si diettet, atte profeta læ læmaš sin gaskast. 3, 11. 27; 33, 33.

6. Mutto don, olbmu bardne, ale bala sist, ja ale bala sin sanin! Dastgo gaskalasak ja bastelis lanjak læk du lutte, ja skorpionai lutte don asak. Ale bala sin sanin ja ale suorggan sin muođoin! Dastgo vuostehagolaš viesso si læk.

7. Ja don galgak sardnot mu sanid sigjidi, juogo si gulaček daihe divtiček gulakættai; dastgo vuostehagolažak læk si.

8. Mutto don, olbmu bardne, gula, maid mon dudnji sarnom! Ale læge vuostehagolaš nuftgo dat vuostehagolaš viesso! Rabast du njalmad ja bora, maid mon dudnji addam!

9. Ja mon oidnim, ja gæča, gietta læi geiggijuvvum mu guvllui, ja gæča, dast læi girjegærro.

10. Ja son lebbi dam mu muođoi ouddi, ja dat læi čallujuvvum oudabæle ja maŋabæle; ja vaiddaluslavllagak ja šuokatusak ja vuoiggemak legje čallujuvvum dam ala.

3. Kapittal.

Maŋŋelgo Hærra læ loppedam addet Esekieli famo barggat dam vuostehagolaš albmuga gaskast, 4—9, ja čajetam sudnji, gost son galgga barggat, 10. 11, de dolvvujuvvu son Vuoiŋast dai eritdolvvujuvvum olbmui lusa, gudek læk Tel-Abibest, gost son čieča bæive čokka mænatuvvam ja gielatæbmen, 12—15. De bigja Hærra su gocetægjen Israel bagjel ja muitot sudnji fastain dam oudastvastadusa birra, maid su virgge mieldes bukta, 16—21. Su hærvasvuođas ođđa almostusa siste goččo Hærra su dappat ječas su viesos sisa, go son albmuga vuostehagolašvuođa diti muttom aiggai aiggo gielddet su dasa sardnomest, mutto dasto fastain diktet su dam dakkat, 22—27.

1. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Bora, maid don dast gavnak oudastad! Bora dam girjegæro ja mana dokko, sarno Israel vissui! Alm. 10, 9.

2. Ja mon rabastim mu njalbmam, ja son addi munji dam girjegæro borrat,

3. ja son celki munji: Olbmu bardne! Gallet du čoavjad ja dævde du siskelušaidad daina girjegæroin, maid mon dudnji addam! Ja mon borrim, ja dat læi mu njalmest njalges nuftgo honnig.

4. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Mana dokko Israel vieso lusa ja sarno sigjidi mu saniguim!

5. Dastgo ik don vuolgatuvvu mostasgielag ja lossisjienag albmuga lusa, mutto Israel vieso lusa; Es. 33, 19.

6. ik ædnag mostasgielag ja lossisjienag albmugi lusa, mai sanid don ik arvved; duođai, jos

mon vuolgatifčim du dai lusa, de dak galgaše du gulddalet.

7. Mutto Israel viesso i galga dattot du gulddalet, dastgo i dat dato muo gulddalet; dastgo obba Israel viesost læk cæggajes gallok ja garra vaimok. 2, 4.

8. Gæča, mon dagam du muođoid garasen sin muođoi vuostai, ja du gallo garasen sin gallo vuostai. Jer. 1, 18; 15, 20.

9. Nuftgo diamanta, garrasæbbun go gæđge dagam mon du gallo; ik don galga sist ballat ja ik suorgganet sin muođoin, dastgo vuostehagolaš viesso si læk. Jer. 1, 8. Esek. 2, 5. 6.

10. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Buok mu sanid, maid mon sarnom dudnji, galgak don bajasvalddet du vaimod sisa ja gullat du beljidadguim.

11. Ja mana dokko dai eritdolvvujuvvum olbmui lusa, du albmugad manai lusa, ja sarno sigjidi ja cælke sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra, — juogo si gulaček daihe divtiček gulakættai! 2, 5. 7.

12. De bajedi dalkke muo bajas, ja mon gullim maŋabældam stuora šlama jiena: Maidnujuvvum lekus Hærra hærvasvuotta su baikest, Es. 6, 3.

13. ja hægalaǯai soajai jiena, mak guoskadegje gutteg guoibmasæsek, ja jorri jiena sin baldast ja stuora šlama jiena.

14. Ja dalkke bajedi muo bajas ja valdi muo, ja mon mannim dokko, bačča mu vuoigŋam sutto siste, ja Hærra gietta læi gievrra mu bagjel. Ap. dag. 8, 39.

15. Ja mon bottim dai eritdolvvujuvvum olbmui lusa Tel-Abibest, gud̄ek asse Kebar dædnogaddest, ja gost si muđoi asse, ja mon čokkajim dast čieča bæive gielates mænatuvvam dilest sin gaskast. 1, 3. Dan. 7, 28; 8, 27.

16. Ja de dapatuvai čieča bæive gæčest, de dapatuvai Hærra sadne munji naft:

17. Olbmu bardne! Gocetægjen læm mon bigjam du Israel vissui, ja go don gulak sane mu njalmest, de don galgak cuigodet sin mu bælest. 33, 7. Jer. 1, 7.

18. Go mon cælkam dam ibmelmættomi: Don galgak vissasi jabmet, ja don ik cuigod su ja ik sarno cuigodam varas dam ibmelmættoma su ibmelmættom gæino diti bisotam varas su hægast, de galgga son, dat ibmelmættom, jabmet su værredagos diti, mutto su vara aigom mon gaibedet du gieđast.

19. Mutto go don læk cuigodam dam ibmelmættoma, ja go son i jorgid ruoktot su ibmelmættomvuođastes ja su ibmelmættom gæinostes, de galgga son jabmet su værredagos diti, mutto don læk gagjom du sielod.

20. Ja go vanhurskes jorgida erit su vanhurskesvuođastes ja dakka værrevuođa, de mon bijam nordastusa su muođoi ouddi, son galgga jabmet. Go don ik læk cuigodam su, de galgga son jabmet su suddos sisa, ja su vanhurskes dagok, maid son læ dakkam, æi galga muittujuvvut, mutto su vara aigom mon gaibedet du gieđast. 18, 24; 33, 12.

21. Mutto go don læk cuigodam dam vanhurskasa dam birra, atte dat vanhurskes i galga suddodet, ja go son i suddod, de galgga son vissasi ællet, dainago son divti ječas cuigoduvvut, ja don læk gagjom du sielod.

22. Ja Hærra gietta bođi dast mu bagjeli, ja son celki munji: Čuoǯǯel, mana olgus vuobmai, ja dobbe aigom mon duina sardnot. 1, 3; 8, 1.

23. Ja mon čuoǯǯelim ja mannim olgus vuobmai, ja gæča, dast čuoǯoi Hærra hærvasvuotta, dam hærvasvuođa lakasaš, maid mon

legjim oaidnam Kebar dædnogaddest; ja mon gaččim mu muođoidam ala. 1, 28; 8, 4.

24. Ja vuoigŋa bođi mu sisa ja sati muo čuoǧǧot mu julgidam alde; ja son sarnoi muina ja celki munji: Mana, dapa ječad du viesod sisa! 2, 2.

25. Ja don, olbmu bardne! Gæča, si bigjek baddid du ala ja čadnek du daiguim, nuft atte ik don bæsa olgus sin gaski.

26. Ja du njuokčama aigom mon diktet darvvanet gidda du guobmai, nuft atte don šaddak gielatæbmen ja ik šadda sigjidi daggar olmajen, gutte sin ranggo; dastgo vuostehagolaš viesso si læk.

27. Mutto go mon sarnom duina, de aigom mon rabastet du njalme, ja don galgak cælkket sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra. Gutte aiggo gullat, son gullus, ja gutte aiggo diktet dam gulakættai, son diktus dam gulakættai! Dastgo vuostehagolaš viesso si læk. 2, 4. 5. 7.

4. Kapittal.

Hærra goččo profeta dakkat golbma ouddagovva-dago. Vuostača bokte gulatuvvu, atte Jerusalem galgga birrastattujuvvut, 1—3, nubbe bokte, atte almug, rangaštussan Israel ja Juda suddo diti, galgga ællet muttom aige garra balvvalusa siste bakeni gaskast, nuftgo doule Egyptenest, 4—8, ja goalmad bokte, atte almug, mi læ bieđganam bakeni gaski, dam garra balvvalus-aige galgga borrat buttesmættom laibe, ja atte Jerusalem assek gavpug birrastattujume vuolde galggek gillat vagjegvuođa ja borrat dam uccanaǧa, mi sist læ, morrašin ja suorgganemin. 9—17.

1. Ja don, olbmu bardne, valde aldsesad dilagæđge ja bija dam du muođoidad ouddi ja saco dam ala gavpuga, Jerusalema,

2. ja asat birrastattem-rakkanasaid dam vuostai ja hukse muvraid dam vuostai, ja daga seinid dam vuostai ja rakad soattesidaid dam vuostai ja bija muvrragaikodegjid dam vuostai birra buok! 2 Gon. 25, 1.

3. Ja don, valde aldsesad ruovddebanno ja bija dam nuftgo ruovddesæine ječad ja gavpuga gaski ja jorggal du muođoidad dam guvllui, ja dat galgga birrastattujuvvut, ja don galgak birrastattet dam; dat læ mærkkan Israel vissui.

4. Ja don, vællan du gurot bæle gilgad ala ja bija Israel vieso værredago dam ala! Nuft ædnag beivid go don vællak dam alde, de galgak don guoddet sin værredago;

5. ja mon dagam dudnji sin værredago jagid beivi lokkon, golbma čuođe ja ovce loge bæivven, ja nuft gukka galgak don guoddet Israel vieso værredago.

6. Ja go don læk daid loaktam, de galgak don nubbe gærde vællanet du olgiš bæle gilgad ala ja guoddet Juda vieso værredago; njællje loge bæive, ovta bæive juokke jage vuollai, addam mon dudnji dam guoddet. 4 Mos. 14, 34.

7. Ja Jerusalem birrastattujume guvllui galgak don jorggalet du muođoidad rabas gieđain, ja don galgak profetastallat dam vuostai.

8. Ja gæča, mon bijam baddid du ala, amad don jorggalet ječad du nubbe bæle gilgad alde du nubbe bæle gilgad ala, ouddalgo don læk loapatam du birrastattujume beividad.

9. Ja don, valde aldsesad nisoid ja bivgid ja bönna-šaddoid ja linsašaddoid ja hirse-gornid ja speltajafoid ja bija daid ovta littai ja daga dain aldsesad laibe! Nuft ædnag beivid go don vællak du gilgad alde, golbma čuođe ja ovce loge bæive, galgak don borrat dam.

10. Ja du borramuš, maid don borak, galgga læt viekkag mielde, guokte loge sekel juokke bæivvai; aigest aiggai galgak don dam borrat.

11. Ja čace galgak don jukkat mitto mielde, guđad oase hinnast; aigest aiggai galgak don jukkat.

12. Ja nuftgo bivggegako galgak don dam borrat, olbmubaika bokte galgak don dam basset sin čalmi oudast.

13. Ja Hærra celki: Nuft galggek Israel manak borrat sin laibesek buttesmættosen albmugi gaskast, gosa mon aigom sin agjet.
Hos. 9, 3.

14. De celkkim mon: Vuoi, Hærra Hærra! Gæča, mu siello i læk duolvvaduvvum, ja rabbid ja gaikoduvvum rađoid im mon læk borram mu nuorravuottam rajest ja gidda dassači, ja i læk buttesmættom bierggo boattam mu njalme sisa. Ap. dag. 10, 14.

15. Ja son celki munji: Gæča, mon addam dudnji gusamukke olbmubaika sagjai, vai don rakadak du laibad dam bagjelist.

16. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Gæča, mon doajam laibe soabbe Jerusalemest, ja si galggek laibe borrat viekkag mielde ja morrašin ja jukkat čace mitto mielde ja suorgganemin,
3 Mos. 26, 26. Esek. 5, 16. 17; 14, 13. Es. 3, 1. Judit 7, 13. Esek. 12, 19.

17. vai si gillaše vagjegvuođa laibe ja čace dafhost ja suorgganifče, nubbe nubbin, ja roappanifče sin værredagosek siste.

5. Kapittal.

Profeta galgga muttom ođđa ouddagovva-dago bokte čilggit, moft Jerusalem assidi galgga gævvat, go gavpug valddujuvvu, ja dastmaŋŋel, 1—4. Hærra læ addam Jerusalemi erinoamaš saje mailmest, mutto su æppegulolašvuođas bokte su bakkomi vuostai læ dat læmaš ibmelmættomæbbo go bakenak; damditi aiggo son dal bakeni čalmi oudast doallat daggar duomo dam bagjel, man lagaš i læk læmaš, go son dikta ænas oase albmugest hævvanet rottodavddi, nælggai, mieke ja mæccespiri bokte ja dakka dam bakenidi bilkkadussan, 5—17.

1. Ja don, olbmu bardne, valde aldsesad bastelis mieke! Nuftgo rakimnibe galgak don adnet dam ja diktet dam mannat du oaivad bagjel ja du skavčaidad bagjel, ja don galgak valddet aldsesad vævtaid ja juogadet daid*.

*vuovtaid ja skavčaid.

2. Ovta goalmadas oase galgak don boalddet dolain gavpuga gasko, go birrastattujume bæivek læk ollašuvvum, ja ovta goalmadas oase galgak don valddet ja čuollat dam mikin birra buok, ja ovta goalmadas oase galgak don biđgit biega ouddi, ja mieke aigom mon olgus gæsset dai maŋŋai. 12, 14.

3. Ja don galgak valddet soames harvvasid dain logo mielde, ja don galgak čuolbmadet daid du bivtashelmidad sisa,

4. ja dain galgak don fastain valddet soabmasid ja balkestet daid gasko dola ja boalddet daid dolast; dast galgga vuolgget dolla buok Israel vissui.

5. Nuft cælkka Hærra Hærra: Dam Jerusalem bigjim mon albmugi gaski ja ædnamid dam birra;

6. mutto dat læi vuostehagolaš mu lagai vuostai, nuft atte dat læi ibmelmættomæbbo go albmugak, ja mu bakkomi vuostai, nuft atte dat læi ibmelmættomæbbo go ædnamak, mak læk dam birra; dastgo mu lagaid si hilggu, ja mu bakkomi siste æi si vagjolam.
Jer. 44, 16. Es. 11, 12.

7. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go di lepet stuibmedam bahabut go albmugak, mak læk din birra, epetge læk vagjolam mu bakkomi siste ja epetge dakkam mu lagai mielde ja epetge dakkam vela albmugige lagai mielde, mak læk din birra,

8. de damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon boađam du bagjeli, maidai mon, ja

mon aigom doallat duomo du gasko albmugi čalmi oudast,

9. ja mon aigom dakkat duina, maid mon im læk dakkam, ja man lagača mon im aigo šatan æmbo dakkat, buok du fastevuođai diti. Dan. 12, 1. Matt. 24, 21.

10. Damditi galggek vanhemak borrat sin manaidæsek du gasko, ja manak borrat sin vanhemidesek, ja mon aigom doallat duomo du siste ja biđgit buok, mi dust bacca, buok biegai ouddi. 5 Mos. 28, 53. Jer. 19, 9. 2 Gon. 6, 29. Vaid. 4, 10.

11. Damditi, nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, duođai, dađemielde go don læk duolvvadam mu basse baike buok du goalosvuođaidadguim ja buok du fastevuođaidadguim, de aigom maidai mon valddet mu čalbmam du bælest erit alma sæstekættai, ja imge aigo du armoštallat.

12. Okta goalmadas oasse dust galgga jabmet rottodavddi ja loapatuvvut nælge bokte du gaskast, ja okta goalmadas oasse galgga gaččat mieke oudast du birra, ja ovta goalmadas oase aigom mon biđgit buok biegai ouddi ja olgus gæsset mieke sin maŋŋai.

13. Ja mu moarre galgga ollašuttujuvvut, ja mon aigom duttadet mu suttom sin ala ja mavsatet, ja si galggek dovddat, atte mon, Hærra, læm sardnom mu angervuođastam, go mon ollašuttam mu suttom sin ala. 24, 13.

14. Ja mon aigom dakkat du* mæccen ja bilkkadussan albmugi gaski, mak læk du birra, juokke ovta čalmi oudast, gutte manna mæddel. *Jerusalem. Jer. 44, 2.

15. Don galgak šaddat bilkkadussan ja higjadussan, cuigodussan ja suorgatussan albmugidi, mak læk du birra, go mon doalam duomo du bagjel morin ja suttoin ja sutto bagadusaiguim (mon, Hærra, læm sardnom), 14, 8. Jer. 19, 8; 24, 9; 42, 18.

16. go mon vuolgatam sin gaski nælge bahas njuolaid, mak læk duššadam varas, maid mon vuolgatam din duššadet, go mon čobmim nælge din bagjeli ja doajam diggjidi laibe soabbe. 5 Mos. 32, 23 j. n. v. 3 Mos. 26, 26. Es. 3, 1. Jer. 14, 18. Esek. 4, 16; 14, 13. Alm. 6, 6. 8.

17. Mon aigom vuolgatet nælge din bagjeli ja mæccespirid, ja dak galggek dakkat du manatæbmen, ja rottodavdda ja varra galgga mannat du čađa, ja mieke aigom mon diktet boattet du bagjeli; mon, Hærra, læm sardnom. 3 Mos. 26, 22. Esek. 6, 11; 14, 21.

6. Kapittal.

Profeta galgga gulatet, atte buok æppe-ibmelbalvvalus galgga javkkaduvvut ædnamest erit, æenam ješ galgga duššaduvvut ja æppe-ibmelbalvvalægjek goddujuvvut, 1—7. Daddeke galggek soabmasak ædnama assin bæssat batarussi ja jorggalet ječaidæsek dain ædnamin, gosa si galggek biđgijuvvut, 8—10. Profeta galgga mærkai ja sani bokte dovdatet su moares albmuga æppe-ibmelbalvvalusa diti ja gulatet dam ja ædnama duššadume, 11—14.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Jorggal du muođoidad Israel vari guvllui ja profetastala dai vuostai 36, 1.

3. ja cælke: Israel varek! Gullet Hærra Hærra sane! Nuft cælkka Hærra Hærra varidi ja dievaidi, jokka-olidi ja vumidi: Gæča, mon divtam mieke boattet din bagjeli ja dagam din oaffardievaid duššen.

4. Ja din altarak galggek duššaduvvut, ja din bæivašbažek dogjujuvvut, ja mon aigom diktet din čađarettijuvvum olbmuid gaččat din fastes æppe-ibmeli muođoi ouddi. 3 Mos. 26, 30.

5. Ja mon aigom bigjat Israel manai jabmam gorodid sin fastes æppe-ibmeli muođoi ouddi ja biđgit din davtid din altari birra.

6. Gostikkenessi di assabetet, de galggek gavpugak duššaduvvut ja oaffardievak šaddat avddemen, vai din altarak duššaduvvuše ja šaddaše avddemen, ja din fastes æppe-ibmelak dogjujuvvuše ja duššen dakkujuvvuše, ja din bæivašbaʒek eritčuppujuvvuše, ja din dagok eritsikkujuvvuše;

7. ja čađarettijuvvum olbmuk galggek gaččat din gaski, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

8. Daddeke aigom mon diktet bacatasa baccet, go muttomak dist batarussi bessek mieke oudast albmugi gaski, go di biđgijuvvubetet ædnamidi.

9. Ja din batarussi bæssam olbmuk galggek muo muittet albmugi gaskast, gosa si læk dolvvujuvvum fanggavutti, go mon læm doagjam sin furrušægje vaimo, mi læi must erit gaiddam, ja sin čalmid, mak furrušegje sin fastes æppe-ibmeliguim; ja si galggek fastašet ješječaidæsek dai baha dagoi diti, maid si læk dakkam, buok sin fastevuođaidæsek diti,
3 Mos. 26, 39 j. n. v.

10. ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra. Im mon læk duššas sardnom doalvvom birra dam oasetesvuođa sin bagjeli.

11. Nuft cælkka Hærra Hærra: Speʒʒe du gieđaidad okti ja čievča du julginad ja čuorvo vuoi buok dai bahas fastevuođai bagjel Israel viesost, mi galgga gaččat mieke oudast, nælge bokte ja rottodavda bokte. 5, 17; 14, 21.

12. Dat, gutte læ gukken erit, galgga jabmet rottodavddi, ja dat, gutte læ lakka, galgga gaččat mieke oudast, ja dat, gutte læ baccam ja aimoin bisotuvvum, galgga jabmet nælggai, ja mon aigom gurrit mu suttom sin ala.
Jer. 24, 10. Esek. 7, 15; 33, 27.

13. Ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, go din goddujuvvum olbmuk njanggajek sin fastes æppe-ibmeli gaskast, birra buok sin altari birra, juokke alla dieva alde, buok varrečokai alde ja juokke rudnis muora vuolde ja juokke lastajis terebinta vuolde, dain baikin, gost si oaffaruššse buok sin fastes æppe-ibmelidasæsek njalgga haja. 4. 5. v. 1 Gon. 14, 23. 2 Gon. 16, 4. Jer. 2, 20; 3, 6. Hos. 4, 13.

14. Ja mon aigom geiggit mu giettam sin bagjeli ja dakkat ædnama mæccen ja babab avddembaikken go Diblata mæce, gostikkenessi si asaček, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

7. Kapittal.

Profeta gulata, atte loappa læ lakka obba Judalaš ædnami, go Hærra alma sæstekættai galgga albmuga rangaštet dam fastes dagoi diti, 1—9. Dak gorggis Kaldealaʒak galggek farga nuftgo bagadusa risse dam ibmelmættom albmuga loapatet. Miekke, nælgge ja rottodavdda galggek hævatet dam gaski, ja dam silbak ja gollek, maid dat læ boastot adnam æppe-ibmelbalvvalussi, ja mak dal ječa galggek šaddat vašalaʒai salašen, æi galga mattet dam bæstet. Almug galgga dolvvujuvvut fanggavutti, ja rika duššat, 10—27.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Ja don, olbmu bardne! Nuft cælkka Hærra Hærra Israel ædnami: Loappa! — Loappa boatta ædnam njælje čiega bagjeli.
1 Mos. 6, 13.

3. Dal boatta loappa du bagjeli, ja mon aigom vuolgatet mu moarram du vuostai ja dubmit du du gæinoi mielde, ja mon aigom bigjat buok du fastevuođaid du ala.

4. Ja mu čalbme i galga du sæstet, ja im mon aigo du armoštallat; mutto du gæinoid aigom mon bigjat du ala, ja du fastevuođak galggek læt du gasko, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

5. Nuft cælkka Hærra Hærra: Oasetesvuotta, okta aidno oasetesvuotta, gæča, dat boatta.

6. Loappa læ boattemen, loappa boatta, dat morrana du vuostai; gæča, dat boatta.

7. Vuorro boatta dudnji, don ædnama asse! Aigge boatta, bæivve læ lakka, stoakko læ ja i avvočuorvvom vari alde.

8. Dal, oanekaš aige gæčest, aigom mon golgatet mu suttom du bagjeli ja gurrit mu moarram du ala ja dubmit du du gæinoi mielde, ja mon aigom bigjat buok du fastevuođaid du ala.

9. Ja mu čalbme i galga sæstet, ja im mon aigo armoštallat; du gæinoi mielde aigom mon bigjat du ala, ja du fastevuođak galggek læt du gasko, ja di galggabetet dovddat, atte mon, Hærra, časkam.
5, 11.

10. Gæča bæive! Gæča, dat boatta! Vuorro algga, risse urbbo, goarggadvuotta* runod;
*d. l. dak gorggis Kaldealažak; Jer. 50, 31 j. n. v.

11. Vækkavaldalašvuotta* čuožžela rissen ibmelmættomvuođa bagjeli. I mikkege sist, i mikkege sin šlamaidægje joavkost, i mikkege sin jamaidægje ædnagvuođast, i mikkege hærvvasid bace sin gaski.
*d. l. vækkavaldalaš Kaldealažak; Hab. 1, 6 j. n. v.

12. Aigge boatta, bæivve læ lakka. Allus oaste illodeku, ja allus vuovdde morašteku! Dastgo buolle moarre læ obba sin joavko vuostai.

13. Dastgo vuovdde i galga fastain boattet vuvddujuvvum galvos lusa, vaiko son vela læžžage hægast; dastgo oainatus obba sin joavko vuostai i galga ruoktot mannat, ja su værredagos diti i galga oktage nannit su hægas.
3 Mos. 25, 10. 13 j. n. v.

14. Trompetain čuojatuvvu, buok rakaduvvu garvesen, mutto i oktage vuolge soattai; dastgo mu sutto læ obba sin joavko vuostai.

15. Miekke læ olggobælde ja rottodavdda ja nælgge siskabælde; dat, gutte læ mæcest, galgga jabmet mieke bokte, ja dam, gutte læ gavpuga siste, su galgga nælgge ja rottodavdda loapatet.

16. Ja jos muttomak sist batarussi bessek, de galggek si buokak læt vari alde nuftgo vumi umaidæggje duvak, juokke okta su værredagos diti. Es. 38, 14; 59, 11. Nah. 2, 8.

17. Buok gieđak galggek njuorrat, ja buok čibbek galggek čaccen golgidet.

18. Ja si galggek čadnat sækaid birrasek, ja suorgganæbme galgga sin gokčat, ja buok muođoin galgga læt hæppanæbme, ja buok sin oivi alde baljesvuotta.
Es. 15, 2 j. n. v. Jer. 48, 37.

19. Sin silbaidæsek galggek si suoppot balggai ala, ja sin gollek galggek šaddat sigjidi fastašatten; sin silbak ja sin gollek æi galga vægjet sin gagjot Hærra moarrebæive; æi si galga galletet sin sielosek ja æige dævddet sin siskelušaidæsek daiguim. Dastgo jorralussan værredagoidi læk dak læmaš sigjidi,
Sanel. 10, 2; 11, 4. Sef. 1, 18. Sir. 5, 10.

20. ja nuftgo sin čiŋatægje hærvaidæsek læk si adnam daid goarggadvutti, ja sin fastevuođaidæsek govaid, sin goalosvuođaidæsek læk si dakkam dain; damditi dagam mon daid fastes oabmen sigjidi.

21. Ja mon aigom addet daid amas olbmui gitti stajadussan ja ædnama ibmelmættomidi salašen, ja si galggek æppebasotet daid;

22. ja mon aigom jorggalet mu muođoidam sin* bælest erit, ja si** galggek æppebasotet mu davveram***; rievvarak galggek bæssat sisa dam bagjeli ja æppebasotet dam.
*Judalažai. **vašalažak. ***tempel davvera.

23. Daga lakkid garvesen*!

Dastgo ænam læ dievva varra-
duomoin, ja gavpug læ dievva væk-
kavaldalašvuođast.
*mærkkan albmuga bagjeli boatte fang-
gavuođa ala.
24. Ja mon aigom diktet baha-
musaid bakenin boattet, ja si galg-
gek valddet sin viesoid oabmenæ-
sek, ja mon aigom loapatet julga-
lažai čævllaivuođa, ja dak, guđek
daid basotek, galggek æppe-baso-
tuvvut.
25. Suorgatus boatta, ja si galg-
gek occat rafhe, mutto i læk mik-
kege rafhid.
26. Oasetesvuotta oasetesvuođa
ala galgga boattet, ja sakka saga
ala galgga čuoǯǯelet, ja si galggek
bivddet oainatusa profeta duokken,
ja laka galgga læt javkkam papast,
ja rađđe vuorrasin.
Job 1, 14 j. n. v. Mal. 2, 7.
27. Gonagas galgga morašstet,
ja oaivamuš garvotet ječas suorg-
ganemin, ja ædnam albmuga gie-
đak galggek doargestet. Sin gæino
mielde aigom mon dakkat singuim,
ja sin duomoiguim mon aigom sin
dubmit, ja si galggek dovddat, atte
mon læm Hærra.

8. Kapittal.

Esekiel šadda, go son læ čokkamen
su viesostes, ja Judalaš vuorrasak læk
su oudast, oainatusa siste rottašuvvat
Jerusalem tempeli, gost Hærra hærvas-
vuotta fastain almostatta ječas sudnji,
1—4. Hærra čajet sudnji dam moadde-
lagaš æppe-ibmelbalvvalusa, maid Israel
læ dakkam, 5—16, ja cælkka, atte son
alma sæstekættai aiggo rangaštet alb-
muga dam diti, 17. 18.

1. Ja de dapatuvai guđad ja-
gest, guđad manost, mano viđad
bæivest, go mon legjim čokkamen
mu viesostam ja Juda vuorrasak
mu muođoi oudast, de gaččai
Hærra Hærra gietta dast mu ala.
3, 22.
2. Ja mon oidnim, ja gæča, dast
læi habme nuftgo dolla oaidnet,
dam rajest, mi læi oidnusist su
alemin, ja vuolas guvllui nuftgo
dolla, ja su alemi rajest ja bajas
guvllui nuftgo baittem oaidnet,
nuftgo šelggis metal baittem.
1, 4. 27.
3. Ja son geiggi juoida, mi læi
gieđa habmasaš, ja valdi muo mu
oaive vuovtaidi, ja dalkke bajedi
muo bajas ædnama ja alme gaski
ja doalvoi muo Jerusalemi Ibmel
oainatusai siste, dam siskeb oudda-
šiljo porta uksaraige ouddi, mi
læ davas guvllui, gost angervuođa
gova orromsagje, mi bovti anger-
vuođa, læi. 3, 14; 11, 1. 24.
2 Gon. 21, 7. 5 Mos. 32, 16. 21.
4. Ja gæča, dast læi Israel Ib-
mela hærvasvuotta, nuftgo dat
oainatus, maid mon legjim oaid-
nam vuomest. 3, 23.
5. Ja son celki munji: Olbmu
bardne, bajasbajed du čalmidad
davas guvllui! Ja mon bajasbaje-
dim mu čalmidam davas guvllui,
ja gæča, altarporta davvelist læi
dat angervuođa govva uksaraige
guorast.
6. Ja son celki munji: Olbmu
bardne! Oainakgo don, maid dak
dakkek? Stuora fastevuođak læk
dak, maid Israel viesso dast dakka,
nuft atte mon ferttim gaiddat guk-
kas erit mu basse baikestam; dad-
deke, don galgak vela ain oaidnet
stuora fastevuođaid.
7. Ja son doalvoi mu ouddašiljo
uksaraige ouddi, ja mon oidnim,
ja gæča, daggo læi raigge sæinest.
8. Ja son celki munji: Olbmu
bardne, gaiko juo sæine čađa! Ja
mon gaikkum sæine čađa, ja gæča,
daggo læi uksa.
9. Ja son celki munji: Mana
sisa ja gæča daid hirbmadlaš fa-
stevuođaid, maid si dakkek dobbe!
10. Ja mon mannim sisa ja
oidnim, ja gæča, dobbe legje buok-
lagaš njoammo spiri ja njælje-
juolgag spiri govak, fastevuođak,
ja buok Israel vieso fastes æppe-

ibmelak, čuppujuvvum seinidi birra buok. Rom. 1, 23.

11. Ja čieča loge olbma Israel vieso vuorrasin ja Jaasanja, Safan bardne, gutte čuožoi sin gasko, čužžu dai oudast, juokkehaš su suovaslittines su giedastes, ja suovasbalva hagja bagjani bajas.

12. Ja son celki munji: Lækgo don oaidnam, olbmu bardne, maid Israel vieso vuorrasak dakkek sævdnjadasa siste, juokkehaš su govvagammarines? Dastgo si celkkek: Hærra i oaine min, Hærra læ hæittam ædnama.

9, 9. Salm. 94, 7. Es. 29, 15.

13. Ja son celki munji: Vela ain galgak don oaidnet stuora fastevuođaid, maid si dakkek.

14. Ja son doalvoi mu Hærra vieso porta uksaraige ouddi, mi læ davas guvllui, ja gæča, dast čokkajegje nissonak ja čirru Tammusa*.

*muttom Fønikalaš æppe-ibmel, daidda sæmma go Grekalažai Adonis.

15. Ja son celki munji: Lækgo don oaidnam dam, olbmu bardne? Vela ain galgak don oaidnet fastevuođaid, stuorebuid go daid.

16. Ja son doalvoi muo Hærra vieso siskeb ouddašiljoi, ja gæča, Hærra tempela uksaraige guorast, ouddafæskara ja altara gaskast, legje vitta goalmad lokkai arvo olbma, sælgalassi Hærra tempel vuostai ja muođoiguim nuortas guvllui, ja si gobmardalle nuortas guvllui bæivača ouddi.

17. Ja son celki munji: Lækgo don oaidnam dam, olbmu bardne? Læigo dat bære uccan Juda vissui dakkat daid fastevuođaid, maid si dast læk dakkam, go si læk dævddam ædnama vækkavaldin ja fastain moaratuttam muo? Ja gæča, si dollek oavse bajas sin njunesek ouddi*.

*muttom æppe-ibmelbalvvalam vierro.

18. De aigom dalle maidai mon mænnodet mu suttostam, i mu čalbme galga sæstet, ja im mon aigo armoštallat; ja si galggek čuorvvot mu beljidi alla jienain, mutto im mon aigo sin gullat.

Es. 1, 15; 59, 2. Sanel. 1, 28.

9. Kapittal.

Esekiel oaidna gutta olbma, guđek Hærra goččom mielde mannek Jerusalem sisa gavpuga assid goddem varas, ja dasa vela čiččida, gutte læ lidnebiktasiguim garvotuvvum, ja gutte galgga mærkašet sin galloid, gæk læk morastam albmuga ibmelmættomvuođa diti, vai si sestujuvvujek, go varra golgatuvvu, 1—7. Dam gaska go dok doaimatek Hærra goččoma, de rokkadalla profeta, gutte suorggana dam diti, maid son oaidna, Hærra albmuga oudast, mutto oažžo sust dam vastadusa, atte albmuga værredakko læ nuft stuores, atte i son mate dam sæstet, 8—10. Olmai, gutte læ lidnebiktasiguim garvotuvvum, cælkka Hærrai, atte su goččom læ doaimatuvvum, 11.

1. Ja son čuorvoi mu beljidi alla jienain ja celki: Buktet deiki ocatallamid gavpuga bagjeli, juokkehaš su duššadam-nævoines su giedastes!

2. Ja gæča, gutta olbma botte gæino mielde dam bajeb porta čađa, mi læ davas guvllui, juokkehaš su cuvkkijægje nævoines su giedastes, ja sin gaskast læi okta olmai, gutte læi garvvodam lidnebiktasidi, ja gæn alemi guorast legje čallembierggasak; ja si botte sisa ja divvu ječaidæsek væikkealtar gurri.

3. Ja Israel Ibmela hærvasvuotta bagjani bajas kerubi bagjelist, mai bagjelist dat læi, vieso uksalasa lusa, ja son čuorvoi dam olbmai, gutte læi garvvodam lidnebiktasidi, ja gæn alemi guorast legje čallembierggasak. 10, 4.

4. Ja Hærra celki sudnji: Mana gasko čađa gavpuga, gasko čađa Jerusalema, ja daga mærka dai olbmai galloidi, guđek šukkek ja vuobaidek buok dai fastevuođai diti, mak dapatuvvek dam gasko.

2 Mos. 12, 23. Alm. 7, 3.

5. Ja daidi ærrasidi celki son
mu belji gullot: Mannet gavpuga
čađa su maŋest ja časket vuolas!
Allet divte din čalmidædek sæstet
ja allet armoštala!
6. Boarrasid, nuoraid ja niei-
daid ja njuorak manaid ja nissonid
galggabetet di goddet, vai si dus-
šen dakkujuvvujek; mutto epet ov-
tage dain, gæi alde mærkka læ,
galga di guoskatet, ja mu basse
baikest galggabetet di alget. Ja
si algge dain boares olbmain, gu-
đek legje vieso oudabælde.
Alm. 9, 4.
7. Ja son celki sigjidi: Dakket
vieso buttesmættosen ja devddet
ouddašiljoid goddujuvvum olbmui-
guim! Vulgget olgus! Ja si vulgge
olgus ja časke vuolas gavpugest.
8. Ja de dapatuvai, go si časke
vuolas, ja mon baccim, de luoitta-
dim mon mu muođoidam ala ja
čurvvum ja celkkim: Vuoi, Hærra
Hærra! Aigokgo don duššadet
buok, mi læ baccam Israelest, go
don golgatak du suttod Jerusalem
bagjeli?
9. Ja son celki munji: Israel
ja Juda vieso værredakko læ sag-
ga, sagga stuores, ja ænam læ
dievvam varast, ja gavpug læ diev-
va vuoiggadvuođa bodnjamest;
dastgo si celkkek: Hærra læ hæit-
tam ædnama, ja Hærra i oaine.
8, 12.
10. De im aigo dalle monge
diktet mu čalbmam sæstet, ja im
mon aigo armoštallat; sin gæino
aigom mon bigjat sin oaive ala.
11, 21; 16, 43.
11. Ja gæča, dat olmai, gutte
læi garvvodam lidnebiktasidi, ja
gæn alemi guorast legje čallem-
bierggasak, buvti vastadusa ruoktot
ja celki: Mon læm dakkam, nuftgo
don mu goččuk.

10. Kapittal.

Esekiel gulla Hærra su truonos alde
gomovuođa bagjelist goččomen dam olb-
ma, gutte læi lidnebiktasi siste, vieʒʒat
hilaid kerubi lutte ja biđgit daid Jeru-
salem bagjeli gavpuga dai bokte boald-
dem diti, ja son oaidna olbma dakkamen,
nuftgo goččujuvvum læi, 1—8. Profeta
muittala fastain kerubi ja jorri birra
dam oainatusa mielde, maid son vuostas
gærde læi oaidnam Kebar dædnogaddest,
ja oaidna Hærra hærvasvuođa guođđe-
men tempela ja divvomen ječas dam
nuortta-porta gurri, 9—22.

1. Ja mon oidnim, ja gæča,
dam gomovuođa alde, mi læi ke-
rubi oaive bagjelist, læi dego sa-
firgæđge, nuftgo truono habmasaš
oaidnet; son* oidnujuvvui sin bag-
jelist. 1, 26. *Hærra; 18. 19. v.
2. Ja son celki dam olbmai,
gutte læi garvvodam lidnebiktasidi:
Mana sisa jorri gaski, dokko ke-
rubi vuollai, ja dævde du čormai-
dad hilaiguim, daiguim, mak læk
kerubi gaskast, ja biđge daid gav-
pug bagjeli! Ja son manai dokko
sisa mu čalmi oudast.
3. Ja kerubak čuʒʒu vieso olgiš
bælde, go olmai manai sisa, ja
balvva devdi dam siskeb ouddašiljo.
4. Ja Hærra hærvasvuotta bag-
jani bajas kerubi bagjelist vieso
uksalasa lusa, ja viesso devddu-
juvvui balvast, ja ouddašilljo devd-
dujuvvui Hærra hærvasvuođa bait-
temest. 9, 3.
5. Ja kerubi soajai jiedna gul-
lujuvvui gidda dam olgob oudda-
šiljo ragjai, nuftgo dam buokvæ-
galaš Ibmela jiedna, go son sardno.
6. Ja de dapatuvai, go son go-
čoi olbma, gutte læi garvvodam
lidnebiktasidi, cælkededin: Valde
dola dast, mi læ jorri gaskast,
kerubi gaskast! — de manai son
sisa ja divoi ječas jorre balddi.
7. Ja okta kerub geiggi su gie-
đas kerubi guovlost dola guvl-
lui, mi læi kerubi gaskast, ja
valdi dast ja bijai su čormaidi,
gutte læi garvvodam lidnebiktasidi;
ja son valdi dam ja manai olgus.
8. Ja kerubin oidnujuvvui juoga,
mi læi olbmu gieđa habmasaš, sin
soajai vuolde.

9. Ja mon oidnim, ja gæča, njællje jorre legje kerubi baldast, okta jorre guđege kerub baldast, ja jorri habme læi nuftgo krysolit oaidnet. 1, 16 j. n. v.

10. Ja sin hame dafhost, de læi buok njælljasest oktag habme, dego nubbe jorre lifči gasko nubbe jorre siste.

11. Go dak manne, de dak manne sin njælje bælesek guvllui; æi dak jorgetam, go dak manne, mutto dam baikkai, gosa oaivve læi, manne dak dam maŋest; æi dak jorgetam, go dak manne.

12. Ja obba sin rumaš ja sin sælgek ja sin gieđak ja sin soajak ja jorrek legje dievva čalmin birra buok, buok sin njællje jorre. 1, 18.

13. Jorrek goččujuvvujegje mu belji gullot joraldakkan.

14. Ja njællje amadajo legje juokke ovtast; vuostača amadagjo læi kerub* amadagjo, ja nubbe amadagjo læi olbmu amadagjo, ja goalmada legjona amadagjo, ja njæljada goaskema amadagjo. 1, 6. 10. *d. l. vuovsa.

15. Ja kerubak bagjanegje; dak legje dak hægalašak, maid mon legjim oaidnam Kebar dædnogaddest. 1, 3 j. n. v. 43, 3.

16. Ja go kerubak manne, de manne jorrek sin baldast, ja go kerubak bajedegje sin soajaidæsek bagjanam varas ædnamest bajas, de æi jorgetam jorrekge sin bælest erit. 1, 19 j. n. v.

17. Go dok orru, de orru dakge, ja go dok bagjanegje, de bagjanegje dakge daiguim; dastgo hægalašai vuoigŋa læi dai siste.

18. Ja Hærra hærvasvuotta manai olgus vieso uksalasast ja čuožoi kerubi bagjelist. 4. v.

19. Ja kerubak bajedegje sin soajaidæsek ja bagjanegje ædnamest mu čalmi oudast, go si manne olgus, ja jorrek sin baldast; ja si bissanegje Hærra vieso nuorttaporta uksaraige ouddi, ja Israel Ibmela hærvasvuotta læi sin bajabælde.

20. Dak legje dak hægalašak, maid mon legjim oaidnam Israel Ibmela vuolde Kebar dædnogaddest, ja mon arvvedim, atte dak legje kerubak. 1, 3 j. n. v.

21. Njællje amadajo legje juokke ovtast, ja njællje soaja legje juokke ovtast, ja juoga, mi læi olbmu gieđai habmasaš, læi sin soajai vuolde.

22. Ja sin muođoi hame dafhost, de dak legje dak muođok, maid mon legjim oaidnam Kebar dædnogaddest, dat læi sin habme ja si ječa; juokke okta sist manai njuolgga ouddan. 1, 9.

11. Kapittal.

Esekiel dolvvujuvvu dalkest tempela nuortta-porta lusa ja oaidna dobbe 25 olbma, guđek, vaiko si læk ibmelmættomak, doivvuk, atte si galggek rafhest ja oagjebasvuođast gavpugest orrot. Hærra goččo profeta gulatet sigjidi, atte si dam sagjai galggek amas olbmuin (Kaldealažain) dolvvujuvvut erit gavpugest ja goddujuvvut ædnam raji alde, 1—12. Go muttom sist, Pelatja, jabma, go profeta læ dam gulatæmen, de son suorgganemin rokkadalla Hærrast, vai son sæstaši Israel bacatasa, ja de son oažžo dam loppadusa Hærrast, atte son aiggo fuola adnet dain eritdolvvujuvvum olbmuin, gæid dak baccam olbmuk æi šat loga gullat Ibmel albmugi, doalvvot sin ruoktot sin ædnami ja dakkat sin vuoiŋalaš ođasmattujuvvum almugen, mutto daidi, guđek æppe-ibmelid balvvalek, aiggo son mavsatet sin dagoi mielde, 13—21. Hærra hærvasvuotta guođđa gavpuga ja manna Olljovarrai, 22. 23. Esekiel dolvvujuvvu ruoktot Kaldeai, gost son gulat daidi eritdolvvujuvvum olbmuidi, maid Hærra læi addam sudnji oaidnet, 24. 25.

1. Ja dalkke bajedi muo bajas ja doalvoi muo Hærra vieso nuorttaporta lusa, mi læ nuortas guvllui, ja gæča, porta uksaraige guorast legje vitta goalmad lokkai olbma, ja mon oidnim sin gaskast

Jaasanja, Assur barne, ja Pelatja,
Benaja barne, albmuga oaivamu-
ǯaid. 3, 14; 8, 3.
2. Ja son* celki munji: Olbmu
bardne! Dak læk dak olbmak,
guđek hutkek værrevuođa ja addek
baha rađid dam gavpugest,
* Hærra.
3. guđek celkkek: Viesok æi
šadda farga huksijuvvut*; dat**
læ batte, ja mi læp bierggo.
*Jer. 29, 5. **gavpug.
4. Damditi profetastala sin vuo-
stai, profetastala, don olbmu
bardne!
5. Ja Hærra Vuoigŋa bođi mu
bagjeli, ja son celki munji: Cælke:
Nuft cælkka Hærra: Nuft di le-
pet cælkkam, Israel viesso, ja daid
jurddagid, mak bagjanek din vuigŋi,
daid mon dovdam.
6. Di lepet dakkam din goddu-
juvvum olbmuidædek ædnagen dam
gavpugest, ja di lepet dævddam
dam balggaid goddujuvvum olb-
muiguim. 7, 23; 9, 9.
7. Damditi, nuft cælkka Hærra
Hærra: Din goddujuvvum olb-
muk, gæid di lepet bigjam dam
gasko, dak læk bierggo, ja dat læ
batte; mutto di galggabetet dolv-
vujuvvut olgus dam gasko.
8. Miekest di ballabetet, ja
mieke aigom mon diktet din bag-
jeli boattet, cælkka Hærra Hærra.
3 Mos. 26, 14. 25.
9. Ja mon aigom doalvvot din
olgus dam gasko ja addet din ab-
masi gitti, ja mon aigom doallat
duomo din bagjel.
10. Mieke oudast galggabetet
di gaččat; Israel raje alde aigom
mon din dubmit, ja di galggabetet
dovddat, atte mon læm Hærra.
2 Gon. 25, 6. 7. 18 j. n. v. Jer. 39, 5. 6;
52, 9. 10. 24 j. n. v.
11. I dat galga šaddat digjidi
batten, ja epet di galga šaddat
bierggon dam gasko; Israel raje
alde aigom mon din dubmit.
12. Ja di galggabetet dovddat,
atte mon læm Hærra, mon, gæn
bakkomi siste di epet læk vagjo-
lam, ja gæn lagai mielde di epet
læk dakkam; mutto dai bakenlaš
albmugi lagai mielde, mak læk din
birra, lepet di dakkam.
13. Ja de dapatuvai, go mon
profetastallim, de jami Pelatja,
Benaja bardne, ja mon luoittadim
mu muođoidam ala ja čurvvum alla
jienain ja celkkim: Vuoi, Hærra
Hærra! Aigokgo don aibas loapa-
tet Israel bacatasa? 9, 8.
14. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
15. Olbmu bardne! Du vieljak,
du vieljak, du lagas fuolkek, ja
obba Israel viesso, dat obbanaga*,
læk dak, gæidi Jerusalem assek
celkkek: Adnet ječaidædek gukkas
erit Hærrast! Migjidi læ ænam
addujuvvum oabmen.
*dast sardnujuvvu sin birra, gæk oktan
Jekonjain legje eritdolvvujuvvum Babeli;
2 Gon. 24, 12 j. n. v.
16. Damditi cælke: Nuft cælk-
ka Hærra Hærra: Go mon dik-
tim sin mannat gukkas bakenlaš
albmugi gaski, go mon biđgijim
sin ædnamidi, de šaddim mon oane-
kaš aige sigjidi basse baikken*
dain ædnamin, gosa si legje boat-
tam. Jer. 24, 5. *Es. 8, 14.
17. Damditi cælke: Nuft cælk-
ka Hærra Hærra: Mon aigom
čokkit din albmugi lutte ja čoag-
get din ædnamin, gosa di lepe
biđgijuvvum, ja mon aigom addet
digjidi Israel ædnama. Jer. 23, 3.
18. Ja si galggek boattet dokko,
ja si galggek javkkadet buok dam
goalosvuođaid ja buok dam faste-
vuođaid dast erit.
19. Ja mon aigom addet sigjidi
ovta vaimo, ja ođđa vuoiŋa aigom
mon addet sin sisa, ja mon aigom
eritvalddet gæđgevaimo sin oaǯest
ja addet sigjidi oaǯǯevaimo,
18, 31; 36, 26. 5 Mos. 30, 6. Jer. 24, 7.
20. vai si vagjolifče mu bakkomi
siste ja doalaše mu lagaid ja da-

gaše dai mielde; ja si galggek læt mu almug, ja mon aigom læt sin Ibmel. 34, 30; 36, 28. Jer. 31, 33. Sak. 8, 8. Ebr. 8, 10.

21. Mutto si, gæi vaibmo vagjola sin goalosvuođai ja fastevuođai* vaimo mielde, sin gæino aigom mon bigjat sin oaive ala, cælkka Hærra Hærra.
*sin æppe-ibmeli. 9, 10; 16, 43.

22. De bajedegje kerubak sin soajaidæsek, ja jorrek legje sin baldast, ja Israel Ibmela hærvasvuotta læi sin bajabælde. 9, 3; 10, 1.

23. Ja Hærra hærvasvuotta bagjani bajas gavpuga gasko, ja dat orosti dam vare ala, mi læ gavpuga nuorttalist.

24. Ja dalkke bajedi muo bajas ja doalvoi muo oainatusa siste, Ibmel Vuoiŋa siste, Kaldeai, dai eritdolvvujuvvum olbmui lusa; ja oainatus, maid mon legjim oaidnam, bagjani bajas mu lutte erit. 3, 14. 15; 8, 3.

25. Ja mon sardnum daidi eritdolvvujuvvum olbmuidi buok Hærra sanid, maid son læi addam muo oaidnet.

12. Kapittal.

Guovte ouddagovva-dago bokte, mak maidai sani bokte čilggijuvvuba, galgga profeta gulatet dam vuostehagolaš albmugi, man gaskast son ælla, gonagasa (Sedekiasa) ja Jerusalema assi eritdolvvujume fanggavutti, man bokte si, gidda muttom harvvasi muddoi, galggek hævvanet, 1—16, ja albmuga morraša ja suorgganæme ædnama duššadume diti, 17—20. Son galgga maidai gulatet bilkkedegjidi, atte Hærra sadne i galga duššen šaddat, mutto galgga ollašuvvut, ja buok værre-profetastallam Israel gaskast galgga loapatuvvut, 21—25, ja atte dat i galga šaddat æska gukkes aige gæčest, mutto farga, 26—28.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Dam vuostehagolaš vieso gasko don asak, sin gaskast, gæin læk čalmek, maiguim oaidnet, mutto æi oaine, ja bæljek, maiguim gullat, mutto æi gula; dastgo vuostehagolaš viesso si læk. Es. 6, 9. 10. Jer. 5, 21.

3. Ja don, olbmu bardne, rabed aldsesad sirddemgalvo, ja vagjol olgus bæivveg sin čalmi oudast, ja don galgak vagjolet du baikestad nubbe baikkai sin čalmi oudast. Noago si de šaddaše oaidnet; dastgo vuostehagolaš viesso si læk. Jer. 46, 19; 26, 3; 36, 3. 7.

4. Ja don galgak doalvvot du galvod olgus bæivveg sin čalmi oudast nuftgo sirddemgalvo, ja ješ galgak don vuolgget ækkedest olgus sin čalmi oudast, nuftgo si, guđek vulggek golgolašvutti.

5. Gaiko ječad sin čalmi oudast sæine čađa, ja doalvo dam olgus dam čađa!

6. Sin čalmi oudast galgak don dam valddet oalgad ala; sævdnjaden galgak don dam doalvvot olgus; du muođoidad galgak don gokčat, nuft atte don ik oaine ædnama; dastgo varrim-mærkkan læm mon bigjam du Israel vissui. 11. v.; 24, 24. 27.

7. Ja mon dakkim nuft, moft munji læi goččujuvvum; mu galvvom dolvvum mon olgus bæivveg nuftgo sirddemgalvo, ja ækkedest gaikkum mon ječčam sæine čađa gieđainam; sævdnjaden dolvvum mon dam olgus; oalggam ala valddim mon dam sin čalmi oudast.

8. Ja Hærra sadne dapatuvai munji iđđedest naft:

9. Olbmu bardne! Igo Israel viesso, dat vuostehagolaš viesso, læk cælkkam dudnji: Maid don dagak?

10. Cælke sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Dat guoddem mærkaša Jerusalem oaivamužža* ja buok Israel vieso, mi læ sin** gaskast. *Sedekiasa. **Jerusalem assi.

11. Cælke: Mon læm varrimmærkkan digjidi; nuftgo mon læm dakkam, nuft galgga singuim dak-

kujuvvut; golgolašvutti, fanggavutti
galggek si vagjolet.
12. Ja oaivamuš, gutte læ sin
gaskast, galgga valddet su galvos
oalges ala sævdnjaden ja mannat
olgus; muvra čađa galggek si gaik-
kot doalvvom varas su dam čađa
olgus; su muođoides galgga son
gokčat, amas son oaidnet ædnama
su čalmidesguim. Jer. 39, 4.
13. Ja mon aigom lebbit mu
fierbmam su bagjeli, ja son galg-
ga darvetuvvut mu nuottai, ja
mon aigom doalvvot su Babeli
Kaldealašai ædnami; mutto dam
i son galga oaidnet*, ja dobbe
galgga son jabmet.
17, 20. *2 Gon. 25, 7.
14. Ja buok, mi læ su birra,
su væke, ja buok su vægaid aigom
mon biđgit buok biegai ouddi, ja
mieke aigom mon olgus gæsset sin
maŋŋai. 5, 2.
15. Ja si galggek dovddat, atte
mon læm Hærra, go mon biđgim
sin albmugi gaski ja botkotam sin
ædnamidi.
16. Daddeke aigom mon diktet
ucca jovkuča sist baccet miekest,
nælgest ja rottodavdast, vai si
muittalifče buok sin fastevuođaid
albmugi gaskast, gosa si bottek,
ja si galggek dovddat, atte mon
læm Hærra.
17. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
18. Olbmu bardne! Du laibad
galgak don borrat doargestemin,
ja du čacad galgak don jukkat
rabaidemin ja morrašin.
19. Ja don galgak cælkket æd-
nam albmugi: Nuft cælkka Hær-
ra Hærra Jerusalem assi birra,
Israel ædnam birra: Sin laibesek
galggek si borrat morrašin, ja sin
čacesek galggek si jukkat suorgga-
nemin, damditi go dam* ænam
galgga šaddat avddemen ja masset
su dievasvuođas buok dam assi
vækkavaldalaš dagoi diti.
4, 16. 17. *Jerusalema.

20. Ja gavpugak, gost olbmuk
assek, galggek avddemen dakku-
juvvut, ja ænam galgga šaddat
mæccen, ja di galggabetet dovddat,
atte mon læm Hærra.
21. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
22. Olbmu bardne! Mi sadne-
vagjasid dat læ, maid di adnebetet
Israel ædnamest, go di cælkkebe-
tet: Aigge gukkan, ja juokke oai-
natus duššа.
Es. 5, 19. Jer. 17, 15. 2 Petr. 3, 4.
23. Damditi cælke sigjidi: Nuft
cælkka Hærra Hærra: Mon ai-
gom addet dam sadnevagjasa
nokkat, ja æi si galga dam šatan
æmbo adnet njalmestæsek Israe-
lest; mutto cælke sigjidi: Lakka
læ aigge ja juokke oainatusa sadne!
7, 7.
24. Dastgo i šatan æmbo galga
læt mikkege duššalaš oainatusaid
ige mikkege fillijægje einostusaid
Israel vieso siste;
25. dastgo mon, Hærra, mon
sarnom dam sane, maid mon sar-
nom, ja dat galgga šaddat, i dat
galga gukkeb ajetuvvut; dastgo din
beivin, don vuostehagolaš viesso,
sarnom mon ovta sane ja dagam
dam, cælkka Hærra Hærra.
26. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
27. Olbmu bardne! Gæča, Is-
rael viesso cælkka: Dat oainatus,
maid son oaidna, ollašuvvu æska
ædnag beivi gæčest, ja gaidos aigi
birra son profetastalla.
28. Damditi cælke sigjidi: Nuft
cælkka Hærra Hærra: I mik-
kege buok mu sanin galga gukkeb
ajetuvvut; dat sadne, maid mon
sarnom, dat galgga šaddat, cælkka
Hærra Hærra. Hab. 2, 3.

13. Kapittal.

Esekiel čuorvvo vuoi værre-profetai
bagjel, guđek æi læk maidege dakkam
albmuga bæstem varas, mutto duššе læk

nannim dam dam ibmelmættomvutti, loppededinæsek dasa rafhe ja oasalašvuođa; Hærra galgga boatte duomo bokte čajetet sin einostusai gielesvuođa ja hævatet sin ječaidæsek su albmuges gaskast erit, 1—16. Profeta čuorvvo maidai vuoi dai værre-profetnissoni baggjel, gudek laibe diti vahagattek sieloid sin gieles-einostusaidæsek bokte; Hærra galgga diktet sin vahaglaš bargo nokkat, 17—23.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Profetastala Israel profetai vuostai, gudek profetastallek, ja cælke sigjidi, gudek profetastallek ječaidæsek vaimost: Gullet Hærra sane!

34, 2. Jer. 23, 1 j. n. v.

3. Nuft cælkka Hærra Hærra: Vuoi dai jallas profetai baggjeli, gudek mannek sin ječaidæsek vuoiŋa mielde ja dam mielde, maid si æi læk oaidnam! Jer. 23, 31.

4. Nuftgo riebanak hævvo-bacatasai gaskast læk du profetak, Israel!

5. Epet di læk gorgŋom bajas muvrraragoidi ja epetge læk bajasdakkam muvra Israel vieso birra, bittem varas bæladek soađe siste Hærra bæive. 22, 30.

6. Si læk oaidnam duššalašvuođa ja gieles-einostusa, si, gudek celkkek: Nuft cælkka Hærra, ja Hærra i læk dadde sin vuolgatam, ja gudek doivvuk sin sanidæsek nanostusa. 22, 28. Jer. 23, 16. 26. 31.

7. Igo dat læk duššalaš oainatus, maid di lepet oaidnam, ja gieles-einostus, maid di lepet sardnom? Di cælkkebetet: Nuft cælkka Hærra, ja im mon daddeke læk sardnom.

8. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go di sardnobetet duššalašvuođa ja oaidnebetet giellasid, damditi, gæča, de aigom mon din lusa boattet, cælkka Hærra Hærra.

9. Ja mu gietta galgga læt dai profetai vuostai, gudek oidnek duššalašvuođa ja einostek giellasid; mu albmuga rađđadallam-særvest æi si galga læt, ja Israel vieso girjai æi si galga sisačallujuvvut, ja Israel ædnami æi si galga boattet, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra Hærra,

10. dainago, duođai, dainago si læk čagjedattam mu albmuga, cælkededin: Rafhe! — ja i læk dadde mikkege rafhid. Go dat* hukse sæine, gæča, de si vuiddek dam luovos galkain.

*almug. Jer. 6, 14; 8, 11. Mik. 3, 5. 1 Tes. 5, 3. Esek. 22, 28.

11. Cælke daidi galkkavuiddidi, atte dat šadda gaččat; boattemen læ doiddevaš stoačče-arvve, ja di, čuormasgæđgek, galggabetet gaččat, ja ramadakbiegga galgga sisagaikkot. Matt. 7, 27.

12. Ja gæča, go sæidne læ gaččam, igo dalle šadda digjidi celkkujuvvut: Gost læ galkka, maina di dam vuoidaidek?

13. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Duođai, mon aigom mu suttostam diktet ramadakbiega gaikkot sisa, ja mu moarest galgga boattet doiddevaš stoačče-arvve, ja mu suttost čuormasgæđgek olles duššadubmen.

14. Ja mon aigom vuolasgaikkot sæine, maid di lepet vuoiddam luovos galkain, ja nordastet dam ædnami, ja dam vuođđodus galgga rappujuvvut, ja go dat* gačča, de galggabetet di hævvanet dam gasko, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra. *Jerusalem.

15. Ja mon aigom ollašuttet mu suttom sæine ala ja sin ala, gudek vuidde dam luovos galkain, ja mon aigom cælkket digjidi: Sæidne i læk šatan, æige sige, gudek dam vuidde,

16. Israel profetak, gudek profetastalle Jerusalem birra ja oidne rafhe-oainatusaid dasa, ja i læk dadde mikkege rafhid, cælkka Hærra Hærra.

17. Ja don, olbmu bardne!

Jorggal du muođoidad du albmugad nieidai vuostai, guđek profetastallek ječaidæsek vaimost, ja profetastala sin vuostai

18. ja cælke: Nuft cælkka Hærra Hærra: Vuoi sigjidi, guđek gorruk gokčasid buok mu giettalađđasi bagjeli ja dakkek gapperid olbmuidi juokke allodagast, darvetam varas sieloid! Mu albmuga sieloid di darvetepet, ja din sieloidædek di bisotepet hægast.

19. Ja di æppebasotepet muo mu albmugam gaskast soames bivggečormai diti ja soames laibbebittai diti, goddem varas sieloid, mak æi galga jabmet, ja bisotam varas sieloid hægast, mak æi galga ællet, gielestedinædek mu albmuga, mi gulddala giellasid. Mik. 3, 5; 2, 11.

20. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon aigom din gokčasi lusa boattet, maiguim di darvetepet sieloid nuftgo loddid, ja mon aigom gaikkot daid erit din gieđain, ja daid sieloid, maid di darvetepet, daid sieloid aigom mon luovos luoittet nuftgo loddid.

21. Ja mon aigom gaikodet din gapperid ja bæstet mu albmugam din gieđast, ja æi si galga šatan æmbo šaddat din gieđast bivddamuššan, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

22. Dađemielde go di gielesvuođa bokte hærdotuttebetet dam vanhurskasa vaimo, imge mon læk moraštattam su, ja nanosmattebetet dam ibmelmættoma gieđaid, amas son jorgidet su baha gæinostes, vai mon ožušim diktet su ællet, Jer. 23, 14.

23. damditi epet di galga šatan æmbo oaidnet duššalašvuođa ja epet einostet værre-einostusa, ja mon aigom bæstet mu albmugam din gieđast, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

14. Kapittal.

Esekiel gulat daidi guoktelažaidi, guđek botte su lusa jærram varas Hærrast, vaiko sin vaibmo læi gidda sin æppe-ibmelin, atte Hærra i aigo vastedet sigjidi sani bokte, mutto dago bokte, duššadedin sin, manditi son nævvo sin jorggalet ječaidæsek, 1—8. Jos profeta divtaši ječas fillitallat sigjidi vastedet, de galgga son gillat sæmma rangaštusa, 9—11. Go Hærra vuolgata rangaštusaid suddolaš ædnama bagjeli, de æi galga vela dak ibmelbalolažamusakge mattet gagjot ærrasid go ješječaidæsek; nuft galggek su rangaštusai bokte Jerusalem bagjel buokak hævvanet gidda soames harvvai muddoi, guđek galggek eritdolvvujuvvut Babeli, mutto dušše dam varas, vai si lifče duođaštussan Hærra vanhurskes rangaštusa birra dam ibmelmættom gavpuga bagjel, 12—23.

1. Ja muttomak Israel vuorrasin botte mu lusa, ja si čokkanegje mu muođoi ouddi. 20, 1.

2. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

3. Olbmu bardne! Dak olbmak læk valddam sin fastes æppe-ibmelidesek sin vaibmosæsek, ja mi sigjidi læ nordastussan værredakkoi, dam læk si bigjam sin muođoidæsek ouddi; galgašimgo mon addet ječčam sist jæratuvvut?

4. Damditi sarno singuim ja cælke sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Juokke okti Israel viesost, gutte valdda su fastes æppeibmelides su vaibmosis ja bigja dam, mi læ sudnji nordastussan værredakkoi, su muođoides ouddi ja de boatta profeta lusa, sudnji aigom mon, Hærra, ješ vastedet* su fastes æppe-ibmeli ædnagvuođa diti, *rangaštægje dago bokte; 8. v.

5. doppim varas Israel vieso sin vaimo siste, dainago si buokakrakkan læk gaiddam must erit sin fastes æppe-ibmelidesek bokte.

6. Damditi cælke Israel vissui: Nuft cælkka Hærra Hærra: Jorgideket ja erit jorggaleket ječaidædek buok din fastes æppe-ibmelidadek bælest ja erit jorggaleket

din muođoidædek buok din fastevuođainædek!

7. Dastgo juokke okta Israel viesost ja dain abmasin, guđek orruk Israelest, gutte ærot ječas must erit ja valdda su fastes æppeibmelides su vaibmosis ja bigja dam, mi læ sudnji nordastussan værredakkoi, su muođoides ouddi, ja de boatta profeta lusa jæratam diti must oudastes, sudnji aigom mon, Hærra, ješ vastedet mu lakasam.

8. Ja mon aigom bigjat mu muođoidam dam sæmma olbma vuostai ja duššadet su, nuft atte son šadda mærkkan ja sadnevajasen, ja hævatet su mu albmugam gaskast, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.
5 Mos. 28, 37. Jer. 24, 9.

9. Ja go profeta dikta ječas fillijuvvut ja sardno muttom sane, de læm mon, Hærra, fillim dam sæmma profeta, ja mon aigom geiggit mu giettam su vuostai ja eritsikkot su mu albmugam Israel gaskast. 1 Gon. 22, 20 j. n. v.

10. Ja si galggek guoddet sin værredagosek; nuftgo gævva dam jærre værredago dafhost, nuft galgga gævvat profetage værredago dafhost,

11. amas Israel viesso šatan æmbo čagjedet must erit ige šatan æmbo duolvvadet ječas buok su bagjelduolbmamidesguim; de galggek si læt mu almug, ja mon galgam læt sin Ibmel, cælkka Hærra Hærra. 11, 20.

12. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

13. Olbmu bardne! Go ænam suddod mu vuostai ja dakka oskaldasmættomvuođa, ja go mon geiggim mu giettam dam vuostai ja doajam laibe soabbe dasa ja vuolgatam nælge dasa ja erithævatam dast olbmuid ja omid, 4, 16.

14. ja jos dak golbma olbma, Noah, Daniel ja Job, lifče dam gasko, de galgaše dušše dak gagjot sin sielosek sin vanhurskesvuođasek bokte, cælkka Hærra Hærra.

15. Jos mon divtašim mæccespirid mannat ædnam čađa, ja dak dagaše dam manatæbmen, ja dat šaddaši mæccen, nuft atte i guttege vagjolivče dam čađa spiri diti,
3 Mos. 26, 22.

16. de æi galgaše, nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, dak golbma olbma dam gasko gagjot æi barnid æige nieidaid; aivestassi si galgaše gagjujuvvut, mutto ænam galgaši šaddat mæccen.

17. Daihe jos mon divtašim mieke boattet dam sæmma ædnama bagjeli ja cælkašim: Miekke galgga mannat ædnama čađa, ja mon erithævatifčim dast olbmuid ja omid,

18. ja jos dak golbma olbma lifče dam gasko, nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, de æi si galgaše gagjot barnid æige nieidaid; mutto aivestassi si galgaše gagjujuvvut.

19. Daihe jos mon vuolgatifčim rottodavda dam sæmma ædnami ja golgatifčim mu suttom dam bagjeli varain, hævatam varas dast olbmuid ja omid, 3 Mos. 26, 25.

20. ja jos Noah, Daniel ja Job lifče dam gasko, nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, de æi si galgaše gagjot barne æige nieida; sin ječaidæsek sielo galgaše si gagjot sin vanhurskesvuođasek bokte.

21. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Maidai go mon vuolgatam mu njællje hirbmadlaš rangaštussam, mieke ja nælge ja mæccespirid ja rottodavda, Jerusalem bagjeli, erithævatam varas dast olbmuid ja omid,
3 Mos. 26, 22—26.

22. ja gæča, dasa baccek muttom batarussi bæssam olbmuk, dak, guđek erit dolvvujuvvujek, barnek ja

nieidak, — gæča, de galggek si
mannat olgus din lusa, ja di galg-
gabetet oaidnet sin balgga ja sin
dagoid, ja di galggabetet jeđđit
ječaidædek dam oasetesvuođa diti,
maid mon diktim boattet Je-
rusalem bagjeli, buok dam diti,
maid mon diktim boattet dam bag-
jeli.
23. Ja si galggek jeđđit din, go
di oaidnebetet sin balgga ja sin
dagoid, ja di galggabetet dovdidet,
atte im mon alma ašetaga læk
dakkam maidege buok dast, maid
mon læm dakkam dam vuostai,
cælkka Hærra Hærra.

15. Kapittal.

Nuftgo mæcce-vidnemuorra, erinoamačet go dat læ guorbbam, i dokke manenge, ærrebgo aibas bolddujuvvut, nuft læ dam čagjedam ja gosi duššaduvvum Israeli dušše olles hævvanæbme vuorddemest, 1—8.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
2. Olbmu bardne! Mi buoreb-
vuođaid læ vidnemuorast buok æra
muorai ektui, dat suorgge, mi læ
šaddam oktan vuovde muorain*?

*d. l. mi læ šaddam mæcce-muorran.

3. Valddujuvvugoson dast muor-
ra dakkam varas duoje dast? Daihe
valddujuvvugo dast navlle hænga-
stam varas maidege bierggasid dam
ala?
4. Gæča, dat addujuvvu dolli
biebmon; dolla loapat dam guovte
gæče, ja dam gaskabaikke guorbba;
galgašigo dat dalle dokkit mange
duogjai? Joh. 15, 6.
5. Gæča, go dat læi olles, de i
dakkujuvvum mikkege dujid dast;
man sagga ucceb, go dolla læ
loapatam dam, ja dat læ guorb-
bam! Galgašigo dast vela mattet
dakkujuvvut mikkege dujid?
6. Damditi, nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Nuftgo vidnemuorra
læ vuovde muorai gaskast, maid
mon addam dolli biebmon, nuft
dagam mon Jerusalem assiguim.
7. Ja mon aigom bigjat mu
muođoidam sin vuostai; dolast læk
si olgus vuolggam, ja dolla galgga
loapatet sin, ja di galggabetet
dovddat, atte mon læm Hærra, go
mon bijam mu muođoidam sin
vuostai.
8. Ja mon aigom dakkat ædnama
mæccen, dađemielde go si læk dak-
kam oskaldasmættomvuođa, cælkka
Hærra Hærra.

16. Kapittal.

Nieida gova vuolde, gæn Hærra læ gavdnam stuoremus varnotesvuođa siste, bajasbiebmam ja dasto naittusi valddam ja čiŋatam hærvvasæmus čiŋaiguim, mutto gutte daddeke læ rikkom su oskaldasvuođas furrušedin ollo æra olbmaiguim, muittala profeta dam valljogas armo ja dai ædnaggærddasaš buoredagoi birra, maid Hærra gidda vuostas aige rajest læ čajetam Judai, ja erinoamačet dam litto birra, maid son læ daina dakkam, 1—14. Juda læ almake læmaš æppegulolaš ja rikkom su littos Hærrain addededin ječas manggagærddasæmus ja fastemus æppe-ibmelbalvvalussi, nuft atte dat læ suddodam sagga æmbo go sikke Israel (dak loge sokkagodde) ja dak čiegŋalebmuset jorralam bakenak, 15—34. Damditi aiggo Hærra rangaštet dam garraset ja addet dam bakeni gitti, 35—52. Daddeke aiggo son fastain armetet sikke Israel ja bakeni bagjeli ja ođasmattet su littos daina, 53—63.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
2. Olbmu bardne! Dieđet Je-
rusalemi dam fastevuođaid
22, 2. Es. 58, 1.
3. ja cælke: Nuft cælkka Hær-
ra Hærra Jerusalemi: Du sur-
gidæbme ja du maddo læ Ka-
nanitalažai ædnamest; Amoritalaš
læ du acče, ja Hetitalaš nisson
læ du ædne. 45. v. Sus. (Dan. 13.) 56. v.
4. Ja du riegadæbme šaddai
nuft: Dam bæive, go don riega-
dik, de du nappe i šaddam ga-
skatčuppujuvvut, ja ik don bassujuv-
vum buttesen čacin, ja ik ruvvi-

juvvum saltin ikge gissujuvvum giessagâssi.

5. I mikkege čalmid njuorranam du vuostai, nuft atte mikkege dast dakkujuvvui duina, ja nuft atte armetuvvui du bagjeli; mutto don suppijuvvik dokko mæccai, damditi go don fastašuvvik dam bæive, go don riegadik.

6. Dalle mannim mon du mæddel ja oidnim du gišvardæmen du varaidad siste, ja mon celkkim dudnji: Don, gutte vællak dast du varaidad siste, æle! Duođai, mon celkkim dudnji: Don, gutte vællak dast du varaidad siste, æle!

7. Ædnag duhaten, nuftgo ædnam šaddoid, dakkim mon du, ja don šaddik ja sturruk ja jovddik stuoremus čabbesvutti; čiǯǯek šadde čavggaden, ja du vuovtak šadde. Mutto don legjik alas ja rabas.

8. De mannim mon du mæddel ja oidnim du, ja gæča, dat læi du aigge, rakisvuođa aigge, ja mon lebbijim mu hælbmam du bagjeli ja gokčim du hæppadid, ja mon vurdnum dudnji oskaldasvuođa ja dakkim litto duina, cælkka Hærra Hærra, ja don šaddik mu oabmen.
Jer. 2, 2. Rut. 3, 9. 2 Mos. 24, 3 j. n. v.

9. Ja mon bassim du čacin ja doiddim du vara dust erit, ja mon vuiddim du oljoin.

10. Ja mon bivtastim du hervvijuvvum biktasiguim ja gamatim dudnji takasnakke-gabmagid, ja mon čadnim fines lidnegarvo du birra ja gokčim du silkin.
Salm. 45, 15.

11. Ja mon čiŋatim du čiŋaiguim, ja mon bigjim giettabaddid du gieđai birra ja viđje du čæbet birra.

12. Ja mon bigjim riegga du njunnai ja bælljerieggaid du beljidi ja čabba kruono du oaivvai.

13. Ja don čiŋatik jećad gollin ja silbain, ja du biktasak legje fines lidne ja silkke ja hervvijuvvum lađđe; fines jafoid ja honniga ja oljo borrik don, ja don šaddik sagga, sagga čabbesen ja šaddik vuogasen gonagasvutti.

14. Ja du namma bæggegođi albmugi gaski du čabbesvuođa diti; dastgo olles læi dat mu hærvasvuođa diti, maid mon legjim bigjam du ala, cælkka Hærra Hærra.

15. Mutto don dorvastik du čabbesvuođad ala ja furrušik du namad ala dorvastedin, ja don golgatik du fuorravuođad juokkehaǯa bagjeli, gutte manai mæddel; sudnji šaddai dat* oassen.
*du čabbesvuotta.

16. Ja don nullik du biktasidad ja dakkik aldsesad girjag dievaid ja furrušik dai alde; daggarvuotta i galga læt ige dapatuvvat.

17. Ja don valddik du hærvas galvoidad mu gollest ja mu silbast, maid mon legjim dudnji addam, ja dakkik aldsesad olbma govaid, ja don furrušik daiguim.
7, 19. 20. Hos. 2, 8.

18. Ja don valddik du hervvijuvvum biktasidad ja gokčik daiguim daid, ja mu oljo ja mu suovvasa bigjik don dai ouddi.

19. Ja mu laibe, maid mon addim dudnji, daid fines jafoid ja oljo ja honniga, maid mon legjim addam dudnji borrat, daid bigjik don dai ouddi njalgga hagjan; nuft dat dapatuvai, cælkka Hærra Hærra.
Hos. 2, 8.

20. Ja don valddik du barnidad ja du nieidaidad, maid don legjik munji riegadattam, ja oaffaruššik sin daidi, vai dak boraše sin; læigo dat dudnji bære uccan, atte don furrušik,
2 Gon. 16, 3; 17, 31; 23, 10. Jer. 7, 31; 19, 5. Esek. 20, 26.

21. go don njuvvik mu manaid ja addik sin dokko, go don diktik sin mannat dola čađa dai diti?

22. Ja buok du fastevuođaidad ja du furrušæmad siste ik don muittam du nuorravuođa beividad,

go don legjik alas ja rabas ja gišvardik du varaidad siste.
23, 19; 16, 6. 7.

23. Ja dat dapatuvai buok du bahavuođa maŋŋel (vuoi, vuoi dudnji! cælkka Hærra Hærra),

24. de huksijik don aldsesad gomo čïega* ja dakkik aldsesad dieva juokke balggai**.
31. 39. v. *nuskušæbmai. **2 Muit. 28, 24.

25. Juokke balgesæro gurri huksijik don du dievad ja hæppašuttik du čabbesvuođad ja lebbijik du julgidad juokke ovta ouddi, gutte manai mæddel, ja don dakkik ollo fuorravuođa. Jer. 11, 13. Hos. 10, 1.

26. Ja don furrušik Egypten barniguim, du rannaidadguim, gæin læ stuora oažže, ja don dakkik ollo fuorravuođa muo moaratuttem varas.

27. Ja gæča, mon geiggijim mu giettam du vuostai ja uccodim du asatuvvum oase, ja mon addim du sin anestume halddoi, guđek du vašotegje, Filistalažai nieidai gitti, guđek hæppanadde du hæpadlaš gæino diti.

28. Ja don furrušik Assur barniguim, dainago don ik læm gallanam, ja don furrušik singuim ja ik vela gallanam. 23, 5. 12.

29. Ja don dakkik ollo fuorravuođa gavppe-olbmai ædnamin, Kaldeain; mutto ik don gallanam vela dainage. 17, 4.

30. Man astam læi du vaibmo, cælkka Hærra Hærra, go don dakkik buok dam, hæbotes fuorranissona dagoid,

31. go don huksijik du gomo čiegad juokke balgesæro gurri ja dakkik du dievad juokke balggai, ja ik don læm nuftgo fuorranisson, go don bagjelgeččik fuorrabalka.

32. Vuoi fuorranisson, gutte su boadnjas sagjai vuostaivaldda abmasid!

33. Buok fuorranissonidi addujuvvujek addaldagak; mutto don addik buok du rakistegjidasad du addaldagaidad ja balkatik sin, vai si boađaše du lusa buok birrasin furrušam varas duina.

34. Ja dudnji dapatuvai æra lakai go æra nissonidi, go don furrušik, ige oktage viekkam du maŋŋai furrušet, ja go don addik furrušambalka, ja furrušambalkka i dudnji addujuvvum; de šaddik don jorgo lakai ærrasi ektui.

35. Damditi, don fuorranisson, gula Hærra sane!

36. Nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go du væikke* læ golgatuvvum, ja du hæppadak læk rappujuvvum du fuorravuođa siste du rakistegjiguim ja buok du fastes æppe-ibmeli diti ja du manai varai diti, maid don addik sigjidi**,
* daidda læt du nuoskes rakisvuotta; værd. 22, 18; 24, 11. Jer. 6, 28. **20. v.

37. damditi, gæča, de mon čokkim buok du rakistegjid, gæidi don legjik miela mielde, ja sin buokaid, gæid don rakistik, oktan sin buokaiguim, gæid don vašotik, ja mon aigom čokkit sin du vuostai birra buok ja rappat du hæppadid sin ouddi, ja si galggek oaidnet buok du hæppadid.
23, 22. 10. 29. Alm. 17, 16.

38. Ja mon aigom dubmit du, nuftgo daggar nissonak dubmijuvvujek, guđek furrušek ja varaid golgatek, ja mon aigom dakkat du aive varran mu suttom ja angervuottam bokte. 23, 24. 25.

39. Ja mon aigom addet du sin gitti, ja si galggek vuolasgaikkot du gomo čiega ja vuolasnjæiddet du dievaid ja nuolatet du biktasid dust erit ja valddet du hærvas galvoid ja guođđet du alasen ja rabasen.

40. Ja si galggek buktet čoaggalmasa bajas du vuostai ja gæđgadet du geđgiguim ja čuoppat du bittačen sin mikidæsekguim. 23, 46. Jer. 50, 9.

41. Ja si galggek boalddet du viesoid dolain ja doallat duomo du bagjel ædnag nissoni čalmi oudast; ja mon aigom loapatet du furrušæme, ja ikge don galga šat addet furrušambalkage æmbo.
2 Gon. 25, 9.

42. De aigom mon lođkudattet mu suttom du ala, ja mu angervuotta galgga gaiddat dust erit, ja mon aigom orrot lođka ja im moaratuvvat šatan æmbo.

43. Dađemielde go don ik muittam du nuorravuođa beividad, mutto moaratuttik muo buok dam bokte, gæča, de aigom maidai mon bigjat du gæinod du oaivad ala, cælkka Hærra Hærra; dastgo ikgo don læk lasetam hæppada buok du fastevuođaidasad? 9, 10.

44. Gæča, juokkehaš, gutte adna sadnevagjasid, galgga adnet sadnevagjasa du birra ja cælkket: Nuftgo ædne, daggar nieidda.

45. Don læk du ædnad nieidda, gutte hilgoi su boadnjas ja su manaides, ja don læk du oabaidad oabba, guđek hilggu sin boadnjaidæsek ja sin manaidæsek; Hetitalaš nisson læ din ædne, ja Amoritalaš læ din aččе. 3. v.

46. Ja du stuoreb oabba læ Samaria, son ješ ja su nieidak, son, gutte orro du gurot bælde, ja du ucceb oabba, gutte orro du olgiš bælde, læ Sodoma ja su nieidak. 23, 4 j. n. v. 1 Mos. 13, 13; 18, 20.

47. Ja ik don læk vagjolam sin gæinoi mielde ja dakkam sin fastevuođai mielde; duššе oanekaš bodduš, ja don dakkik dam bahabut go si buok du gæinoidad alde.
23, 11.

48. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, i læk Sodoma, du oabba, son ja su nieidak, dakkam, nuftgo don læk dakkam, don ja du nieidak.

49. Gæča, dat læi Sodoma, du oaba, værredakko: goarggadvuotta; valljet laibbe ja visses oagjebasvuotta læi sust ja su nieidain, ja dam varnotæme ja vaivaša gieđa i son nannim, 1 Mos. 18, 20; 13, 13. Sir. 16, 9. 5 Mos. 8, 12 j. n. v. 1 Tes. 5, 3. Luk. 17, 28.

50. mutto si aledegje ječaidæsek ja dakke fastevuođa mu muođoi oudast, ja mon javkkadim sin erit, go mon oidnim dam.

51. Ja Samaria i læk suddodam bælege du suddoi ektui, ja don dakkik du fastevuođaidad ædnaggærddasažabun go sin fastevuođaid, ja don vanhurskesen dakkik du oabaidad buok du fastevuođaidad bokte, maid don dakkik. Jer. 3, 11.

52. De guodde dalle maidai don du hæppadad, don, gutte læk dubmim du oabaidasad avkken! Du suddoi diti, maid don læk dakkam fastebut go si, de læk si vanhurskasæbbuk go don; de hæppan dalle, maidai don, ja guodde du hæppadad, vanhurskesen dagadedinad du oabaidad!

53. Mutto mon aigom loapatet sin fanggavuođa, Sodoma ja su nieidai fanggavuođa ja Samaria ja su nieidai fanggavuođa ja du fanggijuvvumi fanggavuođa sin gaskast, 5 Mos. 30, 3. Jer. 29, 14; 30, 3; 33, 26. Esek. 39, 25.

54. vai don guoddašik du hæppadad ja hæppašuttujuvvušik buok dam diti, maid don læk dakkam, go don jeđđik sin.

55. Ja du oabak, Sodoma ja su nieidak, galggek bæssat fastain sin ouddalaš dillasæsek, ja Samaria ja su nieidak galggek bæssat fastain sin ouddalaš dillasæsek, ja don ja du nieidak, di galggabetet bæssat fastain din ouddalaš dillasædek.

56. Ja igo Sodoma, du oabbat, læm lavllestakkan du njalmestad du goarggadvuođad bæive,

57. ouddalgo du bahavuotta albma bođi, nuftgo dam aige, go don higjeduvvik Syria nieidain ja sist buokain, guđek læk dam birra, ja

Filistalağai nieidain, guđek birra
buok bagjelgečče du?
58. Du hæppadad ja du faste-
vuođaidad, daid galgak don guod-
det, cælkka Hærra.
59. Dastgo nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Mon aigom dakkat
du vuostai dam mielde, maid don
læk dakkam, don, gutte bagjelgeč-
čik vale, go don rikkuk litto.
60. Ja de aigom mon muittet
mu littom duina du nuorravuođa
beivin, ja mon aigom dakkat aga-
laš litto duina. 8. v. Hos. 2, 15. 19.
61. Ja don galgak muittet du
gæinoidad ja hæppanaddat, go don
vuostaivaldak du oabaidad, guđek
læk stuorebuk go don, oktanaga
singuim, guđek læk uccebuk go
don, ja mon addam sin dudnji
nieiddan, vaiko æi si læk du littoi
servolağak. 20, 43; 36, 31. 32.
62. Ja mon aigom dakkat mu
littom duina, ja don galgak dovd-
dat, atte mon læm Hærra,
63. vai don muitašik du gæinoi-
dad ja hæppanifčik, ja amad don
šatan æmbo rabastet du njalmad
du hæppadad diti, go mon anda-
gassi addam dudnji buok, maid
don læk dakkam, cælkka Hærra
Hærra. 36, 31. 32.

17. Kapittal.

Esekiel ouddanbigja værddadusa muttom stuora goaskema birra, mi valdi bajemuš oavse muttom sedermuorast Libanon alde ja bijai dam Babeli; dastmaŋŋel gilvi dat Israel ædnam siebmanest vuollegis vidnemuora, mi i jorggalam ovsides dam goaskema guvllui, mutto sojati ječas æra goaskema guvllui, 1—10. Dat čilggijuvvu Jojakin birra, gutte bigjujuvvui gonagassan Juda bagjel, mutto jorrali Babel gonagasast erit ja bivdi væke Egyptenest, ja gutte damditi damanaga lakai galgga eritdolvvujuvvut Babeli, 11—21. Ovta njuoras oavse gova bokte, maid Hærra aiggo valddet muttom alla sedermuorast ja gilvvet Israel vare ala, ja mi galgga šaddat hærvas muorran, einosta profeta dasto Messiasa ja su hærvas rika birra, 22—24.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
2. Olbmu bardne! Oudanddivo
arvvadusa ja ouddanbija værdda-
dusa Israel vieso ouddi
3. ja cælke: Nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Dat stuora goaskem
dai stuora soajaiguim, dai gukkes
dieigoiguim, dievva dolgin ja gir-
jag ivniguim, bođi Libanoni ja
valdi sedermuora gierraga.
4. Dam bajemuš oavse doji dat
gaskat ja doalvoi dam gavppe-olb-
mai ædnami, bijai dam gavpašegji
gavpugi*. *d. l. Babeli; 12. v.; 16, 29.
5. Ja dat valdi ædnam gilvva-
gin ovta iđo ja bijai dam gilva-
ædnami; dat doalvoi dam dokko
ollo čace lusa; dat bijai dam nuft-
go sieđgamuora.
6. Ja dat šaddai bajas ja šaddai
viddaset surgidægje vidnemuorran,
mi læi vuollegaš šaddost, vai dam
suorgek sojaše dam guvllui*, ja
dam ruottasak lifče dam vuolde;
ja dat šaddai vidnemuorran ja
dagai surgid ja boccidatti lastajis
ovsid. *d. l. goaskema guvllui; 3. v.
7. Ja de læi nubbe æra stuora
goaskem stuora soajaiguim ja ollo
dolgiguim, ja gæča, dat vidnemuor-
ra sojati su ruottasides dokko dam
guvllui, ja dam sajest, gosa dat
læi gilvvujuvvum, geiggi dat su
surgides dokko dam lusa, vai dat
laktadifči dam.
8. Buore ædnam ala, ollo čace
gaddai læi dat gilvvujuvvum bocci-
dattem varas surgid ja šaddadam
varas šaddoid, šaddam varas hær-
vas vidnemuorran.
9. Cælke: Nuft cælkka Hær-
ra: Galggago dat likkostuvvat?
Æigo dam ruottasak galga bajas-
gaikkujuvvut ja dam šaddok erit-
čuppujuvvut, nuft atte dat goikka?
Buok dam boccidægje lastak galg-
gek goikkat, ja i stuora famoin ja
ollo albmugin šadda dat sattujuv-
vut boccidet bajas su ruottasines.
17. v.

10. Gæča, dat læ gilvvujuvvum; galggago dat likkostuvvat? Igo dat galga goikkat, aibas goikkat, nuft farga go nuorttabiegga guoska dasa? Dam sajest, gosa dat šadda, galgga dat goikkat.

11. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

12. Cælke dadde dam vuostehagolaš vissui? Epetgo di dieđe, mi dat læ: Cælke: Gæča, Babel gonagas bođi Jerusalemi ja valdi gonagasa* ja dam oaivamušaid ja doalvoi sin lusas, Babeli.

*Jojakin; 2 Gon. 24, 10. 15. 2 Muit. 36, 9. 10.

13. Ja son valdi muttoma dam gonagaslaš sogast* ja dagai litto suina ja valdi su vallai, ja daid famolašaid ædnamest valdi son erit, *Sedekias; 2 Gon. 24, 17. 2 Muit. 36, 10 j. n. v.

14. vai dat lifči ucca gonagasrikaš ige bajedivče ječas, vai dat doalaši su litto ja bisuši.

15. Mutto son jorrali sust erit, go son vuolgati su sadnedoalvvoides Egypteni, vai sudnji addujuvvuše hæstak ja ollo olbmuk. Galggago son oaššot ouddanæme? Galggago dat, gutte dam dakka, eritbæssat? Galggago son rikkot litto ja dast eritbæssat?

Jer. 52, 3. 2 Gon. 24, 20.

16. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, duođai, dam baikest, gost dat gonagas læ, gutte dagai su gonagassan, gæn vale son bagjelgæčai, ja gæn litto son rikkoi, su lutte, Babela gasko galgga son jabmet.

17. Ja i galga Farao stuora soattevægain ja ollo olbmuiguim boattet sudnji vækken soađest, go sæinek bajasdakkujuvvujek ja muvrak huksijuvvujek erithævatam varas ædnag sieloid.

18. Son bagjelgæčai vale, go son rikkoi litto, ja gæča, son læi addam su gieđas dam ala, ja buok dam læ son dakkam; i son galga dast erit bæssat.

19. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Nuft duođai go mon ælam, duođai, mu vallam, maid son bagjelgæčai, ja mu littom, maid son rikkoi, dam aigom mon bigjat su oaive ala.

20. Ja mon aigom lebbit mu fierbmam su bagjeli, ja son galgga darvetuvvut mu nuottai, ja mon aigom doalvvot su Babeli ja mannat suina dobbe rievte ouddi su oskaldasmættomvuođa diti, maid son dagai mu vuostai.

12, 13. 2 Gon. 25, 6 j. n. v.

21. Ja buok su bataræjek buok su joavkoin galggek gaččat mieke oudast, ja dak, guđek baccek, galggek biđgijuvvut buok biegai ouddi, ja di galggabetet dovddat, atte mon, Hærra, læm sardnom.

22. Nuft cælkka Hærra Hærra: De mon aigom valddet alla sedermuora gierragest ja gilvvet; dam bajemuš ovsin aigom mon doagjet njuoras iđo, ja mon aigom gilvvet dam muttom alla ja čoarrajægje vare ala. Es. 11, 1; 53, 2.

23. Israel alla vare ala aigom mon dam gilvvet, ja dat galgga šaddadet surgid ja guoddet šaddoid ja šaddat hærvas sedermuorran, ja buoklagaš loddek, buok soajagak, galggek dam vuolde assat; dam surgi suoivvan vuolde galggek dak assat. Dan. 4, 12. Matt. 13, 32.

24. Ja buok mæce muorak galggek dovddat, atte mon, Hærra, læm dakkam alla muorra vuollegaššan ja vuollegis muora allagen, varas muora goikesen ja goikke muora ruonasen; mon, Hærra, læm sardnom ja aigom dam dakkat.

21, 26. 1 Sam. 2, 8. Luk. 1, 52.

18. Kapittal.

Esekiel værren duođašta Judalašai arvvalusa, atte si gillajek vigetæbmen sin vanhemidesek suddoi diti, čajetedines, atte ibmelmættom acče i mate rangaštusa buktet su vanhurskes barnes bagjeli ige vanhurskes acče mate varjalet

su ibmelmættom barnes rangaštusast erit, mutto juokkehaš rangaštuvvu su jeĉas suddo diti, 1—20. Nuftgo Hærra i luoite vanhurskes olbmu, gutte bargga ibmelmættomvuođa ala, rangaštkættajen orrot, nuft i son logatala ibmelmættom olbmuige, gutte jeĉas jorggal, su ouddalaš bagjelduolbmamid, go i son liko su jabmemi, mutto dasa, atte son jorggal jeĉas ja ælla, 21—29. Damditi nævvo profeta Judalaǯaid jorggalussi, vai si ælaše ja æi jamaše, 30—32.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Moft mattebetet di adnet dam sadnevagjasa Israel ædnamest ja cælkket: Vanhemak borrek suvrra murjid, ja manai banek šaddek raššen? Jer. 31, 29 j. n. v. Vaid. 5, 7.

3. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, epet di galga šatan æmbo adnet dam sadnevagjasa Israelest.

4. Gæĉa, buok sielok gullek munji, aĉe siello nuftgo barne siello; munji dak gullek; dat siello, gutte suddod, dat galgga jabmet.

5. Ja go olmai læ vanhurskes ja dakka vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa,

6. i bora vari alde* ige bajed su ĉalmides Israel vieso fastes æppe-ibmeli guvllui ige hæppašutte su lagamuǯas aka ige lakkan nissoni, go son læ buttesmættom,

*æppe-ibmeloaffara. 3 Mos. 18, 19. 20.

7. ige givsed guđege, adda velgolaǯǯi su panta ruoktot, i rieved stajadusa, adda nælggovaǯǯi su laibes ja gokĉa alas olbmu biktasiguim,

Salm. 15, 2 j. n. v. 5 Mos. 24, 10. 13. Matt. 25, 35 j. n. v. Es. 58, 7.

8. i lone rænto diti ige valde ligge-vuoito, gæssa su gieđas værrevuođast ruoktot, cælkka rievtes duomo olbma ja olbma gaskast,

13. v. Salm. 15, 5. 3 Mos. 25, 36. 5 Mos. 23, 19.

9. vagjola mu bakkomi siste ja doalla mu lagaid, nuft atte son dakka duottavuođa, — son læ vanhurskes, son galgga vissasi ællet, cælkka Hærra Hærra.

10. Mutto son sakkanatta barne, gutte šadda vækkavaldalaš olmajen, gutte golgata varaid ja dakka maidege dain dagoin* vielja vuostai. *maid su aĉĉe i læk dakkam.

11. Ja i son daga maidege dain dagoin [maid su aĉĉe læ dakkam], mutto son vela borrage vari alde ja hæppašutta su lagamuǯas aka,

12. givseda dam varnotæme ja vaivaša, rieved stajadusa, i adde panta ruoktot ja bajed su ĉalmides dai fastes æppe-ibmeli guvllui, dakka fastevuođaid,

13. lone rænto diti ja valdda ligge-vuoito. Galgašigo son ællet? I son galga ællet. Buok daid fastevuođaid læ son dakkam; son galgga vissasi jametuvvut, su varra galgga læt su bagjelist.

14. Mutto gæĉa, son sakkanatta barne, ja dat oaidna buok su aĉes suddoid, maid son dakka, oaidna daid ja i daga dai mielde;

15. i son bora vari alde ige bajed su ĉalmides Israel vieso æppe-ibmeli guvllui, i hæppašutte su lagamuǯas aka

16. ige givsed guđege, i valde panta ige rieved stajadusa, adda nælggovaǯǯi su laibes ja gokĉa alas olbmu biktasiguim,

17. doalla su gieđas erit dam varnotæmest, i valde rænto ja ligge-vuoito, dakka mu lagai mielde, vagjol mu bakkomi siste. Son i galga jabmet su aĉes værredago diti, son galgga vissasi ællet.

18. Su aĉĉe, gutte læ dakkam vækkavalde, rievedam stajadusa vieljastes ja dakkam dam, mi i læk buorre, su albmuges gaskast, gæĉa, son galgga jabmet su værredagos diti.

19. Mutto di cælkkebetet: Manne bardne i galga guoddet aĉes værredago? Alma bardne læ dakkam vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa, buok mu bakkomid læ son doallam ja dakkam dai mielde; son galgga vissasi ællet.

20. Dat siello, gutte suddod, dat galgga jabmet; bardne i galga guoddet ačes værredago, ja ačče i galga guoddet barnes værredago; dam vanhurskasa vanhurskesvuotta galgga læt su bagjelist, ja dam ibmelmættoma ibmelmættomvuotta galgga læt su bagjelist.
4. v. 5 Mos. 24, 16. 2 Gon. 14, 6.

21. Mutto go dat ibmelmættom jorgida buok su suddoines erit, maid son læ dakkam, ja doalla buok mu bakkomid ja dakka vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa, de galgga son vissasi ællet, i son galga jabmet.

22. Buok su bagjelduolbmamak, maid son læ dakkam, æi galga sudnji muittujuvvut; su vanhurskesvuođas bokte, maid son læ dakkam, galgga son ællet.

23. Galgašimgo mon likot dam ibmelmættoma jabmemi? cælkka Hærra Hærra, — imgo baica dasa, atte son jorgida erit su gæinostes ja ælla? 32. v.; 33, 11.
Visesv. 1, 13. Jon. 3, 10. 2 Petr. 3, 9.

24. Mutto go vanhurskes jorgida erit su vanhurskesvuođastes ja dakka værrevuođa, dakka buok dai fastevuođai mielde, maid ibmelmættom olmuš dakka, galgašigo son dalle ællet? Buok su vanhurskes dagok, maid son læ dakkam, æi galga muittujuvvut; su oskaldasmættomvuođas diti, maid son læ dakkam, ja su suddos diti, maid son læ dakkam, dam diti galgga son jabmet. 3, 20; 33, 12.

25. Ja di cælkkebetet: Hærra gæidno i læk vuoiggad. Gullet dadde, Israel viesso! Juogo mu gæidno i læk vuoiggad? Æigo dak læk din gæinok, mak æi læk vuoiggadak? 33, 17 j. n. v.

26. Go vanhurskes jorgida erit su vanhurskesvuođastes ja dakka værrevuođa, de galgga son damditi jabmet; su værrevuođas diti, maid son dagai, galgga son jabmet.
33, 12. 13.

27. Ja go ibmelmættom jorgida erit su ibmelmættomvuođastes, maid son læ dakkam, ja dakka vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa, — son galgga bisotet su sielos hægast.

28. Son oini ja jorgidi erit buok su bagjelduolbmamines, maid son læi dakkam; son galgga vissasi ællet, i son galga jabmet. 33, 15.

29. Mutto Israel viesso cælkka: Hærra gæidno i læk vuoiggad. Juogo mu gæinok æi læk vuoiggadak, Israel viesso? Æigo dak læk din gæinok, mak æi læk vuoiggadak?

30. Damditi aigom mon din dubmit, Israel viesso, juokkehaǯa su gæinoi mielde, cælkka Hærra Hærra. Jorgideket ja heittet erit buok din bagjelduolbmaminadek, amas mikkege værredagoid šaddat digjidi jorralussan! 33, 11. Es. 55, 7.

31. Suppijeket erit aldadek buok din bagjelduolbmamidadek, maiguim di lepet suddodam, ja rakadeket aldsesædek ođđa vaimo ja ođđa vuoiŋa! Manne aiggobetet di jabmet, Israel viesso?
Salm. 51, 12. Esek. 11, 19; 36, 26.

32. Dastgo im mon liko su jabmemi, gutte jabma, cælkka Hærra Hærra; de jorggaleket ječaidædek, ja di galggabetet ællet!
23. v.

19. Kapittal.

Esekias muittal vaiddaluslavllaga bokte Israel oaivamuǯai bagjel, 1, vuostačedin moft guovtes dain maŋemuš Judalaš gonagasain læiga ibmelmættomak ja rangaštuvvuiga, namalassi Joakas, gutte dolvvujuvvui Egypteni erit, 2—4, ja Jojakin, gutte dolvvujuvvui Babeli erit, 5—9, ja de čilgge Judalaš albmuga ječas varnotes dile; dat læ massam su ouddalaš stuoresvuođas ja buore diles ja læ dasto gilvvujuvvum amas ædnami (Babeli), gost dat sodna, ja dam olles hævvanæbme šadda boattet gonagas Sedekias bokte, 10—14.

1. Ja don, lavllogoađe don vaiddaluslavllaga Israel oaivamuǯai bagjel

2. ja cælke: Mi læ du ædne? Njiŋŋelas legjon. Legjoni gaskast vuoiŋadi son; nuorra legjoni gaskast bajasbiemai son su čivgaides.
3. Ja son bajasgesi muttoma su čivgaines*; son šaddai nuorra legjonen, ja son oapai rievedet stajadusa, son borai olbmuid.

*Joakas.

4. Ja bakenlaš albmugak gulle su birra; sin roggai son darvetuvvui, ja si dolvvu su njunnerieggaiguim Egypten ædnami.

2 Gon. 23, 33. 34. 2 Muit. 36, 4.

5. Ja son oini, atte son læi vuorddam duššas, atte su doaivvo læi duššam, ja son valdi muttoma su čivgaines*; son dagai su nuorra legjonen.

*Jojakin.

6. Ja son vagjoli legjoni gaskast, son šaddai nuorra legjonen, ja son oapai rievedet stajadusa, son borai olbmuid.
7. Ja son hæppašutti sin læskaid ja duššadi sin gavpugid, ja ænam ja dam dievasvuotta suorggani su gilljom jiena diti.
8. De bigje albmugak dain biras ædnamin sin fiermesek bajas su vuostai ja lebbijegje dam su baggjeli; son darvetuvvui sin roggai.
9. Ja si bigje su njunnerieggaiguim ridda sisa ja dolvvu su Babel gonagasa lusa; si dolvvu su nana ladnidi, amas su jiedna šatan æmbo gullujuvvut Israel vari alde.

2 Gon. 24, 15. 2 Muit. 36, 10.

10. Du ædne læi, dalle go dust læi rafhe, nuftgo vidnemuorra, gilvvujuvvum čaccegaddai; šaddolaš ja dievva ovsiguim læi dat, dainago dast læi ollo čace.

Salm. 80, 9 j. n. v.

11. Ja dat oažoi nana surgid rađđimsoabben ja bajedi ječas allagassi balvai gaski, ja dat čuci čalmidi su allodagas bokte, su surgides ædnagvuođa bokte.
12. De dat bajasgaiketuvvui sutto siste, balkestuvvui ædnami, ja nuorttabiegga goikkadi dam šaddoid; dam nana suorgek eritgaikkujuvvujegje ja goikke, dolla loapati daid.
13. Ja dal læ dat gilvvujuvvum mæccai, goikke ja goikkaluvve ædnami.
14. Ja dolla bođi dam oaksajis suorgest*; dat loapati dam šaddoid, ja i læk oktage nana suorgge dast, ige oktage rađđimsoabbe. Vaiddaluslavla læ dat, ja dat šadda vaiddaluslavlan.

*d. l. Sedekiasest; 17, 13 j. n. v.
2 Gon. 24, 20; 25, 1 j. n. v.

20. Kapittal.

Hærra gieldda profeta vastedæmest muttomidi Israel vuorrasin, guđek læk boattam su lusa jærram varas Hærrast, mutto goččo su baica muitotet sigjidi sin vanhemi stuora ibmelmættomvuođa birra, 1—4. Profeta čajet sigjidi damditi, moft Israel algo rajest oktelassi læ læmaš vuostehagolaš Hærra vuostai ja balvvalam æppe-ibmelid, nuft atte son juokke have dušše su ječas basse nama diti i læk dam duššadam. Dat læ juo dapatuvvam Egyptenest, 5—9, ja dasto guovte gærde mæcest, gost sikke dat boares ja dat ođđa sokkagodde legje æppegulolažak ja almake sestujuvve, 10—17, 18—26. Maidai Kanaanestge læ almug gidda dalaš aige ragjai bissom æppe-ibmelid balvvalæmest, ja damditi Hærra i aigo addet ječas sist jæratuvvut, 27—31. Almug i galga, nuftgo dat ješ gadda, bissot æppe-ibmelid balvvalæmest ja orrot bakenlaš almugen, mutto Hærra galgga daina dakkat, maid son doule mæcest dagai dam vanhemiguim, stuora rangaštusai bokte čuolddet daid vuostehagolažaid dast erit, 32—38, ja dasto doalvvot dam ruoktot dam ædnamasas, gost dat galgga su balvvalet ja læt sudnji dokkalaš, 39—44.

Ođđa einostusa siste, mi gukkeduvvu 21ad kapittalest, gulat Esekiel dola gova čađa, mi læ Hærrast cakketuvvum ja loapat obba lulleguovlo vuovde, Judalaš albmuga lakkanægje, olles duššadume, 45—48. Profeta vaiddala damditi, go almug hilggo su sarne dego arvvedmættom værddadusa, 49.

1. Ja de dapatuvai čiččid jage siste, viđad manost, mano logad bæivest, de botte muttomak Israel vuorrasin jærram varas Hær-

rast, ja si čokkanegje mu muođoi
ouddi. 14, 1.
2. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
3. Olbmu bardne! Sarno Israel
vuorrasiguim ja cælke sigjidi: Nuft
cælkka Hærra Hærra: Lepetgo
di boattam must jærram varas?
Nuft duođai go mon ælam, de im
mon adde ječčam dist jæratuvvut,
cælkka Hærra Hærra.
4. Aigokgo don sin dubmit,
aigokgo don dubmit, olbmu bard-
ne! Dieđet sigjidi sin vanhemi
fastevuođaid! 22, 2.
5. Ja cælke sigjidi: Nuft cælkka
Hærra Hærra: Dam bæive, go
mon valljijim Israela ja bajas
bajedim mu giettam* Jakoba vieso
nallai ja dovdatim ječčam sigjidi
Egypten ædnamest, dallego mon
bajas bajedim mu giettam sigjidi
ja celkkim: Mon læm Hærra, din
Ibmel, — *d. l. vurdnum, 2 Mos. 6, 8.
6. dam bæive bajas bajedim mon
mu giettam sigjidi ja vurdnum,
atte mon aiggum doalvvot sin ol-
gus Egypten ædnamest daggar æd-
nami, maid mon legjim occam sig-
jidi, mast mielkke ja honnig golgga;
dat læ dat čabbamus ænam buok
ædnamin. 2 Mos. 3, 8. 17; 33, 3.
7. Ja mon celkkim sigjidi: Sup-
pijeket erit, juokkehaš su čalmides
fastevuođaid, ja allet duolvvad je-
čaidædek Egypten fastes æppe-ib-
meliguim! Mon læm Hærra, din
Ibmel. Josv. 24, 14. 23. 1 Sam. 7, 3.
8. Mutto si legje vuostehagola-
ǯak mu vuostai ja æi dattom muo
gullat; æi si erit suppim, juokke-
haš su čalmides fastevuođaid, ja
æi hæittam Egypten fastes æppe-
ibmelid. De mon celkkim, atte
mon aigom golgatet mu suttom
sin bagjeli ja ollašuttet mu moar-
ram sin ala Egypten ædnam gasko.
9. Mutto mon dakkim, maid
mon dakkim, mu nammam diti,
amas dat æppebasotuvvut dam alb-
muga čalmi oudast, man gaskast
si legje, man čalmi oudást mon
dovdatim ječčam sigjidi doalvvom
varas sin olgus Egypten ædnamest.
10. Ja mon dolvvum sin olgus
Egypten ædnamest, ja mon dolv-
vum sin mæccai. 2 Mos. 12, 40. 41.
11. Ja mon addim sigjidi mu
bakkomidam ja dieđetim sigjidi mu
lagaidam, maid olmuš galgga doal-
lat ja de ællet dai bokte.
2 Mos. 20, 1 j. n. v. 5 Mos. 5, 1 j. n. v.
3 Mos. 18, 5. Bar. 4, 1. Rom. 10, 5.
12. Maidai mu sabbatidam addim
mon sigjidi, vai dak lifče mærk-
kan mu ja sin gaskast, vai si die-
đaše, atte mon læm Hærra, gutte
sin basotam.
2 Mos. 20, 8; 31, 13. 5 Mos. 5, 12.
13. Mutto Israel viesso læi
vuostehagolaš mu vuostai mæcest;
æi si vagjolam mu bakkomi siste
ja hilggu mu lagaid, maid ol-
muš galgga doallat ja de ællet
dai bokte, ja mu sabbatid æppe-
basotegje si sagga. De mon celk-
kim, atte mon aigom golgatet mu
suttom sin bagjeli mæcest ja loa-
patet sin. 2 Mos. 16, 27—29.
Esek. 23, 38. 2 Mos. 32, 10. 4 Mos. 16, 21.
14. Mutto mon dakkim, maid
mon dakkim, mu nammam diti,
amas dat æppebasotuvvut dai alb-
mugi čalmi oudast, mai čalmi
oudast mon legjim sin olgus dolv-
vom. 4 Mos. 14, 15. 16. 5 Mos. 9, 28.
15. Mutto mon bajas bajedim
maidai mu giettam sigjidi mæcest
ja vurdnum, atte im mon aigo
diktet sin boattet dam ædnam sisa,
maid mon legjim sigjidi addam,
mast mielkke ja honnig golgga,
mi læ dat čabbamus ænam buok
ædnamin, 4 Mos. 14, 21 j. n. v.
16. dainago si hilggu mu lagaid
ja æi vagjolam mu bakkomi siste
ja æppebasotegje mu sabbatid; dast-
go sin vaibmo vagjoli sin fastes
æppe-ibmeli maŋest.
17. Mutto mu čalbme sesti sin,
nuft atte im mon hævatam sin, ja im
mon loapatam sin aibas mæcest.

18. Ja mon celkkim sin manaidi
mæcest: Allet vagjol din vanhe-
midadek bakkomi siste, ja allet
doala sin lagaid, ja allet duolvvad
ječaidædek sin fastes æppe-ibmeli-
guim.
19. Mon læm Hærra, din Ibmel;
vagjoleket mu bakkomi siste ja
vuttivalddet mu lagaid ja dollet
daid! 5 Mos. 4, 1. 2.
20. Ja basoteket mu sabbatid,
ja dak galggek læt mærkkam mu
ja din gaskast, vai di diettebetet,
atte mon, Hærra, læm din Ibmel.
21. Mutto manak legje vuoste-
hagolašak mu vuostai; æi si vagjo-
lam mu bakkomi siste ja æi vutti-
valddam mu lagaid, nuft atte si
dolle daid, maid olmuš galgga
doallat ja de ællet dai bokte; mu
sabbatid æppebasotegje si. De mon
celkkim, atte mon aigom golgatet
mu suttom sin bagjeli ja ollašuttet
mu moarram sin ala mæcest.
22. Mutto mon rottijim mu
giettam ruoktot ja dakkim, maid
mon dakkim, mu nammam diti,
amas dat æppebasotuvvut dai alb-
mugi čalmi oudast, mai čalmi
oudast mon legjim sin olgus dolv-
vom.
23. Mutto mon bajas bajedim
maidai mu giettam sigjidi mæcest
ja vurdnum, atte mon aigom biđ-
git sin bakenlaš albmugi gaski ja
botkotet sin ædnamidi,
3 Mos. 26, 33. 5 Mos. 28, 64.
24. dainago si æi doallam mu
lagaid ja hilggu mu bakkomid ja
æppebasotegje mu sabbatid, ja sin
čalmek čuvvu sin vanhemi fastes
æppe-ibmelid.
25. Ja mon addim sigjidi maidai
bakkomid, mak æi læm buorek,
ja lagaid, mai bokte si æi mattam
ællet, 2 Tes. 2, 10. 11. Ap. dag. 7, 42.
Am. 5, 25 j. n. v.
26. ja mon dakkim sin buttes-
mættosen sin oaffar-addaldagai
bokte, go si adde buok dam, mi
rabasta ædnehæga, mannat dola
čađa, vai mon matašim sin hæva-
tet, vai si dovdaše, atte mon læm
Hærra. 31. v.; 16, 21; 23, 37;
2 Muit. 33, 6. Salm. 106, 37. Jer. 7, 31.
27. Damditi sarno Israel vissui,
olbmu bardne, ja cælke sigjidi:
Nuft cælkka Hærra Hærra: Mai-
dai daggo bokte higjedegje din
vanhemak muo, go si dakke oskal-
dasmættomvuođa mu vuostai;
28. mon dolvvum sin dam æd-
nam sisa, man harrai mon legjim
bajedam mu giettam ja vurdnom
aiggot addet sigjidi dam; mutto
gostikkenessi si oidne alla dieva
daihe lastajis muora, dast-oaffa-
rušše si sin njuovvam-oaffaridesek
ja ouddangudde dast sin moara-
tutte oaffar-addaldagaidæsek ja
bukte dasa sin njalgga hajasek ja
golgategje dasa sin jukkamuš-oaf-
faridesek. Es. 57, 5. 7. Hos. 4, 13.
29. Ja mon celkkim sigjidi: Mi
læ dievva, go di boattebetet dam
lusa? Ja dam namma goččujuvvui
almake dievvan gidda dam bæive
ragjai.
30. Damditi cælke Israel vissui:
Nuft cælkka Hærra Hærra: Maid?
Di duolvvadepet ječaidædek din
vanhemidadek gæino alde ja fur-
rušepet sin fastevuođaiguim;
31. buktem bokte din addalda-
gaidædek ja addem bokte din ma-
naidædek mannat dola čađa duolv-
vadepet di ječaidædek buok din
fastes æppe-ibmelidadek bokte gid-
da dam bæive ragjai; — ja mon
galgašim addet ječčam dist jæra-
tuvvut, di Israel viesso? Nuft
duođai go mon ælam, cælkka Hær-
ra Hærra, im mon adde ječčam dist
jæratuvvut. 2 Gon. 16, 3; 17, 17.
Esek. 14, 3.
32. Ja dat, mi bagjana din
vuigŋi, dat i galga obbanassige
šaddat, dat, maid di cælkkebetet:
Mi aiggop læt nuftgo bakenlaš
albmugak, nuftgo ædnami sokka-
goddek, ja balvvalet muoraid ja
geđgid.

33. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, de aigom mon ređđit din bagjel gievras gieđain ja geiggijuvvum gieđain ja golgatuvvum suttoin.

34. Ja mon aigom doalvvot din olgus dai albmugi gaskast ja čokkit din dain ædnamin, gosa di lepet biđgijuvvum, gievras gieđain ja geiggijuvvum gieđain ja golgatuvvum suttoin.

35. Ja mon aigom doalvvot din dokko albmugi mæccai, ja mon aigom dobbe mannat dinguim rievte ouddi, muođost muttui;

36. nuftgo mon mannim din vanhemiguim rievte ouddi Egypten ædnam mæcest, nuft aigom mon dinguim mannat rievte ouddi, cælkka Hærra Hærra.
4 Mos. 14, 21 j. n. v.

37. Ja mon aigom diktet din mannat mæddel soabbe vuole, ja mon aigom doalvvot din litto baddi sisa, 3 Mos. 27, 32.

38. ja mon aigom raidnit dist erit daid vuostehagolaǯaid ja sin, gudek læk must eritjorralam; sin vieresvuođa ædnamest aigom mon sin olgus doalvvot, mutto Israel ædnami i galga oktage sist boattet, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

39. Ja di, Israel viesso! Nuft cælkka Hærra Hærra: Mannet dokko, balvvaleket, juokkehaš su fastes æppe-ibmelides! Mutto dastmaŋŋel galggabetet di duođai gullat muo, ja epet di galga šatan æmbo æppebasotet mu basse nama din addaldagaidædek bokte ja din fastes æppe-ibmelidadek bokte.

40. Dastgo mu basse vare alde, Israel alla vare alde, cælkka Hærra Hærra, dast galgga obba Israel viesso, buokak, gudek læk ædnamest, balvvalet muo; dast aigom mon sigjidi likot, ja dast aigom mon jærrat din oaffaraddaldagai maŋŋai ja dam alggošaddo maŋŋai, maid di ouddan guoddebetet buok dast, maid di basotepet. Es. 56, 7.

41. Dam njalgga haja diti aigom mon likot digjidi, go mon doalvom din olgus dai albmugi gaskast ja čokkim din dain ædnamin, gosa di lepet biđgijuvvum, ja basotam ječčam din ala bakenlaš albmugi čalmi oudast.

42. Ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, go mon doalvom din Israel ædnami, dam ædnami, man harrai mon læm bajedam mu giettam ja vurdnom aiggot addet din vanhemidi dam.

43. Ja dobbe galggabetet di muittet din gæinoidædek ja buok din dagoidædek, maiguim di lepet duolvvadam ječaidædek, ja di galggabetet fastašetješječaidædek buok din baha dagoidædek diti, maid di lepet dakkam. 16, 61; 36, 31. 32.

44. Ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, go mon mænnodam dinguim mu nammam diti, im din baha gæinoi mielde ja din billašuvvum dagoi mielde, di Israel viesso, cælkka Hærra Hærra.

45. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

46. Olbmu bardne! Jorggal du muođoidad lulas guvllui ja sardned lulas guvllui ja profetastala mæce vuovde vuostai luleld*!

*d. l. Jerusalem ja Juda vuostai (21, 2), mak legje profeta lullelist, go son læi Kaldeast.

47. Ja don galgak cælkket lulleguovlo vuovddai: Gula Hærra sane! Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon cakketam dola du sisa, ja dat galgga loapatet juokke varas muora ja juokke goikke muora du siste; šloavaidægje dolla i galga časkat, mutto buok muođok luleld davas galggek bolddut dam bokte.
Jer. 17, 27. Esek. 21, 3. 4.

48. Ja buok oaǯǯe galgga oaidnet, atte mon, Hærra, læm dam cakketam; i dat galga časkat.

49. De mon celkkim: Vuoi, Hærra Hærra! Si celkkek mu birra: Alma son sardno aive værddadusai čađa!

21. Kapittal.

Esekiel vaiddalusa ala vasted Hærra čilggededin sudnji dam ouddanbigjujuvvum værddadusa. Profeta galgga gulatet, atte Hærra su bastelis ja læđgo mikines aiggo goddet buokaid Jerusalemest ja Judast, sikke vanhurskasid ja vanhurskesmættomid, sikke allagid ja vuollegaʒaid, dainago almug læ bagjelgæččam buok bagadusa, ja son galgga ouddagovva-dagoi bokte mærkašet dam bakčasa ja suorgganæme, mi galgga albmuga doppit, go dat duobmo boatta dam bagjeli, 1—17. Ouddagovva-dago bokte galgga profeta maidai mærkašet, atte Nebukadnesar, maŋŋelgo son einostam-goanstai bokte læ diđuštam, galggago son algost mannat Jerusalem vuostai daihe Ammonitalaʒai oaivve-gavpug vuostai, galgga valljit dam oudebu, 18—24. Go profeta dasto jorgid Sedekias guvllui, gulat son dam ibmelmættom gonagassi, atte rangaštusa bæivve læ boattam, ja atte su maŋŋel i galga šatan læt oktage gonagas David sokkagoddest, ouddalgo Messias boatta, 25—27. Rangaštus galgga almake boattet maidai Ammonitalaʒai bagjeli, guđek læk higjedam Ibmel albmuga; bettujuvvum sin einostegjinæsek, galggek si aibas erit hævatuvvut Hærra mieke bokte, 28—32.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Jorggal du muođoidad Jerusalem guvllui ja sardned basse baiki guvllui ja profetastala Israel ædnam vuostai!

3. Ja don galgak cælkket Israel ædnami: Nuft cælkka Hærra: Gæča, mon aigom du lusa boattet ja rottit mu miekkam dam dopast, ja mon aigom erit hævatet dam vanhurskasa ja dam ibmelmættoma dust.

4. Damditi go mon aigom erit hævatet dam vanhurskasa ja dam ibmelmættoma dust, damditi galgga mu miekke vuolgget olgus su dopastes buok oaʒe vuostai lullen davas.

5. Ja buok oaʒʒe galgga dovddat, atte mon, Hærra, læm rottim mu miekkam dam dopast; i dat galga šatan æmbo maccat ruoktot.

6. Ja don, olbmu bardne, šuoke! Nuft atte du alemak serggek, ja bačča bakčasin galgak don šuokket sin čalmi oudast.

7. Ja de galgga dapatuvvat, go si celkkek dudnji: Manditi don šuokak? — de galgak don cælkket: Saga diti; dastgo dat boatta, ja juokke vaibmo galgga suddat, ja buok gieđak njuorrat, ja juokke vuoigŋa daiggot, ja buok čibbek golgidet čaccen; gæča, dat boatta, ja dat šadda, cælkka Hærra Hærra.

8. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

9. Olbmu bardne! Profetastala ja cælke: Nuft cælkka Hærra Hærra: Cælke: Miekke, miekke læ sagjum ja vela šelgodattum.

10. Rakadam varas njuovalmasa læ dat sagjum, læđgom varas læ dat šelgodattum. Daihe galgašeimekgo mi illodet, don mu bardnam sokkagodde*, gutte bagjelgæčak buok muora**.

*Israel almug. **buok bagadusa; 13. v.

11. Dat addujuvvui dokko šelgodattujuvvut valddujuvvum varas gitti; dat læ sagjujuvvum, dat miekke, ja dat læ šelgodattum addujuvvum varas sorbmijægje gitti.

12. Bargo ja holvo, olbmu bardne! Dastgo dat boatta mu albmuga bagjeli, dat boatta buok Israel oaivamuʒai bagjeli; mieke halddoi si addujuvvujek oktanaga mu albmugin. Damditi spæʒo ječad alemid!

13. Dastgo gæččalus læ boattemen, ja maid galgaši dat dæivvedet, jos i dam sokkagodde, mi bagjelgæčča bagadusa? cælkka Hærra Hærra. 10. v.

14. Ja don, olbmu bardne, profetastala ja spæʒo gieđaidad okti! Guovte gærddai, vela golma gærd-

dai boatta miekke, goddujuvvumi miekke*, dat dam stuora goddujuvvuma miekke**, mi galgga mannat sin birra.

*d. l. mi godda ædnagid. ** d. l. mi godda gonagasa; 25. v.

15. Vai vaimok suddaše, ja jorralusak šaddaše ædnagen, de bijam mon baitte mieke buok dam* portai vuostai; vuoi, dat læ dakkujuvvum šælggom varas, bastalmattum njuovvam varas. *Jerusalem.

16. Čokke ječad, čuola olgiš bællai! Jorggal ječad, čuola gurot bællai! Dokko, gosa du avjo læ mærreduvvum!

17. Mon maidai aigom spæǯǯot gieđaidam okti ja duttadet mu suttom; mon, Hærra, læm sardnom.

18. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

19. Ja don, olbmu bardne, daga aldsesad guokte gæino, mai mielde Babel gonagasa miekke matta boattet! Ovtag ædnamest galggaba dak goabbašagak vuolgget, ja mærkaš gieđa*, mærkaš dam gæino algo gurri juokke gavpugi!

*balgesčajetægjen.

20. Ovta gæino galgak don dakkat, man mielde miekke galgga boattet Ammon manai Rabbai, ja ovta Judai, dam nanosmattum Jerusalem sisa. 2 Sam. 12, 26.

21. Dastgo Babel gonagas čuoǯǯo balgesæro alde, dam guovte gæino algo guorast, einostattem varas aldsesis; son šluvgga njuolaides, son jærra viesso-ibmelines, son gæčča vuoivvas ala.

1 Mos. 31, 19. 2 Gon. 23, 24.

22. Su olgiš giettasis oaǯǯo son vuorbe: Jerusalema, atte son galgga bigjat muvrragaikodegjid, rabastet njalmes sorbmim-čuorvvomin, bajasbajedet jienas soattečuorvvomin, atte son galgga bigjat muvrragaikodegjid portai vuostai, dakkat sæine, huksit muvraid.

23, 24.

23. Mutto dat læ sigjidi* nuftgo duššalaš einostus sin čalmi oudast; alma sist læk dak bassamus vuordnasak**. Mutto son*** muittata værredago, vai si doppijuvvujek.

* Judalaǯaidi. ** si gaddek ječaidæsek Hærra vuordnasi bokte læt oagjebassan; Mik. 3, 11. Jer. 7, 4. ***Hærra.

24. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go di muittatepet din værredagodek, go din bagjelduolbmamak almostuvvujek, nuft atte din suddok oidnujuvvujek buok din dagoi siste, — dađemielde go di muittatuvvubetet, de galggabetet di doppijuvvut gieđain.

25. Ja don goddujuvvum, ibmelmættom, don Israel oaivamuš, gæn bæivve læ boattam dam værredago aige, mi bukta hævvanæme! 14. v.

26. Nuft cælkka Hærra Hærra: Valde gappera erit ja bajed kruono erit! Mi dal læ, dat i galga šatan æmbo læt; dat, mi læ vuollegaš, galgga aleduvvut, ja dat, mi læ allag, galgga vuoleduvvut. Jer. 13, 18. Esek. 17, 24.

27. Mon aigom dam* gomotet, gomotet, gomotet; i vela damge bokte galga dat bissot, dassači go son boatta, gæsa vuoiggadvuotta gulla**, ja mon addam sudnji dam. *mi dal læ bissomen.

**d. l. Messias; 1 Mos. 49, 10.

28. Ja don olbmu bardne, profetastala ja cælke: Nuft cælkka Hærra Hærra Ammon manai birra ja sin higjedæme* birra: Ja don galgak cælkket: Miekke, miekke læ rottijuvvum, šelgodattum njuovvam varas, loapatam varas, šælggom varas, 9. 10. v. *25. 3.

29. dam gaska go dudnji oidnujuvvujek værre-oainatusak, dam gaska go dudnji einostuvvujek giellasak, bigjam varas du dokko dai goddujuvvum ibmelmættomi čæbeti lusa*, gæi bæivve læ boattam dam værredago aige, mi bukta hævvanæme. Jer. 27, 3. 9. *d. l. goddem varas din oktan dai ibmelmættomiguim Judast.

30. Naket mieke fastain dam doppi! Dam baikest, gost don sivdneduvvik, dam ædnamest, gost don læk boccidam, aigom mon du dubmit.

31. Ja mon aigom golgatet mu sutttom du bagjeli, mu moarram dola aigom mon bossot du vuostai, ja mon aigom addet du goaves olbmai gitti, gæk læk čæpek hævatet.

32. Don galgak šaddat dola biebmón, du varra galgga golgatuvvut ædnam gasko, ik don galga muittujuvvut; dastgo mon, Hærra, læm sardnom.

22. Kapittal.

Su varra-golgatæmes ja æppe-ibmelbalvvalusas bokte ja su ædnag æra suddoides bokte læ Jerusalem dakkam, atte dat hævvana; dai diti galgga dat šaddat buok mailbmai bilkkadussan, ja dam assek biđgijuvvut albmugi gaski, 1—16. Israel almug læ aibas bahan šaddam ja galgga damditi garraset rangaštuvvut Jerusalem birrastattujume aige, 17—22. Buok dam sæđok, profetak, papak, oaivamuǯak ja almug, læk ašalaǯak stuora værredagoidi, ige oktage læk oudastrokkusa bokte viggam duomo erit jorggalet. Damditi galgga Hærra su moarestes sin loapatet, 23—31.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Ja don olbmu bardne! Aigokgo don dubmit, aigokgo don dubmit varragavpuga? Dieđet dasa buok dam fastevuođaid! 20, 4; 16, 2.

3. Ja don galgak cælkket: Nuft cælkka Hærra Hærra: O gavpug, mi læ golgatam varaid ječas gasko, vai dam aigge boađaši, ja dakkam luttes fastes æppe-ibmelid ječas duolvvadam varas! Matt. 23, 35. 37.

4. Du varad bokte, maid don læk golgatam, læk don šaddam ašalaǯǯan, ja du fastes æppe-ibmelidad bokte, maid don læk dakkam, læk don duolvvaduvvum, ja don læk sattam du beividad lakkanet ja læk joksam du jagidad; damditi dagam mon du higjadussan albmugidi ja bilkkadussan buok ædnamidi. Es. 13, 22. Esek. 23, 32.

5. Dak*, guđek læk lakka, ja dak, guđek læk gukken dust erit, galggek du bilkkedet, don, gæst læ duolvvaduvvum namma ja stuora moivvašubme! *d. l. dak ædnamak.

6. Gæča, Israel oaivamuǯak dust adne, juokkehaš su gieđas, golgatet varaid.

7. Ačče ja ædne bagjelgeččujuvve du siste; amas olbmu vuostai dakkujuvvui vækkavaldde du gasko; ačetæmek ja læskak givseduvvujegje du siste. 2 Mos. 20, 12; 22, 21. 22.

8. Mu basse baikid don bagjelgeččik, ja mu sabbatid don æppebasotik. 2 Mos. 20, 8 j. n. v.

9. Sælgebælde sardnok legje du siste golgatam varas varaid, ja vari alde borrujuvvui du siste*; hæpadlašvuođak dakkujuvvujegje du gasko. 3 Mos. 19, 16; *18, 6.

10. Ače hæppadak rappujuvvujegje du siste; nisson, gutte læi buttesmættom su mannosaš rašševuođastes, hæppašuttujuvvui du siste. 3 Mos. 18, 7. 19. Esek. 18, 6.

11. Ja fastevuotta dakkujuvvui lagamuǯa akain, ja olmuš duolvvadi su maŋes hæpadlaš nuoskevuođa siste, ja olmuš hæppašutti su oabas, su ačes nieida, du siste. 33, 26. Jer. 5, 8. 3 Mos. 18, 15.

12. Addaldagak valddujuvve du siste golgatam varas varaid; rænto ja ligge-vuoito don valddik ja verid dakkik du lagamuǯǯasad vækkavaldalašvuođain, ja muo don vajaldattik, cælkka Hærra Hærra. 2 Mos. 23, 8; 22, 25.

13. Ja gæča, mon læm speǯǯim mu gieđaidam okti dam værre-vuoito bagjel, maid don læk aldsesad rabedam, ja dai varai bagjel, maid don læk golgatam ječad gasko.

14. Galggago du vaibmo bissot,

daihe du gieđak adnet gievrravuođa dain beivin, go mon aigom duina mænnodet? Mon, Hærra, læm sardnom ja aigom dam dakkat.

15. Ja mon aigom biđgit du albmugi gaski ja botkotet du ædnamidi, ja mon aigom aibas javkkadet du buttesmættomvuođa dust erit.

16. Ja don galgak æppebasotuvvut ješječad bokte albmugi čalmi oudast, ja don galgak dovddat, atte mon læm Hærra.

17. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

18. Olbmu bardne! Israel viesso læ šaddam munji skarttan; si læk buokakrakkan væikke ja dadne ja ruovdde ja lagjo omman gasko; silbbaskarttan læk si šaddam.

19. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go di buokak lepet šaddam skarttan, gæča, damditi aigom mon din čokkit Jerusalem gasko.

20. Nuftgo silbba ja væikke ja ruovdde ja lagjo ja dadne čokkijuvvu omman gasko, dola dam ala bossom varas, dam suddadam varas, nuft aigom mon din čokkit mu moarestam ja mu suttostam ja bigjat din ommani ja suddadet din.

21. Duođai, mon aigom čokkit din ja bossot din ala mu moarram dolain, ja di galggabetet suddaduvvut dam gasko;

22. nuftgo silbba suddaduvvu omman gasko, nuft galggabetet di suddaduvvut dam gasko, ja di galggabetet dovddat, atte mon, Hærra, læm golgatam mu suttom din bagjeli.

23. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

24. Olbmu bardne! Cælke dasa*: Don læk daggar ænam, mi ik læk buttestuvvum, mi ik læk oʒʒom rašso-arve moare bæive. *Judai.

25. Dam profetak læk bahajuonalaʒai særvve dam gasko, si læk nuftgo gilljo legjon, mi rieveda stajadusa; sieloid si borrek, galvoid ja davverid si valddek; si dakkek ædnagid læskan dam gasko.
Mik. 3. 11. Sef. 3, 3 j. n. v.

26. Dam papak dakkek vækkavalde mu laga vuostai ja æppebasotek mu basse baikid; base ja æppebase gaski æi si daga maidege erotusaid, ja æi si oapat guđege ærotet buttesmættoma ja buttasa gaskast, ja mu sabbatidi dappek si sin čalmidæsek, ja mon æppebasotuvvum sin gaskast.

27. Dam oaivamuʒak dam gasko læk nuftgo gumpek, mak rievedek stajadusa; si golgatek varaid, si hævatek sieloid, vuoittem varas værre-vuoito.

28. Ja dam profetak vuiddek bagjel sigjidi luovos galkain, go si oidnek duššalašvuođaid ja einostek sigjidi giellasid, cælkededin: Nuft cælkka Hærra Hærra, — vaiko Hærra i lækge sardnom.
13, 6. 10. Jer. 23, 32.

29. Ædnam almug dakka vækkavalde ja rieved stajadusa, ja varnotæme ja vaivaša si givsedek, ja amas olbmu vuostai si dakkek vækkavalde værrevuođain.

30. Ja mon occim sin gaskast daggar olbma, gutte aigoi bajas dakkat muvra ja divvot ječas njielo ouddi mu muođoi oudast ædnam varjalam varas, amam mon dam duššadet; mutto im mon gavdnam ovtage. 13, 5. Salm. 106, 23.

31. De golgatam mon mu moarram sin bagjeli; mu suttom dola bokte loapatam mon sin; sin gæino bijam mon sin oaive ala, cælkka Hærra Hærra.

23. Kapittal.

Guovte vaʒiš nissona ouddagova bokte muittal profeta Samaria ja Jerusalem hæpadlaš æppe-ibmelbalvvalusa birra. Sodno nuorravuođastæsga juo læba soai furrušam Egyptenin, 1—4. Samaria, dat boarrasæbbo oabba, læ dasto bissom

nuoskes lakai ællemest furrušedines Assyrialažai ja Egyptalažaiguim, 5—8, ja læ rangaštuvvum damditi Assyrialažai bokte, 9. 10. Jerusalem, dat nuorab oabba, i læk addam ječas dago bokte cuigoduvvut, mutto læ dakkam dam sæmma vela bahabut Assyrialažai, Kaldealažai ja Egyptalažaiguim, 11—22; damditi galgga maidai Hærra Kaldealažai bokte juokket dasa Samaria oase ollasirakkan, 23—35. Goabbaš oabačak læba dakkam ječasga ašalažžan dam sæmma ibmelmættomvutti ja fertteba damditi maidai goabbašagak gillat dam sæmma rangaštusa, 36—49.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! De læiga guokte nissona, ovta ædne nieidak.

3. Ja soai furrušeiga Egyptenest, sodno nuorravuođastæsga soai furrušeiga; dobbe čarvvujuvvujegje sodno čižžek, ja dobbe gulddaladdujuvvui sodno nieiddavuođa occa. 20, 5—8.

4. Ja sodno namak legje: Ohola, dat boarrasæbbo, ja Oholiba, su oabba, ja soai šaddaiga mu oabmen ja riegadattiga barnid ja nieidaid; ja sodno namai dafhost, de læ Samaria Ohola, ja Jerusalem Oholiba*.

*Ohola, d. l. su ječas goatte; nuft goččujuvvu Samaria, dainago dam loge sokkagoddest læi sin ješvalljijuvvum ibmelbalvvalus. Oholiba, d. l. mu (Hærra) goatte læ dam siste; nuft goččujuvvu Jerusalem, dainago Hærra tempel læi dast.

5. Ja Ohola furruši, go son læi mu vuluš, ja son cakkidi rakisvuođast su rakistegjidasas, Assyrialažaidi, guđek legje boattam su lakka, 16, 28.

6. guđek legje garvvodam alek purpuri, oaivamužak ja hærrak, buokak čabba nuorra olbmak, ridijægjek, guđek ridijegje hæstai alde.

7. Ja son addi ječas dokko furrudaga siste sigjidi, buokaidi daidi bajemužaidi Assur barnin, ja buokaiguim, gæidi son cakkidi rakisvuođast, buok sin æppe-ibmeliguim duolvvadi son ječas.

8. Ja su furrušæmes Egyptenest i son hæittam; dastgo si legje vællam su lutte su nuorravuođast, ja si legje gulddaladdam su nieiddavuođa oca, ja si legje golgatam sin fuorravuođasek su bagjeli.

9. Damditi addim mon su su rakistegji gitti, Assur barni gitti, gæidi son læi cakkidam rakisvuođast. 2 Gon. 17, 6.

10. Si rappe su hæppadid, valdde su barnid ja su nieidaid ja godde su ječas mikin, ja son šaddai bæggalmassan nissoni gaski, ja si dolle duomo su bagjel. 16, 37.

11. Ja su oabba Oholiba oini dam ja dagai dam bahabut su rakisvuođas dafhost go son, ja bahabut su fuorravuođas dafhost, go su oaba fuorravuotta læi. 16, 47. 51.

12. Assur barnidi cakkidi son rakisvuođast, oaivamužaidi ja hærraidi, guđek legje boattam su lakka, guđek legje hærvvaset garvvodam, ridijegjidi, guđek ridijegje hæstai alde, guđek legje buokak čabba nuorra olbmak.

13. Ja mon oidnim, atte son læi duolvvaduvvum; ovtag gæino mielde manaiga soai goabbašagak.

14. Ja son dagai su fuorravuođas ain stuorebun. Go son oini olbmaid, govvaduvvum sæidnai, Kaldealažai govaid, malijuvvum ruoksadin, 16, 29.

15. boakkanastujuvvum boakkaniguim sin alemidesek birra, vuolashænggajægje baina-gapperiguim sin oivinæsek, buokaidrakkan vavdnasotti habmasažaid, Babel barni lakasažaid, gæi riegadam-ænam læ Kaldea,

16. de cakkidi son rakisvuođast, dallanaga go son oini sin su čalmidesguim, ja son bijai sane sigjidi Kaldeai.

17. Ja Babel barnek botte su lusa, rakisvuođa oađđemsagjai, ja duolvvadegje su sin fuorravuođainæsek, ja son duolvvaduvvui sin

bokte; ja de jorgidi su siello sin
bælest erit.
18. Ja son dagai su fuorravuo-
đas albmoset ja rabai su hæppa-
dides, ja mu siello jorgidi su bæ-
lest erit, nuftgo mu siello læi jor-
gidam su oaba bælest erit.
19. Ja son dagai su fuorravuo-
đas ædnaggærddasaǯǯan, muitede-
dines su nuorravuođa beivides,
dallego son furruši Egypten æd-
namest.
20. Ja son cakkidi rakisvuođast
sin fuorra-olbmaidi, gæi oaǯǯe læi
nuftgo aseni oaǯǯe, ja gæi læi
oaǯe golggam nuftgo hæstai oaǯe
golggam.
21. De bivddik don fastain du
nuorravuođad hæppada, dallego
Egyptalaǯak gulddaladde du oca
du nuorravuođa čiǯǯi diti.
22. Damditi, Oholiba, nuft cælk-
ka Hærra Hærra: Gæča, mon
bajasbovtam du vuostai du raki-
stegjid, sin, gæi bælest du siello
læ jorgidam erit, ja mon divtam
sin boattet du bagjeli juokke guov-
lost, 16, 37.
23. Babel barnid ja buok Kal-
dealaǯaid, Pekod ja Šoa ja Koa*,
ja buok Assur barnid oktanaga
singuim, čabba nuorra olbmaid,
oaivamuǯaid ja hærraid buokaidrak-
kan, vavdnasottid, bæggalmas olb-
maid, guđek buokak ridijek hæstai
alde.
*daiddek læt Kaldealaǯai govva-namak,
mak maksek: ocatallama, barggoma ja
huikkema; værd. Jer. 50, 21.
24. Ja si galggek boattet du
bagjeli soattevægain, vavnaiguim
ja jorriguim, ja olmušslajai čoag-
galmasain; stuora galbaid ja smav-
va galbaid ja ruovddegapperid galg-
gek si divvot du vuostai birra buok,
ja mon aigom addet sin halddoi
duomo, ja si galggek du dubmit
sin duomoidæsekguim. 21, 22; 16, 38.
25. Ja mon aigom dakkat mu
angervuottam du ala, ja si galggek
mænnodet duina suttost; du njune
ja du beljid galggek si erit vald-
det, ja maŋemuš bacatas dust
galgga gaččat mieke oudast; si
galggek valddet du barnid ja du
nieidaid, ja maŋemuš bacatas
dust galgga loapatuvvut dola bokte.
26. Ja si galggek nuolatet du
biktasid dust erit, ja si galggek
valddet du hærvas čiŋaid.
27. De aigom mon diktet du
hæpadlašvuođa ja du fuorravuođa
Egypten ædnamest nokkat, ja ik
don galga bajas bajedet du čalmi-
dad dai guvllui ja ik šatan æmbo
muittet Egyptena.
28. Dastgo nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Gæča, mon addam
du sin gitti, gæid don vašotak, sin
gitti, gæi bælest du siello læ erit
jorgidam.
29. Ja si galggek mænnodet
duina vaše siste ja valddet buok
du fidnimuša ja guođđet du alasen
ja rabasen, ja du fuoras hæppadak
ja du hæpadlašvuotta ja du fuorra-
vuotta galgga rabastuvvut. 16, 37.
30. Dat galgga dakkujuvvut
duina, dainago don fuorravuođa
siste læk viekkam bakenlaš alb-
mugi maŋŋai, dainago don læk
duolvvadam ječad sin fastes æppe-
ibmeliguim.
31. Du oabad gæino mielde læk
don vagjolam, ja damditi addam
mon su gæra du gitti.
32. Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Du oabad gæra galgak don
jukkat, dam čiegŋalis ja vides
gæra; don galgak šaddat bogustak-
kan ja bilkkadussan, — ollo dat
gæssa.
33. Garrimvuođain ja morrašin
galgak don devddujuvvut, — hæ-
vatusa ja moivvašume gærra læ
du oaba, Samaria, gærra.
Salm. 60, 5; 75, 9. Es. 51, 17. Jer. 25, 15.
34. Ja don galgak jukkat dam
visut ja njammat dam visut, ja
don galgak gasket dam moaloid
ja gaikodet du čiǯǯidad; dastgo

mon læm sardnom, cælkka Hærra Hærra.

35. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dainago don vajaldattik muo ja suppijik muo du sælgad duokkai, de guodde dalle maidai don du hæppadad ja du fuorravuođad!

36. Ja Hærra celki munji: Olbmu bardne! Aigokgo don dubmit Ohola ja Oholiba? Dieđet sodnoidi sodno fastevuođaid!

37 Dastgo soai læba dakkam fuorravuođaid, ja varra læ sodno gieđain, ja sodno fastes æppe-ibmelidesgaguim læba soai dakkam fuorravuođaid; duođai, vela sodno manaidæsgage, gæid soai læiga munji riegadattam, læba soai diktam mannat dola čađa dai diti, vai dak boraše sin. 16, 20. 21.

38. Dam maidai dagaiga soai munji: Soai duolvvadeiga mu basse baike damanaga bæive ja æppebasoteiga mu sabbatid. 20, 13.

39. Go soai læiga njuovvam sodno manaidæsga sodno fastes æppe-ibmelidesga diti, de bođiga soai damanaga bæive mu basse baikkai æppebasotam varas dam; ja gæča, nuft dagaiga soai gasko mu vieso.

40. Duođai, soai vuolgateiga vela sane olbmaidi, guđek galgge boattet gukken; sadnedoalvvo vuolgatuvvui sin lusa, ja gæča, si botte, si, gæi diti don legjik basadam ječad, favrosmattalam du čalmidad ja čiŋatam ječad čiŋaiguim.

41. Ja don čokkajik hærvas sænga alde, ja bævdde læi rakaduvvum dam ouddi, ja mu suovvasid ja mu oljo legjik don bigjam dam ala.

42. Ja moraštkættes joavko jiedna gullui dam* siste, ja olbmai lusa olmušdoakest buktujuvvujegje jukkek mæcest, ja si bigje giettarieggaid sodno** gieđaidi ja hærvas kruono sodno oividi.

*Jerusalem. **Ohola ja Oholiba.

43. Ja mon celkkim dam šlitašuvvum fuora birra: De dal furrušuvvu riekta suina, duođai suina!

44. Ja si manne sisa su lusa, nuftgo olbmak mannek sisa fuora lusa; nuft manne si sisa Ohola ja Oholiba lusa, dai hæpadlaš nissoni lusa.

45. Ja vanhurskes olbmak galggek dubmit sodno, nuftgo fuorranissonak dubmijuvvujek, ja nuftgo daggar nissonak dubmijuvvujek, guđek varaid golgatek; dastgo fuorranissonak soai læba, ja varra læ sodno gieđai alde.
16, 38. Es. 1, 15; 59, 3.

46. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Mon aigom doalvvot čoaggalmasa bajas sodno baggeli ja addet sodno dokko illastæmušen ja stajadussan.

47. Ja čoaggalmas galgga sodno gæđgadet ja čuopadet sodno moallon sin mikidæsekguim; sodno barnid ja sodno nieidaid galggek si goddet, ja sodno viesoid galggek si boalddet dolain.

48. De addam mon hæpadlašvuođa nokkat ædnamest, ja buok nissonak galggek diktet ječaidæsek cuigoduvvut ja æi dakkat dodno hæpadlašvuođa mielde.

49. Ja dodno hæpadlašvuotta galgga bigjujuvvut dodno ala, ja dodno suddoid dodno fastes æppeibmelidadeguim galggabætte doai guoddet, ja doai galggabætte dovddat, atte mon læm Hærra Hærra.

24. Kapittal.

Damanaga bæive, go Kaldealažak Nebukadnesar vuolde alggek birrastattet Jerusalema, almostatta Hærra dam Esekieli, 1. 2, ja goččo su værddadusa bokte dieđetet daidi eritdolvvujuvvum olbmuidi Babelest, atte dat Jerusalemi čoagganam almug su ibmelmættomvuođas diti ja gavpug ješ su ruottastuvvam buttesmættomvuođas diti dal galggek duššaduvvut, 3—14. Dam sæmma bæive gulat Hærra Esekieli, atte su rakkasæmus oabme

fakkistaga galgga valddujuvvut sust erit, ja goččo su moraštet dam diti javotaga, alma dai dabalaš moraštam-mærkaitaga. Profeta akka jabma damanaga bæive ækkedest, ja son dakka, nuftgo Hærra læ su goččom. Go almug jærra, maid su mænnodæbme galgga makset, de vasted son, atte Hærra daggo bokte adda sigjidi mærka dam ala, atte maidai si galggek doppitallat javotes, golatægje morraši, go si oǯǯuk diettet, atte sin rakkasæmus oamek, tempel ja sin Jerusalemi baccam manak, læk duššam, 15—24. Profeta galgga æska dalle, go son oaǯǯo gullat Jerusalem duššadume birra, hæittet javotesvuođastes ja fastain sardnogoattet albmugi, 25—27.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji ovcad jagest logad manost,
mano logad bæivest naft:

2 Gon. 25, 1. Jer. 52, 4.

2. Olbmu bardne! Bajasčale
aldsesad bæive nama, aito dam
bæive nama! Babel gonagas læ
bigjam ječas Jerusalem vuostai aito
dam bæive.
3. Ja ouddanbija værddadusa
dam vuostehagolaš vieso ouddi ja
cælke sigjidi: Nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Bija bađe bajas, bija
dam bajas ja leikke maidai čace
dam sisa!
4. Coagge dam bierggostukkaid
dam sisa, buok burid stukkaid,
čoarbelid ja čoamotasaid! Dævde
dam dai buoremus davtiguim!
5. Valde buoremusaid smavva
omin ja bija maidai dola dam vuol-
lai davti diti! Divte dam duolddat
burist! Davtek dulddek juo dam
gasko.
6. Damditi, nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Vuoi varragavpugi,
daggar battai, mast læ ruosta, ja
man ruosta i læk bæssam dast
olgus! Valde stukkai mielde dast
olgus! I vuorbbaduvvu dam birra.

22, 2.

7. Dastgo dam varra læ dam
gasko, bæivaš-raddag bavte ala læ
dat bigjam dam; i dat læk golga-
tam dam ædnam ala, vai dat gok-
čujuvvuši muoldain.
8. Diktem varas mu suttom bag-
janet, valddem varas mavsatæme,
læm mon diktam dam vara boattet
bæivaš-raddag bavte ala, amas dat
gokčujuvvut.
9. Damditi, nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Vuoi varragavpugi!
Mon maidai aigom dakkat dola
stuoresen.
10. Bija ollo muoraid ala, cak-
ket dola! Vuoša biergo dimesen
ja coakkod juvca, nuft atte davtek
bullek,
11. ja divte dam hænggat guoro-
sen su hilaides alde, vai dat bak-
kana, ja dam væikke šadda aca-
gassi, ja dam buttesmættomvuotta
suddaduvvu dam gasko, ja dam
ruosta loapatuvvu!
12. Lossis bargoin læ dat vaib-
badam muo, ja dam ollo ruosta i
almake vuolggam dast erit. Dola
sisa dam ruosta!
13. Du buttesmættomvuotta læ
hæpadlašvuotta; dađemielde go
mon læm du buttestam, mutto ik
don læk šaddam buttesen, de ik
don galga šatan æmbo šaddat but-
tesen du buttesmættomvuođastad,
ouddalgo mon oaǯom duttadet
mu suttom du ala.
14. Mon, Hærra, læm sardnom;
dat boatta, ja mon dagam dam;
im mon divte dam vasset imge
sæste imge gađa; du gæinoi mielde
ja du dagoi mielde galggek si du
dubmit, cælkka Hærra Hærra.
15. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
16. Olbmu bardne! Gæča, mon
valdam du čalmi havskodaga dust
erit časkem bokte; mutte ik don
galga vaiddalet ikge čierrot, ja du
gadnjalak æi galga ouddan boattet.
17. Šuoke javotaga ja ale morašt
jabmi bagjel! Čana du gapperad
ječad ala ja valde du gabmagidad
du julgidasad ja ale govča skavčai-
dad ja ale bora olbmui laibe!

3 Mos. 10, 6; 13, 45. 2 Sam. 15, 30.
Mika 3, 7. Jer. 16, 7.

18. Ja mon sardnum albmugi

iđđedest, ja mu akka jami ække-
dest; ja mon dakkim nubbe iđđe-
dest dastmaŋŋel, nuftgo munji læi
goččujuvvum.

19. De celkke olbmuk munji:
Ikgo don aigo addet migjidi diette-
vassi, maid dat maksa migjidi, go
don dagak nuft?

20. Ja mon celkkim sigjidi:
Hærra sadne dapatuvai munji naft:

21. Cælke Israel vissui: Nuft
cælkka Hærra Hærra: Gæča,
mon æppebasotam mu basse baik-
kam, din hærvas čævllaivuođa, din
čalmi havskodaga ja din sielo
njuoras rakisvuođa, ja din barnek
ja din nieidak, gæid di lepet guođ-
đam, galggek gaččat mieke oudast.

22. Dalle galggabetet di dakkat,
nuftgo mon læm dakkam: Skav-
čaid epet di galga gokčat, ja olb-
mui laibe epet di galga borrat,

23. ja din gapperak galggek læt
din oividædek alde, ja din gabma-
gak din julginædek, epet di galga
vaiddalet ja epet čierrot; ja di
galggabetet sodnat din værredagoi-
dædek siste ja luoibmat, nubbe
nubbe vuostai. 3 Mos. 26, 39.

24. Ja Esekiel galgga læt dig-
jidi varrimmærkkan; aito nuftgo
son læ dakkam, galggabetet di
dakkat. Go dat boatta, de galg-
gabetet di dovddat, atte mon læm
Hærra Hærra. 27. v.; 12, 6. 11.

25. Ja don, olbmu bardne!
Gæča, dam bæive, go mon valdam
sin suoje, sin hærvas avo, sin čalmi
havskodaga ja sin sielo halidusa,
sin barnid ja sin nieidaid, sist erit,

26. dam bæive galggek bata-
russi bæssam olbmuk boattet du
lusa addem varas dam gullut olb-
mui belji gullot. 33, 21 j. n. v.

27. Damanaga bæive galgga du
njalbme rabastuvvut, go dak bata-
russi bæssam olbmuk læk boattam,
ja don galgak sardnot ja ik šatan
æmbo læt gielatæbme, ja don gal-
gak læt sigjidi* varrimmærkkan,
ja si galggek dovddat, atte mon
læm Hærra.

*daidi eritdolvvujuvvum olbmuidi.

25. Kapittal.

Esekiel gulata njælljasi Israel biras
albmugin hævvanæme, Ammonitalaǯaidi,
damditi go si illodek tempela ja Judalaš
ædnama hævvanæme diti ja albmuga
erit dolvvujume diti golgolašvutti, 1—7,
Moabitalaǯaidi, damditi go si, illodedin
dam Ibmel albmuga oasetesvuođa diti,
biettalek dam valljijume. 8—11, Edomi-
talaǯaidi, damditi go si læk mavsatam
ječaidæsek Judalaǯai ala, 12—14, ja Fi-
listalaǯaidi, damditi go si dolušaiggahaš
vašalašvuođast læk dakkam dam sæmma,
15—17.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:

2. Olbmu bardne! Jorggal du
muođoidad Ammon manai guvllui
ja profetastala sin vuostai!
21, 28 j. n. v. Jer. 49, 1 j. n. v.

3. Ja don galgak cælkket Am-
mon manaidi: Gullet Hærra Hær-
ra sane! Nuft cælkka Hærra
Hærra! Dađemielde go don celk-
kik: Ha! mu basse baike bag-
jel, dainago dat læ æppebasotuv-
vum, ja Israel ædnam bagjel, dai-
nago dat læ duššaduvvum, ja Juda
vieso bagjel, dainago dat læ man-
nam golgolašvutti,
26, 2; 36, 2. Salm. 35, 21. 25.

4. damditi, gæča, de mon aigom
addet nuortta-ædnam barnidi du
oabmen, ja si galggek bajasdakkat
sin sidaidæsek du sisa ja bigjat
sin vistidæsek du sisa; si galggek
borrat du šaddoid ja jukkat du
mielke.

5. Ja mon aigom dakkat Rabba
kameli guottomsagjen ja Ammon
manai ædnama smavva omi livva-
damsagjen, ja di galggabetet dovd-
dat, atte mon læm Hærra.

6. Dastgo nuft cælkka Hærra
Hærra: Dainago don speǯǯuk
gieđaidad okti ja čikčik julgi-
guim ja illodik bagjelgæččamin

obba vaimostad Israel ædnam
bagjel, 36, 5.

7. damditi, gæča, de mon geig-
gim mu giettam du vuostai ja ad-
dam du biebmon albmugidi ja
erit hævatam du albmugi gaskast
ja eritsikkom du ædnamin; mon
aigom du dušsen dakkat, ja don
galgak dovddat, atte mon læm
Hærra.

8. Nuft cælkka Hærra Hærra:
Dainago Moab ja Seir celkiga:
Gæča, Juda vissui læ gævvam
nuftgo buok albmugidi,
Es. 15, 1 j. n. v. Jer. 48, 1 j. n. v.
Esek. 36, 20.

9. damditi, gæča, de mon aigom
rappat Moaba erttega gidda gav-
pugi* rajest, gidda dam gavpugi
rajest juokke guovlost, ædnama
čabbamus guovlo, Bet-Jesimot,
Baal Meon ja gidda Kirjataim
ragjai, *ragjegavpugi.

10. nuortta-ædnam barnidi, nuft-
go maidai Ammon manai ædnama*,
maid mon addam sigjidi oabmen,
amas Ammon manai ænam muit-
tujuvvut albmugi gaskast.
*d. l. nuftgo mon maidai rabam Ammon
manai ædnama sigjidi; 4. v.

11. Ja Moaba bagjel aigom mon
doallat duomo, ja si galggek dovd-
dat, atte mon læm Hærra.

12. Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Dainago Edom dagai mavsa-
tæme Juda vieso vuostai ja gesi
siva bagjelasas, go si mavsategje
ječaidæsek sin ala,
Jer. 49, 7 j. n. v. Obad. 1 j. n. v.
Esek. 35, 2 j. n. v.

13. damditi, nuft cælkka Hær-
ra Hærra, aigom mon geiggit mu
giettam Edom vuostai ja erit
hævatet dast olbmaid ja omid, ja
mon aigom dakkat dam mæccen
gidda Teman rajest, ja gidda De-
dan ragjai galggek si gaččat mieke
oudast.

14. Ja mon aigom doalvvot mu
mavsatæbmam Edom bagjeli mu
albmugam Israel gieđa bokte, ja
si galggek dakkat Edomin mu
moare mielde ja mu sutto mielde,
ja si galggek oappat dovddat mu
mavsatæme, cælkka Hærra Hærra.

15. Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Dađemielde go Filistalažak
dakke mavsatæme, dađemielde go
si mavsategje ječaidæsek bagjel-
gæččamin obba vaimostæsek dušsa-
dam varas, dolušaiggahaš vašalaš-
vuođast, Jer. 47, 1 j. n. v.

16. damditi, nuft cælkka Hær-
ra Hærra: Gæča, mon geiggim
mu giettam Filistalažai vuostai
ja erit hævatam Kretalažaid* ja
erit sikkom dam, mi bacca ap-
pegaddai. *1 Sam. 30, 14. Sef. 2, 5.

17. Ja mon aigom doalvvot
stuora mavsatæme sin bagjeli moare
bagadusaiguim, ja si galggek dovd-
dat, atte mon læm Hærra, go
mon doalvom mu mavsatæbmam
sin bagjeli.

26. Kapittal.

Esekiel gulata Tyrusa olles dušsa-
dume Nebukadnesar bokte rangaštussan
dam diti, go dat læ illodam Jerusalem
dušsadume diti, doaivodedin, atte dam
gavpašæbme šadda daggo bokte oudda-
net, 1—14. Tyrusa gaččam diti galggek
buok oaivamužak ja albmugak appegad-
din ja appesulluin suorgganet, moraštet
ja vaiddalet, 15—18. Tyrus galgga visut
ja oktelassi dušsat ja javkkat ædnam
alde erit, 19—21.

1. Ja de dapatuvai okta nubbe
logad jagest, vuostas bæive ma-
nost, de dapatuvai Hærra sadne
munji naft:

2. Olbmu bardne! Dađemielde
go Tyrus cælkka Jerusalem birra:
Ha! Dogjujuvvum læ dat, dat
albmugi portta; dat læ sirddujuv-
vum mu lusa, mon šaddam devd-
dujuvvut, — dat læ dušsaduvvum,
25, 3. Es. 23, 1 j. n. v.

3. damditi, nuft cælkka Hær-
ra Hærra:* Gæča, mon boađam
du bagjeli, Tyrus, ja doalvom
ollo albmugid bajas du bagjeli,

nuftgo appe doalvvo su baroides bajas.

4. Ja si galggek duššadet Tyrusa muvraid ja vuolas njæiddet dam toarnaid, ja mon aigom erit suopalastet dam muolda dast, ja mon aigom dakkat dam bæivašraddag bakten;

5. bivddofirmi lebbimbaikken galgga dat šaddat abe gasko. Dastgo mon læm sardnom, cælkka Hærra Hærra, ja dat galgga šaddat salašen albmugidi,

6. ja dam nieidak, guđek læk mæcest*, galggek goddujuvvut mikin, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

*d. l. dak Tyrusi gullevaš ucceb gavpugak.

7. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon divtam Nebukadnesara, Babel gonagasa, boattet Tyrusa vuostai davven, gonagasai gonagasa, hæstaiguim ja vavnaiguim ja ridijegjiguim ja soattevægain ja ollo olbmuiguim. Dan. 2, 37.

8. Du nieidaid mæcest galgga son goddet mikin, ja son galgga huksit muvraid du vuostai ja dakkat sæine du vuostai ja bajasceggit galbbadake du vuostai.

9. Ja su muvrragaikodægjes galgga son bigjat du muvrai vuostai, ja du toarnaid galgga son vuolasnjæiddet su ruovddegagganidesguim.

10. Su hæstai ædnagvuođa diti galgga dai muoldda gokčat du; ridijegji ja jorri ja vavnai šlama diti galggek du muvrak doargestet, go son manna sisa du portai čađa, nuftgo olbmuk mannek valddujuvvum gavpuga sisa.

11. Su hæstaides gaʒaiguim galgga son vuolasduolbmat buok du balggaid; du olbmuid galgga son goddet mikin, ja du nana baʒek galggek vuogjot ædnami.

12. Ja si galggek rievedet du obmudagaid ja stajedet du galvoid ja vuolas njæiddet du muvraid ja vuolas gaikkot du havskajes viesoid ja suppit du geđgid ja du muorradujid ja du muolda čace gasko.

13. Ja mon divtam du lavllagi šlama nokkat, ja du sitari jiedna i galga šatan æmbo gullut.

14. Ja mon aigom dakkat du bæivašraddag bakten; bivddofirmi lebbimbaikken galgak don šaddat, ik don galga šatan æmbo bajashuksijuvvut; dastgo mon, Hærra, læm sardnom, cælkka Hærra Hærra.

15. Nuft cælkka Hærra Hærra Tyrusi: Gæča, appegaddek galggek doargestet du gaččama čuogjam bokte, dai čađačuggijuvvum olbmui huoikkem bokte ja sorbmim bokte du gasko.

16. Ja buok abe oaivamuʒak galggek vuolasniegjat sin truonoinæsek ja eritbigjat sin gavtidæsek ja eritnuollat sin hervvijuvvum biktasidesek; si galggek suorgganæme bagjelasasek garvvodet, čokkat ædnam alde ja ballat juokke čalmeravkkalæme boddo ja suorgganet du diti. 32, 10.

17. Ja si galggek bajasbajedet vaiddaluslavllaga du bagjel ja cælkket dudnji: Moft don læk hævvanam, don, gæn assek legje boattam abin, don, dat mainolmas gavpug, mi legjik famolaš abe alde, sikke dat ja dam assek, guđek videdegje balo oudastæsek buokai bagjel, guđek dast asse? 27, 32.

18. Dal suorgganek sulluk du jorralæme bæive; duođai, sulluk, mak læk abest, hirmastuvvek dam loapa diti, maid don oʒʒuk.

19. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Go mon dagam du hævatuvvum gavpugen, dai gavpugi lakasaʒʒan, main æi læk assek, go mon divtam čaccečiegŋalasa bagjanet bajas du bagjel, nuft atte dak ædnag čacek du gokček,

20. de aigom mon diktet du mannat vuolas nuftgo si, guđek

mannek havddai vuolas, dolušaiggasaš albmuga lusa, ja diktet du assat čiegŋalvuođa ædnamest, dolušaiggasaš mecin, nuftgo si, guđek mannek havddai vuolas, amas oktage assat du siste; mutto mon aigom addet hærvasvuođa* ælle olbmui ædnamest. 28, 8; 31, 16.

*hærvasmattet Israela.

21. Suorgatussan aigom mon du dakkat, ja ik don galga šatan æmbo læt, ja don galgak occujuvvut, mutto ik šatan æmbo gavdnujuvvut agalaš aiggai, cælkka Hærra Hærra. Salm. 37, 36.

27. Kapittal.

Vaiddaluslavllaga siste Tyrus diti, 1. 2, muittal profeta vuost dam hærvasvuođa birra, 3—11, ja dam vides gavpašæme birra, 12—25, ja dastmaŋŋel dam boatte olles duššadume birra, 26. 27, ja dam morraš, suorgganæme ja bilkkedæme birra, mi Tyrus duššadume diti galgga šaddat albmugi gaski, 28—36.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Ja don, olbmu bardne! Bajas bajed vaiddaluslavllaga Tyrus diti! 28, 12. Es. 23, 1 j. n. v.

3. Ja don galgak cælkket Tyrusi, mi assa abe njalmest, mi gavpaša albmugiguim ædnag mærragaddin: Nuft cælkka Hærra Hærra: Tyrus! Don cælkak: Mon læm olles čabbesvuođast.

4. Abe gasko læk du ragjemærkak; du huksijægjek dakke du čabbesvuođa ollesen.

5. Senir sypres-muorain huksijegje si goabbašagaid du fiellogilgaid; sedermuoraid Libanonest viššge si dakkam varas dudnji sivle.

6. Basan aikain dakke si du airoid; du duovtoid dakke si elefanta-banin, mak legje bigjum buksbom-murri, mi læi boattam Kittim sulluin.

7. Fidnaset hervvijuvvum line Egyptenest lebbijik don du lævgganad; alek ja purpurruksis lađđe, mi læi boattam Elisa sulluin, læi du dakke. 1 Mos. 10, 4.

8. Sidon ja Arvad assek legje du sukkek; du visasak, Tyrus, guđek legje du siste, si legje du stivrrijægjek.

9. Gebal vuorrasak ja dam visasak legje du siste ja divodegje du vigid; buok abe skipak ja dai mærra-olbmuk legje du siste duina gavpašam varas.

10. Persialašak ja Ludalašak ja Putealašak legje du soattevæga siste, du soatte-olbmak; galba ja ruovddegappera bajashængastegje si du siste, si adde dudnji gudne.

11. Arvad barnek legje du soattevækka du muvrai alde birra buok, ja jalos olbmak legje si du toarnai siste; sin galbaidæsek bajashængastegje si du muvrai ala birra buok; si dakke du čabbesvuođa ollesen.

12. Tarsis gavpaši duina, dainago dust læi buoklagaš davveri ædnagvuotta; silbain, ruvdin, danin ja lajoin makse si du galvoid.

13. Javan, Tubal ja Mesek legje du gavpašægjek; olbmuiguim* ja væikkelittiguim makse si du galvoid. *d. l. balvvalegjiguim.

14. Togarma vieso olbmuk makse du galvoid vavdnahæstaiguim ja ridimhæstaiguim ja mulaseniguim.

15. Dedan barnek legje du gavpašægjek, ædnag mærragaddek oste du gieđast, elefanta-banid ja ibenholt-muoraid adde si dudnji makson.

16. Syria gavpaši duina, dainago dust læi duji ædnagvuotta; karfunkel-geđgiguim, purpurin ja hervvijuvvum lađđin ja fines liniguim ja koralliguim ja rubinaiguim makse si du galvoid.

17. Juda ja Israel ænam læiga du gavpašægjek; Minnit nisoiguim ja njalgga gakoiguim ja honnigin ja oljoin ja balsomin makse si du galvoid.

18. Damaskus gavpaši duina,

dainago dust læi duji ædnagvuotta,
buoklagaš galvoi ædnagvuotta, Hel-
bon vinin ja vilggis ulloin.
19. Vedan ja Javan Usalest
mavsiga du galvoid; baitte ruovdde,
kassia ja kalmus botte du gavppai.
20. Dedan gavpaši duina ridim-
ranoiguim.
21. Arabia ja buok Kedar oaiva-
mužak oste du gieđast; labbai ja
viercai ja bokkaiguim, daiguim gav-
pašegje si duina.
22. Šeba ja Rama gavpašægjek
legje du gavpašægjek; buoklagaš
njalggahajag urttasi buoremus šla-
jain ja buoklagaš mavsolaš geđgi-
guim ja gollin makse si du galvoid.
23. Karan ja Kanne ja Eden,
Šeba gavpašægjek, Assur ja Kil-
mad gavpašegje duina;
24. si legje du gavpašægjek
hærvas galvoiguim, gavtiguim pur-
purivdnasaš ja hervvijuvvum lađđest
ja gerddujuvvum, girjas laiggedav-
veriguim, gerddujuvvum ja nana
baddiguim du markansajest.
25. Tarsis-skipak legje du mat-
kušak, dak dolle du gavpe, ja don
devddujuvvik ja sagga rigguk abe
gasko.
26. Stuora čaci mielde dolvvu
du sukkek du; — nuorttabiegga
cuvkke du abe gasko.
27. Du obmudak ja du galvok,
du gavppe, du mærra-olbmak ja
du stivrrijægjek, si, guđek divodek
du vigid, ja si, guđek dollek du
gavpe, ja buok du soatte-olbmak,
guđek læk du siste, oktanaga obba
du joavkoin, mi læ du gasko, galg-
gek gaččat abe gasko dam bæive,
go don gačak.
28. Du stivrrijegji barggom
jiena bokte galggek du ædnamak
doargestet.
29. Ja si galggek loaidastet sin
skipainæsek olgus, si buokak, gu-
đek adnek airoid, mærra-olbmak,
buok stivrrijægjek mæra alde; si
galggek mannat gaddai.
30. Ja si galggek diktet sin
jienasek gullut du diti ja barggot
baččaget, ja si galggek suppit
muolda sin oividæsek ala, gunai
siste fieradet. 26, 17. Alm. 18, 9. 19.
31. Ja si galggek rakit ječai-
dæsek spalčasen du diti ja čadnat
sæka ječasek birra, ja si galggek
čierrot du diti baččaget moraštægje
sieloin, bačča vuoiggemin.
32. Ja si galggek biekkomin
bajas bajedet vaiddaluslavllaga du
diti ja vaiddalet du diti: Gi læ
nuftgo Tyrus, nuftgo dat gavpug,
mi læ šaddam javotæbmen abe
gasko?
33. Dallego du galvok botte
sisa abin, de galletik don ædnag
olmuššlajaid; du obmudagaidad ja
du galvoidad ædnagvuođain dakkik
don ædnam gonagasaid riggesen.
34. Dal, go don læk cuvkkijuv-
vum ja javkkam abin čaci čiegŋal-
vutti, de læ du gavppe ja obba
du joavkko gaččam du gasko.
35. Buok mærragaddi assek galg-
gek hirmastuvvat du diti, ja sin
gonagasak soaigget suorgganæmest,
sin amadajok doargestet. 32, 10.
36. Gavppe-olbmak albmugi ga-
skast galggek bilkkedet du: Suorga-
tussan læk don šaddam, ja ik don
læk šatan æmbo — agalaš aiggai.
28, 19.

28. Kapittal.

Esekiel gulat Tyrus oaivamužži, gutte dakka ječas Ibmelen ja adna ječas visabun go Daniel, atte son su čævllaivuođas diti galgga gaččat Kaldealažai mieke oudast ja nuft čajetuvvut, atte i son læk æra go duššе olmuš, 1—10; de son muittal vaiddaluslavllaga siste su hærvasvuođa, su stuora siva ja su hirbmadlaš duššadume, 11—19. De gulata profeta Hærra rangaštusa Sidon bagjel, 20—23. ja loapata cælkededin, atte buok Israel biras albmugak, mak læk vahagattam ja higjedam dam, galggek dubmijuvvut, mutto Israel ješ galgga dolvvujuvvut su ædnamasas ruoktot ja assat dast oagjebassan. Dat loppadus devddujuvvu ollaset Messias siste, 24—26.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:

2. Olbmu bardne! Cælke Tyrus oaivamuŋ̆ŋ̆i: Nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go du vaibmo aleda jeĉas, ja don cælkak: Mon læm Ibmel, mon ĉokkam Ibmel stuolo alde, abe gasko, ja don læk daddeke olmuš ja ik Ibmel, ja daddeke anak don du vaimod nuftgo Ibmel vaibmon Dan. 5, 20. Ap. dag. 12, 22. 2 Tess. 2, 4.

3. (gæĉa, don læk visasæbbo go Daniel, i mikkege suollemasaid læk ĉikkujuvvum du oudast; Dan. 4, 8. 9. 18; 5, 11. 12. 14. 16.

4. du visesvuođad bokte ja du jiermad bokte læk don fidnim aldsesad obmudaga ja buktam golle ja silba du davvergammaridasad; Es. 10, 13. 14.

5. du ollo vissesvuođad bokte du gavpad siste læk don lasetam du obmudagad, ja du vaibmo aledi jeĉas du obmudaga diti),

6. damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go don anak du vaimod nuftgo Ibmel vaibmon,

7. damditi, gæĉa, de divtam mon abmasid boattet du bagjeli, daid goavemusaid albmugi gaskast, ja si galggek rottit sin mikidæsek du šægŋajægje visesvuođa vuostai ja æppebasotet du baittema.

8. Si galggek nordastet du havddai vuolas, ja don galgak jabmet, nuftgo dak goddujuvvum olbmuk jabmek, abe gasko. 26, 20.

9. Aigokgo don dalle makkaš cælkket du sorbmijægjad muođoi oudast: Mon læm Ibmel, go don daddeke læk olmuš ja ik Ibmel du sorbmijægjad gieđast?

10. Nuftgo birraĉuopakættes olbmuk jabmek, nuft galgak don jabmet abmasi gieđa bokte; dastgo mon læm sardnom, cælkka Hærra Hærra.

11. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

12. Olbmu bardne! Bajas bajed vaiddaluslavllaga Tyrus gonagasa bagjel ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra Hærra: Don burist lageduvvum vieso sæilla, dievva visesvuođast ja olles ĉabbesvuođast! 27, 2. 3.

13. Edenest, Ibmel gilvagardest, legjik don; buoklagaš mavsolaš gæđgek gokĉe du: karneol, topas ja diamanta, krysolit, oniks ja jaspis, safir, karfunkel ja smaragda ja golle; du paukak ja du fløitak legje olles bargost du lutte; dam bæive, go don sivdneduvvik, legje dak rakaduvvum. 2 Mos. 28, 17; 39, 10.

14. Don legjik vuiddujuvvum kerub, gutte suogjalik, ja mon bigjim du Ibmel basse vare ala; dobbe legjik don, gasko acagas geđgi* gaskast vagjolik don. 2 Mos. 25, 20.
*baitte mavsolaš geđgi.

15. Laittemættom legjik don du gæinoidad alde dam bæive rajest, go don sivdneduvvik, dassaĉi go værrevuotta gavdnujuvvui du lutte.

16. Du ollo gavpe bokte devddujuvvui du siskaldas værrevuođain, ja don suddodik; de æppebasotim mon du ja agjim du erit Ibmel varest, ja mon dakkim du duššen, don vuiddujuvvum kerub, ja agjim du erit gasko dai acagas geđgi gaskast.

17. Du vaibmo aledi jeĉas du ĉabbesvuođa diti, don duššadik du visesvuođad du baittemad diti; mon balkestim du ædnami, mon bigjim du gonagasai muođoi ouddi, vai si gæĉaše iloin du ala. 27, 3.

18. Du ædnag værredagoidad bokte, du væralaš gavpad bokte æppebasotik don du basse baikidad; de divtam mon dola olgus vuolgget du gasko, dat galgga du loapatet, ja mon dagam du gudnan ædnam alde sin buokai ĉalmi oudast, guđek du oidnek.

19. Buokak, guđek du dovdde albmugi gaskast, læk suorgganam du diti; suorgatussan læk don

šaddam, ja ik don læt šatan æmbo
— agalaš aiggai. 27, 36.
20. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
21. Olbmu bardne! Jorggal du
muođoidad Sidon guvllui ja pro-
fetastala dam vuostai!
22. Ja don galgak cælkket: Nuft
cælkka Hærra Hærra: Gæča,
mon boađam du bagjeli, Sidon,
ja mon aigom hærvasmattet ječčam
du gasko. Ja si galgek dovddat,
atte mon læm Hærra, go mon
doalam duomo dam bagjel ja baso-
tam ječčam dam ala.
23. Ja mon aigom vuolgatet
rottodavda ja vara dam sisa, dam
balggai ala, ja goddujuvvum olb-
muk galggek gaččat dam gasko
mieke oudast, mi boatta dam bag-
jeli birra juokke guovlost, ja si
galggek dovddat, atte mon læm
Hærra.
24. Ja de i galga šatan æmbo
læt Israel vissui mikkege basta-
šægje bastelis lanjaid daihe bavča-
statte gaskalasaid sist buokain, gu-
đek læk sin birra, guđek bagjel-
gečček sin, ja si galggek dovddat,
atte mon læm Hærra Hærra.
25. Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Go mon čokkim Israel vieso
dai albmugi lutte, mai gaski si
læk biđgijuvvum, de aigom mon
basotet ječčam sin ala albmugi
čalmi oudast, ja si galggek assat
sin ædnamestesek, maid mon ad-
dim mu balvvalægjasam Jakobi,
26. ja si galggek assat oagje-
bassan dast ja huksit viesoid ja
gilvvet vidnegardid, ja si galggek
assat oagjebassan, dam bodda go
mon doalam duomo sin buokai
bagjel, guđek bagjelgečček sin sin
birra, ja si galggek dovddat, atte
mon, Hærra, læm sin Ibmel.
Am. 9, 14.

29. Kapittal.

Esekiel gulat Faraoi ja Egyptalažaidi, atte Hærra sin čævllaivuođa diti, ja dainago si læk fillim Israela dorvastet sin ala ja de bættam dam, aiggo aibas hævatet sin ja sin ædnama, 1—12. Njæl-lje loge jage gæčest galgga Egypten fastain čuožželet, mutto i dat galga joksat su ouddalaš stuoresvuođas, nuft atte i dat galga šatan æmbo fillit Israela bigjat su dorvos dam ala, 13—16. Maŋeb einostusa siste gulat profeta, atte Hærra aiggo addet Egypten ja dam riggesvuo-đaid Nebukadnesar gitti, dainago son læ ollašuttam Hærra rangaštusa Tyrus ala, mutto i læk ožžom maidege balkaid dam vaivalaš bargos oudast, 17—20. Dam aige go Egypten gačča, galgga Israel oažžot ođđa famo, ja profeta roakka barggat dam gaskast.

1. Logad jagest, logad mano,
mano guokte nubbe logad bæivest,
dapatuvai Hærra sadne munji
naft:
2. Olbmu bardne! Jorggal du
muođoidad Farao, Egypten gona-
gasa, vuostai, ja profetastala su
vuostai ja obba Egypten vuostai!
Es. 19, 1 j. n. v. Jer. 46, 2 j. n. v.
3. Sarno ja cælke: Nuft cælk-
ka Hærra Hærra: Gæča, mon
boađam du bagjeli, Farao, Egypten
gonagas, don, dat stuora appe-
ruobme, mi vælla su jogaides gasko,
mi cælkka: Munji gulla mu jokka,
ja mon læm dakkam dam aldsesam.
Es. 51, 9. Esek. 32, 2; 29, 9.
4. Ja mon aigom bigjat vuog-
gaid du ollulidi ja diktet gulid du
jogainad darvvanet du čuobmasidi,
ja mon aigom gæsset du bajas du
jogainad oktan buok guliguim, mak
læk du jogain, mak darvvanek du
čuobmasidi.
5. Ja mon aigom balkestet du
mæccai, du ja buok gulid du jogain;
ædnam ala galgak don gaččat; ik
don galga čokkijuvvut ikge čoggu-
juvvut; ædnam spiridi ja alme lod-
didi addam mon du biebmon.
32, 4; 39, 4.
6. Ja buok Egypten assek galg-
gek dovddat, atte mon læm Hærra,
dađemielde go si læk læmaš ravr-
ra-astatakkan Israel vissui;
2 Gon. 18, 21. Es. 36, 6.
7. go si* valddek du** du giet-

tasagjai, de don dogjuk ja luddik juokke oalge sist, ja go si dorjuk ječaidæsek du vuostai, de don dogjuk ja satak buok alemid sist guossalet.

*Israel vieso olbmak. **Egypten.

8. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon divtam mieke boattet du bagjeli, ja mon aigom erit hævatet dust olbmuid ja omid.

9. Ja Egypten ænam galgga šaddat mæccen ja avddem baikken, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra, dađemielde go son celki: Jokka gulla munji, ja mon læm dakkam dam.

10. Damditi, gæča, mon aigom boattet du lusa ja du jogai lusa, ja mon aigom dakkat Egypten ædnama avddem mæccen, dievva čievrračomain, Migdol rajest Syene* ragjai ja gidda Ætiopia raje ragjai.

* Migdol læi muttom gavpug Davve-Egyptenest, ja Syene muttom gavpug Egypten lullerajest; 30, 6.

11. I galga vaʒʒet ovtage olbmu juolgge dam čađa, ja omi juolgge i galga vaʒʒet dam čađa, ja i dat galga fastain čuoʒʒelet njællje loge jage sisa.

12. Ja mon aigom dakkat Egypten ædnama mæccen duššaduvvum ædnami gasko, ja dam gavpugak galggek læt avddemen duššaduvvum gavpugi gasko njællje loge jage, ja mon aigom biđgit Egyptalaʒaid albmugi gaski ja botkotet sin ædnamidi.

13. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Njællje loge jage gæčest aigom mon čokkit Egyptalaʒaid dai albmugi lutte, mai gaski si legje biđgijuvvum.

14. Ja mon aigom loapatet Egyptena fanggavuođa ja doalvvot sin ruoktot Patros ædnami, sin maddo-ædnami, ja si galggek dobbe læt hæjos gonagasrika.

15. Dat galgga læt hæjob go æra gonagasrikak ja i šatan æmbo aledet ječas albmugi bagjel, ja mon aigom sin uccedet, amasek si rađđit albmugi bagjel.

16. Ja i dat galga šatan æmbo læt Israel vissui bataramsagjen, mi muitota munji sin værredago birra, go si jorggalek ječaidæsek sin maŋŋai, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra Hærra.

17, 7. 15.

17. Ja de dapatuvai čieča goalmad logad jagest, vuostas manost, mano vuostas bæivest, de dapatuvai Hærra sadne munji naft:

18. Olbmu bardne! Nebukadnesar, Babel gonagas, læ diktam su soattevægas doaimatet stuora bargo Tyrusa vuostai; juokke oaivve læ baljes, ja juokke oalgge loktujuvvum. Mutto balka i læk son ja su soattevækka oʒʒom Tyrusest dam bargo oudast, maid son læ doaimatam dam vuostai.

19. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon addam Nebukadnesari, Babel gonagassi, Egypten ædnama, ja son galgga valddet dam riggesvuođa ja rievedet dam stajadusa ja spægjat dam sallaša, ja dat galgga læt balkkan su soattevekki.

20. Su balkkan, man oudast son læ barggam, addam mon sudnji Egypten ædnama; dastgo si læk barggam munji, cælkka Hærra Hærra.

21. Damanaga bæive aigom mon diktet čoarve bajaššaddat Israel vissui, ja dudnji aigom mon addet rabastuvvum njalme sin gaskast, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra. 24, 27.

30. Kapittal.

Profeta gulata, atte duobmobæivve galgga boattet Egypten ja dai daina littodam albmugi bagjeli, 1—5. Egyptalaʒai fabmo galgga duššen dakkujuvvut, ja sin ænam hævatuvvut Nebukadnesar bokte, 6—12. Egypten ibmelak galggek duššen šaddat, dam ladnek valddujuvvut ja duššaduvvut, dam nuorra

olbmak gaččat ja dam nissonak dolvvujuvvut fanggavutti, 13—19. Ođđa einostusa siste gulata profeta, atte Farao fabmo galgga dogjujuvvut, mutto Babel gonagasa fabmo nanosmattujuvvut, 20—26.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Profetastala ja cælke: Nuft cælkka Hærra Hærra: Holvvot: Vuoi, dat bæivve!

3. Dastgo lakka læ bæivve, duođai, lakka læ Hærra bæivve; balvai bæivve, albmugi aigge* galgga dat læt. Joel 2, 1 j. n. v. Sef. 1, 14 j. n. v. *ocatallam-aigge.

4. Ja miekke galgga boattet Egypten vuostai, ja Ætiopia galgga balost mallagušsat, go goddujuvvum olbmuk gačček Egyptenest; ja dam riggesvuotta galgga valddujuvvut, ja dam vuođđodusak galggek vuolasgaikkujuvvut. 29, 2.

5. Ætiopalašak ja Putealašak ja Ludalašak ja obba dat sægotuvvum joavkko ja Kubealašak ja litto-ædnama barnek galggek oktanaga singuim* gaččat mieke oudast. 27, 10. *Egyptalašaiguim.

6. Nuft cælkka Hærra: Egypten bašek galggek gaččat, ja dam famolaš čævllaivuotta galgga vuollot; Migdol rajest Syene ragjai galggek si gaččat mieke oudast dam siste, cælkka Hærra Hærra. 29, 10.

7. Ja si galggek orrot avddemen hævatuvvum ædnami gasko, ja dam gavpugak galggek læt hævatuvvum gavpugi gasko.

8. Ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra, go mon cakketam Egyptena, ja go buok dam væketægjek cuvkkijuvvujek.

9. Damanaga bæive galggek sadnedoalvvok vuolgget skipai mielde mu muođoi oudast suorgatam varas Ætiopia dam oagjebasvuođast, ja dat galgga balost mallagušsat, nuftgo Egypten bæive; dastgo gæča, dat boatta! Es. 20, 3 j. n. v.

10. Nuft cælkka Hærra Hærra: Mon aigom loapatet Egypten šlamaidægje joavko Nebukadnesar, Babel gonagasa, gieđa bokte.

11. Son ja su almug suina, dak goavemusak albmugi gaskast, galggek dolvvujuvvut dokko duššadam varas ædnama, ja si galggek rottit sin mikidæsek Egypten vuostai ja dævddet ædnama goddujuvvum olbmuiguim. Jer. 44, 13.

12. Ja mon aigom dakkat jogaid goikesen ja vuovddet ædnama bahai gitti, ja mon aigom duššadet ædnama ja dam dievasvuođa abmasi gieđa bokte; mon, Hærra, læm sardnom.

13. Nuft cælkka Hærra Hærra: Mon aigom duššen dakkat daid fastes æppe-ibmelid ja erit javkkadet værre-ibmelid Nofest, ja i galga šatan æmbo læt oktage oaivamuš Egypten ædnamest, ja mon aigom bigjat balo Egypten ædnam bagjeli.

14. Ja mon aigom duššadet Patros ja cakketet Soana, ja mon aigom doallat duomo No bagjel.

15. Ja mon aigom golgatet mu suttom Sin, Egypten nana suoje, bagjeli, ja mon aigom erithævatet šlamaidægje joavko No siste. Jer. 46, 25.

16. Ja mon aigom cakketet Egyptena; Sin galgga doargestet ja rabaidet, ja No valddujuvvut, ja Nof sisa galggek vašalašak bæssat čuvggis bæivveg.

17. Aven ja Pibeset nuorra olbmak galggek gaččat mieke oudast, ja si ječa* galggek mannat fanggavutti. *gavpugak ječa, d. l. gavpugi æra assek.

18. Ja Tekafnekesest galgga bæivve šaddat sævdnjaden, go mon dast doajam Egypten gæssa, ja dam famolaš čævllaivuotta galgga nokkat dast; dam ječas galgga balvva gokčat, ja dam nieidak galggek mannat fanggavutti.

19. Ja mon aigom doallat duomo

Egypten bagjel, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

20. Ja de dapatuvai dam okta nubbe logad jagest, vuostas manost, mano čiččid bæive, de dapatuvai Hærra sadne munji naft:

21. Olbmu bardne! Farao, Egypten gonagasa, gieđa læm mon doagjam, ja gæča, i dat læk čadnujuvvum, nuft atte dalkkasak læk adnujuvvum, atte čanaldak læ bigjujuvvum dam ala, dam čadnam varas, vai dat šaddaši gievrran mieke doppim varas.

22. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon aigom boattet Farao, Egypten gonagasa, lusa, ja mon aigom doagjet su gieđaid, sikke dam gievras gieđa ja dam dogjum gieđa, ja mon aigom diktet mieke gaččat su gieđast erit.

23. Ja mon aigom biđgit Egyptalaǯaid albmugi gaski, ja mon aigom botkotet sin ædnamidi.

24. Mutto mon aigom nanosmattet Babel gonagasa gieđaid ja bigjat mu miekkam su gitti, ja mon aigom doagjet Farao gieđaid, ja son galgga luoibmat su muođoi oudast, nuftgo čađačuggijuvvum olmuš luoibma.

25. Ja mon aigom dakkat Babel gonagasa gieđaid gievrran, mutto Farao gieđak galggek njuorrat, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra, go mon bijam mu miekkam Babel gonagasa gitti, ja son geigge dam Egypten ædnam vuostai.

26. Ja mon aigom biđgit Egyptalaǯaid albmugi gaski ja botkotet sin ædnamidi, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

31. Kapittal.

Profeta muitota Egypten gonagassi ja su albmugi dam dile, mi læi dæivvedam Assyrialaš gonagasa ja su albmuga. Assur læi hærvas sedermuorra, mi læi aleduvvum buok æra muorai bagjel, 1—9; mutto dainago su vaibmo goargasmatti ječas, de son eritčuppujuvvui, 10—14, obba mailbmai morašen, ja ollo albmugak nigje oktan suina jabmi aibmoi, 15—17. Nuft galgga maidai gævvat Egypten gonagassi ja su albmugi, 18.

1. Ja de dapatuvai dam okta nubbe logad jagest, goalmad manost, mano vuostas bæive, de dapatuvai Hærra sadne munji naft:

2. Olbmu bardne! Cælke Faraoi, Egypten gonagassi, ja su šlamaidægje jovkkui: Gæn lakasaš læk don du stuoresvuođastad?

3. Gæča, Assur læi sedermuorra Libanon alde čabba surgiguim, suoivvanaste vuovdde ja allag šaddost, ja su giera læi balvai gaskast.

4. Čacce dagai su stuoresen, čacce-čiegŋalas dagai su allagen; su jogaidesguim manai dat su gilvataga birra ja vuolgati su jogačides buok ædnam muorai lusa.

5. Damditi šaddai su šaddo alebun go buok ædnam muorak, ja su suorgek šadde ædnagen, ja su oavsek gukken, dai ædnag čaci diti, go son viddani;

6. su ovsi ala huksijegje buok alme loddek besid, ja su surgi vuolde riegadatte buok mæce spirik, ja su suoivvan vuolde asse buok, dak ædnag olmuššlajak.

Dan. 4, 12.

7. Ja son læi čabbes su stuoresvuođastes, su surgides gukkodaga bokte; dastgo su ruotas læi ædnag čaci baldast.

8. Ibmel gilvagarde sedermuorak æi sevnjudattam su, sypresmuorak æi læm værddedæmest su ovsi lakasaǯǯan, ja lønnemuorak æi læm nuftgo su suorgek; i mikkege muoraid Ibmel gilvagardest læm værddedæmest su čabbesvuođa lakasaǯǯan.

9. Čabbesen legjim mon su dakkam su surgi ædnagvuođa bokte, ja buok Eden muorak, mak legje Ibmel gilvagardest, gađaštegje su.

10. Damditi, nuft celki Hær-

ra Hærra: Dađemielde go son
læ šaddam allagen šaddost, ja son
læ olatam su gierrages bajas bal-
vai gaski, ja su vaibmo læ goar-
gasmattam ječas su allodaga diti,
Dan. 4, 11 j. n. v.
11. de addam mon su albmugi
rađđijægje gitti; mielas mielde galg-
ga son mænnodet suina. Su ibmel-
mættomvuođa diti olguș agjim mon
su,
12. ja abmasak, dak goavemu-
sak albmugi gaskast, vuolasčuppe
su ja dikte su vællat; vari ala ja
buok vumidi gaččе su oavsek, ja
su suorgek dogjujuvvujegje buok
ædnam jogači gaddidi, ja buok
ædnam albmugak nigje su suoivvan
vuolde vuolas ja guđđe su,
13. su gaččam maddag ala seivvu
buok alme loddek, ja su surgi bag-
jeli botte buok mæce spirik, —
14. amasek makkege muoraid
čaccegaddest goargastallat sin šad-
dostæsek amasekge olatet sin gier-
ragæsek bajas balvai gaski, ja ama-
sek dak nannosebmusak dain, dak
buokak, mak jukkek čace, cæggat
sin allodagastæsek; dastgo dak
læk buokakrakkan addujuvvum jab-
mem halddoi, boattem varas čieg-
ŋalasa ædnami, gasko olbmui manai
gaski, sin lusa, guđek mannek vuo-
las havddai. 26, 20.
15. Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Dam bæive, go son manai
vuolas jabmi aibmoi, de diktim
mon čacce-čiegŋalasa moraštet,
mon gokčim dam su diti, ja
mon bissetim dam ravnjid, ja æd-
nag čacek dollujuvvujegje manna-
mest, ja mon garvotim Libanon
čappadin su diti, ja buok mæce
muorak vuoimetuvve su diti.
16. Su gaččam jiena bokte sat-
tim mon albmugid doargestet, go
mon diktim su mannat vuolas jab-
mi aibmoi oktanaga singuim, gu-
đek mannek vuolas havddai; de
si jeđđijuvvujegje čiegŋalasa ædna-
mest, buok Eden muorak, Libanon
valljijuvvum ja buoremus muorak,
dak buokak, mak jukkek čace.
32, 18.
17. Dak maidai manne vuolas
suina jabmi aibmoi dai lusa, guđek
legje goddujuvvum mieke bokte;
dastgo nuftgo su gietta* legje si
čokkam su suoivvan vuolde alb-
mugi gasko. *d. l. su væketægjek.
18. Gæn lakasaš læk don* nuft
hærvasvuođa ja stuoresvuođa daf-
host Eden muorai gaskast? — De
galgak don dalle vuolas nordastuv-
vut Eden muoraiguim čiegŋalasa
ædnami; gasko birračuopakættes
olbmui gaskast galgak don vællat
oktanaga singuim, guđek læk god-
dujuvvum mieke bokte. Nuft gævva
Faraoi ja obba su šlamaidægje
jovkkui, cælkka Hærra Hærra.
* Farao; 2. v.

32. Kapittal.

Vaiddaluslavllaga siste Farao bagjel einosta Esekiel, atte son, Egypten famolaš gonagas, gutte bukta hævatusa albmugi bagjeli, ješ galgga duššendakkujuvvut, 1—6, obba mailbmai suorgatussan, 7—10, go Babel gonagas galgga boattet su bagjeli, duššadet olbmuid ja omid ja dakkat ædnama mæccen, 11—16. Havddelavllaga siste Farao ja su albmuga bagjel cælkka profeta, atte si galggek gaččat mieke oudast ja mannat vuolas jabmi aibmoi dai æra bakenlaš oaivamuǯai ja albmugi lusa, gæidi sæmma lakai læ gævvam, maŋŋelgo si læk læmaš obba ædnami suorgatussan, 17—32.

1. Ja de dapatuvai dam guokte
nubbe logad jagest, guokte nubbe
logad manost, mano vuostas bæive,
de dapatuvai Hærra sadne munji
naft:
2. Olbmu bardne! Bajas bajed
vaiddaluslavllaga Farao, Egypten
gonagasa, bagjel, ja cælke sudnji:
Nuorra legjona lagaš albmugi ga-
skast aigguk don læt, vaiko don
dadde legjik nuftgo apperuobme
abin, ja don mannik ouddan du
dænoinad ja dakkik čace moivasen
du julgidadguim ja dakkik dam
jogaid mottajen. 29, 3.

3. Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Damditi aigom mon lebbit mu
fierbmam du bagjeli ollo albmugi
čoaggalmasa siste, ja si galggek
gæsset du bajas mu nuotest. 12, 13.
4. Ja mon aigom suppit du gad-
dai, balkestet du dokko mæccai,
ja mon aigom diktet buok alme
loddid sæivvot du ala ja galletet
buok ædnam spirid duina.
29, 5; 39, 5. Es. 18, 6.
5. Ja mon aigom bigjat du oaʒe
vari ala ja dævddet vumid du
stuora gorodin.
6. Ja mon aigom laktadet æd-
nama du varai jogaiguim gidda
vari ragjai, ja jokkaroggek galg-
gek devddujuvvut dust.
7. Ja go mon časkadam du, de
mon aigom gokčat alme ja garvotet
dam nastid čappadin; bæivača
aigom mon gokčat balvaiguim, ja
manno i galga addet su čuovggases
baittet.
Es. 13, 10; 50, 3. Joel 2, 10; 3, 4. 20.
8. Buok baitte čuovggasid alme
alde aigom mon garvotet čappadin
du diti, ja mon aigom bigjat sævd-
njadvuođa du ædnam bagjeli, cælk-
ka Hærra Hærra.
9. Ja mon aigom sattet ædnag
olmuššlajai vaimo moraštet, go
mon addam du hævvanæme boattet
olgus albmugi gaski, ædnami mietta,
maid don ik dovda. 31, 16.
10. Ja mon aigom dakkat ollo
albmugid suorgganæbmai du diti,
ja sin gonagasak galggek soaigget
balost du diti, go mon livšadam
mu miekkam sin muođoi oudast,
ja si galggek doargestet juokke
čalmeravkkalæme boddo, juokkehaš
su hægas diti, dam bæive, go don
gačak. 26, 16.
11. Dastgo nuft cælkka Hærra
Hærra: Babel gonagasa miekke
galgga boattet du bagjeli.
12. Vægalaʒai mieke oudast
aigom mon diktet du šlamaidægje
joavko gaččat, — si* læk buokak-
rakkan dak goavemusak albmugi
gaskast; ja si galggek duššadet
Egypten čævllaivuođa, ja buok dat
šlamaidægje joavkko galgga duššen
dakkujuvvut. *dak vægalaʒak.
13. Ja mon aigom erit hævatet
buok dam omid dain ædnag čacin,
ja olbmui juolgge i galga šatan
æmbo moivvit daid, ja omi gaʒak
æi galga šatan æmbo moivvit
daid.
14. Dalle aigom mon diktet sin
čacid coakkot ja sin jogaid golg-
gat nuftgo olljo, cælkka Hærra
Hærra,
15. gô mon dagam Egypten æd-
nama mæccen, nuft atte ænam læ
avddem, alma su dievasvuođastaga,
go mon časkam buok dam assid;
ja si galggek dovddat, atte mon
læm Hærra.
16. Dat læ vaiddaluslavla, ja
dat galgga lavllujuvvut, albmugi
nieidak galggek dam lavllot; Egyp-
ten bagjel ja buok dam šlamai-
dægje joavko bagjel galggek si dam
lavllot, cælkka Hærra Hærra.
17. Ja de dapatuvai dam guokte
nubbe logad jagest, vitta nubbe
logad bæive manost, de dapatuvai
Hærra sadne munji naft:
18. Olbmu bardne! Vaide Egyp-
ten šlamaidægje joavko diti ja divte
dam vuolas mannat, dam ja hær-
vas albmugi nieidaid, ciegŋalasa
ædnami, oktanaga singuim, guđek
mannek vuolas havddai!
19. Bagjelmanakgo don ovtage
čabbesvuođa dafhost? Mana vuolas
ja divte ječad bigjujuvvut birra-
čuopakættes olbmui balddi!
Es. 14, 11 j. n. v.
20. Gasko sin gaski, guđek læk
goddujuvvum mieke bokte, galggek
si* gaččat; miekke læ addujuv-
vum**. Vulgget matkai daina***
ja buok dam joavkoiguim!
*Egyptalaʒak. **Kaldealaʒaidi, 11. v.;
21, 9. ***Egyptenin.
21. Dai vægalaʒai oaivamuʒak
sardnuk gasko jabmi aimo su*
birra ja su væketegji birra: Si

læk mannam vuolas, si vællajek dast, dak birračuopakættes olbmuk, goddujuvvum mieke bokte.

*Farao. Es. 14, 9. 10.

22. Dast læ Assur ja obba su čoaggam, su birra læk su havdek; buokakrakkan læk goddujuvvum, gaččam mieke oudast;

23. su havdek læk bigjujuvvum biejo čiegŋalæmus vuđđui, ja su čoaggam læ su havde birra; buokakrakkan læk goddujuvvum, gaččam mieke oudast, si, guđek videdegje balo ælle olbmui ædnamest.

24. Dast læ Elam ja obba su šlamaidægje joavkko birra su havde; buokakrakkan læk goddujuvvum, gaččam mieke oudast, si, guđek birračuopakættajen manne vuolas čiegŋalasa ædnami, guđek legje videdam balo oudastæsek ælle olbmui ædnamest ja gudde sin hæppadæsek oktanaga singuim, guđek mannek vuolas havddai.

25. Goddujuvvum olbmui gaski læ sudnji sagje rakaduvvum oktan obba su šlamaidægje joavkoin, su birra læk su havdek; buokakrakkan læk birračuopakættai, goddujuvvum mieke bokte, dainago ballo sin oudast læi viddanam ælle olbmui ædnami, ja si gudde sin hæppadæsek oktanaga singuim, guđek mannek vuolas havddai; goddujuvvum olbmui gaski bigjujuvvui son.

26. Dast læ Mesek-Tubal ja obba su šlamaidægje joavkko, su birra læk su havdek; buokakrakkan læk birračuopakættai, goddujuvvum mieke bokte, dainago si legje videdam balo oudastæsek ælle olbmui ædnamest.

1 Mos. 10, 2. Esek. 38, 2.

27. Ja æigo si galgaše vællat vægalaǯai lutte, sin lutte, guđek læk gaččam dain birračuopakættes olbmuin, guđek manne vuolas jabmi aibmoi sin soatteværjoidæsekguim, ja gæi miekek bigjujuvvujegje sin oivi vuollai, ja gæi værredakko oroi sin davti bagjelist, dainago ballo dai vægalaǯai oudast læi læmaš ælle olbmui ædnamest?

28. Ja don, birračuopakættes olbmui gaskast galgak don cuvkkijuvvut ja vællat sin lutte, guđek læk goddujuvvum mieke bokte.

29. Dokko læ Edom boattam, su gonagasak ja buok su oaivamuǯak, guđek, vaiko si legje vægalaǯak, læk bigjujuvvum sin lusa, guđek læk goddujuvvum mieke bokte; si galggek vællat birračuopakættes olbmui lutte ja sin lutte, guđek mannek vuolas havddai.

30. Dokko læk davve-ædnam oaivamuǯak boattam buokakrakkan, ja buok Sidonialaǯak, guđek manne vuolas dai goddujuvvum olbmuiguim ja hæppašuttujuvve, vaiko olbmuk legje ballam sist sin vægalašvuođa diti, ja birračuopakættajen oǯǯu si sin sajesek sin lusa, guđek legje goddujuvvum mieke bokte, ja si gudde sin hæppadæsek oktanaga singuim, guđek mannek vuolas havddai.

Jer. 25, 26.

31. Sin galgga Farao oaidnet ja jeđđit ječas obba su šlamaidægje joavkos diti; goddujuvvum mieke bokte læk Farao ja obba su soattevækka, cælkka Hærra Hærra.

32. Dastgo mon læm videdam balo su oudast ælle olbmui ædnamest, ja son galgga bigjujuvvut birračuopakættes olbmui gaski, sin balddi, guđek læk goddujuvvum mieke bokte, Farao ješ ja obba su šlamaidægje joavkko, cælkka Hærra Hærra.

33. Kapittal.

Maŋŋelgo Hærra læ ođđasist bigjam Esekiel gocetægjen Israel bagjel ja ođđasist muitotam sudnji su virge ja dam oudastvastadusa birra, 1—9, de goččo son su gulatet albmugi, mi dal læ gosi hærdotuvvagoattemen su suddonoađes vuolde, atte dat dušše darbaša ječas jorggalet, de dat bestujuvvu, go Hærra i liko suddogasa jabmemi, mutto dasa, atte son jorggal ječas ja ælla, 10. 11. Nuftgo vanhurskes olmuš i galga ællet,

go son adda ječas dokko ibmelmættomvutti, nuft i galga ibmelmættom olmušge jabmet, go son jorggal ječas su ibmelmættomvuođastes erit, 12—20. Profeta oağğo saga Jerusalem duššadume birra ja oktan daina maidai ođđa Ibmel-sanid, maid son galgga albmugi gulatet, 21. 22. Daidi, guđek læk baccam Judalaš ædnami ja doivvuk, atte dat loppadus, mi addujuvvui Abrahami, atte son galgai ædnama oabmenes oağğot, dal šadda ollašuttujuvvut sin ala, gulata profeta, atte si baica sin værredagoidæsek diti galggek buokakrakkan hævvanet, ja ænam šaddat mæccen, mi læ avddem olbmuin, 23—29. Dak erit dolvvujuvvum olbmuk Kaldeast, guđek bottek profeta lusa dušše havskotallam varas su sani bokte, galggek su sani ollašuttujume bokte dovddat, atte son læ læmaš Hærra duotta profeta, 30—33.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Sarno du albmugad manaidi ja cælke sigjidi: Go mon divtam mieke boattet ædnam bagjeli, ja ædnam olbmuk valddek ovta olbma gaskastæsek ja bigjek su gocetægjen aldsesæsek,

3. ja son oaidna mieke boattemen ædnam bagjeli ja čuojaldatta basunin ja varre albmuga,

4. ja go muttom galle gulla basun jiena, mutto i adde ječas varrijuvvut, ja miekke boatta ja valdda su erit, de galgga su varra boattet su oaive bagjeli;

5. son gulai basun jiena, mutto i addam ječas varrijuvvut, su varra galgga boattet su bagjeli; mutto jos son lifči addam ječas varrijuvvut, de lifči son gagjom su hægas.

6. Mutto go gocetægje oaidna mieke boattemen ja i čuojaldatte basunin, ja almug i varrijuvvu, ja miekke boatta ja valdda ovta sielo sist erit, de læ son galle eritvalddujuvvum su værredagos diti, mutto su varaid aigom mon gaibedet gocetægje gieđast.

7. Ja don, olbmu bardne! Gocetægjen læm mon bigjam du Israel vissui, ja go don gulak sane mu njalmest, de don galgak varrit sin mu bælest. 3, 17.

8. Go mon cælkam dam ibmelmættomi: Don ibmelmættom, don galgak vissasi jabmet, ja don ik sarno varrim varas dam ibmelmættoma su gæino diti, de galgga son, dat ibmelmættom, jabmet su værredagos diti, mutto su varaid aigom mon gaibedet du gieđast.

9. Mutto go don læk varrim dam ibmelmættoma su gæino diti, atte son galgga dast erit jorgidet, mutto i son jorgid erit su gæinostes, de galgga son jabmet su værredagos diti, mutto don læk gagjom du sielod.

10. Ja don, olbmu bardne! Cælke Israel vissui: Nuft di cælkkebetet: Min bagjelduolbmamak ja min suddok læk min bagjelist, ja dai diti mi roappanep; moft mattep mi dalle ællet?

11. Cælke sigjidi: Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, im mon liko dam ibmelmættoma jabmemi, mutto dasa, atte dat ibmelmættom jorgida erit su gæinostes ja ælla. Jorgideket erit, jorgideket erit din baha gæinoinædek! Dastgo manne aiggobetet di jabmet, Israel viesso?
18, 23. Visesv. 1, 13. Es. 55, 7. Esek. 18, 30. 31. Joel 2, 12. 13.

12. Ja don, olbmu bardne! Cælke du albmugad manaidi: Dam vanhurskasa vanhurskesvuotta i galga gagjot su su bagjelduolbmam bæive, ja dat ibmelmættom i galga njeiddujuvvut su ibmelmættomvuođas diti dam bæive, go son jorgid erit su ibmelmættomvuođastes, ja dat vanhurskes i galga ællet dam* bokte dam bæive, go son suddod. 3, 20; 18, 24. 26. 27.
*su vanhurskesvuođas.

13. Go mon cælkam dam vanhurskasa birra: Son galgga vissasi ællet, ja son dorvasta su vanhurskesvuođas ala ja dakka værrevuođa, de æi galgga buok su vanhurskes dagok muittujuvvut, mutto su værrevuođas diti, maid son

læ dakkam, dam diti galgga son
jabmet.
14. Ja go mon cælkam dam ib-
melmættomi: Don galgak vissasi
jabmet, ja son jorgid erit su sud-
dostes ja dakka vuoiggadvuođa ja
vanhurskesvuođa,
15. nuft atte dat ibmelmættom
adda panta ruoktot, maksa dam,
maid son læ rievedam, vagjola æl-
lem bakkomi mielde, nuft atte i
son daga værrevuođa, de galgga
son vissasi ællet, i son galga jab-
met.
3 Mos. 5, 23. Luk. 19, 8. Esek. 18, 28.
16. Buok su suddok, maid son
læ dakkam, æi galga sudnji muit-
tujuvvut; vuoiggadvuođa ja vanhur-
skesvuođa læ son dakkam, son
galgga vissasi ællet.
17. Ja du albmuga manak celk-
kek: Hærra gæidno i læk vuoig-
gad. Mutto dat læ sin gæidno,
mi i læk vuoiggad. 18, 25 j. n. v.
18. Go vanhurskes olmuš jorgid
erit su vanhurskesvuođastes ja
dakka værrevuođa, de galgga son
damditi jabmet.
19. Ja go dat ibmelmættom jor-
gid erit su ibmelmættomvuođastes
ja dakka vuoiggadvuođa ja vanhur-
skesvuođa, de galgga son damditi
ællet.
20. Ja almake di cælkkebetet:
Hærra gæidno i læk vuoiggad.
Mon aigom din dubmit, Israel
viesso, juokkehaǯa su gæinoi mielde.
21. Ja de dapatuvai dam guokte
nubbe logad jagest, maŋŋelgo mi
læimek erit dolvvujuvvum, logad
manost, mano viđad bæive, de
botte batarussi bæssam olbmuk Je-
rusalemest mu lusa ja celkke:
Gavpug læ valddujuvvum. 24, 26.
22. Ja Hærra gietta læi boat-
tam mu bagjeli ækkedest, ouddalgo
dak batarussi bæssam olbmuk botte,
ja son rabasti mu njalme, ouddal-
go si botte mu lusa iđđedest; de
rappasi mu njalbme, ja im mon
læm šatan æmbo gielatæbme. 24, 27.
23. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
24. Olbmu bardne! Dak, guđek
assek dai hævvobacatasai gaskast
Israel ædnamest, celkkek nuft:
Abraham læi okto, ja son oaǯoi
ædnama oabmenes, ja mi læp æd-
nagak, migjidi læ ænam addujuv-
vum obmudakkan.
Es. 51, 2. Mal. 2, 15.
25. Damditi cælke sigjidi: Nuft
cælkka Hærra Hærra: Di bor-
rabetet biergo oktan varain ja ba-
jas bajedepet din čalmidædek din
fastes æppe-ibmelidadek guvllui ja
golgatepet varaid, — ja di galga-
šeidek ædnama oabmenædek adnet?
3 Mos. 19, 26.
26. Di cæggastepet din mieka-
dek ala, di dakkabetet fastevuođaid
ja hæppašuttebetet, juokkehaš su
lagamuǯas aka, — ja di galgašei-
dek ædnama oabmenædek adnet?
22, 11. Jer. 5, 8.
27. Nuft galgak don cælkket
sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hær-
ra: Nuft duođai go mon ælam,
vissasi, si, guđek læk hævvobaca-
tasai gaskast, galggek gaččat mieke
oudast, ja dam, gutte læ mæcest,
su addam mon mæccespiridi, vai
dak borašše su, ja dak, guđek læk
bavti alde ja biejoi siste, galggek
jabmet rottodavddi. 6, 12; 7, 15.
28. Ja mon aigom dakkat æd-
nama mæccen ja avddem baikken,
ja dam famolaš cævllaivuotta galg-
ga nokkat, ja Israel varek galggek
orrot avddemen, nuft atte i oktage
mana dai bagjel.
29. Ja si galggek dovddat, atte
mon læm Hærra, go mon dagam
ædnama mæccen ja avddem baik-
ken buok sin fastevuođai diti, maid
si læk dakkam.
30. Ja don, olbmu bardne! Du
albmuga manak sarnodek gaska-
næsek du birra sæidneguorain ja
viesso-uvsain, nubbe nubbines,
juokkehaš su vieljaines, ja celkkek:

Bottet dadde ja gullet, mi sanid dat læ, mi boatta Hærrast!

31. De bottek si du lusa, nuftgo obba almug boatta, ja si čokkanek du muođoi ouddi nuftgo mu almug, ja gullek du sanid, mutto æi si daga dai mielde; dastgo dam, mi læ sin miela mielde, dakkek si, vuoito maŋŋai manna sin vaibmo.
Es. 42, 20; 53, 1. Jak. 1, 22.

32. Ja gæča, don læk sigjidi nuftgo havskes lavla, nuftgo daggar, gæst læ čabba jiedna, ja gutte čuojata čabbat, ja si gullek du sanid, mutto æi daga dai mielde.

33. Mutto go dat boatta (gæča, dat boatta!), de galggek si dovddat, atte profeta læ læmaš sin gaskast. 2, 5.

34. Kapittal.

Hærra cuigod Israel baimanid, dam gonagasaid ja oaivamušaid, damditi go si læk ælo goaredam ja daggo bokte sattam dam bieđganet ja hævvanet, ja gulata sigjidi, atte si dam diti galggek baimanammatæsek masset, 1—10. Son aiggo ješ su ælostes fuola adnet, čokkit dam fastain ja doalvvot dam dam ædnami ruoktot ja dast addet dasa sikke valljogas biemo ja vuoiŋadusa, mutto maidai ratket dam, čuoldededin dast erit buok daid buoides ja gievras savcaid, mak læk daidi hæjoidi verid dakkam ja daid givsedam, 11—22. Son aiggo addet su ællosis nubbe Davida (Messias) duotta baimanen ja su vuolde addet dasa valljogas buristsivdnadusa ja rafhe, 23—31.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

2. Olbmu bardne! Profetastala Israel baimani vuostai, profetastala ja cælke sigjidi, baimanidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Vuoi Israel baimanidi, guđek dikšuk ješječaidæsek! Igo dat læk ællo, maid baimanak galggek dikšot?
8. v. Jer. 23, 1 j. n. v. Sak. 11, 17.

3. Buoide di borrabetet, ja ulloin di garvotepet ječaidædek; dam, mi læ buoidde, di njuovvabetet; ælo epet di divšo.

4. Hæjo epet di læk nannim, ja buocce epet di læk dalkastam, ja dam, mi læ cuvkkijuvvum, epet di læk čadnam, ja dam, mi læ erit agjujuvvum, epet di læk ruoktot dolvvom, ja dam, mi læ lappum, epet di læk occam, mutto garasvuođain lepet di rađđim dai bagjel, ja goavvevuođain.
16. v. 1 Petr. 5, 3.

5. Ja nuft dak bieđganegje, dainago dain i læm oktage baiman, ja dak šadde biebmon buok mæccespiridi; de dak bieđganegje.
Es. 53, 6. Matt. 9, 36. 1 Petr. 2, 25.

6. Mu ællo čagjadadda buok varidi ja juokke alla dieva ala, ja obba ædnam mietta læ mu ællo bieđganam, ja i læk oktage, gutte jærra, ja i oktage, gutte occa dam.

7. Damditi, di baimanak, gullet Hærra sane!

8. Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra Hærra, duođai, dađemielde go mu ællo læ šaddam stajedæmušen, ja mu ællo læ šaddam biebmon buok mæccespiridi, dainago dat læi alma baimantaga, ja mu baimanak æi jærram mu ælo maŋŋai, mutto baimanak dikšu ješječaidæsek, ja mu ælo æi si dikšom, —

9. damditi, di baimanak, gullet Hærra sane!

10. Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon aigom boattet baimani lusa ja gaibedet mu ellom sin gieđast ja diktet sin hæittet dikšomest ælo, amasek baimanak šatan æmbo dikšot ješječaidæsek, ja mon aigom gagjot mu ellom sin njalmest, amas dat læt sigjidi biebmon.

11. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon boađam, ja mon aigom jærrat mu ellom maŋŋai ja gæčadet dam.

12. Nuftgo baiman gæčada su ælos dam bæive, go son læ su savcaides gaskast, go dak læk bieđganam, nuft aigom mon gæčadet

mu savcaidam ja gagjot sin buok dain baikin, gosa si læk bieđganam balvai ja sævdnjadvuođa bæive.
Luk. 15, 4. Matt. 18, 12.

13. Ja mon aigom doalvvot sin olgus albmugi gaskast ja čokkit sin ædnamin ja doalvvot sin sin ædnami, ja mon aigom dikšot sin Israel vari alde, vumin ja buok ædnam baikin, gost si orruk.

14. Buore guottombaikest aigom mon diktet sin guottot, ja Israel alla vari alde galgga sin ælabaikke læt; dobbe galggek si livvadet buore ælabaikest, ja buoides guottombaikest galggek si guottot Israel vari alde. Salm. 23, 2.

15. Mon ješ aigom biebmat mu ellom ja ješ diktet sin livvadet, cælkka Hærra Hærra.

16. Dam, mi læ lappum, aigom mon occat, ja dam, mi læ erit agjujuvvum, aigom mom ruoktot doalvvot, ja dam, mi læ cuvkkijuvvum, aigom mon čadnat, ja dam buocce aigom mon nannit. Mutto dam, mi læ buoidde ja gievrra, aigom mon hævatet; mon aigom dikšot dam dam mielde, mi læ vuoiggad.

17. Ja di, mu ellom, nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon dubmim savcai ja savcai gaskast, viercai ja bokkai gaskast.
22. v. Matt. 25, 32 j. n. v.

18. Lægo dat digjidi bære uccan, atte di erit borrabetet dam buoremus guottombaike, go di vela vuolasduolbmabetet bacatasa din guottombaikestædek din julgidædekguim? Lægo dat bære uccan, atte di jukkabetet čielgga čace, go di vela dakkabetet bacatasa moivasen din julgidædekguim?

19. Ja mu ællo, — galggago dat borrat dam, mi læ vuolasdulbmujuvvum din julgin, ja jukkat dam, mi læ dakkujuvvum moivasen din julgin?

20. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra sigjidi: Gæča, mon boađam, ja mon aigom dubmit dai buoides savcai ja dai lašes savcai gaskast.

21. Dađemielde go di nordda-betet buok hæjoid erttegin ja čoamotasain ja doarrobetet daid din čorvidædekguim, dassači go di lepet biđgim daid ja agjam daid olggobællai,

22. de aigom mon bæstet mu ellom, ja æi si galga šatan æmbo læt stajedæmušen, ja mon aigom dubmit savcai ja savcai gaskast.

23. Ja mon aigom čuoǯaldattet ovta baimana sin bagjeli, ja son galgga dikšot sin, namalassi mu balvvalægjam David*; son galgga dikšot sin, ja son galgga læt sin baiman.
37, 24. Es. 40, 11. Sak. 11, 4 j. n. v. Joh. 10, 11 j. n. v. *d. l. Kristus, gæn maddaračče ja ouddagovva David læi.

24. Ja mon, Hærra, aigom læt sin Ibmel, ja mu balvvalægjam David galgga læt oaivamuǯǯan sin gaskast; mon, Hærra, læm sardnom.

25. Ja mon aigom dakkat rafhelitto singuim ja erit hævatet mæccespirid ædnamest, ja si galggek assat oagjebassan mæcest ja oađđet vuvdi siste.
37, 26. Es. 54, 10. 3 Mos. 26, 6.

26. Ja mon aigom dakkat sin ja dam, mi læ mu dieva birra, buristsivdnadussan, ja mon aigom diktet arve vuolas arvvet su aiggasis; buristsivdnadusa arvek galggek dak læt.
3 Mos. 26, 4. 5 Mos. 11, 14. Joel 2, 23.

27. Ja ædnam muorak galggek addet sin šaddoidæsek, ja ænam galgga addet su šaddoides, ja si galggek læt oagjebasvuođa siste sin ædnamestesek, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra, go mon doajam sin gæssa staggoid ja gajom sin sin gieđast, guđek adne sin garra balvvalusasat.
36, 30. 3 Mos. 26, 4. 13.

28. Ja æi si galga šatan æmbo læt stajedæmušen albmugidi, ja æd-

nama mæccespirik æi galga sin
borrat; mutto si galggek assat
oagjebassan, ja i oktage galga sin
suorgatet.
29. Ja mon aigom čuoǯaldattet
sigjidi gilvataga bæggalmasvuottan,
ja æi si galga šatan æmbo nælge
bokte eritrottijuvvut ædnamest ja
æi šatan æmbo guoddet albmugi
higjadusa.
30. Ja si galggek dovddat, atte
mon, Hærra, sin Ibmel, læm sin-
guim, ja atte si læk mu almug,
Israel viesso, cælkka Hærra Hær-
ra. Jer. 31, 33; 32, 38. Ebr. 8, 10.
31. Ja di, mu ellom, dat ællo,
maid mon biemam, di lepet olb-
muk; mon læm din Ibmel, cælkka
Hærra Hærra.
Salm. 100, 3. Joh. 10, 11 j. n. v.

35. Kapittal.

Hærra gulata Edomitalaǯaidi, atte sin
ænam galgga duššaduvvut rangaštussan
dam agalaš vaše diti, maid si læk adnam
Israel vuostai, ja dam varravige diti,
maid si læk bagjelasasek buktam, go
Jerusalem duššaduvvui, 1—9, ja sin halo
diti oamastet aldsesæsek Israel ædnama,
mi læ Hærra obmudak, 10—15.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
2. Olbmu bardne! Jorggal du
muođoidad Seir vare vuostai ja
profetastala dam vuostai.
25, 12 j. n. v. Obad. 1 j. n. v.
Vaid. 4, 21. 22.
3. Ja don galgak cælkket dasa:
Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča,
mon aigom boattet du lusa, Seir
varre, ja mon aigom geiggit mu
giettam du vuostai ja dakkat du
mæccen ja avddem baikken.
4. Du gavpugid aigom mon dak-
kat hævvobacatassan, ja don ješ
galgak šaddat mæccen, ja don gal-
gak dovddat, atte mon læm Hærra.
5. Dađemielde go don anak aga-
laš vašalašvuođa ja addik Israel
manaid mieke halddoi — sin oase-
tesvuođa aige, dam værredago aige,
mi buvti hævvanæme,
6. damditi, nuft duođai go mon
ælam, cælkka Hærra Hærra, var-
ran aigom mon du dakkat, ja
varra galgga du doarradallat; da-
đemielde go don ik læk vašotam
vara, de galgga varra du doarra-
dallat. Alm. 13, 10.
7. Ja mon aigom dakkat Seir
vare mæccen ja avddem baikken,
ja mon aigom erit hævatet dast
dam, gutte manna ouddan, ja dam,
gutte manna ruoktot.
8. Ja mon aigom dævddet dam
varid dam goddujuvvum olbmui-
guim; du dievai ala ja du vumidi
ja buok du jokkaroggidi galggek
gaččat olbmuk, guđek læk goddu-
juvvum mieke bokte.
9. Agalaš mæccen aigom mon
dakkat du, ja du gavpugak æi
galga šatan æmbo čuoǯǯelet, ja di
galggabetet dovddat, atte mon læm
Hærra.
10. Dađemielde go don celkkik:
Dak albmuga* guovtos ja dak æd-
nama guovtos, dak galggaba šaddat
mu oabmen, ja mi aiggop valddet
daid oabmenæmek, vaiko Hærra
læ læmaš dobbe, *Juda ja Israel.
11. damditi, nuft duođai go mon
ælam, cælkka Hærra Hærra, de
aigom mon dakkat du moare
mielde ja du gađašvuođa mielde,
maid don læk dakkam du vašad
siste sin vuostai, ja mon galgam
šaddat dovdosen sin gaskast, go
mon dubmim du.
12. Ja don galgak dovddat, atte
mon, Hærra, læm gullam buok du
bilkkadusaid, maid don læk sard-
nom Israel vari vuostai, cælkede-
din: Dak læk duššaduvvum, mig-
jidi læk dak addujuvvum biebmon.
Es. 37, 28. 29.
13. Ja di sarnoidek goarggadet
mu vuostai din njalminædek ja
anidek ollo sanid mu vuostai; mon
læm dam gullam.
14. Nuft cælkka Hærra Hær-

ra: Dam gaska go buok ænam illoda, de aigom mon rakadet dudnji dušŝadume.

15. Nuftgo don illodik Israel vieso arbe bagjel, dainago dat dušŝaduvvui, nuft aigom mon dakkat du vuostai; mæccen galgga Seir varre ja obba, obba Edom ŝaddat, ja dak galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

36. Kapittal.

Israel ædnamest, maid Edomitalaǯak ja dak æra biras albmugak higjedek, dainago dat læ dušŝaduvvum ja læ massam su assides, ja maid si oabmenæsek lokkek ja jurdašek aldsesæsek oamastet, galggek Israelitalaǯak fastain assat ja huksit; dak galggek dolvvujuvvut dasa ruoktot ja ædnanet dast, nuft atte i dat ŝatan æmbo higjeduvvu albmugin, 1—15. Israelitalaǯak læk duolvvadam sin ædnamæsek sin suddoidæsek bokte ja læk damditi dast erit dolvvujuvvum ja biđgijuvvum albmugi gaski, 16—19. Mutto go dak gaddek, atte sin oasetesvuotta læ boattam Hærra, sin Ibmela, famotesvuođa diti, de galgga Hærra čajetam varas su namas bassevuođa, sin fastain čokkit ja doalvvot sin sin ædnami ruoktot, buttestet sin sin suddoin erit, addet sigjidi ođđa vaimo ja ođđa vuoiŋa, nuft atte si dollek su bakkomid, ja nuft ođasmattet su littos singuim, 20—28; de aiggo son maidai buristsivdnedet sin aigalaš buristsivdnadusa valljogasvuođain, 29—38.

1. Ja don, olbmu bardne! Profetastala Israel varidi ja cælke: Israel varek, gullet Hærra sane!

2. Nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go vaŝalaŝ celki: Ha! din bagjel, ja: Dak agalaŝ dievak læk ŝaddam min obmudakkan, 25, 3.

3. damditi, profetastala ja cælke: Nuft cælkka Hærra Hærra: Dainago, duođai, dainago si dušŝadek din ja halidek njiellat din birra buok, vai di ŝaddaŝeidek æra albmugi oabmen, ja dainago di lepet ŝaddam njuokčami ja baksami bægotæmušen ja baha saga vuluččen olbmui gaskast,

4. damditi, Israel varek, gullet Hærra Hærra sane! Nuft cælkka Hærra Hærra varidi ja dievaidi, jokkaroggidi ja vumidi ja avddem hævvobacatasaidi ja guđđujuvvum gavpugidi, mak læk ŝaddam stajadussan ja bilkkadussan daidi æra albmugidi, mak læk birra buok, 6, 3; 34, 28.

5. damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Duođai, mu buolle angervuottam siste læm mon sardnom dai æra albmugi vuostai ja obba Edom vuostai, mak læk addam aldsesæsek mu ædnama oabmen iloin obba vaimostæsek, bagjelgæččamin sielostæsek, dam stajedam varas ja dakkam varas dam salaŝen;

6. damditi profetastala Israel ædnama birra ja cælke varidi ja dievaidi, jokkaroggidi ja vumidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon læm sardnom mu angervuottam siste ja mu suttom siste: Dađemielde go di lepet guoddam albmugi higjadusa,

7. damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Mon læm bajedam mu giettam ja vurdnom: Duođai, dak albmugak, mak læk din birra, dak galggek ječa guoddet sin higjadusasek.

8. Mutto di, Israel varek, di galggabetet boccidattet din surgidædek ja ŝaddadet din ŝaddoidædek mu albmugasam Israeli; dastgo dam boattem læ lakka.

9. Dastgo gæča, mon aigom boattet din lusa, ja mon aigom jorggalet ječčam din lusa, ja di galggabetet barggujuvvut ja gilvvujuvvut.

10. Ja mon aigom buktet ollo olbmuid din ala, obba Israel vieso, ja gavpugin galggek olbmuk assat, ja hævvobacatasak galggek bajas huksijuvvut.

11. Ja mon aigom dakkat olbmuid ja omid ædnaggærddasaǯǯan din ala, ja si galggek ŝaddat æd-

naggærddasaǯǯan ja šaddolaǯǯan, ja mon aigom diktet olbmuid assat din alde, nuftgo din doluš aigin, ja dakkat æmbo burist din vuostai, go din vuostas aigin, ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.
12. Ja mon aigom diktet olbmuid, mu albmugam Israela, vagjolet din alde, ja si galggek valddet du* oabmenæsek, ja don galgak læt sin arbbe, ja ik don galga šatan æmbo bissot dakkamest sin manatæbmen. *d. l. Israel ædnama.
13. Nuft cælkka Hærra Hærra: Dađemielde go dudnji celkkujuvvu: Don læk olmušborre, ja don læk dakkam du olbmuidad* manatæbmen, *Israel ja Juda.
14. damditi ik don galga šatan æmbo borrat olbmuid ja ik šatan æmbo sattet du olbmuidad jorralæbmai, cælkka Hærra Hærra.
15. Ja im mon aigo šatan æmbo diktet albmugi bilkkadusa gullut du bagjelist, ja olmuššlajai higjadusa ik don galga šatan æmbo guoddet, ja du olbmuidad ik don galga šatan æmbo sattet jorralæbmai, cælkka Hærra Hærra.
16. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:
17. Olbmu bardne! Israel viesso asai su ædnamestes, ja si duolvvadegje dam sin gæinosek bokte ja sin dagoidæsek bokte; nuftgo mannosaš buttesmættomvuođa duolvvadubme læi sin gæidno mu muođoi oudast. Es. 64, 5.
18. De mon golgatim mu suttom sin bagjeli dam vara diti, maid si legje golgatam ædnama bagjeli, ja dainago si legje duolvvadam dam sin fastes æppe-ibmelidesekguim.
19. Ja mon biđgijim sin albmugi gaski, ja si botkotuvvujegje ædnamidi; sin gæino mielde ja sin dagoi mielde dubmijim mon sin.
20. Ja si botte dai albmugi lusa, mai lusa si botte, ja si æppebasotegje mu basse nama, go sin birra celkkujuvvui: Dak læk Hærra almug ja læk dadde olgus vuolggam su ædnamest!
Es. 52, 5 j. n. v. Rom. 2, 24.
21. De arkalmastim mon mu basse nammam bagjeli, maid Israel viesso læi æppebasotam dai albmugi gaskast, mai lusa si legje boattam. 20, 9.
22. Damditi cælke Israel vissui: Nuft cælkka Hærra Hærra: Im din diti, Israel viesso, daga mon dam, mutto mu basse nammam diti, maid di lepet æppebasotam dai albmugi gaskast, mai lusa di lepet boattam.
23. Ja mon aigom basotet mu stuora nammam, mi læ æppebasotuvvum albmugi gaskast, maid di lepet æppebasotam dai gaskast, ja albmugak galggek dovddat, atte mon læm Hærra, cælkka Hærra Hærra, go mon basotam ječčam din ala din čalmi oudast. 28, 22.
24. Ja mon aigom valddet din erit albmugi gaskast ja čokkit din buok ædnamin, ja mon aigom diktet din boattet din ædnamasadek.
37, 12. 21.
25. Ja mon aigom riškotet buttes čace din ala, ja di galggabetet šaddat buttesen; buok din buttesmættomvuođain ja buok din fastes æppe-ibmelin aigom mon din buttestet. Sak. 13, 1.
26. Ja mon aigom addet digjidi ođđa vaimo, ja ođđa vuoiŋa aigom mon addet din sisa, ja mon aigom eritvalddet gæđgevaimo din oaǯest ja addet digjidi oaǯǯevaimo.
11, 19; 18, 31. Jer. 32, 39.
27. Ja mu vuoigŋam aigom mon addet din sisa, ja mon aigom dakkat, atte di vagjolepet mu bakkomi siste ja doallabetet mu lagaid ja dakkabetet dai mielde.
28. Ja di galggabetet assat dam ædnamest, maid mon addim din vanhemidi, ja di galggabetet læt mu almug, ja mon aigom læt din Ibmel. 11, 20.
29. Ja mon aigom bæstet din

buok din buttesmættomvuođain, ja mon aigom ravkkat gornid ja dakkat daid ædnaggærddasaǥǥan, ja im diktet nælge boattet din bagjeli.
3 Mos. 26, 19. Hos. 2, 21 j. n. v.

30. Ja mon aigom ædnaggærddasaǥǥan dakkat muorai šaddoid ja ædnama šaddoid, amadek di šatan æmbo nælge diti vuostaivalddet higjadusa albmugi gaskast.
34, 27.

31. De di galggabetet muittet din bahas gæinoidædek ja din dagoidædek, mak æi læm buorek, ja di galggabetet fastašet ješječaidædek din værredagoidædek diti ja din fastevuođaidædek diti.
16, 61. 63; 20, 43.

32. Im din diti daga mon dam, cælkka Hærra Hærra, lekus dat digjidi diettelas! Hæppanaddet ja hæppaneket din gæinoidædek diti, Israel viesso!

33. Nuft cælkka Hærra Hærra: Dam bæive, go mon buttestam din buok din værredagoin, de aigom mon diktet olbmuid gavpugin assat, ja hævvobacatasak galggek bajashuksijuvvut,

34. ja dat ænam, mi læi dakkujuvvum avddemen, galgga barggujuvvut, dam sagjai go dat læi mæcce juokke olbmu čalmi oudast, gutte manai mæddel.

35. De si galggek cælkket: Dat ænam, mi læi dakkujuvvum avddemen, læ šaddam nuftgo Eden gilvagardde, ja dak moivvašuttujuvvum ja duššaduvvum ja vuolas gaikkujuvvum gavpugak læk fastain bajasrakaduvvum ja nannijuvvum.

36. Ja dak albmugak, mak baccek din birra, galggek dovddat, atte mon, Hærra, læm bajashuksim dam, mi læi vuolas gaikkujuvvum, gilvvam dam, mi læi hævatuvvum. Mon, Hærra, læm sardnom ja aigom dam dakkat.

37. Nuft cælkka Hærra Hærra: Maidai dam dafhost aigom mon diktet ječčam gavdnujuvvut Israel viesost, nuft atte mon dagam dam sigjidi: Mon aigom dakkat sin ædnaggærddasaǥǥan olbmui dafhost nuftgo ælo;

38. nuftgo basse ælo, nuftgo Jerusalem ælo dam alla basid, nuft galggek dak hævatuvvum gavpugak šaddat dievva olmuš-æloin, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

37. Kapittal.

Esekiel oaidna vuoiŋast, moft stuora ædnagvuotta jabmi davtin, mak læk biđgijuvvum muttom vuobmai, šaddek ællen, 1—10. Dam oainatusa bokte mærkašuvvu, atte dat ædnamestes erit agjum Israel, mi æppeda su čuoǥaldattujumes harrai, galgga fastain čuoǥaldattujuvvut, vuoiŋalaǥat ællen dakkujuvvut ja dolvvujuvvut ruoktot su ædnamasas, 11—14. Ouddagovva-dago bokte gulat profeta, atte albmuga guokte ærotuvvum oase, Israel ja Juda, galggaba okti ovtastattujuvvut oktan almugen ovta gonagasa, nubbe Davida, Messiasa, vuolde. Dat almug galgga læt basse, dam loppeduvvum ædnama oabmenes adnet agalaš aiggai, adnet agalaš rafhe, ja Hærra, sin Ibmela, basse baikke galgga agalaǥat orrot sin gaskast, 15—28.

1. Hærra gietta bođi mu bagjeli, ja Hærra doalvoi muo olgus vuoiŋast ja bijai muo vuolas vuome gasko, ja dat læi davtin dievva.
1, 3; 3, 22.

2. Ja son divti muo mannat dai mæddel birra buok, ja gæča, dast legje sagga ollo ædnam alde vuomest, ja gæča, dak legje sagga goikkasak.

3. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Galggekgo dak davtek ællat? Ja mon celkkim: Hærra Hærra, don dieđak dam!

4. Ja son celki munji: Profetastala dai davti birra ja cælke daidi: Di goikke davtek, gullet Hærra sane!

5. Nuft cælkka Hærra Hærra daidi davtidi: Gæča, mon addam vuoiŋa din sisa boattet, ja di galggabetet ællat.

6. Ja mon aigom bigjat suonaid din ala ja diktet oaʒe boattet din ala ja bigjat din olgold nake ja addet din sisa vuoiŋa, ja di galggabetet ællat; ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra.

7. Ja mon profetastallim nuft, moft munji læi goččujuvvum, ja de šaddai suobman, go mon profetastallim, ja gæča, de šaddai skoappa, ja davtek lakkanegje, dakte daktai.

8. Ja mon oidnim, ja gæča, de botte suonak ja oaʒʒe dai ala, ja dam bagjeli šaddai nakke dai ala; mutto i læm vuoigŋa dain.

9. Ja son celki munji: Profetastala vuigŋi! Profetastala, olbmu bardne, ja cælke vuigŋi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Boađe, o vuoigŋa, dam njælje biegast ja boso dai goddujuvvum olbmui ala, vai dak ællaše!

10. Ja mon profetastallim nuft, moft son læi munji goččom, ja vuoigŋa bođi dai sisa, ja dak ællajegje ja čuoʒʒelegje sin julgidæsek ala, sagga, sagga stuora vækka.

11. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Dak davtek læk obba Israel viesso. Gæča, si celkkek: Min davtek læk goikkam, ja min doaivvo læ duššam; mi læp lappum.

12. Damditi profetastala ja cælke sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon rabastam din havdid ja addam din, mu albmugam, goargŋot bajas din havdinædek, ja mon doalvom din Israel ædnami. 36, 24.

13. Ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, go mon rabastam din havdid ja addam din, mu albmugam, goargŋot bajas din havdinædek.

14. Ja mon aigom addet mu vuoigŋam din sisa, ja di galggabetet ællat, ja mon aigom addet din assat din ædnamestadek, ja di galggabetet dovddat, atte mon, Hærra, læm sardnom ja aigom dam dakkat, cælkka Hærra.

15. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

16. Ja don, olbmu bardne! Valde aldsesad soabbe ja čale dam ala: Juda oudast ja Israel manai, su vielljaguimi, oudast! Ja valde aldsesad nubbe æra soabbe ja čale dam ala: Josefa, Efraim ja obba Israel vieso, su vielljaguimi, soabbe oudast!

17. Ja soappad daid okti, nubbe nubbai, oktan soabben, nuft atte dak šaddaba oktan du gieđast!

18. Ja go du albmugad manak celkkek dudnji: Ikgo don aigo addet migjidi diettevassi, maid don oaiveldak daggo bokte? —

19. de sarno sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon valdam Josef soabbe, mi læ Efraim gieđast, ja Israel sokkagoddid, su vielljaguimid, ja mon bijam sin Juda soabbai, ja dagam sin oktan soabben, nuft atte dak šaddek oktan mu gieđast.

20. Ja dak soabbek, mai ala don čalak, galggaba læt du gieđast sin čalmi oudast.

21. De sarno sigjidi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon valdam Israel manaid dai albmugi gaskast erit, mai lusa si manne, ja mon aigom čokkit sin juokke guovlost ja doalvvot sin sin ædnami. 36, 24.

22. Ja mon aigom dakkat sin oktan almugen ædnamest, Israel vari alde, ja okta gonagas galgga læt gonagassan sigjidi buokaidi, ja æi si galga šatan æmbo læt guokte albmuga ja æi juokkaset šatan æmbo guokten rikan.
Hos. 1, 11. Mik. 2, 12.

23. Ja æi si galga šatan æmbo duolvvadet ječaidæsek sin fastes æppe-ibmelidesekguim ja sin fastevuođaidæsekguim daihe guđinge sin bagjelduolbmaminesek, ja mon aigom gagjot sin buok sin orrom-

baikin, gost si læk suddodam, ja
buttestet sin, ja si galggek læt mu
almug, ja mon aigom læt sin Ib-
mel.
24. Ja mu balvvalægje David*
galgga læt gonagas sin bagjel, ja
okta baiman galgga læt sist buo-
kain, ja mu lagai siste galggek si
vagjolet, ja mu bakkomid galggek
si doallat ja dakkat dai mielde.
*34, 23.
25. Ja si galggek assat dam
ædnamest, maid mon addim mu
balvvalægjasam Jakobi, gost din
vanhemak asse, ja si galggek assat
dast, si ja sin manak ja sin manai
manak, agalaš aiggai, ja David,
mu balvvalægje, galgga læt sin
oaivamuš agalaǯat.
Dan. 7, 14. Luk. 1, 33.
26. Ja mon aigom dakkat rafhe-
litto singuim, agalaš litto galgga
dat læt singuim, ja mon aigom big-
jat sin mu ædnamasam ja lasetet
sin ja bigjat mu basse baikkam
sin gaski agalaǯat. 34, 25.
27. Ja mu orromsagje galgga
læt sin bagjel, ja mon aigom læt
sin Ibmel, ja si galggek læt mu
almug. Es. 4, 5. Alm. 7, 15.
3 Mos. 26, 11. 12. 2 Kor. 6, 16.
28. Ja albmugak galggek dovd-
dat, atte mon læm Hærra, gutte
basotam Israela, go mu basse baik-
ke orro sin gaskast agalaǯat.

38. Kapittal.

Esekiel gulat, atte Gog, Magog ja ædnag æra albmugi oaivamuš, galgga Hærra lagadusa mielde dam maŋemuš aigest boattet Israel ædnam bagjeli oktan soattevægain, mi læ čokkijuvvum ollo albmugi gaskast, 1—9. Su aiggomuš læ Ibmel albmuga spægjat, mi dalle gukkes aige juo læ assam ædnamestes olles oagjebasvuođast; mutto Hærra læ diktam su boattet, vai son basotifči ječas su ala buok albmugi čalmi oudast, 10—16. Go Gog, gæn birra dak doluš profetak juo læk einostam, fallita Israela, de galgga Hærra duššadet su ja su vieso hirbmadlaš rangaštusa bokte, vai albmugak dovddek, atte son, Israel Ibmel, læ Hærra, 17—23. Dat einostus mærkaša Ibmel rika vašalaǯai maŋemuš ja stuoremus fallitæme dam ala ja sin hævvanæme dam bokte (Alm. 20, 7 j. n. v.).

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
munji naft:
2. Olbmu bardne! Jorggal du
muođoidad Gog guvllui Magog æd-
namest, Ros, Mesek ja Tubal oaiva-
muǯa guvllui, ja profetastala su
vuostai! 39, 1 j. n. v. Alm. 20, 8.
1 Mos. 10, 2. Esek. 32, 26.
3. Ja don galgak cælkket: Nuft
cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon
aigom boattet du lusa, Gog, Ros,
Mesek ja Tubal oaivamuš!
4. Ja mon aigom jorggalet du
ruoktot ja bigjat vuoggaid du ollu-
lidi ja olgus doalvvot du ja obba
du soattevægad, hæstaid ja ridi-
jegjid, buokaidrakkan hærvvaset
garvvodam, stuora čoaggam galbai-
guim, stuorraid ja smavvaid, buo-
kaidrakkan mikin gieđast.
39, 2; 29, 4. 2 Gon. 19, 28.
5. Persialaǯak, Ætiopalaǯak ja
Putealaǯak læk singuim, buokak-
rakkan galbaiguim ja ruovddegap-
periguim; 27, 10.
6. Gomer ja buok dam joavkok,
Togarma viesso olgomuš davve-æd-
namest ja buok dam joavkok, ollo
olmuššlajak læk duina.
7. Rakad ječad ja daga buok
garvesen, don ja buok du joavkok,
guđek læk čoagganam du lusa, ja
don galgak fuola adnet sist.
8. Ollo beivi gæčest galgak don
occujuvvut; jagi loapast galgak don
boattet daggar ædnami, mi læ be-
stujuvvum miekest, mi læ čokki-
juvvum ollo olmuššlajai gaskast,
Israel vari ala, mak alelassi læk
læmaš avddemen; mutto dal læ dat
olgusdolvvujuvvum albmugi gaskast,
ja si assek buokakrakkan oagje-
bassan. Alm. 20, 7 j. n. v.
9. Ja don galgak mannat bajas;
nuftgo ramadak galgak don boat-
tet, nuftgo balvva galgak don læt
gokčam varas ædnama, don ja buok

du joavkok ja ædnag olmuššlajak duina.

10. Nuft cælkka Hærra Hærra: Ja de galgga dapatuvvat damanaga bæive, atte sanek galggek bagjanet du vaibmoi, ja don galgak jurdašet baha jurddaga

11. ja cælkket: Mon aigom mannat bajas ædnama vuostai, mast læk rabas gavpugak, mon aigom boattet dai rafhalaǯai bagjeli, guđek assek oagjebassan, guđek buokakrakkan assek alma muvraitaga, ja gæin æi læk æi smartek æige portak, —

12. rievedam varas stajedebmuša ja spægjam varas sallaša, jorggalam varas du gieđad hævvobacatasai vuostai, gost olbmuk fastain assek, ja albmuga vuostai, mi læ čoagganam albmugi gaskast, mi fidne alddsesis omid ja obmudagaid, ja mi assa ædnam nabe* alde.

*ædnam alla guovdača; 5, 5.

13. Šeba ja Dedan ja Tarsis gavppe-olbmak ja buok sin nuorra legjonak* galggek dudnji cælkket: Vulggikgo rievedet stajedebmuša! Lækgo don čokkim du joavkoidad spægjam varas sallaša, eritdoalvvom varas silbaid ja gollid, valddem varas omid ja obmudagaid, rievedam varas stuora stajedebmuša?

*stajedakkes gavppe-hærrak.

14. Damditi profetastala, olbmu bardne, ja cælke Gogi: Nuft cælkka Hærra Hærra: Juogo don ik dam bæive, go mu albmugam Israel assa oagjebassan, galga oaǯǯot dam diettet?

15. Ja don galgak boattet du baikestad, olgomuš davve-ædnamest, don ja ollo olmuššlajak duina, buokakrakkan ridededin hæstai alde, stuora joavkko ja stuora soattevækka,

16. ja don galgak mannat bajas mu albmugam Israel vuostai nuftgo balvva gokčam varas ædnama; dain maŋemuš beivin galgga dat dapatuvvat, de divtam mon du boattet mu ædnamam bagjeli, vai albmugak oapaše muo dovddat, go man basotam ječčam sin čalmi oudast du ala, o Gog!

17. Nuft cælkka Hærra Hærra: Lækgo don dat, gæn birra mon læm sardnom doluš beivid mu balvvalegjidam, Israel profetai, bokte, guđek profetastalle dain beivin, jage jage maŋest, atte mon aigom diktet du boattet sin bagjeli?

18. Ja de galgga dapatuvvat damanaga bæive, dam bæive, go Gog boatta Israel ædnam bagjeli, cælkka Hærra Hærra, de galgga mu sutto bagjanet bajas mu njunnai.

19. Ja mu angervuođastam, mu buolle moarestam sarnom mon: Duođai, damanaga bæive galgga læt stuora doargastus Israel ædnam mietta.

Matt. 24, 7. 21.
Luk. 21, 11. 25. 26.

20. Ja abe guolek ja alme loddek ja mæce spirik ja buok dak njoammok, mak likkadek ædnam alde, ja buok dak olbmuk, guđek læk ædnam alde, galggek doargestet mu muođoi oudast, ja varek galggek vuolasgaikkujuvvut ja varrečokak gaččat, ja juokke muvrra galgga gaččat ædnami.

21. Ja mon aigom ravkkat mieke su vuostai buok mu varidasam, cælkka Hærra Hærra; nubbe miekke galgga læt nubbe vuostai.

Duob. 7, 22. 1 Sam. 14, 20. 2 Muit. 20, 23.

22. Ja mon aigom mannat suina rievte ouddi rottodavdain ja varain, ja stoačaidægje arve ja čuormasgeđgid, dola ja riša aigom mon diktet arvvet vuolas su bagjeli ja su joavkoi bagjeli ja dai ædnag olmuššlajai bagjeli, mak læk suina.

1 Mos. 19, 24. Jos. 10, 11. Salm. 11, 6.
Visesv. 5, 22. 23. Alm. 20, 9.

23. Ja mon aigom čajetet ječčam stuoresen ja čajetet ječčam bassen ja dovdatet ječčam ædnag albmugi čalmi oudast, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

39. Kapittal.

Esekiel gulat vela ain Gog ja su soattevæga hævvanæme Israel ædnamest, 1—20; de son muittal dam duomo dujid; Israel galgga dam bokte sattujuvvut dovddat, atte Hærra læ ja alelassi aiggo bissot læmest sin Ibmel, ja bakenak galggek sattujuvvut dovddat, atte su suddos diti ige Hærra famotesvuođa diti læi Israel doluš beivin eritdolvvujuvvum, 21—24. Einostus Gog birra loappa daina, atte Hærra galgga armetet Israel bagjeli, doalvvot dam obbanaga ruoktot dam ædnami, addet dasa bissovaš rafhe ja golgatet su Vuoiŋas dam bagjeli, 25—29.

1. Ja don, olbmu bardne! Profetastala Gog vuostai ja cælke: Nuft cælkka Hærra Hærra: Gæča, mon aigom boattet du lusa, Gog, Ros, Mesek ja Tubal oaivamuš! 38, 2 j. n. v.

2. Ja mon aigom jorggalet du ruoktot ja agjet du ouddan ja doalvvot du bajas olgomuš davveædnamest ja diktet du boattet Israel vari bagjeli.

3. Ja mon aigom časket du davge du gurot gieđast erit ja diktet du njuolaid gaččat erit du olgiš gieđast.

4. Israel vari alde galgak don gaččat, don ja buok du joavkok ja dak olmušslajak, mak læk duina; buoklagaš gazzaloddidi ja mæce spiridi addam mon du biebmon.

17. v.; 29, 5; 32, 4. 5. Alm. 19, 17. 18.

5. Mæcest galgak don gaččat; dastgo mon læm sardnom, cælkka Hærra Hærra.

6. Ja mon aigom vuolgatet dola Magog vuostai ja sin vuostai, guđek assek oagjebassan sullui alde, ja si galggek dovddat, atte mon læm Hærra.

7. Ja mon aigom dieđetet mu basse nammam mu albmugam Israel gaskast ja im šatan æmbo diktet mu basse nammam æppebasotuvvut, ja albmugak galggek dovddat, atte mon læm Hærra, basse Israelest.

8. Gæča, dat boatta, ja dat dapatuvva, cælkka Hærra Hærra; dat læ dat bæivve, man birra mon læm sardnom.

9. Ja Israel gavpugi assek galggek mannat olgus ja cakketet dola ja bisotet dam soattegarvoiguim ja galbaiguim, smavvaiguim ja stuorraiguim, davgiguim ja njuolaiguim ja sobbiguim ja saitiguim, ja si galggek bisotet dola daiguim buollen čieča jage;

10. ja æi si galga viezzat muoraid mæcest ja æi čuoppat vuvdin, mutto soattegarvoiguim galggek si bisotet dola buollen, ja si galggek rievedet sin rievedegjidæsek ja spægjat sin spegjidæsek, cælkka Hærra Hærra. 2 Muit. 20, 25.

11. Ja de galgga dapatuvvat damanaga bæive, de aigom mon addet Gogi havddesaje Israelest, matkalazai vuome abe nuorttalist, ja dat galgga dappat gæino matkalazaidi; dasa galggek si havddadet Gog ja obba su joavko, ja si galggek goččot dam Gog joavko vuobmen.

12. Ja Israel viesso galgga havddadet sin čieča mano sisa buttestam varas ædnama;

13. duođai, obba ædnam almug galgga havddadet sin, ja dat galgga læt sigjidi bæggalmasvuottan dam bæive, go mon hærvasmattam ječčam, cælkka Hærra Hærra.

14. Si galggek valljit nannoset asatuvvum olbmaid, guđek galggek mannat ædnam čađa, ja æra olbmaid, guđek oktanaga singuim, guđek mannek ædnam čađa, galggek sin havddadet, guđek læk baccam mæccai ædnami, dam buttestam varas. Go čieča mano læk nokkam, de galggek si čađa occat dam,

15. ja go si, guđek galggek mannat ædnam čađa, vagjolek dam čađa, ja guttege oaidna olbmu davte, de galggek si ceggit mærka dam gurri, dassači go si, guđek

galggek havddadet, oǯǯuk dam havdadet Gog joavko vuobmai.

16. Muttom gavpuga namma maidai galgga dast læt Hamona*. Nuft galggek si buttestet ædnama.

*d. l. dam (Gog soattevæga) ædnagvuotta; 11. 15. v.

17. Ja don, olbmu bardne! Nuft cælkka Hærra Hærra: Cælke buoklagaš loddidi ja buok mæce spiridi: Čoagganeket ja bottet, čoagganeket juokke guovlost mu njuovvamoaffari, maid mon njuovam digjidi, stuora njuovvamoaffari Israel vari alde, ja di galggabetet borrat biergo ja jukkat vara.

4. v. Jer. 12, 9. Alm. 19, 17. 18. Sef. 1, 7.

18. Vægalaǯai biergo galggabetet di borrat, ja ædnam oaivamuǯai vara galggabetet di jukkat, viercaid, labbaid ja bokkaid ja vuovsaid, buokaidrakkan buoiddoduvvum Basanest.

19. Ja di galggabettet borrat buoide, dassači go di gallanepet, ja jukkat vara, dassači go di šaddabetet garremidi, mu njuovvamoaffarest, maid mon njuovam digjidi.

20. Ja di galggabetet galletuvvut mu bævde guorast ridimhæstaiguim ja vavdnahæstaiguim, vægalaǯaiguim ja buoklagaš soatteolbmaiguim, cælkka Hærra Hærra.

21. Ja mon aigom almostattet mu hærvasvuottam albmugi gaskast, ja buok albmugak galggek oaidnet mu duomo, maid mon læm doallam, ja mu gieđa, maid mon læm bigjam sin ala.

22. Ja Israel viesso galgga dovddat, atte mon læm Hærra, sin Ibmel, dam bæive rajest ja dastmaŋas.

23. Ja albmugak galggek arvvedet, atte Israel viesso eritdolvvujuvvui su værredagos diti, dainago si mænnodegje oskaldasmættomet mu vuostai, nuft atte mon čikkim mu muođoidam sin oudast ja addim sin dokko sin vašalaǯai gitti, ja si gačče mieke oudast buokakrakkan; 5 Mos. 31, 17 j. n. v.

24. sin buttesmættomvuođa mielde ja sin bagjelduolbmami mielde mænnodim mon singuim, ja mon čikkim mu muođoidam sin oudast.

25. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Dal aigom mon loapatet Jakoba fanggavuođa ja armetet obba Israel vieso bagjeli, ja mon aigom čajetet ječčam angeren mu basse nammam diti.

26. Ja si galggek guoddet* sin hæppašusasek ja buok sin oskaldasmættomvuođasek, maid si dakke mu vuostai, go si assek oagjebassan sin ædnamestesek, ja i oktage suorgat sin. *vuollanemin dovddat.

27. Go mon doalvom sin ruoktot albmugi gaskast ja čokkim sin sin vašalaǯai ædnamin ja basotam ječčam sin ala dai ædnag albmugi čalmi oudast,

28. de galggek si dovddat, atte mon læm Hærra, sin Ibmel, go mon læm eritdolvvom sin albmugi lusa ja fastain čokkim sin sin ædnami ja im divte ovtage sist šatan æmbo baccet dokko.

29. Ja im mon aigo šatan æmbo čiekkat mu muođoidam sin oudast, mon, gutte golgatam mu Vuoigŋam Israel vieso bagjeli, cælkka Hærra Hærra.

Es. 32, 15; 44, 3. Joel 3, 1.

40. Kapittal.

Esekiel dolvvujuvvu vuoiŋast Israel ædnami ja oaidna dobbe oainatusa siste sagga alla vare alde tempela, 1—4, maid son dasto visubut valddaladda, namalassi dam olgob muvra, 5, nuorttaporta vieso, 6—16, olgob ouddašiljo oktan dam davveportain ja lulleportain, 17—27, siskeb ouddašiljo oktan dam portaiguim, gammariguim ja oaffarbevdiguim, 28—47, tempel ouddafæskara, 48. 49.

1. Dam vitta goalmad logad jagest, maŋŋelgo mi læimek eritdolvvujuvvum, jage algost, logad bæive manost, njællje nubbe logad

jagest, maŋŋelgo gavpug læi vald-
dujuvvum, damanaga bæive bođi
Hærra gietta mu bagjeli, ja son
doalvoi muo dokko.
2. Ibmel oainatusai siste doal-
voi son muo Israel ædnami ja bijai
muo vuolas sagga alla vare ala,
ja dam alde læi dego huksijuvvum
gavpug luleld. Alm. 21, 10.
3. Ja son doalvoi muo dokko,
ja gæča, dobbe læi muttom olmai,
gæn habme læi nuftgo væike hab-
me, ja lidnebadde ja mittedam-
staggo læi su gieđast, ja son čuoǯoi
portast.
4. Ja olmai sarnoi munji: Olb-
mu bardne! Gæča du čalmidad-
guim ja gula du beljidadguim ja
vuttivalde buok, maid mon aigom
addet du oaidnet! Dastgo vai mon
addam du dam oaidnet, læk don
buktujuvvum deiki. Gulat Israel
vissui buok, maid don oainak!
44, 5.
5. Ja gæča, muvrra læi vieso
olggobæle birra buok, ja olbma
gieđast læi mittedamstaggo, gutta
allan gukkosaš, go juokke allan
rekinastuvvu oktasaš allana ja ovta
giettaloabo govddodaga værddasaǯ-
ǯan, ja son mittedi muvra govddo-
daga, ovta staggo govdo, ja dam
allodaga, ovta staggo alo. 43, 13.
6. Ja son bođi dam porta lusa,
man ouddabælle læi nuortas guvllui,
ja son goarŋoi bajas dam rappabani
mielde, ja son mittedi porta uksa-
lasa, ovta staggo govdo, dam oudeb
uksalasa, ovta staggo govdo.
7. Ja juokke faktastoppo læi
ovta staggo gukko ja ovta staggo
govdo, ja faktastoboi gaska læi
vitta allan, ja porta uksalassa porta
ouddafæskar siskabæle læi ovta
staggo govdo.
8. Ja son mittedi porta oudda-
fæskar siskabæle, ovta staggo
gukko.
9. Ja son mittedi porta oudda-
fæskar, gavce allan gukko, ja dam
baǯid, guokte allan gukko, ja porta
ouddafæsker læi sisa guvllui.
10. Ja faktastobok portast nuor-
tas guvllui legje golbma nubbe
bælde ja golbma nubbe bælde;
oktag mitto læi buok golbmasest,
ja oktag mitto læi baǯin nubbe
bælde ja nubbe bælde.
11. Ja son mittedi porttaraige
govddodaga, loge allan, ja porta
gukkodaga, golbma nubbe lokkai
allan.
12. Ja de læi ovta allan gukko-
saš sagje faktastoboi ouddabælde
ja ovta allan gukkosaš sagje nubbe
bælde, ja juokke faktastoppo læi
gutta allan gukko nubbe bælde ja
gutta allan gukko nubbe bælde.
13. Ja son mittedi porta nubbe
faktastobo dakest nubbe stobo dak-
kai; govddodak læi vitta goalmad
lokkai allan, uksa uvsa buotta.
14. Ja son dagai baǯid gutta
loge allan gukko, ja dai baǯi guo-
rast læi šilljo, porta guorast birra
buok.
15. Ja sisamannamporta oudda-
bælest gidda siskeb porta oudda-
fæskar ouddabæle ragjai legje vitta
loge allan.
16. Ja ikkunak, main læi čærga-
las gidda, legje faktastoboin ja dai
baǯin siskabælde porta guvllui bir-
ra buok, ja damanaga lakai fæska-
rin; ja nuft legje ikkunak birra
buok siskabælde, ja baǯin legje
palmek. 1 Gon. 6, 4.
17. Ja son doalvoi muo olgob
ouddašilljoi, ja gæča, dast legje
gammarak ja geđgiguim bord-
dujuvvum guolbbe, mi læi bigju-
juvvum ouddašilljoi birra buok;
golbma loge gammara legje gæđge-
guolbe alde.
18. Ja gæđgeguolbbe læi portai
bællast, olededin portai gukkodaga
ragjai; dat læi dat vuoleb gæđge-
guolbbe.
19. Ja son mittedi govddodaga
dam vuoleb porta ouddabæle rajest
gidda siskeb ouddašiljo ouddabæle

ragjai olggobæle, čuotte allan nuortas guvllui ja davas guvllui.

20. Ja dat portta, man ouddabælle læi davas guvllui, olgob ouddašiljost, dam gukkodaga ja dam govddodaga mittedi son.

21. Ja dam faktastobok legje golbma nubbe bælde ja golbma nubbe bælde, ja dam bažek ja dam fæskarak legje dam vuostas porta mitto mielde; vitta loge allan læi dam gukkodak, ja vitta goalmad lokkai allan dam govddodak.

22. Ja dam ikkunak ja dam fæskarak ja dam palmek legje dam porta mitto mielde, man ouddabælle læi nuortas guvllui, ja čieča rappabane mielde gorgŋu si bajas dam sisa, ja dam fæskarak legje dai ouddabælde.

23. Ja siskeb ouddašiljo portta læi dam porta buotta, mi læi davas guvllui ja nuortas guvllui, ja son mittedi portast portti čuođe allana.

24. Ja son doalvoi muo lulas guvllui, ja gæča, lulas guvllui læi portta; ja son mittedi dam bažid ja dam fæskarid doi mittoi mielde.

25. Ja ikkunak legje dast ja dam fæskarin birra buok, nuftgo dok ikkunak; vitta loge allan læi gukkodak, ja govddodak vitta goalmad lokkai allan.

26. Ja dam rapain legje čieča bane, ja dam fæskarak legje dai ouddabælde, ja dast legje palmek, okta nubbe bælde ja okta nubbe bælde dam bažin. 22. v.

27. Ja portta læi siskeb ouddašilljoi lulas guvllui, ja son mittedi dam portast dam porta ragjai, mi læi lulas guvllui, čuođe allan.

28. Ja son doalvoi muo siskeb ouddašilljoi lulleporta čađa, ja son mittedi lulleporta doi mittoi mielde.

29. Ja dam faktastobok ja dam bažek ja dam fæskarak legje doi mittoi mielde, ja ikkunak legje dast ja dam fæskarin birra buok; vitta loge allan læi gukkodak, ja govddodak vitta goalmad lokkai allan. 21. 25. v.

30. Ja fæskarak legje birra buok; gukkodak læi vitta goalmad lokkai allan, ja govddodak vitta allan.

31. Ja dam fæskarak legje olgob ouddašiljo guvllui, ja palmek legje dam bažin, ja dam rapain legje gavce bane.

32. Ja son doalvoi muo siskeb ouddašilljoi, mi læi nuortas guvllui, ja son mittedi porta doi mittoi mielde.

33. Ja dam faktastobok ja dam bažek ja dam fæskarak legje doi mittoi mielde; ja ikkunak legje dast ja dam fæskarin birra buok; gukkodak læi vitta loge allan, ja govddodak vitta goalmad lokkai allan.

34. Ja dam fæskarak legje olgob ouddašiljo guvllui, ja palmek legje dam bažin nubbe bælde ja nubbe bælde, ja dam rapain legje gavce bane.

35. Ja son doalvoi muo davveporta lusa, ja son mittedi dam doi mittoi mielde,

36. dam faktastoboid, dam bažid ja dam fæskarid, ja ikkunak legje dast birra buok; gukkodak læi vitta loge allan, ja govddodak vitta goalmad lokkai allan.

37. Ja dam bažek legje olgob ouddašiljo guvllui, ja palmek legje dam bažin nubbe bælde ja nubbe bælde, ja dam rapain legje gavce bane.

38. Ja gammar læi su uvsaines baži siste portai guorast; dast galgge si doiddet boalddemoaffara.

39. Ja porta ouddafæskarest legje guokte bævde nubbe bælde ja guokte bævde nubbe bælde, dai alde njuovvam varas boalddemoaffara ja suddo-oaffara ja vælggeoaffara.

40. Ja sæidneguorast olggobælde, go olmuš goarŋoi bajas dam porta uksaraiggai, mi læi davas guvllui,

legje guokte bævde, ja nubbe bælde, mi læi porta ouddafæskar guorast, legje guokte bævde.

41. Nællje bævde nubbe bælde ja njællje bævde nubbe bælde, porta guorast, okti buok gavce bævde; dai alde galgge si njuovvat.

42. Ja njællje bævde legje boalddemoaffara varas, čuppujuvvum geđgin, bælnub allan gukko ja bælnub allan govdo ja ovta allan alo; dai ala galgge si bigjat daid bierggasid, maiguim si galgge njuovvat boalddemoaffara ja njuovvamoaffara.

43. Ja guovtegærddasaš nabbak, ovta gieđa govdo, legje giddijuvvum vissui birra buok, ja bevdi ala galgai oaffarbierggo bigjujuvvut.

44. Ja olggobælde siskeb porta legje gammarak lavlloi varas siskeb ouddašiljost, mak legje davveporta guorast, ja dai ouddabælle læi lulas guvllui; okta raiddo gammarak legje nuorttaporta guorast, ja dai ouddabælle læi davas guvllui.

45. Ja son sarnoi munji: Dat raiddo gammarak, mai ouddabælle læ lulas guvllui, læ dai papai varas, guđek vuttivalddek dam, mi læ vuttivalddemest viesost;

46. mutto dat raiddo gammarak, mai ouddabælle læ davas guvllui, læ dai papai varas, guđek vuttivalddek dam, mi læ vuttivalddemest altar guorast; dak læk Sadok barnek, dak Levi barnin, guđek lakkanek Hærrai su balvvalam varas. 43, 19; 44, 15.

47. Ja son mittedi ouddašiljo; gukkodak læi čuođe allan, ja govddodak čuođe allan; dat læi njælječiekkasaš, ja altar* læi vieso ouddabælde.
*d. l. boalddemoaffar altar; 43, 13 j. n. v.

48. Ja son doalvoi muo vieso ouddašilljoi ja mittedi ouddafæskar bagid, vitta allan nubbe bælde ja vitta allan nubbe bælde, ja porta govddodaga, golbma allan nubbe bælde ja golbma allan nubbe bælde.

49. Ouddafæskar gukkodak læi guokte loge allan, ja govddodak okta nubbe lokkai allan, ja dast legje banek, mai mielde olmuš dasa bajas goarŋoi, ja stoalpok legje bagi guorast, okta nubbe bælde ja okta nubbe bælde.

41. Kapittal.

Esekiel valddaladda vela ain dam ođđa tempela, namalassi dam basse baike ja dam buok bassamus baike mitto, 1—4, tempela sidogammarid ja vieso, mi læ tempela oarjelist, ja daid tempel seini ala bigjujuvvum kerubid ja palmid, 5—21, suovasaltara ja tempela uvsaid, 22—26.

1. Ja son doalvoi muo basse baikkai, ja son mittedi bagid, gutta allan govdo nubbe bælde ja gutta allan govdo nubbe bælde, nuftgo goađe govddodaga.

2. Ja uvsa govddodak læi loge allan, ja sidosæinek uksabællain vitta allan nubbe bælde ja vitta allan nubbe bælde; ja son mittedi dam* gukkodaga, njællje loge allan, ja govddodaga, guokte loge allan. *basse baike; 1. v.

3. Ja son manai siskabællai* ja mittedi uvsa bagid, ješgoabbage guokte allan, ja uvsa, gutta allan, ja uvsa govddodaga, čieča allan.
*buok bassamus baikkai; 4. v.

4. Ja son mittedi dam gukkodaga, guokte loge allan, ja govddodaga, guokte loge allan, tempel* buotta, ja son celki munji: Dat læ buok bassamus baikke.
*d. l. basse baikke; 1. v.

5. Ja son mittedi vieso sæine, gutta allan, ja sidogammari govddodaga, njællje allan, birra vieso, birra buok.

6. Ja sidogammarak legje, gammar gammara baldast, golma lanjast, ja golbma loge gærde*, ja dak olle dam sæine ragjai, mi viesost læi sidogammari vuostai birra buok, nuft atte dak legje

giddijuvvum; mutto æi dak læm
gidda vieso sæinest.
*d. l. golbma loge ješguđege lanjast.
7. Ja sidogammari govddodak
lassani birra buok, mađe bajebuidi
olmuš bođi; dastgo rakkanas vieso
birra manai bajebuidi ja bajebuidi
birra obba vieso. Damditi læi
govddodak vieso guvllui stuoreb
bagjen, ja vuolemus lanjast gorg-
ŋu si bajemuš ladnji gaskamus
lanja čađa.
8. Ja mon oidnim, atte viesost
læi aladas birra buok; sidogam-
mari vuođok legje ovta olles staggo
alo, gutta allan ravda ragjai.
9. Dam sæine govddodak, mi
sidogammarin læi olgus guvllui, læi
vitta allana; ja dat guoros sagje
vieso sidogammari gaskast
10. ja gammari gaskast læi
guokte loge allan govdo vieso bir-
ra, birra buok.
11. Ja sidogammari uvsak legje
dam guoros saje guvllui, okta uksa
davas guvllui ja uksa lulas guvllui,
ja guoros saje govddodak læi vitta
allan birra buok.
12. Ja dat viesso, mi læi dam
sierra saje guvllui oarjas guvllui,
dam govddodak læi čieča loge al-
lana, ja vieso sæidne læi vitta al-
lan govdo birra buok, ja dam guk-
kodak ovce loge allana.
13. Ja son mittedi vieso, čuođe
allan gukko, ja sierra saje ja
vieso ja dam seinid, čuođe allan
gukko.
14. Ja vieso ouddabælle ja
sierra sagje nuortas guvllui læi
čuođe allan govdo.
15. Ja son mittedi dam vieso
gukkodaga, mi læi sierra saje guvl-
lui, dam vieso, mi læi dam duoga-
bælde, ja dam holvid nubbe bælde
ja nubbe bælde, čuođe allana;
nuftgis maidai siskeb tempel ja
ouddašiljo fæskarid.
16. Uksalasak ja ikkunak, main
læi čærgalas gidda, ja holvek
birra buok dai golmagærddasaš
lanjast (uksalasa bagjelist læi muor-
raskoađas birra buok, ja ænam oli
gidda ikkuni ragjai, ja ikkunak
legje gokčujuvvum)
17. ja sagje uvsai bajabæle ja
sagje sisa guvllui siskeb vieso guvl-
lui ja olgus guvllui ja obba sæi-
nest birra buok, siskabæle ja olgo-
bæle, buok læi mitto mielde.
18. Ja kerubak ja palmek legje
dakkujuvvum, namalassi okta palb-
me guovte keruba gaski, ja keru-
bin legje guokte amadajo,
1 Gon. 6, 29.
19. olbmu amadagjo palme guvl-
lui nubbe bælde ja nuorra legjona
amadagjo palme guvllui nubbe bæl-
de; nuft læi dakkujuvvum obba
vieso mietta birra buok.
20. Ædnam rajest gidda uvsa
bajabæle ragjai legje kerubak ja
palmek dakkujuvvum, namalassi
tempela* sæine ala. *basse baikke.
21. Tempelest* legje njælječie-
gag uksastoalpok, ja ouddabæle læi
basse baikest** sæmma habme.
*basse baikke. **buok bassamus baikke.
22. Altar* læi muorast dakku-
juvvum, golbma allan alo, ja dam
gukkodak læi guokte allan, ja dast
legje dam čiegak, ja dam gukko-
dak ja dam sæinek legje muorast
dakkujuvvum; ja son sarnoi munji:
Dat læ bævdde, mi læ Hærra muo-
đoi oudast. *d. l. suovasaltar.
23. Ja tempelest ja basse bai-
kest legje guokte uvsa.
24. Ja uvsain legje guokte uksa-
bæle, guokte uksabæle likkadam
lakai; guokte legje nubbe uvsast, ja
guokte uksabæle legje dam nubbest.
1 Gon. 6, 34.
25. Ja dai ala, tempel uvsai
ala, legje dakkujuvvum kerubak ja
palmek, nuftgo dak, mak legje dak-
kujuvvum seini ala; ja doares
hirssa læi ouddafæskara ouddalist
olggobælde.
26. Ja ikkunak legje, main læi
čærgalas gidda, ja palmek nubbe
bælde ja nubbe bælde ouddafæskar

sidoseinin ja vieso sidogammarin ja doares hirsain.

42. Kapittal.

Esekiel valddaladda daid gammarid, mak legje olgob ja siskeb ouddašiljo gaskast, ja muittala dai ano, 1—14; son muittala dam muvra mitto, mi læi tempela birra ja obba dam dasa gullevaš saje birra, 15—20.

1. Ja son doalvoi muo olgus olgob ouddašilljoi gæino mielde davas guvllui, ja son doalvoi muo daidi gammaridi, mak legje dam sierra saje buotta ja vieso buotta, davas guvllui,

2. dokko dam gukkodaga ouddi, mi læi čuotte allan, man uksa læi davas guvllui, ja govddodak læi vitta loge allan.

3. Dam guokte loge allan buotta, mak gulle siskeb ouddašilljoi, ja dam gæđgeguolbe buotta, mi læi olgob ouddašiljost, læi holvve holve buotta golma lanjast. 41, 10; 40, 17.

4. Ja gammari ouddalist læi loge allan govddosaš fæsker, mi manai sisa guvllui, allan govddosaš gæidno, ja dai uvsak legje davas guvllui.

5. Ja dak bajemuš gammarak legje uccebuk; dastgo holvek valdde æmbo saje dain erit go dain vuolemusain ja dain gaskamusain viesost;

6. dastgo dak legje golma lanjast, mutto æi dain læm makkege bažid nuftgo ouddašiljoi bažek; damditi šaddai sagje uccebun gidda dai vuolemusai ja dai gaskamusai rajest, gidda ædnam rajest.

7. Ja muvrra, mi læi olggobælde, gammari baldast, olgob ouddašiljo guvllui, manai gammari oudast; dam gukkodak læi vitta loge allana.

8. Dastgo dai gammari gukkodak, mak legje olgob ouddašiljo guvllui, læi vitta loge allan; ja gæča, tempela guvllui læi dat čuotte allana.

9. Ja dai gammari vuollelist læi uksaraigge nuorttabælde, go olmuš manai dai sisa olgob ouddašiljost.

10. Ouddašiljo muvra govddodaga guorast nuortas guvllui, dam sierra saje oudast ja vieso oudast legje gammarak,

11. ja gæidno læi dai oudast; dain læi sæmma habme go dain gammarin, mak legje davas guvllui, sæmma gukkodak ja govddodak go dain, ja dain legje buok olgusmannamak ja rakkanasak nuftgo dain, ja nuftgo dai uvsak,

12. nuft legje maidai dai gammari uvsak, mak legje lulas guvllui; okta uksa læi gæino algo guorast, dam gæino guorast, mi læi dam dasa gullevaš muvra ouddabælde, mi læi nuortas guvllui, man mielde olmuš manai dai lusa sisa.

13. Ja son celki munji: Gammarak davas guvllui ja gammarak lulas guvllui, mak læk dam sierra saje buotta, dak læk basse gammarak, gost papak, guđek čuǯǯuk Hærra lakka, galggek borrat dam allabase; dasa galggek si vuolas bigjat dam allabase, sikke borramušoaffara ja suddo-oaffara ja vælgge-oaffara, dastgo dat baikke læ basse.

14. Go papak mannek sisa, de æi si galga fastain olgus mannat basse baikest olgob ouddašilljoi, mutto si galggek dokko nuollat sin biktasidesek, mai siste si dakkek balvvalusa, dastgo dak læk basek; si galggek garvvodet æra biktasid ja de lakkanet dam baikkai, mi læ mærreduvvum albmuga varas. 44, 19.

15. Ja go son læi gærggam siskeb vieso mittoiguim, de doalvoi son muo olgus dam porta čađa, man ouddabælle læi nuortas guvllui; ja son mittedi dast birra buok.

16. Son mittedi nuorttabæle mittedamstaggoin, vitta čuođe staggo mittedamstaggo mielde birra buok.

17. Son mittedi davabæle, vitta čuođe staggo mittedamstaggo mielde birra buok.

18. Lullebæle mittedi son, vitta čuođe staggo mittedamstaggo mielde.

19. Son manai birra oarjabællai; son mittedi vitta čuođe staggo mittedamstaggo mielde.

20. Njælje bæle mielde mittedi son dam; dast læi muvrra birra buok, mi læi vitta čuođe staggo gukko ja vitta čuođe staggo govdo, ærotam varas basse baike ja oktasaš baike gaskast.

43. Kapittal.

Hærra hærvasvuotta sirdda ođđa tempel sisa, 1—6. Son lopped, atte son agalaš aiggai aiggo dast assat Israel manai gaskast, guđek dam rajest galggek læt basse almug, 7—9. Son goččo profeta sardnedet sigjidi dam tempel birra, vai si hæppanifče sin suddoidæsek diti, ja dasto visut muittalet sigjidi dam lagadusa ja asatusaid dam harrai, 10—12. Son sardno erinoamačet boalddemoaffar-altar birra, dam mitto, vihatume ja adnujume birra, 13—27.

1. Ja son doalvoi muo dokko porta lusa, dam porta lusa, mi læi nuortas guvllui.

2. Ja gæča, Israel Ibmel hærvasvuotta bođi nuorttan, ja dam suobman læi nuftgo stuora čaci suobman, ja ænam čuovgai su hærvasvuođast. 1, 24. Alm. 18, 1.

3. Ja dat læi oaidnet nuftgo dat oainatus, maid mon legjim ouddal oaidnam, nuftgo dat oainatus, maid mon legjim oaidnam, dallego mon bottim duššadet gavpuga*, ja oainatusak legje nuftgo dat oainatus, maid mon legjim oaidnam Kebar dædnogaddest, ja mon gaččim mu muođoidam ala.
*d. l. gulatet gavpugi, atte dat galgai duššaduvvut; 9, 1 j. n. v. 1, 1. 28.

4. Ja Hærra hærvasvuotta manai vieso sisa gæino mielde dam porta čađa, mi læi nuortas guvllui.

5. Ja Vuoiŋŋa bajedi muo bajas ja doalvoi muo sisa siskeb ouddašilljoi, ja gæča, Hærra hærvasvuotta devdi vieso.
2 Mos. 40, 34. 1 Gon. 8, 10. 11.

6. Ja mon gullim muttoma sardnomen aldsesam viesost olgus, ja muttom olmai čuožoi mu lutte.

7. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Dat læ mu truono baikke ja mu juolggevuođoi baikke, gost mon aigom assat Israel manai gaskast agalaš aiggai, ja Israel viesso i galga šatan æmbo duolvvadet mu basse nama, si ja sin gonagasak, sin fuorravuođasek bokte ja sin gonagasaidæsek* jabma gorodi bokte, sin dievaidæsek bokte,
48, 35. *d. l. sin æppe-ibmelidesek; 3 Mos. 26, 30.

8. nuftgo si dakke, dalle go si bigje sin uksalasa mu uksalasa gurri ja sin uksabælla mu uksabælla gurri, nuft atte dušše sæidne læi muo ja sin gaskast, ja si duolvvadegje mu basse nama sin fastevuođaidæsek bokte, maid si dakke, ja mon loapatim sin mu moarestam.

9. Dal galggek si doaimatet sin fuorravuođasek ja sin gonagasaidæsek jabma gorodid gukkas must erit, ja mon aigom assat sin gaskast agalaš aiggai.

10. Don olbmu bardne! Gulat Israel vissui dam vieso birra, vai si hæppanifče sin værredagoidæsek diti ja mittedifče dam burist lageduvvum vieso.

11. Ja go si hæppanek buok dam diti, maid si læk dakkam, de dieđet sigjidi vieso hame ja dam lagadusa ja dam olgusmannamid ja dam sisamannamid ja obba dam hame ja buok asatusaid dam birra, duođai, obba dam hame ja buok lagaid dam birra, ja čale dam bajas sin čalmi oudast, vai si aimoin bisotifče obba dam hame ja buok asatusaid dam birra ja dagaše dai mielde.

12. Dat læ laka vieso birra: Varrečoka alde galgga obba dam

ragje birra buok læt allabasse. Gæča, dat læ laka vieso birra.

13. Ja dak læk altara mittok allani mielde, go okta allan rekinastujuvvu oktasaš allan ja ovta giettaloabo govddodaga værddasaʒʒan: Okta vuođđobitta galgga læt, mi læ ovta allana alo ja ovta allana govdo, ja dam ravda ramas galgga læt okta vuokse birra buok; dat læ altara vuološ. 40, 5.

14. Ja vuođđobitta rajest ædnam alde gidda dam vuoleb stælle raggjai galggek læt guokte allana, ja govddodak galgga læt okta allan, ja dam ucca stællača rajest gidda dam stuora stælle ragjai galggek læt njællje allana, ja govddodak galgga læt okta allan.

15. Ja Harel* galgga læt njællje allana, ja Ariel* rajest ja bajas guvllui galggek dak njællje čoarve** læt.

*Harel (Ibmel varre) læ obba altara bajemuš oasse, ja Ariel (Ibmel aran) læ dam aran. **2 Mos. 27, 2.

16. Ja Ariel galgga læt guokte nubbe lokkai allana gukko ja guokte nubbe lokkai allana govdo, njælječiegag su njælje bæles mielde.

17. Ja stælle galgga læt njællje nubbe lokkai allan gukko ja njællje nubbe lokkai allan govdo, su njælje bæles mielde, ja ravdda dam birra galgga læt allanbæle, ja dam vuođđobitta galgga læt ovta allan birra buok, ja dam rapak galggek læt nuortas guvllui.

18. Ja son celki munji: Olbmu bardne! Nuft cælkka Hærra Hærra: Dak læk asatusak altar birra dam bæive, go dat dakkujuvvu oaffarušsam diti boalddemoaffara dam ala ja riškotam diti vara dam ala.

19. Don galgak addet papaidi, Levitalaʒaidi, guđek læk Sadok sogast, guđek čuʒʒuk mu lakka mu balvvalam varas, cælkka Hærra Hærra, nuorra vuovsa suddooaffaren. 40, 46; 44, 15.

20. Ja don galgak valddet dam varast ja sikkot dam njælje čoarve ala ja stælle njælje čiega ala ja ravda ala birra buok, ja don galgak buttestet dam suddost ja dakkat soabatusa dam oudast. 2 Mos. 29, 12. 36. 3 Mos. 8, 15.

21. Ja don galgak valddet suddo-oaffarvuovsa, ja dat galgga bolddujuvvut dam mærreduvvum baikest viesost, basse baike olggobælde. 3 Mos. 16, 27.

22. Ja nubbe bæive galgak don oaffarušsat ovta bokka alma vigetaga suddo-oaffaren, ja altar galgga buttestuvvut suddost, nuftgo dat buttestuvvui vuovsa bokte.

23. Go don læk gærggam dam buttestæmest, de galgak don oaffarušsat nuorra vuovsa alma vigetaga ja vierca alma vigetaga smavva omin.

24. Ja don galgak doalvvot daid ouddan Hærra muođoi ouddi, ja papak galggek botkalet saltid dai ala ja oaffarušsat daid boalddemoaffaren Hærrai.

25. Cieča bæive galgak don oaffarušsat bokka suddo-oaffaren juokke bæive, ja nuorra vuoksa ja viercca smavva omin, goabbašagak alma vigetaga, galggaba oaffaruššujuvvut.

26. Čieča bæive galggek si dakkat soabatusa altar oudast ja buttestet dam, ja dam gietta galgga devddujuvvut*.

*d. l. dat galgga vihatuvvut; 2 Mos. 28, 41; 20, 9.

27. Ja go si læk loapatam daid beivid, de galgga dapatuvvat dam gavcad bæive ja ain dastmaŋŋel, atte papak galggek oaffarušsat din boalddemoaffarid ja din gitosoaffarid altar ala, ja mon aigom digjidi likot, cælkka Hærra Hærra.

44. Kapittal.

Hærra gulat profetai, atte basse baike olgob porta, mi læ nuortas guvllui,

galgga læt dappujuvvum; daddeke oaǯǯo albmuga oaivamuš adnet oaffarmallasid dast, 1—3. Hærra goččo su ranggot albmuga, dainago dat læ dolvvom daggaraǯaid tempel sisa, guđek æi berrim dokko boattet, ja gieldda dam dakkamest dam dastmaŋas, 4—9. Sin ouddalaš æppe-ibmelbalvvalusasek diti galggek Levitalaǯak doaimatet dušše daid halbeb balvvalusaid basse baikest, mutto Sadok barnek galggek balvvalet nuftgo papak, 10—16. Dai gædnegasvuođak ja vuoiggadvuođak, 17—31.

1. Ja son doalvoi muo ruoktot basse baike olgob porta guvllui, mi læi nuortas guvllui, ja dat læi dappujuvvum.

2. Ja Hærra celki munji: Dat portta galgga læt dappujuvvum, i dat galga rappujuvvut, ja i oktage galga dam čađa sisa mannat; dastgo Hærra, Israel Ibmel, læ dam čađa sisa mannam, ja damditi galgga dat læt dappujuvvum.

3. Oaivamuǯa dafhost, son læ oaivamuš, son oaǯǯo čokkat dast borram varas laibe Hærra muođoi oudast; gæino mielde porta ouddafæskari galgga son sisa mannat, ja sæmma gæino mielde galgga son olgus mannat. 46, 8.

4. Ja son doalvoi muo davveporta čađa vieso ouddabællai, ja mon oidnim, ja gæča, Hærra hærvasvuotta devdi Hærra vieso, ja mon gaččim mu muođoidam ala. 43, 5. 3.

5. Ja Hærra celki munji: Olbmu bardne! Vuttivalde ja oaine du čalmidadguim ja gula du beljidadguim buok, maid mon sarnom duina buok asatusai harrai Hærra vieso birra ja buok lagai harrai dam birra, ja don galgak vuttivalddet sisamannam-gæino vissui oktanaga buok olgusmannam-gæinoiguim basse baikest.

6. Ja don galgak cælkket daidi vuostehagolaǯaidi, Israel vissui: Nuft cælkka Hærra Hærra: Lekus dal digjidi galle buok din fastevuođain, Israel viesso, 45, 9. 4 Mos. 16, 3. 7.

7. go di buvtidek vierrasid birračuopakættes vaimoin ja birračuopakættes oǯin sisa orrom varas mu basse baikest, æppebasotam varas mu vieso, go di oaffarušaidek mu laibe, buoide ja vara, ja go nuft mu litto dogjujuvvui, ærreb buok din æra fastevuođai.

8. Ja epet di vuttivalddam dam, mi læi vuttivalddemest mu basse baikin; mutto di ječa bijaidek aldsesædek olbmuid vuttivalddet, maid mon dattum vuttivaldduj uvvut mu basse baikestam.

9. Nuft cælkka Hærra Hærra: I oktage vieres birračuopakættes vaimoin ja birračuopakættes oǯin galga boattet sisa mu basse baikkai, i oktage buok dain vierrasin, guđek læk Israel manai gaskast.

10. Duođai, vela dak Levitalaǯakge, guđek gaidde must gukkas erit, dallego Israel čagjadadai, go si čagjadadde must erit sin fastes æppe-ibmelidesek maŋŋai, si galggek guoddet sin værredagosek.

11. Si galggek læt balvvalægjen mu basse baikest, bagjeligæččen vieso portai guorast ja balvvalæggjen viesosot; si galggek njuovvat boalddemoaffara ja njuovvamoaffara albmugi, ja si galggek čuoǯǯot sin muođoi oudast sin balvvalam diti.

12. Dađemielde go si balvvalegje sin sin fastes æppe-ibmeli muođoi oudast ja legje Israel vissui jorralussan værredakkoi, damditi læm mon bajas bajedam mu giettam sin vuostai, cælkka Hærra Hærra, ja si galggek guoddet sin værredagosek.

13. Ja æi si galga munji lakkanet muo balvvalam varas nuftgo papak ja lakkanam varas buok mu basse omidi, daidi allabasse omidi; mutto si galggek guoddet sin hæppadæsek ja sin fastevuođaidæsek, maid si læk dakkam.

14. Ja mon aigom bigjat sin

vuttivalddet dam, mi læ vuttivalddemest mu viesost, buok dam balvvalusa dafhost ja buok dam dafhost, mi dast galgga dakkujuvvut.

15. Mutto papak, Levitalaʒak, Sadok barnek, guđek vuttivaldde, mi læi vuttivalddemest mu basse baikest, dallego Israel manak čagjadadde must erit, si galggek munji lakkanet mu balvvalam varas, ja si galggek čuoʒʒot mu muođoi oudast oaffaruššat munji buoide ja vara, cælkka Hærra Hærra.

40, 46; 43, 19; 48, 11.

16. Si galggek mannat sisa mu basse baikkai, ja si galggek lakkanet mu bævddai muo balvvalam varas, ja si galggek vuttivalddet, maid mon datom vuttivalddujuvvut.

17. Ja de galgga dapatuvvat, go si mannek siskeb ouddašiljo portai sisa, de galggek si garvvodet lidnebiktasid, ja ullo i galga sin bagjeli boattet, go si balvvalek siskeb ouddašiljo portai siste ja siskabælde.

18. Lidnegapperak galggek læt sin oivin, ja lidne-alembiktasak galggek læt sin alemin; æi si galga boakkanastet ječaidæsek bivastagai siste*. 2 Mos. 39, 28; 28, 42.

*d. l. bivastutte biktasi sisa.

19. Ja go si mannek olgus olgob ouddašilljoi, olgob ouddašilljoi albmuga lusa, de galggek si eritnuollat aldesek sin biktasidesek, mai siste si læk doaimatam balvvalusasek, ja bigjat daid daidi basse gammaridi, ja si galggek garvvodet æra biktasid ja æi basotet albmuga sin biktasidesek bokte.

42, 14. 2 Mos. 30, 29. 3 Mos. 6, 11.

20. Ja æi si galga rakit sin oaivesek ja æige diktet vuovtaid væidales šaddat; si galggek bæskedet sin vuovtaidæsek.

3 Mos. 21, 5; 19, 27.

21. Ja vine i galga oktage papain jukkat, go si mannek sisa siskeb ouddašilljoi.

3 Mos. 10, 9 j. n. v.

22. Ja læska daihe hilggujuvvum nissona æi si galga valddet aldsesæsek akkan, mutto nieidaid Israel vieso nalest; daddeke oʒʒuk si valddet dam læska, gutte læ læskan baccam muttom papast.

3 Mos. 21, 7. 13. 14.

23. Ja si galggek oapatet mu albmuga ærotet dam gaskast, mi læ basse ja æppebasse, ja diedetet sigjidi erotusa buttesmættoma ja buttasa gaskast. 3 Mos. 10, 10.

24. Ja digge-aši oudast galggek si čuoʒʒot cælkkem varas duomo, mu asatusai mielde galggek si dubmit daid; ja mu lagaid ja mu bakkomid galggek si doallat buok mu bassebeivid, ja mu sabbatid galggek si basotet.

25. Ja lika lusa i galga oktage sist sisa mannat, nuft atte son šadda buttesmættomen; dušše ače bokte ja ædne bokte ja barne bokte ja nieida bokte, vielja bokte ja oaba bokte, gutte i læk gullam guđege olbmai, oʒʒuk si dakkat ječaidæsek buttesmættosen.

3 Mos. 21, 1 j. n. v.

26. Ja su buttastusa maŋŋel galggek sudnji lokkujuvvut čieča bæive;

27. ja dam bæive, go son manna sisa basse baikkai, sisa siskeb ouddašiljoi, balvvalam varas basse baikest, de galgga son oaffaruššat su suddo-oaffares, cælkka Hærra Hærra.

28. Ja dat galgga læt sin arbbe: Mon læm sin arbbe. Ja obmudaga epet di galga sigjidi addet Israelest; mon læm sin obmudak.

4 Mos. 18, 20. 5 Mos. 10, 9; 18, 2.

29. Borramušoaffara ja suddooaffara ja vælgge-oaffara, daid galggek si borrat, ja buok, mi læ garrodusa vuollai bigjujuvvum Israelest, galgga gullat sigjidi.

3 Mos. 27, 21. 4 Mos. 18, 14.

30. Ja dak vuostas šaddok buok alggošaddoin buok šlajain ja juokke oaffar-addaldak buok šlajain, buok

din oaffar-addaldagain, galggek gullat papaidi, ja dam vuostača din daigestædek galggabetet di addet pappi, vai buristsivdnadus boađaši du viesod bagjeli.
4 Mos. 18, 13; 15, 20. 21.

31. Æi maidege rabbid daihe gaikoduvvum omid loddin daihe spirin galga papak borrat.
3 Mos. 22, 8. 2 Mos. 22, 31.

45. Kapittal.

Esekiel muittala dai ædnam-osi mitto, mak dam ođđa juogadæme bokte galggek gullat basse baikkai, papaidi ja Levitalašaidi, gavpugi ja oaivamuššai, 1—8, nævvo Israel oaivamušaid dakkat vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa, 9—12, muittala dam væro, maid almug galgga makset oaivamuššai, ja maid dat galgga adnet daidi oaffaridi, maid son daid stuora basid galgga buktet Hærrai ječas ja albmuga oudast, 13—25.

1. Ja go di juogadepet ædnama arbben, de galggabetet di addet addaldaga Hærrai, basse oase ædnamest, mi læ vitta goalmad lokkai duhat staggo gukko ja loge duhat govdo; dat galgga læt basse obba su rajes siskelist birra buok.

2. Dast galggek læt basse baikkai vitta čuođe staggo gukkodakki ja vitta čuođe govddodakki, njælječiegagen birra buok, ja vitta loge allan guoros sagjen dam varas birra buok.
42, 16 j. n. v.

3. Duođai, dam mitto mielde galgak don mittedet vitta goalmad lokkai duhat staggo gukkodakki ja loge duhata govddodakki; dam siste galgga basse baikke, dat allabasse baikke, læt.

4. Dat læ basse oasse ædnamest, dat galgga gullat papaidi, basse baike balvvalegjidi, guđek lakkanek balvvalam diti Hærra, ja dat galgga læt sigjidi viessosagjen ja basse sagjen basse baikkai.

5. Ja vitta goalmad lokkai duhat staggo gukkodakki ja loge duhata govddodakki galggek gullat Levitalašaidi, vieso balvvalegjidi; si galggek adnet guokte loge dalo oabmenæsek.

6. Ja nuftgo gavpuga oabmen galggabetet di addet vitta duhat staggo govddodakki ja vitta goalmad lokkai duhata gukkodakki, basse baike oase guorast; dat galgga gullat obba Israel vissui.

7. Ja oaivamuš galgga adnet su oases nubbe bælde ja nubbe bælde basse baike oase ja gavpuga obmudaga, basse baike oase guora ja gavpuga obmudaga guora, oarjabælde oarjas guvllui ja nuorttabælde nuortas guvllui, ja gukkodak galgga læt sæmmalagaš go okta sokkagoddi osin orjiš rajest nuorttaragjai.

8. Dam galgga son adnet ædnamen, obmudakkan Israelest, ja mu oaivamušak æi galga šatan æmbo givsedet mu albmuga, mutto addet ædnama Israel vissui sin sokkagoddi mielde.

9. Nuft cælkka Hærra Hærra: Lekus dast dal galle digjidi, Israel oaivamušak! Javkkadeket vækkavalde ja hævatusa erit ja dakket vuoiggadvuođa ja vanhurskesvuođa, eritheittet atestæmest mu albmuga, cælkka Hærra Hærra.
44, 6. Jer. 21, 10. 11.

10. Rievtes vævtaid ja rievtes efa ja rievtes bat galggabetet di adnet.
3 Mos. 19, 36.
5 Mos. 25, 13 j. n. v. Sanel. 16, 11.

11. Ovta efast ja ovta batest galgga læt oktag mitto, nuft atte okta bat gæssa ovta logad oase ovta homerest, jo okta efa ovta logad oase ovta homerest; ovta homer mielde galgga dai mitto læt.

12. Ja okta sekel galgga læt guokte loge gera; okta mine galgga læt digjidi guokte loge sekel, vitta goalmad lokkai sekel, vitta nubbe lokkai sekel.
2 Mos. 30, 13.

13. Dat læ dat oaffar-addaldak, maid di galggabetet addet, ovta guđadasa efast ovta nisohomerest,

ja nuftgis maidai galggabetet di addet ovta guđadasa efast ovta bivggehomerest.

14. Ja dat mærreduvvum værro oljost, ovta olljobatest, læ okta logadas batest ovta korest* (loge bat mannek ovta homeri, dastgo okta homer læ loge bat),

*okta kor læ nuft stuores go okta homer.

15. ja smavva omin okta labbes guovte čuođest Israel čaccajis guottombaikin borramušoaffaren ja boalddemoaffaren ja gitosoaffaren, dakkam varas soabatusa sin oudast, cælkka Hærra Hærra.

16. Buok ædnam almug galgga læt gædnegas dam oaffar-addaldaga addet Israel oaivamuǯǯi.

17. Ja oaivamuǯa alde galgga dat orrot oaffaruššat boalddemoaffarid ja borramušoaffara ja jukkamušoaffara basse beivid ja ođđa manoid ja sabbatid, buok Israel vieso basid; son galgga oaffaruššat suddo-oaffara ja borramušoaffara ja boalddemoaffara ja gitosoaffarid, dakkam varas soabatusa Israel vieso oudast.

18. Nuft cælkka Hærra Hærra: Vuostas manost, mano vuostas bæivest, galgak don valddet nuorra vuovsa alma vigetaga, ja don galgak buttestet basse baike suddost.

19. Ja pappa galgga valddet suddo-oaffara varast ja sikkot vieso uksastoalpoi ala ja altara stælle njælje čiega ala ja uksastoalpoi ala siskeb ouddašiljo portast.

20. Ja damanaga lakai galgak don dakkat dam čiččid bæive manost dam diti, gutte læ suddodam aicakættaivuođast daihe ovtagærdanvuođast, ja di galggabetet dakkat soabatusa vieso oudast.
3 Mos. 4, 27 j. n. v. 5, 17 j. n. v.

21. Dam vuostas manost, njællje nubbe logad bæive manost, galggabetet di doallat bæssačid; basi aige, čieča bæive, galgga borrujuvvut suvrokættes laibbe. 3 Mos. 23, 5 j. n. v.

22. Ja oaivamuš galgga dam sæmma bæive oaffaruššat vuovsa suddo-oaffaren ječas oudast ja buok ædnam albmuga oudast.

23. Ja basi čieča bæive galgga son oaffaruššat Hærrai boalddemoaffara, čieča vuovsa alma vigetaga ja čieča vierca alma vigetaga juokke bæive dam čieča bæivest, ja suddo-oaffaren bokka juokke bæive.

24. Ja borramušoaffaren galgga son oaffaruššat ovta efa juokke vuovsa vuollai ja ovta efa juokke vierca vuollai ja ovta hinna oljo juokke efa vuollai. 46, 5. 7. 11.

25. Čiččid manost, vitta nubbe logad bæive manost, basi aige, galgga son oaffaruššat sæmmalagaš oaffarid čieča bæive, sikke suddooaffara ja boalddemoaffara, sikke borramušoaffara ja oljo.

46. Kapittal.

Oaivamuǯa vuoiggadvuotta, go son sabbatid ja ođđa manoid boatta tempeli, ja dak oaffarak, maid son galgga buktet 1—15. Gæsa ja mai littodemi ala son oaǯǯo erit addet maidege su obmudagastes, 16—18. Dak baikek tempel guorast, gost oaffarak galggek vuššujuvvut, 19—24.

1. Nuft cælkka Hærra Hærra: Siskeb ouddašiljo portta, mi læ nuortas guvllui, galgga læt dappujuvvum dam gutta barggobæive; mutto sabbatbæive galgga dat rappujuvvut, ja ođđa mano bæive galgga dat rappujuvvut.

2. Ja oaivamuš galgga mannat sisa gæino mielde porta ouddafæskari olgold ja čuoǯǯot porta uksastoalpo guorast, ja papak galggek oaffaruššat su boalddemoaffara ja su gitosoaffarid, ja son galgga rokkadallat porta uksalasa alde ja de mannat olgus, ja portta i galgga dappujuvvut gidda ækked ragjai.

3. Ja ædnama almug galgga rokkadallat dam sæmma porta uksaraige guorast sabbatid ja ođđa manoid Hærra muođoi oudast.

4. Ja boalddemoaffar, maid oaivamuš galgga oaffaruššat Hærrai sabbatbæive, galgga læt gutta labba alma vigetaga ja okta viercca alma vigetaga,
5. ja borramušoaffaren okta efa vierca vuollai, ja borramušoaffaren labbai vuollai, maid son dovdda vuogasen addet, ja okta hinna olljo juokke efa vuollai. 45, 24.
6. Ja ođđa mano bæive nuorra vuoksa alma vigetaga ja gutta labba ja okta viercca; alma vigetaga galggek dak læt.
7. Ja borramušoaffaren galgga son oaffaruššat ovta efa vuovsa vuollai ja ovta efa vierca vuollai, ja labbai vuollai, mi sust læ varre addet, ja ovta hinna oljo juokke efa vuollai.
8. Ja go oaivamuš manna sisa, de galgga son mannat sisa gæino mielde porta ouddafæskari, ja sæmma gæino mielde galgga son mannat olgus. 44, 3.
9. Ja go ædnama almug manna sisa Hærra muođoi ouddi basi aige, de galgga dat, gutte manna sisa davveporta čađa rokkadallam diti, mannat olgus lulleporta čađa, ja dat, gutte manna sisa lulleporta čađa, mannat olgus dam porta čađa, mi læ davas guvllui; i son galga ruoktot maccat dam porta čađa, man čađa son manai sisa, mutto si galggek mannat olgus njuolgga oudas guvllui.
10. Ja oaivamuš galgga mannat sisa sin gasko, go si mannek sisa; ja go si mannek olgus, de galggek si mannat olgus ovtast.
11. Ja basi aige ja bassebeivi galgga borramušoaffar læt okta efa juokke vuovsa vuollai ja okta efa juokke vierca vuollai, ja labbai vuollai, maid son dovdda vuogasen addet, ja okta hinna juokke efa vuollai.
12. Ja go oaivamuš aiggo oaffaruššat æktodatolaš oaffara, boalddemoaffara daihe gitosoaffarid æktodatolaš oaffaren Hærrai, de galgga sudnji rappujuvvut dat portta, mi læ nuortas guvllui, ja son galgga oaffaruššat su boalddemoaffares ja su gitosoaffarides, nuftgo son dakka sabbatbæive; ja de galgga son mannat olgus, ja portta galgga dappujuvvut, maŋŋelgo son læ mannam olgus.
13. Ja labba dam vuostas jagest alma vigetaga galgak don oaffaruššat boalddemoaffaren juokke bæive Hærrai; juokke iđđedest galgak don oaffaruššat dam. 2 Mos. 29, 38. 39.
14. Ja borramušoaffaren vela dasa galgak don juokke iđđed oaffaruššat ovta guđadasa efast, ja ovta goalmadasa olljohinnast, jafoid laktadam varas; dat læ borramušoaffar Hærrai, — agalaš asatusak, oktelassi.
15. Ja si galggek oaffaruššat labba ja borramušoaffara ja oljo juokke iđđed, bissovaš boalddemoaffaren.
16. Nuft cælkka Hærra Hærra: Go oaivamuš adda guttige su barnines addaldaga, de dat læ su arbbe; dat galgga gullat su barnidi, dat læ sin obmudak nuftgo arbbe.
17. Mutto go son adda addaldaga su arbestes muttomi su balvvalegjines, de galgga dat gullat sudnji gidda frigjavuođa jakkai, mutto de boattet fastain ruoktot oaivamuǯǯi; duššе su barnidi galgga su arbbe gullat. 3 Mos. 25, 10.
18. Ja oaivamuš i galga valddet albmuga arbest, nuft atte son atesta sin sin obmudagast erit; su ječas obmudagast galgga son diktet su barnides arbbit, amas mu almug bieđganet, erit boattem bokte ješgutteg su obmudagastes. 45, 8. 1 Gon. 21, 2. 16.
19. Ja son doalvoi muo sisa dam uksaraige čađa, mi læi porta baldast, daidi basse gammaridi, mak legje asatuvvum papai varas,

ja mak legje davas guvllui, ja gæča, dast læi sagje olgomusast oarjas guvllui.

20. Ja son celki munji: Dat læ dat sagje, gost papak galggek vuoššat vælgge-oaffara ja suddo-oaffara, ja gost si galggek laibbot borramušoaffara, amasek si guoddet dam olgus olgob ouddašilljoi, nuft atte si basotek albmuga.
44, 19. 3 Mos. 6, 19. 20.

21. Ja son doalvoi muo olgus olgob ouddašilljoi ja doalvoi muo birra ouddašiljo njælje čikki, ja gæča, de læi okta ucceb šilljo ouddašiljo juokke čiegast.

22. Ouddašiljo njælje čiegast legje dappujuvvum šiljok, mak legje njællje loge allan gukko ja golbma loge allan govdo; oktag mitto læi dam njælje čiekkašiljost.

23. Ja muvrrijuvvum jorbbadak læi birra dai siste, birra buok buok dam njælljasa siste, ja vuoššamsajek legje dakkujuvvum dai muvrrijuvvum jorbbadagai vuollai birra buok.

24. Ja son celki munji: Dak læk dak vuoššamviesok, mai siste vieso balvvalægjek* galggek vuoššat albmuga njuovvamoaffara.
*44, 11.

47. Kapittal.

Esekiel muittala jogača birra, mi golgida tempelest, šadda čiegŋalæbbun ja čiegŋalæbbun ja juokke baikest, gosa dat boatta, boccidatta ællema ja videda buristsivdnadusa, man bokte mærkašuvvu dat alo ædnanegje Vuoiŋa, ællem ja bestujume valljogasvuotta, mi galgga Hærrast vuolgget ja olbmui bagjeli golgatuvvut Messias bokte, 1—12. Son muittal basse ædnama rajid, mi galgga juogaduvvut Israelitalaƶai ja dai vierrasi gaski, 13—23.

1. Ja son doalvoi muo ruoktot vieso uksaraige ouddi, ja gæča, čacce golgai vieso uksalasa vuole nuortas guvllui, dastgo vieso ouddabælle læi nuortas guvllui; ja čacce golgai vuolas vieso olgiš bælde, altara lulabæle.

2. Ja son doalvoi muo olgus gæino mielde dam porta čađa, mi læ davas guvllui, ja doalvoi muo birra dam balgga mielde, mi læ olggobælde, olgob porta lusa, gæino mielde dam porta lusa, mi læ nuortas guvllui, ja gæča, čacce golgai olgiš bælest.

3. Go olmai vaƶi nuortas guvllui mittobaddin su gieđastes, de mittedi son duhat allana, ja son doalvoi muo čace čađa gidda giesatagai ragjai.

4. Ja son mittedi fastain duhat allana, ja son doalvoi muo čace čađa, čace čađa gidda čibbi ragjai. Ja son mittedi fastain duhat allana, ja son doalvoi muo čace čađa gidda alemi ragjai.

5. Ja son mittedi fastain duhat allana; de dast læi jogaš, man rasta mon im mattam gallet; dastgo čacce læi čieŋal, dast læi vuoggjam-čacce, jokka, mi i læm rasta gallemest.

6. Ja son celki munji: Lækgo don oaidnam dam, olbmu bardne? Ja son doalvoi muo fastain ruoktot jogača gaddeguora.

7. Go man maccim ruoktot, gæča, de cæggajegje jogašgaddest sagga ollo muorak nubbe bælde ja nubbe bælde. Alm. 22, 2.

8. Ja son celki munji: Dat čacce manna nuorttaguvllui ja golgga vuolas dam avddem mæccai, ja de boatta dat appai*; go dat dolvvujuvvu appai, de šadda čacce** dærvaslaƶƶan.
*jabma merri. **abe čacce.

9. Ja de galgga dapatuvvat: Buok hægalaƶak, mak giđđodek juokke baikest, gosa guovtesuorag jogaš* boatta, galggek ællet, ja guolek galggek šaddat sagga ædnagen; dastgo go dat čacce boatta dokko, de šadda dærvasvuotta ja ællem juokke baikest, gosa jogaš boatta.
*d. l. dat stuora jogaš; 5. v.

10. Ja de galgga dapatuvvat:

Guollebivddek galggek čuoǯǯot dam* guorast En-Gedi rajest En-Eglaim ragjai; dat galgga læt fierbmesuoppom-baikken; sin šlajaidæsek mielde galggek dam guolek læt, nuftgo dam stuora abe guolek, sagga ædnagak. *jabma mæra.

11. Mutto dam jæggek ja dam laddok æi galga šaddat dærvaslaǯǯan; dak læk addujuvvum salte halddoi.

12. Ja jogašgaddidi, nubbe bællai ja nubbe bællai, galggek bajasšaddat buoklagaš šaddomuorak; dai lastak æi galga goldnat, ja dai šaddok æi galga nokkat; juokke mano galggek dak šaddadet ođđa šaddoid, dastgo čacce daidi vuolgga basse baikest; ja dai šaddok galggek læt borramuššan, ja dai lastak dalkasen. Salm. 1, 3. Alm. 22, 2.

13. Nuft cælkka Hærra Hærra: Dat læ ragje, man mielde di galggabetet valddet aldsesædek ædnama arbben Israel guokte nubbe lokkai sokkagodde mielde; Josef galgga oaǯǯot guokte oase. 1 Mos. 48, 5. Josv. 17, 17.

14. Ja di galggabetet valddet dam arbben, nubbe nuftgo nubbege, damditi go mon læm bajedam mu giettam ja vurdnom, atte mon aigom dam addet din vanhemidi, ja nuft galgga dat ænam šaddat digjidi arbben. 20, 42. 1 Mos. 15, 18.

15. Ja dat læ ædnam ragje: Davabæle guvllui dam stuora abe rajest balgga alde Hetloni Sedad guvllui,

16. Hamat, Berota, Sibraim, mi læ Damaskus ædnamraje ja Hamat ædnamraje gaskast, dat gaskamus Haser, mi læ Havran ædnamraje guovlost.

17. Ja nuft læ ragje abe rajest Hasar-Enoni Damaskus ædnamraje guorast, ja davve-guovlo dafhost, davas guvllui, de læ Hamat ragjen. Dat læ davabælle.

18. Ja nuorttabælle læ Jordan Havran ja Damaskus gaskast ja Gilead ja Israel ædnama gaskast; raje rajest nuortta-abe ragjai galggabetet di mittedet. Dat læ nuorttabælle.

19. Ja lulabælle, lulas guvllui, læ Tamar rajest Meribot čace raggjai Kades guorast; arbbe galgga ollet dam stuora abe ragjai. Dat læ lulabælle, lulas guvllui. 48, 28. 4 Mos. 20, 13; 34, 5.

20. Ja oarjabælle læ dat stuora appe raje rajest gidda Hamat buotta. Dat læ oarjabælle.

21. Ja di galggabetet juogadet dam ædnama gaskanædek Israel sokkagoddi mielde.

22. Ja de galgga dapatuvvat: Di galggabetet juogadet dam arbben gaskanædek ja dai vierrasi gaski, gudek orruk din gaskast, ja gudek læk sakkanattam manaid din gaskast, ja si galggek læt digjidi nuftgo dat, gutte læ ædnamest riegadam, Israel manai gaskast; oktanaga dinguim galgga arbbeboattet sigjidi Israel sokkagoddi gaskast.

23. Ja de galgga dapatuvvat: Dam sokkagoddest, man lutte dat vieres orro, dast galggabetet di addet sudnji su arbe, cælkka Hærra Hærra.

48. Kapittal.

Dam basse ædnama juogadæbme: Čieča oase Israel sokkagoddi osin læk davas guvllui, 1—8; basse baike, papai ja Levitalaǯai, gavpuga ja oaivamuǯa oasek læk gasko, 9—22; dam æra viđa sokkagodde oasek læk lulas guvllui, 23—29. Gavpuga viddodak, dam portak ja dai namak, gavpuga namma, 30—35.

1. Ja dak læk sokkagoddi namak: Davvegæčest balgesguora mielde Hetloni Hamat, Hasar-Enan guvllui Damaskus ædnamraje guorast, davas guvllui, Hamat baldast, galgga Dan oaǯǯot ædnama nuorttabæle rajest gidda abe ragjai, Dan ovta oase. 47, 15. 17.

2. Ja Dan ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest gidda oarjabæle ragjai, Aser ovta oase.
3. Ja Aser ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest ja oarjabæle ragjai, Naftali ovta oase.
4. Ja Naftali ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest oarjabæle ragjai, Manasse ovta oase.
5. Ja Manasse ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest oarjabæle ragjai, Efraim ovta oase.
6. Ja Efraim ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest ja oarjabæle ragjai, Ruben ovta oase.
7. Ja Ruben ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest oarjabæle ragjai, Juda ovta oase.
8. Ja Juda ædnamraje guorast, nuorttabæle rajest oarjabæle ragjai, galgga dat addaldak læt, maid di galggabetet addet, vitta goalmad lokkai duhat staggo govddodakki ja gukkodakki nuftgo okta sokkagoddi osin, nuorttabæle rajest gidda oarjabæle ragjai, ja basse baikke galgga læt dam gasko.

45, 1. 42, 15 j. n. v.

9. Dat addaldak, maid di galggabetet addet Hærrai, galgga læt gukkodakki vitta goalmad lokkai duhat staggo ja govddodakki loge duhat staggo.
10. Ja papaidi galgga dat basse addaldak gullat, davas guvllui vitta goalmad lokkai duhat staggo ja oarjas guvllui govddodakki loge duhat staggo ja nuortas guvllui govddodakki loge duhat staggo ja lulas guvllui gukkodakki vitta goalmad lokkai duhat staggo, ja Hærra basse baikke galgga læt dam gasko.
11. Papaidi, daidi, guđek læk basotuvvum Sadok barni gaskast, guđek vuttivaldde dam, maid mon dattum vuttivalddujuvvut, guđek æi čagjadaddam, go Israel manak čagjadadde, nuft moft Levitalaǯak čagjadadde, 44, 15.
12. sigjidi galgga dat gullat nuftgo okta oasse dom ædnamaddaldagast*, nuftgo allabasse bitta Levitalaǯai ædnamraje guorast.

*8. v.

13. Ja Levitalaǯak galggek papai ædnamraje guorast oaǯǯot vitta goalmad lokkai duhat staggo gukkodakki ja loge duhat staggo govddodakki; buok gukkodak galgga læt vitta goalmad lokkai duhat staggo, ja govddodak loge duhat staggo.
14. Ja æi si galga vuovddet maidege dast, ja i dast galga erit lonotuvvut mikkege, ja ædnama alggošaddok æi galga sirddaset ærrasidi; dastgo dak læk basotuvvum Hærrai.
15. Ja vitta duhat staggo, dat, mi læ ligas govddodagast, dam vitta goalmad lokkai duhat staggo guora, dat galgga læt oktasaš, gavpuga adnoi, viesoi varas ja ædnami varas, ja gavpug galgga læt dam gasko.
16. Ja dat læ dam mitto: Davabælle galgga læt njællje duhat ja vitta čuođe staggo, ja lullebælle njællje duhat ja vitta čuođe staggo, ja nuorttabælle njællje duhat ja vitta čuođe staggo, ja oarjabælle njællje duhat ja vitta čuođe staggo.
17. Ja gavpug galgga oaǯǯot ædnamid, davas guvllui guokte čuođe ja vitta loge staggo ja lulas guvllui guokte čuođe ja vitta loge ja nuortas guvllui guokte čuođe ja vitta loge ja oarjas guvllui guokte čuođe ja vitta loge.
18. Ja mi læ ligas gukkodagast, dam basse addaldaga guora, loge duhat staggo nuortas guvllui ja loge duhat staggo oarjas guvllui, dat galgga læt dam basse addaldaga guora, ja dam šaddok galggek læt laibben gavpuga barggidi.
19. Ja gavpuga barggek, buok Israel sokkagoddin, dak galggek dam* barggat. *ænambitta, 18. v.
20. Obba addaldak galgga læt vitta goalmad lokkai duhat staggo

gukko ja vitta goalmad lokkai du-
hat staggo govdo; njæljadasa dam
basse addaldaga* ektui galggabe-
tet di addet gavpuga oabmen.
*9—14. v.
21. Ja oaivamuš galgga dam
oažžot, mi læ ligas nubbe bælde
ja nubbe bælde dam basse addal-
daga ja gavpuga obmudaga, dam
vitta goalmad lokkai duhat staggo
govddosaš oase guora gidda nuort-
taraje ragjai ja oarjas guvllui dam
vitta goalmad lokkai duhat staggo
guora oarjaraje ragjai, sokkagodde-
osi* guorast; dat galga gullat oaiva-
mužži, ja dat basse addaldak ja
vieso basse baikke galgga læt gasko
dam gaskast.
*d. l. Juda ja Benjamin osi.
22. Ja mi Levitalažai obmudaga
rajest ja gavpuga obmudaga rajest,
mak læk dam gasko, mi boatta
oaivamužži, læ Juda ædnamraje
ja Benjamin ædnamraje gaskast,
dat galgga gullat oaivamužži.
23. Ja dai æra sokkagoddi daf-
host, de galgga nuorttabæle rajest
gidda oarjabæle ragjai Benjamin
oažžot ovta oase.
24. Ja Benjamin ædnamraje
guorast, nuorttabæle rajest gidda
oarjabæle ragjai, Simeon ovta
oase.
25. Ja Simeon ædnamraje guo-
rast, nuorttabæle rajest gidda oarja-
bæle ragjai, Isaskar ovta oase.
26. Ja Isaskar ædnamraje guo-
rast, nuorttabæle rajest gidda oarja-
bæle ragjai, Sebulon ovta oase.
27. Ja Sebulon ædnamraje guo-
rast, nuorttabæle rajest gidda oarja-
bæle ragjai, Gad ovta oase.
28. Ja Gad ædnamraje guorast,
lulabælde, lulas guvllui, galgga
ragje læt Tamar rajest Meriba
čace ragjai Kades guorast; arbbe
galgga ollet dam stuora abe ragjai.
47, 19.
29. Dat læ dat ænam, maid di
arbest galggabetet juogadet Israel
sokkagoddidi, ja dak læk dai oasek,
cælkka Hærra Hærra.
30. Ja dak læk gavpuga olggo-
rajek: Davabælde njællje duhat
ja vitta čuođe staggo mitto mielde,
31. ja gavpuga portak Israel
sokkagoddi namai mielde, golbma
porta davas guvllui: Rubena portta
okta, Juda portta okta, Levi portta
okta.
32. Ja nuorttabælde: Njællje
duhat ja vitta čuođe staggo ja
golbma porta: Josef portta okta,
Benjamin portta okta, Dan portta
okta.
33. Ja lullebælle: Njællje du-
hat ja vitta čuođe staggo mitto
mielde ja golbma porta: Simeon
portta okta, Isaskar portta okta,
Sebulon portta okta.
34. Oarjabælle: Njællje duhat
ja vitta čuođe staggo; dam golbma
porta: Gad portta okta, Aser
portta okta, Naftali portta okta.
35. Birra buok: Gavce nubbe
lokkai duhat staggo. Ja gavpuga
namma galgga dam bæive rajest
læt: Hærra læ dast.
43, 7. Salm. 68, 17.

Profet Daniel.

Daniel, gutte ærrasiguim Nebukadnesarest læi eritdolvvujuvvum Babeli, válljijuvvu oktanaga Hananjain, Misaelin ja Asarjain bajasgessujuvvum varas gonagasa balvvalussi, 1—7. Daniel i dato duolvvadet ječas borram bokte gonagasa mavsolaš borramušast ja oažžo damditi su vielljaguimidesguim lobe navdašet duššе rudnis urttasid; daggo bokte ožžuk si vela čabbasæb hame go si, gudek borrek gonagasa borramušast, 8—16. Go sin bajasgessujubme læ ollašuttujuvvum, ja si dolvvujuvvujek sisa gonagasa ouddi, de gavdnujuvvujek si sagga visasæbbun go buok Babel visasak, 17—21.

1. Jojakim, Juda gonagasa, goalmad rađđimjagest manai Nebukadnesar, Babel gonagas, Jerusalemi ja birrastatti dam. 2 Muit. 36, 6.

2. Ja Hærra addi su gitti Jojakim, Juda gonagasa, oktanaga muttom osin Ibmel vieso littin, ja son doalvoi daid Sinear ædnami, su ibmeles vissui; dastgo son doalvoi littid su ibmeles davver-gammara sisa. 1 Mos. 10, 10.

3. Ja gonagas celki Aspenasi, su bajemuš balvvalægjasis, atte son galgai buktet muttomid Israel barnin, sikke gonagaslaš sogast ja dain bajemužžain, 2 Gon. 20, 18.

4. barnačid, gæin i læm mikkege vigid, ja gæin læi čabba habme ja laihek arvvedet buok visesvuođa ja oappat mattatusa ja šaddat čæppen dittui, ja guđek dokkijegje balvvalet gonagasa garddemest, ja atte sigjidi galgai oapatuvvut Kaldealažžai čala ja giella.

5. Ja gonagas mærredi sigjidi, maid si juokke bæive galgge oažžot gonagasa mavsolaš borramušast ja dam vinest, maid son jugai, ja atte si galgge bajasgessujuvvut golbma jage, ja go dak legje nokkam, de galgge si šaddat gonagasa balvvalægjen.

6. Ja sin gaskast legje Juda manain Daniel, Hananja, Misael ja Asarja. 5, 13.

7. Ja gonagasa bajemuš balvvalægje addi sigjidi namaid, ja Daniela gočoi son Belcasaren ja Hananja Sadraken ja Misaela Mesaken ja Asarja Abed-Negon. 5, 12; 10, 1.

8. Mutto Daniel dagai dam arvvalusa vaimostes, atte i son aiggom duolvvadet ječas gonagasa mavsolaš borramušain ja daina vinin, maid son jugai, ja son rokkadalai gonagasa bajemuš balvvalægjest, atte son bæsaši ječas duolvvadæmest daiguim.
Tob. 1, 10 j. n. v. Judit. 12, 2 j. n. v.

9. Ja Ibmel addi Daniela gavdnat arbmogasvuođa ja vaibmolađesvuođa gonagasa bajemuš balvvalægje muođoi oudast. 1 Mos. 39, 21.

10. Ja gonagasa bajemuš balvvalægje celki Danieli: Mon balam mu hærrastam, gonagasast, gutte læ mærredam din borramuša ja din jukkamuša; dastgo manne galgaši son oaidnet, atte din muođoin læi hæjob habme, go dai barnači muođoin, guđek læk din akkasažžak, ja di sataššeidek aše mu oaive bagjeli gonagasa oudast.

11. De celki Daniel borramušrakadægjai, gæn gonagasa bajemuš balvvalægje læi bigjam Daniel, Hananja, Misael ja Asarja bagjeli.

12. Gæččal dam almake du balvvalegjidadguim loge bæive, ja divte sin addet migjidi rudnis urttasid borrat ja čace jukkat,

13. ja gæčad dasto min hame ja dai barnači hame, guđek borrek gonagasa mavsolaš borramuša,

ja daga dasto du balvvalegjidadguim dam mielde, maid don dalle oainak!

14. Ja son gulai sin dam ašše harrai ja gæččali dam singuim loge bæive.

15. Ja go dak loge bæive legje nokkam, de oidnujuvvujegje si læt čabbabun habmai ja dækkajæbbun go buok dak barnačak, guđek borre gonagasa mavsolaš borramuša.

16. De eritvaldi borramušrakadægje sin mavsolaš borramuša ja dam vine, maid si galgge jukkat, ja addi sigjidi rudnis urttasid.

17. Ja dam njællje barnači addi Ibmel dieđo ja arvvadusa buok čallaga ja visesvuođa harrai, ja Daniel arvvedi buok oainatusaid ja niegoid. 5, 11. 12.

18. Ja go dak bæivek legje nokkam, mai gæčest gonagas læi mærredam, atte si galgge dolvvujuvvut sisa, de doalvoi gonagasa bajemuš balvvalægje sin sisa Nebukadnesar muođoi ouddi.

19. Ja gonagas sarnoi singuim, ja i gavdnum sin buokai gaskast guttege daggar go Daniel, Hananja, Misael ja Asarja; de si šadde gonagasa balvvalægjen.

20. Ja juokke aššest, masa gaibeduvvui visesvuotta ja jierbme, ja man birra gonagas jærai sist, de gavnai son sin loge gærde čæpebun go buok daid mærkkačilggijegjid ja manidegjid, guđek legje obba su rikast. 2, 48.

21. Ja Daniel oroi dast* gidda gonagas Kyrus vuostas jage ragjai.

*bisoi læmest gonagasa balvvalægjen. 6, 29.

2. Kapittal.

Nebukadnesar niegad su nubbe rađđimjagestes ovta niego, mutto vajaldatta dam; go Babel visak æi mate muittalet ja čilggit sudnji niego, de dakka son šietatusa, atte si buokak ja sin gaskast maidai Daniel ja su vielljaguoimek galggek goddujuvvut, 1—13. Daniel adno vuorddelam-aige gonagasast, rokkadalla Hærrai, gutte almostatta sudnji niego ja dam mavso, manditi son maidno ja gitta su, 14—23. Daniel muittala niego gonagassi ja čilgge dam njælje stuora mailme-rika birra, mak buokak galggek gaččat Kristus rika bokte, mi galgga bissot agalaš aiggai, 24—45. Gonagas aled su ja su vielljaguimid, 46—49.

1. Ja Nebukadnesar nubbe rađđimjagest niegadi Nebukadnesar niegoid, ja su miella šaddai rafhetæbmen, ja sust nokke nakkarak. 1 Mos. 41, 1. 8.

2. Ja gonagas gočoi ravkkat mærkkačilggijegjid ja manidegjid ja noaides olbmaid ja Kaldealažaid, vai si muittalifče gonagassi su niegoid; ja si botte ja čužžu gonagasa oudast. Es. 47, 12. 13.

3. Ja gonagas celki sigjidi: Mon læm niegadam niego, ja mu miella læ šaddam rafhetæbmen oažžom varas niego diettet.

4. De sardnu Kaldealažak gonagassi Aramealaš gilli: Ellus gonagas agalažat! Cælke du balvvalegjidasad niego! De mi dieđetep dudnji dam čilggitusa.

5. Gonagas vastedi ja celki Kaldealažaidi: Dat sadne bisso nanosen mu bælest: Jos di epet dieđet munji niego ja dam čilggitusa, de galggabetet di moallon čuopaduvvut, ja din viesok dakkujuvvut mukkeduvdnen.

6. Mutto jos di dieđetepet munji niego ja dam čilggitusa, de galggabetet di oažžot skænkaid ja addaldagaid ja stuora gudne must. Damditi, celkket munji niego ja dam čilggitusa!

7. Si vastedegje nubbe gærde ja celkke: Celkkus gonagas su balvvalegjidasas niego! De mi cælkkep, maid dat maksa.

8. Gonagas vastedi ja celki: Mon dieđam vissasi, atte di dattobetet oažžot aige, aito damditi go di lepet oaidnam, atte dat sadne bisso nanosen mu bælest.

9. Jos di epet cælke munji niego, de læ oktag duobmo din bagjel, ja di lepet arvvalam munji cælk-

ket gielesvuođa ja vahaglaš sane, dassači go aigge nubbastuvvu; damditi, celkket munji niego, vai mon oaʒom diettet, atte di mattebetet munji dieđetet dam čilggitusa!

10. Kaldealaʒak vastedegje gonagassi ja celkke: I læk oktage olmuš ædnam alde, gutte matta dieđetet, maid gonagas gaibeda, dađemielde go i oktage stuora ja famolaš gonagas læk gaibedam daggar dago guđege mærkkačilggijægjest daihe manidægjest daihe Kaldealaʒast.

11. Dastgo dat dakko, maid gonagas gaibed, læ łossad, ja i læk oktage æra, gutte matta dieđetet gonagassi dam, ærrebgo ibmelak, gæi orromsagje i læk oaʒe lutte*.
*olbmui lutte.

12. Dam diti moaratuvai gonagas ja suttai sagga, ja son gočoi goddet buok Babel visaid.

13. Ja goččom olgus manai, ja dak visak goddujuvvugotte; ja Daniel ja su vielljaguoimek occujuvvujegje, vai si goddujuvvuše.

14. De addi Daniel Arjoki, gonagasa hæggafavtai oaivamuʒʒi, gutte læi olgus vuolggam goddem varas Babel visaid, vises ja jiermalaš vastadusa.

15. Son vastedi ja celki Arjoki, gonagas famolaš ravvim-olbmai: Manditi læ dat garra goččom gonagasast boattam? De muittali Arjok Danieli dam aše.

16. Ja Daniel manai sisa ja rokkadalai gonagasast, atte son addaši sudnji aige, vai son oʒuši dieđetet gonagassi čilggitusa.

17. Dasto manai Daniel su vissusis ja muittali Hananjai, Misaeli ja Asarjai, su vielljaguimidasas, aše,

18. vai si rokkadalaše vaibmolađesvuođa alme Ibmelest dam čiegosvuođa harrai, amas Daniel ja su vielljaguoimek goddujuvvut oktanaga Babela æra visaiguim.

19. De almostattujuvvui čiegosvuotta Danieli oainatusa siste ikko; de ramedi Daniel alme Ibmela.
30. v.

20. Daniel sardnogođi ja celki: Maidnujuvvum lekus Ibmel namma agalašvuođast agalašvutti! Dastgo visesvuotta ja gievrravuotta gulla sudnji,

21. ja son molsašutta aigid ja boddoid, bigja gonagasaid virgest erit ja bigja gonagasaid virggai; son adda visasidi visesvuođa ja jiermalaʒaidi jierme;
4, 17. 26; 5, 21. Bar. 6, 33.

22. son almostatta dam, mi læ čieŋal ja čikkujuvvum; son dietta, mi læ sævdnjadasa siste, ja čuovgas assa su lutte.
28. 47. v. 1 Kor. 2, 10. Salm. 104, 2.

23. Du, mu vanhemidam Ibmel, gitam ja ramedam mon, go don læk addam munji visesvuođa ja gievrravuođa ja dal dieđetam munji, maid mi dust rokkadalaimek; dastgo gonagasa aše læk don dieđetam migjidi.

24. Damditi manai Daniel sisa Arjok lusa, gæn gonagas læi goččom goddet Babel visaid; son manai ja celki sudnji naft: Ale godde Babel visaid! Doalvo muo sisa gonagasa ouddi! De mon aigom dieđetet gonagassi čilggitusa.

25. De doalvoi Arjok Daniela hoapost sisa gonagasa lusa ja celki sudnji naft: Mon læm gavdnam ovta dain Judast eritdolvvujuvvum olbmuin, gutte aiggo dieđetet gonagassi čilggitusa.

26. Gonagas vastedi ja celki Danieli, gæn namma læi Belcasar: Matakgo don dieđetet munji dam niego, maid mon læm oaidnam, ja dam čilggitusa?
1, 7.

27. Daniel vastedi gonagassi ja celki: Dam čiegosvuođa, maid gonagas gaibed, æi væje visak, manidægjek, mærkkačilggijægjek æige diettes olbmak dieđetet gonagassi;

28. mutto almest læ Ibmel,

gutte almostatta čiegosvuođaid, ja
son læ dieđetam gonagas Nebu-
kadnesari, mi galgga dapatuvvat
dain maŋemuš beivin. Du niekko
ja oainatusak du oaivest du oađ-
đemsajestad legje dak: 22. v.
29. Dust, o gonagas, bajas bag-
janegje oađđemsajestad jurddagak
dam birra, mi dastmaŋŋel galgga
dapatuvvat; ja son, gutte almo-
statta čiegosvuođaid, dieđeti dud-
nji, mi galgga dapatuvvat.
30. Ja mu dafhost, de i dat
læk mange visesvuođa bokte, mi
læžža mu duokken æmbo go buok
æra ælle olbmui duokken, atte dat
čiegosvuotta læ munji almostattu-
juvvum, mutto damditi, vai čilggi-
tus dieđetuvvuši gonagassi, ja vai
don ožušik diettet du vaimod jurd-
dagid. 1 Mos. 41, 16.
31. Don, o gonagas, oidnik, ja
gæča, de læi stuora govva; dat govva
læi stuores, ja dam baittem erinoa-
maš stuores; dat cæggai aito du
oudast, ja dam habme læi hirmos.
32. Dam gova oaivve læi fidna
gollest, dam radde ja dam gieđak
silbast, dam čoavje ja dam alemak
væikest,
33. dam ruoidak ruovdest, dam
juolgek muttomassi ruovdest ja
muttomassi lairest.
34. Don geččik, dassači go mut-
tom gæđge luovos gaikkujuvvui, i
gieđaiguim, ja dat časki gova
njæigga dam julgi vuostai, mak
legje ruovdest ja lairest, ja cuvkki
daid. 45. v.
35. De cuvkkijuvvui oktanaga
ruovdde, lairre, væikke, silbba ja
golle, ja dak legje nuftgo avnak gæse
gordneraidnim-baikin, ja biegga
valdi daid, ja dai sagje i obba
gavdnumge. Mutto gæđge, mi časki
gova njæigga, šaddai stuora varren
ja devdi obba ædnama.
Salm. 83, 14. Es. 17, 13 j. n. v.
Jer. 13, 24. Salm. 37, 10. 36.
36. Dat læ niekko; ja dam čilggi-
tusa galggap mi cælkket gonagassi.
37. Don, o gonagas, gonagasai
gonagas, gæsa alme Ibmel læ ad-
dam rika, famo ja gievrravuođa
ja gudne,
Esek. 26, 7. Jer. 28, 14. Dan. 4, 22; 5, 18.
38. ja juokke baikest, gost olb-
mui manak, mæce spirik ja alme
loddek asaček, de læ son addam
daid du gitti ja diktam du rađđit
dai buokai bagjel, — don læk
oaivve, mi læ gollest. Jer. 27, 6.
39. Ja du maŋŋel galgga bajas-
boattet nubbe rika, hæjob go du
rika, ja fastain æra, goalmad rika,
mi læ væikest, mi galgga rađđit
bagjel buok ædnama.
40. Ja njæljad rika galgga læt
nanos nuftgo ruovdde; dađemielde
go ruovdde cuvkke ja molle buok,
de galgga dat nuftgo ruovdde, mi
cuvkke, mollit ja cuvkkit buok
doid.
41. Ja go don oidnik julgid ja
juolggesuormaid muttomassi lairre-
littedakkam lairest ja muttomassi
ruovdest, dat maksa, atte dat galg-
ga læt jukkujuvvum rika, ja atte dast
galgga læt muttom oasse ruovde
nannodagast, dađemielde go don
oidnik ruovde sægotuvvum lairin.
42. Ja go julgi suormak legje
muttomassi ruovdest ja muttomassi
lairest, dat maksa, atte rika galgga
læt muttomassi nanos ja mutto-
massi hægjo.
43. Ja go don oidnik ruovde
sægotuvvum lairin, dat maksa, atte
si* galggek sægotet ječaidæsek olb-
musiebmana bokte, mutto æi si
galga ovtast bissot, nubbe nubbin,
nuftgo i ruovddege sækkan lairin
okti. * d. l. rika gonagasak.
44. Ja dai gonagasai beivin
aiggo alme Ibmel rakadet rika,
mi buok agalašvutti i galga dušša-
duvvut, ja man hærravuotta i galga
addujuvvut gueđge æra albmugi;
dat galgga cuvkkit ja loapatet buok
doid rikaid, mutto ješ galgga dat
bissot agalažat, Salm. 2, 8 j. n. v.
110, 1. 2. 6. 1 Kor. 15, 24.

45. dađemielde go don oidnik, atte gædge luovos gaikkujuvvui varest, i gieđaiguim, ja cuvkki ruovde, væike, laire, silba ja golle. Dat stuora Ibmel læ dieđetam gonagassi, mi dastmaŋŋel galgga dapatuvvat, ja nanosen bisso niekko, ja jaketatte læ dam čilggitus.

34. v. Salm. 118, 22.

46. De luoittadi gonagas Nebukadnesar su muođoides ala ja rokkadalai Daniela, ja son gočoi sudnji oaffarušsujuvvut borramušoaffara ja suovvasid.

Ap. dag. 14, 11 j. n. v.

47. Gonagas vastedi Danieli ja celki: Dat læ duotta, atte din Ibmel læ ibmeli Ibmel ja gonagasai Hærra ja čiegosvuođai almostatte, dađemielde go don læk mattam almostattet dam čiegosvuođa.

2 Mos. 15, 11. Salm. 86, 8. Dan. 2, 22. 28.

48. Dasto dagai gonagas Daniela stuoresen, ja son addi sudnji ollo stuora addaldagaid ja bijai su oaivamuʒʒan obba Babel ædnam bagjel ja bajemuš oudastčuoʒʒon buok Babel visai bagjel.

6. v. 1 Mos. 41, 41.

49. Ja Daniel rokkadalai gonagasast, ja son bijai Sadraka, Mesaka ja Abed-Nego Babel ædnama holddijægjen; mutto Daniel læi gonagasa portast*.

1, 7; 3, 12. 30. *gonagasa viesost.

3. Kapittal.

Nebukadnesar dagat stuora gollegova, maid buok su vuolebuʒak galggek rokkadallat, ja jos si æi daga dam, de galggek si balkestuvvut buolle ommani, 1—7. Daniel golbma vielljaguoime, gæk æi dato dam rokkadallat, guoddaluvvujek gonagasa ouddi, ja go si æi divte ječaidæsek suorgatuvvut su aittagi bokte, de adda son sin balkestuvvut ommani, 8—23. Gonagas oaidna sin ja ovta Ibmel engela singuim vaʒašæmen ommana siste, goččo sin olgus boattet, ja si gavdnujuvvujek aibas vahagkættajen, 24—27. Gonagas rameda sin Ibmela, gieldda buok su vuolebuʒaides su bilkkedæmest ja aled dom golbma olbma, 28—30.

1. Gonagas Nebukadnesar dagai gova gollest; dam allodak læi gutta loge allan, dam govddodak gutta allan; son bajasceggi dam Dura vuobmai Babel ædnami.

2. Ja gonagas Nebukadnesar vuolgati sane čokkim varas satrapaid, valddegodde čuoʒotegjid ja ædnamhærraid, oaivveduobmarid, davvervurkudegjid, laka-oappavaʒaid, duobmarid ja buok ædnami amatolbmaid, vai si boađaše dam gova vihatæbmai, maid gonagas Nebukadnesar læi bajasceggim.

3. De čoagganegje satrapak, valddegodde čuoʒotægjek ja ædnamhærrak, oaivveduobmarak, davvervurkudægjek, laka-oappavaʒak, duobmarak ja buok ædnami amatolbmak dam gova vihatæbmai, maid gonagas Nebukadnesar læi bajasceggim, ja si loaidastegje dokko dam gova ouddi, maid Nebukadnesar læi bajasceggim.

4. Ja čuorvvo čuorvoi alla jienain: Lekus dat digjidi celkkujuvvum, di albmugak, sokkagoddek ja gielak.

5. Dam aige, go di gullabetet dorve, boccefløita, sitara, harpa, saltara ja sækkanjurganasa ja buoklagaš stranggačuojanasai jiena, de galggabetet di luoittadet vuolas ja rokkadallat dam gollegova, maid gonagas Nebukadnesar læ bajasceggim.

Visesv. 14, 16.

6. Ja gutte i luoittad vuolas ja rokkadala, son galgga damanaga boddost balkestuvvut gasko dam buolle dolla-ommana.

Alm. 13, 15.

7. Damditi, dam sæmma aige, go buok albmugak gulle dorve, boccefløita, sitara, harpa, saltara ja buoklagaš stranggačuojanasai jiena, de luoittadegje buok albmugak, sokkagoddek ja gielak vuolas ja rokkadalle dam gollegova, maid gonagas Nebukadnesar læi bajasceggim.

8. Damditi manne dam sæmma

aige Kaldealaš olbmak ouddan ja guoddalegje Judalažaid.

9. Si sardnogotte ja celkke gonagas Nebukadnesari: Ellus gonagas agalažat!

10. Don, o gonagas, addik gočćoma, atte juokke olmuš, gutte gulai dorve, boccefløita, sitara, harpa, saltara ja sækkanjurganasa ja buoklagaš stranggačuojanasai jiena, galgai luoittadet vuolas ja rokkadallat gollegova, 6, 13.

11. ja gutte i luoittadam vuolas ja rokkadallam, galgai balkestuvvut gasko dam buolle dolla-ommana.

12. Dast læk Judalaš olbmak, gæid don læk bigjam Babel ædnama holddijægjen, Sadrak, Mesak ja Abed-Nego; dak olbmak æi læk adnam avvir dust, o gonagas! Du ibmelid æi si balvval, ja dam gollegova, maid don læk bajasceggim, æi si rokkadala. 2, 49.

13. De gočoi Nebukadnesar moarest ja suttost buktet Sadraka, Mesaka ja Abed-Nego ouddan; de buktujuvvujegje dak olbmak ouddan gonagasa ouddi.

14. Nebukadnesar sardnogođi ja celki sigjidi: Lægo dat rađedagag, Sadrak, Mesak ja Abed-Nego? Mu ibmela epet di balvval, ja dam gollegova, maid mon læm bajasceggim, epet di rokkadala.

15. Dal, jos di dam aige, go di gullabetet dorve, boccefløita, sitara, harpa, saltara ja sækkanjurganasa ja buoklagaš stranggačuojanasai jiena, lepet garvvasak luoittadet vuolas ja rokkadallat dam gova, maid mon læm dakkam, de dat læ buorre; mutto jos di epet rokkadala, de galggabetet di damanaga boddost balkestuvvut gasko dam buolle dolla-ommana, ja gi læ dat ibmel, gutte gagjo din mu gieđain erit? 2 Mos. 5, 2.

16. Sadrak, Mesak ja Abed-Nego vastedegje ja celkke gonagassi: O Nebukadnesar! Æp mi darbaš vastedet dudnji ovtage sane dam ala.

17. Gæča, min Ibmel, gæn mi balvvalep, læ famolaš min gagjot; dam buolle dolla-ommanest ja du gieđast, o gonagas, aiggo son gagjot. Salm. 66, 12; 68, 21. Es. 43, 2.

18. Mutto jos i, de galgga dat læt dudnji diettelas, o gonagas, atte æp mi aigo balvvalet du ibmelid æpge rokkadallat dam gollegova, maid don læk bajasceggim. 2 Mos. 20, 5; 23, 24; 34, 14.

19. De devddujuvvui Nebukadnesar suttost, ja su amadajo habme nubbastuvai Sadrak, Mesak ja Abed-Nego vuostai. Son vastedi ja celki, atte omman galgai dakkujuvvut čieča gærddai bakkasæbbun, go dat læi gavnatuvvum vuogasen bakaduvvut.

20. Ja muttom olbmaid, vægalaš soatte-olbmaid, gudek legje su soattevægast, gočoi son čadnat Sadraka, Mesaka ja Abed-Nego balkestam varas sin dam buolle dolla-ommani.

21. De čadnujegje dak olbmak sin baididæsek, sin gavtidæsek ja sin olgoldas gavtidæsek ja sin æra biktasidesek sisa; ja si balkestuvvujegje gasko dam buolle dolla-ommana.

22. Damditi, go gonagasa sadne læi garas, ja omman læi bagjelmæralažat bakaduvvum, de goddi dola lievdde doid olbmaid, gudek legje dolvvom Sadraka, Mesaka ja Abed-Nego bajas.

23. Mutto dak golbma olbma, Sadrak, Mesak ja Abed-Nego, gačče čadnagasast gasko dam buolle dolla-ommana.

24. De suorggani gonagas Nebukadnesar ja čuožželi hoapost bajas. Son sardnogođi ja celki su rađđehærraidasas: Æpgo mi balkestam golbma olbma čadnagasast dola gasko? Si vastedegje ja celkke gonagassi: Vissasi, o gonagas!

25. Son vastedi ja celki: Gæča, mon oainam njællje olbma, guđek vaǯǯek luovos dola gasko, ja i læk mikkege vahagid oaidnet sist, ja dam njæljada habme læ muttom ibmel barne lakasaš.

26. De manai Nebukadnesar dam buolle ommana uvsa ouđđi: Son sardnogođi ja celki: Sadrak, Mesak ja Abed-Nego, di dam alemus Ibmela balvvalægjek! Mannet olgus ja bottet deiki! De manne Sadrak, Mesak ja Abed-Nego olgus dola gasko.

27. Ja satrapak, valddegodde čuoǯotægjek, ædnamhærrak ja gonagasa rađđehærrak čoagganegje; si oidne daid olbmaid, atte i dolla læm adnam famo sin rubmaši baggjel, ja atte vuovtak sin oaivest æi læm guorbbam, ja atte sin baidek æi læm nubbastuvvam, ja atte i dollahagja læm boattam sin ala.

28. Nebukadnesar sardnogođi ja celki: Maidnujuvvum lekus Sadrak, Mesak ja Abed-Nego Ibmel, gutte vuolgati su engeles ja gajoi su balvvalegjides, guđek dorvastegje su ala ja dakke gonagasa sani vuostai ja adde sin rubmašidesek, amasek si balvvalet daihe rokkadallat guđege ibmela ærrebgo sin Ibmelæsek. 6, 23. Ap. dag. 5, 29.

29. De addam mon dal dam goččoma, atte dat juokke albmugest, sokkagoddest ja gielast, gutte sardnomes dafhost rikko Sadrak, Mesak ja Abed-Nego Ibmela vuostai, galgga moallon čuopaduvvut, ja su viesso dakkujuvvut mukkeduvdnen, dađemielde go i læk oktage æra ibmel, gutte nuft vægjä bæstet. Esr. 6, 11. Salm. 68, 21.

30. De aledi gonagas Sadraka, Mesaka ja Abed-Nego gudnai ja allagvutti Babel ædnamest. 2, 49.

4. Kapittal.

Nebukadnesar diođet buok su vuolebuǯaidasas ovta niego, maid son læi niegadam, ovta hui stuora ja hærvas muora birra, mi galgai eritčuppujuvvut, ja dam niego čilggitusa i læm oktage mattam sudnji cælkket, 1—18, ærrebgo Daniel, gutte læi čilggim dam nuft, atte Nebukadnesar su goarggadvuođas diti galgai masset su jiermes ja su rikas ja gukkes aige ællet spiri gaskast; dasa vela læi Daniel nevvom su jorggalussi, 19—27. Dat niekko læ ollašuvvam su ala; mutto maŋemusta læ son oǯǯom fastain su jiermes ja su hærvasvuođas, man diti son dal rameda ja aleda Ibmela, 28—37.

1. Gonagas Nebukadnesar buok albmugidi, sokkagoddidi ja gielaidi, mak assek obba ædnam alde: Šaddus din rafhe ædnaggærddasaǯǯan! 2, 26.

2. Daid mærkaid ja oavddodagoid, maid dat alemus Ibmel læ dakkam mu vuostai, anam mon dokkalaǯǯan diedetet. Salm. 66, 16.

3. Su mærkak, — man stuorrak dak læk, ja su oavddodagok, — man famolaǯak! Su rika læ agalaš rika, ja su hærravuotta bista sogast sokki. 34. v. 6, 27; 7, 14.

4. Mon, Nebukadnesar, ellim rafhalaǯat mu viesostam ja likkolaǯat mu garddemestam.

5. Mon niegadim niego, ja dat suorgati muo, ja jurddagak mu oađđemsagjam alde ja oainatusak mu oaivestam baldetegje muo. 2, 1.

6. Ja must addujuvvui goččom buktet buok Babel visaid sisa mu ouddi, vai si diedetifče munji niego čilggitusa.

7. De botte mærkkačilggijægjek, manidægjek, Kaldealaǯak ja diettes olbmak sisa, ja mon muittalim sigjidi niego; mutto dam čilggitusa æi si mattam munji cælkket.

8. Mutto maŋemusta bođi Daniel sisa mu ouddi, gæn namma læ Belcasar mu ibmel nama mielde, ja gæn siste læ dai basse ibmeli vuoigŋa, ja mon muittalim sudnji niego: 5, 11. 14.

9. Belcasar, don bajemuš mærkkačilggijegji gaskast! Dađemielde

go mon diedam, atte dai basse ibmeli vuoigŋa læ du siste, ja atte i mikkege čiegosvuođaid læk dudnji bære vaddes, de cælke munji dal mu nikkum oainatusaid, maid mon læm oaidnam, cælke munji dam čilggitusa! Esek. 28, 3.
10. Ja oainatusak mu oaivestam mu oađđemsagjam alde legje: Mon oidnim, ja gæča, okta muorra læi cæggamen gasko ædnam alde, ja dam allodak læi stuores;
11. stuores læi dat muorra ja nanos, ja dam allodak oli albmai, ja dat mati oidnujuvvut gidda obba ædnam ravda ragjai;
12. dam lastak legje čabbak, ja dam šaddok legje ædnaggærddasažak, ja dast læi biebmo buokaidi; dam vuolde gavdne mæce spirik suoivvana, ja dam ovsin orru alme loddek, ja buok oažže biemai ječas dast. Esek. 17, 23; 31, 6.
13. Mon oidnim oainatusai siste mu oaivestam mu oađđemsagjam alde, ja gæča, okta gocetægje ja basse bođi almest vuolas.
14. Son čuorvoi vægain, ja nuft son celki: Čuppet muora vuolas ja erit čuppet dam ovsid, erit savdnjet dam lastaid ja erit biđgijeket dam šaddoid! Spirik dam vuolde galggek erit ruottat, ja loddek dam ovsin erit girddet! 23. v.
15. Mutto diktet dam jalgŋa baccet cæggat ædnami, mutto ruovdde- ja væikke-lakkidi, ædnam rasi sisa! Ja alme sulnin galgga son* laktaduvvut, ja spiri særvest galga son oažžot oase ædnam urttasin. *dat muorran værddeduvvum olmuš; 33. v.
16. Su vaibmo galgga nubbastuvvat, nuft atte i dat læk olbmu vaibmo, ja spiri vaibmo galgga sudnji addujuvvut, ja čieča aige galggek vasset su bagjel.
17. Gocetegji mærredæme duokken orro doaimatus, ja basi gočcoma duokken ašše, dassači go dak ællek dovdidek, atte dam alemusast læ fabmo olbmui gonagasvuođa bagjel, ja atte son adda dam dasa, gæsa son datto, ja bigja dam hæjomusa olbmui gaskast dam bagjeli. 2, 21; 5, 21. 1 Sam. 16, 1. 12.
18. Dam niego oidnim mon, gonagas Nebukadnesar, ja don, Belcasar, diedet munji dam čilggitusa, dađemielde go buok mu rika visak æi mate munji cælkket, maid dat maksa; mutto don matak dam, dastgo dai basse ibmeli vuoigŋa læ du siste. 8. 9. v.
19. De læi Daniel, gæn namma læ Belcasar, muttom boddo suorgganam, ja su jurddagak suorgategje su. De gonagas sardnogođi ja celki: Belcasar! Ale divte niego ja čilggitusa suorgatet du! Belcasar vastedi ja celki: Mu Hærram! Vare dadde dat niekko gustuši du vašotegjidi, ja dam čilggitus du vašalažaidi!
20. Dat muorra, maid don oidnik, mi læi stuores ja nanos, ja man allodak oli albmai, ja mi mati oidnujuvvut obba ædnam mietta, 10. v. j. n. v.
21. ja man lastak legje čabbak, ja man šaddok legje ædnaggærddasažak, ja mast læi biebmo buokaidi, man vuolde mæce spirik adne orromsaje, ja man ovsin alme loddek orru,
22. dat læk don, o gonagas, don, gutte læk stuores ja famolaš, ja gæn valdde læ stuores ja olla albmai, ja gæn hærravuotta læ gidda ædnam ravddi. 2, 37; 5, 18.
23. Mutto atte gonagas oini ovta gocetægje ja base boattemen almest vuolas, gutte celki: Čuppet muora vuolas ja illasteket dam, mutto diktet dam jalgŋa baccet cæggat ædnami, mutto ruovddeja væikke-lakkidi, ædnam rasi sisa, ja alme sulnin galgga son laktaduvvut, ja mæce spiri særvest galgga su oasse læt, dassači go čieča aige læk vassam su bagjel: — 13. v. j. n. v.

24. de dat læ čilggitus, o gonagas, ja dat læ dam alemusa arvvalus, mi boatta mu hærram gonagasa bagjeli:

25. Don galgak erit nordastuvvut olbmui gaskast, ja mæce spiri lutte galgga du orromsagje læt, ja urttasid galgak don borrat nuftgo vuovsak, ja alme sulnin galgak don laktaduvvut, ja čieča aige galggek vasset du bagjel, dassači go don dovdidak, atte dam alemusast læ fab'mo olbmui gonagasvuođa bagjel, ja atte son adda dam dasa, gæsa son datto.
5, 21. Es. 37, 16.

26. Mutto go celkkujuvvui, atte muora jalŋes galgai diktujuvvut baccet cæggat, dat maksa, atte du rika galgga læt du rikan dam aige rajest, go don dovdidak, atte almin læ fabmo.

27. Damditi, o gonagas, divte mu rađe dokkit dudnji, ja hæite du suddoinad vanhurskesvuođa bokte ja du værredagoinad vaibmolađesvuođa bokte varnotemi vuostai, jos du maššo galgga šaddat bistevažžan.
Sanel. 16, 6. Tob. 4, 11. Sir. 29, 15.

28. Buok dat bođi gonagas Nebukadnesara bagjeli.

29. Go guokte nubbe lokkai mano legje nokkam, de vagjoli son birra gonagasgarddemest Babelest.

30. De sardnogođi gonagas ja celki: Igo dat læk dat stuora Babel, maid mon læm huksim gonagas-orromsagjen mu fabmom gievrravuođa bokte ja mu hærvasvuottam gudnen?

31. Ain læi sadne gonagasa njalmest, de bođi jiedna almest: Dudnji, gonagas Nebukadnesar, celkkujuvvu: Rika læ mannam dust erit,

32. ja olbmui gaskast don erit nordastuvvuk, ja mæce spiri lutte galgga du orromsagje læt, urttasid galgak don borrat nuftgo vuovsak, ja čieča aige galggek vasset du bagjel, dassači go don dovdidak, atte dam alemusast læ fabmo olbmui gonagasvuođa bagjel, ja atte son adda dam dasa, gæsa son datto.
5, 21.

33. Damanaga boddost ollašuvvui sadne Nebukadnesara ala, ja olbmui gaskast son erit nordastuvvui, ja urttasid borai son nuftgo vuovsak, ja alme suolnest su gorod laktaduvvui, dassači go su vuovtak šadde nuftgo goaskem dolgek, ja su gažak nuftgo loddegažak.
15. v.

34. Mutto go dak bæivek* legje nokkam, de bajasbajedim mon, Nebukadnesar, mu čalmidam alme guvllui, ja mu jierbme bođi munji fastain, ja mon maidnum dam alemusa ja ramedim ja gudnijattim su, gutte ælla agalažat, su, gæn hærravuotta læ agalaš hærravuotta, ja gæn rika bista sogast sokki**.
*25. 32. v. **3. v.

35. Ja si buokak, guđek assek ædnam alde, læk duššen adnemest, ja su datos mielde dakka son alme vægain ja singuim, guđek assek ædnam alde, ja i læk oktage, gutte matta hettit su gieđa ja cælkket sudnji: Maid don dagak?
Es. 40, 17; 43, 13; 45, 9.

36. Damanaga aige bođi mu jierbme fastain munji, ja mu gonagasvuođa hærvasvuotta, mu čigŋa ja mu baittem bođi fastain munji, ja mu rađđehærrak ja mu stuorrak occe muo, ja mu gonagasvuottasam mon fastain bigjujim, ja stuoreb fabmo addujuvvui munji.
2 Sam. 19, 41.

37. Dal ramedam ja aledam ja gudnijattam mon, Nebukadnesar, alme gonagasa; dastgo buok su dagok læk duottavuotta, ja su balggak vuoiggadvuotta, ja sin, guđek vagjolek goarggadvuođa siste, vægja son vuoledet.
5, 20. Luk. 1, 51. 1 Petr. 5, 5. 6.

5. Kapittal.

Belsasar, Babel gonagas, doalla stuora guossemallasid, mai bokte son æppebasota tempela littid, 1—4. Son oaidna gieđa čallemen sæidnai čallaga, maid i oktage mate lokkat ja čilggit, ja son suorggana, 5—9. Daniel viǯǯujuvvu, son lokka dam čallaga ja čilgge dam gonagasa ječas birra ja su rika hævatume birra, 10—28. Belsasar adda galle loppadusas mielde Daniela gudnijattujuvvut, mutto hævvana ješ damanaga ija, 29. 30.

1. Gonagas Belsasar dagai stuora guossemallasid su duhat stuorraidasas, ja dai duhati muođoi oudast jugai son vine. Est. 1, 3. 5.

2. Belsasar gočoi, dallego vidne njalgidi sudnji, atte dak gollelittek ja silbbalittek galgge buktujuvvut, maid Nebukadnesar, su ačče, læi eritvalddam tempelest, mi læi Jerusalemest, vai gonagas ja su stuorrak, su akak ja su ligge-akak oǯuše dain jukkat.

3. De buktujuvvujegje dak gollelittek, mak legje erit valddujuvvum tempelest, Ibmel viesost, mi læi Jerusalemest; ja si jukke dain, gonagas ja su stuorrak, su akak ja su ligge-akak.

4. Si jukke vine ja ramedegje golle- ja silbba-, væikke-, ruovdde-, muorra- ja gæđge-ibmelid.

5. Damanaga boddost botte olbmu gieđa suormak ouddan ja čalle gintaljuolge buotta gonagasgarddem sæine galka ala; ja gonagas oini dam gieđa, mi čali.

6. De rievdai gonagasa ivdne, ja su jurddagak suorgategje su, ja su alemi baddek loaǯǯanegje, ja su čibbek doargesteiga goabbag guoimesga vuostai.

7. Gonagas čuorvoi alla jienain, atte manidægjek, Kaldealaǯak ja diettes olbmak galgge goččujuvvut boattet sisa. De gonagas sardnogođi ja celki Babel visaidi: Gutteikkenessi olmuš gutte lokka dam čallaga ja dieđeta munji dam čilggitusa, son galgga garvotuvvut purpurin ja oaǯǯot gollevidje su čæbetes birra, ja famo dafhost galgga son læt goalmad olmai rikastam. 2, 2; 4, 6. 7; 5, 16.

8. De botte buok gonagasa visak sisa; mutto æi si mattam lokkat dam čallaga æige dieđetet gonagassi dam čilggitusa.

9. De suorggani gonagas Belsasar saggarakkan, ja su ivdne rievdai, ja su stuorrak hæmmastuvve saggarakkan.

10. Gonagasa ja su stuorrai sani diti bođi dronnig sisa guossevissui. De dronnig sardnogođi ja celki: Ellus gonagas agalaǯat! Ale divte du jurddagidad ječad suorgatet, ja allus du ivdne nubbastuvvu! 2, 4.

11. Du rikast læ okta olmai, gæn siste læ dai basse ibmeli vuoigŋa, ja du ačad beivin gavdnujuvvui čuvggitus ja jiermalašvuotta ja visesvuotta, daggar go ibmeli visesvuotta, su duokken; ja gonagas Nebukadnesar, du aččat, — oaivamuǯǯan mærkkačilggijegji, manidegji, Kaldealaǯai ja diettes olbmai bagjel aledi du ačče su, o gonagas, 4, 8. 9. 18; 2, 48.

12. dađemielde go su duokken gavdnujuvvui alla vuoigŋa ja dietto ja arvvadus, niegoi čilggitus ja arvvadusai čilggijubme ja čuolmai čovddujubme, — su, Daniel, duokken, gæsa gonagas addi namman Belcasar. Adde dal Daniela ravkkujuvvut! De son dieđet dudnji čilggitusa. Esek. 28, 3. Dan. 1, 17. 7.

13. Dasto dolvvujuvvui Daniel sisa gonagasa ouddi. De gonagas sardnogođi ja celki Danieli: Lækgo don Daniel, okta dain Judast eritdolvvujuvvum olbmuin, gæid gonagas, mu ačče, buvti deiki Judast? 1, 6.

14. Mon læm gullam du birra, atte ibmeli vuoigŋa læ du siste, ja atte čuvggitus ja arvvadus ja alla visesvuotta læ gavdnujuvvum du duokken.

15. Ja dal læk dak visasak,

manidægjek, buktujuvvum sisa mu ouddi lokkam varas dam čallaga ja diedetam varas munji dam čilggitusa; mutto æi si mate munji diedetet aše čilggitusa.
16. Mutto mon læm gullam du birra, atte don matak addet čilggitusaid ja čoavddet čuolmaid; jos don dal matak lokkat dam čallaga ja diedetet munji dam čilggitusa, de galgak don garvotuvvut purpurin ja oaʒʒot golleviđje du čæbetad birra, ja famo dafhost galgak don læt goalmad olmai rikastam.
17. De vastedi Daniel ja celki gonagasa oudast: Du addaldagaidad oaʒok don ješ adnet, ja du addamušaidad adde don muttom ærrasi! Almake mon logam čallaga gonagassi ja diedetam sudnji dam čilggitusa.
18. Don gonagas! Dat alemus Ibmel addi Nebukadnesari, du aččai, rika ja famo ja gudne ja hærvasvuođa; 2, 37; 4, 22.
19. ja dam famo diti, maid son læi addam sudnji, doargestegje ja balle buok albmugak, sokkagoddek ja gielak su oudast; gæn son datoi, goddi son, ja gæn son datoi, divti son ællet, ja gæn son datoi, aledi son, ja gæn son datoi, vuoledi son.
20. Mutto go su vaibmo goargasmatti ječas, ja su vuoignja buoššodi ječas hæbotesvuottan, de nordastuvvui son su gonagasstuolostes vuolas, ja gudne valddujuvvui sust erit. 4, 30. 37. Esek. 28, 2 j. n. v. 31, 10 j. n. v.
21. Ja olbmu manai gaskast son erit nordastuvvui, ja su vaibmo šaddai spiri vaimo lakasaʒʒan, ja mæce aseni lutte læi su orromsagje; urttasid oaʒoi son borrat nuftgo vuovsak, ja alme suolnest laktaduvvui su rumaš, dassači go son dovdidi, atte dat alemus Ibmel rađđe olbmui gonagasvuođa bagjel ja bigja dam bagjeli dam, gæn son datto. 2, 21; 4, 14. 17. 25. 32.
22. Mutto don, su bardne, Belsasar, ik læk vuoledam du vaimod, vaiko don dittik buok dam;
23. mutto alme Hærra vuostai læk don ječad aledam, ja su vieso littek læk buktujuvvum du ouddi, ja don ja du stuorrak, du akak ja du ligge-akak læk jukkam vinedain, ja silbba- ja golle-, væikke-, ruovdde-, muorra- ja gæđge-ibmelid, mak æi oaine ja æi gula ja æi arvved, læk don ramedam; mutto dam Ibmela, gæn giedast du vuoiŋanas læ, ja gæsa buok du gæinok gullek, ik don gudnijattam. 2. v. j. n. v. Salm. 115, 4 j. n. v. 135, 15 j. n. v. Visesv. 15, 15.
24. De vuolgatuvvui dot gietta sust, ja dat čala čallujuvvui.
25. Ja dat læ čala, mi læ čallujuvvum: Mene, mene, tekel, ufarsin*.

*d. l. lokkujuvvum, lokkujuvvum, vikkijuvvum, ja jukkujuvvu.

26. Dat læ sane čilggitus: Mene, lokkam læ Ibmel du gonagasvuođa beivid ja loapatam dam;
27. tekel, vikkijuvvum læk don viekkaga alde ja gavdnujuvvum bære gæpasen; Nah. 1, 14.
28. peres, jukkujuvvum læ du gonagasrika ja addujuvvum Medialaʒaidi ja Persialaʒaidi.
29. De gočoi Belsasar, ja Daniel garvotuvvui purpurin, ja golleviđje bigjujuvvui su čæbet birra, ja su birra čurvvujuvvui, atte son famo dafhost galgai læt goalmad olmai rikast. 1 Mos. 41, 43.
30. Damanaga ija goddujuvvui Belsasar, Kaldealaš gonagas. Job 34, 25.

6. Kapittal.

Darius, Medialaš, bigja su rikas bagjel 120 satrapa ja sin bagjel golbma ædnamhærra, sin gaskast Daniela, gutte bagjelmanna daid ærrasid ja vuoitta gonagasa alemus armo, 1—4. Gađašvuođast dam diti sarnotek dak ærrasak gonagasa gočćot, atte i oktage 30 bæive sisa oaʒo dakkat rokkadusa mange birra guttige ærrasi go gonagassi; muđoi son galgga

balkestuvvut legjoni bigjui, 5—10. Daniel, gutte ain, nuftgo son lavi, rokkadalla su Ibmeles golma gærde bæivest, guoddaluvvu, ja gonagas fertte su datos vuostai addet su balkestuvvut legjoni bigjui, 11—18; mutto nubbe bæive iđđedest gavdna gonagas su aldsesis stuora illon vahagkættajen, adda su bajasvalddujuvvut biejost ja su guoddalegjid balkestuvvut dam sisa; dak boratallek dallanaga legjonidi, 19—25. Darius goččo, atte buok su vuolebuǯak galggek ballat ja gudnijattet Daniel Ibmela, 26—29.

1. Ja Darius, Medialaš, vuostaivaldi rika, go son læi guokte čiččid lokkai jage boares.

2. Darius ani buorren bigjat rikas bagjel čuođe ja guokte loge satrapa, guđek galgge læt obba rikast,

3. ja sin bagjel golbma ædnamhærra, gæin Daniel læi okta, gæi ouddi dok satrapak galgge dakkat logo, amas gonagas šaddat vahagi.

4. De bagjelmanai dat Daniel ædnamhærraid ja satrapaid, dađemielde go su siste læi alla vuoigŋa, ja gonagas jurdaši bigjat su obba rika bagjel.

5. De bivdde ædnamhærrak ja satrapak gavdnat aše Daniela vuostai rika rađđijume dafhost, mutto æi maidege ašid ja æi maidege bahaid mattam si gavdnat, dađemielde go son læi oskaldas, ja i mikkege rikkosid ja i mikkege bahaid gavdnujuvvum su duokken. Salm. 94, 21.

6. De celkke dak olbmak: Æp mi gavna maidege ašid dam Daniela vuostai, jos mi æp mataše gavdnat dam su vuostai su Ibmel lagast.

7. De marre dak ædnamhærrak ja satrapak sisa gonagasa lusa ja celkke sudnji: Ellus gonagas Darius agalaǯat! 2, 4; 3, 9.

8. Buok rika oaivamuǯak, valddegodde čuoǯotægjek ja satrapak, diggehærrak ja ædnamhærrak, læk gutteg guimidæsekguim arvvaladdam dam birra, atte gonagaslaš asatus galgga addujuvvut ja garra gieldos bigjujuvvut, atte juokkehaš, gutte golbma loge bæive sisa rokkadalla maidege guđege ibmelest daihe guđege olbmust ærrebgo dust, o gonagas, galgga balkestuvvut legjoni bigjui.

9. De adde dal, o gonagas, gilddosa ja adde dam čallujuvvut, amas dat mattet nubbastuttujuvvut Medialaǯai ja Persialaǯai laga mielde, mi i mate ruoktot ravkkujuvvut. Est. 1, 19; 8, 8.

10. Dam mielde addi gonagas Darius čallaga ja gilddosa čallujuvvut.

11. Mutto nuft farga go Daniel oaǯoi diettet, atte čala læi čallujuvvum, de manai son sisa su vissusis; ja sust legje lasek rabas su lovtastes Jerusalem guvllui, ja golma gærde bæivest sojaldatti son čibbides rokkadallamin ja maidnomin su Ibmeles muođoi ouddi, aito nuftgo son læi dakkam ouddalge. Salm. 55, 18.

12. De marre dok olbmak dokko ja gavdne Daniela rokkadallamen ja anotæmen su Ibmeles oudast.

13. Dasto botte si ouddan gonagasa ouddi ja celkke gonagasa gilddosa birra: Ikgo don læk addam gilddosa čallujuvvut, atte juokke olmuš, gutte golbma loge bæive sisa rokkadalla maidege guđege ibmelest daihe guđege olbmust, ærrebgo dust, o gonagas, galgga balkestuvvut legjoni bigjui? Gonagas vastedi ja celki: Dat sadne bisso nanosen Medialaǯai ja Persialaǯai laga mielde, mi i mate ruoktot ravkkujuvvut. 3, 10.

14. De vastedegje si ja celkke gonagassi: Daniel, gutte læ okta dain Judast eritdolvvujuvvum olbmuin, i læk adnam avvir dust, o gonagas, ige dam gilddosest, maid don læk addam čallujuvvut; golma gærde bæivest rokkadalla son su rokkadusas. 5, 13.

15. Go gonagas gulai dam, de šaddai son sagga morraši, ja son

jorggali su mielas Daniela bællai su gagjom varas, ja dassači go bæivaš luoittadi, de bargai son bæstet su.

16. De marre dok olbmak gonagasa ala ja celkke gonagassi: Dieđe, o gonagas, atte Medialažain ja Persialažain læ laka, atte i mikkege gilddosid ige mikkege asatusaid, maid gonagas adda, mate nubbastuttujuvvut.

17. De addi gonagas goččoma, ja Daniel vižžujuvvui ja balkestuvvui legjoni bigjui. De gonagas sardnogođi ja celki Danieli: Du Ibmel, gæn don balvvalak bissovažat, son bestus du!

18. Ja gæđge buktujuvvui ja bigjujuvvui biegjoraige bagjeli, ja gonagas sæilledi dam su signetsuorbmasines ja su stuorraides signetsuorbmasin, amas mikkege nubbastuvvut Danielin. Matt. 27, 60. 66.

19. De manai gonagas su šloattasis ja golati ija borakættaivuođain, ja i son diktam su liggeakaides buktujuvvut sisa lusas, ja nakkarak bataregje sust erit. Est. 6, 1.

20. Dasto likkai gonagas bajas iđđedesgukso algost, go čuvgodi, ja manai hoapost legjoni biejo lusa.

21. Ja go son bođi biejo lakka, Daniela lusa, de čuorvoi son morašlaš jienain. Gonagas sardnogođi ja celki Danieli: Daniel, dam ælle Ibmela balvvalægje! Lægo du Ibmel, gæn don bissovažat læk balvvalam, vægjam du bæstet legjonin erit?

22. Dasto sarnoi Daniel gonagasain: Ellus gonagas agalažat!

23. Mu Ibmel vuolgati su engeles ja dapai legjoni njalme, nuft atte æi dak læk dakkam munji maidege vahagid, dađemielde go mon læm gavdnum ašetæbmen su oudast, ja im duge oudast, o gonagas, læk mon dakkam maidege bahaid. 3, 28.
Salm. 34, 8; 91, 10. 13. 2 Tim. 4, 17.

24. De illosi gonagas saggarakkan ja gočoi, atte Daniel galgai gessujuvvut biejost bajas; ja Daniel gessujuvvui biejost bajas, ja i sust gavdnujuvvum mikkege vahagid, dađemielde go son læi oskom su Ibmeles ala. Jer. 39, 18.

25. Ja gonagas addi goččoma, ja dok olbmak vižžujuvvujegje, guđek legje guoddalam Daniela, ja si, sin manak ja sin akak balkestuvvujegje legjoni bigjui; ja æi si ollim biegjovuđđuige, ouddalgo legjonak doppijegje sin ja cuvkkijegje buok sin davtid.

26. Dasto čali gonagas Darius buok albmugidi, sokkagoddidi ja gielaidi, mak asse obba ædnam alde: Šaddus din rafhe ædnaggærddasažžan! 4, 1 j. n. v.

27. Must læ addujuvvum goččom, atte olbmuk obba mu gonagasrika hærravuođa vuolde galggek doargestet ja ballat Daniela Ibmela oudast; dastgo son læ dat ælle Ibmel ja dat, gutte bisso agalažat, ja su rika i duššaduvvu, ja su hærravuotta bista gidda loapa ragjai.
Salm. 9, 8; 102, 28. Dan. 4, 3. 34; 7, 14.

28. Son bæsta ja gagjo ja dakka mærkaid ja oavddodagoid almest ja ædnam alde, son, gutte besti Daniela legjoni valdest.

29. Ja dat Daniel ani gudne ja likko Darius rađđitusa vuolde ja Persialaža Kyrus rađđitusa vuolde. 1, 21.

7. Kapittal.

Gonagas Belsasar vuostas jagest oažžo Daniel niekko-oainatusa, maid son bajasčalla, 1. Son oaidna njællje spiri garra biega siste bagjanæmen abest (albmugi mailmest) bajas, legjona, mast læk goaskemsoajak, ja mi dasto šadda olbmuhabmasažžan, guovča, mi doalla golbma ertegdavte su njalmestes, pardera, mast læk njællje loddesoaja ja njællje oaive, ja njæljad, oalle hirbmadlaš spiri, mast læk loge čoarve, mai gaski maŋemusta bajas šadda ucca čoarvaš, mast læk olbmu

čalmek ja njalbme, mi sardno hæbotes sanid, 2—8. Dastmaŋŋel oaidna son Ibmela, gutte læ birrastattum lokkamættom engeliguim, duomo doallamen njæljad spiri bagjel ja hævatæmen dam, 9—12, ja dasto muttoma, gutte læ olbmu lakasaš ja boatta alme balvai siste (Messias), vuostaivalddemen sust agalaš hærravuođa buok albmugi bagjel, 13. 14. Dam suorgganam profeta rokkadusa mielde čilgge muttom engel sudnji oainatusa njælje gonagasrika birra, mak galggek maŋŋalagai boattet, ja mai maŋŋel Ibmel almug galgga oažžot rika oabmenes, 15—18, ja go son halida visub čilggitusa oažžot njæljad spiri birra, de muittal engel sudnji, atte spiri læ njæljad rika, mi galgga duššadet buok ædnam alde, dam loge čoarve læk loge gonagasa, ja okta nubbe logad čoarvve læ muttom gonagas (Antikristus), gutte galgga givsedet Ibmel albmuga ja bivddet dam ibmelbalvvalusa loapatet, mutto dasto duššaduvvut Ibmelest; dastmaŋŋel galgga Ibmel almug oažžot rika agalaš aiggai, 19—27. Profeta læ suorgganam oainatusa diti, mutto vurkke dam vaibmosis, 28.

1. Belsasar, Babel gonagasa, vuostas jagest niegadi Daniel niego ja oini oainatusaid su oaivestes su oađđemsajes alde; dasto čali son niego bajas, ja dam oaivvadusa muittali son.

2. Daniel sardnogođi ja celki: Mon oidnim mu oainatussam siste ikko, ja gæča, alme njællje biega luovos besse dam stuora abe bagjel.

3. Ja njællje stuora spiri bajasbagjanegje abest, nubbe æralagaš go nubbe.

4. Vuostaš læi nuftgo legjon, ja dast legje goaskemsoajak; mon geččim, dassači go dam soajak eritgaikkujuvvujegje, ja dat bajeduvvui ædnamest bajas ja ceggijuvvui guovte juolge ala nuftgo olmuš, ja olbmu vaibmo addujuvvui dasa.

5. Ja gæča, æra spiri, dat nubbe, guovča lagaš, ja dam nubbe gilga* ala dat likkai, ja golbma ertegdavte doalai dat su njalmestes su banides gaskast; ja nuft celkkujuvvui dasa: Čuožžel, bora ollo biergo! *d. l. nubbe ouddajuolge ala.

6. Dam maŋŋel oidnim mon, ja gæča, æra spiri, parder lagaš, ja dast legje njællje loddesoaja su čielges alde, ja njællje oaive legje dam spirist, ja hærravuotta addujuvvui dasa. 8, 8; 11, 4.

7. Dam maŋŋel oidnim mon ija oainatusai siste, ja gæča, njæljad spiri, mi læi goalos ja hirbmadlaš ja hirmos gievrra, ja dast legje stuora ruovddebanek, dat borai ja cuvkki, ja dam, mi baci, vuolasduolmai dat su julgidesguim; ja dat læi æralagaš go buok dak spirik, mak legje dam ouddal, ja dast legje loge čoarve.

8. Mon adnim darkkelet vara čorvin, ja gæča, muttom æra ucca čoarvaš iđi bajas dai gaski, ja golbma dain ouddalaš čorvin bajasgaikkujuvvujegje dam oudast, ja gæča, čalmek legje nuftgo olbmu čalmek dam čoarvest, ja njalbme, mi sarnoi stuora sagaid.
11, 36. Alm. 13, 5.

9. Mon geččim, dassači go stuolok ouddanbigjujuvvujegje, ja vuoras beividi čokkani; su biktasak legje vielggadak nuftgo muotta, ja su vuovtak nuftgo buttes ullo, su truonno dollanjuokčamak, dam jorrek buolle dolla. Alm. 4, 2 j. n. v.

10. Dollajokka golgai ouddan ja vulgi sust; duhat gærde duhatak balvvalagje su, ja loge duhat gærde loge duhatak čužžu su oudast; digge algatuvvui, ja girjek rabastuvvujegje. Alm. 5, 11; 20, 12. Salm. 68, 18.

11. Mon geččim, dassači go spiri goddujuvvui dai stuora sani suobman diti, maid čoarvve sarnoi, ja dam gorod duššaduvvui ja addujuvvui bolddujuvvum varas dola bokte. Alm. 19, 19 j. n. v.

12. Ja dai æra spiri dafhost, de valddujuvvui dai hærravuotta dain erit; dastgo man gukka dak galgge ællet, dat læi daidi addujuvvum aige ja boddo ala.

13. Mon oidnim ija oainatusai siste, ja gæča, alme balvaiguim

bođi muttom nuftgo olbmu bardne, ja vuorrasa lusa beividi bođi son dokko, ja su lusa dolvvujuvvui son ouddan. Matt. 16, 27; 24, 30; 25, 31; 26, 64. Alm. 1, 7.

14. Ja sudnji addujuvvui hærravuotta ja gudne ja rika, ja buok albmugak, sokkagoddek ja gielak galgge balvvalet su; su hærravuotta læ agalaš hærravuotta, mi i noga, ja su rika læ daggar rika, mi i duššaduvvu. 4, 3. 34. Salm. 45, 7. Mik. 4, 7. Luk. 1, 33. Ebr. 1, 8.

15. Bakčasi doppitalai mu, Daniela, vuoigŋa mu siste, ja oainatusak mu oaivestam suorgategje muo. 4, 19.

16. Mon mannim muttoma lusa sist, guđek čuǥǥu lutte, ja rokkadallim sust oaǥǥot vissesvuođa buok dam harrai; ja son celki munji dam ja dieđeti munji dai aši čilggitusa:

17. Dak stuora spirik, mak læk njællje, maksek, atte njællje gonagasa galggek ædnamest čuoǥǥelet;

18. mutto dam alemusa basse olbmuk galggek oaǥǥot rika ja adnet rika oabmenæsek gidda agalašvutti, duođai, gidda agalašvuođai agalašvutti. Visesv. 5, 17. Luk. 12, 32.

19. De halidim mon vissesvuođa dam njæljad spiri harrai, mi læi æralagaš go dak buokakrakkan, hirbmad goalos, mast legje ruovddebanek ja væikkegaʒak, mi borai, cuvkki ja su julgidesguim vuolas duolmai dam, mi baci,

20. ja dam loge čoarve harrai, mak legje dam oaivest, ja dam ovta harrai, mi iđi bajas, ja man oudast golbma erit gačče, dam čoarve harrai, mast legje sikke čalmek ja njalbme, mi sarnoi stuora sagaid, ja mi habmai læi stuoreb go dam guoimek.

21. Mon geččim, ja dat čoarvve soađai dai basiguim ja nagadi sin bagjel, Alm. 11, 7; 13, 7.

22. dassači go vuoras beividi bođi, ja duobmo addujuvvui dam alemusa basse olbmuidi, ja aigge bođi, go dak basek oǥǥu rika oabmenæsek.

23. Nuft celki son: Dat njæljad spiri maksa, atte ædnam alde galgga læt njæljad rika, mi galgga læt æralagaš go buok rikak, ja dat galgga borrat obba ædnama ja moallon duolbmat dam ja cuvkkit dam.

24. Ja dak loge čoarve maksek, atte damanaga rikast galggek čuoǥǥelet loge gonagasa, ja okta æra galgga čuoǥǥelet dai maŋŋel, ja son galgga læt æralagaš go dak oudebuk, ja golbma gonagasa galgga son vuoledet, Alm. 17, 12.

25. ja sanid dam alemusa vuostai galgga son sardnot, ja dam alemusa basse olbmuid galgga son givsedet; ja son galgga jurdašet nubbastuttet aigid ja laga, ja si galggek addujuvvut su gitti ovta aige ja aigid ja aiggebæle*.

Alm. 13, 5. *ovta jage ja guokte jage ja jakkebæle; 12, 7.

26. De digge algatuvvu, ja hærravuotta galgga sust erit valddujuvvut, vai son hævatuvvu ja duššen dakkujuvvu buok aiggai. Alm. 19, 20.

27. Ja rika ja hærravuotta ja fabmo rikai bagjel obba alme vuolde addujuvvu dam alemusa basse olbmui albmugi; dam rika læ agalaš rika, ja buok hærravuođak galggek balvvalet ja gulddalet dam.

28. Dast nokka dat ašše. Muo, Daniela, suorgategje mu jurddagak sagga, ja mu ivdne nubbastuvvui must; mutto dam aše vurkkijim mon mu vaibmosam.

15. v.; 5, 6. 1 Mos. 37, 11. Luk. 2, 19. 51.

8. Kapittal.

Gonagas Belsasar goalmad jagest oaidna Daniel oainatusa siste guovtečoarvag vierca, mi doarro golma guvllui, ja mast i oktage spiri mate bittet, 1—4, ja dasto bokka, mast læ okta stuora čoarvve, ja mi hoapostrak boatta oarjeld vierca vuostai, doagja dam guokte čoarve ja loapata dam, 5—7. De bokka čoarvve

dogju gaskat, ja dam sagjai bajasšaddek njællje æra čoarve, ja ovtast dain bajasboccida ucca čoarvaš, mi šadda sagga stuoresen, aleda ječas Ibmela vuostai, moivvašutta su balvvalusa ja vaivveda sagga Ibmel albmuga, 8—12. Maŋŋelgo profeta læ oǯǯom bajasčuvggitusa dam birra, man gukka dat galgga bistet, 13—14, čilgge engel Gabriel sudnji dam oainatusa Persialaǯai ja Medialaǯai gonagasai birra, guđek vuittujuvvujek Grekalaš ædnama gonagasast (Aleksanderest dam stuorrast), dai njælje hæjob rika birra, maidi su rika galgga jukkujuvvut su jabmem maŋŋel, ja ovta gonagasa birra, gutte dasto maŋŋel galgga čuoǯǯelet ovta rikast dain rikain (Syrialaš rikast), goaves lakai doarradallat Ibmel albmuga ja čuoǯǯelet Ibmel ječas vuostai (Antiokus Epifanes), 15—26. Profeta šadda dam oainatusa diti buoccen ja suorggana, 27.

1. Gonagas Belsasar goalmad rađđimjagest iđi munji, Danieli, okta oainatus, dam maŋŋel, mi læi ittam munji ouddal. 7, 1.

2. Ja mon oidnim oainatusa siste, ja go mon oidnim, de mon legjim Susan ladnest Elam ædnamest, ja mon oidnim oainatusa siste, ja mon legjim Ulai dædnogaddest.

3. Ja mon bajas bajedim mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, okta viercca čuoǯoi dæno oudast, ja dast legje guokte čoarve, ja čoarvek læiga allagak, ja nubbe læi aleb go nubbe, ja dat aleb bajasšaddai maŋemusta. 20. v. j. n. v.

4. Mon oidnim vierca doarromen oarjas guvllui ja davas guvllui ja lulas guvllui, ja i oktage spiri mattam bittet dast, ja i oktage gagjom dam valdest, ja dat dagai su datos mielde ja čævllastalai.

5. Ja mon vuttivalddim, ja gæča, de bođi bokka ouddan oarjeld obba ædnam bagjel alma guoskakættai ædnami, ja bokkast læi stuora čoarvve su čalmides gaskast.

6. Ja dat bođi aito dam guovtečoarvag vierca lusa, maid mon oidnim dæno oudast, ja dat ruotasti dam vuostai su vægalaš moarestes.

7. Ja mon oidnim dam ollimen vierca lusa, ja dat suttai dam ala ja norddadi vireci ja doji goabbašid dam čorvid, ja i viercast læm fabmo bittet dast; ja dat skuoljasti dam ædnami ja vuolasduolmai dam, ja i læm oktage, gutte gajoi vierca dam valdest.

8. Ja bokka šaddai sagga famolaǯǯan; mutto go dat læi su gievrravuođastes, de dogjui dat stuora čoarvve erit, ja njællje stuora čoarve bajas šadde dam sagjai alme njælje biega guvllui. 22. v.; 11, 4.

9. Ja ovtast dain iđi hui ucca čoarvaš bajas; ja dat šaddai oalle stuoresen lulas guvllui ja nuortas guvllui ja dam čabba ædnama guvllui*.

*d. l. Israel ædnam guvllui; 11, 16. 41. Jer. 3, 19.

10. Ja dat šaddai gidda alme væga ragjai; ja dat balkesti ædnami muttomid dam vægast ja nastin* ja duolmai daid vuolas.

*d. l. Ibmel albmugest; 24. v.

11. Ja gidda væga oaivamuǯa ragjai bajedi dat ječas; ja dat valdi sust erit dam bissovaš oaffara, ja su basse baike viesso vuolas balkestuvvui. 4 Mos. 28, 3 j. n. v. 1 Makk. 1, 23. 41. 47 j. n. v. 3, 45. 51.

12. Ja vækka oktanaga daina bissovaš oaffarin addujuvvui dokko eritjorralæme diti; ja dat* balkesti duottavuođa ædnami, ja dat doaimati dam ja oaǯoi ouddanæme.

*čoarvve; 9—11. v.

13. Ja mon gullim muttom base sardnomen; ja nubbe basse celki sudnji, gutte sarnoi: Man gukkes aiggai guoska oainatus dam bissovaš oaffara birra ja dam hævatægje eritjorralæme birra, go sikke basse baikke ja vækka addujuvvu vuolasdulbmujubmai?

14. Ja son celki munji: Gidda guokte duhat ja golbma čuođe ækkeda ja iđđeda ragjai; de galgga

basse baikke vuoiggadvuođas fastain oaǯǯot. 1 Makk. 4, 43.

15. Ja de dapatuvai, go mon, Daniel, oidnim oainatusa, de mon viggim dam arvvedet, ja gæča, muttom čuoǯoi mu oudast hame mielde nuftgo olmai.

16. Ja mon gullim muttom olbmu jiena Ulai dædnogaddi gaskast, ja son čuorvoi ja celki: Gabriel! Čilgge dasa oainatusa! 9, 21.

17. Ja son bođi dokko, gost mon čuǯǯum, ja go son bođi, de mon suorgganim ja gaččim mu muođoidam ala; ja son celki munji: Vuttivalde, olbmu bardne! Dastgo oainatus guoska loapa aiggai. 10, 9. Alm. 1, 17.

18. Ja go son sarnoi muina, de mon gaččim jamalgemin mu muođoidam ala ædnami; de guoskati son munji ja sati mu čuoǯǯot, gost mon legjim čuǯǯom. 10, 10. 11.

19. Ja son celki: Gæča, mon aigom dieđetet dudnji, mi galgga dapatuvvat moare maŋemuš aige; dastgo oainatus guoska dam loapa varas mærreduvvum aiggai. Alm. 15, 1.

20. Guovtečoarvag viercca, maid don oidnik, læba Media ja Persia gonagasak.

21. Ja dat guolggas bokka læ Grekalaš ædnam gonagas, ja dat stuora čoarvve, mi læi dam čalmi gaskast, læ dat vuostas gonagas*.

*Aleksander dat stuores; 1 Makk. 1, 1 j. n. v.

22. Ja atte dat eritdogjujuvvui, nuft atte njællje ouddanbotte dam sagjai, dat maksa, atte njællje gonagasrika* galggek čuoǯǯelet dam albmugest, mutto æi su famoin.

*d. l. Makedonialaš, Trakialaš, Syrialaš ja Egyptalaš gonagasrikak. 8. v.; 11, 4. 1 Makk. 1, 9 j. n. v.

23. Ja sin hærravuođa maŋemuš aige, go bagjelduolbmek læk dævddam sin suddoidæsek mitto, de galgga čuoǯǯelet okta gonagas*, gæst læk jalos muođok, ja gutte læ čæppe juonaidi.

*Antiokus Epifanes; 1 Makk. 1, 11 j. n. v.

24. Ja su fabmo galgga šaddat nanosen, mutto i su vuoime bokte, ja harbmad lakai galgga son hævatet ja oaǯǯot ouddanæme ja doaimatet dam; ja son galgga hævatet famolaǯaid ja basse olbmui albmuga.

25. Ja su jiermalašvuođa diti galgga betolašvuotta likkostuvvat su gieđast, ja su vaimostes galgga son čævllastallat, ja son galgga hævatet ædnagid sin oagjebasvuođa siste; ja oaivamuǯai oaivamuǯa vuostai galgga son čuoǯǯelet, ja — alma olbmu gieđataga galgga son đogjujuvvut. 1 Makk. 1, 31 j. n. v. 6, 8 j. n. v. 2 Makk. 9, 5 j. n. v.

26. Ja oainatus ækkedi ja iđđedi harrai, man birra læ sardnujuvvum, læ duottavuotta; mutto dapa don oainatusa, dastgo dat guoska gukkalmas boatte aiggai! 14. v.

27. Mutto mon, Daniel, jamalgim, ja mon buoccajim muttom aiggai; de mon čuoǯǯelim ja doaimatim gonagasa dagoid, ja mon legjim hirmastuvvam oainatusa diti, ja i læm oktage, gutte dam arvvedi. 7, 28.

9. Kapittal.

Darius, Medialaǯa, vuostas rađđimjagest fuobmaša Daniel, atte dak čieča loge jage, mai gukko Jerusalem Jeremiasa einostusa mielde galgai hævvobacatassan orrot, dal lakkanišgottek loappasæsek, 1. 2. Son jorggal ječas damditi rokkus siste Hærra guvllui, dovdastedin Israel stuora suddo, man bokte dat gal læ ansašam dam rangaštusa, mi læ dam dæivvedam, ja njuorraset rokkadaladedin, vai son buok dam mielde, maid son oskaldasvuođa siste su littos vuostai dam ragjai læ dakkam Israel vuostai, ja su stuora arbmogasvuođas diti farga lonestifči dam ja fastain hukšiši Jerusalem ja basse baike, 3—19. Go profeta ain læ rokkadallamen, boatta engel Gabriel su lusa ja gulat sudnji, man gukkes aigge šadda gollat, ouddalgo

Jerusalem fastain huksijuvvu ja Messias čuoǯǯela ja jabma soabatussan albmuga suddoi oudast; dastmaŋŋel galgga Jerusalem ja basse baikke fastain dušsaduvvut, 20—27.

1. Vuostas jagest Darius, Ahasverus barne, vuolde, gutte læi Medialaǯai nalest ja læi bigjujuvvum gonagassan Kaldealaǯai rika bagjeli, 6, 1.

2. su vuostas rađđimjagest vuttivalddim mon, Daniel, girjin jagi logo, mai birra Hærra sadne læi dapatuvvam profet Jeremiasi, atte son aigoi diktet olles čieča loge jage vasset Jerusalem hævvobacatasai bagjel.

Jer. 25, 11 j. n. v. 29, 10.

3. Ja mon jorggalim mu muođoidam Hærra Ibmela bællai occam varas rokkusa ja vuollegis adnomid borakættaivuođai ja sækai ja gunai siste.

4. Ja mon rokkadallim Hærrai, mu Ibmelasam, ja dovdastim, ja mon celkkim: Vuoi, Hærra, don stuora ja hirbmadlaš Ibmel, gutte aimoin bisotak litto ja arbmogasvuođa sin vuostai, guđek du rakistek, ja guđek dollek du bakkomid!

Neh. 1, 5. 2 Mos. 20, 6.

5. Mi læp suddodam ja dakkam boastot ja mænnodam ibmelmættomet ja læmaš vuostehagolaǯak, ja mi læp gaiddam du bakkomin ja du lagain.

1 Sam. 7, 6; 12, 10. Salm. 106, 6.

6. Ja æp mi gullam du balvvalegjid, profetaid, guđek sardnu du nammi min gonagasaidi, min oaivamuǯaidi ja min vanhemidi ja buok ædnam albmugi.

7. Dudnji, Hærra, gulla vanhurskesvuotta, mutto migjidi min muođoidæmek hæppanæbme, nuftgo dat oidnujuvvu dam bæive, — migjidi, Juda olbmaidi ja Jerusalem assidi ja buok Israeli, sigjidi, guđek læk lakka, ja sigjidi, guđek læk gukken erit, buok dain ædnamin, gosa don læk sin agjam sin oskaldasmættomvuođa diti, maid si læk dakkam du vuostai.

Baruk, 1, 15; 2, 6. Esr. 9, 6 j. n. v. Vaid. 1, 18. Luk. 18, 13.

8. Hærra! Migjidi gulla min muođoidæmek hæppanæbme, min gonagasaidi, min oaivamuǯaidi ja min vanhemidi, dainago mi læp suddodam du vuostai.

Neh. 9, 34. Es. 43, 27. Jer. 2, 26; 44, 17.

9. Hærrai, min Ibmelasamek, gulla vaibmolađesvuotta ja andagassi addem. Dastgo mi læp læmaš vuostehagolaǯak su vuostai,

Salm. 130, 4.

10. ja æp mi gullam Hærra, min Ibmelæmek, jiena, nuft atte mi vagjoleimek su lagai siste, maid son bijai min muođoi ouddi su balvvalegjides, profetai, bokte;

11. mutto buok Israel bagjelduolmai du laga ja eritgaidai, go si æi gullam du jiena, ja damditi golgai min bagjeli vuolas dat garrodus ja dat vuornes, mi læ čallujuvvum Moses, Ibmel balvvalægje, laga siste, dainago mi læimek suddodam su vuostai, 5 Mos. 28, 15 j. n. v.

12. ja son devdi su sanides, maid son læi sardnom min bagjel ja min duobmari bagjel, guđek min dubmijegje, go son divti boattet min bagjeli stuora likkotesvuođa, mi i læk dapatuvvam obba alme vuoldege, nuft, moft dat læ dapatuvvam Jerusalemest.

13. Nuftgo čallujuvvum læ Moses lagast, bođi buok dat likkotesvuotta min bagjeli; mutto æp mi rokkadallam Hærra, min Ibmelæmek, nuft atte mi jorgideimek min værredagoinæmek ruoktot ja vuttivaldimek du duottavuođa.

14. Damditi goceti Hærra likkotesvuođa* ja divti dam boattet min bagjeli; dastgo Hærra, min Ibmel, læ vanhurskes buok su dagoides dafhost, maid son dakka, ja æp mi gullam su jiena

*fuola ani dast, atte likkotesvuotta galgai boattet. Salm. 119, 137. Neh. 9, 33. Alm. 16, 5. Dan. 9, 6. 10. 11.

15. Ja dal, Hærra, min Ibmelæmek, don, gutte dolvvuk du albmugad Egypten ædnamest olgus gievras gieđain ja dakkik aldsesad nama, nuftgo dat læ dam bæive! Mi læp suddodam, mi læp læmaš ibmelmættomak.
Neh. 1, 6. Vaid. 3, 42.

16. Hærra! Divte dadde buok du vanhurskesvuođa dagoidad mielde du moarad ja du suttod jorgidet erit du gavpugestad, Jerusalemest, du basse varestad! Dastgo min suddoidæmek diti ja min vanhemidamek værredagoi diti læ Jerusalem ja du almug higjadussan sigjidi buokaidi, gudek læk min birra.

17. Ja dal, gula, min Ibmelæmek, du balvvalægjad rokkadusa ja su vuollegis adnomid, ja adde du muođoidad čuovggat du duššaduvvum basse baikad bagjeli — Hærra diti!

18. Jorggal, mu Ibmelam, du bæljad ja gula! Rabast dadde du čalmidad ja gæča min hævvo-bacatasaid ja gavpuga, mi læ gočču-juvvum du namain! Dastgo æp min vanhurskesvuođa dagoidæmek ala vuođđod mi min vuollegis adnomidamek, maid mi vuolas bigjap du muođoi ouddi, mutto du stuora vaibmolađesvuođa ala. Tit. 3, 5.

19. Hærra, gula dadde! Hærra, andagassi adde dadde! Hærra, vuttivalde dadde ja daga dam ja ale ajetala — du ječad diti, mu Ibmelam! Dastgo du gavpug ja du almug læ goččujuvvum du namain.
Es. 33, 2.

20. Ja go mon ain sardnum ja rokkadallim ja dovdastim mu suddom ja mu albmugam, Israel, suddo ja bigjim mu rokkusam mu Ibmelam basse vare diti vuolas Hærra, mu Ibmelam, muođoi ouddi,

21. go mon ain legjim sardnomen rokkus siste, de bođi olmai Gabriel, gæn mon ouddal legjim oaidnam oainatusa siste, go mon jamalgim, ja guoskati munji ækkedes oaffar aige.
8, 16—18. 4 Mos. 28, 4. 8. Salm. 141, 2.

22. Ja son mattati muo ja sarnoi muina ja celki: Daniel! Dal mon læm vuolggam oapatam varas du arvvedet. 10, 14.

23. Du rokkusi algost olgusmanai okta sadne, ja mon, mon læm boattam dudnji dam dieđetet, dastgo don læk sagga rakistuvvum; de vuttivalde dal sane ja valde vara oainatusast! Luk. 1, 13.

24. Čieča loge vakko* læk mitteduvvum du albmuga bagjel ja du basse gavpuga bagjel sisa dappam varas eritjorralæme ja sæilledam varas suddoid ja gokčam varas værredago ja buktem varas agalaš vanhurskesvuođa** ja sæilledam varas oainatusa ja profeta*** ja vuoidadam varas muttom buok bassamus baike****.

*okta vakko maksa dast čieča jage.
**Rom. 3, 21 j. n. v. ***Matt. 5, 17. Ap. dag. 3, 18. ****Kristusa; Mark. 1, 24. Luk. 1, 35. Salm. 45, 8. Es. 61, 1. Luk. 4, 18. Ap. dag. 10, 38.

25. Ja don galgak diettet ja arvvedet: Dam aige rajest, go sadne olgusmanna Jerusalema fastain bajasrakadæme ja bajashuksim birra, ovta vuiddujuvvuma*, ovta oaivamuǯa, ragjai læk čieča vakko ja guokte čiččid lokkai vakko; dat galgga fastain sattujuvvut divvagassi ja bajashuksijuvvut balggaiguim ja roggiguim, mutto aigi atestusa čađa**. *Kristus.
**Neh. 2, 7—9; 3, 1 j. n. v. 4, 9 j. n. v.

26. Ja dam guokte čiččid lokkai vakko gæčest galgga dat vuiddujuvvum olmai erit hævatuvvut* ja i maidege adnet**, ja gavpuga ja basse baike galgga ovta boatte oaivamuǯa almug duššadet, ja dam loappa læ bagjeldulvvam, ja gidda loapa ragjai læ soatte; hævvo-bacatasak læk nannoset arvvaluvvum.
*Es. 53, 8. **i maidege hærravuođaid; Matt. 26, 56. Luk. 21, 20 j. n. v.

27. Ja okta vakko galgga nannit litto* daidi ædnagidi; ja vakko gaska-aigge galgga sattet njuovvamoaffar ja borramušoaffar nokkat**, ja fastevuođa soajai alde galgga hævatægje boattet***, ja dat šadda, gidda dassači go duššadubme ja nannoset arvvaluvvum rangaštus golgga vuolas dam baggjeli, gutte hævatuvvu.

*Ebr. 7, 22; 8, 6. Matt. 26, 28.
**Ebr. 10, 9. ***8, 13. Matt. 24, 15.

10. Kapittal.

Kyrus, Persia gonagasa, goalmad jagest Daniel morašta, adna borakættaivuođa ja rokkadalla golbma vakko, 1—3. Dam aige gæčest oaidna son oainatusa Tigris dædnogaddest. Son oaidna olbma, gæst læ baittevaš habme, (Ibmel barne) ja vuoimetuvva su oainededin, ja go son dalle gulla su vægalaš jiena, de gačča son jamalgedin ædnami, 4—9. Muttom engel nanosmatta su, duođašt sudnji, atte su rokkus dallanaga læ gullujuvvum Ibmelest, čilgge sudnji, manne son almake æska dal læ boattam (dastgo son læ obba dam aige ferttim soattat Persia engel-oaivamuǯa vuostai, ja dam soađest læ Mikael, muttom dain bajemuš engel-oaivamuǯain, væketam su), ja cælkka sudnji, atte son dal aiggo dieđetetet sudnji, mi galgga dapatuvvat Ibmel albmugi dain maŋemuš beivin, 10—14. Maŋŋelgo profeta, gutte ain læ balost, ođđasist læ nanosmattujuvvum, 15—18, de cælkka engel sudnji, atte son dal galle galgga ruoktot maccat vela ain soattam varas Persia ja dasto Grekalaš ædnama engel-oaivamuǯa vuostai, man soađest duššefal Mikael, Judalaǯai engel-oaivamuš, væketa su, mutto atte son daddeke vuost aiggo dieđetet sudnji dam, mi læ čallujuvvum duottavuođa girjai boatte aige harrai, (19. 20; 11, 1).

1. Kyrusa, Persia gonagasa, goalmad jagest almostuvvui okta sadne Danieli, gæn namma læi goččujuvvum Belcasaren, ja dat sadne læ duotta, ja atestus šadda stuoresen; ja son arvvedi dam sane ja oaǯoi arvvadusa oainatusa harrai. 1, 7; 12, 1.

2. Dain sæmma beivin legjim mon, Daniel, moraštam golbma vakko;

3. mavsolaš borramuša im mon borram, ja bierggo ja vidne i boattam mu njalme sisa, ja im mon vuoiddam ječčam, dassači go olles golbma vakko legje nokkam.

4. Ja njællje goalmad logad bæive vuostas manost, go mon legjim dam stuora dædnogaddest, dat læ Hiddekel*,

*d. l. Tigris; 1 Mos. 2, 14.

5. de bajas bajedim mon mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, de læi olmai, gutte læi garvvodam vilggis lidnebiktasidi, ja su alemak legje boakkanastujuvvum Ufasa gollin, Alm. 1, 13 j. n. v. Jer. 10, 9.

6. ja su rumaš læi nuftgo krysolit-gæđge, ja son læi nuftgo aldagas oaidnet, ja su čalmek legje nuftgo dollaspaiddarak, ja su gieđak ja su juolgek legje nuftgo šelggis væikke oaidnet, ja su sani suobman læi nuftgo šlama suobman.

7. Ja mon, Daniel, mon okto oidnim oainatusa; dak olbmak, guđek legje muina, æi oaidnam oainatusa, mutto stuora suorgatus bođi sin ala, ja si bataregje ja čiekkadegje. Ap. dag. 9, 7.

8. Ja mon baccim okto, ja mon oidnim dam stuora oainatusa, ja i munji baccam mikkege famoid, ja mu čabba ivdne nubbastuvvui must, nuft atte mon oǯǯum hæjos hame, ja i munji baccam mikkege famoid. 7, 28.

9. Ja mon gullim su sani jiena; ja go mon gullim su sani jiena, de gaččim mon jamalgemin mu muođoidam ala, mu muođoidamguim ædnam vuostai.

8, 17. 18. Matt, 17, 7.

10. Ja gæča, gietta guoskati muo, ja dat sati muo doargestemin likkat mu čibbidam ja mu duolbo gieđaidam ala.

11. Ja son celki munji: Daniel, don sagga rakistuvvum olmai!

Vuttivalde daid sanid, maid mon aigom sardnot dudnji, ja likka bajas, gost don čuǥǥuk! Dastgo dal læm mon vuolgatuvvum du lusa. Ja go son sarnoi muina dam sane, de mon likkim bajas doargestemin. 9, 22. 23.

12. Ja son celki munji: Ale bala, Daniel! Dastgo dam vuostas bæive rajest, go don jorggalik du vaimod oaǥǥom varas arvvadusa ja vuoledam varas ječad du Ibmelad muođoi ouddi, læk du sanek gullujuvvum, ja mon læm boattam du sani diti. Luk. 1, 13. 30.

13. Mutto Persia rika oaivamuǯ* čuoǥoi mu vuostai okta goalmad lokkai bæive, ja gæča, Mikael, okta dain bajemuǯ oaivamuǥain**, bođi muo væketam varas, ja mon vuittim dobbe Persia gonagasai lutte. *d. l. baha engel; 19. v. **12, 1. Jud. 9. Alm. 12, 7.

14. Ja mon læm boattam dudnji čilggim varas, mi galgga dapatuvvat du albmugi dain maŋemuǯ beivin*; dastgo vela ain læ oainatus, mi guoska daidi beividi. 9, 22. *1 Mos. 49, 1.

15. Ja go son sarnoi muina daggar sanid, de mon jorggalim mu muođoidam ædnam guvllui ja ǯaddim gielatæbmen.

16. Ja gæča, muttom, gæn habme læi nuftgo olbmu manai habme, guoskati mu baksamidi, ja mon rabastim mu njalbmam ja sardnum ja celkkim dasa, gutte čuoǥoi mu oudast: Mu hærram! Oainatusa bokte læk lossis bakčasak boattam mu bagjeli, nuft atte i munji baccam mikkege famoid; Es. 6, 7.

17. moft galgaǯi dalle mu hærra balvvalægje dast mattet sardnot mu hærrainam dobbe? Mu siste i gavdnu dam rajest mikkege famoid, ja mu siste i læk vuoiŋatak ǯatan æmbo.

18. Ja fastain guoskati muttom, gæn habme læi nuftgo olbmu habme, muo ja nanosmatti muo, ja son celki: Ale bala, don sagga rakistuvvum olmai! Rafhe lekus duina! Læge roakkad, duođai, læge roakkad! Ja go son sarnoi muina, de mon nanosmuvvim ja celkkim: Mu hærram sardnus! Dastgo don læk nanosmattam muo. Luk. 24, 36. Joh. 20, 19.

19. Ja son celki: Diеđakgo don, manne mon læm boattam du lusa? Ja dal galgam mon ruoktot maccat soattam varas Persia oaivamuǥa* vuostai; ja go mon vuolgam olgus, gæča, de boatta Grekalaǯ ædnam oaivamuǯ. *13. v.

20. Almake aigom mon dudnji diеđetet, mi læ čallujuvvum duottavuođa girjai. Ja i læk oktage, gutte væket muo famolaǥat doi vuostai, ærrebgo Mikael, din oaivamuǯ; 13. v.; 12, 1.

11, 1. maidai mon čuǥǥum su lutte nuftgo væketægje ja nuftgo suogje Dariusa, Medialaǥa, vuostas jagest.

11. Kapittal.

Engel gulat Danieli, atte vela galggek njællje gonagasa čuoǥǥelet Persiast, ja atte dat njæljad (Kserkses) galgga doallat stuora soađe Grekalaǯ ædnam vuostai, 2. Dastmaŋŋel galgga vægalaǯ gonagas (Aleksander dat stuores) čuoǥǥelet ja rakadet stuora, mutto oanekaǥat bistevaǯ rika, mi su jabmem maŋŋel galgga jukkujuvvut njælljen hæjob rikan, ja i oktage dain rikain galga su maŋestbottidi boattet, 3. 4. Dasto sardno engel dai sođi birra, mak galggek dollujuvvut guoktasa gaskast dai njælje rika gonagasain (Egypten ja Syria gonagasguovto gaskast) ja buktet stuora atestusa Ibmel albmuga bagjeli, 5—20. Erinoamačet sardno son gonagas Antiokus Epifanes (Antikristusa ouddagova) birra, moft son gavvelvuođa ja betolaǯvuođa bokte oaǥǥo valde, 21—24, doalla vuoitoin soađe Egyptalaǯ gonagasa (Ptolemeus Filometor) vuostai, 25—27, æppebasot tempela, moivvaǯutta ibmelbalvvalusa, fille daid ibmelmættom Israelitalaǥaid olles erit-jorralæbmai ja goaves lakai doarradalla daid oskaldasaid, 28—35, ja moft son maŋemusta mæretes čævllaivuođa siste čuoǥǥela buok vuostai, mi goččuv-

juvvu Ibmelen, ærrebgo dam ibmel vuostai, gæn son ješ læ aldsesis valljim, ja erinoamačet duotta Ibmela vuostai, 36—39, ja maŋemusta, ođđa soattefidnoi maŋŋel, aibas duššą. 40—45.

1. Ja dal aigom mon diedetet dudnji duottavuođa: Gæča, vela ain galggek čuoǯǯelet golbma gonagasa* Persiai, ja dat njæljad** galgga čokkit stuoreb riggesvuođa go buokak, ja go son læ givrrom su riggesvuođas bokte, de galgga son buok čokkit Grekalaš ædnam rika vuostai.

*Kambyses, Smerdes ja Darius Hystaspis. **Kserkses.

3. De galgga čuoǯǯelet vægalaš gonagas*, ja son galgga rađđit stuora famoin ja dakkat su datos mielde. *Aleksander dat stuores.

4. Ja go son læ čuoǯǯomen, de galgga su rika dogjujuvvut ja jukkujuvvut alme njælje biega guvllui, i daddeke su maŋestbottidi ja i daggar famoin, maina son læi rađđim; dastgo su rika galgga bajasgaiketuvvut ja boattet ærrasidi go sigjidi. 7, 6; 8, 8. 22.

5. Ja lulle-gonagas* galgga šaddat gievrran, ja muttom su oaivamuǯain** galgga gievrabun šaddat go son ja rađđit; su hærravuotta galgga læt stuora hærravuotta.

*Egypten gonagas, Ptolemeus Lagi. **Syria gonagas, Seleukus Nikator.

6. Ja jagi gæčest galggek si særvvat okti, ja lulle-gonagasa nieidda galgga boattet davve-gonagasa* lusa dakkam varas soabatusa; mutto i son** galga aimoin bisotet gieđas famo, ja i son*** galga bissot ige su gietta, mutto son** ja si, guđek dolvvu su dokko, ja son, gutte sakkanatti su, ja son, gutte valdi su****, galggek dokko addujuvvut dain mærreduvvum aigin.

*Egyptalaš gonagas Ptolemeus Filadelfus addi Syrialaš gonagassi Antiokus Teosi su nieidas, Berenise, akkan. **Berenise. ***Ptolemeus. ****Antiokus, Berenise ja su ustebak goddatalle.

7. Mutto muttom su ruottasi surgin* galgga loaidastet su sagjai; ja son galgga boattet soattevæga lusa ja mannat davve-gonagasa** ladni vuostai ja soattat dai vuostai ja vuoittet.

*Ptolemeus Euergetes, Berenise viellja. **Davve-gonagas læ Syrialaš gonagas Seleukus Kallinikus.

8. Maidai sin ibmelid sin leikkijuvvum govaiguim, sin divras littiguim, silbain ja gollin, galgga son doalvvot Egypteni erit; de galgga son soames jagidi erit hæittet davve-gonagasast.

9. De galgga dat vuolgget lullegonagasa rika vuostai, mutto maccat fastain ruoktot su ædnamasas*.

* Kallinikusa soatteræiso Egyptena vuostai i mennestuvvam maggarge.

10. Ja su barnek* galggek algatet soađe ja čokkit ollo stuora soattevægaid, ja muttom dain galgga sisa mannat ja bagjeldulvvat ja bagjelgolggat, ja son galgga ruoktot maccat, ja si galggek doallat soađe gidda su ladne ragjai**.

* Kallinikus barnek, Seleukus Seraunus ja Antiokus dat stuores. ** Egyptalaš gonagasa Ptolemeus Filopator ladne Rafia.

11. De galgga lulle-gonagas* moaratuvvat ja vuolgget olgus ja soattat suina, davve-gonagasain; ja dat galgga bajas divvot stuora joavko, mutto joavkko galgga addujuvvut su gitti.

*Ptolemeus Filopator.

12. Ja joavkko galgga čuoǯǯelet, su vaibmo goargasmuvvat, ja son galgga njæiddet loge duhatid, mutto i šaddat gievrran.

13. Ja davve-gonagas* galgga fastain boattet ja bajasdivvot joavko, mi læ stuoreb go dat oudeb; ja go aigek, muttom jagek, læk nokkam, de galgga son boattet stuora soattevægain ja ollo obmudagain. *Antiokus dat stuores, 10. v.

14. Ja dain aigin galggek ædnagak čuoǯǯelet lulle-gonagasa* vuostai, ja vækkavaldalaš olbmak** du albmug gaskast galggek čuoǯ-

ʒelet nannim varas oainatusa, ja si galggek gaččat.
*Egyptēn gonagas, Ptolomeus Epifanes. **ibmelmættom Judalaʒak, guđek jorralegje Egyptenest erit ja servve Antiokusi.

15. Ja davve-gonagas galgga boattet ja bajasdakkat sæine ja valddet nana gavpuga*, ja lullevæga gieđak** æi galga bittet bælesek, ja i vela su*** valljijuvvum albmugestge læk mikkege famoid bittet bæles. *Sidon. **Egypten vækka. ***Egypten gonagas.

16. Ja dat, gutte boatta su vuostai, galgga dakkat su datos mielde, ja i oktage galga bittet bæles su oudast; ja son galgga bissetet juolges dam čabba ædnami*, ja hævatæbme læ su gieđast. *8, 9.

17. Ja son* galgga divvot su muođoides boattem varas obba su rikas famoin**, ja soabatus læ su mielde, ja dam galgga son oaʒʒot dakkujubmai; ja ovta nissona, su nieidas***, galgga son addet sudnji, vai*** son dagaši hævatusa, mutto i dat galga dapatuvvat ja i likkostuvvat sudnji.
*Antiokus dat stuores. **Egypten gonagasa vuostai. ***Kleopatra, Antiokus nieidda.

18. De son galgga jorggalet su muođoides sullui guvllui ja valddet ædnag sulluid, mutto soattehærra* galgga loapatet su higjadusa; duođai, su higjadusa galgga son mavsatet sudnji. *Lusius Sipio.

19. De galgga son jorggalet su muođoides su ædnames ladni guvllui, ja son galgga jorralet ja gaččat ja i šatan æmbo gavdnut.
Salm. 37, 10. 36.

20. Ja su sagjai galgga muttom* čuoʒʒelet, gutte galgga diktet værrogaibedægje** mannat rika ciŋa*** čađa; ja soames beivi dastmaŋŋel galgga son dogjujuvvut, mutto i moare bokte ige soađe bokte****.
*Seleukus Filopator, Syria gonagas. **Heliodorus, 2 Makk. 3, 5 j. n. v. ***Judea. ****Seleukus goddujuvvui mirkoiguim Heliodorusest.

21. Ja su sagjai galgga čuoʒʒelet muttom bagjelgæčatas*, gæsa i læk addujuvvum gonagasvuođa hærvasvuotta; mutto son boatta, dam gaska go olbmuk læk oagjebasak, ja oamasta aldsesis gonagasvuođa livtes sani bokte.
*Antiokus Epifanes, gutte læi læmaš bantta-olmajen Romalaʒai lutte.

22. Ja daid bagjeldulvve gieđaid* galgga son bagjeldulvvat, ja dak galggek dogjujuvvut, vela litto oaivamušge**;
*Egyptalaš soattevækka. **Egyptalaš gonagas, Ptolemeus Filometor.

23. dastgo maŋŋelgo son læ særvvam suina, de dakka son betolašvuođa, ja son manna bajas ja šadda famolaʒʒan harvve olbmui bokte.

24. Dam gaska go olbmuk læk oagjebasak, de manna son sisa ædnama buoidemus baikidi ja dakka, maid su vanhemak ja su vanhemi vanhemak æi læk dakkam; sallaša ja stajadusa ja obmudaga galgga son juogadet sigjidi, ja nana gavpugi vuostai galgga son hutkat su juonaides, ja dam dakka son muttom aiggai.

25. Ja son galgga čokkit su famos ja su roakkadvuođas lullegonagasa vuostai stuora soattevægain, ja lulle-gonagas galgga mannat soattai stuora ja sagga gievras soattevægain; mutto i son galga bittet bæles, dastgo su vuostai galggek juonak hutkujuvvut.

26. Ja si, guđek borrek su mavsolaš borramuša, galggek cuvkkit su, ja su soattevækka galgga šavvat ouddan, ja ollo goddujuvvum olbmak galggek gaččat.
Obad. 7. v. 1 Makk. 1, 18 j. n. v.

27. Ja goabbašagai gonagasai* vaimok smiettaba bahaid, ja ovta bævde guorast galggaba soai sardnot giellasid; mutto i dat galga likkostuvvat, dastgo vela ain loappa i boađe ouddal dam mærreduvvum aige. *Ptolemeus Filometor ja Antiokus.

28. Ja son* galgga maccat ruoktot su ædnamasas ollo obmudagain, ja su vaibmo galgga jorggalet ječas dam basse litto vuostai**; ja son galgga doaimatet dam ja maccat ruoktot su ædnamasas.
*Antiokus. **1 Makk. 1, 21 j. n. v.
29. Dam mærreduvvum aiggai galgga son boattet fastain ja mannat lulas guvllui; mutto maŋeb mokke i galga šaddat nuftgo oudeb mokke;
30. dastgo Kittim* skipak galggek boattet su vuostai, ja son galgga šlungaget ja maccat ruoktot ja suttat dam basse litto** ala ja doaimatet dam; son galgga maccat ruoktot ja vuttivalddet sin, guđek heittek dam basse litto.
*d. l. Romalaš. **28. v. 1 Makk. 1, 30 j. n. v. 2 Makk. 5. ja 6. k.
31. Ja su soattevægak galggek loaidastet ouddan ja æppebasotet basse baike, nana ladne*, ja heittujubmai buktet dam bissovaš oaffara ja rakadet hævatægje fastevuođa. 1 Makk. 1, 39 j. n. v. 57. j. n. v.
*d. l. tempel; 1 Makk. 6, 7.
32. Ja sin, guđek mænnodek ibmelmættomet litto vuostai, dakka son æppebasse bakenen livtes sani bokte; mutto dat joavkko, mi dovdda su Ibmeles, galgga bissot nanosen ja doaimatet dam.
1 Makk. 2, 16 j. n. v.
33. Ja dak jiermalažak albmuga gaskast galggek mattatet ædnagid, ja si galggek gaččat mieke bokte ja dollanjuokčam bokte, fanggavuođa bokte ja spæjatallam bokte muttom aige sisa. 12, 3.
34. Mutto go si læk gaččamen, de galggek si væketuvvut ucca vækačin, ja ædnagak galggek særvvat sigjidi livtes saniguim.
35. Ja muttomak dain jiermalažain galggek gaččat sin buttestam varas ja sin čilggim varas ja bassam varas sin vielggaden gidda loapa aige ragjai; dastgo ain galgga dat bistet gidda dam mærreduvvum aige ragjai. 12, 10.

36. Ja gonagas galgga dakkat su datos mielde ja aledet ječas ja dakkat ječas stuoresen juokke ibmel bagjel, ja ibmeli Ibmela vuostai galgga son sardnot hirmos sagaid, ja son oažžo ouddanæme, dassači go moarre læ nokkam; dastgo mi læ nannoset mærreduvvum, dat ollašuttujuvvu.
7, 8. 2 Tess. 2, 4. Alm. 13, 1. 5.
37. Ja su vanhemides ibmelin i son fuola, ige nissoni havskodagast* ige guđege ibmelest son fuola; dastgo buok bagjel galgga son aledet ječas. *nissonin ænemusta balvvaluvvum æppe-ibmel.
38. Mutto ladni ibmela galgga son gudnijattet dam baikest, ja muttom ibmela, maid su vanhemak æi læk dovddam, galgga son gudnijattet gollin ja silbain ja mavsolaš geđgiguim ja divras omiguim;
39. ja nuft galgga son dakkat dai nana ladniguim ja daina amas ibmelin: Gutte dam dokkita, sudnji čajeta son ollo gudne, ja son dikta sin rađđit albmuga bagjel, ja ædnama son juogada mavso oudast. 2 Makk. 7, 24.
40. Mutto loapa aigest galgga lulle-gonagas doarostet suina, ja davve-gonagas galgga marssat ouddan su vuostai vavnaiguim ja ridijegjiguim ja ædnag skipaiguim, ja son galgga mannat ædnami sisa ja bagjeldulvvat ja bagjelgolggat.
41. Ja son galgga mannat dam čabba ædnam sisa, ja stuora vægak galggek gaččat; mutto dak galggek erit bæssat su gieđast: Edom ja Moab ja dak bajemužak Ammon manain. 8, 9; 11, 16.
42. Ja son galgga geiggit su gieđas ædnami vuostai, ja Egypten ænam i galga bæssat.
43. Ja son galgga aldsesis oamastet golle- ja silbba-davverid ja buok Egypten divras dingaid, ja Libyalažak ja Etiopalažak galggek læt su farost.
44. Mutto sagak nuorttan ja

davven galggek suorgatet su, ja son galgga vuolgget olgus stuora suttoin hævatam varas ja dušsendakkam varas ædnagid.
45. Ja son galgga bajasdakkat su orromgođides abe ja dam basse, čabba vare gaski; mutto son galgga joavddat su loappasis, ja i galga oktage læt, gutte su væketa.

12. Kapittal.

Engel sardno dam birra, moft Ibmel albmug valljijuvvumak galggek bestujuvvut dam hirmos atestusa aige, mi galgga boattet sin bagjeli; dak sin gaskast, guđek læk oađđam jabmemi, galggek bajasčuožželet agalaš ællemi, ja albmuga oapestægjek baittet almalaš hærvasvuođa siste, 1—3; dastmaŋŋel goččo son Daniela sæilledet buok, maid son læ sudnji dieđetam, gidda loapa aige ragjai. Maid Daniel ain vela oažžo gullat dam birra, i son arvved, ige son ožo visub čilggitusa dam harrai; mutto sudnji celkkujuvvu, atte son galgga vuoiŋadet ja bajasčuožželet su oassasis beivi loapast, 4—13.

1. Ja dam aige galgga Mikael čuožželet ouddan, dat stuora oaivamuš, gutte čuožžo nuftgo suogje du albmuga manai oudast, ja atestusa aigge galgga læt daggar, mi i læk læmaš dam aige rajest, go almug šaddai, gidda dam aige ragjai. Ja dam aige galgga du almug batarussi bæssat, juokkehaš, gutte gavdnu čallujuvvum girjai. 10, 13. 20. Matt. 24, 21. Es. 4, 3. Obad. 17. v.
2. Ja ædnagak, si, guđek ođđek ædnam muoldast, galggek goccat, muttomak agalaš ællemi ja muttomak aive hæppadi, agalaš fastašæbmai.
Joh. 5, 29. Es. 66, 24. Alm. 20, 15.
3. Mutto jiermalažak galggek baittet, nuftgo alme gomovuotta baitta, ja si, guđek dolvvu daid ædnagid vanhurskesvutti, nuftgo nastek, agalažat ja alelassi.
11, 33. 35; 12, 10. Visesv. 3, 7. Matt. 13, 43. 1 Kor. 15, 41 j. n. v. Esek. 3, 18 j. n. v.
4. Ja don, Daniel, dapa don sanid ja sæilled girje gidda loapa aige ragjai! Ædnagak galggek angeret guoratallat, ja dietto galgga šaddat ædnagen. 9. v.; 8, 26.
5. Ja mon, Daniel, oidnim, ja gæča, guokte æra čuožoiga, nubbe dam bælde dædnogaddest ja nubbe nubbe bælde dædnogaddest.
6. Ja nubbe celki dam olbmai, gutte læi garvvodam vilggis lidnebiktasidi, ja gutte čuožoi dæno čaci bagjelist: Gukkes aiggego læ dai ovdulaš dapatusai loppi? 10, 5.
7. Ja mon gullim dam olbma, gutte læi garvvodam vilggis lidnebiktasidi, ja gutte čuožoi dæno čaci bagjelist, ja son bajas bajedi su olgiš ja su gurot gieđas alme guvllui, ja vuornoi su bokte, gutte ælla agalažat: Dassači go okta mærreduvvum aigge ja mærreduvvum aigek ja aiggebælle læk nokkam*, ja go dam basse albmuga fabmo læ ollasi cuvkkijuvvum, de galggek buok dak dapatusak ollašuvvut. Alm. 10, 5. 6. 5 Mos. 32, 40. *7, 25.
8. Ja mon gullim dam, mutto im arvvedam dam, ja mon celkkim: Mu hærram! Mi læ dat maŋemuš dam dapatusain?
9. Ja son celki: Vuolge erit, Daniel! Dastgo dappujuvvum ja sæilleduvvum læk sanek gidda loapa aige ragjai. 4. v.
10. Ædnagak galggek ječaidæsek buttestet ja ječaidæsek bassat vielggaden ja ječaidæsek čilggit, ja ibmelmættomak galggek mænnodet ibmelmættomet, ja i oktage ibmelmættom arvved dam; mutto dak jiermalažak galggek dam arvvedet.
11, 35. Sir. 51, 28. Dan. 12, 3.
11. Ja dam aige rajest, go dat bissovaš oaffar eritheittujuvvu, ja go dat hævatægje fastevuotta rakaduvvu, galggek gollat duhat, guokte čuođe ja ovce loge bæive.
8, 13; 9, 27; 11, 31.

12. Audogas læ dat, gutte vuordda ja olla duhat, golbma čuođe ja vitta njæljad lokkai bæive ragjai.

13. Mutto mana don du loapad oudald! Ja don galgak vuoiŋadet ja bajasčuoǥǥelet du oassasad beivi loapast.

Profet Hoseas.

1. Kapittal.

Hoseas, gutte profetastalai Ussias aige rajest Esekias aige ragjai, ænemusta dam loge sokkagodde vuostai, 1, naittala Hærra goččom mielde muttom fuorranissonin, gutte riegadatta sudnji golbma mana, gæid son, maidai Hærra goččom mielde, navdda Jisreelen, Lo-Rukaman ja Lo-Ammin. Dai ouddagovva-dagoi ja namai bokte aiggo Hærra mærkašet, atte Israel, su akka, læ sudnji oskaldasmættom, ja atte son damditi aiggo dusšadet dam rika, i aigo šatan æmbo armetet dam bagjeli ige dovdastet dam oabmenes, 2—9. Almake aiggo Hærra okti fastain Israela arbmoi valddet, dakkat dam sagga ædnaggærddasaǥǥan, lonestet dam oktan Judain ja okti ovtastattet dam Judain oktan almugen. Dak loppadusak mærkašek Messiasa aige, 10. 11. v.; 2, 1.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai Hoseasi, Beeri bardnai, dain beivin, go Ussias, Jotam, Akas, Esekias legje Juda gonagasak, ja dain beivin, go Jeroboam, Joas bardne, læi Israel gonagas.

2. Go Hærra sardnogođi Hoseasi, de celki Hærra Hoseasi: Vuolge, valde aldsesad muttom fuorranissona akkan ja fuorramanaid! Dastgo ænam furruša ja i šatan čuovo Hærra.
3, 1. 5 Mos. 31, 16. Duob. 2, 17. Esek. 16, 15 j. n. v.

3. Ja son manai ja valdi Gomera, Diblaim nieida, ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti sudnji barne.

4. Ja Hærra celki sudnji: Gočo su nama Jisreelen! Dastgo vela oanekaš aigaš læ, de aigom mon ocatallat Jisreela varravige Jehu vieso bagjeli ja loapatet Israel vieso rika;
1 Gon. 21, 1. 2 Gon. 9, 16 j. n. v. 10, 1 j. n. v.

5. ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de mon doajam Israel davge Jisreel vuomest.

6. Ja son šaddai fastain manai vuostai ja riegadatti nieida, ja son celki sudnji: Gočo su nama Lo-Rukaman*! Dastgo im mon aigo šatan æmbo armetet Israel vieso bagjeli, nuft atte mon galgašim sigjidi andagassi addet;
*dat, gæsa i dapatuva arbmo.

7. mutto Juda vieso bagjeli aigom mon armetet, ja mon aigom bæstet sin Hærra, sin Ibmelæsek, bokte, ja im mon aigo bæstet sin davge daihe mieke daihe soađe bokte, imge hæstai bokte daihe ridijegji bokte.
Es. 30, 15 j. n. v. 35, 4; 40, 9.

8. Ja son botketi Lo-Rukama, ja son šaddai manai vuostai ja riegadatti barne.

9. Ja son celki: Gočo su nama Lo-Ammin*! Dastgo epet di læk mu almug, ja mon im aigo læt din.
*i mu almug.

10. Daddeke galgga Israel manai lokko šaddat nuftgo abe saddok, mak æi læk mittedæmest æige lokkamest, ja dapatuvvut galgga: Dam baikest, gost sigjidi celkkujuvvui: Epet di læk mu almug,

galgga sigjidi celkkujuvvut: Ælle Ibmela manak!
1 Mos. 13, 16; 15, 5; 22, 17. Hos. 2, 23. Rom. 9, 25. 26. 1 Petr. 2, 10.

11. Ja Juda manak ja Israel manak galggek čoagganet čoakkai ja bigjat aldsesæsek ovta oaive ja mannat bajas ædnamest; dastgo stuores læ Jisreela bæivve.
Es. 11, 12. Jer. 3, 18. Esek. 37, 22. Mika 2, 12.

2, 1. Celkket din vieljaidasadek: Ammi*! Ja din oabaidasadek: Rukama**!
*Don, mu almug! **Don, gutte læk gavdnam armo! 1 Petr. 2, 10.

2. Kapittal.

Profeta nævvo Israela erit hæittet su fuorravuođastes (æppe-ibmelbalvvalusastes) ja aitta daina, atte Hærra, jos dat i dam daga, aiggo valddet dast erit daid burid, maiguim son læ dam buristsivdnedam, ja maid dat dal adna su æppe-ibmelides addaldakkan ja boastot adna sin balvvaledin, ja atte son aiggo addet Israela ječas vierro albmugi halddoi; dam rangaštusa bokte galgga dat sattujuvvut dovddat æppe-ibmeli famotesvuođa ja haliduvvat ruoktot su lusa boattet, 2—13. Go dat læ dapatuvvam, galgga son rakisvuođa ja buorrevuođa bokte sattet Israela olles jorggalussi ja dakkat daina agalaš litto, addet dasa olles rafhe ja buristsivdnedet dam valljogasat aiggasaš buriguim, 14—23.

2. Mannet din edninædek rievte ouddi, mannet rievte ouddi (dastgo i son læk mu akka, ja im mon læk su boadnja), vai son erit javkkadifči su furrušæmes su muođoines ja su fuorravuođas su čižžides gaskast, 4, 5.

3. amam mon nuolatet su alasen ja ouddan divvot su nuftgo dam bæive, go son riegadi, ja dakkat su mæce lakasažžan, goikke ædnama lakasažžan, ja diktet su jabmet goikkoi! Esek. 16, 4.

4. Ja su manai bagjeli im mon aigo armetet; dastgo si læk fuorramanak.

5. Dastgo sin ædne læ dakkam fuorravuođa, son, gutte sin sakkanatti, læ mænnodam hæpadlažat; dastgo son læ cælkkam: Mon aigom mannat mu rakistegjidam maŋŋai, guđek addek munji mu laibe ja mu čace, mu ulloid ja mu bællevasaid, mu oljo ja mu jukkamuša. Jer. 44, 17. Mika 1, 7.

6. Damditi, gæča, mon gidda aidom du balgga bastelis lanjaiguim, ja mon bajasdagam muvra su ouddi, nuft atte son i gavna su balggaides,
Job 3, 23. Vaid. 3, 7. 9.

7. ja son galgga doarredet su rakistegjides, mutto i galga sin joksat, ja son galgga occat sin, mutto i galga sin gavdnat. De galgga son cælkket: Mon aigom vuolgget ja maccat ruoktot mu vuostas boadnjam lusa, dastgo must læi dalle buoreb dille go dal.

8. Ja i son arvvedam, atte mon dat legjim, gutte addim sudnji gornid ja vine ja oljo ja addim sudnji ollo silbaid ja gollid, maid si adne Baali. Esek. 16, 19.

9. Damditi aigom mon ruoktot valddet mu gornidam, go dai aigge boatta, ja mu vidnam, go dam mærreduvvum aigge boatta, ja mon aigom eritvalddet mu ulloidam ja mu bællevasaidam, mak læk su hæppadidi govčasen.

10. Ja dal aigom mon rabastet su astam goroda su rakistegji čalmi ouddi, ja i oktage galga erit gaikkot su mu gieđast.

11. Ja mon aigom loapatet buok su ilo, su basse beivid, su ođđa manoid ja su sabbatid ja buok su basid.

12. Ja mon aigom duššadet su vidnemuoraid ja su fikunmuoraid, mai birra son læ cælkkam: Dak læk mu fuorrabalkka, maid mu rakistægjek læk munji addam. Ja mon aigom dakkat daid vuovdden, ja mæccespirik galggek daid borrat. Mika 1, 7.
3 Mos. 26, 22. Salm. 80, 14. Es. 7, 23.

13. Ja mon aigom ocatallat su

Baali beivi diti, go son boldi daidi suovvasid ja čiŋati ječas su njunnerieggaines ja su čæbetčiŋaines ja manai su rakistegjides maŋŋai; mutto muo son vajaldatti, cælkka Hærra. 8, 14.

Salm. 106, 21. Es. 17, 10. Jer. 2, 32.

14. Damditi, gæča, mon aigom gæsotet su ja doalvvot su dokko mæccai, ja mon aigom sardnot sudnji usteblaǯat,

Duob. 19, 3. Es. 40, 2.

15. ja mon aigom addet sudnji su vidnegardid dobbe* ja dakkat Akor vuome** doaivo uksan sudnji; ja son galgga vastedet dobbe***, nuftgo su nuorravuođas beivin, nuftgo dam bæive, go son manai bajas Egypten ædnamest.

*dallanaga go son boatta mæcest. **Josv. 7, 24. 26. ***son galgga gittet Hærra dai buoredagoi oudast, maiguim son Kanaanest vuostaivaldda su. 2 Mos. 15, 1 j. n. v.

16. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, cælkka Hærra, de galgak don čuorvvot: Mu boadnjam! Ja ik don galga šatan æmbo munji čuorvvot: Mu Baalam!

17. Ja mon aigom diktet Baali namaid gaiddat su njalmest erit, ja æi dak galga šatan æmbo namatuvvut sin namainæsek.

2 Mos. 23, 13. 5 Mos. 12, 3. Salm. 16, 4.

18. Ja mon aigom dam bæive dakkat sigjidi buorren litto mæccespiriguim ja alme loddiguim ja ædnam njoammoiguim; ja davge ja mieke ja soađe aigom mon doagjet ja javkkadet ædnamest erit, ja mon aigom diktet sin assat oagjebassan.

Job 5, 23. Es. 11, 6 j. n. v. 65, 25. Esek. 34, 25. Mika 4, 3. 4. Salm. 46, 10.

19. Ja mon aigom loppadaddat ječčam duina agalaš aiggai, ja mon aigom loppadaddat ječčam duina vanhurskesvuođa siste ja vuoiggadvuođa siste ja arbmogasvuođa siste ja vaibmolađesvuođa siste,

Esek. 16, 8. Efes. 5, 25.

20. ja mon aigom loppadaddat ječčam duina oskaldasvuođa siste, ja don galgak dovddat Hærra.

21. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de aigom mon gullat, cælkka Hærra, gullat almid, ja dak galggek gullat ædnama,

22. ja ænam galgga gullat gornid ja vine ja oljo, ja dak galggek gullat Jisreela.

23. Ja mon aigom gilvvet aldsesam dam* ædnami ja armetet Lo-Rukama bagjeli, ja mon aigom cælkket Lo-Ammi: Don læk mu almug, ja dat galgga cælkket: Mu Ibmelam! *Israel. 1, 6. 9. 10.

3. Kapittal.

Hærra goččom mielde oasta profeta nissona, gutte, vaiko su boadnja rakista su, læ sudnji oskaldasmættom; profeta naittala suina ja adna su gukka aige erit buok særvve-ællemest sikke ješječaines ja æra olbmaiguim. Dai ouddagovva-dagoi bokte mærkašuvvu, atte Israel, maid Hærra læ luovos oastam Egypten garra balvvalusast ja su littosis bajasvalddam, mutto mi læ maksam su rakisvuođa amas ibmelid balvvaledin, gukka aige galgga læt sikke alma særvvevuođataga Ibmelin ja alma æppe-ibmelbalvvalusataga, 1—4. Dain maŋemuš beivin galgga dat almake ječas jorggalet Hærra guvllui ja su rievtes gonagasas (David barne, Messiasa) guvllui, 4. 5.

1. Ja Hærra celki munji: Mana fastain dokko ja rakist muttom nissona, gutte læ rakistuvvum ustebestes ja almake furruša, nuftgo Hærra rakista Israel manaid, mutto si jorgidek æra ibmeli guvllui ja rakistek vidne-muorje-gakoid*, 1, 2.

*si rakistek oaǯǯai njalgidægje æppe-ibmelbalvvalusa.

2. Ja mon ostim su aldsesam vitta nubbe lokkai sekel silba oudast ja ovta homer bivgi oudast ja ovta letek* bivgi oudast.

*okta letek gesi homerbæle.

3. Ja mon celkkim sudnji: Don galgak čokkat munji ædnag beivid; ik don galga furrušet ikge adnet guđinge olbmain maidege dakka-

mušaid; mon maidai aigom gævatet
ječčam nuft du vuostai.
4. Dastgo ædnag beivid galggek
Israel manak čokkat alma gona-
gasataga ja alma oaivamuʒataga
ja alma oaffartaga ja alma govva-
baʒetaga ja alma oalggebiktasa-
taga ja alma viesso-ibmelitaga.
2 Muit. 15, 3. 1 Mos. 31, 19.
5. Dastmaŋŋel galggek Israel
manak jorgidet ja occat Hærra,
sin Ibmelæsek, ja Davida, sin go-
nagasasek, ja doargestemin galggek
si boattet Hærra lusa ja su buri
lusa dain maŋemuš beivin*.
3 Mos. 26, 40 j. n. v. 5 Mos. 4, 29.
Jer. 30, 9. 21 j. n. v. Esek. 34, 23 j. n. v.
Luk. 1, 69. Jer. 31, 12. *1 Mos. 49, 1.

4. Kapittal.

Hoseas ranggo Israel albmuga dai æd-
nag ja hirbmadlaš baha dagoi diti, mak
dakkujuvvujegje sin gaskast, ja aitta
dam ja erinoamačet dam papaid, guđek
dakke albmuga suddoid ælatussan, Ib-
mel garra rangaštusain, 1—14. Son cui-
god Juda mænnodæmest nuftgo Israel,
gutte rangaštussan su gaʒʒarvuođas diti
šadda dolvvujuvvut golgolašvutti, 15—19.

1. Gullet Hærra sane, di Israel
manak! Dastgo ašše læ Hærrast
ædnama assiguim, dastgo i læk
mikkege duottavuođaid ja i mik-
kege rakisvuođaid ja i mikkege
Ibmela dieđoid ædnamest.
2. Vuordnom ja gielesvuotta,
sorbmim ja suoladæbme ja furru-
šæbme! Vækkavaldde dakkujuvvu,
ja sorbmim čuovvo sorbmima.
3. Damditi galgga ænam gold-
nat, ja vuoimetuvvat galgga buok,
mi dast assa, sikke mæccespirik
ja alme loddek, ja vela abe guo-
lekge galggek erit hævatuvvut.
Sef. 1, 3.
4. Duššefal i oktage oaʒo rievte
ouddi mannat ige oktage ranggot;
dastgo du almug læk nuftgo si,
guđek riddalek papain.
5 Mos. 17, 12. 4 Mos. 16, 3 j. n. v.
5. De galgak don gaččat bæiv-
veg, ja profeta galgga maidai gač-
čat duina ikko, ja mon aigom duš-
šen dakkat du ædne. 2, 2.
6. Duššen dakkujuvvu mu al-
mug, damditi go dast i læk dietto;
dainago don læk hilggom dieđo,
de hilgom mon du, nuft atte ik
don galga balvvalet muo nuftgo
pappan; don vajaldattik du Ibme-
lad laga, damditi aigom maidai
mon vajaldattet du manaid.
1 Sam. 15, 26.
7. Mađe ænebun si šadde, dađe
æmbo suddodegje si mu vuostai;
sin gudne aigom mon molssot hæ-
paden.
8. Mu albmugam suddo bokte
si ellek, ja sin værredago maŋŋai
halida sin siello*.
*Papak æletek ječaidæsek suddo-oaffari-
guim ja datuše damditi, atte almug gal-
gaši suddodet saggarak.
9. Damditi galgga gævvat, moft
albmugi, nuft pappi, ja mon aigom
ocatallat su su gæinoi diti ja mak-
set sudnji su dagoid.
Es 24, 2. Matt. 15, 14.
10. Ja si galggek borrat ja æi
gallanet, si galggek furrušet ja æi
viddanet; dastgo si læk hæittam
Hærra vuttivalddemest.
3 Mos. 26, 26. Mik. 6, 14.
11. Furrušæbme ja vidne ja
vidnemuorje lavtadas valddek jier-
me erit.
12. Mu almug jærra su muorra-
gappalagastes, ja dam soabbe adda
dasa dieđo; dastgo furrušæme
vuoigŋa læ dam čagjedattam, ja
si furrušek æige dato læt sin Ib-
melasasek vuolebuʒak. 5, 4.
13. Varrečokai alde si oaffaruš-
šek, ja dievai alde bolddek si suov-
vasid aikai ja poppeli ja terebin-
tai vuolde, dainago dai suoivan læ
buorre; damditi furrušek din niei-
dak ja dakkek din maŋek fuorra-
vuođa.
Es. 57, 5. 7. Esek. 6, 13; 20, 28.
14. Im mon aigo ocatallat din
nieidaid damditi, go si furrušek,

imge din maŋid damditi, go si dakkek fuorravuođa; dastgo ječa si mannek doares bællai fuorranissoniguim ja oaffaruššek fuoraiguim, ja daiddemættom almug hævvana.

15. Vaiko vela don, Israel, furrušak, de allus dakku Juda almake ječas ašalaǯǯan! Allet boađe Gilgali ja allet mana bajas Bet-Aveni* ja allet vuorno**: Nuft duođai go Hærra ælla!
*d. l. Beteli; 10, 5. 15. Am. 5, 5. 1 Gon. 12, 29. **sæmma aige; Am. 8, 14; Sef. 1, 5.

16. Dastgo nuftgo dabmamættom gussa læ Israel dabmamættom; dal galgga Hærra diktet sin guottot nuftgo labba vides ædnamest.

17. Efraim læ čadnujuvvum æppe-ibmelgovaidi; mannus son geidnusis!

18. Sin garrimvuotta læ javkkam; fuorravuođa læk sin galbak* dakkam, sagga læk si rakistam hæppada.
*d. l. oaivamuǯak; Salm. 47, 10.

19. Dalkke doppe sin su soajaidesguim*, ja si galggek šaddat hæppad vuollai sin oaffaridesek diti.
*Israel galgga erit dolvvujuvvut Assyrialaš gonagasast. Sak. 5, 9 j. n. v.

5. Kapittal.

Israel papak, gonagasviesso ja almug læk sin æppe-ibmelbalvvalusasek diti dubmui ašalaǯak, nuftgis maidai Juda. Duššas šaddek si oaffariguim occat Hærra; son aiggo dakkat Efraim avddemen ja golgatet su moares maidai Juda oaivamuǯai bagjeli, dainago si læk særvvam dam eritjorralæbmai. I Assyrialaš gonagas, gæst Efraim læ bivddam væke dam varnotesvuođa siste, maid Ibmel duomok læk buktam dam bagjeli, ige oktage æra mate bæstet Efraim dast erit. Hærra vuordda, atte dat su hæđes bokte sattujuvvu dovddat su suddos ja occat su, ja dat galgga maidai dapatuvvat, 1—15.

1. Gullet dam, di papak, ja vuttivalde, don Israel viesso, ja don, gonagasviesso, jorggal bæljad dasa! Dastgo digjidi guoska dat duobmo; dastgo giellan lepet di læmaš Mispa alde ja lebbijuvvum fierbmen Tabor alde. 9, 8.

2. Ja si læk čiegŋalassi gaččam čagjadusai ædnagvutti, mutto mon læm bagadussan sigjidi buokaidi. 9, 9.

3. Mon dovdam Efraim, ja Israel i læk čikkum mu oudast; dastgo dal læk don dakkam nuoskevuođa, Efraim! Israel læ duolvvaduvvum. 7, 2; 6, 10. Jer. 16, 17.

4. Sin dagok æi luoite sin jorgidet ruoktot sin Ibmelæsek guvllui; dastgo fuorravuođa vuoigŋa læ sin siskaldasast, ja Hærra æi si dovda. 4, 12. 1. Jer. 4, 22; 9, 2.

5. Ja Israela čævllaivuotta galgga duođaštet dam vuostai aito dam muođoi oudast, ja Israel ja Efraim galggaba gaččat sodno værredagoidæsga diti; maidai Juda galgga gaččat sodnoin. 7, 10.

6. Sin savcaidæsekguim ja sin vuovsaidæsekguim galggek si mannat occam varas Hærra, mutto æi si galga gavdnat su; son læ mannam sin lutte erit.
Sanel. 1, 28. Mika 3, 4. Esek. 10, 18 j. n. v.

7. Hærra vuostai læk si mænnodam oskaldasmættoset, dastgo vierro manaid læk si sakkanattam; dal galgga ođđa manno* loapatet sin oktanaga sin obmudagaiguim. Jer. 3, 20—24.
*maid si bassen adne bakenlaš lakai.

8. Čuojateket basuniŋ Gibeast, trompetain Ramast! Čuojateket šlama Bet-Avenest*! Du maŋest**, Benjamin! *4, 15. **læ vašalaš.

9. Efraim galgga šaddat mæccen rangaštusa bæive; Israel sokkagoddi gaskast læm mon dieđetam, mi vissasi galgga dapatuvvat. 10, 6.

10. Juda oaivamuǯak læk nuftgo si, guđek sirddek ragjemærkaid; sin bagjeli aigom mon golgatet mu suttom nuftgo čace.
5 Mos. 19, 14; 27, 17. Sanel. 22, 28.

11. Vaivveduvvut šadda Efraim, cuvkkijuvvut duomo bokte; dastgo

son ani buorren vagjolet olbmui bakkomi mielde. 1 Gon. 12, 28; 16, 32.

12. Ja mon læm nuftgo muoco Efraimi ja nuftgo guoccagæbme Juda vissui.

13. Go Efraim oini su buocalvasas ja Juda su haves, de manai Efraim Assur lusa ja bijai sane gonagas Jarebi*; mutto i son galga mattet dalkastet din, ja havve i galga gaiddat dist erit.
7, 11; 8, 9. *dat soattalas, Assyria gonagas; 10, 6.

14. Dastgo mon læm nuftgo legjon Efraimi ja nuftgo nuorra legjon Juda vissui; mon, mon aigom gaikodet ja mannat, guoddet erit, ja i læk oktage, gutte gagjo.
13, 7. 5 Mos. 32, 39.

15. Mon aigom mannat, aigom maccat ruoktot mu baikkasam, dassači go si dovddek ječaidæsek ašalaǯǯan ja occek mu muođoid; sin atestusasek siste galggek si muo occat.
3 Mos. 26, 40. Salm. 32, 5; 78, 34.

6. Kapittal.

Hæđestæsek galggek Israelitalaǯak avččot gutteg guimidæsek jorgidet ruoktot Hærra guvllui, luotededin dam ala, atte son, jos si dam dakkek, farga aiggo sin fastain bajasčuoǯaldattet ja buristsivdnedet, 1—3. Damditi go sist vaillo duotta rakisvuotta, læ son bagadam sin garraset. Son gaibeda rakisvuođa ja Ibmel dieđo æmbo go buok oaffarid, mutto si læk bagjelduolbmam su litto; Efraim læ dievva hæpadlaš værredagoin ja hirbmadlaš æppe-ibmelbalvvalusast, 4—10. Maidai Juda galgga su rangaštusas oaǯǯot, go Hærra su duomoides bokte loapata su albmuges varnotesvuođa, 11.

1. Bottet ja jorgidekop mi ruoktot Hærra guvllui! Dastgo son læ gaikodam, ja son aiggo min dalkastet; son časki, ja son aiggo čadnat min havid.
5 Mos. 32, 39. Job 5, 18. Tob. 13, 2.

2. Son aiggo dakkat min ællen guovte bæive gæčest; goalmad bæive aiggo son min bajasčuoǯaldattet, vai mi ællep su muođoi oudast. 1 Sam. 2, 6. Visesv. 16, 13.

3. Ja mi dattop dovddat, viggat dovddat Hærra, nuftgo iđđedes roađđe læ su bagjanæbme visses; ja son galgga boattet migjidi nuftgo arvve, nuftgo maŋŋe-arvve, mi laktad ædnama. 14, 6. Es. 44, 3. 4; 55, 10. 11; 58, 8. 5 Mos. 11, 14.

4. Maid galgam mon duina dakkat, Efraim? Maid galgam mon duina dakkat, Juda? Alma dodno rakisvuotta læ nuftgo iđđedes balvva ja nuftgo suoldne, mi arrad manna erit.

5. Damditi læm mon sin čuollam profetai bokte, goddam sin mu njalbmam sani bokte, ja du duomok manne olgus nuftgo aldagas. Es. 11, 4; 49, 2. Ebr. 4, 12.

6. Dastgo rakisvutti læ must hallo ige njuovvamoaffari, ja Ibmel dittui æmbo go boalddemoaffaridi.
4, 1. 1 Sam. 15, 22. Matt. 9, 13; 12, 7.

7. Mutto si læk bagjelduolbmam litto nuftgo Adam; dast læk si læmaš oskaldasmættomak mu vuostai. 1 Mos. 3, 6.

8. Gilead læ værredakki gavpug, dievva varraluodain. 12, 12.

9. Ja nuftgo rievvarjoavkko, mi vuođgŋa olbma, læ papai joavkko; si sorbmijek balgga alde Sikemi; duođai, hæpadlaš dagoid læk si dakkam.

10. Israel viesost læm mon oaidnam hirbmadlaš dagoid; dast læ Efraim fuorravuotta, dast læ Israel duolvvaduvvum.
5, 3. Jer. 18, 13.

11. Dudnji maidai, Juda, læ mærreduvvum lagjim, go mon loapatam mu albmugam fanggavuođa.
8, 7. Jer. 51, 33. 5 Mos. 30, 3. Jer. 33, 26. Esek. 16, 53; 39, 25. Joel 3, 6.

7. Kapittal.

Hærra læ gæččalam Efraima jorggalussi buktet; mutto dat læ dušše dak-

kam dam billašume albmosæbbun; gielesvuotta, suoladæbme ja rievedæbme læk dabalaʒak dam gaskast, ja i oktage bala Ibmel rangaštusast; gonagas ja oaivamuʒak likojek daidi albmuga ibmelmættom mænoidi ja læk ječa halolaʒak furrušæbmai, bættemi ja bilkkedæbmai; oktelas rađedagagi bokte læk gonagasak, nubbe nubbe maŋest, gaččam, 1—7. Dam varnotesvuođa siste, maid albmuga ibmelmættomvuotta læ buktam dam bagjeli, i dat læk bataram Hærra lusa, mutto vierrasi lusa, Egypten ja Assyria lusa, guđek dušše læk loapatam dam famo. Hærra, gæn dat gittemættosen læ hæittam, ja gæn dat hæđestes i čuorvo vaimostes, mutto duššefal hame diti, aiggo dam eritjorralæme duššademin rangaštet, 8—16.

1. Go mon aigom dalkastet Israela, de rappasek Efraima værredagok ja Samaria bahavuotta; dastgo si dakkek bettusid, ja suollagak bakkijek sisa, rievvar-joavkok vagjolek birra olggobælde. 12, 1.

2. Ja æi si cælke sin vaibmosæsek, atte mon muitam buok sin bahavuođa; dal læk sin dagok birrastattam sin, dak læk boattam mu muođoi ouddi. 5, 3.

3. Sin bahavuođasek bokte illodattek si gonagasa ja sin giellasidesek bokte oaivamuʒaid.

4. Buokakrakkan læk si fuorraolbmak, nuftgo uvdna, mi bakaduvvu laibbedakkest; son hæitta dola gađđimest daige duppim rajest, dassači go dat suvrro. 6. v.

5. Min gonagasa bæive šaddek oaivamuʒak buoccen vine baka bokte; son geigge bilkkedegjidi su gieđas. Sanel. 20, 1.

6. Dastgo si bakadek sin vaimosek nuftgo uvna, dam bodda go si læk šokčamen; gæčos ija oađđa sin laibbedakke*, iđđedest buolla dat nuftgo šloavaidægje dolla.

*sin anestubme.

7. Buokakrakkan bakkanek si nuftgo uvdna ja loapatek sin duobmaridesek; buok sin gonagasak læk gaččam, i læk oktage sin gaskast, gutte muo čuorvvo.

14. v. Job 27, 10. Salm. 14, 4. Es. 64, 6.

8. Efraim sægot ječas albmugiguim; Efraim læ šaddam gakkon, mi i læk jorggaluvvum.

9. Vierrasak læk loapatam su famo, mutto i son dieđe dam; vela čurggis vuovtakge læk ittam sudnji, mutto i son dieđe dam.

10. Ja Israela čævllaivuotta duođašta su vuostai aito su muođoi oudast; mutto æi si jorgid ruoktot Hærra, sin Ibmelæsek, guvllui ja æi oca su buok dam ditige. 5, 5. Am. 4, 6. Hagg. 2, 17.

11. Mutto Efraim læ šaddam nuftgo ovtagærddasaš duvva, alma jiermetaga; Egyptena si čurvvuk, Assur lusa si mannek. 5, 13; 8, 9.

12. Dallanaga go si vulggek, de aigom mon lebbit mu fierbmam sin bagjel; nuftgo alme loddid aigom mon sin vuolas gæsset; mon aigom sin bagadet dam mielde, mi læ gulatuvvum sin čoaggalmassi.

2 Gon. 17, 4 j. n. v. Esek. 12, 13; 17, 20; 32, 3. Hos. 5, 9. 3 Mos. 26, 14 j. n. v. 5 Mos. 28, 15 j. n. v.

13. Vuoi sigjidi, dastgo si læk bataram erit mu lutte! Hævvanæbme bottus sin bagjeli, dastgo si læk must erit jorralam! Ja mon aiggum sin lonestet, mutto si sardnu giellasid mu vuostai. Salm. 81, 12 j. n. v.

14. Ja æi si čuorvo munji sin vaimostæsek, mutto holvvuk sin oađđemsajinæsek; gorni ja vine diti si čoagganek, si gaiddek must erit. Salm. 14, 4.

15. Ja mon læm oapatam, læm nannim sin gieđaid; mutto mu vuostai hutkek si bahaid.

16. Si jorggalek ječaidæsek, mutto æi allagasa guvllui, si læk šaddam nuftgo bætte davgge. Sin oaivamuʒak galggek gaččat mieke oudast sin bieđđe njuokčamæsek diti; dat šadda sigjidi bilkkadussan Egypten ædnamest.

Salm. 78, 57; 73, 8. 9.

8. Kapittal.

Profeta galgga gulatet, atte vašalažak galggek boattet Israel bagjeli, dainago dat læ doagjam litto Hærrain; duššas galgga dat hæđestes dorvastet dam ala, atte dat dovdda su. Dat læ asatam aldsesis gonagasaid alma su datotaga ja su gollegalbides bokte dakkam aldsesis ibmelid ja buok dam bokte gæssam garra rangaštusaid bagjelasas. Dat læ mailme riki dokkistuvvam ja galgga damditi ællet bakeni gaskast nuftgo bagjelgeččujuvvum, ucca ja vaivveduvvum albmugaš. Dat læ Ibmel bakkomi bagjelgæččamin huksim aldsesis ollo altarid; Hærra i liko dam oažalaš oaffaridi ja galgga addet dam dokko dam doluš garra balvvalussi, 1—13. Dak šloatak ja ladnek, maid Israel ja Juda sodno čævllaivuođastæsga læba aldsesæsga huksim, galggek duššaduvvut, 14.

1. Bija basuna du njalbmasad*! — Nuftgo goaskem** Hærra vieso bagjeli! Dađemielde go si læk bagjelduolbmam mu litto ja rikkom mu laga vuostai. *Es. 58, 1.
**boatta vašalaš; 5 Mos. 28, 49.

2. Munji galggek si čuorvvot: Mu Ibmelam! Mi, Israel, dovddap du.

3. Israel læ nordastam dam buore luttes erit; vašalaš galgga doarradallat su.

4. Si læk valljim gonagasaid, mutto æi mu dato mielde, asatam oaivamužaid, mutto im mon diettam dam birra. Sin silbainæsek ja sin gollinæsek læk si dakkam aldsesæsek æppe-ibmelgovaid erit hævatuvvum varas.
5 Mos. 4, 25 j. n. v. 8, 19; 11, 16 j. n. v. 30, 17 j. n. v.

5. Faste læ du galbbe, Samaria! Mu moarre læ cakkidam sin vuostai. Man gukka šaddek si adnet buttesvuođa gierddamættosen? Jer. 13, 27.

6. Dastgo Israelest læ maidai dat, čæppe læ dakkam dam, ige dat læk Ibmel; duođai, moallon galgga Samaria galbbe šaddat.
2 Mos. 32, 20.

7. Dastgo biega si gilvvek, ja ramadaga galggek si lagjit; sin gornek æi oažo oivid, šaddok æi adde biemo; jos dak addek maidege, de galggek vierrasak dam njiellat. 10, 13. Jer. 12, 13. Mika 6, 15.
Hagg. 1, 6. 5 Mos. 28, 33. Es. 65, 22.

8. Israel læ njillujuvvum; dal læk si albmugi gaskast nuftgo litte, masa i læk ovtastge hallo;

9. dastgo si manne bajas Assuri nuftgo mæce asen, mi manna su ječas gæinoi mielde; Efraim littod rakisvuođa birra. 5, 13; 7, 11.

10. Vaiko si vela littodek albmugi gaski, de aigom mon almake dal čokkit sin, ja si galggek uccanet oaivamužai gonagasa noađe vuolde;

11. dastgo Efraim læ rabedam aldsesis hui ædnag altarid — suddoi; dak læk šaddam sudnji altaren suddoi. 12, 12.

12. Mon čalam sudnji mu lagaidam duhati mielde; amas lakan læk dak adnujuvvum.

13. Oaffaren, maid si munji buktek, oaffaruššek si biergo ja borrek, — Hærra i liko daidi; dal aiggo son muittet sin værredago ja ocatallat sin suddoid, si galggek ruoktot maccat Egypteni.
Es. 1, 11. Jer. 7, 21; 14, 12. Am. 5, 22.

14. Ja Israel vajaldatti su sivdnedægjes ja huksi šloataid,ja Juda huksi ædnaggærddasaš nana gavpugid; mutto mon aigom vuolgatet dola su gavpugidi, ja dat galgga loapatet su šloataid. 2, 13; 13, 6.
Jer. 17, 27. Am. 5, 6. Esek. 20, 47.

9. Kapittal.

Dat eritjorralam Israel i galga avvodet damditi, go dat læ rigges ædnamlaš buridi, maid dat adna æppe-ibmelbalvvalusas balkkan; dastgo dak buorek galggek valddujuvvut dast erit. Dat galgga dolvvujuvvut Assyriai erit, gost buok dam ibmelbalvvalus nokka, dam bodda go dam ænam orro avddemen. 1—6. Dat rangaštus galgga boattet dam bagjeli, damditi go dat, fillijuvvum su værreprofetaines, gæid dat dalle šadda vær-

reprofetan dovddat, læ addam ječas stuora billašubmai, nuftgo vanhemak duobmari aige ja mæcest. Buok dam hærvasvuotta galgga erit gaiddat; Hærra galgga časket dam šaddotesvuođain, ja dak manak, guđek riegadeʒʒek dasa, galggek hævvanet. Hærra galgga Israel æppegulolašvuođa diti hilggot dam, nuft atte dat fertte vagjolet birra bakeni gaskast, 7—17.

1. Ale illod, Israel, gidda avo ragjai, nuftgo albmugak! Dastgo don læk fuorravuođa siste hæittam du Ibmelad; don læk rakistam fuorrabalka buok gordneraidnimbaikin. Salm. 73, 27. Esek. 20, 30.

2. Raidnimbaikke ja boččemgarre æi galga sin biebmat, ja vidne i galga likkostuvvat sigjidi.

3. Æi si galgga bissot assamest Hærra ædnamest; mutto Efraim galgga ruoktot maccat Egypteni, ja Assurest galggek si borrat dam, mi læ buttesmættom. Esek. 4, 13.

4. Æi si galga golgatet vine jukkamušoaffaren Hærrai, ja sin njuovvamoaffarak æi galga dokkit sudnji; nuftgo morraš laibbe galggek dak læt sigjidi; buokak, guđek dam borrek, galggek šaddat buttesmættosen; dastgo sin laibbe læ sin ječaidæsek varas, i dat boađe Hærra vissui.
5 Mos. 26, 14. Hos. 8, 13.

5. Maid aiggobetet di dakkat basse bæive ja Hærra basse bæive?

6. Dastgo gæča, si mannek erit hævatusa diti; Egypten galgga čokkit sin, Mof* havddadet sin; sin silbba-davverid galggek gaskalasak oabmenæsek valddet, bastelis lanjak galggek bajasšaddat sin gođidi.
*Memfis.

7. Boattam læk ocatallam-bæivek, boattam læk mavsatam-bæivek; Israel galgga dam fuomašet: Jalla læ profeta, mielatæbme læ vuoiŋa olmai, du stuora værredago ja dam stuora vašalašvuođa diti.

8. Efraim gæčča birras æra ibmeli maŋŋai mu Ibmela baldast; profeta læ loddebivdde giella buok su gæinoi alde, aive vašalašvuotta su Ibmel viesost.
2 Mos. 20, 3. Hos. 5, 1.

9. Si læk vugjom čiegŋalassi billašume sisa, nuftgo Gibea beivin; son galgga muittet sin værredago, ocatallat sin suddoid.
Duob. 19, 15 j. n. v. 22; 20, 13.

10. Nuftgo vidnemurjid mæcest gavdnim mon Israela, nuftgo fikunmuora vuostas šaddo dam vuostas aigest oidnim mon din vanhemid; si, si botte Baal-Peor lusa ja vihategje ječaidæsek hæppadi ja šadde fastevuottan, nuftgo dat, gæn si rakistegje. 4 Mos. 25, 3. Jer. 3, 24.

11. Efraim hærvasvuotta galgga eritgirddet nuftgo lodde; i læk mikkege riegademid ige mikkege æppevægje ædnehægaid ige mikkege sakkanattemid;

12. duođai, vaiko si vela bajasbibmek sin manaidæsek, de aigom mon almake dakkat sin manatæbmen, nuft atte i oktage olmuš bace; dastgo vuoi sigjidi, go mon gaidam sist erit!

13. Efraim læ, dego mon gæčašim Tyrus guvllui, gilvvujuvvum gieddai, ja Efraim fertte doalvvot su manaides olgus sorbmijægje lusa. Esek. 27, 3.

14. Adde sigjidi, Hærra! — Maid galgak don sigjidi addet? Adde sigjidi ædnehægaid, mak riegadattek ouddal aige, ja čiʒʒid, mak goikkek!

15. Buok sin bahavuotta læ Gilgalest, duođai, dast læm mon oʒʒom vaše sigjidi; sin dagoi bahavuođa diti aigom mon olgus agjet sin mu viesostam; im mon aigo šat æmbo sin rakistet, buok sin oapestægjek læk vuostehago dakkek. 4, 15; 12, 10. Es. 1, 23.

16. Efraim læ vikkaduvvam*, sin ruotas læ goikkam, šaddoid æi si galga šaddadet; jos si vela riegadattekge, de aigom mon almake goddet sin mavsolaš hæggašaddoid.
12. v. *nuftgo urtas; Salm. 102, 5. Jon. 4, 7.

17. Mu Ibmel galgga sin hilggot, dainago æi si læk gullam su, ja si galggek vagjolet nuftgo batarægjek albmugi gaskast. 5 Mos. 28, 65.

10. Kapittal.

Israel læ su vaimos betolašvuođa siste maksam buok Hærra buristsivdnadusa æppe-ibmelbalvvalusain ja dakkam værrevale ja bahamus vanhurskesmættomvuođa. Damditi galgga dat rangaštusa gillat; dam æppe-ibmel galgga erit dolvvujuvvut, dam gonagas duššaduvvut, dam æppe-ibmel-altarak vuolas gaikkujuvvut, ja dat ješ dorvotesvutti šaddat, 1—8. Doluš aige rajest læ dat læmaš ibmelmættom, ja dam ragjai i dat læk rangaštuvvum, nuftgo doluš aigin. Dal galgga rangaštus boattet; dat galgga amas albmugi bokte dolvvujuvvut fanggavutti, 9—11. Vare dat jorggalifči ječas aige bale! Dam famo, man ala dat dassači læ dorvastam, galgga Hærra hirbmadlaš soađe bokte duššadet; dam ladnek ja soattevægak galggek duššaduvvut, ja dam gonagas galgga nokkat, 12—15.

1. Israel læ šaddolaš vidnemuorra, dat šaddad šaddoid; mađe ædnaggærddasaʒabun su šaddok šadde, dađe ædnaggærddasaʒabun dagai son su altarides; mađe buorebut su ædnami gævai, dađe buorebun dagai son su govvabaʒides. 12, 12.

2. Sin vaibmo læ betolaš, dal galggek si rangaštusa gillat; son* galgga vuolasgaikkot sin altarid, duššadet sin govvabaʒid;
*Hærra. 2 Gon. 17, 6 j. n. v.

3. duođai, dal galggek si cælkket: I mist læk mikkege gonagasaid; dastgo æp mi læk ballam Hærrast, ja gonagas, maid matta son dakkat min oudast?

4. Si læk sardnom guoros sanid, vurdnom værrot, dakkam litto, ja vuoiggadvuotta boccid nuftgo mirkolaš urttasak ædnam jorggomluodai alde. Am. 6, 12.

5. Bet-Aven* galbe diti læk Samaria assek balost; duođai, dam** almug morašta dam diti, ja dam æppe-ibmelpapak doargestek dam diti, dam hærvasvuođa diti, dainago dat læ dolvvujuvvum sist erit. *d. l. Betela; 15. v.
**galbe, æppe-ibmela.

6. Dat maidai galgga buktujuvvut Assuri, nuftgo addaldak gonagas Jarebi*; hæppada galgga Efraim oaʒʒot, ja Israel galgga hæppanaddat su rađes diti. *5, 13.

7. Javkkat galgga Samaria gonagas nuftgo smakko čace bajeldasa alde. 15. v.

8. Ja Aven dievak, Israel suddo, galggek duššen dakkujuvvut; bastelis lanjak ja gaskalasak galggek bajasboccidet dai altari ala, ja si galggek cælkket varidi: Čikket min! ja dievaidi: Gaččet min bagjeli! Luk. 23, 30. Alm. 6, 15. 16.

9. Gidda Gibea beivi rajest læk don suddodam, Israel. Dasa* læk si baccam čuoʒʒot, ige soatte vanhurskesmættomvuođa manai vuostai olatam sin Gibeast.
Duob. 19, 12 j. n. v. 20, 9 j. n. v.
*Gibeitalaʒai suddo sisa.

10. Mu hallom mielde aigom mon sin bagadet, ja olmuššlajak galggek čoagganet sin vuostai, go mon čanam sin goabbašagaidi sin værredagoidi.

11. Ja Efraim læ harjetuvvum guiggo, mi rakista gordneraidnimbargo, mutto mon boađam dam čabba čæbet bagjeli; mon aigom gæsastet Efraim, Juda galgga jorggot, Jakob galgga harvvit.

12. Gilvvet aldsesædek gilvvagid vanhurskesvuođa mielde, rabedeket aldsesædek lajoid rakisvuođa mielde, gaikkot aldsesædek ođđa ædnama! Dastgo aigge læ occat Hærra, dassači go son boatta ja arvet vanhurskesvuođa din bagjeli. Sanel. 11, 18; 22, 8.
Jer. 4, 3. Es. 55, 6; 45, 8.

13. Di lepet jorggom ibmelmættomvuođa, di lepet lagjim værrevuođa, di lepet borram giellasi šaddoid; dastgo don læk dorvastam du gæinod ala, du gievraidad ædnagvuođa ala.
Job 4, 8. Hos. 8, 7. Sir. 7, 3.

14. De galgga dalle nabbo čuoǯ-
ǯelet soatteślabma du sokkagoddi
gaski, ja buok du ladnek galggek
duššaduvvut, nuftgo Salman* duš-
šadi Bet-Arbel** soađe bæive, —
ædne cuvkkijuvvui oktanaga ma-
naiguim. *daidi læmaš Salmanasser.
**daidi læmaš Arbela; 1 Makk. 9, 2.
15. Daggaraǯaid galgga Betel
buktet din bagjeli din stuora ba-
havuođa diti; iđđedes gukso algost
læ Israel gonagas* nokkam, aibas
nokkam.
*Hoseas; 2 Gon. 17, 6 j. n. v. Hos. 10, 7.

11. Kapittal.

Gidda Israel nuorravuođa rajest læ Hærra čajetam dasa njuoras rakisvuođa ja ačalaš fuola ja hæitekættai nevvom dam jorggalussi; mutto dat læ læmaš avvirmættom buok su sani vuostai ja alelassi balvvalam æppe-ibmelid, dat læ gaǯǯaret bissom su eritjorralæmes siste. Damditi galgga dat dal addujuvvut Assyrialaš gonagasa gitti, 1—7. Hærra arbmogasvuotta dam vuostai læ almake nuft stuores, atte i son mate dam aibas duššadet; dat bieđganam Israel galgga su famolaš jiena bokte fastain čokkijuvvut ja assat su sidastes, 8—11.

1. Dallego Israel læi nuorra,
de adnim mon su rakisen, ja Egyp-
tenest ravkkim mon mu bardnam.
Matt. 2, 15.
2. Mađe æmbo si* ravkke sin,
dađe æmbo manne si erit sin muo-
đoi oudast; Baalidi si oaffaruššek,
ja čuppujuvvum govaidi bolddek
si suovvasid. *profetak.
3. Ja mon, mon oapatim goitge
Efraima vaǯǯet, valddim sin mu
gieđaidam ala; ja æi si diettam,
atte mon dalkastim sin.
2 Mos. 19, 4. 5 Mos. 1, 31; 32, 11. 12.
Es. 63, 9.
4. Olmušbaddiguim gessim mon
sin, rakisvuođa baddiguim, ja mon
legjim sigjidi nuftgo si, guđek gæ-
pedek gæssa olluli alde, ja mon
addim sudnji biemo.
5. I son galga ruoktot maccat
Egypten ædnami, mutto Assur,
son galgga læt su gonagas; dastgo
si læk biettalam ruoktot jorgidæ-
mest.
6. Ja miekke galgga mannat birra
su gavpugin ja duššen dakkat su
smartid ja loapatet — sin rađi
diti; 14, 1; 10, 6.
7. dastgo mu almug bisso erit-
jorralæmest must, ja jos si ravkku-
juvvujek allagassi, de i læk oktage
sist, gutte bajas bajed su čalmes.
7, 16.
8. Moft galgam mon mattet
hæittet du, Efraim, addet du, Is-
rael, dokko? Moft galgam mon
mattet dokko addet du nuftgo Ad-
ma, dakkat duina nuftgo Seboimin?
Mu vaibmo rabaid mu duokken,
buok mu arbmogasvuotta læ cak-
kidam. 5 Mos. 29, 23.
1 Mos. 19, 24. 25. Jer. 31, 20.
9. Im mon aigo ollašuttet mu
buolle moarram, im mon aigo fast-
ain hævatet Efraim; dastgo mon
læm Ibmel imge olmuš, mon læm
basse du gasko, imge mon mana
gavpugi sisa*.
4 Mos. 23, 19. 1 Sam. 15, 29.
*im mon oro olbmu lakai gavpugi siste.
10. Hærra galggek si čuovvot,
nuftgo legjon galgga son gilljot;
duođai, son galgga gilljot, ja doar-
gestemin galggek manak boattet
abest; 3, 5.
11. doargestemin galggek si boat-
tet nuftgo lodde Egyptenest ja
nuftgo duvva Assur ædnamest, ja
mon aigom diktet sin assat sin
viesoinæsek, cælkka Hærra.

12. Kapittal.

Efraim læ dievva gielesvuođast ja oskaldasmættomvuođast, ja Juda læ vuostehagolaš Ibmel vuostai; damditi galgga Hærra sodno goabbašagaid bagadet, 1—3. Israel maddaračče Jakob faggadi ælljaret loppadusa ja buristsivdnadusa diti ja vuiti; su ouddamærka mielde berriši almug jorgidet ruoktot Hærra guvllui, gutte vela ain læ dat sæmma go doulege, ja vuorddet su bæstema, 4—7. Mutto Israel læ šaddam gavpašegji albmuga, Kanaan, lakasaǯǯan.

Hærra, gutte læ dam bæstam Egyptenest erit ja hæitekættai, mutto duššas gulatam dasa su sanes profetai bokte, galgga dam rangaštet dam Kananitalaš mænoi ja dam æppe-ibmelbalvvalusa diti, 8—12. Dam maddaračče Jakob læ ferttim stuora atestusa gillat, mutto dam ječas, su nale, læ Hærra bæstam ja adnam morraša dam oudast. Go dat dal daddeke læ moaratuttam su su suddoides bokte, galgga son makset dasa dam mænnodæme, 13—15.

1. Efraim læ birrastattam muo
giellasiguim, ja Israela viesso be-
tolašvuođain; ja Juda læ ain dalge
vuostehagolaš Ibmel vuostai ja dam
oskaldas base vuostai. Jer. 2, 31.
2. Efraim vainota biega ja
bargga nuorttabiega maŋŋai; gæ-
čos bæive čokke son giellasid ja
hævatusa, ja litto dakkek si As-
surin, ja olljo buktujuvvu Egyp-
teni.
3 Ja riddo læ Hærrast Judain
ja son galgga Jakoba ocatallat su
gæinoi diti, makset sudnji su dagoi
mielde.
4. Ædnes hægast doalai son su
vieljas šušmest, ja su olmaivuođas
famoin faggadi son Ibmelin.
1 Mos. 25, 22. 26; 32, 24 j. n. v.
5. Duođai, son faggadi enge-
lin ja biđi, čieroi ja rokkadalai
sust armo; Betelest gavnai son su,
ja dast sarnoi son minguim.
1 Mos. 35, 9 j. n. v. 28, 13.
6. Ja Hærra, alme vægai Ibmel,
— Hærra læ su muittem namma.
2 Mos. 3, 15; 15, 3. Salm. 68, 5.
7. Ja don, — du Ibmelad guvl-
lui galgak don ruoktot jorgidet;
aimoin ane arbmogasvuođa ja
vuoiggadvuođa, ja vuorde du Ib-
melad alelassi! 14, 2. Joel 2, 12.
Sak. 7, 9. Salm. 37, 3. 5. Salm. 62, 9.
8. Kanaan* gieđast læ værre-
viekkag; værrevuođa dakkat læ su
hallo. *Israel værddeduvvu
Kananitalaš gavpašægje almugen.
9. Ja Efraim cælkka: Duođai,
mon læm šaddam riggesen, læm
fidnim aldsesam obmudaga; mutto
buok mu fidnimušai siste i galga
gavdnujuvvut mikkege bagjelduolb-
mamid, mi læ suddo.
10. Mutto mon læm Hærra, du
Ibmel, Egypten ædnamest; mon
aigom vela ain diktet du assat
gođi siste, nuftgo basse beivi aige.
11. Ja mon læm sardnom pro-
fetaidi, ja mon læm addam ædnag-
gærddasaš oainatusaid, ja profetai
bokte ouddanbigjim mon værdda-
dusaid.
12. Jos Gilead læ værredakko,
de galggek si maidai šaddat aive
duššen; jos si læk oaffaruššam
vuovsaid Gilgalest, de galggek mai-
dai sin altarak šaddat nuftgo gæđ-
gečomak ædnam jorggomluodai guo-
rast. 6, 8; 8, 11; 10, 1.
13 Ja Jakob batari Aram mæc-
cai*, ja Israel balvvali aka diti,
ja aka diti gæčai son savcaid.
*d. l. Mesopotamiai. 1 Mos. 28, 5; 29, 20.
14. Ja profet bokte doalvoi
Hærra Israel bajas Egyptenest, ja
profet bokte dat geččujuvvui.
2 Mos. 12, 37; 3, 10. Salm. 77, 21.
15. Efraim læ boktam bačča
moare; su varravige galgga dalle
su Hærra bigjat su ala, ja su hig-
jadusa galgga son mavsatet sudnji.
Es. 65, 6. 7.

13. Kapittal.

Efraim læi okti alla arvost adnujuvvum Israelest, mutto de dat jorrali hirbmadlaš æppe-ibmelbalvvalussi ja læ dasto bissom dam siste; damditi galgga dat fakkistaga ja ollasi dolvvujuvvut su ædnamestes erit, 1—3. Vaiko Hærra doluš aige rajest læ čajetam ječas nuftgo dam aidno Ibmelen ja bæsten, de læ dat almake vajaldattam su, go dat čævllastalla su buore diles diti; damditi læ son ocatallam ja aiggo son vela ain ocatallat dam hirbmadlaš rangaštusaiguim, 4—8. Israela vuostehakko Hærra vuostai, gutte læ dam væketægje, læ dolvvom dam hævvanæbmai. Dam ješvalljijuvvum gonagasak ja oaivamužak, gæid Hærra su moarestes læ addam ja fastain valddam dast erit, æi mate dam væketet. Hærra i læk vajaldattam dam suddo, mutto galgga dam rangaštet garra atestusain, 9—13. Jabmemi i son aigo dam

addet, dast dat galgga lonestuvvut (Messiasa bokte), mutto rangaštusast i dat galgga erit bæssat; Samaria galgga dusšaduvvut su vuostehagolašvuođas diti, 14—14, 1.

1. Go Efraim sarnoi, de læi suorgganæbme, son čoarrai allaget Israelest; de šaddai son ašalaǯǯan Baal bokte ja jami.
1 Gon. 16, 31. 32.

2. Ja dal bissuk si suddodæmest ja dakkek aldsesæsek leikkijuvvum govaid, æppe-ibmelid, sin jiermesek mielde, sin silbastæsek, čepi duogje dat læ buokrakkan; dai dafhost celkkek dak olbmuk, gudek oaffarušsek, atte si cummestek galbid. 1 Gon. 19, 18. Job 31, 27.

3. Damditi galggek si šaddat nuftgo iđđedes balvva ja nuftgo suoldne, mi arrad manna erit, nuftgo avnak, mak eritbossujuvvujek gordneraidnim-baikest, ja nuftgo suovva ræppenest.
6, 4. Salm. 1, 4.

4. Ja mon læm almake Hærra, du Ibmel, Egypten ædnamest, ja ik don dovda ovtage Ibmela ærreb mu, ja i læk oktage bæste ærreb mu. 12, 10. 2 Mos. 20, 2.
5 Mos. 5, 6 j. n. v. 1 Kor. 8, 4.

5. Mon, mon dovddim du* mæcest, bakka ædnamest.
*d. l. abotim du. 5 Mos. 8, 2; 32, 10.

6. Nuftgo sin guottomsagje læi, de si gallanegje; si gallanegje, ja sin vaibmo aledi ječas; damditi læk si vajaldattam muo.
5 Mos. 8, 11 j. n. v. 31, 20; 32, 15.
Jer. 18, 15. Hos. 2, 13; 8, 14.

7. De šaddim mon sigjidi nuftgo legjon; nuftgo parder njagadam mon balgesguorast;
5, 14. Vaid. 3, 10. Jer. 5, 6.

8. mon aigom boattet sin vuostai nuftgo guovčča, mi læ massam su čivgaides, ja gaikodet sin vaimo goađe; ja mon aigom borrat sin dobbe nuftgo njiŋŋelas legjon, mæce spirik galggek gaikodet sin.

9. Dat læ du roappanæbme, Israel, go don læk mu vuostai, du vækad vuostai.
Es. 3, 9. Jer. 2, 17; 25, 7.

10. Gost læ dalle dal du gonagas, vai son mataši bæstet du buok du gavpugi siste, ja du duobmarak, gæi birra don celkkik: Adde juo munji gonagasa ja oaivamuǯaid?
1 Sam. 8, 5. 6.

11. Mon addam dudnji gonagasa mu moarestam, ja mon valdam su erit mu suttostam.
1 Sam. 8, 9. 22. Hos. 8, 4; 10, 7. 15.

12. Efraim værredakko læ oktičadnum, su suddo læ vurkkijuvvum.
Job 14, 17.

13. Avtak nuftgo riegadatte nisson avtak galggek boattet su bagjeli. Son læ daiddemættom bardne; go aigge læ, de i son bæsa riegadattem muddoi.
Salm. 48, 7. Es. 13, 8. Jer. 30, 6.

14. Jabmi aimo haldost aigom mon sin čoavddet, jabmemest aigom mon sin lonestet. Jabmem! Gost læ du rottodavdda? Jabmi aibmo! Gost læ du suotta? Gattam læ čikkujuvvum mu čalmi oudast erit.*
Es. 25, 8. 2 Tim. 1, 10. Ebr. 2, 14. 1 Kor. 15, 54. 55. *im mon gađa, maid mon læm loppedam; 4 Mos. 23, 19.
1 Sam. 15, 29. Rom. 11, 29.

15. Dastgo son, — vieljai gaskast šaddad son šaddoid*; mutto nuorttabiegga boatta, Hærra dalkke, mi bagjana bajas mæcest, ja su čacce-aja goikka, ja su aja šadda goikesen; dat** rieved davvera, buok mavsolaš omid.
*1 Mos. 48, 19; 49, 22. **nuorttabiegga, d. l. Assyrialaǯak; 4, 19.

14. Kapittal.

Profeta nævvo maŋemusta Israela jorggalet ječas Hærra guvllui. Jos dat dam dakka, de galgga son dam fastain arbmoi valddet, dalkastet buok dam vigid, addet dam ođđasist hærvvaset ouddanet ja addet dasa buristsivdnadusaid valljogasat, 2—9. Burist sudnji, gutte vuttivaldda, maid Hærra læ sardnom profeta bokte, 10.

1. Samaria galgga makset, dainago dat læ læmaš vuostehagolaš su Ibmeles vuostai; mieke oudast galggek si gaččat, sin ucca manačak galggek cuvkkijuvvut, ja sin æppevægje nissonak luddijuvvut. 2 Gon. 15, 16. Am. 1, 13.

2. Jorgid juo ruoktot, Israel, Hærra, du Ibmelad, guvllui! Dastgo don læk jorralam du værredagod bokte.
12, 7. Joel 2, 12. Sak. 1, 4.

3. Valddet sanid mieldadek ja jorgideket ruoktot Hærra guvllui! Celkket sudnji: Andagassi adde buok værredagoid ja vuostaivalde burid, divte min makset vuovsaiguim, min baksamidamekguim*.
*d. l. min gittosin ja ramadusain nuftgo oaffariguim; Salm. 51, 19; 119, 108. Ebr. 13, 15.

4. Assur i galga min væketet, hæstai alde æp mi aigo ridit, æpge mi aigo šatan æmbo cælkket min giedaidæmek dakkoi: Min Ibmelæmek! Dastgo du lutte gavdna ačetæbme arkalmastujume.
Es. 10, 20. Salm. 10, 14. 18; 68, 6; 146, 9.

5. Mon aigom dalkastet sin eritjorralæme, aigom rakistet sin miedamanas vaimoin; dastgo mu moarre læ jorgidam sin alde erit.
6, 1. Es. 53, 5. Jer. 31, 20.

6. Mon aigom læt nuftgo suoldne Israeli; son galgga lidid adnet nuftgo lilia, ja son galgga ruotasmuvvat nuftgo Libanon.

7. Su suorgek galggek læbbanet, ja su čabbesvuotta galgga šaddat nuftgo olljomuorra, ja njalgga hagja galgga sust læt nuftgo Libanonest.
Salm. 80, 10 j. n. v.

8. Si, gudek čokkajek su suoivvan vuolde, galggek fastain šaddadet gornid ja lidid adnet nuftgo vidnemuorra; su muittem galgga læt nuftgo Libanon vidne.

9. Efraim! Mi læ must šatan æmbo æppe-ibmeliguim dakkamušsan? Mon, mon gulam ja aigom gæččat su bællai; mon læm nuftgo rudnis sypres-muorra, must galgga du šaddo gavdnujuvvut læmen.
Joh. 15, 1 j. n. v.

10. Gi læ vises, nuft atte son dam arvved, jiermalaš, nuft atte son dam dovdda? Dastgo Hærra gæinok læk vuoiggadak, ja vanhurskasak vagjolek dai mielde, mutto bagjelduolbmek jorralek dai ala.
Salm. 25, 10. Es. 8, 14.

Profet Joel.

1. Kapittal.

Joel gulata, atte hirmos, buok duššadægje rasselokko-doakek, buok duššadægje vašalažai ouddagovva, galggek boattet ja buktet stuora hævatusa ædnam bagjeli, 1—7. Son avččo albmuga damditi čierrot ja morastet, 8—12, ja borakættaivuodain ja gattamušain jorggalet ječaidæsek Hærra guvllui, 13—18. Son čuorvvo ješ Hærrast bestujume hævatusast erit, 19. 20.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai Joeli, Petuel bardnai:

2. Gullet dam, di vuorrasak! Vuttivalddet, buok ædnam assek! Lægo daggaraš dapatuvvam din beivin daihe din vanhemi beivin?

3. Dam birra galggabetet di muittalet din manaidasadek, ja din manak sin manaidasasek, ja sin manak nubbe sokkagoddai.

4. Maid jursse* læ guoddam, dam ladaidægje* læ borram, ja maid ladaidægje læ guoddam, dam

njoallo* læ borram, ja maid njoallo
læ guođđam, dam gardde* læ bor-
ram.

* moaddelagaš rasselokkoi namak.

5. Goccajeket, di jukkam olb-
muk, ja čirrot, ja holvvot, buok
di vidnejukkek, vine diti! Dastgo
dat læ din njalmest erit rottijuv-
vum.

6. Dastgo almug læ bajasman-
nam mu ædnam bagjel, mi læ
gievrra ja lokkamættom; dam ba-
nek læk legjona banek, ja njiŋŋe-
las legjona maddabanek læk dast.

7. Dat læ dakkam mu vidne-
muora aibas avddemen ja læ doag-
jam mu fikunmuora; dat læ dak-
kam dam aibas alasen ja læ njæid-
dam dam; dam suorgek læk šad-
dam vielggaden.

8. Holvo nuftgo nieidda, gutte
læ boakkanastam ječas sækain su
nuorravuođa irges diti!

9. Borramušoaffar ja jukkamuš-
oaffar læ Hærra viesost erit rotti-
juvvum; papak, Hærra balvvalæg-
jek, morastek. 2, 14. 17.

10. Bælddo læ duššaduvvum,
ænam morašta; dastgo gornek læk
duššaduvvum, vidne læ erit goik-
kam, olljo læ sodnam.
Am. 1, 2. Es. 24, 4.

11. Bælddobarggek læk hæppa-
šuttujuvvum, vidnegarde olbmak
holvvuk nisoi diti ja bivgi diti;
dastgo ædnam šaddok læk massa-
šuvvam. Jer. 14, 4.

12. Vidnemuorra læ goikkam,
ja fikunmuorra læ astam; granat-
muorra, maidai palbmemuorra ja
æbelmuorra, buok ædnam muorak
læk goikkam; duođai, avvo læ
gaiddam erit olbmui manain.
Am. 5, 17.

13. Boakkanastet ječaidædek*
ja vaiddaleket, di papak! Holvvot,
di altarbalvvalægjek! Bottet, gola-
teket ija sækai siste, di mu Ibme-
lam balvvalægjek! Dastgo borra-
mušoaffar ja jukkamušoaffar bietta-
luvvu din Ibmela viesost. *sækain.

14. Basoteket borakættaivuođa,
čurvvot hægja-čoagganæme, čokki-
jeket vuorrasid, buok ædnam assid
Hærra, din Ibmelædek, vissui, ja
čurvvot Hærrai! 2, 15 j. n. v.
2 Muit. 20, 3. Esr. 8, 21. Jon. 3, 5.

15. Vuoi, dam bæivve! Dastgo
Hærra bæivve læ lakka ja boatta
nuftgo hævatus dam buokvægala-
ʒast. 2, 1; 3, 19. Esek. 30, 3.
Sef. 1, 14. Es. 13, 6.

16. Igo borramuš læk min čalmi
oudast javkkam, illo ja avvo min
Ibmela viesost?

17. Gilvagornek læk erit astam
sin ædnamgappalagaidæsek vuollai;
vuorkkaviesok læk duššaduvvum,
lađok vuolasnjeiddujuvvum, dastgo
gornek læk billašuvvam.

18. Moft oamek luibmek! Vuok-
sa-ælok ruttek suorgganemin birra,
dastgo i læk mikkege guottombai-
kid daidi; maidai savcca-ælok fert-
tijek makset. Jer. 14, 5.

19. Dudnji, Hærra, čuorvom
mon; dastgo dolla læ loapatam
mæce guottombaikid, ja dollanjuov-
ča læ boalddam buok ædnam muo-
raid.

20. Maidai mæce spirik gečček
vuoimetuvvudedin bajas du guvllui;
dastgo čaccejogačak læk goikkam,
ja dolla læ loapatam mæce guot-
tombaikid.
Salm. 104, 11. Jer. 14, 6. 1 Gon. 17, 7.

2. Kapittal.

Profeta muittala dam boatte, buok
duššadægje vašalaš væga birra, 1—11,
ja nævvo albmuga vaimolaš gattamušši,
borakættesvutti ja rokkadussi, 12—17;
de aiggo Hærra duššen dakkat vašalaʒa,
vuolgatet oapatægje vanhurskesvutti
(Messiasa) ja dam diti dævddet su duš-
šaduvvum ædnames ædnamlaš burist-
sivdnadusain, 18—27.

1. Čuojaldattet basunin Sion
alde ja čuojateket šlama mu basse
vare alde, buok ædnam assek doar-
gestekusek! Dastgo Hærra bæivve
boatta, dat læ lakka,
Hos. 5, 8. Joel 1, 15.

2. sævdnjadvuođa ja moskovuođa bæivve, balvai ja mierka bæivve, lebbijuvvum nuftgo iđđedes roađđe vari bagjel, — stuora ja gievras almug, man lagaš i læk læmaš doluš aige rajest ige galga dastmaŋas šatan æmbo boattet buok jagi sisa, sogast sokki. Am. 5, 18. 20. Sef. 1, 15. 2 Mos. 10, 14; 11, 6.

3. Dam ouddalist loapat dolla, ja dam maŋest buolla lievdde; nuftgo Eden gilvagardde læ ænam dam ouddalist, ja dam maŋest læ dat avddem mæcce, ige læk mikkege, mi bæssa dast erit.

4. Nuftgo hæstak læ dat oaidnet, ja nuftgo ridimhæstak, nuft vikkek si.

5. Nuftgo vavnai suobmanin njuikkuk si varrečokai bagjel, nuftgo njuovčadola suobmanin, mi loapat oalgaid, nuftgo gievras almug, mi læ rakkanam soattai.

6. Olmuššlajak doargestek dam muođoi oudast; buok muođok cakkestek ruoksaden*. *Es. 13, 8.

7. Nuftgo vægalaǯak vikkek si, nuftgo soatte-olbmak gorgŋuk si muvrai ala; ja si mannek ouddan, juokkehaš su gæinos mielde, æige si mokkast sin balggainæsek erit.

8. Ja æi si bakke, guim guimidæsek; si mannek ouddan, juokkehaš su rakaduvvum gæinos mielde, ja ballahastemsaiti gaskal garrijek si ouddan, æi si gaskaldutte*.
*sin matkesek.

9. Gavpugest birra jottek si, muvra mielde vikkek si, viesoi ala si gorgŋuk, ikkunraigi čađa mannek si sisa nuftgo suola. Jer. 9, 21.

10. Sin ouddalist doargesta ænam, rabaida albme; bæivaš ja manno čappodæba, ja nastek ruoktot gessek sin baittemæsek. Jer. 10, 10. Es. 13, 10. Esek. 32, 7. Joel 3, 4. 20. Matt. 24, 29. Luk. 21, 25. Alm. 6, 12.

11. Ja Hærra gulat su jienas su soattevægas ouddalist, dastgo sagga stuores læ su soattesida, gievrra læ dat, gutte doaimat su sane; dastgo stuores læ Hærra bæivve ja sagga hirbmadlaš, ja gi matta dam gierddat? Salm. 103, 20. 21. Jer. 30, 7. Sef. 1, 14. 15. Mal. 3, 2.

12. Daddeke, maidai dal, cælkka Hærra, jorgideket ruoktot mu lusa obba din vaimoinædek ja borakættaivuođain ja čierromin ja vuobaidemin, Esek. 33, 11. Hos. 12, 7; 14, 2.

13. ja gaikodeket din vaimodek ja allet din biktasidadek, ja jorgideket ruoktot Hærra, din Ibmelædek, guvllui! Dastgo son læ arbmogas ja vaibmolađes, gukkagierddavaš ja rigges arkalmastemvutti, ja son gatta dam, mi læ baha. 2 Mos. 34, 6 j. n. v. Salm. 86, 5. 15; 103, 8 j. n. v. 145, 8 j. n. v. Jon. 4, 2.

14. Gi dietta? Son væjaši jorgidet ja gattat ja diktet buristsivdnadusa baccet maŋŋasis, borramušoaffara ja jukkamušoaffara Hærrai, din Ibmeli. Jon. 3, 9. Joel 1, 9. 13.

15. Čuojaldattet basunin Sion alde, basoteket borakættaivuođa, čurvvot hægja-čoagganæme! 1, 14.

16. Čokkijeket albmuga, basoteket čoagganæme, čokkijeket vuorrasid, buktet ucca manačid čoakkai ja sin, guđek njammek ædnečiǯǯid! Irgge mannus olgus su gammarestes, ja moarsse su moarsegammarestes!

17. Ouddafæskara ja altara gaskast galggek papak, Hærra balvvalægjek, čierrot ja cælkket: Sæste dadde, Hærra, du albmugad, ja ale adde du arbad hæppašuttujubmai, nuft atte bakenak rađđijek dam bagjel! Manne galggek si cælkket albmugi gaskast: Gost læ sin Ibmel? 1, 9. Salm. 42, 4. 11; 79, 10; 115, 2. Mik. 7, 10.

18. De šadda Hærra angeren su ædnames diti, ja son sæsta su albmuges.

19. Ja Hærra vasted ja cælkka su albmugasas: Gæča, mon saddim digjidi gornid ja vine ja oljo, ja

di galggabetet daina gallanet; ja im mon aigo šatan æmbo addet din hæppašuttujubmai bakeni gaski.

20. Ja su*, gutte læ davven boattam, aigom mon agjet din lutte gukkas erit ja vuojetet su erit goikke ja avddem ædnami, su njunošvæga nuortta-appai ja su maŋošvæga orjiš appai, ja su hagja galgga bagjanet, su bačča hagja galgga bagjanet; dastgo stuora dagoid læ son riebmam dakkat.

*vašalaǯa; Jer. 1, 13 j. n. v. 4, 6.

21. Ale bala, don ænam! Avvod ja læge ilost! Dastgo stuora dagoid læ Hærra dakkam.

Sir. 50, 29.

22. Allet bala, di mæce spirik! Dastgo mæce guottombaikek runodek, muorra šaddad su šaddoides, fikunmuorra ja vidnemuorra addeba sodno famosga.

1, 12. 20. 3 Mos. 26, 4. 20.

23. Ja di, Sion manak, avvodeket ja illodeket Hærra, din Ibmelædek, siste! Dastgo son adda digjidi oapatægje vanhurskesvutti; ja de vuolgat son arve vuolas digjidi, arra arve ja maŋŋe-arve, algost*.

5 Mos. 18, 15 j. n. v. Es. 42, 1 j. n. v. Rom. 3, 21 j. n. v. 3 Mos. 26, 4. 5 Mos. 11, 14. *3, 1.

24. Ja raidnimbaikek divvek gornin, ja boččemgarek golggek bagjel vinest ja oljost.

Sanel. 3, 10.

25. Ja mon mavsam digjidi daid jagid, maid lađaidægje borai, njoallo ja gardde ja jursse, mu stuora soattevækka, maid mon vuolgatim din vuostai.

1, 4.

26. Ja borrat galggabetet di ja gallanet ja ramedet Hærra, din Ibmelædek, nama, gutte læ mænnodam ovdulaǯat dinguim; ja mu almug i galga šaddat hæppad vuollai agalaǯat.

Salm. 31, 22.

27. Ja di galggabetet dovddat, atte mon læm gasko Israela, ja atte mon læm Hærra, din Ibmel, ja i æra oktage; ja mu almug i galga šaddat hæppad vuollai agalaǯat.

Es. 46, 9.

3. Kapittal.

Profeta einosta, atte dastmaŋŋel galgga Bassevuoigŋa golgatuvvut buokai bagjeli, sikke olbmabæle ja nissonbæle, sikke boarrasi ja nuorai, sikke stuorrasi ja vuollegaǯai bagjeli, ja dat loppadus mærkaša odđa testamenta aige, 1. 2. De son sardno duomo bæive birra ja dai ovdulaš mærkai birra, mak galggek dast ouddal dapatuvvat, ja lopped, atte buokak, guđek læk Hærrast goččujuvvum ja dalle čurvvuk Hærra, galggek bestujuvvut, 3—5. Maŋemusta muittala son dam duomo birra, maid Hærra damanaga bæive galgga 'doallat buok su albmuges vašalaǯai bagjel, 6—22, ja dam Ibmel rika hærvasvuođa birra, mi galgga dam duomo maŋŋel šaddat, 23—26.

1. Ja dapatuvvat galgga dastmaŋŋel, atte mon aigom golgatet mu Vuoigŋam buok oaǯe bagjeli, ja din barnek ja din nieidak galggek profetastallat; din vuorrasak galggek niegoid niegadet, din nuorra olbmak oainatusaid oaidnet;

Es. 44, 3. Esek. 39, 29. Sak. 12, 10. Ap. dag. 2, 16. 17; 8, 17; 10, 44.

2. maidai balvvalegji bagjeli ja balvvalægje nissoni bagjeli aigom mon dain beivin golgatet mu Vuoigŋam.

3. Ja mon aigom dakkat ovdulaš mærkaid albmai ja ædnam ala, varaid ja dola ja suovvabaǯid.

4. Bæivaš galgga nubbastuvvut sævdnjaden, ja manno varran, ouddalgo Hærra stuora ja hirbmadlaš bæivve boatta.

2, 10. 11. Es. 13, 10 j. n. v. Esek. 32, 7.

5. Ja dapatuvvat galgga: Juokkehaš, gutte Hærra nama čuorvvo, galgga batarussi bæssat; dastgo Sion vare alde ja Jerusalem siste galgga læt joavkko batarussi bæssam olbmuin, nuftgo Hærra læ cælkkam, ja dai batarussi bæssam olbmui gaskast galggek dak læt, gæid Hærra goččo. —

Ap. dag. 2, 21. 39. Rom. 10, 13. Obad. 17. v.

6. Dastgo gæča, dain beivin ja dam aige, go mon loapatam Juda ja Jerusalem fanggavuođa,
5 Mos. 30, 3. Jer. 33, 26. Esek. 16, 53. Hos. 6, 11.

7. de aigom mon čokkit buok bakenlaš albmugid ja doalvvot daid vuolas Josafat* vuobmai, ja mon aigom dobbe mannat singuim rievte ouddi mu albmugam ja mu arbbam, Israel, diti, maid si biđgijegje bakenlaš albmugi gaski, ja mu ædnama si juogadegje,
* Josafat maksa: Ibmel dubme; 17. 19. v.

8. ja mu albmuga birra si vuorbbadalle, ja si adde barnača fuora oudast, ja si vuvdde nieida vine oudast ja jukke.

9. Maidai di, Tyrus ja Sidon ja buok Filistea guovlok! Maid dattobetet di must? Aiggobetetgo di mavsatet munji maidege, daihe aiggobetetgo di dakkat munji maidege? Farga, hoapost galgam mon diktet din dago ruoktot gaččat din oividædek ala,

10. di, guđek valdidek mu silbaid ja mu gollid ja doalvoidek mu buoremus davverid din tempelidadek sisa,

11. ja Juda manaid ja Jerusalem manaid vuvdidek di Javan manaidi doaimatam varas sin gukkas erit sin ædnamest.

12. Gæča, mon ravkam sin dam baikest, gosa di lepet sin vuovddam, ja divtam din dago ruoktot gaččat din oividædek ala.

13. Ja mon aigom vuovddet din barnid ja din nieidaid Juda manai gitti, ja si galggek vuovddet sin Sabealaǯaidi, daggar albmugi, mi læ gukken erit; dastgo Hærra læ sardnom.

14. Čurvvot dam bakenlaš albmugi gaski, basoteket soađe, bajas boktet gievraid, diktet buok soatteolbmaid loaidastet ouddan, mannat bajas!

15. Ravddijuššet din gukidædek miekken ja din vidnegarddenibidædek saitten! Hæitok celkkus: Mon læm vægalaš soatte-olmai!
Es. 2, 4. Mika 4, 3.

16. Gaččet ja bottet, buok di bakenlaš albmugak birra buok, ja čoagganeket! Dokko divte don, Hærra, du vægalaǯaidad* vuolas niegjat! *Salm. 103, 20.

17. Bakenlaš albmugak galggek bajasboktujuvvut ja mannat bajas Josafat vuobmai; dastgo dobbe aigom mon čokkat dubmim varas buok bakenlaš albmugid birra buok.
7. v.

18. Geiggijeket čuoppamruovde, dastgo šaddok læk laddam! Bottet, dulbmet, dastgo vidneboččemgarre læ dievva, boččemgarek mannek bagjel, sin bahavuotta læ stuores.
Alm. 14, 15. 18. Matt. 13, 39.

19. Joavkok joavkoi maŋest duomo vuomest! Dastgo lakka læ Hærra bæivve duomo vuomest.
7. v.; 1, 15; 2, 1.

20. Bæivaš ja manno čappodæba, ja nastek ruoktot gessek sin baittemæsek. 2, 10.

21. Ja Hærra galgga gilljot Sionest ja gulatet su jienas Jerusalemest, ja albme ja ænam galggaba doargestet; mutto Hærra læ bataramsagjen su albmugasas ja suogjen Israel manaidi.
Am. 1, 2 j. n. v. 3, 8. Jer. 25, 30. Sanel. 18, 10.

22. Ja di galggabetet dovddat, atte mon læm Hærra, din Ibmel, gutte asam Sion, mu basse varram, alde; ja Jerusalem galgga læt basse, ja vierrasak æi galga šatan æmbo bakkit dam sisa.
Esek. 34, 30. Salm. 68, 17. Obad. 17. v. Jer. 2, 3. Alm. 21, 27.

23. Ja dapatuvvut galgga dam bæive, atte varek galggek goaikkot vinest, ja dievak golggat mielkest, ja buok Juda jogačak golggat čacest; ja aja galgga golgidet Hærra viesost ja laktadet Sittim vuome.
Am. 9, 13. Esek. 47, 1. Sak. 14, 8.

24. Egypten galgga šaddat avddemen, ja Edom šaddat avddem mæccen sin vækkavaldalašvuođa diti Juda manai vuostai, dainago si læk golgatam vigetes varaid sin ædnamestesek.

25. Mutto Juda galgga bissot agalaǯat, ja Jerusalem sogast sokki

26. Ja mon aigom gulatet sin varaid vigetæbmen*, maid mon im læk gulatam vigetæbmen; ja Hærra assa Sion alde.

*daid mavsatedin, Alm. 6, 10; 19, 2. Salm. 9, 12; 74, 2.

Profet Amos.

1. Kapittal.

Amos, muttom Tekoa baiman, gutte profetastalai Ussias ja Jeroboam dam nubbe aige, 1, gulata lossis ja oktasaš Hærra moare duomo, 2. Dat duobmo galgga boattet Damaskus ja Syria bagjeli, 3—5, Filistalaǯai bagjeli, 6—8, Tyrus bagjeli, 9. 10, Edom bagjeli, 11. 12, ja Ammon manai bagjeli, 13—15. Buok dak Israel biras albmugak galggek rangaštuvvut dai værredagoi diti, maid dak læk dakkam Israel vuostai vaše diti, dainago dat læ Ibmel almug.

1. Dak sanek, maid Amos, gutte læi baimani gaskast Tekoast, oini Israel bagjel dain beivin, go Ussias læi Juda gonagas ja Jeroboam, Joas bardne, læi Israel gonagas, guokte jage ædnamdoargastusa ouddal.

7, 14. 2 Muit. 26, 1 j. n. v. 2 Gon. 14, 23 j. n. v. Sak. 14, 5.

2. Son celki: Hærra galgga gilljot Sionest ja gulatet su jienas Jerusalemest, ja baimani guottombaikek galggek moraštet, ja Karmela čokka šaddat goikesen.

Joel 3, 21; 1, 10. Jer. 25, 30.

3. Nuft cælkka Hærra: Damaskusa golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam* ruoktot valddet, dainago si raidnijegje Gilead raidnimruovddegielkaiguim**;

Es. 17, 1 j. n. v. Jer. 49, 23 j. n. v. 2 Gon. 8, 12 j. n. v. 10, 32 j. n. v. 13, 7. *maid mon læm mæredam; 4. 5. v. **2 Sam. 12, 31. Es. 28, 27. 28; 41, 15.

4. mutto mon aigom vuolgatet dola Hasaela vissui, ja dat galgga loapatet Benhadad šloataid,

2, 5. Jer. 49, 27. 2 Gon. 8, 15; 13, 3. 24.

5. ja mon aigom doagjet Damaskusa smarte ja erit hævatet assid Aven vuomest ja dam, gutte doalla rađđimsoabbe, Bet-Edenest; ja Syria almug galgga eritdolvvujuvvut Kiri, cælkka Hærra.

6. Nuft cælkka Hærra: Gasa golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago si eritdolvvu fangaid olles logo mielde, addem varas sin Edom halddoi;

7. mutto mon aigom vuolgatet dola Gasa muvra ala, ja dat galgga loapatet dam šloataid,

8. ja mon aigom erit hævatet assid Asdodest ja dam, gutte doalla rađđimsoabbe, Askalonest, ja mon aigom jorggalet mu giettam Ekron vuostai, ja Filistalaǯai bacatas galgga hævvanet, cælkka Hærra Hærra.

9. Nuft cælkka Hærra: Tyrusa golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago si adde fangaid olles logo mielde Edoma halddoi æige muittam vielljavuođa litto;

2 Sam. 5, 11 j. n. v. 1 Gon. 5, 12.

10. mutto mon aigom vuolgatet

dola Tyrusa muvra ala, ja dat galgga loapatet dam šloataid.

11. Nuft cælkka Hærra: Edoma golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago son doarradalai mikin su vieljas ja havkkadi su vaibmoleđesvuođas, ja su moarre gaikodi alelassi, ja su suttos aimoin bisoti son agalažat;

12. mutto mon aigom vuolgatet dola Temani, ja dat galgga loapatet Bosra šloataid.

1 Mos. 36, 15. Es. 63, 1. Obad. 9. v.

13. Nuft cælkka Hærra: Ammon manai golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago si luddu æppevægje nissonid Gileadest viddedam varas sin ædnamrajesek;

Hos. 14, 1. Jer. 49, 1 j. n. v.

14. mutto mon aigom cakketet dola Rabba muvraidi, ja dat galgga loapatet dam šloataid, soattečuorvvom vuolde soađe bæive, ramadaga siste jorrebiega bæive,

15. ja sin gonagas galgga mannat fanggavutti, son ja su oaivamužak buokakrakkan, cælkka Hærra.

2. Kapittal.

Profeta gulat Hærra rangaštusa Moab bagjel sæmmalagaš værredagoi diti, 1—3, Juda bagjel, dainago dat læ bagjelduolbmam Hærra laga, ja erinoamačet dam æppe-ibmelbalvvalusa diti, 4. 5, ja maŋemusta Israel (dam loge sokkagodde) bagjel; son muittala dai hirbmadlaš suddoi ja baha dabi birra, mak rađđijek dam gaskast, 6—8, vaiko Hærra læ čajetam dasa stuora buoredagoid, 9—12, ja son aitta garra atestusain, mast i oktage galga mattet vælttat, 13—16.

1. Nuft cælkka Hærra: Moaba golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago dat boldi Edom gonagasa davtid galkkan; Jer. 48, 1 j. n. v.

2. mutto mon aigom vuolgatet dola Moabi, ja dat galgga loapatet Kerijot šloataid, ja Moab galgga jabmet soatte-šlama siste, soattečuorvvoma vuolde, basuna čuogjam vuolde,

3. ja mon aigom erit hævatet duobmara dam gaskast, ja buok dam oaivamužaid aigom mon goddet oktanaga suina, cælkka Hærra.

4. Nuft cælkka Hærra: Juda golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago si bagjelgečče Hærra laga æige doallam su bakkomid, ja sin giellasak*, mai maŋest sin vanhemak legje vagjolam, čagjedatte sin;

*d. l. æppe-ibmelak.

2 Mos. 32, 1 j. n. v. 4 Mos. 25, 1 j. n. v. Duob. 2, 12 j. n. v.

5. mutto mon aigom vuolgatet dola Judai, ja dat galgga loapatet Jerusalema šloataid.

6. Nuft cælkka Hærra: Israela golma værredago diti ja njælje diti im mon aigo dam ruoktot valddet, dainago si vuvddek vanhurskasa ruđai oudast ja vaivaša gamabara oudast, 8, 6.

7. si, guđek huovvedek ædnam muolda maŋŋai dai vuollegažai oaive alde ja bodnjek lojes olbmui gæino; ja olmai ja su ačče mannaba ovtag nieida lusa æppebasotet mu basse nama,

8. ja panteduvvum biktasi alde si njanggajek juokke altar guorast, ja vine, maid si læk sakkon valddam, jukkek si sin Ibmelæsek viesost.

2 Mos. 22, 26 j. n. v. 5 Mos. 24, 12 j. n. v.

9. Ja mon hævatim almake Amoritalaža sin muođoi oudast, su, gæn allodak læi nuftgo sedermuorai allodak, ja gutte læi nanos nuftgo aikak, ja mon duššadim su šaddoid bajeld ja su ruottasid vuoleld,

Josv. 24, 8. 11 j. n. v.

10. ja mon dolvvum din bajas Egypten ædnamest, ja mon oapestim din mæcest njællje loge jage, vai di valdašeidek Amoritalažai ædnama oabmenædek,

5 Mos. 8, 2 j. n. v.

11. ja mon čuoǥaldattim barnid din gaskast profetan ja nuorra olbmaid din gaskast Nasirealaǥǥan: Igo dat læk nuft, di Israel manak? cælkka Hærra.

4 Mos. 6, 2 j. n. v. Duob. 13, 5.

12. Mutto di satidek Nasirealaǥaid jukkat vine, ja profetaid gildidek di ja celkidek: Epet di galga profetastallat.

Duob. 13, 4. 14. Am. 7, 12 j. n. v. Mik. 2, 6.

13. Gæča, mon aigom njuvddet din vuolas, nuftgo vavdna, dievva gordnegipoin, njuvdda,

14. ja bataramsagje galgga javkkat dam falest, ja dat gievrra i galga bigjat famoid su gievrravuottasis, ja dat vægalaš i galga gagjot su hægas, Jer. 25, 35.

15. ja dat, gutte adna davge, i galga bittet, ja dat, gutte læ falle julgidesguim, i galga gagjot su hægas, ja dat, gutte ride hæsta alde, i galga gagjot su hægas,

16. ja dat, gutte læ jalomus vægalaǥai gaskast, galgga bataret alasen dam bæive, cælkka Hærra.

3. Kapittal.

Hærra læ valljim Israel buok albmugi ouddali; damditi aiggo son maidai rangaštet dam buok dam suddoi diti, 1—2. Profetast læ vuoiggadvuotta gulatet dasa rangaštusa, ige son mate dam gulatkættai guođđet, dainago Hærra goččom læ vuostaičuoǥǥomættom, 3—8. Son gaibed bakenid čoagganet duođaštægjen Samaria værredagoi birra, 9. 10. Dai værredagoi diti galggek vašalaǥak juokke guovlost boattet Israel bagjeli, nuft atte duššegarvvak sist galggek bestujuvvut, ja dam æppe-ibmelaltarak ja hærvas šloatak galggek duššaduvvut, 11—15.

1. Gullet dam sane, maid Hærra læ sardnom din bagjel, Israel manak, obba dam sokkagodde bagjel, maid mon læm bajasdolvvom Egypten ædnamest:

2. Duššе din læm mon dovddam* buok ædnam sokkagoddin; damditi aigom mon din ocatallat buok din værredagoi diti.

5 Mos. 4, 34. 20. 8. *Hos. 13, 5.

3. Vaǥǥebago guovtes ovtast, muđoigo soai læba dam arvvalam goabbag guiminæsga?

4. Gilljogo legjon vuovdest, muđoigo dast læ salaš? Gulatago nuorra legjon su jienas su biejostes, muđoigo dat læ darvetam juogamaid?

5. Gaččago lodde gilli, ædnam alde, muđoigo læ mikkege gielaid bigjujuvvum dam ouddi? Rottašuvvago giella ædnamest bajas, muđoigo dat darvet juogamaid?

6. Daihe čuojatuvvugo basunin gavpugest, ige almug suorggana? Daihe dapatuvvago likkotesvuotta gavpugest, muđoigo Hærra læ dam dakkam? Es. 31, 2.

Vaid. 3, 37 j. n. v. Mik. 1, 12.

7. Dastgo Hærra Hærra i daga maidege, ærrebgo son læ almostattam su čiegos rađes su balvvalegjidasas, profetaidi. Alm. 1, 1.

8. Legjon gilljo, gi i galgaše ballat? Hærra Hærra sardno, gi i galgaše profetastallat? Jer. 20, 7.

9. Čurvvot dam Asdod šloatain ja Egypten ædnama šloatain ja celkket: Čoagganeket Samaria vari ala ja geččet dobbe ollo moivvašume dam gasko ja givsedemid dam siste!

10. Ja æi si dieđe dakkat, mi vuoiggad læ, cælkka Hærra, si, guđek čobmijek vækkavalde ja hævatusa davverid sin šloataidasasek.

11. Damditi, nuft cælkka Hærra Hærra: Vašalaš*, — ja vela birra buok ædnama! Ja son galgga vuolas nordastet dust du famo, ja du šloatak galggek speggjujuvvut. *galgga boattet.

12. Nuft cælkka Hærra: Nuftgo baiman gagjo legjona njalmest guokte njecakasa daihe bælljeliggo, nuft galggek Israel manak gagjujuvvut, si, guđek læk čokkamen Samariast bænka čiegast ja damasklađđe-boalstari alde. 6, 4.

13. Gullet ja duođašteket Jakob vieso vuostai, cælkka

Hærra Hærra, alme vægai Ibmel:
14. Dam bæive, go mon ocatalam Israela dam værredagoi diti, de aigom mon ocatallat Betel altarid, ja altar čoarvek galggek eritčuppujuvvut ja gaččat ædnami,
Hos. 10, 15.
15. ja mon aigom cuovkas časket dalvvevieso oktanaga gæsseviesoin, ja elefantabadne-viesok galggek hævvanet, ja ædnag viesok javkkat, cælkka Hærra.

4. Kapittal.

Samaria bagjelmæralaš nissonak, gæi diti dak vaivašak givseduvvek, galggek hæpadlaš lakai erit dolvvujuvvut fanggan, 1—3. Israel bissus fal æppe-ibmelbalvvalusastes, man diti Hærra juo ovta gærde nubbe gærde maŋest ja garrasæbbut ja garrasæbbut læ rangaštam dam, mutto Israel i læk daggo bokte sattujuvvum jorggalussi, 4—11. Dat fertte dal læt garves mannat dam buokvægalaš ja buokdiette Hærra oudald, gutte aiggo boattet doallam diti duomo dam bagjel, 12. 13.

1. Gullet dam sane, di Basana gusak, guđek lepet Samaria vare alde, di, guđek givsedepet daid hæjoid, guđek cuvkkebetet daid vaivašid, guđek cælkkebetet din hærraidasadek: Doaimat dadde deiki, vai mi oažžop jukkat!
2. Hærra Hærra læ vurdnom su bassevuođas bokte: Gæča, bæivek bottek din bagjeli, go di galggabetet eritgessujuvvut rokiguim ja din maŋemuš bacatas vuoggaiguim,
3. ja muvrrarakkami čađa galggabetet di mannat olgus, juokkehaš njuolgga ouddasis, ja di galggabetet suppijuvvut šloata* sisa, cælkka Hærra.
*vuoittohærra šloata sisa.
4. Mannet Beteli ja suddodeket, Gilgali ja suddodeket sagga, ja buktet juokke iđđeda din njuovvamoaffaridadek, juokke goalmad bæive din logadasaidædek,
Hos. 4, 15; 12, 12. 5 Mos. 14, 28.
5. ja diktet suvrroduvvum laibe suova bajas bagjanet nuftgo gitosoaffara ja čurvvot æktodatolaš oaffarid, dieđeteket dam! Dastgo daggaražaid di dakkabetet mielastædek, di Israel manak, cælkka Hærra Hærra.
3 Mos. 2, 11. Mika 2, 11.
6. Ja mon læm almake addam digjidi buttes banid buok din gavpugin ja laibe vagjegvuođa buok din baikin; mutto epet di læk jorggalam ječaidædek mu guvllui, cælkka Hærra.
Hos. 7, 10. Hagg. 2, 17.
7. Ja mon læm almake doallam dist arve, dallego vela ain legje golbma mano lajoi aiggai, ja læm diktam arvvet nubbe gavpuga bagjeli, dam bodda go mon im diktam arvvet nubbe bagjeli; nubbe bitta oažoi arve, ja nubbe bitta, man ala i arvvam, goikai,
1 Gon. 17, 1. Jer. 14, 4.
8. ja guokte, golbma gavpuga vagjolegje ovta gavpugi jukkam varas čace ja æi almake gallanam; mutto epet di læk jorggalam ječaidædek mu guvllui, cælkka Hærra.
Jer. 14, 3.
9. Mon læm časkam din gorni guorbbamin ja astamin, din ædnaggærddasaš gilvagardid ja vidnegardid ja fikunmuoraid ja olljomuoraid loapategje rasselokkok; mutto epet di læk jorggalam ječaidædek mu guvllui, cælkka Hærra.
5 Mos. 28, 22. 38. Hagg. 1, 11; 2, 17. Joel 1, 4.
10. Mon læm vuolgatam rottodavda din gaski Egypten lakai, mon læm mikin goddam din nuorra olbmaid, sæmma aige go din hæstak darvetuvvujegje, ja mon diktim din soattesidai bačča haja bagjanet bajas din njunidi; mutto epet di læk jorggalam ječaidædek mu guvllui, cælkka Hærra.
2 Mos. 9, 3.
11. Mon læm duššadam gavpugid din gaskast, nuftgo Ibmel duš-

šadi Sodoma ja Gomorra, ja di šaddaidek nuftgo radde, mi læ gagjujuvvum dolast; mutto epet di læk jorggalam ječaidædek mu guvllui, cælkka Hærra.

1 Mos. 19, 24. 25. 5 Mos. 29, 23. Hos. 11, 8.

12. Damditi aigom mon duina dakkat nuft*, Israel! — Dađemielde go mon aigom dam duina dakkat, de rakad ječad gavnadet du Ibmelinad, Israel!

*2, 13 j. n. v. 3, 11 j. n. v. 4, 2 j. n. v.

13. Dastgo gæča, son, gutte rakad varid ja sivdned biega ja dieđet olbmui, mi su jurda læ, gutte dakka iđđedes roađđe sævdnjadassan ja duolbma ædnam dievai alde, — Hærra, alme vægai Ibmel, læ su namma. 5, 8.

5. Kapittal.

Profeta lavllogoatta vaiddaluslavllaga Israel boatte hævo bagjel ja cælkka, atte ænas oasse albmugest galgga hævvanet, 1—3. Dat galgga dapatuvvat, dainago Israel i læk jægadam Hærra nævvaga, atte dat galgga su occat ja æppe-ibmelbalvvalusast erit hæittet, mutto duolbma vuoiggadvuođa julgides vuollai alma balakættai sust, dam buokvægalaš Ibmelest, ja su vuostaičuoǥǥomættom duomoin, ja dainago dat læ vaibmoladesmættom dai vaivaši vuostai, 4—12. I abot galle sardnedet daggar baha aige, go dal læ; almake fertte profeta nævvot albmuga barggat vanhurskesvuođa ala; væjaši dat dalle gavdnat armo Ibmel lutte ja vælttat hævvanæmest. Buok dam diti, maid dat dassači læ suddodam, aiggo Hærra dam ocatallat ja dævddet dam morrašin ja vaiddalemin, 13—17. Profeta čuorvvo vuoi Israel bagjel, mi alma Hærra bæive suorggadlašvuođa vigokættai gaibed dam boattema, dorvastedin su olgoldas, guoktelaš ibmelbalvvalusas ala. Hærra i dokkit dam, mutto galgga diktet buok erit rottijægje ja hævatægje duomo boattet albmuga bagjeli, mi mæcest juo læ æppe-ibmelid balvvalam ja dal galgga dolvvujuvvut ædnamestes gukkas erit, 18—27.

1. Gullet dam sane, vaiddaluslavllaga, maid mon lavllogoađam din bagjeli, o Israel viesso!

2. Son læ gaččam, i galga šatan æmbo čuoǥǥelet, Israel nieidda; son læ vuolasbalkestuvvum su ædnames ala, i læk oktage, gutte su čuoǥaldatta.

3. Dastgo nuft cælkka Hærra Hærra: Dam gavpugest, mast duhat mannek olgus, galggek čuođe baccet, ja dast, mast čuođe mannek olgus, galggek loge baccet Israel vissui.

4. Dastgo nuft cælkka Hærra Israel vissui: Occet muo, de galggabetet di ællet! 1 Muit. 28, 9.

5. Allet oca Betela ja allet boađe Gilgali ja allet vagjol rasta Beersebai! Dastgo Gilgal galgga eritdolvvujuvvut ja Betel šaddat varnotesvutti. Hos. 4, 15.

6. Occet Hærra, de galggabetet di ællet! Muđoi galgga son boattet Josef vieso bagjeli nuftgo dolla, ja dat galga loapatet, ige Betelest læk oktage, gutte dam časkad!

Es. 55, 6. Hos. 8, 14. Am. 3, 14.

7. Si, guđek nubbastuttek vuoiggadvuođa bačča urtasen ja suppijek vanhurskesvuođa ædnami!

6, 12. Es. 5, 20.

8. Son, gutte sivdneda rovgo ja skipaid ja nubbastutta jabmem suoivvana iđeden ja sevnjudatta bæive igjan, son, gutte ravkka abe čacid ja golgat daid ædnam bagjeli, — Hærra læ su namma!

Job 9, 9; 38, 31. Salm. 104, 20. Am. 9, 6. 1 Mos. 7, 17.

9. Son, gutte dikta hævatusa aldagastet ouddan dam gievra vuostai ja hævatusa boattet nana ladne bagjeli!

10. Si vašotek portast dam, gutte ranggo, ja dam, gutte sardno laittemættoset, fastašek si.

Es. 29, 21.

11. Damditi, dainago di duolbmobetet dam vaivaša ja valddebetet gornid sust værron, de lepet di galle huksim viesoid čuppujuvvum geđgin, mutto epet di galga dai siste assat, de lepet di galle gilvvam havskajis vidnegardid,

mutto epet di galga jukkat dai
vine. Sanel. 22, 16.
Sef. 1, 13. 5 Mos. 28, 39.
12. Dastgo mon dieđam dam:
Ædnag læk din bagjelduolbmamak,
ja ollo din suddok; di atestepet
dam vanhurskasa, vuostaivaldde-
betet soabatus-ruđaid ja bodnjabe-
tet vuoiggadvuođa daidi vaivašidi
portast. 2 Mos. 23, 6.
13. Damditi, dat, gutte læ jier-
malaš, son orro javotaga dam aige;
dastgo dat læ bahas aigge.
14. Bivddet dam, mi læ buorre,
ja allet dam, mi læ baha, vai di
oažžobetet ællet, ja nuft lekus
Hærra, alme vægai Ibmel, din-
guim, nuftgo di lepet cælkkam.
Salm. 97, 10. Rom. 12, 9.
15. Vašoteket dam, mi læ baha,
ja rakisteket dam, mi læ buorre,
ja diktet rievte bissot nannoset
portast! Daidaši Hærra, alme væ-
gai Ibmel, læt Josef bacatassi
arbmogas. Salm. 34, 15.
Es. 1, 16. Joel 2, 13 j. n. v.
16. Damditi, nuft cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel, Hærra: Buok
balggai alde galgga læt vuobai-
dæbme, ja buok gæinoi alde galgga
celkkujuvvut: Vuoi, vuoi! Ja bæld-
dobargge galgga goččujuvvut mor-
raši, ja sigjidi, guđek læk čæpek
morašlavllagidi, galgga čurvvujuv-
vut: Vuobaideket! Jer. 9, 17 j. n. v.
17. Ja buok vidnegardi siste
galgga læt vuobaidæbme; dastgo
mon aigom mannat gasko du čađa,
cælkka Hærra. 2 Mos. 12, 12.
18. Vuoi sigjidi, guđek haliduv-
vek Hærra bæive maŋŋai! Maid
aiggobetet di dalle dakkat Hærra
beivin? Dat læ sævdnjadas ja i
čuovggadas,
Mal. 2, 17. Jer. 30, 7. Joel 2, 2.
19. dego go muttom batara leg-
jona oudast, ja guovčča boatta su
vuostai, ja son boatta sisa su vis-
susis ja dorje su gieđas sæine
vuostai, ja gærmaš gaskesta su.
Jer. 48, 44. Am. 9, 3.
20. Igo Hærra bæivve læk sævd-
njadas ige čuovggadas, moskovuotta
ja alma baittemtaga?
21. Mon vašotam, bagjelgæčam
din basse beivid, ja im mon liko
din hægja-čoaggalmasaidi;
Es. 1, 11 j. n. v. Jer. 6, 20. Mal. 2, 3.
22. dastgo vaiko di vela oaffa-
ruššabetet munji boalddemoaffarid
ja borramušoaffarid, de im mon
almake liko daidi, ja din buoides
galbi gitosoaffaridi im mon gæča.
Jer. 14, 12. Hos. 8, 13. Salm. 50, 8 j. n. v.
51, 18 j. n. v.
23. Gaida erit must du lavlla-
gidad šlamain! Du harpai čuoja-
tæme im mon aigo gullat.
24. Mutto duobmo galgga šav-
vat ouddan nuftgo čacek, ja van-
hurskesvuotta nuftgo alelassi golg-
ge jogaš.
25. Lepetgo di buktam munji
njuovvamoaffarid ja borramušoaffa-
rid mæcest njællje loge jage, o
Israel viesso? Ap. dag. 7, 42 j. n. v.
26. Epet, mutto di lepet guod-
dam din gonagasadek* goađe ja
din govaidædek luove, din Ibme-
lædek naste, maid di læidek dak-
kam aldsesædek. *d. l. Molok.
27. Ja mon aigom eritdoalvvot
din fanggavutti dobbeli Damaskusa,
cælkka son, gæn namma læ Hærra,
alme vægai Ibmel. 4, 13.

6. Kapittal.

Profeta čuorvvo vuoi dam rigges ja buoredilalaš Israel oagjebas oaivamužžai bagjel Jerusalemest ja Samariast, guđek æi dato jakket, atte duobmo læ lakka, givsedek daid hæjoid ja ellek bagjelmæ-ralažžat, alma jurdaškættai albmuga lak-kanægje hævvanæme ala, 1—6. Son gulat Israeli, atte Hærra rangaštussan dam ibmelmættomvuođa diti aiggo diktet vierro albmuga, maid dat buok famoines i mate vuostaičuožžot, boattet dam bag-jeli, givsedet dam garraset, duššadet dam rika ja doalvvot dam dam ædnamest erit, 7—14.

1. Vuoi daidi oagjebasaidi Sion
alde ja daidi moraštkættes olbmuidi

Samaria vare alde, daidi allanalagidi dam bajemuš albmuga gaskast, gæi lusa Israel viesso boatta!

2 Mos. 19, 5. 5 Mos. 4, 6 j. n. v. 33, 29. 2 Sam. 7, 23. Duob. 4, 5.

2. Mannet rasta Kalni ja gečćet, ja mannet dobbe dam stuora Hamati, ja nigjet vuolas Filistalažai Gati! Juogoson dak læk buorebuk go dak rikak, daihe sin ænam stuoreb go din ænam?

1 Mos. 10, 10. 4 Mos. 34, 8. 2 Gon. 18, 34.

3. Di, guđek agjebetet dam baha bæive gukkas erit ja lagadepet aldsesædek vækkavalde saje*, —

5, 18; 9, 10. Esek. 12, 27. *epet di dato maidege gullat rangaštusbæive birra, ja almake diktebetet di vækkavalde ja værrevuođa rađđit gaskastædek.

4. dak, guđek vællajek elefantabadnebænkai alde ja ranggajek sin oađđemsajinæsek, ja guđek borrek labbaid ælost ja galbid buoiddodamrindin, 3, 15.

5. guđek lavlluk joavddelas lavllagid harpa suobmani ja læk hutkam aldsesæsek stranggačuojanasaid nuftgo David, Es. 5, 12.

6. guđek jukkek vine littin ja vuiddek ječaidæsek buoremus oljoin, mutto æi læk morrašest Josef vahaga diti.

7. Damditi galggek si dal vagjolet erit ædnamest dai eritvagjolegji njunnošest, ja sin gagja, guđek ranggamen læk, galgga nokkat.

8. Hærra Hærra læ vurdnom ješječas bokte, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Mon fastašam Jakoba čævllaivuođa ja vašotam su šloataid, ja mon aigom luoittet gavpuga ja buok, mi dam siste læ.

9. Ja dapatuvvat galgga, jos loge olbma baccek ligas ovta viesost, de si galggek jabmet.

10. Ja olbma lagamuš fuolkke, gutte galgga su boalddet*, galgga valddet su davtid viesost olgus guoddem varas, ja son galgga dasa cælkket, gutte læ vieso siskemuš loavkost: Velago læ oktage du lutte? Ja son galgga cælkket: I, i oktage! De son galgga cælkket: Oro javotaga! Hærra namma i oažo bægotuvvut!

* dainago dai jabmi ædnagvuođa diti (8, 3) vægjemættom læ daid havddadet.

11. Dastgo gæča, Hærra gočćo, ja dat stuora viesso časkujuvvu, nuft atte dat gačča moallon, ja dat ucca visuš, nuft atte dat gaikkana.

12. Ruttekgoson hæstak bavte mielde, daihe jorggujuvvugo dat vuovsaiguim? — go di lepet nubbastuttam vuoiggadvuođa mirkkošaddon ja vanhurskesvuođa šaddo bačča urtasen, 5, 7. Hos. 10, 4.

13. Di, guđek illodepet dam diti, mi i læk mikkege, guđek cælkkebetet: Æpgo mi læk min gievrravuottamek bokte fidnim aldsesæmek valde?

14. Dastgo gæča, mon čuožaldattam ovta albmuga din vuostai, Israel viesso, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja si galggek bakkit din Hamat guovlo ædnamest gidda dam avddem mæce jogača ragjai.

2 Gon. 14, 25.

7. Kapittal.

Profeta oaidna guokte oainatusa; dat oudeb mærkaša, atte Hærra aiggo aibas hævatet Israela, ja dat maŋeb, atte son aiggo sæmma lakai mænnodet Israelin ja buok albmugiguim. Profeta dakka goabbašagai oainatusai siste su oudastrokkuses bokte, atte Hærra sæsta su albmuga, 1—6. Dastmaŋŋel oaidna son goalmad oainatusa, mi maidai mærkaša Israel hævvanæme. Dam siste gulat Hærra sudnji, atte i son aigo šat æmbo dam sæstet, mutto duššadet dam æppeibmeli basse baikid ja diktet Jeroboam vieso hævvanet mieke bokte, 7—9. Betel pappa, Amasja, guoddala Amosa Jeroboami ja i dato gierddat, atte son profetastalla Israel ædnamest; profeta cælkka sudnji, atte Hærra dam varas læ goččom su, ja gulat Hærra rangaštusa Amasja ja su vieso bagjeli, 10—17.

1. Daggaražaid divti Hærra Hærra muo oaidnet: Gæča, de læi

muttom, gutte rakadi rasselokkoid, go ratta fast algi boccidet, ja gæča, ratta læi gonagasa rasselagjim maŋŋel.

2. Ja de dapatuvai, go dak legje gærggam borramest ædnama urttasid, de mon celkkim: Hærra Hærra, adde juo andagassi! Moft galgga Jakob mattet bissot? Dastgo son læ ucce.

3. Hærra gađai dam. I dat galga dapatuvvat, celki Hærra. 1 Mos. 18, 26. 2 Mos. 32, 14.

4. Daggaraʒaid divti Hærra Hærra muo oaidnet: Gæča, Hærra Hærra ravkai dola rangaštam diti, ja dat loapati dam stuora čaccečiegŋalasa, ja dat loapati arbbe-oase.

5. De mon celkkim: Hærra Hærra, hæite juo erit! Moft galgga Jakob mattet bissot? Dastgo son læ ucce. 4 Mos. 11, 2.

6. Hærra gađai dam. I datge galga dapatuvvat, celki Hærra Hærra.

7. Daggaraʒaid divti son muo oaidnet: Gæča, Hærra čuoʒoi cæggo muvra alde, ja su gieđast læi lagjolodda.

8. Ja Hærra celki munji: Maid don oainak, Amos! Ja mon celkkim: Lagjolodda. Ja Hærra celki: Gæča, mon aigom adnet lagjolodda gasko mu albmugam Israel gaskast; im mon aigo šatan æmbo bissot mannamest dam suddo mæddel. 2 Gon. 21, 13. Es. 34, 11.

9. Ja Isaka dievak galggek duššaduvvut, ja Israela basse baikek gaččat moallon, ja mon aigom čuoʒʒelet Jeroboam vieso vuostai mikin. 2 Gon. 17, 23; 15, 10. 12. Hos. 1, 3.

10. De vuolgati Amasja, Betela pappa, sane Jeroboami, Israel gonagassi, ja cælketi: Amos læ rakadam rađedagaga du vuostai Israel vieso gasko; ænam i mate gierddat buok su sanid. Jer. 38, 4.

11. Dastgo nuft læ Amos cælkkam: Jeroboam galgga jabmet mieke bokte, ja Israel galgga erit dolvvujuvvut su ædnamestes.

12. Ja Amasja celki Amosi: Don oaidne! Vuolge erit, batar don Juda ædnami ja bora dobbe du laibad, ja dobbe oaʒok don profetastallat!

13. Mutto Betelest ik don galga šatan æmbo bissot profetastallamest; dastgo dat læ gonagasa basse baikke, ja dat læ rika viesso.

14. De vastedi Amos ja celki Amasjai: Im mon læk im profeta imge profeta bardne*, mutto oabmegæčče ja muttom, gutte čoaggam morbærfikunid.

*d. l. mattajægje; 1 Gon. 20, 35. 2 Gon. 2, 3. 5. 7.

15. Mutto Hærra valdi muo ælo lutte erit, ja Hærra celki munji: Vuolge, profetastala mu albmugi Israeli!

16. Ja dal, gula Hærra sane! Don cælkak: Ik don galga profetastallat Israela vuostai ikge sardnedet Isaka vieso vuostai. Mika 2, 6.

17. Damditi, nuft cælkka Hærra: Du akka galgga furrušet gavpugest, ja du barnek ja du nieidak galggek gaččat mieke oudast, ja du ædnamoasse galgga jukkujuvvut mittobaddin, ja don ješ galgak jabmet buttesmættom ædnami, ja Israel galgga erit dolvvujuvvut su ædnamestes.

8. Kapittal.

Amos oaidna ođđa oainatusa, mi mærkaša, atte Israel læ dubmim muddost, ja dam loappa læ boattam, nuft atte holvvom dai ollo goddujuvvumi diti galgga šaddat dam avvodæme sagjai, mi dal læ šloatain, 1—3. Dai riggasi vaibmolađesmættomvuođa, hanesvuođa ja betolašvuođa diti galgga Hærra fakkistaga diktet garra oasetesvuođa ija boattet ædnam bagjeli ja nubbastuttet albmuga ilo stuoremus morašen, 4—10. Dam aige galggek si, guđek dal balvvalek æppe-ibmelid, sin stuora hæđestæsek angeret occat Hærra

sane, mutto æi galga dam gavdnat, ja si galggek hævvanet sin varnotesvuottasæsek, 11—14.

1. Daggaraʒaid divti Hærra Hærra muo oaidnet: Gæča, de læi væddelitte, man siste legje laddam šaddok.

2. Ja son celki: Maid don oainak, Amos? Ja mon celkkim: Ovta væddelitte, man siste læk laddam šaddok. De celki Hærra munji: Loappa læ boattam mu albmugi Israeli; im mon aigo šatan æmbo bissot mannamest dam suddo mæddel.

3. Ja šloata lavllagak galggek šaddat holvasen dam bæive, cælkka Hærra Hærra; ollo læk dak jabma gorodak, buok baikidi dak balkestuvvujek jaskadvuođa siste.

4. Gullet dam, di, guđek vainotepet njiellat dam vaivaša ja loapatet daid lojes olbmuid ædnamest,

5. cælkededin: Goas læʒʒa ođđa manno nokkam, vai mi bæssap vuovddet gornid, ja sabbat, vai mi bæssap rabastet gordnevuorkaid dakkam varas efa uccen ja sekela stuoresen ja dakkam varas viekkaga værre-viekkagen,
Neh. 10, 31; 13, 15. Jer. 17, 22.

6. vai mi bæssap oastet hæjoid ruđai oudast ja dam vaivaša gamabara oudast ja vuovddet gordnesuopatasaid? 2, 6.

7. Hærra læ vurdnom Jakob čævllaivuođa bokte: Im mon galga agalaš aiggai vajaldattet buok sin dagoid. 6, 8.

8. Igo ænam galga damditi doargestet, ja juokkehaš, gutte dam alde assa, moraštet, ja obba ænam bagjanet nuftgo dædno ja bavddaset ja coakkot nuftgo Egyptena dædno? 9, 5.

9. Ja dapatuvvat galgga dam bæive, cælkka Hærra Hærra, de aigom mon diktet bæivača luoittadet gaskabæive ja sevnjudattet ædnami čuvggis bæivveg.

10. Ja mon aigom nubbastuttet din basse beivid morašen ja buok din lavllagid vuobaidæbmen, ja mon aigom buktet sæka buok alemi bagjeli ja dakkat juokke oaive baljesen; ja mon aigom dakkat albmuga aive morašen, nuftgo aidnoriegadam barne diti, ja dakkat dam loapa nuftgo bačča bæivven.
Tob. 2, 6. 1 Makk. 1, 41. Jer. 6, 26. Sak. 12, 10.

11. Gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra Hærra, go mon vuolgatam nælge ædnami, im nælge laibe maŋŋai imge goiko čace maŋŋai, mutto Hærra sanid gullama maŋŋai. 1 Sam. 3, 1.

12. Ja si galggek birra vagjolet abe rajest abe ragjai ja davven nuortas; si galggek mannat birra occam varas Hærra sane, mutto æi si galga dam gavdnat.

13. Dam bæive galggek dak čabba nieidak ja dak nuorra olbmak vuoimetuvvat goiko diti,

14. si, guđek vurdnuk Samaria suddo* bokte ja celkkek: Nuft duođai go du Ibmel ælla, Dan, ja nuft duođai go Beerseba vierro ælla! Ja si galggek gaččat ja æi galga šatan æmbo čuoʒʒelet.
*æppe-ibmel; 5 Mos. 9, 21. 1 Gon. 12, 29. Am. 5, 5.

9. Kapittal.

Profeta oaidna vela ovta oainatusa, mi mærkaša, atte Hærra galgga hævatet obba Israel (dam loge sokkagodde ja Juda). I mikkege galga mattet gagjot sin Hærra gieđast, dastgo son læ dat buokvægalaš Ibmel ja mailme duobmar, ja Israel læ šaddam bakeni lakasaʒʒan. I dat galga almake aibas duššaduvvut; dušše dat æppe-oskolaš ja ibmelmættom joavkko galgga hævvanet, mutto i oktage ibmelbalolaš galga lapput, 1—10. Duomo maŋŋel galgga Hærra Messias siste čuoʒaldattet David gaččam vieso, ja su vuollai nuftgo gonagasas vuollai galgga Ibmel almug čoagganet, bakenak galggek šaddat su rika latton, ja Hærra buristsivdnadus valljogasat šaddat dam rika lattoidi oassen, 11—15.

1. Mon oidnim Hærra čuoǯǯo-
men altar alde, ja son celki:
Časke baǯǯeboaloid, nuft atte uk-
salasak doargestek, ja cuvkke daid
vuolas sin buokai oivi ala, ja sin
maŋemuš bacatasa aigom mon god-
det mikin; i galga oktage bata-
rægje sist erit bæssat, ige oktage
batarussi bæssam olmuš sist bes-
sujussi bæssat.
2. Jos si gaikkuk jabmi aimo
sisa, de galgga mu gietta vieǯǯat
sin dobbe erit, ja jos si bajas
mannek albmai, de galgam mon
sin dobbe vuolas nordastet,
Salm. 139, 8.
3. ja jos si čikkek ječaidæsek
Karmel čokki, de galgam mon sin
occat ja vieǯǯat sin dobbe, ja jos
si čikkek ječaidæsek mu čalmi
oudast abe bodnai, de galgam mon
dobbe guovde ravkkat, ja dat
galgga sin gasket, Obad. 4. v. Am. 5, 19.
4. ja jos si mannek fanggavutti
sin vašalaǯaidæsek muođoi oudast,
de aigom mon dobbe ravkkat mieke,
ja dat galgga sin goddet; mon
galgam divvot mu čalbmam sin
ala bahab guvllui ja im buoreb
guvllui. Jer. 44, 11.
5. Ja Hærra Hærra, alme
vægai Ibmel, læ dat, gutte guo-
skat ædnami, ja dat sudda, ja
buokak, guđek dam alde assek,
moraštek ja obba ænam bagjana
nuftgo dædno ja coakko nuftgo
Egyptena dædno, — 8, 8.
6. son læ dat, gutte læ huksim
albmai su alla orromsajides ja
vuođđodam su gomovuođas ædnam
bagjeli, — son læ dat, gutte ravkka
abe čacid ja golgata daid ædnam
mietta; Hærra læ su namma.
Salm. 104, 3. Am. 5, 8.
7. Epetgo son di læk munji
nuftgo Etiopalaǯai manak, o Is-
rael manak? cælkka Hærra; imgo
mon læk dolvvom Israela bajas
Egypten ædnamest ja Filistala-
ǯaid Kaftorest ja Syrialaǯaid Ki-
rest? Jer. 47, 4.
8. Gæča, Hærra Hærra čal-
mek læk dam suddolaš rika vuo-
stai, ja mon aigom sikkot dam
ædnam alde erit; duššе im mon
aigo aibas eritsikkot Jakob vieso,
cælkka Hærra.
Salm. 34, 17. 1 Petr. 3, 12.
9. Dastgo gæča, mon gočom ja
savnjetam Israel vieso buok ol-
muššlajai gaskast, nuftgo soljain
savdnjujuvvu, ja i gača oktage
gordnečalbme ædnami.
10. Mieke bokte galggek si jab-
met, buok suddolaǯak mu albmuga
gaskast, si, guđek celkkek: Lik-
kotesvuotta i galga ollit min ragjai
ige joksat min. 6, 3.
11. Dam bæive aigom mon čuo-
ǯaldattet Davida gaččam goađe,
ja mon aigom gidda muvrrit dam
luoddanemid ja bajasrakadet dam,
mi dast læ vuolasnjeiddum, ja
huksit dam nuftgo doluš beivin,
Ap. dag. 15, 16. Jer. 24, 6; 31, 28.
12. vai si valdaše oabmenæsek
Edoma bacatasa ja buok daid
bakenlaš albmugid, mak gočču-
juvvujek mu namain, cælkka Hær-
ra, gutte dam dakka.
5 Mos. 28, 10.
13. Gæča, bæivek bottek, cælkka
Hærra, go jorggo-olmai galgga
joksat lagjo-olbma, ja dat, gutte
duolbma vidnemurjid, joksat dam,
gutte gilvva gilvvagid, ja varek
galggek goaikkot vinest, ja buok
dievak galggek golggat.
3 Mos. 26, 3 j. n. v. Joel 3, 23.
14. Ja mon aigom loapatet mu
albmugam Israela fanggavuođa,
ja si galggek bajashuksit duš-
šaduvvum gavpugid ja assat dast
ja gilvvet vidnegardid ja jukkat
dai vine ja rakadet gilvagardid ja
borrat dai šaddoid. 5 Mos. 30, 3.
Jer. 29, 14. Es. 58, 12; 61, 4; 65, 21.
15. Ja mon aigom gilvvet sin
sin ædnami, ja æi si galga šatan
æmbo eritgaikkujuvvut sin ædna-
mestesek, maid mon læm addam
sigjidi, cælkka Hærra, du Ibmel.

Profet Obadias.

Profet Obadias gulat, atte Hærra læ arvvalam vašalaš albmugi bokte duššadet Edomitalažaid, gudek, dorvastedinæsek nana vistidæsek ala, gaddek, atte æi si mate vuoitatallat, ja de son muittal, moft si, vašalažain visut spegjujuvvum ja ustebinesek heittujuvvum ja bettujuvvum, radetæbmen ja hærdotæbmen hævvanek, 1—9. Aššen dam sin oasetesvutti læ sin vašasgas ja goaves mænnodæbme sin Judalaš vieljaidæsek vuostai dai stuora oasetesvuođa bæive. Sin mænnodæme diti galggek si Hærra lakkanægje duomo bæive buok albmugi bagjel, mak læk Israel vašalažak, oktan daiguim aibas duššaduvvut, 10—16. Mutto Israelest galgga bacatas baccet, ja dat i galga goassege šat fallituvvut, galgga ædnames fastain ruoktot oažžot, Edomitalažaid duššadet ja rajides juokke guvllui videdet; maidai ærrasak albmuga eritdolvvujuvvum ja biedganam manain galggek boattet sidasæsek ruoktot; bæstek, gudek bottek Sionest, galggek dubmit Edoma, ja rika galgga gullat Hærrai. Dat einostus læ ollašuvvum Messias siste, 17—21.

1. Obadiasa oainatus. Nuft cælkka Hærra Hærra Edoma
birra: Saga læp mi gullam Hærrast, ja airas læ vuolgatuvvum bakenlaš albmugi gaski: Likket bajas ja čuožželekop mi dam vuostai soattai! Jer. 49, 14.
2. Gæča, uccen dagam mon du bakenlaš albmugi gaskast; don bagjelgeččujuvvuk sagga.
3. Du vaimo goarggadvuotta læ du bættam, don, gutte asak bakteskoaroi siste, du alla vistestad, don, gutte cælkak du vaimostad: Gi aiggo muo vuolas nordastet ædnami? 4 Mos. 24, 21.
4. Vaiko don vela huksik allagassi nuftgo goaskem ja dagak du bæsad nasti gaski, de aigom mon nordastet du dobbe vuolas, cælkka Hærra. Jer. 49, 16; 51, 53.
5. Jos suollagak boađaše du lusa daihe igja-rievvarak (moft don dadde erithævatuvvuk!), de æigo si suoladivče, dassači go sigjidi læ galle? Jos vidnemuorječoaggek boađaše du lusa, de æigo si guođaše maŋŋelčoaggamuša?
6. Moft dadde Esau bolttujuvvu, su čiegos davverak occujuvvujek!
7. Gidda ædnamraje ragjai miedoštek buok du litto-olbmuk du; du buorek ustebak bettek du, bittek du bagjel; dak olbmak, gudek borrek du laibe, bigjek giela du vuollai. I læk mikkege jirmid sust! Jer. 38, 22. Salm. 41, 10. Dan. 11, 26. Sir. 20, 16.
8. Igo dat galga dapatuvvat dam bæive, cælkka Hærra, atte mon loapatam visasid Edomest ja buok arvvadusa Esau vare alde? Es. 29, 14. Jer. 49, 7.
9. Ja du vægalažak, Teman, galggek hærdotuvvat, vai juokke olmai erithævatuvvuši Esau varest goddem bokte.
10. Dam vækkavalde diti, maid don læk dakkam du vieljad Jakob vuostai, galgga hæpad du gokčat, ja don galgak erit hævatuvvut agalažat. 1 Mos. 27, 41.
11. Dam bæive, go don čužžuk su buotta, dam bæive, go vierrasak eritdolvvu su obmudaga, ja go nubbe ædnam olbmuk manne su portai sisa ja vuorbbadalle Jerusalema, de legjik maidai don nuftgo muttom sist.
12. Ale gæča iloin du vieljad bæivvai, su likkotesvuođa bæivvai, ja ale illod Juda manai diti sin hævvanæme bæive, ja ale daga du njalmad stuoresen atestusa bæive! Mika 4, 11.
13. Ale mana sisa mu albmuga porta raige sin hættebæive, ale maidai don gæča iloin dam likkotesvuođa ala dam hættebæive, ja ale bija gieđa dam obmudaga ala dam hættebæive,
14. ja ale čuožo balges-ærost

erithævatam varas dam badđarid, ja ale adde dam batarussi bæssam olbmuid [vašalaǯa gitti] atestusa bæive!
15. Dastgo lakka læ Hærra bæivve buok albmugi bagjel; nuft, moft don læk dakkam, nuft galgga duina dakkujuvvut, du mænno galgga ruoktot maccat du oaivad ala. Salm. 137, 8. Jer. 50, 15. 29. Hab. 2, 8. Joel 3, 9. 12.
16. Dastgo nuftgo di lepet jukkam mu basse vare alde, nuft galggek buok albmugak jukkat hæitekættai; duođai, dak galggek jukkat ja njiellat ja šaddat nuftgo si, guđek æi goassege læk læmaš. Salm. 75, 9. Jer. 25, 15 j. n. v.
17. Mutto Sion vare alde galgga læt joavkko batarussi bæssam olbmuin, ja dat galgga læt basse; ja Jakoba viesso galgga valddet su baikides oabmenes. Joel 3, 5. 22.
18. Ja Jakoba viesso galgga šaddat dollan, ja Josefa viesso lievdden, ja Esau viesso galgga šaddat oalggan, ja si galggek dam cakketet ja dam loapatet, ja i galga baccet oktage Esau viesost, dastgo Hærra læ sardnom. Es. 10, 17. Mal. 4, 1.
19. Ja lulle-ædnam assek galggek valddet Esau vare oabmenæsek, ja vuollegis ædnam assek Filistalaǯaid, ja si galggek valddet Efraim ædnama ja Samaria ædnama oabmenæsek, ja Benjamin galgga valddet Gileada,
20. ja dak eritdolvvujuvvumak dam joavkost Israel manain galggek valddet daid Kananitalaǯaid, guđek gavdnujek gidda Sarepta ragjai, ja dak eritdolvvujuvvumak Jerusalemest, guđek læk Sefaradest, galggek valddet lulle-ædnam gavpugid oabmenæsek. 1 Gon. 17, 9.
21. Ja bæstek galggek goargŋot bajas Sion vare ala dubmim varas Esau vare, ja rika galgga gullat Hærrai. Duob. 3, 9. 15. Neh. 9, 27. Mika 4, 7. Sak. 14, 9.

Profet Jonas.

1. Kapittal.

Hærra goččo Jonas mannat Ninivi ja sardnedet gavpugi, 1. 2. Profeta vigga bæsatallat dam virgest manadedin skippi bæssam varas Tarsisi, mutto skippa gavnatalla garra biggi, maid Hærra læ vuolgatam, 3. 4. Maŋŋelgo skipa olbmuk læk čurvvom, ješgutteg su ibmelasas, masa maidai Jonas avčotuvvu, de suppijek si vuorbe fuomašam varas, gi læ garra biggi aššen. Vuorbbe gačča Jonas ala, gutte dovdasta su suddos ja su ječas rađe mielde skipa olbmuin balkestuvvu appai; dastmaŋŋel dat golkke, 5—16.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai Jonasi, Amittai bardnai, naft: 2 Gon. 14, 25.
2. Čuoǯǯel, mana Ninivi, dam stuora gavpugi, ja čuorvo dam bagjel! Dastgo sin bahavuotta læ bagjanam bajas mu muođoi ouddi. 3, 2.
3. Mutto Jonas čuoǯǯeli bataram varas Tarsisi Hærra muođoi oudast erit; ja son manai vuolas Joppi ja gavnai muttom skipa, mi galgai mannat Tarsisi, ja son mavsi fievrredam-balka ja manai skippi mannam varas singuim Tarsisi Hærra muođoi oudast erit. Josv. 19, 46.
4. Mutto Hærra suppi stuora dalke abe ala, ja de šaddai garra

biegga abe ala, ja skippa cuovkkanišgođi. Matt. 8, 24. Ap. dag. 27, 14 j. n. v. Salm. 107, 25.

5. De ballagotte skipa olbmuk ja čurvvu, ješgutteg su ibmelasas, ja si suppijegje bierggasid, mak legje skipa siste, appai oaǥǥom varas gæppanæme aldsesæsek. Mutto Jonas læi niegjam skipa vuolemus ladnji ja læi vællamen ja ođi lossadet. 2 Gon. 17, 29. Visesv. 14, 1.

6. De manai stivrrijægje su lusa ja celki sudnji: Moft don matak oađđet nu lossadet? Likka bajas, čuorvo du Ibmelasad! Daidaši dat Ibmel jurdašet rađe migjidi, amamek mi hævvanet.

7. Ja si celkke, nubbe nubbai: Bottet ja suppijekop mi vuorbe, vai mi fuomašifčimek, gæn diti dat likkotesvuotta læ dapatuvvam migjidi! Ja si suppijegje vuorbe, ja vuorbbe gačai Jonas ala. Josv. 7, 18. 1 Sam. 14, 42.

8. Ja si celkke sudnji: Dieđet migjidi, gæn diti dat likkotesvuotta læ dapatuvvam migjidi! Mi læ du mokke, ja gost don boađak? Mi læ du ænam, ja guđe albmug olmuš don læk?

9. Ja son celki sigjidi: Mon læm Hebrealaš, ja mon balam Hærrast, alme Ibmelest, sust, gutte læ dakkam abe ja goikke ædnama. 1 Mos. 1, 9. 10.

10. De doppitalle olbmak stuora balloi, ja si celkke sudnji: Manne don læk dam dakkam? Dastgo olbmak ditte, atte son læi bataræmen Hærra muođoi oudast erit; dastgo son læi addam sigjidi dam diettevassi.

11. Ja si celkke sudnji: Maid galggap mi duina dakkat, vai appe golkkiši migjidi? Dastgo appe maraidi æmbo ja æmbo.

12. Ja son celki sigjidi: Valddet muo ja balkesteket muo appai! De appe golkke digjidi; dastgo mon dieđam, atte mu diti læ dat garra biegga boattam din baggjeli.

13. Ja olbmak sukke ollim varas ruoktot gaddai, mutto æi si vægjam; dastgo appe maraidi æmbo ja æmbo sin vuostai. Ap. dag. 27, 39.

14. De si čurvvu Hærrai ja celkke: Vuoi Hærra! Ale dadde divte min hævvanet dam olbma sielo diti, ja ale bija min ala vigetes varaid! Dastgo don, Hærra, læk dakkam, nuftgo dudnji dokki.

15. Ja si valdde Jonasa ja balkestegje su appai; de heiti appe maraidæmest erit. Matt. 8, 26.

16. Ja olbmak balle Hærrast stuora baloin, ja si oaffarušše gitosoaffara Hærrai ja dakke loppadusaid.

2. Kapittal.

Hærra adda stuora guole njieladet Jonasa, ja son orro dam čoavjest golbma bæive ja golbma ija, 1. Guole čoavjest jorggala profeta ječas Hærra guvllui gitosrokkusin. Son dovdasta, atte Hærra, go son čuorvoi bestujume birra, læ bæstam su dam stuora vaddost, man siste son læi abest, cælkka, atte son læ visses dam ala, atte son aibas bestujuvvum dilest fastain šadda boattet Hærra tempeli, ja loppeda, atte son aiggo dobbe buktet sudnji, buok armo Ibmeli, su gittalusas, 2—10. Hærra goččom mielde čolle guolle su goikke ædnam ala, 11.

1. Ja Hærra addi stuora guole boattet njieladet Jonasa, ja Jonas læi guole čoavjest golbma bæive ja golbma ija. Matt. 12, 40; 16, 4. Luk. 11, 29.

2. Ja Jonas rokkadalai Hærrai, su Ibmelasas, guole čoavjest;

3. ja son celki: Mon čurvvum mu atestusastam Hærrai, ja son vastedi munji; jabmi aimo goatost barggum mon, don gullik mu jiena. Salm. 50, 15; 120, 1; 130, 1. Vaid. 3, 55. 56.

4. Don balkestik muo čiegŋalassi, abe gasko, ja čacceravnjek muo birrastatte; buok du siga-

dak ja du barok manne mu bag-
jel. Salm. 42, 8.
5. Ja mon celkkim: Mon læm
nordastuvvum du čalmi oudast erit.
Almake galgam mon fastain gæč-
čat du basse tempela guvllui.
Salm. 31, 23.
6. Čacek gokče muo gidda sielo
ragjai, čiegŋalas birrastatti muo,
debbuk legje sorrum mu oaivvai,
7. vari vuođoi ragjai vugjum
mon vuolas, ædnama smartek legje
dappujuvvum mu maŋeld agalaʒat.
Mutto don buktik mu hæga hav-
dest bajas, Hærra, mu Ibmelam!
Salm. 103, 4.
8. Go mu siello vuoimetuvai
must, de mon muittim Hærra, ja
mu rokkus bođi du lusa du basse
tempel siste. Salm. 18, 7.
9. Si, guđek vuttivalddek dušša-
laš æppe-ibmelid, si heittek sin
arbmogasvuođasek*.
*sin arbmogas Ibmelæsek; Salm. 144, 2.
10. Mutto mon aigom oaffaruš-
šat dudnji gittalus-jienain; maid
mon læm loppedam, dam aigom
mon makset; bestujubme gulla
Hærrai. Salm. 50, 14; 116, 17.
11. Ja Hærra gočoi guole, ja
dat čolli Jonasa goikke ædnam
ala.

3. Kapittal.

Hærra goččo fastain Jonasa sardnedet Ninivi; profeta jægada ja sardned gavpugi, atte dat 40 bæive sisa galgga duš-šat, 1—4. Ninivitalaʒak oskuk Ibmel ala ja jorggalek ječaidæsek su guvllui, doaivodedin hævatusast vælttat, 5—9; de sæsta Hærra gavpuga, 10.

1. Ja Hærra sadne dapatuvai
Jonasi nubbe gærde naft:
2. Čuoʒʒel, mana Ninivi, dam
stuora gavpugi, ja čuorvo dasa
dam sarne, maid mon aigom dud-
nji sardnot! 1, 2.
3. Ja Jonas čuoʒʒeli ja manai
Ninivi Hærra sane mielde. Ja
Ninive læi stuora gavpug Ibmel
oudast, golma bæive vaʒʒem. 4, 11.
4. Ja Jonas vaʒʒegođi gavpug
siste ovta bæive vaʒʒema, ja son
čuorvoi ja celki: Njællje loge
bæive vela læk, de Ninive hæva-
tuvvu.
5. Ja Ninive olbmak osku Ib-
mel ala, ja si čurvvu borakættai-
vuođaid ja garvotegje ječaidæsek
sækaiguim, sikke stuorrak ja smav-
vak. Matt. 12, 41. Luk. 11, 32.
Joel 1, 14; 2, 15. Est. 4, 16.
6. Go ašše bođi Ninive gona-
gasa ouddi, de čuoʒʒeli son su
truonostes erit ja bijai su gavtes
erit bagjelistes ja giesai sæka bir-
ras ja čokkani gunai sisa.
7. Ja son čuorvoti ja cælketi
Ninivest: Gonagasa ja su stuorrai
goččom mielde: Olbmuk ja spirik,
stuora oamek ja smavva oamek,
æi oaʒo muosatet maidege, æi nav-
dašet biemo ja æi jukkat čace!
8. Mutto dak galggek gissujuvvut
sækai sisa, olbmuk oktanaga spiri-
guim, ja si galggek čuorvvot fa-
moin Ibmeli ja jorgidet, juokkehaš
su baha gæinostes erit ja dam
vækkavaldest erit, mi læ sin gie-
đain. Jer. 4, 8; 18, 11; 25, 5.
9. Gi dietta? Ibmel væjaši jor-
gidet ja gattat dam, jorgidet erit
su buolle moarestes, nuft atte æp
mi hævvan. Joel 2, 14.
10. De oini Ibmel sin dagoid,
atte si legje jorgidam sin baha
gæinostæsek erit, ja Ibmel gađai
dam baha, maid son læi cælkkam,
atte son aigoi sigjidi dakkat, ja i
son dakkam dam. Jer. 18, 8; 26, 19.

4. Kapittal.

Jonas læ moarest dam diti, go Hærra sæsta Ninive, rokkadalla su arvoktes-vuođastes, vai son addaši su jabmet, ja cuigoduvvu damditi Hærrast, 1—4. Hærra aiggo ain æmbo čajetet profetai, man værest son læ mænnodam. Son adda damditi muora bajas šaddat, mi suogjala su bæivača baka vuostai ja dævdda su vaimo iloin, mutto dikta dam dastmaŋŋel astat, nuft atte son

vuoimetuvva. Go Jonas dal damditi šadda hujos milli ja fastain savva aldsesis jabmema, de čajet Hærra sudnji, man boastot dat læ, go son, gutte arkalmasta nokkavaš muora bagjeli, maina son i læk adnam vaive, læ moarest, damditi go Ibmel arkalmasta gavpug bagjeli, mi læ dievva su sivdnadusain, 5—11.

1. Ja Jonas ani dam sagga bahan, ja su moarre cakkidi.

2. Ja son rokkadalai Hærrai ja celki: Vuoi Hærra! Igo dat dat læm, maid mon celkkim, go mon ain legjim mu ædnamestam? Damditi batarišgottim mon ouddal juo Tarsisi; dastgo mon dittim, atte don læk arbmogas ja vaibmolađes Ibmel, gukkagierddavaš ja rigges arkalmastemvutti ja gađak dam, mi læ baha.
2 Mos. 34, 6 j. n. v. Joel 2, 13. Nah. 1, 3.

3. Ja dal, Hærra, valde juo mu sielo must erit! Dastgo buoreb munji læ jabmet go ællet.
1 Gon. 19, 4. Job 7, 16; 10, 1. Tob. 3, 6. 7. 16.

4. Mutto Hærra celki: Lægo vuoiggadvuođain du moarre cakkidam? 9. v.

5. Ja Jonas læi mannam gavpugest olgus ja læi čokkanam gavpuga nuorttabællai; ja son læi dakkam dasa aldsesis lastagoađe ja čokkai dam vuolde suoivvanest, dassači go son ogusi oaidnet, mi gavpugi šadda.

6. Ja Ibmel Hærra addi muttom kikajon-muora ittet bajas, ja dat bajasšaddai Jonas bagjeli suoivanastem varas su oaive bagjel, bæstem varas su su arvoktesvuođast; ja Jonas illodi kikajon diti stuora iloin.

7. Mutto Ibmel divti muttom mađo boattet, go iđđedes roađđe bagjani nubbe bæive; ja dat gaskesti kikajona, nuft atte dat astai.

8. Ja de dapatuvai, go bæivaš bagjani, de vuolgati Ibmel liehmos nnorttabiega, ja bæivaš gordi Jonasa oaivvai, nuft atte son vuoimetuvai; de son savai aldsesis jabmema ja celki: Buoreb munji læ jabmet go ællet. Salm. 121, 6. Jon. 4, 3. Tob. 3, 6. 7.

9. Mutto Ibmel celki Jonasi: Lægo vuoiggadvuođain du moarre cakkidam kikajon diti? Ja son celki: Vuoiggadvuođain læ mu moarre cakkidam gidda jabmem ragjai. 4. v.

10. De celki Hærra: Don arkalmastak kikajon bagjeli, maina don ik læk adnam vaive ikge dikšom dam, mi ovta ijast šaddai ja ovta ija boaresen nogai;

11. ja mon im galgaše arkalmastet Ninive, dam stuora gavpug, bagjeli, gost læk æmbo go guokte nubbe lokkai gærde loge duhat olbmu, guđek æi dovda erotusa olgiš ja gurot bæle gaskast, ja ædnag spirik! 3, 3. Salm. 36, 7.

Profet Mika.

1. Kapittal.

Mika, gutte profetastalai Jotam, Akas ja Esekias beivin, 1, gulat Hærra boattema duomo varas Israel ja Juda, erinoamačet sodno oaivvegavpugi, Samaria ja Jerusalem, eritjorralæme diti, 2—5. Duobmo galgga erinoamačet dæivvedet Samaria, mi galgga aibas duššaduvvut, 6. 7, mutto galgga dast erit viddanet Juda bagjeli; dat galgga dast mannat ouddan nuorttan lulas guvllui ja gavpugest gavpugi ja dævddet albmuga stuora morrašin dam manai eritdolvvujume diti, 8—16.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai Mikai, Morešetalaǯǯi, dain beivin, go Jotam, Akas ja Esekias legje Juda gonagasak, maid son oini Samaria ja Jerusalem bagjel. Jer. 26, 18. Es. 1, 1. Hos. 1, 1.

2. Gullet, di albmugak, buokakrakkan! Vuttivalde, don ænam ja dam dievasvuotta! Ja Hærra Hærra lekus duođaštægjen din vuostai, Hærra su basse tempelestes! 5. Mos. 32, 1. Es. 1, 2. 1 Go'n. 22, 28. Jer. 25, 30. Salm. 11, 4.

3. Dastgo gæča, Hærra manna olgus su baikestes, ja son niegja vuolas ja duolbma ædnam dievai alde. Es. 26, 21. Am. 4, 13.

4. Ja varek suddek su vuolde, ja vuomek luoddanaddek, — nuftgo gačče dola oudast, nuftgo čacce, mi golgatuvvu vielte ala. Am. 9, 5. Salm. 97, 5. Judit 16, 18.

5. Jakoba eritjorralæme diti dapatuvva buok dat ja Israel vieso suddoi diti. Gi læ Jakoba eritjorralæme alggo? Igo Samaria? Ja gi Juda dievai alggo? Igo Jerusalem?

6. De aigom mon dalle dakkat Samaria čievrračobman ædnam ala, vidnegardegilvasagjen, ja mon aigom nordastet dam geđgid vuobmai vuolas ja rappat dam vuođđodusaid.

7. Ja buok dam čuppujuvvum govak galggek cuvkkijuvvut, ja buok dam fuorra-addaldagak bolddujuvvut dolain, ja buok dam æppeibmelgovaid aigom mon duššadet; dastgo fuorrabalkast læ dat daid čoaggam, ja fuorrabalkkan galggek dak fastain šaddat. Hos. 2, 5. 12.

8. Dam diti aigom mon vuobaidet ja holvvot, aigom mon mannat rabasen ja alasen; mon aigom adnet biekkomvaiddalusa, nuftgo šakalak, ja morraša, nuftgo struǯǯaloddek.

9. Dastgo dam havek læk buoredmættomak; dastgo dat* læ boattam gidda Juda ragjai, dat læ ollam gidda mu albmuga porta ragjai, gidda Jerusalem ragjai.
*dat baha daihe likkotesvuotta.

10. Gatest allet dam dieđet, allet čiero! Bet-Leafrast fieradam mon muolda siste. 2 Sam. 1, 20.

11. Vulgget dokko*, di Šafir assek, alasvuođa ja hæppada siste! Saanan assek æi mana olgus**. Bet-Haesel biekkomvaiddalus dakka, atte epet di mate dast orrot.
*batarus-dillai. **Jer. 6, 25.

12. Dastgo Marot assek luibmek bakčasin sin buore dilesek diti; dastgo likkotesvuotta læ vuolas boattam Hærrast Jerusalem portti. Es. 45, 7. Am. 3, 6.

13. Gæsasteket fales hæsta vavna ouddi, Lakisa assek! Suddo alggo legjik don* Sion niddi, dastgo du siste gavdnujuvvujegje Israela bagjelduolbmamak. *Lakis. Josv. 15, 39.

14. Damditi galgak don luoppat Morešet-Gatest; Aksib viesok šaddek čacetuvve jokkan Israel gonagasaidi. Josv. 15, 44. Jer. 15, 18.

15. Vela ovta gærde galgam mon buktet digjidi iseda, di Maresa assek! Gidda Adullam ragjai galgga Israel hærvasvuotta* boattet. Josv. 15, 44. 35. 1 Sam. 22, 1. *Es. 5, 13.

16. Daga ječad baljes-oaivven, bæsked vuovtaid erit du mavsolaš manaidad diti! Daga du baljesvuođad govddagen nuftgo goaskema baljesvuođa, dastgo si læk erit dolvvujuvvum du lutte. Jer. 7, 29; 16, 6.

2. Kapittal.

Oaivve-ašše dam dubmui Juda bagjel læ, atte dak anestukkis alla hærrak givsedek daid hæjoid. Dam diti čuorvvo Mika vuoi sin bagjel ja aitta sin ja obba albmuga dam loppeduvvum ædnama massemin, 1—5. Daggar sardnai alla hærrak æi galle liko, guđek buorebut likojek værre-profetai loppadusaidi ædnamlaš buri birra, mutto sin ječaidæsek goaves mænnodæbme dai varnotemi ja væketemiguim læ dasa aššen; daggar mænno-

dæbme dakka sin dokkimættosen ædnama oabmenæsek adnet, 6—11. Hærra galgga daddeke okti fastain čokkit Israel bieđganam bacatasa, gagjot dam fanggavuođast ja dakkat dam stuora almugen, 12. 13.

1. Vuoi sigjidi, guđek hutkek værrevuođa ja rakadek bahaid sin oađđemsajinæsek! Go iđed čuvgodisgoatta, de si dam ollašuttek, dainago dat læ sin famost.

Salm. 36, 5.

2. Ja si anestuvvek ædnamid ja rievedek daid, viesoid ja valddek daid, ja si dakkek vækkavalde olbma ja su vieso vuostai ja olbmu ja su arbbe-oase vuostai.

2 Mos. 20, 17. 15. 1 Gon. 21, 16. Es. 5, 8.

3. Damditi, nuft cælkka Hærra: Gæča, mon hutkam bahaid dam sokkagodde vuostai, mast di epet galga vælttadet din čæbetidadek, ja epet di galga vaʒʒet čævllajet; dastgo dat šadda bahas aiggen.

4. Dam bæive galgga bilkkaduslavla bajeduvvut din bagjel ja vaida vaiddaluvvut. Nokkam læ, celkkujuvvu; mi læp aibas duššaduvvum; mu albmuga oase eritlonot son, moft son must dam erit hælbbad! Eritjorralam olbmuidi* juogad son min ædnamid.

*d. l. bakenidi.

5. Damditi i dust galga oktage læt, gutte galgga suppit mittobadde ædnamoase* bagjel Hærra særvvegoddest.

*mittedet dudnji ædnamoase.

6. Allet sardned! — sardnedek si; æi si galga sardnedet daggaraʒai birra, i šadda mikkege loapaid bilkkadusaidi*.

*dak vægalaš givsedægjek æi suova daid duotta profetaid sardnedet likkotesvuođa birra; si lokkek sin sarne dušše gæčetes bælkkemen. Es. 30, 10. Am. 2, 12; 7, 13. 16.

7. Maggar sadne dat læ, o Jakoba viesso! Lægoson Hærra hoppui moorrai? Daihe daggaraʒaidgo son dakka? Æigo mu sanek læk buorek su vuostai, gutte vaggjola vuoiggadlaʒat?

8. Mutto aigga juo čuoʒʒel mu almug nuftgo mu vašalaš; gavte alde nuollabetet di bæska sist erit, guđek vaʒʒek oagjebassan mæddel, gæi miella læ soađest erit jorgidam.

9. Mu albmuga nissonid di agjebetet sin viesoin olgus, mak legje sin havskodak; sin smavva manain erit valddebetet di mu čiŋa agalaʒat.

2 Mos. 22, 25 j. n. v. Matt. 23, 14.

10. Čuoʒʒeleket ja vulgget erit! Dastgo i dat læk vuoiŋastambaikke, dam duolvvadume diti, mi dakka hævvanæme, duođai, lossis hævvanæme. 3 Mos. 18, 25. 28.

11. Jos muttom olmai boađaši ja biegain ja betolašvuođain gielestifči ja cælkaši: Mon aigom sardnedet dudnji vine birra ja garra jukkamuša birra, — de son lifči sardnedægjen dam albmugi.

Esek. 13, 3 j. n. v. 19.

12. Čokkit, duođai, čokkit aigom mon du, Jakob, nuft ædnagid go don læk; čoagget čoakkai aigom mon Israel bacatasa, buktet dam čoakkai nuftgo savcaid rindi sisa; nuftgo ællo su guottombaikestes galggek olbmuk šlamaidet.

Esek. 37, 22. 24. Hos. 1, 11. Rom. 11, 26.

13. Sisagaikko manna bajas sin oudast, si gaikkuk sisa ja mannek ouddan porta čađa ja mannek dast olgus; ja sin gonagas manna ouddan sin oudast, ja Hærra sin njunnošest.

3. Kapittal.

Israel oaivve-olbmak, guđek bodnjek vuoiggadvuođa ja mænnodek albmugin dego njuovvamomiguim, galggek boatte rangaštus-aige duššas čuorvvot Hærrast væke, 1—4; værre-profetak, guđek einostek laibe diti, go son ješ, dievva Hærra famost, roakka duođašta albmuga suddoi vuostai, galggek dalle sagga hæppašuttujuvvut, 5—8; albmuga billašuvvum ja maidai oagjebas oapestegji diti galggaba Jerusalem ja tempel duššaduvvut, 9—12.

1. Ja mon celkkim: Gullet juo, di Jakoba oaivve-olbmak ja di Is-

rael vieso oaivamuǯak! Igo dat læk din ašše dovddat, mi vuoiggadvuotta læ? Salm. 82, 1 j. n. v. Es. 1, 10. Hos. 5, 1.

2. Di, guđek vašotepet dam, mi læ buorre, ja rakistepet dam, mi læ baha, guđek njuovvabetet sin nake sist erit ja sin oaǯe sin davtin erit, Am. 5, 15. Rom. 12, 9.

3. ja guđek borrabetet mu albmuga oaǯe ja njaʒʒobetet sin nake sist erit ja cuvkkebetet sin davtid ja læbbobetet daid nuftgo battai ja nuftgo biergo gasko faskara. Salm. 14, 4.

4. Dalle* galggek si čuorvvot Hærrai, mutto i son sigjidi vasted; čikkus son muođoides sist erit dam aige, dađemielde go si læk mænnodam boastot sin dagoidæsek dafhost! Sanel. 1, 28. Es. 1, 15. Jer. 11, 1. *2, 3.

5. Nuft cælkka Hærra dai profetai birra, guđek čagjedattek mu albmuga, guđek gaskek sin banidæsekguim ja čurvvuk: Rafhe! Mutto dat, gutte i adde sigjidi maidege sin njalbmai, su vuostai basotek si soađe. Jer. 6, 14. Esek. 13, 10. 16.

6. Damditi galgga digjidi šaddat igja alma oainatusataga, ja sævdnjadvuotta digjidi alma einostusataga; ja bæivaš galgga vuolas luoittadet profetai bagjel, ja bæivve šaddat čappaden sin bagjeli.

7. Ja oaidnek galggek hæppanaddat, ja einostægjek skamaskuddat, ja si galggek gokčat skavčaidæsek* buokakrakkan; dastgo i læk mikkege vastadusaid Ibmelest. *3 Mos. 13, 45.

8. Mutto mon baica, mon læm famost dievva Hærra Vuoiŋa bokte ja vuoiggadvuođast ja gievrravuođast, diedetam varas Jakobi su bagjelduolbmama ja Israeli su suddo. 1 Kor. 2, 4. Es. 58, 1.

9. Gullet juo dam, di Jakob vieso oaivve-olbmak ja di Israel vieso oaivamuǯak, di, guđek fastašepet vuoiggadvuođa ja dakkabetet buok dam, mi læ njuolggad, mokkajen! 1. v.

10. Sion huksijuvvu varain ja Jerusalem værrevuođain. Hab. 2, 12.

11. Dam oaivve-olbmak dubmijek addaldagai diti, ja dam papak oapatek mavso diti, ja dam profetak einostek ruđai diti, ja Hærra ala dorvastek si ja celkkek: Igo Hærra læk min gaskast? I boađe mikkege likkotesvuođaid min bagjeli. Sef. 3, 3 j. n. v. Esek. 22, 26. 27.

12. Damditi galgga Sion din diti jorggujuvvut nuftgo bælddo, ja Jerusalem šaddat cievrračobman, ja vieso varre vuovddedievvan. Jer. 9, 11; 26, 28. Salm. 79, 1. Matt. 24, 2.

4. Kapittal.

Profeta loppeda, atte Sion varre galgga okti sagga hærvasmattujuvvut, go Ibmel sadne ja laka dast erit galgga viddanet buok albmugi gaski, ja atte dak damditi galggek ællet rafhe siste gaskanæsek ja navdašet rafhe buristsivdnadusaid. Dat galgga dapatuvvat, damditi go aivefal Israelest læ dat duotta Ibmel, 1—5. Damanaga aige galgga dam bieđganam Israela bacatas fastain čokkijuvvut ja dakkujuvvut stuora almugen, man bagjel Hærra galgga rađđit, ja David gonogasvuotta galgga fastain bajas rakaduvvut, 6—8. Ouddalgo dat dapatuvva, galgga almug almake masset gonogasas ja erit dolvvujuvvut Babeli. Mutto dasto galgga dat, go dat fastain fallituvvu stuora albmugin, mak vašotek dam dam bassevuođa diti, daid vuoittet ja duššadet, 9—14.

1. Mutto dat galgga dapatuvvat dain maŋemuš beivin, de galgga Hærra vieso varre læt vuođđoduvvum vari čoka ala, ja aleduvvum galgga dat læt dievai bagjel; ja olmuš-šlajak galggek ruvgestet bajas dam ala. Es. 2, 2 j. n. v.

2. Ja ædnag bakenlaš albmugak galggek mannat ja cælkket: Bottet ja mannop mi bajas Hærra varrai ja Jakoba Ibmela vissui, vai son oapatifči migjidi su gæinoides, ja mi vagjolifčimek su balggai mielde!

Dastgo Sionest galgga olgus mannat laka, ja Hærra sadne Jerusalemest. Jer. 31, 6. Luk. 24, 47.

3. Ja son galgga dubmit ollo olmuš-šlajai gaskast ja cælkket vuoiggadvuođa vægalaš bakenlaš albmugidi gaidos ædnamidi, ja si galggek ravddijuššat sin mikidæsek guokken ja sin saitidæsek vidnegardde-nibben; æi si galga bajedet mieke, almug albmuga vuostai, æige oappat šatan æmbo soađe, Joel 3, 15.

4. mutto si galggek čokkat, ješ gutteg su vidnemuoras vuolde ja su fikunmuoras vuolde, ja i oktage galga sin suorgatet; dastgo Hærra, alme vægai Ibmela, njalbme læ sardnom. 1 Gon. 4, 25. Sak. 3, 10. Es. 1, 20; 58, 14.

5. Dastgo buok albmugak vagjolek, juokkehaš su ibmeles nammi; mutto mi vagjolep Hærra, min Ibmelæmek, nammi agalaǯat ja alelassi. Salm. 96, 4 j. n. v. 97, 7. 9. Sak. 10, 12.

6. Dam bæive, cælkka Hærra, aigom mon čokkit dam, mi skierbmo, ja čoagget dam, mi læ erit agjujuvvum, ja dam, maina mon læm bahast mænnodam, 2, 12. Sef. 3, 19.

7. ja mon aigom dakkat dam, mi skierbmo, bacatassan, ja dam, mi læ gukkas erit agjujuvvum, stuora almugen. Ja Hærra galgga rađđit sin bagjel Sion vare alde dam rajest ja agalaš aiggai. Dan. 4, 3. 34; 7, 14. Obad. 21. v. Luk. 1, 33 j. n. v.

8. Ja don ælo toardna*, don Sion nieida dievva! Gidda du ragjai galgga dat ollit, đuođai, dat galgga boattet, dat ouddalaš hærravuotta, gonagasvuotta Jerusalem nieida bagjel. *gonagasvieso toardna. Neh. 3, 25. Salm. 78, 70 j. n. v.

9. Manne bajasbajedak don dal daggar barggoma? Igo dust læk mikkege gonagasaid, daihe lægo du rađđe-adde hævvanam, go bavčas nuftgo riegadatte nissona bavčas læ doppim du? Jer. 8, 19.

10. Mallaguša ja luoima bakčasa siste, Sion nieidda, nuftgo riegadatte nisson! Dastgo dal galgak don vuolgget olgus gavpugest ja orrot mæcest ja boattet gidda Babeli; — dobbe galgak don bestujuvvut, dobbe galgga Hærra du lonestet du vašalaǯai gieđast. Jer. 4, 31.

11. Ja dal læk ollo albmugak čoagganam du vuostai, mak celkkek: Dat æppebasotuvvus, ja min čalbme geččus iloin Sion ala! Obad. 12. v.

12. Mutto æi si dovda Hærra jurddagid æige arvved su rađe, atte son læ čokkim sin nuftgo gordnegipoid raidnimbaikkai.

13. Čuoǯǯel ja raidne, don Sion nieidda! Dastgo du čoarve aigom mon dakkat ruovdden, ja du gaʒaid aigom mon dakkat væikken, ja don galgak cuvkkit ædnag albmugid, ja mon aigom gulatet sin sallaša Hærrai oabmen ja sin obmudaga buok ædnam Hærrai. 3 Mos. 27, 28.

14. Dal čoagganak don joavkkon, don joavko nieidda! Birrastattujubme læ bigjujuvvum min vuostai; sobbin si časkek Israel duobmari niera vuostai.

5. Kapittal.

Profeta gulat, atte Messias, son, gutte læ agalašvuođa rajest, galgga riegadet Betleheimest ucca ja hæjos gavpugaǯast, loapatet Israel fanggavuođa, gæččat dam Ibmel famo ja allagvuođa siste ja doaimatet dasa rafhe mailme rikast, 1—5. Dam aige galgga Israel sikke buktet albmugidi almalaš buristsivdnadusa ja arvosmattujume ja vuostaičuoǯǯomættom famoin duššadet sin buokaid, guđek čuoǯǯelek dam vuostai, 6—8. Sæmma aige galgga Hærra dast erit javkkadet buok oaǯalaš værjoid, nuftgis maidai buok noaiddevuođa ja buok æppe-ibmelbalvvalusa ja garraset rangaštet daid albmugid, mak æi dato addet ječaidæsek jorggaluvvut, 9—14.

1. Ja don, Betlehem Efrata, gutte læk ucce læt Juda duhati*

gaskast! Dust galggga vuolgget munji muttom, gutte galgga læt rađđijægje Israel bagjel, ja su vuolggem læ doluš aige rajest, agalašvuođa beivi rajest. Es. 9, 6. Matt. 2, 6. Joh. 7, 42; 1, 1. *sokkagoddi stuoreb juogok; 4 Mos. 1, 16. 1 Sam. 10, 19.

2. Damditi galgga son dokko addet sin gidda dam aige ragjai, go son, gutte galgga riegadattet, læ riegadattam; ja si, guđek baccek su vieljain*, galggek ruoktot maccat oktanaga Israel manaiguim. *d. l. Juda manain; 2 Sam. 19, 12.

3. Ja son galgga čuoʒʒot ja gæččat su ælos Hærra famo siste, Hærra, su Ibmeles, nama allagvuođa siste; ja si galggek čokkat mašo siste, dastgo dal galgga son læt stuores gidda ædnam ravdaidi. 3 Mos. 26, 5. 6. Salm. 72, 8.

4. Ja dat galgga læt rafhe; go Assur boatta min ædnami, ja go son loaidasta min šloataidi, de mi čuoʒaldattep su vuostai čieča baimana ja gavce olmuš-oaivamuʒa, 1 Mos. 49, 10. Es. 9, 6. Efes. 2, 14.

5. ja si galggek spægjat Assur ædnama mikin ja Nimrod ædnama* dam portai siste; ja son galgga gagjot Assurest, go son boatta min ædnami, ja go son loaidasta min ædnamraji sisa. *1 Mos. 10, 8 j. n. v.

6. Ja Jakoba bacatas galgga læt ædnag albmugi gaskast nuftgo suoldne, mi boatta Hærrast, nuftgo arvve-oakte urttasi ala, mi i vuorde gænge ige vuorde olbmui manaid. Salm. 110, 3.

7. Ja Jakoba bacatas galgga læt bakenlaš albmugi gaskast, ædnag albmugi gaskast, nuftgo legjon vuovde spiri gaskast, nuftgo nuorra legjon savcca-æloi gaskast, mi, go dat manna ouddan, duolbma vuolas ja gaikoda, ja i læk oktage, gutte gagjo.

8. Allag lekus du gietta du vuostaičuoʒʒoi bagjel, ja buok du vašalaʒak erit hævatuvvusek!

9. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, cælkka Hærra, de mon aigom erit hævatet du hæstaid du gaskast ja duššen dakkat du vavnaid.

10. Ja mon aigom erit hævatet du ædnama gavpugid ja vuolas gaikkot buok du ladnid.

11. Ja mon aigom erit hævatet noaiddevuođa goanstaid du gieđast, ja olbmuid, guđek einostek balvai bokte, æi galga gavdnujuvvut du lutte.

12. Ja mon aigom erit hævatet du čuppujuvvum govaid ja du govvabaʒid du gaskast, ja ik don galga šatan æmbo rokkadallat du gieđaidad dago. Es. 30, 22; 31, 7. Sak. 13, 2.

13. Ja mon aigom bajasgaikkot du Astarte-govaid du gasko ja duššadet du gavpugid.

14. Ja mon aigom moare ja sutto siste mavsatet daidi bakenlaš albmugidi, mak æi læk dattom gulddalet.

6. Kapittal.

Hærra manna Israelin rievte ouddi ja cuigod dam dam gittemættomvuođa diti su ædnag ja stuora buoredagoi oudast, 1—5. Almug dovdda galle su suddos ja falla Hærrai soabatam-oaffarid; mutto Hærra i dato daid vuostaivalddet; almug dietta, maid son dast gaibed, atte dat galgga dakkat vanhurskesvuođa ja čajetet rakisvuođa ja vagjolet vuollegaʒʒan særvvevuođa siste suina, 6—8. Mutto almug i daga dam ja dakka ječas ašalaʒʒan vækkavaldalaš dagoidi, giellasidi ja betolašvutti ja bahamus ibmelbalvvalussi; damditi galgga Hærra diktet garra rangaštusaid boattet dam bagjeli, 9—16.

1. Gullet juo, maid Hærra cælkka: Čuoʒʒel, čuoʒot ašad vari oudast ja divte dievaid gullat du jienad!

2. Gullet, di varek, Hærra aše, ja di agalaš ædnam vuođđodusak! Dastgo ašše læ Hærrast su albmugines, ja Israelin aiggo son mannat rievte ouddi.

3. Mu albmugam, maid læm mon dakkam dudnji, ja maina læm

mon du vaibbadam? Duođašt mu vuostai!

4. Dastgo mon dolvvum du bajas Egypten ædnamest ja lonestim du garra balvvalus-viesost, ja mon vuolgatim Mosesa, Arona ja Mirjama du muođoi ouddi.
Salm. 77, 21. 2 Mos. 15, 20.

5. Mu albmugam! Muite dadde, maid rađid Balak, Moaba gonagas, læi dakkam, ja maid Bileam, Beor bardne, vastedi sudnji, mi dapatuvai Sittim rajest gidda Gilgal ragjai, — vai don dovdidifčik Hærra vanhurskesvuođa dagoid!
4 Mos. 22, 5 j. n. v. 18; 23, 8; 24, 5 j. n. v. 25, 1. Josv. 5, 9 j. n. v.

6. Maina galgam mon boattet Hærra ouddi, vuolas gobmerdet ječčam Ibmel ouddi allagasast? Galgamgo mon boattet su ouddi boalddemoaffariguim, ovtajakkasaš galbiguim? Es. 1, 11.

7. Aiggogo Hærra likot duhat viercaidi, loge duhat olljojogaidi? Galgamgo mon addet mu vuostasriegadægjam mu bagjelduolbmamam oudast, mu hæggam šaddo suddo-oaffaren mu sillum oudast?
Salm. 50, 13.

8. Son læ dieđetam dudnji, o olmuš, mi buorre læ; ja maid gaibed Hærra dust, ærrebgo atte don galgak dakkat vuoiggadvuođa ja mielastad čajetet rakisvuođa ja vagjolet vuollegaǯat du Ibmelinad?
5 Mos. 10, 12.

9. Hærra jiedna čuorvvo gavpugi, ja visesvuođa maŋŋai gæčča du namma; gullet risse*, ja gi dam læ mærredam!
*rangaštus-aittaga.

10. Velago ain læk ibmelmættoma vieso siste ibmelmættomvuođa davverak ja guoirra efa*, mi læ garroduvvum? *coaces mitto.
3 Mos. 19, 36. 5 Mos. 25, 15.

11. Matamgo mon læt buttes ibmelmættomvuođa vævtaiguim ja værre-væktageđgiguim bursa siste?

12. Don gavpug, man riggasak læk dievva vækkavaldest, ja man assek sardnuk giellasid, ja sin njuovča læ betolašvuotta sin njalme siste!

13. De aigom dalle maidai monge časket dudnji varalaš have, duššadet du du suddoi diti.
3 Mos. 26, 18. 24. 28.

14. Don galgak borrat, mutto ik gallanet, ja du guorosvuotta galgga bissot du siste; don oaǯok galle sirddet, mutto ik don galga gagjot, ja maid don gajok, dam addam mon miekkai.
3 Mos. 26, 25 j. n. v. Hos. 4, 10.

15. Don galgak gilvvet, mutto ik lagjit; don galgak njuvddet oljomuora šaddoid, mutto ik vuoiddatječad oljoin, ja njuvddet vidnemurjid, mutto ik jukkat vine.
5 Mos. 28, 38 j. n. v. Hos. 8, 7.

16. Dastgo angeret vuttivalddujuvvujek Omri asatusak ja buok Akaba vieso dagok, ja di vagjolepet sin rađi mielde, vai mon dagam du suorgatussan ja du assid bilkkadussan, ja mu albmuga hæppada galggabetet di guoddet.
1 Gon. 16, 25. 29. 30.

7. Kapittal.

Profeta vaiddala oskolaǯai bælest albmuga oktasaš ja čiegŋalis billašume diti ja gulata dasa rangaštusa, 1—6. Son oaidna vuoiŋa siste, moft almug, mi ælla golgolašvuođa siste, jorggal ječas Hærra guvllui ja gierddavaǯǯan vuordda su bæstema, 7—10, ja lopped, atte Sion galgga fastain bajas rakaduvvut ja videduvvut, go bakenlaš albmugak juokke guovlost galggek boattet dam sisa, mi almake i galga šaddat, ouddalgo rangaštus læ gillajuvvum, 11—13. Profeta rokkadalla loppadusa devddujume birra ja ramed ja gitta Hærra dam oskaldasvuođa ja arbmogasvuođa oudast, maid son aiggo čajetet su albmugasas, 14—20.

1. Vuoi munji! Dastgo munji læ gævvam nuftgo gæssešaddoid čoaggededin, nuftgo vidnelajoi maŋŋel čoaggededin; i læk oktage vidnemuorje borrat, i oktage arra fikun, masa mu sielost læ hallo.

2. Ibmelbalolaš olmuš læ javkkam ædnamest, ja vuoiggadlaš olbmui gaskast i gavdnu; buokakrakkan vuđgŋek si varai maŋŋai, bivddek, juokkehaš su vieljas, firmin.
Salm. 12, 2. Hos. 4, 1. Sanel. 1, 11. Salm. 140, 6.

3. Dam, mi læ baha, valddek gieđak dakkam varas dam buorren; oaivamuš gaibed, ja duobmar læ gærggad mavso oudast, ja stuora hærra sardno su sielos halo, ja de bodnjek si dam okti.
1 Gon. 21, 11. Salm. 64, 6. 7.

4. Buoremus sist læ nuftgo bastelis ladnjabotto, dat vuoiggadlaǯamus bahab go bastelis ladnjagardde; du gocetegji bæivve*, du ocatallam boatta, dal boatta sin moivvašubme.
Es. 52, 8; 22, 5. *dat bæivve, maid profetak læk einostam.

5. Allet osko guđege usteba ala, allet dorvast guđege dovddosa ala! Sust, gutte vælla du radde baldast, varot don du njalmad uvsaid! Salm. 55, 14. Jer. 9, 4; 12, 6.

6. Dastgo bardne bagjelgæčča aćes, nieidda čuoǯǯel su ædnes vuostai, maŋŋe su vuodnames vuostai; dalo-ised olbmuk læk su vašalaǯak.
Matt. 10, 21. 35. 36. Luk. 12, 53.

7. Mutto mon aigom olgus gæččat Hærra maŋŋai, vuorddet mu bestujubmam Ibmela; mu Ibmel aiggo muo gullat.
Salm. 5, 4; 25, 15. 21.

8. Ale illod mu diti, mu vuostaičuoǯǯom! Go mon læm gaččam, de mon fastain čuoǯǯelam; go mon læm čokkamen sævdnjadasa siste, de læ Hærra munji čuovggadvuottan.
Salm. 27, 1; 97, 11. Es. 9, 2.

9. Hærra moare aigom mon guoddet, dastgo mon læm suddodam su vuostai —, dassači go son čuoǯota mu aše ja rabed munji mu vuoiggadvuođa; son galgga doalvvot muo olgus čuovggadassi, mon galgam gæččat iloin su vanhurskesvuođa ala.
Salm. 17, 2; 26, 1; 43, 1. Jer. 50, 34.

10. Ja dam oidnus mu vuostaičuoǯǯo, ja hæpad gokčus su, gutte cælkka munji: Gost læ son, Hærra, du Ibmel? Mu čalmek galggek gæččat iloin su ala; — dal galgga son vuolas dulbmujuvvut nuftgo durdde balggai alde.
Salm. 42, 4. 11; 79, 10; 115, 2. Joel 2, 17.

11. Bæivve boatta, go du muvrak galggek bajasdakkujuvvut; dam bæive galgga ragje šaddat gaiddosi*.
*du ædnama ragje galgga sagga videduvvut; Es. 26, 15; 49, 19 j. n. v. 54, 2. 3. Sak. 10, 10. Salm. 72, 8.

12. Bæivve læ, go si galggek boattet du lusa gidda Assurest ja Egypten gavpugin ja gidda Egyptenest ja gidda dæno ragjai ja abest appai ja varest varrai*.
4, 1 j. n. v. Es. 19, 18-25. *d. l. buok ædnamin, lekusek dak abi daihe vari gaskast.

13. Mutto ænam galgga* šaddat avddemen su assides diti, sin dagoi diti. *3, 4. *dastouddal.

14. Gocet du albmugad du sobbinad, du arbad ælo, mi assa sierranessi vuovde siste gasko Karmel alde! Divte sin guottot Basanest ja Gileadest, nuftgo doluš beivin!
5, 3. 4 Mos. 23, 9. 5 Mos. 33, 28. Jer. 50, 19.

15. Nuftgo dain beivin, go don mannik olgus Egypten ædnamest, aigom mon diktet du oaidnet ovdulaš dapatusaid. Es. 11, 16.

16. Bakenlaš albmugak galggek oaidnet dam ja hæppanaddat buok sin valdesek diti; si galggek bigjat gieđa sin njalmesek ala, sin bæljek galggek šaddat bæljetæbmen.
Job 21, 5; 29, 9; 39, 37. Es. 52, 15.

17. Si galggek njoallot muolda nuftgo gærmaš; nuftgo ædnam njoammok galggek si mannat ouddan doargestemin sin ladninæsek; Hærra, min Ibmelæmek, lusa galggek si suorgganemin boattet ja ballat dust.
Salm. 72, 9. Es. 49, 23. Salm. 18, 46.

18. Gi læ daggar Ibmel go don,

daggar Ibmel, gutte eritvaldda værredago ja manna bagjelduolbmama mæddel su arbes bacatassi? I son doala agalaǯat gidda su moarestes, dastgo sust læ hallo arbmogasvutti. 2 Mos. 34, 6. 7. Salm. 103, 3. 8 j. n. v. Joel 2, 13. Sir. 2, 11.

19. Son galgga fastain armetet min bagjeli, son galgga duolbmat min værredagoid julgides vuollai. Don galgak suppit buok sin suddoid abe čiegŋalvutti.

20. Don galgak čajetet Jakobi oskaldasvuođa, Abrahami arbmogasvuođa, maid don læk vurdnom min vanhemidi doluš beivi rajest. 1 Mos. 12, 2. Salm. 89, 3.

Profet Nahum.

---

1. Kapittal.

Hærra, dat angeres Ibmel, gutte, vaiko son læ gukkagierddavaš, i almake divte ašalaǯa rangaštkættai, son, dat buokvægalaš, gæn i oktage mate vuostaičuoǯǯot, aiggo aibas duššadet Ninive, dam gavpuga, mast su ja su albmuga vašalaǯak læk vuolggam, 1—11. Jos de man gievrak ja ædnagak Assyrialaǯak vela leǯǯek, de aiggo Hærra almake bæstet su albmuges sin gæssa vuolde erit ja duššen dakkat sikke sin æppeibmelgovaid ja sin gonagasa, 12—14.

1. Sakka Ninive bagjel; Nahuma, Elkositalaǯa, oainatusa girje.

2. Angeres ja mavsatægje Ibmel læ Hærra, mavsatægje læ Hærra ja dievva suttost; mavsatægje læ Hærra su vuostaičuoǯǯoides vuostai ja daggaraš, gutte aimoin adna moare su vašalaǯaides vuostai.
2 Mos. 20, 5; 34, 14. 5 Mos. 4, 24; 32, 35. Salm. 94, 1.

3. Hærra læ gukkagierddavaš ja stuores fabmoi, ja rangaštkættai i son divte eisege ašalaǯa; Hærra gæidno læ jorrebiega siste ja ramadaga siste, ja balvak læk su julgi muoldda.
2 Mos. 34, 7. Salm. 18, 10.

4. Son šiggo abe ja goikkad dam, ja buok dænoid dakka son goikesen; Basan vuoimetuvva ja Karmel, ja Libanon lieđek vuoimetuvvek.
2 Mos. 14, 21. Salm. 106, 9. Luk. 8, 24.

5. Varek doargestek su oudast, ja dievvak suddek, ja ænam bagjana su muođoi oudast, ja ædnamrika ja buokak, guđek dam alde assek.
Salm. 97, 4. 5. Jer. 4, 24. Sir. 43, 18.

6. Gi bitta bæles su moarasgæme oudast, ja gi bisso su buolle moare oudast? Su sutto golgga nuftgo dolla, ja bavtek gačček čoakkai su oudast. 4 Mos. 32, 22. Jer. 15, 14.

7. Hærra læ buorre, suogje atestusa bæive, ja son dovdda sin, guđek dorvastek su ala.
Salm. 9, 10; 1, 6. Mal. 3, 16. 2 Tim. 2, 19.

8. Mutto bagjelgolgge čaccedulvin aiggo son loapatet dam* baike, ja su vašalaǯaid galgga sævdnjadas doarradallat. *Ninive.

9. Maid hutkabetet di Hærra vuostai? Son aiggo din loapatet; atestus i galga boattet guovte gærde. Salm. 2, 1 j. n. v.

10. Dastgo jos si vela læk sorrudam nuftgo bastelis lanjak, ja nuft garremin, go sin jugišvuotta sin matta dakkat, de loapatuvvek si almake nuftgo ollasi goikkam oalgak.

11. Dust* bođi muttom**, gutte hutkai bahaid Hærra vuostai, gutte smietai ibmelmættom arvvalusa.
*Ninivest. **Sankerib; 2 Gon. 18, 13 j. n. v.

12. Nuft cælkka Hærra: Jos si vela læk olles famost ja ædnagak logo mielde, de galggek si almake, nuftgo dak læk, eritčuppujuvvut, ja si læk javkkam. Jos mon læm givsedam du*, de im mon aigo šatan æmbo givsedet du;
*Jerusalem.

13. mutto dal aigom mon doaggjet su gæssa dust ja botkit du baddid.
Es. 9, 4; 10, 27. Jer. 30, 8. Tob. 14, 32.

14. Ja Hærra goččo du* harrai: I galga šatan æmbo riegadet guttege, gutte adna du nama; du ibmel viesost aigom mon erit hævatet čuppujuvvum govaid ja leikkijuvvum govaid; mon aigom rakadet du havde, dastgo don læk gavdnujuvvum bære gæpasen**.
*Assyria gonagas. **Dan. 5, 27.

2. Kapittal.

Juda galgga illodet; dastgo i dast læk šatan mikkege æmbo ballamuššan Assyrialažain; Ninive, dat rievvarbiegjo, valddujuvvu, spegjujuvvu ja visut hævatuvvu, 1—14.

1. Gæča dobbe vari alde su julgid, gutte bukta burid sagaid, gutte rafhe sardned! Doala du basidad, Juda, mavse du loppadusaidad! Dastgo dak ibmelmættomak æi galga šatan æmbo bakkit du sisa, si læk aibas erit hævatuvvum.
Es. 52, 7. Rom. 10, 15. Salm. 50, 14; 116, 14.

2. Biđgijægje manna bajas du vuostai; varot ladne, gæča balgga mielde, nanne alemidad, daga du famod sagga gievrran!

3. Dastgo Hærra bukta Jakoba allagvuođa ruoktot nuftgo Israela allagvuođa, dastgo spægjek læk spægjam sin ja billestam sin vidnemuoraid.

4. Su vægalažai galbak læk ruksis-ivnagak, gievrak læk garvotuvvum skarlagin, vavnak šægŋajægje stalin dam bæive, go son divvo sin bajas, ja saitiguim vaippujuvvu.

5. Balggai mielde dæmaidek vavnak mannat, dak šuvggek šiljoi bagjel; dak læk nuftgo spaiddarak oaidnet, nuftgo aldagasak mannek dak ouddan. 3, 2.

6. Son muitta su bajemužaides, si jorralek sin važevedinæsek, si gačček dokko dam muvrai lusa, mutto galbbadakke læ bajasbigjujuvvum.

7. Portak dænoi guvllui rabastuvvek, ja šloatta roappana balo diti.

8. Ja dat bisso nanosen: Son* rappujuvvu, dolvvujuvvu erit, ja su bigak umaidek nuftgo duvak ja čorbmadek sin raddidæsek.
*Ninive, mi lokkujuvvu nissonen. **Esek. 7, 16.

9. Ja Ninive læ nuftgo laddo, čacest dievva*, dai beivi rajest, go dat šaddai. Mutto si batarek. Bisaneket, bisaneket! Mutto i oktage jorget ruoktot.
*olbmuin devddum gavpug.

10. Rievedeket silba, rievedeket golle! Dastgo i læk mikkege loapaid vuorkkadavverin, dast læ hærvasvuotta buoklagaš mavsolaš omin!

11. Guoros ja gurrijuvvum ja guorranam læ dat! — ja suddaduvvum vaibmo ja suibodægje čibbek ja avtak buok alemin, ja buokai muođok læk cakke-ruoksadak.
Es. 13, 7. 8; 21, 3. Joel 2, 6.

12. Gost læ dal legjoni orromsagje, nuorra legjoni borramsagje, dobbe, gost legjon ja njiŋŋelas legjon vaziga ja legjona čivgga, ige læm oktage, gutte daid suorgati, —

13. legjon, mi gaikodi galle su čivgaidasas ja buveti su njiŋŋelas legjonidasis ja devdi su biejoides

stajadusain ja su orromsajides gaikoduvvum rabbiguim.

14. Gæča, mon aigom boattet du lusa, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja mon aigom boalddet du vavnaid, nuft atte dak šaddek suovvan, ja du nuorra legjonid galgga miekke loapatet; ja mon aigom erit hævatet ædnamest du stajadusa, ja du airrasi jiedna i galga šatan æmbo gullut.

3. Kapittal.

Ninive, dat varast, gielesvuođast ja vækkavaldest devddujuvvum gavpug, galgga duššaduvvut, 1—7; nuftgo No-Amon Egyptenest buok su famoines duššaduvvui, nuft galgga maidai Ninive buok su valdines ja famoines gaččat, sigjidi buokaidi illon, guđek dam birra gullek, 8—19.

1. Vuoi varra-gavpugi, mi læ aibas dievva gielesvuođast, vækkavaldest! I goassege noga stajadus. Esek. 24, 6. 9. Hab. 2, 12.

2. Spoakke spičča ja skoaraidægje juvlak ja ruotte hæsta ja njuikko vavdna, 2, 5.

3. ouddanbakkijægje ridijægje ja šælggo miekke ja baitte saitte ja goddujuvvum olbmuk ollorakkan ja likagubak! I læk mikkege loapaid jabmam gorodin, olmuš jorral sin jabmam gorodi bagjeli,

4. fuora ædnaggærddasaš fuorravuođai diti, dam lieggos čabba fuora, čæpe noaiddevuođa goanstaidi, gutte vuvdi olmuššlajaid su fuorravuođaides bokte ja sokkagoddid su noaiddevuođa goanstaides bokte. Alm. 17, 1.

5. Gæča, mon aigom boattet du lusa, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja bajedet du bivtashelmid bagjel du muođoi, ja mon aigom diktet olmuššlajaid oaidnet du hæppadid ja rikaid du hæppada, Jer. 13, 22. 26. Es. 47, 3. Esek. 16, 37.

6. ja mon aigom balkestet durde du ala ja dakkat du hæpaden ja bigjat du gæčadæmušen.

7. Ja de galgga dapatuvvat, atte juokkehaš, gutte du oaidna, galgga bataret du lutte erit ja cælkket: Duššaduvvum læ Ninive! Gi aiggo dam armoštallat? Gost galgam mon occat dudnji jeđđijegjid?

8. Juogoson don læk buoreb go No-Amon*, mi čokkai Nile dænoi gaskast čacin ječas birra, man suogje læi appe, man muvrra læi appe? *Teben Egyptenest. Jer. 46, 25. Esek. 30, 14.

9. Ædnag Etiopalaǯak ja lokkamættom Egyptalaǯak, Putealaǯak ja Libyalaǯak legje dam vækek. Jer. 46, 9.

10. Maidai dat manai golgolašvutti nuftgo fangga, maidai dam ucca manačak cuvkkijuvvujegje buok balgesčiegain, ja dam gudnijattujuvvum olbmak vuorbbadallujuvvujegje, ja buok dam stuorrak čadnujuvvujegje lakkiguim.

11. Don maidai galgak šaddat jukkamidi, šaddat mielatæbmen; don maidai galgak occat suoje vašalaǯa vuostai. Hab. 2, 16.

12. Buok du ladnek læk fikunmuorak arra fikuniguim; jos dak savdnjeluvvujek, de dak gačček su njalbmai, gutte aiggo daid borrat.

13. Gæča, du almug læk nissonak du gasko; du vašalaǯaidi læk du ædnam portak galjet rabastuvvum; dolla læ loapatam du smartid. Es. 19, 16. Jer. 50, 37; 51, 30.

14. Goaivo aldsesad čace birrastattujume varas, daga du ladnidad nanosen, vaǯe ribakest ja duolmo laire, divo dila-ommana!

15. Dobbe galgga dolla loapatet du, miekke erit hævatet du, loapatet du nuftgo njoallok*; læge fal stuora ædnagvuotta nuftgo njoallok, stuora ædnagvuotta nuftgo rasselokkok! *Joel 1, 4.

16. Don læk dakkam du gavpašegjidad ænebun go alme nastid;

njoallok læbbanatte ječaidæsek ja girddelegje erit.
17. Du kruoneduvvumak læk nuftgo rasselokkok, ja du oaivveolbmak nuftgo rasselokko-doakke, mi sæivvo muvrai ala buolašbæive; bæivaš bagjana, ja dak girddelek erit, ige dai sagje dovddu; gost dak læk?
18. Du baimanak ođđek, Assur gonagas! Du bajemuʒak orruk rafhest; du almug læ bieđganam vari ala, ige læk oktage, gutte dam čokke. Salm. 76, 6 j. n. v.
19. I læk mikkege gæpasmattujumid du vikkai, buoredmættom læ du havve. Buokak, guđek gullek sagaid du birra, speʒʒuk gieđaidæsek okti du bagjel; dastgo gæn ala i ollam du bahavuotta hæitekættai?
Jer. 30, 12. Job 27, 23. Sef. 2, 15.

Profet Habakuk.

1. Kapittal.

Habakuk vaiddal Hærrai dam vanhurskesmættomvuođa ja vækkavalde diti, mi gukkes aige juo rađđe Judalaš albmuga gaskast, ja avčot su dal vimag dubmit dam, 1—4. Hærra vasted sudnji, atte son aiggo diktet Kaldealaʒaid, gæi hirbmadlaš fabmo ja goavvevuotta muittaluvvu, boattet sin bagjeli, 5—11. Profeta, gutte ballagoatta, atte su almug šadda duššaduvvut čævllas ja ibmelmættom Kaldealaʒain, rokkadalla Hærrast, vai son bijaši raje sin goaves ja armetmættom mænnodæbmai albmugi vuostai, 12—17.

1. Dat sakka, maid Habakuk, profeta, oini.
2. Man gukka, Hærra, læm mon čurvvom, ja ik don gula! Mon huikam dudnji: Vækkavaldde! — ja ik don bæste.
3. Manne divtak don muo oaidnet værrevuođa ja gæčak don varnotesvuođa ala? Hævatæbme ja vækkavaldde læk mu muođoi oudast; naggo šadda, ja bælkko čuoʒʒela.
4. Damditi læ laka famotæbme, ja vuoiggadvuotta i bæsa goassege ouddan; dastgo ibmelmættomak birrastattek dam vanhurskasa, damditi ouddanboatta vuoiggadvuotta jorggot. Sanel. 17, 23.
5. Geččet olgus albmugi gaski ja oidnet ja suorgganeket, duođai, suorgganeket! Dastgo dago mon dagam din beivin, — epet di jakaše dam, go dat digjidi muittaluvvuši. Ap. dag. 13, 41.
6. Dastgo gæča, mon divtam Kaldealaʒaid čuoʒʒelet, dam buošanes ja hoppujis albmuga, mi manna ouddan nuft viddaset, go ænam olla, valddem varas orromsajid oabmenæsek, mak dasa æi gula.
7. Gafhadlaš ja hirbmadlaš læ dat; dast aldes olgusvuolgga dam vuoiggadvuotta ja dam allagvuotta.
8. Ja gepišæbbuk go parderak læk dam hæstak ja bastanæbbuk ruottat go ækkedes gumpek, ja dam ridijægjek gačček ouddan, dam ridijægjek bottek gaidos ædnamest, girddek nuftgo goaskem, mi gačča ouddan borram varas.
9. Buokakrakkan bottek si vækkavaldalaš dago varas, sin amadajoi joavkko læ oudas guvllui, ja dat čoagga fangaid nuftgo saddoid.
10. Ja dat bilkked gonagasaid, ja oaivamuʒak læk dasa bogustakkan; dat boagosta juokke ladne ja čobme muolda bajas ja valdda dam.

11. De šuvva dat geidnosis nuftgo biegga ja manna ouddan ja bukta siva bagjelasas; dam fabmo læ dam ibmel.

12. Ikgo don læk doluš aige rajest Hærra, mu Ibmel, mu basse? Æp mi galga jabmet. Hærra! Duomo varas læk don bigjam dam. Don bakte! Rangaštam varas læk don rakadam dam.

Jer. 46, 28. Salm. 118, 17.

13. Don, gæst læk buttes čalmek, nuft atte ik don mate gæččat baha ala* ja ik væje gæččat varnotesvuođa guvllui**! Manne gæčak don oskaldasmættomidi, orok javotaga, go dat ibmelmættom njiella dam, gutte læ vanhurskasæbbo go son?

*alma rangaštkættai. **alma væketkættai. Job 21, 7 j. n. v. Jer. 12, 1.

14. Alma don læk mænnodam olbmuiguim nuftgo abe guliguim, nuftgo njoammoiguim, main i læk oktage ised.

4 Mos. 27, 17. 1 Gon. 22, 17.

15. Daid buokaid gæssa dat* bajas vuoggain, čokke daid su nuottasis ja čoagga daid su fierbmasis; damditi illod dat ja avvod.

*Kaldealažai almug.

16. Damditi oaffaruššа dat su nuottasis ja boaldda suovvasa su fierbmasis; dastgo dai bokte læ dam oasse buoidde ja dam borramuš vuoimalaš.

17. Galggago dat damditi gurrit su nuotes ja alelassi goddet albmugid alma sæstekættai?

2. Kapittal.

Profeta, gutte vuordda vastadusa Hærrast, oažžo sust goččoma čielggaset bajasčallet ovta oainatusa Kaldealažai hævvanæme birra, man ollašuttujume Judalažak gierddavašvuođain galggek vuorddet, go dat galle aibas vissasi galgga šaddat, mutto i almake farga, 1—3. Oainatusa sistdoalatus læ: Vanhurskes olmuš galgga ællet su oskos bokte, mutto dak čævllas, jugišis ja rievedakkis Kaldealažak æi galga bissot, 4. 5. Hærra aiggo sin erit hævatet, dainago si læk rievedakkasak, vækkavaldalažak ja gavvelak, golgatek varaid sin huksimhalosek duttadam varas, illastek ja higjedek daid albmugid, maid si læk vuollasæsek bigjam, ja balvvalek gielates æppe-ibmelid, 6—20.

1. Mu faktimsajestam aigom mon čuožžot ja divvot ječčam varddambaikkai; ja mon aigom gæččat olgus oaidnem varas, maid son aiggo munji sardnot, ja maid mon galgam oažžot vastadussan mu vaiddalussam ala.

Es. 21, 8.

2. Ja Hærra vastedi munji ja celki: Čale oainatusa bajas ja čale dam čielggaset tavvali ala, vai læ alkke dam lokkat.

Es. 8, 1.

3. Dastgo ain manna oainatus dokko dam mærreduvvum aige guvllui, mutto dat gačča loapa guvllui ige gielest. Jos dat agjan, de vuorde dam! Dastgo boattet dat galgga ige javkkat.

Salm. 27, 14; 42, 6. Esek. 12, 23. 28.

4. Gæča, baissam ige dassed læk su siello su* siste; mutto dat vanhurskes galgga su oskos bokte ællet.

*Kaldealaža. Esek. 14, 14. 20. Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. Ebr. 10, 38.

5. De læ maidai vidne oskaldasmættom; rampojægje olmai — son i galga bissot assamest rafhe siste, son, gutte læ caggastam nuftgo jabmi aibmo su vuovddas njielos, ja son læ nuftgo jabmem ige gallan, ja son čoggi lusas buok albmugid ja čokki lusas buok olmuššlajaid.

Es. 5, 14. Sanel. 27, 20; 30, 15. 16. Salm. 89, 49.

6. Æigo dak buokakrakkan galga ouddanbuktet su vuostai værddadusaid ja bilkkadus-lavllagid, arvvadusaid su birra, nuft atte celkkujuvvu: Vuoi sudnji, gutte čobme dam, mi i gula sudnji (man gukka?), ja gutte noađot ječas ala panttagalvoid!

7. Æigo si galga fuomaškættai bajasčuožželet, guđek galggek du givsedet, ja si goccat, guđek galg-

gek du šluvgget, nuft atte don šaddak sigjidi stajadussan?

8. Dastgo don læk spægjam ædnag olmuššlajaid; buok, mi bacca albmugin, galgga du spægjat olbmui varai diti ja du vækkavalde diti ædnam vuostai, gavpuga ja sin buokai vuostai, guđek assek dam siste. Obad. 15. v. Hab. 2, 17.

9. Vuoi sudnji, gutte bivdda værrevuoito su vissusis, bigjam varas allagassi su bæses, gagjom varas ječas erit likkotesvuođa gieđast!

10. Don læk dakkam arvvalusa hæpaden du vissusad, arvvaladdam ædnag albmugi loapatæme birra ja suddodam du ječad sielo vuostai;

11. dastgo gæđge sæinest galgga čuorvvot, ja hirssa muorrarakkanasain galgga dasa vastedet.

12. Vuoi sudnji, gutte hukse gavpuga varain ja vuođđod gavpuga værrevuođain! Jer. 22, 13. Mik. 3, 10.

13. Gæča, igo dat boađe Hærrast, alme vægai Ibmelest, atte olmuššlajak galggek barggat ječaidæsek vaibasen dola diti, ja olmuššlajak vaivvedet ječaidæsek dušše diti? Jer. 51, 58.

14. Dastgo ænam galgga devddujuvvut dieđoin Hærra hærvasvuođa birra, nuftgo čacce gokča abe bodne. Es. 11, 9.

15. Vuoi sudnji, gutte adda su lagamuǯǯasis jukkat, gutte njoarra su goaves suttos, vela dakka sin garremidi, gæččam varas sin hæppadidi! Nah. 3, 5.

16. Don galletuvvuk hæppadin ja ik gudnin; juga maidai don ja čajet du ouddalikad! Hærra olgiš gieđa litte gurrim vuorro galgga boattet dudnji, ja hæppašusa vuovsanas boattet du gudne bagjeli. Salm. 60, 5; 75, 9. Es. 51, 17. Jer. 25, 15. 16. 26. 27.

17. Dastgo du vækkavalddde Libanon vuostai ja hævatæbme spiri bagjel, mi suorgati daid, galgga boattet du bagjeli olbmui varai diti ja du vækkavalde diti ædnam vuostai, gavpuga ja sin buokai vuostai, guđek assek dam siste. Jer. 22, 23. Sak. 10, 10. Hab. 2, 8.

18. Mi avkid læ čuppujuvvum govast, go dam čæppe læ čuoppam dam? Daihe leikkijuvvum govast ja gielesvuođa oapatægjest, go gova čæppe dorvasta dam ala, dagadedines gielates æppe-ibmelid? Jer. 2, 11. Salm. 115, 5; 135, 16. 1 Kor. 12, 2.

19. Vuoi sudnji, gutte murri cælkka: Gocca! — javotes gæđgai: Gocca! Galgašigo dat mattet oapatet? Gæča, dat læ skoađastuvvum gollin ja silbain, ja i læk mikkege vuoiŋaid dam siskaldasast. Jer. 10, 3 j. n. v.

20. Mutto Hærra læ su basse tempelestes; oro javotaga su muođoi oudast, buok ænam! Salm. 11, 4; 46, 11. Sef. 1 7. Sak. 2, 17.

3. Kapittal.

Suorgatuvvum, go son jurdaša dam oaatallujume ala, mi læ boattemen albmuga bagjeli, čuorvvo profeta Ibmelest vaibmolađesvuođa, 1. 2. Son oaidna Ibmela hærvas almostusa siste boattemen rangaštet su vašalaǯaides ja bæstet su albmuges, 3—15. Daggo bokte suorggana son vuost dam atestusa diti, mi galgga bestujume ouddal boattet, mutto de son muittal dorvolaǯǯan su ilos bestujume diti, 16—19.

1. Profet Habakuk rokkadus; šigjonot* mielde. *Salm. 7, 1.

2. Hærra, mon læm gullam saga du birra, mon læm suorgganam. Hærra, du dakko* — ællat dam jagi gasko! Jagi gasko dieđet don dam, moarad siste muite don armetæme! *1, 5; 2, 2 j. n. v.

3. Ibmel boatta Temanest, ja dat basse Paran varest. Sela. Su čigŋa gokča almid, ja ænam læ dievva su hærvasvuođast. 5 Mos. 33, 2. Es. 6, 3. Salm. 72, 19.

4. Ja baittem nuftgo bæivaš
čuovgas itta, suodnjarak læk su
baldast, ja dasa læ su fabmo čik-
kujuvvum.
5. Rottodavdda manna ouddan
su muođoi oudast, ja suotta čuovvo
su luodaid.
6. Son čuoǯǯo dast ja doarge-
statta ædnama; son oaidna ja doar-
gestatta albmugid, ja dak agalaš
varek luoddanaddek moallon, dak
dolušaiggasaš dievak vugjuk čoak-
kai; su mannam læ nuftgo doluš
aigid.
7. Mon oainam Kusana gođid
barte siste, goatteloavddagak Mi-
dian ædnamest rabaidek.
8. Lægo dænoi vuostai cakki-
dam, o Hærra, dænoi vuostai cak-
kidam du moarre, abe vuostai du
sutto, go don nuft manak ouddan
du hæstaidad alde, du bestujumad
vavnai alde? 2 Mos. 14, 25 j. n. v.
15, 3 j. n. v. Josv. 3, 15 j. n. v.
9. Rabas, rappum læ du davgge
— du vuordnasak sokkagoddidi,
du sadne*! — Sela. Dædnon lu-
dudak don ædnama.
*ollašuttujuvvu dal oinulaš lakai.
10. Varek oidnek du ja doarge-
stek, čaccedulvek šavvek ouddan;
čiegŋalvuotta adda su jienas gul-
lut, dat bajasbajed su gieđaides
allagasa guvllui. Salm. 77, 17. 18.
11. Bæivaš ja manno loaida-
stæba orromsajesga sisa du njuolai
čuovggas diti, mak mannek oud-
dan, du saite aldagasai baittem
diti. Salm. 77, 19.
12. Suttost vaǯak don ædnam
bagjel, moarest vuolasduolmak don
albmugid.
13. Don vuolgak olgus du alb-
mugad bestujume diti, du vuiddu-
juvvumad bestujume diti; don cuvk-
kik dam ibmelmættoma* vieso
oaive, go don rabastak vuođđodusa
gidda čæbet ragjai. Sela.
*Kaldealaš gonagasa.
14. Don čađačuggik su* saitin
su joavkoi oivid, mak bakkijek
ouddan muo biđgim varas, gudek
illodek nuftgo borram varas var-
notæme čikkusist.
*dam ibmelmættoma; 13. v.
15. Don manak abe čađa du
hæstaidadguim, ædnag čaci čoma
čađa. Salm. 77, 20.
16. Mon gullim dam*; de doar-
gesti mu siskaldas, jiena bokte ra-
baidegje mu boksamak; guocca-
gæbme boatta mu davtidi, ja mu
sajestam mon doargestam, daina
go mon lotka ferttim vuorddet
hættebæive, vuorddet, atte dat
manna bajas albmuga vuostai, gutte
galgga dam atestet. *2. v.
17. Dastgo fikunmuorast æi luot-
kan urbek, ja vidnemuorak æi šad-
dad maidege, olljomuora šaddok
æi likkostuva, ja gieddek æi adde
maidege biebmoid; son* læ erit
hævatam savcaid savccarindest, ja
æi læk makkege omid oabmegođi
siste. *Kaldealaš.
18. Mutto mon aigom illodet
Hærra siste, mon aigom avvodet
mu bestujubmam Ibmel siste.
Es. 61, 10. Joel 2, 23. Luk. 1, 46. 47.
19. Hærra Hærra læ mu fab-
mo, ja son dakka mu julgid nuft-
go sarva-aldoi julgid ja dikta muo
duolbmat mu dievaidam alde.
Lavllom-oapatægjai, mu strangga-
čuojanasain. 1 Mos. 49, 21.
2 Sam. 22, 34. Salm. 18, 34.

Profet Sefanias.

1. Kapittal.

Sefanias profetastalla gonagas Josias beivin, 1, stuora rangaštusa birra, mi galgga boattet obba ædnam bagjeli, 2. 3, ja erinoamačet Juda ja Jerusalem bagjeli; dat galgga dast erit hævatet buok æppe-ibmelbalvvalegjid ja Ibmel bagjelgeččid ja rangaštet suddo buok sæđoi siste, 4—13. Hærra hirbmadlaš duobmobæivve buok ædnam assi bagjel læ lakka ja i mate velttujuvvut, 14—18.

1. Hærra sadne, mi dapatuvai Sefaniasi, Kusi bardnai, Gedalja bardnai, Amarja bardnai, Esekias bardnai, dain beivin, go Josias, Amon bardne, læi Juda gonagas. 2 Gon. 22, 1 j. n. v. 2 Muit. 34, 1 j. n. v. Jer. 1, 1. 2.

2. Erit, duođai, erit aigom mon valddet buok ædnam alde, cælkka Hærra.

3. Mon aigom eritvalddet olbmuid ja spirid, eritvalddet alme loddid ja abe gulid ja værranusaid oktan dai ibmelmættomiguim, ja mon aigom erit hævatet olbmuid ædnam alde, cælkka Hærra. Hos. 4, 3. Jer. 12, 4. Matt. 13, 41.

4. Ja mon aigom geiggit mu giettam olgus Juda vuostai ja buok Jerusalem assi vuostai, ja mon aigom erit hævatet dam baikest Baal bacatasaid, æppe-ibmelpapai nama oktanaga papaiguim 2 Gon. 23, 5.

5. ja sin, guđek daki alde rokkadallek alme væga, ja sin, guđek rokkadallek ja vurdnuk Hærrai oskaldasvuođa ja maidai vurdnuk sin gonagasasek* bokte, Jer. 19, 13; 44, 17. 18. *Jer. 49, 1.

6. ja sin, guđek læk gaiddam erit Hærrast, ja guđek æi læk occam Hærra ja æi jærram su maŋŋai. Es. 1, 4.

7. Oro javotaga Hærra Hærra oudast! Dastgo Hærra bæivve læ lakka; dastgo Hærra læ rakadam oaffarnjuovalmasa, basotam su bovddijuvvumides. Hab. 2, 20. Es. 34, 6. Esek. 39, 17. Alm. 19, 17. 18.

8. Ja dapatuvvat galgga Hærra oaffarnjuovvam bæive, de aigom mon ocatallat oaivamužaid ja gonagasa barnid ja buokaid, guđek garvotek ječaidæsek olggo-ædnam biktasiguim.

9. Ja mon aigom ocatallat dam bæive juokkehaža, gutte njuikke uksalasa bagjel, sin, guđek devddek sin hærrasek vieso vækkavaldin ja bettusin.

10. Ja dapatuvvat galgga dam bæive, cælkka Hærra, de galgga čuorvvom gullut guolleportast ja holvvom gavpuga nubbe oasest ja stuora ruoškas dievain. 2 Gon. 22, 14.

11. Holvvot, di, guđek assabetet njuvddemlitte* siste! Dastgo obba Kananitalaš almug** læ eritsikkujuvvum; si buokak, guđek legje silbain noađotuvvum, læk erit hævatuvvum.

*muttom oasse Jerusalemest. **gavpašegji almug; Hos. 12, 8.

12. Ja dapatuvvat galgga damanaga aige, de aigom mon guoratallat Jerusalema čuovgaiguim, ja mon aigom ocatallat daid albmugid, mak vællajek sin rævčasek alde, mak celkkek sin vaimostæsek: I Hærra daga i burist ige bahast. Jer. 48, 11. Salm. 94, 7.

13. Ja sin obmudak galgga šaddat stajadussan, ja sin viesok hævatussan, ja si galggek huksit viesoid, mutto æi assat dai siste, ja gilvvet vidnegardid, mutto æi jukkat dai vine. Mik. 6, 15. Am. 5, 11.

14. Lakka læ Hærra bæivve, dat stuora bæivve; dat læ lakka ja gačča sagga. Gula! Hærra bæivve! Baččaget barggo dalle gievrra. 7. v. Joel 1, 15. Esek. 30, 3.

15. Moare bæivve læ dat bæivve,
hæđe ja atestusa bæivve, njeiddu-
jume ja hævatusa bæivve, sævd-
njadvuođa ja moskovuođa bæivve,
balvai ja mierka bæivve,
Jer. 30, 7. Joel 2, 2. 10. Am. 5, 18. 20.
16. basunčuogjam ja soattečuorv-
vom bæivve dai nana gavpugi bag-
jel ja dai alla muvrračiegai bagjel.
17. Ja mon aigom suorgatet
olbmuid, ja si galggek vaʒʒet nuft-
go čuovgatæmek, dastgo Hærra
vuostai læk si suddodam; ja sin
varra galgga golgatuvvut nuftgo
muoldda, ja sin oaǯǯe nuftgo
mukke.
18. I sin silbba ige sin golle
galga mattet sin gagjot Hærra
moare bæive, mutto su angervuođa
dola bokte galgga obba ænam loa-
patuvvut; dastgo son aiggo loapa-
tet, vela fakkistaga loapatet sin
buokaid, guđek assek ædnam alde.
Job 20, 20. Sanel. 11, 4. Esek. 7, 19 j. n. v.

2. Kapittal.

Profeta nævvo albmuga jorggalet je-
čas, ouddalgo rangaštusa bæivve boatta,
ja erinoamačet nævvo son daid ibmel-
balolaš olbmuid occat Hærra ja barggat
vanhurskesvuođa ja lojesvuođa maŋŋai,
vai si bestujuvvuše dam bæive, 1—3,
ja son ŋanne dam nævvaga gulatedines,
atte Filistalaǯak, Moabitalaǯak ja Am-
monitalaǯak galggek erit hævatuvvut,
buok ædnam ibmelak duššaduvvut ja
buok bakeni ædnamak jorggaluvvut Hær-
ra guvllui, gutte aiggo dubmit daid stuora
mailme-rikaid, mak læba lullen ja dav-
ven, Etiopalaǯaid ja Assyrialaǯaid; dat
čævllas ja hærvas Ninive galgga aibas
duššaduvvut, 4—15.

1. Čoagganeket ja jirbmet, don
almug, mi ik šovkud,
2. ouddalgo arvvalus riegadatta
(nuftgo avnak manna bæivve oud-
dan), ouddalgo Hærra buolle moar-
re boatta din bagjeli, ouddalgo
Hærra moare bæivve boatta din
bagjeli! 1, 7. 14. 15.
3. Occet Hærra, buok di ædnam
lojes olbmuk, guđek doallabetet su
laga! Occet vanhurskesvuođa, oc-
cet lojesvuođa! Daidašeidek di
čikkujuvvut Hærra moare bæive.
Es. 55, 6.
4. Dastgo Gasa galgga guđđu-
juvvut, ja Askalon šaddat mæccen;
Asdod galgga gaskabæive olgus
agjujuvvut, ja Ekron galgga bajas-
gaikkujuvvut ruottasiguim.
5. Vuoi sigjidi, guđek assek appe-
gaddest, Kretalaš albmugi! Hærra
sadne læ din bagjel, Kanaan, Fi-
listalaǯai ænam, ja mon aigom du
hævatet, nuft atte i oktage galga
dast assat.
1 Sam. 30, 14. Jer. 47, 1 j. n. v.
6. Ja appegadde galgga šaddat
guottombaikken, gost læk baimani
skoarok ja oabme-aidek.
7. Ja dat galgga šaddat baikken
sigjidi, guđek baccek Juda viesost;
dast galggek si guottot, Askalon
viesoin galggek si vuoiŋadet ække-
dest. Dastgo Hærra, sin Ibmel,
galgga sin oappaladdat ja loapatet
sin fanggavuođa. Es. 14, 30.
5 Mos. 30, 3. Jer. 29, 14. Sef. 3, 20.
8. Mon læm gullam Moaba
higjadusa ja Ammon manai bilk-
kedam-sanid, maiguim si higjedegje
mu albmuga, ja si mænnodegje
čævllajet dam ædnamraji vuostai.
9. Damditi, nuft duođai go mon
ælam, cælkka Hærra, alme vægai
Ibmel, Israel Ibmel, de galgga
Moab šaddat nuftgo Sodoma, ja
Ammon manak nuftgo Gomorra,
gaskalasai oabmen ja saltterogga-
takkan ja mæccen agalaš aiggai;
mu albmuga bacatas galgga sin
spægjat, ja si, guđek baccek mu
albmugest, galggek valddet daid
oabmenæsek. 1 Mos. 19, 24 j. n. v.
10. Nuft galgga sigjidi gævvat
sin čævllaivuođa diti, dainago si
higjedegje ja mænnodegje čævllajet
Hærra, alme vægai Ibmela, alb-
muga vuostai.
11. Hirbmadlaš galgga Hærra
læt sin bagjel; dastgo son galgga
diktet buok ædnam ibmelid erit-

javkkat, ja buok bakeni appegad-
dek galggek rokkadallat su, juok-
kehaš su baikestes.
Mika 5, 12. Sak. 13, 2. Tob. 14, 14.
12. Maidai di, Etiopalažak. ča-
đačuggijuvvubetet mu miekest.
13. Ja son olgusgeigge su gie-
đas davve-ædnam vuostai ja duš-
šada Assura ja dakka Ninive avd-
dem baikken, goikesen nuftgo
mæce.
14. Dam gasko galggek ælok
livvadet; buoklagaš mæccespirik,
mak mannek doki mielde, sikke
pelikanak ja sagge-spinek, galggek
igjadet dam bažže-oivi alde; lavl-
loi jiedna gullu ikkunraigest, čievr-
ra orro uksalasa alde, dastgo se-
derskoađđasa læ son rappam.
Es. 13, 21 j. n. v. 14, 23; 34, 11. Salm. 102, 7.
15. Dat læ dat avvodægje gav-
pug, mi asai oagjebasvuođa siste,
mi celki su vaimostes: Mon ja i
æra oktage! Moft læ dat dadde
šaddam mæccen, mæccespiri vuoi-
ŋadamsagjen! Juokkehaš, gutte
manna dam mæddel, njurggo ja
šluvgga gieđas.
Es. 23, 7; 47, 8. Vaid. 2, 15. Nah. 3, 19.

3. Kapittal.

Profeta muittala dam oktasaš billa-
šume ja gattamættomvuođa birra, mi
rađđe Jerusalemest, erinoamačet albmuga
oapestegji gaskast, vaiko Hærra sikke
sani ja dagoi siste læ addam lokkamæt-
tom ja čielgga duođaštusaid su vanhur-
skesvuođas ja su vašes birra suddoi,
1—7. Damditi aiggo Hærra vuolgatet
stuora rangaštusa buok albmugi bagjeli;
dam galggek dak oskolažak vuorddet,
dađemielde go Hærra dam bokte aiggo
jorggalet bakenid ja dastmaŋŋel dai jorg-
galuvvum bakeni bokte buktet su alb-
muges lusas ruoktot, nuft atte buok ol-
muššlajain ædnam alde ja Israel baca-
tasast galgga šaddat okta basse særvve-
godde, man gasko son, Israel gonagas,
aiggo orrot dam bestujubmen, avvon ja
bassendakkujubmen, 8—20.

1. Vuoi dam vuostehagolažži ja
duolvvaduvvumi, dam vækkavalda-
laš gavpugi!

2. I dat gulddal gudege jiena,
i vuostaivalde maidege bagadusaid;
Hærra ala i dat dorvast, su Ib-
melasas i dat ane ječas lakka.
3. Dam oaivamužak dam gasko
læk gilljo legjonak, dam duobma-
rak ækkedes gumpek, æi dak
vurkke iđđedassi;
Esek. 22, 27. Mika 3, 11.
4. dam profetak læk joavddelas
rampojægjek, oskaldasmættom olb-
mak; dam papak æppebasotek dam,
mi læ basse, dakkek vækkavalde
laga bagjeli.
Jer. 23, 11. 16. 17. 32. Esek. 22, 26.
5. Hærra læ vanhurskes dam
gasko, i son daga værrevuođa;
juokke iđđed bukta son su duomos
čuovggas ouddi, i son vælta. Mutto
dat vanhurskesmættom i dovda
hæbo. 5 Mos. 32, 4.
Hos. 6, 5. Jer. 25, 3 j. n. v.
6. Mon læm erit hævatam ba-
kenlaš albmugid, sin muvrračiegak
læk duššaduvvum; mon læm dak-
kam sin balggaid avddemen, nuft
atte i oktage važe dai mielde;
sin gavpugak læk stajeduvvum,
nuft atte i dain læk oktage olmai,
i oktage asse.
7. Mon celkkim: Jos don* fal
aigok must ballat, bagadusa vuo-
staivalddet; de du viste i šadda
erit hævatuvvut, i mikkege dast
šadda, maid mon læm asatam du
vuostai. Mutto si læk baica barg-
gam billašuttet buok sin dagoidæ-
sek. *Jerusalem; 1. v. j. n. v.
8. Damditi, vurddet muo, cælk-
ka Hærra, dam bæive, go mon
čuožželam sallaša varas! Dastgo
mu duobmo læ, atte mon čokkim
bakenlaš albmugid, čoaggam rikaid
čoakkai, golgatam sin bagjeli mu
suttom, buok mu buolle moarram;
dastgo mu angervuođa dola bokte
galgga obba ænam loapatuvvut.
1, 18.
9. Dastgo dalle aigom mon ad-
det albmugidi æra, buttes baksa-
mid, vai si buokakrakkan čurvuše

Hærra nama, vai si balvvalifče su ovtamielalažat. Es. 6, 5.

10. Dom bælde Ætiopia dænoi galggek si buktet mu rokkadallid, mu bieđganam albmuga, oaffaraddaldakkan munji. Es. 66, 20.

11. Dam bæive ik don darbaš hæppanaddat buok du dagoidad diti, maiguim don rikkuk mu vuostai; dastgo dalle aigom mon eritjavkkadet du gaskast du čævllas avvodegjid, ja ik don galga šatan æmbo aledet ječad mu basse vare alde. Esek. 16, 50.

12. Mutto mon aigom guođđet du gasko vuoleduvvum ja hæjos albmuga*, ja si galggek dorvastet Hærra nama ala.

*Es. 57, 15. Matt. 5, 3. 4.

13. Israel bacatas i galga dakkat værrevuođa, ja æi si galga sardnot giellasid, ja sin njalmest i galga gavdnut betolaš njuovča; dastgo si galggek gavdnat biemo ja adnet rafhe, ja i guttege sin suorgat.

Es. 11, 9. 3 Mos. 26, 5. 6. Mika 7, 14.

14. Avvod sagga, Sion nieidda! Čuorvo allaget, Israel! Illod ja avvod olles vaimost, Jerusalem nieidda! Sak. 9, 9.

15. Hærra læ erit valddam du rangaštusaid, læ erit hævatam du vašalaža; Israel gonagas, Hærra, læ du gaskast, ik don galga oaidnet maidege bahaid šatan æmbo. Es. 41, 10; 43, 1. Esek. 48, 35.

16. Dam bæive galgga celkkujuvvut Jerusalemi: Ale bala! Sion, ale divte du gieđaidad njuorrat!

17. Hærra, du Ibmel, læ du gaskast, muttom vægalaš, gutte bæsta; son avvod du diti iloin, son orro javotaga su rakisvuođastes, son avvodalla du diti avvočuorvvomin. Es. 12, 6. Sak. 2, 9.

18. Sin, guđek læk morrašest basi diti*, čokkim mon; — si læk du olbmuk, hæpad losidatta sin.

*dainago si æi bæsa doallat basid. Salm. 42, 2 j. n. v. 137, 1 j. n. v. Vaid. 1, 4.

19. Gæča, mon aigom dam aige adnet dakkamuša sin buokaiguim, guđek læk du givsedam, ja mon aigom bæstet dam skierma, ja čokkit dam, mi læ erit agjujuvvum, ja mon aigom bigjat sin ramadussan ja bæggalmasvuottan obba ædnam alde, gost si læk hæppašuttujuvvum.

Esr. 6, 12. Mik. 4, 6. 5 Mos. 26, 19.

20. Dam aige aigom mon buktet din deiki, ja dam aige aigom mon čokkit din; dastgo mon aigom bigjat din bæggalmasvuottan ja ramadussan buok ædnam albmugi gaskast, go mon loapatam din fanggavuođa din čalmi oudast, cælkka Hærra. Esr. 1, 2 j. n. v.

5 Mos. 30, 3 j. n. v. Jer. 29, 14; 30, 3. Hos. 6, 11. Sef. 2, 7.

Profet Haggai.

1. Kapittal.

Haggai, gutte profetastalai Persialaš gonagasa, Darius Hystaspis, beivin, ranggo daid Judalažaid, guđek legje ruoktot boattam Babelest, dainago si legje huksim aldsesæsek skoađastuvvum viesoid, vaiko si dikte Hærra tempela orrot huksikættai, 1—4; son čajet, atte sin gieđai dakko damditi i buristsivdneduvvu Hærrast, 5. 6, ja son nævvo sin riebmat fastain bajasdakkat tempela, 7—11. Si jægadek su nævvaga, 12—15.

1. Gonagas Darius nubbe jage, guđad manost, vuostas bæive manost, dapatuvai Hærra sadne Haggai, profeta, bokte Serubabeli, Sealtiel bardnai, Juda

ædnamhærrai, ja Josvai, Jehosadak bardnai, bajemuš pappi, naft:
Sak. 1, 1. Esr. 5, 1. 2. Matt. 1, 12.
2. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Dat almug cælkka: I læk vela boattem-aigge, Hærra vieso huksim-aigge.
3. De bođi Hærra sadne Haggai, profeta, bokte naft:
4. Lægo aigge digjidi orrot din skoađastuvvum viesoinædek, go dat viesso orro avddemen? 2 Sam. 7, 2.
5. Ja dal, nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Vuttivalddet, moft digjidi gævva!
6. Di gilvvebetet ollo, mutto buktebetet uccan sisa; di borrabetet, mutto epet gallan; di jukkabetet, mutto epet dærvasmattujuvvu; di garvvodepet, mutto i oktage biva, ja dat, gutte balka oudast balvvala, oaǯǯo balkas raigge-burssi. 5 Mos. 28, 38 j. n. v.
3 Mos. 26, 26. Hos. 4, 10. Mik. 6, 15.
7. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Vuttivalddet, moft digjidi gævva!
8. Mannet bajas vari ala ja viǯǯet dimbarid ja huksijeket vieso! De aigom mon dasa likot ja hærvasmattet ječčam, cælkka Hærra.
Esr. 3, 7. Hagg. 2, 9.
9. Di vuorddebetet ollo, ja gæča, dat šadda uccanen, ja go di bigjabetet dam vieso sisa, de mon bosadam dam erit. Manditi? cælkka Hærra, alme vægai Ibmel. Mu vissum diti, mi orro avddemen, dam bodda go dist læ hoappo, ješgæstge su viesoines.
10. Damditi læ albme dappasam din bagjel, nuft atte i dat adde suolne, ja ænam læ dappam su šaddoides ouddi. 3 Mos. 26, 19 j. n. v.
5 Mos. 28, 23 j. n. v. 1 Gon. 17, 1.
11. Ja mon ravkkim goikkadaga ædnam bagjeli ja vari bagjeli ja gorni bagjeli ja vine bagjeli ja oljo bagjeli ja dam bagjeli, maid ænam šaddad, ja olbmui bagjeli ja omi bagjeli ja buok gieđai bargo bagjeli.
2, 17. Am. 4, 9.
12. Ja Serubabel, Sealtiel bardne, ja Josva, Jehosadak bardne, bajemuš pappa, ja buok albmuga bacatas gulddalegje Hærra, sin Ibmelæsek, jiena, ja Haggai, profeta, sanid, dađemielde go Hærra, sin Ibmel, læi su vuolgatam, ja almug balai Hærrast.
13. De celki Haggai, Hærra sadnedoalvvo, Hærra mokke diti albmugi naft: Mon læm dinguim, cælkka Hærra. 2, 4.
14. Ja Hærra morranatti Serubabel, Sealtiel barne, Juda ædnamhærra, vuoiŋa, ja Josva, Jehosadak barne, bajemuš papa, vuoiŋa ja obba dam baccam albmuga vuoiŋa, ja si botte ja bargge Hærra, alme vægai Ibmel, sin Ibmelæsek, vieso ala
15. dam njællje goalmad logad bæive, dam gudad manost gonagas Darius nubbe jagest.

2. Kapittal.

Profeta jeđđe ja nanosmatta Serubabela, Josva ja albmuga loppedam bokte sigjidi, atte Hærra aiggo læt singuim, ja atte stuora hævatusai maŋŋel albmugi gaskast dat nubbe tempel galgga šaddat sagga riggasæbbun ja hærvvasæbbun go dat oudeb tempel. Dat loppadus mærkaši ja ollašuttujuvvui æska Messiasa boattem bokte dam ođđa tempel aigest, 1—9. Hærra læi dassači rangaštam albmuga, maid son, vaiko dat vela oaffaruššage, goitge læ adnam buttesmættom almugen, mutto dam rajest, go si duođalaš angervuođain læk alggam barggat tempela ala, buristsivdned son sin, 10—19. Maŋemusta lopped profeta, atte Hærra dai boatte hævatusai siste aiggo varjalet Serubabela (David maŋestboatte, gæn sogast Messias galgga riegadet), 20—23.

1. Čiččid manost, okta goalmad logad bæive manost, dapatuvai Hærra sadne Haggai, profeta, bokte, naft:
2. Cælke juo Serubabeli, Sealtiel bardnai, Juda ædnamhærrai, ja Josvai, Jehosadak bardnai, bajemuš pappi, ja albmuga bacatassi:
3. Guttemuš læ din gaskast,

gudek lepet baccam, gutte læ oaid-
nam dam vieso dam oudeb hærvas-
vuoda siste? Ja maggaren oaidnebe-
tet di dam dal? Igo dat læk nuftgo
dusse din čalmi oudast? Esr. 3, 12.
4. Daddeke, læge dal roakkad,
Serubabel, cælkka Hærra, ja læge
roakkad, Josva, Jehosadak bardne,
don bajemus pappa, ja læge roak-
kad, buok ædnam almug, cælkka
Hærra, ja barrget! Dastgo mon
læm dinguim, cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel, 1, 13.
5. daina litto sanin, maid mon
dakkim dinguim, go di vulgidek
Egyptenest, ja mu vuoigŋa orro
din gaskast; allet bala!
2 Mos. 19, 5. 6. Es. 63, 11.
6. Dastgo nuft cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel: Vela ovta
gærde, ucca bodduča gæčest, de
likkatam mon alme ja ædnama ja
abe ja goikke baike. 21. v. Ebr. 12, 26.
7. Ja mon aigom likkatet buok
albmugid, ja buok albmugi mav-
solas davverak galggek boattet,
ja mon aigom dævddet dam vieso
hærvasvuodain, cælkka Hærra, al-
me vægai Ibmel. Es. 60, 5. 11.
8. Munji gulla silbba, ja munji
gulla golle, cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel.
9. Dam maŋeb vieso hærvas-
vuotta galgga saddat stuorebun go
dam oudebu, cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel; ja dam baikest aigom
mon addet rafhe, cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel. Mal. 3, 1.
10. Dam njællje goalmad logad
bæive ovcad manost Dariusa nub-
be jagest bodi Hærra sadne Hag-
gai, profeta, bokte, naft:
11. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel: Jæra juo papain
laga birra ja cælke:
12. Gæča, jos guttege guodda
basse biergo su bivtashælmestes
ja guoskat su helmines laibbai
daihe mange vussujuvvum borra-
mussi daihe vidnai daihe olljoi
daihe mangelagas borramussi, sad-
dago dat bassen? Ja papak vaste-
degje ja celkke: I.
13. Ja Haggai celki: Jos mut-
tom, gutte læ buttesmættom lika
bokte, guoska buok dasa, saddago
dat dalle buttesmættosen? Ja pa-
pak vastedegje ja celkke: Dat
sadda buttesmættosen. 4 Mos. 19, 11.
14. De vastedi Haggai ja celki:
Nuft læ dat almug, ja nuft læ dat
olmusslagja mu čalmi oudast, cælk-
ka Hærra, ja nuft læ buok sin
giedai dakko; ja maid si oaffarus-
sek dast*, dat læ buttesmættom.
*altar ala. Esr. 3, 3.
15. Ja dal, vuttivalddet juo aige
dam bæive rajest ja ruoktot guvllui,
ouddalgo gædge bigjujuvvui gædge
ala Hærra tempelest! 1, 5 j. n. v.
16. Go olmus dam aige bodi
gordneguba lusa, mast legje guokte
loge mitto, de saddai dat lokken;
go olmus bodi boččemgare lusa
goaivvom varas vitta loge æbbara,
de dat saddai guokte lokken.
17. Mon časkim din gorni guorb-
bamin ja astamin ja čuorbmasi-
guim, buok din giedai dagoid;
mutto epet di jorggalam ječaidæ-
dek mu guvllui, cælkka Hærra.
1, 11. 5 Mos. 28, 22. Hos. 7, 10.
Am. 4, 6 j. n. v.
18. Vuttivalddet juo aige dam
bæive rajest ja ruoktot guvllui,
dam njællje goalmad logad bæive
rajest ovcad manost gidda dam
bæive ragjai, go Hærra tempel
vuoddoduvvui! Vuttivalddet!
10. v. Esr. 3, 10.
19. Velagoson dal læk gilvva-
gak gordnevieso siste? I vela
vidnemuorrage ige fikunmuorra ige
granatmuorra ige olljomuorra læk
saddadam maidege. Dam bæive
rajest aigom mon buristsivdnedet.
20. Ja Hærra sadne dapatuvai
nubbe gærde Haggai dam njællje
goalmad logad bæive manost, naft:
10. v.
21. Cælke Serubabeli, Juda æd-
namhærrai: Mon aigom likkatet
alme ja ædnama, 6. v. j. n. v.

22. ja mon aigom vuolasnordastet gonagasrikai truonoid ja duššen dakkat albmugi rikai gievrravuođa, ja mon aigom vuolasnordastet vavnaid ja sin, guđek dai alde vugjek, ja hæstak galggek gaččat, ja si, guđek dai alde ridijek, nubbe nubbe mieke bokte.
23. Dam bæive, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, aigom mon valddet du, Serubabel, Sealtiel barne, mu balvvalægjam, cælkka Hærra, ja dakkat duina nuftgo signetsuorbmasin; dastgo du læm mon valljim, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.
Jer. 22, 24. Allalavl. 8, 6. Sir. 49, 15. Matt. 1, 12. 13. Luk. 3, 27.

Profet Sakarias.

1. Kapittal.

Sakarias, gutte profetastalai Persialaš gonagas, Darius Hystaspis, beivin, nævvo Judalažaid jorggalussi, amasek si rangaštuvvut nuftgo sin vanhemak, 1—6. Oainatusa siste oaidna son muttom ridijægje (Hærra engel) orromen jaska myrtemuorai (Israel særvvegodde) gaskast vuobmevuođost, ja gulla muttom engel diđetæmen, atte tempel ja Jerusalem fastain galggaba huksijuvvut ja Juda gavpugak valljogasat buristsivdneduvvut, 7—17.

1. Dam gavcad manost Darius nubbe jagest dapatuvai Hærra sadne Sakariasi, Berekias bardnai, Iddo bardnai, profetai, naft: Hagg. 1, 1. Esr. 5, 1.
2. Moarest læ Hærra læmaš din vanhemi ala, duođai, moarest.
3. Ja don galgak cælkket siggjidi: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Jorgideket ruoktot mu guvllui, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, de aigom monge jorgidet ruoktot din guvllui, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.
Mal. 3, 7. Jak. 4, 8.
4. Allet læge nuftgo din vanhemak, gæidi dak oudeb profetak čurvvu ja celkke: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Jorgideket juo ruoktot din baha gæinoinædek ja din baha dagoinædek! Mutto æi si gullam æige vuttivalddam muo, cælkka Hærra. Es. 31, 6. Jer. 3, 12; 25, 3 j. n. v. Hos. 14, 2. Joel 2, 12.
5. Din vanhemak, gost læk si? Ja profetak, mattekgo si ællet agalaš aiggai?
6. Daddeke, mu sanek ja mu šietatusak, maid mon goččum mu balvvalegjidam, profetaid, gulatet, æigo dak læk ollam din vanhemidi, nuft atte si jorgidegje ruoktot ja celkke: Nuftgo Hærra, alme vægai Ibmel, mielast læi min vuostai dakkat, min gæinoi mielde ja min dagoi mielde, nuft læ son dakkam min vuostai?
7. Dam njællje goalmad logad bæive dam okta nubbe logad manost, dat læ sebat manno, Dariusa nubbe jagest, dapatuvai Hærra sadne Sakariasi, Berekias bardnai, Iddo bardnai, profetai, naft:
8. Mon oidnim ikko, ja gæča, muttom olmai læi ridimen ruksis hæstain, ja son oroi jaska myrtemuorai gaskast vuobmevuođost; ja su duokken legje ruksis, čuivvis ja vilggis hæstak.
9. De mon celkkim: Mak dak læk, mu hærram? Ja engel, gutte muina sarnoi, celki munji: Mon aigom addet du oaidnet, mak dak læk. 2, 2.
10. De sardnogođi olmai, gutte læi orromen jaska myrtemuorai gaskast, ja celki: Dak læk dak, gæid Hærra læ vuolgatam mannat birra ædnam mietta.

11. Ja si vastedegje Hærra engeli, gutte oroi jaska myrtemuorai gaskast, ja celkke: Mi læp ædnam mietta vagjolam, ja gæča, obba ænam læ mašo siste orromen ja læ jaskad.

12. De vastedi Hærra engel ja celki: Hærra, alme vægai Ibmel! Gukkago don ik aigo armetet Jerusalem bagjeli ja Juda gavpugi bagjeli, mai ala don læk læmaš moarest dal čieča loge jage?
Salm. 102, 14. Jer. 25, 11; 29, 10. Sak. 7, 5.

13. Ja Hærra vastedi engeli, gutte læi muina sardnomen, burid sanid, jeđđiglaš sanid.

14. Ja engel, gutte læi muina sardnomen, celki munji: Čuorvo ja cælke: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Mon læm anger Jerusalem diti ja Sion diti, sagga anger, 8, 2. Jer. 31, 20.

15. ja moarest, sagga moarest læm mon dai oagjebas bakenlaš albmugi ala; dastgo mon legjim dušše uccanaš moarest, mutto si væketegje likkotesvutti.
Es. 10, 5 j. n. v. 47, 6.

16. Damditi, nuft cælkka Hærra: Mon jorgidam vaibmolađesvuođain Jerusalem bællai; mu viesso galgga huksijuvvut dam sisa, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja mittobadde galgga čavggujuvvut Jerusalem bagjel.
8, 3. 15. Es. 54, 7. 8. Sak. 2, 5 j. n. v.

17. Čuorvo vela ja cælke: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Vela galggek mu gavpugak bagjelgolggat buorest, ja Hærra galgga vela ain jeđđit Siona ja vela ain valljit Jerusalema. 2, 16.

2. Kapittal.

Profeta oaidna oainatusa siste njællje čoarve ja njællje ravde, gudek galggek daid erit čuoppat, man bokte mærkašuvvu, atte mailme rikak, mak læk Ibmel albmuga vašalaǥak, galggek masset sin famosek, 1—4, ja nubbe æra oainatusa siste ovta olbma, gutte manai mittedet, man stuoresen Jerusalem galgai šaddat, man bokte mærkašuvvu, atte Jerusalem galgga šaddat olmušægjajen ja varjaluvvut Hærrast, 5—9. Dak Babeli baccam Judalaǥak hoapotuvvujek bataret dobbe erit; dastgo dal galgga Hærra ocatallat Babela ja mavsatet dasa dam, maid dat læ dakkam su albmuga vuostai, 10—13. Hærra almug galgga avvodet, dastgo Hærra aiggo boattet ja assat dam gasko, ja ædnag bakenak galggek ječaidæsek jorggalet su guvllui, (dak einostusak mærkašek Messiasa ja læk ollašuttujuvvum su siste ja su bokte), 14—17.

1. Ja mon bajasbajedim mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, de legje njællje čoarve.

2. Ja mon celkkim engeli, gutte læi muina sardnomen: Mak dak læk? Ja son celki munji: Dak læk dak čoarvek, mak læk biđgim Juda, Israela ja Jerusalema. 1, 9.

3. Ja Hærra addi muo oaidnet njællje ravde.

4. Ja mon celkkim: Maid dak bottek dakkat? Ja son celki: Dok læk dak čoarvek, mak læk biđgim Juda, nuft atte i oktage bajasbajedam su oaives; dak læk dal boattam sin suorgatam varas, eritčaskem varas čorvid dain bakenlaš albmugin, mak læk bajasbajedam čorvid Juda ædnama vuostai dam biđgim varas.

5. Ja mon bajasbajedim mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, dast læi čuoǥǥomen muttom olmai, ja su gieđast læi mittobadde.

6. Ja mon celkkim: Gosa don manak? Ja son celki munji: Mittedet Jerusalema, oaidnem varas, man stuores dam govddodak, ja man stuores dam gukkodak galgga læt. 1, 16.

7. Ja gæča, engel, gutte læi muina sardnomen, manai olgus, ja muttom æra engel manai olgus su oudald.

8. Ja son celki sudnji: Viega dokko, sarno dam nuorra olbmai ja cælke: Ædnamsidai lakai galgga

Jerusalem orrot olbmui ja omi
ædnagvuođa diti dam gasko.
Es. 54, 1 j. n. v.

9. Ja mon, cælkka Hærra, aigom
læt dasa dollasæidnen birra buok,
ja hærvasvuottan aigom mon læt
dam gasko.
9, 8. Salm. 46, 6 j. n. v. Es. 26, 1.

10. Gula! Gula! De batareket
juo davve-ædnamest erit, cælkka
Hærra; dastgo alme njælje dalke
mielde læm mon din biđgim, cælkka
Hærra.

11. Gula! Sion, batar, don, gutte
asak Babel nieida lutte! Es. 48, 20.

12. Dastgo nuft cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel: Gudne diti
læ son vuolgatam muo bakenlaš
albmugi lusa, mak din rievedegje;
dastgo dat, gutte digjidi guoska,
guoska su čalbmegakkai;
Salm. 17, 8; 105, 15.

13. dastgo gæča, mon gaivvalam
mu giettam sin bagjel, ja si galg-
gek šaddat stajadussan sigjidi, gu-
đek sin balvvalek; ja di galgga-
betet dovddat, atte Hærra, alme
vægai Ibmel, læ muo vuolgatam.
4, 9; 6, 15. Mal. 2, 4.

14. Avvod sagga ja illod, don
Sion nieidda! Dastgo gæča, mon
boađam ja asam du gaskast, cælk-
ka Hærra.
9, 9. Es. 12, 6. Sef. 3, 14 j. n. v.

15. Ja ædnag bakenlaš albmu-
gak galggek særvvat Hærrai dam
bæive ja šaddat mu almugen; ja
mon aigom assat du gasko, ja don
galgak dovddat, atte Hærra, alme
vægai Ibmel, læ vuolgatam muo
du lusa. 1 Mos. 49, 10. Es. 11, 10; 14, 1.

16. Ja Hærra galgga valddet
Juda oabmenes nuftgo su oases
dam basse ædnamest; ja son galgga
vela ain valljit Jerusalema.
1, 16. 17; 8, 3. 15.

17. Oro jaska, buok oaǯǯe, Hær-
ra muođoi oudast! Dastgo son læ
goccam ja mannam su basse viste-
stes olgus.
Sef. 1, 7. Hab. 2, 20. Mika 1, 3.

3. Kapittal.

Oainatusa siste, man siste bajemuš
pappa Josva ouddanloaidasta obba alb-
muga sagjai, oaidna profeta, moft Ibmel
bælošta su albmuges Satana vaiddalusa
vuostai, andagassi adda sigjidi sin sud-
doid ja basota sin. Vela ain gulla son,
moft Hærra lopped Josvai, go son læ
oskaldas, su buristsivdnadusas ja vækes,
ja moft son lopped aiggot vuolgatet
Messiasa ja su siste fuola adnet su særv-
vegoddes oudast ja addet dasa suddoi
andagassi addujume ja rafhe, 1—10.

1. Ja son addi muo oaidnet
Josva, bajemuš papa, čuoǯǯomen
Hærra engela muođoi oudast, ja
Satana čuoǯǯomen su olgiš bælde
su vuostai čuoǯǯom varas.
Esr. 2, 2; 3, 2.

2. Ja Hærra celki Satani: Hær-
ra belkkus du, Satan! Duođai,
Hærra belkkus du, son, gutte val-
lje Jerusalema! Igo dat læk borge-
stægje radde, gagjujuvvum dolast?
Jud. 9. v. Sak. 1, 17; 2, 16. Am. 4, 11.

3. Mutto Josva læi garvvodam
duolvvabiktasidi, go son læi čuoǯ-
ǯomen engela muođoi oudast.

4. Ja dat sardnogođi ja celki
sigjidi, guđek čuǯǯu su muođoi
oudast: Nullet duolvvabiktasid
sust erit! Ja son celki sudnji:
Gæča, mon eritvaldam dust du
værredago ja garvotam dudnji bas-
sebæive biktasid. 2 Sam. 12, 13.
Es. 6, 7; 61, 10. Alm. 3, 5; 6, 11.

5. Ja mon celkkim: Bigjujuv-
vus buttes gapper su oaivvai! Ja
si bigje buttes gappera su oaivvai
ja garvotegje sudnji biktasid, dam
bodda go Hærra engel čuoǯoi dast.

6. De duođašti Hærra engel
Josvai ja celki:

7. Nuft cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel: Jos don vagjolak
mu gæinoi mielde, ja jos don vut-
tivaldak mu bakkomid, de galgak
don maidai dubmit mu dalo ja
vuttivalddet mu ouddašiljoid; ja
mon aigom addet dudnji oapesteg-
jid dai gaskast, gæk dast čuǯǯuk*.
*engeli gaskast; Salm. 91, 11.

8. Gula juo, Josva, don bajemuš pappa! Don ja du ustebak, guđek čokkajek du muođoi oudast, di lepet mærkka-olbmak*. Dastgo gæča, mon addam mu balvvalæggjam urbe** boattet;
*ouddagovak; Es. 8, 18. **Messias, urbbe, mi læ David sogast; 6, 12. Jer. 23, 5. Es. 11, 1; 42, 1.

9. dastgo gæča, dat gæđge, maid mon læm bigjam Josva muođoi ouddi, — dam ovta gæđge guvllui læk čieča čalme* jorggaluvvum! Gæča, mon čuopam dam čuopataga, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja mon valdam dam ædnama værredago erit ovta bæivest.
*4, 10. Alm. 5, 6.

10. Dam bæive, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, galggabetet di bovddit, nubbe nubbes, vidnemuora vuollai ja fikunmuora vuollai.
1 Gon. 4, 25. Mika 4, 4.

4. Kapittal.

Profeta oaidna gollegintaljuolge, særvvegodde gova, ja dam baldast guokte olljomuora, dam guovte ammata, papalaš ja gonagaslaš ammata, gova, mai čađa Hærra adda su Vuoiŋas golggat særvvegoddes bagjeli; dam Vuoiŋa famo bokte galgga tempel, vaiko dam alggo læ ucce, buok hettitusai vuostai ollašuttujuvvut Serubabelest, gutte dalle læi adnemen gonagaslaš ammata, 1—14.

1. Ja engel, gutte muina sarnoi, bođi fastain, ja son bovti muo nuftgo olbma, gutte boktujuvvu su nakkarines.

2. Ja son celki munji: Maid don oainak? Ja mon celkkim: Mon oainam, ja gæča, dast læ gintaljuolgge, aibas gollest, ja dam olljolitte læ dam bajabælde, ja dam čieča lampa læk dam alde, čieča bocce juokke lampast, mi læ dam bajabælde,
2 Mos. 37, 17 j. n. v. Alm. 1, 12.

3. ja guokte olljomuora læba cæggamen dam baldast, okta olljolitte olgiš bælde ja okta dam gurot bælde.

4. Ja mon vastedim ja celkkim engeli, gutte læi muina sardnomen, nuft: Mak dak læk, mu Hærram?

5. Ja engel, gutte læi muina sardnomen, vastedi ja celki munji: Ikgo don dieđe, mak dak læk? Ja mon celkkim: Im, mu Hærram!

6. De son vastedi ja celki munji nuft: Dat læ Hærra sadne Serubabeli: I famo bokte ige væga bokte, mutto mu Vuoigŋam bokte, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

7. Gi don læk, don stuora varre Serubabel muođoi oudast? Šadda jalggadassan! Ja son galgga ouddanbuktet čokkagæđge* alla čuorvvomin: Arbmo, arbmo lekus daina!
*bajemuš gæđge.

8. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:

9. Serubabela gieđak læk vuođđodam dam vieso, ja su gieđak galggek dam ollašuttet; ja don galgak dovddat, atte Hærra, alme vægai Ibmel, læ muo vuolgatam din lusa. 2, 13; 6, 15.

10. Dastgo gi aiggo bagjelgæččat dam hæjos algatam-bæive? Iloin oidnek dot čiečas lagjolodda Serubabela gieđast; Hærra čalmek mannek birra obba ædnam mietta.
Esr. 3, 12. Hagg. 2, 3. 2 Muit. 16, 9. Esr. 5, 5. *3, 9.

11. Ja mon sardnogottim ja celkkim sudnji: Mak læba dak guokte olljomuora gintaljuolge olgiš bælde ja dam gurot bælde?

12. Ja mon sardnogottim nubbe gærde ja celkkim sudnji: Mak læba dak guokte olljomuora oavse, mak læba dam guovte gollerænne guorast, main golle* golgga.
*d. l. šælggajægje olljo.

13. Ja son celki munji: Ikgo don dieđe, mak dak læba? Ja mon celkkim: Im, mu Hærram!

14. De son celki: Dak læba dak guokte olljomana*, gæk čuožžoba buok ædnam Hærra lutte.
Alm. 11, 4. *d. l. dak guokte Hærra vuiddujuvvuma, albmuga papalaš ja gonagaslaš oaivek (Josva ja Serubabel).

5. Kapittal.

Profeta oaidna ovta girdde girjegæro, man guovte bællai garrodusak læk čallujuvvum, man bokte mærkašuvvu, atte Hærra aiggo diktet su garrodusas olgus mannat obba ædnama bagjel su lagas bagjeldulbmi vuostai, 1—4. Dasto oaidna profeta ovta efa, man sisa ibmelmættomvuotta nisson hamest læ bigjujuvvum, ja mi eritdolvvujuvvu Babyloni orrom varas dobbe, man bokte mærkašuvvu, atte dak ibmelmættomak galggek erit javkkaduvvut særvvegoddest orrom varas rangaštusa baikest, 5—11.

1. Ja fastain bajasbajedim mon mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, de læi girdde girjegærro.

Esek. 2, 9 j. n. v.

2. Ja son celki munji: Maid don oainak? Ja mon celkkim: Mon oainam girdde girjegæro, dam gukkodak læ guokte loge allana, ja dam govddodak loge allana.

1 Gon. 6, 3.

3. Ja son celki munji: Dat læ dat garrodus, mi manna olgus obba ædnam bagjel; dastgo dam mielde galgga juokkehaš, gutte suolad, dam mielde, mi dam nubbe bælde čuoʒʒo, erit hævatuvvut, ja nuftgis maidai galgga dam mielde juokkehaš, gutte verid vuordno, dam mielde, mi čuoʒʒo dam nubbe bælde, erit hævatuvvut. 2 Mos. 32, 15.

4. Mon læm diktam dam* olgus mannat, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja dat galgga boattet suollaga vissui ja dam vissui, gutte verid vuordno mu nama bokte, ja dat galgga orrot su viesost ja loapatet dam, sikke dam muorrarakkanasaid ja dam geđgid.

*garrodusa.

5. Ja engel, gutte læi muina sardnomen, manai olgus; ja son celki munji: Bajasbajed juo du čalmidad ja gæča, mi dat læ, mi olgus manna.

6. Ja mon celkkim: Mi dat læ? Ja son celki: Dat læ dat efa, mi olgus manna. Ja son celki: Daggar galgga sin* habme læt obba ædnamest. *albmuga.

7. Ja gæča, lagjolokke bajeduvvui, ja dast læi nisson, gutte čokkai gasko efa.

8. Ja son celki: Dat læ ibmelmættomvuotta. Ja son balkesti su vuolas efa sisa ja balkesti lagjogæđge dam raige ouddi.

9. Ja mon bajasbajedim mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, guokte nissona manaiga olgus, ja biegga læi sodno soajain, ja sodnost legje soajak nuftgo stoarka soajak; ja soai bajasbajedeiga efa ædnama ja alme gaski.

10. De mon celkkim engeli, gutte læi muina sardnomen: Gosa dak doalvvoba efa?

11. Ja son celki munji: Dakkam varas sudnji vieso Sinear ædnami; ja go dat læ garves, de galgga son bigjujuvvut dasa vuolas su sagjasis.

1 Mos. 10, 10; 11, 2 j. n. v. Dan. 1, 2.

6. Kapittal.

Profeta oaidna njællje vavna, mai oudast læk ruksis, čappis, vilggis ja girjag hæstak, mak olgus vuolgatuvvujek, muttomak davas guvllui, muttomak lulas guvllui, muttomak obba ædnam mietta, man bokte arvvedattujuvvu, atte Hærra aiggo ollašuttet su rangaštusaides buok su albmuges vašalaʒai bagjel obba ædnam alde, erinoamačet Babel ja Egypten bagjel, 1—8. Dai Judalaʒai lutte, guđek orruk Babelest, læk muttom olbmak boattam Jerusalemi; sist galgga profeta vuostaivalddet silba ja golle, dast dakkat kruonoid ja bigjat daid bajemuš papa Josva oaivvai; dasto galggek dak aimoin adnujuvvut tempel siste muittomærkkan silba ja golle bukti diti; dat kruonoiguim čiŋatuvvum bajemuš pappa læ Messias ouddagovvan, gutte galgga boattet ja huksit Hærra tempel (su særvvegodde) ja læt sikke gonagas ja bajemuš pappa su rikastes, ja addaldaga buktek læk dai ædnagi ouddagovak, guđek gukken erit galggek boattet Hærra tempeli ja huksit dam, 9—15.

1. Ja mon bajasbajedim fastain mu čalmidam ja oidnim, ja gæča, njællje vavna vulgge guovte vare gaskast, ja varek legje væikkevarek.

2. Vuostas vavna oudast legje ruksis hæstak, ja nubbe vavna oudast legje čappis hæstak,
Alm. 6, 2 j. n. v.
3. ja goalmad vavna oudast legje vilggis hæstak, ja njæljad vavna oudast legje girjag, gievras hæstak.
4. Ja mon sardnogottim ja celkkim engeli, gutte læi muina sardnomen: Mak dak læk, mu Hærram?
5. Ja engel vastedi ja celki munji: Dak læk alme njællje biega, mak mannek olgus, maŋŋelgo dak læk ouddandivvom ječaidæsek buok ædnam Hærra ouddi.
Jer. 49, 36. Dan. 7, 2. Alm. 7, 1.
6. Dat vavdna, man oudast dak čappis hæstak legje, manai davveædnam guvllui, ja dak vilggis hæstak manne olgus dai maŋest, ja dak girjagak manne olgus lulleædnam guvllui.
7. Ja dak gievramusak* manne olgus, ja dak anotegje vuolgget mannam varas birra ædnam mietta, ja son celki: Vulgget, mannet birra ædnam mietta! Ja si manne birra ædnam mietta.
*ruksis hæstak, 2. v. **1, 10.
8. Ja son čuorvoi allaget muo ja sarnoi muina naft: Gæča, dak, mak mannek olgus davve-ædnam guvllui, dak jaskodattek mu moare davve-ædnam ala. Esek. 5, 13.
9. Ja Hærra sadne dapatuvai munji naft:
10. Vuostaivalde dain eritdolvvujuvvum olbmuin, Heldajest, Tobiast ja Jedajast, — mana ješ damanaga bæive, mana sisa Josiasa, Sefanias barne, vissui, gosa si læk boattam Babelest,
11. ja vuostaivalde sist silba ja golle ja daga kruonoid ja bija daid Josva, Jehosadak barne, bajemuš papa, oaivvai!
12. Ja cælke sudnji: Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, muttom olmai, urbbe* læ su namma, ja su baikestes galgga son boccidet ouddan, ja son galgga huksit Hærra tempela.
*3, 8. Jer. 23, 5.
13. Duođai, son galgga huksit Hærra tempela, ja son galgga guoddet hærvasvuođa* ja čokkat ja rađđit su gonagastruonos alde, ja son galgga læt pappa su truonos alde, ja rafhe rađđe galgga læt sodno goabbašagai gaskast.
Salm. 110, 1. 4. *Es. 9, 6.
14. Ja kruonok galggek læt Helemi ja Tobiai ja Jedajai ja Heni, Sefanias bardnai, muitton Hærra tempel siste. 10. v.
15. Ja olbmuk, guđek assek gukken erit, galggek boattet ja huksit Hærra tempela, ja di galggabetet dovddat, atte Hærra, alme vægai Ibmel, læ muo vuolgatam din lusa; ja dat galgga dapatuvvat, go di gulddalepet Hærra, din Ibmelædek, jiena.
Es. 2, 2 j. n. v. Hagg. 2, 7.

7. Kapittal.

Betel assek jæratek papain ja profetain, galggago vela ain dat fastobæivve dollujuvvut, maid sin vanhemak legje riebmam doallat Jerusalem duššadume diti, 1—3. Hærra vasted Sakarias bokte, atte dat læ sudnji okta ja sæmma, juogo si adnek borakættaivuođaid daihe borrek ja jukkek, ja muitot sigjidi dam birra, moft son læi nevvom sin vanhemid dakkat vanhurskesvuođa ja vaibmolađesvuođa, ja moft dak, buoššodedin ječaidæsek su sane vuostai, legje buktam su garra rangaštusaid ječaidæsek bagjeli ja ædnamæsek bagjeli, 4—14.

1. Ja de læi gonagas Darius njæljad jagest, dalle dapatuvai Hærra sadne Sakariasi njæljad bæive ovcad manost, kislev manost.
2. Dastgo Betel vuolgati Saresera ja Regem-Meleka ja su olbmaid rokkadallam varas Hærra,
3. cælkkem varas papaidi, guđek gulle Hærra, alme vægai Ibmela, vissui, ja profetaidi nuft: Galgamgo mon čierrot viđad manost ja adnet borakættaivuođaid, nuftgo

mon læm juo dakkam nuft ollo jagid?

4. De dapatuvai Hærra, alme vægai Ibmela, sadne munji naft:

5. Cælke buok ædnam albmugi ja papaidi: Go di lepet adnam borakættaivuođaid ja vaiddaga dam viđad* ja čiččid** manost, ja dakkam dal dam čieča loge jage***, de lægo dat dalle mu diti, atte di lepet adnam borakættaivuođaid?

8, 19. Es. 58, 5. *dalle duššaduvvui tempel; 2 Gon. 25, 8 j. n. v. **dalle goddujuvvui Gedalja; 2 Gon. 25, 25. Jer. 41, 2. ***1, 12. Jer. 25, 11.

6. Ja go di borrabetet, ja go di jukkabetet, de epetgo dalle di læk, guđek borrabetet, ja di, guđek jukkabetet?

7. Epetgo di muite daid sanid, maid Hærra divti čurvvujuvvut dai ouddalaš profetai bokte, dallego Jerusalem oroi mašo ja rafhe siste, ja dam gavpugak dam birra, ja lulle-ænam ja vuollegis ænam orru rafhe siste?

8. Ja Hærra sadne dapatuvai Sakariasi naft:

9. Nuft celki Hærra, alme vægai Ibmel: Dubmijeket rievtes duomo ja dakket arbmogasvuođa ja vaibmolađesvuođa, ješgutteg su vieljas vuostai,

8, 16. Hos. 12, 7. Luk. 6, 36.

10. ja allet givsed læskaid daihe oarbbasid, abmasid daihe varnotemid, ja allet hutka bahaid, viellja vieljas vuostai, din vaimostædek!

2 Mos. 22, 21. 22. Jer. 7, 6. Sak. 8, 17.

11. Mutto si biettalegje vuttivalddemest ja bigje vuostehagolaš oalge vuostai, ja sin beljidæsek si dakke gulotæbmen, nuft atte æi si gullam,

Es. 65, 12. Neh. 9, 29. Jer. 2, 27; 32, 33; 35, 17.

12. ja sin vaimosek dakke si diamantan, nuft atte æi si gullam laga ja daid sanid, maid Hærra, alme vægai Ibmel, vuolgati su Vuoiŋas bokte, dai ouddalaš profetai bokte; ja de bođi stuora moarre Hærrast, alme vægai Ibmelest.

Es. 48, 4. Jer. 5, 3. Esek. 2, 4. Sak. 1, 2.

13. Ja de dapatuvai: Nuftgo son čuorvoi, ja æi si gullam, nuft, celki Hærra, alme vægai Ibmel, galggek si čuorvvot, ja im mon aigo gullat,

Sanel. 1, 27. 28. Es. 1, 15. Jer. 11, 11; 14, 12. Mika 3, 4. Joh. 9, 31.

14. ja mon aigom eritbossalet sin buok bakenlaš albmugi bagjel, maid si æi dovda, ja ænam galgga šaddat avddemen sin maŋŋel, nuft atte i oktage mana dast ouddan daihe ruoktot. Ja nuft si dakke dam havskas ædnama mæccen.

5 Mos. 28, 36 j. n. v. Jer. 44, 2 j. n. v. Esek. 33, 28. 5 Mos. 8, 7 j. n. v.

8. Kapittal.

Daddeke, dal aiggo Hærra fastain armolažat væketet Israela, doalvvot daid bieđganam olbmuid ruoktot, læt sin Ibmel, orrot sin gaskast ja valljogasat buristsivdnedet sin, 1—15. Mutto de galgga Israel barggat duottavuođa ala, dakkat rievte ja oskaldasvuođa, 16. 17. De galggek fastobæivek šaddat hægjabæivven, 18. 19. Maidai ædnag bakenlaš albmugak galggek jorgidet Hærra guvllui, 20—23. Dak hærvas loppadusak mærkašek ja ollašuttujuvvujek Messiasa boattema ja dago siste.

1. Ja Hærra, alme vægai Ibmel, sadne bođi naft:

2. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Mon læm anger Sion diti, sagga anger, ja stuora morin læm mon anger dam diti.

1, 14.

3. Nuft cælkka Hærra: Mon macam fastain ruoktot Sioni ja aigom orrot Jerusalem gasko, ja Jerusalem galgga goččujuvvut oskaldas gavpugen, ja Hærra, alme vægai Ibmel, varre basse varren.

1, 16; 2, 14. 16. Es. 1, 26.

4. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Vela ain galggek boares olbmak ja boares nissonak

čokkat Jerusalem balggai alde, juokkehaš su sobbines gieđastes beivides ædnagvuođa diti,

5. ja gavpuga balggak galggek devddujuvvut barnačiguim ja nieidačiguim, guđek dukkuraddek dam balggai alde.

6. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Go dat šadda læt ovdulaš sin čalmi oudast, guđek læk baccam dam albmugest dain beivin, juogo dat dalle maidai šadda læt ovdulaš mu čalmi oudast? cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.
1 Mos. 18, 14. Luk. 1, 37.

7. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Gæča, mon bæstam mu albmugam bæivaš bagjanæme guovlo ædnamest ja bæivaš luoittadæme guovlo ædnamest,

8. ja mon divtam sin boattet, ja si galggek orrot Jerusalem gasko, ja si galggek læt mu almug, ja mon aigom læt sin Ibmel duottavuođa siste ja vanhurskesvuođa siste. 3 Mos. 26, 12.
Jer. 24, 7. Ebr. 8, 10. Hos. 2, 19. 20.

9. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Din gieđak lekusek gievrak, di, guđek dain beivin gullabetet daid sanid dai profetai njalmest, guđek legje dam bæive, go Hærra, alme vægai Ibmel, viesso, tempel, vuođđoduvvui, vai dat huksijuvvuši! Es. 35, 3.

10. Dastgo ouddal dai beivi i læm mikkege balkaid olbmuidi, ja i læm mikkege balkaid spiridi*; ja dasa, gutte manai olgus, ja dasa, gutte manai sisa, i læm mikkege rafhid vašalaǥa oudast, ja mon luittim buok olbmuid luovos, nubbe nubbe vuostai.

*i læm mikkege buristsivdnadusaid din bargost; Hagg. 1, 6. 10. 11; 2, 16. 17.

11. Mutto dal im mon aigo læt nuftgo dain oudeb beivin sin vuostai, guđek læk baccam dam albmugest, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel;

12. mutto dast galgga læt gilva, mi oaǥǥo læt rafhest: Vidnemuorra galgga addet su šaddoides, ja ænam galgga addet su šaddoides, ja almek galggek addet sin suolnesek, ja mon aigom diktet sin, guđek læk baccam dam albmugest, arbbit buok dam. 3 Mos. 26, 4.

13. Ja dapatuvvat galgga, nuftgo di, Juda viesso ja Israel viesso, lepet læmaš garrodussan bakeni gaskast, nuft aigom mon dal din bæstet, ja di galggabetet šaddat buristsivdnadussan; allet bala! Din gieđak lekusek gievrak!

14. Dastgo nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Nuftgo mon arvvalim dakkat digjidi bahast, go din vanhemak moaratutte muo, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja im mon gattam dam,

15. nuft læm mon fastain dain beivin arvvalam dakkat burist Jerusalema ja Juda vieso vuostai; allet bala!

16. Dak læk dak dagok, maid di galggabetet dakkat: Sardnot duottavuođa, juokkehaš su lagamuǥaines, dubmijeket rievtes duomo ja rafhe duomo din portainædek, 7, 9; Salm. 15, 1. 2. Efes. 4, 25.

17. ja allet hutka bahaid din vaimostædek, nubbe nubbes vuostai, ja allet rakist værre-vale! Dastgo buok dam mon vašotam, cælkka Hærra. 7, 10; 5, 3. 4.

18. Ja Hærra, alme vægai Ibmel, sadne dapatuvai munji naft:

19. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Njæljad mano* borakættaivuotta ja viđad mano** borakættaivuotta ja čiččid mano** borakættaivuotta ja logad mano*** borakættaivuotta galgga šaddat Juda vissui avvon ja illon ja illobassen. Mutto rakisteket duottavuođa ja rafhe!

*dalle Jerusalem valddujuvvui; Jer. 39, 2; 52, 6. 7. **7, 5. ***dalle algi Jerusalema birastattujubme; 2 Gon. 25, 1. Esek. 24, 1. 2.

20. Nuft cælkka Hærra, alme

vægai Ibmel: Vela ain galgga dapatuvvat, atte olmušslajak galggek boattet ja ædnag gavpugi assek.

21. Ja nubbe gavpuga assek galggek mannat dokko dam nubbe gavpugi ja cælkket: Mannop mi dokko rokkadallam varas Hærra ja occam varas Hærra, alme vægai Ibmela! Mon aigom vuolgget, mon maidai. Es. 2, 3. Mika 4, 2. Jer. 31, 6.

22. Ja ædnag olmušslajak ja ollo bakenlaš albmugak galggek boattet occam varas Hærra, alme vægai Ibmela, Jerusalemest ja rokkadallam varas Hærra.

23. Nuft cælkka Hærra, alme vægai Ibmel: Dain beivin galgga dapatuvvat, atte loge olbma buok bakenlaš albmugi gielain galggek doppit gidda Judalaš olbma bivtashælbmai, cælkededin: Mi aiggop mannat din mielde; dastgo mi læp gullam: Ibmel læ dinguim.

9. Kapittal.

Profeta gulat, atte Hærra rangaštus galgga boattet mailme rika bagjeli ja erinoamačet dæivvedet Damaskus ja Hamat, Tyrus ja Sidon ja Filistalažaid, daddeke nuft, atte dai bacatas galgga æppe-ibmelbalvvalusasat erit hæittet ja šaddat Israel latton, 1—7. Mutto Israel galgga dam atestusa aige suogjaluvvut Hærrast, 8, ja dasto galgga Messias boattet dam lusa hæjos ja vuollegis hamest ja rakadet rafherika, man latton maidai bakenak galggek šaddat, 9. 10. Dak Ibmel albmug olbmuk, gudek vela ain ellek fanggavuoda siste, galggek bestujuvvut, ja Israel galgga Hærra væke bokte vuoitoin soattat Grekalažai vuostai ja buristsivdneduvvut hærvasvuodain ja oasalašvuodain, 11—17.

1. Hærra sane sakka boatta Hadrak ædnam* bagjeli, ja Damaskus bagjel galgga dat orrot (dastgo Hærra adna čalmides olbmui bællai ja buok Israel sokkagoddi bællai),

*daidda læt Persia. Salm. 14, 2; 33, 13 j. n. v. Jer. 32, 19; 2, 3. Esr. 5, 5. Sak. 3, 9; 4, 10.

2. maidai Hamat bagjel, mi læ dam baldast, Tyrus ja Sidon bagjel; dastgo dat læ hui vises.
4 Mos. 34, 8. Am. 6, 2. Es. 23, 1 j. n. v. Esek. 26, 1 j. n. v. 28, 3 j. n. v.

3. Ja Tyrus huksi aldsesis ladne, ja dat čobmi silba nuftgo muolda ja fines golle nuftgo durde balggai alde.

4. Gæča, Hærra aiggo addet dam abmasidi oabmen ja suppit appai dam vækkavalde, ja ješ galgga dat loapatuvvut dolast.

5. Askalon oaidna dam ja balla, nuftgis maidai Gasa, ja dat doargesta sagga, nuftgis maidai Ekron, dainago dam doaivvo* læ šaddam hæppad vuollai, ja gonagas galgga javkkat Gasast erit, ja Askalonest i galga oktage assat.
Jer. 47, 1 j. n. v. *d. l. Tyrus.

6. Ja amas joavddelasak galggek assat Asdodest, ja mon aigom erit hævatet Filistalažai čævllaivuoda,

7. ja mon aigom eritvalddet sin vara* sin njalmest ja sin fastevuodaid sin bani gaskast; si maidai galggek bacatuvvut min Ibmeli, ja si galggek læt nuftgo oaivamužak Judast, ja Ekron nuftgo muttom Jebusitalaš**.
*Salm. 16, 4. **d. l. galgga bæssat Ibmel albmuga særvvai, nuftgo Jebusitalažak David aige; 2 Sam. 24, 18 j. n. v. 1 Muit. 21, 18 j. n. v.

8. Ja mon aigom dakkat soattesida mu vissum diti juokke soattevæga vuostai, dam vuostai, mi bakke ouddan, ja dam vuostai, mi macca ruoktot, ja i galga šatan æmbo guttege atestægje boattet sin bagjeli; dastgo dal mon oainam mu čalmidamguim.
2, 9; 3, 9; 4, 10. 2 Mos. 2, 25; 3, 7.

9. Avvod sagga, Sion nieidda! Čuorvo allaget, Jerusalem nieidda! Gæča, du gonagas boatta du lusa, vanhurskes læ son ja dievva bestujumest*, vaivaš ja ridededin asen alde, njiŋŋelas asen nuorra čivga alde.
Matt. 21, 5. Joh. 12, 15. *Ebr. 5, 7. 9.

10. Ja mon aigom erit javkkadet vavnaid Efraimest ja hæstaid Jerusalemest, ja soattedavgge galgga erit javkkaduvvut, ja son galgga sardnot rafhe bakenidi, ja su hærravuotta galgga læt abest appai ja dæno rajest gidda ædnam ravdaidi.
Es. 2, 4. Mik. 4, 3. Salm. 72, 3. 7. 8.

11. Don maidai — du litto varai diti aigom mon luovos luoittet du fangaid daggar gaivost, man siste i læk mikkege čacid.
2 Mos. 24, 8. 1 Mos. 37, 24. Jer. 38, 6.

12. Maccet ruoktot ladnai, di čadnujuvvum olbmuk, gæin læ doaivvo! Maidai odnaš bæive sardnedam mon: Guovte gærddai aigom mon dudnji fastain addet.
Es. 40, 2; 61, 7.

13. Dastgo mon gældam aldsesam Juda nuftgo davge, bijam Efraim davge ala ja bajasbovtam du barnid, Sion, du barni vuostai, Grekalaš ænam, ja mon dagam du vægalaš soatte-olbma mieke lagačen.

14. Ja Hærra galgga diktet ječas oidnujuvvut sin bagjel, ja su njuolla galgga olgus mannat nuftgo aldagas, ja Hærra Hærra galgga bosadet basunin ja mannat ouddan garra lullebiegai siste.

15. Hærra, alme vægai Ibmel, galgga suogjalet sin bagjel, ja si galggek borrat ja duolbmat šlenggogeđgid* julgidæsek vuollai ja jukkat ja šlabmat dego vinest; ja si galggek devddujuvvut** nuftgo oaffarlitte, nuftgo altara čiegak***.
*vašalaš værddeduvvu hæjos gæđgen ige kruonnogæđgen; 16. v. **vašalažai varast. ***2 Mos. 29, 12.

16. Ja Hærra, sin Ibmel, galgga sin bæstet dam bæive, bæstet su albmuges nuftgo ælo; dastgo si læk kruonnogæđgek, mak šælggajek su ædnamest*;
Es. 35, 4. *2 Sam. 12, 30.

17. dastgo man stuores læ dam buorrevuotta, ja man stuores dam čabbesvuotta! Gornek galggek addet nuorra olbmaid ja vidne addet nieidaid bajasšaddat.
Es. 27, 6.

10. Kapittal.

Hærra guvllui galggek si jorgidet rokkadusain buristsivdnadusa birra; duššefal son, æige æppe-ibmelak, matta dam addet, 1. 2. Hærra aiggo rangaštet Juda amas rađđijegjid ja sin sagjai addet dasa rađđijegjid dam ječas gaskast ja addet dasa vuoito dam vašalažai bagjel, 3—5. Maidai Josefa vissui (dam loge sokkagoddai) aiggo son læt armolaš. Son aiggo dam čokkit, famolaš gieđain doalvvot dam fastain ruoktot ja nannit dam famoin, 6—12.

1. Anoteket arve Hærrast maŋŋe-arve aige! Hærra rabeda aldagasaid, ja raššo-arve galgga son addet sigjidi, juokke olbmai urttasid mæcest.
Jer. 5, 24. Joel 2, 23. Jer. 10, 13. Salm. 135, 7. Job 37, 6.

2. Dastgo viesso-ibmelak* sardnu værrevuođa, ja einostægjek oidne giellasid, ja duššalaš niegoid sardnu si, guoros jeđđitusa adde si; damditi manne si** dokko nuftgo savcak, gillajegje bahaid, dainago i læm oktage baiman.
*1 Mos. 31, 19. **almug; Matt. 9, 36.

3. Baimani* vuostai læ mu moarre cakkidam, ja bokkaid* aigom mon ocatallat; dastgo Hærra, alme vægai Ibmel, iskada su ælos, Juda vieso, ja dakka dam nuftgo su čigŋa-hæstas soađe siste.
*d. l. albmuga amas rađđijegjid.

4. Dast* galgga čiekkagæđge, dast navlle**, dast soattedavgge boattet; dast galgga juokke rađđijægje vuolgget, buokakrakkan.
Jer. 30, 21. *Juda viesost. **Es. 22, 23. 25.

5. Ja si galggek læt nuftgo vægalaš soatte-olbmak, guđek vuolasdubmek balggai durde soađest, ja si galggek soattat, dastgo Hærra læ singuim, ja si, guđek ridijek hæstai alde, galggek šaddat hæppad vuollai.
Mika 7, 10.

6. Ja mon aigom nannit Juda vieso ja bæstet Josefa vieso ja ad-

det sigjidi orromsaje, dastgo mon armetam sin bagjeli, ja si galggek læt, dego mon im livčege sin hilggom; dastgo mon læm Hærra, sin Ibmel, ja aigom sin gullat.

7. Ja Efraim galgga læt nuftgo vægalaš soatte-olmai, ja sin vaibmo galgga šaddat illoi nuftgo vinest; ja sin manak galggek dam oaidnet ja illodet, sin vaibmo galgga avvodallat Hærra siste. Salm. 104, 15.

8. Mon aigom njurgadet sigjidi ja čokkit sin, dastgo mon læm sin lonestam; ja si galggek šaddat ædnaggærddasaʒʒan, nuftgo si læk læmaš ædnaggærddasaʒak.

9. Ja mon aigom gilvvet sin albmugi gaski, ja gaidos baikin galggek si muo muittet; ja si galggek ællet sin manaidæsekguim ja maccat ruoktot.

3 Mos. 26, 41 j. n. v. 5 Mos. 4, 27 j. n. v. 30, 1 j. v. n. Esek. 37, 1 j. n. v.

10. Ja mon aigom doalvvot sin ruoktot Egypten ædnamest ja čokkit sin Assurest ja doalvvot sin Gilead ædnami ja Libanoni, ja i galga šaddat sigjidi sagje galle.

Es. 49, 19 j. n. v.

11. Ja son* galgga mannat abe čađa, atestusa čađa, ja vuolas časket baroid abest, ja buok dæno** ciegŋalvuođak galggek eritgoikkat, ja Assura čævllaivuotta galgga vuolas hettijuvvut, ja Egyptena rađđimsoabbe galgga gaiddat.

2 Mos. 14, 21 j. n. v. *Hærra. **Niledæno; Es. 11, 15. 16.

12. Ja mon aigom nannit sin Hærra siste, ja su nammi galggek si vagjolet, cælkka Hærra.

Mika 4, 5.

11. Kapittal.

Profeta gulata hirbmadlaš hævatusa, mi galgga bakkit sisa ja viddanet obba ædnam mietta, 1—3, ja de son nanne dam einostusa ouddagovva-dago bokte, maid Hærra læ sudnji goččom, ja man siste son mærkaša dam buore baimana, Messiasa. Dat vuolgatuvvu dam amas rađđijegjin garraset givseduvvum Judalaš albmuga lusa bæstem diti dam hævvanæmest erit. Son bargga oskaldasvuođain sin gaskast; mutto duššefal harvek doattalek su, ja almug hilggo su ja i ane su æmbo go 30 silbbaruđa væran. Damditi aiggo Hærra addet dam amas vašalaʒai halddoi ja siskaldas soappamættomvutti, 4—14. Muttom æra daggar dago bokte, man bokte profeta mærkaša daid bahas baimanid, cælkka son, atte dat gittemættom almug galgga addujuvvut sin hæjos divšo halddoi ja sin illastæbmai, ja muittal dasto dam hirbmadlaš rangaštusa birra, mi galgga sin dæivvedet dam diti, 15—17.

1. Rabast, Libanon, du portaidad, vai dolla bæssa loapatet du sederid!

2. Holvo, sypres-muorra, dainago seder læ gaččam, dainago dak hærvas muorak læk duššaduvvum! Holvvot, di Basan aikak, dainago dat sisabæssamættom vuovdde læ njeiddujuvvum!

3. Allaget gullu baimani holvvom, dainago sin hærvasvuotta* læ duššaduvvum; allaget gullu nuorra legjoni gilljom, dainago Jordana čævllaivuotta** læ duššaduvvum.

*čabba guottombaikek; Jer. 25, 36. **Jer. 12, 5.

4. Nuft celki Hærra, mu Ibmel: Divšo njuovvamsavcaid!

5. Dai oastek goddek daid alma rangaštuvvukættai dam diti, ja dai vuovddek celkkek: Maidnujuvvum lekus Hærra! dal mon šaddam riggesen; ja dai baimanak æi sæste daid.

6. Dastgo im mon aigo šatan æmbo sæstet ædnama assid, cælkka Hærra; mutto gæča, mon aigom addet olbmuid, nubbe nubbe gitti ja su gonagasa gitti, ja si galggek cuvkkit ædnama, ja im mon aigo gagjot sin gieđast.

7. Ja mon dikšum njuovvamsavcaid, maidai daid varnotebmusid savcai gaskast; ja mon valddim aldsesam guokte soabbe, nubbe goččum mon havskevuottan, ja nubbe goččum mon badden*, ja mon dikšum savcaid, *14. v.

8. ja mon duššen dakkim golbma baimana ovta manost. Ja mu siello šaddai gierddamættosen sin diti, ja maidai sin siello fastaši muo,

9. ja mon celkkim: Im mon aigo din dikšot; mi læ gosi jabmemen, oaǯǯo jabmet, ja mi læ gosi duššen dakkujuvvumen, oaǯǯo duššen dakkujuvvut, ja dak, mak baccek, oǯǯuk borrat gutteg guimidæsek biergo.

10. Ja mon valddim mu soabbam, havskevuođa, ja dogjim dam duššen dakkam varas mu littom, maid mon legjim dakkam buok albmugiguim. Hos. 2, 18.

11. Ja dat duššen dakkujuvvui dam bæive; ja nuft arvvedegje dak varnotebmusak savcai gaskast, dak, guđek adne avvir must, atte dat læi Hærra sadne.

12. Ja mon celkkim sigjidi: Jos dat læ buorre din čalmi oudast, de addet munji mu balka, mutto jos i, de allet dam daga! Ja si vikkijegje mu balka, golbma loge silbbaruđa. 2 Mos. 21, 32. Matt. 26, 15.

13. Ja Hærra celki munji: Balkest dam dokko lairrelittedakkai, dam hærvas hadde, man værrasaǯǯan mon læm adnujuvvum sist! Ja mon valddim dam golbma loge silbbaruđa ja balkestim daid dokko Hærra vissui lairrelittedakkai.
Matt. 27, 9. 10.

14. Ja mon dogjim mu nubbe soabbam, badde, duššen dakkam varas vieljalašvuođa Juda ja Israel gaskast.

15. Ja Hærra celki munji: Valde fastain aldsesad soabbe, jallas baimana gaska-oame!

16. Dastgo gæča, mon bajasčuoǯaldattam baimana ædnami; dain savcain, mak læk gosi roappanæmen, i son galga fuollat, dam, mi læ čagjadaddam, i son galga occat, ja dam, mi læ oǯǯom vahaga, i son galga dalkastet; dam, mi læ čuoǯǯot, i son galga biebmat, mutto dai buidi biergo galgga son borrat, ja vela sin gaǯaidge galgga son erit gaikkot.
Esek. 34, 2 j. n. v. Mika 3, 3.

17. Vuoi dam jallas baimana, gutte guođđa savcaid! Bottus miekke su gieđa bagjeli ja su olgišbæle čalme bagjeli! Su gietta galgga astat, ja su olgišbæle čalbme galgga časkaduvvut.

12. Kapittal.

Profeta gulata, atte buok ædnama albmugak galggek fallitet Jerusalema ja Juda, mutto atte dat šadda sin ječaidæsek hævvon, dainago Hærra almug galgga, gievrroduvvum su Ibmelestes, hærvvaset vuoittet sin, 1—9, ja atte Hærra aiggo golgatet su Vuoiŋas su albmuges bagjeli, mi dalle gattamuša ja osko siste galgga gæččat Hærra guvllui, Messiasa guvllui, gæn si læk čađarettim, ja buok su sokkagoddides siste baččaget morašteť ja vaiddalet dam su vuostai dakkujuvvum værredago diti, 10—14.

1. Hærra sane sakka Israel bagjel. Nuft cælkka Hærra, gutte olguslebbe alme ja vuođđod ædnama ja rakad olbmu vuoiŋa su siskaldassi:
Salm. 104, 2. Es. 40, 22. Salm. 89, 12; 102, 26; 104, 5; 119, 90. 1 Mos. 2, 7.

2. Gæča, mon dagam Jerusalema suoibbom-litten* buok albmugidi birra buok; maidai Juda bagjeli galgga dat boattet, go Jerusalem birrastattujuvvu.
*jukkamlitte, man siste læ garretutte vidne; Salm. 60, 5. Es. 51, 17 j. n. v.

3. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de aigom mon dakkat Jerusalema bajedam-gæđgen buok albmugidi; buokak, guđek dam bajedek, galggek ješječaidæsek havvaduttet. Duođai, buok ædnama bakenlaš albmugak galggek čoagganet dam vuostai. 14, 2

4. Dam bæive, cælkka Hærra, aigom mon časket juokke hæsta hirasvuođain ja dam ridijægje mielatesvuođain; ja Juda vieso bagjel aigom mon rabastet mu čalmidam,

ja buok albmugi hæstaid aigom mon časket čuovgatesvuođain.

5. Ja Juda oaivamuǯak galggek cælkket sin vaimostæsek: Gievrravuotta læk munji Jerusalem assek Hærra, alme vægai Ibmela, sin Ibmelæsek siste.

6. Dam bæive aigom mon dakkat Juda oaivamuǯaid nuftgo dollalitte boalddemmuorai gaski ja nuftgo dollaspaiddara gordnegipoi gaski, ja dak galggek loapatet olgiš ja gurot bællai buok albmugid birra buok; ja Jerusalem galgga vela ain orrot su sajestes, Jerusalemest.

7. Ja Hærra galgga bæstet Juda gođid vuost, amas David vieso hærvasvuotta ja Jerusalem assi hærvasvuotta šaddat stuorebun go Juda hærvasvuotta.

8. Dam bæive galgga Hærra suogjalet Jerusalem assi birra, ja dat, gutte guossala sin gaskast, galgga dam bæive læt nuftgo David, ja David viesso nuftgo Ibmel, nuftgo Hærra engel sin oudast*.

*2 Mos. 14, 19.

9. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de aigom mon barggat hævatet buok daid bakenlaš albmugid, mak mannek Jerusalem vuostai. Alm. 20, 9.

10. Ja mon aigom golgatet David vieso bagjeli ja Jerusalem assi bagjeli armo ja rokkadusa vuoiŋa, ja si galggek gæččat mu guvllui, gæn si læk čađarettim; ja si galggek ankkit su bagjel, nuftgo ankkijuvvu aidnoriegadægje bagjel, ja baččaget moraštet su bagjel, nuftgo baččaget moraštuvvu vuostasriegadægje bagjel.

Joel 3, 1 j. n. v. Ap. dag. 2, 1 j. n. v. Rom. 8, 15. 26. Joh. 19, 37. Alm. 1, 7. Jer. 6, 26. Am. 8, 10. Luk. 7, 12.

11. Dam bæive galgga ankkim šaddat stuoresen Jerusalemest, nuftgo ankkim Hadadrimmon guorast Megiddon vuomest*.

*gost dat ibmelbalolaš gonagas, Josias oaǯoi jabmemhave; 2 Muit. 35, 22 j. n. v.

12. Ja ænam galgga ankkit, juokke sokka sierra, David vieso sokka sierra ja sin nissonak sierra, Natan vieso* sokka sierra ja sin nissonak sierra,

*2 Sam. 5, 14. Luk. 3, 31.

13. Levi vieso sokka sierra ja sin nissonak sierra, Simeitalaǯai sokka sierra ja sin nissonak sierra,

4 Mos. 3, 18. 21. 1 Muit. 6, 16. 17.

14. buok dak æra sogak, juokke sokka sierra ja sin nissonak sierra.

13. Kapittal.

Dam sæmma Hærra, Messiasa, bokte galgga dat gattavaš almug oaǯǯot bæssamvuođa buttastussi suddost, ja buok æppe-ibmelbalvvalusa ja ibmelmættomvuođa mænok galggek dast erit javkkaduvvut, 1—6. Mutto ouddalgo buok dat dapatuvva, de galgga Hærra baiman ja lagamuš, Messias, jabmet; ællo, mi læ massam su baimanes, bieđgana, mutto Hærra dam i daddeke guođe; guokte goalmadasa dast galggek galle hævatuvvut, mutto dat oasse, mi ælla, galgga, garra gæččalusai čađa čilggijuvvum, Hærra njuorrasæmus særvvevutti bæssat, 7—9.

1. Dam bæive galgga læt rabastuvvum aja David vissui ja Jerusalem assidi suddo vuostai ja buttesmættomvuođa vuostai.

Esek. 36, 25. Ebr. 10, 22. 1 Joh. 1, 7. Alm. 1, 5.

2. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, de aigom mon erit hævatet æppe-ibmeli namaid ædnamest, ja æi dak galga šatan æmbo muittujuvvut; maidai profetaid ja dam buttesmættom vuoiŋa aigom mon javkkadet erit ædnamest.

Es. 2, 18. 20. Hos. 2, 17. Mika 5, 12. Alm. 16, 13 j. n. v.

3. Ja de galgga dapatuvat, go guttege einosta dastmaŋas, de galggaba su ačče ja su ædne, dak, gæk su sakkanattiga, cælkket sudnji: Ik don galga ællet, dastgo don læk sardnom giellasid Hærra nammi. Ja su ačče ja su ædne, dak, gæk su sakkanattiga, galggaba

čađačuggit su, go son læ einostæmen. Jer. 14, 15. 5 Mos. 13, 5 j. n. v.
4. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de galggek profetak hæppanet, juokkehaš su oainatusas diti, go son einosta, ja æi si galga bagjelasasek čagŋat guolggabiktasa gielestam varas.
2 Gon. 1, 8. Matt. 3, 4; 7, 15.
5. Mutto son galgga cælkket: Im mon læk profeta; mon læm olmai, gutte bargam ædnama, dastgo muttom olmai læ muo oastam mu nuorravuođast.
6. Ja jos sudnji celkkujuvvu: Mak havid dust læk du gieđain? de galgga son cælkket: Dak læk havek, maid mon læm oʒʒom mu rakistegjidam* viesost.
1 Gon. 18, 28. *d. l. æppe-ibmeli.
7. Miekke! Gocca mu baimana vuostai, dam olbma vuostai, gutte læ mu lagamuš! cælkka Hærra, alme vægai Ibmel; časke baimana, ja savcak galggek bieđganet, ja mon aigom fastain fuola adnet dai uccakaʒai* oudast. Matt. 26, 31.
Mark. 14, 27. *Matt. 18, 3 j. n. v.
8. Ja de galgga dapatuvat obba ædnamest, cælkka Hærra: Guokte goalmadasa dast galggek erit hævatuvvut, galggek hævvanet, mutto dat goalmad oasse galgga dasa baccet.
9. Ja mon aigom doalvvot dam goalmad oase dolli ja čilggit dam, nuftgo silbba čilggijuvvu, ja gæččalet dam, nuftgo golle gæččaluvvu. Dat galgga čuorvvot mu nama, ja mon aigom dasa vastedet; mon cælkam: Dat læ mu almug, ja dat galgga cælkket: Hærra læ mu Ibmel. Esek. 22, 22.
Mal. 3, 3. Hos. 2, 23. 5 Mos. 26, 17. 18.

14. Kapittal.

Buok albmugak galggek Hærrast čokkijuvvut Jerusalem vuostai, valddet gavpuga vækkavaldalaš dagoid dagadedinæsek ja doalvvot bælle-oase dam assin fanggavutti erit, 1. 2. De galgga Hærra mannat olgus su albmuges vašalaʒai vuostai ja bæstet dam nubbe bælle-oase ja dastmaŋŋel boattet su basse engelidesguim ollašuttem diti su rikas ædnam alde, 3—5. Maŋŋelgo vuost sævdnjadas læ læmaš, de galgga bestujume čuovgas ittet, go dat uccemusat vurddujuvvu, 6. 7; Jerusalemest galgga buristsivdnadusa dædno golggat obba ædnam mietta, 8—11; vašalaʒak, gudek læk mannam gavpuga vuostai, galggek juokke lakai hævvanet, 12—15; dak sin gaskast, guđek baccek, galggek Jerusalemi boattet ja rokkadallat Hærra nuftgo su rika lattok; dak, guđek dam æi daga, æi galga oaʒʒot su buristsivdnadusa, 16—19; buok erotus dam gaskast, mi læ basse ja æppe-basse, ja buok ibmelbalolaʒai ja ibmelmættomi sægotus galgga nokkat, go buok galgga læt basse, 20. 21.

1. Gæča, bæivve boatta Hærrai, go du salaš galgga juogaduvvut du gasko, Esek. 38, 39. Alm. 20, 8. 9.
2. go mon aigom čokkit buok bakenlaš albmugid Jerusalemi soattai, ja gavpug galgga valddujuvvut, ja viesok spegjujuvvut, ja nissonak hæppašuttujuvvut, ja bælle-oasse gavpugest galgga mannat olgus golgolašvutti, mutto bacatas albmugest i galga erit hævatuvvut gavpugest. 12, 3.
3. Ja Hærra galgga vuolgget olgus ja soattat dai bakenlaš albmugi vuostai, nuftgo son lave soattat soattebæive.
2 Mos. 14, 14; 15, 3. Josv. 10, 10. 11. 14.
4. Ja su juolgek galggek dam bæive čuoʒʒot Olljovare alde, mi læ Jerusalem buotta nuortas guvllui, ja Olljovarre galgga luoddanet guovddat nuortas guvllui ja oarjas guvllui, nuft atte sagga stuora vuobme šadda, ja bælle-oasse varest galgga gaiddat davas guvllui, ja bælle-oasse lulas guvllui.
5. Ja di galggabetet bataret vuobmai, mi læ mu vari gaskast, dastgo vuobme vari gaskast galgga ollet gidda Aseli*, ja di galggabetet bataret, nuftgo di batareidek ædnamdoargastusa oudast Ussiasa, Juda gonagasa, beivin; ja Hærra, mu Ibmel, galgga boattet, — buok basek du mielde. *Mika 1, 11.
Am. 1, 1. Matt. 25, 31. Mark. 8, 38.
6. Ja de galgga dapatuvvat dam

bæive, dalle i galga læt čuovgga; dak hærvas almečuovggasak galggek javkkat. Joel. 3, 20. Matt. 24, 29.

7. Ja okta bæive galgga læt, dat dovddujuvvu Hærrast; i dat galga læt i bæivve ige igja; ja de galgga dapatuvvat ækked bællai, de galgga šaddat čuovggadas.

8. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, dalle galggek ælle čacek golgidet Jerusalemest, bælle dain appai nuortas guvllui, ja bælle dain appai oarjas guvllui; gæse ja dalve galgga dat dapatuvvat.
Esek. 47, 1. Joel 3, 23. Alm. 22, 1.

9. Ja Hærra galgga šaddat gonagassan obba ædnam bagjel; dam bæive galgga Hærra læt okta, ja su namma okta.
Salm. 97, 1. Joh. 17, 3. Efes. 4, 5.

10. Ja obba ænam, Geba rajest Rimmon ragjai Jerusalem lulleli, galgga šaddat avddem mæce* lakasažžan, ja dat** galgga bagjanet allagassi ja truonedet su baikestes Benjamin porta rajest gidda dam vuostas porta saje ragjai, gidda čiekkaporta ragjai, ja Hananel toarna rajest gidda gonagasa vidneboččemgari ragjai.
*d. l. Jordan vuobme. **Jerusalem.
Jer. 31, 38. Neh. 3, 1.

11. Ja si galggek assat dam siste ja garrodus i galga šatan æmbo læt; ja Jerusalem galgga assat oagjebassan.
Mal. 4, 6. Alm. 22, 3. Jer. 33, 16.

12. Ja dat galgga læt dat gikse, maina Hærra galgga givsedet buok daid albmugid, mak læk soattam Jerusalema vuostai: Son galgga diktet juokkehaža oaže guoccaget, go son ain læ čuožžomen su julgides alde, ja su čalmek galggek guoccaget sin roggidasasek, ja njuovča galgga guoccaget sin njalme sisa.

13. Ja de galgga dapatuvvat dam bæive, de galgga stuora moivvašubme Hærrast boattet sin gaski, ja nubbe galgga darvvanet nubbes gitti, ja nubbe gietta galgga bajasbajeduvvut nubbe gieđa vuostai.

14. Maidai Juda galgga soattat Jerusalemest, ja buok bakenlaš albmugi obmudak birra buok galgga čokkijuvvut, golle ja silbba ja biktasak sagga stuora ædnagvuođast.

15. Ja daggaren, go dot gikse*, galgga maidai hæstai gikse šaddat, mulaseni, kameli ja aseni ja buok dai spiri gikse, mak læk dain soattesidain. *12. v.

16. Ja de galgga dapatuvvat, atte dak buokak, guđek baccek buok dain bakenlaš albmugin, mak botte Jerusalem vuostai, galggek jagest jakkai mannat bajas rokkadallam varas gonagasa, Hærra, alme vægai Ibmela, ja doallam varas lastagođi basid. Mal. 1, 14. 3 Mos. 23, 34 j. n. v.

17. Ja de galgga dapatuvvat, atte dak ædnam sokkagoddin, guđek æi mana bajas Jerusalemi rokkadallam varas gonagasa, Hærra, alme vægai Ibmela, sin bagjeli i galga boattet arvve;

18. ja jos Egypten sokkagodde i mana bajas ja i boađe, de i dat boađe singe bagjeli; dat gikse galgga boattet sin bagjeli, maina Hærra galgga givsedet daid bakenlaš albmugid, mak æi mana bajas doallam varas lastagođi basid.

19. Dat galgga læt Egyptena rangaštus ja buok dai bakenlaš albmugi rangaštus, mak æi mana bajas doallam varas lastagođi basid.

20. Dam bæive galgga čuožžot hæstai bieloi alde: Basotuvvum Hærrai, ja bađek Hærra vieso siste galggek læt nuftgo oaffarlittek altara oudast,
1 Sam. 2, 14. 2 Mos. 27, 3; 28, 36.

21. ja juokke batte Jerusalemest ja Judast galgga læt basotuvvum Hærrai, alme vægai Ibmeli, ja si buokak, guđek oaffarušše̊k, galggek boattet ja valddet dain ja vuoššat dai siste; ja i galga šatan æmbo læt guttege Kananitalaš* Hærra, alme vægai Ibmela, vieso siste dam bæive.
*Es. 35, 8; 52, 1. Joel 3, 22. Alm. 21, 27.

Profet Malakias.

1. Kapittal.

Profeta duođašta albmugi, mi i dato dovddat Ibmel rakisvuođa ječas vuostai, atte Hærra læ čajetam dasa dam valljim bokte Israela ja hilggom bokte dam viel-ljavuođa albmuga Edoma, 1—5. Vaiko Israel gočod Ibmela su aččenes ja Hærranes, de čajetek almake vela papakge bagjelgæččama su vuostai buktem bokte sudnji lagast gilddum oaffarid, 6—8. Damditi, jos papak rokkadalaše albmuga oudast, de i son livče sigjidi arbmogas; Hærra i darbaš sin ibmelbalvvalusa, son, gæn namma farga galgga šaddat stuoresen obba ædnam mietta, ja gæsa buok ædnam albmugak galggek buktet duotta oaffarid, vaiko Israel bagjelgæčča su su lagast gilddum oaffarides bokte ja bukta daggo bokte bagjelasas garrodusa, 9—14.

1. Hærra sane sakka Israeli Malakias bokte.

2. Mon læm din rakistam, cælkka Hærra. Ja di cælkkebetet: Man dafhost læk don min rakistam? Igo Esau læk Jakoba viellja? cælkka Hærra; almake læm mon rakistam Jakoba,

1 Mos. 25, 23 j. n. v. Rom. 9, 13.

3. mutto Esau læm mon vašotam, ja mon læm dakkam su varid mæccen ja su arbe mæce šakali orromsagjen.

Es. 34, 13. Jer. 49, 17.

4. Go Edom cælkka: Mi læp cuvkkijuvvum, mutto mi aiggop fastain bajashuksit hævvo-bacatasaid, de cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, naft: Si galggek huksit, mutto mon aigom vuolasgaikkot, ja si galggek goččujuvvut ibmelmættomvuođa ænamen ja danen almugen, man ala Hærra læ moarest gidda agalaš aiggai,

5. ja din čalmek galggek dam oaidnet, ja di galggabetet cælkket: Hærra læ stuores Israel ædnamraji bagjel.

6. Bardne gudnijatta su ačes, ja balvvalægje su isedes; jos mon dal læm ačče, gost læ mu gudne, ja jos mon læm ised, gost læ mu ballo? cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, digjidi, di papak, gudek bagjelgæččabetet mu nama. Ja di cælkkebetet: Man bokte læp mi bagjelgæččam du nama?

2 Mos. 20, 12. 5 Mos. 32, 6.

7. Buktem bokte mu altar ala duolvvaduvvum borramuša. Ja di cælkkebetet: Maina læp mi du duolvvadam? Cælkkem bokte: Hærra bævdde læ bagjelgæčatatte,

8. ja go di buktetet čalmetes spiri oaffarušsujuvvum varas, de i dast læk mikkege bahaid, ja go di buktebetet skierbma ja skippa spiri, de i dast læk mikkege bahaid. Buvte dam dadde du ædnamhærrad ouddi! Juogo son šadda dudnji likot, daihe juogo son šadda du armolažat vuostaivalddet? cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

3 Mos. 22, 20 j. n. v.

9. De rokkadallet juo Ibmela, vai son šaddaši migjidi arbmogassan! Din gieđast læ dat šaddam, — juogo son aiggo din diti læt arbmogas? cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

10. Vare dadde lifči muttom din gaskast, gutte gidda dapaši uvsaid, amadek di dakkat dola mu altar ala dušše diti! Im mon liko digjidi, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja im mon liko oaffar-addaldagaidi din gieđast. 2, 13. Es. 1, 13.

11. Dastgo bæivaš bagjanæme guovlo rajest ja gidda dam luoittadæme guovlo ragjai galgga mu namma šaddat stuoresen bakenlaš albmugi gaski, ja juokke baikest galgga suovas bolddujuvvut ja oaffar-addaldak ouddanbuktujuvvut mu nammi, buttes oaffar-addaldak, dastgo stuoresen galgga mu namma

šaddat albmugi gaski, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

Joh. 4, 21 j. n. v.

12. Mutto di æppebasotepet dam,
go di cælkkebetet: Hærra bævdde
læ duolvvaduvvum, ja dat, mi sisa
boatta dasa, borramuš dam alde,
læ bagjelgæčatatte.
13. Ja di cælkkebetet: Gæča,
maggar vaivve! Ja di bossobetet
damditi, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, ja di buktebetet dam,
mi læ rieveduvvum, ja dam, mi læ
skierbma, ja dam, mi læ skibas,
ja di buktebetet dam oaffar-addaldakkan; galgašimgo mon likot daggaridi din gieđast? cælkka Hærra.
14. Ja garroduvvum lekus dat,
gutte mænnoda betolažat*, vaiko
su ælost læ vares spiri, ja dat,
gutte dakka loppadusa ja almake
oaffaruššа Hærrai njiŋŋelas spiri,
mast læ vikke; dastgo stuora gonagas læm mon, cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel, ja mu namma
læ suorggadlaš albmugi gaskast.

*cælkededines, atte sust læk duššе njiŋŋelas spirik oaffaruššat. 3 Mos. 1, 3. 10; 22, 18 j. n. v. 5 Mos. 17, 1. Sak. 14, 16. Salm. 47, 3. 8; 48, 3.

2. Kapittal.

Profeta cuigod papaid, go si læk eritgaiddam sin vanhemidesek laittemættom ællemest ja dam littost, maid Hærra læi dakkam Levin, ja son aitta sin garra rangaštusain, jos si æi jorgid ja adde Hærra nammi gudne, 1—9; son gulat maidai sigjidi Hærra rangaštusa, guđek hilgguk sin Israelitalaš akaidæsek ja valddek bakenlaš nissonid naittusi, 10—16, ja son ranggo sin, guđek sivatallek Ibmela vanhurskesmættomen ja jerrek Ibmel duomo maŋŋai, 17.

1. Ja dal digjidi læ dat bakkom,
di papak!
2. Jos di epet gula, ja jos di
epet bija dam* vaibmosædek, nuft
atte di addebetet mu nammi gudne, cælkka Hærra, alme vægai
Ibmel, de vuolgatam mon garrodusa din vuostai ja garrodam din
buristsivdnadusaid; mon læm maidai garrodam daid, dainago di epet
bija dam vaibmosædek.

5 Mos. 28, 15 j. n. v. *1, 6 j. n. v.

3. Gæča, mon garrodam digjidi
gilvvagid ja balkestam mukkid din
muođoi njæigga, din basse beivi
mukkid*; ja di galggabetet dolvvujuvvut dokko dai lusa.

*2 Mos. 29, 14. Am. 5, 21.

4. Ja di galggabetet dovddat,
atte mon læm vuolgatam digjidi
dam bakkoma, vai dat lifči mu
litto Levin, cælkka Hærra, alme
vægai Ibmel.
5. Mu litto læi suina, ællem ja
rafhe, ja mon addim sudnji daid
ballon, ja son balai must, ja mu
nama diti læi son suorgganam.

4 Mos. 3, 6 j. n. v. 25, 12. 5 Mos. 33, 8 j. n. v.

6. Duottavuođa laka læi su njalmest, ja værrevuotta i gavdnum
su baksami alde; rafhe siste ja
vuoiggadlašvuođa siste vagjoli son
muina, ja ædnagid jorggali son
værredagoin erit.
7. Dastgo papa baksamak galggek aimoin adnet dieđo, ja laka
galgga occujuvvut su njalmest;
dastgo Hærra, alme vægai Ibmela,
sadnedoalvvo læ son.

5 Mos. 33, 10. Hagg. 1, 13. Alm. 1, 20.

8. Mutto di lepet erit gaiddam
balggast, lepet sattam ædnagid rikkot laga vuostai; di lepet billašuttam Levi litto, cælkka Hærra,
alme vægai Ibmel. Matt. 15, 14.
9. Damditi læm maidai mon
dakkam din bagjelgæčatassan ja
hægjon buok albmuga oudast, dađemielde go di epet aimoin ane
mu gæinoid, mutto gæččabetet olbmui hame bællai laga* siste.

1 Sam. 2, 30. *d. l. vælatepet dubmidedin; 5 Mos. 1, 17. Salm. 82, 2 j. n. v.

10. Igo mist læk buokain okta
ačče? Igo okta Ibmel læk min
sivdnedam? Manne mænnodep mi
dalle oskaldasmættomet, nubbe
nubbe vuostai, nuft atte mi æppebasotep min vanhemidamek litto?

5 Mos. 32, 6. Efes. 4, 6.

11. Juda læ mænnodam oskaldasmættomet, ja fastevuotta læ dakkujuvvum Israelest ja Jerusalemest; dastgo Juda læ æppebasotam Hærra basse baike, maid son rakista, ja læ valddam naittusi vierro ibmela nieida. 5 Mos. 7, 3 j. n. v. Esr. 9, 1 j. n. v. Neh. 10, 30; 13, 23 j. n. v.

12. Dam olbmast, gutte dam dakka, erit hævatekus Hærra Jakoba gođin dam, gutte gocca, ja dam, gutte vasteda*, ja dam, gutte bukta oaffar-addaldaga ouddan Hærra, alme vægai Ibmel, ouddi!

*d. l. juokke ælle sielo.

13. Nubbadassi dakkabetet di maidai dam: Di gokčabetet Hærra altara gadnjaliguim, čierromin ja šuokkemin*, nuft atte i son šatan æmbo jorggal ječas oaffar-addaldaga bællai, vuostaivalddem varas maidege buoredokkalažaid din gieđast**.

*din hilggujuvvum akaidædek gadnjaliguim. **1, 10.

14. Ja di cælkkebetet: Man diti? Damditi go Hærra læ læmaš duođaštægjen du ja du nuorravuođa aka gaskast, gæn vuostai don læk mænnodam oskaldasmættomet, vaiko son læ du bællelaš ja du litto akka. Sanel. 2, 17.

15. Mutto igo okta* læk dam dakkam, ja almake ani son vuoiŋa**? Mutto maid dagai dat okta? Son ožudi Ibmel siebmana***; mutto di galggabetet adnet varast din vuoiŋadek, ja du nuorravuođad aka vuostai ale don læge oskaldasmættom!

*Abraham; 1 Mos. 16, 4 j. n. v. Es. 51, 2. Esek. 33, 24. **bisoi almake profetan læmest; 1 Mos. 20, 7. Salm. 105, 15. ***dat loppeduvvum bardne; 1 Mos. 15, 4 j. n. v. 16, 2.

16. Dastgo mon vašotam ærranæme, cælkka Hærra, Israel Ibmel; olmuš gokča daggo bokte su biktasides vækkavaldin, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel. De adnet varast din vuoiŋadek ja allet læge oskaldasmættomak! Matt. 19, 7 j. n. v.

17. Di lepet vaibbadam Hærra din sanidædekguim, ja di cælkkebetet: Maina mi læp su vaibbadam? Dainago di cælkkebetet: Juokke okta, gutte dakka bahaid, læ buorre Hærra čalmi oudast, ja sigjidi son liko, daihe: Gost læ duomo Ibmel? 3, 13. 14.

3. Kapittal.

Sigjidi, guđek jerrek Ibmel duomo maŋŋai, gulat Hærra, atte son aiggo vuolgatet su airrases (Johannes gastašægje), gutte galgga rakadet sudnji gæino, ja atte dastmaŋŋel fakkistaga son ješ, Hærra, litto engel (Messias), galgga boattet duomo doallat; son galgga ærotet guoktelažaid erit vuoiggadlažain ja daid buttestet, nuft atte buoredokkalaš oaffarak mattek fastain sudnji buktujuvvut; son aiggo buok ibmelmættomid rangaštet, 1—6. Hærra nævvo albmuga ječas jorggalet ja dam čajetet vuoiggadlažat addem bokte logadasa ja daid basse addaldagaid; de aiggo son valljogasat buristsivdnedet sin, 7—12. Son biekko dai ibmelmættomi bilkkadus-sani diti, guđek lokkek dam duššalažžan balvvalet su, ja lopped ibmelbalolaš olbmuidi, guđek æra lakai sardnuk, atte son aiggo sin sæstet boatte duomo bæive, 13—18.

1. Gæča, mon vuolgatam mu airrasam, ja son galgga rakadet gæino mu muođoi ouddi; ja fakkistaga galgga Hærra, gæn di occabetet, boattet su tempelasas, litto engel, gæn maŋŋai di halidepet; gæča, son boatta, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

4, 5. Matt. 11, 10. Es. 40, 3 j. n. v. Hagg. 2, 9. 2 Mos. 23, 20 j. n. v.

2. Mutto gi gierdda dam bæive, go son boatta, ja gi matta bissot, go son adda ječas oidnujuvvut? Dastgo son læ nuftgo šolggijægje dolla ja nuftgo basadegji gudnačacce. Joel 2, 11.

3. Ja son galgga čokkat ja šolggit ja buttestet silba, ja son galgga buttestet Levi manaid ja čilggit sin nuftgo golle ja nuftgo silba; ja si galggek buktet Hærrai oaffar-addaldagaid vanhurskesvuođa siste, Sak. 13, 9.

4. ja Juda ja Jerusalem oaffaraddaldagak galggek dokkit Hærrai, nuftgo doluš beivin ja nuftgo ouddalaš jagin. Rom. 12, 1. Ebr. 13, 16.

5. Ja mon aigom lakkanet digjidi duomo varas ja læt hoppujis duođaštægje noidi vuostai ja fuorraolbmai vuostai ja sin vuostai, guđek verid vurdnuk, ja sin vuostai, guđek dollek bæivvebalkolaǯa balka, guđek dakkek vækkavalde læskai ja oarbbasi vuostai, ja guđek bodnjek vuoiggadvuođa vieres olbmui ja æi bala must, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel; 5 Mos. 24, 14. 17; 27, 19.

6. dastgo mon, Hærra, im læk nubbastuvvam, ja di, Jakoba manak, epet læk duššen dakkujuvvum. 4 Mos. 23, 19. 1 Sam. 15, 29. Tit. 1, 2. Jer. 30, 11.

7. Gidda din vanhemidadek beivi rajest lepet di erit gaiddam mu lagain ja epet læk daid doallam; jorgideket ruoktot mu guvllui, de aigom monge jorgidet ruoktot din guvllui, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel. Ja di cælkkebetet: Mast galggap mi jorgidet ruoktot? Sak. 1, 3.

8. Galggago olmuš bættet Ibmela, go di bættebetet mu? Ja di cælkkebetet: Maina læp mi bættam du? Logadasain ja daina basse addaldagain. 3 Mos. 27, 30 j. n. v. 7, 32 j. n. v.

9. Garrodusain lepet di garroduvvum, ja muo di bættebetet, duođai, obba almug. 5 Mos. 28, 15 j. n. v.

10. Buktet olles logadasa vuorkkavieso sisa, vai biebmo lifči mu vieso siste, ja gæččaleket muo juo daggo bokte, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, juogo mon im aigo digjidi rabastet alme dappaldagaid ja golgatet din bagjeli buristsivdnadusaid, æmbo go galle! 2 Gon. 7, 2. 19.

11. Ja mon aigom šiggot borre* dist, amas dat billestet dist ædnam šaddoid; ja vidnemuorra ædnam alde i galga dist læt šaddotæbme, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.
*rasselokko.

12. Ja buok albmugak galggek ramedet din likkolaǯǯan; dastgo di galggabetet læt havskajis ænam, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel.

13. Din sanek læk læmaš garrasak mu vuostai, cælkka Hærra. Ja di cælkkebetet: Maid mi læp sardnom gaskanæmek du vuostai? 2, 17.

14. Di lepet cælkkam: Duššas dat læ Ibmela balvvalet, ja mi vuoitoid dast læ, atte mi læp vuttivalddam su bakkomid, ja atte mi læp vaǯǯam morašbiktasi siste Hærra, alme vægai Ibmela, diti? Salm. 73, 13.

15. Ja dal ramedep mi daid čævllaid likkolaǯǯan; si læk sikke bajasrakaduvvum, si, guđek dakkek ibmelmættomvuođa, ja si læk gæččalam Ibmela ja læk almake eritbæssam. 4, 1. Job 21, 7. Salm. 28, 5.

16. De sarnodegje si ovtast, si, guđek ballek Hærrast, nubbe nubbin, ja Hærra vuttivaldi ja gulai, ja su muođoi oudast čallujuvvui muittemgirje sin diti, guđek ballek Hærrast ja jurdašek su nama ala. Nah. 1, 7. Salm. 1, 6. 2 Tim. 2, 19. Est. 6, 1. Salm. 56, 9. Mal. 4, 2.

17. Ja si galggek, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, dam bæive, maid mon sivdnedam, læt mu obmudak, ja mon aigom sin sæstet, nuftgo olmai sæsta su barnes, gutte su balvvala. 4, 1. 3. Salm. 103, 13.

18. De galggabetet di fastain oaidnet erotusa dam vanhurskasa ja ibmelmættoma gaskast, dam gaskast, gutte balvvala Ibmela, ja dam gaskast, gutte i balvval su. Es. 3, 10. 11.

4. Kapittal.

Duomo bæive galggek dak ibmelmættomak hævvanet, mutto vanhurskesvuođa bæivaš (Messias siste) galgga bagjanet daidi ibmelbalolaǯaidi ja dalkastet sin, 1—3. Maŋemusta nævvo profeta alb-

muga bigjat Mosesa laga vaibmoi ja doallat dast gidda, ja gulata, atte Hærra dam stuora duomo bæive ouddal galgga vuolgatet ođđa Eliasa (Johannes gastašægje), gutte su sarnes bokte galgga jorggalet ædnagid albmugest, vai ænam bæssa dušsadumest erit, 4—6.

1. Datgo gæča, bæivve boatta, buolle nuftgo omman; dalle galggek buok čævllajak ja juokkehaš, gutte dakka ibmelmættomvuođa, læt oalggan, ja dat bæivve, mi boatta, galgga sin cakketet, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel, nuft atte i dat guođe sigjidi ruottasa ige oavse. 3, 15. 17.

2. Mutto digjidi, guđek ballabetet mu namast, galgga vanhurskesvuođa bæivaš bagjanet dalkkasin su soajaides vuolde; ja di galggabetet mannat olgus ja njuikodet nuftgo buoiddoduvvum galbek, 3, 16. Salm. 72, 2 j. n. v. Es. 11, 4. 5. Luk. 1, 78.

3. ja di galggabetet vuolas duolbmat daid ibmelmættomid, dastgo si galggek læt gudnan din juolggevuođoi vuolde, dam bæive, maid mon sivdnedam, cælkka Hærra, alme vægai Ibmel. 3, 17.

4. Muittet Mosesa, mu balvvalægje, laga, maid mon goččum sudnji Horeba alde obba Israel harrai, lagaid ja bakkomid! 2 Mos. 20, 1 j. n. v.

5. Gæča, mon vuolgatam digjidi Elias, profeta, ouddalgo Hærra stuora ja hirbmadlaš bæivve boatta, 3, 1. Matt. 11, 14; 17, 12 j. n. v. Mark. 9, 11 j. n. v. Luk. 1, 17.

6. ja son galgga jorggalet vanhemi vaimo manai bællai ja manai vaimo sin vanhemi bællai, amam mon boattet ja bigjat ædnama garrodusa vuollai. Luk. 1, 16. 17.

Prentedam-mæddadusak.

2 Mos. 23, 14: gærda, loga: gærde.
2 Sam. 6, 18: boalddemoaffarid, l. boalddemoaffara.
„ 7, 29: vieso, dat, l. vieso, vai dat.
1 Gon. 12, 2: barne, l. bardne.
„ 22, 15: gonagasai, l. gonagasa.
Es. 16, 8: Jaeser, l. Jaser.
„ 26, 21: satan, l. šatan.
„ 41. k., sistdoal., lin. 2: ibmelvuođaš, l. ibmelvuođas.
Jer. 7, 18: jukkamoaffarid, l. jukkamuš-oaffarid.
Esek. 7. k., sistdoal., lin. 8: gaski, l. gaskast.

Min Hærramek ja Bæstamek

Jesus Kristus

Ođđa Testamenta.

Kristianiast.

Prenteduvvum W. C. Fabritius Ja Barni Lutte.

1895.

Ođđa Testamenta girjek.

Matteus evangelium 1
Markus evangelium 55
Lukas evangelium 87
Johannes evangelium 145
Apostali dagok 188
Paulus girje Romalaʒaidi 242
Paulus oudeb girje Korintalaʒaidi 266
Paulus maŋeb girje Korintalaʒaidi 289
Paulus girje Galatalaʒaidi 305
Paulus girje Efesialaʒaidi 313
Paulus girje Filippensalaʒaidi 322
Paulus girje Kolossensalaʒaidi 328
Paulus oudeb girje Tessalonikalaʒaidi 333
Paulus maŋeb girje Tessalonikalaʒaidi 339
Paulus oudeb girje Timoteusi 342
Paulus maŋeb girje Timoteusi 348
Paulus girje Titusi 353
Paulus girje Filemoni 356
Girje Ebrealaʒaidi 358
Jakob oktasaš girje 375
Pietar oudeb oktasaš girje 382
Pietar maŋeb oktasaš girje 389
Johannes vuostas oktasaš girje 393
Johannes nubbe girje 400
Johannes goalmad girje 401
Judas oktasaš girje 402
Johannes almostus 404

Basse Matteus evangelium.

1. Kapittal.

Kristus sokkagodde lokko, 1—17. Su sakkanæbme Bassevuoiŋast, namma ja riegadæbme nieidast Mariast, 18—25.

1. Jesus Kristus, David barne, Abraham barne, sokkagodde girje: Luk. 1, 32; 3, 31. Rom. 1, 3. Luk. 3, 23 j. n. v.

2. Abraham sakkanatti Isaka, mutto Isak sakkanatti Jakoba, mutto Jakob sakkanatti Juda ja su vieljaid, 1 Mos. 21, 2. 3; 25, 26; 29, 35.

3. mutto Juda sakkanatti Faresa ja Sara Tamarin, mutto Fares sakkanatti Esroma, mutto Esrom sakkanatti Arama, 1 Mos. 38, 29. 30. Rut. 4, 18 j. n. v. 1 Muit. 2, 5. 9 j. n. v.

4. mutto Aram sakkanatti Aminadaba, mutto Aminadab sakkanatti Nassona, mutto Nasson sakkanatti Salmona,

5. mutto Salmon sakkanatti Boasa Rahabin, mutto Boas sakkanatti Obeda Rutin, mutto Obed sakkanatti Isai,

6. mutto Isai sakkanatti gonagas David, mutto gonagas David sakkanatti Salomona Urias akain, 2 Sam. 12, 24.

7. mutto Salomon sakkanatti Roboama, mutto Roboam sakkanatti Abia, mutto Abia sakkanatti Asa, 1 Gon. 11, 43; 14, 31; 15, 8. 9.

8. mutto Asa sakkanatti Josafata, mutto Josafat sakkanatti Jorama, mutto Joram sakkanatti Usia, 1 Gon. 15, 24; 22, 51. 1 Muit. 3, 11. 12.

9. mutto Usia sakkanatti Jotama, mutto Jotam sakkanatti Akasa, mutto Akas sakkanatti Esekiasa, 2 Gon. 15, 7; 16, 1. 20.

10. mutto Esekias sakkanatti Manasse, mutto Manasse sakkanatti Amona, mutto Amon sakkanatti Josiasa, 2 Gon. 20, 21; 21, 18. 24.

11. mutto Josias sakkanatti Jekoniasa ja su vieljaid Babylonalaš fanggavuođa aige. 2 Gon. 23, 34; 24, 6.

12. Mutto Babylonalaš fanggavuođa algo maŋŋel sakkanatti Jekonias Salatiela, mutto Salatiel sakkanatti Sorobabela, 1 Muit. 3, 16 j. n. v. 3, 19. Esr. 3, 2.

13. mutto Sorobabel sakkanatti Abiuda, mutto Abiud sakkanatti Eliakima, mutto Eliakim sakkanatti Asora,

14. mutto Asor sakkanatti Sadoka, mutto Sadok sakkanatti Akima, mutto Akim sakkanatti Eliuda,

15. mutto Eliud sakkanatti Eleasara, mutto Eleasar sakkanatti Mattana, mutto Mattan sakkanatti Jakoba,

16. mutto Jakob sakkanatti Josefa, Maria boadnja; sust læ Jesus riegadam, gutte goččujuvvu Kristusen.

17. De læk nabbo dalle buok buolvak Abraham rajest David ragjai njællje nubbe lokkai buolva, ja David rajest Babylonalaš fanggavuođa ragjai njællje nubbe lokkai buolva, ja Babylonalaš fanggavuođa rajest Kristus ragjai njællje nubbe lokkai buolva.

18. Mutto Jesus Kristus riegadæbme šaddai nuft: Dallego Maria, su ædne, læi loppadaddam Josefin, de dovddujuvvui son, ouddalgo soai šaddaiga okti, læmen mana vuostai Bassevuoiŋast.
Luk. 1, 26 j. n. v.

19. Mutto Josef, su boadnja, gutte læi vanhurskes, ja gutte i dattom albmoset hæppašuttet su, aigoi suollemasat ærranet sust erit.
4 Mos. 5, 12 j. n. v. 5 Mos. 21, 1.

20. Mutto go son læi dam jurdašæmen, gæča, de almostuvai Hærra engel sudnji niegost ja celki: Josef, David bardne! Ale bala valddemest du akad, Maria; dastgo dat, mi su siste læ sakkanam, læ Bassevuoiŋast.
Luk. 1, 35.

21. Mutto son galgga riegadattet barne, ja don galgak goččot su nama Jesusen; dastgo son galgga bæstet su olbmuides sin suddoin erit.
Luk. 1, 31; 2, 21. Ap. dag. 4, 12; 10, 43.

22. Mutto dat šaddai buokrakkan, vai dat ollašuvvuši, mi læ celkkujuvvum Hærrast profeta bokte, gutte cælkka: Es. 7, 14.

23. Gæča, nieidda galgga šaddat mana vuostai ja riegadattet barne, ja su namma galgga goččujuvvut Immanuelen, mi læ čilggijuvum: Ibmel læ minguim.
Es. 8, 8. 10.

24. Mutto go Josef goccai nakkarin, de dagai son, nuftgo Hærra engel læi su goččom, ja son valdi su akas,

25. ja i son ællam suina ovtast, ouddalgo son læi riegadattam su barnes, dam vuostasriegadam, ja son gočoi su nama Jesusen.
Luk. 2, 7.

2. Kapittal.

Visak rokkadallek Kristusa, 1—12; son batara Egypteni, 13—15. Herodes goddeta Betleheibmalaš manaid, 16—18. Jesus boatta Nasareti, 19—23.

1. Mutto go Jesus læi riegadam Betleheimest Judeast gonagas Herodes beivin, gæča, de botte visak nuorttan Jerusalemi ja celkke:
Luk. 2, 4. 6. 7. 1 Mos. 35, 19.

2. Gost læ dat Judalažai gonagas, gutte dal læ riegadam? Dastgo mi læp oaidnam su naste nuorttan ja læp boattam su rokkadallam varas. 4 Mos. 24, 17.

3. Mutto go gonagas Herodes dam gulai, de suorggani son, ja obba Jerusalem suina.

4. Ja go son læi čoakkai goččom buok bajemuš papaid ja čal'oappavažaid olbmui gaskast, de son jærai sist, gost Kristus galgai riegadet.

5. Mutto si celkke sudnji: Betleheimest Judea ædnamest; dastgo nuft læ čallujuvvum profeta bokte:
Mik. 5, 1. Joh. 7, 42.

6. Ja don Betlehem Judea ædnamest ik læk ollingerakkan uccemus Judea oaivamužai gaskast; dastgo dust galgga boattet oaivamuš, gutte galgga læt mu albmuga, Israel, gæčče.
1 Mos. 49, 10.

7. De ravkai Herodes visaid suollemasat ja jærati sist visut aige, goas naste læi ittam.

8. Ja son vuolgati sin Betleheibmi ja celki: Mannet dokko ja jærateket visut mana harrai;

mutto go di lepet dam gavdnam, de muittaleket munji dam, vai maidai mongis boađam ja rokkadalam dam!

9. Mutto go si legje gullam gonagasa, de vulgge si, ja gæča, naste, maid si legje oaidnam nuorttan, manai sin ouddalist, dassači go dat bođi ja orosti daggo bagjeli, gost manna læi.

10. Mutto go si oidne naste, de šadde si hui stuora illoi.

11. Ja si manne vieso sisa ja gavdne mana ednines Mariain ja luoittadegje ædnami ja rokkadalle dam ja rabastegje sin davveridesek ja oaffarušše sudnji addaldagaid, golle ja suovvasid ja myrra.
Salm. 72, 10. Es. 60, 6.

12. Ja go si legje gilddujuvvum Ibmelest niego siste, amasek maccat ruoktot Herodes lusa, de manne si æra gæino mielde ædnamasasek erit.

13. Mutto go si legje erit mannam, gæča, de almostuvai Hærra engel Josefi niegost ja celki: Čuoǯǯel, valde mana ja dam ædne, ja batar Egypteni, ja oro dobbe, dassači go mon cælkam dudnji! Dastgo Herodes aiggo ocatet mana dam hægatuttem varas. 1, 20.

14. Mutto son čuoǯǯeli, valdi mana ja dam ædne ikko ja batari Egypteni.

15. Ja son oroi dobbe, dassači go Herodes læi jabmam, vai dat ollašuvvuši, mi læ celkkujuvvum Hærrast profeta bokte, gutte cælkka: Mon ravkkim mu bardnam Egyptenest olgus.
Hos. 11, 1.

16. Go Herodes dalle oini, atte son læi bætatallam visaidi, de moaratuvai son hui sagga ja vuolgati dokko ja goddeti buok bardnemanaid, mak legje Betleheimest ja buok dam guovloin, guovtejakkasaǯai rajest ja dast nuorabuid, dam aige mielde, maid son læi visut jæratam visain.

17. De ollašuvvui, mi celkkujuvvum læ profetast Jeremiasest, gutte cælkka: Jer. 31, 15.

18. Ramast gullui jiedna, čierrom ja barggom ja ædnag luoibmom; Rakel čieroi su manaides diti ige aiggom diktet ječas jeđđijuvvut; dastgo dak æi læk šatan hægast. 1 Mos. 35, 19.

19. Mutto go Herodes læi jabmam, gæča, de almostuvai Hærra engel Josefi niegost Egyptenest, cælkededin:

20. Čuoǯǯel, valde mana ja dam ædne, ja mana Israel ædnami! Dastgo si læk jabmam, guđek bivdde mana hæga.
2 Mos. 4, 19.

21. Mutto son čuoǯǯeli, valdi mana ja dam ædne ja bođi Israel ædnami.

22. Mutto go son gulai, atte Arkelaus læi rađđimen Judeast su ačes Herodes sajest, de balai son dokko mannamest; mutto son nevvujuvvui Ibmelest niego siste ja manai Galilea guovloidi.

23. Ja son bođi ja oroi muttom gavpugest, mi goččujuvvu Nasaretan, vai dat ollašuvvuši, mi læ celkkujuvvum profetai bokte, atte son galgga goččujuvvut Nasarealaǯǯan.
Luk. 1, 26; 4, 16. Es. 11, 1; 53, 2.
Joh. 1, 46. 47.

3. Kapittal.

Johannes sardned, gastaš ja nævvo, 1—12. Jesus gastašuvvu Johannesast, 13—17.

1. Mutto dain sæmma beivin bođi Johannes gastašægje ja sardnedi Judea mæcest ja celki:
Mark. 1, 2 j. n. v. Luk. 3, 2 j. n. v.

2. Jorggaleket ječaidædek; dastgo alme rika læ boattam lakka! 4, 17.

3. Dastgo son læ dat, gæn birra profet Esaias læ sardnom, gutte cælkka: Dat læ su jiedna, gutte

mæcest čuorvvo: Rakadeket Hærra gæino, dakket su balggaid njuolggaden! Es. 40, 3. Joh. 1, 23.

4. Mutto Johannes ani kamelguolggabiktasid ja nakkeboakkana su alemides birra; mutto su borramušak legje rasselokkok ja mæce honnig.
2 Gon. 1, 8. Sak. 13, 4. 3 Mos. 11, 22.

5. De manai Jerusalem olgus su lusa ja obba Judea ja buok ænam Jordan birrasin.

6. Ja si gastašuvvujegje sust Jordanest, si, guđek dovdastegje sin suddoidæsek. Ap. dag. 19, 5.

7. Mutto go son oini ollo Farisealažaid ja Saddusealažaid boattemen su gastasis, de celki son sigjidi: Di dæčalagga čivgak! Gi cuiggi din bataret boatte moare vuolde erit?
Luk. 3, 7 j. n. v. Matt. 12, 34; 23, 33.

8. De šaddadeket nabbo dalle jorggalusa dokkalaš šaddoid,
Luk. 3, 8.

9. ja allet doaivo, atte di oažžobetet cælkket ješaldsesædek: Min ačče læ Abraham! Dastgo mon cælkam digjidi, atte Ibmel matta bajasboktet Abrahami manaid dain geđgin. Joh. 8, 39.

10. Mutto akšo orro maidai juo muorai maddagin; damditi galgga juokke muorra, mi i šaddad burid šaddoid, erit čuppujuvvut ja balkestuvvut dolli.
Joh. 15, 2. 6. Matt. 7, 19.

11. Mon gastašam galle din čacin jorggalæbmai; mutto dat, gutte mu maŋŋel boatta, læ gievrab go mon, gæn gabmagid mon im læk dokkalaš guoddet; son galgga gastašet din Bassevuoiŋain ja dolain.
Mark. 1, 7. 8. Luk. 3, 16. Joh. 1, 26.
Ap. dag. 2, 3 j. n. v. 19, 6.

12. Su goaivvo læ su gieđast, ja son raidne su gilvvagides ja čokke su nisoides aittai; mutto avnaid* boaldda son časkadmættom dolain. 13, 30.

* sađoid.

13. De bođi Jesus Galileast Jordani Johannes lusa sust gastašuvvut.
Mark. 1, 9. Luk. 3, 21.

14. Mutto Johannes gildi sust dam sagga ja celki: Mon darbašam dust gastašuvvut, ja don boađak mu lusa?

15. Mutto Jesus vastedi ja celki sudnji: Mieđet dal dam! Dastgo nuft berrip mi ollašuttet buok vanhurskesvuođa. De mieđeti son su. 5, 17.

16. Ja go Jesus læi gastašuvvum, de goarŋasti son dallanaga čacest bajas, ja gæča, almek rappasegje sudnji, ja son oini Ibmel Vuoiŋa luoittadæmen vuolas duva hamest ja boattemen su bagjeli.
Joh. 1, 32.

17. Ja gæča, jiedna bođi almin, mi celki: Dat læ mu bardne, dat æcalaš, gæsa mon anam buoremielalašvuođa.
17, 5. 2 Pet. 1, 17. Salm. 2, 7.
Es. 42, 1. Efes. 1, 6.

4. Kapittal.

Jesus gæččaluvvu bærgalagast, 1—11, vuolgga Judeast erit ja orro Kapernaumest, 12—16, sardned, 17, vallje njællje apostala, 18—22, oapat ja buored, 23—25.

1. De dolvvujuvvui Jesus Vuoiŋast mæccai bærgalagast gæččaluvvut.
Mark. 1, 12. Luk. 4, 1 j. n. v.

2. Ja go son læi adnam borakættaivuođaid njællje loge bæive ja njællje loge ija, de nælggogođi son maŋemusta.
2 Mos. 34, 28. 5 Mos. 9, 9. 18.

3. Ja gæččalægje bođi su lusa ja celki: Jos don læk Ibmel bardne, de goččo daid geđgid šaddat laibben!
1 Tes. 3, 5. Matt. 3, 17; 27, 40.

4. Mutto son vastedi ja celki: Čallujuvvum læ: Olmuš i æle duššetal laibin, mutto juokke sanest, mi boatta Ibmel njalmest.
5 Mos. 8, 3. Vis. 16, 26.

5. De valdi bærgalak su mieldes basse gavpugi ja bijai su tempel harje ala ja celki sudnji:
5 Mos. 22, 8.

6. Jos don læk Ibmel bardne, de luoite ječad dago vuolas! Dastgo čallujuvvum læ: Son galgga addet su engelidasis goččoma du harrai, ja si galggek du guoddet gieđaidæsek alde, amad don nordastet du juolgad guđege gæđgai.
Salm. 91, 11. 12.

7. Jesus celki sudnji: Læ vela čallum: Ik don galga gæččalet Hærra, du Ibmelad. 5 Mos. 6, 16.

8. De valdi fastain bærgalak su mieldes hui alla vare ala ja čajeti sudnji buok mailme rikaid ja dai hærvasvuođa ja celki sudnji:
5 Mos. 34, 1 j. n. v.

9. Daid buok addam mon dudnji, jos don luoittadak ædnami ja rokkadalak muo.

10. De celki Jesus sudnji: Gaida erit, Satan! Dastgo čallujuvvum læ: Don galgak rokkadallat Hærra, du Ibmelad, ja balvvalet aivestassi su.
5 Mos. 6, 13; 10, 20.

11. De guđi bærgalak su; ja gæča, engelak botte su lusa ja balvvalegje su. Ebr. 1, 14.

12. Mutto go Jesus gulai, atte Johannes læi bigjujuvvum giddagassi, de manai son Galileai.
Mark. 1, 14. Luk. 3, 19. 20. Matt. 14, 3.
Luk. 4, 14. Joh. 4, 3. 43.

13. Ja go son læi vuolggam Nasaretast, de bođi son ja oroi Kapernaumest, mi læ javrregaddest Sebulon ja Naftali rajin,
Luk 4, 31.

14. vai dat ollašuvvuši, mi læ celkkujuvvum profet Esaias bokte, gutte cælkka: Es. 9, 1. j. n. v.

15. Sebulon ænam ja Naftali ænam mærragaddest, ænam dom bælde Jordana, bakeni Galilea,

16. dak olbmuk, guđek legje čokkamen sævdnjadasa siste, læk oaidnam stuora čuovggasa, ja sigjidi, guđek legje čokkamen jabmem ædnamest ja suoivvan siste, læ bagjanam čuovgas.
Luk. 1, 79.

17. Dam aige rajest algi Jesus sardnedet ja cælkket: Jorggaleket ječaidædek, dastgo alme rika læ boattam lakka!
3, 2. Mark. 1, 15.

18. Mutto go Jesus læi vagjolæmen Galilealaš javrregadde, de oini son guokte vieljača, Simona, gutte goččujuvvu Petrussan, ja Andreasa, su vielja, suoppomen firmidæsga javrrai; dastgo soai læiga guollebivddek.
Mark. 1, 16. 19.

19. Ja son celki sodnoidi: Čuovvo muo, de dagam mon dodno olmušbivdden! Luk. 5, 10.

20. Mutto soai guđiga dallanaga firmidæsga ja čuovoiga su.
19, 27.

21. Ja go son manai dast oudas guvllui, de oini son guokte æra vieljača, Jakoba, Sebedeus barne, ja Johannesa, su vielja, skipa siste sodno ačinæsga Sebedeusin, čivtašæmen firmidæsek, ja son ravkai sodno.

22. Mutto soai guđiga dallanaga skipa ja sodno ačesga ja čuovoiga su. Luk. 5, 11.

23. Ja Jesus vagjoli mietta obba Galilea, oapati sin synagogai siste ja sardnedi rika evangeliuma ja buoredi buok buocalvasaid ja lamesvuođaid olbmui gaskast
Mark. 1, 21. Luk. 4, 15. 31.

24. Ja su namma bægotuvvui mietta buok Syria, ja si bukte su lusa buok buccid, guđek moaddešlai buocalvasain ja givsin legje vaivveduvvum, sikke bostatuvvumid ja manodavdagid ja daktesærgatagast buccid, ja son buoredi sin.
Mark. 6, 55. 56.

25. Ja ollo olbmuk čuvvu su Galileast ja Dekapolisest ja Jerusalemest ja Judeast ja dom bælde Jordan.

5. Kapittal.

Jesus oapat vare alde, gudek olbmuk læk audogasak, 1—12, nævvo apostalid, 13—16, sardno laga birra, 17—20, čilgge muttom oase viđad bakkomest, 21—26, gudad bakkomest, 27—32, nubbe bakkomest, 33—37, nævvo min rakisvutti vašalažai vuostai, 38—48.

1. Mutto go son oini olbmuid, de manai son vare ala, ja go son læi čokkanam, de botte su mattajægjek su lusa.

2. Ja son rabasti su njalmes, oapatišgođi sin ja celki:

3. Audogasak læk si, gudek læk vuoiŋast vaivašak; dastgo alme rika læ sin.
Es. 57, 15. Luk. 6, 20 j. n. v.

4. Audogasak læk si, gudek morrašest læk; dastgo si galggek jeđđijuvvut.
Salm. 126, 5. Es. 61, 2. 2 Kor. 7, 10.

5. Audogasak læk lojes olbmuk; dastgo si galggek arbbit ædnama.
Salm. 37, 11. Es. 60, 21.

6. Audogasak læk si, gudek nelgguk ja goikkek vanhurskesvuođa maŋŋai; dastgo si galggek galletuvvut.
Es. 55, 1. Joh. 6, 35. Es. 65, 13. Salm. 17, 15.

7. Audogasak læk vaibmolađes olbmuk; dastgo sigjidi galgga dapatuvvat vaibmolađesvuotta.
Sanel. 21, 21. Jak. 2, 13.

8. Audogasak læk si, gudek læk buttasak vaimost; dastgo si galggek oaidnet Ibmela.
Salm. 15, 2. Salm. 51, 12. Salm. 17, 15. 1 Joh. 3, 2.

9. Audogasak læk rafhalaš olbmuk; dastgo si galggek goččujuvvut Ibmel mannan.
Ebr. 12, 14. Jak. 3, 18.

10. Audogasak læk si, gudek doarradallujuvvujek vanhurskesvuođa diti; dastgo alme rika læ sin.
Rom. 8, 17. 1 Pet. 3, 14.

11. Audogasak di lepet, go olbmuk din bilkkedek ja doarradallek ja sardnuk buoklagaš bahaid din ala mu diti ja daid gielastallek.
1 Pet. 4, 14.

12. Illodeket ja avvodeket! Dastgo din balkka læ stuores almin; dastgo nuft læk si doarradallam profetaid, gudek legje din ouddal.
Jak. 1, 2 j. n. v. Matt. 23, 34. Ap. dag. 7, 52.

13. Di lepet ædnam saltek; mutto jos saltek vægatuvvujek, maina galggek dak dalle salttijuvvut? De dak æi dokke šat manenge, ærrebgo balkestuvvut olgus ja dulbmujuvvut olbmuin.
Mark. 9, 50. Luk. 14, 34.

14. Di lepet mailme čuovgas; dat gavpug, mi vare alde orro, i mate čikkujuvvut.
Efes. 5, 8. Fil. 2, 15.

15. Ige čuovgas cakketuvvu ja bigjujuvvu litte vuollai, mutto gintaljuolggai; de baitta dat buokai ouddi, gudek læk vieso siste.
Mark. 4, 21. Luk. 8, 16; 11, 33.

16. Diktet din čuovggasædek nuft baittet olbmui ouddi, vai si oidnek din burid dagoid ja gudnijattek din ačadek, gutte læ almin!
1 Pet. 2, 12.

17. Epet di galga doaivvot, atte mon læm boattam heittujubmai buktet laga daihe profetaid; im mon læk boattam heittujubmai buktet, mutto ollašuttet.

18. Dastgo duođai cælkam mon digjidi: Ouddalgo albme ja ænam nokkaba, de i galga vela oktage uccemuš bogstavaš daihe oktage čuoggastagaš nokkat lagast, ouddalgo dak buokrakkan ollašuvvujek.
Luk. 16, 17; 21, 33.

19. Damditi, gutte doagja ovta dain uccemuš bakkomin ja oapat nuft olbmuidi, son galgga goččujuvvut uccemužžan alme rikast; mutto gutte daid dakka ja oapat, son galgga goččujuvvut stuoresen alme rikast.
Jak. 2, 10. Matt. 18, 1. 4.

20. Dastgo mon cælkam digjidi: Ærrebgo din vanhurskesvuotta

šadda stuorebun go čal'oappavažai ja Farisealažai, epet di boađe eisege alme rika sisa.

15, 3 j. n. v. 23, 23 j. n. v. Luk. 11, 39—52; 18, 11. 12.

21. Di lepet gullam, atte boarrasidi læ celkkujuvvum: Ik don galga goddet, mutto gutte godda, duomo vuollai ašalaš læ.

2 Mos. 20, 13. 3 Mos. 24, 21.

22. Mutto mon cælkam digjidi, atte juokkehaš, gutte læ vašest su vieljas ala alma ašetaga, duomo vuollai ašalaš læ; mutto gutte cælkka su vielljasis: Raka!* laga vuollai ašalaš læ; mutto gutte cælkka: Don jalla! helvet dolli ašalaš læ.

* Raka læ daggar sadne, mi maksa higjedægje bagjelgeččujume, ja jallan goččujuvvu Ibmel biettalægje. Salm. 53, 2. 2 Mos. 18, 21. 22.

23. Damditi, go don læk oaffarušsamen du addaldagad altar ala ja muittak dobbe, atte du vielljat adna maidege unokasvuođaid du vuostai, Mark. 11, 25.

24. de guođe du addaldagad dasa altar ouddi, ja mana vuost dokko, soabat ječad du vieljainad, ja boađe dasto ja oaffaruša du addaldagad!

25. Lægge farga soabalaš du vašalažainad, dam bodda go don læk suina matke alde, amas du vašalaš addet du duobmar gitti, ja amas duobmar addet du balvvalægjes gitti, ja amad don šaddat bigjujuvvut giddagassi!

Efes. 4, 26. Luk. 12, 58.

26. Duođai cælkam mon dudnji: Ik don šadda eisegerakkan bæssat dobbe olgus, ouddalgo don mavsak maŋemuš evre. 18, 34.

27. Di lepet gullam, atte boarrasidi læ celkkujuvvum: Ik don galga furrušet.

2 Mos. 20, 14.

28. Mutto mon cælkam digjidi, atte juokkehaš, gutte gæčča nisson ala su anestuvvam varas, læ juo furrušam suina vaimostes.

Job 31, 1.

29. Mutto jos du olgišbæle čalbme du værranatta, de gaiko dam olgus ja balkest dam aldad erit! Dastgo dat læ dudnji avkalaš, atte okta du lattoin lappu, amas obba du rumaš balkestuvvut helveti. 18, 9. Mark. 9, 47.

30. Ja jos du olgišbæle gietta værranatta du, de čuopa dam gaskat ja balkest dam aldad erit! Dastgo dat læ dudnji avkalaš, atte okta du lattoin lappu, amas obba du rumaš balkestuvvut helveti. Mark. 9, 43.

31. Mutto celkkujuvvum læ, atte gutte akastes ærrana, galgga addet sudnji ærrogirje.

5 Mos. 24, 1. Matt. 19, 7.

32. Mutto mon cælkam digjidi, atte gutte akastes ærrana, ærrebgo furrudaga aše diti, satta su furrušet, ja gutte hilggujuvvum nissonin naittala, son furruša.

33. Di lepet vela gullam, atte boarrasidi læ celkkujuvvum: Ik don galga dakkat værrevale, mutto don galgak doallat Hærrai du vuordnasidad.

3 Mos. 19, 12. 4 Mos. 30, 3. 5 Mos. 23, 23.

34. Mutto mon cælkam digjidi, atte epet di galga obbanassige vuordnot, epet alme bokte, dastgo dat læ Ibmel stuollo,

23, 16. Jak. 5, 12. Es. 66, 1.

35. epetge ædnam bokte, dastgo dat læ su julgi vuluš, epetge Jerusalem bokte, dastgo dat læ dam stuora gonagasa gavpug.

Sal. 48, 3.

36. Ikge don galga vuordnot du oaivadge bokte, dastgo ik don mate dakkat ovtage vuoktačalme vielggaden daihe čappaden.

37. Mutto din sardnom galgga læt læ, læ, i, i; mutto mi dasa lasetuvvu, læ dam bahast.

38. Di lepet gullam, atte celkkujuvvum læ: Čalbme čalmest, ja badne banest.

2 Mos. 21, 24. 3 Mos. 24, 20. 5 Mos. 19, 21.

39. Mutto mon cælkam digjidi, atte epet di galga vuostailastet dam baha; mutto jos guttege čorbmad du olgišbæle niera vuostai, de jorggal sudnji maidai nubbe nierra-bæle!
3 Mos. 19, 18. Luk. 6, 29 j. n. v. Rom. 12, 17. 19 j. n. v. 1 Pet. 3, 9. Joh. 18, 23.

40. Ja jos guttege riebma duina rievte ouddi mannat ja valdda dust gavte, de luoite sudnji vela bæskadge! 1 Kor. 6, 7.

41. Ja jos guttege nagge du mannat ovta mila, de mana suina guokte mila!

42. Adde sudnji, gutte dust adno, ja ale jorggal ječad su bælest erit, gutte bivdda dust loanas*!
* luoikas. 5 Mos. 15, 10.

43. Di lepet gullam, atte celkkujuvvum læ: Don galgak rakistet du lagamuʒad ja vašotet du vašalaʒad. 3 Mos. 19, 18.

44. Mutto mon cælkam digjidi: Rakisteket din vašalaʒaidædek, buristsivdnedeket sin, guđek din garrodek, dakket sidigji burid, guđek din vašotek, ja rokkadallet sin oudast, guđek dakkek digjidi vahaga ja doarradallek din,
2 Mos. 23, 4. Luk. 6, 27. Rom. 12, 20. Luk. 23, 34 Ap. dag. 7, 60. 1 Kor. 4, 12.

45. vai di šaddabetet din ačadek mannan, gutte læ almin! Dastgo son dikta su bæivačes bagjanet bahai ja buri bagjeli ja dikta arvvet vanhurskasi ja vanhurskesmættomi bagjeli.

46. Dastgo jos di rakistepet sin, guđek din rakistek, de maid oaʒʒobetet di dalle balkkan? Æigo tuollarak maidai daga damanaga? Luk. 6, 32.

47. Ja jos di buorastattebetet duššefal din vieljaidædek, de maid erinoamačid dakkabetet di dalle? Æigo tuollarak maidai daga aito nuft?

48. Damditi galggabetet di ollasak læt, nuftgo din aččadek, gutte læ almin, læ olles.
3 Mos. 11, 44; 19, 2. Efes. 4, 13 j. n. v. Fil. 3, 12

6. Kapittal.

Jesus sardno addaldagai addem birra, 1—4, rokkadallam birra, 5—15, borakættaivuođai adnem birra, 16—18, goččo olbmuid čokkit aldsesæsek davverid albmai, 19—23, gieldda mammona balvvalæmest, 24—34.

1. Varoteket, amadek di addet din addaldagaidædek olbmui oudast, sist arvost adnujuvvum varas; dastgo epet di dalle oaʒo balka din ačestædek, gutte læ almin. 23, 5.

2. Damditi, go don addak du addaldagad, de ik don galga basunin čuojatet oudastad, nuftgo guoktelaʒak dakkek synagogai siste ja šiljoin, vai si gudnijattujuvvuše olbmuin; duođai cælkam mon digjidi: Si læk juo oʒʒom sin balkasek. Rom. 12, 8.

3. Mutto go don addak addaldaga, de ale divte du gurot gieđad diettet, maid du olgiš gietta dakka,

4. vai du addaldak matta læt čikkusist, ja du aččat, gutte čikkusist oaidna, son maksa dudnji albmoset!
1 Sam. 16, 7. Luk. 14, 14.

5. Ja go don rokkadalak, de ik don galga læt nuftgo guoktelaʒak; dastgo si mielastæsek čuʒʒuk ja rokkadallek synagogai siste ja balggai čiegain, vai si olbmuin oidnujuvvujek; duođai cælkam mon digjidi, atte si læk juo oʒʒom sin balkasek.

6. Mutto don, go don rokkadalak, de mana du gammarad sisa, ja dapa du uvsad, ja rokkadala du aččasad, gutte læ čikkusist, ja du aččat, gutte čikkusist oaidna, albmoset dudnji maksa!
2 Gon. 4, 33.

7. Mutto go di rokkadallabetet, de epet di galga adnet ollorak sanid, nuftgo bakenak; dastgo si doivvuk, atte si šaddek gullujuvvut, go si adnek ollo sanid.
Es. 1, 15. Sir. 7, 15.

8. De damditi epet di galga šaddat sin lakasaǯǯan; dastgo din aččadek galle dietta, maid di darbašepet, ouddalgo di rokkadallagoattebetetge sust. 32. v.

9. Damditi galggabetet di naft rokkadallat: Ačče min, don, gutte læk almin! Basotuvvus du namma!
Luk. 11, 2. Salm. 115, 1.

10. Bottus du rika! Šaddus du datto, moft almest, nuft maidai ædnam alde! 3, 2. Luk. 22, 42.

11. Adde migjidi odna bæive min juokkebæivalaš laibbamek!
Sanel. 30, 8.

12. Ja adde migjidi min velgidæmek andagassi, nuftgo migis addep min velgolaǯaidasamek andagassi! Salm. 32, 5. Efes. 4, 32.

13. Ja ale doalvo min gæččalusa sisa! Mutto bæste min bahast erit! Dastgo du læ rika ja fabmo ja gudne agalašvutti. Amen.
Jak. 1, 13. 2 Tim. 4, 18.
1 Muit. 29, 11 j. n. v.

14. Dastgo jos di andagassi addebetet olbmuidi sin rikkosid, de adda maidai din almalaš aččadek digjidi andagassi.
Sir. 28, 2. Mark. 11, 25. Luk. 6, 37.

15. Mutto jos di epet andagassi adde olbmuidi sin rikkosid, de i adde din almalaš aččadekge digjidi andagassi din rikkosid.
18, 35.

16. Mutto go di adnebetet borakættaivuođaid, de epet di galga adnet morašlaš hame, nuftgo guoktelaǯak; dastgo si nubbastuttek sin amadajosek, vai si oidnujuvvujek olbmuin adnemen borakættaivuođaid; duođai cælkam mon digjidi, atte si læk juo oǯǯom sin balkasek. Es. 58, 5. 6.

17. Mutto don, go don anak borakættaivuođaid, de vuoida du oaivad ja bassal du čalmidad,

18. amad don oidnujuvvut olbmuin adnemen borakættaivuođaid, mutto du ačestad, gutte læ čikkusist, ja du aččat, gutte čikkusist oaidna, albmoset dudnji maksa!

19. Allet čokke aldsesædek davverid ædnam ala, gost muoco ja ruosta billest, ja gost suollagak sisa gaikkuk ja suoladek;
Ebr. 11, 26. Jak. 5, 1. 2.

20. mutto čokkijeket aldsesædek davverid albmai, gost i muoco ige ruosta billest, ja gost suollagak æi sisa gaiko, æige suolad!
Luk. 12, 33. 1 Tim. 6, 6. 17. 18.

21. Dastgo gost din davverak læk, dobbe vigga maidai din vaibmo orrot. Luk. 12, 34.

22. Čalbme læ rubmaš čuovgas; de damditi, jos du čalbme læ čielgas, de šadda obba du rumaš čuovggaden; Luk. 11, 34.

23. mutto jos du čalbme læ baha, de šadda obba du rumaš sævdnjaden; jos dalle nabbo dat čuovgas, mi læ du siste, læ sævdnjadas, de man stuoresen šadda dalle sævdnjadvuotta!

24. I oktage mate balvvalet guokte hærra; dastgo son daihe vašota dam nubbe ja dam nubbe fast rakista, daihe son adnaječas dam nubbe lutte ja dam nubbe fast bagjelgæčča; epet di mate balvvalet Ibmela ja mammona.
1 Gon. 18, 21. Luk. 16, 13.
2 Kor. 6, 15.

25. Damditi cælkam mon digjidi: Allet morašt din hægadek diti, maid di galggabetet borrat, ja maid di galggabetet jukkat, alletge din rubmašædek diti, maid di galggabetet garvvodet! Igo hægga læk æmbo go borramuš, ja rumaš æmbo go biktasak?
Salm. 37, 25. Salm 55, 23. Luk. 12, 22.
Fil. 4, 6.

26. Geččet alme loddidi! Æi dak gilve æige lagje æige čokke aitidi, ja din almalaš aččadek

biebma daid. Epetgo di læk sagga æmbo go dak?
Job 39, 3. Salm. 145, 15.

27. Mutto guttemuš din gaskast matta lasetet ovtage allan su šaddosis, vaiko son damditi moraštage?

28. Ja manne di moraštepet biktasi diti? Gæčadeket mæce liliaid, moft dak šaddek! Æi dak barga æige bane.

29. Mutto mon cælkam digjidi, atte i vela Salomonge buok su hærvasvuođastes læm nuft garvotuvvum go okta dain.
1 Gon. 4, 21 j. n. v. Sard. 2, 4 j. n. v.

30. Go nabbo dalle Ibmel nuft bivtasta mæce rase, mi læ odne ja itten suppijuvvu ommani, igo son dalle galgaše sagga æmbo din bivtastet, di uccan oskolaʒak?
8, 26.

31. De damditi epet di galga moraštet ja cælkket: Maid galggap mi borrat? daihe: Maid galggap mi jukkat? daihe: Maina galggap mi jecaidæmek garvotet?

32. Dastgo buok daggarvuođaid bivddek bakenak. Dastgo din almalaš aččadek dietta, atte di darbašepet buok daid.

33. Mutto occet vuost Ibmel rika ja su vanhurskesvuođa; de maidai buok dak digjidi addujuvvujek!
1 Gon. 3, 11 j. n. v. Salm. 37, 4. Salm. 55, 23. Sir. 2, 10. Luk. 17, 21. Rom. 14, 17. Salm. 127, 2.

34. Allet nabbo dalle moraštet ittaš bæive diti! Dastgo ittaš bæivve galgga moraštet ješ ječas diti. Juokke bæivvai læ galle su ječas vaivest.

7. Kapittal.

Jesus sardno ærrasi dubmim ja laittem birra, 1—6, rokkadallam birra, 7—11, laga oaivve-sistdoalatusa birra, 12, garʒes gæino birra ællemi ja govddes gæino birra gađotussi, 13. 14, værreprofetai ja guoktelaʒai birra, 15—23, loapat dam sarne, 24—29.

1. Allet dubme, amadek di dubmijuvvut! Dastgo maina duomoin di dubmebetet, galggabetet digis dubmijuvvut,
Luk. 6, 37. 1 Kor. 4, 5.

2. ja maina mittoin di mittedepet, galgga digjidigis fastain mitteduvvut. Mark. 4, 24. Jak. 2, 13.

3. Mutto manne oainak don riba*, mi læ du vieljad čalmest, mutto hirsa du ječad čalmest ik don fuomaš? Luk. 6, 41 j. n. v.
* rissegæče.

4. Daihe moft cælkak don du vielljasad: Biset! Mon aigom valddet riba du čalmest erit; ja gæča, hirssa læ du ječad čalmest?

5. Don guoktelaš! Gæse vuost hirsa olgus du ječad čalmest, ja de oaʒok don gæččalet valddet riba erit du vieljad čalmest!
Sir. 18, 22.

6. Allet adde bædnagidi dam, mi læ basse, alletge balkest din bærralidadek spini ouddi, amasek dak duolbmat daid sin julgidæsek vuollai ja jorggalet ječaidæsek ja gaikodet din! 10, 14.

7. Rokkadallet, de digjidi addujuvvu! Occet, de di gavdnabetet! Goalkoteket, de digjidi rabastuvvu!
21, 22. Luk. 11, 9 j. n. v. Joh. 14, 13; 15, 7. 1 Joh. 3, 22. Jak. 1, 5. 6.

8. Dastgo juokkehaš, gutte rokkadalla, son oaʒʒo, ja gutte occa, son gavdna, ja gutte goalkot, sudnji rabastuvvu.
Jer. 29, 12. 13. Sanel. 8, 17. Es. 55, 6.

9. Daihe gutte olmuš læ din gaskast, gutte, jos su bardne adno sust laibe, adda sudnji gæđge,

10. ja jos son adno sust guole, adda sudnji gærbmaša?

11. Jos dalle di, guđek lepet bahak, diettebetet addet din manaidasadek burid addaldagaid, man sagga æmbo adda din ačče, gutte læ almin, sigjidi burid addaldagaid, guđek sust daid rokkadallek! Jak. 1, 17.

12. Damditi, buok dam, maid di dattobetet, atte olbmuk galggek digjidi dakkat, dam dakket maidai digis sigjidi! Dastgo daggar læ laka ja profetak.
Tob. 4, 21. Luk. 6, 31. Matt. 22, 40. Rom. 13, 8. 10.

13. Sisačagŋet dam baskes uksaraige mielde! Dastgo dat uksa læ gallje, ja dat gæidno læ govddag, mi doalvvo gađotussi, ja si læk ædnagak, guđek dam mielde sisa mannek.
Luk. 13, 24. Fil. 3, 18.

14. Dastgo dat uksa læ baske, ja dat gæidno læ garʒʒe, mi ællemi doalvvo, ja si læk harvvak, guđek dam gavdnek.
Ap. dag. 14, 22.

15. Mutto varoteket ječaidædek værreprofetain, guđek bottek din lusa savccabiktasi siste, mutto læk siskaldasast gaikodægje gumpek!
1 Joh. 4, 1. 2 Tim. 3, 5.

16. Sin šaddoin galggabetet di dovddat sin. Mattagoson olmuš čoagget vidnemurjid bastelis lanjain daihe fikunid gaskalasain?
12, 33. Luk. 6, 43. 44.

17. Nuft šaddad juokke buorre muorra burid šaddoid, mutto mieska muorra šaddad gælbotes šaddoid.

18. Buorre muorra i mate šaddadet gælbotes šaddoid, ja mieska muorra i mate šaddadet burid šaddoid.

19. Juokke muorra, mi i šaddad burid šaddoid, čuppujuvvu erit ja balkestuvvu dolli. 3, 10.

20. Damditi galggabetet di dovddat sin sin šaddoin.

21. I juokkehaš, gutte munji cælkka: Hærra! Hærra! galgga bæssat alme rika sisa, mutto dat, gutte dakka mu aččam dato, gutte læ almin.
Rom. 2, 13. Jak. 1, 22. Matt. 25, 11. Luk. 6, 46; 13, 25.

22. Ædnagak šaddek cælkket munji dom bæive: Hærra! Hærra! Æpgo mi læk profetastallam du nama bokte, ja æpgo mi læk olgus agjam bærgalagaid du nama bokte, ja æpgo mi læk dakkam ollo vægalaš dagoid du nama bokte? 25, 44. 1 Kor. 13, 2.

23. Ja dalle aigom mon dovdastet sigjidi: Im mon læk dovddam din goassege; vulgget erit mu lutte, di, guđek barggabetet værrevuođai ala! 25, 41.

24. Damditi, juokkehaš, gutte gulla daid mu sanid ja dakka dai mielde, su værddedam mon jiermalaš olmajen, gutte huksi su viesos bavte ala.
Luk. 6, 47. 48. Joh. 13, 17. Rom. 2, 13. Jak. 1, 25.

25. Ja raššo-arvve arvvegođi, ja čacek dulvvagotte, ja biegak bieggagotte ja čucce dam vieso njæigga, ja i dat gaččam; dastgo dat læi vuođđoduvvum bavte ala.

26. Ja juokkehaš, gutte gulla daid mu sanid ja i daga dai mielde, galgga værddeduvvut jallas olmajen, gutte huksi su viesos saddoi ala.

27. Ja raššo-arvve arvvegođi, ja čacek dulvvagotte, ja biegak bieggagotte ja čucce dam vieso njæigga, ja dat gačai, ja dam gaččam læi stuores. Esek. 13, 11.

28. Ja de dapatuvai, go Jesus læi loapatam daid sanid, de ovdušegje olbmuk hui sagga su oapo diti.
Mark. 1, 22. Luk. 4, 32. Joh. 7, 46.

29. Dastgo son oapati sin nuftgo dat, gæst læi isedvuotta, ja i nuftgo čal'oappavaʒak.

8. Kapittal

Kristus buored spittalaš olbma, 1—4, buored oaivve-olbma balvvalægje, 5—13, buored Pietara vuodnama ja ærrasid, 14—17, sardno ječas maŋestčuovvom birra, 18—22, jaskodatta dalke ja javre, 23—27, olgus agja bærgalagaid ja dikta daid mannat spini sisa, 28—34.

1. Mutto go son niejai vare alde, de čuvvu su ollo olbmuk. 5, 1.

2. Ja gæča, muttom spittalaš olmai bođi, rokkadalai su ja celki: Hærračam! Jos don datok, de væjak don muo buttestet.
Mark. 1, 40. Luk. 5, 12. Matt. 26, 39.
3. Ja Jesus geiggi giedas, guoskati sudnji ja celki: Mon datom; šadda buttesen! Ja su spittalvuotta dallanaga buttestuvvui.
4. Ja Jesus celki sudnji: Varot, amad don cælkket gæsage dam; mutto vuolge, čajet ječad pappi ja oaffaruša dam addaldaga, maid Moses læ goččom, sigjidi duođaštussan! 9, 30. 3 Mos. 14, 2 j. n. v.
5. Mutto go Jesus manai Kapernaum sisa, de loaidasti muttom oaivve-olmai su lusa, rokkadalai su ja celki: Luk. 7, 2 j. n. v.
6. Hærračam! Mu balvvalægje læ sidast buoccamen dakte-særgatagast ja giksašuvvu saggarakkan.
7. Ja Jesus celki sudnji: Mon boađam ja buoredam su.
8. Ja oaivve-olmai vastedi ja celki: Hærra! Im mon læk dokkalaš, atte don manak sisa mu dake vuollai; mutto cælke dušše sane, de mu balvvalægje dærvasmuvva!
9. Dastgo mon læm maidai olmuš, gutte læm eisevalde vuluš ja anam soatte-olbmaid vuoldam, ja jos mon cælkam dasa: Vuolge! de son vuolgga, ja nubbai: Boađe! de son boatta, ja mu balvvalægjasam: Daga dam! de son dakka dam.
10. Mutto go Jesus dam gulai, de ovduši son ja celki sigjidi, guđek legje su čuovvomen: Duođai cælkam mon digjidi, im mon læk gavdnam vela Israelestge nuft stuora osko.
11. Mutto mon cælkam digjidi, atte ædnagak galggek boattet nuorttan ja oarjen ja čokkat bævdest Abrahamin ja Isakin ja Jakobin alme rikast.
Es. 60, 4. 5. Mal. 1, 11. Luk. 13, 28. 29.
12. Mutto rika manak galggek balkestuvvut olgomuš sævdnjadassi; dobbe galgga læt čierrom ja bani giččam. 13, 42. 50; 22, 13.
13. Ja Jesus celki oaivve-olbmai: Vuolge, ja dudnji šaddus, nuftgo don oskuk! Ja su balvvalægje dærvasmuvai damanaga dimost. 15, 28 j. n. v.
14. Ja Jesus bođi Pietara vissui ja oini, atte su vuone læi vællot orromen ja buoccamen čoaskemdavdast. Mark. 1, 29.
15. Ja son guoskati su gitti, ja čoaskemdavdda guđi su, ja son likkai bajas ja balvvali sin.
9, 25.
16. Mutto go æked læi šaddam, de bukte si ædnag bostatuvvumid su lusa, ja son aji vuoiŋaid olgus ovtain sanin, ja buoredi sin buokaid, gæin læi davdda,
Mark. 1, 32. Matt. 4, 24.
17. vai dat ollašuvvuši, mi læ sardnujuvvum profet Esaias bokte, gutte cælkka: Son valdi min lamesvuođaid ja guddi min buocalvasaid. Es. 53, 4. 1 Pet. 2, 24.
18. Mutto go Jesus oini ollo olbmuid biras, de gočoi son vuolgget dom bællai.
19. Ja muttom čal'oappavaš bođi ouddan ja celki sudnji: Oapatægje! Mon aigom čuovvot du, gosaikkenessi don manačak.
Luk. 9, 57.
20. Ja Jesus celki sudnji: Riebanin læk biejok, ja alme loddin bæsek; mutto olbmu barnest i læk mikkege, man vuostai son matta oaives doarjalet.
Sak. 9, 9. 2 Kor. 8, 9.
21. Mutto muttom æra su mattajegjin celki sudnji: Hærra! Suova muo vuost mannat ja havddadet mu aččam!
Luk. 9, 59.
22. Mutto Jesus celki sudnji: Čuovo muo, ja divte jabmid havddadet sin jabmidæsek!
4, 19 j. n. v. 1 Tim. 5, 6. Alm. 3, 1.

23. Ja son manai skipa sisa, ja su mattajægjek čuvvu su.
Mark. 4, 35 j. n. v. Luk. 8, 22 j. n. v.

24. Ja gæča, de šaddai garra biegga javre ala, nuft atte skippa čikkugođi baroin; mutto son læi oađđemen.

25. Ja su mattajægjek manne su lusa, bokte su bajas ja celkke: Hærračæmek, bæste min! Mi hævvanep!
Salm. 35, 23. Matt. 14, 30.

26. Ja son celki sigjidi: Manne lepet di argek, di uccan oskolaʒak? De likkai son bajas ja šiggoi biegaid ja javre, ja de šaddai aibas goalkke.
6, 30; 16, 8. Salm. 106, 9. Salm. 107, 29.

27. Mutto olbmuk ovdušegje ja celkke: Gison dat læ, go sikke biegak ja javrre læk sudnji gulolaʒak?

28. Ja go son bođi dom bællai Gergesenalaʒai ædnami, de bođiga guokte bostatuvvum olbma su oudald, gæk bođiga havdin olgus ja læiga sagga hirbmadak, nuft atte i oktage mattam vagjolet dam balgga mielde.
Mark. 5, 1 j. n. v. Luk. 8, 26 j. n. v.

29. Ja gæča, soai čuorvoiga ja celkiga: Jesus, don Ibmel bardne! Mi monnost læ duina dakkamuššan? Bottikgo don deiki monno givsedet ouddal aige?
2 Pet. 2, 4. Jud. 6. v.

30. Mutto gukken sist erit læi stuora spidne-ællo, mi læi guottomen.

31. Mutto bærgalagak anotegje sust ja celkke: Jos don ajak min olgus, de suova min mannat dom spidne-ælo sisa!

32. Ja son celki sigjidi: Mannet dokko! Mutto go si legje olgus vuolggam, de manne si spidneælo sisa, ja gæča, obba dat spidne-ællo ruotai hoapost miellest vuolas javrrai ja havkai čaccai.

33. Mutto gæčček bataregje, ja si manne dokko gavpugi ja diedetegje dam buokrakkan, ja moft gævvam læi bostatuvvumidi.

34. Ja gæča, obba gavpug vulgi Jesus oudald, ja go si oidne su, de rokkadalle si su gaiddat sin guovloin erit.
Mark. 5, 17. Luk. 8, 37.

9. Kapittal.

Kristus buored daktesærgatagast buocce, 1—8; vallje Matteusa ja bælošta ječas ja mattajegjides, 9—17; buored varradavdag nissona, bajas-bokta Jairusa nieida, 18—26; buored guokte čuovgatæme, 27—31, ja buored bostatuvvum olbma, 32—34; arkalmasta olbmui bagjeli, 35—38.

1. Ja son loaidasti skipa sisa ja manai rasta ja bođi su ječas gavpugi. Mark. 2, 1 j. n. v.

2. Ja gæča, si bukte daktesærgatagast buocce su lusa, gutte vællai gavni alde, ja go Jesus oini sin osko, de celki son dam daktesærgatagast buoccai: Barnačam, læge dorvolaš! Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum.
Luk. 5, 18 j. n. v.

3. Ja gæča, soabmasak dain čal'oappavaʒain celkke ješaldsesæsek: Dat bilkked Ibmela.

4. Ja go Jesus oini sin jurddagid, de celki son: Manne jurdašepet di nuft bahaid din vaimoidædek siste? Salm. 139, 2.

5. Dastgo goabba læ gæppasæbbo cælkket: Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum, daihe cælkket: Likka bajas ja vaʒe?

6. Mutto vai di galggabetet diettet, atte olbmu barnest læ fabmo suddoid andagassi addet ædnam alde, — de cælkka son daktesærgatagast buoccai: Likka bajas, valde du gavnidad ja mana du vissusad!

7. Ja son likkai bajas ja manai su vissusis.

8. Mutto go olbmuk dam oidne, de ovdušegje si ja ramedegje Ibmela, gutte læi addam olbmuidi daggar famo.

9 Ja go Jesus vulgi dast erit, de oini son muttom olbmu čokkamen tuolloviesost, gæn namma læi Matteus, ja son cælkka sudnji: Čuovo muo! Ja son likkai bajas ja čuovoi su.
Mark. 2, 14. Matt. 4, 19.

10. Ja de dapatuvai, go son læi bævdest čokkamen vieso siste, gæča, de botte ædnag tuollarak ja suddolaʒak ja čokkanegje bævddai Jesusin ja su mattajegjiguim.
Luk. 15, 1.

11. Ja go Farisealaʒak oidne dam, de celkke si su mattajegjidi: Manne borra din oapatægje tuollari ja suddolaʒai særvest?

12. Mutto go Jesus dam gulai, de celki son sigjidi: Dærvas olbmuk æi darbaš dalkastægje, mutto dak, guđek læk buoccamen.
Mark. 2, 17. Luk. 5, 31.

13. Mutto vulgget ja oppet, mi dat læ: Mon likom arkalmastemvutti ja im oaffaridi! Dastgo im mon læk boattam goččot vanhurskasid, mutto suddolaʒaid jorggalussi.
1 Sam. 15, 22. Hos. 6, 6. Mik. 6, 8. Matt. 12, 7. 1 Tim. 1, 15.

14. De botte Johannesa mattajægjek su lusa ja celkke: Manne adnep mi ja Farisealaʒak ollo borakættaivuođaid, mutto du mattajægjek æi ane borakættaivuođaid? Mark. 2, 18. Luk. 5, 33.

15. Ja Jesus celki sigjidi: Mattekgo hægja-olbmuk moraštet, nuft gukka go irgge læ sin lutte? Mutto dak bæivek bottek, go irgge šadda valddujuvvut sin lutte erit, ja dalle šaddek si adnet borakættaivuođaid.
Joh. 3, 29; 16, 20.

16. Mutto i oktage bija ođđa lađđeduogŋas boares biktasi; dastgo duoŋas gaikko biktasest juoida, ja raigge šadda bahabun.

17. Ige olmuš leikke varas vine boares nakkelaskoi sisa, dastgo de gaikkanek nakkelaskok, ja vidne hævvan, ja nakkelaskok billašuvvek; mutto varas vidne leikkujuvvu ođđa nakkelaskoi sisa, de bissoba dak goabbašagak aimoin.

18. Go son læi sigjidi dam sardnomen, gæča, de bođi muttom oaivamuš ja luoittadi ædnami su ouddi ja celki: Mu nieidda læ aito dal jabmam; mutto boađe ja bija du gieđad su ala, de son galle ælla!
Mark. 5, 22 j. n. v. Luk. 8, 41 j. n. v.

19. Ja Jesus likkai bajas ja čuovoi su oktan su mattajegjidesguim.

20. Ja gæča, muttom nisson, gutte læi guokte nubbe lokkai jage buoccam varradavdast, loaidasti su sælge duokkai ja guoskati su bivtashælbmai.

21. Dastgo son celkiješaldsesis: Jos mon bæsam guoskatet dušše su biktasige, de mon dærvasmuvam. 14, 36.

22. Mutto Jesus jorgeti, ja go son oini su, de celki son: Nieidačam, læge dorvolaš! Du osko læ du bæstam. Ja nisson dærvasmuvai damanaga boddost.
2. v. Luk. 17, 19.

23. Ja go Jesus bođi oaivamuʒa vissui ja oini njurggoid ja olbmuid, guđek legje šlabmamen, de celki son sigjidi:
2 Muit. 35, 25. Jer. 9, 17.

24. Gaiddet erit! Dastgo nieidda i læk jabmam, mutto son oađđa. Ja si boagostegje su.
Joh. 11, 11.

25. Mutto go almug læi olgus agjum, de manai son sisa ja valdi su gitti; de nieidda likkai bajas.

26. Ja dat sakka viddani obba dam ædnam mietta. Luk. 7, 17.

27. Ja go Jesus vulgi dast erit, de čuovvoleiga su guokte čuovgatæme, gæk čuorvoiga ja celkiga: Don David bardne, armet monno! 20, 30.

28. Mutto go son bođi vieso sisa, de manaiga dak čuovgatæmeguovtos su lusa, ja Jesus

cælkka sodnoidi: Oskobættego doai, atte mon væjam dam dakkat? Soai cælkkeba sudnji: Osku, Hærra!

29. De guoskati son sodno čalmidi ja celki: Šaddus dodnoidi dodno osko mielde! 8, 13.

30. Ja sodno čalmek rappasegje, ja Jesus gildi sodno garraset ja celki: Varotække, amas guttege oaʒʒot dam diettet! Mark. 7, 36.

31. Mutto go soai manaiga olgus, de videdeiga soai saga su birra obba dam ædnam mietta.

32. Mutto go dak læiga olgus mannam, gæča, de bukte si muttom gielates olbmu su lusa, gutte læi bostatuvvum Luk. 11, 14. 15.

33. Ja go bærgalak læi olgus agjujuvvum, de sardnogođi dat gielatæbme; ja olbmuk ovdušegje ja celkke: I goassege læk daggar dakko oidnujuvvum Israelest.

34. Mutto Farisealaʒak celkke: Son olgus agja bærgalagaid bærgalagai oaivamuʒa bokte. 12, 24.

35. Ja Jesus vaʒi buok gavpugi ja sidai mielde, oapati sin synagogai siste ja sardnedi rika evangeliuma ja buoredi buok buocalvasaid ja lamesvuođaid olbmui gaskast. 4, 23. Mark. 6, 6. Luk. 13, 22.

36. Mutto go son oini olbmuid, de arkalmasti son njuorraset sin bagjeli; dastgo si legje vuoimetuvvum ja bieđganam, nuftgo savcak, main i læk gæčče. Mark. 6, 34. 4 Mos. 27, 17. Es. 53, 6. Jer. 23, 1. Esek. 34, 2. 1 Pet. 2, 25.

37. De celki son su mattajegjidasas: Lagjo læ galle stuores, mutto barggek harvvak. Luk. 10, 2. Joh. 4, 35.

38. Rokkadallet damditi lagjohærrast, vai son vuolgatifči barggid su lagjosis! 2 Tes. 3, 1.

10. Kapittal.

Kristus vuolgat guokte nubbe lokkai apostales sardnedet ja dakkat oavddodagoid, 1—15; oapat, atte si galggek gillat doarradallujume ja gieldda sin biettalæmest su, 16—39; lopped sigjidi armo, guđek sin burist vuostaivalddek, 40—42.

1. Ja son ravkai su guokte nubbe lokkai mattajægjes ouddasis ja addi sigjidi famo buttesmættom vuoiŋai bagjel, daid olgus agjet, ja buoredet buok buocalvasaid ja lamesvuođaid. Mark. 3, 13 j. n. v. 6, 7 j. n. v. Luk. 9, 1 j. n. v.

2. Mutto dak læk dai guokte nubbe lokkai apostala namak: Dat vuostemuš, Simon, gutte goččujuvvu Pietaren, ja Andreas, su viellja, Jakob, Sebedeus bardne, ja Johannes, su viellja, Ap. dag. 1, 13. Matt. 16, 18.

3. Filip ja Bartolomeus, Tomas ja Matteus, dat tuollar, Jakob, Alfeus bardne, ja Lebbeus, gutte goččujuvvu liggenamain Taddeusen, 9, 9. Luk. 6, 16.

4. Simon Kananites ja Judas Iskariot, gutte maidai su beti. Luk. 6, 15. 16.

5. Dam guokte nubbe lokkasa vuolgati Jesus, gočoi sin ja celki: Allet mana bakeni guovloidi, ja allet mana Samaritanalaʒai gavpugi sisa;

6. mutto mannet baica dai lappum savcai lusa Israel viesost! 15, 24. Ap. dag. 13, 46.

7. Mutto go di mannabetet dokko, de sardnedeket ja celkket, atte alme rika læ boattam lakka! 3, 2; 4, 17.

8. Buccid buoredeket, spittalaʒaid buttesteket, jabmid bajasboktet, bærgalagaid olgus agjet! Di lepet oʒʒom dam nuvta; de addet dam nuvta! Ap. dag. 8, 18—20.

9. Epet di galga adnet golle epetge silba epetge væike din boakkaninadek. Luk. 22, 35.

10. epetge matkelavka epetge guokte gavte epetge gabmagid epetge soabbe; dastgo bargge læ biemos ansašægje.

Luk. 10, 4 j. n. v. 1 Kor. 9, 4. 14. 1 Tim. 5, 18.

11. Mutto guđe gavpug daihe sida sisa di boattebetet, de jerret, gi dam siste læ, gutte læ dasa dokkalaš, ja orrot dast, dassači go di vuolggebetet erit!

12. Mutto go di mannabetet vieso sisa, de buorastattet dam!

13. Ja jos datanaga viesso læ dasa dokkalaš, de bottus din rafhe dam bagjeli; mutto jos dat i læk dasa dokkalaš, de maccus din rafhe ſastain aldsesædek!

14. Ja jos guttege i dato din vuostaivalddet ige gulddalet din sanid, de vulgget dam viesost daihe gavpugest olgus ja savdnjeleket muolda din julginædek erit!

Ap. dag. 13, 51; 18, 6.

15. Duođai cælkam mon digjidi: Sodomalažai ja Gomorralažai ædnami galgga gæppadæbbut gævvat duobmobæive go dam gavpugi. 11, 24.

16. Gæča, mon vuolgatam din nuftgo savcaid gumpi gaski; šaddet damditi jiermalaǯǯan dego gærbmašak ja ovtagærddasaǯǯan dego duvak!

Rom. 16, 19. 2 Kor. 1, 12.

17. Mutto varoteket ječaidædek olbmuin! Dastgo si dokko addek din digge ouddi ja rissijek din sin synagogaidæsek siste.

24, 9. Ap. dag. 22, 19.

18. Mutto di šaddabetet maidai dolvvujuvvut oaivamužai ja gonagasai ouddi mu diti, sigjidi ja bakenidi duođaštussan.

Mark. 3, 19.

19. Mutto go si addek din dokko, de allet læge morrašest dam diti, moft daihe maid di galggabetet sardnot! Dastgo dat galgga addujuvvut digjidi damanaga dimost, maid di galggabetet sardnot.

Luk. 12, 11; 21, 15.

20. Dastgo epet di læk dak, guđek sardnobetet, mutto dat læ din ačadek vuoigŋa, gutte sardno din siste.

2 Mos. 4, 12. Rom. 15, 18.

21. Mutto viellja šadda bættet su vieljas jabmemi, ja ačče su manas, ja manak šaddek bigjat ječaidæsek sin vanhemidesek vuostai ja goddet sin.

Mik. 7, 2. 5. 6. Luk. 12, 53; 21, 16.

22. Ja di šaddabetet buokain vašotuvvut mu nama diti; mutto dat, gutte oskaldassan bisso gidda loapa ragjai, son galgga šaddat audogassan.

24, 13. Mark. 13, 13. Alm. 2, 10.

23. Mutto go si doarradallek din ovta gavpugest, de batareket nubbai! Dastgo duođai cælkam mon digjidi: Epet di šadda gærggat Israel gavpugin, ouddalgo olbmu bardne boatta.

24. Mattajægje i læk aleb go oapatægjes, ige balvvalægje go isedes.

Luk. 6, 40. Joh. 13, 16; 15, 20.

25. Dast læ mattajægjai galle, go son šadda daggaren go su oapatægje, ja balvvalægje daggaren go su ised. Go si læk soaibmam dalo-iseda Beelsebulen, man sagga æmbo dalle su dalo-olbmuid!

9, 34; 12, 24. Joh. 8, 48.

26. Allet nabbo dalle sist bala! Dastgo i mikkege læk čikkujuvvum, mi i šadda almostuvvut, ige læk mikkege čikkusist, mi i šadda diettevassi.

Es. 8, 12. Jer. 1, 8. 1 Pet. 3, 14. Mark. 4, 22. Luk. 8, 17; 12, 2.

27. Maid mon cælkam digjidi sævdnjaden, dam sardnot čuovggaden, ja maid bælljasædek di gullabetet, dam sardnedeket viesoi alde!

28. Ja allet sist bala, guđek rubmaš goddek, mutto sielo æi mate goddet; mutto ballet baica sust, gutte matta hævatet sikke sielo ja rubmaša helveti!

Luk. 12, 4. Jak. 4, 12.

29. Æbago guokte cicača vuvd-
dujuvvu ovta rutti? Ja i oktage
dain gača ædnami, mudoigo din
aččadek datto.
30. Mutto vela buok din oivi-
dædek vuoktačalmekge læk lokku-
juvvum.
Luk. 21, 18. Ap. dag. 27, 34.
31. Damditi allet bala! Di
lepet buorebuk go ædnag cicačak.
32. Damditi, juokkehaš, gutte
dovdast muo olbmui oudast, su
aigom maidai mon dovdastet mu
aččam oudast, gutte læ almin.
Luk. 12, 8. Rom. 10, 9.
33. Mutto gutteikkenessi muo
biettal olbmui oudast, su aigom
maidai mon biettalet mu aččam
oudast, gutte læ almin.
Mark. 8, 38. Luk. 9, 26. 2 Tim. 2, 12.
34. Epet di galga doaivvot,
atte mon læm boattam rafhe
buktet ædnam ala; im mon læk
boattam rafhe buktet, mutto mieke.
Luk. 12, 49. 51.
35. Dastgo mon læm boattam
olbmu dakkat soappamættosen su
aces vuostai ja nieida su ædnes
vuostai ja maŋe su vuodnames
vuostai, 21. v.
36. ja dalo-ised olbmuk galg-
gek læt su vašalaʒak.
Salm. 41, 10. Salm. 55, 14.
37. Gutte rakista aces daihe
ædnes æmbo go muo, son i læk
munji dokkalaš, ja gutte rakista
barnes daihe nieidas æmbo go
muo, son i læk munji dokkalaš,
19, 29.
38. ja gutte i valde su ruosas
ja čuovo mu maŋest, son i læk
munji dokkalaš.
16, 24. Luk. 9, 23; 14, 27.
39. Gutte su hægas gavdna,
galgga dam masset, ja gutte su
hægas massa mu diti, galgga
dam gavdnat. Luk. 17, 33.
40. Gutte din vuostaivaldda,
muo vuostaivaldda, ja gutte muo
vuostaivaldda, su vuostaivaldda,
gutte muo læ vuolgatam.
Luk. 10, 16. Joh. 13, 20.
41. Gutte profeta vuostaivaldda,
damditi go son læ profeta, pro-
feta balka oaʒʒo, ja gutte vanhur-
skasa vuostaivaldda, damditi go
son læ vanhurskes, vanhurskasa
balka oaʒʒo. 1 Gon. 17, 10 j. n. v.
42. Ja gutte adda oktige dain
uccakaʒain duššе guvse dievva
galbma čacege jukkat, damditi
go son læ mattajægje, duođai
cælkam mon digjidi, son i galga
eisegerakkan duššas šaddat su
balkastes.
18, 2—5; 25, 40. Mark. 9, 41.
1 Kor. 15, 58. Ebr. 6, 10.

11. Kapittal.

Johannes vuolgat guokte mattajægje Jesus lusa, gutte čajet, atte son læ dat loppeduvvum Messias, 1—6, ja sardno Johannes birra, 7—15; biekko olbmui gaʒʒarvuođa diti, 16—19; čuorvvo vuoi muttomi bagjeli, 20—24; ramed Ibmel gæinoid, 25—27; ravkka losidattujuvvum olbmuid lusas, 28—30.

1. Ja de dapatuvai, go Jesus
læi loapatam daid ravvagid su
guokte nubbe lokkai mattajegji-
dasas, de vulgi son dast vidda-
buidi oapatet ja sardnedet sin
gavpugin.
2. Mutto go Johannes gulai
giddagasast Kristus dagoid, de
vuolgati son guoktasa su matta-
jegjines ja cælketi sudnji:
Luk. 7, 18 j. n. v.
3. Lækgo don dat, gutte galgga
boattet, daihe galggapgo mi vuord-
det muttom æra? 5 Mos. 18, 15.
4. Ja Jesus vastedi ja celki
sodnoidi: Vuolgge ja muittalække
Johannessi, maid doai gullabætte
ja oaidnebætte:
5. Čuovgatæmek oidnek, ja
skiermak vaʒʒek, spittalaʒak butte-
stuvvujek, ja bæljetæmek gullek,
jabmek bajasčuoʒʒelek, ja vaiva-
šidi sardneduvvu evangelium!
Es. 35, 5; 42, 1; 61, 1.
6. Ja audogas læ dat, gutte
must i værran. 13, 57; 15, 12.

7. Mutto go dak vulgiga erit, de sardnogođi Jesus olbmuidi Johannes birra: Maid lepet di vuolggam mæccai oaidnet? Hoašego*, mi likkatallujuvvu biegast duokko deiki?

* ravra.

8. Daihe maid lepet di vuolggam oaidnet? Olbmugo, lidna biktasidi garvotuvvum? Gæča, dak, gudek adnek lidna biktasid, læk gonagasai daloin.

9. Daihe maid lepet di vuolggam oaidnet? Profetago? Duođai, mon cælkam digjidi: Vela sagga æmbo go profeta. Luk. 1, 76.

10. Dastgo son læ dat, gæn birra læ čallujuvvum: Gæča, mon vuolgatam mu engelam du muođoi ouddi, gutte galgga rakadet dudnji du gæino.
Mal. 3, 1. Mark. 1, 2.

11. Duođai cælkam mon digjidi: Sin gaskast, guđek læk nissonin riegadam, i læk čuoʒaldattum oktage stuoreb go Johannes gastašægje; mutto uccemuš alme rikast læ stuoreb go son.

12. Mutto Johannes gastašægje beivi rajest gidda dassači bakkijek olbmuk vægald alme rika sisa, ja si, guđek bakkijek vægald, rottijek dam aldsesæsek.
Luk. 16, 16. Fil. 3, 8. 12.

13. Dastgo buok profetak ja laka læk einostam gidda Johannes ragjai;

14. ja jos di dattobetet vuostaivalddet dam: Son læ Elias, gutte galgga boattet.
Mal. 4, 5. Matt. 17, 12.

15. Gæst bæljek læk maiguim gullat, son gullus!

16. Mutto gænen galgam mon værddedet dam sokkagodde? Dat læ ucca manači lakasaš, guđek šiljoin čokkajek ja čurvvuk sin guimidasasek ja celkkek:
Luk. 7, 31 j. n. v.

17. Mi njurgoimek digjidi, ja epet di danssom; mi lavloimek digjidi arket, ja epet di čirrom.

18. Dastgo Johannes bođi; i son borram ige jukkam, ja si celkkek: Sust læ bærgalak. 3, 4.

19. Olbmu bardne bođi; son borra ja jukka, ja si celkkek: Gæča, maggar borišis olmuš dat læ ja vidnejukke, tuollari ja suddolaʒai usteb! — Ja visesvuotta læ vanhurskesen dakkum su manaines. Luk. 15, 1. 2.

20. De riemai son hæppašet daid gavpugid, mai siste su ænas vægalaš dagok legje dakkum, dainago si æi læm jorggalam ječaidæsek:

21. Vuoi dudnji, Korasin! Vuoi dudnji, Betsaida! Dastgo jos dak vægalaš dagok lifče dakkujuvvum Tyrusi ja Sidoni, mak læk dodnoidi dakkujuvvum, de lifče si aigga juo jorggalam ječaidæsek sækai ja gunai siste.
Luk. 10, 13. Esek. 26, 2 j. n. v. Jon. 3, 5.

22. Daddeke cælkam mon dodnodi: Tyrusi ja Sidoni galgga gæppadæbbut gævvat duobmobæive go dodnoidi. 2 Pet. 2, 21.

23. Ja don, Kapernaum, gutte læk aleduvvum gidda alme ragjai, don galgak nordastuvvut vuolas gidda helveti; dastgo jos dak vægalaš dagok lifče dakkujuvvum Sodomai, mak læk dudnji dakkum, de lifči dat bissom čuoʒʒot gidda dam bæive ragjai.
Es. 14, 12. 1 Mos. 19, 1 j. n. v.

24. Daddeke cælkam mon digjidi: Sodoma ædnami galgga gæppadæbbut gævvat duobmobæive go dudnji. 10, 15.

25. Damanaga aige bakkodi Jesus ja celki: Mon ramedam du, āčačam, alme ja ædnam hærra, go don læk čiekkam dam visain ja jiermalaʒain ja almostattam dam uccakaʒaidi.
Luk. 10, 21. 1 Kor. 1, 27.

26. Duođai, āčačam, dastgo nuft dat læi dudnji dokkalaš.

27. Buokrakkan læ addujuvvum mu gitti mu āčestam, ja i

oktage dovda Barne, ærrebgo Aĉĉe, ja i oktage dovda Aĉe, ærrebgo Bardne ja dat, gæsa Bardne datto dam almostattet.

28, 18. Joh. 3, 35; 17, 2; 1, 18; 6, 46.

28. Bottet deiki mu lusa buokak, guđek barggabetet ja lepet losidattujuvvum, ja mon addam digjidi vuoiŋadusa.

Sir. 24, 23. Jer. 31, 25.

29. Valddet mu gæssa bagjelasadek ja oppet must, dastgo mon læm logje ja vuollegaš vaimostam; de gavdnabetet di vuoiŋadusa din sieloidasadek!

Sak. 9, 9. Jer. 6, 16.

30. Dastgo mu gæses læ avkalaš, ja mu noađđe læ gæpas.

Fil. 4, 13. 1 Joh. 5, 3.

12. Kapittal.

Mattajægjek gaskek gordne-oivid sabbaten, 1—8. Jesus buored astam gieđa, 9—14; buored, læ vuollegaš, 15—21; buored bostatuvvum olbmu, bilkkeduvvu ja bælošta jeĉas, sardno suddo birra Bassevuoiŋa vuostai, 22—45; goĉĉo su mattajegjides lagamuš fuolkkenes, 46—50.

1. Damanaga aige vaʒi Jesus bældo ĉađa sabbaten; mutto su mattajægjek borastuvvagotte ja ribme gasket gordne-oivid ja borrat

Mark. 2, 23. Luk. 6, 1 j. n. v. 5 Mos. 23, 25.

2. Mutto go Farisealaʒak dam oidne, de celkke si sudnji: Gæĉa, du mattajægjek dakkek dam, mi i læk lobalaš dakkat sabbaten.

3. Mutto son celki sigjidi: Epetgo di læk lokkam, maid David dagai, dalle go son ja si, guđek legje su mielde, legje nælggomen,

1 Sam. 21, 6.

4. moft son manai Ibmel vieso sisa ja borai geĉĉujume laibid, maid sudnji i læm lobalaš borrat ige sigjidi, guđek legje su mielde, mutto duššefal papaidi?

2 Mos. 25, 30. 3 Mos. 24, 9.

5. Daihe epetgo di læk lokkam lagast, atte papak æppebasotek sabbata tempelest sabbatbeivid ja læk almake ašetæmek?

4 Mos. 28, 9.

6. Mutto mon cælkam digjidi, atte dast læ son, gutte læ stuoreb go tempel.

Mal. 3, 1.

7. Mutto jos di dieđašeidek, mi dat læ: Mon likom arkalmastemvutti ja im oaffaridi, de epet di livĉe dubmim ašetes olbmuid.

Hos. 6, 6. Mik. 6, 8. Matt. 9, 13.

8. Dastgo olbmu bardne læ hærra maidai sabbat bagjel.

9. Ja son vulgi dast erit ja bođi sin synagogai.

Mark. 3, 1 j. n. v. Luk. 6, 6 j. n. v.

10. Ja gæĉa, dast læi muttom olmuš, gæst læi astam gietta. Ja si jerre sust ja celkke: Lægo lobalaš sabbaten buoredet? — vai si oʒuše su vaiddet.

Luk. 13, 14; 14, 3. Joh. 9, 16.

11. Mutto son celki sigjidi: Gutte olmuš læ din gaskast, gæst læ okta savcca, ja jos dat gaĉĉa roggai sabbaten, i riema dam barri ja gæse dam bajas?

5 Mos. 22, 4.

12. Man sagga buoreb læ dal olmuš go savcca? Damditi læ lobalaš dakkat burid sabbaten.

13. De celki son dom olbmui: Geigge gieđad! Ja son geiggi dam, ja dat šaddai fastain dærvasen nuftgo nubbege.

14. Mutto Farisealaʒak manne olgus ja rađđadalle su vuostai, moft si mataše su hævatet.

15. Mutto go Jesus fuomaši dam, de gaidai son dast erit. Ja ollo olbmuk ĉuvvu su, ja son dærvasmatti sin buokaid.

16. Ja son gildi sin garraset, amasek si almostattet su, 9, 30.

17. vai dat ollašuvvuši, mi læ sardnujuvvum profet Esaias bokte, gutte cælkka: Es. 42, 1 j. n. v.

18. Gæĉa, mu balvvalægjam, gæn mon læm valljim, mu æca-

laȝȝam, gæsa mu siello adna
buoremielalašvuođa; mon addam
sudnji mu Vuoignam, ja son
galgga sardnedet bakenidi vuoig-
gadvuođa. 3, 17; 17, 5; Es. 11, 2.
19. Son i galga bælkket ige
čuorvvot, ja i oktage galga gullat
su jiena balggai alde.
20. I son galga cuvkkit dogju-
juvvum hoaše ige časkadet borge-
stægje goallolaige, ouddalgo son
oaȝȝo ollašuttet vuoiggadvuođa
vuittui.
21. Ja bakenak galggek bigjat
doaivosek su nama ala.
Es. 11, 10. Rom. 15, 12.
22. De buktujuvvui muttom
bostatuvvum olmuš su lusa, gutte
læi čuovgatæbme ja gielatæbme,
ja son buoredi su, nuft atte dat
čuovgatæbme ja gielatæbmes ikke
sarnoi ja oini. 9, 32.
23. Ja obba almug suorggani
ja celki: Igoson dat læȝa David
bardne?
24. Mutto go Farisealaȝak dam
gulle, de celkke si: Dat i aje
bærgalagaid olgus ærrebgo Beel-
sebul, bærgalagai oaivamuȝa,
bokte. 9, 34. Mark. 3, 22. j. n. v.
25. Mutto go Jesus diđi sin
jurddagid, de celki son sigjidi:
Juokke rika, mi šadda soappamæt-
tosen ješječaines, šadda avddemen,
ja juokke gavpug daihe viesso,
mi šadda soappamættosen ješ-
ječaines, i biso.
Joh. 2, 25. Luk. 11, 17 j. n. v.
26. Ja jos Satan olgus agja
Satana, de læ son soappamættom
ješječaines; moft galgga dalle su
rika bissot?
27. Ja jos mon olgus ajam
bærgalagaid Beelsebul bokte, gæn
bokte olgus agjek dalle din manak
daid? Damditi galggek si læt
din duobmaren.
28. Mutto jos mon olgus ajam
bærgalagaid Ibmel suorma bokte,
de alma dalle læ Ibmel rika boat-
tam din lusa.

29. Daihe moft matta guttege
mannat gievras olbma vieso sisa
ja rievedet su bierggasid sust
erit, muđoigo son ouddal vuost
čadna dam gievras olbma gidda?
Ja de æska oaȝȝo son stajedet su
vieso. Es. 49, 24.
30. Gutte i læk mu bæle, læ
mu vuostai, ja gutte muina i
čokke, son biđge. Mark. 9, 40.
31. Damditi cælkam mon di-
gjidi: Buok suddo ja bilkkadus
andagassi addujuvvu olbmuidi;
mutto bilkkadus Bassevuoiŋa vuo-
stai i olbmuidi andagassi addu-
juvvu.
Mark. 3, 28. Luk. 12, 10. 1 Joh. 5, 16.
Ebr. 6, 4 j. n. v.; 10, 26.
32. Ja gutte sardno juoida
olbmu barne vuostai, sudnji šadda
dat andagassi addujuvvut; mutto
gutte sardno Bassevuoiŋa vuostai,
sudnji i šadda dat andagassi addu-
juvvut, i dam mailmest ige boatte
mailmestge.
33. Daihe adnet muora buorren
ja dam šaddoid buorren, daihe
adnet muora mieskasen ja dam
šaddoid mieskasen; dastgo muorra
dovddujuvvu šaddoin.
7, 16. 17. Luk. 6, 44.
34. Di dæčalagga čivgak! Moft
mattebetet di burid sardnot, di,
guđek lepet bahak? Dastgo vaimo
dievasvuođaid sardno njalbme.
3, 7; 23, 33. Luk. 6, 45.
35. Buorre olmuš ouddanbukta
burid su vaimos burin davverin,
ja bahas olmuš ouddanbukta
bahaid su baha davverines. 15, 19.
36. Mutto mon cælkam di-
gjidi, atte olbmuk galggek logo
dakkat duobmobæive juokke heiv-
vimættom sane oudast, maid si
læk sardnom.
Rom. 2, 16. 1 Pet. 4, 5. Efes. 4, 29.
37. Dastgo saninad don galgak
lokkujuvvut vanhurskesen, ja sa-
ninad don galgak dubmijuvvut.
Efes. 5, 6.
38. De vastedegje soabmasak
čal'oappavaȝain ja Farisealaȝain

ja celkke: Oapatægje! Mi dattop oaidnet dust mærka.

16, 1 j. n. v. Mark. 8, 11. 12. Luk. 11, 16. 29—32. 1 Kor. 1, 22.

39. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Bahas ja oskaldasmættom sokkagodde bivdda mærka, ja i mikkege mærkaid galga dasa addujuvvut, ærrebgo profet Jonas mærkka. Hos. 1, 2; 4, 12.

40. Dastgo nuftgo Jonas læi golbma bæive ja golbma ija guole čoavjest, nuft galgga olbmu bardne læt golbma bæive ja golbma ija ædnam ocast. Jon. 2, 1. 2.

41. Ninive olbmak galggek bajasčuoǯǯelet dubmui dam sokkagodde vuostai ja dubmit dam; dastgo si jorggalegje ječaidæsek Jonas sarne bokte, ja gæča, dast læ æmbo go Jonas. Jon. 3, 5.

42. Lulle-dronnig galgga bajasčuoǯǯelet dubmui dam sokkagodde vuostai ja dubmit dam; dastgo son bođi ædnam gečin gullam diti Salomon visesvuođa, ja gæča, dast læ æmbo go Salomon. 1 Gon. 10, 1.

43. Mutto go buttesmættom vuoigŋa vuolgga olbmust olgus, de vagjola son goikke baiki čađa, occa vuoiŋadusa ja i gavna dam. Luk. 11, 24—26.

44. De cælkka son: Mon aigom maccat mu vissusam, mast mon olgus vulggim. Ja go son boatta, de gavdna son dam guorosen, suopalastujuvvum ja čiŋatuvvum.

45. De vuolgga son ja valdda čieča æra vuoiŋa mieldes, mak læk bahabuk go son ješ, ja go si bottek sisa, de orruk si dobbe; ja dam olbmu maŋeb dille šadda bahabun go su oudeb dille. Nuft galgga gævvat maidai dam bahas sokkagoddai.

2 Pet. 2, 20. Ebr. 6, 4 j. n. v.; 10, 26.

46. Mutto go son læi ain sardnomen olbmuidi, gæča, de čuǯǯu su ædne ja su vieljak olgobælde ja bivdde su sagaidi.

Mark. 3, 31 j. n. v. Luk. 8, 19 j. n. v.

47. De celki muttom sudnji: Gæča, du ædne ja du vieljak čuǯǯuk olgobælde ja bivddek du sagaidi.

48. Mutto son vastedi ja celki dasa, gutte celki sudnji dam: Gi læ mu ædne, ja gæk læk mu vieljak?

49. Ja son geiggi su gieđas su mattajegjides bagjel ja celki: Gæča, mu ædnam ja mu vieljaidam!

50. Dastgo gutte dakka mu aččam dato, gutte læ almin, dat læ mu viellja ja oabba ja ædne.

7, 21. 1 Tes. 4, 3. Joh. 15, 14. 2 Kor. 6, 18. Ebr. 2, 11.

13. Kapittal.

Jesus sardno værddadusai bokte gilvve olbma birra, 1—23, arvotes rasi birra nisoi gaskast, 24—30 ja 36—43, værdded alme rika senebgordne-čalme lakasaǯǯan, 31. 32, suvrrodaige lakasaǯǯan, 33—35, vuorkkadavver lakasaǯǯan, 44, divras bærral lakasaǯǯan, 45—46, nuote lakasaǯǯan, 47—52, bagjelgeččujuvvu Nasaretast, 53—58.

1. Mutto damanaga bæive manai Jesus viesost olgus ja čokkani javrregaddai. Mark. 4, 1 j. n. v.

2. Ja ollo olbmuk čoagganegje su lusa, nuft atte son manai skipa sisa ja čokkani, ja obba almug čuoǯoi javrregaddest.

3. Ja son sarnoi sigjidi ollo værddadusai bokte ja celki: Gæča, gilvve olmai manai olgus gilvvet.

Luk. 8, 4 j. n. v. Sak. 6, 12.

4. Ja go son læi gilvvemen, de gačče muttom gilvvagak balgga gurri, ja loddek botte ja borre daid.

5. Mutto muttomak gačče gæđgas baikkai, gost i læm ollo ænam, ja dak šadde farga bajas, dainago dast i læm assas ænam.

6. Mutto go bæivaš bagjani, de dak bolddujuvvujegje, ja dainago dain i læm ruotas, de dak goldne.

7. Mutto muttomak gačče bastelis lanjai gaski, ja bastelis

lanjak bajasšadde ja lappastutte
daid.
8. Mutto muttomak gačče
buore ædnami ja šaddadegje šad-
doid, muttomak čuođegærddasaš,
muttomak guttaloge-gærddasaš, ja
muttomak golbmaloge-gærddasaš
šaddoid.
9. Gæst bæljek læk maiguim
gullat, son gullus!
11, 15. Mark. 7, 16.
10. Ja mattajægjek manne su
lusa ja celkke sudnji: Manne
sarnok don sigjidi værddadusai
bokte?
11. Mutto son vastedi ja celki
sigjidi: Dainago digjidi læ addu-
juvvum arvvedet alme rika čiegos-
vuođaid; mutto sigjidi i læk dat
addujuvvum.
11, 25; 16, 17. 1 Kor. 2, 7—10.
1 Joh. 2, 27.
12. Dastgo gæst læ, sudnji
galgga addujuvvut, ja sust galgga
læt valljogasvuotta; mutto gæst
i læk, sust galgga valddujuvvut
vela datge erit, mi sust læ.
Sanel. 1, 5. Matt. 25, 29. Luk. 19, 26.
13. Damditi sarnom mon si-
gjidi værddadusai bokte; dastgo
oainededin æi si oaine, ja gula-
dedin æi si gula ja æige arv-
vedge.
14. Ja sigjidi ollašuvvu profet
Esaias einostus, mi cælkka: Belji-
dædekguim di galle gullabetet ja
epet eisege arvved, ja čalmidæ-
dekguim di galle oaidnebetet ja
epet eisege dovda.
Es. 6, 9. 10. Joh. 12, 40. Ap. dag.
28, 26. 27. Rom. 11, 8.
15. Dastgo dai olbmui vaibmo
læ buoššoduvvum, ja beljidæsek-
guim illa si gullek, ja čalmidæsek
si okti čarvvijek, amasek si šaddat
čalmidæsekguim oaidnet ja belji-
dæsekguim gullat ja vaimoin arv-
vedet ja jorggalet ječaidæsek, vai
mon ožušim sin buoredet.
16. Mutto audogasak læk din
čalmek, go dak oidnek, ja din
bæljek, go dak gullek.
17. Dastgo duođai cælkam
mon digjidi, atte ollo profetak ja
vanhurskasak halīdegje oaidnet
dam, maid di oaidnebetet, ja æi
dam oaidnam, ja gullat dam,
maid di gullabetet, ja æi dam
gullam.
18. De gullet dal di værdda-
dusa gilvve olbma birra:
19. Go guttege gulla rika sane
ja dam i arvved, de boatta baha-
kas ja gaikko dam erit, mi su
vaibmoi læ gilvvujuvvum; dat læ
dat, gutte balgga gurri læ gilvvu-
juvvum.
20. Mutto dat, gutte gæđgas
baikkai læ gilvvujuvvum, læ dat,
gutte gulla sane ja vuostaivaldda
dam dallanaga iloin.
Es. 58, 2 j. n. v. Joh. 5, 35.
21. Mutto su siste i læk ruotas,
mutto son bisso muttom aiggai;
mutto go atestus daihe doarra-
dallujubme boatta sane diti, de
dallanaga son værran.
2 Tim. 4, 16.
22. Mutto dat, gutte læ gilv-
vujuvvum bastelis lanjai gaski,
læ dat, gutte gulla sane, ja dam
mailme moraš ja riggesvuođa
fillitus lappastutta sane, ja dat
orro šaddotaga.
1 Tim. 6, 9. Matt. 19, 22.
23. Mutto dat, gutte læ gilv-
vujuvvum buore ædnami, læ dat,
gutte gulla sane ja arvved dam
ja šaddad maidai šaddoid, ja
muttom šaddad čuođegærddasaš,
muttom guttaloge-gærddasaš, ja
muttom fast golbmaloge-gærdda-
saš šaddoid.
24. Son bijai nubbe værd-
dadusa sin ouddi ja celki: Alme
rika værddeduvvu olbmu lakasaǯ-
ǯan, gutte gilvi burid gilvvagid
su bælddosis.
25. Mutto go olbmuk legje
oađđemen, de bođi su vašalaš ja
gilvi arvotes gilvvagid nisoi gaski
ja manai erit.
26. Mutto go šaddok šadda-
gotte ja šaddadišgotte saddoid,

de ittegotte maidai arvotes rasek.

27. Mutto dalo-ised balvvalægjek botte ouddan ja celkke sudnji: Hærra! Ikgo don gilvvam burid gilvvagid du bælddosad? Gost botte dalle dasa arvotes rasek?

28. Mutto son celki sigjidi: Vašalaš olmuš læ dam dakkam. De celkke balvvalægjek sudnji: Datokgo don dalle, atte mi galggap vuolgget ja gaikkot daid erit?

29. Mutto son celki: Im, amadek di oktanaga daiguim bajasgaikkot nisoid, go di lepet arvotes rasid bajasgaikkomen.

30. Diktet daid goabbašagaid bajasšaddat gidda lagjim-aiggai! Ja lagjim-aige aigom mon cælkket lagjo-olbmuidi: Čokkijeket vuost arvotes rasid čoakkai ja čadnet daid gippon boalddem varas daid; mutto čokkijeket nisoid mu aittai! 2 Tim. 2, 20. Matt. 3, 12.

31. Son bijai nubbe værddadusa sin ouddi ja celki: Alme rika læ senebgordne-čalme lakasaš, maid olmuš valdi ja gilvi su bælddosis.
Mark. 4, 31 j. n. v. Luk. 13, 19.

32. Dat læ galle ucceb go buok æra gilvvagak; mutto go dat bajasšadda, de læ dat stuoreb go biebmo-urttasak ja šadda muorran, nuft atte alme loddek bottek ja dakkek besid dam ovsidi.

33. Son celki sigjidi nubbe værddadusa: Alme rika læ suvrrodaige lakasaš, maid nisson valdi ja govčai golma mitto jafoi sisa, gidda dassači go dat buokrakkan suvroi. Luk. 13, 21.

34. Daid buokrakkan sarnoi Jesus olbmuidi værddadusai bokte, ja alma værddadusaitaga i son sardnom sigjidi maidege,
Mark. 4, 33 j. n. v.

35. vai dat ollašuvvuši, mi læ celkkujuvvum profeta bokte, gutte cælkka: Mon aigom rabastet mu njalbmam værddadusaidi; mon aigom almotet dam, mi læ læmaš čikkusist, dam rajest go mailme vuođđo bigjujuvvui.
Salm. 78, 2. Rom. 16, 25.

36. De luiti Jesus olbmuid vuolgget ja bođi vieso sisa; ja su mattajægjek manne su lusa ja celkke: Čilgge migjidi værddadusa arvotes rasi birra bældost!

37. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Dat, gutte gilvva burid gilvvagid, læ olbmu bardne;

38. mutto bælddo læ mailbme; mutto buorek gilvvagak læk rika manak; mutto arvotes rasek læk bahakasa manak;
1 Kor. 3, 9. Joh. 8, 44. Ap. dag. 18, 10. 1 Joh. 3, 8.

39. mutto vašalaš, gutte daid gilvi, læ bærgalak; mutto lagjim-aigge læ mailme loappa; mutto lagjo-olbmuk læk engelak.
1 Mos. 3, 13.

40. Damditi, nuftgo arvotes rasek čokkijuvvujek ja bolddujuvvujek dolain, nuft galgga šaddat mailme loapast:

41. Olbmu bardne galgga vuolgatet su engelides, ja si galggek čokkit su rikast erit buok værranusaid ja sin, guđek verudagaid dakkek, 24, 31.

42. ja si galggek balkestet sin dolla-ommani; dobbe galgga læt čierrom ja bani giččam.
8, 12; 22, 13; 24, 51.

43. Dalle galggek vanhurskasak baittet bæivaš lakai sin ačesek rikast. Gæst bæljek læk maiguim gullat, son gullus!
Dan. 12, 3. Vis. 3, 7. 1 Kor. 15, 42 j. n. v. Matt. 11, 15.

44. Fastain læ alme rika vuorkkadavver lakasaš, čikkujuvvum bælddoi, maid olmuš gavnai ja čiegai ja manai ilost damditi ja vuvdi buok dam, mi sust læi, ja osti dam bældo.
Fil. 3, 7. Matt. 16, 24.

45. Fastain læ alme rika

gavppe-olbma lakasaš, gutte ocai šiega bærralid,

46. ja go son gavnai hui divras bærrala, de manai son ja vuvdi buok dam, mi sust læi, ja osti dam.

47. Fastain læ alme rika nuote lakasaš, mi suppijuvvu appai, ja mi čokke buoklagačid.

48. Go dat læ dievvam, de gessek si dam gaddai ja čokkajek ja čokkijek daid burid gulid čoakkai litti sisa, mutto daid guocca gulid balkestek si erit.

49. Nuft galgga šaddat mailme loapast: Engelak galggek vuolgget ja čuolddet daid bahaid vanhurskasi særvest erit 25, 32.

50. ja balkestet sin dollaommani; dobbe galgga læt čierrom ja bani giččam. 42. v.

51. Jesus cælkka sigjidi: Arvvedeidekgo di dam buokrakkan? Si celkkek sudnji: Arvvedeimek, Hærra!

52. Mutto son celki sigjidi: Damditi læ juokke čal'oappavaš, gutte læ oapatuvvum alme riki, nuftgo dalo-ised, gutte ouddanbukta su obmudagastes ođđa ja boares dingaid.

53. Ja de dapatuvai, go Jesus læi loapatam daid værddadusaid, de vulgi son dast erit. Mark. 6, 1 j. n. v.

54. Ja son bođi su vanhemides gavpugi ja oapati sin sin synagoga siste, nuft atte si ovdušegje sagga ja celkke: Gost oažžo dat daggar visesvuođa ja daid vægalaš dagoid? Luk. 4, 16.

55. Igo dat læk dimbarolbma bardne? Igo su ædne namma læk Maria, ja su vieljai namak Jakob ja Joses ja Simon ja Judas? 12, 46. Joh. 6, 42; 7, 3.

56. Ja æigo buok su oabak læk min lutte? Gost oažžo dalle dat buok dam?

57. Ja si værranegje sust. Mutto Jesus celki sigjidi: Profet i læk bagjelgeččujuvvum ærrebgo su vanhemides ædnamest ja su dalostes. 11, 6. Luk. 4, 24.

58. Ja i son dakkam dobbe ædnag vægalaš dagoid sin æppeosko diti.

14. Kapittal.

Herodes doaivvo, atte Johannes, gæst son læi čæbet čuopatam, læ jabmi lutte bajasčuožaldattum, 1—12. Jesus borat 5000 olbma mæcest, 13—21, važža čace alde, maid maidai Pietar dakka, 22—34, buored buccid, 35. 36.

1. Damanaga aige gulai Herodes, njæljadas-rađđijægje, saga Jesus birra. Mark. 6, 14 j. n. v. Luk. 9, 7 j. n. v.

2. Jo son celki su balvvalegjidasas: Dat læ Johannes gastašægje; son læ jabmi lutte bajasčuožaldattum, ja damditi ittek dak vægalaš dagok su siste.

3. Dastgo Herodes læi doppim Johannesa ja čadnam su ja biggjam su giddagassi Herodias, su vieljas Filip aka, diti. Luk. 3, 19. 20.

4. Dastgo Johannes celki sudnji: I dudnji læk lobalaš adnet su akkan. 3 Mos. 18, 16.

5. Ja son lifči galle mielastes su goddam, mutto son balai olbmuin; dastgo si adne su profetan. 21, 26. Luk. 20, 6.

6. Mutto go Herodes læi doallamen su riegadam-bæives hæjaid, de danssi Herodiasa nieidda sin oudast, ja Herodes likoi sudnji. Hos. 7, 5.

7. Damditi loppedi son vuordnomin addet sudnji, maid son ravkaš. Est. 5, 6.

8. Mutto go son læi nevvujuvvum ouddal su ædnestes, celki son: Adde munji deiki Johannes gastašægje oaive gare siste!

9. Ja gonagas šaddai morraši; mutto vuordnasides diti ja sin diti, guđek legje suina bævdest

čokkamen, gočoi son, atte dat galgai addujuvvut sudnji.

10. Ja son vuolgati sane ja čuopati Johannesa oaive giddagasa siste.

11. Ja su oaivve guddujuvvui ouddan gare siste ja addujuvvui niddi, ja son guddi dam ædnes lusa.

12. De botte su mattajægjek ja valdde su rubmaša ja havddadegje dam; ja si botte ja muittalegje dam Jesusi.

13. Ja go Jesus dam gulai, de gaidai son dast erit muttom skipa mielde muttom avddem baikkai sierranessi; ja go olbmuk dam gulle, de čuvvu si su vaʒe gavpugin erit.

Mark. 6, 32 j. n. v. Luk. 9, 10 j. n. v. Joh. 6, 1 j. n. v.

14. Ja go Jesus ouddan bođi, de oini son ollo olbmuid, ja son arkalmasti njuorraset sin bagjeli ja buoredi sin buccid. 9, 36.

15. Mutto go æked læi šaddam, de manne su mattajægjek su lusa ja celkke: Dat baikke læ avddem, ja aigge læ juo gollam; luoite olbmuid vuolgget, vai si bessek mannat sidaidi ja oastet aldsesæsek borramuša!

16. Mutto Jesus celki sigjidi: Æi si darbaš vuolgget erit; addet di sigjidi borrat!

17. Mutto si celkke sudnji: Æi mist læk dast æmbo go vitta laibe ja guokte guole.

18. Mutto son celki: Viʒʒet daid munji deiki!

19. Ja son gočoi olbmuid čokkanet rasi ala ja valdi dam vitta laibe ja dam guokte guole, gæčai bajas albmai ja buristsivnedi daid, ja son doagjali daid ja addi su mattajegjidasas laibid, mutto mattajægjek adde daid olbmuidi.

15, 36; 26, 26. Luk. 24, 30.

20. Ja si borre buokak ja gallanegje, ja si čokkijegje bacatasaid dain bittain, guokte nubbe lokkai væddelitte dievva.

21. Mutto dak, guđek borre, legje lakka vitta duhat olbma ærreb nissoni ja manai.

22. Ja dallanaga naggi Jesus su mattajegjides skipa sisa mannat ja vuolgget rasta ječas ouddalist dom bællai, dassači go son oaʒoi luoittet olbmuid vuolgget.

Mark. 6, 45 j. n. v. Joh. 6, 16 j. n. v.

23. Ja go son læi luoittam olbmuid vuolgget, de manai son sierranessi vare ala rokkadallat. Mutto go æked læi šaddam, de læi son dobbe okto.

Luk. 6, 12; 9, 18.

24. Mutto skipa læi juo gasko javre ja gillai hæđe baroi diti; dastgo sigjidi læi vuostebiegga.

25. Mutto njæljad igjagoccemvuorost bođi Jesus sin lusa, vagjoledin javre alde.

26. Ja go mattajægjek oidne su vagjolæmen javre alde, de suorgganegje si ja celkke: Dat læ gobme! Ja si čurvvu balo diti.

Luk. 24, 37.

27. Mutto Jesus sarnoi dallanaga sigjidi ja celki: Leket roakkadak, mon dat læm; allet bala!

28. Mutto Pietar vastedi sudnji ja celki: Hærračam, jos don læk dat, de gočo muo boattet čace alde lusad!

29. Mutto son celki: Boađe! Ja Pietar loaidasti skipast olgus ja vagjoli čace alde boattem varas Jesus lusa.

30. Mutto go son oini garra dalke, de ballagođi son, ja go son vuogjogođi, de čuorvoi son ja celki: Hærračam, gajo muo!

8, 25.

31. Ja Jesus geigi dallanaga gieđas ja dolli su ja celki sudnji: Don uccan oskolaš! Manne æppedik? 8, 26. Jak. 1, 6.

32. Ja go soai loaidasteiga skipa sisa, de loʒʒi dalkke.

33. Mutto dak, guđek legje skipa siste, botte ja luoittadegje

su ouddi vuolas ja celkke: Don læk duođai Ibmel bardne. 16, 16.

34. Ja go si legje mannam rasta, de botte si Gennesaret ædnami.

35. Ja go dam baike olbmuk dovdde su, de vuolgategje si sane obba dam ædnam mietta ja bukte buok buccid su lusa.
Mark. 6, 53 j. n. v.

36. Ja si rokkadalle sust oaǯǯot guoskatet juobe su bivtashelmidige, ja buokak si, guđek guoskategje daidi, buoreduvvujegje. 9, 21.

15. Kapittal.

Jesus oapat, mi dakka olbmu buttesmættosen, ja laitta Farisealaǯai guoktelašvuođa ja čuovgatesvuođa, 1—20, guoratalla ja væket Kananealaš nissona, 21—28, buored ædnagid ja borat 4000 olbma, 29—39.

1. Dalle botte čal'oappavaǯak ja Farisealaǯak Jerusalemest Jesus lusa ja celkke:
Mark. 7, 1 j. n. v.

2. Manne rikkuk du mattajægjek boarrasi asatusa? Dastgo æi si basa sin gieđaidæsek, ouddalgo si borragottek laibe.

3. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Manne rikkobetet maidai digis Ibmel bakkom din asatusadek diti?

4. Dastgo Ibmel læ ravvim, cælkededin: Gudnijatte du ačad ja du ædnad! Ja: Gutte garrod su ačes daihe su ædnes, son galgga vissasi jabmet.
2 Mos. 20, 12; 21, 17. 3 Mos. 20, 9. Sanel. 20, 20.

5. Mutto di cælkkebetet: Gutte cælkka aččasis daihe ædnasis: Dat, maina don lifčik galggam must væketuvvut, læ addaldak tempeli, son i galga eisege gudnijattet su ačes daihe su ædnes.
Sanel. 28, 24.

6. Ja di lepet duššen dakkam Ibmel bakkoma din asatusadek diti.

7. Di guoktelaǯak! Esaias einosti rievtoi din birra, go son celki:
Es. 29, 13.

8. Dak olbmuk adnek ječaidæsek mu lakka sin njalminæsek ja gudnijattek muo boksamidesekguim; mutto sin vaibmo læ gukken must erit. Esek. 33, 31.

9. Mutto si balvvalek muo duššas, go si oapatek daggar oapoid, mak læk olbmui bakkomak.
5 Mos. 4, 2. Kol. 2, 18—23. Tit. 1, 14.

10. Ja son ravkai olbmuid lusas ja celki sigjidi: Gullet ja arvvedeket!

11. Dat, mi njalme sisa boatta, i daga olbmu buttesmættosen; mutto dat, mi njalmest olgusmanna, dat dakka olbmu buttesmættosen.
Ap.-dag. 10, 15. Rom. 14, 14. 17.

12. De botte su mattajægjek ouddan ja celkke sudnji: Dieđakgo don, atte Farisealaǯak læk værranam, go si gulle dam sarne?

13. Mutto son vastedi ja celki: Juokke gilva, maid mu almalaš aččam i læk gilvvam, galgga ruottasidesguim bajasgaikkujuvvut. Joh. 15, 2. Ap. dag. 5, 38. 39.

14. Diktet sin mannat! Čuovgatæmek læk čuovgatemi oapestæggjek; mutto go čuovgatæbme laidde čuovgatæme, de gaččaba soai goabbašagak roggai. 23, 24. Luk. 6, 39.

15. Mutto Pietar vastedi ja celki sudnji: Čilgge migjidi dam værddadusa!

16. Mutto Jesus celki: Lepetgo maidai digis ain jiermetæmek?
16, 9.

17. Epetgo di vela arvved, atte buok dat, mi njalme sisa boatta, manna čoavjai ja lundolaš gæino mielde olgus suppijuvvu?

18. Mutto dat, mi njalmest olgus manna, boatta vaimost olgus, ja dat dakka olbmu buttesmættosen. Jak. 3, 6. 10; 1, 14.

19. Dastgo vaimost olgus bottek baha jurddagak, sorbmim, furrudak, vaʒiš ællem, suolavuođak, værre-duođaštusak, bilkkadusak.
1 Mos. 6, 5. Jer. 17, 9. Matt. 12, 35.

20. Dak læk dak, mak dakkek olbmu buttesmættosen; mutto basakættes gieđaiguim borram i daga olbmu buttesmættosen.

21. Ja Jesus vulgi dast erit ja manai Tyrus ja Sidon guovloidi. Mark. 7, 24 j. n. v.

22. Ja gæča, muttom Kananealaš nisson bođi dain sæmma guovloin, čuorvoi ja celki sudnji: Hærra, David bardne, armet mu bagjeli! Mu nieidda vaivveduvvu bahast bærgalagast.

23. Mutto i son vastedam sudnji ovtage sane. De loaidastegje su mattajægjek su lusa, rokkadalle sust ja celkke: Ærot su aldad erit, dastgo son čuorvvo min maŋest!

24. Mutto son vastedi ja celki: Im mon læk vuolgatuvvum, ærrebgo Israel vieso lappum savcai lusa.
10, 6. Ap. dag. 13, 46. Rom. 15, 8.

25. Mutto son bođi ja rokkadalai su ja celki: Hærračam, væket muo!

26 Mutto son vastedi ja celki: I dat læk čabbes valddet manai laibe ja balkestet dam ucca bædnagaʒai ouddi.

27. Mutto son celki: Duotta læ, Hærra! Mutto maidai ucca bædnagaʒak borrek almake daid moaloid, mak gačček sin hærrai bævde alde erit.

28. De vastedi Jesus ja celki sudnji: O nisson! Du osko læ stuores; šaddus dudnji, nuftgo don datok! Ja su nieidda dærvasmuvai damanaga dimo rajest.
8, 10.

29. Ja Jesus vaʒʒai dast ja bođi Galilealaš javrregaddai, ja son goarŋoi vare ala ja čokkani dokko. Mark. 7, 31.

30. Ja ollo olbmuk botte su lusa, gudek bukte mieldesek skiermaid, čuovgatemid, gielatemid, rambid ja ædnag æraid, ja si bigje sin Jesus julgi ouddi, ja son buoredi sin,
Es. 35, 5. Matt. 11, 5; 14, 35.

31. nuft atte olbmuk ovdušegje, go si oidne, atte gielatæmek sardnu, rambek legje buoreduvvum, skiermak vaʒʒe, ja čuovgatæmek oidne; ja si ramedegje Israel Ibmela.

32. Mutto Jesus ravkai su mattajegjides lusas ja celki: Mon arkalmastam njuorraset olbmui bagjeli, dastgo si læk dal agjanam golbma bæive mu lutte, ja sist i læk mikkege borramuššan; ja borakættajen im mon aigo luoittet sin vuolgget, amasek si matke ala vuoimetuvvat.
Mark. 8, 1 j. n. v.

33. Ja su mattajægjek celkke sudnji: Gost galggap mi oaʒʒot nuft ollo laibid mæcest, atte mi mattep galletet nuft ollo olbmuid?

34. Ja Jesus celki sigjidi: Galle laibe dist læk? Mutto si celkke: Čieča ja moadde ucca guolača.

35 Ja son gočoi olbmuid čokkanet ædnam ala.

36. Ja son valdi dam čieča laibe ja gulid, giti, doagjali daid ja addi daid su mattajegjidasas, mutto mattajægjek adde olbmuidi.

37. Ja si borre buokak ja gallanegje, ja si čokkijegje bacatasaid dain bittain, čieča væddelitte dievva 2 Gon. 4, 42—44.

38. Mutto dak, gudek borre, legje njællje duhat olbma ærreb nissoni ja manai.

39. Ja go son læi luoittam olbmuid vuolgget, de manai son skippi ja bođi Magdala rajidi.

16. Kapittal.

Jesus cuigod Farisealaʒaid, gæk gaibedegje mærka, 1—4, nævvo sin suvrro-

daige vuostai, 5—12. Pietar dovdasta, atte Jesus læ Ibmel bardne, 13—20. Jesus sardno gillamušas birra, cuigod Pietara, 21—23, sardno ječasbiettalæme ja boattemes birra dubmui, 24—28.

1. Ja Farisealaʒak ja Saddusealaʒak botte ouddan, gæččalegje su ja ravkke su čajetet sigjidi mærka almest.

Mark. 8, 11 j. n. v. Luk. 11, 16. Matt. 12, 38.

2. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Go æked læ šaddam, de di cælkkebetet: Čabba bæivve šadda, dastgo albme roađđed,

3. ja iđđedest: Odne aiggo dakkat garra biega, dastgo albme roađđed ja læ sævdnjad. Di guoktelaʒak! Alme hame diettebetet di galle arvvedet; epetgo di mate arvvedet maidai aige mærkaid? Luk. 12, 54 j. n. v.

4. Baha ja oskaldasmættom sokkagodde gaibed mærkaid, ja i mikkege mærkaid galga dasa addujuvvut, ærrebgo Jonas profeta mærkka. Ja son guđi sin ja manai erit.

12, 39. Jon. 2, 1. Luk. 11, 30.

5. Ja go su mattajægjek botte rasta dom bællai, de legje si vajaldattam valddemest laibe mieldesek.

6. Mutto Jesus celki sigjidi: Geččet ja varoteket ječaidædek Farisealaʒai ja Saddusealaʒai suvrrodaigest!

Mark. 8, 15 j. n. v. Luk. 12, 1. Gal. 5, 9. 1 Kor. 5, 6.

7. De jurdašegje si ješaldsesæsek ja celkke: Æp mi læk valddam laibe mieldamek.

8. Mutto go Jesus dam diđi, de celki son sigjidi: Di uccan oskolaʒak! Manne jurdašepet di ješaldsesædek dam ala, atte di epet valddam laibe mieldadek?

9. Epetgo di vela arvved? Epetgo di muite dam vitta laibe dam viđa duhat gaskast, ja galle væddelitte dievva di dalle čokkidek,

14, 17. Joh. 6, 9 j. n. v.

10. epetge vela dam čieča laibege dam njælje duhat gaskast, ja galle væddelitte dievva di dalle čokkidek?

15, 34. 37. Mark. 8, 5. 8.

11. Manne di dalle epet arvved, atte im mon sardnom digjidi laibi birra, atte di galggabetet varotet ječaidædek Farisealaʒai ja Saddusealaʒai suvrrodaigest?

12. De arvvedegje si, atte i son læm cælkkam, atte si galgge varotet ječaidæsek laibe suvrrodaigest, mutto Farisealaʒai ja Saddusealaʒai oapost.

13. Mutto go Jesus læi boattam Sesarea guovloidi, mi goččujuvvu Filip gavpugen, de jærai son su mattajegjines ja celki: Gænen celkkek olbmuk muo, gutte læm olbmu bardne?

Mark. 8, 27 j. n. v. Luk. 9, 18 j. n. v.

14. Mutto si celkke: Muttomak celkkek, atte don læk Johannes gastašægje, mutto ærrasak Elias, mutto ærrasak Jeremias daihe muttom profetain. 14, 2.

15. Son cælkka sigjidi: Mutto di, gænen cælkkebetet di muo?

16. De vastedi Simon Pietar ja celki: Don læk Kristus, dam ælle Ibmel bardne.

14, 33. Joh. 6, 69; 11, 27. Ap. dag. 8, 37; 9, 20. 1 Joh. 4, 15.

17. Ja Jèsus vastedi ja celki sudnji: Audogas læk don, Simon, Jonas bardne; dastgo oaʒʒe ja varra i læk dudnji dam almostattam, mutto mu aččam, gutte læ almin. Gal. 1, 16. Matt. 11, 27.

18. Mutto dal mon cælkam maidai dudnji, atte don læk Piètar, ja dam bavte ala mon vuođđodam mu særvvegoddam, ja helvet portak æi galga dam vuoittet. Joh. 1, 43.

19. Ja mon addam dudnji alme rika čoavddagid, ja maid ædnam alde don čanak, dat galgga læt čadnujuvvum almin, ja maid ædnam alde don čoavdak,

dat galgga læt čovddujuvvum almin.

18, 18. Joh. 20, 23. 2 Kor. 10, 8.

20. De gildi son su mattajegjides cælkkemest gæsage, atte son læi Kristus. 17, 9.

21. Dam aige rajest riemai Jesus addet su mattajegjidasas diettevassi, atte son berri mannat Jerusalemi ja gillat ollo vuorrasin ja bajemuš papain ja čal'oappavažain ja goddujuvvut ja goalmad bæive bajasčuožželet.

17, 22 j. n. v.; 20, 17. 18; 27, 63.

22. Ja Pietar valdi su ouddasis, cuigodišgođi su ja celki: Hærra, sæste ječad! Allus dat eisege dudnji šaddu!

23. Mutto son jorgeti ja celki Pietari: Gaida mu duokkai, Satan! Værranussan don læk munji; dastgo ik don dovda, mi Ibmela læ, mutto mi olbmui læ.

24. De celki Jesus su mattajegjidasas: Jos guttege aiggo mu mannest boattet, son biettalekus ješječas ja valddus su ruosas bajas ja čuvvus muo!

10, 38. Luk. 9, 23—27; 14, 27.

25. Dastgo gutte vigga su hægas bæstet, galgga dam masset; mutto gutte su hægas massa mu diti, galgga dam gavdnat.

Luk. 17, 33. Joh. 12, 25

26. Dastgo mi avkid læ dast olbmui, jos son vuoitta obba mailme, mutto vahagatta su sielos? Daihe maid aiggo olmuš addet makson su sielos oudast?

Salm. 49, 9.

27. Dastgo olbmu bardne galgga boattet su ačes hærvasvuođa siste su engelidesguim, ja dalle galgga son makset juokkehažži su dago mielde.

25, 31; 26, 64. Job 34, 11. Salm. 62, 13. Rom. 2, 6. 2 Kor. 5, 10. Alm. 2, 23.

28. Duođai cælkam mon digjidi: Muttomak dain læk, guđek dast čužžuk, gæk æi galga eisege muosatet jabmema, ouddalgo si oidnek olbmu barne boattemen su rikas siste. Mark. 9, 1.

17. Kapittal.

Jesus hærvasen dakkujuvvu vare alde, 1—9, sardno Elias birra, 10—13, buored manodavdag olbmu, 14—21, muittal gillamušas birra, 22. 23, maksa væro, 24—27.

1. Ja gutta bæive dastmannel valdi Jesus Pietara ja Jakoba ja su vielja Johannesa mieldes ja doalvoi sin sierra sagjai alla vare ala.

Mark. 9, 2 j. n. v. Luk. 9, 28 j. n. v.

2. Ja son nubbastuvai sin čalmi oudast, ja su muođok baittegotte dego bæivaš, mutto su biktasak šadde vielggaden dego čuovgas. Fil. 3, 21. Matt. 13, 43.

3. Ja gæča, Moses ja Elias oidnujuvvuiga sist ja sarnoiga suina.

4. De vastedi Pietar ja celki Jesusi: Hærra! Dast læ migjidi buorre orrot; jos don datok, de mi dakkap dasa golbma viste, dudnji ovta ja Mosesi ovta ja Eliasi ovta.

5. Go son læi ain sardnomen, gæča, de suoivanasti sin čuvggis balvva, ja gæča, jiedna bođi balvast, mi celki: Dat læ mu bardne, dat æcalaš, gæsa mon anam buoremielalašvuođa; gullet su!

Es. 42, 1. Matt. 3, 17. Joh. 1, 34. Kol. 1, 13. 5 Mos. 18, 15.

6. Ja go mattajægjek dam gulle, de gačče si sin muođoidæsek ala ja ballagotte saggarakkan.

7. Ja Jesus loaidasti ouddan, guoskati sigjidi ja celki: Čuožželeket bajas ja allet bala!

8. Mutto go si bajedegje sin čalmidæsek bajas, de æi si oaidnam ovtage, ærrebgo Jesusa okto.

9. Ja go si manne varest vuolas, de gildi Jesus sin ja celki: Epet di galga cælkket gæsage dam oainatusa, ouddalgo olbmu

bardne læ jabmi lutte bajasčuoʒ-
ʒelam. 16, 20.

10. Ja su mattajægjek jerre
sust ja celkke: Manne celkkek
dalle čal'oappavaʒak, atte Elias
berre vuost boattet?
11, 14. Mal. 4, 5.

11. Mutto Jesus vastedi ja
celki sigjidi: Elias boatta galle
vuost ja galgga rakadet buok
garvesen; Luk. 1, 17.

12. mutto mon cælkam digjidi,
atte Elias læ juo boattam, ja æi
si dovddam su, mutto dakke su
vuostai, maid si dattu; nuft šadda
maidai olbmu bardne sist gillat.
14, 9. j. n. v.

13. De arvvedegje mattajægjek,
atte son læi sardnom sigjidi Jo-
hannes gastašægje birra.

14. Ja go si botte olbmui
lusa, de bođi muttom olmuš su
lusa ja luoittadi čibbi ala su
ouddi ja celki:
Mark. 9, 14 j. n. v. Luk. 9, 37 j. n. v.

15. Hærračam, armet mu barne
bagjeli! Dastgo son læ manodav-
dag ja gilla ollo bahaid, dastgo
son gačča davja dolli ja davja
čaccai;

16. ja mon dolvvum su du
mattajegji lusa, ja æi si mattam
su buoredet.

17. Mutto Jesus vastedi ja
celki: O don æppe-oskolaš ja
jorgo sokkagodde! Man gukka
galgam mon din lutte læt? Man
gukka galgam mon din gierddat?
Buktet su deiki!

18. Ja Jesus šiggoi su, ja bær-
galak manai sust olgus, ja bardne
dærvasmuvai damanaga boddo
rajest.

19. De manne mattajægjek
Jesus lusa sierranessi ja celkke:
Manne mi æp vægjam su olgus
agjet?

20. Mutto Jesus celki sigjidi:
Din æppe-oskodek diti. Dastgo
duođai cælkam mon digjidi: Jos
dist læ osko senebgordnečalme
mađege, de oaʒʒobetet di cælkket
dam varrai: Sirde ječad dabe
dokko! ja dat galgga ječas sird-
det, ja i mikkege galga læt di-
gjidi vægjemættom.
21, 21. Mark. 11, 23. Luk. 17, 6.
1 Kor. 13, 2.

21. Mutto datšlai i mana ol-
gus, muđoigo rokkus ja borakæt-
taivuođa bokte.

22. Mutto go si legje va-
gjolæmen birra Galileast, de celki
Jesus sigjidi: Olbmu bardne šadda
addujuvvut olbmui gieđaidi,
16, 21; 20, 18. Mark. 9, 30 j. n. v.
Luk. 9, 22; 18, 31.

23. ja si galggek su goddet,
ja son galgga goalmad bæive
bajasčuoʒaldattujuvvut. Ja si šadde
sagga morraši.

24. Mutto go si botte Ka-
pernaumi, de manne tempelværo
gaibedægjek Pietar lusa ja celkke:
Igo din oapatægje mavse tempel-
været? 2 Mos. 30, 13.

25. Son celki: Maksa galle.
Ja go son bođi vieso sisa, de ol-
lasi Jesus sudnji ja celki: Moft
du mielast orro, Simon? Gæin
valddek ædnam gonagasak tuolo
daihe været, sin ječaidæsek manain
daihe vierrasin?
22, 21. Rom. 13, 7.

26. Pietar cælkka sudnji: Vier-
rasin. Jesus celki sudnji: De læk
dalle nabbo manak maksemest
luovos.

27. Mutto amamek mi sin
værranattet, de mana javrregad-
dai, suppe vuoggad ja valde dam
vuostemuš guole, mi boatta bajas!
Ja go don rabastak dam njalme,
de gávnak don statera*; valde
dam ja adde dam sigjidi muo ja
ječad oudast! Luk. 23, 2.

* muttom ruttašlagja.

18. Kapittal.

Jesus oapat mattajegjides bataret
čævllaivuođast ja værranusain, 1—10,
muittal, atte son læ boattam olbmuid

bæstet, 11—14, sardno dam birra, moft olmuš galgga ječas gævatet su vieljas vuostai, gutte rikko su vuostai, sardno čadnam ja čoavddem birra, 15—18, sardno særvest rokkadallam birra, 19. 20, sardno andagassi addem birra, 21. 22, maid son čilgge værddadusa bokte velgolaš balvvalægje birra, 23—35.

1. Damanaga aige manne mattajægjek Jesus lusa ja celkke: Gi læ stuoremus alme rikast?
5, 19. Mark. 9, 33 j. n. v. Luk. 9, 46 j. n. v.

2. Ja Jesus ravkai ucca manača lusas ja divoi dam gasko sin gaski

3. ja celki: Duođai cælkam mon digjidi: Muđoigo di jorggalepet ječaidædek ja šaddabetet nuftgo manak, epet di boađe eisege alme rika sisa.
19, 14. Mark. 10, 14.

4. Damditi, gutte ječas vuoled nuftgo dat manna, son læ stuoremus alme rikast. 1 Pet. 5, 6.

5. Ja gutte ovta daggar mana vuostaivaldda mu nammi, muo vuostaivaldda. 10, 40.

6. Mutto gutte værranatta ovta dain uccakaʒain, guđek oskuk mu ala, sudnji lifči buoreb, go millogæđge lifči hængastuvvum su čæbet birra, ja son lifči vuogjoduvvum abe čiegŋalvutti.
Luk. 17, 1. 2.

7. Vuoi mailbmai værranusai diti! Dastgo dat læ galle væltemættom, atte værranusak bottek; daddeke vuoi dam olbmui, gæn bokte værranus boatta!
1 Kor. 11, 19. 2 Tes. 2, 11. 12.

8. Mutto jos du gietta daihe du juolgge du værranatta, de čuopa dam gaskat ja balkest dam aldad erit! Dat læ dudnji buoreb mannat skierbman daihe ramben ællem sisa, go adnet guokte gieđa ja guokte juolge ja balkestuvvut agalaš dolli.
5, 30. Kol. 3, 5.

9. Ja jos du čalbme du værranatta, de rogga dam olgus ja balkest dam aldad erit! Dat læ dudnji buoreb mannat čalbmebællen ællem sisa, go adnet guokte čalme ja balkestuvvut helvet dolli.

10. Geččet, amadek di bagjelgæččat ovtage dain uccakaʒain! Dastgo mon cælkam digjidi: Sin engelak almin oidnek alelassi mu aččam muođoid, gutte læ almin.
Salm. 34, 8.

11. Dastgo olbmu bardne læ boattam dam bæstet, mi læi lappum. Luk. 19, 10.

12. Moft orro din mielast? Jos muttom olbmust lifče čuotte savca, ja okta dain čagjadadaši, igo son dalle guođe dam ovce logad lokkai varidi ja vuolge ja oca dam, mi læi čagjadaddam?
Luk. 15, 4 j. n. v.

13. Ja jos nuft dapatuvva, atte son gavdna dam, duođai cælkam mon digjidi, atte son illod dam diti æmbogo dam ovce logad lokkai diti, mak æi čagjadaddam.

14. Nuft i læk dat din ačadek datto, gutte læ almin, atte oktage đain uccakaʒain galgga lapput.
2 Pet. 3, 9.

15. Mutto jos du vielljat suddod du vuostai, de mana dokko ja cuigod su guovta gaskan okto! Jos son gulddal du, de don læk vuoittam du vieljad.
3 Mos. 19, 17. Sanel. 17, 10. Luk. 17, 3. Gal. 6, 1. Jak. 5, 19. 20.

16. Mutto jos son i gulddal, de valde vela ovta daihe guoktasa aldsesad guoibmen, vai juokke ašše nannijuvvu guovte daihe golma duođaštægje cælkkem mielde!
5 Mos. 17, 6; 19, 15. Joh. 8, 17. 2 Kor. 13, 1. Ebr. 10, 28.

17. Mutto jos son i gulddal sin, de cælke særvvegoddai dam! Mutto jos son i gulddal særvvegoddege, de galgga son læt dudnji nuftgo baken ja tuollar.
1 Tim. 5, 20. Rom. 16, 17. 1 Kor. 5, 9. 2 Tes. 3, 14. 2 Joh. 10. v.

18. Duođai cælkam mon digjidi: Maidikkenessi ædnam alde

di čadnabetet, dat galgga læt čadnujuvvum almest, ja maidikkenessi ædnam alde di čoavddebetet, dat galgga læt čovddujuvvum almest. 16, 19. Joh. 20, 23.

19. Fastain cælkam mon digjidi, atte jos guovtes dist soabadæba ædnam alde manikkenessi alde, man birra si aigguk rokkadallat, de dat galgga sodnoidi dapatuvvat mu ačestam, gutte læ almin.
1 Joh. 3, 22; 5, 14. Jak. 5, 16.

20. Dastgo gost guovtes daihe golmas læk čoagganam mu nammi, dast læm mon gasko sin gaskast.
28, 20.

21. De bođi Pietar su ouddi ja celki: Hærra, man davja galgam mon andagassi addet mu vielljasam, gutte suddod mu vuostai? Juogo gidda čieča gærddai?

22. Jesus celki sudnji: Mon cælkam dudnji: Ik gidda čieča gærddai, mutto gidda čieča loge gærde čieča gærddai. Luk. 17, 4.

23. Damditi værddeduvvu alme rika gonagasa lakasaǯǯan, gutte aigoi logo dakkat su balvvalegjidesguim.

24. Mutto go son logo dakkagođi, de buktujuvvui muttom su ouddi, gutte læi sudnji loge duhat talenta* velgolaš.

* Okta talenta læ nu ollo go 4000 ruvna.

25. Mutto go sust i læm mikkege maina makset, de gočoi su hærra, atte son ja su akka ja manak ja buok dat, mi sust læi, galgai vuvddujuvvut, ja atte daina galgai maksujuvvut.

26. Damditi luoittadi balvvalægje muođoides ala su ouddi ædnami ja celki: Hærračam, læge munji vuorddevaš, ja mon aigom makset dudnji dam buokrakkan!

27. De arkalmasti dam balvvalægje hærra njuorraset su bagjeli ja besti su luovos ja luiti sudnji vælge. Luk. 7, 42.

28. Mutto datanaga balvvalægje manai olgus ja gavnai muttoma su balvvalamguimines, gutte læi sudnji čuođe denaria* velgolaš, ja son doppi su gidda ja buvatallagođi su ja celki: Mavse munji dam, maid don læk velgolaš!

* Okta denaria læi 40 arvo evre.

29. De luoittadi su balvvalamguoibme ædnami su julgi ouddi ja rokkadalai su ja celki: Læge munji vuorddevaš, ja mon aigom makset dudnji dam buokrakkan!

30. Mutto i son dattom, mutto manai ja bijai su giddagassi, gidda dassači go son mavsi dam, maid son læi velgolaš.

31. Mutte go su balvvalamguoimek oidne dam, mi læi šaddam, de šadde si sagga morraši ja botte ja almotegje sin hærrasæsek buok dam, mi læi šaddam.

32. De ravkai su hærra su ouddan ja celki sudnji: Don bahas balvvalægje! Buok du vælge luittim mon dudnji, dainago don rokkadallik must.

33. Ikgo maidai dongis livče berrim armetet du balvvalamguoimad bagjeli, nuftgo mon læm armetam du bagjeli. Jak. 2, 13.

34. Ja su hærra moaratuvai ja addi su givsedegji gitti, gidda dassači go son mavsi buok dam, maid son læi sudnji velgolaš.
5, 25. 26.

35. Nuft galgga maidai mu almalaš aččam dakkat din vuostai, jos di epet andagassi adde din vaimoinædek, ješgutteg su vielljasis su rikkosid.
6, 15. Mark. 11, 25.

19. Kapittal.

Jesus buored, 1. 2, sardno naittalam olbmui birra ja naitusbarai ærranaddam birra, 3—12, buristsivdned ucca manačid, 13—15, goččo muttom nuorra olbma biettalet su riggesvuođas, 16—22, sardno riggasi birra, 23—26, ja jeđđe sin, gudek biettalek maidege su diti, 27—30.

1. Ja de dapatuvai, go Jesus læi loapatam daid sanid, de vulgi son Galileast erit ja bođi Judea rajidi dom bællai Jordana
Mark. 10, 1 j. n. v.

2. Ja ollo olbmuk čuvvu su, ja son buoredi sin damanaga baikest.

3. Ja Farisealaʒak loaidastegje su lusa, gæččališgotte su ja celkke sudnji: Lægo lobalaš olbmai ærranet su akastes guđeikkenessi aše diti?
Mark. 10, 2 j. n. v.

4. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Epetgo di læk lokkam, atte son, gutte sivdnedi sodno algost, sivdnedi sodno olmajen ja nissonen
1 Mos. 1, 27.

5. ja celki: Damditi galgga olmuš guođđet su ačes ja su ædnes ja orrot bissovaʒʒan su akas lutte, ja dat guovtes galggaba læt okta oaʒʒe?
1 Mos. 2, 24. Efes. 5, 31. 1 Kor. 7, 10. 11; 6, 16.

6. De dalle æba soai læk šatan guokte, mutto okta oaʒʒe. Maid nabbo dalle Ibmel læ okti ovtastattam, dam i galga olmuš ærotet.

7. Si celkke sudnji: Manne gočoi dalle Moses addet ærrogirje ja ærranet sust erit?
5 Mos. 24, 1. Matt. 5, 31.

8. Son celki sigjidi: Moses addi digjidi lobe ærranet din akainædek erit din vaimoidædek garasvuođa diti; mutto algost dat i læk læmaš nuft.

9. Mutto mon cælkam digjidi, atte gutte akastes ærrana, ærrebgo furrudaga diti, ja naittala nubbin, son furruša, ja gutte hilggujuvvum nissonin naittala, son furruša. 5, 32. Luk. 16, 18.

10. Su mattajægjek celkke sudnji: Go olbma gaskavuotta læ daggar akain, de i læk buorre naittalet.

11. Mutto son celki sigjidi: Dam sane æi arvved buokak, mutto si, gæidi dat læ addujuvvum.

12. Dastgo galdokak læk, guđek læk riegadam ædnesek hægast daggaren, ja galdokak læk, guđek læk olbmuin galddijuvvum, ja galdokak læk, guđek læk ješječaidæsek galddim alme rika varas. Gutte matta dam arvvedet, son arvvedekus dam! 1 Kor. 7, 32. 34.

13. De buktujuvvujegje ucca manačak su lusa, vai son bijaši gieđaides sin ala ja rokkadalaši; mutto mattajægjek šiggogotte sin.
Mark. 10, 13 j. n. v. Luk. 18, 15 j. n. v.

14. De celki Jesus: Addet ucca manačidi rafhe, ja allet gielde sin mu lusa boattemest! Dastgo alme rika gulla daggaraʒaidi. 18, 3.

15. Ja son bijai gieđaides sin ala ja vulgi dast erit.

16. Ja gæča, muttom loaidasti ouddan ja celki sudnji: Buorre oapatægje! Maid burid galgam mon dakkat, vai mon oaʒom agalaš ællema?
Mark. 10, 17 j. n. v. Luk. 18, 18 j. n. v. 10, 25 j. n. v.

17. Mutto son celki sudnji: Manne gočok don muo buorren? I oktage læk buorre, ærrebgo okta, namalassi Ibmel: Mutto jos don aigok ællem sisa manat, de doala bakkomid!

18. Son celki sudnji: Guđid? Mutto Jesus celki: Daid: Ik don galga goddet, ik don galga furruset, ik don galga suoladet, ik don galga værre-duođaštusa cælkket,
2 Mos. 20, 13 j. n. v.

19. gudnijatte du ačad ja du ædnad! ja: Don galgak rakistet du lagamuʒad nuftgo ješječad.
15, 4. 3 Mos. 19, 18. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. Jak. 2, 8.

20. De cælkka dat nuorra olmai sudnji: Daid buok mon læm doallam gidda mu nuorravuottam rejest; mi vaillo must vela ain?

21. Jesus celki sudnji: Jos don aigok læt olles, de vuolge, vuovde, mi dust læ, ja adde dam vaiva-

šidi, ja de dust galgga læt davver almest; de boađe ja čuovo muo!

6, 20. Luk. 12, 33. 1 Tim. 6, 19.

22. Mutto go dat nuorra olmai gulai dam sane, de vulgi son morrašest erit; dastgo sust læi ollo obmudak.

23. De celki Jesus su mattajegjidasas: Duođai cælkam mon digjidi, atte rigges olmuš illa boatta alme rika sisa.

1 Tim. 6, 9. 10.

24. Fastain cælkam mon digjidi: Alkeb læ kameli mannat aibmešalme čađa, go rigges olbmui boattet alme rika sisa.

25. Mutto go su mattajægjek dam gulle, de suorgganegje si hui sagga ja celkke: Gi matta dalle šaddat áudogassan?

26. De gæčai Jesus sin ala ja celki: Olbmuidi læ dat galle vægjemættom, mutto Ibmeli læ buok vejolaš.

1 Mos. 18, 14. Sak. 8, 6. Luk. 1, 37.

27. De vastedi Pietar ja celki sudnji: Gæča, mi læp buok guođđam ja čuvvom du; maid galggap dalle mi oaǯǯot?

4, 20. Mark. 10, 28 j. n. v. Luk. 18, 28 j. n. v.

28. Mutto Jesus celki sigjidi: Duođai cælkam mon digjidi, atte di, guđek lepet muo čuvvom, di galggabetet ođđasist riegadæme siste, go olbmu bardne læ čokkamen su hærvasvuođas truono alde, maidai čokkat guokte nubbe lokkai truono alde ja dubmit Israel guokte nubbe lokkai sokkagodde.

Ap. dag. 3, 21. 2 Pet. 3, 13. Alm. 21, 1. Luk. 22, 29. 30. Alm. 3, 21.

29. Ja juokkehaš, gutte læ guođđam vieso daihe vieljaid daihe oabaid daihe ače daihe ædne daihe aka daihe manaid daihe bældoid mu nama diti, galgga oaǯǯot fastain čuođe-gærddasaǯat ruoktot ja arbbit agalaš ællema.

10, 37. Luk. 14, 26.

30. Mutto ædnagak, guđek læk vuostemuǯak, galggek šaddat maŋemuǯǯan, ja maŋemuǯak vuostemuǯǯan.

20, 16. Luk. 13, 30.

20. Kapittal.

Jesus sardno vidnegarddebarggi birra, 1—16, su gillamušas birra, 17—19, cuigod Sebedeus barne-guovto ja nævvo vuollegašvutti, 20—28, buored guokte čuovgatæme Jeriko guorast, 29—34.

1. Dastgo alme rika værddeduvvu olmučen, dalo-iseden, gutte arrad iđđedest manai olgus balkatam diti barggid su vidnegarddasis.

2. Mutto go son soabai barggiguim ovta rutti bæivest, de vuolgati son sin su vidnegarddasis.

3. Ja son manai olgus goalmad dimo muddost ja oini ærrasid čuoǯǯomen šiljost joavddelassan,

4. ja son celki sigjidi: Mannet maidai digis vidnegarddai, ja mon addam digjidi, mi vuoiggad læ! Mutto si manne dokko.

1 Kor. 3, 8.

5. Son manai fastain olgus guđad ja ovcad dimo muddost ja dagai sæmma lakai.

6. Mutto okta nubbe logad dimo muddost manai son olgus ja gavnai æraid čuoǯǯomen joavddelassan ja celki sigjidi: Manne čuoǯǯobetet di dast gæčos bæive joavddelassan?

7. Si celkke sudnji: Dainago i oktage min balkatam. Son celki sigjidi: Mannet maidai digis vidnegarddai, ja mi vuoiggad læ, dam galggabetet di oaǯǯot!

8. Mutto go æked šaddai, de cælkka vidnegarde ised su dallodoallasis: Ravka barggid ja adde sigjidi balka, ja alge maŋemuǯai rajest vuostemuǯai ragjai!

Ap. dag. 17, 31. Alm. 22, 12.

9. Ja si, guđek legje balkatuvvum okta nubbe logad dimost, botte ja oǯǯu ovta ruđa guttege.

10. Mutto go vuostemuʒak botte, de doivvu si, atte si oʒʒuk æmbo, ja si oʒʒu maidai ovta ruđa guttege.

11. Mutto go si dam oʒʒu, de nimmuregje si dalo-ised vuostai ja celkke:
Ap. dag. 11, 2 j. n. v.

12. Dak maŋemuʒak læk barggam dušše ovta dimo, ja don læk dakkam sin min dassasaʒʒan, guđek læp guoddam bæive noađe ja baka.

13. Mutto son vastedi ja celki muttomi sist: Ustebam! Im mon daga dudnji verid; ikgo don læk soappam muina ovta rutti?

14. Valde oamad ja mana matkasad! Mutto mon addam dam maŋemuʒʒi nuftgo dudnji.

15. Daihe igo must læk fabmo dakkat ominam, maid mon datom? Daihe lægo du čalbme baha, damditi go mon læm buorre?

16. Nuft galggek maŋemuʒak šaddat vuostemuʒʒan, ja vuostemuʒak maŋemuʒʒan; dastgo ædnagak læk goččujuvvum, mutto harvvak valljijuvvum.
19, 30. Mark. 10, 31. Luk. 13, 30. Matt. 22, 14.

17. Ja Jesus manai bajas Jerusalemi ja valdi dam guokte nubbe lokkai mattajægje doares bællai gæino alde ja celki sigjidi:
17, 22. Mark. 9, 31; 10, 32 j. n. v. Luk. 18, 31 j. n. v.

18. Gæča, mi mannap bajas Jerusalemi, ja olbmu bardne šadda addujuvvut bajemuš papai ja čal'oappavaʒai gitti, ja si dubmijek su jabmemi

19. ja addek su bakeni halddoi bilkkedet ja rissit ja russinavllit su; ja goalmad bæive galgga son bajasčuoʒʒelet.
Luk. 24, 7. 20. 1 Pet. 5, 3.

20. De bođi Sebedeus barni ædne barnidesguim su lusa, luoittadi su ouddi ædnami ja rokkadalai sust juoida.

21. Mutto son celki sudnji: Maid don datok? Son celki sudnji: Gočo dam mu barne-guovto čokkat du rikad siste, nubbe du olgiš gieđa bælde ja nubbe du gurot gieđa bælde.

22. Mutto Jesus vastedi ja celki: Æppe doai dieđe, maid doai rokkadallabætte. Mattebættego doai jukkat dam gæra, maid mon galgam jukkat, ja gastašuvvut daina gastain, maina mon galgam gastašuvvut? Soai cælkkeba sudnji: Matte moai galle.
26, 39. 42.

23. Ja son celki sodnoidi: Mu gæra šaddabætte doai galle jukkat, ja daina gastain, maina mon gastašuvvum, šaddabætte doai galle gastašuvvut; mutto čokkat mu olgiš ja mu gurot gieđa bælde i læk mu addemest gæsage, ærrebgo sigjidi, gæidi dat læ rakaduvvum mu ačestam.

24. Ja go dak loges dam gulle, de moaratuvve si dam vieljašguovto ala.

25. Mutto Jesus ravkai sin ouddasis ja celki: Di diettebetet, atte olbmui rađđijægjek rađđijek sin bagjel, ja stuora hærrak adnek isedvuođa sin bagjel. Luk. 22, 25.

26. Mutto din gaskast i galga læt nuft; mutto gutte din gaskast aiggo læt stuores, son lekus din balvvalægje, 1 Pet. 5, 3.

27. ja gutte din gaskast aiggo læt oaivamuš, son lekus din vuollegæmus balvvalægje,
23, 11. 12. Mark. 9, 35.

28. nuftgo olbmu bardne i læk boattam balvvaluvvum varas, mutto balvvalam varas ja addem varas su hægas lonastussan ædnagi oudast.
Luk. 22, 27. Joh. 13, 14. Fil. 2, 7. Efes. 1, 7. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. 1 Pet. 1, 18. 19.

29. Ja go si vulgge Jerikost olgus, de čuovvolegje su ollo olbmuk.

30. Ja gæča, guokte čuovgatæme
læiga čokkamen balgga guorast,
ja go soai gulaiga, atte Jesus læi
mæddel mannamen, de čuorvvo-
gođiga soai ja celkiga: Hærra,
David bardne, armet monno ba-
gjeli!

9, 27. Mark. 10, 46 j. n. v.
Luk. 18, 35 j. n. v.

31. Mutto olbmuk šiggogotte
sodno, vai soai javotuvašeiga.
Mutto soai čuorvoiga vela æmbo
ja celkiga: Hærra, David bardne,
armet monno bagjeli!

32. Ja Jesus čuoʒati ja ravkai
sodno ja celki: Maid doai sitta-
bætte, atte mon galgam dodnoidi
dakkat?

33. Soai celkiga sudnji: Hærra,
atte monno čalmek rabastuvvuše.

34. Mutto Jesus arkalmasti njuor-
raset ja guoskati sodno čalmidi.
Ja dallanaga šadde sodno čalmek
oaidnen, ja soai čuovoiga su.

21. Kapittal.

Jesus ride Jerusalem sisa, 1—11; buttesta tempela, 12. 13; buored, bælošta daid manaid, guđek su ramedek, 14—16; garrod fikunmuora, 17—22; i dato vastedet bajemuš papai gačaldagaidi, 23—27; muittal værddadusa guovte barne birra, 28—32, ja vidnegarddebarggi birra, 33—44. Papak aigguk su goddet, 45. 46.

1. Ja go si lakkanegje Je-
rusalemi ja legje boattam Betfagai
Olljovare vuollai, de vuolgati
Jesus guoktas su mattajegjines ja
celki sodnoidi:

Mark. 11, 1 j. n. v. Luk. 19, 29 j. n. v.

2. Manne dam sidi, mi læ
dodno oudast, ja de dallanaga
doai gavdnabætte njiŋŋelas asena
čadnagasast ja čivga dam lutte;
čoavdde daid ja bukte daid mu
lusa! Joh. 12, 14. 15.

3. Ja jos guttege bakkod dod-
noidi maidege, de cælkke, atte
Hærra daid darbaša, de vuolgat
son daid dallanaga.

4. Mutto dat dapatuvai buok-
rakkan, vai dat ollašuvvuši, mi
læ celkkujuvvum profeta bokte,
gutte cælkka:

5. Celkket Sion niddi: Gæča,
dú gonagas boatta du lusa, logjen
ja ridededin asen alde ja njiŋŋe-
las asen čivga alde!

Es. 62, 11. Sak. 9, 9. Matt. 11, 29.

6. Mutto mattajægjek manaiga
dokko ja dágaiga, nuftgo Jesus
sodno gočoi.

7. Ja soai viežaiga njiŋŋelas
asena ja čivga ja bijaiga sodno
biktasidesga dai ala, ja son čok-
kani dai ala.

8. Mutto ænas olbmuin lebbu
sin biktasidesek balgga ala, mutto
ærrasak čuppe ovsid muorain ja
duorgastegje daiguim balgga.

9. Mutto olbmuk, guđek manne
oudast ja čuvvu maŋest, čurvvu
ja celkke: Hosanna* David bardne!
Buristsivdneduvvum lekus dat,
gutte boatta Hærra nammi! Ho-
sanna allagasast!

Salm. 118, 26. Joh. 12, 13. Matt. 23, 39.

* Hosanna maksa: Bæste juo!

10. Ja go Jerusalem sisa son
manai, de likkadišgođi obba gav-
pug ja celki: Gi dat læ?

11. Mutto almug celki: Dat
læ Jesus, profeta Nasaretast
Galileast. 2, 23. Joh. 1, 46.

12. Ja Jesus manai Ibmel
tempel sisa ja olgus aji sin buo-
kaid, guđek legje tempel siste
vuovddemen ja oastemen, ja njeidi
rutta-lonotalli bevdid ja duvva-
vuvddi stuoloid ædnami.

Mark. 11, 15 j. n. v. Luk. 19, 45. 46.
Joh. 2, 14 j. n. v.

13. Ja son celki sigjidi: Čallu-
juvvum læ: Mu viesso galgga
goččujuvvut rokkadallam-viesson.
Mutto di lepet dakkam dam
rievvarbiegjon.

Es. 56, 7. Jer. 7, 11.

14. Ja čuovgatæmek ja skier-
mak vaʒʒe su lusa tempel sisa,
ja son buoredi sin buokaid.

15. Mutto go bajemuš papak

ja čal'oppavažak oidne daid oavddodagoid, maid son dagai, ja manaid, guđek tempelest čurvvu ja celkke: Hosanna David bardne! de moaratuvve si ja celkke sudnji:

16. Gulakgo don, maid dak celkkek? Mutto Jesus celki sigjidi: Gulam! Epetgo di læk goassege lokkam: Manai ja njammi njalmest læk don rakadam aldsesad maidnoma?

17. Ja son guđi sin ja manai gavpug olgobællai Betaniai ja oroi dobbe ija bagjel.

18. Mutto go son iđđedest manai fastain gavpugi, de borastuvvagođi son.

Mark. 11, 12—14. 19 j. n. v.

19. Ja son oini fikunmuora balgga guorast ja manai dam lusa ja i gavdnam dast maidege, ærrebgo duššelastaid; ja son celki dasa: Allus dal šatan goassege šaddu dust šaddo! Ja fikunmuorra astai dallanaga. Luk. 13, 6.

20. Ja go mattajægjek oidne dam, de ovdušegje si ja celkke: Moft astai fikunmuorra nuft farga?

21. Mutto Jesus vastedi ja celki sigjidi: Duođai cælkam mon digjidi, jos dist læ osko ja epet æpped, de epet di oažo dakkat duššefal dam, mi fikunmurri dapatuvai, mutto jos di vela cælkkebetet dam varrai: Loktan bajas ja luoite ječad appai! de galgga dat dapatuvvat.

17, 20. Luk. 17, 6. Jak. 1, 6.

22. Ja buok, maid di bivddebetet rokkadusain oskodedin, dam galggabetet di oažžot. 7, 7.

23. Ja go son bođi tempeli, de loaidastegje su lusa, go son læi oapatæmen, bajemuš papak ja albmug vuorrasak ja celkke: Man famost dagak don daid dagoid, ja gi læ addam dudnji dam famo?

Mark. 11, 27 j. n. v. Luk. 20, 1 j. n. v. Ap. dag. 4, 7.

24. Mutto Jesus vastedi ja celki sigjidi: Mon maidai aigom gaččat dist ovta sane; jos di cælkkebetet munji dam, de aigom maidai mon cælkket digjidi, man famost mon daid dagoid dagam.

25. Johannes gasta, gost bođi dat? Almest, vai olbmuin? Mutto si jurdašegje ješaldsesæsek ja celkke: Jos mi cælkkep: Dat bođi almest, de cælkka son migjidi: Manne di dalle epet sudnji oskom?

26. Mutto jos mi cælkkep: Dat bođi olbmuin, de mi ballap albmugest; dastgo si adnek buokak Johannesa profetan.

14, 5. Mark. 6, 20. Luk. 20, 6.

27. Ja si vastedegje Jesusi ja celkke: Æp mi dieđe dam. De celki maidai songis sigjidi: De im monge cælke digjidi, man famost mon daid dagoid dagam.

28. Mutto moft din mielast orro? Muttom olbmust læiga guokte barne, ja son manai dam vuostača lusa ja celki: Barnačam, mana, barga odna bæive mu vidnegardest!

29. Mutto son vastedi ja celki: Im mon aigo. Mutto dastmaŋŋel gađai son dam ja manai dokko.

30. Ja son manai dam nubbe lusa ja celki damanaga lakai. Mutto son vastedi ja celki: Hærračam, mon aigom! ja i son mannam dokko. Esek. 33, 31.

31. Goabba dam guoktasest dagai ačes dato? Si celkke sudnji: Dat oudeb. Jesus celki sigjidi: Duođai cælkam mon digjidi, atte tuollarak ja fuorak mannek din ouddal Ibmel riki.

Luk. 7, 29. 30.

32. Dastgo Johannes bođi din lusa vanhurskesvuođa gæino mielde, ja epet di oskom sudnji, mutto tuollarak ja fuorak osku sudnji; mutto vaiko di dam oinidek, de epet di almake gattam dam dastmaŋŋel, nuft atte di lifčidek sudnji oskom. Luk. 3, 12.

33. Gullet nubbe værddadusa: Muttom dalo-ised læi, gutte

rakadi vidnegarde ja dagai aide dam birra ja roggai boččemgare dasa ja huksi toarna, ja son laigoti dam vidnegarddebarggidi ja manai olgo-ædnami.

Mark. 12, 1 j. n. v.

34. Mutto go šaddo-aigge bođi, de vuolgati son balvvalegjides vidnegarddebarggi lusa, vuostaivalddet dam šaddoid.

35. Ja vidnegarddebarggek valdde su balvvalegjid; muttoma si cabme, muttoma si godde, muttoma si gæđgadegje.

2 Muit. 24, 21.

36. Son vuolgati fastain æra balvvalegjid, ænebuid go daid oudebuid; ja si dakke damanaga lakai singuim.

37. Mutto maŋemusta vuolgati son su barnes sin lusa ja celki: Alma si mu barne oudast goit hæppanek.

38. Mutto go vidnegarddebarggek oidne barne, de celkke si gutteg guoibmasæsek: Dat læ arbolaš; bottet, goddop mi su ja oamastekop mi aldsesæmek su arbe! 26, 3. 4; 27, 1. Joh. 11, 53.

39. Ja si valdde su ja balkestegje su vidnegardest olgus ja godde su.

40. Go vidnegarde hærra dal boatta, maid galgga son dalle dakkat dai vidnegarddebarggiguim?

41. Si celkke sudnji: Son galgga daid bahaid bahas lakai hævatet ja laigotet su vidnegardes æra vidnegarddebarggidi, guđek addek sudnji šaddoid vuogas aige.

42. Jesus celki sigjidi: Epetgo di læk lokkam goassege čallagin: Dat gæđge, maid huksijægjek hilggu, dat læ šaddam oaivvečiekkagæđgen; dat læ dakkujuvvum Hærrast, ja dat læ ovdulaš min čalmidi?

Salm. 118, 22. 23. Es. 8, 14. 15; 28, 16. Mark. 12, 10 j. n. v. Luk. 20, 17 j. n. v. Ap. dag. 4, 11. Rom. 9, 33. 1 Pet. 2, 7.

43. Damditi cælkam mon digjidi, atte Ibmel rika galgga valddujuvvut dist erit ja addujuvvut daggar olbmuidi, guđek šaddadek dam šaddoid.

8, 11. 12. Ap. dag. 13, 46. Es. 55, 5.

44. Ja gutte jorral dam gæđge ala, son njuvddujuvvu; mutto gæn ala dat gačča, su dat cuvkke.

45. Ja go bajemuš papak ja Farisealaʒak gulle su værddadusaid, de si arvvedegje, atte son sarnoi sin birra.

46. Ja si bivdde su gidda doppit, mutto balle olbmuin; dastgo si adne su profetan.

26. v. Luk. 7, 16. Joh. 7, 40.

22. Kapittal.

Jesus ouddanbigja værddadusa gonagasbarne hæjai birra, 1—14; oapat kæisari væro makset, 15—22; sardno bajasčuoʒʒelæme birra, 23—33, stuoremus bakkom birra lagast, 34—40, dam birra, atte Kristus læ David bardne ja hærra, 41—46.

1. Ja Jesus vastedi ja sarnoi fastain værddadusai bokte sigjidi ja celki:

2. Alme rika værddeduvvu gonagassan, gutte dagai su barnes hæjaid.

Luk. 14, 16 j. n. v. Alm. 19, 7.

3. Ja son vuolgati su balvvalegjides goččot bovddijuvvumid hæjaidi, ja æi si dattom boattet.

4. Son vuolgati fastain æra balvvalegjid ja celki: Celkket bovddijuvvumidi: Gæča, mon læm rakadam mu mallasidam, mu vuovsak ja mu buoides oamek læk njuvvujuvvum, ja buok læ garves; bottet hæjaidi! 21, 36. Sanel. 9, 1. 2.

5. Mutto si bagjelgečče dam ja manne, muttom su bælddosis, muttom su gavpašæbmasis.

6. Mutto dak ærrasak doppijegje su balvvalegjid, higjedegje ja godde sin.

7. Mutto go gonagas dam gulai, de moaratuvai son ja vuolgati

su soattevægaides ja duššadi daid
olmušgoddid ja buollati sin gav-
puga. Luk. 19, 43

8. De celki son su balvvale-
gjidasas: Hæjak læk galle garvva-
sak, mutto bovddijuvvumak æi
læm daidi dokkalaʒak.

9. Vulgget damditi balgesæroi-
di ja bovddijeket hæjaidi nuft
ædnagid, go di gavdnabetet!

10. Ja balvvalægjek manne
balggai mielde ja čokkijegje sin
buokaid, gæid si gavdne, sikke
bahaid ja burid, nuft atte hægja-
viesso dievai sist, guđek čokkane-
gje bævddai.

11. De bođi gonagas sisa sin
gæčadet, guđek legje bævdest čok-
kamen, ja son oini dobbe muttom
olbmu, gutte i læm garvvodam
hægjabiktasid bagjelasas.
Gal. 3, 27. Rom. 3, 14. Efes. 4, 24.
Alm. 3, 18; 6, 15; 19, 8.

12. Ja son celki sudnji: Uste-
bam! Moft don læk bæssam deiki
sisa, go dust æi læk hægjabikta-
sak bagjelist? Mutto son oroi javo-
taga.

13. De celki gonagas balvvale-
gjidi: Čadnet sust gieđaid ja jul-
gid, ja valddet su erit ja balkeste-
ket su olgomuš sævdnjadassi!
Dobbe galgga læt čierrom ja bani
giččam.
8, 12; 25, 30; 13, 42; 24, 51.

14. Dastgo ædnagak læk goč-
čujuvvum, mutto harvvak vallji-
juvvum. 20, 16.

15. De manne Farisealaʒak
dokko ja rađđadalle dam birra,
moft si oʒuše giellat su sanidi.
Mark. 12, 13 j. n. v. Luk. 20, 20 j. n. v.

16. Ja si vuolgategje sin matta-
jegjidæsek Herodianalaʒaiguim su
lusa ja celkke: Oapatægje! Mi
diettep, atte don læk duođalaš ja
oapatak Ibmel gæino duotta-
vuođa mielde ikge fuola gæstege;
dastgo ik don gæča olbmui hame
bællai.

17. Cælke migjidi damditi:
Moft orro du mielast? Lægo lo-
balaš addet kæisari væro, daihe i?

18. Mutto go Jesus fuobmaši
sin bahavuođa, de celki son: Di
guoktelaʒak! Manne gæččalepet di
muo? Sanel. 11, 9.

19 Čajeteket munji væro ruđa!
Mutto si bukte sudnji ruđa.
18, 28.

20. Ja son celki sigjidi: Gæn
govva ja bagjelčala dat læ?

21. Si celkke sudnji: Kæisara.
De celki son sigjidi: De addet
kæisari dam, mi kæisara læ, ja
Ibmeli dam, mi Ibmela læ!
Luk. 23, 2. Rom. 13, 17.

22. Ja go si gulle dam, de
ovdušegje si ja guđđe su ja manne
erit.

23. Damanaga bæive botte
Saddusealaʒak su lusa, guđek celk-
kek, atte bajasčuoʒʒelæbme i læk,
ja jerre sust ja celkke:
Mark. 12, 18 j. n. v. Luk. 20, 27 j. n. v.
Ap. dag. 23, 6—8.

24. Oapatægje! Moses læ cælk-
kam: Go guttege jabma ja sust
æi læk manak, de galgga su
viellja, nuftgo lagamuš sogalaš,
naittalet su akain ja čuoʒaldattet
su vielljasis nale. 5 Mos. 25, 5.

25. Mutto min lutte legje dal
čieča vieljača. Ja dat vuostas
naittali ja jami, ja dađemielde go
sust i læm nalle, de guđi son su
vielljasis su akas.

26. Ja nuft maidai dat nubbe,
ja dat goalmad, gidda dam čiččid
ragjai.

27. Mutto maŋemusta sist buo-
kain jami maidai nisson.

28. Gæn akka dam čiečča sest
galgga dalle son bajasčuoʒʒelæme
siste læt? Dastgo si læk buokak
adnam su.

29. Mutto Jesus vastedi ja
celki sigjidi: Di čagjedepet, dai-
nago di epet dovda čallagid,
epetge Ibmel famo.

30. Dastgo bajasčuoʒʒelæme
siste æi si naittal æige naittujvvvu,

mutto si læk nuftgo Ibmel engelak almest.

31. Mutto epetgo di læk lokkam jabmi bajasčuoʒʒelæme birra, mi digjidi læ celkkujuvvum Ibmelest, gutte cælkka:

2 Mos. 3, 6. 15. 16.

32. Mon læm Abraham Ibmel ja Isak Ibmel ja Jakob Ibmel. Ibmel i læk jabmi Ibmel, mutto elli Ibmel.

33. Ja go olbmuk dam gulle, de ovdušegje si hui sagga su oapo diti. 7, 28.

34. Mutto go Farisealaʒak gulle, atte son læi buđđom Saddusealaʒai njalme, de čoagganegje si. Mark. 12, 28 j. n. v.

35. Ja muttom sist, muttom lak'oappavaš, jærai ja gæččali su ja celki: Luk. 10, 25 j. n. v.

36. Oapatægje! Guttemuš læ laga stuora bakkom?

37. Mutto Jesus celki sudnji: Don galgak rakistet Hærra, du Ibmelad, obba du vaimostad ja obba du sielostad ja obba du mielastad. 5 Mos. 6, 5.

38. Dat læ dat vuostemuš ja stuora bakkom.

39. Mutto nubbe læ sæmmalagaš go dat: Don galgak rakistet du lagamuʒad nuftgo ješječad.

3 Mos. 19, 18. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5.

40. Dam guovte bakkomest orro obba laka ja profetak. 7, 12.

41. Mutto go Farisealaʒak legje čoagganam, de gačai Jesus sist ja celki:

Mark. 12, 35 j. n. v. Luk. 20, 41 j. n. v.

42. Moft orro din mielast Kristus harrai? Gæn bardne læ son? Si celkke sudnji: David.

43. Son celki sigjidi: Moft goččo dalle David Vuoiŋast su Hærran, go son cælkka:

Salm. 110, 1. Ap. dag. 2, 34. 1 Kor. 15, 25.

44. Hærra celki mu hærrai: Čokkan mu olgiš gieđa bællai, dassači go mon bijam du vašalaʒaid du julgi vuološen!

45. Go nabbo David dal goččo su Hærran, moft læ dalle son su bardne?

46. Ja i oktage mattam vastedet sudnji ovtage sane, ja i oktage duostam šatan æmbo dakkat sudnji gačaldaga dam bæive rajest. Luk. 14, 6.

23. Kapittal.

Jesus oapat olbmuid gulddalet Farisealaʒaid, mutto gieldda særvvamest sin dagoidi, 1—12, čuorvvo vuoi sin bagjel, 13—33, gulat Jerusalem ja tempel duššadume, 34—39.

1. De sarnoi Jesus olbmuidi ja su mattajegjidasas ja celki:

2. Moses stuolo alde čokkajek čal'oappavaʒak ja Farisealaʒak.

Neh. 8, 4. 5.

3. Damditi buok dam, maid si goččuk din doallat, dam dollet ja dakket; mutto allet daga sin dagoi mielde! Dastgo si celkkek galle dam, mutto æi daga dam.

Mal. 2, 7. Rom. 2, 21—23.

4. Dastgo si čadnek lossis nođid, maid olmuš illa vægja guoddet, ja bigjek daid olbmui hardoi ala; mutto ječa æi dato si likkastattetge daid sin suorbmagečinæsek.

Luk. 11, 46. Gal. 6, 13. Joh. 7, 19.

5. Mutto si dakkek buok sin dagoidæsek olbmuin oidnujuvvum varas; dastgo si dakkek sin muittobuddestagaidæsek govddagen ja sin biktasidesek dipid stuoresen.

6, 2. 5. 16. 4 Mos. 15, 38. 5 Mos. 6, 8; 22, 12.

6. Ja si dattuk mielastæsek čokkat boaššomusasast bævdest mallasin ja bajemuš čokkamsajin synagogai siste.

Mark. 12, 38 j. n. v. Lnk. 11, 43.

7. Ja si dattuk mielastæsek buorastattujuvvut šiljoin ja goččujuvvut olbmuin rabbin, rabbin!

8. Mutto epet di galga diktet
ječaidædek goččujuvvut rabbin;
dastgo okta læ din oapestægje,
Kristus, mutto di lepet buokak
vieljačak.
9. Ja epet di galga goččot ov-
tage ædnam alde din aččenædek;
dastgo okta læ din ačče, son,
gutte læ almin.
Mal. 2, 10. Efes. 3, 14. 15.
10. Ja epet di galga diktet je-
čaidædek goččujuvvut oapestæg-
jen; dastgo okta læ din oape-
stægje, Kristus.
11. Mutto stuoremus din gaskast
galgga læt din balvvalægje.
20, 26. 27.
12. Mutto gutte ješječas aled,
son vuoleduvvu, ja gutte ješječas
vuoled, son aleduvvu.
Sanel. 29, 23. Esek. 17, 24. Luk. 14, 11; 18, 14. 1 Pet. 5, 5. Jak. 4, 6.
13. Mutto vuoi digjidi, di
čal'oappavažak ja Farisealažak, di
guoktelažak, go di dappabetet
alme rika olbmuidi! Dastgo
epet di mana dam sisa, ja sin,
guđek dattuk sisa mannat, epet
di suova sisa mannat.
Luk. 11, 52.
14. Vuoi digjidi, di čal'oappa-
važak ja Farisealažak, di guokte-
lažak, go læskai daloid di borra-
betet ja hame diti rokkadallabetet
gukka! Damditi galggabetet di
oažžot dađe stuoreb rangaštusa.
Mark. 12, 40. Luk. 20, 47.
15. Vuoi digjidi, di čal'oappa-
važak ja Farisealažak, di guokte-
lažak, go di vagjolepet ædnami
ja čaci mielde dakkam diti ovta
særvveguoime, ja go son læ šad-
dam danen, de dakkabetet di su
helvet mannan, guokte gærddai
bahabun, go di ječa lepet!
16. Vuoi digjidi, di čuovgates
oapestægjek, di, guđek cælkkebetet:
Gutte vuordno tempel bokte, i dat
læk mikkege, mutto gutte vuordno
tempel golle bokte, son læ gæd-
negas!*
15, 14; 5, 33 j. n. v.
* vales doallat.

17. Di jallak ja čuovgatæmek!
Goabba læ stuoreb? Golle vai
tempel, mi golle basota?
18. Vela ain: Gutte altar bokte
vuordno, i dat læk mikkege,
mutto gutte vuordno dam addal-
daga bokte, mi læ dam alde, son
læ gædnegas.
19 Di jallak ja čuovgatæmek!
Goabba læ stuoreb? Addaldak
vai altar, mi addaldaga basota?
2 Mos. 29, 37.
20. De damditi, gutte altar
bokte vuordno, vuordno dam
bokte ja buok dam bokte, mi læ
dam alde.
21. Ja gutte tempel bokte
vuordno, vuordno dam bokte ja
su bokte, gutte assa dam siste.
22. Ja gutte alme bokte vuordno,
vuordno Ibmel truono bokte ja
su bokte, gutte čokka dam alde.
5, 34.
23. Vuoi digjidi, di čal'oappa-
važak ja Farisealažak, di guokte-
lažak, go di addebetet logadasa
mintain* ja dildain* ja garvvenin*
ja guođđebetet laga vaddasæb
bakkomid dagakættai, namalassi
vuoiggadvuođa ja vaibmolađes-
vuođa ja osko! Daid berrīši ol-
muš dakkat, ige guođđet daid
æraidge dagakættai.
Luk. 11, 42.
* muttomšlai bælddošaddok.
24. Di čuovgates oapastægjek,
di, guđek njavkkabetet čuoika erit,
mutto njiellabetet kamela!
25. Vuoi digjidi, di čal'oappa-
važak ja Farisealažak, di guokte-
lažak, go di buttestepet jukkam-
litti ja gari olgobæle, mutto
siskebælde læk dak dievva rieva-
dusast ja vanhurskesmættomvuo-
đast! 15, 2. Luk. 11, 39, 40.
26. Don čuovgates Farisealaš!
Buttest vuostain dam, mi læ
jukkamlitte ja gare siskebælde,
vai maidai dai olgobælle šadda
buttesen! Tit. 1, 15.
27. Vuoi digjidi, di čal'oappa-
važak ja Farisealažak, die guoktela-

ʒak! Dastgo di lepet nuftgo galkki-
juvvum havdek, mak orruk olgold
čabbesen, mutto siskeld læk dievva
jabmi davtin ja buok buttesmæt-
tomvuođast.
28. Nuftgis maidai di orrobetet
olgoldasast vanhurskesen olbmui
čalmi oudast, mutto siskaldasast
lepet di dievva guoktelašvuođast
ja verrudagast.
29. Vuoi digjid,i di čal'oappa-
vaʒak ja Farisealaʒak, di guoktela-
ʒak, go di huksebetet profetai
havdid ja čiŋatepet vanhurskasi
havddesajid ja cælkkebetet:
Luk. 11, 47 j. n. v.
30. Jos mi lifčimek læmaš min
vanhemidamek aigin, de æp mi
livče læmaš servolaʒak singuim
profetai varaidi!
31. De duođaštepet di dalle
ješječaidædek ala, atte di lepet
sin manak, guđek læk goddam
profetaid.
Ap. dag. 7, 51. 1 Tes. 2, 15.
32. De devddet maidai digis
din vanhemidadek mitto!
33. Di guovdek! Di dæča-
lagga čivgak! Moft mattebetet di
vælttat helvet dubmitusast? 3, 7.
34. Damditi, gæča, mon vuol-
gatam din lusa profetaid ja visaid
ja čal'oappavaʒaid, ja muttomid
sist di goddebetet ja russinavlle-
betet, ja muttomid sist di risse-
betet din synagogaidædek siste
ja doarradallabetet sin gavpugest
gavpugi,
Luk. 11, 49-51. Ap. dag. 5, 40; 22, 19.
2 Kor. 11, 24.
35. vai buok dak vanhurskes
varak din ala bottek, mak læk
ædnam ala golgatuvvum, dam
vanhurskes Abel varai rajest gidda
Sakarias, Barakias barne, varai
ragjai, gæn di goddidek tempel
ja altar gaski.
1 Mos. 4, 8. Ebr. 11, 4. 2 Muit. 24, 21.
36. Duođai cælkam mon digjidi,
atte dat buokrakkan galgga boat-
tet dam sokkagodde bagjeli.
37. Jerusalem, Jerusalem, gutte
profetaid goddak ja sin gæđgadak,
guđek læk du lusa vuolgatuvvum!
Man davja datušim mon čokkit
du manaid, nuftgo vuonces čokke
su čivgaides soajaides vuollai! Ja
epet di dattom.
Luk. 13, 34. 35. Es. 31, 5. Salm. 81,
12. 13. Es. 65, 2. 12. Jer. 6, 10, 16;
44, 16.
38. Gæča, din viesso galgga
guđđujuvvut digjidi avddemen.
1 Gon. 9, 7.
39. Dastgo mon cælkam digjidi:
Dastmaŋas epet di galga muo
oaidnet, ouddalgo di cælkkebetet:
Buristsivdneduvvum lekus son,
gutte boatta Hærra nammi!
Salm. 118, 26. Matt. 21, 9.

24. Kapittal.

Jesus sardno tempel duššadume birra, 1. 2, Jerusalem duššadume birra ja dai mærkai birra, mak dam ouddal galgge dapatuvvat, 3–28, mailme duššam birra ja dai mærkai birra, mak duobmobæive ouddal galggek šaddat, 29—36, værre-oagjebasvuođa birra, 37—41, nævvo gociš-vutti, 42—51.

1. Ja Jesus manai olgus ja
vulgi tempelest erit, ja su matta-
jægjek botte su lusa čajetet sudnji
tempel rakkanasaid.
Mark. 13, 1 j. n. v. Luk. 21, 5 j. n. v.
2. Mutto Jesus celki sigjidi:
Oaidnebetetgo di buok daid?
Duođai cælkam mon digjidi: Dast
i galga guđđujuvvut gæđge gæđge
ala, mi i šadda vuolas gaikku-
juvvut.
1 Gon. 9, 7. 8. Mik. 3, 12. Luk. 19, 44.
3. Mutto go son læi čokkamen
Olljovare alde, de manne su matta-
jægjek su lusa sierranessi ja celkke:
Cælke migjidi, goas galgga dat
šaddat, ja mi læ mærkkan du
boattemi ja mailme loppi?
4. Ja Jesus vastedi ja celki
sigjidi: Varoteket, amas guttege
din fillit!
Jer. 29, 8. 2 Tes. 2, 3.

5. Dastgo ædnagak bottek mu nammi ja celkkek: Mon læm Kristus. Ja si fillijek ædnagid.
7, 22. Joh. 5, 43.

6. Mutto di šaddabetet gullat sođid ja soattesagaid. Varoteket, amadek di suorgganet! Dastgo dat berre buokrakkan šaddat; mutto loappa i læk vela.

7. Dastgo albmugak galggek čuoȝȝelet albmugi vuostai, ja rikak rikai vuostai, ja nælgge ja rottodavdak ja ædnamdoargastusak galggek šaddat duobbeld dabbeld.

8. Mutto buok dak læk bakčasi alggo.

9. De bigjek si din atestussi ja goddek din, ja di šaddabetet vašotuvvut buok olbmuin mu nama diti.
10, 17. Joh. 15, 20. 21; 16, 2, 3. Alm. 2, 10.

10. Ja de šaddek ædnagak værranet ja bættet gutteg guimidæsek ja vašotet gutteg guimidæsek.

11. Ja ædnag værreprofetak čuoȝȝelek ja fillijek ædnagid.
2 Pet. 2, 1.

12. Ja dađemielde go vanhurskesmættomvuotta dievva, de čoasko rakisvuotta ædnagi siste.
2 Tim. 3, 1—3.

13. Mutto dat, gutte oskaldassan bisso gidda loapa ragjai, son galgga šaddat audogassan.
10, 22. Alm. 2, 10.

14. Ja dam rika evangelium galgga sardneduvvut obba mailme mietta duođaštussan buok albmugidi; ja de galgga loappa boattet.
Alm. 14, 6.

15. Go di dalle oaidnebetet hævatusa fastevuođa, man birra profet Daniel læ sardnom, čuoȝȝomen dam basse baikest, — gutte dam lokka, vuttivalddus dam! —
Mark. 13, 14 j. n. v. Luk. 21, 20 j. n. v. Dan. 9, 26. 27.

16. de batarekusek si varidi, gudek læk Judeast!

17. Gutte læ dake alde, allus vuolas nigju maidege vieȝȝam diti su viesostes,
Luk. 17, 31.

18. ja gutte læ bældost, allus ruoktot maccu vieȝȝam diti su biktasides!

19. Mutto vuoi æppevegjidi* ja njamategjidi dain beivin!
* sigjidi, gudek mana vuostai læk.

20. Mutto rokkadallet, amas din bataræbme šaddat dalvveg ige sabbaten!

21. Dastgo dalle galgga læt daggar stuora atestus, mi i læk læmaš mailme algo rajest gidda dassači ige galga šaddatge.
Dan. 12, 1.

22. Ja jos dak bæivek æi oaneduvvuše, de i mikkege oȝid bestujuvvuše; mutto valljijuvvumi diti oaneduvvujek dak bæivek.

23. Jos dalle guttege cælkka digjidi: Gæča, dast læ Kristus, daihe duost, de epet di galga dasa oskot.
Luk. 17, 23; 21, 8.

24. Dastgo værre-Kristusak ja værreprofetak čuoȝȝelek ja dakkek stuora mærkaid ja ovdulaš dagoid, nuft atte vela valljijuvvumakge šaddaše fillijuvvut, jos dat lifči vejolaš.

25. Gæča, mon læm digjidi dam ouddal juo cælkkam.

26. Damditi, jos si celkkek digjidi: Gæča, son læ mæcest, de allet dokko mana! Gæča, son læ kammari siste, de allet dasa osko!

27. Dastgo nuftgo aldagas boatta nuorttan ja lædgo gidda oarjas, daggar læ maidai olbmu barne boattem.

28. Dastgo gost rabbe* læ, dasa čoagganek goaskemak.
* ratto. Job 39, 33. Luk. 17, 37.

29. Mutto dallanaga dai beivi atestusa maŋŋel galgga bæivaš sevnjudet, ja manno i galga baittet, ja nastek galggek almest vuolas gaččat, ja alme vægak likkatuvvut.
Joel 2, 10. Ap. dag. 2, 20. Alm. 6, 12. 13. Es. 13, 10. Esek. 32, 7.

30. Ja de itta olbmu barne mærkka albmai, ja dalle galggek buok ædnam sokkagoddek luoibmot, ja si galggek oaidnet olbmu barne boattemen alme balvai siste ædnag famoin ja hærvasvuođain.
26, 64. Mark. 14, 62. Alm. 1, 7.

31. Ja son vuolgat su engelides basun alla jienain, ja si čokkijek su valljijuvvumid mailme njælje čiegast, alme nubbe ravdast gidda nubbe ravddi.
13, 41. 1 Kor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16.

32. Mutto oppet værddadusa fikunmuorast: Go dam oavsek læk juo mailhom, ja lastak ittegottek, de di diettebetet, atte gæsse læ lakka.

33. Nuftgis maidai di, go di oaidnebetet buok daid, de dittet, atte son læ lakka uvsa oudast!

34. Duođai cælkam mon digjidi: Dat sokkagodde i galga eisege nokkat, ouddalgo dat buokrakkan šadda.
23, 36.

35. Albme ja ænam galggaba duššat, mutto mu sanek æi galga eisege duššat.
Salm. 102, 27. Es. 51, 6. Ebr. 1, 11.

36. Mutto dam bæive ja dam dimo i dieđe oktage, æi vela alme engelakge, ærrebgo dušše Ačče okto.

37. Mutto nuftgo Noah bæivek legje, nuft galgga maidai olbmu barne boattem læt.
1 Mos. 6, 11—13. Luk. 17, 26 j. n. v. 1 Pet. 3, 20.

38. Dastgo nuftgo si legje dain beivin suddo-ulle ouddal, si borre ja jukke, naittaladde ja naitte, gidda dam bæive ragjai, go Noah manai arka sisa,

39. ja æi si valddam dast vara, ouddalgo suddo-ulle bođi ja valdi sin buokaid erit, daggar galgga maidai olbmu barne boattem læt.

40. Guovtes læba dalle bældost; nubbe valddujuvvu, ja nubbe guđđujuvvu.

41. Guokte nisson læba milloin malimen; nubbe valddujuvvu, ja nubbe guđđujuvvu.

42. Goccet damditi! Dastgo epet di dieđe, guđe dimo din Hærra boatta.
25, 13. Mark. 13, 33.

43. Mutto dam galggabetet di diettet, atte jos dalo-ised dieđaši, guđe igjagoccem-vuorost suola aiggo boattet, de gocaši son ige luoitaše su vissusis sisa gaikkot.
Luk. 12, 39. 40. 1 Tes. 5, 2. 2 Pet. 3, 10. Alm. 3, 3.

44. Damditi leket maidai digis garvvasak! Dastgo olbmu bardne boatta dam dimo, go di epet doaivoge.

45. Gi læ dalle dat oskaldas ja jiermalaš balvvalægje, gæn su hærra læ bigjam su balvvalegjides bagjel, addet sigjidi borramuša vuogas aiggai?
Mark. 13, 34. Luk. 12, 42 j. n. v.

46. Audogas læ dat balvvalægje, gæn su hærra, go son boatta, gavdna nuft dakkamen.
Alm. 16, 15.

47. Duođai cælkam mon diggjidi, atte son galgga bigjat su buok obmudagaides bagjeli.
25, 21. 23. Luk. 22, 29. 30.

48. Mutto jos dat bahas balvvalægje cælkka su vaimostes: Mu hærra agjan boattemest,

49. ja son riebma cabmet su balvvalamguimides, mutto borrat ja jukkat jukki særvest,

50. de galgga dam balvvalægje hærra boattet dam bæive, go son i doaivoge, ja dam dimo, go son i dieđege,

51. ja galgga čuoppat su guovte sagjai ja addet sudnji su oase guoktelaǯai sækka; dobbe galgga læt čierrom ja bani giččam. 8, 12.

25. Kapittal.

Jesus ouddanbigja værddadusa viđa jiermalaš ja viđa jallas nieida birra,

1—13, dai balvvalegji birra, gæidi hærra juogad su obmudagas, 14—30, oapat, moft duobmobæive galgga gævvat, 31—46.

1. Da galgga alme rika værddeduvvut loge nieida lakasaʒʒan, guđek valdde sin goaloidæsek ja vulgge irge oudald.

2. Mutto viđas sist legje jiermalaʒak, ja viđas jallak.

3. Go dak jallak valdde sin goaloidæsek, de æi si valddam oljo mieldesek.

4. Mutto dak jiermalaʒak valdde oljo sin littidasasek oktanaga sin goaloidæsekguim.

5. Mutto go irgge agjani, de oađestuvvagotte si buokak ja nokke.

6. Mutto gaska-ija šaddai čuorvvom: Gæča, irgge boatta; vulgget su oudald!

7. De moridegje buok dak nieidak ja rakadegje sin goaloidæsek.

8. Mutto dak jallak celkke daidi jiermalaʒaidi: Addet migjidi din oljostædek, dastgo min goalok časkagottek!

9. Mutto dak jiermalaʒak vastedegje ja celkke: I dast daidaše ollet migjidi ja digjidi; mutto vulgget baica sin lusa, guđek vuvddek, ja ostet aldsesædek!

10. Mutto go si manne oastet, de bođi irgge, ja si, guđek legje garvvasak, manne suina sisa hæjaidi, ja uksa dappujuvvui.
Luk. 13, 25 j. n. v.

11. Mutto dastmaŋŋel botte maidai dak æra nieidak ja celkke: Hærra, Hærra, rabast migjidi!

12. Mutto son vastedi ja celki: Duođai cælkam mon digjidi: Im mon dovda din. 7, 23.

13. Goccet damditi! Dastgo epet di dieđe epet bæive epetge dimo, goas olbmu bardne boatta.
24, 42.

14. Dastgo nuftgo olmuš, gutte aigoi vuolgget olggo-ædnami, ravkai su balvvalegjides ja addi sin gitti su obmudagas,
Luk. 19, 12 j. n. v.

15. ja addi muttomi vitta talenta, mutto muttomi guokte, mutto muttomi ovta, ješguttige su apides mielde, ja son vulgi dallanaga olggo-ædnami.

16. De vulgi dat, gutte læi vuostaivalddam vitta talenta, ja jorati daiguim gavpe ja vuiti vitta æra talenta.

17. Nuftgis maidai dat, gutte læi vuostaivalddam guokte talenta, son maidai vuiti guokte æra.

18. Mutto dat, gutte læi vuostaivalddam ovta, vulgi ja roggai ædnami rogge ja čiegai su hærras ruđa.

19. Mutto gukkes aige gæčest dastmaŋŋel bođi dai balvvalegji hærra ja dakkagođi singuim logo.

20. De bođi dat ouddan, gutte læi vuostaivalddam vitta talenta, ja buvti vitta æra talenta ouddan ja celki: Hærra! Don addik munji vitta talenta; gæča, mon læm vuoittam vitta æra- talenta daiguim.

21. Mutto su hærra celki sudnji: Burist, don buorre ja oskaldas balvvalægje! Don læk læmaš oskaldas uccanaʒa alde, mon bijam du ollo bagjel; mana sisa du hærrad illoi!
24, 47. Luk. 22, 29. 30.

22. De bođi maidai dat ouddan, gutte læi vuostaivalddam guokte talenta, ja celki: Hærra! Don addik munji guokte talenta; gæča, mon læm vuoittam guokte æra talenta daiguim.

23. Su hærra celki sudnji: Burist, don buorre ja oskaldas balvvalægje! Don læk læmaš oskaldas uccanaʒa alde, mon bijam du ollo bagjel; mana sisa du hærrad illoi!

24. Mutto de loaidasti maidai dat ouddan, gutte læi vuostaivalddam dam ovta talenta, ja celki: Hærra! Mon dittim du

garra olmajen, gutte lagjik, gosa don ik gilvvam, ja čokkik, gosa don ik biđgim.

25. Ja go mon ballim, de mon vulggim ja čikkim du talenta ædnam sisa; gæča, da læ du oabmat.

26. Mutto su hærra vastedi ja celki sudnji: Don bahas ja laikes balvvalægje! Don dittik, atte mon lagjim, gosa mon im gilvvam, ja čokkim, gosa mon im biđgim;

27. damditi lifčik don berrim addet lonotegjidi mu ruđaid, ja go mon bottim, de lifčim mon oʒʒom mu oabmam ræntoin ruoktot.

28. Valddet damditi dam talenta sust erit, ja addet dam sudnji, gæst læk loge talenta.

29. Dastgo juokkehaʒʒi, gæst læ, sudnji galgga addujuvvut, ja sust galgga læt valljogasvuotta; mutto gæst i læk, sust galgga valddujuvvut vela datge erit, mi sust læ. 13, 12. Mark. 4, 25.

30. Ja balkesteket dam gælbotes balvvalægje olgomuš sævdnjadassi! Dobbe galgga læt čierrom ja bani giččam. 8, 12.

31. Mutto go olbmu bardne boatta su hærvasvuođastes, ja buok basse engelak suina, de čokka son su hærvasvuođas truono alde.
Sak. 14, 5. Matt. 16, 27. 1 Tes. 4, 16. 2 Tes. 1, 7. Matt. 19, 28.

32. Ja buok olbmuk galggek čoagganet su ouddi, ja son ratka sin gutteg guiminæsek erit, nuftgo gæčče ratka savcaid bokkain erit.
Rom. 14, 10. 2 Kor. 5, 10. Matt. 13, 49.

33. Ja son divvo savcaid su olgiš bællasis, mutto bokkaid gurot bællasis.
Esek. 34, 17—20.

34. De cælkka gonagas sigjidi, guđek læk su olgiš bælde: Bottet deiki, mu aččam buristsivdneduvvumak! Arbbijeket dam rika, mi digjidi læ rakaduvvum mailme vuođo bigjujume rajest!
Vis. 5, 16. 17. Matt. 20, 23. Joh. 14, 2.

35. Dastgo mon legjim nælggomen, ja di addidek munji borrat; mon legjim goikkamen, ja di addidek munji jukkat; mon legjim amas, ja di valdidek muo lusadek;
Es. 58, 7. Esek. 18, 7. Ebr. 13, 2.

36. mon legjim alas, ja di bivtasteidek muo; mon legjim buoccamen, ja di oappaladaidek muo; mon legjim giddagasast, ja di bođidek mu lusa.
Sir. 7, 36. Jak. 1, 27.

37. De vastedek vanhurskasak sudnji ja celkkek: Hærračæmek! Goas oinimek mi du nælggomen ja addimek dudnji borrat, daihe goikkamen ja addimek dudnji jukkat?

38. Goas oinimek mi du amasen ja valdimek du lusamek, daihe alasen ja bivtasteimek du.

39. Goas oinimek mi du buoccamen daihe giddagasast ja bođimek du lusa?

40. Ja gonagas vasted ja cælkka sigjidi: Duođai cælkam mon digjidi: Maid di lepet dakkam okti dain mu uccemus vieljain, dam lepet di dakkam munji.
Sanel. 19, 7. Matt. 10, 42. Mark. 9, 41. Joh. 13, 20. Ebr. 6, 10.

41. De son cælkka maidai sigjidi, guđek læk su gurot bælde: Vulgget erit mu lutte, di garroduvvumak, dam agalaš dolli, mi læ rakaduvvum bærgalakki ja su engelidi!
7, 23. Luk. 13, 27.

42. Dastgo mon legjim nælggomen, ja epet di addam munji borrat; mon legjim goikkamen, ja epet di addam munji jukkat;

43. mon legjim amas, ja epet di valddam mu lusadek; mon legjim alas, ja epet di bivtastam muo; mon legjim buoccamen ja

giddagasast, ja epet di oappaladdam muo. Job 24, 7.

44. De vastedek maidai si sudnji ja celkkek: Hærra! Goas oinimek mi du nælggomen daihe goikkamen daihe amasen daihe alasen daihe buoccamen daihe giddagasast, ja æp balvvalam du?

45. De vasted son sigjidi ja cælkka: Duođai cælkam mon digjidi: Maid di epet læk dakkam oktige dain uccemusain, dam epet di læk munjige dakkam.

46. Ja si galggek mannat dokko, dak agalaš giksai, mutto vanhurskasak agalaš ællemi.
Dan. 12, 2. Joh. 5, 29.

26. Kapittal.

Jesus sardno gillamušas birra, 1. 2. Judalaǯak rađđadallek su goddet, 3—5. Son bælošta nisson, gutte su vuoidad, 6—13. Judas aiggo su bættet, 14—16. Jesus borra bæssašlabba ja sardno bættes birra, 17—25, asat altar sakramenta, 26—29, manna Olljovarrai, sardno værranusai birra ja Pietar jorralæme birra, 30—35, algat su gillamušas Getsemanest, 36—44, bettujuvvu ja gidda valddujuvvu, 45—50, cuigod Pietara ja sin, guđek su gidda doppijegje; mattajægjek mannek batarussi, 51—56. Son dolvvujuvvu Kaifas vissui, i vasted maidege, dovdasta, atte son læ Ibmel bardne, dubmijuvvu ašalaǯǯan jabmemi, bilkkeduvvu, cabmujuvvu, 57—68, biettaluvvu Pietarest, 69—75.

1. Ja de dapatuvai, go Jesus læi loapatam buok daid sanid, de celki son su mattajegjidasas:

2. Di diettebetet, atte guovte bæive gæčest šaddek bæssačak, ja dalle olbmu bardne bettujuvvu russinavlijuvvut.
2 Mos. 12, 14 j. n. v. Luk. 22, 1. 2. Joh. 13, 1 j. n. v.

3. De čoagganegje bajemuš papak ja čal'oappavaǯak ja albmug vuorrasak bajemuš papa vissui, gæn namma læi Kaifas.
Joh. 11, 47.

4. Ja si rađđadalle, moft si oǯuše gidda doppit Jesusa gavvelvuođain ja su goddet.
Salm. 2, 2. Matt. 27, 1.

5. Mutto si celkke: Allop bassen, amas stuibme šaddat olbmui gaski.

6. Mutto go Jesus læi Betaniast, Simon spittalaǯa viesost,
Mark. 14, 3 j. n. v. Joh. 11, 1. 2.

7. de bođi muttom nisson su lusa, gæst læi alabasterlitte hui divras vuoiddasin, ja leikki dam su oaive bagjeli, go son læi bævdest čokkamen.
Joh. 12, 3 j. n. v.

8. Mutto go su mattajægjek oidne dam, de moaratuvve si ja celkke: Masa dokke dat hævvo?

9. Dastgo dat vuoidas lifči mattam vuvddujuvvut divras haddai ja addujuvvut vaivašidi.

10. Mutto go Jesus dam fuomaši, de celki son sigjidi: Manne vuorjabetet di dam nissona? Alma son læ dakkam buore dago mu vuostai.

11. Dastgo vaivašak læk alelassi din lutte; mutto mon im læk alelassi din lutte.

12. Dastgo go son leikki dam vuoiddas mu rubmaš bagjeli, de dagai son dam rakadam diti muo mu havddadubmai.

13. Duođai cælkam mon digjidi: Gostikkenessi dat evangelium šadda sardneduvvut obba mailmest, galgga maidai dat, maid son læ dakkam, muittaluvvut su muitton.

14. De manai okta dam guokte nubbe lokkasest, gæn namma læi Judas Iskariot, bajemuš papai lusa
Mark. 14, 10. 11. Luk. 22, 3—6.

15. ja celki: Maid addebetet di munji, de bætam mon su din gitti? Mutto si adde sudnji golbma loge silbbaruđa.
Sak. 11, 12.

16. Ja dam aige rajest bivdi son vuogas aige su bættet.

17. Mutto suvrokættes laibi basi vuostas bæive manne mattajægjek Jesus lusa ja celkke sudnji: Gosa datok don, atte mi galggap rakadet dudnji bæssašlabba borrat?
Mark. 14, 12 j. n. v. Luk. 22, 7 j. n. v.

18. Mutto son celki: Mannet gavpug sisa muttom olbma lusa ja celkket sudnji: Oapatægje cælkka: Mu aigge læ lakka; mon aigom doallat bæssačid du lutte mu mattajegjidamguim.

19. Ja mattajægjek dakke, nuftgo Jesus sin gočoi, ja rakadegje bæssašlabba.

20. Mutto go æked læi šaddam, de čokkani son bævddai daina guokte nubbe lokkasin.
Joh. 13, 2 j. n. v.

21. Ja go si legje borramen, de celki son: Duođai cælkam mon digjidi, atte okta dist bætta muo.

22. Ja si šadde sagga morraši, ja ješgutteg sist cælkkegođi sudnji: Jogoson mon læm dat, Hærra?

23. Mutto son vastedi ja celki: Dat, gutte buonjosti gieđas oktanaga muina garrai, son bætta muo.
Joh. 13, 26.

24. Olbmu bardne manna galle dokko, nuftgo su birra čallujuvvum læ; mutto vuoi dam olbmui, gæn bokte olbmu bardne bettujuvvu! Dat lifči dam olbmui buorre, jos son i livče riegadam.

25. Mutto Judas, gutte su beti, vastedi ja celki: Jogoson mon læm dat, rabbi? Son celki sudnji: Don celkkik dam.

26. Mutto go si legje borramen, de valdi Jesus laibe ja giti, doagjali dam ja addi dam mattajegjidasas ja celki: Valddet, borret! Dat læ mu rumaš.
Mark. 14, 22 j. n. v. Luk. 22, 19 j. n. v. 1 Kor. 11, 23 j. n. v.

27. Ja son valdi gæra ja giti, addi sigjidi ja celki: Jukket buokak dast!

28. Dastgo dat læ mu varra, dam ođđa testamenta varra, mi golgatuvvu ædnagi oudast suddoi andagassi addujubmen.
Jer. 31, 31 j. n. v. Ebr. 8, 8. Matt. 20, 28. Rom. 5, 15 j. n. v.

29. Mutto mon cælkam digjidi, atte im mon galga dastmaŋŋel šatan jukkat dam vidnemuora šaddost gidda dam bæive ragjai, go mon jugam dam ođđa šaddo dinguim mu aččam rikast.
Luk. 22, 18.

30. Ja go si legje lavllom gitoslavllaga, de manne si Olljovarrai.
Mark. 14, 26 j. n. v.

31. De cælkka Jesus sigjidi: Odna ija šaddabetet di buokak must værranet; dastgo čallujuvvum læ: Mon časkam gæčče, ja ælo savcak bieđganek.
Joh. 16, 32. Sak. 13, 7.

32. Mutto maŋŋelgo mon læm bajasčuoʒʒelam, de manam mon din ouddal Galileai.
28, 16.

33. Mutto Pietar vastedi ja celki sudnji: Jos si vela buokak værranek dust, de im mon almake goassege værran.

34. Jesus celki sudnji: Duođai cælkam mon dudnji, atte odna ija, ouddalgo vuoncca-vares biško, de biettalak don muo golma gærde.
Luk. 22, 31—34. Joh. 13, 36—38.

35. Pietar celki sudnji: Jos mon galgašim vela duina jabmet, de im mon biettal du. Nuft celkke maidai buok mattajægjek.

36. De bođi Jesus singuim muttom dalloi, mi goččujuvvu Getsemanen, ja celki su mattajegjidasas: Čokkaneket dasa, dam bodda go mon manam dokko ja rokkadalam!
Mark. 14, 32 j. n. v. Luk. 22, 39 j. n. v. Joh. 18, 1.

37. Ja son valdi Pietara ja Sebedeus barne-guovto mieldes ja riemai moraštet ja saggarakkan ballat.
17, 1. Mark. 5, 37.

38. De cælkka son sigjidi: Mu siello læ sagga morrašest gidda jabmem ragjai; orrot dast ja goccet munji guoibmen! Joh. 12, 27.

39. Ja son vaȝȝeli oudebuǯaidi, luoittadi muođoides ala ja rokkadalai ja celki: Mu aĉaĉam, jos dat læ vejolaš, de mannus dat gærra mu bagjelist erit! Allus almake šaddu, nuftgo mon datom, mutto nuftgo don datok!

Ebr. 5, 7. 8. Joh. 6, 38.

40. Ja son bođi mattajegjides lusa ja gavnai sin oađđemen ja celki Pietari: De epet di vægjam dalle nabbo goccet ovtage dimo munji guoibmen?

41. Goccet ja rokkadallet, amadek di gæĉĉalussi šaddat! Vuoigŋa læ galle gærggad, mutto oaǯǯe læ hægjo.

42. Son manai fastain nubbe gærde dokko, rokkadalai ja celki: Mu aĉaĉam, jos dat i læk vejolaš, atte dat gærra manna mu bagjelist erit, muđoigo mon galgam dam jukkat, de šaddus du datto!

Joh. 18, 11.

43. Ja son bođi ja gavnai sin fastain oađđemen; dastgo sin ĉalmek legje lossoduvvum.

44. Ja son guđi sin ja manai fastain dokko ja rokkadalai goalmad gærde ja sarnoi daid sæmma sanid.

45. De bođi son su mattajegjides lusa ja celki sigjidi: Lepetgo di vela ain oađđemen ja vuoiŋadæmen? Gæĉa, dibmo læ juo lakka, ja olbmu bardne bettujuvvu suddolaǯai gieđaidi.

Mark. 14, 41 j. n. v. Luk. 22, 45 j. n. v.

46. Likket bajas, vulggop mi! Gæĉa, son læ lakka, gutte muo bætta.

47. Ja go son læi ain sardnomen, gæĉa, de bođi Judas, okta dam guokte nubbe lokkasest, ja stuora joavkko suina miki ja staggoiguim bajemuš papai ja albmug vuorrasi lutte.

Joh. 18, 2 j. n. v.

48. Mutto dat, gutte su beti, læi addam sigjidi mærka ja cælkkam: Dat, gæn mon cummestam, dat læ son; doppijeket su!

49. Ja son loaidasti dallanaga Jesus lusa ja celki: Burist dudnji, rabbi! Ja son cummesti su.

2 Sam. 20, 9. 10.

50. Mutto Jesus celki sudnji: Ustebam! Man varas læk don boattam? De loaidastegje si ouddan ja bigje gieđaidæsek Jesus ala ja doppijegje su.

51. Ja gæĉa, okta sist, guđek legje Jesusin, geiggi gieđas ja rotti miekes ja ĉaski bajemuš papa balvvalægje ja ĉuopai su bælje erit.

Mark. 14, 47 j. n. v. Luk. 22, 50 j. n. v. Joh. 18, 10. 11. 26.

52. De celki Jesus sudnji: Naket miekad doppi! Dastgo buokak si, guđek mieke rottijek, galggek mieke bokte hævvanet.

1 Mos. 9, 6. Alm. 13, 10.

53. Daihe doaivokgo don, atte im mon mate dal rokkadallat mu aĉĉam, ja son vuolgatifĉi munji æmbogo guokte nubbe lokkai legiona engelid?

54. Moft galgaše dalle ĉallagak ollašuvvut? Dastgo nuft berre gævvat.

Salm. 22, 7 j. n. v. Es. 53, 7 j. n. v.

55. Damanaga aige celki Jesus jovkkui: Di lepet vuolggam, dego rievvar lusa, miki ja staggoiguim valddem diti muo gidda. Mon ĉokkajim bæivalaǯat din lutte ja oapatim tempelest, ja epet di doppim muo.

56. Mutto dat læ buokrakkan šaddam, vai profetai ĉallagak ollašuvvuše. De guđđe buok mattajægjek su ja bataregje.

Salm. 88, 9.

57. Mutto dak, guđek legje doppim Jesusa, dolvvu su bajemuš papa Kaifas lusa, dasa, gosa ĉal'oappavaǯak ja vuorrasak legje ĉoagganam.

Mark. 14, 53 j. n. v. Luk. 22, 54 j. n. v. Joh. 18, 13 j. n. v.

4

58. Mutto Pietar čuovoi gukken su maŋŋelist gidda bajemuš papa vieso ragjai ja manai siskebællai ja čokkai balvvalegjiguim oaidnem diti loapa.

59. Mutto bajemuš papak ja vuorrasak ja obba gereg bivdde værre-duođaštusa Jesus ala, vai si ožuše su hægatuttet; ja æi si gavdnam maidege.

Ap. dag. 6, 13.

60. Ja vaiko ædnag værreduođaštægjek ouddan botte, de æi si gavdnam almake maidege. Mutto maŋemusta loaidasteiga guokte værre-duođaštægje ouddan ja celkiga:

1 Gon. 21, 13.

61. Dat læ cælkkam: Mon matam Ibmel tempela vuolas gaikkot ja bajasdakkat dam golma bæivest. Joh. 2, 19.

62. Ja bajemuš pappa čuožželi bajas ja celki sudnji: Ikgo don vasted maidege? Maid duođaštæba dak du ala?

63. Mutto Jesus oroi javotaga. Ja bajemuš pappa vastedi ja celki sudnji: Mon vuornotam du ælle Ibmel bokte cælkket migjidi, lækgo don Kristus, Ibmel bardne.

64. Jesus celki sudnji: Don læk dam cælkkam. Almake mon cælkam digjidi: Dal dastmaŋŋel galggabetet di oaidnet olbmu barne čokkamen famo olgiš gieđa bælde ja boattemen alme balvai siste.

Dan. 7, 13. Matt. 16, 27; 24, 30. Salm. 110, 1.

65. De gaikodi bajemuš pappa su biktasides ja celki: Son læ bilkkedam Ibmela; maid darbašep mi vela æmbo duođaštegjid? Gæča, di lepet dal gullam su Ibmel-bilkkadusa.

Es. 37, 1. Ap. dag. 14, 14.

66. Moft orro din mielast? Mutto si vastedegje ja celkke: Son læ ašalaš jabmet.

3 Mos. 24, 16. Jer. 26, 11.

67. De čolgge si su muođoi njæigga ja čorbme su čormaiguim, mutto ærrasak spežžu su njalme vuostai.

Es. 50, 6. Matt. 27, 30.

68. Ja si celkke: Einost migjidi, Kristus! Gi dat læ, gutte du čormai?

69. Mutto Pietar čokkai olggobælde šiljost; ja muttom biga bođi su lusa ja celki: Don læk maidai læmaš Jesusin, daina Galilealažain.

70. Mutto son biettali sin buokai oudast ja celki: Im mon dieđe, maid don cælkak.

71. Mutto go son manai olgus ouddašilljoi, de oini su nubbe biga, ja son celki daidi, guđek legje dast: Dat læi maidai Jesusin, daina Nasarealažain.

72. Ja son biettali fastain vuordnomin: Im mon dovda dam olbmu.

73. Mutto vehaš dastmaŋŋelaš botte dak, guđek legje dast čuožžomen, ouddan ja celkke Pietari: Duođai, don læk maidai muttom sist; dastgo du jiedna maidai dovdat du.

74. De riemai son ječas garrodet ja vuordnot: Im mon dovda dam olbmu. Ja de dallanaga biškoi vuoncca-vares.

75. Ja Pietar muittai Jesus sane, go son celki sudnji: Ouddalgo vuoncca-vares biško, de biettalak don muo golma gærde. 34. v.

27. Kapittal.

Jesus addujuvvu Pilatus gitti, 1. 2. Judas massa buok doaivos ja manna ja harcasta ječas, 3—5. Bælddo ostujuvvu varraruđai oudast, 6—10. Jesus dovdasta, atte son læ gonagas, ja orro javotaga, 11—14. Pilatus aiggo luoittet su luovos, mutto luoitta dadde Barrabasa luovos,

adda Jesusa cabmujuvvut ja russinallijuvvut, 15—26. Jesus bilkkeduvvu, kruoneduvvu bastelis ladnja-kruonoin, dolvvujuvvu erit, 27—31. Simon guodda su ruosa; si addek sudnji sape jukkat, juogadek su biktasid; guokte rievvara russinavllijuvvuba oktanaga suina, 32—38; son bilkkeduvvu, 39—44. Ædnag mærkak šaddek, go Jesus jabma, 45—54. Nissonak gečček dasa; Josef havddad su rubmaš, 55—61. Havdde seillijuvvu ja gattijuvvu favtai bokte, 62—66.

1. Mutto go iđed læi šaddam, de rađđadalle buok bajemuš papak ja albmug vuorrasak Jesus vuostai, vai si ožuše su hægatuttet.
Mark. 15, 1 j. n. v Luk. 22, 66; 23, 1 j. n. v. Joh. 18, 28 j. n. v.

2. Ja si čadne su ja dolvvu su dokko ja adde su ædnam-hærra, Pontius Pilatus gitti.

3. Go Judas, gutte su beti, dalle oini, atte son læi dubmijuvvum, de gattagođi son, ja son guddi daid golbma loge silbbaruđa bajemuš papaidi ja vuorrasidi fastain ruoktot ja celki:

4. Mon læm suddodam, go mon bettim vigetes varaid. Mutto si celkke: Mi guoska dast migjidi? Gæča don dasa!

5. Ja son balkesti silbbaruđaid tempel sisa, vulgi erit ja manai ja harcasti ječas.
2 Sam. 17, 23. Ap. dag. 1, 18. 19.

6. Mutto bajemuš papak valdde silbbaruđaid ja celkke: I læk lobalaš suppit daid tempel-bumba sisa; dastgo dak læk varraruđak.

7. Mutto si rađđadalle ja oste lairrelitte-dakke bældo dai oudast havddadam diti vierrasid dasa.

8. Damditi goččujuvvu dat bælddo varrabælddon gidda dam bæive ragjai.

9. De ollašuvvui dat, mi læ celkkujuvvum profet Jeremias bokte, gutte cælkka: Ja si valdde dam golbma loge silbbaruđa, dam meruštuvvum olbmu hadde, gæn si oste Israel manain,
Sak. 11, 13.

10. ja si adde daid lairrelitte-dakke bældo oudast, nuftgo Hærra munji gočoi.

11. Mutto Jesus čuožoi ædnamhærra oudast. Ja ædnamhærra jærai sust ja celki: Lækgo don Judalažai gonagas? Mutto Jesus celki sudnji: Don cælkak dam.
1 Tim. 6, 13.

12. Ja go son vaiddaluvvui bajemuš papain ja vuorrasin, de i son vastedam maidege.

13. De celki Pilatus sudnji: Ikgo don gula, man ollo si duođaštek du ala?

14. Ja i son vastedam sudnji vela ovtage sane ala, nuft atte ædnamhærra imaštalai saggarakkan.

15. Mutto basi aige lavi ædnamhærra luoittet olbmuidi ovta fanga luovos, gæn si dattu.
Mark. 15, 6 j. n. v. Luk. 23, 17 j. n. v. Joh. 18, 39. 40.

16. Mutto sist læi dalle muttom gulostuvvam fangga, gæn namma læi Barrabas.

17. Go si dal legje čoagganuššam, de celki Pilatus sigjidi: Goabba dattobetet di, atte mon galgam digjidi luovos luoittet? Barrabasa vai Jesusa, gutte goččujuvvu Kristusen?

18. Dastgo son diđi, atte si legje gađašvuođast addam su su gitti.

19. Mutto go son læi čokkamen duobmostuolost, de bijai su akka sudnji sane ja cælketi: Ale daga maidege dam vanhurskasi! Dastgo mon læm ollo gillam odna bæive niego siste su diti.

20. Mutto bajemuš papak ja vuorrasak sarnotegje olbmuid anotet Barrabasa, mutto hævatet Jesusa.
Ap. dag. 3, 14.

21. Mutto ædnamhærra vastedi ja celki sigjidi: Goabba dattobetet di, atte mon galgam digjidi luovos luoittet dam guoktasest? Mutto si celkke: Barrabas.

22. Pilatus celki sigjidi: Maid galgam mon dalle dakkat Jesusin,

gutte goččujuvvu Kristusen? Si celkke buokak sudnji: Adde su russinavllijuvvut!

23. Mutto ædnamhærra celki: Maid bahaid læ son dalle dakkam? Mutto si čurvvu vela æmbo ja celkke: Adde su russinavllijuvvut! Joh. 19, 1 j. n. v.

24. Mutto go Pilatus oini, atte i son vægjam maidege doaimatet, mutto atte šlabma šaddai stuorebun, de valdi son čace ja bassali gieđaides olbmui oainededin ja celki: Mon læm vigetæbme dam vanhurskas varaidi; geččet di dasa! 5 Mos. 21, 6. 7.

25. Ja obba almug vastedi ja celki: Bottusek su varak min bagjeli ja min manaidæmek bagjeli! Ap. dag. 5, 28.

26. De luiti son sigjidi Barrabasa luovos; mutto Jesusa addi son rissijuvvut ja addi su russinavllijuvvut.

27. De valdde ædnamhærra soatte-olbmak Jesusa lusasek duobmovissui ja čokkijegje su birra obba soattejoavko. Mark. 15, 16 j. n. v.

28. Ja si nuolategje su ja suppijegje purpurbiktasa su bagjeli.

29. Ja si bargedegje bastelis lanjain kruono ja bigje dam su oaivvai ja soabbe su olgiš gitti, ja si luoittadegje čibbidæsek ala su ouddi ja bilkkedegje su ja celkke: Burist dudnji, don Judalažai gonagas!

30. Ja si čolgge su ala ja valdde soabbe ja cabme daina su oaive. Es. 50, 6. Matt. 26, 67.

31. Ja go si legje bilkkedam su, de nulle si sust purpur-biktasa erit ja čaŋategje sudnji suječas biktasid ja dolvvu su erit russinavllijuvvut.

32. Mutto olgus manadedin gavdne si muttom Syrenalaš olbmu, gæn namma læi Simon; su naggijegje si guoddet su ruosa. Mark. 15, 21 j. n. v. Luk. 23, 26 j. n. v.

33. Ja go si botte muttom baikkai, mi goččujuvvui Golgatan, dat læ oaivvegallobaikke, Luk. 23, 33 j. n. v. Joh. 19, 17 j. n. v.

34. de adde si sudnji eddika jukkat, sapin sægotuvvum; ja go son muosati dam, de i son dattom jukkat.

35. Mutto go si legje su russinavllim, de juogadegje si su biktasid ja vuorbbadalle daid, vai dat ollašuvvuši, mi læ celkkujuvvum profetast: Si juogadegje mu biktasid gaskanæsek ja vuorbbadalle mu gavte. Salm. 22, 19.

36. Ja si čokkajegje dast ja gattijegje su.

37. Ja su oaive bajabællai bigje si vaiddalus-aše su ala, naft čallujuvvum: Dat læ Jesus, Judalažai gonagas.

38. De russinavllijegje si guokte rievvara oktan suina, nubbe su olgiš ja nubbe su gurot bællai. Es. 53, 12.

39. Mutto dak, gudek mæddel manne, bilkkedegje su ja šluvgge sin oividæsek ja celkke: Salm. 22, 8.

40. Don, gutte vuolas gaikok tempela ja bajasdagak dam golma bæivest, bæste ječaječad! Jos don læk Ibmel bardne, de nieja ruosa alde vuolas! 26, 61.

41. Mutto nuftgis maidai bilkkedegje bajemuš papak su oktanaga čal'oappavažai ja vuorrasiguim ja celkke:

42. Son læ bæstam ærrasid; ječas i son mate bæstet. Jos son læ Israel gonagas, de nigjus son dal ruosa alde vuolas, de aiggop mi sudnji oskot!

43. Son dorvasti Ibmel ala; bestus son dal su, jos son liko sudnji! Dastgo son læ cælkkam: Mon læm Ibmel bardne. Salm. 22, 9. Vis. 2, 18.

44. Mutto damanaga lakai

higjedeiga maidai rievvar-guovtos su, guđek læiga russinavllijuvvum oktan suina.

45. Mutto guđad dimo rajest šaddai sævdnjadvuotta obba ædnam mietta gidda ovcad dimo ragjai.

Mark. 15, 33 j. n. v. Luk. 23, 44.

46. Mutto ovcad dimost čuorvoi Jesus ala jienain ja celki: Eli! Eli! Lama sabaktani? Dat læ: Mu Ibmelam! Mu Ibmelam! Manne don læk muo guođđam?

Salm. 22, 2.

47. Mutto go muttomak sist, guđek dast čuǯǯu, gulle dam, de celkke si: Son ravkka Eliasa.

48. Ja dallanaga viekkali okta sist ja valdi spabba ja devdi dam eddikin ja coggali dam soabbegæččai ja addi sudnji jukkat.

Salm. 69, 22. Luk 23, 36. Joh. 19, 29. 30.

49. Mutto dak ærrasak celkke: Ale vuost! Geččop mi, jogo Elias boatta su bæstet.

50. Mutto Jesus čuorvoi fastain alla jienain ja addi vuoiŋas.

Luk. 23, 45 j. n. v.

51. Ja gæča, tempel ouddaloavda gaikkani guovddat bajemuš ravdast gidda vuolemuš ravddi, ja ænam doargesti, ja bavtek luoddanadde,

2 Mos. 26, 31 j. n. v. 2 Muit. 3, 14.

52. ja havdek rappasegje, ja ædnag jabmemi oađđam basi rubmašak bajasčuoǯǯelegje,

53. ja si vulgge havdi siste olgus su bajasčuoǯǯelæme maŋŋel ja botte dam basse gavpug sisa ja almostuvve ædnagidi.

54. Mutto go oaivve-olmai ja si, guđek legje suina ja faktijegje Jesusa, oidne dam ædnamdoargastusa ja mi dapatuvai, de balle si saggarakkan ja celkke: Duođai, dat læi Ibmel bardne!

55. Mutto damanaga baikest legje ædnag nissonak, guđek legje gukken dasa gæččamen, guđek legje čuvvom Jesusa Galileast ja balvvalam su,

Luk. 8, 2. 3. Mark. 15, 40 j. n. v. Luk. 23, 49 j. n. v.

56. gæi gaskast legje Maria Magdalena ja Maria, Jakob ja Joses ædne, ja Sebedeus barni ædne.

57. Mutto go æked læi šaddam, de bođi muttom rigges olmai Arimateast, gæn namma læi Josef, gutte maidai læi Jesus mattajægje.

Joh. 19, 38 j. n. v.

58. Son manai Pilatus lusa ja anoti Jesus rubmaš; de gočoi Pilatus addujuvvut rubmaš sudnji.

59. Ja Josef valdi rubmaš ja giesai dam buttes fina line sisa

60. ja bijai dam su ođđa havddasis, maid son læi čuopatam bavte sisa, ja fierati stuora gæđge havde uksaraige ouddi ja manai erit.

Es. 53, 9.

61. Mutto Maria Magdalena læi dast, ja dat nubbe Maria, ja soai čokkaiga havde buotta.

62. Mutto nubbe bæivve, mi læ bæivve rakadusa bæive maŋŋel, čoagganegje bajemuš papak ja Farisealaǯak Pilatus lusa

63. ja celkke: Hærra! Mi muittep, atte dat fillijægje celki, go son ain læi ællemen: Golma bæive gæčest bajasčuoǯǯelam mon.

16, 21.

64. Gočo damditi viššalvuođain gattijuvvut havde gidda goalmad bæive gæččai, amasek su mattajægjek boattet ikko ja suoladet su ja cælkket olbmuidi: Son læ jabmi lutte bajasčuoǯaldattum; ja dat maŋeb fillitus šadda bahabun go dat oudeb.

65. Mutto Pilatus celki sigjidi: Dast læk digjidi favtak; vulgget dokko, gattijeket viššalvuođain nuft buoremusat, go di diettebetet!

66. Mutto si manne dokko ja gattijegje viššalvuođain havde favtai bokte, maŋŋelgo si legje seillim gæđge.

Dan. 6, 18.

28. Kapittal.

Nissonak aiggoba vuoiddat Jesusa, gullaba engelin, atte son læ bajasčuoʒʒelam, oaidneba Jesusa, 1—10. Favtak muittalek, mi læ dapatuvvam, balkatuvvujek javotaga orrot, 11—15. Jesus almostuvvu mattajegjidasas Galileast, goččo sin gastašet ja oapatet, 16—20.

1. Mutto go sabbat læi vassam, go nubbe vakko vuostas bæivve čuvgodišgođi, de bođi Maria Magdalena ja dat nubbe Maria havde iskat.

Mark. 16, 1 j. n. v. Luk. 24, 1 j. n. v. Joh. 20, 1 j. n. v.

2. Ja gæča, stuora ædnamdoargastus šaddai; dastgo Hærra engel luoittadi almest vuolas, loaidasti havde lusa ja fierati gæđge uvsa oudast erit ja čokkani dam ala.

3. Mutto su habme læi nuftgo aldagas, ja su biktasak legje vielggadak nuftgo muotta.

Mark. 9, 3.

4. Mutto favtak doargestegje balo diti sust ja šadde, dego si lifče jabmam.

5. Mutto engel vastedi ja celki nissonguktui: Alle doai bala! Dastgo mon dieđam, atte doai occabætte Jesusa, dam russinavllijuvvuma.

6. I son læk dast; dastgo son læ bajasčuoʒʒelam, nuftgo son læ cælkkam. Boatte deiki, gæčče saje, gost Hærra oroi!

12, 40; 16, 21; 17, 23;

7. Ja vuolgge hoapost dokko ja cælkke su mattajegjidi, atte son læ jabmi lutte bajasčuoʒʒelam! Ja gæča, son manna din ouddal Galileai; dobbe galggabetet di su oaidnet. Gæča, mon læm dodnoidi dam cælkkam. 26, 32

8. Ja soai vulgiga hoapost havdest olgus baloin ja stuora iloin ja viekkaleiga muittalet su mattajegjidi dam.

9. Mutto go soai læiga mannamen su mattajegjidi dam muittalet, gæča, de bođi Jesus sodno oudald ja celki: Burist dodnoidi! Mutto soai loaidasteiga su lusa ja fatmasteiga su julgid ja rokkadalaiga su.

10. De celki Jesus sodnoidi: Alle bala! Manne dokko ja goččo mu vieljaidam mannat Galileai, ja dobbe oʒʒuk si muo oaidnet!

Joh. 21, 1. Ap. dag. 1, 3; 13, 31.

11. Mutto go soai læiga dokko mannamen, gæča, de botte muttomak favtain gavpug sisa ja muittalegje bajemuš papaidi buok dam, mi læi dapatuvvam.

12. Ja si čoagganegje vuorrasiguim ja rađđadalle, ja si adde soatte-olbmaidi ædnag silbbarudaid

13. ja celkke: Celkket: Su mattajægjek botte ikko ja suoladegje su, go mi læimek oađđemen!

14. Ja jos ædnamhærra oaʒʒo dam gullat, de aiggop mi su duttadet ja dakkat, atte di oaʒʒobetet gađakættai orrot.

15. Mutto si valdde daid silbbarudaid ja dakke, nuftgo si legje nevvujuvvum. Ja dat sakka viddani Judalaʒai gaski gidda odnaš bæive ragjai.

16. Mutto dak okta nubbe lokkai mattajægje manne Galileai, dam varrai, gosa Jesus læi goččom sin boattet. 26, 32.

17. Ja go si oidne su, de rokkadalle si su; mutto muttomak æppedegje.

18. Ja Jesus loaidasti ouddan, sarnoi sigjidi ja celki: Munji læ addujuvvum buok fabmo almest ja ædnam alde.

Salm. 8, 7. Matt. 11, 27. Luk. 10, 22. Joh. 3, 35; 17, 2. Ebr. 1, 2; 2, 8.

19. Vulgget damditi ja dakket buok olbmuid mattajægjen gastašedinædek sin Ače ja Barne ja Bassevuoiŋa nammi Joh. 15, 16.

Mark. 16, 15 j. n. v. Luk. 24, 47.

20. ja oapatedinædek sin doallat buok dam, maid mon læm digjidi goččom! Ja gæča, mon læm dinguim buok beivid gidda mailme loapa ragjai. Amen. 18, 20. Joh. 14, 18.

Basse Markus evangelium.

1. Kapittal.

Johannes sardned ja gastaš, 1—8. Jesus gastašuvvu, 9—11, gæččaluvvu, 12. 13, sardned, 14. 15, vallje njællje mattajægje, 16—20, oapat ja olgus agja bærgalagaid, 21—28, buored Pietara vuodnama ja æraid, 29—34; manna dokko rokkadallat ja sardned, 35—39, buored spittalaǯa, 40—45.

1. Jesus Kristus, Ibmel barne, evangelium alggo.

2. Nuftgo čallujuvvum læ profetain: Gæča, mon vuolgatam mu engelam du muođoi ouddi, gutte galgga rakadet dudnji du gæino;
Mal. 3, 1. Es. 40, 3. Matt. 11, 10.

3. dat læ su jiedna, gutte mæcest čuorvvo: Rakadeket Hærra gæino, dakket su balggaid njuolggaden! —
Matt. 3, 1 j. n. v. Luk. 1, 76; 3, 2 j. n. v.

4. nuft gastaši Johannes mæcest ja sardnedi jorggalæme gasta suddoi andagassi addujubmen.

5. Ja obba Judea ænam ja Jerusalem assek manne su lusa, ja buokak, guđek dovdastegje sin suddoidæsek, gastašuvvujegje sust Jordan dænost.

6. Mutto Johannes ani kamelguolgga-biktasid ja nakkeboakkan su alemides birra ja borai rasselokkoid ja mæce honnig.
3 Mos. 11, 22.

7. Ja son sardnedi ja celki: Mu maŋŋel boatta son, gutte læ gievrab go mon, gæn ouddi mon im læk dokkalaš gobmerdet nuollam diti su gamavuoddagid.

8. Mon læm galle gastašam din čacin, mutto son galgga gastašet din Bassevuoiŋain.
Ap. dag. 1, 5; 2, 4.

9. Ja dain sæmma beivin dapatuvai, atte Jesus bođi Nasaretast Galileast ja gastašuvvui Johannesast Jordan dænost.
Matt. 3, 13 j. n. v. Luk. 3, 21 j. n. v.

10. Ja dallanaga, go son goarŋasti čacest bajas, de oini son almid lækkasam ja Vuoiŋa duva hamest boattemen su bagjeli.
Joh. 1, 32, 33.

11. Ja almin bođi jiedna: Don læk mu bardne, dat æcalaš, gæsa mon anam buoremielalašvuođa.
Salm. 2, 7. Es. 42, 1. Matt. 17, 5. 2 Pet. 1, 17.

12. Ja dallanaga aji Vuoigŋa su olgus mæccai.
Matt. 4, 1 j. n v. Luk. 4, 1 j. n. v.

13. Ja son læi mæcest njællje loge bæive ja gæččaluvvui Satanest ja læi spiri lutte; ja engelak balvvalegje su.

14. Mutto maŋŋelgo Johannes læi giddagassi bigjujuvvum, de bođi Jesus Galileai ja sardnedi Ibmel rika evangeliuma
Matt. 4, 12 j. n. v. Luk. 4, 14 j. n. v. Joh. 4, 43.

15. ja celki: Aigge læ dievvam, ja Ibmel rika læ lakka; jorggaleket ječaidædek ja oskot evangeliumi!
Gal. 4, 4.

16. Mutto go son læi vagjolæmen Galilealaš javrregadde, de oini son Simona ja su vielja Andreasa suoppomen firmidæsga javrrai, dastgo soai læiga guollebivddek.
Matt. 4, 18 j. n. v.

17. Ja Jesus celki sodnoidi: Čuovvo muo, de dagam mon dodno olmušbivdden!
Jer. 16, 16. Esek. 47, 10. Luk. 5, 10.

18. Ja soai guđiga dallanaga firmidæsga ja čuovoiga su.

19. Ja go son manai dast vehaš oudebuǯaidi, de oini son maidai Jakoba, Sebedeus barne, ja su vielja Johannesa firmidæsga čivtašæmen skipa siste.

20. Ja son ravkai dallanaga sodno, ja sōai guđiga ačesga Sebedeusa skippi balkolaʒaiguim ja čuovoiga su maŋest. Luk. 5, 11.

21. Ja si manne Kapernaum sisa, ja dallanaga sabbaten manai son synagoga sisa ja oapatišgođi. Matt. 4, 13. 23. Luk. 4, 31 j. n. v.

22. Ja si ovdušegje hui sagga su oapo diti; dastgo son oapati sin nuftgo dat, gæst læi isedvuotta, ja i nuftgo čal'oappavaʒak. Matt. 7, 28. 29.

23. Ja sin synagoga siste læi muttom olmuš, gæst læi buttesmættom vuoigŋa, ja son čuorvoi allaget

24. ja celki: Vuoi! Mi mist læ duina dakkamuššan, Jesus Nasarealaš! Lækgo don boattam min hævatet? Mon dovdam du, gi don læk, dat Ibmel basse. Matt. 8, 29. Mark. 5, 7.

25. Ja Jesus šiggoi su ja celki: Javotuva, ja vuolge sust olgus!

26. Ja dat buttesmættom vuoigŋa gaikoi su ja čuorvoi alla jienain ja vulgi sust olgus.

27. Ja si buokak suorgganegje, nuft atte si jerre gutteg guiminæsek ja celkke: Mi dat læ? Mi ođđa oapoid dat læ? Dastgo son goččo maidai buttesmættom vuoiŋaid famoin, ja si jægadek su.

28. Mutto su namma bægotuvvui dallanaga mietta buok biras ædnami Galileast.

29. Ja si vulgge dallanaga synagogast olgus ja botte Simon ja Andreas vissui Jakobin ja Johan'nesain. Matt. 8, 14 j. n. v. Luk. 4, 38 j. n. v.

39. Mutto Simona vuone læi vællot orromen ja buoccamen čoaskemdavdast, ja dallanaga sardnu si sudnji su birra.

31. Ja son manai su lusa, valdi su gitti ja čuoʒaldatti su bajas, ja čoaskemdavdda guđi su dallanaga, ja son balvvali sin.

32. Mutto go æked læi šaddam, go bæivaš læi luoittadam, de bukte si buok buccid ja daid bostatuvvumid su lusa.

33. Ja obba gavpug læi čoagganam uvsa ouddi.

34. Ja son buoredi ædnagid, guđek legje buoccamen mangalagaš davdain, ja olgus aji ædnag bærgalagaid ige suovvam bærgalagaid sardnot, dastgo si dovdde su. Ap. dag. 16, 17. 18; 19, 15.

35. Ja arrad, go ain læi sevdnjis igja, likkai son bajas, manai olgus ja manai muttom avddem baikkai ja rokkadalai dobbe. Luk. 4, 42.

36. Ja Simon ja si, guđek legje su mielde, gaččalegje su maŋŋai.

37. Ja go si gavdne su, de celkke si sudnji: Buokak occek du.

38. Ja son celki sigjidi: Vulggop mi lagamuš ucca gavpugaʒaidi, vai mon oaʒom maidai dobbe sardnedet! Dastgo dam varas mon læm boattam. Es. 61, 1. Luk. 4, 18.

39. Ja son sardnedi sin synagogai siste obba Galileast ja olgus aji bærgalagaid.

40. Ja muttom spittalaš olmai bođi su lusa, rokkadalai su ja luoittadi čibbi ala su ouddi ja celki sudnji: Jos don datok, de væjak don muo buttestet. Matt. 8, 2 j. n. v. Luk. 5, 12 j. n. v.

41. Mutto Jesus njuorrani vaimostes ja geiggi gieđas, guoskati sudnji ja celki sudnji: Mon datom; šadda buttesen!

42. Ja go son dam celki, de vulgi spittalvuotta dallanaga sust erit, ja son buttestuvui.

43. Ja son gočoi su dallanaga olgus, gieldededin su garraset, Matt. 9, 30. Mark. 7, 36.

44. ja celki sudnji: Varot, amad don gæsage maidege dam birra cælkket; mutto vuolge, čajet ječad pappi ja oaffaruša buttastusad oudast dam, maid Moses

læ goččom, sigjidi duođaštus-
san! Luk. 17, 14. 3 Mos. 14, 2. j. n. v.
45. Mutto go dat spittaiaš ol-
mai bođi olguš, de riemai son ollo sardnot dam birra ja videdet saga dam dago birra, nuft atte Jesus i mattam šatan albmoset mannat guđege gavpug sisa; mutto son oroi olggobælde avddem baikin, ja buok guovloin botte si su lusa.

2. Kapittal.

Jesus buored daktesærgatagast buocce, 1—12, vallje Levi ja borra tuollari særvest, 13—17, sardno borakættaivuođai adnem birra, 18—22, bælošta mattajegjides, guđek gaske gordne-oivid sabbaten, 23—28.

1. Ja soames beivi gæčest de
manai son fastain Kapernaum sisa, ja de beggi, atte son læi sidastes. Matt. 9, 1 j. n. v.
2. Ja dallanaga čoagganegje
ædnagak, nuft atte sist i læm sagje, i vela uvsa oudastge; ja son sarnoi sigjidi sane.
3. Ja muttomak botte su lusa,
guđek bukte daktesærgatagast buocce, gutte guddujuvvui njællja-sest. Luk. 5, 17 j. n. v.
4. Ja go si æi bæssam boattet
su lakka olbmui diti, de rappe si dake dam viesost, gost son læi, ja go si legje dam gaikkom, de luitte si sænga vuolas, man siste dat daktesærgatagast buocce læi.
5. Mutto go Jesus oini sin
osko, de celki son dam daktesærgatagast buoccai: Barnačam! Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum.
6. Mutto dast legje soabmasak
čal'oappavaǯain, guđek legje dast čokkamen ja jurdašegje sin vaimoidæsek siste:
7. Manne sardno dat daggar
Ibmel-bilkkadusaid? Gi matta suddoid andagassi addet, ærrebgo okta, namalassi Ibmel?
Salm. 130, 4.
8. Ja Jesus dovdai dallanaga
vuoiŋastes, atte si jurdašegje nuft ješaldsesæsek, ja celki sigjidi: Manne jurdašepet di daggaraǯaid din vaimoidædek siste?
9. Goabba læ gæppasæbbo,
cælkket dam daktesærgatagast buoccai: Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum, daihe cælkket: Likka bajas ja valde du gavnidad ja vagjol?
10. Mutto vai di galggabetet
diettet, atte olbmu barnest læ fabmo suddoid andagassi addet ædnam alde, — de cælkka son daktesærgatagast buoccai: —
11. Mon cælkam dudnji: Likka
bajas, valde du gavnidad ja mana du vissusad!
12. Ja son likkai dallanaga
bajas ja valdi gavnides ja manai buokai čalmi oudast olgus, nuft atte si buokak suorgganegje ja ramedegje Ibmela ja celkke: Æp mi læk goassege oaidnam daggar dago. 1, 27.
13. Ja son manai fastain javrre-
gaddai, ja buok almug bođi su lusa, ja son oapati sin.
14. Ja go son læi mannamen
oudas guvllui, de oini son Levi, Alfeus barne, tuolloviesost čokkamen, ja son celki sudnji: Čuovo muo! Ja son čuoǯǯeli ja čuovoi su.
Matt. 9, 9 j. n. v. Luk. 5, 27 j. n. v.
15. Ja de dapatuvai, go son
læi bævdest čokkamen su vieso siste, de čokkanegje maidai ædnag tuollarak ja suddolaǯak bævddai Jesusin ja su mattajegjiguim; destgo si legje ædnagak, ja si čuvvu su.
16. Ja go čal'oappavaǯak ja
Farisealaǯak oidne su tuollari ja suddolaǯai særvest borramen, de celkke si su mattajegjidi: Mi dat læ, go son borra ja jukka tuollari ja suddolaǯai særvest?

17. Ja go Jesus dam gulai, de celki son sigjidi: Dærvas olbmuk æi darbaš dalkastægje, mutto dak, guđek læk buoccamen. Im mon læk boattam goččot vanhurskasid, mutto suddolaʒaid jorggalussi.
Luk. 19, 10. 1 Tim. 1, 15.

18. Ja Johannesa ja Fariseala-ʒai mattajægjek adne borakættai-vuođaid; ja si botte ja celkke sudnji: Manne adnek Johannesa ja Fariseala**ʒ**ai mattajægjek bora-kættaivuođaid, mutto du matta-jægjek æi ane borakættaivuođaid?
Matt. 9, 14 j. n. v. Luk. 5, 33 j. n. v.

19. Ja Jesus celki sigjidi: Mattekgo hægja-olbmuk adnet borakættaivuođaid dam boddo, go irgge læ sin lutte? Nuft gukka go irgge læ sin lutte, æi si mate adnet borakættaivuođaid.

20. Mutto dak bæivek bottek, go irgge šadda valddujuvvut sin lutte erit, ja de dain beivin šad-dek si adnet borakættaivuođaid.

21. Ja i oktage bija ođđa lađ-đeduogŋas boares biktasi, dainago dat ođđa duoŋas gaikko dalle dam boares biktasest juoida, ja raigge šadda bahabun.

22. Ja i oktage leikke varas vine boares nakkelaskoi sisa, dainago de ludde dat varas vidne nakkelaskoid, ja vidne hævvan, ja nakkelaskok billašuvvek; mutto varas vidne galgga leikkujuvvut ođđa nakkelaskoi sisa.

23. Ja de dapatuvai, atte son vagjoli sabbaten bældo čađa, ja su mattajægjek ribme vaʒededin gasket gordne-oivid.
Matt. 12, 1 j. n. v. Luk. 6, 1 j. n. v.
5 Mos. 23, 25.

24. Ja Fariseala**ʒ**ak celkke sud-nji: Gæča, manne dakkek si sab-baten dam, mi i læk lobalaš?
2 Mos. 20, 10.

25. Ja son celki sigjidi: Epetgo di læk goassege lokkam, maid David dagai, go son læi dar-bašest ja læi nælggomen, son ješ ja dak, guđek legje su mielde?

26. Moft son manai Ibmel vieso sisa, dallego Abjatar læi bajemuš pappan, ja borai geččujume laibid, maid i læk oktige lobalaš borrat, ærrebgo papaidi, ja addi maidai sigjidi, guđek legje su mielde?
1 Sam. 21, 6. 2 Mos. 29, 32. 33.
3 Mos. 24, 5—9.

27. Ja son celki sigjidi: Sabbat šaddai olbmu diti, ige olmuš sab-bat diti.
5 Mos. 5, 14.

28. De læ olbmu bardne hærra maidai sabbat bagjel.

3. Kapittal.

Jesus buored astam gieđa, 1—6, olgus agja bærgalagaid, 7—12, vallje dam guokte nubbe lokkasa, 13—19, bilkke-duvvu čal'oappavaʒain, 20—30, goččo mattajegjides lagamuš fuolkkenes, 31—35.

1. Ja son manai fastain syna-goga sisa, ja dobbe læi muttom olmuš, gæst læi astam gietta.
Matt. 12, 9 j. n. v. Luk. 6, 6 j. n. v.

2. Ja si faktijegje su, jos son buoredæʒʒa su sabbaten, vai si oʒuše su vaiddet.
Luk. 14, 1.

3. Ja son celki dam olbmui, gæst læi astam gietta: Likka bajas ja loaidast ouddan!

4. Ja son celki sigjidi: Lægo lobalaš sabbaten burid dakkat daihe bahaid dakkat, hæga bæstet daihe goddet? Mutto si orru javotaga.

5. Ja son gæčai birra sin ala morin, moraštedin sin vaimoi buošševuođa diti, ja celki dam olbmui: Geigge gieđad! Ja son geiggi dam, ja su gietta šaddai fastain dærvasen nuftgo nubbege.
1 Gon. 13, 6.

6. Ja Fariseala**ʒ**ak manne ol-gus ja rađđadalle dallanaga He-rodianalaʒaiguim su vuostai, moft si mataše su hævatet.
Matt. 22, 16.

7. Ja Jesus gaidai su matta-jegjidesguim javre guvllui, ja

stuora ædnagvuotta Galileast ja Judeast čuvvu su Joh. 6, 1.

8. ja Jerusalemest ja Idumeast ja dom bælde Jordan; ja si, guđek assek Tyrus ja Sidon birrasin, stuora ædnagvuotta, guđek gulle, man stuora dagoid son dagai, botte su lusa.

9. Ja son celki su mattajegjidasas, atte ucca skipaš galgaši læt sudnji garvesen olbmui ædnagvuođa diti, amasek si bakkit su.

10. Dastgo son buoredi ædnagid, nuft atte dak buokak, gæin legje vigek, garrijegje su ala, vai si oʒuše sudnji guoskatet.

11. Ja go buttesmættom vuoiŋak oidne su, de luoittadegje si su ouddi ædnami ja čurvvu ja celkke: Don læk Ibmel bardne.

12. Jo son gildi sin garraset almostattemest, gi son læi.

13. Ja son goarŋoi vare ala ja ravkai lusas, gæid son ješ datoi, ja si botte su lusa.

14. Ja son asati guokte nubbe lokkasa orrotječas lutte, vai son oʒuši vuolgatet sin sardnedet,
Matt. 10, 1 j. n. v. Luk. 6, 13 j. n. v. 9, 1.

15. ja vai si anaše famo buoredet buocalvasaid ja olgus agjet bærgalagaid,

16. ja son bijai Simoni liggenamman Petrus, Joh. 1, 43

17. ja Jakob, Sebedeus barne, ja Johannes, Jakob vielja, ja son bijai sodnoidi ligge-namman Boanerges, dat læ: bajan-barnek,

18. ja Andreas ja Filip ja Bartolomeus ja Matteus ja Tomas ja Jakob, Alfeus barne, ja Taddeus ja Simon Kananites

19. ja Judas Iskariot, gutte maidai su beti. Matt. 26, 14.

20. Ja si botte vissui, ja olbmuk botte fastain čoakkai, nuft atte æi si oʒʒom vela borramdilege. 6, 31.

21. Ja go si, guđek legje su birra, gulle dam, de manne si olgus sin caggadet; dastgo si celkke: Si æi læk bagadusast doallamest.

22. Ja dak čal'oappavaʒak, guđek legje boattam Jerusalemest vuolas, celkke: Sust læ Beelsebul, ja bærgalagai oaivamuʒa bokte agja son bærgalagaid olgus.
Matt. 9, 34; 12, 24 j. n. v.

23. Ja son gočoi sin ouddasis ja celki sigjidi værddadusai bokte: Moft matta Satan olgus agjet Satana?

24. Ja jos rika šadda soappamættosen ješječaines, de dat rika i mate bissot. Luk. 11, 17 j. n v.

25. Ja jos viesso šadda soappamættosen ješječaines, de dat viesso i mate bissot.

26. Ja jos Satan læ čuoʒʒelam ješječas vuostai ja šaddam soappamættosen, de i son mate bissot, mutto son læ duššamen.

27. I oktage mate gievras olbma vieso sisa mannat ja rievedet su bierggasid, muđoigo son vuost čadna dam gievras olbma, ja de æska oaʒʒo son stajedet su vieso. Kol. 2, 15

28. Duođai cælkam mon digjidi: Buok suddok andagassi addujuvvujek olbmui manaidi, vela bilkkadusakge, man stuora bilkkadusaid si vela sarnuček.
Luk. 12, 10. 1 Joh. 5, 16.

29. Mutto gutte sardno bilkkadusa Bassevuoiŋa vuostai, son i oaʒo agalaʒatge maidege andagassi addujumid, mutto læ ašalaš agalaš dubmui.

30. Dastgo si celkke: Sust læ buttesmættom vuoigŋa.

31. De botte su vieljak ja ædne, ja si legje čuoʒʒomen olggon, bigje sudnji sane ja ravkategje su.
Matt. 12, 46 j. n. v. Luk. 8, 19 j. n. v.

32. Ja olbmuk legje čokkamen su birra; mutto si celkke sudnji: Gæča, du ædne ja du vieljak olggon jæratek du.

33. Ja son vastedi sigjidi ja celki: Gi læ mu ædne daihe mu vieljak?

34. Ja son gæčai birra buok sin ala, guđek legje su birra čokkamen, ja celki: Gæča, mu ædnam ja mu vieljaidam!
Ebr. 2, 11.

35. Dastgo gutte dakka Ibmel dato, dat læ mu viellja ja mu oabba ja ædne.

4. Kapittal.

Jesus sardno gilvve olbma birra, 1—20, čuovggas birra, 21—23, sane rievtoi gullam birra, 24—25, gilvvag birra, 26—29, senebgordnečalme birra, 30—34, jaskodatta biega, 35—41

1. Ja son riemai fastain javrregaddest oapatet, ja ollo olbmuk čoagganegje su lusa, nuft atte son fertti mannat skipa sisa ja čokkat dam siste javre alde; ja buok olbmuk legje ædnamest javrregaddest. Matt. 13, 1 j. n. v.

2. Ja son oapati sin ollo værddadusai bokte ja celki sigjidi oapatedines:

3. Gullet! Gæča, gilvve olmai manai olgus gilvvet.
Luk. 8, 5 j. n. v.

4. Ja de dapatuvai, go son læi gilvvemen, atte muttom gilvvagak gačče balgga gurri, ja alme loddek botte ja borre daid.

5. Mutto muttomak gačče gæđgas baikkai, gost i læm ollo ænam, ja dak šadde farga bajas, dainago dast i læm assas ænam.

6. Mutto go bæivaš bagjani, de dak bolddujuvvujegje, ja dainago dain i læm ruotas, de dak goldne.

7. Ja muttomak gačče bastelis lanjai gaski, ja bastelis lanjak bajasšadde ja lappastutte daid, ja dak æi šaddadam šaddoid.

8. Ja muttomak gačče buore ædnami ja šaddadegje šaddoid, mak bajasšadde ja šadde stuoresen, ja muttomak šaddadegje golbma loge-gærddasaš ja muttomak gutta loge-gærddasaš, ja muttomak čuođe-gærddasaš šaddoid.

9. Ja son celki sigjidi: Gæst bæljek læk maiguim gullat, son gullus!

10. Mutto go son læi okto, de jerre si, guđek legje su birra, oktanaga daina guokte nubbe lokkasin, sust dam værddadusa birra.

11. Ja son celki sigjidi: Digjidi læ addujuvvum Ibmel rika čiegosvuođa diettet; mutto sigjidi, guđek læk olgobælde, celkkujuvvu dat buokrakkan værddadusai bokte,

12. vai oainededin si oidnek ja æi dieđe ja guladedin gullek ja æi arvved, amasek si ječaidæsek jorggalet, ja amasek suddok sigjidi andagassi addujuvvut.
Es. 6, 9 j. n. v. 2 Tes. 2, 11.

13. Ja son celki sigjidi: Go di epet arvved dam værddadusa, moft aiggobetet di dalle arvvedet buok værddadusaid?

14. Son, gutte gilvva, gilvva sane.

15. Mutto dak balgga guorast læk si, gosa sadne gilvvujuvvu, ja go si læk dam gullam, de boatta dallanaga Satan ja valdda sane erit, mi læi gilvvujuvvum sin vaimoidi.

16. Ja sæmma lakai dak, guđek læk gilvvujuvvum gæđgas baikkai, læk si, guđek, go si læk gullam sane, vuostaivalddek dam dallanaga iloin,

17. ja sin siste i læk ruotas, mutto si bissuk muttom aiggai; go dasto atestus daihe doarradallujubme boatta sane diti, de dallanaga si værranek.

18. Ja dak, guđek læk gilvvujuvvum bastelis lanjai gaski, læk si, guđek sane gullek,

19. ja dam mailme morrašak ja

riggesvuođa fillitus ja anestumek
æra omi maŋŋai bottek sisa ja
lappastuttek sane, ja dat orro
alma šaddotaga. Matt. 19, 22.
20. Ja dak, guđek læk gilvvu-
juvvum buore ædnami, læk si,
guđek gullek sane ja vuostaivald-
dek dam ja šaddadek šaddoid,
muttomak golbma loge-gærddasaš,
ja muttomak gutta loge-gærddasaš,
ja muttomak čuođe-gærddasaš
šaddoid.
21. Ja son celki sigjidi: Buktu-
juvvugo čuovgas sisa, vai dat
bigjujuvvu litte daihe bænka
vuollai? Igo, vai dat bigjujuvvu
gintal-juolggai?
Matt. 5, 15. Luk. 8, 16 j. n. v. 11, 33.
22. Dastgo i mikkege læk čik-
kujuvvum, mi i šadda almostuv-
vut, ige mikkege læk dapatuvvam
orrom diti čikkusist, mutto vai dat
boatta čuovggas ouddi.
Matt. 10, 26. Luk. 12, 2.
23. Jos gæstegje læk bæljek
maiguim gullat, son gullus!
24. Ja son celki sigjidi: Vutti-
valddet, maid di gullabetet! Maina
mittoin di mittedepet, galgga di-
gjidigis mitteduvvut, ja digjidi,
guđek gullabetet, galgga vela
æmbo addujuvvut.
Matt. 7, 2. Luk. 6, 38. Rom. 2, 1.
25. Dastgo gæst læ, sudnji
galgga addujuvvut, ja gæst i læk,
sust galgga valddujuvvut vela
datge erit, mi sust læ. Matt. 13, 12.
26. Ja son celki: Ibmel rika
læ nuftgo olmuš, gutte bigja
gilvvagid ædnami,
27. ja son oađđa ja likka
bajas ija bæive, ja gilvvagak
šaddek ja allanek, ige son ješ
dieđe dam.
28. Dastgo ænam šaddad šad-
doid ješaldes, vuost rasid, dasto
gordne-oivid, dastmaŋŋel dievas
gornid gordne-oividi.
29. Mutto go šaddok šaddek
ollesen, de bigja son dallanaga
dokko liššа, dainago lagjim-aigge
læ joavddam.
30. Ja son celki: Manen galg-
gap mi værddedet Ibmel rika,
daihe maggar værddadusain galg-
gap mi dam værddedet?
31. Dat læ nuftgo senebgordne-
čalbme, mi, go dat gilvvujuvvu
ædnami, læ ucceb go buok æra
gilvvagak ædnam alde.
Matt. 13, 31. 32. Luk. 13, 19.
32. Ja go dat læ gilvvujuv-
vum, de šadda dat bajas ja šadda
stuorebun go buok biebmo-urtta-
sak ja oaʒʒo stuora ovsid, nuft
atte alme loddek oʒʒuk dakkat
besid dam suoivvan vuollai.
33. Ja son sarnoi sigjidi sane
ædnag daggar værddadusai bokte,
deđemielde go si matte dam arv-
vedet. Matt. 13, 34.
34. Mutto alma værddadusai-
taga i son sardnom sigjidi; mutto
sierranessi čilggi son daid buok-
rakkan su mattajegjidasas.
35. Ja dam sæmma bæive, go
æked læi šaddam, de celki son
sigjidi: Vulggop mi rasta dom
bællai!
36. Ja si luitte olbmuid vuolg-
get ja valdde su mieldesek,
nuftgo son læi, skipa sisa; mutto
æra skipak legje maidai su farost.
Matt. 8, 23 j. n. v. Luk. 8, 22 j. n. v.
37. Ja de bođi garra jorrebiegga,
mutto barok leikku skipa sisa, nuft
atte dat juo devddugođi.
38. Ja son læi skipa maŋŋa-
gæččen ja læi oađđemen guodda
alde, ja si bokte su bajas ja
celkke sudnji: Oapatægje! Ikgo
don fuola dast, go mi hævvanep?
39. Ja son likkai bajas ja
šiggoi biega ja celki javrrai:
Javotuva! Oro jaska! Ja biegga
jaskodi, ja de šaddai aibas
goalkke.
Job 26, 12. Salm. 107, 29.
40. Ja son celki sigjidi: Manne
lepet di nuft argek? Manditi dist
i læk osko.
11, 22.
41. Ja si balle saggarakkan
ja celkke gutteg guoibmasæsek:

Gi læ dadde dat, go sikke biegga ja javrre læk sudnji gulolaʒak?

5. Kapittal.

Jesus olgus agja bærgalagaid ja suovva sin mannat spini sisa, 1—20, buored varradavdag nissona ja bajasbokta Jairusa nieida, 21—43.

1. Ja si botte dom bællai javre Gadarenalaʒai ædnami.
Matt. 8, 28 j. n. v. Luk. 8, 26 j. n. v.

2. Ja go son loaidasti skipast gaddai, de bođi dallanaga muttom olmuš su oudald, gutte bođi havdin olgus, ja gæst læi buttesmættom vuoigŋa.

3. Su orromsagje læi havdi siste, ja i oktage mattam su čadnat, i vela lakkiguimge.

4. Dastgo son læi ďavja læmaš čadnujuvvum ruvdiguim ja lakkiguim ja læi gaikkom lakkid aldes erit ja cuvkkim ruvdid, ja i oktage mattam su logjudet.

5. Ja son oroi alelassi ija bæive vari alde ja havdi siste, huiki ja çabmi ješječas geđgiguim.

6. Mutto go son oini Jesusa gukken, de viegai son dokko ja luoittadi ædnami su ouddi. 3, 11.

7. Ja son čuorvoi alla jienain ja celki: Mi must læ duina dakkamuššan, Jesus, dam alemus Ibmel bardne? Mon vuornotam du Ibmel bokte, amad don mu givsedet. 1, 24.

8. Dastgo son celki sudnji: Vuolge olgus, don buttesmættom vuoigŋa, dam olbmust!

9. Ja son jærai sust: Mi du namma læ? Ja son vastedi ja celki: Legion læ mu namma; dastgo mi læp ædnagak.
Matt. 26, 53.

10. Ja son rokkadalai su sagga, amas son agjet sin olgus ædnamest erit.

11. Mutto de læi damanaga baikest vare guorast stuora spidneællo, mi læi guottomen.

12. Ja buok dak bærgalagak rokkadalle sust ja celkke: Vuolgat min spini sisa, vai mi oaʒʒop mannat dai sisa!

13. Ja Jesus mieđeti sigjidi dam dallanaga. Ja dak buttesmættom vuoiŋak vulgge olgus ja manne spini sisa, ja ællo ruotai hoapost miellest vuolas javrrai; mutto dak legje lakka guokte duhat, ja dak havkke javrrai.

14. Mutto spidnegæčček bataregje ja dieđetegje dam gavpugi ja ædnami. Ja si vulgge gæččat, mi dat læi, mi læi dapatuvvam.

15. Ja si botte Jesus lusa ja oidne su, gutte læi læmaš bostatuvvum, čokkamen garvotuvvum ja olles mielai alde, namalassi su, gæst læi læmaš dat legion; ja si suorgganegje. 9. v.

16. Mutto si, guđek legje dam oaidnam, muittalegje sigjidi, moft dam bostatuvvum olbmai læi gævvam, ja spini birra.

17. Ja si rokkadallagotte su, vai son vuolgaši sin guovloin erit.
Ap. dag. 16, 39.

18. Ja go son loaidasti skipa sisa, de rokkadalai son, gutte læi læmaš bostatuvvum, sust, vai son oʒuši orrot su lutte.

19. Mutto Jesus i mieđetam sudnji dam, mutto celki sudnji: Vuolge vissusad olbmuidad lusa, ja muittal sigjidi, maggar stuora dagoid Hærra læ dudnji dakkam, ja moft son læ armetam du baggeli.

20. Ja son vulgi ja čuorvvogođi Dekapolisest, maggar stuora dagoid Jesus læi sudnji dakkam; ja si ovdušegje buokak.

21. Ja go Jesus læi fastain mannam skipa mielde rasta dom bællai, de čoagganegje ollo olbmuk su lusa; ja son læi javrregaddest.

22. Ja gæča, de bođi muttom synagoga oudastčuoȝȝoin, gæn namma læi Jairus, ja go son oini su, de luoittadi son su julgi ouddi ædnami.

Matt. 9, 18 j. n. v. Luk. 8, 41 j. n. v.

23. Ja son rokkadalai su sagga ja celki: Mu ucca nieidaš læ maŋemuš hægastes; vuoi, vare don boađašik ja bijašik gieđaidad su ala, vai son bestujuvvuši, de son galle ælla!

24. Ja son vulgi su mielde; ja ollo olbmuk čuvvu su, ja si bakkijegje su.

25. Ja de læi muttom nisson, gutte læi guokte nubbe lokkai jage buoccam varradavdast.

3 Mos. 15, 19. 25.

26. Ja son læi giksašuvvum sagga ædnag dalkastegjin ja læi golatam buok, mi sust læi, ige læm væketuvvum, mutto læi vela hegjonam.

27. Go son gulai Jesus birra, de bođi son olbmui gaskal su sælge duokkai ja guoskati su biktasi.

Matt. 14, 36. Luk. 6, 19.

28. Dastgo son celki: Jos mon bæsam guoskatet duššе su biktasidige, de mon bestujuvvum.

29. Ja dallanaga goikidi su varra-aja, ja son dovdai rubmašestes, atte son læi dærvasmattujuvvum givsestes.

30. Ja Jesus dovdai dallanaga ješaldes dam famo, mi sust vulgi, ja jorgeti birras olbmui gaskast ja celki: Gi guoskati mu biktasidi?

31. Ja su mattajægjek celkke sudnji: Don oainak, atte olbmuk du bakkijek, ja don cælkak: Gi munji guoskati?

32. Ja son gæčai birras oaidnem diti su, gutte dam læi dakkam.

33. Mutto nisson balai ja doargesti, go son diđi, mi sudnji læi dapatuvvam, ja son bođi ja luoittadi ædnami su ouddi ja sarnoi sudnji buok duottavuođa.

34. Mutto son celki sudnji: Nieidačam! Du osko læ du bæstam; vuolge rafhai, ja læge dærvasmattujuvvum du givsestad!

35. Go son læi ain sardnomen, de botte muttomak synagoga oudastčuoȝȝo dalost ja celkke: Du nieidda læ jabmam; manne vaivvedak don šatan oapatægje?

36. Mutto Jesus gulai dallanaga dam, mi celkkujuvvui, ja son celki synagoga oudastčuȝȝui: Ale bala, duššefal osko!

37. Ja i son suovvam ovtage ječas mielde čuovvot, ærrebgo Pietara, Jakoba ja Johannesa, Jakoba vielja.

38. Ja son bođi synagoga oudastčuoȝȝo vissui ja oini šlama ja sin, guđek legje sagga čierromen ja luogjomen.

39. Ja son manai sisa ja celki sigjidi: Manne šlabmabetet di ja čierrobetet? I manna læk jabmam, mutto son oađđa.

Joh. 11, 11.

40. Ja si boagostegje su; mutto son aji sin buokaid olgus ja valdi mana ače ja ædne mieldes ja sin, guđek legje su mielde, ja manai sisa, gost manna læi vællot orromen.

41. Ja son valdi mana gitti ja celki dasa: Talita, kumi! mi læ jorggaluvvum: Nieidda, mon cælkam dudnji, likka bajas!

Luk. 7, 14.

42. Ja nieidda likkai dallanaga bajas ja vaȝašišgođi; dastgo son læi guokte nubbe lokkai jage boares. Ja si suorgganegje saggarakkan.

43. Ja son gildi sin sagga, amas oktage oaȝȝot dam diettet, ja son gočoi sin addet sudnji borrat.

6. Kapittal.

Jesus bagjelgeččujuvvu Nasaretast, 1—6, vuolgat dam guokte nubbe lokkasa

sardnedet, 7—13. Herodes doaivvo Jesusa Johannessan, gæn čæbet son læi čuopatam, 14—29. Jesus oapat ja borat 5000 olbma, 30—44, rokkadalla, vazza abe alde, buored ædnagid, 45—56.

1. Ja son vulgi dast erit ja bodi su vanhemides gavpugi, ja su mattajægjek čuvvu su.
Matt. 13, 54 j. n. v. Luk. 4, 16 j. n. v.

2. Ja go sabbat bodi, de riemai son synagoga siste oapatet, ja ædnagak, gudek dam gulle, ovdušegje sagga ja celkke: Gost oažžo dat daggarvuodaid, ja mi visesvuodaid dat læ, mi sudnji læ addujuvvum, go maidai daggar vægalaš dagok dakkujuvvujek su giedai bokte?

3. Igo dat læk dimbarolmai, Maria bardne ja Jakob ja Joses ja Judas ja Simon viellja, ja æigo su oabak læk dabe min lutte? Ja si værranegje sust.
Joh. 6, 42.

4. Mutto Jesus celki sigjidi: Profet i læk bagjelgeččujuvvum ærrebgo su vanhemides ædnamest ja su sogalažaides gaskast ja su dalostes.
Joh. 4, 44.

5. Ja i son mattam dobbe maidege vægalaš dagoid dakkat, ærrebgo son bijai giedaides soames bucci ala ja buoredi sin.

6. Ja son ovduši sin æppeosko diti. Ja son važi sidai mielde ja oapati.
Matt. 9, 35. Luk. 13, 22.

7. Ja son ravkai dam guokte nubbe lokkasa lusas ja vuolgatišgodi sin, guoktasi guoktasi, ja addi sigjidi famo buttesmættom vuoiŋai bagjel.
3, 13 j. n. v. Matt. 10, 1 j. n. v. Luk. 10, 1 j. n. v.

8. Ja son gildi sin, atte æi si galggam maidege valddet mieldesek matkai, ærrebgo dušše soabbe, æi lavka, æi laibe, æige rudaid boakkanidesek siste,

9. mutto læt gabmagi alde æige čagŋat guokte biktas bagjelasasek.

10. Ja son celki sigjidi: Gost di mannabetet vieso sisa, de orrot dast, dassači go di vuolggebetet dam baikest erit!

11. Ja jos muttomak æi vuostaivalde din æige gulddal din, de vulgget dast erit ja savdnjeleket muolda erit, mi læ din julgi vuolde, sigjidi duodaštussan! Duodai cælkam mon digjidi: Sodomai ja Gomorrai galgga gæppadæbbut gævvat duobmobæive go dam gavpugi.
Ap. dag. 13, 51; 18, 6.

12. Ja si vulgge ja sardnedegje buoreb guvllui jorggalæme.

13. Ja si agje ædnag bærgalagaid olgus ja vuoidadegje ædnag buccid oljoin ja buoredegje sin.
Jak. 5, 14.

14. Ja gonagas Herodes gulai dam, dastgo Jesus namma læi gulostuvvam; ja son celki: Johannes gastašægje læ jabmi lutte bajasčuožaldattum, ja damditi ittek dak vægalaš dagok su siste.
Matt. 14, 1 j. n. v. Luk. 9, 7 j. n. v.

15. Ærrasak celkke: Son læ Elias; mutto ærrasak celkke: Son læ profeta daihe nuftgo muttom profetain.
Matt. 16, 14.

16. Mutto go Herodes dam gulai, de celki son: Dat Johannes, gæn čæbet mon læm čuopatam, son dat læ; son læ jabmi lutte bajasčuožaldattum.

17. Dastgo Herodes læi vuolgatam muttomid ja doppim Johannesa ja čadnam su giddagassi Herodiasa, su vieljas Filip aka, diti; dastgo son læi valddam su naittusi.
Luk. 3, 19. 20.

18 Dastgo Johannes celki Herodesi: I dudnji læk lobalaš adnet du vieljad aka.
3 Mos. 18, 16; 20, 21.

19. Mutto Herodias bargai su hæga maŋŋai ja goddestuvai su ja i ožžom.

20. Dastgo Herodes balai Johannesast, dainago son didi, atte son læi vanhurskes ja basse olmai,

ja son varjali su ja dagai ollo dam mielde, maid son sust gulai, ja gulddali su mielastes.

21. Ja go vuogas bæivve bođi, go Herodes su riegadam-bæives dagai hæjaid stuora hærraidasas ja alemus oaivve-olbmaidi ja Galilea oaivamuǯaidi,

22. ja Herodiasa nieidda bođi sisa ja danssi, ja Herodes ja si, guđek legje suina bævdest čokkamen, likojegje sudnji, de celki gonagas niddi: Ano must, maid datok, de addam mon dudnji dam! Est. 5, 6.

23. Ja son vuornoi sudnji: Maid don anok, dam addam mon dudnji, gidda bæle ragjai mu rikastam.

24. Mutto son manai olgus ja celki su ædnasis: Maid galgam mon adnot? Mutto son celki: Johannes gastašægje oaive.

25. Ja son manai dallanaga hoapost sisa gonagasa lusa, anoi ja celki: Mon siđam, atte don galgak dallanaga addet munji gare siste Johannes gastašægje oaive.

26. Ja gonagas šaddai sagga morraši, mutto vuordnasides diti ja sin diti, guđek legje suina bævdest čokkamen, i son dattom sust biettalet.

27. Ja gonagas bijai dallanaga favtain muttoma dokko ja gočoi vieǯǯat su oaive.

28. Dat manai aito dokko ja čuopai su čæbeta giddagasa siste, ja son guddi su oaive ouddan gare siste ja addi niddi dam, ja nieidda addi su ædnasis dam.

29. Ja go su mattajægjek gulle dam, de botte si ja valdde su rubmaš ja bigje dam havddai.

30. Ja apostalak čoagganegje Jesus lusa ja muittalegje sudnji buok, sikke maid si legje dakkam, ja maid si legje oapatam.

31. Ja son celki sigjidi: Bottet dal di mu mielde sierranessi avddem baikkai ja vuoiŋasteket uccanaš! Dastgo si legje ædnagak, guđek botte ja vulgge, ja i sist læm vela borrâmdillege.

32. Ja si vulgge skipa mielde avddem baikkai sierranessi.
Matt. 14, 13 j. n. v. Luk. 9, 10 j. n. v. Joh. 6, 1 j. n. v.

33. Ja olbmuk oidne sin vuolggemen erit, ja ædnagak dovdde su; ja si viekkalegje dokko juolgalassi buok gavpugin ja jovdde ouddalgo si ja čoagganegje su lusa.

34. Ja go Jesus manai skipast gaddai, de oini son ollo olbmuid, ja son arkalmasti njuorraset sin bagjeli, dastgo si legje nuftgo savcak, main i læk gæčče; ja son riemai oapatet sigjidi ollo.
Matt. 9, 36. Jer. 23, 1. Esek. 34, 12.

35. Ja go bæivve læi juo rak nokkam, de botte su mattajægjek su lusa ja celkke: Dat baikke læ avddem, ja bæivve læ juo rak nokkam.

36. Luoite sin vuolgget, vai si bessek mannat daidi biras daloidi ja sidaidi ja oastet ječa aldsesæsek laibe; dastgo sist i læk mikkege borramuššan!

37. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Addet di sigjidi borrat! Ja si celkke sudnji: Galggapgo mi vuolgget ja oastet laibe guokte čuođe ruđa oudast ja addet sigjidi borrat?

38. Mutto son celki sigjidi: Galle laibe dist læk? Mannet ja geččet! Ja go si legje gæččam, de celkke si: Vitta, ja guokte guole.

39. Ja son gočoi sin čokkanattet sin buokaid doakkalagai ruonas rasi ala.

40. Ja si čokkanadde ædnami, doki doki, muttom dokidi čuođe, ja muttom dokidi vitta loge.

41. Ja son valdi dam vitta laibe ja dam guokte guole, gæčai bajas albmai ja buristsivdnedi

daid, ja son doagjali laibid ja addi mattajegjidasas daid, vai si bijaše daid olbmui ouddi; ja dam guokte guole juogađi son sigjidi buokaidi.

42. Ja si borre buokak ja gallanadde.

43. Ja si čokkijegje guokte nubbe lokkai væddelitte dievva bacatasain, maidai gulin.

44. Ja dak, guđek borre laibid, legje lakka vitta duhat olbma.

45. Ja dallanaga naggi son su mattajegjides skipa sisa mannat ja vuolgget ouddalist rasta dom bællai Betsaidai, dassači go son oažoi luoittet olbmuid vuolgget.
Matt. 14, 22 j. n. v. Joh. 6, 16 j. n. v.

46. Ja go son læi valddam sist æro, de manai son vare ala rokkadallat.

47. Ja go æked læi šaddam, de læi skippa gasko javre, ja son okto gaddest.

48. Ja son oini, atte si gillajegje hæđe sugadedinæsek, dastgo sigjidi læi vuostebiegga; ja njæljad igjagoccem-vuorost bođi son sin lusa, vagjoledin javre alde, ja son læi sin mæddel mannamen.

49. Mutto go si oidne su vagjolæmen javre alde, de doivvu si, atte dat læi gobme, ja si čuorvvogotte.

50. Dastgo si oidne su buokak ja suorgganegje. Ja son sarnoi dallanaga singuim ja celki sigjidi: Leket roakkadak, mon dat læm; allet bala!

51. Ja son loaidasti skipa sisa sin lusa, ja biegga ložži; ja si hirmastuvve oalle sagga ja ovdušegje. 4, 39.

52. Dastgo æi si læm jierbmam dast, mi laibiguim læi dakkujuvvum; dastgo sin vaibmo læi buoššoduvvum.

53. Ja go si legje mannam rasta, de botte si Gennesaret ædnami ja laddijegje gaddai.

54. Ja go si loaidastegje skipast gaddai, de dovdde olbmuk su dallanaga,

55. ja si vikke mietta obba dam biras guovlo ja fievrredišgotte buccidæsek birra oađđadagai alde dokko, gost si gulle, atte son læi.

56. Ja gosa son manai sidai daihe gavpugi daihe daloi sisa, de bigje si buccidæsek šiljoidi ja rokkadalle sust, vai dak ožuše guoskatet juobe dušše su bivtashelmidige; ja buokak si, guđek sudnji guoskategje, buoreduvvujegje. 5, 27. 28.

7. Kapittal.

Jesus sardno dam birra, mi dat læ, mi dakka olbmu buttesmættom, ja laitta Farisealažai guoktelašvuođa, 1—23, gulla ja væket Kananealaš nisson, 24—30; buored gielatæme, 31—37.

1. Ja Farisealažak ja muttomak čal'oappavažain, guđek legje boattam Jerusalemest, čoagganegje su lusa.
Matt. 15, 1 j. n. v. Luk. 11, 37 j. n v.

2. Ja go si oidne muttomid su mattajegjin borramen laibe sieivva, dat læ, basakættes gieđaiguim, de laitte si dam.

3. Dastgo Farisealažak ja buok Judalažak æi bora, muđoigo si fuolalažat bassek gieđaidæsek, dainago si dollek boarrasi asatusa,

4. ja go si šiljost bottek, de æi si bora, muđoigo si ječaidæsek bassalek; ja ædnag æra vierok læk, maid si læk vierron valddam doallat, bassat jukkamlittid ja lairrelittid ja væikkelittid ja bænkaid.

5. Dasto jerre Farisealažak ja čal'oappavažak sust: Manne du mattajægjek æi vagjol boarrasi asatusa mielde, mutto borrek laibe basakættes gieđaiguim?

6. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Esaias læ rievtoi einostam

din birra, di guoktelaʒak, nuftgo čallujuvvum læ: Dak olbmuk gudnijattek muo boksamidesekguim, mutto sin vaibmo læ gukken must erit.
Es. 29, 13. Esek. 33, 31.

7. Mutto si balvvalek mu duššas, go si oapatek daggar oapoid, mak læk olbmui bakkomak.
Kol. 2, 18. 23.

8. Dastgo di hæittebetet Ibmel bakkoma ja doallabetet olbmui asatusa basadedin lairrelittid ja jukkamlittid, ja di dakkabetet ædnag æra daggarvuođaid.
Matt. 23, 14—26.

9. Ja son celki sigjidi: Galle di Ibmel bakkoma čabbat hæittebetet doallam diti ječaidædek asatusa.

10. Dastgo Moses læ cælkkam: Gudnijatte du ačad ja du ædnad, ja: Gutte garrod su ačes daihe su ædnes, son galgga vissasi jabmet.
2 Mos. 20, 12; 21, 17. 3 Mos. 20, 9. 5 Mos. 27, 16.

11. Mutto di cælkkebetet: Go guttege cælkka aččasis daihe ædnasis: Dat, maina don lifčik galggam must vækætuvvut, læ korban, dat læ, addaldak tempeli,

12. de epet di šat suova su aččasis daihe ædnasis maidege vekid dakkat.

13. Ja di dakkabetet Ibmel sane duššen din asatusadek bokte, maid di lepet asatam, ja di dakkabetet ædnag daggarlagaš dagoid.
1 Tim. 4, 3.

14. Ja son ravkai buok albmuga lusas ja celki sigjidi: Gullet muo buokak ja arvvedeket!

15. I læk mikkege olbmu olgobælde, mi boatta su sisa, mi matta dakkat su buttesmættosen; mutto dak, mak sust olgus bottek, dak læk dak, mak dakkek olbmu buttesmættosen.
Ap. dag. 10, 15. Rom. 14, 14. 17. 20. Tit. 1, 15.

16. Jos gæstege læk bæljek, maiguim gullat, son gullus!

17. Ja go son læi mannam olbmui lutte erit vieso sisa, de jerre su mattajægjek sust dam værddadusa harrai.

18. Ja son celki sigjidi: Lepetgo maidai digis jiermetæmek? Epetgo di arvved, atte buok dat, mi boatta olgobælde olbmu sisa, i mate dakkat su buttesmættosen?

19. Dastgo i dat mana su vaimo sisa, mutto čoavjai ja manna olgus lundolaš gæino mielde, man bokte buok borramuš buttestuvvu.

20. Mutto son celki: Mi olbmust olgus manna, dat dakka olbmu buttesmættosen.

21. Dastgo siskaldasast olbmui vaimost olgus bottek baha jurddagak, furrudak, vaʒiš ællem, sorbmim,
1 Mos. 6, 5; 8, 21. Jer. 17, 9.

22. suolavuođak, hanesvuotta, bahavuotta, betolašvuotta, nuoskevuotta, baha čalbme, Ibmel-bilkkadus, čævllaivuotta, jiermetesvuotta.
Sanel. 23, 6. 7.

23. Buok dak baha dabek bottek olgus siskaldasast ja dakkek olbmu buttesmættosen.

24. Ja son čuoʒʒeli ja vulgi dobbe Tyrus ja Sidon rajidi ja manai muttom vieso sisa ige aiggom diktet ovtage dam diettet, ja i dat mattam almake čikkusist bissot. Matt. 15, 21 j. n. v.

25. Dastgo muttom nisson, gæn ucca nieidačest læi buttesmættom vuoigŋa, læi gullam su birra ja bođi ja luoittadi su julgi ouddi ædnami;

26. mutto son læi Grekalaš nisson Syrofoinikalaš sogast. Ja son rokkadalai su, vai son ajaši bærgalaga olgus su nieidast.

27. Mutto Jesus celki sudnji: Divte vuost manaid gallanet! Dastgo i dat læk čabbes valddet manai laibe ja balkestet dam ucca bædnagaʒai ouddi.

28. Mutto son vastedi ja celki

sudnji: Duotta læ, Hærra! Mutto maidai dak ucca bædnagažak borrek almake bævde vuolde manai laibbemoaloid.

29. Ja son celki sudnji: Dam sane diti vuolge! Bærgalak læ olgus mannam du nieidast.

30. Ja son manai vissusis ja gavnai, atte bærgalak læi olgus mannam, ja nieidda vællai sængast.

31. Ja go son vulgi fastain Tyrus ja Sidon guovloin, de bođi son Galilealaš javrregaddai, gasko Dekapolis guovloi čađa.
Matt. 15, 29. 30.

32. Ja si bukte muttom gielatæme su lusa, gutte illa sati sardnot, ja si rokkadalle su, vai son bijaši gieđas su ala.
Matt. 9, 32. 33. Luk. 11, 14; 13, 13.

33. Ja son valdi su guovta gaskan olbmui gaskat erit ja bijai suormaides su belji sisa ja čolgai ja guoskati su njuokčami
8, 23. Joh. 9, 6.

34. ja gæčai bajas albmai, šuoketi ja celki sudnji: Effata! Dat læ: Rappas! Joh. 11, 41; 17, 1.

35. Ja dallanaga rappasegje su bæljek, ja su njuokčam badde čoavddasi, ja son sarnoi čielggaset.

36. Ja son gildi sin, amasek si gæsage dam cælkket; mutto mađe æmbo son gildi sin, dađe æmbo si almotegje dam.
5, 43. Matt. 8, 4; 9, 30.

37. Ja si imaštalle saggarakkan ja celkke: Son læ dakkam buokrakkan burist; son dakka sikke bæljetemid gullen ja gielatemid sardnon. 1 Mos. 1, 31.

8. Kapittal.

Jesus borat 4000 olbma, 1—9, i aigo addet maidege mærkaid almest, 10—13, goččo mattajegjides varotet ječaidæsek Farisealažai suvrrodaigest, 14—21, buored čuovgatæme, 22—26. Pietar dovdasta, atte Jesus læ Ibmel bardne, 27—30. Jesus sardno gillamušas birra, ječas biettalæme birra ja su boattemes birra dubmui, 31—38. 9. kap., 1.

1. Dain sæmma beivin, go dast legje hui ollo olbmuk, ja sist i læm mikkege borramuššan, ravkai Jesus su mattajegjides lusas ja celki sigjidi:
Matt. 15, 32 j. n. v.

2. Mon arkalmastam njuorraset olbmui bagjeli; dastgo si læk dal agjanam golbma bæive mu lutte, ja sist i læk mikkege borramuššan.

3. Ja jos mon luoitam sin vuolgget borakættajen ruoktot, de matke ala si vuoimetuvvujek; dastgo muttomak sist læk gukken boattam.

4. Ja su mattajægjek vastedegje sudnji: Moft mataši guttege galletet daid laibin dabe mæcest?
Salm. 78, 19.

5. Ja son jærai sist: Galle laibe dist læk? Mutto si celkke: Čieča.

6. Ja son gočoi olbmuid čokkanet ædnam ala ja valdi dam čieča laibe, giti, doagjali daid ja addi daid su mattajegjidasas, vai si bijaše daid sin ouddi; ja si bigje daid olbmui ouddi. 6, 41.

7. Ja sist legje moadde ucca guolača; ja son buristsivdnedi daid ja gočoi maidai daid ouddi bigjujuvvut.

8. Mutto si borre ja gallanegje, ja si bajasvaldde baccam bittaid, čieča væddelitte dievva.
2 Gon. 4, 44.

9. Mutto dak, gudek borre, legje lakka njællje duhata. Ja son luiti sin mannat.

10. Ja dallanaga loaidasti son skippi su mattajegjidesguim ja bođi Dalmanuta guovloidi.
Matt. 15, 39; 16, 1 j. n. v.

11. Ja Farisealažak manne olgus ja naggatallagotte suina ja gaibedegje sust mærka almest gæččalam diti su. Joh. 6, 30.

12. Ja son šuoketi čiegŋalet su vuoiŋastes ja celki: Manne bivdda dat sokkagodde mærka? Duođai cælkam mon digjidi, atte dam sokki i galga addujuvvut mikkege mærkaid.

13. Ja son luiti sin mannat ja loaidasti fastain skippi ja manai rasta dom bællai.

14. Ja si legje vajaldattam valddemest laibe mieldesek, ja sist i læm mielde æmbo go okta laibbe skipast. Matt. 16, 5 j. n. v.

15. Ja son ravvi sin ja celki: Geččet, varoteket ječaidædek Farisealažai suvrrodaigest ja Herodes suvrrodaigest! Luk. 12, 1.

16. Ja si arvvalegje gaskanæsek ja celkke: Mist i læk laibbe mielde.

17. Ja go Jesus dam fuomaši, de celki son sigjidi: Manne arvvalepet di gaskanædek dam birra, atte dist i læk laibbe mielde. Epetgo di vela jierma, ja epetgo di arvvedge? Lægo dist ain din buoššoduvvum vaibmodek? 6, 52.

18. Lækgo dist čalmek ja epet oaine, ja lækgo dist bæljek ja epet gula, ja epetgo di muite?

19. Go mon doagjalim dam vitta laibe dam viđa duhati, galle væddelitte dievva baccam bittain valdidek di dalle bajas? Si celkke sudnji: Guokte nubbe lokkai. 6, 43. 44.

20. Mutto dallego mon doagjalim dam čieča laibe dam njælljе duhati, galle væddelitte dievva baccam bittain valdidek di dalle bajas? Mutto si celkke: Čieča. 8. 9. v.

21. Ja son celki sigjidi: Moft di dalle epet arvved?

22. Ja son bođi Betsaidai; ja si bukte muttom čuovgatæme su lusa ja rokkadalle su, vai son guoskatifči sudnji.

23. Ja son valdi dam čuovgatæme gitti ja laiddi su gavpug olgobællai, čolgai su čalmidi, bijai gieđaides su ala ja jærai sust, jogo son oaidnegođi maidege. 7, 32. 33.

24. Ja son gæčai bajas ja celki: Mon oainam olbmuid vaʒʒemen, dego oainašim muoraid.

25. Dasto bijai son fastain gieđaides su čalmi ala ja dagai su oaidnen, ja son buoreduvvui ja oini buokaid čielggaset.

26. Ja son vuolgati su su dalloi ja celki: Ik don galga mannat gavpug sisa, ikge cælkket dam gæsage gavpugest. 7, 36.

27. Ja Jesus ja su mattajægjek vulgge Sesarea, Filip gavpug, guovlo gavpugidi; ja matke alde jærai son su mattajegjines ja celki sigjidi: Gænen celkkek olbmuk muo? Matt. 16, 13 j. n. v. Luk. 9, 18 j. n. v.

28. Mutto si vastedegje: Muttomak celkkek: Don læk Johannes gastašægje, ja ærrasak Elias, mutto ærrasak muttom profetain. Matt. 14, 2.

29. Ja son celki sigjidi: Mutto di, gænen cælkkebetet di muo? De vastedi Pietar ja celki sudnji: Don læk Kristus. Joh. 6, 69.

30. Ja son gildi sin garraset cælkkemest gæsage dam su birra.

31. Ja son riemai sigjidi oapatet, atte olbmu bardne berri ollo gillat ja hilggujuvvut vuorrasin ja bajemuš papain ja cal'oappavažain ja goddujuvvut ja golma bæive gæčest bajasčuoʒʒelet. 9, 31; 10, 33.

32. Ja son celki dam vuiggistaga. Ja Pietar valdi su ouddasis ja cuigodišgođi su.

33. Mutto son jorgeti ja gæčai su mattajegjides ala ja cuigodi Pietara ja celki: Gaida mu duokkai, Satan! Dastgo ik don dovda, mi Ibmela læ, mutto mi olbmui læ.

34. Ja son gočoi olbmuid ouddasis oktanaga su mattajegji-

desguim ja celki sigjidi: Gutte
aiggo mu maŋest boattet, son
biettalekus ješječas ja valddus su
ruosas bajas ja čuvvus muo!
Matt. 10, 37 - 39; 16, 24 j. n. v. Luk. 9, 23 j. n. v. 14, 26. 27.
35. Dastgo gutte vigga su hægas bæstet, galgga dam masset; mutto gutte hægas massa mu ja evangelium diti, son galgga dam bæstet
Joh. 12, 25.
36. Dastgo mi avkid læ dast olbmui, jos son vuoitta obba mailme ja vahagatta su sielos?
37. Daihe maid aiggo olmuš addet makson su sielos oudast?
Salm. 49, 9.
38. Dastgo gutte hæppan mu ja mu sani diti dam oskaldasmættom ja suddolaš sokkagodde gaskast, su diti šadda maidai olbmu bardne hæppanet, go son boatta su aččes hærvasvuođa siste basse engeliguim.
Matt. 10, 33. 1 Kor. 1, 17 j. n. v. 2 Tim. 2, 12. 1 Joh. 2, 23. Hos. 1, 2.
9. Kap. 1. Ja son celki sigjidi:
Duođai cælkam mon digjidi, muttomak dain læk, guđek dast čuʒʒuk, gæk æi galga eisege muosatet jabmema, ouddalgo si oidnek Ibmel rika famoin boattam.
Matt. 16, 28.

9. Kapittal.

Jesus hærvasen dakkujuvvu, 2—10, sardno Elias birra, 11—13, buored manodavdag olbmu, 14—29, sardno gillamušas birra, 30—32, sardno dam birra, gutte læ stuoremus, 33—37, i son suova mattajegjides gielddet olbma bærgalagaid olgus agjemest ječas nama bokte, 38—41, nævvo værranusai vuostai, 42—50.

2. Ja gutta bæive dastmaŋŋel valdi Jesus Pietara ja Jakoba ja Johannesa mieldes ja doalvoi sin oktonessi sierra sagjai alla vare ala. Ja son nubbastuvai sin čalmi oudast,
Matt. 17, 1 j. n. v. Luk. 9, 28 j. n. v.
3. ja su biktasak baittegotte, sagga vielggaden dego muotta, nuft atte i oktage baidne ædnam alde sate dakkat daid nuft vielggaden.
Matt. 28, 3.
4. Ja Elias ja Moses oidnujuvvuiga sist, ja soai sarnoiga Jesusin.
5. Ja Pietar vastedi ja celki Jesusi: Rabbi! Dast læ migjidi buorre orrot, ja mi aiggop dakkat golbma viste, dudnji ovta ja Mosesi ovta ja Eliasi ovta.
6. Dastgo i son diettam, maid son sarnoi; dastgo si legje sagga suorgganam.
Salm. 126, 1.
7. Ja balvva bođi ja suoivanasti sin, ja balvast bođi jiedna, mi celki: Dat læ mu bardne, dat æcalaš; gullet su!
5 Mos. 18, 19. Salm. 2, 7. Matt. 3, 17.
8. Ja dallanaga, go si gæčastegje birrasek, de æi si oaidnam šatan ovtage, mutto Jesusa okto luttesek.
9. Mutto go si legje varest vuolas niegjamen, de gildi son sin, amasek si gæsage dam muittalet, maid si legje oaidnam, ouddalgo olbmu bardne læi jabmi lutte bajasčuoʒʒelam.
10. Ja si vurkkijegje dam sane ja arvvalegje gutteg guiminæsek, mi dat læ, jabmi lutte bajasčuoʒʒelet.
11. Ja si jerre sust ja celkke: Alma čal'oappavaʒak celkkek, atte Elias berre vuost boattet?
12. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Elias boatta vuost ja rakad buok garvesen; ja moft dat læ čallujuvvum olbmu barne birra, atte son galgga ollo gillat ja bagjelgeččujuvvut?
Salm. 22, 7. 8. Es. 53, 3. 4. Dan. 9, 26.
13. Mutto mon cælkam digjidi, atte Elias læ sikke boattam, ja atte si dakke sudnji, maid si dattu, nuftgo čallujuvvum læ su birra.
Matt. 11, 14. Luk. 1, 17.
14. Ja go son bođi mattajegji-

des lusa, de oini son ollo olbmuid sin birra ja muttom čal'oappavaǯaid, guđek legje singuim naggatallamen.

Matt. 17, 14 j. n. v. Luk. 9, 37 j. n. v.

15. Ja dallanaga, go buok olbmuk oidne su, de doppitalle si balloi, ja si vikke su lusa ja buorastatte su.

16. Ja son jærai čal'oappavaǯain: Man birra di naggatallabetet singuim?

17. Ja muttom albmugest vastedi ja celki: Oapatægje, mon læm buktam mu bardnam du lusa; sust læ gielates vuoigŋa.

18. Ja go son doppe su, de son gaikko su, ja son soalssed ja banides gaska ja asta; ja mon læm sardnom du mattajegjidi, vai si ajaše su olgus, ja æi si vægjam.

19. Mutto son vastedi sigjidi ja celki: O don æppe-oskolaš sokkagodde! Man gukka galgam mon din lutte læt? Man gukka galgam mon din gierddat? Buktet su mu lusa!

20. Ja si bukte su su lusa; ja go son oini su, de gaikkogođi vuoigŋa dallanaga su, ja son gačai ædnami, fieradi ja soalssedi.

1, 26.

21. Ja son jærai su ačest: Gukkago læ dassači, go dat dapatuvvagođi sudnji? Mutto son celki: Gidda mannavuođa rajest.

22. Ja son læ davja balkestam su sikke dolli ja čaccai, vai son oǯuši hævatet su; mutto jos don væjak maidege, de armet min bagjeli ja væket min!

23. Mutto Jesus celki sudnji: Jos don væjak oskot; buok læ sudnji vejolaš, gutte osko.

Luk. 17, 6.

24. Ja dallanaga čuorvvogođi mana aččе čierodedin ja celki: Mon oskom, Hærra! Væket mu æppe-osko!

25. Mutto go Jesus oini, atte olbmuk vikke su lusa, de šiggogođi son dam buttesmættom vuoigŋa ja celki sudnji: Don gielates ja bæljetes vuoigŋa! Mon gočom du: Vuolge sust olgus, alege šatan mana su sisa!

26. De son huiki ja gaikoi su saggarakkan ja vulgi olgus; ja son šaddai jabmelagačen, nuft atte ædnagak celkke: Son læ jabmam.

27. Mutto Jesus valdi su gitti ja čuoǯaldatti su, ja son likkai bajas.

28. Ja go son læi mannam muttom vieso sisa, de jerre su mattajægjek sust sierranessi: Manne mi æp vægjam su olgus agjet?

29. Ja son celki sigjidi: Datšlai i mate buktujuvvut olgus mannat mange æra bokte, go rokkus ja borakættaivuođa bokte.

30. Ja go si vulgge dast erit, de vagjolegje si Galilea čađa; ja son i dattom, atte guttege galgai dam diettet.

31. Dastgo son oapati su mattajegjides ja celki sigjidi: Olbmu bardne šadda addujuvvut olbmui gieđaidi, ja si galggek su goddet, ja go son læ goddujuvvum, de galgga son goalmad bæive bajasčuoǯǯelet.

Matt. 16, 21; 17, 22. 23. Mark. 8, 31. Luk. 9, 44; 24, 7.

32. Mutto æi si arvvedam dam sane ja balle sust jærramest.

Luk. 18, 34.

33. Ja son bođi Kapernaumi; ja go son læi vieso siste, de jærai son sist: Maid arvvaleidek di gaskanædek matke alde?

Matt. 18, 1 j. n. v.

34. Mutto si orru javotaga; dastgo si legje arvvalam gutteg guiminæsek matke alde, guttemuš sist læ stuoremus.

Luk. 9, 46; 22, 24.

35. Ja son čokkani ja ravkai dam guokte nubbe lokkasa ja celki sigjidi: Jos guttege datto læt vuostemuš, son galgga læt

buokai gaskast maŋemuš ja buokai balvvalægje.
Matt. 20, 26. Mark. 10, 43.
36. Ja son valdi ucca manača ja divoi dam gasko sin gaski ja valdi dam fatmasis ja celki siggjidi:
37. Gutte vuostaivaldda ovta daggar ucca manačin mu nammi, vuostaivaldda muo, ja gutte muo vuostaivaldda, i vuostaivalde muo, mutto su, gutte muo vuolgati.
Matt. 10, 40; 18, 5. Luk. 9, 48. Joh. 13, 20.
38. Mutto Johannes vastedi sudnji ja celki: Oapatægje! Mi oinimek muttoma, gutte i čuovo min, gutte aji bærgalagaid olgus du nammi, ja mi gildimek sust dam, dainago son i čuovo min.
4 Mos. 11, 27—29. Luk. 9, 49. 50. Matt. 7, 22.
39. Mutto Jesus celki: Allet sust dam gielde! Dastgo i læk oktage, gutte dakka vægalaš dago mu nammi ja de fastain dallanaga sardno bahaid mu birra.
1 Kor. 12, 3.
40. Dastgo gutte i læk min vuostai, læ min bæle. Matt. 12, 30.
41. Dastgo gutte adda digjidi guvse dievva čace jukkat mu nammi, dainago di gullabetet Kristusi, duođai cælkam mon diggjidi, son i galga eisege duššas šaddat su balkastes.
Matt. 10, 42; 25, 35.
42. Ja gutte værranatta ovtage dain uccakaʒain, gudek oskuk mu ala, sudnji lifči buoreb, go millogæđge lifči hængastuvvum su čæbet birra, ja son lifči balkestuvvum appai.
Matt. 18, 6 j. n. v. Luk. 17, 1. 2.
43. Ja jos du gietta værranatta du, de čuopa dam gaskat! Dat læ dudnji buoreb mannat ramben ællem sisa, go adnet guokte gieđa ja mannat helveti, dam časkadmættom dolli,
Matt. 5, 30; 18, 8. 9.
44. gost sin matto i jame, ja dolla i časkaduvvu. Es. 66, 24.
45. Ja jos du juolgge værranatta du, de čuopa dam gaskat! Dat læ dudnji buoreb mannat skierbman ællem sisa, go adnet guokte juolge ja balkestuvvut helveti, dam časkadmættom dolli,
46. gost sin matto i jame, ja dolla i časkaduvvu.
47. Ja jos du čalbme værranatta du, de balkest dam aldad erit! Dat læ dudnji buoreb mannat čalbmebællen Ibmel rika sisa, go adnet guokte čalme ja balkestuvvut helvet dolli,
Matt. 5, 29.
48. gost sin matto i jame, ja dolla i časkaduvvu.
49. Dastgo juokkehaš galgga salttijuvvut dolain, ja juokke oaffar galgga salttijuvvut saltin.
3 Mos. 20, 13.
50. Saltek læk buorek; mutto jos saltek vægatuvvujek, de maina aiggobetet di daid salttit? Adnet saltid duokkenædek, ja dollet rafhe gutteg guimidædekguim!
Matt. 5, 13. Luk. 14, 34. Kol. 4, 6. Rom. 12, 18.

10. Kapittal.

Jesus sardno naitusbarai ærranaddam birra, 1—12, buristsivdned ucca manačid, 13—16, oapat riggesvuođa biettalet, 17—27, jeđđe sin, gudek læk biettalam maidege su diti, 28—31, sardno gillamušas birra, 32—34, cuigod Sebedeus barneguovto ja nævvo vuollegašvutti, 35—45, buored dam čalmetes Bartimeusa, 46—52.

1. Ja son čuoʒʒeli ja manai dast Judea rajidi ædnam čađa dom bælde Jordan, ja olbmuk botte fastain su lusa čorragi čorragi; ja son oapatišgođi fastain sin, nuftgo son lavi. Matt. 19, 1 j. n. v.
2. Ja Farisealaʒak botte su lusa ja jerre gæččalam diti su: Lægo boadnjai lobalaš ærranet su akastes?

3. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Maid læ Moses goččom digjidi?

4. Mutto si celkke: Moses miedeti čallet ærrogirje ja ærranet sust.
5 Mos. 24, 1. Matt. 5, 31. 32.

5. Ja Jesus vastedi ja celki sigjidi: Din vaimoidædek garasvuođa diti čali son digjidi dam bakkoma.

6. Mutto sivdnedæme algost læ Ibmel dakkam sodno olmajen ja nissonen. 1 Mos. 1, 27; 5, 2.

7. Damditi galgga olmuš guođđet su ačes ja su ædnes ja orrot bissovažžan su akas lutte,
1 Mos. 2, 24. Efes. 5, 31.

8. ja dat guovtes galggaba læt okta oažže; de dalle soai æba læk šatan guokte, mutto okta oažže. 1 Kor. 6, 16.

9. Maid nabbo dalle Ibmel læ okti ovtastattam, dam i galgga olmuš ærotet. 1 Kor. 7, 10. 11.

10. Ja su mattajægjek jerre sust fastain vieso siste dam sæmma birra.

11. Ja son celki sigjidi: Gutte akastes ærrana ja naittala nubbin, son furruša suina.
Luk. 16, 18.

12. Ja jos nisson ærrana su boadnjastes ja naittal nubbin, de son furruša.

13. Ja si bukte ucca manačid su lusa, vai son guoskatifči daidi; mutto mattajægjek šiggogotte sin, guđek gudde daid ouddan.
Matt. 19, 13 j. n. v. Luk. 18, 15 j. n. v.

14. Mutto go Jesus dam oini, de moaratuvai son ja celki sigjidi: Diktet ucca manačid boattet mu lusa ja allet hette sin! Dastgo Ibmel rika gulla daggaražaidi.

15. Duođai cælkam mon digjidi: Gutte i vuostaivalde Ibmel rika nuftgo ucca manaš, son i galga eisege boattet dam sisa.
Matt. 18, 3. 1 Kor. 14, 20.

16. Ja son valdi sin sallasis ja bijai gieđaides sin ala ja buristsivdnedi sin.

17. Ja go son læi vuolggam matkai, de viegai muttom su lusa ja luoittadi čibbides ala su ouddi ja jærai sust: Buorre oapatægje! Maid galgam mon dakkat, vai mon arbbim agalaš ællema?
Matt. 19, 16 j. n. v. Luk. 18, 18 j. n. v.

18. Mutto Jesus celki sudnji: Manne gočok don muo buorren? I oktage læk buorre, ærrebgo okta, namalassi Ibmel.

19. Don dieđak bakkomid: Ik don galga furrušet, ik don galga goddet, ik don galga suoladet, ik don galga værre-duođaštusa cælkket, ik don galga bættet, gudnijatte du ačad ja du ædnad!
2 Mos. 20, 12 j. n. v. Rom. 13, 9.

20. Mutto son vastedi ja celki sudnji: Oapatægje! Daid buok mon læm doallam gidda mu nuorravuottam rajest.

21. Mutto Jesus gæčai su ala ja ani su rakisen ja celki sudnji: Okta dust vela vaillo; vuolge, vuovde, mi dust læ, ja adde dam vaivašidi, ja de dust galgga læt davver almest; de boađe, čuovo muo ja valde ruosa bajas!
Luk. 12, 33; 16, 9. Matt. 10, 38.

22. Mutto son šaddai unokas milli dam saga diti ja vulgi moraŝest erit; dastgo sust læi ollo obmudak.

23. Ja Jesus gæčai birras ja celki su mattajegjidasas: Man vaddes læ sigjidi, gæin læ riggesvuotta, boattet Ibmel rika sisa!

24. Mutto mattajægjek suorgganegje su sani diti. Mutto Jesus vastedi fastain ja celki sigjidi: Manačidam! Man vaddes dat læ, atte si, guđek riggesvuođa ala dorvastek, mattek boattet Ibmel rika sisa! Salm. 62, 11.

25. Alkeb læ kameli mannat aibmešalme čada, go rigges olbmui boattet Ibmel rika sisa.

26. Mutto si suorgganegje hui

sagga ja celkke gutteg guoibmasæsek: Gi matta dalle šaddat audogassan?
27. Mutto Jesus gæčai sin ala ja celki: Olbmuidi læ dat galle vægjemættom, mutto i Ibmeli; dastgo Ibmeli læ buok vejolaš.
Luk. 1, 37.
28. Ja Pietar cælkkegođi sudnji: Gæča, mi læp guođđam buok ja čuvvom du.
Matt. 4, 20; 19, 27 j. n. Luk. 5, 11; 18, 28 j. n. v.
29. Mutto Jesus vastedi ja celki: Duođai cælkam mon digjidi: I læk oktage, gutte læ guođđam vieso daihe vieljaid daihe oabaid daihe ače daihe ædne daihe aka daihe manaid daihege bældoid mu ja evangelium diti,
30. gutte i šadda oažžot fastain čuođe-gærddasažat ruoktot, dal dam aigest viesoid ja vieljaid ja oabaid ja ednid ja manaid ja bældoid doarradallujumi vuolde ja boatte mailmest agalaš ællema.
31. Mutto ædnagak, guđek læk vuostemužak, galggek šaddat manjemužžan, ja manjemužak vuostemužžan. Matt. 20, 16.
32. Mutto si legje matke alde, go si legje mannamen bajas Jerusalemi, ja Jesus važi sin ouddalist, ja si legje suorgganam ja čuvvu su baladedin. Ja son valdi fastain dam guokte nubbe lokkasa ouddasis ja sardnogođi sigjidi, mi sudnji galgai dapatuvvat.
Matt. 20, 17 j. n. v. Luk. 18, 31 j. n. v.
33. Gæča, mi mannap bajas Jerusalemi, ja olbmu bardne šadda addujuvvut bajemuš papai ja čal'oappavažai gitti, ja si dubmijek su jabmemi ja addek su bakeni halddoi. 9, 31.
34. Ja si bilkkedek su ja rissijek su ja čolggek su ja goddek su, ja goalmad bæive galgga son bajasčuožželet.
35. De bođiga Jakob ja Johannes, Sebedeus barne-guovtos, su lusa ja celkiga: Oapatægje! Moai datušeime, atte don dagak monnoidi dam, maid moai rokkadalle. Matt. 20, 20 j. n. v.
36. Mutto son celki sodnoidi: Maid doai dattobætte, atte mon galgam dodnoidi dakkat?
37. Mutto soai celkiga sudnji: Adde monnoidi, atte moai ožžu čokkat, nubbe du olgiš gieđa bælde ja nubbe du gurot gieđa bælde, du hærvasvuođa siste!
38. Mutto Jesus celki sodnoidi: Æppe doai dieđe, maid doai rokkadallabætte; mattebættego doai jukkat dam gæra, maid mon jugam, ja gastašuvvut daina gastain, maina mon gastašuvvum?
14, 36. Luk. 12, 50.
39. Mutto soai celkiga sudnji: Matte moai galle. Mutto Jesus celki sodnoidi: Doai šaddabætte galle jukkat dam gæra, maid mon jugam, ja gastašuvvut daina gastain, maina mon gastašuvvum;
40. mutto čokkat mu olgiš ja mu gurot gieđa bælde i læk mu addemest gæsage, ærrebgo sigjidi, gæidi dat læ rakaduvvum.
Matt. 25, 34.
41. Ja go dak loges dam gulle, de moaratuvvagotte si Jakob ja Johannes ala.
42. Da ravkai Jesus sin ouddasis ja celki sigjidi: Di diettebetet, atte si, guđek adnujuvvujek olbmui rađđijægjen, rađđijek sin bagjel, ja stuora hærrak sin gaskast adnek isedvuođa sin bagjel.
Luk. 22, 25.
43. Mutto din gaskast i galga læt nuft; mutto gutte din gaskast aiggo læt stuores, son galgga læt din balvvalægje,
44. ja gutte din gaskast aiggo oaivamužžan šaddat, son galgga læt buokai vuollegæmus balvvalægje. 9, 35. 1 Pet. 5, 3.
45. Dastgo i olbmu bardnege læk boattam ječas balvvalattam varas, mutto balvvalam varas ja addem varas su hægas lonastussan ædnagi oudast.
Joh. 13, 14. Fil. 2, 7. Efes. 1, 7. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14.

46. Ja si botte Jerikoi; ja go son vulgi Jerikost olgus oktanaga su mattajegjidesguim ja ollo olbmuiguim, de læi Timeus bardne, dat čalmetes Bartimeus, balgga guorast čokkamen ja gærjedæmen.
Matt. 20, 30 j. n. v. Luk. 18, 35 j. n. v.

47. Ja go son gulai, atte dat læi Jesus, dat Nasarealaš, de riemai son čuorvvot ja cælkket: Jesus, don David bardne, armet mu bagjeli!

48. Ja ædnagak šiggogotte su, vai son javotuvaši. Mutto son čuorvoi sagga æmbo: Don David bardne, armet mu bagjeli!

49. Ja Jesus čuoʒati ja gočoi sin su ravkkat; ja si ravkke dam čalmetæme ja celkke sudnji: Lække dorvolaš, čuoʒʒel! Son ravkka du.

50. Mutto son nuolasti olgomuš biktases erit, čuoʒʒeli ja bođi Jesus lusa.

51. Ja Jesus vastedi ja celki sudnji: Maid don datok, atte mon galgam dudnji dakkat? Mutto dat čalmetæbme celki sudnji: Rabbuni, atte mon šaddam oaidnen!

52. Mutto Jesus celki sudnji: Vuolge! Du osko læ du bæstam. Ja dallanaga šaddai son oaidnen ja čuovoi Jesusa matke mielde.

11. Kapittal.

Jesus ride Jerusalem sisa, 1—10, manna tempelest, manna Betaniai, garrod fikunmuora, 11—14, buttesta tempela, 15—18, sardno osko ja rokkus birra, 19—26, i dato cælkket, man famost son dakka su dagoides, 27—33.

1. Ja go si lakkanegje Jerusalemi, Betfagai ja Betaniai Olljovare vuolde, de vuolgati son guoktasa su mattajegjines ja celki sodnoidi:
Matt. 21, 1 j. n. v. Luk. 19, 29 j. n. v.

2. Vuolge dam sidi, mi læ dodno oudast, ja dallanaga, go doai boattebætte dam sisa, de gavdnabætte doai asen čivga čadnagasast, man alde i læk oktage olmuš čokkam; čoavdde dam ja bukte dam deiki!

3. Ja jos guttege cælkka dodnoidi: Manne dakkabætte doai dam? de cælkke, atte Hærra dam darbaša! De vuolgat son dam dallanaga deiki.

4. Mutto soai manaiga dokko ja gavnaiga čivga čadnagasast uksaguorast olgobælde balgga ratkotagast ja čovdiga dam.

5. Ja muttomak dain, guđek legje dast čuoʒʒomen, celkke sodnoidi: Maid doai dakkabætte, go doai čoavddebætte čivga?

6. Mutto soai celkiga sigjidi, nuftgo Jesus læi goččom; ja si luitte sodno mannat.

7. Ja soai doalvoiga čivga Jesus lusa ja bijaiga biktasidesga dam ala, ja son čokkani dam ala.
Joh. 12, 13 j. n. v. 2 Gon. 9, 13.

8. Mutto ædnagak lebbu sin biktasidesek balgga ala, mutto ærrasak čuppe ovsid muorain ja duorgastegje daiguim balgga.

9. Ja si, guđek oudast manne, ja si, guđek maŋest čuvvu, čurvvu ja celkke: Hosanna! Buristsivdneduvvum lekus son, gutte Hærra nammi boatta!
Salm. 118, 26. Matt. 23, 39.

10. Buristsivdneduvvum lekus min aččamek David rika, mi boatta Hærra nammi! Hosanna allagasast!

11. Ja Jesus manai Jerusalem sisa ja tempel sisa; ja go son læi gæčadam buok dingaid, de manai son, go ækked aigge juo læi, Betaniai daina guokte nubbe lokkasin. Matt. 21, 17 j. n. v.

12. Ja nubbe bæive, go Betaniast si vulgge, de borastuvvagođi son.

13. Ja go son oini muttom fikunmuora gukken, mast legje lastak, de manai son dam lusa, noago son gavnaši maidege dast; ja go son bođi dam lusa, de i son gavdnam maidege ærrebgo

lastaid, dastgo i dalle læm fikun-
aigge.
14. Ja Jesus vastedi ja celki
dasa: Allus oktage šatan borru
dust šaddoid agalaǯat! Ja su mat-
tajægjek gulle dam.
15. Ja si botte Jerusalemi; ja
Jesus manai tempel sisa ja agje-
gođi sin olgus, gudek legje tempel
siste vuovddemen ja oastemen,
ja rutta-lonotalli bevdid ja duvva-
vuvddi stuoloid njeidi son æd-
nami.
Matt. 21, 12 j. n. v. Luk. 19, 45 j. n. v.
Joh. 2, 14 j. n. v.
16. Ja i son suovvam gudege
guoddet litte tempel čađa.
17. Ja son oapati ja celki
sigjidi: Igo čallujuvvum læk, atte
mu viesso galgga goččujuvvut
rokkadallam-viesson buok olbmui-
di? Mutto di lepet dakkam dam
rievvarbiegjon.
1 Gon. 8, 30. Es. 56, 7. Jer. 7, 11.
18. Ja čal'oppavaǯak ja baje-
muš papak gulle dam ja bivdde,
moft si oǯuše su hævatet; dastgo
si balle sust, dađemielde go
buok olbmuk ovdušegje sagga-
rakkan su oapo diti
Luk. 20, 19. Matt. 7, 28.
19. Ja go æked læi šaddam,
de manai son gavpugest olgus.
20. Ja go si iđđedest vaʒʒe
mæddel, de oidne si, atte fikun-
muorra læi astam gidda ruottasi
rajest. Matt. 21, 19 j. n. v.
21. Ja go Pietar muittai dam,
de celki son sudnji: Rabbi! Gæča,
dat fikunmuorra, maid don gar-
rodik, læ astam.
22. Ja Jesus vastedi ja celki
sigjidi: Adnet osko Ibmeli!
23. Dastgo duođai cælkam mon
digjidi, atte gutte cælkka dam
varrai: Loktan bajas ja luoite
ječad appai! ja i æpped su vai-
mostes, mutto osko, atte dat,
maid son cælkka, šadda, sudnji dat
šadda, maid son cælkka.
Matt. 17, 20. Luk. 17, 6.
24. Damditi cælkam mon dig-
jidi: Buok, maid di bivddebetet
rokkadaladedin, oskot, atte di
oažžobetet dam, de dat digjidi
dapatuvva!
Matt. 7, 7. Joh. 14, 13; 15, 7.
25. Ja go di čuožžobetet ja
rokkadallabetet, de addet anda-
gassi, jos dist læ mikkege unokas-
vuođaid gudege vuostai, vai mai-
dai din ačče, gutte læ almin,
addaši digjidi andagassi din bagjel-
duolbmamid!
Matt. 5, 23 j. n. v. 6, 14. Efes. 4, 32.
26. Mutto jos di epet anda-
gassi adde, de i adde din aččege,
gutte læ almin, digjidi andagassi
din bagjelduolbmamid.
27. Ja si botte fastain Jerusa-
lemi, ja go son manai birra tem-
pel siste, de botte bajemuš papak
ja čal'oappavaǯak ja vuorrasak
su lusa.
Matt. 21, 23 j. n. v. Luk. 20, 1 j. n. v.
28. Ja si celkke sudnji: Man
famost dagak don daid dagoid,
ja gi læ addam dudnji dam
famo, atte don dagak daid da-
goid?
29. Mutto Jesus vastedi ja
celki sigjidi: Mon maidai aigom
gaččat dist ovta sane, ja vastede-
ket munji! De aigom maidai mon
cælkket digjidi, man famost mon
daid dagoid dagam.
30. Johannes gasta, bođigo dat
almest, vai olbmuin? Vastede-
ket munji!
31. Ja si jurdašegje ješald-
sesæsek ja celkke: Jos mi cælk-
kep: Dat bođi almest, de cælkka
son: Manne di dalle epet sudnji
oskom?
32. Mutto jos mi cælkkep:
Dat bođi olbmuin, — de balle si
albmugest; dastgo buokak adne
Johannesa duotta profetan.
Matt. 14, 5.
33. Ja si vastedegje ja celkke
Jesusi: Æp mi dieđe dam. Ja
Jesus vastedi ja celki sigjidi:
De im monge cælke digjidi, man
famost mon daid dagoid dagam.

12. Kapittal.

Jesus ouddanbigja værddadusa vidnegardde-barggi birra, 1—12; sardno værroruđa birra, 13—17, bajasčuoǯǯelæme birra, 18—27, stuoremus bakkom birra lagast, 28—34, Messias birra, 35—37, nævvo čal'oappavaǯai vuostai, 38—40, maidno læskanisson, gutte addi maŋemuš ruđas tempeli addaldakkan, 41—44.

1. Ja son sardnogođi sigjidi
værddadusai bokte: Muttom olmuš
rakadi vidnegarde ja dagai aide
dam birra ja roggai boččem-gare
ja huksi toarna, ja son laigoti
dam vidnegardde-barggidi ja manai olggo-ædnami.

Es. 5, 1. Jer. 2, 21. Matt. 21, 33 j. n. v. Luk. 20, 9 j. n. v.

2. Ja go aigge bođi, de vuolgati son balvvalægjes vidnegardde-barggi lusa, vai son vuostaivaldaši vidnegardde-barggin vidnegarde šaddoid.

3. Mutto si valdde ja cabme su ja luitte su mannat guoros gieđai erit.

4. Ja son vuolgati fastain nubbe balvvalægje sin lusa, ja dam cabme si geđgiguim ja havvadutte su oaive ja luitte su mannat higjeduvvum erit.

5. Ja son vuolgati fastain nubbe æra, ja su si godde, ja ædnag æraid, muttomid si cabme, mutto muttomid si godde.

6. Mutto go sust læi vela okta bardne, gæn son ani rakisen, de vuolgati son maŋemusta vela suge sin lusa ja celki: Mu barne oudast si goit hæppanek.

7. Mutto vidnegardde-barggek celkke gutteg guoibmasæsek: Dat læ arbolaš; bottet, goddop mi su, de arbbe migjidi bacca!

Salm. 2, 8. Ebr. 1, 2. Matt. 26, 4 j. n. v.

8. Ja si valdde ja godde su ja balkestegje su vidnegardest olgus. Ebr. 13, 12.

9. Maid galgga dalle vidnegarde hærra dakkat? Son galgga boattet ja hævatet vidnegardde-barggid ja laigotet ærrasidi su vidnegardes.

10. Epetgo di læk maidai lokkam čallagest dam: Dat gæđge, maid huksijægjek hilggu, dat læ šaddam oaivvečiekkagæđgen;

Salm. 118, 22. 23. Es. 28, 16.

11. dat læ dakkujuvvum Hærrast, ja dat læ ovdulaš min čalmidi.

12. Ja si bivdde su gidda doppit, mutto balle olbmuin; dastgo si arvvedegje, atte son celki dam værddadusa sin vuostai. Ja si guđđe su ja manne erit. 11, 32.

13. Ja si vuolgategje muttomid Farisealaǯain ja Herodianalaǯain su lusa, vai si gielaše su saniguim.

Matt. 22, 15 j. n. v. Luk. 20, 20 j. n. v.

14. Mutto si botte ja celkke sudnji: Oapatægje! Mi diettep, atte don læk duođalaš ikge fuola gæstege; dastgo ik don gæča olbmui hame bællai, mutto oapatak Ibmel gæino duottavuođa mielde. Lægo lobalaš addet kæisari væro, daihe i? Galggapgo mi addet daihe æp addet?

15. Mutto go son diđi sin guoktelašvuođa, de celki son sigjidi: Manne gæččalepet di muo? Buktet munji ruđa, vai mon gæčam dam!

16. Mutto si bukte dam. Ja son celki sigjidi: Gæn govva ja bagjelčala dat læ? Mutto si celkke sudnji: Kæisara.

17. Ja Jesus vastedi ja celki sigjidi: Addet kæisari dam, mi kæisara læ, ja Ibmeli dam, mi Ibmela læ! Ja si ovdušegje su diti.

Matt. 17, 24—27. Rom. 13, 7.

18. Ja Saddusealaǯak, guđek celkkek, atte bajasčuoǯǯelæbme i læk, botte su lusa ja jerre sust ja celkke:

Matt. 22, 23 j. n. v. Luk. 20, 27 j. n. v. Ap. dag. 23, 8.

19. Oapatægje! Moses čali migjidi, atte go guđege viellja jabma ja guođđa aka, mutto manaid i

guođe, de galgga su viellja vald-
det su aka ja čuoʒaldattet su
vielljasis nale. 5 Mos. 25, 5.
20. Dal legje čieča vieljača; ja
vuostemuš valdi aka ja jami ige
guođđam nale.
21. Ja nubbe valdi su ja jami,
ja i songe guođđam nale, ja
goalmad damanaga lakai
22. Ja dak čiečas valdde su,
æige guođđam nale. Maŋemusta
sist buokain jami maidai nisson.
23. Damditi, bajasčuoʒʒelæme
siste, go si bajasčuoʒʒelek, gæn
akka galgga son dalle sist læt?
Dastgo dak čiečas læk adnam su
akkan.
24. Da vastedi Jesus ja celki
sigjidi: Epetgo di damditi čagjed,
go di epet dovda čallagid, epetge
Ibmel famo?
25. Dastgo go si læk bajas-
čuoʒʒelam jabmi lutte, de æi si
naittal, æige naittujuvvu, mutto
si læk nuftgo engelak almin.
26. Mutto jabmi birra, atte si
bajasčuoʒaldattujuvvujek, epetgo
di læk lokkam Moses girjest,
muittalusasat bastelis lanjai mie-
stag birra, moft Ibmel sarnoi
sudnji ja celki: Mon læm Abra-
ham Ibmel ja Isak Ibmel ja
Jakob Ibmel? 2 Mos. 3, 2. 6.
27. Ibmel i læk jabmi, mutto
elli Ibmel. Damditi čagjadadda-
betet di sagga.
28. Ja okta čal'oappavaʒain,
gutte læi gullam sin sardnomen
gutteg guiminæsek, ja gutte arv-
vedi, atte son læi vastedam sig-
jidi burist, vaʒi su lusa ja jærai
sust: Guttemuš læ dat vuostemuš
bakkom buokai gaskast?
Matt. 22, 35 j. n. v. Luk. 10, 25 j. n. v.
29. Mutto Jesus vastedi sudnji:
Dat vuostemuš bakkom buokai
gaskast læ dat: Gula, Israel!
Hærra, min Ibmel, Hærra læ
okta, 5 Mos. 6, 4. 5; 10, 12 j. n. v.
30. ja don galgak rakistet
Hærra, du Ibmelad, obba du
vaimostad ja obba du sielostad ja
obba du mielastad ja obba du
famostad; dat læ dat vuostemuš
bakkom.
31. Ja nubbe, mi læ sæmma-
lagaš, læ dat: Don galgak rakistet
du lagamuʒad nuftgo ješječad. I
læk mikkege æra bakkomid stuoreb
go dak. 3 Mos. 19, 18.
32. Ja dat čal'oappavaš celki
sudnji: Oapatægje! Don læk sard-
nom burist, duottavuođain; dastgo
okta Ibmel læ, ige læk oktage
ærrebgo son, 5 Mos. 4, 35.
33. ja rakistet su obba vai-
mostes ja obba jiermestes ja obba
sielostes ja obba famostes ja
rakistet su lagamuʒas nuftgo ješ-
ječas læ æmbo go buok boalddem-
oaffarak ja njuovvamoaffarak.
34. Ja go Jesus oini, atte son
vastedi jiermalaʒat, de celki son
sudnji: Don ik læk gukken Ibmel
rikast erit. Ja i oktage duostam
šatan æmbo sust jærrat.
35. Ja Jesus vastedi ja celki
oapatedines tempelest: Moft celk-
kek čal'oappavaʒak, atte Kristus
læ David bardne?
Matt. 22, 41 j. n. v. Luk. 20, 41 j. n. v.
36. Dastgo David cælkka ješ
Bassevuoiŋa siste: Hærra celki
mu hærrai: Čokkan mu olgiš gieđa
bællai, dassači go mon bijam du
vašalaʒaid du julgi vuološen!
Salm. 110, 1. 1 Kor. 15, 25 j. n. v.
37. De goččo dalle David ješ
su Hærran, ja moft læ son dalle
su bardne? Ja ollo olbmuk guld-
dalegje su mielastæsek.
38. Ja son celki sigjidi oapate-
dines: Varoteket ječaidædek čal'-
oappavaʒain, guđek mielastæsek
dattuk vaʒʒet gukkes biktasi siste
ja buorastattujuvvut šiljoin
Matt. 23, 6 j. n. v. Luk. 11, 43;
20, 46 j. n. v.
39. ja oaʒʒot bajemuš čokkam-
sajid synagogai siste ja čokkat
boaššomusasat bævdest mallasin!
40. Si, guđek borrek læskai

daloid ja hame diti adnek gukkes rokkusid, si galggek oaʒʒot dađe stuoreb rangaštusa.

41. Ja go Jesus læi čokkanam tempel bumba buotta, de oini son, moft olbmuk bigje ruđaid bumba sisa. Ja ædnag riggasak bigje ollo dam sisa,

2 Gon. 12, 9. Luk. 21, 1 j. n v.

42. ja muttom vaivaš læska bođi ja bijai guokte enkelbæle dam sisa, mi læ okta enkel.

43. Ja son ravkai su mattajegjides lusas ja celki sigjidi: Duođai cælkam mon digjidi, atte dat vaivaš læska læ bigjam æmbo, go buokak dak, guđek bigje bumba sisa. 2 Kor. 8, 12.

44. Dastgo si bigje buokak dast, mi sist læi ligas; mutto dat bijai su vaivašvuođastes buok dam, mi sust læi, obba su obmudagas.

13. Kapittal.

Jesus sardno tempel ja Jerusalem duššadume birra ja mærkai birra dam ouddal, 1—23, mailme loapa birra ja mærkai birra dam ouddal, 24—31, ravve buokaid goccet, 32—37.

1. Ja go son læi tempelest olgus mannamen, de cælkka okta su mattajegjin sudnji: Oapatægje! Gæča, maggar gæđgek ja maggar rakkanasak*!

* viesok.

Matt. 24, 1 j. n. v. Luk. 21, 5 j. n. v.

2. Ja Jesus vastedi ja celki sudnji: Oainakgo don daid stuora rakkanasaid? I galga guđđujuvvut gæđge gæđge ala, mi i šadda vuolas gaikkujuvvut.

1 Gon. 9, 7. 8. Mik. 3, 12.

3. Ja go son læi čokkamen Olljovare alde tempel buotta, de jerre Pietar ja Jakob ja Johannes ja Andreas sust sierra sajest:

4. Cælke migjidi, goas galgga dat šaddat, ja mi læ dasa mærkkan, goas buok dat ollašuvvu?

5. Mutto Jesus vastedi sigjidi ja sardnogođi: Varoteket, amas guttege din fillit!

Jer. 29, 8. 2 Tes. 2, 3.

6. Dastgo ædnagak bottek mu nammi ja celkkek: Mon læm Kristus. Ja si fillijek ædnagid.

7. Mutto go di gullabetet sođid ja soattesagaid, de allet suorggan! Dastgo dat berre dapatuvvat; mutto loappa i læk vela.

8. Dastgo albmugak galggek čuoʒʒelet albmugi vuostai, ja rikak rikai vuostai, ja ædnam-doargastusak galggek šaddat duobbeld dabbeld, ja nælgge ja vuostehakko galgga læt. Dak læk bakčasi alggo.

9. Mutto varoteket ješječaidædek! Dastgo si addek din diggi ja synagogai gitti; di šaddabetet rissijuvvut ja divvujuvvut oaivamuʒai ja gonagasai ouddi mu diti, sigjidi duođaštussan.

Matt. 10, 17. 18. Joh. 15, 20 j. n. v. 16, 2.

10. Ja evangelium berre vuost sardneduvvut buok albmugidi.

11. Mutto go si dolvvuk din dokko addem diti din sin gitti, de allet morašt ouddal aige dam harrai, maid di galggabetet sardnot, alletge jurdaš dam harrai; mutto sardnot dam, mi digjidi addujuvvu damanaga dimost! Dastgo epet di læk dak, guđek sardnobetet, mutto Bassevuoigŋa.

Matt. 10, 19 j. n. v. Luk. 12, 11. 12.

12. Mutto viellja šadda vieljas addet jabmem gitti, ja ačče manas, ja manak bigjek ječaidæsek vanhemidesek vuostai ja goddek sin.

13. Ja di šaddabetet vašotuvvut buokain mu nama diti; mutto gutte oskaldassan bisso gidda loapa ragjai, son galgga šaddat audogassan. Ebr. 3, 14. Alm. 2, 10.

14. Mutto go di oaidnebetet hævatusa fastevuođa, man birra profet Daniel læ sardnom, dast čuoʒʒomen, gost dat i berre læt, — gutte dam lokka, vuttivalddus

dam! — de batarekusek si varidi, gudek læk Judeast! Dan. 9, 26. 27.

15. Mutto gutte læ dake alde, allus vuolas nigju vissusis, allusge sisa mannu vieʒʒam diti maidege su viesostes, Luk. 17, 31.

16. ja gutte læ bældost, allus ruoktot maccu vieʒʒam diti su biktasides!

17. Mutto vuoi æppevegjidi ja njamategjidi dain beivin!

18. Mutto rokkadallet, amas din batharæbme šaddat dalvveg!

19. Dastgo dain beivin galgga læt daggar stuora atestus, mi i læk læmaš sivdnadusa algo rajest, maid Ibmel sivdnedi, gidda dassači ige galga šaddatge. Dan. 12, 1.

20. Ja jos Hærra i oanedivče daid beivid, de i šaddaše mikkege oʒid bestujuvvut; mutto valljijuvvumi diti, gæid son læ valljim, læ son oanedam daid beivid.

21. Ja jos guttege dalle cælkka digjidi: Gæča, dast læ Kristus, daihe gæča duost, de epet di galga dasa oskot. Luk. 17, 23

22. Dastgo værre-Kristusak ja værre-profetak čuoʒʒelek ja dakkek mærkaid ja ovdulaš dagoid fillim diti vela valljijuvvumidge, jos dat lifči vejolaš.
2 Tes. 2, 1 j. n. v.

23. Mutto varoteket di ječaidædek! Gæča, mon læm cælkkam digjidi buok juo ouddal.

24. Mutto dain beivin, dam atestusa maŋŋel, galgga bæivaš sevnjudet, ja manno i galga baittet,
Es. 13, 10. Esek. 32, 7. Joel. 2, 10; 3, 4. 20. Matt. 24, 29 j. n. v. Luk. 21, 25 j. n. v.

25. ja alme nastek galggek vuolas gaččat, ja dak famok, mak læk almin, galggek likkatuvvut.

26. Ja dalle galggek si oaidnet olbmu barne boattemen balvai siste ædnag famoin ja hærvasvuođain. Dan. 7, 13. Matt. 16, 27. Ap. dag. 1, 11. 1 Tes. 4, 16.

27. Ja dalle galgga son vuolgatet su engelides ja čokkit su valljijuvvumides mailme njælje ciegast, ædnam ravdast gidda alme ravddi.

28. Mutto oppet værddadusa fikunmuorast: Go dam oavsek læk juo mailhom, ja lastak ittegottek, de di diettebetet, atte gæsse læ lakka.

29. Nuftgis maidai di, go di oaidnebetet, atte dak mærkak šaddagottek, de dittet, atte son læ lakka uvsa oudast!

30. Duođai cælkam mon digjidi: Dat sokkagodde i galga eisege nokkat, ouddalgo dat buokrakkan šadda.

31. Albme ja ænam galggaba duššat, mutto mu sanek æi galga eisege duššat.
Salm. 102, 27. Es. 40, 8; 51, 6. Luk. 21, 33.

32. Mutto dam bæive ja dam dimo i dieđe oktage, æi engelak, gudek læk almest, ige bardnege, ærrebgo Ačče okto.
Matt. 24, 36 j. n. v. Ap. dag. 1, 17.

33. Varoteket, goccet ja rokkadallet! Dastgo epet di dieđe, goas dat aigge joavdda.
Matt. 25, 13. Luk. 21, 36. 1 Tes. 5, 6.

34. Nuftgo olmuš, gutte vulgi olggo-ædnami, guđi su viesos ja addi su balvvalegjidasas famo ja ješguttige su fidno ja gočoi uksafavta goccet. Luk. 19, 12.

35. Damditi goccet, — dastgo epet di dieđe, goas dalo-ised boatta, ækkedest daihe gaska-ija daihe vuoncca-biškom aige daihe iđđedest, —

36. amas son, go son boatta hoapost, gavdnat din oađđemen.

37. Mutto maid mon cælkam digjidi, dam cælkam mon buokaidi: Goccet!

14. Kapittal.

Bajemuš papak aigguk goddet Jesusa, 1. 2. Jesus vuiddujuvvu, 3—9. Judas

dakka šiettadusa su bættet, 10. 11. Jesus borra bæssašlabba, sardno su birra, gutte aiggo su bættet, 12—21, asat altar sakramenta, 22—25, sardno Olljovarrai manadedin Pietar jorralæme birra, 26—31, algat su gillamušas urtasgardest, 32—42, bettujuvvu, 43—46. Pietar časka mikin, 47. Jesus cuigod vašalaȝaides, mattajægjek ja dat nuorra olmai mannek batarussi, 48—52. Jesus dolvvujuvvu Kaifas vissui, i vasted algost maidege, dovdasta, atte son læ Ibmel bardne, dubmijuvvu ašalaȝȝan jabmet ja bilkkeduvvu, 53—65. Pietar biettala su, 66—72.

1. Mutto bæssačak legje ja suvrokættes laibi basek guokte bæive dastmaŋŋel. Ja bajemuš papak ja čal'oappavaȝak bivdde, moft si mataše gavvelvuođain su doppit ja goddet.
Matt. 26, 2 j. n. v. Luk. 22, 1. 2.

2. Mutto si celkke: Allop bassen, amas stuibme šaddat olbmui gaski!

3. Ja go son læi Betaniast, Simon spittalaȝa viesost, go son læi bævdest čokkamen, de bođi muttom nisson, gæst læi alabasterlitte billedkættes, hui divras nardusvuoiddasin, ja son cuvkki alabasterlitte ja leikki dam su oaive bagjeli. Joh. 12, 3 j. n. n.

4. Mutto dast legje soabmasak, guđek moaratuvve vaimostæsek ja celkke: Man varas hævatuvvui dat vuoidas?

5. Dastgo dat lifči mattam vuvddujuvvut æmbogo golbma čuođe ruđa oudast ja addujuvvut vaivašidi. Ja si cuigodišgotte su.

6. Mutto Jesus celki: Addet sudnji rafhe! Manne vuorjabetet di su? Son læ dakkam buore dago mu vuostai.

7. Dastgo vaivašak læk alelassi din lutte, ja go di dattobetet, de di oaȝȝobetet dakkat sigjidi burid; mutto mon im læk alelassi din lutte.

8. Son dagai, maid son mati; son læ ouddal juo vuoidadam mu rubmaš havddadubmai.

9. Duođai cælkam mon digjidi: Gostikkenessi dat evangelium šadda sardneduvvut obba mailmest, de galgga maidai dat, maid son læ dakkam, muittaluvvut su muitton.

10. Ja Judas Iskariot, okta dam guokte nubbe lokkasest, manai bajemuš papai lusa bættem varas su sin gitti.
Matt. 26, 14 j. n. v. Luk. 22, 3 j. n. v.

11. Mutto go si gulle dam, de šadde si illoi, ja si loppedegje addet sudnji ruđaid; ja son hutkai, moft son mataši vuogas aige su bættet.

12. Ja suvrokættes laibi basi vuostaš bæive, go bæssašlabbes njuvvujuvvui, de celkke su mattajægjek sudnji: Gosa datok don, atte mi galggap mannat ja rakadet, vai don oaȝok borrat bæssašlabba?
2 Mos. 12, 17. 5 Mos. 16, 5. Matt. 26, 17 j. n. v. Luk. 22, 7 j. n. v.

13. Ja son vuolgati guoktasa su mattajegjines ja celki sodnoidi: Vuolgge gavpugi, ja muttom olmuš boatta dodno oudald, gutte guodda čaccelitte; čuovvo su!

14. Ja gosa son manna sisa, de cælkke dast dalo-isedi: Oapatægje cælkka: Gost læ dat guossevisso, gost mon oaȝom borrat bæssašlabba mu mattajegjidamguim?

15. Ja son čajet dodnoidi stuora stobo, gost buok læ valmastuvvum ja rakaduvvum; rakadække dasa migjidi!

16. Ja su mattajægjek vulgiga ja bođiga gavpugi ja gavnaiga dam, nuftgo son læi sodnoidi cælkkam, ja soai rakadeiga bæssašlabba.

17. Ja go æked læi šaddam, de bođi son daina guokte nubbe lokkasin.

18. Ja go si legje bævdest čokkamen ja borramen, de celki Jesus: Duođai cælkam mon dig-

jidi, atte okta dist, guđek lepet
muina borramen, bætta muo.
Salm. 41, 10. Luk. 22, 21 j. n. v.
Joh. 13, 18. 21.
19. Mutto si šaddagotte mor-
raši ja cælkkegotte sudnji, nubbe
nubbe maŋest: Jogoson mon læm
dat? Ja nubbe: Jogoson mon
læm dat?
20. Mutto son vastedi ja celki
sigjidi: Okta dam guokte nubbe
lokkasest læ dat, dat, gutte ok-
tanaga muina buonjosta garrai.
21. Olbmu bardne manna galle
dokko, nuftgo su birra čallujuv-
vum læ; mutto vuoi dam olbmui,
gæn bokte olbmu bardne bettu-
juvvu! Dat lifči dam olbmui
buorre, jos son i livče riegadam.
22. Ja go si legje borramen,
de valdi Jesus laibe, giti ja
doagjali dam ja addi sigjidi ja
celki: Valddet, borret! Dat læ
mu rumaš.
Matt. 26, 26 j. n. v. Luk. 22, 19 j. n. v.
1 Kor. 11, 23 j. n. v.
23. Ja son valdi gæra, giti ja
addi sigjidi; ja si jukke buokak
dast.
24. Ja son celki sigjidi: Dat
læ mu varra, dam ođđa testamenta
varra, mi golgatuvvu ædnagi
oudast.
25. Duođai cælkam mon dig-
jidi, atte im mon galga šatan
jukkat vidnemuora šaddost, gidda
dam bæive ragjai, go mon jugam
dam ođđa šaddo Ibmel rikast.
26. Ja go si legje lavllom
gitoslavllaga, de manne si Olljo-
varrai.
Matt. 26, 30 j. n. v. Luk. 22, 39.
Joh. 18, 1.
27. Ja Jesus celki sigjidi: Odna
ija šaddabetet di buokak must
værranet; dastgo čallujuvvum læ:
Mon časkam gæčče, ja savcak
bieđganek. Sak. 13, 7. Joh. 16, 32.
28. Mutto maŋŋelgo mon læm
bajasčuoʒʒelam, de manam mon
din ouddal Galileai.
Matt. 28, 10. 16. Mark. 16, 7.

29. Mutto Pietar celki sudnji:
Jos si vela buokak værranek, de
im mon almake værran.
Joh. 13, 37. 38. Luk. 22, 33 j. n. v.
30. Ja Jesus celki sudnji:
Duođai cælkam mon dudnji, atte
odne, dam ija, ouddalgo vuoncca-
vares biško guovte gærde, de
biettalak don muo golma gærde.
31. Mutto son celki vela æmbo:
Jos mon galgašim vela duina
jabmet, de im mon almake du
biettal. Mutto nuft celkke maidai
si buokak.
32. Ja si botte muttom dalloi,
man namma læi Getsemane; ja
son celki su mattajegjidasas:
Čokkaneket dasa, dam bodda go
mon læm rokkadallamen!
Matt. 26, 36 j. n. v. Luk. 22, 40 j. n. v.
Joh. 18, 1.
33. Ja son valdi Pietara ja
Jakoba ja Johannesa mieldes ja
riemai doargestet ja saggarakkan
ballat.
34. Ja son celki sigjidi: Mu
siello læ sagga morrašest gidda
jabmem ragjai; orrot dast ja goc-
cet! Joh. 12, 27.
35. Ja son vaʒʒeli oudebuʒaidi,
luoittadi vuolas ædnam ala ja
rokkadalai, vai dat dibmo manaši
su mæddel, jos dat lifči vejolaš.
36. Ja son celki: Abba, ača-
čam! Buok læ dudnji vejolaš;
valde dam gæra must erit! Allus
almake šaddu, maid mon datom,
mutto maid don datok!
10, 27. Joh. 6, 38.
37. Ja son bođi ja gavnai sin
oađđemen ja celki Pietari: Simon,
oađakgo don? Ikgo don vægjam
goccet ovtage dimo?
38. Goccet ja rokkadallet, ama-
dek di gæččalussi šaddat! Vuoigŋa
læ galle gærggad, mutto oaʒʒe
læ hægjo. Gal. 5, 17.
39. Ja son manai fastain dokko
ja rokkadalai ja celki daid sæmma
sanid.
40. Ja son bođi fastain ja
gavnai sin fastain oađđemen;

dastgo sin čalmek legje lossoduv-
vum, ja æi si diettam, maid si
sudnji vastedegje.

41. Ja son bođi goalmad gærde
ja celki sigjidi: Oađđebetetgo di
vela ain ja vuoiŋadepet? Áigge
læ vassam. Dibmo læ boattam;
gæča, olbmu bardne bettujuvvu
suddolažai gieđaidi.

42. Likket bajas, vulggop mi!
Gæča, son læ lakka, gutte muo
bætta.

43. Ja dallanaga, go son læi
ain sardnomen, de bođi Judas,
okta dam guokte nubbe lokkasest,
ouddan, ja stuora joavkko suina
miki ja staggoiguim bajemuš
papai ja čal'oappavažai ja vuor-
rasi lutte.

Matt. 26, 47 j. n. v. Luk. 22, 47.
Joh. 18, 3 j. n. v.

44. Mutto dat, gutte su beti,
læi addam sigjidi mærka ja cælk-
kam: Dat, gæn mon cummestam,
dat læ son; doppijeket su ja
dolvvot su visut erit!

45. Ja go son bođi, de loaida-
sti son dallanaga su lusa ja celki:
Rabbi! Rabbi! Ja son cummesti su.

2 Sam. 20, 9.

46. Mutto si bigje gieđaidæsek
su ala ja doppijegje su.

47. Mutto okta sist, guđek
legje su lutte čuožžomen, rotti
miekes, časki bajemuš papa balv-
valægje ja čuopai su bælje erit.

Matt. 26, 51 j. n. v. Luk. 22, 50 j. n. v.
Joh. 18, 10. 26.

48. Ja Jesus vastedi ja celki
sigjidi: Di lepet vuolggam, dego
rievvar lusa, miki ja staggoiguim,
valddem diti muo gidda.

49. Mon legjim bæivalažat din
lutte ja oapatim tempelest, ja epet
di doppim muo; mutto dat læ
šaddam, vai čallagak ollašuvvuše.

Salm. 22, 7.

50. Ja si guđđe su buokak ja
bataregje. Salm. 88, 9.

51. Ja muttom nuorra olmai
čuovoi su, gutte læi suppim fina
lidnebiktasa alas rubmašes bagjeli;
ja dak nuorra olbmak doppijegje
su gidda.

52. Mutto son luiti dam fina
lidnebiktases ja batari alas sin
lutte erit.

53. Ja si dolvvu Jesusa baje-
muš papa lusa; ja buok bajemuš
papak ja vuorrasak ja čal'oappa-
važak botte čoakkai su lusa.

Matt. 26, 57 j. n. v. Luk. 22, 54 j. n. v.
Joh. 18, 13. 24. 1 Muit. 24, 3. 4.

54. Ja Pietar čuovoi gukken
su maŋŋelist gidda bajemuš papa
vieso sisa; ja son čokkai oktan balv-
valegjiguim ja biktali ječas dolla-
gaddest.

55. Mutto bajemuš papak ja
obba gereg bivdde duođaštusa
Jesus ala, vai si ožuše su hæga-
tuttet; ja æi si gavdnam maidege.

Ap. dag. 6, 13.

56. Dastgo ædnagak sardnu
værre-duođaštusaid su ala; mutto
duođaštusak æi boattam ovtaidi.

57. Ja muttomak čuožželegje
ja sardnu værre-duođaštusaid su
ala ja celkke:

58. Mi læp gullam su cælkke-
men: Mon aigom vuolas gaikkot
dam tempela, mi læ gieđaiguim
dakkujuvvum, ja golma bæivest
dakkat nubbe, mi i læk gieđai-
guim dakkujuvvum.

15, 29. Joh. 2, 19.

59. Ja æi vela nuftge boattam
sin duođaštusak ovtaidi.

60. Ja bajemuš pappa čuožželi
gasko sin gaski ja gačai Jesusest
ja celki: Ikgo don vasted maidege?
Maid duođaštek dak du ala?

61. Mutto son oroi javotaga
ige vastedam maidege. De gačai
bajemuš pappa fastain sust ja celki
sudnji: Lækgo don Kristus, dam
buristsivdneduvvuma bardne?

Es. 53, 7. Matt. 16, 16.

62. Mutto Jesus celki: Mon
læm; ja di šaddabetet oaidnet
olbmu barne čokkamen famo olgiš
gieđa bælde ja boattemen alme
balvai siste.

13, 26.

63. De gaikodi bajemuš pappa su biktasides ja celki: Maid darbašep mi vela æmbo duođašteg-jid?

64. Di lepet gullam su Ibmelbilkkadusa; moft orro din mielast? Mutto si dubmijegje su buokak ašalaʒʒan jabmet. Jer. 26, 11.

65. Ja muttomak ribme su čolggat ja gokčat su muođoid ja čorbmat su čormaiguim ja cælkket sudnji: Einost! Ja balvvalægjek speʒʒu su njalme vuostai.
Es. 50, 6. Joh. 19, 3.

66. Ja go Pietar læi vuollen šiljost, de bođi muttom bajemuš papa bigain,
Matt. 26, 69 j. n. v. Luk. 22, 55 j. n. v. Joh. 18, 17 j. n. v.

67. ja go son oini Pietar ječas biktalæmen, de gæčai son su ala ja celki: Don læk maidai læmaš Jesusin, daina Nasarealaʒain.

68. Mutto son biettali ja celki: Im mon dovda su, imge dieđe, maid don cælkak. Ja son manai olgus ouddašilljoi; ja vuoncca-vares biškoi.

69. Ja biga oini fastain su ja cælkkegođi sigjidi, guđek lutte čuʒʒu: Dat læ muttom sist.

70. Mutto son biettali fastain. Ja vehaš dastmaŋŋelaš celkke si, guđek lutte čuʒʒu, fastain Pietari: Duođai, don læk muttom sist; dastgo don læk maidai Galilealaš, ja du jiedna læ damlagaš.

71. Mutto son riemai ječaš garrodet ja vuordnot: Im mon dovda dam olbmu, gæn birra di sardnobetet.

72. Ja vuoncca-vares biškoi nubbe gærde. Ja Pietar muittai dam sane, maid Jesus sudnji celki: Ouddalgo vuoncca-vares biško guovte gærde, de biettalak don muo golma gærde. Ja son manai olgus ja čieroi. 30. v.

15. Kapittal.

Kristus dovdasta Pilatus oudast, atte son læ gonagas, 1—5. Pilatus luoitta Barrabasa luovos, dokko adda Jesusa rissijuvvut ja russinavllijuvvut, 6—15. Jesus kruoneduvvu bastelis lanjaiguim, cabmujuvvu, dolvvujuvvu olgus, 16—20. Simon guodda su ruosa; Jesus i dato jukkat myrra-vine; son russinavllijuvvu; su biktasak juogaduvvujek, 21—25. Bagjelčala čallujuvvu; rievvar-guovtos russinavllijuvvuba oktan suina, 26—28. Jesus bilkkeduvvu, 29—32. Bæivaš sevnjud; Jesus čuorvvo Ibmeli, bilkkeduvvu fastain, jukka eddika, jabma; tempel ouddaloavda gaikkan; oaivve-olmai osko, 33—39. Nissonak gečček dasa; Josef havddad su, 40—47.

1. Ja dallanaga iđđedest, go bajemuš papak vuorrasiguim ja čal'oappavaʒaiguim ja obba gereg legje rađđadallam, de čadne si Jesusa ja dolvvu su erit ja adde sū Pilatusa gitti.
Matt. 27, 1 j. n. v. Luk. 22, 66 j. n. v. 23, 1 j. n. v. Joh. 18, 28 j. n. v. Salm. 2, 2. Ap. dag. 4, 26. 27.

2. Ja Pilatus jærai sust: Lækgo don Judalaʒai gonagas? Mutto son vastedi ja celki sudnji: Don dam cælkak.

3. Ja bajemuš papak vaiddalegje su sagga.

4. Pilatus jærai fastain sust ja celki: Ikgo don vasted ik maidege? Gæča, man ollo si duođaštek du ala!

5. Mutto Jesus i vastedam almake maidege, nuft atte Pilatus imaštallagođi.

6. Mutto basi aige lavi son luoittet sigjidi ovta fanga luovos, gæn si anotegje.
Matt. 27, 15 j. n. v. Luk. 23, 17 j. n. v. Joh. 18, 39 j. n. v.

7. Mutto de læi muttom, gæn namma læi Barrabas, gutte læi gidda valddujuvvum vuostehagolaʒaiguim, guđek legje sorbmim olbmu stuime siste.

8. Ja olbmuk čurvvu ja rokkadallagotte su sigjidi dakkat, nuftgo son alo lavi dakkat.

9. Mutto Pilatus vastedi sigjidi ja celki: Dattobetetgo di, atte mon luoitam digjidi Judalaʒai gonagasa luovos?

10. Dastgo son diđi, atte baje-

muš papak legje gađašvuođast addam su su gitti.

11. Mutto bajemuš papak vig-
gategje olbmuid ravkkat, atte son
luoitaši bus sigjidi Barrabasa
luovos. Ap. dag. 3, 14.

12. Mutto Pilatus vastedi ja
celki fastain sigjidi: Maid datto-
betet di dalle, atte mon galgam
suina dakkat, gæn di goččobetet
Judalažai gonagassan?

13. Mutto si čurvvu fastain:
Russinavlle su!

14. De celki Pilatus sigjidi:
Maid bahaid læ son dalle dakkam?
Mutto si čurvvu sagga æmbo:
Russinavlle su!

15. Mutto Pilatus datoi dakkat
olbmui miela mielde ja luiti sig-
jidi Barrabasa luovos ja addi
Jesusa russinavllijuvvut, maŋŋel-
go son læi diktam su rissijuvvut.

16. Mutto soatte-olbmak dolvvu
su šilljoi, duobmovissui, ja čoakkai
gočču obba soattejoavko.
Matt. 27, 27 j. n. v. Joh. 19, 1 j. n. v.

17. Ja si čaŋategje purpur-
biktasa su bagjeli ja bargedegje
bastelis ladnja-kruono ja bigje
dam su oaivvai,

18. ja si ribme su buorastat-
talet: Burist dudnji, don Judalažai
gonagas!

19. Ja si cabme su oaive sobbin
ja čolgge su ja luoittadegje čibbi-
dæsek ala ja rokkadalle su.

20. Ja go si legje su bilkke-
dam, de nulle si sust purpur-
biktasa erit ja čaŋategje sudnji
su ječas biktasid, ja si dolvvu su
olgus russinavllim diti su.

21. Ja si naggijegje muttom
mæddel manne, Simona Syrena-
laža, gutte bođi mæcest, Aleksan-
dera ja Rufusače, guoddet su
ruosa.
Matt. 27, 32 j. n. v. Luk. 23, 26. 33.

22. Ja si dolvvu su dam baik-
kai, mi goččujuvvu Golgatan, dat
læ čilggijuvvum: Oaivvegallo-
baikke. Joh. 19, 17.

23. Ja si adde sudnji vine
jukkat sægotuvvum myrrain; mut-
to i son valddam dam.

24. Ja go si legje russinavllim
su, de juogadegje si su biktasid
ja vuorbbadalle daid, maid gut-
tege galgai valddet.
Salm. 22, 19. Joh. 19, 23. 24.

25. Mutto dat læi goalmad
dibmo, go si russinavllijegje su.

26. Ja bagjelčala læi čallujuv-
vum vaiddalusaše birra su ala:
Judalažai gonagas.
Matt. 27, 37. 38. Luk. 23, 33. 38.

27. Ja si russinavllijegje guokte
rievvara oktan suina, nubbe su
olgiš ja nubbe su gurot bællai.

28. Ja čala ollašuvvui, mi
cælkka: Son læ lokkujuvvum bag-
jeldulbmi gaski. Es. 53, 12.

29. Ja si, guđek mæddel manne,
bilkkedegje su ja šluvgge sin
oividæsek ja celkke: Hæppan
don, don, gutte vuolas gaikok
tempela ja bajasdagak dam golma
bæivest!
Matt. 27, 39 j. n. v. Luk. 23, 35 j. n. v.
Salm. 22, 8. Salm. 109, 25.
Mark. 14, 58.

30. Bæste ješječad ja nieja
ruosa alde vuolas!

31. Mutto nuftgis maidai bilk-
kedegje bajemuš papak su gaska-
næsek oktanaga čal'oappavažai-
guim ja celkke: Son læ bæstam
ærrasid; ješječas i son mate
bæstet.

32. Kristus, Israel gonagas,
nigjus dal ruosa alde vuolas, vai
mi oainašeimek ja oskušeimek!
Maidai soai, guđek læiga russi-
navllijuvvum oktan suina, higje-
deiga su.

33. Mutto go guđad dibmo
læi šaddam, de šaddai sævdnjad-
vuotta obba ædnam mietta gidda
ovcad dimo ragjai.
Matt. 27, 45 j. n. v. Luk. 23, 44 j. n. v.

34. Ja ovcad dimost čuorvoi
Jesus alla jienain ja celki: Eloi!
Eloi! Lama sabaktani? Dat læ
čilggijuvvum: Mu Ibmelam! Mu

Ibmelam! Manne don læk muo guođđam? Salm. 22, 2.

35. Ja go muttomak sist, guđek lutte čuǯǯu, gulle dam, de celkke si: Gæča, son ravkka Eliasa.

36. Mutto muttom viekkali ja devdi spabba eddikin ja coggali dam soabbegæččai ja addi sudnji jukkat ja celki: Allet vuost! Geččop mi, jogo Elias boatta su vuolasvalddet! Joh. 19, 28 j. n. v. Salm. 69, 22.

37. Mutto Jesus čuorvoi alla jienain ja addi vuoiŋas.

38. Ja tempel ouddaloavda gaikkani guovddat bajemuš ravdast gidda vuolemuš ravddi. 2 Muit. 3, 14.

39. Mutto oaivve-olmai, gutte čuoʒoi lutte su buotta ja oini, atte son addi vuoiŋas daggar čuorvvomin, celki: Duođai, dat olmuš læi Ibmel bardne!

40. Mutto dast legje maidai nissonak, guđek legje gukken dasa gæččamen, gæi gaskast legje Maria Magdalena ja Maria, dam nuorab Jakoba ja Joses ædne, ja Salome, Matt. 27, 55 j. n. v. Luk. 23, 49 j. n. v. Salm. 38, 12.

41. guđek legje maidai čuvvom su ja balvvalam su, go son læi Galileast, ja ædnag æra nissonak, guđek legje suina mannam bajas Jerusalemi. Luk. 8, 2.

42. Ja go æked juo læi šaddam, dađemielde go dat læi rakadusa bæivve, mi læ ouddasabbat, Joh. 19, 31.

43. de bođi Josef Arimateast, muttom gudnalaš digge-olmai, gutte maidai vurdi Ibmel rika; son roakadi mannat sisa Pilatus lusa ja anotet Jesus rubmaša. Joh. 19, 38 j. n. v.

44. Mutto Pilatus imaštalai dam, atte son læi juo jabmam,

45. ja son ravkai oaivve-olbma ja jærai sust, gukkago son juo læi læmaš jabmen, ja go son oaʒoi dam diettet oaivve-olbmast, de addi son Josefi rubmaša.

46. Ja son osti fina line ja valdi su vuolas ja giesai su dam fina line sisa ja bijai su havddai, mi læi čuppujuvvum bavte sisa, ja fierati gæđge havde uksaraige ouddi.

47. Mutto Maria Magdalena ja Maria, Joses ædne, oiniga, gosa son bigjujuvvui.

16. Kapittal.

Engelak muittalek Jesus bajasčuoǯǯelæme nissonidi, 1—8. Jesus oidnujuvvu Maria Magdalenast, 9—11, oidnujuvvu dam guoktasest, guđek manaiga Emmausi, 12. 13, oidnujuvvu dam okta nubbe lokkasest, 14, goččo apostalides sardnedet ja lopped sigjidi vækes, 15—18. Jesus valddujuvvu bajas albmai, 19. 20.

1. Ja go sabbat læi vassam, de oste Maria Magdalena ja Maria, Jakoba ædne, ja Salome njalgga-hajag vuoiddasid boattem diti su vuoidadet. Matt. 28, 1. Luk. 24 1 j. n. v. Joh. 20, 1. 1 Mos. 50, 26.

2. Ja si botte havddai vuostas bæive vakkost hui arrad, go bæivaš bagjani.

3. Ja si celkke gutteg guoibmasæsek: Gi galgga fieratet migjidi gæđge havde uksaraige oudast erit?

4. Ja go si gečče dokko, de aicce si, atte gæđge læi juo erit fieratuvvum; dastgo dat læi sagga stuores.

5. Ja si manne havde sisa ja oidne nuorra olbma čokkamen olgiš gieđa bælde, garvotuvvum gukkes vilggis biktasi sisa, ja si suorgganegje saggarakkan. Matt. 28, 2 j. n. v. Joh. 20, 12.

6. Mutto son celki sigjidi: Allet suorggan! Di occabetet Jesusa, Nasarealaʒa, gutte læi russinavllijuvvum; son læ bajasčuoʒ-

ʒelam, i son læk dast; gæča, dast læ sagje, gosa si bigje su.

7. Mutto vulgget, celkket su mattajegjidi ja Pietari, atte son manna din ouddal Galileai! Dobbe galggabetet di su oaidnet, nuftgo son læ digjidi cælkkam. 14, 28.

8. Ja si vulgge hoapost olgus ja bataregje havdest; mutto doargastus ja suorgganæbme valdi sin, ja æi si cælkkam gæsage maidege, dastgo si balle.

9. Mutto go son læi bajasčuoʒʒelam arrad vuostas bæive vakkost, de almostuvvui son vuoččan Maria Magdalenai, gæst son læi olgus agjam čieča bærgalaga.
Joh. 20, 14. 18. Luk. 8, 2.

10. Son manai dokko ja dieđeti dam sigjidi, guđek legje læmaš su mielde, guđek legje morastæmen ja čierromen.

11. Ja go dak gulle, atte son læi ællemen ja læi oidnujuvvum sust, de æi si oskom dam.

12. Mutto dastmaŋŋel almostuvvui son æra hamest guoktasi sist, go soai læiga vagjolæmen, go soai læiga vaʒʒemen olgus ædnami.
Luk. 24, 13 j. n. v.

13. Maidai soai manaiga ja muittaleiga daidi ærrasidi dam; æi si jakkam sodnoidige.

14. Maŋemusta almostuvvui son dam okta nubbe lokkasi, go si legje čokkamen bævdest, ja son cuigodi sigjidi sin æppe-osko ja vaimoi garasvuođa, go si æi læm jakkam sigjidi, guđek legje oaidnam su bajasčuoʒʒelam.
1 Kor. 15, 6. Luk. 24, 36 j. n. v. Joh. 20, 19 j. n. v.

15. Ja son celki sigjidi: Vulgget buok mailme mietta ja sardnedeket evangeliuma buok sivdnadussi! Matt. 28, 19. Kol. 1, 23.

16. Gutte osko ja gastašuvvu, audogassan šadda, mutto gutte i osko, gađotussi dubmijuvvu.
Ap. dag. 2, 40. 41. Joh. 3, 18. 36; 12, 48.

17. Mutto dak mærkak galggek sin čuovvot, guđek oskuk: Mu nammi galggek si bærgalagaid olgus agjet; si galggek sardnot ođđa njuokčamiguim;
Luk. 10, 17. Ap. dag. 5, 16; 8, 7; 16, 18; 2, 4. 11; 10, 46; 19, 6. 1 Kor. 12, 10. 28.

18. si galggek gærbmašid erit valddet, ja jos si jukkek maidege mirkolaʒid, de i dat galga sin vahagattet; bucci ala galggek si gieđaidæsek bigjat, ja si galggek dærvasmattujuvvut. Ap. dag. 28, 3—6 8.

19. De Hærra, maŋŋelgo son læi singuim sardnom, valddujuvvui bajas albmai ja čokkani Ibmel olgiš gieđa bællai.
Luk. 24, 51. Ap. dag. 1, 9. Salm. 110, 1.

20. Mutto si vulgge ja sardnedegje buok guovloin, ja Hærra bargai sigjidi vækkėn ja nanni sanes mielde-čuovvo mærkai bokte. Amen.
Ap. dag. 3, 16; 14, 3. Ebr. 2, 4.

Basse Lukas evangelium.

1. Kapittal.

Dam birra, manne Lukas čalla su evangeliumes, 1—4. Gabriel muittal Johannes gastašægje riegadæme, 5—25, ja Ibmel barne riegadæme, 26—38. Maria oappaladda Elisabet ja ramed Ibmela, 39—56. Johannes riegad, Sakarias einosta, 57—79. Johannes bajasšadda, 80.

1. Dađemielde go ædnagak læk riebmam čallet historia dai dapa-

tusai birra, mak albmoset læk ollašuvvum min gaskast,

2. nuft moft si læk migjidi dam muittalam, guđek algo rajest legje čalmalaš duođaštægjek ja sane balvvalægjek,
1 Joh. 1, 1. Ebr. 2, 3.

3. de læm maidai mon adnam buorren, maŋŋelgo mon læm visut suoggardam buok dapatusaid algo rajest, čallet maŋŋalagai dai birra dudnji, famolaʒamus Teofilus,
Ap. dag. 1, 1.

4. vai don oapašik dovddat dam oapa duottavuođa, masa don læk njalmalaʒat oapatuvvum.

5. Herodes, Judea gonagasa, beivin læi muttom pappa Abia juogost, gæn namma læi Sakarias; ja su akka læi Aron nieidain, ja su namma læ Elisabet.
Matt. 2, 1. 1 Muit. 24, 1. 10. Neh. 12, 4.

6. Mutto soai læiga goabbašagak vanhurskasak Ibmel oudast ja vagjoleiga laittemættosen buok Hærra bakkomi ja asatusai mielde.

7. Ja sodnost i læm oktage manna; dastgo Elisabet læi šaddotæbme, ja soai læiga goabbašagak boarrasak.

8. Mutto de dapatuvai, go son læi doaimatæmen pappa-ammates Ibmel oudast su juogos vuoro mielde,

9. ja go vuorbbe sudnji gačai pappavuođa viero mielde oaffarušsat suovvasid, de manai son Hærra tempel sisa.
2 Mos. 30, 7. 34 j. n. v.

10. Ja buok olbmui ædnagvuotta læi rokkadallamen olggobælde dam bodda, go suovvasak oaffarušsujuvvujegje.

11. Mutto Hærra engel almostuvai sudnji ja čuoʒoi suovasaltar olgiš bælde. 2 Mos. 30, 1.

12. Ja go Sakarias oini su, de suorggani son, ja ballo bođi su ala.

13. Mutto engel celki sudnji: Ale bala, Sakarias! Dastgo du rokkus læ gullujuvvum, ja du akka Elisabet galgga riegadattet dudnji barne, ja don galgak goččot su nama Johannessan.
63. v.

14. Ja don galgak oaʒʒot ilo ja avo, ja ædnagak galggek illodet su riegadæme diti. 58. v.

15. Dastgo son galgga læt stuores Hærra oudast ige jukkat vine ige garra jukkamuša, ja son galgga devddujuvvut juo ædnes hæga rajest Bassevuoiŋain,
Matt. 11, 9. 11. 4 Mos. 6, 3. Duob. 13, 4. Jer. 1, 5. Gal. 1, 15.

16. ja son galgga jorggalet ædnagid Israel manain Hærra, sin Ibmela, guvllui.

17. Ja son galgga ouddan mannat su oudast Elias vuoiŋain ja famoin jorggalam diti vanhemi vaimoid manaidæsek bællai ja æppegulolaʒaid vanhurskasi miellalakai, rakadam diti Hærrai burist rakaduvvum albmuga.
Matt. 3, 3; 11, 14; 17, 12. Mal. 4, 5. 6. Mark. 9, 11—13.

18. Ja Sakarias celki engeli: Mast galgam mon dovddat dam? Dastgo mon læm boares, ja mu akka læ juo vuoras olmuš.
1 Mos. 17, 17.

19. Ja engel vastedi ja celki sudnji: Mon læm Gabriel, gutte Ibmel oudast čuoʒom, ja mon læm vuolgatuvvum dudnji sardnot ja muittalet dudnji dam illon.
Dan. 8, 16; 9, 21. Salm. 103, 20. Matt. 18, 10.

20. Ja gæča, don šaddak gielatæbmen ja ik sate sardnot gidda dam bæive ragjai, go dat dapatuvva, dainago don ik oskom mu sanidi, mak galggek ollašuvvut sin aiggasæsek. 22. 63. v.

21. Ja olbmuk vurdde Sakariasa, ja si imaštalle, go son agjani tempel siste.

22. Ja go son bođi olgus, de i son sattam sigjidi sardnot, ja si dovdde, atte son læi oaidnam oainatusa tempel siste, ja son

nuvketi sigjidi ja oroi gielatæbmen.

23. Ja de dapatuvai, go su balvvalus-bæivek legje nokkam, de manai son ruoktot su vissusis.

24. Mutto dai beivi maŋŋel šaddai su akka Elisabet mana vuostai, ja son čiegai ječas vitta mano ja celki:

25. Dastgo nuft læ Hærra munji dakkam dain beivin, go son munji gæčai erit valddem diti mu bagjelgeččujume olbmui gaskast.

1 Mos. 30, 23. Es. 4, 1.

26. Mutto guđad manost vuolgatuvvui Gabriel engel Ibmelest muttom gavpugi Galileast, man namma læ Nasaret,

27. muttom nieida lusa, gutte læi loppadaddam muttom olbmain, gæn namma læi Josef, David viesost, ja nieida namma læi Maria. 2, 5. Matt. 1, 18 j. n. v.

28. Ja engel bođi sisa su lusa ja celki: Burist dudnji, don armetuvvum! Hærra læ duina, don buristsivdneduvvum nissoni gaskast!

29. Mutto go son oini su, de suorggani son su sagai diti, ja son jurdašišgođi, mi buorastattemid son dat læʒʒa.

30. Ja engel celki sudnji: Ale bala, Maria! Dastgo don læk gavdnam armo Ibmel lutte.

31. Ja gæča, don galgak sakketet ja riegadattet barne, ja don galgak goččot su nama Jesusen.

Es. 7, 14.

32. Son galgga šaddat stuoresen ja goččujuvvut dam alemusa bardnen, ja Ibmel Hærra galgga addet sudnji David, su ače, truono.

Es. 9, 6. 7; 16, 5. Salm. 132, 11. 2 Sam. 7, 12 j. n. v.

33. Ja son galgga læt gonagas Jakob vieso bagjel agalaʒat, ja su gonagas-rika i galga nokkat.

Salm. 45, 7. 8; 89, 37. Jer. 23, 5. 1 Muit. 17, 14. Mik. 4, 7. 1 Kor. 15, 24. Ebr 1, 8.

34. Mutto Maria celki engeli: Moft galgga dat dapatuvvat, dainago mon im dieđe olbmast?

35. Ja engel vastedi ja celki sudnji: Bassevuoigŋa galgga boattet du bagjeli, ja dam alemusa fabmo galgga suoivanastet du bagjel; damditi galgga maidai dat basse,mi dust riegad, goččujuvvut Ibmel bardnen.

Matt. 1, 18. 20. Dan. 9, 24.

36. Ja gæča, Elisabet, du fuolkke, son læ maidai sakketam barne su boaresvuođastes, ja dat læ guđad manno sudnji, gutte goččujuvvu šaddotæbmen.

37. Dastgo Ibmel lutte i læk mikkege vægjemættom.

1 Mos. 18, 14. Job 42, 2. Jer. 32, 17. 27. Salm. 135, 6. Matt. 19, 26.

38. Mutto Maria celki: Gæča, mon læm Hærra balvvalægje; šaddus munji du sane mielde! Ja engel vulgi su lutte erit.

39. Mutto Maria čuoʒʒeli dain sæmma beivin ja vulgi hoapost varreguvllui, muttom gavpugi Judast. Jos. 21, 11.

40. Ja son bođi Sakarias vissui ja buorastatti Elisabet.

41. Ja de dapatuvai, go Elisabet gulai Maria buorastattema, de njuikodi okke su hægast, ja Elisabet devddujuvvui Bassevuoiŋain

42. ja čuorvvogođi alla jienain ja celki: Buristsivdneduvvum læk don nissoni gaskast, ja buristsivdneduvvum læ du hæga šaddo!

43. Ja mast munji dat boatta, atte mu Hærram ædne boatta mu lusa?

44. Dastgo gæča, go du buorastattem jiedna bođi mu beljidi, de njuikodi okke mu hægast avoin.

45. Ja audogas læ son, gutte oskoi; dastgo dat galgga ollašuvvut, mi sudnji læ celkkujuvvum Hærrast. 11, 28.

46. Ja Maria celki: Mu siello
gudnijatta Hærra,
47. ja mu vuoigŋa avvod Ib-
mel, mu bæstam, siste,
1 Sam. 2, 1. Hab. 3, 18.
48. dainago son læ gæččam su
balvvalægjes hægjovuođa bællai.
Dastgo gæča, dal dastmaŋas galg-
gek buok sokkagoddek ramedet
muo audogassan,
49. dainago son, gutte læ fa-
molaš, læ dakkam stuora dagoid
munji; ja su namma læ basse,
Salm. 126, 2. 3.
50. ja su vaibmolađesvuotta
bista sogast sokki sin bagjel, gu-
đek sust ballek.
1 Mos. 17, 7. 2 Mos. 20, 6.
Salm. 103, 13. 17.
51. Son læ dakkam famo su
gieđaines; son læ biđgim sin,
guđek læk čævllajak sin vaimoi-
dæsek jurddagi siste;
Es. 51, 9; 52, 10. 2 Sam. 22, 28.
1 Pet. 5, 5.
52. son læ nordastam famola-
ʒaid sin truonoi alde erit ja ale-
dam hæjoid.
Salm 113, 7; 147, 6. 1 Sam. 2, 7. 8.
Job 5, 11; 12, 18.
53. Nælggoid læ son dævddam
buri addaldagaiguim, ja riggasid
læ son čajetam guoros gieđai
luttes erit.
1 Sam. 2, 5. Salm. 34, 11; 107, 9.
54. Son læ dokkitam su balv-
valægjes Israel muittem diti vaib-
molađesvuođa
Es. 41, 8; 54, 8. Jer. 31, 3. 20.
55. (nuftgo son sarnoi min
vanhemidi) Abraham ja su nale
vuostai agalaš aiggai.
1 Mos. 17, 7. 19; 18, 18. 3 Mos. 26,
42. Salm. 132, 11.
56. Mutto Maria oroi su lutte
lakka golbma mano ja de manai
fastain dallosis.
57. Mutto Elisabet aigge dievai,
go son galgai riegadattet, ja son
riegadatti barne.
58. Ja su sidaguoimek ja fuolkek
gulle, atte Hærra læi dakkam su
vaibmolađesvuođas stuoresen su
vuostai, ja si illodegje suina.
59. Ja de dapatuvai gavcad
bæive, de botte si mana birra-
čuoppat, ja si navddegotte su su
ače nama mielde Sakariasen.
1 Mos. 17, 12. 3 Mos. 12, 3.
60. Mutto su ædne vastedi ja
celki: I eisege, mutto son galgga
goččujuvvut Johannessan. 13. v.
61. Ja si celkke sudnji: I læk
goit oktage du sogast, gutte goč-
čujuvvu daina namain.
62. Mutto si nuvketegje su
aččai, manen son datoi su gočču-
juvvut.
63. Ja son anoi tavvala ja čali
naft: Johannes læ su namma. Ja
si imaštalle buokak.
64. Mutto dallanaga rabastuv-
vui su njalbme ja su njuovča, ja
son sardnogođi ja ramedi Ibmela.
Mark 7, 35.
65. Ja ballo bođi buokai bag-
jeli, guđek legje sodno birra as-
samen; ja buok dak sagak bægo-
tuvvujegje mietta obba Judea
varreguovlo.
66. Ja buokak, guđek dam
gulle, bigje dam sin mielasek
vuollai ja celkke: Mison dam
manast šaddaš? Ja Hærra gietta
læi su mielde.
67. Ja Sakarias, su ačče, devd-
dujuvvui Bassevuoiŋain, ja son
einosti ja celki:
68. Maidnujuvvum lekus Hærra,
Israel Ibmel, go son læ oappa-
laddam ja lonestam su albmuges
Salm. 41, 14; 72, 18. Luk. 7, 16.
Matt. 1, 21.
69. ja læ čuoʒaldattam migjidi
bestujume čoarve David, su balv-
valægjes, viesost, Salm. 132, 17.
70. nuftgo son sarnoi basse
profetaides njalme bokte, guđek
læk læmaš doluš aigi rajest,
Salm. 72, 1 j. n. v. Es. 35, 4. Jer. 23, 6.
Dan. 7, 27. Hos. 1, 10.
71. bestujume min vašalaʒai
vuolde erit ja sin buokai gieđast
erit, guđek min vašotek,
Salm. 106, 10.

72. dakkam diti vaibmolađesvuođa min vanhemi vuostai ja muittem diti su basse littos
1 Mos. 17, 7. 1 Makk. 4, 10.

73. dam vale mielde, maid son vuornoi min aččai Abrahami, atte son aigoi migjidi addet,
1 Mos. 22, 16. 17. Salm. 105, 8. 9. Ebr. 6, 13

74. atte mi, bestujuvvum min vašalažaidæmek gieđast erit, galgašeimek balvvalet su alma balotaga Gal. 1, 4. Tit. 2, 14. Ebr. 9, 14.

75. bassevuođa ja vanhurskesvuođa siste su oudast buok min ællem-beividæmek. Kol. 1, 22.

76. Ja don, ucca manačam, galgak goččujuvvut dam alemusa profetan; dastgo don galgak mannat ouddan Hærra muođoi oudast rakadet su balggaid,
Es. 40, 3. Mal. 3, 1. Matt. 3, 3.

77. addet su albmugi dieđo audogassan dakkujume birra sin suddoi andagassi addujume bokte
Jer. 31, 33. 34. Luk. 3, 3.

78. min Ibmelæmek njuoras vaibmolađesvuođa diti, man bokte čuovgas allagasast læ oappaladdam min 4 Mos. 24, 17. Mal. 4, 2.

79. baittem varas sigjidi, guđek læk čokkamen sævdnjadasast ja jabmem suoivvanest, doarjalam varas min julgid rafhe balgga mielde.
Es. 9, 2; 42, 7; 43, 8; 49, 9; 60, 1. Matt. 4, 16.

80. Mutto manna bajasšaddai ja gievroi vuoiŋa siste, ja son oroi mecin gidda dam bæive ragjai, go son ouddandivoi ječas Israel ouddi.

2. Kapittal.

Jesus riegad ja oappaladdujuvvu oabmegeččin, 1—20, birračuppujuvvu, 21, ouddandivvujuvvu tempel siste, gost Simon ja Anna sardnoba su birra, 22—38, bajasbibmujuvvu Nasaretast, bacca Jerusalemi, gavdnujuvvu tempel siste, læ vanhemidasis gulolaš, bajasšadda, 39—52

1. Mutto de dapatuvai dain beivin, atte goččom olgus manai kæisar Augustusest, atte obba mailbme galgai sisačallujuvvut olmuš-lokkoi.

2. Dat vuostas sisačallujubme šaddai, go Kvirinius læi Syria ædnamhærran.

3. Ja buokak manne ječaidæsek sisačaletet, ješgutteg su gavpugasas.

4. Mutto Josef maidai manai Galileast bajas, Nasaret gavpugest, Judeai, David gavpugi, mi goččujuvvu Betleheibmen, dainago son læi David vieso ja soga olmuš,
1 Sam. 16, 4 j. n. v. Mik. 5, 1. Matt. 2, 6. Joh. 7, 42.

5. ječas sisačaletet Mariain, su loppadaddam akaines, gutte læi mana vuostai.
Matt. 1, 18. Luk. 1, 27.

6. Mutto de dapatuvai, go soai læiga dobbe, de dievai aigge, go son galgai riegadattet.

7. Ja son riegadatti su barnes, dam vuostasriegadam, ja giesai su ja bijai su krubba* sisa; dastgo sodnoidi i læm sagje guosseviesost. Matt. 1, 25.

* šibeti borramlitte.

8. Ja damanaga guovlost legje oabmegæčček, guđek legje mæcest ja legje gocetæmen sin ælosek ikko.

9. Ja gæča, Hærra engel čuožoi sin oudast, ja Hærra čuovggadvuotta baiti sin birra, ja si ballagotte saggarakkan.

10. Ja engel celki sigjidi: Allet bala! Dastgo gæča, mon muittalam digjidi stuora ilo, mi galgga dapatuvvat buok albmugi;

11. dastgo digjidi læ odne bæste riegadam, gutte læ dat Hærra Kristus, David gavpugest.

12. Ja dat galgga læt digjidi mærkkan: Di galggabetet gavdnat mana gissujuvvum ja krubba siste vællamen.

13. Ja dallanaga læi engel lutte almalaš væga ædnagvuotta, mi mainoi Ibmela ja celki:
Salm. 103, 21; 148, 2. Dan. 7, 10.
14. Gudne lekus Ibmeli allagasast ja rafhe ædnam alde, olbmuidi buoredokkalašvuotta!
Es. 57, 19. Luk. 19, 38. Rom. 5, 1. Efes. 2, 14—17.
15. Ja de šaddai, go engelak vulgge sin lutte albmai, de celkke oabmegæčček, gutteg guoibmasæsek: Vulggop mi nabbo Betleheibmi ja geččop dam, mi læ šaddam, maid Hærra læ migjidi diedetam!
16. Ja si botte hoapost ja gavdne sikke Maria ja Josefa ja mana, vællamen krubba siste.
17. Mutto go si legje dam oaidnam, de diedetegje si sigjidi dam sane, mi læi celkkujuvvum sigjidi dam mana harrai.
18. Ja buokak, gudek dam gulle, ovdušegje dam diti, maid oabmegæčček sigjidi celkke.
19. Mutto Maria vurkki buok daid sanid ja guoratalai daid vaimostes. 51. v. 1 Mos. 37, 11.
20. Ja oabmegæčček macce ruoktot, ramedegje ja maidnu Ibmela buok dam oudast, maid si legje gullam ja oaidnam, nuftgo sigjidi læi celkkujuvvum.
21. Ja go gavce bæive legje dievvam, go manna galgai birračuppujuvvut, de goččujuvvui su namma Jesusen, nuftgo dat læi goččujuvvum engelest, ouddalgo son sakkani ædnes heggi.
1 Mos. 17, 10 j. n. v. 3 Mos. 12, 2. 3. Matt. 1, 21. 25. Luk. 1, 31.
22. Ja go Maria buttastusbæivek Moses laga mielde legje dievvam, de doalvoiga soai su bajas Jerusalemi ouddandivvom varas su Hærra ouddi,
3 Mos. 12, 2 j. n. v.
23. nuftgo čallujuvvum læ Hærra lagast, atte buok olbmabælle, mi rabasta ædnes hæga, galgga goččujuvvut Hærra bassen,
2 Mos. 13, 2; 22, 29; 34, 19. 4 Mos. 3, 13.
24. ja addem varas oaffara dam mielde, mi Hærra lagast læ celkkujuvvum, ovta bara turtelduvaid daihe guokte nuorra duva.
3 Mos. 12, 6. 8.
25. Ja gæča, de læi muttom olmai Jerusalemest, gæn namma læi Simeon, ja dat olmai læi vanhurskes ja ibmelbalolaš ja vurdi Israel jeđđitusa, ja Bassevuoigŋa læi su bagjelist.
26. Ja sudnji læi juo ouddal celkkujuvvum Bassevuoiŋast, atte i son galggam oaidnet jabmema, ouddalgo son oaʒʒo oaidnet Hærra vuiddujuvvuma.
27. Ja son bođi tempel sisa Vuoiŋa viggatæme mielde; ja go vanhem-guovtos buvtiga mana, Jesusa, sisa, dakkam diti su oudast, mi vierro læi laga mielde,
28. de valdi son su giettagavvasis ja ramedi Ibmela ja celki:
29. Hærračam! Dal luoitak don du balvvalægjad vuolgget rafhai, nuftgo don læk cælkkam;
1 Mos. 46, 30. Fil. 1, 23.
30. dastgo mu čalmek læk oaidnam du bestujume,
Salm. 98, 2. Es. 52, 10. Luk. 3, 6.
31. maid don læk rakadam buok albmugi muođoi oudast,
Es. 11, 10; 49, 6.
32. čuovggasa bakenid čuvggit ja hærvasvuottan du albmugasad Israeli.
Es. 42, 6. Ap. dag. 13, 47; 28, 28.
33. Ja Josef ja su ædne imaštalaiga dai sani diti, mak su birra celkkujuvvujegje.
34. Ja Simeon buristsivdnedi sodno ja celki su ædnai Mariai: Gæča, dat læ bigjujuvvum ædnagidi Israelest jorralussan ja čuoʒaldattujubmen ja mærkkan, mi vuostainaggijuvvu,
Es. 8, 14. Matt. 21, 42—44. Rom. 9, 33. 2 Kor. 2, 16. 1 Petr. 2, 7. Ap. dag. 28, 22.
35. (maidai du sielo čađa galgga miekke mannat) vai ædnag vaimoi jurddagak šaddek almostuvvut. Joh. 19, 25.

36. Ja dast læi muttom profetnisson, Anna, Fanuel nieidda, Aser sogast; son læi sagga boares ja læi ællam čieča jage boadnjaines su nieiddavuođas dile maŋŋel,

37. ja son læi dal lakka njællje ovcad lokkai jakkasaš læska, gutte i vuolggam tempel lutte erit, balvvaledin Ibmela borakættaivuođain ja rokkadallamin ija bæive.
1 Tim. 5, 5.

38. Ja son loaidasti ouddan damanaga boddost ja ramedi Hærra ja sarnoi su birra buokaidi, guđek legje vuorddemen lonastusa Jerusalemest.

39. Ja go soai læiga ollašuttam buok Hærra laga mielde, de manaiga soai fastain Galileai, sodno gavpugasasga Nasareti.

40. Mutto manna bajassšaddai ja gievroi vuoiŋast, visesvuođast dievva, ja Ibmel arbmo læi su bagjelist. 52. v.

41. Ja su vanhem-guovtos manaiga juokke jage Jerusalemi bæssašbasidi.
2 Mos. 23, 15. 17. 3 Mos. 23, 5 j. n. v.

42. Ja go son læi guokte nubbe lokkai jage boares, de manne si bajas Jerusalemi basi viero mielde.
5 Mos. 16, 6. 16.

43. Ja go si legje loapatam daid beivid ja vulgge fastain ruoktot, de baci manna Jesus Jerusalemi, ja Josef ja su ædne æba diettam dam.

44. Mutto go soai doaivoiga, atte son læi matkeguimi farost, de manaiga soai ovta bæivvasa oudas guvllui, ja soai ocaiga su fulki ja oapes olbmui gaskast.

45. Ja go soai æba gavdnam su, de macaiga soai Jerusalemi ja ocaiga su.

46. Ja de dapatuvai golma bæive gæčest, de gavnaiga soai su čokkamen tempel siste oapategji gaskast, gost son sikke gulddali sin ja gačadi sist.

47. Mutto buokak, guđek su gulle, ovdušegje sagga su jierme ja vastadusai diti.
Matt. 7, 28. Mark. 1, 22. Luk. 4, 22. 32. Joh. 7, 15. 46.

48. Ja go soai oiniga su, de suorgganeiga soai, ja su ædne celki sudnji: Barnačam! Manne dakkik don monnoidi nuft? Gæča, moai ačinæde ocaime du vaimobakčasin.

49. Ja son celki sodnoidi: Manne doai ocaide muo? Æppego doai diettam, atte mon berrim læt mu aččam viesost?

50. Ja æba soai arvvedam dam sane, maid son sarnoi sodnoidi.
9, 45; 18, 34.

51. Ja son manai sodnoin vuolas ja bođi Nasareti, ja læi sodnoidi vuolebuš. Ja su ædne vurkki buok daid sanid vaibmosis.
19. v.

52. Ja Jesus ouddani visesvutti ja akkai ja arbmoi Ibmel ja olbmui oudast.
1 Sam. 2, 26. Luk. 1, 80.

3. Kapittal.

Johannes gastaš ja oapat, 1—18, bigjujuvvu giddagassi, maŋŋelgo son læi gastašam Jesusa, 19—22. Jesus sokkagodde lokko, 23—38.

1. Mutto kæisar Tiberius vitta nubbe logad rađđimjagest, go Pontius Pilatus læi Judea ædnamhærran, ja Herodes læi Galilea njæljadasrađđijægjen, mutto su viellja Filip læi Iturea ja Trakonitis ædnam njæljadasrađđijæggjen, ja Lysanias Abilene njæljadasrađđijægjen,

2. go Annas ja Kaifas læiga bajemuš papak, de dapatuvai Ibmel sadne Johannessi, Sakarias bardnai, mæcest.
Joh. 18, 13. Ap. dag. 4, 6. Joh. 11, 49. 51.

3. Ja son bođi obba dam guvllui, mi læ Jordan birra, ja

sardnedi jorggalæme gasta suddoi
andagassi addujubmen,
4. nuftgo čallujuvvum læ pro-
fet Esaiasa sardnegirjest, gutte
cælkka: Dat læ su jiedna, gutte
mæcest čuorvvo: Rakadeket Hærra
gæino, dakket su balggaid njuolg-
gaden!
Es. 40, 3 j. n. v. Matt. 3, 3 Luk 1, 76.
5. Juokke lække galgga devd-
dujuvvut, ja juokke varre ja dievva
galgga vuoleduvvut, ja dat, mi
læ moalkas, galgga njulggijuvvut,
ja rapes gæinok galggek dakku-
juvvut jalggaden,
6. ja buok oažže galgga oaidnet
Ibmel bestujume.
Salm 98, 2. Es. 52, 10. Luk. 2, 30. 31.
7. Damditi celki son olbmuidi,
guđek botte sust gastašuvvut: Di
dæčalagga čivgak! Gi cuiggi din
bataret boatte moare vuolde erit?
Matt. 3, 7 j. n. v. 23, 33.
8. De šaddadeket nabbo dalle
jorggalusa dokkalaš šaddoid, ja
allet riema ješaldsesædek cælkket:
Min ačče læ Abraham! Dastgo
mon cælkam digjidi, atte Ibmel
matta bajasboktet Abrahami ma-
naid dain geđgin. Joh. 8, 39.
9. Mutto akšo orro maidai juo
muorai maddagin; damditi galgga
juokke muorra, mi i šaddad burid
šaddoid, erit čuppujuvvut ja balke-
stuvvut dolli.
Matt. 7, 19. Luk. 13, 7.
10. Ja olbmuk jerre sust ja
celkke: Maid galggap mi dalle
dakkat? Ap. dag. 2, 37; 16, 30.
11. Mutto son vastedi ja celki
sigjidi: Gæst læk guokte gavte,
son juogadekus suina, gæst i læk
oktage, ja gæst læ borramuš,
dakkus son damanaga lakai!
1 Joh. 3, 17; 4, 20. Jak. 2, 15 j. n. v.
12. Mutto tuollarak maidai botte
gastašuvvut, ja si celkke sudnji:
Oapatægje, maid galggap mi dak-
kat?
13. Mutto son celki sigjidi:
Allet æmbo gaibed, go digjidi læ
asatuvvum!

14. Mutto soatte-olbmak maidai
jerre sust ja celkke: Maid galg-
gap dalle mi dakkat? Ja son
celki sigjidi: Allet gæstege valde
vækkavaldalašvuođain, alletge ve-
rid daga gavvelvuođain, ja duttet
balkkasædek! 3 Mos. 19, 13.
15. Mutto go olbmuk legje
vuorddemen ja buokak jurdašæ-
men sin vaimoidæsek siste Jo-
hannes birra, igo son læža Kri-
stus,
16. de vastedi Johannes ja
celki buokaidi: Mon gastašam
galle din čacin; mutto son boatta,
gutte læ gievrab go mon, gæn
gamavuoddagid mon im læk dok-
kalaš nuollat; son galgga gastašet
din Bassevuoiŋain ja dolain.
Matt. 3, 11. 12. Ap. dag. 1, 5; 11,
16; 19, 4; 13, 25. Es 44, 3. Joel
3, 1. Ap. dag. 2, 2—4.
17. Su goaivvo læ su gieđast,
ja son raidne su gilvvagides ja
čokke nisoid aittasis; mutto av-
naid boaldda son časkadmættom
dolain.
18. Nuft nævoi son olbmuid
maidai ædnag æra dafhoin ja
sardnedi sigjidi evangeliuma.
19. Mutto go njæljadasrađđi-
jægje Herodes cuigoduvvui sust
Herodiasa, su vieljas Filip aka,
diti ja buok dam baha diti, maid
Herodes dagai,
Matt. 4, 3 Mark. 6, 17.
20. de laseti son maidai dam
buok æra suddoidasas, atte son
bijai Johannesa giddagassi.
21. Mutto go buok olbmuk
gastašatte ječaidæsek, de dapatu-
vai, go Jesus maidai gastašuvvui
ja rokkadalai, atte albme rappasi,
Matt. 3, 16. 17. Mark. 1, 9—11.
Joh. 1, 32. 33.
22. ja atte Bassevuoigŋa bođi
rumašlaš hamest nuftgo duvva
vuolas su bagjeli, ja atte jiedna
bođi albmest, mi celki: Don læk
mu bardne, dat æcalaš; dudnji
mon anam buoremielalašvuođa.
Matt. 17, 5 Mark. 9, 7. Luk. 9, 35.
Es. 42, 1. Kol. 1, 13. 2 Pet. 1, 17.

23. Ja Jesus læi lakka golbma
loge jage boares, go son algati
[dagos], ja læi, nuftgo olbmuk
gadde, Josef bardne, Eli bardne,
Matt. 13, 55. Mark. 6, 3. Joh. 1, 46; 6, 42.

24. Mattat bardne, Levi bardne,
Melki bardne, Janna bardne, Jo-
sef bardne,

25. Mattatias bardne, Amos
bardne, Naum bardne, Esli bardne,
Naggai bardne,

26. Maat bardne, Mattatias
bardne, Semei bardne, Josef
bardne, Juda bardne,

27. Johannas bardne, Resa
bardne, Sorobabel bardne, Salatiel
bardne, Neri bardne,

28. Melki bardne, Addi bardne,
Kosam bardne, Elmodam bardne,
Er bardne,

29. Joses bardne, Elieser bardne,
Jorim bardne, Mattat bardne,
Levi bardne,

30. Simeon bardne, Juda bard-
ne, Josef bardne, Jonan bardne,
Eliakim bardne,

31. Meleas bardne, Mainan
bardne, Mattata bardne, Natan
bardne, David bardne,
2 Sam. 5, 14. 1 Muit. 3, 5. Sak. 12, 12.

32. Isai bardne, Obed bardne,
Boas bardne, Salmon bardne,
Naasson bardne,
Rut 4, 18—22. 1 Muit. 2, 9 j. n. v.

33. Aminadab bardne, Aram
bardne, Esrom bardne, Fares
bardne, Juda bardne,

34. Jakob bardne, Isak bardne,
Abraham bardne, Tarah bardne,
Nakor bardne,
1 Mos. 21, 2. 3; 25, 19; 11, 26. 27.

35. Saruk bardne, Ragau bardne,
Falek bardne, Eber bardne, Sala
bardne,

36. Kainan bardne, Arpaksad
bardne, Sem bardne, Noah bardne,
Lamek bardne,
1 Mos. 11, 10. 11; 5, 28 j. n. v.

37. Metusala bardne, Enok
bardne, Jared bardne, Malaleel
bardne, Kainan bardne,

38. Enos bardne, Set bardne,
Adam bardne, Ibmel bardne.
1 Mos. 5, 3 j. n. v.

4. Kapittal.

Jesus gæččaluvvu bærgalagast, 1—13, oapat Galileast, eiinoamačet Nasaretast, gost si viggek su hævatet, 14—30, oapat Kapernaumest, buored dobbe muttom bostatuvvum olbmu ja Pietar vuodnama ja ærrasid, 31—41, vuolgga sardnedet, 42—44.

1. Mutto Jesus, Bassevuoiŋast
dievva, bođi Jordanest ruoktot ja
dolvvujuvvui Vuoiŋast mæccai,
Matt. 4, 1 j. n. v. Mark. 1, 12. 13. Ap. dag. 8, 39.

2. ja son gæččaluvvui njællje
loge bæive bærgalagast. Ja i son
borram i maidege dain beivin, ja
go dak legje nokkam, de nælggo-
gođi son maŋemusta.
2 Mos. 34, 28. 1 Gon. 19, 8.

3. Ja bærgalak celki sudnji:
Jos don læk Ibmel bardne, de
gočo dam gæđge šaddat laibben!

4. Ja Jesus vastedi ja celki
sudnji: Čallujuvvum læ: Olmuš
i æle duššefal laibin, mutto juokke
Ibmel sanest. 5 Mos. 8, 3.

5. Ja bærgalak doalvoi su alla
vare ala ja čajeti sudnji buok
mailme rikaid ovta čalmeravkka-
læmest.

6. Ja bærgalak celki sudnji:
Mon addam dudnji buok dam
famo ja dai rikai hærvasvuođa;
dastgo dat læ addujuvvum munji,
ja mon addam dam, gæsa mon
datom.

7. Jos don dal rokkadalak
muo, de galgga dat buokrakkan
dudnji gullat.

8. Ja Jesus vastedi sudnji ja
celki: Gaida erit mu lutte, Satan!
Dastgo čallujuvvum læ: Don

galgak rokkadallat Hærra, du Ib-
melad, ja balvvalet aivestassi su.
5 Mos. 6, 13; 10, 12. 1 Sam. 7, 3.
9. Ja son doalvoi su Jerusa-
lemi ja bijai su tempel harje ala
ja celki sudnji: Jos don læk
Ibmel bardne, de luoiteječad dago
vuolas!
10. Dastgo čallujuvvum læ:
Son galgga addet su engelidasis
goččoma du harrai, varjalet du,
Salm. 91, 11. 12.
11. ja si galggek du guoddet
gieđaidæsek alde, amad don norda-
stet du juolgad guđege gæđgai.
12. Ja Jesus vastedi ja celki
sudnji: Celkkujuvvum læ: Ik don
galga gæččalet Hærra, du Ibmelad.
5 Mos. 6, 16.
13. Ja go bærgalak læi loaktam
buok gæččalusa, de gaidai son su
lutte erit muttom aiggai.
14. Ja Jesus bođi Vuoiŋa fa-
most Galileai ruoktot, ja sakka
su birra viddani obba biras æd-
nam mietta.
Matt. 4, 12 j. n. v. 23 j. n. v. Mark.
1, 14. Joh 4, 43. 44. Ap. dag. 10,
37. 38.
15. Ja son oapati sin synago-
gai siste ja rameduvvui buokain.
16. Ja son bođi Nasareti, gost
son læi bajasgessum, ja manai
vieros mielde sabbatbæive syna-
goga sisa ja čuoʒʒeli lokkat.
Matt. 2, 23; 13, 53. 54. Neh. 8, 5—8.
17. De adde si sudnji profet
Esaias girje, ja go son rabasti
girje, de gavnai son dam baike,
gost læi čallujuvvum:
Es. 61, 1 j. n. v.
18. Hærra Vuoigŋa læ mu bag-
jelist, dastgo son læ muo vuoida-
dam gulatet vaivašidi evangeli-
uma; son læ vuolgatam muo
dærvasmattet sin, gæin læ cuvkki-
juvvum vaibmo, gulatet fangaidi,
atte si galggek luovos luittujuvvut,
ja čuovgatemidi, atte si galggek
oaino oaʒʒot, luoittet giksašuvvu-
mid bessujussi, Matt. 11, 5. Es. 42, 7.
19. sardnedet Hærra buoredok-
kalaš jage.
3 Mos. 25, 10. 2 Kor. 6, 2.

20. Ja son bijai girje okti ja
addi dam fastain balvvalægjai ja
čokkani, ja buokai čalmek syna-
goga siste gavkke su ala.
21. Mutto son cælkkegođi si-
gjidi: Odne læ dat čala ollašuv-
vum din belji oudast.
22. Ja buokak ramedegje su
ja ovdušegje dai arbmo-sani diti,
mak su njalmest olgus botte,
ja si celkke: Igo dat læk Josef
bardne?
Salm. 45, 3. Es. 50, 4. Luk. 2, 47.
Matt. 13, 54 j. n. v. Joh. 6, 42.
23. Ja son celki sigjidi: Di aig-
gobetet galle cælkket dam sadne-
vagjasa munji: Dalkastægje, dal-
kast ješječad! Nuft stuora dagoid,
go mi læp gullam Kapernaumest
dakkujuvvumen, daga don mai-
dai dast du vanhemidad æd-
namest!
24. Mutto son celki: Duođai
cælkam mon digjidi, atte i oktage
profet læk burist dokkituvvum
su vanhemides ædnamest.
Mark. 6, 4.
25. Mutto duottavuođast cæl-
kam mon digjidi: Ædnag læskak
legje galle Israelest Elias beivin,
go albme læi dappujuvvum golbma
jage ja gutta mano, dam have,
go stuora nælgge læi obba æd-
namest,
1 Gon. 17, 1 j. n. v. Jak. 5, 17.
26. ja i ovtage lusa sist vuolga-
tuvvum Elias, ærrebgo Sareptai
Sidon lakka, muttom læskanisson
lusa.
27. Ja ædnag spittalaʒak legje
Israelest profet Elisa aige, ja i
oktage sist buttestuvvum ærrebgo
Naaman, Syrialaš.
2 Gon. 5, 1 – 14.
28. Ja buokak, guđek legje
synogoga siste, devddujuvvujegje
vašest, go si gulle dam.
29. Ja si čuoʒʒelegje ja hoigge
su gavpugest olgus ja dolvvu su
varre-alača ala, man ala sin gav-
pug læi dakkujuvvum, hoiggadam
varas su vuolas.

30. Mutto son manai čađa gaskal sin ja vulgi erit. Joh. 8, 59.

31. Ja son bođi vuolas Kapernaumi, muttom gavpugi Galileast, ja oapati sin sabbatbæive.
Matt. 4, 13.

32. Ja si ovdušegje hui sagga su oapo diti; dastgo su sardne dollujuvvui isedvuođain.
Matt. 7, 28. 29. Mark. 1, 22.

33. Ja de læi muttom olmuš synagoga siste, gæst læi buttesmættom bærgalaga vuoigŋa, ja son čuorvoi alla jienain
Mark. 1, 23 j. n. v.

34. ja celki: Vuoi! Mi mist læ duina dakkamuššan, Jesus Nasarealaš? Lækgo don boattam min hævatet? Mon dovdam du, gi don læk, dat Ibmel basse.

35. Ja Jesus šiggoi su ja celki: Javotuva ja vuolge sust olgus! Ja bærgalak balkesti su sin gaski ja vulgi sust olgus ige dakkam sudnji maidege vahagid.

36. Ja ballo bođi sin buokai bagjeli, ja si sardnogotte gutteg guiminæsek ja celkke: Mison dat goit læ, go son goččo buttesmættom vuoiŋaid isedvuođain ja famoin, ja si vulggek olgus?

37. Ja sakka su birra viddani buok guovloidi dam biras ædnami.

38. Mutto son čuoʒʒeli ja manai synagogast Simon vieso sisa; ja Simon vuone læi vaivašuvvum garra čoaskemdavdast, ja si rokkadalle su su oudast.
Matt. 8, 14 j. n. v. Mark. 1, 29 j. n. v.

39. Ja son loaidasti su lusa ja šiggoi čoaskemdavda, ja dat guđi su. Mutto son likkai dallanaga bajas ja balvvali sin.

40. Mutto go bæivaš luoittadi, de bukte si buokak, gæin legje buoccek mangašlai davdain, daid su lusa; mutto son bijai gieđaides ješguđege ala sist ja buoredi sin.

41. Mutto maidai bærgalagak vulgge ædnagin olgus, čurvvu ja celkke: Don læk Kristus, Ibmel bardne. Ja son šiggoi sin ige suovvam sin sardnot; dastgo si ditte, atte son læi Kristus.
Mark. 3, 11. 12. Ap. dag. 16, 17 18.

42. Mutto go bæivve læi šaddam, de vulgi son olgus ja manai muttom avddem baikkai, ja olbmuk occe su, ja si botte su lusa ja dolle su, amas son vuolgget sin lutte erit.

43. Mutto son celki sigjidi: Mon berrim maidai æra gavpugidi sardnedet Ibmel rika evangeliuma; dastgo dam varas mon læm vuolgatuvvum. Mark. 1, 38.

44. Ja son sardnedi Galilea synagogai siste.

5. Kapittal.

Jesus oapat skipast, buristsivdned Pietara guollebivdo, 1—11, buored muttom spittalaʒa ja ærrasid, manna mæccai ja rokkadalla, 12—16, buored muttom daktesærgatagast buocce, 17—26, vallje Levi, borra tuollari særvest, 27—32, sardno borakættaivuođai adnem birra, 33—39.

1. Mutto de dapatuvai, go olbmuk legje bakkimen su ala gullam diti Ibmel sane, ja son læi čuoʒʒomen Gennesaret javrregaddest,
Matt. 4, 25; 13, 2. Mark. 4, 1.

2. de oini son guokte skipa orromen javrre-gaddest; mutto guollebivddek legje vuolggam dain erit ja legje doiddemen firmidæsek.

3. Mutto son loaidasti nubbe skipa sisa, mi læi Simona skippa, ja siđai su sirddelastet vehaš gaddest erit; ja son čokkani ja oapati olbmuid skipast.

4. Mutto go son heiti sardnomest, de celki son Simoni: Mana favllai, ja suppot din firmidædek bivddem varas!
Joh. 21, 1 j. n. v.

5. Ja Simon vastedi ja celki sudnji: Oapatægje! Mi læp barggam gæčos ija æpge læk oʒʒom

maidege; mutto du sane ala suppim mon fierme.

6. Ja go si dakke dam, de fidnijegje si stuora guollehivvudaga; mutto sin fierbme gaikkanišgođi.

7. Ja si sevve sin bivddoguimidasasek, guđek legje dam nubbe skipast, vai si boađaše ja væketifče sin; ja si botte ja devdde goabbašagaid skipaid, nuft atte dak gosi vuojoiga.

8. Mutto go Simon Pietar dam oini, de luoittadi son vuolas Jesus čibbi ouddi ja celki: Hærra, vuolge mu lutte erit; dastgo mon læm suddolaš olmai!
8, 37. Matt. 8, 8

9. Dastgo ballo læi boattam su ala ja sin buokai ala, guđek legje su guoimek, dam guollehivvudaga diti, maid si legje fidnim gutteg guimidæsekguim,

10. nuftgis maidai Jakoba ja Johannesa, Sebedeus barneguovto, ala, guđek læiga Simona bivddoguoimek. Ja Jesus celki Simoni: Ale bala! Dastmaŋas galgak don olbmuid fidnit.
Jer. 16, 16. Esek. 47, 10.

11. Ja si dolvvu skipaid gaddai ja guđđe buok ja čuvvu su.
Matt. 19, 27. Mark. 10, 28. Luk. 18, 28.

12. Ja de dapatuvai, go son læi muttom gavpugest, gæča, de dast læi muttom olmai, dievva spittalvuođast, ja go son oini Jesusa, de luoittadi son muođoides ala, rokkadalai su ja celki: Hærračam! Jos don datok, de væjak don muo buttestet.
Matt. 8, 2 j. n. v. Mark. 1 40 j. n. v.

13. Ja son geiggi gieđas, guoskati sudnji ja celki: Mon datom; šadda buttesen! Ja dallanaga vulgi spittalvuotta sust erit.

14. Ja son gildi su gæsage dam muittalæmest, mutto gočoi: Vuolge ja čajet ječad pappi ja oaffaruša buttastusad oudast, nuftgo Moses læ goččom, sigjidi duođaštussan! Matt. 9, 30. Mark. 7, 36.
3 Mos. 14, 10. 12.

15. Mutto sakka su birra viddani vela æmbo, ja ollo olbmuk botte čoakkai gullam diti ja buoreduvvum varas sust sin lamesvuođainæsek.

16. Mutto son manai mecidi ja rokkadalai. Mark. 1, 35.

17. Ja de dapatuvai muttom bæive, atte son oapati, ja dast legje čokkamen Farisealaʒak ja laka-oapatægjek, guđek legje boattam buok Galilea ja Judea gavpugin ja Jerusalemest; ja Hærra fabmo buoredi sin. 6, 19.

18. Ja gæča, muttom olbmak guđđe sænga alde muttom olbmu, gutte læi daktesærgatagast buocce, ja si vigge buktet su sisa ja bigjat su su ouddi.
Matt. 9, 2 j. n. v. Mark. 2, 3 j. n. v.
Ap. dag. 9, 33.

19. Ja go si æi gavdnam albmuga diti, goggo si galgge buktet su sisa, de gorgŋu si dake ala ja luitte su oktan sængain vuolas dake geđgi gaskal olbmui gaski Jesus ouddi.

20. Ja go son oini sin osko, de celki son sudnji: Olbmučam! Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum. 7, 48.

21. Ja čal'oappavaʒak ja Farisealaʒak jurdašišgotte ja celkke: Gi dat læ, gutte sardno Ibmelbilkkadusaid? Gi matta suddoid andagassi addet, ærrebgo duššefal Ibmel?
Salm. 32, 5; 130, 4. Es. 43, 25.

22. Mutto go Jesus fuomaši sin jurddagid, de vastedi son ja celki sigjidi: Maid jurdašepet di din vaimoidædek siste?

23. Goabba læ gæppasæbbo, cælkket: Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum, daihe cælkket: Likka bajas ja vaʒe?

24. Mutto vai di galggabetet diettet, atte olbmu barnest læ fabmo suddoid andagassi addet ædnam alde, — de celki son daktesærgatagast buoccai: Mon cælkam dudnji: Likka bajas,

valde du gavnidad ja mana du vissusad!

25. Ja son likkai dallanaga bajas sin čalmi oudast ja valdi dam, man alde son læi vællamen, ja manai su vissusis ja ramedi Ibmela.

26. Ja stuora suorgganæbme valdi sin buokaid, ja si ramedegje Ibmela; ja si devddujuvvujegje baloin ja celkke: Mi læp odne oaidnam, mi i læk jakkemest.

27. Ja dastmaŋŋel manai son olgus ja oini muttom tuollara, gæn namma læi Levi, čokkamen tuolloviesost, ja son celki sudnji: Čuovo muo!

Matt. 9, 9 j. n. v. Mark. 2, 14 j. n. v.

28. Ja son guđi buok ja likkai bajas ja čuovoi su.

29. Ja Levi rakadi sudnji stuora guossemallasid su viesostes, ja dast legje stuora joavkko tuollarak ja ærrasak, guđek legje singuim bævdest čokkamen. 15, 1.

30. Ja sin čal'oappavaʒak ja Farisealaʒak nimmurišgotte su mattajegji vuostai ja celkke: Manne borrabetet ja jukkabetet di tuollari ja suddolaʒai særvest? 7, 34.

31. Ja Jesus vastedi ja celki sigjidi: Dærvas olbmuk æi darbaš dalkastægje, mutto dak, guđek læk buoccamen.

32. Im mon læk boattam goččot vanhurskasid, mutto suddolaʒaid jorggalussi.

19, 10. 1 Tim. 1, 15.

33. Mutto si celkke sudnji: Manne adnek Johannesa mattajægjek nuft davja borakættaivuođaid ja rokkadallek, ja Farisealaʒai mattajægjek sæmma lakai, mutto du mattajægjek borrek ja jukkek?

Matt. 9, 14 j. n. v. Mark. 2, 18 j. n. v.

34. Mutto son celki sigjidi: Oaʒotepetgo di hægja-olbmuid adnet borakættaivuođaid, nuft gukka go irgge læ sin lutte?

35. Mutto dak bæivek bottek, go irgge šadda valddujuvvut sin lutte erit, de dain beivin šaddek si adnet borakættaivuođaid.

36. Mutto son celki maidai værddadusa sigjidi: I oktage bija ođđa lađđeduogŋasa boares biktasi, dainago son gaikko dalle dam ođđa duogŋasa gaskat, ja dat ođđa duoŋas i heivve dam boares biktasi.

37. Ja i oktage leikke varas vine boares nakkelaskoi sisa, dastgo de ludde dat varas vidne nakkelaskoid, ja vidne hævvan, ja nakkelaskok billašuvvek.

38. Mutto varas vidne galgga leikkujuvvut ođđa nakkelaskoi sisa; de bissoba dak goabbašagak aimoin.

39. Ja i oktage, gutte jukka dam boares vine, dato dallanaga jukkat dam varas vine; dastgo son cælkka: Dat boarrasæbbo læ buoreb.

6. Kapittal.

Mattajægjek gaskek gordne-oivid sabbaten, 1—5. Jesus buored astam gieđa, 6—11, rokkadalla, vallje dam guokte nubbe lokkasa, buored, 12—19, sardned dam birra, guđek læk audogasak, ja guđek æi læk audogasak, 20—26, sardned rakisvuođa birra ja vaibmolađesvuođa birra ærrasi dubmim harrai ja addem harrai, 27—42, sardned miellalage dovddam birra dam šaddoin ja sin birra, guđek dakkek su sani mielde, ja sin birra, guđek dušše gullek daid, 43—49.

1. Mutto de dapatuvai maŋeb sabbat dam oudeb maŋŋel, atte son læi vaʒʒemen bældo čađa; ja su mattajægjek gaske gordne-oivid ja ruvvijegje daid gieđaidæsekguim ja borre.

Matt. 12, 1 j. n. v. Mark. 2, 23 j. n. v. 5 Mos. 23, 25.

2. Mutto muttomak Farisealaʒain celkke sigjidi: Manne dakkabetet di dam, mi i læk lobalaš dakkat sabbaten?

2 Mos. 20, 10; 23, 12; 31, 15.

3. Ja Jesus vastedi ja celki

sigjidi: Epetgo di vela læk lokkam, maid David dagai, go son ja si, gudek legje su mielde, legje nælggomen? 1 Sam. 21, 6.

4. Moft son manai Ibmel vieso sisa ja valdi geččujume laibid ja borai ja addi maidai sigjidi, gudek legje su mielde, maid laibid i læk oktige lobalaš borrat, ærrebgo duššefal papaidi. 3 Mos. 24, 5—9.

5. Ja son celki sigjidi: Olbmu bardne læ hærra maidai sabbat bagjel.

6. Mutto de dapatuvai muttom æra sabbat, atte son manai synagoga sisa ja oapati; ja dast læi muttom olmuš, gæn olgiš gietta læi astam.
Matt. 12, 9 j. n. v. Mark. 3, 1 j. n. v.

7. Mutto čal'oappavaǯak ja Farisealaǯak faktijegje su, jos son buoredæǯǯa sabbaten, vai si oǯuše vaiddem-aše su ala 14, 1.

8. Mutto son diđi sin jurddagid ja celki dam_olbmui, gæst læi astam gietta: Cuoǯǯel ja loaidast ouddan! Mutto son čuoǯǯeli ja loaidasti ouddan.

9. De celki Jesus sigjidi: Mon aigom jærrat dist: Goabba læ lobalaš sabbaten? Dakkat burid daihe dakkat bahaid? Hæga bæstet daihe hævatet?

10. Ja son gæčai birra sin buokai ala ja celki dam olbmui: Geigge du gieđad! Mutto son dagai nuft, ja su gietta šaddai fastain dærvasen, nuftgo nubbege. 1 Gon. 13, 6.

11. Mutto si devddujuvvujegje vašest ja arvvalegje gutteg guiminæsek, maid si galgaše Jesusi dakkat.

12. Mutto de dapatuvai dain beivin, atte son manai olgus varrai rokkadallat; ja mietta ija son læi rokkadallamen Ibmeli. Matt. 14, 23.

13. Ja go bæivve šaddai, de ravkai son mattajegjides ouddasis ja vallji sist guokte nubbe lokkasa, gæid son maidai gočoi apostalen:
Matt. 10, 1 j. n. v. Mark. 3, 13 j. n. v. Luk. 9, 1.

14. Simon, gæn son maidai gočoi Pietaren, ja Andreas, su viellja, Jakob ja Johannes, Filip ja Bartolomeus, Joh. 1, 42. 43.

15. Matteus ja Tomas, Jakob, Alfeus bardne, ja Simon, gutte goččujuvvu Selotesen,

16. Judas, Jakob viellja, ja Judas Iskariot, son, gutte maidai šaddai su bætten. 22, 3.

17. Ja son manai singuim vuolas, ja son čuoǯasti jalgadassi, ja oktan suina su mattajegji vækka ja stuora olmušjoavkko obba Judeast ja Jerusalemest ja Tyrus ja Sidon mærragaddest,
Matt. 4, 25; 5, 1. Mark. 3, 7. 8.

18. gudek legje boattam su gullam diti ja dærvasmattujuvvum varas sin buocalvasainæsek, ja daggarak, gudek muosetuttujuvvujegje buttesmættom vuoiŋain; ja si dærvasmattujuvvujegje.

19. Ja buok olbmuk halidegje sudnji guoskatet; dastgo sust vulgi fabmo ja dærvasmatti buokaid.
Matt. 14, 36. Mark. 5, 30.

20. Ja son bajedi čalmides mattajegjides ala ja celki: Audogasak lepet di vaivašak; dastgo Ibmel rika læ din.
Matt. 5, 2 j. n. v.

21. Audogasak lepet di, gudek dal nælggobetet; dastgo di galggabetet galletuvvut. Audogasak lepet di, gudek dal čierrobetet; dastgo di galggabetet boagostet.
Es. 55, 1; 65, 13. Salm. 126, 5. 6. Es. 61, 2. 3; 66, 10.

22. Audogasak lepet di, go olbmuk din vašotek, ja go si hoiggek din særvestæsek erit ja bilkkedek din ja hilgguk din nama bahan olbmu barne diti.
1 Pet. 4, 14. 15. Es. 66, 5.

23. Illodeket damanaga bæive ja njuikodeket avost! Dastgo gæča, din balkka læ stuores almest.

Damanaga dakke sin vanhemak profetaidi.

Ap. dag. 5, 41; 7, 51. 52. Ebr. 11, 36.

24. Mutto vuoi digjidi, di riggasak! Dastgo di lepet juo ožžom din jeđđitusadek.

Salm. 17, 13. 14. Am. 6, 1 j. n. v. Luk. 16, 25. Jak. 5, 1.

25. Vuoi digjidi, di, guđek lepet gallanam! Dastgo di galggabetet nælggot. Vuoi digjidi, di, guđek dal boagostepet! Dastgo di galggabetet moraštet ja čierrot.

Es. 65, 13. 14. Jak. 4, 9.

26. Vuoi digjidi, go buok olbmuk sardnuk burist din birra! Dastgo damanaga dakke sin vanhemak værreprofetaidi.

27. Mutto mon cælkam digjidi, guđek gullabetet: Rakisteket din vašalažaidædek, dakket sigjidi burid, guđek din vašotek,

2 Mos. 23, 4. 5. Sanel. 25, 21. Matt. 5, 44. Rom. 12, 14. 20. 1 Kor. 4, 12.

28. buristsivdnedeket sin, guđek din garrodek, ja rokkadallet sin oudast, guđek din vahagattek!

Luk. 23, 34. Ap. dag. 7, 60.

29. Jos guttege čorbmad du nierrabæle vuostai, de divvol sudnji maidai nubbe bæle, ja jos guttege valdda dust bæska, de ale gielde sust gavtege!

Matt. 5, 39. 40. Rom. 12, 17. 1 Kor. 6, 7.

30. Mutto adde juokkehažži, gutte dust rokkadalla, ja jos guttege valdda du oame dust erit, de ale gaibed dam sust ruoktot!

5 Mos. 15, 7. 8. Matt. 5, 42.

31. Ja nuftgo di dattobetet, atte olbmuk galggek digjidi dakkat, nuft dakket maidai digis sigjidi! Tob. 4, 21. Matt. 7, 12.

32. Ja jos di rakistepet sin, guđek din rakistek, maid gittosid ožžobetet di dam oudast? Dastgo suddolažak maidai rakistek sin, guđek sin rakistek. Matt. 5, 46.

33. Ja jos di dakkabetet sigjidi burid, guđek dakkek digjidi burid, maid gittosid ožžobetet di dam oudast? Dastgo suddolažak dakkek maidai damanaga.

34. Ja jos di lonebetet sigjidi, gæin di doaivvobetet fastain ruoktot ožžot, maid gittosid ožžobetet di dam oudast? Dastgo suddolažak lonijek maidai suddolažaidi, vai sigis ožuše fastain loanas.

35. Mutto rakisteket din vašalažaidædek, ja dakket burid ja lonijeket, doaivokættai maidege dam oudast! De galgga din balkka læt stuores, ja di galggabetet læt dam alemusa manak; dastgo son læ buorre gittemættomi ja bahai vuostai.

Salm. 37, 26. Sir. 29, 1. 2. Matt. 5, 45.

36. Damditi leket vaibmolađđasak, nuftgo maidai din aččadek læ vaibmolađes!

Sak. 7, 9. Salm. 103, 8. 13.

37. Ja allet dubme, de epet dige dubmijuvvu! Allet gađotussi dubme, de epet dige gađotussi dubmijuvvu! Andagassi addet, de digjidigis andagassi addujuvvu!

Matt. 7, 1. Rom. 2, 1. 1 Kor. 4, 5. Matt. 6, 12. 14.

38. Addet, de digjidigis addujuvvu! Šiega, njuvddujuvvum ja dekčujuvvum ja valljogas mitto addek si din askai; dastgo daina sæmma mittoin, maina di mittedepet, galgga digjidigis fastain mitteduvvut.

Sir. 4, 34. Sanel. 10, 22; 19, 17. Matt. 7, 2. Mark. 4, 24. Gal. 6, 7. Alm. 18, 6.

39. Mutto son celki sigjidi værddadusa: Mattago čuovgatæbme oapestet čuovgatæme? Æbago soai gača goabbašagak roggai?

Es. 42, 19. Matt. 15, 14.

40. Mattajægje i læk su oapatægjes aleb; mutto juokkehaš, gutte læ olles, galgga læt nuftgo su oapatægje.

Matt. 10, 24. Joh. 13, 16; 15, 20.

41. Mutto manne oainak don riba*, mi læ du vieljad čalmest, mutto hirsa du ječad čalmest ik don fuomaš? Matt. 7, 3 j. n. v.

* risse-gæče.

42. Daihe moft matak don cælkket du vielljasad: Biset, vielja-

čam! Mon aigom valddet riba erit, mi læ du čalmest, — don, gutte ik oaine ješ hirsa ječad čalmest? Don guoktelaš! Gæse vuost hirsa olgus du ječad čalmest, ja de oaʒok don æska gæččalet valddet riba erit, mi læ du vieljad čalmest!

43. Dastgo i læk mikkege burid muoraid, mi šaddad mieska šaddoid, ige mikkege mieska muoraid, mi šaddad burid šaddoid.
Matt. 7, 16—18; 12, 33.

44. Dastgo juokke muorra dovddujuvvu su ječas šaddoin; dastgo æi fikunak čoggujuvvu bastelis lanjain, æige vidnemuorjek gaskujuvvu bastelis ladnja-miestagin.

45. Buorre olmuš ouddanbukta burid su vaimos burin davverin, ja bahas olmuš ouddanbukta bahaid su vaimos baha davverin; dastgo vaimo dievasvuođaid sardno su njalbme. Matt. 12, 35.

46. Mutto manne goččobetet di muo hærran, hærran, ja epet daga, maid mon gočom?
Mal. 1, 6. Matt. 7, 21. Rom. 2, 13. Jak. 1, 22

47. Juokkehaš, gutte boatta mu lusa ja gulla mu sanid ja dakka dai mielde, su aigom mon digjidi čajetet, gæn lakasaš son læ.
Matt. 7, 24 j. n v.

48. Son læ olbmu lakasaš, gutte dagai vieso ja roggai čiegŋalassi ja bijai vuođo bavte ala; mutto go čaccedulvve šaddai, de čuci ravdnje dam vieso njæigga ige vægjam dam likkatet; dastgo dat læi vuođđoduvvum bavte ala.

49. Mutto gutte gulla ja i daga dam mielde, læ olbmu lakasaš, gutte dagai vieso ædnam ala alma vuođđodusataga; ja ravdnje čuci dam njæigga, ja dat gačai dallanaga, ja dam vieso gaččam šaddai stuoresen.

7. Kapittal.

Jesus buored oaivve olbma balvvalægje, 1—10, bajasbokta Nain læska barne, 11—17, sardno Johannes mattajegjidi ješječas birra, 18—23, sardno olbmuidi Johannes birra ja sin æppe osko birra, 24—35, vuiddujuvvu suddolaš nissonest, 36—50.

1. Mutto go son læi loapatam buok su sanides olbmui guladedin, de manai son Kapernaum sisa.

2. Mutto muttom oaivve-olbma balvvalægje læi buoccamen ja læi juorak jabmemen, ja son ani su sagga rakisen. Matt. 8, 5 j. n. v.

3. Mutto go son gulai Jesus birra, de vuolgati son muttomid Judalaʒai vuorrasin su lusa ja rokkadalai su, vai son boađaši ja buoredifči su balvvalægje.

4. Mutto go si botte Jesus lusa, de rokkadalle si su duođalaʒat ja celkke: Galle son læ dam ansašam, atte don dagak sudnji dam;

5. dastgo son rakista min olbmuid ja læ dakkam migjidi synagoga.

6. De vulgi Jesus sin mielde; mutto go son juo i læm gukken viesost erit, de vuolgati oaivve-olmai muttomid ustebines su lusa ja cælketi sudnji: Hærra, ale vaivved ječad! Dastgo im mon læk dokkalaš, atte don manak sisa mu dake vuollai.

7. Damditi im mon adnamge ječčam dokkalaʒʒan boattet du lusa; mutto cælke dušše sane, de mu balvvalægje dærvasmuvva!

8. Dastgo mon læm maidai olmuš, gutte læm eisevalde vuluš, ja anam soatte-olbmaid vuoldam, ja jos mon cælkam dasa: Vuolge! de son vuolgga, ja nubbai: Boađe! de son boatta, ja mu balvvalægjasam: Daga dam! de son dakka dam.

9. Mutto go Jesus gulai dam, de ovduši son su, ja son jorgeti ja celki olbmuidi, guđek legje su čuovvomen: Mon cælkam digjidi, im mon læk gavdnam vela Israelestge nuft stuora osko.

10. Ja go si, guđek legje

vuolgatuvvum, botte ruoktot vissui, de gavdne si dam buocce balvvalægje dærvasen.

11. Ja de dapatuvai bæive dastmaŋŋel, atte son manai muttom gavpugi, man namma læi Nain; ja ædnagak su mattajegjin manne su mielde, ja ollo olbmuk.

12. Mutto go son bođi gavpug porta lakka, gæča, de guddujuvvui jabme olgus, gutte læi su ædnes aidno bardne, ja son læi læska; ja ollo olbmuk gavpugest mieđoštegje su.
2 Gon. 4, 17 j. n. v. Jer. 6, 26.

13. Ja go Hærra oini su, de arkalmasti son njuorraset su baggjeli ja celki sudnji: Ale čiero!
Matt. 9, 36.

14. Ja son loaidasti lusa ja guoskati guoddem-muoraidi; mutto si, guđek legje guoddemen, čuoǯastegje. Ja son celki: Nuorra olmai! Mon cælkam dudnji: Likka bajas! Mark. 5, 41. Ap. dag. 9, 40.

15 Ja dat jabme likkai bajas ja sardnogođi; ja son addi su su ædnai. 1 Gon. 17, 23. 2 Gon 4, 36.

16. Mutto ballo valdi buokaid, ja si ramedegje Ibmela ja celkke: Stuora profeta læ čuoǯaldattum min gaski, ja Ibmel læ oappaladdam su olbmuides.
1, 65. 5 Mos. 18, 15. Luk. 24, 19. Joh. 4, 19; 6, 14; 9, 17 Luk. 1, 68.

17. Ja dat sakka su birra viddani obba Judea ja obba biras ædnam mietta.

18. Ja Johannes mattajægjek muittalegje sudnji buok daid sagaid. Ja Johannes ravkai guoktas su mattajegjines lusas
Matt. 11, 2 j. n. v.

19. ja vuolgati sodno Jesus lusa ja cælketi: Lækgo don dat, gutte galgga boattet, daihe galggapgo mi vuorddet muttom æra?

20. Mutto go olbma-guovtos bođiga su lusa, de celkiga soai: Johannes gastašægje læ bigjam monno du lusa ja cælketa: Lækgo don dat, gutte galgga boattet, daihe galggapgo mi vuorddet muttom æra?

21. Mutto damanaga dimost buoredi son ædnagid buocalvasain ja givsin ja baha vuoiŋain ja addi ædnag čuovgatemidi oaino.
Es. 35, 5. 6.

22. Ja Jesus vastedi ja celki sodnoidi: Vuolgge ja muittalække Johannessi, maid doai læppe oaidnam ja gullam: Čuovgatæmek oidnek, skiermak vaǯǯek, spittalaǯak buttestuvvujek, bæljetæmek gullek, jabmek bajasčuoǯǯelek, vaivašidi sardneduvvu evangelium!
Matt. 8, 2. 3. Es. 29, 18; 61, 1. Luk. 4, 18.

23. Ja audogas læ dat, gutte must i værran.

24. Mutto go Johannes airrasak vulgiga erit, de sardnogođi son olbmuidi Johannes birra: Maid lepet di vuolggam mæccai oaidnet? Hoašego, mi likkatallujuvvu biegast duokko deiki? Matt. 11, 7 j. n. v.

25. Daihe maid lepet di vuolggam oaidnet? Olbmugo, lidna biktasidi garvotuvvum? Gæča, si, guđek ellek hærvas biktasi siste ja havskodagai siste, læk gonagasai daloin.

26. Daihe maid lepet di vuolggam oaidnet? Profetago? Duođai, mon cælkam digjidi: Vela sagga æmbo go profeta.

27. Son læ dat, gæn birra læ čallujuvvum: Gæča, mon vuolgatam mu engelam du muođoi ouddi, gutte galgga rakadet dudnji du gæino.
Mal. 3, 1. Matt. 3, 3 Mark. 1, 2.

28. Dastgo mon cælkam digjidi: Sin gaskast, guđek læk nissonin riegadam, i læk oktage stuoreb profeta go Johannes gastašægje; mutto uccemuš alme rikast læ stuoreb go son.

29. Ja buok olbmuk, guđek su gulle, ja tuollarak vuollanegje Ibmel vuollai ja gastašuvvujegje Johannes gastain.

30. Mutto Farisealaǯak ja laka-

oappavaǯak bagjelgečče Ibmel arvvalusa sin ječaidæsek harrai æige gastašuvvum sust.

31. Mutto Hærra celki: Gænen galgam mon værddedet dam sokkagodde olbmuid, ja gæn lakasaǯak læk si? Matt. 11, 16 j. n. v.

32. Si læk ucca manači lakasaǯak, guđek šiljost čokkajek ja čurvvuk gutteg guimidasasek ja celkkek: Mi njurgoimek digjidi, ja epet di danssom; mi lavloimek digjidi arket, ja epet di čirrom.

33. Dastgo Johannes gastašægje bođi; i son borram laibe ige jukkam vine, ja di cælkkebetet: Sust læ bærgalak. Matt. 3, 4. Mark. 1, 6.

34. Olbmu bardne læ boattam; son borra ja jukka, ja di cælkkebetet: Gæča, maggar borišis olmuš dat læ ja vidne-jukke, tuollari ja suddolaǯai usteb!

35. Ja visesvuotta læ vanhurskesen dakkujuvvum buok su manaines.

36. Mutto muttom Farisealaǯain bovddi su borrat ječas særvest; ja son manai Farisealaǯa vieso sisa ja čokkani bævddai.

37. Ja gæča, muttom nisson læi dam gavpugest, gutte læi suddolaš nisson; go son fuomaši, atte son læi bævdest čokkamen Farisealaǯa viesost, de vieǯai son alabaster-litte vuoiddasin,

38. ja son čuoǯoi su duokken su julgi guorast, čieroi ja laktadišgođi su julgid gadnjalidesguim ja sikkoi daid su vuovtaidesguim ja cummastalai su julgid ja vuoidadi daid vuoiddasin.

39. Mutto go Farisealaš, gutte læi su bovddim, oini dam, de arvvali son ješaldsesis ja celki: Jos dat lifči profeta, de galle son dieđaši, gi ja maggar dat nisson læ, gutte sudnji guoskat; dastgo son læ suddolaš nisson. 15, 2.

40. Ja Jesus vastedi ja celki sudnji: Simon, must læ juoga dudnji cælkket. Mutto son celki: Oapatægje, de cælke!

41. (Jesus celki:) Muttomest, gutte loni ruđaid, læiga guokte velgolaǯa; nubbe læi vitta čuođe denaria velgolaš, mutto nubbe vitta loge.

42. Mutto go sodnost i læm mikkege, maina makset, de luiti son sodnoidi goabbašagaidi dam vælge. Cælke, goabba sodnost šadda dal su æmbo rakistet? Matt. 18, 27.

43. Mutto Simon vastedi ja celki: Mon doaivom, son, gæsa son luiti æneb. Mutto son celki sudnji: Rievtoi don dubmijik.

44. Ja son jorgeti nisson guvllui ja celki Simoni: Oainakgo don dam nissona? Mon bottim du vieso sisa; ik don addam munji čace mu julgidi, mutto son laktadi mu julgid gadnjalidesguim ja sikkoi daid su vuovtaidesguim. 1 Mos. 18, 4; 19, 2.

45. Ik don addam munji cumma, mutto son i hæittam cummastallamest mu julgid, dam rajest go son sisa bođi.

46. Ik don vuoidadam mu oaive oljoin; mutto son vuoidadi mu julgid vuoiddasin.

47. Mon cælkam dudnji: Dam aše diti, go su ædnag suddok læk andagassi addujuvvum, šadda dat, atte son rakista sagga: mutto gæsa uccan andagassi addujuvvu, son rakista uccan.

48. Mutto son celki sudnji: Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum. Matt. 9, 2. Luk. 5, 20.

49. De cælkkegotte si, guđek legje suina bævdest čokkamen, ješaldsesæsek: Gi dat læ, gutte vela suddoidge andagassi adda? Matt. 9, 3. Mark. 2, 7.

50. Mutto son celki nissoni: Du osko læ du bæstam; vuolge rafhai! Mark. 5, 34; 10, 52. Luk. 8, 48; 18, 42.

8. Kapittal.

Jesus sardned; muttom nissonak balvvaJek su, 1—3. Jesus sardno gilvve-olbma birra, 4—15, gintal birra, 16—18, lokka mattajegjides lagamuš fuolkkenes, 19—21, jaskodatta javre, 22—25, olgus agja bærgalagaid, 26—39, dærvasmatta varradavdag nissona ja bajasbokta Jairusa nieida, 40—56.

1. Ja de dapatuvai dastmaŋŋel, atte son vagjoli gavpugi ja sidai čađa ja sardnedi ja gulati Ibmel rika evangeliuma, ja dak guokte nubbe loges legje suina, 4, 43.

2. nuftgis maidai muttom nissonak, guđek legje dærvasmattujuvvum baha vuoiŋain ja buocalvasain, Maria, gutte goččujuvvui Magdalenan, gæst legje čieča bærgalaga olgus mannam,
Matt. 27, 55. 56. Mark. 15, 40. Joh. 19, 25. Mark. 16, 9.

3. ja Johanna, Kusas, Herodes valde*, akka, ja Susanna ja ædnag ærrasak, guđek balvvalegje su sin obmudagaidæsekguim.
* sunde.

4. Mutto go ollo olbmuk botte čoakkai, ja gavpugi olbmuk vulgge su lusa, de celki son værddadusa čađa:
Matt. 13, 3 j. n. v. Mark. 4, 2 j. n. v.

5. Gilvve-olmai manai olgus gilvvagides gilvvet. Ja go son læi gilvvemen, de gačče muttom gilvvagak balgga gurri ja dulbmujuvvujegje, ja alme loddek borre daid.

6. Ja muttomak gačče bavte ala, ja go dak legje bajas šaddamen, de dak goldne, dainago dain i læm lavtadas.

7. Ja muttomak gačče bastelis lanjai gaski, ja bastelis lanjak daiguim bajasšadde ja lappastutte daid.

8. Ja muttomak gačče buore ædnami, ja dak šadde bajas ja šaddadegje čuođe-gærddasaš šaddoid. Go son celki dam, de čuorvoi son: Gæst bæljek læk, maiguim gullat, son gullus!

9. Mutto su mattajægjek jerre sust, maid dat værddadus galgai makset.

10. Mutto son celki: Digjidi læ addujuvvum Ibmel rika čiegosvuođaid diettet; mutto ærrasidi celkkujuvvu dat værddadusai bokte, amasek si oainededin oaidnet ja guladedin arvvedet.
Es. 6, 9. 10. Matt. 11, 25. Joh. 12, 40. Ap. dag. 28, 26. Rom. 11, 8. 2 Kor. 3, 14.

11. Mutto dat læ værddadus: Gilvvagak læk Ibmel sadne.
1 Pet. 1, 23.

12. Mutto dak balgga guorast læk si, guđek dam gullek; dastmaŋŋel boatta bærgalak ja valdda sane sin vaimo siste erit, amasek si oskot ja šaddat audogassan.

13. Mutto dak bavte alde læk si, guđek sane iloin vuostaivalddek, go si dam gullek, ja dain i læk ruotas; si oskuk muttom aiggai ja jorralek erit gæččalusa aige.

14. Mutto dak, mak gačče bastelis lanjai gaski, læk si, guđek dam gullek, ja vagjoledinæsek dam ællem morraši ja riggesvuođa ja havskodagai vuolde, de lappastuttujuvvujek si æige šaddad maidege olles šaddoid.
Matt. 19, 23. Mark. 10, 23. 1 Tim. 6, 9.

15. Mutto dak dam buore ædnamest læk si, guđek, go si gullek sane, vurkkijek dam čabba ja buore vaimo sisa ja šaddadek šaddoid gierddavašvuođa siste.
Ebr. 10, 36.

16. Mutto i oktage cakket gintala ja govča dam littin daihe bija dam bænka vuollai, mutto son bigja dam gintaljuolggai, vai si, guđek bottek sisa, oidnek čuovggasa.
11, 33 Matt. 5, 15. Mark. 4, 21.

17. Dastgo i læk mikkege čikkujuvvum, mi i šadda almostuvvut, ige læk mikkege čikkusist, mi i šadda diettevassi ige boađe čuovggas ouddi.
Job 12, 22. Matt. 10, 26. Mark. 4, 22. Luk. 12, 2.

18. Varoteket damditi, moft di gulddalepet! Dastgo gæst læ, sudnji galgga addujuvvut, ja gæst i læk, sust galgga vela datge erit valddujuvvut, mi sust orro læmen.
Matt. 13, 12; 25, 29. Mark. 4, 24, 25. Luk. 19, 26.

19. Mutto su ædne ja vieljak botte su lusa æige bæssam su sagaidi olbmui diti.
Matt. 12, 46 j. n. v. 13, 55. Mark. 3, 31 j. n. v.

20. Ja dat diedetuvvui sudnji soabmasin, gudek celkke: Du ædne ja du vieljak čuʒʒuk olggobælde ja dattuk du oaidnet.

21. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Mu ædne ja mu vieljak læk dak, gudek gullek Ibmel sane ja dakkek dam. Joh 15, 14.

22. Ja de dapatuvai muttom bæive dain beivin, atte son ja su mattajægjek loaidastegje skipa sisa, ja son celki sigjidi: Vulggop mi javre rasta! Ja si vulgge.
Matt. 8, 23 j. n. v. Mark. 4, 35 j. n. v.

23. Mutto go si legje borjastæmen, de son nokkai; ja jorrebiegga bodi javre ala. ja si devddutallagotte ja legje hædest.
Jon. 1, 4. 5. Ap. dag 27, 14.

24. De manne si su lusa, bokte su bajas ja celkke: Oapatægje, oapatægje, mi hævvanep! Mutto son likkai bajas ja šiggoi biega ja čace baroid, ja dak lodkudegje, ja de šaddai aibas goalkke.

25. De celki son sigjidi: Gost læ din osko? Mutto si balle ja ovdušegje ja celkke gutteg guoibmasæsek: Gison dat læʒʒa? Dastgo son goččo sikke biegaid ja čace, ja dak læk sudnji gulolaʒak.
Job 26, 12. Salm. 107, 29.

26. Ja si borjastegje Gadarenalaʒai ædnami, mi læ aito Galilea buotta.
Matt. 8, 28 j. n. v. Mark. 5, 1 j. n. v.

27. Mutto go son læi boattam gaddai, de bodi muttom olmai gavpugest su oudald, gutte læi læmaš bostatuvvum bærgalagain gukka aige ige garvvodam biktasid ige orrom viesost, mutto havdi siste.

28. Mutto go son oini Jesusa, de čuorvoi son ja luoittadi ædnami su ouddi ja celki alla jienain: Mi must læ duina dakkamuššan, Jesus, dam alemus Ibmel bardne? Mon rokkadalam dust, amad don muo givsedet.
Jak. 2, 19.

29. Dastgo son gočoi dam buttesmættom vuoiŋa vuolgget olbmust olgus; dastgo dat læi gukka aige gaikkom su, ja son læi čadnujuvvum lakkiguim ja ruvdiguim ja faktijuvvum; ja son boatkoi baddid ja agjujuvvui bærgalagast mecidi.

30. Mutto Jesus jærai sust ja celki: Mi du namma læ? Mutto son celki: Legion! Dastgo ollo bærgalagak legje mannam su sisa.
Matt. 26, 53.

31. Ja si rokkadalle sust, amas son goččot sin mannat čiegŋalvutti.

32. Mutto de læi damanaga baikest stuora spidne-ællo, mi læi guottomen varest; ja si rokkadalle sust, vai son suovaši sin mannat dai sisa, ja son suovai sigjidi dam.

33. Mutto bærgalagak vulgge olbmust olgus ja manne spini sisa, ja ællo ruotai hoapost miellest vuolas javrrai ja havkai.

34. Mutto go gæčček oidne dam, mi læi dapatuvvam, de batAregje si ja manne dokko ja diedetegje dam gavpugest ja ædnamest.

35. De vulgge si dam gæččat, mi læi dapatuvvam, ja si botte Jesus lusa ja gavdne dam olbmu, gæst bærgalagak legje olgus mannam, čokkamen garvotuvvum ja olles mielai alde Jesus julgi guorast; ja si suorgganegje.

36. Mutto maidai si, gudek legje dam oaidnam, diedetegje sigjidi, moft dat bostatuvvum læi bestujuvvum.

37. Ja obba Gadarenalaʒai biras

ædnam almug rokkadalle sust, vai son vuolgaši sin lutte erit; dastgo stuora ballo læi valddam sin. Mutto son loaidasti skipa sisa ja macai fastain ruoktot.
Ap. dag. 16, 39. Luk. 7, 16.

38. Mutto olmai, gæst bærgalagak legje olgus mannam, rokkadalai sust, vai son oʒuši orrot su lutte; mutto Jesus luiti su mannat ja celki:

39. Maca ruoktot vissusad ja muittal, maggar stuora dagoid Ibmel læ dudnji dakkam! Ja son vulgi ja muittali obba gavpug mietta, maggar stuora dagoid Jesus læi sudnji dakkam.
Salm. 126, 1—3.

40. Mutto de dapatuvai, go Jesus bođi ruoktot, de valdde olbmuk su vuostai; dastgo si legje vuorddemen su buokak.

41. Ja gæča, muttom olmai bođi, gæn namma læi Jairus, ja son læi synagoga oudastčuoʒʒo; ja son luoittadi ædnami Jesus julgi ouddi ja rokkadalai sust, vai son boađaši su vieso sisa.
Matt. 9, 18 j. n. v. Mark. 5, 22 j. n. v.

42. Dastgo sust læi okta aidno nieidda, lakka guokte nubbe lokkai jage boares, ja son læi juo jabmemen. Mutto go Jesus læi mannamen dokko, de bakkijegje olbmuk su.

43. Ja muttom nisson, gutte læi guokte nubbe lokkai jage buoccam varradavdast ja læi golatam buok obmudagas dalkastegjidi ige mattam buoreduvvut gæstege,
3 Mos. 15, 25

44. son vaʒi su sælge duokkai ja guoskati su bivtas-hælbmai; ja de dallanaga bissani su varradavdda.

45. Ja Jesus celki: Gi dat læi, gutte munji guoskati? Mutto go buokak šitte dam, de celki Pietar ja dak, guđek legje su mielde: Oapatægje! Olbmuk hoiggek ja bakkijek du, ja don cælkak: Gi dat læi, gutte munji guoskati?

46. Mutto Jesus celki: Guoskati galle muttom munji; dastgo mon dovddim, atte fabmo must vulgi.
6, 19.

47. Mutto go nisson oini, atte i dat læm čikkujuvvum, de bođi son doargestemin ja luoittadi su ouddi ædnami ja muittali sudnji buok olbmui guladedin, man sivast son guoskati sudnji, ja moft son dallanaga dærvasmatttujuvvui.

48. Mutto son celki sudnji: Læge dorvolaš, nieidačam! Du osko læ du bæstam; vuolge rafhai!
7, 50.

49. Go son læi ain sardnomen, de bođi muttom synagoga oudastčuoʒʒo dalost ja celki sudnji: Du nieidda læ jabmam; ale vaivved oapatægje!

50. Mutto go Jesus dam gulai, de vastedi son sudnji ja celki: Ale bala; duššefal osko, de galgga son bestujuvvut!

51. Mutto go son bođi vieso sisa, de i son suovvam ovtage sisa mannat, ærrebgo Pietara ja Jakoba ja Johannesa ja nieida ače ja ædne.

52. Mutto si čirru buokak ja ankkijegje su; mutto son celki: Allet čiero! I son læk jabmam, mutto son oađđa.
Joh. 11, 11.

53. Ja si boagostegje su; dastgo si ditte, atte son læi jabmam.

54. Mutto son aji sin buokaid olgus ja valdi su gitti ja čuorvoi ja celki: Nieidda, likka bajas!

55. Ja su vuoigŋa fastain bođi, ja son likkai dallanaga bajas, ja son gočoi sin addet sudnji borrat.

56. Ja su vanhem-guovtos suorganeiga hui sagga; mutto son gildi sodno cælkkemest gæsage dam, mi læi šaddam.

9. Kapittal.

Dat guokte nubbe loges vuolgatuvvujek, 1—6. Herodes oainestuvva Jesusa, 7—9. Apostalak bottek ruoktot; Jesus

oapat, buored, borat 5000 olbma, 10—17. Pietar dovdasta, atte Jesus læ Ibmel bardne, 18—21. Jesus sardno gillamušas birra, ješječas biettalæme birra ja rikas boattem birra, 22—27. Jesus hærvasen dakkujuvvu vare alde, 28 36, buored manodavdag buocce, 37—43, sardno gillamušas birra, 44. 45, vuollegašvuođa birra, 46—48, værre-angervuođa vuostai, 49 - 56, ječas maŋest čuovvom birra, 57 - 62.

1. Mutto son ravkai guokte nubbe lokkai mattajægjes čoakkai ja addi sigjidi famo ja isedvuođa buok bærgalagai bagjel ja buoredet buocalvasaid,

Matt. 10, 1 j. n. v. Mark. 3, 13 j. n. v. 6, 7 j. n. v. Luk. 6, 13 j. n. v.

2. ja son vuolgati sin sardnedet Ibmel rika ja buoredet buccid.

3. Ja son celki sigjidi: Allet valde maidege mieldadek matkemokkai, allet soabe alletge lavka alletge laibe alletge ruđaid! Allusge guttege valddu guokte gavte mieldes! 22, 35.

4. Ja gost di boattebetet vieso sisa, de orrot dast, ja vulgget dast olgus!

5. Ja jos muttomak æi aigo din vuostaivalddet, de vulgget dam gavpugest olgus ja savdnjeleket vela muoldage din julginædek erit duođaštussan sin vuostai!

10, 11. Ap. dag. 13, 51; 18, 6.

6. Mutto si vulgge ja manne sidai mielde, sardnedegje evangelium ja buoredegje juokke baikest.

7. Mutto Herodes, njæljadasrađđijægje, gulai buok dam, maid son dagai, ja son læi æppadusast, dainago muttomin celkkujuvvui, atte Johannes læi jabmi lutte bajasčuoǯaldattum,

Matt. 14, 1. 2. Mark. 6, 14—16.

8. mutto muttomin, atte Elias læi almostuvvum, mutto ærrasin, atte muttom profet, muttom dain boarrasin, læi bajasčuoǯǯelam.

9. Ja Herodes celki: Johannesa čæbet læm mon čuopatam; mutto gi dat læ, gæn birra mon gulam daggaraǯaid? Ja son bivdi oaǯǯot su oaidnet. 23, 8.

10. Ja apostalak botte ruoktot ja muittalegje sudnji, man stuora dagoid si legje dakkam; ja son valdi sin mieldes ja manai sierranessi muttom avddem baikkai muttom gavpug lakka, mi goččujuvvu Betsaidan.

Matt. 14, 13 j. n. v. Mark. 6, 32 j. n. v.

11. Mutto go olbmuk oǯǯu dam diettet, de čuvvu si su maŋeld, ja son valdi sin vuostai ja sarnoi sigjidi Ibmel rika birra ja buoredi sin, guđek legje dalkastæme darbašest.

12. Mutto bæivve væigganišgođi; de botte dak guokte nubbe loges ouddan ja celkke sudnji: Luoite olbmuid vuolgget, vai si bessek mannat dast erit daidi biras sidaidi ja daloidi ja oaǯǯot igjasajid ja gavdnat borramušaid! Dastgo mi læp dast avddem baikest.

Joh. 6, 5 j. n. v.

13. Mutto son celki sigjidi: Addet di sigjidi borrat! Mutto si celkke: Æi mist læk æmbo go vitta laibe ja guokte guole, muđoi go atte mi galggap vuolgget ja oastet borramuša buok dam albmugi.

14. Dastgo dast legje lakka vitta duhat olbma. Mutto son celki mattajegjidasas: Čokkanattet sin ædnami, juokke doakkai vitta loge!

15. Ja si dakke nuft, ja si čokkanatte sin buokaid.

16. Mutto son valdi dam vitta laibe ja dam guokte guole, gæčai bajas albmai ja buristsivdnedi daid, ja son doagjali daid ja addi daid mattajegjidasas, vai si bijaše daid olbmui ouddi.

17. Ja si borre ja gallanegje buokak; ja dain bittain, mak sist bacce, čokkijuvvujegje guokte nubbe lokkai væddelitte dievva.

2 Gon. 4, 42—44.

18. Ja de dapatuvai, go son læi okto ja rokkadalai, atte su mattajægjek legje su lutte, ja son

jærai sist ja celki: Gænen celkkek olbmuk muo?
Matt. 16, 13 j. n. v. Mark 8, 27 j. n. v.

19. Mutto si vastedegje ja celkke: Johannes gastašægje, mutto ærrasak Elias, mutto ærrasak, atte muttom dain boares profetain læ bajasčuoʒʒelam. 7. 8. v.

20. Mutto son celki sigjidi: Mutto di, gænen cælkkebetet di muo? De vastedi Pietar ja celki: Ibmela Kristus. Joh. 6, 69.

21. Mutto son gildi sin garraset cælkkemest gæsage dam,

22. ja son celki: Olbmu bardne berre ollo gillat ja hilggujuvvut vuorrasin ja bajemuš papain ja čal'oappavaʒain ja goddujuvvut ja goalmad bæive bajasčuoʒʒelet.
Matt. 16, 21; 17, 22. 23; 20, 18 19. Mark. 9, 31. Luk. 18, 31—33; 24, 7.

23. Mutto son celki sigjidi buokaidi: Jos guttege aiggo boattet mu maŋest, son biettalekus jesječas ja valddus bæivalaʒat ruosas bajas ja čuvvus muo!
Matt. 16, 24 j. n. v. Mark 8, 34 j. n. v.

24. Dastgo gutte vigga su hægas bæstet, galgga dam masset; mutto gutte hægas massa mu diti, son galgga dam bæstet.
17, 33. Joh. 12, 25.

25. Dastgo mi avkid læ dast olbmui, jos son vuoitta obba mailme, mutto ješječas massa daihe ješječas vahagatta?

26. Dastgo gutte hæppan mu ja mu sani diti, su diti šadda olbmu bardne hæppanet, go son boatta su hærvasvuođas siste ja Ače ja basse engeli hærvasvuođa siste.
Matt. 10, 33. Luk. 12, 8 9. 2 Tim. 2, 12. 1 Joh. 2, 23.

27. Mutto duođai cælkam mon digjidi: Muttomak dain læk, guđek dast čuʒʒuk, gæk æi galga eisege muosatet jabmema, ouddalgo si oidnek Ibmel rika.
Mark 9, 1.

28. Mutto de dapatuvai lakka gavce bæive dam sarne maŋŋel, atte son valdi Pietara ja Johannesa ja Jakoba mieldes ja manai vare ala rokkadallat.
Matt. 17, 1 j. n. v. Mark. 9, 2 j. n. v. Luk. 8, 51.

29. Ja go son læi rokkadallamen, de nubbastuvai su muođoi habme, ja su biktasak šadde vielggaden ja baitten.

30. Ja gæča, guokte olbma sarnoiga suina, gæk læiga Moses ja Elias,

31. gæk oidnujuvvuiga hærvasvuođa siste ja sarnoiga su erit vuolggem birra, maid son galgai ollašuttet Jerusalemest.

32. Mutto Pietar ja soai, guđek læiga suina, legje lossoduvvum nakkarin; mutto go si goccajegje, de oidne si su hærvasvuođa ja dam guokte olbma, guđek læiga čuoʒʒomen su lutte.
Dan. 8, 18; 10, 9.

33. Ja de dapatuvai, go soai ærraneiga sust, de celki Pietar Jesusi: Oapatægje! Dast læ migjidi buorre orrot, ja mi aiggop dakkat golbma viste, dudnji ovta ja Mosesi ovta ja Eliasi ovta. Ja i son diettam, maid son sarnoi.

34. Mutto go son dam celki, de bođi balvva ja suoivanasti sin; mutto si suorgganegje, go dok šadde balva sisa.

35. Ja jiedna bođi balvast, mi celki: Dat læ mu bardne, dat æcalaš; gullet su!
Es. 42, 1. Matt. 3, 17. Mark. 1, 11. Kol. 1, 13. 2 Pet. 1, 17. 18. 5 Mos. 18, 15. 19. Ap. dag. 3, 22.

36. Ja go jiedna læi gullum, de gavdnujuvvui Jesus okto; ja si orru javotaga æige muittalam gæsage dain beivin maidege dast, maid si legje oaidnam.

37. Mutto de dapatuvai bæive dastmaŋŋel, go si botte varest vuolas, de botte ollo olbmuk su oudald.
Matt. 17, 14 j. n. v. Mark. 9, 14 j. n. v.

38. Ja gæča, muttom olmai olbmui gaskast čuorvvogođi ja

celki: Oapatægje! Mon rokkadalam dust, gæča mu barne bællai! Dastgo son læ mu aidno bardne; 7, 12.

39. ja gæča, muttom vuoigŋa doppe su, ja de dallanaga son čuorvvogoatta, ja dat gaikko su nuft, atte son soalssed, ja illa dat gaidda sust erit, go dat læ gaikkom su;

40. ja mon rokkadallim du mattajegjid su olgus agjet, ja æi si mattam.

41. Mutto Jesus vastedi ja celki: O don æppe-oskolaš ja jorgo sokkagodde! Man gukka galgam mon din lutte læt ja gierddat din? Buvte barnad deiki!

42. Mutto go son ain læi mannamen su lusa, de rotti bærgalak su ja gaikoi su. Mutto Jesus šiggoi dam buttesmættom vuoiŋa ja buoredi barne; ja son addi su fastain su aččai.

43. Mutto si suorgganegje buokak hui sagga Ibmel allagvuođa diti.

44. Mutto go si legje buokak ovdušæmen buok dam diti, maid Jesus dagai, de celki son su mattajegjidasas: Vurkkijeket di daid sanid din beljidasadek! Dastgo olbmu bardne šadda addujuvvut olbmui gieđaidi. 22. v.

45. Mutto æi si arvvedam dam sane, ja dat læi čikkujuvvum sist, nuft atte æi si dam arvvedam; ja si balle sust damanaga sane birra jærramest.

46. Mutto sin milli bagjani dat jurda, guttemuš sist læ stuoremus.

Matt. 18, 1 j. n. v. Mark. 9, 34 j. n. v. Luk. 22, 24 j. n. v.

47 Mutto go Jesus oini sin vaimo jurddaga, de valdi son ucca manača ja divoi dam balddasis,

48. ja son celki sigjidi: Gutte dam ucca manača vuostaivaldda mu nammi, muo vuostaivaldda, ja gutte muo vuostaivaldda, su vuostaivaldda, gutte muo læ vuolgatam; dastgo gutte læ din buokai gaskast uccemus, son galgga læt stuores.

10, 16. Joh 13. 20. Matt. 23, 11. Luk. 14, 11; 18, 14.

49. Mutto Johannes vastedi ja celki: Oapatægje! Mi oinimek muttoma, gutte aji bærgalagaid olgus du nammi, ja mi gildimek sust dam, dainago son i čuovo min mielde.

4 Mos. 11, 27. 29. Mark. 9, 38 j. n. v.

50. Ja Jesus celki sudnji: Allet sust dam gielde! Dastgo gutte i læk min vuostai, læ min bæle.

Matt. 12, 30. Luk. 11, 23.

51. Mutto dē dapatuvai, go dak bæivek dievvagotte, atte son galgai bajasvalddujuvvut, de jorggali son bissovaʒat muođoides vagjolet Jerusalem guvllui.

Ap. dag. 1, 2.

52. Ja son vuolgati airrasid oudastes, ja si vulgge ja botte muttom Samaritanalaʒai sidi rakadam varas sudnji igjasaje.

Joh. 4, 4. 9.

53. Ja æi si valddam su vuostai, dainago su muođok legje jorggaluvvum vagjolet Jerusalemi.

54. Mutto go su mattajægjeguovtos, Jakob ja Johannes, oiniga dam, de celkiga soai: Hærra! Datokgo don, atte moai ravkke dola almest vuolas gaččat ja loapatet sin, nuftgo maidai Elias dagai? 2 Gon. 1, 10. 12.

55. Mutto son jorgeti ja cuigodi sodno ja celki: Æppe doai dieđe, mi vuoiŋaid dodnost læ.

Gal. 5, 22.

56. Dastgo olbmu bardne i læk boattam hævatet olbmui sieloid, mutto bæstet. Ja si vulgge nubbe sidi. Joh. 3, 17; 12, 47.

57. Mutto de dapatuvai, go si legje matkuštæmen, atte muttom celki sudnji: Hærra! Mon aigom čuovvot du, gosaikkenessi don manačak.

Matt. 8, 19. 20.

58. Ja Jesus celki sudnji: Riebanin læk biejok, ja alme loddin bæsek; mutto olbmu barnest i læk mikkege, man vuostai son matta oaives doarjalet.

59. Mutto son celki muttom ærrasi: Čuovo muo! Mutto dat celki: Hærra! Suova muo vuost mannat ja havddadet mu aččam!
Matt. 8, 21 j. n. v.

60. Mutto Jesus celki sudnji: Divte jabmid havddadet sin jabmidæsek! Mutto vuolge don ja sardned Ibmel rika!

61. Mutto maidai muttom æra celki: Hærra! Mon aigom čuovvot du; mutto suova muo vuost valddet sist ærro-dærvvuođaid, guđek læk mu viesost! 1 Gon. 19, 20

62. Mutto Jesus celki sudnji: I oktage, gutte bigja gieđas bælddoruovde* ala ja gæčča daidi omidi, mak læk su maŋŋa-bælde, læk burist rakaduvvum Ibmel riki. 1 Mos. 19, 26.

* ploga.

10. Kapittal

Jesus vuolgat 70 mattajægjes, čuorvvo vuoi Korasin bagjel, 1—16. Dat čieča loges bottek iloin ruoktot; Jesus oapat sigjidi, man diti si galggek illodet, 17—20, ramed ačes, 21. 22, ramed mattajegjides audogassan, 23. 24, oapat muttom čal'oappavaǯǯi, gutte su lagamuš læ, 25—37, ramed Maria buorebun go Marta, 38—42.

1. Mutto dastmaŋŋel asati Hærra maidai čieča loge ærrasa ja vuolgati sin, guoktasi guoktasi, ječas ouddalist juokke gavpugi ja juokke baikkai, gosa son aigoi ješ boattet.

2. Son celki dalle sigjidi: Lagjo læ galľe stuores, mutto barggek harvvak; rokkadallet damditi lagjo-hærra, vai son vuolgatifči barggid su lagjosis!
Matt. 9, 37. 38. Joh. 4, 35. 2 Tes. 3, 1.

3. Vulgget! Gæča, mon vuolgatam din nuftgo labbaid gumpi gaski. Matt. 10, 16.

4. Allet guodde bursa alletgelavka alletge gabmagid, ja allet buorastatte ovtage matke alde!
Matt. 10, 9 j. n. v. Mark. 6, 8 j. n. v. Luk. 9, 3 j. n. v. 22, 35. 2 Gon. 4, 29.

5. Mutto gost di boattebetet vieso sisa, dast celkket oudemusta: Rafhe lekus dam vissui!

6. Ja jos rafhe bardne læ dast, de galgga din rafhe orrot su alde; mutto jos dast i læk, de galgga dat maccat fastain digjidi.

7. Mutto orrot damanaga viesost, borret ja jukket, mi sist læ! Dastgo bargge læ balkas ansašægje Epet di galga mannat viesost vissui.
3 Mos. 19, 13. 5 Mos. 24, 14. 1 Tim. 5, 18.

8. Ja gost di boattebetet gavpug sisa, ja si vuostaivalddek din, de borret, mi din ouddi bigjuvvu, 1 Kor. 9, 4.

9. ja buoredeket daid buccid, guđek dast læk, ja celkket sigjidi: Ibmel rika læ digjidi lakka boattam! Matt. 3, 2; 4, 17; 10, 7.

10. Mutto gost di boattebetet gavpug sisa, ja æi si din vuostaivalde, de mannet olgus dam balggai ala ja celkket:

11. Mi savdnjelep vela dam muoldage erit digjidi, mi darvvana migjidi din gavpugest; daddeke, dam galggabetet di diettet, atte Ibmel rika læ læmaš din lakka. Ap. dag. 13, 51; 18, 6.

12. Mutto mon cælkam digjidi: Sodomai galgga gæppadæbbut gævvat dom bæive go dam gavpugi. Matt. 11, 24.

13. Vuoi dudnji, Korasin! Vuoi dudnji, Betsaida! Dastgo jos dak vægalaš dagok lifče dakkujuvvum Tyrusi ja Sidoni, mak læk dodnoidi dakkujuvvum, de lifčiga soai aigga juo čokkam sækai ja gunai siste ja jorggalam ječaidæsga.
Matt. 11, 21.

14. Almake galgga Tyrusi ja

Sidoni gæppadæbbut gævvat duomo siste go dodnoidi.

15. Ja don, Kapernaum, gutte læk aleduvvum gidda alme ragjai, don galgak vuolas nordastuvvut gidda helvet ragjai.

16. Gutte gulla din, gulla muo, ja gutte din bagjelgæčča, muo bagjelgæčča; mutto gutte muo bagjelgæčča, su bagjelgæčča, gutte muo læ vuolgatam.
Matt. 10, 40. Mark. 9, 37. Joh. 13, 20. 1 Tes. 4, 8

17. Mutto dak čieča loges botte iloin ruoktot ja celkke: Hærra! Vela bærgalagakge læk migjidi vuolebuǯak du nammi.

18. Mutto son celki sigjidi: Mon oidnim Satan gaččamen almest vuolas nuftgo aldagas.
Alm. 12, 8. 9.

19. Gæča, mon addam digjidi famo duolbmot gærbmašid ja skorpionaid ja buok vašalaǯa famo bagjel, ja i mikkege galga din vahagattet.
Salm. 91, 13. Ap. dag. 28, 3—5.

20. Allet almake damditi illod, go vuoiŋak læk digjidi vuolebuǯak, mutto illodeket æmbo damditi, go din namak læk čallujuvvum almidi!
2 Mos. 32, 32. Es. 4, 3. Dan. 12, 1. Fil. 4, 3. Alm. 13, 8.

21. Damanaga boddost illodi Jesus vuoiŋast ja celki: Mon ramedam du, ačačam, alme ja ædnam hærra, go don læk čiekkam dam visain ja jiermalaǯain ja almostattam dam uccakaǯaidi. Duođai, ačačam! Dastgo nuft dat læi dudnji dokkalaš.
Matt. 11, 25 j. n. v. Es. 29, 14. 1 Kor. 1, 19. 26; 2, 6 j. n. v.

22. Buokrakkan læ addujuvvum mu gitti mu ačestam, ja i oktage dovda, gi Bardne læ, ærrebgo Ačče, ja gi Ačče læ, ærrebgo Bardne, ja gæsa Bardne datto dam almostattet.
Salm. 8, 7. Mat. 28, 18. Joh. 3, 35; 17, 2. 1 Kor. 15, 27. Efes. 1, 22. Fil. 2, 9. Ebr. 2, 8. Joh. 1, 18; 6, 46.

23. Ja son jorgeti erinoamačet mattajegjides bællai ja celki sigjidi: Audogasak læk dak čalmek, mak oidnek dam, maid di oaidnebetet.
1 Gon. 10, 8. Matt. 13, 16.

24. Dastgo mon cælkam digjidi, atte ædnag profetak ja gonagasak oainestuvve dam, maid di oaidnebetet, ja æi læk dam oaidnam, ja gulastuvve dam, maid di gullabetet, ja æi læk dam gullam.
1 Pet. 1, 10.

25. Ja gæča, muttom lak'oappavaš čuoǯǯeli ja gæččali su ja celki: Oapatægje! Maid galgam mon dakkat, vai mon arbbim agalaš ællema?
Matt. 22, 35 j. n. v. Mark. 12, 28 j. n. v. Matt. 19, 16 j. n. v. Ap. dag. 16, 30. 31.

26. Mutto son celki sudnji: Mi læ čallujuvvum lagast? Moft logak don?

27. Mutto son vastedi ja celki: Don galgak rakistet Hærra, du Ibmelad, obba du vaimostad ja obba du sielostad ja obba du famostad ja obba du mielastad ja du lagamuǯad nuftgo ješječad.
5 Mos. 6, 5; 10, 12; 30, 6. 3 Mos. 19, 18. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5.

28. Mutto son celki sudnji: Don vastedik rievtoi; daga dam, de galgak don ællet!
3 Mos. 18, 5. Esek. 20, 11.

29. Mutto son viggai dakkat ješječas vanhurskesen ja celki Jesusi: Gi læ dalle mu lagamuš?

30. Mutto Jesus vastedi ja celki: Muttom olmuš læi mannamen Jerusalemest vuolas Jerikoi ja šaddai rievvari gaski, guđek sikke nuolategje su ja cabme su ja vulgge erit ja guđđe su vællat bælle-jabmen.

31. Mutto dapatusa bokte vagjoli muttom pappa damanaga gæino mielde vuolas, ja son oini su ja manai mæddel.

32. Mutto nuftgis maidai muttom Levitalaš, go son bođi dam baikkai, de manai son dokko ja oini su ja manai mæddel.

33. Mutto muttom Samaritanalaš bođi matkuštedin su guovdo, ja son oini su ja arkalmasti vaimostes.

34. Ja son manai su lusa, čanai su havid ja golgati oljo ja vine daidi; son bajedi su su ječas spiri ala ja doalvoi su matkalaǯai vissui ja divšodi su.

35. Ja nubbe bæive, go son vuolggegođi erit, de valdi son guokte ruđa ja addi daid vieso isedi ja celki sudnji: Divšo su! Ja maid don vela æmbo golatæǯak, dam mavsam mon dudnji, go mon boađam ruoktot.

36. Guttemuš dam golbmasest orro du mielast læmaš su lagamuš, gutte læi šaddam rievvari gaski?

37. Mutto son celki: Dat, gutte dagai vaibmolađesvuođa su vuostai. De celki Jesus sudnji: Vuolge, ja daga donge damanaga lakai!

38. Mutto de dapatuvai, go si legje vagjolæmen, de manai son muttom sidi; mutto muttom nisson, gæn namma læi Marta, valdi su vissusis.

Joh. 11, 1; 12, 2. 3.

39. Ja sust læi oabba, gæn namma læi Maria, ja son čokkani Jesus julgi gurri ja gulddali su sarne. Ap. dag. 22, 3.

40. Mutto Marta vaivvedi ječas ollo rakademin; son loaidasti dalle ouddan ja celki: Hærra! Ikgo don fuola dast, go mu oabba læ guođđam muo, nuft atte mon ferttim balvvalet okto ješ? De gočo su boattet munji vækken!

41. Mutto Jesus vastedi ja celki sudnji: Marta! Marta! Don moraštak ja muosetuvak ædnag dingai diti.

42. Mutto okta læ darbašlaš. Mutto Maria læ valljim aldsesis dam buore oase, mi i galga valddujuvvut sust erit.

Salm. 27, 4. Matt. 6, 33. Fil. 3, 14.

11. Kapittal.

Jesus oapat mattajegjides rokkadallat, 1—13, agja bærgalaga olgus, bilkkeduvvu, bælošta ječas, 14—28, sardno olbmuidi Jonas mærka birra ja gulat sigjidi Ibmel rangaštusa, 29—32, sardno olbmui čuovggas birra, 33—36, borra Farisealaǯai særvest ja čuorvvo vuoi sin bagjel ja laka-oappavaǯai bagjel, 37—54.

1. Ja de dapatuvai, go son læi muttom baikest ja rokkadalai, atte muttom su mattajegjin celki sudnji, go son heiti: Hærra! Oapat min rokkadallat, nuftgo maidai Johannes oapati su mattajegjides!

2. De celki son sigjidi: Go di rokkadallabetet, de celkket: Ačče min, don, gutte læk almin! Basotuvvus du namma! Bottus du rika! Šaddus du datto, moft almest, nuft maidai ædnam alde!

Matt. 6, 9 j. n. v. Es. 63, 16. 2 Mos. 20, 7. Luk. 17, 20. 21. 1 Sam. 3, 18. 2 Sam. 10, 12. Ap. dag. 21, 14.

3. Adde migjidi juokke bæive min juokkebæivalaš laibbamek!

4. Ja adde migjidi min suddoidæmek andagassi! Dastgo maidai migis addep juokkehaǯǯi andagassi, gutte læ migjidi velgolaš! Ja ale doalvo min gæččalusa sisa! Mutto bæste min bahast erit!

Salm. 32, 5. 6. Efes. 4, 32. 1 Kor. 10, 13. Jak. 1, 13—15. 2 Tim. 4, 18. Salm. 91, 3 j. n. v.

5. Ja son celki sigjidi: Jos dist guđestge læ usteb, ja son manna gaska-ija su lusa ja cælkka: Ustebaǯǯam, lone munji golbma laibe,

18, 1 j. n. n.

6. dastgo mu usteb læ boattam mu lusa matkestes, ja i must læk mikkege su ouddi bigjat! —

7. ja jos dot viesos siste vasted ja cælkka: Ale vaivved muo! Uksa læ juo dappujuvvum, ja mu ucca manačak læk mu lutte gavni siste; im mon mate bajaslikkat dudnji addet, —

8. mon cælkam digjidi: Jos son vela i likkage bajas ja adde

sudnji, dainago son læ su usteb, de likka son almake bajas su hæbotesvuođa diti ja adda sudnji nuft ollo, go son darbaša.

9. Ja mon cælkam digjidi: Rokkadallet, de digjidi addujuvvu! Occet, de di gavdnabetet! Goalkoteket, de digjidi rabastuvvu!
Matt. 7, 7 j. n. v. 21, 22. Mark. 11, 24. Joh. 14, 13; 15, 7; 16, 23. 24. 1 Joh. 3, 22. Jak. 1, 5. 6.

10. Dastgo juokkehaš, gutte rokkadalla, son oažžo, ja gutte occa, son gavdna, ja gutte goalkot, sudnji rabastuvvu.

11. Mutto gutte aččе læ din gaskast, gutte, jos su bardne adno sust laibe, adda sudnji gæđge daihe, jos son adno guole, adda sudnji gærbmaša guole sagjai

12. daihege, jos son adno mone, adda sudnji skorpiona?

13. Jos dalle di, guđek lepet bahak, diettebetet addet din manaidasadek burid addaldagaid, man sagga æmbo adda Aččе, gutte læ almest, sigjidi Bassevuoiŋa, guđek sust dam rokkadallek! Salm. 143, 10.

14. Ja son aji bærgalaga olgus, ja dat læi gielatæbme; mutto de dapatuvai, go bærgalak læi olgus mannam, de sardnogođi dat gielatæbme, ja olbmuk ovdušegje.
Matt. 9, 32 j. n. v. 12, 22 j. n. v.

15. Mutto muttomak sist celkke: Son agja bærgalagaid olgus Beelsebul, bærgalagai oaivamužža, bokte.

16. Mutto ærrasak gæččalegje su ja gaibedegje sust mærka almest. Matt. 12, 38; 16, 1.

17. Mutto go son diđi sin jurddagid, de celki son sigjidi: Juokke rika, mi læ soappamættom ješječaines, šadda avddemen, ja viesso, mi læ soappamættom nubbin, gačča.
Joh. 2, 25. Matt. 12, 25 j. n. v. Mark. 3, 22 j. n. v.

18. Mutto jos maidai Satan læ šaddam soappamættosen ješječaines, moft galgga dalle su rika bissot bissovažžan? Dastgo di cælkkebetet, atte mon ajam bærgalagaid olgus Beelsebul bokte.

19. Mutto jos mon olgus ajam bærgalagaid Beelsebul bokte, gæn bokte olgus agjek dalle din manak daid? Damditi galggek si læt din duobmaren.

20. Mutto jos mon olgus ajam bærgalagaid Ibmel suorma bokte, de alma dalle læ Ibmel rika boattam din lusa. 2 Mos. 8, 19.

21. Go gievras værjoduvvum olmai fakte su ječas vieso, de orro dat, mi sust læ, rafhest.

22. Mutto go gievrab go son boatta su bagjeli ja vuoitta su bagjel, de valdda son su olles værjoid erit, mai ala son dorvastalai, ja juogad su sallaš.
Es. 53, 12. Kol. 2, 15. Es. 49, 25.

23. Gutte i læk mu bæle, læ mu vuostai, ja gutte muina i čokke, son biđge.

24. Go buttesmættom vuoigŋa vuolgga olbmust olgus, de vagjola son goikke baiki čađa ja occa vuoiŋadusa, ja go son i gavna dam, de cælkka son: Mon aigom maccat mu vissusam, mast mon olgus vulggim.
Matt. 12, 43 j. n. v.

25. Ja go son boatta, de gavdna son dam suopalastujuvvum ja čiŋatuvvum.

26. De vuolgga son ja valdda čieča æra vuoiŋa mieldes, mak læk bahabuk go son ješ, ja go si bottek sisa, de orruk si dobbe; ja dam olbmu maŋŋeb dille šadda bahabun go su oudeb dille.
Joh. 5, 14. 2 Pet. 2, 20. Ebr. 6, 4 j. n. v. 10, 26.

27. Mutto de dapatuvai, go son læi daid sardnomen, de bajedi muttom nisson olbmui gaskast jienas ja celki sudnji: Audogas læ dat hægga, mi du guddi, ja dak čižžek, maid don njammik.

28. Mutto son celki: Duođai,

audogasak si læk, guđek gullek Ibmel sane ja vurkkijek dam.
Matt. 7, 21. Joh. 8, 47. Rom. 2, 13 Ebr. 4, 2.
29 Mutto go ædnag olbmuk čoagganegje, de sardnogođi son: Dat sokkagodde læ baha; dat bivdda mærka, ja i mikkege mærkaid galga dasa addujuvvut, ærrebgo profet Jonas mærkka.
Matt. 12, 39 j. n. v. Jon. 2, 1.
30. Dastgo nuftgo Jonas læi Ninivitalažaidi mærkkan, nuft galgga maidai olbmu bardne læt dam sokkagoddai.
31. Lulle-dronnig galgga bajasčuožželet dubmui dam sokkagodde olbmai vuostai ja dubmit sin; dastgo son bođi ædnam gečin gullam diti Salomon visesvuođa, ja gæča, dast læ æmbo go Salomon.
1 Gon. 10, 1.
32. Ninive olbmak galggek bajasčuožželet dubmui dam sokkagodde vuostai ja dubmit dam; dastgo si jorggalegje ječaidæsek Jonas sarne bokte, ja gæča, dast læ æmbo go Jonas Jon. 3, 5.
33. Mutto i oktage cakket čuovggasa ja bija dam čikkusi, ige litte vuollai, mutto gintaljuolggai, vai si, guđek mannek sisa, oidnek dam baittema.
Matt. 5, 15. Mark. 4, 21. Luk. 8, 16.
34. Čalbme læ rubmaš čuovgas; go dalle du čalbme læ čielgas, de læ maidai obba du rumaš čuovggad, mutto jos dat læ baha, de læ maidai du rumaš sævdnjad.
Matt. 6, 22. 23.
35. De varot damditi, amas dat čuovgas, mi læ du siste, læt sævdnjadas!
36. Jos dalle obba du rumaš læ čuovggad, nuft atte i mikkege osid dast læk sævdnjad, de šadda buok čuovggaden, nuftgo dalle, go čuovgas baittemines du čuvgge.
37. Mutto go son læi sardnomen, de bovddi muttom Farisealaš su borrat gaskabæive mallasid ječaines; mutto son manai sisa ja čokkani bævddai.
38. Mutto go Farisealaš oini, atte son i vuost bassalam ječas mallasi ouddal, de imaštalai son.
Matt. 15, 2. Mark 7, 2 j. n. v.
39. Mutto Hærra celki sudnji: Di Farisealažak buttestepet galle jukkam-litti ja gari olgobæle, mutto dat, mi læ din siskebælde, læ dievva rievadusast ja bahavuođast. Matt. 23, 25. Tit. 1, 15.
40. Di jallak! Dat, gutte dagai dam, mi læ olgobælde, igo son dakkam maidai dam, mi læ siskebælde?
41. De addet dalle vaivašidi addaldakkan daid omid, mak læk dai siste! Ja gæča, de læk buok oamek digjidi buttasak.
Es. 58, 7. Luk. 12, 33.
42. Mutto vuoi digjidi, di Farisealažak, go di addebetet logadasa mintain* ja rudain* ja buokšlai biebmo-urttasin ja guođđebetet vuoiggadvuođa ja Ibmel rakisvuođa dagakættai! Daid berriši olmuš dakkat ige guođđet daid æraidge dagakættai.
* muttomšlai bælddošaddok.
Matt. 23, 23. 1 Sam. 15, 22. Hos. 6, 6. Mik 6, 8. Matt. 9, 13; 12, 7.
43. Vuoi digjidi, di Farisealažak, go di dattobetet mielastædek čokkat bajemuš čokkamsajin synagogai siste ja buorastattujuvvut šiljoin!
Matt. 23, 6. 7. Mark. 12, 38. 39. Luk. 20, 46.
44. Vuoi digjidi, di čal'oappavažak ja Farisealažak, di guoktelažak, go di lepet nuftgo dovddamættom havdek, ja olbmuk, guđek važžek dai bagjel, æi dieđe dam!
Matt. 23, 27.
45. Mutto muttom dain lakaoappavažain vastedi ja celki sudnji: Oapatægje! Go don cælkak dam, de don higjedak maidai min.
46. Mutto son celki: Vuoi maidai digjidi, di laka-oappavažak! Dastgo di losidattebetet olbmuid nođiguim, maid si illa vegjek guoddet, ja ječa epet di

guoskat daidi nođidi vela ovtain suormainædekge.
Matt. 23, 4. Ap. dag. 15, 10.

47. Vuoi digjidi, go di dakkabetet profetai havddesajid, mutto din vanhemak godde sin!
Matt. 23, 29.

48. Alma di dalle duođaštepet ja dokkitepet din vanhemidadek dagoid; dastgo si godde sin, mutto di dakkabetet sin havddesajid.

49. Damditi celki maidai Ibmel visesvuotta: Mon vuolgatam profetaid ja apostalid sin lusa, ja muttomid sist si goddek ja ærrasid fast doarradallek,
Matt. 10, 17; 23, 34 j. n. v. Luk. 10, 3. Joh. 16, 2. Ap. dag. 7, 52. Ebr. 11, 37.

50. vai buok profetai varak, mak læk golgatuvvum mailme vuođo bigjujume rajest, šaddaše gaibeduvvut dam sokkagoddest,

51. Abel varai rajest gidda Sakarias varai ragjai, gutte goddatalai tempel ja altar gaski; duođai, mon cælkam digjidi, dak šaddek gaibeduvvut dam sokkagoddest.
1 Mos. 4, 8. 2 Muit. 24, 21.

52. Vuoi digjidi, di laka-oappavaǯak, go di lepet valddam dieđo čoavddag! Epet di bæsa ječa sisa, ja di gielddebetet sist dam, guđek dattuk sisa bæssat.
Matt. 23, 13.

53. Mutto go son celki sigjidi daid, de bakkegotte čal'oappavaǯak ja Farisealaǯak garraset su ala ja oǯudišgotte su njalmest sanid ædnag aši harrai,

54. ja si vuđgŋe su ja bivdde oaǯǯot maidege su njalmest, vai si bæsaše su vaiddalet.
Vis. 2, 12.

12. Kapittal.

Jesus nævvo Farisealaǯai suvrrodaige vuostai, 1—3, gieldda olbmuin ballamest, 4—12, i dato arbe juokket, 13—15, nævvo hanesvuođa ja ælatusmorraš vuostai, 16—34, nævvo gocišvutti ja oskaldasvutti, 35—48, sardno atestusai birra evangelium diti, 49—53, sardno aige arvvedæme ja vuttivalddem birra, 54—59.

1. Go ædnag duhat olbmuk legje čoagganam, nuft atte si dulbme gutteg guimidæsek, de cælkkegođi son su mattajegjidasas: Erinoamačet varoteket ječaidædek Farisealaǯai suvrrodaigest, mi læ guoktelašvuotta!
Matt. 16, 6. Mark. 8, 15.

2. Mutto i mikkege læk čikkujuvvum, mi i šadda almostuvvut, ige læk mikkege čikkusist, mi i šadda diettevassi.
Job 12, 22. Matt. 10, 26 j. n. v. Mark. 4, 22. Luk. 8, 17.

3. De damditi, maid di cælkkebetet sævdnjaden, dat šadda gullujuvvut čuovggaden, ja maid di sardnobetet bælljemaddagest gammari siste, dat šadda sardneduvvut viesoi alde.

4. Mutto mon cælkam digjidi, mu ustebidam: Allet sist bala, guđek rubmaš goddek, ja dastmaŋŋel æi mate šatan maidege dakkat! Jer. 1, 8. 17. 1 Pet. 3, 14.

5. Mutto mon aigom čajetet digjidi, gæst di galggabetet ballat: Ballet sust, gæst læ fabmo, maŋŋelgo son læ goddam, balkestet helveti! Duođai, mon cælkam digjidi: Ballet sust!

6. Æigo vitta cicača vuvddujuvvu guovte rutti? Ja i oktage dain læk Ibmelest vajaldattujuvvum.

7. Vela buok din oividædek vuoktačalmekge læk lokkujuvvum; damditi allet bala! Di lepet buorebuk go ædnag cicačak.
Luk. 21, 18. Ap. dag. 27, 34.

8. Mutto mon cælkam digjidi: Juokkehaš, gutte dovdast muo olbmui oudast, su aiggo maidai olbmu bardne dovdastet Ibmel engeli oudast.

9. Mutto gutte muo biettal olbmui oudast, son šadda biettaluvvut Ibmel engeli oudast.
Mark. 8, 38. Luk. 9, 26. 2 Tim. 2, 12. 1 Joh. 2, 23.

10. Ja juokkehaš, gutte sardno sane olbmu barne vuostai, sudnji šadda dat andagassi addujuvvut; mutto gutte sardnò bilkkadusa Bassevuoiŋa vuostai, sudnji i šadda dat andagassi addujuvvut.
Matt. 12, 31. 32. Mark. 3, 28 j. n. v.

11. Mutto go si dolvvuk din synagogai ja eisevaldi ja valdalaʒai ouddi, de allet læge morrašest dam diti, moft daihe maid di galggabetet sardnot aldsesædek bæloštussan, daihe maid di galggabetet cælkket!
Matt. 10, 19. 20. Mark. 13, 11. Luk. 21, 14. 15.

12. Dastgo Bassevuoigŋa oapat digjidi damanaga dimost, maid di berrebetet cælkket.

13. Mutto muttom olmai olbmui gaskast celki sudnji: Oapatægje! Gočo mu vielja juogadet muina arbe!

14. Mutto son celki sudnji: Olmuš! Gi læ bigjam muo duobmaren daihe juogadægjen din bagjeli?

15. Ja son celki sigjidi: Geččet ja varoteket ječaidædek hanesvuođast! Dastgo jos gæstge læ valljogasvuotta, de su ællem i oro su obmudagai duokken.
1 Tim. 6, 9. 10. Matt. 4, 4.

16. Mutto son sarnoi værddadusa sigjidi ja celki: De læi muttom rigges olmuš, gæn ænam læi guoddam ollo šaddoid.

17. Ja son jurdaši ješaldsesis ja celki: Maid galgam mon dakkat? Dastgo i must læk sagje, gosa mon matam čokkit mu šaddoidam.

18. Ja son celki: Dam mon dagam: Mon gaikodam mu lađoidam vuolas ja dagam daid stuorebun, ja mon čokkim dai sisa buok mu šaddoidam ja obmudagaidam.

19. Ja mon cælkam mu sillusam: Sillučam! Dust læ ollo šiega varre ædnag jagidi; vuoiŋad, bora, juga, læge ilost!
Sir. 11, 23. 24. 30 j. n. v. Jak. 5, 5. Sard. 2, 1.

20. Mutto Ibmel celki sudnji: Don jalla! Odna ija gaibeduvvu du siello dust; gæsa galgga dalle dat gullat, maid don læk rakadam?
Job 27, 8. Salm. 39, 7. Jer. 17, 11.

21. Nuft gævva sudnji, gutte davverid aldsesis čokke ige læk rigges Ibmel siste.

22. Mutto son celki su mattajegjidasas: Damditi cælkam mon digjidi: Allet morašt din hægadek diti, maid di galggabetet borrat, alletge din rubmašædek diti, maid di galggabetet garvvodet!
Salm. 55, 23. Matt. 6, 25—31. 1 Tim. 6, 8. Fil. 4, 6. 1 Pet. 5, 7.

23. Hægga læ æmbo go borramuš, ja rumaš æmbo go biktasak.

24. Vuttivalddet garanasaid! Æi dak gilve æige lagje; æi dain læk gællarak æige lađok, ja Ibmel biebma daid. Man sagga æmbo di lepet go loddek!
Job 39, 3. Salm. 147, 9.

25. Mutto guttemuš din gaskast matta lasetet ovtage allan su šaddosis, vaiko son damditi moraštage? Matt. 6, 27.

26. Go di dalle epet mate vela dam uccemušge dakkat, de manne moraštepet di dai æra dagoi diti?

27. Gæčadeket liliaid, moft dak šaddek! Æi dak barga æige bane; mutto mon cælkam digjidi, atte i vela Salomonge buok su hærvasvuođastes læm nuft garvotuvvum go okta dain.
Matt. 6, 28. Sard. 2, 4—11.

28. Go nabbo dalle Ibmel nuft bivtasta rase, mi odne mæcest cægga ja itten suppijuvvu ommani, man sagga æmbo dalle din, di uccan oskolaʒak!

29. De damditi allet dige oca, maid di galggabetet borrat, daihe

maid di galggabetet jukkat, ja allet læge æppedægjek!

30. Dastgo buok daggarvuođaid bivddek bakenak mailmest; mutto din aččadek dietta, atte di daid darbašepet. Matt. 6, 8. 32.

31. Occet baica Ibmel rika, de buok dak digjidi addujuvvujek!
1 Gon. 3, 11. Salm. 37, 25. Matt. 6, 33.

32. Ale bala, don ucca eluš! Dastgo din aččasædek læ havske addet digjidi rika.

33. Vuvddet, mi dist læ, ja addet addaldagaid! Rabedeket aldsesædek sækaid, mak æi boarasmuva, davverid, mak æi noga, almidi, dokko, gosa suola i bæsa, ja gost muoca i billest!
Matt. 6, 19—21; 19, 21. Ap. dag. 2, 45; 4, 34. 1 Tim. 6, 8—10. 17—19. Luk. 16, 9.

34. Dastgo gost din davverak læk, dobbe vigga maidai din vaibmo orrot.

35. Lekusek din alemak boakkanastujuvvum ja din čuovgak buollemen!
Efes. 6, 14. 1 Pet. 1, 13. Matt. 25, 1—13.

36. Ja leket di nuftgo dak olbmuk, gæk vurddek sin isedæsek boattem hæjain, vai, go son boatta ja goalkotišgoatta, si dallanaga bæsaše sudnji rabastet!

37. Audogasak læk dak balvvalægjek, gæid ised gavdna goccemen, go son boatta. Duođai cælkam mon digjidi: Son boakkanasta ječas ja čokkanatta sin bævddai ja boatta ja balvval sin.
Joh. 13, 4 j. n. v.

38. Ja jos son boatta nubbe igjagoccem-vuorost ja boatta goalmad igjagoccem-vuorost ja gavdna dam nuft, de læk dak balvvalægjek audogasak.

39. Mutto dam galggabetet di diettet, atte jos dalo-ised dieđaši, guđe dimo suola boatta, de gocaši son ige luoitaše su vissusis sisa gaikkot. Matt. 24, 43. 44. 1 Tes. 5, 2. 2 Pet. 3, 10. Alm. 3, 3; 16, 15.

40. Leket dalle maidai digis garvvasak! Dastgo olbmu bardne boatta dam dimo, go di epet gadde.
Matt. 25, 13. Mark. 13, 33. Luk. 21, 34. 1 Tes. 3, 13; 5, 6.

41. Mutto Pietar celki sudnji: Hærra! Cælkakgo don dam værddadusa migjidi daihe maidai buokaidi? Mark. 13, 37.

42. Mutto Hærra celki: Gi læ dalle dat oskaldas ja jiermalaš dallodoalle, gæn hærra šadda bigjat su balvvalegjides bagjel addet sigjidi sin mærreduvvum borramuša vuogas aiggai?
Matt. 24, 45 j. n. v. 1 Kor. 4, 1. 2.

43. Audogas læ dat balvvalægje, gæn su hærra gavdna boađededines nuft dakkamen.

44. Duođai cælkam mon digjidi: Son bigja su buok su obmudagaides bagjel.
Matt. 25, 21. 23.

45. Mutto jos datanaga balvvalægje cælkka vaimostes: Mu hærra agjan boattemest, ja son cabmegoatta rængaid ja bigaid ja borragoatta ja jukkagoatta ja šadda jukkamidi,

46. de boatta damanaga balvvalægje hærra dam bæive, go son i jurdaš, ja dam dimo, go son i dieđe, ja čuoppa su guovte sagjai ja adda sudnji su oase dai æppeoskolaǯai sækka.

47. Mutto dat balvvalægje, gutte dietta su hærras dato ige rakad ječas ige daga su dato mielde, son galgga oaǯǯot ædnag časkastagaid. Jak. 4, 17.

48. Mutto dat, gutte dam i dieđe, mutto dakka, mi cabmujume ansaš, son galgga oaǯǯot uccan časkastagaid. Mutto juokkehaǯast, gæsa ollo læ addujuvvum, sust galgga ollo occujuvvut, ja gæsa ollo læ oskelduvvum, sust galgga æmbo gaibeduvvut.

49. Mon læm boattam dola ædnam ala suppit, ja man miela-

stam datušim mon, atte dat lifči juo buollatuvvum! Matt. 10, 34.

50. Mutto mon ferttim gastain gastašuvvut, ja man sagga balam mon, gidda dassači go dat ollašuvvu! Matt. 20, 22.

51. Gaddebetetgo di, atte mon læm boattam addet rafhe ædnam ala? Im, cælkam mon digjidi, mutto soappamættomvuođa. Matt. 10, 21. 34.

52. Dastgo dal dastmaŋas galggek viđas læt soappamættomak ovta viesost, golmas guoktas vuostai, ja guovtes golbmas vuostai.

53. Ačče šadda soappamættosen barnes vuostai, ja bardne ačes vuostai, ædne nieidas vuostai, ja nieidda ædnes vuostai, vuone maŋes vuostai, ja maŋŋe vuodnames vuostai.

54. Mutto son celki maidai olbmuidi: Go di oaidnebetet balva oarjeld bagjanæmen, de di cælkkebetet dallanaga: Arvve boatta. Ja nuft dat šadda. Matt. 16, 2. 3.

55. Ja go di oaidnebetet lullebiega bossomen, de di cælkkebetet: Bakka boatta. Ja dat šadda.

56. Di guoktelaʒak! Ædnam ja alme hame mattebetet di galle arvvedet; mutto manne di dalle epet arvved dam aige?

57. Manne di epet maidai ješaldadek dubme, mi vuoiggad læ?

58. Dastgo go don læk du vuostaičuoʒʒoinad eisevalde ouddi mannamen, de barga angeret matke alde bæssat soabademin su lutte erit, amas son duobmar ouddi du gæsset, ja amas duobmar giddagasa gattijægje gitti du addet, ja amas gattijægje giddagassi du suppit! Sanel. 25, 8. Matt. 5, 25 j. n. v.

59. Mon cælkam dudnji: Ik don šadda eisegerakkan bæssat dobbe olgus, ouddalgo don mavsak vela maŋemuš evrege.

13. Kapittal.

Ibmel duomok muttomi bagjel ja su gukkagierddavašvuotta ærrasi vuostai berrijek laiddit jorggalussi, 1—9. Jesus buored muttom daktesærgatagast buocce nissona, 10—17, ouddandivvo værddadusaid senebgorne ja suvrrodaige birra, 18—21, oapat, atte harvvak šaddek audogassan, ja atte bakenak galggek bestujuvvut, 22—30, i bala Herodesest, vaiddal Jerusalem bagjel, 31—35.

1. Mutto damanaga aige legje muttomak dast, guđek muittalegje sudnji dai Galilealaʒai birra, gæi varaid Pilatus læi sægotam sin oaffariguim.

2. Ja Jesus vastedi ja celki sigjidi: Doaivvobetetgo di, atte dak Galilealaʒak legje bahab suddolaʒak go buok æra Galilealaʒak, damditi go si dam gillajegje?

3. Æi læm, cælkam mon digjidi; mutto jos di epet jorggal ječaidædek, de galggabetet di buokak sæmma lakai hævvanet. Salm. 7, 13.

4. Daihe dak gavce nubbe loges, gæi ala Siloam toardna gačai ja goddi sin, doaivvobetetgo di, atte si legje ašalaʒabuk go buok olbmuk, guđek Jerusalemest assek?

5. Æi læm, cælkam mon digjidi; mutto jos di epet jorggal ječaidædek, de galggabetet di buokak sæmma lakai hævvanet.

6. Mutto son celki dam værddadusa: Muttomest læi fikunmuorra, mi læi gilvvujuvvum su vidnegarddai, ja son bođi ja ocai dast šaddoid ige gavdnam maidege. Es. 5, 2.

7. Mutto son celki vidnegarde olbmai: Gæča, mon læm dal golbma jage boattam ja læm occam šaddoid dam fikunmuorast imge gavna maidege. Čuopa dam erit! Manne galgga dat vela ædnamage dakkat avketæbmen?

8. Mutto son vastedi ja celki sudnji: Hærračam! Divte dam vela dam jagege cæggat, dassači

go mon oaǯom dam birra roggat ja duktit dam,

9. noago dat de šaddoid šaddad! Mutto jos i, de čuopa dam dasto erit!

10. Mutto son oapati muttom synagoga siste sabbaten.

11. Ja gæča, dast læi muttom nisson, gæst læi læmaš buocalvasvuoigŋa gavce nubbe lokkai jage, ja son læi čoakkai roankagam ige sattam obbanassige ječas bajas njulggit.

12. Mutto go Jesus oini su, de ravkai son su ja celki sudnji: Nisson! Don læk čovddujuvvum du buocalvasastad.

13. Ja son bijai gieđaides su ala, ja de dallanaga njulggi son ječas bajas ja ramedi Ibmela.

14. De vastedi synagoga oudastčuoǯǯo, gutte læi moarest damditi, go Jesus buoredi sabbaten, ja celki olbmuidi: Gutta bæive læk, main olmuš berre barggat; bottet damditi dain ja diktet ječaidædek buoreduvvut ja allet sabbat-bæive!
2 Mos. 20, 8. 10. 5 Mos. 5, 13. 14.

15. De vastedi Hærra sudnji ja celki: Don guoktelaš! Igo juokkehaš din gaskast čoavde su vuovsas daihe su asenes krubbast sabbaten ja doalvo daid dokko ja jugat daid?
Matt. 12, 11. 12. Mark. 3, 2. Luk 6, 7; 14, 5. Joh. 7, 23.

16. Mutto dat, gutte læ Abraham nieidda, gæn Satan læi čadnam, jurdaš, gavce nubbe lokkai jakkai, igo dat berrim čovddujuvvut dam čadnagasast sabbatbæive?

17. Ja go son dam celki, de šadde buokak hæppad vuollai, guđek legje su vuostai, ja buok olbmuk illodegje buok dai hærvas dagoi diti, mak sust dakkujuvvujegje.

18. Mutto son celki: Man lakasaš læ Ibmel rika, ja manen galgam mon dam værddedet?

19. Dat læ senebgordnečalme lakasaš, maid olmuš valdi ja bijai su gilvagarddasis, ja dat stuoroi ja šaddai stuora muorran, ja alme loddek dakke besid dam ovsidi.
Matt. 13, 31 j. n. v. Mark. 4, 31. 32.

20. Ja son celki fastain: Manen galgam mon værddedet Ibmel rika?

21. Dat læ suvrrodaige lakasaš, maid nisson valdi ja govčai golma mitto jafoi sisa, gidda dassači go dat buokrakkan suvroi.

22. Ja son manai gavpugi ja sidai čađa ja oapati ja njulggi Jerusalem guvllui.

23. Mutto de muttom celki sudnji: Hærra! Lækgoson si harvvak, guđek audogassan šaddek? De celki son sigjidi:

24. Bargget duođalaǯat dam baskes uksaraige mielde sisačagŋat! Dastgo ædnagak, cælkam mon digjidi, šaddek viggat sisa bæssat ja æi bæsa. Matt. 7, 13.

25. Go dalo-ised læ bajaslikkam ja læ uvsa gidda dappam, ja di šaddabetet čuoǯǯot olgobælde ja goalkotet uvsa ja cælkket: Hærra, Hærra, rabast migjidi! — de son vasted ja cælkka digjidi: Im mon dovda din, gost di boattebetet.
Matt. 25, 11. 12. Luk. 6, 46. Matt. 7, 21. 23.

26. De riebmabetet di cælkket: Mi boraimek ja jugaimek du čalmi oudast, ja don oapatik min balggai alde.

27. Ja son cælkka: Mon cælkam digjidi: Im mon dovda din, gost di boattebetet; vulgget erit mu lutte, di buokak, guđek barggabetet vanhurskesmættomvuođa ala!
Salm. 6, 9. Matt. 25, 41.

28. De galgga læt čierrom ja bani giččam, go di oaǯǯobetet oaidnet Abraham ja Isak ja Jakob ja buok profetaid Ibmel rika siste, mutto ječaidædek olgobællai nordastuvvum.
Matt. 8, 12; 13, 42; 24, 51.

29. Ja si galggek boattet nuorttan ja oarjen ja davven ja lullen ja čokkat bævdest Ibmel rika siste.
Es. 2, 2. Mal. 1, 11. Matt. 8, 11.

30. Ja gæča, de læk maŋemuʒak, guđek šaddek vuostemuʒʒan, ja de læk vuostemuʒak, guđek šaddek maŋemuʒʒan.
Matt. 19, 30; 20, 16. Mark. 10, 31.

31. Damanaga bæive botte muttom Farisealaʒak ja celkke sudnji: Vuolge olgus ja mana dast erit! Dastgo Herodes aiggo du goddet.

32. Ja son celki sigjidi: Vulgget ja celkket dam riebani: Gæča, mon olgus ajam bærgalagaid ja buoradalam odne ja itten, ja goalmad bæive de mon ollašuvam!

33. Daddeke berrim mon vagjolet odne ja itten ja bæive dastmaŋŋel; dastgo i dat heivve šaddat, atte profet hævatuvvu Jerusalem olgobællai.

34. Jerusalem, Jerusalem, gutte profetaid goddak ja sin gæđgadak, guđek læk du lusa vuolgatuvvum! Man davja datušim mon čokkit du manaid, nuftgo vuonces čokke su čivgaides soajaides vuollai! Ja epet di dattom!
Matt. 23, 37. Salm. 17, 8; 91, 4.

35. Gæča, din viesso galgga guđđujuvvut digjidi avddemen; mutto duođai cælkam mon digjidi: Epet di galga muo oaidnet, ouddalgo aigge joavdda, go di šaddabetet cælkket: Buristsivdneduvvum lekus son, gutte boatta Hærra nammi!
Mik. 3, 12. Salm. 118, 26.

14. Kapittal.

Jesus buored čaccedavdast buocce olbmu, 1—6, sardno boaššomusast čokkam birra ja bovddim birra vaivašid hæjaidi, 7—14, sardno dai stuora mallasi birra, 15—24, sardno ješječas biettalæme birra, 25—35.

1. Ja de dapatuvai, go son bođi muttom Farisealaʒai oaivamuʒa vissui sabbaten mallasi doallam diti, atte si faktijegje su.
Salm. 37, 32. Mark. 3, 2. Luk. 6, 7—9.

2. Ja gæča, de læi muttom čaccedavdast buocce olmuš su buotta.

3. Ja Jesus bakkodi ja sardnogođi lak'oappavaʒaidi ja Farisealaʒaidi ja celki: Lægo lobalaš sabbaten buoredet? Matt. 12, 10. 12.

4. Mutto si orru javotaga. Ja son guoskati sudnji ja buoredi su ja luiti su mannat.

5. Ja son vastedi ja celki sigjidi: Gi læ din gaskast, gutte, go su vuoksa daihe asen gačča gaivvoi, i dam dallanaga bajasgæse sabbat-bæive? 13, 15.

6. Ja æi si mattam addet sudnji maidege vastadusaid dasa.
Matt. 22, 46.

7. Mutto son celki værddadusa gusidi, go son mærkaši, moft si valljijegje boaššomuš čokkamsajid bævde lutte, ja celki sigjidi:

8. Go don læk bovddijuvvum gæstege hæjaidi, de ale čokkan boaššomussi bævddai, amas gudnalaʒab go don soaittet læt sust bovddijuvvum,
Sanel. 25, 6. 7. Sir. 3, 17.

9. ja amas dat, gutte bovddi du ja su, boattet ja cælkket dudnji: Čakke dasa saje! — ja amad don šaddat hæppanemin mannat uskemussi čokkanet!

10. Mutto go don læk bovddijuvvum, de mana ja čokkan uskemussi, vai, go son boatta, gutte du bovddi, son dalle dudnji cælkaši: Ustebam, čokkan boaššobuidi! De dust dalle læ gudne sin oudast, guđek duina čokkajek bævdest.

11. Dastgo juokkehaš, gutte ješječas aled, vuoleduvvu, ja gutte ješječas vuoled, aleduvvu.
Job 22, 29. Sanel. 29, 23. Esek. 21, 26. Dan. 4, 37. Matt. 23, 12. Luk. 1, 51. 52; 18, 14. 1 Pet. 5, 5. Jak. 4, 6.

12. Mutto son celki maidai dasa, gutte læi bovddim su: Go don dagak gaskabæive- daihe ækkedes-mallasid, de ale bovdde ustebidad, alege vieljaidad, alege fulkidad, alege rigges sidaguimidad, amasek sigis fastain du bovddit, ja amas dudnji šaddat maksujuvvut! 6, 33.

13. Mutto go don dagak guossemallasid, de bovdde vaivašid, rambid, skiermaid, čuovgatemid! Neh. 8, 10. Sanel. 3, 9. Sard. 11, 1. 2. Tob. 4, 8.

14. De galgak don læt audogas; dastgo i sist læk mikkege addet dudnji fastain, mutto dat galgga addujuvvut dudnji fastain vanhurskasi bajasčuoǯǯelæme siste. Sanel. 19, 17. 1 Tim. 6, 17—19.

15. Mutto go muttom sist, guđek legje suina bævdest čokkamen, gulai dam, de celki son sudnji: Audogas læ dat, gutte borra laibe Ibmel rikast. 13, 29; 22, 30. Alm. 19, 9.

16. Mutto son celki sudnji: De læi muttom olmuš, gutte dagai stuora mallasid ja bovddi ædnagid. Sanel. 9, 1 j. n. v. Es. 25, 6; 55, 1. Matt. 22, 2 j. n. v.

17. Ja son vuolgati su balvvalægjes mallasi dimo, cælkket bovddijuvvumidi: Bottet! Dastgo dal læ buok rakaduvvum.

18. Ja si ribme buokak dallanaga bæsadallat. Vuostas celki sudnji: Mon læm oastam bældo ja darbašam vuolgget ja dam gæččat; mon rokkadalam du, ane muo sivatæbmen!

19. Ja nubbe celki: Mon læm oastam vitta bara vuovsaid ja vuolgam daid gæččalet; mon rokkadalam du, ane muo sivatæbmen!

20. Ja goalmad celki: Mon valddim aldsesam aka naittusi, ja damditi im mon mate boattet.

21. Ja balvvalægje bođi ja muittali hærrasis dam. De moaratuvai ised ja celki balvvalægjasis: Vuolge hoapost gavpug luodaidi ja balggaidi, ja buvte deiki sisa vaivašid ja rambid ja skiermaid ja čalmetemid!

22. Ja balvvalægje celki: Hærra! Dat læ dakkujuvvum, nuftgo don gočču, ja ain læ sagje.

23. Ja hærra celki balvvalægjai: Mana balggai mielde ja aidde-guoraid, ja nagge sin sisa boattet, vai mu viesso dievaši! Ap. dag. 13, 46.

24. Dastgo mon cælkam digjidi, atte i oktage dain olbmain, guđek legje bovddijuvvum, galga muosatet mu mallasin.

25. Mutto ollo olbmuk manne su mielde, ja son jorgeti ja celki sigjidi:

26. Jos guttege boatta mu lusa ige vašot su aċes ja ædnes ja akas ja manaides ja vieljaides ja oabaides ja vela su ječas hægage, de i son mate læt mu mattajægje. 33. v. 5 Mos. 13, 6 j. n. v. 33, 9. Matt. 10, 37. 38; 19, 29.

27. Ja gutte i guodde su ruosas ja boađe mu maŋest, i son mate læt mu mattajægje. 9, 23. Matt. 16, 24 j. n. v.

28. Dastgo guttemuš din gaskast, gutte aiggo toarna huksit, i vuost čokka ja rekinaste golo, lægo sust, mi darbašuvvu dam ollašuttemi,

29. amasek, go son læ bigjam vuođđodusa ige mate dam ollašuttet, si buokak, guđek dam oidnek, riebmat su bilkkedet ja cælkket:

30. Dat olmuš algi huksit ja i vægjam dam ollašuttet?

31. Daihe guttemuš gonagas, gutte vuolgga soattai soattat nubbe gonagasa vuostai, i vuost čokka ja arvval, vægjago son login duhatin mannat su vuostai, gutte boatta su vuostai guokte loge duhatin?

32. Mutto jos son i væje dam, de bigja son sadnedoalvvoid, dam

bale go dot læ ain gukken erit, ja bivdda rafhe.

33. Nuftgis maidai i oktage dist, gutte i biettal buok dam, mi sust læ, mate læt mu mattajægje.

34. Saltek læk buorek; mutto jos saltek vægatuvvujek, maina galggek dak dalle salttijuvvut?
Matt. 5, 13. Mark. 9, 50.

35. Æi dak dokke æi muolddan æige mukken; si balkestek daid olgus. Gæst bæljek læk maiguim gullat, son gullus! 8, 8.

15. Kapittal.

Jesus bælošta guoibmevuođas adnem tuollari ja suddolaʒaiguim værddadusa bokte lappum savca birra, 1—7, lappum ruđa birra, 8—10, ja lappum barne birra, 11—32.

1. Mutto buok tuollarak ja suddolaʒak adne ječaidæsek su lakka gullam diti su.
Matt. 9, 10 j. n. v. Mark. 2, 15 j. n. v. Luk. 5, 29 j. n. v.

2. Ja Farisealaʒak ja čal'oappavaʒak nimmuregje ja celkke: Dat vuostaivaldda suddolaʒaid ja borra sin særvest.
7, 39 j. n. v. Matt. 11, 19.

3. Mutto son sarnoi dam værddadusa sigjidi ja celki:

4. Gi olbmuid dist, gæst læk čuotte savca, ja gutte læ lappam ovta dain, i guođe daid ovce logad lokkai mæccai ja mana dam lappum maŋŋai, gidda dassači go son gavdna dam?
Esek. 34, 11—16. Matt 18, 12 j. n. v. Luk. 19, 10.

5. Ja go son læ dam gavdnam, de bigja son dam hardoides ala iloin.

6. Ja go son boatta ruoktot, de čoakkai goččo son ustebides ja sidaguimides ja cælkka sigjidi: Illodeket muina! Dastgo mon læm gavdnam mu savccam, mi læi lappum. 1 Pet. 2, 25.

7. Mon cælkam digjidi: Nuft galgga læt illo almest ovta suddolaʒa diti, gutte ječas jorggal, æmbo go ovce logad lokkai vanhurskasa diti, guđek jorggalusa æi darbaš. 5, 32.

8. Daihe gi nissonid, gæst læk loge ruđa, jos son lappa ovta ruđa, i cakket čuovggas ja suopalaste vieso ja oca visut, gidda dassači go son gavdna dam?

9. Ja go son læ dam gavdnam, de čoakkai goččo son ustebides ja sidaguimides ja cælkka: Illodeket muina! Dastgo mon læm gavdnam dam ruđa, maid mon legjim lappam!

10. Nuft, cælkam mon digjidi, galgga læt illo Ibmel engelin ovta suddolaʒa diti, gutte ječas jorggal.

11. Mutto son celki: Muttom olbmust læiga guokte barne.

12. Ja dat nuorab sodnost celki aččasis: Ačačam! Adde munji dam oase obmudagastad, mi munji boatta! Ja son juogadi obmudagas sodno gaski. Sanel. 20, 21.

13. Ja moadde bæive dastmaŋŋel čokki nuorab bardne buok obmudagas ja manai olggo-ædnami nubbe riki, mi læi gukken erit, ja skittardi dobbe su obmudagas bagjelmæralaš ællemes bokte.

14. Mutto go son læi loaktam buok, de šaddai stuora nælgge damanaga ædnami, ja son gillagođi vaile.

15. Ja son manai ja orrogođi muttom dalo-ised lutte dam ædnamest, ja dat vuolgati su ædnamidasis spinid gæččat.

16. Ja son halidi čoavjes dævddet daina, maid spinek borre, ja i oktage addam sudnji maidege.

17. Mutto go son jierbmagođi, de celki son: Man ædnag bæivvebalkolaʒain mu aččam lutte læ valljogas laibbe, mutto mon nælggai jamam! Sanel. 23, 21.

18. Mon čuoʒʒelam ja vuolgam

mu aččam lusa ja cælkam sudnji:
Ačačam! Mon læm suddodam
alme vuostai ja du oudast,
19. ja im læk šatan dokkalaš
goččujuvvut du bardnen; daga
muo muttom bæivve-balkolaʒad
dassasaʒʒan!
20. Ja son čuoʒʒeli ja bođi
ačes lusa. Mutto go son læi ain
gukken erit, de aicai su ačče su
ja arkalmasti vaimostes ja viegai
su lusa ja doppi su čæbet birra
ja cummesti su.
Ap. dag. 2, 39. Efes. 2, 13. 17.
21. Mutto bardne celki sudnji:
Ačačam! Mon læm suddodam
alme vuostai ja du oudast, ja im
læk šatan dokkalaš goččujuvvut
du bardnen.
22. Mutto ačče celki su balv-
valegjidasas: Buktet ouddan daid
buoremus biktasid ja garvoteket
sudnji daid, ja addet sudnji
suorbmas gitti ja gabmagid jul-
gidi,
23. ja viʒʒet deiki dam buoides
galbe ja njuvvet dam, ja borrop
mi ja lekop ilost!
24. Dastgo dat mu bardne læi
jabmam ja læ fastain ællam ja
læi lappum ja læ gavdnum. Ja
si ribme illodet.
25. Mutto su boarrasæb bardne
læi mæcest; ja go son boattegođi
ja læi vieso lakka, de gulai son
lavllom ja danssom.
26. Ja son ravkai muttoma
balvvalegjin lusas ja jærai, mi
dat læi.
27. Mutto son celki sudnji:
Du vielljat læ boattam, ja aččat
læ njuovvam dam buoides galbe,
dainago son læ oʒʒom su fastain
dærvasen ruoktot.
28. Mutto son moaratuvai ige
aiggom mannat sisa. De manai
su ačče olgus ja rokkadalai su.
29. Mutto son vastedi ja celki
aččasis: Gæča, nuft ollo jagid
mon balvvalam du, imge læk
goassege rikkom du bakkom vuo-
stai, ja ik don læk goassege ad-
dam munji gicege, vai mon lifčim
bæssam illodet mu ustebidam-
guim.
30. Mutto go dat du bardne
bođi, gutte læ loaktam du obmu-
dagaid fuoraiguim, de njuvvik
don dam buoides galbe sudnji.
31. Mutto son celki sudnji:
Barnačam! Don læk alelassi mu
lutte, ja buok dat, mi must læ,
læ du.
32. Mutto dal berriši olmuš
læt arvok ja illodet, dainago dat
du viellja læi jabmam ja læ
fastain ællam ja læi lappum ja
læ gavdnum.

16. Kapittal.

Jesus sardno dam oskaldasmættom dallodoalle birra, nævvo hanesvuođa vuostai, 1—13, laitta Farisealaʒai čævllaivuođa, go si bagjelgečče evangeliuma æige arvvedam laga rievtoi, 14—18, ouddanbigja værddadusa dam rigges olbma birra, 19—31.

1. Mutto son celki maidai su
mattajegjidasas: De læi muttom
rigges olmuš, gæst læi dallodoalle,
ja dat guoddaluvvui su ouddi
danen, gutte skittardi su obmu-
dagaid.
2. Ja son ravkai su ja celki
sudnji: Manne gulam mon dam
du birra? Daga logo du dallo-
doallamad oudast! Dastgo ik don
oaʒo šatan dalo oudast čuoʒʒot.
3. Mutto dallodoalle celki ješ-
aldsesis: Maid galgam mon dak-
kat, go mu hærra valddа dallo-
doallam must erit? Im mon væje
roggat; mon hæppanadam gærje-
dæmest. Sir. 40, 31—33.
4. Mon dieđam, maid mon
dagam, vai si valddek muo viesoi-
dasasek, go mon šaddam erit
bigjujuvvut dallodoallamestam.
5. Ja son ravkai juokke ovta

su hærras velgolaʒain lusas ja celki dam vuostemuʒʒi: Ollogo don læk mu hærrai velgolaš?

6. Mutto dat celki: Čuotte fata oljo. Ja son celki sudnji: Valde du girjad ja čokkan dallanaga vuolas ja čale vitta loge!

7. Dastmaŋŋel celki son nubbai: Mutto don, ollogo don læk velgolaš? Mutto dat celki: Čuotte mitto nisoid. Ja son celki sudnji: Valde du girjad ja čale gavce loge!

8. Ja hærra ramedi dam vanhurskesmættom dallodoalle, go son dagai jiermalaʒat. Dastgo dam mailme manak læk jiermalaʒabuk go čuovggas manak sin sokkagoddestæsek.

Efes. 5, 8. 1 Tes. 5, 5.

9. Ja mon cælkam digjidi: Dakket aldsesædek ustebid værremammon bokte, vai, go di dabe ærranepet, si dalle valdaše din agalaš orromsajidi!

10. Gutte læ oskaldas dam uccanaʒa alde, læ maidai oskaldas ædnag siste, ja gutte læ væralaš dam uccanaʒa alde, læ maidai væralaš ædnag siste.

19, 17.

11. Jos di dalle epet læk læmaš oskaldasak værre-mammon siste, gi aiggo dalle oskeldet digjidi duotta mammona? 9. v.

12. Ja jos di epet læk læmaš oskaldasak vieres galvoi alde, gi aiggo dalle addet digjidi maidege oabmenædek?

13. I oktage balvvalægje mate balvvalet guokte hærra; dastgo son daihe vašota dam nubbe ja dam nubbe fast rakista, daihe son adna ječas dam nubbe lutte ja dam nubbe fast bagjelgæčča; epet di mate balvvalet Ibmela ja mammona. Matt. 6, 24.

14. Mutto buok dam gulle maidai Farisealaʒak, guđek legje ruttahadnasak, ja si bilkkedegje su.

Matt. 23, 14.

15. Ja son celki sigjidi: Di lepet dak, guđek dakkabetet ješ-ječaidædek vanhurskesen olbmui oudast, mutto Ibmel dovdda din vaimoid; dastgo mi læ allag olbmui gaskast, dat læ fastevuottan Ibmel oudast.

18, 9. 1 Sam. 16, 7. Salm. 7, 10.

16. Laka ja profetak legje gidda Johannes ragjai; dam aige rajest maŋas sardneduvvu Ibmel rika evangelium bokte, ja juokkehaš bakke dam sisa vægald.

Matt. 11, 13.

17. Mutto dat læ gæppadæbbo, atte albme ja ædnam nokkaba, go atte oktage čuoggastagaš lagast erit gačča.

Es. 51, 6. Matt. 5, 18. Es. 40, 8.

18. Juokkehaš, gutte ærran su akastes ja naittal nubbin, furruša, ja juokkehaš, gutte suina naittal, gutte læ hilggujuvvum boadnjastes, furruša.

5 Mos. 24, 1. Matt. 5, 31. 32; 19, 3—9. Mark. 10, 2—12. 1 Kor. 7, 10. 11.

19. Mutto de læi muttom rigges olmuš, ja son garvoti ječas purpurin ja divras lidnebiktasiguim ja eli juokke bæive hærvvaset ja ilo siste.

20. Mutto de læi muttom vaivaš, gæn namma læi Lasarus, gutte læi suppijuvvum su uvsa ouddi, sarjin dievva,

21. ja son halidi dain moaloin galletuvvut, mak gačče dam rigges olbmu bævdest; mutto maidai bædnagak botte ja njollu su sarjid.

22. Mutto de dapatuvai, atte dat vaivaš jami, ja atte son guddujuvvui engelin Abraham askai. Mutto dat rigges maidai jami ja havddaduvvui.

23. Ja go son čalmides bajas bajedi helvetest, go son læi givsest, de oini son Abraham gukken ja Lasarusa su askest.

24. Ja son čuorvoi ja celki: Ačče Abraham! Armet mu bagjeli ja vuolgat Lasarusa, vai son

buonjostifči su suorbmagæčes čacčai ja laktadifči mu njuokčam! Dastgo mon giksašuvvum sagga dam njuovčadola siste.
Es. 66, 24. Mark. 9, 44.

25. Mutto Abraham celki: Barnačam! Muite, atte don læk niktim du buridad æledinad, ja Lasarus fastain dam baha! Mutto dal jeđđijuvvu son, ja don giksašuvvuk. Salm. 17, 14.

26. Ja ærreb buok dam læ bigjujuvvum min ja din gaski stuora njiello, nuft atte dak, gudek datuše vuolgget dabe vuolas din lusa, æi mate, epetge dige mate bæssat dobbe rasta deiki min lusa.

27. Mutto son celki: De rokkadalam mon dust, ačačam, vai don vuolgatifčik su mu aččam dalloi,

28. dastgo must læk vitta vielja, vai son duođaštifči sigjidi, amasek maidai sigis boattet dam giksebaikkai.

29. Abraham celki sudnji: Sist læk Moses ja profetak; gullusek si sin!
Es. 34, 16. Joh. 5, 39. 45. Ap. dag. 15, 21; 17, 11.

30. Mutto son celki: Æi si gula, ačče Abraham! Mutto jos guttege dain jabmin boađaši sin lusa, de si jorggalifče ječaidæsek.

31. Mutto son celki sudnji: Jos si æi gula Mosesa ja profetaid, de æige si oskuše, jos guttege jabmi lutte bajasčuoǯǯelifči.

17. Kapittal.

Jesus sardno værranusai birra ja andagassi addem birra, 1—4, osko ja gulolašvuođa birra, 5—10, buored loge spittalaǯa, 11—19, sardno boattemes birra, 20—37.

1. Mutto son celki mattajegjidasas: Dat læ vægjemættom, atte værranusak æi boađe; mutto vuoi sudnji, gæn bokte dak bottek!
Matt. 18, 6. 7. 2 Kor. 6, 3. Rom. 14, 20 j. n. v.

2. Buoreb dat lifči sudnji, jos millogæđge lifči hængastuvvum su čæbet birra, ja son lifči balkestuvvum appai, go atte son oǯuši værranattet ovtage dain uccakaǯain. Mark. 9, 42.

3. Varoteket ješječaidædek! Mutto jos du vielljat suddod du vuostai, de cuigod su, ja jos son jorggal ječas, de adde sudnji andagassi!
3 Mos. 19, 17. Sanel. 17, 10. Sir. 19, 13. Matt. 18, 15—22. Jak. 5, 19. 20.

4. Ja jos son suddod čieča gærde bæivest du vuostai ja macca čieča gærde bæivest ruoktot du lusa ja cælkka: Mon gađam dam, de galgak don sudnji andagassi addet.

5. Ja apostalak celkke Hærrai: Laset migjidi osko! Mark. 9, 24.

6. Mutto Hærra celki: Jos dist lifči osko senebgordnečalme mađege, de oǯušeidek di cælkket dam morbær-murri: Gaiket ječad ruottasiguim bajas ja gilve ječad appai! ja dat galgaši læt digjidi gulolaš.
Matt. 17, 20; 21, 21. Mark. 11, 23.

7. Mutto guttemuš dist, gæst læ balvvalægje, gutte ædnam jorggo daihe gæčča omid, cælkka sudnji dallanaga, go son boatta mæcest ruoktot: Mana ja čokkan bævddai?

8. Igo son baica cælke sudnji: Rakad dam, mi galgga læt munji malesen, ja boakkanaste ječad ja balvval muo, dam bodda go mon boram ja jugam, ja dasto oaǯok dongis borrat ja jukkat?

9. Gittago son dam sæmma balvvalægjes, go son dagai dam, mi sudnji læi goččujuvvum? Im mon doaivo dam.

10. Nuftgis galggabetet maidai di, go di lepet dakkam buok daid dagoid, mak digjidi læk gočču-

juvvum, cælkket: Mi læp avketes balvvalægjek; dastgo mi læp dakkam dam, maid mi læimek gædnegasak dakkat.

11. Ja de dapatuvai, go son læi vagjolæmen Jerusalemi, de manai son Samaria ja Galilea čađa.

12. Ja go son bođi muttom sidi, de botte loge spittalaš olbma su oudald, guđek čuʒʒu gukken erit.

13. Ja si bajedegje jienasek ja celkke: Jesus oapatægje, armet min bagjeli!

14. Ja go son oini sin, de celki son sigjidi: Vulgget ja čajeteket ječaidædek papaidi! Ja de dapatuvai, go si legje erit mannamen, de si buttasmuvve.
3 Mos. 13, 2; 14, 2. Matt. 8, 4. Luk. 5, 14.

15. Mutto okta sist, go son oini, atte son læi dærvasmattujuvvum, de macai son ruoktot ja ramedi Ibmela alla jienain.

16. Ja son luoittadi muođoides ala su julgi ouddi ja gittali su; ja son læi muttom Samaritanalaš.

17. De vastedi Jesus ja celki: Æigo loges buttestuvvum? Mutto gost læk dak ovces?

18. Igo oktage gavdnum, gutte macai ruoktot Ibmeli gudne addet, ærrebgo dat vieres olmuš?

19. Ja son celki sudnji: Čuoʒʒel bajas, vuolge! Du osko læ bæstam du. 7, 50.

20. Mutto go Farisealaʒak sust jerre: Goas boatta Ibmel rika? de vastedi son sigjidi ja celki: Ibmel rika i boađe nuft, atte olmuš matta dam čajetet.

21. Æige si oaʒo cælkket: Gæča dast, daihe gæča duost! Dastgo gæča, Ibmel rika læ din siste.
Matt. 24, 23. Mark. 13, 21. Rom. 14, 17.

22. Mutto son celki mattajegjidasas: Dak bæivek bottek, go di halidepet oaidnet ovta olbmu barne beivin, ja epet di oaʒo dam oaidnet.

23. Ja si celkkek digjidi: Gæča dast, daihe gæča duost! Allet dokko vuolge, ja alletge čuovo!

24. Dastgo nuftgo aldagas, mi aldagasta nubbe bælest alme vuolde, læđgo nubbe bællai alme vuolde, daggar galgga olbmu bardne læt ječas bæive.

25. Mutto son berre vuost ollo gillat ja hilggujuvvut dam sokkagoddest. 9, 22.

26. Ja nuftgo dat šaddai Noah beivin, nuft galgga dat maidai šaddat olbmu barne beivin;
1 Mos. 6, 11 j. n. v. Matt. 24, 37 j. n. v. 1 Pet. 3, 20.

27. si borre, jukke, naittaladde, naittujuvvujegje, gidda dam bæive ragjai, go Noah manai arka sisa, ja suddo-ulle bođi ja hævati buokaid.

28. Damanaga lakai maidai, nuftgo dat šaddai Lot beivin — si borre, jukke, oste, vuvdde, gilvve, huksijegje,
1 Mos. 19, 14—25.

29. mutto dam bæive, go Lot manai olgus Sodomast, de arvi dolla ja rišša almest ja hævati sin buokaid, —
5 Mos. 29, 23. Es. 13, 19. Jer. 50, 40. Am. 4, 11. Jud. 7. v.

30. nuft galgga gævvat dam bæive, go olbmu bardne almostuvvu.

31. Damanaga bæive, gutte læ dake alde, ja gæn bierggasak læk vieso siste, allus vuolas nigju daid valddem diti, ja damanaga lakai, gutte læ bældost, allus jorgideku dam lusa, mi læ su maŋŋa-bælde!
Matt. 24, 17. Mark. 13, 15. 16.

32. Muittet Lot aka!
1 Mos. 19, 26.

33. Gutte bargga su hægas bæstet, son dam massa, ja gutte dam massa, son dam gagjo.
Matt. 10, 39; 16, 25. Mark. 8, 35. Luk. 9, 24. Joh. 12, 25.

34. Mon cælkam digjidi: Damanaga ija læba guovtes ovta

sængast; nubbe valddujuvvu, ja nubbe guđđujuvvu.
Matt. 24, 40. 41.

35. Guovtes læba særvest malimen; nubbe valddujuvvu, ja nubbe guđđujuvvu.

36. Guovtes læba bældost; nubbe valddujuvvu, ja nubbe guđđujuvvu.

37. Ja si vastedegje ja celkke sudnji: Hærra! Gost galgga dat šaddat? Mutto son celki sigjidi: Gost rabbe læ, dasa čoagganek goaskemak.
Job 39, 33. Matt. 24, 28.

18. Kapittal.

Jesus sardno rokkadallam birra, 1—8, ouddaubigja værddadusa Farisealaǯa ja tuollar harrai, 9—14, sardno ucca manači birra, 15—17, sardno ješječas biettalæme birra, 18—30, sardno gillamušas birra, 31—34, buored muttom čuovgatæme, 35—43.

1. Mutto son celki sigjidi maidai muttom værddadusa dam harrai, atte olmuš berre alelassi rokkadallat ige vaibbat.
11, 5 j. n. v. 21, 36. Rom. 12, 12. Efes. 6, 18. Kol. 4, 2. 1 Tes. 5, 17.

2. Ja son celki: De læi okta duobmar muttom gavpugest, gutte i ballam Ibmelest ige hæppanam guđege olbmu oudast.

3. Mutto de læi muttom læska damanaga gavpugest, ja son bođi su lusa ja celki: Adde munji vuoiggadvuođa mu vašalaǯǯam bagjel!

4. Ja gukka i son dattom; mutto dastmaŋŋel celki son ješaldsesis: Vaiko mon im balage Ibmelest imge hæppanada guđege olbmu oudast,

5. de aigom mon almake, dainago dat læska dakka munji ollo muosetesvuođa, addet sudnji vuoiggadvuođa, amas son alelassi boattet ja mu vaivvedet.

6. Mutto Hærra celki: Gullet, maid dat vanhurskesmættom duobmar cælkka!

7. Mutto igo Ibmel dalle galgaše addet su olgusvalljijuvvumidasis vuoiggadvuođa, guđek čurvvuk sudnji ija bæive, vaiko son agjan sin væketæmest? Alm. 6, 10.

8. Mon cælkam digjidi: Son galgga farga addet sigjidi vuoiggadvuođa. Daddeke, go olbmu bardne boatta, gavdnago son dalle osko ædnam alde?

9. Mutto son celki maidai muttomidi, guđek lutte ješječaidæsek ala, atte si legje vanhurskasak, ja guđek ærrasid bagjelgeččе, dam værddadusa:

10. Guokte olbmu manaiga bajas tempeli rokkadalam varas; nubbe læi Farisealaš, ja nubbe læi tuollar.

11. Farisealaš čuoǯoi sierranessi ja rokkadalai nuft: Mon gitam du, Ibmelam, go mon im læk nuftgo dak æra olbmuk, rievvarak, vanhurskesmættomak, furrušægjek, daihe maidai nuftgo dat tuollar. Es. 58, 1. 2. Alm. 3, 17.

12. Mon anam borakættaivuođaid guovte gærde vakkost; mon addam logadasa buok dast, mi must læ. 11, 42.

13. Ja tuollar čuoǯoi gukken erit ige dattom vela čalmidesge bajedet albme guvllui, mutto čorbmadi su raddides ja celki: Ibmel, læge munji suddolaǯǯi arbmogas! Salm. 51, 3.

14. Mon cælkam digjidi: Dat manai vanhurskesen dakkujuvvum vuolas su vissusis, mutto nubbe i; dastgo gutte ješječas aled, vuoleduvvu, mutto gutte ješječas vuoled, aleduvvu. 14, 11.

15. Mutto si gudde maidai ucca manačid su lusa, vai son guoskatifči daidi; mutto go mattajægjek oidne dam, de šiggogotte si sin.
Matt. 19, 13. 14. Mark. 10, 13 j. n. v.

16. Mutto Jesus ravkai sin lusas ja celki: Diktet ucca manačid boattet mu lusa ja allet hette sin! Dastgo Ibmel rika gulla daggaraʒaidi. Matt. 18, 3 j. n. v.

17. Duođai cælkam mon digjidi: Gutte i vuostaivalde Ibmel rika nuftgo ucca manaš, son i galga eisege boattet dam sisa.

18. Ja muttom oaivamuʒain jærai sust ja celki: Buorre oapatægje! Maid galgam mon dakkat, vai mon arbbim agalaš ællema? Matt. 19, 16 j. n. v. Mark. 10, 17 j. n. v.

19. Mutto Jesus celki sudnji: Manne gočok don muo buorren? I oktage læk buorre, ærrebgo okta, namalassi Ibmel.

20. Don dieđak bakkomid: Ik don galga furrušet, ik don galga goddet, ik don galga suoladet, ik don galga værre-duođaštusa cælkket, gudnijatte du ačad ja du ædnad! 2 Mos. 20, 12 j. n. v.

21. De celki son: Daid buok mon læm doallam gidda mu nuorravuottam rajest.

22. Mutto go Jesus dam gulai, de celki son sudnji: Dust vaillo vela okta; vuovde buok, mi dust læ, ja adde dam vaivašidi, ja de dust galgga læt davver almest; de boađe ja čuovo muo! 12, 33.

23. Mutto go son dam gulai, de šaddai son sagga morraši; dastgo son læi hui rigges.

24. Mutto go Jesus oini, atte son læi šaddam morraši, de celki son: Man vaddes læ sigjidi, gæin læ riggesvuotta, boattet Ibmel rika sisa! Sanel. 11, 28.

25. Dastgo alkeb læ kameli mannat aibmešalme čađa, go rigges olbmui boattet Ibmel rika sisa.

26. Mutto dak, guđek dam gulle, celkke: Gi matta dalle šaddat audogassan?

27. Mutto son celki: Mi læ vægjemættom olbmuidi, dat læ vejolaš Ibmeli. 1, 37.

28. Mutto Pietar celki: Gæča, mi læp guođđam buok ja čuvvom du. 5, 11.

29. Mutto son celki sigjidi: Duođai cælkam mon digjidi: I læk oktage, gutte læ guođđam vieso daihe vanhemid daihe vieljaid daihe aka daihe manaid Ibmel rika diti,

30. gutte i šadda oaʒʒot fastain ædnag-gærddasaʒat ruoktot dam aigest ja boatte mailmest agalaš ællema.

31. Mutto son valdi dam guokte nubbe lokkasa ouddasis ja celki sigjidi: Gæča, mi mannap bajas Jerusalemi, ja buok dak, mak læk čallujuvvum profetai bokte, galggek ollašuvvut olbmu barne ala. Matt. 20, 17 j. n. v. Mark. 10, 32 j. n. v. Salm. 22, 2 j. n. v. Es. 53, 1 j. n. v.

32. Dastgo son šadda addujuvvut bakeni gitti ja bilkkeduvvut ja higjeduvvut ja čolggujuvvut, 9, 22. Matt. 27, 2. Luk. 23, 1. Joh. 18, 28. Ap. dag. 2, 23.

33. ja si rissijek ja goddek su, ja goalmad bæive galgga son bajasčuoʒʒelet. Joh. 2, 19.

34. Mutto æi si arvvedam maidege dast, ja dat sardne læi čikkujuvvum sist, ja æi si arvvedam dam, mi celkkujuvvui. 2, 50; 9, 45.

35. Mutto de dapatuvai, go son bođi Jeriko lakka, de læi muttom čuovgatæbme balgga guorast čokkamen ja gærjedæmen. Matt. 20, 30 j. n. v. Mark. 10, 46 j. n. v.

36. Mutto go dat gulai olbmuid mannamen mæddel, de jærai son, mi dat læi.

37. Mutto si muittalegje sudnji, atte Jesus, Nasarealaš, manai mæddel.

38. Ja son čuorvvogođi ja celki: Jesus, don David bardne, armet mu bagjeli! Matt. 15, 22. Luk. 17, 13.

39. Ja si, guđek manne oudast, šiggu su, vai son javotuvaši.

Mutto son čuorvoi sagga æmbo: Don David bardne, armet mu bagjeli!

40. De čuoʒati Jesus ja gočoi su buktujuvvut lusas; mutto go son bođi lakka, de jærai son sust ja celki:

41. Maid don siđak, atte mon galgam dudnji dakkat? Mutto son celki: Hærračam, atte mon šaddam oaidnen.

42. Ja Jesus celki sudnji: Šadda oaidnen! Du osko læ du bæstam. 17, 19.

43. Ja dallanaga šaddai son oaidnen, ja son čuovoi su ja ramedi Ibmela; ja buok olbmuk, guđek dam oidne, maidnu Ibmela. Ap. dag. 3, 8. 9.

19. Kapittal.

Sakkeus jorggaluvvu Ibmel guvllui, 1—10. Jesus ouddanbigja værddadusa 10 ruđa birra, 11—27, ride Jerusalem sisa, 28—40, čierro gavpug bagjel, 41—44, buttesta tempela, 45. 46. Papak aigguk su goddet, 47. 48.

1. Ja son manai sisa ja vagjoli Jeriko čađa.

2. Ja gæča, dast læi muttom olmai, gæn namma læi Sakkeus, ja son læi tuollari oaivamuš ja læi rigges.

3. Ja son bivdi oaidnet Jesusa, gi son læi, ja i oʒʒom olbmui diti, dainago son læi ucce šaddost.

4. Ja son viegai ouddali ja goarŋoi bajas muttom morbærmurri, vai son oʒuši oaidnet su; dastgo son læi boattemen dam balgga mielde.

5. Ja go Jesus bođi dam baikkai, de gæčai son bajas ja aicai su ja celki sudnji: Sakkeus! Gača ja nieja vuolas! Dastgo mon berrim odne orrot du viesost. Joh. 10, 3.

6. Ja son gačai ja niejai vuolas ja vuostaivaldi su iloin.

7. Ja go si oidne dam, de nimmuregje si buokak ja celkke: Son læ mannam orrot suddolaš olbma lutte. 15, 2.

8. Mutto Sakkeus loaidasti ouddan ja celki Hærrai: Gæča, Hærračam, bæle mu obmudagainam addam mon vaivašidi, ja jos mon læm dakkam gæsage verid gavvelvuođa čađa, de addam mon dam fastain njælje-gærddasaʒat ruoktot. 2 Mos. 22, 1. Esek. 33, 15.

9. Mutto Jesus celki sudnji: Odna bæive læ dam vissui dapatuvvam bestujubme, dađemielde go maidai songis læ Abraham bardne; 13, 16.

10. dastgo olbmu bardne læ boattam occat ja bæstet dam, mi læ lappum. Matt. 9, 13. Luk. 5, 32.

11. Mutto go si dam gulle, de sarnoi son ain ja celki muttom værddadusa, dainago son læi Jerusalem lakka, ja si doivvu, atte Ibmel rika galgai dallanaga almostuvvut.

12. Son celki dalle: Muttom allanalag olmai vuolggegođi muttom ædnami gukkas erit, valddem diti aldsesis rika ja boattem diti dasto fastain ruoktot. Matt. 25, 14 j. n. v.

13. Mutto son ravkai lokkasa su balvvalegjines ja addi sigjidi loge ruđa ja celki sigjidi: Gavpašeket, gidda dassači go mon boađam.

14. Mutto su rika olbmuk vašotegje su ja vuolgategje sadnedoalvvoid su maŋŋai ja cælketegje: Æp mi dato, atte dat galgga rađđit min bagjel. Salm. 2, 3.

15. Ja de dapatuvai, go son bođi ruoktot, maŋŋelgo son læi valddam aldsesis rika, de celki son, atte dok balvvalægjek, gæidi son læi addam ruđaid, galgge ravkkujuvvut su lusa, vai son oʒuši diettet, maid ješguttege læi vuoittam.

16. De bođi dat vuostemuš ja

celki: Hærra! Du rutta læ vuoittam loge ruđa.

17. Ja son celki sudnji: Burist, don buorre balvvalægje! Dađemielde go don læk læmaš oskaldas dam uccemuǯa alde, de galgga dust læt valdde loge gavpug bagjel.
16, 10.

18. Ja dat nubbe bođi ja celki: Hærra! Du rutta læ sisabuktam vitta ruđa.

19. Mutto dasa maidai celki son: Ja don galgak læt viđa gavpug bagjel.

20. Ja goalmad bođi ja celki: Hærra! Gæča, dast læ du rutta, mi must læ læmaš vuorkast line siste.

21. Dastgo mon ballim dust, dainago don læk garra olmuš; don valdak dam, maid don ik bigjam, ja lagjik dam, maid don ik gilvvam.

22. Mutto son celki sudnji: Du ječad njalme mielde mon dubmim du, don bahas balvvalægje! Don dittik, atte mon læm garra olmuš, gutte valdam dam, maid mon im bigjam, ja lagjim dam, maid mon im gilvvam;
2 Sam 1, 16.

23. manne don dalle ik addam mu ruđaid lonotægjai? Ja go mon legjim boattam, de lifčim mon daid ræntoin ruoktot gaibedam.

24. Ja son celki sigjidi, guđek čuǯǯu lutte: Valddet dam ruđa sust erit ja addet dam sudnji, gæst læk dak loge ruđa;

25. — ja si celkke sudnji: Hærra, sust læk loge ruđa; —

26. dastgo mon cælkam digjidi, atte juokkehaǯǯi, gæst læ, sudnji galgga addujuvvut; mutto sust, gæst i læk, sust galgga valddujuvvut vela datge erit, mi sust læ.
Matt. 13, 12.

27. Mutto buktet deiki doid mu vašalaǯaid, guđek æi dattom, atte mon galggim rađđit sin bagjel, ja goddet sin mu čalmi oudast!

28. Ja go son læi dam cælkkam, de vulgi son dast ja manai bajas Jerusalemi.

29. Ja de dapatuvai, go son lakkani Betfagai ja Betaniai, dam varrai, mi goččujuvvu Olljovarren, de vuolgati son guoktas su mattajegjines ja celki:
Matt. 21, 1 j. n. v. Mark. 11, 1 j. n. v. Joh. 12, 14 j. n. v.

30. Manne dam sidi, mi læ dodno oudast! Go doai boattebætte dam sisa, de gavdnabætte doai čivga čadnagasast, man alde i læk vela goassege oktage olmuš čokkam; čoavdde dam ja bukte dam deiki!

31. Ja jos guttege jærra dodnost: Manne doai dam čoavddebætte? de cælkke nuft sudnji: Hærra dam darbaša.

32. Mutto dak vuolgatuvvumak manaiga dokko ja gavnaiga dam, nuftgo son læi sodnoidi cælkkam.

33. Mutto go soai læiga čoavddemen čivga, de celkke dam isedak sodnoidi: Manne čoavddebætte doai čivga?

34. Mutto soai celkiga: Hærra dam darbaša.

35. Ja soai doalvoiga dam Jesus lusa ja bijaiga sodno biktasidesga čivga ala ja čokkanattiga Jesusa dam ala.

36. Mutto go son vulgi ain, de lebbu si sin biktasidesek balgga ala.

37. Mutto go son bođi Olljovare niejaldaga lakka, de riemai su mattajegji obba joavkko ilolaǯat maidnot Ibmela alla jienain buok dai vægalaš dagoi oudast, maid si legje oaidnam, ja celkke:

38. Buristsivdneduvvum lekus dat gonagas, gutte boatta Hærra nammi! Rafhe almest, ja gudne allagasast!
Salm. 118, 26. Luk. 2, 14. Efes. 2, 14.

39. Ja muttomak Farisealaǯain joavko siste celkke sudnji: Oapatægje, cuigod du mattajegjidad!

40. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Mon cælkam digjidi, atte jos dak javotuvvuše, de gæđgek čuorvvogoađaše. Hab. 2, 11.

41. Ja go son bođi lakka ja oini gavpuga, de čieroi son dam bagjel ja celki:

42. Jos don daddeke dieđašik, vela odna dam du bæivadge, mi soappa du rafhai! Mutto dal læ dat čikkujuvvum du čalmi oudast. 5 Mos. 32, 29.

43. Dastgo dak bæivek bottek du bagjeli, go du vašalaʒak dakkek sæine du birra ja birrastattek du birra buok ja bakkijek du juokke guovlost, Esek. 21, 22; 23, 24.

44. ja si aibas hævatek du ja du manaid du siste æige guođe gæđge gæđge ala du siste, dainago don ik dovddam du oappaladdamaigad. 1 Gon. 9, 7. Mik. 3, 12. Matt. 24, 2. Mark. 13, 2. Luk. 21, 6.

45. Ja son manai tempel sisa ja agjegođi sin olgus, guđek legje dam siste vuovddemen ja oastemen, Matt. 21, 12. 13. Mark. 11, 15—17. Joh. 2, 14 j. n. v.

46. ja celki sigjidi: Čallujuvvum læ: Mu viesso læ rokkadallam-viesso. Mutto di lepet dakkam dam rievvarbiegjon. 1 Gon. 8, 19. Jer. 7, 11.

47. Ja son oapati bæivalaʒat tempel siste. Mutto bajemuš papak ja čal'oappavaʒak ja olbmui oaivamuʒak bivdde su goddet. Mark. 11, 18. Joh. 7, 19; 8, 37.

48. Ja æi si gavdnam, maid si galgge dakkat; dastgo buok olbmuk gessujegje sudnji ja gulddalegje su. Ap. dag. 4, 21

20. Kapittal.

Jesus i dato cælkket, man famost son dakka su dagoides, 1—8; son ouddanbigja værddadusa vidnegardde-barggi birra, 9—19, sardno værroruđa birra, 20—26, bajasčuoʒʒelæme birra, 27—40, Messiasa birra, 41—44, čal'oappavaʒai guoktelašvuođa birra, 45—47.

1. Ja de dapatuvai muttom bæive dain beivin, go son læi olbmuid oapatæmen tempel siste ja sardnedæmen evangeliuma, de botte bajemuš papak ja čal'oappavaʒak oktanaga vuorrasiguim, Matt. 21, 23 j. n. v. Mark. 11, 27 j. n. v.

2. ja si sardnogotte sudnji ja celkke: Cælke migjidi, man famost dagak don daid dagoid, daihe gi dat læ, gutte læ addam dudnji dam famo? Ap. dag. 4, 7.

3. Mutto son vastedi ja celki sigjidi: Mon maidai aigom gaččat dist ovta sane; celkket munji:

4. Johannes gasta, bođigo dat almest vai olbmuin?

5. Mutto si jurdašegje ješaldsesæsek ja celkke: Jos mi cælkkep: Almest, de cælkka son: Manne di dalle epet sudnji oskom?

6. Mutto jos mi cælkkep: Olbmuin, de gæđgadek buok olbmuk min; dastgo si læk čavgga dam oaivvelest, atte Johannes læi profet. Matt. 14, 5. Mark. 6, 20.

7. Ja si vastedegje, atte æi si dieđe, gost dat bođi.

8. Ja Jesus celki sigjidi: De im monge cælke digjidi, man famost mon daid dagoid dagam.

9. Mutto son sardnogođi olbmuidi dam værddadusa: Muttom olmuš rakadi vidnegarde ja laigoti dam vidnegardde-barggidi ja manai olggo-ædnami gukka aiggai. Es. 5, 1 j. n. v. Jer. 2, 21; 12, 10. Matt. 21, 33 j. n. v. Mark. 12, 1 j. n. v.

10. Ja go aigge bođi, de vuolgati son muttom balvvalægje vidnegardde-barggi lusa, vai si addaše sudnji vidnegarde šaddoin; mutto vidnegardde-barggek cabme su ja luitte su mannat guoros gieđai erit.

11. Ja son bisoi vuolgatæmest ja vuolgati nubbe æra balvva-

lægje; mutto si cabme maidai dam ja higjedegje su ja luitte su mannat guoros gieđai erit.

12. Ja son bisoi vuolgatæmest ja vuolgati goalmad æra; mutto si havvadutte maidai dam ja nordastegje su olgus.

13. Mutto vidnegarde hærra celki: Maid galgam mon dakkat? Mon vuolgatam mu bardnam, dam æcalaʒa; go si oidnek su, de si daiddek hæppanet.

14. Mutto go vidnegardde-barggek oidne su, de jurdašegje si ješaldsesæsek ja celkke: Dat læ arbolaš; bottet, goddop mi su, vai arbbe migjidi bacca!
Salm. 2, 8. Ebr. 1, 2. Matt. 26, 4; 27, 1. Joh. 11, 53.

15. Ja si balkestegje su vidnegardest olgus ja godde su. Maid galgga dalle vidnegarde hærra dakkat sigjidi?

16. Son galgga boattet ja hævatet daid vidnegardde-barggid ja laigotet ærrasidi su vidnegardes. Mutto go si gulle dam, de celkke si: Vare i goassege nuft šaddaše!

17. Mutto son gæčai sin ala ja celki: Mi læ dalle dat, mi læ čallujuvvum: Dat gæđge, maid huksijægjek hilggu, dat læ šaddam oaivve-čiekkagæđgen?
Salm. 118, 22. Es. 8, 14. 15; 28, 16.

18. Juokkehaš, gutte jorral dam gæđge ala, njuvddujuvvu; mutto gæn ala dat gačča, su dat cuvkke.
Dan. 2, 34. 44.

19. Ja bajemuš papak ja čal'-oappavaʒak bivdde bigjat gieđaidæsek su ala damanaga dimost, mutto si balle olbmuin; dastgo si arvvedegje, atte son celki dam værddadusa sin vuostai.
19, 48.

20. Ja si varotegje su ja bigje šovčadegjid, guđek dakkaludde, dego si lifče vanhurskasak, vai si gielaše su su sagaidi, vai si oʒuše addet su eisevalde gitti ja ædnamhærra valde vuollai.
Matt. 22, 15 j. n. v. Mark. 12, 13 j. n. v.

21. Ja si jerre sust ja celkke: Oapatægje! Mi diettep, atte don sarnok ja oapatak rievtoi ikge gæča guđege olbmu hame bællai, mutto oapatak Ibmel gæino duottavuođa mielde.

22. Lægo migjidi lobalaš addet kæisari væro, daihe i?

23. Mutto go son fuomaši sin gavvelvuođa, de celki son sigjidi: Manne gæččalepet di muo?

24. Čajeteket munji ruđa! Gæn govva ja bagjelčala læ dast? Mutto si vastedegje ja celkke: Kæisara.

25. Mutto son celki sigjidi: De addet kæisari dam, mi kæisara læ, ja Ibmeli dam, mi Ibmela læ! Matt. 17, 27. Rom. 13, 7.

26. Ja æi si mattam giellat su su sanidi olbmui guladedin; ja si ovdušegje su vastadusa diti ja javotuvve.

27. Mutto muttomak Saddusealaʒain, guđek celkkek, atte bajasčuoʒʒelæbme i læk, botte su lusa ja gačče sust ja celkke:
Matt. 22, 23 j. n. v. Mark. 12, 18 j. n. v. Ap. dag. 23, 8.

28. Oapatægje! Moses læ čallam migjidi, atte jos gænge viellja, gæst læ akka, jabma, ja son jabma manatæbmen, de galgga su viellja valddet su aka ja čuoʒaldattet su vielljasis nale.
5 Mos. 25, 5.

29. Dal legje čieča vieljača; ja vuostemuš valdi aka ja jami manatæbmen.

30. Ja nubbe valdi su aka; son maidai jami manatæbmen.

31. Ja goalmad valdi su, ja nuft buok čiečas; æi si guođđam manaid ja jabme.

32. Mutto maŋemusta sist buokain jami maidai nisson.

33. Bajasčuoʒʒelæme siste nabbo dalle, gæn akka galgga son

dalle sist læt? Dastgo dak čiečas læk adnam su akkan.

34. Ja Jesus vastedi ja celki sigjidi: Dam mailme manak naittalek ja naittujuvvujek;

35. mutto si, guđek adnujuvvujek dokkalaǯǯan oaǯǯot oase dom ilmest ja bajasčuoǯǯelæmest jabmi lutte, æi naittal æige naittujuvvu;

36. dastgo æi si mate šatan jabmet; dastgo si læk engeli lakasaǯak ja læk Ibmel manak, dainago si læk bajasčuoǯǯelæme manak. 1 Joh. 3, 2.

37. Mutto atte dak jabmek bajas čuoǯaldattujuvvujek, dam læ maidai Moses dieđetam muittalusastes bastelis lanjai miestag birra, go son goččo Hærra Abraham Ibmelen ja Isak Ibmelen ja Jakob Ibmelen.
2 Mos. 3, 6. Ebr. 11, 16.

38. Mutto i son læk jabmi Ibmel, mutto elli Ibmel; dastgo buokak ellek su oudast.

39. Mutto muttomak dain čal'-oappavaǯain vastedegje ja celkke: Oapatægje, don sardnuk burist.

40. Mutto æi si duostam šatan æmbo gaččat sust mange birra.

41. Mutto son celki sigjidi: Moft celkkujuvvu, atte Kristus læ David bardne?
Matt. 22, 41 j. n. v. Mark. 12, 35 j. n. v.

42. Ja David ješ cælkka salmai girjest: Hærra celki mu hærrai: Čokkan mu olgiš gieđa bællai,
Salm. 110, 1. Ap. dag. 2, 34. 1 Kor. 15, 25. Ebr. 1, 13; 10, 13.

43. dassači go mon bijam du vašalaǯaid du julgi vuološen!

44. De goččo nabbo David su Hærran; moft læ son dalle su bardne?

45. Mutto go buok olbmuk dam gulle, de celki son su mattajegjidasas:

46. Varoteket ječaidædek čal'-oappavaǯain, gæk mielastæsek dattuk vaǯǯet gukkes biktasi siste ja dattuk mielastæsek buorastattujuvvut šiljoin ja oaǯǯot bajemuš čokkamsajid synagogai siste ja čokkat boaššomusast bævdest mallasin,
Matt. 23, 5 j. n. v. Mark. 12, 38 j. n. v. Luk. 11, 43.

47. si, guđek borrek læskai daloid ja hame diti rokkadallek gukka! Dak galggek oaǯǯot dađe stuoreb rangaštusa.

21. Kapittal.

Jesus sardno dam vaivaš læska addaldaga birra, 1—4, sardno tempel ja Jerusalem duššadume birra, 5 – 24, sardno mailme loapa birra, 25—36, oapat bæivalaǯat tempel siste, 37. 38.

1. Mutto go son gæčasti bajas, de aicai son daid riggasid, guđek bigje sin addaldagaidæsek tempel bumba sisa.
Mark. 12, 41 j. n. v. 2 Gon. 12, 9.

2. Mutto son oini maidai muttom vaivaš læska, gutte bijai guokte enkelbæle dam sisa.

3. Ja son celki: Duođai cælkam mon digjidi, atte dat vaivaš læska læ bigjam æmbo go buokak.
2 Kor. 8, 12.

4. Dastgo dak buokak bigje dast, mi sist læ ligas, addaldakkan Ibmeli; mutto dat bijai su vaivašvuođastes buok dam obmudaga, mi sust læi.

5. Ja go muttomak celkke tempel harrai, atte dat læi čiŋatuvvum čabba geđgiguim ja davveriguim, de celki son:
Matt. 24, 1 j. n. v. Mark. 13, 1 j. n. v.

6. Dai omi harrai, maid di oaidnebetet, de dak bæivek bottek, mai siste i galga guđđujuvvut gæđge gæđge ala, mi i šadda vuolas gaikkujuvvut. 19, 44.

7. De jerre si sust ja celkke: Oapatægje! Goas galgga dat šad-

dat, ja mi læ dasa mærkkan, goas dat galgga šaddat?

8. Mutto son celki: Varoteket, amadek di šaddat fillijuvvut! Dastgo ædnagak bottek mu nammi ja celkkek: Mon læm Kristus, ja aigge læ lakka boattam. Allet nabbo vuolge sin maŋŋai!
2 Tes. 2, 3. 1 Joh. 4, 1.

9. Mutto go di oaʒʒobetet gullat sođi ja vuostehagoi birra, de allet suorggan! Dastgo dat berre vuost šaddat; mutto loappa i læk vela dallanaga.

10. De celki son sigjidi: Albmugak galggek čuoʒʒelet albmugi vuostai, ja rikak rikai vuostai.

11. Ja stuora ædnam-doargastusak galggek šaddat duobbeld dabbeld ja nælgge ja rottadavdak, ja šaddek suorggadlaš dapatusak ja stuora mærkak almest.

12. Mutto buok dam ouddal bigjek si gieđa din ala ja doarradallek din ja addek din synagogaidi ja giddagasaidi ja dolvvuk din gonagasai ja oaivamuʒai ouddi mu nama diti.
Matt. 10, 17 j. n. v. Joh. 16, 2. Ap. dag. 4, 3; 5, 18; 16, 24; 22, 4; 24, 23.

13. Mutto dat galgga dapatuvvat digjidi duođaštussan.

14. Bigjet dalle mieladek vuollai, amadek di ouddal jurdašet, moft di galggabetet ječaidædek bæloštet!
12, 11. 12.

15. Dastgo mon addam digjidi njalme ja visesvuođa, maid buok din vuostaičuoʒʒok æi galga mattet vuostainaggit æige vuostaičuoʒʒot.
2 Mos 4, 12. Es. 54, 17. Ap. dag. 6, 10

16. Mutto di šaddabetet bettujuvvut maidai vanheminadek ja vieljainædek ja fulkinædek ja ustebinadek, ja si goddek dist muttomid,
Ap. dag. 7, 59; 12, 2.

17. ja di šaddabetet buokain vašotuvvut mu nama diti;

18. ja i vuoktačalbmege galga din oaivest duššaduvvut.
Matt. 10, 30. Luk. 12, 7.

19. Varjaleket din sieloidædek din gierddavašvuođadek bokte!
Alm. 2, 10.

20. Mutto go di oaidnebetet Jerusalema birrastattujuvvum birra buok soattevægain, de dittet, atte dam duššadubme læ boattam lakka!
Dan. 9, 26.

21. De batarekusek si varidi, guđek læk Judeast, ja si, guđek læk gasko gavpug. gaiddusek dobbe erit, ja si, guđek læk ædnamest, allusek bottu dam sisa!

22. Dastgo dak læk mavso bæivek, vai buok, mi læ čallujuvvum, ollašuvvu.

23. Mutto vuoi æppevegjidi ja njamategjidi dain beivin! Dastgo stuora hætte galgga læt ædnam alde ja moarre dam albmuga bagjel.

24. Ja si galggek gaččat mieke avjo oudast ja dolvvujuvvut fanggan buok bakeni lusa, ja Jerusalem galgga vuolasdulbmujuvvut bakenin, dassači go bakeni aigek devddujuvvujek.
Rom. 11, 25.

25. Ja mærkak galggek šaddat bæivači ja mannoi ja nastidi, ja ædnam alde galggek olbmuk ballagoattet dorvotesvuođa siste, go appe ja barok maraidišgottek,
Es. 13, 10. Esek. 32 7. Joel 3. 4. 20. Matt. 24, 29 j. n. v. Mark. 13, 24 j. n. v. 2 Pet 3, 10. 12. Alm. 6, 12.

26. go olbmuk vuoimetuvvek balost ja daid dapatusaid vuorddemest, mak galggek boattet ædnam-rika bagjeli; dastgo alme vægak galggek likkatuvvut.

27. Ja de galggek si oaidnet olbmu barne boattemen balva siste ædnag famoin ja hærvasvuođain.
Dan. 7, 13. Matt. 16, 27; 24, 30; 25, 31; 26, 64. Ap. dag. 1. 11. 2 Tes. 1, 10. Alm. 1, 7,

28. Mutto go dak dapatusak šaddagottek. de geččet bajas ja bajedeket din oividædek bajas,

dađemielde go din bestujubme lakkanišgoatta! Rom. 8, 21. 23.

29. Ja son celki sigjidi værddadusa: Geččet fikunmuora ja buok muoraid!

30. Go dai urbek juo luoddanišgottek, ja di oaidnebetet dam, de diettebetet di ješaldadek, atte gæsse læ juo lakka.

31. Nuftgis maidai di, go di oaidnebetet daid dapatusaid šaddamen, de dittet, atte Ibmel rika læ lakka!

32. Duođai cælkam mon diggjidi: Dat sokkagodde i galga nokkat, ouddalgo dat buokrakkan šadda.

33. Albme ja ænam galggaba duššat; mutto mu sanek æi galga eisege duššat.
Salm. 102, 27. Es. 51, 6. 2 Pet. 3, 7. 10. Ebr. 1, 11. Matt. 5, 18. Luk. 16, 17. 1 Pet. 1, 25.

34. Mutto varoteket ješječaidædek, amasek din vaimok goassege losidattujuvvut borišvuođain ja jugišvuođain ja morrašin ælatusa diti, ja amas nuft dot bæivve boattet fuomaškættai din bagjeli!
Rom. 13, 13. Efes. 5, 18. 1 Tes. 5, 6. 1 Pet. 4, 7.

35. Dastgo dat galgga boattet nuftgo giella sin buokai bagjeli, guđek assek obba dam ædnam vidodaga alde.
1 Tes. 5, 2. 2 Pet. 3, 10. Alm. 3, 3; 16, 15.

36. Damditi goccet juokke aiggai ja rokkadallet, vai di adnujuvvubetet dokkalažžan vælttat buok dain dapatusain, mak galggek šaddat, ja bissot olbmu barne oudast!
Luk. 12, 40; 18, 1. 2 Pet. 3, 11.

37. Mutto son oapati beivi tempel siste, mutto ijai manai son olgus ja oroi ija bagjel dam vare alde, mi goččujuvvu Olljovarren. Joh. 8, 1.

38. Ja buok olbmuk botte arrad su lusa tempel sisa su gullam diti.

22. Kapittal.

Judalažak rađđadallek Jesus goddet, 1. 2. Judas aiggo bættet su, 3—6. Mattajægjek rakadæba bæssačid, 7—13. Jesus borra bæssašlabba, asat altar sakramenta, 14—20, sardno su bættes birra, 21—23, nævvo vuollegašvutti, 24—27, jeđđe mattajegjides, 28—30, muittal Pietar jorralæme, 31—34, sardno dai lakkanægje gæččalusai birra, 35—38, gilla urtasgardest, 39—46, bettujuvvu, 47. 48, buored Malkus bælje, 49—51, cuigod su vašalažaides, 52. 53, biettaluvvu Pietarest, 54—62, bilkkeduvvu ja cabmujuvvu, 63—65, dovdast, atte son læ Kristus, 66—71.

1. Mutto suvrokættes laibi basek, mak goččujuvvujek bæssačen, legje lakka.
2 Mos. 12, 15. Matt. 26, 2 j. n. v. Mark. 14. 1. 2.

2. Ja bajemuš papak ja čal'oappavažak bivdde, moft si ožuše su goddet; dastgo si balle olbmuin.
Joh. 11, 47. Ap. dag. 4, 27. Luk. 20, 19.

3. Mutto Satan manai Judas sisa, gutte goččujuvvu Iskariotan, gutte læi okta dam guokte nubbe lokkasest.
Matt 26, 14—16. Mark. 14, 10. 11. Joh. 13, 2. 27.

4. Ja son manai dokko ja sarnoi bajemuš papaiguim ja oaivveolbmaiguim, moft son aigoi bættet su sin gitti.

5. Ja si šadde illoi ja loppedegje addet sudnji ruđaid.

6. Ja son loppedi dam ja bivdi vuogas aige bættet su sin gitti alma stoagotaga.

7. Mutto suvrokættes laibi bæivve bođi, goas bæssašlabbes galgai njuvvujuvvut.
Matt. 26, 17 j. n. v. Mark. 14, 12 j. n. v.

8. Ja son vuolgati Pietar ja Johannes ja celki: Vuolgge dokko ja rakadække migjidi bæssašlabba, vai mi bæssap dam borrat!

9. Mutto soai celkiga sudnji: Gosa datok don, atte moai galgge dam rakadet?

10. Mutto son celki sodnoidi:

Gæča, go doai boattebætte gavpug sisa, de galgga muttom olmuš boattet dodno oudald, gutte guodda čaccelitte; čuovvo su vieso sisa, man sisa son manna,

11. ja cælkke dalo-isedi: Oapatægje cælket dudnji: Gost læ dat guosseviesso, gost mon oaʒom borrat bæssašlabba mu mattajegjidamguim?

12. Ja son čajet dodnoidi stuora stobo, mi læ rakaduvvum; rakadække dasa dam!

13. Mutto soai manaiga dokko ja gavnaiga dam, nuftgo son læi sodnoidi cælkkam; ja soai rakadeiga bæssašlabba. 19, 32.

14. Ja go aigge bođi, de čokkani son, ja dak guokte nubbe lokkai apostala suina.

Matt. 26, 20. 26 j. n. v. Mark. 14, 17. 18. 22 j. n. v. Joh. 13, 2 j. n. v.

15. Ja son celki sigjidi: Mon læm vaimolaʒat halidam borrat dam bæssašlabba dinguim, ouddalgo mon gillam.

16. Dastgo mon cælkam diggjidi, atte im mon galga ollingerakkan šatan dast borrat, ouddalgo dat ollašuvvu Ibmel rikast.

17, Ja son valdi gæra, giti ja celki: Valddet dam ja juogadeket dam gaskanædek!

18. Dastgo mon cælkam diggjidi, atte im mon galga jukkat vidnemuora šaddost, ouddalgo Ibmel rika boatta.

19. Ja son valdi laibe, giti ja doagjali dam ja addi sigjidi ja celki: Dat læ mu rumaš, mi addujuvvu din oudast; dam dakket mu muittem diti!

1 Kor. 11, 23 j. n. v.

20. Nuft valdi son maidai gæra, maŋŋelgo si legje doallam ækkedes mallasid, ja celki: Dat gærra læ dat ođđa litto mu vara siste, mi golgatuvvu din oudast.

2 Mos. 24, 8.

21. Daddeke gæča, su gietta, gutte muo bætta, læ muina bævde bagjel.

Matt. 26, 21 j. n. v. Mark. 14, 18 j. n. v. Joh. 13, 18. Salm. 41, 10.

22. Ja olbmu bardne manna galle dokko, nuftgo dat læ asatuvvum; daddeke vuoi dam olbmui, gæn bokte son bettujuvvu!

Ap. dag. 1, 16; 2, 23.

23. Ja si arvvališgotte gaskanæsek dam birra, guttemuš sist dat læʒʒa, gutte aiggo dam dakkat.

24. Mutto sin gaski šaddai maidai riddo dam birra, guttemuš sist galgga adnujuvvut stuoremussan. 9, 46.

25. Mutto son celki sigjidi: Olbmui gonagasak rađđijek sin bagjel, ja si, gæin læ valdde sin bagjel, goččujuvvujek armolaš hærran.

Matt. 20, 25 j. n. v. Mark. 10, 42 j. n. v.

26. Mutto allet di nuft daga; mutto stuoremus din gaskast galgga læt nuftgo nuoramus, ja alemus nuftgo dat, gutte balvval.

1 Pet. 5, 3. 5. 6.

27. Dastgo goabba læ stuoreb, dat, gutte bævdest čokka, daihe dat, gutte balvval! Igo dat, gutte bævdest čokka? Mutto mon læm din gaskast nuftgo dat, gutte balvval. Joh. 13, 1—20. Fil. 2, 7.

28. Mutto di lepet dak, guđek lepet bissovaʒʒan bissom mu lutte mu gæččalusai siste.

1 Pet. 4, 13.

29. Ja mon asatam digjidi rika, nuftgo mu aččam asati dam munji, 12, 32.

30. vai di bæssabetet borrat ja jukkat mu bævdest mu rika siste ja čokkat truonoi alde ja dubmit daid guokte nubbe lokkai Israel sokkagodde.

Matt. 8, 11; 19, 28. Alm. 3, 21.

31. Mutto Hærra celki: Simon! Simon! Gæča, Satan bivdi sævllot din nuftgo nisojafoid.

1 Pet. 5, 8.

32. Mutto mon rokkadallim du oudast, amas du osko nokkat;

ja go don okti jorggalak ječad, de nanne vieljaidad!

Joh. 17, 6 j. n. v.

33. Mutto son celki sudnji: Hærračam! Mon læm garves duina mannat sikke giddagassi ja jabmemi.

34. Mutto son celki: Pietar! Mon cælkam dudnji: Vuonccavares i šadda biškot odne, ouddalgo don læk golma gærde biettalam muo dovddamest.

Matt. 26, 34. Mark. 14, 30. Joh. 13, 38.

35. Ja son celki sigjidi: Go mon vuolgatim din alma bursa ja lavka ja gabmagitaga, vailoigo dist dalle mikkege? Mutto si celkke: I mikkege.

Matt. 10, 9. 10. Mark. 6, 8. Luk. 9, 3; 10, 4. Salm. 23, 1.

36. De celki son sigjidi: Mutto dal, gæst læ burssa, valddus dam, nuftgis maidai lavka, ja gæst i læk mikkege, vuvddus son biktasides ja ostus mieke!

37. Dastgo mon cælkam diggjidi: Dat berre vela ollašuvvut mu ala, mi læ čallujuvvum: Son læ lokkujuvvum bagjeldulbmi gaski. Dastgo dak dapatusak, mak læk čallujuvvum mu birra, ollašuvvek.

Es. 53, 12. Mark 15, 28.

38. Mutto si celkke: Hærra! Gæča, dast læk guokte mieke. Mutto son celki sigjidi: Dast læ galle.

39. Ja son vulgi olgus ja manai vieros mielde Olljovarrai; mutto maidai su mattajægjek čuvvu su.

Matt. 26, 36 j. n. v. Mark. 14, 32 j. n. v. Joh. 18, 1.

40. Mutto go son bođi dam baikkai, de celki son sigjidi: Rokkadallet, amadek di gæččalussi šaddat!

41. Ja son rotti ječas gæđgebalkestaga duokkai sist erit ja luoittadi čibbides ala, rokkadalai ja celki:

42. Áčačam! Jos don aigok valddet dam gæra must erit, — allus almake šaddu mu datto, mutto du!

Joh. 6, 38; 12, 27. Ebr. 5, 7.

43. Mutto engel almest almostuvvui sudnji ja apasmatti su.

44. Ja go son læi garraset soattamen jabmem baloin, de rokkadalai son angeræbbut; mutto su bivastagak šadde nuftgo varragoaikanasak, mak gačče vuolas ædnam ala.

45. Ja go son læi likkam bajas rokkadallamest ja bođi su mattajegjides lusa, de gavnai son sin oađđemen morrašest.

46. Ja son celki sigjidi: Manne oađđebetet di? Likket bajas ja rokkadallet, amadek di gæččalussi šaddat.

47. Mutto go son læi ain sardnomen, gæča, de bođi joavkko, ja okta dam guokte nubbe lokkasest, gutte goččujuvvui Judasen, manai sin oudast ja lakkani Jesusi cummestam diti su.

Matt. 26, 47 j. n. v. Mark. 14, 43 j. n. v. Joh. 18, 3 j. n. v.

48. Mutto Jesus celki sudnji: Judas! Bætakgo don olbmu barne cummain?

49. Mutto go si, guđek legje su birra, oidne, mi šaddagođi, de celkke si sudnji: Hærra! Galggapgo mi mikin časket?

50. Ja muttom sist časki bajemuš papa balvvalægje ja čuopai su olgiš bælje erit.

Matt. 26, 51 j. n. v. Mark. 14, 47. Joh. 18, 10. 11.

51. Mutto Jesus vastedi ja celki: Diktet sin dam ragjai boattet! Ja son guoskati su bælljai ja buoredi su.

52. Mutto Jesus celki bajemuš papaidi ja tempel oaivve-olbmaidi ja vuorrasidi, guđek legje boattam su lusa: Di lepet vuolggam, dego rievvar lusa, miki ja stagggoiguim.

Matt. 26, 55. 56. Mark. 14, 48. 49.

53. Go mon legjim bæivalažat din lutte tempel siste, de epet di

geiggim gieđaidædek mu vuostai; mutto dat læ din dibmo ja sævdnjadasa fabmo.

54. Mutto go si legje doppim su, de dolvvu si su erit ja bukte su bajemuš papa vieso sisa; mutto Pietar čuovoi gukken maŋŋelist.

Matt. 26, 57. 58. Mark. 14, 53. Joh. 18, 13 j. n. v.

55. Mutto go si legje dola cakketam gasko šiljo ja čokkanam dasa čoakkai, de čokkai Pietar sin gaskast.

Matt. 26, 69 j. n. v. Mark. 14, 54. 66 j. n. v.

56. Mutto muttom biga oini su čokkamen dollagaddest ja gavkai su ala ja celki: Dat læi maidai suina.

57. Mutto son biettali su ja celki: Nisson! Im mon dovda su.

58. Ja vehaš dastmaŋŋelaš oini nubbe æra su ja celki: Don læk maidai muttom sist. Mutto Pietar celki: Olmuš! Im mon læk.

59. Ja lakka ovta dimo dastmaŋŋel nanni muttom æra dam ja celki: Duođai, dat læi maidai suina; dastgo son læ maidai Galilealaš.

60. Mutto Pietar celki: Olmuš! Im mon dieđe, maid don cælkak. Ja dallanaga, go son læi ain sardnomen, de biškoi vuoncca-vares.

61. Ja Hærra jorgeti ja gæčai Pietar ala; ja Pietar muittai Hærra sane, moft son læi sudnji cælkkam: Ouddalgo vuoncca-vares biško, de biettalak don muo golma gærde. 34. v.

62. Ja Pietar manai olgus ja čieroi baččaget.

63. Ja dak olbmak, guđek dolle Jesusa, bilkkedegje su ja cabme su.

Job 16, 10. Es. 50, 6. Matt. 26, 67. 68. Joh. 18, 22.

64. Ja si suppijegje biktas su bagjeli ja cabme su muođoid ja jerre sust ja celkke: Einost! Gi dat læ, gutte cabmi du?

65. Ja ædnag æra bilkkadusaid celkke si su vuostai.

66. Ja go bæivve šaddai, de čoagganegje albmug vuorrasak, bajemuš papak ja čal'oappavaǯak, ja si dolvvu su sin diggesek ouddi

Salm. 2, 2. Matt. 26, 59 j. n. v. 27, 1. Mark. 14, 55 j. n. v. 15, 1. Joh. 18, 24.

67. ja celkke: Lækgo don Kristus? Cælke migjidi dam! Mutto son celki sigjidi: Jos mon cælkam digjidi dam, de epet di dam osko;

68. mutto jos mon maidai gačam, de epet di vasted munji epetge luoite muo luovos.

69. Dalačest galgga olbmu bardne čokkat Ibmel famo olgiš gieđa bælde. 21, 27.

70. Mutto si celkke buokak: Lækgo don dalle Ibmel bardne? Mutto son celki sigjidi: Di cælkkebetet dam; dastgo mon læm dat.

71. Mutto si celkke: Maid darbašep mi vela æmbo duođaštusa? Dastgo mi læp ječa gullam dam su njalmest.

23. Kapittal.

Pilatus dubme Jesusa ašetæbmen, 1—4, vuolgat su Herodes lusa, 5—12, luoitta Barrabasa luovos ja dubme Jesusa, 13—25. Simon guodda su ruosa, 26. Jesus gočćo Jerusalem nieidaid čierrot ješječaidæsek, 27—31; son russinavllijuvvu guovte rievvar gaski, rokkadalla su vašalaǯaides oudast, 32—34, bilkkeduvvu, 35—37. Bagjelčala čallujuvvu, 38. Rievvar jorggaluvvu. 39—43. Bæivaš sevnjud, 44. 45. Jesus jabma, oaivveolmai osko, 46—48. Nissonak gečček dasa; Josef havddad Jesus rubmaša, 49—56.

1. Ja sin obba joavkko čuoǯǯeli ja doalvoi su Pilatus ouddi.

Matt. 27, 2. Mark. 15, 1. Joh. 18, 28 j. n. v.

2. Mutto si ribme guoddalet su ja celkke: Mi læp gavdnam,

atte dat fille olbmuid ja gieldda addemest kæisari væro ja cælkka ječas læt Kristusen, gonagassan.
Matt. 17, 25 j. n. v. 22, 21. Luk. 20, 25. Ap. dag. 17, 7. Rom. 13, 7.

3. Mutto Pilatus jærai sust ja celki: Lækgo don Judalaǯai gonagas? Mutto son vastedi sudnji ja celki: Don cælkak dam.
Matt. 27, 11 j. n. v. Mark. 15, 2 j. n. v. 1 Tim. 6, 13.

4. Mutto Pilatus celki bajemuš papaidi ja olbmuidi: Im mon gavna maidege ašid dam olbmu duokken.

5. Mutto si bissu guoddalæmest ja celkke: Son moivvašutta olbmuid, oapatedines obba Judea mietta Galilea rajest, gost son algi, ja gidda dam ragjai.

6. Mutto go Pilatus gulai Galilea birra, de jærai son, lægo dat olmuš Galilealaš.

7. Ja go son oaǯoi diettet, atte son gulai Herodes hærravuođa vuollai, de vuolgati son su Herodes lusa, gutte læi maidai Jerusalemest dain sæmma beivin.
3, 1.

8. Mutto go Herodes oini Jesusa, de šaddai son sagga illoi; dastgo son læi juo aigga mielastes dattom oaidnet su, dainago son læi gullam ollo su birra ja doaivoi oaǯǯot sust mærka oaidnet.
9, 9.

9. Mutto son jæradi sust ollo saniguim; mutto i son vastedam sudnji maidege.

10. Mutto bajemuš papak ja čal'oappavaǯak čuǯǯu ja vaiddalegje su garraset.

11. Mutto go Herodes su soatte-olbmuidesguim læi higjedam ja bilkkedam su, de suppi son baittevaš biktas su birra ja vuolgati su fastain Pilatus lusa.

12. Dam bæive šaddaiga Pilatus ja Herodes ustebaǯǯan goabbag guiminæsga; dastgo soai læiga ouddal goabbag guoimesga vašalaǯak. Ap. dag. 4, 27.

13. Mutto Pilatus čoakkai gočoi bajemuš papaid ja oaivamuǯaid ja olbmuid

14. ja celki sigjidi: Di lepet buktam dam olbmu mu lusa dego dam, gutte fille olbmuid; ja gæča, mon læm dutkam su din oudast imge gavna maidege ašid dam olbmu duokken, man diti di guoddalepet su.
Matt. 27, 15 j. n. v. Mark. 15, 6 j. n. v. Joh. 18, 38 j. n. v. 19, 1 j. n. v.

15. Mutto i Herodesge; dastgo mon vuolgatim din su lusa, ja gæča, i sust læk mikkege dakkujuvvum, man diti son læ ašalaš jabmet.

16. Damditi aigom mon su ranggot ja luoittet su luovos.

17. Mutto son fertti luoittet sigjidi ovta luovos basidi.

18. Mutto si čurvvu buokak ovta njalbmai ja celkke: Javkkad dam erit, mutto luoite migjidi Barrabasa luovos! Ap. dag. 3, 14.

19. Dat læi suppijuvvum giddagassi vuostehago diti, mi læi dakkujuvvum gavpug siste, ja olmušgoddem diti.

20. Pilatus sardnogođi dalle fastain sigjidi, go son aigoi luoittet Jesusa luovos.

21. Mutto si čurvvu sudnji ja celkke: Russinavlle, russinavlle su!

22. Mutto son celki goalmad gærde sigjidi: Maid bahaid læ dalle dat dakkam! Im mon gavna maidege jabmem-ašid su duokken; damditi aigom mon su ranggot ja luoittet su luovos.

23. Mutto si gevve stuora biškomin su bagjeli ja gaibedegje, atte son galgai russinavllijuvvut; ja sin ja bajemuš papai biškom vuoittegođi.

24. Mutto Pilatus dubmi, atte dat, maid si gaibedegje, galgai dakkujuvvut.

25. Mutto son luiti sigjidi dam luovos, gutte læi suppijuvvum giddagassi vuostehago ja olmuš-

goddem diti, gæn si gaibedegje; mutto Jesusa addi son sin dato vuollai.

26. Ja go si legje doalvvomen su erit, de valdde si gidda muttom Simona, Syrenalaʒa, gutte bođi mæcest, ja bigje ruosa su ala, vai son guoddaši dam Jesus maŋest.
Matt. 27, 32. Mark 15, 21.

27. Mutto stuora joavkko olbmuk ja nissonak čuvvu su, guđek sikke arkalmastalegje ja čirru su.

28. Mutto Jesus jorgeti sin guvllui ja celki: Di Jerusalem nieidak! Allet čiero mu bagjel, mutto čirrot ješječaidædek bagjel ja din manaidædek bagjel!

29. Dastgo gæča, dak bæivek bottek, goas olmuš šadda cælkket: Audogasak læk šaddotæmek ja dak hægak, mak æi riegadattam, ja dak čiʒʒek, mak æi njamatam.
Es. 54, 1. Matt. 24, 19.

30. Dalle galggek si cælkkegoattet varidi: Gaččet min bagjeli! ja dievaidi: Čikket min!
Es. 2, 19. Hos. 10, 8. Alm. 6, 16; 9, 6.

31. Dastgo jos si dakkek dam ruonas murri dam, mi šadda dalle dakkujuvvut dam astam murri?
Jer. 25, 29. 1 Pet. 4, 17.

32. Mutto maidai guokte æra, værredakkek, dolvvujuvvuiga oktanaga suina hægatuttujuvvut.
Es. 53, 12. Joh. 19, 17. 18.

33. Ja go si legje boattam dam baikkai, mi goččujuvvu oaivvegallobaikken, de russinavllijegje si su dast ja værredakkid, nubbe su olgiš, mutto nubbe su gurot bællai.
Matt. 27, 33. 38. Mark. 15, 22. 27.

34. Mutto Jesus celki: Ačačam, adde sigjidi andagassi! Dastgo æi si diede, maid si dakkek. Mutto si juogadegje su biktasid ja vuorbbadalle daid.
Es. 53, 12. Matt. 5, 44. Ap. dag. 7, 60. 1 Kor. 4, 12. Ap. dag. 3, 17. Salm. 22, 19. Matt. 27, 35. Mark. 15, 24. Joh. 19, 23. 24.

35. Ja olbmuk čuʒʒu ja gečče dasa. Mutto maidai oaivamuʒak bilkkedegje su oktanaga singuim ja celkke: Son læ bæstam ærrasid; bestus son ješječas, jos son læ Kristus, dat Ibmela valljijuvvum.
Matt. 27, 39 j. n. v. Mark. 15, 29 j. n. v.

36. Mutto maidai soatte-olbmak bilkkedegje su, go si loaidastegje su lusa ja geiggijegje sudnji eddika ja celkke:

37. Jos don læk Judalaʒai gonagas, de bæste ješječad!

38. Mutto de læi maidai bagjelčala čallujuvvum su bajeld Grekalaš ja Latinalaš ja Ebrealaš gilli: Dat læ Judalaʒai gonagas.
Matt. 27, 37. Mark. 15, 26. Joh. 19, 19—29.

39. Mutto nubbe dain værredakkin, guđek læiga russinavllijuvvum, bilkkedi su ja celki: Jos don læk Kristus, de bæste ješječad ja monno!

40. Mutto dat nubbe vastedi ja cuigodi su ja celki: Ikgo donge bala Ibmelest, go don læk damanaga duomo vuolde?

41. Ja moai galle vuoiggadvuođa mielde; dastgo moai oʒʒu dam, maid monno dagok læk ansašam; mutto dat i dakkam maidege boastovuođaid.

42. Ja son celki Jesusi: Hærračam, muite muo, go don boađak du rikad siste!

43. Ja Jesus celki sudnji: Duođai cælkam mon dudnji: Odne galgak don læt muina paradisa siste.
Alm. 2, 7.

44. Mutto dat læi guđad dimo muddost, ja de šaddai sævdnjadvuotta obba ædnam mietta gidda ovcad dimo ragjai.
Matt. 27, 45. 51. Mark. 15, 33. 38.

45. Ja bæivaš sevnjudi, ja tempel ouddaloavda gaikkani guovddat.

46. Ja Jesus čuorvoi alla jienain ja celki: Ačačam! Mon ravvim mu vuoigŋam du gieđaidi. Ja go

son dam celki, de addi son vuoiŋas.
Salm. 31, 6. Matt. 27, 50. Mark. 15, 37. Ap. dag 7, 59. 60.

47. Mutto go oaivve-olmai oini dam, mi šaddai, de ramedi son Ibmela ja celki: Duođai, dat olmuš læi vanhurskes.
Matt. 27, 54. Mark. 15, 39.

48. Ja go buok dak olbmuk, guđek legje čoakkai boattam dam gæččam diti, oidne daid dapatusaid, mak šadde, de čorbmadegje si sin raddidæsek ja macce ruoktot.

49. Mutto buok su oapes olbmuk čuȝȝu mælggadest erit, nuftgis maidai dak nissonak, guđek legje čuvvom su mielde Galileast, ja oidne dam.
Matt. 27, 55 j. n. v. Mark. 15, 40 j. n. v.

50. Ja gæča, muttom olmai, gæn namma læi Josef, gutte læi digge-olmai, buorre ja vanhurskes olmai, Joh. 19, 38 j. n. v.

51. gutte i læm mieđetam sin arvvalussi ja dakkoi, Judalaȝai gavpugest Arimateast, ja gutte maidai ješ vurdi Ibmel rika,
2, 25. 38.

52. son manai Pilatus lusa ja anoti Jesus rubmaš.

53. Ja son valdi dam vuolas ja giesai dam fina line sisa ja bijai dam havddai, mi læi čuppujuvvum bavte sisa, masa i læm vela oktage bigjujuvvum.

54. Ja dat læi rakadume bæivve, ja sabbat lakkanišgođi.

55. Mutto maidai nissonak, guđek legje boattam su mielde Galileast, čuvvu maŋest ja oidne havde, ja moft su rumaš bigjuvvui havddai.. 8, 2. 3.

56. Mutto si macce ruoktot ja rakadegje njalggahajag urttasid ja vuoiddasid, ja sabbat bagjel orru si jaska laga mielde.
2 Mos. 20, 10.

24. Kapittal.

Engelak muittalek nissonidi Jesus bajasčuoȝȝelæme, 1—11. Pietar gæčča havde, 12. Jesus almostuvvu dam guoktasi, guđek læiga mannamen Emmausi, 13—35, almostuvvu loge apostali, 36—49, manna bajas albmai, 50—53.

1. Mutto vuostaš bæive vakkost hui arrad botte si havde lusa ja gudde njalggahajag urttasid, maid si legje rakadam, ja soabmasak manne sin mielde.
Matt. 28, 1 j. n. v. Mark. 16, 1 j. n. v. Joh. 20, 1 j. n. v.

2. Mutto si gavdne gæđge erit fieratuvvum havde alde.

3. Ja si manne sisa æige gavdnam Hærra Jesus rubmaš.

4. Ja de dapatuvai, go si legje æppadusasast damditi, gæča, de čuoȝoiga guokte olbma sin lutte baittevaš biktasi siste.
Ap. dag. 1, 10 j. n. v.

5. Mutto go si ballagotte ja sojaldatte muođoidæsek ædnam guvllui, de celkiga soai sigjidi: Manne occabetet di su, gutte ælla, jabmi gaskast?

6. I son læk dast, mutto son læ bajasčuoȝȝelam; muittet, moft son sarnoi digjidi, dallego son ain læi Galileast, ja celki:
Matt 16, 21; 17, 22. 23; 20, 18 j. n. v. Mark. 8, 31; 9, 30. 31.

7. Olbmu bardne berre addujuvvut suddolaš olbmui gieđaidi ja russinavllijuvvut ja goalmad bæive bajasčuoȝȝelet!

8. Ja si muittajegje su sanid.
Joh. 2, 22.

9. Ja si manne fastain havde lutte erit ja dieđetegje buok daid dapatusaid dam okta nubbe lokkasi ja buok daidi ærrasidi.

10. Mutto dak legje Maria Magdalena ja Johanna ja Maria, Jakob ædne, ja dak æra nissonak singuim, guđek celkke apostalidi daid dapatusaid. 8, 2. 3.

11. Ja sin sanek orru sin mielast duššе joavddelas sakkan, ja æi si oskom sigjidi.

12. Mutto Pietar čuoȝȝeli ja viegai havde lusa; ja go son guovlai dam sisa, de oini son

jidnebiktasid orromen oktonessi, a son manai erit ja imaštalai okto aldsesis dam diti, mi læi šaddam.

13. Ja gæča, guovtes sist læiga mannamen damanaga bæive muttom sidi, mi læi gutta loge stadia* duokken erit Jerusalemest, man namma læi Emmaus.

* ovta Daro mila arvo.

14. Ja soai sarnoiga goabbag guiminæsga buok dai dapatusai birra, mak legje šaddam.

15. Ja de dapatuvai, go soai læiga sardnomen ja arvvalæmen goabbag guiminæsga, de bođi maidai Jesus ješ lakka ja vagjoli sodno mielde.

Matt. 18, 20. Luk 24, 36.

16. Mutto sodno čalmek legje dappujuvvum, nuft atte æba soai dovddam su.

17. Mutto son celki sodnoidi: Mak sagaid dak læk, maid doai sardnobætte goabbag guiminæde, go doai læppe vaʒʒemen ja læppe morrašest.

18. Mutto nubbe sodnost, gæn namma læi Kleofas, vastedi ja celki sudnji: Lækgo don oktonessi amas olmuš Jerusalemest ikge diede daid dapatusaid, mak dast læk šaddam dain beivin?

19. Ja son celki sodnoidi: Maid? Mutto soai celkiga sudnji: Daid dapatusaid Jesus Nasarealaʒa birra, gutte læi profet, famolaš dagoidi ja sanidi Ibmel ja buok olbmui oudast,

Matt. 21, 11. Luk. 7, 16. Joh. 4, 19; 6, 14. Ap. dag. 2, 22.

20. ja moft bajemuš papak ja min oaivamuʒak læk addam su jabmem-duomo vuollai ja russinavllim su.

21. Mutto mi doaivoimek, atte son læi dat, gutte galgai lonestet Israel. Mutto ærreb buok dai læ odne goalmad bæivve, maŋŋelgo dat šaddai.

22. De læk maidai muttomak min nissonin suorgatam min, go si legje arrad havde lutte.

Matt. 28, 8. Mark. 16, 8—10. Joh. 20, 18.

23. ja go si æi gavdnam su rubmaš, de botte si ja celkke, atte si legje maidai oaidnam engelid oainatusa siste, guđek celkke, atte son ælla.

24. Ja muttomak sist, guđek legje min mielde, manne dokko havde lusa ja gavdne dam nuft, moft nissonak legje cælkkam; mutto su æi si oaidnam.

25. Ja son celki sodnoidi: Vuoi doai jallak ja hilljanis-vaimogak buok dam oskot, maid profetak læk cælkkam!

26. Igo Kristus berrim buok dam gillat ja mannat sisa su hærvasvuottasis?

Es. 50, 6; 53, 11 j. n. v. Ap. dag. 17, 3 1 Pet. 1, 11. Ebr. 12, 2.

27. Ja son algi Moses rajest ja buok profetai rajest ja čilggi sodnoidi buok čallagi siste dam, mi læi čallujuvvum su birra.

1 Mos 3, 15; 22, 18. Job 19, 25. Salm. 16, 9. 10; 8, 6; 22, 12. 19. Es. 53, 10. Dan. 9, 24 j. n. v.

28. Ja si botte dam sida lakka, gosa soai læiga mannamen, ja son dakkaludai, dego son aiguši mannat gukkebuidi.

29. Ja soai naggiga su sagga ja celkiga: Oro monno lutte! Dastgo ækked bællai juo læ, ja bæivve vuollan! Ja son manai sisa orrom diti sodno lutte.

30. Ja de dapatuvai, go son læi čokkamen sodnoin bævdest, de valdi son laibe, buristsivdnedi ja doaggjali dam ja addi sodnoidi.

31. Mutto sodno čalmek rabastuvvujegje, ja soai dovdaiga su; ja son šaddai sodnoidi oaidnemættosen.

32. Ja soai celkiga goabbag guoibmasæsga: Igo monno vaibmo læm buollemen monno siste, go son sarnoi monnoidi matke alde, ja go son čilggi monnoidi čallagid?

33. Ja soai čuoʒʒeleiga dam sæmma dimost ja macaiga ruoktot Jerusalemi ja gavnaiga dam okta nubbe lokkasa čoakest ja sin, gudek legje sin lutte, gudek celkke:

34. Hærra læ duođai bajasčuoʒʒelam ja oidnujuvvum Simonest. 1 Kor. 15, 5. 6.

35. Ja soai muittaleiga daid dapatusaid, mak legje šaddam matke alde, ja moft son dovddujuvvui sodnost, go son doagjali laibe.

36. Mutto go soai læiga dam sardnomen, de čuoʒoi Jesus ješ gasko sin gaskast ja celki sigjidi: Rafhe lekus dinguim!
Mark. 16, 14. Joh. 20, 19 j. n. v.

37. De si suorgganegje ja doppitalle balloi ja doivvu, atte si oidne muttom vuoiŋa.
Matt. 14, 26.

38. Ja son celki sigjidi: Manne lepet di nuft suorgganam, ja manne bagjanek daggar jurddagak din vaimoidi?

39. Geččet mu gieđaid ja mu julgid, atte mon dat læm ješ! Gulddaleket muo ja geččet! Dastgo vuoiŋast i læk oaʒʒe æige davtek, nuftgo di oaidnebetet must læmen.

40. Ja go son dam celki, de čajeti son sigjidi gieđaides ja julgides.

41. Mutto go si æi vela oskom ilo diti ja imaštalle, de celki son sigjidi: Lægo dist mikkege dast borramuššan? Joh. 21, 9 j. n. v.

42. Mutto si adde sudnji bassum guolle-bitta ja honniggakkobitta.

43. Ja son valdi dam ja borai dam sin oainededin.

44. Mutto son celki sigjidi: Dak læk dak sanek, maid mon celkkim digjidi, dallego mon legjim ain din lutte, atte buok dat berre ollašuvvut, mi læ čallujuvvum Moses laga ja profetai ja salmai siste mu birra. 6. v.

45. De rabasti son sin jierme, nuft atte si arvvedegje čallagid.

46. Ja son celki sigjidi: Nuft læ čallujuvvum, ja nuft berri Kristus gillat ja goalmad bæive jabmi lutte bajasčuoʒʒelet,
Salm. 22, 7. Luk. 24, 26. Ap. dag. 17, 3.

47. ja su nammi sardneduvvut jorggalæbme ja suddoi andagassi addujubme buok olbmuidi, mi galgga algget Jerusalemest.
Ap. dag. 10, 42. 43; 13, 38. 1 Joh. 2, 12.

48. Mutto di lepet dai dapatusai duođaštægjek.

49. Ja gæča, mon vuolgatam mu aččam loppadusa din bagjeli. Mutto di galggabetet orrot Jerusalem gavpugest, dassači go di garvotuvvubetet famoin allagasast.
Joh. 14, 26; 15, 26; 16, 7. Ap. dag. 1, 4; 2, 1 j. n. v.

50. Mutto son doalvoi sin olgus Betania guvllui, ja son bajasbajedi su gieđaides ja buristsivdnedi sin. Ap. dag. 1, 12.

51. Ja de dapatuvai, go son sin buristsivdnedi, de ærrani son sist ja manai bajas albmai.
Mark. 16, 19. Ap. dag. 1, 9.

52. Ja si rokkadalle su ja macce ruoktot Jerusalemi stuora iloin.

53. Ja si legje oktelassi tempel siste ja maidnu ja ramedegje Ibmela. Amen.

Basse Johannes evangelium.

1. Kapittal.

Jesus læ duotta Ibmel ja olmuš, 1—14. Johannes gastašægje duođašt Kristus birra, 15—36. Andreas ja muttom æra mattajægje boatteba Jesus lusa, 37—40, nuftgis maidai Pietar, Filip ja Natanael, 41—52.

1. Algost læi sadne, ja sadne
læi Ibmel lutte, ja sadne læi
Ibmel.
1 Joh. 1, 1. 2. Alm. 19, 13. 1 Joh. 5, 20.

2. Dat læi algost Ibmel lutte.
Sanel. 8, 22 j. n. v.

3. Buokrakkan læ dam bokte
dakkujuvvum, ja alma damtaga
i læk vela mikkege dakkujuvvum
dast, mi læ dakkujuvvum.
Salm. 33, 6. Kol. 1, 16. Ebr. 1, 2.

4. Dam siste læi ællem, ja ællem
læi olbmui čuovgas
5, 26. 1 Joh. 5, 11.

5. Ja čuovgas baitta sævdnjadasa
siste, ja sævdnjadas i dam
arvvedam.
8, 12; 9, 5; 12, 46. Es. 60, 1 j. n. v. Joh. 3, 19.

6. De læi muttom olmuš, gutte
læi vuolgatuvvum Ibmelest; su
namma læi Johannes.
Matt. 3, 1. Ap. dag. 13, 24.

7. Dat bođi duođaštussan, vai
son duođaštifči čuovggas birra,
vai buokak oskuše su bokte.
Kol. 1, 28.

8. I son læm čuovgas, mutto
son bođi, vai son duođaštifči
čuovggas birra. 5, 35.

9. Dat læi dat duotta čuovgas,
mi čuvgge juokke olbmu, gutte
mailbmai boatta. 5. v.

10. Son læi mailmest, ja mailbme
læ dakkujuvvum su bokte, ja
mailbme i dovddam su.

11. Son bođi su ječas olbmui
lusa, ja su ječas olbmuk æi vuostaivalddam
su.

12. Mutto nuft ædnagidi, guđek
su vuostaivaldde, sigjidi læ
son addam famo šaddat Ibmel
mannan, sigjidi, guđek oskuk su
nama ala,
Hos. 1, 10. Rom. 8, 15. 16. 17. Gal. 3, 26. 1 Pet. 1, 14. 2 Pet. 1, 4. 1 Joh. 3, 1.

13. guđek æi læk riegadam
varast, æige oaʒe datost, æige
olbma datost, mutto Ibmelest.
3, 5. 1 Joh. 5, 4. Jak. 1, 18.

14. Ja sadne šaddai oaʒʒen ja
asai min gaskast, ja mi oinimek
su hærvasvuođa, nuftgo Ače aidnoriegadam
barne hærvasvuođa,
dievva armost ja duottavuođast.
Es. 7, 14. Luk. 1, 31. 32. Es. 40, 5; 60, 1. Matt. 17, 1 j. n. v. 2 Pet. 1, 16. 17. Kol. 1, 19. 20; 2, 3. 9. Luk. 2, 40.

15. Johannes duođašti su birra
ja čuorvoi, cælkededin: Dat læi
dat, gæn birra mon celkkim: Dat,
gutte boatta mu maŋŋel, læ læmaš
mu ouddal; dastgo son læi
ouddal go mon.
26. 27. v.; 3, 31.

16. Ja su dievasvuođast læp
mi buokak oʒʒom, ja vela armo
armo bagjeli. 14. v.

17. Dastgo laka læ addujuvvum
Moses bokte; arbmo ja
duottavuotta læ šaddam Jesus
Kristus bokte.
2 Mos. 20, 1 j. n. v.

18. I oktage læk goassege Ibmel
oaidnam; dat aidnoriegadam
bardne, gutte læ Ače askest, son
læ čilggim su.
2 Mos. 33, 20. 1 Tim. 6, 16. 1 Joh. 4, 12. Matt. 11, 27.

19. Ja dat læ Johannes duođaštus,
go Judalaʒak vuolgategje
papaid ja Levitalaʒaid Jerusalemest,
vai si jærraše sust: Gi don
læk? 5, 33.

20. Ja son dovdasti ige biet-

talam ja dovdasti: Im mon læk Kristus. 3, 28. Ap. dag. 13, 25.

21. Ja si jerre sust: Mi dalle? Lækgo don Elias? Ja son celki: Im mon læk. Lækgo don dat profet? Ja son vastedi: Im. 5 Mos. 18, 15.

22. De celkke si sudnji: Gi don læk? — vai mi mattep addet sigjidi vastadusa, gæk læk min vuolgatam. Maid cælkak don ješječad birra?

23. Son celki: Mon læm su jiedna, gutte mæcest čuorvvo: Dakket Hærra gæino njuolggaden! — nuftgo profet Esaias læ cælkkam.
Es. 40, 3. Matt. 3, 3 j. n. v.

24. Ja si, guđek legje vuolgatuvvum, legje Farisealažak.

25. Ja si jerre sust ja celkke sudnji: Manne gastašak don dalle, go don ik læk Kristus, ikge Elias, ikge dat profet?

26. Johannes vastedi sigjidi ja celki: Mon gastašam galle čacin; mutto gasko din gaskast čuožžo son, gæn di epet dovda.
Matt. 3, 11. Mark. 1, 8. Luk. 3, 16. Ap. dag. 1, 5; 11, 16.

27. Son læ dat, gutte boatta mu maŋŋel, gutte læ læmaš mu ouddal, gæn gamavuoddagid mon im læk dokkalaš nuollat.

28. Dat šaddai Betabarast dom bælde Jordan, gost Johannes læi gastašæmen.

29. Nubbe bæive oini Johannes Jesusa boattemen lusas ja cælkka: Gæča, dat Ibmel labbes, gutte guodda mailme suddo!
2 Mos. 12, 3 j. n. v. Es. 53, 4. 12. 1 Pet. 1, 19.

30. Son læ dat, gæn birra mon celkkim: Mu maŋŋel boatta olmai, gutte læ læmaš mu ouddal; dastgo son læi ouddal go mon. 15. v.

31. Ja im mon dovddam su; mutto vai son almostuvvuši Israeli, damditi læm mon boattam ja gastašam čacin.

32. Ja Johannes duođašti ja celki: Mon oidnim Vuoiŋa luoittadæmen almest vuolas nuftgo duva, ja son oroi su bagjel.
Matt. 3, 16 j. n. v.

33. Ja im mon dovddam su; mutto dat, gutte muo vuolgati čačin gastašet, son celki munji: Gæn ala don oainak Vuoiŋa vuolas luoittadæmen ja orromen su bagjel, son læ dat, gutte gastaš Bassevuoiŋain.
Ap. dag. 1, 5.

34. Ja mon læm oaidnam dam ja duođaštam, atte dat læ Ibmel bardne. 6. 7. v.

35. Nubbe bæive čuožoi fastain Johannes ja guovtes su mattajegjin.

36. Ja go son gæčai Jesus ala, gutte læi vagjolæmen, de celki son: Gæča, dat Ibmel labbes! 29. v.

37. Ja dak guokte mattajægje gulaiga su sardnomen, ja soai čuovvoleiga Jesus.

38. Mutto Jesus jorgeti ja oini sodno čuovvomen ja celki sodnoidi:

39. Maid doai occabætte? Mutto soai celkiga sudnji: Rabbi, — mi, go dat jorggaluvvu, maksa: Oapatægje, — gost don orok?

40. Son celki sodnoidi: Boatte ja oaidne! Soai bođiga ja oiniga, gost son oroi, ja bisaneiga dam bæive su lusa; dat læi logad dimo muddost*.

* njæljad dimo arvo gaskabæive maŋŋel.

41. Nubbe dam guoktasest, guđek gulaiga dom sane Johannesast ja čuovoiga su, læi Andreas, Simon Pietara viellja.
Matt. 4, 18.

42. Dat gavnai vuost su vielljas Simona ja celki sudnji: Mi læp gavdnam Messias, — mi læ čilggijuvvum: Kristus.
Dan. 9, 25. 26.

43. Ja son doalvoi su Jesus lusa. Mutto go Jesus gæčai su ala, de celki son: Don læk Simon,

Jonas bardne; du namma galgga læt Kefas, — dat læ čilggijuvvum: Pietar*. —

* bakte.

44. Nubbe bæive aigoi Jesus vuolgget Galileai, ja son gavnai Filip ja celki sudnji: Čuovo muo!

45. Mutto Filip læi boattam Betsaidast, Andreas ja Pietar gavpugest.

46. Filip gavnai Natanael ja celki sudnji: Mi læp gavdnam dam, gæn birra Moses læ čallam laga siste, nuftgo maidai profetak, Jesusa, Josef barne, Nasarealaʒa.

1 Mos. 3, 15; 22, 18; 49, 10. 5 Mos. 18, 18. 2 Sam. 7, 12 j. n. v. Es. 7, 14; 9, 6; 40, 1 j. n. v. 53, 1 j. n. n. Jer. 23, 5. 6. Esek. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24 j. n. v. Mik. 5, 1 j. n. v. Sak. 6, 12; 9, 9 j. n. v.

47. Ja Natanael celki sudnji: Mattago mikkege burid boattet Nasaretast? Filip celki sudnji: Boađe ja gæča!

7, 41 42.

48. Jesus oini Natanael boattemenječas lusa ja celki su harrai: Gæča, dat læ duođalaš Israelitalaš, gæn duokken i læk betolašvuotta.

Salm. 32, 2; 73, 1.

49. Natanael celki sudnji: Mast don dovdak muo? Jesus vastedi ja celki sudnji: Ouddalgo Filip ravkai du, go don legjik fikunmuora vuolde, de oidnim mon du.

50. Natanael vastedi ja celki sudnji: Rabbi! Don læk Ibmel bardne; don læk Israel gonagas.

Matt. 14, 33.

51. Jesus vastedi ja celki sudnji: Oskokgo don, dainago mon celkkim dudnji, atte mon oidnim du fikunmuora vuolde? Don oaʒok oaidnet stuoreb dingaid go dam.

52. Ja son celki sudnji: Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Dam rajest galggabetet di oaidnet alme rabasen ja Ibmel engelid goargŋomen bajas ja niegjamen vuolas olbmu barne bagjel.

1 Mos. 28, 11. 12. Matt. 4, 11. Luk. 22, 43; 24, 4. Ap. dag. 1, 10.

2. Kapittal.

Kristus dakka čace vidnen, 1—11, manna vuolas Kapernaumi, 12, manna Jerusalemi, gost son buttest tempela ja sardno bajasčuoʒʒelæmes birra, 13—22. Ædnagak oskuk su ala; i daddeke oskeld son ječas juokkehaʒʒi, 23—25.

1. Ja goalmad bæive dollujuvvujegje naitushæjak Kanast Galileast, ja Jesus ædne læi dast.

2. Mutto maidai Jesus ja su mattajægjek legje bovddijuvvum hæjaidi.

3. Ja go sist vaillogođi vidne, de celki Jesus ædne sudnji: Sist i læk vidne.

4. Jesus celki sudnji: Nisson! Mi must læ duina dakkamuššan? Mu dibmo i læk vela boattam.

5. Su ædne celki balvvalegjidi: Maid son cælkka digjidi, dam dakket!

6. Mutto dast legje gutta gæđge-čaccelitte, bigjujuvvum Judalaʒai buttastus-viero mielde, mak gesse guokte daihe golbma mitto guttege.

Mark. 7, 3.

7. Jesus celki sigjidi: Devddet čaccelittid čacin! Ja si devdde daid gidda ravdai dassai.

8. Ja son celki sigjidi: Goivvot dal ja guddet hæjai oudastčuʒʒui! Ja si gudde dam su lusa.

9. Mutto go hæjai oudastčuoʒʒo maisti čace, mi læi vidnen šaddam, — ige son diettam, gost dat bođi, mutto balvvalægjek, gæk legje čace goivvom, ditte dam, — de ravkai hæjai oudastčuoʒʒo irge ja celki sudnji:

10. Juokke olmuš bigja vuost dam buore vine ouddan, ja go si

læk jukkam, de æska dam hæjob; don læk vurkkim dam buore vine gidda dassači.

11. Dam algo dagai Jesus su mærkaines Kanast Galileast ja almostatti su hærvasvuođas; ja su mattajægjek osku su ala.

12. Dastmaŋŋel manai son vuolas Kapernaumi, son ja su ædne ja su vieljak ja su mattajægjek, ja æi si orrom dast ædnag beivid.

13. Ja Judalaʒai bæssačak legje lakka, ja Jesus manai bajas Jerusalemi.

14. Ja son gavnai tempel siste sin, guđek legje vuovddemen vuovsaid ja savcaid ja duvaid, ja rutta-lonotallid čokkamen.
Matt. 21, 12. 13. Mark. 11, 15 j. n. v. Luk. 19, 45. 46.

15. Ja son dagai oarain spiča ja vuojeti sin buokaid tempelest olgus oktan savcaiguim ja vuovsaiguim ja biđgi lonotalli ruđaid ja njeidi bevdid ædnami.

16. Ja son celki sigjidi, guđek legje duvaid vuovddemen: Valddet daid omid dast erit! Allet daga mu ače vieso gavppeviesson!

17. Mutto su mattajægjek muittajegje, atte čallujuvvum læ: Angervuotta du vieso diti læ muo loapatam. Salm. 69, 10.

18. De vastedegje Judalaʒak ja celkke sudnji: Maid mærkaid čajetak don migjidi, go don nuft dagak?
Matt. 12, 38; 16, 1. Mark. 8, 11. Luk. 11, 29. Joh. 6, 30.

19. Jesus vastedi ja celki sigjidi: Gaikkot dam tempel vuolas, ja golma bæive gæččai mon dam fastain bajasrakadam!
Matt. 26, 61; 27, 40.

20. Damditi celkke Judalaʒak: Dam tempel ala læ barggujuvvum gutta viđad lokkai jage, ja don aigok bajasrakadet dam golma bæive gæččai?

21. Mutto son sarnoi su rubmašes tempel birra.

22. Damditi, go son læi jabmi lutte bajasčuoʒʒelam, muittajegje su mattajægjek, atte son læi cælkkam dam sigjidi, ja si osku čallagi ja dam sadnai, maid Jesus læi cælkkam. Luk. 24, 8.

23. Mutto go son læi Jerusalemest bæssačin bassen, de osku ædnagak su nama ala, go si oidne su mærkaid, maid son dagai.

24. Mutto Jesus ješ i oskeldam ječas sigjidi, dainago son dovdai buokaid, 6, 64. Alm 2, 23.

25. ja dainago son i darbašam, atte guttege duođaštifči olbmu birra; dastgo son diđi ješ, mi læi olbmu siste.
Salm. 7, 10. Ap. dag. 1, 24.

3. Kapittal.

Jesus sardno Nikodemusin ođđasist riegadæme, osko ja buri dagoi birra, 1—21, gastaš Judeast, 22. Johannes gastaša maidai ja duođašt Kristus allagvuođa birra, 23—36.

1. **M**utto de læi muttom olmuš Farisealaʒain, gæn namma læi Nikodemus, muttom oaivamuš Judalaʒai gaskast. 7, 50; 19, 39.

2. Son bođi ikko Jesus lusa ja celki sudnji: Oapatægje! Mi diettep, atte don læk oapatægje, boattam Ibmel lutte; dastgo i oktage mate dakkat daid mærkaid, maid don dagak, muđoigo Ibmel læ suina.
9, 16. Ap. dag. 2, 22.

3. Jesus vastedi ja celki sudnji: Duođai, duođai cælkam mon dudnji: Ærrebgo guttege ođđasist riegad, i son mate oaidnet Ibmel rika. Tit. 3, 5. Matt. 18, 3.

4. Nikodemus cælkka sudnji: Moft matta olmuš riegadattujuvvut, go son læ boares? Mattago son nubbe gærde bæssat su ædnes hæga sisa ja riegadattujuvvut?

5. Jesus vastedi: Duođai, duo-
đai cælkam mon dudnji: Ærrebgo
guttege riegad čacest ja Vuoiŋast,
i son mate boattet Ibmel rika
sisa.
6. Mi oaǯest læ riegadam,
oaǯǯe læ, ja mi Vuoiŋast læ
riegadam, vuoigŋa læ.
Salm. 51, 12. Esek. 36, 26. Rom. 3, 23.
Efes. 2, 3.
7. Ale imaštala, go mon celk-
kim dudnji: Di berrebetet ođđa-
sist riegadet!
8. Biegga bosso, gost dat datto,
ja don gulak dam šuvvam, mutto
ik don dieđe, gost dat boatta, ja
gosa dat manna; nuft læ maidai
juokkehaš, gutte læ Vuoiŋast
riegadam. Salm. 135, 7.
9. Nikodemus vastedi ja celki
sudnji: Moft matta dat šaddat?
6, 52. 60.
10. Jesus vastedi ja celki sud-
nji: Lækgo don Israel oapatægje
ja ik dieđe dam?
11. Duođai, duođai cælkam
mon dudnji: Mi sardnop dam,
maid mi diettep, ja duođaštep
dam, maid mi læp oaidnam, ja
epet di vuostaivalde min duođa-
štusa.
7, 16; 8, 28; 12, 49; 14, 24; 3, 12.
12. Jos mon cælkam digjidi
ædnamlaš sagaid, ja di epet osko,
moft di oskušeidek, jos mon cæl-
kašim digjidi almalaš sagaid.
Vis. 9, 15.
13. Ja i oktage læk mannam
bajas albmai, ærrebgo dat, gutte
luoittadi almest vuolas, olbmu
bardne, gutte læ almest.
6, 62. Efes. 4, 9.
14. Ja nuftgo Moses bajas
bajedi gærbmaša mæcest, nuft
berre olbmu bardne bajas baje-
duvvut,
4 Mos. 21, 8. 9. Vis. 16, 5—7.
Joh. 8, 28; 12, 32.
15. amas oktage, gutte su ala
osko, lapput, mutto vai agalaš
ællem son oaǯǯo.
Mark. 16, 16. Joh. 6, 40. Luk. 19, 10.
1 Joh. 5, 10. 11. 12.
16. Dastgo nuft læ Ibmel ra-
kistam mailme, atte son læ ad-
dam su barnes, dam aidnoriega-
dam, amas oktage, gutte su ala
osko, lapput, mutto vai agalaš
ællem son oaǯǯo.
Rom. 5, 8; 8, 32. 1 Joh. 4, 9. 14.
17. Dastgo Ibmel i læk vuolga-
tam su barnes mailbmai, vai son
dubmiši mailme, mutto vai mailb-
me su bokte bestujuvvuši.
Luk. 9, 56. Joh. 9, 39; 12, 47.
18. Gutte osko su ala, i dub-
mijuvvu; mutto gutte i osko, læ
juo dubmijuvvum, dainago son i
læk oskom Ibmel aidnoriegadam
barne nama ala.
5, 24; 6, 40. 47; 20, 31; 3, 36.
19. Mutto dat læ duobmo,
atte čuovgas læ boattam mailb-
mai, ja olbmuk rakistegje sævdnja-
dasa æmbo go čuovggasa; dastgo
sin dagok legje bahak.
1, 5. 9. 1 Joh 3, 12.
20. Dastgo juokkehaš, gutte
dakka baha, vašot čuovggasa ige
boađe čuovggas ouddi, amasek
su dagok devddujuvvut su ala;
Efes. 5, 13.
21. mutto gutte dakka duotta-
vuođa, boatta čuovggas ouddi,
vai su dagok šaddek almostuvvut;
dastgo dak læk dakkujuvvum Ib-
mel siste.
22. Dastmaŋŋel bođi Jesus ja
su mattajægjek Judea ædnami,
ja son oroi dobbe singuim ja
gastaši. 4, 1. 2.
23. Mutto Johannes maidai
gastaši Ænonest, Salim lakka,
dastgo dast læi ollo čacce; ja
si botte dokko ja gastašuvvu-
jegje.
1 Sam. 9, 4. Matt. 3, 6. Mark. 1, 5.
Luk. 3, 7.
24. Dastgo Johannes i læm
vela suppijuvvum giddagassi.
Matt. 14, 3. Luk. 3, 20.
25. De čuoǯǯeli dalle naggo
Johannes mattajegji ja muttom
Judalaǯai gaski buttastusa alde.
26. Ja si botte Johannes lusa
ja celkke sudnji: Oapatægje! Dat,

gutte læi du lutte dom bælde Jordan, gæsa don addik duođaštusa, gæča, son gastaš, ja buokak bottek su lusa.

Matt. 3, 13. Joh 1, 7. 15. 34.

27. Johannes vastedi ja celki: Olmuš i mate maidege valddet, muđoigo dat addujuvvu sudnji almest.

19, 11. 1 Kor. 4, 7. Jak. 1, 17.

28. Di lepet ječa mu duođaštægjek, atte mon celkkim: Im mon læk Kristus, mutto mon læm vuolgatuvvum su ouddal.

1, 20. 30. Matt. 11, 10.

29. Dat, gæst læ moarsse, læ irgge; mutto irge usteb, gutte čuoǯǯo ja gulddal su, illod sagga irge jiena diti. Dat mu illo læ ollesen šaddam.

30. Son berre stuorrot, mutto mon uccanet.

31. Dat, gutte boatta bagjen, læ buokai bagjel; dat, gutte boatta ædnamest, læ ædnam olmuš ja sardno ædnam sagaid; dat, gutte boatta almest, læ buokai bagjel.

8, 23. 1 Kor. 15, 47.

32. Ja dam, maid son læ oaidnam ja gullam, duođašta son, ja i oktage vuostaivalde su duođaštusa.

5, 19; 8, 26. 28; 12, 49; 14, 10.

33. Dat, gutte vuostaivaldda su duođaštusa, læ nannim, atte Ibmel læ duođalaš.

Rom. 3, 4. 1 Joh. 5, 10.

34. Dastgo dat, gæn Ibmel læ vuolgatam, sardno Ibmel sanid; dastgo Ibmel adda sudnji Vuoiŋa alma mittotaga.

35. Ačče rakista Barne ja læ addam buokrakkan su gitti.

Salm. 8, 7. Matt. 11, 27; 28, 18. Luk. 10, 22. Joh. 5, 22; 13, 3. Ebr. 2, 8.

36. Gutte osko Barne ala, sust læ agalaš ællem; mutto gutte i osko Bardnai, son i galga oaidnet ællema, mutto Ibmel moarre orro su bagjelist.

15. 18. v.

4. Kapittal.

Jesus manna Judeast Samaria čađa, sardno muttom nissonin ællem čace birra, 1—15, sardno duotta rokkadallam birra ja dam birra, atte son læ Messias, 16—26, sardno mattajegjidesguim rievtes biemos birra, 27—38, jorggala ædnag Samaritanalaǯaid, 39—42, i dato mannat Nasareti, boatta Kanai, buored muttom gonagaslaš amatolbma barne, 43—54.

1. Go Hærra dal oaǯoi diettet, atte Farisealaǯak legje gullam, atte Jesus dagai æmbo mattajegjid ja gastaši ænebuid, go Johannes, 3, 22. 26.

2. — vaiko Jesus ješ i gastašam, mutto su mattajægjek, —

3. de vulgi son Judeast erit ja manai fastain Galileai.

4. Mutto son fertti matkuštet Samaria čađa.

5. Son bođi dalle muttom gavpugi Samariast, mi goččujuvvu Sikaren, dam ænam-bitta lakka, maid Jakob addi Josefi, su bardnasis.

1 Mos. 33, 19; 48, 22. Josv. 24, 32.

6. Mutto dast læi Jakoba galddo. Go Jesus dalle læi vaibbam matkest, de čokkani son galddogurri; dat læi guđad dimo lakka.

7. De bođi muttom Samaritanalaš nisson čace bajasgæsset. Jesus celki sudnji: Adde munji jukkat!

8. Dastgo su mattajægjek legje mannam gavpugi oastet borramuša.

9. Samaritanalaš nisson celki dalle sudnji: Moft anotak don, gutte læk Judalaš, must, gutte læm Samaritanalaš nisson, jukkamuša? Dastgo Judalaǯak æi guoibmadala Samaritanalaǯaiguim.

2 Gon. 17, 24. Esr. 4, 1 j. n. v. Sir. 50, 33. 34. Luk. 9, 52. 53. Joh 8, 48. Ap. dag. 10, 28.

10. Jesus vastedi ja celki sudnji: Jos don dovdašik Ibmel addaldaga, ja gi dat læ, gutte dudnji cælkka: Adde munji jukkat!

de anušik don sust, ja son addaši dudnji ælle čace.

Jer. 2, 13. Joh. 6, 35; 7, 38. 39.

11. Nisson celki sudnji: Hærra! I alma dust læk mikkege, maina bajasgæsak, ja gaivvo læ čieŋal; gost læ dust dalle dat ælle čacce?

12. Lækgo don stuoreb go min aččе Jakob, gutte læ addam migjidi gaivo, ja son læ ješ jukkam dast, ja su barnek ja su oamek?

13. Jesus vastedi ja celki sudnji: Juokkehaš, gutte jukka dam čacest, goikkagoatta fastain;

14. mutto gutte jukka dam čacest, maid mon addam sudnji, i galga agalaš aiggaige goikkat; mutto dat čacce, maid mon addam sudnji, galgga šaddat su siste čacce-ajan, mi golgga agalaš ællemi.

6, 27. 35; 7, 38.

15. Nisson cælkka sudnji: Hærra! Adde munji dam čace, amam mon goikkagoattet, amamge boattet deiki čace bajasgæsset!

16. Jesus cælkka sudnji: Vuolge, ravka boadnjad ja boađe deiki!

17. Nisson vastedi ja celki: I must læk boadnja. Jesus cælkka sudnji: Don celkkik riekta: I must læk boadnja.

18. Dastgo dust læk læmaš vitta boadnja, ja dat, gutte dust dal læ, i læk du boadnja; dam celkkik don duođa.

19. Nisson cælkka sudnji: Hærra! Mon oainam, atte don læk profeta.

Luk. 7, 16; 24, 19. Joh. 6, 14.

20. Min vanhemak læk rokkadallam dam vare alde, ja di cælkkebetet, atte Jerusalemest læ dat baikke, gost olmuš berre rokkadallat.

5 Mos. 12, 5. 11. 1 Gon. 8, 27 j. n. v. 9, 3.

21. Jesus cælkka sudnji: Nisson! Osko munji, atte dat dibmo boatta, go di epet dam vare alde epetge Jerusalemest galga rokkadallat Ačе.

22. Di rokkadallabetet dam, maid di epet dovda; mi rokkadallap dam, maid mi dovddap; dastgo audogassan dakkujubme boatta Judalažain.

2 Gon. 17, 29. 1 Mos. 12, 3. Es. 2, 3. Rom. 3, 2; 9, 4.

23. Mutto dat dibmo boatta ja læ juo dal, go dak duotta rokkadalłek galggek rokkadallat Ače vuoiŋast ja duottavuođast; dastgo maidai Aččе occa daggarid, guđek nuft rokkadallek su.

24. Ibmel læ vuoigŋa, ja dak, guđek su rokkadallek, berrijek rokkadallat su vuoiŋast ja duottavuođast.

2 Kor. 3, 17.

25. Nisson cælkka sudnji: Mon dieđam, atte Messias boatta, — gutte goččujuvvu Kristusen, — go son boatta, de son dieđeta migjidi buok.

1, 42.

26. Jesus cælkka sudnji: Mon læm Messias, mon, gutte duina sarnom.

8, 25; 9, 37.

27. Ja aito dal de botte su mattajægjek, ja si imaštalle damditi, go son sarnoi nissonin; i dadde cælkkam oktage: Maid don jærak, daihe maid don sarnok suina?

28. De guđi nisson čaccelittes ja manai gavpugi ja celki olbmuidi dobbe:

29. Bottet, oidnet muttom olbmu, gutte celki munji buok dam, maid mon læm dakkam! Igoson dat læža Kristus?

30. De vulgge si gavpugest olgus ja botte su lusa.

31. Mutto dam gaskast rokkadalle mattajægjek su ja celkke: Oapatægje, bora!

32. Mutto son celki sigjidi: Must læ borramuš borrat, maid di epet dovda.

33. De celkke mattajægjek gutteg guoibmasæsek: Lægoson guttege buktam sudnji maidege borrat?

34. Jesus celki sigjidi: Mu borramuš læ, atte mon dagam

su dato, gutte læ muo vuolgatam, ja ollašuttam su dago. 5, 30.

35. Epetgo di cælke: Njællje mano vela læk, de boatta lagjimaigge? Gæča, mon cælkam digjidi: Bajedeket din čalmidædek bajas ja geččet bældoid, atte dak læk juo vilgodam lagjim-muddoi.

Matt. 9, 37. Luk. 10, 2.

36. Ja gutte lagje, oaʒʒo balka ja čokke šaddoid agalaš ællemi, vai soai illodifčiga ovtast, sikke son, gutte gilvva, ja son, gutte lagje.

37. Dastgo dam dafhost læ dat sadne duotta, atte nubbe læ, gutte gilvva, ja nubbe, gutte lagje.

38. Mon læm vuolgatam din lagjit dam, maid di epet læk barggam; ærrasak læk barggam, ja di lepet sin bargo ala boattam.

1 Pet. 1, 10—12.

39. Mutto ædnagak Samaritanalaʒain dam sæmma gavpugest osku su ala nisson sani diti, gutte duođašti: Son læ cælkkam munji buok dam, maid mon læm dakkam.

40. Go dal Samaritanalaʒak botte su lusa, de rokkadalle si su, vai son oruši sin lutte; ja son oroi dast guokte bæive.

41. Ja ollo ænebuk oskogotte su sani diti.

42. Ja si celkke nissoni: Æp mi osko dal šatan du sani diti; dastgo mi læp ječa gullam ja diettep, atte dat læ duođai mailme bæste, Kristus. 17, 8.

43. Mutto guovte bæive gæčest vulgi son dast olgus ja manai Galileai.

Matt. 4, 12. Mark. 1, 14.

44. Dastgo Jesus duođašti ješ, atte profeta i gudnest adnujuvvu su ječas vanhemi ædnamest.

Matt. 13, 57.

45. Go son dal bođi Galileai, de vuostaivaldde Galilealaʒak su, guđek legje oaidnam buok dam, maid son dagai Jerusalemest basi aige; dastgo si legje maidai boattam basidi.

46. De bođi Jesus fastain Kanai Galileast, gost son læi dakkam čace vidnen. Ja de læi muttom gonagasa olbmain, gæn bardne læi buoccamen Kapernaumest.

2, 1 j. n. v.

47. Go dat gulai, atte Jesus læi boattam Judeast Galileai, de manai son su lusa ja rokkadalai su, vai son boađaši vuolas ja buoredifči su barne; dastgo son læi juo gosi jabmemen.

48. De celki Jesus sudnji: Jos di epet oaine mærkaid ja ovdulaš dagoid, de epet di osko.

2, 18. 23. 1 Kor. 1, 22.

49. Olmai celki sudnji: Hærračam! Boađe vuolas, ouddalgo mu manna jabma!

50. Jesus cælkka sudnji: Vuolge erit! Du bardne ælla. Ja olmuš oskoi dam sadnai, maid Jesus celki sudnji, ja vulgi erit.

51. Mutto go son dal læi vuolas mannamen, de botte su balvvalægjek su oudald ja muittalegje ja celkke: Du manna ælla.

52. De jærai son sist dam dimo, goas son læi buorranam, ja si celkke sudnji: Ikti čiččid dimost guđi davdda su.

53. De dovdai ačče, atte dat læi dapatuvvam damanaga dimost, goas Jesus læi cælkkam sudnji: Du bardne ælla. Ja son oskoi ješ ja obba su dallo.

54. Dam nubbe mærkas dagai fastain Jesus, go son læi boattam Judeast Galileai.

5. Kapittal.

Jesus buored muttom buocce Betesda laddo gaddest sabbaten ja doarradallujuvvu damditi, 1—16, bælošta ječas ja duođašta su ibmelvuođas hærvasvuođa birra, 17—30, sardno ačes, Johannes ja Moses duođaštusa birra, 31—47.

1. Dastmaŋŋel legje Judalaʒai basek, ja Jesus manai bajas Jerusalemi. 5 Mos. 16, 1. 16.

2. Mutto Jerusalemest læ savccaporta guorast okta laddo, mi goččujuvvu Ebrealaš gilli Betesdan,* ja man gaddest læk vitta fæskara

* dat læ: vaibmolađesvuođa viesso.

3. Dai siste læi stuora ædnagvuotta buccin, čuovgatemin, skiermain, astam olbmuin, guđek legje vuorddemen čace likkatusa.

4. Dastgo engel niejai visses aigidi vuolas laddoi ja likkati čace. Gutte đalle niejai oudemusta vuolas, maŋŋelgo čacce læi likkatuvvum, son dærvasmuvai, miikkenessi davdaid sust læʒai.

5. Mutto dast læi muttom olmuš, gutte læi vællam gavce njæljad lokkai jage buocalvasa siste.

6. Go Jesus oini su vællamen dast ja diđi, atte son læi juo vællam gukka aige, de celki son sudnji: Datokgo don dærvasmattujuvvut?

7. Dat buocce vastedi sudnji: Hærra! I must læk olmuš, gutte suppe muo laddoi, go čacce likkatuvvu; mutto go mon boađam, de niegja nubbe mu ouddal.

8. Jesus celki sudnji: Likka bajas, valde gavnidad ja mana! Matt. 9, 6. Ap. dag. 9, 34.

9. Ja dallanaga dærvasmuvai olmuš ja valdi gavnides ja manai. Mutto de læi sabbat damanaga bæive.

10. Damditi celkke Judalaʒak sudnji, gutte læi dærvasmattujuvvum: Dat læ sabbat; i dudnji læk lobalaš gavnidad guoddet.
2 Mos. 20, 8. 5 Mos. 5, 12—14. Neh. 13, 15 j. n. v. Jer. 17, 21 j. n. v. Matt. 12, 2. 10. Luk. 13, 14. Joh. 9, 14. 16.

11. Son vastedi sigjidi: Dat, gutte dærvasmatti muo, son celki munji: Valde gavnidad ja mana!

12. De jerre si sust: Gi olbmuid dat læ, gutte celki dudnji: Valde gavnidad ja mana?

13. Mutto dat, gutte læi dærvasmattujuvvum, i diettam, gi son læi; dastgo Jesus læi mannam erit, go dam baikest legje ollo olbmuk.

14. Dastmaŋŋel gavnai Jesus su tempel siste ja celki sudnji: Gæča, don læk dærvasmattujuvvum; ale šatan suddod, amas mikkege bahabuid dudnji dapatuvvat! 8, 11. Matt. 12, 43—45.

15. Olmuš manai erit ja dieđeti Judalaʒaidi, atte dat læi Jesus, gutte læi dærvasmattam su.

16. Ja damditi doarradalle Judalaʒak Jesusa ja bivdde su goddet, dainago son læi dakkam dam sabbaten.

17. Mutto Jesus vastedi sigjidi: Mu Ačče bargga gidda dassači, ja mon bargam. 9, 4; 14, 10.

18. Damditi bivdde dalle Judalaʒak vela saggabut su goddet, dainago son i duššefal rikkom sabbata, mutto gočoi maidai Ibmela suječas aččen ja dagai ješječas Ibmel lakasaʒʒan.
7, 30; 8, 37. 59; 10, 33. Fil. 2, 6.

19. De vastedi Jesus ja celki sigjidi: Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Bardne i mate i maidege dakkat ješaldes, ærrebgo maid son oaidna Ače dakkamen; dastgo daid dagoid, maid son dakka, dakka maidai Bardne sæmma lakai. 30. v. 8, 38.

20. Dastgo Ačče rakista Barne ja čajet sudnji buok dam, maid son ješ dakka; ja son galgga čajetet sudnji stuoreb dagoid go daid, vai di šaddabetet ovdušet. 3, 35.

21. Dastgo nuftgo Ačče bajasbokta jabmid ja dakka ællen, nuft dakka maidai Bardne ællen, gæid son datto.

22. Dastgo ige Ačče dubme ovtage, mutto læ addam Bardnai buok duomo, Ap. dag. 10, 42; 17, 31. Matt. 28, 18 Joh. 17, 2.

23. vai buokak galggek gudnijattet Barne, nuftgo si gudnijattek Aĉe. Gutte i gudnijatte Barne, i gudnijatte Aĉege, gutte læ su vuolgatam. 1 Joh. 2, 23.

24. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Gutte gulla mu sane ja osko sudnji, gutte læ muo vuolgatam, sust læ agalaš ællem, ja i son boađe dubmui, mutto læ mannam jabmemest ællemi.
Luk. 23, 43. Joh. 3, 18; 6, 40. 47; 8, 51. Rom. 8, 24. Efes. 2, 8.

25. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Dat dibmo boatta ja læ juo dal, go jabmek galggek gullat Ibmel barne jiena, ja dak, guđek dam gullek, galggek ællet.
Rom. 6, 4. Gal. 2, 20. 1 Tim. 5, 6. Alm. 3, 1.

26. Dastgo nuftgo Aĉest læ ællem ješaldes, nuft læ son maidai addam Bardnai adnet ællema ješaldes;

27. ja son læ addam sudnji famo maidai duomo doallat, dainago son læ olbmu bardne. 22. v.

28. Allet ovduš damditi! Dastgo dat dibmo boatta, goas buokak dak, guđek havdi siste læk, galggek gullat su jiena,
1 Kor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16.

29. ja si galggek ouddan mannat, si, guđek læk dakkam burid, ællem bajasčuoʒʒelæbmai, mutto si, guđek læk dakkam bahaid, duomo bajasčuoʒʒelæbmai.
Dan. 12, 2. Matt. 25, 46.

30. Im mon mate dakkat im maidege ješaldam; nuftgo mon gulam, nuft mon dubmim, ja mu duobmo læ vanhurskes; dastgo im mon bivde ječčam dato, mutto Aĉe dato, gutte læ muo vuolgatam. 19. v. 6, 38.

31. Jos mon duođaštam ješječčam birra, de mu duođaštus i læk duotta. 8, 13. 14.

32. Nubbe æra læ, gutte duođašt mu birra, ja mon dieđam, atte dat duođaštus læ duotta, maid son duođašt mu birra.
Es. 42, 1. Matt. 3, 17; 17, 5.

33. Di lepet vuolgatam airrasid Johannes lusa, ja son læ duođaštam duottavuođa bæle. 1, 19.

34. Mutto im mon valde olbmust duođaštusa; mutto dam cælkam mon, vai di bestujuvvušeidek.

35. Son læi buolle ja baitte čuovgas; mutto di datoidek muttom aiggai avvodet su čuovggas siste.

36. Mutto must læ duođaštus, mi læ stuoreb go Johannes duođaštus; dastgo dak dagok, maid Ačče læ addam munji ollašuttet, dak dagok, maid mon dagam, duođaštek mu birra, atte Ačče læ muo vuolgatam.
1, 33; 3, 2; 7, 31; 10, 25; 14, 11.

37. Ja Ačče, gutte læ muo vuolgatam, læ ješ duođaštam mu birra; epet di læk goassege gullam su jiena epetge oaidnam su hame.
15. v. 12, 28. 2 Mos. 33, 20. 1 Tim. 6, 16. 1 Joh. 4, 12.

38. Ja æi su sanek læk bissomen din siste; dastgo gæn son læ vuolgatam, sudnji epet di osko.

39. Di guoratallabetet čallagid, dastgo di doaivvobetet, atte dist læ agalaš ællem dai siste; ja dak læk dak, mak duođaštek mu birra.
Es. 8, 20; 34, 16. Luk. 16, 29. Ap. dag. 17, 11. 1 Tim. 4, 13. Luk. 24, 27. Joh. 1, 46.

40. Ja epet di dato boattet mu lusa, vai di oaʒʒobetet ællema.

41. Im mon valde olbmuin gudne;

42. mutto mon dovdam din, atte din siste i læk Ibmel rakisvuotta.

43. Mon læm boattam mu aččam nammi, ja epet di vuostaivalde muo; jos muttom æra boatta su ječas nammi, su di vuostaivalddebetet.

44. Moft mattebetet di oskot, di, guđek valddebetet gudne gutteg guoimestædek, ja dam gudne, mi dam aidno Ibmelest boatta, epet di bivde?
12, 43. Rom. 2, 29.

45. Allet jurdaš, atte mon aigom din vaiddalet Ače oudast! Gal dat læ, gutte din vaiddal, Moses, gæn ala di doaivvobetet.
Ap. dag. 15, 21.

46. Jos di oskušeidek Mosesi, de oskušeidek di munjige; dastgo son læ čallam mu birra.
1 Mos. 3, 15; 22, 18; 49, 10. 5 Mos. 18, 15. 18.

47. Mutto jos di epet osko su čallagidi, moft galgašeidek di dalle oskot mu sanidi?

6. Kapittal.

Jesus borat 5000 olbma, 1—15, vaʒʒa javre alde, 16—21, sardno Kapernaumest ællem laibe birra, 22—59. Ædnagak værranek sust, 60—66; dak guokte nubbe loges æi dato guođđet su; Pietar dakka duođaštusas su birra; Judas læ bætte, 67—71.

1. Dastmaŋŋel manai Jesus Galilea javre rasta, mi læ Tiberias lakka.

2. Ja ollo olbmuk čuvvu su, dainago si oidne su mærkaid, maid son dagai bucci ala.

3. Mutto Jesus manai vare ala ja čokkani dokko su mattajegjidesguim.

4. Mutto bæssačak, Judalaʒai basek, legje lakka.
2 Mos. 12, 18. 4 Mos. 28, 16. 5 Mos. 16, 1. 16.

5. De bajedi Jesus čalmides bajas, ja go son oini, atte ollo olbmuk botte su lusa, de celki son Filipi: Gost galggap mi oastet laibid, vai dak borrek?
Matt. 14, 14 j. n. v. Mark. 6, 34 j. n. v. Luk 9, 11 j. n. v.

6. Mutto dam son celki su gæččalam diti; dastgo son diđi ješ, maid son datoi dakkat.

7. Filip vastedi sudnji: Laibbe guokte čuođe ruđa oudast i læk dam mađe sigjidi, atte juokkehaš sist matta oaʒʒot vehašge.

8. Muttom su mattajegjin, Andreas, Simon Pietar viellja, cælkka sudnji:

9. Dast læ ucca barnaš, gæst læk vitta bivggelaibe ja guokte ucca guolača; mutto mibe dat læ nuft ædnagidi?

10. Mutto Jesus celki: Čokkanattet olbmuid! Mutto dam baikest legje ollo rasek. De čokkaňegje olbmak, vitta duhat arvo logo mielde.
Mark. 8, 19.

11. Mutto Jesus valdi laibid ja giti ja juogadi daid mattajegjidasas, mutto mattajægjek juogadegje sigjidi, guđek čokkanam legje; nuftgis maidai dain ucca guolačin, nuft ollo go si dattu.
1 Sam. 9, 13.

12. Mutto go si legje gallanam, de celki son su mattajegjidasas: Čokkijeket baccam bittaid čoakkai, amas mikkege færranuššat!
Matt. 15, 37. Mark. 8, 8.

13. De čokkijegje si ja devdde guokte nubbe lokkai væddelitte bittaiguim, mak dam viđa bivggelaibest sist baccam legje, guđek legje oʒʒom borramuša.

14. Go olbmuk dalle oidne dam mærka, maid Jesus læi dakkam, de celkke si: Dat læ duođai dat profeta, gutte galgga mailbmai boattet.
5 Mos. 18, 15. Luk. 7, 16; 24, 21. Joh. 1, 21. 46.

15. Go Jesus dalle diđi, atte si aiggu boattet ja doppit su vægald dakkam diti su gonagassan, de gaidai son fastain vare ala, son okto ješ. 18, 36.

16. Mutto go æked læi šaddam, de manne su mattajægjek vuolas javrre-gaddai,

17. ja si loaidastegje skipa sisa ja vulgge dom bællai javre Kapernaumi. Ja de læi juo

sevnjudam, ja Jesus i læm boat-
tam sin lusa.
Matt. 14, 22. Mark. 6, 45.

18. Ja javrre stuimasgi, go
garra biegga bossogođi.

19. Go si dal legje sukkam
lakka vitta goalmad lokkai daihe
golbma loge stadia duokkai, de
oidne si Jesusa vagjolæmen javre
alde ja lakkanæmen skippi; ja si
ballagotte.

20. Mutto son celki sigjidi:
Mon dat læm; allet bala!

21. De aiggu si valddet su
skipa sisa; ja skippa læi dalla-
naga gadde lakka, gosa si legje
mannamen.

22. Dam nubbe bæive, go olb-
muk, guđek čuʒʒu dom bælde
javre, oidne, atte i oktage æra
skippa læm dast, ærrebgo dat
okta, man sisa su mattajægjek
legje loaidastam, ja atte Jesus i
læm loaidastam su mattajegjides
mielde skipa sisa, mutto atte su
mattajægjek legje vuolggam okto-
nessi erit,

23. — mutto æra skipak botte
Tiberiasest dam baike lakka, gost
si borre laibe, maŋŋelgo Hærra
læi dakkam gittalusa, — 11. v.

24. go olbmuk dalle oidne,
atte i Jesus læm dast, æige su
mattajægjek, de loaidastegje mai-
dai si skipai sisa ja botte Kaper-
naumi ja occe Jesusa.

25. Ja go si gavdne su dom
bælde javre, de celkke si sudnji:
Rabbi! Goas don læk deiki boat-
tam?

26. Jesus vastedi sigjidi ja
celki: Duođai, duođai cælkam
mon digjidi: Di occabetet muo,
epet damditi go di oinidek mær-
kaid, mutto damditi go di borai-
dek laibin ja gallaneidek.

27. Allet barga dam borra-
mušа diti, mi læ nokkavaš, mutto
dam borramuša diti, mi bista
agalaš ællemi, maid olbmu bardne
aiggo digjidi addet! Dastgo sud-
nji læ Ačče, Ibmel, duođaštusas ad-
dam.
4, 14; 6, 40. 54; 8, 18. Ap. dag. 10, 38.

28. De celkke si sudnji: Maid
galggap mi dakkat, vai mi mat-
tep dakkat Ibmel dagoid?

29. Jesus vastedi ja celki sig-
jidi: Dat læ Ibmel dakko, atte di
galggabetet oskot su ala, gæn son
læ vuolgatam. 1 Joh. 3, 23.

30. De celkke si sudnji: Maid
mærkaid dagak don dalle, vai
mi mattep dam oaidnet ja oskot
dudnji? Maid dagoid dagak don?
2, 18.

31. Min vanhemak borre manna
mæcest, nuftgo čallujuvvum læ:
Son addi sigjidi laibe almest
borrat.
2 Mos. 16, 14. 15. 4 Mos. 11, 7—9.
Salm. 78, 24.

32. De celki Jesus sigjidi:
Duođai, duođai cælkam mon
digjidi: Moses i læk addam dig-
jidi dam laibe almest; mutto mu
ačče adda digjidi dam duotta
laibe almest.

33. Dastgo Ibmel laibbe læ dat,
mi boatta almest vuolas ja adda
mailbmai ællema.

34. De celkke si sudnji: Hærra,
adde migjidi alelassi dam laibe!

35. Mutto Jesus celki sigjidi:
Mon læm ællem laibbe; gutte
boatta mu lusa, i son galga nælg-
got, ja gutte osko mu ala, i son
galga goassege goikkat.
Es. 55, 1 j. n. v. Sir. 24, 24. 25.
Joh. 4, 14; 7, 37.

36. Mutto mon læm cælkkam
digjidi, atte di lepet oaidnam muo
ja epet almake osko.
40. v. 12, 37.

37. Buok, maid Ačče adda
munji, dat boatta mu lusa; ja
dam, gutte boatta mu lusa, im
mon eisege olgus hoigad.
17, 9; 5, 40.

38. Dastgo mon læm boattam
almest vuolas, im ječčam dato
dakkam varas, mutto su dato,
gutte læ muo vuolgatam.
Matt. 26, 39. Joh. 4, 34; 5, 30.

39. Mutto dat læ Ače datto, gutte læ muo vuolgatam, atte im mon galga maidege masset buok dast, maid son læ munji addam, mutto atte mon galgam dam bajasčuoʒaldattet dam maŋemuš bæive. 10, 28. 29; 17, 12.

40. Dastgo dat læ su datto, gutte læ muo vuolgatam, atte juokkehaš, gutte oaidna Barne ja osko su ala, galgga oaʒʒot agalaš ællema, ja mon galgam bajasčuoʒaldattet su dam maŋemuš bæive. 47. 54. v.; 3, 16; 4, 14.

41. De nimmuregje Judalaʒak su vuostai, dainago son celki: Mon læm dat laibbe, mi bođi almest vuolas.

42. Ja si celkke: Igo dat læk Jesus, Josef bardne, gæn ače ja ædne mi dovddap? Moft cælkka dalle dat: Mon læm almest vuolas boattam? Matt. 13, 55.

43. De vastedi Jesus ja celki sigjidi: Allet nimmur gaskanædek!

44. I oktage mate boattet mu lusa, ærrebgo Ačče, gutte læ muo vuolgatam, oaʒʒo gæsset su, ja mon galgam bajasčuoʒaldattet su dam maŋemuš bæive.
Jer. 31, 3. 18. Joh. 6, 65; 12, 32.

45. Čallujuvvum læ profetai čallagi siste: Ja si galggek buokak oapatuvvut Ibmelest. Juokkehaš damditi, gutte Ačest gulla ja oappa, boatta mu lusa.
Es. 54, 13. Jer. 31, 33. Mik. 4, 2. 1 Tes. 4, 9.

46. I atte guttege læ oaidnamAče, ærrebgo dat, gutte læ boattam Ibmel lutte; son læ oaidnam Ače. Matt. 11, 27. Joh. 1, 18.

47. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Gutte osko mu ala, sust læ agalaš ællem. 40. v.

48. Mon læm ællem laibbe.

49. Din vanhemak borre manna mæcest ja jabme.
2 Mos. 16, 15. Vis. 16, 20 1 Kor. 10, 3. 5. Ebr. 3, 17. 19.

50. Dat læ dat laibbe, mi boatta almest vuolas, vai olmuš dast borra ige jame.

51. Mon læm dat ælle laibbe, mi læ boattam almest vuolas; jos guttege borra dam laibest, son galgga ællet agalaš aiggai; ja dat laibbe, maid mon addam, læ mu oaʒʒe, maid mon addam mailme ællem oudast.
3, 13. Ebr. 10, 5. 10.

52. De giʒʒodegje Judalaʒak gaskanæsek ja celkke: Moft matta dat addet migjidi su oaʒes borrat? 3, 9.

53. De celki Jesus sigjidi: Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Jos di epet bora olbmu barne oaʒe ja juga su vara, de i din siste læk ællem.

54. Gutte borra mu oaʒe ja jukka mu vara, sust læ agalaš ællem, ja mon galgam bajasčuoʒaldattet su dam maŋemuš bæive. 4, 14.

55. Dastgo mu oaʒʒe læ duođai borramuš, ja mu varra læ duođai jukkamuš.

56. Gutte borra mu oaʒe ja jukka mu vara, son bisso mu siste, ja mon su siste. 15, 4.

57. Nuftgo dat ælle Ačče læ muo vuolgatam, ja mon ælam Ače bokte, nuft galgga maidai songis, gutte muo borra, ællet mu bokte.

58. Dat læ dat laibbe, mi læ boattam almest vuolas; i nuftgo din vanhemak borre manna ja jabme; gutte borra dam laibe, son ælla agalaʒat. 51. 49. v.

59. Dam celki son muttom synagoga siste, go son læi oapatæmen Kapernaumest.

60. Ædnagak su mattajegjin celkke, go si dam gulle: Dat læ garra sardne; gi matta dam gullat?

61. Mutto go Jesus diđi ješaldes, atte su mattajægjek nimmuregje dam diti, de celki son sigjidi: Værranattago dat din?

62. Nobai jos di oaǯǯobetet oaidnet olbmu barne mannamen bajas dokko, gost son læi ouddal?
Mark 16, 19. Joh. 3, 13.

63. Dat læ vuoigŋa, gutte ællen dakka, oaǯǯe i avkkod maidege; dak sanek, maid mon sarnom digjidi, læk vuoigŋa ja læk ællem.
2 Kor. 3, 6.

64. Mutto muttomak læk dist, guđek æi osko. Dastgo Jesus diđi juo algo rajest, guđek dak legje, guđek æi oskom, ja gutte dat læi, gutte aigoi su bættet.
2, 25; 13, 11.

65. Ja son celki: Damditi celkkim mon digjidi, atte i oktage mate boattet mu lusa, ærrebgo dat læ addujuvvum sudnji mu ačest.
44. v.

66. Dam rajest manne ædnagak su mattajegjin ruoktot æige šatan vagjolam su mielde.

67. De celki Jesus dam guokte nubbe lokkasi: Aiggobetetgo maidai digis maɴnat erit?

68. De vastedi Simon Pietar sudnji: Hærra! Gæn lusa galggap mi mannat? Dust læk agalaš ællem sanek,
63. v. Ap. dag. 5, 20.

69. ja mi læp oskom ja dovddam, atte don læk Kristus, dam ælle Ibmel bardne.
11, 27. Matt. 16, 16.

70. Jesus vastedi sigjidi: Imgo mon læk valljim din guokte nubbe lokkai? Ja okta dist læ bærgalak.
Luk. 6, 13. Joh. 8, 44.

71. Mutto son sarnoi Judas, Simon barne, Iskariot birra; dastgo son dat læi, gutte galgai su bættet, ja son læi okta dam guokte nubbe lokkasest.
Matt. 26, 47.

7. Kapittal.

Jesus manna čikkusist lastagođi basidi, 1—10. Judalaǯak dubmijek manga lakai su harrai, 11—13. Jesus oapat ja bælošt ječas, 14—24. Muttomak hilgguk su, ærrasak oskuk su ala, 25-31. Balvvalægjek njuorasmattujuvvujek su famolaš sarne bokte æige dato su gidda valddet; Nikodemus bælošta su, 32—53.

1. Ja dastmaŋŋel birra vagjoli Jesus Galileast; dastgo i son dattom birra vagjolet Judeast, dainago Judalaǯak bivdde su goddet.

2. Mutto Judalaǯai basek, lastagođi basek, legje lakka.
3 Mos. 23, 34 j. n. v.

3. De celkke su vieljak sudnji: Vuolge dast erit ja mana Judeai, vai maidai du mattajægjek oǯǯuk oaidnet du dagoid, maid don dagak!
Matt. 12, 46.

4. Dastgo i oktage daga maidege čikkusist ja bivdda dadde ješ læt bæggalmas; jos don dagak daggar dagoid, de almostatte ječad mailbmai!

5. Dastgo æi su vieljakge oskom su ala.
6, 64.

6. De celki Jesus sigjidi: Mu aigge i læk vela boattam; mutto din aigge læ alelassi garves.
2, 4.

7. Mailbme i mate din vašotet; mutto dat vašot muo, dainago mon duođaštam dam birra, atte dam dagok læk bahak.
14, 17; 15, 18; 3, 19.

8. Mannet di bajas daidi basidi! Im mon aigo vela mannat bajas daidi basidi; dastgo mu aigge i læk vela dievvam.
6. 30.; v. 8, 20.

9. Mutto go son læi cælkkam sigjidi dam, de baci son Galileai.

10. Mutto go su vieljak legje mannam bajas, de manai maidai son ješ bajas basidi, i albmoset, mutto nuftgo čikkusist.

11. De occe Judalaǯak su basi aige ja celkke: Gost son læ?
11, 56.

12. Ja de læi stuora mulaidæbme olbmui gaskast su diti. Muttomak celkke: Son læ buorre. Mutto ærrasak celkke: I, son fille olbmuid. 9, 16; 10, 19; 6, 14. Matt. 21, 46; 27, 63.

13. I daddeke sardnom oktage albmosest su birra balo diti Judalažain.

14. Mutto go juo læi basi guovdaš, de manai Jesus bajas tempel sisa ja oapati.

15. Ja Judalažak ovdušegje ja celkke: Moft dat dietta čallagid, go son i læk daidi oapatuvvum?
Matt. 13, 54. 56.

16. De vastedi Jesus sigjidi ja celki: Mu oappo i læk mu, mutto su, gutte læ muo vuolgatam.
8 28; 12, 49; 14, 10. 24.

17. Jos guttege datto dakkat su dato, son šadda dovddat, boattago oappo Ibmelest, daihe sarnomgo mon ješaldam.
8, 32. Rom. 1, 16. Efes. 5, 14. 2 Pet. 1, 8.

18. Gutte sardno ješaldes, son bivdda su ječas gudne; mutto gutte bivdda su gudne, gutte læ su vuolgatam, son læ duođalaš, ja su siste i læk værrevuotta.
5, 41.

19. Igo Moses læk addam digjidi laga? Ja i oktage dist doala laga. Manne bivddebetet di muo goddet?
1, 17. 2 Mos. 24, 3. Ap. dag. 7, 53 Matt. 12, 14. Joh. 7, 1; 10, 31. 39; 11, 53.

20. Olbmuk vastedegje ja celkke: Dust læ bærgalak; gi bivdda du goddet? 8, 48. 52; 10, 20.

21. Jesus vastedi ja celki sigjidi: Ovta dago mon dakkim, ja di ovdušepet buokak dam diti.
5, 5 j. n v.

22. Moses addi digjidi birračuopatusa, — i atte dat boatta Mosesest, mutto vanhemin, — ja di birračuoppabetet olbmu sabbaten. 1 Mos. 17, 10. 3 Mos. 12, 3.

23. Jos olmuš birračuppujuvvu sabbaten, amas Moses laka dogjujuvvut, lepetgo di dalle moarest mu ala, go mon læm dakkam olles olbmu dærvasen sabbaten?

24 Allet dubme hame mielde, mutto dubmijeket vanhurskes duomo! 5 Mos. 1, 16. 17; 16, 19. Sanel. 24, 23. Jak. 2, 1.

25. De celkke muttomak Jerusalem assin: Igo dat læk son, gæn si bivddek goddet?

26. Ja gæča, son sardno roakkadet, ja æi si cælke sudnji maidege; lækgoson oaivamužak duođai dovdidam, atte dat læ duođai Kristus?

27. Mutto dam birra mi diettep, gost son læ boattam; mutto go Kristus boatta, de i dieđe oktage, gost son boatta.
Matt. 13, 55. Joh. 9, 29.

28. De čuorvoi Jesus, go son oapati tempelest ja celki: Sikke dovddabetet di muo, ja di diettebetet, gost mon læm boattam; ja ješaldam im mon læk boattam, mutto son læ duođalaš, gutte læ muo vuolgatam, son, gæn di epet dovda.
8, 26. 42. Rom. 3, 4. Joh. 8, 55.

29. Mutto mon dovdam su; dastgo mon læm boattam su lutte, ja son læ muo vuolgatam.
Matt. 11, 27.

30. De bivdde si su doppit; i daddeke bigjam oktage gieđas su ala, dastgo su dibmo i læm vela boattam.
32. v. Mark. 11, 18. Luk. 19, 47; 20, 19. Joh. 8, 20. Luk. 22, 53.

31. Mutto ædnagak olbmuin osku su ala ja celkke: Go Kristus boatta, de dakkago son æneb mærkaid go daid, maid dat læ dakkam? 8, 30.

32. Farisealažak gulle, atte olbmuk arvvalegje daggaražaid su birra; ja Farisealažak ja bajemuš papak vuolgategje balvvalegjidæsek, vai si doppiše su.

33. De celki Jesus sigjidi: Mon læm ain ucca aigaš din lutte, ja de mon manam su lusa, gutte læ muo vuolgatam.
13, 33; 8, 21; 16, 5.

34. Di šaddabetet occat muo ja epet gavna, ja dokko, gost mon læm, epet di mate boattet.

35. De celkke Judalažak gutteg guoibmasæsek: Gosa dat aiggo

mannat, go æp mi šadda gavdnat su? Jogo son aiggo mannat sin lusa, guđek læk bieđganam Grekalaǯai gaski, ja oapatet Grekalaǯaid?

36. Mi sagaid dat læ, go son cælkka: Di šaddabetet occat muo ja epet gavna, ja dokko, gost mon læm, epet di mate boattet?
16, 18.

37. Mutto maŋemuš, stuora bassebæive čuoǯoi Jesus ja čuorvoi ja celki: Jos guttege goikka, son bottus mu lusa ja jukkus!
3 Mos. 23, 36. Es. 55, 1. Joh. 4, 14. Alm. 22, 17.

38. Gutte osko mu ala, su hægast galggek, nuftgo čala cælkka, golggat ælle čacce-jogak.
Es. 12, 3; 44, 3. Joel 3, 1. Sak. 14, 8. Ap. dag. 2, 17.

39. Mutto dam celki son dam vuoiŋa birra, gæn si galgge vuostaivalddet, guđek osku su ala; dastgo Bassevuoigŋa i læm vela*, dainago Jesus i læm vela hærvasmattujuvvum.
14, 17; 16, 7. Ap. dag. 2, 1 j. n. v. 10, 44. Efes. 1, 13. * d. l. i læm vela golgatuvvum. Ap. dag. 2, 17.

40. De celkke ædnagak olbmuin, guđek gulle dam sarne: Dat læ duođai dat profeta.
Matt. 21, 46. Joh. 4, 19; 6, 14; 9, 17.

41. Ærrasak celkke: Son læ Kristus. Mutto ærrasak celkke: Boattabe dalle Kristus Galileast?
1, 47.

42. Igo čala cælke, atte Kristus boatta David siebmanest ja Betleheimest, dam sidast, gost David læi?
2 Sam. 7, 12. Mik. 5, 1. Luk. 2, 4

43. De šaddai dalle riddo olbmui gaski su diti. 12. v.

44. Mutto muttomak sist aiggu doppit su; mutto i oktage bigjam gieđaides su ala. 30. v.

45. De botte balvvalægjek bajemuš papai ja Farisealaǯai lusa, ja dak celkke sigjidi: Manne di epet buktam su deiki?

46. Balvvalægjek vastedegje: I læk goassege olmuš nuft sardnom go dat olmuš.

47. De vastedegje Farisealaǯak sigjidi: Lepetgo di maidai fillitallam?

48. Lægo guttege oaivamuǯain oskom su ala, daihe guttege Farisealaǯain?
12, 42. 1 Kor. 1, 17 j. n. v. 2, 8.

49. Mutto dat almug, mi i dovda laga, læ garroduvvum.

50. Nikodemus, son, gutte læi boattam su lusa ikko, ja gutte læi okta sist, celki sigjidi:
3, 1, 2; 19, 39.

51. Dubmebe min laka olbmu, ouddalgo olmuš vuost dutka su ja oaǯǯo diettet, maid son dakka?
2 Mos. 23, 1. 3 Mos. 19, 15. 5 Mos. 17, 8 j. n. v. 19, 15.

52. Si vastedegje ja celkke sudnji: Lækgo dongis Galilealaš? Guoratala ja gæča, atte i læk oktage profet čuoǯaldattum Galileast!
Luk. 22, 59. Es. 9, 1. 2. Joh. 1, 47.

53. Ja ješgutteg manai su vissusis.

8. Kapittal.

Jesus i dato dubmit nisson, gutte læi doppitallam furrušedin, 1—11. Son duođašt ješječas birra, 12—20, vaiddal Judalaǯai æppe-osko bagjel, 21—24, duođašta fastain ješječas birra, 25—29. Ædnagak oskuk; son lopped luovos čoavddet daid oskolaǯaid; Judalaǯak æi læk rievtoi frigja; æi si læk Abraham æige Ibmel manak, mutto bærgalaga manak, 30—47. Si bilkkedek su; son bælošta ječas; si aigguk su gæđgadet, 48—59.

1. Mutto Jesus manai Olljovarrai.

2. Mutto arrad iđđedest bođi son fastain tempel sisa, ja buok olbmuk botte su lusa, ja son čokkani ja oapati sin. 7, 14.

3. Mutto čal'oappavaǯak ja

Farisealaȝak bukte nisson su lusa, gutte læi doppitallam furrušedin, ja divvu su ouddan.

4. Ja si celkke sudnji: Oapatægje! Dat nisson læ doppitallam aito furrušedin.

5. Mutto Moses gočoi min laga siste, atte daggaraȝak galggek gæđgaduvvut; mutto maid don cælkak?

3 Mos. 20, 10. 5 Mos. 22, 22.

6. Mutto si celkke dam su gæččalam diti, vai si oȝuše maidege, manditi su vaiddet. Mutto Jesus gobmerdi ječas vuolas ja čali suormain ædnam ala.

7. Mutto go si bissu sust gačadæmest, de likkai son bajas ja celki sigjidi: Dat din gaskast, gutte læ suddotæbme, balkestekus vuostaš gæđge su ala!

5 Mos. 17, 7.

8. Ja son gobmerdi fastain ječas vuolas ja čali ædnam ala.

9. Mutto go si gulle dam ja legje cuigoduvvum oamedovdostæsek, de manne si olgus, ovtai ovtai, ja algge boarrasebmusi rajest gidda nuoramusai ragjai; ja Jesus guđđujuvvui okto dasa, ja nisson čuoȝodedin gasko saje.

10. Mutto go Jesus likkai bajas ja i oaidnam ovtage ærrebgo nisson, de celki son sudnji: Nisson! Gost læk dok du guoddalægjek? Igo oktage læk du dubmim?

11. Mutto son celki: Hærra! I oktage. Mutto Jesus celki sudnji: Im monge dubme du; vuolge ja ale suddod šat! 5, 14.

12. De sarnoi Jesus fastain sigjidi ja celki: Mon læm mailme čuovgas; gutte muo čuovvo, i son galga vagjolet sævdnjad siste, mutto adnet ællem čuovggasa.

Es. 42, 16. Luk. 2, 32. Joh. 1, 5. 9; 9, 5; 12, 46.

13. De celkke Farisealaȝak sudnji: Don duođaštak ješječad birra; du duođaštus i læk duotta.

14. Jesus vastedi ja celki sigjidi: Jos mon vela duođaštamge ješječčam birra, de mu duođaštus læ duotta; dastgo mon dieđam, gost mon læm boattam, ja gosa mon manam; mutto epet di dieđe, gost mon boađam, ja gosa mon manam. 5, 31.

15. Di dubmebetet oaȝe mielde; mon im dubme ovtage.

16. Mutto jos mon vela dubmimge, de mu duobmo læ duotta; dastgo im mon læk okto, mutto mon ja Ačče, gutte læ muo vuolgatam. 8, 29; 16, 32.

17. Mutto din laga siste læ maidai čallujuvvum, atte guovte olbmu duođaštus læ duotta.

5 Mos. 17, 6; 19, 15. 2 Kor. 13, 1,

18. Mon læm dat, gutte duođaštam ješječčam birra, ja Ačče, gutte læ muo vuolgatam, duođašta mu birra.

19. De celkke si sudnji: Gost læ du ačče? Jesus vastedi: Epet di dovda muo epetge mu ače; jos di dovdašeidek muo, de di dovdašeidek maidai mu ače.

16, 3; 14, 7—10.

20. Daid sanid sarnoi Jesus tempel-bumba guorast, go son læi oapatæmen tempel siste; ja i oktage doppim su, dainago su dibmo i læm vela boattam.

7, 8. 30. 44.

21. De celki Jesus fastain sigjidi: Mon manam erit, ja di šaddabetet occat muo ja jabmet din suddodek sisa; dokko, gosa mon manam, epet di mate boattet. 7, 34. 35; 13, 33.

22. De celkke Judalaȝak: Jogo son aiggo ješječas goddet, dainago son cælkka: Dokko, gosa mon manam, epet di mate boattet?

23. Ja son celki sigjidi: Di lepet dago vuollen, mon læm dago bagjen; di lepet dam mailme olbmuk, mon im læk dam mailme olmuš. 3, 13. 31.

24. Damditi celkkim mon digjidi, atte di šaddabetet jabmet

din suddoidædek sisa; dastgo jos di epet osko, atte mon læm Kristus, de šaddabetet di jabmet din suddoidædek sisa.
Mark. 16, 16.

25. De celkke si sudnji: Gi don læk? Ja Jesus celki sigjidi: Algo rajest dat, gænen mon cælkam digjidi.

26. Must læ ollo sardnomuš ja dubmimuš din birra; mutto dat, gutte læ muo vuolgatam, læ duođalaš, ja daid, maid mon læm sust gullam, daid cælkam mon mailbmai. 7, 28; 15, 15.

27. Æi si arvvedam, atte son sarnoi sigjidi Ače birra.

28. Damditi celki Jesus sigjidi: Go di oaʒʒobetet olbmu barne aledet, de šaddabetet di dovddat, atte mon læm Kristus, ja atte im mon daga maidege ješaldam, mutto nuftgo mu ačče læ oapatam munji, nuft mon sarnom. 3, 14; 12, 32.

29. Ja dat, gutte læ muo vuolgatam, læ mu mielde; Ačče i læk guođđam muo okto, dainago mon dagam alelassi daid dagoid, mak læk sudnji dokkalaʒak.
14, 10; 8, 16.

30. Go son sarnoi dam, de osku ædnagak su ala. 2, 11; 7, 31.

31. De celki Jesus daidi Judalaʒaidi, guđek legje oskom su ala: Jos di bissobetet mu sane siste, de lepet di duođai mu mattajægjek,
7, 17; 15, 10. 14.

32. ja di galggabetet dovdidet duottavuođa, ja duottavuotta galgga dakkat din frigjan.
36. v. Rom. 6, 18; 8, 2. Gal. 5, 1.

33. Si vastedegje sudnji: Mi læp Abraham nalle æpge læk goassege læmaš guđege balvvalægjek; moft cælkak don dalle: Di galggabetet šaddat frigjan?

34. Jesus vastedi sigjidi: Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Juokkehaš, gutte dakka suddo, læ suddo balvvalægje.

35. Mutto balvvalægje i biso agalaʒat dalost; bardne bisso agalaʒat. Gal. 4, 30.

36. Jos dalle bardne oaʒʒo dakkat din frigjan, de galggabetet di duođai læt frigja. 32. v.

37. Mon dieđam, atte di lepet Abraham nalle; mutto di bivddebetet muo goddet, dainago mu sardne i gavna din lutte saje.

38. Mon sarnom dam, maid mon læm oaidnam mu aččam lutte; nuft dakkabetet di maidai dam, maid di lepet oaidnam din ačadek lutte.

39. Si vastedegje ja celkke sudnji: Abraham læ min ačče. Jesus celki sigjidi: Jos di lifčidek Abraham manak, de dagašeidek di Abraham dagoid.
Matt. 3, 9. Rom. 2, 28; 9, 7.

40. Mutto dal bivddebetet di muo goddet, olbmu, gutte læm cælkkam digjidi duottavuođa, maid mon læm gullam Ibmelest; dam i livče Abraham dakkam.

41. Di dakkabetet din ačadek dagoid. De celkke si sudnji: Æp mi læk riegadam furrudaga siste; mist læ okta ačče, Ibmel.

42. De celki Jesus sigjidi: Jos Ibmel lifči din ačče, de rakistifčidek di muo; dastgo mon læm vuolggam ja boattam Ibmel lutte; dastgo im mon læk eisege boattam ješaldam, mutto son læ vuolgatam muo. 16, 27.

43. Manne di epet arvved mu sarne? Dainago di epet mate gullat mu sane.

44. Dat ačče, gæn manak di lepet, læ bærgalak, ja di dattobetet dakkat din ačadek anestumid. Son læi olmušgodde algo rajest ige biso duottavuođa siste; dastgo duottavuotta i læk su siste. Go son sardno giellasid, de sardno son, mi su ječas læ; dastgo son læ gielastalle ja giellasi ačče.
1 Joh. 3, 8—10. 1 Mos. 3, 4. 2 Kor. 11, 3. 1 Gon. 22, 22.

45. Mutto damditi go mon

cælkam duottavuođa, de epet di osko munji.

46. Guttemuš dist matta mange suddo mu ala dævddet? Mutto jos mon cælkam duottavuođa, manne di epet munji osko?
1 Pet. 2, 22. 1 Joh. 3, 5.

47. Gutte læ Ibmel olmuš, son gulla Ibmel sanid; damditi epet di gula, dainago di epet læk Ibmel olbmuk.
1 Joh. 4, 6. Joh. 6, 36; 10, 26.

48. De vastedegje Judalažak ja celkke sudnji: Æpgo mi cælke vuoiggadvuođain, atte don læk Samaritanalaš ja dust læ bærgalak?
7, 20.

49. Jesus vastedi: I must læk bærgalak, mutto mon gudnijattam mu aččam, ja di æppegudnijattebetet muo.
7, 18.

50. Mutto im mon bivde ječčam gudne; gal dat læ, gutte dam bivdda ja dubme.
6, 15.

51. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Jos guttege doalla mu sane, i son galga oaidnet jabmem agalažat.
5, 24; 11, 25.

52. De celkke Judalažak sudnji: De dal dovddap mi, atte dust læ bærgalak; Abraham læ jabmam, ja profetak, ja don cælkak: Jos guttege doalla mu sane, i son galga muosatet jabmem agalažat.

53. Lækgoson don stuoreb go min ačče Abraham, gutte læ jabmam? Profetak læk maidai jabmam; gænen dagak don ješječad?

54. Jesus vastedi: Jos mon gudnijattam ješječčam, de mu gudne læ duššе; mu ačče læ dat, gutte adda munji gudne, son, gæn birra di cælkkebetet, atte son læ din Ibmel.
5, 31

55. Ja epet di læk dovddam su, mutto mon dovdam su; ja jos mon cælkašim: Im mon dovda su, de lifčim mon gielastalle, nuftgo di. Mutto mon dovdam su ja doalam su sane.
7, 28.

56. Abraham, din ačče, avvodi oaidnem diti mu bæive; ja son oini dam ja illodi.
1 Mos. 12, 3. Ebr. 11, 13. 17 j. n. v. Luk. 10, 24.

57. De celkke Judalažak sudnji: Ik don læk vela vitta loge jage boaresge ja læk oaidnam Abraham?

58. Jesus celki sigjidi: Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Oudalgo Abraham šaddai, læm mon.
1, 1. 15. 30.

59. De valdde si geđgid bajas balkestam diti su ala; mutto Jesus čiegai ječas ja vulgi tempelest olgus, važededin gaskal sin čađa, ja son bæsai nuft.
10, 31. Luk. 4, 30.

9. Kapittal

Jesus buored muttom čalmetæbmen riegadam olbmu sabbaten, 1—7; dat sæmma olmuš dutkujuvvu, bælošta Jesusa, hoiggaduvvu olgus Judalažain, jeđđijuvvu ja oapatuvvu Jesusest, 8—38. Jesus cuigod Farisealažaid sin čalmetesvuođa diti, 39—41.

1. Ja go son læi važžemen oudas guvllui, de oini son olbmu, gutte læi riegadam čalmetæbmen.

2. Ja su mattajægjek jerre sust ja celke: Oapatægje! Gi læ suddodam, dat daihe su vanhemak, dainago son læ riegadam čalmetæbmen?

3. Jesus vastedi: I dat læk suddodam æbage su vanhemak; mutto Ibmel dagok galgge almostuvvut su ala.
Luk. 13, 2. 4.

4. Mon berrim dakkat su dagoid, gutte læ muo vuolgatam, dam bale go læ bæivve; igja boatta, goas i oktage mate barggat.

5. Dam bale go mon læm mailmest, de mon læm mailme čuovgas.
8, 12.

6. Go son læi dam cælkkam, de čolgai son ædnam ala ja dagai

daige čolgast ja vuoidai daige dam čalmetæme čalmi ala.
Mark. 8, 23.

7. Ja son celki sudnji: Vuolge, basa ječad Siloah laddost, — mi læ čilggijuvvum: Vuolgatuvvum. De manai son erit ja basai ječas ja bođi oaidnen ruoktot.
Neh. 3, 15.

8. De celkke su sidaguoimek ja si, guđek legje ouddal su oaidnam, atte son læi čalmetæbme: Igo dat læk dat, gutte čokkai ja gærjedi?

9. Ærrasak celkke: Dat læ dat. Mutto ærrasak: Son læ su lakasaš. Son ješ celki: Mon dat læm.

10. De celkke si sudnji: Moft rabastuvvuiga du čalmek?

11 Son vastedi ja celki: Muttom olmuš, gutte goččujuvvu Jesusen, dagai daige ja vuoidai mu čalmid ja celki munji: Vuolge Siloah laddo lusa ja basa ječad! Mutto mon mannim erit ja bassim ječčam ja šaddim oaidnen.

12. De celkke si sudnji: Gost son læ? Son celki: Im mon dieđe.

13. De dolvvu si su, gutte læi ouddal čalmetæbme, Farisealažai lusa.

14. Mutto sabbat læi, go Jesus dagai daige ja rabasti su čalmid.
5, 9

15. De jerre maidai Farisealažak fastain sust, moft son læi šaddam oaidnen. Mutto son celki sigjidi: Son bijai daige mu čalmi ala, ja mon bassim ječčam ja oainam.

16. De celkke soabmasak Farisealažain: I dat olmuš læk Ibmelest boattam, dainago son i doala sabbat. Ærrasak celkke: Moft matta šuddolaš olmuš dakkat daggar mærkaid? Ja sin gaskast læi riddo. 7, 12.

17. Si celkke fastain dam čalmetæbmai: Maid cælkak don su harrai, dainago son rabasti du čalmid? Mutto son celki: Son læ profeta. Luk. 7, 16.

18. De æi jakkam Judalažak su harrai, atte son læi læmaš čalmetæbme ja læi šaddam oaidnen, ouddalgo si ravkke su vanhemid, gutte læi šaddam oaidnen.

19. Ja si jerre sodnost ja celkke: Lægo dat dodno bardne, gæn birra doai cælkkebætte, atte son læi riegadam čalmetæbmen? Moft son dal oaidna?

20. Su vanhemguovtos vastedeiga sigjidi ja celkiga: Moai ditte, atte dat læ monno bardne, ja atte son læi čalmetæbmen riegadam;

21. mutto moft son dal oaidna, æm moai dieđe, ja gi læ rabastam su čalmid, æm damge moai dieđe. Sust aldes læ galle akke; jerret sust aldes! Gal son vasted ješ oudastes.

22. Dam celkiga su vanhemguovtos, dainago soai balaiga Judalažain; dastgo Judalažak legje juo nuft gaskanæsek soappam, atte jos guttege dovdastifči su Kristusen, de galgaši son čulddujuvvut synagogast erit.
7, 13; 12, 42.

23. Damditi celkiga su vanhemguovtos: Sust aldes læ galle akke; jerret sust aldes!

24. De ravkke si nubbe gærde dam olbma lusasek, gutte læi læmaš čalmetæbme, ja celkke sudnji: Adde Ibmeli gudne! Mi diettep, atte dat olmuš læ suddolaš.

25. De vastedi son ja celki: Lægo son suddolaš, dam im mon dieđe; ovta mon dieđam, atte mon, gutte legjim čalmetæbme, dal oainam.

26. Mutto si celkke fastain sudnji: Maid son dagai dudnji? Moft rabasti son du čalmid?

27. Son vastedi sigjidi: Mon læm juo cælkkam digjidi dam,

ja epet di gullam; manne dattobetet di fastain dam gullat? Aiggobetetgo di maidai šaddat su mattajægjen?

28. De belkke si su ja celkke: Don læk su mattajægje, mutto mi læp Moses mattajægjek.

29. Mi diettep, atte Ibmel læ sardnom Mosesi; mutto dam birra æp mi dieđe, gost son læ boattam. 7, 27.

30. Dat olmai vastedi ja celki sigjidi: Dam dafhost læ dat galle ovdulaš, go di epet dieđe, gost son læ boattam, ja son læ almake rabastam mu čalmid.

31. Mutto mi diettep, atte Ibmel i gula suddolaʒaid; mutto jos guttege læ ibmelbalolaš ja dakka su dato, de son gulla su. Job 27, 9; 35, 13. Salm. 66, 18. Sanel. 15, 29; 28, 9. Es. 1, 15.

32. Mailme algo rajest i læk gullum, atte guttege læ rabastam čalmetæbmen riegadam olbmu čalmid.

33. Jos dat i livče boattam Ibmel lutte, de i son mataše maidege dakkat. 16. v.

34. Si vastedegje ja celkke sudnji: Don læk aibas suddo siste riegadam, ja don oapatak min? Ja si hoiggadegje su olgus.

35. Jesus gulai, atte si legje hoiggadam su olgus; ja go son gavnai su, de celki son sudnji: Oskokgo don Ibmel barne ala?

36. Son vastedi ja celki: Gi son læ, Hærra, vai mon matam oskot su ala?

37. Mutto Jesus celki sudnji: Don læk sikke oaidnam su, ja dat, gutte duina sardno, son læ dat. 4, 26.

38. Mutto son celki: Mon oskom, Hærračam! Ja son rokkadalai su.

39. Ja Jesus celki: Mon læm boattam duobmon dam mailbmai, vai dak, guđek æi oaine, šaddaše oaidnen, ja dak, guđek oidnek, šaddaše čuovgatæbmen. Matt. 13, 13. Joh. 3, 13; 12, 47. 48.

40. Ja dam gulle dak Farisealaʒain, guđek legje su lutte, ja si celkke sudnji: Læpgoson mi maidai čuovgatæmek?

41. Jesus celki sigjidi: Jos di lifčidek čuovgatæmek, de dist i livče suddo; mutto dal cælkkebetet di: Mi oaidnep. Damditi bisso din suddo. 15, 22.

10. Kapittal.

Jesus værdded ječas savcca-uvsa lakasaʒʒan, 1—10, ja buore baiman lakasaʒʒan, 11—18. Judalaʒak naggatallek su harrai, 19—21. Son dovdast, atte son læ Kristus, biekko Judalaʒai æppe-osko diti ja bælošta ječas sin vuostai, 22—39. Dom bælde Jordana oskuk ædnagak su ala, 40—42.

1. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Gutte i mana uksa-raige savcca-rinde sisa, mutto goargŋo æra saje bagjel, son læ suola ja rievvar.

2. Mutto dat, gutte sisa manna uksa-raige, læ savcai gæčče. 14, 6.

3. Sudnji rabasta uksafakta, ja savcak gullek su jiena; ja son ravkka su ječas savcaid nama mielde ja doalvvo daid olgus. Es. 43, 1.

4. Ja go son læ olgus vuojetam su ječas savcaid, de vaʒʒa son dai oudast; ja savcak čuvvuk su, dainago dak dovddek su jiena.

5. Mutto amas olbmu dak æi dato čuovvot, mutto batarek sust erit, dainago dak æi dovda amas olbmui jiena.

6. Dam værddadusa celki Jesus sigjidi; mutto æi si arvvedam, mi dat læi, maid son sarnoi sigjidi. Mark. 9, 32. Luk. 18, 34.

7. Damditi celki Jesus fastain sigjidi: Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Mon læm savcai uksa.

8. Buokak dak, guđek læk boattam mu ouddal, læk suollagak

ja rievvarak; mutto savcak æi
gullam sin. Jer. 23, 2.
9. Mon læm uksa; jos guttege
sisamanna mu bokte, son galgga
šaddat audogassan, ja son galgga
mannat sisa ja mannat olgus ja
gavdnat biemo Ebr. 10, 19.
10. Suola i boađe ærrebgo
suoladet ja sorbmit ja duššadet;
mon læm boattam, vai ællema si
oʒuše ja valjest oʒuše
1, 4. 16. Salm. 23, 1. 2 Pet. 1, 4.
11. Mon læm dat buorre bai-
man; dat buorre baiman bigja
su hægas savcaides oudast.
Salm. 80, 2. Es. 40, 11. Esek. 34, 11 j. n. v. 37, 24 Joh. 15, 13.
12. Mutto balkolaš ja dat,
gutte i læk baiman, gæsa savcak
æi gula, oaidna gumpe boatte-
men ja guođđa savcaid ja batar;
ja gumpe rieved daid ja biđge
savcaid.
13. Mutto balkolaš batar, dai-
nago son læ balkolaš ige ane
morraša savcai oudast.
14. Mon læm dat buorre bai-
man, ja mon dovdam mu sav-
caidam ja dovddujuvvum mu
savcainam, 2 Tim. 2, 19.
15. nuftgo Aččе dovdda muo,
ja mon dovdam Ače; ja mon bi-
jam mu hæggam savcaidam oudast.
6, 46
16. Must læk maidai æra sav-
cak, mak æi læk dam savcca-
rindest; daid berrim mon maidai
deiki buktet, ja dak oʒʒuk gullat
mu jiena, ja de galgga šaddat
okta ællo, okta baiman.
Ap dag. 2, 39. Efes. 2, 13. 14.
17. Damditi rakista Aččе muo,
dainago mon bijam mu hæggam,
vai mon dam fastain ruoktot
valdam.
18. I oktage valde dam must
erit, mutto mon bijam dam
ješaldam. Must læ fabmo dam
bigjat, ja must læ fabmo dam
fastain ruoktot valddet. Dam
goččoma vuostaivalddim mon mu
ačestam.
14, 31.
19. De šaddai fastain riddo
Judalaʒai gaski dai sani diti.
9, 16.
20. Mutto ædnagak sist celk-
ke: Sust læ bærgalak, ja son
dagjo; manne gullabetet di su?
7, 20; 8, 48. 52.
21. Ærrasak celkke: Æi dak
læk bostatuvvum olbma sanek;
mattago bærgalak rabastet čal-
metemi čalmid?
22. Mutto tempel-vihatam-ba-
sek dollujuvvujegje Jerusalemest,
ja dalvve læi. 1 Makk. 4, 59.
23. Ja Jesus læi birra vagjo-
læmen tempel siste Salomon
fæskarest.
1 Gon. 6, 3. 5. Ap. dag. 3, 11.
24. De birrastatte Judalaʒak
su ja celkke sudnji: Man gukka
doalak don min sieloid vuorddem
vuollai? Jos don læk Kristus,
de cælke migjidi dam vuiggis-
taga!
25. Jesus vastedi sigjidi: Mon
læm cælkkam digjidi dam, ja
epet di osko; dak dagok, maid
mon dagam mu aččam nammi,
dak duođaštek mu birra. 5, 36.
26. Mutto epet di osko; dastgo
epet di læk mu savcak, nuftgo
mon celkkim digjidi. 8, 45.
27. Mu savcak gullek mu
jiena, ja mon dovdam daid, ja
dak čuvvuk muo, 8, 47.
28. ja mon addam daidi aga-
laš ællema, ja æi dak galga ei-
sege lapput agalaʒat, ja i oktage
galga rottit sin mu gieđast erit.
29. Mu aččе, gutte læ addam
munji daid, læ stuoreb go
buokak, ja i oktage mate rottit
daid mu aččam gieđast erit.
14, 28.
30. Mon ja Aččе, moai ledne
okta. 5, 19; 14, 9; 17, 11. 21.
31. De valdde Judalaʒak fastain
geđgid bajas su gæđgadam diti.
8, 59.
32. Jesus vastedi sigjidi: Æd-
nag burid dagoid čajetim mon
digjidi mu aččam bælest; guđe-

muš diti dain dagoin gæđgadepet di muo?

33. Judalaʒak vastedegje sudnji ja celkke: Æp mi gæđgad du buore dago diti, mutto Ibmelbilkkadusa diti, ja damditi go don, gutte læk olmuš, dagak ješječad Ibmelen.

34. Jesus vastedi sigjidi: Igo din lagast læk čallujuvvum: Mon læm cælkkam: Di lepet ibmelak? Salm. 82, 6.

35. Jos son goččo sin ibmelen, gæidi Ibmel sadne dapatuvai, ja čala i mate duššen dakkujuvvut,

36. cælkkebetetgo di dalle sudnji, gæn Ačče læ basotam ja vuolgatam mailbmai: Don bilkkedak Ibmela, damditi go mon celkkim: Mon læm Ibmel bardne? 5, 17. Vis. 2, 13.

37. Jos mon im daga mu aččam dagoid, de allet munji osko!

38. Mutto jos mon dagam daid, jos di dalle vela epet datoge munji oskot, de oskot dagoidi, vai di mattebetet dovddat ja oskot, atte Ačče læ mu siste, ja mon su siste! 14. 10. 11.

39. De bivdde si fastain su gidda valddet; ja son bæsai sin gieđast erit. 8, 59.

40. Ja son manai fastain erit dom bællai Jordana dam baikkai, gost Johannes algost gastaši, ja oroi dobbe. 1, 28.

41. Ja ædnagak botte su lusa ja celkke: I Johannes dakkam galle maidege mærkaid, mutto buok, maid Johannes celki su birra, læi duotta.

42. Ja ædnagak osku dobbe su ala. 8, 30.

11. Kapittal.

Jesus bajasbokta Lasarusa; ædnagak oskuk su ala, 1—45. Kaifas arvvala Jesusa goddet, 46—53. Jesus gaiddad ječas; su birra sardnujuvvu ollo, 54—57.

1. Mutto de læi muttom buocce, Lasarus, gutte oroi Betaniast, Maria ja Marta, su oaba, sidast. Luk. 10, 38. 39.

2. Mutto Maria læi dat, gutte vuoidai Hærra vuoiddasin ja sikkoi su julgid su vuovtaidesguim; su viellja Lasarus læi buoccamen. 12, 3.

3. De saddiga dak oabašguovtos sudnji sane ja cælketeiga sudnji: Hærra! Gæča, dat, gæn don rakistak, læ buoccamen.

4. Mutto go Jesus dam gulai, de celki son: I dat davdda læk jabmemen, mutto Ibmeli gudnen, vai Ibmel bardne dam bokte hærvasmattujuvvu. 9, 3.

5. Mutto Jesus rakisti Marta ja su oaba ja Lasarusa.

6. Go son dal gulai, atte son læi buoccamen, de oroi son almake guokte bæive dam baikest, gost son læi;

7. dasto maŋŋel celki son mattajegjidasas: Vulggop mi fastain Judeai!

8. Mattajægjek celkke sudnji: Oapatægje! Æska bivdde Judalaʒak du gæđgadet, ja don manak fastain dokko? 8, 59; 10, 31.

9. Jesus vastedi: Æigobe guokte nubbe lokkai dimo læk bæivest? Jos guttege vagjol bæivveg, i son nordad ječas; dastgo son oaidna dam mailme čuovggasa.

10. Mutto jos guttege vagjola ikko, son nordad ječas; dastgo čuovgas i læk su siste. 9, 4.

11. Dam celki son; ja dastmaŋŋel cælkka son sigjidi: Lasarus, min usteb, læ oađđam; mutto mon vuolgam su bajasboktet nakkarin. Matt. 9, 24.

12. De celkke su mattajægjek: Hærra! Jos son oađđa, de son galle fastain dærvasmuvva.

13. Mutto Jesus sarnoi su

jabmem birra; mutto si doivvu, atte son sarnoi lundolaš nakkari birra.

14. De celki Jesus vuiggistaga sigjidi: Lasarus læ jabmam,

15. ja mon læm ilost din diti, go mon im læm dobbe, vai di oskobetet; mutto vulggop mi su lusa!

16. De celki Tomas, gutte goččujuvvu jumičen, su mattajægje-guimidasas: Vulggop maidai mige, vai mi suina jabmep!

17. Go Jesus bođi, de gavnai son su juo njællje bæive orromen havdest.

18. Mutto Betania læi Jerusalem lakka, vitta nubbe lokkai stadia arvo dast erit.

19. Ja ædnagak Judalaʒain legje boattam Marta ja Maria lusa jeđđim varas sodno sodno vieljasga diti.

20. Go Marta dal gulai, atte Jesus boatta, de manai son su oudald; mutto Maria čokkai vieso siste.

21. De celki Marta Jesusi: Hærračam! Jos don lifčik dast læmaš, de mu viellja i livče jabmam.

22. Mutto maidai dal dieđam mon, atte maidikkenessi don rokkadalak Ibmelest, dam Ibmel dudnji adda.

23. Jesus celki sudnji: Du viellja galgga bajasčuoʒʒelet.

24. Marta cælkka sudnji: Mon dieđam, atte son galgga bajasčuoʒʒelet bajasčuoʒʒelæme siste dam maŋemuš bæive.
Dan. 12, 2. Luk. 14, 14. Joh. 5, 28. 29; 6, 40. 54.

25. Jesus celki sudnji: Mon læm bajasčuoʒʒelæbme ja ællem; gutte mu ala osko, jos son vela jabmage, de galgga son almake ællet, 14, 6. 1 Joh. 5, 20.

26. ja juokkehaš, gutte ælla ja osko mu ala, i galga agalaʒatge jabmet. Oskokgo don dam?

27. Son cælkka sudnji: Oskom, Hærračam! Mon læm oskom, atte don læk Kristus, Ibmel bardne, dat, gutte galgga boattet mailbmai.
4, 42; 6, 69.

28. Ja go son læi dam cælkkam, de manai son erit ja ravkai su oabas Maria suolet ja celki: Oapatægje læ dast ja ravkka du.

29. Go son dam gulai, de čuoʒʒeli son dallanaga ja bođi su lusa.

30. Mutto Jesus i læm vela boattam sida sisa, mutto læi dam baikest, gost Marta læi boattam su oudald. 20. v.

31. Go dal dak Judalaʒak, guđek legje su lutte vieso siste ja legje su jeđđimen, oidne, atte Maria čuoʒʒeli hoapost bajas ja manai olgus, de čuvvu si su ja celkke: Son manna havde lusa dobbe čierrot.

32. Go Maria dal dokko bođi, gost Jesus læi, ja oini su, de luoittadi son su julgi ouddi vuolas ja celki sudnji: Hærračam! Jos don lifčik dast læmaš, de mu viellja i livče jabmam.

33. Go Jesus dal oini su čierromen ja oini daid Judalaʒaid čierromen, guđek botte su mielde, de likkatuvvui son sagga vuoiŋastes ja njuorrani ja celki:

34. Gosa di lepet su bigjam? Si celkke sudnji: Hærra, boađe ja oaine!

35. Jesus čieroi. Luk. 19, 41.

36. De celkke Judalaʒak: Gæča, moft son rakisti su! 3. 5. v.

37. Mutto muttomak sist celkke: Igo dat, gutte rabasti dam čalmetæme čalmid, livče maidai mattam dakkat, atte i dat læm jabmet? 9, 6. 7.

38. De likkatuvvui Jesus fastain sagga ja bođi havde lusa. Mutto rogge læi, ja gæđge læi dam alde. Matt. 27, 60.

39. Jesus celki: Valddet gæđge erit! Marta, dam jabme oabba,

cælkka sudnji: Hærra! Son baččid juo; dastgo njællje bæive son læ orrom.

40. Jesus celki sudnji: Imgo mon cælkkam dudnji, atte jos don matašik oskot, de don oainašik Ibmel hærvasvuođa.
26. v.

41. De valdde si gæđge dast erit, gosa dat jabme læi bigjujuvvum. Mutto Jesus bajedi su čalmides bajas ja celki: Áčačam! Mon gitam du, go don læk muo gullam.

42. Mutto mon dittim, atte don gulak muo alelassi; mutto olbmui diti, guđek birra čuǯǯuk, celkkim mon dam, vai si oskuk, atte don læk muo vuolgatam.
12, 30.

43. Ja go son læi dam cælkkam, de čuorvoi son alla jienain: Lasarus, boađe deiki olgus!

44. Ja dat jabme bođi olgus, čadnujuvvum lika-garvoiguim julgi ja gieđai birra, ja su amadagjo læi birra gissujuvvum čalbme-sikkaldaklinin. Jesus celki sigjidi: Čovddet su ja luittet su mannat!

45. De osku ædnagak dain Judalaǯain su ala, guđek legje boattam Maria lusa ja legje oaidnam, maid Jesus læi dakkam.

46. Mutto muttomak sist manne Farisealaǯai lusa ja celkke sigjidi, maid Jesus læi dakkam.

47. De čokkijegje bajemuš papak ja Farisealaǯak digge ja celkke: Maid mi dakkap? Dastgo dat olmuš dakka ædnag mærkaid.
Matt. 26, 3. Mark. 14, 1. Luk. 22, 2. Ap. dag. 4, 27.

48. Jos mi diktep su nuft dakkat, de oskuk buokak su ala, ja Romalaǯak bottek ja valddek sikke min ædnama ja olbmuid.

49. Mutto muttom sist, Kaifas, gutte læi dam jage bajemuš pappa, celki sigjidi:

50. Epet di dieđe maidege, epetge di jurdaš, atte dat læ migjidi avkalaš, atte okta olmuš jabma albmuga oudast, amas obba almug hævatuvvut. 18, 14.

51. Mutto dam i cælkkam son ješaldes, mutto go son læi dam jage bajemuš pappa, de einosti son, atte Jesus galgai jabmet albmuga oudast,

52. ja i duššefal albmuga oudast, mutto vai son maidai galgai čokkit Ibmel bieđganam manaid ovta jovkkui. Efes. 2, 16.

53. De rađđadalle si dam bæive rajest su goddet.
Matt. 12, 14.

54. De i vagjolam šatan Jesus albmoset Judalaǯai gaskast, mutto manai dast erit dam guvllui, mi læ mæce lakka, muttom gavpugi, mi goččujuvvu Efraimen; ja son oroi dobbe su mattajegjidesguim.

55. Mutto Judalaǯai bæssačak legje lakka; ja ædnagak dam guovlost manne bajas Jerusalemi bæssači ouddal ječaidæsek buttestet.

56. De occe si Jesusa ja sardnu gutteg guiminæsek, go si čuǯǯu tempel siste: Moft din mielast orro, go son i boađe basidi?

57. Mutto sikke bajemuš papak ja Farisealaǯak legje addam dam goččoma, atte jos guttege diđi, gost son læi, de galgai son dam dieđetet, vai si oǯuše su gidda valddet.

12. Kapittal.

Jesus vuiddujuvvu Betaniast, 1—8. Ædnagak bottek su lusa ja oskuk; Judalaǯak aigguk goddet maidai Lasarusa, 9—11. Jesus ride Jerusalem sisa, 12—19. Grekalaǯak dattuk su oaidnet; son sardno su jabmemes ja hærvasmattujumes birra, oaǯǯo duođaštusa almest, 20—28. Jesus mattat ja nævvo olbmuid; almake æi si osko, 29—43, manditi son fastain nævvo sin, 44—50.

1. Jesus bođi dalle gutta bæive

bæssači ouddal Betaniai, gost Lasarus læi, gutte læi læmaš jabmam, ja gæn son læi bajasčuoʒaldattam jabmi lutte.

Matt. 26, 6 j. n. v. Mark. 14, 3 j. n. v.

2. De rakadegje si sudnji dast mallasid, ja Marta aitardi; mutto Lasarus læi muttom sist, guđek čokkajegje suina bævdest.

3. De valdi Maria ovta budde billedkættes, sagga divras nardusvuoiddasa ja vuoidadi Jesus julgid ja sikkoi su julgid su vuovtaidesguim; mutto viesso devddujuvvui vuoiddas hajain. 11, 2.

4. De celki muttom su mattajegjin, Judas, Simon bardne, Iskariot, gutte dasto maŋŋel su beti:

5. Manne dat vuoidas i vuvddujuvvum golbma čuođe ruđa oudast ja addujuvvum vaivašidi?

6. Mutto i son cælkkam dam damditi, go sust læi moraš vaivaši oudast, mutto damditi go son læi suola, ja sust læi burssa, ja son guddi, mi dam sisa bigjujuvvui. 13, 29.

7. De celki Jesus: Adde sudnji rafhe! Son læ vurkkim dam vuoiddas mu havddadume bæivvai.

8. Dastgo vaivašak læk alelassi din lutte; mutto mon im læk alelassi din lutte.

5 Mos. 15, 11. Matt. 26, 11.

9. De oʒʒu stuora joavkko Judalaʒain diettet, atte son læi dast; ja æi si boattam duššefal Jesus diti, mutto maidai oaidnem diti Lasarusa, gæn son læi bajasčuoʒaldattam jabmi lutte.

11, 43. 44.

10. Mutto bajemuš papak rađđadalle goddet maidai Lasarusa;

11. dastgo su diti manne ædnagak Judalaʒain dokko ja osku Jesus ala. 11, 45.

12. Nubbe bæive, go dat stuora ædnagvuotta, mi læi boattam basidi, gulai, atte Jesus boatta Jerusalemi,

13. de valdde si palbme-ovsid ja manne olgus su oudald ja čurvvu: Hosanna! Buristsivdneduvvum lekus dat, gutte boatta Hærra nammi, Israel gonagas!

Matt. 21, 1 j. n. v. Mark. 11, 1 j. n. v. Luk. 19, 29 j. n. v. Salm. 118, 25. 26.

14. Mutto Jesus gavnai nuorra asen ja čokkani dam ala, nuftgo čallujuvvum læ:

15. Ale bala, Sion nieidda! Gæča, du gonagas boatta ridededin njiŋŋelas asen čivga alde.

Es. 62, 11. Sak. 9, 9.

16. Mutto dam æi arvvedam su mattajægjek algost; mutto go Jesus læi hærvasen dakkujuvvum, de muittajegje si, atte dat læi čallujuvvum su birra, ja atte si legje dakkam dam su diti.

17. Mutto olbmuk, guđek legje su mielde, duođaštegje, atte son læi ravkkam Lasarusa havdest ja bajasčuoʒaldattam su jabmi lutte.

18. Damditi manne maidai olbmuk su oudald, dainago si legje gullam, atte son læi dakkam dam mærka.

19. De celkke Farisealaʒak gutteg guoibmasæsek: Di oaidnebetet, atte epet di væje maidege dakkat; gæča, obba mailbme viekka su maŋŋai.

20. Mutto dast legje soames Grekalaʒak sin gaskast, guđek legje boattam bajas rokkadallam varas basin.

21. Dak manne dalle Filip lusa, gutte læi boattam Betsaidast Galileast, ja rokkadalle su ja celkke: Hærra! Mi halidep oaidnet Jesusa.

1, 44. 45.

22. Filip boatta ja cælkka Andreasi dam, ja Andreas ja Filip cælkkeba fastain Jesusi dam.

23. Mutto Jesus vastedi sodnoidi ja celki: Dibmo læ boattam, go olbmu bardne galgga hærvasen dakkujuvvut.

13, 32; 17, 1.

24. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Jos niso-gordnečalbme i gača ædnami ja jame, de orro dat okto; mutto jos dat jabma, de šaddad dat ollo šaddoid.
1 Kor. 15, 36.

25. Gutte rakista su hægas, son galgga dam masset, ja gutte vašot su hægas dam mailmest, son galgga dam varjalet agalaš ællemi.
Matt. 10, 39; 16, 25. Luk. 17, 33.

26. Jos guttege aiggo muo balvvalet, de čuvvus son muo, ja gost mon læm, dobbe galgga maidai mu balvvalægje læt; ja jos guttege muo balvvala, de galgga Aččе su gudnijattet.
14, 3; 17, 24. 1 Tes. 4, 17.

27. Dal læ mu siello suorgganam; ja maid galgam mon cælkket? Aččam, bæste muo dam dimost! Daddeke, damditi læm mon boattam dam dibmoi.
Matt. 26, 38. 39.

28. Aččam, hærvasen daga du namad! De bođi jiedna almest: Sikke læm mon hærvasen dakkam ja aigom fastain dam hærvasen dakkat.

29. De celkke olbmuk, guđek čuʒʒu ja gulle dam, atte bajan læi čerggom; ærrasak celkke: Engel læ sudnji sardnom.

30. Jesus vastedi ja celki: Dat jiedna i šaddam mu diti, mutto din diti.
11, 42.

31. Dal dollujuvvu duobmo dam mailme bagjel; dal galgga dam mailme oaivamuš balkestuvvut olgus.
16, 11.

32. Ja mon, go mon bajeduvvum ædnamest bajas, de mon gæsam buokaid lusam.
3, 14; 6, 44.

33. Mutto dam son celki arvvedattem diti, maid jabmemid son galgai jabmet.

34. Olbmuk vastedegje sudnji: Mi læp gullam lagast, atte Kristus bisso agalaš aiggai; moft cælkak don dalle, atte olbmu bardne berre bajas bajeduvvut? Gi læ dat olbmu bardne?
2 Sam. 7, 13. Salm. 89, 30. 37. 38; 110, 4. Es. 9, 6. 7. Esek. 37, 25. Dan. 2, 44; 7, 14. 27.

35. De celki Jesus sigjidi: Čuovgas læ ain oanekaš aige din lutte. Vagjoleket dam bodda, go dist læ čuovgas, amas sævdnjad boattet din bagjeli! Ja gutte sævdnjad siste vagjola, i diede, gosa son manna.
8, 12; 11, 10.

36. Dam bodda go dist læ čuovgas, de oskot čuovggas ala, vai di šaddabetet čuovggas mannan! Daid sarnoi Jesus ja manai erit ja čiegai ječas sin oudast.
Efes. 5, 8.

37. Mutto vaiko son læi dakkam nuft ollo mærkaid sin čalmi oudast, de æi si almake oskom su ala,

38. vai profet Esaias sadne ollašuvvuši, maid son læ cælkkam: Hærra! Gi læ oskom dam, maid son mist gulai, ja gæsa læ Hærra gietta almostuvvum?
Es. 53, 1. Rom. 10, 16.

39. Damditi æi mattam si oskot; dastgo Esaias cælkka fastain:
Es. 6, 9. 10. Matt. 13, 14.

40. Son læ sevnjudattam sin čalmid ja buoššodam sin vaimo, amasek si oaidnet čalmidæsekguim ja arvvedet vaimoin ja jorggalet ječaidæsek, vai mon buoredifčim sin.

41. Dam celki Esaias, dallego son oini su hærvasvuođa ja sarnoi su birra.
Es. 6, 1 j. n. v.

42. Daddeke osku ædnagak vela oaivamuʒainge su ala; mutto Farisealaʒai diti æi si dovdastam dam, amasek si synagogast erit čulddujuvvut;
9, 22.

43. dastgo si rakistegje olbmui gudne æmbo go Ibmel gudne.
5, 44.

44. Mutto Jesus čuorvoi ja celki: Gutte osko mu ala, i osko mu ala, mutto su ala, gutte læ muo vuolgatam;
1 Pet. 1, 21.

45. ja gutte muo oaidna, oaidna su, gutte læ muo vuolgatam. 10, 30; 14, 9.

46. Mon læm čuovgas, mi læ boattam mailbmai, amas oktage, gutte mu ala osko, orrot sævdnjad siste. 35. v.

47. Ja jos guttege gulla mu sanid ja i osko, su im mon dubme; dastgo im mon læk boattam mailme dubmit, mutto bæstet mailme. 3, 17.

48. Gutte muo bagjelgæčča ja mu sanid i vuostaivalde, sust læ dat, gutte su dubme; dat sadne, maid mon læm sardnom, dat galgga su dubmit dam maŋemuš bæive. 3, 18; 8, 24

49. Dastgo im mon læk sardnomješaldam; mutto Ačče, gutte læ muo vuolgatam, son læ addam munji goččoma dam harrai, maid mon galgam cælkket, ja maid mon galgam sardnot; 14, 10.

50. ja mon dieđam, atte su goččom læ agalaš ællem. Damditi, dam, maid mon sarnom, sarnom mon nuft, moft Ačče læ munji cælkkam.

13. Kapittal.

Jesus bassa mattajegjides julgid ja nævvo sin vuollegašvutti, 1—20, sardno su birra, gutte galgai su bættet, 21—30, sardno su hærvasen dakkujumes birra ja guim-guoibmasaš rakisvuođa birra, 31—35, sardno Pietara jorralæme birra, 36—38.

1. Mutto bæssašbasi ouddal, go Jesus diđi, atte su dibmo læi boattam, go son galgai dam mailmest erit vuolgget ačes lusa, de, nuftgo son læi rakistam su ječas mattajegjid, guđek legje mailmest, nuft rakisti son sin gidda loapa ragjai.
Matt. 26, 2 j. n. v. Mark. 14, 1. Luk. 22, 1 j. n. v. Joh. 7, 6. 30.

2. Ja go ækkedes mallasak dollujuvvujegje, go bærgalak læi juo sisa bačam Judas Iskariota, Simon barne, vaibmoi, atte son galgai su bættet,

3. go Jesus diđi, atte Ačče læi addam buok su gieđaidi, ja atte son læi boattam Ibmel lutte ja manai Ibmel lusa,
Matt. 11, 27. Joh. 3, 35; 16, 28.

4. de čuoʒʒeli son mallasin ja nuolai su biktasides erit, ja son valdi lidne-biktasa ja boakkanasti ječas.

5. Dasto maŋŋel leikki son čace littai ja riemai bassat mattajegjides julgid ja sikkot daid lidne-biktasin, maina son læi boakkanastum.

6. De bođi son Simon Pietar lusa; ja dat celki sudnji: Hærračam! Basakgo don mu julgid?
Matt. 3, 14.

7. Jesus vastedi ja celki sudnji: Maid mon dal dagam, dam ik don dal dieđe, mutto don šaddak arvvedet dam dastmaŋŋel.

8. Pietar cælkka sudnji: Ik don galga agalaʒatge bassat mu julgid. Jesus vastedi sudnji: Jos mon im basa du, de dust i læk mikkege osid muina.

9. Simon Pietar cælkka sudnji: Hærračam! Ale basa duššefal mu julgid, mutto maidai gieđaid ja oaive!

10. Jesus cælkka sudnji: Gutte læ bassujuvvum, i darbaš bassat ærago julgid, mutto læ aibas buttes; ja di lepet buttasak, mutto epet buokak. 15, 3.

11. Dastgo son dovdai su, gutte su beti; damditi celki son: Epet di læk buokak buttasak.
6, 64. 70.

12. Go son dalle læi bassam sin julgid ja valddam su biktasides, de čokkani son fastain ja celki sigjidi: Diettebetetgo di, maid mon læm digjidi dakkam?

13. Di goččobetet muo oapatægjen ja hærran, ja di sardnobetet riekta; dastgo mon læm dat.
Matt. 23, 8. 10. 1 Kor. 8, 6.

14. Jos dalle mon, gutte læm hærra ja oapatægje, læm bassam din julgid, de lepet maidai di gædnegasak bassat gutteg guimidædek julgid. Luk. 22, 27.

15. Dastgo mon læm addam digjidi ouddamærka, vai, nuftgo mon dakkim digjidi, nuft galggabetet maidai di dakkat.
1 Pet. 2, 21. 1 Joh. 2, 6.

16. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Balvvalægje i læk stuoreb go su ised, ige airas stuoreb go son, gutte su vuolgati.
Matt. 10, 24. Luk. 6, 40. Joh. 15, 20.

17. Jos di diettebetet daid, de lepet di audogasak, jos di dakkabetet daid. Matt. 7, 24.

18. Im mon sarno din buokai birra; mon dieđam, gæid mon læm valljim. Mutto — vai čala ollašuvvuši: Dat, gutte laibe muina borra, læ bajedam šušmes mu vuostai.
Salm 41, 10. Ap. dag. 1, 17.

19. Dam rajest cælkam mon digjidi dam, ouddalgo dat šadda, vai, go dat læ šaddam, di oskobetet, atte mon læm Kristus.
14, 29.

20. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Gutte su vuostaivaldda, gæn mon vuolgatam, muo vuostaivaldda; mutto gutte muo vuostaivaldda, su vuostaivaldda, gutte læ muo vuolgatam.
Matt. 10, 40.

21. Go Jesus læi dam cælkkam, de likkatuvvui son sagga vuoiŋastes ja duođašti ja celki: Duođai, duođai cælkam mon digjidi, atte okta dist bætta muo.
Matt. 26, 21 j. n. v. Mark. 14, 18 j. n. v. Luk. 22, 21 j. n. v.

22. De gæččagotte mattajægjek gutteg guoimesek ala ja æppedegje, gæn birra son sarnoi.

23. Mutto de læi muttom su mattajegjin, gutte bævde lutte vællai Jesus aske vuostai, gæn Jesus rakisti. 21, 20.

24. Dasa nuvketi dalle Simon Pietar, vai son jærași, gi dat læʒʒa, gæn birra son sarnoi.

25. Mutto son sojaldatti ječas Jesus radde vuostai ja celki sudnji: Hærra! Gi dat læ?

26. Jesus vastedi: Dat læ dat, gæsa mon addam dam bitta, maid mon buonjostam. Ja son buonjosti bitta ja addi Judas Iskarioti, Simon bardnai, dam.

27. Ja maŋŋelgo son læi oʒʒom dam bitta, de manai Satan su sisa. De celki Jesus sudnji: Maid don dagak, de daga dam farga!

28. Mutto i oktage sist, guđek legje bævdest čokkamen, diettam, man varas son celki sudnji dam.

29. Dastgo muttomak doivvu, dađemielde go Judasest læi burssa, atte Jesus celki sudnji: Oaste, maid mi darbašep basidi! daihe, atte son galgai addet maidege vaivašidi. 12, 6.

30. Go son dalle læi valddam dam bitta, de manai son dallanaga olgus. Mutto igja læi.

31. Go son dalle læi olgus mannam, de celki Jesus: Dal læ olbmu bardne hærvasen dakkujuvvum, ja Ibmel læ hærvasen dakkujuvvum su siste.

32. Jos Ibmel læ hærvasen dakkujuvvum su siste, de aiggo Ibmel maidai su hærvasen dakkat ješječas siste, ja son aiggo farga su hærvasen dakkat. 12, 23.

33. Manačidam! Mon læm ain oanekaš bodduš din lutte. Di šaddabetet occat muo, ja nuftgo mon celkkim Judalaʒaidi: Gosa mon manam, dokko epet di mate boattet, nuft cælkam mon maidai digjidi dal. 7, 34; 8, 21.

34. Mon addam digjidi ođđa bakkom, atte di galggabetet rakistet gutteg guimidædek, vai, nuftgo mon læm rakistam din, nuft galggabetet maidai di rakistet gutteg guimidædek.
Matt. 22, 39. Joh. 15, 12. 17. Gal. 5, 6. Jak. 2, 8. 1 Pet. 1, 22. 1 Joh. 3, 11. 23; 4, 21.

35. Dast galggek buokak dovddat, atte di lepet mu mattajægjek, jos dist læ gaskanædek rakisvuotta.
1 Joh. 2, 5; 4, 20.

36. Simon Pietar celki sudnji: Hærra! Gosa don manak? Jesus vastedi sudnji: Gosa mon manam, dokko ik mate don dal muo čuovvot; mutto dasto maŋŋel galgak don muo čuovvot.
7, 34; 21, 18. 2 Pet. 1, 14.

37. Pietar cælkka sudnji: Hærra! Manne mon im mate dal du čuovvot? Mon aigom bigjat mu hæggam du oudast.

38. Jesus vastedi sudnji: Hægad don aigok bigjat mu oudast? Duođai, duođai cælkam mon dudnji: Vuoncca-vares i šadda biškot, ouddalgo don læk biettalam muo golma gærde.
Matt. 26, 34. Mark. 14, 30. Luk. 22, 34.

14. Kapittal.

Jesus aiggo rakadet saje su olbmuidasas, 1—4; son læ ješ gæidno Ače lusa, 5—7; son ja Aččе læba okta, 8—20; son aiggo almostattet ječas su olbmuidasas ja vuolgatet sigjidi Vuoiŋa, 21—26; son jeđđe sin, 27—31.

1. Allusek din vaimok suorgganeku! Oskot Ibmel ala ja oskot mu ala! 27. v. 12, 44.

2. Mu ače viesost læk ollo oromsajek. Mutto jos dat i livče nuft, de lifčim mon cælkkam digjidi dam. Mon manam erit digjidi saje rakadet,
2 Kor. 5, 1. Ebr. 11, 10.

3. ja go mon læm mannam erit ja oažom rakadet digjidi saje, de boađam mon fastain ja valdam din lusam, vai, gost mon læm, dobbe galggabetet maidai di læt.
12, 26; 17, 24. Fil. 1, 23. 1 Tes. 4, 17.

4. Ja gosa mon manam, dam di diettebetet, ja di diettebetet gæino.

5. Tomas cælkka sudnji: Hærra! Æp mi dieđe, gosa don manak; ja moft mattep mi dalle diettet gæino?

6. Jesus cælkka sudnji: Mon læm gæidno ja duottavuotta ja ællem; i oktage boađe Ače lusa ærrebgo mu bokte.
Es. 35, 8. Ebr. 9, 8; 10, 19. 20. Joh. 11, 25; 10, 9.

7. Jos di lifčidek muo dovddam, de di lifčidek maidai dovddam mu ače, ja dam rajest dovddabetet di su ja lepet su oaidnam.

8. Filip cælkka sudnji: Hærra! Čajet migjidi Ače, ja dast læ migjidi galle!

9. Jesus cælkka sudnji: Nuft gukkes aige læm mon læmaš din lutte, ja ik don læk dovddam muo, Filip? Gutte muo læ oaidnam, læ oaidnam Ače; ja moft cælkak don dalle: Čajet migjidi Ače? 12, 45; 14, 20; 17, 21. 23.

10. Ikgo don osko, atte mon læm Ače siste, ja Aččе læ mu siste? Daid sanid, maid mon sarnom digjidi, im mon sarno ješaldam; mutto Aččе gutte bisso mu siste, son dakka dagoid.
10, 38; 5, 19; 8, 28. 38.

11. Oskot munji, atte mon læm Ače siste, ja Aččе læ mu siste! Mutto jos di epet dato, de oskot munji almake aito dagoi diti! 5, 36; 10, 25.

12. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Gutte osko mu ala, son oažžo maidai dakkat daid dagoid, maid mon dagam, ja son oažžo dakkat stuorebuid go daid; dastgo mon manam mu aččam lusa,

13. ja maidikkenessi di rokkadallabetet mu nammi, dam mon dagam, vai Aččе hærvasmattujuvvu Barne bokte.
16, 23. 24. Matt. 7, 7. 11; 21, 22. Luk. 11, 19.

14. Jos di rokkadallabetet maidege mu nammi, de mon dagam dam.

15. Jos di rakistepet muo, de dollet mu bakkomid!

15, 10. 1 Joh. 5, 3.

16. Ja mon aigom rokkadallat Acce, ja son adda digjidi nubbe bælostægje, vai son bisso din lutte agalaʒat,

17. duottavuođa vuoiŋa, gæn mailbme i mate vuostaivalddet, dastgo dat i oaine su ige dovda su; mutto di dovddabetet su, dastgo son bisso din lutte ja galgga orrot din siste.

Vis. 1, 5. Joh. 7, 39. Ap. dag. 5, 32.

18. Im mon guođe din oarbesen; mon boađam din lusa.

Matt. 28, 20.

19. Vela ain oanekaš bodduš, ja mailbme i oaine muo šatan, mutto di oaidnebetet muo; dastgo mon ælam, ja di galggabetet ællet.

20. Dam bæive šaddabetet di dovddat, atte mon læm mu accam siste, ja di mu siste, ja mon din siste.

21. Gæst læk mu bakkomak ja doalla daid, son læ dat, gutte muo rakista; mutto gutte muo rakista, son galgga rakistuvvut mu acest, ja mon aigom rakistet su ja almostattet jeccam sudnji.

22. Judas — i Iskariot — cælkka sudnji: Hærra! Mast dat boatta, go don aigok almostattet jecad migjidi ja ik mailbmai?

23. Jesus vastedi ja celki sudnji: Jos guttege muo rakista, de son doalla mu sane, ja mu acce su rakista, ja moai botte su lusa ja dakke orrom-saje su lutte.

Sanel. 8, 17. 1 Kor. 3, 16; 6, 19.

24. Gutte muo i rakist, i son doala mu sanid, ja dat sadne, maid di gullabetet, i læk mu sadne, mutto accam sadne, gutte læ muo vuolgatam.

25. Dam mon læm digjidi sardnom, go mon ain orom din lutte;

26. mutto bælostægje, Bassevuoigŋa, gæn Acce vuolgat mu nammi, son galgga oapatet digjidi buok ja muitotet digjidi buok dai birra, maid mon læm digjidi cælkkam.

Luk. 24, 49. Joh. 15, 26; 16, 7. 1 Joh. 2, 20. 27.

27. Rafhe guođam mon digjidi, mu rafham addam mon digjidi; im mon adde digjidi, nuftgo mailbme adda. Allusek din vaimok suorgganeku ja allusek ballu!

Fil. 4, 7. Joh. 14, 1.

28. Di lepet gullam, atte mon celkkim digjidi: Mon vuolgam erit ja boađam fastain din lusa. Jos di anašeidek muo rakisen, de illodifcidek di damditi, go mon celkkim: Mon manam accam lusa; dastgo mu acce læ stuoreb go mon.

10, 29. 30.

29. Ja dal læm mon cælkkam digjidi dam, ouddalgo dat šadda, vai, go dat læ šaddam, di dalle oskobetet 13, 19.

30. Dastmaŋas im mon sarno dinguim ollo; dastgo dam mailme oaivamuš boatta, ja sust i læk i mikkege mu siste;

16, 11. 2 Kor. 4, 4.

31. mutto vai mailbme šadda dovddat, atte mon rakistam accam ja dagam nuft, moft Acce læ muo goccom, — cuoʒʒeleket, vulggop mi dast erit!

10, 18. Matt. 26, 46.

15. Kapittal.

Jesus sardno vuoiŋalaš okti-ovtastattujume birra jecaines, 1—8, nævvo guimguoibmasaš rakisvutti, 9—17, nævvo gierddavašvutti ja dorvolašvutti doarradallujume siste, 18—27.

1. Mon læm dat duotta vidnemuorra, ja mu acce læ vidnegarde ised.

2. Juokke oavse must, mi i šaddad šaddoid, dam erit valdda son; ja juokke oavse, mi šaddad šaddoid, buttesta son, vai dat šaddad æneb šaddoid.

Matt. 15, 13.

3. Di lepet juo buttasak dam sane bokte, maid mon læm digjidi sardnom. 13, 10.

4. Bissot mu siste, de bisom mon din siste. Nuftgo oakse i mate šaddadet šaddoid ješaldes, muđoigo dat bisso vidnemuorast, nuft epet dige mate, muđoigo di bissobetet mu siste. 6, 56.

5. Mon læm vidnemuorra, di lepet oavsek; gutte bisso mu siste, ja mon su siste, son šaddad ollo šaddoid; dastgo alma mutaga epet di mate maidege dakkat.
2 Kor. 3, 5. Fil. 2, 13. Es. 26, 12.

6. Jos guttege i biso mu siste, de son olgus balkestuvvu nuftgo oakse ja mieska; ja dak čoggujuvvujek ja balkestuvvujek dolli, ja dak bullek.
Matt. 3, 10; 7, 19.

7. Jos di bissobetet mu siste, ja mu sanek bissuk din siste, de rokkadallet, maidikkenessi di dattobetet, ja dat galgga digjidi dapatuvvat!
16. v. 14, 13. 14. Matt. 21, 22. Luk. 11, 9. 10. Jak. 1, 5. 1 Joh. 3, 22.

8. Daggo bokte hærvasmattujuvvu mu ačče, go di šaddadepet ollo šaddoid, ja di galggabetet šaddat mu mattajægjen.
Matt. 5, 16. Fil. 1, 11.

9. Nuftgo Ačče læ muo rakistam, nuft læm maidai mon din rakistam; bissot mu rakisvuođa siste!

10. Jos di doallabetet mu bakkomid, de di bissobetet mu rakisvuođa siste, nuftgo mon læm doallam mu aččam bakkomid ja bisom su rakisvuođa siste.
14, 15. 1 Joh. 5, 3.

11. Dam mon læm sardnom digjidi, vai mu illo bisuši din siste, ja vai din illo šaddaši ollesen.
16, 24.

12. Dat læ mu bakkom, atte di galggabetet rakistet gutteg guimidædek, nuftgo mon læm din rakistam.
13, 34. Efes. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. 1 Pet. 4, 8. 1 Joh. 3, 11; 4, 21.

13. I ovtastge læk stuoreb rakisvuotta go dat, atte son bigja su hægas su ustebides oudast.
Rom. 5, 7. 8. Ef. 5, 2. 1 Joh. 3, 16. Joh. 10, 11. 15.

14. Di lepet mu ustebak, jos di dakkabetet, maid mon digjidi gočom.
Matt. 12, 50. Joh. 8, 31.

15. Im mon gočo din šatan balvvalægjen, dastgo balvvalægje i dieđe, maid su ised dakka; mutto din læm mon goččom usteben, dastgo buok dam, maid mon læm gullam mu ačestam, læm mon digjidi dieđetam. 8, 26.

16. Epet di læk valljim muo, mutto mon læm valljim din ja bigjam din, vai di manašeidek dokko ja šaddadifčidek šaddoid, ja din šaddok bisuše, vai, maidikkenessi di rokkadallabetet Ačest mu nammi, son adda digjidi.

17. Dam gočom mon digjidi, atte di galggabetet rakistet gutteg guimidædek. 12. v.

18. Jos mailbme din vašot, de dittet, atte dat læ vašotam muo ouddalgo din! 1 Joh. 3, 13.

19. Jos di lifčidek mailme olbmuk, de rakistifči mailbme su ječas olbmuid; mutto dađemielde go di epet læk mailme olbmuk, mutto mon læm valljim din mailmest, damditi vašot mailbme din.
1 Joh. 4, 5. Joh. 17, 14. Gal. 1, 10.

20. Muittet dam sane, maid mon celkkim digjidi: Balvvalægje i læk stuoreb go su ised! Jos si læk doarradallam muo, de si doarradallek maidai din; jos si læk doallam mu sane, de dollek si maidai din sane.
Matt. 10, 24. Luk. 6, 40. Joh. 13, 16; 16, 2. Matt. 24, 9.

21. Mutto buok dam dakkek si digjidi mu nama diti, dainago

si æi dovda dam, gutte læ muo vuolgatam. 16, 3.

22. Jos mon im livče boattam ja sardnom sigjidi, de sist i livče suddo; mutto dal i læk sist i mikkege, maina sin suddosek bæloštet.
Luk. 12, 47. Joh. 9, 41.

23. Gutte muo vašot, vašot maidai mu ače.

24. Jos mon im livče dakkam daid dagoid sin gaskast, maid i oktage æra læk dakkam, de sist i livče suddo; mutto dal læk si oaidnam daid ja almake vašotam sikke muo ja mu ače. 10, 37.

25. Mutto dat šadda, vai dat sadne, mi læ čallujuvvum sin laga siste, ollašuvvu: Si vašotegje muo ašetaga. Salm. 35, 19.

26. Mutto go bæloštægje boatta, gæn mon vuolgatam digjidi Ače lutte, duottavuođa vuoigŋa, gutte Ačest olgus manna, son galgga duođaštet mu birra.
14, 16. 26; 16, 7. Luk. 24, 49.

27. Mutto di maidai galggabetet duođaštet; dastgo di lepet læmaš mu mielde gidda algo rajest.
Ap. dag. 1, 8; 5, 32.

16. Kapittal.

Jesus sardno vela æmbo doarradallujume birra, 1—4, sardno Bassevuoiŋa vuolgatume ja duji birra, 5—15, sardno eritvuolggemes birra, 16—23, sardno rokkadusa famo birra, 24—27, sardno fastain eritvuolggemes birra, 28—33.

1. Dam læm mon digjidi sardnom, amadek di værranet.

2. Si olgus čulddek din synagogain; ja boatta vela dat aigge, atte juokkehaš, gutte din godda, doaivvo, atte son čajet Ibmeli balvvalusa.
Matt. 24, 9. Mark. 13, 9. Luk. 21, 12.
Ap. dag. 9, 1 j. n. v.

3. Ja dam dakkek si din vuostai, dainago si æi dovda Ače, æige muo. 15, 21. 1 Kor. 2, 8.

4. Mutto dam læm mon digjidi sardnom, vai, go dibmo boatta, di dalle muittebetet, atte mon læm cælkkam digjidi dam; mutto dam im mon cælkkam digjidi algost, dainago mon legjim din lutte.
13, 19; 14, 29. Matt. 9, 15.

5. Mutto dal manam mon su lusa, gutte læ muo vuolgatam, ja i oktage dist jæra must: Gosa don manak? 7, 33.

6. Mutto dainago mon læm sardnom digjidi dam, de læ moraš dævddam din vaimo.

7. Mutto mon cælkam digjidi duottavuođa: Dat læ digjidi avkalaš, atte mon manam erit; dastgo jos mon im mana erit, de bæloštægje i boađe din lusa; mutto jos mon manam erit, de vuolgatam mon su din lusa. 15, 26.

8. Ja go son boatta, de dævdda son mailme ala suddo ja vanhurskesvuođa ja duomo,

9. suddo, dainago si æi osko mu ala,

10. mutto vanhurskesvuođa, dainago mon manam mu aččam lusa, ja epet di oaine muo šatan gukkeb,

11. mutto duomo, dainago dam mailme oaivamuš læ dubmijuvvum. 12, 31; 14, 30.

12. Must læ ain ollo digjidi cælkket, mutto epet di mate dal dam guoddet.

13. Mutto go son, duottavuođa vuoigŋa, boatta, de galgga son oapestet din buok duottavutti; dastgo i son sarno ješaldes, mutto maidikkenessi son gulla, dam son sardno, ja boatte dapatusaid son muittal digjidi. 15, 26; 12, 49.

14. Son galgga muo hærvasen dakkat; dastgo son valdda dast, mi mu læ, ja muittal digjidi.

15. Buok, mi læ Ačest, læ mu; damditi celkkim mon, atte son

valdda dast, mi mu læ, ja muittal digjidi. 17, 10.

16. Oanekaš bodduš gæčest de epet di oaine muo, ja fastain oanekaš bodduš gæčest de di oaidnebetet muo; dsatgo mon manam Ače lusa. 7, 33—36; 13, 33.

17. De celkke muttomak su mattajegjin gutteg guoibmasæsek: Mi dat læ, maid son cælkka migjidi: Oanekaš bodduš gæčest de epet di oaine muo, ja fastain oanekaš bodduš gæčest de di oaidnebetet muo, ja: Dastgo mon manam Ače lusa?

18. Da celkke si: Mi dat læ, maid son cælkka: Oanekaš bodduš gæčest? Æp mi arvved, maid son sardno.

19. De diđi Jesus, atte si aiggu sust jærrat, ja son celki sigjidi: Dam birra jærrabetet di gutteg guoimestædek, go mon celkkim: Oanekaš bodduš gæčest de epet di oaine muo, ja fastain oanekaš bodduš gæčest de di oaidnebetet muo.

20. Duođai, duođai cælkam mon digjidi: Di šaddabetet čierrot ja luoibmat, mutto mailbme šadda illodet; di šaddabetet morraši, mutto din moraš galgga šaddat illon. Salm. 30, 6. 12.

21. Go nisson riegadatta, de læ sust moraš, dainago su dibmo læ boattam; mutto go son læ mana riegadattam, de i son šat bakčas muite ilo diti, go olmuš læ riegadam mailbmai. Es. 26, 17.

22. Maidai distge læ dal moraš; mutto mon aigom din fastain oaidnet, ja din vaibmo galgga illodet, ja i oktage valde din ilo dist erit. Es. 35, 10; 51, 11.

23. Ja damanaga bæive epet di šadda jærrat must maidege. Duođai, duođai cælkam mon digjidi, atte maidikkenessi di rokkadallabetet Ačest mu nammi, dam adda son digjidi. 15, 7. Mark. 11, 24.

24. Dam ragjai epet di læk rokkadallam maidege mu nammi; rokkadallet, ja de di oažžobetet, vai din illo šaddaši ollesen!

25. Dam læm mon sardnom digjidi værddadusai čađa; mutto dat dibmo boatta, go mon im šatan sarno digjidi værddadusai čađa, mutto vuiggistaga muittalam digjidi Ače birra.

26. Duom bæive rokkadallabetet di mu nammi, ja im mon cælke digjidi, atte mon aigom rokkadallat Ače din oudast; 14, 20. 21.

27. dastgo Ačče ješ din rakista, dađemielde go di lepet rakistam muo ja oskom, atte mon læm vuolggam Ibmel lutte. 17, 8. 25.

28. Mon læm vuolggam Ače lutte ja boattam mailbmai; mon guođam fastain mailme ja manam Ače lusa. 13, 3.

29. Su mattajægjek celkkek sudnji: Gæča, dal sarnok don vuiggistaga ikge cælke maidege værddadusaid. 25. v.

30. Dal diettep mi, atte don dieđak buok ikge darbaš, atte guttege gača dust; damditi oskop mi, atte don læk vuolggam Ibmel lutte. 21, 17.

31. Jesus vastedi sigjidi: Dal oskobetet di.

32. Gæča, dat dibmo boatta ja læ juo boattam, go di bieđganepet, ješgutteg guvllusis, ja guođđebetet muo okto; im mon daddeke læk okto, dastgo Ačče læ muina. Sak. 13, 7. Matt. 26, 31. Joh. 8, 16.

33. Dam læm mon sardnom digjidi, vai di anašeidek rafhe mu siste. Mailmest læ dist atestus; mutto leket dorvolažak! Mon læm vuoittam mailme. 14, 27. Rom. 5, 1. Efes. 2, 14. Kol. 1, 20.

17. Kapittal.

Jesus rokkadalla, vai Acce datto hærvasen dakkat su barnes, 1—5, bajasdoallat su mattajegjid, guđek læk vuostaivalddam su sanid, 6—19, ja oktiovtastattet buok oskolaʒaid suina, 20—26.

1. Dam sarnoi Jesus, ja son bajedi su čalmides bajas alme guvllui ja celki: Ačačam! Dibmo læ boattam; hærvasen daga du barnad, vai maidai du bardne hærvasen dagaši du, 12, 23.

2. nuftgo don læk addam sudnji famo buok oaʒe bagjel, vai son adda daidi buokaidi, gæid don læk sudnji addam, agalaš ællema! 3, 35.

3. Mutto dat læ dat agalaš ællem, atte si dovddek du, dam ovta aidno duotta Ibmela, ja dam, gæn don vuolgatik, Jesus Kristusa. Es. 53, 11.

4. Mon læm hærvasmattam du ædnam alde; mon læm ollašuttam dam dago, maid don addik munji dakkat. 4, 34.

5. Ja dal hærvasen daga don muo, ačačam, du ječad lutte daina hærvasvuođain, mi must læi du lutte, ouddalgo mailbme læi. Ap. dag. 3, 13.

6. Mon læm almostattam du nama daidi olbmuidi, gæid don læk munji addam mailmest; si legje du. ja don læk addam sin munji, ja si læk vurkkim du sane. 6, 37.

7. Dal dittek si, atte buok dat, maid don læk munji addam, boatta dust.

8. Dastgo daid sanid, maid don læk munji addam, læm mon sigjidi addam, ja si læk vuostaivalddam daid ja dovddam duottavuođast, atte mon læm vuolggam du lutte, ja si læk oskom, atte don læk vuolgatam muo. 16, 27. 30.

9. Mon rokkadalam sin oudast: im mon rokkadala mailme oudast, mutto sin oudast, gæid don læk munji addam; dastgo si læk du.

10. Ja buok dat, mi mu læ, dat læ du, ja dat, mi du læ, dat læ mu; ja mon læm hærvasen dakkujuvvum sin siste. 16, 15.

11. Ja im mon læk šatan mailmest, mutto dak læk mailmest, ja mon boađam du lusa. Basse ačačam! Varjal sin, gæid don læk munji addam, du nammi, vai si lifče okto, nuftgo moai! 21. v.; 10, 30.

12. Dallego mon legjim sin lutte mailmest, de varjalim mon sin du nammi; sin, gæid don læk munji addam, læm mon gattim, ja i oktage lappum sist, ærrebgo dat gađotusa manna, vai čala ollašuvvuši. 6, 39; 10, 28; 18, 9. Salm. 109, 8.

13. Mutto dal boađam mon du lusa, ja dam sarnom mon mailmest, vai si galggek adnet mu ilo ollesen sistesek. 16, 5; 15, 11.

14. Mon læm addam sigjidi du sane, ja mailbme læ vašotam sin, dainago si æi læk mailme olbmuk, nuftgo im monge læk mailme olmuš. 15, 18. 19; 18, 36.

15. Im mon rokkadala, atte don galgak valddet sin mailmest erit, mutto vai don varjalifčik sin bahast erit. 2 Tes. 3, 3.

16. Æi si læk mailme olbmuk, nuftgo im monge læk mailme olmuš.

17. Basotifčik sin du duottavuođad siste! Du sadne læ duottavuotta. 8, 40.

18. Nuftgo don læk vuolgatam muo mailbmai, nuft læm maidai mongis vuolgatam sin mailbmai. 20, 21.

19. Ja mon basotam ješječčam sin oudast, vai maidai sigis lifče basotuvvum duottavuođa siste. 1 Kor. 1, 2. 30. Ebr. 2, 11.

20. Mutto im mon rokkadala duššefal dai oudast, mutto maidai sin oudast, guđek sin sane bokte oskuk mu ala, Ap. dag. 10, 43.

21. vai si buokak lifče okta, nuftgo don læk, ačačam, mu siste, ja mon du siste, vai maidai sigis lifče okta monno siste, vai mailbme osko, atte don læk vuolgatam muo.
11. v. Gal. 3, 28. Joh. 10, 38; 14, 20. 1 Joh. 1, 3; 3, 24.

22. Ja mon læm addam sigjidi dam hærvasvuođa, maid don læk addam munji, vai si lifče okta, nuftgo moai ledne okta,

23. mon sin siste, ja don mu siste, vai si šaddaše ollasi oktan, ja vai mailbme dovdaši, atte don læk vuolgatam muo ja læk rakistam sin, nuftgo don læk rakistam muo.
1 Kor. 6, 17.

24. Ačačam! Mon datom, atte si, gæid don læk munji addam, lifče maidai mu lutte, gost mon læm, vai si oainaše mu hærvasvuođa, maid don læk munji addam; dastgo don læk rakistam muo, ouddalgo mailme vuođđo bigjujuvvui.
12, 26; 14, 3; 17, 5. 1 Tes. 4, 17. Alm. 3, 21.

25. Vanhurskes ačačam! I mailbme læk dovddam du, mutto mon læm dovddam du, ja dak læk dovddam, atte don læk vuolgatam muo.
15, 21; 16, 3; 7, 28. 29; 8, 55; 16, 27; 17, 8.

26. Ja mon læm diedetam sigjidi du nama ja aigom diedetet sigjidi dam, vai dat rakisvuotta, maina don rakistak muo, lifči sin siste, ja mon sin siste. 15, 9.

18. Kapittal.

Jesus bettujuvvu Judasest, 1—9; Pietar erit čuoppa Malkusa bælje, 10. 11. Jesus čadnujuvvu, dolvvujuvvu Annas lutte Kaifas lusa; Pietar čuovvo maŋest, 12—18. Jesus vasted bajemuš pappi ja cabmujuvvu, 19—24. Pietar biettal su, 25—27. Jesus dolvvujuvvu Pilatus lusa ja duođašt su rikas birra, 28—40.

1. Go Jesus læi dam sardnom, de manai son olgus su mattajegjidesguim Kedron jogača rasta, gost læi urtasgardde, man sisa son ja su mattajægjek manne.
Matt. 26, 36. Mark. 14, 32. Luk. 22, 39. 2 Sam. 15, 23.

2. Mutto maidai Judas, gutte su beti, diđi baike; dastgo Jesus čoaggani davja dasa su mattajegjidesguim.

3. Go dalle Judas læi valddam favtaid ja bajemuš papai ja Farisealažai balvvalegjid mieldes, de bođi son dokkò čuovgai ja lampai ja værjoiguim.
Matt. 26, 47. Ap. dag. 1, 16.

4. Go Jesus dalle diđi buok dam, mi galgai boattet su bagjeli, de manai son olgus ja celki sigjidi: Gæn di occabetet?

5. Si vastedegje sudnji: Jesusa, Nasarealaža. Jesus cælkka sigjidi: Mon dat læm. Mutto Judas, gutte su beti, čuožoi maidai sin lutte.

6. Go son dalle celki sigjidi: Mon dat læm, de gaidde si ruoktot guvllui ja gačče ædnami.

7. De jærai son fastain sist: Gæn di occabetet? Mutto si celkke: Jesusa, Nasarealaža.

8. Jesus vastedi: Mon celkkim digjidi, atte mon dat læm; jos di dalle occabetet muo, de diktet daid mannat!

9. — vai dat sadne ollašuvvuši, maid son læi cælkkam: Im mon massam vela ovtage sist, gæid don læk munji addam. 17, 12.

10. Go dal Simon Pietarest læi miekke, de rotti son dam olgus ja časki bajemuš papa balvvalægje ja čuopai su olgiš bælje erit. Mutto dam balvvalægje namma læi Malkus.
Matt. 26, 51 j. n. v. Luk. 22, 50.

11. De celki Jesus Pietari: Naket miekad doppi! Imgo mon galga jukkat dam gæra, maid mu ačče læ munji addam?

12. De valdde favtak ja bajemuš oaivve-olmai ja Judalažai balvvalægjek Jesusa ja čadne su.

13. Ja si dolvvu su vuoččan Annas lusa; dastgo son læi Kaifasa vuoppa, gutte læi dam jage bajemuš pappa.

14. Mutto dat læi Kaifas, gutte læi addam Judalažaidi dam rađe, atte dat læi avkalaš, atte okta olmuš jamaši albmuga oudast.
11, 50.

15. Mutto Simon Pietar ja muttom æra mattajægje čuovoiga Jesusa; mutto dat sæmma mattajægje læi oapes bajemuš pappi ja manai Jesusa mielde bajemuš papa vieso sisa. Matt. 26, 58.

16. Mutto Pietar čuožoi olggobælde uksa-guorast. De manai dat nubbe mattajægje, gutte læi oapes bajemuš pappi, olgus ja sarnoi uksafakti ja doalvoi Pietara sisa.

17. De cælkka dat biga, gutte læi uksafakta, Pietari: Ikgoson maidai don læk muttom dam olbmu mattajegjin? Son celki: Im mon læk.

18. Mutto balvvalægjek ja rængak čužžu ja legje dakkam hilladola, dainago čoaskes læi, ja biktalegje ječaidæsek; mutto Pietar čuožoi sin lutte ja biktali ječas.

19. De jærai bajemuš pappa Jesusest su mattajegji birra ja su oapo birra.

20. Jesus vastedi sudnji: Mon læm sardnom albmosæt mailbmai; mon læm alelassi oapatam synagoga siste ja tempel siste, dast, gosa Judalažak čoakkai bottek buok baikin, ja čiegosvuođast im mon læk maidege sardnom.
7, 26.

21. Manne don jærak must? Jæra sist, gudek læk gullam, maid mon sigjidi sardnum! Gæča, si dittek, maid mon læm cælkkam.

22. Mutto go son læi dam sardnomen, de doarškali muttom dain balvvalegjin, guđek lutte čužžu, Jesusa njalme vuostai ja celki: Vastedakgo nuft bajemuš pappi?

23. Jesus vastedi sudnji: Jos mon læm boastot sardnom, de čajet dam boaston! Mutto jos mon læm burist sardnom, de manne cabmak don muo?

24. Annas læi vuolgatam su čadnagasast bajemuš papa Kaifas lusa. 13. v. Matt. 26, 57.

25. Mutto Simon Pietar čuožoi ja biktali ječas. De celkke si sudnji: Ikgo maidai don læk muttom su mattajegjin? Son biettali dam ja celki: Im mon læk.
Matt. 26, 58. 69 j. n. v. Mark. 14, 54. 66 j. n. v. Luk. 22, 54 j. n. v.

26. Muttom bajemuš papa balvvalegjin, gutte læi su fuolkke, gæn bælje Pietar læi erit čuoppam, cælkka: Imgo mon oaidnam du urtasgarde siste suina?

27. De biettali Pietar fastain; ja de dallanaga biškoi vuonccavares.

28. De dolvvu si dalle Jesusa Kaifas lutte duobmovissui. Mutto de læi arrad, ja æi si mannam duobmovieso sisa, amasek si šaddat buttesmættosen, mutto vai si ožuše borrat bæssašmallasid.
Matt. 27, 2. Mark. 15, 1. Luk. 23, 1. Ap. dag. 11, 3. 4 Mos. 28, 17—24.

29. De manai Pilatus olgus sin lusa ja celki: Maid vaiddemušaid adnebetet di dam olbmu vuostai?

30. Si vastedegje ja celkke sudnji: Jos dat i livče værredakke, de æp mi livče addam su du gitti.

31. De celki Pilatus sigjidi: De valddet di su ja dubmijeket su din lagadek mielde! De celkke Judalažak sudnji: I læk migjidi lobalaš guđege hægatuttet,
19, 6.

32. — vai Jesus sanek ollašuvvuše, maid son celki, go son

diedeti, maid jabmemid son galgai jabmet.
Matt. 20, 19. Mark. 10, 33. 34. Luk. 18, 32. 33. Joh. 3, 14.

33. De manai Pilatus fastain duobmovieso sisa ja ravkai Jesusa ja celki sudnji: Lækgo don Judalaʒai gonagas?
Matt. 27, 11. Mark. 15, 2. Luk. 23, 3.

34. Jesus vastedi sudnji: Sarnokgo don dam ješaldad, daihe lækgo ærrasak cælkkam dudnji dam mu birra?

35. Pilatus vastedi: Læmgo mon Judalaš? Du olbmuk ja bajemuš papak læk addam du mu gitti; maid læk don dakkam?

36. Jesus vastedi: Mu rika i læk dam mailmest; jos mu rika lifči dam mailmest, de lifče mu balvvalægjek soattam, amam mon addujuvvut Judalaʒai gitti; mutto dal i læk mu rika dam mailmest.
6, 15; 17, 14. 1 Tim. 6, 13.

37. De celki Pilatus sudnji: De don læk almake gonagas? Jesus vastedi: Don dam cælkak; mon læm gonagas. Dam varas mon læm riegadam ja dam varas boattam mailbmai, vai mon galgam duodaštet duottavuoda birra. Juokkehaš, gutte læ duottavuoda olmuš, gulla mu jiena.

38. Pilatus celki sudnji: Mi læ duottavuotta? Ja go son læi dam cælkkam, de manai son fastain olgus Judalaʒai lusa ja celki sigjidi: Im mon gavna maidege ašid su duokken.
Matt. 27, 23 j. n. v. Luk. 23, 13 j. n. v.

39. Mutto dist læ vierro, atte mon galgam luoittet digjidi ovta luovos bæssačidi; dattobetetgo di dalle, atte mon luoitam digjidi Judalaʒai gonagasa luovos?
Matt. 27, 15 j. n. v. Mark. 15, 6 j. n. v. Luk. 23, 17 j. n. v.

40. De čurvvu si fastain buokak ja celkke: Ale luoite dam, mutto Barrabasa! Mutto Barrabas læi rievvar.

19. Kapittal.

Jesus rissijuvvu ja higjeduvvu, 1—3. Pilatus vigga luoittet su luovos, mutto dubme su maŋemusta, 4—16. Son russinavllijuvvu guovte rievvara gaski, 17. 18. Bagjelčala čallujuvvu, 19—22; su biktasak juogaduvvujek, 23. 24; son jedde su ædnes, 25—27; son jugatuvvu eddikin; son jabma, 28—30. Su davtek æi cuvkkijuvvu, mutto su erteg raiggeduvvu, 31—37. Son havddaduvvu Josefest ja Nikodemusest, 38—42.

1. De valdi Pilatus Jesusa ja addi su rissijuvvut.
Matt. 27, 26 j. n. v. Mark. 15, 15. Luk. 23, 22.

2. Ja soatte-olbmak bargedegje bastelis lanjain kruono ja bigje dam su oaivvai, ja si suppijegje purpurbiktasa su birra ja celkke:

3. Burist dudnji, don Judalaʒai gonagas! Ja si doarškalegje su njalme vuostai. 18, 22.

4. De manai Pilatus fastain olgus ja celki sigjidi: Gæča, mon buvtam su olgus din lusa, vai di diettebetet, atte im mon gavna maidege ašid su duokken.
18, 29. 38.

5. De manai Jesus olgus ja guddi bastelis ladnja-kruono ja purpurbiktasa. Ja Pilatus celki sigjidi: Gæča, maggar olmuš!

6. Go dal bajemuš papak ja balvvalægjek oidne su, de čurvvu si ja celkke: Russinavlle, russinavlle! Pilatus cælkka sigjidi: Valddet di su ja russinavllijeket su! Dastgo im mon gavna aše su duokken. 18, 31.

7. Judalaʒak vastedegje sudnji: Mist læ laka, ja dam min laga mielde læ son ašalaš jabmet, dainago son læ dakkam ješječas Ibmel bardnen.
3 Mos. 24, 15. 16. 5 Mos. 18, 20.

8. Go dalle Pilatus gulai dam sane, de ballagodi son ain æmbo.

9. Ja son manai fastain duobmovieso sisa ja celki Jesusi: Gude baike olmuš don læk? Mutto Jesus i addam sudnji vastadusa.
18, 33.

10. De cælkka Pilatus sudnji: Ikgo don sarno munji? Ikgo don dieđe, atte must læ fabmo du russinavllit, ja atte must læ fabmo luoittet du luovos?

11. Jesus vastedi: I dust livče mikkege famoid mu bagjel, jos dat i livče addujuvvum dudnji bagjen; damditi læ sust, gutte addi muo du gitti, stuoreb suddo.

12. Dastmaŋŋel viggai Pilatus luoittet su luovos. Mutto Judalaʒak čurvvu ja celkke: Jos don luoitak dam luovos, de ik don læk kæisara usteb. Juokkehaš, gutte dakka ječas gonagassan, bigja ječas kæisara vuostai.

13. Go Pilatus gulai dam sarne, de doalvoi son Jesusa olgus ja čokkani duobmo-stuolo ala dam baikkai, mi goččujuvvu geđgiguim borddujuvvum, mutto Ebrealaš gilli Gabbatan.

14. Mutto dat læi rakadusa bæivve bæssačidi ja lakka guđad dimo muddost. Ja son cælkka Judalaʒaidi: Geččet, din gonagasadek!

15. Mutto si čurvvu: Javkkad, javkkad su! Russinavlle su! Pilatus celki sigjidi: Galgamgo mon russinavllit din gonagasa? Bajemuš papak vastedegje: I mist læk mikkege gonagasaid, ærrebgo kæisar.

16. De addi son su sin gitti russinavllijuvvut. Mutto si valdde Jesusa ja dolvvu su erit.

17. Ja son guddi su ruosas ja manai olgus dam *baikkai, mi goččujuvvu oaivvegallo-baikken, mi goččujuvvu Ebrealaš gilli Golgatan;

Matt. 27, 33. Mark. 15, 22. Luk. 23, 33.

18. dast si russinavllijegje su ja guokte ærrasa suina, ovta goabbage bællai, mutto Jesusa gasko sodno gaski.

19. Mutto Pilatus læi maidai čallam bagjelčallag ja bigjam dam ruosa ala. Mutto čallujuvvum læi: Jesus Nasarealaš, Judalaʒai gonagas.

Matt. 27, 37. Mark. 15, 26. Luk. 23, 38.

20. Dam bagjelčallag lokke dalle ædnagak Judalaʒain, dastgo dat baikke, gost Jesus russinavllijuvvui, læi gavpug lakka, ja dat læi čallujuvvum Ebrealaš, Grekalaš ja Latinalaš gilli.

21. De celkke Judalaʒai bajemuš papak Pilatussi: Ale čale: Judalaʒai gonagas, mutto, atte son celki: Mon læm Judalaʒai gonagas!

22. Pilatus vastedi: Maid mon čallim, dam mon čallim.

23. Go dalle soatte-olbmak legje russinavllim Jesusa, de valdde si su biktasid ja dakke njællje oase, ovta oase guđege soatte-olbmai, nuftgis maidai gavte; mutto gakte læi goarokættai, gođđujuvvum bajemuš ravdast mietta.

Matt. 27, 35. Mark. 15, 24. Luk. 23, 34,

24. De celkke si gutteg guoibmasæsek: Allop mi dam gaikod, mutto vuorbbadallop dam, gæn dat galgga læt! — vai čala ollašuvvuši, mi cælkka: Si juogadegje mu biktasid gaskanæsek ja vuorbbadalle mu gavte. Dam dakke dalle soatte-olbmak. Salm. 22, 19.

25. Mutto Jesusa ruosa guorast čuoʒoi su ædne ja su ædne oabba, Maria, Kleofas akka, ja Maria Magdalena. Matt. 27, 61.

26. Go Jesus dalle oini su ædnes ja dam mattajægje, gæn son rakisti, čuoʒʒomen lutte, de cælkka son su ædnasis: Nisson! Gæča, dat læ du bardne.

27. Dastmaŋŋel cælkka son mattajægjasis: Gæča, dat læ du ædne. Ja dam dimo rajest valdi dat mattajægje su lusas.

28. Dastmaŋŋel, go Jesus diđi, atte buok læi dal ollašuvvum, vai čala ollašuvvuši, de celki son: Mon goikam.

18, 4. Salm. 69, 22.

29. Dast læi litte dievva eddikin. Mutto si devdde spabba

eddikin ja bigje dam isopgæččai ja dolle dam su njalme ouddi.
Matt. 27, 48.

30. Go Jesus dalle læi valddam eddika, de celki son: De læ ollašuvvum. Ja son sojaldatti oaives ja addi vuoiŋas Ibmel gitti.
Luk. 23, 46.

31. Amasek dal rubmašak šaddat orrot ruosa alde sabbat bagjel, dađemielde go rakadusa bæivve læi, — dastgo dat sabbat-bæivve læi stuores, — de rokkadalle Judalažak Pilatusast, vai sin davtek dogjujuvvuše, ja vai si vuolas valddujuvvuše. Luk. 23, 54. 56.

32. De botte soatte-olbmak ja cuvkkijegje vuostača ja nubbe davtid, guđek læiga suina russinavllijuvvum.

33. Mutto go si botte Jesus lusa ja oidne, atte son læi juo jabmam, de æi si cuvkkim su davtid.

34. Mutto muttom soatte-olbmain čuggi su erttegi saitin, ja dallanaga golggagođi varra ja čacce olgus.

35. Ja dat, gutte læ dam oaidnam, læ dam duođaštam, ja su duođaštus læ duotta; ja son dietta, atte son cælkka duođa, vai di oskobetet.

36. Dastgo dat dapatuvai, vai čala ollašuvvuši: I mikkege davtid galga sust cuvkkijuvvut.
2 Mos. 12, 46.

37. Ja fastain nubbe baikest cælkka čala: Si galggek gæččat su guvllui, gæn si læk čađarettim.
Sak. 12, 10. Alm. 1, 7.

38. Mutto Josef Arimateast, gutte læi Jesus mattajægje, daddeke čikkusist balo diti Judalažain, rokkadalai dastmaŋŋel Pilatusast, vai son ožuši vuolas valddet Jesus rubmaša, ja Pilatus suovai dam; de bođi son ja vuolas valdi Jesus rubmaša.
Matt. 27, 57 j. n. v. Mark. 15, 43 j. n. v. Luk. 23, 50 j. n. v. Joh. 12, 42.

39. Mutto Nikodemus maidai bođi, son, gutte ouddal læi boattam ikko Jesus lusa, ja son buvti myrra ja aloe okti sægotuvvum, lakka čuođe budde. 3, 1. 2.

40. De valdiga soai Jesus rubmaša ja giesaiga dam lidnebiktasi sisa njalggahajag urttasiguim, nuftgo Judalažai vierro læ ragjat rubmašid havddai.

41. Mutto lakka dam baike, gost son russinavllijuvvui, læi urtasgardde, ja urtasgarde siste ođđa havdde, man sisa i læm vela oktage bigjujuvvum;

42. dasa bijaiga soai dalle Jesusa Judalažai rakadusa bæive diti, dainago havdde læi lakka.

20. Kapittal.

Maria Magdalena, Pietar ja Johannes iskek havde, 1—10. Jesus almostuvva Maria Magdalenai, 11—18, almostuvva 10 apostali, 19—25, almostuvva buok 11 apostali, 26—29. Johannes evangelium oaivvadus, 30. 31.

1. Mutto vuostaš bæive vakkost bođi Maria Magdalena arrad, go sævdnjad ain læi, havde lusa ja oini, atte gæđge læi valddujuvvum havde alde erit.
Matt. 28, 1 j. n. v. Mark 16, 1 j. n. v. Luk. 24, 1 j. n. v.

2. De viekkali son ja bođi Simon Pietar lusa ja dam nubbe mattajægje lusa, gæn Jesus rakisti, ja celki sodnoidi: Si læk valddam Hærra havdest erit, ja æp mi dieđe, gosa si læk bigjam su.

3. De manaiga Pietar ja dat nubbe mattajægje olgus, ja soai bođiga havde lusa. Luk. 24, 12.

4. Mutto dak guovtes viegaiga ovtast; ja dat nubbe mattajægje viegai ouddalist, jottelæbbut go Pietar, ja bođi vuoččan havde lusa.

5. Ja go son guovlai sisa, de oini son lidne-biktasid orromen; i son mannam almake sisa.

6. De bođi Simon Pietar, gutte su čuovoi, ja manai havde sisa ja oini lidne-biktasid orromen dobbe

7. ja čalbmesikkaldak-line, mi læi læmaš su oaive alde, i lidnebiktasi lutte orromen, mutto čoakkai gissujuvvum sierra sagjai.

8. De manai maidai dat nubbe mattajægje sisa, gutte læi boattam vuoččan havde lusa, ja son oini ja oskoi;

9. dastgo æba soai arvvedam vela čallaga, atte son berri bajasčuoʒʒelet jabmi lutte.

10. De manaiga mattajægjek fastain ruoktot.

11. Mutto Maria čuoʒoi havde olggobælde ja čieroi. Go son dalle læi čierromen, de guovlai son havde sisa, Mark. 16, 5.

12. ja son oini guokte engela čokkamen vilggis biktasi siste, ovta oaive gæččen ja ovta julgi gæččen, dast, gost Jesus rumaš læi orrom.

13. Ja soai celkiga sudnji: Nisson! Manne don čierok? Son celki sodnoidi: Dainago si læk valddam mu hærra erit, ja im mon dieđe, gosa si læk bigjam su.

14. Ja go son læi dam cælkkam, de jorgeti son ja oini Jesusa dast čuoʒʒomen; ja i son diettam, atte dat læi Jesus.
Matt. 28, 9. Mark. 16, 9. Luk. 24, 16.

15. Jesus cælkka sudnji: Nisson! Manne don čierok? Gæn don ocak? Son doaivoi su urtasgarde iseden ja cælkka sudnji: Hærra! Jos don læk guoddam su erit, de cælke munji, gosa don læk bigjam su, de valdam mon su!

16. Jesus cælkka sudnji: Maria! De jorgeti son ja cælkka sudnji: Rabbuni! — mi maksa oapatægje.

17. Jesus cælkka sudnji: Ale munji guoska, dastgo im mon læk vela bajas mannam mu aččam lusa! Mutto mana mu vieljaidam lusa ja cælke sigjidi: Mon manam bajas mu aččam ja din ače lusa ja mu Ibmelam ja din Ibmel lusa!
Salm. 22, 23.

18. Mutto Maria Magdalena boatta ja muittala mattajegjidi, atte son læi oaidnam Hærra, ja atte son læi cælkkam sudnji dam.
Mark. 16, 10.

19. Go dalle æked læi dam sæmma bæive, mi læi vuostemuš bæivve vakkost, ja uvsak legje dappujuvvum dast, gosa mattajægjek legje čoagganam, balo diti Judalaʒain, de bođi Jesus ja čuoʒoi gasko sin gaskast ja celki sigjidi: Rafhe lekus dinguim!
1 Kor. 15, 6. Duob. 6, 23; 19, 20.

20. Ja go son dam celki, de čajeti son sigjidi su gieđaides ja su ertteges. De šadde mattajægjek illoi, go si oidne Hærra.

21. De celki Jesus fastain sigjidi: Rafhe lekus dinguim! Nuftgo Ačče læ muo vuolgatam, nuft vuolgatam maidai mon din.
Es. 61, 1. Joh. 17, 18.

22. Ja go son dam celki, de vuoiŋai son sin ala ja celki sigjidi: Vuostaivalddet Bassevuoiŋa!

23. Jos di andagassi addebetet gæidige sin suddoid, de dak læk sigjidi andagassi addujuvvum; jos di doallabetet gæidige sin suddoid, de dak læk sigjidi dollujuvvum.
Matt. 16, 19; 18, 18.

24. Mutto Tomas, okta dam guokte nubbe lokkasest, gutte goččujuvvu jumičen, i læm sin lutte, go Jesus bođi.

25. Damditi celkke dak æra mattajægjek sudnji: Mi læp oaidnam Hærra. Mutto son celki sigjidi: Ærrebgo mon oaʒom oaidnet navlleraige su gieđain ja naketet mu suorbmam navlleraiggai ja naketet mu giettam su ertteg sisa, de im mon aigo eisege oskot.

26. Ja gavce bæive dastmaŋŋel legje fastain su mattajægjek siste; ja Tomas sin lutte. Jesus bođi,

go uvsak legje dappujuvvum, ja čuoʒoi gasko sin gaskast ja celki: Rafhe lekus dinguim!

Mark. 16, 14. Luk. 24, 33 j. n. v.

27. Dastmaŋŋel cælkka son Tomasi: Geigge suormad deiki ja gæčad mu gieđaid, ja geigge gieđad deiki ja naket dam mu ertteg sisa, ja ale læge æppe-oskolaš, mutto oskolaš!

28. Ja Tomas vastedi ja celki sudnji: Mu Hærram ja mu Ibmelam!

29. Jesus cælkka sudnji: Dainago don læk oaidnam muo, Tomas, de læk don oskom; audogasak læk si, guđek æi læk oaidnam ja læk almake oskom.

1 Pet. 1, 8.

30. Maidai ædnag æra mærkaid læ Jesus dakkam su mattajegjides čalmi oudast, mak æi læk čallujuvvum dam girjai. 21, 25.

31. Mutto dat læ čallujuvvum, vai di oskobetet, atte Jesus læ Kristus, Ibmel bardne, ja vai di, guđek oskobetet, adnebetet æellema su nammi. 1 Joh. 5, 13.

21. Kapittal.

Jesus almostuvva čieča mattajægjai Galileast ja borra singuim, 1—14, jærra Pietarest golma gærde, rakistago son su, ja sardno su jabmem ja gillamušai birra, 15—19, i dato, atte son galgga gulaskuddat Johannes harrai, 20—24. Loapatam-sanek, 25.

1. Dastmaŋŋel almostatti Jesus ječas fastain mattajegjidasas Tiberias javrregaddest; mutto son almostatti ječas nuft: 6, 1.

2. Simon Pietar ja Tomas, gutte goččujuvvu jumičen, ja Natanael Kanast Galileast ja Sebedeus barne-guovtos ja guokte ærrasa su mattajegjin legje čoakest.

20, 24; 1, 46 j. n. v.; 2, 1. Luk. 5, 10.

3. Simon Pietar cælkka sigjidi: Mon vuolgam gulid bivddet. Si celkkek sudnji: Mi maidai boattep du mielde. Si vulgge olgus ja loaidastegje dallanaga skipa sisa, ja dam ijast æi si fidnim maidege. Luk. 5, 4 j. n. v.

4. Mutto go dal læi iđed šaddam, de čuoʒoi Jesus javrregaddest; mutto mattajægjek æi diettam, atte dat læi Jesus.

20, 14. Luk. 24, 16.

5. Jesus cælkka dalle sigjidi: Manačidam! Lægo dist mikkege borramuššan? Si vastedegje sudnji: I.

6. Mutto son celki sigjidi: Suppot fierme skipa olgiš bællai, de di fattebetet! De suppu si dam olgus, ja æi si vægjam dam šatan æmbo gæsset guli ædnagvuođa diti.

7. De cælkka dat mattajægje, gæn Jesus rakisti, Pietari: Dat læ Hærra. Go dalle Simon Pietar gulai, atte dat læi Hærra, de boakkanasti son gavte birras, dastgo son læi alas, ja luiti ječas javrrai. 13, 23.

8. Mutto dak æra mattajægjek botte skipain, dastgo æi si læm gukken gaddest erit, dušše lakka guokte čuođe allan, ja si gesse fierme guliguim.

9. Go si dalle loaidastegje gaddai, de oidne si hilladola ja guole dam alde ja laibe.

10. Jesus cælkka sigjidi: Buktet deiki dain gulin, maid di dal fidnidek!

11. Simon Pietar goarŋoi bajas ja gesi fierme gaddai, dievva stuora gulin, čuođe ja golbma guđad lokkai; ja vaiko dak legje nuft ollo, de i almake fierbme gaikkanam.

12. Jesus cælkka sigjidi: Bottet, dollet mallasid! Mutto i oktage mattajegjin duostam jærrat sust: Gi don læk? Dastgo si ditte, atte dat læi Hærra.

13. De bođi Jesus ja valdi laibe ja addi sigjidi, ja nuft maidai guole.

14. Dat læi dal goalmad gærde, go Jesus almostatti ječas su mattajegjidasas, maŋŋelgo son læi jabmi lutte bajasčuožželam.

15. Go si dalle legje doallam mallasid, de cælkka Jesus Simon Pietari: Simon, Jonas bardne, rakistakgo don muo æmbo go dak? Son cælkka sudnji: Duođai, Hærračam! Don dieđak, atte mon rakistam du. Son cælkka sudnji: Biema mu labbaid!
Matt. 26, 33.

16. Son cælkka fastain nubbe gærde sudnji: Simon, Jonas bardne, rakistakgo don muo? Son cælkka sudnji: Duođai, Hærračam! Don dieđak, atte mon rakistam du. Son cælkka sudnji: Gæča mu savcaid!

17. Son cælkka goalmad gærde sudnji: Simon, Jonas bardne, rakistakgo don muo? Pietar šaddai morraši damditi, go son celki goalmad gærde sudnji: Rakistakgo don muo? Ja son celki sudnji: Hærračam! Don dieđak buok; don dieđak, atte mon rakistam du. Jesus cælkka sudnji: Biema mu savcaid!

18. Duođai, duođai cælkam mon dudnji: Go don legjik nuorab, de boakkanastik don ješječad ja mannik, gosa don dattuk; mutto go don šaddak boaresen, de gæigotak don du gieđaidad, ja nubbe æra boakkanasta du ja doalvvo du dokko, gosa don ik dato.

19. Mutto dam celki son dieđetam diti, maggar jabmemin son galgai gudnijattet Ibmela. Ja go son læi dam cælkkam, de cælkka son sudnji: Čuovo muo!
2 Pet. 1, 14.

20. Mutto Pietar jorgeti ja oini dam mattajægje čuovvomen, gæn Jesus rakisti, ja gutte vællai su radde vuostai ækkedes mallašin ja celki: Hærra! Gi dat læ, gutte du bætta?
13, 23—25.

21. Go Pietar oini dam, de cælkka son Jesusi: Hærra! Moft galgga dalle dasa gævvat?

22. Jesus cælkka sudnji: Jos mon datom, atte son galgga orrot, dassači go mon boađam, de mi dast dudnji guoska? Čuovo don muo!

23. Damditi bođi dat sakka vieljači gaski: Dat mattajægje i jame, vaiko Jesus i cælkkam sudnji: I son jame, mutto: Jos mon datom, atte son galgga orrot, dassači go mon boađam, de mi dast dudnji guoska?

24. Dat læ dat mattajægje, gutte duođašta dai dapatusai birra ja læ čallam daid dapatusaid; ja mi diettep, atte su duođaštus læ duotta.
15, 27; 19, 35.

25. Mutto de læk maidai ædnag æra dagok, maid Jesus læ dakkam, ja jos dak galgaše čallujuvvut, ješguttege sierra, de doaivom mon, atte i vela mailbmege ješ mataši gæsset daid girjid, mak šaddaše čallujuvvut. Amen. 20, 30.

Basse apostali dagok.

1. Kapittal.

Jesus ærro-sardne ja albmai mannam, 1—11. Mattajegji ovtamielalašvuotta, 12—14. Pietara sardne ja Mattiasa vallji-jubme apostal ammati, 15—26.

1. Dam oudeb girje læm mon čallam, o Teofilus, buok dam birra, maid Jesus riemai sikke dakkat ja oapatet Luk. 1, 1—3.

2. gidda dam bæive ragjai, go son bajasvalddujuvvui, maŋŋelgo son læi addam apostalidi, gæid son læi valljim, ravvaga Bassevuoiŋa bokte, Luk. 24, 50. 51.

3. gæidi son maidai, maŋŋelgo son læi gillam, čajeti ječas ællen ædnag duođaštusaiguim, go son oidnujuvvui sist njællje loge bæive ja sarnoi dai aši birra, mak gullek Ibmel riki.
Luk. 17, 20. 21. Rom. 14, 17. 1 Kor. 4, 20.

4. Ja go son læi čoagganam singuim, de gildi son sin vuolggemest erit Jerusalemest, mutto gočoi sin vuorddet Ače loppadusa, maid, celki son, di lepet must gullam;
Luk. 24, 49. Joh. 14, 26; 15, 26.

5. dastgo Johannes gastaši galle čacin, mutto di galggabetet gastašuvvut Bassevuoiŋain soames beivi gæčest.
Joh. 1, 26. Es. 44, 3. Joel 3, 1. Matt. 3, 11. Ap. dag. 2, 4; 11, 16.

6. Mutto si, guđek legje čoakkai boattam, jerre sust ja celkke: Hærra! Aigokgo don dam aige fastain bajasrakadet rika Israeli?
Luk. 24, 21.

7. Mutto son celki sigjidi: I dat boađe digjidi diettet aigid daihe dimoid, maid Ačče læ bigjam su ječas fabmoi. Mark. 13, 32.

8. Mutto di galggabetet vuostaivalddet Bassevuoiŋa famo, mi galgga boattet din bagjeli, ja di galggabetet læt mu duođaštægjek sikke Jerusalemest ja obba Judeast ja Samariast ja gidda ædnam ravdaidi. 2, 4. Matt. 28, 19. Joh. 15, 27. Ap. dag. 5, 32.

9. Ja go son læi dam cælkkam, de valddujuvvui son bajas sin oainededin, ja balvva javkkadi su erit sin čalmi oudast.
Mark. 16, 19. Luk. 24, 51.

10. Ja go si legje gæččamen bajas alme guvllui, go son manai dokko, gæča, de čuoʒoiga guokte olbma sin lutte vilggis biktasi siste,
Luk. 9, 30.

11. guđek maidai celkiga: Di Galilealaš olbmak! Manne čuoʒʒobetet di ja gæččabetet bajas alme guvllui? Dat Jesus, gutte læ bajas valddujuvvum din lutte erit albmai, galgga fastain boattet sæmma lakai, go di lepet oaidnam su albmai bajas mannamen.

12. De macce si ruoktot Jerusalemi dam varest, mi goččujuvvu Olljovarren, mi læ Jerusalem lakka, ovta sabbat-matke duokken. Luk. 24, 50—52.

13. Ja go si botte sisa, de manne si bajas sali, gost si orru, Pietar ja Jakob ja Johannes ja Andreas, Filip ja Tomas, Bartolomeus ja Matteus, Jakob, Alfeus bardne, ja Simon Selotes*, ja Judas, Jakoba viellja.
* dat læ: dat anger. Matt. 10, 2—4.

14. Dak bissu buokak ovtamielalaʒat rokkadallamest ja čuorvvomest oktanaga nissoniguim ja Mariain, Jesus ednin, ja su vieljaiguim. 2, 1.

15. Ja dain beivin čuoʒʒeli Pietar gasko mattajegji gaskast, mutto dast legje joavkko lakka guokte čuođe ja guokte loge olbmu čoakest, ja son celki:

16. Di olbmak, vieljak! Dak

čallag sanek berrijegje ollašuvvut, maid Bassevuoigŋa ouddal juo sarnoi David njalme bokte, Judas birra, gutte šaddai sin oapestægjen, guđek doppijegje Jesusa.
Salm. 41, 10. Joh. 13, 18; 18, 3.

17. Dastgo son læi lokkujuvvum min særvvai ja læi vuostaivalddam dam balvvalusa vuorbe.
Luk. 6, 16.

18. Dat fidni nabbo dalle aldsesis bældo vanhurskesmættomvuođa balka bokte; ja go son gačai vuolas, de luoddani son guovddat, ja buok su siskelušak fierralegje olgus.
2 Sam. 17, 23. Matt. 27, 5.

19. Ja dat læ šaddam dieđosen sigjidi buokaidi, guđek assek Jerusalemest, nuft atte dat bælddo goččujuvvu sinječaidæsek gilli Hakeldaman, dat læ varra-bælddon. Sak. 11, 13. Matt. 27, 7. 8.

20. Dastgo čallujuvvum læ salmai girjest: Šaddus su viesso avddemen, ja allus oktage leku, gutte assa dam siste, ja: Oʒʒus æra olmuš su ammata!
Salm. 69, 26; 109, 8.

21. Damditi berre muttom dain olbmain, guđek læk læmaš min lutte gæčos dam aige, man siste Hærra Jesus manai sisa ja manai olgus min lutte

22. Johannes gasta rajest gidda dam bæive ragjai, go son bajas valddujuvvui min lutte erit, šaddat minguim duođaštægjen su bajasčuoʒʒelæme birra. 4, 33.

23. Ja si ouddandivvu guoktas, Josefa, gutte goččujuvvui Barsabasen, gæn ligge-namma læi Justus, ja Mattiasa.

24. Ja si rokkadalle ja celkke: Don, Hærra, gutte dovdak buokai vaimoid! Dieđet, goabba dam guoktasest don læk valljim
Jer. 17, 9. 10. Salm. 139, 1 j. n. v.

25. vuostaivalddet dam balvvalusa ja apostalammat vuorbe, maid Judas guđi, mannam diti su ječas sagjai!

26. Ja si vuorbbadegje sodno birra, ja vuorbbe gačai Mattiasa ala, ja son valddujuvvui ovtamielalaʒat dai okta nubbe lokkai apostala særvvai.
Sanel. 16, 33.

2. Kapittal.

Bassevuoiŋa golgatubme helludak-bæive ja olbmui arvvalusak dam birra, 1—13. Pietara sardne Kristus gillamuša, bajasčuoʒʒelæme, albmai mannama ja Bassevuoiŋa juogadæme birra su bokte, 14—36. Olbmui gačaldak ja Pietara rađđe ja næva; golbma duhat olbmu jorggaluvvujek, 37—41. Dai vuostaš kristalaʒai vagjolus ja gaskavuođa ællem, 42—47.

1. Ja go helludak-basi bæivve læi joavddam, de legje si buokak ovtamielalaʒat čoakest. 1, 14.

2. Ja de bođi fakkistaga jiedna almest, dego bagjeli boatte garra dalkest, ja dat devdi obba dam vieso, gost si legje čokkamen.
Joel 3, 1. Sak. 12, 10.

3. Ja sist oidnujuvvujegje sirrijuvvum njuokčamak, nuftgo dolla-njuokčamak, ja dak manne ješguđege ala sist.

4. Ja si devddujuvvujegje buokak Bassevuoiŋain ja sardnogotte æra gielaiguim, dađemielde go Vuoigŋa addi sigjidi sardnot.
1, 5; 11, 15; 19, 6. Mark. 16, 17.

5. Mutto de legje Judalaʒak assamen Jerusalemest, ibmelbalolaš olbmak buok olmuš-šlajain, mak læk alme vuolde.

6. Go dal dat jiedna gullui, de bođi olmuš- ædnagvuotta čoakkai ja moivvašuvai; dastgo juokkehaš gulai sin sardnomen suječas gilli.

7. Mutto si hirmastuvve buokak ja ovdušegje ja celkke gutteg guoibmasæsek: Gæča, æigo dak buokak, guđek sardnuk, læk Galilealaʒak?

8. Ja moft gullap mi dalle sin sardnomen, juokkehaš min

ječaidæmek gilli, masa mi læp riegadam?

9. Partalaʒak ja Medalaʒak ja Elamitalaʒak, ja mi, guđek assap Mesopotamiast ja Judeast ja Kappadosiast, Pontusest ja Asiast,

10. Frygiast ja Pamfyliast, Egyptenest ja Libya guovloin Syrene lakka, ja mi dast asse Romalaʒak,

11. Judalaʒak ja Judalaʒai oskočuovvok, Kretalaʒak ja Arabialaʒak, mi gullap sin sardnomen Ibmel stuora dagoi birra min ječaidæmek gilli.

12. Mutto si hirmastuvve buokak ja æppedegje ja celkke, nubbe nubbai: Mison dat læʒʒa?

13. Mutto ærrasak bilkkedegje ja celkke: Si læk garremin njalgga vinest.

14. De loaidasti Pietar ouddan daina okta nubbe lokkasin ja bajedi su jienas ja sarnoi sigjidi: Di Judalaš olbmak ja di buokak, guđek assabetet Jerusalemest! Dat lekus digjidi diettevas, ja vuttivalddet burist mu sanid!

15. Dastgo æi dak læk garremin, nuftgo di gaddebetet, alma dat læ goalmad dibmo bæivest*,

* dibmo 9 gaskabæive ouddal.

16. mutto dat læ dat, mi læ celkkujuvvum profet Joel bokte: Joel 3, 1 j. n. v.

17. Ja maŋemuš beivin galgga šaddat, cælkka Ibmel, de aigom mon golgatet mu Vuoigŋam buok oaʒe bagjeli; ja din barnek ja din nieidak galggek profetastallat, ja din nuorra olbmak galggek oainatusaid oaidnet, ja din vuorrasak galggek niegoid niegadet. 21, 9.

18. Duođai, vela mu balvvalegjidamge bagjeli ja mu balvvalægje nissonidam bagjeli aigom mon dain beivin golgatet mu Vuoigŋam, ja si galggek profetastallat.

19. Ja mon aigom addet oavdoid almest bagjen ja mærkaid ædnam alde vuollen, vara ja dola ja suovva-lievle.

20. Bæivaš galgga nubbastuvvut sævdnjaden, ja manno varran, ouddalgo Hærra stuora ja hærvas bæivve boatta.
Joel 3, 4. Matt. 24, 29.

21. Ja dapatuvvat galgga, juokkehaš, gutte Hærra nama čuorvvo, galgga bestujuvvut.
Rom. 10, 12. 13.

22. Di Israelitalaš olbmak! Gullet daid sanid: Jesus Nasarealaʒa, olbma, gæn Ibmel ouddandivoi din ouddi vægalaš dagoi ja oavdoi ja mærkai bokte, maid Ibmel dagai su bokte din gaskast, nuftgo di maidai ječa diettebetet, 10, 38.

23. su valdidek di, go son læi addujuvvum dokko Ibmel arvvaluvvum rađe ja ouddaldiettem mielde, ja russinavllidek su vanhurskesmættom gieđaiguim ja goddidek su.
Luk. 22, 22. Ap. dag. 4, 28.

24. Dam bajasčuoʒaldatti Ibmel, go son læi čoavddam jabmem bakčasid, dađemielde go dat læi vægjemættom, atte son mati dast dollujuvvut.
32. v.; 3, 15; 4, 10; 10, 40; 13, 30. 34; 17, 31. Rom. 4, 24; 8, 11. 1 Kor. 6, 14; 15, 5. 2 Kor. 4, 14 j. n. v.

25. Dastgo David cælkka su birra: Mon anam Hærra alelassi mu čalmidam oudast; dastgo son læ mu olgiš gieđa bælde, amam mon likkatuvvut. Salm. 16, 8 j. n. v.

26. Damditi illod mu vaibmo, ja mu njuovča avvod; duođai, maidai mu oaʒʒe galgga assat oagjebassan doaivo siste;

27. dastgo ik don galga guođđet mu sielo jabmi aibmoi ikge luoittet du bassajad oaidnet guoccagæme. 13, 35.

28. Don læk dieđetam munji ællem gæinoid: don galgak dævddet muo iloin du muođoidad oudast.

29. Di olbmak, vieljak! Dik-

tet muo sardnot roakkadet digjidi patriarka David birra, atte son læ sikke jabmam ja havddaduvvum, ja su havdde læ min lutte gidda odnaš bæive ragjai.

1 Gon. 2, 10. Ap. dag. 13, 36.

30. Dađemielde go son læi profeta ja diđi, atte Ibmel læi vurdnom sudnji valin, atte son aigoi su alemi šaddost oaʒe mielde čuoʒaldattet Kristusa čokkat su truono alde,

2 Sam. 7, 12. 1 Gon. 8, 20. Salm. 89, 4. 5; 132, 11.

31. de oini son ouddal juo ja sarnoi Kristus bajasčuoʒʒelæme birra, atte su siello i guđđujuvvum jabmi aibmoi, ige su oaʒʒe oaidnam guoccagæme.

Salm. 16, 10.

32. Dam Jesusa bajasčuoʒaldatti Ibmel, man birra duođaštægjek mi læp buokak.

1 Kor. 15, 15.

33. Maŋŋelgo son nabbo dalle læ aleduvvum Ibmel olgiš gieđa bællai ja læ vuostaivalddam Bassevuoiŋa loppadusa Áčest, de læ son golgatam dam, maid di dal oaidnebetet ja gullabetet.

34. Dastgo David i mannam bajas albmai; mutto son cælkka: Hærra celki mu hærrai: Čokkan mu olgiš gieđa bællai,

Salm. 110, 1. 1 Kor. 15, 25.

35. dassači go mon bijam du vašalaʒaid du julgi vuološen!

36. Damditi galgga buok Israel viesso vissasi diettet, atte Ibmel læ dakkam su hærran ja Kristusen, dam sæmma Jesusa, gæn di lepet russinavllim.

37. Mutto go si dam gulle, de manai dego čuggistak sin vaimo čađa, ja si celkke Pietari ja daidi æra apostalidi: Di olbmak, vieljak! Maid galggap mi dakkat?

16, 30.

38. Mutto Pietar celki sigjidi: Jorggaleket ječaidædek, ja ješgutteg dist diktus ječas gastašuvvut Jesus Kristus nammi suddoides andagassi addujume varas, ja di galggabetet oaʒʒot Bassevuoiŋa addaldaga!

Matt. 3, 2; 4, 17. Mark. 1, 15.

39. Dastgo digjidi ja din manaidi gulla loppadus ja sigjidi buokaidi, guđek læk gukken erit, nuft ædnagidi, go Hærra, min Ibmel, aiggo dasa goččot.

Joh. 10, 16.

40. Maidai ædnag æra saniguim duođašti son sigjidi ja nævoi sin ja celki: Diktet ječaidædek bestujuvvut dam navcates sokkagoddest erit!

41. Dak, guđek dal mielastæsek vuostaivaldde su sane, gastašuvvujegje; ja de lasetuvvujegje damanaga bæive særvvegoddai lakka golbma duhat sielo.

42. Mutto si legje bissovaʒak apostali mattatusa ja særve ja laibe doagjalæme ja rokkadusai siste.

43. Mutto ballo bođi buok sieloi bagjeli; ja ædnag oavddodagok ja mærkak dakkujuvvujegje apostali bokte.

44. Mutto si buokak, guđek osku, legje čoakest ja adne buok obmudagaidæsek særvest.

5 Mos. 15, 11. Ap. dag. 4, 32.

45. Ja si vuvdde sin obmudagaidæsek ja davveridesek ja juogadegje daid buokai gaski, dađemielde go guttege darbaši.

4, 34. Luk. 12, 33.

46. Ja si legje alo juokke bæive ovtamielalaʒat tempel siste ja doagjalegje laibe viesoi siste ja navdašegje mallasid avoin ja vaimo ovtagærddasašvuođain,

20, 7. Matt. 26, 26.

47. mainodedin Ibmela, ja buok olbmuk likojegje sigjidi. Mutto Hærra laseti bæivalaʒat sin særvvegoddai, guđek bestujuvvujegje.

5, 14; 11, 21.

3. Kapittal.

Pietar buored skierma, 1—8. Olbmuk ovdušek; Pietar sardno Jesus jabmem ja

bajasčuoǯǯelæme birra, 9—16, nævvo jorggalæbmai, 17—26.

1. Mutto Pietar ja Johannes manaiga ovtast bajas tempel sisa rokkus dimo, mi læi ovcad dibmo. 10, 3.

2. Ja muttom olmai, gutte læi skierbma ædnes hæga rajest, guddujuvvui ouddan; su bigje si bæivalaǯat dam tempel uvsa ouddi, mi goččujuvvu čabba uksan, anotet addaldagaid sist, guđek manne tempel sisa. 14, 8.

3. Go son oini Pietara ja Johannesa, go soai læiga mannamen tempel sisa, de anoi son, vai son oǯuši addaldaga.

4. Mutto Pietar gæčai oktan Johannesain bastelet su ala ja celki: Gæča monno ala!

5. Mutto son gæčai sodno ala, go son doaivoi juoida sodnost oaǯǯot.

6. Mutto Pietar celki: Silbak ja gollek must æi læk; mutto dam, mi must læ, dam addam mon dudnji: Jesus Kristus, Nasarealaǯa, nammi čuoǯǯel ja vaʒe! 14, 10.

7. Ja son doppi su olgiš gitti ja čuoǯaldatti su. Matt. 8, 15; 9, 25.

8. Mutto dallanaga nanosmuvve su juolgek ja lappelađđasak, ja son ŋjuikki bajas, čuoǯoi ja vaʒaši ja manai sodno mielde tempel sisa, vaʒaši ja njuikodi ja mainoi Ibmela.

9. Ja buok olbmuk oidne su vaʒʒemen ja maidnomen Ibmela.

10. Ja si dovdde su, atte son læi dat, gutte læi čokkam tempel čabba uvsa oudast anotam diti addaldagaid; ja si devddujuvvujegje baloin ja suorgganemin dam diti, mi sudnji læi dapatuvvam.

11. Go dal dat skierbma, gutte læi buoreduvvum, ani ječas Pietara ja Johannesa lutte, de vikke buok olbmuk čoakkai sodno lusa dam fæskari, mi goččujuvvu Salomon fæskeren, ja legje sagga suorgganam. 5, 12.

12. Mutto go Pietar dam oini, de sarnoi son olbmuidi: Di Israelitalaš olbmak! Manne imaštallabetet di dam diti? Daihe manne gæččabetet di nuft bastelet monno ala, dego moai ječčame famoin daihe ibmelbalolašvuođain lifčime sattam dam vaʒʒen?

13. Abraham ja Isak ja Jakob Ibmel, min vanhemidamek Ibmel, læ hærvasen dakkam su barnes Jesusa, gæn di lepet addam jabmemi ja biettalam Pilatus oudast, go son dubmi, atte son galgai luovos luittujuvvut. 2 Mos. 3, 6. 15. Matt. 27, 23 j. n. v. Joh. 19, 4. 12.

14. Mutto di biettaleidek dam base ja vanhurskasa ja anoteidek olmušgodde aldsesædek addujuvvut. Matt. 27, 20. 21.

15. Mutto ællem oaivamuǯa di goddidek, gæn Ibmel bajasčuoǯaldatti jabmi lutte, man birra duođaštægjek mi læp. 2, 24.

16. Ja osko diti su nama ala læ su namma apasmattam dam, gæn di oaidnebetet ja dovddabetet; ja osko, mi læ dugjujuvvum su bokte, læ addam sudnji dam olles dærvasmattujume din buokai čalmi oudast.

17. Ja dal, vieljačidam! Mon dieđam, atte di lepet dakkam dam diettemættomvuođast, nuftgo maidai din oaivamuǯak. 13, 27. 1 Kor. 2, 8.

18. Mutto Ibmel læ nuft ollašuttam, maid son ouddal gulati buok su profetaides njalme bokte, atte Kristus galgai gillat. Luk. 24, 44.

19. Valddet damditi æra miela ja jorgideket, vai din suddok šaddaše erit sikkujuvvut, vai dærvasmattujume aigek boađaše Hærra muođoin, 2, 38.

20. ja vai son vuolgatifči dam digjidi ouddal gulatuvvum Jesus Kristusa,

21. gutte berre alme oamastet gidda dai aigi ragjai, go buok dingak fastain bajasrakaduvvujek, mai birra Ibmel læ sardnom buok su basse profetaides njalme bokte mailme algo rajest.

22. Dastgo Moses celki vanhemidi: Hærra, din Ibmelædek, galgga čuoʒaldattet digjidi profeta din vieljainædek nuftgo muo; su galggabetet di gulddalet buok dam siste, maid son digjidi sarnuš.

5 Mos. 18, 15. 18. Joh. 1, 21. Matt. 17, 5.

23. Mutto dat galgga dapatuvvat, juokke siello, gutte i gulddal dam profeta, galgga hævatuvvut olbmui gaskast erit.

5 Mos. 18, 19. Salm. 2, 12.

24. Mutto maidai buok profetak Samuel rajest ja dastmaŋas, nuft ædnagak, guđek læk sardnom, læk maidai ouddal juo gulatam daid beivid.

25. Di lepet profetai ja litto manak, maid Ibmel dagai min vanhemiguim, go son celki Abrahami: Ja du nale siste galggek buok sokkagoddek ædnam alde buristsivdneduvvut.

1 Mos. 12, 3; 22, 18. Gal. 3, 8.

26. Din lusa læ Ibmel, go son bajasčuoʒaldatti su barnes Jesusa, oudemusta vuolgatam su din buristsivdnedet, go juokkehaš dist jorggal ječas su bahavuođastes erit.

13, 46. Matt. 15, 24.

4. Kapittal.

Pietar ja Johannes suppijuvvuba giddagassi; ædnagak oskuk, 1—4. Pietar bælošta ječas roakkadet alla digge oudast ja duođašta Jesus bajasčuoʒʒelæme birra, 5—12; si aittek sodno ja luittek sodno mannat, 13—22. Go soai boatteba olbmuidæsga lusa, de rokkadallek si ovtamielalaʒat Ibmeli ja gullujuvvujek sust, 23—31. Særvvegodde dilalašvuotta, 32—36.

1. Mutto go soai læiga olbmuidi sardnomen, de botte papak ja tempel oaivve-olmai ja Saddusealaʒak sodno bagjeli,

2. go si bahan adne, go soai oapateiga olbmuid ja dieđeteiga Jesus siste bajasčuoʒʒelæme jabmi lutte.

3. Ja si bigje gieđa sodno ala ja bigje sodno giddagassi nubbe bæivvai; dastgo æked juo læi.

5, 18.

4. Mutto ædnagak sist, guđek legje sane gullam, osku, ja olbmai lokko šaddai lakka vitta duhat.

5. Mutto de dapatuvai bæive dastmaŋŋel, atte sin oaivamuʒak ja vuorrasak ja čal'oappavaʒak čoagganegje Jerusalemi,

6. ja Annas, bajemuš pappa, ja Kaifas ja Johannes ja Aleksander ja nuft ædnagak, guđek legje bajemuš papai sogast.

Luk. 3, 2.

7. Ja si divvu sodno ouddan ja jerre: Man famost daihe man nammi dagaide doai dam?

Matt. 21, 23.

8. De celki Pietar, devddujuvvum Bassevuoiŋain, sigjidi: Di alhmuga oaivamuʒak ja Israel vuorrasak!

9. Dađemielde go moai odne dutkujuvvujedne buore dago harrai hæjos olbmu vuostai, gæn bokte son læ bestujuvvum,

Joh. 10, 32.

10. de lekus dat digjidi buokaidi ja buok Israelitalaš olbmuidi diettevas, atte Jesus Kristus, Nasarealaʒa, nama bokte, gæn di lepet russinavllim, gæn Ibmel læ bajasčuoʒaldattam jabmi lutte, su bokte čuoʒʒo dat dærvasmattujuvvum dast din čalmi oudast.

3, 6. 16.

11. Son læ dat gæđge, mi læ duššen adnujuvvum dist, di huksijægjek, dat, gutte læ šaddam oaivve-čiekkagæđgen.

Salm. 118, 22. Es. 28, 16. Matt. 21, 42.

12. Ja i obba lækge bestujubme gudege æra siste; dastgo i læk nubbe æra nammage alme vuolde addujuvvum olbmui gaski, man bokte mi berrip bestujuvvut. Matt. 1, 21.

13. Mutto go si oidne Pietara ja Johannesa roakkadvuođa ja legje oʒʒom diettet, atte soai læiga oappamættom ja ovtagærddan olbmuk, de imaštalle si; ja si dovdde sodno, atte soai læiga læmaš Jesusin.

14. Mutto go si oidne dam olbmu, gutte læi dærvasmattujuvvum, čuoʒʒomen sodno lutte, de sist i læm mikkege cælkkemuššan dam vuostai.

15. Mutto si gočču sodno olgus mannat digge oudast ja rađđadalle gutteg guiminæsek ja celkke:

16. Maid galggap mi dakkat dai olbmuiguim? Dastgo dieđos mærkka læ dakkujuvvum sodno bokte, mi læ almos sigjidi buokaidi, guđek assek Jerusalemest, je æp mi mate dam biettalet. Joh. 11, 47.

17. Mutto amas dat sakka šat viddanet olbmui gaski, de aittop mi garraset sodno, amasga soai dastmaŋas šatan sardnot gudege olbmui dam nammi!

18. Ja si ravkke sodno ja gildde sodno, atte æba soai obba galggamge sardnot æbage oapatet Jesus nammi.

19. Mutto Pietar ja Johannes vastedeiga ja celkiga sigjidi: Dubmijeket, lægo dat riekta Ibmel oudast jægadet din æmbo go Ibmela! 5, 29.

20. Dastgo æm moai mate æra go sardnot dam, maid moai ledne oaidnam ja gullam.

21. Mutto si aitte sodno vela ain ja luitte sodno luovos, go si æi gavdnam, moft si galgge sodno rangaštet, olbmui diti; dastgo buokak maidnu Ibmela dam oudast, mi læi šaddam.

22. Dastgo dat olmuš læi æmbo go njællje loge jage boares, gæn ala dat dærvasmattujume mærkka læi dakkujuvvum.

23. Mutto go soai læiga luovos luittujuvvum, de bođiga soai olbmuidæsga lusa ja muittaleiga sigjidi, maid bajemuš papak ja vuorrasak legje sodnoidi cælkkam.

24. Mutto go si gulle dam, de bajedegje si ovtamielalaʒat jienasek Ibmel guvllui ja celkke: Hærra! Don læk dat Ibmel, gutte læk dakkam alme ja ædnama ja abe ja buok, mi læ dai siste, 1 Mos. 1, 1 j. n. v.

25. gutte læk cælkkam David, du balvvalægjad, njalme bokte: Manne morrulek bakenak, ja hutkek albmugak duššalaš arvvalusaid? Salm. 2, 1. 2.

26. Ædnam gonagasak čuoʒʒelek, ja oaivamuʒak čoagganek okti Hærra vuostai ja su vuiddujuvvuma vuostai.

27. Dastgo si læk duođai čoagganam du basse mana Jesus vuostai, gæn don læk vuoiddam, sikke Herodes ja Pontius Pilatus bakeniguim ja Israel albmugin, Luk. 23, 11.

28. dam dakkat, maid du gietta, ja du rađđe læi ouddal juo arvvalam dapatuvvat. 2, 23.

29. Ja dal, Hærra! Gæča sin aittagidi, ja adde du balvvalegjidad sardnot du sane buok roakkadvuođain,

30. geiggededin du gieđad dærvasmattemi, ja vai mærkak ja oavddodagok šaddaše du basse mana, Jesus, nama bokte!

31. Ja go si legje rokkadallam, de likkatuvvui baikke, gosa si legje čoagganam, ja si devddujuvvujegje buokak Bassevuoiŋain ja sardnu Ibmel sane roakkadvuođain. 16, 26.

32. Mutto obba oskolaʒai joavkost læi okta vaibmo ja okta siello; ja i vela oktage lokkam

maidege su davverestes læt ječas oabmen, mutto si adne buok obmudagaidæsek særvest. 2, 44.

33. Ja stuora famoin adde apostalak duođaštusa Hærra Jesus bajasčuoʒʒelæme birra, ja stuora arbmo læi sin buokai bagjelist. 1, 22; 2, 24.

34. Dastgo i læm oktage sin gaskast, gutte gillai vagjegvuođa; dastgo nuft ædnagak, gæin legje bæĺdok daihe viesok, vuvdde daid ja bukte dam vuvddujuvvum oame hadde ouddan

35. ja bigje dam apostali julgi ouddi; mutto juokkehaʒʒi jukkujuvvui, dađemielde go son darbaši. 5 Mos. 15, 11. Es. 58, 7.

36. Mutto Joses, gutte apostalin goččujuvvui liggenamain Barnabasen, dat læ čilggijuvvum: jeđđitusa bardne, muttom Levitalaš, riegadam Sypernest, vuvdi bæĺdo, mi sust læi, ja buvti ruđaid ja bijai daid apostali julgi ouddi.

5. Kapittal.

Ananiasa ja Safira gielesvuotta ja jabmem, 1—11. Apostali vægalaš dagok; ædnagak oskuk, 12—16. Apostalak bigjujuvvujek giddagassi, mutto gagjujuvvujek engel bokte, 17—20. Si gavdnujek tempel siste, divvujuvvujek alla digge ouddi, mi aiggo sin goddetet, 21—33. Gamaliel gagjo sin su sarnes bokte, 34—39. Si rissijuvvujek, luittujuvvujek luovos ja bissuk sardnedæmest, 40—42.

1. Mutto muttom olmai, gæn namma læi Ananias, Safirain, su akaines, vuvdi su obmudagas,

2. ja son doalai aldsesis su akas dieđededin muttom oase haddest ja buvti ovta oase ouddan ja bijai dam apostali julgi ouddi. 4, 35. 36.

3. Mutto Pietar celki: Ananias! Manne læ Satan dævddam du vaimo gielastallat Bassevuoiŋa vuostai ja doallat aldsesad maidege bæĺdo haddest? Joh. 13, 2.

4. Igo dat læm du oabme, go don legjik dam ised, ja igo dat, man oudast dat vuvddujuvvui, læm du valdest? Manne læk don du vaimostad arvvalam dam dago dakkat? Ik don læk gielastallam olbmui oudast, mutto Ibmel oudast.

5. Mutto go Ananias gulai daid sanid, de gačai son ædnami ja addi vuoiŋas. Ja stuora ballo bođi sin buokai bagjeli, guđek dam gulle.

6. Mutto dak nuorra olbmak čuoʒʒelegje ja ragje lika, ja si gudde su olgus ja havddadegje su. 3 Mos. 10, 4. 5.

7. Mutto de dapatuvai lakka golbma dimo dastmaŋŋel, de bođi su akka sisa, ja i son diettam, mi læi šaddam.

8. Mutto Pietar celki sudnji: Cælke munji, vuvdidego doai bæĺdo dam haddai! Mutto son celki: Vuvdime galle dam haddai.

9. Mutto Pietar celki sudnji: Moft læppe doai goitai soappam gæččalet Hærra Vuoiŋa? Gæča, sin juolgek, guđek havddadegje du boadnja, læk uvsa oudast, ja si galggek du olgus guoddet.

10. Mutto son gačai dallanaga su julgi ouddi ja addi vuoiŋas; mutto dak nuorra olbmak botte sisa ja gavdne su jabmam, ja si gudde su olgus ja havddadegje su su boadnja balddi.

11. Ja stuora ballo bođi obba særvvegodde bagjeli ja sin buokai bagjeli, guđek dam gulle.

12. Mutto ædnag mærkak ja oavddodagok šadde olbmui gaski apostali gieđai bokte. Ja si legje buokak ovtamielalaʒat Salomon fæskarest. 3, 11.

13. Mutto i oktage dain ærain duostam adnet ječas sin lutte, mutto olbmuk adne sin sagga arvost,

14. ja alelassi ædnanegje dak, guđek osku Hærra ala, stuora joavkko sikke olbmain ja nissonin,

15. nuft atte si gudde buccidæsek balggai ala ja bigje sin sængai ja bænkai ala, vai, go Pietar bođi, juobe su suoivange suoivanastaši soabmasa sist.

19, 11. 12.

16. Mutto maidai dain biras gavpugin botte ædnagak Jerusalemi ja bukte buccid ja daggarid, guđek buttesmættom vuoiŋain vaivveduvvujegje, ja si buokak dærvasmattujuvvujegje.

17. Mutto bajemuš pappa čuoʒʒeli, ja si buokak, guđek dolle su bæle, namalassi Sadusealaʒai særvve, ja si devddujuvvujegje angervuođain 4, 1.

18. ja bigje gieđa apostali ala ja suppijegje sin oktasaš giddagassi.

19. Mutto Hærra engel rabasti giddagasa uvsaid ikko ja doalvoi sin olgus ja celki: 12, 7.

20. Vulgget dokko ja loaidasteket ouddan ja sardnot tempel siste albmugi buok dam ællem sanid!

21. Mutto go si legje dam gullam, de manne si arrad tempel sisa ja oapategje. Mutto go bajemuš pappa bođi ja si, guđek dolle su bæle, de čoakkai goččui si digge ja buok Israel manai vuorrasid ja vuolgategje balvvalegjid giddagassi buktet sin ouddan.

4, 5.

22. Mutto go balvvalægjek botte dokko, de æi si gavdnam sin giddagasast, mutto si botte ruoktot ja muittalegje dam ja celkke:

23. Giddagasa gavnaimek mi dappujuvvum buok fuolalašvuođain ja favtaid čuoʒʒomen uvsai olggobælde; mutto go mi rabaimek, de æp mi gavdnam ovtage siste.

24. Mutto go sikke bajemuš pappa ja tempel oaivve-olmai ja dak æra bajemuš papak gulle daid sanid, de šadde si æppadussi sin harrai, mi dast bođiš.

25. Mutto muttom bođi ja muittali sigjidi ja celki: Gæča, dak olbmak, gæid di suppidek giddagassi, čuʒʒuk tempel siste ja oapatek olbmuid.

26. De manai oaivve-olmai dokko balvvalegjiguim ja vieʒai sin, i dadde vækkavaldalašvuođain; dastgo si balle olbmuin, atte si daiddek šaddat gæđgaduvvut.

27. Mutto go si legje vieʒʒam sin, de divvu si sin digge ouddi, ja bajemuš pappa gačai sist ja celki:

28. Æpgo mi gielddam din garraset oapatæmest dam nammi? Ja gæča, di lepet dævddam Jerusalem din oapoinædek ja aiggobetet buktet dam olbmu varaid min bagjeli. 4, 18. Matt. 27, 25.

29. Mutto Pietar ja apostalak vastedegje ja celkke: Olmuš berre jægadet Ibmela æmbo go olbmuid.

Dan. 6, 10. 11. Ap. dag. 4, 19.

30. Min vanhemidamek Ibmel bajasčuoʒaldatti Jesusa, gæn di goddidek, go di hængasteidek su murri. 3, 15.

31. Dam læ Ibmel aledam oaivamuʒʒan ja bæsten su olgiš gieđas bællai, addem diti Israeli jorggalusa ja suddoi andagassi addujume.

2, 33. Fil. 2, 9. Ebr. 2, 9.

32. Ja mi læp su duođaštæggjek daidi dagoidi, nuftgo maidai Bassevuoigŋa, gæn Ibmel læ addam sigjidi, guđek su jægadek.

Luk. 24, 48. Joh. 15, 27; 14, 17.

33. Mutto go si dam gulle, de manai dat sin vaimoi čađa, ja si arvvalegje sin goddet.

34. Mutto muttom Farisealaš, gæn namma læi Gamaliel, muttom laka-oapatægje, gutte læi sagga gudnijattujuvvum buok olbmuin, čuoʒʒeli diggest ja gočoi sin luoittet apostalid loaidastet oanekaš olgus.

22, 3.

35. Ja son celki sigjidi: Di Israelitalaš olbmak! Varoteket ječaidædek dam harrai, maid di dakkabetet dai olbmuiguim.

36. Dastgo dai beivi ouddal čuoʒʒeli Teudas, gutte celki ječas læt stuora olmajen, ja lakka njællje čuođe arvo olbma čuovvolegje su; son goddujuvvui, ja si buokak, guđek su doattalegje, bieđganegje ja šadde duššen.

37. Su maŋŋel čuoʒʒeli Judas, Galilealaš, værroi čallujume beivin ja gesi ollo olbmuid bællasis; son maidai duššai, ja si buokak, guđek su doattalegje, bieđganegje.

38. Ja dal cælkam mon digjidi: Adnet ječaidædek dain olbmuin erit ja luittet sin mannat! Dastgo jos dat arvvalus daihe dat dakko boatta olbmuin, de dat dušša;
Matt. 15, 13.

39. mutto jos dat boatta Ibmelest, de epet di væje dam duššadet. Allet divte ječaidædek daggaren gavdnujuvvut, guđek viggek soattat vela Ibmelage vuostai!
9, 5.

40. De jægadegje si su; ja si ouddan ravkke apostalid ja gočču sin rissijuvvut ja gildde sin sardnomest Jesus nammi, ja si luitte sin mannat.

41. De vulgge si iloin gærreg čalmi oudast erit, dainago si legje adnujuvvum dokkalaʒʒan higjeduvvut su nama diti.
Matt. 5, 10 j. n. v. Rom. 5, 3. Fil. 1, 29. 1 Pet. 4, 13. Jak. 1, 2.

42. Ja æi si hæittam oapatæmest juokke bæive tempel siste ja viesoi siste ja sardnedæmest evangeliuma Jesus Kristus birra.

6. Kapittal.

Nimmuræbme vaivaši goksem alde; čieča vaivaši oudastčuoʒʒo valljijuvvujek, 1—6. Ollo papak oskuk, 7. Stefanus dakka stuora mærkaid; Judalaʒak æi væje vuostaičuoʒʒot su vuoiŋa, mutto buktek værre-duođaštegjid su vuostai, 8—15.

1. Mutto dain beivin, go mattajægjek ædnanegje, de ribme Grekalaš riegadam Judalaʒak nimmuret Ebrealaʒai vuostai, dainago sin læskak govsatalle dam bæivalaš juogadæmest.
2, 45.

2. Mutto dak guokte nubbe loges ravkke obba mattajegji ædnagvuođa čoakkai ja celkke: I dat heivve, atte mi hæittep Ibmel sane balvvalam diti bevdi lutte.

3. Gæčadeket damditi, vieljak, ječaidædek gaskast čieča olbma, gæin læ buorre duođaštus, ja guđek læk dievva Bassevuoiŋast ja visesvuođast, gæid mi oaʒʒop asatet dam fidnoi!

4. Mutto mi aiggop orrot bissovaʒʒan rokkadallam ja sane balvvalusa siste.
Rom. 12, 12. Efes. 6, 18.

5. Ja dam sarne buorren ani obba ædnagvuotta, ja si valljijegje Stefanusa, olbma, dievva oskost ja Bassevuoiŋast, ja Filip ja Prokorusa ja Nikanora ja Timona ja Parmenasa ja Nikolausa, gutte Judalaʒai osko valddam læi ja boattam læi Antiokiast;
8, 5; 21, 8.

6. sin divvu si apostali ouddi, ja dak rokkadalle ja bigje sin gieđaidæsek sin ala.
13, 3. 1 Tim. 4, 14; 5, 22.

7. Ja Ibmel sadne ouddani, ja mattajegji lokko sagga lassani Jerusalemest, ja stuora joavkko papain šadde oskoi gulolaʒʒan.

8. Mutto Stefanus, dievva oskost ja famost, dagai oavddodagoid ja stuora mærkaid olbmui gaskast.
2, 43; 5, 12.

9. Mutto muttomak sist, guđek gulle dam synagogai, mi goččujuvvu Libertinalaʒai ja Syrenealaʒai ja Aleksandrinalaʒai synagogan, ja sin synagogai, guđek legje boattam Silisiast ja Asiast, čuoʒʒelegje ja naggatalle Stefanusin.

10. Ja æi si nagadam vuostai-

čuoʒʒot dam visesvuođa ja dam Vuoiŋa, mast son sarnoi.
Es. 54, 17. Luk. 21, 15.

11. De si asategje suole olbmaid, guđek celkke: Mi læp gullam su bilkkadus-sanid sardnomen Mosesa ja Ibmela vuostai.

12. Ja si haŧtijegje albmuga ja vuorrasid ja čal'oappavaʒaid, ja si botte su bagjeli ja rottijegje su mieldesek ja dolvvu su digge ouddi.

13. Ja si ouddandivvu værreduođaštegjid, guđek celkke: Dat olmuš i hæite bilkkadus-sanid sardnomest dam basse baike vuostai ja laga vuostai;
Mark. 14, 55. 56.

14. dastgo mi læp gullam su cælkkemen, atte Jesus, Nasarealaš, aiggo duššadet dam baike ja nubbastuttet daid asatusaid, maid Moses læ addam migjidi.

15. Ja si buokak, guđek diggest čokkajegje, gečče su ala, ja si oidne su amadajo nuftgo engel amadajo.

7. Kapittal.

Stefanus bajaslokka Ibmel buoredagoid Judalaš albmuga vuostai Abraham aige rajest, 1—50, laitta Judalaʒai bissovaš vuostehagolašvuođa, olgus hoiggaduvvu a gædgaduvvu, 51—60.

1. Mutto bajemuš pappa celki: Lægo nabbo dat ašše nuft?

2. Mutto son celki: Di olbmak, vieljak ja vanhemak, gullet! Hærvasvuođa Ibmel almostuvai min aččai Abrahami, go son læi Mesopotamiast, ouddalgo son assagođi Karani,
1 Mos. 11, 31.

3. ja son celki sudnji: Vuolge olgus du ædnamestad ja du sokkagoddestad, ja boađe dam ædnami, maid mon dudnji čajetam!
1 Mos. 12, 1; 15, 7.

4. De vulgi son Kaldealaʒai ædnamest erit ja assagođi Karani; ja go su ačče læi jabmam, de sirdi Ibmel su dobbe dam ædnami, man siste di dal assabetet.
1 Mos. 11, 32; 12, 1 j. n. v.

5. Ja i son addam sudnji maidege dast oabmen, i vela juolggesaje vidoge; ja son loppedi sudnji addet dam sudnji oabmen ja sa nallai su maŋŋel, vaiko sust i læm oktage manna.
1 Mos. 12, 7.

6. Mutto Ibmel celki nuft, atte su nalle galgai assat nuftgo vierrasak amas ædnamest, ja si galgge dakkat dam balvvalægjen ja mænnodet daina bahast njællje čuođe jage.
1 Mos. 15, 13.

7. Ja dam albmuga, man vuolde si galggek balvvalet, aigom mon dubmit, celki Ibmel, ja dastmaŋŋel galggek si vuolgget olgus ja balvvalet muo dam baikest.

8. Ja son addi sudnji birračuopatusa litto; ja nuft sakkanatti son Isaka ja birračuopai su gavcad bæive, ja Isak sakkanatti Jakoba, ja Jakob daid guokte nubbe lokkai patriarka.
1 Mos. 17, 10; 21, 2; 25, 26; 29, 32 j. n. v. 30, 5 j. n. v. 35, 16.

9. Ja patriarkak adne gađašvuođa Josef vuostai ja vuvdde su Egypteni; ja Ibmel læi su mielde
1 Mos. 37, 28.

10. ja besti su buok su atestusain erit ja addi sudnji armo ja visesvuođa Farao, Egypten gonagasa, oudast, gutte bijai su oaivamuʒʒan Egypten bagjel ja obba su dalos bagjel.
1 Mos. 41, 40 j. n. v.

11. Mutto de šaddai nælggehætte obba Egypten ja Kanaan ædnam bagjel ja stuora atestus, ja min vanhemak æi gavdnam biemo.
1 Mos. 41, 54. 55.

12. Mutto go Jakob gulai, atte Egyptenest legje gornek, de olgus vuolgati son min vanhemid vuostas gærde.
1 Mos. 42, 1 j. n. v.

13. Ja nubbe gærde, de dovddujuvvui Josef su vieljaines, ja

Josef sokkagodde šaddai Faraoi dieđosen. 1 Mos. 45, 4.

14. Mutto Josef vuolgati sane ja ravkai su aĉes Jakoba ja buok su sogas lusas, vitta gavcad lokkai sielo.

15. Mutto Jakob manai vuolas Egypteni ja jami, son ja min vanhemak. 1 Mos. 46, 6; 49, 33.

16. Ja si dolvvujuvvujegje Sikemi ja bigjujuvvujegje dam havddai, maid Abraham læi oastam silbai oudast Hemar, Sikem aĉe, barnin.
1 Mos. 23, 16 j. n. v. 33, 19; 50, 13. Josv. 24, 32.

17. Mutto go dat loppadusa aigge lakkanišgođi, maid Ibmel læi vurdnom Abrahami, de lassanegje olbmuk ja ædnanegje Egyptenest, 2 Mos. 1, 7.

18. gidda dassaĉi go nubbe gonagas ĉuoʒʒeli, gutte i dovddam Josefa.

19. Son ani gavvelvuođa min sokkagodde vuostai ja mænnodi bahast min vanhemiguim, nuft atte son olgus balkestatti sin ucca manaĉid, amasek si bisotuvvut hægast. 2 Mos. 1, 22.

20. Dam aige riegadi Moses ja læi ĉabbes Ibmel oudast; son bibmujuvvui golbma mano su aĉes dalost.
2 Mos. 2, 2. Ebr. 11, 23 j. n. v.

21. Mutto go son læi olgus bigjujuvvum, de valdi Farao nieidda su bajas ja biemai su aldsesis bardnen. 2 Mos. 2, 5 j. n. v.

22. Ja Moses oapatuvvui buok Egyptalaʒai visesvutti; mutto son læi famolaš sanidi ja dagoidi.
Luk. 24, 19.

23. Mutto go son šaddai njællje loge jage boaresen, de oaʒoi son miela oappaladdat su vieljaides, Israel manaid.

24. Ja go son oini muttoma verid gillamen, de suogjali son su ja mavsati su oudast, gæina bahast mænnoduvvui, goddededines Egyptalaʒa.

25. Mutto son doaivoi, atte su vieljak arvvedifĉe, atte Ibmel addi sigjidi bestujume su gieđa bokte; mutto æi si arvvedam dam.

26. Mutto nubbe bæive bođi son sin lusa, go si legje bælkkemen, ja son nævoi sin rafhai, cælkededin: Di olbmak! Alma di lepet vieljaĉak; manne dakkabetet di verid gutteg guoibmasædek?

27. Mutto dat, gutte dagai su lagamuʒʒasis verid, hoiggadi su luttes erit ja celki: Gi læ bigjam du oaivamuʒʒan ja duobmaren min bagjeli?

28. Aigokgo don muo goddet, nuftgo don goddik ikti Egyptalaʒa?

29. Mutto Moses batari dam saga diti ja oroi vieresen Midian ædnamest, gost son sakkanatti guokte barne.

30. Ja go njællje loge jage legje dievvam, de almostuvai Hærra engel sudnji Sinai vare mæcest, bastelis lanjai miestag dollanjuokĉam siste. 2 Mos. 3, 2.

31. Mutto go Moses dam oini, de imaštalai son dam oainatusa diti; mutto go son manai dokko gæĉĉam varas, de dapatuvai Hærra jiedna sudnji:

32. Mon læm du vanhemi Ibmel, Abraham Ibmel ja Isak Ibmel ja Jakob Ibmel. De doargestišgođi Moses ige duostam gæĉĉat.
2 Mos. 3, 15. 16.

33. Mutto Hærra celki sudnji: Nuola du gabmagidad erit du julginad; dastgo dat baikke, man alde don ĉuoʒok, læ basse ænam!

34. Mon læm visut oaidnam mu albmugam varnotesvuođa Egyptenest ja gullam sin šuokatusaid, ja mon læm vuolas niegjam sin bæstem diti. Ja boađe dal deiki, mon aigom vuolgatet du Egypteni.
2 Mos. 3, 10.

35. Dam Mosesa, gæn si biettalegje cælkededin: Gi læ bigjam du oaivamuʒʒan ja duobmaren? —

su vuolgati Ibmel oaivamuʒʒan ja gagjon engel gieđa bokte, gutte almostuvai sudnji bastelis lanjai miestag siste.

36. Son doalvoi sin olgus, go son dagai oavddodagoid ja mærkaid Egypten ædnamest ja ruksis mærast ja mæcest njællje loge jagest. 2 Mos. 7, 10 j. n. v. 14, 21.

37. Son læ dat Moses, gutte celki Israel manaidi: Hærra, din Ibmelædek, galgga čuoʒaldattet digjidi din vieljainædek profeta nuftgo muo; su galggabetet di gulddalet.
5 Mos. 18, 15. Ap. dag. 3, 22.

38. Son læ dat, gutte særvvegoddest mæcest læi engel mielde, gutte sarnoi sudnji Sinai vare alde, ja min vanhemi mielde, son, gutte vuostaivaldi ælle sanid addem varas migjidi daid,
2 Mos. 19, 3; 20, 1.

39. son, gæn din vanhemak æi dattom jægadet, mutto si hoiggadegje su luttesek erit ja macce sin vaimoidæsek siste ruoktot Egypteni, cælkededin Aroni:

40. Daga migjidi ibmelid, guđek mattek mannat min oudast! Dastgo æp mi dieđe, mi læ dapatuvvam dam Mosesi, gutte doalvoi min Egypten ædnamest olgus.
2 Mos 32, 1 j. n. v.

41. Ja si dakke galbe dain sæmma beivin ja ouddan bukte oaffarid æppe-ibmelæsek ouddi ja likojegje sin gieđaidæsek dagoidi.

42. Mutto Ibmel jorggali ječas sin bælest erit ja addi sin dokko balvvalet alme væga, nuftgo čallujuvvum læ profetai girje siste: Lepetgo di, Israel viesso, oaffarušsam munji njuovvam-oaffarid ja æra oaffarid njællje loge jage mæcest?
Jer. 9, 13. Amos 5, 25 j. n. v.

43. Ja di guddidek Molok goađe ja Remfana, din ibmelædek, naste, daid govaid, maid di læidek dakkam daid rokkadallam varas; ja mon aigom sirddet din erit dom bællai Babylon.

44. Duođaštusa goatte læi min vanhemi gaskast mæcest, nuftgo son, gutte sarnoi Mosesi, læi goččom dam dakkat dam ouddagova mielde, maid son læi oaidnam.
2 Mos. 25, 9. 40. Ebr. 8, 5.

45. Dam vuostaivaldde min vanhemak ja bukte dam Josvain dam ædnam sisa, maid bakenak legje adnemen, gæid Ibmel olgus aji min vanhemi čalmi oudast, gidda David beivi ragjai.
Josv. 3, 3 j. n. v. 18, 1.

46. Son gavnai armo Ibmel oudast ja anoti gavdnat viste Jakob Ibmeli.
2 Sam. 7, 2. Salm. 132, 5.

47. Mutto Salomon huksi sudnji vieso. 1 Gon. 6, 1.

48. Mutto dat alemus i asa tempeli siste, dakkujuvvum gieđaiguim, nuftgo profeta cælkka:
1 Gon. 8, 27. Ap. dag. 17, 24. Es. 66, 1. 2.

49. Albme læ munji truonnon, mutto ænam læ mu julgi vuološ; maid viesoid aiggobetet di munji huksit? cælkka Hærra, daihe mi læ mu vuoiŋastam-baikke?

50. Igo mu gietta læk buok dam dakkam?

51. Di garra čæbetak ja birračuopakættajak vaimost ja beljin! Di alelassi vuostaičuoʒʒobetet Bassevuoiŋa; nuftgo din vanhemak, nuftgis maidai di.
2 Mos. 32, 9; 33, 3. Jer. 6, 10; 9, 26. Esek 44, 9. Luk. 7, 30.

52. Guđemuʒa profetain æi doarradallam din vanhemak? Ja si godde sin, guđek ouddal juo muittalegje dam vanhurskas boattema, gæn bætten ja sorbmijægjen di dal lepet šaddam,

53. di, guđek lepet laga vuostaivalddam engeli doaimatusa bokte ja epet læk dam doallam.
2 Mos. 20, 1 j. n. v. Gal. 3, 19.

54. Mutto go si dam gulle, de manai dat sin vaimoi čađa, ja si gaske banidæsek su vuostai.
5, 33.

55. Mutto son læi dievva Bas-

sevuoiŋast, ja son gæčai bajas alme guvllui ja oini Ibmel hærvasvuođa ja Jesusa čuoǯǯomen Ibmel olgiš gieđa bælde,

56. ja son celki: Gæča, mon oainam almid rappasam ja olbmu barne Ibmel olgiš gieđa bælde čuoǯǯomen. Rom. 8, 34. Ebr. 12, 2.

57. Mutto si čurvvu alla jienain ja dedde sin beljidæsek ja ovtamielalaǯat su ala manne.

58. Ja si hoigge su gavpugest olgus ja gæđgadegje su; ja duođaštægjek bigje sin biktasidesek bagjelistesek erit nuorra olbma julgi gurri, gæn namma læi Saulus. 22, 20.

59. Ja si gæđgadegje Stefanusa, gutte rokkadalai ja celki: Hærra Jesus, vuostaivalde mu vuoiŋa! Salm. 31, 6. Luk. 23, 46.

60. Mutto son luoittadi čibbides ala ja čuorvoi alla jienain: Hærra, ale logatala sigjidi dam suddo! Ja go son dam celki, de oađđai son. Matt. 5, 44. Luk. 23, 34.

8. Kapittal.

Saulus doarradalla særvvegodde, 1—4. Filip jorggala Samaritanalaǯaid, 5—13. Apostalak bigjek gieđaidæsek sin ala, ja si oǯǯuk Bassevuoiŋa; Simon aiggo oastet Vuoiŋa addaldagaid ja cuigoduvvu dam diti, 14—25. Filip jorggala ja gastaša gammar-balvvalægje, 26—40.

1. Mutto Saul likoi su goddujubmai. Mutto dam bæivve algi stuora doarradallam særvvegodde bagjel Jerusalemest, ja si bieđganegje buokak Judea ja Samaria guovloi mietta, ærrebgo apostalak. 7, 58; 22, 20.

2. Mutto ibmelbalolaš olbmak havddadegje Stefanusa ja adne stuora moraš-vaiddaga su bagjel.

3. Mutto Saulus mænnodi vækkavaldalašvuođain særvvegodde vuostai ja manai viesoi sisa ja ouddangesi sikke olbmaid ja nissonid ja suppi sin giddagassi. 22, 4; 26, 10. 11.

4. Dak biđgijuvvumak vagjolegje dalle birra ja gulategje evangelium sane. 11, 19.

5. Mutto Filip bođi vuolas muttom gavpugi Samariast ja sardnedi sigjidi Kristusa. Matt. 10, 3. Ap. dag. 6, 5.

6. Ja olbmuk vuttivaldde ovtamielalaǯat dam, mi Filipest celkkujuvvui, guladedin ja oainededin daid mærkaid, maid son dagai.

7. Dastgo ædnagin, gæin legje buttesmættom vuoiŋak, manne dak olgus, čuorvodedin alla jienain; mutto ædnag daktesærgatagast buoccek ja skiermak dærvasmattujuvvujegje. Mark. 16, 17.

8. Ja de šaddai stuora illo dam gavpugi. Joh. 4, 39 j. n. v.

9. Mutto su ouddal læi gavpug siste muttom olmai, gæn namma læi Simon, gutte noaidastalai ja čagjedatti Samaritanalaš olbmuid, go son celki ješječas læt stuoresen.

10. Su bællai dolle buokak ječaidæsek, sikke smavvak ja stuorrak, ja celkke: Dat læ Ibmel fabmo, dat stuores.

11. Mutto si dolle ječaidæsek su bællai, dainago son læi gukkes aige sin čagjedattam noaiddevuođas hutkiguim.

12. Mutto go si osku Filipi, gutte sardnedi evangeliuma dam birra, mi gulla Ibmel riki ja Jesus Kristus nammi, de gastašuvvujegje si, sikke olbmak ja nissonak.

13. Mutto maidai Simon oskoi, ja go son læi gastašuvvum, de oroi son bissovaǯat Filip lutte, ja go son oini daid mærkaid ja stuora vægalaš dagoid, mak dakkujuvvujegje, de ovduši son saggarakkan.

14. Mutto go apostalak Jerusalemest gulle, atte Samaria læi vuostaivalddam Ibmel sane,

de vuolgategje si Pietara ja Johannesa sin lusa,

15. ja go dak læiga boattam vuolas, de rokkadalaiga soai sin oudast, vai si oʒuše Bassevuoiŋa.

16. Dastgo i son læm vela boattam guđege bagjeli sist, mutto si legje dušše gastašuvvum Hærra Jesus nammi.

17. De bijaiga soai gieđaidæsga sin ala, ja si oʒʒu Bassevuoiŋa.
6, 6; 13, 3.

18. Mutto go Simon oini, atte Bassevuoigŋa addujuvvui apostali gieđa bagjeli bigjujume bokte, de buvti son sodnoidi ruđaid ja celki:

19. Adde maidai munjige dam famo, atte gæn ala mon bijam gieđaidam, son oaʒʒo Bassevuoiŋa!

20. Mutto Pietar celki sudnji: Lekusek du ruđak garroduvvum oktanaga duina, dainago don doaivok fidnit Ibmel addaldaga ruđai oudast! Matt. 10, 8.

21. I dust læk oasse daihe vuorbbe dam sadnai; dastgo i du vaibmo læk vuoiggadlaš Ibmel oudast.

22. Jorggal damditi ječad erit dam du bahavuođastad, ja rokkadala Ibmelest, vai du vaimo jurddagak væjaše dudnji andagassi addujuvvut!

23. Dastgo mon oainam, atte don læk dievva baččavuođa sapest ja čadnujuvvum vanhurskesmættomvuođa baddiguim.

24. Mutto Simon vastedi ja celki: Rokkadalle doai mu oudast Hærrai, amas mikkege dast, maid doai læppe cælkkam, boattet mu bagjeli!

25. Mutto go soai læiga duođaštam ja sardnom Hærra sane, de macaiga soai ruoktot Jerusalemi ja sardnedeiga evangeliuma ædnag Samaritanalaʒai sidain.

26. Mutto Hærra engel sarnoi Filipi ja celki: Čuoʒʒel ja mana lulas dam balgga mielde, mi manna Jerusalemest vuolas Gåsai! Dat læ avddem.

27. Ja son čuoʒʒeli ja manai dokko, ja gæča, de læi muttom Etiopalaš, gammar-balvvalægje, okta famolaš olmai Kandake, Etiopalaʒai dronniga, lutte, gutte læi bigjujuvvum buok su davveri bagjeli; son læi boattam Jerusalemi rokkadallam varas,
Sef. 3, 10.

28. ja son læi ruoktot mannamen ja čokkai su vavnas alde ja logai profet Esaias.

29. Mutto Vuoigŋa celki Filipi: Vaʒe ouddan ja doala ječad dam vavna lusa!

30. Mutto Filip viegai lusa ja gulai, atte son læi lokkamen profet Esaias, ja son celki: Arvvedakgo don dam, maid don logak?

31. Mutto son celki: Moft mon galgašim mattet dam arvvedet, muđoigo guttege muo oapesta? Ja son rokkadalai Filipa goarŋastet bajas ja čokkat luttes.

32. Mutto dat čalabitta, maid son logai, læi dat: Son dolvvujuvvui dego savcca njuvvujuvvut, ja nuftgo labbes læ gielatæbme su vuostai, gutte dam bæsked, nuft son i rabast su njalmes.
Es. 53, 7. 8.

33. Su vuoledume siste erit valddujuvvui su duobmo; mutto gi matta muittalet su sokkagodde birra, dađemielde go su hægga læ erit valddujuvvum ædnamest?

34. Mutto gammar-balvvalægje jærai Filipest ja celki: Mon rokkadalam dust, gæn birra cælkka profeta dam, ješječas birra vai muttom æra birra?

35. Mutto Filip rabasti su njalmes, ja algededin dam čalabaikest, sardnedi son sudnji evangeliuma Jesus birra.

36. Mutto go soai læiga mannamen ouddan balgga mielde, de bođiga soai čace lusa, ja gammarbalvvalægje celki: Gæča, dast læ

čacce! Mi hette muo gastašuvvumest?

37. Mutto Filip celki: Jos don oskok obba vaimostad, de oaʒok gastašuvvut. Mutto son vastedi ja celki: Mon oskom, atte Jesus Kristus læ Ibmel bardne.
Matt. 16, 16.

38. Ja son gočoi vavna bissanet, ja soai niejaiga goabbašagak vuolas čaccai, sikke Filip ja gammar-balvvalægje, ja son gastaši su.

39. Mutto go soai goarŋoiga čacest bajas, de rotti Hærra Vuoigŋa Filip erit, ja gammar-balvvalægje i oaidnam su šatan æmbo; dastgo son manai su gæinos mielde ja læi ilost.

40. Mutto Filip gavdnujuvvui Asdodest, ja son vagjoli birra ja sardnedi evangeliuma buok gavpugin, dassači go son bođi Sæsareai.
Josv. 15, 47. Ap. dag 10 1.

9. Kapittal.

Saulus jorggaluvvu ja gastašuvvu dasto Ananiasest, 1—19. Son sardned, doarradallujuvvu, batar, boatta Jerusalemi, fertte fastain bataret; særvvegoddest læ rafhe, 20—31. Pietar dærvasmatta Æneasa, 32—35; bajasbokta Tabita, 36—43.

1. **M**utto Saulus darai ain aittemin ja sorbmemin Hærra mattajegji vuostai, ja son manai bajemuš papa lusa
26, 9. 10. Gal. 1, 13 j. n. v. 1 Tim. 1, 13.

2. ja anoti sust girjid Damaskusi synagogaidi, vai son, jos son gavdna soabmasid, guđek legje dam oskost, olbmaid daihe nissonid, dalle oʒuši doalvvot sin čadnagasast Jerusalemi. 22, 5.

3. Mutto matkuštedines, de bođi son Damaskus lakka, ja fakkistaga baittegođi alme čuovgas su birra. 22, 6. 1 Kor. 15, 9.

4. Ja son gačai ædnami ja gulai jiena, mi celki sudnji: Saul! Saul! Manne doarradalak don muo? 26, 14 j. n. v. Luk. 10. 16.

5. Mutto son celki: Gi don læk, Hærra? Mutto Hærra celki: Mon læm Jesus, gæn don doarradalak; lossaden dat dudnji šadda čiekčat sæčagasa vuostai. 5, 39.

6. Ja son celki doargestedin ja suorgganemin: Hærra! Maid don datok, atte mon galgam dakkat? Ja Hærra celki sudnji: Čuoʒʒel ja mana gavpug sisa, ja de galgga dudnji celkkujuvvut, maid don berrik dakkat!

7. Mutto dak olbmak, guđek vagjolegje su mielde, čuʒʒu suorgganemin, go si jiena galle gulle, mutto æi oaidnam ovtage.

8. Mutto Saulus čuoʒʒeli bajas ædnamest; mutto go son rabasti su čalmides, de i son oaidnam ovtage; mutto si laiddijegje su gieđast ja dolvvu su Damaskus sisa.

9. Ja i son oaidnam golma bæivvai, ja i son borram, ige son jukkamge.

10. Mutto de læi muttom mattajægje Damaskusest, gæn namma læi Ananias, ja Hærra celki sudnji oainatusa siste: Ananias! Mutto son celki: Gæča, dast mon læm, Hærra! 22, 12.

11. Mutto Hærra celki sudnji: Čuoʒʒel ja mana dam balggai, mi goččujuvvu njuolggaden, ja jæra Judas viesost muttom olbma maŋŋai, gæn namma læ Saulus Tarsusest! Dastgo gæča, son læ rokkadallamen,

12. ja son læ oaidnam oainatusa siste muttom olbma, gæn namma læ Ananias, boattemen sisa ja bigjamen gieđas su ala, vai son oʒuši fastain su oainos.

13. Mutto Ananias vastedi: Hærra! Ædnag olbmuin mon læm gullam dam olbma birra, man ollo bahaid son læ dakkam du basse olbmuidi Jerusalemest,

14. ja son læ oǯǯom famo bajemuš papain dabe gidda čadnat sin buokaid, guđek čurvvuk du nama.

15. Mutto Hærra celki sudnji: Vuolge dokko! Dastgo dat læ munji valljijuvvum gaska-oabmen guoddet mu nama ouddan bakeni ja gonagasai ja Israel manai ouddi; 13, 2; 22, 14. 15

16. dastgo mon aigom sudnji čajetet, man ollo son berre gillat mu nama diti. 2 Kor. 11, 23 j. n. v.

17. Mutto Ananias manai dokko ja bođi vieso sisa ja bijai gieđaides su ala ja celki: Saul, vieljačam! Hærra, Jesus, gutte almostuvai dudnji balgga alde, man mielde don bottik, læ vuolgatam muo, vai don oaǯok fastain du oainod ja devddujuvvuk Bassevuoiŋain.

18. Ja dallanaga loggasegje su čalmin nuftgo čuobmasak, ja son oaǯoi fastain dallanaga su oainos ja čuoǯǯeli ja gastašuvvui,

19. ja son oaǯoi borramuša ja apasmattujuvvui. Mutto Saulus oroi soames beivid dai mattajegji lutte, guđek legje Damaskusest.

20. Ja dallanaga sardnedi son synagogai siste Kristusa læt Ibmel bardnen.

21. Mutto buokak, guđek dam gulle, ovdušegje ja celkke: Igo dat læk dat, gutte Jerusalemest doarradalai daid, guđek čurvvuk dam nama, ja læ boattam deiki doalvvom varas sin čadnagasast bajemuš papai lusa?

22. Mutto Saulus nanosmattujuvvui ain æmbo ja javotutti Judalaǯaid, guđek asse Damaskusest, ja čajeti, atte dat de læ Kristus.

23. Mutto ædnag beivid dastmaŋŋel rađđadalle Judalaǯak su goddet.

24. Mutto Saulus oaǯoi sin arv̌valusa diettet. Ja si gattijegje portaid ija bæive su goddem varas.

2 Kor. 11, 32 j. n. v.

25. Mutto mattajægjek valdde su ikko ja luitte su muvra baggjel vuolas gore siste.

26. Mutto go Saulus bođi Jerusalemi, de gæččali son adnet ječas mattajegji lakka; ja si balle buokak sust, go si æi oskom, atte son læi mattajægje. Gal. 1, 18.

27. Mutto Barnabas valdi su ja doalvoi su apostali lusa; ja son muittali sigjidi, moft son læi oaidnam Hærra matke alde, ja atte son læi sudnji sardnom, ja moft son læi Damaskusest roakkadet sardnedam Jesus nammi.

28. Ja son manai sisa ja manai olgus singuim Jerusalemest

29. ja sardnedi roakkadet Hærra Jesus nammi. Ja son sarnoi ja naggatalai Grekalaš riegadam Judalaǯaiguim; mutto si bivddegotte su goddet.

30. Mutto go vieljak oǯǯu dam diettet, de dolvvu si su Sæsareai ja vuolgategje su dobbe Tarsusi. 11, 25.

31. De oǯǯu dal særvvegoddek rafhe obba Judea ja Galilea ja Samaria mietta, go dak bajasrakaduvvujegje ja ouddanegje Hærra balloi, ja dak lassanegje Bassevuoiŋa jeđđitusa bokte.

32. Mutto de dapatuvai, go Pietar vagjoli buok guovloin birra buok, atte son bođi maidai dai basse olbmui lusa, guđek asse Lyddast.

33. Mutto dobbe gavnai son muttom olbma, gæn namma læi Æneas, gutte læi vællam gavce jage sængast ja læi daktesærgatagast buocce.

34. Ja Pietar celki sudnji: Æneas! Jesus Kristus dærvasmatta du; likka bajas, lače ješ vuollasad! Ja son likkai dallanaga bajas. Matt. 9, 6.

35. Ja buokak, guđek asse Lyddast ja Saronest, oidne su ja jorggalegje ječaidæsek Hærra guvllui.

36. Mutto de læi muttom mattajægje nisson Joppest, gæn namma læi Tabita, mi čilggijuvvum maksa Dorkas*; son læi rigges buridi dagoidi ja addaldagaidi, maid son addi. 10, 2.

* sarva-alddo.

37. Mutto de dapatuvai dain sæmma beivin, atte son buoccai ja jami; de basse si su ja bigje su lokti.

38. Mutto dađemielde go Lydda læi Joppe lakka, de vuolgategje mattajægjek, go si gulle, atte Pietar læi dast, guokte olbma su lusa ja rokkadalle su ajetalakættai boattet sin lusa.

39. Mutto Pietar čuoʒʒeli ja vulgi sodno mielde; ja go son bođi dokko, de dolvvu si su bajas lokti, ja buok læskak čuʒʒu su birra, čirru ja čajetegje sudnji daid gavtid ja biktasid, maid Dorkas læi rakadam dam bodda, go son læi sin lutte.

40. Mutto Pietar sevi buokaid olgus, luoittadi čibbides ala ja rokkadalai; ja son jorgeti rubmaš guvllui ja celki: Tabita, likka bajas! Mutto son rabasti su čalmides, ja go son oini Pietara, de čokkedi son bajas. Mark. 5, 41.

41. Mutto son addi sudnji gieđa ja čuoʒaldatti su bajas; ja son ravkai basse olbmuid ja læskaid ja divoi su ællen ouddan.

42. Mutto dat šaddai dieđosen obba Joppe mietta, ja ædnagak osku Hærra ala.

43. Ja de dapatuvai, atte son oroi ædnag beivid Joppest muttom nakkebarkkijægje Simona lutte. 10, 6.

10. Kapittal.

Dat ibmelbalolaš Kornelius oaidna engela oainatusa siste, bigja sane Pietari, 1—8. Pietar rottašuvvu Vuoiŋast ja oaidna oainatusa; son manna vuolas Sæsareai, 9—24. Su sardne ja sardnedæbme Korneliusi ja æra bakenidi Kristus birra; si oʒʒuk Bassevuoiŋa ja gastašuvvujek, 25—48.

1. Mutto de læi muttom olmai Sæsareast, gæn namma læi Kornelius, dam soattejoavko oaivve-olmai, mi goččujuvvui Italialaʒʒan; Matt. 8, 5.

2. son læi sivvoi ja balai Ibmelest obba daloines ja addi olbmuidi ædnag addaldagaid ja rokkadalai alelassi Ibmeli. 22. v.

3. Son oini čielggaset oainatusa siste ovcad dimo muddost bæivest Ibmel engel, gutte bođi sisa su lusa ja celki sudnji: Kornelius!

4 Mutto son gæčai bastelet su ala ja suorggani ja celki: Mi dat læ, hærra? Son celki sudnji: Du rokkadusak ja du addaldagak læk bagjanam bajas muitton Ibmel oudast.

5. Ja vuolgat dal soames olbmaid Joppi ja vieʒat Simona, gutte goččujuvvu ligge-namain Pietaren!

6. Son læ orromen muttom Simon, muttom nakkebarkkijægje lutte, gæn viesso læ mærragaddest. Son galgga dudnji cælkket, maid don berrik dakkat. 9, 6.

7. Mutto go engel, gutte sarnoi Korneliusi, læi erit mannam, de ravkai son guoktas su dallobalvvalegjines ja ovta ibmelbalolaš soatte-olbma sist, guđek legje oktelassi su lutte,

8. ja son muittali sigjidi dam buokrakkan ja vuolgati sin Joppi.

9. Mutto nubbe bæive, go dak legje matkuštæmen balgga mielde ja botte gavpug lakka, de goarŋoi Pietar bajas dake ala rokkadallam varas, guđad dimo muddost.

10. Mutto son nælggogođi sagga ja datoi oaʒʒot juoida borrat. Mutto dam gaskast go si legje

dam rakadæmen, de rottašuvvui son Vuoiŋast,

11. ja son oini alme rappasam ja juoida vuolas lusas boattemen, dego stuora bævddelidne, mi læi čadnujuvvum njælje čikki ja luittujuvvui vuolas ædnam ala,

12. man siste legje buoklagaš ædnam njæljejuolgag spirik ja mæccespirik ja njoammo spirik ja alme loddek.

13. Ja jiedna bođi sudnji: Čuoǯǯel, Pietar, njuova ja bora!

14. Mutto Pietar celki: Im eisege, Hærra! Dastgo im mon læk goassege borram maidege æppebasid daihe buttesmættomid!
3 Mos. 11, 2 j. n. v. 5 Mos. 14, 3 j. n. v. Esek. 4, 14.

15. Ja jiedna celki fastain nubbe gærde sudnji: Maid Ibmel læ buttestam, dam ik don galga buttesmættosen dakkat!
Matt. 15, 11. Rom. 14, 14 17. 1 Tim. 4, 4. Tit. 1, 15.

16. Mutto dat dapatuvai golma gærde, ja lidne valddujuvvui fastain bajas albmai.

17. Mutto go Pietar læi ješ-aldsesis æppedæmen, maid dat oainatus, maid son læi oaidnam, galgai arvvedattet, gæča, de čuǯǯu dak olbmak uvsa oudast, guđek legje vuolgatuvvum Korneliusest ja legje diđuštam Simona vieso,

18. ja si čurvvu ja jerre, læigo Simon, gutte goččujuvvui ligge-namain Pietaren, dast orromen.

19. Mutto go Pietar læi jurdašæmen oainatusa harrai, de celki Vuoigŋa sudnji: Gæča, golbma olbma occek du;

20. mutto čuoǯǯel, nieja vuolas ja mana sin mielde, alma æppedkættai, dastgo mon læm sin vuolgatam! 15, 7.

21. Mutto Pietar niejai vuolas olbmai lusa, guđek legje vuolgatuvvum su lusa Korneliusest, ja celki: Gæča, mon læm dat, gæen di occabetet; mi læ aššen, man diti di lepet dabe?

22. Mutto si celkke: Kornelius, muttom oaivve-olmai, muttom vanhurskes olmai, gutte Ibmelest balla, gæst læ buorre duođaštus buok Judalaǯai albmugest, læ oǯǯom goččoma basse engel bokte, atte son galgga vieǯatet du su vissusis ja gullat du sanid.
2. v. Luk. 7, 4. 5.

23. De gočoi son sin sisa ja addi sigjidi igjasaje; mutto nubbe bæive vulgi Pietar singuim, ja soabmasak vieljain Joppest manne su mielde.

24. Ja nubbe bæive botte si Sæsareai. Mutto Kornelius læi sin vuorddemen ja læi čoakkai goččom su fulkides ja lagamuš ustebides.

25. Mutto go dat dapatuvai, atte Pietar læi sisa mannamen, de bođi Kornelius su oudald ja luoittadi vuolas su julgi ouddi ja rokkadallagođi.

26. Mutto Pietar čuoǯaldatti su bajas ja celki: Čuoǯǯel bajas! Mon læm maidai olmuš.
Alm. 19, 10; 22, 8. 9.

27. Ja go son læi suina sardnomen, de manai son sisa ja gavnai ædnagid, guđek legje čoakkai boattam.

28. Ja son celki sigjidi: Di diettebetet, man heivvemættom dat læ Judalaš olbmai guoibmevuođa adnet daihe boattet muttoma lusa, gutte læ amas olmuššlajast. Mutto Ibmel læ čajetam munji, atte im mon galga goččot guđege olbmu æppebassen ja buttesmættosen;
2 Mos. 23, 32. 33. 5 Mos. 7, 2 j. n. v. Joh. 4, 9. Ap. dag. 11, 3

29. damditi bottim mon maidai alma biettalkættai, go mon viǯǯujuvvim. De jæram mon dist, manne di lepet muo vieǯǯam.

30. Ja Kornelius celki: Njælje bæive gæčest adnim mon borakættaivuođaid gidda dam dimo

ragjai, ja ovcad dimo muddost legjim mon rokkadallamen mu vissum siste, ja gæča, muttom olmai čuoʒoi mu oudast baittevaš biktasi siste,

31. ja son celki: Kornelius! Du rokkadus læ gullujuvvum, ja du addaldagak læk muittujuvvum Ibmel oudast.

4. v. Luk. 1, 13.

32. Vuolgat damditi sane Joppi ja ravkat lusad Simona, gutte goččujuvvu ligge-namain Pietaren! Son læ orromen nakkebarkkijægje Simon dalost mærragaddest. Son galgga dudnji sardnot, go son boatta.

33. Damditi vuolgatim mon dallanaga dudnji sane, ja burist don dakkik, go don bottik. De læp mi dal buokak čoakest Ibmel muođoi oudast, gullam diti buok dam, mi dudnji læ Ibmelest goččujuvvum.

34. Mutto Pietar rabasti njalmes ja celki: Duođai mon dovdam, atte Ibmel i gæča olbmui hame bællai,

5 Mos. 10, 17. 2 Muit. 19, 7. Job 34, 19. Rom. 2, 11. Gal. 2, 6. 1 Pet. 1, 17.

35. mutto juokke albmuga gaskast læ dat, gutte sust balla ja dakka vanhurskesvuođa, sudnji dokkalaš.

Es. 56, 6. 7.

36. Dam sane harrai, maid son vuolgati Israel manaidi, go son evangelium siste sardnedi rafhe Jesus Kristus bokte, — son læ buokai hærra, —

Joh. 16, 33. Rom. 5, 1. Kol. 1, 20. 1 Kor. 8, 6.

37. de di diettebetet, mi læ dapatuvvam obba Judea mietta, mi Galileast algi, dam gasta maŋŋel, maid Johannes sardnedi,

Matt. 4, 12 j. n. v.

38. Jesus, Nasarealaʒa, harrai, moft Ibmel vuoidai su Bassevuoiŋain ja famoin, su, gutte birra vagjoli ja dagai burid ja buoredi buokaid, guđek bærgalaga famo vuolde legje, dastgo Ibmel læi suina;

Salm. 45, 8. Es. 61, 1. Luk. 4, 18. Joh. 3, 2. Kol 2, 9.

39. ja mi læp duođaštægjek buok dam birra, maid son læ dakkam sikke Judalaʒai ædnamest ja Jerusalemest, son, gæn si godde, go si hængastegje su murri.

Joh. 15, 27. Ap. dag. 5, 32.

40. Su bajasčuoʒaldatti Ibmel goalmad bæive ja addi su almostuvvut,

2, 24.

41. i buok olbmuidi, mutto daidi duođaštegjidi, guđek ouddal legje Ibmelest valljijuvvum, namalassi migjidi, guđek suina boraimek ja jugaimek, maŋŋelgo son læi jabmi lutte bajasčuoʒʒelam.

Joh. 15, 27; 20, 19. 26. 1 Kor. 15, 5. Luk. 24, 30. Joh. 21, 13.

42. Ja son gočoi min olbmuidi sardnedet ja duođaštet, atte son læ dat Ibmelest asatuvvum elli ja jabmi duobmar.

Joh. 5, 27. Ap. dag. 17, 31. Rom. 14, 9. 2 Kor. 5, 10.

43. Sudnji addek buok profetak dam duođaštusa, atte juokkehaš, gutte osko su ala, galgga oaʒʒot suddoi andagassi addujume su nama bokte.

Es. 53, 5. 6. Jer. 31, 34. Esek. 34, 15. 16. Dan. 9, 24 j. n. v. Hos. 1, 7. Mik. 7, 18. 1 Joh. 2, 12.

44. Go Pietar læi ain sardnomen daid sanid, de bođi Bassevuoigŋa sin buokai bagjeli, guđek sane gulle.

4, 31; 8, 17.

45. Ja dak birračuppujuvvum oskolaʒak, nuft ædnagak, guđek legje boattam Pietarin, hirmastuvve sagga damditi, go Bassevuoiŋa addaldak golgatuvvui maidai bakeni bagjeli;

15, 8.

46. dastgo si gulle sin sardnomen gielaiguim ja saggarakkan ramedæmen Ibmela.

47. De vastedi Pietar: Mattago guttege gielddet čace, amasek dak

gastašuvvut, guđek læk vuostaivalddam Bassevuoiŋa, nuftgo mi?

48. Ja son gočoi sin gastašuvvut Hærra nammi. De rokkadalle si su orrot dast soames beivid. Joh. 4, 40.

11. Kapittal.

Pietar bælošta dam, go son læi sisa mannam bakeni lusa, 1—18. Dak bieđganam mattajægjek sardnedek duobbe dabe; Antiokiast jorggaluvvujek ædnagak; Barnabas vuolgatuvvu sin lusa ja nanne sin, 19—24. Barnabas vieʒʒa Saulusa Antiokiai; Agabus dieđet nælggehæđe šaddamen; addaldagak čoggujuvvujek Judea kristalaʒaidi, 25—30.

1. Mutto apostalak ja vieljačak, guđek legje Judeast, gulle, atte bakenak maidai legje vuostaivalddam Ibmel sane.

2. Ja go Pietar bođi bajas Jerusalemi, de naggatallagotte si, guđek legje birračuppujuvvum, suina ja celkke: 10, 45.

3. Don mannik sisa olbmai lusa, gæin læ ouddalikke, ja borrik sin særvest. 10, 28

4. Mutto Pietar algi ja čilggi sigjidi dam maŋŋalagai ja celki:

5. Mon legjim Joppe gavpugest ja rokkadallim, ja mon oidnim rottašume siste oainatusa, namalassi juoida, mi bođi vuolas, dego stuora bævddelidne, mi luittujuvvui almest vuolas dam njælje čiegast, ja dat bođi mu lusa. 9, 43; 10, 8 j. n. v.

6. Go mon geččim dam ala, de aiccim mon ja oidnim ædnam njæljejuolgag spirid ja mæccespirid ja njoammo spirid ja alme loddid.

7. Mutto mon gullim jiena, mi celki munji: Čuoʒʒel, Pietar, njuova ja bora!

8. Mutto mon celkkim: Im eisege, Hærra! Dastgo i goassege boattam mikkege æppebasid daihe buttesmættomid mu njalme sisa.

9. Mutto jiedna vastedi munji nubbe gærde almest: Maid Ibmel læ buttestam, dam ik don galga buttesmættosen dakkat!

10. Mutto dat dapatuvai golma gærde; ja dat gessujuvvui fastain buokrakkan bajas albmai.

11. Ja gæča, aito dal de čuʒʒu golbma olbma dam vieso oudast, man siste mon legjim, guđek legje vuolgatuvvum Sæsareast mu lusa. 10, 17.

12. Mutto Vuoigŋa gočoi muo mannat sin mielde alma æppedkættai; mutto maidai dak gutta vielja vulgge mu mielde, ja mi manaimek olbma vieso sisa. 10, 23.

13. Ja son dieđeti migjidi, moft son læi oaidnam engela, gutte čuoʒoi su vieso siste ja celki sudnji: Vuolgat soames olbmaid Joppi ja vieʒat Simona, gutte goččujuvvu ligge-namain Pietaren!

14. Son galgga sardnot dudnji sanid, mai bokte don ja obba du dallo šadda bestujuvvut. 10, 6.

15. Mutto go mon sardnogottim, de bođi Bassevuoigŋa sin bagjeli, nuftgo algost min bagjeli. 2, 4; 10, 44.

16. Mutto mon muittajim Hærra sane, go son celki: Johannes gastaši galle čacin, mutto di galggabetet gastašuvvut Bassevuoiŋain. 1, 5. Matt. 3, 11. Es. 44, 3. Joel 3, 1.

17. Jos dalle Ibmel læ addam sigjidi sæmmalagaš addaldaga go migjidi, guđek oskoimek Hærra Jesus Kristus ala, gi dalle mon lifčim, atte mon matašim caggat Ibmela?

18. Mutto go si gulle dam, de si lođkudegje ja maidnu Ibmela ja celkke: De læ nabbo Ibmel addam maidai bakenidi jorggalusa ællemi.

19. Si, guđek dal legje biđgijuvvum dam .atestusa bokte, mi

bođi Stefanus bagjeli, vagjolegje birra gidda Fønisia ja Syperna ja Antiokia ragjai, æige sardnom sane oktige, ærrebgo dušše Judalaʒaidi. 8, 1.

20. Mutto sin gaskast legje soames olbmak Sypernest ja Syrenest, guđek botte Antiokiai ja sardnu Grekalaʒaidi ja gulategje evangeliuma Hærra Jesus birra.

21. Ja Hærra gietta læi sin mielde, ja stuora olmušlokko osku ja jorggalegje ječaidæsek Hærra guvllui. 4, 4; 5, 14; 9, 42.

22. Mutto sagak sin birra botte Jerusalem særvvegodde beljidi, ja si vuolgategje Barnabasa, vai son manaši Antiokiai.

23. Go son læi dokko boattam ja oini Ibmel armo, de illodi son ja nævoi buokaid bissot duođalaš vaimoin Hærra lutte; 13, 43.

24. dastgo son læi buorre olmai ja dievva Bassevuoiŋast ja oskost. Ja ollo olbmuk dolvvujuvvujegje Hærra lusa. 6, 5.

25. Mutto Barnabas manai Tarsusi occam diti Saulusa, ja go son gavnai su, de doalvoi son su Antiokiai.

26. Mutto de dapatuvai, atte soai oroiga gæčos jage mietta ovtast særvvegodde siste ja oapateiga ædnag olbmuid, ja atte mattajægjek goččujuvvujegje Antiokiast vuostačedin kristalaʒʒan.

27. Mutto dain sæmma beivin botte profetak Jerusalemest vuolas Antiokiai.

28. Mutto muttom sist, gæn namma læi Agabus, čuoʒʒeli ja dieđeti Vuoiŋa bokte, atte stuora nælgge galgai boattet obba ædnamrika bagjeli, mi maidai bođi kæisar Klaudius aige. 21, 10.

29. Mutto mattajægjek arvvalegje vuolgatet juoidage, ješgutteg su vares mielde, vækken vieljaidi, guđek asse Judeast,

Rom. 15, 25 j. n. v. 1 Kor. 16, 1. 2 Kor. 8, 4. Gal. 2, 10.

30. maid si maidai dakke, go si vuolgategje dam vuorrasidi Barnabas ja Saulus gieđa bokte. 12, 25.

12. Kapittal.

Herodes goddet Jakoba ja bijat Pietara giddagassi, gost son bestujuvvu engel bokte, 1—17. Herodes dagok, čævllaivuotta ja jabmem, 18—23. Ibmel sane ouddanæbme; Barnabas ja Saulus vuolggeba ja valddeba Johannes Markus mieldesga, 24. 25.

1. Mutto damanaga aige bijai gonagas Herodes gieđas muttomi ala særvvegoddest sin illastam varas. 4, 3; 5, 18.

2. Mutto son goddeti Jakoba, Johannes vielja, mikin.

3. Ja go son oini, atte Judalaʒak likojegje dasa, de riemai son ain ja doppeti maidai Pietara. Mutto de legje suvrokættes laibi bæivek.

4. Go son læi doppim su, de bijai son su giddagassi ja addi su njælje faktimvuoro vuollai, main legje njællje olbma guđestge, su faktit, go son aigoi bæssači maŋŋel doalvvot su ouddan albmuga ouddi.

5. De faktijuvvui dalle Pietar giddagasa siste; mutto særvvegoddest dakkujuvvujegje angeris rokkusak Ibmeli su oudast.

6. Mutto go Herodes aigoi su ouddan buktet, de læi Pietar damanaga ija oađđemen guovte soatte-olbma gaskast, čadnujuvvum guvtin lakkin, ja favtak uvsa oudast gattijegje giddagasa.

7. Ja gæča, Hærra engel čuoʒoi su oudast, ja čuovgas baiti giddagasa siste; mutto son duottali Pietara erttegi ja bovti su bajas ja celki: Čuoʒʒel hoapost! Ja lakkek gačaiga su gieđain erit. 5, 19. Luk. 2, 9.

8. Ja engel celki sudnji: Boakkanaste ječad, ja gamat ječad!

Mutto son dagai nuft. Ja son celki sudnji: Čagŋal gavtad baggelasad ja čuovo muo!

9. Ja son manai olgus ja čuovoi su ige diettam, atte dat, mi dakkujuvvui engel bokte, læi albmailmest, mutto doaivoi, atte son oini oainatusa.

10. Mutto soai manaiga vuostas ja nubbi favtai mæddel ja bođiga dam ruovddeporta duokkai, mi doalvoi gavpugi; dat rappasi ješaldes sodno ouddi, ja soai bođiga olgus ja vaʒiga ovta balgga mielde oudas guvllui, ja dallanaga ærrani engel sust erit.
16, 26.

11. Ja go Pietar čielgai, de celki son: Dal dieđam mon duođai, atte Hærra læ vuolgatam su engeles ja bæstam muo Herodes gieđast ja buok Judalaš albmuga vuorddagest erit.

12. Ja go son jirmides ala bæsai, de bođi son Maria, dam Johannes ædne, vieso ouddi, gutte goččujuvvui liggenamain Markusen, man sisa legje ædnagak čoagganam ja rokkadalle.
15, 37. Kol. 4, 10.

13. Mutto go Pietar goalkotišgođi porta ala, de bođi muttom biga, gæn namma læi Rode, gulddalet.

14. Ja go son dovdai Pietara jiena, de i son rabastam ilo diti porta, mutto viekkali sisa ja muittali sigjidi, atte Pietar læi čuoʒʒomen porta oudast.

15. De celkke si sudnji: Don dajok. Mutto son nanni dam duottan. Mutto si celkke: Dat læ su engel.

16. Mutto Pietar bisoi goalkotæmest, ja go si rabastegje, de oidne si su ja hirmastuvve sagga.

17. De sevi son sigjidi gieđaines, vai si javotuvvuše, ja son muittali sigjidi, moft Hærra læi dolvvom su olgus giddagasast. Mutto son celki: Muittaleket Jakobi ja vieljaidi dam! Ja son vulgi olgus ja manai æra baikkai.

18. Mutto go bæivve šaddai, de i læm uccan moivvašubme soatte-olbmai gaskast dam diti, gosa Pietar læi šaddam.

19. Mutto go Herodes su ocati ige gavdnam su, de dutkai son favtaid ja gočoi sin erit dolvvujuvvut rangaštuvvum varas; ja son manai Judeast vuolas Sæsareai ja oroi dobbe.

20. Mutto Herodes læi suttost Tyrialaʒai ja Sidonialaʒai ala; mutto si botte ovtamielalaʒat su lusa ja oaʒotegje Blastusa, gutte læi gonagasa gammar-balvvalægje, bællasæsek ja rokkadalle rafhe, dainago sin ænam oaʒoi ælatusbierggasid gonagasa ædnamest.
1 Gon. 5, 9. 11. Esek. 27, 17.

21. Mutto mærreduvvum bæivvai garvvodi Herodes gonagaslaš biktasidi ja čokkani truono ala ja doalai sigjidi sarne.

22. Mutto almug čuorvoi sudnji: Dat læ Ibmel jiedna ja i olbmu.
Esek. 28, 2. Dan. 5, 20.

23. Mutto dallanaga časki Hærra engel su, dainago son i addam Ibmeli gudne, ja son borrujuvvui mađoin ja addi vuoiŋas.
2 Makk. 9, 9.

24. Mutto Ibmel sadne ouddani ja videduvvui.
Es. 55, 11. Ap. dag. 6, 7; 19, 20.

25. Mutto Barnabas ja Saulus bođiga ruoktot Jerusalemest, maŋŋelgo soai læiga galggam sodno mokkesga, ja soai læiga valddam maidai Johannesa mieldesga, gutte goččujuvvui liggenamain Markusen. 11, 29. 30; 15, 37.

13. Kapittal.

Bassevuoigŋa goččo Barnabasa ja Saulusa sardnedet bakenidi, 1—3. Soai sardnedæba Salamisest ja Pafusest, gost Sergius Paulus jorggaluvvu, ja Elimas rangaštuvvu, 4—12. Johannes Markus guođđa sodno; Paulus sardned Antiokiast

Pisidiast Kristus birra, 13—43. Judalaʒak suttek; apostalak mannaba Ikoniumi, 44—52.

1. Mutto de legje soames profetak ja oapatægjek Antiokia særvvegoddest, namalassi Barnabas ja Simeon, gutte goččujuvvui Nigeren, ja Lusius, Syrenalaš, ja Manaen, gutte læi bajasgessujuvvum oktan Herodesin, njæljadasrađđijegjin, ja Saulus.
11, 27; 15, 32.

2. Mutto go si legje adnemen ibmelbalvvalusa ja borakættaivuođaid, de celki Bassevuoiŋŋa: Čulddet munji Barnabasa ja Saulusa dam dakkoi, masa mon læm sodno goččom!
Matt. 9, 38. Ap. dag. 9, 15; 22, 21. Rom. 1, 1; 10, 15. Gal. 1, 15; 2, 9. Efes. 3, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11.

3. De ađne si borakættaivuođaid ja rokkadalle ja bigje gieđaidæsek sodno ala ja luitte sodno vuolgget. 14, 23; 6, 6; 8, 17.

4. Go dak dalle læiga vuolgatuvvum Bassevuoiŋŋast, de manaiga soai vuolas Selevsiai ja borjasteiga dobbe Syperni.

5. Ja go soai læiga Salamisest, de sardnedeiga soai Ibmel sane Judalaʒai synagogain; mutto sodno mielde læi maidai Johannes sodno væketam varas. 12, 12. 25.

6. Ja go soai læiga vagjolam obba sullu mietta gidda Pafus ragjai, de gavnaiga soai muttom noaides olbma, muttom værreprofeta, muttom Judalaʒa, gæn namma læi Barjesus,

7. gutte læi ædnamhærra Sergius Paulus, jiermalaš olbma, lutte. Dat ravkai Barnabasa ja Saulusa lusas ja anoti gullat Ibmel sane.

8. Mutto Elimas, dat læ noaides olmai, dastgo nuft čilggijuvvu su namma, čuoʒoi sodno vuostai ja bivdi ædnamhærra jorggalet oskost erit. 2 Tim. 3, 8.

9. Mutto Saulus, gutte maidai goččujuvvu Paulusen, devddujuvvui Bassevuoiŋŋain ja gæčai bastelet su ala ja celki:

10. O don bærgalaga manna, dievva buok gavvelvuođast ja buok bahavuođast, buok vanhurskesvuođa vašalaš! Ikgo don aigo hæittet bodnjamest Hærra njulggis gæinoid?
Joh. 8, 44. 1 Joh. 3, 8.

11. Ja gæča dal, Hærra gietta læ du bagjel, ja don galgak šaddat čuovgatæbmen ja ik oaidnet bæivača muttom aiggai. Mutto dallanaga gačai mierkka ja sævdnjad su ala, ja son vaʒi birra ja ocai soabmasa, gutte laiddiši su gieđast.

12. Go ædnamhærra oini dam, mi læi šaddam, de oskoi son ja ovduši sagga Hærra oapo diti.

13. Mutto go Paulus ja si, guđek legje su mielde, vulgge Pafusest erit, de botte si Pergai Pamfyliast. Mutto Johannes ærrani sodnost ja macai ruoktot Jerusalemi. 15, 38.

14. Mutto soai manaiga gukkebuidi Pergest ja bođiga Antiokiai Pisidiast ja manaiga synagoga sisa sabbatbæive ja čokkaneiga.

15. Mutto laga ja profetai lokkam maŋŋel vuolgategje synagoga oudastčuoʒʒok sodnoidi sane ja cælketegje: Doai olbmak, vieljak! Jos dodnost læ mikkege nævvomsarnid olbmuidi, de cælkke ouddan!
15, 21.

16. Mutto Paulus čuoʒʒeli ja sevi gieđaines olbmuidi ja celki: Di Israelitalaš olbmak ja di, guđek ballabetet Ibmelest, gullet!
19, 33.

17. Dam albmuga, Israel, Ibmel vallji min vanhemid ja aledi olbmuid, go si legje assamen vieresen Egypten ædnamest, ja doalvoi sin dobbe erit alla gieđain.
2 Mos. 11, 1; 6, 6; 12, 37. 41; 13, 3.

18. Ja lakka njællje loge jage

aige gillai son sin mænoid mæcest.

2 Mos. 16, 2. 4 Mos. 14, 34. Salm. 95, 10.

19. Ja son duššadi čieča albmuga Kanaan ædnamest ja juogadi dai ædnama sigjidi vuorbe mielde. 5 Mos. 7, 1. Josv. 14, 2.

20. Ja dastmaŋŋel lakka njællje čuođe ja vitta loge jage addi son sigjidi duobmarid gidda profet Samuel ragjai.

Duob. 2, 16; 3, 9.

21. Ja dastmaŋŋel anotegje si gonagasa, ja Ibmel addi sigjidi Saul, Kis barne, muttom olbma Benjamin sogast, njællje loge jakkai. 1 Sam. 8, 5; 9, 16; 10, 21.

22. Ja go son læi valddam su erit, de čuoʒaldatti son sigjidi David gonagassan, gæn birra son maidai duođašti ja celki: Mon læm gavdnam David, Isai barne, olbma mu vaibmom mielde, gutte galgga dakkat buok mu dato.

Hos. 13, 11. 1 Sam. 13, 14; 15, 28; 16, 13. Salm. 89, 21.

23. Dam nalest čuoʒaldatti Ibmel loppadusa mielde Israeli bæste, Jesusa,

2 Sam. 7, 12. Es. 11, 1. Matt. 1, 6. Luk. 1, 27; 2, 4.

24. maŋŋelgo Johannes læi sardnedam su ouddanloaidastæme ouddal jorggalæme gasta buok Israel olbmuidi.

Matt. 3, 1. 2. Ap. dag. 19, 4.

25. Mutto go Johannes læi ollašuttam matkes, de celki son: Gænen gaddebetet di muo? Im mon læk Kristus, mutto gæča, dat boatta mu maŋŋel, gæn julgi gabmagid mon im læk dokkalaš nuollat.

Joh. 1, 20. Mark. 1, 7.

26. Di olbmak, vieljak, Abraham nale barnek, ja dak din gaskast, guđek Ibmelest ballek! Digjidi læ dam audogassan dakkujume sadne vuolgatuvvum.

Matt. 10, 6. Ap. dag. 13, 46.

27. Dastgo go dak, guđek assek Jerusalemest, ja sin oaivamuʒak æi dovddam su, de devdde si maidai, dubmidedin su, profetai sanid, mak lokkujuvvujek juokke sabbat,

Joh. 16, 3. Ap. dag. 3, 17. 1 Kor. 2, 8. Ap. dag. 15, 21.

28. ja vaiko si æi gavdnam maidege jabmem-ašid su duokken, de rokkadalle si almake Pilatusast, atte son galgai goddujuvvut.

Matt. 27, 22. Mark. 15, 13.

29. Mutto go si legje ollašuttam buok dam, mi læ čallujuvvum su birra, de valdde si su vuolas muorast ja bigje su havddai.

Matt. 27, 59.

30. Mutto Ibmel bajasčuoʒaldatti su jabmi lutte,

Matt. 28, 6. Mark. 16, 6.

31. ja son oidnujuvvui ædnag beivid sist, guđek legje boattam su mielde Galileast bajas Jerusalemi, guđek læk su duođaštægjek olbmuidi.

Matt. 28, 9. Mark. 16, 9. 12. 14. Luk. 24, 36. Joh. 20, 19; 21, 1 j. n. v. Ap. dag. 1, 3. 1 Kor. 15, 5 j. n. v.

32. Moai maidai sardnededne digjidi evangeliuma dam loppadusa birra, mi læ addujuvvum vanhemidi, go Ibmel læ dævddam dam migjidi, sin manaidi, go son bajasčuoʒaldatti Jesusa,

1 Mos. 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10. 5 Mos. 18, 15. Es. 4, 2; 7, 14; 9, 6; 40, 9. Jer. 23, 5; 33, 15. Esek. 34, 23; 37, 24 j. n. v.

33. nuftgo maidai čallujuvvum læ nubbe salmast: Don læk mu bardne; mon læm riegadattam du odne.

Salm. 2, 7. Ebr. 1, 5; 5, 5.

34. Mutto atte son læ bajasčuoʒaldattam su jabmi lutte, nuft atte son i galga šat guoccagæbmai ruoktot maccat, dam birra læ son nuft cælkkam: Mon aigom addet digjidi daid Davidi addum basse loppadusaid, mak læk oskaldasak.

Es. 55, 3.

35. Damditi cælkka son maidai muttom æra salmast: Ik don galga luoittet du bassajad oaidnet guoccagæme.

Salm. 16, 10. Ap. dag. 2, 27.

36. Dastgo go David læi su ællemaiges balvvalam Ibmel arvvalusa, de oađđai son jabmemi ja čoggujuvvui su vanhemides lusa ja oini guoccagæme;
1 Gon. 2, 10. Ap. dag. 2, 29.

37. mutto dat, gæn Ibmel bajasčuoʒaldatti, i oaidnam guoccagæme.

38. De lekus dat digjidi diettevas, di olbmak, vieljak, atte su bokte dieđetuvvu digjidi suddoi andagassi addujubme,
Luk. 24, 47. Ap. dag. 10, 43. Rom. 3, 26. 28; 8, 3. Gal. 2, 16. 1 Joh. 2, 12. Ebr. 7, 19; 9, 15.

39. ja buok dast, mast di epet mattam vanhurskesen dakkujuvvut Moses laga bokte, vanhurskesen dakkujuvvu su bokte juokkehaš, gutte osko.
Es. 53, 11. Rom. 10, 4.

40. Varoteket dal, amas dat boattet din bagjeli, mi læ celkkujuvvum profetai bokte: Hab. 1, 5.

41. Geččet, di bagjelgæčček, ja imaštallet ja šaddet duššen! Dastgo dago mon dagam din beivin, dago, maid di epet oskuše, jos guttege muittalifči digjidi dam.

42. Mutto go soai manaiga Judalaʒai synagogast olgus, de rokkadalle bakenak, vai dak sæmma sanek sardnujuvvuše sigjidi dam boatte sabbat. 44. v.

43. Mutto go synagoga særvvegodde læi ærranaddam, de čuvvu ædnag Judalaʒak ja Judalaʒai oskočuovvok Paulusa ja Barnabasa, guđek sarnoiga sigjidi ja nævoiga sin, vai si doalaše gidda Ibmel armost. 11, 23; 14, 22.

44. Mutto dam nubbe sabbat čoaggani gosi obba gavpug gullam diti Ibmel sane.

45. Mutto go Judalaʒak oidne dam ædnagvuođa, de devddujuvvujegje si angervuođast ja naggijegje dam vuostai, mi celkkujuvvui Paulusest, vuostainaggijegje ja bilkkedegje. 5, 17.

46. Mutto Paulus ja Barnabas sarnoiga roakkadet ja čelkiga: Dat læi darbašlaš, atte Ibmel sadne vuoččan sardneduvvui digjidi; mutto dađemielde go di dam hilggobetet ja epet ane ječaidædek dokkalaʒʒan agalaš ællemi, gæča, de jorgidep mi bakeni bællai;
Matt. 10, 6. Ap. dag. 1, 8; 13, 26. Luk. 7, 30. 5 Mos. 32, 21. Es. 55, 5. Matt. 8, 11; 21, 43. Ap. dag. 18, 6; 28, 28.

47. dastgo nuft læ Hærra min goččom: Mon læm bigjam du bakeni čuovgasen, vai don šaddak audogassan dakkujubmen gidda ædnam ravda ragjai.
Es. 42, 6; 49, 6. Luk. 2, 32.

48. Mutto go bakenak dam gulle, de šadde si illoi ja ramedegje Hærra sane, ja si osku, nuft ædnagak, guđek legje asatuvvum agalaš ællemi.
Rom. 8, 29. 30.

49. Mutto Hærra sadne viddani obba ædnam mietta.

50. Mutto Judalaʒak hattijegje daid allanalag nissonid, guđek legje Judalaʒai oskočuovvok, ja gavpug oaivamuʒaid, ja si čuoʒaldatte doarradallujume Paulusa ja Barnabasa vuostai ja agje sodno sin rajinæsek erit.

51. Mutto soai savdnjeleiga muolda sodno julginæsga sin vuostai ja bođiga Ikoniumi.
Matt. 10, 14.

52. Mutto mattajægjek devddujuvvujegje iloin ja Bassevuoiŋain.
Efes. 5, 18.

14. Kapittal.

Apostalak sardnedæba Ikoniumest, 1—4, bataræba Lystrai ja sardnedæba dobbe; Paulus dærvasmatta muttom rambes olbma, doivvujuvvu ibmelen, gæđgaduvvu, bisso daddeke hægast, boatta Derbai, 5—20. Soai maccaba ruoktot ja nanosmatteba mattajegjid, boatteba fastain Antiokiai, 21—28.

1. Mutto de dapatuvai Ikoniumest, atte soai manaiga ovtast

Judalaʒai synagoga sisa ja sarnoiga nuft, atte stuora ædnagvuotta sikke Judalaʒain ja Grekalaʒain osku. 11, 21.

2. Mutto æppe-oskolaš Judalaʒak hattijegje bakeni sieloid moarrai ja bahavutti vieljai vuostai.

3. Soai oroiga dalle dast gukka aige ja sarnoiga roakkadet Hærra siste, gutte addi su arbmo-sadnasis duođaštusa ja addi mærkaid ja oavddodagoid šaddat sodno gieđai bokte.
Mark. 16, 20. Ap. dag. 19, 11. Ebr. 2, 4.

4. Mutto gavpuga almug ridališgođi, ja muttomak dolle Judalaʒai bæle, mutto muttomak apostali bæle.

5. Mutto go stoakko šaddai sikke bakenin ja Judalaʒain oktan sin oaivamuʒaiguim sodno higjedam ja gæđgadam varas,
2 Tim. 3, 11.

6. ja go soai oaʒoiga dam diettet, de batareiga soai Lykaonia gavpugidi, Lystrai ja Derbai, ja dam biras ædnami,
Matt. 10, 23. Ap. dag. 8, 1.

7. ja soai sardnedeiga dobbe evangeliuma. 11, 20.

8. Ja de læi muttom olmai Lystrast, gutte fertti čokkat, dainago su julgin i læm mikkege famoid, mutto son læi rambe ædnes hæga rajest, ja i son læm vela goassege vaʒʒam. 3, 2 j. n. v.

9. Son gulai Paulusa sardnomen, ja go dat gæčai bastelet su ala ja dovdai, atte sust læi osko bestujuvvut, de celki son alla jienain:

10. Čuoʒʒel njuolgga du julgidad ala! Ja son njuikki bajas ja vaʒi birra buok. 3, 6. Es. 35, 6.

11. Mutto go almug oini dam, maid Paulus læi dakkam, de bajedegje si sin jienasek ja celkke Lykaonalaš gilli: Ibmelak læk šaddam olbmui lakasaʒʒan ja læk boattam vuolas min lusa.
28, 6.

12. Ja si gočču Barnabasa Jupitaren, mutto Paulusa Merkuriussan, dainago son sardnedi sanid.

13. Mutto pappa dam Jupitar tempelest, mi læi sin gavpug olgobælde, buvti vuovsaid ja rasserieggaid portai ouddi ja aigoi oaffaruššagoattet oktanaga olbmuiguim.

14. Mutto go apostalak, Barnabas ja Paulus, dam gulaiga, de gaikodeiga soai sodno biktasidesga ja viegaiga olbmui gaski,
4 Mos. 14, 6. Josv. 7, 6. Matt. 26, 65.

15. čuorvoiga ja celkiga: Di olbmak! Manne dakkabetet di dam? Moai ledne maidai olbmuk, ovtalagaš dile vulučak dinguim, ja sardnededne digjidi evangelium siste, atte di galggabetet jorggalet dai duššalaš æppe-ibmeli bælest dam ælle Ibmel guvllui, gutte læ dakkam alme ja ædnam ja abe ja buok omid, mak læk dai siste,
10, 26. 1 Tess. 1, 9. 1 Mos. 1, 1. Salm. 33, 6; 124, 8; 146, 6. Alm. 14, 7.

16. gutte vassam aigin læ luoittam buok bakenid vagjolet sin ječaidæsek gæinoi mielde,
17, 30. Salm. 81, 13.

17. vaiko son i læk galle diktam ješječas alma duođaštusataga, go son dagai migjidi burid ja addi migjidi arve ja šaddolaš aigid almest, go son devdi min biemoin ja min vaimoid iloin.
17, 26. 27. Salm. 104, 27. 28.

18. Ja dam cælkededin illa soai vejiga æstadet olbmuid oaffaruššamest sodnoidi.

19. Mutto de botte Judalaʒak Antiokiast ja Ikoniumest ja sarnotegje albmuga, ja si gæđgadegje Paulusa ja gesse su gavpugest olgus, go si doivvu, atte son læi jabmam.
2 Kor. 11, 25. 2 Tim. 3, 11.

20. Mutto go mattajægjek botte su birra, de likkai son bajas ja manai gavpug sisa, ja nubbe bæive manai son Barnabasin Derbai.

21. Ja go soai læiga sardnedam

evangeliuma dam gavpugest ja dakkam ædnagid mattajægjen, de macaiga soai ruoktot Lystrai ja Ikoniumi ja Antiokiai

22. ja nanosmattiga mattajegji sieloid ja ravviga sin bissot nanosen oskost, ja atte mi berrip mannat ædnag atestusai čađa Ibmel rika sisa.

11, 23; 13, 43. Matt. 10, 38; 16, 24. Luk. 22, 28. 29. Rom. 8, 17. 1 Tess. 3, 3. 2 Tim. 3, 12.

23. Mutto maŋŋelgo soai læiga asatam sigjidi vuorrasid juokke særvvegoddai ja læiga adnam rokkusid ja borakættaivuođaid, de ravviga soai sin Hærra halddoi, gæn ala si legje oskom.

6, 6; 11, 30. Tit. 1, 5.

24. Ja soai manaiga Pisidia čađa ja bođiga Pamfyliai.

25. Ja maŋŋel go soai læiga sane sardnom Pergest, de manaiga soai vuolas Attaliai.

26. Ja soai borjasteiga dobbe Antiokiai, gost soai læiga ravvijuvvum Ibmel arbmoi dam dago varas, maid soai læiga ollašuttam.

13, 1. 2. 3.

27. Mutto go soai bođiga dokko ja læiga čoakkai goččom særvvegodde, de muittaleiga soai, man stuora dagoid Ibmel læi dakkam sodno bokte, ja atte son læi rabastam bakenidi osko uvsa.

15, 4. 1 Kor. 16, 9. 2 Kor. 2, 12. Alm. 3, 8.

28. Mutto soai oroiga dobbe miha gukkes aige mattajegji lutte.

15, 35.

15. Kapittal.

Paulus ja Barnabas vuolgatuvvuba Jerusalemi gačaldaga diti birračuopatusa harrai; dam birra rađđadallujuvvu ja vasteduvvu dam harrai, 1—29. Soai boatteba fastain Antiokiai oktanaga Judasin ja Silasin; Barnabas ja Paulus æranæba goabbag guoimestæsga, 30—41.

1. Ja muttomak, guđek botte Judeast vuolas, oapategje vieljaidi: Jos di epet divte ječaidædek birračuppujuvvut Moses asatusa mielde, de epet di mate šaddat audogassan.

Gal. 5, 2. Fil. 3, 3. 1 Mos. 17, 10. 14. 3 Mos. 12, 3.

2. Go dal čuoǯǯeli garra riddo, ja Paulusest ja Barnabasest i læm ucca naggoš singuim, de arvvaluvvui, atte Paulus ja Barnabas ja soames ærak sist galgge vuolgget bajas Jerusalemi apostali ja vuorrasi lusa dam gačaldaga diti.

11, 30. Gal. 2, 1.

3. Maŋŋelgo dalle dak legje mieđoštuvvum oanehaǯǯi matke mielde særvvegoddest, de manne si Fønisia ja Samaria čađa ja muittalegje bakeni jorggalusa birra, ja si dakke buok vieljaidi stuora ilo.

4. Mutto go si botte Jerusalemi, de vuostaivalddujuvvujegje si særvvegoddest ja apostalin ja vuorrasin, ja si dieđetegje, man stuora dagoid Ibmel læi dakkam sodno bokte.

14, 23. 27.

5. Mutto muttomak Farisealaǯai særvest, guđek legje šaddam oskolaǯǯan, čuoǯǯelegje ja celkke: Si berrijek birračuppujuvvut ja goččujuvvut doallat Moses laga.

6. Mutto apostalak ja vuorrasak botte čoakkai guoratallat dam aše.

7. Mutto maŋŋelgo dam birra læi ollo naggatallujuvvum, de čuoǯǯeli Pietar ja celki sigjidi: Di olbmak, vieljak! Di diettebetet atte Ibmel gukkes aige gæčest juo vallji muo min gaskast, vai bakenak mu njalme bokte gulaše evangelium sane ja oskuše.

10, 20; 11, 18.

8. Ja Ibmel, gutte vaimoid dovdda, addi sigjidi duođaštusa, addededines sigjidi Bassevuoiŋa, nuftgo migjidi.

1 Muit. 28, 9; 29, 17. Salm. 7, 10; 139, 1. 2. Jer. 11, 20; 17, 10; 20, 12. Ap. dag. 1, 24; 10, 44. 47.

9. Ja i son dakkam maidege erotusaid min ja sin gaski, go

son buttesti sin vaimoid osko bokte.
10, 34. 35. 44; 26, 18. 1 Pet. 1, 22.

10. Manne gæččalepet di dal Ibmela bijadedin gæssa mattajegji čæbetidi, maid æi min vanhemak æpge mi læk nagadam guoddet?
Matt. 23, 4. Rom. 3, 20.

11. Mutto mi oskop šaddat audogassan Hærra Jesus Kristus armo bokte sæmma lakai, go si.
Rom. 3, 24. Efes. 2, 4—8. Tit. 3, 5. Ebr. 11, 13.

12. Mutto obba almug javotuvai ja gulai Barnabasa ja Paulusa muittalæmen, man stuora mærkaid ja oavddodagoid Ibmel læi dakkam sodno bokte bakeni gaskast.
11, 18.

13. Mutto go soai heitiga sardnomest, de sardnogođi Jakob ja celki: Di olbmak, vieljak, gullet muo!

14. Simon læ muittalam, moft Ibmel vuoččan gæčai bakeni bællai valddem varas sin gaskast albmuga su namas mielde.
11, 15.

15. Ja daina bottek profetai sarnek ovtaidi, nuftgo čallujuvvum læ:
Amos 9, 11. 12.

16. Dastmaŋŋel boađam mon ruoktot ja dagam fastain Davida gaččam goađe bajas, ja dam, mi dast læ vuolas njeiddujuvvum, dagam mon fastain bajas ja divom fastain dam,

17. vai dak ærrasak olbmuin ocaše Hærra, ja buok bakenak, gæi bagjel mu namma læ bægotuvvum, cælkka Hærra, gutte dakka buok daid dagoid.

18. Ibmel dovdda buok su dagoides agalašvuođa rajest.

19. Damditi dubmim mon, atte æi si galga vaivveduvvut bakeni gaskast, guđek jorggalek ječaidæsek Ibmel guvllui,

20. mutto čallop mi sigjidi, atte si galggek adnet ječaidæsek æppe-ibmeli buttesmættomvuođast ja furrudagast ja buvvanam biergost ja varast erit;
2 Mos. 23, 13. 1 Kor. 8, 1 j. n. v. 10, 20. 1 Tess. 4, 3. 1 Mos. 9, 4. 3 Mos. 3, 17; 17, 14. 5 Mos. 12, 23.

21. dastgo Mosesest læk juo boares aigi rajest juokke gavpugest si, guđek su sardnedek, go son lokkujuvvu juokke sabbat synagogai siste.
Neh. 8, 1. Ap. dag. 13, 15. 27.

22. De šiettadegje apostalak ja vuorrasak obba særvvegoddin valljit ječaidæsek gaskast soames olbmaid ja vuolgatet sin Antiokiai Paulusin ja Barnabasin, namalassi Judasa, gutte goččujuvvui liggenamain Barsabasen, ja Silasa, guđek læiga arvost adnujuvvum vieljai gaskast.

23. Ja si čalle nuft sin mielde: Apostalak ja vuorrasak ja vieljak celkkek ædnag dærvvuođaid vieljaidi bakeni gaskast Antiokiast ja Syriast ja Silisiast.

24. Dađemielde go mi læp gullam, atte muttomak, guđek læk vuolggam min lutte, læk moivvašuttam din sanidæsekguim ja rafhetuttam din sieloid, go si celkkek, atte olmuš galgga birračuppuvvut ja doallat laga, maid mi æp læk sigjidi goččom,
20, 30. Gal. 2, 4. 1 Joh. 2, 19.

25. de læp mi ovtamielalaʒat šiettadam soames olbmaid valljit ja vuolgatet sodno din lusa min æcalaš Barnabasamek ja Paulusæmek mielde,

26. guđek olbmuk læba, guđek læba hættai bigjam sodno hægasga min Hærramek Jesus Kristus nama diti.

27. Mi vuolgatep damditi Judasa ja Silasa, guđek maidai njalmalaʒat galggaba muittalet damanaga.

28. Dastgo dat læ Bassevuoiŋa ja min šiettadus, atte æi makkege æra nođid bigjujuvvu din ala, ærrebgo dak darbašlaš gædnegasvuođak:

29. atte di adnebetet ječaidædek æppe-ibmeli oaffarin ja varast ja buvvanam biergost ja fuorravuođast erit. Jos di varotepet ječaidædek dain dagoin erit, de dakkabetet di burist. Ellet dærvvan!

30. Go dak dal legje vuolgatuvvum, de botte si Antiokiai ja čokkijegje obba særvvegodde ja adde dasa girje.

31. Mutto go si dam lokke, de šadde si illoi dam jeđđitusa diti. 13, 48.

32. Mutto Judas ja Silas, guđek maidai læiga profetak, nævodeiga vieljaid ollo saniguim ja nanosmattiga sin. 11, 27.

33. Mutto go soai læiga orrom dobbe muttom aige, de luitte vieljak sodno rafhin vuolgget apostali lusa.

34. Mutto Silas arvvali dasa baccet.

35. Mutto Paulus ja Barnabas oroiga Antiokiast ja oapateiga ja sardnedeiga oktanaga ædnag æraiguim Hærra sane evangelium bokte.

36. Mutto soames beivi dastmaŋŋel celki Paulus Barnabasi: Vuolggo moai ruoktot ja oappaladdo monno vieljaidæme juokke gavpugest, gost moai ledne sardnedam Hærra sane, ja oaidno, maggar sin dille læ!

37. Mutto Barnabas arvvali valddet Johannesa aldsesga guoibmen, gutte goččujuvvui Markusen. 12, 12. 25; 13, 5. Kol. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Filem. 24. v.

38. Mutto Paulus i mieđetam, atte soai galgaiga valddet su mieldesga, gutte læi guođđam sodno Pamfyliast ige læm mannam sodnoin barggoi. 13, 13.

39. De čuoʒʒeli dalle ædnadubme, nuft atte soai ærraneiga goabbag guoimestæsga, ja Barnabas valdi Markusa mieldes ja borjasti Syperni.

40. Mutto Paulus vallji Silasa ja vulgi, ravvijuvvum vieljain Ibmel armo halddoi.

41. Mutto son vagjoli birra buok Syriast ja Silisiast ja nanosmatti særvvegoddid.

16. Kapittal.

Paulus birračuopat Timoteusa Derbest, iskad særvvegoddid, boatta Troasi, 1—8; son oaidna oainatusa, vuolgga Makedoniai, jorggala Lydia Filippist, 9—15, olgusagja einostægje vuoiŋa, rissijuvvu ja bigjujuvvu giddagassi, 16—24. Giddagasa uvsak rappasek ješaldesek, gattijægje jorggaluvvu; Paulus luittujuvvu luovos, 25—40.

1. Mutto son bođi Derbai ja Lystrai, ja gæča, dast læi muttom mattajægje, gæn namma læi Timoteus, muttom oskolaš Judalaš nisson bardne, mutto su ačče læi Grekalaš olmai; 19, 22; 20, 4. Rom. 16, 21. 1 Kor. 4, 17. Fil. 2, 19. 1 Tess. 3, 2.

2. sust læi buorre duođaštus vieljain Lystrast ja Ikoniumest. 6, 3; 10, 22.

3. Dam datoi Paulus vuolgget aldsesis matkeguoibmen, ja son valdi ja birračuopai su dai Judalaʒai diti, guđek legje dain baikin; dastgo buokak dovdde su ače, atte son læi Grekalaš olmai.

4. Mutto go si vagjolegje gavpugi čađa, de goččui si sin doallat daid ravvagid, mak legje arvvaluvvum apostalin ja vuorrasin Jerusalemest. 15, 20. 29.

5. De nanosmattujuvvujegje særvvegoddek oskoi ja lassanegje lokkoi juokke bæive.

6. Mutto go si legje vagjolam Frygia ja Galatia ædnam čađa, ja go Bassevuoigŋa sin gildi sardnomest sane Asiast,

7. de botte si Mysia guvllui ja gæččalegje mannat Bitynia čađa; ja Vuoigŋa i mieđetam siggjidi dam.

8. De manne si Mysia mæddel ja botte vuolas Troasi.

9. Ja oainatus iđi Paulusi ikko: Makedonialaš olmai čuoʒoi dast, gutte rokkadalai sust ja celki: Boađe rasta Makedoniai ja væket min!

10. Mutto go son læi oaidnam dam oainatusa, de viggaimek mi dallanaga vuolgget rasta Makedoniai, dađemielde go mi arvvaleimek, atte Hærra læi ravkkam min sardnedet sigjidi evangeliuma.

11. Mi vulgimek dalle Troasest ja borjasteimek vuiggistaga Samotrakai ja nubbe bæive Neapolisi

12. ja dobbe Filippai, mi læ bajemuš gavpug dam guovlost Makedoniast, ja gosa Romalaʒak læk sirddam. Mutto mi oroimek soames beivid dam gavpugest.

13. Ja sabbatbæive manaimek mi gavpug olgobællai, muttom dædnogaddai, gost olbmuk lavijegje čoagganet rokkadallam varas, ja mi čokkaneimek ja sarnoimek daidi nissonidi, guđek botte čoakkai.

14. Ja muttom nisson, gæn namma læi Lydia, purpurvuovdde Tyatira gavpugest, gutte Ibmel balvvali, gulddali; su vaimo rabasti Hærra, nuft atte son valdi dam vutti, mi sardnujuvvui Paulusest. Luk. 24, 45.

15. Mutto go son ja su dallo læi gastašuvvum, de rokkadalai son min ja celki: Jos di adnebetet muo oskaldassan Hærra oudast, de bottet mu vieso sisa ja orrot dast! Ja son sarnoti min.
1 Mos. 18, 3; 19, 3. Ebr. 13, 2.
1 Mos. 33, 11. Luk. 24, 29.

16. Mutto de dapatuvai, go mi læimek mannamen dam baikkai, gost rokkus adnujuvvui, de bođi muttom biga min oudald, gæst læi einostægje vuoigŋa, ja gutte sati isedidasis stuora vuoito einostæmes bokte.
1 Sam. 28, 7.

17. Son čuovoi Paulus ja min maŋest, čuorvoi ja celki: Dak olbmuk læk dam alemus Ibmel balvvalægjek, guđek sardnedek digjidi audogassan dakkujume gæino.
Mark. 1, 24.

18. Dam dagai son ædnag beivid. Mutto Paulus ani dam bahan, ja son jorgeti ja celki vuigŋi: Mon gočom du Jesus Kristus nammi mannat sust olgus. Ja son vulgi damanaga boddost olgus. Mark. 16, 17.

19. Mutto go su isedak oidne, atte sin doaivvo vuoito harrai læi javkkam, de valdde si Paulusa ja Silasa ja gesse sodno šilljoi oaivamuʒai ouddi.

20. Ja si dolvvu sodno oaivveolbmai-lusa ja celkke: Dak olbmuk, guđek læba Judalaʒak, moivveba aibasrakkan min gavpuga,

21. ja soai sardnedæba vieroid, maid mist i læk loppe dokkitet ige doaimatet, dađemielde go mi læp Romalaʒak.

22. Ja almug maidai čuoʒʒeli sodno vuostai, ja oaivve-olbmak gaikoteiga sodnost biktasid erit ja gočoiga sodno rissijuvvut.
2 Kor. 11, 25. 1 Tess. 2, 2.

23. Ja maŋŋelgo soai læiga addam sodnoidi ædnag časkastagaid, de suppiga soai sodno giddagassi ja gočoiga gattijægje gattit sodno burist.

24. Go son læi oʒʒom dam ravvaga, de bijai son sodno siskemuš giddagassi ja bijai sodno julgid čoski gidda.

25. Mutto gaska-ija aige rokkadalaiga Paulus ja Silas ja lavloiga Ibmeli gitoslavllagid; mutto fangak gulddalegje sodno. 4, 31.

26. Mutto de šaddai fakkistaga stuora ædnam-doargastus, nuft atte giddagasa vuođok likkatuvvujegje; ja dallanaga rappasegje buok uvsak, ja buokai baddek čoavddasegje.
5, 19; 12, 7. 10.

27. Mutto gattijægje falli bajas nakkari siste, ja go son oini giddagasa uvsaid rappasam, rotti son mieke ja aigoi goddet ješječas, go son doaivoi, atte fangak legje bataram.
28. Mutto Paulus čuorvvogođi alla jienain ja celki: Ale daga aldsesad maidege bahaid; dastgo mi læp buokak dast!
29. Mutto son ravkai čuovga ja viegai sisa ja luoittadi doargestemin Paulus ja Silas ouddi ædnami.
30. Ja son doalvoi sodno olgus ja celki: Hærrak! Maid berrim mon dakkat, vai mon šaddam audogassan?

2, 37; 9, 6. Luk. 3, 10.

31. Mutto soai celkiga: Osko Hærra Jesus Kristus ala, de šaddak don audogassan, don ja du dallo!

Joh. 3, 16. 36; 6, 47. 1 Joh. 5, 10.

32. Ja soai sarnoiga Hærra sane sudnji ja sigjidi buokaidi, guđek legje su viesost.
33. Ja son valdi sodno lusas damanaga boddost ikko ja basai sodno havid; ja son gastašuvvui dallanaga, son ja buok su dallo.
34. Ja son doalvoi sodno bajas su vissusis ja bijai mallasid sodno ouddi ja læi ilost obba su daloines, dainago son oskoi Ibmel ala.
35. Mutto go bæivve læi šaddam, de vuolgateiga oaivve-olbmak gavpug-balvvalegjid ja celkiga: Luoite dom olbmuguovto luovos!
36. Mutto gattijægje muittali daid sanid Paulusi: Oaivve-olbmak læba vuolgatam sane, atte doai galggabætte luovos luittujuvvut; de vuolgge dal olgus ja manne rafhin!
37. Mutto Paulus celki sigjidi: Soai læba albmoset monno rissim alma dubmikættai, monno, guđek dadde ledne Romalaš olbmak, ja suppim monno giddagassi, ja dal agjeba soai monno suollemasat erit! Allusga soai nuft dakku, mutto botusga soai ječa ja dolvvusga monno olgus!

22, 25—29.

38. Mutto gavpug-balvvalægjek dieđetegje daid sanid oaivve-olbmaidi, ja soai ballagođiga, go soai gulaiga, atte soai læiga Romalaʒak,
39. ja soai bođiga ja sarnoteiga sodno ja doalvoiga sodno olgus ja rokkadalaiga sodno vuolgget gavpugest erit.
40. Mutto soai vulgiga olgus giddagasast ja manaiga sisa Lydia lusa, ja maŋŋelgo soai læiga oaidnam vieljaid ja jeđđim sin, de vulgiga soai erit.

17. Kapittal.

Paulus sardned ja doarradallujuvvu Tessalonikast, 1—9, nuftgis maidai Berøast, 10—13, manna Ateni, sardned ja jorggala muttomid, 14—34.

1. Mutto maŋŋelgo soai læiga vagjolam Amfipolisa ja Apollonia čađa, de bođiga soai Tessalonikai, gost Judalaʒain læi synagoga.

1 Tess. 2, 1. 2.

2. Mutto Paulus manai sisa sin lusa, nuftgo son lavi, ja sardnedi golbma sabbat sigjidi čallagin,
3. ja son valddaladai ja čilggi, atte Kristus berri gillat ja jabmi lutte bajasčuoʒʒelet ja celki: Dat Kristus læ Jesus, gæn mon digjidi sardnedam.

Luk. 24, 27. 45. Salm. 22, 7. Es. 53, 3 j. n. v. Matt. 16, 21. Luk. 24, 26. 46. Joh. 1, 42.

4. Ja muttomak sin gaskast jakatalle ja adde ječaidæsek Paulus ja Silas særvvai, nuftgis maidai stuora joavkko Grekalaʒain, guđek balvvalegje Ibmela, ja æi harvvak dain gudnalaʒamus nissonin.
5. Mutto dak æppe-oskolaš Judalaʒak angermuvve ja valdde muttom bahas olbmaid særvvasæsek dai joavddelas olbmai ga-

skast ja dakke stoago ja moivvašutte gavpuga, ja si garrijegje Jasona vieso ala ja vigge doalvvot sodno albmuga ouddi.

6. Mutto go si æi gavdnam sodno, de gesse si Jasona ja muttom vieljaid gavpug eisevaldi ouddi ja čurvvu: Dak, guđek moivvašuttek obba mailme, læk maidai deiki boattam, 16, 20; 24, 5.

7. ja Jason læ valddam sin lusas vissusis; ja dak buokak mænnodek kæisar ravvagi vuostai ja celkkek, atte muttom æra læ gonagas, namalassi Jesus.
Luk. 23, 2. Joh. 19, 12.

8. Mutto si moivvašutte albmuga ja gavpug eisevaldid, guđek dam gulle.

9. Ja maŋŋelgo si legje diktam Jasona ja daid æraid dakkadusa addet, de luitte si sin luovos.

10. Mutto vieljak vuolgategje dallanaga ikko sikke Paulusa ja Silasa Berøai, ja go soai læiga boattam dokko, de manaiga soai Judalaȝai synagogai.

11. Mutto dak legje buorebuk go Tessalonikalaȝak; si vuostaivaldde sane buok gærggadvuođain ja guoratalle bæivalaȝat čallagin, lækgo dak sagak duođak.
Es. 34, 16. Luk. 16, 29. Joh. 5, 39.

12. De osku dalle ædnagak sist ja æi harvvak allanalag Grekalaš nissonin ja olbmain.

13. Mutto go Judalaȝak Tessalonikast oȝȝu diettet, atte Ibmel sadne maidai Berøast sardneduvvui Paulusest, de botte si ja likkategje maidai dobbe albmuga.
1 Tess. 2, 14.

14. Mutto dallanaga vuolgategje vieljak Paulusa erit, mannat mæra guvllui; mutto sikke Silas ja Timoteus baciga dasa. 16, 1.

15. Mutto dak, guđek mieđoštegje Paulusa, dolvvu su Ateni, ja maŋŋelgo si legje oȝȝom ravvaga Silasi ja Timoteusi, atte soai galgaiga jottelæmus lakai boattet su lusa, de vulgge si ruoktot.
1 Tess. 3, 1.

16. Mutto go Paulus læi vuorddemen sodno Atenest, de suttai su vuoigŋa sagga su siste, go son oini gavpuga læmen nuft æppeibmelbalvvalægjen.

17. Son sarnoi damditi synagogast Judalaȝaidi ja sigjidi, guđek balvvalegje Ibmela, ja šiljost juokke bæive sigjidi, gæid son fatti.

18. Mutto muttom Epikurealaš ja Stoikalaš filosofak naggatallagotte suina, ja muttomak celkke: Maid dat sardnas olmai cælkka? Mutto ærrasak celkke: Son orro aiggomen sardnedet amas ibmelid. Dastgo son sardnedi sigjidi evangelium Jesusa ja bajasčuoȝȝelæme birra. 1 Kor. 4, 12.

19. Ja si valdde su ja dolvvu su bajas duobmosagjai ja celkke: Oaȝȝopgo mi diettet, mi ođđa oapoid dat læ, maid don sarnok?

20. Dastgo don buvtak amas sagaid min beljidi; damditi dattop mi diettet, mi dat galgga læt?
26, 22. 23.

21. Mutto buok Atenalaȝak ja dak vierrasak, guđek dast orru, æi vainotam maidege æraid, go muittalet daihe gullat juoidage ođđasid.

22. Mutto Paulus čuoȝoi gasko duobmosaje ja celki: Di Atenalaš olbmak! Mon oainam, atte di lepet juokke dafhost sagga angerak ibmelbalvvalusa diti.

23. Dastgo go mon vaȝašim birra ja gæčadim din basse baikid, de mon gavdnim maidai muttom altara, man ala læi čallujuvvum: Amas ibmeli. Dam, gæn di dal, alma su dovdakættai, balvvalepet, su sardnedam mon digjidi.

24. Ibmel, gutte læ dakkam mailme ja buok omid, mak dam siste læk, son, gutte læ alme ja ædnam hærra, i asa tempeli siste, dakkujuvvum gieđaiguim;
1 Mos. 1, 1. Salm. 124, 8; 146, 6 j. n. v. 2 Muit. 6, 18. Es. 66, 1.

25. ige son balvvaluvvu olbmui gieđain, nuftgo dat, gutte darbaš maidege, dađemielde go son ješ adda buokaidi hæga ja vuoiŋanasa ja buok omid;
Salm. 50, 12 j. n. v. 1 Mos. 2, 7. Job 33, 4.

26. ja son læ dakkam, atte buok olbmui sokkagodde ovta varast assa obba ædnam mietta, ja læ mærredam sigjidi asatuvvum aigid ja visses rajid sin orromsajidi,
5 Mos. 32, 8.

27. vai si ocaše Hærra, jos si mataše su dovddat ja gavdnat, vaiko son duođai i læk gukken guđege lutte erit min gaskast;
Es. 55, 6. Jer. 23, 23.

28. dastgo su siste ællep ja likkadep ja læp mi, nuftgo maidai muttomak din værssačallin læk cælkkam: Dastgo mi læp maidai su sokkagodde. Job 10, 12.

29. Dađemielde go mi dalle læp Ibmel sokkagodde, de æp mi berre doaivvot, atte Ibmel læ golle daihe silba daihe gæđge lakasaš, mi læ govvan rakaduvvum olbmu hutke ja smiettam bokte.
Es. 40, 18 j. n. v.

30. Maŋŋelgo Ibmel dalle læ gillam daiddemættomvuođa aigid, goččo son dal buok olbmuid buok guovloin jorggalet ječaidæsek;
14, 16. Luk. 24, 47.

31. dastgo son læ bigjam ovta bæive, goas son aiggo dubmit ædnamrika vanhurskesvuođain olbma bokte, gæn son læ dam varas asatam, ja son læ čajetam dam buokaidi, go son læ bajasčuoǯaldattam su jabmi lutte.
Joh. 5, 22. Ap. dag. 10, 42.

32. Mutto go si gulle jabmi bajasčuoǯǯelæme birra, de bilkkedegje muttomak; mutto ærrasak celkke: Mi aiggop fastain gullat du dam harrai. 1 Kor. 1, 23.

33. Ja nuft vulgi Paulus sin lutte olgus.

34. Mutto muttom olbmak adne ječaidæsek su lakka ja osku; sin gaskast læi maidai muttom areopagita*, Dionysius, ja muttom nisson, gæn namma læi Damaris, ja ærrasak sodnoin.

* d. l. muttom dain alemus duobmarin.

18. Kapittal.

Paulus boatta Korintai, bargga Akvilas ja Prisilla lutte, sardned; Judalaǯak vuostaičuǯǯuk; Hærra jeđđe su, 1—11. Gallion i dubme su, 12—17. Paulus rakita oaives Kenkreast, boatta Efesusi, Sæsareai, Jerusalemi, Antiokiai, Galatiai ja Frygiai, 18—23. Apollos oapat Efesusest, mattatuvvu Akvilasest, manna Akajai, 24—28.

1. Mutto dastmaŋŋel vulgi Paulus Atenest ja bođi Korintai.

2. Ja son gavnai Judalaǯa, gæn namma læi Akvilas, gutte læi riegadam Pontusest ja læi æska boattam Italiast oktan Prisillain, su akaines, dainago Klaudius læi goččom buok Judalaǯaid luoppat Romast, ja son manai sodno lusa,
Rom. 16, 3. 1 Kor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19.

3. ja dađemielde go son læi sæmmalagaš giettaduogjar, de oroi son sodno lutte ja bargai; dastgo soai læiga goattegoarro-duogjarak.
20, 34. 1 Kor. 4, 12. 2 Kor. 11, 8. 9; 12, 13. 1 Tess. 2, 9.

4. Mutto son sardnedi synagogast juokke sabbat ja mattati Judalaǯaid ja Grekalaǯaid.

5. Mutto go sikke Silas ja Timoteus bođiga Makedoniast, de viggatuvvui Paulus Vuoiŋast duođaštet Judalaǯaidi, atte Jesus læ Kristus.
17, 14. 15. 1 Tes. 3, 6. Ap. dag. 9, 22.

6. Mutto go si vuostaičuǯǯu ja bilkkedegje, de savdnjeli son su biktasides ja celki sigjidi: Bottusek din varak ječaidædek oaive ala! Mon læm buttes; dastmaŋas manam mon bakeni lusa.
Matt. 10, 14. Ap. dag. 13, 51. Esek. 3, 18. 19. Matt. 27, 25. Ap. dag. 13, 46.

7. Ja son vulgi dast erit ja bođi muttoma vissui, gæn namma læi Justus, gutte balvvali Ibmela, ja gæn viesso læi lagamusast synagogai.

8. Mutto Krispus, synagoga oudastčuoǯǯo, oskoi Hærra ala obba su daloines, ja ædnagak Korintalaǯain, guđek gulddalegje, osku ja gastašuvvujegje.
1 Kor. 1, 14.

9. Mutto Hærra celki Paulusi oainatusa siste ikko: Ale bala, mutto sarno ja ale oro javotaga!
16, 9.

10. Dastgo mon læm du mielde, ja i oktage galga bigjat gieđas du ala dakkam varas dudnji maidege bahaid; dastgo must læk ollo olbmuk dam gavpugest.

11. Ja son oroi dast ovta jage ja gutta mano ja oapati Ibmel sane sin gaskast.

12. Mutto go Gallion læi Akaja ædnamhærran, de čuoǯǯelegje Judalaǯak ovtamielalaǯat Paulus vuostai ja dolvvu su duobmostuolo ouddi ja celkke:

13. Dat sarnota olbmuid Ibmela balvvalet laga vuostai.

14. Ja go Paulus aigoi njalmes rabastet, de celki Gallion Judalaǯaidi: Jos dat lifči mikkege vanhurskesmættomvuođaid daihe baha værredagoid, di Judalaǯak, de mon, nuftgo govtolaš lifči, din gulddalifčim;
25, 11.

15. mutto jos dat læ gačaldak oapo ja namai harrai ja din laga harrai, de geččet ječa dam bærrai! Dastgo im mon dato læt duobmar dai aši bagjel.

16. Ja son aji sin duobmostuolo lutte erit.

17. Mutto buok Grekalaǯak doppijegje Sostenesa, synagoga oudastčuoǯǯo, ja cabme su duobmostuolo oudast, ja i Gallion fuollam mastege dain dagoin.
1 Kor. 1, 1.

18. Mutto Paulus oroi dast ain ædnag beivid, ja de valdi son æro vieljain ja borjasti Syriai, ja Prisilla ja Akvilas su mielde, maŋŋelgo son læi oaives rakim Kenkreast; dastgo son læi dakkam loppadusa.
4 Mos. 6, 2 j. n. v. Ap. dag. 21, 24.

19. Mutto son bođi Efesusi ja guđi sin dasa; mutto son ješ manai synagoga sisa ja sarnoi Judalaǯaidi.

20. Mutto go si rokkadalle su orrot gukkeb aige ječaidæsek lutte, de i son mieđetam;

21. mutto son valdi sist æro ja celki: Mon berrim ainasrak doallat daid boatte basid Jerusalemest; mutto mon macam fastain din lusa, jos Ibmel datto. Ja son vulgi Efesusest erit.
1 Kor. 4, 19. Ebr. 6, 3. Jak. 4, 15.

22. Ja son bođi Sæsareai, ja son manai bajas ja buorastatti særvvegodde ja de manai dasto vuolas Antiokiai.

23. Ja go son læi orrom dobbe muttom aige, de vulgi son erit ja manai gavpugest gavpugi Galatalaš ædnam ja Frygia čađa ja nanosmatti buok mattajegjid.

24. Mutto muttom Judalaš, gæn namma læi Apollos, riegadam Aleksandriast, gutte læi čæppe sardnot ja oapes čallagidi, bođi Efesusi.
1 Kor. 1, 12; 3, 6.

25. Son læi mattatuvvum Hærra gæinoidi, ja go son læi vuoiŋast buollemen, de sarnoi ja oapati son viššalvuođain Hærra birra, vaiko son dovdai dušše Johannes gasta.
19, 2. 3.

26. Ja son riemai roakkadet sardnot synagoga siste. Mutto go Akvilas ja Prisilla gulaiga su, de valdiga soai su lusasga ja čilggiga sudnji Ibmel gæino visubut.
18, 2.

27. Mutto go son aigoi vuolgget Akajai, de čalle vieljak mattajegjidi ja nevvu sin, atte si galgge su vuostaivalddet, ja go son læi dokko boattam, de læi son Ibmel

armo bokte daidi oskolaʒaidi ollo avkken; 1 Kor. 3, 6.

28. dastgo famolaʒat son albmoset biđi Judalaʒain ja čajeti čallagin, atte Jesus læi Kristus. 9, 22.

19. Kapittal.

Paulus bigja gieđaides muttomi ala Efesusest, oapat dobbe guokte jage ja dakka stuora mærkaid, 1—12. Muttom vuornotægjek cabmatallek bostatuvvum olbmai; ollo olbmuk jorggaluvvujek, 13—20. Paulus aiggo vuolgget gukkebuidi, bigja vuost sane oudastes, 21. 22. Demetrius čuoʒaldatta stuora rido Efesusest, 23—40.

1. Mutto de dapatuvai, go Apollos læi Korintast, atte Paulus, maŋŋelgo son læi vagjolam ædnam bajeb guovloi čađa, bođi Efesusi. 1 Kor. 1, 12.

2. Ja son gavnai muttom mattajegjid ja celki sigjidi: Oaʒoidekgo di Bassevuoiŋa, dallego di šaddaidek oskolaʒʒan? Mutto si celkke sudnji: Æp mi læk obba gullamge, lægo Bassevuoigŋa. Joh. 7, 39. Ap. dag. 10, 44.

3. Ja son celki sigjidi: Maina gastain di dalle gastašuvvuidek? Mutto si celkke: Johannes gastain. 18, 25.

4. Mutto Paulus celki: Johannes gastaši jorggalæme gastain, go son celki olbmuidi, atte si galgge oskot su ala, gutte bođi su maŋŋel, dat læ, Kristus Jesus ala. Matt. 3, 11. Ap. dag. 1, 5; 11, 16.

5. Mutto go si gulle dam, de gastašatte si ječaidæsek Hærra Jesus nammi.

6. Ja go Paulus bijai gieđaides sin ala, de bođi Bassevuoigŋa sin bagjeli, ja si sardnogotte gielaiguim ja profetastalle. 10, 44. 46.

7. Mutto si legje okti buok lakka guokte nubbe lokkai olbma.

8. Mutto son manai synagoga sisa ja sardnedi roakkadet golbma mano, sin oapatedin ja sigjidi čajetedin dai aši duottavuođa, mak gullek Ibmel riki. 18, 26.

9. Ja go muttomak buoššodegje ječaidæsek ja legje æppeoskolaʒak ja sardnu boastot dam oapo birra albmugi, de guđi son sin ja æroti mattajegjid sist erit ja sarnoi bæivalaʒat muttom olbma skuvlast, gæn namma læi Tyrannus.

10. Mutto dat dakkujuvvui guokte jage, nuft atte buokak, guđek asse Asiast, sikke Judalaʒak ja Grekalaʒak, gulle Hærra Jesus sane.

11. Ja Ibmel dagai stuora vægalaš dagoid Paulus gieđai bokte, Mark. 16, 20. Ap. dag. 14, 3.

12. nuft atte vela bivastaklinekge ja giettasikkaldaklinekge dolvvujuvvujegje su rubmašest bucci lusa, ja atte buocalvasak gaidde sist erit, ja baha vuoiŋak vulgge sist olgus. 5, 15.

13. Mutto muttom golgolaš Judalaš vuornotægjek ribme bægotet Hærra Jesus nama sin bagjel, gæin legje baha vuoiŋak, ja celkke: Mi vuornotep din dam Jesus bokte, gæn Paulus sardned.

14. Mutto dak, guđek dam dakke, legje muttom Judalaš bajemuš papa, Skevas, čieča barne.

15. Mutto baha vuoigŋa vastedi ja celki: Jesusa mon dovdam, ja Paulusa mon galle dieđam; mutto di, gæk di lepet?

16. Ja dat olmuš, gæn siste dat baha vuoigŋa læi, viegai sin bagjeli ja biđi sin bagjel ja vuiti sin, nuft atte si bataregje alasen ja havvadattujuvvum damanaga viesost erit.

17. Mutto dat šaddai dieđosen sigjidi buokaidi, guđek asse Efesusest, sikke Judalaʒaidi ja Grekalaʒaidi, ja ballo bođi sin buokai bagjeli, ja Hærra Jesus namma saggarakkan rameduvvui;

18. ja ædnagak sist, guđek legje šaddam oskolaȝȝan, botte ja dovdastegje ja almostatte sin dagoidæsek.

19. Mutto ædnagak, guđek legje adnam lobetes hutkid, gudde girjidæsek čoakkai ja boldde daid buokai čalmi oudast; ja si lokke dai hadde ja gavnategje daid læme vitta loge duhat silbbaruđai værddasaȝȝan.

20. Nuft ouddani Hærra sadne famolaȝat ja oaȝoi valde.
Es. 55, 11. Ap. dag. 6, 7; 12, 24.

21. Mutto go dat læi ollašuvvum, de arvvali Paulus vuoiŋastes vagjolet Makedonia ja Akaja čađa ja mannat Jerusalemi, cælkededin: Maŋŋelgo mon læm læmaš dobbe, de berrim mon maidai oaidnet Roma.
18, 21. Rom. 15, 25.

22. Mutto son vuolgati guoktas sist, guđek legje su væketamguoimek, Timoteusa ja Erastusa, Makedoniai; ješ oroi son muttom aige Asiast. 13, 5. Rom. 16, 23.

23. Mutto dam sæmma aige šaddai stuora stoakko oapo diti.

24. Dastgo muttom golleravdde, gæn namma læi Demetrius, dagai Diana silbbatempelid ja dagai čepidi šiega vuoito.;

25. Daid čokki son čoakkai oktanaga dai ærrasiguim, gæk daiguim bargge, ja celki: Di olbmak! Di diettebetet, atte min šiega dille boatta dam bargost.

26. Ja di oaidnebetet ja gullabetet, atte dat Paulus i duššefal Efesusest, mutto gosi obba Asiast læ su sarnotæmes bokte jorggalam stuora ædnagvuođa erit, go son cælkka, atte æi dak læk ibmelak, dak, mak gieđaiguim dakkujuvvujek.
Salm. 115, 4. Jer. 10, 3 j. n. v.

27. Mutto i læk duššefal ballamest, atte dat min fidno šadda bagjelgeččujuvvut, mutto maidai, atte dam stuora ibmel Diana tempel šadda duššen adnujuvvut, ja atte su allagvuotta, gæn obba Asia ja ædnamrika balvvala, šadda duššat.

28. Mutto go si gulle dam, de devddujuvvujegje si vašin, čuorvvogotte ja celkke: Stuores læ Efesialaȝai Diana!

29. Ja obba gavpug devddujuvvui moivvašumin, ja si bakkijegje ovtamielalaȝat gæččamsagjai ja gesse Makedonialaȝaid Kajusa ja Aristarkusa mieldesek, guđek læiga Paulusa matkeguoimek.
20, 4; 27, 2.

30. Mutto go Paulus aigoi mannat ouddan albmuga gaski, de mattajægjek æi luoittam su.

31. Mutto muttomak Asia oaivamuȝain, guđek legje su ustebak, vuolgategje sudnji sane ja nevvu su, atte i son galggam vuolgget gæččamsagjai.

32. De čuorvoi nubbe duom, nubbe dam; dastgo čoagganæbme læi moivvašume siste, ja ænas æi diettam, man diti si legje čoakkai boattam.

33. Mutto si rottijegje Aleksandera, gæn Judalaȝak hoiggadegje ouddan, joavko siste erit; mutto Aleksander sevi gieđaines ja aigoi bæloštet ječas albmuga oudast.
12, 17; 13, 16; 21, 40.

34. Mutto go si oȝȝu diettet, atte son læi Judalaš, de čuoȝȝeli ovtanjalbmasaš huikkem buokain, go si čurvvu lakka guokte dimo: Stuores læ Efesialaȝai Diana!

35. Mutto maŋŋelgo čalle læi jaskodattam olbmuid, de celki son: Di Efesus olbmak! Gi olbmuid be læ, gutte i dieđe, atte Efesialaȝai gavpug læ dam stuora ibmel Diana ja dam almest boattam gova tempel-faktijægje?

36. Dađemielde go dalle dat læ vuostainaggimættom, de berrebetet di læt jaskadak epetge maidege dakkat hoapost.

37. Dastgo di lepet buktam daid olbmuid deiki, guđek æi læk

æi tempel-rievvarak æige læk bilkkedam din ibmelage.

38. Jos Demetriusest ja dain čepin, guđek læk su bæle, læ ašše guđege vuostai, de adnujuvvujek diggebæivek, ja de læk ædnamhærrak; ravkkusek si gutteg guimidæsek laga ouddi!

39. Mutto jos dist læ mikkege gaibedæmušen æra aši harrai, de fertte dat lobalaš čoagganæmest čilggijuvvut.

40. Dastgo migjidi læ vela balatatte, atte mi šaddap vaiddujuvvut stoago dakken dam diti, mi odne læ dakkujuvvum, go dast i læk mikkege, maina mi mattep bælo-štet dam stoago. Ja go son læi dam cælkkam, de luiti son čoagganæme mannat.

20. Kapittal.

Paulus manna Makedoniai ja Grekalaš ædnami ja macca fastain ruoktot, boatta Troasi, gost son sardned ja bajasbokta Eutykusa, 1—12; son manna Assusi, borjasta Miletussi, 13—17, gost son valdda ærro-dærvvuođaid Efesus vuorrasin, 18—38.

1. Mutto maŋŋelgo dat šlabma læi jaskodattujuvvum, de ravkai Paulus mattajegjid lusas, valdi ærro-dærvvuođaid ja vulgi olgus mannam diti Makedoniai.

2. Ja go son læi vagjolam dai guovloi čađa ja læi nævodam sin ollo saniguim, de bođi son Grekalaš ædnami.

3. Ja go son læi orrom dast golbma mano, de arvvali son, dainago Judalažak vuđgŋe su, go son aigoi vuolgget Syriai, maccat ruoktot Makedonia čađa.

4. Mutto Sopater Berøast ja Tessalonikalažain Aristarkus ja Sekundus ja Kajus Derbest ja Timoteus, mutto Asialažain Tykikus ja Trofimus vulgge sudnji matkeguoibmen gidda Asia raggjai.

17, 10; 19, 29. 1 Kor. 1, 14. Ap. dag. 16, 1. Efes. 6, 21. Ap. dag. 21, 29.

5. Dak vulgge juo ouddal ja vurdde min Troasest. 16, 8.

6. Mutto suvrokættes laibi beivi maŋŋel borjasteimek mi Filippist erit ja bođimek viđa bæive sisa sin lusa Troasi, gost mi oroimek čieča bæive.

7. Mutto vuostas bæive vakkost, go mattajægjek legje čoagganam laibe doagjalet, de sarnoi Paulus sigjidi, go son aigoi nubbe bæive vuolgget erit, ja son gukkedi sarnes gidda gaska-ija ragjai.
1 Kor. 11, 20. Ap. dag. 2, 42. 46.

8. Mutto ollo čuovggasak legje lovtast, gosa si legje čoagganam.

9. Mutto muttom nuorra olmai, gæn namma læi Eutykus, gutte læi čokkamen ikkunest, læi nokkam lossadet, go Paulus sarnoi gukka, ja nakkaridi vuoitataladedin gačai son goalmad lovtast vuolas ja bajasvalddujuvvui jabmen.

10. Mutto Paulus manai vuolas ja gobmoli su bagjeli ja fatmasti su ja celki: Allet daga maidege šlamaid; dastgo su siello læ su siste! 1 Gon. 17, 21. 2 Gon. 4, 34.

11. Mutto son manai fastain bajas ja doagjali laibe ja navdaši dast; ja maŋŋelgo son læi gukka singuim sardnom gidda čuvgodæbmai, de vulgi son nuft erit.

12. Mutto si bukte dam nuorra olbma ællen erit ja šadde stuora jeđđitussi.

13. Mutto mi, guđek læimek ouddal juo mannam skippi, manaimek Assusi ja galgaimek valddet Paulusa dast skippi; dastgo nuft son læi goččom, go son ješ aigoi mannat važe.

14. Mutto go son bođi min lusa Assusi, de valdimek mi su sisa ja bođimek Mityleni.

15. Ja go mi læimek borjastam dast erit, de bođimek mi nubbe bæive Kius buotta; mutto maŋeb

bæive laddimek mi Samusi ja oroimek Trogilliumest ja bođimek bæive dastmaŋŋel Miletussi.

16. Dastgo Paulus læi arvvalam borjastet Efesusa mæddel, amas son šaddat agjanet Asiast; dastgo son gačai boattet Jerusalemi helludakbæivvai, jos dat læi sudnji vejolaš.

17. Mutto son vuolgati Miletusast sane Efesusi ja ravkati lusas særvvegodde vuorrasid.

18. Mutto go si botte su lusa, de celki son sigjidi: Di diettebetet, moft mon gidda vuostas bæive rajest, go mon bottim Asiai, læm ællam din lutte gæčos aige čađa, 19, 10.

19. atte mon læm balvvalam Hærra buok vuollegašvuođain ja ædnag gadnjali ja gæččalusai čađa, mak munji læk dapatuvvam Judalaʒai doarradallam bokte,

20. moft mon im læk maidege dast čiekkam, mi læ avkalaš, mutto mon gulatim digjidi dam ja oapatim din albmoset ja viesoi siste,

21. duođaštedinam sikke Judalaʒaidi ja Grekalaʒaidi jorggalæme birra Ibmel guvllui ja osko birra min Hærramek Jesus Kristus ala. Mark. 1, 15. Luk. 24, 47.

22. Ja dal gæča, naggijuvvum Vuoiŋast, manam mon Jerusalemi imge diede, mi munji dobbe dapatuvva,

23. ærrebgo atte Bassevuoigŋa duođašta juokke gavpugest ja cælkka, atte baddek ja atestusak læk muo vuorddemen. 21, 4. 11.

24. Mutto im mon fuola mastege, imge ane vela mu hæggamge aldsesam divrasen, vai mon matam ollašuttet mu matkam iloin ja dam balvvalusa, maid mon læm Hærra Jesusest vuostaivalddam, duođaštet Ibmel armo evangelium birra. 21, 13. 2 Tim. 4, 7. Gal. 1, 1.

25. Ja dal gæča, mon diedam, atte epet di oaʒo šatan oaidnet mu muođoid, di buokak, gæi gaskast mon læm birra vagjolam ja sardnedam Ibmel rika.

26. Damditi duođaštam mon digjidi dam bæive, atte mon læm buttes buokai varain.

27. Dastgo im mon læk diktam sardnedkættai digjidi buok Ibmel rađe.

28. De adnet dalleješaldadek ja obba dam ælost vara, man siste Bassevuoigŋa læ bigjam din oudastmoraštægjen gocetet Ibmel særvvegodde, maid son læ fidnim aldsesis su ječas varain! 1 Tim. 4, 16. 1 Pet. 5, 2. 1 Tim. 3, 1. 2. Efes. 1, 7. 1 Pet. 1, 19. Alm. 5, 9.

29. Dastgo mon diedam dam, atte mu vuolggem maŋŋel bottek gafhad gumpek din gaski, guđek æi sæste ælo, Matt. 7, 15. 2 Pet. 2, 1.

30. ja din ječaidædek særvest čuoʒʒelek olbmak, guđek sardnuk jorgo oapoid gæssem varas mattajegjid maŋŋasæsek. 15, 24. 1 Joh. 2, 19.

31. Damditi goccet ja muittet, atte im mon læk hæittam golma jage sisa, ija bæive, muitotæmest ješguđege dist gadnjaliguim! 19, 8—10.

32. Ja dal, vieljačidam, ravvim mon din Ibmel ja su arbmosane halddoi, mi læ famolaš din bajasrakadet ja addet digjidi arbe buok basotuvvumi særvvai.

33. Im mon læk anestuvvam gænge silba daihe golle daihe biktasid, 4 Mos. 16, 15. 1 Sam. 12, 3. 1 Kor. 9, 12. 2 Kor. 11, 9; 12, 13.

34. mutto di diettebetet ječa, atte dak gieđak læk balvvalam mu darbašvuođai oudast ja sin oudast, guđek læk mu mielde. 18, 3.

35. Juokke dafhost mon læm čajetam digjidi, atte nuft mi berrip barggat ja boattet hæjoidi vække ja muittet Hærra Jesus sanid, atte son ješ læ cælk-

kam: Audogasab læ addet go valddet.
1 Tes. 2, 9. 2 Tes. 3, 8—10. Luk. 6, 38; 16, 9.
36. Ja go son læi dam cælkkam, de manai son čibbides ala ja rokkadalai sin buokaiguim.
21, 5.
37. Mutto si čierrogotte buokak hui sagga, ja si doppijegje Paulus čæbet birra ja cummestegje su;
38. ja ænemusta bavčagatti sin dat sadne, go son celki, atte æi si galggam šatan oaidnet su muođoid. Mutto si mieđoštegje su skipa ragjai.

21. Kapittal.

Paulus boatta Tyrusi, 1—6, boatta Ptolemaisi ja Sæsareai, gost Filip nieidak profetastallek, ja Agabus einosta Paulus čadnujume birra, 7—14. Paulus vuostaivalddujuvvu burist Jerusalemest, muittal su dagoides birra, 15—19; son nevvujuvvu Judalaʒai diti ječas buttestattet tempel siste, gost son valddujuvvu gidda, 20—30. Oaivve-olmai gagjo su ja suovva su sardnot oudastes, 31—40.

1. Mutto go dat læi dakkujuvvum, atte mi læimek gaikkom ječaidæmek sist erit ja læimek erit vuolggam, de borjasteimek mi vuiggistaga Kossi, mutto nubbe bæive Rodusi ja dobbe Patarai.
2. Ja go mi gavnaimek skipa, mi aigoi mannat rasta Fønikiai, de manaimek mi dam sisa ja vulgimek erit.
3. Mutto maŋŋelgo mi bođimek Syperna oidnusi ja læimek guođđam dam gurot gieđa bællai, de borjasteimek mi Syriai ja laddimek Tyrusi; dastgo skippa galgai dasa gurrit galvoides.
4. Ja go mi gavnaimek mattajegjid, de oroimek mi dast čieča bæive. Dak celkke Vuoiŋa bokte Paulusi, atte i son galga mannat bajas Jerusalemi.
20, 23; 21, 11. 12.
5. Mutto go mi læimek loaktam daid beivid, de manaimek mi olgus ja vulgimek matkasæmek, ja si mieđoštegje min buokak akai ja manaidæsekguim gidda gavpug olgobællai, ja mi luoittadeimek čibbi ala fiervvai ja rokkadalaimek.
20, 36.
6. Ja go mi læimek valddam ærro-dærvvuođaid gutteg guiminæmek, de manaimek mi skipa sisa; mutto si macce ruoktot sin ječaidæsek daloidi.
7. Mutto mi loapateimek borjas-matkamek ja bođimek Tyrusest Ptolemaisi ja buorastattimek vieljaidæmek ja oroimek ovta bæive sin lutte.
8. Nubbe bæive vulgi Paulus ja mi su mielde ja bođimek Sæsareai, ja mi manaimek evangelistalaʒa Filip vieso sisa, gutte læi okta dam čieččasest ja oroimek su lutte. 6, 5. Efes. 4, 11.
9. Mutto sust legje njællje nieida, guđek legje naittalkættai ja profetastalle. 2, 17.
10. Mutto go mi oroimek dast moanaid beivid, de bođi muttom profet, gæn namma læi Agabus, Judeast vuolas. 11, 28.
11. Ja son bođi min lusa ja valdi Paulusa boakkana ja čanai su ječas gieđaid ja julgid ja celki: Nuft cælkka Bassevuoigŋa: Dam olbma, gæsa dat boagan gulla, čadnek Judalaʒak nuft Jerusalemest ja addek su bakeni gieđaidi.
20, 23.
12. Mutto go mi dam gulaimek, de rokkadalaimek mi ja dam baike olbmuk su, amas son mannat bajas Jerusalemi.
13. Mutto Paulus vastedi: Maid di dakkabetet, go di čierrobetet ja vaivvedepet mu vaimo? Dastgo mon læm garves, im duššefal čadnujuvvut, mutto maidai jabmet Jerusalemest Hærra Jesus nama diti.
20, 24.
14. Mutto go son i diktam ječas sarnotuvvut, de mi jasko-

deimek ja celkimek: Šaddus Hær-
ra datto!
1 Sam. 3, 18. Luk. 22, 42.
15. Mutto dai beivi maŋŋel
rakkaneimek mi garvesen ja vul-
gimek bajas Jerusalemi.
16. Mutto min mielde vulgge
maidai soabmasak mattajegjin Sæ-
sareast, guđek dolvvu min Mnason,
muttom boares mattajægje, lusa,
gutte læi Sypernest boattam, ja
gæn lutte mi galgaimek oaʒʒot
orromsaje.
17. Mutto go mi bođimek Je-
rusalemi, de vuostaivaldde vieljak
min iloin.
18. Mutto nubbe bæive manai
Paulus minguim Jakob lusa, ja
buok vuorrasak botte dokko.
15, 13. Gal. 1, 19.
19. Ja maŋŋelgo son læi sin
buorastattam, de muittali son
maŋŋalagai, maid Ibmel læi dak-
kam bakeni gaskast su balvvalusa
bokte.
Luk. 10, 17. Ap. dag. 14, 27; 15, 4.
20. Mutto go si dam gulle, de
ramedegje si Hærra; ja si celkkė
sudnji: Vieljačæmek! Don oainak,
man ædnag duhat Judalaʒak læk,
guđek læk osko vuostaivalddam, ja
si læk buokak angerak laga diti.
Rom. 10, 2. 3.
21. Mutto si læk gullam bæg-
gemen du birra, atte don oapatak
buok Judalaʒaid, guđek læk bakeni
gaskast, Mosesest erit jorralet ja
cælkak, atte æi si galga birračuop-
pat manaidæsek, æige vagjolet
vieroi mielde.
22. Mi læ dalle dakkamest?
Almug šadda vissasi čoakkai boat-
tet; dastgo si oʒʒuk gullat, atte
don læk boattam.
23. Daga damditi dal, maid
mi cælkkep dudnji! Min gaskast
læk njællje olbma, gæi bagjelist
læ loppadus; 18, 18.
24. valde sin mieldad ja but-
testatte ječad singuim, ja valde
bagjelasad goloid sin oudast, vai
si rakijek oaivesek! De šaddek
buokak diettet, atte maid si læk
gullam du birra bæggemen, i læk
duotta, mutto atte don maidai vag-
jolak nuft, atte don doalak laga.
25. Mutto dai bakeni harrai,
guđek læk šaddam oskolaʒʒan,
læp mi vuolgatam čallaga ja arv-
valam, atte æi si darbaš dakkat
maidege daggarid, ærrebgo varotet
ječaidæsek æppe-ibmeli oaffarin ja
varast ja buvvanam biergost ja
furrudagast erit. 15, 20. 29.
26. De valdi Paulus olbmaid
mieldes ja buttestatti ječas nubbe
bæive oktanaga singuim ja manai
tempel sisa ja diođeti, atte butta-
stusa bæivek galgge bistet, das-
sači go oaffar læi oaffaruššujuv-
vum ješguđege oudast sist.
4 Mos. 6, 13.
27. Mutto go dak čieča bæive
legje nokkagoattam, de oidne
Asia Judalaʒak su tempel siste,
ja si moivvašutte buok olbmuid
ja bigje gieđa su ala 24, 18.
28. ja čurvvu: Di Israelitalaš
olbmak, væketeket! Dat læ dat
olmuš, gutte buok guovloin buo-
kaid oapat albmuga ja laga ja
dam baike vuostai, ja dasa vela
læ son maidai dolvvom Grekala-
ʒaid tempel sisa ja æppebasotam
dam basse baike.
24, 6. 5 Mos. 23, 3.
29. Dastgo si legje ouddal
oaidnam Trofimusa, Efesialaʒa,
gavpugest suina, ja su doivvu si,
atte Paulus læi dolvvom tempel
sisa. 20, 4.
30. Ja obba gavpug likkatuv-
vui, ja olbmuk vikke čoakkai; ja
si doppijegje Paulusa ja gesse
su tempelest olgus, ja dallanaga
dappujuvvujegje uvsak.
31. Mutto go si vigge su god-
det, de bođi sadne favtai alemus
oaivve-olbmai, atte obba Jerusa-
lem læi moivvašume siste.
32. Son valdi dallanaga soatte-
olbmaid ja oaivve-olbmaid čuođe
bagjel mieldes ja gačai sin lusa.
Mutto go si oidne alemus oaivve-

olbma ja soattevæga, de heitte si Paulusa cabmemest.

33. Mutto go alemus oaivveolmai bođi lakka, de valdi son su ja goĉoi su ĉadnujuvvut guvtin lakkin; ja son jærai, gi son læi, ja maid son læi dakkam. 11. v.

34. De ĉuorvoi nubbe nuft, nubbe naft olbmui gaskast; mutto go son i oʒʒom diettet maidege rievtoi šlama diti, de goĉoi son su dolvvujuvvut ladnai.

35. Mutto go son bođi raiddalasaidi, de fertti son guddujuvvut soattevægast albmuga vækkavaldalašvuođa diti;

36. dastgo ollo olbmuk ĉuvvu maŋest ja ĉurvvu: Javkkadeket su erit!

Luk. 23, 18. Ap. dag. 22, 22.

37. Ja go Paulus galgai dolvvujuvvut ladne sisa, de cælkka son alemus oaivve-olbmai: Lægo must loppe sardnot dudnji maidege? Mutto son celki: Gulakgo don Grekalaš giela?

38. Ikgoson don læk dat Egyptalaš, gutte muttom aige gæĉest dagai vuostehago ja doalvoi daid njællje duhat olmušgodde mæccai?

39. Mutto Paulus celki: Mon læm Judalaš olmai Tarsusest, asse-olmai dovdos gavpugest Silisiast. Mutto mon rokkadalam dust, suova muo olbmuidi sardnot!

9, 11; 22, 3.

40. Mutto go son læi addam sudnji lobe, de manai Paulus ouddan raiddalasai ala ja sevi gieđaines olbmuidi. Mutto go stuora jaskadvuotta læi šaddam, de ĉuorvoi son sigjidi Ebrealaš gilli ja celki: 19, 33; 22, 2.

22. Kapittal.

Paulus muittala su jorggalusas ja su goĉĉujumes sardnedet bakeni gaskast, 1—21. Judalaʒak ĉurvvuk su vuostai; oaivve-olmai aiggo su rissitet, mutto i dadde duosta, dainago son læ Romalaš olmai, divvo su digge ouddi, 22—30.

1. Di olbmak, vieljak ja vanhemak! Gullet, maid mon dal bælostussan aigom digjidi cælkket!

7, 2.

2. Mutto go si gulle, atte son sarnoi sigjidi Ebrealaš gilli, de orru si vela jaskadæbbut. Ja son celki:

3. Mon læm Judalaš olmai, riegadam Tarsusest Silisiast, mutto bajasgessum dam gavpugest Gamaliel julgi guorast, oapatuvvum min vanhemidamek laga garasvuođa mielde, ja mon legjim anger Ibmel bælest, nuftgo di buokak lepet odne,

2 Kor. 11, 22. Ap. dag. 9, 11; 5, 34. Rom. 10, 2. Gal. 1, 14.

4. ja doarradallim dam oapo gidda jabmem ragjai, ĉadnim ja addim giddagassi sikke olbmaid ja nissonid,

8, 3; 9, 1. 2. 1 Kor. 15, 9.

5. nuftgo maidai bajemuš pappa fertte muina duođaštet, ja obba vuorrasi gæreg, gæin mon valddim vela girjidge vieljaidi ja vulggim Damaskusi buktem varas maidai sin, guđek dobbe legje, ĉadnagasast Jerusalemi, vai si šaddaše rangaštuvvut.

6. Mutto de dapatuvai munji, go mon legjim matkuštæmen ja bottim Damaskusa lakka, atte gaskabæive aige ĉuvggis ĉuovgas almest fakkistaga baittegođi mu birra, 9, 3 j. n. v. 26, 12 j. n. v.

7. ja mon gaĉĉim ædnami ja gullim jiena, mi celki munji: Saul! Saul! Manne doarradalak don muo?

8. Mutto mon vastedim: Gi don læk, Hærra? Ja son celki munji: Mon læm Jesus, Nasarealaš, gæn don doarradalak.

9. Mutto si, guđek legje mu mielde, oidne galle ĉuovggasa ja suorgganegje, mutto æi gullam su jiena, gutte munji sarnoi.

10. Mutto mon celkkim: Hærra! Maid galgam mon dakkat? Mutto Hærra celki munji: Čuoʒʒel, vuolge Damaskusi! Ja dobbe galgga dudnji sardnujuvvut buok dam birra, mi dudnji læ asatuvvum dakkamuššan.

11. Mutto go oaidno læi must javkkaim dom čuovggasa baittem bokte, de laiddijuvvim mon gieđast sist, guđek legje mu mielde, ja bottim Damaskusi.

12. Mutto muttom Ananias, muttom ibmelbalolaš olmai laga mielde, gæst læi buorre duođaštus buok Judalaʒain, guđek dobbe asse,
9, 10. 17; 10, 22.

13. bođi mu lusa ja čuoʒoi mu oudast ja celki munji: Saul, vieljačam, gæča bajas! Ja mon geččim bajas su ala damanaga boddost.

14. Mutto son celki: Min vanhemidamek Ibmel læ valljim du, vai don galgak dovddat su dato ja oaidnet dam vanhurskasa ja gullat jiena su njalmest;
9, 15; 3, 14; 7, 52. 1 Joh. 2, 1.

15. dastgo don galgak læt su duođaštægje buok olbmuidi dai dapatusai birra, maid don læk oaidnam ja gullam.
26, 16.

16. Ja dal, maid vuordak don? Čuoʒʒel, adde ječad gastašuvvut ja du suddoidad erit sikkujuvvut, ja čuorvo Hærra nama.
Matt. 3, 11. Ap. dag. 2, 38.

17. Ja munji dapatuvai, go mon legjim boattam ruoktot Jerusalemi ja legjim tempelest rokkadallamen, atte mon rottašuvvim
9, 26; 10, 10. 2 Kor. 12, 2.

18. ja oidnim su, ja son celki munji: Gača ja vuolge hoapost Jerusalemest olgus! Dastgo æi si aigo vuostaivalddet du duođaštusa mu birra.

19. Ja mon celkkim: Hærra! Si dittek ječa, atte mon bigjim giddagassi ja rissijim synagogai siste sin, guđek osku du ala,
9, 2.

20. ja go Stefanusa, du duođaštægje, varra golgatuvvui, de čuʒʒum mon maidai ješ lutte ja likojim su goddujubmai ja vurkkijim sin biktasid, guđek su godde.
7, 58; 8, 1.

21. Ja son celki munji: Vuolge olgus! Dastgo mon vuolgatam du gukkas erit bakeni lusa.
9, 15; 13, 2. Gal. 1, 16; 2, 8. Efes. 3, 8. 1 Tim. 2, 7.

22. Mutto si gulddalegje su gidda dam sane ragjai, ja si bajedegje sin jienasek ja celkke: Javkkadeket daggaraʒa erit ædnam alde! Dastgo i dat heivve, atte son galgga ællet.
21, 36.

23. Mutto go si čurvvu ja balkestegje biktasidesek bagjelistesek erit ja suppijegje muolda aibmoi,

24. de gočoi alemus oaivveolmai, atte son galgai dolvvujuvvut ladne sisa, ja celki, atte son galgai rissijume bokte dutkujuvvut, vai son oʒuši diettet, man aše diti si čurvvu nuft su vuostai.

25. Mutto go si čadne su baddiguim, de celki Paulus oaivveolbmai čuođe bagjel, gutte lutte čuoʒoi: Lægo dist loppe rissit Romalaš olbma, ja vela dubmikættai?
16, 37.

26. Mutto go oaivve-olmai čuođe bagjel gulai dam, de manai son alemus oaivve-olbma lusa ja muittali sudnji dam ja celki: Varot, maid don dagak! Dastgo dat olmuš læ Romalaš.

27. Mutto alemus oaivve-olmai bođi ouddan ja celki sudnji: Cælke munji, lækgo don Romalaš? Mutto son celki: Læm.

28. Ja alemus oaivve-olmai vastedi: Mon læm oastam dam vuoiggadvuođa stuora hadde oudast. Mutto Paulus vastedi: Mutto mon læm vela riegadamge dasa.

29. De heitte si, guđek galgge su dutkat, dallanaga sust erit.

Mutto go alemus oaivve-olmai oaʒoi diettet, atte son læi Romalaš, de balai songe, go son læi su čanatam.

30. Mutto nubbe bæive, go son datoi vissasi diettet, man diti son vaiddaluvvui Judalaʒain, de čovdi son su baddin luovos ja gočoi, atte bajemuš papak ja obba sin gærreg galgge čoakkai boattet, ja son doalvoi Paulusa ouddan ja ouddandivoi su sin ouddi.

23. Kapittal.

Paulus duođašta su buore oamedovdos birra, cabmujuvvu, 1—5, sardno bajasčuoʒʒelæme birra; Judalaʒai gaski šadda soappamættomvuotta dam diti, 6—9. Oaivve-olmai doalvvo su ladne sisa; Hærra jeđđe su, 10. 11. Judalaʒai aiggomuš Paulusa vuostai almostuvvu, 12—22. Oaivve-olmai vuolgat su Sæsareai ædnamhærra Feliksa lusa, 23—35.

1. De gæčai Paulus bastelet gærreg ala ja celki: Di olbmak, vieljak! Mon læm buok burin oamedovdoin vagjolam Ibmel oudast gidda odnaš bæive ragjai.
22, 1; 24, 16. 2 Tim. 1, 3.

2. Mutto bajemuš pappa Ananias gočoi sin, guđek čuʒʒu su lutte, cabmet su njalme vuostai.

3. De celki Paulus sudnji: Ibmel galgga du cabmet, don galkkijuvvum sæidne! Ja don čokkak muo dubmim diti laga mielde ja gočok laga vuostai, atte mon galgam cabmujuvvut?
Matt. 23, 27. 3 Mos. 19, 15. 5 Mos. 25, 1.

4. Mutto si, guđek čuʒʒu lutte, celkke: Bælketakgo don Ibmel bajemuš papa?

5. Ja Paulus celki: Vieljak! Im mon diettam, atte son læi bajemuš pappa; dastgo čallujuvvum læ: Ik don galga bælketet du albmugad oaivamuʒa.
2 Mos. 22, 28.

6. Mutto go Paulus diđi, atte nubbe oasse legje Sadducealaʒak, mutto nubbe Farisealaʒak, de čuorvoi son gærreg oudast: Di olbmak, vieljak! Mon læm Farisealaš, Farisealaʒa bardne; mon dubmijuvvum doaivo diti ja jabmi bajasčuoʒʒelæme diti.
26, 5. Fil. 3, 5.

7. Mutto go son læi dam cælkkam, de šaddai riddo Farisealaʒai ja Sadducealaʒai gaski, ja čoagganæbme šaddai soappamættosen.

8. Dastgo Sadducealaʒak celkkek, atte i læk bajasčuoʒʒelæbme ige engel ige vuoigŋa; mutto Farisealaʒak dovdastek goabbašagaid.
Matt. 22, 23.

9. Mutto de šaddai stuora čuorvvom, ja čal'oappavaʒak Farisealaʒai bælest čuoʒʒelegje, naggijegje garraset ja celkke: Æp mi gavna maidege bahaid dam olbmu duokken; mutto jos vuoigŋa daihe engel læ sardnom suina, de allop mi soađa Ibmel vuostai!
25, 25; 26, 31; 22, 17. 18; 5, 39.

10. Mutto go naggo garai, de balai alemus oaivve-olmai, atte Paulus šadda moallon gaikkujuvvut sist, ja gočoi soattevæga mannat vuolas ja gaikkot su sin gaskast erit ja doalvvot su ladne sisa.

11. Mutto ija dastmaŋŋel čuoʒoi Hærra su oudast ja celki: Læge dorvolaš, Paulus! Dastgo nuftgo don læk duođaštam mu birra Jerusalemest, nuft berrik don maidai duođaštet Romast.
18, 9.

12. Mutto go bæivve læi šaddam, de servve muttomak Judalaʒain okti ja litto dakke garrodemin ja celkke, atte æi si aigo æi borrat æige jukkat, ouddalgo si læk goddam Paulusa.

13. Mutto si legje æmbo go njællje loge, guđek legje vurdnom særvvai dam dakkoi.

14. Dak manne bajemuš papai ja vuorrasi lusa ja celkke: Mi læp garrodemin littodam, atte æp aigo maistet maidege, ouddalgo mi læp goddam Paulusa.

15. De diedeteket dal di oktanaga gærregin alemus oaivveolbmai, atte son itten bukta su vuolas din lusa, dego di makkaš datušeidek visubut dutkat su aše! Mutto mi læp garvvasak su goddet, ouddalgo son boatta ouddan.

16. Mutto go Paulusa oaba bardne gulai dam čiegos arvvalusa birra, de bođi son ja manai ladne sisa ja muittali dam Paulusi.

17. Mutto Paulus ravkai muttoma oaivve-olbmain čuođe bagjel lusas ja celki: Doalvo dam nuorra olbmu alemus oaivve-olbma lusa! Dastgo sust læ juoga sudnji cælkket.

18. De valdi dat su mieldes ja doalvoi su alemus oaivve-olbma lusa ja celki: Dat čadnujuvvum Paulus ravkai muo lusas ja rokkadalai muo doalvvot dam nuorra olbmu du lusa, go sust læ juoga dudnji cælkket.

19. Mutto alemus oaivve-olmai valdi su gitti, manai suina sierranessi ja jærai: Mi dat læ, mi dust læ munji cælkkemuššan?

20. Mutto son celki: Judalažak læk rađđadallam gutteg guimidæsekguim dust rokkadallat, atte don galgak doalvotet Paulusa itten gærreg ouddi, dego si aiguše visubut dutkat su birra.

21. Ale damditi divte ječad sist sarnotuvvut! Dastgo æmbo go njællje loge olbma sist vuđgŋek su, guđek læk garrodemin littodam æi borrat æige jukkat, ouddalgo si læk su goddam, ja si læk dal garvvasak ja vurddek dust loppadusa.

22. De luiti alemus oaivveolmai dam nuorra olbmu vuolgget ja gildi su: Ik don galga oktige cælkket, atte don læk munji dam diedetam.

23. Ja son ravkai guoktasa oaivve-olbmain čuođe bagjel lusas ja celki: Adne guokte čuođe soatte-olbma garvesen vuolgget Sæsareai ja čieča loge ridijægje ja guokte čuođe bače, goalmad dimost ikko,

24. ja adnet barggospirid garvesen čokkanattet Paulusa dai ala ja doalvvot su dærvvan ædnamhærra Feliksa lusa!

25. Ja son čali girje, mast læi dat sistdoalatus:

26. Klaudius Lysias cælkka ædnag dærvvuođaid dam famolaš ædnamhærrai Feliksi.

27. Dam olbma, gutte læi doppijuvvum Judalažain ja læi sigjidi goddatallamen, su mon bestim, go mon bottim soattevægain ja oʒʒum diettet, atte son læ Romalaš. 21, 33; 22, 26.

28. Mutto go mon dattum diettet, man diti si vaiddalegje su, de dolvvum mon su sin gærreg ouddi, 22, 30.

29. ja mon gavdnim dalle, atte son vaiddaluvvui muttom gačaldagai diti sin lagast, mutto atte i su vuostai læm mikkege vaiddemušaid, mi ansaši jabmem daihe giddagasa. 25, 25; 26, 31.

30. Mutto go munji diedetuvvui, atte čiegos aiggomuš galgai devddujuvvut Judalažain dam olbma vuostai, de vuolgatim mon su dallanaga du lusa ja goččum maidai vaiddalegjid ouddan buktet du ouddi, mi ašid sist læ su vuostai. Æle dærvvan!

31. De valdde soatte-olbmak Paulusa, nuftgo sigjidi læi goččujuvvum, ja dolvvu su ikko Antipatrisi.

32. Mutto nubbe bæive luitte si ridijegjid suina mannat ja macce ruoktot ladnai.

33. Go dok botte Sæsarea sisa ja adde ædnamhærrai girje, de ouddan divvu si maidai Paulusa su ouddi.

34. Mutto go ædnamhærra læi lokkam girje ja jærram, guđe ædnam olmuš son læi, ja læi gullam,

atte son læi Silisia olmuš, de celki son: 22, 3.

35. Mon aigom du dutkat, go maidai du vaiddalægjek bottek deiki. Ja son gočoi su gattijuvvut Herodesa viesost.

24. Kapittal.

Judalaǯak vaiddalek Paulusa, 1—9. Paulus bælošta ječas, 10—23. Feliks suorggana Paulus sarne diti, guođđa su fanggan ječas maŋŋeli, 24—27.

1. Mutto vitta bæive dastmaŋŋel manai bajemuš pappa Ananias vuolas vuorrasiguim ja muttom sardnedegjin, Tertullusin, ja si botte ædnamhærra ouddi Paulus vuostai. 23, 2.

2. Mutto maŋŋelgo son læi ouddan ravkkujuvvum, de riemai Tertullus su vaiddalet ja celki:

3. Atte mi du bokte niktip ollo rafhe, ja atte šiega asatusak dai olbmui avkken dakkujuvvujek du oudastmorraš bokte, dam dovddap mi, famolaǯamus Feliks, juokke aige ja buok baikin buok gittalusain. 23, 26.

4. Mutto amam mon ajetet du bære gukka, de rokkadalam mon, vai don du lađesvuođad diti gulašik min oanekaǯat.

5. Dastgo mi læp gavdnam dam olbma læmen rottodavddan ja vuostehago čuoǯaldattemen buok Judalaǯai gaski, guđek læk obba mailme mietta, ja læmen Nasarealaǯai sierrasærve oudastolmajen;
1 Gon. 18, 17. Ap. dag. 17, 6; 28, 22.

6. son læ viggam vela tempelage æppebasotet, man diti mi maidai su doppimek ja aigoimek dubmit su min lakamek mielde;
21, 28.

7. mutto Lysias, alemus oaivveolmai, bođi ja doalvoi su ædnag vækkavaldalašvuođain min gieđain erit 21, 31.

8. ja gočoi su vaiddalegjid boattet du lusa; sust oaǯok don ješ, go don suoggardak dam, diettet buok daid ašid, mai diti mi vaiddalep su.

9. Mutto maidai Judalaǯak nannijegje su bæle ja celkke, atte dak ašek legje nuft.

10. Mutto Paulus vastedi, go ædnamhærra sævveli su sardnot: Dađemielde go mon dieđam, atte don læk ollo jagid læmaš duobmaren dai olbmui gaskast, de aigom mon dađe roakkadæbbut bæloštet mu aššam,

11. go don matak oaǯǯot diettet, atte æi læk æmbo go guokte nubbe lokkai bæive dassači, go mon bottim bajas rokkadallam diti Jerusalemest.

12. Ja æi si læk gavdnam muo æi tempel siste æige synagogai siste æige gavpug siste gæsage sardnomen æige vuostehago čuoǯaldattemen olbmui gaski,
25, 8; 28, 17.

13. æige si mate duottange čajetet daid ašid, mai diti si muo vaiddalek.

14. Mutto dam dovdastam mon dudnji, atte mon dam oapo mielde, maid si goččuk sierrasærvven, balvvalam nuft vanhemidamek Ibmela, atte mon oskom buok dam, mi læ čallujuvvum lagast ja profetain,

15. ja anam dam doaivo Ibmeli, maid maidai dak ječa vurddek, atte jabmi bajasčuoǯǯelæbme boatta, sikke vanhurskasi ja vanhurskesmættomi.
Dan. 12, 2. Joh. 5, 28. 29.

16. Damditi viggam mon juokke aige adnet billedkættes oamedovdo Ibmel ja olbmui oudast.
23, 1. 1 Pet. 3, 16.

17. Mutto ollo jagi gæčest bottim mon addaldagaid buktet mu olbmuidasam ja oaffarid,
21, 26. Rom. 15, 25. Gal. 2, 10.

18. ja dam dagadedinam gavdne muttom Judalaǯak Asiast muo, go mon legjim tempelest butte-

stuvvumen, alma stoagotaga ja alma šlamataga. 21, 27.

19. Dak berriše læt dast du oudast ja vaiddalet, jos sist læ mikkege mu vuostai.

20. Daihe celkkusek dak ječa, lækgo si gavdnam maidege verid mu duokken, go mon čuʒʒum gærreg oudast,

21. ærreb jos dat læʒʒa dam ovta sane diti, maid mon čurvvijim, go mon čuʒʒum sin gaskast: Mon dubmijuvvum dist odne jabmi bajasčuoʒʒelæme diti. 23, 6.

22. Mutto go Feliks dam gulai, de maŋedi son aše, vaiko son dovdai galle visut dam oapo, ja celki: Go Lysias, alemus oaivveolmai, boatta vuolas, de aigom mon dutkat din aše. 23, 26.

23. Ja son gočoi oaivve-olbma čuođe bagjel gattit Paulusa ja addet sudnji orrom-mašo ige gielddet guđege su ječas olbmuin su balvvalæmest daihe boattemest su lusa. 27, 3; 28, 16.

24. Mutto soames beivi dastmaŋŋel bođi Feliks su akaines Drusillain, gutte læi Judalaš nisson, ja ravkai Paulusa ouddan ja gulaskuddai sust osko harrai Kristus ala.

25. Mutto go son sarnoi vanhurskesvuođa ja mæralašvuođa ja boatte duomo birra, de suorggani Feliks ja vastedi: Vuolge erit dam have! Mutto go mon oaʒom vuogas aige, de aigom mon du ravkatet lusam.

26. Son doaivoi vela maidai, atte son galgai oaʒʒot ruđaid Paulusest, vai son luoitaši su luovos; damditi ravkati son maidai su davjebut ouddan ja sarnoi suina.

27. Mutto go guokte jage legje gollam, de bođi Portius Festus Feliksa sagjai; ja go Feliks aigoi ansašet Judalaʒain gittosa, de guđi son Paulusa čadnagassi maŋŋasis. 25, 9.

25. Kapittal.

Festus goččo Judalaʒaid boattet Sæsæreai, gost Paulus fastain bælošta ječas sin vuostai, 1—8. Festus aiggo vuolgatet su kæisar lusa, gæn ouddi son læ na ketam ašes, 9—12. Festus muittal su birra gonagas Agrippai, gi datto ješ gullat Paulusa, 13—27.

1. Go Festus dal læi boattam ædnami, de manai son golma bæive gæčest Sæsareast bajas Jerusalemi.

2. De botte bajemuš pappa ja alemusak Judalaʒain su ouddi Paulus vuostai,

3. ja anotedin muttom armo dam vuostai, rokkadallagotte si sust, vai son vieʒatifči su Jerusalemi; dastgo si vuđgŋe goddem varas su matke alde. 23, 15.

4. De vastedi Festus, atte Paulus gattijuvvui Sæsareast, mutto atte son aigoi ješ farga mannat dokko vuolas.

5. Dak din gaskast, celki son, gæin læ valdde, si mannusek dalle vuolas mu mielde ja vaiddalekusek dam olbma, jos læ mikkege ašid su vuostai!

6. Mutto go son læi orrom sin lutte æmbo go loge bæive, de manai son vuolas Sæsareai; nubbe bæive čokkani son duobmostuolo ala ja gočoi Paulus buktujuvvut ouddan. Joh. 19, 13.

7. Mutto go son bođi ouddan, de loaidastegje dak Judalaʒak, guđek legje boattam Jerusalemest vuolas, su birra ja bukte ollo ja lossis vaiddalusaid Paulus vuostai, maid si almake æi mattam duottan čajetet, 24, 2. 5. 6.

8. dam bodda go son bælošti ječas, cælkededin: Im mon læk suddodam guđege dafhost Judalaʒai laga vuostai imge tempela vuostai imge kæisara vuostai. 24, 12.

9. Mutto Festus, gutte datoi ansašet gittosa Judalaʒain, vastedi Paulusi ja celki: Aigokgo don

mannat bajas Jerusalemi ja dobbe dubmijuvvut must dam aše diti? 24, 27.

10. Mutto Paulus vastedi: Mon čuoʒom kæisara duobmostuolo oudast, gost mon berrim dubmijuvvut. Im mon læk dakkam maidege verid Judalaʒaidi, nuftgo don maidai ješ buorebut dieđak.

11. Dastgo jos mon læm boastot mænnodam daihe dakkam maidege, mi ansaša jabmema, de im mon biettal jabmemest; mutto jos dat læ dušše, man diti dak vaiddalek muo, de i mate oktage addet ustebvuođa diti muo sin gitti. Mon naketam mu aššam kæisar ouddi. 18, 14; 26, 32.

12. De vastedi Festus, maŋŋelgo son læi sardnom gærregin: Don læk naketam du ašad kæisara ouddi; don galgak vuolgget kæisara lusa.

13. Mutto go soames bæivek legje gollam, de bođi gonagas Agrippa ja Berenike Sæsareai Festusa buorastattet.

14. Ja go soai oroiga dast ædnag beivid, de muittali Festus gonagassi Paulusa aše ja celki: Dast læ muttom olmai, guđđujuvvum čadnagassi Feliksest, 24, 27.

15. gæn vuostai bajemuš papak ja Judalaʒai vuorrasak botte, go mon legjim Jerusalemest, ja gaibedegje rangaštusa su bagjeli; 2. v.

16. sigjidi mon vastedim, atte i Romalaʒai vierro læk addet ustebvuođa diti guđege olbmu jabmemi, ouddalgo dat, gutte vaiddaluvvu, adna vaiddalegjides čalmalaʒat oudastes ja oaʒʒo dilalašvuođa bæloštet ječas vaiddalusa vuostai.

17. Go si dalle deiki čoakkai botte, de im mon ajetallam, mutto nubbe bæive čokkanim mon duobmostuolo ala ja goččum olbma ouddan buktujuvvut.

18. Mutto go vaiddalægjek loaidastegje su birra, de æi si buktam maidege daggar vaiddemušaid ouddan, go mon legjim gaddam;

19. mutto sist legje soames naggatallamušak suina sin ječaidæsek ibmelbalvvalusa birra ja muttom Jesus birra, gutte læi jabmam, mutto gæn Paulus celki ællen.

20. Mutto go mon legjim æppadusast dam aše harrai, de jerrim mon, aiggogo son vuolgget Jerusalemi ja dubmijuvvut dobbe dai aši diti. 9. v.

21. Mutto go Paulus naketi ječas kæisara duomo vuollai ja datoi gattijuvvut dam ragjai, de goččum mon, atte son galgai gattijuvvut, dassači go mon oaʒom vuolgatet su kæisara lusa.

22. Mutto Agrippa celki Festusi: Mon datušim maidai mielastam gullat dam olbmu. Mutto son celki: Itten oaʒok don su gullat.

23. Nubbe bæive bođiga dalle Agrippa ja Berenike stuora goargoin ja manaiga diggevieso sisa alemus oaivve-olbmaiguim ja gavpuga bajemuš olbmaiguim, ja Paulus buktujuvvui ouddan Festus goččom mielde.

24. Ja Festus celki: Gonagas Agrippa ja di buok olbmak, guđek lepet minguim dam baikest! Dast oaidnebetet di dam, gæn diti obba Judalaʒai ædnagvuotta læk gævvam mu bagjeli sikke Jerusalemest ja dast, čuorvodedinæsek: I son berre šatan ællet.

25. Mutto go mon læm oʒʒom diettet, atte i son læk maidege dakkam, mi ansaša jabmema, ja go son maidai ješ læ naketam su ašes kæisara ouddi, de læm mon arvvalam vuolgatet su dokko. 23, 9; 26, 31.

26. I daddeke læk must mikkege vissasid čallet hærrai su birra. Damditi læm mon addam su ouddan buktujuvvut din ouddi

ja erinoamačet du ouddi, gonagas Agrippa, vai mon oʒušim maidege čallet, go son læ dutkujuvvum.
27. Dastgo dat orro mu mielast læmen jallavuottan vuolgatet fanga ja i maidai dieđetet vaiddalusaid su vuostai.

26. Kapittal.

Paulus muittal su ællemgærdes birra, su jorggalusas, su goččujumes ja su doarradallamides birra, 1—23. Festus ja Agrippa arvvalæba Paulusa sarne harrai, 24—29; su vigetesvuotta dovddujuvvu, 30—32.

1. Mutto Agrippa celki Paulusi: Dudnji addujuvvu loppe sardnot ječad oudast. De geiggi Paulus gieđas ja celki aldsesis bæloštussan: 25, 13.
2. Buok dai aši harrai, mai diti mon vaiddaluvvum Judalaʒain, gonagas Agrippa, anam mon ječčam likkolaʒʒan, go mon odne oaʒom bæloštet ječčam du oudast,
3. buok ænemusta, dainago dust læ dietto buok Judalaʒai vieroi ja gačaldagai harrai. Damditi rokkadalam mon dust, vai don gulddalifčik muo gierddavaʒat.
4. Mu ællemgærdde nabbo dalle nuorravuottam rajest, maggar dat læ læmaš algo rajest mu olbmuidam gaskast Jerusalemest, dam dittek buok Judalaʒak,
5. guđek læk ouddal muo dovddam vuostas algo rajest, jos si dattuk duođaštet, — atte mon læm ællam Farisealaʒʒan dam garrasæmus særve mielde min ibmelbalvvalusastæmek.
23, 6. Fil. 3, 5.
6. Ja dal čuoʒom mon ja dubmijuvvum doaivo diti dam loppadusa ala, mi Ibmelest læ addujuvvum vanhemidi,
24, 15. 21; 28, 20. 1 Mos. 3, 15; 22, 18. Es. 4, 2; 7, 14; 9, 6; 40, 10. Jer. 23, 5; 33, 15. Esek. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24.
7. ja maid min guokte nubbe lokkai sokkagodde doivvuk joksat, balvvaledinæsek Ibmela hæitekættai ija bæive; ja dam doaivo diti, gonagas Agrippa, vaiddaluvvum mon Judalaʒain.
8. Maid? Adnujuvvugo dat jakkemættosen din lutte, atte Ibmel bajasčuoʒaldatta jabmid?
9. Mon ješ læm galle maidai doivvom, atte mon berrijim ollo dakkat Jesus, Nasarealaʒa, nama vuostai,
8, 3; 9, 1. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.
10. ja dam mon maidai dakkim Jerusalemest, ja mon suppijim ædnagid basse olbmuin giddagassi, go mon legjim dasa famo oʒʒom bajemuš papain, ja go si sorbmijuvvujegje, de mon mieđetim dasa. 22, 19.
11. Ja buok synagogai siste rangaštattim mon davja sin ja naggijim sin sardnot bilkkadusaid, ja vela æmbo vaššoledin sin vuostai, doarradallim mon sin vela gidda olggo-ædnam gavpugi ragjai.
12. Go mon dam aige maidai vulggim Damaskusi isedvuođain ja olles famoin bajemuš papain, 9, 2. 3.
13. de oidnim mon bæivveguovddel matke alde, o gonagas, alme čuovggas, mi læi čuovggadæbbo go bæivaš čuovggadvuotta, baittemen ječčam ja sin birra, guđek legje muina matkuštæmen. Matt. 17, 2.
14. Mutto go mi buokak gačaimek ædnami, de mon gullim jiena, mi sarnoi munji ja celki Ebrealaš gilli: Saul! Saul! Manne doarradalak don muo? Lossaden dat dudnji šadda čiekčat sæčagasa vuostai.
15. Mutto mon celkkim: Hærra, gi don læk? Mutto son celki: Mon læm Jesus, gæn don doarradalak.
16. Mutto čuoʒʒel ja čuoʒo du julgidad alde! Dastgo damditi

mon læm ječčam dudnji almostattam, valljim varas du balvvalægjen ja duođaštægjen sikke dam birra, maid don læk oaidnam, ja dam birra, man siste mon aigom ječčam dudnji almostattet,
22, 15.

17. go mon bæstam du albmuga ja bakeni gieđast erit, gæi lusa mon dal vuolgatam du

18. rabastet sin čalmid, vai si jorggalek ječaidæsek sævdnjadasast čuovggadassi ja Satan valdest Ibmel lusa, vai si osko bokte mu ala mataše vuostaivalddet suddoidæsek andagassi addujume ja oase sin særvest, guđek læk basotuvvum.
Es. 35, 5; 42, 7; 60, 1. Efes. 1, 18. Kol. 1, 13. 1 Pet. 2, 25.

19. Damditi, gonagas Agrippa, im mon læm æppegulolaš dam almalaš oainatusa vuostai;
Gal. 1, 16.

20. mutto mon sardnedim oudemusta sigjidi, guđek legje Damaskusest ja Jerusalemest, ja obba Judea ædnamest ja bakenidi, atte si galgaše jorggalet ječaidæsek ja boattet ruoktot Ibmel lusa ja dakkat jorggalusa dokkalaš dagoid.
9, 20. 28. 29. Matt. 3, 8.

21. Dai dagoi diti doppijegje Judalaᵹak muo tempelest ja vigge muo goddet. 21, 30. 31.

22. Dam væke diti, mi boatta Ibmelest, bisom mon damditi gidda dam bæive ragjai ja duođaštam sikke uccakaᵹaidi ja stuorraidi imge cælke maidege æraid go dam, maid sikke profetak ja Moses læk cælkkam šaddat galggat,
Luk. 24, 44 j. n. v.

23. atte Kristus galgai gillat, atte son, dat vuostemuš jabmi bajasčuoᵹᵹelæmest, galgai sardnedet čuovggasa albmugi ja bakenidi.
1 Kor. 15, 20. Kol. 1, 18. Alm. 1, 5. Luk. 2, 32.

24. Mutto go son læi nuft ječas bæloštæmen, de celki Festus alla jienain: Don dajok, Paulus! Dat ollo oappavašvuotta dakka du dagjon.

25. Mutto son celki: Im mon dajo, famolaᵹamus Festus, mutto sarnom duotta ja jiermalaš sanid.

26. Dastgo gonagas dietta dai aši birra, ja sudnji sarnom mon maidai roakkadet; dastgo mon læm visses dam ala, atte i mikkege dast læk čikkusist sudnji, dastgo i dat læk dapatuvvam loavkost. Joh. 18, 20.

27. Oskokgo don, gonagas Agrippa, profetaidi? Mon dieđam, atte don oskok.

28. Mutto Agrippa celki Paulusi: Uccanaš vaillo dast, atte don sarnotak muo kristalaᵹᵹan šaddat.

29. Mutto Paulus celki: Mon savam Ibmeli, daihe dast vailuš uccanaš daihe ollo, atte ik duššefal don, mutto maidai buokak, guđek odne muo gullek, šaddaše daggaren, go mon læm, ærreb dai lakki.

30. Ja go son læi dam cælkkam, de čuoᵹᵹeli gonagas bajas, ja ædnamhærra ja Berenike ja si, guđek legje sin lutte čokkamen.

31. Ja si manne sierranessi, sarnodegje gaskanæsek ja celkke: I dat olmuš daga maidege, mi ansaša jabmema daihe lakkid.
25, 25.

32. Mutto Agrippa celki Festusi: Dat olmuš lifči læmaš luovos luoittemest, jos son i livče naketam su ašes kæisar ouddi.
25, 11.

27. Kapittal.

Paulus vuolgatuvvu Romai, boatta Sidoni, 1—3, manna dast Myrai, 4—6. Borjasmatke šadda vaddolaᵹᵹan; Paulus nævvo sin duššas orrot Kretast, 7—12; si šaddek stuora hættai; Paulus jeđđe sin, 13—26; si gillajek skipa-cuovkkanæme Malta sullu gaddest, bessek dadde buokak dærvvan gaddai, 27—44.

1. Mutto go dat læi arvvaluvvum, atte mi galgaimek borjastet dast Italiai, de adde si sikke Paulusa ja soames æra fangaid muttom oaivve-olbma gitti čuođe bagjel, gæn namma læi Julius, gutte læi kæisara soattejuogost. 25, 12.

2. Mutto maŋŋelgo mi læimek mannam muttom Adramyttenalaš skipa sisa borjastam varas Asia gaddeguorai mielde, de vulgimek mi, ja Aristarkus, muttom Makedonialaš Tessalonikast, læi min mielde.
2 Kor. 11, 25. 26. Ap. dag. 19, 29.

3. Ja nubbe bæive laddimek mi Sidoni. Ja Julius mænnodi Paulusin lađđaset ja addi sudnji lobe mannat ustebides lusa ja dikšujuvvut. 24, 23; 28, 16.

4. Ja mi vulgimek dast erit ja borjasteimek Syperna vuollai, dainago biegga læi vuostai.

5. Ja mi borjasteimek abe rasta Silisia ja Pamfylia mæddel ja bođimek Myrai Lysiast.

6. Ja dast gavnai oaivve-olmai čuođe bagjel muttom skipa Aleksandriast, mi læi Italiai borjastæmen, ja bijai min dam ala.

7. Mutto go mi borjasteimek hilljanet ædnag beivid ja illa baitimek Knidusi, dainago biegga i mieđetam min, de doalaimek mi Kreta vuollai Salmone lakka.

8. Illa mi bæsaimek dam mæddel ja bođimek muttom baikkai, mi goččujuvvu buorren hamnan, mi læ Lasea gavpug lakka.

9. Mutto go gukkes aigge læi gollam, ja borjasmatke læi juo vaddolaš, dainago vela fastoi aiggege læi juo nokkam, de nævoi Paulus sin ja celki:
3 Mos. 23, 27—29.

10. Di olbmak! Mon oainam, atte dat borjastæbme šadda miggjidi oasetesvuottan ja ædnag vahagen, i duššefal galvoidi ja skippi, mutto maidai min heggi.

11. Mutto oaivve-olmai čuođe bagjel oskoi æmbo stivrrijægjai ja skipa isedi go dasa, mi Paulusest celkkujuvvui.

12. Mutto go hamna i læm vuogas dalvve-orromsagjen, de arvvalegje ænas vuolgget maidai dast erit, jos sigjidi lifči vejolaš joavddat Føniksi orrom varas dast dalve bagjel; dat læ muttom hamna Kretast, mi læ oarjas lulas ja oarjas davas guvllui.

13. Mutto go lullebiegga bieggagođi, ja si doivvu, atte si legje joksam sin aiggomušasek, de gesse si ankarid bajas ja borjastegje Kreta gadde guora.

14. Mutto i gukka dastmaŋŋel, de bođi sullu vuostai hui garra riđđobiegga, mi goččujuvvu euroklydonen.

15. Mutto go skippa rievdai ige baittam biega vuostai, de luitimek mi dam biega halddoi rievddat.

16. Mutto mi manaimek muttom ucca sulluš vuollai, mi goččujuvvu Klauden, ja illa mi oažoimek vadnasa halddosæmek.

17. Ja go si legje valddam dam bajas, de adne si væke ja garre skipa, ja go si balle, atte si daiddek rievddat saddoboađo ala, de luitte si borjasid vuolas ja rievdadegje nuft.

18. Ja go mi gillaimek ollo garra biega diti, de balkkogotte si nubbe bæive galvoid skipast merri.

19. Ja goalmad bæive balkoimek mi min ječaidæmek gieđaiguim skipa nævoid olgus.

20. Mutto go i bæivaš æige nastek oidnum ædnag beivi sisa, ja mi læimek garra biega gieđast, de nogai mist maŋemusta buok doaivvo bestujume harrai.
2 Kor. 11, 23.

21. Ja go olbmuk æi læm borram gukkes aige sisa, de čuožati Paulus sin gaski ja celki: Di olb-

mak! Di lifčidek berrim muo jægadet epetge vuolgget Kretast erit ja sæstet min dam oasetesvuođast ja vahagest. 10. 11. v.

22. Ja dal nævom mon din læt arvok mielast; dastgo i oktage siello galga dist hævvanet, mutto duššе skippa.

23. Dastgo dam ija čuoʒoi mu oudast dam Ibmel engel, gæsa mon gulam, gæn mon maidai balvvalam, ja celki: 1 Mos. 16, 7.

24. Ale bala, Paulus! Don berrik divvujuvvut kæisar ouddi; ja gæča, Ibmel læ addam dudnji daid buokaid, guđek borjastek du særvest. 23, 11.

25. Damditi, di olbmak, leket arvok mielast! Dastgo mon oskom Ibmeli, atte dat galgga nuft šaddat, nuftgo munji læ celkkujuvvum.

26. Mutto skippa manna sullu ala.

27. Mutto go njællje nubbe logad igja bođi, ja mi golgaimek Adriatalaš abest, de arvvedegje skipa olbmuk gaska-ija aige, atte ænam læi sin lakka.

28. Ja go si mittedegje bodne, de gavdne si guokte loge sala čiŋudaga; mutto go si legje boattam oanekaʒʒi dast erit ja fastain mittedegje, de gavdne si vitta nubbe lokkai sala čigŋudaga.

29. Ja go si balle, atte si daiddek rievddat boađo ala, de luitte si njællje ankara vuolas maŋŋestavnest ja halidegje, atte bæivve šaddaši.

30. Mutto go skipa olbmuk aiggu skipast erit bataret ja luitte vadnasa vuolas appai dakkaludadedin, dego si aiguše doalvvot ankarid olgus ouddastavnest, 16. v.

31. de celki Paulus oaivveolbmai čuođe bagjel ja soatteolbmaidi: Jos dak æi biso skipa siste, de epet di mate bestujuvvut.

32. De čuppe soatte-olbmak vadnas fastid gaskat ja luitte dam gaččat vuolas.

33. Mutto dam gaskast, ouddalgo bæivve šaddai, nævoi Paulus buokaid borrat ja celki: Odne læ njællje nubbe logad bæivve dassači, go di lepet vuorddam alma borakættai epetge læk maidege navdašam. 27. v.

34. Damditi nævom mon din borrat borramuša, dastgo dat gulla din bestujubmai; dastgo i galga vuoktačalbmege gaččat erit guđege oaivest din gaskast.
Matt. 10, 30. Luk. 12, 7; 21, 18.

35. Mutto go son læi dam cælkkam ja læi valddam laibe, de giti son Ibmela buokai čalmi oudast ja doagjali dam ja borragođi.

36. Mutto si buokak arvosmuvve, ja si maidai borragotte.

37. Mutto mi læimek skipast okti buok guokte čuođe ja gutta gavcad lokkai sielo.

38. Ja go si legje gallanam, de gæpedegje si skipa, balkodedin borramušaid appai.

39. Mutto go bæivve šaddai, de æi si dovddam ædnama; mutto si aicce vage, mast læi gadde, man ala si arvvalegje skipa rievdatet, jos vejolaš læi.

40. Ja si čuppe ankarbaddid ja guđđe daid appai ja čovdde vela stivran-baddid, ja go si bajasgesse borjas biega ouddi, de dolle si gadde guvllui.

41. Mutto si rivdde boađo ala, gost læi čieŋal goabbašagain belin, ja skippa manai ala, ja ouddastavdne roakkasi gidda ja bissani likkamættosen, mutto maŋŋestavdne cuvkkijuvvui baroi vægast.
2 Kor 11, 25.

42. Mutto soatte-olbmai aiggomuš læi, atte si aiggu goddet fangaid, amas guttege bæssat vuogjam bokte sin gieđast erit.

43. Mutto oaivve-olmai čuođe bagjel, gutte datoi Paulusa bæstet,

hetti sin dam aiggomušast ja gočoi, atte si, guđek matte vuogjat, galgge oudemusta luoittet ječaidæsek čaccai bæssam varas gaddai,

44. ja daid ærrsaid gočoi son ječaidæsek gagjot, muttomid fieloi alde, ærrasid skippa-gappalagai alde. Ja de nuft dapatuvai, atte buokak botte bestujuvvum gaddai. 24. 25. v.

28. Kapittal.

Malta olbmuk čajetek Paulus vuostai stuora ustebvuođa; dæčalagges i daga sudnji maidege vahagid, 1—6. Publiusa ačče ja ærrasak buoreduvvujek, 7—10. Si borjastek dast Syrakusi ja Puteoli ja mannek Romai, 11—16. Paulus sardno Judalažai vuorrasidi Romast; muttomak oskuk, mutto muttomak buoššodek ječaidæsek, 17—29; son oapat hettikættai guokte jage, 30. 31.

1. Ja go si legje bestujuvvum, de ožžu si diettet, atte dam sullu namma læi Malta. 27, 26.

2. Mutto dam baike olbmuk čajetegje migjidi ollo rakisvuođa; dastgo si vuostaivaldde min buokaid, dagadedinæsek dola arve diti, mi golgai min bagjeli, ja čoaskem diti. 2 Kor. 11, 27.

3. Mutto go Paulus gaikoi skierreguba čoakkai ja læi dolli bigjamen, de bođi dæčalagges olgus baka diti ja njoamoi su gitti.

4. Mutto go dam baike olbmuk oidne spiri darvvanæmen su gitti, de celkke si gutteg guoibmasæsek: Dat olmuš læ duođai olmušgodde, gæn mavsatæbme i luoite ællet, vaiko son læ bestujuvvum abe gieđast.

5. De savdnjeli son spiri dolli ige dovddam maidege bakčasid. Mark. 16, 18. Luk. 10, 19.

6. Mutto si vurdde, atte son bottana daihe fakkistaga gačča jabmen. Mutto go si legje gukka vuorddam ja oidne, atte i sudnji dapatuvvam mikkege bahaid, de šadde si æra jurddagi ala ja celkke, atte son læi muttom ibmel. 14, 11.

7. Mutto damanaga baike lakka læi sullu oaivamužast, gæn namma læi Publius, baikke; son valdi min vuostai ja luoikai migjidi usteblažat orromsaje golma bæivvai. Rom. 12, 13.

8. Mutto de soiti, atte Publiusa ačče læi buoccamen čoaskemdavdast ja varradavdast; su lusa manai Paulus sisa ja rokkadalai ja bijai gieđaides su ala ja buoredi su. Jak. 5, 14. Mark. 16, 18.

9. Go dalle dat læi dakkujuvvum, de botte maidai æra olbmuk sullust, gæin legje buocalvasak, su lusa ja buoreduvvujegje.

10. Dak čajetegje maidai migjidi stuora gudne, ja go mi vulgimek erit, de bigje si skipa sisa, maid mi darbašeimek.

11. Mutto golma mano gæčest vulgimek mi erit Aleksandrinalaš skipa mielde, mi læi adnam dalvveorromsaje sullust, ja mast læi jumiči* mærkka.

* guokte bakenlaš æppe-ibmela, Kastor ja Polluks.

12. Ja mi laddimek Syrakusi ja oroimek dast golbma bæive.

13. Dast borjasteimek mi birra ja bođimek Regiumi, ja ovta bæive gæčest oažoimek mi lullebiega ja bođimek nubbe bæive Puteoli,

14. gost mi gavnaimek vieljaid ja bovddijuvvuimek sin lutte orrot čieča bæive. Ja de manaimek mi Romai.

15. Ja dobbe botte vieljak, guđek legje gullam min birra, min oudald gidda Appii Forum ja Trestabernæ ragjai; ja go Paulus oini sin, de giti son Ibmela ja arvosmuvai.

16. Mutto go mi bođimek Romai, de addi oaivve-olmai čuođe bagjel fangaid kæisara hæggafavtai

oaivamuʒa gitti; mutto Paulusi suvvujuvvui orrot sierranessi daina soatte-olbmain, gutte su fakti.
27, 1; 24, 23.

17. Mutto de dapatuvai golma bæive gæčest, atte Paulus ravkai čoakkai sin, guđek legje alemusak Judalaʒai gaskast; mutto go si legje čoagganam, de celki son sigjidi: Di olbmak, vieljak! Mon, gutte im læk maidege dakkam albmuga vuostai daihe vanhemi vieroi vuostai, læm fanggan addujuvvum Jerusalemest Romalaʒai gieđaidi,
21, 26; 24, 12. 13; 25, 8.

18. ja si aiggu muo luovos luoittet, go si legje muo dutkam, dađemielde go i læm mikkege jabmem-ašid mu vuostai.
24, 26; 26, 32; 25, 25.

19. Mutto go Judalaʒak sardnu dam vuostai, de ferttijim mon naketet mu aššam kæisar ouddi, im daddeke nuftgo dat, gæst læi mikkege vaiddemušaid mu albmugam ala. 25, 11.

20. Dam aše diti læ mon ravkatam din deiki, din oaidnet ja dinguim sardnot; dastgo Israel doaivo diti læm mon čadnujuvvum daidi lakkidi.
Efes. 6, 20. 2 Tim. 1, 16. Ap. dag. 26, 6. 7.

21. Mutto si celkke sudnji: Æp mi læk oʒʒom girjid Judeast du birra, ige læk guttege vieljain boattam, gutte læ muittalam daihe cælkkam maidege bahaid du birra;

22. mutto mi halidep dust gullat, maid don oaiveldak; dastgo dat læ migjidi diettelas dam særve harrai, atte dat buok guovloin vuostai celkkujuvvu.
24, 14. Luk. 2, 34.

23. Mutto go si legje mærredam sudnji bæive, de botte ædnagak su lusa su orromvissui, gæidi son čilggi ja duođašti Ibmel rika birra ja bargai mattatet sin Jesus birra sikke Moses lagast ja profetain, arrad iđđed rajest gidda ækked ragjai.
26, 22. Luk. 24, 27. 44.

24. Ja muttomak osku dam, mi celkkujuvvui, mutto ærrasak æi oskom. 17, 4.

25. Mutto go si legje soappamættomak gaskanæsek, de si ærranadde, maŋŋelgo Paulus læi cælkkam dam ovta sane: Rievtoi læ Bassevuoigŋa sardnom profet Esaias bokte min vanhemidi ja cælkkam:
2 Pet. 1, 21. Es. 6, 9. 10. Esek. 12, 2. Matt. 13, 14 j. n. v.

26. Mana dam albmuga lusa ja cælke: Beljidædekguim di galle gullabetet ja epet eisege arvved, ja čalmidædekguim di galle oaidnebetet ja epet eisege dovda;

27. dastgo dai olbmui vaibmo læ buoššoduvvum, ja beljidæsekguim illa si gullek, ja čalmidæsek si okti čarvvijek, amasek si šaddat čalmidæsekguim oaidnet ja beljidæsekguim gullat ja vaimoin arvvedet ja jorggalet ječaidæsek, vai mon oʒušim sin buoredet.

28. De lekus dat digjidi diettevas, atte Ibmel bestujubme læ vuolgatuvvum bakenidi; si galggek maidai gullat. 13, 46; 18, 6.

29. Ja go son læi dam cælkkam, de manne Judalaʒak erit ja adne stuora bælko gaskanæsek.

30. Mutto Paulus oroi guokte olles jage su laigotuvvum viesostes ja vuostaivaldi buokaid, guđek botte su lusa,

31. ja sardnedi Ibmel rika ja oapati Hærra Jesus birra buok roakkadvuođain hettikættai.

Basse Paulus girje Romalaʒaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva oskolaš Romalaʒaidi Kristus armo, 1—7, duođašta su stuora halidusas birra sardnedet sigjidi evangeliuma, 8—15, mi læ Ibmel fabmo audogassan dakkujubmai dasa, gutte osko, 16. 17. Bakenak læk Ibmel moare vulučak, dainago si æi læk aimoin adnam dieđo Ibmel birra, 18—23, man diti Ibmel læ addam sin sin baha himoi halddoi, 24—32.

1. Paulus, Jesus Kristus balvvalægje, goččujuvvum apostalen, asatuvvum sardnedet Ibmel evangeliuma,
Ap. dag. 9, 15; 13, 2. Gal. 1, 15.

2. maid son læi ouddal juo loppedam su profetaides bokte basse čallagi siste
Ap. dag. 26, 6. 1 Mos. 3, 15; 22, 18. Rom. 3, 21. Joh. 1, 46; 5, 39.

3. su barnes birra, gutte læ riegadam David nalest oaʒe mielde,
2 Sam. 7, 12 j. n. v. Es. 11, 1. Matt. 1, 1. 2 Tim. 2, 8.

4. gutte famolaʒat čajetuvvui læt Ibmel bardne bassevuođa vuoiŋa mielde bajasčuoʒʒelæme bokte jabmi lutte, Jesus Kristus, min Hærramek,
Joh. 10, 30 j. n. v. Ap. dag. 13, 32 j. n. v. Ebr. 1, 5; 5, 5.

5. gæn bokte mi læp oʒʒom armo ja apostal-ammata rakadet osko gulolašvuođa buok bakeni gaski su nammi gudnen,
12, 3. 1 Kor. 15, 10. Efes. 3, 8. Ap. dag. 9, 15. 1 Tim. 2, 7. Rom. 16, 26.

6. gæi gaskast maidai di, Jesus Kristus goččujuvvum olbmuk, lepet, —

7. sigjidi buokaidi, guđek læk Romast, Ibmel æcalaʒaidi, goččujuvvum basidi: Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, minačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!
1 Kor. 1, 2. 3. Efes. 1, 1. 1 Tes. 4, 7. 2 Kor. 1, 2.

8. Oudemusta gitam mon mu Ibmelam Jesus Kristus bokte din buokai oudast, go din osko bægotuvvu obba mailme mietta.
1 Kor. 1, 4. 5. Fil. 1, 3. Efes. 5, 20. Ebr. 13, 15. 1 Tes. 1, 8.

9. Dastgo Ibmel, gæn mon mu vuoiŋastam balvvalam su barne evangelium siste, læ mu duođaštægje, moft mon alma hæitekættai jurdašam din ala,
9, 1. 2 Kor. 1, 23. Gal. 1, 20. Efes. 1, 16. 2 Tim. 1, 3.

10. alelassi bivdededin mu rokkadusaidam siste, vai mon almake ovta gærde soaitašim Ibmel dato mielde boattet din lusa;
1 Tes. 3, 10.

11. dastgo mon halidam din oaidnet, vai mon bæsašim juogadet digjidi juoidage vuoiŋalaš arbmo-addaldagaid, vai di nanosmattujuvvušeidek, 15, 23. 29.

12. dat læ, vai mon din lutte arvosmattujuvvušim oktanaga dinguim dam oktasaš osko bokte, mi læ sikke din ja mu.
2 Pet. 1, 1.

13. Mutto im mon dato, vieljačidam, atte di galggabetet læt diettemættomak dam harrai, atte mon læm davja jurdašam boattet din lusa, — mutto mon læm gidda dam ragjai hettijuvvum, — vai mon oʒušim juoidage šaddoid maidai din gaskast, nuftgo æra bakeni gaskast. 1 Tes. 2, 18.

14. Mon læm sikke Grekalaʒaidi ja Barbaralaʒaidi, sikke visasidi ja visesmættomidi velgolaš.
1 Kor. 9, 16. 2 Kor. 11, 28.

15. Nuft læm mon maidai ječčam dafhost gærgos sardnedet evangeliuma maidai digjidi, guđek lepet Romast. Ap. dag. 28, 31.

16. Dastgo im mon hæppanada Kristus evangeliumest; dastgo dat

læ Ibmel fabmo audogassan dakkujubmai juokkehaʒʒi, gutte osko, sikke Judalaʒaidi oudemusta ja Grekalaʒaidi.

Salm. 119, 46. 2 Tim. 1, 8. 1 Kor. 1, 18; 15, 2.

17. Dastgo dam siste almostuvvu Ibmel vanhurskesvuotta oskost oskoi, nuftgo čallujuvvum læ: Mutto dat, gutte læ osko bokte vanhurskes, galgga ællet.

3, 21. 22. Fil. 3, 9. Hab. 2, 4. Joh. 3, 36. Gal. 3, 11. Ebr. 10, 38.

18. Dastgo Ibmel moarre almostuvvu almest buok dai olbmui ibmelmættomvuođa ja vanhurskesmættomvuođa bagjeli, guđek hettijek duottavuođa vanhurskesmættomvuođa bokte;

19. dastgo dat, maid olbmuk mattek diettet Ibmel birra, dat læ sigjidi almostattujuvvum, dastgo Ibmel læ almostattam sigjidi dam;

Ap. dag. 14, 15 j. n. v. 17, 24 j. n. v.

20. dastgo su oaidnemættom luonddo, sikke su agalaš fabmo ja ibmelvuotta, oidnujuvvujek mailme sivdnedume rajest, go dak arvveduvvujek su dagoin, nuft atte sist i læk mikkege bæloštušaid.

Job 12, 7—9. Salm. 19, 2.

21. Dastgo vaiko si dovdde Ibmela, de æi si gudnijattam æige gittam su nuftgo Ibmela, mutto šadde duššalaʒʒan sin jurddaginesek, ja sin jiermetes vaibmo sevnjudattujuvvui.

Efes. 4, 17. 18. 19.

22. Logadedin ječaidæsek visesen, de šadde si jallan

1 Kor. 1, 20.

23. ja nubbastutte dam nokkamættom Ibmel hærvasvuođa nokkavaš olbmu ja loddi ja njæljejuolggasaš spiri ja gærbmaši gova lakasaʒʒan.

5 Mos. 4, 15 j. n. v. Es. 40, 18 j. n. v.

24. Damditi addi maidai Ibmel sin dokko sin vaimoi anestumi halddoi nuoskevuođaid dakkat, nuft atte si æppegudnijattek sin ječaidæsek rubmašid gaskanæsek,

Salm. 81, 13. Ap. dag. 14, 16.

25. dainago si jorggalegje Ibmel duottavuođa gielesen ja gudnijatte ja balvvalegje sivdnadusa sivdnedægje bagjel, gutte læ buristsivdneduvvum agalašvutti. Amen.

26. Dam aše diti addi Ibmel sin dokko hæpadlaš himoi halddoi; dastgo sikke sin nissonak molssu dam lundolaš adnem luondo vuostai adnemen,

3 Mos. 18, 23.

27. ja nuftgis maidai olbmak, guđek heitte nissona lundolaš adnema, buollajegje sin himoinæsek gutteg guoibmasæsek, nuft atte olbmak olbmaiguim dakke nuoskevuođaid ja oʒʒu sin čagjadusasek ansašuvvum balka ješječaidæsek ala.

3 Mos. 18, 22; 20, 13. 1 Kor. 6, 9.

28. Ja nuftgo si æi adnam Ibmel dieđo buorren, de addi Ibmel sin dokko arvotes miela halddoi, nuft atte si dakkek heivvimættomvuođaid,

29. devddujuvvum buok vanhurskesmættomvuođast, furrudagast, hilbbadvuođast, hanesvuođast, bahavuođast, dievva gađašvuođast, sorbmimvuođast, bælkost, bettusest, bahaniekkanvuođast,

30. bælljesavkastallek, sælgebælde sardnok, Ibmel vašotægjek, vækkavaldalaʒak, čævllajak, rampak, bahajuonalaʒak, vanhemidi æppegulolaʒak,

31. jiermetæmek, oskaldasmættomak, rakismættomak, soappamættomak, vaibmolađesmættomak,

32. dak, guđek, josjoge si dovddek Ibmel vanhurskes duomo, atte si, guđek dakkek daggarvuođaid, læk ašalaʒak jabmet, æi dadde duššefal daid daga, mutto vela sigjidigis likojek, guđek daid dakkek.

2. Kapittal.

Si, guđek ærrasid dubmijek, æi galga ječage vælttat Ibmel duomost, gutte alma olbmu hame bællai gæčakættai dubme ješguđege su dagoi mielde, 1—16. Judalaʒak ramedek ječaidæsek duššas laga ja birračuopatusa diti, go si æi aue daid buorebvuođaid rievtoi, 17—29.

1. Damditi, o olmuš, ǂlæk don alma bæloštusataga, gutteikkenessi don læʒak, gutte dubmik; dastgo guoimad dubmidedinad, de dubmik don ješječad, dastgo don, gutte dubmik, dagak ješ damanaga.
2 Sam. 12, 5—7. Matt. 7, 1. 2.

2. Mutto mi diettep, atte Ibmel duobmo læ duottavuođa mielde sin bagjel, guđek dakkek daggarvuođaid.

3. Mutto doaivokgo don dam, o olmuš, don, gutte sin dubmik, guđek dakkek daggarvuođaid, ja dagak ješ damanaga, atte don væltak Ibmel duomo vuolde erit?

4. Daihe bagjelgæčakgo don su buorrevuođa ja gierddavašvuođa ja gukkesmielalašvuođa riggodaga ikge dieđe, atte Ibmel buorrevuotta doalvvo du jorggalæbmai?
9, 22. 23. 2 Pet. 3, 9. 15. Vis. 12, 2. 10. Alm. 2, 21.

5. Mutto du garasvuođad ja du gattamættom vaimod mielde čokkik don moare bagjelasad moare ja Ibmel vanhurskes duomo almostusa bæive,

6. son, gutte galgga makset juokkehaʒʒi su dagoi mielde,
Job 34, 11. Salm. 62, 13. Jer. 17, 10; 32, 19. Matt. 16, 27. 1 Kor. 3, 8. 2 Kor 5, 10.

7. sigjidi, guđek bissovašvuođa bokte buri dagoi siste bivddek gudne ja gudnijattujume ja nokkamættomvuođa, agalaš ællema;

8. mutto sigjidi, guđek læk gaʒʒarak æige jægad duottavuođa, mutto jægadek vanhurskesmættomvuođa, galgga armotesvuotta ja moarre dapatuvvat.
2 Tes. 1, 6 j. n. v.

9. Atestus ja ballo galgga læt juokke olbmu sielo bagjelist, gutte bahaid dakka, sikke Judalaʒa alde oudemusta ja Grekalaʒa alde;
3, 9.

10. mutto gudne ja gudnijattujubme ja rafhe galgga dapatuvvat juokkehaʒʒi, gutte burid dakka, sikke Judalaʒʒi oudemusta ja Grekalaʒʒi;

11. dastgo i læk mikkege hame bællai gæččamid Ibmel lutte.
5 Mos. 10, 17. 2 Muit. 19, 7. Job 34, 19. Ap. dag. 10, 34. Gal 2, 6. Efes. 6, 9. 1 Pet 1, 17.

12. Dastgo guđekikkenessi, gæk læk suddodam alma lagataga, si hævvanek maidai alma lagataga, ja guđekikkenessi, gæk læk suddodam laga vulučen, si galggek dubmijuvvut laga bokte;
Luk. 12, 47. 48.

13. dastgo æi laga gulddalæggjek læk vanhurskasak Ibmel oudast, mutto laga dakkek galggek vanhurskesen dakkujuvvut
Matt. 7, 21—27. Jak. 1, 22.

14 — dastgo go bakenak, gæin i læk laka, dakkek luondostæsek, maid laka gaibeda, de si læk, vaiko sist i læk laka, ješaldsesæsek lakan;

15. dastgo si čajetek laga dago læt čallujuvvum sin vaimoidæsek sisa, go sin oamedovddo mielde duođašta, ja jurddagak gaskanæsek vaiddalek daihe bæloštek —

16. dam bæive, go Ibmel galgga dubmit olbmui čikkujuvvum dagoid mu evangelium mielde Jesus Kristus bokte.
Sard. 12, 14. Matt. 25, 31 j. n. v. Joh. 12, 48. Ap. dag. 17, 31. 1 Kor. 4, 5.

17. Gæča, don gočok ječad Judalaʒʒan ja dorvastak laga ala ja ramedak ječad Ibmelest,
9, 4. Luk. 18, 11.

18. ja lagast oapatuvvum don dieđak su dato ja dubmik, mi vuoiggad læ,

19. ja don oskeldak ješječad læt čuovgatemi oapestægjen, sin čuovgasen, guđek læk sævdnjadasa siste,
Matt. 15, 14.

20. jiermetemi bagadægjen, ovtagærddasaʒai oapatægjen, go dust lagast læ dieđo ja duottavuođa čielgga oaivvadus.

21. Don nabbo dalle, gutte ærrasid oapatak, ikgo don oapat ješječad? Don, gutte sardnedak, atte i olmuš galga suoladet, suoladakgo don?

Matt. 23, 3 j. n. v.

22. Don, gutte cælkak, atte olmuš i galga furrušet, furrušakgo don? Don, gutte æppe-ibmelid fastašak, rievedakgo don basse omid?

23. Don, gutte lagast ječad ramedak, æppegudnijattakgo don Ibmela laga bagjelduolbmam bokte?

24. Dastgo din diti bilkkeduvvu Ibmel namma bakeni gaskast, nuftgo čallujuvvum læ.

Es. 52, 5. 2 Sam. 12, 14. Esek. 36, 20. 23.

25. Dastgo birračuopatus læ galle avkalaš, jos don doalak laga; mutto jos don læk laga bagjelduolbme, de læ du birračuopatus šaddam ouddalikken.

26. Jos dalle birračuopakættes olmuš doalla laga bakkomid, igoson dalle su ouddalikke lokkujuvvu birračuopatussan?

27. Ja dat luondost birračuopakættes olmuš, gutte laga dævdda, galgga du dubmit, gutte bogstavain ja birračuopatusain læk laga bagjelduolbme.

28. Dastgo i dat, gutte olgoldasast læ Judalaš, læk Judalaš, ige læk dat birračuopatus, mi dakkujuvvu olgaldasat oaʒʒai, birračuopatus,

Joh. 8, 39. Rom. 9, 7. 8.

29. mutto dat, gutte siskaldasast læ Judalaš, ja vaimo birračuopatus Vuoiŋa bokte, i bogstava bokte; daggar olbmust læ rabme, i olbmuin, mutto Ibmelest.

Gal. 6, 15. 5 Mos. 10, 16; 30, 6. Jer. 4, 4. Fil. 3, 2. 3. Kol. 2, 11. 1 Kor. 4, 5. 1 Tes. 2, 4.

3. Kapittal.

Judalaʒain læ buorebvuotta, go Ibmel sadne læ sigjidi oskelduvvum, 1—3; daddeke čajet aito Ibmel sadne, atte maidai si nuftgo bakenakge læk buokak suddolaʒak, 4—19; vanhurskesen Ibmel oudast šaddap mi osko bokte Kristus ala, man bokte laka i almake heittujubmai dakkujuvvu, 20—31.

1. Mi læ dalle Judalaʒa buorebvuotta? Daihe maid væket birračuopatus?

2. Ollo buok dafhoin. Vuostačedin, atte Ibmel sanek læk sigjidi oskelduvvum.

9, 4. 5 Mos. 4, 7. 8. Salm. 147, 19. 20.

3. Dastgo maid? Jos muttomak legje æppe-oskolaʒak, galgašigo dalle sin æppe-osko dakkat Ibmel oskaldasvuođa duššen? Dat lekus gukken erit!

9, 6. Ebr. 4, 2. 2 Tim. 2, 13.

4. Ibmel lekus duođalaš, mutto juokke olmuš gielastalle, nuftgo čallujuvvum læ: Vai don gavdnujuvvušik vanhurskesen du saninad ja vuoitašik, go don dubmik.

4 Mos. 23, 19. Salm. 116, 11; 51, 6.

5. Mutto jos min vanhurskesmættomvuotta čajet Ibmel vanhurskesvuođa, de maid galggap mi dalle cælkket? Lægoson Ibmel vanhurskesmættom, gutte bukta moare min bagjeli? Mon sarnom olmušlaš lakai.

Job 8, 3; 34, 10. Rom. 9, 14. Gal. 3, 15.

6. Dat lekus gukken erit! Moft galgaši dalle Ibmel dubmit mailme?

1 Mos. 18, 25. Ap. dag. 17, 31.

7. Dastgo jos Ibmel duottavuotta mu gielesvuođa bokte læ šaddam vela albmosæbbun sudnji gudnen, de manne dubmijuvvum mon dalle vela ain nuftgo suddolaš,

8. ja manne mi dalle æp galga, nuftgo bilkkedægjek sardnuk min birra, ja nuftgo muttomak celkkek, atte mi oapatep, dakkat bahaid, vai buorre dast boa-

daši? Sin dubmitus læ vanhurskes.

9. Maid dalle? Lægo mist buorebvuotta? I ollingerakkan; dastgo mi læp ouddal čajetam, atte sikke Judalaʒak ja Grekalaʒak læk buokak suddo vulučak,
Gal. 3, 22.

10. nuftgo čallujuvvum læ: I læk oktage vanhurskes, i vela oktage; Salm. 14, 2. 3; 53, 2. 3. 4.

11. i læk oktage jiermalaš; i læk oktage, gutte occa Ibmela.

12. Buokak læk erit gaiddam, si læk buokak šaddam dokkimættosen; i læk oktage, gutte burid dakka, i læk vela oktage;

13. sin čodda læ rabas havdde; sin njuokčamidesekguim si bettek; gærbmaši mirkko læ sin boksami vuolde;
Salm. 5, 10; 140, 4.

14. sin njalbme læ dievva garrodusast ja baččavuođast;
Salm. 10, 7.

15. sin juolgek læk happelak varaid golgatet;
Sanel. 1, 16. Es. 59, 7.

16. hævvanæbme ja varnotesvuotta læ sin gæinoi alde,

17. æige si dovda rafhe gæino;

18. sin čalmi oudast i læk ibmelballo.
1 Mos. 20, 11. Salm. 36, 2.

19. Mutto mi diettep, atte maidikkenessi laka cælkka, dam cælkka dat sigjidi, gudek læk laga vuolde, vai juokke njalbme buđđujuvvu, ja obba mailbme šadda ašalaʒʒan Ibmel duomo vuollai.
Esek. 16, 63.

20. Dastgo laga dagoi bokte i mate mikkege oʒid vanhurskesen dakkujuvvut su oudast; dastgo laga bokte boatta suddo dovddo. Gal. 2, 16. Rom. 7, 7.

21. Mutto dal læ Ibmel vanhurskesvuotta, man birra læ duođaštuvvum laga ja profetai bokte, almostuvvum alma lagataga,
1, 17. Fil. 3, 9. Joh. 5, 46.

22. namalassi Ibmel vanhurskesvuotta Jesus Kristus osko bokte, buokaidi ja buokai bagjeli, gudek oskuk. Dastgo erotus i læk;
10, 12. Gal. 3, 28. Kol. 3, 11.

23. dastgo buokak læk suddodam, ja sist vaillo Ibmel güdne,
9. v.; 11, 32. 1 Joh. 1, 8—10.

24. ja si dakkujuvvujek vanhurskesen ansašæmetaga su armost dam lonastusa bokte, mi læ Kristus Jesus siste,
Efes. 2, 8. Tit. 3, 5—7. Matt. 20, 28. Efes. 1, 7. 1 Tim. 2, 6.

25. gæn Ibmel læ ouddanbigjam arbmostuollon osko bokte su varai ala, čajetam diti su vanhurskesvuođas dam gierddavašvuođa diti, maid son læi čajetam dai Ibmel gukkesmielalašvuođa vuolde ouddal dakkujuvvum suddoi dafhost,
1 Joh. 2, 2; 4, 10. Ebr. 4, 15. 16. Ap. dag. 13, 38. 39; 17, 30.

26. čajetam diti su vanhurskesvuođas dam dalaš aige, vai son lifči vanhurskes ja dagaši dam vanhurskesen, gutte læ Jesus oskost.

27. Gost læ dal min rabme? Dat læ duššen dakkujuvvum. Gude laga bokte? Dagoi laga boktego? I, mutto osko laga bokte.
4, 2.

28. De arvvalep mi, atte olmuš dakkujuvvu vanhurskesen osko bokte, alma laga dagoitaga.
4, 5. Gal. 2, 16. Efes. 2, 8. 9.

29. Lægoson Ibmel duššefal Judalaʒai Ibmel? Igo son læk maidai bakeni Ibmel? Læ galle, son læ maidai bakeni Ibmel,

30. dađemielde go læ okta Ibmel, gutte vanhurskesen dakka birračuppujuvvum olbmuid osko bokte ja birračuopakættes olbmuid osko bokte. Ap. dag. 15, 9. 11.

31. Dakkapgo mi dalle laga heittujubmai osko bokte? Dat lekus gukken erit! Mutto mi nannip laga.

4. Kapittal.

Abraham dakkujuvvui vanhurskesen osko bokte, 1—5. David duođašta van-

hurskesen dakkujume birra osko bokte, 6—8. Dat arbmo gulla maidai bakenidige; dastgo Abraham læi vanhurskesen dakkujuvvum, ouddalgo son birračuppujuvvui, 9—12; son læ nuft šaddam sin buokai aččen, guđek oskuk, guđek sæmma lakai, go son, vanhurskesen dakkujuvvujek osko bokte Kristus ala, 13—25.

1. Maid galggap mi dalle cælkket, atte min ačče Abraham læ joksam oaʒe mielde?

2. Dastgo jos Abraham dakkujuvvui vanhurskesen dagoides bokte, de læ galle sust rabme, mutto i Ibmel oudast. Efes. 2, 9.

3. Dastgo maid cælkka čala? Mutto Abraham oskoi Ibmeli, ja dat lokkujuvvui sudnji vanhurskesvuottan.
1 Mos. 15, 6. Gal. 3, 6.

4. Mutto sudnji, gutte dorvasta dagoi ala, i lokkujuvvu balkka armo mielde, mutto gædnegasvuođa mielde; 11, 6.

5. mutto sudnji, gutte i dorvast dagoi ala, mutto osko su ala, gutte ibmelmættoma vanhurskesen dakka, sudnji lokkujuvvu su osko vanhurskesvuottan,
3, 28. 2 Kor. 5, 19. 21. Fil. 3, 9.

6. nuftgo maidai David ramed dam olbmu audogassan, gæsa Ibmel logatalla vanhurskesvuođa alma dagoitaga:

7. Audogasak læk dak, gæi bagjelduolbmamak læk andagassi addujuvvum, ja gæi suddok læk čikkujuvvum; Salm. 32, 1. 2.

8. audogas læ dat olmai, gæsa Hærra i logatala suddo.

9. Gullago dalle dat audogasvuotta duššefal birračuppujuvvum olbmuidi, daihe maidai birračuopakættes olbmuidi? Alma mi cælkkep, atte osko lokkujuvvui Abrahami vanhurskesvuottan. 3, 30.

10. Moft dat dalle lokkujuvvui? Dalle go son læi birračuppujuvvum, daihe dalle go sust læi ouddalikke? I dalle go son læi birračuppujuvvum, mutto dalle go sust læi ouddalikke.
1 Mos. 15, 6; 17. 9. 10.

11. Ja son vuostaivaldi birračuopatusa mærka nanostussan vanhurskesvuođa ala dam osko bokte, mi sust læi, dallego son læi birračuopakættai, vai son galgai læt aččen sigjidi buokaidi, guđek oskuk, vaiko si læk birračuopakættai, vai vanhurskesvuotta maidai sigjidigis lokkujuvvuši,
1 Mos. 17, 10. 11. Gal. 3, 7.

12. ja læt aččen daidi birračuppujuvvumidi, sigjidi, guđek æi læk duššefal birračuppujuvvum, motto guđek maidai vagjolek dam osko luodai mielde, mi min ačest Abrahamest læi, dallego son læi birračuopakættai.

13. Dastgo i laga bokte addujuvvum dat loppadus Abrahami ja su nallai, atte son galgai arbbit mailme, mutto osko vanhurskesvuođa bokte.
1 Mos. 15, 18; 17, 2—8.

14. Dastgo jos dak, guđek adnek ječaidæsek laga bællai, galgaše læt arbolaʒak, de læ osko šaddam duššalaʒʒan, ja loppadus duššen dakkujuvvum. Gal. 3, 18.

15. Dastgo laka dugjo moare; dastgo gost laka i læk, dast i læk bagjelduolbmamge.
3, 20; 5, 13; 7, 8 j. n. v.

16. Damditi læ arbbe osko bokte, vai dat addujuvvu armost, vai loppadus bisuši nanosen obba nallai, i duššefal dasa, gæst læ laka, mutto maidai dasa, gæst læ Abraham osko, gutte læ min buokai ačče, Gal. 3, 18.

17. — nuftgo čallujuvvum læ: Mon læm bigjam du ædnag albmugi aččen — Ibmel oudast, gæn ala son oskoi, gutte jabmid æellen dakka ja ravkka daid, mak æi læk, dego dak lifče.
1 Mos. 17, 4. 5. Ebr. 11, 3.

18. Dastgo doaivo vuostai oskoi son doaivoin, vai son šaddaši ædnag albmugi aččen dam mielde,

mi celkkujuvvum læi: Daggaren galgga du nalle šaddat;
1 Mos. 15, 5. 6.

19. ja go son i læm rašše oskostes, de i son gæččam su ječas rubmaš bællai, mi læi juo ages loaktemen, dainago son læi lakka čuođe jage boares, ige Sara jabmam ædnehæga bællai;
1 Mos. 18, 11.

20. mutto i son æppedam æppe-oskoin Ibmel loppadusa harrai, mutto nannijuvvui oskoi ja addi Ibmeli gudne,
Ebr. 11, 8 j. n. v.

21. ollasi visses dam ala, atte dam, maid son læi loppedam, læi son maidai famolaš dakkat.
Salm. 115, 3. Luk. 1, 37.

22. Damditi lokkujuvvui dat maidai sudnji vanhurskesvuottan.
3. v.

23. Mutto i duššefal su diti læk dat čallujuvvum, atte dat lokkujuvvui sudnji,
15, 4. 1 Kor. 10, 11.

24. mutto maidai min diti, gæidi dat galgga lokkujuvvut, go mi oskop su ala, gutte bajasčuoʒaldatti min Hærra Jesus jabmi lutte,
Ap. dag. 2, 24. 32.

25. son, gutte addujuvvui dokko min bagjelduolbmami diti ja bajasčuoʒaldattujuvvui min vanhurskesen dakkujume varas.
8, 32. 1 Kor. 15, 3. 1 Joh. 2, 2.

5. Kapittal.

Vanhurskesen dakkujuvvum olbmuin læ rafhe Ibmelin ja gæidno Ibmel lusa; si ramadallek doaivo siste ja maidai atestusai siste Ibmel rakisvuođa diti Kristus siste, 1—11. Nuftgo Adam buvti suddo ja jabmema buok olbmui bagjeli, nuft bukta Kristus vanhurskesvuođa ja ællema buok olbmui bagjeli, 12—21.

1. Go mi nabbo læp vanhurskesen dakkujuvvum osko bokte, de rafhe mist læ Ibmelin min Hærramek Jesus Kristus bokte,
Joh. 16, 33. Ap. dag. 10, 36. Efes. 2, 14.

2. gæn bokte mist maidai læ gæidno osko bokte dam arbmoi, man siste mi čuoʒʒop, ja mi ramadallap doaivodedin hærvasvuođa Ibmel lutte;
Joh. 10, 9; 14, 6. Efes. 2, 18; 3, 12. Ebr. 10, 19; 3, 6.

3. ja æp duššefal dast, mutto mi ramadallap maidai atestusai siste, dađemielde go mi diettep, atte atestus dugjo gierddavašvuođa,
2 Kor. 11, 23. Fil. 1, 29. Jak. 1, 2. 3.

4. mutto gierddavašvuotta dugjo gæččaluvvum miela, mutto gæččaluvvum miella doaivo,

5. mutto doaivvo i hæppašutte, dainago Ibmel rakisvuotta læ golgatuvvum min vaimoidi Bassevuoiŋa bokte, gutte læ miggjidi addujuvvum.
Ebr. 6, 18. 19. 1 Joh. 4, 16.

6. Dastgo dallego mi ain læimek rašek, de jami Kristus mærreduvvum aiggai ibmelmættomi oudast.
Efes. 2, 1. Kol. 2, 13. Ebr. 9, 15. 1 Pet. 3, 18.

7. Dastgo illa guttege jabma vanhurskes olbmu oudast; dastgo buore olbmu oudast væjaši galle soames jabmet;

8. mutto Ibmel čajet su rakisvuođas min vuostai daggo bokte, atte Kristus jami min oudast, go mi ain læimek suddolaʒak.
Joh. 3, 16; 15, 13 j. n. v. 1 Joh. 3, 16.

9. Dađe æmbo galggap mi dal, dađemielde go mi dal læp vanhurskesen dakkujuvvum su varai bokte, su bokte bestujuvvut moare vuolde erit.

10. Dastgo jos mi soabatuvvuimek Ibmelin su barne jabmem bokte, go mi læimek vašalaʒak, de galggap mi dađe æmbo, maŋŋelgo mi læp soabatuvvum, bestujuvvut su ællem bokte.
2 Kor. 5, 18. 19. Kol. 1, 20. 21.

11. Ja æp duššefal dam, mutto mi ramadallap maidai Ibmel siste min Hærramek Jesus Kristus

bokte, gæn bokte mi dal læp oʒʒom soabatusa.

Jer. 9, 24. 1 Kor. 1, 31.

12. Damditi, nuftgo suddo bođi mailbmai ovta olbmu bokte, ja jabmem suddo bokte, ja jabmem nuft čađabakki buok olbmuidi, dainago si buokak suddodegje;

1 Mos. 3, 6. 1 Kor. 15, 21. 22. 1 Mos. 2, 17. Rom. 6, 23.

13. dastgo suddo læi mailmest laga ouddal; mutto gost laka i læk, dast i logatallujuvvu suddo.

4, 15.

14. Mutto jabmem rađđi Adam rajest gidda Moses ragjai maidai sin bagjel, guđek æi suddodam Adama bagjelduolbmam lakai, gutte læ su govva, gutte galgai boattet.

15. Mutto arbmo-addaldak i læk sæmma lakai go jorralus; dastgo jos ædnagak jabme ovta olbmu jorralusa bokte, de læ sagga æmbo Ibmel arbmo ja addaldak dam ovta olbmu, Jesus Kristus, armo bokte valljogasat boattam ædnagi bagjeli.

1 Kor. 15, 22. Joh. 1, 16. 17.

16. Ja arbmo-addaldak i læk nuftgo dat, mi bođi dam ovta olbmu bokte, gutte suddodi; dastgo duobmo læ galle boattam ovta olbmust dubmitussan, mutto arbmo-addaldak væket ædnag jorralusain vanhurskesen dakkujubmai.

17. Dastgo jos jabmem dam ovta olbmu jorralusa bokte læ rađđim dam ovta bokte, de galggek si sagga æmbo, guđek vuostaivalddek dam valljogas armo ja vanhurskesvuođa addaldaga, rađđit ællem siste dam ovta, Jesus Kristus bokte.

18. Nuftgo nabbo ovta olbmu jorralusa bokte bođi dubmitus buok olbmui bagjeli, nuft galgga maidai ovta olbmu vanhurskesvuođa bokte ællem vanhurskesen dakkujubme boattet buok olbmui bagjeli.

2 Kor. 5, 15. 1 Joh. 2, 2.

19. Dastgo nuftgo dam ovta olbmu æppegulolašvuođa bokte dak ædnagak læk šaddam suddolaʒʒan, nuft galggek maidai dak ædnagak šaddat vanhurskesen dam ovta olbmu gulolašvuođa bokte.

Es. 53, 11.

20. Mutto laka bođi vela dasa, vai bagjelduolbmam šaddaši dađe stuorebun. Mutto gost suddo læ šaddam stuoresen, dast læ arbmo šaddam vela stuorebun,

4, 15; 7, 8. Luk. 7, 47.

21. vai, nuftgo suddo læ rađđim jabmem bokte, nuft galgga maidai arbmo rađđit vanhurskesvuođa bokte agalaš ællemi Jesus Kristus, min Hærramek bokte.

6, 23.

6. Kapittal

Kristus arbmo i adde lobe suddoid dakkat; dastgo mi, guđek oskop, læp oktan suina jabmam suddost erit ja bajasčuoʒʒelam ođđa ællemgærddai, 1—11; damditi i galga suddo rađđit šatan min bagjel, 12—14; dastgo vaiko mi æp læk šatan æmbo laga vulučak, de æp mi oaʒo almake luoittet ječaidæmek suddo balvvalussi, man balkka læ jabmem ja dubmitus, 15—23.

1. Maid galggap mi dalle cælkket? Galggapgo mi bissot suddo siste, vai arbmo šaddaši dađe stuorebun?

Gal. 2, 17.

2. Dat lekus gukken erit! Mi, guđek læp suddost erit jabmam, moft galggap mi ain ællet dam siste?

1 Pet. 2, 24.

3. Epetgo di dieđe, atte mi, nuft ædnagak, guđek læp gastašuvvum Kristus Jesusi, læp gastašuvvum sa jabmemi?

Gal. 3, 27.

4. Mi læp nabbo dalle havddaduvvum suina gasta bokte jabmemi, vai, nuftgo Kristus læ bajasčuoʒaldattujuvvum jabmi lutte ačes hærvasvuođa bokte, nuft galggap maidai migis vagjolet ođđa ællemgærde siste.

8, 10. 11. Kol. 2, 12. Efes. 4, 22—24. Kol. 3, 1 j. n. v. 1 Pet. 4, 1. 2.

5. Dastgo jos mi læp suina okti ovtastattujuvvum ovtalakasašvutti su jabmemin, de galggap mi maidai læt suina okti ovtastattujuvvum ovtalakasašvutti su bajasčuoǯǯelemin, Fil. 3, 10. 11

6. go mi diettep dam, atte min boares olmuš læ russinavllijuvvum oktan suina, vai suddo rumaš galgga duššen dakkujuvvut, amamek mi vela ain suddo balvvalet; Gal. 2, 20; 5, 24.

7. dastgo gutte læ jabmam, son læ vanhurskesen dakkujuvvum suddost erit. 1 Pet. 4, 1.

8. Mutto jos mi læp jabmam oktan Kristusin, de mi oskop, atte mi galggap maidai oktan suina ællet, 2 Tim. 2, 11.

9. dainago mi diettep, atte Kristus, maŋŋelgo son læ bajasčuoǯaldattujuvvum jabmi lutte, i šatan æmbo jame; jabmem i rađđe šatan æmbo su bagjel. Alm. 1, 18.

10. Dastgo maid son jami, dam jami son ovta gærde suddo diti; mutto maid son ælla, dam ælla son Ibmel oudast. Ebr. 7, 27; 9, 28.

11. Nuft lokket maidai digis ječaidædek suddost erit jabmam, mutto ællen Ibmel oudast Kristus Jesus, min Hærramek, siste! 1 Pet. 2, 24. Gal. 2, 19.

12. Allus nabbo dalle suddo rađđijeku din jamolaš rubmaša siste, nuft atte di lepet dasa gulolaǯak dam anestumi siste!

13. Alletge adde din lattoidædek suddo halddoi vanhurskesmættomvuođa gaska-oabmen, mutto addet ješječaidædek Ibmel halddoi nuftgo si, guđek jabmi lutte læk ællen šaddam, ja addet din lattoidædek Ibmel halddoi vanhurskesvuođa gaska-oabmen! 12, 1. 1 Tes. 4, 4. 5. 1 Pet. 4, 2. Ebr. 9, 14.

14. Dastgo suddo i galgga rađđit din bagjel; dastgo epet alma di læk laga vulučak, mutto armo vulučak.

15. Maid nabbo dalle? Galggapgo mi suddodet, go mi æp læk laga vulučak, mutto armo vulučak? Dat lekus gukken erit! 1. v. Gal. 2, 17. 1 Kor. 9, 21.

16. Epetgo di dieđe, atte gæsa di addebetet ječaidædek gulolašvuođa balvvalægjen, su balvvalægjek di lepet, gæn di jægadepet, daihe suddo balvvalægjek jabmemi daihe gulolašvuođa balvvalægjek vanhurskesvutti? Joh. 8, 34. 2 Pet. 2, 19.

17. Mutto Ibmeli lekus gitos, go di lepet læmaš suddo balvvalægjek, mutto lepet dal vaimostædek šaddam dam oapo oaivveli gulolaǯǯan, masa di lepet dokko addujuvvum!

18. Mutto dal go di lepet luovos bestujuvvum suddost, de lepet di šaddam vanhurskesvuođa balvvalægjen. Joh. 8, 32. Gal. 5, 1.

19. Mon sarnom olmušlaš lakai din oaǯe hægjovuođa diti. Dastgo nuftgo di lepet addam din lattoidædek buttesmættomvuođa ja vanhurskesmættomvuođa balvvalægjen vanhurskesmættomvutti, nuft addet dal din lattoidædek vanhurskesvuođa balvvalægjen bassendakkujubmai! 13. v.

20. Dastgo dallego di læidek suddo balvvalægjek, de læidek di luovos vanhurskesvuođast. 16. 18. v.

21. Mi šaddoid læi dist dalle dain dagoin, mai diti di dal hæppanaddabetet? Dastgo dai loappa læ jabmem. 8, 6.

22. Mutto dal, go di lepet suddost luovos bestujuvvum ja šaddam Ibmel balvvalægjen, de dist læ šaddo dast bassendakkujubmai; mutto loappa læ agalaš ællem. 18. v. 1 Pet. 1, 9.

23. Dastgo suddo balkka læ jabmem; mutto Ibmel arbmoaddaldak læ agalaš ællem Kristus Jesus, min Hærramek, siste. 5, 12. Jak. 1, 15. Rom. 5, 21. Joh. 10, 10. 28; 11, 25.

7. Kapittal.

Oskolaʒak læk jabmam lagast erit Kristus jabmem bokte, 1—6. Laka i læk almake damditi suddo; dat almostatta almake suddo, ja suddo oaʒʒo dast dile, 7—12; vela datge, gutte datto dam buore, i dadde dam daga, manditi son fertte bataret Kristus lusa, 13 - 25.

1. Epetgo di dieđe, vieljačidam, — dastgo mon sarnom siggjidi, guđek laga dovddek, — atte laka rađđe olbmu bagjel, nuft gukka go son ælla?

2. Dastgo naittalam nisson læ čadnujuvvum laga bokte boadnjasis, nuft gukka go son ælla; mutto jos boadnja jabma, de son læ bæssam luovos boadnja laga vuolde erit. 1 Kor. 7, 10. 39.

3. Damditi son goččujuvvu fuorran, jos son, boadnjas æleledin, šadda nubbe olbma akkan; mutto jos boadnja læ jabmam, de læ son luovos dam lagast, nuft atte i son læk fuorra, jos son šadda nubbe olbma akkan. Matt. 5, 32.

4. Nuft lepet maidai digis, mu vieljačidam, lagast erit jabmam Kristus rubmaš bokte, vai di šaddabetet nubbe oabmen, namalassi su oabmen, gutte læ jabmi lutte bajasčuoʒaldattujuvvum, vai mi šaddadep šaddoid Ibmeli. 8, 2. Gal. 2, 19; 5, 18.

5. Dastgo dallego mi læimek oaʒe siste, de dak suddolaš himok, mak boktujuvvujegje laga bokte, barggamen legje min lattoi siste šaddadet šaddoid jabmemi. 6, 21.

6. Mutto dal læp mi jabmam ja čovddujuvvum lagast erit, man vuollai mi dollujuvvuimek, nuft atte mi balvvalep Vuoiŋa ođđa dilest ja æp bogstava boares dilest. 6, 2. 2 Kor. 3, 6.

7. Maid galggap mi dalle cælkket? Lægo laka suddo? Dat lekus gukken erit! Mutto im mon dovdaše suddo, ærrebgo laga bokte; dastgo im mon dovdaše anestume, jos laka i livče cælkkam: Ik don galga anestuvvat. 3, 20; 4, 15. 2 Mos. 20, 17. 18.

8. Mutto suddo valdi dile bakkomest ja dugjoi buok anestumid mu siste; dastgo alma lagataga læ suddo jabmam. 5, 20. Gal. 3, 19.

9. Mutto mon ellim muttom aige alma lagataga; mutto go bakkom bođi, de suddo fastain ællai.

10. Mutto mon jabmim, ja bakkom, mi læi addujuvvum ællem varas, dat gavdnujuvvui munji aššen jabmemi; 3 Mos. 18, 5. Esek. 20, 11. 13.

11. dastgo suddo valdi dile bakkomest ja filli muo ja goddi muo dam bokte.

12. De læ nabbo dalle laka basse, ja bakkom læ basse ja vanhurskes ja buorre. 1 Tim. 1, 8.

13. Lægo dalle dat, mi læ buorre, šaddam munji jabmemen? Dat lekus gukken erit! Mutto suddo læ danen šaddam, vai dat dovddujuvvuši suddon, go dat dam bokte, mi ješaldes buorre læ, dugjoi munji jabmema, vai suddo šaddaši oalle suddolaʒʒan bakkom bokte.

14. Dastgo mi diettep, atte laka læ vuoiŋalaš; mutto mon læm oaʒalaš, vuvddujuvvum suddo vulučen.

15. Dastgo im mon dieđe, maid mon dagam; dastgo dam, maid mon datom, dam im mon daga, mutto dam, maid mon vašotam, dam mon dagam. Gal. 5, 17.

16. Mutto go mon dagam dam, maid mon im dato, de duođaštam mon laga bællai, atte dat læ buorre. 12. v.

17. Mutto dal im daga mon šatan æmbo dam, mutto suddo, mi assa mu siste; 20. v. 1 Mos. 5, 6; 8, 21.

18. dastgo mon dieđam, atte mu siste, dat læ mu oaʒe siste, i

asa mikkege burid; dastgo dattot, dat læ galle mu valdest, mutto dakkat burid, dam im mon væje.
15. v.

19. Dastgo dam buore, maid mon datom, dam im mon daga; mutto dam baha, maid mon im dato, dam mon dagam.

20. Mutto jos mon dagam dam, maid mon im dato, de im mon læk šatan æmbo dat, gutte dam dagam, mutto suddo, mi mu siste assa.
17. v.

21. De gavnam mon dalle dam laga, atte go mon datom burid dakkat, de læ baha mu oudast;
Joh. 14, 4. Salm. 51, 7.

22. dastgo must læ hallo Ibmel laki siskaldas olbmu mielde,
Salm. 1, 2. 2 Kor. 4, 16.

23. mutto mon oainam nubbe æra laga mu lattoidam siste, mi soatta mu miela laga vuostai ja valdda muo fanggan suddo laga vuollai, mi læ mu lattoi siste.
8, 2.

24. Mon varnotes olmuš! Gi bæsta muo dam jabmem rubmašest erit?

25. Mon gitam Ibmela Jesus Kristus, min Hærramek, bokte. De nabbo dalle balvvalam mon Ibmel laga mielainam, mutto suddo laga oʒinam. 1 Kor. 15, 57.

8. Kapittal.

Dak, gudek læk Kristus siste, læk su Vuoiŋa bokte luovos čovddujuvvum suddo ja jabmem isedvuođast, 1—11. Damditi galggek si ællet Vuoiŋa mielde; dastgo dak, gudek dam dakkek, læk Ibmel manak ja su hærvasvuođa arbolaʒak, 12—17. Dam hærvasvuođa ektui æi læk sin atestusak mailmest manenge lokkamest; si vurddek dam doaivo siste; Vuoigŋa boatta sigjidi vækken; buok dingak ferttijek maidai boattet sigjidi buorren, ja i mikkege mate ærotet sin Ibmel rakisvuođast erit Kristus siste, 18—39.

1. De i læk nabbo dalle dal mikkege dubmitusaid sigjidi, gudek æi vagjol oaʒe mielde, mutto vuoiŋa mielde;
10, 4. 2 Kor. 5, 17. Gal. 5, 16.

2. dastgo ællem vuoiŋa laka læ Kristus Jesus siste čoavddam muo luovos suddo ja jabmem lagast.
6, 18. Joh. 8, 36. Gal. 5, 1. Rom. 7, 23.

3. Dastgo dam, mi laki læi vægjemættom, dainago dat læi famotæbme oaʒe bokte, dam dagai Ibmel, go son vuolgati su ječas barne suddolaš oaʒe hamest ja suddo diti ja dubmi suddo oaʒe siste,
Ebr. 7, 18. 2 Kor. 5, 21. Gal. 3, 13.

4. vai laga gaibadus ollašuvvuši min siste, gudek æp vagjol oaʒe mielde, mutto vuoiŋa mielde.

5. Dastgo si, gudek læk oaʒe mielde, jurdašek oaʒalaš dingaid, mutto si, gudek læk vuoiŋa mielde, jurdašek vuoiŋalaš dingaid.
1 Kor. 2, 14.

6. Dastgo oaʒe hallo læ jabmem, mutto vuoiŋa hallo læ ællem ja rafhe, 6, 21. Gal. 6, 8.

7. dađemielde go oaʒe hallo læ vašalašvuotta Ibmel vuostai; dastgo dat i læk Ibmel laki vuolebuš, dastgo i dat obba matege læt.
Kol. 1, 21. Jak. 4, 4.

8. Mutto si, gudek læk oaʒalaʒak, æi mate Ibmeli dokkit.
5. v. Ebr 11, 6.

9. Mutto di epet læk oaʒalaʒak, mutto vuoiŋalaʒak, jos Ibmel Vuoigŋa assa din siste; mutto jos gæstege i læk Kristus Vuoigŋa, i son læk su oabme.
1 Kor. 2, 12; 3, 16. 2 Kor. 13, 5. Gal. 4, 6. 1 Joh. 3, 24.

10. Mutto jos Kristus læ din siste, de læ galle rumaš jabmam suddo bokte, mutto vuoigŋa læ ællem vanhurskesvuođa bokte.

11. Mutto jos su Vuoigŋa, gutte bajasčuoʒaldatti Jesusa jabmi lutte, assa din siste, de galgga son, gutte bajasčuoʒaldatti Kristusa jabmi lutte, ællen dakkat maidai

din jamolaš rubmašid su Vuoiŋas bokte, gutte assa din siste.

6, 4. 5. Ap. dag. 2, 24. 1 Kor. 6, 14. 2 Kor. 4, 14.

12. Damditi, vieljačidam, æp mi læk oaʒe velgolaʒak, nuft atte mi galgap ællet oaʒe mielde;

6, 6. 18.

13. dastgo jos di ællebetet oaʒe mielde, de di jabmebetet, mutto jos di jametepet rubmaš dagoid Vuoiŋa bokte, de di ællebetet.

Esek. 18, 21. Efes. 4, 22. Kol. 3, 5. 6.

14. Dastgo nuft ædnagak, guđek dolvvujuvvujek Ibmel Vuoiŋast, dak læk Ibmel manak.

9. v. 1 Joh. 3, 24. Gal. 5, 18.

15. Dastgo epet di vuostaivalddam garra balvvalusa vuoiŋa fastain balloi, mutto di vuostaivaldidek barnalaš valljijume vuoiŋa, gæn bokte mi čuorvvop: Abba, ačačæmek!

9. v. 1 Kor. 2, 12. 2 Tim. 1, 7. Joh. 1, 12. 2 Kor. 6, 18. Gal. 3, 26; 4, 6. Mark. 14, 36.

16. Vuoigŋa ješ duođašta min vuoiŋain, atte mi læp Ibmel manak.

26. 27. v. 2 Kor. 1, 22; 5, 5. Efes. 1, 13; 4, 30.

17. Mutto jos mi læp manak, de mi læp maidai arbolaʒak, namalassi Ibmel arbolaʒak, mutto Kristus arbbimguoimek, jos mi oktan suina gillap, vai mi maidai oktan suina hærvasen dakkujuvvušeimek.

Vis. 5, 5. Gal. 4, 7. Ap. dag. 14, 22. 2 Tim. 2, 11. 12. 1 Pet. 4, 13.

18. Dastgo mon arvvalam, atte dalaš aige gillamušak æi læk manenge lokkamest dam hærvasvuođa ektui, mi galgga almostuvvut min bagjeli.

Matt. 5, 12. 2 Kor. 4, 17. 1 Pet. 1, 6. 1 Joh. 3, 1. 2. Kol. 3, 4.

19. Dastgo sivdnadusa halidus vuorddemen læ Ibmel manai almostusa;

20. dastgo sivdnadus læ nokkavašvuođa vuollai bigjujuvvum, — i su datos mielde, mutto su bokte, gutte vuollai bijai, —

21. daddeke daina doaivoin, atte maidai sivdnadus galgga luovos čovddujuvvut nokkavašvuođa garra balvvalusast erit Ibmel manai hærvasvuođa isedvutti.

Alm. 21, 5.

22. Dastgo mi diettep, atte obba sivdnadus ovtast šuokka ja læ ovtast bakčas siste gidda dam ragjai.

23. Ja i duššefal dat, mutto maidai migis, gæin læ Vuoiŋa alggošaddo, maidai migis šuokkep sistamek, vuordededinæmek barnalaš valljijume, min rubmašæmek bestujume.

Gal. 4, 5. Efes. 1, 5. Luk. 21, 28. 2 Kor. 5, 2. 4. 1 Joh. 3, 2.

24. Dastgo mi læp bestujuvvum doaivo mielde. Mutto daggar doaivvo, mi oidnujuvvu, i læk doaivvo; dastgo moft matta guttege dam doaivvot, maid son oaidna?

25. Mutto jos mi doaivvop dam, maid mi æp oaine, de mi vuorddep dam gierddavašvuođain.

Ebr. 11, 1.

26. Mutto nuftgis boatta maidai Vuoigŋa min hægjovutti vækken; dastgo æp mi dieđe, maid mi galggap rokkadallat, nuftgo dat berre, mutto Vuoigŋa ješ ouddanloaidasta min oudast cælkkemættom šuokatusaiguim.

Matt. 20, 22. Jak. 4, 3.

27. Mutto son, gutte vaimoid suoggarda, dietta, mi læ Vuoiŋa hallo; dastgo Ibmel dato mielde son ouddanloaidasta basse olbmui oudast.

1 Muit. 28, 9. Salm. 7, 10. Jer. 11, 20; 17, 10. Ap. dag. 1, 24.

28. Mutto mi diettep, atte buok dingak bottek sigjidi buorren, guđek Ibmela rakistek, sigjidi, guđek su arvvalusa mielde læk goččujuvvum.

Jak. 1, 12; 2, 5. Efes. 1, 11; 3, 11. 2 Tim. 1, 9.

29. Dastgo gæid son ouddal dovdai, sin læ son maidai ouddal juo asatam rakaduvvut su barnes gova mielde, vai son galgga læt

vuostasriegadam ædnag vieljai gaskast.

Efes. 1, 5. 11. Fil. 3, 20. 21. 1 Joh. 3, 2. Kol. 1, 15. 18.

30. Mutto gæid son ouddal asati, sin læ son maidai goččom, ja gæid son gočoi, sin læ son maidai vanhurskesen dakkam; mutto gæid son vanhurskesen dagai, sin læ son maidai hærvasen dakkam.

31. Maid galggap mi dalle dasa cælkket? Jos Ibmel læ min bæle, gi matta dalle læt min vuostai?

4 Mos. 14, 9. Salm. 56, 12; 118, 6.

32. Son, gutte i sæstam su ječas barne, mutto addi su dokko min buokai oudast, igo son galgaše dalle maidai addet migjidi buokrakkan oktan suina?

4, 25. Es. 53, 5. Joh. 3, 16.

33. Gi aiggo guoddalet Ibmel valljijuvvumid? Ibmel læ dat, gutte dakka vanhurskesen.

Es. 50, 8. 9.

34. Gi læ dat, gutte dubme? Kristus læ dat, gutte læ jabmam, ja vela sagga æmbo, gutte læ maidai bajasčuoʒaldattujuvvum, gutte maidai læ Ibmel olgiš gieđa bælde, gutte maidai ouddanloaidasta min oudast.

Job 34, 29. Salm. 110, 1. 1 Pet. 3, 22. Ebr. 1, 3; 8, 1; 12, 2. 1 Joh 2, 1. Ebr. 7, 25; 9, 24.

35. Gi matta ærotet min Kristusa rakisvuođast erit? Atestusgo daihe ballo daihe doarradallujubme daihe nælgge daihe alasvuotta daihe vaddo daihe miekke?

36. Nuftgo čallujuvvum læ: Du diti goddujuvvup mi gæčos bæive; mi læp adnujuvvum njuovvam-saveccan.

Salm. 44, 23. 1 Kor. 4, 9. 2 Kor. 4, 11.

37. Mutto buok dai siste mi æmbo go vuoittep su bokte, gutte min rakisti.

1 Kor. 15, 57. 1 Joh. 5, 4. 5. Alm. 12, 11.

38. Dastgo mon læm visses dam ala, atte i jabmem ige ællem æige engelak æige oaivamuʒak æige famok ige dat, mi juo læ, ige dat, mi boatta,

2 Tim. 1, 12. Efes. 6, 12. Kol. 2, 15.

39. ige allagas ige čiegŋalas ige mikkege æra sivdnadusaid mate min ærotet Ibmel rakisvuođast erit Kristus Jesus, min Hærramek, siste.

9. Kapittal.

Paulus adna stuora morraša Judalaʒai audogasvuođa oudast, 1—5. Vaiko si læk Abraham manak oaʒe mielde, de æi si læk damditi Ibmel manak, 6—13; dastgo goččujubme Kristus siste dapatuvva armost, 14—23; damditi læk bakenak dokkituvvum, guđek osku, ja Judalaʒak hilggujuvvum, guđek æi oskom, 24—33.

1. Mon cælkam duottavuođa Kristus siste, im mon gielastala, go mu oamedovddo duođašta muina Bassevuoiŋa siste,

1, 9. Gal. 1, 20. 1 Tim. 2, 7.

2. atte must læ stuora moraš ja hæitekættes bavčas mu vaibmom siste.

3. Dastgo mon savašim ješ læt Kristusest erit garroduvvum oabmen mu vieljaidam oudast, guđek læk mu fuolkek oaʒe mielde,

10, 1. 2 Mos. 32, 32.

4. guđek læk Israelitalaʒak, gæidi barnalaš valljijubme ja hærvasvuotta ja littok ja laka ja ibmelbalvvalus ja loppadusak gullek,

2 Mos. 4, 22. 5 Mos. 7, 6. Salm. 147, 19. Jer. 31, 9. Efes. 2, 12.

5. gæin maidai vanhemak læk, ja gæin Kristus læ boattam oaʒe mielde, son, gutte læ Ibmel buokrakkan bagjel, allaget maidnujuvvum agalašvutti. Amen.

Matt. 1, 1 j. n. v. Joh. 1, 1 j. n. v. Rom. 1, 25.

6. I daddeke nuft, dego Ibmel sadne lifči mæddam; dastgo æi

si buokak, guđek læk surgidam Israelest, læk Israel;
4 Mos. 23, 19. Joh. 8, 39. Rom. 2, 28. Alm. 2, 9.

7. æige læk si buokak Abraham manak, dainago si læk su nalle; mutto: Isak siste galgga nalle dudnji goččujuvvut,
1 Mos. 21, 12. Gal. 4, 23.

8. dat læ: Æi dak læk Ibmel manak, guđek læk manak oaʒe mielde, mutto loppadusa manak lokkujuvvujek nallen.
Gal. 4, 28; 3, 29.

9. Dastgo dat læ loppadusa sadne: Dam aige boađam mon, ja de galgga Sarast læt bardne.
1 Mos. 18, 10. 14.

10. Mutto i duššefal son oʒʒom loppadusa, mutto maidai Rebekka, go son læi manai vuostai ovta bokte, namalassi Isak, min ače, bokte.
1 Mos. 25, 21.

11. Dastgo go soai æba læm vela riegadamge ja æbage læm dakkam maidege burid daihe bahaid, de, vai Ibmel arvvalus ja valljijubme bisuši nanosen, i dagoi diti, mutto su diti, gutte gočoi,

12. de celkkujuvvui Rebekkai: Boarrasæbbo galgga balvvalet nuorab;
1 Mos. 25, 23.

13. nuftgo čallujuvvum læ: Jakoba mon rakistim, mutto Esau mon vašotim.
Mal. 1, 2. 3. Salm. 47, 5.

14. Maid galggap mi dalle cælkket? Lægoson vanhurskesmættomvuotta Ibmel duokken? Dat lekus gukken erit!
3, 5. 5 Mos. 32, 4. Job 34, 10.

15. Dastgo son cælkka Mosesi: Mon aigom læt dasa arbmogas, gæsa mon læm arbmogas, ja armetet su bagjeli, gæn bagjeli mon armetam.
2 Mos. 33, 19.

16. Damditi dat i læk su famost, gutte aiggo, ige su famost, gutte viekka, mutto Ibmel famost, gutte arbmogasvuođa dakka.

17. Dastgo čala cælkka Faraoi: Aito dam varas læm mon du čuoʒaldattam, vai mon čajetifčim mu fabmom du ala, ja vai mu namma šadda sardneduvvut obba ædnam mietta.
2 Mos. 9, 16.

18. De armet son dalle dam bagjeli, gæn son datto, mutto buoššod dam, gæn son datto.

19. De don daidak dal munji cælkket: Manne son dalle laitta min? Gi læ vuostaičuʒʒom su dato?

20. Mutto, o olmuš, gi don læk, gutte aigok mannat Ibmelin rievte ouddi? Mattagoson mikkege, mi læ rakaduvvum, cælkket sudnji, gutte dam rakadi: Manne don dakkik muo daggaren?
Vis. 12, 12. Es. 45, 9.

21. Daihe igo lairrelitte-dakkest læk fabmo laire bagjel, ovtad lairest dakkat ovta gudnelitte, mutto nubbe æppegudnelitte?
Es. 64, 7. Jer. 18, 6. 2 Tim. 2, 20. Vis. 15, 7.

22. Mutto jos dal Ibmel, vaiko son aigoi čajetet moares ja almostattet su famos, gillai stuora gukkesmielalašvuođain moare littid, mak legje rakaduvvum hævvanæbmai,
2, 4.

23. ja dagai dam maidai dieđetam diti su hærvasvuođas riggesvuođa vaibmolađesvuođa litti bagjeli, maid son ouddal juo læi rakadam hærvasvutti?

24. Nuftgo daggarid læ son maidai goččom min, i duššefal Judalaʒain, mutto maidai bakenin,

25. nuftgo son maidai cælkka Hoseasa lutte: Mon aigom goččot dam almugenam, mi i læm mu almug, ja su æcalaš moarssenam, gutte i læm æcalaš moarssam;
Hos. 2, 23. 1 Pet. 2, 10.

26. ja de galgga šaddat, atte dam baikest, gost sigjidi læi celkkujuvvum: Epet di læk mu olbmuk, dast galggek si goččujuvvut ælle Ibmel mannan.
Hos. 1, 10.

27. Mutto Esaias čuorvvo Israel bagjel: Vaiko vela Israel

manai lokko læ nuftgo abe saddok, de galgga dušše bacatas bestujuvvut; Es. 10, 22. 23.

28. dastgo son ollašutta su sanes ja dævdda dam hoapost vanhurskesvuođa siste; duođai, hoapost devddujuvvum sane galgga Hærra ollašuttet ædnam alde.

29. Ja nuftgo Esaias læ ouddal cælkkam: Jos Hærra, alme vægai Ibmel, i livče guođđam migjidi nale, de lifčimek mi šaddam nuftgo Sodoma ja šaddam Gomora lakasaʒʒan. Es. 1, 9. 1 Mos. 19, 24. 25.

30. Maid galggap mi dalle cælkket? Atte bakenak, guđek æi bivddam vanhurskesvuođa, oʒʒu vanhurskesvuođa, namalassi dam vanhurskesvuođa, mi oskost boatta,

31. mutto Israel, gutte bivdi vanhurskesvuođa laga, i bæssam vanhurskesvuođa laki. 10, 3; 11, 7.

32. Manne i? Dainago si æi bivddam dam osko bokte, mutto laga dagoi bokte. Dastgo si jorralegje nordastus-gæđge njæigga, 1 Kor. 1, 21. 23.

33. nuftgo čallujuvvum læ: Gæča, mon bijam Sioni nordastusgæđge ja værranusa bavte, ja juokkehaš, gutte osko su ala, i galga hæppašuttujuvvut. Salm. 118, 22. Es. 8, 14; 28, 16. Matt. 21, 42 j. n. v. Salm. 2, 12; 25, 3. Rom. 10, 11.

10. Kapittal.

Judalaʒak bivddek duššas vanhurskesvuođa lagast, dastgo dat addujuvvu Kristus siste osko bokte, 1—13; dat arbmo læ Judalaʒaidi duššas fallujuvvum, 14—21.

1. Vieljačidam! Mu vaimo savaldak ja mu rokkus Ibmeli Israel oudast læ sin bestujume harrai.

2. Dastgo mon addam sigjidi dam duođaštusa, atte angervuotta sist læ Ibmel guvllui, mutto i dieđo mielde. Ap. dag. 21, 20; 22, 3. Gal. 1, 14.

3. Dastgo go si æi dovddam Ibmel vanhurskesvuođa ja bivdde rakadet sin ječaidæsek vanhurskesvuođa, de æi si vuollanam Ibmel vanhurskesvuođa vuollai. 9, 30 j. n. v.

4. Dastgo Kristus læ laga loappa vanhurskesvuottan juokkehaʒʒi, gutte osko. Matt. 5, 17. Gal. 3, 23. 24. Joh. 3, 18. Ap. dag. 13, 39.

5. Dastgo Moses čalla dam vanhurskesvuođa birra, mi lagast boatta, atte dat olmuš, gutte dakka daid dagoid, galgga dai bokte ællet. 3 Mos. 18, 5. Luk. 10, 28. Gal. 3, 12.

6. Mutto dat vanhurskesvuotta, mi oskost boatta, cælkka nuft: Ale cælke du vaimostad: Gi manna bajas albmai? — dat læ vieʒʒat Kristusa vuolas, — 5 Mos. 30, 12 j. n. v.

7. daihe: Gi manna vuolas čiegŋalassi? — dat læ vieʒʒat Kristusa bajas jabmi lutte. —

8. Mutto maid dat cælkka? Sadne læ du lakka du njalmest ja du vaimost. Dat læ dat osko sadne, maid mi sardnedep.

9. Dastgo jos don dovdastak du njalminad, atte Jesus læ Hærra, ja oskok du vaimod siste, atte Ibmel bajasčuoʒaldatti su jabmi lutte, de šaddak don audogassan. Matt. 10, 32. 2 Tim. 2, 12.

10. Dastgo vaimoin osko olmuš vanhurskesvuottanes, mutto njalmin dovdasta olmuš audogassan dakkujubmenes. Salm. 116, 10. 2 Kor. 4, 13. 1 Pet. 3, 15.

11. Dastgo čala cælkka: Juokkehaš, gutte osko su ala, i galga hæppašuttujuvvut. 9, 33. Salm. 25, 3.

12. Dastgo i læk erotus Judalaʒa ja Grekalaʒa gaskast; dastgo datanaga læ buokai hærra, gutte

læ rigges sigjidi buokaidi, guđek su čurvvuk.
3, 22. 29. Ap. dag. 10, 34. 1 Tim. 2, 5. Efes. 1, 7; 2, 7.

13. Dastgo juokkehaš, gutte čuorvvo Hærra nama, šadda audogassan. Joel 3, 5.

14. Moft galggek si dalle su čuorvvot, gæn ala si æi læk oskom? Mutto moft galggek si su ala oskot, gæn birra si æi læk gullam? Mutto moft galggek si gullat, ærrebgo guttege læ, gutte sardned?

15. Mutto moft galggek si sardnedet, jos si æi vuolgatuvvu? Nuftgo čallujuvvum læ: Man čabbak læk sin juolgek, guđek rafhe sardnedek, guđek burid sagaid gulatek! Jer. 28, 15. Es. 52, 7.

16. Mutto æi buokak læm daidi buridi sagaidi gulolaʒak; dastgo Esaias cælkka: Hærra! Gi læ dam oskom, maid son mist gulai?
2 Tes. 1, 8. Es. 53, 1. Joh. 12, 38.

17. De boatta dalle osko gulo bokte, mutto gullo boatta Ibmel sane bokte. Joh. 17, 20.

18. Mutto mon cælkam: Æigo si læk gullam? Læk duođai, sin jiedna læ mannam obba ædnam mietta, ja sin sanek ædnamrika ravdaidi.
Salm. 19, 5. Es. 49, 6. 2 Kor. 2, 14. Kol 1, 6.

19. Mutto mon cælkam: Igoson Israel læk dam diettam? Vuostain cælkka Moses: Mon aigom dakkat din angeren sin vuostai, guđek æi læk almug; mon aigom boktet din moarrai daiddemættom albmug vuostai. 5 Mos. 32, 21.

20. Mutto Esaias duosta cælkket: Mon læm sist gavdnujuvvum, guđek æi occam muo; mon læm šaddam sigjidi almosen, guđek æi jærram muo. Es. 65, 1.

21. Mutto Israel birra cælkka son: Mon gæigotim mu gieđaidam gæčos bæive æppegulolaš ja vuostehagolaš albmugi.
Es. 65, 2.

11. Kapittal.

Judalaʒak æi læk aibas hilggujuvvum, mutto muttomak sin gaskast læk valljijuvvum armost, dak ærrasak læk buoššoduvvum, 1—10. Sin buoššodubme læ addam dilalašvuođa hakeni jorggalæbmai, man bokte Judalaʒak galggek boktujuvvut čuovvot sin ouddamærka, 11—32. Paulus ramed Ibmel visesvuođa, 33—36.

1. Damditi cælkam mon: Lægoson Ibmel hilggom su albmuges? Dat lekus gukken erit! Dastgo mon læm maidai Israelitalaš, Abraham nalest, Benjamin sogast. Jer. 31, 37. Fil. 3, 5.

2. Ibmel i læk hilggom su albmuges, maid son ouddal juo dovdai. Daihe epetgo di dieđe, maid čala cælkka, go dat muittala Elias birra, moft son ouddanloaidasta Ibmel ouddi Israel vuostai, cælkededin: 1 Gon. 19, 10.

3. Hærra! Si læk goddam du profetaid ja vuolas gaikkom du altarid, ja mon okto læm baccam, ja si bivddek mu hæga.

4. Mutto maid cælkka Ibmel vastadus sudnji? Mon læm bacatam ješaldsesam čieča duhat olbma, guđek æi læk sojaldattam čibbidæsek Baal oudast. 1 Gon. 19, 18.

5. Nuft læ maidai dam dalaš aigest bacatas baccam armo valljijume mielde. 9, 27.

6. Mutto jos dat læ armost šaddam, de dat i læk šatan æmbo dagoi diti; dastgo muđoi i læk arbmo šatan arbmo. Mutto jos dat læ dagoi diti, de dat i læk šatan æmbo armost šaddam; dastgo muđoi i læk dakko šatan æmbo dakko.
3, 28. Efes. 2, 8. 5 Mos. 9, 4. 5.

7. Maid nabbo dalle? Maid Israel bivdda, dam i dat læk oʒʒom, mutto dak valljijuvvumak læk dam oʒʒom; dak ærrasak læk buoššoduvvum, 9, 31.

8. nuftgo čallujuvvum læ: Ibmel addi sigjidi šlieddasvuođa vuoiŋa, čalmid, mak æi oaine, ja beljid, mak æi gula, gidda dam bæive ragjai.
Es. 6, 9. 10; 29, 10. 5 Mos. 29, 4.

9. Ja David cælkka: Sin bævd-
de šaddus sigjidi giellan ja gil-
laren ja jorralussan ja makson!
Salm. 69, 23. 24.
10. Sin čalmek sevnjudekusek,
amasek si oaidnet, ja sojat ale-
lassi sin čielge!
11. De mon cælkam: Lækgoson
si guossalam, vai si jorralifče?
Dat lekus gukken erit! Mutto sin
jorralæme bokte læ audogassan
dakkujubme dapatuvvam bakeni-
di, vai dat bovtaši doid angervutti.
Ap. dag. 13, 46. Matt. 21, 43.
12. Mutto jos sin jorralæbme
læ mailme riggesvuotta, ja sin
vagjegvuotta læ bakeni rigges-
vuotta, man sagga æmbo dalle
sin dievasvuotta!
13. Dastgo digjidi, bakenidi,
cælkam mon: Dađemielde go
mon læm bakeni apostal, de gud-
nijattam mon mu ammatam,
1, 5; 15, 16. Ap. dag. 9, 15. Gal.
1, 16; 2, 2. 8. 1 Tim. 2, 7.
14. jos mon daddeke matašim
boktet mu sokkagoddam anger-
vutti ja bæstet muttomid sist.
11. v.
15. Dastgo jos sin hilggujubme
læ mailme soabatubme, mi læ
dalle sin arbmoi valddujubme
ærago ællem jabmin?
16. Mutto jos daige alggo læ
basse, de læ maidai obba daigge
basse, ja jos ruotas læ basse, de
læk maidai oavsek basek.
4 Mos. 15, 19–21.
17. Mutto jos muttom oavsek
læk erit dogjujuvvum, ja don,
gutte legjik mæcce-olljomuorra, læk
gilvvujuvvum dai gaski ja šaddam
servolaʒʒan olljomuora ruottasi
ja mailhai, Jer. 11, 16.
18. de ale ječad ramed ovsi
vuostai! Mutto jos don ječad ra-
medak, de alma ik don guodde
ruottasa, mutto ruotas du guodda.
19. Daidak cælkket: Oavsek
læk erit dogjujuvvum, vai mon
sisagilvvujuvvušim. 11. v.
20. Nojo! Dak læk erit dog-
jujuvvum æppe-oskosek diti, mutto
don bisok osko bokte; ale čævlla-
stala, mutto bala!
Sanel. 28, 14. Es. 66, 2. 1 Kor.
10, 12. Fil. 2, 12.
21. Dastgo jos Ibmel i læk
sæstam daid lundolaš ovsid, de i
son galle duge sæste. 2 Pet. 2, 4. 5.
22. Gæča damditi Ibmel buor-
revuođa ja garasvuođa, garas-
vuođa sin vuostai, guđek læk jor-
ralam, mutto buorrevuođa du
vuostai, jos don bisok buorrevuođa
siste; muđoi šaddak maidai don
erit čuppujuvvut.
Joh. 15, 2. Ebr. 3, 6.
23. Mutto maidai dok galggek
sisagilvvujuvvut, jos si æi biso
æppe-osko siste; dastgo Ibmel læ
famolaš sin fastain sisagilvvet.
2 Kor. 3, 16.
24. Dastgo jos don læk erit
čuppujuvvum dam olljomuorast,
mi luondostes læ mæccemuorra,
ja læk luondo vuostai sisagilvvu-
juvvum buore olljomurri, man
sagga æmbo galggek dalle dak,
mak luondostæsek læk olljomuora
oavsek, sisagilvvujuvvut sin je-
čaidæsek olljomurri!
25. Dastgo im mon dato, vielja-
čidam, atte di galggabetet læt
diettemættomak dam čiegosvuođa
harrai, amadek di doaivvot ječai-
dædek visesen, atte buoššodubme
læ boattam muttom oase dafhost
Israel bagjeli, dassači go bakeni
dievasvuotta læ sisabæssam,
Luk. 21, 24.
26. ja de galgga obba Israel
bestujuvvut, nuftgo čallujuvvum
læ: Bæste galgga boattet Sionest
ja javkkadet ibmelmættomvuođaid
Jakob bagjelist erit,
Es. 59, 20. Salm. 14, 7.
27. ja dat læ mu litto singuim,
atte mon erit valdam sin suddoid.
Jer. 31, 33. Es. 27, 9.
28. Evangelium dafhost læk si
galle vašalaʒak din diti, mutto
valljijume dafhost læk si rakistuv-
vum vanhemi diti.
29. Dastgo arbmo-addaldagai-

des ja su goččomes Ibmel i
gađa. 2 Tim. 2, 13.
30. Dastgo nuftgo di læidek
doule æppe-oskolaʒak Ibmel vuo-
stai, mutto lepet dal oʒʒom
vaibmolađesvuođa sin æppe-osko
bokte,
31. nuft læk maidai dak dal
æppe-oskolaʒak, vai dam vaibmo-
lađesvuođa bokte, mi digjidi læ
dapatuvvam, maidai si oʒuše vaib-
molađesvuođa ;
32. dastgo Ibmel læ bigjam
buokaid æppegulolašvuođa vuollai,
vai son armetifči buokai bagjeli.
3, 9. Gal. 3, 22.
33. O riggesvuođa čiegŋalvuotta
sikke Ibmel visesvuođast ja die-
đost! Man suoggardallamættomak
læk su duomok, ja guoratallamæt-
tomak su gæinok!
Salm. 36, 7. Job 11, 7. Efes. 2, 7.
Vis. 9, 13; 17, 1.
34. Dastgo gi læ dovddam
Hærra miela? Daihe gi læi su
rađđe-adde?
Es. 40, 13. Salm. 92, 6. Jer. 23, 18.
35. Daihe gi addi sudnji vuoč-
čan, vai dat sudnji fastain mak-
sujuvvuši? Job 41, 2.
36. Dastgo sust ja su bokte ja
sudnji læk buok oamek; sudnji
lekus gudne agalašvutti! Amen.
1 Kor. 8, 6. Kol. 1, 16.

12. Kapittal.

Paulus nævvo oskolaʒaid basse vag-
jolussi, 1—3, ja atte juokkehaš, nuftgo
Kristus rubmaš latto, galgga læt oskal-
das su dilestes, 4—8, erinoamačet rakis-
vuođa dagoid čajetedines, 9—21.

1. Damditi nævom mon din,
vieljačidam, Ibmel vaibmolađes-
vuođa bokte, vai di ouddanbukte-
betet din rubmašidadek ælle,
basse ja Ibmeli dokkalaš oaffaren,
mi læ din vuoiŋalaš ibmelbalv-
valæbme; 6, 13—16. 1 Pet. 2, 5.
2. ja allet gævat ječaidædek
dam mailme lakai, mutto nubba-
stuvvet din mieladek ođasmattu-
jume bokte, nuft atte di guora-
tallabetet, mi læ Ibmel buorre ja
dokkalaš ja olles datto!
1 Pet. 1, 14. 1 Joh. 2, 15. Efes. 4, 23;
5, 17. Kol. 1, 9.
3. Dastgo dam armo bokte,
mi munji læ addujuvvum, cæl-
kam mon juokkehaʒʒi din gaskast,
atte i son galga jurdašet ješječas
alebun, go son berre jurdašet,
mutto atte son galgga jurdašet
nuft, atte sivolaš son læ, dađe-
mielde go Ibmel læ ješguttige
jugadam osko mitto.
1, 5. 1 Kor. 4, 6; 12, 11. 28. Efes.
4, 7. 16.
4. Dastgo nuftgo mist læk æd-
nag lattok ovta rubmašest, mutto
buok lattoin i læk ovtalagaš fidno,
1 Kor. 12, 12. Efes. 1, 22. 23.
5. nuftgis læp mi ædnagak
okta rumaš Kristus siste, mutto
ješgutteg læp mi guim guimi-
dæmek lattok.
1 Kor. 12, 27. Efes. 5, 23.
6. Mutto dađemielde go mist
læk moaddelagaš arbmo-addalda-
gak dam armo mielde, mi læ
migjidi addujuvvum, de damditi,
jos mist læ profetalašvuođa addal-
dak, de adnop mi dam osko
mielde,
1 Kor. 12, 4. 1 Pet. 4, 10. 11.
7. daihe jos mist læ balvvalus,
de vuttivalddop mi balvvalus-
samek, daihe jos guttege læ
oapatægje, de vuttivalddus son
oapatam-fidnos, 1 Kor. 12, 28.
8. daihe jos guttege nævvo, de
vuttivalddus son nævvomes! Dat,
gutte juogadægje læ, juogadekus
son ovtagærddasašvuođain! Dat,
gutte oudastčuoʒʒo læ, oudast-
čuʒʒus son angervuođain! Dat,
gutte vaibmolađesvuođa dakka,
dakkus son dam iloin!
Ap. dag. 6, 1—3. 1 Pet. 5, 2.
1 Tim. 5, 17. 2 Kor. 9, 7.
9. Lekus rakisvuotta alma
guoktelašvuođataga! Fastašeket,
mi baha læ, gidda dollet dast, mi
buorre læ!
1 Tim. 1, 5. Salm. 97, 10. Amos 5, 15.

10. Adnet gutteg guimidædek vaimolaǯat rakisen vieljalaš rakisvuođa siste, adnet gutteg guimidædek gudnest!
Efes. 4, 2. 1 Tes. 4, 9. 1 Pet. 1, 22. Fil. 2, 3. 1 Pet. 2, 17; 5, 5.

11. Allet læge loikkasak din angervuođastædek, bullet vuoiŋast, balvvaleket Hærra!
Ap. dag. 18, 25. Alm. 3, 15.

12. Leket ilolaǯak doaivo siste, gierddavaǯak atestusai siste, bissovaǯak rokkadallam siste!
15, 13. Luk. 10, 20. 2 Kor. 6, 10. Ebr. 10, 35. 36; 12, 1—3. Luk. 18, 1. Efes. 6, 18.

13. Væketeket basse olbmui darbašvuođaid, luikket buore mielast vieso!
1 Kor. 16, 1. 1 Pet. 4, 9.

14. Buristsivnedeket sin, gudek din doarradallek, buristsivdnedeket ja allet garrod!
Matt. 5, 44. 1 Kor. 4, 12. 1 Pet. 3, 9.

15. Illodeket daiguim, gudek ilost læk, ja čirrot daiguim, gudek čierromen læk!
Salm. 35, 13. 14. Sir. 7, 35.

16. Leket ovtamielalaǯak gutteg guimidædek vuostai! Allet vainot alla dingaid, mutto adnet ječaidædek daidi vuollegis dingaidi! Allet visastala!
15, 5, 1 Kor. 1, 10. Fil. 2, 2. Salm. 131, 1. Sanel. 3, 7; 26, 12. 16. Es. 5, 21.

17. Allet mavse gæsage baha bahain! Bargget dam ala, mi buorre læ, buok olbmui čalmi oudast!
Sanel. 20, 22; 24, 29. Matt. 5, 39. 40. 1 Pet. 3, 9. 2 Kor. 8, 21.

18. Jos vejolaš læ, de adnet rafhe buok olbmuiguim, dađemielde go din adnemest læ!
Mark. 9, 50. Ebr. 12, 14.

19. Allet ječa ječaidædek mavsat, di æcalaǯak, mutto addet moarrai saje! Dastgo čallujuvvum læ: Maksem gulla munji, mon datom makset, cælkka Hærra.
3 Mos. 19, 18. Efes. 4, 26. 31. 5 Mos. 32, 35. Ebr. 10, 30.

20. Jos dalle du vašalaš læ nælggomen, de adde sudnji borrat; jos son læ goikkamen, de adde sudnji jukkat! Dastgo go dam don dagak, de čokkik don buolle hilaid su oaive ala.
Sanel. 25, 21. 22. Matt. 5, 44.

21. Ale divte ječad vuoitatallat dam bahai, mutto vuoite bahaid burin! 1 Sam. 24, 18.

13. Kapittal.

Oskolaǯak berrijek læt eisevalddai gulolaǯak, 1—7; si berrijek čajetet rakisvuođa buokai vuostai, 8—10, ja erit hæittet sævdnjadasa dagoid, 11—14.

1. Juokke olmuš lekus daidi asatuvvum eisevaldidi vuolebuš! Dastgo eisevaldde i læk ærrebgo Ibmelest, mutto daid eisevaldid, mak læk, læ Ibmel asatam.
Tit. 3, 1. 1 Pet. 2, 13. Dan. 4, 32. Vis. 6, 3. Joh. 19, 11.

2. Damditi čuoǯǯo dat, gutte bigja ječas eisevalde vuostai, Ibmel asatusa vuostai; mutto dak, gudek vuostaičuǯǯuk, galggek oaǯǯot sin duomosek. Sanel. 24, 21.

3. Dastgo rađđijægjek æi læk ballon buridi dagoidi, mutto baha dagoidi. Jos don dalle ik aigo ballat eisevaldest, de daga dam, mi buorre læ, ja don oaǯok maidnom sust! 1 Pet. 2, 14.

4. Dastgo son læ Ibmel balvvalægje, dudnji buorren. Mutto jos don dagak dam, mi læ baha, de bala! Dastgo i son guodde mieke duššas; dastgo son læ Ibmel balvvalægje, mavsatægje rangaštussan su bagjel, gutte bahaid dakka. Salm. 82, 6.

5. Damditi darbašuvvu læt vuolebuš, i duššefal rangaštusa diti, mutto maidai oamedovdo diti.

6. Dastgo damditi maksebetet di maidai væro; dastgo si læk

Ibmel balvvalægjek, gudek aito dam oudast fuola adnek.

7. Addet damditi buokaidi, maid di lepet sigjidi gædnegasak, sudnji væro, gæsa værro berre, sudnji tuolo, gæsa tuollo berre, sudnji balo, gæsa ballo berre, sudnji gudne, gæsa gudne berre!
Matt. 22, 21.

8. Allet šadda gæsage maidege velgolaʒʒan, ærrebgo dam atte rakistet gutteg guimidædek! Dastgo gutte guoimes rakista, son læ dævddam laga.
Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5. Jak. 2, 8.

9. Dastgo dat: Ik don galga furrušet, ik don galga goddet, ik don galga suoladet, ik don galga værre-duođaštusa cælkket, ik don galga anestuvvat, ja jos vela læʒʒa mikkege æra bakkomid, de dat sisabigjujuvvu, nuftgo ovta oaivve-oassai, dam sadnai: Don galgak rakistet du lagamuʒad nuftgo ješječad.
2 Mos. 20, 14 j. n. v. Matt. 22, 37—40. Mark. 12, 29—31. Jak. 2, 8.

10. Rakisvuotta i daga lagamuʒʒi maidege bahaid; damditi læ rakisvuotta laga ollašubme.
1 Kor. 13, 4. Gal. 5, 14.

11. Ja dat berre dađe æmbo šaddat, dađemielde go mi diettep aige, atte boddo læ juo boattam bajas likkat nakkarin; dastgo min bestujubme læ dal lagabuin, go dalle go mi šaddaimek oskolaʒʒan.
Efes. 5, 14. 1 Tes. 5, 6—8.

12. Igja læ gollam, ja bæivve læ lakka boattam. Damditi erit bigjop mi sævdnjadasa dagoid ja garvvodekop čuovggasa værjoid.
1 Joh. 2, 8. Efes. 5, 11; 6, 10 j. n. v.

13. Vagjolekop mi sivolaʒʒan, nuftgo bæivveg, allop borišvuođa ja jugišvuođa siste, allop vaʒišvuođa ja nuoskevuođa siste, allopge rido ja gađašvuođa siste!
Fil. 4, 8. Luk. 21, 34. 1 Kor. 6, 9. Efes. 5, 5. Jak. 3, 14.

14. Mutto garvvodeket Hærra Jesus Kristusa, ja allet ane fuola oaʒest nuft, atte himok bajasboktujuvvujek.
Gal. 3, 27. Kol. 3, 10. Sanel. 23, 20. 1 Pet. 2, 11. 1 Joh. 2, 16.

14. Kapittal.

Gutte nanos læ oskost, galgga morraša adnet rašeb oskolaʒa oudast, ja dat i galga guoimes dubmit, 1—4, mutto dakkus juokkehaš, maid son dakka, Hærrai gudnen, gæn oudast mi buokak galggap logo dakkat, 5—12. I oktage galga værranattet su vieljas, 13—21, ige dakkat maidege æppedemin, 22. 23.

1. Mutto adnet morraša dam oudast, gutte læ rašše oskostes, ja allet dubme su oaivvelid!
15, 1. 7. 1 Kor. 8, 9. 11; 9, 12. 22. Gal. 6, 1.

2. Muttom osko, atte son oaʒʒo borrat buoklagačid, mutto dat, gutte læ rašše, borra dušše urttasid.
1 Mos. 1, 29; 9, 3.

3. Gutte borra, allus son dam bagjelgečču, gutte i bora! Ja gutte i bora, allus son dam dubmijeku, gutte borra; dastgo Ibmel læ adnam morraša su oudast!
Kol. 2, 16.

4. Gibe don læk, gutte dubmik nubbe balvvalægje? Son čuoʒʒo daihe gačča su ječas hærra oudast; mutto son galgga galle bissot čuoʒʒot, dastgo Ibmel læ famolaš bisotet su čuoʒʒot.
Jak. 4, 12.

5. Muttom olmuš adna nubbe bæive basebun go nubbe; muttom olmuš adna buok beivid ovtalagačen. Lekus juokkehaš ollasi nanos su mielastes!
Gal. 4, 10. Kol. 2, 16.

6. Gutte bæive vuttivaldda, son dakka dam Hærrai, ja gutte bæive i vuttivalde, son dakka dam Hærrai. Gutto borra, son dakka dam Hærrai, dastgo son gitta Ibmela, ja gutte i bora, son dakka dam Hærrai ja gitta Ibmela.
5 Mos. 8, 10. 1 Kor. 10, 31. 1 Tim. 4, 3.

7. Dastgo i oktage mist æle

ješaldsesis, ja i oktage jame ješaldsesis;

2 Kor. 5, 15. Gal. 2, 20. 1 Tes. 5, 10. 1 Pet. 4, 2.

8. dastgo sikke go mi ællep, de Hærrai mi ællep, ja go mi jabmep, de Hærrai mi jabmep; de damditi, jos mi ællep daihe jabmep, de Hærra olbmuk mi læp. 1 Kor. 6, 20.

9. Dastgo dam varas læ Kristus sikke jabmam ja bajasčuoʒʒelam ja šaddam fastain ællen, vai son rađđe sikke jabmi ja elli bagjel.

Ap. dag. 10, 42. 2 Kor. 5, 15.

10. Mutto don, manne dubmik don du vieljad? Daihe don, manne bagjelgæčak don du vieljad? Alma mi galggap buokak divvujuvvut Kristusa duobmostuolo ouddi.

Luk. 6, 37. Matt. 25, 31 j. n. v. Ap. dag. 17, 31. 2 Kor. 5, 10.

11. Dastgo čallujuvvum læ: Nuft duođai go mon ælam, cælkka Hærra, de galgga juokke čibbe gobmerdet ječas mu oudast, ja juokke njuovča galgga dovdastet Ibmela. Es. 45, 23. Fil. 2, 10.

12. De galgga nabbo dalle ješguttege mist ješječas oudast logo dakkat Ibmel oudast.

2, 6. 16. Matt. 12, 36. 1 Pet. 4, 5.

13. Damditi allop mi šatan æmbo dubme gutteg guimidæmek, mutto dubmijeket baica dam, atte i oktage oaʒo bigjat jorralusa daihe værranusa vieljas ouddi!

Matt. 18, 7. 1 Kor. 10, 32. 2 Kor. 6, 3.

14. Mon dieđam ja læm nanos dam ala Hærra Jesus siste, atte i mikkege læk æppebasse ješaldes, ærrebgo sudnji, gutte adna maidege æppebassen; sudnji læ dat æppebasse.

Matt. 15, 11. Ap. dag. 10, 15. 1 Kor. 8, 4. Tit. 1, 15.

15. Mutto jos du viellja šadda morraši borramuša diti, de ik don šatan mænnod rakisvuođa mielde. Ale doalvo du borramušad bokte su gađotussi, gæn diti Kristus læ jabmam! 1 Kor. 8, 11—13.

16. Allet divte damditi din buoradek bilkkeduvvut!

14. v. Gal. 5, 1. 13.

17. Dastgo Ibmel rika i læk borramuš ja jukkamuš, mutto vanhurskesvuotta ja rafhe ja illo Bassevuoiŋa siste. 1 Kor. 8, 8.

18. Dastgo gutte dam siste balvvala Kristusa, son læ dokkalaš Ibmeli ja vuoiggadlaš olbmui oudast.

19. De bivddop mi dam, mi adda rafhe ja guimguoibmasaš bajasrakadusa! 15, 2.

20. Ale duššen daga Ibmel dago borramuša diti! Buok læ galle buttes, mutto dat læ baha dam olbmui, gutte borra oamedovdo værranusain.

21. Buorre læ i borrat biergo ige jukkat vine ige dakkat maidege, man diti du viellja jorral daihe værran daihe šadda raššen.

22. Dust læ osko; ane dam ješječad lutte Ibmel oudast! Audogas læ dat, gutte i dubme ješječas dam siste, maid son vallje.

23. Mutto æppedægje læ dubmijuvvum, jos son borra, dainago dat i dakkujuvvu oskost; mutto buok dat, mi i boađe oskost, læ suddo. 14. v.

15. Kapittal.

Juokkehaš galgga ællet su lagamuʒas miela mielde Kristus ouddamærka mielde, gutte læ guoddam min hægjovuođaid ja adnam morraša sikke Judalaʒai ja bakeni oudast, 1—13. Vaiko Romalaʒak ječa mattek nævvot guim guimidæsek, de læ almake Paulus dattom sin nævvot nuftgo bakeni apostal, 14—21. Son aiggo maidai okti sin oappaladdat sigjidi bajasrakadussan, 22—29. Si galggek vuostain rokkadallat su oudast, 30—33.

1. Mutto mi, guđek læp nannosak, læp gædnegasak guoddet rašes olbmui hægjovuođaid ja æpge galga min ječaidæmek miela mielde ællet. 14, 1. 1 Tes. 5, 14.

2. Ješguttege mist ellus su lagamuʒas miela mielde, sudnji buorren, bajasrakadussan!

1 Kor. 9, 19; 10, 24. 33.

3. Dastgo i Kristusge ællam su jeĉas miela mielde; mutto, nuftgo ĉallujuvvum læ: Sin higjadusak, guđek du higjedek, læk gaĉĉam mu ala. Salm. 69, 10.

4. Dastgo miikkenessi ouddal læ ĉallujuvvum, læ ĉallujuvvum migjidi oapatussan, vai doaivvo mist lifĉi dam gierddavašvuođa ja jeđđitusa bokte, maid ĉallagak addek.

4, 23. 24. 1 Kor. 10, 11. 2 Tim. 3, 16.

5. Mutto gierddašvuođa ja jeđđitusa Ibmel addaši digjidi adnet ovta miela gaskanædek Jesus Kristus dato mielde,

Salm. 133, 1. Rom. 12, 16. Joh. 17, 21.

6. vai di ovtamielalaʒat ovtain njalmin mattebetet ramedet Ibmela ja min Hærramek Jesus Kristus aĉe!

Ap. dag. 1, 14; 4, 24. Efes. 1, 3.

7. Damditi adnet morraša gutteg guimidædek oudast, nuftgo maidai Kristus læ morraša adnam min oudast Ibmeli gudnen!

8. Mon cælkam namalassi, atte Jesus Kristus læ šaddam birraĉuopatusa balvvalægjen Ibmel duođalašvuođa diti, nannim diti loppadusaid vanhemidi,

Matt. 15, 24. Ap. dag. 3, 25. 26.

9. mutto atte bakenak galggek ramedet Ibmela su vaibmolađesvuođa diti, nuftgo ĉallujuvvum læ: Damditi datom mon dovdastet du bakeni gaskast ja lavllot du nammi maidnoma.

2 Sam. 22, 50. Salm. 18, 50.

10. Ja fastain cælkka son: Avvodeket, di bakenak, su albmugin!

5 Mos. 32, 43. Salm. 67, 5.

11. Ja fastain: Maidnot Hærra, buok bakenak, ja ramedeket su, buok albmugak! Salm. 117, 1.

12. Ja fastain cælkka Esaias: De galgga læt Isai ruotas ja dat, gutte ĉuoʒʒel rađđit bakeni bagjel; su ala galggek bakenak doaivvot.

Es. 11, 10. Alm. 5, 5.

13. Mutto doaivo Ibmel dævdaši din buok iloin ja rafhin, din oskodedinædek, vai di šaddašeidek riggesen doaivo siste Bassevuoiŋa famo bokte! 14, 17.

14. Mutto mon læm maidai ješ nanos din harrai, mu vieljaĉidam, atte di maidai jeĉa lepet dievva buorrevuođast, riggasak buok dittui, dokkalaʒak ravvit gutteg guimidædek.

2 Pet. 1, 12. 1 Joh. 2, 21. 1 Tes. 4, 9; 5, 11.

15. Almake læm mon, vieljaĉidam, muttom dafhost ĉallam roakkadlaš lakai digjidi nuftgo dat, gutte din muitotam dam armo mielde, mi munji læ addujuvvum Ibmelest, 1, 5; 12, 3.

16. vai mon galgam læt Jesus Kristus balvvalægje bakenidi Ibmel evangeliuma doaimatæme bokte, vai bakeni oaffar šaddaši dokkalaʒʒan, basotuvvum Bassevuoiŋa bokte.

11, 13. 2 Tim. 1, 11. Rom. 12, 1.

17. Damditi læ must rabme Kristus Jesus siste mu balvvalussam siste Ibmel oudast.

1 Kor. 1, 31. 2 Kor. 10, 8. 13.

18. Dastgo im mon roakad sardnot maidege dam birra, maid Kristus i læk doaimatam mu bokte bakeni gulolašvutti, sani ja dagoi bokte, Matt. 10, 19. 20.

19. mærkai ja oavddodagoi famo bokte, Ibmel Vuoiŋa famo bokte, nuft atte mon Jerusalem rajest ja birra buok gidda Illyria ragjai læm sardnedam Kristus evangeliuma, Mark. 16, 17.

20. daddeke nuft, atte mon adnim viššalvuođa sardnedet evangeliuma, i dast, gost Kristus læi bægotuvvum, amam mon huksit amas vuođo ala, 2 Kor. 10, 13—16.

21. mutto nuftgo ĉallujuvvum læ: Si, gæidi i læm mikkege diedetuvvum su birra, galggek

oaidnet, ja si, guđek æi læk gullam, galggek arvvedet.
Es. 52, 15.

22. Damditi læm mon maidai ædnag gerdid hettijuvvum boattemest din lusa. 1, 13.

23. Mutto dal, go must i læk šatan sagje dain ædnamin, mutto ædnag jagid læm halidam din lusa boattet,

24. de aigom mon boattet din lusa, go mon vuolgam Spaniai; dastgo mon doaivom din oaidnet, čađa matkuštedinam, ja doaivom mieđoštuvvut dist dokko, go mon vuostain læm muttom muddoi duttaduvvum din lutte.
1 Kor. 16, 6.

25. Mutto dal vuolgam mon Jerusalemi basse olbmuid balvvalet. Ap. dag. 19, 21.

26. Dastgo Makedonia ja Akaja læba læmaš miettasak væke čoagget vaivašidi dai basse olbmui gaskast, guđek læk Jerusalemest.
1 Kor. 16, 1. 2 Kor. 8, 1. 2. Gal. 2, 10.

27. Dastgo si læk læmaš miettasak ja læk maidai sin velgolaʒak. Dastgo jos bakenak læk šaddam servolaʒʒan sin vuoiŋalaš buridi, de læk si maidai gædnegasak čajetet sigjidi balvvalusa aiggasaš omi dafhost. 11, 17. 1 Kor. 9, 11.

28. Go mon dalle læm ollitam dam fidno ja addam sin gitti dam šaddo, de manam mon dast din gavpug čađa Spaniai.

29. Mutto mon dieđam, atte go mon boađam din lusa, de boađam mon Kristus evangelium valljogas buristsivdnadusain. 1, 11.

30. Mutto mon nævom din, vieljačidam, min Hærramek Jesus Kristus bokte ja Vuoiŋa rakisvuođa bokte, vai di munji vækken soađašeidek din rokkadusaidædek siste mu oudast Ibmeli,
Fil. 2, 1; 1, 27. Kol. 4, 12. Efes. 6, 18. 19. 2 Kor. 1, 11.

31. vai mon šaddašim bestujuvvut Judea æppe-oskolaʒain, ja vai mu mokke Jerusalemi šaddaši basse olbmuidi dokkalaʒʒan,
2 Tes. 3, 1. 2.

32. vai mon boađašim din lusa iloin Ibmel dato mielde ja arvosmattujuvvušim dinguim.
1, 10. Jak. 4, 15.

33. Mutto rafhe Ibmel lekus din buokaiguim! Amen.
16, 20. 1 Kor. 14, 33. 2 Kor. 13, 11.

16. Kapittal.

Paulus ravve Føbe oskolaʒaidi, 1. 2, cælketa dærvvuođaid ædnag olgusvalljijuvvumidi ja obba særvvegoddai, 3—16, nævvo sin fiilijegji vuostai ja jeđđe sin, 17—20, dærvvuođaid cælkka soabmasin, 21—23, loapat dam girje savaldagain, 24—27.

1. Mutto mon ravvim digjidi Føbe, min oabbamek, gutte læ særvvegodde balvvalægje nisson Kenkreast,

2. vai di vuostaivalddebetet su Hærra siste, nuftgo basse olbmuidi heivve, ja væketepet su, guđeikkenessi dafhost son darbašæʒʒa din; dastgo son læ maidai væketam ædnagid, ja vela muo ječčamge. 3 Joh. 6. v.

3. Celkket dærvvuođaid Prisillai ja Akvilasi, mu barggamguimidi Kristus Jesus siste,
Ap. dag. 18, 2. 26. 2 Tim. 4, 19.

4. guđek læba mannam hæggavaddoi mu hæga diti, gæid im dušše fal mon gite, mutto maidai buok bakeni særvvegoddek.

5. ja celkket dærvvuođaid sodno dalo særvvegoddai! Celkket dærvvuođaid Epænetusi, mu æcalaʒʒi, gutte læ Akaja alggošaddo Kristusi! 1 Kor. 16, 19. Kol. 4, 15.

6. Celkket dærvvuođaid Mariai, gutte læ ollo barggam min oudast!

7. Celkket dærvvuođaid Andronikusi ja Juniasi, mu fulkidi ja fanggaguimidi, gæin læ buorre bæggem apostali gaskast, guđek

maidai mu ouddal læba læmaš Kristus siste!

8. Celkket dærvvuođaid Ampliasi, mu æcalaʒʒi Hærra siste!

9. Celkket dærvvuođaid Urbanusi, min barggamguoibmai Kristus siste, ja Stakysi, mu æcalaʒʒi!

10. Celkket dærvvuođaid Apellesi, gæččaluvvum olbmai Kristus siste! Celkket sigjidi dærvvuođaid, guđek læk Aristobulus dalo olbmuk!

11. Celkket dærvvuođaid Herodioni, mu fuolkkai! Celkket dærvvuođaid Narkissus dalo olbmuidi, guđek læk Hærra siste!

12. Celkket dærvvuođaid Tryfenai ja Tryfosai, guđek læba barggam Hærra siste! Celkket dærvvuođaid Persisi, dam æcalaʒʒi, gutte læ ollo barggam Hærra siste!

13. Celkket dærvvuođaid Rufusi, olgusvalljijuvvum olbmai Hærra siste, ja su ja mu ædnai!

14. Celkket dærvvuođaid Asynkritusi, Flegoni, Hermasi, Patrobasi, Hermesi ja vieljaidi sin lutte!

15. Celkket dærvvuođaid Filologusi ja Juliai, Nereusi ja su oabbai ja Olympasi ja buok basse olbmuidi sin lutte!

16. Buorastattet gutteg guimidædek basse cummain! Kristus særvvegoddek celkkek digjidi dærvvuođaid.

1 Kor. 16, 20. 2 Kor. 13, 12.

17. Mutto mon nævom din, vieljačidam, ječaidædek sist varotet, guđek dakkek ridoid ja værranusaid vuiggistaga dam oapo vuostai, maid di lepet oappam, ja gaiddet sist erit!

Matt. 7, 15. 1 Joh. 4, 1. Fil. 3, 2. Kol. 2, 8. 18. Matt. 18, 17. 1 Kor. 5, 9. 11. 2 Tes. 3, 6. 14. Tit. 3, 9, 10. 2 Joh. 10. v.

18. Dastgo daggaraʒak æi balvval min Hærramek Jesus Kristusa, mutto sin ječaidæsek čoavje, ja njalgga sani ja fillijægje sagai bokte fillijek si ovtagærddasaʒai vaimoid.

Fil. 3, 19. 2 Pet. 2, 3. Esek. 13, 10. 18.

19. Dastgo din gulolašvuotta læ šaddam buokaidi dieđosen. Damditi illodam mon din diti; mutto mon datom, atte di galggabetet læt jiermalaʒak buore guvllui, mutto ovtagærddasaʒak baha guvllui.

1, 8. Jer. 4, 22. 1 Kor. 14, 20.

20. Mutto rafhe Ibmel galgga farga cuvkkit Satana din julgi vuollai. Min Hærramek Jesus Kristus arbmo lekus dinguim! Amen.

21. Timoteus, mu barggamguoibme, ja Lusius ja Jason ja Sosipater, mu fuolkek, celkkek digjidi dærvvuođaid.

Ap. dag. 16, 1. 2. Fil. 2, 19. 22.

22. Mon, Tertius, gutte læm čallam dam girje, cælkam digjidi dærvvuođaid Hærra siste.

23. Kajus, mu ja obba særvvegodde viesso-ised, cælkka digjidi dærvvuođaid. Erastus, gavpug ruttagæčče, cælkka digjidi dærvvuođaid, ja vielljа Kvartus.

1 Kor. 1, 14.

24. Min Hærramek Jesus Kristus arbmo lekus din buokaiguim! Amen. 1 Kor. 16, 23. 1 Tes. 5, 28.

25. Mutto sudnji, gutte læ famolaš din nanosmattet mu evangelium ja Jesus Kristus sarne mielde dam čiegosvuođa almostusa mielde, mi læi čikkujuvvum agalaš aigi rajest, Efes. 3, 18; 1, 9 j. n. v.

26. mutto læ dal almostuvvum ja profetalaš čallagi bokte dam agalaš Ibmel goččom mielde dieđetuvvum buok bakenidi osko gulolašvuođa varas,

2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 3. Rom. 1, 5.

27. sudnji, dam aidno vises Ibmeli, lekus gudne Jesus Kristus bokte buok agalašvutti! Amen.

1 Tim. 1, 17; 6, 16. Ebr. 13, 21.

Basse Paulus oudeb girje Korintalažaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva oskolaš Korintalažaidi armo, 1—3, gitta Ibmela sin oudast, 4—9. Son laitta dam rido, mi læi sin gaskast, ja čajet sin Kristus lusa, 10—16, gæn ruosa evangeliuma son læi sardnedam ovtagærddasašvuođain, mi læ hæjos sardne mailbmai, mutto visesvuotta ja fabmo sigjidi, guđek oskuk, 17—25. Ibmel læ hæjoid valljim mailmest, amas oktage ječas ramedet ærrebgo Hærrast, 26—31.

1. Paulus, goččujuvvum Ibmel dato mielde Jesus Kristus apostalen, ja viellja Sostenes
Gal. 1, 1. Efes. 1, 1. Ap. dag. 18, 17.

2. dam Ibmel særvvegoddai, mi læ Korintast, Kristus Jesus siste basotuvvum olbmuidi, daidi goččujuvvum basidi, oktanaga sin buokaiguim, guđek čurvvuk min Hærramek Jesus Kristus nama juokke baikest, sikke sin ja min baikest:
Joh. 17, 19. Ap. dag. 15, 9; 26, 18. Rom. 1, 7. 2 Tim. 1, 9; 2, 22.

3. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!
2 Kor. 1, 2. Efes. 1, 2. 1 Pet. 1, 2.

4. Mon gitam mu Ibmelam alelassi din oudast dam Ibmel armo oudast, mi digjidi læ addujuvvum Kristus Jesus siste,
Rom. 1, 8. Efes. 1, 15. 16.

5. go di su siste lepet dakkujuvvum riggesen juokke dafhost, buok oapo ja buok dieđo siste,
12, 8. 2 Kor. 8, 7.

6. dađemielde go Kristusa duođaštus læ nanosmattujuvvum din siste,

7. nuft atte dist i vailo mikkege arbmo-addaldagaid, vuordedinædek min Hærramek Jesus Kristus almostusa,
Salm. 34, 10. 11. Fil. 3, 20.

8. gutte maidai din nanosmatta gidda loapa ragjai, nuft atte di lepet mainetæmek min Hærramek Jesus Kristusa bæive.
2 Kor. 1, 21. Fil. 1, 10. Kol. 1, 22. 1 Tes. 3, 13; 5, 23.

9. Ibmel læ oskaldas, gæn bokte di lepet goččujuvvum su barne Jesus Kristus, min Hærramek, særvvevutti.
10, 13. 1 Tes. 5, 24. Joh. 15, 5.

10. Mutto mon nævom din, vieljačidam, min Hærramek Jesus Kristus nama bokte, atte di buokak sardnobetet ovtalagaš sagaid, ja atte i din gaskast galga læt mikkege soappamættomvuođaid, mutto atte di galggabetet læt nannoset okti ovtastattujuvvum ovtalagaš milli ja ovtalagaš arvvalussi.
Fil. 2, 2; 3, 15. 16.

11. Dastgo Kloe dalo olbmuin læ munji dieđetuvvum din birra, mu vieljaidam, atte din gaskast læk ridok.

12. Mon sarnom dam birra, go ješguttege dist cælkka: Mon anam ječčam Paulus lusa, mon Apollos lusa, mon Kefas lusa, mon Kristus lusa.
Ap. dag. 18, 24. Joh. 1, 43.

13. Lægo Kristus juogaduvvum? Lægo Paulus russinavllijuvvum din oudast? Daihe lepetgo di gastašuvvum Paulusa nammi?

14. Mon gitam Ibmela, go mon im læk gastašam guđege dist, ærrebgo Krispusa ja Kajusa,
Ap. dag. 18, 8. Rom. 16, 23.

15. amas guttege cælkket, atte

mon læm gastašam mu nammasam.

16. Daddeke læm mon gastašam maidai Stefanusa dallo-olbmuid; ærreb dai im dieđe mon, læmgo mon gastašam ovtage ærrasa. 16, 15. 17.

17. Dastgo Kristus i vuolgatam muo gastašet, mutto sardnedet evangeliuma, im visesvuođa saniguim, amas Kristus ruossa duššen dakkujuvvut.

Ap. dag. 9, 15. Gal. 1, 16. 1 Kor. 2, 1. 13. 2 Pet. 1, 16.

18. Dastgo ruosa sadne læ galle sigjidi jallavuottan, guđek lappujek, mutto migjidi, guđek šaddap audogassan, læ dat Ibmel fabmon.

2 Kor. 4, 3. 2 Tes. 2, 10. Rom. 1, 16. 1 Kor. 1, 24.

19. Dastgo čallujuvvum læ: Mon duššadam vises olbmui visesvuođa ja duššen dagam jiermalaʒai jierme.

Es. 29, 14. Job. 5, 12. 13.

20. Gost læ vises olmuš, gost læ čal'oappavaš, gost læ dam mailme suoggardægje? Igo Ibmel læk dakkam dam mailme visesvuođa jallavuottan?

Es. 33, 18. Rom. 1, 21. 22.

21. Dastgo dainago mailbme visesvuođas bokte Ibmel i dovddam Ibmel visesvuođa siste, de buorren oini Ibmel dam sarne jallavuođa bokte dakkat sin audogassan, guđek oskuk;

Matt. 11, 25. 27. Rom. 1, 21. 28.

22. dastgo sikke Judalaʒak mærkaid gaibedek, ja Grekalaʒak bivddek visesvuođa,

Matt. 12, 38; 16, 1. Joh. 4, 48.

23. mutto mi sardnedep dam russinavllijuvvum Kristusa, gutte læ Judalaʒaidi værranussan ja Grekalaʒaidi jallavuottan,

Joh. 6, 60; 10, 33. 1 Kor. 2, 14.

24. mutto sigjidi, guđek læk goččujuvvum, sikke Judalaʒaidi ja Grekalaʒaidi, Kristus, Ibmel fabmo ja Ibmel visesvuotta. 18. v.

25. Dastgo Ibmel jallavuotta læ visasæbbo go olbmui visesvuotta, ja Ibmel hægjovuotta læ gievrab go olbmui gievrravuotta.

26. Dastgo gæčadedet, vieljačidam, din goččujumadek, atte æi ædnag visasak oaʒe mielde, æi ædnag famolaʒak, æige ædnagak alla sogast læk goččujuvvum,

Joh. 7, 48. Jak. 2, 5.

27. mutto mi jalla læ mailmest, dam læ Ibmel valljim visasid hæppašuttet, ja mi hægjo læ mailmest, dam læ Ibmel valljim, dam gievra hæppašuttet,

28. ja mi vuollegaš læ mailmest, ja mi læ bagjelgeččujuvvum, ja mi i læk mikkege, dam læ Ibmel valljim, dam duššen dakkat, mi orro læmen manenge,

29. amas mikkege oʒid ramadallat su oudast.

Rom. 3, 27. Efes. 2, 9.

30. Mutto su bokte lepet di Kristus Jesus siste, gutte læ šaddam migjidi visesvuottan Ibmelest ja vanhurskesvuottan ja bassendakkujubmen ja lonastussan,

Rom. 4, 25. Jer. 23, 5. 6. Joh. 17, 19. Efes. 1, 7.

31. vai, nuftgo čallujuvvum læ: Gutte ječas ramed, ramedekus son ječas Hærrast!

Jer. 9, 24. 2 Kor. 10, 17.

2. Kapittal.

Paulus læ sardnedam sigjidi ovtagærddasašvuođain ja hægjovuođain, mutto almake famoin ja Vuoiŋain, dam russinavllijuvvum Jesus birra, 1—5. Su sardne læ čikkujuvvum visesvuotta mailme visasidi, mutto almostattujuvvum Ibmel Vuoiŋa bokte sigjidi, guđek oskuk, 6—16.

1. Ja mon, vieljačidam, go mon bottim din lusa, de im mon boattam goarggadlaš saniguim daihe visesvuođain sardnedet digjidi Ibmel duođaštusa;

4. 13. v.; 1, 17.

2. dastgo im mon lokkam

ječčam maidege diettet din gaskast, ærrebgo Jesus Kristusa ja su russinavllijuvvum.

Gal. 6, 14.

3. Ja mon legjim din lutte hægjovuođain ja baloin ja ædnag doargestemin,

2 Kor. 10, 10; 12, 5. 9. Gal. 4, 13.

4. ja mu sadne ja mu sardne i læm olmušlaš visesvuođa sarnotægje saniguim, mutto Vuoiŋa ja famo duođaštusa siste,

1. v. 2 Pet. 1, 16.

5. amas din osko vuođđoduvvut olbmu visesvuođa ala, mutto Ibmel famo ala.

Efes. 1, 19. 1 Tes. 1, 5.

6. Mutto mi sardnop visesvuođa olles olbmui gaskast, æp daddeke dam mailme visesvuođa, æpge dam mailme oaivamuʒai visesvuođa, guđek duššek,

Jak. 3, 15. 1 Kor. 1, 28.

7. mutto mi sardnop Ibmel visesvuođa, dam čiegos visesvuođa, mi læi čikkujuvvum, ja maid Ibmel læ ouddal asatam mailme algo ouddal migjidi hærvvasvuottan,

Salm. 51, 8. Rom. 16, 25.

8. maid i oktage dam mailme oaivamuʒain læk dovddam; dastgo jos si lifče dam dovddam, de æi si livče russinavllim hærvasvuođa hærra, —

Matt. 11, 25. Joh. 7, 48. Ap. dag. 3, 15.

9. mutto mi sardnop, nuftgo čallujuvvum læ, maid i oktage čalbme læk oaidnam, ja i oktage bællje læk gullam, ja mi i læk bagjanam guđege olbmu vaibmoi, maid Ibmel læ sigjidi rakadam, guđek su rakistek.

Es. 64, 3. Jak. 1, 12.

10. Mutto migjidi læ Ibmel almostattam dam su Vuoiŋas bokte; dastgo Vuoigŋa suoggarda buok dingaid, vela Ibmel čiegŋalvuođaidge. Matt. 13, 11; 16, 17.

11. Dastgo gutte olmuš dietta, mi læ olbmu siste, ærrebgo olbmu vuoigŋa, mi læ su siste? De ige dieđe oktage, mi læ Ibmel siste, ærrebgo Ibmel Vuoigŋa.

Sanel. 20, 27.

12. Mutto æp mi læk vuostaivalddam mailme vuoiŋa, mutto dam Vuoiŋa, mi læ Ibmelest, vai mi dovdašeimek dam, mi læ migjidi addujuvvum Ibmelest,

Rom. 8, 15.

13. maid mi maidai sardnop, æp saniguim, maid olmušlaš visesvuotta oapat, mutto saniguim, maid Bassevuoigŋa oapat, čilggidedin vuoiŋalaš dingaid vuoiŋalaš saniguim. 1. 4. v.

14. Mutto lundolaš olmuš i arvved daid dingaid, mak gullek Ibmel Vuigŋi; dastgo dak læk sudnji jallavuottan, ja i son mate daid dovddat, dastgo dak dubmijuvvujek vuoiŋalaʒat. Rom. 8, 7.

15. Mutto vuoiŋalaš olmuš dubme buok dingaid, mutto ješ son i dubmijuvvu gæstege.

Sanel. 28, 5. 1 Tes. 5, 21.

16. Dastgo gi læ dovddam Hærra miela, atte son mataši su oapatet? Mutto mist læ Kristus miella.

Job 15, 8. Es. 40, 13. Jer. 23, 18. Rom. 11, 34. Fil. 2, 5.

3. Kapittal.

Korintalaʒak legje ouddal ja læk ain dalge hæjok, dainago si gečček bære sagga olbmui bællai, guđek læk dušše Ibmel balvvalægjek ja barggoguoimek, 1–9; vuođđo læ Kristus, gæn ala juokkehaš galgga huksit, 10—15. Si galggek ječaidæsek varotet, amasek si hævatet Ibmel vieso, æige čævllastallat mailme visesvuođa diti æige ramedet ječaidæsek olbmuin; dastgo si læk buokak Kristus oamek, 16—23.

1. Ja mon, vieljačidam, im mattam sardnot digjidi nuftgo vuoiŋalaʒaidi, mutto nuftgo oaʒalaʒaidi, nuftgo smavva manaidi Kristus siste.

2. Mon addim digjidi mielke

jukkat ja im garra borramušaid; dastgo epet di mattam vela dam vuogjodet, duođai, epet di vela dal mate, 1 Pet. 2, 2. Ebr. 5, 12. 13.

3. dastgo di lepet ain oaʒala ʒak, dastgo go gađašvuotta ja riddo ja soappamættomvuotta læ din gaskast, de epetgo di dalle læk oaʒalaʒak ja mænnod olmušlaš lage mielde?
1, 10. 11. Gal. 5, 19. 20. Jak. 3, 16.

4. Dastgo go okta cælkka: Mon anam ječčam Paulus lusa, mutto nubbe: Mon anam ječčam Apollos lusa, de epetgo di dalle læk oaʒalaʒak? 1, 12.

5. Gi læ dalle Paulus, ja gi læ Apollos? Alma balvvalægjek, gæi bokte di lepet šaddam oskolaʒʒan, ja dađemielde go Hærra læ ješgæsage addam.

6. Mon gilvvim, Apollos laktadi, mutto Ibmel addi šaddo.
Ap. dag. 18, 1. 4. Jak. 1, 21. Ap. dag. 18, 24—26.

7. De i læk dal dat mikkege, gutte gilvva, ige datge, gutte laktad, mutto Ibmel, gutte adda šaddo.

8. Mutto dat, gutte gilvva, ja dat, gutte laktad, læba okta; mutto ješguttege galgga oaʒʒot su ječas balka su ječas bargo mielde.
Salm. 62, 13. Jer. 32, 19. Matt. 16, 27. Alm. 2, 23.

9. Dastgo mi læp Ibmela barggoguoimek; di lepet Ibmela bælddo, Ibmela viesso.
2 Kor. 6, 1. Efes. 2, 20. 21. Kol. 2, 7.

10. Dam Ibmel armo mielde, mi munji læ addujuvvum, bigjim mon vuođo nuftgo vises viessohuksijægje, mutto nubbe hukse dam ala; mutto gæčadekus juokkehaš, moft son hukse dam ala!
Alm. 21, 14. 1 Kor. 15, 10.

11. Dastgo i oktage mate bigjat nubbe æra vuođo go dam, mi læ bigjujuvvum, mi læ Jesus Kristus. Es. 28, 16. Efes. 2, 20.

12. Mutto jos guttege hukse dam vuođo ala gollid, silbaid, mavsolaš geđgid, muoraid, suinid, oalgaid,

13. de galgga juokkehaʒa dakko šaddat almosen; dastgo bæivve galgga čajetet dam čielggaset, dainago dat almostuvvu dola bokte, ja dolla galgga gæččalet, maggar ješguđege dakko læ.
4, 5. Es. 48, 10. 1 Pet. 1, 7; 4, 12.

14. Jos guđege dakko, maid son huksi dam ala, bisso, de galgga son balka oaʒʒot;

15. jos guđege dakko bolddujuvvu, de galgga son vahaga gillat; mutto son ješ galgga bestujuvvut, almake dego dola čađa.

16. Epetgo di dieđe, atte di lepet Ibmel tempel, ja atte Ibmel Vuoigŋa orro din siste?
6, 19. 2 Kor. 6, 16. Ebr. 3, 6.

17. Jos guttege hævat Ibmel tempela, su hævat Ibmel; dastgo Ibmel tempel læ basse, mi di lepet.

18. Allus oktage bettu ješječas! Jos guttege din gaskast gadda ječas visesen dam mailmest, son šaddus jallan, vai son šaddaši visesen!
Jak. 1, 22. Sanel. 3, 7. Es. 5, 21. 1 Kor. 4, 10.

19. Dastgo dam mailme visesvuotta læ jallavuotta Ibmel oudast; dastgo čallujuvvum læ: Son roakkasatta daid visasid sin gavvelvutti,
Job 5, 13.

20. ja fastain: Hærra dovdda vises olbmui jurddagid, atte dak læk duššalaʒak.
Salm. 94, 11.

21. Damditi allus oktage ramedeku ječas olbmuin! Dastgo buokrakkan læ din,

22. lekus dat Paulus daihe Apollos daihe Kefas daihe mailbme daihe ællem daihe jabmem daihe dat, mi dal læ, daihe dat, mi boatta; buokrakkan læ din,
Joh. 1, 43. Rom. 8, 38.

23. mutto di lepet Kristusa, mutto Kristus læ Ibmela.

4. Kapittal.

Oapatægjek læk Ibmel dallodoallek, guđek æi berre sattedokko dubmijuvvut, 1—7. Korintalaʒak oalgotegje ječaidæsek riggesen ja gievrran, dam bodda go apostalak legje ain lossis gillamušai siste, 8—13. Paulus nævvo sin maŋestes čuovvot ja varotet ječaidæsek čævllaivuođast; dastgo Ibmel rika i oro sani siste, 14—21.

1. Nuft adnus juokke olmuš min Kristusa balvvalægjen ja dallodoallen Ibmela čiegosvuođai bagjel!
Matt. 18, 18. Joh. 20, 23. Kol. 1, 25. Tit. 1, 7. 1 Pet. 4, 10.

2. Æra dafhost dallodollin gaibeduvvu, atte si gavdnujuvvujek oskaldassan. Luk. 12, 42.

3. Mutto mon anam dam aibas uccanen dubmijuvvut dist daihe olmušlaš rievtest, ja im mon dubme vela ješge ječčam;

4. dastgo im mon dieđe galle ječčam duokken maidege, mutto im mon læk daggo bokte vanhurskesen dakkujuvvum; mutto Hærra læ dat, gutte muo dubme.
Job 9, 2. Salm. 130, 3. Rom. 3, 20. Salm. 35, 24.

5. Damditi allet dubme maidege ouddal aige, ouddalgo Hærra boatta, gutte maidai čuovggas ouddi bukta dam, mi læ sævdnjadassi čikkujuvvum, ja almostatta vaimoi arvvalusaid; ja de galgga juokkehaš oaʒʒot maidnomes Ibmelest.
Matt. 7, 1. 1 Kor. 11, 26. Matt. 25, 31. Alm. 20, 12.

6. Mutto dam, vieljačidam, læm mon cælkkam mu ječčam ja Apollosa harrai din diti, vai di oappabetet monno bokte, amadek di adnet ječaidædek visesen dam bagjel, mi čallujuvvum læ, amadek di guđege diti čævllastallagoattet, nubbe nubbe vuostai.
Rom. 12, 3.

7. Dastgo gi adda dudnji buorebvuođa? Ja mi dust læ, maid don ik læk oʒʒom? Mutto jos don læk dam oʒʒom, de manne ramadalak don, dego don ik livče dam oʒʒom? Joh. 3, 27. Jak. 1, 17.

8. Di lepet juo gallanam, di lepet juo riggesen šaddam, di lepet hærran šaddam alma mintaga; ja vare di lifčidek hærran šaddam, vai maidai migis bæsašeimek rađđit dinguim!
Jer. 2, 31.

9. Dastgo mu mielast orro, atte Ibmel læ ouddan bigjam min apostalid nuftgo hæjomussan, nuftgo jabmem gitti addujuvvum; dastgo mi læp šaddam gæčadæmušen mailbmai, sikke engelidi ja olbmuidi.
2 Kor. 11, 5. Salm. 44, 23. 2 Kor. 4, 11. Ebr. 10, 33.

10. Mi læp jallak Kristus diti, mutto di lepet visasak Kristus siste, mi hæjok, mutto di gievrak, di gudnijattujuvvum, mutto mi bagjelgeččujuvvum.
3, 18; 2, 3. 2 Kor. 13, 9.

11. Gidda dam dimo ragjai læp mi sikke nælgest ja goikost ja læp alasen ja čormatallap, ja i mist læk mikkege nana orromsajid,
2 Kor. 11, 27. Ap. dag. 23, 2. 2 Kor. 4, 8; 6, 5; 11, 23.

12. ja mi barggap vaive čađa min ječaidæmek gieđaiguim. Bælkataladedin mi buristsivdnedep; doarradallujuvvudedin mi gierddap;
Ap. dag. 18, 3; 20, 34. Matt. 5, 44. Luk. 6, 28; 23, 34.

13. bilkkeduvvudedin mi nævvop; mi læp šaddam nuftgo hilgotassan mailmest, buokai suopatassan gidda dassači.
Vaid. 3, 45.

14. Im mon čale dam din hæppašuttem diti, mutto mon muitotam din nuftgo mu æcalaš manaidam. 1 Tes. 2, 11.

15. Dastgo jos dist lifče vela loge duhat oapatægje Kristus siste, de æi dist læk almake ollo vanhemak; dastgo mon læm sakkanattam din Kristus Jesus siste evangelium bokte.
Ap. dag. 18, 11. Gal. 4, 19. Filem. 10. v.

16. Mon nævom din damditi, šaddet mu maŋestčuovvon!
11, 1. Fil. 3. 17. 1 Tes. 1, 6.

17. Damditi læm mon vuolgatam Timoteusa din lusa, gutte læ mu æcalaš ja oskaldas bardne Hærra siste, vai son muitotifči digjidi mu gæinoi birra Kristus siste, nuft moft mon oapatam buok baikin juokke særvvegodde siste.
1 Tim. 1, 2.

18. Mutto muttomak læk čævllastallagoattam, dego mon im boađaše din lusa;

19. mutto mon aigom farga boattet din lusa, jos Hærra datto, ja diđoštet im dai čævllastalli sanid, mutto sin famo; Jak. 4, 15.

20. dastgo Ibmel rika i oro sani siste, mutto famo siste.
2, 4. 1 Tess. 1, 5. 2 Pet. 1, 16.

21. Goabba di dattobetet? Galgamgo mon boattet din lusa risrin daihe rakisvuođain ja lojesvuođa vuoiŋain? 2 Kor. 10, 1—4.

5. Kapittal.

Paulus laitta sin, dainago si æi læm olgus čuolddam dam olbmu særvvegoddest, gutte furruši ačes akain; son muitot dam birra, atte ucca suvrrodaigaš matta suvrrodet obba daige, 1—8, ja i son dato, atte si galggek gierddat almos suddolaʒaid særvvegodde siste, 9—13.

1. Dasa vela gullujuvvu furrudak din gaskast, ja daggar furrudak, mi i bægotuvvu vela bakenige gaskast, nuft atte muttom adna su ačes aka.
3 Mos. 18, 8. 5 Mos. 27, 20.

2. Ja di lepet čævllajak, epetge læk sagga æmbo morašlaʒak, vai dat, gutte læ dakkam dam dago, šaddaši olgus hilggujuvvut din særvest?

3. Dastgo mon, gutte læm galle rubmašinam erit orromen, mutto vuoiŋainam lutte orromen, læm juo dubmim, dego mon lifčim lutte orromen, dam birra, gutte læ dam nuft dakkam,
2 Kor. 10, 1—4; 13, 10. Kol. 2, 5.

4. min Hærramek Jesus Kristus nammi, go di ja mu vuoigŋa čoagganek čoakkai min Hærramek Jesus Kristus famoin,
Matt. 16, 19; 18, 18.

5. addet Satani daggaraʒa oaʒe hævvanæbmen, vai vuoigŋa bestujuvvuši Hærra Jesus bæive.
1 Tim. 1, 20.

6. Din rabme i læk čabbes; epetgo di dieđe, atte ucca suvrrodaigaš suvrroda obba daige?
Gal. 5, 9.

7. De olgus buttesteket dam boares suvrrodaige, vai di lifčidek ođđa daigge, nuftgo di lepet suvrokættajak! Dastgo maidai min bæssašlabbes læ njuvvujuvvum min oudast, Kristus.
Es. 53, 7. Joh. 1, 29. 1 Pet. 1, 19; 2, 24.

8. Dollop mi damditi basid, allop boares suvrrodaigin, allopge bahavuođa ja hilbbadvuođa suvrrodaigin, mutto buttesvuođa ja duottavuođa suvrokættes laibin!
2 Mos. 12, 3. 15. 19.

9. Mon čallim digjidi girjest, atte i dist galga læt mikkege guoibmevuođaid furrušegjiguim,
Matt. 18, 17. 2 Kor. 6, 14. Efes. 5, 11. 2 Tes. 3, 6. 14.

10. ja dam im mon čallam eisege dam mailme furrušegji daihe hadnasi daihe rievvari daihe æppe-ibmelbalvvalegji birra; dastgo di ferttišeidek dalle vuolgget mailmest erit.

11. Mutto dal mon čallim digjidi, atte jos guttege, gutte vielljan goččujuvvu, læ furrušægje daihe hanes daihe æppe-ibmelbalvvalægje daihe bælkkalas daihe jukke daihe rievvar, de i dist galga læt mikkege guoibmevuođaid suina, ja atte epet di galga vela borratge daggaraʒa særvest.
Rom. 16, 17. Tit. 3, 10. 2 Joh. 10. v.

12. Dastgo mi dast munji guoska maidai sin dubmit, guđek

læk olgobælde? Epetgo di dubme sin, guđek læk siskebælde?
Mark. 4, 11. Kol. 4, 5. 1 Tes. 4, 12.

13. Mutto Ibmel dubme sin, guđek læk olgobælde? Erit javkkadeket dam baha olbmu din ječaidædek gaskast!
5 Mos. 13, 5; 22, 21.

6. Kapittal.

Paulus laitta sin, go sist læk ašek gutteg guimidæsek vuostai ja vela bakenlaš eisevaldi oudast, 1—11, ja nævvo sin fuorravuođa vuostai, 12—20.

1. Duostago guttege dist, go sust læ ašše guoimes vuostai, bivddet duomo vanhurskesmættom olbmui lutte ja i basse olbmui lutte?

2. Epetgo di dieđe, atte basse olbmuk galggek dubmit mailme? Ja jos mailbme dubmijuvvu din bokte, lepetgo di dalle dokkimættomak dubmit uccemus ašid?
Matt. 19, 28.

3. Epetgo di dieđe, atte mi galggap dubmit engelid, jobeson dalle aiggasaš ašid.

4. Go dist dalle læk aiggasaš ašek, de di bigjabetet sin duobmaren, guđek læk bagjelgeččujuvvum særvvegoddest!

5. Mon cælkam dam digjidi hæppaden. De i læk dalle vises olmuš din gaskast, i vela oktage, gutte mataši dubmit su vieljaides gaskast? 15, 34.

6. Mutto viellja manna vieljaines rievte ouddi, ja vela æppeoskolaʒaigis ouddi!

7. Alma dat læ juo aibas boastovuotta din lutte, go dist læk ašek gutteg guimidædek vuostai. Manne di epet gilla ouddal verid? Manne di epet divte ječaidædek ouddal daŋatallat?
Sanel. 20, 22. Matt. 5, 40. Rom. 12, 19. 1 Tes. 5, 15.

8. Mutto di dakkabetet verid ja bættebetet, ja vela vieljaidgis.
3 Mos. 25, 14.

9. Daihe epetgo di dieđe, atte æi vanhurskesmættomak galga arbbit Ibmel rika? Allet čagjadada! Æi furrušægjek æige æppeibmel-balvvalægjek æige fuorraolbmuk æige si, guđek oaʒe himoi mielde ellek, æige si, guđek luondo vuostai suddodek,
Gal. 5, 19—21. Efes. 5, 5. Ebr. 12, 14. Alm. 22, 15. Gal. 6, 7. 3 Mos. 18, 22. Rom. 1, 27.

10. æige suollagak æige hadnasak æige jukkek æige bælkkalasak æige rievvarak galga arbbit Ibmel rika.

11. Ja daggarak legje muttomak dist; mutto di lepet bassujuvvum, di lepet bassen dakkujuvvum, di lepet vanhurskesen dakkujuvvum Hærra Jesus nama ja min Ibmelæmek Vuoiŋa bokte.
Efes. 2, 2 j. n. v. 5, 8. Kol. 3, 7. Tit. 3, 3. 1 Kor. 1, 2. Ebr. 10, 22.

12. Buok læ munji lobalaš, mutto i buok læk avkalaš; buok læ munji lobalaš, mutto im mon galga diktet ječčam mastege rađđijuvvut. 10, 23.

13. Borramuš læ čoavjai, ja čoavje borramušši, mutto Ibmel duššen dakka sikke dam ja dom; mutto rumaš i læk furrušæbmai, mutto Hærrai, ja Hærra rubmaši.
Matt. 15, 17. 18. Rom. 14, 17. Kol. 2, 20—22. 1 Tes. 4, 4. 5.

14. Mutto Ibmel sikke Hærra bajasčuoʒaldatti ja galgga bajasčuoʒaldattet min su famos bokte.
Rom. 6, 5. 8.

15. Epetgo di dieđe, atte din rubmašak læk Kristus lattok? Galgamgo mon dalle valddet Kristusa latttoid ja dakkat daid fuorralatton? Dat lekus gukken erit! 12, 27. Efes. 4, 15. 16; 5, 30.

16. Daihe epetgo di dieđe, atte gutte giddana fuorrai, son læ okta rumaš suina? Dastgo dat guovtes galggaba, cælkka son, læt okta oaʒʒe.
1 Mos. 2, 24. Matt. 19, 5.

17. Mutto gutte Hærrai doappada, son læ okta vuoigŋa suina.
Joh. 17, 21. 1 Kor. 12, 13. Efes. 4, 4.

18. Batareket furrušæmest! Buok suddo, maid olmuš dakka, læ rubmaš olgobælde; mutto gutte furruša, son suddod su ječas rubmaš vuostai. 10, 8.

19. Daihe epetgo di diede, atte din rubmaš læ Bassevuoiŋa tempel, gutte læ din siste, gæn di Ibmelest oʒʒom lepet, ja atte epet di læk ječaidædek oamek?
3, 16. 2 Kor. 6, 16. Efes. 2, 21.

20. Dastgo di lepet divrraset ostujuvvum; gudnijattet damditi Ibmela din rubmašædek ja din vuoiŋadek siste, mak gullaba Ibmeli!
7, 23. Gal. 3, 13. 1 Pet. 1, 18. 19. Alm. 5, 9. Fil. 1, 20.

7. Kapittal.

Moft naittalam olbmuk galggek ællet gutteg guiminæsek, 1—6. Naittalkættes olbmuk ja læskak dakkek burist, jos si æi naittal; æi si daddeke suddod, jos si naittalekge, 7—9. Naittalam olbmuk æi oaʒo ærranaddat; juokkehaš galgga orrot dam dile siste, man siste son læ goččujuvvum, 10—24. Viddasæb mattatus nieidai birra, 25—38, ja læskai birra, 39. 40.

1. Mutto dai dingai harrai, mai birra di lepet munji čallam, de dat læ olbmui buorre, go son i guoska nissoni;
1 Mos. 2, 18. 1 Kor. 7, 26.

2. mutto furrudaga diti lekus juokke olbmast su ječas akka, ja juokke akast su ječas boadnja!

3. Čajetekus boadnja akas vuostai dam gædnegas miedamanasvuoda, mutto nuftgis maidai akka boadnjasis! 1 Pet. 3, 7.

4. Akka i læk radalaš su ječas rubmaš bagjel, mutto boadnja; mutto nuftgis maidai i læk boadnjage radalaš su ječas rubmaš bagjel, mutto akka.

5. Allet doala ječaidædek goabbag guoimestæde erit, ærrebgo dat šaddaš goabbašagai miedatusa mielde muttom aiggai, vai di bæsašeidek addet ječaidædek borakættaivuodaidi ja rokkadussi, ja de ellet fastain ovtast, amas Satan gæččalet din din himoidædek diti!

6. Mutto dam cælkam mon nuftgo rade, imge nuftgo goččoma.

7. Dastgo mon datušim, atte buok olbmuk lifče, nuftgo mon ješ læm; mutto ješgudestge læ su ječas arbmo-addaldak Ibmelest, nubbe olbmust nuft, mutto nubbe olbmust nuft.
Matt. 19, 12. 1 Kor. 12, 11.

8. Mutto mon cælkam naittalkættes olbmuidi ja læskaidi, atte dat læ sigjidi buorre, jos si orruk naittalkættajen, nuftgo mon læm.

9. Mutto jos si æi mate ječaidæsek erit doallat, de naittalekusek si! Dastgo buoreb læ naittalet go buollet. 1 Tim. 5, 14.

10. Mutto naittalam olbmuid goččo, im mon, mutto Hærra, atte akka i galga ærranet boadnjastes erit,
1 Tes. 4, 15. Matt. 5, 32.

11. — mutto jos son vela ærranage, de orrus son naittalkættajen daihe soabadekus boadnjaines! — ja atte boadnja i galga guoddet su akas.

12. Mutto daidi ærrasidi cælkam mon, ige Hærra: Jos gudege vieljast læ æppe-oskolaš akka, ja son miedet orrot su lutte, de allus son guddu su,

13. ja jos nissonest læ æppeoskolaš boadnja, ja son miedet orrot su lutte, de allus son guddu su!

14. Dastgo æppe-oskolaš boadnja læ basotuvvum akas bokte, ja æppe-oskolaš akka læ basotuvvum boadnjas bokte; dastgo alma mudoi lifče din manak but-

tesmættomak, mutto dal læk si basek. Rom. 11, 16.

15. Mutto jos æppe-oskolaš bælle. ærrana erit, de ærranekus son! I læk guttege viellja daihe oabba gidda čadnujuvvum daggar aši diti; mutto Ibmel læ goččom min rafhai. Efes. 2, 14. 17.

16. Dastgo maid diedak don, akka, jogo don matičak boadnjad bæstet? Daihe maid diedak don, boadnja, jogo don matičak akad bæstet? 1 Pet. 3, 1.

17. Mutto nuftgo Ibmel læ juogadam ješguttige, nuftgo Hærra læ goččom ješgudege, nuft vagjolekus son! Ja nuft asatam mon buok særvvegoddin. 20. 24. v.

18. Jos guttege læ goččujuvvum birračuopatusa dilest, de allus son diktu ouddalike gessujuvvut bagjeli! Jos guttege læ goččujuvvum ouddalike dilest, de allus son diktu ječas birračuppujuvvut!

19. Birračuopatus i læk mikkege, ja ouddalikke i læk mikkege, mutto Ibmel bakkomid doallam. Gal. 5, 6; 6, 15.

20. Orrus juokkehaš dam goččujume siste, man siste son læ goččujuvvum. Efes. 4, 1.

21. Jos don læk goččujuvvum balvvalægje dilest, de allus dat du moraštattu, mutto jos don maidai matak bæssat luovosen, de vallje baica dam!

22. Dastgo dat balvvalægje, gutte læ goččujuvvum Hærra siste, son læ Hærra luovos luittujuvvum olmuš; nuftgis læ maidai dat luovos olmuš, gutte læ goččujuvvum, Kristus balvvalægje. Gal. 3, 28. Joh. 8, 36. Rom. 6, 18. 22. Gal. 5, 13. Efes. 6, 6. 1 Pet. 2, 16.

23. Di lepet divrraset ostujuvvum; allet šadda olbmui balvvalægjen! 6, 20. 1 Pet. 1, 18. 19. Ebr. 9, 12.

24. Dam dile siste, vieljačidam, man siste ješguttege læ goččujuvvum, dam siste orrus son Ibmel lutte! Gal. 3, 28.

25. Mutto nieidai harrai must i læk Hærra goččom, mutto mon diedetam mu oaivvelam nuftgo dat, gæsa Hærra læ addam armo oskaldassan læt. 12. v. 2 Kor. 4, 1.

26. Mon oaiveldam nabbo dalle, atte dat læ buorre dam dalaš aige hæde diti, atte dat læ buorre olbmui læt nuft. 1. v. Jer. 16, 2 j. n. v.

27. Jos don læk čadnujuvvum akkai, de ale vigga erit čovddujuvvut! Jos don læk akast erit čovddujuvvum, de ale bivde aka!

28. Mutto jos don vela naittalakge, de ik don suddod, ja jos nieidda naittala, de i son suddod; daddeke galgga daggaraʒain læt atestus oaʒest. Mutto mon sæstam din.

29. Mutto dam mon cælkam, vieljačidam, atte aigge læ dastmaŋas garʒʒe, vai sikke si, gæin læk akak, lifče nuftgo si, gæin æi læk, 1 Pet. 4, 7.

30. ja si, gudek čirruk, nuftgo si, gudek æi čiero, ja si, gudek illodek, nuftgo si, gudek æi illod, ja si, gudek ostek, nuftgo si, gudek æi aimoin ane,

31. ja si, gudek adnek dam mailme, nuftgo si, gudek æi ane dam; dastgo dam mailme habme nokka. Salm. 39, 7; 90, 5. Es. 40, 6. 1 Pet. 1, 24. 1 Joh. 2, 17.

32. Mutto mon datom, atte di galggabetet læt alma morraštaga. Naittalkættes olmai adna fuola dai aši oudast, mak gullek Hærrai, moft son matta Hærrai dokkit; 1 Tim. 5, 5.

33. mutto dat, gutte læ naittalam, adna fuola dai aši oudast, mak gullek mailbmai, moft son matta akkasis dokkit. Efes. 5, 28. 29.

34. Erotus læ aka ja nieida gaskast. Naittalkættes nisson adna

fuola dai aši oudast, mak gullek Hærrai, vai son matta læt basse sikke rubmašestes ja vuoiŋastes; mutto naittalam nisson adna fuola dai aši oudast, mak gullek mailbmai, moft son matta boadnjasis dokkit.

35. Mutto dam cælkam mon din ječaidædek avkken, im atte mon aigom suppit giela din birra, mutto varjalam diti sivolašvuođa ja nokkamættom bissovašvuođa Hærra siste.

36. Mutto jos guttege doaivvo, atte dat læ heivvimættom su niddi, jos son læ naittalam-age bagjel, ja dat fertte læt nuft, de dakkus son, maid son datto! I son suddod; naittalekusek daggarak!

37. Mutto dat, gutte læ nannoset arvvalam vaimostes, gutte i læk naggijuvvum, mutto gæst fabmo læ su ječas dato mielde dakkat, ja læ šiettadam su vaimostes varjalet su nieidas, son dakka burist.

38. Ja nuft dakka sikke dat, gutte naitta nieidas, burist, ja dat, gutte i naite nieidas, dakka buorebut.

39. Akka læ čadnujuvvum laga bokte, nuft gukka go su boadnja ælla; mutto go su boadnja læ jabmemi oađđam, de læ son luovos, nuft atte son oaǯǯo naittalet, gæina son datto, go duššefal dat šadda Hærra siste.
Rom. 7, 2. 1 Tim. 2, 15.

40. Mutto son læ audogasab, jos son orro dam dilest, mast son læ, mu oaivvel mielde; mutto mon doaivom, atte maidai aldam læ Ibmel Vuoigŋa.
1 Tes. 4, 8.

8. Kapittal.

I oktage galga adnet dieđos ærrasidi værranussan, 1—3. Vaiko æppe-ibmel i læk mikkege, de æi galga Korintalaǯak almake borrat æppe-ibmel-oaffarid, amasek si værranattet rašeb oskolaǯaid, 4—13.

1. Mutto æppe-ibmel-oaffari harrai diettep mi, atte mist læ buokain dietto. Dietto goargasmatta, mutto rakisvuotta bajasrakad.
Ap. dag. 15, 20. 29. Rom. 14, 3.

2. Mutto jos guttege gadda ječas maidege diettet, son i læk vela goassege maidege diettam, nuftgo olmuš berre dam diettet;
Gal. 6, 3. 1 Tim. 6, 4.

3. mutto jos guttege rakista Ibmela, son læ sust dovddujuvvum.
Salm. 1, 6. Joh. 10, 14. 27. Gal. 4, 9.

4. Æppe-ibmel-oaffarid borram harrai, de mi diettep, atte æppeibmel i læk mikkege mailmest, ja atte i læk æra Ibmel go okta.
1 Kor. 10, 19. 20. 5 Mos. 4, 39; 6, 4. 1 Tim. 2, 5.

5. Dastgo jos vela lækge, guđek ibmelen goččujuvvujek, daihe almest daihe ædnam alde, nuftgo læk ædnag ibmelak ja ædnag hærrak,
Joh. 10, 34. 35.

6. de mist læ almake dušše okta Ibmel, Ačče, gæst buokrakkan boatta, ja mi læp sudnji, ja mist læ dušše okta Hærra, Jesus Kristus, gæn bokte buokrakkan læ, ja mi læp su bokte.
Mal. 2, 10. Rom. 11, 36. Ap. dag. 17, 28. Joh. 13, 13. Efes. 4, 5. Joh. 1, 3.

7. Mutto dat dietto i læk buokain; mutto muttomak dakkek ain aldsesæsek oamedovdo vaive æppe-ibmel diti ja borrek dam nuftgo æppe-ibmel-oaffara, ja sin oamedovddo, mi læ rašše, duolvvaduvvu.
10, 28. Rom. 14, 14. 23.

8. Mutto borramuš i daga min dokkalaǯǯan Ibmel oudast; dastgo æp mi šadda æp buorebun, jos mi borrap, æpge hæjobun, jos mi æp bora.
Rom. 14, 17. Ebr. 13, 9.

9. Mutto varoteket, amas dat din lobalašvuotta šaddat daidi rašidi jorralussan!
Gal. 5, 13. 1 Pet. 2, 16. Rom. 14, 13. 20.

10. Dastgo jos guttege oaidna du, gæst læ dietto, čokkamen bævdest æppe-ibmel vieso siste, igo dalle su oamedovddo, gutte læ rašše, viggatuvvu borrat æppe-ibmel-oaffarid?

11. Ja dat rašeb viellja, gæn diti Kristus læ jabmam, šadda lapput du dieđo diti. Rom. 14, 15.

12. Mutto go di nuft suddodepet vieljaidædek vuostai ja havvaduttebetet sin rašes oamedovdo, de suddodepet di Kristus vuostai.

13. Damditi, jos borramuš værranatta mu vielja, de im mon aigo agalaš aiggaige borrat biergo, amam mon værranattet mu vielljam. Rom. 14, 21.

9. Kapittal.

Vaiko Paulusest læi vuoiggadvuotta dolvodet aka mieldes ja valddet særvvegoddin balka, de i son dattom almake adnet su isedvuođas, 1—18. Son datoi mielastes šaddat buokaidi buokan, vuoittem varas buok guovloin soabmasidge, 19—23. Son nævvo oskaldas soattai ja mæralašvutti, 24—27.

1. Imgo mon læk apostal? Imgo mon læk luovos? Imgo mon læk oaidnam min Hærramek Jesus Kristusa? Epetgo di læk mu dakko Hærra siste?
Ap. dag. 9, 3. 17; 22, 17 j. n. v. 1 Kor. 4, 15.

2. Jos mon im læk apostal ærrasidi, de mon læm almake digjidi; dastgo di lepet mu apostalammat nanostus Hærra siste.
2 Kor. 3, 2. 3.

3. Mu bælostus sin vuostai, guđek muo dubmijek, læ dat.

4. Igo mist læk vuoiggadvuotta borrat ja jukkat?
Luk. 10, 7. 8.

5. Igo mist læk vuoiggadvuotta dolvodet oaba akkan mieldamek, nuftgo dak æra apostalak ja Hærra vieljak ja Kefas?
Matt. 8, 14; 12, 46.

6. Daihe duššefal mustgo ja Barnabasestgo i læk vuoiggadvuotta orrot bargakættai?
2 Tes. 3, 8. 9

7. Gibe soađest balvvalæš su ječas balka ala? Gi gilvva vidnegarde ja i bora dam šaddoin? Daihe gi dikšo ælo ja i bora ælo mielkest?
2 Kor. 10, 4. 1 Kor. 3, 6—8. 1 Pet. 5, 2.

8. Sarnomgo mon dam olmušlaš lage mielde? Daihe igo maidai laka dam cælke?

9. Dastgo čallujuvvum læ Mosesa laga siste: Ik don galga njalme čadnat vuovsast, mi læ gornid raidnimen. Lækgo vuovsak, mai oudast Ibmel morašta?
5 Mos. 25, 4.

10. Daihe cælkkago son dam aito min diti? Dastgo min diti læ dat čallujuvvum, atte dat, gutte bældo jorggo, berre jorggot doaivoin, ja dat, gutte gornid raidne, berre raidnit doaivodedin oasalaǯǯan šaddat su doaivvagasas.
2 Tim. 2, 6.

11. Jos mi læp gilvvam digjidi vuoiŋalaš burid, lægo dat dalle stuora balkka, jos mi lagjip din aiggasaš burid?
Rom. 15, 27. Gal. 6, 6.

12. Jos ærrasin læ dat vuoiggadvuotta din bagjel, igo dalle mist læk sagga æmbo? Mutto æp mi læk adnam dam vuoiggadvuođa, mutto gierddap buok, amamek mi dakkat Kristus evangeliumi maidege hettitusaid.
Ap. dag. 20, 33. 2 Kor. 11, 7 j. n. v. 12, 13. 1 Tes. 2, 7. 9.

13. Epetgo di dieđe, atte dak, guđek balvvalek basse baikest, borrek basse borramušain, ja atte dak, guđek altar birra fuola adnek, særvvadallek altarin?
4 Mos. 18, 8. 5 Mos. 18, 1—4.

14. Nuft læ maidai Hærra asatam sigjidi, guđek sardnedek

evangeliuma, atte si galggek ællet evangeliumest. Matt. 10, 10.

15. Mutto im mon læk maidege adnam dain burin. Mutto im mon læk dam čallam, vai dat šaddaši munji nuft; dastgo dat lifči munji buoreb jabmet, go atte guttege dagaši mu ramadusa duššen.

Ap. dag. 18, 3. 2 Tes. 3, 8. 2 Kor. 11, 10.

16. Dastgo go mon sardnedam evangeliuma, de i dat læk munji manenge rabmen; dastgo gædnegasvuotta orro mu bagjelist. Duođai vuoi munji, jos mon im sardned evangeliuma! Rom. 1, 15.

17. Dastgo jos mon dagam dam mielastam, de must læ balkka; mutto jos im mielastam dam daga, de læ almake dat dallodoallam munji oskelduvvum. 4, 1.

18. Mi læ dalle mu balkka? Atte mon, go mon sardnedam evangeliuma, ouddanbijam Kristus evangeliuma alma mavsotaga, amam mon boastot adnet mu vuoiggadvuottam evangelium siste. 8, 9.

19. Dastgo vaiko mon læm luovos buokain, de læm mon almake dakkam ješječčam buokaidi balvvalægjen, vai mon vuoitašim dađe ænebuid,

Matt. 20, 28. 1 Kor. 10, 33. Rom. 11, 14. 1 Pet. 3, 1.

20. ja Judalaʒaidi læm mon šaddam nuftgo Judalaʒʒan, vai mon vuoitašim Judalaʒaid, sigjidi, guđek læk laga vulučak, nuftgo laga vulučen, vai mon vuoitašim sin, guđek læk laga vulučak,

Ap. dag. 16, 3; 18, 18; 21, 24.

21. sigjidi, guđek læk alma lagataga, dego lifčim alma lagataga, — vaiko im mon læk alma lagataga Ibmel oudast, mutto laga vuluš Kristus oudast, — vai mon vuoitašim sin, guđek læk alma lagataga.

7, 22. Rom. 2, 14. Gal. 2, 3.

22. Mon læm šaddam rašidi nuftgo raššen, vai mon vuoitašim rašid. Mon læm šaddam buokaidi buokan, vai mon almake ainas soabmasid bæstašim.

Rom. 15, 1. 1 Kor. 10, 33.

23. Mutto dam mon dagam evangelium diti, vai mon šaddašim dasa oasalaʒʒan.

24. Epetgo di diede, atte si, guđek vikkek gilvvobalgga mielde, vikkek galle buokak, mutto okta oaʒʒo balka? Vikket nuft, vai di oaʒʒobetet dam!

Fil. 3, 14. Ebr. 12, 1.

25. Mutto juokkehaš, gutte gilvotalla, adna mære juokke dafhost, dok, vai si nokkavaš kruono oʒuše, mutto mi, vai mi nokkamættom kruono oʒušeimek.

Efes. 6, 12. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 5. 1 Pet. 1, 4; 5, 4. Jak. 1, 12.

26. Damditi viegam mon, im nuftgo šlumpelakai; mon faipom, im nuftgo dat, gutte biega časka;

2 Tim. 2, 5; 4, 7.

27. mutto rubmašam mon baggim ja garra balvvalusast dam anam, amam mon, maŋŋelgo mon læm ærrasidi sardnedam, šaddat ješ hilggujuvvut.

Rom. 6, 18. 19; 8, 13. Kol. 3, 5.

10. Kapittal.

Israelitalaʒai ouddamærka galgga læt ærrasidi cuiggitussan, amasek si armo boastot adnet, 1—13. Si, guđek servvek Hærra bævddai, æi galga borrat æppe-ibmel-oaffarid, 14—22, ja æi si galga boastot adnet sin isedvuođasek rašeb oskolaʒaidi værranussan, mutto čuovvot Paulusa ouddamærka, 23—33. 11. kap. 1. v.

1. Dastgo im mon dato, vieljačidam, atte di galggabetet læt diettemættomak dam harrai, atte min vanhemak legje buokak balva vuolde ja manne buokak mæra čađa

2 Mos. 13, 21. 22. Salm. 78, 14. 2 Mos. 14, 22.

2. ja gastašuvvujegje buokak Mosesi balva siste ja mæra siste

3. ja borre buokak dam sæmma vuoiŋalaš borramuša

2 Mos. 16, 15. Salm. 105, 40.

4. ja jukke buokak dam sæmma vuoiŋalaš jukkamuša; dastgo si jukke dam vuoiŋalaš bavtest, mi sin čuovoi, mutto bakte læi Kristus. 2 Mos. 17, 6. Salm. 78, 16.

5. Mutto Ibmel i dokkitam ænas bæle sist; dastgo si goddujuvvujegje mæccai.

Ebr. 3, 17—19. 4 Mos. 11, 33.

6. Mutto dak dapatusak læk šaddam migjidi ouddamærkkan, amamek mi halidet dam bahai, nuftgo si halidegje dasa.

4 Mos. 11, 34. Salm. 78, 30.

7. Alletge šadda æppe-ibmelbalvvalægjen, nuftgo muttomak sist, nuftgo čallujuvvum læ: Almug čokkani borrat ja jukkat ja čuoǯǯeli dukkuraddat!

2 Mos. 32, 6. 1 Joh. 5, 21.

8. Allopge mi furruš, nuftgo muttomak sist furrušegje ja gačče, ovta bæivest golbma goalmad lokkai duhata!

6, 18. 4 Mos. 25, 1—9.

9. Allopge mi gæččal Kristusa, nuftgo muttomak sist gæččalegje su ja hævatuvvujegje gærbmašin!

Ap. dag. 5, 9. 2 Mos. 17, 2. 7. 4 Mos. 21, 5. 6.

10. Alletge nimmur, nuftgo muttomak sist nimmuregje ja hævatuvvujegje hævatægjest!

Fil. 2, 14. 1 Pet. 4, 9. 4 Mos. 14, 2. 36. 37.

11. Mutto buok dak dapatusak šadde sigjidi ouddamærkkan; mutto dat læ čallujuvvum migjidi cuiggitussan, gæi lusa dak maŋemuš aigek læk boattam.

Rom. 4, 23. 24. 1 Kor. 9, 10. Ebr. 9, 26.

12. Damditi, gutte doaivvo ječas čuoǯǯomen, varotekus, amas son jorralet! Rom. 11, 20.

13. I læk mikkege gæččalusaid din ala boattam, ærrebgo olmušlaš gæččalus; mutto Ibmel læ oskaldas, gutte i luoite din gæččaluvvut din apidædek bagjel, mutto dakka sikke gæččalusa ja dam loapa nuft, atte di mattebetet dam gierddat. 1, 9. 1 Tes. 5, 24.

14. Damditi, mu æcalaǯaidam, batareket æppe-ibmel-balvvalusast erit!

2 Mos. 20, 3. Ap. dag. 15, 20. 29. 2 Kor. 6, 16.

15. Mon sarnom nuftgo jiermalaǯaidi; dubmijeket di dam, maid mon cælkam! 2, 15.

16. Buristsivdnadusa gærra, maid mi buristsivdnedep, igo dat læk Kristus varai særvvevuotta? Dat laibbe, maid mi doagjalep, igo dat læk Kristus rubmaš særvvevuotta? Matt. 26, 26. 27.

17. Dainago okta laibbe læ, de læp mi ædnagak okta rumaš; dastgo mi læp buokak servolaǯak dam ovta laibbai.

12, 13. 27. Rom. 12, 5.

18. Geččet Israeli oaǯe mielde! Æigo si, guđek oaffarid borrek, læk servolaǯak altari?

19. Maid cælkam mon dalle? Atte æppe-ibmel læ mikkege? Daihe atte æppe-ibmel-oaffar læ mikkege? 8, 4. Ap. dag. 15, 29.

20. Im! Mutto, atte maid bakenak oaffaruššek, dam oaffaruššek si bærgalagaidi ja æi Ibmeli; mutto im mon dato, atte di galggabetet adnet servolašvuođa bærgalagaiguim.

3 Mos. 17, 7. 5 Mos. 32, 17. Salm. 106, 37.

21. Epet di mate jukkat Hærra gæra ja bærgalagai gæra; epet di mate læt servolaǯak Hærra bævddai ja bærgalagai bævddai.

2 Kor. 6, 15.

22. Daihe aiggopgo mi bajasboktet Hærra angervutti? Læpgo mi gievrabuk go son?

5 Mos. 32, 21.

23. Buok læ munji lobalaš, mutto i buok læk avkalaš; buok læ munji lobalaš, mutto i buok bajasrakad. 6, 12.

24. Allus oktage bivddu su
ječas avke, mutto bivddus juokke-
haš dam, mi læ nubbe olbmu
avkke!
33. v. Rom. 15, 2. Fil. 2, 4.
25. Borret buok, mi vuvddu-
juvvu njuovvamviesoi siste, ja
allet gulaskuda maidege oame-
dovdo diti!
26. Dastgo ænam ja dam dievas-
vuotta gulla Hærrai.
2 Mos. 19, 5. Salm. 24, 1; 50, 12.
27. Ja jos guttege æppe-oskolaš
olbmuin bovdde din, ja di datto-
betet mannat, de borret buok
dam, mi din ouddi bigjujuvvu, ja
allet gulaskuda maidege oame-
dovdo diti! Luk. 10, 7.
28. Mutto jos guttege cælkka
digjidi: Dat læ æppe-ibmel-oaffar,
de allet dam bora, su diti, gutte
dam diedeti, ja oamedovdo diti!
8, 7. 10. 11.
29. Oamedovdo, cælkam mon,
i olbmu ječas, mutto nubbe olbmu.
Dastgo manne dubmijuvvu mu
lobalašvuotta nubbe olbmu oame-
dovdost?
30. Jos mon navdašam dam
gittalusain, de manne laittujuv-
vum mon dalle dam diti, man
oudast mon gitam? Rom. 14, 6.
31. De damditi, daihe di bor-
rabetet daihe jukkabetet, daihe
maid di dakkabetet, de dakket
buok Ibmeli gudnen!
5 Mos. 8, 10. Kol. 3, 17.
32. Leket alma værranusataga
sikke Judalaʒaidi ja Grekalaʒaidi
ja Ibmel særvvegoddai,
Rom. 14, 13.
33. nuftgo maidai mon bargam
juokke dafhost buokaidi dokkit,
go mon im bivde dam, mi læ
munji aldsesam, mutto dam, mi
læ ædnagidi avkalaš, vai si bestu-
juvvujek.
Rom. 15, 2. 1 Kor. 9, 19. 22. Fil. 2, 4.
11. kap. 1. v. Šaddet mu ma-
ŋestčuovvon, nuftgo mon læm
Kristusa maŋestčuovvo!
4, 16. Efes. 5, 1. Fil. 3, 17. 2 Tes.
3, 9.

11. Kapittal.

Nissonak galggek adnet gappera oaive-
stæsek Ibmel-balvvalusa vuolde, mutto
olbmak æi, 2—16. Buokak galggek vut-
tivalddet, atte si alma værranusataga ja
dokkalaʒat adnek Hærra ækkedes mal-
lasid, amasek si navdašet dam duobmon,
17—34.

2. Mutto mon ramedam din,
vieljačidam, go di juokke dafhost
muo muittebetet ja doallabetet
asatusaid, nuftgo mon addim dig-
jidi daid. 23. v.; 15, 3.
3. Mutto mon datom, atte di
galggabetet diettet, atte Kristus
læ juokke olbma oaivve, mutto
olmai læ nisson oaivve, mutto
Ibmel læ Kristus oaivve.
1 Mos. 3, 16. Efes. 5, 23. 1 Tim. 2, 12.
1 Kor. 3, 23; 15, 27. 28.
4. Juokke olmai, gutte læ rok-
kadallamen daihe profetastallamen
ja adna gappera oaivestes, hæppa-
šutta su oaives.
5. Mutto juokke nisson, gutte
rokkadalla daihe profetastalla gap-
perkættes oaive, hæppašutta su
oaives; dastgo dat læ, dego son
lifči vajolduvvum.
6. Dastgo jos nisson i govča
ječas, de bæskedattus son maidai
vuovtaides, mutto jos dat læ heiv-
vimættom nissoni bæskeduvvut
daihe vajolduvvut, de gokčus son
ječas!
7. Dastgo olmai i berre gokčat
oaives, dainago son læ Ibmel
govva ja gudne; mutto nisson læ
olbma gudne. 1 Mos. 1, 27.
8. Dastgo olmai i læk nisso-
nest boattam, mutto nisson læ
olbmast boattam. 1 Mos. 2, 23.
9. Dastgo ige olmai læk sivdne-
duvvum nisson diti, mutto nisson
olbma diti. 1 Mos. 2, 18—23.
10. Damditi berre nisson adnet
vuollegašvuođa mærka oaivestes
engeli diti. Es. 6, 1. 2.
11. I daddeke læk i olmai
alma nissontaga, ige nissonge
alma olbmataga Hærra siste.
Gal. 3, 28.

12. Dastgo nuftgo nisson læ olbmast boattam, nuft læ maidai olmai nisson bokte; mutto buok dat læ Ibmelest boattam.
Rom. 11, 36. 1 Kor. 8, 6.

13. Dubmijeket ječa! Heivvego, atte nisson rokkadalla gapperkættes oaive Ibmeli?

14. Daihe igo luonddo ješ oapat din, atte jos olmai dikta vuovtaides gukken šaddat, de dat læ sudnji æppegudnen,

15. mutto jos nisson dikta vuovtaides gukken šaddat, de dat læ sudnji gudnen? Dastgo vuovtak læk addujuvvum sudnji govčasen.

16. Mutto jos guttege læ, gæst orro læmen bælkoidi hallo, de mist i læk daggar vierro, ige Ibmel særvvegoddinge. 1 Tim. 6, 4.

17. Mutto dam gočodedin, de im mon ramed, go di boattebetet čoakkai, epet buorebussi, mutto bahabussi. 22. v.

18. Dastgo vuostačedin gulam mon, atte go di boattebetet čoakkai særvvegodde siste, de læ soappamættomvuotta din gaskast, ja muttom muddoi jakam mon dam.
1, 10 j. n. v.

19. Dastgo sierrasærvek maidai ferttijek læt din gaskast, vai vuoiggadlaš olbmuk din gaskast šaddek almostuvvut.
Matt. 18, 7. Ap. dag. 20, 30. Luk. 2, 35.

20. Go di dalle boattebetet čoakkai, de i dat læk borrat Hærra mallasid.

21. Dastgo go di borrabetet, de borra ješguttege vuost su ječas mallasid, ja nubbe nælggo, mutto nubbe šadda jukkamidi.

22. Æigo dist dalle læk viesok, mai siste borrat ja jukkat? Daihe bagjelgæččabetetgo di Ibmel særvvegodde ja hæppašuttebetetgo di sin, gæin i læk mikkege? Maid galgam mon digjidi cælkket? Galgamgo mon din ramedet? Daggo dafhost im mon ramed din.
Jak. 2, 6.

23. Dastgo Hærrast læm mon dam vuostaivalddam, maid mon maidai digjidi addam læm, atte Hærra Jesus dam ija, go son bettujuvvui, valdi laibe,
15, 3. Gal. 1, 12. Matt. 26, 26 j. n. v.

24. giti ja doagjali dam ja celki: Valddet, borret! Dat læ mu rumaš, mi din oudast doagjaluvvu. Dam dakket muo muittem diti!
Salm. 111, 4.

25. Damanaga lakai maidai gæra, maŋŋelgo son læi doallam ækkedes mallasid, ja celki: Dat gærra læ dat ođđa testamenta mu vara siste. Dam dakket, nuft davja go di dam jukkabetet, muo muittem diti!

26. Dastgo nuft davja go di borrabetet dam laibe ja jukkabetet dam gæra, de muittalepet di Hærra jabmema, gidda dassači go son boatta.
Joh. 14, 3. Ap. dag. 1, 11. 1 Kor. 4, 5.

27. Damditi, gutte borra dam laibe daihe jukka Hærra gæra dokkimættosen, son galgga læt ašalaš Hærra rubmaši ja varaidi.
10, 21.

28. Mutto guoratallus juokke olmuš ješječas, ja nuft borrus son laibest ja jukkus son gærast!
2 Kor. 13, 5. Gal. 6, 4.

29. Dastgo gutte borra ja jukka dokkimættosen, son borra ja jukka ješaldsesis duobmon, go son i daga erotusa Hærra rubmašest.

30. Damditi læk ædnag rašek ja hæjok din gaskast, ja ædnagak oađđemen læk.

31. Dastgo jos mi dubmišeimek ješječaidæmek, de æp mi dubmijuvvuše.
Salm. 32, 5. Sanel. 28, 13.

32. Mutto go mi dubmijuvvup, de mi bagaduvvup Hærrast, amamek mi gađotussi dubmijuvvut oktanaga mailmin.
Vis. 12, 22; 16, 11. Ebr. 12, 5 j. n. v.

33. Damditi, mu vieljačidam, go di boattebetet čoakkai borrat, de vurddet gutteg guimidædek!

34. Mutto jos guttege nælggo, de borrus son sidastes, amadek di dubmui čoakkai boattet! Daid æra ašid galgam mon asatet, go mon boađam.

12. Kapittal.

Buok duotta kristalaʒak læk oasalaʒak Bassevuigŋi, gutte juogad su addaldagaides ješguttige, nuftgo son datto, 1—11. Oskolaʒak læk ædnag lattok, mutto okta rumaš; nubbe latto i galga bagjelgæččat nubbe latto, 12—27. Ibmel læ addam mangašlai addaldagaid særvvegoddai; olmuš galgga bivddet buoremus addaldagaid, 28—31.

1. Mutto vuoiŋalaš addaldagai harrai, vieljačidam, im mon dato, atte di galggabetet læt diettemættomak.

2. Di diettebetet, atte di læidek bakenak ja gæsatalaidek gielates æppe-ibmeli lusa, dađemielde go di gessujuvvuidek.
Efes. 2, 11. 12.

3. Damditi dieđetam mon diggjidi, atte i oktage, gutte Ibmel Vuoiŋa bokte sardno, goččo Jesusa garroduvvum oabmen, ja atte i oktage mate goččot Jesusa Hærran, ærrebgo Bassevuoiŋa bokte.
Mark. 9, 39. 2 Kor. 3, 5. Fil. 2, 11.

4. Erotus læ arbmo-addaldagain, mutto Vuoigŋa læ dat sæmma;
Rom. 12, 6. 1 Pet. 4, 10. Vis. 7, 27. Efes. 4, 4.

5. ja erotus læ balvvalusain, ja Hærra læ dat sæmma;
Efes. 4, 11.

6. ja erotus læ vægalaš dagoin, mutto Ibmel læ dat sæmma, gutte famolaʒat dugjo buok buokai siste.
Efes. 1, 23.

7. Mutto Vuoiŋa almostus addujuvvu ješguttige dasa, mi læ avkalaš.

8. Dastgo nubbe olbmui addujuvvu visesvuođa sardne Vuoiŋa bokte, mutto nubbe olbmui dieđo sardne dam sæmma Vuoiŋa bokte,

9. mutto nubbe olbmui osko dam sæmma Vuoiŋa bokte, mutto nubbe olbmui arbmo-addaldagak buoredet dam sæmma Vuoiŋa bokte,
28. v.

10. mutto nubbe olbmui fabmo oavddodagoid dakkat, mutto nubbe olbmui profetalašvuotta, mutto nubbe olbmui vuoiŋaid arvvedet, mutto nubbe olbmuid moaddelagaš sardnom gielaiguim, mutto nubbe olbmui sardnoma gielaiguim čilggit.
1 Joh. 4, 1. Ap. dag. 2, 4; 10, 46.

11. Mutto buok dam dugjo famolaʒat dat oktad ja sæmma Vuoigŋa, gutte juogad ješgæsage sierranessi, dađemielde go son datto.
Rom. 12, 3. 6. 1 Kor. 3, 5; 7, 7. Efes. 4, 7.

12. Dastgo nuftgo rumaš læ okta, ja dast læk ollo lattok, mutto buok lattok dam ovta rubmašest, josjoge dak læk ædnagak, almake læk okta rumaš, nuft maidai Kristus.
Rom. 12, 4. 5.

13. Dastgo ovta Vuoiŋa bokte læp mi maidai buokak gastašuvvum, vai mi lifčimek okta rumaš, daihe mi læʒʒap Judalaʒak daihe Grekalaʒak, daihe balvvalægjek daihe isedak, ja mi læp buokak oʒʒom jukkat, vai mi lifčimek okta vuoigŋa.
Rom. 6, 4. Efes. 2, 14. 15. Gal. 3, 28. Kol. 3, 11. 1 Kor. 10, 4.

14. Dastgo i rumašge læk okta latto, mutto ædnag lattok.

15. Jos juolgge cælkaši: Dainago mon im læk gietta, de im mon gula rubmaši, igoson dat damditi gula rubmaši?

16. Ja jos bællje cælkaši: Dainago mon im læk čalbme, de im mon gula rubmaši, igoson dat damditi gula rubmaši?

17. Jos obba rumaš lifči čalbme,

de gost lifči dalle gullo? Jos obba rumaš lifči gullo, de gost lifči dalle haksem?

18. Mutto dal læ Ibmel bigjam lattoid, ješguđege dain, rubmaši, dađemielde go son datoi.
Kol. 2, 19.

19. Mutto jos dak buokak lifče okta latto, de gost lifči dalle rumaš?

20. Mutto dal læk galle ædnag lattok, mutto okta rumaš.

21. Čalbme i mate gitti cælkket: Im mon darbaš du; ige fastain oaivve julgidi: Im mon darbaš din.

22. Mutto sagga æmbo, dak lattok rubmašest, mak orruk rašemussan, læk darbašlaʒak,

23. ja dak lattok, mak orruk min mielast rubmaša hæjob oassen, daidi lasetep mi dađe æneb čiŋaid, ja dak, mai diti mi hæppanaddap, dai gudnalaš govčadæme oudast adnep mi dađe æmbo morraš;

24. mutto dak, mak læk gudnalaʒak, æi darbaš dam. Mutto Ibmel læ bigjam rubmaša nuft okti ja addam daidi hæjob osidi æmbo gudne,

25. amas rubmašest læt soappamættomvuotta, mutto vai lattok galggek adnet ovtalagaš fuolalašvuođa gutteg guoimestæsek.

26. Ja jos okta latto gilla, de gillajek buok lattok oktan daina, daihe jos okta latto adnujuvvu gudnest, de illodek buok lattok oktan daina.

27. Mutto di lepet Kristus rumaš ja lattok, ješgutteg oases mielde.
Rom. 12, 5. Efes. 4, 12; 5, 30. Kol. 1, 24.

28. Ja Ibmel læ bigjam muttomid særvvegoddai, vuostačedin apostalid, nubbadassi profetaid, goalmadassi oapategjid, dasto vægalaš dagoid, dastmaŋŋel arbmoaddaldagaid buoredet, væketet, rađđit, moaddelagaš sardnom gielaiguim.
Efes. 2, 20; 4, 11. Ebr. 13, 17. Rom. 12, 8.

29. Lækgo buokak apostalak? Lækgo buokak profetak? Lækgo buokak oapatægjek? Dakkekgo buokak vægalaš dagoid?

30. Lækgo buokain arbmo-addaldagak buoredet? Sardnukgo buokak gielaiguim? Čilggijekgo buokak?

31. Mutto vainoteket buoremus arbmo-addaldagaid! Ja dasa vela čajetam mon digjidi buoremus gæino.
14, 1.

13. Kapittal.

Rakisvuotta læ bajemuš addaldak; jos olbmust lifče buok æra addaldagak ja rakisvuotta i, de olmuš lifči almake dušše, 1—3; rakisvuođast læk hærvas ječasvuođa lagek, 4—7; dat bista ain dastoge, go æra addaldagak nokkek, 8—13.

1. Jos mon sarnom olbmui ja engeli gielaiguim, mutto must i læk rakisvuotta, de mon læm čuogje malbma daihe skilaidægje biello.

2. Ja jos must læ profetalašvuođa addaldak, ja mon dieđam buok čiegosvuođaid ja buok dieđo, ja jos must læ buok osko, nuft atte mon matašim varid sirddet, mutto go must i læk rakisvuotta, de im mon læk mikkege.
Matt. 7, 22. Rom. 12, 6. 1 Kor. 12, 8. 9. Matt. 17, 20; 21, 21.

3. Ja jos mon juogadam buok mu obmudakkam vaivašidi, ja jos mon addam mu rubmašam dokko, vai dat bolddujuvvu, mutto go must i læk rakisvuotta, de i dat læk munji manenge avkken.

4. Rakisvuotta læ gukkesgierddavaš, læ buoremielalaš; rakisvuotta i ane gađašvuođa; rakisvuotta i læk hoppui ige čævllastala;
Sanel. 10, 12.

5. i dat læk sivotæbme ige bivde su ječas avke, i sutta ige jurdaš bahaid;
10, 24. 33. Sak. 8, 17.

6. i dat illod vanhurskesmættomvuođa diti, mutto dat illod duottavuođa diti, Salm. 15, 4. 3 Joh. 4.

7. dat gilla buok, osko buok, doaivvo buok, gierdda buok.
Sir. 2, 4.

8. Rakisvuotta i noga goassege; mutto jos læk profetalašvuođa addaldagak, de dak šaddek erit heittujuvvut, daihe sardnom gielaiguim, de dat šadda nokkat, daihe dietto, de dat šadda erit heittujuvvut. Gal. 6, 9.

9. Dastgo mi arvvedep bittai mielde ja profetastallap bittai mielde.

10. Mutto go dat, mi læ olles, boatta, de šadda dat, mi læ bittai mielde, erit heittujuvvut.
Efes. 4, 13.

11. Go mon legjim manna, de sardnum mon nuftgo manna, jurdašim mon nuftgo manna, arvvalim mon nuftgo manna; mutto go mon šaddim olmajen, de heittim mon manalaš mænoid.

12. Dastgo dal oaidnep mi spægjal siste, sevdnjis sarne siste, mutto dasto galggap mi oaidnet muođost muttui; dal dovdam mon bittai mielde, mutto dasto galgam mon dovddat, nuftgo mon læm dovddujuvvum.
2 Kor. 3, 18; 5, 7. Salm. 17, 15. Matt. 5, 8. 1 Joh. 3, 2. Alm. 22, 4.

13. Mutto dal bissuk osko, doaivvo, rakisvuotta, dak golmas; mutto stuoremus dai gaskast læ rakisvuotta. 1 Tes. 1, 3.

14. Kapittal.

Avketæbme læ gielaiguim sardnot, go i læk guttege, gutte čilgge, mutto profetastallat læ bajasrakadussan, 1—33. Nissonak æi galga sardnot særvvegodde siste; buok galgga šaddat heivolaȝat ja sivolašvuođain, 34—40.

1. Vainoteket rakisvuođa! Bivddet vuoiŋalaš addaldagaid, mutto ænemusta, atte di profetastalašeidek! 12, 31; 14, 12; 12, 10. Rom. 12, 6.

2. Dastgo dat, gutte sardno gielaiguim, i sarno olbmuidi, mutto Ibmeli; dastgo i oktage gula dam, mutto son sardno čiegosvuođaid vuoiŋast.

3. Mutto gutte profetastalla, son sardno olbmuidi bajasrakadussan ja nævan ja jeđđitussan.
5. 24. v.

4. Gutte sardno gielaiguim, son bajasrakad ješječas; mutto gutte profetastalla, son bajasrakad særvvegodde.

5. Mutto mon datušim, atte di buokak matašeidek sardnot gielaiguim, mutto ain æmbo, atte di matašeidek profetastallat; dastgo dat, gutte profetastalla, læ stuoreb go dat, gutte sardno gielaiguim, muđoi jos nuft læ, atte son dam čilgge, vai særvvegodde oaȝȝo dast bajasrakadusa. 4 Mos. 11, 29.

6. Mutto dal, vieljačidam, jos mon boađašim din lusa ja sarnušim gielaiguim, de maid avkid dagašim mon dalle digjidi, jos mon im sarnuše digjidi daihe almostusai čađa daihe dieđo čađa daihe profetalašvuođa čađa daihe oapatusa čađa? 12, 8.

7. Jos hægates oamek, mak čugjek, lekus dat njurganas daihe harppa, æi adde moaddelagaš jienaid, moft matta olmuš dalle diettet, mi čuojatuvvu njurganasain daihe harpain?

8. Ja jos basun adda čielgasmættom jiena, gi dalle rakad ječas soattai? 4 Mos. 10, 9.

9. Nuftgis maidai, jos di epet sarno njuokčaminadek arvvedatte sarne, moft matta olmuš dalle diettet, mi sardnujuvvu? Alma di dalle sardnobetet dego biegaidi.

10. Mangašlai gielak læk dal galle mailmest, ja i læk oktage dain alma mavsostaga.

11. Jos mon dalle im dovda giela mavso, de mon šaddam olggo-ædnam olmučen dasa, gutte sardno, ja dat, gutte sardno, šadda munji olggo-ædnam olmučen.

12. Nuftgis maidai di, dađemielde go di vainotepet vuoiŋalaš addaldagaid, de bivddet daid valljet adnet særvvegoddai bajasrakadussan!

13. Damditi, gutte sardno gielaiguim, son rokkadallus, vai son matasi dam čilggit!

14. Dastgo jos mon rokkadalam gielaiguim, de rokkadalla galle mu vuoigŋa, mutto mu jierbme læ alma šaddotaga.

15. Mi dalle læ dakkamest? Mon aigom rokkadallat vuoiŋain, mutto mon aigom maidai rokkadallat jirmin; mon aigom lavllot vuoiŋain, mntto mon aigom maidai lavllot jirmin.

Efes. 5, 19. 1 Kor. 14, 19.

16. Dastgo jos don ramedak Ibmela vuoiŋain, moft matta dalle dat, gutte læ oappamættom olmuš, cælkket amena du gittalussi, go son i arvved, maid don cælkak?

17. Dastgo don gitak galle čabbat, mutto nubbe i bajasrakaduvvu.

18. Mon gitam mu Ibmelam, go mon sarnom æmbo gielaiguim, go di buokak;

19. mutto særvvegodde siste buorebun anam mon sardnot vitta sane arvvedam lakai, vai mon matam maidai ærrasid oapatet, go loge duhat sane gielaiguim.

20. Vieljačidam! Allet šadda mannan jierme harrai, mutto šaddet mannan bahavuođa harrai; mutto jierme harrai šaddet ollesšaddogen!

Matt. 11, 25; 18, 3. Rom. 16, 19. Efes. 4, 14. 15. Ebr. 5, 12.

21. Čallujuvvum læ lagast: Albmugi bokte, main læk æra gielak, ja æra boksami bokte aigom mon sardnot dam albmugi, ja æi vela nuftge gulddal si muo, cælkka Hærra.

Es. 28, 11; 33, 19.

22. Damditi læ sardnom gielaiguim mærkkan, i sigjidi, gudek oskuk, mutto æppe-oskolaǯaidi; mutto profetalašvuotta, i læk æppe-oskolaǯai varas, mutto sin varas, gudek oskuk.

23. Jos nabbo dalle obba særvvegodde boatta čoakkai, ja buokak sardnogottek gielaiguim, mutto oappamættom olbmuk daihe æppeoskolaǯak bottek sisa, de æigo si dalle cælke, atte di lepet dagjok?

24. Mutto jos buokak profetastallek, ja muttom æppe-oskolaš daihe oappamættom olmuš boatta sisa, de oapatuvvu son buokain, cuigoduvvu son buokain,

25. su vaimo čikkujuvvum jurddagak almostuvvujek, ja de luoittad son su muođoides ala ja rokkadalla Ibmela ja dovdasta, atte Ibmel læ duođai din siste.

Sak. 8, 23.

26. Mi læ dalle, vieljačidam, dakkamest? Go di boattebetet čoakkai, de læ ješguđestge dist salbma, daihe sust læ oappo, daihe sust læ gielaiguim sardnom, daihe sust læ almostus, daihe sust læ čilggitus; diktet buok šaddat bajasrakadussan!

12, 8—10.

27. Jos guttege sardno gielaiguim, de sardnusga guovtes daihe ænemusta golmas, ja nubbe nubbe maŋest, ja čilggijekus okta dam!

28. Mutto jos dam baikest i læk oktage čilggijægje, de orrus dot javotaga særvvegodde siste, mutto sardnus son ješaldsesis ja Ibmeli!

29. Mutto profetain sardnusek guovtes daihe golmas, ja dubmijekusek ærrasak dam!

1 Joh. 4, 1.

30. Mutto jos nubbe, gutte dast čokka, oaʒʒo almostusa, de javotuvvus dat vuostemuš!

31. Dastgo di oaʒʒobetet buokak profetastallat, nubbe nubbe maŋest, vai buokak oapatuvvujek, ja buokak nevvujuvvujek.

32. Ja profetai vuoiŋak læk profetaidi vuolebuʒak.

33. Dastgo Ibmel i læk moivvašume, mutto rafhe Ibmel. Nuftgo buok basse olbmui særvvegoddi siste, 11, 16. Rom. 15, 33.

34. orrusek din nissonak javotaga særvvegoddi siste! Dastgo i sigjidi læk lobalaš sardnot, mutto vuolebuʒʒan orrot, nuftgo maidai laka cælkka.
1 Tim. 2, 12. 1 Kor. 11, 3. 1 Mos. 3, 16.

35. Mutto jos si aigguk maidege oappat, de jerrusek si sin ječaidæsek boadnjain sidast! Dastgo heivvimættom læ nissonidi sardnot særvvegodde siste.

36. Daihe lægo Ibmel sadne boattam dist? Daihe lægo dat boattam duššefal din lusa?

37. Jos guttege gadda ječas profetan daihe vuoiŋalaʒʒan, de dovddus son, atte dak, maid mon čalam digjidi, læk Hærra bakkomak!

38. Mutto jos guttege dam i dovda, de allus dovddu!

39. Damditi, vieljačidam, vainoteket profetastallat, ja allet gielde sardnomest gielaiguim!

40. Šaddus buok heivolaʒat ja sivolašvuođain! 33. v. Kol. 2, 5.

15. Kapittal.

Paulus duođašta Kristus bajasčuoʒʒelæme ja su almostusai birra, 1—11, agja sin gielesen, guđek biettalek bajasčuoʒʒelæme, 12—34, oapat, moft jabmek galggek bajasčuoʒʒelet, 35—53, jeđđe daina sin, guđek oskuk, 54—58.

1. Mutto mon muitotam din, vieljačidam, dam evangelium birra, maid mon sardnedim digjidi, maid di maidai vuostaivaldidek, man siste di maidai bissobetet nanosen,
Gal. 1, 11. 12. Joh. 17, 8.

2. man bokte di maidai šaddabetet audogassan, jos di dam adnebetet dam lage mielde, man mielde mon sardnedim digjidi dam, jos di fal epet læk duššas oskom.
Rom. 1, 16. 1 Kor. 1, 21. 2 Kor. 6, 1. Gal. 3, 4.

3. Dastgo buok oudemusta addim mon digjidi, maid maidai mon vuostaivalddim, atte Kristus jami min suddoi diti čallagi mielde,
11, 23; 1, 23. 2 Kor. 5, 15. Salm. 22, 16. 17. Es. 53, 5. 8. 9. Dan. 9, 24. 26. Sak. 13, 7.

4. ja atte son havddaduvvui,
Es. 53, 9.

5. ja atte son goalmad bæive bajasčuoʒʒeli čallagi mielde,
Matt. 12, 40. Joh. 2, 19. Salm. 16, 10. Hos. 6, 2.

6. ja atte son oidnujuvvui Kefasest, dastmaŋŋel dam guokte nubbe lokkasest.
Luk. 24, 34. Mark. 16, 14. Luk. 24, 36. Joh. 20, 19. 26.

7. Dastmaŋŋel oidnujuvvui son æmbo go vitta čuođe vieljast ovta have, gæin ænas læk ain dalai ællemen, mutto muttomak læk maidai jabmemi oađđam.

8. Dastmaŋŋel oidnujuvvui son Jakobest, dastmaŋŋel buok apostalin. Luk. 24, 50.

9. Mutto maŋemusta buokai maŋŋel oidnujuvvui son maidai must, gutte dego okke læm, gutte ouddal aige boattam læ; dastgo uccemus mon læm apostali særvest, gutte im læk dokkalaš goččujuvvut apostalen, dainago mon læm doarradallam Ibmel særvvegodde.
9, 1. Ap. dag. 9, 3—5. 17. Efes. 3, 8. Ap. dag. 9, 1. Gal. 1, 13.

10. Mutto Ibmel armost læm mon dat, mi mon læm, ja su

arbmo mu vuostai i læk læmaš duššas, mutto mon læm barggam æmbo go si buokak, im daddeke mon, mutto Ibmel arbmo, mi læ muina.
3, 10. Efes. 3, 7. 8. Rom. 15, 18. 19. 2 Kor. 11, 23; 12, 11. 12.

11. Jos dalle læm mon daihe dok, de mi sardnedep nuft, ja nuft di lepet oskom.

12. Mutto go Kristus sardneduvvu læt jabmi lutte bajasčuoʒʒelam, moft celkkek dalle muttomak din gaskast, atte i jabmi bajasčuoʒʒelæbme lækge?
Matt. 22, 23. Ap. dag. 23, 8.

13. Mutto jos jabmi bajasčuoʒʒelæbme i læk, de i læk Kristusge bajasčuoʒʒelam.

14. Mutto jos Kristus i læk bajasčuoʒʒelam, de læ min sardne duššas, de læ maidai din osko duššas.

15. Mutto mi gavnatuvvup maidai dalle værre-duođaštægjen Ibmel birra, go mi læp duođaštam Ibmel birra, atte son læ bajasčuoʒaldattam Kristusa, gæn son i læk bajasčuoʒaldattam, jos namalassi jabmek æi bajasčuoʒʒel.
Ap. dag. 2, 24. 32.

16. Dastgo jos jabmek æi bajasčuoʒʒel, de i læk Kristusge bajasčuoʒʒelam.

17. Mutto jos Kristus i læk bajasčuoʒʒelam, de din osko læ duššalaš, de lepet di ain din suddoidædek siste,
14. v.

18. de læk maidai si lappum, guđek læk oađđam Kristusi.

19. Jos mi doaivvop Kristus ala duššefal dam ællemest, de mi læp dak varnotebmusak buok olbmui gaskast.

20. Mutto dal læ Kristus jabmi lutte bajasčuoʒʒelam ja læ šaddam jabmi alggošaddon.
Ap. dag. 26, 23. Kol. 1, 18. Alm. 1, 5.

21. Dastgo dađemielde go jabmem læ boattam ovta olbmu bokte, de læ maidai jabmi bajasčuoʒʒelæbme boattam ovta olbmu bokte.
1 Mos. 3, 19. Rom. 5, 12. 18.

22. Dastgo nuftgo buokak jabmek Adam siste, nuft galggek maidai buokak ællen dakkujuvvut Kristus siste.
Rom. 5, 21.

23. Mutto ješguttege ječas vuoro mielde: Alggošaddo læ Kristus, dasto si, guđek læk Kristus olbmuk, su boattag siste.
Ap. dag. 26, 23. 1 Tes. 4, 14. 15. Matt. 26, 64.

24. Dastmaŋŋel boatta loappa, go son læ addam Ibmela ja Ače gitti rika, go son læ duššen dakkam buok hærravuođa ja valde ja famo.

25. Dastgo son berre rađđit, gidda dassači go son læ bigjam buok vašalaʒaides su julgides vuollai.
Salm. 110, 1. Efes. 1, 20. 21.

26. Dat maŋemuš vašalaš, mi duššen dakkujuvvu, læ jabmem.

27. Dastgo son læ bigjam buokrakkan su julgi vuollai. Mutto go son cælkka, atte buokrakkan læ su vuollai bigjujuvvum, de dat læ almos, atte dat læ buok ærreb su, gutte læ bigjam buokrakkan su vuollai.
Salm. 8, 7. Matt. 28, 18. Ebr. 2, 8.

28. Mutto go buokrakkan læ bigjujuvvum su vuollai, de bigja maidai bardnege ječas su vuollai, gutte læ bigjam buok su vuollai, vai Ibmel galgga læt buok buokai siste.
3, 23.

29. Maid dakkek si muđoi, guđek addek ječaidæsek gastašuvvut jabmi bagjel? Jos jabmek æi obba bajasčuoʒaldattujuvvuge, manne addek si dalle ječaidæsek gastašuvvut jabmi bagjel?

30. Manne orrop dalle maidai mi juokke dimo vaddo siste?
4, 9. Rom. 8, 36.

31. Mon jamam bæivalaʒat, dam duođaštam mon dam din rame bokte, mi must læ Kristus Jesus, min Hærramek, siste.
2 Kor. 4, 10. 1 Tes. 2, 19.

32. Go mon dorrum olmušlaš
lage mielde mæcce-spiriguim Efe-
susest, de maid væket dat muo?
Jos jabmek æi bajasčuoʒʒel, de
barggop mi borrat ja jukkat;
dastgo itten mi jabmep!
Ap. dag. 19, 23 j. n. v. 2 Kor. 1, 8.
Es. 22, 13. Vis. 2, 1—9.

33. Allet fillitala! Baha særvve
billeda burid dabid. Efes. 5, 6.

34. Goccajeket, nuftgo vuoig-
gad læ, ja allet suddod! Dastgo
muttomak æi diede maidege Ib-
mel birra; dam cælkam mon
digjidi hæpaden.
Rom. 13, 11. Efes. 5, 14. 1 Tes. 4, 5.
1 Kor. 6, 5.

35. Mutto daidda guttege cælk-
ket: Moft bajasčuoʒʒelek jabmek?
Ja maggar rubmašin bottek si
ouddan? Esek. 37, 3.

36. Don jalla! Dat, maid don
gilvak, i dakkujuvvu ællen, jos
dat i jame. Joh. 12, 24.

37. Ja maid don gilvak, de
ik don gilve dam rubmaša, mi
šadda, mutto dušše gordnečalme,
lekus dat nisogordnečalbme daihe
muttom dain æra siebman-šlajain.

38. Mutto Ibmel adda dasa
rubmaša, nuftgo son læ dattom,
ja juokkešlai siebmani dam ječas
rubmaša. 1 Mos. 1, 11.

39. Buok oaʒʒe i læk oktad
oaʒʒe; mutto nubbe læ olbmui
oaʒʒe, nubbe omi, nubbe guli,
nubbe fast loddi.

40. Ja de læk almalaš rubma-
šak ja ædnamlaš rubmašak; mutto
nubbe læ dai almalaʒai, nubbe
fast dai ædnamlaʒai hærvasvuotta.

41. Nubbe læ bæivača čuovgas,
ja nubbe mano čuovgas, ja nubbe
fast nasti čuovgas; dastgo nubbe
naste čuovggadvuotta læ stuoreb
go nubbe.

42. Nuft læ maidai jabmi ba-
jasčuoʒʒelæbme. Nokkavašvuođa
siste dat gilvvujuvvu, nokkamæt-
tomvutti dat bajasčuoʒʒel;
Matt. 13, 43.

43. æppegudne siste dat gilv-
vujuvvu, hærvasvutti dat bajas-
čuoʒʒel; hægjovuođa siste dat
gilvvujuvvu, fabmoi dat bajas-
čuoʒʒel; Fil. 3, 21.

44. lundolaš rumaš gilvvujuvvu,
vuoiŋalaš rumaš bajasčuoʒʒel. Lun-
dolaš rumaš læ, ja vuoiŋalaš ru-
maš læ.

45. Nuft læ maidai čallujuv-
vum: Dat vuostas olmuš, Adam,
šaddai ælle siellon; dat maŋeb
Adam læ šaddam ællen dakke
vuoigŋan. 1 Mos. 2, 7.

46. Mutto dat vuoiŋalaš i læk
dat vuostemuš, mutto dat lundo-
laš; dastmaŋŋel læ dat vuoiŋalaš.

47. Dat vuostas olmuš bođi
ædnamest ja læi ædnamlaš; dat
nubbe olmuš læ Hærra almest.
Joh. 3, 13. 31.

48. Daggar go dat ædnamlaš
olmuš læi, daggarak læk maidai
dak ædnamlaš olbmuk, ja daggar
go dat almalaš olmuš læ, dag-
garak læk maidai dak almalaš
olbmuk.

49. Ja nuftgo mi læp adnam
dam ædnamlaš olbmu gova, nuft
galggap mi maidai adnet dam al-
malaš olbmu gova.
1 Mos. 5, 3. Rom. 8, 29. 2 Kor. 4, 11.

50. Mutto dam mon cælkam,
vieljačidam, atte oaʒʒe ja varra i
mate arbbit Ibmel rika, ige galga
nokkavašvuottage arbbit nokka-
mættomvuođa.
Joh. 3, 5. 6. 1 Kor. 6, 13.

51. Gæča, mon cælkam digjidi
čiegosvuođa: Æp mi galga galle
buokak oađđat, mutto mi galg-
gap buokak nubbastuvvut,

52. hoapost, čalmeravkkalæme
boddost, go maŋemuš basun čuogja;
dastgo basun galgga čuogjat, ja
jabmek galggek bajasčuoʒʒelet
nokkamættosen, ja mi galggap
nubbastuvvut.
Matt. 24, 31. 1 Tes. 4, 16.

53. Dastgo dat nokkavaš berre
garvvodet nokkamættomvuođa, ja

dat jamolaš berre garvvodet jabmemættomvuođa. 2 Kor. 5, 4.

54. Mutto go dat nokkavaš garvotuvvu nokkamættomvuođain, ja dat jamolaš garvotuvvu jabmemættomvuođain, de ollašuvvu dat sadne, mi læ čallujuvvum: Jabmem læ njillujuvvum vuoitton. Es. 25, 8. Hos. 13, 14.

55. Jabmem! Gost læ du sæčagas? Helvet! Gost læ du vuoitto? Ebr. 2, 14.

56. Mutto jabmem sæčagas læ suddo; mutto suddo fabmo læ laka. Rom. 3, 20; 4, 15; 7, 8. 13.

57. Mutto Ibmeli lekus gitos, gutte adda migjidi vuoito min Hærramek Jesus Kristus bokte! 2 Kor. 2, 14. 1 Joh. 5, 5.

58. Damditi, mu rakis vieljačidam, orrot bissovaǯǯan, likkamættosen, alelassi riggesen Hærra dagoidi, dieđededin, atte i din barggo læk dušsalaš Hærra siste! 2 Muit. 15, 7. Tob. 4, 20. Ebr. 6, 10.

16. Kapittal.

Paulus nævvo sin čoagget væke basse olbmuidi, 1—4, lopped boattet Korintalaǯai lusa, aiggo dadde orrot vela oanekaš Efesusest, 5—9. Son adda sigjidi ravvagid Timoteus ja Apollos birra, 10—12, nævvo sin gocišvutti, oskoi ja rakisvutti, 13. 14, sardno Stefanasa dalo birra, 15—18. Muttomak cælketek dærvvuođaid, 19—21. Garrodus sin bagjel, guđek æi rakist Jesusa, 22. Arbmosavaldak, 23. 24.

1. Mutto dam væke harrai, mi čoggujuvvu daidi basse olbmuidi, de dakket maidai digis nuft, moft mon læm asatam Galatia særvvegoddidi! Ap. dag. 11, 29. 2 Kor. 8, 4.

2. Vuostas bæive vakkost-bigjus ješguttege dist sierranessi ja čokkijekus, dađemielde go son oaǯǯo vare, amas vække šaddat čoggujuvvut æska dalle, go mon boađam! Ap. dag. 20, 7; 11, 29.

3. Mutto go mon boađam, de mon vuolgatam sin, gæidi di dam oskeldepet, girjiguim, doalvvot din addaldaga Jerusalemi. 2 Kor. 8, 16. 19.

4. Mutto jos dat darbašuvvvu, atte mon maidai vuolgam, de oǯǯuk si vuolgget mu mielde.

5. Mutto mon boađam din lusa, go mon læm vagjolam Makedonia čađa; dastgo mon manam Makedonia čađa. Ap. dag. 19, 21. 2 Kor. 1, 16.

6. Mutto mon daidam agjanet muttom aige din lutte daihe orom vela dalvege bagjel, vai di oaǯǯobetet čuovvot muo, gosa mon de vulgičam. Rom. 15, 24.

7. Dastgo dal mon im dato dušše mæddel manadedinam din oaidnet, mutto mon doaivom muttom aige din lutte orrot, jos Hærra suovva. 4, 19. Ap. dag. 18, 21.

8. Mutto mon aigom orrot Efesusest gidda helludak-bæive ragjai. Ap. dag. 18, 21; 20, 16.

9. Dastgo munji læ rabastuvvum stuora ja famolaš uksa, ja vuostaičuoǯǯok læk ollo. Ap. dag. 14, 27. 2 Kor. 2, 12. Alm. 3, 8. Ap. dag. 19, 8. 9. 23 j. n. v.

10. Mutto jos Timoteus boatta, de adnet fuola, atte son matta orrot din lutte alma balotaga! Dastgo son dakka Hærra dago, nuftgo maidai mon. 4, 17. Fil. 2, 19. 20.

11. Damditi i galga oktage su bagjelgæččat; mutto mieđošteket su rafhe siste, vai son matta boattet mu lusa! Dastgo mon vuordam su vieljaiguim. 1 Tim. 4, 12.

12. Mutto viellja Apollos harrai, de nevvum mon su sagga, vai son boađaši din lusa vieljaiguim; ja i dat læm eisege su datto dal boattet, mutto son aiggo boattet, go son oaǯǯo vuogas aige. Ap. dag. 18, 24.

13. Goccet, bissot nanosen osko

siste, leket olbmak, leket gievrak!

15, 14. Efes. 6, 10.

14. Diktet buok din dagoidædek dakkujuvvut rakisvuođa siste!

1 Tim. 1, 5.

15. Mutto mon nævom din, vieljačidam. — di dovddabetet Stefanasa dalo, atte dat læ Akaja alggošaddo, ja si læk addam ječaidæsek balvvalet basse olbmuid, —

1, 16. Rom. 16, 5. 2 Kor. 1, 1. Rom. 16, 1.

16. atte maidai di galggabetet gudnijattet daggaražaid ja juokkehaža, gutte læ væketam- ja barggam-guoibmen.

Fil. 2, 29. 1 Tes. 5, 12. 1 Tim. 5, 17.

17. Mutto mon illodam Stefanasa ja Fortunatusa ja Akaikusa luttam orrom diti; dastgo din vailatæme læk si dævddam;

Fil. 2, 30. Filem. 13. v.

18. dastgo si læk arvosmattam mu vuoiŋa ja din vuoiŋa; dovddet damditi daggaražaid!

2 Tim. 1, 16. Filem. 7. v.

19. Asia særvvegoddek celkkek digjidi dærvvuođaid. Akvilas ja Prisilla oktanaga sodno dalosga særvvegoddin cælkkeba digjidi ædnag dærvvuođaid Hærra siste. Ap. dag. 18, 2. Rom. 16, 5.

20. Buok vieljak celkkek digjidi dærvvuođaid. Buorastattet gutteg guimidædek basse cummain! Rom. 16, 16.

21. Dærvvuođak læk čallujuvvum mu, Paulusa, gieđain.

Kol. 4, 18. 2 Tes. 3, 17.

22. Jos guttege i rakist Hærra Jesus Kristusa, son lekus garroduvvum! Maran Ata.*

* d. l. Hærra boatta.

23. Hærra Jesus Kristusa arbmo lekus dinguim!

Rom. 16, 24. Fil. 4, 23.

24. Mu rakisvuotta læ din buokaiguim Kristus Jesus siste. Amen.

Basse Paulus maŋeb girje Korintalažaidi.

---

1. Kapittal.

Paulus savva Korintalažaidi armo, 1. 2. Son ramed Ibmela jeđđitusa oudast atestusas siste, mi læi maidai Korintalažaidi jeđđitussan, 3—11. Son sardno buore oamedovdos birra, 12—14, ja čajet, manne son i loppadusas mielde læm boattam Korintai, 15—24.

1. Paulus, Ibmel dato mielde Jesus Kristus apostal, ja vielljа Timoteus Ibmel særvvegoddai, mi læ Korintast, ja buok daidi basse olbmuidi, guđek læk obba Akajast: 1 Kor. 1, 1. Efes. 1, 1.

2. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!

Rom. 1, 7.

3. Maidnujuvvum lekus Ibmel ja min Hærramek Jesus Kristus ačče, vaibmolađesvuođa ačče ja buok jeđđitusa Ibmel,

Efes. 1, 3. 1 Pet. 1, 3. Rom. 15, 5.

4. gutte jeđđe min buok min

atestusa siste, vai mi mattep sin jeđđit, guđek læk buoklagaš atestusai siste, daina jeđđitusain, maina mi ječa jeđđijuvvup Ibmelest! 7, 6.

5. Dastgo nuftgo Kristus gillamušak bottek valljogasat min bagjeli, nuft læ maidai min jeđđitus valljogas Kristus bokte.
Salm. 94, 19. 2 Kor. 4, 10.

6. Mutto jos mi atestuvvup, de dat šadda din jeđđitusa ja bestujume diti, daihe mi jeđđijuvvup, de dat šadda din jeđđitusa diti, mi čajet ječas bargolaʒʒan gierddavašvuođa siste dai sæmma gillamušai vuolde, maid mi maidai gillap;

7. ja min doaivvo læ nanos din harrai, dađemielde go mi diettep, atte, nuftgo di lepet servolaʒak gillamušaidi, nuft galggabetet di maidai læt servolaʒak jeđđitussi. 2 Tes. 2, 16. 17.

8. Dastgo æp mi dato, vieljačidam, atte di galggabetet læt diettemættomak min atestusa birra, mi læ migjidi dapatuvvam Asiast, atte mi læimek hui sagga losidattujuvvum, apidæmek bagjel, nuft atte mi æppedeimek vela min hæggamekge diti.
Ap. dag. 19, 23 j. n. v.

9. Ja mi læimek ječa cælkkam dam duomo luttamek, atte mi ferttip jabmet, amamek mi dorvastet ješječaidæmek ala, mutto Ibmel ala, gutte jabmid bajasbokta,
Jer. 17, 5. 7. Rom. 4, 17.

10. gutte maidai besti min daggar stuora hæggavaddost ja bæsta ain, gæsa mist læ dat doaivvo, atte son maidai vela ain bæsta min, 2 Tim. 4, 18.

11. go di maidai boattebetet migjidi vække rokkadaladedin min oudast, vai ædnag olbmuin dakkujuvvuši gittalus min oudast dam armo diti, mi læ migjidi čajetuvvum ædnagi rokkadusa diti.
Rom. 15, 30. Fil. 1, 19. Filem. 22. v.

12. Dastgo dat læ min rabme, min oamedovdo duođaštus, atte mi ovtagærddasašvuođa ja vuoiggadlašvuođa siste Ibmel oudast, æp oaʒalaš visesvuođa siste, mutto Ibmel armo siste læp vagjolam mailmest ja erinoamačet din lutte.
Ebr. 13, 18. Matt. 10, 16. 1 Kor. 2, 4. 13.

13. Dastgo æp mi čale digjidi ærrasa go dam, maid di daihe lokkabetet daihe maidai dovddabetet; mutto mon doaivom, atte di maidai gidda loapa ragjai dovddabetet,

14. nuftgo di maidai muttom muddoi lepet min dovddam, atte mi læp din rabme, nuftgo maidai digis lepet min rabme, Hærra Jesus bæive.
5, 12. Fil 2, 16; 4, 1. 1 Tes. 2, 19. 20.

15. Ja dorvastedin dasa legjim mon mielast vuoččan boattet din lusa, vai di nubbe gærde vuostaivaldašeidek buoredago,
Ap. dag. 19, 21. 1 Kor. 16, 5. Rom. 1, 11.

16. ja din gavpug čađa mannat Makedoniai ja fastain boattet Makedoniast din lusa ja mieđoštuvvut dist Judeai. 1 Kor. 16, 6.

17. Læmgo mon dalle čajetam geppismielalašvuođa, go mon dam arvvalim? Daihe arvvalamgo mon dam, maid mon arvvalam, oaʒe mielde, nuft atte mu lutte læ sikke aigom, aigom ja im, im?

18. Mutto Ibmel læ oskaldas, atte min sardne digjidi i læm aigom ja im aigo.
1 Kor. 1 9. 1 Tes. 5, 24.

19. Dastgo Ibmel bardne, Jesus Kristus, gutte læ sardneduvvum din gaski min bokte, mu ja Silvanusa ja Timoteusa bokte, i læm aigom ja im aigo, mutto su siste læi aigom; Ap. dag. 18, 5.

20, dastgo nuft ædnagak, go Ibmel loppadusak læk, de dak læk su siste aigom ja su siste amen, Ibmeli gudnen min bokte.

21. Mutto dat, gutte bisota min dinguim nanosen Kristus siste, ja gutte læ min vuoiddam, læ Ibmel,
1 Kor. 1, 8. 1 Pet. 5, 10. 1 Joh. 2, 20.

22. gutte maidai læ min nannim ja addam migjidi Vuoiŋas panttan min vaimoi sisa.
Efes. 1, 13. 14; 4, 30. Rom. 8, 16. 2 Kor. 5, 5.

23. Mutto mon gočom Ibmela duođaštægjen mu sillum bagjel, atte mon din sæstem diti im læk vela boattam Korintai.
11, 31. Gal. 1, 20. 1 Kor. 4, 21.

24. I atte mi rađđip din osko bagjel, mutto mi læp barggoguoimek digjidi illon; dastgo di bissobetet osko siste.
1 Pet. 5, 3. 1 Kor. 3, 5 j. n. v. Rom. 11, 20.

2. Kapittal.

Paulus i dato boattet Korintalaǯai lusa sigjidi morašen, 1—4; son datto, atte si galggek jeđđit dam gattavaš furrušægje, 5—11; son duođašta su morrašes birra sin diti, 12. 13; son gitta Ibmela sane ouddanæme oudast ja duođašt dam famo birra, 14—17.

1. Mutto mon arvvalim dam ješječčam lutte, atte im mon dattom fastain boattet din lusa morrašin. 12, 21.

2. Dastgo jos mon moraštattam din, gi læ dalle dat, gutte muo illodatta, ærrebgo dat, gutte must moraštattujuvvu?

3. Ja mon čallim digjidi aito nuft, amam mon, go mon boađam, oaǯǯot sist morraša, gæin mon berrišim ilo adnet, dađemielde go mon læm visses din buokai harrai, atte mu illo læ din buokai illo.

4. Dastgo ollo morraš siste ja vaimobakčasin čallim mon digjidi ædnag gadnjali čađa, im din moraštattem varas, mutto vai di dovdašeidek dam rakisvuođa, maid mon anam valljogasat digjidi.

5. Mutto jos guttege læ moraštattam, de i son læk muo moraštattam, mutto muttom muddoi, amam mon læt ila garas, din buokaid.

6. Daggari læ galle dam rangaštusast, maid son læ ædnasest oǯǯom, 1 Kor. 5, 5. Luk. 17, 3.

7. nuft atte di galggabetet baica ouddal andagassi addet ja su jeđđit, amas son vuogjot ila stuora morraš sisa.

8. Damditi nævom mon din, atte di famolaǯat čajetepet din rakisvuođadek su vuostai.
1 Kor. 16, 14.

9. Dastgo damditi læm mon maidai čallam, vai oǯušim dovddat din gæččaluvvum miela, lepetgo di gulolaǯak juokke dafhost.

10. Mutto gæsa di andagassi addebetet maidege, sudnji andagassi addam maidai mon; dastgo mon maidai læm, jos mon læm maidege andagassi addam, addam dam andagassi din diti, Kristus muođoi oudast, amamek mi bætatallat Satani,

11. dastgo su juonai birra æp mi læk diettemættomak.

12. Mutto go mon bottim Troasi sardnedam varas Kristus evangeliuma, ja uksa læi munji rabastuvvum Hærrast, de must i læm mikkege orrom-mašoid mu vuoiŋastam, dainago mon im gavdnam Titusa, mu vielljam,
Ap. dag. 16, 8; 14, 27.

13. mutto mon celkkim sigjidi ærrodærvvuođaid ja vulggim Makedoniai.

14. Mutto Ibmeli lekus gitos, gutte alelassi adda min vuoito vuoittet Kristus siste ja almostatta su dieđos njalgga haja min bokte juokke baikkai!
1 Kor. 15, 57. Kol. 1, 27.

15. Dastgo mi læp Kristusa njalgga hagja Ibmeli sin gaskast, guđek bestujuvvujek, ja sin gaskast, guđek lappujek,
1 Kor. 1, 18.

16. daidi galle jabmem hagjan jabmemi, mutto doidi ællem

hagjan ællemi. Ja gi læ dasa dokkalaš? Luk. 2, 34. 2 Kor. 3, 5. 6.

17. Dastgo æp mi læk nuftgo dak ædnagak, guđek nubbastuttek Ibmel sane, mutto nuftgo vuoiggadlašvuođa olbmuk, vela nuftgo Ibmel olbmuk, sardnop mi Ibmel muođoi oudast Kristus siste.
4, 2. 1 Pet. 4, 11.

3. Kapittal.

Korintalaʒak læk Paulusa maidnomgirje, čallujuvvum Ibmel Vuoiŋa bokte, 1—3. Ibmel læ dakkam su dokkalaʒʒan læt Vuoiŋa balvvalægjen, ige bogstava balvvalægjen, 4—6. Evangeliuma ja Vuoiŋa balvvalus læ saggga hærvvasæbbo go laga balvvalus, 7—11. Dat govčas, mi læ boares testamenta bagjel, eritvaldalujuvvu æska dalle, go olmuš jorgid Kristus guvllui, 12—18.

1. Riebmapgo mi fastain ječaidæmek ramedet? Daihe darbašepgo mi, nuftgo muttomak, maidnomgirjid digjidi daihe maidnomgirjid dist? 1, 12; 5, 12.

2. Di lepet min girje, čallujuvvum min vaimoi sisa, mi dovddujuvvu ja lokkujuvvu buok olbmuin, 1 Kor. 9, 2.

3. di, gæi birra dat læ almos, atte di lepet Kristusa girje, doaimatuvvum min balvvalusa bokte, sisačallujuvvum i blækain, mutto ælle Ibmel Vuoiŋain, i gæđgetavvalidi, mutto vaimo oaʒʒetavvalidi.
Jer. 31, 33. Ebr. 8, 10. 2 Mos. 24, 12. Esek. 11, 19.

4. Mutto daggar dorvvo mist læ Ibmeli Kristus bokte, 12. v.

5. i, atte ješaldamek mi læp dokkalaʒak maidege jurdašet, nuftgo ješaldamek, mutto min dokkalašvuotta boatta Ibmelest,

6. gutte maidai dagai min dokkalaʒʒan dam ođđa litto balvvalægjen šaddat, i bogstava, mutto Vuoiŋa balvvalægjen; dastgo bogstavva godda, mutto Vuoigŋa ællen dakka.
Jer. 31, 31. 2 Kor. 5, 18. Rom. 2, 29; 7, 6. Joh. 6, 63.

7. Mutto jos jabmem balvvalus, mi læi bogstavaiguim sisačallujuvvum geđgidi, šaddai hærvasvuođa siste, nuft atte Israel manak æi duddom Moses muođoid gæččat su muođoi hærvasvuođa diti, mi daddeke galgai javkkat,
5 Mos. 10, 1. 2 Mos. 34, 30.

8. manne dalle i galgaše Vuoiŋa balvvalus ain æmbo hærvasvuođa adnet? Gal. 3, 14.

9. Dastgo jos dubmitusa balvvalus hærvasvuođa ani, de adna sagga æmbo vanhurskesvuođa balvvalus valljogas hærvasvuođa.
Rom. 3, 20. 21; 4, 15; 1, 17.

10. Dastgo dat, mi ani hærvasvuođa, i obba læmge dam dafhost hærvas dam valljogas hærvasvuođa ektui.

11. Dastgo jos dat, mi heittujuvvu, dakkujuvvui hærvasvuođain, de galgga sagga æmbo dat, mi bista, adnet hærvasvuođa.

12. Dađemielde go mist dalle læ daggar doaivvo, de adnep mi stuora roakkadvuođa,
4. v. Efes. 6, 19.

13. ja æpge daga nuftgo Moses, gutte bijai gokčasa su muođoides bagjeli, amasek Israel manak gæččat dam loapa, mi galgai heittujuvvut. 2 Mos. 34, 33. 35.

14. Mutto sin miella læ buoššoduvvum; dastgo datanaga govčas bisso gidda dam bæive ragjai boares testamenta lokkama bagjel, alma erit gessujuvvukættai; dastgo Kristus siste dat erit valddujuvvu.
Es. 6, 10. Esek. 12, 2. Rom. 11, 8. Vaid. 3, 65.

15. Mutto odnaš bæive ragjai orro dat govčas sin vaimoi bagjelist, go Moses lokkujuvvu.

16. Mutto go si jorggalek ječaidæsek Hærra guvllui, de valddujuvvu govčas erit.
Rom. 11, 23. 26.

17. Mutto Hærra læ vuoigŋa; mutto gost Hærra Vuoigŋa læ, dast læ frigjavuotta. Joh. 4, 24.

18. Mutto mi buokak nubbastuvvup, go mi rabas čalmiguim gæččap Hærra hærvasvuođa nuftgo spægjalest, damanaga gova mielde hærvasvuođast hærvasvutti, ja dat dakkujuvvu Hærrast, gutte læ Vuoigŋa.
1 Kor. 13, 12. 2 Kor. 5, 7. Rom. 8, 29.

4. Kapittal.

Paulus læ roakkad ja vuoiggadlaš evangelium balvvalusa siste; dastgo vaiko dat læ čikkujuvvum æppe oskolaʒain, de adda Ibmel almake su diedos čuovggasa baittet, 1—6. Dasa vela læ son ollo atestusai vuollai addujuvvum, man bokte Jesus jabmem ja ællem fabmo dađe æmbo almostuvvu, 7—12. Osko adda dorvolašvuođa ja jeđđe atestusai vuostai agalaš hærvasvuođa doaivvagin, 13—18.

1. Damditi, go mist læ dat balvvalus dam vaibmolađesvuođa mielde, mi migjidi læ dapatuvvam, de æp mi vaiba, 1 Kor. 7, 25.

2. mutto erit hæittam mi læp hæppadlaš čikkujuvvum dagoid ja æpge vagjol gavvelvuođa siste, æpge nubbastutte Ibmel sanege, mutto duottavuođa almostusa bokte ravvip mi ječaidæmek buok olbmui oamedovddo vuollai Ibmel muođoi oudast.
1 Tes. 2, 3. 5. 2 Kor. 2, 17.

3. Mutto jos vela min evangelium læ čikkusistge, de dat læ čikkusist sigjidi, guđek lappujek, 1 Kor. 1, 18.

4. gæi siste dam mailme ibmel læ sevnjudattam dai æppeoskolaʒai miela, amas evangelium čuvggitus Kristus hærvasvuođa harrai, gutte læ Ibmel govva, baittet sigjidi.
Efes. 6. 12. Fil. 2, 6. Kol. 1, 15. Ebr. 1, 3.

5. Dastgo æp mi sardned ješječaidæmek, mutto Kristus Jesusa Hærran, mutto ječaidæmek din balvvalægjen Jesus diti.
1, 24. Ap. dag. 2, 36; 10, 36.

6. Dastgo Ibmel, gutte celki, atte čuovgas galgai ouddan baittet sævdnjadasast, læ dat, gutte læ addam dam baittet min vaimoidi čuvgitussan dieđo harrai Ibmel hærvasvuođa birra Jesus Kristus muođoi siste.
1 Mos. 1, 3. 16. 2 Pet. 1, 19.

7. Mutto mi adnep dam davvera lairrelitti siste, vai dat sagga stuora fabmo galgga læt Ibmel fabmo ja i mist aldamek;
5, 1; 3, 5; 12, 9.

8. mi, guđek atestuvvup juokke lakai, mutto æp hærdotuva, guđek læp æppedægjek, mutto æp doaivotaga, Salm. 37, 24. 33.

9. doarradallujuvvum, mutto æp guđđujuvvum, ædnami njeiddujuvvum, mutto æp lappum,

10. alelassi birra guoddededin Hærramek Jesus jabmema rubmašestamek, vai maidai Jesus ællem almostuvvuši min rubmaši;

11. dastgo mi, guđek ællep, addujuvvup alelassi jabmem gitti Jesus diti, vai maidai Jesus ællem almostuvvuši min jamolaš oaʒʒai.
Salm. 44, 23. 1 Kor. 4, 9; 15, 31. 49. Kol. 3, 4.

12. De læ dalle jabmem famolaš min siste, mutto ællem din siste. 13, 9.

13. Mutto dađemielde go mist læ dat oktad osko vuoigŋa, dam mielde, mi čallujuvvum læ: Mon oskum, damditi mon sardnum, — de mi maidai oskop, damditi mi maidai sardnop,
Salm. 116, 10. Rom. 10, 9.

14. go mi diettep, atte dat, gutte bajasčuoʒaldatti Hærra Jesusa, bajasčuoʒaldatta maidai min Jesus bokte ja ouddandivvo min dinguim.
Ap. dag. 2, 24. Rom. 8, 11. 1 Kor. 6, 14. Efes. 2, 5. 6.

15. Dastgo dat šadda buokrakkan din diti, vai dat valljogas

arbmo dagaši ænebui bokte gittalusa sagga stuoresen Ibmeli gudnen.

1, 6. Kol. 1, 24. 2 Tim. 2, 10. 2 Kor. 1, 11.

16. Damditi æp mi vaiba, mutto jos vela min olgoldas olmuš roappanage, de ođasmattujuvvu almake siskaldas olmuš bæivve bæivest;

1 Pet. 4, 1. Efes. 4, 23. 24; 3, 16. Rom. 7, 22.

17. dastgo min atestus, mi læ oanekaš ja gæpas, bukta migjidi valljogasamus lakai agalaš ja mavsolaš hærvasvuođa,

Salm. 30, 6. Matt. 5, 12. Rom. 8, 18. 1 Pet. 1, 6.

18. go mi æp ane daid oinulaš omid čalmidæmek oudast, mutto daid oaidnemættom omid; dastgo dak oinulaǯak læk aiggasaǯak, mutto dak oaidnemættomak læk agalaǯak. Rom. 8, 24.

5. Kapittal.

Oskolaǯak halidek boattevaš hærvasvuođa maŋŋai ja barggek dam gaskan læt Hærrai dokkalaǯak, 1—10. Paulus duođašta ješječas birra, i ješječas ramedam diti, mutto Korintalaǯaidi avkken, 12. 13. Kristus rakisvuotta nagge su dasa, gutte læ jabmam buokai oudast, vai buokak ælaše sudnji, ja gutte læ addam apostali soabatusa balvvalusa, 14—21.

1. Dastgo mi diettep, atte jos min goađe ædnamlaš viesso vuolas gaikkujuvvu, de læ mist viesso, rakaduvvum Ibmelest, agalaš viesso almi siste, mi i læk dakkujuvvum gieđaiguim. 4, 7. 2 Pet. 1, 13. 14.

2. Dastgo maidai dam goađe siste šuokkep mi, haliduvadedinæmek garvotuvvut min almalaš orromsajinæmek, Rom. 8, 23.

3. nuft duođai go mi galggap gavdnujuvvut garvotuvvum, æpge alasen.

4. Dastgo maidai go mi læp dam goađest, de mi šuokkep vaivveduvvudedin, dađemielde go mi æp dato nuolatuvvut, mutto garvotuvvut, vai dat, mi læ jamolaš, njillujuvvuši ællemest.

Vis. 9, 15. Rom. 8, 11. 1 Kor. 15, 52—54.

5. Mutto dat, gutte læ rakadam min aito dam varas, læ Ibmel, gutte maidai læ addam migjidi Vuoiŋas nanostussan.

Rom. 8, 15. 2 Kor. 1, 22.

6. Damditi læp mi alelassi dorvolaǯak ja diettep, atte nuft gukka go mi læp sidadæmen rubmaš siste, de æp mi læk Hærra lutte;

1 Muit. 29, 15. Salm. 39, 13; 119, 19. Ebr. 11, 13.

7. dastgo mi vagjolep osko siste, æpge gæčadæme siste.

Rom. 8, 24. 1 Kor. 13, 12 1 Pet. 1, 8. Ebr. 11, 1.

8. Mutto mi læp dorvolaǯak ja adnep buoreb miela sirddet rubmašest erit ja orrot sidast Hærra lutte.

Fil. 1, 23. 1 Tes. 4, 17.

9. Damditi mi maidai barggap, daihe mi læp sidastæmek daihe æp sidastæmek, læt sudnji dokkalaǯak.

10. Dastgo mi berrip buokak almostuvvat Kristus duobmostuolo ouddi, vai juokkehaš oaǯǯo dam mielde, mi læ dakkujuvvum rubmaš bokte, dam mielde, maid son læ dakkam, lekus buorre daihe baha.

Rom. 14, 10. 12. Salm. 62, 13. Jer. 17, 10. Matt. 16, 27.

11. Dađemielde go mi dalle dovddap Hærra balo, de bivddep mi olbmuid vuoittet, mutto læp albmosak Ibmeli; mutto mon doaivom, atte mi læp maidai šaddam almosen din oamedovddoi.

Job 31, 23. 2 Kor. 4, 2.

12. Dastgo æp mi ramed fastain ješječaidæmek din oudast, mutto mi addep digjidi salva ramedet ječaidædek mist, vai di oaǯǯobetet juoidage sin vuostai, guđek ramadallek ječaidæsek olgoldas hamest ja æi vaimost.

3, 1; 1, 14. 1 Sam. 16, 7.

13. Dastgo jos mi ramadallap bære sagga, de dat šadda Ibmel oudast, daihe jos mi adnep mære, de dat šadda din oudast.

14. Dastgo Kristusa rakisvuotta nagge min,

15. go mi arvvalep dam, atte jos okta læ jabmam buokai oudast, de læk si buokak jabmam; ja son jami buokai oudast, amasek si, gudek ellek, vela ain ællet ješaldsesæsek, mutto sudnji, gutte læ jabmam ja bajasčuoʒʒelam sin oudast.
1 Tim. 2, 6. Ebr. 2, 9. Rom. 6, 11; 14, 7. 8. 1 Kor. 6, 19.

16. De æp mi dastmaŋas dovda ovtage oaʒe mielde; mutto jos mi maidai Kristusa læpge dovddam oaʒe mielde, de æp mi dovda dal almake šatan su nuft.
Matt. 12, 50. Joh. 15, 14. Gal. 5, 6.

17. Jos dalle guttege læ Kristus siste, de son læ ođđa sivdnadus; dat boares læ vassam, gæča, buok læ šaddam ođasen.
Rom. 8, 1. Gal. 6, 15. Es. 43, 19. Alm. 21, 5.

18. Mutto buok dat boatta Ibmelest, gutte læ soabatam min ješječaines Jesus Kristus bokte ja addam migjidi soabatusa balvvalusa;
Rom. 5, 10. Kol. 1, 20. 1 Joh. 4, 10.

19. dastgo Ibmel soabati Kristus siste mailme ješječaines, go son i logatallam sigjidi sin baggjelduolbmamid ja læ rakadam soabatusa sane min gaski.
Rom. 3, 24. 25. Salm. 32, 2.

20. De læp mi dalle sadnedoalvvok Kristusa sajest, nuftgo Ibmel nævvo min bokte; mi rokkadallap Kristusa sajest: Diktet ječaidædek soabatuvvut Ibmelin!
Es. 52, 7. 1 Kor. 4, 1. 2 Kor. 2, 17.

21. Dastgo su, gutte i diettam suddost maidege, læ son dakkam suddon min diti, vai mi šaddašeimek su siste vanhurskesen Ibmel oudast.
Es. 53, 6. 9. 12. Rom. 8, 3. 1 Pet. 2, 22. Rom. 5, 19.

6. Kapittal.

Paulus nævvo Korintalaʒaid rievtoi adnet Kristus armo ja čilgge, moft Ibmel balvvalægjek čajetek ječaidæsek, 1—10, anota, vai si rabastifče sin vaimoidæsek su ouddi, nuftgo su vaibmo læ rabastuvvum sin ouddi, 11—13, ja atte æi si galga mannat suddo gæssa vuollai æppe-oskolaʒaiguim, 14—18.

1. Mutto nuftgo barggoguoimek nævvop maidai mi, amadek di duššas vuostaivalddet Ibmel armo; 1 Kor. 3, 9. Ebr. 12, 15.

2. dastgo son cælkka: Mon læm gullam du vuogas aige ja væketam du bestujume bæive; gæča, dal læ vuogas aigge, gæča, dal læ bestujume bæivve!
Es. 49, 8. Luk. 4, 19. Rom. 13, 11. 12.

3. Ja æp mi adde gudege dafhost maidege værranusaid, amas min balvvalus laittujuvvut,
Rom. 14, 13.

4. mutto mi čajetep ječaidæmek juokke dafhost Ibmel balvvalægjen, stuora gierddavašvuođa siste, atestusai siste, heđi siste, baloi siste, 4, 2. 5. 8. 11, 23—28.

5. cabmujume vuolde, giddagasai siste, vuostehagoi siste, bargoi siste, goccem siste, borakættaivuođaid adnem siste,

6. buttesvuođa siste, dieđo siste, gukkesmielalašvuođa siste, usteblašvuođa siste, Bassevuoiŋa siste, duođalaš rakisvuođa siste,

7. duottavuođa sane siste, Ibmel famo siste, vanhurskesvuođa værjoi bokte olgiš ja gurot bælde,
1 Kor. 2, 4. 2 Kor. 10, 4. Efes. 6, 11.

8. gudne ja æppegudne vuolde, baha nama ja buore nama vuolde, nuftgo fillijægjek ja almake duođalaʒak,

9. nuftgo dovdakættajak ja almake dovddujuvvum, nuftgo si, gudek jabmek, ja gæča, mi ællep, nuftgo si, gudek læk rangaštuvvum ja æi daddeke goddujuvvum,
4, 10. 11. Salm. 118, 8.

10. nuftgo morašlaʒak, daddeke

alelassi ilolaʒak, nuftgo vaivaŝak, guđek daddeke dakkek ædnagid riggesen, nuftgo si, gæin i læk mikkege, ja gæin dadde læ buok.
8, 9.

11. O di Korintalaʒak! Min njalbme læ digjidi rabastuvvum, min vaibmo læ viddanam.

12. Min siste i læk digjidi garʒʒe, mutto din vaimok læk garʒek.

13. Mutto balkaŝæbmen, — mon sarnom nuftgo manaidasam, — viddodeket maidai di din vaimoidædek! 1 Kor. 4, 14.

14. Allet mana amas gæssa vuollai æppe-oskolaʒaiguim! Dastgo maid særvvevuođaid adna vanhurskesvuotta verrudagain? Ja maid servolaŝvuođaid adna čuovgas sævdnjadasain?
5 Mos 7, 2. 3. Efes. 5, 11. 1 Joh. 5, 6.

15. Ja mi soabalaŝvuođaid læ Kristus ja Belial gaskast? Daihe maid oasalaŝvuođaid adna oskolaŝ olmuŝ æppe-oskolaŝ olbmuin?
1 Gon. 18, 21. 1 Kor. 10, 20.

16. Maid servolaŝvuođaid adna Ibmel tempel æppe-ibmeliguim? Dastgo di lepet dam ælle Ibmel tempel, nuftgo Ibmel læ cælkkam: Mon aigom orrot sin gaskast ja vagjolet sin gaskast, ja mon aigom læt sin Ibmel, ja si galggek læt mu almug.
1 Sam. 5, 2. 3. 1 Kor. 3, 16. 2 Mos. 29, 45. Esek. 37, 26. 27. Efes. 3, 17. Jer. 30, 22; 31, 1. Alm. 21, 3.

17. Damditi vulgget sin særvest erit ja æroteket ječaidædek, cælkka Hærra, ja allet duota maidege buttesmættomid! Ja mon aigom din vuostaivalddet,
Es. 48, 20; 52, 11. Alm. 18, 4. 3 Mos. 5, 2 j. n. v.

18. ja mon aigom læt din ačče, ja di galggabetet læt mu barnek ja nieidak, cælkka Hærra, dat buokvægalaŝ. Jer. 31, 9.

7. kap. 1. v. Damditi, dađemielde go mist læk dak loppadusak, di æcalaʒak, de buttestekop mi jeŝječaidæmek buok oaʒe ja vuoiŋa duolvain ja ollaŝuttop min bassen dakkujubmamek Ibmel balo siste! 1 Tim. 4, 8. 1 Joh. 3, 3.

7. Kapittal.

Paulus rokkadalla sin addet su sadnai saje, 1—3, maidno sin gulolaŝvuođa, go si dokkitegje su oudeb čallaga, maina son læi galle sin moraŝtattam, daddeke jorggalæbmai, 4—12, sardno Titusa ilo birra sin diti, ja su ječas dorvo birra sigjidi, 13—16.

2. Vuostaivalddet min! Æp mi læk gæsage verid dakkam, æp mi læk ovtage vahagattam, æp mi læk ovtage bættam.
Ap. dag. 20, 33. 2 Kor. 12, 17.

3. Im mon cælke dam din dubmim varas; dastgo mon celkkim ouddal, atte di lepet min vaimo siste ovtast jabmet ja ovtast ællet. 6, 11 j. n. v.

4. Must læ stuora dorvolaŝvuotta digjidi, mon ramadalam sagga dist, mon læm devddujuvvum jeđđitusain, must læ hui sagga stuora illo buok min atestusaidæmek siste.

5. Dastgo go mi bođimek Makedoniai, de i dallege læm min oaʒest mikkege orrommaŝoid, mutto mi atestuvvuimek juokke lakai; olgoldasast læi soatte, siskaldasast fast ballo.
2, 12. 13. Ap. dag. 16, 19. 23.

6. Mutto Ibmel, gutte jeđđe moraŝlaʒaid, jeđđi min Titus boattaga bokte, 1, 3. 4.

7. i daddeke duŝŝefal su boattag bokte, mutto maidai dam jeđđitusa bokte, maina son læi din harrai jeđđijuvvum, go son muittali migjidi din halidusa, din čierroma, din angervuođa mu diti, nuft atte mon illodim vela saggabut.

8. Dastgo vaiko mon vela moraŝtattimge din doina girjin, de im mon gađa dam, vaiko vel gattimge dam; dastgo mon oainam, atte dat girje læ moraŝtattam din, josjoge duŝŝe muttom aiggai.
2, 4.

9. Dal mon illodam, im damditi, go di šaddaidek morraši, mutto damditi, go di morraši šaddaidek jorggalæbmai; dastgo di šaddaidek morraši Ibmel [miela] mielde, amadek di gudege lakai oaʒʒot mist vahaga.

10. Dastgo moraš Ibmel [miela] mielde dugjo jorggalusa audogasvutti, mi i gattujuvvu; mutto mailme moraš dugjo jabmema.

2 Sam. 12, 13. Matt. 5, 4; 26, 75; 27, 3—5.

11. Dastgo gæča, aito dat, go di šaddaidek morraši Ibmel [miela] mielde, maggar angervuođa dugjoi dat din siste, vela bæloštusa, vela moaratume, vela balo, vela halidusa, vela angervuođa, vela bagadusa! Juokke dafhost čajeteidek di, atte di læidek buttasak dam aše harrai.

12. Damditi, jos mon vela digjidi čallim, de i dat læm su diti, gutte verid dagai, ige su diti, gutte verid gillai, mutto vai min angervuotta din diti almostuvvuši din lutte Ibmel muođoi ouddi.

13. Damditi læp mi jeđđijuvvum din jeđđitusa bokte; mutto mi illodeimek vela sagga æmbo Titusa ilo diti, dastgo su vuoigŋa læ arvosmattujuvvum dist buokain.

6. v.

14. Dastgo jos mon vela læmge ramedam din sagga su oudast, de im mon læk hæppašuttujuvvum; mutto nuftgo mi juokke dafhost læp sardnom digjidi duottavuođa, de læ maidai min rabme Titusa oudast šaddam duottavuottan.

15. Ja son adna hui stuora rakisvuođa digjidi, go son muitta din buokai gulolašvuođa, moft di vuostaivaldidek su baloin ja doargestemin.

2, 9. Fil. 2, 12.

16. Mon illodam, go mon matam juokke dafhost dorvastet din ala.

2 Tes. 3, 4.

8. Kapittal.

Paulus maidno Makedonialaʒai arvasvuođa, 1—5; son læ damditi nevvom Titusa čoagget addaldagaid maidai Korintalaʒai lutte ja avččo maidai sin arvasvutti, 6—15. Titus læ viššalvuođain čuvvom Paulusa goččoma, ja Korintalaʒak galggek rakisvuođain vuostaivalddet su oktanaga dai ærrasiguim, gæid Paulus læ vuolgatam, 16—24.

1. Mutto mi dieđetep digjidi, vieljačidam, dam armo, maid Ibmel læ čajetam Makedonia særvvegoddi siste,

Rom. 15, 26.

2. atte, vaiko si legje sagga gæččaluvvum atestusai čađa, de šaddai sin hui stuora illo ja sin stuora vaivašvuotta hui stuora riggodakkan sin lutte buttes buoredatolašvuođast.

3. Dastgo varesek mielde, dam mon duođaštam, vela varesekge bagjel legje si ješaldesek miettasak,

4. go si duođalaʒat rokkadalle min vuostaivalddet sin addaldaga ja lase basse olbmui væketæbmai.

Ap. dag. 11, 29.

5. Ja æi si dakkam duššefal dam, maid mi doaivoimek, mutto si adde ješječaidæsek vuost Hærrai ja dasto migjidi, Ibmel dato diti,

1. v

6. nuft atte mi læp Titusa nevvom, vai, nuftgo son ouddal juo læi algatam, nuft galgai son maidai ollašuttet vela dam addaldaga din lutte.

7. Mutto nuftgo di lepet juokke dafhost riggasak, oskost ja oapost ja dieđost ja buok angervuođast ja din rakisvuođastædek migjidi, de šaddet maidai arvasen dam addaldakki!

1 Kor. 1, 5.

8. Im mon cælke dam nuftgo bakkoma, mutto dai ærrasi angervuođa bokte aigom mon maidai gæččalet din rakisvuođa duottavuođa.

9. Dastgo di dovddabetet min Hærramek Jesus Kristus armo, atte son din diti šaddai vaivašen,

go son læi rigges, vai di su vaivašvuođa bokte šadddašeidek riggesen. Luk. 9, 58. 2 Kor. 6, 10.

10. Ja mon diedetam mu oaivvelam dam harrai; dastgo dat læ digjidi avkalaš, di, gudek dimag æska algidek epet duššefal dakkat, mutto maidai dattot. 1 Kor. 7, 6. 25. Sanel. 19, 17. Matt. 10, 42. 2 Kor. 9, 2.

11. Mutto ollašubmai dal maidai dam dakket, vai, nuftgo gærggadvuotta læi dattot, nuft maidai ollašubme matta šaddat vare mielde! Fil. 2, 13.

12. Dastgo jos gærggadvuotta læ min duokken, de læ juokkehaš dokkalaš dam mielde, mi sust læ, i dam mielde, mi sust i læk. Sanel. 3, 28. Mark. 12, 43. 1 Pet. 4, 10.

13. Dastgo dam im mon cælke, vai ærrasak galggek adnet gæpedume, mutto di atestusa,

14. mutto vai ovtadilalašvuotta lifči; dam dalaš aigest boatta din valljogasvuotta sin vagjegvutti vækken, vai maidai sin valljogasvuotta boađaši din vagjegvutti vækken, vai ovtadilalašvuotta lifči, 9, 12.

15. nuftgo čallujuvvum læ: Gutte ollo čoggi, sust i læm ligas, ja gutte uccan čoggi, sust i vaillom. 2 Mos. 16, 18.

16. Mutto Ibmeli lekus gitos, gutte bovti dam sæmma angervuođa din diti Titusa vaibmoi! 9, 15; 8, 6.

17. Dastgo son vuostaivaldi galle nævvaga, mutto dađemielde go sust læi vela stuoreb angervuotta, de vulgi son mielastes din lusa.

18. Mutto mi vuolgateimek maidai dam vielja su mielde, gutte buok særvvegoddin læ rameduvvum su angervuođas diti evangelium siste,

19. mutto i duššefal dam, mutto gutte maidai særvvegoddin læ asatuvvum mannat migjidi matkeguoibmen daina addaldagain, mi mist doaimatuvvu, Hærrai aldsesis gudnen ja din gærggadvutti ramadussan; Gal. 2, 10.

20. dastgo mi varotep ječaidæmek, amas guttege oaʒʒot laittet min dam valljogas væke dafhost, mi mist doaimatuvvu, 9, 1.

21. bargadedinæmek dam buore ala, æp duššefal Hærra oudast, mutto maidai olbmui oudast. Fil. 4, 8. 1 Pet. 2, 12.

22. Mutto mi vuolgateimek sodno mielde min vielljamek, gæn mi læp ædnag dafhoin davja gavnatam angeren, mutto dal sagga angeræbbun dam stuora dorvolašvuođa diti digjidi.

23. Jos dalle sardnujuvvu Titus birra, de son læ mu viellјaguoibme ja barggoguoibme din lutte, daihe min vieljai birra sardnujuvvu, de si læk særvvegodde airrasak, Kristus gudne. 12, 18.

24. Addet nabbo dalle sigjidi særvvegoddi muođoi oudast duođaštusa din rakisvuođadek ala ja dam ala, man diti mi læp din ramedam! 7, 14.

9. Kapittal.

Paulus læ nanos Korintalaʒai gærggadvuođa harrai, 1. 2, datto dadde muitotet sigjidi vieljai bokte, atte si galggek addet valljet ja mielastæsek, 3—7. Ibmel aiggo ješ sigjidi dasa armo addet, vai son maidai rameduvvuši dam dago siste, 8—15.

1. Dastgo im mon darbaš čallet digjidi væke harrai basse olbmuidi; Ap. dag. 11, 29. Rom. 15, 26. 1 Kor. 16, 2.

2. dastgo mon dovdam din gærggadvuođa, man diti mon ramedam din Makedonialaʒai oudast, cælkededin: Akaja læi juo dimag

garves; ja dat angervuotta, mi dist bođi, ælljosmatti ædnagid.
8, 10. 19; 7, 14.

3. Mutto mon vuolgatim vieljaid, amas min rabme dam dafhost din harrai duššen šaddat, vai di, nuftgo mon celkkim, lifčidek garvvasak,

4. amamek, jos Makedonialaǯak bottek mu mielde ja gavdnek din rakkankættajen, mi dalle, amamek cælkket di, šaddat hæppad vuollai dam min dorvolaš rabmamek diti.
2. v.

5. Damditi adnim mon darbašlaǯǯan nævvot vieljaid vuolgget oudebut din lusa ja ouddal juo gærggadet dam dist ouddal loppeduvvum addaldaga, vai dat lifči garves nuftgo buristsivdneduvvum ja i nuftgo divas addaldak.

6. Mutto dam mon cælkam: Gutte divvaset gilvva, son maidai divvaset lagje, ja gutte buristsivdnadusa siste gilvva, son maidai buristsivdnadusa siste lagje.
Sanel. 11, 24. 25. 22, 8. 9. Gal. 6, 7. 8.

7. Addus juokkehaš, dađemielde go son læ vaimostes mærredam, allus morrašin daihe naggo čađa! Dastgo Ibmel rakista ilolaš adde.
2 Mos. 25, 2. 5 Mos. 15, 7. Rom. 12, 8. Filem. 14. v. Sir. 35, 8—11.

8. Mutto Ibmel læ famolaš golgatet buok armos digjidi arvvaset, vai dist alelassi juokke dafhost lifči buok, maid di darbašepet, ja vai dist lifči valljogasvuotta buok buore dakkoi,
8, 7. Kol. 1, 10.

9. nuftgo čallujuvvum læ: Son biđgi, son addi vaivašidi; su vanhurskesvuotta bisso agalaš aiggai.
Salm. 112, 9.

10. Mutto dat, gutte adda gilvve-olbmai gilvvagid ja laibe borrat, galgga maidai addet diggjidi gilvvagid ja daid lassanattet ja lasetet din vanhurskesvuođa šaddoid,

11. go di šaddabetet juokke dafhost riggesen duođalaš arvasvutti, mi min čađa dugjo gittalusaid Ibmeli.

12. Dastgo dat vække, mi addujuvvu dam balvvalusa bokte, i væket duššefal basse olbmui darbašvuođaid, mutto šaddada maidai rigges šaddoid ollo gittalusai bokte Ibmeli.
8, 14.

13. go si dam gæččaluvvum miela diti, maid dat vække čajeta, ramedek Ibmela din gulolašvuođa diti dovdastet Kristus evangeliuma ja din duođalaš arvasvuođa diti sin vuostai ja buokai vuostai,

14. go si maidai sin rokkadusasek siste din oudast haliduvvek din maŋŋai Ibmel valljogas armo diti din vuostai.
Efes. 1, 6.

15. Mutto Ibmeli lekus gitos su cælkkemættom addaldaga oudast!

10. Kapittal.

Paulus savva, atte son i darbašivče adnet su apostolalaš isedvuođas, 1—11. I son dato ječas ramedet alma ašetaga, vierrasi bargost, mutto duottavuođa siste ja Hærra siste, 12—18

1. Mutto mon ješ, Paulus, nævom din Kristus logjevuođa ja lađesvuođa bokte, mon, gutte læm galle vuollegaš, go mon læm din lutte, mutto erit orodedinam anam isedvuođa din bagjel;
Rom. 12, 1.

2. mutto mon rokkadalam; amam mon lutte orodedinam darbašet adnet isedvuođa daina dorvolašvuođain, maina mon aigom læt roakkadlaš muttomi vuostai, guđek gaddek min vagjolet oaǯe mielde.
1 Kor. 4, 21.

3. Dastgo jos mi vela vagjolep oaǯe siste, de æp mi almake soađa oaǯe mielde;

4. dastgo min soatteværjok æi

læk oaʒalaʒak, mutto famolaʒak Ibmel oudast duššadet ladnid,
6, 7. Jer. 1, 10.

5. go mi duššadep arvvalusaid ja buok allagvuođa, mi bajed ječas Ibmel dieđo vuostai, ja valddep buok jurddagid fanggan Kristus gulolašvuođa vuollai
Rom. 16, 26.

6. ja læp garvvasak rangaštet buok æppegulolašvuođa, go din gulolašvuotta læ ollašuttujuvvum.

7. Gæččabetetgo di olgoldas hame bællai? Jos guttege ješječas ala dorvasta, atte son gulla Kristusi, de arvvalekus son fastain ješaldes, atte nuftgo son gulla Kristusi, nuft gullap maidai migis Kristusi!

8. Dastgo jos mon vela æmbo datušim ramadallat min famostæmek, maid Hærra addi migjidi din bajasrakadussan ja i din njeiddujubmen, de im mon šaddaše hæppad vuollai.
12, 6. Matt. 16, 19; 18, 18. 2 Kor. 13, 10.

9. Amam mon orrot aiggomen girji bokte din baldetet,

10. — dastgo girjek, celkkek si, læk garrasak ja gievrak, mutto rubmaš lutte-orrom læ hægjo, ja sardne bagjelgeččujuvvum, —

11. de jurdašekus daggar olmuš dam, atte maggarak mi erit orodedin læp saniguim girji siste, daggarak aiggop mi maidai lutte orodedin læt đagoi siste.

12. Dastgo æp mi duosta lokkat ječaidæmek sin særvvai daihe værddedet ječaidæmek sin lakasaʒʒan, guđek ješječaidæsek ramedek; mutto go si mittedek ječaidæsek ješječaidæsekguim ja værddedek ječaidæsek ješječaidæsek lakasaʒʒan, de æi si arvved maidege.
Sanel. 27, 2.

13. Mutto æp mi aigo ramedet ječaidæmek mæretes lakai, mutto dam mæreduvvum mitto mielde, maid Ibmel læ migjidi juokkam, atte ollit maidai din ragjai.
12, 5. 11. Rom. 12, 3.

14. Dastgo æp mi lavkke min ragjamek bagjel, dego æp mi olliše din ragjai; dastgo maidai din ragjai læp mi boattam Kristus evangeliumin,

15. go mi æp ramadala mæretes lakai, vierrasi bargoin, mutto mist læ dat doaiva, atte mi, go din osko stuorro, šaddap din bokte bæssat sagga viddasebbui dam migjidi mærreduvvum mitto mielde,
Rom. 15, 20.

16. nuft atte mi sardnedep sigjidi evangeliuma, guđek dom bælde din assek, ja æp ramadala daina, mi læ ærrasi mærreduvvum, daina, mi læ juo ollašuttujuvvum.

17. Mutto gutte ječas ramed, ramedekus son ječas Hærrast!
Jer. 9, 24. Kor. 1, 31. Gal. 6, 14.

18. Dastgo i dat, gutte ješječas ramed, biso gæččalume oudast, mutto dat, gæn Hærra ramed.
Sanel 27, 2. Rom. 2, 29.

11. Kapittal.

Paulus fertte ječas ramedet, amasek Korintalaʒak bætataļļat værre-apostalidi, 1—6. I son læk maidege valddam særvvegoddest, vai son mataši hæppašuttet daid betolaš barggid, 7—15. Son ramed ječas vela ain su sogas diti, su bargos diti ja su atestusaides diti, 16—33.

1. Vare di datušeidek gillat must ucca jallavuođača! Dadde, mon dieđam, atte gal di dam gillabetet.
5, 13; 12, 6.

2. Dastgo anger mon læm din diti Ibmel angervuođain; dastgo mon læm loppadaddam din ovtain olbmain, bigjam diti Kristusi buttes nieida.

3. Mutto mon balam, atte, nuftgo gærmaš Eva beti su gavvelvuođaines, nuft šadda din miella billašuvvut ja dolvvujuvvut oskaldasvuođast erit Kristus vuostai.
1 Mos. 3, 1—4. Joh. 8, 44.

4. Dastgo jos guttege boatta

ja sardned æra Jesusa, gæn mi æp læk sardnedam, daihe di oaʒʒobet æra vuoiŋa, maid di epet læk oʒʒom, daihe æra evangeliuma, maid di epet læk vuostaivalddam, de di gillašeidek su burist.
Gal. 1, 8. 9.

5. Dastgo mon doaivom, atte im mon læk hæjob go dak sagga alla apostalak. 12, 11.

6. Mutto jos mon vela læm oappamættom sardnam siste, de im mon læk almake nuft dieđo harrai; mutto juokke dafhost læ dat buokaidi diettelassan šaddam, moft mi læp mænnodam dinguim.
1 Kor. 1, 17; 2, 1. 3. 2 Kor. 5, 11. Efes. 3, 4.

7. Daihe dakkimgo mon suddo, go mon vuoledim ješječčam, vai di aleduvvušeidek, go mon nuvta sardnedim digjidi Ibmel evangeliuma?
Matt. 10, 8. 1 Kor. 9, 12. 18.

8. Mon njammim æra særvvegoddid, go mon valddim sist balka din balvvalam varas, ja go mon legjim din lutte orromen ja gillajim vagjegvuođa, de im mon læm oktige noađđen,

9. dastgo vieljak, guđek botte Makedoniast, væketegje mu vagjegvuođa; ja buok dafhoin læm mon ječčam varotam ja aigom ječčam varotet šaddamest digjidi noađđen.
Fil. 4, 10. 15. 2 Kor. 12, 13. 1 Tes. 2, 9.

10. Nuft duođai, go Kristusa duottavuotta læ mu siste, de i galga dat rabme must erit valddujuvvut Akaja ædnamin.
Rom. 9, 1. 1 Kor. 9, 15.

11. Manditi? Damditi go mon im rakist din? Ibmel dam dietta!
Gal. 1, 20.

12. Mutto maid mon dagam, dam aigom mon vela ain dakkat, vai mon matam duššadet sist salva, guđek salva bivddek, vai si dam dafhost, mast si ramadallek, mattek gavdnujuvvut min lakasaʒʒan.
22. 23. v.

13. Dastgo daggarak læk værreapostalak, betolaš barggek, guđek valddek Kristusa apostali hame bagjelasasek.
Fil. 3, 2. Matt. 7, 15. 16.

14. Ige dat læk imaš, dastgo Satan ješ valdda čuovggasa engela hame bagjelasas;

15. damditi dat i læk ovdulaš, jos maidai su balvvalæggjek valddek vanhurskesvuođa balvvalegji hame bagjelasasek; mutto sin loappa galgga læt sin dagoi mielde.
Fil. 3, 19.

16. Mon cælkam fastain: Allus oktage adnu muo jallan! Mutto jos vela adnage, de girddet muo almake nuftgo jalla, vai maidai mongis oaʒom ječčam uccanaš ramedastet! 12, 6.

17. Maid mon dal sarnom, dam mon im sarno Hærra mielde, mutto nuftgo jallavuođast, go mon daggar dorvoin ječčam ramedam. 1. v.

18. Dađemielde go ædnagak ramedek ječaidæsek oaʒe mielde, de aigom mon maidai ječčam ramedet.
Fil. 3, 3. 4. 2 Kor. 10, 13; 12, 5. 6.

19. Dastgo di gillabetet mielastædek jallaid, dađemielde go di lepet jiermalaʒak.

20. Dastgo di gillabetet dam, jos guttege dakka din balvvalægjen, jos guttege din borra, jos guttege din gidda valdda, jos guttege ječas aled, jos guttege din muođoi vuostai doarškala.

21. Hæpaden mon cælkam, atte mi læimek rašek; mutto man ala guttege dorvasta, — mon sarnom jallavuođa siste, — dam ala maidai mongis dorvastam.
10, 10; 11, 1; 12, 6.

22. Lækgo si Ebrealaʒak? De mon læm maidai. Lækgo si Israelitalaʒak? De mon læm maidai. Lækgo si Abraham nalle? De mon læm maidai.
Ap. dag. 22, 3.

23. Lækgo si Kristus balvva-

lægjek? Jiermetæmet mon sarnom: De mon læm dat æmbo. Mon læm barggam sagga æmbo, gillam æmbo cabmujumid, læmaš æmbo gerdid giddagasast, davja hæggavaddost.
Ap. dag. 9, 15. 16. 1 Kor. 15, 10. 2 Kor. 6, 5; 1, 9; 4, 11.

24. Judalaʒain læm mon viđa gærde oʒʒom ovta vaile njællje loge časkastaga. 5 Mos. 25, 3.

25. Mon læm golma gærde rissijuvvum, ovta gærde gæđgaduvvum; mon læm golma gærde gillam skipa hævvanæme, mon læm læmaš ovta jandura mæra favlest.
Ap. dag. 16, 22; 14, 19; 27, 41.

26. Mon læm dakkam ollo ræisoid, mon læm læmaš hæggaheđin dænoin, hægga-heđin rievvari gaskast, hægga-heđin albmugam gaskast, hægga-heđin bakeni gaskast, hægga-heđin gavpugin, hægga-heđin mæcest, hægga-heđin mæra alde, hægga-heđin værrevieljai gaskast,

27. bargoi ja vaivi siste, davja igjagoccem siste, nælge ja goiko siste, davja borakættaivuođai siste, čoaskema ja alasvuođa siste,
6, 5. Rom. 8, 35.

28. ærreb mi vela dasa boatta: olbmui bæivalaš bagjelimannam ja moraš buok særvvegoddi oudast.
Ap. dag. 20, 18 j. n. v.

29. Gi læ hægjo, ærrebgo mon maidai læm hægjo? Gi værranattujuvvu, ærrebgo dat buolla mu siste?
Rom. 15, 1. 1 Kor. 8, 13; 9, 22.

30. Jos mon galgam ječčam ramedet, de mon aigom ječčam ramedet mu hægjovuođastam.
12, 5. 9.

31. Ibmel ja min Hærramek Jesus Kristusa ačče, gutte læ buristsivdneduvvum agalaš aiggai, dietta, atte im mon gielastala.
Rom. 1, 25; 9, 1. Gal. 1, 20.

32. Damaskusest faktitatti gonagas Aretas ædnamhærra Damaskenalaʒai gavpuga, go son aigoi mu gidda valddet,
Ap. dag. 9, 24 j. n. v.

33. ja mon vuolas luittujuvvim lase raige gore siste muvra bagjel ja batarim su gieđain erit.
Josv. 2, 15.

12. Kapittal.

Paulus ramed ječas Ibmel almostusain, mutto cælkka, atte sudnji læi maidai addujuvvum sæčagas oaʒʒai, 1—10. Son sardno su vægalaš dagoides birra, ja atte i son læk læmaš særvvegoddai vaivvadussan, 11—18. Dam buok čalla son sigjidi bajasrakadussan, amas son darbašet adnet isedvuođas dai gattamættomi vuostai, go son boatta sin lusa, 19—21.

1. Ječčam ramedet munji i læk avkalaš; dastgo mon boađam oainatusaidi ja Hærra almostusaidi. Gal. 1, 12.

2. Olbmu mon dovdam Kristus siste, gutte ouddal, njællje nubbe lokkai jage gæčest, — daihe son læi rubmaš siste, im mon dieđe, daihe rubmaš olgobælde, im mon dieđe, Ibmel dam dietta, — rottašuvai gidda goalmad albmai.
Ap. dag. 22, 17.

3. Ja mon dovdam daggar olbmu, — daihe son læi rubmaš siste daihe rubmaš olgobælde, im mon dieđe, Ibmel dam dietta, —

4. atte son rottašuvai paradisa sisa ja gulai cælkkemættom sanid, maid olbmuid i læk lobalaš olgus sardnot.

5. Daggaraʒain aigom mon ječčam ramedet; muttoješaldam im mon aigo ječčam ramedet, ærrebgo mu hægjovuođainam.
11, 30.

6. Dastgo jos mon datušim ječčam ramedet, de im mon jallan šaddaše, dastgo mon cælkašim duottavuođa; mutto im mon daga dam, amas ġuttege jurdašet muo

alebun, go son oaidna muo læmen, daihe go son must gulla.
10, 8.

7. Ja amam mon čævllastallagoattet dain alla almostusain, de læ sæčagas munji oaʒʒai addujuvvum, muttom Satan engel, vai son galgga doarškalet mu njalme vuostai, amam mon čævllastallagoattet.

8. Dam birra rokkadallim mon golma gærde Hærrast, vai son gaidaši must erit;

9. ja son celki munji: Læge duttavaš mu arbmoi; dastgo mu fabmo ollašuvvu hægjovuođa siste. Damditi anam mon buoremussan ječčam ramedet mu hægjovuođainam, vai Kristusa fabmo matta orrot mu siste. 11, 30. Gal. 4, 13.

10. Damditi læm mon duttavaš hægjovuođai siste, higjadusai siste, atestusai siste, doarradallujumi siste, ballodili siste Kristus diti; dastgo go mon læm hægjo, de mon læm gievrra.
Rom. 5, 3. 2 Kor. 13, 4.

11. Mon læm šaddam jallan ječčam ramededin. Di lepet muo dasa naggim; dastgo mon berrišim dist rameduvvut, dastgo im mon læk hæjob go dak sagga alla apostalak, vaiko mon im læk mikkege. 11, 1. 1 Kor. 3, 7.

12. Alma apostal mærkak læk dakkujuvvum din gaski buok gierddavašvuođain, mærkai ja oavdoi ja vægalaš dagoi bokte.
1 Kor. 9, 1. 2.

13. Dastgo mi dat læ, man dafhost di lepet hæjobuk go dak æra særvvegoddek, ærrebgo dam dafhost, go mon ješ im læm digjidi vaivvadussan? Andagassi addet munji dam værrevuođa!
11, 8. 9. 1 Tes. 2, 9.

14. Gæča, mon læm goalmad gærde garves boattet din lusa ja im aigo læt digjidi vaivvadussan; dastgo im mon bivde dam, mi læ din oabme, mutto din; dastgo manak æi galga čoagget vanhemidasæsek, mutto vanhemak manaidasasek. 13, 1.

15. Mutto mon aigom iloin oaffaruššat mu oabmam, vela ješječčamge din sieloi oudast, vaiko vela mon, go rakistam din æmbo, ucceb rakistuvvum.
1, 6; 6, 12. Kol. 1, 24.

16. Mutto lekus dat nuft, atte im mon læk din vaivvedam! Mutto daiddim mon læmaš šluokes ja valddam din gidda gavvelvuođa čađa?

17. Læmgo mon digjidi verid dakkam guđege bokte dain, gæid mon læm vuolgatam din lusa?
7, 2.

18. Mon avččijim Titusa ja vuolgatim dom vielja su mielde. Lægo Titus digjidi verid dakkam guđege dafhost? Æpgo moai læk vagjolam dam ovtad vuoiŋa siste ja dai ovtad juolggeluodai mielde?
8, 6. 22.

19. Doaivvobetetgo di fastain, atte mi bæloštep ječaidæmek din oudast? Ibmel muođoi oudast sardnop mi Kristus siste, mutto buok dam, di æcalaʒak, digjidi bajasrakadussan.
2, 17. 1 Kor. 14, 26.

20. Dastgo mon balam, atte, go mon boađam, de mon im daide dalle gavdnat din daggaren, maggaren mon datom, ja atte mon daidam gavdnujuvvut dist daggaren, maggaren di epet dato, atte daiddek læt bælkok, gađašvuotta, moarre, ridok, sælgebælde sardnom, bælljesavkastallam, čævllaivuotta, sivotesvuođak,
10, 2; 13, 10.

21. atte, go mon fastain boađam, de mu Ibmel vuoled muo din lutte, ja mon šaddam morastet ædnagi diti, guđek ouddal læk suddodam ja æi læk ječaidæsek jorggalam erit sin buttesmættomvuođastæsek ja fuorravuođastæsek ja nuoskevuođastæsek, maid si læk dakkam.
13, 2.

13. Kapittal.

Paulus aitta adnet isedvuođas sin vuostai, guđek suddodek, datto damditi, atte si galggek ječaidæsek guoratallat ja dakkat buoradusa, 1—10. Son nævvo sin Vuoiŋa illoi ja rakisvutti, cælkka sigjidi dærvvuođaid ja savva sigjidi dam golma-oktalaš Ibmel armo, 11—13.

1. Mon boađam dal goalmad gærde din lusa; guovte daihe golma duođaštægje njalme bokte galgga juokke ašše nannijuvvut. 12, 14. 5 Mos. 17, 6.

2. Mon læm juo ouddal cælkkam ja cælkam dam nubbe gærde ouddal, dego mon lifčim lutte orromen, vaiko mon dal læm erit orromen, sigjidi, guđek ouddal læk suddodam, ja buok daidi ærrasidi, atte, jos mon fastain boađam, de mon im sæste, 12, 20. 21.

3. dađemielde go di gaibedepet duođaštusa dam ala, atte Kristus sardno mu siste, son, gutte din lutte i læk hægjo, mutto famolaš din siste; Matt. 10, 20. Rom. 15, 18.

4. dastgo vaiko son russinavllijuvvui hægjovuođa siste, de ælla son almake Ibmel famo bokte, dastgo maidai migis læp hæjok su siste, mutto galggap almake ællet oktan suina Ibmel famo bokte din lutte. Fil. 2, 7. 8. 1 Pet. 3, 18. Alm. 1, 18. Gal. 2, 20.

5. Guoratallet ješječaidædek, lepetgo di osko siste! Guoratallet ješječaidædek! Daihe epetgo di dovda ješječaidædek, atte Jesus Kristus læ din siste? Ærreb jos nuft læ, atte di lepet dokkimættomak. 1 Kor. 11, 28. Rom. 8, 9.

6. Mutto mon doaivom, atte di šaddabetet dovddat, atte æp mi læk dokkimættomak.

7. Mutto mon rokkadalam Ibmeli, amadek di maidege bahaid dakkat, im, vai mi orušeimek dokkalaʒʒan, mutto vai di dagašeidek burid, ja vai mi lifčimek nuftgo dokkimættomak.

8. Dastgo æp mi væje maidege duottavuođa vuostai, mutto duottavuođa bæle.

9. Dastgo mi illodep, go mi læp hæjok, mutto di lepet gievrak; mutto dam mi maidai rokkadallap, vai di šaddašeidek ollesen. 11, 30; 12, 10.

10. Damditi čalam mon dam erit orodedinam, amam mon lutte orodedinam darbašet adnet garasvuođa dam famo mielde, maid Hærra læ munji addam bajasrakadussan ja i njeiddujubmen. 1 Kor. 4, 21. 2 Kor. 12, 21; 10, 8.

11. Æra dafhost, vieljačidam, illodeket, šaddet ollesen, nevvot gutteg guimidædek, leket ovtamielalaʒak, leket rafhalaʒak! Ja rakisvuođa ja rafhe Ibmel galgga læt dinguim. Efes. 6, 10. Fil. 4, 4; 3, 15. 1 Tes. 5, 14. Rom. 12, 16; 15, 5. Ebr. 12, 14.

12. Buorastattet gutteg guimidædek basse cummain! Buok basse olbmuk celkkek digjidi dærvvuođaid. Rom. 16, 16. 1 Pet. 5, 14.

13. Min Hærramek Jesus Kristus arbmo ja Ibmel rakisvuotta ja Bassevuoiŋa servolašvuotta lifči din buokai mielde! Amen.

Basse Paulus girje Galatalaʒaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva Galatalaʒaidi Ibmel armo, 1—5, ovdušа sin bissovašmættomvuođa diti ja gulata garrodusa buok oapa baggjel, mi læ Kristus evangelium vuostai, 6—9; dastgo dat evangelium læi sudnji almostattujuvvum Ibmelest aldes ja i olbmui bokte, 10—24.

1. Paulus apostal, goččujuvvum i olbmuin ige guđege olbmu bokte, mutto Jesus Kristus ja Ibmel Ače bokte, gutte jabmi lutte su bajasčuoʒaldatti,
Tit. 1, 3. Gal. 1, 12. Ap. dag. 2, 24. 32. Efes. 1, 20.

2. ja buok dak vieljak, guđek læk mu mielde, Galatia særvvegoddidi:

3. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmel Ačest ja min Hærramek Jesus Kristusest, Rom. 1, 7.

4. gutte addi ješječas dokko min suddoi diti, vai son min erit bæstaši dam dalaš bahas mailmest min Ibmelæmek ja aččamek dato mielde,
Matt. 20, 28. Gal. 2, 20. Efes. 5, 2. 25. Tit. 2, 14. Luk. 1, 74. 1 Joh. 5, 19.

5. gæsa lekus gudne buok agalašvutti! Amen. 2 Tim. 4, 18.

6. Mon ovdušam damditi, go di diktebetet ječaidædek nuft farga jorggaluvvut nubbe evangelium guvllui su guovlost erit, gutte din gočoi Kristus armo bokte, 5, 8.

7. vaiko i læk mikkege æra evangeliumid; dušše muttomak galle læk, guđek din čagjedattek ja viggek jorggot Kristus evangeliuma. Ap. dag. 15, 1.

8. Mutto jos vela mi daihe muttom alme engelge sardnedišgoattep digjidi æra evangeliuma go dam, maid mi læp digjidi sardnedam, son lekus garroduvvum!
2 Kor. 11, 14. 1 Kor. 16, 22.

9. Nuftgo mon ouddal læm cælkkam, nuft cælkam mon maidai dal fastain: Jos guttege sardnedišgoatta digjidi æra evangeliuma go dam, maid di lepet vuostaivalddam, son lekus garroduvvum! 5 Mos. 4, 2. Sanel. 30, 6.

10. Sarnomgo mon dal olbmui miela mielde daihe Ibmel miela mielde? Daihe viggamgo mon olbmuidi dokkit? Jos mon vela ain olbmuidi dokkišim, de mon im livče Kristus balvvalægje.
1 Tes. 2, 4. Jak. 4, 4.

11. Mutto mon dieđetam digjidi, vieljačidam, atte dat evangelium, mi must læ sardneduvvum, i læk olbmui oappo;
1 Kor. 15, 1 j. n. v.

12. dastgo im monge læk vuostaivalddam imge oappam dam ovtage olbmust, mutto Jesus Kristus almostusa bokte.
1 Kor. 11, 23. Efes. 3, 3.

13. Dastgo di lepet gullam mu vagjolusa birra ouddal judalašvuođa siste, atte mon buok mære baggjel doarradallim Ibmel særvvegodde ja duššadallim dam.
Ap. dag. 9, 1; 22, 4.

14. Ja mon mannim viddasebbui judalašvutti go ædnagak mu akkasaʒain mu albmugestam, go mon legjim bagjelmæralaš anger mu vanhemidam oapoi bællai.
Fil. 3, 6.

15. Mutto go Ibmel, gutte læi ædnehæga rajest muo valljim ja goččom muo su armos bokte, ani buorren
Jer. 1, 5. Ap. dag. 9, 15; 13, 2.

16. almostattet su barnes mu čađa, vai mon sardnedifčim evangelium su birra bakeni gaski, de im mon rađđadallam oʒin ja varain,
Efes. 3, 8. Ap. dag. 26, 19.

17. imge mannam Jerusalemige bajas sin lusa, guđek legje apostalak mu ouddal, mutto vulggim dallanaga Arabiai ja bottim fastain ruoktot Damaskusi.

18. Dasto, golma jage gæčest, mannim mon bajas Jerusalemi oapasmuvvam diti Pietarin ja orrum vitta nubbe lokkai bæive su lutte. Ap. dag. 9, 26.

19. Mutto im mon oaidnam ovtage ærrasa apostalin, ærrebgo Jakoba, Hærra vielja. Mark. 6, 3.

20. Maid mon čalam digjidi, gæča, dam duođaštam mon Ibmel muođoi oudast, atte im mon gielastala.
Rom. 9, 1. 2 Kor. 1, 23; 11, 31.

21. Dastmaŋŋel bottim mon Syria ja Silisia ædnamidi.
Ap. dag. 9, 30.

22. Mutto mu muođok legje abmasak Judea kristalaš særvvegoddidi;

23. si legje duššе gullam: Son, gutte ouddal min doarradalai, sardned dal evangeliuma dam osko birra, maid son aigoi ouddal duššadet; Ap. dag. 9, 21.

24. ja si ramedegje Ibmela mu diti.

2. Kapittal.

Paulus læi ouddanbigjam su evangeliumes apostali ouddi, guđek æi læm maidege dasa lasetam, 1—10; son læi cuigodam Pietara, go son i mænnodam rievtoi evangelium duottavuođa mielde, 11—14; son oapat, atte vanhurskesen dakkujubme boatta Kristusest osko bokte, 15—21.

1. Dastmaŋŋel, njællje nubbe lokkai jage gæčest, mannim mon fastain bajas Jerusalemi Barnabasin ja valddim maidai Titusa mieldam. Ap. dag. 15, 2.

2. Mutto mon mannim bajas almosţusa mielde ja ouddanbigjim sigjidi ja erinoamačet sigjidi, guđek arvost adnujuvvujegje, dam evangeliuma, maid mon sardnedam bakeni gaski, amam mon viekkat daihe læt viekkam duššas.
Fil. 2, 16.

3. Mutto i vela Titusge, gutte, vaiko son læi Grekalaš olmai, læi mu mielde, naggijuvvum birračuppujuvvut,

4. ja dat šaddai værre-vieljai diti, guđek legje sisa čagŋam, guđek legje gavvelvuođain sisa boattam iskadam varas min frigjavuođa, mi mist læ Kristus Jesus siste, vai si oʒuše dakkat min balvvalægjen; Ap. dag. 15, 24.

5. daidi mi æp ovtage čalmeravkkalæme boddo læm vuolebuʒak vuollanemin, vai evangelium duottavuotta bisuši bissovaʒʒan din lutte.

6. Mutto dak, guđek adnujuvvujegje manenge, — man værddasaʒak si legje, dat i guoska munji; Ibmel i gæča olbmu hame bællai, — dak arvost adnujuvvumak æi lasetam maidege mu oppui.
5 Mos. 10, 17. 2 Muit. 19, 7. Job 34, 19. Rom. 2, 11 j. n. v.

7. Mutto aibas dam vuostai, go si oidne, atte munji læi oskelduvvum sardnedet evangeliuma birračuopakættes olbmuidi, nuftgo Pietari fast birračuppujuvvum olbmuidi,
Ap. dag. 13, 46; 22, 21. Rom. 11, 13.

8. — dastgo son, gutte addi Pietari famo apostal-ammati birračuppujuvvum olbmui lutte, son addi maidai munji famo dasa bakeni lutte, —
Ap. dag. 2, 38—41; 9, 15.

9. ja go si dovdde dam armo, mi munji læi addujuvvum, de adde si, namalassi Jakob ja Kefas ja Johannes, guđek adnujuvvujek særvvegodde doarjan, munji ja Barnabassi særvvevuođa olgiš gieđa, vai moai sardnedifčime bakenidi, mutto si fast birračuppujuvvum olbmuidi,
Ap. dag. 13, 2.

10. dušše atte moai galgaime muittet vaivašid, maid mon maidai læm barggam višoin dakkat.
Ap. dag. 11, 30. Rom. 15, 25. 1 Kor. 16, 1.

11. Mutto go Pietar bođi Antiokiai, de celkkim mon su vuostai vuoigga čalmi oudast, dađemielde go son læi laittemest.

12. Dastgo ouddalgo soabmasak botte Jakob lutte, de borai son bakeni særvest; mutto go si botte, de eritgæssadi ja eritčuldi son ječas, dainago son balai sist, guđek legje birračuppujuvvum.

13. Ja oktan suina guoktelaste maidai dak æra Judalaʒak, nuft atte vela Barnabasge rottašuvai sin guoktelašvutti.

14. Mutto go mon oidnim, atte æi si mænnodam rievtoi evangelium duottavuođa mielde, de celkkim mon Pietari buokai guladedin: Jos don, gutte læk Judalaš, ælak bakenlaš lakai ja ik Judalaš lakai, de manne naggik don dalle bakenid ællet Judalaš lakai?
1 Tim. 5, 20. Ap. dag. 10, 28.

15. Mi læp riegadæme mielde Judalaʒak ja æp suddolaʒak bakeni nalest, Ap. dag. 15, 10.

16. mutto dađemielde go mi diettep, atte olmuš i vanhurskesen dakkujuvvu laga dagoi bokte, mutto osko bokte Jesus Kristus ala, de læp mi maidai oskom Jesus Kristus ala, vai mi vanhurskesen dakkujuvvušeimek osko bokte Kristus ala ja æp laga dagoi bokte; dastgo i mikkege oʒid galga vanhurskesen dakkujuvvut laga dagoi bokte.
Salm. 143, 2. Ap. dag. 13, 38. Rom. 3, 20. 28 j. n. v.

17. Mutto jos maidai mi, bivdededinæmek vanhurskesen dakkujuvvut Kristus siste, gavdnujuvvup læt suddolaʒak, de alma læ Kristus suddo balvvalægje. Dat lekus gukken erit!
Rom. 5, 1; 6, 1. Tit. 3, 8. 14.

18. Dastgo jos mon fastain bajasrakadam damanaga, maid mon læm vuolas gaikkom, de čajetam mon ječčam læt bagjelduolbmen.

19. Dastgo mon læm laga bokte jabmam lagast erit, vai mon ælašim Ibmel oudast.
Rom. 7, 4. 11; 14, 7. 8. 2 Kor. 5, 15. 1 Tes. 5, 10.

20. Mon læm russinavllijuvvum oktan Kristusin; almake ælam mon, im daddeke šatan æmbo mon, mutto Kristus ælla mu siste; mutto maid mon dal ælam oaʒe siste, dam ælam mon osko siste Ibmel barne ala, gutte læ muo rakistam ja addam ješječas dokko mu oudast.
Rom. 6, 6. Gal. 5, 24. 2 Kor. 13, 4. Joh. 15, 13. Alm. 1, 5. 1 Tim. 2, 6.

21. Im mon bagjelgæča Ibmel armo; dastgo jos vanhurskesvuotta oʒʒujuvvu laga bokte, de alma læ Kristus duššas jabmam.
Ebr. 7, 11.

3. Kapittal.

Paulus laitta Galatalaʒaid, dainago si læk maccam fastain ruoktot laga vuollai, vaiko si læk vuostaivalddam Vuoiŋa osko sardnedume bokte, 1—5. Son čajet Abraham ouddamærka bokte ja loppadusa bokte Abrahami, atte vanhurskesen dakkujubme boatta osko bokte, 6—18. Loppadus i duššen dakkujuvvu laga bokte; dastgo laka læi dušše bagadægje Kristus lusa, ja æp mi læk dam vulučak, go mi læp garvvodam Kristusa, 19—29.

1. Vuoi di jiermetes Galatalaʒak! Gi læ din fillim, go di epet læk duottavutti gulolaʒak, din, gæidi Jesus Kristus læi čilggijuvvum čalmi ouddi, dego son lifči din gaski russinavllijuvvum?
Luk. 24, 25.

2. Dušše dam datom mon dist diettet: Læigo dat laga dagoi bokte, go di Vuoiŋa vuostaivaldidek, daihe osko sardnedume bokte?
Ap. dag. 2, 38; 8, 15; 15, 8. Efes 1, 13.

3. Lepetgo di nuft jiermetæmek? Aiggobetetgo di, guđek Vuoiŋa bokte algateidek, dal oaʒe bokte ollašuttet?

4. Lepetgo di dalle gillam nuft ollo duššas? Jos muđoi duššasgé?
2 Joh. 8. v.

5. Jogoson dalle son, gutte adda digjidi Vuoiŋas ja doaimat vægalaš dagoid din siste, dakka dam laga dagoi bokte daihe osko sardnedume bokte?
Rom. 10, 8. 17.

6. Nuftgo Abraham oskoi Ibmeli, ja dat lokkujuvvui sudnji vanhurskesvuottan.
1 Mos. 15, 6. Jak. 2, 23.

7. Dovddet nabbo dalle, atte si, guđek adnek ječaidæsek osko bællai, dak læk Abraham manak!
Rom. 4, 11. 12.

8. Mutto go čala ouddal oini, atte Ibmel aigoi bakenid vanhurskesen dakkat osko bokte, de loppedi dat Abrahami ouddal juo: Du siste galggek buok olmuššlajak buristsivdneduvvut.
Ap. dag. 15, 9. 1 Mos. 12, 3. Ap. dag. 3, 25.

9. De buristsivdneduvvujek nabbo dalle si, guđek adnek ječaidæsek osko bællai, oktan daina oskolaš Abrahamin.

10. Dastgo nuft ædnagak, guđek adnek ječaidæsek laga dagoi bællai, læk garrodusa vuolde; dastgo čallujuvvum læ: Garroduvvum læ juokkehaš, gutte i biso buok dai bakkomi siste, mak læk čallujuvvum laga girjai, nuft atte son daid dakka.
Rom. 4, 15. 5 Mos. 27, 26.

11. Mutto atte i oktage vanhurskesen dakkujuvvu Ibmel oudast laga bokte, dat læ diettevas; dastgo dat, gutte læ osko bokte vanhurskes, galgga ællet.
2, 16. Hab. 2, 4. Rom. 1, 17.

12. Mutto lagast i læk mikkege oskoin dakkamuššan, mutto dat, gutte dakka daid dagoid, galgga dai bokte ællet.
3 Mos. 18, 5. Esek. 20, 11. Rom. 10, 5.

13. Kristus læ oastam min luovos laga garrodusast, go son šaddai garrodussan min oudast, — dastgo čallujuvvum læ: Garroduvvum læ juokkehaš, gutte murri hængastuvvu, —
2 Kor. 5, 21. 5 Mos. 21, 23.

14. vai Abraham buristsivdnadus boađaši bakeni bagjeli Kristus Jesus siste, vai mi oʒušeimek Vuoiŋa loppadusa osko bokte.
1 Mos. 12, 3; 22, 18. Es. 32, 15; 44, 3. Ap. dag. 2, 33.

15. Vieljačidam! Mon sarnom olmušlaš lakai: I alma oktage duššen daga olbmu testamenta, mi læ nannijuvvum, daihe laset dasa maidege.
Ebr. 9, 17.

16. Mutto loppadusak læk celkkujuvvum Abrahami ja su nallai; i celkkujuvvu: Ja nalidi, nuftgo ædnagi birra, mutto nuftgo ovta birra: Ja du nallai, gutte læ Kristus.
1 Mos. 12, 3; 22, 18.

17. Mutto dam mon cælkam: Dam litto, mi ouddal juo læ Ibmelest nannijuvvum Kristus birra, dam i mate laka duššadet, mi addujuvvui njællje čuođe ja golbma loge jage dastmaŋŋel, nuft atte dat loppadusa duššen dagaši.
2 Mos. 12, 40. Ap. dag. 7, 6.

18. Dastgo jos arbbe læ laga bokte, de dat i læk šatan loppadusa bokte; mutto Ibmel læ addam Abrahami dam loppadusa bokte.
Rom. 4, 13. 14.

19. Maid galgga dalle laka? Dat lasetuvvui bagjelduolbmami diti, — dassači go dat nalle bođi, gæsa loppadus læ addujuvvum, — doaimatuvvum engelin, gaskaolbma gieđa bokte.
Rom. 4, 15; 5, 20. Ap. dag. 7, 38. 53. Ebr. 2, 2. Joh. 1, 17.

20. I daddeke læk gaska-olmai ovta varas, mutto Ibmel læ okta.
5 Mos. 4, 39. 1 Kor. 8, 4. 1 Tim. 2, 5.

21. Lægo dalle laka Ibmel loppadusai vuostai? Dat lekus gukken erit! Dastgo jos daggar laka lifči addujuvvum, mi mataši ællen dakkat; de lifči duođai-

rakkan vanhurskesvuotta laga bokte oaʒʒomest.

17. 18. v. Rom. 8, 2—4.

22. Mutto čala læ bigjam buok suddo vuollai, vai loppadus osko bokte Jesus Kristus ala addujuvvuši sigjidi, guđek oskuk.

Rom. 3, 9; 11, 32.

23. Mutto ouddalgo osko bođi, de gattijuvvuimek mi, laga vulučen bigjujuvvum, dam osko varas, mi galgai almostuvvut.

Ebr. 9, 10.

24. De læ dalle laka šaddam min bagadægjen Kristus lusa, vai mi vanhurskesen dakkujuvvušeimek osko bokte.

Matt. 5, 17. Ap. dag. 13, 39. Rom. 10, 4.

25. Mutto maŋŋelgo osko læ boattam, de æp mi læk šatan æmbo bagadægje vuolde.

26. Alma di lepet buokak Ibmel manak osko bokte Kristus Jesus ala; Es. 56, 5. Joh. 1, 12.

27. dastgo di, nuft ædnagak, guđek lepet gastašuvvum Kristusi, lepet Kristusa garvvodam.

Rom. 6, 3; 13, 14.

28. Dast i læk Judalaš daihe Grekalaš, dast i læk balvvalægje daihe ised, dast i læk olmai daihe nisson; dastgo di lepet buokak okta Kristus Jesus siste.

Rom. 10, 12. Kol. 3, 11. Joh. 17, 21. Efes. 2, 14. 15.

29. Mutto jos di lepet Kristusa oamek, de alma di lepet Abraham nalle ja arbolaʒak loppadusa mielde.

Rom. 9, 7. 1 Mos. 21, 12.

4. Kapittal.

Dak, guđek oskuk Kristus ala, æi læk balvvalægjek laga vulučen, mutto manak, 1—7. Paulus vaiddal fastain, damditi go Galatalaʒak fastain aigguk maccat laga vulučen, 8—20; son oapat, atte dak, guđek læk laga vulučak, læk balvvalægje nisson manak, mutto dak, guđek oskuk loppadusa ala, læk æmed-nissona manak, 21—31.

1. Mutto mon cælkam: Nuft gukka go arbbijægje læ manna, de i læk mikkege erotusaid su ja balvvalægje gaskast, vaiko son læ hærra buok obmudaga bagjel,

2. mutto son læ farmindari ja dallodolli vuolde gidda dam ačest mærreduvvum aige ragjai.

3. Nuft læimek maidai migis, nuft gukka go mi læimek manak, nuftgo balvvalægjek mailme manna-oapo vuolde;

Kol. 2, 20. Ap. dag. 15, 10.

4. mutto go aige dievasvuotta bođi, de vuolgati Ibmel su barnes, nissonest riegadam, laga vulučen riegadam,

1 Mos. 49, 10. Dan. 9, 24. Mark. 1, 15. Efes. 1, 10. Matt. 5, 17.

5. vai son luovos oastaši sin, guđek laga vulučak legje, vai barnalaš valljijume mi oʒušeimek.

3, 13. 26. Rom. 8, 14. 15.

6. Mutto dađemielde go di lepet barnek, de læ Ibmel vuolgatam su barnes Vuoiŋa din vaimoi sisa, gutte čuorvvo: Abba, ačče!

Mark. 14, 36. Rom. 8, 15.

7. De ik don læk šat gukkeb balvvalægje, mutto bardne; mutto jos bardne don læk, de don maidai læk Ibmel arbbijægje Kristusa bokte. Rom. 8, 17.

8. Mutto dalle, go di epet dovddam Ibmela, de balvvaleidek di sin, guđek luondostæsek æi læk Ibmelak. 1 Kor. 8, 4; 12, 2.

9. Mutto dal, go di dovddabetet Ibmela, ja vela sagga æmbo lepet Ibmelest dovddujuvvum, moft maccabetet di dalle fastain ruoktot dam famotes ja gæfhes mannaoapo vuollai, man vulučen di fastain ođđasist aiggobetet balvvalet?

1 Kor. 8, 3; 13, 12. Ebr. 7, 18; 8, 7. Gal. 4, 3. Kol. 2, 8. 20.

10. Di vuttivalddebetet beivid ja manoid ja aigid ja jagid.

Rom. 14, 5. Kol. 2, 16.

11. Mon balam din diti, atte

mon daidam læt duššas barggam din diti. 2 Joh. 8. v.

12. Šaddet nuftgo mon! Dastgo mon læm nuftgo di. Vieljačidam! Mon rokkadalam dist. Epet di læk dakkam munji maidege verid. 1 Kor. 11, 1.

13. Mutto di diettebetet, atte mon oaʒe hægjovuođa vuolde sardnedim vuostas gærde digjidi evangeliuma, 1 Kor. 2, 3.

14. ja dam mu gæččalume mu oaʒʒam siste epet di bagjelgæččam ja epetge higjedam, mutto di vuostaivaldidek muo nuftgo Ibmel engela, nuftgo Kristus Jesusa. Mal. 2, 7. Matt. 10, 40.

15. Man audogassan ramedeidek di dalle ječaidædek! Dastgo mon addam digjidi dam duođaštusa, atte, jos dat lifči læmaš vejolaš, de di lifčidek roggam din čalmidædek olgus ja addam munji.

16. Læmgo mon dalle šaddam dal din vašalaʒʒan, dainago mon cælkam digjidi duottavuođa? Amos 5, 10.

17. Si læk angerak din diti, æi daddeke buoreb guvllui; mutto si aigguk olgus čuolddet din mu særvest, vai di lifčidek angerak sin diti.

18. Mutto dat læ buorre læt angeren buore guvllui alelassi ja i duššefal dalle, go mon læm din lutte orromen.

19. Mu manačidam, gæid mon fastain riegadattam bakčasin, dassači go Kristus govva din siste ollašuvvu! 1 Kor. 4, 15. Filem. 10. v. Rom. 8, 29.

20. Mon datušim dal din lutte orrot, ja atte mon oʒušim molssot mu jiednam, dađemielde go mon læm æppadusast din harrai.

21. Celkket munji, di, gudek aiggobetet laga vulučen orrot: Epetgo di gula laga? 3, 10. 25.

22. Alma čallujuvvum læ, atte Abrahamest læiga guokte barne, nubbe balvvalægje nissonest ja nubbe fast æmed-nissonest. 1 Mos. 16, 15; 21, 2.

23. Mutto balvvalægje nisson bardne læi riegadam oaʒe mielde, mutto æmed-nisson bardne fast loppadusa mielde. Joh. 8, 36. Rom. 9, 7. 8.

24. Daggo bokte mærkašuvvu maidai juoga æra; dastgo dak nissonak læba dak guokte litto, nubbe Sinai varest, mi riegadatta garra balvvalussi; dat læ Hagar. Ebr. 8, 9. 10.

25. Dastgo Hagar læ Sinai varre Arabiast, mutto soappa dam Jerusalemi, mi dal læ; dastgo dat læ garra balvvalusast su manaidesguim.

26. Mutto dat Jerusalem, mi dago bagjen læ, læ æmed-nisson, gutte læ min buokai ædne. Es. 2, 2. Ebr. 12, 22. Alm. 3, 12.

27. Dastgo čallujuvvum læ: Læge ilost, don šaddotæbme, don, gutte ik riegadattam! Jiednadišgoađe ja čuorvo, don, gæst æi læm riegadattem-bakčasak! Dastgo dam okto-ælle manak læk sagga ænebuk go su manak, gæst læ boadnja. Es. 54, 1.

28. Mutto mi, vieljačidam, læp loppadusa manak, nuftgo Isak. 23. v. Rom. 9, 8.

29. Mutto nuftgo dom aige son, gutte læi oaʒe mielde riegadam, doarradalai su, gutte læi Vuoiŋa mielde riegadam, nuftgis maidai dal. 1 Mos. 21, 9.

30. Mutto maid cælkka čala: Aje balvvalægje nissona ja su barne olgus! Dastgo balvvalægje nisson bardne i galga eisege arbbit æmed-nissona barnin. 1 Mos. 21, 10. 12. Joh. 8, 35.

31. De læp mi dalle, vieljačidam, æp balvvalægje nisson manak, mutto æmed-nisson manak. Rom. 6, 18.

5. Kapittal.

Paulus nævvo Galatalaʒaid bissot Kristusa frigjavuođa siste; dastgo si, gudek

aigguk vanhurskesen dakkujuvvut laga bokte, læk armost erit jorralam, go vanhurskesen dakkujubme boatta ælle oskost, 1—6. Son vaiddal sin bissomættomvuođa diti, datto, atte si galggek bisotet sin kristalaš frigjavuođasek, mutto æi almake dam boastot adnet, ja atte si galggek čajetet sin oskosek rakisvuođa siste, 7—15. Si galggek bataret oaʒe dagoin, mutto čajetet Vuoiŋa šaddoid, 16—26.

1. Bissot damditi nanosen dam frigjavuođa siste, maina Kristus læ min luovos bæstam, ja allet divte ječaidædek fastain baggijuvvut garra balvvalusa gæssa vuollai!
Joh. 8, 32. Ap. dag. 15, 10. 1 Pet. 2, 16. Es. 9, 4.

2. Gæča, mon, Paulus, cælkam digjidi, atte jos di addebetet ječaidædek birračuppujuvvut, de Kristus i læk digjidi manenge avkken. Ap. dag. 15, 1.

3. Mutto mon duođaštam fastain juokke olbmui, gutte adda ječas birračuppujuvvut, atte son læ gædnegas doallat obba laga.

4. I dist læk Kristusin mikkege dakkamuššan, di, guđek aiggobetet vanhurskesen dakkujuvvut laga bokte; di lepet armost erit jorralam. 2, 21.

5. Dastgo mi vuorddep Vuoiŋast osko bokte dam doivvujuvvum vanhurskesvuođa.

6. Dastgo Kristus Jesus siste i mavse i birračuopatus ige ouddalikke maidege, mutto osko, mi læ bargolaš rakisvuođa bokte.
1 Kor. 7, 19. 2 Kor. 5, 16. Gal. 6, 15. Joh. 15, 14.

7. Burist di viegaidek; gi læ din čuoʒastattam, go di epet jægad duottavuođa?

8. Dat sarnotæbme i boađe sust, gutte din gočoi.

9. Ucca suvrrodaigaš suvrroda obba daige. 1 Kor. 5, 6.

10. Mon anam dam dorvo digjidi Hærra siste, atte epet di dato maidege æraid oaiveldet; mutto dat, gutte din čagjedatta, galgga duomo guoddet, lekus son, gi læʒʒa. 2 Kor. 2, 3. Gal. 1, 7.

11. Mutto mon, vieljačidam, jos mon ain sardnedam birračuopatusa, manne doarradallujuvvum mon dalle vela ain? Alma ruosa værranattem lifči dalle erit valddujuvvum.
1 Kor. 1, 23.

12. Vare si maidai gaskat čuopaše ječaidæsek, si, guđek din čagjedattek!

13. Alma di lepet goččujuvvum frigjavutti, vieljačidam! Dušše allet fal ane frigjavuođa oaʒʒai salvvan, mutto balvvaleket gutteg guimidædek rakisvuođa siste!
1 Kor. 8, 9. 1 Pet. 2, 16. Gal. 6, 2.

14. Dastgo obba laka ollašuvvu ovta bakkom siste, namalassi dam siste: Don galgak rakistet du lagamuʒad nuftgo ješječad.
3 Mos. 19, 18. Matt. 22, 39. Rom. 13, 8. 10.

15. Mutto jos di gaskebetet ja borrabetet gutteg guimidædek, de varoteket, amadek di hævatuvvut guim guiminædek! 2 Kor. 12, 20.

16. Mutto mon cælkam: Vaggjoleket Vuoiŋa siste, de epet di ollašutte oaʒe anestumid!
Rom. 6, 12; 8, 1. 5.

17. Dastgo oaʒʒe anestuvva Vuoiŋa vuostai, mutto Vuoigŋa oaʒe vuostai; mutto dak čuoʒʒoba goabbag guoimesga vuostai, amadek di dakkat, maid di dattobetet.
Rom. 7, 15. 23.

18. Mutto jos di dolvvujuvvubetet Vuoiŋast, de epet di læk laga vulučak. Rom. 8, 2. 14.

19. Mutto oaʒe dagok læk albmosak, nuftgo: Furrudak, vaʒišvuotta, buttesmættomvuotta, nuoskevuotta,
1 Kor. 3, 3; 6, 9. Efes. 5, 3. 5.

20. æppe-ibmel-balvvalus, noaidastallam, vašalašvuođak, riddo, udnotesvuotta, moarre, bælkko, soappamættomvuotta, sierrasærvek,

21. gađašvuotta, sorbmim, jugišvuotta, borišvuotta ja daggar-

lagaš mænok, mai birra mon ouddal juo cælkam digjidi, nuftgo mon maidai ouddal læm cælkkam, atte si, guđek daggaraʒaid dakkek, æi galga arbbit Ibmel rika.
Luk. 21, 34. Rom. 13, 13. 1 Kor. 6, 10. Efes. 5, 5. Kol. 3, 6.

22. Mutto Vuoiŋa šaddo læ rakisvuotta, illo, rafhe, gukkesmielalašvuotta, lađesvuotta, buorrevuotta, oskaldasvuotta, lojesvuotta, mæralašvuotta.
Efes. 5, 9. Kol. 3, 12.

23. Daggaraʒai vuostai i læk laka. 1 Tim. 1, 9.

24. Mutto si, guđek læk Kristusa olbmuk, læk oaʒe russinavllim oktan dam himoi ja anestumiguim.
Rom. 6, 6. 11. Gal. 2, 20; 6, 14.

25. Jos mi ællep Vuoiŋa siste, de vagjolekop mi maidai Vuoiŋa siste! Rom. 8, 5.

26. Allop mi vainot duššalaš gudne, nuft atte mi hastalep gutteg guimidæmek ja adnep gađašvuođa gutteg guimidæmek vuostai! Fil. 2, 3.

6. Kapittal.

Paulus nævvo lojesvutti, arkalmastemvutti, vuollegašvutti, ješječas guoratallami ja gittevašvutti oapategji vuostai, 1—6. Maid ješguttege gilvva, dam son galgga maidai lagjit, 7. 8. Olmuš i galga vaibbat burid dakkamest, 9. 10. Son duođašta su vuoiggadlaš oaivveles ja værre-apostali betolaš aiggomušai birra ja dam birra, maggar rame son bivdda, ja juokkehaš galgaši bivddet Kristus siste, 11—16. Son datto, atte si dastmaŋas sæstaše su, ja son savva sigjidi Jesus armo, 17. 18.

1. Vieljačidam! Jos maidai olmuš hoapost šaddage mæddatallat mange suddoi, de væketeket daggar olbmu, di vuoiŋalaʒak, lojesvuođa vuoiŋain! Mutto varot ješječad, amad maidai dongis šaddat gæččaluvvut!
Matt. 18, 15. Rom. 14, 1; 15, 1. 1 Kor. 3, 1; 10, 12.

2. Guddet gutteg guimidædek nođid, ja devddet nuft Kristusa laga!
1 Tes. 5, 14. Joh. 15, 12. 1 Joh. 4, 21.

3. Dastgo jos guttege lokka ječas læt manenge ja i daddeke læk mikkege, son bætta ješječas.
Jak. 1, 26.

4. Mutto guoratallus juokkehaš su ječas dago! Ja de oaʒʒo son rame adnet oktonessi ješječas lutte ja i ærrasi lutte; 2 Kor. 13, 5.

5. dastgo juokkehaš galgga guoddet su ječas noađe.
Salm. 62, 13. Jer. 17, 10; 32, 19. Matt. 16, 27.

6. Mutto dat, gutte sadnai oapatuvvu, galgga juogadet buok burid suina, gutte su oapata.
Rom. 15, 27. 1 Kor. 9, 11.

7. Allet čagjadada! Ibmel i divte ječas bilkkeduvvut; dastgo maid olmuš gilvva, dam galgga som maidai lagjit.
1 Kor. 6, 9. Luk. 16, 25. Rom. 2, 6.

8. Dastgo gutte oaʒʒasis gilvva, hævo oaʒestes lagje; mutto gutte Vuigŋi gilvva, agalaš ællem Vuoiŋast lagje.
Sanel. 22, 8. 2 Tes. 1, 9. Salm. 126, 5.

9. Mutto go mi dakkap burid, de allop mi vaiba! Dastgo mi galggap aige mielde lagjit, jos mi æp vaiba.
2 Tes. 3, 13. 1 Kor. 13, 8. Sir. 51, 39.

10. De dakkop mi damditi, dađemielde go mist læ dilalašvuotta, burid buokai vuostai, mutto ænemusta osko-guimidæmek vuostai!
Efes. 2, 10. 1 Tim. 5, 8.

11. Geččet, maggar gukkes girje mon læm digjidi čallam mu ječčam gieđain!

12. Si buokak, guđek dokkistuvvek oaʒe mielde, si naggijek din birračuppujuvvut, aivestassi damditi, amasek si doarradallujuvvut Kristus ruosa diti.
Fil. 3, 18.

13. Dastgo æi vela dak birra-čuppujuvvum olbmukge doala ječa laga, mutto si dattuk, atte di birračuppujuvvuŝeidek, vai si oʒuŝe ramadallat din oaʒest.

14. Mutto dat lekus gukken must erit ramadallat, ærrebgo min Hærramek Jesus Kristus ruosast, gæn bokte mailbme læ munji russinavllijuvvum ja mon mailbmai!
Jer. 9, 24. 1 Kor. 1, 31. Sanel. 29, 27. Rom. 6, 6.

15. Dastgo Kristus Jesus siste i mavse i birračuopatus ige oud-dalikke maidege, mutto ođđa sivdnadus. 5, 6. 2 Kor. 5, 17.

16. Ja si buokak, guđek vag-jolek dam njuolggadusa mielde, sin bagjel lekus rafhe ja vaib-molađesvuotta ja Ibmel Israel bagjel!
Fil. 3, 16. Rom. 2, 29; 4, 12.

17. Ærreb dam allus oktage dakku munji vaive! Dastgo mon guoddam Hærra Jesus mærkaid mu rubmaŝestam. 2 Kor. 4, 10,

18. Min Hærramek Jesus Kri-stus arbmo lekus din vuoiŋain, vieljačidam! Amen. Fil. 4, 23.

Basse Paulus girje Efesialaʒaidi.

---

1. Kapittal.

Paulus savva Efesialaʒaidi Ibmel armo, 1. 2, ramed Ibmela, gutte læi sin burist-sivdnedam Kristus siste, asatam sin barnalaŝ valljijubmai ja addam sigjidi armo su siste, gutte læ fidnim migjidi armo su jabmemes bokte, 3—14. Son rokkadalla, vai Ibmel ain æmbo bajas-čuvggiŝi sin dam stuora ja hærvas armo harrai, 15—23.

1. Paulus, Ibmel dato mielde Jesus Kristus apostal, daidi basse olbmuidi, guđek læk Efesusest, daidi oskolaʒaidi Kristus Jesus siste: Rom. 1, 7.

2. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja Hærrast Jesusest Kristusest!
2 Pet. 1, 2.

3. Maidnujuvvum lekus Ibmel ja min Hærramek Jesus Kristus ačče, gutte læ min buristsivdne-dam buok vuoiŋalaŝ buristsivd-nadusain almalaŝ buri dafhost Kristus siste,
2 Kor. 1, 3. 1 Pet. 1, 3.

4. nuftgo son læ valljim min su siste, ouddalgo mailme vuođ-đodus bigjujuvvui, vai mi lifčimek basek ja laittemættomak su muo-đoi oudast rakisvuođa siste,
Joh. 15, 16. Rom. 8, 29. 30. 2 Tes. 2, 13. 1 Pet. 1, 2. Joh. 17, 24. Luk. 1, 75. Efes. 2, 10.

5. go son juo ouddal læ asa-tam min barnalaŝ valljijubmai ječas lutte Jesus Kristus bokte, su datos buoremielalaŝvuođa mielde,
Rom. 8, 15. 29. Gal. 4, 5.

6. su hærvas arbmosis rama-dussan, man bokte son læ armetam min dam eccujuvvum siste,
Matt. 3, 17; 17, 5.

7. gæn siste mist su varai bokte læ lonastus, suddoi anda-

gassi addujubme, su armo riggesvuođa mielde,
Ap. dag. 20, 28. Kol. 1, 14. 1 Pet. 1, 18. 19. Efes. 2, 7; 3, 8. 16.

8. maid son valljogasat læ migjidi juogadam buok visesvuođa ja jierbmaivuođa siste, Kol. 1, 9.

9. go son læ dieđetam migjidi su datos čiegosvuođa su buoredokkalaš arvvalusas mielde, maid son ouddal juo arvvali ješječas lutte Rom. 16, 25. Kol. 1, 26.

10. dallodoallam harrai aigi dievasvuođa siste, čokkit fastain buok Kristus siste, sikke dam, mi læ almin, ja dam, mi læ ædnam alde, su siste,
1 Mos. 49, 10. Dan. 9, 24. Gal. 4, 4. Kol. 1, 20.

11. gæn siste maidai mi læp oase oʒʒom, mi, guđek ouddal juo læimek asatuvvum su arvvalusa mielde, gutte dugjo buok su datos rađe mielde,
Kol. 1, 12. Rom. 8, 29. 30.

12. vai mi lifčimek su hærvasvutti ramadussan, mi, guđek ouddal juo læp doivvom Kristus ala, Rom. 9, 4. Gal. 3, 23.

13. gæn siste maidai di, maŋŋelgo di lepet gullam duottavuođa sane, din audogassan dakkujumadek evangeliuma, gæn siste maidai di, go di oskoidek, lepet nannijuvvum loppadusa Bassevuoiŋain, 4, 30.

14. gutte læ migjidi panttan min arbbamek ala, Ibmel albmuga lonastussan, su hærvasvutti ramadussan.
2 Kor. 1, 22. 2 Mos. 19, 5. 5 Mos. 7, 6. Tit. 2, 14. 1 Pet. 2, 9. Rom. 8, 16—23.

15. Damditi im monge hæite, maŋŋelgo mon læm gullam din osko birra Hærra Jesus ala ja din rakisvuođa birra buok basse olbmuidi,
Kol. 1, 4. 1 Tes. 1, 3. 2 Tes. 1, 3.

16. gittemest din oudast, muitededinam din mu rokkadusaidam siste, Rom. 1, 8. Fil. 1, 3. 4.

17. vai min Hærramek Jesus Kristus Ibmel, hærvasvuođa ačče, addaši digjidi visesvuođa ja almostusa vuoiŋa su dieđo siste,

18. divtaši din jiermadek čalmid čuvggijuvvut, vai di dovdašeidek, maggar dat doaivvo læ, masa son læ din goččom, ja maggar su arbe hærvas riggesvuotta læ basse olbmui gaskast,
2 Kor. 4, 4.

19. ja maggar su famo valljogas stuoresvuotta læ min bagjel, guđek oskop su vægalaš famo duoje mielde,
1 Kor. 2, 5. Efes. 3, 7.

20. maid son čajeti Kristus siste, go son bajasčuoʒaldatti su jabmi lutte ja čokkanatti su su olgiš gieđas bællai almidi,
Ap. dag. 2, 24. Salm. 110, 1. 1 Kor. 15, 25.

21. sagga aleduvvum bagjel buok oaivamušvuođa ja valde ja famo ja hærravuođa ja buok nama bagjel, mi namatuvvu, i duššefal dam mailmest, mutto maidai boatte mailmest,
Fil. 2, 9. Kol. 2, 10.

22. ja bijai buok su julgi vuollai; ja su son bijai oaivven buok bagjel særvvegoddai,
Salm. 8, 7. Matt. 28, 18. Kol. 1, 18.

23. mi læ su rumaš, su dievasvuotta, gutte dævdđa buok buokai siste.
Rom. 12, 5. 1 Kol. 12, 12. 27. Efes. 4, 16. Kol. 3, 11.

2. Kapittal.

Bakenak ja Judalaʒak, guđek læk buokak luondostæsek moare manak, ællen dakkujuvvujek ja bestujuvvujek Kristus siste, 1—10. Bakenak, guđek legje alma Kristustaga ja alma Ibmeltaga, læk boattam Ibmel lakka Kristus varai bokte ja læk šaddam basse olbmui vielljaguoibmen, 11—22.

1. Maidai din dagai son ællen, go di læidek jabmam din bagjelduolbmamidasædek ja suddoidasadek, Kol. 2, 13.

2. mai siste di ouddal vagjoleidek dam mailme viero mielde, dam oaivamuʒa mielde, gæst læ fabmo aimost, dam vuoiŋa mielde, gutte dal læ bargolaš æppe-osko manai siste,

1 Kor. 6, 11. Tit. 3, 3. Joh. 12, 31. Efes. 5, 6.

3. gæi særvest maidai mi buokak ouddal vagjoleimek min oaʒʒamek anestumi siste, go mi dagaimek oaʒʒamek ja jurddagidamek dato, ja læimek luondostæmek moare manak, nuftgo maidai dak ærrasak.

Kol. 3, 7. Joh. 3, 6.

4. Mutto Ibmel, gutte læ rigges vaibmolađesvutti, læ su stuora rakisvuođas diti, maina son min rakisti,

Rom. 10, 12; 5, 8.

5. dakkam min ællen oktan Kristusin, go mi læimek vela jabmamge bagjelduolbmamidasæmek, — armost di lepet bestujuvvum! —

Rom. 6, 4 j. n. v. 8, 11. Kol. 2, 12. 13. Tit. 3, 5.

6. ja læ oktan suina bajasčuoʒaldattam min ja bigjam min albmai Kristus Jesus siste,

7. vai son boatte aigi siste oʒuši čajetet su armos valljogas riggesvuođa buorrevuođa siste min vuostai Kristus Jesus siste.

1, 7; 3, 8.

8. Dastgo armost di lepet bestujuvvum osko bokte, ja epet aldadek, dat læ Ibmel addaldak,

Rom. 3, 24. 28. Gal. 2, 16. Matt. 16, 17. Rom. 6, 23.

9. epet dagoinædek, amas oktage ječas ramedet.

Rom. 3, 20—27; 4, 2 j. n. v. 1 Kor. 1, 29.

10. Dastgo mi læp su dakko, sivdneduvvum Kristus Jesus siste buridi dagoidi, maid Ibmel læ ouddal juo rakadam, vai mi vagjolifčimek dai siste.

Salm. 100, 3. 2 Kor. 5, 17. Efes. 5, 2. Tit. 2, 14.

11. Muittet damditi, atte di, guđek ouddal læidek bakenak oaʒe mielde ja goččujuvvuidek ouddalikken dam nuft goččujuvvum birračuopatusast, mi dakkujuvvu oaʒʒai, mi dakkujuvvu gieđain,

1 Kor. 12, 2. Efes. 5, 8. Kol. 1, 21.

12. atte di dom aige læidek alma Kristustaga, olgusčulddujuvvum Israel særvvevuođa rievtest ja abmasak loppadusa littoidi, alma doaivotaga ja alma Ibmeltaga mailmest;

Rom. 9, 4.

13. mutto Kristus Jesus siste lepet dal di, guđek ouddal læidek gukken erit, boattam lakka Kristus varai bokte.

Rom. 8, 1.

14. Dastgo son læ min rafhe, son, gutte dagai goabbašagaid oktan ja vuolas njeidi erotusa gaskasæine, vašalašvuođa,

Es. 9, 6. Mik. 5, 4. Joh. 16, 33. Kol. 1, 20. Joh. 10, 16. Gal 3, 28.

15. go son su oaʒes bokte heittujubmai buvti bakkomi laga dam goččomiguim, vai son ješječas siste oʒuši sivdnedet dam guoktasa oktan ođđa olmučen, rafhe dagadedin,

Kol. 2, 14. 2 Kor. 5, 17.

16. ja soabatet sodno goabbašagaid ovta rubmaš siste Ibmelin ruosa bokte, go son dam alde goddi vašalašvuođa.

Kol. 1, 20. Rom. 8, 3.

17. Ja son bođi ja sardnedi rafhe evangelium siste digjidi, guđek læidek gukken erit, ja sigjidi, guđek legje lakka.

Es. 57, 19. Salm. 148, 14.

18. Dastgo su bokte læ monnost goabbašagain gæidno ovta Vuoiŋa siste Ače lusa.

Joh. 10, 9; 14, 6. Rom. 5, 2. Ebr. 10, 19.

19. De epet di dalle læk šatan guosek ja amas olbmuk, mutto basse olbmui særvveguoimek ja Ibmel dallo-olbmuk,

Fil. 3, 20. Ebr. 12, 22. 23. Gal. 6, 10.

20. bajasrakaduvvum apostali ja profetai vuođđodusa ala, go Jesus Kristus ješ læ oaivve-čiekkagæđge,

Matt. 16, 18: 1 Kor. 3, 9. 10. Salm. 118, 22. Es. 28, 16. 1 Pet. 2, 4 j. n. v

21. gæn siste obba dat viesso oktibigjujuvvu ja bajasšadda basse tempelen Hærra siste,
4, 16. 1 Kor. 3, 16.

22. gæn siste maidai digis bajasdakkujuvvubetet Ibmel viesson Vuoiŋast.
1 Pet. 2, 5.

3. Kapittal.

Paulus læ asatuvvum læt bakeni oapatægjen ja dieđetet maidai sigjidi Kristus armo riggesvuođa, 1—13. Damditi rokkadalla son Ibmela sin oudast, vai son ješ nannиši sin Kristusa særvvevutti ja oapatifči sin rievtoi dovddat Kristusa arvvedmættom rakisvuođa, 14—21.

1. Dam aše diti læm mon, Paulus, Kristus Jesusa čadnujuvvum olmuš din diti, di bakenak,
4, 1. Ap. dag. 21, 33 j. n. v. Efes. 3, 13. Kol. 1, 24.

2. jos di lepet gullam dam Ibmel armo dallodoallam birra, mi munji læ addujuvvum din varas,
8. v. Ap. dag. 9, 15. 1 Kor. 4, 1.

3. atte son almostusa bokte læ munji dieđetam dam čiegosvuođa, man birra mon ouddalist juo læm oanekaʒat čallam,
Ap. dag. 22, 17. Rom. 16, 25. Gal. 1, 11. 12. Efes. 1, 9 j. n. v.

4. mast di oaʒʒobetet, go di dam lokkabetet, arvvedet mu dovdo Kristus čiegosvuođa harrai,
Kol. 4, 3.

5. mi ouddalaš aigin i læm dieđetuvvum olbmui manaidi nuft, moft dat dal læ almostattujuvvum su basse apostalidi ja profetaidi Vuoiŋast,
Kol. 1, 26. Ap. dag. 10, 28.

6. atte bakenak læk Kristus siste arbbimguoimek ja okta rumaš minguim ja oasalaʒak su loppadussi evangelium bokte,
Gal. 3, 28. 29. Efes. 2, 15. 16.

7. man balvvalægjen mon læm šaddam dam Ibmel arbmo-addaldaga mielde, mi munji læ addujuvvum su famo duoje mielde.
Rom. 1, 5.

8. Munji, dam buok hæjomussi buok basse olbmuin, læ dat arbmo addujuvvum, sardnedet bakenidi evangelium Kristusa guoratallamættom riggesvuođa birra
1 Kor. 15, 9. Ap. dag. 9, 15. Gal. 1, 16; 2, 8. Rom. 11, 33.

9. ja čuvggit buokaidi, maggar dallodoallam læ dam čiegosvuođa harrai, mi mailme algo rajest læ læmaš čikkujuvvum Ibmel sisa, gutte sivdnedi buok sivdnadusaid Jesus Kristus bokte,
Kol. 1, 26. 1 Pet. 1, 20. Kol. 1, 16.

10. vai Ibmel ædnaggærddasaš visesvuotta šaddaši dal særvvegodde bokte dieđetuvvut oaivamuʒaidi ja famoidi almest
1 Pet. 1, 12.

11. agalaš arvvalusa mielde, maid son læ ollašuttam Kristus Jesus, min Hærramek, bokte,

12. gæn siste mist læ dorvolašvuotta ja gæidno dorvolašvuođain osko bokte su ala.
Ebr. 4, 16; 10, 10. Joh. 10, 9. Rom. 5, 2.

13. Damditi rokkadalam mon din, amadek di hærdotuvvat mu atestusai diti din oudast, mak læk din gudne.
Fil. 1, 14. Kol. 1, 24.

14. Dam aše diti sojaldattam mon mu čibbidam min Hærramek Jesus Kristusa ače ouddi,

15. gæst buok aččenamma læ almin ja ædnam alde,
1, 10.

16. vai son su hærvasvuođas riggesvuođa mielde addaši din famolaʒat nannijuvvut su Vuoiŋas bokte siskaldas olbmu dafhost,
1, 18. 1 Pet. 5, 10. 2 Kor. 4, 16.

17. nuft atte Kristus oaʒʒo osko bokte orrot din vaimoi siste,
Joh. 14, 23.

18. vai di, ruotasmattujuvvum ja vuođđoduvvum rakisvuođa siste, væjašeidek arvvedet buok basse olbmuiguim, mi læ govddodak

ja gukkodak ja čigŋudak ja allodak, Kol. 1, 26.

19. ja vai di dovdašeidek Kristusa rakisvuođa, mi buok dieđo bagjel manna, vai di devddujuvvušeidek buok Ibmel dievasvutti.

20. Mutto sudnji, gutte vægja buok dingai bagjel dakkat sagga valljogasabut, go maid mi rokkadallap daihe arvvedep, dam famo mielde, mi bargga famolaʒat min siste, Rom. 16, 25. Efes. 1, 19.

21. sudnji lekus gudne særvvegodde siste Kristus Jesus bokte buok sogai čađa, buok agalašvutti! Amen. Rom. 16, 27.

4. Kapittal.

Paulus nævvo sin vagjolet dokkalaʒʒan sin goččujubmasæsek, erinoamačet Vuoiŋa oktavuođa siste, 1—6, juokkehaʒa dam armo mielde, mi sudnji læ addujuvvum Kristusest, gutte læ buokai oaivve, 7—16. Æi si galga vagjolet nuftgo bakenak, mutto erit nuollat boares olbmu ja garvvodet ođđa olbmu, 17—32.

1. Mon nævom din damditi, mon, dat čadnujuvvum olmuš Hærra siste, vai di vagjolifčidek dokkalaʒʒan dam goččomi, maina di lepet goččujuvvum, Ap. dag. 21, 13. 33. Efes. 3, 1.

2. buok vuollegašvuođain ja lojesvuođain, gukkesmielalašvuođain, nuft atte di gierddabetet gutteg guimidædek rakisvuođa siste Kol. 3, 12. 1 Tes. 5, 14.

3. ja barggabetet varjalet Vuoiŋa oktavuođa rafhe badde siste. Kol. 3, 14.

4. Okta rumaš ja okta Vuoigŋa læ, nuftgo di maidai lepet goččujuvvum ovta doivvui din goččujumadek siste, Rom. 12, 5. 1 Kor. 12, 27.

5. okta Hærra, okta osko, okta gasta, 1 Kor. 8, 4. 6; 12, 5.

6. okta Ibmel ja buokai ačče, gutte læ din buokai bagjel ja din buokai bokte ja din buokai siste. Mal. 2, 10. Rom. 11, 36.

7. Mutto ješ guttige mist læ arbmo addujuvvum Kristusa addaldaga mitto mielde. Rom. 12, 3.

8. Damditi cælkka čala: Son bajas manai allagassi, fangaid erit doalvoi ja addi olbmuidi addaldagaid. Salm. 68, 19. Kol. 2, 15.

9. Mutto dat: Son bajas manai, mi dat læ, ærrebgo atte son maidai vuoččan vuolas manai ædnam vuollegæb guovloidi? Joh. 3, 13; 6, 62.

10. Dat, gutte vuolas manai, læ datanaga, gutte bajas manai gukkas bagjel buok almi, vai son dævdaši buok. Ap. dag. 2, 33. Efes. 4, 13.

11. Ja son asati muttomid apostalen, muttomid profetan, muttomid evangelistalaʒʒan, muttomid baimanen ja oapatægjen, 1 Kor. 12, 28. Ap. dag. 11, 27; 21, 8. Rom. 12, 7.

12. basse olbmui olles rakadusa varas, balvvalusa dago varas, Kristus rubmaš bajasrakadume varas, Rom. 12, 5. 1 Kor. 12, 27. Kol. 1, 24.

13. gidda dassači go mi buokak ollip Ibmel barne osko ja dovdo oktavutti, olbma olles šaddoi, Kristusa dievasvuođa olles akkai, 3, 18. 19.

14. amamek mi šatan læt manak ja amamek diktet ječaidæmek firrujuvvut ja dolvvujuvvut juokke oapo biegast olbmui fillitusai bokte, gavvelvuođa bokte fillitusa betolaš juonaidi, Es. 28, 9. 1 Kor. 14, 20. Matt. 11, 7. Ebr. 13. 9.

15. mutto vai mi, duottavutti oskaldasak rakisvuođa siste, juokke dafhost bajasšaddašeimek su raggjai, gutte læ oaivve, Kristus ragjai, 2 Pet. 3, 18. Kol. 1, 18 j. n. v.

16. gæst obba rumaš čoakkai bigjujuvvu ja okti ovtastattujuvvu

buok dam guoibmevuođa bokte, maid guimguoibmasaš vække adda dam juokke lattoi mærreduvvum bargo mielde, ja bajasšadda rubmaš šaddo su bajasrakadussanes rakisvuođa siste.
1 Kor. 12, 12. 27; 16, 14.

17. Dam cælkam mon dalle ja duođaštam Hærra siste, atte epet di galga šatan æmbo vagjolet, nuftgo dak æra bakenak vagjolek sin mielasek duššalašvuođa siste, 1 Pet. 4, 3.

18. sevnjudattujuvvum jiermesek siste, amasen dakkujuvvum Ibmel ællemi dam daiddemættomvuođa diti, mi læ sin siste, sin vaimoidæsek buošševuođa diti,
2 12. 1 Tes. 4, 5.

19. go si læk šaddam gudnetæbmen ja læk addam ječaidæsek nuoskevutti, buok buttesmættomvuođa dakkat hanesvuođa siste.
Rom. 1, 27.

20. Mutto epet di læk nuft oappam Kristusa,

21. jos di muđoi lepet gullam su birra ja lepet oapatuvvum su siste nuft, moft duottavuotta læ Jesus siste,

22. atte di dam ouddalaš ællem dafhost galggabetet erit nuollat dam boares olbmu, mi billašuvvu betolaš anestumi bokte,
Kol. 3, 8. 1 Pet. 2, 1. Tit. 3, 3. 1 Pet. 4, 2. 3.

23. mutto ođasmattujuvvut din mieladek vuoiŋa siste
Rom. 12, 2. Kol. 3, 10.

24. ja garvvodet dam ođđa olbmu, mi læ sivdneduvvum Ibmel mielde duottavuođa vanhurskesvutti ja bassevutti.
Rom. 6, 4. 2 Kor. 5, 17. Luk. 1, 75.

25. Damditi eritbigjet giellasid ja sardnot duottavuođa, juokkehaš su lagamuʒaines, dađemielde go mi læp gutteg guimidæmek lattok!
Kol. 3, 9. Sak. 8, 16. Rom. 12, 5.

26. Jos di šaddabetet moarrai, de allet suddod! Allus bæivaš luoittadeku din moaratume bagjel!
Salm. 4, 5. Jak. 1, 19.

27. Alletge adde bærgalakki saje! 1 Pet. 5, 9.

28. Dat, gutte suoladi, allus son šatan æmbo suoladeku, mutto adnus son buorebun barggat ja dakkus juoidage burid gieđaidesguim, vai sust lifči sudnji juogadet, gutte læ darbbašest!
Ap. dag. 20, 34. 1 Tes. 4, 11.

29. Allusek guocca sagak din njalmest olgus vulggu, mutto daggar sagak, mak læk buorek darbašlaš bajasrakadussan, vai dak buvtaše sigjidi armo, guđek daid gulddalek,
5, 4. 6. Matt. 12, 36. Kol. 3, 16.

30. ja allet moraštatte Ibmel Bassevuoiŋa, gæina di lepet nannijuvvum lonastusa bæivvai!
Es. 63, 10. 2 Kor. 1, 22. Efes. 1, 14.

31. Buok baččavuotta ja hoppuivuotta ja vašše ja biškom ja bilkkedæbme lekus gukken din lutte erit oktanaga buok bahavuođain! Kol. 3, 8. 9.

32. Mutto leket buoredatolaʒak guttek guimidædek vuostai, vaibmolađđasak, nuft atte di andagassi addebetet gutteg guimidasadek, nuftgo maidai Ibmel læ andagassi addam digjidi Kristus siste!
Fil. 2, 1. 1 Pet. 3, 8. Matt. 6, 14. Kol. 3, 13.

5. Kapittal.

Si galggek læt Ibmel ja Kristus maŋestčuovvok rakisvuođa siste, 1. 2. Si galggek erit bigjat buok buttesmættomvuođa ja vagjolet čuovggas ja Vuoiŋa siste, 3—21. Naittalam olbmuk gædnegasvuođak; naitusvuotta galgga læt Kristusa basse oktiovtastattujume govva særvvegoddines, 22—33.

1. Leket damditi Ibmel maŋestčuovvok, nuftgo æcalaš manak, Matt. 5, 45. 48. 1 Pet. 1, 15. 16.

2. ja vagjoleket rakisvuođa siste, nuftgo maidai Kristus min rakisti ja addi ješječas dok'ko min oudast addaldakkan ja njuovvamoaffaren, Ibmeli njalgga hagjan!
Joh. 13, 34; 15, 12. Gal. 2, 20. Tit. 2, 14. Ebr. 8, 3; 9, 14.

3. Mutto furrušæbme ja buok buttesmættomvuotta daihe hanesvuotta, allusek dak din gaskast vela bægotuvvuge, nuftgo basse olbmuidi heivve,
Gal. 5, 19. 1 Kor. 6, 15.

4. ja hæpadlaš mænok ja arvotes sagak daihe geppismielalaš læikastæbme, mak læk heivvimættomak, mutto baica gittalusak!
4, 29. 1 Tes. 5, 18.

5. Dastgo dam di diettebetet, atte i oktage furrušægje daihe buttesmættom daihe hanes, gutte æppeibmel-balvvalægje læ, ane arbe Kristus ja Ibmel riki.
1 Kor. 6, 10. Gal. 5, 19—21. Kol. 3, 5.

6. Allus oktage din fillijeku duššalaš saniguim! Dastgo daggarvuođai diti boatta Ibmel moarre æppe-osko manai bagjeli.
Jer. 29, 8. Matt. 24, 4; 12, 37.

7. Damditi allet šadda servolaʒʒan singuim!

8. Dastgo ouddal di læidek sævdnjadvuotta, mutto dal lepet di čuovgas Hærra siste; vagjoleket nuftgo čuovggas manak,
1 Tes. 5, 4. 5. Luk. 16, 8. Joh. 12, 36. Fil. 2, 15.

9. — dastgo čuovggas saddo orro buok buorrevuođa ja vanhurskesvuođa siste, — Gal. 5, 22.

10. vai di guoratallabetet, mi læ dokkalaš Hærrai! Rom. 12, 2.

11. Ja allet ane særvvevuođa sævdnjadasa šaddotes dagoidi, mutto ranggot baica daid!
1 Kor. 5, 8. 11. 2 Kor. 6, 14. 2 Tes. 3, 14. Rom. 13, 12. Matt. 18, 17.

12. Dastgo mi čikkusist dakkujuvvu sist, dat læ hæpadlaš vela cælkketge.

13. Mutto buok dat, mi ranggujuvvu, almostuvvu čuovggasest; dastgo buok dat, mi almostuvvu, læ čuovgas.
Joh. 3, 20. 21.

14. Damditi cælkka čala: Gocca, don, gutte oađak, ja likka bajas jabmi lutte, ja Kristus galgga du čuvggit!
Es. 60, 1; 26, 19. 1 Kor. 15, 34; 16, 13. Rom. 6, 4. 5. Kol. 3, 1. Es. 9, 2.

15. Geččet damditi, moft di mattebetet varrogassan vagjolet, epet nuftgo visesmættomak, mutto nuftgo visasak,
Rom. 16, 19.

16. ja ostet vuogas aige, dainago bæivek læk bahak!
Kol. 4, 5. Efes. 6, 13.

17. Damditi, allet læge jiermetæmek, mutto arvvedeket, mi læ Hærra datto! Rom. 12, 2.

18. Ja allet juga ječaidædek garremidi vinest, man siste læ gudnetes ællem, mutto devddujuvvujeket Vuoiŋast,
Sanel. 20, 1; 23, 29 j. n. Gal. 5, 21. Ap. dag. 2, 4.

19. ja sardnot gutteg guimidasadek salmai ja gitoslavllagi ja vuoiŋalaš værsaiguim, ja lavllot ja čuojateket Hærra oudast din vaimoidædek siste, Kol. 3, 16.

20. ja celkket alelassi Ibmeli ja Aččai gittosa buok dingai oudast min Hærramek Jesus Kristusa nammi,
4. v. 1 Tes. 5, 18.

21. ja leket gutteg guimidasadek vuolebuʒak Ibmel balo siste!
1 Pet. 5, 5.

22. Di nissonak! Leket din ječaidædek boadnjaidi vuolebuʒak, nuftgo Hærrai!
1 Mos. 3, 16. 1 Kor. 11, 3; 14, 34.

23. Dastgo boadnja læ akas oaivve, nuftgo maidai Kristus læ særvvegodde oaivve, ja son læ su rubmašes audogassan dakke.
1, 22. 23; 4, 12. 15. Ap. dag. 5, 31. 1 Joh. 4, 14.

24. Mutto nuftgo særvvegodde læ Kristusi vuolebuš, nuft galg-

gek maidai nissonak læt sin ječaidæsek boadnjaidi vuolebuǯak juokkke dafhost. Kol. 3, 18.

25. Di boadnjak! Rakisteket din akaidædek, nuftgo maidai Kristus rakisti særvvegoddes ja addi ješječas dokko dam oudast,
Kol. 3, 19. 1 Pet. 3, 7. Efes. 5, 2. Gal. 1, 4.

26. vai son matasi dam basotet, go son buttesti dam čaccelavgo bokte sane siste,
Joh. 17, 17. 1 Joh. 1, 7. Tit. 3, 5.

27. vai son rakadifči ješaldaldsesis hærvas særvvegodde, mast i læk duolvva daihe cække daihe mikkege damlagačid, mutto vai dat lifči basse ja laittemættom!
Salm. 45, 14. Efes. 1, 4. Kol. 1, 22.

28. Nuft læk boadnjak gædnegasak rakistet sin akaidæsek nuftgo sin ječaidæsek rubmašid; gutte rakista su akas, son rakista ješječas.

29. Dastgo i oktage læk vašotam goassege su ječas oaǯe, mutto juokkehaš biebma ja dærvasmatta dam, nuftgo maidai Hærra særvvegoddes; 4, 16.

30. dastgo mi læp su rubmaš lattok, su oaǯest ja su davtin.
1 Kor. 6, 15; 12, 27.

31. Damditi galgga boadnja guođđet su ačes ja su ædnes ja orrot bissovaǯǯan su akas lutte, ja dak guovtes galggaba læt okta oaǯǯe. 1 Mos. 2, 24. Matt. 19, 5.

32. Dat čiegosvuotta læ stuores; mutto mon sarnom Kristusa ja særvvegodde birra.

33. Mutto maidai di galggabetet, ješguttege sierra, rakistet juokkehaš su akas nuftgo ješječas; mutto akka galgga adnet boadnjas gudnebalost! 28. v. 1 Mos. 3, 16.

6. Kapittal.

Manai ja vanhemi gædnegasvuođak, 1—4. Balvvalegji ja isedi gædnegasvuođak, 5—9. Avččom garvvodet kristalaǯa soatteværjoid ja rokkadallat basse olbmui oudast ja maidai Paulusa oudast, 10—20. Tykikus galgga dieđetet sigjidi su dilalašvuođa, 21. 22. Paulus savva sigjidi Ibmel armo, 23. 24.

1. Di manak! Jægadeket din vanhemidadek Hærra siste, dastgo dat læ vuoiggad! Kol. 3, 20.

2. Gudnijatte du ačad ja du ædnad, — mi læ vuostemuš bakkom loppadusain, —
2 Mos. 20, 12. Matt. 15, 4.

3. vai burist dudnji gævva, ja gukka don oaǯok ællet ædnam alde! Sanel. 3, 2.

4. Ja di aček! Allet hatte din manaidædek moarrai, mutto bajasgesset sin Hærra bagadusa ja ravvagi siste!
Kol. 3, 21. Sanel. 19, 18. 5 Mos. 6, 7. 20. Salm. 78, 4.

5. Di balvvalægjek! Jægadeket din isedidadek oaǯe mielde baloin ja doargestemin din vaimodek ovtagærddasašvuođa siste, nuftgo Kristusa,
Kol. 3, 22. 1 Pet. 2, 18. Fil. 2, 12.

6. allet guoktelašvuođain, nuftgo si, gudek viggek olbmuidi dokkit, mutto nuftgo Kristus balvvalægjek, vai di dakkabetet Ibmel dato vaimostædek

7. ja balvvalepet buoremielalašvuođain Hærra ja epet olbmuid, Kol. 3, 23.

8. dieđededin, atte maid burid juokkehaš dakka, dat maksujuvvu sudnji fast Hærrast, daihe son læ balvvalægje daihe ised!
Rom. 2, 6. 1 Kor. 3, 8.

9. Ja di isedak! Dakket di damanaga sin vuostai ja heittet aittemest, dieđededin, atte maidai din Hærra læ almin, ja olbmu hame bællai i son gæča!
Kol. 4, 1. 5 Mos. 10, 17. Job 34, 19. 1 Pet. 1, 17.

10. Ærreb dam, mu vieljačidam, šaddet gievrran Hærra siste ja su væga famo siste!
1 Kor. 16, 13. 2 Tim. 2, 1.

11. Garvvodeket Ibmel olles værjoid, vai di lifčidek famolaʒak čuoʒʒot bærgalaga gavvelis fallitemi vuostai!
Rom. 13, 12. 2 Kor. 6, 7; 10, 4. 5. 1 Pet. 5, 8.

12. Dastgo mist i læk soatte oaʒe ja varai vuostai, mutto oaivamuʒai vuostai, famoi vuostai, mailme hærrai vuostai, guđek rađđijek dam aige sævdnjadasa siste, bahavuođa vuoiŋalaš vægai vuostai alme vuolde.
Kol. 1, 13.

13. Valddet damditi Ibmel olles værjoid bagjelasadek, vai di væjašeidek vuostaičuoʒʒot baha bæive ja bissot, go di lepet ollašuttam buok!
2 Kor. 6, 7; 10, 4.

14. De čuʒʒot dalle boakkanastujuvvum din alemidadek birra duottavuođain ja garvotuvvum vanhurskesvuođa ruovddegarvoin,
Es. 11, 5. 2 Kor. 6, 7. 1 Pet. 1, 13. Es. 59, 17. 1 Tes. 5, 8.

15. juolgek gamatuvvum daina gærggadvuođain, maid rafhe evangelium adda,
2, 14. Ap. dag. 10, 36.

16. go di ærreb buok dai dingai doppebetet osko galba, maina di mattebetet časkadet buok dam baha vuoiŋa buolle njuolaid,
1 Pet. 5, 9.

17. ja valddet audogassan dakkujume oaivveværjo ja Vuoiŋa mieke, mi læ Ibmel sadne,
Ebr. 4, 12. Alm. 1, 16.

18. rokkadaladedin juokke aige Vuoiŋast buok rokkadusain ja anotemin, gocišen dam fidnoi buok bissovašvuođain ja rokkadusain buok basse olbmui oudast,
Luk. 18, 1. Kol. 4, 2. Matt. 24, 42; 25, 13.

19. maidai mu oudast, vai mu njalbme rabastuvvuši, ja vai sadne munji addujuvvuši diedetet roakkadvuođain evangeliuma čiegosvuođa,
Rom. 15, 30. Kol. 4, 3. 2 Tes. 3, 1. Ap. dag. 4, 29.

20. man diti mon læm sadnedoalvvo lakkiguim čadnujuvvum, vai mon sarnušim dam birra roakkadvuođain, nuftgo mon berrim sardnot!
Ap. dag. 28, 20. 2 Kor. 5, 20.

21. Mutto vai maidai di diedašeidek mu dilalašvuođa, moft munji gævva, de galga Tykikus, dat æcalaš viellja ja oskaldas balvvalægje Hærra siste, diedetet digjidi buok;
Ap. dag. 20, 4. Kol. 4, 7.

22. mon læm aito damditi vuolgatam su din lusa, vai di oʒušeidek diettet, moft min lutte gævva, ja vai son jeđđiši din vaimoid.

23. Rafhe lekus vieljai mielde, ja rakisvuotta ja osko Ibmel Ačest ja Hærra Jesus Kristusest!
Gal. 5, 6.

24. Arbmo lekus sin buokaiguim, guđek rakistek min Hærramek Jesus Kristus nokkamættomvuođa siste! Amen.
2 Kor. 13, 13. 1 Kor. 16, 22.

Basse Paulus girje Filippensalaʒaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva Filippensalaʒaidi armo, 1—2, gitta Ibmela sin oudast ja rokkadalla sin oudast, 3—11, dieđet sigjidi, atte su lakkek šaddek evangelium aššai ouddanæbmen, vaiko muttomak æi sardned Kristusa buttes oaivvelest, mutto gađašvuođast, 12—17. Son dietta, atte buok galgga boattet sudnji buorren, ja son datto mielastes jabmet, mutto maidai mielastes ællet sin diti, 18—26. Son nævvo sin soabalašvutti ja dorvolašvutti, 27—30.

1. Paulus ja Timoteus, Jesus Kristus balvvalægjek, buok basse olbmuidi Kristus Jesus siste, gudek læk Filippist, oktanaga særvvegodde oudastčuoʒʒoiguim ja balvvalegjiguim: 1 Kor. 1, 2.

2. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest! Rom. 1, 7.

3. Mon gitam mu Ibmelam, nuft davja go mon jurdašam din bællai,
Rom. 1, 8. Efes. 1, 15. 16. 2 Tes. 1, 3. 1 Tes. 1, 2.

4. go mon alelassi, juokke rokkadussam siste din buokai oudast, rokkadalam iloin,

5. dam særvvevuođa oudast, mi evangelium aše harrai vuostas bæive rajest gidda dassači læ læmaš din gaskast,

6. ollasi nannijuvvum dam birra, atte son, gutte læ algatam buore dago din siste, aiggo dam ollašuttet gidda Jesus Kristus bæive ragjai,
Ebr. 12, 2. 1 Tes. 1, 3. Ebr. 13, 21. 1 Pet. 5, 10. Fil. 2, 13. 1 Tes. 5, 23.

7. nuftgo mon berrim dam din buokai birra doaivvot, dađemielde go mon anam din vaibmom siste sikke mu lakkidam vuolde ja evangelium bæloštedin ja nannidedin, go di buokak oktanaga muina servolaʒak lepet arbmoi;
Efes. 3, 1. Kol. 4, 3. 2 Tim. 1, 8.

8. dastgo Ibmel læ mu duođaštægje, moft mon haliduvam din buokai maŋŋai Jesus Kristus njuoras rakisvuođa siste.
Rom. 1, 9. 2 Kor. 1, 23. Gal. 1, 20. 1 Tes. 2, 5.

9. Ja dam birra mon rokkadalam, vai din rakisvuotta vela ain æmbo ja æmbo lassanifči dieđo ja buok arvvadusa harrai, 2 Kor. 8, 7.

10. vai di mattebetet guoratallat, mi læ vuoiggad, vai di lifčidek buttasak ja alma værranattemtaga gidda Kristus bæive ragjai, 1 Kor. 1, 8.

11. devddujuvvum vanhurskesvuođa šaddoiguim, mak dugjujuvvujek Jesus Kristus bokte, Ibmeli gudnen ja maidnomen.
Efes. 5, 9. Kol. 1, 10. Joh. 15, 4. 5. 8.

12. Mutto mon datom, atte di galggabetet diettet, vieljačidam, atte mi munji læ dapatuvvam, dat læ æmbo boattam evangelium ouddanæbmen,

13. nuft atte dat læ almostuvvam obba ladnai ja buok æraidi, atte mu lakkek læk Kristus diti,

14. ja ænas vieljak Hærra siste læk mu baddi bokte roakasmuvvam ja šaddam dađe roakkadæbbun sardnot sane alma balotaga.
Efes. 3, 13. 1 Tes. 3, 3.

15. Muttomak sardnedek galle maidai Kristusa gađašvuođa ja naggo diti, mutto muttomak maidai buoredatolašvuođast.

16. Dok, gudek bivddek bælko, æi sardned Kristusa buttes mielain, mutto jurdašedin lasetet atestusaid mu lakkidi;.

17. mutto dak, guđek viggatuvvujek rakisvuođast, dakkek dam, go si dittek, atte mon læm bigjujuvvum evangeliuma bælo-štet. 7. v.

18. Maid dalle? Kristus sardneduvvu almake juokke lakai, daihe dat šaddaš betolašvuođain daihe duottavuođain, ja damditi illodam mon, duođai aigom maidai illodet.

19. Dastgo mon dieđam, atte buok dat galgga šaddat munji bestujubmen din rokkus ja Jesus Kristus Vuoiŋa væke bokte,
2 Kor. 1, 11.

20. mu halidusa ja mu doaivo mielde, atte im mon galga šaddat guđege dafhost hæppad vuollai, mutto atte Kristus galgga buok roakkadvuođain, nuftgo alelassi, nuft maidai dalge, hærvasmattujuvvut mu rubmaš siste, šaddus dat ællem bokte daihe jabmem bokte. 1 Kor. 6, 20.

21. Dastgo ællet læ munji Kristus, ja jabmet læ munji vuoitto. Gal. 2, 20.

22. Mutto jos ællet oaʒe siste adda munji šaddo dagostam, de im mon dieđe, goabba mon galgam valljit.

23. Dastgo mon atestuvvum goabbašagain belin, go mon halidam dabe erit vagjolet ja orrot Kristus lutte, dastgo dat lifči hui sagga buoreb, 2 Kor. 5, 8.

24. mutto oaʒe siste orrot læ darbašlaʒab din diti.

25. Ja go mon læm nanos dam ala, de dieđam mon, atte mon galgam bissot hægast ja orrot din buokai lutte digjidi ouddanæbmen ja illon osko siste,
6. v.; 2, 24.

26. vai din rabme lassanifči Kristus Jesus siste mu bokte, go mon boađam fastain din lusa.
2 Kor. 1, 14; 5, 12.

27. Vagjoleket duššefal dokkalaʒʒan Kristus evangelium mielde, vai, daihe mon boađam ja din oainam, daihe læm erit orromen, mon almake oʒušim gullat din birra, atte di bissobetet nannoset ovta vuoiŋa siste ja soattabetet oktan muina ovtain sieloin evangelium osko diti,
Efes. 4, 1. Kol. 1, 10. 1 Tes. 2, 12; 4, 1. Ap. dag. 4, 32. Rom. 15, 30.

28. ja atte di epet adde ječaidædek suorgatuvvut guđege dafhost vuostaičuoʒʒoin, mi læ sigjidi mærkkan hævvanæbmai, mutto digjidi bestujubmai, ja dat Ibmelest.
3, 19. Rom. 8, 17. 2 Tes. 1, 5. 2 Tim. 2, 11.

29. Dastgo digjidi læ dat addujuvvum Kristus diti, i duššefal su ala oskot, mutto maidai su diti gillat,
Ap. dag. 5, 41. Rom. 5, 3.

30. go dist læ dat sæmma soatte, maid di lepet oaidnam must ja gullabetet dal mu birra.
Ap. dag. 16, 22 j. n. v. Kol. 2, 1.

2. Kapittal.

Son nævvo sin njuoras rakisvutti ja vuollegašvutti Jesus ouddamærka mielde, gutte vuoleduvvui ja fastain aleduvvui, 1—11. Si galggek duođalaʒat barggat sin audogassan dakkujumesek ala ja vagjolet laittemættosen, 12—18. Son doaivvo farga vuolgatet Timoteusa sin lusa ja boattet maidai ješ, mutto vuolgata dal Epafroditusa sin lusa, 19—30.

1. Jos dalle læ mikkege nævvagid Kristus siste, jos læ mikkege rakisvuođa avččijumid, jos læ mikkege Vuoiŋa særvvevuođaid, jos læ mikkege njuoras rakisvuođaid ja vaibmolađesvuođaid,

2. de devddet mu ilo, nuft atte di oaiveldepet damanaga, adnebetet damanaga rakisvuođa, lepet ovtamielalaʒak, oaiveldepet ovtadaga,
Rom. 12, 16; 15, 5. 1 Kor. 1, 10. 1 Pet. 3, 8.

3. ja atte epet daga maidege
bælkkem-halo daihe duššalaš gud-
nehalo diti, mutto atte di adne-
betet vuollegašvuođa siste gutteg
guimidædek alebun go ješječai-
dædek
Gal. 5, 26. Rom. 12, 10. 1 Pet. 5, 5.
4. ja gæččabetet, i ješguttege
su ječas avke, mutto maidai juok-
kehaš nubbi avke bællai!
1 Kor. 10, 24. 33; 13, 5.
5. Dastgo dat sæmma miella-
lake lekus din siste, mi læi Kri-
stus Jesus siste,
Matt. 11, 29. Joh. 13, 15. 1 Kor. 2, 16. 1 Pet. 2, 21. 1 Joh. 2, 6.
6. gutte, go son læi Ibmel
habmasaš, i adnam dam salašen
læt Ibmel lakasaš,
Matt. 28, 18. Kol. 2, 9.
7. mutto vuoledi ješječas, go
son valdi balvvalægje hame bag-
jelasas, šaddai olbmui lakasaʒʒan
Salm. 22, 7. Es. 42, 1; 49, 3. Matt. 20, 28. Ebr. 4, 15.
8. ja gavdnujuvvui olbmu hab-
masaʒʒan; son vuoledi ješječas,
nuft atte son oroi gulolaʒʒan
gidda jabmem ragjai, vela ruosa
jabmem ragjai. Ebr. 12, 2.
9. Damditi læ maidai Ibmel
allaget su aledam ja addam sud-
nji nama, mi læ buok namai
bagjel,
Ap. dag. 2, 33. 36. Ebr. 2, 9; 1, 4.
10. vai Jesus nammi galgga
juokke čibbe ječas gobmerdet, sin,
guđek læk almest ja ædnam alde
ja ædnam vuolde,
Es. 45, 23. Rom. 14, 11. Alm. 5, 8. 13.
11. ja juokke njuovča galgga
dovdastet, atte Jesus Kristus læ
Hærra, Ibmel Aččai gudnen.
Ap. dag. 2, 36. Rom. 14, 9. 1 Kor. 8, 6.
12. Damditi, mu æcalaʒaidam,
nuftgo di alelassi lepet læmaš gu-
lolaʒak, de bargget, epet duššefal
mu lutte orodedinam, mutto dal
sagga æmbo mu erit orodedi-
nam, din audogassan dakkuju-
madek ala baloin ja doargeste-
min!
1 Pet. 1, 17.
13. Dastgo Ibmel læ dat, gutte
dugjo din siste sikke dattot ja
ollašuttet su buoremielalašvuođas
mielde.
2 Kor. 3, 5. Ebr. 13, 21.
14. Dakket buok dagoidædek
alma nimmurkættai ja æpped-
kættai,
Joh. 6, 43. 1 Pet. 4, 9. 1 Tim. 2, 8.
15. vai di šaddašeidek laitte-
mættosen ja buttesen, Ibmel mai-
netes mannan gasko gaʒʒares ja
jorgo sokkagodde, gæi gaskast di
baittebetet nuftgo čuovgas mail-
mest,
1, 10. 1 Kor. 5, 10. Matt. 5, 16. Efes. 5, 8.
16. go di doallabetet gidda
ællem sanest, munji rabmen Kri-
stus bæive, atte mon im læk
duššas viekkam, imge duššas
barggam!
2 Tim. 1, 13. Tit. 1, 9. Ebr. 4, 14. 1 Tes. 2, 19. 1 Kor. 9, 24. Gal. 2, 2.
17. Mutto jos mon maidai
oaffarusšujuvvumge din osko oaf-
farusšam ja balvvalusa vuolde, de
mon ilost læm ja illodam din
buokaiguim. 2 Tim. 4, 6. 2 Kor. 7, 4.
18. Mutto illodeket di maidai
damanaga diti, ja illodeket oktan
muina!
19. Mutto mon doaivom Hærra
Jesus siste farga vuolgatet Timo-
teusa din lusa, vai maidai mongis
šaddašim buore milli gullam bokte,
moft digjidi gævva.
Ap. dag. 16, 1. Fil. 1, 27.
20. Dastgo i must læk oktage
muina ovtamielalaš olmuš, gutte
nuft duođalaʒat datto adnet oudast-
morrraša din oudast.
1 Kor. 16, 10.
21. Dastgo si bivddek buokak
sin ječaidæsek avke, æige dam,
mi gulla Kristus Jesusi.
1 Kor. 10, 24; 13, 5.
22. Mutto su gæččaluvvum
oskaldasvuođa dovddabetet di, atte,
nuftgo bardne su ačes balvvala,
nuft læ son oktan muina balv-
valam evangeliumi diti.
23. Su doaivom mon dalle

farga vuolgatet, nuft farga go mon oainam mu aššam loapa.

24. Mutto must læ dat dorvvo Hærra siste, attē mon maidai ješ farga boađam. 1, 25.

25. Mutto mon læm adnam darbašlaǯǯan vuolgatet din lusa Epafroditusa, mu vielljam ja barggoguoibmam ja soatteguoibmam, mutto din airras ja balvvalægje mu darbašvuođa væketam varas, 4, 18.

26. dađemielde go son haliduvai din buokai maŋŋai ja læi lossis morrašest, dainago di læidek gullam, atte son læi buoccamen.

27. Dastgo son læi maidai buoccamen ja gosi jabmemen; mutto Ibmel armeti su bagjeli, i dadde duššefal su bagjeli, mutto maidai mu bagjeli, amam mon oaǯǯot morraš morraš ala.

28. Damditi læm mon vuolgatam su dađe fargabut, vai di illodifčidek, go di oaidnebetet su fastain, ja vai mon lifčim ucceb morrašest.

29. Vuostaivalddet su nabbo dalle Hærra siste buok iloin, ja adnet daggar olbmuid gudnest!
Rom. 16, 2. 1 Kor. 16, 16. Gal. 6, 6. 1 Tes. 5, 12.

30. Dastgo Kristus dago diti læi son jabmemi lakkanam, go son i fuollam su hægastes, dævddem diti din vaile dam balvvalusast mu vuostai.
1 Kor. 16, 17.

3. Kapittal.

Paulus nævvo værre-oapategji vuostai, gudek dorvastek olguldas buorebvuođai ala; i son dato ječas ramedet mastege ærast go min Hærra Jesusest, 1—11. Son bargga agalaš davvera maŋŋai ja datto, atte si galggek čuovvot su maŋest, 12—17. Son vaiddal sin bagjel, gudek vainotek ædnamlaš omid, ja oapat, gost duotta kristalaǯai sida læ, 18—21.

1. Ærreb dam, mu vieljačidam, illodeket Hærra siste! Čallet digjidi ovtadaga i læk munji vaivven, mutto digjidi nanosmattujubmen.
4, 4. Jak. 1, 2. 1 Pet. 4, 13.

2. Geččet bædnagid, geččet bahas barggid, geččet gaskat čuopadæme!
Rom. 16, 17. 2 Kor. 11, 13.

3. Dastgo mi læp birračuopatus, mi, gudek balvvalep Ibmela vuoiŋast ja ramedep ječaidæmek Kristus Jesus siste ja æp dorvast oaǯe ala,
Jer. 4, 4. Rom. 2, 29. Kol. 2, 11. Joh. 4, 24. 1 Kor. 1, 31.

4. vaiko maidai must læ dat, man ala mon oǯušim dorvastet, vela oaǯe sistegis. Jos muttom æra gadda, atte son oaǯǯo dorvastet oaǯe ala, de mon sagga æmbo,
2 Kor. 11, 18 j. n. v.

5. mon, gutte læm birračuppujuvvum gavcad bæive, Israel sogast, Benjamin sokkagoddest, Ebrealaš olmuš Ebrealaǯain, laga harrai Farisealaš,
1 Mos. 17, 12. 2 Kor. 11, 22. Ap. dag. 26, 5.

6. angervuođain særvvegodde doarradalle, laga vanhurskesvuođa mielde laittemættom.
Ap. dag. 8, 3; 9, 1. Gal. 1, 13 j. n. v.

7. Mutto mi munji læi vuoitton, dam læm mon Kristus diti adnam vahagen. Matt. 13, 44.

8. Duođairakkan, mon anam maidai buok vahagen Kristus Jesus, mu Hærram, dieđo allagvuođa ektui, gæn diti mon læm massam buok ja anam dam rippan, vai mon fidnim Kristusa
Es. 53, 11. Joh. 17, 3.

9. ja gavdnujuvvum su siste, nuft atte i must læk mu ječčam vanhurskesvuotta, dat, maid laka adda, mutto dat, maid Kristus osko adda, vanhurskesvuotta Ibmelest osko bokte,
Rom. 3, 21. 22; 1, 17; 10, 3

10. vai mon dovdam su ja su bajasčuoǯǯelæme famo ja su gilla-

mušai særvvevuođa, go mon šaddam ovtalagačen suina su jabmem siste, Rom. 6, 1 j. n. v. 8, 17. 1 Pet. 4, 13.

11. jos mon daddeke ollišim jabmi bajasčuoȝȝelæbmai.
Luk. 14, 14.

12. I atte mon læm dam juo fattim daihe læm juo olles; mutto mon bargam dam maŋŋai, vai mon maidai dam fattišim, dađemielde go mon maidai læm Kristus Jesusest fattijuvvum.
1 Tim. 6, 12. Joh. 6, 44; 12, 32.

13. Vieljačidam! Im mon gadde ječčam birra, atte mon læm dam juo fattim.

14. Mutto ovta mon dagam: Vajaldattededin dam, mi læ maŋabælde, ja faŋotedin dam, mi læ oudabælde, gačam mon raje guvllui dam davver lusa, maid Ibmel goččom dago bagjen adda Kristus Jesus siste.
Luk. 9, 62. 1 Kor. 9, 24. 1 Tim. 6, 12. Ebr. 12, 14. 2 Tim. 4, 7. Ebr. 3, 1. 1 Pet. 5, 10.

15. Adnop mi dalle, nuft ædnagak go læp ollasak, dam miellalage! Ja jos dist guđege dafhost læ æra miellalake, de Ibmel maidai dam digjidi almostatta.
1 Kor. 2, 6; 14, 20. Kol. 2, 10.

16. Vagjolekop mi duššefal, mađemielde go mi læp ouddanam, ovtad njuolggadusa mielde, oaiveldekop ovtadaga!
Gal. 6, 16. Rom. 12, 16; 15, 5. 1 Kor. 1, 10.

17. Šaddet mu maŋestčuovvon, vieljačidam, ja vuttivalddet sin, guđek nuft vagjolek, moft mi læp digjidi oudamærkkan!
1 Kor. 4, 16; 11, 1. 2 Tes. 3, 9. 1 Pet. 5, 3.

18. Dastgo ædnagak vagjolek, gæi birra mon læm davja digjidi cælkkam ja cælkam ain dalge čierodedin, atte si læk Kristusa ruosa vašalaȝak,
Matt. 7, 13. Rom. 16, 17. Gal. 5, 21.

19. gæi loappa læ hævvanæbme, gæi Ibmel læ čoavje, ja gæi gudne læ sin hæppad siste, guđek vainotek ædnamlaš omid.
1, 28. Rom. 16, 18; 8, 5. 6. Kol. 3, 2.

20. Dastgo min sida læ almin, gost mi maidai vuorddep Hærra Jesus Kristusa bæsten,
Efes. 2, 6. Kol. 3, 2 j. n. v. Ebr. 13, 14. 1 Tes. 1, 10; 4, 16.

21. gutte nubbastutta min vuoledume rubmaša su hærvasvuođas rubmaš lakasaȝȝan dam famo mielde, man bokte son maidai vægja vuollasis bigjat buok dingaid.
1 Kor. 15, 43. 44. Matt. 17, 2. 1 Joh. 3, 2. 1 Kor. 15, 27.

4. Kapittal.

Paulus nævvo buokaid bissovašvutti ja muttomid erinoamačet ovtamielalašvutti, 1—3. Si galggek illodet, æi si galga læt morrašest, si galggek vainotet buok, mi læ buorre, 4—9. Son ramed sin arvasvuođa ječas vuostai, 10—20, cælkka sigjidi dærvvuođaid ja savva sigjidi armo, 21—23.

1. Damditi, mu æcalaš vieljaidam, gæi maŋŋai mon halidam, di, mu illom ja kruonnom, orrot nuft bissovaȝȝan Hærra siste, di æcalaȝak!

2. Evodia nævom mon, ja Syntyke nævom mon læt soabalaȝȝan Hærra siste.
2, 2; 3, 16. 1 Pet. 3, 8.

3. Duođai, mon rokkadalam dust maidai, mu vuoiggadlaš vieljačam, ane sodnost fuola! Dastgo soai læba soattam mu bæle evangelium siste oktanaga Klemensin ja mu æra barggoguimiguim, gæi namak læk ællem girjai čallujuvvum.
1, 27. Salm. 69, 29. Dan. 12, 1. Luk. 10, 20. Alm. 3, 5; 20, 12.

4. Illodeket Hærra siste alelassi! Fastain cælkam mon: Illodeket!
Salm. 32, 11. 2 Kor. 13, 11. 1 Tes. 5, 16.

5. Šaddus din logjevuotta die-

đosen buok olbmuidi! Hærra læ lakka.

6. Allet læge morrašest mange diti, mutto buok aši dafhost ouddanbuktujuvvusek din adnomak Ibmel ouddi čuorvvoma ja rokkadusa siste gittalusaiguim!
Matt. 6, 25. 31. 1 Pet. 5, 7. 1 Tim. 2, 1.

7. Ja Ibmel rafhe, mi buok jierme bagjel manna, galgga varjalet din vaimoid ja din jurddagid Kristus Jesus siste.
Joh. 14, 27. Kol. 3, 15.

8. Ærreb dam, vieljačidam, miikkenessi læ duotta, mi læ gudnalaš, mi læ vanhurskes, mi læ buttes, mi læ æcalaš, man birra burist sardnujuvvu, juokke buoredabe ja buok, mi læ ramedatte, dam vuttivalddet!
Rom. 12, 17; 13, 13.

9. Maid di maidai lepet oappam ja vuostaivalddam ja gullam ja oaidnam must, dam dakket! Ja rafhe Ibmel galgga læt đinguim.
3, 17. Rom. 15, 33. 2 Tes. 3, 16.

10. Mutto mon læm sagga illodam Hærra siste, go di dal fastain lepet elljosmuvvam fuola adnet mu oudast, mi dist ouddalge læi jurddagest, mutto dilalašvuotta i luoittam. 2 Kor. 11, 9.

11. Im mon cælke dam darbbaš diti; dastgo mon læm oappam dasa duttat, mi must læ.
1 Tim. 6, 8.

12. Mon dieđam hæjos dilest læt, mon dieđam maidai adnet valljogasvuođa; juokke harrai ja juokke dafhost læm mon burist harjanam, sikke gallanet ja nælggot, sikke adnet valljogasvuođa ja gillat vagjegvuođa; 1 Kor. 4, 11.

13. mon væjam buok Kristus siste, gutte dakka muo gievrran.
Mark. 9, 23.

14. Daddeke lepet di burist dakkam, go di særvaidek mu atestussi.

15. Mutto di maidai diettebetet, di Filippensalaʒak, atte evangelium algost, go mon vulggim Makedoniast, de i læk oktage særvvegodde logo adnam muina dam birra, mi læ addujuvvum ja vuostaivalddujuvvum, ærrebgo duššefal di.

16. Dastgo maidai Tessalonikai vuolgateidek di munji sikke ovta ja guovte gærde dam, maid mon darbašim.

17. I atte mon vainotam addaldaga, mutto mon vainotam dam šaddo, mi šadda digjidi sagga stuora avkken. 2 Kor. 9, 6. 12.

18. Dal mon læm buok oʒʒom, ja must læ valljogasvuotta; i must vailo mikkege, maŋŋelgo mon læm Epafroditusest vuostaivalddam din addaldaga, njálgga haja, dokkituvvum oaffara, mi læ dokkalaš Ibmeli.
2, 25. Efes. 5, 2. Rom. 12, 1. 1 Pet. 2, 5.

19. Mutto mu Ibmel galgga addet digjidi ollasi buok, maid di darbašepet, su riggesvuođas mielde hærvasvuođa siste, Kristus Jesus siste. 2 Kor. 9, 8.

20. Mutto min Ibmeli ja Aččai lekus gudne buok agalašvutti! Amen. 1 Pet. 4, 11.

21. Dærvvuođaid celkket juokke basse olbmui Kristus Jesus siste!

22. Dak vieljak, guđek læk mu lutte, celkkek digjidi dærvvuođaid. Buok basse olbmuk celkkek digjidi dærvvuođaid, mutto ænemusta kæisara dalo olbmuk.

23. Min Hærramek Jesus Kristusa arbmo lekus din buokaiguim! Amen.
1 Kor. 16, 23.

Basse Paulus girje Kolossensalaʒaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva Kolossensalaʒaidi armo, 1. 2, gitta Ibmela sin buore dile oudast, 3—8, rokkadalla sin ouddanæme harrai, 9—14, sardno Kristus persovna ja soabatam-ammat birra, 15—20, sin soabatume birra Kristus bokte, gæn armo siste si galggek bissovaʒʒan orrot, man ala Paulus bargga, 21—29.

1. Paulus, Ibmel đato bokte Jesus Kristus apostal, ja vielljа Timoteus
2 Kor. 1, 1.

2. basse olbmuidi Kolossast, oskolaš vieljaidi Kristus siste: Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!
Rom. 1, 7. 1 Kor. 1, 3.

3. Mi gittep Ibmela ja min Hærramek Jesus Kristusa ače, alelassi rokkadaladedinæmek din oudast,
Efes. 1, 15. 16.

4. go mi læp gullam din osko birra Kristus Jesus ala ja din rakisvuođa birra buok basse olbmuidi,
Filem. 5. v.

5. dam doaivo oudast, mi diggjidi læ vurkkijuvvum almidi, man birra di lepet juo gullam evangelium duottavuođa sane siste,
1 Pet. 1, 4. Efes. 1, 13.

6. mi læ boattam din lusa, nuftgo maidai obba mailbmai, ja dat læ šaddoid šaddadæmen ja stuorro, nuftgo maidai din gaskast dam bæive rajest, go di gulaidek ja dovdideidek Ibmel armo duottavuođa siste,
23. v. Rom. 10, 18. Mark. 4, 8. Ap. dag. 6, 7; 12, 24.

7. nuftgo di maidai lepet oappam Epafrasast, min æcalaš balvvalamguoimest, gutte læ Kristusa oskaldas balvvalægje din diti,
4, 12.

8. gutte maidai læ addam miggjidi diettevassi din rakisvuođa Vuoiŋa siste.

9. Damditi æp mige hæite dam bæive rajest, go mi dam gulaimek, din oudast rokkadallamest ja anotæmest, vai di devddujuvvušeidek su dato dovdoin buok vuoiŋalaš visesvuođa ja jierme siste,
1 Kor. 1, 5. Efes. 5, 10. Fil. 1, 9. 10.

10. vai di vagjolifčidek Hærrai dokkalaʒʒan olles buoremielalašvuottan, go di lepet šaddolaʒak buok buridi dagoidi ja ouddanepet Ibmel dovddoi,
Efes. 4, 1. 1 Tes. 2, 12. Joh. 15, 16. Fil. 1, 11. 2 Pet. 3, 18.

11. gievrroduvvum buok gievrravuođain su hærvasvuođa famo mielde buok gierddavašvutti ja gukkesmielalašvutti iloin,
1 Kor. 16, 13. Efes. 1, 19; 3, 16; 4, 2.

12. gitededin Ače, gutte læ dakkam min dokkalaʒʒan basse olbmui arbbe-oassai čuovggasa siste,
2 Kor. 3, 6. Ap. dag. 26, 18.

13. gutte læ bæstam min sævdnjadasa valdest ja sirddam min su æcalaš barnes riki,
Efes. 2, 2; 6, 12. Ebr. 2, 14. Matt. 3, 17. 2 Pet. 1, 17.

14. gæn siste mist læ lonastus su varai bokte, suddoi andagassi addujubme,
Ap. dag. 20, 28. Efes. 1, 7. 1 Pet. 1, 19.

15. son, gutte læ oaidnemættom Ibmela govva, dat vuostasriegadægje ouddal buok sivdnadusa,
Joh. 14, 9. Fil. 2, 6. Ebr. 1, 3. Rom. 8, 29.

16. dastgo su siste læk buok sivdnadusak sivdneduvvum, dak, mak læk almin, ja dak, mak læk ædnam alde, dak oinulaʒak ja dak oaidnemættomak, lekusek dak truonok daihe hærravuođak daihe

oaivamuʒak daihe famok; buok sivdnadusak læk sivdneduvvum su bokte ja su varas,
Salm. 33, 6. Joh. 1, 3. Ebr. 1, 2. Rom. 8, 38. Efes. 1, 21. Rom. 11, 36.

17. ja son læ ouddal buok sivdnadusai, ja buok sivdnadusak bissuk su siste, Sanel. 8, 25.

18. ja son læ rubmašes, særvvegodde oaivve, son, gutte læ alggo, dat vuostas-riegadægje jabmin, vai son lifči bajemuš buokai gaskast;
Efes. 1, 22. 1 Kor. 15, 20.

19. dastgo su siste buorren oini Aččе, atte buok dievasvuotta galgai orrot, 2, 9. Joh. 1, 16.

20. ja su bokte soabatet buok sivdnadusaid ječaines, lekusek dak, mak læk ædnam alde, daihe dak, mak læk almin, go son dagai rafhe su ruosa varai bokte.
Rom. 5, 10. 2 Kor. 5, 18. 19. Efes. 1, 10; 2, 16. 14. Ap. dag. 10, 36.

21. Maidai din, guđek doule læidek šaddam amasen ja vašalaʒʒan mielastædek baha dagoi siste, Efes. 2, 12. Rom. 8, 7.

22. læ son dal almake soabatam su oaʒes rubmaš siste jabmemes bokte, ouddandivvom diti din bassen ja laittemættosen ja mainetæbmen su muođoides ouddi,
Efes. 2, 15. 1 Pet. 3, 18. Luk. 1, 75. Efes. 1, 4.

23. jos di muđoi bissobetet osko siste, vuođđoduvvum ja bissovaʒʒan, ja epet luoite ječaidædek likkatuvvut evangelium doaivost erit, maid di lepet gullam, mi læ sardneduvvum obba sivdnadussi alme vuolde, ja man balvvalægjen mon, Paulus, læm šaddam.
1 Kor. 15, 58. Mark. 16, 15.

24. Mon illodam dal mu gillamušaidam siste din diti ja dævdam mu oaʒʒam siste dam, mi vaillo Kristus gillamušain, su rubmaš oudast, mi læ særvvegodde,
2 Kor. 7, 4; 1, 6. 2 Tim. 1, 12. 1 Kor. 12, 27. Efes. 1, 23.

25. gæn balvvalægjen mon læm šaddam dam Ibmel dallodoallam mielde, mi munji læ addujuvvum din harrai, sardnedet Ibmel sane,
Efes. 3, 2. 7.

26. dam čiegosvuođa, mi læi čikkujuvvum buok aigi ja sogai algo rajest, mutto læ dal almostattujuvvum su basse olbmuidi,
Efes. 1, 9; 3, 9. Rom. 16, 26. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 3.

27. gæidi Ibmel aigoi dieđetet, mi dam čiegosvuođa hærvas riggesvuotta læ bakeni gaskast, namalassi Kristus din siste, hærvasvuođa doaivvo,
Rom. 9, 23; 16, 26. 2 Kor. 13, 5. 2 Tim. 1, 1.

28. son, gæn mi sardnedep, go mi muitotep juokke olbmu ja oapatep juokke olbmu buok visesvuođa siste, vai mi matašeimek ouddandivvot juokke olbmu dievaslaʒʒan Kristus Jesus siste,
Joh. 1, 7. 2 Kor. 11, 2. Kol. 2, 10.

29. man varas mon maidai bargam, soađadedin su famo bokte, gutte dugjo vægalaʒat mu siste.
1 Kor. 15, 10. 2 Tim. 4, 7. Fil. 3, 21.

2. Kapittal.

Paulusest læ stuora soatte sin ouddanæme diti Kristus dittui, 1—3. Æi si galga diktet ječaidæsek fillijuvvut, mutto bissot Kristus siste, gæn siste buok ollesvuotta læ gavdnamest, 4—10. Su siste læk si vuoiŋalaʒat birračuppujuvvum, ællendakkujuvvum, bestujuvvum lagast, 11—17; damditi æi si galga diktet ječaidæsek gessujuvvut erit Kristusest værre-oapategji bokte, 18—23.

1. Dastgo mon datom, atte di galggabetet diettet, man stuora soatte must læ din oudast ja sin oudast, guđek læk Laodikeast, ja sin buokai oudast, guđek æi læk oaidnam mu muođoid oaʒe siste,
Fil. 1, 30; 4, 3.

2. vai sin vaimok arvosmattujuvvuše, go dak okti ovtastattujuvvujek rakisvuođa siste ja jovddek dam olles nana dieđo obba

riggesvutti, min Ibmel ja ače ja Kristusa čiegosvuođa dovddoi,
1 Kor. 1, 5. Fil. 1, 9. Es. 53, 11. Joh. 17, 3.

3. man sisa buok visesvuođa ja dieđo davverak læk čikkujuvvum.

4. Mutto dam mon cælkam, amas oktage bættet din fillijægje sarnin. Efes. 5, 6. Kol. 2, 18.

5. Dastgo vaiko mon læmge erit orromen oaǥe siste, de læm mon almake din lutte vuoigŋam siste ja illodam, go mon oainam din sivolašvuođa ja din osko nanosvuođa Kristus ala.
1 Kor. 5, 3. Kol. 1, 23.

6. Nuftgo di nabbo dalle lepet vuostaivalddam Kristus Jesusa, Hærra, nuft vagjoleket su siste,
1 Tes. 4, 1. 1 Joh. 2, 6.

7. go di lepet ruotasmuvvam ja bajasrakaduvvubetet su siste ja osko siste nanosen dakkujuvvubetet, nuftgo di lepet oapatuvvum, riggesen dam siste gittalusaiguim!
Efes. 2, 22. Kol. 3, 15. 1 Tes. 5, 18.

8. Varoteket, amas guttege dakkat din su salašenes mailmalaš visesvuođa ja duššalaš betolašvuođa bokte olbmui oaivveli mielde, mailme manna-oapo mielde ja i Kristus mielde!
Matt. 15, 9. Gal. 4, 3. 9.

9. Dastgo su siste orro buok ibmelvuođa dievasvuotta rumašlaǥat,
Joh. 1, 14; 14, 10 j. n. v. 16, 15. Kol. 1, 19.

10. ja di lepet devddujuvvum su siste, gutte læ buok oaivamušvuođa ja famo oaivve,
Joh. 1, 16; 17, 22. 23. Efes. 1, 21.

11. gæn siste di lepet maidai birračuppujuvvum daggar birračuopatusain, mi i læk dakkujuvvum gieđaiguim, eritnuollam bokte oaǥe suddolaš rubmaša, Kristus birračuopatusa bokte,
5 Mos. 10, 16. Jer. 4, 4. Rom. 6, 6. Efes. 4, 22.

12. go di lepet gasta siste suina havddaduvvum, gæn siste di lepet maidai bajasčuoǥaldattujuvvum osko bokte Ibmel famo ala, gutte jabmi lutte su bajasčuoǥaldatti.
Rom. 6, 4. Gal. 3, 27.

13. Maidai din, guđek læidek jabmam bagjelduolbmamidasædek ja din oaǥadek ouddalikkai, dagai son ællen oktanaga suina, go son andagassi addi digjidi buok bagjelduolbmamid,
Efes. 2, 1; 5, 14.

14. maŋŋelgo son læi eritsikkom dam giettačallaga, mi duođašti min vuostai, ja mi læi min vuostai, oktan dam asatusaiguim, ja dam son erit valdi, go son russinavlli dam;
Efes. 2, 15. 1 Pet. 2, 24.

15. son værjotutti oaivamuǥaid ja famoid ja čajeti sin albmoset buokai čalmi ouddi, go son doalvoi sin vuittujuvvum su bokte.
Joh. 12, 31.

16. Damditi allus oktage din dubmijeku borramuša daihe jukkamuša diti daihe basse bæive daihe ođđa mano daihe sabbat dafhost,
3 Mos. 11, 2. Rom. 14, 2. 3.

17. mak læk dam suoivan, mi galgai boattet, mutto rumaš læ Kristusa! Ebr. 8, 5; 10, 1.

18. Allet divte ovtage valddet davvera dist erit, gutte liko vuollegašvutti ja engeli balvvalussi ja riebma dubmit, maid son i læk oaidnam, duššalaǥat čævllastaladedin su oaǥalaš mielastes,
Jer. 29, 8. Mark. 13, 5. Efes. 5, 6. 2 Tes. 2, 3.

19. ja i doala gidda oaivest, mast obba rumaš, dorjujuvvum ja okti bigjujuvvum lađđasi ja suonai bokte, šadda dam šaddo, maid Ibmel adda. Efes. 4, 15. 16.

20. Jos di dalle lepet jabmam oktan Kristusin mailme mannaoapost erit, de manne diktebetet di dalle ječaidædek, dego di vela ælašeidek mailmest, losidattujuvvut asatusain:
Rom. 6, 3—5; 7, 4. Gal. 2, 19; 4, 3. 9.

21. Ale duotad, ale maiste, ale guoskȧt dasa!
1 Tim. 4, 1—4.

22. — mi buok goitge læ asatuvvum duššat adnem bokte, — olbmui bakkomi ja oapoi mielde?
Tit. 1, 14.

23. Daggarin læ galle visesvuođa habme ješvalljijuvvum balvvalusa ja vuollegašvuođa bokte ja daggo bokte, atte rumaš i sestujuvvu, mutto i mange bokte, mi ansaša gudne; dak læk dušše oaȝe duttadam varas. 1 Tim. 5, 23.

3. Kapittal.

Si galggek bivddet dam, mi læ bagjen, gost Kristus, sin ællem, læ, ja jametet ædnamlaš lattoid, eritnuollat dam boares olbmu ja garvvodet dam ođđa olbmu, 1—11; si galggek viššalet barggat njuoras vaibmolađesvuođa ja rakisvuođa ala, bajasrakadet gutteg guimidæsek Kristus sane bokte, ja dakkat buok dagoid su nammi, 12—17. Akai, boadnjai, manai, vanhemi, balvvalegji ja isedi gædnegasvuođak, 18—25. Kap. 4, 1.

1. Jos di dalle lepet oktan Kristusin bajasčuoȝaldattujuvvum, de bivddet dam, mi læ bagjen, gost Kristus čokka Ibmel olgiš gieđa bælde!
Rom. 6, 5. Efes. 2, 6; 1, 20.

2. Vainoteket dam, mi læ bagjen, alletge dam vainot, mi læ ædnam alde!
Matt. 6, 33. 1 Pet. 2, 24.

3. Dastgo di lepet jabmam, ja din ællem læ čikkujuvvum Kristusin Ibmel siste;
2 Kor. 5, 7. Gal. 2, 20.

4. go Kristus, min ællem, almostuvvu, de galggabetet maidai di almostuvvut oktan suina hærvasvuođa siste.
Fil. 1, 21; 3, 21. 1 Kor. 15, 43.

5. Jameteket damditi din ædnamlaš lattoidædek, fuorravuođa, nuoskevuođa, oaȝalaš himo, baha anestume ja hanesvuođa, mi læ æppe-ibmelbalvvalæbme!
Matt. 18, 8. Rom. 6, 13. Efes. 5, 3. 1 Tes. 4, 4. 5. Efes. 5, 5.

6. Dai suddoi diti boatta Ibmel moarre æppe-osko manai bagjeli,
1 Kor. 6, 10. Gal. 5, 19—21. Efes. 5, 6.

7. gæi særvest maidai di doule vagjoleidek, go di elidek dai suddoi siste.
Rom. 6, 19. 20; 7, 5. 1 Kor. 6, 11. Tit. 3, 3.

8. Mutto eritbigjet dal maidai digis buok daid suddoid: Moare, hoppuivuođa, bahavuođa, bilkkedæme, fastes sagaid din njalmestædek!
2 Kor. 7, 1. Efes. 4, 22. Jak. 1, 21. 1 Pet. 2, 1.

9. Allet gielastala gutteg guimidædek, di, gudek lepet erit nuollam dam boares olbmu oktan dam dagoiguim
Sak. 8, 16. Kol. 2, 11.

10. ja garvvodam dam ođđa olbmu, gutte ođasmattujuvvu dovddoi su gova mielde, gutte dam sivdnedi, Efes. 4, 23. 24.

11. goggo i læk Grekalaš ja Judalaš, birračuopatus ja ouddalikke, Barbaralaš, Skytalaš, balvvalægje, ised, mutto Kristus læ buok ja buokai siste!
Rom. 10, 12. Gal. 3, 28; 5, 6. Efes. 1, 10.

12. De garvoteket dalle ječaidædek nuftgo Ibmel olgusvalljijuvvumak, basek ja æcalaȝak njuoras vaibmolađesvuođain, buorrevuođain, vuollegašvuođain, lojesvuođain, gukkesmielalašvuođain,
1 Tes. 1, 4. 1 Pet. 2, 9. Matt. 11, 29. Gal. 5, 22.

13. nuft atte di gillabetet gutteg guimidædek ja andagassi addebetet gutteg guimidasadek, jos gæstege læ vaiddemuš gudege ala! Nuftgo Kristus læ digjidi andagassi addam, nuftgis maidai di! Efes. 4, 2. 32. Matt. 6, 14.

14. Mutto buok dam bagjel garvoteket ječaidædek rakisvuođain, mi læ ollesvuođa badde!
Joh. 13, 34; 15, 12. Efes. 4, 3. Kol. 2, 2.

15. Ja Kristusa rafhe rađđi-
jekus din vaimoi siste, masa di
maidai lepet goččujuvvum ovta
rubmaši, ja leket gittevaʒak!
Fil. 4, 7. Kol. 2, 7.

16. Diktet Kristusa sane orrot
valljogasat ječaidædek gaskast,
nuft atte di oapatepet ja muito-
tepet gutteg guimidædek buok
visesvuođa siste salmai ja gi-
toslavllagi ja vuoiŋalaš værsai-
guim, lavlodedinædek liggoset din
vaimoidædek siste Hærrai!
1 Kor. 14, 26. Efes. 5, 19.

17. Ja buok, maid di dakka-
betet sani daihe dagoi siste, dam
dakket buok Hærra Jesus nammi,
gitededin Ibmela ja Ače su bokte!
1 Kor. 10, 31. Efes. 5, 20. 1 Tes.
5, 18.

18. Di akak! Leket din ječai-
dædek boadnjaidi vuolebuʒak, nuft-
go Hærra siste heivve!
1 Mos. 3, 16. 1 Kor. 14, 34. Efes.
5, 22.

19. Di boadnjak! Rakisteket
din akaidædek ja allet læge boar-
kak sin vuostai! Efes. 5, 25.

20. Di manak! Leket vanhe-
midasædek gulolaʒak juokke daf-
host! Dastgo dat læ Hærrai dok-
kalaš. Efes. 6, 1. Sir. 3, 1—15.

21. Di aček! Allet hatte din
manaidædek moarrai, amasek si
hærdotuvvat. Efes. 6, 4.

22. Di balvvalægjek! Jægade-
ket din isedidadek oaʒe mielde
juokke dafhost, allet guoktelaš-
vuođain, nuftgo si, guđek viggek
olbmuidi dokkit, mutto vaimo
ovtagærddasašvuođa siste, balade-
din Ibmelest!
Efes. 6, 5. 6. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 9.

23. Ja buok, maid di dakka-
betet, dam dakket vaimostædek,
nuftgo Hærra oudast ja allet
nuftgo olbmui oudast,
Efes. 6, 7.

24. diedededin, atte di oaʒʒo-
betet Hærrast arbe balkkan; dast-
go di balvvalepet Hærra Kristusa!
Efes. 6, 8.

25. Mutto gutte verid dakka,
mavso oaʒʒo dam værrevuođa
oudast, maid son læ dakkam, ja
olbmu hame bællai gæččam i
læk.
2 Kor. 5, 10. Ap. dag. 10, 34. Rom.
2, 11.

4. kap. 1. v. Di isedak! Dak-
ket din balvvalegjidædek vuostai,
mi vuoiggad ja govtolaš læ,
diedđedin, atte dist læ maidai
Hærra almin!
Efes. 6, 9. Job 31, 13.

4. Kapittal.

Si galggek læt bissovaʒak rokkus siste ja rokkadallat Paulusa oudast, 2—4, læt visasak ællemæsek ja sagaidæsek siste, 5. 6. Tykikus ja Onesimus galggaba sigjidi muittalet, moft Paulusi gævva, 7—9. Muttomak cælketek sigjidi dærvvuođaid; si galggek cælkket muttomidi dærvvuođaid, 10—15. Dat girje galgga maidai lokkujuvvut Laodisealaʒain; Arkippus galgga fuola adnet ammates doaimatæmest. Loapatam-savaldak, 16—18.

2. Orrot bissovaʒʒan rokkus
siste ja goccet damanaga siste
gittalusain,
Luk. 18, 1. Rom. 12, 12.

3. ja rokkadallet vela maidai
mingis oudast, vai Ibmel raba-
stifči migjidi sanes uvsa sard-
nedet Kristus čiegosvuođa, man
diti mon maidai læm čadnu-
juvvum,
Efes. 6, 19. 1 Tes. 5, 25. 2 Tes. 3, 1.
Ebr. 13, 18. 2 Kor. 2, 12. Efes. 1,
9. 10.

4. vai mon matam dam almo-
stattet nuft, moft mon berrim
sardnot! Tit. 1, 3.

5. Mænnodeket visaset singuim,
guđek læk olgobælde, nuft atte
di oastebetet vuogas aige!
Efes. 5, 15. 16. 1 Tes. 4, 12.

6. Lekus din sardne alelassi
lieggos, sægotuvvum saltiguim,
nuft atte di diettebetet, moft di
berrebetet ješguttige vastedet!
Efes. 4, 29. Mark. 9, 50.

7. Moft munji gævva, dam galgga Tykikus, dat æcalaš viellja ja oskaldas balvvalægje ja barggoguoibme Hærra siste, dieđedet digjidi buokrakkan;
Efes. 6, 21 j. n. v.

8. su læm mon vuolgatam din lusa, aito damditi vai son oaǯǯo diettet, moft digjidi gævva, ja jeđđit din vaimoid,

9. oktanaga Onesimusin, daina oskolaš ja æcalaš vieljain, gutte læ boattam din lutte; moft dabe gævva juokke dafhost, dam galggaba soai digjidi dieđetet.
Filem. 10. v.

10. Aristarkus, mu fanggaguoibme, cælkka digjidi dærvvuođaid, ja Markus, Barnabasa vuostas vilbælle, gæn harrai di lepet oǯǯom ravvagid, — jos son boatta din lusa, de vuostaivalddet su! —
Filem. 24. v. Ap. dag. 19, 29; 15, 37—39. 2 Tim. 4, 11.

11. ja Jesus, gutte goččujuvvu Justusen, guđek læk birračuppujuvvum olbmak; dak læk dak aidno barggoguoimek Ibmel rika guvllui, guđek læk šaddam munji jeđđitussan.

12. Epafras cælkka digjidi dærvvuođaid, son, gutte læ boattam din lutte, Kristusa balvvalægje, gutte alelassi soatta din oudast rokkadusaides siste, vai di bisušeidek ollesen ja devddujuvvum buok Ibmel datoin;
1, 7. Rom. 15, 30.

13. dastgo mon addam sudnji dam duođaštusa, atte son adna stuora angervuođa din oudast ja sin oudast, guđek læk Laodikeast, ja sin oudast, guđek læk Hierapolisest.

14. Lukas, dalkastægje, dat æcalaš, cælkka digjidi dærvvuođaid, ja Demas.
2 Tim. 4, 10. 11. Filem. 24. v.

15. Dærvvuođaid celkket vieljaidi, guđek læk Laodikeast, ja Nymfasi ja su vieso særvvegoddai!

16. Ja go dat girje læ din lutte lokkujuvvum, de fuola adnet dam oudast, atte dat maidai šadda lokkujuvvut Laodikealaǯai særvvegodde siste, ja atte di maidai lokkabetet dam girje, mi læ Laodikeast!

17. Ja celkket Arkippusi: Vuttivalde dam balvvalusa, maid don læk vuostaivalddam Hærra siste, vai don dam dævdak.
Filem. 2. v.

18. Dærvvuođak læk čallujuvvum mu Paulusa, gieđain. Muittet mu baddid! Arbmo lekus dinguim! Amen.
1 Kor. 16, 21. Ebr. 13, 3. 1 Tim. 6, 21.

Basse Paulus oudeb girje Tessalonikalaǯaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva Tessalonikalaǯaidi armo ja gitta Ibmela sin oudast, 1. 2. Son maidno sin osko, rakisvuođa ja gierddavašvuođa, 3—10.

1. Paulus ja Silvanus ja Timoteus Tessalonikalaǯai særvvegoddai Ibmel Ače ja Hærra Jesus Kristus siste: Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min

ačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!
2 Tes. 1, 1. Rom. 1, 7 j. n. v.

2. Mi gittep Ibmela alelassi din buokai oudast, muitededin din min rokkadusaidæmek siste,
2 Tes. 1 3 j. n. v.

3. ja jurdašedin min Ibmelæmek ja aččamek muođoi oudast hæitekættai din dago ala osko siste ja din bargo ala rakisvuođa siste ja din bissovašvuođa ala doaivo siste min Hærramek Jesus Kristus ala,
Ebr. 6, 10. Kol. 1, 27.

4. dađemielde go mi diettep, Ibmelest rakistuvvum vieljak, din valljijume.
2 Tes. 2, 13.

5. Dastgo min evangelium i læm din lutte duššefal sani siste, mutto maidai famo ja Bassevuoiŋa siste ja stuora nanosvuođa siste, nuftgo di diettebetet, maggarak mi læimek din gaskast din diti.
1 Kor. 2, 5; 4, 20. 1 Tes. 2, 13.

6. Ja di lepet šaddam min maŋestčuovvon, vela Hærra maŋestčuovvon, go di vuostaivaldidek sane ollo atestusai siste Bassevuoiŋa iloin,
1 Kor. 4, 16; 11, 1. Fil. 3, 17. Ap. dag. 5, 41. Ebr. 10, 34.

7. nuft atte di lepet šaddam ouddagovvan buok oskolaʒaidi Makedoniast ja Akajast;
4, 10.

8. dastgo din lutte læ Hærra sadne jidnusi gullujuvvum, i duššefal Makedoniast ja Akajast, mutto din osko Ibmel ala læ šaddam diedosen buok guovloidi, nuft atte æp mi darbaš maidege dam birra sardnot;

9. dastgo si muittalek ječa min birra, maggar vuostaivalddujume mi gavnaimek din lutte, ja moft di jorggaleidek ječaidædek æppeibmeli bælest Ibmel guvllui, balvvalet dam ælle ja duotta Ibmela
2, 1. Ap. dag. 26, 18. 1 Kor. 12, 2. Ebr. 9, 14.

10. ja vuorddet su barne almin, gæn son jabmi lutte bajasčuoʒaldatti, Jesusa, gutte bæsta min dam boatte moarest erit.
Ap. dag. 1, 11. Fil. 3, 20. Alm. 1, 7. Ap. dag. 2, 24. Matt. 3, 7. Rom. 2, 5.

2. Kapittal.

Paulus sardno ječas mænnodæme birra sin gaskašt, 1—12, gitta fastain Ibmela sin oudast, maidno sin ja sardno su halidusas birra boattet sin lusa, 13—20.

1. Alma di diettebetet ječa, vieljačidam, min vuostaivalddujume birra din lutte, atte i dat læm dušše diti;
1, 5. 9.

2. mutto, ouddal juo illastuvvum ja higjeduvvum Filippi siste, nuftgo di diettebetet, de læimek mi roakkadak min Ibmelæmek siste sardnot Ibmel evangeliuma din lutte ollo soađe čađa.
Ap. dag. 16, 22. 2 Kor. 12, 10.

3. Dastgo min nævvagak æi boađe čagjadusast, æige buttesmættom oaivvelest, æige bettusin;
2 Kor. 7, 2. 1 Tes. 4, 6. 7.

4. mutto nuftgo mi læp lokkujuvvum Ibmelest dokkalaʒʒan dasa, atte evangelium migjidi oskelduvvui, nuft sardnop mi, æp dego mi aigušeimek olbmuidi dokkit, mutto Ibmeli, gutte guoratalla min vaimoid.
Gal. 2, 7. 1 Tim. 1, 11. Gal. 1, 10. 1 Muit. 28, 9; 29, 17.

5. Dastgo æp mi adnam goassege fillijægje sanid, nuftgo di diettebetet, æpge hanesvuođa hame; Ibmel læ duođaštægje.
Ap. dag. 20, 33.

6. Æpge mi bivddam olbmuin gudne, æp dist æpge ærrasin, vaiko mi lifčimek mattam arvost adnujuvvut nuftgo Kristus apostalak,
Joh. 5, 41. 44. 1 Kor. 9, 12. 2 Kor. 11, 9. 12.

7. mutto mi læimek sæstasgasak din gaskast. Nuftgo njamatægje divšod su manaides,

8. nuft læp mi njuoras rakis-
vuođast digjidi gerggosak dinguim
juogadet, æp duššefal Ibmel evan-
geliuma, mutto maidai min ječ-
čamek hæga, dainago di lepet
šaddam migjidi rakisen.
2 Kor. 12, 15.

9. Alma di muittebetet, vielja-
čidam, min bargo ja min vaive;
dastgo go mi bargaimek ija bæive,
amamek mi šaddat oktige dist
noađđen, de sardnedeimek mi Ib-
mel evangeliuma digjidi.
Ap. dag. 20, 34. 1 Kor. 4, 12. 2 Tes.
3, 8. 1 Kor. 9, 16.

10. Di ja Ibmel lepet dasa
duođaštægjek, man bassen ja van-
hurskesen ja laittemættosen mi
mænnodeimek dinguim, di osko-
laʒak,
1 Tim. 3, 2.

11. nuftgo di diettebetet, moft
mi nævoimek ja jeđđimek din,
ješguđege sierranessi, nuftgo ačče
su manaides,
Ap. dag. 20, 20. 31. 1 Tes. 2, 7.

12. ja duođašteimek, atte di
galggabetet Ibmeli dokkalaʒʒan
vagjolet, gutte gočoi din su rikasis
ja su hærvasvuottasis.
1 Mos. 17, 1. Efes. 4, 1. 2 Tes. 1, 11.
1 Pet. 5, 10.

13. Damditi gittep mi maidai
hæitekættai Ibmela, damditi go
di, dallego di vuostaivaldidek
dam Ibmel sane, mi mist sard-
neduvvui, epet vuostaivalddam
dam nuftgo olbmui sane, mutto
— mi dat duođai læ — nuftgo
Ibmel sane, mi maidai dugjo din
siste, guđek oskobetet.
Matt. 10, 40. 1 Tes. 1, 5.

14. Dastgo di, vieljačidam, le-
pet šaddam dai Ibmel særvve-
goddi maŋestčuovvon, mak læk
Judeast Kristus Jesus siste, go di
lepet maidai gillam damanaga
din ječaidædek ædnam olbmuin,
maid si læk gillam Judalaʒain,
Ap. dag. 17, 5. 13. Ebr. 10, 34.

15. guđek sikke læk goddam
Hærra Jesusa ja sin ječaidæsek
profetaid ja læk min doarradallam
ja æi dokke Ibmeli ja læk buok
olbmui vuostai,
Ap. dag. 2, 23. Matt. 23, 34. 37.

16. go si gilddek min bakenidi
sardnomest, amasek dak bestu-
juvvut, — vai si alelassi devddek
sin suddoidæsek mitto. Mutto
moarre læ boattam sin bagjeli
hævvanæbmen.
Ap. dag. 13, 50; 14, 2. 19; 17, 5. 13.
Matt. 23, 32.

17. Mutto mi, vieljačidam, gu-
đek oanekaš aige læp læmaš dist
erit ærotuvvum rubmašinamek,
æpge vaimoinæmek, mi læp ollo
halidusain dađe viššalæbbut barg-
gam oaʒʒot oaidnet din muođoid.
Rom. 1, 11. 1 Tes. 3, 6.

18. Damditi læp mi aiggom
boattet din lusa — namalassi
mon, Paulus — sikke ovta ja
guovte gærde, mutto Satan læ
min hettim. Rom. 15, 22.

19. Dastgo gi læ min doaivvo
daihe min illo daihe min gudne-
kruonno? Epetgo maidai di min
Hærramek Jesus Kristus oudast
su boattag siste?
Fil. 4, 1. 2 Tes. 1, 4.

20. Alma di lepet min gudne
ja illo.

3. Kapittal.

Fuola anededin sin oudast, læ son
vuolgatam Timoteusa sin lusa, 1—5.
Son illod dal ja gitta Ibmela sin bisso-
vašvuođa oudast, 6—9, halid ješ boattet
sin lusa ja rokkadalla sin oudast,
10—13.

1. Damditi, go mi æp vægjam
dam šat gukkeb gillat, de arvva-
leimek mi okto Ateni baccet

2. ja vuolgateimek Timoteusa,
min vielljamek ja Ibmel balvva-
lægje ja min barggoguoibmamek
Kristus evangelium siste, din nan-
nit ja din nævvot din oskodek
harrai,
Ap. dag. 17, 14. 15. Rom. 16, 21.

3. amas guttege šaddat æppedægjen dai atestusai siste; dastgo di ječa diettebetet, atte mi læp dam varas asatuvvum.
Efes. 3, 13. Ap. dag. 14, 22. 2 Tim. 3, 12.

4. Dastgo maidai dalle, go mi læimek din lutte, de celkimek mi digjidi juo ouddal, atte mi galgaimek atestusaid gillat, nuftgo maidai dapatuvvam læ, ja di diettebetet.
Ap. dag. 17, 1. Matt. 16, 24.

5. Damditi im monge vægjam dam šat gukkeb gillat, mutto vuolgatim su din osko diđuštet, jos gæččalægje daidaši læt din gæččalam, ja min barggo duššen šaddat.
Kol. 4, 8. Matt. 4, 3. 1 Kor. 7, 5.

6. Mutto dal, go Timoteus læ boattam din lutte min lusa ja læ buktam migjidi burid sagaid din osko ja rakisvuođa birra, ja atte di alelassi adnebetet min usteblaš muitost ja haliduvvabetet min oaidnet, nuftgo maidai migis din, 2, 17.

7. de læp mi dalle, vieljačidam, jeđđijuvvum din harrai buok min atestussamek ja hættamek siste din osko bokte.

8. Dastgo dal mi ællep, dađemielde go di bissobetet nanosen Hærra siste.
1 Mos. 45, 27.

9. Dastgo maggar gittosin mattep mi makset Ibmeli din oudast buok dam ilo diti, maina mi illodep din diti min Ibmelæmek oudast,

10. go mi ija bæive rokkadallap njuorraset, vai mi oǯušeimek din muođoid oaidnet ja divvot din osko vagjegvuođaid?
Rom. 1, 10. 1 Tes. 2, 17.

11. Mutto min Ibmelæmek ja aččamek ješ ja min Hærra Jesus Kristus dorjuši min matkamek din lusa!

12. Mutto Hærra oudedifči ja lasetifči din rakisvuođa guim guimidasadek ja buokaidi, nuftgo maidai mistgis læ rakisvuotta digjidi,
4, 9. 1 Pet. 1, 22; 4, 8.

13. vai din vaimok nannijuvvuše læt laittemættosen bassevuođa siste Ibmela ja min aččamek oudast min Hærramek Jesus Kristus boattag siste buok su basse oskolaǯaidesguim!
2 Tes. 2, 17. Efes. 1, 4. Kol. 1, 22. Alm. 14, 5. 1 Kor. 1, 8. Fil. 1, 10.

4. Kapittal.

Son nævvo sin ouddanet bassendakkujubmai, 1—8, vieljalaš rakisvutti, 9. 10; son nævvo sin vuttivalddet sin ječaidæsek dagoid, 11. 12; son sardno bajasčuoǯǯelæme birra, 13—18.

1. Ærreb dam, vieljačidam, rokkadallap ja nævvop mi din nabbo dalle Hærra Jesus siste, vai, nuftgo di lepet mist oappam, moft di berrebetet vagjolet ja Ibmeli dokkit, vai di dam sisa ain æmbo ouddanifčidek.
Gal. 5, 16. Fil. 1, 27.

2. Alma di diettebetet, maid bakkomid mi læp addam digjidi Hærra Jesus bokte. 2 Kor. 5, 20.

3. Dastgo dat læ Ibmel datto, din bassendakkujubme, atte di galggabetet fastašet furrušæme,
Rom. 12, 2. Efes. 5, 17. 1 Kor. 6, 15. 18.

4. atte juokkehaš dist dietta adnet su rubmašes bassevuođa ja gudne siste, 1 Kor. 6, 13. 15.

5. i anestuvve himoi siste, nuftgo bakenak, guđek æi dovda Ibmela, Efes. 4, 17. 18.

6. atte i oktage galga vielljasis verid dakkat daihe su bættet guđege dafhost; dastgo Hærra læ buok daggar mænoi mavsatægje, nuftgo mi maidai ouddal juo læp cælkkam ja duođaštam digjidi.
1 Kor. 6, 8.

7. Dastgo Ibmel i goččom min

buttesmættomvutti, mutto bassendakkujubmai.

3 Mos. 19, 2. Joh. 17, 19. 1 Kor. 1, 2.

8. Damditi, gutte daid bakkomid bagjelgæčča, i son bagjelgæča olbmu, mutto Ibmela, gutte maidai læ addam migjidi su Bassevuoiŋas.

Luk. 10, 16. 1 Kor. 7, 40.

9. Mutto vieljalaš rakisvuođa birra mon im darbaš digjidi čallet; dastgo di lepet ječa oappam Ibmelest rakistet gutteg guimidædek;

3, 12. 2 Pet. 1, 7. Es. 54, 13. Joh. 13, 34; 15, 12. 1 Joh. 3, 11.

10. dastgo di dakkabetet dam maidai buok vieljai vuostai, guđek læk obba Makedoniast. Mutto mi nævvop din, vieljačidam, ain æmbo dasa ouddanet

11. ja bivddet gudne jaskis ællem siste ja vuttivalddet din ječaidædek dago ja barggat din ječaidædek gieđaiguim, nuftgo mi læp din ravvim,

2 Tes. 3, 8. 12.

12. vai di vagjolifčidek heivolaš lakai singuim, guđek læk olgobælde, ja amadek di guđege darbašet.

Rom. 13, 13. Kol. 4, 5. 1 Pet. 2, 12.

13. Mutto im mon dato, atte di, vieljačidam, galggabetet læt diettemættomak, sin birra, guđek oađđam læk, amadek di moraštet, nuftgo dak ærrasak, gæin i læk doaivvo.

14. Dastgo jos mi oskop, atte Jesus læ jabmam ja bajasčuoʒʒelam, de ouddandoalvvo Ibmel maidai nuft Jesus bokte daid, guđek oađđam læk, vai si lifče oktanaga suina.

15. Dastgo dam cælkkep mi digjidi nuftgo Hærra sane, atte mi, guđek ællemen læp, guđek baccep Hærra boattem ragjai, æp boađe ouddal go si, guđek oađđam læk.

1 Kor. 7, 10; 15, 23. 51. 52.

16. Dastgo Hærra ješ boatta almest vuolas stuora čuorvvomin, oaivve-engel jienain ja Ibmel basunin, ja si, guđek Kristus siste læk jabmam, vuoččan bajasčuoʒʒelek;

Matt. 24, 30. 31. 2 Tes. 1, 7. 10. 1 Kor. 15, 52.

17. dastmaŋŋel galggap mi, guđek ællemen læp, guđek maŋŋeli baccep, rottašuvvut oktanaga singuim balvai sisa boattem varas Hærra oudald aimost; ja nuft oaʒʒop mi alelassi læt Hærra lutte.

Ap. dag. 1, 9—11. Alm. 11, 12. Joh. 14, 3; 17, 24. 2 Kor. 5, 8.

18. De jeđđijeket gutteg guimidædek dai saniguim!

5. Kapittal.

Kristus boattem aigge læ čikkujuvvum; damditi galggek si alelassi goccet ja læt burist værjoduvvum, 1—11. Si galggek rakistet sin oapategjidæsek ja bajasrakadet gutteg guimidæsek, 12—14. Paulus avččo æra buoredabidi ja savva, atte Ibmel aibasrakkan sin basotifči, 15—24. Si galggek rokkadallat su oudast, cælkket vieljaidasasek dærvvuođaid, lokkat dam girje buokaidi. Son savva sigjidi armo, 25—28.

1. Mutto dam aige ja dam boddo harrai, vieljačidam, epet di darbaš, atte digjidi čallujuvvu;

Matt. 24, 36.

2. dastgo di diettebetet ječa visut, atte Hærra bæivve boatta nuftgo suola ikko.

Luk. 12, 39. 40. 2 Pet. 3, 10.

3. Dastgo go si celkkek: Rafhe ja oagjebasvuotta læ! — de boatta hævvanæbme fakkistaga sin bagjeli, nuftgo avtak æppevægje nisson bagjeli, ja æi eisege si bæsa batarussi.

Jer. 6, 14. Luk. 21, 34.

4. Mutto di, vieljačidam, epet læk sævdnjadasa siste, nuft atte dat bæivve boađaši fuomaškættai din bagjeli nuftgo suola.

Efes. 5, 8. Alm. 16, 15.

5. Di lepet buokak čuovggas manak ja bæive manak; æp mi læk ija manak æpge sævdnjadasa manak.
Luk. 16, 8. Rom. 13, 12. 13.

6. Damditi allop mi oađe, nuftgo dak ærrasak, mutto goccop mi ja lekop čilggosak oaivest!
Efes. 5, 14. Luk. 21, 36. 1 Kor. 15, 34.

7. Dastgo dak, guđek ođđek, ikko ođđek, ja dak, guđek læk garremin, ikko læk garremin.

8. Mutto lekop mi, guđek læp bæive manak, čilggosak oaivest, garvotuvvum osko ja rakisvuođa værjoiguim ja nuftgo oaivveværjoin audogassan dakkujume doaivoin!
Es. 59, 17. Rom. 13, 12. Efes. 6, 13—17.

9. Dastgo Ibmel i læk asatam min moare vuollai šaddat, mutto oaʒʒot audogassan dakkujume min Hærramek Jesus Kristus bokte,
Rom. 6, 23.

10. gutte jami min oudast, vai, jos mi goccep daihe oađđep, mi ælašeimek oktanaga suina.
Rom. 14, 8. 9. 2 Kor. 5, 15.

11. Nevodeket damditi gutteg guimidædek, ja bajasrakadeket gutteg guimidædek, nuftgo di maidai dakkabetet!
Ebr. 10, 24 j. n. v.

12. Mutto mi rokkadallap din, vieljačidam, vai di dovdašeidek sin, guđek barggamen læk din gaskast ja læk din oudastčuoʒʒok Hærra siste ja ravvijek din,
1 Kor. 16, 16. 18. Gal. 6, 6. Fil. 2, 29. 1 Tim. 5, 17.

13. ja vai di anašeidek sin stuora gudnest rakisvuođa siste sin dago diti. Leket rafhalaʒak gaskanædek!

14. Mutto mi nævvop din, vieljačidam: Cuigodeket sivotemid, jeđđijeket hærdotuvvum olbmuid, væketeket hæjoid, leket gierddavaʒak buokai vuostai!
Matt. 18, 15. 2 Tes. 3, 6. 15. Rom. 14, 1; 15, 1.

15. Varoteket, amas oktage makset gæsage baha bahain, mutto bargget alelassi dam ala, mi læ buorre, sikke gutteg guimidædek vuostai ja buokai vuostai!
Sanel. 17, 13; 20, 22. Matt. 5, 39. Ebr. 12, 14.

16. Leket alelassi ilost!
Luk. 10, 20. Rom. 12, 12.

17. Rokkadallet hæitekættai!
Luk. 18, 1. Kol. 4, 2.

18. Dakket gittalusaid juokke aše siste! Dastgo dat læ Ibmel datto Kristus Jesus siste digjidi.
Efes. 5, 20. Kol. 2, 7.

19. Allet vuoiŋa časkad!
Rom. 12, 11. Efes. 4, 23. 30.

20. Allet bagjelgæča profetalašvuođaid!

21. Guoratallet buok, adnet dam, mi læ buorre!
Rom. 2, 18. Fil. 1, 10.

22. Fastašeket dam baha buok hami vuolde!
Fil. 4, 8.

23. Mutto rafhe Ibmel ješ basotifči din aibas ja čađarakkan! Ja vare obba din vuoigŋa ja siello ja rumaš varjaluvvuši laittemættosen min Hærramek Jesus Kristusa boattemi!
Rom. 15, 33. 1 Kor. 1, 8. Kol. 1, 22.

24. Son læ oskaldas, gutte læ din goččom; son maidai dam dakka.
1 Kor. 1, 9; 10, 13. 2 Tes. 3, 3.

25. Vieljačidam, rokkadallet min oudast!
Kol. 4, 3.

26. Buorastattet buok vieljaid basse cummain!
Rom. 16, 16. 1 Kor. 16, 20.

27. Mon vuornotam din Hærra bokte, atte di addebetet dam girje lokkujuvvut buok basse vieljaidi.
Kol. 4, 16.

28. Min Hærramek Jesus Kristusa arbmo lekus dinguim! Amen.
Fil. 4, 23.

Basse Paulus maŋeb girje Tessalonikalaʒaidi.

1. Kapittal.

Paulus savva Tessalonikalaʒaidi armo, 1. 2, gitta Ibmela sin ouddanæme oudast buorrai, 3. 4, ja jeđđe sin sin atestusai siste, 5—10. Son rokkadalla sin oudast, 11. 12.

1. Paulus ja Silvanus ja Timoteus Tessalonikalaʒai særvvegoddai Ibmel, min aččamek, ja Hærra Jesus Kristus siste:
1 Tes. 1, 1.

2. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!
1 Kor. 1, 3 j. n. v.

3. Mi læp gædnegasak alelassi gittet Ibmela din oudast, vieljačidam, nuftgo bærliges læ, dainago din osko sagga stuorro, ja rakisvuotta lassana juokkehaʒa lutte dist buokain gutteg guimidædek vuostai,
1 Tes. 1, 2. 2 Tes. 2, 13. Luk. 17, 5. Kol. 2, 7.

4. nuft atte mi ječa ramadallap din diti Ibmel særvyegoddi siste din gierddavašvuođa ja osko diti buok din doarradallujumidædek ja atestusaidædek vuolde, maid di gillabetet, 1 Tes. 2, 19.

5. mi læ duođaštus Ibmel vanhurskes duomo ala, vai di gavdnujuvvušeidek dokkalaʒʒan Ibmel riki, man diti di maidai gillabetet,
1 Tes. 2, 14.

6. nuft duođai go dat læ vuoiggad Ibmel oudast mavsatet siggjidi atestusaid, gudek din atestek,

7. mutto addet digjidi, guđek atestuvvubetet, vuoiŋadusa oktan minguim Hærra Jesus almostusa siste almest su famos engeliguim,
Matt. 25, 31. 1 Tes. 4, 16. 1 Pet. 4, 13.

8. dollanjuokčamin, go son bukta mavso sin bagjeli, guđek æi dovda Ibmela, ja sin bagjeli, guđek æi læk min Hærramek Jesus Kristus evangeliumi gulolaʒak,
2 Pet. 3, 7.

9. guđek galggek gillat rangaštusa, agalaš suppijume Hærra muođoi oudast erit ja su famo hærvasvuođast erit,
Es. 2, 19. Matt. 25, 41.

10. go son boatta dom bæive hærvasen dakkujuvvut su basse olbmuides siste ja goargotuvvut sin buokai siste, guđek oskuk; dastgo min duođaštus digjidi læ oskujuvvum.
Ap. dag. 1, 11. Kol. 3, 4. Alm. 1, 7.

11. Damditi rokkadallap mi maidai alelassi din oudast, vai min Ibmel dagaši din su goččomasas dokkalaʒʒan ja famoin ollašuttaši buok din halo dasa, mi buorre læ, ja dagoid osko siste,
1 Tes. 2, 12.

12. vai min Hærramek Jesus Kristus namma hærvasen dakkujuvvuši din siste, ja di su siste min Ibmel ja Hærra Jesus Kristus armo mielde.

2. Kapittal.

Kristusa bæivve i boađe, ouddalgo Antikristus læ boattam, gutte ædnagid fille, 1—12. Paulus gitta Ibmela Tessalonikalaʒai oudast, nævvo sin bissovašvutti ja rokkadalla sin oudast, 13—17.

1. Mutto mi rokkadallap din, vieljačidam, min Hærramek Jesus Kristus boattem harrai ja

min čoagganæbmamek harrai su lusa, 1 Tes. 4, 16. 17.

2. amadek di dallanaga luoittet ječaidædek moivvašuttujuvvut mielastædek daihe baldetuvvut, epet guđege vuoiŋa bokte epetge guđege oapo bokte epetge guđege girje bokte, dego dat lifči mist boattam, dego Kristus bæivve lifči juo joavddamen. 1 Joh. 4, 1.

3. Allet divte ovtage ječaidædek bættet guđege dafhost! Dastgo alma vuost fertte jorralæbme boattet ja suddo olmuš almostuvvut, gađotusa bardne, Jer. 29, 8. Efes. 5, 6. Kol. 2, 18. 1 Joh. 2, 18. Alm. 13, 11 j. n. v.

4. son, gutte vuostaičuoʒat ja aled ječas buok bagjel, mi Ibmelen daihe bassen goččujuvvu, nuft atte son čokkana Ibmel tempeli nuftgo Ibmel ja lokka ječas Ibmelen. Alm. 13, 1—6.

5. Epetgo di muite, atte mon celkkim digjidi dam, go mon legjim ain din lutte? Ap. dag. 17, 1.

6. Ja dal di diettebetet, mi su ruoktot doalla, vai son aiges mielde almostuvvu. 1 Joh. 4, 3.

7. Dastgo vanhurskesmættomvuođa čiegosvuotta læ juo dugjomen, dušše atte son, gutte su dal ain ruoktot doalla, erit javkkaduvvu,

8. ja de šadda dat vanhurskesmættom almostuvvut, gæn Hærra gàlgga loapatet su njalmes vuoiŋanasain ja duššadet su boattemes almostusain, Job 4, 9. Es. 11, 4. Alm. 19, 15.

9. gæn boattem šadda Satana famolaš dugjom mielde buok gielesvuođa famoin ja mærkaiguim ja ovdulaš dagoiguim Joh. 8, 41. 44. 2 Kor. 4, 4. Efes. 2, 2. Matt. 24, 24. Alm. 13, 13.

10. ja buok ibmelmættomvuođa fillitusain sin gaskast, guđek lappujek, dainago si æi vuostaivalddam duottavuođa rakisvuođa aldsesæsek bestujubmen. 2 Tim. 4, 4.

11. Damditi vuolgat maidai Ibmel sigjidi famolaš čagjadusaid, vai si oskuše giellasid, Rom. 1, 24. 1 Tim. 4, 1. 2.

12. vai si buokak šaddaše dubmijuvvut, guđek æi læk duottavuođa oskom, mutto læk likom vanhurskesmættomvutti. 10. v.

13. Mutto mi læp gædnegasak alelassi gittet Ibmela din oudast, Hærrast rakistuvvum vieljak, go Ibmel læ valljim din algo rajest audogasvutti Vuoiŋa bassendakkam ja duottavuođa osko siste, 1, 3. Efes. 1, 4.

14. masa son læ din goččom min evangelium bokte, oaʒʒot min Hærramek Jesus Kristusa hærvasvuođa. 1 Pet. 5, 10.

15. Damditi, vieljačidam, bissot nanosen ja dollet čavgga dain oapoin gidda, maid di lepet oappam, min sarni daihe min girje bokte!

16. Mutto min Hærramek Jesus Kristus ješ ja min Ibmelæmek ja aččamek, gutte min læ rakistam ja addam migjidi agalaš jeđđitusa ja buore doaivo armostes, Rom. 5, 8. Gal. 2, 20.

17. son jeđđijekus din vaimoid ja nannijekus din buok buridi sanidi ja dagoidi! 1 Tes. 3, 13.

3. Kapittal.

Si galggek rokkadallat su oudast, 1. 2. Son jeđđe ja nævvo sin ja rokkadalla sin oudast, 3—5. Si galggek adnet ječaidæsek sivotemi særvest erit, jurdašet su ouddamærka bællai, viššalet barggat ja dakkat burid, 6—13. Moft æppegulolaʒak galggek hæppad vuollai bigjujuvvut ja cuigoduvvut, 14. 15. Dærvvuođak ja savaldagak, 16—18.

1. Ærreb dam, vieljačidam, rokkadallet min oudast, vai Hærra sadne ouddanifči ja hærvasmattujuvvuši, nuftgo maidai din lutte, Rom. 15, 30. Matt. 9, 38.

2. ja vai mi bestujuvvušeimek dain ibmelmættom ja bahas olbmuin! Dastgo osko i læk buokai.
Ap. dag. 2, 40. Rom. 15, 31; 10, 16.

3. Mutto Hærra læ oskaldas, gutte galgga din nannit ja varjalet bahast erit.
1 Kor. 1, 9; 10, 13. Joh. 17, 15. 1 Pet. 5, 10.

4. Ja mist læ Hærra siste dat dorvvo digjidi, atte di sikke dakkabetet ja dattobetet dakkat dam, maid mi goččop digjidi.

5. Mutto Hærra laiddiši din vaimoid Ibmel rakisvutti ja Kristus gierddavašvutti!

6. Mutto mi goččop din, vieljačidam, min Hærramek Jesus Kristus nammi, adnet ječaidædek juokke vielja særvest erit, gutte sivotæbmen vagjol ige æle dam oapo mielde, maid son læ mist vuostaivalddam.
Rom. 16, 17. 1 Kor. 5, 11. 13. Tit. 3, 10. 2 Joh. 10. v. 1 Tes. 4, 11.

7. Dastgo di diettebetet ječa, moft di berrebetet min maŋest čuovvot; dastgo æp mi ællam sivotæbmen din gaskast,
1 Kor. 4, 16. Fil. 3, 17. 1 Tes. 2, 10.

8. æpge mi borram laibbamek gud̄ege lutte laihas, mutto bargaimek vaive ja givse čad̄a, ija bæive, amamek mi šaddat guttige dist noad̄d̄en.
Ap. dag. 20, 34. 1 Kor. 4, 12. 1 Tes. 2, 9. 2 Kor. 11, 9.

9. Æp damditi, atte mist i livče dasa fabmo, mutto addem diti ječaidæmek digjidi ouddagovvan, man mielde vagjolet.
Matt. 10, 10. 1 Kor. 9, 4. 6; 4, 16. 1 Tes. 1, 6.

10. Dastgo dallego mi læimek din lutte, de ravvimek mi digjidi maidai dam, atte, jos guttege i aigo barggat, de i son berre borratge.
1 Mos. 3, 19. Efes. 4, 28.

11. Dastgo mi gullap, atte muttomak vagjolek sivotæbmen din gaskast ja æi barga, mutto adnek joavddelas mænoid.

12. Mutto daggar olbmuid ravvip ja nævvop mi min Hærramek Jesus Kristus bokte, atte si jaskadvuod̄a siste bargaše ja boraše sin ječaidæsek laibe.
1 Tes. 4, 11.

13. Mutto di, vieljačidam, allet vaiba burid dakkamest!
Gal. 6, 9.

14. Mutto jos guttege i doattal min nævvaga dam girje siste, de mærkašeket aldsesædek dam, ja allet ane maidege guoibmevuod̄aid suina, vai son hæppanaddagoad̄aši.
Matt. 18, 17. 1 Kor. 5, 9. 11.

15. Allet daddeke ane su vašalaȝȝan, mutto cuigodeket su nuftgo vielja!
Gal. 6, 1. 2.

16. Mutto rafhe Hærra ješ addaši digjidi rafhe alelassi, juokke dafhost! Hærra lekus din buokaiguim!
Rom. 15, 33; 16, 20. Fil. 4, 9. Matt. 28, 20.

17. Dærvvuod̄ak læk čallujuvvum mu, Paulusa, gied̄ain, mi læ mærkkan juokke girjai; nuft mon čalam. 1 Kor. 16, 21. Kol. 4, 18.

18. Min Hærramek Jesus Kristus arbmo lekus din buokaiguim! Amen.
Rom. 16, 24.

Basse Paulus oudeb girje Timoteusi.

1. Kapittal.

Paulus savva Timoteusi armo, 1. 2, nævvo su čuoǯǯot laga værre-oapategji vuostai, 3—7 čajet laga rievtoi adnema dam evangelium mielde, mi læi sudnji oskelduvvum, gutte ješ læi dovdidam Jesus stuora armo, 8—17. Timoteus galgga bissot dam oapo siste ja varjalet oskos ja buore oamedovdos buorebut, go Hymeneus ja Aleksander, 18—20.

1. Paulus, Jesus Kristus apostal Ibmel, min bæstamek, ja Hærra Jesus Kristus, min doivvomek, goččom mielde,
Ap. dag. 9, 15. 1 Tim. 2, 3. Kol. 1, 27.

2. Timoteusi, mu rievtes bardnasam osko siste: Arbmo, vaibmolađesvuotta, rafhe Ibmelest, min ačestæmek, ja min Hærrastæmek Jesusest Kristusest!
Fil. 2, 20. 22. Tit. 1, 4. 2 Tim. 1, 2.

3. Nuftgo mon nevvum du orrot Efesusest, go mon vulggim Makedoniai, de gielde muttomid amas oapoid oapatæmest
Ap. dag. 20, 1. 3. Gal. 1, 6. 7.

4. ja sukcasid ja loappamættom sokkagoddelogoid vuttivalddemest, mak æmbo boccidattek naggo-ašid go ibmelbalolaš bajasrakadusa osko siste!
4, 7. 2 Tim. 2, 16. Tit. 1, 14; 3, 9. 1 Tim. 6, 4. 2 Tim. 2, 23.

5. Mutto bakkoma ulbme læ rakisvuotta buttes vaimost ja buore oamedovdost ja duođalaš oskost,
Matt. 22, 40. Rom. 13, 8—10.

6. mast muttomak læk erit gaiddam ja læk jorggalam ječaidæsek duššalaš sagai bællai,
6, 4. 20.

7. guđek aigguk læt laka-oapatægjek, josjoge si æi arvved æi dam, maid si celkkek, æige dam, maid si nannijek. Joh. 3, 10.

8. Mutto mi diettep, atte laka læ buorre, jos guttege adna dam rievtoi, Rom. 7, 12.

9. go son dam dietta, atte laka i læk bigjujuvvum vanhurskes olbmu varas, mutto vanhurskesmættomi ja æppegulolaǯai, ibmelmættomi ja suddolaǯai, gudnetemi ja æppebasi, aččesorbmijegji ja ædnesorbmijegji, olmušgoddi varas,
Gal. 5, 23. Rom. 1, 26 j. n. v. Gal. 3, 19; 5, 19 j. n. v.

10. furrušegji, luondo vuostai suddodegji, olmuš-suollagi, gielastalli, værrevalledakki ja buok æra varas, mi læ dam dærvas oapo vuostai, 2 Mos. 21, 16.

11. dam audogas Ibmel hærvas evangelium mielde, mi munji læ oskelduvvum.
6, 15. 1 Tes. 2, 4.

12. Ja mon gitam Kristus Jesusa, min Hærramek, gutte læ dakkam muo gievrran, go son ani muo oskaldassan ja bijai muo ammati, Ap. dag. 9, 15.

13. muo, gutte ouddal legjim bilkkedægje ja doarradalle ja higjedægje. Mutto munji læ dapatuvvam vaibmolađesvuotta, dastgo mon dakkim dam diettemættosen æppe-osko siste;
Ap. dag. 8, 3; 9, 1. Fil. 3, 6. Ap. dag. 3, 17.

14. mutto min Hærramek arbmo læ čajetam ječas cælkkemættom stuoresen oskoin ja rakisvuođain Kristus Jesus siste.
Rom. 5, 20.

15. Dat læ jaketatte sardne ja aibas dokkalaš vuostaivalddujuvvut, atte Kristus Jesus bođi mailbmai suddolaǯaid audogassan dakkat, gæi gaskast mon læm stuoremus suddolaš.
4, 9. Matt. 9, 13; 18, 11; 1, 21.

16. Mutto damditi læ munji vaibmolađesvuotta dapatuvvam, vai Jesus Kristus čajetifči mu ala, nuftgo stuoremus suddolaʒa ala, buok gierddavašvuođa, sigjidi oudamærkkan, guđek šaddek oskot su ala agalaš ællem varas.
13. v. Mark. 16, 16.

17. Mutto dam agalaš gonagassi, dam nokkamættom, oaidnemættom, aidno vises Ibmeli lekus ramadus ja gudne buok agalašvutti! Amen.
Rom. 16, 27. Alm. 7, 12; 15, 3.

18. Dam bakkoma gočom mon dudnji, mu barnačam Timoteus, dai profetalaš sani mielde, mak ouddal læk du birra celkkujuvvum, atte don dai siste soađak dam buore soađe, 5. v.; 6, 12.

19. nannoset gidda doaladedin oskost ja buore oamedovdost, maid muttomak læk balkestam aldesek erit, nuft atte si hævategje sin oskosek, 3, 9; 6, 10.

20. gæi gaskast læba Hymeneus ja Aleksander, gæid mon læm addam Satani, vai soai rangaštuvvušeiga, amasga soai bilkkedet Ibmela.
2 Tim. 2, 17; 4, 14. 1 Kor. 5, 5.

2. Kapittal.

Olmuš galgga rokkadallat buok olbmui oudast; dastgo Ibmel aiggo buokaid bæstet Kristus siste evangelium bokte, 1—7. Olbmak galggek bajedet basse gieđaid rokkadussi; nissonak galggek læt gudnalaʒak ja jaskadak, æige galga viggat oapatet, 8—15.

1. Damditi nævom mon buok oudemusta, atte vuollegis adnomak, rokkadusak, oudastrokkadusak, gittalusak dakkujuvvujek buok olbmui oudast, Fil. 4, 6.

2. gonagasai ja sin buokai oudast, guđek læk alla dilest, vai mi oʒušeimek ællet lođkis ja jaskis ællema buok ibmelbalolašvuođa ja gudnalašvuođa siste; Jer. 29, 7.

3. dastgo dat læ buorre ja dokkalaš Ibmeli, min bæstasæmek, 5, 4.

4. gutte datto, atte buok olbmuk šaddek audogassan ja bottek duottavuođa dovddoi.
Esek. 18, 23. 2 Pet. 3, 9.

5. Dastgo okta Ibmel ja okta gaska-olmai læ Ibmel ja olbmui gaskast, dat olmuš Kristus Jesus,
Rom. 3, 30; 10, 12. Gal. 3, 19. 20.

6. gutte addi ješječas lonastusmakson buokai oudast, duođaštussan su aigidasas,
Matt. 20, 28. 2 Kor. 5, 15. Efes. 1, 7; 5, 2. 1 Kor. 1, 6.

7. man varas mon læm asatuvvum sardnedægjen ja apostalen, — duottavuođa mon cælkam Kristus siste, im mon gielastala, — bakeni oapatægjen osko ja duottavuođa siste.
Rom. 1, 1. 9. 2 Tim. 1, 11. Rom. 11, 13; 15, 16.

8. De mon datom, atte olbmak galggek rokkadallat juokke baikest, bajededin basse gieđaid alma moare ja bælkotaga,
Joh. 4, 21. Salm. 141, 2. Vaid. 2, 19. 2 Makk. 3, 20.

9. nuftgis maidai, atte nissonak galggek čiŋatet ječaidæsek heivolaš biktasiguim hugjovuođain ja sivolašvuođain, æi bargaldagaiguim daihe golliguim daihe bærraliguim daihe divras biktasiguim,
1 Pet. 3, 3. 4. Tit. 2, 3. Es. 3, 16 j. n. v.

10. mutto, nuftgo nissonidi heivve, guđek dovdastek ibmelbalo, buri dagoiguim. 5, 10.

11. Nisson berre oapo vuostaivalddet jaskadvuođa siste buok vuollegašvuođain. Efes. 5, 22.

12. Mutto nissoni mon im adde lobe oapatet, imge olbma bagjel rađđit, mutto ællet jaskadvuođa siste.
1 Kor. 14, 34. Tit. 2, 5.

13. Dastgo Adam vuost sivdneduvvui ja dasto Eva,
1 Mos. 1, 27; 2, 18. 22.

14. ja Adam i bætatallam, mutto

nisson bætatalai ja jorrali bagjelduolbmami.
1 Mos. 3, 6. 2 Kor. 11, 3.

15. Mutto nisson galgga bestujuvvut manaid riegadattem čađa, jos dak bissuk osko ja rakisvuođa ja bassendakkujume siste sivolašvuođain. 1, 5.

3. Kapittal.

Bisma ja oapatægje rievtes ječasvuođa lagi birra, 1—7; nuftgis maidai særvvegodde balvvalegji ja sin akai rievtes ječasvuođa lagi birra, 8—13. Paulus dieđet dam girje oaivvadusa, ja mi læ dam duotta oapo vuođđodus, 14—16.

1. Dat læ jaketatte sardne: Jos guttege vainot bisma-ammat, de sust læ hallo buore dakkoi.
2 Tim. 2, 11. Ap. dag. 20, 28.

2. Damditi berre bisma læt laittemættom, ovta nisson boadnja, gociš, jiermalaš, šiegadabalaš, buorre matkalažai vuostai, dokkalaš ærrasid oapatet,
Tit. 1, 6. 1 Pet. 5, 3.

3. i vaibmel vidnai, i cabmalas, ige vaibmel værrevuittui, mutto vuoiggadlaš, i riddoi, ige ruttahanes, 3 Mos. 10, 9. 2 Tim. 2, 4.

4. gutte su ječas dalo oudast burist čuožžo, gæst læk gulolaš manak buok gudnalašvuođain,
1 Sam. 2, 12.

5. — mutto jos guttege i daggjad su ječas dalo oudastčuožžot, de moft matta son dalle morraša adnet Ibmel særvvegodde oudast? —

6. i daggar, gutte læ æska jorggaluvvum, amas son čævllaštallagoattet ja gaččat bærgalaga duomo vuollai.

7. Mutto sust berre maidai læt buorre duođaštus sist, guđek læk særvvegodde olgobælde, amas son šaddat higjadusa vuollai ja bærgalaga gilli.
5, 10.

8. Sæmma lakai berrijek særvvegodde balvvalægjek læt gudnalažak, æi adnet guokte njuokčama, æi læt ollo vidnai vaibmelak, æige værrevuittui,
Ap. dag. 6, 1—3. 1 Tim. 3, 3.

9. nannoset gidda doaladedinæsek osko čiegosvuođast buore oamedovdo siste.
1, 19.

10. Ja dak galggek vuost gæččaluvvut; dasto ožžuk si ammata doaimatet, jos si læk laittemættomak.

11. Sæmma lakai berrijek sin akak læt gudnalažak, æi læt sælgebælde sardnolasak, mutto gocišak, oskaldasak juokke dafhost.
Tit. 2, 3.

12. Særvvegodde balvvalægje berre læt ovta nisson boadnja ja su manaides ja su ječas dalo oudast burist čuožžot.
2. v.

13. Dastgo si, guđek balvvalek burist særvvegodde siste, rakadek aldsesæsek buore gæino ja fidnijek aldsesæsek stuora roakkadvuođa osko siste Kristus Jesus ala.
Matt. 25, 21. 1 Joh. 3, 21.

14. Daid ravvagid čalam mon dudnji, vaiko mon doaivomge ječčam farga boattet du lusa,

15. mutto vai don, jos mon agjanam, dalle dieđašik, moft olmuš berre vagjolet Ibmel viesost, mi læ dam ælle Ibmel særvvegodde, duottavuođa bažže ja vuođđodus.
2 Tim. 2, 20. Alm. 3, 12.

16. Ja, nuftgo juokkehaš fertte dovdastet, stuores læ dat ibmelbalolašvuođa čiegosvuotta: Ibmel læ almostuvvum oaže siste, læ vanhurskesen dakkujuvvum vuoiŋa siste, oidnujuvvum engelin, sardneduvvum bakeni gaski, oskujuvvum mailme siste, bajasvalddujuvvum hærvasvuođa siste.
Joh. 1, 1. 14. 1 Pet. 3, 18. Luk. 24, 4. Efes. 3, 6. Mark. 16, 19.

4. Kapittal.

Paulus sardno čielggaset dai værre-oapategji birra, guđek bottek maŋemuš aigin, 1—5; Timoteus galgga dam birra ærrasid mattatet, bataret sukcasin ja harjetet ječas ibmelbalolašvutti, mi læ avkalaš juokke dafhost, 6—11. Son galgga læt ærrasidi ouddamærkkan ja læt oskaldas su ammatestes, 12—16.

1. Mutto Vuoigŋa cælkka čielggaset, atte maŋemuš aigin muttomak oskost erit jorralek ja čuvvuk fillijægje vuoiŋaid ja bærgalagai oapoid
Matt 24, 24. 2 Tes. 2, 3. 2 Tim. 3, 1. 2. 1 Joh. 4, 1.

2. værre-oapategji guoktelašvuođa diti, guđek læk boalddomærkain mærkašuvvum sin ječaidæsek oamedovdo siste,

3. guđek gilddek naittalæmest ja borramušaid navdašæmest, maid Ibmel læ sivdnedam vuostaivalddujuvvut gittalusain sist, guđek oskuk ja læk dovdidam duottavuođa. 1 Mos. 9, 3. Rom. 14, 6.

4. Dastgo buok Ibmel sivdnadus læ buorre, ige mikkege læk hilggomest, mi gittalusain vuostaivalddujuvvu;
1 Mos. 1, 31. Ap. dag. 10, 15. Kol. 2, 16.

5. dastgo dat basotuvvu Ibmel sane ja rokkus bokte.
Tit. 1, 15.

6. Go don vieljaidi dam oapatak, de don læk Jesus Kristus buorre balvvalægje, bibmujuvvum osko ja buore oapo saniguim, maid don læk čuvvom.
1 Tes. 3, 2. 2 Tim. 1, 5.

7. Mutto batar æppebasse ja galggo-sukcasin! Mutto harjet ječad ibmelbalolašvutti!
2 Tim. 2, 16. 23. 1 Tim. 18, 19.

8. Dastgo rumašlaš harjetallam læ avkalaš uccan dafhost, mutto ibmelbalolašvuotta læ avkalaš juokke dafhost, go dast læ loppadus dam ællem harrai, mi dal læ, ja dam boatte ællem harrai.
1 Kor. 9, 24. 25. 1 Tim. 6, 6. Sauel. 10, 27—29. Ap. dag. 10, 35.

9. Dat læ jaketatte sardne ja aibas dokkalaš vuostaivalddujuvvut. 1, 15.

10. Dastgo damditi mi sikke barggap ja higjeduvvup, dainago mi læp bigjam min doivvomek dam ælle Ibmel ala, gutte læ buok olbmui bæste, erinoamačet sin, guđek oskuk.
1 Tes. 1, 9. 1 Tim. 6, 17. Salm. 36, 7. Tit. 2, 10. 11.

11. Sardned ja oapat dam!
5, 7.

12. Ale divte ovtage ječad bagjelgæččat du nuorravuođad diti, mutto læge sigjidi oudamærkkan, guđek oskuk, sagai siste, ællemgærde siste, rakisvuođa siste, vuoiŋa siste, osko siste, buttesvuođa siste!
1 Kor. 16, 11. Tit. 2, 15. 7. 1 Pet. 5, 3.

13. Biso čavgga lokkamest, nævvomest, oapatæmest, gidda dassači go mon boađam!
Joh. 5, 39.

14. Ale vajaldatte dam arbmoaddaldaga, mi læ du siste, mi læ dudnji addujuvvum profetalašvuođa bokte vuorrasi gieđa bagjeli bigjujume čađa!
1, 18. Ap. dag. 6, 6; 8, 17; 13, 3.

15. Jurdaš dam, biso dam siste, vai du ouddanæbme šaddaši almosen juokke dafhost!
Efes. 4, 15.

16. Vuttivalde ješječad ja oapatusa, biso dam siste! Dastgo go don dam dagak, de šaddak don bæstet sikke ješječad ja sin, guđek du gullek.
Ap. dag. 20, 28.

5. Kapittal.

Timoteus galgga nævvot juokkehaʒa lojesvuođain, 1. 2. Paulus adda sudnji muttom ravvagid læskai harrai, 3—16, sæmma lakai maidai vuorrasi harrai ja æra aši harrai, mak guskek Timoteusi ja su ammati, 17—25.

1. Ale bælket boares olbmu, mutto nævo su nuftgoače, nuoraid nuftgo vieljaid,
3 Mos. 19, 32. 2 Tes. 3, 15.

2. boares nissonid nuftgo ednid, nuoraid nuftgo oabaid, buok buttesvuođa siste!

3. Gudnijatte daid læskaid, guđek læk rievtes læskak!

4. Mutto jos guđege læskast læk manak daihe manai manak, de oppusek si vuostain ibmelbalolaš miellalage čajetet sin ječaidæsek vieso vuostai ja vanhemidasæsek burid makset! Dastgo dat læ buorre ja dokkalaš Ibmeli.
Matt. 15, 4.

5. Mutto dat, gutte læ rievtes læska ja okto, læ bigjam su doaivos Ibmel ala ja bisso rokkadallamest ja čuorvvomest ija bæive;
4, 10. Luk. 2, 37.

6. mutto gutte oažes himoi mielde ælla, son læ ællenaga jabmam.
Efes. 2, 1.

7. Sardned maidai dam, vai si ælaše laittemættosen!
4, 11; 6, 17.

8. Mutto jos guttege i ane morraša su olbmuides oudast ja erinoamačet su dallo-olbmuides oudast, son læ osko biettalam ja læ bahab go æppe-oskolaš.
2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 16.

9. Læska i berre valljijuvvut, go son læ nuorab go gutta loge jakkasaš; son berre læt læmaš ovta boadnja akka 5 Mos. 24, 3. 4.

10. ja adnet duođaštusa buri dagoi harrai, atte son læ manaid bajasgæssam, atte son læ mielastes vieso luoikkam, atte son læ bassam basse olbmui julgid, atte son læ hæđalažaid væketam, atte son læ barggam buok buri dagoi ala.
3, 7. 1 Pet. 4, 9. 1 Mos. 18, 4; 19, 2.

11. Mutto vælttad ječad nuorra læskain; dastgo go si himolašvuođast bigjek ječaidæsek Kristus vuostai, de si læk naittalstuvvamen,

12. ja sist læ dat duobmo, atte si læk doagjam vuostas loppadusasek.
1, 19.

13. Dasa vela harjanek si joavddelassan viekkat viesoi mielde, æi dadde duššefal joavddelassange, mutto maidai šloapardemin ja daggar sagaiguim, mak sigjidi æi guoska, go si sardnuk, mi i heivve.
Sanel. 7, 11. Tit. 2, 3.

14. Damditi mon datom, atte nuorra læskak galggek naittalet, manaid riegadattet, dalo oudast čuožžot, æi addet maidege salvaid vuostaičužžui baha sagaid sardnot ječaidæsek ala.
1 Kor. 7, 9. Tit. 2, 8.

15. Dastgo muttomak læk juo jorggalam ječaidæsek Satana bællai.
1, 6.

16. Jos guđege oskolaš olbmast daihe nissonest læk læskak, de morraš adnusek si sin oudast, ja allus særvvegodde vaivvašuvvu, vai dat matta morraša adnet rievtes læskaides oudast!
8. v.

17. Dak vuorrasak, guđek læk buorek oudastčuožžok, galggek adnujuvvut guovtegærddasaš gudnest, erinoamačet si, guđek sardnedam- ja oapatam-bargost læk.
Rom. 12, 8; 15, 27. 1 Kor. 9, 11; 12, 28; 16, 16.

18. Dastgo čala cælkka: Ik don galga njalme čadnat vuovsast, mi læ gornid raidnimen. Ja bargge læ balkas ansašægje.
5 Mos. 25, 4; 24, 14.

19. Ale vuostaivalde maidege vaiddalusaid guđege vuoras olbmu ala muđoigo guovte daihe golma duođaštægje njalme mielde!
5 Mos. 17, 6; 19, 15.

20. Cuigod sin, guđek suddodek, buokai čalmi oudast, vai maidai dak ærrasak balo valdaše!
Matt. 18, 17. Efes. 5, 11. 2 Tim. 4, 2. Tit. 1, 10—13. 5 Mos. 17, 13; 19, 20.

21. Mon vuornotam du Ibmel ja Hærra Jesus Kristus ja valljijuvvum engeli muođoi oudast, vai don doaimaṭifčik daid ravvagid

alma erotusa dagakættai, amad don maidege dakkat ustebvuođa diti. 6, 14.

22. Ale bija hoapost gieđaidad guđege ala! Alege daga ječad æra olbmui suddoidi servolaʒʒan! Ane ječad buttesen!
Ap. dag. 6, 6; 8, 17; 13, 3; 19, 6. 2 Tim. 1, 6. Efes. 5, 11.

23. Ale šat æmbo juga čace, mutto navdaš uccanaš vine du čoavjad ja du oktelas buocalvasaidad diti!

24. Muttom olbmui suddok læk albmosak ja mannek sin ouddal dubmui; mutto muttomi lutte dak maŋŋel bottek.
Gal. 5, 19. Efes. 5, 13.

25. Sæmma lakai læk maidai buorek dagok albmosak, ja dak, mak læk æralagačak, æi mate čikkujuvvut. Matt. 10, 26.

6. Kapittal.

Balvvalegji gædnegasvuotta, 1. 2. Oappo galgga læt buttes; værre-oappo bukta bælkoid; duotta ibmelballo doalvvo hanesvuođast erit, 3—10. Paulus nævvo Timoteusa duođalaš ja duolvvadmættom ibmelballoi, 11—16, nævvo su riggasid rievtoi mattatet, 17—19, nævvo su batarет avketes hubmamest ja savva sudnji armo, 20. 21.

1. Nuft ædnagak, guđek læk balvvalægjen gæssa vuolde, galggek adnet sin isedidesek buok gudnest, amas Ibmel namma ja oappo bilkkeduvvut.
Efes. 6, 5 j. n. v. Rom. 2, 24. Tit. 2, 5. 8.

2. Mutto si, gæin læk oskolaš isedak, allusek si sin bagjelgečču, dainago si læk vieljak, mutto balvvalekusek dađe mielastæbbut, dađemielde go si, guđek sin buoredago vuostaivalddek, læk oskolaʒak ja rakistuvvum! Oapat dam ja nævo! 4, 11. Tit. 3, 8.

3. Jos guttege oapat æra lakai ja i ane ječas min Hærramek Jesus Kristus dærvas sani siste ja dam oapo siste, mi doalvvo ibmelbalolašvutti,
1, 3. Gal. 1, 6. 7. 2 Tim. 1, 13; 4, 3.

4. son læ čævllasmuvvam, vaiko son i dieđe maidege, mutto læ buoccamen naggo-aši ja sadneridoi diti, main boatta gađašvuotta, bælkko, bilkkadus, baha jurddagak
1 Kor. 8, 2. 2 Tim. 2, 14.

5. ja dai olbmui riddalæbme, guđek læk billašuvvum mielasek siste ja læk massam duottavuođa, guđek gaddek, atte ibmelballo læ gaska-oabmen vuittui. Ane ječad daggar olbmui særvest erit!
1 Kor. 11, 16. 2 Tim. 3, 8. Tit. 3, 11; 1, 11. 2 Tim. 3, 5.

6. Ibmelballo læ duttavašvuođain stuora vuoitto.
Ebr. 13, 5. Sanel. 15, 15. 16. 1 Tim. 4, 8.

7. Dastgo æp mi læk maidege mieldamek buktam mailbmai; dat læ dalle diettelas, atte æp mi mate maidege dast mieldamek doalvvot;
Job 1, 21. Salm. 49, 18. Sard. 5, 14.

8. mutto go mist læ biebmo ja biktasak, de galggap mi dasa duttat.
1 Mos. 28, 20. Sanel. 30, 8. Matt. 6, 25.

9. Mutto si, guđek læk riggostuvvamen, jorralek gæččalusaidi ja gielaidi ja ædnag jallas ja vahaglaš anestumidi, mak vuogjodek olbmuid hævvanæbmai ja gađotussi.
Sanel. 20, 21; 23, 4; 28, 20. Jak. 5, 1.

10. Dastgo ruttahanesvuotta læ buok bahavuođa ruotas; halo diti dasa læk muttomak čagjadaddam oskost erit ja læk ječaidæsek čađarettim ædnag bakčasiguim.
2 Mos. 23, 8. 1 Sam. 8, 3. Sanel. 1, 19. Matt. 26, 14. 15. 1 Tim. 1, 19.

11. Mutto don, o Ibmel olmuš, batar dast erit! Mutto vainot vanhurskesvuođa, ibmelbalo, osko,

rakisvuođa, gierddavašvuođa, lojesvuođa!

2 Tim. 2, 22. Ebr. 12, 14.

12. Soađa osko buore soađe, doppe agalaš ællema, masa don maidai læk goččujuvvum, ja don læk dakkam dam buore dovdastusa ollo duođaštegji oudast.

1 Kor. 9, 25. 26. Fil. 3, 12. 14. 2 Tim 4, 7. 1 Tim. 6, 19.

13. Mon gočom du Ibmel oudast, gutte dakka buok sivdnadusaid ællen, ja Kristus Jesus oudast, gutte duođašti dam buore dovdastusa Pontius Pilatus oudast,

2 Tes. 3, 6. 12. 1 Tim. 5, 21. 1 Sam. 2, 6. Rom. 4, 17. Joh. 18, 36. 37.

14. atte don doalak bakkoma duolvvadkættajen, laittemættosen gidda min Hærramek Jesus Kristus almostusa ragjai,

5, 21. 1 Tes. 5, 23.

15. maid dat audogas ja okto famolaš, gonagasai gonagas ja hærrai Hærra, aiges mielde čajet,

1, 11. 17. 5 Mos. 10, 17.

16. son, gæst oktonessi læ jabmemættomvuotta, gutte orro čuovggas siste, man sisa i mate oktage boattet, gæn i læk oktage olmuš oaidnam ige mate oaidnet; sudnji lekus gudne ja agalaš fabmo! Amen.

2 Mos. 33, 20. 1 Joh. 1, 5; 4, 12.

17. Ravve sigjidi, gudek læk riggasak dam dalaš mailmest, atte æi si galga čævllastallagoattet æige bigjat doaivosek nanosmættom riggodaga ala, mutto ælle Ibmel ala, gutte adda migjidi buok burides valljet navdašet,

5, 7. Job 31, 24. Salm. 62, 11. 1 Tim. 4, 10.

18. ja gočo sin burid dakkat, riggot buridi dagoidi, mielastæsek addet, juogadet,

5 Mos. 15, 7. 10. Luk. 12, 21. Jak. 2, 5. Rom. 12, 8.

19. vai si čokkijek aldsesæsek davvera, buore vuođđodusa boatte aiggai, vai si doppiše agalaš ællema.

Matt. 6, 20. Luk. 16, 9.

20. O Timoteus! Varjal dam, mi dudnji læ oskelduvvum, ja batar dain æppebasse joavddelas sagain ja dain naggatallamin erit, mak bottek dam boastot nuft goččujuvvum dieđost,

2 Tim. 1, 14. Alm. 3, 3. 1 Tim. 4, 7. Tit. 1, 14; 3, 9.

21. masa muttomak læk dovdastam ječaidæsek, nuft atte si læk jorralam oskost erit! Arbmo lekus duina! Amen.

1, 6. 2 Tim. 2, 18.

Basse Paulus maŋeb girje Timoteusi.

1. Kapittal.

Paulus savva Timoteusi armo, gitta Ibmela su oudast ja duođašta halos birra su oaidnet, 1—5, nævvo su angervutti ja roakkadvutti gillamušai siste ouddamærkas mielde, 6—12, nævvo su bissovašvutti buttes oapo siste ja buore siste, 13. 14, vaiddal muttomi bagjel, maidno Onesiforusa, 15—18.

1. Paulus, Ibmel dato bokte Jesus Kristus apostal ællem loppadusa varas, mi læ Kristus Jesus siste,

Kol. 1, 1.

2. Timoteusi, mu æcalaš bardnai: Arbmo, vaibmolađesvuotta, rafhe Ibmel Ačest ja Kristus Jesusest, min Hærrastæmek!
1 Tim. 1, 2. Gal. 1, 3. Tit. 1, 4.

3. Mon gitam Ibmela, gæn mon balvvalam, nuftgo mu maddarvanhemak, buttes oamedovdo siste, go mon alma hæitekættai du muitam mu rokkadusaidam siste ija bæive
Ap. dag. 23, 1. Rom. 1, 8. 9. Efes. 1, 16.

4. ja, jurdašedin du gadnjali bællai, halidam du oaidnet, vai mon devddujuvvušim iloin,
Rom. 1, 11; 15, 23. 1 Tes. 2, 17.

5. go mon muitam dam duođalaš osko, mi læ du siste, mi oroi vuost du ako Lois siste ja du ædne Eunike siste, ja mon læm nanos dam ala, atte dat orro maidai du siste.
1 Tim. 1, 5.

6. Damditi ravvim mon du, vai don fastain buollatifčik dam Ibmel arbmo-addaldaga, mi læ du siste mu gieđai bagjeli bigjujume bokte.
1 Tim. 4, 14; 5, 22. Ap. dag. 6, 6.

7. Dastgo Ibmel i læk addam migjidi bališvuođa vuoiŋa, mutto famo ja rakisvuođa ja jierbmaivuođa vuoiŋa.
Rom. 8, 15.

8. Damditi ale hæppanada min Hærramek duođaštusa diti daihe mu, su čadnujuvvum olbmu, diti, mutto gilla bahaid evangeliumin Ibmel famo bokte,
Rom. 1, 16. Ap. dag. 21, 33. Efes. 3, 1.

9. gutte læ min bæstam ja goččom min basse goččomin, i min dagoi mielde, mutto su ječas dato ja dam armo mielde, mi læ migjidi addujuvvum Kristus Jesus siste agalaš aigi rajest,
Efes. 1, 4. 1 Tes. 4, 7. Rom. 8, 28; 16, 25. Tit. 1, 2.

10. mutto dal læ dieđetuvvum min bæstamek Jesus Kristus almostusa bokte, gutte læ jabmema duššen dakkam ja buktam ællema ja nokkamættomvuođa čuovggas ouddi evangelium bokte,
Efes. 1, 9. Kol. 1, 26. Es. 25, 8. Ebr. 2, 14. Tit. 1, 2.

11. man varas mon læm asatuvvum sardnedægjen ja apostalen ja bakeni oapatægjen,
Ap. dag. 13, 2. Gal. 1, 15. 16; 2, 7—9.

12. manditi mon maidai dam gillam, mutto im mon hæppanada, dastgo mon dieđam, gæn ala mon oskom, ja læm nanos dam ala, atte son læ famolaš dam varjalet, maid son læ munji oskeldam, dom bæive ragjai.
Efes. 3, 1. Fil. 1, 6.

13. Doala nannoset gidda dai dærvas sani rievtes oaivvadusast, maid don læk must gullam, osko ja rakisvuođa siste Kristus Jesus siste! 3, 14. 1 Tim. 6, 3.

14. Varjal dam buore, mi læ dudnji oskelduvvum, Bassevuoiŋa bokte, gutte orro min siste!
12. v. 1 Tim. 6, 20. 1 Kor. 3, 16.

15. Don dieđak dam, atte buok olbmuk Asiast læk jorggalam ječaidæsek mu bælest erit, gæi gaskast læba Fygellus ja Hermogenes. 4, 10. 16.

16. Hærra addaši Onesiforus vissui vaibmolađesvuođa! Dastgo son læ davja dærvasmattam muo ja i læk hæppanaddam mu lakki diti,
4, 19. Matt. 25, 36. Ap. dag. 28, 20.

17. mutto go son læi Romast, de ocai son hui viššalet muo ja gavnai muo.

18. Hærra addaši su gavdnat vaibmolađesvuođa Hærra lutte dom bæive! Ja man ollo son muo balvvali Efesusest, dam dieđak don buoremusat. Matt. 5, 7.

2. Kapittal.

Paulus nævvo su læt gievrran Kristus armo bokte, asatet oskaldas oapategjid, 1. 2, gillat ja soattat doaivo siste, nuftgo son ješ dakka, 3—13, læt oskaldas su ammates doaimatæbmai ja hettit sin,

gudek ærrasid fillijek, 14—18. Ibmel viesso bisso nanosen ja adna bagjelčallages; daddeke gavdnujek dast moaddelagaš littek, 19—21. Timoteus galgga bataret nuorravuođa anestumin ja jallas gačaldagain erit ja nævvot lojesvuođain, 22—26.

1. De šadda don, mu barnačam, gievrran dam armo bokte, mi læ Kristus Jesus siste,
Efes. 6, 10.
2. ja maid don læk must gullam ædnag duođaštegji oudast, dam oskeld oskaldas olbmuidi, guđek læk dokkalaʒak maidai ærrasid oapatet!
1, 13. Tit. 1, 5. 2 Kor. 3, 5. 6.
3. De gilla don bahaid nuftgo Jesus Kristus buorre soatte-olmai!
1, 8; 4, 5.
4. I oktage, gutte soattai vuolgga, sora ječas ællem fidnoidi, vai son dokkiši sudnji, gutte læ su balkatam.
1 Kor. 9, 25.
5. Mutto jos maidai guttege gilvotalla, de i son almake kruoneduvvu, jos son i gilvotala rievtoi.
4, 7. 8. Alm. 2, 10.
6. Dat bælddo-olmai, gutte ædnam bargga, berre oudemusta šaddoid navdašet.
7. Arvved, maid mon cælkam! Dastgo Hærra addaši dudnji jierme juokke harrai!
8. Muite Jesus Kristusa, gutte læ jabmi lutte bajasčuoʒaldattujuvvum ja læ boattam David nalest, mu evangelium mielde,
1 Kor. 15, 5. 20. 2 Sam. 7, 12—16. Salm. 132, 11.
9. man siste mon gillam bahaid gidda čadnujume ragjai nuftgo værredakke; mutto Ibmel sadne i læk čadnujuvvum.
Efes. 3, 1. 13. Kol. 1, 24.
10. Damditi gillam mon buok valljijuvvum olbmui diti, vai maidai sigis oʒuše dam audogassan dakkujume, mi læ Kristus Jesus siste, oktan agalaš hærvasvuođain.
Rom. 6, 23.
11. Dat læ jaketatte sardne; dastgo jos mi læp jabmam oktan suina, de galggap mi maidai ællet oktan suina;
1 Tim. 3, 1. Rom. 6, 5; 8, 17. 2 Kor. 4, 10.
12. jos mi gillap bissovaʒʒan, de galggap mi maidai oktan suina rađđit; jos mi biettalep su, de son maidai min biettala;
Fil. 3, 10. 1 Pet. 4, 13. Matt. 10, 33.
13. jos mi læp oskaldasmættomak, de son almake bisso oskaldassan; i son mate ješječas biettalet.
4 Mos. 23, 19. Rom. 3, 3.
14. Ravve daid ravvagid ja duođašt Hærra oudast, atte si æi galga riddalet sani diti, mi i læk manenge avkken, mutto sigjidi hævatussan, guđek dam gullek!
1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 9.
15. Barga ječad ouddandivvot Ibmel ouddi vuoiggadlaʒʒan, barggo-olmajen, gutte i darbaš hæppanaddat, gutte rievtoi juogad duottavuođa sane!
16. Mutto ane ječad æppebasse joavddelas sagain erit! Dastgo daggarak ouddanek oktelassi ibmelmættomvutti,
1 Tim. 1, 4; 4, 7. Tit. 1, 14; 3, 9.
17. ja sin sadne borra birras nuftgo jabma oaʒʒe; sin gaskast læba Hymeneus ja Filetus,
1 Tim. 1, 20.
18. guđek læba duottavuođast erit gaiddam, go soai cælkkeba, atte bajasčuoʒʒelæbme læ juo dapatuvvam, ja si moivvijek muttom olbmui osko.
1 Tim. 6, 21. 1 Kor. 15, 12.
19. Ibmel nana vuođđodus bisso ja adna dam bagjelčallaga: Hærra dovdda olbmuides, ja: Juokkehaš, gutte Kristus nama bægot, heittus son vanhurskesmættomvuođast erit!
Salm. 1, 6. Matt. 7, 23. Joh. 10, 14.
20. Mutto stuora viesost æi læk duššefal golle- ja silbba-littek, mutto maidai muorra- ja lairrelittek, ja muttomak gudne varas, muttomak æppegudne varas.
Rom. 9, 21.
21. Jos dalle guttege adna je-

čas buttesen dain erit, de son galgga læt gudnelitte, basotuvvum ja dalo-isedi avkalaʒʒan, buok buore dakkoi rakaduvvum. 3, 17.

22. Batar nuorravuođa anestumin erit, mutto vainot vanhurskesvuođa, osko, rakisvuođa, rafhe singuim, guđek buttes vaimost Hærra čurvvuk!

1 Tim. 6, 11. Ebr. 12, 14. 1 Kor. 1, 2.

23. Mutto vælttad ječad jallas ja avketes gačaldagain, dađemielde go don dieđak, atte ridoid dak boccidattek!

1 Tim. 4, 7; 6, 4. 5.

24. Mutto Hærra balvvalægje i berre riddalet, mutto læt lađes buokai vuostai, dokkalaš oapatet, mattet bahaid gierddat,

Tit. 1, 7. 9. 1 Tim. 3, 2.

25. nuft atte son lojesvuođain sin bagad, guđek vuostai ječaidæsek bigjek, jos Ibmel okti addaši sigjidi jorggalusa duottavuođa dovddoi,

Gal. 6, 1. 2 Tim. 4, 2.

26. ja si fastain čielgaše bærgalaga giela siste erit, gæst si læk giddavalddujuvvum su dato dakkat. 1 Tim. 6, 9.

3. Kapittal.

Ibmelmættomak ja guoktelaʒak šaddek čagŋat særvvegodde sisa, mutto æi si galga almake vuoito oaʒʒot, 1—9. Timoteus læ čuvvom Paulusa maŋest, maidai gillamušai dafhost, mak dæivvedek buok ibmelbalolaš olbmuid, 10—12. Son galgga bataret fillijegjin ja bissot nanosen Ibmel sane audogassan dakke ja famolaš oapo siste, 13—17.

1. Mutto dieđe dam, atte maŋemuš beivin læk vaddes aigek vuorddemest!

1 Tim. 4, 1. 2 Pet. 3, 3.

2. Dastgo olbmuk šaddek ješrakisen, ruttahanesen, rampajen, čævllajen, bilkkedægjen, æppegulolaʒʒan vanhemidesek vuostai, gittemættosen, æppebassen,

3. rakismættosen, soappamættosen, sælgebælde sardnon, muddotæbmen, goavven, alma rakisvuođataga buorrai,

4. betolaʒʒan, hoppujen, goargostallen, guđek oaʒe himoid æmbo rakistek, go si rakistek Ibmela, Fil. 3, 19.

5. gæin læ ibmelbalolašvuođa habme, mutto guđek dam famo biettalek. Batar dain erit!

Matt. 7, 15; 15, 7. 8. Tit. 1, 16. Rom. 16, 17. 2 Tes. 3, 6.

6. Dastgo sin gaskast si læk, guđek čagŋek viesoi sisa ja fillijek nissonid, guđek læk suddoiguim lossoduvvum ja dolvvujuvvujek ædnagšlai anestumin,

Tit. 1, 11.

7. guđek alelassi oapatuvvujek ja æi goassege mate boattet duottavuođa dovddoi.

8. Mutto nuftgo Jannes ja Jambres čuoʒoiga Moses vuostai, nuft čuʒʒuk maidai dakgis duottavuođa vuostai, olbmuk, billašuvvum mielastæsek, dokkimættomak osko dafhost.

2 Mos. 7, 11. 1 Tim. 6, 5. Tit. 1, 16.

9. Mutto æi si galga šatan æmbo oaʒʒot ouddanæme; dastgo sin mielatesvuotta galgga šaddat buokaidi almosen, nuftgo maidai doi mielatesvuotta šaddai.

10. Mutto don læk doarredam mu oapo, mu vagjolusa, mu aiggomuša, mu osko, mu gukkesmielalašvuođa, mu rakisvuođa, mu gierddavašvuođa,

1 Tim. 4, 6.

11. mu doarradallujumid, mu gillamušaid, daggarid, mak munji læk dapatuvvam Antiokiast, Ikoniumest, Lystrast, maid doarradallujumid mon læm gillam, ja Hærra læ bæstam muo dain buokain erit.

Ap. dag. 13, 50; 14, 2. 5. 19. Salm. 34, 20. 2 Kor. 1, 10.

12. Ja buokak, guđek aigguk ibmelbalolaʒʒan ællet Kristus Je-

sus siste, šaddek doarradallu-
juvvut.
Matt. 16, 24. Joh. 17, 14. Ap. dag. 14, 22. 1 Tes. 3, 3.
13. Mutto bahak olbmuk ja
betolaʒak ouddanek bahabussi;
si fillijek ja fillijuvvujek.
14. Mutto biso don dam siste,
maid don læk oappam, ja man
ala don læk nanos, dađemielde
go don dieđak, gæst don læk
oappam, 2, 2.
15. ja dađemielde go don man-
navuođa rajest juo dovdak dam
basse čallaga, mi matta du vise-
sen dakkat audogasvutti osko
bokte Kristus Jesus ala!
Rom. 1, 16.
16. Obba čala læ Ibmelest si-
sabossujuvvum ja læ avkalaš
oapatussi, cuigodussi, njuolgga-
dussi, bagadussi vanhurskesvuođa
siste,
Rom. 15, 4. Ebr. 4, 2. 2 Pet. 1, 20.
17. vai Ibmel olmuš lifči olles,
dokkalaʒʒan dakkujuvvum buok
buore dakkoi. 2, 21.

4. Kapittal.

Paulus nævvo su oskaldasvutti ammatestes, 1—5, sardno su jabmemes birra, 6—8. Timoteus galgga boattet su lusa; Demas læ guođđam su, 9—13. Paulus biekko Aleksander ja ærrasi diti, jeđđe ješječas Hærra siste, 14—18. Son rokkadalla dærvvuođaid cælkket, adda muttom ravvagid ja savva Timoteusi armo, 19—22.

1. Damditi vuornotam mon
du Ibmel ja Hærra Jesus Kristus
oudast, gutte galgga dubmit ellid
ja jabmid su almostusas ja su
rikas bæive:
Matt. 25, 31. Joh. 5, 27. 2 Tes. 2, 8.
2. Sardned sane, biso sardne-
dæmest dile aige ja diletes aige,
cuigod, rango, nævo buok guk-
kesmielalašvuođain ja oapatusain!
3. Dastgo dat aigge boatta, go
si æi gierda gullat dam dærvas
oapo, mutto sin ječaidæsek hali-
dusai mielde valddek aldsesæsek
oapategjid doakkalagai, dađemiel-
de go sin bæljek viššek gullat,
4. ja si jorggalek beljidæsek
duottavuođa bælest erit, mutto
jorggalek ječaidæsek sukcasi bæl-
lai. 2 Tes. 2, 10. 11. 1 Tim. 1, 4.
5. Mutto læge don gočis juokke
dafhost, gilla bahaid, daga evan-
gelistalaʒa dago, ollašutte du balv-
valusad!
1, 8; 2, 3. Ap. dag. 21, 8. Efes. 4, 11.
6. Dastgo mon oaffaruššujuv-
vum juo, ja mu jabmem-aigge læ
juo lakkanæmen. 2 Pet. 1, 14.
7. Mon læm soattam dam
buore soađe, ollašuttam matkam,
varjalam oskom.
Ap. dag. 20, 24. 1 Kor. 9, 24. 25. Fil. 3, 14. 1 Tim. 6, 12. Ebr. 12, 1.
8. Ja de læ vanhurskesvuođa
kruonno munji vurkkijuvvum,
maid Hærra, dat vanhurskes duob-
mar, adda munji dom bæive, i
daddeke duššefal munji, mutto
maidai sigjidi buokaidi, guđek læk
rakistam su almostusa.
1 Kor. 9, 25. 1 Pet. 5, 4.
9. Barga viššalet boattet farga
mu lusa! 21. v.
10. Dastgo Demas læ guođ-
đam muo, dainago son ani
dam dalaš mailme rakisen, ja læ
mannam Tessalonikai; Kressens
læ mannam Galatiai, Titus Dal-
matiai. Kol. 4, 10.
11. Lukas læ okto mu lutte.
Valde Markusa ja buvte su miel-
dad! Dastgo son læ munji avkalaš
balvvalusa harrai.
Ap. dag. 15, 37 j. n. v. Kol. 4, 10.
12. Mutto Tykikusa læm mon
vuolgatam Efesusi. Efes. 6, 21.
13. Go don boađak, de buvte
mu matkegavte mieldad, maid
mon guđđim Troasi Karpus lusa,
ja girjid, erinoamačet pergament-
girjid.
14. Aleksander, væikke-ravdde,

læ dakkam munji ollo bahaid; Hærra maksus sudnji su dagoi mielde! 1 Tim. 1, 20.

15. Varot maidai don ječad sust! Dastgo son læ čuʒʒom hui sagga min sani vuostai.

16. Mu vuostas oudastvastadusastam i boattam oktage mu bællai, mutto buokak guđđe muo; vare dat i logatallujuvvuše sigjidi!

17. Mutto Hærra čuoʒoi mu bæle ja gievrasmatti muo, vai sane sardne ollašuvvuši mu bokte, ja vai buok bakenak gulaše dam; ja mon gagjujuvvim legjon njalmest.

18. Ja Hærra aiggo gagjot muo buok baha dagost erit ja bæstet muo su almalaš rikasis; sudnji lekus gudne buok agalašvutti! Amen.
Matt. 6, 13. 1 Pet. 4, 11.

19. Cælke Priskai ja Akvilasi ja Onesiforus vissui dærvvuođaid!
Ap. dag. 18, 2. 2 Tim. 1, 16.

20. Erastus baci Korintai, mutto Trofimusa guđđim mon buoccen Miletussi.
Ap. dag. 19, 22; 20, 4.

21. Barga viššalet dalve ouddal boattet! Eubulus ja Pudens ja Linus ja Klaudia ja buok vielljak celkkek dudnji dærvvuođaid.
9. v.

22. Hærra Jesus Kristus lekus du vuoiŋain! Arbmo lekus dinguim! Amen.
Tit. 3, 15.

Basse Paulus girje Titusi.

1. Kapittal.

Paulus savva Titusi armo, 1—4, datto, atte son galgga asatet vuoiggadlaš oapategjid, guđek mattek sin javotuttet, guđek vuostainaggijek, 5—11. Titus galgga garraset ranggot ibmelmættomid ja guoktelaʒaid, 12—16.

1. Paulus, Ibmel balvvalægje ja Jesus Kristus apostal oudedet Ibmel valljijuvvumi osko ja dam duottavuođa dovdo, mi læ ibmelbalolašvuođa varas,
1 Tim. 2, 4; 6, 3.

2. doaivoin agalaš ællem birra, maid Ibmel, gutte i gielastala, læ loppedam agalaš aigi rajest,
4 Mos. 23, 19. 2 Tim. 2, 13. Rom. 1, 2; 16, 25.

3. mutto dal læ son aigestes almostattam su sanes dam sarne bokte, mi munji læ oskelduvvum, Ibmel, min bæstamek, goččom mielde,
Efes. 1, 9. Gal. 1, 1.

4. Titusi, rievtes bardnasam dam oktasaš osko siste: Arbmo, vaibmolađesvuotta, rafhe Ibmel Ačest ja Hærra Jesus Kristusest, min bæstestæmek!
1 Tim. 1, 2.

5. Damditi guđđim mon du Kretai, vai don rakadifčik, mi vaillo, ja bijašik vuorrasid juokke gavpugi, nuftgo mon dudnji goččum, Ap. dag. 14, 23. 2 Tim. 2, 2.

6. jos guttege læ laittemættom, ovta nisson boadnja, jos sust læk oskolaš manak, guđek æi læk guoddaluvvum navcatesvuođa diti æige læk gaʒʒarak. 1 Tim. 3, 2—4.

7. Dastgo bisma berre læt laittemættom nuftgo Ibmel dallodoalle, i ješaldsesis likojægje, i moarrai, i vaibmel vidnai, i cabmalas, i vaibmel værrevuittui,

Matt. 24, 45. 1 Kor. 4, 1. 3 Mos. 10, 9. Efes. 5, 18. 1 Pet. 5, 2.

8. mutto buorre matkalažai vuostai, rakistægje dam, mi læ buorre, jiermalaš, vanhurskes, basse, buttes,

9. gutte duotta sanest gidda doalla oapatusa mielde, vai son matta læt famolaš sikke nævvot dam dærvas oapo bokte ja bággjelvuoittet daid, guđek vuostai naggatallek.

2 Tim. 1, 13. 1 Tim. 1, 10; 6, 3.

10. Dastgo ædnagak læk, guđek læk gaǯǯarak, adnek duššalaš sagaid ja jallodek mielaid, ænemusta birračuppujuvvum olbmuk,

1 Tim. 1, 6. Ap. dag. 15, 1.

11. gæin berre njalbme buđđujuvvut; dastgo si moivvašuttek obba daloid, go si oapatek, mi læ heivvimættom, værrevuoito diti.

Matt. 22, 34. 2 Tim. 3, 6. 1 Tim. 6, 5.

12. Muttom sist, sin ječaidæsek profet, læ cælkkam: Kretalažak læk alelassi gielastallek, bahas spirik, laikes čoavjek.

13. Dat duođaštus læ duotta. Dam aše diti rango don sin garraset, vai si šaddaše oskoi dærvasen,

2 Tim. 4, 2. Tit. 2, 2.

14. ja amasek si doattalet Judalaš sukcasid ja olbmui bakkomid, guđek jorggalek ječaidæsek duottavuođast erit!

1 Tim. 1, 4; 4, 7. Es. 29, 13. Kol. 2, 22.

15. Buok læ galle buttes buttasidi; mutto nuskidi ja æppeoskolažaidi i læk mikkege buttes, mutto sikke sin miella ja oamedovddo læ duolvvaduvvum.

Matt. 15, 11. Luk. 11, 39. 41. 1 Kor. 6, 12.

16. Si dovdastek, atte si dovddek Ibmela, mutto si biettalek su dagoidæsekguim, go si læk fastek ja æppegulolažak ja dokkimættomak buok buore dakkoi.

2 Tim. 3, 5.

2. Kapittal.

Titus galgga oapatet juokkehažži su gædnegasvuođaid ja læt ješ buorre ouddamærkka, 1—10. Ibmel audogassan dakke armo fabmo ja oaivel, 11—15.

1. Mutto sarno don, mi soappa dam dærvas oppui,

2 Tim. 1, 13.

2. atte boares olbmak galggek læt gocišak, gudnalažak, jiermalažak, dærvvasak oskost, rakisvuođast, gierddavašvuođast, 1, 13.

3. sæmma lakai, atte boares nissonak galggek adnet ječaidæsek buok sin mænoidæsek siste, nuftgo basse nissonidi heivve, æi si galga læt sælgebælde sardnolasak, æi ollo vidnai vaibmelak, mutto si galggek oapatet dam, mi buorre læ,

1 Tim. 2, 9; 5, 13. Tit. 1, 7.

4. vai si oapatek nuorra nissonid rakistet sin boadnjaidæsek ja rakistet sin manaidæsek,

5. ællet jiermalaǯǯan, buttesen, fuolalaǯǯan dalosek oudast, buoredatolaǯǯan, sin boadnjaidasasek vuolebuǯǯan, amas Ibmel sadne šaddat bilkkeduvvut!

Efes. 5, 22. Rom. 2, 24. 1 Tim. 6, 1.

6. Nævo sæmma lakai nuorra olbmaid ællet mæralaǯǯan,

7. čajetedin ješječad juokke dafhost ouddagovvan buri dagoi harrai ja du oapod siste buttesvuođa, allagvuođa,

1 Tim. 4, 12. 1 Pet. 5, 3.

8. dærvas, laittemættom sanid, vai vuostaičuoǯǯo šaddaši hæppad vuollai, go sust i læk mikkege bahaid din oaivvai cælkket!

1, 9. 1 Tim. 5, 14. 1 Pet. 2, 12.

9. Nævo balvvalegjid læt sin isedidasæsek vuolebuǯǯan, juokke

dafhost læt sin miela mielde, æi vuostainaggit,
1 Tim. 6, 1. 2. 1 Pet. 2, 18.

10. æige bættet, mutto čajetet buok buore oskaldasvuođa, vai si čiŋatifče Ibmel, min bæstamek, oapo juokke dafhost!
1, 3. 1 Tim. 1, 1.

11. Dastgo Ibmel audogassan dakke arbmo læ almostuvvum buok olbmuidi,
Joh. 1, 9. 1 Tim. 2, 4.

12. mi bagad min hilggot ibmelmættomvuođa ja mailmalaš anestumid ja ællet visesen ja vanhurskesen ja ibmelbalolaʒʒan dam mailmest,
Luk. 1, 74. 75. Efes. 1, 4; 5, 27. Kol. 1, 22. 1 Pet. 1, 17. 18.

13. vuordededin dam audogas doaivo ja dam stuora Ibmel ja min bæstamek Jesus Kristus hærvasvuođa almostusa,
1 Kor. 1, 7. Fil. 3, 20 1 Tes 1, 10.

14. gutte addi ješječas min oudast, vai son lonestifči min buok vanhurskesmættomvuođast erit ja buttestifči ješaldsesis oabmahaš olbmuid, angeren buridi dagoidi.
Gal. 1, 4; 2, 20. Efes. 5, 2. 25. 2 Mos. 19, 5. 5 Mos. 4, 20. 1 Pet. 2, 9. 2 Kor. 5, 15. Efes. 2, 10.

15. Sarno dam ja nævo ja cuigod buok isedvuođain! Ale divte ovtage ječad bagjelgæččat!
2 Tim. 4, 2. 1 Kor. 16, 11. 1 Tim. 4, 12.

3. Kapittal.

Titus galgga nævvot gulolašvutti eisevaldi vuostai ja lojesvutti; dastgo mi læp armost bestujuvvum Kristus bokte, ja mi galggap viššalet barggat buri dagoi ala, 1—8. Son galgga bataret arvotes gačaldagain ja værre-oapategjin, 9—11. Æra ravvagak, dærvvuođak ja savaldak, 12—15.

1. Ravve sin læt oaivamuʒaidi ja eisevaldidi vuolebuʒʒan, sin jægadet, læt gærggaden buok buore dakkoi,
Rom. 13, 1. 1 Pet. 2, 13. 2 Tim. 3, 17. Tit. 2, 14.

2. æi guđege bilkkedet, æi læt riddojak, mutto vuoiggadlaʒak ja čajetet buok lojesvuođa buok olbmui vuostai!
Fil. 4, 5. 2 Tim. 2, 24. 25.

3. Dastgo mi maidai læimek doule jiermetæmek, æppegulolaʒak, čagjedægjek, mangalagaš anestumi ja himoi balvvalægjek, ælededin bahavuođa ja gađašvuođa siste, fastek, vašotedin gutteg guimidæmek.
1 Kor. 6, 11. Efes. 2, 1. 3; 4, 17. 18. 1 Pet. 4, 3.

4. Mutto go Ibmel, min bæstamek, arbmogasvuotta ja rakisvuotta olbmuidi almostuvvui,
2, 11.

5. de læ son, i dai vanhurskesvuođa dagoi diti, maid mi læimek dakkam, mutto su vaibmolađesvuođas mielde bæstam min ođđasistriegadæme lavgo ja ođasmattujume bokte Bassevuoiŋa bokte,
Ap. dag. 15, 11. Rom. 3, 20. 28. Efes. 2, 4 j. n. v. 5, 26.

6. gæn son læ arvvaset golgatam min bagjeli Jesus Kristus, min bæstamek, bokte,
Rom. 5, 5.

7. vai mi, vanhurskesen dakkujuvvum su armo bokte, šaddašeimek doaivo mielde agalaš ællem arbbijægjen.
1, 2.

8. Dat læ jaketatte sardne, ja dam mon datom, atte don galgak nannit, vai si, guđek læk oskom Ibmel ala, galggek barggat burid dagoid dakkat. Dat læ olbmuidi buorre ja avkalaš.
2, 14.

9. Mutto ane ječad jallas gačaldagain ja sokkagodde-logoin ja bælkoin ja naggatallamin erit laga birra! Dastgo dak læk avketæmek ja duššalaʒak.
1, 14.

10. Batar værre-oapo-olbmust

erit, go don ovta guovte gærde læk su cuigodam,
Rom. 16, 17. 2 Tes. 3, 6. 2 Joh. 10. v.

11. dieđededin, atte daggar læ jorgo olmuš ja suddo, dubmijuvvum ješaldes! 1 Tim. 6, 5.

12. Go mon vuolgatam Artemasa du lusa daihe Tykikusa, de barga viššalet boattet mu lusa Nikopolisi! Dastgo mon læm jurdašam orrot dobbe dam dalve.
Efes. 6, 21.

13. Doaimat Senasa, lak'-oappavaǯa, ja Apollosa čorggadet matkai, amas sodnost mikkege vaillot!
Ap. dag. 18, 24. 3 Joh. 6. v.

14. Mutto oppusek maidai min olbmuk burid dagoid dakkat darbašlaš balvvalussan, amasek si læt alma šaddotaga!

15. Buokak, guđek læk mu lutte, celkkek dudnji dærvvuođaid. Cælke sigjidi dærvvuođaid, guđek min rakistek osko siste! Arbmo lekus din buokaiguim! Amen! Gal. 5, 6. 2 Tim. 4, 22.

Basse Paulus girje Filemoni.

Paulus savva Filemoni armo, gitta Ibmela ja rokkadalla su oudast, 1—6, maidno su rakisvuođa, nævvo su fastain vuostaivalddet dam erit vuolggam ja fastain jorgidam balvvalægje Onesimusa, 7—20. Paulus læ nanos su gulolašvuođa harrai, doaivvo ječas farga boattet su lusa, rokkadalla su dærvvuođaid cælkket, savva sudnji armo, 21—25.

1. Paulus, Kristus Jesus čadnujuvvum olmuš, ja viellja Timoteus Filemoni, dam æcalaǯǯi ja min barggoguoibmai,
Efes. 3, 1.

2. ja Appiai, dam æcalaš nissoni, ja Arkippusi, min soatteguoibmai, ja du dalo særvvegoddai:
Kol. 4, 17. Fil. 2, 25. Rom. 16, 5.

3. Arbmo lekus dinguim ja rafhe Ibmelest, minačestæmek, ja Hærra Jesus Kristusest!
Kol. 1, 2.

4. Mon gitam alelassi mu Ibmelam, muitededin du mu rokkadusaidam siste,
1 Tes. 1, 2. 2 Tim. 1, 3.

5. — dađemielde go mon gulam du rakisvuođa ja du oskaldasvuođa birra Hærra Jesus vuostai ja buok basse olbmui vuostai, —

6. vai du servolašvuotta oskoi dovddam bokte buok dam buore, mi læ din siste, šaddaši bargolaǯǯan Kristus Jesus oudast.

7. Dastgo mist læ stuora illo ja jeđđitus du rakisvuođast, dađemielde go basse olbmui vaimok læk dærvasmattujuvvum du bokte, vieljačam!
20. v. 2 Tim. 1, 16.

8. Damditi, vaiko must Kristus siste læ stuora roakkadvuotta goččot dudnji dam, mi læ bærliges,

9. de anam mon almake buorebun nævvot du rakisvuođa diti, mon, gutte læm daggar olmuš, go dat boares Paulus, dal maidai Jesus Kristus čadnujuvvum olmuš.

2 Tim. 1, 8.

10. Mon nævom du mu bardnam harrai, gæn mon læm sakkanattam mu lakkidam siste, Onesimus harrai,

Kol. 4, 9. 1 Kor. 4, 15. Gal. 4, 19.

11. gutte ouddal læi dudnji avketæbme, mutto læ dal dudnji ja munji avkalaš, gæn mon vuolgatam ruoktot;

12. vuostaivalde don su, mu ječčam vaimo,

13. gæn mon lifčim galle dattom luttam adnet, vai son lifči du sajest balvvalam muo lakkidam siste evangelium diti!

Fil. 2, 30.

14. Mutto alma du mieđatusataga im mon dattom maidege dakkat, amas du buorrevuotta šaddat dego naggo mielde, mutto æktodato mielde.

2 Kor. 9, 7.

15. Dastgo daidi son damditi šaddam oanekaš aige du lutte erit ærotuvvut, vai don oʒušik su fastain agalaʒat ruoktot,

16. ik vela ain nuftgo balvvalægje, mutto æmbo go balvvalægje, nuftgo æcalaš vielja, erinoamačet munji, mutto man sagga æmbo dudnji, sikke oaʒe mielde ja Hærra siste.

Efes. 6, 9.

17. Jos don dalle anak muo du særvveguoibmenad, de vuostaivalde su dego muo!

18. Mutto jos son læ dakkam dudnji maidege verid, daihe jos son læ dudnji maidege velgolaš, de čale dam mu oaivvai!

19. Mon, Paulus, læm čallam mu ječčam gieđain, mon aigom makset, — amam mon dudnji cælkket, atte don læk munji vela ješječadge velgolaš.

20. Duođai, vieljačam! Divte muo ilo oaʒʒot du diti Hærra siste! Dærvasmatte mu vaimo Hærra siste!

21. Dorvastedin du gulolašvutti læm mon dudnji čallam, go mon dieđam, atte don aigok dakkat vela æmboge go dam, maid mon cælkam.

22. Mutto rakad vela maidai munji orromsaje! Dastgo mon doaivom, atte mon din rokkadusai bokte šaddam digjidi adduјuvvut.

Fil. 1, 25; 2, 24.

23. Epafras, mu fanggaguoibme Kristus Jesus siste,

Kol. 1, 7.

24. Markus, Aristarkus, Demas, Lukas, mu barggoguoimek, celkkek dudnji dærvvuođaid.

Ap. dag. 12, 12; 19, 29. Kol. 4, 14.

25. Min Hærramek Jesus Kristus arbmo lekus din vuoiŋain! Amen.

Girje Ebrealaʒaidi.

1. Kapittal.

Kristus, gæn bokte Ibmel dain maŋemuš beivin læ sardnom olbmuidi, ja gutte læ mailme sivdnedægje, Ibmel hærvasvuođa čuovggadas ja su luondo rievtes govva, læ oaivab go buok engelak, 1—4; son læ Ibmel ječas bardne, agalaš Ibmel ja gonagas, mailme sivdnedægje, gæn engelak rokkadallek, 5—14.

1. Maŋŋelgo Ibmel læ doluš aigin manga gærde ja manga lakai sardnom vanhemidi profetaides bokte, de læ son dain maŋemuš beivin sardnom migjidi barnes bokte,
4 Mos. 12, 6. 8. Luk. 1, 70. Gal. 4, 4.

2. gæn son læ bigjam arbbijægjen buok dingai bagjel, gæn bokte son maidai læ dakkam mailme,
Efes. 1, 10. Joh. 1, 3.

3. ja gutte, dađemielde go son læ su hærvasvuođa čuovggadas ja su luondo čielgga govva ja guodda buok dingaid su famos sane bokte, læ ješječas bokte dakkam min suddoi buttastusa ja čokkanam allagvuođa olgiš gieđa bællai allagassi
Vis. 7, 26. Joh. 14, 9. 2 Kor. 4, 4. Kol. 1, 15. 17. Ebr. 9, 14. 26; 8, 1.

4. ja læ šaddam dađe sagga oaivabun go engelak, go son læ arbbim hærvvasæb nama go si.
Fil. 2, 9. 10.

5. Dastgo guđe engeli læ son goassege cælkkam: Don læk mu bardne, mon læm riegadattam du odna bæive? ja fastain: Mon galgam læt su acce, ja son galgga læt mu bardne.
Salm. 2, 7. 2 Sam. 7, 14.

6. Mutto go son fastain bigja dam vuostasriegadam barnes mailbmai, de cælkka son: Ja buok Ibmel engelak galggek su rokkadallat.
Rom. 8, 29. Kol. 1, 15. Salm. 97, 7.

7. Ja engeli birra cælkka son: Son dakka su engelides bieggan ja su balvvalegjides dollanjuovčan.
14. v. Salm. 104, 4.

8. Mutto bardnasis cælkka son: Du truonno, o Ibmel, bisso buok agalašvutti; vanhurskesvuođa soabbe læ du rika soabbe.
Salm. 45, 7. 8.

9. Don rakistik vanhurskesvuođa ja vašotik værrevuođa; damditi læ, o Ibmel, du Ibmel vuoidadam du ilo oljoin ouddali du vielljaguimi. Ap. dag. 10, 38.

10. Ja: Don, Hærra, læk vuođđodam ædnama algo rajest, ja almek læk du gieđai dagok.
Salm. 102, 26; 8, 4.

11. Dak galggek nokkat, mutto don bisok, ja dak galggek buokak boarasmuvvat nuftgo bivtas,
Salm. 102, 27. 28. Es. 51, 6. Luk. 21, 33.

12. ja nuftgo biktasa don daid čoakkai giesak, ja dak molsašuvvek; mutto don læk dat sæmma, ja du jagek æi noga.

13. Mutto guđemuʒʒi engelin læ son goassege cælkkam: Čokkan mu olgiš gieđa bællai, gidda dassači go mon bijam du vašalaʒaid du julgi vuološen?
Salm. 110, 1. Efes. 1, 20. Ebr. 10, 12.

14. Æigo si læk buokak balvvalægje vuoiŋak, guđek vuolgatuvvujek balvvalussi sin varas, guđek arbbijek audogasvuođa?
Salm. 34, 8.

2. Kapittal.

Æp mi oaʒo halbben adnet audogassan dakkujume Kristus bokte, mi nuft hærv-

vaset læ nannijuvvum, 1—4. Boatte mailbme i læk bigjujuvvum engeli vuollai, mutto Kristus vuollai, 5—8, gutte gillai ja vuoleduvvui su vieljaides diti, gæi lakasaʒʒan son damditi šaddai, vai son šaddaši oskaldas bajemuš pappan, 9—18.

1. Damditi berrip mi dađe æmbo dast gidda doallat, maid mi læp gullam, amamek mi bestujumest duššen šaddat.

2. Dastgo jos dat sadne, mi læi sardnujuvvum engeli bokte, læ šaddam nanosen, ja jos juokke bagjelduolbmam ja æppegulolašvuotta læ oʒʒom su bærliges balkas,
Ap. dag. 7, 53. Gal. 3, 19. 5 Mos. 27, 26.

3. de moft galggap mi dalle vælttat rangaštusast, jos mi æp vuttivalde nuft stuora audogasvuođa, mi, maŋŋelgo dat læi algost sardneduvvum Hærra bokte, læ nannijuvvum migjidi sist, guđek legje su gullam,
10, 29; 12, 25. Mark. 1, 14. 15.

4. go Ibmel mieldeduođašti sikke mærkai ja ibmaši ja ædnaglagaš vægalaš dagoi bokte ja Bassevuoiŋa juogademi bokte su datos mielde?
Mark 16, 20. Ap. dag. 2, 22; 14, 3. 1 Kor. 12, 11.

5. Dastgo i son læk bigjam engeli vuollai dam boatte mailme, man birra mi sardnop.

6. Mutto muttom læ duođaštam muttom baikest, cælkededin: Mi læ olmuš, go don muitak su, daihe olbmu bardne, go don vuttivaldak su? Salm. 8, 5 j. n. v.

7. Don læk dakkam su uccan vuolebuʒʒan go engelid; gudnin ja goargoin læk don kruonedam su ja bigjam su du gieđaidad dagoi bagjel; Efes. 1, 21.

8. buokrakkan læk don bigjam su julgi vuollai. Go son nabbo dalle læ bigjam buokrakkan su vuollai, de i son læk čuolddam maidege, mi i šaddam su vuollai bigjujuvvut; mutto dal æp mi vela oaine, atte buokrakkan læ su vuollai bigjujuvvum.
Matt. 28, 18. Ebr. 10, 13.

9. Mutto su, gutte oanekassi læi šaddam vuolebuʒʒan go engelak, Jesusa, oaidnep mi jabmem gillamuša bokte kruoneduvvum hærvasvuođain ja gudnin, vai son Ibmel arbmogas dato mielde muosatifči jabmema buokai oudast.
Fil. 2, 8. 9. 1 Joh. 2, 2.

10. Dastgo dat heivvi sudnji, gæn diti buokrakkan læ, ja gæn bokte buokrakkan læ, sudnji, gutte doalvvo ædnag manaid hærvasvutti, gillamušai čađa ollašuttet sin audogassan dakkujume oaivamuʒa.
Joh. 1, 3. Rom. 11, 36. Luk. 24, 26. Ap. dag. 3, 15; 5, 31.

11. Dastgo sikke son, gutte bassen dakka, ja si, guđek bassen dakkujuvvujek, læk buokak ovta ačest, man diti son i hæppanada sin vielljanes goččomest,
13, 12. Joh. 17, 19. Matt. 12, 50. Joh. 15, 14; 20, 17.

12. cælkededin: Mon aigom dieđetet du nama mu vieljaidasam; mon aigom lavllot du maidnoma særvvegodde siste.
Salm. 22, 23. 26.

13. Ja fastain: Mon aigom dorvastet su ala. Ja fastain: Gæča, dast mon læm ja dak manak, gæid Ibmel læ munji addam.
Es. 8, 17. 18. Joh. 10, 29; 17, 6. 9.

14. Dađemielde go dalle manak læk servolaʒak oaʒʒai ja varaidi, de læ son damanaga lakai šaddam dasa servolaʒʒan, vai son jabmemes bokte famotuttaši dam, gæst læi jabmem valdde, dat læ bærgalak,
Joh. 1, 14. Es. 25, 8. Hos. 13, 14. 2 Tim. 1, 10.

15. ja bæstaši sin buokaid, guđek jabmem balo diti legje garra balvvalusa vuolde obba sin ællemaigesek.
Luk. 1, 74. Rom. 8, 15.

16. Dastgo i son almake ane fuola engeli oudast, mutto Abraham nale oudast son fuola adna.

17. Damditi berri son šaddat su vieljaides lakasaʒʒan juokke dafhost, vai son šaddaši vaibmolađes ja oskaldas bajemuš pappan Ibmel oudast, soabatet albmuga suddoid. 4, 15. 16; 5, 1. 2.

18. Dastgo dađemielde go son læ gillam ja ješge læ gæččaluvvum, de matta son sigjidi vække̦n boattet, guđek gæččaluvvujek.

3. Kapittal.

Oskolaʒak galggek vuttivalddet Kristusa, sin bajemuš papasek, gutte læ stuoreb go Moses, 1—6. Si berrijek varotet ječaidæsek buoššodumest ja æppeoskost erit, amas sigjidi gævvat, nuftgo doule Israeli mæcest, 7—19.

1. Damditi, di basse vieljak, servolaʒak almalaš goččomi, gæčadeket min dovdastusa apostala ja bajemuš papa, Kristus Jesusa,
Fil. 3, 14. 1 Pet. 1, 15. Gal. 4, 4. Ebr. 4, 14; 6, 20.

2. gutte læi sudnji oskaldas, gutte su asati, nuftgo Moses læi oskaldas obba su viesost! 4 Mos. 12, 7.

3. Dastgo son læ dokkalaʒʒan adnujuvvum oaʒʒot dađe stuoreb gudne go Moses, go sust, gutte læ vieso rakadam, læ stuoreb gudne go viesost.
Sak. 6, 13. Matt. 16, 18.

4. Dastgo juokke viesso rakaduvvu muttomest; mutto dat, gutte læ rakadam buokrakkan, læ Ibmel.
2 Kor. 5, 1. 18. Efes. 2, 10.

5. Ja Moses læi galle oskaldas obba su viesost nuftgo balvvalægje duođaštet, mi celkkujuvvut galgai, 2. v. 5 Mos. 18, 15. 18.

6. mutto Kristus nuftgo bardne su vieso bagjel; ja mi læp su viesso, jos mi gidda loapa ragjai bissop nanosen doaivo dorvolašvuođa ja rame siste.
1 Kor. 3, 16; 6, 19. Efes. 2, 21. 22. Matt. 24, 13.

7. Damditi, nuftgo Bassevuoigŋa cælkka: Odna bæive, jos di gullabetet su jiena, Salm. 95, 7. 8.

8. de allet buoššod din vaimoidædek, nuftgo moaratume siste*, gæččalusa bæive mæcest;
* Meribast, 2 Mos. 17, 2—7.

9. gost din vanhemak muo gæččalegje, muo guoratalle, vaiko si oidne mu dagoid njællje loge jage! 4 Mos. 14, 22.

10. Damditi moaratuvvim mon dom sokkagodde ala ja celkkim: Si čagjadaddek alelassi vaimostæsek. Mutto æi si dovddam mu gæinoid,

11. nuft atte mon vurdnum mu moarestam: Duođai, æi si galga mannat mu vuoiŋadusa sisa.
4 Mos. 14, 21—25. Salm. 95, 11.

12. Varoteket, vieljačidam, amas guđege siste dist læt bahas, æppeoskolaš vaibmo, nuft atte son jorral dam ælle Ibmel særvest erit!

13. Mutto ravvijeket ješječaidædek juokke bæive, nuft gukka go celkkujuvvu: Odna bæive, amas guttege dist buoššoduvvut suddo betolašvuođa bokte!

14. Dastgo mi læp šaddam Kristusi servolaʒʒan, jos mi varjalep min vuostas nana oskomek čavgga gidda loapa ragjai.
2 Pet. 1, 4. Alm. 2, 10. 25.

15. Go celkkujuvvu: Odna bæive, jos di gullabetet su jiena, de allet buoššod din vaimoidædek, nuftgo moaratume siste! — 7. 8. v.

16. gæk legje dalle si, guđek dam gulle ja almake su moaratutte? Æigoson buokak, guđek Egyptenest olgus vulgge Moses bokte?

17. Mutto gæi ala moaratuvai son njællje loge jage? Igoson sin ala, guđek suddodegje, gæi rubmašak mæccai gačče?
4 Mos. 14, 33 j. n. v. 26, 65.

18. Ja gæi harrai son vuornoi, atte æi si galggam mannat su

vuoiŋadusa sisa, ærrebgo sin harrai, guđek legje æppe-oskolaʒak?
11. v. 5 Mos. 1, 34—36.

19. Mi oaidnep nabbo dalle, atte æi si mattam sisamannat æppe-oskosek diti.

4. Kapittal.

Si nevvujuvvujek osko siste loppadusast gidda doallat; dastgo si, guđek oskuk, mannek dam vuoiŋadusa sisa, mi ain læ rabas Ibmel olbmuidi, 1—11. Dam buokdiette Ibmel sadne læ ælle ja famolaš, 12. 13. Kristus læ arkalmaste bajemuš pappa, gæn lusa mi galggap mannat armo oaʒʒom diti, 14—16.

1. Barggop mi damditi, go mist ain læ loppadus mannat su vuoiŋadusa sisa, varotet ječaidæmek, amas guttege dist orrot ruoktot baccemen!

2. Dastgo loppadus læ migjidi sardneduvvum, nuftgo doidige; mutto dat sadne, maid si gulle, i væketam sin, dainago dat i okti ovtastattujuvvum oskoin sin siste, guđek dam gulle.

3. Dastgo mi mannap vuoiŋadusa sisa, mi, guđek oskop, nuftgo son læ cælkkam: Nuft vurdnum mon mu moarestam: Duođai, æi si galga mannat mu vuoiŋadusa sisa, — vaiko dagok legje ollašuttujuvvum mailme sivdnedæme rajest.
Salm. 95, 11.

4. Dastgo nuft son læ muttom baikest cælkkam dam čiččid bæive harrai: Ja Ibmel vuoiŋadi čiččid bæive buok su dagoines.
1 Mos. 2, 2.

5. Ja dam baikest fastain: Duođai, æi si galga mannat mu vuoiŋadusa sisa.
4 Mos. 14, 29. 30. 5 Mos. 1, 34. 35.

6. Dađemieldego nabbo ain bacca, atte muttomak galggek dam sisa mannat, ja si, gæidi loppadus læi vuoččan sardneduvvum, æi bæssam sisa æppe-oskosek diti,

7. de mærred son fastain muttom bæive: Odna bæive — nuftgo son cælkka David bokte nuft gukkes aige gæčest, nuftgo ouddal læ celkkujuvvum, — Odna bæive, jos di gullabetet su jiena, de allet buoššod din vaimoidædek!
3, 7. 8.

8. Dastgo jos Josva lifči rabedam sigjidi vuoiŋadusa, de Ibmel i livče dasto maŋŋel sardnom nubbe æra bæive birra.
5 Mos. 31, 7.

9. De læ nabbo dalle ain sabbatvuoiŋadus baccam Ibmel olbmuidi.

10. Dastgo, gutte læ mannam su vuoiŋadusa sisa, son maidai vuoiŋad su dagoines, nuftgo Ibmel su dagoines. Alm. 14, 13.

11. Barggop mi damditi viššalet sisabæssat dom vuoiŋadussi, amas guttege jorralet damanaga æppe-osko ouddamærka mielde!

12. Dastgo Ibmel sadne læ ælle ja famolaš ja bastelæbbo go guttege guovte-avjosaš miekke ja manna čađa, gidda dassači go dat ærot sikke sielo ja vuoiŋa, sikke lađđasid ja ađđamid, ja dat dubme vaimo jurddagid ja arvvalusaid.
Sard. 12, 11. Es. 49, 2. Jer. 23, 29. Alm. 1, 16.

13. Ja i mikkege sivdnadusaid læk oaidnemættom su čalmi oudast, mutto buok dingak læk rabas ja lebbijuvvum su čalmi ouddi, gæina mist læ dakkamuš.
Sir. 15, 19; 23, 29. Salm. 33, 13. 14. 15; 139, 1—5.

14. Dađemielde go mist dalle læ stuora bajemuš pappa, gutte læ mannam almi čađa, Jesus, Ibmel bardne, de bissop mi nannoset dam dovdastusa siste!
3, 1; 6, 20; 7, 26; 8, 1.

15. Dastgo i mist læk daggar bajemuš pappa, gutte i mate njuorranet min hægjovuođai vuostai, mutto daggar, gutte juokke dafhost læ gæččaluvvum sæmma

lakai go mi, daddeke alma suddotaga.
2, 17. Matt. 4, 1. Luk. 22, 28. Es. 53, 9. 2 Kor. 5. 21. 1 Pet. 2, 22.

16. Loaidastekop mi damditi dorvolašvuođain arbmo-truono ouddi, vai mi oʒušeimek vaibmolađesvuođa ja gavnašeimek armo rievtes-aiggasaš vækken!
10, 22. Efes. 3, 12. 1 Joh. 3, 21. Rom. 3, 25.

5. Kapittal.

Kristus læ bigjujuvvum Ibmelest bajemuš pappan ja læ šaddam gaska-oabmen agalaš bestujubmai, 1—10. Ebrealaʒai diti bikkujuvvu, dainago si læk ain dušše manak kristalašvuođa dafhost, 11—14.

1. Dastgo juokke bajemuš pappa, gutte olbmuin valddujuvvu, asatuvvu olbmui diti balvvalam varas Ibmel oudast, vai son ouddanguoddaši sikke addaldagaid ja njuovvamoaffarid suddoi oudast,
2 Mos. 28, 1 j. n. v. Ebr. 8, 3.

2. ja son matta adnet njuorasvuođa daiddemættom ja čagjedægje olbmui vuostai, dađemielde go son maidai ješ læ hægjovuođain birrastattujuvvum,
4, 15; 2, 18.

3. ja dam diti fertte son, nuftgo albmuga oudast, nuftgis maidai ješječas oudast ouddanguoddet suddo-oaffara. 3 Mos. 9, 7; 16, 6.

4. Ja i oktage valde ješaldsesis dam gudne, mutto sust dat læ, gutte Ibmelest goččujuvvu, nuftgo Aron. 2 Mos. 28, 1.

5. Nuft i læk maidai Kristusge ješ addam aldsesis dam gudne šaddat bajemuš pappan, mutto son, gutte sudnji celki: Don læk mu bardne, mon læm riegadattam du odna bæive.
Joh. 8, 54. Salm. 2, 7.

6. Nuftgo son maidai cælkka nubbe baikest: Don læk pappa agalaš aiggai Melkisedek lakai.
Salm. 110, 4. Ebr. 7, 17.

7. Son, gutte su oaʒes beivin, go son stuora čuorvvomin ja gadnjaliguim ouddanguddi rokkadusaid ja vuollegis adnomid sudnji, gutte mati su bæstet jabmemest erit, ja gullujuvvui su ibmelbalos diti,
Matt. 26, 39; 27, 46. 50. Luk. 22, 41; 23, 46 Joh. 12, 27; 17, 1.

8. oapai, vaiko son læi Bardne, almake gulolašvuođa dast, maid son gillai, Fil. 2, 8.

9. ja go son læi ollašuttujuvvum, de šaddai son sigjidi buokaidi, guđek su jægadek, gaskaoabmen agalaš bestujubmai, 2, 10.

10. goččujuvvum Ibmelest bajemuš pappan Melkisedek lakai.
6. v.

11. Dam birra læ mist ollo cælkkemuššan, mi maidai læ lossad čilggit, dađemielde go di lepet šaddam hilljanen arvvedet.

12. Dastgo vaiko di aige mielde berrišeidek læt vela oapatægjekge, de di fastain darbašepet, atte olmuš digjidi oapat, mak læk alggooaivvadusak Ibmel sanest, ja di lepet šaddam daggaren, guđek darbašepet mielke ja epet garra biemo.
6, 1. 2. 1 Kor. 3, 2. 1 Pet. 2, 2.

13. Dastgo juokkehaš, gutte oaʒʒo mielke, læ daiddemættom vanhurskesvuođa sane harrai, dastgo son læ manna.
1 Kor. 3, 1; 14, 20.

14. Mutto olles olbmuidi læ garra biebmo, sigjidi, gæi jierbme oapo bokte læ harjetuvvum erotusa dakkat buore ja baha gaskast.

6. Kapittal.

Dam girje čalle datto sardnot viddasæbbut ollasæb oapo birra, 1—3; dastgo si, guđek jorralet erit, ferttijek vuorddet aldsesæsek garrodusa, 4—8. Daddeke

læ sust buoreb oaivel Ebrealaʒai harrai, go si ouddal læk gævatam jeĉaidæsek nuft burist, 9. 10. Son nævvo sin bissovaŝvutti osko ja gierddavaŝvuođa siste, vai si Abrahamin ŝaddaŝe servolaʒʒan Ibmel loppadusaidi, mak læk nubbastuvvamættomak ja addujuvvujek Kristus, min bajemuŝ papa, bokte, 11—20.

1. Guđđop mi damditi sarnokættai alggo-oapo Kristus birra ja sardnogottop ollasæb oapo birra, amamek mi fastain bigjat vuođđodusa jorggalusa harrai jabmem dagoin erit ja osko harrai Ibmel ala, 9, 14.

2. oapo harrai gasta birra ja gieđa-bagjelibigjujume ja jabmi bajasĉuoʒʒelæme ja agalaŝ duomo birra!

3. Ja dam aiggop mi dakkat, jos Ibmel dam suovva.
Ap. dag. 18, 21. Jak. 4, 15.

4. Dastgo vægjemættom dat læ, atte dak, guđek okti læk bajasĉuvggijuvvum ja læk muosatam dam almalaŝ addaldaga ja læk ŝaddam servolaʒʒan Bassevuigŋi
10, 26. Matt. 12, 31. 45. 2 Pet. 2, 20. 1 Joh. 5, 16.

5. ja læk muosatam Ibmel buore sane ja dam boatte mailme famoid ja jorralek erit, atte si fastain mattek ođasmattujuvvut jorggalussi,

6. go Ibmel barne si aldsesæsek russinavllijek ja dakkek su bilkkadussan.

7. Dastgo ænam, mi arve jukka, mi davja gaĉĉa dam ala, ja ŝaddad ŝäddoid, sigjidi avkalaʒʒan, gæi diti dat barggujuvvu, oaʒʒo Ibmelest buristsivdnadusa;

8. mutto go dat ŝaddad bastelis lanjaid ja gaskalasaid, de læ dat gælbotæbme ja garrodusa lakka, ja dam loappa læ bolddujubme.
Matt. 21, 19.

9. Mutto din dafhost, di æcalaʒak, de nannoset mi doaivvop, mi buoreb læ, ja mi bestujubmai gulla, josjoge mi nuft sardnop.

10. Dastgo Ibmel i læk vanhurskesmættom, atte son vajaldattaŝi din dagoid ja dam rakisvuođa vaive, maid di lepet ĉajetam su nama diti, go di lepet balvvalam ja balvvalepet ain basse olbmuid.
Rom. 3, 4. 2 Muit. 15, 7. Sanel. 14, 31. Matt. 10, 42; 25, 40. 1 Kor. 15, 58.

11. Mutto mi datuŝeimek, atte juokkehaŝ dist ĉajetifĉi damanaga angervuođa doaivo olles nanostussan gidda loapa ragjai,
3, 6. 14. Matt. 24, 13.

12. amadek di ŝaddat hilljanen, mutto vai di doarredifĉidek sin, guđek osko ja gierddavaŝvuođa bokte arbbijek loppadusaid.
15. v.

13. Dastgo dallego Ibmel addi Abrahami loppadusa, go sust i læm oktage stuoreb, gæn bokte vuordnot, de vuornoi son jeŝjeĉas bokte, cælkededin:
1 Mos. 17, 4; 22, 16. 17. Salm. 105, 9. Luk. 1, 73.

14. Duođai, mon aigom du buristsivdnedet ja du lassanattet.
1 Mos. 12, 2.

15. Ja nuft jovsai son loppadusa, maŋŋelgo son gierddavaʒat læi vuorddam. 10, 36.

16. Dastgo alma olbmuk vurdnuk stuoreb bokte, ja valle læ sigjidi loappan buok naggoi ja nanostussan. 2 Mos. 22, 11.

17. Damditi laseti Ibmel, go son aigoi ain æmbo ĉajetet loppadusa arbbijegjidi su arvvalusas nubbastuvvamættomvuođa, dasa vales, 13. v.

18. vai mi guovte nubbastuvvamættom sane bokte, mai mielde dat læ vægjemættom, atte Ibmel galgaŝi gielastallat, anaŝeimek nana jeđđitusa, mi, guđek læp bataram nannoset gidda doallat dam min ouddi bigjujuvvum doaivost, Tit. 1, 2.

19. maid mi adnep nuftgo sielo oagjebas ja nana ankaren, mi manna ouddaloavddag siskabællai,

20. gosa Jesus, nuftgo oudastmanne, læ mannam sisa min oudast, son, gutte Melkisedek lakai læ šaddam bajemuš pappan agalaš aiggai.
3, 1; 4, 14; 5, 6.

7. Kapittal.

Kristus læ bajemuš pappa Melkisedek lakai, gutte læi su ouddagovva ja valdi Abrahamest logadasa ja buristsivdnedi su, 1—10. Laka, mi læi hægjo ja avketæbme, molssujuvvui, go sust læi æra pappavuotta go Aronest, 11—19. Duššefal Kristus asatuvvui pappan vale bokte, agalaš aiggai, dastgo son læi olles ja alma suddotaga, 20—28.

1. Dastgo dat Melkisedek, Salem gonagas, dam alemus Ibmel pappa, gutte manai Abraham oudald, dallego son ruoktot macai vuoitoin gonagasai bagjel, ja gutte su buristsivdnedi,
1 Mos. 14, 18.

2. gæsa Abraham maidai addi logadasa buok obmudagast, gutte, go su namma čilggijuvvu, læ vuost vanhurskesvuođa gonagas, dasto maidai Salem gonagas, dat læ, rafhegonagas,
4. v. 1 Mos. 14, 20.

3. gutte læ alma ačetaga, alma ædnetaga, alma sokkagodde-logotaga, gæst i læk i beivi alggo ige ællem loappa, mutto gutte værddeduvvu Ibmel bardnen, son bisso oktelassi pappan.

4. Mutto geččet, man stuores dat læ, gæsa patriarka Abraham addi vela logadasage sallašestes!

5. Ja dak Levi manai gaskast, guđek pappavuođa oʒʒuk, læk galle ravvijuvvum valddet logadasa laga mielde albmugest, dat læ, sin vieljainæsek, vaiko dak læk boattam Abraham alemin;
4 Mos. 18, 21.

6. mutto son, gutte i lokkujuvvu sin sokkagoddai, valdi Abrahamest logadasa ja buristsivdnedi su, gæst legje loppadusak.
1 Mos. 14, 19. Rom. 4, 13.

7. Mutto alma vuostainaggotaga buristsivdneduvvu dat, gutte vuoleb læ, sust, gutte aleb læ.

8. Ja dabe valddek jamolaš olbmuk logadasa, mutto dobbe dat, gæn birra duođaštuvvu, atte son ælla.

9. Ja, jos mon galgam nuft cælkket, Abraham bokte læ vela Levige, gutte valdda logadasa, addam logadasa;
4 Mos. 18, 26.

10. dastgo son læi ain ačes alemin, dalle go Melkisedek manai su oudald.

11. Jos dalle nabbo lifči ollesvuotta joksamest Levitalaš pappavuođa bokte, — dastgo daina legje olbmuk laga oʒʒom, — de manne darbašuvvuši dalle vela ain, atte nubbe æra pappa galgai Melkisedek lakai bajasčuoʒʒelet ige namatuvvut Aron lakai?
18. 19. v. Gal. 2, 21.

12. Dastgo go pappavuotta molssašuvvu, de fertte maidai lakage molssašuvvut.

13. Dastgo son, gæn birra dat celkkujuvvu, gulai nubbe æra sokkagoddai, man siste i læk oktage altara balvvalam.

14. Dastgo dat læ diettelas, atte min Hærramek læ boattam Judast, guđe sokkagoddai Moses i læk maidege sardnom pappavuođa birra.
1 Mos. 49, 10. Rut 4, 17 j. n. v. Es. 11, 1. Matt. 1, 1. Luk. 3, 23 j. n. v.

15. Ja dat šadda ain čielggasæbbun, go nubbe æra pappa bajasčuoʒʒel Melkisedek lakasaʒʒan,

16. gutte i læk šaddam pappan oaʒalaš bakkom laga mielde, mutto čoavddemættom ællem famo mielde.

17. Dastgo son duođašt: Don

læk pappa agalaʒat Melkisedek lakai. 5, 6. Salm. 110, 4.

18. Dat oudeb bakkom šadda nabbo dalle heittujubmai, dainago dat læi hægjo ja avketæbme, Gal. 4, 9. Rom. 8, 3.

19. — dastgo laka i læk maidege ollašuttam, — ja buoreb doaivvo addujuvvu, man bokte mi Ibmeli lakkanep. Joh. 1, 17. Ap. dag. 13, 38. 39. Rom. 3, 20 j. n. v. Efes. 2, 18; 3, 12.

20. Ja dađemielde go dat i addujuvvum alma valetaga,

21. — dastgo dok læk šaddam pappan alma valetaga, mutto dat valin, su bokte, gutte sudnji cælkka: Hærra læ vurdnom, ige son dam gađa: Don læk pappa agalaʒat Melkisedek lakai, — Salm. 110, 4.

22. de læ Jesus šaddam dađe buoreb litto oudastolmajen. 8, 6.

23. Ja dok læk šaddam ædnag pappan, dainago jabmem gildi sin bissomest;

24. mutto dast læ nokkamættom pappavuotta, dainago son bisso agalaš aiggai,

25. manditi son maidai matta ollasi dakkat sin audogassan, guđek bottek Ibmel lusa su bokte, dađemielde go son ælla alelassi sin oudast ouddanloaidastet. 9, 24. Rom. 8, 34. 1 Joh. 2, 1.

26. Dastgo daggar bajemuš pappa heivvi migjidi, gutte læ basse, alma vigetaga, duolvvadkættai, suddolaʒai særvest erit čulddujuvvum ja aleduvvum almi bagjel, 4, 14. 15. 1 Pet. 2, 22.

27. gutte i darbaš bæivalaʒat, nuftgo dak æra bajemuš papak, ouddanguoddet vuost oaffarid su ječas suddoi oudast, dastmaŋŋel albmuga suddoi oudast; dastgo dam dagai son ovta gærde, go son oaffarušai ješječas. 3 Mos. 9, 7; 16, 3. 6 j. n. v. Ebr. 9, 12. 26.

28. Dastgo laka asat olbmuid bajemuš pappan, gæin læ hægjovuotta, mutto vale sadne, mi læ maŋŋel go laka, asat Barne, gutte læ agalaš aiggai ollašuttujuvvum. 5, 1. 2. 9; 2, 10.

8. Kapittal.

Kristus læ bajemuš pappa Ibmel olgiš gieđa bælde dam almalaš goađest, 1—5. Son læ buoreb litto gaska-olmai; dastgo Ibmel læi loppedam dakkat ođđa litto ja heittujubmai buktet dam boares litto, 6—13.

1. Mutto oaivvadus dast, mi dast celkkujuvvu, læ: Mist læ daggar bajemuš pappa, gutte čokka allagvuođa truono olgiš bælde almin 1, 3. 13. Kol. 3, 1.

2. nuftgo basse baike ja dam duotta goađe balvvalægje, maid Hærra læ bajasceggim, ja i olmuš. 9, 8. 11. 24; 10, 20. 21.

3. Dastgo juokke bajemuš pappa bigjujuvvu sikke addaldagaid ja njuovvamoaffarid ouddanguoddet; damditi læi dat darbašlaš, atte maidai sust læi mikkege, maid son mati oaffaruššat. 5, 1. Efes. 5, 2.

4. Dastgo jos son lifči ædnam alde, de i son livče pappa, dađemielde go papak læk, guđek addaldagaid ouddanguddek laga mielde,

5. guđek dam almalaš goađe gova ja suoivvan balvvalek, dađemielde go Moses oaʒoi Ibmelest mattatusa, go son galgai rakadet goađe; dastgo gæča bærrai, celki son, atte don dagak buok dam gova mielde, mi dudnji čajetuvvui vare alde! 10, 1. Kol. 2, 17. 2 Mos. 25, 40.

6. Mutto dal læ son oʒʒom dađe sagga aleb balvvalusa, go son maidai læ buoreb litto gaska-

olmai, mi læ vuođđoduvvum buoreb loppadusai ala.
7, 22. 2 Kor. 3, 6.

7. Dastgo jos dot oudeb litto lifči læmaš laittemættom, de i livče sagje occujuvvum maŋeb littoi.

8. Dastgo laittemin cælkka son sigjidi: Gæča, bæivek bottek, cælkka Hærra, go mon aigom dakkat ođđa litto Israel viesoin ja Juda viesoin, Jer. 31, 31—34; 33, 14.

9. im dam litto mielde, maid mon dakkim sin vanhemiguim dam bæive, go mon valddim sin gitti doalvvom diti sin olgus Egypten ædnamest; dastgo æi si bissom mu litto siste, damditi im mon fuollam sist, cælkka Hærra.
2 Mos. 19, 5 j. n. v.

10. Mutto dat læ dat litto, maid mon aigom dakkat Israel viesoin dai beivi maŋŋel, cælkka Hærra: Mon aigom addet mu lagaidam sin milli, ja mon aigom čallet daid sin vaibmoi, ja mon aigom læt sin Ibmel, ja si galggek læt mu almug.
Jer. 24, 7. Sak. 8, 8.

11. Ja æi si galga oapatet, ješgutteg lagamuʒas, ja ješgutteg vieljas, ja cælkket: Dovda Hærra! Dastgo si galggek buokak dovddat muo, uccemusa rajest sin gaskast gidda stuoremusa raggjai sin gaskast.
Es. 54, 13. Joh. 6, 45.

12. Dastgo mon aigom læt arbmogas sin vanhurskesmættomvuođai vuostai ja im šatan muittet sin suddoid ja sin bagjelduolbmamid.

13. Go son cælkka: ođđa litto, de læ son lokkam dam oudeb litto boaresen; mutto dat, mi læ boares ja oamasmuvvam, læ juo nokkagoattemen.

9. Kapittal.

Dat boares goatte ja dat Levitalaš ibmelbalvvalus læiga dievasmættomak, 1—10. Dat ođđa goatte ja Kristus oaffar læba dievaslaʒak, 11—14. Kristus læ dam ođđa litto gaska-olmai su varas bokte, man ouddagovva dat boares litto læi, 15—23. Son manai ješ albmai min oudast, go son vuost ovta gærde læi ješječas oaffarušŝam, 24—28.

1. Dam oudeb goađest legje galle maidai ibmelbalvvalusa asatusak ja ædnamlaš basse baikke.
2 Mos. 25, 8.

2. Dastgo oudeb goatte læi rakaduvvum, man siste læi sikke gintaljuolgge ja bævdde ja geččujume laibek; dat goččujuvvu basse baikken.
2 Mos. 26, 1 j. n. v. 25, 23—31.

3. Mutto nubbe ouddaloavddag duokken læi dat goatte, mi goččujuvvu danen buok bassamus baikken,
2 Mos. 26, 33.

4. mast læi golle-suovaslitte ja litto arkka, mietta buok gollin skoađastuvvum, man siste læi gollelitte mannain ja Arona liđid šaddadægje soabbe ja litto tavvalak,
2 Mos. 25, 10; 16, 33. 4 Mos. 17, 8. 10. 2 Mos. 25, 21; 34, 29. 1 Gon. 8, 9.

5. mutto dam bajabælde legje hærvasvuođa kerubak, mak suoivanaste arbmostuolo bagjel, mai birra dal i darbaš bittai mielde sardnujuvvut. 2 Mos. 25, 18.

6. Go dat dal læ nuft rakaduvvum, de mannek papap alelassi dam oudeb goađe sisa, go si doaimatek ibmelbalvvalusa;
4 Mos. 18, 3 j. n. v.

7. mutto dam nubbe goađe sisa manna duššefal bajemuš pappa ovta gærde jagest, i alma varaitaga, maid son oaffarušša ješječas oudast ja albmuga mæddadusai oudast,
3 Mos. 16, 2 j. n. v. Ebr. 5, 3.

8. man bokte Bassevuoiŋŋa adda dam diettevassi, atte gæidno basse baikkai i læk vela almostattujuvvum, nuft gukka go dat oudeb goatte ain orro,
Es. 35, 8. Joh. 14, 6. Ebr. 10, 19. 20.

9. mi læ ouddagovva gidda dam dalaš aige ragjai, man siste ain sikke addaldagak ja oaffarak ouddanguddujuvvujek,

10. mak æi væje dakkat su ollesen oamedovdo mielde, gutte balvval Ibmela, mutto duššefal borramušai ja jukkamušai ja mangalagaš basademi ja oaȝalaš asatusaiguim læk bagjelibigjujuvvum gidda njuolggadusa aige ragjai.
Ap. dag. 13, 39. Gal. 3, 21. 3 Mos. 11, 2 j. n. v. 4 Mos. 19, 7 j. n. v.

11. Mutto go Kristus bođi, boattevaš buri bajemuš pappan, de manai son stuoreb ja dievvasæb goađe čađa, mi i læk gieđaiguim dakkujuvvum, dat læ, mi i læk dam sivdnadusa mielde,
3, 1; 4, 14.

12. ja i bokkai ige galbi varai bokte, mutto su ječas vara bokte manai son ovta gærde basse baike sisa ja gavnai agalaš lonastusa.
3 Mos. 16, 3. Ap. dag. 20, 28. Ebr. 7, 27; 10, 12.

13. Dastgo jos vuovsai ja bokkai varak ja guigo gunak, maiguim buttesmættomak riškotuvvujek, basotek oaȝe buttesvuottan,
3 Mos. 16, 14. 4 Mos. 19, 9 j. n. v.

14. man sagga æmbo galgga dalle Kristus varra, gutte agalaš vuoiŋas bokte oaffarušai ješječas nuftgo laittemættom oaffaren Ibmeli, buttestet din oamedovdo jabmem dagoin erit balvvalam varas dam ælle Ibmel!
1 Pet. 1, 19. Alm. 1, 5. Gal. 1, 4; 2, 20. Tit. 2, 14. Luk 1, 74. Rom. 6, 13. 1 Tes. 1, 9. Ebr. 6, 1.

15. Ja damditi læ son dam ođđa testamenta gaska-olmai, vai, go jabmem læ dapatuvvam lonastussan dain bagjelduolbmamin erit, mak legje dakkujuvvum dam oudeb testamenta vuolde, vai dak, guđek læk goččujuvvum, oȝuše agalaš arbe loppadusa.
12, 24. 1 Tim. 2, 5. Rom. 5, 6.

16. Dastgo gost testamenta læ, dast læ dat darbašlaš, atte su jabmem, gutte læ testamenta dakkam, læ diettelas.

17. Dastgo testamenta šadda nanosen æska jabmem bokte, dađemielde go dat i læk goassege famostes, nuft gukka go son ælla, gutte testamenta dagai.
Gal. 3, 15.

18. Damditi i šaddam dat oudebge testamenta asatuvvut alma varaitaga.

19. Dastgo go juokke bakkom laga mielde læi Mosesest gulatuvvum buok albmugi, de valdi son galbi ja bokkai varaid čacin ja skarlag-ulloiguim ja isopin ja riškoti sikke girje ječas ja buok albmuga, cælkededin:
2 Mos. 24, 6—8.

20. Dat læ dam litto varra, maid Ibmel læ dinguim dakkam.
Matt. 26, 28.

21. Mutto damanaga lakai riškoti son maidai goađe ja buok ibmelbalvvalusa gaska-omid varaiguim.
2 Mos. 29, 21. 3 Mos. 8, 15. 19.

22. Ja gosi buok buttestuvvu laga mielde varaiguim, ja alma varai golgatusataga i dapatuva andagassi addujubme.
3 Mos. 17, 11. Efes. 1, 7.

23. De læi nabbo dalle darbašlaš, atte almalaš dingai govak galgge buttestuvvut dai bokte, mutto almalaš dingak fast ječa buoreb oaffari bokte go dak.

24. Dastgo i Kristus læk mannam basse baike sisa, mi gieđaiguim læ dakkujuvvum, mi læ dam duotta basse baike govva, mutto alme ječas sisa, almostuvvum varas dal Ibmel muođoi ouddi min oudast;
Rom. 8, 34. 1 Joh. 2, 1.

25. ige son læk sisa mannam, vai son æmbo gerdid galgai oaffaruššat ješječas, nuftgo bajemuš pappa manna juokke jage basse baike sisa vieres varaiguim;
2 Mos. 30, 10. 3 Mos. 16, 2 j. n. v.

26. muđoi lifči son ferttim davja gillat mailme vuođđodusa

bigjujume rajest, mutto dal læ son ovta gærde aigi loapast almostuvvum suddo heittujubmai buktem varas su oaffares bokte.

12. 28. v. 1 Kor. 10, 11. Gal. 4, 4.

27. Ja nuftgo olbmuidi læ asatuvvum ovta gærde jabmet, mutto dastmaŋŋel duobmo,

28. nuft læ maidai Kristus ovta gærde oaffaruššujuvvum eritvalddem diti ædnagi suddoid; nubbe gærde galgga son, alma suddo-oaffaren šaddakættai, oidnujuvvut audogassan dakkujubmen sigjidi, guđek vurddek su.

Rom. 5, 6. 8.

10. Kapittal.

Laka i daga su oaffaridesguim ollesen, 1—4. Damditi datoi Kristus ješječas oaffaruššat, 5—10. Su oaffar eritvaldda ovta havest buok suddoid, nuft atte Ibmel i dato šatan goassege daid muittet, 11—18. Damditi galggek oskolaš olbmuk rievtoi adnet Kristus armo ja avččot gutteg guimidæsek nannoset gidda doallat oskost ja burin dagoin, 19—25; dastgo vuostehagolaš suddolaʒak ferttijek vuorddet lossis duomo bagjelasasek, 26—31. Ebrealaʒak galggek bissot osko ja gierddavašvuođa siste, 32—39.

1. Dastgo laka, mast læ dušše boatte buri suoivan ja i dai buri govva ješ, i mate goassege dai sæmma jakkasaš oaffari bokte, maid si alelassi ouddanguddek, dakkat sin ollesen, guđek daiguim ouddanbottek.

Kol. 2, 16. 17. Ebr. 7, 19; 9, 9. 10.

2. Dastgo alma dalle lifče ferttim dak oaffarak nokkat, dađemielde go oaffaruššek æi livče adnam dalle šat æmbo maidege suddo-dovdoid, go si ovta gærde lifče buttestuvvum.

3. Mutto oaffari bokte šadda jakkasaʒat suddoid muittem.

4. Dastgo dat læ vægjemættom, atte vuovsai ja bokkai varak mattek suddoid eritvalddet.

3 Mos. 16, 14. 18. 4 Mos. 19, 4.

5. Damditi cælkka son, boađededines mailbmai: Njuovvamoaffara ja borramušoaffara ik don dattom, mutto rubmaš don munji rakadik;

Salm. 40, 7—9; 50, 9. Es 1, 11. Amos 5, 21. 22.

6. boalddemoaffaridi ja suddooaffaridi ik don likom.

7. De mon celkkim: Gæča, mon boađam, — girje čallagest læ čallujuvvum mu birra, — dakkam diti, o Ibmel, du dato.

8. Maŋŋelgo son vuost læ cælkkam: Njuovvamoaffara ja borramušoaffara ja boalddemoaffarid ja suddo-oaffarid ik don dattom, ikge daidi likom, — mak laga mielde ouddanguddujuvvujek, —

9. de cælkka son: Gæča, mon boađam dakkam diti, o Ibmel, du dato. Son heittujubmai dakka dam oudeb oaffara asatam diti dam maŋeb oaffara.

10. Dam dato bokte mi læp bassen dakkujuvvum Jesus Kristus rubmaš oaffaruššujume bokte dam ovta gærde. 14. v.

11. Ja juokke pappa čuoʒʒo bæivalaʒat balvvalam diti ja oaffaruššam diti ædnag gerdid daid sæmma oaffarid, mak æi goassege mate suddoid erit valddet; 1. v.

12. mutto son læ oaffaruššam ovta oaffara suddoi oudast ja čokka oktelassi Ibmel olgiš gieđa bælde, 1, 3. 13; 8, 1.

13. vuordededin ain, gidda dassači go su vašalaʒak šaddek bigjujuvvut su julgi vuološen.

2, 8. Efes. 1, 20.

14. Dastgo ovtain oaffarin son læ oktelassi sin ollesen dakkam, guđek bassen dakkujuvvujek.

9, 12. 26.

15. Mutto dam birra duođašta maidai Bassevuoigŋa migjidi; dastgo maŋŋelgo son vuost læ cælkkam:

16. Dat læ dat litto, maid mon aigom singuim dakkat dai beivi

maŋŋel, cælkka Hærra: Mon aigom addet mu lagaidam sin vaimoidi ja čallet daid sin milli,
Jer. 31, 33 j. n. v. Rom. 11, 27. Joh. 6, 45.

17. ja im mon aigo šat æmbo muittet sin suddoid ja sin bagjelduolbmamid.

18. Mutto gost dai andagassi addujubme læ, dast oaffar i šat æmbo darbašuvvu suddo oudast.

19. Dađemielde go mist dalle, vieljačidam, læ roakkadvuotta Jesus varai bokte sisamannat basse baikkai,
4, 16. Joh. 10, 9. Efes. 2, 13. 18.

20. man sisa son læ basotam miggjidi ođđa ja ælle gæino ouddaloavddag čađa, dat læ, su oaʒes čađa,
9, 8. Joh. 14, 6.

21. ja dađemielde go mist læ stuora pappa Ibmel vieso bagjel,
4, 14.

22. de loaidastekop mi ouddan duođalaš vaimoin, osko olles nanosvuođa siste, riškotume bokte vaimoidæmek siste buttestuvvum baha oamedovdost erit ja bassujuvvum rubmaš bælest buttes čacin!
4, 16. Efes. 3, 12; 5, 26. Tit. 3, 5.

23. Dollop mi gidda doaivo likkamættom dovdastusast, — dastgo son læ oskaldas, gutte læ loppadusa addam, —
4, 14. 1 Kor. 1, 9. 1 Tes. 5, 24.

24. ja vuttivalddop mi gutteg guimidæmek, vai mi avččop gutteg guimidæmek rakisvutti ja buridi dagoidi,

25. ja allop mi vuolge min ječaidæmek čoagganæmest, nuftgo muttomin læ vierro, mutto nevvop mi gutteg guimidæmek, ja dakkop mi dam dađe æmbo, go di oaidnebetet, atte bæivve læ juo lakkanæmen!
Kol. 3, 16. 1 Kor. 10, 11.

26. Dastgo jos mi suddodep miela-ævtost, maŋŋelgo mi læp duottavuođa dovdo vuostaivalddam, de oaffar i bace šat æmbo suddo oudast,
4 Mos. 15, 30. Matt. 12, 31 j. n. v.

27. mutto duomo hirbmadlaš vuorddem ja buolle angervuotta, mi duššad vuostehagolaʒaid.
Esek. 36, 5. Sefan. 1, 18; 3, 8.

28. Go guttege læ doagjam Moses laga, de jabma son alma vaibmolađesvuođataga guovte daihe golma duođaštægje njalme mielde;
4 Mos. 35, 30. 5 Mos. 17, 6 j. n. v.

29. man sagga bahab rangaštussi doaivvobetet di su šaddat ašalaʒʒan adnujuvvut, gutte læ Ibmel barne julgides vuollai duolbmam ja bagjelgæččam litto varaid, maiguim son læi basotuvvum, ja gutte læ higjedam armo Vuoiŋa!
2, 3; 12, 25. Luk. 22, 20. 1 Kor. 11, 25.

30. Dastgo mi dovddap su, gutte læ cælkkam: Munji gulla makso, mon datom makset, cælkka Hærra; ja fastain: Hærra galgga dubmit su albmuges.
5 Mos. 32, 35. 36. Salm. 135, 14.

31. Hirbmadlaš dat læ gaččat ælle Ibmel gieđaidi.

32. Mutto muittet ouddalaš beivid, main di, maŋŋelgo di læidek čuvggijuvvum, gillaidek stuora soađe gillamušai siste,
Gal. 3, 4. Fil. 1, 29. 30.

33. go di gaskotagai ječa šaddaidek higjadusai ja atestusai bokte oaidnamuššan, gaskotagai sigjidi særvaidek, guđek gillajegje daggar dile!
Fil. 4, 14.

34. Dastgo di sikke njuorraneidek mu baddi vuostai, ja iloin di dasa duđaidek, go si rievedegje din obmudagaid, go di diđidek, atte di adnebetet ješječaidædek siste buoreb ja bissovaš davverid almin.
Ap. dag. 5, 41. Jak. 1, 2. Matt. 5, 12; 6, 20 j. n. v.

35. Allet suppe damditi din roakkadvuođadek erit, mi oaʒʒo stuora balka!
Matt. 10, 32.

36. Dastgo di darbašepet gierddavašvuođa, vai, go di lepet dakkam Ibmel dato, di dalle oʒušeidek loppadusa.
Luk. 21, 19. Ebr. 6, 12.

37. Dastgo dal læ vela dušše hui oanekis aigaš, de boatta son, gutte galgga boattet, ja i son agjan.

38. Mutto dat, gutte læ osko bokte vanhurskes, galgga ællet; ja jos guttege ječas erit gaiddad, sudnji i liko mu siello.
Hab. 2, 4. Rom. 1, 17.

39. Mutto æp mi læk sin gaskast, guđek ječaidæsek erit gaiddadek aldsesæsek gađotussan, mutto mi læp sin gaskast, guđek oskuk sielosek bestujubmen.

11. Kapittal.

Osko luonddo ja duogje, 1—3. Ouddamærkkan læk Abel, Enok, Noah, 4—7, Abraham, Sara, Isak, Jakob, Josef, 8—22, Moses ja su vanhemak, Josva, Rahab, 23—31, ja ærrasak, guđek osku loppadusai ala, vaiko dak æi devddujuvvum sin aiggai, 32—40.

1. Mutto osko læ nana vissesvuotta dam ala, mi doivvujuvvu, ja nana dorvvo dam harrai, mi i oidnujuvvu.
Rom. 8, 38. 39. 1 Kor. 2, 9.

2. Dam bokte oʒʒu boares oskolaʒak buore duođaštusa.

3. Osko bokte mi arvvedep, atte mailbme læ rakaduvvum Ibmel sane bokte, nuft atte dak oamek, mak oidnujuvvujek, æi læk boattam dain, mak legje oidnusist.
1 Mos. 1, 1—3. 2 Pet. 3, 5. Rom. 4, 17. 2 Kor. 4, 6.

4. Osko bokte oaffarušai Abel Ibmeli buoreb oaffara, go Kain, ja dam bokte oaʒoi son dam duođaštusa, atte son læi vanhurskes, go Ibmel duođašti ječas likom su addaldagaidi, ja dam bokte sardno son ain dalge, vaiko son læ jabmam.
1 Mos. 4, 4. 5. Matt. 23, 35.

5. Osko bokte valddujuvvui Enok erit, amas son jabmem oaidnet, ja i son gavdnujuvvum, dađemielde go Ibmel læi valddam su erit; dastgo ouddalgo son eritvaldđujuvvui, de læi sust dat duođaštus, atte soñ dokki Ibmeli.
1 Mos. 5, 24. Sir. 44, 18.

6. Mutto alma oskotaga læ dat vægjemættom sudnji dokkit; dastgo son, gutte Ibmel ouddi ouddan boatta, berre oskot, atte son læ, ja atte son šadda sin balkašægjen, guđek su occek.

7. Osko bokte dat læi, atte Noah, Ibmelest ravvijuvvum dam birra, mi i vela oidnujuvvum, balai Ibmelest ja rakadi arka su dalos bestujubmen; dam bokte dubmi son mailme ja šaddai osko vanhurskesvuođa arbbijægjen.
1 Mos. 6, 8. 14.

8. Osko bokte læi Abraham gulolaš, go son goččujuvvui vuolgget dam ædnami, maid son galgai valddet arbbenes, ja son vulgi, vaiko son i diettam, gosa son bođiš.
1 Mos. 12, 1. 4.

9. Osko bokte oroi son loppadusa ædnamest nuftgo vieres ædnamest ja asai gođi siste Isakin ja Jakobin, guđek læiga dam sæmma loppadusa arbbimguoimek;
1 Mos. 14, 13; 17, 8.

10. dastgo son læi vuorddemen dam gavpuga, mast læ vuođđodus, man huksijægje ja dakke læ Ibmel.
12, 22; 13, 14. 2 Kor. 5, 1. Ebr. 3, 4.

11. Osko bokte oaʒoi vela Sarage famo sakketet ja riegadatti su ages aige bagjel; dastgo son jaki su oskaldassan, gutte læi dam loppedam.
1 Mos. 17, 19; 21, 2. Rom. 4, 19. Ebr. 10, 23.

12. Damditi sakkanegje maidai ovta olbmust, ja vela boarasmuvvam olbmust, nuftgo alme nastek ædnagvuođa dafhost ja nuftgo saddočalmek mærragaddest, mak læk lokkamættomak.
1 Mos. 18, 11. Rom. 4, 19. 1 Mos. 15, 5; 22, 17.

13. Osko siste jabme dak buokak, alma jovsakættai loppadusaid, mutto gukken si oidne daid ja osku ja dærvategje daid ja dovdastegje, atte si legje guosek ja vierrasak ædnam alde.
1 Mos. 23, 4; 47, 9. 1 Muit. 29, 15. Salm. 39, 13.

14. Dastgo si, guđek nuft celkkek, addek čielggaset diettevassi, atte si læk occamen ačesek ædnama.

15. Ja jos si lifče adnam dam jurddagidesek siste, gost si legje vuolggam, de lifči sist galle læmaš dille ruoktot maccat;

16. mutto dal vainotek si buoreb, dat læ, almalaš ædnam; damditi i hæppanada Ibmel sin diti goččujuvvumest sin Ibmelen; dastgo son læ rakadam sigjidi gavpuga.
2, 11. 2 Mos. 3, 6.

17. Osko bokte oaffarušai Abraham Isaka, go son gæččaluvvui, vela dam aidno barnes oaffarušai son, gutte læi loppadusaid oʒʒom,
1 Mos. 22, 1 j. n. v.

18. ja gæsa læi celkkujuvvum: Isak siste galgga nalle dudnji goččujuvvut;
1 Mos. 21, 12. Rom. 9, 7.

19. dastgo son jurdaši, atte Ibmel læi galle famolaš vela jabmi luttege bajasčuoʒaldattet, manditi son maidai dego daggar lakai oaʒoi su fastain ruoktot.
1 Mos. 22, 12.

20. Osko bokte buristsivdnedi Isak Jakoba ja Esau dam harrai, mi læi boattemen.
1 Mos. 27, 28. 29. 39. 40.

21. Osko bokte buristsivdnedi Jakob, go son læi jabmemen, goabbašagaid Josef barnid ja rokkadalai, sojaldattededin ječas su soabbes oaive vuostai.
1 Mos. 48, 15. 16; 47, 31.

22. Osko bokte sarnoi Josef, go son læi jabmemen, Israel manai olgusvuolggem birra ja addi ravvagid su davtides harrai.
1 Mos. 50, 24. 25.

23. Osko bokte čikkujuvvui Moses, go son læi riegadam, golbma mano su vanhemines, dainago soai oiniga, atte manna læi čabbes, ja æba soai ballam gonagasa goččomest.
2 Mos. 2, 2. Ap. dag. 7, 20. 21; 5, 29.

24. Osko bokte biettali Moses, go son læi šaddam stuoresen, goččujuvvumest Farao nieida bardnen
2 Mos. 2, 11. 12.

25. ja vallji ouddal bahaid gillat Ibmel albmugin go adnet suddo aiggasaš navdašæme,
Salm. 84, 11.

26. go son ani Kristus higjadusa stuoreb riggesvuottan go Egypten davverid; dastgo son gæčai balka bællai.

27. Osko bokte vulgi son Egyptenest ige ballam gonagasa moarest; dastgo son læi bissovaš, dego son oainaši dam oaidnemættoma.
2 Mos. 2, 15; 12, 41. Joh. 20, 29.

28. Osko bokte asati son bæssačid ja varai riškotæme, amas son, gutte vuostasriegadegjid hævati, sigjidi guoskatet.
2 Mos. 12, 18—23.

29. Osko bokte manne si ruksis mæra čađa nuftgo goikke ædnam čađa; mutto go Egyptalaʒak gæččalegje damanaga, de si havkke.
2 Mos. 14, 22—28.

30. Osko bokte gačče Jeriko ladnesæinek, maŋŋelgo dak legje birrastattujuvvum čieča bæive.
Josv. 6, 20.

31. Osko bokte i hævvanam fuorra Rahab dai æppe-oskolaʒaiguim, dainago son læi iskadegjid rafhin vuostaivalddam.
Josv. 2, 1 j. n. v.; 6, 23. 25.

32. Daddeke, manne mon šat æmbo sarnom? Alma must vailuši aigge, jos mon muittalifčim Gideon ja Barak ja Samson ja Jefta birra, David ja Samuel ja profetai birra,
Duob. 6, 11; 4, 6; 13, 24; 11, 1. 1 Sam. 13, 14; 17, 45; 1, 20.

33. guđek osko bokte vuitte rikai bagjel, vanhurskesvuođa dak-

ke, loppadusaid oʒʒu, legjoni njalme notke,
2 Sam. 8, 2. 3; 10, 19; 7, 12. Ebr. 10, 36. Duob. 14, 6. Dan. 6, 23.

34. dola famo časkadægje, mieke avjo vuolde erit bataregje, apetesvuođa maŋŋel apid fastain oʒʒu, soattai givrru, vašalaʒai vægaid bataratte.
Dan. 3, 25. 1 Sam. 19, 10. 12. 2 Gon. 20, 7. Job 42, 10. Salm. 6, 9. Duob. 7, 11. 20; 15, 15. 1 Sam. 14, 6—23.

35. Nissonak oʒʒu fastain sin jabmidæsek, go si bajasčuoʒʒelegje; ærrasak vanatuvvujegje giksašuvvum diti, go si æi vuostaivalddam gagjujume, vai si oʒuše hærvasæb bajasčuoʒʒelæme;
1 Gon. 17, 23. 2 Gon. 4, 36. 2 Makk. 6, 19. 28; 7, 1 j. n. v.

36. ærrasak gillajegje bilkkadusaid ja rissijumid, oktanaga lakki ja giddagasaiguim;
Jer. 20, 2.

37. si gæđgaduvvujegje, čađa sahijuvvujegje, gæččaluvvujegje, mikin hægatuttujuvvujegje, savcai ja gaicai naki siste birravagjolegje, gilladedin vagjegvuođa, atestuvvujegje, illastuvvujegje,
1 Gon. 21, 13. 2 Gon. 1, 8. 1 Kor. 4, 11.

38. — mailbme i ansašam sin, — vagjoledin mecin ja vari mielde ja bakteraigi ja ædnam rakkami siste.

39. Ja vaiko dain buokain læi buorre duođaštus sin oskosek bokte, de æi si joksam loppadusa,
2. v.

40. dađemielde go Ibmel ouddal juo læi gæčadam migjidi maidege, mi læi buoreb, amasek si šaddat ollesen alma mintaga.

12. Kapittal.

Son nævvo sin soattat ja gillat buok oskolaʒai ja Jesus ouddamærka mielde aldsesæsek avkken, 1—11. Si galggek ouddan vaʒʒet nana lavkiguim, bivddet rafhe ja bassevuođa, varotet, amasek si masset armo, 12—17; dastgo æi si læk boattam Sinai varrai, mutto Sion varrai ja stuora hærvasvutti, 18—24; damditi berrijek si dađe æmbo ballat Ibmel vanhurskes moarest, 25—29.

1. De barggop maidai mi damditi, dađemielde go mist læ nuft stuora joavkko duođaštegjin birramek, eritbigjat buok noađe ja suddo, mi farga min giella, ja vikkop mi gierddavaʒʒan dam soattai, mi læ min ouddi bigjujuvvum,
Rom. 6, 4. 13. 2 Kor. 7, 1. 1 Pet. 2, 1. Rom. 12, 12. 1 Kor. 9, 24. Fil. 3, 13. 14. Ebr. 10, 36.

2. gæčadedinæmek osko algatægjai ja ollašuttai, Jesusi, gutte dam ilo diti, mi læi su oudast, gierddavaʒʒan gillai ruosa, go son bagjelgæčai higjadusa, ja čokka dal Ibmel truono olgiš bælde!
Luk. 24, 26. 46. Ap. dag. 3, 15; 5, 30. Ebr. 1, 13; 8, 1.

3. Gæčadeket su, gutte læ gierddavaʒat gillam daggar vuostehago suddolaʒain ječas vuostai, amadek di vaibbat ja hærdotuvvat din sieloidædek siste!
Luk. 2, 34. 1 Pet. 2, 23.

4. Epet di vela læk gidda varai vuollai vuostaičuʒʒom, soađadedinædek suddo vuostai,
1 Kor. 10, 13.

5. ja di lepet vajaldattam dam ravvaga, mi sardno digjidi nuftgo manaidi: Mu barnačam! Ale uccaš Hærra rangaštusa, alege hærdotuva, go don sust bagaduvvuk!
Job 5, 17. Sanel. 3, 11. 12.

6. Dastgo gæn Hærra rakista, su son ranggo, ja son risse juokke barne, gæn mannanes son valdda.
Alm. 3, 19.

7. Jos rangaštusa di gillabetet, de Ibmel dinguim mænnod nuftgo manaiguim; dastgo gi læ dat bardne, gæn ačče i rango?

8. Mutto jos di lepet alma rangaštusataga, masa buokak læk šaddam servolaʒʒan, de lepet di

juolggemanak ja epet læk rievtes manak.

9. Ja vela, jos mi læp adnam min oaʒalaš vanhemidamek bagadægjen ja ballam sist, æpgo mi dalle galgaše sagga æmbo læt vuoiŋai aččai vuolebuʒak ja ællet?
Es. 57, 15. 16.

10. Dastgo dok ranggu min soames beivid sin mielasek mielde, mutto son ranggo min buorebussi, vai mi šaddašeimek servolaʒʒan su bassevutti.

11. Mutto buok rangaštus orro galle, nuft gukka go dat bista, i læmen illon, mutto morašen; mutto dasto maŋŋel adda dat siggjidi, guđek dam bokte læk harjetuvvum, vanhurskesvuođa audogas šaddoid.

12. Damditi nannijeket daid vaibbam gieđaid ja daid vuoimetuvvum čibbid,
Es. 35, 3.

13. ja dakket nana lavkid din julgidædekguim, amas dat, mi læ skierbma, lađđasest aibas erit vælččaset, mutto vai dat baica buorranifči!
Salm. 73, 2.

14. Bivddet rafhe buokaiguim ja bivddet bassevuođa, mantaga i oktage oaʒo Hærra oaidnet,
Rom. 12, 18. 2 Tim. 2, 22. Matt. 5, 8.

15. ja varoteket, amas guttege gaiddat Ibmel armost erit, amas mikkege bačča ruottasid bajas boccidet ja dakkat moivvašume, ja amasek ædnagak dam bokte duolvvaduvvut,
3, 12. 2 Kor. 6, 1 j. n. v. 5 Mos. 29, 18.

16. amas guttege læt furrušægje daihe æppebasse, nuftgo Esau, gutte duššе ovta borramušoase oudast vuvdi su vuostasriegadæme vuoiggadvuođas!
Efes. 5, 3. Kol. 3, 5. 1 Mos. 25, 33.

17. Dastgo di diettebetet, atte son maidai dastmaŋŋel, go son aigoi arbbit buristsivdnadusa, hilggujuvvui. Dastgo i son oʒʒom maidege nubbastusaid arvvalussi, vaiko son čierromin dam bivdi.
1 Mos. 27, 34 j. n. v.

18. Dastgo epet di læk boattam vare lusa, mi doppijuvvu gieđaiguim, mi læ dolast buollatuvvum, ja epet murko ja sævdnjadasa ja hirbmad ilme sisa
2 Mos. 19, 16—19; 20, 21.

19. ja basun čuogjam lusa ja sani jiena lusa, man harrai si, guđek dam gulle, rokkadalle, atte sardne i šat æmbo galgaše sigjidi dollujuvvut;
2 Mos. 20, 19. 5 Mos. 5, 25 j. n. v. 18, 16.

20. dastgo æi si mattam gierddat dam, mi læi goččujuvvum: Jos vela spirige guoska varrai, de galgga dat gæđgaduvvut daihe bačujuvvut;
2 Mos. 19, 12. 13.

21. ja nuft suorggadlaš læi oainatus, atte Moses celki: Mon læm hirmastuvvam ja doargestam.
2 Mos. 19, 16.

22. Mutto di lepet boattam Sion varrai ja dam ælle Ibmel gavpugi, dam almalaš Jerusalemi ja ædnag duhat engeli lusa,
Es. 2, 2. Gal. 4, 26. Alm. 3, 12. Dan. 7, 10.

23. dai vuostasriegadegji čoagganæbmai ja særvvegoddai, guđek læk almidi bajasčallujuvvum, ja Ibmel, buokai duobmara, lusa ja dai ollesen dakkujuvvum vanhurskasi vuoiŋai lusa
Luk. 10, 20. 1 Mos. 18, 25.

24. ja dam ođđa litto gaskaolbma, Jesus, lusa, ja riškotume varai lusa, mak sardnuk buorebut go Abel.
8, 6; 9, 15. 2 Mos. 24, 8. 1 Pet. 1, 2. Ebr. 10, 22. 1 Mos. 4, 10. Ebr. 11, 4.

25. Varoteket ječaidædek, amadek di sust erit gaiddat, gutte sardno! Dastgo jos si æi vælttam, guđek sust erit gaidde, gutte sarnoi ædnam alde, de mi sagga ucceb vælttap, jos mi jorgidep su bælest erit, gutte sardno almin,
2, 3; 10, 29.

26. gæn jiedna dalle likkati ædnama; mutto dal læ son loppedam cælkededin: Vela ovta

gærde mon likkatam im duššefal ædnama, mutto maidai alme.
2 Mos. 19, 18. Hag. 2, 6.

27. Mutto dat: Vela ovta gærde, adda diettevassi, atte dak sivdnadusak, mak likkatuvvujek, galggek nubbastuvvut, dađemielde go dak læk dakkujuvvum, vai dak, mak æi likkatuvvu, bisuše nanosen.
Salm. 102, 27. 2 Pet. 3, 10.

28. Dađemielde go mi dalle oaǯǯop rika, mi i likkatuvvu, de čajetekop mi gittevašvuođa, man bokte mi mattep balvvalet Ibmela dokkalaǯǯan, hugjovuođain ja gudnebaloin! Fil. 2, 12.

29. Dastgo maidai min Ibmel læ hævatægje dolla.
5 Mos. 4, 24; 9, 3. Es. 30, 27.

13. Kapittal.

Si galggek čajetet rakisvuođa, arkalmastemvuođa, buttesvuođa, duttavašvuođa ja dorvolašvuođa Ibmeli, 1—6; si galggek vuttivalddet sin oapategjidæsek ja čuovvot sin osko Kristus ala, gutte læ alelassi dat sæmma ja dat rievtes oaffar, gæn higjadusa mi galggap guoddet, 7—15. Si galggek burid dakkat, jægadet sin oapategjidæsek ja rokkadallat su oudast, 16—22. Son muittal Timoteusa birra, cælkka sigjidi dærvvuođaid ja savva sigjidi armo, 23—25.

1. Bisoteket vieljalaš rakisvuođa! Rom. 12, 10. 1 Pet. 1, 22.

2. Allet vajaldatte buorrevuođa matkalaǯai vuostai! Dastgo dam bokte læk muttomak, alma dieđekættai dam, engelid guossen vuostaivalddam.
Rom. 12, 13. 1 Pet. 4, 9. 1 Mos. 18, 3; 19, 2. 3.

3. Muittet sin, guđek læk gidda dilest, nuftgo ječa sin giddagasguoimek, sin, guđek bahaid gillajek, nuftgo si, guđek maidai ječa læk rubmašest!
Matt. 25, 36. Rom. 12, 15. Kol. 4, 18.

4. Adnujuvvus naitusdille buokai lutte gudnest, ja lekus naitussængga duolvvadkættai! Mutto vaǯiš olbmuid ja furrušegjid galgga Ibmel dubmit.
1 Kor. 6, 9. 10.

5. Lekus din ællemgærdde alma ruttahanesvuođataga, nuft atte di duttabetet dasa, mi dist læ! Dastgo son læ ješ cælkkam: Im mon aigo eisege du luoittet ja im eisege du guođđet,
5 Mos. 16, 19. 1 Tim. 6, 9. 10. Sanel. 15, 16. Matt. 6, 25. 34. Fil. 4, 11. 1 Tim. 6, 6. 5 Mos. 31, 6. 8. Josv. 1, 5.

6. nuft atte mi mattep rokkis mielain cælkket: Hærra læ mu væketægje, ja im mon aigo ballat; maid matta olmuš munji dakkat?
Salm. 118, 6; 56, 5. 12.

7. Muittet din oapestegjidædek, guđek læk sardnedam digjidi Ibmel sane, ja go di gæčadepet sin vagjolusa loapa, de čuvvot sin osko!
17. v. 1 Kor. 4, 16; 11, 1.

8. Jesus Kristus læ ikti ja odne oktadaga ja agalaš aiggai.
Alm. 1, 18.

9. Allet divte ječaidædek dolvvujuvvut mangalagaš ja amas oapoin! Dastgo dat læ buorre, go vaibmo nannijuvvu armoin, ige borramušain, mast si æi læk maidege avkid oǯǯom, guđek læk ječaidæsek dasa adnam.
Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. Rom. 16, 17. Efes. 4, 14; 5, 6. Joh. 6, 27. Rom. 14, 17.

10. Mist læ altar, mast sigjidi i læk loppe borrat, guđek balvvalek goađe lutte.

11. Dastgo dak spirik, mai varak guddujuvvujek bajemuš papa bokte basse baike sisa oaffaren suddo oudast, dai gorodak bolddujuvvujek šiljo olgobælde.
3 Mos. 4, 5. 12. 21; 16, 15. 27. 2 Mos. 29, 14.

12. Damditi gillai maidai Jesus porta olgobælde, vai son basotifči albmuga su varaides bokte.
Joh. 19, 17. 18.

13. Vulggop mi damditi olgus su lusa šiljo olgobællai, guoddededinæmek su higjadusa!

14. Dastgo i mist læk dast orrom-gavpug, mutto mi occap dam, mi læ boattevaš.
Salm. 39, 13. Mika 2, 10. Fil. 3, 20. 1 Pet. 2, 11.

15. Guddop mi damditi alelassi su bokte ouddan Ibmeli gitosoaffarid, dat læ, boksami šaddo, mak dovdastek su nama!
3 Mos. 7, 12. Salm. 50, 14. 23; 51, 19. Hos. 14, 3. 1 Pet. 2, 5.

16. Mutto allet vajaldatte burid dakkamest ja juogadæmest! Dastgo daggar oaffarak dokkijek Ibmeli burist.
2 Kor. 9, 12. Fil. 4, 18.

17. Jægadeket din oapestegjidædek ja leket sigjidi gulolażak, dastgo si gocetek din sieloid nuftgo si, guđek galggek logo dakkat, vai si mataše dakkat dam iloin ja æi šuokkemin, dastgo i dat læk digjidi avkalaš!
Fil. 2, 29. 1 Tes. 5, 12. 1 Pet. 5, 5. Esek. 33, 2—9.

18. Rokkadallet min oudast! Dastgo mi dorvastep dasa, atte mist læ buorre oamedovddo, dainago mi aiggop juokke dafhost burist vagjolet.
Efes. 6, 18. 19. 2 Kor. 1, 12.

19. Ja mon nævom din dađe æmbo dam dakkat, vai mon addujuvvušim digjidi fastain dađe fargabut ruoktot.

20. Mutto rafhe Ibmel, gutte agalaš litto varai bokte læ dolvvom savcai stuora gæčče, min Hærra Jesus, jabmi lutte bajas,
Ap. dag. 2, 24. Es. 40, 11. Esek. 34, 23. Joh. 10, 11.

21. son dagaši din ollesen buok buore dago dafhost, vai di dagašeidek su dato, ja son dugjuši dam din siste, mi læ sudnji aldsesis dokkalaš, Jesus Kristus bokte! Sudnji lekus gudne buok agalašvutti! Amen.
2 Kor. 3, 5. Fil. 2, 13. 2 Tim. 4, 18.

22. Mon rokkadalam din, vieljačidam, dokkiteket dam nævvomsane! Dastgo mon læm maidai oanekażat digjidi čallam.

23. Dittet, atte vielljamek Timoteus læ luovos luittujuvvum, gæina mon aigom din oaidnet, jos son farga boatta!

24. Dærvvuođaid celkket buok din oapestegjidasadek ja buok basse olbmuidi! Italia olbmuk celkkek digjidi dærvvuođaid.

25. Arbmo lekus din buokaiguim! Amen.
Tit. 3, 15.

Basse Jakob oktasaš girje.

1. Kapittal.

Jakob cælkka dærvvuođaid dam guokte nubbe lokkai sokkagodde jorgidam olbmuidi, nævvo sin illoi atestusai siste, rokkadussi ja oskoi, 1—8, ramed vuollegaš olbmuid audogasabun go rigges olbmuid, 9—12. Gæččalus bahab guvllui boatta mist aldamek, mutto buok buorek addaldagak bottek Ibmelest, 13—18. Olmuš galgga læt hilljan sardnot ja hilljan moarrai, 19. 20. Olmuš galgga sane vuostaivalddet ja dakkat dam mielde, 21—25. Duotta ibmelbalvvalusa birra, 26. 27.

1. Jakob, Ibmel ja Hærra Jesus Kristus balvvalægje, cælkka

dærvvuođaid daidi guokte nubbe lokkai sokkagoddai, guđek læk biđgusist.

Joh. 7, 35. Ap. dag. 8, 1. 4.

2. Mu vieljačidam! Adnet dam aive illon, go di šaddabetet moaddelagaš gæččalusaidi,

Matt. 5, 11. 12. Rom. 5, 3. Ap. dag. 5, 41.

3. dieđededin, atte din osko gæččalubme dugjo gierddavašvuođa!

4. Mutto gierddavašvuotta šaddadekus olles dago, vai di lifčidek ollasak ja alma vailetaga, nuft atte dist i vailo mikkege!

1 Kor. 1, 7.

5. Mutto jos gæstege dist vaillo visesvuotta, de rokkadallus son Ibmelest, gutte adda buokaidi mielastes ja alma soaimakættai, de dat sudnji addujuvvu!

Sanel. 2, 3—6.

6. Mutto rokkadallus son oskoin, alma æppedkættai! Dastgo son, gutte æpped, læ nuftgo abe barro, mi likkatuvvu ja dolvvujuvvu biegast.

Jer. 29, 12. 13. Matt. 21, 22. Joh. 14, 13; 15, 7.

7. Dastgo allus daggar olmuš jurdašeku Hærrast maidege oažžot!

8. Son læ guovtemielag olmai, nanosmættom buok su geinodagaines. 4, 8.

9. Mutto viellja, gutte læ vuollegaš dilest, ramedekus ječas su allagvuođastes!

10. Mutto rigges olmuš ramedekus ječas su vuollegašvuođastes! Dastgo son galgga duššat nuftgo rase lieđek.

Job 14, 2. Es. 40, 6 7.

11. Dastgo bæivaš bagjani bakain ja golnadi rase, ja dam lieđek gačče dast erit, ja dam čabba habme billašuvvui. Nuft galgga maidai rigges olmuš goldnat su geinodagaines.

Salm. 102, 12; 103, 15. 16. 1 Joh. 2, 17.

12. Audogas læ dat olmai, gutte gierddavažžan gilla gæččalusa; dastgo go son læ gæččaluvvum, de oažžo son ællem kruono, maid Hærra læ sigjidi loppedam, guđek su rakistek.

Matt. 10, 22. 1 Kor. 2, 9; 9, 25. 2 Tim. 4, 7. 8. 1 Pet. 5, 4. Alm. 2, 10.

13. Allus oktage celkku, go son gæččaluvvu: Ibmelest mon gæččaluvvum! Dastgo Ibmel i gæččaluvvu bahast, mutto i son gæččalge ovtage.

14. Mutto juokkehaš gæččaluvvu, go son gessujuvvu ja giktaluvvu su ječas anestumest;

15. dastmaŋŋel, go anestubme læ sakkanattam, de suddo dat riegadatta; mutto go suddo læ ollašuvvum, de jabmem dat riegadatta.

Rom. 6, 23.

16. Allet čagjadada, mu æcalaš vieljačidam!

17. Buok buorre addaldak ja buok olles addaldak læ bagjen ja boatta vuolas čuovggasi ačest, gæn duokken i læk nubbastus ige molsašume suoivan.

Sanel. 2, 6. Joh. 3, 27.

18. Su arvvalusas mielde riegadatti son min duottavuođa sane bokte, vai mi lifčimek su sivdnadusai alggo-šaddo.

Joh. 1, 13; 3, 3. 5. 1 Pet. 1, 23. Jer. 2, 3. Alm. 14, 4.

19. Damditi, mu æcalaš vieljačidam, lekus juokke olmuš farggad gullat, hilljan sardnot, hilljan moarrai!

Sanel. 5, 1. 2; 17, 27. Sard. 7, 9.

20. Dastgo olbma moarre i doaimat dam, mi læ vuoiggad Ibmel oudast.

21. Damditi erit bigjet buok nuoskevuođaid ja buok bahavuođa ollovuođaid, ja vuostaivalddet lojesvuođain sane, mi læ gilvvujuvvum din sisa, ja mi famolaš læ din sieloid audogassan dakkat!

Rom. 13, 12. Kol. 3, 8. Rom. 1, 16.

22. Mutto šaddet sane dakken ja allet duššefal dam guldda-

lægjen, man bokte di bættebetet ješječaidædek!
Matt. 7, 21—27. Luk. 11, 28. 1 Joh. 3, 7. 18. Ebr. 4, 2.

23. Dastgo jos guttege læ sane gulle ja i dam dakke, de son læ dam olbma lakasaš, gutte gæčad su lundolaš muođoides spægjal siste;

24. dastgo son gæčadi ješječas ja vulgi erit ja vajaldatti dallanaga, maggar son læi.

25. Mutto son, gutte frigjavuođa olles laga sisa gæčča ja bisso gæčadæmestes, son, gutte i læk šaddam vajaldatte gulddalægjen, mutto dago dakken, son galgga šaddat audogassan su dagos siste.
2, 12. Joh. 8, 31. 32; 13, 17.

26. Jos guttege din gaskast gadda ječas Ibmel balvvalægjen ja i doala su njuokčames lavčest, mutto bætta su ječas vaimo, de læ su ibmelbalvvalus duššalaš.
1 Kor. 8, 2. Salm. 34, 14; 39, 2. 1 Pet. 3, 10.

27. Buttes ja duolvvadkættes ibmelbalvvalus Ibmel ja Ače oudast læ dat, oarbbasid ja læskaid oappaladdat sin atestusa siste ja varjalet ječas duolvvadkættajen mailmest.
Job 31, 16. 17. Matt. 25, 40. Rom. 12, 2.

2. Kapittal.

Æi si galga gæččat olbmui hame bællai, 1—7, mutto čajetet rakisvuođa buokai vuostai ja vagjolet Hærra bakkomi mielde, 8—13. Osko alma dagoitaga læ jabmam, 14—26.

1. Mu vieljačidam! Allet ane osko Hærra Jesus Kristus, hærvasvuođa hærra, ala okti ovtastattujuvvum olbmui hame bællai gæččamin!
1 Kor. 2, 8. Jak. 2, 9. Job 10, 13.

2. Dastgo jos olmai sisa boatta din čoaggami gollesuorbmasin suormastes, hærvas biktasi siste, ja vaivaš olmuš maidai sisa boatta duolvva-biktasi siste,

3. ja di gæččabetet su bagjeli, gutte adna daid hærvas biktasid, ja cælkkebetet sudnji: Čokkan don dasa gudnalaǯǯan! ja di cælkkebetet dam vaivaši: Čuoǯo don duost, daihe čokkan dokko mu juolggevulluš gurri! —

4. epetgo di dalle daga erotusa vaimostædek ja šadda duobmaren baha jurddagi mielde?

5. Gullet, mu æcalaš vieljačidam! Igo Ibmel læk sin valljim, guđek læk vaivašak dam mailmest, šaddam diti riggesen osko siste ja dam rika arbbijægjen, maid son læ sigjidi loppedam, guđek su rakistek?
1 Kor. 1, 26. 5; 2, 9.

6. Mutto di bagjelgæččabetet vaivaš olbmu. Æigo rigges olbmuk dak læk, guđek adnek vækkavaldalašvuođa din bagjel, ja guđek gessek din duobmostuoloi ouddi? 1 Kor. 11, 22.

7. Æigo si bilkked dam buore nama, maina di lepet namatuvvum?

8. Jos di dalle ollašuttebetet dam gonagaslaš laga čallag mielde: Don galgak rakistet du lagamuǯad nuftgo ješječad, de burist di dakkabetet;
3 Mos. 19, 18. Matt. 22, 39.

9. mutto jos di gæččabetet olbmui hame bællai, de dakkabetet di suddo ja cuigoduvvubetet lagast bagjelduolbmen.
3 Mos. 19, 15.

10. Dastgo gutte doalla obba laga, mutto jorrala ovta bakkom vuostai, son læ šaddam buokaidi ašalaǯǯan.
5 Mos. 27, 26. Matt. 5, 19.

11. Dastgo son, gutte celki: Ik don galga furrušet, celki maidai: Ik don galga goddet. Jos don dalle ik furruš, mutto god-

dak, de don læk šaddam laga bagjelduolbmen.
2 Mos. 20, 13. 14.

12. Sardnot nuft ja dakket nuft, nuftgo si, guđek galggek dubmijuvvut frigjavuođa laga mielde! 1, 25.

13. Dastgo armotes duobmo galgga su bagjeli boattet, gutte i daga vaibmolađesvuođa; mutto vaibmolađesvuotta ramed ječas duomo vuostai.
Matt. 5, 7; 18, 35; 25, 41. 42.

14. Mi avkid dast læ, mu vieljačidam, jos guttege cælkka, atte sust læ osko, mutto æi sust læk dagok? Mattagoson dat osko su bæstet? Matt. 5, 16; 7, 26.

15. Mutto jos viellja daihe oabba læk alasen, ja sist vaillo bæivalaš biebmo,
Luk. 3, 11. 1 Joh. 3, 17.

16. mutto guttege dist cælkka sigjidi: Vulgget rafhai, biktaleket ječaidædek ja galleteket ječaidædek! mutto epet di adde sigjidi dam, mi gulla rubmaš darbašvutti, de mi avkid læ dast?
1 Joh. 3, 18.

17. Nuftgis læ maidai osko, jos dast æi læk dagok, ješaldes jabmam. 26. v.

18. Mutto daidda guttege cælkket: Dust læ osko, ja must læk dagok; čajet munji du oskod du dagoinad, ja mon aigom čajetet dudnji mu oskom mu dagoinam!
Gal. 5, 6. Tit. 3, 8.

19. Don oskok, atte Ibmel læ okta; burist don galle dagak; bærgalagak maidai oskuk dam ja doargestek.
Mark. 1, 24.

20. Mutto datokgo don diettet, don duššalaš olmuš, atte osko alma dagoitaga læ jabmam?

21. Igo min ačče Abraham vanhurskesen dakkujuvvum dagoi bokte, go son oaffarušai su barnes Isak altar ala?
1 Mos. 22, 10. 12.

22. Oainakgo don, atte osko dugjoi oktan su dagoiguim, ja atte dagoi bokte šaddai osko ollašuvvut.
Rom. 4, 2. 3. Ebr. 11, 17.

23. Ja čala devddujuvvui, mi cælkka: Mutto Abraham oskoi Ibmeli, ja dat lokkujuvvui sudnji vanhurskesvuottan, ja son goččujuvvui Ibmel usteben.
1 Mos. 15, 6. 2 Muit. 20, 7. Es. 41, 8.

24. Oaidnebetetgo di dal, atte olmuš vanhurskesen dakkujuvvu dagoi bokte ja i duššefal osko bokte?

25. Mutto nuftgis maidai fuorra Rahab, igo son vanhurskesen dakkujuvvum dagoi bokte, go son airrasid vuostaivaldi ja luiti sin olgus nubbe gæino mielde?
Jos. 2, 1—21; 6, 25. Ebr. 11, 31.

26. Dastgo nuftgo rumaš læ jabmam alma vuoiŋataga, nuft læ maidai osko jabmam alma dagoitaga. 17. v.

3. Kapittal.

Æi si galga hoapost viggat šaddat ærrasi oapatægjen; dastgo njuovča læ illa stivrrimest, ja davja dat boastot adnujuvvu, 1—12. Dat rievtes vises-vuotta čajet ječas lojesvuođa siste, læ alma rido- ja bælkotaga ja šaddad burid šaddoid, 13—18.

1. Mu vieljačidam! Allusek ædnagak šaddu oapatægjen, dađemielde go di diettebetet, atte mi galggap šaddat stuoreb vastadusa vuollai!

2. Dastgo mi jorralep buokak ædnag dafhoin; jos guttege i jorral su sanides dafhost, de son læ dievaslaš olmai, gutte matta maidai obba rubmašes lavčest doallat.
Sanel. 20, 9. 1 Joh. 1, 8. Salm. 34, 14
Sir. 14, 1; 19, 16. Matt. 12, 37. 1 Pet 3, 10

3. Gæča, mi bigjap baggid hæstai njalmidi, vai dak min doat-

talek, ja mi jorggalep obba dai rubmaša.

4. Gæča, maidai skipak, mak læk nuft stuorrak ja dolvvujuvvujek garra biegain, jorggaluvvujek hui ucca stivrranaʒain dam guvllui, gosa stivrrijægje miella datto.

5. Nuft læ maidai njuovča ucca lattoš, mutto sagga stuorastalla. Gæča, ucca dolaš, man stuora vuovde dat buollat!
Salm. 12, 4. 5; 57, 5; 120, 3. 4. Sanel. 12, 18.

6. Maidai njuovča læ dolla, mailbme dievva vanhurskesmættomvuođast. Nuft læ njuovča bigjujuvvum min lattoi særvvai, dat, mi duolvvad obba rubmaša ja cakket ællem jođo ja læ helvetest cakketuvvum.
Sir. 51, 7. 8. Matt. 16, 11. 18. 19.

7. Dastgo juokke luonddo, sikke spiri ja loddi, sikke njoammoi ja mærraspiri luonddo, dabmujuvvu ja læ juo dabmujuvvum olmušlaš luondost;
Es. 1, 3.

8. mutto njuokčama i mate oktage olmuš dabmat, — dat læ dabmamættom baha, dievva jametægje mirkost.
Matt. 12, 34.

9. Daina mi buristsivdnedep Ibmela ja Аče, ja daina mi garrodep olbmuid, guđek læk sivdneduvvum Ibmel gova mielde.
Sir. 51, 31. 1 Mos. 1, 26; 9, 6.

10. Ovtag njalmest boatta buristsivdnadus ja garrodus. Mu vieljačidam! I dat berre nuft læt.

11. Mattagoson aja addat ovtag raigest njalgga čace ja bačča čace?

12. Mattagoson fikunmuorra, mu vieljačidam, šaddadet olljomuora šaddoid, daihe vidnemuorra fikunid? Nuft i mate oktage aja addet saltes ja njalgga čace.
Matt. 7, 16.

13. Gi læ vises ja jiermalaš din gaskast? Son čajetekus šiega ællemgærdes bokte su dagoides visesvuođa lojesvuođa siste!
Efes. 5, 9. 15.

14. Mutto jos di adnebetet bačča rido ja bælko din vaimoidædek siste, de allet ječaidædek ramed alletge gielastala duottavuođa vuostai!
Efes. 4, 31. 1 Joh. 4, 20.

15. I dat læk dat visesvuotta, mi bagjen boatta, mutto ædnamlaš, oaʒalaš, bærgalaga visesvuotta;
1 Kor. 2, 6. 7.

16. dastgo gost riddo ja bælkko læ, dast læ moivve ja buok baha.
1 Kor. 3, 3. Gal. 5, 20.

17. Mutto dat visesvuotta, mi dago bagjen boatta, læ vuost buttes, dasto rafhalaš, vuoiggadlaš, dikta mielastes ječas nevvujuvvut, læ dievva vaibmolađesvuođast ja burin šaddoin, vanhurskes ja alma guoktelašvuođataga.

18. Mutto vanhurskesvuođa šaddo gilvvujuvvu rafhe siste sigjidi, guđek rafhe dollek.
Ebr. 12, 11. Es. 32, 17.

4. Kapittal.

Oaʒalaš himok matkai sattek soađe ja rido, hettijek gullujumest, dakkek min Ibmel vašalaʒʒan, 1—4. Vuoigŋa adda famo baha himoi vuostai, 5. 6; damditi galgga olmuš vuollanet Ibmel vuollai, adnet ječas su lutte ja de vuostaičuoʒʒot dam baha, 7—10. Olmuš i galga sælgebælde sardnot ige dubmit, 11. 12, ige vajaldattet, atte olmuš juokke dafhost læ Hærra haldost, 13—17.

1. Mast boatta nuft ollo soatte ja riddo din gaski? Igo dat boađe dast, din himoin, mak sottek din lattoi siste?
Rom. 7, 23. 1 Pet. 2, 11.

2. Di anestuvvabetet, ja i dist læk; di goddebetet ja adnebetet gađašvuođa, ja epet mate oaʒʒot; di adnebetet rido ja soađe, mutto

i dist læk, dainago di epet rokkadala.

3. Di rokkadallabetet, ja epet oaʒo, dainago di rokkadallabetet boastot, vai di bæssabetet dam loaktet din himoidædek mielde.
Job 27, 9. Salm. 66, 18. Sanel. 1, 28. Es. 1, 15. Jer. 11, 11.

4. Di fuorra-olbmak ja fuorranissonak! Epetgo di dieđe, atte mailme ustebvuotta læ Ibmel vašalašvuotta? Gutte dalle aiggo læt mailme usteb, son šadda Ibmel vašalaʒʒan.
Joh. 15, 19; 17, 14. Rom. 8, 8. Gal. 1, 10.

5. Daihe doaivvobetetgo di, atte čala sardno duššas? Dat Vuoigŋa, mi min siste orro, gaibedago son gađašvuođa? Aibas dam vuostai, son adda stuoreb armo.
Rom. 8, 11. Gal. 5, 17. Efes. 2, 4—7.

6. Damditi cælkka čala: Ibmel čuoʒʒo čævllas olbmui vuostai, mutto vuollegaʒaidi adda son armo.
Job 22, 29. Salm. 138, 6. Sanel. 3, 34; 29, 23. Luk. 14, 11.

7. Leket damditi Ibmeli vuolebuʒak! Vuostaičuʒʒot bærgalaga, de son din lutte erit batar!
Efes. 4, 27; 6, 12 j. n. v.

8. Adnet ječaidædek Ibmel lutte, de adna songe ječas din lutte! Buttesteket gieđaidædek, di suddolaʒak, ja raidnijeket vaimoidædek, di guoktelastek!
Jer. 15, 19. Sak. 1, 3. Es. 1, 16.

9. Dovddet din varnotesvuođadek, ja morašteket ja čirrot! Nubbastuvvus din boagostæbme morašen, ja din illo fast šlungasvuottan!
Matt. 5, 4. Luk. 6, 25.

10. Vuoledeket ječaidædek Hærra vuollai, de son din aled! 6. v.

11. Allet bahaid sarno gutteg guimidædek birra, vieljačidam! Gutte bahaid sardno su vieljas birra ja dubme su vieljas, son sardno bahaid laga birra ja dubme laga; mutto jos don dubmik laga, de ik don læk laga dakke, mutto dam duobmar.
3 Mos. 19, 16. Salm. 15, 3. 1 Pet. 2, 1. Matt. 7, 1. Rom. 2, 1; 14, 4; 2 Kor. 12, 20.

12. Okta læ laka-adde, gutte læ famolaš bæstet ja dubmit; gi don dalle læk, gutte dubmik du lagamuʒad?

13. De nabbo dal, di, gudek cælkkebetet: Odne daihe itten aiggop mi vuolgget dam daihe duom gavpugi ja orrot dobbe ovta jage ja gavpašet ja vuoittet,
Luk. 12, 16—20.

14. di, guđek epet dieđe, mi itten šadda! Dastgo mi læ din ællem? Alma dat læ lievdde, mi læ oanekaš aiggai oidnusist, mutto dastmaŋŋel javkka.
Sanel. 27, 1. Es. 40, 6. 1 Kor. 7, 31.

15. Dam sagjai go di galgašeidek cælkket: Jos Hærra datto, ja mi ællep, de aiggop mi dam daihe duom dakkat.
Ap. dag. 18, 21. 1 Kor. 4, 19.

16. Mutto dal ramedepet di ječaidædek din goarggadvuođastædek; buok daggar rabme læ baha.
1 Kor. 5, 6.

17. Damditi, gutte dietta burid dakkat ja i daga daid, sudnji læ dat suddon.
Luk. 12, 47. Joh. 9, 41. Rom. 2, 21—23.

5. Kapittal.

Rigges olbmuk æi berre čævllastallat sin riggesvuođastæsek æige doallat bæivvebalkolaʒaiu sin balka, 1—4, æi ællet himoidæsek mielde, æige dubmit vanhurskes olbmu, 5. 6. Olmuš galgga læt gukkesmielalaš ige mavsatakkis, mutto gierddavaš gillamušai siste basse olbmui ouddamærka mielde, 7—11. Olmuš i galga vuordnot, mutto son galgga rokkadallat ja rokkadalatet ječas oudast, 12—15. Olbmuk galggek dovdastet suddoidæsek gutteg guimidasasek, 16—18, ja jorggalet čagjedegjid, 19. 20.

1. De nabbo dal, di riggasak! Čirrot ja luibmet dai varnotes-

vuođai diti, mak bottek din bagjeli!

Sanel. 11, 28. Amos 6, 1. Luk. 6, 24. 1 Tim. 6, 9.

2. Din riggesvuotta læ guoccagam, ja din biktasak læk muccuin borrujuvvum; Matt. 6, 19.

3. din gollek ja silbak læk gimagam, ja dai gima galgga læt duođaštussan din vuostai ja borrat din oaʒe nuftgo dolla; di lepet davverid čoaggam dain maŋemuš beivin. Rom. 2, 5.

4. Gæča, dat balkka, maid di lepet doallam barggin, guđek læk lagjim din ædnamid, čuorvvo, ja lagjo-olbmui čuorvvom læ boattam Hærra, alme vægai Ibmela, belji ouddi.

3 Mos. 19, 13. 5 Mos. 24, 14. 15. Job 24, 10. 11.

5. •Di lepet ællam havskodagai siste ædnam alde ja oaʒadek himoi mielde; di lepet guossotam din vaimoidædek nuftgo njuovvambæivest.

Job 21, 13. Luk. 16, 19. 25. Es. 22, 13.

6. Di lepet dubmim, di lepet goddam dam vanhurskes olbmu; i son čuoʒo din vuostai.

Matt. 5, 39.

7. Leket damditi gierddavaʒak, vieljačidam, gidda Hærra boattag ragjai! Gæča, dalobuoigge vuordda ædnam mavsolaš šaddoid ja vuordelda gierddavaʒʒan dai maŋŋai, dassači go dak oʒʒuk arra arve ja maŋŋed arve.

Luk. 21, 19. Ebr. 10, 36. 3 Mos. 26, 4. 5. 5 Mos. 11, 14.

8. Leket di maidai gierddavaʒak, nannijeket din vaimoidædek! Dastgo Hærra boattem læ lakka. 1 Kor. 10, 11. Fil. 4, 5.

9. Allet šuoke gutteg guimidædek vuostai, vieljačidam, amadek di dubmijuvvut! Gæča, duobmar čuoʒʒo uvsa oudast.

Matt. 24, 33.

10. Mu vieljačidam! Valddet profetaid, guđek læk sardnom Hærra nammi, ouddamærkkan bahaid gillat ja læt gierddavaʒʒan!

Matt. 5, 12.

11. Gæča, mi ramedep sin audogassan, guđek gierddavaʒʒan gillajek. Di lepet gullam Job gierddavašvuođa birra ja oaidnam loapa, maid Hærra addi; dastgo Hærra læ sagga arkalmaste ja armetægje.

Job 1, 21. 22; 42, 10. Salm. 103, 8.

12. Mutto erinoamačet, mu vieljačidam, allet vuorno, allet alme bokte alletge ædnam bokte daihe maidege æra valid, mutto lekus din læ læ, ja lekus din i i, amadek di gaččat duomo vuollai!

Matt. 5, 34 j. n. v. 2 Kor. 1, 17. 18.

13. Jos guttege din gaskast gilla bahaid, son rokkadallus! Jos guttege læ arvok mielast, son lavllus!

Efes. 5, 19. Kol. 3, 16.

14. Jos guttege din gaskast læ buoccamen, de ravkkus son lusas særvvegodde vuorrasid, ja si galggek rokkadallat su oudast ja vuoidadet su oljoin Hærra nammi,

Mark. 6, 13; 16, 18.

15. ja osko rokkus galgga bæstet dam buocce olbmu, ja Hærra galgga su čuoʒaldattet, ja jos son læ suddoid dakkam, de galggek dak sudnji andagassi addujuvvut.

Salm. 30, 3.

16. Dovdasteket bagjelduolbmamidadek gutteg guimidasadek ja rokkadallet gutteg guimidædek oudast, vai di dalkastuvvubetet! Vanhurskes olbmu rokkadus vægja ædnag, go dat læ duođalaš.

4 Mos. 5, 7. 2 Tes. 3, 1. Salm. 145, 18. Sanel. 15, 29.

17. Elias læi olmuš, ovtalagaš dile vuluš minguim, ja son rokkadalai rokkusa, atte i galggam arvvet, ja i arvvam ædnam ala golbma jage ja gutta mano.

Ap. dag. 14, 15. 1 Gon. 17, 1. Sir. 48, 2. 3.

18. Ja son rokkadalai fastain,

ja albme addi arve, ja ænam šaddadi su šaddoides.
1 Gon. 18, 41 j. n. v.

19. Vieljačidam! Jos guttege din gaskast læ čagjedam duottavuođast erit, ja guttege su jorgidatta,
Matt. 18, 15. Gal. 6, 1. 1 Tes. 5, 14.

20. son dittus, atte gutte suddolaʒa jorgidatta su gæino čagjadusast, son bæsta sielo jabmemest ja čiekka suddoi ædnagvuođa.
Salm. 51, 15. Sanel. 10, 12. 1 Pet. 4, 8.

Basse Pietar oudeb oktasaš girje.

---

1. Kapittal.

Pietar savva Asia valljijuvvum olbmuidi armo, 1. 2, rameđ Ibmela sin ođđasistriegadæme oudast ælle doivvui, 3—9, oapat, atte profetak læk suoggardam ja vela engelakge halidam oaidnet audogassan dakkujume Kristus bokte, 10—12, nævvo sin bissovaš oskoi, gulolašvutti, basse ællemgærddai, buttes rakisvutti, Ibmel sane famo bokte, 13—25.

1. Pietar, Jesus Kristus apostal, daidi vierrasi gaskast assidi, guđek læk bieđganam Pontusi, Galatiai, Kappadosiai, Asiai ja Bityniai, valljijuvvum
Joh. 7, 35. Jak. 1, 1.

2. Ibmel Ače ouddaldiettem mielde Vuoiŋa bassendakkam siste gulolašvutti ja buttastussi Jesus Kristus varai bokte: Arbmo ja rafhe šaddaši digjidi ædnaggærddasaʒat!
Rom. 8, 29. Ebr. 12, 24. 2 Pet. 1, 2. Jud. 2. v.

3. Maidnujuvvum lekus Ibmel ja min Hærramek Jesuş Kristus ačče, gutte su stuora vaibmolađesvuođas mielde læ min ođđasist riegadattam ælle doivvui Jesus Kristus bajasčuoʒʒelæme bokte jabmi lutte,
2 Kor. 1, 3. Efes. 1, 3; 2, 4. 5. Joh. 3, 3.

4. nokkamættom ja duolvvadmættom ja mieskadmættom arbbai, mi læ vurkkijuvvum almi sisa digjidi,
5, 4. Kol. 1, 5. 2 Tim. 1, 12.

5. guđek Ibmel famoin varjaluvvubetet osko bokte dam bestujubmai, mi læ garves almostuvvut dam maŋemuš aige,
Kol. 3, 4.

6. man diti di galggabetet avvodet, maŋŋelgo di dal oanekaš bodduš, jos nuft galgga læt, lepet moraštattum moaddešlai gæččalusai siste,
4, 12. 13. Rom. 5, 3. 2 Kor. 4, 17.

7. vai din gæččaluvvum osko, mi læ sagga mavsolaʒab go nokkavaš golle, mi almake gæččaluvvu dola čađa, gavdnujuvvuši maidnon ja ramadussan ja gudnen Jesus Kristus almostusa siste,
Jak. 1, 3. Es. 48, 10. Sanel. 17, 3. Sir. 2, 5. 1 Kor. 3, 13. 1 Pet. 4, 12. Kol. 3, 4.

8. gæn di epet læk dovddam ja almake rakistepet, gæn di dal

epet oaine, mutto almake oskobetet su ala, ja di galggabetet avvodet cælkkemættom ja hærvasmattujuvvum iloin,

2 Kor. 5, 7. Ebr. 11, 27. 1 Joh. 4, 20.

9. jovsadedin din oskodek balka, sieloidædek bestujume.

10. Dam bestujume harrai læk profetak guoratallam ja suoggardam, si, guđek læk einostam dam armo birra, mi digjidi galgai dapatuvvat,

1 Mos. 49, 10. Dan. 2, 44; 9, 24. Hag. 2, 9. Sak. 6, 12. Matt. 13, 17.

11. go si suoggardegje, guđe daihe maggar aiggai Kristus Vuoigŋa, gutte læi sin siste, čajeti, go son ouddal juo duođašti Kristus gillamušai birra ja dam hærvasvuođa birra, mi dastmaŋŋel boatta;

2 Pet. 1, 21. Salm. 22, 7. Es. 53, 3 j. n. v. Dan. 9, 26. Luk. 24, 26.

12. dastgo dat læi sigjidi almostattujuvvum, atte æi si balvvalam ješječaidæsek, mutto min dam siste, mi dal læ digjidi dieđetuvvum sist, guđek læk sardnedam digjidi evangeliuma Bassevuoiŋa siste, gutte vuolgatuvvui almest, dam siste, man sisa engelak halidek gæččat.

Dan. 12, 9. 13. Ebr. 11, 13. 39. Ap. dag. 2, 4. Efes. 3, 10.

13. Boakkanastet damditi din mieladek alemid, leket čilggosak ja bigjet din doivodek aibasrakkan dam arbmoi, mi digjidi addujuvvu Jesus Kristus almostusa siste!

Luk. 12, 35. Efes. 6, 14. Luk. 21, 34. Rom. 13, 13.

14. Nuftgo gulolaš manak, allet gævat ječaidædek din ouddalaš himoidædek mielde din daiddemættomvuođastædek,

Efes. 5, 1. Rom. 12, 2. Ap. dag. 17, 30.

15. mutto šaddet dam base mielde, gutte læ din goččom, maidai digis bassen buok din ællemgærdestædek!

2 Tim. 1, 9. Matt. 5, 48. Luk. 1, 75. 2 Kor. 7, 1.

16. Dastgo čallujuvvum læ: Šaddet bassen, dastgo mon læm basse!

3 Mos. 19, 2; 20, 7.

17. Ja jos di čuorvvobetet su nuftgo ače, gutte dubme alma olbmu hame bællai gæčakættai juokke olbmu dago mielde, de vagjoleket baloin din vieresvuođadek aige siste,

Matt. 6, 9. 5 Mos. 10, 17. 2 Muit. 19, 7. 2 Kor. 5, 6. Fil. 2, 12.

18. dieđededin, atte epet di nokkavaš omiguim, silbain daihe gollin, læk lonestuvvum din duššalaš ællemgærdestædek, maid di lepet oʒʒom vanhemin,

1 Kor. 6, 20; 7, 23.

19. mutto Kristus mavsolaš varaiguim nuftgo mainetes ja vigetes labba varaiguim,

Ap. dag. 20, 28. Ebr. 9, 12. 14. Alm. 1, 5; 5, 9. Joh. 1, 29, 36. Ebr. 7, 26.

20. gutte læi ouddal juo mærreduvvum, ouddalgo mailme vuođđodus bigjujuvvui, mutto gutte læ almostuvvum dain maŋemuš aigin din diti.

Rom. 16, 25. Efes. 1, 9; 3, 9. Gal. 4, 4.

21. guđek su bokte oskobetet Ibmel ala, gutte bajasčuoʒaldatti su jabmi lutte ja addi sudnji hærvasvuođa, nuft atte din osko ja doaivvo læ Ibmel ala.

Ap. dag. 2, 24. Fil. 2, 9.

22. Buttesteket din sieloidædek duottavuođa gulolašvuođa siste Vuoiŋa bokte duođalaš vieljalaš rakisvutti, ja rakisteket gutteg guimidædek njuorraset buttes vaimost,

Jak. 4, 8. Rom. 12, 10. Ebr. 13, 1. 1 Tim. 1, 5.

23. di, guđek lepet ođđasist riegadam, epet nokkavaš, mutto nokkamættom gilvvagest, Ibmel sane bokte, mi ælla ja bisso agalaʒat!

Joh. 1, 13. Jak. 1, 18. 1 Joh. 3, 9.

24. Dastgo buok oaʒʒe læ nuftgo rasse, ja buok olbmu hærvasvuotta læ nuftgo rase lieđek;

rasse goldna, ja dam lieđek erit gačček,

Salm. 102, 12. Es. 40, 6—8. Jak. 1, 10. 11.

25. mutto Hærra sadne bisso agalažat. Mutto dat læ dat sadne, mi evangelium bokte læ digjidi sardneduvvum.

Matt. 5, 18. Luk. 11, 33.

2. Kapittal.

Si galggek erit bigjat dam, mi læ baha, ja vainotet Hærra sane. Kristus læ oaivve-čiekkagæđge, gæn ala oskolažak huksijuvvujek vuoiŋalaš viesson, 1—10. Si galggek bataret oažalaš anestumin, jægadet eisevalde, læt laittemættomak buokai vuostai, 11—17. Balvvalægjek galggek læt vuolebužak ja gillat verid gierddavašvuođain Kristus ouddamærka mielde, 18—25.

1. Damditi erit bigjet buok bahavuođa ja buok bettusa ja guoktelašvuođa ja gađašvuođa ja buok sælgebælde sardnoma,

Efes. 4, 22. 25. Kol. 3, 8. Ebr. 12, 1. Jak. 1, 21.

2. ja vainoteket nuftgo æska riegadam manak dam vuoiŋalaš, čielgga mielke, vai di dam bokte bajasšaddabetet,

Matt. 18, 3. 1 Kor. 14, 20. Ebr. 5, 13.

3. jos di muđoi lepet muosatam, atte Hærra læ buorre!

Salm. 34, 9.

4. Bottet su lusa, dam ælle gæđge lusa, mi olbmuin galle hilggujuvvui, mutto læ valljijuvvum ja mavsolaš Ibmel oudast,

Efes. 2, 20. Matt. 21, 42.

5. ja šaddet ječa nuftgo ælle gæđgek bajasdakkujuvvut vuoiŋalaš viesson, basse papalaš olmučen, ouddanguoddet vuoiŋalaš oaffarid, mak læk Ibmeli dokkalažak Jesus Kristus bokte!

Efes. 2, 21. 2 Mos. 19, 6. Es. 61, 6. Alm. 1, 6. Hos. 14, 3. Mal. 1, 11. Rom. 12, 1.

6. Damditi celkkujuvvu maidai čallagest: Gæča, mon bijam Sioni oaivve-čiekkagæđge, mi læ olgusvalljijuvvum ja mavsolaš, ja gutte su ala osko, i galga eisege hæppad vuollai šaddat.

Es. 28, 16. Rom. 9, 33.

7. Digjidi nabbo dalle, guđek oskobetet, gulla dat gudne; mutto æppe-oskolažaidi læ dat gæđge, maid huksijægjek hilggu, šaddam oaivve-čiekkagæđgen ja nordastusgæđgen ja værranusa bakten,

Salm. 118, 22. Matt. 21, 42. Ap. dag. 4, 11. Es. 8, 14. Luk. 2, 34.

8. guđek, go si æi osko sadnai, jorralek, man varas si maidai læk asatuvvum.

9. Mutto di lepet valljijuvvum sokkagodde, gonagaslaš papak, basse almug, Ibmel oabmahaš almug, vai di sardnedifčidek su burrudagaid, gutte gočoi din sævdnjadasast erit su ovdulaš čuovggasasas,

2 Mos. 19, 6. 5 Mos. 7, 6. Alm. 5, 10; 20, 6. Tit. 2, 14. Es. 43, 21. Kol. 1, 13.

10. di, guđek doule epet læm almug, mutto lepet dal Ibmel almug, guđek epet læm vaibmolađesvuođa gavdnam, mutto lepet dal gavdnam vaibmolađesvuođa.

Hos. 2, 23. Rom. 9, 25.

11. Di æcalažak! Mon nævom din nuftgo abmasid ja olgo-ædnam olbmuid, adnet ječaidædek erit oažalaš himoin, mak sottek sielo vuostai,

1 Muit. 29, 15. Salm. 119, 19. Ebr. 11, 13; 13, 14. Rom. 13, 14.

12. ja adnet buore ællemgærde bakeni gaskast, vai si, sælgebælde sarnodedin din værredakken, oainaše din burid dagoid ja dai diti ramedifče Ibmela oappaladdambæive.

Rom. 12, 17. 2 Kor. 8, 21. Fil. 2, 15. Ebr. 13, 18. Tit. 2, 8. 1 Pet. 3, 16. Matt. 5, 16.

13. Leket damditi buok olmušlaš asatusaidi vuolebužak Hærra diti, lekus gonagas nuftgo bajemuš

Rom. 13, 1. Tit. 3, 1.

14. daihe oaivve-olbmak nuftgo

si, guđek sust vuolgatuvvujek rangaštussan værredakki bagjel, mutto sigjidi rabmen, guđek burid dakkek! Rom. 13, 3. 4.

15. Dastgo nuft dat læ Ibmel datto, atte di, burid dagoid dakkam bokte, javotuttašeidek jallas olbmui daiddemættomvuođa, Tit. 2, 8.

16. nuftgo si, guđek frigja læk, ja æi nuftgo si, guđek adnek frigjavuođa bahavuođa govčasen, mutto nuftgo Ibmel balvvalægjek. Joh. 8, 32. Rom. 6, 18. 1 Kor. 7, 22; 8, 9. Gal. 5, 1. 13. 2 Pet. 2, 19.

17. Gudnijattet buokaid, rakisteket vieljalašvuođa, ballet Ibmelest, gudnijattet gonagasa! Rom. 12, 10. Fil. 2, 3. 2 Pet. 1, 7. Sanel. 24, 21. Matt. 22, 21.

18. Di balvvalægjek! Leket din isedidasædek vuolebuǥak buok gudnebalo siste, allet duššefal daidi buridi ja vuoiggadlaǥaidi, mutto maidai daidi boarkaidi! Efes. 6, 5. Tit. 2, 9.

19. Dastgo dat gavdna armo, jos guttege oamedovdo diti Ibmel oudast gierddavaǥǥan gilla vuostegieđagævvad, go verid son gilla. Matt. 5, 10.

20. Dastgo mi ramid dat læ, jos di, go di suddodepet ja cabmujuvvubetet, gillabetet gierddavaǥǥan? Mutto jos di, go di dakkabetet burid ja damditi gillabetet, lepet gierddavaǥak, de dat gavdna armo Ibmel oudast. 3, 14. 17; 4, 14.

21. Dastgo dam varas lepet di goččujuvvum, dađemielde go maidai Kristus læ min oudast gillam ja guođđam migjidi ouddamærka, vai di galggabetet čuovvot su juolggeluodai mielde, 3, 18. Matt. 11, 29; 16, 24. Joh. 13, 15. Fil. 2, 5. 1 Joh. 2, 6.

22. son, gutte i dakkam suddo, ige su njalmest gavdnujuvvum betolašvuotta, Es. 53, 9. Joh. 8, 46. 2 Kor. 5, 21.

23. son, gutte i fastain bælketam, go son bælketuvvui, ige aittam, go son gillai, mutto addi dam su gitti, gutte dubme vanhurskaset, Es. 53, 7. Joh. 8, 48. 49. 1 Pet. 3, 9.

24. son, gutte ješ guddi min suddoid su rubmašestes muora alde, vai mi, suddost erit jabmam, ælašeimek vanhurskesvuođa siste, son, gæn havi bokte di lepet dalkastuvvum. Es. 53, 4. Rom. 6, 2. 11; 7, 6.

25. Dastgo di læidek nuftgo čagjedægje savcak, mutto lepet dal jorggaluvvum din sieloidædek baimana ja bisma lusa. Salm. 119, 176. Es. 53, 6. Esek. 34, 6; 37, 24. Luk. 15, 4. Joh. 10, 11. Ebr. 13, 20.

3. Kapittal.

Nissoni gulolašvuođa ja rievtes čiŋai birra ja boadnjai gædnegasvuođa birra, 1—7. Si galggek buokak barggat rakisvuođa, soabalašvuođa ja lojesvuođa ala ja dakkat burid; de si æi darbaš ballat, vaiko si vela gillajekge, 8—17. Kristus gillai suddolaǥai oudast, mutto šaddai hærvvaset aleduvvut, 18—22.

1. Damanaga lakai galggek nissonak læt sin ječaidæsek boadnjaidi vuolebuǥak, vai, jos vela muttomak æi osko sadnai, si vuittujuvvuše alma sanetaga nissoni ællemgærde bokte, Efes. 5, 22. Tit. 2, 5. 1 Kor. 7, 16.

2. go si oidnek din buttes ællemgærde Hærra balo siste.

3. Æi sin čigŋa galga læt dat olgoldas, vuovtai barggedæbme ja bagjeli bigjujuvvum gollečiŋak daihe biktasak, 1 Tim. 2, 9. Tit. 2, 3.

4. mutto vaimo čikkujuvvum olmuš lojes ja jaskis vuoiŋa nokkamættom luondo siste, mi læ sagga mavsolaš Ibmel oudast. Salm. 45, 14. Rom. 2, 29; 7, 22. 2 Kor. 4, 16.

5. Dastgo nuft čiŋategje maidai doule basse nissonak ječaidæsek, guđek doivvu Ibmel ala, ja si

legje sin ječaidæsek boadnjaidi vuolebuʒak,

6. nuftgo Sara læi Abrahami gulolaš ja gočoi su hærran, ja su mannan di lepet šaddam, jos di dakkabetet burid ja epet bala mange suorgatusast.
1 Mos. 18, 12.

7. Damanaga lakai galggabetet di boadnjak ællet din akaidædekguim, nuftgo rašeb belin, jiermalašvuođain ja čajetet sigjidi gudne, go maidai sigis læk ællem arbmoaddaldaga arbbimguoimek, amasek din rokkadusak šaddat hettijuvvut. 1 Kor. 7, 3. Efes. 5, 25.

8. Mutto maŋemusta, leket buokak ovtamielalaʒak, arkalmastet, leket rakislaʒak vieljai vuostai, vaibmolađđasak, buoredatolaʒak!
Rom. 12, 16; 15, 5. 1 Kor. 1, 10.
Fil. 2, 2; 3, 16. Luk. 6, 36.

9. Allet mavse baha bahain daihe bælkkosanid bælkkosaniguim, mutto buristsivdnedeket baica, dieđededin, atte dam varas di lepet goččujuvvum, vai di arbbišeidek buristsivdnadusa!
3 Mos. 19, 18. Sanel. 20, 22. Matt.
5, 39. Rom. 12, 17. 1 Tes. 5, 15.
Matt. 25, 34.

10. Dastgo dat, gutte datto rakistet ællema ja oaidnet burid beivid, son varotekus su njuokčames bahast erit ja su boksamides bettusid sardnomest,
Salm. 34, 13—17. Jak. 1, 26; 3, 6.

11. jorggalekus son ječas bahast erit ja dakkus burid, occus son rafhe ja vainotekus dam!
Salm. 37, 27. Es. 1, 16. 17. 3 Joh.
11. v. Ebr. 12, 14.

12. Dastgo Hærra čalmek læk vanhurskasi bagjel, ja su bæljek sin rokkusa guvllui; mutto Hærra muođok læk sin bagjel, guđek bahaid dakkek.
Salm. 33, 18. 2 Tes. 1, 9.

13. Ja gi dat læ, gutte matta din vahagattet, jos di barggabetet dam ala, mi læ buorre?

14. Mutto jos di vela gillabetetge bahaid vanhurskesvuođa diti, de audogasak di lepet; mutto allet bala, nuftgo si ballek, ja allet suorggan, mutto basoteket Ibmel Hærra din vaimoidædek siste!
Matt. 5, 10. 1 Pet. 2, 20. Es. 8,
12. 13; 51, 12. Jer. 1, 8. Matt.
10, 28.

15. Mutto leket alelassi garvvasak ječaidædek oudast vastedet lojesvuođain ja gudnebaloin juokkehaʒʒi, gutte logo dist gaibed dam doaivo harrai, mi læ din siste,
Salm. 119, 46. Ap. dag. 4, 8.

16. ja adnet buore oamedovdo, vai si, guđek higjedek din buore ællemgærde Kristus siste, šaddaše hæppad vuollai, sælgebælde sarnodedinæsek din værredakken!
2, 12. 15. 19.

17. Dastgo dat læ buoreb, jos Ibmel datto læ nuft, gillat bahaid, go olmuš burid dakka, go dalle go olmuš bahaid dakka.
2, 20.

18. Dastgo maidai Kristus gillai ovta gærde suddoi diti, vanhurskes vanhurskesmættomi oudast, vai son buvtaši min ouddan Ibmel ouddi, son, gutte gillai galle jabmema oaʒe mielde, mutto ællen dakkujuvvui vuoiŋa mielde,
2, 21. Ebr. 9, 28. Rom. 5, 6.
2 Kor. 13, 4.

19. gæn siste son maidai vulgi erit ja sardnedi vuoiŋaidi, guđek fanggavuođast legje,

20. guđek doluš aigin legje gaʒʒarak, go Ibmel gierddavašvuotta vurdi Noah beivin, dalle go arkka dakkujuvvui, man siste harvvak, namalassi gavce sielo, bestujuvvujegje čace bokte,
1 Mos. 6, 3. 14. Rom. 2, 4. 2 Pet. 2, 5.

21. man govva, gasta, dal bæsta min, mi i læk buttastus oaʒe buttesmættomvuođast erit, mutto buore oamedovdo litto Ibmelin Jesus Kristus bajasčuoʒʒelæme bokte,
Mark. 16, 16. Efes. 5, 26. Tit. 3, 5.

22. gutte, maŋŋelgo son læ albmai mannam, læ Ibmel olgiš gieđa bælde, go engelak ja famok ja vægak læk su vuollai bigjujuvvum.
Rom. 8, 34. Efes. 1, 20 j. n. v.

4. Kapittal.

Si galggek værjodet ječaidæsek Kristus mielain ja erit hæittet bakeni baha dabin, vaiko dak vela bilkkedekge sin damditi, 1—6. Si galggek læt čilggosak, goccet, rokkadallat, čajetet rakisvuođa, læt Ibmel oskaldas dallodoallek, 7—10. Si galggek illodet gillamušai siste æige gillat nuftgo værredakkek, 12—16. Garrasæbbo duobmo læ vuorddemen ibmelmættomid, 17—19.

1. Dađemielde go dalle Kristus læ gillam min oudast oažes siste, de værjodeket maidai di ječaidædek daina sæmma mielain, — dastgo son, gutte læ oažes siste gillam, læ suddost erit hæittam, —
2, 21. Fil. 2, 5. Rom. 6, 7. Ebr. 12, 1.

2. amadek di dam aige, mi vela ain bacca digjidi oaʒʒai, vela ain ællet olmušlaš himoi mielde, mutto Ibmel dato mielde!
Rom. 14, 7. 2 Kor. 5, 15. Gal. 2, 20. Ebr. 9, 14.

3. Dastgo dast læ juo galle, go mi dam vassam ællemaige læp dakkam bakeni dato, go mi vagjoleimek nuoskevuođa, himoi, garrimvuođa, borišvuođa, jugišvuođa ja hæpadlaš æppe-ibmelbalvvalæme siste, Efes. 4, 17. 18.

4. manditi si imaštallek, go di epet viega singuim damanaga gudnetes nuoskevutti, ja si bilkkedek din;

5. mutto si galggek sudnji logo dakkat, gutte læ garves dubmit ellid ja jabmid.
2 Kor. 5, 10. Ap. dag. 10, 42. 2 Tim. 4, 1.

6. Dastgo damditi læ evangelium sardneduvvum maidai jabmidi, vai si olbmui lakai galle dubmijuvvuše oaže siste, mutto ælaše Ibmel mielde vuoiŋa siste.

7. Mutto buok dingai loappa læ lakkanæmen. Leket damditi čilggosak ja morrasak rokkadallat!
1 Kor. 10, 11. Fil. 4, 5. Ebr. 10, 25. 2 Pet. 3, 9. 1 Joh. 2, 18. Rom. 13, 13. 1 Pet. 5, 8.

8. Mutto adnek buok oudemusta njuoras rakisvuođa gutteg guimidasadek! Dastgo rakisvuotta gokča suddoi ædnagvuođa.
Sanel. 10, 12. Jak. 5, 20.

9. Luikket mielastædek gutteg guimidasadek vieso alma nimmurkættai!
Rom. 12, 13. Ebr. 13, 2. Joh. 6, 43. Fil. 2, 14.

10. Dađemielde go guttege læ oʒʒom arbmo-addaldaga, de balvvaleket gutteg guimidædek daina nuftgo buorek dallodoallek Ibmel mangalagaš armo bagjel!
Rom. 12, 6. Matt. 25, 14. Luk. 12, 42. Tit. 1, 7. 1 Kor. 12, 4. Efes. 4, 11.

11. Jos guttege sardno særvvegodde siste, de sardnus son nuftgo Ibmel sanid! Jos gæstge læ balvvalus, de balvvalekus son nuftgo dai api mielde, maid Ibmel adda, vai Ibmel gudnijattujuvvuši juokke dafhost Jesus Kristus bokte, gæsa gudne ja fabmo gulla buok agalašvutti! Amen!
Rom. 12, 6 j. n. v. 2 Kor. 2, 17. 1 Pet. 5, 11.

12. Di æcalažak! Allet ovduš dam dola diti, mi boatta din bagjeli gæččalussan, dego digjidi dapatuvaši mikkege abmasid,
Jak. 1, 2. Es. 48, 10. 1 Kor. 3, 13.

13. mutto nuftgo di lepet Kristus gillamušaidi servolažak, de illodeket, vai di maidai su hærvasvuođa almostusa siste oaʒʒobetet illodet ja avvodet!
Matt. 5, 10. Ap. dag. 5, 41. Rom. 8, 17. 2 Kor. 4, 10. Fil. 3, 10. Kol. 1, 24.

14. Jos di higjeduvvubetet Kristus nama diti, de lepet di audogasak, dastgo hærvasvuođa ja

Ibmel Vuoigŋa orro din bagjelist; doi lutte son galle bilkkeduvvu, mutto din lutte son hærvasen dakkujuvvu.

2, 20. Matt. 5, 11.

15. Dastgo allus oktage dist gillajeku nuftgo sorbmijægje daihe suola daihe værredakke daihe nuftgo dat, gutte bakke æra olbmui fidnoidi! 1 Tes. 4, 11.

16. Mutto jos son gilla nuftgo kristalaš olmuš, de allus son hæppanaddu, mutto gudnijattus son Ibmela dam siste! Joh. 21, 19.

17. Dastgo aigge juo læ, go duobmo alggegoatta Ibmel dalost; mutto jos dat algga vuoččan min lutte, de maggar loappa læ dalle sigjidi šaddamen, gudek æi osko Ibmel evangeliumi?

Es. 10, 12. Jer. 25, 29; 49, 12. Esek. 9, 6.

18. Ja jos vanhurskes olmuš illa bestujuvvu, de gosa šadda dalle ibmelmættom ja suddolaš olmuš?

Luk. 23, 31. Sanel. 11, 31.

19. Damditi galggek maidai si, gudek Ibmel dato mielde gillajek, ravvit sudnji nuftgo oskaldas sivdnedægjai sin sieloidæsek burid dakkam bokte.

Salm. 31, 6. Luk. 23, 46.

5. Kapittal.

Apostal nævvo oapategjid, 1—4, nævvo nuoraid ja buokaid vuollegašvutti, dorvvoi Ibmel ala ja vuostaičuoǯǯot bærgalaga, 5—9. Son rokkadalla, vai Ibmel varjalifči sin, 10. 11; son adda diettevassi, manditi son læ čallam, cælkka dærvvuođaid ja savva sigjidi rafhe, 12—14.

1. Vuorrasid din gaskast nævvom mon, nuftgo vuorasguoibme ja Kristus gillamušai duođaštægje, nuftgo son, gæst maidai læ oasse dam hærvasvutti, mi galgga almostuvvut:

Luk. 24, 48. Alm. 1, 9. Rom. 8, 17.

2. Geččet dam Ibmel ælo, mi læ din gaskast, ja adnet dam oudast morraša, allet naggijumest, mutto æktodatolašvuođast, allet baha vuoito diti, mutto buoredatolašvuođain,

Ap. dag. 20, 28. 1 Tim. 3, 1. Tit. 1, 7. 11.

3. allet nuftgo si, gudek viggek rađđit særvvegoddi bagjel, mutto nuftgo si, gudek šaddek ælo ouddagovvan!

1 Kor. 3, 5. 2 Kor. 1, 24. Fil. 3, 17. 1 Tim. 4, 12. Tit 2, 7.

4. Ja go dalle oaivve-baiman almostuvvu, de oaǯǯobetet di gudne mieskadmættom kruono.

Es. 40, 11. Esek. 34, 23. Joh. 10, 11. Ebr. 13, 20. 1 Kor. 9, 25. 2 Tim. 4, 8. Jak. 1, 12. 1 Pet. 1, 4.

5. Leket damanaga lakai, di nuorak, vuorrasidi vuolebuǯak! Leket buokak gutteg guimidasadek vuolebuǯak ja garvoteket ječaidædek vuollegašvuođain! Dastgo Ibmel čuoǯǯo čævllas olbmui vuostai, mutto vuollegaǯaidi adda son armo.

Rom. 12, 10. Efes. 5, 21. Fil. 2, 3. Sanel. 3, 34. Luk. 14, 11. Jak. 4, 6.

6. Damditi vuoledeket ječaidædek Ibmel vægalaš gieđa vuollai, vai son aiggasis din aledifči!

Job 22, 29. Jak. 4, 10.

7. Bigjet buok din morrašædek su ala! Dastgo son adna fuola din oudast.

Salm. 37, 5; 55, 23. Matt. 6, 25. Luk. 12, 22. Salm. 40, 18.

8. Leket čilggosak, goccet! Dastgo din vuostaičuoǯǯo bærgalak birra manna nuftgo gilljo legjon ja occa, gæn son oaǯǯo njiellat.

Luk. 21, 36. 1 Tes. 5, 6. Luk. 22, 31.

9. Čuǯǯot su vuostai, nanosen oskost, dađemielde go di diettebetet, atte dak sæmma gillamušak ollašuvvek din vieljai ala mailmest!

Efes. 4, 27; 6, 11. 13. 16. Jak. 4, 7.

10. Mutto buok armo Ibmel, gutte læ min goččom oanekaš aige gillamuša maŋŋel su agalaš hærvasvuottasis Kristus Jesus siste,

son ješ rakadekus, gievrrodekus, nannijekus, vuođđodekus din!
2 Kor. 4, 17. Ebr. 10, 37. 1 Pet. 1, 6. 2 Kor. 1, 21. 2 Tes. 3, 3.

11. Sudnji lekus gudne ja fabmo buok agalašvutti! Amen.
Ebr. 13, 21.

12. Silvanus, dam oskaldas vielja, bokte, — danen mon su anam, — læm mon oanekažat digjidi čallam, ravvidedin ja duođaštedin, atte dat læ Ibmel duotta arbmo, man siste di čuožžobetet.

13. Dat mieldevalljijuvvum særvegodde Babylonast cælkka digjidi dærvvuođaid, nuftgis maidai Markus, mu bardne. Ap. dag. 12, 12.

14. Buorastattet gutteg guimidædek rakisvuođa cummain! Rafhe lekus din buokaiguim, guđek lepet Kristus Jesus siste! Amen.
Rom. 16, 16. 1 Kor. 16, 20. 2 Kor. 13, 12. 1 Tes. 5, 26.

Basse Pietar maŋeb oktasaš girje.

1. Kapittal.

Pietar savva oskolažaidi armo, 1. 2. Dai mavsolaš loppadusai mielde, mak læk addujuvvum Kristus siste, galggek si čajetet sin oskosek ja nannit sin valljijumesek, 3—11. Son čajet, manditi son læ dattom sin ravvit, 12—15. Æi dak læk sukcasak, maid son læ sigjidi dieđetam; dastgo son læ ješ oaidnam Kristus hærvasvuođa, man bokte profetai sanek nannijuvvujek, 16—21.

1. Simon Pietar, Jesus Kristus balvvalægje ja apostal, sigjidi, guđek læk ožžom sæmma mavsolaš osko, go mi, min Ibmelæmek ja bæstamek Jesus Kristus vanhurskesvuođa bokte:

2. Arbmo ja rafhe šaddaši digjidi ædnaggærddasažat Ibmel ja Jesus, min Hærramek, dovdo siste!
1 Pet. 1, 2. Joh. 17, 3.

3. Dainago su ibmelvuođa fabmo læ addam migjidi buok daid addaldagaid, mak gullek ællemi ja ibmelbalolašvutti, su dovdo bokte, gutte gočoi min su hærvasvuođas ja famos bokte,
2. v. 1 Pet. 2, 9; 5, 10.

4. mai bokte dak sagga stuora ja mavsolaš loppadusak læk migjidi addujuvvum, vai di dai bokte šaddašeidek servolažžan ibmelvuođa lunddui, go di batarepet erit dam suddolašvuođast, mi anestumi bokte læ mailmest,
Es. 56, 5. Joh. 1, 12. Gal. 3, 26. Joh. 14, 23; 17, 21. 2 Kor. 3, 18. Efes. 4, 24. 1 Joh. 1, 3; 3, 2.

5. de adnet buok viššalvuođa aito dasa, ja čajeteket din oskodek siste burrudaga, mutto burrudaga siste dieđo, Tit. 3, 8.

6. mutto dieđo siste mæralašvuođa, mutto mæralašvuođa siste gierddavašvuođa, mutto gierddavašvuođa siste ibmelbalolašvuođa,

7. mutto ibmelbalolašvuođa siste vieljalaš rakisvuođa, mutto

vieljalaš rakisvuođa siste rakisvuođa buokaidi!
1 Tes. 3, 12.

8. Dastgo go dak burrudagak gavdnujuvvujek din duokken valljogasat, de dak æi divte din læt joavddelassan daihe šaddotæbmen min Hærramek Jesus Kristus dovdo siste. Tit. 3, 14.

9. Dastgo son, gæst æi læk dak burrudagak, læ čuovgatæbme, čalmides oktičarvve ja læ vajaldattam buttastusa su ouddalaš suddoines.
Es. 59, 9. 10. Joh. 7, 17. 1 Joh. 2, 9. 11. Jak. 1, 24.

10. Adnet damditi, vieljačidam, dađe æneb viššalvuođa nannim varas din goččujumadek ja valljijumadek! Dastgo go di dam dakkabetet, de epet di goassege jorral.
Ebr. 3, 14.

11. Dastgo nuft addujuvvu digjidi valljogasat gæidno min Hærramek ja bæstamek Jesus Kristus agalaš riki.

12. Damditi im mon dato vajaldattet alelassi digjidi muitotæmest dam birra, josjoge di diettebetet dam ja lepet nannijuvvum dam duottavutti, mi læ din duokken. Rom. 15, 14. 15.

13. Mutto mon anam dam vuoiggaden ravvagi bokte din boktet, nuft gukka go mon læm dam goađe siste, 3, 1.

14. go mon dieđam, atte mu goađe erit bigjujubme læ farga joavddamen, nuftgo maidai min Hærramek Jesus Kristus læ munji almostattam.
2 Tim. 4, 6. Joh. 21, 18. 19.

15. Mon aigom maidai viššalet barggat dam ala, vai dist lifči mu vuolggem maŋŋel alelassi dat, mi matta dam din muittoi baggjanattet.

16. Dastgo æp mi čuvvom hutkijuvvum sukcasid, go mi dieđeteimek digjidi min Hærramek Jesus Kristus famo ja boattema, mutto mi læp ječa læmaš čalmalaš duođaštægjek su hærvasvutti.
1 Kor. 1, 17; 2, 1. Matt. 17, 1. Joh. 1, 14.

17. Dastgo son oažoi goargo ja gudne Ibmel Áčest, go daggar jiedna sudnji bođi dam alla hærvasvuođast: Dat læ mu bardne, dat æcalaš, gæsa mon anam buoremielalašvuođa.
Matt. 17, 5; 3, 17. Kol. 1, 13.

18. Ja mi gulaimek dam jiena boattemen almest, go mi læimek suina dam basse vare alde.
Luk. 9, 28.

19. Ja migjidi læ dat profetalaš sadne ain buorebut nannijuvvum, ja burist di dakkabetet, go di dam vuttivalddebetet nuftgo čuovggasa, mi baitta sevdnjis baikest, dassači go bæivve ouddansuonjardišgoatta, ja iđđedes guovso-naste bajas bagjan din vaimoidi,
Salm. 119, 105. 2 Kor. 4, 5. 6. Alm. 2, 28; 22, 16.

20. go di diettebetet dam buok oudemusta, atte i mikkege profetalašvuođaid čallag siste mate ješaldes čilggijuvvut;

21. dastgo i goassege læk mikkege profetalašvuođaid ouddan buktujuvvum olmušlaš datost, mutto Ibmel basse olbmak sardnu, viggatuvvum Bassevuoiŋast.
Visesv. 7, 27. 2 Tim. 3, 16. 1 Pet. 1, 11.

2. Kapittal.

Apostal ravve værre-profetai vuostai, 1—3, oapat, atte æi dak galga vælttat Ibmel rangaštusast, 4—9, erinoamačet si, guđek vagjolek oaže mielde ja læk bilkkedægjek, hadnasak, oažalažak, fillijægjek, 10—19. Son čilgge sin audogasmættom dilalašvuođa, guđek diktek ječaidæsek fastain vuoitatallat bahai, 20—22.

1. Mutto værre-profetak maidai legje albmuga gaskast, nuftgo maidai din gaski læk boattemen værre-oapatægjek, guđek buktek

vahaglaš værre-oapoid ja biettalek dam Hærra, gutte læ sin oastam, ja buktek bagjelasasek fakka hævvanæme.
5 Mos. 13, 1 j. n. v. Matt. 24, 11. 1 Tim. 4, 1. 1 Joh. 2, 22. 2 Joh. 7. v.

2. Ja ædnagak čuvvuk sin navcatesvuođa, gæi diti duottavuođa gæidno šadda bilkkeduvvut.
2 Tim. 4, 3.

3. Ja hanesvuođastæsek si hutkalaš saniguim bivddek dist vuoito. Duobmo sin bagjel læ aigga juo dugjomen, ja sin hævvanæbme i oađe.
5 Mos. 32, 35.

4. Dastgo go Ibmel i sæstam daid engelid, guđek suddodegje, mutto nordasti sin vuolas helveti ja addi sin sævdnjadasa lakkidi, gattijuvvut dubmui,
Joh. 8, 44. Jud. 6. v. Alm. 20, 1 j. n. v.

5. ja go son i sæstam dam boares mailme, mutto varjali Noah, vanhurskesvuođa sardnedægje, gavcaden, go son buvti suddo-ulle dai ibmelmættomi mailme bagjeli,
1 Mos. 7, 6. 7; 8, 1. 1 Pet. 3, 20.

6. ja go son dagai Sodoma ja Gomorra gavpugid gudnan ja dubmi daid duššadubmai, nuft atte son bijai daid sigjidi ouddamærkkan, guđek boatte aige ellek ibmelmættosen,
1 Mos. 19, 24. 5 Mos. 29, 23. Es. 13, 19. Jud. 7. v.

7. ja gajoi dam vanhurskes Lot, gutte vaivveduvvui dai ibmelmættom olbmui nuoskes ællemgærde bokte,
1 Mos. 19, 7. 9. 29.

8. — dastgo dam bodda go dat vanhurskes oroi sin gaskast, de balai son bæivve bæivest su vanhurskes sielos siste dai gudnetes dagoi diti, maid son oini ja gulai, —
Salm. 119, 158. Esek. 9, 4.

9. de dietta Hærra galle maidai gagjot ibmelbalolaš olbmuid gæččalusast erit, mutto adnet vuorkast vanhurskesmættom olbmuid duobmo-bæivvai rangaštuvvum varas,
7. v. 1 Kor. 10, 13.

10. mutto ænemusta sin, guđek vagjolek oaʒe mielde duolvvadume himoi siste ja bagjelgečček rađđimvuođa. Jalok nuftgo jallak, ješrađalaʒak, æi si bala allagvuođaid bilkkedæmest,
Jud. 4. 7. v. j. n. v.

11. go vela engelakge, guđek læk stuorebuk givrrudaga ja famo dafhost, æi cælke bilkkadusduomo sin vuostai Hærra oudast.
Jud. 9. v.

12. Mutto nuftgo jiermetes, oaʒalaš spirik, mak læk riegadam gidda valddujuvvut ja hævatuvvut, galggek dak, go si bilkkedek, maid si æi dovda, hævatuvvut sin ječaidæsek hævvanæbmai
Jud. 10. v.

13. ja oaʒʒot vanhurskesmættomvuođa balka. Havskodagaidæsek si gavdnek bæivalaš bagjelmæralašvuođa siste; hæpad-duolvvan ja gudnetesvuottan si læk; si læk movtigak sin betolašvuođainæsek, go si dollek dinguim mallasid;
Jud. 12. v.

14. čalmek sist læk dievva furrudagast, mak æi hæite suddost; si fillijek daid sieloid, mak æi læk vela nannosak; vaibmo sist læ harjetuvvum hanesvutti; si læk garrodusa manak;

15. si læk hæittam dam rievtes gæino ja čagjadaddek; si læk čuvvom Bileam, Beor barne, luodaid, gutte rakisti vanhurskesmættomvuođa balka,
4 Mos. 22, 7. 19; 31, 16. Jud. 11. v.

16. mutto cuigoduvvui su ječas bagjelduolbmama diti; dat gielates barggošibet, mi sarnoi olmušlaš jienain, æstadi profeta jallavuođa.
4 Mos. 22, 28.

17. Dak læk čacetes agjagak, balvak, mak dolvvujuvvujek jorrebiegain; sin varas læ sævdnjadas ja moskovuotta agalaš aiggai vurkkijuvvum.
Jud. 12. v. Sanel. 25, 14.

18. Dastgo go si sardnuk duššalašvuođa čævllas sanid, de filli-

jek si oaʒe himoi bokte, nuoskevuođai bokte sin, guđek duođai legje juo erit bataram sin særvest, guđek čagjadusai siste vagjolek,
Salm. 17, 10. Jud. 16. v.

19. loppededinæsek sigjidi isedvuođa, vaiko si ječa læk hævatusa balvvalægjek; dastgo gæst guttege læ vuittujuvvum, su balvvalægjen læ son maidai šaddam.
Gal. 5, 13. Joh. 8, 34. Rom. 6, 16. 20.

20. Dastgo jos si, maŋŋelgo si læk erit bataram mailme nuoskevuođain Hærra ja bæste Jesus Kristus dovdo bokte, fastain diktek ječaidæsek daidi sorrujuvvut ja vuittujuvvujek, de læ sin maŋeb dille šaddam bahabun go sin oudeb dille.
1 Joh. 2, 16; 5, 19. 2 Pet. 1, 8. Matt. 12, 45. Ebr. 6, 4 j. n. v.

21. Dastgo dat lifči læmaš sigjidi buoreb, go si æi livče dovddam vanhurskesvuođa gæino, go atte si, maŋŋelgo si læk dam dovddam, læk jorggalam ječaidæsek dam basse bakkom bælest erit, mi læi sigjidi addujuvvum.
Luk. 12, 47. 48.

22. Mutto sigjidi læ gævvam dam duotta sadnevagjas mielde: Bæna jorgid fastain su ječas vuovsanasaidi, ja spidne, mi læi bassujuvvum, manna nuoskes ribakidi. Sanel. 26, 11.

3. Kapittal.

Dam girje oaivel, 1, 2. Hærra bæivve i galga javkkat, 3—10. Moft si galggek ječaidæsek rakadet dasa, mi læ boattemen, varotet ječaidæsek fillijegjin ja ouddanet Jesus arbmoi ja dittui, 11—18.

1. Dat læ dal, di æcalaʒak, dat nubbe girje, maid mon čalam digjidi, man siste mon ravvagi bokte bovtam din vuoiggadlaš miela, 1, 13.

2. vai di muitašeidek daid sanid, mak ouddal juo læk celkkujuvvum basse profetain, ja min bakkoma, guđek læp Hærra ja bæste apostalak,
1, 15. 19.

3. go di buok oudemusta diettebetetet dam, atte maŋemuš beivin bottek bilkkedægjek, guđek vagjolek sin ječaidæsek himoi mielde
1 Tim. 4, 1. 2. 2 Tim. 3, 1. Jud. 18. v.

4. ja celkkek: Gosa šadda su boattem loppadus, dastgo gidda dam bæive rajest, go vanhemak læk jabmam, bistek buok sivdnadusak nuft, go sivdnadusa algo rajest.
Es. 5, 19. Jer. 17, 15. Esek. 12, 22.

5. Dastgo æi si dato dam diettet, atte Ibmel sane bokte legje doule almek ja ænam, mi šaddai čacest ja čace bokte,
1 Mos. 1, 6. Salm. 24, 2; 136, 6.

6. man bokte dat mailbme, mi dalle læi, duššai, go dat javestuvvui čacest.
1 Mos. 7, 17. 21.

7. Mutto dak almek ja dat ænam, mak dal læk, aimoin bisotuvvujek dam sæmma sane bokte dolli, varjaluvvum duomo ja ibmelmættom olbmui hævvanæme bæivvai.
Salm. 102, 27. Es. 51, 6. 2 Tes. 1, 8. Ebr. 1, 11.

8. Mutto dam ovta galggabetet di diettet, di æcalaʒak, atte okta bæivve læ Hærrai nuftgo duhat jage, ja duhat jage nuftgo okta bæivve. Salm. 90, 4.

9. Hærra i maŋed loppadusas, nuftgo muttomak adnek dam maŋedæbmen, mutto son adna minguim gierddavašvuođa, go son i dato, atte guttege galgga lapput, mutto atte buokak boađaše jorggalæbmai.
Hab. 2, 3. Ebr. 10, 37. Es. 30, 18. Visesv. 11, 24; 12, 18. Rom. 2, 4. 1 Pet. 3, 20. Esek. 18, 23. 32. 1 Tim. 2, 4.

10. Mutto Hærra bæivve boatta nuftgo suola ikko, ja dalle duššek almek stuora šlamain, mutto elementak buollajek ja suddek, ja

ænam ja buok, mi dam alde læ, bolddujuvvu.

Matt. 24, 27. Luk. 12, 39. 40. 1 Tes. 5, 2. 3. Alm. 16, 15. Salm. 102, 27. Es. 51, 6. Luk. 21, 33.

11. Dađemielde go dalle dat buok nokka, moft berrebetet di dalle ællet? Basse ællemgærde ja ibmelbalolašvuođa siste

Luk. 21, 36.

12. vuordededin ja halidededin Ibmel bæive boattema, man diti almek cakketuvvujek ja duššek, ja elementak buollajek ja suddek.

Salm. 50, 3. 2 Tes. 1, 8.

13. Mutto mi vuorddep su loppadusa mielde ođđa almid ja ođđa ædnama, gost vanhurskesvuotta assa.

Es. 65, 17; 66, 22. Alm. 21, 1.

14. Damditi, di æcalažak, dađemielde go di vuorddebetet dam, de bargget viššalet dam ala, atte di gavdnujuvvubetet duolvvadkættajen ja laittemættosen su muođoi oudast rafhe siste,

1 Kor. 1, 8. Fil. 1, 10. 1 Tes. 3, 13; 5, 23.

15. ja adnet min Hærramek gierddavašvuođa bestujubmen, nuftgo maidai min æcalaš viellja Paulus dam sudnji adddujuvvum visesvuođa mielde læ digjidi čallam,

9. v. 1 Pet. 3, 20.

16. nuftgo buok girjides siste, go son dai siste sardno dai aši birra, mai gaskast læ muttom oasse lossad arvvedet, maid daiddemættom ja nanosmættom olbmuk bodnjek, nuftgo maidai daid æra čallagid, aldsesæsek hævvanæbmen.

17. Damditi, di æcalažak, dađemielde go di dam ouddal juo diettebetet, de varoteket ječaidædek, amadek di luoittet ječaidædek gessujuvvut dai navcates olbmui čagjadusaidi ja jorralet din nana dilestædek erit!

Mark. 13, 5. 23.

18. Mutto ouddaneket min Hærramek ja bæstamek Jesus Kristus arbmoi ja dittui! Sudnji lekus gudne sikke dal ja agalaš aiggai! Amen.

1, 8. Kol. 1, 10. 1 Pet. 4, 11.

Basse Johannes vuostas oktasaš girje.

1. Kapittal.

Johannes sardned Jesus ællem sadnen oskolažaidi, vai sist lifči suina særvvevuotta, 1—4. I sist læk dat, muđoigo si vagjolek čuovggas siste ja dovdastek sin suddoidæsek, main si buttestuvvujek Kristus varai bokte, 5—10.

1. Dam, mi algo rajest læi, dam, maid mi læp gullam, dam, maid mi læp oaidnam min čalmidæmekguim, dam, maid mi læp gæčadam, ja maid min gieđak læk gulddalam, namalassi ællem sane birra,

Joh. 1, 1. 14. 2 Pet. 1, 16. Luk. 24, 39. Joh. 20, 27.

2. — ja ællem læ almostuvvum, ja mi læp oaidnam ja duođaštep ja sardnedep digjidi ællema, dam agalaš ællema, gutte læi Ače lutte ja læ migjidi almostuvvum, —

Joh. 1, 4. 2 Tim. 1, 10. Joh. 1, 2.

3. dam, maid mi læp oaidnam ja gullam, sardnedep mi digjidi, vai maidai dist lifči særvvevuotta minguim; mutto min særvvevuotta læ Ačin ja su barnin Jesus Kristusin.

Joh. 17, 21. 1 Kor. 1, 9.

4. Ja dam mi čallep digjidi, vai din illo šaddaši ollesen.

Joh. 15, 11; 16, 24. 2 Joh. 12. v.

5. Ja dat læ dat sakka, maid mi læp sust gullam ja sardnedep digjidi, atte Ibmel læ čuovgas, ja i obba lækge mikkege sævdnjadvuođaid su siste.

Salm. 104, 2. Joh. 1, 9; 8, 12.

6. Jos mi cælkkep, atte mist læ særvvevuotta suina, ja vagjolep sævdnjadasa siste, de mi gielastallap ja æp daga duottavuođa.

2, 4. Joh. 3, 21.

7. Mutto jos mi vagjolep čuovggas siste, nuftgo son læ čuovggas siste, de mist læ særvvevuotta gutteg guimidæmekguim, ja Jesus Kristus, su barne, varra buttesta min buok suddost.

Ap. dag. 20, 28. Ebr. 9, 14. 28. 1 Pet. 1, 19.

8. Jos mi cælkkep, atte i mist læk suddo, de bættep mi ješječaidæmek, ja duottavuotta i læk min siste.

1 Gon. 8, 46. Sanel. 20, 9; 28, 13. Sard. 7, 20.

9. Jos mi dovdastep min suddoidæmek, de læ son oskaldas ja vanhurskes, nuft atte son andagassi adda migjidi suddoid ja buttesta min buok vanhurskesmættomvuođast. Salm. 32, 5.

10. Jos mi cælkkep, atte æp mi læk suddodam, de dakkap mi su gielastallen, ja su sadne i læk min siste. 2, 4.

2. Kapittal.

Jesus Kristus læ suddolažai bælostægje, 1. 2. Oskolažak dollek Ibmel bakkomid, vagjolek Kristus ouddamærka mielde ja rakistek sin lagamužaidæsek, 3—11 Si nevvujuvvujek, atte æi si galga rakistet mailme, 12—17. Si galggek varotet ječaidæsek antikristusin ja čuovvot Vuoiŋa goččom, 18 – 27, bissot Kristus siste ja dakkat vanhurskesvuođa, 28. 29.

1. Mu manačidam! Dam mon čalam digjidi, amadek di suddodet; ja jos guttege suddod, de mist læ bælostægje Ače lutte, Jesus Kristus, dat vanhurskes,

Rom. 8, 34. Ebr. 7, 25; 9, 24.

2. ja son læ soabatus min suddoi oudast, i daddeke duššefal min, mutto maidai obba mailme suddoi oudast.

Rom. 3, 25. 2 Kor. 5, 18. Kol. 1, 20. Joh. 1, 29; 3, 16; 4, 42. Ebr. 2, 9.

3. Ja dast mi diettep, atte mi dovddap su, go mi doallap su bakkomid. Joh. 8, 55.

4. Gutte cælkka: Mon dovdam su, ja i doala su bakkomid, son læ gielastalle, ja su siste i læk duottavuotta. 1, 6; 4, 20.

5. Mutto gutte doalla su sane, su siste læ duođai ollašuvvum Ibmel rakisvuotta. Dast mi dovddap, atte mi læp su siste.

Joh. 13, 35; 14, 21. 23.

6. Gutte cælkka, atte son bisso su siste, son læ maidai gædnegas nuft vagjolet, nuftgo son vagjoli.

Joh. 15, 4. 5; 13, 15. Kol. 2, 6. 1 Pet. 2, 21.

7. Vieljačidam! Im mon čale digjidi ođđa bakkom, mutto boares bakkom, mi dist læ læmaš juo algo rajest. Dat boares bakkom læ dat sadne, maid di lepet gullam algo rajest.

2 Joh. 5. v. 1 Joh. 2, 24; 3, 11.

8. Fastain čalam mon digjidi ođđa bakkom, mi læ duotta su siste ja din siste; dastgo sævdnjadas manna erit, ja dat duotta čuovgas juo baitta.

Joh. 13, 34; 1, 9; 12, 35. Rom. 13, 12.

9. Gutte cælkka, atte son læ čuovggas siste, ja vašot su vieljas, son læ ain sævdnjadasa siste.

3, 14; 4, 20.

10. Gutte rakist su vieljas, son bisso čuovggas siste, ja su siste i læk mikkege værranusaid.
2 Pet. 1, 10.

11. Mutto gutte vašot su vieljas, son læ sævdnjadasa siste ja i dieđe, gosa son manna, dainago sævdnjadas læ čuovgatuttam su čalmid. 9. v.

12. Mon čalam digjidi, mu manačidam, dastgo din suddok læk digjidi andagassi addujuvvum su nama diti;
Luk. 24, 47. Ap. dag. 10, 43.

13. mon čalam digjidi, di vanhemak, dastgo di lepet su dovddam, gutte læ algo rajest; mon čalam digjidi, di nuorak, dastgo di lepet vuoittam dam baha bagjel. Mon čallim digjidi, mu manačidam, dastgo di lepet Ače dovddam; Joh. 1, 1.

14. mon čallim digjidi, di vanhemak, dastgo di lepet su dovddam, gutte læ algo rajest; mon čallim digjidi, di nuorak, dastgo di lepet gievrak, ja Ibmel sadne orro din siste, ja di lepet vuoittam dam baha bagjel. Efes. 6, 10.

15. Allet rakist mailme, alletge daid omid, mak læk mailmest! Jos guttege rakist mailme, de Ače rakisvuotta i læk su siste.
Matt. 16, 24. Joh. 15, 19. Rom. 8, 8; 12, 2. Gal. 1, 10.

16. Dastgo buok dat, mi læ mailmest, oaʒe hibmo ja čalmi hibmo ja gorggis ællemgærdde, i boađe Ačest, mutto mailmest.
Luk. 14, 18 j. n. v.

17. Ja mailbme duššа, ja dam hibmo; mutto gutte dakka Ibmel dato, son bisso agalaš aiggai.
Salm. 90, 10. 1 Kor. 7, 31. 1 Pet. 1, 24. Salm. 15, 5.

18. Mu manačidam! Maŋemuš dibmo læ juo; ja nuftgo di lepet gullam, atte antikristus* boatta, de læk dal juo ollo antikristusak boattam, mast mi dovddap, atte maŋemuš dibmo læ juo.
Matt. 24, 5. 24. Ap. dag. 20, 29. 2 Tes. 2, 3.

* dat, gutte Kristus vuostai ječas bigja.

19. Si læk vuolggam min lutte, mutto æi si læm min olbmuk; dastgo jos si lifče læmaš min olbmuk, de lifče si galle bissom min lutte. Mutto dat galgai almostuvvut, atte æi si læk buokak min olbmuk.
Ap. dag. 20, 30. 1 Kor. 11, 19.

20. Ja vuoidadusa di lepet sust oʒʒom, gutte læ basse, ja di diettebetet buok.
2 Pet. 1, 12. Efes. 1, 13. 14. Kol. 1, 4. 5. 9.

21. Im mon čallam digjidi, damditi go di epet dieđe duottavuođa, mutto damditi go di diettebetet dam ja diettebetet, atte duottavuođast i boađe mikkege giellasid.

22. Gi læ gielastalle, ærrebgo dat, gutte biettal, atte Jesus læ Kristus? Dat læ antikristus, son, gutte biettal Ače ja Barne.
4, 3. 2 Joh. 7. v.

23. Juokkehaʒast, gutte Barne biettal, sust i læk Aččege. Gutte Barne dovdasta, sust læ maidai Ačče.
Luk. 12, 9. Joh. 5, 23. 2 Tim. 2, 12.

24. Maid di dalle lepet gullam algo rajest, dat bissus din siste! Jos dat, maid di lepet gullam algo rajest, bisso din siste, de di bissobetet maidai Barne siste ja Ače siste.
1. 2. 3. 7. v. Joh. 14, 23.

25. Ja dat læ dat loppadus, maid son læ migjidi cælkkam, dat agalaš ællem. 1 Tim. 4, 8.

26. Dam mon læm digjidi čallam sin harrai, guđek din fillijek.

27. Ja dat vuoidadus, maid di lepet sust vuostaivalddam, bisso din siste, ja epet di darbaš, atte guttege din oapat; mutto nuftgo dat sæmma vuoidadus oapat digjidi buok ja læ duotta ja i eisege læk gieles, de bissot su siste, nuftgo dat læ digjidi oapatam!
20. v. Jer. 31, 34. Joh. 6, 45.

28. Ja dal, mu manačidam, bissot su siste, vai, go son almo-

stuvvu, mi dalle mataŝeimek adnet dorvolaŝvuođa, ja amamek mi sust hæppad vuollai bigjuvvut su boattag siste!

Joh. 15, 4. 9. 1 Joh. 3, 21; 4, 17.

29. Jos di diettebetet, atte son læ vanhurskes, de di diettebetet, atte juokkehaŝ, gutte dakka vanhurskesvuođa, læ sust riegadam.

3, 7. 10.

3. Kapittal.

Oskolaʒain læ audogas doaivvo; damditi buttestek si jeĉaidæsek æige daga suddo; dastgo dat, gutte dakka suddo ige rakist su lagamuʒas, læ bærgalaga olmuŝ, 1—10. Si galggek rakistet gutteg guimidæsek, vaiko mailbme sin vaŝot; dastgo dat, gutte vaŝot su lagamuʒas, læ olmuŝgodde, ja rakisvuotta læ Ibmel manai dovddomærkka, 11—24.

1. Geĉĉet, man stuora rakisvuođa Aĉĉe læ migjidi ĉajetam, go mi galggap goĉĉujuvvut Ibmel mannan! Damditi i dovda mailbme min, dainago dat i dovda su.

Joh. 1, 12; 16, 3; 17, 25.

2. Di æcalaʒak! Dal mi læp Ibmel manak, ja i dat læk vela almostuvvum, manen mi galggap ŝaddat; mutto mi diettep, atte go son almostuvvu, de mi galggap ŝaddat su lakasaʒʒan; dastgo mi oaʒʒop su oaidnet, nuftgo son læ.

Es. 56, 5. Gal. 3, 26; 4, 6. Rom. 8, 14. 29. 1 Kor. 15, 49. Fil. 3, 21. Kol. 3, 4. Matt. 5, 8. 1 Kor. 13, 12.

3. Ja juokkehaŝ, gutte dam doaivo sudnji adna, buttesta jeŝjeĉas, nuftgo son læ buttes.

1 Pet. 1, 15. 16.

4. Juokkehaŝ, gutte suddo dakka, laga maidai rikko, ja suddo læ laga rikkom. 5, 17.

5. Ja di diettebetet, atte son læ almostuvvum, vai son erit valdaŝi min suddoid, ja su siste i læk suddo.

Es. 53, 4. 2 Kor. 5, 21. Joh. 8, 46. Ebr. 4, 15.

6. Juokkehaŝ, gutte bisso su siste, i suddod; juokkehaŝ, gutte suddod, i læk su oaidnam, ige su dovddam.

9. v.; 2, 4; 4, 8. 3 Joh. 11. v.

7. Mu manaĉidam! Allus oktage din fillijeku! Gutte vanhurskesvuođa dakka, vanhurskes læ, nuftgo son læ vanhurskes.

Efes. 5, 6. 1 Joh. 2, 29; 3, 10.

8. Gutte suddo dakka, læ bærgalaga olmuŝ; dastgo bærgalak suddod algo rajest. Dam varas læ Ibmel bardne almostuvvum, vai son duŝŝadifĉi bærgalaga dagoid.

Matt. 13, 38. 39. Joh. 8, 44. 1 Mos. 3, 15.

9. Juokkehaŝ, gutte læ riegadam Ibmelest, i daga suddo, dainago su gilvvagak bissuk su siste, ja i son mate suddodet, dainago son læ riegadam Ibmelest.

6. v.; 5, 18. 1 Pet. 1, 23.

10. Daggo bokte læk Ibmel manak ja bærgalaga manak albmosest; juokkehaŝ, gutte i daga vanhurskesvuođa, i læk Ibmela olmuŝ, ige son, gutte i rakist su vieljas. 2, 29; 4, 8.

11. Dastgo dat læ dat sakka, maid di lepet gullam algo rajest, atte mi galggap rakistet gutteg guimidæmek,

2, 7. 24. Joh. 13, 34; 15, 12.

12. æp nuftgo Kain læi bahakasa olmuŝ ja sorbmi su vieljas. Ja manditi sorbmi son su? Damditi go su dagok legje bahak, mutto su vielja dagok vanhurskasak.

1 Mos. 4, 8. Joh. 3, 19. Ebr. 11, 4.

13. Allet ovduŝ, mu vieljaĉidam, jos mailbme din vaŝot!

Matt. 5, 11. Joh. 15, 18. 19; 17, 14.

14. Mi diettep, atte mi læp sirddujuvvum jabmemest ællemi, dastgo mi rakistep vieljaidæmek. Gutte i rakist su vieljas, son bisso jabmem siste.

Joh. 5, 24. 3 Mos. 19, 17. 1 Joh. 2, 11.

15. Juokkehaŝ, gutte vaŝot su vieljas, læ olmuŝgodde, ja di

diettebetet, atte i oktage olmušgodde ane agalaš ællema sistes bissomen.

Matt. 5, 21. 22. Gal. 5, 21.

16. Dast mi læp dovddam rakisvuođa, go son læ bigjam su hægas min oudast. Mi maidai læp gædnegasak bigjat hæggamek vieljaidæmek oudast.

Joh. 3, 16; 15, 13. Rom. 5, 8 Efes. 5, 2. 25.

17. Mutto son, gæst læ mailme obmudak ja oaidna su vieljas gillamen vaile ja dappa su vaimos sudnji, moft bisso Ibmel rakisvuotta su siste?

5 Mos. 15, 7. Luk. 3, 11. Jak. 2, 15. 16. 1 Joh. 4, 20; 5, 1.

18. Mu manačidam! Allop mi rakisteku saniguim, allopge njuokčamin, mutto dago ja duottavuođa siste!

19. Ja dast mi dovddap, atte mi læp duottavuođa siste, ja de mi mattep oagjodet min vaimoidæmek su muođoi oudast;

20. dastgo jos vela vaibmo min dubme, de læ Ibmel stuoreb go min vaibmo ja dovdda buok.

21. Di æcalažak! Jos min vaibmo i dubme min, de dorvolašvuotta mist læ Ibmeli,

2, 28; 4, 17; 5, 14.

22. ja maid mi rokkadallap, dam mi oažžop sust; dastgo mi doallap su bakkomid ja dakkap dam, mi læ sudnji dokkalaš.

Salm. 10, 17; 34, 16; 145, 18. Sanel. 15, 29; 28, 9. Jer. 29, 12. Matt. 7, 7; 18, 19; 21, 22. Joh. 9, 31; 14, 13.

23. Ja dat læ su bakkom, atte mi galggap oskot su barne Jesus Kristus nama ala ja rakistet gutteg guimidæmek, nuftgo son gočoi min.

Joh. 6, 29. 3 Mos. 19, 18. Joh. 15, 12. Efes. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. 1 Pet. 4, 8.

24. Ja gutte doalla su bakkomid, son bisso Ibmel siste, ja Ibmel su siste; ja dast mi dovddap, atte son bisso min siste, dam Vuoiŋast, gæn son læ miggjidi addam.

Joh. 14, 23. Rom. 8, 9. 1 Joh. 4, 13.

4. Kapittal.

Si galggek guoratallat vuoiŋaid, lækgo dak Ibmelest boattam, 1—3. Oskolažak læk Ibmel olbmuk ja æi mailme olbmuk, 4—6. Si galggek rakistet gutteg guimidæsek, nuftgo Ibmel læ sin rakistam, ja bissot rakisvuođa siste Ibmeli ja sin vieljaidasasek, 7—21.

1. Di æcalažak! Allet osko juokke vuigŋi, mutto guoratallet vuoiŋaid, lækgo dak Ibmelest boattam! Dastgo ædnag værre-profetak læk vuolggam mailbmai.

Jer. 14, 14; 23, 16; 29, 9. Matt. 7, 15. 16; 24, 4. 5. Efes. 5, 6. Kol. 2, 18. 1 Kor. 14, 29. 1 Tes. 5, 21. Alm 2, 2. 2 Pet. 2, 1. 2 Joh. 7. v.

2. Dast dovddabetet di Ibmel Vuoiŋa: Juokke vuoigŋa, gutte dovdast Jesus Kristusa læt oaže siste boattam, læ Ibmelest boattam.

1 Kor. 12, 3. 1 Joh. 2, 22; 5, 1. 2 Joh. 7. v.

3. Ja juokke vuoigŋa, gutte i dovdast Jesus Kristusa læt oaže siste boattam, i læk boattam Ibmelest; ja dat læ antikristus vuoigŋa, gæn birra di lepet gullam, atte dat boatta, ja dat læ juo dal mailmest.

2, 18. 22. 2 Joh. 7. v. 2 Tes. 2, 3 j. n. v.

4. Mu manačidam! Di lepet Ibmel olbmuk ja lepet vuoittam sin bagjel; dastgo son, gutte læ din siste, læ stuoreb go son, gutte læ mailme siste.

2 Gon. 6, 16.

5. Si læk mailme olbmuk; damditi sardnuk si mailme sagaid, ja mailbme gulla sin.

Joh. 3, 31; 15, 19.

6. Mi læp Ibmel olbmuk; gutte Ibmela dovdda, son gulla min; gutte i læk Ibmel olmuš, son i gula min; dast dovddap mi duottavuođa vuoiŋa ja čagjadusa vuoiŋa.

Joh. 8, 47; 10, 27.

7. Di æcalažak! Rakistekop mi gutteg guimidæmek! Dastgo rakisvuotta boatta Ibmelest, ja juokkehaš, gutte rakista, læ Ibmelest riegadam ja dovdda Ibmela.

5, 1. 2.

8. Gutte i rakist, i son dovda Ibmela; dastgo Ibmel læ rakisvuotta.
16. v.; 2, 4; 3, 6.

9. Dam siste læ Ibmel rakisvuotta migjidi almostuvvum, go Ibmel læ vuolgatam su barnes, dam aidnoriegadam, mailbmai, vai mi ælašeimek su bokte.
Rom. 5, 8; 8, 32. Joh. 3, 16.

10. Dam siste orro rakisvuotta, i atte mi læp rakistam Ibmela, mutto atte son læ min rakistam ja læ vuolgatam su barnes soabatussan min suddoi oudast.
Joh. 15, 16. Rom. 3, 24. 2 Kor. 5, 19. 1 Joh. 2, 2.

11. Di æcalažak! Go Ibmel læ min nuft rakistam, de læp mi maidai gædnegasak rakistet gutteg guimidæmek.
Matt. 18, 33. Joh. 15, 12. 13.

12. I oktage læk goassege oaidnam Ibmela; jos mi rakistep gutteg guimidæmek, de bisso Ibmel min siste, ja su rakisvuotta læ ollašuvvum min siste.
2 Mos. 33, 20. Joh. 1, 18 1 Tim. 1, 17; 6, 16. 1 Joh. 3, 23; 2, 5; 4, 17.

13. Dast mi dovddap, atte mi bissop su siste, ja son min siste, go son læ addam migjidi su Vuoiŋastes.
3, 24. Joh. 14, 20; 17, 21.

14. Ja mi læp oaidnam ja duođaštep, atte Aččе læ vuolgatam barnes læt mailme bæsten.
1, 2. Joh. 1, 14. Gal. 4, 4. 5. 1 Joh. 2, 2.

15. Gutte dovdast, atte Jesus læ Ibmel bardne, su siste bisso Ibmel, ja son Ibmel siste.
5, 5.

16. Ja mi læp dovddam ja oskom dam rakisvuođa, maid Ibmel adna migjidi. Ibmel læ rakisvuotta, ja gutte rakisvuođa siste bisso, son bisso Ibmel siste, ja Ibmel su siste. 8. v.

17. Dam siste læ rakisvuotta ollašuvvum min lutte, atte mist læ dorvolašvuotta duobmobæive; dastgo nuftgo son læ, nuft læp maidai migis dam mailmest.
12. v.; 2, 28; 3, 21. Jak. 2, 13. 1 Pet. 1, 15. 1 Joh. 3, 3.

18. Ballo i læk rakisvuođa siste, mutto olles rakisvuotta agja balo olgus, dastgo ballo bukta givse; mutto gutte balla, i son læk ollašuvvum rakisvuođast.
Rom. 8, 15.

19. Rakistekop mi su! Dastgo son læ min vuost rakistam. 10. v.

20. Jos guttege cælkka: Mon rakistam Ibmela, ja son vašot su vieljas, de son læ gielastalle; dastgo gutte i rakist su vieljas, gæn son læ oaidnam, moft matta son rakistet Ibmela, gæn son i læk oaidnam?
2, 4. 11; 3, 15. 17.

21. Ja dam bakkoma mi læp ožžom sust, atte son, gutte rakista Ibmela, galgga maidai rakistet su vieljas.
3 Mos. 19, 18. Matt. 22, 39. Joh. 13, 34. 1 Joh. 5, 1.

5. Kapittal.

Dat, gutte rakista Ibmela, rakista Ibmel manaid, doalla Ibmel bakkomid, vuoitta mailme bagjel osko bokte Ibmel barne ala, 1—6. Ibmel duođaštus barnes birra berre vuostaivalddujuvvut, 7—12. Dam čalla Johannes bajasboktem varas oskolažaid bissovašvutti osko siste ja rokkadussi, 13—17. Son, gutte læ riegadam Ibmelest, i suddod; Kristus læ addam migjidi æra miela; su siste, gutte læ okta daina duotta Ibmelin, berre olmuš bissot ja bataret æppe-ibmelin, 18—21.

1. Juokkehaš, gutte osko, atte Jesus læ Kristus, læ Ibmelest riegadam, ja juokkehaš, gutte rakista Aččе, rakista maidai su, gutte læ sust riegadam.
4. v.; 2, 22. 23; 4, 2. 15. Joh. 1, 12. 13.

2. Dast dovddap mi, atte mi rakistep Ibmel manaid, go mi rakistep Ibmela ja doallap su bakkomid.

3. Dastgo dat læ rakisvuotta Ibmeli, go mi doallap su bakkomid, ja su bakkomak æi læk lossadak.
Joh. 14, 15. 21. 23; 15, 10. Matt. 11, 30.

4. Dastgo buok dat, mi læ Ibmelest riegadam, vuoitta mailme bagjel, ja min osko læ dat vuoitto, mi læ vuoittam mailme bagjel.
Joh. 16, 33.

5. Gi dat læ, gutte vuoitta mailme bagjel, ærrebgo son, gutte osko, atte Jesus læ Ibmel bardne?
1 Kor. 15, 57. 1 Joh. 4, 4. 15.

6. Son læ dat, gutte bođi čacin ja varain, Jesus Kristus, i aivefal čacin, mutto čacin ja varain; ja Vuoigŋa læ dat, gutte duođašta, dađemielde go Vuoigŋa læ duottavuotta.

7. Dastgo golmas si læk, guđek duođaštek [almest: Acče, sadne ja Bassevuoigŋa, ja dak golmas læk okta;
Salm. 33, 6. Matt. 28, 19. 1 Kor. 12, 4—6. 2 Kor. 13, 13. Joh. 1, 1. Alm. 19, 13.

8. ja golmas si læk, guđek duođaštek ædnam alde]*: Vuoigŋa ja čacce ja varra, ja dak golmas læk okta.

* Dak sanek 7id ja 8ad værsast, mak læk dai mærkai [] gaskast, æi læk boares giettačallagin æige boarrasæmus bibaljorggalusain æige girkkovanhemi čallagin.

9. Jos mi olbmui duođaštusa vuostaivalddep, de læ Ibmel duođaštus stuoreb; dastgo dat læ Ibmel duođaštus, maid son læ duođaštam su barnes birra.
Joh. 8, 17. 18; 5, 37.

10. Gutte Ibmel barne ala osko, son adna dam duođaštusa sistes; gutte i osko Ibmeli, son læ dakkam su gielastallen, dainago son i læk oskom dam duođaštusa ala, maid Ibmel læ duođaštam su barnes birra.
Joh. 3, 18. 33. Rom. 8, 16

11. Ja dat læ duođaštus, atte Ibmel læ addam migjidi agalaš ællema; ja dat ællem læ su barne siste. Joh. 1, 4. 2 Tim. 1, 10.

12. Gæst læ Bardne, sust læ ællem; gæst i læk Ibmel bardne, sust i læk ællem.
Joh. 3, 16. 36; 5, 24.

13. Dam mon læm digjidi čallam, di, guđek oskobetet Ibmel barne nama ala, vai di dieđašeidek, atte dist læ agalaš ællem, ja vai di oskušeidek Ibmel barne nama ala.
Joh. 20, 31; 3, 18. 1 Joh. 3, 23.

14. Ja dat læ dat roakkadlaš dorvvo, mi mist læ sudnji, atte, jos mi rokkadallap maidege su dato mielde, de son gulla min.
3, 21. Salm. 145, 18. Luk. 11, 9. Joh. 16, 23. 1 Joh. 3, 22.

15. Ja jos mi diettep, atte son gulla min dam harrai, maid mi rokkadallap, de mi diettep, atte mi oaʒʒop daid addaldagaid, maid mi læp sust rokkadallam.

16. Jos guttege oaidna su vieljas suddo dakkamen, mi i læk jabmem suddo, de galgga son rokkadallat, ja son adda sudnji ællema, namalassi sigjidi, guđek æi daga jabmem suddoid. Suddo læ, mi læ jabmem suddo; dam birra mon im cælke, atte son galgga rokkadallat dam oudast.
Jak 5, 16. 4 Mos. 15, 30. 1 Sam. 2, 25. Jer. 7, 16. Matt. 12, 31. Ebr. 10, 26. 2 Pet. 2, 20.

17. Buok vanhurskesmættomvuotta læ suddo, ja suddo læ, mi i læk jabmem suddo. 3, 4

18. Mi diettep, atte juokkehaš, gutte læ Ibmelest riegadam, i suddod; mutto gutte læ Ibmelest riegadam, son varot ješječas, ja bahakas i guoska sudnji.
3, 9. 2 Tes. 3, 3.

19. Mi diettep, atte mi læp Ibmel olbmuk, ja obba mailbme orro baha siste. Gal. 1, 4.

20. Mutto mi diettep, att Ibmel bardne læ boattam ja læ addam migjidi jierme, vai mi dovddap dam duotta Ibmela, ja mi læp dam duotta Ibmel siste, su barne

Jesus Kristus siste; son læ dat duotta Ibmel ja dat agalaš ællem.
Luk. 24, 45. Joh. 17, 3. Rom. 9, 5. 1 Tim. 3, 16. Ebr. 1, 8. Joh. 11, 25; 14, 6.

21. Mu manačidam! Varoteket ječaidædek æppe-ibmelin erit! Amen.
2 Mos. 20, 3.

Basse Johannes nubbe girje.

Johannes savva muttom oskolaš æmedi armo, 1—3, illod su manai diti, nævvo rakisvutti, 4—6, ravve fillijegji vuostai, nævvo sin varotet ječaidæsek jorralusast ja bahai olbmui guoibmevuođast erit, 7—11, loapat girjes, 12. 13.

1. Dat vuoras olmuš dam valljijuvvum æmedi ja su manaidi, gæid mon rakistam duottavuođast, ja im duššefal mon, mutto maidai buokak, guđek læk dovddam duottavuođa,
3 Joh. 1. v. 1 Tim. 2, 4.

2. dam duottavuođa diti, mi bisso min siste ja galgga læt agalaš aiggai min mielde:
1 Joh. 1, 8.

3. Arbmo, vaibmolađesvuotta, rafhe Ibmel Ačest ja Hærra Jesus Kristusest, Ače barnest, lekūs dinguim duottavuođa ja rakisvuođa siste!
1 Tim. 1, 2.

4. Mon læm šaddam sagga illoi, go mon læm gavdnam dust manaid, guđek vagjolek duottavuođa siste, nuftgo mi læp vuostaivalddam Ačest goččoma.
3 Joh. 4. v.

5. Ja dal rokkadalam mon dust, æmed, im dego mon čalašim dudnji ođđa bakkoma, mutto dam, mi mist læ algo rajest, atte mi galggap rakistet gutteg guimidæmek.
Joh. 13, 34; 15, 12. 1 Joh. 2, 7; 3, 11. 23.

6. Ja dat læ rakisvuotta, atte mi galggap vagjolet su bakkomi mielde. Dat læ dat bakkom, maid di gulaidek algo rajest, atte di galggabetet vagjolet dam mielde.
Joh. 15, 10. 1 Joh. 5, 3.

7. Dastgo ædnag fillijægjek læk boattam mailbmai, guđek æi dovdast Jesus Kristusa læt oaʒe siste boattam. Dat læ fillijægje ja antikristus.
Matt. 24, 5. 24. 2 Pet. 2, 1. 1 Joh. 2, 18. 22.

8. Varoteket ješječaidædek, amamek mi masset, maid mi min barggomek bokte læp fidnim, mutto vai mi oaʒʒop olles balka!
Gal. 3, 3. 4. 1 Tes. 3, 5.

9. Juokkehaš, gutte erit gaidda ja i biso Kristus oapo siste, sust i læk Ibmel; gutte Kristus oapo siste bisso, sust læ sikke Ačče ja Bardne.
3 Joh. 11. v.

10. Jos guttege boatta din lusa ja i sarno dam oapo, de allet su vuostaivalde vissusædek ja allet su buorastatte!
1 Kor. 16, 22. 2 Tes. 3, 14. Rom. 16, 17. 1 Kor. 5, 11. Tit. 3, 10.

11. Dastgo gutte su buorastatta,

son šadda su baha dagoidi servolaʒʒan.

1 Tim. 5, 22.

12. Vaiko must lifči digjidi ollo čallemuššan, de im mon læk dattom čallet dam paperin ja blækain; mutto mon doaivom din lusa boattet ja sardnot dinguim njalmalaʒat, vai min illo šaddaši ollesen.

3 Joh. 13. 14. v. 1 Joh. 1, 4.

13. Du oabad, dam valljijuvvum nissona, manak, celkkek duddnji dærvvuođaid. Amen.

Basse Johannes goalmad girje.

Johannes cælkka Kajusi dærvvuođaid, 1. 2, illod su vuoiggadlašvuođa diti ja avččo su, 3—8, biekko Diotrefesa bahavuođa diti, 9—11, rамed Demetriusa sivvoivuođa, 12, loapat girjes, 13—15.

1. Dat vuoras olmuš Kajusi, dam æcalaʒʒi, gæn mon rakistam duottavuođast.

Rom. 16, 23. 2 Joh. 1. v.

2. Don æcalaʒʒam! Mon savam, atte don juokke dafhost ælašik burist ja lifčik dærvas, nuftgo du siello ælla burist.

3. Dastgo mon šaddim sagga illoi, go vieljak botte ja duođaštegje du duottavuođa birra, moft don vagjolak duottavuođa siste.

2 Joh. 4. v.

4. I must læk stuoreb illo go dat, atte mon gulam mu manaidam vagjolæmen duottavuođa siste.

3. v. Salm. 36, 3.

5. Don æcalaʒʒam! Don dagak oskaldasat dam, maid don dagak vieljai vuostai ja amas olbmui vuostai,

Rom. 16, 23.

6. guđek læk duođaštam særvvegodde oudast du rakisvuođa birra; ja don dagak burist, go don væketak sin matke, nuftgo dat læ heivolaš Ibmel oudast.

Tit. 3, 13.

7. Dastgo su nama diti si læk vuolggam olgus, ja æi si læk maidege valddam bakenin.

Matt. 10, 8.

8. Damditi læp mi gædnegasak væketet daggar olbmuid, vai mi šaddašeimek barggoguoibmen duottavuođa bællai.

9. Mon læm čallam særvvegoddai; mutto Diotrefes, gutte mielastes datto læt alemus sin gaskast, i dokkit min.

10. Damditi aigom mon, go mon boađam, muitotet dai dagoi birra, maid son dakka, go son bahas saniguim min sælgebælde sardno; ja i dasage duđadedin, de i son ješ dokkit vieljaid, ja sist, guđek aigguk, gieldda son dam ja hilggo sin særvvegoddest erit.

Matt. 23, 13.

11. Don æcalaʒʒam! Ale čuovo dam, mi læ baha, mutto dam, mi læ buorre! Gutte burid dakka,

son læ Ibmel olmuš; mutto gutte bahaid dakka, son i læk oaidnam Ibmela.

Salm. 37, 27. Sanel. 2, 20. Es. 1, 16. 1 Pet. 3, 11. Joh. 8, 47. 1 Joh. 3, 6.

12. Demetriusest læ buorre duođaštus buokain ja duottavuođastge aldes; mi maidai duođaštep, ja di diettebetet, atte min duođaštus læ duotta.

Joh. 19, 35.

13. Must lifči ollo čallamuššan, mutto im mon dato dudnji čallet blækain ja pennain.

2 Joh. 12. v.

14. Mutto mon doaivom farga du oaidnet, ja de galgge moai njalmalaᵹat ovtast sardnot.

15. Rafhe lekus duina! Ustebak celkkek dudnji dærvvuođaid. Cælke ustebidi dærvvuođaid, juguttige sierra!

Basse Judas oktasaš girje.

Judas savva goččujuvvum ja bassendakkujuvvum olbmuidi Ibmel armo, 1. 2, oapat, atte si berrijek soattat osko oudast ja varotet ječaidæsek fillijegjin, 3—7. Dai mangagærddasaš bahavuotta ja Ibmel rangaštus sin bagjel, 8—13. Enoka einostus Ibmel duomo birra bahai bagjel, 14—16. Apostal ravve ja nævvo oskolaᵹaid, 17—23, ramed Ibmel, gutte galgga sin bajasdoallat, 24. 25.

1. Judas, Jesus Kristus balvvalægje, mutto Jakob viellja, daidi goččujuvvumidi, guđek læk bassen dakkujuvvum Ibmel Ače siste ja varjaluvvum Jesus Kristus siste:

Luk. 6, 16. Ap. dag. 1, 13. Joh. 17, 11. 1 Pet. 1, 5.

2. Vaibmolađesvuotta ja rafhe ja rakisvuotta šaddaši digjidi ædnaggærddasaᵹat!

2 Pet. 1, 2.

3. Di æcalaᵹak! Anededinam buok viššalvuođa čallet digjidi dam oktasaš bestujume birra, de gavnatim mon darbašlaᵹᵹan čallet digjidi nævvomin soattat dam osko oudast, mi okti læ addujuvvum basse olbmuidi.

Fil. 1, 27. 1 Tim. 1, 18; 6, 12.

4. Dastgo muttom olbmuk læk sisačagŋam, guđek aigga juo læk dam duomo varas čallujuvvum, ibmelmættomak, guđek min Ibmelæmek armo boastot adnek nuoskevutti ja biettalek dam ovta aidno rađđijægje, Ibmela, ja min Hærramek Jesus Kristusa.

Tit. 1, 16; 2, 12. 1 Pet. 2, 8. 2 Pet. 2, 1.

5. Mutto mon aigom digjidi muitotet, vaiko di dam juo diettebetet, atte Hærra, go son læi albmuga bæstam Egypten ædnamest, dasto maŋŋel hævati sin, guđek æi oskom,

4 Mos. 14, 29. 35; 26, 64. 65. 1 Kor. 10, 5.

6. ja daid engelid, guđek æi varjalam sin alggo-allagvuođasek, mutto guđđe sin ječaidæsek orromsaje, doalla son giddagasast agalaš

lakki siste sævdnjadasa vuolde dam stuora bæive dubmui,
Joh. 8, 44. 2 Pet. 2, 4.

7. nuftgo Sodoma ja Gomorra ja dai biras gavpugak, mak damanaga lakai go dak legje jorralam nuoskevutti ja legje ællam luondo vuostai himoi mielde, læk bigjujuvvum ouddamærkan, go dak gillajek agalaš dola rangaštusa.
1 Mos. 19, 24. 25. Es. 13, 19. Jer. 20, 16. Hos. 11, 8. 2 Pet. 2, 6. Luk. 6, 24.

8. Nuftgis duolvvadek maidai dak, niegoidi doppitallam, oaʒesek, mutto bagjelgečček rađđimvuođa ja bilkkedek allagvuođaid.
2 Pet. 2, 10.

9. Mutto go Mikael, oaivve-engel, naggatalai bærgalagain ja sarnoi Moses rubmaš birra, de i son duostam cælkket bilkkadusduomo, mutto celki: Hærra rangaštekus du!
Dan. 10, 13; 12, 1. 2. Alm. 12, 7. 2 Pet. 2, 11. Sak. 3, 2.

10. Mutto dak bilkkedek, maid si æi dovda; mutto maid si luondosek dovdo bokte dovddek, nuftgo jiermetes spirik, dam bokte si ječaidæsek billedek.
2 Pet. 2, 12.

11. Vuoi sigjidi! Dastgo si læk vuolggam Kain gæino mielde ja addam ječaidæsek Bileam čagjadussi vuoito diti ja læk hævatuvvum Koraha gaʒʒarvuođa bokte.
1 Joh. 3, 12. 2 Pet. 2, 15. 16. 4 Mos. 16, 1 j. n. v.

12. Dak læk hæpad-duolvak din rakisvuođa mallasin, go si alma hæppanadakættai jaccuk din gaskast, divšodedinæsek ješječaidæsek; si læk čacetes balvak, mak biegain dolvvujuvvujek, lastates muorak, šaddotæmek, guovte gærddai jabmam, ruottasiguim bajas gaikkujuvvum,
2 Pet. 2, 13. 17. Sanel. 25, 14.

13. abe maraidægje barok, mak sin ječaidæsek hæppad olgussoktijek, čagjedægje nastek, gæi varas sævdnjadas ja moskovuotta læ agalaš aiggai vurkkijuvvum.
Es. 57, 20.

14. Mutto dai birra læ maidai Enok, dat čiččid Adam rajest, einostam ja cælkkam: Gæča, Hærra boatta su ædnag duhat basidesguim,
1 Mos. 5, 22. Dan. 7, 10. Ap. dag. 1, 11 2 Tes. 1, 7. 10. Alm. 1, 7.

15. doallam diti duomo buokai bagjel ja rangaštam diti buok ibmelmættomid sin gaskast buok sin ibmelmættomvuođa dagoi diti, maid si læk dakkam, ja buok dai garra sani diti, maid si læk sardnom su vuostai, dak ibmelmættom suddolaʒak.
Matt. 12, 36; 25, 31 j. n. v.

16. Dak læk si, guđek nimmurek ja vaiddalek, guđek vagjolek sin himoidæsek mielde, ja sin njalbme sardno čævllas sanid, mutto alla olbmuid si gudnijattek avkesek diti.
Tit. 3, 3. Salm. 17, 10; 73, 8. 9; 2 Pet. 2, 18.

17. Mutto di, æcalaʒak, muittet daid sanid, mak ouddal juo læk sardnujuvvum min Hærramek Jesus Kristus apostalin!

18. Dastgo si celkke digjidi, atte maŋemuš aige bottek bilkkedægjek, guđek vagjolek sin ibmelmættom himoidæsek mielde.
Ap. dag. 20, 29. 1 Tim. 4, 1. 2 Tim. 3, 1. 2; 4, 3. 2 Pet. 2, 1; 3, 3.

19. Dak læk si, guđek ječaidæsek sirrijek, oaʒalaʒak, gæin i læk vuoigŋa.
Sanel. 18, 1.

20. Mutto di, æcalaʒak, bajasrakadeket ješječaidædek din bassamus oskodek ala! Rokkadallet Bassevuoiŋa siste!
1 Tes. 1, 3. 2 Pet. 1, 5.

21. Varjaleket ješječaidædek Ibmel rakisvuođa siste, vuordededin min Hærramek Jesus Kristus vaibmolađesvuođa agalaš ællemi!
1 Kor. 1, 7. 1 Tes. 1, 10.

22. Ja dakket erotusa, nuft

atte di arkalmastebetet muttomi bagjeli,

23. mutto ærrasid baloin bæstebetet, gæsededin sin dolast erit, vašotedin vela dam oaʒest duolvvaduvvum biktasage.

24. Mutto sudnji, gutte læ famolaš din varjalet buok jorralusast erit ja ouddandivvot din su hærvasvuođas muođoi ouddi laittemættosen avo siste,
Rom. 16, 25. 1 Kor. 1, 8. Efes. 3, 20.

25. dam aidno vises Ibmeli, min bæstasæmek, lekus gudne ja allagvuotta, vækka ja fabmo sikke dal ja buok agalašvutti! Amen.
Rom. 16, 27. 1 Tim. 1, 17. 1 Pet. 5, 11.

Basse Johannes almostus.

1. Kapittal.

Jesus adda Johannessi su almostusas engel bokte, 1—3. Johannes savva dam čieča særvvegoddai armo Ibmelest ja Kristusest, 4—7. Kristus almostatta ječas Johannessi Patmos sullust hærvas hame siste čieča gintaljuolge gaskast ja goččo su čallet, 8—20.

1. Jesus Kristus almostus, maid Ibmel læ sudnji addam, čajetam diti su balvvalegjidasas daid dapatusaid, mak farga galggek šaddat; ja son vuolgati su engeles ja diedeti daid su balvvalægjasis Johannessi,
19. v.; 22, 6. 7.

2. gutte læ duođaštam Ibmel sane ja Jesus Kristus duođaštusa birra, maid son læ oaidnam.
6, 9. 1 Joh. 1, 1.

3. Audogas læ son, gutte lokka, ja si, guđek profetalašvuođa sanid gullek ja vurkkijek dam, mi dam siste læ čallujuvvum; dastgo aigge læ lakka.
22, 7. Rom. 13, 11. Jak. 5, 8. 1 Pet. 4, 7. Alm. 22, 10.

4. Johannss dam čieča særvvegoddai Asiast: Arbmo lekus dinguim ja rafhe sust, gutte læ, ja gutte læi, ja gutte boatta, ja dain čieča vuoiŋast, guđek læk su truono oudast,
11. v. 2 Mos. 3, 14. Ebr. 13, 8. Alm. 1, 8; 4, 8; 11, 17; 16, 5; 3, 1.

5. ja Jesus Kristusest, dam oskaldas duođaštægjest, dam vuostasriegadægjest jabmin ja ædnam gonagasai oaivamuʒast, gutte læ min rakistam ja bassam min min suddoin erit su varaines
Es. 55, 4. Joh. 8, 14. Alm. 3, 14. 1 Kor. 15, 20. Kol. 1, 18. Alm. 17, 14; 19, 16. Gal. 2, 20. Alm. 5, 9. 1 Pet. 1, 19. 1 Joh. 1, 7.

6. ja dakkam min gonagassan ja pappan Ibmel ja su aćes oudast! Sudnji lekus gudne ja fabmo buok agalašvutti! Amen.
Es. 61, 6. Rom. 12, 1. 1 Pet. 2, 5. 9. Alm. 5, 10. Jud. 25. v.

7. Gæča, son boatta balvaiguim, ja juokke čalbme galgga su oaidnet, maidai si, guđek læk su ča-

đarettim, ja buok ædnam sokka-
goddek galggek su oudast holvvot.
Āinas, amen.
Dan. 7, 13. Matt. 24, 30; 26, 64.
Ap. dag. 1, 11. Sak. 12, 10. Joh.
19, 37.
8. Mon læm alfa ja omega*,
alggo ja loappa, cælkka Hærra
Ibmel, son, gutte læ, ja gutte læi,
ja gutte boatta, dat buokvægalaš.
* Nuft gočodegje Grekalaǯak dam
vuostemuš ja maŋemuš bogstava.
Es. 41, 4; 44, 6. Alm. 1, 11; 2, 8;
21, 6; 22, 13; 1, 4.
9. Mon, Johannes, gutte maidai
læm din viellja ja læm servolaš
atestussi ja riki ja Jesus Kristus
gierddavašvutti, legjim dam sul-
lust, mi goččujuvvu Patmosen,
Ibmel sane ja Jesus Kristus duo-
đaštusa diti.
Rom. 8, 17. 2 Tim. 2, 12. Alm. 6, 9.
10. Mon rottašuvvim vuoiŋast
Hærra bæive, ja mon gullim ječ-
čam maŋŋabælde alla jiena nuftgo
basun jiena, mi celki:
4, 2; 10, 3. 8.
11. Mon læm alfa ja omega,
dat vuostemuš ja dat maŋemuš;
ja maid don oainak, de čale dam
girjai ja vuolgat dam dam čieča
særvvegoddai Asiast, Efesusi ja
Smyrnai ja Pergamusi ja Tyatirai
ja Sardesi ja Filadelfiai ja Laodi-
seai! 8. v. 14, 13; 19, 9.
12. Ja mon jorgetim jiena
oaidnem diti, mi muina læi sard-
nomen, ja go mon jorgetim, de
oidnim mon čieča golle-gintal-
juolge 2 Mos. 25, 37.
13. ja dam čieča gintaljuolge
gaskast muttoma, olbmu barne
lakasaǯa, gukkes biktas sisa gar-
votuvvum ja golleboakkanin boak-
kanastujuvvum raddes vuollel.
2, 1. Es. 6, 1. Dan. 7, 13. Alm.
15, 6.
14. Mutto su oaivve ja vuovtak
legje vielggadak nuftgo vilggis
ullok, nuftgo muotta, ja su čalmek
nuftgo dollanjuovča,
Dan. 7, 9. Alm. 2, 18; 19, 12.
15. ja su juolgek legje baitte
væike lakasaǯak, dego dak lifče
ommanest acagastujuvvum, ja su
jiedna nuftgo ædnag čaci jiedna.
14, 2; 19, 6.
16. Ja su olgiš gieđast legje
čieča naste, ja su njalmest olgus
vulgi guovte-avjosaš bastelis miek-
ke, ja su muođok legje nuftgo
bæivaš, go dat baitta su famostes.
1, 20; 2, 1; 3, 1. Es. 49, 2. Efes.
6, 17. Ebr. 4, 12. Matt. 17, 2.
17. Ja go mon oidnim su, de
gaččim mon su julgi ouddi vuolas
nuftgo jabme; ja son bijai su ol-
giš gieđas mu ala ja celki munji:
18. Ale bala! Mon læm dat
vuostemuš ja dat maŋemuš ja dat,
gutte ælla, ja mon legjim jabmam,
ja gæča, mon læm ællemen buok
agalašvutti. Amen. Ja must læk
helvet ja jabmem čoavddagak.
Matt. 14, 27. Es. 41, 4; 44, 6. Alm.
1, 11. Rom. 6, 9. Job 12, 14. Salm.
68, 21. Alm. 3, 7; 20, 1.
19. Čale, maid don oidnik,
sikke dam, mi læ, ja dam, mi
galgga dastmaŋŋel šaddat,
11. v.; 4, 1.
20. dam čieča naste čiegos-
vuođa, maid don oidnik mu ol-
giš gieđast, ja dam čieča golle-
gintaljuolge! Dak čieča naste læk
dai čieča særvvegodde engelak,
ja dak čieča gintaljuolge, maid
don oidnik, læk dak čieča særvve-
godde. 2, 1. Mal. 2, 7.

2. Kapittal.

Maid Johannes galgga čallet særvve-
godde engeli Efesusest, 1—7, Smyr-
nast, 8—11, Pergamusast, 12—17, ja
Tyatirast, 18—29.

1. Čale Efesus særvvegodde
engeli: Dam cælkka son, gutte
doalla dam čieča naste su olgiš
gieđastes, son, gutte vagjol dam
čieča golle-gintaljuolge gaskast:
1, 13. 16. 20.
2. Mon dieđam du dagoid ja
du bargo ja du gierddavašvuođa,
ja atte ik don mate gillat bahas

olbmuid, ja don læk gæččalam sin, guđek celkkek ječaidæsek læt apostalen ja æi læk, ja don læk gavnatam sin gielastallen,
1 Tes. 1, 3. Alm. 2, 9. 13. 19. 1 Joh. 4, 1. 2.

3. ja don læk gillam ollo, ja dust læ gierddavašvuotta, ja don læk barggam mu nama diti ja ik læk vaibbam.
Ebr. 10, 36.

4. Mutto mon anam dam du vuostai, atte don læk hæittam du vuostas rakisvuođad.
14. 20. v.

5. Muite damditi, mast don læk jorralam, ja jorgid ja daga oudeb dagoid! Mutto jos ik, de boađam mon farga du bagjeli ja sirdam du gintaljuolge dam sajest erit, jos don ik jorgid.
Mark. 1, 15.

6. Mutto dust læ dat, atte don vašotak Nikolaitalažai dagoid, maid mon maidai vašotam. 15. v.

7. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoigŋa cælkka særvvegoddidi: Son, gutte vuoitta, sudnji addam mon ællem muorast borrat, mi læ Ibmel paradisa gasko!
Matt. 11, 15; 13, 9. Alm. 3, 6; 2, 17. 26. 1 Mos. 2, 9. Alm. 22, 2.

8. Ja čale Smyrna særvvegodde engeli: Dam cælkka dat vuostemuš ja dat maŋemuš, son, gutte læi jabmam ja læ ællen šaddam:
Es. 41, 4; 48, 12. Alm. 1, 11. 18.

9. Mon dieđam du dagoid ja du atestusa ja du vaivašvuođa, — mutto don læk rigges — ja sin bilkkadusaid, guđek celkkek ječaidæsek læt Judalažžan ja æi læk, mutto læk Satana synagoga.
2. v.; 3, 17. 9. Joh. 8, 39 j. n. v. Rom. 2, 17—28. Tit. 1, 16.

10. Ale bala dast, maid don šaddak gillat! Gæča, bærgalak bigja muttomid dist giddagassi, vai di gæččaluvvubetet, ja loge bæive dist læ atestus. Læge oskaldas gidda jabmem ragjai, de addam mon dudnji ællem kruono!
Matt. 10, 28. 22. Ebr. 3, 14. Alm. 3, 11. 1 Kor. 9, 25. 2 Tim. 4, 7. 8. Jak. 1, 12.

11. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoigŋa cælkka særvvegoddidi: Son, gutte vuoitta, i galga eisege vahagattujuvvut dam nubbe jabmemest!
7. v.; 20, 14; 21, 8.

12. Ja čale Pergamus særvvegodde engeli: Dam cælkka son, gæst læ guovte-avjosaš bastelis miekke: 1, 16.

13. Mon dieđam du dagoid ja du assambaike, dobbe, gost Satan truonno læ, ja don doalak čavgga mu namast ja ik læk biettalam mu osko, vela dain beivinge, go Antipas læi mu oskaldas duođaštægje, gutte godddujuvvui din lutte, dobbe, gost Satan assa. 3, 8.

14. Mutto must læk soames ašek du vuostai, go du lutte læk dobbe muttomak, guđek dollek Bileam oapost gidda, gutte oapati Balaka bigjat værranusa Israel manai ouddi, borrat æppe-ibmel-oaffarid ja furrušet.
4 v. 4 Mos. 22, 5; 25, 2; 31, 16. Jud. 11. v.

15. Nuft læk maidai muttomak du lutte, guđek dollek Nikolaitalažai oapost gidda, maid mon vašotam. 6. v.

16. Jorgid! Mutto jos ik, de boađam mon farga du bagjeli ja aigom soattat sin vuostai mu njalbmam mikin.
Matt. 3, 2. Alm. 1, 16; 19, 15. 21. Es. 11, 4. 2 Tes. 2, 8.

17. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoigŋa cælkka særvvegoddidi: Son, gutte vuoitta, sudnji addam mon čikkujuvvum mannast borrat, ja mon addam sudnji vilggis gæđge ja ođđa nama, čallujuvvum gæđge ala, maid i oktage dovda, ærrebgo son, gutte dam vuostaivaldda!
7. 11. v. Joh. 6, 50. 51. Alm. 3, 12.

18. Ja čale Tyatira særvvegodde engeli: Dam cælkka Ibmel Bardne, gæn čalmek læk nuftgo dollanjuovča, ja gæn juolgek læk nuftgo baitte væikke:
1, 14. 15.

19. Mon dieđam du dagoid ja du rakisvuođa ja balvvalusa ja osko ja gierddavašvuođa ja du dagoid, daid maŋeb dagoid vela æmbo go daid oudeb dagoid.
2. 9. 19. v.

20. Mutto must læk soames ašek du vuostai, go don suovak nissona Jesabela, gutte cælkka ječas læt profetalaš nissonen, oapatet ja fillit mu balvvalegjid furrušet ja borrat æppe-ibmel-oaffarid.
14. v. Ap. dag. 15, 20 1 Kor. 10, 19. 20.

21. Ja mon læm addam sudnji aige, vai son jorgidifči su furrudagastes erit, ja i son læk jorgidam.
Vis. 12, 10. Rom. 2, 4.

22. Gæča, mon dagam su buoccen, ja sin, guđek suina furrušek, bijam mon stuora atestussi, jos si æi jorggal ječaidæsek sin dagoinæsek erit.
18, 9.

23. Ja jabmem čađa rottim mon su manaid erit, ja buok særvvegoddek galggek dovddat, atte mon læm dat, gutte suoggardam manemuʒaid ja vaimoid; ja mon addam digjidi, ješguttige din dagoi mielde.
Salm. 7, 10. Jer. 11, 20. Joh. 2, 24. 25. Salm. 62, 13. Rom. 2, 6.

24. Mutto mon cælkam digjidi ja daidi ærrasidi, guđek læk Tyatirast, nuft ædnagidi, gæin i læk dat oappo, ja gæk æi dovda Satan čiegŋalvuođaid, nuftgo si gočodek dam: Im mon aigo bigjat æra noađe din bagjeli;
20. v.

25. daddeke, dollet čavgga dast, mi dist læ, gidda dassači go mon boađam!
3, 11.

26. Ja son, gutte vuoitta, ja gutte mu dagoid vuttivaldda gidda loapa ragjai, sudnji addam mon famo bakeni bagjel,
17. v. Salm. 2, 8 j. n. v. 1 Kor. 6, 2.

27. ja son galgga rađđit sin bagjel ruovddesobbin, nuftgo lairrelittek cuvkkijuvvujek, nuftgo mon maidai læm vuostaivalddam dam mu ačestam,
12, 5; 19, 15; 3, 21. Luk. 22, 29.

28. ja mon addam sudnji iđđedes guovso-naste.
2 Pet. 1, 19. Alm. 22, 16.

29. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoigŋa cælkka særvvegoddidi!
3, 6.

3. Kapittal.

Maid Johannes galgga čallet særvvegodde engeli Sardesest, 1—6, Filadelfiast, 7—13, ja Laodiseast, 14—22.

1. Ja čale Sardes særvvegodde engeli: Dam cælkka son, gæst læk dak čieča Ibmel vuoiŋa ja dak čieča naste: Mon dieđam du dagoid, atte dust læ dat namma, atte don ælak, ja don læk jabmam.
1, 4; 4, 5; 1, 16; 2, 9.

2. Gocca ja nanne dam ærrasa, mi læ jabmemen! Dastgo im mon læk gavnatam du dagoid ollašuttujuvvum Ibmel oudast.
1 Kor. 15, 34. Efes. 5, 14.

3. Muite damditi, moft don læk vuostaivalddam ja gullam, ja vurkke dam ja jorgid! Jos don dalle ik aigo goccet, de boađam mon du bagjeli nuftgo suola, ja ik don oaʒo diettet, guđe boddo mon boađam du bagjeli.
2, 5; 3, 19. Matt. 24, 43. 1 Tes. 5, 2. Alm. 16, 15.

4. Daddeke læk dust soames olbmuk Sardesest, guđek æi læk duolvvadam sin biktasidesek; ja si oʒʒuk vagjolet muina vilggis biktasi siste, dastgo si læk dokkalaʒak dasa.
4, 4; 6, 11; 7, 9. Es. 61, 9.

5. Son, gutte vuoitta, son

galgga garvotuvvut vilggis biktasi sisa, ja im mon aigo sikkot su nama ællem girjest erit, ja mon aigom dovdastet su nama mu aččam oudast ja su engeli oudast.
13, 8; 20, 12. 2 Mos. 32, 32. 33. Fil. 4, 3. Matt. 10, 32. Luk. 12, 8.

6. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoiŋŋa cælkka særvvegoddidi!

7. Ja čale Filadelfia særvvegodde engeli: Dam cælkka dat basse, dat duođalaš, son, gæst læk David čoavddagak, son, gutte rabasta, ja i oktage dapa, ja dappa, ja i oktage rabast:
1 Joh. 5, 20. Es. 22, 22. Alm. 1, 18.

8. Mon dieđam du dagoid; gæča, mon læm addam dudnji rabastuvvum uvsa, ja i oktage mate dam dappat; dastgo dust læ uccan fabmo, ja almake læk don vurkkim mu sane ikge biettalam mu nama.

9. Gæča, mon divtam muttomid boattet Satana synagogast, guđek celkkek ječaidæsek læt Judalaǯǯan ja æi læk, mutto gielastallek. Gæča, mon dagam, atte si bottek ja rokkadallek du julgi oudast ja dovddek, atte mon læm du rakistam.
Rom. 2, 28. Alm. 2, 9.

10. Dađemielde go don læk aimoin adnam mu sane gierddavašvuođa birra, de aigom mon maidai varjalet du gæččalusa boddost erit, mi boatta obba ædnamrika bagjel, sin gæččalet, guđek assek ædnam alde.

11. Gæča, mon boađam farga! Doala čavgga dast, mi dust læ, amas oktage du kruono valddet!
Fil. 4, 5. Alm. 1, 3; 2, 25. 1 Kor. 9, 25.

12. Son, gutte vuoitta, su dagam mon mu Ibmelam tempel baʒʒen, ja i son galga šatan æmbo dast olgus mannat; ja mon čalam mu Ibmelam nama su ala ja mu Ibmelam gavpug, dam ođđa Jerusalem, nama, mi almest vuolas boatta mu Ibmelestam, ja ječčam, dam ođđa nama.
Gal. 2, 9. Alm. 14, 1; 22, 4; 21, 2. 10. Gal. 4, 26. Ebr. 12, 22.

13. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoiŋŋa cælkka særvvegoddidi!

14. Ja čale Laodisea særvvegodde engeli: Dam cælkka son, gutte læ Amen, dat oskaldas ja duođalaš duođaštægje, Ibmel sivdnadusa alggo:
7. v. Kol. 1, 15. 16.

15. Mon dieđam du dagoid, atte ik don læk ik galmas ikge bakas; vare don lifčik galmas daihe bakas!

16. Nuft, dađemielde go don læk loikas ja ik galmas ikge bakas, de vuovsadam mon du mu njalmestam olgus.

17. Dainago don cælkak: Mon læm rigges, ja must læ valljogasvuotta ige vailo mikkege, ja ik dieđe, atte don læk varnotæbme ja vaivan ja vaivaš ja čuovgatæbme ja alas,
1 Kor. 4, 8. Alm. 2, 9; 16, 15.

18. de mon ravvim du oastet aldam golle, mi læ dolast čilggijuvvum, vai don šaddašik riggesen, ja vilggis biktasid, vai don bæsašik daid aldsesad garvotet, ja amas du alasvuođad hæpad šaddat almostuvvut; ja vuoidad čalmidad čalbmevuoiddasin, vai don matak oaidnet!
1 Pet. 1, 7. Alm. 16, 15; 19, 8.

19. Gæid mon rakistam, sin mon rangaštam ja bagadam; læge damditi anger ja jorggal ječad!
Job 5, 17. Sanel. 3, 12. Ebr. 12, 6. Alm. 2, 5. 16.

20. Gæča, mon čuoʒom uvsa oudast ja goalkotam; jos guttege gulla mu jiena ja rabasta uvsa, su lusa mon sisa manam ja mallasid suina doalam, ja son muina.
Joh. 14, 21. 23.

21. Son, gutte vuoitta, sudnji addam mon oktan ječainam čokkat mu truonnom alde, nuftgo maidai mon læm vuoittam ja

čokkam oktan mu ačinam su truono alde.

Matt. 19, 28. Joh. 17, 24. 1 Kor. 6, 2. 2 Tim. 2, 12.

22. Gæst bæljek læk, son gullus, maid Vuoigŋa cælkka særvvegoddidi!

4. Kapittal.

Johannes oaidna Ibmela almest čokkamen hærvasvuođa truono alde, oaidna njællje goalmad lokkai vuorrasa truono birra ja njællje spiri dam guorast, 1—6. Spiri habme; dak ja dak vuorrasak ramedek Ibmela, 7—11.

1. Dastmaŋŋel oidnim mon, ja gæča, uksa læi almest rabastuvvum, ja dat vuostas jiedna, maid mon legjim gullam nuftgo busun jiena, mi muina sarnoi, celki: Goarŋo deiki bajas, ja mon čajetam dudnji, mi dastmaŋŋel galgga šaddat! 1, 10.

2. Ja dallanaga rottašuvvim mon vuoiŋast, ja gæča, truonno læi bigjujuvvum albmai, ja muttom čokkai truono alde. 1, 10; 5, 1.

3. Ja su habme, gutte čokkai, læi nuftgo jaspisgæđge ja sarder, ja bajandavgge læi truono birra, man habme læi nuftgo smaragd.

4. Ja truono birra legje njællje goalmad lokkai truono, ja dai truonoi alde oidnim mon njællje goalmad lokkai vuorrasa čokkamen, guđek legje vilggis biktasi sisa garvotuvvum, ja sin oivin legje gollekruonok. 11, 16.

5. Ja truonost olgusbotte aldagasak ja dierbmak ja jienak, ja čieča cakketuvvum lampa bulle truono oudast, mak læk dak čieča Ibmel vuoiŋa.

6. Ja truono oudast læi dego lase-appe, kristal lakasaš, ja truono gasko ja truono birra legje njællje spiri, dievva čalmin ouddabælde ja maŋŋabælde. Esek. 1, 22.

7. Ja dat vuostas spiri læi legjon lakasaš, ja dat nubbe spiri læi vuovsa lakasaš, ja dam goalmad spirist læi amadagjo nuftgo olbmust, ja dat njæljad spiri læi girdde goaskem lakasaš.

Esek. 1, 10.

8. Ja dam njælje spirist legje, ješguđestge sierra, gutta soaja, ja dak legje birra buok ja siskabælde dievva čalmin; ja i dain læk mikkege vuoiŋadusaid i bæivveg ige ikko, cælkededin: Basse, basse, basse læ Hærra, Ibmel, dat buokvægalaš, son, gutte læi, ja gutte læ, ja gutte boatta.

Es. 6, 2. 3. Esek. 10, 12. Alm. 1, 4. 8; 11, 17.

9. Ja go spirik addek gudne ja ramadusa ja gittosa sudnji, gutte truono alde čokka, sudnji, gutte ælla buok agalašvutti,

10. de luoittadek dak njællje goalmad lokkai vuorrasa su ouddi vuolas, gutte čokka truono alde, ja rokkadallek su, gutte ælla buok agalašvutti, ja bigjek sin kruonoidæsek vuolas truono ouddi ja celkkek:

11. Dokkalaš don læk, Hærra, vuostaivalddet gudne ja ramadusa ja famo; dastgo don læk sivdnedam buok sivdnadusaid, ja du dato bokte dak læk ja sivdneduvvujegje.

5, 12; 10, 6; 14, 7.

5. Kapittal.

Sust, gutte truono alde čokka, læ girje gieđast, mi læ seillijuvvum čiečain sæilain, maid i oktage væje rabastet, ærrebgo labbes, 1—7. Dak njællje goalmad lokkai vuorrasa ja buok engelak ja buok sivdnadusak ramedek labba, 8—14.

1. Ja mon oidnim su olgiš gieđast, gutte truono alde čokkai, girje, čallujuvvum siskabæle ja olgobæle ja seillijuvvum čiečain sæilain. 4, 2.

2. Ja mon oidnim famolaš engela, gutte čuorvoi alla jienain: Gi læ dokkalaš girje rabastet ja doagjet dam sæilaid? 10, 1.

3. Ja i oktage almest ige ædnam alde ige ædnam vuolde vægjam girje rabastet ige dam sisa gæččat.

4. Ja mon čirrum sagga, dainago i oktage gavdnujuvvum dokkalaʒʒan rabastet ja lokkat girje ige dam sisa gæččat.

5. Ja okta dain vuorrasin celki munji: Ale čiero! Gæča, legjon, gutte læ Juda sogast boattam, David ruotas, læ vuoito vuoittam rabastet girje ja doagjet dam čieča sæila.

1 Mos. 49, 9. 10. Es. 11, 1. 10. Rom. 15, 12. Alm. 22, 16; 6, 1 j. n. v.

6. Ja mon oidnim, ja gæča, gasko truono ja dam njælje spiri gaskast ja gasko vuorrasi gaskast čuoʒoi labbes, nuftgo njuvvujuvvum, gæst legje čieča čoarve ja čieča čalme, mak læk dak čieča Ibmel vuoiŋa, guđek læk vuolgatuvvum obba ædnami.

Joh. 1, 29. 1 Pet. 1, 19. Sak. 3, 9; 4, 10.

7. Ja dat bođi ja valdi girje su olgiš gieđast, gutte truono alde čokkai.

8. Ja go dat læi girje valddam, de luoittadegje dak njællje goalmad lokkai vuorrasa vuolas labba ouddi, ja si adne ješgutteg su harpas ja gollelittid, devddujuvvum suovvasin, mak læk basse olbmui rokkusak.

8, 3. 4. Salm. 141, 2.

9. Ja si lavllu ođđa lavllag ja celkke: Don læk dokkalaš girje valddet ja rabastet dam sæilaid, dainago don læk njuvvujuvvum ja læk du varainad oastam min Ibmeli buok sokkagoddin ja gielain ja albmugin ja sogain,

Salm. 96, 1. Ap. dag. 20, 28. 1 Kor. 6, 20; 7, 23. Efes. 1, 7. Ebr. 9, 12; 10, 10. 2 Pet. 2, 1.

10. ja don læk dakkam min gonagassan ja pappan min Ibmelæmek oudast, ja mi galggap rađđit ædnam bagjel. 1, 6.

11. Ja mon oidnim ja gullim ædnag engeli jiena truono ja spiri ja vuorrasi birra, ja sin lokko læi loge duhat gærde loge duhat ja duhat gærde duhat,

Dan. 7, 10. Ebr. 12, 22.

12. ja si celkke alla jienain: Labbes, gutte læ njuvvujuvvum, læ dokkalaš vuostaivalddet famo ja riggesvuođa ja visesvuođa ja gievrravuođa ja ramadusa ja gudne ja buristsivdnadusa.

13, 8; 4, 11; 7, 10. 12.

13. Ja juokke sivdnadusa, mi læ almest ja ædnam alde ja ædnam vuolde ja abest, ja buok, mi dai siste læ, gullim mon cælkkemen: Sudnji, gutte čokka truono alde, ja labbai lekus buristsivdnadus ja ramadus ja gudne ja fabmo buok agalašvutti!

Salm. 148, 1 j. n v. Fil. 2, 10.

14. Ja dak njællje spiri celkke: Amen. Ja dak njællje goalmad lokkai vuorrasa luoittadegje vuolas ja rokkadalle su, gutte ælla buok agalašvutti. 4, 10.

6. Kapittal.

Labbes rabasta vuostas, 1. 2, nubbe, 3. 4, goalmad, 5. 6, njæljad, 7. 8, viđad, 9—11, ja guđad sæila, 12—17.

1. Ja mon oidnim, atte labbes rabasti ovta dam čieča sæilast, ja mon gullim ovta dam njælje spirist cælkkemen nuftgo bajanjienain: Boađe ja gæča! 4, 6. 7.

2. Ja mon oidnim, ja gæča, vilggis hæsta, ja sust, gutte dam alde čokkai, læi davgge, ja sudnji addujuvvui kruonno, ja son vulgi vuoitededin ja vuoittem diti.

19, 11 j. n. v.

3. Ja go dat rabasti nubbe sæila, de gullim mon nubbe spiri cælkkemen: Boađe ja gæča!

4. Ja nubbe hæsta bođi, mi læi ruoksad, ja sudnji, gutte dam alde čokkai, addujuvvui valddet rafhe ædnamest erit, ja vai si njuovaše gutteg guimidæsek, ja sudnji addujuvvui stuora miekke.
Sak. 1, 8. Matt. 24, 6. 7.
5. Ja go dat rabasti goalmad sæila, de gullim mon goalmad spiri cælkkemen: Boađe ja gæča! Ja mon oidnim, ja gæča, čappis hæsta, ja dat, gutte dam alde čokkai, ani viekkaga gieđastes.
Sak. 6, 2.
6. Ja mon gullim jiena dam njælje spiri gaskast, mi celki: Čormadievva nisojafok ovta ruđa oudast, ja golbma čormadievva bivgek ovta ruđa oudast; mutto oljo ja vine ik don galga vahagattet.
7. Ja go dat rabasti njæljad sæila, de gullim mon njæljad spiri jiena cælkkemen: Boađe ja gæča!
8. Ja mon oidnim, ja gæča, šovkkis hæsta, ja dat, gutte dam alde čokkai, su namma læi jabmem, ja helvet čuovoi su mielde, ja sudnji addujuvvui fabmo ædnam njæljad oase bagjel, goddet mikin ja nelgin ja rottodavdain ja ædnam mæccespiri bokte.
Esek. 14, 13 j. n. v.
9. Ja go dat rabasti viđad sæila, de oidnim mon altar vuolde sin sieloid, guđek legje sorbmijuvvum Ibmel sane diti ja dam duođaštusa diti, mi sist læi.
8, 3; 9, 13; 14, 18; 1, 9; 19, 10.
10. Ja si čurvvu alla jienain ja celkke: Hærra, don basse ja duođalaš! Man gukka agjanak don dubmimest ja mavsatæmest min varaid sin ala, guđek assek ædnam alde?
Luk. 18, 7. 5 Mos. 32, 43.
11. Ja sigjidi addujuvvujegje, ješguttige sierra, gukkes vilggis biktasak, ja sigjidi celkkujuvvui, atte si galgge ain vuoiŋadet oanekaš aige, dassači go sin balvvalamguimi ja sin vieljai lokko dievai, guđek dastmaŋŋel galgge goddujuvvut nuftgo si. 3, 5.
12. Ja mon oidnim, atte dat rabasti guđad sæila, ja gæča, stuora ædnamdoargastus šaddai, ja bæivaš šaddai čappaden nuftgo guolggasækka, ja manno šaddai nuftgo varra.
16, 18 Luk. 21, 25. Ap. dag. 2, 20.
13. Ja alme nastek gačče vuolas ædnam ala, nuftgo fikunmuorra vuolas gačat su ladakættes fikunides, go dat likkatallujuvvu garra biegast.
14. Ja albme gaidai erit nuftgo girje, mi gissujuvvu čoakkai, ja juokke varre ja juokke suolo sirddujuvvui sajestes erit.
Salm. 102, 27. Luk. 21, 33. Alm. 16, 20.
15. Ja ædnam gonagasak ja stuora hærrak ja soattehærrak ja riggasak ja valdalažak ja juokke balvvalægje ja juokke ised čikke ječaidæsek vari raigidi ja bavtidi 19, 18. 19. Es. 2, 10. 19.
16. ja celkke varidi ja bavtidi: Gaččet min bagjeli ja čikket min su muođoi oudast erit, gutte čokka truono alde, ja labba moare oudast erit!
Hos. 10, 8. Luk. 23, 30.
17. Dastgo su moare stuora bæive læ boattam, ja gi matta bissot? Es. 13, 9. Rom. 2, 5.

7. Kapittal.

Njællje engela, guđek læk famo ožžom vahagattet ædnama, æi oažo almake dam dakkat, ouddalgo Ibmel balvvalægjek læk seillijuvvum, 1—8. Stuora joavkko buok olmuššlajain čužžuk Ibmel truono oudast ja ramedek Ibmel oktanaga engeli, vuorrasi ja spiriguim, 9—12. Dat joavkko læ Kristus famo bokte boattam stuora atestusast audogasvuođa navdašæbmai, 13—17.

1. Ja dastmaŋŋel oidnim mon njællje engela, guđek čužžu ædnam njælje čiegast ja dolle æd-

nam njællje biega, amas mikkege biegaid bieggat ædnam bagjel daihe abe bagjel daihe gudege muora bagjel.

2. Ja mon oidnim muttom æra engela, gutte bagjani bæivaš bagjanæme guovlost, ja gæst læi ælle Ibmel sæilla, ja son čuorvoi alla jienain dam njælje engeli, gæidi læi addujuvvum vahagattet ædnama ja abe, ja celki: 14, 1.

3. Allet vahagatte ædnama alletge abe alletge muoraid, ouddalgo mi oaʒʒop sæilledet min Ibmelæmek balvvalegjid sin galloidi! 9, 4. Esek. 9, 4.

4. Ja mon gullim dai seillijuvvumi logo, čuođe ja njællje viđad lokkai duhat seillijuvvum buok Israel manai sokkagoddin,

5. Juda sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Ruben sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Gad sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum,

6. Aser sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Naftali sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Manasse sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum,

7. Simeon sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Levi sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Isaskar sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum,

8. Sebulon sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Josef sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum, Benjamin sokkagoddest guokte nubbe lokkai duhat seillijuvvum.

9. Dastmaŋŋel oidnim mon, ja gæča, stuora joavkko, maid i oktage mattam lokkat, buok sogain ja sokkagoddin ja albmugin ja gielain, gudek čuʒʒu truono oudast ja labba oudast, garvotuvvum gukkes vilggis biktasi sisa ja palbmeovsiguim sin gieđainæsek.
5, 9; 3, 5. 18; 19, 8.

10. ja guđek čurvvu alla jienain ja celkke: Audogassan dakkam gulla min Ibmeli, sudnji, gutte čokka truono alde, ja labbai.
6, 10. Salm. 3, 9. Es. 43, 11.

11. Ja buok engelak čuʒʒu truono birra ja vuorrasi birra ja dam njælje spiri birra ja luoittadegje vuolas truono ouddi sin muođoidæsek ala ja rokkadalle Ibmela ja celkke:

12. Amen! Buristsivdnadus ja gudne ja visesvuotta ja gittalus ja ramadus ja fabmo ja gievrravuotta gulla min Ibmeli buok agalašvutti! Amen.
5, 12 j. n. v.

13. Ja okta dain vuorrasin sarnoi munji: Dak, guđek læk garvotuvvum dai gukkes vilggis biktasi sisa, gæk dak læk, ja gost dak læk boattam?

14. Ja mon celkkim sudnji: Hærra! Don dam dieđak. Ja son celki munji: Dak læk si, guđek læk boattam dam stuora atestusast olgus ja læk bassam sin gukkes biktasidesek ja læk vilgodattam daid labba varai siste.
Ebr. 9, 14. Alm. 1, 5. 1 Joh. 1, 7.

15. Damditi læk si Ibmel truono oudast ja balvvalek su ija bæive su tempel siste, ja son, gutte čokka truono alde, galgga assat sin bagjel.
21, 3. 3 Mos. 26, 11. Es. 4, 5. 6. Esek. 37, 27.

16. Æi si galga šatan nælggot, æige goikkat šatan; ige galga bæivašge gaččat sin bagjeli, ige mikkege bahaid.
Es. 49, 10. Salm. 121, 6.

17. Dastgo labbes, gutte læ truono gasko, gocet sin ja laidde sin ællem čacce-agjagi lusa, ja Ibmel eritsikko juokke gadnjala sin čalmin.
5, 6. Joh. 10, 10. 11. Es. 25, 8. Alm. 21, 4.

8. Kapittal.

Čiččid sæilla rabastuvvu, 1. Čieča engela galggek bossot basunin; suovvasak oaffarušŝujuvvujek oktanaga basse olbmui rokkadusaiguim; jienak ja dierbmak gullujuvvujek, 2—5. Dam čieča engelest bosso vuostas basunin, 6. 7, nubbe, 8. 9, goalmad, 10. 11, njæljad, 12. 13.

1. Ja go dat rabasti čiččid sæila, de šaddai javotesvuotta dibmobæle arvo albmai. 6, 1.

2. Ja mon oidnim dam čieča engela, guđek čuǯǯuk Ibmel oudast, ja sigjidi addujuvvujegje čieča basuna.
1 Kor. 15, 52.

3. Ja muttom æra engel bođi ja čuoǯoi altar lutte, ja sust læi golle-suovaslitte, ja sudnji addujuvvujegje ollo suovvasak, vai son buok basse olbmui rokkusi oudast oaffarušaši daid dam golle-altar ala, mi læi truono ouddabælde. 6, 9; 9, 13; 5, 8.

4. Ja suovvasi suovva bagjani bajas basse olbmui rokkusi oudast engel gieđast Ibmel ouddi.
Ap. dag. 10, 4.

5. Ja engel valdi suovaslitte ja devdi dam altar dolain ja balkesti dam ædnam ala; ja de botte jienak ja dierbmak ja aldagasak ja ædnamdoargastus.

6. Ja dak čieča engela, gæin legje dak čieča basuna, gærggadegjeječaidæsek basunid čuojatet.

7. Ja vuostas engel čuojati, ja de botte čuorbmasak ja dolla, sægotuvvum varain, ja balkestuvvujegje ædnam ala; ja goalmad oasse muorain boldddujuvvujegje, ja buok ruonas rasek bolddujuvvujegje.

8. Ja nubbe engel čuojati, ja de balkestuvvui nuftgo stuora varre, mi læi njuovčadollan buollemen, appai; ja goalmad oasse ábest šaddai varran,

9. ja goalmad oasse abe sivdnadusain, main hægga læi, jabme, ja goalmad oasse skipain hævatuvvujegje.

10. Ja goalmad engel čuojati, ja de gačai almest stuora naste, mi læi buollemen nuftgo spaidar, ja dat gačai jogai goalmad oase ala ja čacce-agjagi ala. 9, 1.

11. Ja naste nama goččujuvvui bačča urtasen; ja goalmad oasse čacin šaddai bačča urtasen, ja ædnag olbmuk jabme čaci diti, dainago dak legje šaddam baččan.

12. Ja njæljad engel čuojati, ja bæivača goalmad oasse deivvujuvvui, ja mano goalmad oasse ja nasti goalmad oasse, vai dai goalmad oasse sevnjudifči, ja amas bæive goalmad oasse baittet, ja igja damanaga lakai.

13. Ja mon oidnim, ja mon gullim muttom engela girddemen gasko alme čađa ja cælkkemen alla jienain: Vuoi, vuoi, vuoi sigjidi, guđek assek ædnam alde, dai æra basunjienai diti dam golma engelest, guđek galggek čuojatet!
9, 12; 11, 14; 15, 1.

9. Kapittal.

Viđad engel čuojat; čiegŋalvuođa galddo rabastuvvu; vuostas vuoi nokka, 1—12. Guđad engel čuojat; njællje engela čovddujuvvujek Eufrat gaddest, ja ollo olbmuk hævvanek; dak ærrasak æi jorggal ječaidæsek, 13—21.

1. Ja viđad engel čuojati, ja mon oidnim ovta naste, mi læi almest vuolas gaččam ædnam ala, ja dasa addujuvvui čiegŋalvuođa galdo čoavda. 8, 10.

2. Ja dat rabasti čiegŋalvuođa galdo; ja suovva bagjani galdost bajas, nuftgo stuora omman suovva, ja bæivaš ja aibmo sevnjudattujuvvui galdo suovast.

3. Ja suovast botte rasselokkok ædnam ala, ja sigjidi addujuvvui fabmo, nuftgo ædnam skorpionain læ fabmo.

4. Ja sigjidi celkkujuvvui, atte æi si galggam vahagattet ædnam rasid, æige maidege ruodnasid, æige maidege muoraid, mutto duššefal daid olbmuid, gæin i læm Ibmel sæilla sin galloinæsek. 7, 3.

5. Ja sigjidi addujuvvui, i sin goddet, mutto vitta mano sin givsedet; ja gikse, maid si dakke, læi nuftgo skorpion gikse, go dat olbmu čugge.

6. Ja dain sæmma beivin occek olbmuk jabmem ja æi gavna dam ja jamestuvvek, ja jabmem batar sist erit.
6, 16. Joh. 3, 21. Jer. 8, 3. Hos. 10, 8.

7. Ja rasselokkoi habme læi hæstai lakasaš, mak læk soattai rakaduvvum, ja sin oivin legje nuftgo golle-kruonok, ja sin muođok legje nuftgo olbmui muođok. Joel 2, 4.

8. Ja sist legje vuovtak nuftgo nissoni vuovtak, ja sin banek legje nuftgo legjoni banek. Joel 1, 6.

9. Ja sist legje raddeværjok nuftgo radderuovdek, ja sin soajai jiedna læi nuftgo vavnai jiedna, go ollo hæstak soattai ruttek.

10. Ja sist legje sæibek nuftgo skorpionain, ja sin seibin legje sæčagasak, ja sin fabmo læi olbmuid vahagattet viđa mannoi.

11. Ja sin bagjel læi gonagas, čiegŋalvuođa engel; su namma læ Ebrealaš gilli Abaddon*, ja Grekalaš gilli læ su namma Apollyon.

* d. l. hævatægje.

12. Vuostas vuoi læ vassam; gæča, guokte vuoi vela boatteba dam maŋest. 8, 13.

13. Ja guđad engel čuojati, ja mon gullim ovta jiena dam golle-altar njælje čoarvest, mi læi Ibmel oudast, 8, 3.

14. ja dat celki guđad engeli, gæst læi basun: Čoavde dam njællje engela luovos, guđek læk čadnujuvvum dam stuora dæno, Eufrat, gaddai!

15. Ja dak njællje engela čovddujuvvujegje, guđek dibmoi ja bæivvai ja mannoi ja jakkai legje garvvasak goddet goalmad oase olbmuin.

16. Ja ridijegji væga lokko læi guovte gærde loge duhat gærde loge duhat; ja mon gullim sin logo. Salm. 68, 18.

17. Ja nuft oidnim mon oainatusa siste hæstaid ja sin, guđek dai alde čokkajegje; sist legje dollaruksis ja alek ja riššafiskis raddeværjok, ja hæstai oaivek legje nuftgo legjoni oaivek, ja sin njalmin olgus bođi dolla ja suovva ja rišša.

18. Dam golbmasest, dolast ja suovast ja rišast, mak olgus botte sin njalmin, goddujuvvui goalmad oasse olbmuin.

19. Dastgo sin fabmo læ sin njalmest; dastgo sin sæibek læk nuftgo gærbmašak, ja dain læk oaivek, ja daiguim dak vahagattek.

20. Ja dak æra olbmuk, guđek æi læm goddujuvvum dai givsi siste, æi jorggalam ječaidæsek sin gieđaidæsek dagoi bælest erit, nuft atte si æi rokkadallam bærgalagaid ja æppe-ibmelid, golle- ja silbba- ja væikke- ja gæđge- ja muorra-ibmelid, mak æi mate æi oaidnet æige gullat æige vazzet;
16, 11. 3 Mos. 17, 7. 5 Mos. 31, 16. Dan. 5, 23.

21. æige si jorggalam ječaidæsek sin sorbmimestesekge erit æige sin noaiddevuođastæsek erit æige sin suolavuođainæsek erit.

10. Kapittal.

Gievras engel čuorvvo; čieča dierbma sardnuk, maid Johannes i oažo bajasčallet, 1—4. Engel vuorduo, atte Ibmel duomok, go čiččid engel čuojat, galggek ollašuvvut, 5—7. Johannes oažžo goččoma borrat ucca girjača ja galgga profetastallat ædnagi vuostai, 8—11.

1. Ja mon oidnim muttom æra gievras engela almest vuolas boattemen, gissujuvvum balva sisa, ja bajandavgge læi su oaive alde, ja su amadagjo læi nuftgo bæivaš, ja su juolgek nuftgo dollabaʒek.
5, 2; 4, 3; 1, 16.

2. Ja su gieđast læi ucca rabastuvvum girjaš, ja son bijai su olgiš bæle juolges abe ala, mutto gurot bæle juolges ædnam ala.

3. Ja son čuorvoi alla jienain, nuftgo legjon gilljo; ja go son læi čurvvom, de sardnu dak čieča dierbma sin jienaidæsek.

4. Ja go dak čieča dierbma legje sardnom sin jienaidæsek, de aiggum mon čallegoattet; ja mon gullim jiena almest, mi celki munji: Sæilled dam, maid dak čieča dierbma sardnu, mutto ale dam bajasčale!
Dan. 8, 26; 12, 4. 9.

5. Ja engel, gæn mon oidnim čuoʒʒomen abe alde ja ædnam alde, bajas bajedi su gieđas alme guvllui
1 Mos. 14, 22. 5 Mos. 32, 40. Dan. 12, 7.

6. ja vuornoi dam bokte, gutte ælla buok agalašvutti, gutte sivdnedi alme, ja mi dam siste læ, ja ædnama, ja mi dam siste læ, ja abe, ja mi dam siste læ, atte aigge i galga šatan æmbo læt;

7. mutto dain beivin, go čiččid engela jiedna gullujuvvu, go son galgga čuojatet, de galgga Ibmel čiegosvuotta ollašuvvut, nuftgo son læ dieđetam su balvvalegjidasas, profetaidi.
Rom. 11, 25. 1 Kor. 15, 51.

8. Ja dat jiedna, maid mon legjim gullam almest, sarnoi fastain muina ja celki: Mana, valde dam ucca rabas girjača, mi læ engel gieđast, gutte čuoʒʒo abe alde ja ædnam alde! 2. v.

9. Ja mon mannim engel lusa ja celkkim sudnji: Adde munji dam ucca girjača! Ja son celki munji: Valde ja bora dam! Ja dat bavčastatta du čoavjad siste, mutto du njalmest læ dat njalges nuftgo honnig.
Esek. 3, 1—3.

10. Ja mon valddim dam ucca girjača engel gieđast ja borrim dam, ja dat læi mu njalmest njalges nuftgo honnig, mutto go mon legjim dam borram, de dovddim mon bakčas mu čoavjestam.

11. Ja son celki munji: Don berrik fastain profetastallat albmugi ja bakeni ja gielai ja ædnag gonagasai birra. 1, 11. 19.

11. Kapittal.

Johannes galgga mittedet tempela; mutto mannat ouddašiljo mæddel, 1. 2. Guokte duođaštægje galggaba profetastallat, dakkat mærkaid, rangaštet, goddujuvvut ja bajasčuoʒʒelet; nubbe vuoi læ nokkam, 3—14. Čiččid engel čuojat; Kristus valdda rika, 15—19.

1. Ja munji addujuvvui ravrra nuftgo soabbe; ja engel čuoʒoi dast ja celki: Čuoʒʒel bajas ja mitted Ibmel tempela ja altara ja sin, guđek dam siste rokkadallek!

2. Mutto oudašilljo tempel olgobælde, mana dam mæddel ja ale dam mitted! Dastgo dat læ addujuvvum bakeni gitti, ja si galggek vuolasduolbmat dam basse gavpuga guokte viđad lokkai mano.
Luk. 21, 24. Alm. 13, 5.

3. Ja mon addam mu guokte duođaštægjam profetastallat duhat guokte čuođe ja gutta loge bæive, garvotuvvum sækai sisa. 12, 6.

4. Dak læba dak guokte olljomuora ja dak guokte gintaljuolge, mak čuoʒʒoba ædnam Ibmel oudast. Sak. 4, 3. 11.

5. Ja jos guttege vigga dakkat sodnoidi vahaga, de boatta sodno

njalmest dolla olgus ja duššad sodno vašalaʒaid; ja jos guttege vigga dakkat sodnoidi vahaga, de berre son nuft goddujuvvut.
2 Gon. 1, 10. 12.

6. Sodnost læ fabmo alme dappat, amas mikkege arvid boattet sodno profetalašvuođa beivin, ja sodnost læ fabmo čaci bagjel nubbastuttet daid varran ja časket ædnama buokšlai givsiguim, nuft davja go soai dattoba.
1 Gon. 17, 1; 18, 1. 2 Mos. 7, 17. 19.

7. Ja go soai satteba ollašubmai sodno duođaštusasga, de galgga dat spiri, mi čiegŋalvuođast bajas bagjan, soattat sodno vuostai ja vuoittet sodno bagjel ja goddet sodno.
13, 1. 7. Dan. 7, 3. 21.

8. Ja sodno rubmašak galggek orrot dam stuora gavpug balggai alde, mi vuoiŋalaš oaivvel mielde goččujuvvu Sodoman ja Egyptenen, dast, gost maidai min Hærra læ russinavllijuvvum.
18, 10.

9. Ja muttomak albmugin ja sokkagoddin ja gielain ja sogain galggek oaidnet sodno rubmašid bælnjæljad bæive ja æi galga suovvat sodno rubmašid havddai bigjujuvvut.

10. Ja si, guđek assek ædnam alde, illodek sodno diti ja avvodek, ja si vuolgatek gutteg guoibmasæsek addaldagaid, dainago dak guokte profeta læiga sigjidi giksen, guđek assek ædnam alde.
Joh. 16, 20.

11. Ja dam bælnjæljad bæive gæčest bođi ællem vuoigŋa Ibmelest sodno sisa, ja soai čuoʒʒeleiga sodno julgidæsga ala, ja stuora ballo bođi sin ala, guđek oidne sodno,
9. v. Luk. 7, 16.

12. Ja soui gulaiga alla jiena almest, mi celki sodnoidi: Goargŋo deiki bajas! Ja soai goarŋoiga bajas albmai balva siste, ja sodno vašalaʒak oidne sodno.

13. Ja damanaga boddost šaddai stuora ædnamdoargastus, ja gavpug logad oasse gačai, ja čieča duhat olbmu goddujuvvujegje ædnamdoargastusa siste, ja dak ærrasak suorgganegje ja adde alme Ibmeli gudne.
16, 18. Matt. 27, 54.

14. Nubbe vuoi læ vassam; gæča, goalmad vuoi farga boatta.
8, 13; 9, 12; 15, 1.

15. Ja čiččid engel čuojati, ja de gullujegje alla jienak almest, mak celkke: Mailme rikak læk šaddam min Hærramek ja su vuiddujuvvuma oabmen, ja son galgga rađđit buok agalašvutti.
10, 7; 12, 10; 19, 6.

16. Ja dak njællje goalmad lokkai vuorrasa, guđek legje čokkamen Ibmel oudast sin truonoidæsek alde, luoittadegje vuolas sin muođoidæsek ala ja rokkadalle Ibmela ja celkke: 4, 4. 10.

17. Mi gittep du, Hærra, Ibmel, buokvægalaš, gutte læk, ja gutte legjik, ja gutte boađak, dainago don læk valddam du stuora famod ja rađđik. 1, 4; 19, 6.

18. Ja bakenak læk šaddam moarrai, ja du moarre læ boattam, ja jabmi aigge, go si galggek dubmijuvvut, ja go don addak du balvvalegjidasad, profetaidi, ja basse olbmuidi ja sigjidi, guđek ballek du namast, uccakaʒaidi ja stuorraidi, sin balka ja hævatak sin, guđek ædnam hævatek.
6, 17. Matt. 20, 8. 2 Tes. 1, 6.

19. Ja Ibmel tempel rabastuvvui almest, ja su litto arkka oidnujuvvui su tempel siste, ja de botte aldagasak ja jienak ja dierbmak ja ædnamdoargastus ja stuora čuorbmasak.
15, 5. 2 Mos. 25, 10. Alm. 4, 5; 8, 5; 16, 21.

12. Kapittal.

Nissou riegadatta mana. Stuora guovdde vigga dam njiellat, mutto dat

rottijuvvu erit, ja nisson gagjujuvvu, 1—6. Engel Mikael vuoitta guovde baggjel ja dam engeli baggjel, 7—12. Guovdde doarradalla nissona ja soatta su æra sogalaʒai vuostai, 13—17.

1. Ja stuora mærkka oidnujuvvui almest: Okta nisson, garvotuvvum bæivačin, ja manno læi su julgi vuolde, ja su oaivest læi kruonno guokte nubbe lokkai nastin,

2. ja son læi mana vuostai ja čuorvoi, go son læi mannahæđest, ja sust legje garra riegadattembakčasak.

3. Ja nubbe æra mærkka oidnujuvvui almest, ja gæča, de læi stuora dollaruksis guovdde, mast legje čieča oaive ja loge čoarve, ja su oivin legje čieča kruono.

4. Ja dam sæibbe njamasti goalmad oase alme nastin mieldes ja balkesti daid ædnam ala. Ja guovdde čuoʒoi nisson oudast, gutte læi riegadattemen, vai, go son læi riegadattam, dat dalle oʒuši su mana njielastet.

5. Ja son riegadatti bardnemana, gutte galgai rađđit buok olmuššlajaid ruovdde-sobbin; ja su manna rottašuvai Ibmel ja su truono lusa.
2, 27; 19, 15. Salm. 2, 9.

6. Ja nisson batari mæccai, gost sust læ sagje, rakaduvvum Ibmelest, vai si biemaše su dobbe duhat guokte čuođe ja gutta loge bæive. 11, 13.

7. Ja de šaddai soatte albmai: Mikael ja su engelak sotte guovde vuostai, ja guovdde soađai, ja dam engelak.
Dan. 10, 13. 20; 12, 1. Jud. 9. v.

8. Mutto æi si vægjam vuoittet, ige sin sagjege šatan æmbo gavdnum almest.

9. Ja dat stuora guovdde nordastuvvui vuolas, dat boares gærmaš, gutte goččujuvvu bærgalakkan ja Satanen, gutte fille obba ædnamrika; son vuolas nordastuvvui ædnam ala, ja su engelak vuolas nordastuvvujegje suina.
Luk. 10, 18. Alm. 20, 2. 1 Mos. 3, 1 j. n. v. Joh. 12, 31. 2 Kor. 11, 3.

10. Ja mon gullim alla jiena almest, mi celki: Dal læ audogasvuotta ja vækka ja rika šaddam min Ibmelæmek oabmen, ja fabmo su vuiddujuvvuma oabmen; dastgo vuolas nordastuvvum læ min vieljai guoddalægje, gutte guoddali sin min Ibmelæmek oudast ija bæive.
11, 15. Efes. 5, 5. Job 1, 9; 2, 5. Sak. 3, 1.

11. Ja si læk vuoittam su labba varai bokte ja sin duođaštusasek sane bokte, ja si læk addam sin hægasek jabmem gitti.
Rom. 8, 36.

12. Damditi avvodeket, di almek, ja di, guđek dai siste assabetet! Vuoi sigjidi, guđek assek ædnam alde ja abe alde! Dastgo bærgalak læ vuolas niegjam din lusa, ja son læ stuora vašest, dainago son dietta, atte sust læ dušše vehaš aigge.

13. Ja go guovdde oini, atte dat læi nordastuvvum ædnami, de doarradalai dat nissona, gutte læi riegadattam bardnemana.

14. Ja dam stuora goaskem soajaguovtes addujuvvuiga nissoni, vai son girdaši mæccai, su baikkasis, dobbe, gost son oaʒʒo su biemos ovta aiggai ja guovte aiggai ja aiggebællai, guovde muođoi oudast erit.
Dan. 7, 25; 12, 7.

15. Ja gærmaš šavggali su njalmestes čace nuftgo joga nisson maŋŋai, erit golgatam diti su jogain.

16. Ja ænam bođi nissoni vækken, ja ænam rabasti su njalmes ja njielai joga, maid guovdde læi šavggalam su njalmestes olgus.

17. Ja guovdde suttai nisson ala ja vulgi erit soattat su æra sogalaʒai vuostai, sin vuostai, gu-

đek dollek Ibmel bakkomid ja adnek Jesus Kristus duođaštusa.
1 Joh. 5, 10.

13. Kapittal.

Čieča-oaivag ja logečoarvag spiri oaʒʒo guovdest famo, sardno bilkkadusaid, vuoitta basse olbmui bagjel, fille ædnagid, mutto son galgga oaʒʒot su balkas, 1—10. Nubbe æra spiri dakka mærkaid dam čalmi oudast; spiri govva oaʒʒo vuoiŋa; ædnagak vuostaivalddek spiri mærka; spiri lokko, 11—18.

Kap. 12, 18. Ja mon čuʒʒum abe saddoi alde.

1. Ja mon oidnim ovta spiri bagjanæmen abest bajas, mast legje čieča oaive ja loge čoarve, ja su čorvin legje loge kruono, ja su oivin læi bilkkadusa namma.
Dan. 7, 7. Alm. 17, 3. 9. 12.

2. Ja spiri, maid mon oidnim, læi pardar lakasaš, ja dam juolgek legje nuftgo guovča juolgek, ja dam njalbme læi nuftgo legjon njalbme; ja guovdde addi dasa su famos ja su truonos ja stuora famo. 12, 9; 2, 13.

3. Ja mon oidnim ovta dam oivin dego jabmem vuollai havvadattujuvvum, ja dam jabmem-havve dalkastuvvui, ja buok ænam ovduši ja čuovoi spiri.

4. Ja si rokkadalle guovde, mi læi addam spiri famo, ja si rokkadalle spiri ja celkke: Gi læ spiri lakasaš? Gi matta dam vuostai soattat? 18, 18.

5. Ja dasa addujuvvui njalbme, mi sarnoi stuora sagaid ja bilkkadusaid, ja dasa addujuvvui fabmo dagoid dakkat guokte viđad lokkai mano.
Dan. 7, 8. 11. 25; 11, 36. Alm. 11, 2; 12, 6.

6. Ja dat rabasti su njalmes Ibmel bilkkadusaidi, bilkkedet su nama ja su goađe ja sin, guđek assek alme siste.
16, 9. 11.

7. Ja dasa addujuvvui soattat basse olbmui vuostai ja vuoittet sin bagjel, ja dasa addujuvvui fabmo juokke sokkagodde ja juokke giela ja juokke albmug bagjel.
11, 7. Dan. 7, 21.

8. Ja buokak, guđek ædnam alde assek, gæi namak æi mailme vuođo bigjujume rajest læk čallujuvvum dam njuvvujuvvum labba ællem girjai, rokkadallek dam.
3, 5; 17, 8; 20, 12. 2 Mos. 32, 32. 33.

9. Jos gæstege læk bæljek, son gullus!

10. Jos guttege giddagassi čokke, son giddagassi boatta; jos guttege mikin godda, son berre mikin goddujuvvut. Dast læ basse olbmui gierddavašvuotta ja osko!
11, 18. Es. 33, 1. Matt. 26, 52. Alm. 13, 6; 14, 12.

11. Ja mon oidnim nubbe æra spiri bagjanæmen ædnamest bajas, ja dast legje guokte čoarve, nuftgo labbast, ja dat sarnoi nuftgo guovdde.
Matt. 7, 15; 24, 11. 24.

12. Ja dat adna obba vuostas spiri famo dam čalmi oudast ja dakka, atte ænam ja si, guđek dam alde assek, rokkadallek dam vuostas spiri, man jabmem-havve dalkastuvvui.

13. Ja dat dakka stuora mærkaid, nuft atte dat satta vela dolage almest vuolas gaččat ædnam ala olbmui muođoi oudast.
Matt. 24, 24. 2 Tes. 2, 9. Alm. 16, 14.

14. Ja dat fille sin, guđek assek ædnam alde, dai mærkai diti, mak dasa læk addujuvvum dakkat spiri muođoi oudast, cælkededin sigjidi, guđek ædnam alde assek, atte si galggek dakkat dam spiri gova, mi mikin havvadattujuvvui ja læ almake ællen šaddam.
16, 14; 19, 20.

15. Ja dat oaʒoi famo addet spiri govvi vuoiŋa, nuft atte spiri govva mati vela sardnotge ja dakkat, atte si buokak, guđek æi dattom rokkadallat spiri gova, galgge goddujuvvut. 14, 11; 19, 20.

16. Ja dat dakka, atte buokaidi addujuvvu, sikke uccakaʒaidi ja stuorraidi, sikke riggasidi ja vaivašidi, sikke isedidi ja balvvalegjidi, mærkka sin olgiš gitti daihe sin galloi,

17. ja atte i oktage oaʒo oastet daihe vuovddet, ærrebgo son, gæst læ mærkka daihe spiri namma daihe dam nama lokko. 14, 9. 11.

18. Dast læ visesvuotta! Gæst læ jierbme, son lokkus spiri logo! Dastgo dat læ olbmu lokko, ja dam lokko læ gutta čuođe gutta loge ja gutta.

14. Kapittal.

Dak seillijuvvum olbmuk čuʒʒuk Sion vare alde ja čuvvuk labba, 1—5. Agalaš evangelium sardneduvvu, 6. 7. Babylon læ gaččam, 8. Si, guđek spiri rokkadallek, galggek givseduvvut, 9—11. Basse olbmuk galggek bissot gierddavašvuođast gidda jabmem ragjai, 12. 13. Ibmel moare lagjimboddo manna ædnam bagjel, 14—20.

1. Ja mon oidnim, ja gæča, labbes čuoʒoi Sion vare alde, ja oktan daina čuođe ja njællje viđad lokkai duhat, gæin læi su ače namma čallujuvvum sin galloidi.

Salm. 2, 6. Alm 7, 4.

2. Ja mon gullim jiena almest nuftgo ædnag čaci jiena ja nuftgo garra dierbma jiena, ja mon gullim harppačuojategji jiena, guđek čuojategje sin harpaidæsek.

1, 10. 15; 5, 8.

3. Ja si lavllu ođđa lavllag truono oudast ja dam njællje spiri ja vuorrasi oudast; ja i oktage mattam oappat dam lavllag, ærrebgo dak čuođe ja njællje viđad lokkai duhat, dak, guđek læk ædnamest erit ostujuvvum.

5, 9. 1 Kor. 6, 20.

4. Dak læk si, guđek æi læk duolvvadam ječaidæsek nissoniguim, dastgo si læk nieidak. Dak læk si, guđek labba čuvvuk, gosa dat manna. Dak læk olbmuin erit ostujuvvum, alggošaddon Ibmeli ja labbai,

1 Kor. 6, 15. 2 Kor. 11, 2. Alm. 3, 4. Jak. 1, 18.

5. ja sin njalmest i læk gavdnum betolašvuotta; dastgo si læk laittemættomak Ibmel truono oudast.

Salm. 32, 2. Sef. 3, 13. Efes. 5, 27. Kol. 1, 22.

6. Ja mon oidnim nubbe æra engel girddemen gasko alme čađa, gæst læi agalaš evangelium siggjidi sardnedet, guđek ædnam alde assek, ja buok sogaidi ja sokkagoddidi ja gielaidi ja albmugidi,

8, 13.

7. ja son celki alla jienain: Ballet Ibmelest ja addet sudnji gudne, dastgo su duomo dibmo læ boattam, ja rokkadallet su, gutte læ dakkam alme ja ædnam ja abe ja čaci agjagid!

5 Mos. 32, 3. Sard. 12, 13. Salm. 33, 6; 146, 6.

8. Ja nubbe engel čuovoi, gutte celki: Gaččam læ, gaččam læ Babylon, dat stuora gavpug, dainago dat læ addam buok albmugidi jukkat su fuorravuođas moare vinest.

16, 19; 18, 2. Es. 21, 1. Jer. 51, 7.

9. Ja goalmad engel čuovoi sodno ja celki alla jienain: Jos guttege rokkadalla spiri ja dam gova ja vuostaivaldda dam mærka su gallosis daihe giettasis, 13, 16.

10. de son jukka maidai Ibmel moare vine, mi læ sægotkættai leikkujuvvum su moare gæra sisa, ja son galgga givseduvvut dolain ja rišain basse engeli ja labba muođoi oudast.

16, 19. Es. 51, 17. Jer. 25, 15. Alm. 19, 20; 20, 10.

11. Ja sin givse suovva bajas bagjan buok agalašvutti, ja i sist læk vuoiŋadus bæivveg ige ikko, guđek rokkadallek spiri ja dam gova, ja gutte vuostaivaldda dam nama mærka. 19, 3; 13, 16. 17; 16, 2.

12. Dast læ basse olbmui gierddavašvuotta, dast læk si, guđek bissuk Ibmel bakkomi ja Jesus osko siste!

13, 10; 12, 17.

13. Ja mon gullim jiena almest, mi munji celki: Čale: Audogasak læk dak jabmek, guđek jabmek Hærrai, dastmaŋas! Duođai, Vuoigŋa cælkka, atte si galggek vuoiŋadet sin bargoinæsek, mutto sin dagok čuvvuk sin mielde.

1, 11. 19. 1 Kor. 15, 18. 1 Tes. 4, 14. Ebr. 4, 9. 10.

14. Ja mon oidnim, ja gæča, vilggis balvva, ja muttom čokkai balva alde, olbmu barne lakasaš, gutte ani gollekruono oaivestes ja bastelis liššа gieđastes.

Dan. 7, 13. Alm. 1, 13

15. Ja nubbe æra engel bođi tempelest olgus ja čuorvoi alla jienain sudnji, gutte čokkai balva alde: Geigge liššad ja lagje! Dastgo lagjimdibmo læ juo boattam, dastgo ædnam lagjo læ laddam. 6, 17. Matt. 13, 39.

16. Ja dat, gutte čokkai balva alde, luiti su liššas mannat ædnam bagjel, ja ænam lagjijuvvui.

17. Ja muttom æra engel bođi alme tempelest olgus; sust maidai læi bastelis liššа.

18. Ja muttom æra engel, gæst læi fabmo dola bagjel, bođi altarest olgus, ja son čuorvoi stuora čuorvvomin sudnji, gæst læi dat bastelis liššа, ja celki: Geigge bastelis liššad ja lagje ædnam vidnemuora murjid! Dastgo dam muorjek læk juo laddam.

19. Ja engel luiti su liššas mannat ædnam bagjel ja lagji ædnam vidnemuora šaddoid ja suppi daid Ibmel moare stuora boččemlittai. Joel 3, 18

20. Ja boččemlitte dulbmujuvvui gavpug olgobælde, ja boččemlittest olgus bođi varra gidda hæstai baggi vuole ragjai, duhat ja gutta čuođe stadia gukko.

Es. 63, 3; 34, 3.

15. Kapittal.

Čieča engela čiečain maŋemuš givsin; vuoito vuoittek lavlluk Mosesa ja labba lavllaga, 1—4. Dak čieča engela mannek tempelest olgus ja vuostaivalddek moare čieča litte, 5—8.

1. Ja mon oidnim nubbe æra mærka almest, stuorra ja ovdulaʒa: Čieča engela, gæin legje dak čieča maŋemuš givse; dastgo daiguim læ Ibmel moarre ollašuvvum.

2. Ja mon oidnim dego lase-abe, sægotuvvum dolain, ja sin, guđek legje vuoito vuoittam spiri bagjel ja dam gova bagjel ja dam mærka bagjel ja dam nama logo bagjel, čuoʒʒomen lase-abe gaddest ja doallamen Ibmel harpaid.

4, 6; 12, 11; 5, 8; 14, 2.

3. Ja si lavllu Moses, Ibmel balvvalægje, lavllag ja labba lavllag ja celkke: Stuorrak ja ovdulaʒak læk du dagok, Hærra, Ibmel, don buokvægalaš! Vanhurskasak ja duođalaʒak læk du gæinok, don basse olbmui gonagas!

2 Mos. 15, 1. 11. 5 Mos. 32, 1. 4. Salm. 111, 2; 139, 14; 145, 17. Alm. 16, 7.

4. Gi i galgaše dust ballat, Hærra, ja gudnijattet du nama? Dastgo don læk oktonessi basse; dastgo buok albmugak galggek boattet ja rokkadallat du muođoi oudast, dainago du duomok læk almostuvvum.

Jer. 10, 6. 7. Salm. 86, 9. Es. 66, 23.

5. Ja dastmaŋŋel oidnim mon, ja gæča, duođaštusa goađe tempel alme siste rabastuvvui,

4 Mos. 1, 50. Alm. 11, 19.

6. ja dak čieča engela, gæin legje dak čieča givse, botte tempelest olgus, garvotuvvum buttes ja čuovggelis lidnebiktasidi ja boakkanastujuvvum raddesek vuollel golle-boakkaniguim.

1, 13.

7. Ja okta dam njælje spirist addi dam čieča engeli čieča golle-

litte, devddujuvvum Ibmel morin, gutte ælla buok agalašvutti.

4, 6—9.

8. Ja tempel devddujuvvui Ibmel hærvasvuođa ja su famo suovain; ja i oktage mattam mannat tempel sisa, ouddalgo dam čieča engela čieča givse legje nokkam.

2 Mos. 40, 34. 1 Gon. 8, 10. Es. 6, 4.

16. Kapittal

Vuostas engel golgat su littes ædnam ala, 1. 2, nubbe engel appai, 3, goalmad jogaidi, 4—7, njæljad bæivači, 8. 9, viđad spiri truono ala, 10. 11, guđad Eufrat dednui, 12—16, čiččid golgat dam aibmoi, 17—21.

1. Ja mon gullim alla jiena tempelest, mi celki dam čieča engeli: Vulgget ja golgateket Ibmel moarre-littid ædnam ala!

15, 7.

2. Ja vuostas engel vulgi ja golgati su littes ædnam ala; ja de bođi bahas ja hævatægje buogo dai olbmui ala, gæin læi spiri mærkka, ja guđek rokkadalle dam gova.

2 Mos. 9, 9. Alm. 13, 16. 17.

3. Ja nubbe engel golgati su littes appai; ja de šaddai nuftgo goddujuvvum olbmu varra, ja juokke ælle hægga abest jami.

2 Mos. 7, 17—19.

4. Ja goalmad engel golgati su littes jogaidi ja čacce-agjagidi; ja de šaddai varra.

5. Ja mon gullim čaci engela cælkkemen: Vanhurskes læk don, Hærra, don, gutte læk, ja gutte legjik, don basse, go don læk dubmim dam duomo! 1, 4. 8.

6. Dainago si læk golgatam basse olbmui ja profetai varaid, ja varaid læk don addam sigjidi jukkat; dastgo si læk dam ansašam.

Matt. 23, 34. 35.

7. Ja mon gullim nubbe æra engela altar guorast cælkkemen: Duođai, Hærra, Ibmel, don buokvægalaš, du duomok læk duođalaǯak ja vanhurskasak.

8, 3; 15, 3.

8. Ja njæljad engel golgati su littes bæivači; ja dat oaǯoi famo olbmuid dolain boalddet.

9. Ja olbmuk bulle stuora baka siste ja bilkkedegje Ibmel nama, mast læ fabmo dai givsi bagjel, ja æi si jorggalam ječaidæsek addet sudnji gudne.

13, 6; 9, 20. 21.

10. Ja viđad engel golgati su littes spiri truono ala; ja dam rika sevnjudi, ja si gaske sin njuokčamidesek givse diti,

11. ja si bilkkedegje alme Ibmela sin givsidæsek diti ja sin bukkuidæsek diti, ja æi si jorggalam ječaidæsek sin dagoinæsek erit.

12. Ja guđad engel golgati su littes dam stuora dednui Eufrati; ja dam čacce goikai erit, vai gæidno rakaduvvuši nuortta-gonagasaidi.

13. Ja mon oidnim guovde njalmest ja spiri njalmest ja værreprofeta njalmest olgus boattemen golbma buttesmættom vuoiŋa, mak legje cubbui lakasaǯak.

12, 3. 9; 13, 1. 11 j. n. v.

14. Dastgo si læk bærgalagai vuoiŋak, guđek dakkek mærkaid, ja si vulggek ædnam, vela obba ædnamrika gonagasai lusa, čokkit sin soattai Ibmel, dam buokvægalaǯa, dom stuora bæivvai.

Matt. 24, 24. 2 Tes. 2, 9. Alm. 13, 13; 17, 14; 20, 9.

15. Gæča, mon boađam nuftgo suola. Audogas læ dat, gutte gocca ja varot su biktasides, amas son šaddat alas vagjolet, ja amasek si oaidnet su hæppadid.

Matt. 24, 42 j. n. v. Luk. 12, 39. 1 Tes. 5, 2. 3. 2 Pet. 3, 10. Alm. 3, 3.

16. Ja son čokki sin dam baik-

kai, mi goččujuvvu Ebrealaš gilli
Harmageddonen.*

* d. l. Megiddo varre. 2 Muit. 35, 22.

17. Ja čiččid engel golgati su
littes aibmoi; ja alla jiedna bođi
alme tempelest, truonost, ja celki:
Dat læ dakkujuvvum!

18. Ja de botte jienak ja dierb-
mak ja aldagasak, ja de šaddai
stuora ædnamdoargastus, daggar,
mi i læk læmaš dam aige rajest,
go olbmuk šadde ædnam ala,
daggar ædnamdoargastus, nuft
stuores. 4, 5; 8, 5; 6, 12; 11, 13. 19.

19. Ja dat stuora gavpug ma-
nai golma sagjai, ja albmugi gav-
pugak gačče, ja dat stuora Baby-
lon muittujuvvui Ibmel oudast,
addem varas sudnji litte, man
siste læ su garra moare vidne.
14, 8. 10 Salm. 60, 5.

20. Ja juokke suolo batari, ja
varek æi šat gavdnum. 6, 14.

21. Ja stuora čuorbmasak, sent-
ner loso, almest vuolas gačče olb-
mui ala, ja olbmuk bilkkedegje
Ibmela čuorbmasi givse diti; dast-
go dai gikse læi sagga stuores.
2 Mos. 9, 23 j. n. v. Josv. 10, 11.
Alm. 11, 19.

17. Kapittal.

Muttom engel čajet Johannessi dam stuora fuora, mi læ Babylon, 1—6. Engel čilgge oainatusa dam stuora fuora ja čieča-oaivag ja loge-čoarvag spiri harrai, man alde fuorra čokka, 7—18.

1. Ja okta dam čieča engelest,
gæin legje dak čieča litte, bođi
ja sarnoi muina ja celki munji:
Boađe! Mon čajetam dudnji duomo
dam stuora fuora bagjel, gutte
čokka dai ollo čaci gaddest,
15, 1; 21, 9. Jer. 51, 13. Nah. 3, 4.

2. gæina ædnam gonagasak
læk furrušam, ja si, guđek assek
ædnam alde, læk šaddam jukka-
midi su furrudaga vinest.
Jer. 51, 7. Alm. 14, 8; 18, 3.

3. Ja son doalvoi muo vuoiŋast
mæccai, ja mon oidnim muttom
nissona, gutte čokkai skarlag-ivd-
nasaš spiri alde, mi læi dievva
bilkkadusa namain, ja mast legje
čieča oaive ja loge čoarve. 13, 1.

4. Ja nisson læi garvotuvvum
purpur ja skarlag sisa ja gokču-
juvvum golliguim ja mavsolaš geđ-
giguim ja bærraliguim; son doa-
lai gollelitte gieđastes, dievva fa-
stevuođain ja su furrudagas nuoske-
vuođain. 18, 16.

5. Ja su galloi læi čallujuvvum
namma: Čiegosvuotta, dat stuora
Babylon, fuorai ja ædnam faste-
vuođai ædne. 2 Tes. 2, 7.

6. Ja mon oidnim nissona juk-
kamidi šaddam basse olbmui va-
rain ja Jesus duođaštegji varain;
ja mon ovdušim, go mon oidnim
su, stuora ovdušemin. 18, 24.

7. Ja engel celki munji: Manne
don ovdušik? Mon cælkam dudnji
dam nissona čiegosvuođa ja spiri
čiegosvuođa, mi su guodda, ja
mast læk čieča oaive ja loge čoarve.
13, 1.

8. Dat spiri, maid don oidnik,
læ læmaš ja i læk ja galgga bajas
bagjanet čiegŋalvuođast ja mannat
erit gađotussi; ja si, guđek assek
ædnam alde, si, gæi namak æi
læk čallujuvvum ællem girjai
mailme vuođo bigjujume rajest,
galggek ovdušet, go si oidnek spiri,
mi læi ja i læk, vaiko dat læ.
11, 7; 13, 8. Salm. 69, 29.

9. Dast læ dat miella, mast læ
visesvuotta! Dak čieča oaive læk
čieča vare, mai alde nisson čokka,
13, 18.

10. ja dak læk čieča gonagasa;
vitta læk gaččam, ja okta læ ain,
nubbe i læk vela boattam, ja go
son boatta, de berre son oanekaš
aige bissot

11. Ja spiri, mi læi ja i læk,
læ ješ gavcaden ja læ dam čieč-
čas særvest ja manna erit gađo-
tussi.
19, 19. 20.

12. Ja dak loge čoarve, maid don oidnik, læk loge gonagasa, guđek æi læk vela rika vuostaivalddam, mutto oʒʒuk famo nuftgo gonagasak ovta dibmoi oktan spirin.

13. Dain læ okta oaivel, ja sin famosek ja isedvuođasek addek si spiri halddoi.

14. Dak sottek labba vuostai, ja labbes vuoitta sin bagjel, dainago dat læ hærrai Hærra ja gonagasai gonagas, ja si, guđek læk su bæle, dak goččujuvvumak ja olgusvalljijuvvumak ja oskaldasak.
11, 7. 5 Mos. 10, 17. 1 Tim. 6, 15. Alm. 19, 16.

15. Ja son celki munji: Dak čacek, maid don oidnik, dobbe, gost fuorra čokka, læk albmugak ja joavkok ja sokkagoddek ja gielak. Es. 8, 7. Jer. 47, 2.

16. Ja dak loge čoarve, maid don oidnik spirist, dak galggek vašotet fuora ja dakkat su avddemen ja alasen ja borrat su oaʒe ja boalddet su dolain.

17. Dastgo Ibmel læ addam sin vaibmoi dakkat su mielas mielde ja adnet ovta miela ja addet spiri sin rikasek, dassači go Ibmel sanek læk ollašuttujuvvum.

18. Ja nisson, gæn don oidnik, læ dat stuora gavpug, mast læ hærravuotta ædnam gonagasai bagjel. 14, 8.

18. Kapittal.

Muttom engel dieđet, atte Babylon læ gaččam, 1—3. Ibmel olbmuk galggek mannat dast olgus; lossis givsek galggek boattet dam bagjeli, 4—8. Gonagasak, gavppe-olbmak ja mæra mielde jottek galggek čierrot dam diti, 9—19, mutto almek galggek avvodet, 20. Dat galgga fakkistaga aibasrakkan duššat, 21—24.

1. Ja dastmaŋŋel oidnim mon muttom engela almest vuolas boattemen, gæst læi stuora fabmo, ja ædnam čuvggijuvvui su hærvasvuođast.

2. Ja son čuorvoi famoin, alla jienain, ja celki: Gaččam læ, gaččam læ Babylon, dat stuora gavpug, ja dat læ šaddam bærgalagai orromsagjen ja giddagassan buok nuoskes vuoiŋaidi ja giddagassan buok nuoskes ja fastašuvvum loddidi.
10, 3; 14, 8. Es. 13, 21. Jer. 51, 37.

3. Dastgo su fuorravuođa moare vinest læk buok olmuššlajak jukkam, ja ædnam gonagasak læk suina furrušam, ja ædnam gavppeolbmak læk šaddam riggesen su goarggadvuođa dievasvuođast.
14, 8; 17, 2.

4. Ja mon gullim nubbe æra jiena almest, mi celki: Mannet su lutte erit, di mu olbmuidam, amadek di šaddat servolaʒʒan su suddoidi, ja amadek di deivvujuvvut mastege su givsin!
Jer. 50, 8. 2 Kor. 6, 17.

5. Dastgo su suddok ollek gidda alme ragjai, ja Ibmel læ muittam su vanhurskesmættomvuođaid.
1 Mos. 18, 20. Jer. 51, 9. Alm. 16, 19.

6. Makset sudnji, nuftgo son læ digjidi maksam, ja mavsateket sudnji guovtegærddasaʒat su dagoi mielde! Addet sudnji guovtegærddasaʒat dam littai, maina son læ addam!
Salm. 137, 8. Es. 33, 1. Jer. 50, 15. 29.

7. Nuft ædnag, go son læ aledam ješječas ja ællam goarggadvuođa siste, nuft ædnag addet sudnji givsest ja morrašest! Dainago son cælkka su vaimostes: Mon čokkam nuftgo dronnig imge læk læska, ja im mon galga eisege oaidnet morraša, Es. 47, 5. 7. 8.

8. damditi galggek su givsek boattet ovta bæivest, jabmem ja moraš ja nælgge, ja son galgga bolddujuvvut dolain; dastgo gievrra læ Hærra Ibmel, gutte su dubme. Es. 47, 9. Alm. 17, 16. Jer. 50, 34. 2 Tes. 2, 8.

9. Ja ædnam gonagasak, guđek
læk suina furrašam ja ællam oaʒe
himoi mielde, galggek su čierrot
ja barggot su diti, go si oidnek
su dola suova;
Esek. 26, 16. 17. Alm. 17, 2.
10. si čuʒʒuk gukken erit balo
diti su givsin ja celkkek: Vuoi,
vuoi, don stuora gavpug, Babylon,
don nana gavpug, dastgo ovta
dimost læ du duobmo boattam!
14, 8.
11. Ja ædnam gavppe-olbmak
čirruk ja moraštek su diti, dainago
i oktage šatan oaste sin galvoid,
15. v. Esek. 27, 30. 36.
12. golle- ja silbba-galvoid ja
mavsolaš geđgid ja bærralid ja
divras lidnebiktasid ja purpur ja
silke ja skarlag ja buokšlai njalgga-
hajag muoraid ja buokšlai elefanta-
badnedujid ja buokšlai divras muor-
radujid ja væikke- ja ruovdde- ja
marmor-dujid Esek. 27, 12—22.
13. ja kanelbarkoid ja suov-
vasid ja vuoiddasid ja virak ja
vine ja oljo ja fina jafoid ja niso-
jafoid ja omid ja savcaid ja hæ-
staid ja vavnaid ja balvvalegjid
ja olbmui sieloid.
14. Ja dat šaddo, masa du
siello halidi, læ gaiddam dust
erit, ja buok dat, mi læ buoidde
ja hærvas, læ gaiddam dust erit,
ja ik don galga dam šatan eisege
gavdnat.
15. Si, guđek gavpašek dai
galvoiguim, guđek læk šaddam
riggesen su bokte, čuʒʒuk gukken
erit balo diti su givsin ja čirruk
ja moraštek ja celkkek:
16. Vuoi, vuoi, dam stuora
gavpugi, mi læi garvotuvvum div-
ras lidnebiktasi ja purpur ja skar-
lag sisa ja gokčujuvvum golli ja
mavsolaš geđgi ja bærraliguim,
dastgo ovta dimost læ nuft stuora
riggesvuotta duššam! 17, 4.
17. Ja buok stivrrijægjek ja
obba skipai vægak ja mærra-olb-
muk ja nuft ædnagak, guđek jottek
abe mielde, čuʒʒu gukken erit
Esek. 27, 29 j. n. v.
18. ja čurvvu, go si oidne su
dola suova, ja celkke: Gi læi dam
stuora gavpug lakasaš?
9. v. Es. 34, 10.
19. Ja si balkestegje muolda
sin oividæsek ala ja čurvvu čiero-
dedin ja moraštedin ja celkke:
Vuoi, vuoi, dam stuora gavpugi,
man siste buokak, gæin læk ski-
pak abe alde, riggoduvvujegje dam
hærvasvuođast, dastgo ovta di-
most læ dat duššam!
Josv. 7, 6. Job 2, 12.
20. Avvod dam diti, don albme,
ja di basse apostalak ja profetak,
dainago Ibmel læ ollašuttam din
duomo dam vuostai!
Es. 44, 23; 49, 13. Jer. 51, 48.
Alm. 19, 2.
21. Ja muttom gievras engel
bajedi gæđge bajas nuftgo stuora
millogæđge ja balkesti dam appai
ja celki: Nuft galgga Babylon, dat
stuora gavpug, hoapost vuolas
balkestuvvut ja i šatan gavdnu-
juvvut. 5, 2. Jer. 51, 63. 64.
22. Ja harppačuojategji ja lavl-
loi ja njurganasčuojategji ja basun-
čuojategji jiedna i galga šatan
du siste gullujuvvut, ige oktage
guđegešlai duogječæppe galga šat-
an du siste gavdnujuvvut, ja
millo-jiedna i galga šatan du siste
gullujuvvut,
Jer. 7, 34; 16, 9; 25, 10. Esek. 26, 13.
23. ja goalločuovgga i galga
šatan du siste baittet, ige irge ja
moarse jiedna šatan gullujuvvut
du siste, dainago du gavppe-olb-
mak legje oaivamuʒak ædnam alde,
dainago du noaiddevuođa bokte
læk buok albmugak jalloduvvum.
Es. 23, 8.
24. Ja dam siste læk profetai
ja basse olbmui varak gavdnu-
juvvum, ja sin buokai varak, gu-
đek læk sorbmijuvvum ædnam
alde. 17, 6. Matt. 23, 37.

19. Kapittal.

Almest čurvvujuvvu halleluja Babylon
gaččam diti, ja damditi go Ibmel dal læ

valddam rika halddosis, ja go labba hæjak læk boattam, 1—10. Kristus vuolgga alme vægaiguim soattai, 11—16. Gaʒʒaloddek goččujuvvujek mallasidi; spiri ja værre-profeta balkestuvvuba dollajavrrai, dak ærrasak goddujuvvujek, 17—21.

1. Ja dastmaŋŋel gullim mon nuftgo stuora joavko alla jiena almest, mi celki: Halleluja! Audogassan dakkam ja gudne ja ramadus ja fabmo gulla Hærrai, min Ibmeli! 7, 10; 11, 15; 12, 10.

2. Dastgo duođalaʒak ja vanhurskasak læk su duomok, dastgo son læ dubmim dam stuora fuora, gutte billašutti ædnama su fuorravuođaines, ja son læ gaibedam su balvvalegjides varaid su gieđast. Salm. 119, 137. Alm. 15, 3; 16, 7. 18, 20; 17, 18.

3. Ja si celkke nubbe gærde: Halleluja! Ja su suovva bagjan buok agalašvutti. 14, 11; 18, 9. 18.

4. Ja dak njællje goalmad lokkai vuorrasa ja dak njællje spiri luoittadegje vuolas ja rokkadalle Ibmela, gutte čokkai truono alde, ja celkke: Amen! Halleluja! 4, 4. 6.

5. Ja jiedna bođi truonost ja celki: Maidnot min Ibmela, buok su balvvalægjek ja di, guđek sust ballabetet, sikke uccakaʒak ja stuorrak! Salm. 113, 1.

6. Ja mon gullim nuftgo stuora joavko jiena ja nuftgo ædnag čaci jiena ja nuftgo garra dierbmai jiena, mi celki: Halleluja! Dastgo Hærra, Ibmel, dat buokvægalaš, læ valddam rika. 1. v.; 14, 2; 11, 15. 17; 12, 10.

7. Illodekop ja avvodekop mi ja addop sudnji gudne! Dastgo labba hæjak læk boattam, ja su moarsse læ ječas rakadam. Matt. 22, 2; 25, 10. Luk. 14, 16. Alm. 21, 9.

8. Ja sudnji addujuvvui ječas garvotet buttes ja čuovggelis divras lidnebiktasi sisa; dastgo dak divras lidnebiktasak læk basse olbmui vanhurskesvuotta. 3, 5. Es. 61, 10.

9. Ja son celki munji: Čale: Audogasak si læk, guđek læk goččujuvvum labba hæjai mallasidi! Ja son celki munji: Dak læk Ibmel duotta sanek. 17, 1. Matt. 22, 2. Alm. 21, 5.

10. Ja mon luoittadim vuolas su julgi oüddi su rokkadallam diti, ja son celki munji: Ale dam daga! Mon læm du balvvalamguoibme ja du vieljai balvvalamguoibme, gæin læ Jesus duođaštus. Rokkadala Ibmela! Dastgo Jesus duođaštus læ profetalašvuođa vuoigŋa. Ap. dag. 10, 25. 26; 14, 13—15. Alm. 22, 8. Matt. 4, 10. 1 Joh. 5, 1. Alm. 12, 17.

11. Ja mon oidnim alme rappasam, ja gæča, vilggis hæsta, ja dat, gutte dam alde čokkai, goččujuvvu oskaldassan ja duođalaʒʒan, ja son dubme ja soatta vanhurskesvuođain. 6, 2; 3, 14.

12. Mutto su čalmek legje nuftgo dolla-njuovča, ja su oaivest legje ollo kruonok; sust læi namma, mi læi čallujuvvum, maid i oktage dovda, ærrebgo son ješ, 1, 14; 2, 17.

13. ja son læi garvvodam varast coggaduvvum biktasid, ja su namma goččujuvvu: Ibmel sadnen. 1 Mos. 49, 11. Joh. 1, 1.

14. Ja alme vægak čuvvu su vilggis hæstai alde, garvotuvvum vilggis ja buttes divras lidnebiktasi sisa. 7, 9. 11. Luk. 2, 13.

15. Ja su njalmest olgus boatta bastelis miekke, vai son daina časkaši bakenid; ja son galgga rađđit sin ruovddesobbin, ja son duolbma Ibmel, dam buokvægalaʒa, garra moare vine boččemlitte. Es. 11, 4. 2 Tes. 2, 8. Alm. 1, 16; 2, 16; 19, 21; 2, 27; 12, 5; 14, 19. 20.

16. Ja namma sust læ čallujuvvum biktasi ja su alemi: Gonagasai gonagas ja hærrai Hærra. 12. v. 5 Mos. 10, 17. Alm. 17, 14.

17. Ja mon oidnim muttom engela čuoʒʒomen bæivaš siste, ja son čuorvoi alla jienain ja celki

buok loddidi, mak girddek gasko
.alme vuolde: Bottet ja čoagganeket Ibmel stuora mallasidi,
Esek. 39, 17 j. n. v.
18. borram diti gonagasai oaʒe ja soatte-oaivamuʒai oaʒe ja gievrai oaʒe ja hæstai oaʒe ja sin oaʒe, guđek dai alde čokkajek, ja buokai oaʒe, isedi ja balvvalegji ja uccakaʒai ja stuorrai oaʒe!
19. Ja mon oidnim spiri ja ·ædnam gonagasaid ja sin vægaid čoagganam soattat su vuostai, gutte čokkai hæsta alde, ja su væga vuostai. 17, 14.
20. Ja spiri doppijuvvui ja oktan daina dat værre-profeta, gutte læi dakkam mærkaid dam muođoi oudast, maiguim son læi fillim sin, guđek valdde spiri mærka, ja guđek rokkadalle dam gova; dak guovtes balkestuvvuiga ællenaga dollajavrrai, mi buolla rišain.
Dan. 7, 11. 26. Alm. 13, 11. 12; 16, 13; 14, 10; 20, 10; 21, 8.
21. Ja dak ærrasak goddujuvvujegje su mikin, gutte čokkai hæsta alde, mi bođi su njalmest olgus; ja buok loddek galletuvvujegje sin oaʒest. Esek. 39, 4.

20. Kapittal.

Bærgalak čadnujuvvu; basse olbmuk ællajek ja rađđijek oktan Kristusin duhat jage, 1—6. Bærgalak luittujuvvu luovos oanekaš aiggai; Gog ja Magog duššaduvvuba; bærgalak balkestuvvu dollajavrrai, 7—10. Duobmo dollujuvvu, 11—15.

1. Ja mon oidnim muttom engela almest vuolas boattemen, gæst læi čiegŋalvuođa čoavda ja stuora lakke gieđastes. 1, 18.
2. Ja son doppi guovde, dam boares gærbmaša, gutte læ bærgalak ja Satan, ja čanai su duhat jakkai
Es. 27, 1. 2 Pet. 2, 4. Alm. 12, 9.
3. ja balkesti su čiegŋalvutti ja dapai ja sæilledi su bagjel, amas son šatan fillit albmugid, ouddalgo dak duhat jage læk dievvam; ja dam aige maŋŋel berre son oanekaš aiggai luovos luittujuvvut. 16, 14.
4. Ja mon oidnim truonoid, ja si čokkanegje dai ala, ja sigjidi addujuvvui duomo doallat; ja mon oidnim sin sieloid, gæin legje oaivek erit čuppujuvvum Jesus duođastuša ja Ibmel sane diti, ja sin, guđek æi læm rokkadallam spiri æige dam gova ja æi læm valddam mærka sin gallosæsek ja sin giettasæsek, ja si ællajegje ja rađđijegje oktan Kristusin daid duhat jage.
Dan. 7, 9. 22. 27. Matt. 19, 28. Luk. 22, 30. 1 Kor. 6, 2. 3. Alm. 3, 21; 5, 10; 6, 9. 10; 13, 15. 4. 8. 1 Kor. 15, 23.
5. Mutto dak æra jabmek æi šaddam fastain ællen, ouddalgo dak duhat jage divve. Dat læ dat vuostemuš bajasčuoʒʒelæbme.
1 Tes. 4, 16.
6. Audogas ja basse son læ, gæst læ oasse dam vuostemuš bajasčuoʒʒelæbmai; dai bagjel i læk dam nubbe jabmemest fabmo, mutto si galggek læt Ibmel ja Kristus papak ja rađđit oktan suina duhat jage.
Luk. 20, 35. Alm. 2, 11; 1, 6.
7. Ja go dak duhat jage læk dievvam, de galgga Satan luittujuvvut su giddagasastes luovos.
3. 5. v.
8. Ja son vuolgga albmugid fillit ædnam njælje čiegast, Gog ja Magog, soattai sin čokkit; sin lokko læ nuftgo abe saddok.
3. v. Esek. 38, 2; 39, 1. 2. Alm. 16, 14.
9. Ja si manne ouddan ædnam vides jalggadasa mielde ja birrastatte dai basse olbmui soattesida ja dam rakistuvvum gavpuga. Ja dolla gačai almest vuolas Ibmel lutte ja duššadi sin.
21, 10 j. n. v. Esek. 38, 22; 39, 6.
10. Ja bærgalak, gutte læi sin fillim, balkestuvvui dolla- ja rišša-

javrrai, gost spiri ja værre-profeta læiga, ja si galggek giksašuvvut ija bæive buok agalašvutti.

Dan. 7, 11. Alm. 19, 20; 14, 10. 11.

11. Ja mon oidnim stuora, vilggis truono ja su, gutte čokkai dam alde, gæn muođoi oudast ænam ja albme batareiga, ja i daidi gavdnum sagje.

21, 5. 2 Pet. 3, 10. Alm. 12, 8.

12. Ja mon oidnim daid jabmid, uccakaʒaid ja stuorraid, čuoʒʒomen Ibmel oudast, ja girjek rabastuvvujegje, ja nubbe æra girje rabastuvvui, mi læ ællem girje, ja jabmek dubmijuvvujegje dam mielde, mi girjidi læi čallujuvvum, sin dagoidæsek mielde.

11, 18; 3, 5. Dan. 7, 10. Rom. 2, 6. 1 Kor. 3, 8 j. n. v.

13. Ja appe addi fastain ruoktot daid jabmid, guđek legje dam siste, ja jabmem ja helvet addiga fastain ruoktot daid jabmid, guđek legje dai siste; ja si dubmijuvvujegje, ješgutteg su dagoides mielde.

14. Ja jabmem ja helvet balkestuvvuiga dollajavrrai. Dat læ nubbe jabmem.

1 Kor. 15, 26. 54. 55. Alm. 6, 8; 21, 8.

15. Ja jos guttege i gavdnum čallujuvvum ællem girjai, de balkestuvvui son dollajavrrai.

Matt. 25, 41.

21. Kapittal.

Johannes oaidna ođđa alme ja ođđa ædnam ja dam almalaš Jerusalema, gost Ibmel orro dai olbmui lutte, guđek læk vuoittam; dak ærrasak čulddujuvvujek olgus, 1—8. Dam almalaš Jerusalema stuora hærvasvuotta, 9—23. Gæk galggek dolvvujuvvut dam sisa, 24—27.

1. Ja mon oidnim ođđa alme ja ođđa ædnam; dastgo oudeb albme ja oudeb ænam læiga nokkam, ja appe i læm šatan æmbo.

2 Pet. 3, 13.

2. Ja mon, Johannes, oidnim dam basse gavpuga, dam ođđa Jerusalema, almest vuolas boattemen Ibmel lutte, rakaduvvum nuftgo moarse, gutte læ čiŋatuvvum su irggasis.

Gal. 4, 26. Ebr. 11, 10; 12, 22. Alm. 3, 12; 21, 10.

3. Ja mon gullim alla jiena almest, mi celki: Gæča, Ibmel goatte læ olbmui lutte, ja son orro sin lutte, ja si galggek læt su olbmuk, ja Ibmel ješ læ sin mielde ja læ sin Ibmel.

Esek. 37, 27. 2 Kor. 6, 16. 1 Tes. 4, 17.

4. Ja Ibmel eritsikko juokke gadnjala sin čalmin, ja jabmem i galga šatan æmbo læt, ige moraš, ige biškom, ige gikse galga šatan æmbo læt; dastgo dat oudeb dille læ vassam.

Es. 25, 8. Alm. 7 17. 1 Kor. 15, 26. 54. Es. 35, 10. 2 Kor. 5, 17.

5. Ja son, gutte čokkai truono alde, celki: Gæča, mon dagam buok ođasen. Ja son cælkka munji: Čale! Dastgo dak sanek læk oskaldasak ja duođak.

4, 2; 20, 11. Es. 43, 19. 2 Kor. 5, 17. Alm. 19, 9.

6. Ja son celki munji: Dat læ dakkujuvvum. Mon læm alfa ja omega, alggo ja loappa. Gutte goikost læ, sudnji addam mon ællem čace agjagest ansaškættai.

16, 17; 1, 8. Es. 12, 3; 55, 1. Joh. 4, 10. 14; 7, 37. Alm. 22, 17.

7. Dat, gutte vuoitta, galgga buok arbbit, ja mon aigom læt su Ibmel, ja son galgga læt mu bardne.

2, 26. 28. Ebr. 8, 10.

8. Mutto guđek læk argek ja æppe-oskolaʒak ja fastek ja olmušgoddek ja furrušægjek ja noaides olbmak ja æppe-ibmel-balvvalægjek, ja buok gielastallek, sin oasse galgga læt javrest, mi buolla dolain ja rišain; dat læ dat nubbe jabmem.

22, 15. 1 Kor. 6, 9. Gal. 5, 19—21. Efes. 5, 5. Alm. 20, 14. 15.

9. Ja okta dain čieča engelest, gæin legje dak čieča litte, dievva dain maŋemuš givsin, bođi mu

lusa ja sarnoi muina ja celki: Boađe! Mon čajetam dudnji moarse, labba aka.

15, 1. 6; 17, 1; 19, 7.

10. Ja son doalvoi muo vuoiŋast stuora ja alla vare ala ja čajeti munji dam stuora gavpuga, dam basse Jerusalema, mi bođi almest vuolas Ibmel lutte.

1, 10. Esek. 40, 2. Gal. 4, 26. Ebr. 11, 10; 12, 22. Alm. 3, 12.

11 Dast læi Ibmel hærvasvuotta, ja dam čuovgas læi nuftgo mavsolaʒamus gæđge, nuftgo kristalčuvggis jaspis.

Es. 60, 1.

12. Ja dast læi stuora ja alla sæidne; dast legje guokte nubbe lokkai porta ja portai bajeld guokte nubbe lokkai engela ja bagjeli čallujuvvum namak, mak læk Israel manai guokte nubbe lokkai sokkagodde namak,

Esek. 48, 31.

13. nuortas guvllui golbma porta, davas guvllui golbma porta, lulas guvllui golbma porta, oarjas guvllui golbma porta.

14. Ja gavpug sæinest legje guokte nubbe lokkai vuođđodusa ja dai alde labba guokte nubbe lokkai apostala namak.

Matt. 16, 18. Efes. 2, 20.

15. Ja sust, gutte muina sarnoi, læi gollesoabbe, vai son mittedifči gavpuga ja dam portaid ja dam sæine.

11, 1. Esek. 40, 3.

16. Ja gavpug læ njælječiekkasaš, ja dam gukkodak læ nuft stuores go dam govddodak. Ja son mittedi gavpuga sobbin: guokte nubbe lokkai duhat stadia; dam gukkodak ja govddodak ja allodak læk ovta lakai.

17. Ja son mittedi dam sæine, čuođe ja njællje viđad lokkai allan, olbmu mitto mielde, maid engel ani.

18. Ja dam sæidne læi bajasdakkujuvvum jaspisest, ja gavpug læi buttes golle, čielgga lase lakasaš.

19. Ja gavpug sæine vuođđodusak legje čiŋatuvvum buokšlai mavsolaš geđgiguim; vuostas vuođđodus læi jaspis, nubbe safir, goalmad kalkedon, njæljad smaragd,

Es. 54, 11. 12. Tob. 13, 26. 2 Mos. 28, 17—20.

20. viđad sardoniks, guđad sarder, čiččid krisolit, gavcad beril, ovcad topas, logad krisopras, okta nubbe logad hiakint, guokte nubbe logad ametist.

21. Ja dak guokte nubbe lokkai porta legje guokte nubbe lokkai bærrala, ješ guttege portta læi dakkujuvvum ovta bærralest, ja gavpug balges læi buttes golle, nuftgo čađa-oinulaš lase. 22, 2.

22. Ja im mon oaidnam maidege tempelid dam siste; dastgo dam tempel læ Hærra, Ibmel, dat buokvægalaš, ja labbes. 4, 8.

23. Ja gavpug i darbaš bæivača daihe mano dasa baittet; dastgo Ibmel hærvasvuotta læ dam čuvggim, ja labbes læ dam čuovgas.

Es. 60, 19. Sak. 14, 6. 7.

24. Ja bestujuvvumi olmuš-šlajak galggek vagjolet dam čuovggas siste, ja ædnam gonagasak galggek buktet sin hærvasvuođasek ja gudnesek dasa.

Es. 60, 3. 5; 66, 12. Salm. 72, 10. 11.

25. Ja æi dam portak galga bæivveg dappujuvvut; dastgo igja i galga dast læt.

Es. 60, 11. 20. Alm. 22, 5.

26. Ja si galggek buktet albmugi hærvasvuođa ja gudne dasa.

27. Ja i mikkege buttesmættomid galga boattet dam sisa, ige gutte dakka fastevuođaid ja giellasid, duššefal si, guđek læk čallujuvvum labba ællem girjai.

Es. 35, 8. Alm. 22, 14. 15; 3, 5; 13, 8.

22. Kapittal.

Gavpug siste læ ællem čacce ja ællem muorra; valljijuvvumi audogasvuotta čilg-

gijuvvu, 1—5. Dat einostus nannijuvvu; engel i dato rokkadallujuvvut, 6—10. Gutte galgga šaddat oasalaǯǯan dam au dogas dilalašvutti, 11—15. Dam girje loappa, 16—21.

1. Ja son čajeti munji ællem čace buttes dæno, mi læi čuovggad nuftgo kristal, mi golgai Ibmel ja labba truonost olgus.
Esek. 47, 1. Sak. 14, 8.

2. Gavpug balgga gasko ja dæno guovte bælde læi ællem muorra, mi šaddadi guokte nubbe lokkai gærde šaddoid ja addi juokke mano su šaddoides; ja dam muora lastak dokkijegje albmugidi dalkasen.
1 Mos. 2, 9. Esek. 47, 12 Alm. 2, 7; 21, 24. 26.

3. Ja i mikkege garrodusaid galga šatan æmbo læt, ja Ibmel ja labba truonno galgga dam siste læt, ja su balvvalægjek galggek su balvvalet, Sak. 14, 11.

4. ja si galggek oaidnet su muođoid, ja su namma galgga læt sin galloin.
Salm. 17, 5. Matt. 5, 8. 1 Kor. 13, 12. Alm 3, 12; 14, 1.

5. Ja igja i galga dast læt, ja æi si darbaš čuovggas daihe bæivaš baittem, dastgo Ibmel Hærra čuovgga sin ouddi; ja si galggek rađđit buok agalašvutti.
Es. 60, 19. Alm. 21, 23. Salm. 36, 10.

6. Ja son celki munji: Dak sanek læk oskaldasak ja duođak, ja Hærra, basse profetai Ibmel, læ vuolgatam su engeles čajetet su balvvalegjidasas, mi farga berre šaddat.
19, 9; 21, 5; 1, 1; 4, 1.

7. Gæča, farga mon boađam. Audogas son læ, gutte aimoin adna dam girje profetalašvuođa sanid. 3, 11; 1, 3.

8. Ja mon, Johannes, læm dat, gutte oidnim ja gullim daid dapatusaid; ja go mon legjim gullam ja oaidnam, de luoittadim mon vuolas engel julgi ouddi rokkadallat, gutte čajeti munji daid dapatusaid. 19, 10.

9. Ja son cælkka munji: Ale dam daga! Dastgo mon læm du balvvalam-guoibme ja du vieljai, profetai, ja sin balvvalam-guoibme, guđek aimoin adnek dam girje sanid. Rokkadalla Ibmela! 19, 10.

10. Ja son cælkka munji: Ik don galga sæilledet dam girje profetalašvuođa sanid; dastgo aigge læ lakka.
Dan. 8, 26; 12, 4. Fil. 4, 5. Alm. 1, 3.

11. Dakkus dat, gutte verid dakka, vela ain verid, ja buttesmættom olmuš šaddus vela ain buttesmættosen, ja vanhurskes olmuš šaddus vela ain vanhurskesen, ja basse olmuš basotuvvus vela ain! 2 Tim. 3, 13.

12. Ja gæča, farga mon boađam, ja mu balkka læ mu mielde, ješgæsage makset, dađemielde go su dakko læǯǯa.
3, 11; 22, 7. Es. 40, 10; 62, 11. Salm. 62, 13. Rom. 14, 12. Alm. 20, 12.

13. Mon læm alfa ja omega, alggo ja loappa, dat vuostemuš ja dat maŋemuš.
Es. 48, 12. Alm. 1, 8; 21, 6.

14. Audogasak si læk, guđek dollek su bakkomid, vai si bæsaše ællem muora lusa ja manaše portai raige gavpug sisa.
1 Joh. 3, 23. Alm. 12, 17.

15. Mutto olgobælde læk bædnagak ja noaides olbmak ja furrušægjek ja olmušgoddek ja æppeibmel-balvvalægjek ja juokkehaš, gutte giellasid rakista ja dakka.
1 Kor. 6, 9. 10. Efes. 5, 5. Kol. 3, 6. Alm. 21, 8.

16. Mon, Jesus, læm vuolgatam mu engelam duođaštet daid dapatusaid digjidi særvvegoddi siste; mon læm David ruotas ja sokka, dat čuvggis iđđedes guovsonaste.
1, 1. 2. Es. 11, 10. Rom. 15, 12. Alm. 5, 5; 2, 28.

17. Ja Vuoigŋa ja moarsse cælkkeba: Boađe! Ja gutte gulla, celkkus: Boađe! Ja gutte goikka, bottus! Ja gutte datto, valddus ællem čace ansaškættai!
21, 6. Joh. 7, 37.

18. Dastgo mon duođaštam
juokkehaǯǯi, gutte gulla dam girje
profetalašvuođa sanid: Jos guttege
laset maidege daidi sanidi, de
galgga Ibmel bigjat su bagjeli
daid givsid, mak læk dam girje
sisa čallujuvvum,
19. ja jos guttege valdda mai-
dege erit dam profetalašvuođa
girje sanin, de galgga Ibmel erit
valddet su oase ællem girjest ja
dam basse gavpugest ja dain sa-
nin, mak læk dam girje sisa čal-
lujuvvum.

5 Mos. 4, 2. Sanel. 30, 6. Salm. 69, 29. Alm. 3, 5; 21, 27. 2.

20. Son, gutte duođašta daid
sanid, cælkka: Duođai, mon boa-
đam farga. Amen, de boađe, Hærra
Jesus! 1, 7.
21. Min Hærramek Jesus Kri-
stus arbmo lekus din buokaiguim!
Amen.

2 Tim. 4, 22. Ebr. 13, 25.

Prentedam-mæddadus.

Ebr. 11, 34: časkadægje, loga: časkadegje

I.
Registal

dai epistali, lokkusi ja evangeliumi bagjel, mak lokkujuvvujek sodnabeividi ja æra basse beividi girkkojage mietta.

(Dak boares tekstak læk oudemusast, dasto dai ođđa tekstai vuostas ja nubbe raiddo).

1as sodnabæivve adventast.

Ep. Rom. 13, 11—14.
Ev. Matt. 21, 1—9.

Log. Alm. 3, 20—22.
Ev. Joh. 18, 33—37.

Log. Jer. 31, 31—34.
Ev. Luk. 4, 16—22.

2be sodnabæivve adventast.

Ep. Rom. 15, 4—9.
Ev. Luk. 21, 25—36.

Ep. Ebr. 10, 35—39.
Ev. Luk. 12, 35—40.

Log. Es. 11, 1—5.
Ev. Luk. 17, 20—30.

3ad sodnabæivve adventast.

Ep. 1 Kor. 4, 1—5.
Ev. Matt. 11, 2—10.

Ep. 2 Piet. 1, 19—21.
Ev. Matt. 11, 11—15.

Log. Mal. 3, 1—4.
Ev. Luk. 3, 1—6.

4ad sodnabæivve adventast.

Ep. Fil. 4, 4—7.
Ev. Joh. 1, 19—28.

Ep. 1 Joh. 1, 1—7.
Ev. Joh. 3, 22—36.

Ep. 1 Piet. 1, 10—13.
Ev. Joh. 5, 31—39.

1as juovlla-bæivve.
(Kristus riegadam bæivve).

Ep. Ebr. 1, 1—5.
Ev. Luk. 2, 1—14.

2be juovlla-bæivve.

Log. Ap. dag. 6, 8—15 ja 7, 54—60.
Ev. Matt. 23, 34—39.

Log. Es. 9, 2—7.
Ev. Luk. 2, 15—20.

Ep. Tit. 2, 11—14.
Ev. Joh. 1, 1—14.

Sodnabæivve juovlai maŋŋel.

Ep. Gal. 4, 1—7.
Ev. Luk. 2, 33—40.

Log. Salm. 16, 5—11.
Ev. Luk. 2, 25—32.

Ep. 1 Piet. 2, 4—10.
Ev. Luk. 1, 68—75.

Ođđajage bæivve.

Ep. Gal. 3, 23—29.
Ev. Luk. 2, 21.

Ep. Ebr. 13, 8—15.
Ev. Joh. 1, 16—18.

Log. Ap. dag. 4, 8—12.
Ev. Luk. 13, 6—9.

Sodnabæivve ođđajage bæive maŋŋel.

Ep. Rom. 3, 19—22 a.
Ev. Matt. 2, 19—23.

Log. Ap. dag. 4, 23—31.
Ev. Matt. 2, 13—18.

Log. Es. 40, 27—31.
Ev. Luk. 12, 32—34.

Basse golmagonagas-bæivve.

Log. Es. 60, 1—6.
Ev. Matt. 2, 1—12.

Ep. 1 Tim. 3, 14—16.
Ev. Matt. 4, 13—17.

Log. Es. 49, 1—6.
Ev. Matt. 12, 15 b—21.

1as sodnabæivve basse golmagonagas-bæive maŋŋel.

Ep. Rom. 12, 1—5.
Ev. Luk. 2, 42—52.

Ep. Ebr. 2, 11—16.
Ev. Joh. 7, 14—18.

Ep. Efes. 6, 1—4.
Ev. Mark. 10, 13—16.

2be sodnabæivve basse golmagonagas-bæive maŋŋel.

Ep. Rom. 12, 6—16 a.
Ev. Joh. 2, 1—11.

Ep. Efes. 2, 10—16.
Ev. Joh. 4, 4—26.

Ep. 1 Kor. 1, 26—31.
Ev. Luk. 19, 1—10.

3ad sodnabæivve basse golmagonagas-bæive maŋŋel.

Ep. Rom. 12, 16 b—21.
Ev. Matt. 8, 1—13.

Ep. Ebr. 11, 1—10.
Ev. Joh. 4, 27—42.

Ep. 2 Kor. 1, 3—11.
Ev. Mark. 1, 21—35.

4ad sodnabæivve basse golmagonagas-bæive maŋŋel.

Ep. Rom. 13, 8—10.
Ev. Matt. 8, 23—27.

Ep. Ebr. 12, 1—3.
Ev. Matt. 21, 18—22.

Ep. 2 Tim. 1, 7—10.
Ev. Matt. 14, 22—33.

5ad sodnab. b. golmagonagas-bæive maŋŋel.
Ep. Kol. 3, 12—17.
Ev. Matt. 13, 24—30.
Ep. 1 Kor. 1, 10—18.
Ev. Matt. 13, 31—35.
Ep. Efes. 4, 11—16.
Ev. Mark. 4, 26—29.

6ad sodnab. b. golmagonagas-bæive maŋŋel.
Ep. 2 Piet. 1, 12—18.
Ev. Matt. 17, 1—9.

Septuagesima sodnabæivve.
Ep. 1 Kor. 9, 24—10, 5.
Ev. Matt. 20, 1—16.
Ep. 1 Kor. 3, 7—15.
Ev. Matt. 19, 27—30.
Ep. Fil. 3, 7—16.
Ev. Matt. 25, 14—30.

Seksagesima sodnabæivve.
Ep. 2 Kor. 12, 2—9.
Ev. Luk. 8, 4—15.
Ep. 1 Kor. 1, 20—25.
Ev. Joh. 12, 35—43.
Ep. 2 Tim. 3, 14—4, 5.
Ev. Matt. 9, 36—10, 7.

Fastolaskaš sodnabæivve.
Ep. 1 Piet. 3, 18—22.
Ev. Matt. 3, 13—17.
Ep. Efes. 5, 25 b—27.
Ev. Luk. 18, 31—43.
Log. Es. 53, 1—7.
Ev. Joh. 1, 29—34.

1as sodnabæivve fastost.
Ep. 2 Kor. 6, 1—10.
Ev. Matt. 4, 1—11.
Ep. 1 Piet. 4, 1—6.
Ev. Matt. 16, 21—23.
Log. Alm. 12, 9—11.
Ev. Luk. 10, 17—20.

2be sodnabæivve fastost.
Ep. 1 Tes. 4, 1—7.
Ev. Matt. 15, 21—28.
Log. Es. 42, 1—7.
Ev. Luk. 7, 36—50.
Log. Alm. 3, 7—13.
Ev. Mark. 9, 17—29.

3ad sodnabæivve fastost.
Ep. Efes. 5, 1—9.
Ev. Luk. 11, 14—28.
Log. Alm. 2, 1—7.
Ev. Joh. 8, 31—44.
Log. Alm. 2, 8—11.
Ev. Luk. 4, 31—37.

Gaskafasto sodnabæivve.
Ep. Gal. 4, 21—31.
Ev. Joh. 6, 1—15.
Log. Salm. 84, 2—5.
Ev. Joh. 6, 24—36.
Log. 2 Mos. 16, 11—18.
Ev. Joh. 6, 52—65.

Maria loppadus-oažžom-bæivve.
Log. Es. 7, 10—15.
Ev. Luk. 1, 26—38.
Log. Jer. 33, 14—17.
Ev. Luk. 1, 39—45.
Log. Alm. 21, 1—7.
Ev. Luk. 1, 46—55.

Palbme-sodnabæivve.
Ep. Fil. 2, 5—11.
Ev. Matt. 21, 1—9.
Log. Es. 62, 10—12.
Ev. Joh. 12, 1—16.
Log. Es. 53, 10—12.
Ev. Joh. 12, 20—33.

Skille-duorasdak.
Ep. 1 Kor. 11, 23—29.
Ev. Luk. 22, 14—20.
Ep. 1 Kor. 10, 16. 17.
Ev. Matt. 26, 17—29.
Log. Ap. dag. 2, 44—47.
Ev. Joh. 13, 1—15.

Gukkes bærjadak.
Log. Joh. 19, 31—42.
Ev. Joh. 18, 1—19, 30.
Log. Matt. 27, 51—66.
Ev. Matt. 26, 30—27, 50.
Log. Luk. 23, 47—56.
Ev. Luk. 22, 39—23, 46.

1as bæssašbæivve.
Ep. 1 Kor. 5, 7. 8.
Ev. Mark. 16, 1—7.
Ep. 1 Kor. 15, 12—21.
Ev. Luk. 24, 1—9.
Ep. Efes. 1, 15—23.
Ev. Matt. 28, 1—8.

2be bæssašbæivve.
Log. Ap. dag. 10, 34—41.
Ev. Luk. 24, 13—35.
Ep. 2 Kor. 5, 14—21.
Ev. Joh. 20, 11—18.
Ep. 1 Piet. 1, 17—23.
Ev. Matt. 28, 9—15.

1as sodnabæivve bæssači maŋŋel.
Ep. 1 Joh. 5, 4—12.
Ev. Joh. 20, 19—31.
Log. Ap. dag. 3, 11—21.
Ev. Joh. 21, 1—14.
Log. Ap. dag. 13, 26—39.
Ev. Luk. 24, 36—43.

2be sodnabæivve bæssači maŋŋel.
Ep. 1 Piet. 2, 21—25.
Ev. Joh. 10, 11—16.
Ep. 1 Piet. 5, 1—4.
Ev. Joh. 21, 15—25.
Ep. Ebr. 13, 20. 21.
Ev. Joh. 10, 1—10.

3ad sodnabæivve bæssači maŋŋel.
Ep. 1 Piet. 2, 11—20.
Ev. Joh. 16, 16—22.
Ep. Ebr. 4, 14—16.
Ev. Joh. 17, 1—8.
Ep. 1 Piet. 1, 3—9.
Ev. Joh. 14, 1—12.

Oktasaš rokkadallambæivve.
Log. Es. 55, 6. 7.
Teksta gaskabæive sardnai: Salm. 67, 2—8.
Teksta ækkedes balvvalussi: Matt. 3, 8—10.
Log. Es. 55, 1—4.
Ev. Luk. 13, 23—30.
Log. Salm. 32.
Ev. Luk. 6, 46—49.

4ad sodnabæivve bæssači maŋŋel.
Ep. Jak. 1, 17—21.
Ev. Joh. 16, 5—15.
Ep. Ebr. 5, 1—10.
Ev. Joh. 17, 9—17.
Ep. 1 Joh. 3, 19—24.
Ev. Joh. 7, 37—39.

5ad sodnabæivve bæssaĉi maŋŋel.
Ep. Jak. 1, 22—27.
Ev. Joh. 16, 23 b—28.
Ep. Ebr. 7, 18—25.
Ev. Joh. 17, 18—23.
Ep. Jak. 5, 16—20.
Ev. Matt. 6, 5—13.

Kristusa albmai-mannam bæivve.
Log. Ap. dag. 1, 1—11.
Ev. Mark. 16, 14—20.
Log. Salm. 110.
Ev. Joh. 17, 24—26.
Ep. Efes. 4, 7—10.
Ev. Luk. 24, 44—53.

6ad sodnabæivve bæssaĉi maŋŋel.
Ep. 1 Piet. 4, 7—11.
Ev. Joh. 15, 26—16, 4.
Log. Ap. dag. 1, 12—14.
Ev. Luk. 11, 5—13.
Ep. 1 Piet. 3, 15—17.
Ev. Luk. 12, 4—12.

1as helludak-bæivve.
Log. Ap. dag. 2, 1—11.
Ev. Joh. 14, 23—31.
Ep. Efes. 2, 17—22.
Ev. Joh. 15, 1—11.
Log. Ap. dag. 2, 32—41.
Ev. Joh. 14, 15—21.

2be helludak-bæivve.
Log. Ap. dag. 10, 42—48 a.
Ev. Joh. 3, 16—21.
Ep. 1 Kor. 12, 12—20.
Ev. Joh. 6, 44—51.
Ep. 1 Joh. 4, 9—15.
Ev. Joh. 12, 44—50.

Trinitatis sodnabæivve.
Ep. Rom. 11, 33—36.
Ev. Joh. 3, 1—15.
Ep. 1 Joh. 3, 1—10.
Ev. Joh. 15, 12—17.
Ep. Tit. 3, 3—7.
Ev. Matt. 28, 16—20.

1as sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Joh. 4, 16 b—21.
Ev. Luk. 16, 19—31.
Ep. Rom. 1, 1—17.
Ev. Luk. 12, 13—21.
Ep. 1 Tim. 6, 6—16.
Ev. Matt. 16, 24—27.

2be sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Joh. 3, 13—18.
Ev. Luk. 14, 16—24.
Ep. Rom. 1, 18—25.
Ev. Luk. 14, 25—35.
Ep. 2 Piet. 1, 1—11.
Ev. Luk. 9, 51—62.

3ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Piet. 5, 6—11.
Ev. Luk. 15, 1—10.
Ep. Rom. 2, 1—16.
Ev. Luk. 15, 11—24.
Ep. Efes. 2, 1—9.
Ev. Matt. 9, 9—13.

4ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Rom. 8, 18—23.
Ev. Luk. 6, 36—42.
Ep. Rom. 2, 17—29.
Ev. Matt. 5, 38—42.
Ep. Rom. 14, 1—12.
Ev. Matt. 7, 1—6.

5ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Piet. 3, 8—14.
Ev. Luk. 5, 1—11.
Ep. Rom. 3, 1—20.
Ev. Joh. 1, 35—52.
Log. Ap. dag. 26, 1—18.
Ev. Matt. 16, 13—19.

6ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Rom. 6, 3—11.
Ev. Matt. 5, 20—26.
Ep. Rom. 3, 21—31.
Ev. Matt. 5, 17—19.
Ep. Jak. 2, 8—17.
Ev. Matt. 5, 27—37.

7id sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Rom. 6, 19—23.
Ev. Mark. 8, 1—9.
Ep. Rom. 4, 1—8.
Ev. Matt. 16, 5—12.
Log. Salm. 23.
Ev. Luk. 14, 12—15.

8ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Rom. 8, 12—17.
Ev. Matt. 7, 15—21.
Ep. Rom. 4, 9—25.
Ev. Matt. 7, 12—14.
Ep. 1 Joh. 4, 1—6.
Ev. Mark. 7, 5—16.

9ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Kor. 10, 6—13.
Ev. Luk. 16, 1—9.
Ep. Rom. 5, 1—11.
Ev. Luk. 12, 42—48.
Ep. 2 Tes. 3, 10—13.
Ev. Luk. 16, 10—17.

10ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Kor. 12, 2—11.
Ev. Luk. 19, 41—48.
Ep. Rom. 5, 12—21.
Ev. Matt. 11, 16—24.
Ep. Ebr. 3, 12—4, 1.
Ev. Joh. 6, 66—71.

11ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Kor. 15, 1—10 a.
Ev. Luk. 18, 9—14.
Ep. Rom. 6, 1—23.
Ev. Matt. 21, 28—31.
Ep. 1 Joh. 1, 8—2, 2.
Ev. Matt. 23, 1—12.

12ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 2 Kor. 3, 4—9.
Ev. Mark. 7, 31—37.
Ep. Rom. 7, 1—6.
Ev. Matt. 12, 33—37.
Ep. 1 Kor. 2, 9—16.
Ev. Joh. 9, 24—38.

13ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Gal. 3, 15—22.
Ev. Luk. 10, 23—37.
Ep. Rom. 7, 7—25.
Ev. Matt. 5, 43—48.
Ep. 1 Kor. 13.
Ev. Joh. 13, 34. 35.

14ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Gal. 5, 16—24.
Ev. Luk. 17, 11—19.
Ep. Rom. 8, 1—17.
Ev. Joh. 5, 1—14.
Log. Alm. 3, 1—6.
Ev. Luk. 4, 23—30.

15ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Gal. 5, 25—6, 10.
Ev. Matt. 6, 24—34.
Ep. Rom. 8, 18—39.
Ev. Luk. 10, 38—42.
Ep. 1 Kor. 7, 29—31.
Ev. Matt. 6, 19—23.

16ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Efes. 3, 13—21.
Ev. Luk. 7, 11—17.
Ep. Rom. 9, 1—13.
Ev. Joh. 11, 19—29.
Ep. Fil. 1, 20—26.
Ev. Joh. 11, 32—45.

17ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Efes. 4, 1—6.
Ev. Luk. 14, 1—11.
Ep. Rom. 9, 14—33.
Ev. Mark. 2, 18—28.
Ep. Gal. 5, 1—14.
Ev. Matt. 18, 1—7.

18ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Kor. 1, 4—8.
Ev. Matt. 22, 34—46.
Ep. Rom. 10, 1—13.
Ev. Joh. 10, 23—38.
Ep. 1 Joh. 2, 7—17.
Ev. Mark. 10, 17—27.

19ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Efes. 4, 22—28.
Ev. Matt. 9, 1—8.
Ep. Rom. 10, 14—21.
Ev. Joh. 9, 1—11.
Ep. Kol. 3, 1—10.
Ev. Luk. 13, 10—17.

20ad sodnabæivve trini tatis maŋŋel.
Ep. Efes. 5, 15—21.
Ev. Matt. 22, 1—14.
Ep. Rom. 11, 1—12.
Ev. Matt. 13, 44—50.
Ep. Ebr. 10, 19—31.
Ev. Matt. 21, 33—44.

21ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Efes. 6, 10—17.
Ev. Joh. 4, 46b—53.
Ep. Rom. 11, 13—24.
Ev. Matt. 16, 1—4.
Ep. Kol. 1, 24—2, 3.
Ev. Luk. 18, 1—8.

Buok basi sodnabæivve.
Log. Alm. 7, 1—12.
Ev. Matt. 5, 1—12.
Log. Alm. 7, 13—17.
Ev. Matt. 5, 13—16.
Log. Alm. 22, 1—7.
Ev. Luk. 6, 20—26.

22ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Fil. 1, 6—11.
Ev. Matt. 18, 23—35.
Ep. Rom. 11, 25—36.
Ev. Matt. 18, 15—22.
Ep. 2 Tim. 2, 19—21.
Ev. Mark. 4, 21—25.

23ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Fil. 3, 17—21.
Ev. Matt. 22, 15—22.
Ep. 1 Tim. 2, 1—6.
Ev. Mark. 12, 41—44.
Ep. Rom. 13, 1—7.
Ev. Matt. 17, 24—27.

24ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. Kol. 1, 9—14.
Ev. Matt. 9, 18—26.
Ep. 1 Kor. 15, 50—58.
Ev. Joh. 6, 37—40.
Ep. 2 Kor. 5, 1—16.
Ev. Luk. 20, 27—40.

25ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Tes. 4, 13—18.
Ev. Matt. 24, 15—28.
Ep. 2 Tes. 2, 1—12.
Ev. Matt. 25, 1—13.
Ep. 1 Tes. 5, 1—10.
Ev. Matt. 24, 35—44.

26ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 1 Tes. 5, 12—23.
Ev. Matt. 11, 25—30.
Ep. 1 Kor. 15, 22—28.
Ev. Matt. 25, 31—46.
Ep. Ebr. 4, 9—13.
Ev. Joh. 5, 22—29.

27ad sodnabæivve trinitatis maŋŋel.
Ep. 2 Pet. 1, 12—18.
Ev. Matt. 17, 1—9.

II.

Registal

girkkojage tekstai bagjel.

(I maksa ođđa tekstai vuostas raido, II maksa nubbe raido, s. = sodnabæivve, m. = maŋŋel, b. 3 gon. = basse golmagonagasbæivve, trin. = trinitatis.)

---

2 Moses girje
— 16, 11—18; gaskafasto s. II.

Salbma
— 16, 5—11; s. juovlai m. I.
— 23; 7id s. tr. m. II.
— 32; rokkadallam-bæivve II.
— 67, 2—8; rokkadallam-bæivve.
— 84, 2—5; gaskafasto I.
— 110; Kristusa albmai-mannam bæivve I.

Esaias
— 7, 10—15; Maria loppadus-oaǯǯom-bæivve.
— 9, 2—7; 2be juovlla-bæivve I.
— 11, 1—5; 2be s. adventast II.
— 40, 27—31; s. ođđajage bæive m. II.
— 42, 1—7; 2be s. fastost I.
— 49, 1—6; b. 3 gon. II.
— 53, 1—7; fastolaskaš s. II.
— 53, 10—12; palbme-s. II.
— 55, 1—4; rokkadallam-bæivve I.
— 55, 6. 7; rokkadallam-bæivve.
— 60, 1—6; b. 3 gon.
— 62, 10—12; palbme-s. I.

Jeremias
— 31, 31—34; 1as s. adventast II.
— 33, 14—17; Maria loppadus-oaǯ-ǯom-bæivve I.

Malakias
— 3, 1—4; 3ad s. adventast II.

Matteus
— 2, 1—12; b. 3 gon.
— 2, 13—18; s. ođđajage bæive m. I.
— 2, 19—23; s. ođđajage bæive m.
— 3, 8—10; rokkadallam-bæivve.
— 3, 13—17; fastolaskaš s.
— 4, 1—11; 1as s. fastost.
— 4, 13—17; b. 3 gon. I.
— 5, 1—12; buok basi s.
— 5, 13—16; buok basi s. I.
— 5, 17—19; 6ad s. trin. m. I.
— 5, 20—26; 6ad s. trin. m.
— 5, 27—37; 6ad s. trin. m. II.
— 5, 38—42; 4ad s. trin. m. I.

Matteus
— 5, 43—48; 13ad s. trin. m. I.
— 6, 5—13; 5ad s. bæssači m. II.
— 6, 19—23; 15ad s. trin. m. II.
— 6, 24—34; 15ad s. trin. m.
— 7, 1—6; 4ad s. trin. m. II.
— 7, 12—14; 8ad s. trin. m. I.
— 7, 15—21; 8ad s. trin. m.
— 8, 1—13; 3ad s. b. 3 gon. m.
— 8, 23—27; 4ad s. b. 3 gon. m.
— 9, 1—8; 19ad s. trin. m.
— 9, 9—13; 3ad s. trin. m. II.
— 9, 18—26; 24ad s. trin. m.
— 9, 36—10, 7; seksagesima s. II.
— 11, 2—10; 3ad s. adventast.
— 11, 11—15; 3ad s. adventast I.
— 11, 16—24; 10ad s. trin. m. I.
— 11, 25—30; 26ad s. trin. m.
— 12, 15—21; b. 3 gon. II.
— 12, 33—37; 12ad s. trin. m. I.
— 13, 24—30; 5ad s. b. 3 gon. m.
— 13, 31—35; 5ad s. b. 3 gon. m. I.
— 13, 44—50; 20ad s. trin. m. I.
— 14, 22—33; 4ad s. b. 3 gon. m. II.
— 15, 21—28; 2be s. fastost.
— 16, 1—4; 21ad s. trin. m. I.
— 16, 5—12; 7id s. trin. m. I.
— 16, 13—19; 5ad s. trin. m. II.
— 16, 21—23; 1as s. fastost I.
— 16, 24—27; 1as s. trin. m. II.
— 17, 1—9; 6ad s. b. 3 gon. m. ja 27ad s. trin. m.
— 17, 24—27; 23ad s. trin. m. II.
— 18, 1—7; 17ad s. trin. m. II.
— 18, 15—22; 22ad s. trin. m. I.
— 18, 23—35; 22ad s. trin. m.
— 19, 27—30; septuagesima s. I.
— 20, 1—16; septuagesima s.
— 21, 1—9; 1as s. adventast ja palbme-s.
— 21, 18—22; 4ad s. b. 3 gon. m. I.
— 21, 28—31; 11ad s. trin. m. I.
— 21, 33—44; 20ad s. trin. m. II.
— 22, 1—14; 20ad s. trin. m.
— 22, 15—22; 23ad s. trin. m.
— 22, 34—46; 18ad s. trin. m.
— 23, 1—12; 11ad s. trin. m. II.
— 23, 34—38; 2be juovlla-bæivve.
— 24, 15—28; 25ad s. trin. m.
— 24, 35—44; 25ad s. trin. m. II.

Matteus
— 25, 1—13; 25ad s. trin. m. I.
— 25, 14—30; septuagesima s. II.
— 25, 31—46; 26ad s. trin. m. I.
— 26, 17—29; skille-duorasdak I.
— 26, 30—27, 50; gukkes bærjadaga allamessui I.
— 27, 51—66; Gukkes bærjadaga ækkedes balvvalussi I.
— 28, 1—8; 1as bæssasbæivve II.
— 28, 9—15; 2be bæssasbæivve II.
— 28, 16—20; trin. s. II.

Markus
— 1, 21—35; 3ad s. b. 3 gon. m. II.
— 2, 18—28; 17ad s. trin. m. I.
— 4, 21—25; 22ad s. trin. m. II.
— 4, 26—29; 5ad s. b. 3 gon. m. II.
— 7, 5—16; 8ad s. trin. m. II.
— 7, 31—37; 12ad s. trin. m.
— 8, 1—9; 7id s. trin. m.
— 9, 17—29; 2be s. fastost II.
— 10, 13—16; 1as s. b. 3 gon. m. II.
— 10, 17—27; 18ad s. trin. m. II.
— 12, 41—44; 23ad s. trin. m. I.
— 16, 1—7; 1as bæssasbæivve.
— 16, 14—20; Kristus albmai-mannam bæivve.

Lukas
— 1, 26—38; Maria loppadus-oaǥǥombæivve.
— 1, 39—45; Maria loppadus-oaǥǥombæivve I.
— 1, 46—55; Maria loppadus-oaǥǥombæivve II.
— 1, 68—75; s. juovlai m. II.
— 2, 1—14; 1as juovlla-bæivve.
— 2, 15—20; 2be juovlla-bæivve I.
— 2, 21; ođđajage bæivve.
— 2, 25—32; s. juovlai m. I.
— 2, 33—40; s. juovlai m.
— 2, 42—52; 1as s. b. 3 gon. m.
— 3, 1—6; 3ad s. adventast II.
— 4, 16—22; 1as s. adventast II.
— 4, 23—30; 14ad s. trin. m. II.
— 4, 31—37; 3ad s. fastost II.
— 5, 1—11; 5ad s. trin. m.
— 6, 20—26; buok basi s. II.
— 6, 36—42; 4ad s. trin. m.
— 6, 46—49; rokkadallam-bæivve II.
— 7, 11—17; 16ad s. trin. m.
— 7, 36—50; 2be s. fastost I.
— 8, 4—15; seksagesima s.
— 9, 51—62; 2be s. trin. m. II.
— 10, 17—20; 1as s. fastost II.
— 10, 23—37; 13ad s. trin. m.
— 10, 38—42; 15ad s. trin. m. I.
— 11, 5—13; 6ad s. bæssači m. I.
— 11, 14—28; 3ad s. fastost.
— 12, 4—12; 6ad s. bæssači m. II.
— 12, 13—21; 1as s. trin. m. I.
— 12, 32—34; s. ođđajage m. II.

Lukas
— 12, 35—40; 2be s. adventast I.
— 12, 42—48; 9ad s. trin. m. I.
— 13, 6—9; ođđajage bæivve II.
— 13, 10—17; 19ad s. trin. m. II.
— 13, 23—30; rokkadallam-bæivve I.
— 14, 1—11; 17ad s. trin. m.
— 14, 12—15; 7id s trin. m. II.
— 14, 16—24; 2be s. trin. m.
— 14, 25—35; 2be s. trin. m. I.
— 15, 1—10; 3ad s. trin. m.
— 15, 11—24; 3ad s. trin. m. I.
— 16, 1—9; 9ad s. trin. m.
— 16, 10—17; 9ad s. trin. m. II.
— 16, 19—31; 1as s. trin. m.
— 17, 11—19; 14ad s. trin. m.
— 17, 20—30; 2be s. adventast II.
— 18, 1—8; 21ad s. trin. m. II.
— 18, 9—14; 11ad s. trin. m.
— 18, 31—43; fastolaskas s. I.
— 19, 1—10; 2be s. b. 3 gon. m. II.
— 19, 41—48; 10ad s. trin. m.
— 20, 27—40; 24ad. s. trin. m. II.
— 21, 25—36; 2be s. adventast.
— 22, 14—20; skille-duorasdak.
— 22, 39—23, 46; gukkes bærjadaga allamessui II.
— 23, 47—56; gukkes bærjadaga ækkedes balvvalussi II.
— 24, 1—9; 1as bæssasbæivve I.
— 24, 13—35; 2be bæssasbæivve.
— 24, 36—43; 1as s. bæssači m. II.
— 24, 44—53; Kristus albmai-mannam bæivve II.

Johannes
— 1, 1—14; 2be juovlla-bæivve II.
— 1, 16—18; ođđajage bæivve I.
— 1, 19—28; 4ad s. adventast.
— 1, 29—34; fastolaskas s. II.
— 1, 35—52; 5ad s. trin. m. I.
— 2, 1—11; 2be s. b. 3 gon. m.
— 3, 1—15; trinitatis s.
— 3, 16—21; 2be helludak-bæivve.
— 3, 22—36; 4ad s. adventast I.
— 4, 4—26; 2be s. b. 3 gon. m. I.
— 4, 27—42; 3ad s. b. 3 gon. m. I.
— 4, 46—53; 21ad s. trin. m.
— 5, 1—14; 14ad s. trin. m. I.
— 5, 22—29; 26ad s. trin. m. II.
— 5, 31—39; 4ad s. adventast II.
— 6, 1—15; gaskafasto s.
— 6, 24—36; gaskafasto s. I.
— 6, 37—40; 24ad s. trin. m. I.
— 6, 44—51; 2be helludak-bæivve I.
— 6, 52—65; gaskafasto s. II.
— 6, 66—71; 10ad s. trin. m. II.
— 7, 14—18; 1as s. b. 3 gon. m. I.
— 7, 37—39; 4ad s. bæssači m. II.
— 8, 31—44; 3ad s. fastost I.
— 9, 1—11; 19ad s. trin. m. I.
— 9, 24—38; 12ad s. trin. m. II.
— 10, 1—10; 2be s. bæssači m. II.

Johannes
— 10, 11—16; 2be s. bæssači m.
— 10, 23—38; 18ad s. trin. m. I.
— 11, 19—29; 16ad s. trin. m. I.
— 11, 32—45; 16ad s. trin. m. II.
— 12, 1—16; palbme-s. I.
— 12, 20—33; palbme-s. II.
— 12, 35—43; seksagesima s. I.
— 12, 44—50; 2be helludak-bæivve II.
— 13, 1—15; skille-duorasdak. II.
— 13, 34. 35; 13ad s. trin. m. II.
— 14, 1—12; 3ad s. bæssači m. II.
— 14, 15—21; 1as helludak-bæivve II.
— 14, 23—31; 1as helludak-bæivve.
— 15, 1—11; 1as helludak-bæivve I.
— 15, 12—17; trinitatis s. I.
— 15, 26—16, 4; 6ad s. bæssači m.
— 16, 5—15; 4ad s. bæssači m.
— 16, 16—22; 3ad s. bæssači m.
— 16, 23—28; 5ad s. bæssači m.
— 17, 1—8; 3ad s. bæssači m. I.
— 17, 9—17; 4ad s. bæssači m. I.
— 17, 18—23; 5ad s. bæssači m. I.
— 17, 24—26; Kristus albmai-mannam bæivve I.
— 18, 1—19, 30; gukkes bærjadaga allamessui.
— 18, 33—37; 1as s. adventast I.
— 19, 31—42; gukkes bærjadaga ækkedes balvvalussi.
— 20, 11—18; 2be bæssašbæivve I.
— 20, 19—31; 1as s. bæssači m.
— 21, 1—14; 1as s. bæssači m. I.
— 21, 15—25; 2be s. bæssači m. I.

Apostali dagok
— 1, 1—11; Kristus albmai-mannam bæivve.
— 1, 12—14; 6ad s. bæssači m. I.
— 2, 1—11; 1as helludak-bæivve.
— 2, 32—41; 1as helludak-bæivve II.
— 2, 44—47; skille-duorasdak II.
— 3, 11—21; 1as s. bæssači m. I.
— 4, 8—12; ođđajage bæivve II.
— 4, 23—31; s. ođđajage bæive m. I.
— 6, 8—15 ja 7, 54—60; 2be juovllabæivve.
— 10, 34—41; 2be bæssaš-bæivve.
— 10, 42—48; 2be helludak-bæivve.
— 13, 26—39; 1as s. bæssači m. II.
— 26, 1—18; 5ad s. trin. m. II.

Romalaǯaidi
— 1, 1—17; 1as s. trin. m. I.
— 1, 18—25; 2be s. trin. m. I.
— 2, 1—16; 3ad s. trin. m. I.
— 2, 17—29; 4ad s. trin. m. I.
— 3, 1—20; 5ad s. trin. m. I.
— 3, 19—22; s. ođđajage bæive m.
— 3, 21—31; 6ad s. trin. m. I.
— 4, 1—8; 7id s. trin. m. I.
— 4, 9—25; 8ad s. trin. m. I.
— 5, 1—11; 9ad s. trin. m. I.

Romalaǯaidi
— 5, 12—21; 10ad s. trin. m. I.
— 6, 1—23; 11ad s. trin. m. I.
— 6, 3—11; 6ad s. trin. m.
— 6, 19—23; 7id s. trin. m.
— 7, 1—6; 12ad s. trin. m. I.
— 7, 7—25; 13ad s. trin. m. I.
— 8, 1—17; 14ad s. trin. m. I.
— 8, 12—17; 8ad s. trin. m.
— 8, 18—23; 4ad s. trin. m.
— 8, 18—39; 15ad s. trin. m. I.
— 9, 1—13; 16ad s. trin. m. I.
— 9, 14—33; 17ad s. trin. m. I.
— 10, 1—13; 18ad s. trin. m. I.
— 10, 14—21; 19ad s. trin. m. I.
— 11, 1—12; 20ad s. trin. m. I.
— 11, 13—24; 21ad s. trin. m. I.
— 11, 25—36; 22ad s. trin. m. I.
— 11, 33—36; trinitatis s.
— 12, 1—5; 1as s. b. 3 gon. m.
— 12, 6—16; 2be s. b. 3 gon. m.
— 12, 16—21; 3ad s. b. 3 gon. m.
— 13, 1—7; 23ad s. trin. m. II.
— 13, 8—10; 4ad s. b. 3 gon. m.
— 13, 11—14; 1as s. adventast.
— 14, 1—12; 4ad s. trin. m. II.
— 15, 4—9; 2be s. adventast.

1 Korintalaǯaidi
— 1, 4—8; 18ad s. trin. m.
— 1, 10—18; 5ad s. b. 3 gon. m. I.
— 1, 20—25; seksagesima s. I.
— 1, 26—31; 2be s. b. 3 gon. m. II.
— 2, 9—16; 12ad s. trin. m. II.
— 3, 7—15; septuagesima s. I.
— 4, 1—5; 3ad s. adventast.
— 5, 7. 8; 1as bæssašbæivve.
— 7, 29—31; 15ad s. trin. m. II.
— 9, 24—10, 5; septuagesima s.
— 10, 6—13; 9ad s. trin. m.
— 10, 16. 17; skille-duorasdak. I.
— 11, 23—29; skille-duorasdak.
— 12, 2—11; 10ad s. trin. m.
— 12, 12—20; 2be helludak-bæivve I.
— 13, 1—13; 13ad s. trin. m. II.
— 15, 1—10; 11ad s. trin. m.
— 15, 12—21; 1as bæssašbæivve I.
— 15, 22—28; 26ad s. trin. m. I.
— 15, 50—58; 24ad s. trin. m. I.

2 Korintalaǯaidi
— 1, 3—11; 3ad s. b. 3 gon. m. II.
— 3, 4—9; 12ad s. trin. m.
— 5, 1—10; 24ad s. trin. m. II.
— 5, 14—21; 2be bæssaš-bæivve I.
— 6, 1—10; 1as s. fastost.
— 12, 2—9; seksagesima s.

Galatalaǯaidi
— 3, 15—22; 13ad s. trin. m.
— 3, 23—29; ođđajage bæivve.
— 4, 1—7; s. juovlai m.
— 4, 21—31; gaskafasto s.

Galatalaǥaidi
— 5, 1—14; 17ad s. trin. m. II.
— 5, 16—24; 14ad s. trin. m.
— 5, 25—6, 10; 15ad s. trin. m.

Efesialaǥaidi
— 1, 15—23; 1as bæssaš-bæivve II.
— 2, 1—9; 3ad s. trin. m. II.
— 2, 10—16; 2be s. b. 3 gon. m. I.
— 2, 17—22; 1as helludak-bæivve I.
— 3, 13—21; 16ad s. trin. m.
— 4, 1—6; 17ad s. trin. m.
— 4, 7—10; Kristus albmai-mannam bæivve II.
— 4, 11—16; 5ad s. b. 3 gon. m. II.
— 4, 22—28; 19ad s. trin. m.
— 5, 1—9; 3ad s. fastost.
— 5, 15—21; 20ad s. trin. m.
— 5, 25—27; fastolaskaš s. I.
— 6, 1—4; 1as s. b. 3 gon. m. II.
— 6, 10—17; 21ad s. trin. m.

Filippensalaǥaidi
— 1, 6—11; 22ad s. trin. m.
— 1, 20—26; 16ad s. trin. m. II.
— 2, 5—11; palbme-s.
— 3, 7—16; septuagesima s. II.
— 3, 17—21; 23ad s. trin. m.
— 4, 4—7; 4ad s. adventast.

Kolossensalaǥaidi
— 1, 9—14; 24ad s. trin. m.
— 1, 24—2, 3; 21ad s. trin. m. II.
— 3, 1—10; 19ad s. trin. m. II.
— 3, 12—17; 5ad s. b. 3 gon. m.

1 Tessalonikalaǥaidi
— 4, 1—7; 2be s. fastost.
— 4, 13—18; 25ad s. trin. m.
— 5, 1—10; 25ad s. trin. m. II.
— 5, 12—23; 26ad s. trin. m.

2 Tessalonikalaǥaidi
— 2, 1—12; 25ad s. trin. m. I.
— 3, 10—13; 9ad s. trin. m. II.

1 Timoteusi
— 2, 1—6; 23ad s. trin. m. I.
— 3, 14—16; b. 3 gon. I.
— 6, 6—16; 1as s. trin. m. II.

2 Timoteusi
— 1, 7—10; 4ad s. b. 3 gon. m. II.
— 2, 19—21; 22ad s. trin. m. II.
— 3, 14—4, 5; sekagesima s. II.

Titusi
— 2, 11—14; 2be juovlla-bæivve II.
— 3, 3—7; trinitatis s. II.

Ebrealaǥaidi
— 1, 1—5; 1as juovlla-bæivve.
— 2, 11—16; 1as s. b. 3 gon. m. I.

Ebrealaǥaidi
— 3, 12—4, 1; 10ad s. trin. m. II.
— 4, 9—13; 26ad s. trin. m. II.
— 4, 14—16; 3ad s. bæssači m. I.
— 5, 1—10; 4ad s. bæssači m. I.
— 7, 18—25; 5ad s. bæssači m. I.
— 10, 19—31; 20ad s. trin. m. II.
— 10, 35—39; 2be s. adventast I.
— 11, 1—10; 3ad s. b. 3 gon. m. I.
— 12, 1—3; 4ad s. b. 3 gon. m. I.
— 13, 8—15; ođđajage bæivve I.
— 13, 20. 21; 2be s. bæssači m. II.

Jakob
— 1, 17—21; 4ad s. bæssači m.
— 1, 22—27; 5ad s. bæssači m.
— 2, 8—17; 6ad s. trin. m. II.
— 5, 16—20; 5ad s. bæssači m. II.

1 Pietar
— 1, 3—9; 3ad s. bæssači m. II.
— 1, 10—13; 4ad s. adventast II.
— 1, 17—23; 2be bæssašbæivve II.
— 2, 4—10; s. juovlai m. II.
— 2, 11—20; 3ad s. bæssači m.
— 2, 21—25; 2be s. bæssači m.
— 3, 8—14; 5ad s. trin. m.
— 3, 15—17; 6ad s. bæssači m. II.
— 3, 18—22; fastolaskaš s.
— 4, 1—6; 1as s. fastost I.
— 4, 7—11; 6ad s. bæssači m.
— 5, 1—4; 2be s. bæssači m. I.
— 5, 6—11; 3ad s. trin. m.

2 Pietar
— 1, 1—11; 2be s. trin. m. II.
— 1, 12—18; 6ad s. b. 3 gon. m. ja 27ad s. trin. m.
— 1, 19—21; 3ad s. adventast I.

1 Johannes
— 1, 1—7; 4ad s. adventast I.
— 1, 8—2, 2; 11ad s. trin. m. II.
— 2, 7—17; 18ad s. trin. m. II.
— 3, 1—10; trinitatis s. I.
— 3, 13—18; 2be s. trin. m.
— 3, 19—24; 4ad s. bæssači m. II.
— 4, 1—6; 8ad s. trin. m. II.
— 4, 9—15; 2be helludak-bæivve II.
— 4, 16—21; 1as s. trin. m.
— 5, 4—12; 1as s. bæssači. m.

Almostus
— 2, 1—7; 3ad s. fastost I.
— 2, 8—11; 3ad s. fastost II.
— 3, 1—6; 14ad s. trin. m. II.
— 3, 7—13; 2be s. fastost II.
— 3, 20—22; 1as s. adventast I.
— 7, 1—12; buok basi s.
— 7, 13—17; buok basi s. I.
— 12, 9—11; 1as s. fastost II.
— 21, 1—7; Maria loppadus-oaǥǥom-bæivve.
— 22, 1—7; buok basi s. II.

BIBL. UNIVERS. FREDER.

BIBAL